Bibliotaca județeană MUREȘ

ANUL XXVI – NR. 14 (1 139) – 7 aprilie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

ROMÂNIA — PATRIA NOASTRĂ EROICĂ

Desen de NICOLAE GADONSCHI ■

Cît de firesc ne părea tuturor pînă nu demult cuvîntul **„normal"**. Aș putea spune că treceam pe lîngă el și, din prea multă obișnuință, nu-l observam, așa cum trecînd zi de zi pe lîngă un monument, oricît de impresionant ar fi, riscăm să ni-l apropiem atît de mult încît să devină pentru noi obișnuit. Și iată că dintr-o dată în urma grelei încercări la care ne-a supus revolta adîncurilor, am avut revelația cuvîntului **„normal"**. A ajunge cît mai repede la înscăunarea lui acolo de unde întîmplarea îl alungase a devenit un imperativ, o necesitate. Numai la puține zile de la dezastru am putut afla cu demnă mîndrie, prin intermediul unor splendide telegrame adresate națiunii – informațiile de ziar – că viața a intrat în normal, că furnalele, retortele chimiei, strungurile, toate mașinile și agregatele complexe cu care este dotată industria noastră produc. Rănile grave pricinuite de dezastru nu numai că nu au putut genera stări de resemnare. Dimpotrivă, ele l-au îndîrjit pe oamenii țării, care s-au angajat cu unică voință în patrioticul efort de normalizare a vieții, a producției.

Popor al unei patrii eroice, poporul român s-a arătat a fi și de data aceasta la înălțimea virtuților sale dintotdeauna. Purtînd în suflete ca pe o nestemată inegalabilă ideea de patrie, idealul suprem al răspunderii față de luminosul ei destin, oamenii muncii de la orașe și sate au dovedit în acele clipe dramatice, o dovedesc în aceste zile de muncă și dăruire, că România este țara eroică a unor oameni pentru care eroismul înseamnă muncă, putere de sacrificiu, voință fermă de a învinge orice greutăți. Impresionanta unire a tuturor energiilor națiunii într-un uriaș front al reconstrucției, gradul înalt de participare fără ezitare, cu prilejuitoare dăruire la întronarea firescului pretutindeni unde natura a adus pentru cîteva ceasuri sau zile semnele nefirescului, conștiința datoriei, a imperativității participării, mobilizarea întregii națiuni ca un singur om este o expresivă, semnificativă izbîndă a anilor socialiști ai țării, o dovadă a capacității partidului comunist de a conduce și mobiliza masele în numele unor țeluri fundamentale, ale unității strînse a clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității patriei în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Conștiința socialistă, conștiința muncitorească s-au dovedit a fi nu un deziderat etic ce urma a fi atins, ci o realitate viabilă a tuturor colectivelor muncitorești. Este aceasta, în fond, o **nouă calitate a existenței.** Realitatea zilelor de încordat efort a pus în lumină, de asemenea, adevărul participării conștiente a oamenilor la procesul de producție, al asumării muncii ca o datorie de onoare față de patrie și față de sine, al convingerii că proba supremă prin care o existență își verifică demnitatea este rezultatul concret al efortului, al gîndirii creatoare, al încrederii celor ce muncesc în **caracterul viguros, sănătos al economiei noastre socialiste.**

Toate acestea au fost posibile datorită examenului pe care societatea noastră l-a susținut prin ani, soluționînd cele mai complexe probleme, examenului pe care industria românească l-a dat, cunoscînd ritmurile de dezvoltare proprii socialismului. Participarea entuziastă a celor ce muncesc, pe deplin conștienți de dubla lor calitate de producători și proprietari, emoționanta întrecere socialistă care cunoaște în aceste zile cote fără precedent, exprimă încrederea profundă în justețea politicii partidului, convingerea oamenilor muncii că numai prin înfăptuirea întocmai a obiectivelor actualului cincinal, a orientărilor Congresului al XI-lea se va asigura făurirea unui destin luminos, civilizat, pe măsura nobilelor aspirații ale poporului.

Citim zilnic în presă vești despre recordurile în producție, despre depășirile sarcinilor economice asumate. Sînt frumoasele poeme pe care le scrie țara cu încordarea brațelor celor harnici, ale celor conștienți de sensul muncii lor, de datoria patriotică de a îndeplini exemplar ceea ce țara însăși, într-o unică voință, a hotărît. Pentru aceste minunate poeme ale faptei nicicînd nu vor fi de-ajuns omagiul și admirația.

Înălțîndu-și cu demnitate statura eroică în acest secol de ample confruntări, aducînd prin faptele conștiinței comuniste argumentele profunde ale rodniciei durabile ale politicii partidului, ale aderiunii generale a colectivității noastre la idealurile înscrise cu consecvență în programul de făurire a unei societăți superioare, socialiste, care a proclamat omul drept suprema valoare și acționează pentru materializarea zi de zi a unui asemenea inegalabil ideal, România, patria noastră eternă, aduce, în aceste zile ale primăverii – prin hărnicia, prin prilejuitorul efort cetățenesc al fiilor săi pentru ca nimic din ceea ce ne-am propus să nu fie amînat – dovezile fundamentale ale vocației constructive, creatoare, ale forței și abnegației unui popor conștient de misiunea sa istorică, urmînd cu fidelitatea conștințelor, a faptei, pe cel ce s-a dovedit a fi, în atîtea împrejurări, marele strateg, marele organizator al luptei și al muncii pentru o viață mereu mai înfloritoare, mai demnă, pentru ca oamenii să fie pe deplin stăpîni pe destinul lor, ctitori liberi, conștienți, ai destinului țării, ai propriului destin socialist.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Neistovită activitate, pilduitoare dăruire închinate refacerii şi reconstrucţiei, binelui poporului şi ţării, progresului ei neîntrerupt pe calea socialismului şi bunăstării

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut o nouă vizită de lucru pe şantierele reconstrucţiei din zona centrală a Capitalei

Locuitorii Capitalei din zona cuprinsă între Calea Victoriei, bulevardele Magheru şi Bălcescu, străzile Nuferilor, Luterană, C.A. Rosetti, Vasile Conta, Dinicu Golescu, au fost miercuri, 30 martie, martorii şi participanţii unui nou şi concret dialog de lucru cu preşedintele României. Dialog care, desigur, a avut ca centru de interes problema cea mai fierbinte a acestui timp bucureştean : mersul lucrărilor de demolare a clădirilor grav avariate, consolidarea celor ce pot fi salvate, modalităţile de rezolvare a întrebărilor legate de sistematizarea şi modernizarea unor puncte centrale ale Capitalei.

Şi peste ani, cînd Calea Victoriei se va numi tot Calea Victoriei şi puţini vor fi cunoscut-o ca astăzi, o imagine va rămîne nedezlipită de chipul străvechii uliţe : preşedintele Nicolae Ceauşescu, înconjurat de oameni, discutînd cu edilii şi specialiştii necesitatea îmbinării activităţii de refacere şi consolidare a clădirilor avariate de cutremur cu aceea de sistematizare a ansamblurilor de clădiri, în aşa fel încît acestea să devină mai frumoase, să asigure în condiţiuni mai bune funcţiile urbanistice pe care trebuie să le îndeplinească.

Căci, aşa cum a informat presa cotidiană, aceasta a fost ideea dominantă a discuţiei purtate în această adevărată zi de primăvară cu edilii şi specialiştii Capitalei.

Iată, de pildă, această străveche arteră care este Calea Victoriei va rămîne una din arterele centrale cele mai însemnate ale Bucureştiului de mîine, aşa cum se prefigurează ei în planurile elaborate în prezent de specialişti, în baza indicaţiilor date de secretarul general al partidului. Firește, cu atribute urbanistice sporite, în care scop edilii caută să găsească o concepţie arhitecturală nouă ; vor fi demolate clădirile inestetice, construcţiile vechi fără valoare arhitectonică, vor fi căutate soluţiile de lărgire a străzii, de ridicare a unor construcţii edilitare solide care să aibă în vedere specificul acestei zone.

Şi pretutindeni unde a poposit în vizita sa de lucru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în baza constatărilor făcute la faţa locului a pus în faţa specialiştilor şi a edililor sarcina de a întocmi lucrări similare, avîndu-se în vedere că punctele vizitate reprezintă vaduri comerciale căutate ; s-a indicat să se păstreze toate unităţile existente aici, redîndu-le, în acelaşi timp, destinaţiei lor iniţiale, şi acele spaţii care îndeplineau aceste funcţii ; profilul altor magazine mai puţin frecventate de cumpărători va trebui să fie revizuit, pentru a se spori numărul acelora care desfac articole de uz curent.

Miercuri după-amiază, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a primit pe tovarăşul Vasil Bilak, membru al Prezidiului, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, care a făcut o vizită în ţara noastră la invitaţia C.C. al P.C.R.

Oaspetele a dat o înaltă apreciere forţei şi capacităţii Partidului Comunist Român în frunte cu secretarul său general, eroismului poporului român, manifestate în lupta pentru depăşirea consecinţelor cutremurului din 4 martie, pentru înfăptuirea cu succes a operei de edificare a societăţii socialiste în România.

După ce s-a relevat faptul că relaţiile de colaborare pe multiple planuri dintre cele două ţări şi partide urmează un curs ascendent, a fost exprimată hotărîrea de a se acţiona pentru o dezvoltare mai puternică a relaţiilor dintre partidele şi popoarele noastre, dintre România şi Cehoslovacia.

În aceeaşi după-amiază, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a primit pe ministrul afacerilor externe al Republicii Populare Polone, Emil Wojtaszek. Evidenţiindu-se cu satisfacţie cursul ascendent al relaţiilor dintre cele două ţări şi partide, a fost manifestată dorinţa reciprocă — pe baza importantelor înţelegeri stabilite cu ocazia dialogului la nivel înalt — să se întărească şi mai mult solidaritatea şi colaborarea dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Muncitoresc Unit Polonez, să se dezvolte conlucrarea româno-poloneză pe planuri multiple în interesul accelerării construcţiei socialiste în cele două ţări, al cauzei generale a socialismului, păcii şi progresului în lume.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar

O SINGURĂ PATRIE PENTRU

Plenarele lărgite ale Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate germană, care s-au desfăşurat la Bucureşti la 4 aprilie şi la care, în afara membrilor consiliilor, au luat parte numeroşi invitaţi, au dezbătut pe larg problemele discutate şi sarcinile trasate la ultima şedinţă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naţionale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale şi activului central de partid şi de stat, în lumina expunerii tovarăşului Nicolae Ceauşescu, apreciate ca un document de excepţională valoare teoretică şi practică.

La Plenara Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate maghiară vorbitorii au evidenţiat hotărîrea populaţiei maghiare din ţara noastră de a duce la îndeplinire programul de activitate a partidului şi statului, a întregului popor în vederea înlăturării în cel mai scurt timp a urmărilor cutremurului de la 4 martie, a realizării prevederilor cincinalului, a marilor obiective economice şi sociale care stau în faţa întregului popor, în spiritul frăţiei şi unităţii cu poporul român.

Consiliul şi-a luat angajamentul să militeze cu fermitate şi în viitor pentru cimentarea unităţii şi frăţiei dintre poporul român şi naţionalităţile conlocuitoare, pentru dezvoltarea la oamenii muncii maghiari din România a sentimentului patriotismului socialist, a ataşamentului faţă de partid şi popor.

În cuvîntul lor vorbitorii s-au referit şi la diversiunea cercurilor ultrareacţionare în problema emigrării. Ei au relevat că scopul urmărit de acestea este, în fond, de a furniza forţă de muncă ieftină marilor trusturi supranaţionale, şi au luat poziţie hotărîtă împotriva oricăror încercări ale elementelor revizioniste, iredentiste din unele ţări occidentale de a leza integritatea patriei noastre. Ei au condamnat orice tendinţă, orice acţiune care ar avea drept rezultat subminarea relaţiilor de frăţie şi unitatea socialistă a oamenilor muncii din ţara noastră : „Am fost mereu împreună la bine şi la rău cu românii, germanii şi cu toţi fiii ţării. Cum să nu fim împreună acum cînd binele se amplifică pe zi ce trece !" „Sîntem angajaţi în realizarea produsului finit al istoriei : viitorul", a spus pregnant unul din vorbitori.

Acestea sînt năzuinţele oamenilor muncii de naţionalitate maghiară : de a trudi cu elan şi abnegaţie pentru progresul şi prosperitatea patriei socialiste.

Deplinul ataşament la politica partidului şi-a găsit oglindirea în telegrama trimisă de plenară Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarăşului Nicolae Ceauşescu :

„Dezbaterile Consiliului nostru consacrate problemelor majore ale României contemporane — se arată în telegramă — modul în care destinul şi năzuinţele noastre se împletesc trainic şi definitiv cu destinul şi năzuinţele poporului român au relevat unanim emoţionanta şi semnificativa realitate a zilelor de grea încercare prin care am trecut : unitatea şi solidaritatea de monolit a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, încrederea lor colectivă, nestrămutată în viitorul comunist. ...Conştienţi de faptul că avem un trecut istoric comun, un prezent şi un viitor cu idealuri şi sarcini comune, înscrise în Programul luminos al partidului, emanate din realitatea noastră socialistă, expresie vie a voinţei şi năzuinţelor tuturor fiilor ţării, vom depune, în strînsă unitate cu naţiunea română, toate eforturile, întreaga noastră capacitate creatoare pentru triumful politicii interne şi internaţionale a partidului, al societăţii socialiste multilateral dezvoltate, pentru înaintarea României spre comunism".

Plenara Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate germană a prilejuit reprezentanţilor acestei naţionalităţi, întruniţi la Bucureşti, reafirmarea întregii lor aderiuni la politica partidului, hotărîrea de a contribui cu toate puterile la transpunerea în viaţă a sarcini-

Poporul român este conştient că tot ceea ce se făureşte în opera de edificare a socialismului în ţara noastră este destinat bunăstării şi fericirii sale, viitorului său luminos. Iată de ce el acţionează strins unit pentru întărirea continuă a economiei noastre naţionale, este hotărît să facă totul pentru ca, în ciuda pierderilor suferite, să asigure înfăptuirea neabătută a Programului partidului, înflorirea multilaterală a României, victoria socialismului şi comunismului.

NICOLAE CEAUŞESCU

Secretarul general al partidului analizînd la faţa locului, împreună cu activişti de partid şi de stat, cu specialişti, amplasarea unui important obiectiv hidroenergetic.

general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii, preşedintele Frontului Unităţii Socialiste, a primit, vineri după-amiază, delegaţia Partidului „Istiqlal" din Maroc, condusă de Abdesalam Benabdeljelil, membru al Comitetului Executiv al partidului, care a făcut o vizită în ţara noastră.

În cursul întrevederii s-au subliniat bunele raporturi existente între partidele noastre, cursul ascendent al relaţiilor de colaborare, pe multiple planuri, statornicite între Republica Socialistă România şi Maroc, exprimîndu-se convingerea că acestea se vor dezvolta continuu, în interesul reciproc al cauzei păcii şi colaborării multilaterale.

Sîmbătă, 2 aprilie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut o vizită de lucru în judeţul Harghita, analizînd, la faţa locului, împreună cu activişti de partid şi de stat, cu specialişti, amplasarea unui important obiectiv hidroenergetic care să fie pus în funcţiune chiar în acest cincinal.

Conform Programului naţional de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidroenergetice din Republica Socialistă România, în amonte de comuna Zetea urmează să se construiască un impunător baraj, înalt de 50 metri, în spatele căruia se vor acumula circa 40—50 milioane mc de apă, lucrare cu rol important în sporirea puterii energetice a ţării, în anihilarea forţei stihinice a apei, în sporirea recoltelor. De-a lungul văii Tîrnavei Mari, pe o distanţă de 10 kilometri, secretarul general al partidului, Nicolae Ceauşescu, împreună cu primul secretar de partid al judeţului Harghita, cu specialiştii, a studiat diferite variante pentru amplasarea barajului indicînd ca soluţia definitivă să aibă în vedere reducerea simţitoare a cheltuielilor de construcţii şi, totodată, mărirea siguranţei în exploatare, ţinîndu-se seama de particularităţile concrete pe care le oferă cursul superior al Tîrnavei Mari. În dialogul cu factorii de răspundere, secretarul general a cerut ca viitorul baraj să fie amplasat într-unul din punctele unde valea este mai îngustă, iar structura terenului oferă condiţii pentru a se conferi construcţiei cel mai înalt grad de rezistenţă şi siguranţă. S-a cerut de asemenea să se studieze atent, sub aspect geologic, structurile solului şi să se ia toate măsurile ca lucrările să nu diminueze suprafeţele de teren bune pentru agricultură.

Un emoţionant moment al acestei vizite l-a constituit întîlnirea tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu localnicii. Secretarul general al partidului le-a cerut părerea în legătură cu viitorul obiectiv. Cetăţenii au primit cu bucurie şi recunoştinţă vestea amplasării în regiunea lor a acestui important obiectiv aducător de civilizaţie, prosperitate şi siguranţă. Preşedintele Nicolae Ceauşescu i-a asigurat pe cei ce vor să se mute cu gospodăriile lor în aval de baraj că vor fi sprijiniţi să-şi ridice gospodării şi mai frumoase, la înălţimea noului lor nivel de viaţă.

În numele celor ce de veacuri conviesc şi muncesc împreună pe aceste meleaguri — români, maghiari şi de alte naţionalităţi — primul secretar de partid al judeţului Harghita, tovarăşul Ludovic Fazekaş, a mulţumit secretarului general al partidului pentru grija ce se acordă dezvoltării economice şi sociale a judeţului Harghita, asigurîndu-l totodată pe secretarul general al partidului de devotamentul şi dăruirea cu care oamenii muncii înfrăţiţi ai acestor locuri vor face tot ce le stă în putinţă pentru a realiza în termen şi în cele mai bune condiţiuni acest important obiectiv hidroenergetic.

Marţi, 5 aprilie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a primit delegaţia Partidului Socialist Democratic Italian condusă de Pier Luigi Romita, secretar general al partidului. Întrevederea care s-a desfăşurat într-o atmosferă caldă, prietenească, a reliefat convergenţa şi apropierea de poziţii ale P.C.R şi P.S.D.I. în principalele probleme ale vieţii internaţionale şi asupra căilor de întărire a păcii, securităţii şi cooperării în Europa ; a fost de asemenea exprimată dorinţa ambelor părţi de a se continua schimbul de păreri, de a se lărgi cooperarea între cele două partide pe baza respectului reciproc, ca o parte a dezvoltării în general a relaţiilor româno-italiene.

NICOLAE CRISTACHE ■

FIII ACESTUI PĂMÎNT

lor cuprinse în expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

În cadrul plenarei s-au evocat istoricele succese obţinute de oamenii muncii români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi pentru îndeplinirea măreţelor sarcini trasate de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. Dezvoltarea armonioasă şi multilaterală a tuturor ramurilor economiei naţionale, a tuturor judeţelor şi localităţilor patriei nu oglindeşte numai politica de ridicare continuă a nivelului de trai al poporului, ci şi justa politică naţională promovată de partid.

Vorbitorii au relevat meritul deosebit care revine tovarăşului Nicolae Ceauşescu în rezolvarea problemei naţionale în ţara noastră. Ei s-au referit, în special, la condiţiile create populaţiei de naţionalitate germană, care i-au permis acesteia să-şi ocupe locul cuvenit în marea familie a statului socialist. Cercurile reacţionare care încearcă să împiedice participarea masivă a populaţiei germane în edificarea socialismului şi comunismului, să împiedice strînsa colaborare cu poporul român, sînt sortite eşecului. „Adevărul este — a subliniat unul din vorbitori — că tocmai datorită climatului de democraţie reală în plină acţiune, noi, germanii din România, nu numai că sîntem şi mai aproape, mai uniţi cu naţiunea română, cu naţionalităţile alături de care ne-a aşezat istoria în urmă cu secole, dar ne putem păstra şi dezvolta nestingheriţi şi fiinţa noastră etnică, identitatea noastră naţională". S-au citat, în acest sens, cele 700 de unităţi şi secţii şcolare şi preşcolare frecventate de 60 000 de copii de naţionalitate germană, instruiţi de circa 3 000 de cadre didactice. Este îndeobşte cunoscut faptul că în ţara noastră fiinţează ziare, edituri, teatre de stat de limbă germană, se emit programe de radio şi televiziune în această limbă.

Vorbitorii au înfierat acele cercuri din Germania occidentală — organizaţii de emigranţi saşi şi şvabi, precum şi elemente fasciste notorii — care, prin propaganda lor, îndeamnă o parte a populaţiei germane din România să-şi părăsească patria. Ce urmăresc aceste cercuri ? Desfiinţarea unei comunităţi naţionale de sine stătătoare, obţinerea unei forţe de muncă ieftine, dar temeinic pregătită, în şcolile româneşti şi care cunoaşte limba germană. Calculul e simplu însă, vorba românului, socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din tîrg.

Plenara Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate germană a reafirmat angajamentul solemn al acestei populaţii de a fi la înălţimea comandamentelor epocii, a societăţii noastre socialiste, de a fi demni fii ai patriei comune, România.

„Folosindu-ne şi de acest prilej — se arată în telegrama plenarei adresată Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarăşului Nicolae Ceauşescu — dorim să aducem prinosul nostru de recunoştinţă conducerii partidului, dumneavoastră, mult iubite şi stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, pentru grija părintească cu care înconjuraţi populaţia de naţionalitate germană din ţara noastră, parte integrantă şi cu drepturi egale a societăţii româneşti, pentru principialitatea şi consecvenţa în rezolvarea problemelor ei specifice, asigurînd condiţii prielnice existenţei populaţiei de naţionalitate germană, ca o comunitate etnică în cadrul patriei noastre iubite, România socialistă. De aceea susţinem fără echivoc poziţia principială a partidului şi statului nostru în problemele umanitare, condamnînd cu toată fermitatea activitatea subversivă a cercurilor reacţionare şi fasciste din străinătate, care încearcă prin cele mai josnice mijloace să instige oamenii muncii de naţionalitate germană să-şi părăsească patria. ...Aici ne simţim cu adevărat acasă, aici ne construim viitorul".

LIONEL NIŢESCU ■

Nimic nu a putut și nu poate înfrînge energia

Patria — rădăcină a ființei noastre

Iubirea de Patrie este cu mult mai mult decît un **sentiment** pe care-l dobîndești aproape odată cu apariția conștiinței de sine și pe care viața îl cultivă în niște condiții ce-i conferă caracterul concret, aplicat unor realități anume, care dau fiecărui om o Patrie a sa, sub cerul căreia s-a născut și ale cărei glasuri milenare îi răsună în inimă și gînduri. Iubirea de Patrie este o condiție a creșterii ființei tale înseși, care, făcînd una cu o mare realitate colectivă, dobîndește o amplitudine și o capacitate de rezonanță depășind cu mult granițele individualității. Omul integrat organic în ființa Patriei sale este asemeni unui liniștit lac de munte ce oglindește imensitatea cerului. El trăiește senzația că seva bogată a unei realități sufletești infinit mai întinse urcă în tulpina ființei sale limitate și-l leagă de tot trecutul și tot prezentul comunității umane din care face parte. El se simte încălzit de prezența celorlalți, și la rîndu-i simte suprema bucurie a personalității umane : de a iradia în sufletele celor din jur, de a rodi spre binele colectivității, de a se dărui unei cauze, unui ideal, într-un cuvînt, de a simți că viața are un gust și un rost.

Din toate timpurile și în aproape toate limbile pămîntului pierderea Patriei a fost asimilată (și denumită !) cu o **dezrădăcinare**. O strangulare a ființei, o lipsire a ei tocmai de acea sevă care-i asigură înflorirea, o smulgere, din viață, a **sensului** care-i dă unitatea și bucuria. Ruperea din comunitatea de iubire a propriului popor și înstrăinarea au dat nenumărate accente sfîșietoare în literatura orală sau scrisă a tuturor popoarelor. Deșărarea a fost socotită din toate timpurile suprema pedeapsă, mai temută chiar decît moartea, fiindcă însemna moartea sufletului.

Printre monstruozitățile cultivate de cercurile reacționare din occident, invitația la dezrădăcinare, la deșărare mi se pare una din cele mai odioase. Desigur, au fost împrejurări cînd au fost siliți oamenii să plece din țara lor. De mizerie, din cauza persecuțiilor religioase, sau pentru a lupta, pe alte meleaguri, spre împlinirea unor idealuri ce vizau aceeași sfîntă Patrie părăsită temporar, de nevoie. Dar a cultiva o psihoză a dezrădăcinării, a emite cîntece de sirenă spre a atrage spre alte zări, a încerca să întuneci în sufletul oamenilor chipul Patriei lor spre a-i ademeni către alte meleaguri, mi se pare una din cele mai degradante meserii inventate vreodată de om — comparabilă numai cu negoțul de sclavi de odinioară. Și una din cele mai triste condiții pentru a mînca o pîine la cei care eșuînd în încercările de a-și croi o soartă măcar onorabilă pe alte meleaguri, nu le mai rămîne altă alternativă decît angajarea în slujba unor oficine de unde îndeamnă și pe alții la dezastru.

Aparținem unui popor pentru care existența istorică n-a fost o idilă. Dar care s-a caracterizat tocmai prin tăria de a imprima un sens vălmășagului de încercări ce au venit peste el : sensul unei necontenite călîri a ființei sale în luptă și al unei necontenite ascensiuni interioare pe culmi de frumusețe morală, compensînd atîtea urîturi ale istoriei. Un popor care și-a înflorit viața prin cîntec, prin artele lemnului, prin ale culorii, prin basme, doine și proverbe. Aparținem unei Patrii în care neamuri vorbind limbi diferite și cinstindu-și strămoșii din alte stirpe au dat un exemplu milenar de conviețuire rodnică, fără a-și pierde sufletul propriu, dar îmbogățindu-și sufletele din zestrea pusă laolaltă. Complexitatea, frumusețea, deschiderea culturii românești spre universal rămîn o enigmă dacă nu privim adîncile vase comunicante ce ne-au făcut copărtași la efortul spiritual și moral al naționalităților conlocuitoare. Și la rîndul ei cultura maghiarilor sau germanilor sau a altor naționalități trăind de secole pe aceste locuri rămîne de neînțeles fără rosturile lor legate direct de viața acestui pămînt și a poporului nostru. Fiecare sîntem înrădăcinați în acest pămînt și în adîncul lui rădăcinile ființei noastre se împletesc și se întrepătrund. Patria românilor, a maghiarilor, a germanilor de aici este o prestigioasă realitate istorică, o prestigioasă prezență culturală în Europa. Împreună am dat acestui colț de lume aureola pe care a avut-o și pe care și-o sporește azi. Misiunea noastră istorică rămîne, în noile zodii istorice, aceeași : de a da expresie unei comuniuni umane exemplare, pe care omenirea contemporană o caută cu înfrigurare și a cărei experiență românii, germanii, maghiarii și alți conlocuitori pe acest meridian o au de aproape un mileniu. De a contribui cu toții la perfecționarea necontenită a unei orînduiri ce se dovedește cu fiecare zi a fi unica alternativă de supraviețuire și progres a umanității.

Cea mai mare bucurie omenească este dată de conștiința participării la înfăptuirea unor valori superioare, de prezența în mijlocul unor procese istorice care fac pe om să se simtă un ctitor de lume nouă. A nu înțelege că aici, acum, se joacă una din marile șanse ale umanității, că fiecare putem avea bucuria participării la o istorie fără precedent, înseamnă a rata ceasul suprem al existenței noastre. Desigur, sînt oameni pentru care nu contează decît plăcerea imediată a unei vieți reduse la cîteva trebuințe. Ei cred că le pot găsi pe acestea mai ușor în alte părți. Dar abia atunci cînd se așază sub cer străin încep să simtă că și-au pierdut ceva esențial, că Patria nu era un simplu cuvînt demodat și rămas doar ca vocabular poetic, ci era însăși rădăcina ființei lor. Și că le rămîne sufletul spînzurat în vid. Acești oameni se pedepsesc singuri și tot ce putem face este să-i plîngem.

Dar pe cei care-și fac meserie și chiar se îmbogățesc prin smulgerea altora din țărîna Patriei lor, pe cei care vizează și mai departe, să disloce temeliile înseși ale altor popoare, să le dezorganizeze economia, de ce nu există nici o lege pe lume care să-i pedepsească ?

DAN ZAMFIRESCU ■

Oameni ai noului, hunedorenii trăiesc și luptă la temperatura înaltă a țării

La Hunedoara, din chiar gura oamenilor, mi-a fost dat să aud că niciodată, în toată istoria combinatului, nu s-a muncit cu atîta îndîrjire ca în zilele lunii martie. Flăcările, mi s-a spus, ard parcă mai cu putere. Vuietul furnalelor și-al cuptoarelor de la oțelării se-aude, parcă, venind mai din adînc. Gesturile, devenite mai scurte și mai tăioase, au siguranța și fermitatea omului aflat în luptă cu timpul, dar astăzi timpul are un preț aparte : cît mai mult oțel pentru reducerea, pe planul economiei naționale, a pagubelor provocate de seism.

Pînă în clipa groaznicului seism, oțelarii Hunedoarei se angajaseră să dea peste plan 10 000 tone de oțel. Angajamentul lor a fost suplimentat cu încă 5 000 de tone de oțel care vor fi folosite cu precădere la construirea a 5 000 de apartamente. Același lucru se poate spune și despre furnaliști, care și-au dublat, pur și simplu, angajamentul anual, astfel că, pînă la sfîrșitul acestui an, vor înregistra o depășire a acestora cu 30 000 de tone de fontă. În ceea ce privește pe laminoriști, aceștia, la rîndul lor, vor raporta la sfîrșitul anului o realizare a sarcinilor de plan cu peste 15 000 tone de laminate.

„Primul argument al asumării acestor angajamente l-ar reprezenta, de exemplu, și aleg la întîmplare două zile din cele care au urmat seismului, să zicem zilele de 8 și 9 martie. În acele zile au fost date peste plan 1 253 tone de aglomerat, 1 735 tone de fontă, 1 682 tone de oțel și 5 015 tone de laminate. Al doilea argument l-ar reprezenta, cum să spun, o scenă pe care nu am să o uit niciodată: în zilele de 8, 9 și 10 martie, la centrul de recoltare a sîngelui se prezentaseră din proprie inițiativă peste 1 000 de siderurgiști. Iar dacă mai adăugăm și faptul că din contribuțiile lor bănești hunedorenii vor dona, pînă la sfîrșitul anului, peste 12 milioane de lei, ar însemna să spunem că Hunedoara trimite țării sînge, omenie și oțel".

Mai pe larg, inginerul Sabin Faur, directorul general al marelui combinat din Hunedoara, avea să-mi spună că argumentul numărul doi al angajamentelor asumate îl reprezintă, după părerea sa, acel factor numit conștiință.

„Am avut prilejul să constat, la fața locului, cîtă dreptate avea tovarășul Nicolae Ceaușescu atunci cînd afirma cu deplină satisfacție că, în aceste zile de grea încercare, omul nou, omul conștiinței socialiste, nu doar că există, ci, mai ales, se poate conta pe devotamentul său total, pe dragostea sa față de patrie".

La Hunedoara siderurgiștii trăiesc și luptă, ca întotdeauna, la temperatura înaltă a țării.

VICTOR NIȚĂ ■

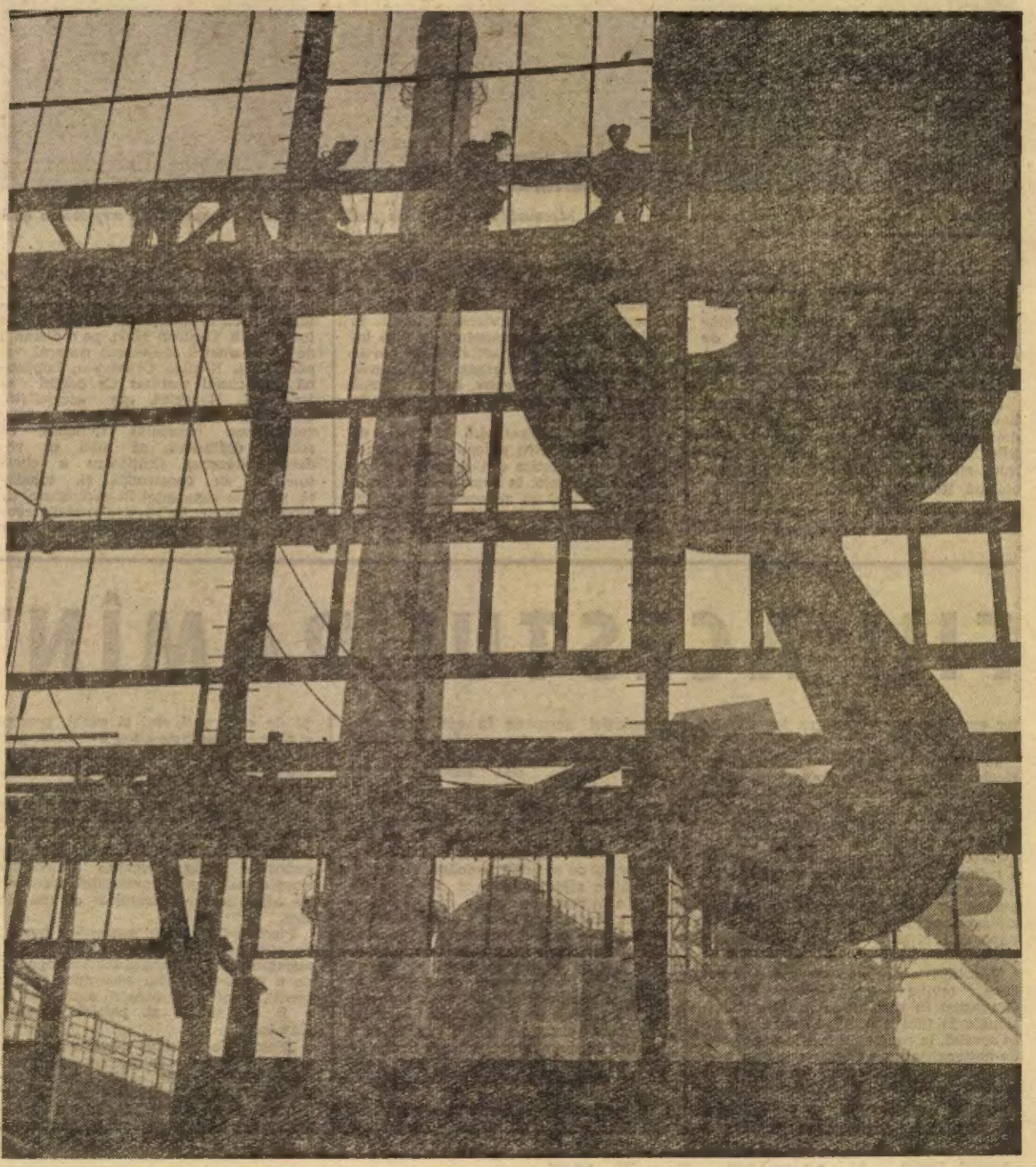

și elanul revoluționar al poporului român

Cu corul „Madrigal" la Zimnicea și Alexandria

Acum cîteva zile profesorul și compozitorul Marin Constantin, dirijorul celebrului cor „Madrigal" al Conservatorului „Ciprian Porumbescu", m-a rugat să trec grabnic pe la el pe-acasă. Casa lui e un fel de a spune, deoarece zidurile sînt făcute zob. Dar la pianul pe care se mai păstrează urmele mormanului de moloz ce l-a acoperit în timpul cutremurului începe să-mi intoneze o melodie, de cum am intrat pe ușă.

— Ascultă, îmi spune, fiindcă vreau să-mi faci cîteva strofe pe această melodie, pentru a le cînta mîine la Zimnicea și Alexandria, unde vom merge cu „Madrigalul" potrivit înțelegerii cu forurile de partid județene și orășenești.

Cîteva ore mai tîrziu, îi aduceam versurile la sala „D. G. Kiriac", de la Conservator, unde se găsea corul, care învățase deja melodia din cîteva repetări.

A doua zi, în jurul orelor 12, cînd prima serie de elevi de la școlile din Zimnicea își încheia cursurile, iar următoarea era pe punctul de a le începe, cînd și unii din părinții copiilor își puteau permite un răgaz pentru masă, insolitul concert al „Madrigalului" avea loc în curtea liceului, pe un mic podium, la adăpostul asigurat de cele două aripi ale clădirii, căci întîmplarea făcea să fie o zi friguroasă și cu vînt. Turul făcut prin ceea ce a fost pînă în urmă cu o lună centrul orașului le-a umplut multor madrigaliști ochii de lacrimi, dar în fața acelei mulțimi, de copii și tineri mai ales, cu imaginea proaspătă a animației constructive care domina străzile de pe care s-au degajat ruinele, trebuiau să-și învingă emoțiile îndurerării și să cînte. Scurtul program a început chiar cu cîntecul închinat Zimnicei, ascultat într-o solemnitate deopotrivă evocatoare dar și plină de bărbăție. Mi-a venit mie rîndul apoi să recit în continuare poezia abia apărută în „Flacăra": „Primăvara la Zimnicea pe Bulevardul Eroilor", „Floricica" lui Francisc Hubic a adus, cu gingășia ei, o mare seninătate și duioșie în sufletele și privirile celor ce au fericirea să asculte chiar în asemenea împrejurări acest cor cunoscut și admirat pe multe meridiane ale globului. Departe de a considera concertul sui-generis o improvizație ocazională, madrigaliștii interpretează cîteva din piesele de mare virtuozitate, de la madrigale clasice la compoziții de rezonanță folclorică, precum „Chindia" lui Alexandru Pașcanu sau „Fluierașe și bucium" de Mihai Moldovan.

Programul se încheie, înălțător și plin de recunoștință, cu cîntecul „Partidul — Ceaușescu — România", compoziție a aceluiași dăruit muzician și patriot care este Marin Constantin. Întregul auditoriu cîntă și el cu inimile, căci fiecare din cei prezenți, de la copiii din clasa întîi primară la cei mai virstnici cetățeni, cu toții au putut să-l vadă pe secretarul general al partidului și președintele țării, încă din primele zile de după dezastru, umblînd printre ruine, de la casă la casă, întîlnindu-se cu muncitorii de la unitățile productive, discutînd cu bătrînii și copiii, interesîndu-se de toate cele trebuitoare traiului zilnic al oamenilor. Cuvintele pe care atît gazdele cît și oaspeții le rostesc înainte de a se despărți sînt pătrunse și ele de această nestrămutată încredere în capacitatea orașului Zimnicea de a se transforma dintr-o vatră a suferințelor generate de seismul necruțător într-un leagăn de viață civilizată și înfloritoare. Ca un ciment de o structură deosebită, cîntecul cu care madrigaliștii au însenînat inimile oamenilor se așază și el, simbolic, la temelia noului oraș.

Cu aceste sentimente, madrigaliștii au revenit în aceeași zi la Alexandria unde, în fața unui numeros public, au susținut unul din excelentele lor concerte, prezentînd un repertoriu cu piese dintre cele mai de rezonanță, concert pe care orice mare instituție de spectacole din lume ar fi fost fericită să-l găzduiască.

Mă gîndeam, întorcîndu-ne în miez de noapte din această deplasare, la cîteva lucruri pe care mulți dintre admiratorii de peste granițe ai „Madrigalului" — și sînt foarte mulți — nu le cunosc, pentru care poate, chiar o asemenea inițiativă de a merge să cînte în aer liber, într-un oraș care abia se ridică din ruine, pare numai un gest caritabil, de excepție. Madrigaliștilor nu li s-a părut însă nimic ieșit din comun. Mai mult decît atît, ei îmi spuneau că nu și-ar fi iertat niciodată dacă nu s-ar fi aflat printre oamenii Zimnicei, acum în aceste zile grele. Prezenți de atîtea ori în satele Maramureșului sau ale Banatului, cîntînd pe aceeași scenă alături de coruri țărănești locale, susținînd concerte de-a dreptul în halele Reșiței sau în unele uzine din București sau Galați, că în atîtea alte colțuri ale țării, madrigaliștii și dirijorul lor nu fac decît să dea glas chemării conștiinței lor. Fiindcă pe-ntre cei ce, peste hotare, nu pridesc cu superlativele în aprecierea artei desăvîrșite a acestui cor știu că dirijorul Marin Constantin este fiul văduvei unui muncitor sondor, copil care numai în condițiile noii noastre societăți și-a putut cultiva vigurosul său talent. Ucenicia sa artistică a fost totodată și o ucenicie revoluționară, căci studentul de la Conservator și de la Filozofie nu pregeta să dirijeze corurile muncitorești ale unor fabrici proaspăt naționalizate, iar „activistul politic cu bagheta de la Ansamblul Uniunii Tineretului Comunist", cum era numit uneori în mod peiorativ de către unii pretinși rafinați, și-a făcut un crez din a sluji cu cîntecul idealurile revoluției noastre. „Madrigalul" însuși s-a născut dealtfel în ambianța acestei excelente școli de educație comunistă care a fost ansamblul organizației revoluționare a tineretului, iar unii dintre madrigaliști, înainte de a studia la Conservator și de a se specializa în acest gen de muzică, au fost ei înșiși muncitori ale căror virtuți pentru arta corală au fost încurajate și îndrumate cu atenție, spre a se afirma în toată plenitudinea lor.

Mi-a plăcut de acea să văd întotdeauna în fiecare act artistic de răsunet al „Madrigalului", indiferent unde s-a produs el, în marile săli de concert de la noi sau din metropolele muzicii, ca și de pe scenele unor cămine culturale sau cluburi muncitorești, un act de strălucit patriotism, o îzbîndă a noii noastre spiritualități socialiste. Dincolo de performanța artistică, el au impresionat întotdeauna publicul de pretutindeni printr-o înaltă și demnă ținută morală, de fii ai unei patrii libere, făuritoare a socialismului. Fiindcă n-aș vrea să citez considerațiile unor confrați care i-au însoțit în turneele din străinătate, am să mă refer numai la două momente la care am fost eu însumi părtaș. Mi-i amintesc pe o parte dintre madrigaliști în timpul Festivalului mondial al tineretului și studenților de la Helsinki, din 1962. O sfeahtă de derbedei, năimiți, ai propagatorilor războiului rece, de evidentă tendință

neofascistă — nu mai mult de o sută ca număr — încerca în diferite puncte ale capitalei finlandeze să-i provoace pe tinerii mesageri ai păcii, nedîndu-se în lături nici de la „argumentele" bîtei și pumnului. Întîmplarea a făcut ca în timp ce se îndrepta spre festivitatea de deschidere coloana în care se afla și delegația noastră să se oprească mai bine de zece minute într-un punct în care erau masați acești provocatori, aproape toți beți. Corul și o parte din delegați s-au aflat chiar față în față cu acești demenți care urlau isteric și făceau gesturi deșănțate, amenințînd cu pumnii și proferînd injurii. Era întîia oară cînd băieții și fetele noastre, unii dintre ei încă adolescenți, vedeau îndeaproape în ce chip jalnic, dezumanizat pot apărea niște tineri de vîrsta lor cînd sînt victimele sloganurilor fasciste. Populația finlandeză, ea însăși dezavuînd grupul de provocatori fasciști, aplauda cu toată căldura pe tinerii noștri, care prin cîntecele lor, unele intonate direct în limba gazdelor, ca și în limbile altor popoare, slăveau marile idealuri umaniste de pace și colaborare. Cu toate că în zilele următoare trebuiau să intre în concursurile artistice nimeni nu-și menaja vocea. Cîntecele și deviza „Pace și prietenie", scandată în diferite limbi, se înălțau triumfătoare peste urletele și amenințările furibunde ale acestor întîrziate sirene ale „războiului rece".

Indirect, am avut satisfacția de a vedea ecoul politic al artei „Madrigalului" cu cîțiva ani în urmă la Hiroshima, unde primisem misiunea de a înmîna o bandă cu înregistrarea unei lucrări corale a tînărului compozitor Dan Buciu pe versurile cunoscutului poem „Șuvoiul Hiroshimei" de Eugen Jebeleanu. Întreaga asistență, între care erau nu puțini dintre supraviețuitorii cumplitului flagel atomic din august 1945, era pur și simplu cutremurată de forța cu care muzica, versurile și nu în ultimul rînd interpretarea exprimau marea tragedie a poporului japonez, ca și apelul la luptă pentru preîntîmpinarea săvîrșirii unor asemenea noi atentate și fărădelegi împotriva omului și a umanității.

Și iată un ultim fapt, cu o profundă și semnificativă legătură cu cele relatate mai înainte: după ce la sfîrșitul anului trecut corului „Madrigal" i se decerna în Italia distincția „Săgetătorul de aur", cu o lună în urmă, marele premiu internațional „Michelangelo", acordat pentru a doua oară de la instituire, a venit să celebreze meritele unanim recunoscute ale dirijorului și profesorului Marin Constantin, muzicianul format la marea școală a umanismului românesc de ieri și de azi, umanism triumfător în prezent prin tot ce are mai nobil și mai valoros: patriotismul revoluționar.

NICULAE STOIAN ■

Carpații

M-au ocrotit în sînul lor Carpații,
foșnindu-mi cînt de leagăn inedit.
Și visul tinereții-n timp și spații,
cu-ndemnul șoaptei lor l-am împlinit.

Mi-au aurit culoarea frunții mele,
și dragostei dintîi i-au fost cuibar.
Pe creasta lor, m-apropiam de stele,
dînd să le-apuc cu gestul temerar.

Cu trunchiul lor creștea și cîte-un nume
De mîna mea stîngace încrestat.
Sînt nume cu răsunet azi anume
și altele pe care le-am uitat.

Dar munții-adînc cu cute de memorii
îi țin și-i cînt și-i proslăvesc mereu,
să-mi fie semnul veșnicei istorii,
și strajă, cînd se-nchide cercul meu.

FRANZ JOHANNES BULHARDT ■
În românește de
IOSIF CASSIAN MĂTĂSARU ■

Cu multă sudoare, Industria sîrmei reușește!

Am mai fost, cu ani în urmă, la Industria sîrmei. Aveam să regăsesc întreprinderea din Cîmpia Turzii aparent la fel ca înainte, adică purtîndu-și cu mîndrie renumele de unitate de frunte a județului Cluj, a țării chiar. Gigantismul ei este însă astăzi cu atît mai impresionant cu cît, iată, ceea ce se fabrică la Industria sîrmei este așteptat acum, aș zice, aproape cu sufletul la gură de întreaga țară, avidă de produsele de la Cîmpia Turzii, alături desigur și de alte multe produse necesare industriei construcțiilor. Și, trebuie s-o spunem încă de la început, Industria sîrmei nu dezamăgește aceste așteptări, întreprinderea clujeană ridicîndu-și cotele muncii de zi cu zi și cele ale producției sale la cel mai înalt nivel. Îmi spunea, chiar de la poarta întreprinderii, tehnicianul Dorel Todea, secretar adjunct al comitetului de partid : „Ca urmare a seismului care a zdruncinat în ziua de 4 martie a acestui an țara, oamenii din întreprinderea noastră, îndemnați de înalta conștiință muncitorească proprie colectivului nostru, au hotărît să se mobilizeze exemplar pentru traducerea în fapte a sarcinilor deosebit de importante care s-au pus în fața tuturor pentru refacerea cît mai rapidă, pentru reintrarea în parametrii normali de funcționare a tuturor unităților economice, pentru valori materiale cît mai mari date peste plan. Cu toții, lucrătorii de la Industria sîrmei au înțeles că țara așteaptă de la noi fapte deosebite și astfel am trecut la realizarea exemplară a sarcinilor de plan și a tuturor angajamentelor mobilizatoare la care ne-au îndemnat înaltele comandamente de partid, ca și exemplul personal al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului". Vorbe frumoase cu deplină acoperire în fapte. Oamenii pe care aveam să-i văd chiar pe locul de muncă, asudînd și poate chiar suferind în cadrul unei munci care dacă n-ar fi dificilă n-ar mai fi eroică, n-ar mai fi exemplară, i-am întîlnit la sectoarele cele mai calde (atît figurat, dar și propriu, cînd este vorba de turnătorii, de prelucrarea la cald etc.) ale întreprinderii. Am avut astfel ocazia deosebită de a vorbi cu oțelari și laminatori, maiștri și șefi de echipe cum sînt V. Oaidă, Tr. Turbuțan, I. Nemeth, Gh. Viorel (Laminorul III), C. Vaida, R. Bontea (Laminorul II), V. Rusu, M. Berar, S. Cordoș (Laminorul I), T. Marinca, T. Mazere și V. Băjinean (Cabluri de tracțiune), Ana Bustan și Șt. Banyai (Cabluri electrice), Tr. Urcan, I. Boldor și R. Tomuș (Electrozi) și încă o mulțime, ale căror nume ne-au scăpat din păcate — cu toții adevărați comuniști, care au înțeles cu exactitate ceea ce țara le cere în clipa de față : să muncească exemplar, să spargă normele, cum se spune, dînd constructorilor mai mult fier-beton, mai multă sîrmă, mai multe laminate finite, cabluri de tracțiune, electrozi de sudură și așa mai departe, adică elemente prețioase ale unei producții despre care se zice în momentul de față că nu este nici mai mult, nici mai puțin decît „pîinea țării", adică **pîinea refacerii.**

Și, pentru că lucrurile se întîmplau în chiar ultima zi a lunii trecute, pot să înfățișez cititorilor neobișnuitul bilanț al acestor sforțări ale muncitorilor și tehnicienilor, ale tuturor oamenilor din întreprinderea din Cîmpia Turzii pe luna martie, un bilanț desigur orgolios, sau mai exact spus plin de mîndrie, lucru dealtfel meritat : 18 milioane de lei la producția suplimentară, adică o depășire a planului cu o sută la sută, ceea ce asigură, mi s-a spus, o depășire trimestrială de 4 la sută ! Ce s-a întîmplat, de fapt, la Industria sîrmei ? În primul rînd trebuie spus că au fost atinse vîrfuri de producție pînă acum nici măcar sperate, cum ar fi de exemplu depășirea zilnică a planului din oțelărie, unde s-a produs cam cu 25 la sută mai mult ca înainte ! Astfel, întreprinderea a produs 1 000 de tone peste plan de laminate finite (oțel-beton și sîrmă laminată), 1 200 de tone de sîrmă trefilată (folosită la betonul precomprimat; acele panouri din prefabricate din beton, atît de cunoscute și în același timp atît de necesare în construcții), 230 tone bare trase, 125 tone cuie, 135 tone cabluri de tracțiune, 180 tone electrozi de sudură și așa mai departe, toate fiind cifre date **peste planul lunii martie.** Totodată, întreprinderea a acceptat suplimentar, peste contractele deja stabilite pentru trimestrul al doilea al anului, două noi contracte care urmează să se materializeze în producerea a 2 500 km de cabluri electrice și a aproape 600 tone de sîrmă trefilată. „Desigur, cereri de suplimentare a producției încă vor mai fi — îmi spunea inginerul Grigore Urs, director adjunct tehnic și de producție al întreprinderii. Angajamentul anual al întreprinderii noastre a fost inițial de o sută de milioane la producția suplimentară, apoi l-am mărit la 110 milioane. Noi sîntem însă pregătiți de o nouă suplimentare și sîntem convinși că dacă vom fi și ajutați cu materia primă necesară vom putea da țării — după ritmul nemaiîntîlnit încă la noi, cel al lunii martie — și 160 de milioane la producția suplimentară. Între altele, sînt convins că vom putea da pînă la sfîrșitul anului încă cel puțin o mie, o mie și ceva de tone fier-beton, element atît de necesar noilor construcții care se vor ridica."

Ce-ar mai fi de spus, alături de aceste cifre atît de convingătoare ? Va trebui totuși să subliniem că depășirea de peste o mie de tone de sîrmă trefilată pentru betonul precomprimat va asigura, la rata de cam 800 de kilograme pentru un apartament, producerea în plus a peste 1 300 de apartamente. Apoi, să nu uităm că lucrătorii de la Industria sîrmei au depus pînă acum în Contul oameniei aproape 600 000 de lei, iar angajamentul lor de a dona în fiecare lună o zi din retribuție aduce aceluiași cont, pe drept cuvînt numit „al oameniei", suma de cinci milioane de lei. Și apoi, desigur, că nici importantele sarcini de export (22 de țări pînă acum !) nu vor fi neglijate, ba am spune chiar dimpotrivă, privite cu o și mai mare responsabilitate.

Astfel încît, alăturînd toate aceste evidențe și lucruri remarcabile de vorbele frumoase cu care am fost primit la Industria sîrmei, acum ne putem face o imagine destul de exactă a ceea ce se petrece în momentul de față în colosul industrial din Cîmpia Turzii. Aici, ca în atîtea locuri din țară, oamenii se străduiesc și se îndeamnă la noi eforturi, fac tot ce este omenește posibil pentru o producție peste plan, pentru refacerea cît mai rapidă a economiei naționale.

DUMITRU GRAUR ■

FRONTUL REFACERII,

■ CRAIOVA

Oamenii ies de la muncă, după ce au dat importante cantităţi de prefabricate peste plan, ca să meargă la muncă

Plouă mocănește peste Craiova la acest ceas mai degrabă de noapte decît de zi, e aproape 4 dimineața, iar la Întreprinderea de prefabricate din beton munca își urmează cursul firesc, ca și cum ploaia n-ar îngreuna depozitarea în aer liber, pe o platformă pe care oamenii rînduiesc panourile și elementele spațiale de sub glugi de polietilenă, ca și cum n-ar fi ora care este, după aprecierile specialiștilor, una dintre cele mai grele de pe lungimea celor 3 schimburi. Se află în întreprindere, nu din întîmplare, ci în virtutea unui orar de supraveghere și intervenție respectat cu strictețe, directorul — de 7 ani — al unității, inginerul Valentin Smărăndescu, și secretarul comitetului de partid, Constantin Neghină. Că locuința ultimului, din cartierul Brazda lui Novac, a fost grav avariată în noaptea calamității e o problemă cunoscută de toată lumea la I.P.B.C., după cum cunoscută e și atitudinea exemplară de care a dat dovadă comunistul Neghină în toate zilele și în toate nopțile de după 4 martie, rămînînd în întreprindere aproape tot timpul, mobilizînd oameni, făcîndu-le educație politică prin pilda devotamentului și abnegației sale, dînd o mînă concretă de ajutor nu doar la hala de beton celular autoclavizat, puternic afectată de seism, ci în toate punctele cheie ale producției. La hala amintită s-au fisurat și strivit 5 stîlpi de susținere de pe o deschidere cu 2 poduri rulante de 12,5 tone fiecare, activitatea s-a întrerupt pentru cîteva zile, dar munca plină de responsabilitate și perseverență a lucrătorilor a izbutit să repună în funcțiune 4 linii de beton celular autoclavizat pe un traseu modificat, în așa fel încît astăzi, vineri, 1 aprilie, hala să poată lucra cu 70 la sută din capacitate, conform planului de reluare treptată a producției. Pentru aceasta, ne spune inginerul Smărăndescu, aproape toți lucrătorii noștri din celelalte secții, de la prefabricate, tuburi de presiune pentru aducțiuni de apă, de la energo-mecanic și tuburi pentru canalizare, au petrecut multe ore după program în hala compromisă, fiind la un moment dat nevoie să intervenim pentru a-i trimite acasă, la odihnă, pe membrii echipei de tîmplari ai comunistului Marin Mitea. Într-un fel, continuă directorul, întreprinderea noastră s-a dovedit a fi un inel din lanțul solidarității muncitorești care a unit, cu minunate exemple de abnegație, omenie și patriotism, fabricile și uzinele țării, toate județele ei. Astfel, auzind de prăpădul făcut de seism la Zimnicea, noi am trimis imediat, din depășirile de plan, către cel mai sudic punct al României, 6 vagoane de elemente de planșeu, contribuind cu munca noastră la ajutorarea altora, după cum am făcut-o și la ceasul de necaz al inundațiilor. Dacă noi i-am ajutat pe alții, atunci trebuie să spun, cu recunoștință, că și alții ne-au ajutat pe noi. Fabrica de geamuri din Mediaș ne-a expediat imediat materialul necesar pentru închiderea golurilor prin care, în dimineața de 5 martie, vîntul bătea ca pe cîmp. Lucrătorii Trustului de construcții-montaj Valea Jiului au montat 2 500 de metri pătrați de geamuri în cîteva zile, făcînd adevărate acte de eroism, muncind legați în corzi, la mare înălțime. Minunat s-au comportat și lăcătușii veniți de la I.C.M. Deva, oameni care au muncit fără odihnă la restabilirea circuitului productiv în secția de beton celular, permițîndu-mi să afirm, în deplină cunoștință de cauză, că hala respectivă va lucra la parametrii maximi nu la 30 aprilie, cum s-a apreciat în zilele constatării pagubelor, ci cu 2 săptămîni mai devreme. De fapt, afirmația aceasta este un angajament ferm pe care ni-l luăm în fața țării, în fața secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care, în clipele grele de după cutremur, a găsit răgazul să viziteze orașul nostru, oferind, cu profunzimea și înțelepciunea ce-i caracterizează fiecare acțiune, soluțiile cele mai bune pentru refacerea și reintrarea vieții în matca ei firească.

La 4,30 intrăm în uriașa hală în care se produc panourile mari din prefabricate. Secția are 6 linii de fabricație și 2 piste exterioare, de bunul mers al cărora răspunde inginerul Antonie Segărceanu, recomandat de director drept „om al fabricii cu trup și suflet", ceea ce vrea să zică, fără vorbe prea îndelung meșteșugite, că fiul unor țărani săraci din satul oltenesc Glod, netrecut nici măcar pe harta județului, a ajuns inginer și șef de secție după multă muncă, multă seriozitate și multă sudoare, fiind — pe rînd — muncitor necalificat, zidar și maistru. Îl găsim lîngă vibrator, un fel de masă pe care se așază panoul de prefabricate și în care, cu 3 000 de turații pe minut și cu un zgomot asurzitor, betonul este compactat spre a fi ferit de goluri sau fisuri. Panourile mari, îl auzim, de care lumea se cam ferea, s-au comportat fără repros în timpul seismului, încercarea aceea fiind un prilej, firește nefericit, de a verifica munca noastră. Panourile s-au achitat bine de toate sarcinile, întărindu-ne convingerea că ne-am făcut datoria cum se cuvenea. Înainte de seism obligația noastră era să muncim bine și cu spor, dar acum, cînd întreaga țară și, firește, în primul rînd Craiova aflată în plină construcție, au nevoie mai mult ca oricînd de rezultatul muncii betoniștilor, obligațiile noastre au crescut. Am să exemplific prin intermediul producției din acest schimb de noapte, al cărui randament ploaia ar fi trebuit, măcar teoretic, să-l diminueze, dar pe care nu l-a diminuat. S-au produs pînă la această oră aproximativ 100 de metri cubi de panouri, adică 4 apartamente, peste 700 de metri pătrați de fișii, adică alte vreo 20 de apartamente a 3 camere fiecare, 40 de stîlpi pentru liniile electrice aeriene și 30 de metri cubi de diverse elemente industriale, cam 20 la sută din producția acestei nopți figurînd peste plan. Se cade să facem aici o paranteză și să amintim că, în urma unei analize lucide și temeinice, colectivul de muncitori, ingineri și tehnicieni de la I.P.B. din Craiova s-a angajat pe anul 1977 cu o producție suplimentară de 700 de apartamente, cifră care n-ar spune, poate, foarte mult, dacă n-am ține seama că ea provine dintr-o unitate care a avut de suferit pagube importante de pe urma cutremurului, de la o unitate în perimetrul căreia munca de producere a unor bunuri materiale solide și de calitate superioară se desfășoară în paralel cu strădania de a repune în funcțiune, cît mai repede cu putință, secția de beton celular autoclavizat. Inginerul Valentin Smărăndescu, care — după vorbele sale — n-a mai pus o cravată la gît din ziua de 4 martie, folosind ca uniformă numai salopeta, ne explică, printre bubuiturile vibratorului și ferindu-se mereu de benele cu beton ce se încrucișează în spațiul secției, minate de cîrligele podului rulant dirijat de Atanasie Pîrvu, că suplimentarea producției se va obține prin creșterea numărului de tipare la unele repere cu pondere în structura unui apartament, prin îmbunătățirea agentului termic, prin realizarea unor prize de beton mai rapide, ca urmare a faptului că, la solicitările întreprinderii, furnizorii din Tîrgu Jiu au expediat în ultimele săptămîni numai ciment de calitate superioară, prin preluarea din mers a lucrului între cele 3 schimburi, în așa fel încît fiecare schimb să pregătească tiparele pentru cel următor, degrevînd astfel stația de betoane de aglomerarea tradițională de la primele ore ale intrării în lucru a unui nou schimb. În sfîrșit, dar nu ca ultim argument, prin seriozitatea și puterea de muncă a oamenilor întreprinderii pe care — cum zice — încercarea de la 4 martie i-a găsit uniți ca unul în jurul comuniștilor, al comitetului de partid, înțelegînd că interesele personale trebuie lăsate pe planul al doilea, punîndu-le pe cele ale unității la primul punct al ordinii de zi. Cuvîntul acesta este, firește, numai o figură de stil, căci aici se muncește cu aceeași tragere de inimă și noaptea, așa cum fac acum, sub ochii noștri, comuniștii Virgil Butușină, Constantin Nițipir, Ștefan Marinescu sau Ștefan Teianu, oameni pe care întreprinderea știe că se poate baza în orice clipă, fără nici o reținere.

Începe să se crape de ziuă. Lucrul continuă în ritm accelerat, prima grijă a oamenilor legîndu-se de calitatea produselor. Se toarnă betonul în forme. Se procedează la toaleta feței vizibile a panourilor din prefabricate. Se montează, sub ochii vigilenți ai maistrului Grigore Burtea, izolațiile termice. La vibrator, ne e dat să auzim, Nicolae Stan s-a dus după niște cuie, operațiile fiind urmărite de zidarul Gheorghe Staicu. Se muncește cu abnegație și folos, fiecare știe ce are de făcut și face, ordonat, poate chiar cu meticulozitate, inginerul Segărceanu schimbînd, la fiecare jumătate de oră, cifrele producției înscrise într-un carnețel cu scoarțe cărămizii. Alături, aflat la datorie de multe săptămîni, trecînd pe-acasă, cum spune, mai mult în vizită, directorul Smărăndescu calculează cîte produse vor fi scoase suplimentar, mîine dimineață, la vînzare liberă, pentru nevoile cetățenilor. Avem, continuă să gîndească cu voce tare, un plan de mai multe milioane de lei în magazinul ce desface materiale către cetățeni. Pe luna martie, adică în vreo 25 de zile, am îndeplinit mai bine de un sfert din el.

La ceasul la care, la lumina reflectoarelor, în cartierul Craiovița Nouă, constructorii montează ultimele elemente spațiale, confecționate la I.P.B.C., la blocurile 36 A și 38 B, cu cîte 20 apartamente fiecare, clădiri ce vor fi predate beneficiarilor cu mult înainte de termen, aici, la Întreprinderea de prefabricate din beton, munca își urmează cursul normal, sfidînd ploaia rece de afară și sfidînd fireasca oboseală a unor lucrători care, deși marea lor majoritate navetiști, au petrecut după 4 martie în unitate un timp cel puțin dublu față de orarul obișnuit. Schimbul 3 se pregătește să-și încheie treaba, neuitînd să aranjeze tiparele pentru lucrătorii aflați acum în drum spre întreprindere. Aflăm că de aici foarte mulți muncitori nu vor ajunge acasă decît spre prînz, cei mai odihniți avînd să se constituie, din proprie inițiativă, în echipe de intervenție ce vor da o mînă de ajutor la repararea și consolidarea caselor unora dintre colegii lor care au avut avarii serioase în timpul seismului. Echipele s-au alcătuit, iar adresele sînt deja stabilite. În cartierul Sineasca, la muncitorul Ion Afrenie, care mai are un zid de tencuit. La Ion Jianu, în Craiovița Veche. Tot acolo, la Vian Purcărea. Pe strada Bucovățului, la maistrul Gheorghe Bogheanu.

Afară continuă să plouă. S-a făcut ziuă de-a binelea. În poarta întreprinderii intoarce primul autobuz. Zgribuliți, oamenii aleargă să-l prindă. Au ieșit de la muncă spre a merge la muncă, demonstrînd, nu prin vorbe, ci prin fapte, înaltele calități morale ale românilor, găsind totdeauna resurse de eroism și noblețe sufletească.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

■ JIMBOLIA

Focul cuptoarelor, focul dorinţei de a trimite peste munţi cît mai multe cărămizi!

În martie din Jimbolia au plecat, ritmic, pe șantierele reconstrucției, 240 de vagoane feroviare încărcate cu 500 000 materiale de zidărie și aproape 1 200 000 țigle, cahle de teracotă, placaje ceramice.

... La plus 70 grade Celsius, cuptorul dogorește, aerul tremură. A trecut o lună de zile (cum poate timpul să fugă atît de repede !) de cînd pe această platformă a „scoțătorilor", Gheorghe Pantelimon plînge. Era noaptea de 5 spre 6 martie, veștile dureroase, cutremurătoare, din inima Capitalei ajunseseră și la Jimbolia, el — Gheorghe Pantelimon — scoase din cuptorul fortat la maximum două norme, ar mai fi rămas în continuare dacă ceilalți nu l-ar fi obligat să plece: „Du-te, omule, să te odihnești. Ești ostenit, uite nu mai reziști!" „Ba mai pot... Arzînd de durere pentru cei loviți de cutremur nu m-am putut înfrîna ; o să-mi treacă !"

Nu greșesc cu nimic dacă afirm că funcția socială a lui Gheorghe Pantelimon a fost potențată de funcția lui umană, îmi explică întîmplarea directorul Întreprinderii „Ceramica" din Jimbolia, Aurel Helișanu, și adaugă, continuînd să filozofeze — această din urmă, funcția umană, este infinit mai subtilă decît cea dintîi. Sîntem aici vreo 2 000 de presari, uscători, arzători, scoțători, dar mai înainte de orice și deasupra a orice 2 000 de oameni. Așa trebuie înțelese lucrurile ! Lucrurile se înfățișează întocmai așa ! Sute și sute de **oameni** muncesc febril, încrîncenat, cu devotament extrem, cu sacrificii voluntare, în schimburi prelungite pînă la 10—12 ore, flux continuu. Ciclurile de fabricație scurtate. Și este mai mult decît semnificativ, este tulburător faptul că acest colectiv care ani de zile bate toate recordurile stabilite în industria materialelor de construcții, a înscris în martie cifre fără precedent de producție : 1 100 00 de cărămizi și blocuri ceramice peste prevederile planului ! Numai intensitatea extraordinară a ritmului de lucru a făcut ca din Jimbolia să poată pleca ritmic spre șantierele reconstrucției 240 de vagoane feroviare încărcate cu 500 000 materiale de zidărie și aproape 1 200 000 țigle, cahle de teracotă, placaje ceramice.

Puterea de a depăși limitele, starea de spirit ardentă nu au slăbit în intensitate odată cu încheierea trimestrului I ; cu cutezanța de a fi mereu mai tari și mai buni dar cu infinită modestie, ceramiștii din Jimbolia trăiesc în continuare zile și nopți de muncă încordată, din două în două zile li se alătură chiar și funcționarii fabricii, media realizărilor în ore suplimentare atinge acum 5 000 de cărămizi. Știu că secretarul de partid Ilie Știrbescu este prezent, la secția C, 14—16 ore pe zi, îi cunoaște „la perfecție pe fiecare în parte, dar în aceste zile, zice, raportat la ceea ce știam despre ei pînă acum, i-am regăsit mult mai generoși și mult mai puternici, pot să vă dau 1 000, chiar 1 500 de exemple, însă pentru că, oricum, nu aveți cum să-i treceți pe toți, notați așa : formațiile conduse de Virgil Paraschiv, Mihai Jos, Gheorghe Gherle, Ștefan Szeleș, Vasile Santa și Ioan Koch, oameni minunați ca Nicolae Teacă, Ioan Balaban, Iosif Linster, Francis Farkaș, Alexandru Deszö — pentru că așa este alcătuit în fapt colectivul nostru, din români, germani, maghiari și de alte naționalități. De asemeni, fruntași sînt și cei din brigada pe care eu o conduc dar în cazul ăsta chiar că nu dau nici un nume pentru că ar însemna să fac departajări mîncinoase: toți au muncit și muncesc, prefer să o spun fără să exagerez, ca niște eroi !"

... Încerc să redau aceste fapte de solidaritate umană, de dragoste de țară și recompun tăria deosebită, dîrzenia acestui colectiv, experiența fundamentală prin care trece — mă străduiesc, răsfoiesc iarăși și iarăși însemnările, caut semnificațiile cele mai elocvente, cuvintele, dar îmi dau seama că nici un reportaj nu poate cuprinde pe de-a întregul intensitatea nemăsurată, încărcătura de emoție, imensa forță, nevoia funciară și voința de participare cerută care marchează realitatea acestor zile de sacrificiu și de eroism la Jimbolia, și cu atît mai puțin măsura completă a transformărilor petrecute în oameni. „Piinea șantierelor de construcții și reconstrucție, așa cum numim noi cărămizile, blocurile și corpurile ceramice pentru planșee, va fi asigurată în continuare printr-o muncă fără preget — promite, în numele colectivului pe care-l conduce, directorul Helișanu.

Pînă la sfîrșitul anului vom produce peste plan încă de trei ori pe atîta cît am produs suplimentar pînă acum. Aceasta este unicul comandament moral sub care ne-am unit în frontul național al refacerii : materiale de construcție mai multe, mai bune și cît mai repede dirijate peste munți!"

MIREL BRATEȘ ■

FRONTUL OMENIEI

■ CÎMPULUNG ARGEȘ

Liantul uman al solidarității

Oamenii se cunosc mai bine la greu. Recentul seism a dărîmat în multe locuri ziduri, dar a sudat peste tot conștiințe, ne spune Alexandru Girtan, secretarul comitetului de partid din Combinatul de lianți Cîmpulung Argeș. Vedeți, cînd e liniște, cînd totul e normal, vorbim de atîtea ori — și eu rămîn încredințat că nu vorbim fără temei — de calitățile moral-politice și civice ale omului societății noastre. În perioade calme, cînd grijile sînt obișnuite, pentru soarta producției, pentru viața noastră liniștită de acasă, cînd în afara lor nu intervine nimic ieșit din comun, grijile acestea fac, dacă vreți, banalul vieții noastre ; adică obișnuitul, cursul normal, cît de cît liniar al existenței, fără țișnirea alertantă a liniei acestui **grafic**. Munca noastră ne-a creat deprinderea de a-i mobiliza pe oameni la toate acțiunile întreprinse. Mobilizarea asta e, pînă la urmă — cu toată minuția noastră — ceva destul de abstract, dar se cuprinde în munca, în grijile, în viața noastră. Sigur că nenumăratele picături ale acestei munci, ale acestei minuții se regăsesc undeva în șuvoiul mare al rezultatelor concrete, în producție, în cifrele — și ele în fond abstracte — ale depășirilor de plan, în calitatea vieții. Dar parcă mai mult ca oricînd străduințele noastre, rezultatele muncii de educație moral-politică se fac vizibile în momentele cînd devine necesară și urgentă o neobișnuită mobilizare a oamenilor, a energiilor.

Puternicul seism de la 4 martie a produs avarii și la Combinatul de lianți Cîmpulung. În munca încordată pentru remedieri, liantul uman al solidarității, al unei înalte conștiințe muncitorești a fost hotărîtor și i-a unit pe oameni în aspra încercare, sporindu-le nu numai forțele fizice dar și energia morală. Soluția tehnică au găsit-o specialiștii unității și s-a trecut la aplicarea ei încă din ziua de simbătă, 5 martie. Proiectantul și experții sosiți duminică dimineața au confirmat și au apreciat această soluție, după o amănunțită analiză a calculelor de rezistență. A cui a fost ideea, cine a găsit de fapt acea soluție ? De la inginerul Florin Mustață, șeful atelierului de reparații, este destul de greu să afli asemenea lucruri. Atunci s-a lucrat într-o febrilitate a căutărilor, a unei admirabile lucidități muncitorești — ne spune acesta — care face fără importanță înregistrarea paternității ideii, mai precis a fiecărei faze de concretizare a acesteia. Aveam să aflăm însă că gîndurile de mai sus erau dictate și de modestia celui care ni le împărtășise. Inginerul Mustață, împreună cu maiștrii Gheorghe Saulea și Constantin Bărbulescu, cu inginerul Ion Florea și maistrul Constantin Florea au fost printre cei mai absorbiți în căutarea celei mai bune soluții pe care apoi au verificat-o prin calcule împreună cu directorul combinatului, inginerul Gheorghe Dobre, și cu inginerul Ion Oprea, director tehnic. S-a lucrat fără întrerupere la remediere pînă cînd benzile transportoare de ciment în silozurile de depozitare de la mori-ciment au pornit din nou. Toată conducerea împreună cu comitetul de partid au coordonat o urjașă muncă fără răgaz. Oamenilor li s-au asigurat în permanență ceai fierbinte și hrană caldă ; de toate treburile mai **gospodărești** s-a ocupat — și a făcut-o cu multă pricepere — Silviu Sora, președintele sindicatului. Muncitorii au spus simplu, în acele zile de vorbe puține, că lucrează **ORICÎT**. Reparațiile curente planificate pentru acea perioadă s-au executat de asemenea în termen. Oprirea a însemnat o pierdere la producție de 15 000 tone de ciment. Dar pînă la sfîrșitul lui martie se recuperaseră deja 5 000 tone, pe lîngă faptul că a fost suplimentat angajamentul cu 1 000 de tone. Celelalte 10 000 de tone vor fi recuperate în primele două decade ale lunii în curs. Acum, cînd în Capitală și alte zone ale țării se desfășoară, conform programului vast elaborat de conducerea partidului sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, activitatea de refacere a clădirilor afectate de seism, cînd se depun eforturi continue pentru grăbirea dării în folosință a atîtor blocuri de locuințe, colectivul combinatului din Cîmpulung trimite în permanență acolo unde este mai mare nevoie cantități sporite de ciment. Această pîine a șantierelor de construcții este expediată conform unui grafic sever de livrări. În martie au fost livrate în plus față de programul lunii 1 500 tone de ciment. Livrările suplimentate vor continua. Deși combinatul a fost și el afectat, oamenii, solidari cu întregul nostru popor, au hotărît să facă totul pentru scurtarea perioadei de remediere a pierderilor. Pe lîngă o însemnată contribuție la „Contul 1977" și în afara celor amintite mai sus, de aici vor mai fi trimise șantierelor țării peste plan pînă la sfîrșitul anului circa două milioane blocuri de zidărie ușoară.

Vorbele secretarului comitetului de partid au în ele adevărul și omenescul celor mai firești și mai frumoase din calitățile muncitorului de azi din România socialistă.

Experiența bogată a unor vechi cimentiști se exprimă aici concret în îmbunătățiri ale soluțiilor tehnice la reparații, precum și la întreținerea utilajelor. Maistrul Gheorghe Saulea — nea Gică, așa cum îi zice toată lumea în combinat, de la cei mai tineri în meserie pînă la director — este cunoscut ca unul din cei mai pasionați și fără astîmpăr căutători de nou și de mai bine. (Nea Gică are 40 de ani de ciment, nu uită să-ți spună oricare dintre tovarășii lui, pe cînd vocea și privirile omului se încarcă deodată cu o căldură de respect și de dragoste ca mîngîierea sfielnică a unor palme bătătorite de muncă.) La sfîrșitul anului trecut a pus la punct o mai bună acționare — cu came — a clapetilor de sub răcitoare. Sistemul folosit pînă atunci nu corespundea condițiilor de lucru din combinat. Aplicată, ideea lui nea Gică a asigurat, pe lîngă o curățenie exemplară — se evită ieșirea nedorită a prafului de ciment —, și o îmbunătățire a randamentului termic prin împiedicarea pierderilor de aer cald.

La 31 decembrie nea Gică fusese în schimbul I. își amintește inginerul Florin Mustață. Era prima zi în care avea să lucreze efectiv și să-și dovedească utilitatea axul lui cu came. Ei bine, atunci cînd toți se grăbeau să se pregătească de revelion, el a stat aici pînă după ora 20, numai să vadă cu ochii lui cum va funcționa. A observat că într-un loc mai ieșea puțin praf. A șamotat cu mîna lui, a închis orice deschidere și n-a plecat acasă pînă nu s-a convins că ideea lui e bună, că axul lucrează exact așa cum gîndise el.

Nea Gică nu este însă singurul muncitor excepțional, cu o minte în permanență căutare de îmbunătățiri tehnice, stăruie inginerul Mustață. Am să vă mai dau un singur exemplu din multele pe care vi le-aș putea da. E vorba de maistrul Constantin Bărbulescu de la reparații. De cîte ori izbutesc un lucru care îmi dă satisfacții — reducerea timpului necesar unei reparații, de pildă — Bărbulescu nu se astîmpără pînă nu mă depășește, pînă nu obține cu oamenii lui un timp și mai bun încă.

Oameni pasionați de munca lor, stăpîniți de acea minunată neliniște care-i face să caute mereu cîte ceva care să le facă efortul mai productiv, să le îngăduie să dea din ce în ce mai mult țării pîinea aceea a șantierelor de construcții care se numește pur și simplu ciment, care e cenușiu ca indiferența, care le prăfuiește o viață întreagă hainele dar cu a cărui calitate ei, cimentiștii, nu sînt niciodată indiferenți — de la C.T.C.-iști pînă la cel mai tînăr muncitor — pentru că și de calitatea acestui ciment depinde trăinicia atîtor temelii, a atîtor ziduri și uneori — oricît de rar — liniștea căminelor, chiar viața.

Avem niște oameni minunați, l-au selectat propriile lor calități profesionale, spiritul muncitoresc, revoluționar al colectivului și dragostea pentru acest combinat al nostru, ne spunea Alexandru Girtan. Uite, iar mi se pare că sună vorbele a teorie, dar să știți că tot ce v-am spus, pentru noi înseamnă lucruri de viață, de trudă, de luciditate și de suflet muncitoresc, nu de teorie. Și pentru că am vorbit despre atîtea, ar fi nedrept să uit să subliniez meritul incontestabil al inginerului Gheorghe Dobre, directorul nostru, la ceea ce cu vorbe comune numim sudarea colectivului. Nici nu știu acum ce se cuvine să aleg mai întîi, și mai ales ca să înțelegeți de ce țin oamenii atît de mult la el, de ce-l respectă atît. Poate pentru că a fost, la rîndul lui, mai întîi muncitor, ori pentru că e un excepțional specialist, prezent întotdeauna acolo unde este nevoie, analizînd orice propunere și stabilind soluții tehnice în cel mai scurt timp : poate pentru că nimeni nu vine mai devreme decît el dimineața, sau pentru că știe întotdeauna mai mult decît ne așteptăm aproape despre fiecare angajat, ajutîndu-i pe mulți la nevoie să-și lumineze cu liniște chiar propriul cămin, sau pentru toate astea laolaltă.

Din Cîmpulung pleacă zilnic pentru zidurile țării și pentru multe ziduri de pe alte meridiane mii de tone de ciment. Volumul livrărilor la export n-a fost afectat și nu va avea de suferit. Cimentiștii sînt legați de toți muncitorii patriei în eforturile demiurgice ale acestui timp, legați prin mii de fire ale conștiinței și sensibilității, legați mai trainic decît poate să lege cimentul lor temeliile, legați cu armătura însușirilor moral-politice ale omului nou al societății noastre, om pe care ei, acești cimentiști, îl coboară din abstractul unei noțiuni în adevărul concret, muncitoresc și revoluționar al vieții lor.

DORIN GHERGHINESCU ■

■ PITEȘTI

Prin mii de ferestre să pătrundă în case lumina soarelui

Cu valoarea ei de simbol, chemarea aceasta a sunat simplu, ca o indicație de serviciu la Combinatul pentru prelucrarea lemnului din Pitești și i-a adus pe toți, absolut pe toți oamenii combinatului, în primele rînduri ale frontului continuu al celor angajați să înlăture, total și rapid, urmările catastrofei din acele nesfîrșite și blestemate secunde din noaptea de 4 martie.

De multă vorbă n-a fost nevoie pentru ca oamenii să înțeleagă ce li se cere : mai multe uși, mai multe ferestre, mai mult parchet, mai multe panouri pentru cofraje, mai multă mobilă... În ajutorul Capitalei țării, dureros rănite, combinatul piteștean a hotărît să vină — deocamdată cu 3 000 de metri cubi de cherestea din rășinoase (din care 2 000 metri cubi au și luat calea Bucureștiului), mobilier pentru 120 de apartamente (sufragerii, dormitoare, holuri) în valoare de circa 2 milioane de lei, 360 de mese de birou destinate instituțiilor avariate. Se contează ca pînă la sfîrșitul lunii aprilie întregul angajament să fie onorat. La faimosul Cont al oamenilor vor fi depuși 2 210 000 lei realizați din contribuții directe în bani ale angajaților, precum și din ore de muncă suplimentară și din gratificații. Pagubele proprii suferite de combinat, cifrate la 360 000 de lei, au fost recuperate, avariile remediate, toate unitățile combinatului lucrînd la ora aceasta la capacitatea maximă.

Petre Stelian, secretarul comitetului de partid al combinatului, nu s-a speriat nici că în aceste momente decisive el este încă un om „nou" în combinat, după cum nu s-a speriat nici că la conducerea secției Binale — împovărată de imprejurări cu mari răspunderi — se află două femei — inginera Paraschiva Marinică, șefa secției, și tehnologul, tînăra ingineră Rodica Gaba. A doua zi după cutremur — ca în toate celelalte unități ale combinatului, ca dealtfel în toate unitățile economice productive din țară, planul de producție al secției Binale n-a mai fost, pur și simplu, un plan bun. Și cum ar fi putut să fie un plan bun cînd la București, la Craiova, la Zimnicea și în alte părți ale țării, mii de familii au rămas fără adăpost ? Și printr-un simplu consens — cum se spune — planul a fost adus la momentul dramatic dar eroic al țării.

— Tovarășă Marinică — am întrebat-o pe șefa secției — planul dumneavoastră de bază a fost întocmit, cel puțin așa îmi închipui, pe temeiul unor realități precum materia primă, forța de muncă, utilaje etc. Cum au putut fi schimbate peste noapte datele planului ?

— Nu uitați, noaptea la care vă referiți a fost noaptea de 4 spre 5 martie, deci nu o noapte obișnuită, iar realitățile planului au cam trebuit să se supună vrerii noastre... Conducerea combinatului ne-a asigurat suplimentul de materie primă necesar, de rest — măsuri pentru o mai bună organizare, aprovizionarea cu scule și în primul rînd cu scule de tăiere, unele măsuri de autodotare, dar mai ales mijloacele politico-educative de stimulare a productivității, a randamentului în fiecare schimb — de toate acestea s-au ocupat oamenii din secție, comuniștii în primul rînd, cu fapte pilduitoare, uteciștii, ceilalți componenți ai colectivului nostru. Ne-am angajat să dăm suplimentar pentru acutele nevoi ale șantierelor de construcții de locuințe 5 000 de metri pătrați de uși și ferestre și 3 000 de metri pătrați de cherestea pentru cofrajele de betoane. Este o primă mînă de ajutor frățesc întinsă semenilor noștri rămași fără adăpost.

Întîmplarea a făcut ca, în timp ce îmi notam aceste relatări, în biroul în care ne aflam să intre secretarul comitetului de partid care avea de îndeplinit o misiune pe cît de scurtă, pe atît de plăcută pentru toți cei prezenți. Venise anume să felicite secția Binale pentru admirabilele rezultate obținute la încheierea primului trimestru al anului și a ultimei luni a acestui trimestru. Pînă la 31 martie, spre șantierele refacerii plecaseră primii 1 500 metri cubi de uși și ferestre și 3 000 de metri pătrați de cofraje. Am fost rugat să mai consemnez amănuntul, nu lipsit de semnificație, că nici unul din contractele de livrare încheiate înainte de 4 martie — teribilă dată de referință ! — nu a avut de suferit, în ciuda priorităților fortuite.

Pornită din cele mai bune intenții, o ultimă întrebare a mea cu privire la numele oamenilor din secție care s-au distins în mod special, s-a dovedit cam imprudentă. Șefa secției a citat un număr de oameni nu foarte mult diferit de efectivul complet de peste 500 de oameni al secției Binale. Evident, o listă de evidențiați de asemenea proporții depășește cu mult posibilitățile unui articol de revistă. Mi se pare însă că tocmai această împrejurare merită a fi scoasă în evidență. Nu unu, nu doi, ni zece. ÎNTREG colectivul secției Binale a Combinatului pentru prelucrarea lemnului Pitești a răspuns într-o asemenea măsură la fierbintile chemări ale secretarului general al partidului, încît să justifice pe deplin încrederea sa în destinele poporului nostru.

E. DASCĂLU ■

O permanență a istoriei noastre

Ideea de **solidaritate**, întemeiată pe unitatea etnică, pe comuniunea efectivă, pe identitatea de aspirații este o **permanență a spiritului românesc și, am putea spune cu certitudine, una din principalele arme de păstrare și afirmare** a individualității naționale. În unirea noastră stă puterea noastră, afirma cu viziunea-i profundă Nicolae Bălcescu. Ne-am unit în vremuri grele, făcînd zid în fața hoardelor cotropitoare și alungîndu-le de pe pămîntul sfînt al Patriei, ne-am strîns și mai mult rîndurile și ne-am înfrînt durerea, plîngîndu-ne morții cu eviavia proprie neamului, și cu gîndul tot atît de propriu, la urmași, la viitorul lor, care era în același timp al Patriei. Am știut și am reușit să convertim dramele istoriei noastre, atît de vitrege, într-o energie de neînfrînt, pentru că ne-am regrupat și ne-am strîns și mai hotărîți și mai dîrzi și, dacă individul singur devine, inevitabil, o victimă a istoriei, comunitatea întreagă, Țara, s-a dovedit inexpugnabilă. Nu ne-a doborît destinul tragic pentru că am fost „uniți în cuget și-n simțiri", am dat „mînă cu mînă" și conduși de bărbați „cu brațe tari și cu voința oțelită" am ieșit deasupra stihiilor istoriei.

Iar dacă solidaritatea românească este o permanență a istoriei noastre trecute, cu atît mai temeinic ea constituie o dimensiune fundamentală a epocii socialiste, în care solidaritatea se întemeiază pe egalitatea socială, pe fraternitatea efectivă, pe libertate (coeziunea și unitatea organismului nostru social au o bază firească și, prin urmare, cu atît mai puternică). **Pares cum paribus facillime congregantur** (Cu multă ușurință se stabilește o unitate între oameni care se aseamănă) spune Cicero în „De senectute". Uimiți de extraordinara unitate de acțiune a poporului nostru în timpul catastrofei seismice, mulți străini n-au înțeles mobilul acestui fapt care nu se poate explica altfel decît prin transformările revoluționare din structura statului românesc. Ideea că un **popor liber nu poate fi înfrînt** și-a găsit în faptele românești recente o confirmare strălucită. Cei loviți de seism au fost, dintr-o dată, înconjurați de întreaga suflare a obștii, n-au avut nici un moment sentimentul, tragic, al însingurării, al restriștii descurajante și ucigătoare. Ce forță materială și spirituală reprezintă orînduirea socialistă poate nimeni n-a bănuit pînă la aceste evenimente. Și, mai ales, cît umanism sublim, cîtă căldură a sufletului, cîte virtuți morale, mergînd pînă la spiritul de sacrificiu, au fost dovedite. Și nimeni nu se mai îndoiește, astăzi, că **omul nou** despre care pe drept vorbim adesea este zămislit la căldura incandescentă a învățăturii Partidului Comunist, marele constructor al sufletului contemporan românesc, partid în fruntea căruia se află cel mai iubit fiu al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui personalitate puternică, de adevărat **crou național**, ne dă tuturor încrederea în forțele și în destinul nostru.

Solidaritatea și unitatea românească de azi, la care contribuie, cu aceleași drepturi de fii ai Patriei socialiste, alături de români : maghiari, germani, sîrbi și celelalte naționalități conlocuitoare, se exprimă mai ales în **uriașul efort constructiv**, în hotărîrea și fermitatea cu care s-a trecut la vindecarea rănilor, la reconstruirea peisajului edilitar, la înfrumusețarea lui. Stăpînind durerea care pe om supune, cum zice poetul, vom zidi, din temelii, noi orașe, vom schimba fața altora, vom clădi edificii mai puternice, mai rezistente, mai frumoase, sfidînd, prin **voința noastră de a fi și de a dura**, forțele potrivnice și dușmănoase. Un gazetar străin, martor obiectiv al efortului nostru unanim de după 4 martie, nota această frază semnificativă : „Un popor care se manifestă așa cum se manifestă românii este imposibil să fie înfrînt". Este de la sine înțeles că solidaritatea tuturor fiilor Patriei nu înseamnă pur și simplu disponibilități individuale multiplicate la scara celor douăzeci și unu de milioane, nu înseamnă, adică, o progresie aritmetică, nici măcar geometrică. Amploarea, incomparabilă, a unității noastre se cere raportată la un coeficient pe care nici un calcul nu-l poate include și care-i dă adevărata dimensiune și măreție : **forța morală uriașă**, acel fluid incalculabil ce amplifică energiile și voințele conferindu-le dimensiuni ciclopice și apoteoze titaniene. Aici trebuie căutată, credem, explicația unei formule atît de frecvente în referirile la realitatea contemporană românească : **miracolul românesc**.

POMPILIU MARCEA ■

Cred că omul, pentru a fi om, trebuie să-şi cunoască locul şi rostul pe acest astru numit Pămînt

● Scriitorul şi publicistul Franz Storch s-a născut la 11-IX-1927 la Timişoara. Este redactor şef la revista **Volk und Kultur.**

● Bibliografie selectivă : **Umbre încătuşate** (1959), **Acordeonul** (1962), **In casa răvăşită** (1963), **Coada de păun** (1964), **Gramofonul de lemn** (1966) **Trei zile grele** (1968), **La marginea luminii** (1969). **Inginerul de gramofoane** (1973).

— De unde vine scriitorul Franz Storch ?

— Provin geografic dintr-un cartier mărginaş al Timişoarei.

— Cît de mărginaş ?

— Atunci sau acum ?

— Atunci şi acum.

— Astăzi, tramvaiul merge hăt, dincolo de locurile unde băteam mingea cu alţi băieţi. Atunci erau ultimele case ale oraşului. De acolo se întindea cimitirul şi apoi începeau livezile.

— Cum îşi petrecea vremea ştrengarul Franz Storch ?

— Studiam problema naţionalităţilor. Pe la 9 ani jucam într-o echipă de fotbal în care, printre alţii, portarul era un român, cei doi fundaşi erau maghiari, iar printre atacanţii de toate naţionalităţile, eram şi eu. Echipa adversă — întotdeauna aceeaşi — avea o componenţă asemănătoare.

— Ce învăţătură a tras viitorul scriitor din acest studiu ?

— O înţelegere firească a problemei, care la Timişoara era şi mai firească, oraşul fiind locul unde cel mai tînăr vorbeşte în limba celui mai în vîrstă.

— Altceva din perioada aceea ?

— Ei, am citit o carte. Litera T din lexiconul Meyer. Singurul volum salvat dintr-un incendiu. Mi l-au dăruit nişte vecini.

— O literă poate suplini o lume ?

— Poate. Dar, pentru toată viaţa, voi fi mai acasă în problema cuvintelor care încep cu T. Din acel volum am învăţat alfabetul Morse şi telegrafiam cu ajutorul oglinzilor şi al soarelui, peste acoperişurile caselor. Ştiu şi acum o groază de lucruri despre Togo sau despre istoria tutunului, despre Nicot care i-a adus sămînţa în Europa şi despre Sir Raleigh care a fumat urcîndu-se pe eşafod.

— Există vreun cuvînt mai impresionant acolo ?

— N-am avut niciodată preferinţe pentru cuvinte, ci pentru sunete. Dealtfel, dacă tot a venit vorba de preferinţe, eu, deşi n-am superstiţia că „un neamţ face din trei şuruburi un motor", trebuie să recunosc că mi-a plăcut întotdeauna foarte mult tehnica. Şi la asta a contribuit şi volumul din lexiconul amintit. Întîmplător cuprindea foarte multe cunoştinţe tehnice. Dacă n-aş fi avut o asemenea mare dragoste faţă de ştiinţă şi tehnică, probabil n-aş fi existat nici în literatură. Din respectul meu faţă de adevărul ştiinţific am descoperit că adevărul artistic este altul şi că trebuie la rîndul său respectat. Cele două adevăruri se pot fertiliza tocmai nefiind acelaşi lucru.

— Cum ?

— Dacă trebuie să rezolvi o problemă practică nu aplici legile literaturii. După cum nici arta nu trebuie s-o constrîngi să se supună unor canoane din viaţa reală. În 200 de pagini de roman se poate istorisi amănunţit viaţa unui om. Iar într-un tratat ştiinţific, pentru a înfăţişa ce se întîmplă numai într-o secundă în viaţa universului, nu-ţi ajung mii de pagini.

— Cînd a început să scrie Franz Storch ?

— Am crezut că scriu din 1957, dar un prieten de la Timişoara, Wittmann, mi-a amintit că am scos o revistă şcolară împreună cu cîţiva colegi. Acolo notam tot ce nu ne convenea din comportamentul profesorilor. Se numea **L'Ami du peuple.**

— De atunci a devenit scrisul o necesitate pentru Franz Storch ?

— Nu chiar de atunci. Dar acum, fără scris, n-aş mai fi un om întreg.

— Pe ce temei se bazează zvonul că autorul Inginerului de gramofoane este un om delicat şi sensibil ?

— Nu vreau să par aşa.

— De ce ?

— Pentru că am văzut de atîtea ori batjocorită sensibilitatea...

— Dar sensibilitatea nu poate să fie şi o armă ?

— Dacă sensibilitatea este sănătoasă, ea e o cale de cunoaştere. Cu cît captezi mai multe, cu atît ştii mai multe. Însă ea poate să fie şi o armă împotriva ta însuţi. Atunci cînd suferi fără să suferi. Atunci cînd te macini sufleteşte numai pentru a-ţi dovedi ţie însuţi cît de sensibil eşti. Eu aş vrea să-mi păstrez în dosul coajei mele o sensibilitate cît mai mare, nu pentru a o afişa, ci pentru ca să contribui la mişcarea condeiului meu în mod cît mai firesc.

— În altă ordine de idei, ce poate oare falsifica raporturile dintre oameni ?

— În primul rînd minciuna. Nu cea grosolană care seamănă mai degrabă cu un banc de prost gust, ci acel semi-adevăr în care frîntura de adevăr te lasă să crezi şi jumătatea falsă. Minciuna este arma intrigii şi a înşelării. La fel de periculoasă în relaţiile interumane ca şi între colectivităţi. Antidotul — cinstea, sinceritatea, corectitudinea şi curajul de a le aplica şi atunci cînd ele par mai puţin „rentabile". Este salutară creşterea numărului de piese de teatru şi romane care contribuie efectiv la netezirea acestui drum în sufletul nostru. Ca însuşiri general-umane ele au existat întotdeauna. Cu atît mai mult trebuie să-şi găsească locul azi şi aici, cînd societatea în ansamblu vizează aceste calităţi eliminînd treptat ceea ce nu se împacă cu progresul.

— Azi şi aici... Ce înseamnă azi şi aici pentru scriitorul şi cetăţeanul Franz Storch ?

— În locul unei definiţii, care pînă la urmă ar fi neîncăpătoare, aş spune : în lumea secolului nostru, în care mutaţiile se succed cu o repeziciune de-a dreptul ameţitoare, omul are nevoie — poate şi mai mult decît în trecut — de un punct fix, de la care şi la care să poată raporta totul. Un asemenea punct fix este pentru mine sentimentul liniştitor de apartenenţă la o colectivitate : la cea mică, formată din familie, rude, cunoscuţi, colegi de muncă şi de breaslă ; la cea mare, formată din naţionalitatea căreia îi aparţin şi din milioanele de oameni care şi-au împreunat gîndurile şi forţele pentru a face ţara noastră cît mai frumoasă. Cred că omul, pentru a fi om, trebuie să-şi cunoască locul şi rostul pe acest astru numit Pămînt.

— Asta înseamnă şi istorie.

— Fără îndoială. Nu-mi place însă să reduc istoria la istorioare. Pentru că fără istorie omul nu ar avea nici trecut, nici prezent, nici viitor. Pe mine mă interesează, de pildă, deşi nu sînt istoric, filmul convieţuirii saşilor sau şvabilor cu românii, cu maghiarii şi cu sîrbii de pe aceste meleaguri româneşti, care nu o dată au găsit limbajul comun al faptelor şi al luptei pentru dreptul de a fi consideraţi oameni. Românii au o tradiţie în înţelege acest lucru. Din vremuri îndepărtate aici, la vărsarea Dunării, multe seminţii care au venit cu gînduri bune şi-au adăpat caii.

— Unele cercuri nu văd cu ochi buni acest film.

— De aceea ne invită la emigrare. Şi încă, unde mai pui, cică în spiritul ideilor de la Helsinki. De parcă reuniunea de acolo n-ar fi fost ţinută tocmai pentru instaurarea unui climat de încredere, deci în interesul omenirii şi al omului. De parcă o identitate colectivă, pentru care au trudit şi au luptat generaţii întregi, s-ar putea schimba ca pălăriile ! Războiul a adus destulă pacoste pe capul oamenilor, dezrădăcinînd pe mulţi din plaiurile bănăţene sau ardelene şi aruncîndu-i care încotro. Consider un gest uman ce merită toată stima faptul că Republica Socialistă România a înlesnit adevăratele întregiri de familii, atît cu mult înainte cît şi după întrunirea de la Helsinki. Dar a folosi această atitudine umanitară pentru a rezolva pe căi întortocheate şi contrar spiritului invocat cu totul alte interese, este — puţin zis — o încălcare a dreptului omului şi anume a dreptului său de a trăi în ambianţa numită patrie, deci acolo unde s-a format şi unde datorită acestui raport între mediu şi om şi între colectivitate şi om se simte acasă.

— Ce ignoră cei care îndeamnă la emigrare ?

— Nu vreau să folosesc imaginea arhicunoscută a copacului răsădit. Pentru că, ştim cu toţii, unii copaci nu rodesc decît după trei sau mai multe răsădiri. Dar mă întreb ce fel de umanism ar putea sta la baza acelei gîndiri care reduce personalitatea omului la veniturile băneşti în mărci sau dolari. Nu se ignoră aici trăsăturile esenţial-umane care implică infinit mai mult ? Dacă ne-am gîndi exclusiv la „posibila" situaţie materială, atunci, logic, cîteva ţări ar trebui să fie patria uriaşului „rest al lumii". Dacă am avea în vedere numai frumuseţile naturale, atunci eschimoşii ar fi renunţat de mult la patria lor. Iar teoriile aşa-zisei „patrii mondiale" par a fi o sărăcăcioasă consolare a unora pentru lipsa de patrie.

— Ei spun că omul se poate oriunde adapta.

— Da. Biosistemul om se adaptează. La condiţiile adîncurilor mării şi la înălţimile zborului cosmic. La traversarea deşerturilor şi gheţurilor. Dar, după Alvin Töffler, el reuşeşte asta numai pentru că la cu el, deşi în microformat, un pic din lumea obişnuită. Şi omul la cu el — lucrul cel mai important — **speranţa de a se întoarce.**

— Ce ziceţi despre aşa-zisul „pericol al dezintegrării naţionalităţii germane" din România ?

— Ce prostie! O cultură cu cît produce şi se dezvoltă şi cu cît oferă climatul pentru propria sa reimprospătare nu lasă loc pentru asemenea terminologie. Păcat că n-a fost unul din adepţii teoriei pe care ai amintit-o în sală, luni, la întrunirea Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate germană. Ar fi avut ce auzi cu privire la rolul istoric al populaţiei de această naţionalitate nu numai în trecut şi nu numai în prezent. Ea îşi păstrează specificul odată cu rolul ei istoric de constructor, pe care îl are împreună cu întregul popor român.

— Ziarele ne informează cu îngrijorare despre recrudescenţa fascismului în lume.

— Nu vreau să dau lecţii nimănui dar cer să se respecte lecţiile date de istorie. Căci aceste lecţii ne-au învăţat să fim precauţi cînd ni se oferă lucruri dubioase împachetate în hîrtie de staniol aurit. În anii '40, o parte a tineretului de naţionalitate germană a fost orbită cu promisiuni extraordinare (specializare în de-ale tehnicii) şi alte imagini de miraj. Ca să ajungă după şase săptămîni de „specializare", trecînd prin cazărmile fascismului. În primele linii ale frontului, fără să ştie măcar cum să se trîntească la pămînt cînd şuierau brandurile. În multe cazuri imaginile acelea mirifice s-au transformat în imaginile unor gropi comune. Am mai trăit şi „vremea" cînd sate bănăţene întregi au fost evacuate cu pistolul în mînă de către fascişti. Mulţi au fost transformaţi atunci în pribegi şi nu puţini în figuri de şah în mîna intereselor aceloraşi oameni care atunci erau tineri fanatici şi acum, aproape de vîrsta pensiei, îşi continuă obiceiurile încercînd să atragă în mrejele lor tineretul, fără a fi învăţat nimic din lecţiile istoriei. Fascism sau neofascism tot crimă se cheamă, sau crimă potenţială îndreptată împotriva umanităţii.

— În lumea contemporană se vorbeşte tot mai mult despre drepturile omului. E un semn bun pentru destinul său ?

— Rolul omului în ziua de azi este să prevină catastrofele. În primul rînd pe cele provocate de om. Ba mai mult: el trebuie să folosească detonaţiile de megatone nu pentru distrugerea de vieţi, ci pentru declanşarea de seisme minime care să le prevină pe cele mari. El trebuie să nu devalorizeze adevăratele sensuri a ceea ce a dobîndit omenirea prin înţelegeri ca aceea de la Helsinki. Consider că atîta vreme cît asemenea lucruri sînt folosite drept firmă pentru continuarea de învrăjbiri, care măresc pericolul unui război, drepturile omului nu pot fi garantate. Dacă o parte a lumii descoperă încălcări de drepturi umane numai în cealaltă parte, rămîne încă mult de descoperit pînă la a ajunge la drepturile umane...

— Una din problemele ce se pun acut lumii contemporane ?

— Problema umanismului. Care nu înseamnă fuga de tehnică, aşa cum s-a mai predicat pe ici-pe colo, ci desfiinţarea acestei opoziţii artificiale dintre ştiinţă şi tehnică, pe de o parte, şi om, de cealaltă parte. Orice demnitate umană necesită măcar un acoperiş deasupra capului, o haină şi de mîncare. Nu sînt adeptul teoriei că baza materială e totul ! Dar e ca şi cu sănătatea : dacă ea lipseşte, lipseşte cam totul.

— Cum se manifestă în socialism încrederea în valorile omului ?

— Am să-ţi recit o poezie de-a mea intitulată **Karl Marx.** Într-o traducere ad-hoc. E poate aspră, dar astăzi poezia trebuie să fie violentă pentru a scutura din amorţire orice conştiinţă.

— Ascult.

— „Karl Marx a luat omului libertatea / De a trăi ca analfabet / A luat omului dreptul / De a uita pe om / A luat omului fericirea / De a trăi fără viitor. / A luat libertatea, / Dreptul, fericirea / Din haosul numit istorie / Pentru a face odată cu istoria / Posibilul uman."

— E un răspuns frumos.

— E mai ales un răspuns exact.

— Ce rol joacă dezordinea în viaţa scriitorului Franz Storch ?

— Două feluri de dezordine îmi dau de furcă : cea provocată de mine şi cea stîrnită de neprevăzut. În general, ele se îmbină armonic, potenţîndu-se reciproc. Nu consider dezordinea o sursă sau o condiţie de creaţie. Dar ea poate să apară ca urmare a creaţiei. Prin faptul că în timpul creaţiei, cînd personajele imaginate îşi fac de cap sau îţi dau o lucrare peste cap, în asemenea ore sau zile uiţi de toate, începînd cu bărbieritul şi terminînd cu corespondenţa care rămîne nedesfăcută. Nu mai vorbesc de teancul de ziare care se adună pe masa de scris, împiedicînd chiar şi respiraţia de creaţie. În rest, mă consider relativ punctual şi conditional. Dar imaginea despre noi înşine nu este întotdeauna cea reală.

— M-ar interesa opiniile unui reprezentant al prozei scurte despre genul acesta de literatură. Care îi sînt şansele azi ?

— Proza scurtă este astăzi un avantaj, în condiţiile unui timp lipsit de timp. O schiţă de 2—3 pagini este ca un punct dintr-o linie. Autorul nu se simte obligat să aspire să spună totul. Dar o astfel de schiţă nici nu „tace" după ultimul punct. Desface înţelesuri care te pot obseda la fel de mult ca şi un roman.

— Şi acum, cîteva păreri despre literatura germană din România.

— Legătura dintre patriotism, viaţă şi literatură poate fi urmărită şi în operele scriitorilor de naţionalitate germană, dealtfel nu numai de azi ci şi într-o apreciabilă moştenire literară. Scrierile lui Stefan Ludwig Roth sînt cunoscute în parte şi cititorilor români : Adam Müller Güttenbrunn, un bănăţean care a militat pentru frăţia dintre diferitele graiuri şi pentru drepturile românilor de pe aceste meleaguri. Nume ca Meschendorfer şi Wittstock se cer pronunţate cu mult respect ; Scherg, un bun romancier, Franz Liebhardt, poet şi eseist — pe care probabil l-aţi citit şi în româneşte — şi aşa firul continuităţii ne duce pînă la cei mai tineri, care se înscriu cu drepturi egale şi cu specificul tinereţii lor în marea dezbatere pentru perfecţionarea societăţii. Aş vrea însă să mai adaug ceva : Nu cunosc cifre precise dar pot să-l citez pe redactorul şef de la editura „Kriterion", Hedwig Hauser : „Niciodată înainte în România nu s-au tipărit şi difuzat atîtea cărţi în limba germană ca în prezent."

— Ce scrie în jurnalul lui Franz Storch la data de 4 martie 1977 ?

— Nimic. Absolut nimic. De pe data aceea şi pînă pe 15 martie nu am mai avut nici o tragere de inimă să-l deschid. Limbajul e inventat pentru viaţă. A folosi limbajul metaforic atunci cînd 1570 de oameni au devenit amintiri e aproape învecinat cu inumanul. Numai faptele au cuvîntul în asemenea împrejurări.

— Scriitorul Franz Storch are sentimentul că îşi cheltuieşte timpul sau este cheltuit de timp ?

— Eu cheltuiesc foarte mult timp în speranţa de a cîştiga timp. Şi poate că aşa şi e.

— Dar îi este lui teamă de timp ?

— Nu. Nu mi-e teamă. Cu cît însă e mai plin, cu atîta ţi se pare mai scurt.

— Este el un spirit tolerant ?

— De, oameni sîntem. Omul chimic pur nu s-a născut. Cel puţin pînă acum. Şi dacă s-ar naşte, n-ar mai fi om. Nici în viaţă, nici în literatură. Căci omul, alcătuit nu din substanţe plastice, ci din carne şi oase, are printre altele dreptul de a fi imperfect şi de a se forma în „zvîrcoleli", pe căi deseori întortocheate, ca personalitate. Iar societatea noastră, a cărei mare menire este aceea de a produce personalităţi la scară de masă, are şi calitatea, şi forţa de a suporta aceste „zvîrcoleli", de facere sau nu. Cu o condiţie. Omul ce-şi apără demnitatea sa umană să nu uite de demnitatea umană a semenilor săi.

— Deviza favorită ?

— Ceea ce năzuiesc eu nu se lasă încorsetat într-o deviză.

GEORGE ARION ■

Să nu uităm învățămintele dureroase ale istoriei

Un fenomen care atentează la valorile umanității

De cîtva timp proliferează în mai multe țări din continentul nostru și din altele, o inexplicabilă recrudescență a fenomenului fascist. Se semnalează numeroase grupări politice dintre care unele nu se sfiesc a se numi neofasciste sau neonaziste și să arboreze zvastica de odioasă memorie. Evident, ca orice mișcare la începutul ei, neofascismul recent răsărit ca „ciupercile după ploaie" nu recrutează un număr prea mare de partizani. Din punctul numeric, așadar, nu s-ar putea vorbi de o primejdie iminentă. Curioasă este totuși pasivitatea unor regimuri de democrație burgheză înaintea acestui fenomen care nu urmărește decît o întoarcere la monstruoasele procedee criminale din trecut în vederea cuceririi puterii, iar apoi la împingerea omenirii din nou în coșmarul pe care l-am trăit în deceniul al patrulea și prima jumătate a deceniului al cincilea din secolul nostru. Se știe că unul din mijloacele de intimidare ale grupărilor fasciste a fost atentatul politic iar în momentul cuceririi puterii desființarea tuturor libertăților publice și instaurarea unui regim de teroare cu discriminări rasiale și genocide. Noi am trăit zilele de groază ale asasinării profesorului Nicolae Iorga, al cărui ucigași au beneficiat de impunitate. Asasinarea marelui savant și patriot român a fost poruncită de hitleriști și efectuată după metodele tipic naziste de către mișcarea legionară, care n-a fost decît „coloana a 5-a" stipendiată de hitlerism. Atunci, erau printre tinerii captați de falsul patriotism ai curentului copii care spuneau părinților lor : „Dacă ar porunci Căpitanul să te ucid, aș face-o".

Niciodată fanatismul nu a încercat să se manifeste cu atîta stăruință la noi împotriva simțului de omenie și de dreptate care ne este specific. Din fericire, legionarismul a fost la noi trecător iar statul nostru socialist nu a răspuns celor ce se făcuseră vinovați cu aceleași metode. Ba chiar, intelectuali rătăciți printre legionari și-au găsit amnistierea și dreptul la muncă în statul nostru. Nu am fost și nu sîntem pentru suprimarea celor ce gîndesc altfel decît noi. Poporul nostru nu a practicat niciodată crima politică iar partidul nostru o condamnă categoric. Respectul omului și cultului vieții nu sînt pentru socialism cuvinte goale ci articolele unui crez verificat. Sînt însă voci în străinătate care contestă asigurarea drepturilor umane în patria noastră. Semnificativă este atitudinea postului de radio „Europa liberă", care ar putea fi numită duplicitară sau chiar, fără a face un joc de cuvinte, triplicitară. Voci ale acestui post se arată neutrale față de metodele și înfăptuirile regimului nostru socialist ; altele elogiază unele din manifestările noastre, ca aceea recentă a solidarității noastre în urma cutremurului de la 4 martie ; cele mai multe însă, în mod sistematic, răstălmăcesc intențiile sau chiar realizările evidente ale regimului nostru întreținînd un fenomen pe care îl credeam de mult părăsit : acela al războiului rece. România întreține relații de prietenie, de schimburi comerciale și de relații culturale cu toate țările din lume, indiferent de structura lor politică. Între numeroși șefi de state din toate continentele și tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, s-au efectuat numeroase vizite. În multe țări există asociații de prietenie reciprocă atestînd astfel pe de o parte dorința noastră de a întreține relații prietenești cu toate statele, iar pe de altă sentimentul real de prietenie și de recunoaștere ce se manifestă în aceste țări. Este așadar de neconceput ca în țările cu care întreținem nu numai relații diplomatice dar și reale sentimente de prietenie reciprocă să mai existe oficine de dezinformare și de calomniere a regimului nostru socialist. O falsă aplicare a conceptului de libertate a opiniei în acele țări îngăduie, pe de o parte, recrudescența de care vorbeam, și care constituie o mare primejdie împotriva păcii și umanității universale, și pe de alta întreținerea acestei campanii calomnioase care afectează profund prietenia reciprocă.

De bună seamă, calomniile, fie ele ale unor ziariști străini, fie ele ale unor posturi de radio din unele țări, nu-și vor atinge niciodată scopul de a atrage oprobriul asupra regimului nostru socialist, așa cum urmăresc unii. Străinătatea este bine informată asupra politicii externe și interne a țării noastre și ambele se bucură de considerație pretutindeni. Nu ne gîndim să astupăm gura nimănui, pentru că, după vorba românului, „gura birfei n-o astupă decît pămîntul".

Mai îngrijorătoare însă este recrudescența fenomenului fascist împotriva căruia trebuie să lupte cu hotărîre toate regimurile democratice din lumea întreagă, toate forțele progresiste, dornice să păstreze liniștea planetei. Numai așa se va putea asigura pacea unanim dorită și pentru care militățm cu toată natura convingerii noastre. În definitiv, ne întrebăm, față de toleranța pe care o arată unele regimuri față de noua primejdie : cui prodest ? Sîntem convinși însă că popoarele vor face totul pentru a da riposta cuvenită acestui fenomen care atentează la valorile umanității.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Odioasa trădare

Nimic mai odios pe lumea aceasta decît trădarea, și dintre trădători nimic mai venal, mai dezonorant și mai condamnabil decît trădătorul de patrie.

Cine trădează patria, trădează neamul din care s-a născut ; trădează osemintele strămoșilor care au apărat-o cu sabia în mînă la Rovine și Podul Înalt, la Șelimbăr, la Mărăști, Mărășești și Oituz, pe crestele Carpaților și în Cîmpia Transilvaniei, în toate satele și orașele noastre presărate cu morminte de eroi.

Cine trădează patria, trădează durerile și idealurile multiseculare ale înaintașilor, trădează limba, obiceiurile și visurile alor săi.

Cine trădează patria, indiferent sub ce formă, trădează Omenia și se acoperă de oprobriul tuturor, chiar și al acelora pentru care a săvîrșit mîrșăvia. Cît de puternic a fost înfierată în artă și în literatură trădarea. Deși galeria figurilor de trădători se deschide încă din mitologia creștină cu Iuda, figura tipică a trădătorului a rămas, totuși, în literatura universală paladinul Ganelon, acel cavaler al evului mediu care l-a trădat pe prietenul său, Viteazul Roland, din celebrul cîntec francez ce-i poartă numele. Ganelon, și ca el Eremia Golia din **Șoimii** lui Sadoveanu, întruchipează simbolic trădarea. De aceea ei ne trezesc atîta greață și scîrbă. De aceea le urmărim acțiunile fulgerați de o nobilă mînie. Uneori viața întrece, însă, literatura și fantezia oamenilor, născînd licheiele care după ce trădează mișelește încep să latre cu ură și înverșunare împotriva țării-mamă al cărei pămînt i-a hrănit și l-a răbdat ani de zile. Că de n-ar fi fost atît de răbdător pămîntul bun al țării ar fi crăpat de rușine și de durere și l-ar fi înghițit de vii. Dar poate-i mai bine așa căci stîrvurile otrăvite de ură ar fi infectat roditoarea noastră glie, ar fi poluat izvoarele apelor noastre limpezi și-ar fi vițiat aerul curat al țării.

Așa că ducă-se pe pustii cu pustiul lor suflet, cu inima lor de piatră, cu capul lor sec precum o coajă de nucă uscată. Nu lasă nici un gol în urma lor scaietii aceștia morali care-și prăstăgălesc neomenia și ura împotriva țării pe pajiștile sterpe ale „raiului capitalist". Ce poate fi mai murdar decît licheaua care-și bagă botul în lăturile minciunii și sculpă pe leagănul copilăriei, pe oamenii care l-au învățat să umble și să vorbească, pe toți cei ce au rămas acasă, în țară, muncind pentru binele și fericirea ei.

N-auzi, sinistră lichea, noaptea în somn, venind de peste veacuri, blestemul Doamnei lui Ieremia care ți se adresează și ție :

Să plîngi lîngă morminte și să nu poți muri
Pînă din semînția ta va mai fi unul ;
și cînd te-o prinde țărna, țărnă să nu te faci,
ci să rămîi de piatră, precum de piatră-ți fuse
și inima, cînd fapta cea grea ți-ai împlinit.

Nu-ți este destulă mîrșăvia pe care ai comis-o, lichea trădătoare. Mai vrei acum să amăgești și pe alții cu migdale amare, vînturîndu-le pe sub ochi perspectivele deșarte și sterile ale unui „rai capitalist" din care — nu vrei să spui — că fericirea oamenilor cinstiți și muncitori a fost de multă vreme izgonită. Minciuni fără rușine, vorbele graiului străbun, ca pe niște grăunțe, la moara stricată a unor oficine, așa-zis libere, și ne arunci cu țărîțe în ochi, cu o nonșalanță cu care, altădată, ne zvîrleai, din alt unghi al oportunismului, alte vorbe de ocară. Te străduiești în van, pentru că te cunoaștem prea bine ca să ne lăsăm înșelați ! Glasul discordiei, al aițiării neofasciste, glasul urii de oameni, al vrajbei și al neomeniei nu are ecou în catedrala sufletelor noastre curate în care sălășluiește un străvechi umanism românesc.

Să nu uiți că glasul patrupedului cu urechi lungi nu se urcă la cer !

ION DODU BĂLAN ■

Oare se poate uita așa de ușor lecția istoriei?

Pentru mine ca om de știință și cetățean român, și nu numai pentru mine desigur, recrudescența fascismului în lume rămîne unul dintre cele mai surprinzătoare lucruri ale timpului nostru. Speranța omenirii, a tuturor oamenilor de bună credință, s-a aflat legată de cîtăva vreme de frumoasele hotăriri ale Conferinței de la Helsinki, în care **drepturile omului** au constituit un argument esențial pentru a îndreptăți aceste speranțe, milenarele aspirații spre o lume mai bună și mai dreaptă. Să fie oare un revers al medaliei ? Să fie oare această violență nemaiîntîlnită de decenii o simplă reacție a elementelor antidemocratice, speriate de perspectiva unei lumi în care locul lor ar fi pe dinafară ? Este foarte probabil. Altfel, cum ne-am mai putea închipui — la peste 30 de ani de la sfîrșitul celui mai odios dintre războaiele omenirii — că la San Francisco se vînd zvastici și vulturi de fier, au loc întruniri la care se cîntă „Horst Wessel Lied", imnul nazist, că în Franța, între altele, se alcătuiesc grupuri așa-zise „de sprijin" în fruntea cărora se află legionari notorii și pe care poporul nostru l-a condamnat de mult pentru fărădelegile săvîrșite pe pămîntul românesc, că în Italia, R.F.G. sau aiurea grupurile neofasciste devastează magazine, atacă oameni pașnici, încearcă să impună o „ordine" fascistă, încearcă de fapt să înăbușe aspirațiile popoarelor la democrație, la viață pașnică, la bună înțelegere cu toate popoarele globului ?

„Ordinea" mult scandată de grupările neofasciste nu este însă nici pe departe atît de nouă. România, altfel pămînt pașnic și pe care numai ironia istoriei a creat monstruozități de genul celor întîmplate în anii '30 ai secolului, a avut o dată „șansa" de a cunoaște idealurile „cămășilor verzi", suferind îndelung de pe urma dominației hitleriste, care a avut ca efect ciuntirea țării, apoi participarea la un război antiuman, cu toate ravagiile pe care le-a provocat. Lungul șir de asasinate politice, dintre care nu pomenesc decît victimele ocupînd la acea oră un loc mai de seamă în aparatul de stat, ca I. Gr. Duca, Armand Călinescu, Virgil Madgearu și, fără îndoială, cel mai dureros, Nicolae Iorga, părea destul de lămuritor cu privire la felul de viață nazist, la mijloacele prin care hoardele verzi au căutat să-și impună strategia lichelească, avînd drept unic și umilitor argument forța brutală pornită din cele mai animalice simțăminte, disciplina rîngii și a pistolului, ordinea gloanțelor. Pe mine personal, pomenirea de tristă amintire a legionarilor mă duce cu gîndul la acea zi de iunie a anului 1936 cînd, ieșind de la Liceul Gh. Lazăr, unde avusesem un examen de sfîrșit de an, am fost atacat în plină stradă de o bandă de huligani înarmați cu rîngi de fier. M-au lovit în cap de nenumărate ori ; dacă n-am rămas mort pe trotuar, nu este, bineînțeles, meritul acelor huligani de cea mai joasă speță. Dar nu e decît un singur caz dintre multe altele, și încă unul mai puțin grav, de vreme ce am scăpat cu viață. Poate nici persoana mea nu însemna pentru ei mare lucru, ca simplu simpatizant al mișcării comuniste, rostul unor asemenea fapte banditești fiind să semene teroarea, să nu mai îndrăznească nimeni să ridice vreo obiecție cît de mică în fața „ordinii" impuse de banda de apași fasciști. Și totuși — pentru a încheia acest pasaj personal — la puțină vreme după evenimentul amintit m-am alăturat definitiv Partidului Comunist Român, al cărui membru am devenit în anul 1938. Fără îndoială; foarte mulți oameni de bună credință au urmat același drum, ca o reacție firească, de omenie, față de criminala organizație a cămășilor verzi.

Ideologia legionară-fascistă a promulgat, cu violența caracteristică organizațiilor criminale, morbul brutalității și al urii, proclamînd nonvaloarea și refuzul culturii autentice, cultul războiului și trădarea propriului popor. Mult cîntata libertate fascistă nu a însemnat altceva decît libertatea de a ucide nepedepsit, libertatea de a distruge oameni și idei, demagogia, misticismul. Poporul român, o vreme uimit și umilit de vehemența și deșertăciunea vorbelor goale, altfel purtate cu deosebită trufie, a respins cu scîrbă și totodată cu indignare „ordinea" hitleristă, alăturîndu-se hotărît, sub conducerea comuniștilor, la frontul antifascist, pentru redobîndirea libertății țării, a democrației, pentru pace, pentru o patrie care a trecut cu hotărîre la construirea unei lumi infinit mai bune, cea a socialismului. Odată rebeliunea legionară din 1941 înfrîntă, odată războiul hitlerist terminat și hoardele fasciste puse cu botul pe labe — aceste argumente trebuiau să-i fie oricui suficient de limpezi pentru a se dovedi imposibila supraviețuire a fascismului în lume prea multă vreme. Ele constituiau totodată avertismente cît se poate de clare cu privire la puterea maselor populare din întreaga lume de a respinge odioasele manifestări hitleriste, susținînd în același timp dorința tuturor popoarelor de a se desolidariza de ideaiurile fasciste, de a curma orice încercare de întunecare a păcii în lume, a democrației, a drepturilor omului.

O parte dintre vechii purtători ai cămășilor verzi au continuat să fie grupați în bande, au provocat, vorbind pe calea undelor, uneori reacții hilare, alteori revoltare, denigrînd regimul socialist, complotînd în fel și chip. Multă vreme au fost, și nu puteau să nu fie, dezamăgiți — fascismul fiind răsturnat în toate țările europene, iar opinia publică părînd să dea un definitiv verdict de dispariție a molimei verzi. Cum se face totuși că, în ultima vreme, fascismul începe din nou să ridice capul și încearcă să-și reamintească vechile sloganuri de combatere a democrației ? Lucrul este cu atît mai interesant cu cît o asemenea activitate compromițătoare se desfășoară chiar în țări mai puțin obișnuite cu banditismul politic, cum ar fi de exemplu Franța. Sigur, Statele Unite sînt o țară deprinsă cu asasinatul politic, chiar dacă uneori făptașii sînt pedepsiți — de cîți sînt prinși ! Dar nici Franța, și mai cu seamă Statele Unite, n-au cunoscut decît prea puțin pe propria lor piele atrocitățile făptuite de oameni înfășurați în cămăși de sumbre culori, purtînd la cingătoare pistolul, bita sau barda. Or, neofasciștii — fie ei grupați în Italia, Spania, S.U.A. sau Franța — nu sînt decît triste copii sau, uneori, chiar reapariții, ale criminalilor din anii '30—'40, încercînd să aducă **la zi** vechile mijloace și metode criminale, asupra cărora istoria omenirii și-a spus de mult cuvîntul.

Fără îndoială, avem de a face cu o falsă democrație. Socotind că fiecare trebuie lăsat să facă politica pe care o preferă, sînt servite de fapt interese mult deasupra micilor lichele care formează bandele neofasciste din Occident. Chiar mult lăudata democrație americană nu poate decît să rămînă de rușine, dacă se face că nu observă ce prevede „democrația neofascistă", cea pe care cercurile cele mai înalte o tolerează cu o condamnabilă ușurință, adică exact aceleași mijloace de instituire a „ordinii", după tipul nazist : asasinatele politice, pogromurile, crimele sîngeroase împotriva oamenilor liniștiți, teroarea fascistă, așa-zisa superioritate ariană, ura împotriva comunismului. Mi se pare însă extrem de clar că dacă acești bandiți ar izbuti să se consolideze, pînă și țările care n-au avut de suferit de pe urma grupărilor de dreapta, cum ar fi Franța sau S.U.A., mai precis popoarele acestor țări, n-ar scăpa de efectele sîngeroase, barbare ale grupărilor neofasciste, neonaziste, neocriminale !

AL. GRAUR ■

VATRĂ DE PÎINE, JUDEȚUL NOSTRU VA FI ȘI VATRĂ DE OȚEL

Convorbire cu tovarășul VASILE MARIN, prim-secretar al Comitetului județean Ialomița al P.C.R.

— Stimate tovarășe prim-secretar, prin ce credeți că se distinge județul Ialomița în ansamblul județelor țării? Care sînt trăsăturile economice, sociale și culturale care îl definesc?

— Situat în partea de sud-est a României, județul Ialomița cuprinde 2/3 din Bărăgan, avînd un relief predominant de cîmpie — cu ușoare denivelări formate de terasele fluviului Dunărea, ale rîului Ialomița, precum și ale văilor Mostiștea, Argova, Fundata — ce i-au conferit de secole un pronunțat caracter agrar, singurul specific pînă nu demult. În anii construcției socialiste, rod al politicii științifice a partidului și statului nostru de dezvoltare armonioasă, echilibrată a tuturor zonelor țării, și în Ialomița profundele transformări revoluționare au determinat un adevărat salt în configurația economică și socială, situîndu-se astăzi în rîndul județelor în plină dezvoltare industrială, cu ritmuri superioare față de media pe țară. Cea mai importantă mutație economică o reprezintă schimbarea profilului predominant agrar al județului în industrial-agrar. În ultimele două cincinale au apărut noi obiective industriale, așezînd micile tîrguri ale Bărăganului în circuitul orașelor adevărate ale țării, cu personalitate și viață modernă. Au fost construite combinatele de celuloză și hîrtie de la Călărași și de îngrășăminte chimice de la Slobozia, Fabrica de conserve Fetești, Întreprinderea de prefabricate Călărași, filatura de bumbac, fabrica de uleiuri, Fabrica de produse lactate din Slobozia, și a fost modernizată și dezvoltată Fabrica de confecții din Călărași, s-a construit o secție de confecții la Lehliu, iar recent la Țăndărei o fabrică de zahăr. În anul 1976 a început construirea Combinatului siderurgic de la Călărași, unul din cele mai mari obiective ale actualului cincinal. Ca urmare a acestei dezvoltări a forțelor de producție, anul trecut, de exemplu, am realizat o producție globală industrială de 5,8 miliarde lei. În 1980 pe baza Directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R., producția industrială va ajunge la 12 miliarde lei, intrînd în funcțiune noi ramuri pentru județul nostru cum sînt siderurgia, metalurgia, construcțiile de mașini, electrotehnica, sectoare de vîrf în industria României.

Agricultura, ramură de bază a economiei naționale, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Adunarea populară de la Călărași, este concentrată în județul nostru în 99 cooperative agricole de producție servite de 24 stațiuni pentru mecanizarea agriculturii și în 27 întreprinderi agricole de stat. Folosind din plin ajutorul multilateral acordat de partid și stat, baza tehnico-materială pusă la dispoziția agriculturii s-a dezvoltat an de an, revenind în medie pe tractor 73 de hectare față de 1 700 cît revenea în 1938, fără a mai ține seama de nivelul tehnic al acestora. Fondurile mari de investiții alocate agriculturii au fost orientate cu prioritate pentru amenajarea unor noi sisteme de irigații, chimizării și construirii complexelor industriale de creșterea și îngrășarea animalelor. În județul Ialomița se irigă acum peste 57 la sută din suprafața arabilă și se incorporează în sol anual peste 170 kg substanță activă pe fiecare hectar. Puternica bază materială, hărnicia și priceperea oamenilor au determinat creșterea continuă a producției agricole vegetale, care în anul 1976 a ajuns la 1 392 000 tone față de numai 500 000 tone precum confirmă unele date statistice ale anului 1938. Deși condițiile anului trecut n-au fost din cele mai bune pentru agricultură, am obținut cea mai mare producție din istoria Bărăganului și a țării.

Mutațiile structurale produse în dezvoltarea economică a județului au fost permanent însoțite de transformări profunde în domeniul social-cultural și al creșterii nivelului de viață al oamenilor muncii.

— După cum ați arătat, județul Ialomița este cunoscut ca un grînar al României. Legat de tradiția preocupărilor locuitorilor lui, am dori să cunoaștem ce schimbări s-au produs în cadrul acestora, ce deosebește agricultura de astăzi de cea dinaintea celui de-al doilea război mondial?

— Într-adevăr, producția agricolă și mai ales cea de cereale ne-au conferit această simbolică denumire care ne onorează și ne obligă în același timp. Ceea ce deosebește însă agricultura județului nostru astăzi față de cea din trecut, o reprezintă în primul rînd marea ei diversificare și intensificare a producției, ca urmare a puternicei baze tehnico-materiale pe care o avem la dispoziție. De la grîu, porumb și alte cîteva culturi la care se obțineau producții foarte mici, de la creșterea animalelor în turmă, producem astăzi aproape întreaga gamă de produse agroalimentare. Obținem față de anul 1935 de patru ori mai mult porumb, cultivăm o mare suprafață de teren cu plante tehnice, anual obținem aproape 150 000 tone legume — culturi altădată aproape neîntîlnite în Bărăgan — precum și importante cantități de carne, lapte și ouă. Munca și producția agricolă sînt astăzi organizate pe baze științifice. Sînt aplicate cele mai noi tehnologii, dispunem de soiuri de cereale de mare productivitate, în zootehnie avem animale din cele mai bune rase. O mare suprafață, așa cum am mai arătat, este irigată, iar în unitățile agricole lucrează peste 1 000 ingineri și cercetători și peste 1 800 cadre cu pregătire medie.

An de an s-au obținut producții tot mai mari, iar titlul de județ „Erou al Muncii Socialiste", care ne-a fost conferit pentru cultura porumbului în 1975, a reprezentat o recunoaștere a eforturilor depuse și un puternic stimulent pentru toți oamenii ogoarelor.

Cooperatorii din Grindu, Cocora, Dormăruț, Gheorghe Doja, Miloșești, Grivița, Borcea, ca să nu amintim decît pe cîțiva din fruntașii recoltelor bogate la grîu, porumb, floarea-soarelui, sfeclă-de-zahăr, înscriu în cartea muncii succese care le-au atras aprecierea întregii țări, fiind onorate, la rîndu-le, cu înalte titluri și distincții ale Republicii Socialiste România.

— Cum a evoluat calitatea vieții, nivelul de civilizație al locuitorilor acestor meleaguri, cum se resimte deci saltul istoric înregistrat în domeniile economic, social, în viața fiecărui individ?

— Tabloul sumbru, dezolant al așezărilor județului, înecate în praf și noroi, casele, multe dintre ele adevărate bordeie, mizeria, sărăcia și ignoranța mai pot fi întîlnite doar în amintirile oamenilor mai vîrstnici, în documente de muzeu, în descrierile unor mari scriitori și poeți. În anii socialismului satele și orașele ialomițene și-au schimbat complet înfățișarea, căpătînd atributele unor localități moderne care asigură oamenilor un grad superior de viață și bunăstare. Peste 75 la sută din fondul de locuințe de la sate a fost refăcut și s-au construit 11 000 de case noi, iar din 1968 și pînă în prezent au fost construite 9 500 apartamente proprietate de stat, 1 675 proprietate personală cu sprijin primit din partea statului și mai mult de 1 000 de locuri în cămine de nefamiliști.

Au fost dați în folosință tot în această perioadă peste 40 000 metri pătrați spații comerciale, s-au construit spitale, policlinici, dispensare și farmacii, 346 săli de clasă, 798 laboratoare și cabinete, 4 200 locuri în ateliere școlare, 6 200 în creșe și grădinițe, 3 160 în internate, case de cultură, săli și numeroase baze sportive.

Creșterea calității vieții oamenilor este grăitor exprimată și de faptul că toate satele și comunele sînt electrificate, dispun de brutării, de o largă rețea de unități prestatoare de servicii, de cămine culturale, biblioteci, cinematografe și alte instituții social-culturale.

S-au extins și modernizat continuu dotările tehnico-edilitare din orașe, iar în centrele civice din majoritatea comunelor s-au construit rețele de alimentare cu apă potabilă, trotuare, parcuri, locuri de odihnă și agrement. În comuna Amara, unde se află vestitul lac cu același nume, s-au dat în folosință două mari complexe moderne utilate, pentru tratament, cu o capacitate de 1 500 locuri pe serie, ridicînd-o la nivelul stațiunilor balneoclimaterice binecunoscute atît în țară, cît și peste hotare. Dacă înainte de eliberare un medic revenea la peste 20 000 locuitori, iar spațiile de spitalizare erau aproape inexistente, astăzi revin la un medic circa 950 locuitori și dispunem de peste 5,5 paturi de asistență medicală la 1 000 locuitori.

Poate cel mai ilustrativ pentru creșterea calității vieții locuitorilor județului Ialomița este faptul că astăzi din cei aproape 100 000 de angajați peste 24 000 lucrează în industrie, practicînd profesii și meserii cu totul noi în Bărăgan — chimiști, textiliști, A.M.C.-iști, electroniști, tablonișți etc.

Dacă în anul 1938, așa cum o atestă statisticile vremii, în Ialomița existau 114 000 analfabeți, adică peste 50 la sută din populație, astăzi 1 din 5 locuitori frecventează cursurile unei școli, iar în unitățile economice și în instituțiile județului lucrează peste 4 000 cadre cu pregătire superioară și 11 250 cadre cu pregătire medie. Toți oamenii muncii de la orașe și sate sînt cuprinși în multiple și variate forme de ridicare a pregătirii profesionale, politico-ideologice și culturale, convinși fiind că numai pe această cale vor face față exigențelor ce le ridică cincinalul revoluției tehnico-științifice, operă măreață de edificare a socialismului și comunismului în patria noastră.

— E știut faptul că județul Ialomița are, între altele, ca hotar Dunărea. Ce înseamnă Dunărea pentru oamenii acestui județ?

— Este o prezență perenă cu profunde implicații în viața materială și spirituală a locuitorilor din județul Ialomița. Existența ei a făcut posibilă construirea unor mari obiective industriale cum sînt Combinatul de celuloză și hîrtie și Întreprinderea materialelor de construcții din municipiul Călărași, Fabrica de conserve din orașul Fetești și alte unități industriale și agrozootehnice ce-i folosesc din plin apa. Tot cu apa Dunării, prin mari conducte derulate de-a lungul a 42 de kilometri, sînt aprovizionate Combinatul de îngrășăminte chimice și orașul Slobozia, reședința județului. Fără apa Dunării nu ar fi fost posibilă amplasarea la Călărași a unei noi și grandioase vetre de oțel a țării. Combinatul siderurgic, care va primi materia primă și va expedia produsele sale pe liniștitele unde ale bătrînului fluviu. Totodată vitală pentru agricultură, apa Dunării aprovizionează prin uriașe stații de pompare, al căror debit este egal cu cel al Argeșului și Ialomiței luate la un loc, întinsele sisteme de irigații. În plus, Dunărea și împrejurimile sale dispun de un valoros potențial turistic și de agrement, prin a cărui valorificare vom crea noi condiții pentru odihnă și turism.

— Care sînt problemele cu care se confruntă mai des activul de partid al Comitetului județean, problemele care solicită mai intens și pentru rezolvarea cărora este nevoie de o mai atentă mobilizare?

— Ar trebui, cred, să subliniez mai întîi preocuparea noastră permanentă pentru perfecționarea continuă a stilului și metodelor de muncă folosite de activul de partid într-un profund caracter partinic, militant, revoluționar.

Așa după cum am arătat, multe dintre colectivele noastre din întreprinderile industriale sînt tinere, uneori lipsite de experiența necesară, insuficient omogenizate din punct de vedere tehnic și ca nivel de conștiință. În această situație ne preocupă permanent întărirea și creșterea rolului de conducător și educator al organizațiilor de partid, în vederea unei pregătiri profesionale temeinice a forței de muncă, a creșterii gradului de responsabilitate față de îndeplinirea tuturor sarcinilor economico-sociale.

De bună seamă că și județului nostru îi sînt comune sarcinile de bază ale economiei naționale pe perioada 1976—1980 la îndeplinirea cărora activul de partid depune mult efort și dăruire, dar marile fonduri de investiții care ne-au fost alocate ridică în fața noastră probleme deosebite. Ne preocupăm desigur de recrutarea forței de muncă pentru șantierele de construcții, de realizarea la timp și la parametrii proiectați a noilor capacități de producție, paralel cu pregătirea cadrelor care vor lucra în cadrul acestora.

Odată cu modernizarea activității din unitățile agricole, avem de înfăptuit la sate un program fără precedent de sistematizare și urbanizare a localităților — unele comune vor deveni centre de tip urban — ceea ce ridică în fața organelor și organizațiilor de partid sarcini sporite. Fiecare activist al județului nostru nu poate uita că acest cincinal — așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în repetate rînduri — este perioada în care vom construi societatea socialistă multilateral dezvoltată, vom crea premisele de ridicare a României în rîndul țărilor avansate ale lumii. Fără efortul nostru, al tuturor, nu se poate.

— Conturați, vă rugăm, în cîteva cuvinte, imaginea viitorului acestui județ înfloritor, prin prisma Programului de perspectivă al Partidului Comunist Român.

— Asemenea tuturor județelor țării, și județul Ialomița — datorită politicii științifice a partidului și statului de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor țării — va cunoaște o continuă, multilaterală și rapidă dezvoltare, ceea ce-i va conferi valențele unui județ cu o economie complexă și o cultură înfloritoare, capabil să se integreze profund în circuitul de producere a bunurilor materiale și spirituale ale poporului.

În acest cincinal vor intra în funcțiune noi și importante obiective industriale ceea ce va determina trecerea industriei pe primul loc ca pondere în economia județului. Va începe să producă marele combinat de la Călărași, o nouă cetate siderurgică a țării care, în final, va realiza o producție de oțel egală cu cea a României anului 1976. Totodată, se va dubla capacitatea Combinatului chimic Slobozia, care va pune la dispoziția agriculturii o cantitate de îngrășăminte de peste două ori mai mare față de cît se realizează în prezent. Va intra în producție o nouă fabrică de uleiuri din in și soia, vor fi date în folosință 2 mari abatoare în Slobozia și Fetești și se vor extinde și moderniza întreprinderile existente, toate acestea determinînd o creștere a producției globale industriale cu 230 la sută în 1980 față de anul 1975, realizînd un ritm mediu anual de 19 la sută. Județul Ialomița, cunoscut pînă nu demult ca o zonă agrară, va deveni unul din principalii producători de oțel, laminate, produse electrotehnice, elemente pentru construcția de mașini și mari cantități de produse ale industriei chimice, ușoare și alimentare.

Puternica dezvoltare industrială — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei din toamna anului trecut la Călărași — nu va duce la stagnarea dezvoltării agriculturii ci, dimpotrivă, va asigura condiții și mai bune pentru perfecționarea și modernizarea producției agricole, astfel încît Ialomița să constituie în continuare grînarul patriei noastre.

Concomitent cu intensificarea mecanizării și chimizării producției se vor extinde suprafețele de sere și solarii și vor fi amenajate pentru irigat încă 149 000 ha. În 1980 vor fi irigate 440 000 hectare, ceea ce înseamnă circa 90 la sută din suprafața arabilă a județului. Pe această bază vom realiza, în 1980, producții superioare celor obținute în 1976. În zootehnie vom construi 17 noi complexe industriale pentru creșterea și îngrășarea intensivă a animalelor, asigurînd înfăptuirea prevederii din documentele Congresului al XI-lea al partidului, ca 40 la sută din producția globală agricolă a județului să se realizeze în zootehnie. Creșterea substanțială a producției agricole vegetale și animale va crea, desigur, posibilitatea sporirii contribuției județului la fondul centralizat al statului. Dezvoltarea industriei și agriculturii va asigura ca încă la sfîrșitul anului 1980 să se realizeze o producție globală de 18,1 miliarde lei — mai mult decît dublu față de cincinalul trecut.

Corespunzător dezvoltării industriei și agriculturii va crește populația activă de la 155 600 persoane în 1976 la 190 400 în anul 1980. Numai în industrie se vor crea peste 35 000 noi locuri de muncă. La meseriile existente se vor adăuga altele noi ca: otelar, turnător, modelor, laminator, constructor de mașini.

Vom construi în această perioadă 15 000 apartamente — mai mult decît dublu față de ceea ce s-a construit în întreaga perioadă de la înființarea județului, un spital nou cu 430 de paturi, 144 noi săli de clasă, ateliere școlare, săli de gimnastică, vom da în folosință peste 3 000 locuri în grădinițe, case de copii și creșe. Va spori, totodată, numărul cadrelor didactice de la 5 400 la 6 200, al cadrelor sanitare de la 3 300 la 4 300, iar al elevilor și studenților de la 60 000 la circa 81 000. Cred că aceste cifre creează pe deplin o imagine succintă a marilor înnoiri ce se vor înfăptui în județul Ialomița în actualul cincinal. Dacă înainte vreme ialomițenii își căutau de lucru în altă parte, în prezent tot mai mulți dintre cei vîrstnici se întorc în locurile natale, iar cei tineri se integrează în munca și viața județului, pentru că și aici ca și în celelalte, viața clocotește tumultuos, se scrie istoria nouă a României socialiste.

Deși avem de realizat un program atît de vast și complex pe teritoriul județului, locuitorii de pe aceste meleaguri, solidari cu întregul popor, au depus eforturi sporite pentru ajutorarea zonelor afectate de catastrofalul seism de la 4 martie, pentru stergerea cît mai grabnică a urmelor lui. Astfel, lucrînd în schimburi prelungite, folosind mai bine timpul de muncă și concentrîndu-ne activitatea de acasă, vom construi 210 apartamente la Zimnicea, iar în contul oamenilor ialomițeni vor depune peste 75 milioane lei.

Magistrala Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la lucrările ședinței comune a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat a mobilizat plenar energia și hotărîrea tuturor oamenilor muncii ialomițeni de a nu precupeți nimic pentru a contribui la lichidarea urmărilor nefaste ale cutremurului, pentru înfăptuirea Programului partidului de înflorire multilaterală a patriei.

CICI IORDACHE
A. DOHOTARU

Bărăgan fără ciulini şi secete, Ialomiţa — un spaţiu cu oameni harnici

Primăvara pămîntului

— În Griviţa, sat ce dă denumirea unei comune mari din centrul Bărăganului, ulițele largi au o geometrie perfectă, o sistematizare cum puține sate au ajuns să aibă, sînt drepte perpendiculare pe șoseaua asfaltată care îl unește cu capitala județului, Slobozia, și cu celelalte două sate aparținătoare — Smîrna și Traianu. Asta, fiindcă este o așezare destul de nouă — un secol în istoria unui sat românesc este cît o clipă — ea născindu-se la 1882, după ce țăranii s-au întors din marele Război pentru independență. Arhive ale primăriei reţin că în urmă cu 30 de ani, în comuna Griviţa existau circa 700 de case construite din lut și grădele de lemn, majoritatea cu cîte o singură cameră, 3 debite de tutun, o circiumă, o școală primară cu 5 săli de clasă, 6 învățători și 1 200 de analfabeți. „Despre prezent e greu să vorbești în statistici, îmi spune primarul Nicolae Miu. Ați umple tot carnetul de note". Vizavi de sediul primăriei — două biocuri cu două niveluri nu s-au terminat încă, dar sînt aproape. „Locuințe pentru specialiști ?", întreb. „Nu, acestea s-au construit de mult în toate trei satele. Sînt localuri pentru grădiniță și creșă". „Aveți atîția copii ?" „Destui. Oamenii din Bărăgan au iubit dintotdeauna copiii. La noi natalitatea se menține la un procent foarte bun. Fiecare sat are o grădiniță a lui. În plus, numai la Școala generală de 10 ani, de la centru, sînt peste 700 de elevi.

Casele, casele oamenilor, aceste case ca florile unui copac uriaș, cu trunchiul în șoseaua de asfalt, s-au dărimat în ultimii 20 de ani cam în proporție de 80 la sută, construindu-se altele din cărămizi solide, cu ferestre largi spre șosea, cu dușumele în loc de lut, cu sobe de teracotă care au luat locul sobelor vechi cu cerdac în tindă pe unde se băgau paiele ca să ardă. Puțurile adînci, puțurile cu cumpănă, oricît ar fi ele de pitorești, de romantice, de tradiționale, sînt pe cale de dispariție. Grivițenii — și cine-i poate condamna ? ! — au optat pentru confortul civilizației. Rețeaua de alimentare cu apă a pătruns dincolo de centrul civic, ca și trotuarele, ca și piinea cumpărată de la brutărie, nemaifiind frămîntată și coaptă acasă cu paie și coceni în țestul de pămînt galben. Dar dimensiunile comunei le putem vedea nu atît, sau doar, pe străzile satului, ci pe cîmp, acolo unde crește piinea, acolo unde se face agricultura de azi, fundamental modernă, fundamental altă, în Griviţa existau circa 700 de case construite din lut și grădele de lemn, majoritatea cu cîte o singură cameră, 3 debite de tutun, o circiumă, o școală primară cu 5 săli de clasă, 6 învățători și 1 200 de analfabeți. „Despre prezent e greu să vorbești în statistici, îmi spune primarul Nicolae Miu. Ați umple tot carnetul de note". Vizavi de sediul primăriei — două biocuri cu două niveluri nu s-au terminat încă, dar sînt aproape. „Locuințe pentru specialiști ?", întreb. „Nu, acestea s-au construit de mult în toate trei satele. Sînt localuri pentru grădiniță și creșă". „Aveți atîția copii ?" „Destui. Oamenii din Bărăgan au iubit dintotdeauna copiii. La noi natalitatea se menține la un procent foarte bun. Fiecare sat are o grădiniță a lui. În plus, numai la Școala generală de 10 ani, de la centru, sînt peste 700 de elevi.

Casele, casele oamenilor, aceste case ca florile unui copac uriaș, cu trunchiul în șoseaua de asfalt, s-au dărimat în ultimii 20 de ani cam în proporție de 80 la sută, construindu-se altele din cărămizi solide, cu ferestre largi spre șosea, cu dușumele în loc de lut, cu sobe de teracotă care au luat locul sobelor vechi cu cerdac în tindă pe unde se băgau paiele ca să ardă. Puțurile adînci, puțurile cu cumpănă, oricît ar fi ele de pitorești, de romantice, de tradiționale, sînt pe cale de dispariție. Grivițenii — și cine-i poate condamna ? ! — au optat pentru confortul civilizației. Rețeaua de alimentare cu apă a pătruns dincolo de centrul civic, ca și trotuarele, ca și piinea cumpărată de la brutărie, nemaifiind frămîntată și coaptă acasă cu paie și coceni în țestul de pămînt galben. Dar dimensiunile comunei le putem vedea nu atît, sau doar, pe străzile satului, ci pe cîmp, acolo unde crește piinea, acolo unde se face agricultura de azi, fundamental modernă, fundamental altă, în Griviţa și pretutindeni în România. Împreună, cele trei cooperative agricole din cele trei sate au peste 11 500 de hectare, o moșie vastă pe care anul trecut, în 1976, s-au obținut producțiile record din istoria Bărăganului și recorduri pe țară.

Președintele de la C.A.P.-Smîrna, inginerul Vasile Berbecel, este fiu al satului, copil de țăran smîrnean care a avut cinci copii și unul, cel mai mic, s-a făcut agronom. „Pentru mine Agronomia n-a fost o facultate de rezervă, de ocazie, spune. M-am dus acolo fiindcă mi-a plăcut și de la început am candidat la Institutul agronomic. După trei ani de la revenirea în sat, oamenii au hotărît să mă pună președinte. Aveam 26 de ani. Nu pot spune că n-am vrut, aș fi ipocrit. Am vrut, dar mi-era un pic teamă. În probleme de gospodărire și conducere a oamenilor mă simțeam mai puțin pregătit. M-am înconjurat de oameni tineri — contabilul șef, șefii de fermă, consiliul de conducere al C.A.P.-ului eram toți tineri între 20 și 26 de ani — și toți voiam neapărat să arătăm că situația se poate schimba. Se făceau 2 000 kilograme de grîu la hectar și porumb pînă la 3 000. Solul totuși nu e prea grozav, e fără aport freatic, și cooperatorii noștri erau resemnați — idee pe care le-o băgaseră alții în cap — că nu puteam să ne punem cu cellalți din satele vecine". Și tînăra generație a satului a demonstrat că este timpul ei și că trebuie să-și arate puterea, cuvîntul, capacitatea, dragostea. „Am început să lucrăm ca la carte, spune inginerul, cu tehnologii noi, soiuri noi, productive, am introdus pe scară largă mecanizarea, chimizarea...". Președintele Berbecel alerga de la stațiune la stațiune de cercetări, prin I.A.S.-uri, prin C.A.P.-uri care cultivau cu îndrăzneală linii noi și hibrizi noi de plante, studia pămîntul și soiurile, învîrtea în fiecare toamnă și primăvară solele, ca un arhitect planul unei localități, își făcea loturi demonstrative, „germina" cîte un an întreg planul de culturi al anului următor și, cum singur declară, „încă din primul an rezultatele s-au arătat". „N-au fost spectaculoase de la început. În 1970, am obținut la porumb 4 600 kg la hectar. Dar trecusem bariera. Învinsesem. Cîștigasem încrederea oamenilor". Acum putea să îndrăznească mai mult. Anul următor ajunge la 5 100 kilograme de porumb boabe la hectar și cooperativa este distinsă cu Ordinul Muncii clasa I. Drumul în sus era al ei, fără întoarceri și poticneli. În 1972 ajunge la 5 700 și sutele cresc în fiecare toamnă, astfel încît în 1976 atinge 7 876 kilograme porumb boabe la hectar și este distinsă cu titlu de Erou al Muncii Socialiste. „Dacă nu aveam secetă în iunie iulie și august, am fi atins 10 000. În condiții de irigație n-am fi stat de vorbă decît de la 10 000 kilograme la hectar în sus". Trebuie să precizez însă că președintele de la Smîrna n-a avut patima porumbului, ci a agriculturii. Cu grîul merge la fel, crescendo — de la primul salt cu peste 2 000 la 4 500—4 600 de kilograme la hectar, iar la sfeclă atinge 45 000—50 000 kilograme, record ca și la floarea-soarelui. La grîu a îndrăznit chiar foarte mult, adoptînd soiuri față de care alții erau sceptici, și a fost deopotrivă atent la greșeli. Își făcuse chiar un fel de carnet al greșelilor „ce trebuiau eliminate în anul viitor". Cu alte cuvinte o agricultură făcută cu cap, după preceptele științei și inteligenței. Și dacă totuși putem vorbi de o ambiție mai aparte a inginerului Vasile Berbecel, aceasta a fost zootehnia. A creat o veritabilă fermă model, a ajutat rasa olandeză renumită să înfrunte barierele geografiei și ale naturii, și să se adapteze perfect aici. Din 1976 obține producții de 4 400 litri lapte de la fiecare vacă, situîndu-se totodată printre primele locuri pe țară. Ferma de vaci este însă eclipsată de cea de păsări, ale cărei producții situează cooperativa din Smîrna prima pe țară, cu 267 de ouă obținute de la fiecare pasăre în 1975. Și cu asta n-am spus tot despre ce pot să facă pasiunea, competența, devotiunea, omul potrivit la locul potrivit. În Smîrna, ceea ce n-au visat smîrnenii vreodată, se află și o fermă de oi merinos de Stavropol. Iar acum, în această primăvară, pe veritabila ei platformă zootehnică se construiește febril o ultramodernă fermă, de tip industrial, cu o capacitate de peste 120 de mii de păsări anual, pentru ouă.

„Dar primăvara e mai ales a pămîntului, cu toate acestea țăranii nu sînt pe cîmp ca altădată. Îi găsești doar în vii și în grădinării. De mult primăvara cîmpiei, primăvara agriculturii a devenit spațiul și timpul mecanizatorilor. Ai acestor oameni jumătate țărani, ei locuind în sate, lucrînd pămîntul C.A.P.-urilor, jumătate muncitori și care, de fapt, nu mai sînt nici una, nici alta, ci cu mult mai mult, cum spune directorul S.M.A. Griviţa, Milinton Trif. „Noțiunea de tractorist e depășită, susține dînsul, tractoristul a făcut de mult saltul de la a mînui pur și simplu tractorul și eventual de a ști să semene. El fertilizează pămîntul cu îngrășăminte chimice, erbicidează, combate dăunătorii, cu mașini speciale, minuiește cultivatoare de tot felul, pe scurt, mașini agricole tot mai complexe. Este un țăran total, dacă vă place neapărat cuvîntul țăran, fiind în fond un tehnician al pămîntului. Cu 196 de mecanizatori noi efectuăm o mare gamă de lucrări agricole pe 16 000 hectare din patru cooperative agricole de producție".

...Sîntem în punctul numit Pogoane. Pogoane ale C.A.P. Griviţa. Duduitul motcarelor se aude tot mai aproape, tractoarele apar, se apropie, sosesc în capătul tarlalei. La un semn al directorului opresc. Primul care coboară este Ion Crețu. Decanul lor de vîrstă. Are 51 de ani și de 26 este tractorist. Uscățiv, are fața brăzdată adînc de cutele vîrstei, dar mai ales de vînturile și ploile care l-au bătut pe cîmp. Ară anual peste 300 de hectare de pămînt. Firește că a fost țăran și s-a urcat pe tractor de la început, din 1952, cînd au venit pentru prima oară tractoare în Griviţa. Acele modeste — „dar ce bogăție erau pentru noi, atunci !" — prime tractoare. Erau descoperite, „nu ca acum, cu cabine". Îți intra tot praful în ochi, și aveau un scaun care-ți zdruncina mărunțaiele. Atunci lăsase coarnele plugului cu cai pentru căi putere ai K.D.-urilor, apoi a lăsat K.D.-urile pentru mașinile moderne de 65 și 45 CP, apoi s-a urcat pe o combină C—12, „o adevărată uzină pe roate", apoi a învățat să mînuiască mașinile de erbicidat, de împrăștiat îngrășăminte, cultivatoarele autopropulsate... Și a învățat tehnologii de culturi — alt fel pregătea el terenul pentru semănat și semăna în 1960, de pildă, și alt fel în 1974. Anul cînd a văzut și semănat el pentru prima oară în viața sa sămînță monogermă de sfeclă-de-zahăr. „Ce mai, am învățat și noi mereu. Am fost forțați de timp și timpul ne-a dus după el".

Iată ce ar spune el, mecanizatorul Ion Crețu, fost tractorist și fost țăran din Griviţa Ialomiței, la ediția 1977 a Congresului consiliilor de conducere din unitățile agricole socialiste, al întregii noastre țărănimi, ce va avea loc peste cîteva zile. Ar vorbi despre viața lui din acești 25 de ani care înseamnă o schimbare de destin, care înseamnă spațiul unei revoluții, istoria unui sat din Bărăgan.

CICI IORDACHE ■

Țărani altădată, chimiștii Sloboziei au rămas, totuși, oamenii ogoarelor

Între Combinatul de îngrășăminte chimice din Slobozia și celelalte întreprinderi similare din țară s-ar putea pune următorul semn de egalitate : plasarea lor în inima zonelor agricole. Chiar și numai acest amănunt ar putea vorbi de la sine despre caracterul vizionar și științific al politicii partidului nostru care a așezat agricultura sub triada chimizare-irigare-mecanizare. Altfel spus, producțiile record realizate cu precădere în ultimii ani nu mai trebuie să mire pe nimeni, ele sînt rezultatul aplicării cu consecvență a ideilor cuprinse în documentele de partid. Acum, în preajma deschiderii lucrărilor Congresului consiliilor de conducere din unitățile agricole socialiste, al întregii noastre țărănimi, a vorbi despre chimiștii care trudesc alături de oamenii muncii din agricultură, avînd același scop, sporirea continuă a producției agricole, înseamnă, după părerea noastră, să ilustrăm contribuția acestor oameni la bunăstarea țării și a fiecăruia dintre noi în parte.

L-am abordat, pentru început, pe inginerul Gheorghe Anăstăsoai, director adjunct comercial al combinatului, din partea căruia, drept introducere, am notat : „Dat fiind că ne aflăm chiar în inima Bărăganului, principalele noastre produse, ureea, azotatul de amoniu și nitrocalcarul cu conținut scăzut de amoniu pentru solurile acide, combinate cu îngrășăminte, cum ar fi superfosfații, enpekaurile — adică un complex alcătuit din natriu, fosfor și potasiu — sau mai nou îngrășămînt complex numit diaminafosfat, sînt răspîndite într-o zonă care cuprinde județele Ialomița, Brăila, Tulcea, Constanța, Buzău și, parțial, Prahova. Sporul de producție agricolă pe care-l asigură aceste îngrășăminte chimice se cuprinde între 20 și 30 la sută. Și-n fine, un ultim amănunt ar fi acela că primele șarje ale combinatului nostru au fost elaborate acum 8 ani de zile, ceea ce nu poate să fie prea mult pentru un combinat construit integral după un proiect românesc și dotat în proporție de 95 la sută cu utilaj românesc, utilaj de seria zero".

Pornind de la aceste două amănunte, mai pe larg, avea să ne vorbească inginerul Valeriu Platon, directorul întreprinderii. Dar, pînă una-alta, un fapt care neapărat se cere adus la cunoștința cititorilor ar fi acela că și la Combinatul din Slobozia, afectat de cutremur, s-a muncit, ca pretutindeni în țară, cu o îndîrjire și cu un eroism pe care inginerul Nicolae Stroe, șeful atelierului mecanic și de întreținere, le-a sintetizat în doar cîteva cuvinte : „acum, cînd greul cel mare a trecut, degeaba încerc eu să vă explic și să vă descriu ce a fost și cum a fost și cum au muncit oamenii. Cinci zile nu am avut amoniac, or, fără amoniac noi sîntem ca și morți. În momentul acela cumplit s-a întrerupt curentul și, drept urmare, am rămas fără energie electrică la cuptoarele de cracare a gazului metan, care s-au răcit brusc. Această răcire a provocat surparea parțială a pereților din cărămidă refractară și prăbușirea tunelurilor de ieșire a gazului. N-are rost să intru în amănunte tehnice, dar reparațiile care, pe timp de pace, ca să zic așa, ar fi durat chiar și 10 zile, au fost executate în 3 zile și jumătate,iar în a cincea zi, că reîncălzirea cuptoarelor a durat o zi și jumătate, aveam din nou amoniac. Ce să spun despre oameni ? ! Trebuia să fiți aici și să-i vedeți. Pe mine m-a surprins, pur și simplu, și m-a bucurat să-i văd muncind fără întrerupere, timp de 30—40 de ore, de parcă era în joc propria lor casă, gospodărie, avere, mă rog, cum vreți să-i spuneți. Asta a fost. Abia acum îmi dau sema, cu exactitate, că în zilele acelea oamenii au arătat tuturor că ei sînt cu adevărat stăpînii combinatului și nu le este indiferentă soarta producției. Îmi face plăcere, chiar așa să notați, să spun că în fruntea lor au fost maiștrii Petre Pădureanu, Ion Buterez, Jenică Filip, Ion Ganea, lăcătușii Dan Ploieșteanu, Petre Clănțău, Gheorghe Basamc, sau șamotorii lui nea Gheorghe Costea. Se cuvine, desigur, să-i notăm aici și pe cei cinci șamotori veniți de la combinatul din Făgăraș și care au tras cot la cot cu noi, frățește. Le mulțumim, dacă se poate, și pe această cale".

Dincolo de această întîmplare la zi, ca să-i zicem așa, din viața combinatului, inginerul Valeriu Platon, reluînd spusele colegului său, inginerul Gheorghe Anăstăsoai, avea să-și aducă aminte despre greutățile care, în ordinea firească a lucrurilor, a începuturilor, au fost și nu puține la număr. Am să spun doar că țăranii Bărăganului, nu chiar peste noapte, au devenit operatori chimiști, electroniști, automatiști, amecaniști, compresoriști și lăcătuși mecanici capabili să înțeleagă, pe dinăuntru, instalații de-o complexitate, puțin zis, dificilă. Și am să mai spun că, livrînd atît pe piața internă, cît și pe cea externă, în peste 30 de țări ale lumii, de nicăieri nu am primit nici cea mai mică reclamație privind calitatea produselor noastre.

Celor consemnate pînă acum li s-ar mai putea adăuga și un amănunt de ultimă oră, care poate fi oricînd subiectul unui reportaj aparte, în colaborare cu Stațiunea de cercetări de la Mărculești, pe terenurile Trustului I.A.S.-Slobozia a fost experimentată, în premieră pe țară, răspîndirea îngrășămintelor chimice lichide prin intermediul apei de irigație. Autorii acestui experiment, inginerii Dumitru Lăutărescu, Ion Andrei și Nicolae Matei, și cercetătorii de la Mărculești.

În loc de oricare altă concluzie. Combinatul de la Slobozia, după spusele inginerului Valeriu Platon, s-a dovedit a fi nu doar punctul de sprijin al ogoarelor din Bărăgan, ci și o școală care s-a confruntat, înaintea multor altora, dar și spre folosul lor, cu toate greutățile posibile și, iată, le-a învins.

VICTOR NIȚĂ ■

UZINA VIE A BĂRĂGANULUI

Cînd am ajuns la I.A.S. Pietroiu, directorul, Dumitru Dumitru, Erou al Muncii Socialiste, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, nu se întorsese de la ședința comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat.

— Ce fel de om e Dumitru Dumitru ? — l-am întrebat pe învățătorul Enache Ion, care dăscălește prin aceste părți din 1931. Mi-a povestit o întîmplare de demult.

— Într-o seară de vară veneam din Baltă, că am stupi acolo. La Vadul Podului mă întîlnesc cu Dumitru — nea Mitică, după cum îi spune toată suflarea în aceste locuri. Pe bac mai erau vreo 50 de bărbați și femei care se întorceau acasă de la lucru, de la I.A.S. Și atunci, față de oamenii aceia obosiți și prăfuiți, nea Mitică a lăsat să scape niște vorbe simple, izvorîte din inimă, de care îmi amintesc după ani. A zis că-i place agricultura — lui, muncitor, turnător de meserie ! — și vrea să lucreze pentru țară. Așta-i omul.

Balta și Omul. Insula aceasta între Borcea și Dunăre, crestată de gîrle, de privaluri, bîntuită de lupi, nestrăbătută

Eroul Muncii Socialiste Dumitru Dumitru într-o poștură neobișnuită : la birou. Dar și aici, stația de radio emisie-recepție îl ține în permanent contact cu acel petic de pămînt de care și-a legat întreaga viață : insula dintre Dunăre și Borcea, pe care anii socialismului au transformat-o într-o mare uzină agricolă

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

de picior de om de la un capăt la altul, cu păpuriș înalt de 4 m, era supravegheată prin **benoclu** de domnul administrator al Așezămintelor Brîncovenești, Craiu. Insula aceasta tainică, în care, spun bătrînii, a sălășluit cîndva și faimosul Terente, împărăția gălbenelelor, păpădiei, izmei și urzicii de baltă, a alcovrului și țipirigului, fusese luată în stăpînire de cîrdurile de pelicani și de lebedele sălbatice, dar și de oameni hăini : administratorul îi împușca pe țărani cu alice de sare dacă îi prindea la pescuit și îi silea să mănînce harbuzul cu coajă cu tot, dacă îi „încălcau" domeniul. Insula aceasta de doar cîteva zeci de mii de hectare reprezenta, acum 30 de ani, echivalentul românesc și danubian al Vestului Sălbatic.

Țăranii își duceau în insulă cîțiva porci, dincolo de raza de acțiune a flintei administratorului, și-i lăsau să se descurce singuri, să rîme după melci. Cînd și cînd, se ivea din vreun tufiș figura zburlită a unui Robinson Crusoe local, poreclit Bucureșteanu — nimeni nu-i știa numele adevărat — mic, îndesat, cu privirea tăioasă, în jurul căruia circulau cele mai fantastice legende : cum că fusese proprietarul unui... tramvai cu cai în București, că-și ucisese nevasta la mînie (sau că femeia murise de inimă rea) etc., etc. Se spunea că Bucureșteanu dorea să-și ispășească grele păcate în pustietate. De fapt, nu era defel bisericos. Creștea capre și îi ajuta pe tinerii din Cocargeaua (Borcea de azi) să-și cumpere vite și casă la însurătoare.

Iată, aceasta era Far West-ul dunărean Cu buni și cu răi, cu jivine și hățișuri necuprinse, cu oameni sărmani, care trăiau de azi pe mîine într-un colț uitat de țară. Numai că acestea nu se petreceau în secolul trecut, ci pînă prin 1948.

Alo ! Alo ! Către toate fermele ! Ferma 1 ?... Recepție !... Ferma 2 ?... Recepție !... Ferma 12 ?... Recepție !... Luați toate măsurile pentru pregătirea terenului în vederea însămînțării porumbului din grupa 200, conform schiței de amplasare a culturilor. Acțiunea începe mîine. Repet : acțiunea începe mîine...

Alo ! Alo ! Sectorul de chimizare !... Sînt sectorul, inginerul Oarfă. Recepție !... V-au sosit la gara Bărăganul cele 20 de vagoane de îngrășăminte pe care le așteptați. Trimiteți camioanele... Înțeles !... Cînd terminați erbicidarea la ferma 6, trimiteți toate forțele la ferma 1... Înțeles Recepție !

Alo ! Alo ! Stația de irigare nr. 1 ?... Aci stația ! Recepție !... Luați legătură cu stația de pompare de la Dunăre și introduceți apă pentru irigatul lucernei la ferma nr. 8. Am nevoie, pentru 125 ha, de 600 metri cubi pe hectar. Repet: 600 metri cubi. Total 75 000 metri cubi... Total 75 000 metri cubi... Total 75 000 metri cubi...

Apeși pe buton la stația Întreprinderii de exploatare și întreținere a lucrărilor de îmbunătățiri funciare și apa este pompată sub presiune în conducte. Singură stația Pietroiu-Ștefan cel Mare poate furniza 50 metri cubi pe secundă, cam de două ori debitul normal al Ialomiței.

Între timp, dialogul pe unde peste ogoarele I.A.S. Pietroiu continuă înfrigurat.

Campania de primăvară 1977 este în toi.

I.A.S. Pietroiu, imagine a Bărăganului de azi și mai ales de mîine, este o uzină vie, după admirabila expresie a directorului ei. O uzină agricolă în care oierii sînt dirijați prin radio și care, de pe cele 9 000 hectare ale sale, produce anual 40 000 t porumb, 10 000 t grîu, 7 000 t orz, 6 000 t floarea-soarelui, 8 000 t soia, 2 000 t carne, 80 000 t lînă, 4 000 hl lapte de oaie.

Cîneva a socotit că de la Înființare I.A.S. Pietroiu a dat țării 1 000 000— 1 500 000 tone de cereale. Aceștii munți de grîu și de porumb, de lînă și de carne, au fost și sînt obținuți din Baltă. Așa-i spun toți, deși din vechea baltă nu mai dăinuie decît amintirea.

Nea Biju lucrează la Pietroiu din 1938. Pe cartea lui de muncă nu este completat decît un singur rînd : **angajat la...** Peste cîțiva ani se va așterne încă un rînd, ultimul : **ieșit la pensie la... Desfăcut contractul de muncă.**

Unii merg de colo, colo, se perindă prin atîtea servicii, încît trebuie să se adauge o anexă la cartea lor de muncă. Mecanicului Nicolae Dumitru Ion — nume sub care, în realitate, nimeni nu-l cunoaște, fiindcă de la Țăndărei la Călărași toți știu doar de Nea Biju — nu i-a trebuit, așadar, decît un singur rînd pentru o viață de muncă, răspîndită și ea de unul din cele mai înalte ordine ale țării : Steaua Republicii Socialiste România. Acest modest „lucrător din agricultură" își anunțește :

— În 1948 Balta, adică insula, se asemăna cu o junglă. Lupii te mîncau de viu ziua nămiaza mare. Cei zece kilometri care despart Uluia de ferma 10 de azi, nimeni nu s-a încumetat să-i traverseze. Atunci au venit comuniștii. În 1949 cîteva tractoare grele au început să spargă țelina. Un tractor o lua înainte, trecea ca prin zid și pierea în bălării. După ce parcurgea cîteva zeci de metri tractoristul oprea motorul, se suia pe cabină, își scotea salopeta și o agăța pe o prăjină, pe care începea s-o fluture. Primul tractorist zărea salopeta fluturînd și o pornea într-acolo, ghidîndu-se ca după un far. Așa înaintam, metru cu metru. Noaptea urlau lupii. Eram o mînă de oameni în singurătate.

După ce s-a desțelenit balta, necazurile nu s-au terminat. Într-o iarnă a trebuit să se evacueze insula : se anunțau, la dezghețat, ape mari. Două luni încheiate au muncit oamenii, zi și noapte, dar h-au lăsat acolo nici un fier de plug, au cărat, pe gheață, tractoare, semănători, discuri, combine, ateliere, magazia de piese. Oile se înșiruiau cale de mai mulți kilometri, pe o crustă subțire, deasupra Borcei, care clocotea în adîncuri. Prima oaie behăia în mijlocul Bălții, ultima — în Pietroiu. Pare simplu, chiar pitoresc, dar nu era. Șuiera vîntul, zăpada depășea, pe alocuri, 3 m, gheața trosnea, fiindcă, totuși, se apropia primăvara. Apoi a trebuit să fie trecuți pe gheață două mii de porci. Acolo era primejdia cea mare : oaia stă cuminte. Dar porcul ?

— Nu pot uita nici eu acele momente — intervine Dumitru Dumitru. Gheața coboară încet, încet, se topea și apa trecea printre crăpături ca printr-o fîntînă arteziană. Puteau să piară toate animalele. Aveam un cioban care toată viața lui fusese slugă la boieri, unul Andrei Apolozan. Cu prezență de spirit, s-a năpustit ca o nălucă printre oi și porci, plesnind din bici. A împrăștiat animalele, le-a risipit pe poighița subțire, și astfel, gheața a rezistat. Călărea pe un cal alb, parcă-l văd și acum. Pe acest păstor amărît l-am făcut apoi mai mare peste oile gospodăriei. Lui, care în viața lui n-a stăpînit o oaie, l-am dat pe mînă 32 000 oi. Era un om plin de viață, plin de pasiune pentru om, pentru agricultură.

— Aveam toți atît de multă viață în noi ! — oftează Nea Biju.

— Pe Apolozan l-ați revăzut ? — îl întreb pe Dumitru Dumitru.

— Deunăzi la A.S.C.A.R.

Inima obosește, rămîne fapta, care nu e afectată de tahicardie. rămîne amintirea acelei ierni și a altor altor ierni, imaginea Cavalerului Oilor.

Tovarășe Dumitru Dumitru, au trecut anii, I.A.S. Pietroiu a devenit o legendă vie, iar dv. sînteți cel mai vechi director de I.A.S. din țară : apropare trei decenii în aceeași unitate. Ce reprezintă Pietroiu pentru agricultura Bărăganului, a țării ?

— A fost și mai este încă, într-o măsură, un precursor. Aci s-a construit primul sistem complex de irigații din Lunca Dunării și probabil din întreaga țară, cu motopompe, canale deschise, măsurători topometrice precise, mă rog, cum scrie la carte. Aci s-a construit cel mai frumos — la vremea lui — dig din România socialistă. Aci s-a creat — printre primele — un sistem de desecare cu stații de evacuare, nivelări de terenuri, defrișări, după un proiect care reluă, în forme înnoite, un vechi plan al lui Anghel Saligny. Prin 1930, o societate americană a ridicat vreo 150 m de dig, dar apoi a abandonat lucrarea. După război, un cioban bătrîn din Unirea, nea Vasile, mi-a spus : „Nu i-au dat de rost americanii, n-o să-l facă ei nici voi". L-am făcut. Și multe alte lucruri, pentru ca să ajungem unde ne aflăm azi.

— Bătrînii îmi spunea. în vorbirea lui colorată : „Cînd vezi cum combinele intră în porumb și în trei ore o tarla de 70 ha este băgată în saci, îți vine să crăpi de atîta forță". Așta, azi. Ce va fi mîine ?

— Avem apă, mașini și, mai presus de toate, oameni devotați și stăpîni pe meseria lor. Sînt o uzină vie a Bărăganului. Peste 4—5 ani vom apăsa pe buton și vom da producție. Nu înțeleg prin asta că oamenii nu vor mai munci. Dimpotrivă, unde nu există efort, tragere de inimă, nu e mîine. Numai că se va munci **alt fel.** De fapt, de pe acum muncim alt fel. Fiecare fermă se află în permanent contact radio cu sediul. Avem aparate de radio-emisie și pe mașini, ca miliția. Eu sînt stația 309 Toată alimentarea cu energie în Baltă este electrificată, lucru foarte important. Pînă nu demult, irigarea era asigurată cu motoare cu ardere internă : oameni mulți, necazuri tehnice. Acum unde lucrau zece mecanici nu găsești decît doi, grație electrificării. Apeși pe buton și I.E.I.L.I.F.-ul ne trimite apă la comandă. Azi, o combină de-a noastră recoltează zece hectare, înlocuind munca a o sută de oameni. Pînă în 1980 vom mecaniza complet și porumbul. Noi vom da, în 1980, 7 000 kg grîu la hectar, 10 000 kg porumb, 4 000 kg floarea-soarelui ; cît privește orzul, sîntem de pe acum aproape de recordul mondial. Nu uități că noi culegem recolte de pe mii de hectare, în această lumină trebuie judecate cifrele noastre. Pe cîteva zeci și chiar sute de hectare este ușor să te lauzi cu randamente ridicate ; la I.A.S. Pietroiu, ca dealtfel și la alte I.A.S.-uri din Bărăgan, condițiile de lucru sînt, dacă mă pot astfel exprima, industriale. În prezent, ne aflăm angajați cu toate forțele în campania agricolă de primăvară, străduindu-ne să transpunem în fapte recenta chemare a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru folosirea din plin a condițiilor climatice din această primăvară, pentru executarea în cele mai bune condiții a tuturor lucrărilor agricole, astfel încît să se poată asigura obținerea unor recolte superioare celor din anul trecut.

— Ce vă stînjenește în munca dv. ?

— Ni se cer prea multe situații, prea multe tabele, prea multe anexe etc. de către organele agricole. Eu sînt pentru evidență strictă, pentru economii, dar nu pentru birocrație. Or, în prezent, după părerea mea, se cere un prea mare efort birocratic în raport cu cel din cîmp. Altfel zis : „În loc să mă pui să fac unele situații și evidențe inutile, la nesfîrșit, lasă-mă să merg acolo unde fată oile, și se decide soarta producției". Pe drept cuvînt cerea tovarășul Nicolae Ceaușescu, la ședința de la care abia m-am întors, ca geologii să fie aproape de locul lor de muncă și ca, în general, specialiștii să nu fie „funcționari". Este locmai ce nu dorim noi nici noi să fim — și nici nu sîntem. Pledez pentru mai puține hîrtii și mai multă activitate concretă.

— Ce reprezintă pentru dv. I.A.S. Pietroiu ?

— Viața mea. Iubesc acest pămînt al țării mele, această apă care zi de zi curge în fața ochilor mei, pe care o văd mereu aceeași și totuși mereu alta, iubesc oamenii locului. Dacă m-ar trăsni cineva la ochi și aș păși cu tălpile goale pe acest pămînt și nu aș simți că sînt **acasă.** Aci, toți mă cunosc, intru în casa fiecăruia cu bucurie și tot cu bucurie ies. O sută de copii am trimis la școli înalte ; sîntem și noi, această comună de la Dunăre, un focar de cultură în felul nostru.

Pomenind de copii, Dumitru Dumitru uită să aminteacă de cei doi băieți ai șefului de depozit Ciorăneanu, pe care directorul și soția sa, ai căror copii au crescut de mici, cînd au rămas orfani. Uită să spună că soția sa spăla, cu mîinile ei, rufele micuților, împreună cu ale proprilor copii, și că Dumitru Dumitru i-a făcut oameni. Și nu a fost defel un caz izolat.

— Fiecare pom din jur știu cînd a fost plantat, și tot așa cunosc fiecare copil și fiecare tînăr. Ei îmi amintesc și de tinerețea mea. Am sosit aci, acum 29 de ani, cu un singur geamantan. Altă avere nu aveam decît patul pe care dormeam. Dacă venea cineva în vizită, trebuia să doarmă în pat cu mine. Azi, dacă au sosit peste noapte o mîie de sezonieri, am unde să-i cuc, în cele mai bune condiții. Iar angajații permanenți îmi cer apartament cu patru camere în loc de trei, fiindcă au nevoie pentru mătuși, soacre sau musafiri. Și eu, dacă pot, le dau, fiindcă și ei au tras mult la gospodărie și azi sîntem mai bogați. Totdeauna mai trebuie ceva la casa omului, fie măcar și o bunică... Aci avem aproape tot ce poate oferi Bucureștiul în materie de confort. Numai troleibuze nu, și nici nu le simțim lipsa. La noi au e nici o vinzoleală. Unii tractoriști lucrează în I.A.S. de 20 de ani și chiar mai mult. Oamenii sînt atașați de munca lor. Cînd am venit la Pietroiu sceteam apa cu burduful și măgarul, acum dau telefon la I.E.I.L.I.F.

Saltul uriaș realizat la Pietroiu nu reprezintă decît una din fațetele spectaculoasului progres al agriculturii Bărăganului în ultimii ani. Drumul parcurs, ca și jaloanele progreselor viitoare vor fi, fără îndoială, ampiu dezbătute la apropiatul Congres al consiliilor de conducere din unitățile agricole, socialiste, al întregii noastre țărănimi.

Tui Dumitru Dumitru cel mai mult îi place primăvara. Mașinile duduie, sistemul de irigare funcționează din plin, pămîntul și oamenii par plini de soare și de lumină. Balta musteste de viață, iarba și omul cresc împreună și el se simte din nou ca acum trei decenii, cînd a coborît de pe șalupă într-un sat necunoscut din Bărăgan, cînd a sosit singur, cu tinerețea și visurile sale și un geamantan.

LIONEL NIȚESCU ■

„Călărași-ștafetari", un oraș simbol, un nume de viitor

De cîte ori am auzit pronunțîndu-se numele orașului Călărași, mi s-a părut că aud galopuri lungi de cai prin Bărăgan, nori de praf, cu soarele ghilotinat la orizont. De fapt, oamenii acestor locuri, așezați de lanuri de grîu și de porumb, erau numiți „călărași ștafetari" încă din vremea strălucitoarelui domn Constantin Brîncoveanu care a avut nevoie aici, în mal de Dunăre și baltă, de o așezare pentru popas și pentru cumpăna în drum spre Istanbul. A fost tîrg și bîlci renumit în împrejurimi, port spre Orientul melodios și cuceritor, han pentru călătorii osteniți de drum și doldora de bani, moșie mănăstirească și reședință de județ vreme de 116 ani.

În comparație cu tot ce a fost, în comparație chiar cu orașul de pînă acum un deceniu, municipiul Călărași — intrat mai tîrziu în circuitul industrializării socialiste — se înfățișează astăzi ca o localitate urbană cu o forță economică de sine stătătoare, un oraș industrial în plină expansiune, care trăiește mai ales din perspectivă, decît din trecut. Sînt elemente desprinse dintr-o convorbire cu primul secretar al Comitetului municipal de partid Călărași, tovarășul Martin Vasile, unul dintre acei oameni minunați care trăiesc profund problemele personale ale oamenilor din oraș, cît și problemele obștii. „În ultimii ani, municipiul nostru a beneficiat de importante fonduri de investiții, ceea ce a permis darea în folosință a unor importante obiective economice, social-culturale și edilitare, printre care Combinatul de celuloză și hîrtie, Întreprinderea de materiale de construcții, Fabrica de nutrețuri combinate, Complexul de creșiere și îngrășare a porcilor, peste 3 000 de apartamente, 112 săli noi de clasă, 7 grădinițe și creșe, un spital cu 430 de paturi și o policlinică aflate în curs de finisare".

De fapt, ce produc la ora asta locuitorii orașului Călărași, ce iese din mîinile lor ca să intre în circuitul de valori materiale ale vremii ? Peste 40 000 tone de celuloză, 65 000 tone de hîrtie, peste 120 000 mc de prefabricate din beton, 125 000 mc de beton celular, 235 km tuburi din beton, confecții textile, nutrețuri combinate etc... Cifrele sînt evident raportate la un an de producție ! Odinioară, oamenii din Călărași lăsau să treacă mai departe, spre lumea largă, mai ales apele Dunării și, eventual, valsul „Dunărea albastră" cîntat de fanfara pompierilor ! Astăzi, orașul Călărași se învecinează de-a dreptul cu multe orașe civilizate de pe glob.

La ora reportajului de față străzile erau pline de interdicții privind circulația autovehiculelor. Cîteva case vechi și putrede, dintre care unele afectate de cutremur, se demolau împrăștiind nori de praf și amintiri îndepărtate de familie. Urmează să se construiască altele noi, într-un plan de sistematizare impresionant. Acestui oraș i se rezervă un viitor demn de invidiat. L-am văzut trecînd pe stradă. Ei bine, rar se întîmplă să-și ridice atîția oameni pălăria în fața unui oarecare. Aci, da.

Pentru a contura cît mai exact imaginea orașului de mîine, am apelat din nou la tovarășul Martin Vasile, primul secretar al Comitetului municipal de partid Călărași : „Pe baza Directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R., municipiul Călărași va continua să se dezvolte în mod ascendent. Se vor construi Combinatul siderurgic, Centrala electrică de termoficare, peste 8 000 apartamente, 2 000 locuri în căminele de nefamiliști, un hotel cu 400 locuri, 500 locuri în creșe și grădinițe, 100 noi săli de clasă, un nou spital cu 450 de locuri, o casă de cultură, precum și alte obiective edilitar gospodărești".

Orașul se pregătește ca numai în cursul acestui cincinal să înregistreze 10 000 de noi locuri de muncă.

Iată de ce numele de „Călărași-ștafetari" se potrivește ideal cu locuitorii acestei așezări de la malul Dunării, pentru că ei se află, de fapt, într-o permanentă ștafetă spre viitor.

A. DOHOTARU ■

Între clasic și baroc (XX)

Michelangelo
Eroismul umanului

2

Pentru un artist nu e totul să repete ca grecii că omul este măsura tuturor lucrurilor. Important este ce lucru alege pentru a ne sugera această măsură. Dacă Michelangelo sculptează sclavi, el o face numai pentru a-i elibera din piatră. Pentru a face din ei oameni liberi. Și nu e aceasta de ajuns pentru a-l compara cu Prometeu, fără a abuza de o comparație la care am apelat destule ori prea ușor ? Poate că Prometeu nu era decît un om singur. Iar vulturul exista în el, nu cobora de nicăieri. Și-l amintea, asta era tot. Și în aceeași clipă începea să singereze. Zeii nu l-au pedepsit altfel decît să fie singur. Și orice singurătate dacă nu ucide cu ghearele el, naște pînă la urmă un vultur... Dar nu. Există artiști pe care numai îi admirăm și alții pe care îi și iubim. Michelangelo face parte, pentru mine cel puțin, din a doua categorie. Și în acest caz nu mă pot opri la o asemenea interpretare fără să văd că ea ne frustrează de adevărul cel mai important, al unui om care vrea să-și datoreze libertatea doar sieși, înfruntînd cerul pentru a iubi și mai mult pămîntul. A crea un trup uman înseamnă pentru Michelangelo, în primul rînd, a face ordine în ceea ce era inform ; a da un sens rocii pe care o sculptează. Dacă trupurile care se clarifică în piatră n-au ajuns să deschidă buzele, cum se întîmplă cu sclavii concepuți pentru mormîntul papei Iuliu al II-lea și neterminați, rămîne să ne spunem singuri ceea ce trebuiau să șoptească ele. Și sînt destule lucruri de spus. De ce, de pildă, melancolia trebuie să poarte numele unui zeu decăzut, al lui Saturn ? Cînd e evident că de data aceasta melancolia vrea să ne învețe, dimpotrivă, mîndria ? Ca și Prometeu, Michelangelo e mai ales istoria unei înfrîngeri. La el, omul vrea să arunce toate lanțurile ; cele care îi leagă mîinile și cele care îi leagă sufletul. Mai mult, ne amintește că nu știm ce s-a întîmplat cu Prometeu după ce titanul a coborît de pe munte ; nu știm cum și-a folosit victoria împotriva zeilor și împotriva vulturului...

Hegel ne spune că nici un sculptor n-a rezolvat problema ochilor, în sensul că toate statuile au ochii orbi. Dar iată că sclavii pe care-i sculpta Michelangelo vor să fie liberi înainte de a vedea lumea. Sclavul ce se deșteaptă stă culcat în marmură ca un luptător înaintea bătăliei. Iar Atlas vrea să arunce piatra care-i strivește umerii pentru a căpăta în sfîrșit un obraz. Amănuntul că aceste sculpturi ale lui Michelangelo sînt neterminate n-ar trebui, probabil, decît să ne aducă aminte că la Leonardo aproape toate operele sînt intermediare. Ce-i șipsește Giocondei ? Nimeni nu poate răspunde. Și totuși, Leonardo se întorcea mereu să lucreze la acest tablou, niciodată nu i se părea că e terminat, niciodată nu știa dacă nu mai avea ceva de spus. Dar există oare un tablou „terminat" ? Terminat în ce sens ? „Creația" lumii e oare terminată ? Adevăratul artist răspunde acestei întrebări : nu ! Pentru că, altfel, arta sa n-ar mai avea nici o justificare.

S-ar spune că un trup sculptat în întregime e un trup închis în limitele sale, în vreme ce acești sclavi, captivi în rocă, au libertatea de a aspira continuu spre viață. Pentru ei nu există ideea morții, deoarece rămîn veșnic în pragul vieții. Și, la prima vedere, s-ar părea că nici o libertate nu este mai înaltă decît a acestor sclavi care se nasc perpetuu. Și care vor să se transforme în destin... Dar de aici merită să reținem numai ceea ce ne umple mîinile de mirosul primăverii. După aceea nu vom mai putea invidia nemurirea lor care nu le îngăduie să atingă cu degetele nici un detaliu al vieții. Victoria asupra stîncii va însemna viața lor și în același timp moartea lor, însă aceasta e singura victorie posibilă, de a se ridica în picioare și de a cutreiera pămîntul ca un om, nu ca un zeu, căci numai un trup muritor poate înțelege că dreptatea nu este de partea morții și va căuta s-o dovedească.

Din fericire, statuile neterminate ale lui Michelangelo nu spun niciodată totul. Totdeauna au ceva de adăugat. Să le lăsăm deci să adauge... Poate că niciodată Michelangelo nu s-a apropiat cu mai multă pasiune de acel prag unde orgoliul se dă la o parte și începe recunoștința în fața vieții. De data aceasta el nu ne-a chemat lîngă statuile sale să ne vorbească orgolios, ci să ne îndemne să privim în jur și să ascultăm inima care bate... Iată ce ne spune aici Michelangelo. Că arta are nevoie nu numai de frumusețea virilă a lui David, ci și de lumina care înălbește zidurile muzeului, de chiparoșii care se clatină posomoriți în soare. Atlas nu caută alt obraz decît al celor care trec prin dreptul lui... adevăr, prea simplu, poate, pentru a ne emționa cît ar trebui, dar... faptul că a fost gonit de Michelangelo din Capela Sixtină în timp ce artistul lucra la frescă nu este oare singura glorie ce i-a rămas papei Iuliu al II-lea ? Pe măsură ce mă uit mai atent la sclavii ce trebuiau să-i vegheze mormîntul, mă gîndesc că aceste statui neterminate ne dau posibilitatea să le facem să vadă lumea, pentru o clipă, prin ochii noștri. Sau să fim mai aproape de acea parte a melancoliei care nu împrumută de la Saturn decît ideea că fericirea e o problemă umană. Arta ne-a dat și eroi și martiri, ni l-a dat și pe Michelangelo și pe Van Gogh, dar de cîte ori a iubit cu pasiune viața a căutat partea însorită a melancoliei. Ca acele drumuri de pămînt de care mă simt legat și care, uneori, duc, într-adevăr, mult mai departe decît cea mai modernă autostradă.

OCTAVIAN PALER ■

Expoziții

Tudor Tudan — pictură

În împrejurări normale, expoziția de la Căminul Artei (sala etaj) a lui Tudor Tudan ar fi fost bine luată în seamă. Dar iată, ea se consumă cam fără ecou și e păcat, fiindcă pictorul acesta are ceva de spus. Ca structură el e un colorist și un liric. Ceea ce-l detașează de mulțimea pictorilor înclinați să facă din toate cîte ne înconjoară numai o chestiune de culoare e darul de a vedea substanța vie a lucrurilor. În imagine, asta dă rezultate pasionante. Iată, spre exemplu, o compoziție de dimensiuni medii care se cheamă „Republica". Ceea ce vedem e o manifestație cu steaguri. Oamenii, obiectele pe care le poartă cadrul — totul se prezintă ca niște pete mari de culoare. O pînză, am zice, care parcă se preumblă, sub diferite semnături, prin expoziții. Artiștii preocupați să picteze impresii vor ajunge, într-un fel sau altul, la aceeași soluție și vor forța neasemănarea mai ales prin acord. Originalitatea lui Tudor Tudan nu stă în compoziție. Pictura lui e foarte proaspătă deoarece pata de culoare e rezultatul unei analize extrem de ambițioase a elementului real. Muncind foarte mult pe imagine, artistul stăruie permanent spre miezul lucrurilor. De unde senzația că pata de culoare este ființă, că este chiar portretul realității. Altfel spus, tablourile posedă acel tip de ambiguitate captivantă cînd, sub ochii noștri, forma este și nu este, cînd tușa subtil vibrată este și narațiunea realului și proiecție simbolică. Vom remarca astfel în tablourile lui Tudan un anume clocot în cea mai așezată realitate, o ardență a expresiei cum rar se vede. E ca și cum am așeza o pînză întens încărcată de materie colorată peste o mulțime fremătătoare. Pînza trebuie să dea unitate mișcării frenetice de dedesubt și se preface ea însăși în ceva viu.

Trebuie spus că Tudor Tudan își prepară cu multă grijă paleta. El are un roșu auriu mult studiat, care trimite direct la roșul plin de spirit al vechii picturi românești. S-a remarcat somptuozitatea suprafețelor sale pictate, senzația de brocart cu luciu pal, ușor alterat de vremuri. „Pictura aceasta — spune Dan Grigorescu în catalog — distilează, cu un elaborat simț al construcției, sugestii venite din unghiuri și din epoci diverse ale istoriei artei. Dar le contopește, cu puterea pe care i-o dă capacitatea de a redescoperi sensurile lăuntrice ale culorii, într-o imagine proprie..." Observații întru totul întemeiate. Artistul trăiește și are atelierul la Lugoj. E relativ puțin cunoscut, dar are, după credința noastră, toate virtuțile trebuincioase unei bune afirmări.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica spectacolelor

Pledoarie cu oameni, pentru oameni

12 oameni furioși pe scena *Teatrului de Comedie :* prima reacție a fost de nedumerire, doar *Reginald Rose* a scris o dramă. Da, dar piesa asta mizează — dincolo de meșteșugul de mare abilitate cu care-i organizată și condusă acțiunea și demonstrația logică — mizează, spun, pe ce-i mai important într-un teatru : actorii. Or, în privința aceasta, Teatrul de Comedie se dovedește foarte serios. Piesa este de fapt un grupaj de 12 portrete în mișcare, nu expuse ci lăsate să evolueze în dreptunghiul tridimensional al unei simeze-scenă. O piesă de actorie și un teatru cu buni actori : deci, dă data aceasta mijloacele scuză scopul.

Regizorul *George Teodorescu* a avut înțelepciunea să facă o distribuție a rolurilor potrivit criteriului maximei diversități și apoi să se retragă cu discreție și să-i lase pe doisprezece actori — talentați și stăpîni pe meserie — să facă douăsprezece bune roluri de compoziție. La rîndul ei, scenografia, semnată de *Sanda Mușatescu*, este simplă, limpede, și denotă că artista știe adevărul, cam dureros pentru breasla dumneaei, că oamenii-spectatori vin la teatru nu atît pentru o întîlnire cu șipci, draperii, și mucava, chiar cu artă organizate, ci pentru o întîlnire cu oamenii-actori.

Și acum, numele celor doisprezece actori — autori a douăsprezece roluri de compoziție, a douăsprezece chipuri ale furiei salutare, ale furiei care îndreaptă conștiințele și, implicit, viața oamenilor : *George Mihăiță* (aparent personajul său e senin, dar ce furtună furioasă e în conștiința lui !), *Silviu Stănculescu* (omul său furios are chip distins și eleganță în ținută, însă reprezintă un sărman om care suportă șocul dramatic principal, pentru că lui i se spune adevărul despre sine, adevărul că-i pătimaș subiectiv), *Constantin Băltărețu* (cu mult, mult firesc ne arată chipul furiei superficiale și de aceea extremiste, cînd plictisită, cînd agresivă, dar pînă la urmă onestă), *Iurie Darie* (personajul său uită de furia lui — și de aceea pare exagerat de bine dispus, dar uită pentru că are o supapă : face portretele în creion ale celorlalți oameni mai mult sau mai puțin furioși), precum și *Costel Constantinescu, Vladimir Găitan, Valentin Plătăreanu, Dan Tufaru, Dumitru Chesa, Aurel Giurumia, Candid Stoica, Cornel Vulpe*, care, fiecare, în felul său, fiecare prin compoziția sa, fiecare prin alte nuanțe contribuie la o demonstrație unitară : oamenii trebuie să aibă încredere în oameni, oamenii trebuie să trăiască cu responsabilitate. Un mesaj din bătrîni dar încă actual.

NELU IONESCU ■

Cronica filmului

O lume de coșmar

Duminică seara am avut prilejul de a vedea sau de a revedea, prin solicitudinea micului ecran, una dintre cele mai cutremurătoare pelicule ale cinematografiei americane contemporane : „Conversația", în regia lui Francis Ford Coppola și avîndu-l ca protagonist pe cunoscutul actor Gene Hackman.

Pentru spectatorul român, lumea lui Coppola, transpusă pe ecran prin mijloacele ciné-verité-ului, rămîne practic de neînțeles, greu de definit din unghiul de vedere al moralei tradiționale, al conceptului de bine și rău în accepția lui clasică. O lume de coșmar, monstruoasă, halucinantă și asta cu atît mai mult cu cît realizatorii vor avea pînă la sfîrșit puterea de a-l convinge că ea există, că asemenea lucruri se petrec aievea, că prin transparența ficțiunii apar oameni și întîmplări posibile, obișnuite în peisajul citadin al metropolelor capitaliste. Deruta intervine în clipa care, contrar tradiției, pretextul conflictual nu-i permite să stabilească nici simpatii, nici antipatii de circumstanță — lupta ireconciliabilă dintre bine și rău este aproape inexistentă — ci doar să asiste mut și îngrozit la un spectacol incredibil.

Filmul reia o temă clasică, cea a ucigașului plătit, dar în care asasinul beneficiază de data aceasta de uneltele rafinate ale tehnicii secolului nostru, el însuși este un cunoscut și virtuos inventator, apreciat și solicitat pentru talentul său de excepție în concepera și construcția aparatelor electronice pentru înregistrare. Instrumentarul utilizat de personajul întruchipat de Gene Hackman — un veritabil geniu al răului — a întrecut de mult și cu mult toată puterea de anticipație a bunicilor noștri, a tuturor celor care, cu decenii în urmă, călătorind pe volutele fanteziei, au crezut că pot prevedea evoluția tehnicii și științei veacului nostru. Aparatele lui Harry Caul (Gene Hackman) pot înregistra de la distanță orice conversație, pot desprinde din vacarmul străzii chiar și șoaptele pe care le rostesc la ureche persoanele urmărite.

Cu acest instrumentar demonic, realizat în propriul său laborator, Harry Caul nu se pune la dispoziția unor companii industriale, nu slujește interesele serviciilor de spionaj și contraspionaj, ci preferă să onoreze comenzile unor persoane particulare — a unui bărbat încornorat în cazul de față — pe care criza de vanitate și gelozia îl îndeamnă să cheltuiască sume fabuloase. Genialul inventator devine vînător de oameni și o face de dragul banilor, din cupiditate, în pofida oricărui crez moral, așa cum o demonstrează cu putere filmul lui Coppola. Handicapat de remușcări, obsedat de finalitatea dramatică a acțiunilor sale — Harry Caul rămîne totuși, pînă la sfîrșit, prizonierul actelor sale premeditate în mod savant.

Într-o societate infestată de violență, unde totul concură la dezagregarea personalității umane, cîștigurile fabuloase, dobîndite de la o zi la alta, presupun, legic, abdicarea de la principiile și normele de morală.

De fapt, Harry Caul nu este cu nimic mai respingător decît ceilalți. Directorul încornorat, beneficiarul serviciilor oferite de mașina diabolică concepută de inventatorul vîndut diavolului, ca și victimele acestuia, ca și camarazii de petrecere ai electronistului — toți, absolut toți cei care, de-a lungul filmului, vin să-și confrunte interesele, pasiunile și amiciții de ocazie, fac parte, fără excepție, din aceeași lume veroasă, imorală și amorală. O lume în care germinează crima și desfriul, ireversibilă, imposibil de nestăvilit cum o dovedesc statisticile alarmante ale serviciilor de ordine din Statele Unite, o lume în care totul e posibil și unde conștiința poate deveni oricînd marfă de tarabă.

LIVIU TIMBUS ■

Note polemice

Memorialistică de fantezie

Într-un articol publicat în „Flacăra" (**În absența martorilor**) nr. 8 din 24 II 1977, Ion Roșu atrage din nou atenția asupra lipsei de seriozitate a unor memorialiști, autori de amintiri fantezie, dar mai ales asupra capcanelor în care pot cădea chiar și istoricii literari atunci cînd se încred în ele. La rîndul nostru, am ostenit și ne-am plictisit tot semnalînd „erori" de memorie în paginile numeroaselor volume de astfel de proze apărute în ultimii ani, chiar cînd nu era vorba numai — ca în cazul semnalat de Ion Roșu — de simple romanțări aposteriori ale unor date și documente cunoscute. Uneori se fac afirmații foarte grave despre cîte o realitate, devenită cu timpul incontrolabilă, și gravitatea sporește atunci cînd persoana oferă temeiuri de încredere chiar istoricului literar mai circumspect.

Vom semnala aici încă una dintre aceste posibile usurințe de condei (în cazul cel mai bun !) apărută chiar în „Flacăra" (nr. 6, din 10 II 1977). Anume, într-un interviu luat de G. Arion, Al. Piru, criticul literar de cunoscută străsnicie și pasionatul apărător al operei și personalității lui G. Călinescu, afirmă că articolul acestuia **Un tînăr poet** („Contemporanul", 23 oct. 1964) ar fi fost scris de „complezență", deși chiar d-sa l-a republicat în culegerea **Literatura nouă** (1972), fără nici o rezervă de acest soi, ba afirmînd categoric : „Cine mai mult decît G. Călinescu putea să se pronunțe asupra poeziei noi, cine ar fi fost în stare mai mult decît el să decidă ce e durabil în producția momentului ?" (p. 8). Iată textul : „Să luăm cazul lui Marin Sorescu. El a beneficiat de o prezentare elogioasă a lui Călinescu, făcută la rugămintea unei persoane. Era un articol de complezență în care se apreciază o poezie ca aceea intitulată **Trebuiau să poarte un nume** (inexact : în articolul său, G. Călinescu vorbește de un grupaj de 21 de poezii și citează din cîteva. **N. n.**) pe care personal o socotesc fără valoare artistică. Majoritatea criticilor au fost înrîuriți de acest articol".

Gravitatea afirmațiilor conținute în aceste fraze credem că nu a scăpat nimănui. Suntem invitați să credem pur și simplu că o serie de verdicte critice dintre cele mai clar formulate de G. Călinescu nu aparțin acestuia, ci unei „persoane", care-i șoptea în mod ocult încotro să o ia pana sa atît de personală. Faptul vine în contrazicere nu numai cu tot ceea ce cititorul știe îndeobște despre personalitatea morală a autorului **Istoriei literaturii române**, dar și cu mărturiile altor memorialiști destul de apropiați de el. Ne referim anume la Dinu Pillat, un critic și un istoric literar de o mare și recunoscută probitate, și care scrie despre mentorul său : „Ultima oară cînd l-am vizitat, puțin timp înainte de internarea sa în sanatoriul de la Otopeni, era întins în dormitorul de sus, cu ochii pe o pagină dintr-un număr al revistei «Luceafărul», cu niște poeme de Marin Sorescu. Mi-a citit atunci cîteva din ele (**Dansează, Shakespeare, Trebuiau să poarte un nume**) mărturisindu-mi la urmă că ar vrea să fie un poet ca Marin Sorescu" (**G. Călinescu, în : Mozaic istorico-literar**, 1971, p. 262).

Cui să dăm crezare într-o astfel de dispută de mărturii ? Întrucît ne privește, nu avem nici cea mai mică ezitare, dar nu sînt mulți cititori care cunosc și această din urmă versiune a eventualei atitudini a lui G. Călinescu față de poetul Marin Sorescu. Dacă cealaltă versiune, susținută de Al. Piru, este cumva cea reală, toată problema se deplasează pe un teren de bănuieli și implicații dintre cele mai stranii. Să presupunem, în ipoteza cea mai favorabilă d-sale, că Al. Piru e victima unei prea accentuate identificări cu persoana profesorului său, după cum stau mărturie atîtea fapte din ultima vreme, și ajunge să-i atribuie și lui o serie de practici ce-i sînt numai lui proprii. Ne referim la o mărturie a d-sale cum că în monografia sa despre Ibrăileanu s-ar afla unele aprecieri de mare importanță, care s-au publicat însă „cu îndreptările redactorului editurii", sincera sa opinie fiind cu totul alta (**Varia**, în „Luceafărul" nr. 2, 1977).

Desigur că a jongla cu propria noastră semnătură și cu judecățile despre un scriitor sau altul, schimbîndu-le după cum ne convine, e o treabă care nu poate să lase indiferenți pe cei ce ne citesc. Mai grav e cînd atribuim această pornire unor ilustri dispăruți, cărora avem aerul a le venera și apăra memoria în ieșiri publice. Oricum, cititorul trebuie pus în gardă împotriva acestei memorialistici de fantezie, elaborată în absența martorilor.

ALEXANDRU GEORGE ■

Fantele și vorbele

Iar despre forța literaturii

Pe lîngă scriitorii și cititorii normali, ca să spunem așa, literatura cunoaște și o sumedenie de producători și consumatori trăsniți. Dacă ultimii ar lipsi cu desăvîrșire, primii ar fi nevoiți să se spînzure, după cum, fără existența celor dinții, ultimii ar ajunge să fluiere a pagubă. Istoria literară reține, din păcate, exclusiv numele autorilor sărîți, cum aveam și noi unul în urbea mea natală, plăpumarul Tiridus care răsturnase — susținea el — teoria relativității și-i demonstra gravele erori fundamentale printr-o broșură purtînd pe copertă întrebarea-cheie, înfundătoare : „Despre ce distanță vorbește domnul Einstein ? Cea de la pămînt la lună sau invers ?"

Gustătorii de asemenea scrieri, nu din rafinament intelectual pervers, ci amatorii sinceri, rămîn anonimi și e o mare pagubă.

Am auzit deunăzi o întîmplare care arată că spița lor se păstrează și merită mai multă atenție, veți vedea îndată de ce : la Uniunea scriitorilor, printre numeroși solicitanți bizari, și-a făcut apariția cineva cu o cerere întru totul ieșită din comun. Nu voia să publice, deși lăsase un caiet gros de însemnări. În el se aflau copiate — declara persoana cu pricina — pasaje, versuri, panseuri, pe care ea le scosese și dorea acum ca președintele Uniunii scriitorilor să identifice sursa citatelor. În cazul cîtorva ca : „amorul e un lucru foarte mare !" — nu era greu. Altele, de tipul „privirea ta mă înfioară din creștet pînă în tălpi", sau „tu ai fost, ești și rămîi bărbatul visurilor mele", presupuneau cercetări anevoioase și fără prea multe șanse să ajungă la rezultate concrete.

Motivația cererii, mai ales, merită însă tot interesul. Persoana nu avea ambiții erudite. Soțul îi găsise caietul intim și refuza să creadă că paginile din el cuprind doar citate. I le atribuia, de unde scene și scandaluri : „La ce-ți umblă mintea ? Cine e individul ?" ș.a.m.d.

Iată, mi-am zis, un exemplu în plus de puterea scrisului, chiar dacă lucrurile stau aici cu capu-n jos.

Cineva copiază din volume fraze anodine pe care le găsește memorabile. Ce le-a dat autoritatea ? Calitatea cuvîntului tipărit, indiferent dacă în turnura stilistică a lui Rică Venturiano !

În sfîrșit, soțul zuliar care atribuie simplei copiste titlul de autoare. Prefacerea consumatorului în producător de texte, așadar, exact cum preconizează Ricardou. Schimbarea de sens, apoi, prin situarea scriiturii în alt montaj. Îmbogățirea ei astfel cu conotații neprevăzute. Ce temă grasă pentru un comentariu nestructuralist !

Mă opresc aici, fiindcă am credința că v-am convins. Nu e păcat să se piardă asemenea experiențe rare ? Și ar fi fără rost o istorie literară a felului de a citi ?

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Cîntarea României

Ne-am ales cu cîtăva vreme în urmă **Cîntarea României**, această operă nemuritoare ca și **Miorița** și **Meșterul Manole**, ca prin ea să ne regăsim ființa, să ne cîntăm cîntecele noastre mai vechi și mai noi, cîntecele noastre cu mesaj sacru pentru noi.

Fiecare cuvînt din aceste cîntări care se cheamă **Pe-al nostru steag e scris unire, Pui de lei, Hora Unirii** și atîtea altele, fiecare gînd cuprins în țesătura lor de purpură este istorie sfîntă pentru noi.

Cîntarea României înseamnă și suferință, să avem curajul s-o luăm cu noi și pe această maică durere care se abate pe la vetrele noastre din cînd în cînd, să-i împletim lacrimile în steagul mirelui în zorii sărbătorilor nunții și să ne vedem cu înțelepciune de lucrarea și privegherea noastră în istorie pe mai departe.

„Orașele se întemeiază și se înfrumusețează din nou... oamenii cresc în îndestulare și se înmulțesc ca nisipul mării... pămîntul se acopere cu bolde aurite..." așa spune românul prin cîntul al patrusprezecelea din **Cîntarea României** și acest vers este astăzi profetic pentru noi.

Iar cîntul al nouăsprezecelea al nepieritoarei epopei afirmă sfîntul adevăr al renașterii noastre dintotdeauna : „Lupta întărește pe cel slab și primejdia mărește pe cel tare... tot bunul are nevoile sale. Nu aurul este bogăția neamurilor, nu neavutul este sărăcia oamenilor. Avuțiile de aur sînt pieritoare, sărăcia harnică e o bogăție ce nu se răpește ; munca e bogăție veșnică".

Muncind cu hărnicia care ne-a înnobilat mereu să ne spunem pe mai departe unul altuia și toți laolaltă cîntările noastre, cîntecele strămoșilor noștri, care ne-au lăsat o moștenire sfîntă pe care trebuie s-o sporim și s-o păstrăm ca lumina ochilor pruncilor noștri. Cei curați cu inima au dat de izvoarele care nu pot fi tulburate în adînc de nici o furtună. Ei să fie pilduitori să reînceapă, să continue mai departe cu sfințenie și bucurie, cu încredere și nădăiduire și iubire **Cîntarea României**, cîntarea sufletelor noastre.

IOAN ALEXANDRU ■

O operă vie

Șapte romane, un volum de nuvele, alte două de eseuri, aceasta este opera lui Alexandru Ivasiuc, durabilă prin ceea ce este, tulburătoare prin ceea ce ar fi putut deveni. Căci prozatorul, născut la 12 iulie 1933, în Sighetu Marmației, se stinge din viață pe neașteptate, înainte de a fi împlinit vîrsta de 44 de ani.

Desigur, observația cea mai ușor de făcut este că toate romanele sale sînt cărți vii, nu neapărat în înțelesul că sînt scoase din viață, ci în acela că încearcă s-o interpreteze și să-i găsească un sens. Toate cărțile lui, fără nici o excepție, stau pe un număr de propoziții politice curajoase, pe un număr de raționamente de filozofie a istoriei, pentru că, probabil, nici unul dintre prozatorii noștri nu a fost obsedat de politica și de istoria vie într-o măsură mai mare decît el. Se poate spune, de aceea, că a vorbi despre **voință** și despre **putere**, despre **libertate** și **necesitate**, despre responsabilitatea individului față de istorie, și a „istoriei" față de indivizi însemnează a vorbi despre cărțile lui Alexandru Ivasiuc.

În ciuda acestei unități de gîndire, diferența dintre primele sale trei romane (**Vestibul — 1967, Interval — 1968, Cunoaștere de noapte — 1969**) și următoarele este apreciabilă. Căci în vreme ce la început prozatorul mergea de la idee spre roman, în **Apa** (1973), dar mai ales în **Păsările** (1970), drumul este invers, de la literatură spre idee. În primele cărți Al. Ivasiuc travestește eseul în roman, în celelalte îl sugerează. A doua diferență, și ea în favoarea ultimelor romane, se referă la capacitatea lor de cuprindere. În înțelesul acesta, literatura lui Al. Ivasiuc nu numai că devine mai epică, dar, ceeea ce este mai important, ea evoluează de la individ spre societate. De aceea, deși „schema" cărților sale este aproape întotdeauna aceeași (un personaj își reexaminează conștiința, trecînd printr-un moment de criză sau de conflict), ea se vede mai repede în **Vestibul**, în **Interval** sau în **Cunoaștere de noapte**, dar trebuie descoperită în **Păsările**.

În măsura în care examenul unor conștiințe formează aproape mereu obiectul romanelor lui Al Ivasiuc, **amintirea** reprezintă procedeul literar cel mai des întrebuințat. Dar și aici lucrurile se prezintă diferit de la o carte la alta. Prezentă peste tot, **amintirea** la forme din ce în ce mai rafinate, se încorporează în roman, se transformă în episoade sau în personaje cu o semnificație specială. Chemate parcă mai mult pentru a îndulci ariditatea monologică și pentru a întrerupe vorbirea **à bâtons rompus** a personajelor, episoadele din primele cărți sînt înlocuite treptat cu pagini din ce în ce mai severe și mai subtile (episodul vînătorii, în **Păsările**, cel al activistei Cati Langa, în **Apa**, cel al călugărului ateu Danilo, în **Iluminări** — 1975), suficiente pentru a dovedi că, alături de vocația excepțională de eseist, Al. Ivasiuc era înzestrat și cu o puternică vocație epică, de care numai neliniștea și fervoarea neobișnuitei sale inteligențe speculative îl întîrzia să se apropie.

Am vorbit despre unitatea de gîndire a romanelor lui Al. Ivasiuc (la care s-ar putea adăuga frapanta unitate de preferință pentru un anumit gen de personaj : individul născut să conducă, omul care dispune de putere și, prin ea, de destinele celor din jur, cu sau fără îngăduința istoriei — conducătorul de institut sau de fabrică, omul politic). Dar tot atît de frapant este un alt fel de unitate, care arată că, în ciuda tehnicii literare moderne, cu precădere eseistică și monologică, romancierul și-a fixat, pentru cărțile sale, un punct de plecare în așa-numitul **roman polifonic** sau **frescă**, de tipul Romain Rolland Duhamel sau Jules Romains. Pe măsură ce proiectul avansa, era din ce în ce mai limpede că Al Ivasiuc urmărea să realizeze romanul unei familii, intersectată de istorie la un moment dat Ilie Chindriș, din **Interval**, Liviu Dunca, din **Păsările**, Grigore și Paul Dunca, din **Apa**, în fine, Paul Ichim din **Iluminări** sînt, cu toții, descendenții aceleiași vechi familii ardelenești de luptători memorandiști și de apărători ai demnității naționale — familia Dunca. Indivizii acestui clan sînt oameni de care istoria se servește, pe care îi acceptă sau, dimpotrivă, îi dă la o parte, căci revoluția, o spune un personaj important din **Apa**, „e o treabă complicată", în care „ai nevoie de tot felul de oameni, și apoi oamenii se schimbă pe parcurs".

Poate cu excepția **Păsărilor**, nici unul dintre romanele lui Al. Ivasiuc nu este ceea ce se numește o carte perfectă. Toate își au „defectele" lor, mai mari sau mai mici. Pe de altă parte, romanele lui Al. Ivasiuc sînt pline de personalitatea scriitorului, de ticuri, de obsesii, de semne particulare, încît nu este nevoie să-l fi cunoscut pe romancier pentru a-l simți mereu prezența, printre întîmplările despre care vorbește. Și totuși, fie că le numim imperfecțiuni, fie că, dîndu-le alt nume, le interpretăm ca pe elemente ale unei tehnici romanești noi, toate aceste semne sînt dovezi ale vieții, pentru că Alexandru Ivasiuc este romancierul căruia i-a plăcut să trăiască împreună cu cărțile pe care le-a scris, în cea mai strînsă și mai frumoasă complicitate.

Din 1963, cînd este semnalat de Mihu Dragomir, în revista **Luceafărul**, la **„Poșta redacției"**, și pînă la apariția ultimului său roman, la sfîrșitul anului 1976, Alexandru Ivasiuc a reușit să realizeze o operă care îl impune ca pe unul dintre prozatorii noștri cei mai importanți. Ca și cum s-ar fi așteptat la un sfîrșit întempestiv, a trăit intens și a lucrat cu o febrilitate care, printre romancierii români, îl situează undeva, aproape de Camil Petrescu... La 4 martie 1977, Alexandru Ivasiuc se sfîrșea sub dărîmăturile blocului Scala.

FLORIN MANOLESCU ■

Din Războiul pentru independență (IX)

Atacul deci, reînnoit, din 7 octombrie, începu la ora 7 seara de către regimentul 7, comandat de lt.-col. Ion Grigore. ● Martor ocular: „Lt.-col. Ion Grigore, urmat de soldații săi, sare în șanț, și o luptă de moarte se încinge atunci între năvălitori și apărători. Șanțurile sînt umplute cu leșuri, ca și de gabioane rostogolite spre a-și face trecere; turcii sînt uciși, și cei care scapă de baionetele românilor își caută mîntuirea în redută. Voinicii noștri, înfierbîntați de luptă și de îndemnurile ofițerilor, așază scările și încep a urca escarpa cu vînătorii batalionului întîiu, care alergaseră în ajutor. Cu bărbătesc strigăt de ura! ei ajung pe parapet și încep a pogorî în redută; turcii sînt respinși. Atunci se aduse raportul comandantului diviziei că reduta este luată, și că soldații noștri sînt într-însa. Eroic succes dar care nu putu rămîne desăvîrșit. Apelul bate cu furie în tabăra turcească și adună pe osmanlîi din toate părțile. Lupta fiind mărginită numai asupra acestui singur punct, ei își puturâ strînge nu numai rezervele, dar și a-și aduna o mare parte din forțe spre a le asvîrli în ajutorul redutei. Lupta uriașă, crîncenă, începe de îznoavă în întunericul nopții; dar cu toată vitejia ce desfășurară ai noștri, ei sînt nevoiți a da înapoi în fața numărului covîrșitor al vrăjmașului, văzînd că moartea le seceră și le rărește rîndurile, că mai toți ofițerii sînt căzuți și că bravul lor colonel Ion Grigore, rănit, este ridicat pe brațe și scos din luptă. Viteaz și ca furtuna nestăvilit fusese asaltul soldaților noștri, și numai marea lor disproporție numerică față cu vrăjmașul îl putuse opri. Acest atac îndreptați și dînsul judecata unui bărbat competent, a tacticianului francez care a scris asupra războiului din 1877: „Nu putem intra în amănunte asupra atacurilor violente ale românilor, dar fie-ne permis a spune aci în treacăt că, într-un singur dintre aceste atacuri, românii pierdură mai mult de 2 000 de oameni, ceea ce arată tăria și bravura ținerei armate care-și făcea proba focului, și aceasta privește atît armata activă, cît și pe cea teritorială. Această tînără oștire a dat dovada unei abnegațiuni, soliditățî și energii care făcură serviciile ei cel puțin tot atît de folositoare ca acelea ale armatei rusești"... Colonelul Angelescu văzînd că și acest al doilea atac de noapte nu putuse lua fără veste pe vrăjmaș și că spre a înfrînge superioritatea numărului său ar fi trebuit să trimită în foc întreaga divizie, dete ordin trupelor a înceta asaltul și a se retrage în paralele. Multe acte individuale de curaj și de devotament se săvîrșiră în acest atac de ofițerii și soldații noștri. Printre numeroasele fapte ale acestor din urmă merită a se înregistra acel al sergentului major Călin Petre, din compania 2, regimentul 5, care, după rănirea comandantului de pleton, locotenentul Marotineanu, se puse în capul pelotonului și-l duse cu mare bravură în foc. Asemenea, cînd în compania a treia din același regiment căzură doi răniți, căpitanul Toporeanu și locotenentul Oprea, și soldații începeau a slăbi, sergentul major Dimitrie Pascu asvîrlindu-se în fruntea companiei, strigă tovarășilor săi să nu facă necinste regimentului și să nu dea înapoi; și compania porni cu nouă energie în luptă. Sergenții Marin Ion, Nica Stan și soldatul Marinescu Pîrvu, tot din regimentul al cincilea de dorobanți, se luptau vitejește înconjurați de vrăjmași în șanțul redutei. În sfîrșit port-drapelul regimentului al 5-lea de dorobanți, subofițerul Ilie Petcu, căzînd rănit de o spărtură de obuz care rupse și prăjina drapelului în partea de sus, sergentul Toader Hristea ridică de jos steagul strigînd: „după drapel, copii!" Se repede în mijlocul gloanțelor și înimează prin această pildă eroică pe tovarășii săi. ● Începe lunga perioadă de friguri și privațiuni. ● T. C. Văcărescu: „Cît ținuse primăvara și vara, cît timpul fusese frumos și înlesnitor operațiunilor militare, armatele beligerante nu întîmpinaseră decît neînsemnate și trecătoare greutăți în privința marșurilor, a transporturilor și aprovizionărilor de tot felul ce se cer pentru gloate de oameni adunați care trebuie să se hrănească și să lupte. Dar cu înaintarea vremii și cu apropierea iernii, situațiunea armatelor beligerante care operau în Bulgaria devenea din ce în ce mai anevoioasă și nu era scutită de asemenea îngrijiri. Cu un mare rîu în spate, între baza și liniile lor de operațiuni, cu un rîu ca Dunărea care, în anotimpul ploilor, se umflă și-și varsă prisosul puternicilor săi ape la mari distanțe de țărmuri, care, cu intrarea în iarnă, începe să se prindă de ghețuri cărora nici vase, nici pontoane nu li se pot împotrivi, problema comunicațiilor avea să devină mult mai grea, aprovizionarea mult mai nesigură. Provincia bulgărească, îmbelșugată, de altminteri, în roadele pămîntului, suferise neapărat de urmările războiului ce se petrecea într-însa de șase luni, și nu putea să îndestuleze multiplele și diversele trebuințe ale unor însemnate oștiri. În lipsă de comunicațiuni repezi și sigure, marșul trupelor, înaintarea convoiurilor pe drumuri noroioase și desfundate de ploi abundente, întîmpinau nespuse dificultăți, și aceste piedici înrîureau în chip neputincios asupra operațiunilor militare. Vremea aspră care-și începea acum domnirea între Dunăre și Balcani preschimba condițiile climaterice ale teatrului de operațiuni, și făcea să i se simtă urmările și asupra stării sanitare a trupelor. Afară de umezeală, de frig, viscole și zăpezi ce oștenii aveau să rabde, pe părțile unde ei erau mai grămădiți aerul era stricat și nesănătos prin mulțimea leșurilor de vite căzute cu sutele, prin anevoința drumurilor și rămase în marginea lor, neîndeauna timp a se îngropa sau distruge acele leșuri. În jurul Plevnei chiar, unde atîția mii de oameni stau îndesați pe același loc de trei luni de zile, condițiunile igienice, cu toate măsurile riguros ordonate de comandantul armatei, nu puteau să fie perfecte. Armatele aveau astfel a lupta nu numai cu un vrăjmaș dar mai trebuiau să învingă și toate aceste greutăți ale anotimpului, ale climei și considerațiunilor locale de pe teatrul de operațiuni militare. ● Situația din țară după același autor: „Cînd armata noastră începu operațiunile ei ofensive, cînd steagurile sale purceseră peste Dunăre, ele duceau în cutele lor speranțele și urările întregii suflări românești. În orașe, ca și în sate, în cătune viața părea momentan oprită, și afară de puținii oameni valizi opriți de îndatoriri publice nu mai întîlneai decît femei, copii și bătrîni; flăcăii și bărbații în floarea virstei porniseră și, mîndri feciori de oaste, luptau și mureau pentru moșie. Situațiunea militară înaintea Plevnei, unde se afla oștirea noastră, dobîndise o deosebită însemnătate prin bătăliile sîngeroase care se dedaseră fără ca acest zăgaz al împotrivirii musulmane să se fi putut dobori. Îngrijite erau deci atunci la noi în țară cugetările, căci resbelul se prelungea, soarta sta în cumpănă și sfîrșitul nu se vedea nici apropiat, nici sigur. Dar cu cît mai multiple deveneau cerințele, cu atît mai mari erau și energiile... Mișcată adînc de bărbăția cu care fiii ei înfruntau trude, privațiuni, răni și moarte, tresăltînd de bucurie și recunoștință la auzul vitejiilor săvîrșite de dînșii peste Dunăre, țara era încinsă de dragoste fierbinte, de devotament nemărginit pentru oștenii săi. Ea desfășura nepregetate silințe, duioase și de mamă îngrijiri spre a le înlesni sarcina, a le procura trebuincioasele, a le împlini lipsurile și a le ușura nevoile. Minunate erau bunele voințî, sîrguitoarele rîvne și venirea în ajutor. Mari și mici își deschiseseră inimile... subscripțiuni voluntare aveau loc în toate județele, în toate comunele, produseră însemnate sume bănești pentru cumpărare de arme; ofrande în natură de tot felul, cai, vite de consumațiune, produse și articole de subzistență, veșminte calde, medicamente și obiecte spitalicești se adunau în magaziile militare și reînnoiau depozitele... Și, simptom îmbucurător și vrednic de laudă, nu numai oamenii culți și luminați, dar încă și marea clasă a muncitorilor de pămînt lua parte însemnată în acest concurs de cugete și de porniri patriotice. Săteanul aducea și dînsul modestul și spornicul său prinos: baniță de grîu ori de porumb, putinelul de lapte, coșul de brînză, serviciile cu carul în trebuințele oștirei. De mare folos fură aceste din urmă servicii cerințelor de transporturi militare la mari distanțe unde nu erau căi ferate și pe drumurile anevoioase ale Bulgariei, țăranii făcînd de bunăvoie sute de kilometri pentru a aduce proviziunile armatei, a evacua bolnavii și răniții ei... Ne-a fost dat și nouă a vedea de multe ori în cursul acestei campanii țărani și țărance, veniți din depărtare pe marginea Dunării și pînă în fața Plevnei spre a-și vedea fiii, frații, sau soții sub steaguri, și era mișcător a observa cu ce mîndră mulțumire, cu ce bărbătești cuvinte îmbrățișau pe acei viteji. „Așta-i făcut de flăcăii noștri, Dumnezeu să le ajute!" exclama cu fală, trecînd podul peste Dunăre la Nicopole, un bătrîn sătean cu plete albe și cu pieptul desfăcut în mijlocul lui noiembrie, care mergea la Plevna să ducă un cojoc și merinde fiului său. De sus și pînă jos deci străbătea puternic curentul de entuziasm și de patriotism și în acele memorabile zile cu adevărat că, după vechia și frumoasa noastră zicere, țara, de la opincă pînă la vlădică, era strînsă în aceleași simțiri și dorințe de a sfărîma de veci umilitoarele pretenții de vasalitate turcească și a dobîndi prin ea însăși, cu lupte și cu sacrificii virile, neatîrnarea și suveranitatea în afară... Mijloacele medicale civile fură chemate în ajutorul mijloacelor militare, se făcu apel la concursul și la sprijinul general. Societatea de Cruce Roșie sub președinția lui D. Ghica aduse servicii neprețuite prin neobosita activitate ce dezvoltă în înființarea de ambulanțe și spitale, în adunare de fonduri și material. Această societate deschise subscripții publice în țară care produseră suma de 524 565 lei, sumă destul de însemnată dacă se ține seama de greutatea vremilor și de toate celelalte contribuțiuni ce-și impuneau cetățenii, precum subscrieri pentru cumpărare de arme, ofrande de tot felul pentru armată. Funcționarea îngrijirilor medicale se împărți în două secțiuni: secțiunea de pe teatrul de operațiuni pe malul drept al Dunării sub direcțiunea inspectorului general al serviciului sanitar al armatei, doctorul C. Davila; și secțiunea de pe malul sting, în țară, sub directorul general al serviciului sanitar, doctor Capșa. Prima secțiune dispunea de elementele proprii ale armatei, cu personalul militar crescut cu adoasele create din inițiativă privată. Armata avea pe lîngă dînsa peste Dunăre 7 ambulanțe complecte, din care două erau înființate și trimise pe cîmpul de resbel de Crucea Roșie română; apoi ambulanța doamnelor din Iași și ambulanța societății izraelite, 5 din aceste ambulanțe erau stabilite în imediata apropiere a trupelor în dosul platoului Grivița... Pe liniile de comunicațiuni Plevna—Nicopole se aflau două ambulanțe, una la Mecica, sub doctorul Fotino, alta la Muselimselo, sub doctorul Cernătescu. Toate aceste ambulanțe de pe cîmpul de luptă puteau da îngrijiri la 2200 răniți și bolnavi... Pe malul sting al Dunării se organizase de serviciul sanitar civil, cu concursul medicilor din țară, ambulanțe și spitale pentru tratamente mai îndelungate. Capul liniilor de evacuare era la Turnu Măgurele, unde se aflau 5 spitale care puteau cuprinde 2000 de bolnavi, sub direcțiunea doctorului Kalinderu, ajutat de medici români și străini, francezi, englezi, germani, danezi, suedezi, trimiși de guvernele lor sau de asociațiuni filantropice internaționale. Din Turnu Măgurele porneau trei linii de etape de evacuațiune spre calea ferată, care, prin 2 trenuri sanitare pe zi, transportau bolnavii și răniții la București și la spitalele din alte orașe. În capitală, la spitalele Colțea, Colentina, Filantropiei, la spitalul de copii și la Spitalul Brîncovenesc, erau rezervate paturi pentru soldații armatelor beligerante, și români, și ruși, și turci, primeau aici deopotrivă îngrijiri medicale. Mare parte din cazarme fuseseră asemenea transformate în spitale... ● Dr. Bruberger: „...se înfățișă un tablou războinic de toată frumusețea cînd sosi seara tîrziu lunga coloană de care cu înhămutul lor alb (boi) pe piața din fața spitalului central din Turnu Măgurele. Fără nici un tipăt de durere se descărcară rănițîi (între care erau unii cu răni grave) după un transport de trei zile, spre a-i aduce în spitalul unde îi așteptau cele mai bune îngrijiri... Nici unul dintre răniți nu se plîngea de frig, căci soldatul român este obișnuit cu frigul nopții; adeseori se vede țăranul român încă în luna lui noiembrie îmbrăcat cu o cămașă deschisă pînă la briu, avînd pieptul cu totul neacoperit". ● Dr Henriet: „Să vorbim acum de răniți. Nu știu dacă vin din apropierea luptelor și din condițiunile trageril, dar rănile prezintă un caracter de gravitate remarcabil... Vă spuneam adineauri că soldații români s-au purtat bărbățește pe cîmpul de luptă; n-am constatat aceasta pe mine însumi, dar ceea ce pot afirma este că, pe patul de operații ei sînt incomparabili. Am văzut venind în picioare, fără a voi să fie susținuți, la masa de operații, suportînd fără strigăt, chiar neanesteziați, o mutilație gravă, cerînd o țigară și apoi ducîndu-se pe picioare înapoi în sală..." ● Și totuși spune cronicarul: „Mii de cadavre rămaseseră pe cîmpul de luptă. În cele trei atacuri din august, septembrie și octombrie ale românilor, aproape 2000 din ai lor căzuseră morți între redutele Grivița 1 și 2; și la acest număr mai trebuie să adaogi cadavrele turcești rămase neridicate... ● Se ajunge, după lungi demersuri, la încheierea armistițiului în vederea ridicării morților și răniților. ● Martor ocular: „În acea zi, după cum se convenise, se prezentă, la ora 9 dimineața, un parlamentar turcesc cu steag alb înaintea redutei Grivița 1. Îndată fu înălțat un asemenea steag alb pe parapetul redutei noastre, și focul încetă numaidecît pe toată linia de împresurare. Turcii scoaseră atunci din întăririle lor un șir de sentinele fără arme, pe care le așezară la 2 metri distanță una de alta de-a lungul liniei lor, cu fața spre noi. Era învederat că ei înfățișau aici oameni aleși din cei mai arătoși și mai bine echipați. În momentul în care se postă astfel lanțul turcesc, ieșea din reduta și din tranșeele noastre un lanț de soldați fără arme, pe care ofițerii îi rînduiră cu fața spre sentinelele turcești, rămînind între amîndouă lanțuri un spațiu ca de 20 de metri. Comandanții români printr-o neconcertată, dar curioasă potrivire, îngrijiseră asemenea ca oamenii lor care se prezentau înaintea inamicului să fie îngrijiți în ținută-marțială, cochetărie a cîmpurilor de război unde oștirile potrivnice își pun cinste întru a avea înfățișare corectă și a face bună întîpărire una asupra alteia. Pe locul între ambele lanțuri circulau despărțiri de ambulancieri și brancardieri sub direcțiunea medicilor, care ridicau pe morți, și soldați cu sape, lopeți etc. comandate de ofițeri și însoțite de preotul regimentului. Brancardierii noștri ridicau morții inamicului, îi duceau în spațiu liber și neutru de unde turcii îi luau și-i îngropau în dosul liniilor lor; tot asemenea procedau și brancardierii turcești cu morții români pe care ai noștri îi depuneau într-o mare groapă săpată de soldați în spatele tranșeei noastre... Această tristă formalitate dură trei ore, și în timpul cît țînu, trupele româno-rusești, cît și cele turcești, folosindu-se de încetarea de arme, ocupau parapetele nu atît spre a privi la funebra ceremonie, cît a se vedea unele pe altele. În război, omul ajunge a se obișnui cu spectacolul morții, și ei nu-i mai face nici o impresiune; ceea ce deștepta curiozitatea acestor protivnici care luptau cu atîta îndîrjire unii împotriva altora, era de a se privi în acele puține ore de liniște și de a se studia reciproc. În acest scurt contact între adversari domni curtenia și cuviința ostășească; ofițerii români și turci se salutau de deferență, soldații ambelor oștiri, chiar, păreau că au uitat luptele crîncene ce avuseseră împreună pînă aici, și care aveau să înceapă iarăși peste cîteva momente. Ei schimbau la distanță cuvinte inofensive și glumețe; ai noștri aruncau turcilor tutun, aceștia răspundeau prin prietenesc evala! și aruncau din parte-le lulele sau mici obiecte orientale. În fine, ura nu părea că există între aceste ființe, care pînă aici se ucideau între dînsele... La amiază îngroparea morților era terminată; trupele turcești și românești reintrară în liniile lor, steagurile albe se deteră jos și focul reîncepu cu aceeași vigoare de o parte și de alta". ● Cu acest prilej mai muriră 6 soldați, iar alții 14 fură răniți.

ÎNAINTEA PLEVNEI

- **Lupta uriașă, crîncenă, începe de îznoavă în întunericul nopții.**
- **Această tînără oștire a dat dovada unei abnegațiuni, soliditățî și energii care făcură serviciile ei tot atît de folositoare ca acelea ale armatei rusești.**
- **Acte individuale de bravură și eroism ale ostașilor români.**
- **Începe lunga perioadă de friguri și privațiuni.**
- **Mișcată adînc de bărbăția cu care fiii ei înfruntau trude, privațiuni, răni și moarte, tresăltînd de bucurie și recunoștință la auzul vitejiilor săvîrșite de dînșii peste Dunăre, țara era încinsă de dragoste fierbinte, de devotament nemărginit pentru ostașii săi.**

Pagină realizată de
NICOLAE CRISTACHE ■

Spiritul revoluționar al țăranului cuprinde luptă, jertfă, dragoste de pământ și țară cît în istoria acestui popor

1907
Două primăveri
1977

La 16 martie, în acel an 1907, țăranii din Potlogi se adunaseră în fața primăriei. Cereau schimbarea învoielilor agricole care-i storceau, ca și pe ceilalți frați ai lor ce porniseră răscoala, „ca într-un cerc de fier, pînă la înăbușire", cereau pămînt, și drepturi politice care să le permită a lua parte la „facerea legilor". Patru zile după aceea, ziarul „Dimineața" relata „furia mulțimii revoltate". Același ziar revenea cu o știre despre sătenii „hotărîți să devasteze avutul unui fost isprăvnicel care ținea la dinsul harta delimitărilor din 1864". În sfîrșit, nu peste mult se notează intervenția armatei care avea „ordin de a împușca pe capii răscoalei".

Gheorghe Șerbănescu avea atunci opt ani. Își amintește încă bine despre cei nici călări, cei ce purtau ștergare albe ca zăpada la coama cailor. Dar ei nu mai vesteau răscoala, fiindcă răscoala se aprinsese pretutindeni. Rostul lor era de a pregăti drumul cetelor de țărani din nordul județului Vlașca, ce se organizau dincolo de Argeș pentru a porni asupra Bucureștiului. Cei din sudul județului Dîmbovița urmau să le deschidă calea și să se alăture lor. Dar chiar în acele zile de sfîrșit de martie riul veni mare și tulbure, revărsîndu-se pe alocuri. Podurile fuseseră rupte iar cele rămase se aflau deja în paza soldaților. Cei din Potlogi ședeau pe malul stîng al Argeșului, iar cei din Vlașca, veniți dinspre Corbu Mare și Corbii Ciungi, pe malul drept. Strigau, vorbeau unii cu alții, peste ape. Dar nu s-au putut uni. După cîteva zile au fost risipiți de armată.

În urma răscoalei, la Potlogi n-a primit nimeni nici un petic de pămînt. Au obținut doar ca pe izlazul comunal să nu mai fie dajdie prea mare și el să stea în folosința tuturor. Dar pămînt n-a primit nici unul. Nici tatăl lui Gheorghe Șerbănescu, care se numea, mai scurt, Dumitru Șerban și avea 21 de copii. I-a crescut, omul, muncind la pămînt, pentru copiii lui mai puțin, pentru boier și arendaș mai mult. În 1915, el se numără printre cei cîțiva săteni care alcătuiesc o „obște de arendare" ce avea drept scop îndepărtarea unui intermediar prea lacom, a arendașului Alexandru Barbu. De atunci încolo urmau să arendeze pămîntul direct de la boier. Dar în 1916 izbucnește războiul și Dumitru Șerban e mobilizat.

Un an mai tîrziu, Gheorghe Șerbănescu, împreună cu doi frați ai lui mai mici, Petre și Ion, pleacă după tatăl lor, în Moldova. Cei trei copilandri se strecoară prin linia frontului și-l găsesc pe Dumitru Șerban, după îndelungi căutări, la Iași. Sînt primiți la o unitate, îmbrăcați cu uniforme militare, dar nu sînt lăsați să meargă pe front. Sînt puși să facă diferite lucrări folositoare armatei. El, Gheorghe Șerbănescu, de exemplu, e trimis într-un atelier unde trebuia să facă țigări pentru soldați. „Asta am făcut pînă la sfîrșitul războiului, asta am fost lăsat să fac, zice parcă și astăzi puțin supărat. Dar cineva tot trebuia s-o facă și pe-asta, mă gîndesc. Pe front fumează și nefumătorii".

După război, se știe, s-a dat țăranilor pămînt. Se mai știe însă că nu tuturor, și nu de ajuns. Gheorghe Șerbănescu e unul dintre aceia care o știu cel mai bine. Cum tatăl lui n-avusese pămînt, n-a avut nici el. Prin 1924, scoțîndu-se însă la vînzare moșia unui anumit conte Emanuel Robert de Roma, care se găsise să fie proprietar tocmai la Potlogi, sătenii alcătuiesc o „obște de cumpărare". Gheorghe Șerbănescu ajunge astfel să aibă, în cele din urmă, un pogon. Cu el îi crește pe cei trei copii : pe Dumitru și Elena, astăzi muncitori la București, și pe Vergina, rămasă în sat pe lîngă casa părintească. Într-un alt martie, 1945, primește aproape două hectare. Cu ce avea înainte și cu ce a primit atunci avea să se înscrie, mai tîrziu, la C.A.P. Acum el nu mai lucrează. La cei 78 de ani ai săi e pensionar. Lucrează, în schimb, fiica sa. Și, e ușor de înțeles, dacă bunicul el s-a luptat atît pentru pămînt, dacă tatăl ei nu prea a avut parte de el dar și l-a dorit atît, ea, urmașa, se cuvenea să fie o bună muncitoare a pămîntului. Și chiar este, după cum aflu.

— Acum, îmi spunea primarul Ștefan Neagu, problema e de a munci pămîntul cît mai bine. De a nu ne sfii de înnoiri, de a face agricultură așa cum se cere.

— Să vorbim despre aceste înnoiri.

— Aș putea să mă opresc la dotarea tehnică, destul de bună după părerea mea. Sau la construirea prin forțe proprii a unui sistem local de irigații de peste 600 de hectare. Dar vreau să vorbesc, mai bine, despre oamenii noștri. Cine sînt, cum sînt. Vreo 2 500 au rămas aici, în comună, și lucrează pămîntul. În afară de aceștia, mai avem vreo 3 000 de oameni care lucrează în industrie. Nu vorbesc de cei ce au plecat definitiv. Ei sînt foarte puțini. Vorbesc despre cei care lucrează prin alte părți dar se întorc zilnic aici, unde au familii și case. Toți muncesc în acord global. Și nu-i greșit dacă zic : noi i-am dat pe ei industriei, iar industria ne-a dat încă de pe acum, prin ei, spiritul de ordine și disciplină muncitorească. Noi, aici, la Potlogi, facem agricultură în bună parte cu muncitori ! Deci, cred eu, cu o conștiință și într-un spirit revoluționar în cel mai autentic sens al cuvîntului. Dovadă, ultimele adunări generale ale celor trei C.A.P.-uri din comună.

— Să concretizăm.

— Marin Preda, de exemplu, sondor. El a făcut propuneri foarte bune pentru înlăturarea unor deficiențe în unele puncte ale sistemului de irigații de care vorbeam. Iulian Zăvoianu, tot sondor, a dat în fața adunării generale exemple de nerespectare a disciplinei în echipe și brigăzi. Pe oameni, pe zile, pe lucrări. Iată, așadar, că în nici un caz sătenii nu se acoperă unii pe alții și nu închid ochii la greșeli. Discuții există mai ales între țăranii rămași, ca să zic așa, la plug, și cei din industrie, învățați cu programe și planuri riguroase. Acum, e adevărat, nu trebuie să uităm că printre cei rămași aici, care se îndeletnicesc numai cu agricultura, există comuniștii comunei, în număr de 500, ei înșiși o forță puternică pentru a crea un climat de muncă și de gîndire dintre cele mai rodnice. Aș spune : cei cinci sute de comuniști ai comunei, plus cei trei mii de muncitori, plus mecanizare — iată factorii de progres și garanția unei agriculturi înaintate aici, la Potlogi. În aceste condiții, aproape toți oamenii au început să vină cu idei proprii, cu propuneri de măsuri bine clarificate. Ion Cristache, de exemplu, de la C.A.P. Potlogi, a arătat că sub ochii noștri chiar se poate crea o înechitate dîndu-se unor echipe un pămînt mai bun decît altora. Avea dreptate, repartizarea oamenilor pe suprafețele de lucru trebuie făcută cu mai multă atenție. La rîndul său, Gheorghe Enache de la C.A.P.-ul din satul Pitaru l-a criticat pe toți, fără fereală, pe președintele C.A.P.-ului, Gheorghe Rădulescu, pe medicul Petru Andronic, pe secretarul de partid Radu Necula, pentru faptul că, deși el a îndeplinit și chiar și-a depășit planul, a fost retribuit la același nivel cu cei care n-au reușit să-l îndeplinească. Iar Mihai Firică, de la același C.A.P., tot îngrijitor la zootehnie, a adus în discuție o problemă de interes mai larg, privind atitudinea greșită încă, a unora, față de avutul obștesc. El avea dreptate cînd spunea că unii își depozitează pe la casele lor nutrețul cu toată grija, dar pe cel al cooperativei îl cam aruncă. Am curajul să spun că adunările generale ale C.A.P.-urilor noastre au fost tot atît de vii ca orice adunare generală a unui colectiv de muncitori dintr-o unitate industrială. Aici, de fapt, stă cea mai importantă dintre înnoirile de care vorbeam mai sus. Pe asemenea oameni te poți bizui să faci producție, să duci la capăt un angajament. De-acum mecanismul acestui colectiv funcționează prin el însuși, în competiția pentru recolte cît mai frumoase. În 1972, C.A.P.-ul Potlogi a fost distins cu Ordinul Muncii clasa I, Cîțiva ani mai tîrziu, în 1976, pentru obținerea celei mai bune recolte de porumb din județ, C.A.P.-ului din Pitaru avea să i se decerneze titlul de Erou al Muncii Socialiste. Întrecerea, bineînțeles, continuă.

Așadar, pămîntul. Singura cale a acestor oameni de a păstra un echilibru în raporturile lor cu lumea. Prin ceea ce dau, prin ceea ce primesc. Dau, anual, peste 40 de milioane lei producție globală. Și primesc pe măsură. Numai în acest cincinal, de exemplu, comunei Potlogi i s-au alocat investiții în valoare de 60 de milioane de lei. Potlogi se numără, dealtfel, printre comunele ce urmează a fi propuse pentru a fi declarate orașe. Un capăt de drum. În care a încăput atîta dragoste pentru pămînt, și pămîntul a însemnat atît de mult viață, încît oamenii și-au dat chiar și viața pentru ei. Dar chiar și atunci, în acele clipe de jertfă, s-au ridicat dincolo de ei și au văzut mai departe, într-o mare generozitate și înălțime sufletească. Gheorghe Marin, de exemplu, bunicul dinspre mamă al lui Gheorghe Șerbănescu, despre care vorbeam la începutul acestor rînduri, a căzut în Războiul pentru independență. Au rămas atunci, pe cîmpurile de luptă, și alți bărbați din Potlogi. În amintirea lor, în 1910, în centrul satului s-a ridicat un monument, care a fost orientat astfel încît soldatul să privească înspre Ardeal. Oricît de greu le-a fost cîndva, chiar și atunci cînd nu era al lor nici pămîntul de sub talpă, oamenii acestui loc au trăit și au gîndit odată cu țara.

Sînt zile calde, acum, zile de muncă, la Potlogi. Lucrările de sezon se află în plină desfășurare. Consiliul popular comunal a întocmit un plan de măsuri pentru folosirea din plin a condițiilor climatice din această primăvară, pentru executarea lucrărilor agricole în condițiile cele mai bune, astfel încît să poată fi obținute recolte superioare celor din anul trecut. Mobilizat de îndemnul secretariului general al partidului, comitetul comunal de partid, toți comuniștii din comună, întîmpină apropiatul Congres al consiliilor de conducere din unitățile agricole socialiste, al întregii noastre țărănimi, cu bune rezultate în campania agricolă, sporindu-și interesul pentru calitatea tuturor lucrărilor, pregătind astfel în spirit responsabil recolta acestui an. Sub mîna harnicilor lui stăpîni care l-au iubit întotdeauna pentru bogățiile sale, pămîntul intră acum, la Potlogi, în matca relației lui dintotdeauna cu oamenii : blînd, mănos, darnic, promițînd roadele belșugului pe care-l merită munca și hărnicia.

DUMITRU ELIADE ■

Tînăr pod

Tînăr pod, arc printre sălcii,
întemeiat pe adînc,
Sub cer înstelat, trupeasca măsură
în mine o string.

Răcoroasă, boarea-nserării îmi adie
spinarea.
Stau în șuvoi ; el își vuiește
— dreaptă — cîntarea.

Stau în șuvoi. Mă împresoară
valuri curate.
Unor asemeneo frați, le rămîn și eu
frate.

În gerul năprasnic, în soarele blînd.
Simplu. Părtaș sorții lor. Printre ei
ființînd.

Stau în șuvoi. Neclintit. În apa
albastră, blajină,
De neînfrînat, cînd năvala-l deplină.

Semne pe trupul meu măreț
ea înscrie
Și mă-mbogățește cu neprețuita ei
bogăție.

Stau în șuvoi. Cu valuri, cu sloiuri
de gheață.
Alături de ele, prin soartă legați,
pe viață.

Alături de alge, care picioarele
mi le-ntășoară
Cu făptura lor diafană și seculară.

Înfrățit cu șuvoiul, la rău și la bine
Cu el voi rămîne, înmiit întru mine.

Același ni-e țărmul, același
ni-e cursul,
În veci împreună noi doi.

Din nou mă dezic azi
de tot ce nu este
Părtaș la șuvoi !

SZÉKELY JÁNOS ■
În românește : GELU PĂTEANU

Opinia unui alegător

Renașterea noastră

Ați fost atenți cît de fulgerător am trecut . de la bilanțul dezastrului la proiectul reconstrucției și la imaginea ei devenită atît de concretă și de convingătoare sub ochii noștri și, apoi, de aici la imaginea construcției propriu-zise, semnificînd, acum, ideea de **Renaștere** ?

Pentru că opera care se întreprinde acum, sub ochii noștri și cu participarea noastră, a tuturor, înscrie întreg climatul spiritual românesc sub semnul plenar, tulburător, angajant, al unei noi și autentice Renașteri.

Nu numai că vom vindeca ruinele într-un timp record, nu numai că vom împlini fără scăderi planurile noastre dinainte, nu numai că vom spori amploarea vechilor noastre proiecte, dar vom construi **de la început**, mai frumos și mai bine și mai plin de certitudine, un viitor oraș-capitală, pentru că aici, în București, noul centru civic și politic, din care nu vor lipsi **Muzeul Național, Muzeul de Istorie, Opera română**, va avea, în mijlocul grădinilor lui, înfățișarea unui **oraș nou** care să ocrotească și mai curat destinele noastre viitoare.

Așa se va întîmpla și la **Zimnicea** și la **Craiova** și peste tot unde secunda de clătinare a drumului nostru de la începutul acestei primăveri părea să lase în urma ei numai tristețea.

Ce forță uriașă a putut pune în mișcare această energie inepuizabilă a unui popor întreg, trezit atît de viu din cosmarul care pe alții i-ar fi îngenuncheat ?

Ce putere morală a făcut ca pînă și în cea mai absurdă clipă a istoriei noastre să se nască vie și înălțătoare cauza victoriei ?

Să-mi fie îngăduit să amintesc aici, cu înțelegerea reală și lipsită de prejudecăți a faptelor, lecția poporului nostru care și-a legat numele de acest pămînt, **de zidirea din nou și din temelii** a atîtor cetățuii care au devenit în istorie, **Epoca lui Brîncoveanu** și **Epoca Renașterii românești**. Dacă vom fi răbdători cu înțelegerea și cu grija înțelegerii faptelor de istorie pe care le trăim noi înșine, vom avea limpede semnificația de **Renaștere românească** a acestui moment istoric cînd, în Sfatul țării, șeful statului vine să înfățișeze chipul nou al patriei exact atunci cînd bătălia pentru viitor le apărea unora de mai aproape sau de mai departe cel puțin încetinită, dacă nu amînată.

L-am văzut apoi pe acest bărbat mîndru de obîrșia lui și de datoria lui de a fi înaintemergător, străbătînd țara și însemnînd cu mîna lui locul unde va avea să fie pusă cărămida cea nouă și înălțată casa cea nouă și unde va avea să fie strînsă apa cea limpede pentru a fi zăgăzuită și transformată în lumină chemată să alunge mereu și fără ostenire întunericul, l-am văzut lăcrimînd lîngă umărul și lîngă obrazul durerii, dar și îmbărbătînd și certînd și desemnînd pe harta de viață a patriei viitorul ei neclintit și mereu mai ambițios. Nu aveți, dumneavoastră, stimații mei cititori, sentimentul că în aceste fapte povestite de mine aici, **de ieri și de azi**, istoria noastră se continuă în ce are ea mai sfînt ?

Țineți dumneavoastră minte, legenda întemeierii atîtor cetățuii de credință în destinul acestui popor și nu vi se pare că istoria noastră **de azi** se continuă **cu noi și prin noi** pentru a ne păstra vie și neintinată ființa noastră națională și spirituală ?

Greu de beția parfumului său suav și fermecător, liliacul a început să spînzure peste zaplazurile patriarhalului **București** care își începe în această primăvară un drum ce se va însemna, sigur, **în cronică** drept **Renașterea cetățuii de Partidul Comunist Român**, sub chibzuita, înțeleapta, românească zidire a bărbatului de numele căruia vom lega iarăși, în istorie, semnul Renașterii : **Nicolae Ceaușescu.**

DINU SĂRARU ■

Cronica (241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258)

ORADEA, 29 martie, orele 20.30 : Spectacol frumos, bine închegat și desfășurat aici, la Casa de cultură din Oradea. Cei doi orădeni prezenți în cenaclul nostru, excepționalii Erika Józsa și Karol Horváth, Valeriu Penișoară, Marcela Saftiuc, Gli Dobrică, Doru Stănculescu, Nicu Alifantis, actorii Florian Pittiș și Eugen Cristea au prezentat o parte din ceea ce știu sub numitorul comun al dragostei pentru țară, al dragostei pentru muncă, pentru România. Adrian Păunescu care a urmărit programul de televiziune a și spus că în această zi, 29 martie 1977, cirmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a vorbit emoționant despre omenie, despre marea nevoie de a fi cu adevărat oameni, de a face România, aici, în România. Adrian Păunescu recită poemul propriu **Scrisoare de inimă și credință**, poem publicat în revista Flacăra din 27 ianuarie 1977. Un poem patetic despre România și primul ei bărbat, primul comunist de omenie, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

. . . . . .

Ne place lupta, calea ei directă,
Chiar dacă sînt conștiințe mai închise
Ce libertatea o găsesc suspectă
Și cheamă revoluția la vize.

Tu, Omule de inimă și lege,
Om de Unire și de dreaptă fire,
Să știi că-n veci nu te vor înțelege
Cei ce-au uzat de-a noastră dezunire.

Bărbat al țării, înflorită toate,
Din cîrma care nu cunoaște tremur,
Tu țării să-i dai muncă și dreptate,
Și Omul Bun, îți spunem adevărul.

Noi nu-ți aducem lingușiri, nu-i cazul,
Știm că-ți displace, îi se zburlește părul,
Dar dacă-ți spunem că ne ești Viteazul
Și Omul Bun, îți spunem adevărul.

Ci cheamă-ne mereu la bătălie,
Dă-ne să facem zarea să-nflorească,
În spiritul de aspră vitejie,
Ce-l azi stăpîn în Țara Românească.

Tu, care-ai deșteptat c-un dulce tunet,
Istoria cinstitei noastre nații,
Fă să vibreze cu-ndelung răsunet
Și sufletele noii generații.

Nu crendă demagogii că-s în floare
Sperînd că lor mereu le va fi bine ;
Că nu încape țara în dosare,
Nici în delațiuni fără rușine.

Ne-ai învățat că „omul este munca",
Acrasia vrem să fie legea sfîntă,
Vrem să-ți urmăm neabătut porunca,
Noi, țara ce muncește și ce cîntă.

. . . . . "

Sub aceste înălțătoare idei de suflet și credință se desfășoară și finalul spectacolului, care merită citat în întregime: **Tricolorul și Hora Unirii** (Mircea Baniciu, Erlend Krauser, Sorin Minghiat, Iosif Kappl, Florian Pittiș, Karol Horváth, urmați de toți cei prezenți în sală). **Inscripție pe piatra de hotar** (poem al lui Geo Dumitrescu recitat de Florian Pittiș și Adrian Păunescu), **Dulce Românie** (Mircea Vintilă), poemele **Da, mai avem** și **Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu (ambele aparținînd lui Adrian Păunescu, recitate de către autor), **Eroii** (Mircea Vintilă), **Fabula Rasa** (Ion Dogar-Marinescu — Florian Pittiș), **Mielul, Lordul John, Bade Ioane, Pămîntul deocamdată** (cîntece ale lui Mircea Vintilă), o **tabletă** a lui Radu Cosașu (Florian Pittiș) **Copiii de țărani** (Adrian Păunescu), **Monolog din Elisabeta** și **Cîntecul bufonului** din piesa **A douăsprezecea noapte** (Florian Pittiș), **Invocație** (Mircea Baniciu, Iosif Kappl, Erlend Krauser, Octavian Ștefănescu, adică formația Phoenix).

ȘIMLEU SILVANIEI, 30 martie, orele 16,30 : Membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar n-au venit aici, la Șimleu Silvaniei, cu gîndul de a susține un spectacol mai slab decît la București. Și-au făcut datoria, ca în fiecare loc unde au fost, și rezultatul a fost, fără exagerare, extraordinar. A fost prezent alături de noi savantul român, medicul Ioan Pușcaș, cel care aici, departe de clinici luxoase, desfășoară o strălucită muncă de vindecare a unor oameni ce păreau la un moment dat destinați suferinței. Au fost prezenți muncitori, țărani, elevi, și toți ne-au primit și urmărit cu mare dragoste. A susținut, pentru prima dată în acest turneu, un recital de mare întindere cîntărețul Valeriu Penișoară. O voce caldă, curată și tandră, un om cu totul remarcabil — Valeriu Penișoară. El a cîntat **Cuvîntul lui Roată către Divan, Povestea eroilor, Bătălia de la Vaslui, Strigați-mă pe nume** (versuri Ioan Gh. Pricop), **Da, mai avem, Ora strepezită** (Adrian Păunescu). Excelente recitaluri susțin Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, formația Phoenix, Gli Dobrică, Erika Józsa și Karol Horváth, Adrian Ivanițki, Marcela Saftiuc, Eugen Cristea. Cîntă frumos eleva Mihaela Popescu care deși ocupată cu școala în această perioadă a vrut ca măcar o parte a turneului să fie alături de noi. Debutează în cenaclu Relu Perneș. Deși în această zi avem un spectacol și la Zalău, considerăm că ar fi nedrept să ne despărțim așa de repede de publicul din Șimleu Silvaniei. Un grup plecăm la Zalău pentru ca programul să înceapă la ora anunțată iar un alt grup, restrins, rămîne aici. După ce grupul rămas la Șimleu Silvaniei, grup condus de Adrian Păunescu, ajunge la Zalău, aflăm că acolo unde au mai rămas s-a desfășurat, în continuare, un spectacol foarte frumos, că Șimleul Silvaniei s-a dovedit o metropolă a spiritului tînăr și mai aflăm că Victor Socaciu a urcat fulgerător în marele top al localității.

ZALĂU, 30 martie, orele 20,30 : Programul de aici a avut două mari părți: înainte de venirea grupului de la Șimleu, după venirea grupului de la Șimleu. În prima parte, au cîntat Mihaela Popescu, Adrian Ivanițki, Valeriu Penișoară, Ion Zubașcu, Marcela Saftiuc, Gli Dobrică, Doru Stănculescu. A parodiat excelent același film (**Cu mîinile curate**) același actor (Eugen Cristea). „După" au cîntat excelent Karol Horváth și Erika Józsa, Victor Socaciu, formația Phoenix, Evandro Rossetti, Mircea Vintilă și a susținut un larg și strălucitor recital actorul Florian Pittiș.

Adrian Păunescu a recitat poemul **Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășului Nicolae Ceaușescu, într-o sală dreaptă ca un steag, pură ca o credință. Adică așa cum națiunea română în aceste zile luptă pentru reconstrucție și fericire. În orașul muncitoresc Zalău ideile scumpe partidului și poporului, idei pe care Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar le slujește cu toate puterile sale, atîtea cîte sînt, au determinat creșterea unui spectacol deosebit de valoros. Ne aflăm într-un oraș născut la o viață proprie datorită politicii partidului de repartizare justă a investițiilor. Și investiții mari înseamnă ca de fiecare dată viață.

Cu sprijinul generos al Comitetului județean Sălaj al P.C.R., al primului său secretar, tovarășul Laurean Tulai, cenaclul s-a bucurat de toată prețuirea, crescînd în intensitate în final și s-a încheiat în urma unui acord între cei de pe scenă și cei din sală. Dealtfel, în final am fost invitați să revenim, să susținem cîte două spectacole în aer liber atît la Șimleu Silvaniei cît și la Zalău.

Au intrat din nou în program Doru Stănculescu, Mircea Baniciu, Gli Dobrică, Valeriu Penișoară. Adrian Păunescu și-a spus poemele proprii **Repetabila povară** și **Pămîntul deocamdată**. Un grup format din tineri de toate naționalitățile din cenaclul nostru a interpretat cîteva melodii din Transilvania și același grup, împreună cu sala, a emoționat profund cu **Tricolorul** și **Hora Unirii**.

SATU MARE, 31 martie, orele 16,30 : Sala Filarmonicii din localitate a fost plină pînă la refuz deși acest lucru nu a rezolvat decît în parte, într-o mică parte, dorința celor din oraș de a vedea spectacolul. Marcela Saftiuc, care a deschis programul, a fost urmărită cu interes, emoție și prețuire. Dealtfel, cîntecul ei **Fii lacrimilor tale** este din chiar aceste locuri. Momente de maximă concentrare produc Doru Stănculescu și Sorin Minghiat. Ca lucruri bune, sincere, au apărut cîntecele lui Valeriu Penișoară. Ion Zubașcu a prezentat și un frumos cîntec nou, **Zimbrul**, pe versuri de Vasile Alecsandri. De mare succes se bucură Victor Socaciu, formația Phoenix, Gli Dobrică, Eugen Cristea, Erika Józsa și Karol Horváth, Adrian Ivanițki, Mihaela Popescu. Notațiile noastre sînt cam fugare din două motive: 1) se organizează plecarea unui grup spre Baia Mare, pentru ca să nu fim așteptați acolo și nici aici programul să nu sufere; 2) împreună cu colegi de cenaclu asigurăm intrarea corectă în sală, adică **doar** cu bilet. În parte, reușim. Evandro Rossetti, Sorin Minghiat, Victor Socaciu, Florian Pittiș, Mircea Vintilă și Adrian Păunescu rămîn în Satu Mare într-o sală plină de oameni dornici de muzică și poezie tînără. Ceilalți, spre Baia Mare.

BAIA MARE, 31 martie, orele 20,30 : Din nou un spectacol extraordinar, într-o sală ea însăși un fascinant spectacol. Peste 2 000 de oameni, oameni civilizați, avizați și extrem de decenți în manifestări deși entuziasmul nu a lipsit nici o clipă. Aveam la un moment dat stranie senzație că era o sală plină de conștiințe, sufiete și voci. Mai mulți dintre membrii cenaclului s-au simțit, sîntem convinși, emoționați pînă la lacrimi văzînd că ale lor creații erau cunoscute, recitate sau cîntate, aci la Baia Mare — leagăn de frumusețe morală a eternului Maramureș. A fost primit cu deosebită căldură, ca marii învingători, Doru Stănculescu, cîștigător, anul trecut, cu **Ai, hai**, al topului bămărean. Recitalul său a avut și de această dată har, probînd seriozitatea și gravitatea a tot ceea ce face în muzica tînără acest talent, probitate și competență numite Doru Stănculescu. Receptat exact, deci iubit și urmat, Valeriu Penișoară. Virtuosul Gli Dobrică, pentru prima oară aici prezent, a fost bisat ca la marile concerte și frumosul său repertoriu a sunat excelent într-o sală plină de oameni care au ascultat muzică, și nu puțină. Un recital frumos, de o aleasă ținută a aparținut actorului Eugen Cristea. Deși cunoscut mai mult pentru umorul și comicul său, el a avut ambiția și a și reușit să arate că este un competent interpret al unor bucăți de răsunet și a mai dovedit că atunci cînd scrie muzica unui text o face într-un autentic spirit folk. Parcă nici chitara nu-i stă rău în mîini. Aproape toate cîntecele lui Mircea Vintilă au fost cîntate de către sală, fapt emoționant, tandru. Cîntărețul are o notorietate incontestabilă, fapt extrem de îmbucurător dacă ne gîndim, și ne gîndim, la calitatea cîntecelor sale, a textelor. Texte vorbind despre România de azi, despre omul ei de azi, despre istoria românilor. Iată că o voce caldă, curată și exactă apelează asupra unor lucruri importante, grave, reușește să facă lucruri ce pentru unele spirite înguste par imposibile. Chiar dacă omul Mircea Vintilă ne mai supără, trebuie să spunem că după opinia noastră serviciile de el aduse muzicii românești trebuie bine judecate și apreciate. Odată cu el expresia „muzică tînără" devine un soi de pleonasm, parcă. A fost bine primit atît cîntărețul Ion Zubașcu cît și poetul Ion Zubașcu. Un tip profund, original, în orice caz un nume important al actualei generații de poeți. Excelenți, de asemenea, Marcela Saftiuc, Evandro Rossetti, Victor Socaciu, Adrian Ivanițki, Erika Józsa și Karol Horváth, și membrii de strălucire ai strălucitei formații Phoenix: Mircea Baniciu, Iosif Kappl și Erlend Krauser.

Adrian Păunescu a fost mereu prezent în scenă. Conducător de cenaclu, poet, actor, parcă el a fost, pentru a cîta oară ? sarea și piperul acestui excepțional spectacol. A fost omagiat pe bună dreptate aici, la Baia Mare pentru că a avut forța, inteligența și curajul de a crea acest cenaclu, de a constitui un spațiu real și democratic pentru afirmarea valorilor în muzica tînără. Căci trebuie omagiată și munca poetului Adrian Păunescu, al cărui timp cunoaște de aproape 4 ani un singur calendar: cel editat de revista Flacăra și Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar. Într-un cuvînt, un spectacol de mari frumusețe aici, într-unul din orașele amiral ale Transilvaniei veșnice.

NĂSĂUD, 1 aprilie, orele 16,30 : Cu prețul renunțării la necesara odihnă, la masă, cei mai mulți dintre noi am intrat pe scena Casei de cultură a orașului Năsăud la orele 16,30 fix. O parte dintre localnici nu veniseră deși își cumpăraseră bilete. Din discuțiile cu reprezentanții organizației orășenești de tineret am aflat că aceia întîrziați erau unii intelectuali ai orașului, obișnuiți ca spectacolele să înceapă cînd vin ei și niciodecum atunci cînd sînt anunțate. Programul nostru, care a durat trei ore și jumătate, a inclus toate forțele cenaclului. Vom puncta deci doar cîteva noutăți. A debutat în Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar Valeria Predescu, funcționară din localitate. Ea a cîntat frumos două cîntece populare : **Balada lui Vălean** (fragment) și **Frunză verde de susai**. Mihaela Popescu și-a cîntat aici întregul repertoriu de bază : **Ioan Pămîntul, Caloianul** și **Nu cred că lumea**. Tot pentru prima dată, în acest turneu. Adrian Ivanițki a cîntat trei piese singur : **Amiaza** (versuri Aurel Șorobetea), **Balada gureșei Coquette** (Horia Bădescu) și **Amintirea paradisului** (Cezar Ivănescu).

Chiar și în condițiile mai sus descrise, conducătorul cenaclului a întrebat dacă mai sînt preferințe și acelea exprimate au fost prompt onorate. Vorba unui localnic : „în orașul nostru, Năsăud, în ultimul timp, din cauza promptitudinii n-o murit nimeni".

BISTRIȚA, 1 aprilie, orele 20,30. Sala mare a Casei de cultură : Din cauza drumurilor județene, cam departe de șoseaua națională integral asfaltată, am reușit să realizăm prima noastră înfrîngere : 25 de minute. Într-o sală cu 440 de scaune ne așteptau circa 1 000 de oameni iar afară, rămași fără bilet, mai erau vreo 300. În orașul în care este profesoară, împreună cu cenaclul în care se simte bine, Marcela Saftiuc a obținut un succes absolut. Cum dedesupt era o cramă, Doru Stănculescu a cîntat la începutul manifestării, excelent, incluzîndu-și de justele în repertoriu Ion Crișmaru, pe versuri de Octavian Goga. Recitaluri excelente au susținut Valeriu Penișoară (**Povestea eroilor, Cuvîntul lui Roată către Divan, Da, mai avem**), Adrian Ivanițki (**Amiaza**) și împreună cu Marcela Saftiuc, Erika Józsa, Florian Pittiș, Evrandro Rossetti, **Vinare de vînt, Erika Józsa și Karol Horváth (Nunta, Pacea, Noi, muritorii), Victor Socaciu (O'ul, Țintă între bine și rău, Un punct de vedere), Evandro Rossetti (Amintire cu haiduci, Cîntec pentru România, Vado Via, Cozma Răcoare), Gli Dobrică, formația Phoenix (Mica Țiganiadă, Nunta, Muzică și muzikie, Andrii Popa, Invocație), Mircea Vintilă (Hanul lui Manuc, Lordul John, Mielul, Du'ce Românie, Bade Ioane, Pămîntul, deocamdată), Eugen Cristea** (pantomima **În tren** și parodia filmului **Cu mîinile curate**). Au fost prezenți pe scenă cu lucruri din repertoriu sau creația proprie, Florian Pittiș și Adrian Păunescu. După 4 ore și jumătate de spectacol, un grup reprezentînd toate naționalitățile din cenaclu a cîntat cîteva bucăți populare din Ardeal precum și **Tricolorul** și **Hora Unirii**. A fost un spectacol excelent. **BISTRIȚA, 1 aprilie, orele 21, sala de coregrafie a Casei de cultură :** În timpul spectacolului, Adrian Păunescu avea treabă prin culise. Propriu-zis alta a fost problema, ca să spunem așa. Ne așteptau afară și era frig circa 300 de oameni. Atunci lui A.P. i-a venit una dintre ideile care de-acum nu ne mai sperie : să-i ducem pe dinșii alături în sala mică, cea de coregrafie, deocamdată goală și să facem paraleL alt spectacol. De ce să stea oamenii în frig ? Oricum avem două stații pentru sunet și cîntăreți buni și rezistenți.

Cei de afară s-au simțit parcă deja la adăpost și s-au încolonat, cîte 4, pentru a primi mult rîvnitul bilet de intrare de la Gheorghe Amuza. Sala a fost repede amenajată și tinerii și-au ocupat locurile : direct pe parchetul lucios, parchetul viitoarelor succese în coregrafie ale orașului Bistrița. Fericit. Adrian Păunescu trecea de la sală la sală, cu fericirea, credem, a primei

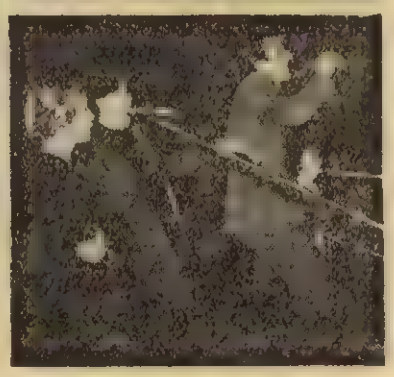

Erlend Krauser, o chitară excepțională, afirmată cu formația Phoenix, în turneul din martie și aprilie 1977 al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.

Simbătă, 9 aprilie 1977, orele 22, la Palatul sporturilor și culturii, Sala polivalentă din București, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizează

O NOAPTE DE PRIMĂVARĂ CU TINERETUL BUCUREȘTEAN

ORADEA

BAIA MARE

SATU MARE

ţeşătoare ce a lucrat la două războaie în acelaşi timp. Adevărul este că Adrian Păunescu, conducătorul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluţionar, a învins rapid inerţia ce stăpâneşte de cele mai multe ori asemenea situaţii. În loc să-i căineze pe cei de afară le-a dat bilete şi le-a oferit un spectacol cu nimic inferior celui din sala mare. Doru Stănculescu (**Ion Crişmaru, Ai, hai, Mai dă-mi o liră şi-un sifon, Dă-mi guriţa să-ţi sărut**), Marcela Saftiuc (**Doina, Doina, Fiii lacrimilor tale, Vînt de seară**), Valeriu Penişoară (**Cuviatul lui Roată către Divan, Povestea eroilor**), Adrian Ivaniţki (**Amiaza, Ploaia care va veni, Vinare de vînt**, ultimul împreună cu Grupul 4 T format din Florian Pittiş, Erika Józsa, Marcela Saftiuc, Evandro Rossetti), Mihaela Popescu (**Cîntecul lui Ion Pămîntul**), Erika Jozsa, şi Karol Horváth (**Nunta, Pasărea, Noi, muritorii**), Victor Socaciu (**Oltul, Ţintă între bine şi rău, Un punct de vedere**), Evandro Rossetti (**Cîntec pentru România. Vado Via, Cozma Răcoare**), Gil Dobrică. (**Timpul plînsului** şi alte trei bucăţi de succes), Florian Pittiş (**o tabletă** de Radu Cosaşu, cel mai scurt poem al lui Mihai Ursachi), Eugen Cristea (**în tren şi Cu mîinile curate**), Mircea Vintilă (**Cordul John, Mielul, Dulce Românie, Bade Ioane, Pămîntul, deocamdată**) şi formaţia Phoenix (**Mica Ţiganiadă, Mugur de fluier** şi 39) au cîntat, au spus poezii sau au făcut numere de umor cu un mare entuziasm şi cu mari reuşite. Într-adevăr, ceea ce s-a întîmplat aici, la Bistriţa, se poate numi o excepţională întîmpiare literar-artistică de muzică şi poezie tînără. Pentru prima dată în cariera sa cenaclul susţine două spectacole în acelaşi timp, cu acelaşi membri. A fost extraordinar, emoţionant să vezi tinerii fii ai muncii, membri ai cenaclului, cîntînd sau recitînd, cu dăruire şi patos, în cele două săli de la Bistriţa.

DEJ, 3 aprilie, orele 16,30 : Spectacol foarte bun şi aici la Dej. Din reacţiile celor din sală, din biletele trimise, din discuţiile purtate cu unii dintre ei, am înţeles că interesul pentru muzica şi poezia tînără este la fel de mare ca în centre urbane mai importante. În ordinea intrării pe scenă, Adrian Ivaniţki, Mihaela Popescu, Victor Socaciu, Mihail Stan, Eugen Cristea, Gil Dobrică, Erika Józsa şi Karol Horváth, Florian Pittiş, Marcela Saftiuc, Doru Stănculescu şi Sorin Minghiat, Evandro Rossetti, Iosif Kappi-Mircea Baniciu, Eriend Krauser-Octavian Ştefănescu (adică formaţia Phoenix), Mircea Vintilă, Adrian Păunescu au fost apreciaţi în funcţie de talent şi preferinţe, firească. Este cazul să remarcăm înainte de a ajunge la Sighişoara, unde am putea fi lesne bănuiţi de convenţionalism, ajutorul competent şi prietenesc pe care Adrian Ivaniţki i-l acordă lui Gil Dobrică acompaniindu-l la chitară. Acum, cînd am stat împreună, neîntrerupt, mai mult ca niciodată, putem elogia spiritul bun al muzicii lui Ivaniţki, rigoarea şi seriozitatea comportării sale. Fără nici o discuţie, de viitoarea carieră a lui Ivaniţki nu are rost să scriem acum. Scriem despre cea prezentă, într-o totul foarte bună, pe deplin stimabilă. Publicul din Dej, pe care dorim să-l revedem, a fost pe bună dreptate remarcat de conducătorul cenaclului, Adrian Păunescu, pentru marea sa deschidere pentru lucrurile cu adevărat importante, pentru generozitate şi căldură.

CLUJ-NAPOCA, 2 aprilie, orele 20,30 : Datorită faptului că la Bistriţa am avut şansa, în condiţiile arătate, să susţinem două spectacole în acelaşi timp, şedinţa cu numărul 250 a cenaclului nostru a avut loc la Cluj-Napoca. După cum vă amintiţi, poate, ceea cu numărul 200 a avut loc tot aici, la Cluj-Napoca. Ne aşteptăm ca şi acest spectacol să fie extraordinar, am investit mult suflet în întîmplarea literar-artistică de la Cluj-Napoca. Deşi spectacolul a fost foarte bun, unii dintre noi au rămas cu convingerea acută că se putea şi mai mult. Timpul pe care l-am avut la dispoziţie, practic nelimitat, chiar dacă fireşte l-am limitat, a permis fiecărui membru al cenaclului să-şi prezinte lucrurile semnificative şi chiar să le repete. Cîteva lucruri s-au detaşat net într-o atmosferă, repetăm, după opinia noastră, bună. Recitalul lui Florian Pittiş : **Noi sîntem ei** (Brecht), **Recolegere** (Adrian Păunescu), **Prometeu** (Goethe), **Poem** (Claudiu Iordache), **Sînt tînăr, doamnă** (Mircea Dinescu), **Antirăzboinică** (Gheorghe Pituţ), **Monolog din Elisabeta.** Actorul este patetic în tot ceea ce merită să fie patetic şi această dominantă a firii şi carierei sale îi impune foarte mult. Din nou excelent, Victor Socaciu, un tînăr mereu în epoca sa, un om care gîndeşte cu capul său şi un cîntăreţ care stă solid de tot pe scenă. Gil Dobrică a făcut, ca şi la Bistriţa, lumea să danseze în sală şi la un moment dat făcea impresia unui competent inspector de ring. Competent în sensul că deşi se spune „Ringul este al dumneavoastră", adică al aceluia care dansează după muzică, cel care l-a stăpînit a fost Dobrică. A făcut mare succes. A cîntat ulutor unul din cele mai tandre poeme de dragoste din lirica universală, poemul Către ai poetului rus Puşkin, Mircea Baniciu. Este fără îndoială un cîntec demn de marile antologii ale muzicii folk. Apoi, împreună cu marele Iosif (Sivucă) Kappi şi cel mai tînăr „lup" Eriend Krauser — formaţia Phoenix, deci — lumea prezentă a putut să-şi dea seama de virtuţile născute de talent, competenţă, inteligenţă şi, oricît de demodat ar suna pentru snobi, seriozitate. Este măcar acum momentul să spunem că în arest lung turneu aceşti fini muzicieni cară zi de zi scule de sute de kilograme, muncesc ca nişte salahori angajaţi la întreprinderea pentru apărarea purităţii sunetului. Sîntem aproape siguri că dacă Baniciu, Kappi, Krauser şi Ştefănescu ar cînta din solzi de peşte ar căra cu ei două, trei rîuri sau măcar 400—500 de acvarii. Mare seară şi pentru Ion Zubaşcu. Poet al esenţelor, al lucrurilor grave ce pot fi cunoscute prin inteligenţă şi contemplaţie, el face din muzică prelungirea normală, necesară a unei vocaţii profunde. Pentru Ion Zubaşcu chitara nu este un scop, ci un mijloc şi lui un asemenea lucru i se permite. Este deosebit de stimabil faptul că un om cult ca Zubaşcu socoteşte de datoria sa să apere neîntinate valorile folclorului maramureşan. Zubaşcu nu se teme de desuetudine pentru că ştie exact greul preţ al cunoaşterii inefabilului din folclorul românesc. Marii favoriţi ai publicului, Marcela Saftiuc, Mihail Stan. Doru Stănculescu şi Sorin Minghiat, Adrian Ivaniţki, Erika Józsa şi Karol Horváth, Evandro Rossetti şi, firească, Mircea Vintilă au fost ascultaţi cu adoraţia pe care o merită. Şi totuşi aici la Cluj-Napoca a avut loc, în grelele condiţii ale unui turneu obositor spectacolul cu numărul 250 al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluţionar. Socotim că pe merit, deşi după acest spectacol, pe locul I, în topul nostru de suflet rămîn cei din Bucureşti, Craiova, Baia Mare, Timişoara şi Reşiţa.

TURDA, 3 aprilie, orele 10,30 : Un spectacol extrem de frumos la Turda, deşi de-abia apucasem să visăm temeinic întîmplarea literar-artistică de la Cluj-Napoca. S-a dormit cam scurt în această noapte — cam 5 ore. Am început spectacolul la ora fixată şi, repetăm, a fost foarte frumos. Starea de febrilitate în care eram — datorită atît oboselii cît şi dorinţei de a o învinge în spectacol — a condus, oricît de paradoxal ar fi, la excelente interpretări ale tuturor membrilor cenaclului. Au sosit, după ce nu ne-au mai fost alături încă de la Sibiu, marii instrumentişti Dumitru Fărcaş şi Gheorghe Mureşan. Mureşan, consecvent, a sosit tot cu maşina lui Fărcaş. Fireşte, se poate vorbi, cu bune rezultate, şi despre consecvenţa automobilistică a lui Fărcaş. Transcriem aceste amănunte din marea dragoste ce le-o purtăm. Ei au imprimat o notă de eroic, de înălţător, manifestării noastre dînd glas unor mari cîntece ale poporului român, ale clasei sale muncitoare, sau ale proletariatului lumii. Recitalul lor, cuprinzînd **Suită de melodii româneşti, maghiare, germane, sîrbeşti, 1 Mai muncitoresc, Internaţionala, Tricolorul, Hora Unirii**, ne-a făcut să simţim chemarea unicei şi indivizibilei Patrii, România, densitatea şi forţa, mîndria şi conştiinţa de a ne numi români pe marea planetă Pămînt. Au cîntat deosebit de frumos Victor Socaciu, Adrian Ivaniţki, Doru Stănculescu şi Sorin Minghiat, formaţia Phoenix, Mircea Vintilă, Marcela Saftiuc, Gil Dobrică, Ion Zubaşcu. Au debutat bine în cenaclu Mircea Bocoş şi Mircea Marcu, constituiţi în Folk Grup Gemina, aici la Turda. Cu contribuţia remarcabilă a actorilor Florian Pittiş, Mihail Stan şi Eugen Cristea, cu un final asigurat de Mircea Vintilă şi Adrian Păunescu la sfîrşit un spectacol pe care la urma-urmei îl putem considera între cele mai bune. Şi îl considerăm.

TÎRGU MUREŞ, 3 aprilie, orele 18 : Nemaipomenită a fost cererea de bilete aici, la Tîrgu Mureş. Factori competenţi judeţeni ne-au informat că la o întreprindere de mobilă cu cîteva mii de angajaţi abia s-au putut repartiza 6 bilete. Acceptînd evidenţa — sute de oameni vor să ne asculte dar nu au găsit bilet — conducătorul cenaclului, Adrian Păunescu, solicită tovarăşului Ioan Florea, prim-secretar al Comitetului judeţean Mureş al P.C.R., acordul pentru ca de la orele 21, să aibă loc un alt spectacol. Solicitarea este primită cu generozitate şi promptitudine, lucru care ne determină ca şi aici, pe această pagină, să transcriem emoţia şi recunoştinţa ce ne-au dominat. Autorul acestor cronici, însoţit ca de obicei de actorul Eugen Cristea, au beneficiat de o maşină a organelor locale anunţînd în absolut toate cartierele oraşului ţinerea celui de al doilea spectacol. Alt mijloc de informare nu era posibil duminică seara. Din spectacol am fost prezenţi la marile reuşite ale lui Gil Dobrică şi ale Marcelei Saftiuc — în prima parte şi ale lui Victor Socaciu, Evandro Rossetti, formaţia Phoenix, Mircea Vintilă, Dumitru Fărcaş şi Gheorghe Mureşan, Adrian Păunescu, în a doua parte a primului spectacol. Am asistat emoţionaţi la finalul acestui spectacol într-un oraş în care muncesc şi trăiesc împreună şi la fel români şi maghiari. El, finalul, a fost asigurat de către Dumitru Fărcaş, Gheorghe Mureşan, Mircea Vintilă şi Adrian Păunescu. **Dulce Rumanie** (Adrian Păunescu-Mircea Vintilă), **Un cîntec,** dedicat preşedintelui ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu (Adrian Păunescu, recitat de către autor), **Bade Ioane** (Tudor Arghezi—Mircea Vintilă), **Suită de melodii româneşti, maghiare, germane şi sîrbeşti, Tricolorul, Internaţionala, Hora Unirii** (interpretate de Dumitru Fărcaş şi Gheorghe Mureşan) şi **Pămîntul, deocamdată** (Adrian Păunescu—Mircea Vintilă). În chiar finalul unui spectacol în care indiferent de singele care ne curge prin vine ne-am simţit fii şi cetăţeni ai României, am spus alături de conducătorul cenaclului nostru poemul ce-i aparţine şi ne reprezintă **Lumină ! Luptă ! Libertate !**

TÎRGU MUREŞ, 3 aprilie orele 21,30 : La începutul acestei veritabile întîmplări de muzică şi poezie, poetul Adrian Păunescu mulţumeşte pentru înţelegere tovarăşului Ioan Florea, prim-secretar al Comitetului judeţean Mureş al P.C.R. Mulţumeşte, de asemenea, organelor judeţene şi orăşeneşti pentru ajutorul acordat în anunţarea rapidă a locuitorilor oraşului despre acest al doilea spectacol.

Nu trebuie, sperăm, să batem prea multă monedă pe faptul că şi aceasta a fost o veritabilă întîmpiare literar-artistică. În ciuda oboselii, atît cît a putut s-o învingă fiecare dintre noi, atît cît a ţinut s-o învingă fiecare dintre noi, spectacolul se constituie încă de la început într-o frumoasă şansă a muzicii şi poeziei tinere, aceea de a se întîlni cu un public cald şi avizat, public format din oameni acestui frumos şi puternic oraş angajaţi cu toate puterile în lupta pentru edificarea României, astăzi şi aici. Fie că s-au numit Bîrsan sau Nagy, Ţăflan sau Imre, Popescu sau Fazekaş, Ionescu, Roth sau Weissman, cei din sală au făcut dovada, prin participare, că iubesc arta revoluţionară şi militantă, aceea pe care cenaclul nostru cu puterile sale, atîtea cîte sînt, o slujeşte cu devotament. Parcă în acest traseu al solidarităţii şi omeniei, cenaclul nostru s-a revitalizat exemplar aici, la Tîrgu Mureş.

Răspunzînd prompt cerinţelor unui spectacol modern, Adrian Păunescu a organizat întîmplarea literar-artistică pe recitaluri. Primul a aparţinut lui Dumitru Fărcaş şi Gheorghe Mureşan al căror repertoriu spune, sîntem convinşi, totul : **Potpuriu de melodii româneşti, maghiare, germane şi sîrbeşti, Moroşeni, mă ascultaţi, Ţara mea şi mîndra mea, Marşul lanciului, Hora Unirii.** Foarte bune recitalurile lui Mihail Stan, Marcela Saftiuc, Gil Dobrică, Adrian Ivaniţki, Karol Horváth şi Erika Józsa, Victor Socaciu, Eugen Cristea, Doru Stănculescu şi Sorin Minghiat, Florian Pittiş, Mircea Vintilă, formaţia Phoenix. Există, desigur, şi spectacole în care cronicarului îi stă bine atunci cînd descrie cu amănuntul tot ce s-a întîmplat, dar există şi spectacole în care se cer nu cronicari, ci oameni capabili să înţeleagă totul, chiar dacă nu notează totul. Programul a fost tot atît de bun ca şi primul, a fost de fapt un triumf al marilor idei, în domeniul culturii, ale partidului, ale secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Cum şi după acest al doilea spectacol cererea de bilete continuă am decis de comun acord cu organele judeţene de partid ca poimîine (5 aprilie, n.a.) să mai aibă loc un spectacol, tot la Cinematograful Arta, începînd cu orele 10,30.

COPŞA MICA, 4 aprilie, orele 16,30 : Potrivită atmosfera, potrivit locul pentru această întîmpiare literar-artistică, pentru un cenaclu ce-şi propune să slujească şi să reprezinte — cu puterile sale — întregul tineret al ţării. Sala cantinei Grupului şcolar de chimie. Acolo, la cantină, pe care viaţa de internat îşi pune atît de viguros amprenta, am fost fericiţi că venind am făcut, fie şi pentru trei ore, mai bună viaţa elevilor din Copşa Mică. În acest oraş, în care industrializarea se simte pînă în cele mai mici amănunte, în acest oraş onest pînă la dăruire, am pătruns, credem, ca o carte poştală venită din provinciile părinţilor noştri. Mai important decît spectacolul nostru ni s-a părut cel oferit de această şcoală aspră şi dîrză, de acest oraş participînd sută la sută la noua viaţă economică a ţării. Ne propunem să revenim, cît se poate de curînd, aici pentru a desfăşura un spectacol în aer liber.

SIGHIŞOARA, 4 aprilie, orele 20,30 : Deşi sighişorean, Adrian Ivaniţki a fost bine primit de către localnici. Lăsînd gluma la o parte, trebuie remarcată şi aici contribuţia importantă a tînărului cîntăreţ la viaţa cenaclului nostru. Impresionante recitalurile lui Florian Pittiş, Doru Stănculescu, Phoenix, Gil Dobrică, Mircea Vintilă, Erika Józsa şi Karol Horváth. Frumos a cîntat din nou Ion Zubaşcu. Fireşte, o staţie de sunet s-a ars din nou, lucru care nu l-a împiedicat pe Eriend Krauser să fie excelent. În final, cei 900 de oameni (mai mulţi n-au încăput) au recitat împreună cu Adrian Păunescu poemul **Lumină ! Luptă ! Libertate !** şi au cîntat **Trăiască România !** A fost un spectacol frumos, echilibrat, dar şi aici trebuie să revenim pentru a consolida cunoştinţa cu oamenii şi oraşul.

TÎRGU MUREŞ, 5 aprilie, orele 10,30 : Cu preţul unor mari eforturi, căci oboseala ţine să devină starea noastră normală, am fost prezenţi — la chiar ora fixată — aici, la Tg. Mureş, pentru cel de al treilea spectacol desfăşurat în acest turneu în localitate. Din nou o sală arhiplină, din nou o participare extraordinară la tot ce se face pe scenă. Adrian Păunescu socoteşte, pe bună dreptate, că în topul nostru pe locul întîi, alături de Bucureşti, Craiova, Baia Mare, Timişoara, Reşiţa, trebuie, pe locul ocupat pînă acum de tînărul public din Cluj-Napoca, adăugat şi Tg. Mureş. Iată, îl adăugăm. Cu excepţia lui Evandro Rossetti, care a acuzat oboseală şi nu a participat la spectacol, ceilalţi — Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Adrian Ivaniţki, Erika şi Karol, Ion Zubaşcu, Gil Dobrică, Marcela Saftiuc, Eugen Cristea, Victor Socaciu, Mircea Baniciu, Iosif Kappi, Eriend Krauser, Octavian Ştefănescu, Florian Pittiş. Mircea Vintilă şi Adrian Păunescu — au învins greutăţile acestui turneu şi pe scenă au realizat cu lucrurile din repertoriul de bază un nou spectacol extraordinar. Este un timp atît de frumos aici, la Tg. Mureş, încît ni s-a făcut dor de un cenaclu la iarbă verde.

MIERCUREA CIUC, 5aprilie, orele 18,00 : Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi revista Flacăra, a revenit la Miercurea Ciuc la vechi prieteni, acolo unde a simţit nevoia să meargă — şi a fost primit generos încă pe vremea cînd era pui.

Acum, cînd nu mai este un pui, a dorit şi a reuşit să prezinte publicului un spectacol de aleasă ţinută artistică şi de puternică forţă emoţională, constituind de fapt un omagiu tineresc şi patetic pentru România, pentru toţi cetăţenii ei, un vibrant omagiu pentru secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Au contribuit la reuşita întîmpiării literar-artistice Mircea Vintilă, Florian Pittiş, Gil Dobrică, Erika Józsa, Karol Horváth, Marcela Saftiuc, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Ion Zubaşcu, Adrian Ivaniţki, Victor Socaciu, formaţia Phoenix. Ordinea în care au cîntat şi au recitat nu mai importă din moment ce fiecare a ţinut să ofere spectatorilor o seară de neuitat. A fost încă o dată un prilej de a constata că arta autentică, de inspiraţie revoluţionară, cu profunde rădăcini în societatea românească şi cu largă deschidere spre problemele lumii, are toate şansele să invite la meditaţie, să răscolească întrebări şi să provoace răspunsuri.

SFÎNTU GHEORGHE, 6 aprilie, orele 17,30 : În dorinţa de a fi prompţi şi de a informa cititorii în legătură cu turneul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluţionar, consemnăm, acum, la încheierea ediţiei, că spectacolul a început de cîteva minute şi primirea călduroasă cu care au fost întîmpinaţi aici membrii cenaclului este de bun augur pentru ca întîmpiarea literar-artistică să devină o frumoasă şi convingătoare manifestare a muzicii şi poeziei tinere. Ceea ce, trebuie s-o recunoaştem, ne bucură, chiar dacă pe parcursul acestui lung turneu transilvan am mai avut ocazia să înregistrăm astfel de situaţii. Sau poate tocmai de aceea.

EUGEN SECELEANU

BISTRIŢA

TÎRGU MUREŞ.

Un timp care confirmă virtuțile tradiționale ale poporului român

SOLIDARITATEA, OMENIA,

Sub impulsul unanim și generos al înaltei solidarități umane

Kloss Andrei : „Ne facem doar datoria de constructori, de oameni ai pămîntului"

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

I-am întîlnit pe un șantier de curînd deschis în cartierul bucureștean Titan, un spațiu liber între blocuri, cuprins acum de mișcarea ritmică a oamenilor și utilajelor. Din șosea, de la fereastra autobuzului, îți par, firesc, un colectiv obișnuit de constructori despre care știm că trebuie să aparțină vreunui I.C.M. și că vor realiza un bloc sau două, trainic și în timp record, așa încît, trecînd zilnic pe acolo, nici să nu bagi de seamă cînd se mută locatarii. Cît privește construcția propriu-zis, blocurile M 12, 13, 14 cu 396 de apartamente, chiar așa se va întîmpla, la sfîrșitul anului aici vor apărea, la ferestrele proaspăt vopsite, perdele și flori. Constructorii însă formează un colectiv mai puțin întîlnit pînă nu demult, în peisajul marelui oraș. Sînt oameni aparținînd trustului de construcții Hunedoara-Deva, prezenți aici ca și alții, sub impulsul unanim și generos al înaltei solidarități umane, dovedit în aceste momente de toți cei ce muncesc în patria noastră.

Au și la Deva treburi și încă multe, trustul va trimite aici în perioada de vîrf a lucrărilor cam 300 de oameni și 300 de constructori înseamnă o adevărată armată care va lipsi de pe fronturile de lucru ale județului, ea fiind însă înlocuită prin eforturile sporite ale celor rămași, au deci treburi, au familii, au poate și greutăți, dar au venit, iar prezența lor se simte încă de pe acum, cald, frățește. Ce fel de oameni sînt ? Adică ce gîndesc, ce preocupări au acești noi prieteni? Iată cîteva portrete surprinse, cum se spune, din mers. Mai întîi maistrul principal Iacob Arghir, fiindcă pe dînsul l-am abordat primul, acolo lîngă groapa de fundație. Mă întrebați ce simt ?, e greu de spus în cîteva cuvinte, zice. Și poate că fraza asta a mea a mai rostit-o și altcineva. În ce mă privește, eu am încă în minte inundația, cînd mi-a intrat apa în casă și cînd întregul nostru oraș a primit ajutoare din întreaga țară. Dar nu despre asta e vorba în primul rînd. Aș spune mai degrabă că sîntem toți oameni, oameni ai acestei țări și necazul sau nenorocirea unora ne privește pe toți. Am început aici lucrul în 21 martie și am putut vedea că bucureștenii sînt oameni calmi și s-au apucat de treabă foarte serios. Ne-am înțeles bine imediat cu toți cei care colaborăm. Cei de la utilaje respectă graficele la minut, I.U.T.-ul în special, ni se asigură materialele. Sigur că există și o anumită greutate în sensul că organizarea de aici are proporții uriașe și uneori avem senzația că ne putem pierde în marele oraș. Asta fiindcă noi, la Deva, trăim oarecum altfel, sîntem mai puțini, viața e parcă mai liniștită. La noi, cînd treci pe stradă și un cîine te cunoaște. Dar n-avem timp să ne facem probleme de acest fel fiindcă e mult de lucru. Mă întrebați cum am lăsat familia ? Am încredere în toți cei de acasă. Am avut o singură problemă, cu cel mic, care trebuie dus în fiecare zi la grădiniță ; am vorbit cu fetița care merge deja la școală : fata tatii, tu trebuie să-i porți de grijă acum frățiorului, eu merg la București, ai văzut și tu ce este acolo, a înțeles ; am telefonat de curînd la soție, la serviciu, și totul este în ordine.

Andrei Kloos, șef de echipă, este dintr-o comună de lîngă Sibiu.

— Aici n-am venit încă cu toată echipa, încă nu e nevoie, cam peste o lună vom fi toți. Muncesc acum la organizarea de șantier, paralel, bineînțeles, cu lucrul la fundațiile blocului ; vrem să terminăm de grabă, ne pare rău pentru oamenii care au suferit.

La organizare, mai precis la săpăturile necesare unui grup social, l-am întîlnit și pe Ilie Moisuc. Un tînăr cu statură atletică, cu chip vesel. Lucrează alături de soția sa, Elena, cu care se află împreună din luna ianuarie. Oricum, spune el, noi abia ne începem viața, așa că putem lucra oriunde, dar e mai bine că am venit aici, la București, să ajutăm unde este nevoia mai mare.

Iuliu Ghiorghi, Ghiula îi spun colegii, a mai fost în București, adică chiar a lucrat la un bloc de pe Calea Dorobanților. Am venit doar de o zi, mărturisește, n-am avut timp să trec să văd cum se prezintă blocul, dar după cum știu că am lucrat noi acolo, cred că n-a suferit nimic la cutremur. Îi spun că toate blocurile noi de pe Dorobanți sînt întregi și îmi strînge mîna. Am să scriu acasă la Suplac, lîngă Oradea. Eu stau cu familia, nevasta și copiii la Deva, dar le scriu ălor bătrîni că m-au rugat să le spun ce e în București.

Cel care conduce șantierul deschis de oamenii din Deva este inginerul Gheorghe Cărăbaș. Numele acestui om este strîns legat de marile construcții ale îndepărtatei localități : Hotelul Sarmis, clădirea sindicatelor, casa de cultură etc. Acum conduce 26 de

Vor ști că au lăsat în urmă case, tihna și căldura unor cămine

Pînă nu demult, inginerul Dumitru Adrian conducea șantierul 2 al Trustului de construcții Brașov, cu puncte de lucru în cartierul Steagul roșu, în orașul de la poalele Tîmpei, și la Hărman-Zizin. „Acum ne-am stabilit aici, în microraionul 8 în Drumul Taberei, îmi spune. Vrem să-i ajutăm pe bucureșteni. Avem de făcut 528 de apartamente, adică șase blocuri a cîte zece etaje, cu termen de predare în noiembrie. Trei pe strada Veronica Micle. Se numesc A, B și C. Iar trei chiar aici, în Drumul Taberei. Blocurile cu numerele 822, 823 și 824". „Cum v-ați instalat aici, cum a decurs organizarea de șantier ?" „Cu rapiditate maximă și cu o înțelegere între noi și bucureșteni, aș spune, ideală. Încă din prima zi am avut asigurată cazarea la niște cămine ale centralei, în Vitan-Bîrzești. Ni s-a părut însă distanța prea mare pînă acolo, pierdem o oră, două pe drum, timp în care puteam munci cu folos. Iată de ce am apelat la șeful șantierului 1 din Grupul de șantiere nr. 7 București și dînsul, inginerul Năpăruș, ne-a ajutat cu oamenii săi la amplasarea primelor două barăci, pe care le-am adus de la Cîmpina. S-au mai restrîns, adică, și ei puțin, ca să ne facă și nouă loc. A doua zi, seara, cum ne-am pus geamurile, am dormit în barăcile noastre. Acum lucrăm la încă două, de cîte 50 de locuri, fiindcă în curînd numărul muncitorilor din lotul nostru, lotul Brașov, cum îi spunem simplu, va crește. Deocamdată sîntem 83. În perioadele de vîrf vom fi cam 400 de oameni".

Paralel cu organizarea de șantier, îmi spune inginerul Dumitru Adrian, au fost preluate documentațiile de la Institutul „Proiect-București" și s-au făcut demersuri pentru pregătirea terenului, o operație preliminară destul de dificilă întrucît brașovenii, aflu, vor face numai plombe. „Nu puteam săpa direct, pînă nu se executau devierile de rigoare la conductele de apă, gaze, la instalația electrică etc. Întreprinderea de construcții edilitare București ne-a ascultat rugămintea și au intervenit însă cu maximă promptitudine pentru a ne deschide front de lucru. Bineînțeles că n-am stat să ne uităm, funcționărește, cum își fac ei datoria pentru ca abia apoi să venim noi să săpăm fundațiile, ci am pus mîna la treabă și-am lucrat împreună. Așa se face că la blocul 822, de exemplu, lucrările au demarat în plin. Avem 3 excavatoare, plus 15 basculante mari, de cîte 17 tone, care sînt ale noastre, ale județului. Bucureștenii ne-au dat 8 basculante mai mici, de cîte cinci tone, foarte necesare și ele. Curînd vom primi un buldozer mare, pentru nivelarea fundului gropii, și o draglină pentru compactarea terenului de fundație. Fiindcă avem de gînd să nu pierdem nimic din timpul nostru de muncă. Noi am venit aici să facem treabă, într-adevăr, să se vadă ceva de pe urmele noastre, să alinăm durerea care a fost. Muncim, pentru aceasta, în două schimburi de cîte 12 ore, adică practic lucrăm zi și noapte".

Alături de lotul Brașov, lucrează lotul Maramureș. Șeful de șantier, Alexandru Silaghi, îmi spune că a venit deocamdată cu 65 de oameni. „Deocamdată nu era nevoie de mai mulți, adaugă inginerul șef Gheorghe Bentu.

Cu vreo săptămînă înainte de a-i aduce pe oameni aici, am venit la București numai cîțiva. Am aflat atunci foarte exact unde este nevoie de noi și deci cam cîți oameni ne trebuie. În săptămîna aceea am avut și răgazul să gîndim, dacă pot să spun așa, proiectele pe care le-am primit și pe care le vom executa noi." Proiectele de care-mi vorbește inginerul Bentu au început, la numai o săptămînă după sosirea maramureșenilor, să se înfiripeze. Maramureșenii au venit pe 22 martie și, după cum mi se spune, a doua zi au început să lucreze în plin. La blocurile 825, 825 bis și 107. În total, 264 de apartamente. Se muncește și aici tot în schimburi de cîte 12 ore. De cînd a sosit în București și pînă în ziua cînd vorbeam cu el, Nicolae Balint, împreună cu echipa de fierari pe care o conduce, au fasonat și montat în cofrag peste 15 tone de fier beton, ceea ce înseamnă armătura la fundația a peste 120 de apartamente. La rîndul său, Lucăcel Leontin, șeful betoniștilor, a turnat, cu oamenii săi, în jur de 100 metri cubi beton pe zi, ceea

IUBIREA DE ȚARĂ

oameni dar va conduce în perioada de vîrf, așa cum spuneam, munca a 300 de constructori.

Problemele de organizare, zice, sînt destule chiar de la început sau mai ales la început. Am preluat un teren gata balizat, ni l-au oferit cei de la grupul 4 șantiere, bucureștenii cu care colaborăm cel mai mult și foarte bine. (Îl cunoscusem pe maistrul Gheorghe Dănăilă de la acest grup, lucrînd împreună cu oamenii săi, Vasilescu Ion, Chilimbuță Gheorghe, Petre Hanganu, Marin Ștefan și alții, la turnarea betonului de temelie la un bloc cu 88 de apartamente. Îmi vorbise cu laudă despre „harnicii din Deva" care preluaseră cu siguranță și pricepere construcția M-urilor și intraseră cu iuțeală în atmosfera bucureșteană de construcții). Am împărțit oamenii la lucrări paralele, spune mai departe inginerul. De pildă, în timp ce noi terminăm săpăturile, fierari-betoniștii, conduși de Ion Preg, confecționează armături într-un atelier central unde ni s-a dat acces. Studiind proiectul, am remarcat cu satisfacție că putem să-i aducem îmbunătățiri de ordin tehnologic. Noi am căpătat o bună experiență în aplicarea structurilor repetitive. Le vom folosi și aici; la Deva confecționăm deja rame metalice și astfel putem utiliza la turnarea betonului panouri mari, deci productivitate. Firește, vom folosi macarale, una o aducem de la Deva, alta trebuie să o găsim aici. Alte probleme în afara celor de ordin tehnic ? Da, există una : sîntem în șantierul nostru mai mulți comuniști și întrucît vom munci și trăi aici luni de zile trebuie să nu ne rupem de viața de partid. Am fost la sectorul 4, dar am aflat că vom aparține de un comitet de partid care este organizat la nivel de Capitală pentru noi, constructorii.

...Aceștia sînt cîțiva dintre constructorii veniți în Capitală să ajute la înălțarea edificiilor necesare vieții. Sînt oameni diferiți ca structură sufletească, au diferite preocupări dar sînt animați cu toți de un sentiment puternic, solidaritatea.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

ce nu-i deloc puțin. „Este adevărat, îmi spune acesta din urmă, că rezultatele de pînă acum se datorează și prieteniei noastre — că eu nu pot să-i spun altfel — cu bucureștenii. Să scrieți și despre ei, fiindcă merită, oamenii, și fiindcă ne ajută foarte mult, deși noi vedem că asta înseamnă eforturi deosebite pentru ei. În ce ne privește, noi parcă am fi lucrat cu tovarășii Marinescu, de la stația de betoane Bujoreni, și Dincă, de la stația micro 8, de cînd ne știm. Ei fac betonul pe care-l turnăm noi. Și-l fac bine, și-n cantități cît să ne ajungă și să nu stăm." Un exemplu de conlucrare între constructorii bucureșteni și cei veniți aici din diferite colțuri ale țării să ajute îmi dă și inginerul Bentu. „Cu cei de la șantierul 6, din Grupul de șantiere nr. 7 al Capitalei, ne-am înțeles, ca să zic așa, din ochi. Ei ne-au dat tot concursul la grăbirea organizării de șantier, la introducerea apei și curentului, și chiar la montarea firiei unei macarale-turn. Iată de ce cred că, organizîndu-ne cît mai bine, dar contînd și pe sprijinul bucureștenilor, atunci cînd ne este absolut necesar, vom reuși ca la mijlocul lunii octombrie să predăm cele 264 de apartamente. Tot ceea ce facem noi aici constituie, de fapt, un răspuns, o ilustrare, o dovadă — pe măsura puterilor noastre — a profundei solidarități comuniste a întregului nostru popor, de care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, amintea în expunerea din data de 28 martie. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a vorbit atunci despre comportarea minunată, exemplară, a poporului nostru. Ne străduim să fim demni de această înaltă apreciere și încercăm să ne gîndim încă de pe acum la satisfacția pe care o vom resimți cînd, la întoarcere către casele noastre, vom ști că am lăsat în urmă case, tihna și căldura unor cămine."

DUMITRU ELIADE ■

„Ca mamă le purtam de grijă, dar partidul, statul le-au purtat mai multă grijă"

De la spațiul locativ al sectorului 1 al Capitalei capăt cîteva adrese. Mi le notez în carnet : la blocul 101, etajul 3, din Șoseaua Colentina, a primit un apartament nou Ana Șoavă care a locuit pînă la 4 martie în blocul de pe strada Lizeanu. Rudolf Elena și Eleonora Mănescu, tot de pe scara 1 a blocului din Lizeanu, au primit locuințe noi pe strada Zețarilor. Multe alte familii, persoane singure au primit apartamente sau garsoniere la blocul nr. 15 de la Parcul Tineretului : la apartamentul 76 locuiește acum Victor Țigoiu, din Bulevardul Bălcescu 3—5 ; la apartamentul 64 locuiește Gabriel Meret ; la apartamentul 78 — Gheorghe Zoblovschi ; la apartamentul 49 — Rodica Bardan, iar la garsoniera nr. 79, blocul 115, din Șoseaua Iancului, locuiește acum Eugen Gaciu.

O mașină mă poartă spre Șoseaua Colentina. Urc la etajul cinci, blocul 106. Și aici s-au mutat în ultimele zile mai multe familii sinistrate. Sun la apartamentul 23 și ne deschide Valeria Drăgan, mama subinginerului Doru Drăgan de la Automatica : „Copiii sînt la uzină, ne spune dînsa, iar eu am venit de la Arad să le dau o mînă de ajutor : le spăl geamurile, le aranjez prin casă, șterg praful. Copiii mei s-au salvat de la blocul „Dunărea" numai cu ce au avut pe ei. Dar iată că abia au trecut cîteva zile și i-am găsit deja la noua lor locuință, un apartament nou, dotat cu tot strictul necesar — mobilă, frigider, televizor, aparat de radio, pături, lenjerie. Eu, ca mamă, le purtam mare grijă (fiului meu, norei — Daniela, nepotului) dar conducerea partidului, a statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, le-au purtat, observ, și mai multă grijă. Văd cu ochii mei ce au copiii după ce nu au mai avut nimic și abia îmi vine să cred. Pentru că eu una atîta omenie ca în aceste zile triste n-am mai văzut. Și vă mărturisesc, sincer vă mărturisesc, că mă mîhnește cînd citesc în ziare, că alții care vorbesc românește pe la unele posturi străine de radio ne poartă, cred ei, de grijă. Cred eu că și dacă vorbesc românește, oamenii de care v-am pomenit nu sînt români ; de vreme ce vorbesc de rău țara, poporul acesta atît de erou".

Trecem în continuare pragul altor familii și toți ne mărturisesc mulțumirile lor din inimă pentru conducerea statului, a partidului. Le mai putem citi pe față durerea, dar nu spaima că sînt singuri, pentru că nici o clipă nu au fost singuri.

G. NICOLAE ■

Gesturi ale unei înalte și plenare solidarități umane

Alegem dintre toate constatările noastre, dintre informațiile pe care ni le furnizează conferențiarul doctor Tiberiu Șeicaru, șeful clinicii de chirurgie a Spitalului Colentina, pe cea mai esențială : nici unul dintre sutele de răniți aduși aici imediat după cutremurul din 4 martie nu și-a pierdut viața. Toți au fost salvați. Toți trăiesc, se simt bine, sînt stăpîniți de calm și de speranța profundă că se vor simți și mai bine. Este cea mai elocventă dovadă că întreg personalul spitalului, al cărui director este doctorul Grigore Dumitrescu, și-a făcut, își face într-un mod impecabil datoria. Cu atît mai mult cu cît, uneori, viața a fost salvată chiar și din imperiul morții clinice : este cazul profesoarei Magdalena Arnăutu Anghelescu, 30 ani, Școala generală 46, una dintre supraviețuitoarele de la blocul Continental. A fost adusă de cei doi salvatori ai săi, studenții Adrian Cojocaru și Mihai Butnaru, cu puls zero și tensiune zero. Ce să spunem acum ? Că a fost operată și dînsa, ca atîtea alte cazuri, la lumina felinarului ? Că s-a încercat în cazul ei aproape imposibilul ? Important este acum că Magdalena Arnăutu Anghelescu trăiește ! „Să subliniați acolo, ne roagă dînsa, că mă simt bine. Sînt convinsă că mă voi simți și mai bine ; că personalul secției ortopedie, condus de doctorul docent Clement Baciu, doctorul Dumitru Dumitrescu, asistentele Carmen Iordăchescu și Luiza Răduț, mi-a salvat viața. Așa să scrieți". Așa am scris și noi, și simplitatea cuvintelor are darul să emționeze. Așa cum emționează și gestul studentului Adrian Cojocaru, cel care a scos-o dintre ruine și pe care îl găsim aici, la căpătîiul profesoarei. Vine zilnic pentru că nu poate altfel. Acum îi împletește un fel de pătuț, din material plastic, pe care i-l va așeza sub spate, pentru o mai bună ventilație a corpului. Este unul dintre gesturile deloc mărunte ale unei înalte și plenare solidarități umane care a declanșat ca unul dintre cele mai perfecte resorturi ale acestei societăți socialiste pe care o compunem.

Conferențiarul doctor Tiberiu Șeicaru, doctorii Petre Andronescu, I. Luca, Alexandru Marcov, șeful secției de terapie intensivă, doctor Vasile Grădinaru, alții care au operat în noaptea de 4 martie, sora șefă Maria Penciuc, cu toții ne asigură că starea de sănătate a bolnavilor care se mai află internați aici este bună și foarte bună.

Aceasta, constatăm noi, pentru că Spitalul Colentina, cu servicii cunoscute în lumea medicală, nu a fost luat prin surprindere : dotat cu cele necesare — sînge, medicamente, aparatură etc., dar mai ales cu buni specialiști, cazurile grave și foarte grave care au fost operate în noaptea de 4 martie (printre ele și patru scoateri de splină), au fost salvate. S-a evidențiat, astfel, tradiția valoroasă a secției de chirurgie, necesitatea funcționării ei permanente, secție care deservește pe lîngă populația din sectorul 2 și cazurile-urgență de la Spitalul de boli contagioase Colentina, cele de la medicină internă, dermatologie, boli profesionale și neurologie, servicii componente ale spitalului clinic Colentina.

Maistrul Ionel Popa, 37 ani, născut în comuna Mărașu (Brăila), pe care aveam să-l revăd după mai bine de 10 ani, a fost adus de colegii lui laminoriști, cu fracturi multiple ale membrelor inferioare. Se afla în secția de laminare (de pe Calea Grivitei) a Întreprinderii Republica. „Eram maistru de schimb, zice, și am alergat să le strig băieților să iasă afară. Îmi era teamă că o să cadă acoperișul halei peste ei. Pe urmă am alergat spre o altă hală. Dar n-am mai ajuns și la ceilalți colegi. M-am trezit aici". Starea în care a venit maistrul Ionel Popa nu a fost deloc ușoară. Acum însă, grație îngrijirii pe care o primește, se simte bine, mult mai bine. A fost, este încă vizitat de cei care l-au salvat și pe care el a dorit atît de mult să-i salveze : colegii lui de muncă, laminoriștii.

Eugenia Maria Popescu, 56 ani, din Calea Moșilor 135, scoasă după 3 zile de sub ruine, se simte din ce în ce mai bine. Nu are fracturi, dar datorită faptului că a stat 73 de ore claustrată într-un spațiu foarte îngust, cît un cufăr, necesită o recuperare mai îndelungată, se luptă acum cu o paralizie a piciorului drept. Medicii sînt convinși însă că o vor însănătoși. Bine se simte și Vasile Buzoianu, 21 ani, strada Polonă 102, venit cu politraumatism, fractură de bazin, de claviculă, ruptură de splină și hemoragie internă. Ne mărturisește că abia așteaptă să meargă acasă. Cu mare emoție și recunoștință pentru personalul medical ne mărturisesc starea lor de sănătate, bună, și Elena Scarlat, din comuna Dărăști (Ilfov), Valeria Enache, de la blocul Scala, Șița Tunsu, din strada Mihai Bravu 164, cu fracturi la ambele membre inferioare, inginerul Traian Petrușcă, salvat de la etajul 9, cu plăgi multiple, vindecat aproape ; un alt pacient, Inel Popa, din Calea Moșilor 135, cu plagă contuză la membrul inferior drept și alții. Desprindem din cuvintele lor pline de mulțumire, la adresa personalului spitalului, la adresa conducerii de partid și de stat, dragostea de care sînt înconjurați, grija atît de omenească a celor care le vindecă rănile. Se degajă din privirile acestor oameni care încă mai suferă, dar care poartă pe chipurile lor atîta speranță, se degajă, spuneam, multă lumină.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Sînt tatăl unui drogat

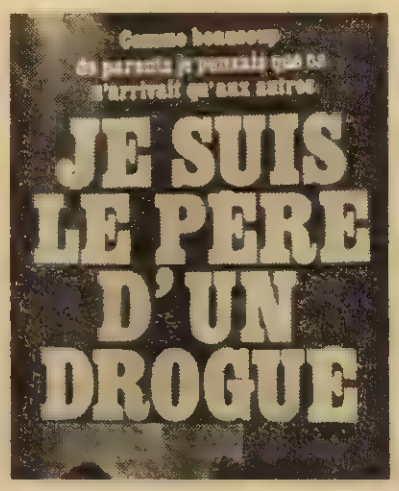

● În acest număr inaugurăm o nouă rubrică : „Am tradus pentru dv.“ Vom reda în cadrul ei documente umane care aruncă noi lumini asupra lumii în care trăim. O lume contradictorie în care, alături de opulență și de avînt tehnologic, întîlnim mizerie, dezagregare morală, disperare — rezultante nu ale unei abstracte condiții umane, ci ale unor realități sociale bine determinate.

Este oare „afacerea Didier“ un caz izolat, singular ? Fără îndoială că nu. Nu întîmplător ultimul număr al influentei reviste „Paris Match“ îi consacră pagini întregi — pe care le-am tradus integral — sub titlul „Sînt tatăl unui drogat !“ Desigur, tatăl lui Didier este preocupat de prăbușirea interioară a fiului său, pe care o descrie, în toate amănuntele sale, pe alocuri cu accente de exasperare. Dar autorul confesiunii, psiholog și publicist cunoscut în viața pariziană — motiv pentru care dorește să-și păstreze anonimatul — descifrează el însuși implicațiile economice și sociale ale dramei individuale. El evocă „rușinea șomajului pe care am cunoscut-o“ și urmările asupra psihicului impresionabil al adolescentului, evocă o întreagă ambianță : „Se găsesc droguri la fiecare colț de stradă !“

Drama nu este circumscrisă unui singur oraș sau unei singure țări. În fapt, prăbușirea lui Didier a început la Rotterdam, pe cînd se afla într-o tabără de studenți doritori să ajute... lumea sărmană din Rotterdam. În realitate, după cum reiese clar din text, sub firma acțiunii umanitare se ascundea cloaca drogurilor.

Nu, Didier nu este un caz izolat. Scrie tatăl său : „Toți prietenii săi erau drogați. Prietenie... Ce cuvînt nobil, sacru, dar aceasta doar atunci cînd nu are drept cadru un univers înecat în fum, infernul interior al autodistrugerii. Iată noul mit : să-ți distrugi propria ta viață !“

Lupta pentru salvarea lui Didier continuă...

LIONEL NIȚESCU ■

Am un nume cunoscut la Paris. De aceea nu pot să-l dau în vileag. Am consimțit la publicarea acestei povestiri în speranța că va lămuri și va ajuta alte familii disperate.

Cosmarul a început într-o după-masă de noiembrie. În acea zi, întorcîndu-mă acasă, am găsit un bilet în cutia de scrisori. Îmi era trimis de M.A., o personalitate catolică din arondismentul al XVI-lea al Parisului, om demn, grav, care îți cunoștea pe fiii mei, buni prieteni cu ai săi. Îmi cerea să-l vizitez de urgență. „Este vorba de Didier. Voi veni la dv însoțit de Martine B.“ Martine este o tînără femeie de 23 de ani care a jucat teatru cu Didier, fiul meu mai mare. Îndată după întoarcerea mea acasă se sună la intrare. M.A. se află în fața ușii, în costum de duminică și părînd destul de abătut. Martine îl urmează. La început nici n-am recunoscut-o. Această tînără rotofeie și cam ciudată a devenit în ultima vreme cadaverică. Arată aproape ca o cerșetoare. Ea se prăbușește pe un divan și ne anunță, pe soția mea și pe mine, cu un ton sever :

— Nu mai pot să mă ocup de Didier, este peste puterile mele. A venit în toiul nopții la mine, delira, făcea saituri de doi metri.

M.A. ne privește intens, parcă ne întuiește cu ochii săi. Soția mea se sperie și întreabă dacă Didier a avut un accident. Ea nu înțelege ce se petrece, nu pricepe sensul dramei, al acestei vizite îndoliate înconjurate de mister.

— Fiul vostru se drogheză, exclamă deodată Martine, care începe să fumeze nervos. Nu pot să mă mai ocup de el. Soția mea exclamă : „Imposibil, de necrezut ! Didier nici nu are bani pentru asta. Noi nu-i dăm decît cîte puțin, cu picătura“.

Soția mea consideră drogurile un lux.

Cele două femei se confruntă deodată ca două rivale. Martine declară că „poți să cumperi droguri și cu trei parale“. Zece franci, douăzeci de franci sînt suficienți, cu totul și cu totul suficienți. Te aprovizionezi de azi pe mîine. „Se găsesc droguri la fiecare colț de stradă“, spune. Noi nu reacționăm, ca și cum întreaga afacere s-ar desfășura într-un vis. Așteptăm să ne trezim și să uităm de durerea noastră. Într-un sfîrșit reacționez cu violență. Mă întorc spre tînăra fată. Părinții ei au divorțat, iar tatăl i-a dăruit un somptuos apartament.

— De ce nu ne-ai avertizat dinainte ?

Nu răspunde și-și întoarce fața. Am înțeles totul : fără îndoială, a participat și ea la această aventură. S-a desprins din timp, însă în ce hal arată ! O epavă, o bătrînică cu gesturi de fetiță.

— Și de mult consumă droguri ?

— De mult — răspunde ea și schițează un gest vag.

De fapt, Didier devenise pentru mine, de luni de zile, un mister care-mi sfîșia inima. Era un băiat zvelt, înalt, cu umeri largi, blond, cu cizme galbene de care era foarte mîndru. Cochet, se fudulea cu o cămașă în dungi. Apoi a început să cheltuiască, mersul a devenit sacadat, ținuta neglijentă. Ochii săi erau enormi, verzui, lichizi. Ca vai de el a dat oralul la bacalaureat și s-a înscris la Facultatea de drept de la Nanterre.

Infernul călduț devine dintr-o dată, pentru mine, o văpaie de nesuportat. Sînt tatăl unui drogat. Nu o spun pentru ca alții să verse cîteva lacrimi. A trebuit să treacă luni și luni de zile pentru a înțelege că ceva nu era în regulă cu Didier. Nu m-am hotărît să privesc în față realitatea. Și totuși psihologia este vocația, meseria mea! Atunci ce s-a întîmplat ? Dacă vrei cu tot dinadinsul, poți să fii și orb și idiot.

Totul devenea clar dacă acceptam să privesc realitatea în față. Mi-am amintit, de pildă, de călătoria de anul trecut a lui Didier la Rotterdam. Ne informase atunci că va petrece trei săptămîni într-o tabără internațională de studenți care doreau să ajute, în mod voluntar, pe oamenii săraci. Era un gest frumos, nobil, interesant și aprobam inițiativa lui, eram fericit.

Și totuși acest fiu al meu slab și descurcăreț începuse să tragă chiulul la școală cam de la vîrsta de 17 ani. Îmi închipuiam că nu se mai omoară cu învățătura fiindcă dorea să se avînte mai repede în luptă pentru existență : dorea să devină director de scenă. Se înapoia la 2 dimineața de la cinemateca Palatului Chaillot, îmi spuneam : „Este student“. Dacă mi-aș fi scrutat conștiința, aș fi descoperit adevărul gol, goluț. El nu era un drogat al cinematografului, ci drogat pur și simplu ! Este exact ce confirma și Martine B., care se afla acum în fața noastră :

— În parcul din jurul cinematecii se vînd droguri pe nimic.

Mama sa îi trimitea la cinematecă pentru ca să se cultive și să se distreze, între orele de curs. Mi-aduc aminte deodată că în ultimul timp Didier o privea cu un aer timp și tot repeta: „Nu, nu, nu...“ Desigur, și înainte de călătoria lui Didier la Rotterdam firea i se schimbase. Fusese un adolescent viol, cu maniere alese, atent față de cei din jurul lui și dintr-o dată s-a schimbat: are o expresie dură, ochii rătăciți. Mama sa spunea : „Vîrsta critică !“ Eu eram înfricoșat. Mă uitam lung la fotografia lipită pe carnetul său de student și-mi spuneam : „Are aerul unui nebun ! Parcă l-ar bîntui strigoii !“ Soția răspundea : „Exagerezi, sînt fotografii de amator“.

Ne certam. Îi spuneam :

Am tradus pentru dumneavoastră

NOUVEAU PARIS MATCH

— Cum poți să spui că vîrsta e de vină ? Doar nu arăți în halul ăsta numai fiindcă treci de pragul adolescenței. Didier nici nu seamănă de fapt cu un adult, parcă e un halucinat.

— E vîrsta critică — repeta soția cu încăpățînare. Tu nu-i înțelegi pe tineri.

Dar adevărata revelație am avut-o la întoarcerea sa precipitată de la Rotterdam. Didier a revenit după zece zile. A sunat la ușă. Noi nu-l așteptam. Dealtfel, nici nu eram chiar atît de doritori ca să-l revedem : el reprezenta pentru noi un semn de întrebare. Voia să-și trăiască viața, însă fără să înceteze să ia mereu bani de la mine și de la mama sa.

El nu ne considera drept părinții săi, ci dorea să trăiască pe spinarea noastră. El exploata sentimentul nostru de vinovăție, rușinea șomajului pe care eu am cunoscut-o. Banii de buzunar pe care-i dădeam, el îi considera drept un soi de amendă pe care o percepea. În toate aceste relații, dragostea părintească nu juca nici un rol. El practica un șantaj sentimental.

Totuși, cînd mă aflam într-o situație financiară dificilă am făcut datorii ca să-i oferim o existență confortabilă, să salvăm aparențele. I-am dăruit o motoretă, un aparat de fotografiat etc. El ignora eforturile noastre pentru ca să revenim la linia de plutire. Am înțeles deodată, cu oroare, că banii pe care ni-i smulgea pentru cărțile sale, pentru mesele cu prietenii, serveau, de fapt, ca să cumpere droguri. Ca și prietenii săi, fii și fiice ale unor oameni onorabili, deasupra oricăror bănuieli... Cînd s-a întors de la Rotterdam ne-am găsit în plin coșmar.

— De ce te-ai întors atît de repede ?

— Nu mai puteam rămîne acolo, am venit cu autostopul. Am părăsit tabăra. Nu era bine.

Ne-a mai spus că nici măcar nu a așteptat să-i trimitem bani de întoarcere. A folosit autostopul. Dealtfel, de fiecare dată dădea o altă versiune asupra călătoriei sale. S-a întîlnit cu un tînăr englez amator de muzică pop care a încercat să-l convingă să-l însoțească în Italia. A trebuit să-l amenințe pentru ca englezul să-l lase să coboare din automobil. Un necunoscut l-a buzunărît la 20 de km depărtare de Paris, pe autostradă, la lumina farurilor care străpungeau bezna.

A fost imposibil să aflăm de la el ce s-a petrecut în tabăra de tineret. Se pare că au acționat într-un cartier sărac și cam deocheat al Rotterdamului. Cum aș fi putut să bănuiesc că sub paravanul unei acțiuni de întrajutorare internațională, Didier participase la o reuniune extravagantă și lugubră a unor drogați. În cursul căreia și-a pierdut definitiv echilibrul.

Eram cu atît mai nedumerit cu cît, pentru prima dată, a doua zi după ce s-a întors de la Rotterdam — deși acceptasem jenat toate aceste mistere, false mărturisiri, toate minciunile lui sfruntate, dar străvezii — am petrecut cu Didier o duminică fericită. Am traversat împreună parcul Monceau, am discutat ca doi vechi prieteni, m-am comportat ca un tată cu vederi largi, dar de fapt eram un imbecil. I-am explicat că în ciuda faptului că renunțase la studiile universitare putea să-și urmeze vocația cinematografică pe o altă cale. Nu trebuia să se lase descurajat de greșeala sa : dimpotrivă, trebuia să tragă noi forțe pentru a-și oțeli caracterul.

Totuși, se comporta în mod foarte bizar. Cîteva zile după ce s-a întors de la Rotterdam s-a apropiat de fereastră și mi-a arătat cu mîna trotuarul din fața casei :

— Mi se pare că el sînt acolo, mă așteaptă.

Mi se părea complet dezorientat, înspăimîntat.

În acel moment nu-mi mai puteam controla nervii. Nu am îndrăznit să pronunț numele drogului temut L.S.D., care îmi răsuna în creier, îmi sfîșia craniul. Am murmurat :

— Ia spune-mi, nu cumva ai început să consumi porcării din alea, doar așa, ca să vezi cum e ?

— Nu, a răspuns el, foarte obosit. Deși repeta : „Nu, nu !“, întreaga lui comportare lăsa să se înțeleagă : „Da, da !“ Apoi s-a întors în camera lui care dădea spre Turnul Eiffel, lăsîndu-ne pe noi, părinții lui, să ne pierdem în tot felul de ipoteze.

S-ar spune că a fost victima unui soc, că s-a încurcat cu niște fete, că s-a bătut cu un tip...

Aceasta nu ar fi putut să-l dezechilibreze pînă într-atît — am spus eu. Cînd a plecat la Rotterdam era nervos, dar normal. A revenit neom.

Eram un tată care, nur și simplu, nu-și mai putea face meseria de tată, refuzînd cu încăpățînare să privească realitatea în față. Era mult mai ușor să spun vorbe de ocară soției, să o acuz că este prea indulgentă, prea împăciuitoare, că închide ochii, fiindcă era vorba de fiul ei. Pe scurt, i-am făcut o scenă, care apoi s-a prelungit luni și chiar ani de zile.

Astfel, am lăsat ca fiul meu să-și serbeze majoratul amenințîndu-ne pe noi, părinții lui, cu o măciucă nevăzută. Pur și simplu nu vroiam să știu că se drogheză, dezorientat fiind și de conflictul care ne separa pe noi doi — soția mea și cu mine.

Toate anomaliile de comportament, contradicțiile, tăcerile sale — atît timp cît se găsea la noi, cît mînca la noi și cît lua bani de buzunar de-la noi — nu ne împiedicau să ne simțim cu conștiința împăcată. Îi întindeam o farfurie, nu sufletul nostru. Majoratul îl trăia în afara zidurilor casei părintești, acasă rămînea un copil.

Fratele său, Hugues, se afla în vacanță. Eu am rămas la Paris, fiindcă trebuia să înlocuiesc un coleg la jurnalul la care lucram. În seara zilei de 13 august am constatat că starea lui Didier se înrăutățise.

(Va urma)

PENTRU DREPTUL DE A MUNCI

O imagine care avertizează. Cercurile neofasciste din diferite țări ale lumii încearcă să-și reactiveze rîndurile și să treacă la ofensivă. Toleranța și minimalizarea acestui pericol este climatul propice pentru această încercare. Istoria pare să nu fi învățat nimic pe unii.

Muncitori fără lucru în fața Oficiului de plasare din capitala Statelor Unite, Washington. Marea majoritate sînt negri. În Statele Unite există peste 11 milioane șomeri totali și parțiali.

Acestea sînt oare libertăţi ale omului?

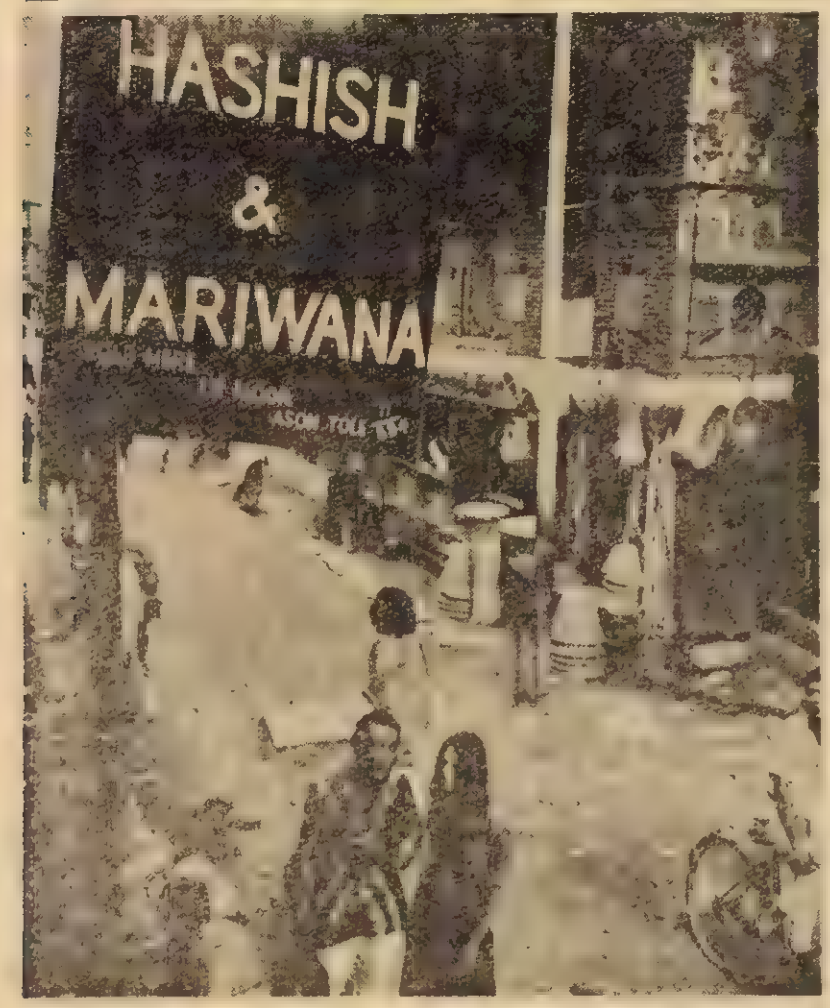

Nu e nevoie să cunoşti vreo limbă străină pentru a înţelege că pe firma din fotografie se lăfăie două cuvinte care invită la autodistrugere : haşiş şi marijuana. Aşadar jena şi teama care însoţeau de obicei acest comerţ neruşinat şi periculos, dispar. Negotul cu moartea îşi pune firmă şi iese în stradă sub ochii toleranţi ai autorităţilor.

„Caut de lucru" — a scris pe placardă acest negru din Georgia. Iată libertatea acestui om de culoare.

Realităţile societăţii americane cu tot cortegiul lor de nedreptăţi la care sînt supuşi cei peste 22 de milioane de negri din Statele Unite ale Americii sînt recunoscute de înseşi surse oficiale, de sociologi şi de ziarişti de dincolo de ocean. În rîndul negrilor indicele de şomaj este cel mai ridicat.

seriale • seriale • seriale

Valea Jiului, ca o mireasă (VIII)

Priveşte înapoi cu mîndrie

Minerul de la Vulcan este om ordonat. Şi-a trecut în carnet marile şi micile întîmplări ale vieţii sale. Sînt notaţii telegrafice, aproape în stil de proces verbal. În cele ce urmează vom reproduce o pagină care reprezintă procesul verbal al unei vieţi, a 47 de ani în subteran fără nici o absenţă nemotivată. Pe cei care se tîrguiesc pentru o zi, o oră sau un minut, pe cei care clipesc complice, solicitînd îngăduinţă şi înţelegere : „Am lipsit şi eu odată, m-am înveselit, că de, oameni sîntem, o viaţă avem", îi invit să citească, pentru cultura lor generală, aceste rînduri din jurnalul lui Carol Golgoţiu :

„15 ianuarie 1970. Toţi din casă sînt bolnavi de gripă. După mine, Iolanda, Mircea, cu 38—39 grade temperatură. Şi azi tot bolnav sînt, însă am recuperare, repaus din luna decembrie.

16 ianuarie. Deşi încă nu mă simt bine, mă prezint la SERVICIU.

19 ianuarie. Azi am prestat primul post la sectorul XII. Transport pînă la 23 ianuarie. Şef de sector inginerul Nuţă.

Ultimul post prestat la 23 ianuarie 1970. Trecut la pensie. 47 de ani lucrat în subteran. Început lucrul în 20 ianuarie 1923, terminat la 23 ianuarie 1970.

Nu mai prestez post cu data de azi 24 ianuarie. Destul a fost 47 de ani în subteran".

Aşa se încheie viaţa de muncă a unui miner : „Nu mai prestez post cu data de azi". Acum, cînd ne apropiem de sfîrşitul serialului închinat oamenilor din Valea Jiului, se cuvine să stăruim asupra acelora care şi-au petrecut viaţa în adîncuri pentru ca noi să avem lumină şi căldură, ca şi asupra acelora care le calcă pe urme. Nu stabilim nici o gradaţie, nici o ierarhie, însăşi alegerea exemplelor fiind destul de arbitrară, căci tocmai de aceea sînt exemple şi nu cronică.

Cristea baci a intrat în mină la Lupeni la 14 ani, în 1921. Era „pus la uşă", adică deschidea uşa cînd venea calul cu cărbunele şi o închidea cînd se întorcea. Trebuia vegheată cu grijă, fiindcă de buna ei manevrare atîrna, într-o măsură importantă, ventilarea galeriei. Apoi a fost promovat, succesiv, ajutor de vizitiu, vizitiu pe primul vagonet (locţiitorul lui, cocoţat pe ultimul vagonet, răcnea în beznă : „Hai mă, opreşte !"), a muncit la troliu, apoi ca vagonetar, ajutor de miner, miner. A condus organizaţii sindicale în timpuri grele, a intrat în rîndurile Partidului Comunist Român în ilegalitate. În 1936 patronii au dat poruncă să nu mai fie angajat acest „agitator roşu".

— Eram nevoit să lucrez cu şusterii, să bat pingele, fiindcă nu mă mai primeau în mină. Vedeam cum se întorceau tovarăşii de la şut, cu straiele lor ponosite, şi eu plîngeam că nu pot sta alături de ei. Îmi aduceam aminte cum, copil fiind, cînd lucram la cai şi la troliu — deci nu eram încă miner adevărat — mă murdăream pe faţă cu cărbune, pentru ca la ieşirea din şut să arăt şi eu ca toţi ceilalţi, să nu rîdă fetele de mine. Iubeam larma din subteran, scîrţîitul transportorului, bufniturile vagonetelor care se tamponau, păcănitul perforatorului, uruitul compresoarelor, chiar şi injurăturile oamenilor cînd se întîmpla un hal. Eram mîndru de lampa mea de miner.

— Tovarăşe Afon Cristea, după război vi s-au încredinţat funcţii de conducere, toată Valea vă cunoaşte şi vă stimează, n-a mai fost nevoie să vă murdăriţi cu cărbune pentru ca să arătaţi a miner. Cum vedeţi profesiunea dumneavoastră azi ?

— Sînt mîndru de realizările înfăptuite, de înnoirea Văii Jiului în anii socialismului, dar mă şi întristează faptul că unii tineri, absolvenţi de liceu, ocolesc mina şi fug după scriptologie. Ieri plîngea tatăl ca să fie angajat fiul, astăzi tînărul este primit cu onoruri în mină. Şi totuşi unii trag spre meserii mai uşoare. Dealtfel, şi în subteran treaba devine mai lesnicioasă, mecanizarea îşi spune cuvîntul : munca minerului nu va mai fi niciodată aşa cum am apucat-o eu. Dar e bine să-şi amintească tinerii şi de felul cum lucrau bătrînii, să păstreze tradiţia, să nu zică : „Munca grea e pentru tractor, nu pentru noi".

Alături de Aron Cristea sau de Carol Golgoţiu, pe care-i cunoaşte Valea întreagă, să amintim şi de acel artificier care, timp de o jumătate de secol, a puşcat la Aninoasa şi căruia soţia i-a lăsat, după ce el a murit de bătrîneţe, cea mai formidabilă şi neaşteptată mărturie a curajului. Artificierul era un om dintr-o bucată, moţ din Cîmpeni cu doar trei clase primare, pe nume Liciu. Purta în el simţul dăinuirii. Costumul Zimmerman în care şi-a petrecut viitoarea soţie, l-a purtat 60 de ani încheiaţi, la zile mari. Ca şi ceasul Doxa tip 1906 cu călăreţi sculptaţi şi ramă de argint, care s-a oprit la 20 de minute după moartea sa. Soţia, împovărată de griji, de copii, mai lăsa să-i scape, cîteodată, vorbe pe care apoi le regreta :

— Cînd tatăl vostru a venit să mă peţească în costumul său negru, chipeş cum era, cu mustaţa în furculiţă, l-am crezut cineva, dar nu era decît un biet artificier. De ce nu m-am măritat şi eu cu un domn din Cugir ?

De fapt, ea nu gîndea aşa, era mîndră de soţul ei, iar după ce acesta a murit, le povestea copiilor ce fel de om fusese tatăl lor.

Cu decenii în urmă, înainte ca dispozitivele electrice să facă practic imposibile accidentele, puşcarea se făcea în mod primitiv, cu fitilul. Niciodată nu puteai fi sigur că au explodat toate încărcăturile. După puşcare, artificierul înainta încet pe galerie, pipăind şi cercetînd găurile în semiobscuritate, pentru a se convinge dacă a rămas sau nu dinamită neexplodată. Vă daţi seama ce se putea întîmpla dacă lucrurile nu mergeau cum trebuie. Omului — după cum i-a mărturisit soţiei — de fiecare dată, îi era frică, deoarece din carne şi oase era plămădit, nu din stîncă. De sute de ori a simţit această frică şi tot de atîtea ori a învins-o. Cunoaşteţi o mai mare pildă de curaj ?

Sînt eroi, care, cel puţin aşa se spune, nu cunosc teama : trag sabia din teacă şi pornesc la atac de parcă s-ar duce la cafenea. Artificierul manifesta curaj fiindu-i frică şi astfel şi-a făcut datoria timp de jumătate de veac...

Ar fi injust să-i amintim doar pe veterani, celebri sau anonimi. Noua generaţie porneşte la asaltul adîncului cu mijloacele tehnicii moderne, pe care însă tot omul o mînuieşte, iar de gîndurile şi de elanul său depinde totul. Ce gîndesc aceşti tineri ? Inginerul Cristian Dinescu, şeful sectorului 2 de la Uricani — care dă o jumătate din producţia minei — este prea legat de viaţa minerilor, prea deprins cu felul lor direct de a vorbi pentru a folosi perifraze frumoase, dar lipsite de conţinut.

— Minerităţ este viaţa mea. În subteran se cere muncă la concret, nu vorbărie. Din promoţia mea, 1967, au terminat 130 de ingineri de mină, dar în Valea Jiului, în sectoarele direct productive, nu sînt — cred — decît 5. Unii ingineri pe post de şef de birou îndeplinesc munca unui tehnician cu studii medii. Şi aceasta în timp ce sectoare din subteran sînt conduse de maiştri ! Unii specialişti coboară în mină doar cînd îi trimite directorul. Dar cum poţi să planifici, de pildă, forţele de muncă, din birou, dacă nu calci sectorul cu piciorul şi dacă nu-l simţi, zi de zi, cu spinarea ? Un inginer de la birou sfătuieşte : „Fă galeria ca lumea şi minerul va merge cu lemnul în spinare, nu încovoiat". Ce uşor de spus ! Minerul la lemne îl ajută, îl duce în galeria direcţională, îi bagă în preabatajul intrat în presiune, înaintează tiriş ca grănicerii cu ciinii (şi eu am genunchii roşi de atîta tirit !) şi duce lemnul la locul de destinaţie. Doar cîteva drumuri pe zi şi-ţi ajunge. Iar cel de la birou sfătuieşte : „Fă galeria ca lumea !" Dar cum s-o faci ca lumea cînd însăşi presiunea rocii te obligă să nu o înalţi prea mult ? ! E încă prea multă suprastructură, prea multă lume la birou, după părerea mea. Mă întreb cîteodată : ce-i aici, mină sau minister ?

Şi maistrul principal mecanic Miron Belgun este de părerea inginerului Dinescu.

— Unii ingineri alcătuiesc dosare de securitatea muncii pe care le-ar putea întocmi şi un tehnician. E numai un exemplu. Am cunoscut un inginer responsabil cu aerajul care stătea mai mult la birou. Eu, dacă aş fi avut răspunderea lui, n-aş fi dormit noaptea, fiindcă aerul înseamnă viaţă. Iar ei se uită în planuri şi afirmă că ştie totul, pe hîrtie. Or, situaţia în subteran se schimbă de la zi la zi : încet, încet, presiunea mişcă pereţii din loc. Odată, directorul tehnic l-a întrebat pe acel inginer dacă într-adevăr îşi cunoaşte sectorul. Poate mai mult de ruşine, a doua zi s-a hotărît să coboare în colivie. Şi s-a dovedit că-şi cunoştea atît de bine sectorul încît s-a rătăcit. L-au adus înapoi nişte mineri la galeria de bază.

Este tonică reacţia tînărului inginer Dinescu Cristian, căruia i se raliază mai vîrstnicul Belgun. Ea dovedeşte dinamismul tinerei generaţii, dorinţa de a face treabă, nu dosare. Nu trebuie absolutizată, dar nici ignorată înclinarea unor ingineri spre tihna biroului. Din fericire, tonul îl dau tinerii plini de sănătoasa ambiţie de a dovedi ce pot, de a se arăta demni de înaintaşii lor. Fiindcă mina continuă să exercite o magnetică atracţie.

Îmi spunea un student din anul III al Institutului de mine din Petroşani, Nicolae Bud :

— Sînt de fel din Dăneştii Chiuarului, din Maramureş. Doar întîmplător am nimerit la liceul minier. Nimeni n-a fost miner în familie, dar eu asta am vrut să devin. Încă de pe băncile liceului lucram ca vagonetar, vara, fără să se ştie că sînt, ca să spun aşa, de specialitate. Apoi am intrat la institut. Pe măsură ce culoarea căştii pe care o port se schimbă — ea trece prin mai multe nuanţe intermediare, negru însemnînd **miner**, iar albul **inginer**, — simt o tot mai mare răspundere faţă de lumea din subteran. Răspunzi de muncă şi de viaţa oamenilor ! Eu voi face minerit, nu topografie, nu preparare, nu muncă de birou. Ţin la oameni aştia, vreau să fac ceva pentru ei. Poate nu mă exprim în cuvinte alese, dar asta ştiu : voi fi miner.

Peste ani, Nicolae Bud şi tovarăşii săi de generaţie, de profesiune şi de idealuri, asemenea lui Carol Golgoţiu şi Cristea baci, vor privi şi ei înapoi cu mîndrie.

LIONEL NIŢESCU ■

SFÎRŞIT

Încurcă-i, drace!

...și uite că i-a încurcat ! Duminica abia trecută a răsturnat toate pronosticurile posibile. Un campionat nu e **loto pronosport** decît în măsura în care cineva ghicește toate rezultatele exacte, dar eu, unul, nu m-aș încumeta să spun de acum că lucrurile sînt chiar atît de clare cît îmi păreau mai devreme cînd am pronosticat că **Dinamo** va cîștiga campionatul anului acesta. Sigur că o șansă foarte mare o are în continuare echipa din Ștefan cel Mare : nu cred, de asemenea, că **Steaua**, chiar înfrîntă la Hunedoara, va renunța să se bată pentru titlu. Bine face, cred eu, cel mai mare Pitic din România cînd își anunță admiratorii că **Universitatea Craiova** nu candidează la titlu. Realist vorbind, victoria de la Iași este o frumoasă surpriză pentru noi, cei care-l urmărim cu simpatie, dar o analiză lucidă ne spune totuși că echipa din Bănie n-are înaintare : Marcu, se pare irecuperabil, nu poate fi înlocuit de Cămătaru: Crișan, cu toate eforturile făcute, nu este încă pus la punct : Balaci, oricît am vrea noi, nu este un centru înaintaș ; au apărut Irimescu, o mare speranță, și Cîrțu, care au dat culoare acestei echipe încă în formare. La drept vorbind, compartimentul care asigură succesul lui Teașcă este linia de mijloc cu un Beldeanu care, cel puțin la București, a fost senzațional și cu un Donose care strălucește mai puțin, dar face mult. Despre Balaci ce să mai vorbesc, el este inima oltenilor și dacă forma în care se află îl va ține, Craiova îi va datora foarte mult. Un jucător care la București a fost, de asemenea, excepțional și care în continuare joacă foarte bine, este Stefănescu, dar i-aș nedreptăți pe ceilalți : pe Negrilă, pe Tilihoi și pe Berneanu dacă nu i-aș lăuda pentru dăruirea lor în joc.

O a doua surpriză a etapei de duminică a fost înfrîngerea echipei **Steaua** la Hunedoara. Corespondentul ziarului de specialitate a scris că mulți jucători militari s-au menajat în acest meci, dar mie mi se pare că era vorba tot de oboseala produsă de meciul de la București cu Craiova, lucru care îmi vorbește despre lipsa lor de pregătire fizică. Dealtfel, chestiunea este vădită și la alte echipe din campionatul nostru, de pildă la **Dinamo**, unde numai seriozitatea unui Lucescu și eficacitatea lui Dudu Georgescu duc la rezultate foarte bune.

Vorbind despre **Steaua**, vreau să cred că mă înșel cînd afirm că ea nu mai joacă ceea ce juca altădată, mă gîndesc chiar la toamna trecută. Combinațiile au devenit statice ; se pasează lateral, nu în adîncime. Excelentele extreme pe care le posedă această echipă nu sînt întrebuințate cît ar trebui și greșesc și ele foarte mult, Zamfir driblînd prea mult, iar Troi centrînd după ureche. Constant bun rămîne numai Dumitru, Iordănescu fiind în continuare fantezist numai în fața unui adversar **fără**. E cam puțin pentru o campioană.

La București am văzut meciul **Rapid—U.T.A.** O partidă de ora 14,30, într-adevăr. Destul de vioaie, la urma urmelor, cu faze de gol, cu porțari care scot mîngi imposibile și fac gafe peste gafe și cu trei goluri destul de frumoase. **Gărarii**, în mare nevoie de puncte, s-au mișcat mai lejer, dar cînd mă gîndesc la jocurile în deplasare, mi se face părul măciucă.

În rest, mi se pare că **Argeșul**, datorită lui Dobrin, redevine o echipă care poate interesa publicul și că **Jiul** începe să decline, dar surprize se mai pot petrece pe parcurs.

Oricum, lucrurile s-au cam aranjat în coada clasamentului ; mai complicată e chestiunea din față, acolo unde vreo patru echipe se pîndesc una pe alta ca să-și ia locul.

Dar iată că bunul nostru Covaci, atît de transant la începuturile sale la cîrma **naționalei**, ne face bucuria de a ne lăsa, pînă la Sfîntul Gheorghe, fără campionat. Sigur că meciul cu Spania este foarte important și că trebuie pregătit cu seriozitate, dar nici să lași șomeri sute de jucători pentru alți **unsprezece**, nu-i frumos. Eu nu cred că **oxigenarea** de care vorbește Covaci și plictiseala unui lung stagiu de pregătire ne vor duce neapărat la triumful în meciul cu ibericii. Doresc din toată inima o victorie a **tricolorilor**, dar metoda aleasă de Covaci este cea mai obișnuită. Ea n-a dat roade în trecut, să sperăm că va da de data aceasta. Adevărul este că ceea ce vom prezenta în teren va fi foarte subțire. N-avem portar, n-avem un fundaș central (apropo.Sameș a mai dat un autogol la Hunedoara, ca să nu-i uităm obiceiurile), n-avem nici extreme dacă ne gîndim bine, pentru că Troi și Zamfir, aflînd probabil că vor sta trei săptămîni în pregătire au început să bată lumea prin circiumi, ca și Bocioacă mă mir cum îl se mai încredințează **tricourile naționalei** după astfel de isprăvi. Mai bine îl scoatem de la naftalină, pe unde o mai fi jucînd el acum, pe Năsturescu și pe stinga îl băgăm pe Dobai, la 65 de ani ai săi, decît să vorbim despre moralitate în sport și să n-o respectăm cu nici un chip. Cei doi, cum se vede, recidivează și le mai bine mersi. Ce-ar fi dacă am proceda totuși o dată ca la armată, băgîndu-i la carceră ?

S-auzim de bine...

EUGEN BARSU ■

DIVIZIA A : 2 APRILIE

BUCUREȘTI : Rapid—U.T.A. 2—1 (2—0). după un meci în care fazele de poartă, golurile (în ordine, Neagu și Rontea pentru Rapid Nedelcu II pentru U.T.A.) și, mai ales, ratările au salvat calitatea unei prestații serios compromisă de puținătatea mijloacelor de exprimare a jucătorilor. ● Rapidul a început mai bine, a dominat copios prima repriză, s-a distanțat la 2 goluri, îndeobște prin eforturile și eficacitatea lui Neagu, a ratat cu seninătate, prin Manea, Marin Stelian și Rontea, după care, în condițiile în care U.T.A strălucea prin lipsă de viață și de formă, cu un portar pe post de figurant, n-a potolit așteptînd fluierul final. ● La reluare, arădenii s-au înviorat surprinzător, animați de Domide, dar încurcați de Tisza și Cura. ultimul părînd că-și petrece pe gazon o parte a concediului legal de odihnă, au redus **din** diferență printr-un voleu din întoarcere al lui Nedelcu II, după care a venit și rîndul lor să rateze copilărește. ● În rest, fotbal mediocru, vreo 10 000 de spectatori, greșeli cu nemiluita de ambele părți și un boxer, pe numele lui, Petcu, îmbrăcat în tricoul Giuleștiului. „Felicitat" cu un cartonaș galben, după principiul nesportivității sale un meci = un cartonaș, Petcu, autorul unui pumn expediat cu exactitate în stomacul fundașului Giurgiu, ar merita invitat la Comisia de disciplină și trimis să-și refacă, pentru cîteva etape bune, nervii. ● Remarcați : Neagu (9), Marin Stelian și Ionită (8), Domide și Nedelcu II (7). ● Fără să arate nimic deosebit, Otto Anderco din Satu Mare a arbitrat corect, ajutat bine de buzoienii V Pîrvescu și Ion Braun (**Ovidiu Ioanițoaia**). **Dinamo — F.C.M. Galați 4—0 (3—0)** Liderul și „lanterna" au oferit un agreabil spectacol, ca orice joc (de antrenament) cu învinsul dinainte știut și în care mai rămîne o singură problemă de rezolvat : scorul. ● Foarte mulți dinamoviști au căutat golul cu... luminarea, dar nu au reușit să înscrie decît Custov, Cheran și Dudu Georgescu, ultimul de două ori. Dealtfel, Dudu Georgescu merită o mențiune specială pentru travaliul său, fiind vizibilă îmbunătățirea stilului său de joc față de sezonul trecut ; ni se pare, acum, cel mai în formă dintre dinamoviști : a participat la construirea atacurilor, a pasat inspirat (la golul lui Custov, de exemplu), a șutat mult și periculos, dîndu-i posibilitatea lui Oană, portarul gălățean, să se evidențieze ● Cei mai buni jucători : Dudu Georgescu (9), Lucescu (9), Al. Moldovan, Dobrău, Oană (8), Radu Dan și Burcea (7) ● Corect arbitrajul lui O. Streng (Oradea), ajutat la linie de V. Eugen și V. Dumitru (ambii Oțenița) **(Ion Predoșanu). Sportul studențesc—F.C.M. Reșița 1—0 (1—0).** Dacă în prima repriză „sportiștii" ar fi înscris chiar și cinci goluri, nimeni nu ar fi fost surprins, întrucît apărarea reșițeană s-a dovedit a fi extrem de vulnerabilă A ratat, însă, ca un debutant la juniori, O. Ionescu. ● Dar și apărarea Sportului s-a dovedit la fel de vulnerabilă, mai ales pe partea stîngă, unde Florea a făcut ce a vrut și a centrat sau a șutat din toate pozițiile. S-ar mai cuveni să spunem că „spiridușul" numit Florea a ajuns în minutul 40 pînă lîngă stîlpul din stînga lui Răducanu, a întors scurt, ca să-și crecze unghi favorabil, dar în acceași clipă a fost „agățat" la picior și tăvălit. 11 metri clar ca lumina zilei, dar arbitrul a închis ochii ! ● În partea a doua a meciului, cei care au dat drumul la minge, cu pase scurte și cu o mai bună legătură între compartimente, de unde și hărțuiala permanentă a adversarului, așa cum făcea cîndva Sportul, au fost reșițenii. De cîteva ori au fost pe punctul de a înscrie, Bora chiar a și trimis balonul în bară, dar neșansa plus ineficacitatea înaintașilor au făcut ca scorul să nu se mai schimbe. Ca și în prima repriză, s-a remarcat același singur jucător, Florea, căruia îi acordăm nota 9. ● În rest, nici un jucător nu ni se pare a fi depășit nota 6, motiv pentru care nu-i menționăm. ● A arbitrat slab și părtinitor N. Raab (Cîmpia Turzii), ajutat corect la margine de către Fl. Anuțescu și L. Răileanu, ambii din Pitești **(Victor Niță). TIMIȘOARA : Politehnica — A.S.A. Tg. Mureș 1—0 (1—0).** Pe o vreme mohorîtă, „pomii lăudați" (numim astfel cele două formații și numele lor sonore) nu au izbutit să depășească nota mediocră a fotbalului desfășurat și calificativul similar al arbitrajului. ● S-a înscris un singur gol (e drept, frumos, grație „capului" inspirat al lui Șerbănoiu), s-au ratat multe altele, ca în orice meci cu și fără miză, s-au petrecut multe greșeli tehnice și o sumedenie de faulturi (23 de către A.S.A.), totul pe fundalul unor eforturi de arbitraj cum, din păcate, destul de des ne este dat să vedem. Bunăoară : în min. 2, cînd Anghel a fost trîntit în careu, M. Moraru a gîndit — probabil — că era prematur un penalty ; apoi, Onuțan l-a faultat pe același Anghel, cartonaș galben primind tot cel obstructionat Nemulțumirea publicului a sporit în finalul meciului, cînd arbitrul („centralul" și tușierul I. Pop) au anulat, cu ezitări, un gol marcat de Cotec ● În rest, fotbal confuz și dezinvat, în care gazdele cu o linie mediană neomogenă, nu au știut să depășească „betonul" lui Ispir, Unchiaș și Naghel, iar oaspeții, în replică, au pus prea mare preț pe jocul izolat al lui Both și Pisiaru, pe talentul lui Hajnal (comod) și travaliul lui Bölöni (deprimat și dezordonat). ● Cei mai buni jucători de pe teren (totuși) : Mehedințu 9, Mioc 8, Dembrovschi, Șerbănoiu, Anghel, Lața 7 („Poli") ; Ispir Unchiaș, Naghel, Onuțan 7 (A.S.A.) Cum spuneam, foarte slab arbitrajul lui M. Moraru (Ploiești) și I. Pop, corect — I. Roșoga (ultimii, din București) **(Teodor Buiza). BACĂU : Sport Club-Progresul 2—1 (0—0).** O primă jumătate de meci nedecisă, în care bucureștenii au jucat mai bine, ratînd prin Iorgulescu deschiderea scorului. ● O a doua repriză dramatică, mai ales în final, cînd — în 3 minute — băcăuanii au întors soarta partidei, înscrînd 3 goluri prin Munteanu, ultimul dintre ele în chiar clipele dinaintea fluierului de sfîrșit. Bucureștenii, retrași deliberat în apărare și dirijați ingenios de Dumitru Ștefan, și-au legat toate speranțele de joc pe contraatac, reușind să preia conducerea prin golul realizat în min. 69, de Apostol, după care au căutat și izbutit să țină cît mai mult balonul în posesia lor, anunțînd o victorie neașteptată. ● Cu atît mai clar conturată cu cît, în min. 74, Munteanu a ratat un penalty, acordat just pentru faultul lui Gheorghe Ștefan. În fața imediat următoare, tînărul Mihai Florentin de la Progresu s-a trezit cu mingea în fața porții părăsite de Constantinescu ; trei adversari în cont o ratare poate mai mare decît aceea a retransformării loviturii de la 11 metri ! ● Dacă n-a fost 0—2, scorul a devenit repede 1—1 și apoi 2—1. Munteanu șpălîndu-și păcatele prin două goluri spectaculoase, locmai bune pentru un infarct... ● Remarcați : Munteanu (8) și Florea (7), ambii intrați după pauză, dar contribuind decisiv la victoria gazdelor ; Dumitru Ștefan (8), cel mai bun de pe teren, Apostol și Tichiligu (8), Sătămăreanu, Grama și Moraru (7) ● Excelent arbitrajul lui V. Tătar (Hunedoara), ajutat bine de I. Chilibar (Pitești) și N. Dumitrescu (București) **(Cornel Ionescu). IAȘI : Politehnica — Universitatea Craiova 1—2 (1—0).** Neînvinsă în ultimii cinci ani la Iași, Universitatea Craiova i-a creat de-a dreptul timpului un complex perfect explicabili echipei moldovene care, simbătă, și dorit extraordinar de mult să rupă o tradiție nefericită pentru ea. Din această dorință evidentă pentru toți spectatorii a rezultat o primă repriză în care gazdele s-au năpustit asupra porții adverse cu o energie rar întîlnită. „Tăvălugul" echipei legene dominînd tot terenul pînă la careul advers. ● Dominarea categorică a ieșenilor în prima repriză, rezultată mai ales din superioritatea directă a lui Romilă asupra lui Beldeanu și a lui Simionaș asupra lui Donose, precum și cele inutilități, nu își va găsi locul în clasamentul pe tabela de marcaj, în final datorită lui Stefănescu care, simbătă, și-a condus apărarea în maniera lui Beckenbauer, intervenind cu uimitoare eficacitate la foarte multe mingi, apoi datorită prieteni lui Doru Ionescu și Romilă, ai doilea mai ales avînd în vîrful bocancului trei goluri ca și făcute (intre care amintim și o bară). ● Poarta Universității va fi totuși „deschisă" în minutul 39, în urma unui penalty imaginar dictat de conducătorul jocului care-și va compensa ecoarea din min. 10, cînd le-a refuzat gazdelor un penalty real, mutînd locul unei infracțiuni din careu în afara lui ● A urmat a doua repriză, în care echipa condusă de Teașcă și-a scos rînd pe rînd armele, echilibrînd jocul în teren și preluînd apoi inițiativa, odată cu introducerea lui Cîrțu care, în ultima jumătate de oră a partidei, a semănat derută în apărarea ieșenilor, o astfel de acțiune terminîndu-se cu un șut sec la rădăcina barei, expediat de Irimescu : 1—1. ● Ambele echipe păreau mulțumite de acest egal, mai puțin craiovenii Balaci și Irimescu, care, cu trei minute înainte de sfîrșitul partidei, inițiază un contraatac lung de 40 de metri ; urmează o centrare care este reluată de Cămătaru, al cărui voleu fantastic (a încremenit întreg stadionul !) zguduie bara transversală a porții ieșene, toți jucătorii rămîn uluiți, cu excepția aceluiași Irimescu, care înscrie cu sînge rece golul victoriei. ● Remarcați nostri : Stefănescu (nota 8), Lung, Tilihoi, Cîrțu Balaci și Irimescu (9), Cămătaru (8), apoi Romilă și Simionaș (8), Șerbănică, Ursu (8) ● Arbitrul Francisc Colosi — autorul celor două greșeli din prima repriză — a fost bine ajutat de I. Urdea și D. Radulescu (toți din București) **(Marius Popescu). ORADEA : F. C. Bihor — Jiul 2—1 (0—0).** Victoria gazdelor a fost decisă la mijlocul terenului, unde Georgescu, foarte acut, cu o viteză deosebită (poate mijlocașul cu cea mai mare viteză din țară !) și cu o mare rază de acțiune, a reușit să-l anihileze pe Multescu, conducătorul de joc al oaspeților. ● Bihorenii au desenat scorul destul de tîrziu (în min. 59 Kun II, cu o lovitură de cap la centrarea lui Lupaș), replica Jiului — o echipă solidă, cu o remarcabilă legătură între compartimente — fiind foarte bună ; dealtfel, oaspeții au reușit să egalizeze în min. 70, prin Augustin, la o deschidere în adîncime a lui Dumitrache ● Victoria gazdelor, meritată după aspectul jocului (ultimul gol Florescu — min. 80), a fost rezultatul firesc al voinței și al unei mai bune organizări a atacului. ● Cei mai buni de pe teren : Georgescu (9), Bigan, Kun II, Lupău (8), Gherghell, Florescu (7) (F.C. Bihor) și Bădin, Augustin, Dumitrache (8), Stoichiță, Cavai (7) (Jiul). ● A arbitrat foarte bine R. Stincan, ajutat la fel de V. Tecîu și N. Suciu, toți din București **(Dumitru Constantinescu). CONSTANȚA : F.C. Constanța — F. C. Argeș 1—2 (0—0).** Fotbalul pe stadionul constănțean adică fotbal de calitate, nu s-a văzut decît timp de 15 minute, la începutul reprizei a doua, imediat după ce Dobrin a deschis scorul printr-o frumoasă lovitură de la 18 metri. A urmat un iureș al gazdelor, cînd Peniu egalează și cînd fotbaliștii de pe malul mării realizează cîteva șarje de toată frumusețea. Însă totul a ținut exact cît un foc de paie. În rest, un meci plictisitor și neinteresant în care constănțenii, complexați de poziția din clasament, păreau victime sigure în ciuda dominării din teren. ● Argeșenii s-au apărat destul de bine, lăsîndu-i pe Dobrin, Doru Nicolae și Radu II să hărțuiască o întreagă echipă, și așa necăjită de propria neputință, pentru ca în final să le smulgă și egalitatea prin Iovănescu, care a marcat cu capul la o lovitură liberă executată de același Dobrin. ● Cei mai buni de pe teren : Mustață (8) și Mărcuțescu (7) de la gazde și Dobrin (8), Doru Nicolae și Iovănescu (7) de la oaspeți. A arbitrat bine C. Mănescu (București), ajutat de P. Căpățînă (Brașov) și C. Brașoveanu (Brașov) **(R. Bărbulescu). HUNEDOARA : F.C. Corvinul — Steaua 2—1 (1—0).** Corvinul a început extrem de timorat de faima adversarilor, a trecut cu bine primele 20—25 de minute în care Steaua, cu Iordănescu și Dumitru în prim plan, s-a complicat în inutile arabescuri și treceri de mîngi la mijlocul terenului, de parcă ar fi încercat doar să nu piardă mingea, după care s-a aruncat cu toată forța în atac, surprinzîndu-și adversarii printr-o condiție fizică destul de bună. Trebuie desigur să ținem seama aici și de jocul mult mai slab decît în ultimele partide al lui Dumitru care, pare-mi-se, obosit, nu s-a angajat prea des în focul luptei. (Revelatoare în acest sens ni se par înregistrările antrenorului Victor Stănculescu de la Minerul Cavnic, aflat la meci, care ne-a demonstrat pe hîrtie următoarele : din 60 de minute de joc efectiv, Dumitru a alergat doar 29 de minute, și n-a efectuat decît 18 sprinturi cu viteză maximă, restul fiind o alergare în tempo-ul de 1/4... Cifrele sînt, ni s-a demonstrat, sub plafonul juniorilor.) ● Victoria Corvinului rămîne însă indiscutabilă (au marcat Economu, Șumulanschi, respectiv Năstase), hunedorenii — în frunte cu Angelescu, exemplar pe tot parcursul meciului — făcînd probabil cel mai bun joc al lor în actualul campionat ● Cei mai buni de pe teren : Angelescu (8), Vlad, R. Nunweiller, Văetuș (8), Economu, Țonea (7) (Corvinul ; Vigu (8), Anghelini, Iordănescu, Zamfir (7) (Steaua). ● A arbitrat satisfăcător N. Hainea (Bîrlad) ajutat la fel de V. Gligorescu și A. Avramescu — ambii din Ploiești **(Dumitru Grauer).**

Antrenorul Nicușor Nețiințit.

Balaci a crezut pînă în minutul 90 în victorie

TOP „FLACĂRA" — FOTBAL

După notele obținute în a patra etapă a returului (au fost notați, deci au primit punctaj, nu mai puțin de 86 de jucători !), iată cum arată

TOPUL ETAPEI A 21-A

1	● D. Georgescu [illegible]	— 10 p
2	[illegible]	— 9 p
3—6	[illegible]	— 8 p
7—8.	[illegible]	— 7 p

Prin adiționarea punctelor (punctelor) obținute pînă acum tonul permanent al clasării de revista noastră arată în felul următor :

1. ~~BALACI~~	—	35 p
2. Romilă	—	33 p
3—4. Nedelcu II	—	31 p
Stoichiță	—	"
5. Dobrin	—	30 p
6 Turcescu	—	29 p
7—8. C. Stefănescu	—	27 p
Multescu	—	"
9 10 Dumitru	—	26 p
M. Coństantinescu	—	"

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Secășeanu — 16 06), știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), sesizări (Margo Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; foto reportaj (15 95) ; documentare — (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuzu — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O Box 136—137, telex : 1 12 26. București str. 13 Decembrie nr 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

ANUL XXVIII — 19 (1446) — 14 aprilie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE ORGANIZAȚIA UNIVERSITARĂ A UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

În întîmpinarea Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi

Țara de la țară

Adevărul e acesta — și nu numai în sens metaforic, cum și eu însumi am încercat să sugerez în niște versuri — că, într-un fel, „mai de demult sau foarte de curînd / cu toții venim ca ȚARA de la țară". Indiferent de metamorfoza culturală, profesională sau socială prin care am trecut noi — părinții sau bunicii noștri — matricea istorică a satului și-a pus o puternică amprentă pe biografia noastră. De aici, poate, interesul nostru cotidian pentru problemele satului în accepțiune mai largă și ale agriculturii, în mod special, ca unul din sectoarele de bază ale economiei noastre. Apoi, să nu uităm că intima comuniune de viață națională, de interese vitale, în spiritul căreia ne-am sudat moral în anii socialismului, ca fii ai aceleiași familii monolite, are drept rezultat această permanentă preocupare pentru destinele activității din orice domeniu.

Evident însă că atunci cînd evocăm satul ne gîndim înainte de toate la misiunea sa istorică de leagăn al întregii națiuni, de făuritor și depozitar al unei întregi istorii și spiritualități. Fiindcă nu numai veșnicia s-a născut la sate, cum zice marele nostru poet, ci însuși sensul veșnicei și eroicei noastre dăinuiri pe aceste meleaguri a fost întîi și întîi descoperit la țară. De vei deschide oricare carte a neamului nostru — de la cea de căpătîi, istoria, la cele în care sînt înfățișate faptele cele mai durabile ale fiilor acestor pămînturi — mai la fiecare pagină te vei minuna de cîtă bărbăție și iscusință în lupta cu cotropitorii au putut să arate „oștile de țară" ale glorioșilor voievozi, viteji de la Grivița sau Mărășești, de cîtă energie revoluționară au fost capabili nepieritorii martiri ai dreptății care au pornit furtunoasele răscoale, de la Gheorghe Doja, Horia, Cloșca și Crișan, Tudor Vladimirescu sau la cei unsprezece mii de oropsiți ai țarinei care la 1907 „în loc de pămînt au primit mormînt", după cum sună o expresie politică a crîncenului

(Continuare în pagina 22)

NICULAE STOIAN ■

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR PE CÎMPIA LIBERTĂȚII

Luni, 2 Mai 1977, Ziua Tineretului din România, zi în care se împlinesc 55 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist din România și 20 de ani de la crearea U.A.S.C.R., Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, va susține primul său spectacol în aer liber pe Cîmpia Libertății-Blaj, județul Alba. Încasările rezultate vor fi depuse în Contul Omeniei '77.

Spectacolul începe la orele 11.

Pentru județul Alba, biletele se pot procura de la Comitetele orășenești și județean ale U.T.C. Pentru tinerii din alte județe, care doresc să participe la spectacol, se vor organiza excursii la Blaj prin agențiile locale de turism. Prețul biletului de intrare va fi inclus în costul excursiei.

Bucureștii

Fiecare primăvară mi-l amintește pe Ion Barbu : „Primăvară belalie, insomnii de echinox", reimpus conștiinței mele de atîtea suveniruri nesterse. Cîmpulungean prin naștere, giurgiuvean în adolescență, neamț în timpul studiilor universitare, descoperise Bucureștii la maturitate prin divinul Mateiu și putea, oricînd, spune, împreună cu autorul „Crailor" : „după două-treizeci de ani... de hălăduire în București uneori mi se întîmplă încă să mă rătăcesc prin uliți sau mahalale întregi necunoscute, sunt și altele unde știu și pietrele caldarîmului și crăcile copacilor și scîndurile ulucilor, unde cunosc casă cu casă, le știu toată cronica acelor ce i-au sălășluit timp de o jumătate de veac. Le-am văzut luminate de sărbătoare, precum am văzut filfîindu-le la porți steaguri albe sau negre : copii crescuți sub ochii mei și pieriți înainte de vreme, bătrîni uitați de vreme sub ochii cărora m-am înălțat eu — beteală, flori, zîmbete, lacrimi..."

Împătimiți amîndoi aceluiași idol, am bătut cu Barbu ulițele Bucureștilor, pe urmele „Crailor". Am căutat birtul din Covaci, am identificat, pe cheiul Dîmboviței, locul unde fusese casa Arnotenilor, am mers, pe urmele lui Gorică, din Dușumea în Vitan, din Geagoga în Obor, am descoperit, spre marele meu orgoliu, spre invidia nevindecată a lui Ion Barbu, locuința lui Pantazi : „locuia pe liniștita stradă a Modei, la catul al doilea al unei clădiri ce aparținea regelui Carol, la o franțuzoaică bătrînă care-i închiriase două încăperi, bogat mobilate în gustul greoi de acum cincizeci de ani, un salon în față și o odaie de dormit în fund, despărțite printr-un geamlîc înalt".

Strada Modei, astăzi „Pictor Grigorescu", este o uliță îngustă ce coboară din Calea Victoriei, strecurîndu-se pe lîngă Palat, spre Știrbei Vodă. Din ce a fost odinioară, strada n-a păstrat decît partea dreaptă. Cea de peste drum, unde a fost, pe vremuri, celebra tavernă a „Raiului" și unde nopți întregi am ascultat-o, în tovărășia lui Sahia, pe Galia Ferasovna, cîntînd romanțe dureros de dulci, nu mai există. Casa lui Pantazi însă, cu balconul ei de o aleasă feronerie, e în picioare, vestigiu venerabil al unui București care a fost. În curînd orașul va fi și mai frumos, cu piețe și bulevarde largi, cu monumente ilustre și fîntîni, sub un cer cum n-are nici un oraș din lume. Bucureștii ce vor fi...

Fără îndoială însă, va fi păstrat din orașul vechi tot ce reprezintă parfumul trecutului, farmecul lui scump și de neînlocuit.

În acest chip, trecutul se va logodi cu viitorul, spre slava și a acelora care au trecut, și a celor ce vor veni, în nesfîrșite șiruri de oameni, după noi.

AUREL BARANGA ■

Clujul nostru

Clujul ?

Să spunem ca într-un extemporal : fiecare om este unic, irepetabil; fiecare om are o biografie cunoscută, ușor de înregistrat, de descoperit și o biografie aparte care chiar dacă este decelabilă în datele ei esențiale, dincolo de cuvinte și formule în care ai impresia că se încadrează perfect, ea rămîne ceva nespus pentru care nu s-a inventat încă expresia potrivită cu care comunici la nivelul sentimentelor, al trăirilor. Din motive greu de explicat, există ca și în psihologia lui Moreno ființe care atrag, ființe care resping, ființe ce ne lasă indiferenți.

Și orașele sînt asemenea oamenilor...

Dincolo de ceea ce știi și simți mai rămîne ceva ce atrage, subjugă, inhibă sau respinge. Cu toate că despre oameni am mai încercat să scriu, despre Cluj-Napoca, în schimb mi-a fost frică. S-ar putea spune iarăși ca într-un extemporal : cetate universitară cu prestigiu bine consolidat în lume, cetate industrială, cetate de inimă a unei provincii care în peisajul românesc aduce rigoarea, sobrietatea, calmul, îndîrjirea în lupta pentru unitatea și gîndirea românească, chipul frăției adevărate dintre români, maghiari și germani...

Dar în spatele celor trei turnuri de pe emblema sa medievală, dincolo de străzile înguste vegheate de bronzurile lui Mihai și Matei Corvin, de statuia unui sfînt Gheorghe care de secole se chinuie să distrugă un inhibat balaur, dincolo de catedralele gotice sau de exuberanța blocurilor de azi, de studenții, savanții sau muncitorii ce-l înnobilează sufletul și chipul, Clujul mai înseamnă ceea ce au simțit pentru ei marii bătrîni ai Școlii Ardelene, Iancu, Caragiale, Blaga, Goga, Agîrbiceanu, Arghezi, Hațeganu, Pușcariu, Gaal Gabor, Miron Radu Paraschivescu, Fodor, Baconsky, Ladea și atîția alții...

Clujul, un mare oraș din România despre care nu am să pot scrie niciodată așa cum mă simt dator.

AUGUSTIN BUZURA ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Primim din partea Comitetului de partid orășenesc Cîmpulung Argeș : Pentru lămurirea problemelor ridicate în scrisoarea semnată de Dinculescu Iuliana de la Casa de copii Nămăiești, comuna Valea Mare, Pravăț, s-a format un colectiv care s-a deplasat la fața locului și a analizat unele aspecte ale activității desfășurate la Casa de copii. Concluziile desprinse au fost dezbătute de colectivul de muncă, din care a reieșit pe lîngă rezultate pozitive și unele lipsuri ca :

— Exercitarea unui control superficial din partea directorului asupra modului în care toți angajații își îndeplinesc obligațiile profesionale.

— Indisciplină în respectarea programului de lucru.

— O atmosferă încărcată din cauza stilului defectuos de muncă, precum și de atitudinea neprincipială a directorului Popescu Gheorghe față de unii angajați.

Cu prilejul acestei analize s-a dezbătut și cazul tovarășei Dinculescu Iuliana... Deoarece Dinculescu Iuliana a prezentat în ziua de 23 ianuarie 1977 actul de studii (n.r. — motivul pentru care i se desfăcuse contractul de muncă) înseamnă că s-au întrunit condițiile pentru valabilitatea contractului de muncă declarat nul, nulitatea fiind astfel remediată. În concluzie, urmează ca unitatea să revină asupra deciziei... și să mențină contractul de muncă încheiat prin decizia Nr... și modificat prin decizia Nr... Apreciem că tovarășul Popescu Gheorghe, directorul Casei de copii Nămăiești, a manifestat o atitudine neprincipială, a căutat cu orice preț înlăturarea angajatei din unitate, pentru a se „îmbunătăți" atmosfera din Casa de copii. Față de lipsurile manifestate, inspectoratul școlar l-a sancționat cu „Avertisment" urmînd ca odată cu încheierea anului școlar să fie eliberat din funcția de director al Casei de copii, iar biroul Comitetului comunal de partid l-a sancționat cu „Mustrare" pe linie de partid.

Mă numesc Zoltan Vaida, sînt maistru instructor la Liceul industrial nr. 3 din municipiul Satu Mare, și vreau să aduc la cunoștință pe această cale că, împreună cu elevii conduși de mine, mă angajez ca în condițiile actuale să confecționăm peste planul stabilit anterior, în timpul liber, ușile și ferestrele necesare unei locuințe. Am mai făcut un lucru asemănător și în timpul inundațiilor din 1970, astăzi m-am hotărît să-l fac din nou pentru a ajuta un cetățean al țării, care a avut de suferit în urma cutremurului.

În seara zilei de 4 martie mă aflam împreună cu soția la Sala Palatului, vizionînd un film. În momentul șocului seismic ne-am părăsit locurile în grabă, pierzînd astfel o servietă care conținea toate actele mele, o mare sumă de bani și alte obiecte personale de valoare : am rămas totodată și fără haine, fișele de garderobă aflîndu-se de asemenea în servietă. Cu toate eforturile făcute nu am reușit să o găsesc, și ne împăcasem cu ideea că toate cele conținute în ea s-au pierdut definitiv. Cu mare bucurie am primit după două zile vizita acasă a căpitanului de miliție Ioan Socîu de la circa 29, spectator ca și noi în acea seară, care mi-a restituit servieta intactă, cu toate actele și conținutul ei. Doresc pe această cale să mulțumesc din inimă acestui om care în momentul dezastrului și-a păstrat sîngele rece, acționînd și ajutînd cu cinste, luciditate și calm, niște semeni ai săi. **(Mircea Coman,** București).

Primim din partea Ministerului de Interne, Inspectoratul general al Miliției, Direcția economică :

„Aspectele semnalate în scrisoarea cititoarei **Ana Gabor** din Mangalia cu privire la gestionarul **Florian Leuce** s-au confirmat. Împotriva acestuia din urmă s-au luat măsuri legale, prin începerea urmăririi penale și efectuarea de cercetări pentru săvîrșirea infracțiunii de delapidare, cu extinderea verificărilor și sub aspectul legii nr. 18/1968. Ana Gabor nu este implicată în cauză, dar în mod nejustificat a refuzat de mai multe ori să se prezinte la invitația organelor de miliție pentru a da explicații suplimentare și a depune actele pe care le-a deținut, și care atestă nevinovăția ei. S-a confirmat faptul că Florian Leuce a încercat să o determine a recunoaște lipsa în gestiune, astfel încît acesta să nu figureze în dosar și să nu cadă sub incidențele legii nr. 22/1969".

Această scrisoare vă aduce la cunoștință că de curînd Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar are încă un frate mai mic : este vorba de cenaclul „Fiii muncii" al tineretului din satul Pleașa, județul Prahova, înființat în toamna anului trecut și format din elevi, studenți și tineri muncitori dornici de a împrospăta aspectul serilor dedicate tineretului din acest sat. Nașterea cenaclului „Fiii muncii" a fost determinată nu pentru că cenaclurile „se poartă", ci din dorința de a insufla tinerilor dragostea față de patrie, popor și partid, față de artă și cultură, folosind ca mijloace de exprimare poezia și muzica tînără, de a stimula tinerele talente artistice din sat, prin mobilizarea lor în rîndurile cenaclului. **(Dorel Pănoiu,** satul Pleașa Prahova).

După cum știm cu toții, nivelul de trai material și cultural al cetățenilor din mediul rural crește an de an : țăranii cumpără tot mai multe cărți, aparate de radio, televizoare De exemplu, în comuna mea, Căianu Mic, județul Bistrița Năsăud, aproape fiecare locuitor și-a cumpărat radio sau televizor, ori ambele. Întîmpinăm însă din păcate greutăți atunci cînd la aceste aparate apar defecțiuni : trebuie să le transportăm zeci de kilometri, pînă în orașul Dej, sau la cooperativa „Reteag", și nu e ușor să transportăm aparatele pe astfel de distanțe Propun de aceea cooperației din județ să studieze posibilitatea înființării unui atelier de reparații radio TV și în comuna noastră, sau măcar trimiterea ritmică, la date cunoscute, a unui atelier mobil. **(Alexandru Retegan)**

În aceste zile ale unei primăveri pe care cu siguranță n-o vom uita, printre sutele și sutele de cetățeni ieșiți pe străzile Capitalei, dornici să contribuie la redarea unei imagini cît mai frumoase orașului, se află și acești elevi de la Școala generală nr. 92 — clasa a VII-a C — fotografiați de mine în timpul unei astfel de acțiuni desfășurate în sectorul 2, Berceni. **(Nicolae Tokacsi)**

Vă scriu aceste rînduri cu rugămintea de a le publica, pentru că — zic eu — merită. În ziua de 27 martie (duminică) peste 2 000 de constructori au fost prezenți la toate punctele de lucru din județ. Astfel s-a lucrat din plin la 7 obiective economice aflate în construcție, obiective care vor fi gata înainte de termen cu una pînă la trei luni. Acesta este angajamentul nostru, al grupului de șantiere Sibiu. **(Maria Vasile,** Sibiu)

În legătură cu articolul „O școală civică a controlorilor inși" publicat în revista Flacăra nr. 7 — referitor la unele aspecte constatate și la magazinele Gostat din Piața Amzei, mezeluri și vinărie — primim din partea **Întreprinderii magazine Gostat București :**

„...conducerea a analizat activitatea șefului de unitate Constantin Oancea și a apreciat ca juste constatările controlului obștesc privind abaterile de la atribuțiile sale de serviciu — absența din magazin în timpul programului, în interes personal, precum și insuficienta preocupare de supraveghere a personalului unității... I s-a pus în vedere că repetarea acestor abateri va atrage sancțiunea disciplinară și schimbarea sa din funcție. În ceea ce privește faptul că tovarășa Elena Dinciu nu a putut prezenta actele doveditoare ale angajării, în cadrul întreprinderii noastre, aceasta s-a datorat faptului că la data efectuării controlului ea se afla în perioada de testare a cunoștințelor profesionale și perfectare a formelor de angajare..."

În ultimul timp centrul municipiului nostru este mereu mai puternic asaltat de o circulație intensă, în special mașini grele, autobuze, care au traseul numai pe artera principală. Multe dintre acestea, murdare și aflîndu-se într-o stare tehnică deficitară, împrăștie cu deloc dorită dărnicie mult fum, praf, producînd și foarte mult zgomot, începînd de la ora 5 dimineața. Este de neînțeles de ce aceste mașini trebuie să treacă neapărat prin centrul civic, cu atît mai mult cu cît de la barierele de intrare în municipiu există drumuri secundare directe care duc atît spre autogară cît și spre garaje. **(Alexandru Domenti,** Buzău)

Primim din partea Consiliului popular județean Bacău, Inspectoratul școlar :

„În paginile revistei Flacăra nr. 4/1977, a fost publicată o scrisoare a cititoarei Steluța Călugăreanu din municipiul Bacău, prin care sesizează că grădinițele cu program prelungit își întrerup activitatea o dată pe lună, pentru că educatoarele au cerc pedagogic și că între 1 iulie și 5 septembrie grădinițele sînt închise deoarece cadrele didactice sînt în concediu... Față de cele sesizate vă comunicăm : grădinițele cu program prelungit din municipiul Bacău funcționează conform reglementărilor în vigoare. Cercul pedagogic al educatoarelor nu-și desfășoară activitatea lunar, ci trimestrial... În ceea ce privește faptul că între 1 iulie—5 septembrie grădinițele se închid pentru a-și efectua cadrele didactice concediul de odihnă, arătăm că în timpul acesta grădinițele își întrerup activitatea o lună de zile pentru efectuarea lucrărilor de curățenie și igienizare a localurilor. În această perioadă o parte dintre educatoare își efectuează concediul legal de odihnă. Nu sînt situații cînd această perioadă să se prelungească la două luni..."

Sîntem un grup de cetățeni ai satului Poiana Mare, comuna Morunglav, județul Olt, și dorim să vă aducem la cunoștință următoarele : satul nostru Poiana Mare se află între satul Moroneși și satul Ghioșani, legătura dintre acestea făcîndu-se cu un drum necorespunzător, pe o distanță de circa 2 kilometri ; între satul Poiana Mare și Moroneși se află un drum de asemenea necorespunzător, pe o distanță de circa 3 kilometri. Atît în satul Poiana Mare cît și în Moroneși se află un număr de circa 150 angajați care fac serviciul în Balș. În fiecare zi numărul de angajați arătat mai sus face naveta cîte 4 kilometri dus și întors, indiferent de timp, pînă în comuna Morunglav, de unde să poată lua mașina. În satul Poiana Mare se mai află circa 60 de elevi care se duc zilnic la școala de 8 ani de la Moroneși, uneori prin noroaie, prin ploaie, prin viscol. Mai avem și necazuri în familii, atunci cînd se îmbolnăvește cineva și trebuie dus la dispensar. Sîntem convinși că nu este prea greu a se găsi o soluție în repararea drumurilor de care am amintit, asigurîndu-vă totodată că noi, toți, de la cel mai mic pînă la cel mai mare, vom ajuta la acest lucru cu brațe de muncă. (Scrisoarea este semnată de **Dumitru M. Teader,** împreună cu un număr de 45 de cetățeni)

Primim din partea Ministerului Turismului, în legătură cu scrisoarea adresată revistei de către Ion Banu din Focșani :

„Problemele semnalate au fost cercetate atît de Ministerul Turismului cît și de un colectiv al Comitetului județean de partid Vrancea, care au scos la iveală răspunzător de încălcarea repetată a legislației în vigoare ce reglementează angajarea personalului în unitățile socialiste de stat, s-a făcut șeful oficiului, Aftudor Ștefan. Acesta a numit în funcții de conducere operative (restaurant, hotel) și funcții gestionare (ospătari, bucătari, recepționeri) slab pregătiți profesional, unii cu condamnări și fără constituirea garanțiilor suplimentare. Stilul său de muncă a fost defectuos, în sensul că nu se consulta și lua hotărîri pripite, motiv pentru care nu s-a bucurat de prestigiu în unitate. Din dispoziția sa s-au făcut aprovizionări cu mărfuri industriale (haine de piele, covoare, carpete) motivînd că unitatea nu-și realiza sarcinile de plan la desfacerea cu amănuntul. Mărfurile au fost vîndute direct din magazie sau prin recepția hotelului, contrar legilor în vigoare.

Secretariatul Comitetului județean de partid Vrancea a hotărît : 1. Destituirea tovarășului Aftudor Ștefan din funcția de șef al Oficiului județean de turism Vrancea și trimiterea sa în producție. 2. Corpul unic de control financiar intern, împreună cu Miliția județeană, vor definitiva și stabili valoarea exactă a prejudiciului adus unității și vor urmări emiterea titlurilor executorii pentru recuperarea acestora. În același timp se vor întocmi dosare pentru organele de cercetare penală în situația în care se va descoperi existența unor elemente infracționale pentru gestionarii Popa Gheorghe și Banu Ion. 3. Organele de specialitate ale Consiliului popular județean și ale Ministerului Turismului vor asigura o perioadă de mai multe luni inițierea și îndrumarea personalului din această unitate.

Prin măsurile luate în continuare de noua conducere se va crea un climat sănătos de muncă și orientarea activității pe un făgaș bun.

De aproape 20 de ani există în Piața Operetei unitatea alimentară cu autoservire nr. 3, în care pe lîngă articole alimentare preambalate are — mai bine zis avea — și un raion de dulciuri și cafele. Nu știm din dispoziția cărui organ de care aparține această unitate, cafeaua a fost mutată la un alt magazin, ce se află în blocul turn de lîngă Cotețăria „Operetа", astfel că dacă un cetățean vine să cumpere de la autoservire, pentru cafea trebuie să se ducă la celălalt magazin unde să piardă un alt timp, la o altă casă, pentru un singur articol. Credem că această măsură nu vine în sprijinul cetățenilor din străzile Apolodor, Vinitori, Antim, Poenaru-Bordea, Artei, Sfinți, Apostoli etc., al căror ecou mă fac și eu găsesc măsura luată ca nejustificată. **(Eugeniu Nicolescu,** București)

Din partea Comitetului municipal de partid Galați :

Cu privire la scrisoarea cititoarei **Maranda Mizea,** prin care aceasta arăta că de doi ani nu își poate găsi un serviciu — scrisoare trimisă nouă spre rezolvare — vă comunicăm : cele semnalate în scrisoare au fost discutate de conducerea Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Galați. În funcție de pregătirea sa i s-au oferit mai multe locuri de muncă : Cooperativa „Muncă și artă", la țesut covoare persane ; Întreprinderea „Avicola" ; I.C.V.A. Galați ; Fondul plastic ; U.J.C.C. — Galați ; Întreprinderea „Piscicola" ; Complexul de legume și fructe. Nu a fost însă de acord cu nici unul dintre aceste posturi, pe motiv că dorește un loc la o creșă, cămin sau cantină. I s-a recomandat să urmărească la Oficiul de repartizare a forței de muncă un asemenea post cînd se va elibera".

Vă scriu numai cîteva rînduri pe care vă rog să le publicați pentru că, și noi, cei de la S.M.I.L. Vînju Mare, încheiem acest trimestru cu o realizare suplimentară a producției echivalentă cu circa 800 000 lei, angajamentul pe primele trei luni fiind suplimentat cu 300 000 lei. Beneficiul suplimentar este de 285 000 lei. Atîta am avut de spus, **(M. Tătăroiu)**

Primim din partea Direcției de poștă a municipiului București :

„În urma sesizării cititorului **Cristina Maria** apărută în revista FLACĂRA nr. 13/1977, prin care aceasta își manifestă nemulțumirea pentru faptul că Oficiul nr. 10 nu îi achită și pensia soțului, vă informăm că în conformitate cu prevederile instrucțiunilor P.T.T.R. în vigoare, pensiile și ajutoarele sociale se achită personal destinatarilor specificați pe mandate, la adresa indicată, sub semnătură și prin identificarea cu buletinul de identitate. Totodată vă informăm că achitarea pensiei altei persoane decît destinatarului se poate efectua numai pe bază de procură legalizată prin Notariatul de Stat, iar în cazul cînd se află în posesia acesteia, achitarea se face numai la sediul unității P.T.T.R. În ceea ce privește ora la care se prezintă factorul poștal al domiciliul petentei pentru achitarea pensiei, vă facem cunoscut că aceasta nu poate fi aceeași în fiecare lună, deoarece este în funcție de numărul trimiterilor pe care le are de distribuit în ziua respectivă".

Familia Varvarici din strada Moldoviței nr. 8, blocul EM 5, sc. 4, avînd doi copii, s-a hotărît să se despartă împărțind copiii și bunurile. Tatăl a oprit copilul cel mic, în vîrstă de 5 ani, rămînînd în casă ; mama, împreună cu copilul cel mare, a plecat nu se știe unde — totul fără vreo hotărîre judecătorească. La începutul lunii noiembrie m-am trezit cu Varvarici Marieta, mama copilului și verișoara mea bună, că vine la mine cu acesta spunîndu-mi că i-a înscris tot la școala unde fusese înainte, rugîndu-mă în același timp să țin copilul la mine cîteva zile, pînă cînd termină cu mutatul, anunțîndu-mă totodată că și-a reluat serviciul. De atunci nu s-a mai întors nici pînă azi. Am anunțat tatăl copilului, acesta nici s-a vrut să audă, spunîndu-mi că de cei 1-am primit în casă. M-am adresat la diverse forumuri, nu am primit lămuriri satisfăcătoare, acestea trimițîndu-mă dintr-un loc în altul. Aș vrea să spun că aș fi oprit eu definitiv copilul dar situația nu-mi permite, dat fiind că sînt văduvă de 15 ani, crescîndu-mi singură fata care a împlinit acum 19 ani și se pregătește să dea la facultate, întreținîndu-mi, de asemenea, mama în vîrstă de 70 de ani. **(Rozalia Velciov,** București)

Sîntem un grup de familii, locuitori învecinați cu fabrica de produse zaharoase „Cerna" Drobeta-Turnu Severin, și vă scriem despre o situație neplăcută ce există de mai mult timp în această zonă, și care nu s-a putut rezolva pînă astăzi : în mod sistematic, mai ales în timpul schimburilor 2 și 3, fabrica emană în atmosferă un fum gros care depune o mare cantitate de funingine pe case și în curțile noastre, murdărind rufele întinse la uscat, intrînd în încăperi, pînă și păsările și animalele gospodăriei arată toate de un gri-murdar. Această funingine este rezultatul arderii incomplete, aceasta ducînd implicit și la un consum sporit de combustibil, funinginea reprezentînd carbonul pur din combustibilul consumat. Faptul, cred eu, consumul o abatere față de prevederile Decretului 620 1973 privind economisirea și folosirea rațională a combustibililor. Poate că prin citirea acestor rînduri organele în drept vor lua măsurile ce se cuvin. (Semnează **un număr de 15 familii din Drobeta-Turnu Severin)**

Urmărim cu mult interes reportajele apărute în coloanele revistei Flacăra, printre care și unele dedicate unor anumite localități. Noi locuim într-o comună pe locul căreia s-a dat una dintre cele mai mari bătălii ale lui Mihai Viteazul cu turcii și tătarii, în 1595; tot de istorie am fost marcați și în anul 1907 — există la noi mulți longevivi, precum Lucreția Fudulu, în vîrstă de 103 ani, alții de 80 și 90 de ani, participanți la răscoală — am contribuit cu toții în anii construcției socialiste la înflorirea înnoitoare a vieții sătenilor, ca credem că ar trebui să se scrie și despre comuna noastră ; Stănești, Ilfov. **(Alexandru Stăncescu)**

Primim de la I.A.P.L. „Central" sect. VI

Ca urmare articolului apărut în Revista Flacăra din data de 20 ianuarie 1977, intitulat BOX LA GAMBRINUS, în care se relatau o serie de grave abateri ale personalului din restaurantul Gambrinus din subordinea IAPL-ului Central, conducerea acestei întreprinderi a dispus o anaiză atentă a cazului.

S-a constatat astfel că cele relatate în revistă sînt adevărate și chiar în cazul în care clientul a fost recalcitrant și cam amețit de băutură, nimeni nu dă dreptul unui lucrător de comerț să facă asemenea abuzuri.

Pentru faptele petrecute la restaurantul Gambrinus în ziua de 12 ianuarie 1977, conducerea IAPL Central a luat următoarele măsuri :

1., Apostol Dumitrache, șef unitate Gambrinus a fost penalizat cu 1 treaptă pe 1 lună (ianuarie 1977).

2. Obaciu Ion, ospătar, autor al faptelor, i s-a desfăcut contractul de muncă cu art. 130 lit. „i" din Codul Muncii ;

3. Viorel Drăgoi, ospătar — pentru că nu a ajutat la aplanarea conflictului și nu și-a temperat colegul de serviciu, penalizat cu 10% din retribuția pe luna ianuarie 1977.

4. Dimitrof Jeleascu, șef sală, ce avea datoria de a supraveghea personalul din subordine și a lua măsuri ca servirea clienților să se desfășoare în condiții civilizate, i s-a desfăcut contractul de muncă.

Cazul petrecut în seara zilei de 12 ianuarie 1977 a fost preluerat cu întreg colectivul de lucrători din cadrul IAPL-ului Central. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat.

POȘTA REDACȚIEI

Nicolae Rădoi — Constanța. S-a declarat recurs extraordinar și s-a trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

Grup de asistente și surori — Spitalul județean Slobozia-Veche. Dacă doriți să vă ajutăm, reveniți cu amănunte și nu uitați semnăturile.

Catinca Damian — sat Ionășeni, com. Trușești (Botoșani). Adresați-vă U.J.C.A.P.-Botoșani.

Ion Bărbulescu — București. Scrieți-ne unde i s-a repartizat locuința soției.

Elena Iurciuc-Andrei — București. Emoționante scrisorile trimise soțului dv., dar nu sînt publicabile.

Eduard Jacomin — Cîmpulung-Argeș. Procuratura Generală constatînd că sesizarea este întemeiată, a declarat recurs extraordinar fiind trimis pentru judecare Tribunalului Suprem.

Maria Lungu — Galați. Comisia de specialitate din Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă a stabilit că aveți capacitatea de autoservire păstrată, ceea ce nu justifică încadrarea în gradul I de invaliditate.

Maria Gh. Popescu — București. Scrieți-ne numele și adresa proprietarului.

Grup de tineri — Făgăraș. Ați trimis o copie nesemnată.

George Dincă — București. Trimiteți cartea prin poștă sau, dacă puteți, veniți la redacție.

Viorel Covaci — Dumbrăveni. Puteți lua legătura cu inventatorul Iancu Scutașu-Comăneanu telefonîndu-i la nr. 49 13 63.

MARGA NEDELEA ■

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă semnați!

Mare și am început să construiesc obiective industriale și culturale : Unio, I.T.A., boiangeria, tipografia, autoservice-ul, Fabrica de îngrășăminte chimice, restaurantul, cinematograful «Luceafărul»". Acum și-a format o echipă din dulgheri de la alte loturi și și-a putut da seama repede că sînt oameni aleși, adică buni și foarte buni, ca Gheorghe Dan, Alexandru Szabo, Iosif Vaida, ca toți ceilalți.

Sîntem nevoiți să ne deplasăm mai în adîncimea frontului de lucru, pentru că între timp betonul care se toarnă ne-a ajuns la picioare ; curge ca o lavă vulcanică, o magmă blîndă, care nu vine să ucidă, ci să întemeieze o fundație solidă, pe care se vor sprijini zece etaje, cam 50 de apartamente în care oamenii să locuiască fără spaimă, să doarmă în liniște, să poată visa în liniște. În acest scop, adică pentru a dura aici, în București, blocuri trainice, a venit și oșanul Vasile Rus, om mărunțel, plin de forță, cu casă și 7 (șapte) copii tocmai în comuna Gherța Mare, acolo unde, pe măgurile calme ale Oașului, mai poți vedea și astăzi chipurile vechilor daci.

— Am venit, zice, pentru că și pe noi ne-a ajutat Bucureștiul.

— Cînd, Rus baci ?, îl întreb.

— Păi cînd o fost inundația aia mare, din '70. Atunci ni s-au răsturnat și nouă casele, cu apa. Am primit ajutoare atunci din toată țara. Cum era să nu venim ? Că doar români sîntem.

Prezența lui Vasile Rus aici, în aceste momente de fierbinte construcție și reconstrucție a Capitalei, ne demonstrează vechimea și tăria noastră pe aceste pămînturi. Peste ele au trecut năvăliri și dezastre, dar neamul ales al românilor s-a ridicat de fiecare dată cu noi forțe, și-a reînălțat așezările și au durat peste timp. S-a ridicat cu forța miraculoasă a fierbii care sparge stînca, a firului de apă care perforează munții. „Eu, zice Vasile Rus, n-am prea putut să învăț carte. Vreau mult însă ca feciorii mei să fie toți școliți, chiar dacă vor fi muncitori sau intelectuali. Al mare, Ion, are 17 ani și învață la Livada. Iese acum tehnician agricol. La Rătești mai am încă doi băieți la școală. Cei mai mic copil, Titiana, are 4 ani. E la grădiniță. Toți învață bine, constat aceasta după carnetele de note, pe care le consult cînd ajung acasă. În lipsă, l-am rugat pe directorul școlii din Gherța Mare să-i supravegheze ; să le fie dascăl dar să le fie și un bun îndrumător în viață. Că doar acesta e rostul școlii. Directorul mi-a promis că va face totul ca să iasă oameni de nădejde".

În zilele mai puțin favorabile constructorilor, cu ploi puternice, sătmărenii, spuneam, nu s-au oprit nici măcar pentru cîteva ore. Maistrul Gheorghe Tinca ne spune că în acele zile, cînd ploua cu găleata, ei au turnat nu mai puțin de 134 mc pe zi. Cum ? Au organizat echipe de muncitori care lucrau o oră, două, pe urmă intrau să se adăpostească în baracă, se mai zvîntau, trăgeau o țigară și iar țeseau la muncă.

Filiop Adalbert este unul dintre cei mai tineri, dar și dintre cei mai buni dulgheri. Are 29 de ani, s-a născut în Tămășeni, comuna Batarci (Satu Mare) și are și el trei copii acasă. Cel mai mare are 4 ani, cel mai mic — opt luni. Locuiește cu familia într-un apartament din cartierul „14 Mai". Vă mai amintiți de 14 mai 1970 ? Este data cînd sătmărenii au cunoscut, ca și bucureștenii la 4 martie 1977, urmările unui dezastru, ale inundațiilor. Data aceea a devenit numele unui nou cartier de locuințe, al unei noi așezări în care viața a renăscut și se continuă cu mai mare patimă. Așa cum se va numi probabil și acest mare și impetuos cartier de locuințe al Bucureștiului, cartierul Solidarității, pe care îl ridică acum aceste șantiere ale solidarității, constructori veniți din 19 județe ale României. Va fi dovada cea mai grăitoare că viața a învins, că dezastrele ne pot lovi, dar nu ne pot înfrînge niciodată.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Lucruri mari, lucruri mărunte, întîmplări care spun că viața merge înainte

După-amiază frumoasă de primăvară. Dinspre grădinile cartierului vine un miros proaspăt de muguri și pămînt udat de curînd. În spatele unui bloc din șoseaua Giurgiului, printre găleți, gropi cu var, cîteva cărămizi ațîvuite cu grijă și schele, recuzită de șantier în lucru, cîteva fetițe au descoperit un petic de iarbă și-l exploatează cu înțelepciune: „Tu stai lîngă stîlpul acela, Ruxi lîngă copac și eu cu Gabi rămînem aici. Dar să n-arunci mîngea prea tare". Din cînd în cînd, vezi cîte un locatar opintindu-se cu o găleată din plastic plină cu apă într-o mînă și cu un covor în cealaltă. Privit în înaltul său, blocul apare pictat viu cu rufe, haine sau carpete întinse pe balcoane. Este unul dintre blocurile care și-au primit locatarii cu mult mai devreme. Sinistrați. „Cuvîntul sinistrat nu-și mai are rostul și sună chiar rău. Avem o locuință, nu un adăpost. Avem mobilă și acum începem să le avem pe toate cele ale noastre. Ne recăpătăm adică obișnuințele, lucrurile mărunte care, de obicei, trec neobservate; mai cumperi un bibelou, o carte, deschizi televizorul, cobori repede și faci o cumpărătură, aici la doi pași. Toate astea și foarte multe altele încă înseamnă o viață normală". Bărbatul care îmi spune aceste cuvinte este cărunt, aproape de vîrsta pensiei, se numește Constantin Iordache și are repartiție pentru apartamentul numărul 2 încă din 6 martie.

— Și care ar mai fi semnul că viața se desfășoară normal ?

— Fetițele pe care le vedeți jucîndu-se afară alături de constructorii care se grăbesc să termine mai repede blocul. Este un semn. Sau faptul că dimineața plecăm la serviciu, că după-amiaza ne gospodărim ca și înainte, fiecare după ale lui, că nu ne mai întrebăm, ca în 5 martie, ce va fi.

— Cum a fost prima zi de serviciu ? Cum v-au primit colegii ?

— Plini de omenie. Nu o milă. Nu o milă care să jignească, ci înțelegere. Unul dintre ei, Nicolae Mateescu, m-a îmbrățișat de sus pînă jos, pentru că nu mai rămăsesem decît cu pijamaua și un pantof. Mă întreb acum dacă și ăla era al meu. Încolo toate au venit firesc. Firesc spun acuma, dar nu visam o clipă să primim o nouă locuință mobilată atît de repede. De fapt, acesta a fost primul semn că viața noastră va fi ca înainte: omenia statului, omenia secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omenia celor care ne-au ajutat mereu, din prima zi. Vă închipuiți : repartiție la numai două zile ! Este extraordinar.

— Ați stat în strada Galați, dacă nu greșesc ?

— La 33. Înțeleg ce vreți să spuneți. Stăteam în centru. Și îmi făceam cumpărăturile tot acolo. Acum le fac în Piața Progresul. Nici o diferență, ba aș putea spune că sînt zile cînd piața aceasta este mai bine aprovizionată ca altele. Soția mea vă poate spune mai exact.

— Într-adevăr, găsim de toate, aprobă soția lui Constantin Iordache și ești servit cu multă amabilitate. Desigur, nu le-am spus că sîntem veniți acum, mutați proaspăt. Am început să ne cunoaștem și vecinii, ne întîlnim dimineața la lapte, la pîine, ne ajutăm unii pe alții, ne mai împrumutăm cîte ceva. La început, ne-am acomodat mai greu cu casa. Parcă nu era a noastră, dar vorba ceea, omul sfințește locul. Încet-încet, ne completăm golurile : un tablou, o haină, ceva veselă. Sîntem sănătoși, asta e important.

★

Cînd sună la apartamentul numărul 8, imediat se aude dinăuntru un lătrat și odată ușa deschisă un cocker splendid te ia în primire și te adulmecă constiincios. Apoi, văzîndu-te așezat în fotoliu, se apropie cu un ciorap în gură și te privește lung, așteptînd.

— Hera, vino încoace. Are chef de joacă, îmi explică gazda. A avut noroc, a

scos-o un om de inimă din dărîmături.

Familia Barbu a locuit în strada Poenaru Bordea. N-au mai găsit decît motorul de la aspirator, bucăți din frigider și un ceaișaf. Casa este acum mobilată cu gust, intim, o bibliotecă Dana, mochete, fotolii, recamier...

— Prietenii ne-au spus că avem biblioteca prea goală, mărturisește Elena Barbu. De fapt era goală de tot. Dar ne-au adus fiecare cîte două, trei volume, nu le-am aranjat încă. Au fost toți foarte aproape de noi. O colegă de serviciu m-a însoțit peste tot la cumpărături, m-a ajutat la aranjat. Cînd am văzut toată casa aranjată nu-mi venea să cred. Mă simțeam oarecum străină, copiii la fel, soțul e mai mult plecat în deplasare. Ne-au ajutat foarte mult și rudele și prietenii, dar mai mult decît toți, ajutorul cel mai mare ni l-a dat statul. Nu știu dacă vom reuși vreodată să mulțumim cum se cuvine pentru ce am primit, pentru că în cîteva zile avem un cămin. Treptat se șterg toate urmele. Sîntem iar oameni. Noi nu prea sîntem obișnuiți cu schimbările. Ne gîndim fiecare pas și nu lăsăm nimic la voia întîmplării și odată luată de la început viața este aceeași. Băiatul cel mic, Bujor, vrea să dea la Arhitectură după ce termină liceul și, pînă una, alta, s-a apucat să reconstituie niște tablouri din familie. Celălalt este la facultate, mai are doi ani, sîntem sănătoși și, firește, muncim.

Bujor, băiatul cel mic, viitor arhitect, deocamdată elev în ultimul an de liceu, pictor amator, judocan și cîntăreț folk, a primit de la mama sa, chiar azi, o bluză. „E ziua mea și este primul cadou în casă nouă. Însă marele cadou este casa. Pentru mine este un motiv în plus să fac Arhitectura. E nevoie de case, însă, trebuie să-mi termin liceul. M-am obișnuit și cu străzile cartierului, mi-am descoperit și colegi de școală aici. Mai vreau să refac din amintire tablourile bunicilor și chiar ale străbunicilor, este foarte greu, dar țin mult la ele. Ne-au rămas puține nimicuri, unul este obiectul acesta pe care îl vedeți pe bibliotecă. E o pușculiță din Banat (noi sîntem din Lugoj), o pușculiță cumpărată de bunicul meu. Se numește Puiul tîrgului și este din lut ars. N-a avut nimic. E un lucru mărunt, dar pentru mine înseamnă foarte mult. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o remarcă extraordinar de adevărată cînd a spus că oamenii au nevoie și de lucrurile acelea mici, care fac atmosfera unei locuințe și care, în timp, capătă personalitatea ta. Cînd ai timp să te gîndești la ele, înseamnă că e bine.

★

Primul lucru cumpărat de familia Stănică de la apartamentul 97, scara 3, a fost un polonic. E drept că, în scurtă vreme, la vreo două ore, au mai cumpărat un pachet de Dero iar la librăria Toporași au găsit și romanul „Trei dinți din față", al lui Marin Sorescu. Încolo totul este pus la punct, curat pînă la pedanterie, iar culorile predominante sînt cele pastel-vioi.

— Noi avem cam patruzeci și ceva de ani, îmi spune Pompiliu Stănică. Sîntem optimiști și modești. Muncim și, cît putem, atîta facem. Dar ce a făcut statul nostru ca să ne ajute, adică să ne dea tot ce am pierdut în douăzeci de ani de muncă, depășește orice închipuire. Ne dăm seama că efortul este imens. Cînd am primit cheile apartamentului, ni s-a dat și un buchet de flori, un amănunt de care oricine putea să nu țină seama. Pentru noi era însă semnificativ. Era simbolul căldurii de care fiecare avea nevoie în acele momente.

— A trecut mai bine de o lună de cînd ați primit cheile.

— Și ne continuăm viața. Ne-am schimbat unele obișnuințe, ne facem, de pildă, cumpărăturile la piața Progresul, soția mi se pare că și-a găsit un confor foarte bun. Fetița este plecată acum în vacanță, la bunici, la Cîmpulung Argeș. Apropo de fetiță. Învață la școala Vasile Alecsandri, lîngă catedrala Sf. Iosif, și imediat cînd a început școala, la apelul diriginței ei, s-au oferit mai multe familii s-o țină pînă la vacanță pentru că noi stăteam la rude în Baltă Albă și era departe. A stat la familia Sandu, aproape de școală, pînă s-a terminat trimestrul. Pe urmă a plecat în vacanță. Cînd o să vadă casa aranjată și o să-și găsească și păpușile care le-a primit cadou între timp, vă închipuiți ce bucurie pe ea !

— Cum vi se pare cartierul în care v-ați mutat ?

— N-am avut prea multă vreme de plimbare. Treburile obișnuite, cumpărăturile și încolo încercăm să aranjăm în casă totul cît mai bine. Dar, după cîte îmi dau seama, partea aceasta a orașului este în plină sistematizare și, desigur, nu peste multă vreme șoseaua Giurgiului va fi un loc foarte căutat al Bucureștiului. La doi pași Sala Polivalentă și Parcul Tineretului, iar magazine peste tot.

— Ați început să vă cunoașteți vecinii ?

— Sîntem niște oameni foarte sociabili. Dincolo, în blocul Nestor unde am stat, eram cu toți locatarii o mare familie, ne cunoșteam de multă vreme și ne ajutam, ne făceam vizite. Mulți dintre ei nu mai sînt. E dureros și imposibil de uitat. Ceilalți au primit, ca și mine, casă. De exemplu, familia Grigorescu pe care am văzut-o fotografiată în Scînteia. O să le facem o vizită. Probabil că și aici în bloc, după ce o să ne mai obișnuim unii cu alții, o să fim cu toții o mare familie.

— Deci toate sînt bune la noua adresă ?

— Foarte bune. Mai sînt cîteva detalii ca de pildă însăși adresa. Trebuie să ne facem mutația la miliție. Trebuie să intrăm în legalitate cu plata luminii, a apei, a gazelor. Însă pînă nu se definitivează contractele la ICRAL, nu putem face nimic. Dar se vor rezolva desigur și lucrurile astea.

★

Pentru soții Ion și Zoe Gociman lucrurile stau mai simplu.

— Am primit casă imediat, îmi spune Ion Gociman. N-am pierdut mobila, deși am stat în blocul Dunărea. Deci mai rămîne să reparăm ce mai e de reparat și totul este în regulă. Am fost bucuroși cînd a venit și fata acasă. A stat la o mătușă pînă și-a terminat lucrările, este în anul trei la Politehnică, iar acum, vedeți bine, facem gospodărie.

— Am trecut prin destule necazuri, intervine și Zoe Gociman, și ne-am refăcut. E drept că, fără omenia statului nostru, nu știu ce ne făceam. Încolo este vorba de o schimbare oarecum geografică. Bulevardul Magheru, piața Amzei au devenit șoseaua Giurgiului și piața Progresul. Asta nu înseamnă mare lucru.

— Ați mai trecut prin partea aceasta a orașului vreodată ?

— Eu nu. Soția ajunsese pînă la Șura Mare, lîngă Bellu, la o rudă. A fost o premieră cum s-ar spune. Dar aici este foarte multă verdeață și aer curat. Apartamentul este frumos și casa trainică. Nu ne mai dorim decît încheierea contractelor ca să ne putem trece în buletine noua adresă.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Cu fruntea sus, „1 Mai" Ploiești raportează recuperarea tuturor pagubelor și o producție suplimentară pe luna martie de peste 8 milioane de lei

Parcurgînd halele și platformele întreprinderii, cea mai mare din județ, renumită producătoare — pentru țară și pentru export — de utilaj petrolier și chimic, nu-ți trebuie cine știe ce perspicacitate pentru a te lămuri, de la primii pași, că „1 Mai" Ploiești a reprezentat unul din acele locuri în care seismul din 4 martie a lovit cu furie. Dar nu te lămurești după dărîmături și nici după conducte sparte, să zicem, ci după mirosul de vopsea proaspătă și după tencuielile recente, căci oamenii uzinei, mobilizați în mod exemplar de comitetul de partid, în jurul cărula s-au adunat, ca la o comandă nerostită, nu doar cei 3 000 de comuniști ai întreprinderii, ci toți lucrătorii, au îndepărtat repede urmele catastrofei, luni, 7 martie, la ceasul schimbului de dimineață, unitatea funcționînd la întreaga capacitate și în condiții de deplină siguranță a producției. Pagubele, semnalate în diverse compartimente, însemnînd clădiri năruite, utilaje compromise, materii prime devenite inutilizabile și producție oprită din mersul ei firesc, au fost evaluate la cîteva zeci de milioane de lei, dar abnegația și energia de care au dat dovadă lucrătorii întreprinderii, ziua și noaptea deopotrivă, au făcut ca pînă la 1 aprilie daunele să fie îndepărtate. Sectorul mecano-energetic, de exemplu, a lucrat fără întrerupere toată săptămîna de după 4 martie, inginerii Florea Pietricică sau Valentin Celescu, tehnicianul Badea Busuioc, secretarul de partid, sau muncitorul specialist Dumitru Ionescu uitînd pur și simplu drumul către case, rămînînd în uzină atîta vreme cît a fost nevoie de dinsii. Adică tot timpul. La tratamente termice, lucrătorii secției au stat de veghe zi și noapte, au golit instalația, evitînd astfel pericolul unei coplesitoare explozii, dar oamenii, în frunte cu șeful de atelier Traian Burduloiu, au considerat perseverența și devotamentul lor ca o chestiune normală, la „1 Mai" din Ploiești eroismul muncitoresc, materializat în utilaje și instalații care au dus departe faima industriei petroliere românești, fiind o poveste veche și confirmată, pe care seismul n-a făcut decît s-o întărească, oferindu-i dimensiunile frumuseții morale a oamenilor, ale forței extraordinare a comuniștilor de a răpune, prin muncă, seriozitate și abnegație, celo mai mari greutăți. Dulgherul Alexandru Anton, fierarul betonist Ion Marinică, lăcătușul mecanic Gheorghe Bucur, maistrul Dumitru Popescu, lăcătușul constructor Pavel Guțu, șeful de echipă Vasile Drăgoi sau sudorul Gheorghe Brujban, ultimii doi din secția utilaj complex, au rămas în uzină în schimburi prelungite uneori pînă la 12 ore, la turnătoria de oțel, ca să dăm un alt exemplu, fiind repede recuperate 60 de tone de piese turnate, la confecționarea cărora și-a adus contribuția, punînd interesul întreprinderii înaintea interesului personal și nelăsîndu-se pradă amărăciunii pricinuite de dărîmarea completă a casei sale, comunistul Vasile Duță, sudor curățitor.

După opinia secretarului comitetului de partid al unității, harnicul și neobositul Toma Oprea, exemplele de acest gen ar putea continua pînă la epuizarea numelor tuturor comuniștilor întreprinderii, ai tuturor lucrătorilor, încercarea de după 4 martie demonstrînd, prin fapte concrete de muncă și eroism, patriotismul și puterea de sacrificiu a oamenilor uzinei. S-a lucrat duminicile, s-a lucrat în schimburi prelungite, nimeni nu s-a plîns și nimeni n-a cerut favoruri. Ordinea și disciplina din secții au fost pilduitoare, la capătul unui minunat efort colectiv „1 Mai" putînd să raporteze țării, cu fruntea sus, nu doar recuperarea, pînă la sfîrșitul lui martie, a tuturor pagubelor, ci și o producție suplimentară de 8 milioane de lei, în condițiile în care, firește, obligațiile la export ale întreprinderii, dintre cele mai pretențioase, au fost respectate cu strictețe.

Deși a avut multe necazuri în curtea proprie, întreprinderea despre care scriem a găsit resurse să-i ajute și pe alții, înscrîndu-se ca o verigă importantă în lanțul solidarității muncitorești care a unit — după traiectoriile cele mai diverse — toate județele țării, toate unitățile industriale. La un ceas la care unii dintre furnizori, ei înșiși afectați de cutremur, și-au ținut cuvîntul dat, „23 August", spre exemplu, expediind în grafic motoarele și grupurile electrogene contractate, „1 Mai" din Ploiești a trimis cu promptitudine stîlpi metalici pentru consolidări către Uzina de pompe din București, zeci de tone, dacă nu chiar sute, a căror confecționare era prevăzută în 2 săptămîni de grafic normal, dar care au fost gata de drum, prin străduința lucrătorilor prahoveni, angajați în schimburi prelungite, în numai 36 de ore. O serie de dulgheri, sudori, lăcătuși și zidari ai unității au participat și participă la finisarea și darea în folosință, cu mult înainte de termen, a blocurilor de locuit din cartierul ploieștean Vest. Greiferele de la „1 Mai", împreună cu personalul lor, au contribuit la înlăturarea urmelor seismului pe străzile orașului și la demolări. Au fost trimise la Combinatul chimic de la Valea Călugărească importante cantități de construcții metalice, grinzi, stîlpi și așa mai departe, precum și echipe de specialiști care să ajute la repararea și consolidarea halelor. Același tip de echipament a fost expediat și la București, la consolidarea Pavilionului expozițional din Piața Scînteii, edificiu a cărui imensă cupolă, produsă la „1 Mai", a trecut proba grea a cutremurului cu nota foarte bine. Sudorii uzinei au lucrat, zile și nopți, la restabilirea integrală a circuitelor electrice ale orașului, după care s-au întors la locul lor obișnuit de muncă fără ca vreunul să facă, din ceea ce fusese cu adevărat eroism muncitoresc, o laudă sau un titlu de glorie.

Luni la amiază, în momentul trecerii noastre prin întreprindere, la „1 Mai" se lucra cu toate motoarele în plin, după orarul muncii serioase, al destoiniciei și depășirilor de plan.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Din Războiul pentru independență (X)

RAHOVA

● Începe ultimul act al zguduitorului spectacol războinic la care din toate părțile se privea cu luare aminte ● ● Din raportul generalului maior Arnoldi ● ● ● Acte de bravură ale flotilei românești ● ● ● ● Cooperarea de arme româno-rusă ● ● ● ● ● Opiniile generalului Meyendorf despre vitejia dorobanților

Prin neîndoielnica putere a împrejurărilor deci Plevna — pînă atunci un nestiut orășel din Bulgaria — devenise nodul înfricoșatei activități militare ce de șase luni se desfășura în răsăritul Europei ● Începe ultimul act al zguduitorului spectacol războinic la care din toate părțile se privea cu luare aminte ● Ultimele pregătiri : generalul Racoviță ia comanda diviziei a IV-a, divizia care a suportat greul operațiilor de pînă acum și a dat cele mai multe jertfe, atît în luptă cît și în timpul lucrărilor de fortificare ; colonelul Angelescu este numit șef al corpului de observație de la Calafat și divizia a IV-a primește ordin de a trece în bivuacuri înaintea satului Verbița. Linia de împresurare de pe tărmul stîng al Vidului se întărește cu trei divizii de infanterie. Se plănuiește o viguroasă acțiune din partea acestor forțe pentru blocarea lui Osman pașa la Plevna prin tăierea oricărei comunicații cu cei din afară. Pe principala cale de comunicație : Sofia—Ohranie—Teliș, trei sînt întăririle ce trebuie cucerite ; Dolny-Dubnik, Gorny-Dubnik și Telis. Asaltul se hotărăște a începe pe 12 octombrie. Pe malul drept aveau să se declanșeze atacuri demonstrative asupra Plevnei pentru a-l împiedica pe Osman pașa să trimită întăriri obiectivelor ce aveau să fie atacate. Românii urmau să atace poziția Dolny-Dubnik unde turcii aveau 3 000 oameni de infanterie cu patru tunuri, Brigada de roșiori cu bateria călare și 2 regimente de cavalerie rusească înaintaseră pînă la 7 dimineața la 2 kilometri de Dolny-Dubnik. Turcii deschizînd focul din trei redute. Artileria aliată deschide focul și sub acoperămîntul ei brigada de roșiori și un regiment de husari năvălesc și pun pe fugă un detașament inamic ascuns în porumbul din dosul unei înălțimi. Tirul din redutele turcești nu încetează ; cavaleria se oprește. Detașamentul Arnoldi se retrănșează și deschide focul asupra inamicului de la 500 metri. Alte trupe românești executau atacul demonstrativ asupra Plevnei. În luptele de aici cad uciși locotenentul Rosetti, colonelul Budișteanu, locotenent-colonelul Sișman, căpitanul Albu, locotenentul Ostian, sublocotenentul Vlădescu și foarte mulți soldați sînt răniți. Cad pe rînd Gorny-Dubnik, Dolny-Dubnik și după patru zile Teliș. Comunicațiile lui Osman pașa cu Sofia și Ohranie sînt tăiate. Toată întinderea șoselei Plevna –Sofia pînă la Iablanița este acum în stăpînirea armatei aliate ● Din raportul generalului maior Arnoldi : „Îmi permit a aduce la cunoștința M.V. că în cele șapte zile de activitate ale trupelor detașamentului meu înaintea Dolny-Dubnikului, toate părțile de armată română, infanterie, artilerie și cavalerie, și-au făcut datoria cu multă abnegațiune și-au fost de mare folos : infanteria a trebuit să stea patru zile de-a rîndul în retrașamente fără să poată aprinde focuri noaptea ; cavaleria a împlinit toată misiunile ce i-au fost încredințate cu o preciziune și o repeziciune minunate ; toate recunoașterile mai ales au fost făcute fără cea mai mică greșeală, artileria a stat sub focul a trei redute, pricinuind vrăjmașului mult rău prin focul ei viu și necurmat. Iau îndrăzneala să atrag M.V. atențiune asupra activității colonelului Crețeanu, a cărui brigadă s-a distins printr-un serviciu exemplar, ceea ce probează că brigăzile de cavalerie au fost pregătite pe timp de pace prin exerciții bine îndreptate. În artilerie s-a distins mai ales căpitanul Hepites, comandantul bateriei călare. Ofițerii de stat-major, locotenent Lambrino și locotenent Lupu, au dirijat toate lucrările de întăriri lucrînd în înțelegere cu ofițerii de stat-major rusesc, și în toate părțile rezultatul a probat zel și cunoștințe din parte-le. Colonelul Cantili, comandant al brigăzii de infanterie, căpitanii P. Gusi și B. Negoescu, precum și comandantul brigăzii de călărași, colonel Formac, merită de asemenea să atragă generoasa M.V. atențiune. Ofițerii de ordonanță atașați pe lîngă persoana mea, sublocotenenții Nisipeanu și Danielopol, au desfășurat mare activitate, fiind totdeauna gata să aducă servicii și a transmite ordinele mele fără a băga în seamă împrejurările primejdioase". ● Pentru încheierea desăvîrșită a Plevnei este nevoie de a închide și zona de operațiuni între Isker și Ogost și a fi neutralizată întărirea Rahova. Operațiunea se încredințează colonelului Slăniceanu. Conform ordinelor, detașamentul Slăniceanu pornește la 17 octombrie din satul Ghigen o recunoastere compusă din 5 companii de dorobanți, 3 escadroane de călărași și tunuri, spre Crușoveni și Vidin. După o luptă în care se remarcă deopotrivă dorobanții, călărașii, artileriștii, turcii fug spre Rahova. Colonelul Slăniceanu curăță terenul între Isker și Rahova și stabilește un pod peste Isker pentru trecerea trupelor sale ● Căpetenia armatei de vest ordonă colonelului Slăniceanu să execute atacul asupra Rahovei. Dinspre apus atacul urmează să fie susținut de cavalerie, detașată de la Plevna. Bateriile de la Calafat aveau să întrețină un foc necurmat asupra Vidinului pentru a distrage atenția inamicului. Pe Dunăre, maiorul din flotilă Dumitrescu-Maican D. primește ordin de a supraveghea bastimentul de război turcesc care circulă între Vidin și Rahova ● Martor ocular : „Pentru a îndeplini ordinul, maiorul Dumitrescu-Maican se puse în urmărirea monitorului inamic, și aflîndu-l la înălțimea insulelor Ciftele între Rinosul și Canapa, recunoscu că prin abordagia nu putea ataca vasul turcesc, căci el se apărase cu îndoit zagaz în susul și în josul apei. Ofițerul de marină românească se hotărî a stabili la Rinosul și Canapa baterii de coastă, pe care le armă cu mortiere pentru a obține o tragere curbă și a lovi cu armele ce avea la dispoziție singura parte vulnerabilă a monitorului, puntea, care avea numai o foaie de fier de 7—8 mm grosime, cu o căptușeală de lemn de 6 cm. Pe lîngă bateria cu mortiere destinată în special a ataca monitorul, comandantul român, spre a întîmpina focul tunurilor ce inamicul avea pe țărm pentru protecția bastionului de resbel, mai stabili încă două baterii în care așeză tunuri de cîmp... Toate aceste dispoziții fură luate de maiorul Dumitrescu-Maican cu concursul locotenentului Perdicari și al sublocotenenților Mănescu și Mardari care toți se distinseseră prin inteligență în timpul pregătirilor și prin bravură în timpul luptei. În ziua de 7 noiembrie pe cînd trupele noastre atacau Rahova, monitorul turcesc din fața Canapei era și dînsul atacat, și după o canonadă la care inamicul răspunde cu vigoare, la a 77-a lovitură vasul inamic era spart și scufundat. Din cele trei bastimente de resbel pe Dunăre care pieriră în asemenea chip în acest resbel, cel de la Măcin fusese atacat și distrus la 24 mai cu concursul maiorului de marină românească Murgescu, cel de la Canapa — la 7 noiembrie — fu desființat de maiorul Dumitrescu-Maican. Amîndoi acești ofițeri, vechi elevi ai Școlii navale din Brest, făcură ca modestul dar inteligentul corp al flotilei noastre să aibă și dînsul părticica sa de cinste alături de frații lor de oaste".

● Puterile care aveau să întreprindă atacul asupra Plevnei se compun din 6 500 de oameni și se împart astfel : detașamentul colonelului Slăniceanu, constituit din regimentul 10 dorobanți, batalionul 1 din regimentul 1 dorobanți, batalionul 2 din regimentul 4 dorobanți, un batalion din regimentul 15 dorobanți, compania 4 din al 6-lea dorobanți, compania întîi de geniu, 3 700 oameni de infanterie prezenți sub arme. Cavaleria detașamentului este compusă din regimentele 2, 7, 9 călărași, 1 600 de oameni ; artileria, trei baterii Krupp din regimentul al 2-lea de artilerie și o baterie teritorială cu tunuri Lahitte, 22 guri de foc, Detașamentul generalului Meyendorf, trimis de la armata dinaintea Plevnei spre a întări trupele colonelului Slăniceanu și compus din brigada de roșiori (7 escadroane), un regiment de ulani ruși (4 escadroane), bateria călare Hepites și bateria rusească călare, în total 1 200 de oameni ● Martor ocular: „La 6 noiembrie seara, colonelul Slăniceanu sosi cu detașamentul său deasupra platoului de la Selanovce, cam 4 kilometri de Rahova, în fața aripei stîngi a pozițiunii inamicului. În acea zi, generalul Meyendorf porni cu trupele sale din Kneja și sosi în acea seară la Bucovița, unde bivuacă după ce pornise 2 escadroane de roșiori înainte, atît pentru a recunoaște pozițiunile între Skit și Ogost și trecătoarele acestor girle, cît și pentru a acoperi pe flancul drept despre Cibru-Palanca și a tăia telegraful între Rahova și Vidin. În întîlnirea ce avură, colonelul Slăniceanu și generalul Meyendorf hotărîră să dea atacul a doua zi, la 7 noiembrie. Generalul Meyendorf, a cărui cavalerie fu întărită cu batalionul 2 din regimentul 1 dorobanți luat din detașamentul Slăniceanu avea misiune a face o demonstrație de atac la vestul pozițiunii inamice, spre a atrage într-acolo atențiunea turcilor și a-i sili să-și împartă puterile, pe cînd colonelul Slăniceanu avea să dea atacul real la est, asupra celor două redute vrăjmașe. Prin înțelegerea stabilită cu generalul Lupu de la Bechet, bateriile noastre din această localitate urmau a deschide focul despre Dunăre îndată ce vor auzi canonada pe țărmul drept, și un batalion de dorobanți trebuia să se îmbarce la Bechet pe pontoane, și să fie transportat de maiorul Murgescu cu șalupa Săgeata pe malul bulgar pentru a lua în spate poziționea atacată. Un regiment de călărași ținea legătura între colonelul Slăniceanu și generalul Meyendorf În ziua de 7 noiembrie dimineața ceața nu permisese colonelului Slăniceanu a întreprinde atacul decît la 9 ore, cînd așeză în baterie cele 22 de tunuri ale sale și deschise, la 2 000 metri, focul asupra întăririlor turcești. Generalul înaintase timpuriu bateria Hepites la 1 500 metri de întărirea flancului drept inamic ; ea deschisese la 8 ore focul, la care răspunse viguros artileria redutei turcești. Totodată generalul postase la podul de la Herlek, peste Skit, pe șoseaua Rahovei spre Lom-Palanca și Vidin, 2 companii de dorobanți care-și făcură repede aici șanțuri de adăpost ; 2 escadroane de roșiori priveghеau drumul în direcția Cibru și Lom-Palanca, iar restul cavaleriei și bateria rusească călare, în total 1 200 de oameni ● Martor ocular: „La 6 noiembrie seara, colonelul Slăniceanu sosi cu detașamentul său deasupra platoului de la Selanovce, cam 4 kilometri de Rahova, în fața aripei stîngi a pozițiunii inamicului. În acea zi, generalul Meyendorf porni cu trupele sale din Kneja și sosi în acea seară la Bucovița, unde bivuacă după ce pornise 2 escadroane de roșiori înainte, atît pentru a recunoaște pozițiunile între Skit și Ogost și trecătoarele acestor girle, cît și pentru a acoperi pe flancul drept despre Cibru-Palanca și a tăia telegraful între Rahova și Vidin. În întîlnirea ce avură, colonelul Slăniceanu și generalul Meyendorf hotărîră să dea atacul a doua zi, la 7 noiembrie. Generalul Meyendorf, a cărui cavalerie fu întărită cu batalionul 2 din regimentul 1 dorobanți luat din detașamentul Slăniceanu avea misiune a face o demonstrație de atac la vestul pozițiunii inamice, spre a atrage într-acolo atențiunea turcilor și a-i sili să-și împartă puterile, pe cînd colonelul Slăniceanu avea să dea atacul real la est, asupra celor două redute vrăjmașe. Prin înțelegerea stabilită cu generalul Lupu de la Bechet, bateriile noastre din această localitate urmau a deschide focul despre Dunăre îndată ce vor auzi canonada pe țărmul drept, și un batalion de dorobanți trebuia să se îmbarce la Bechet pe pontoane, și să fie transportat de maiorul Murgescu

pe jos ; sublocotenentul Spiroiu, rănit și cu obrazul plin de sînge, rămîne în foc și conduce lupta. Dar cu toată vitejia soldaților și ofițerilor noștri, avîntul lor se zdrobește de năprasnicul foc al dușmanului ; începuse a se însera și a doua redută nu se putuse lua. Colonelul Slăniceanu văzînd că sosise noaptea, că trupele sale erau tare obosite de lupta care ținuse 9 ore și soldații își sleiseră cartușele, se hotărî a se ocupa iarăși poziționea pe flanc de la Selanovce, spre a da odihnă trupelor și a le distribui muniții... A doua zi, 8 noiembrie, o negură deasă, cum se ridică de multe ori pe Dunăre în acest anotimp, oprea cu desăvîrșire vederea la 10 pași înainte și împiedică toată ziua orice operațiune. Trupele noastre se țineau sub arme pe linia de împresurare în jurul Rahovei. Un escadron trimis în recunoastere spre Lom-Palanca prinse un convoi de care turcești cu făină ce se îndrepta spre Rahova. Turcii simțindu-se împresurați din toate părțile pe malul drept, văzînd mișcările de îmbarcare începute de generalul Lupu la Bechet spre a-i lua în spate, demoralizați de energicele atacuri de peste zi și temîndu-se de a nu fi înconjurați și tăiați spre vest, se hotărîră a evacua Rahova și a se retrage spre Ogost, către Cibru și Lom-Palanca. În noaptea de 8 spre 9 noiembrie ei își făcură pregătirile și la ora 2 dimineața se puseră în marș. Generalul Meyendorf, în bănuiala unei asemenea mișcări, concentrase în seara de 8 întreg batalionul I de dorobanți la podul de la Herlek, căci malul de o parte ripos și de alta mlăștinos al Skitului și adîncimea apelor sale nu ofereau vad în altă parte. Batalionul de dorobanți care, în urma gravei răniri a maiorului Mateescu la atacul din ajun trecuse sub comanda căpitanului Merișescu, se întărise aici cu șanțuri și generalul Meyendorf îi dedese ordin a se împotrivi cu orice preț, și a opri pe turci, pentru a da timp trupelor colonelului Slăniceanu a sosi pe călcîile vrăjmașului. Bateria Hepites și 2 escadroane de roșiori luaseră poziționea în vecinătatea podului. La 3 dimineața înteaga garnizoană din Rahova, ajutată de întuneric și de ceața care o învăluia, ajunsese în fața podului la Skit, și toată gloata vrăjmașă de 2 000 de turci năvălește ca un troian peste cei 600 de români de la capul podului. Înștiințați de vedetele noastre înaintate despre apropierea inamicului, dorobanții îl așteaptă neclintiți, și la scurtă distanță, deschid un foc strașnic asupra lui. Dar și năvala turcilor este deznădăjduită, căci numai pe aici au vad, și ei se prăvălesc cu furie asupra soldaților noștri. O luptă fierbinte se desfășoară aici, o trintă crîncenă în care o mînă de dorobanți mehedinteni țin piept mai bine de trei ore, fără ca vrăjmașul să poată birui neînfrînta lor împotrivire. Căpitanul Merișescu, care în ajun se distinsese în conducerea batalionului după rănirea șefului său, se ilustră aici prin viteaza sa apărare. Văzînd că numărul mai mare al turcilor amenință să-l copleșească, el se pune în fruntea a două companii, schimbă rolurile și din năvălit făcîndu-se năvălitor, iese din șanțuri, se azvîrle cu baioneta înainte asupra vrăjmașului care uimit de atîta îndrăzneală dă înapoi. Mulți turci își căutară scăparea sărind în Skit, unde se înecară. Dar, expus la rîndul său de a fi înconjurat, căpitanul Merișescu se întoarce cu soldații săi în transee, de unde urmează apărarea. Împotrivirea de la pod a dorobanților fu mult ajutată de focul bateriei Hepites, care se așezase pe o înălțime de unde lua în răspăr coloana inamică, și de focul a patru tunuri rusești care trăgeau asupra pădurii din marginea Skitului în care se adăposteau taberele turcești. Turcii deznădăjduind de a putea trece străpunge la podul apărat cu atîta strășnicie, își făcură un vad peste Skit, mai jos, și aproape de gura lui în Dunăre, răsturnînd în apă saci cu făină și orez, corturi etc. și stabilind astfel un pod improvizat. Ei deshămară tunurile, trecură afetele pe brațe; caii dară înot și ocrotiți de văgăuni și povîrnișurile malului Dunării, turcii se strecurară fugind unii peste acel zăgaz, alții pe sub coasta Dunării sau dînd prin apa Ogostului unde mulți se înecară. Roșiorii și ulanii se luară în goana lor trecînd prin săbii și suliți pe cei care-i ajungeau și se împotriveau, luînd prinși pe cei ce se predau, punînd stăpînire pe tot convoiul de bagaje și muniția încărcate în 147 de care. Din cauza terenului nefavorabil cavaleriei, tăiat de mlaștini și de ripe de-a lungul Dunării, urmărirea nu se putu împinge mai departe și stărămăturile garnisoanei din Rahova datorită acestei împrejurări scăpară spre Lom-Palanca ● Întreg orașul, golit de inamic, este în stăpînirea trupelor aliate ● La ora 12 trupele colonelului Slăniceanu și ale generalului Meyendorf întreu în Rahova deodată dinspre est și vest ● Oștirile eliberatoare sînt primite cu aclamații de populația bulgară ● Odată cu orașul, căzură în mîinile trupelor noastre un număr important de alimente, peste 3 000 kg de grîu și de muniții de infanterie și de artilerie, un tun calibru 9. În cele două zile de luptă pentru cucerirea acestui oraș întărit, oștenii români, șefi și soldați, se purtaseră bărbățește".

Pagină realizată de
NICOLAE CRISTACHE ■

Sîntem printre cei care aşază pietrele de temelie

Istoricul literar şi publicistul Dan Zamfirescu s-a născut la 21 decembrie 1933. Originar din satul Popeşti, comuna Cătească, judeţul Argeş. Bibliografie : **Studii şi articole de literatură română veche** — 1967, **România — pămînt de civilizaţie şi sinteză** — 1969, **Atitudini** — 1970, **Spre noi înşine** — 1971, **Neagoe Basarab şi Învăţăturile către fiul său Theodosie. Problemele controversate** — 1973, **Istorie şi cultură** — 1975, **Permanenţa patriei** — 1975, **Independenţă şi cultură** — 1977 (în curs de apariţie).

— Ce trebuie să ştie un om în primul rînd despre dumneavoastră ?

— Că doresc, în cea mai profundă fibră a fiinţei mele, să mă număr cîndva printre acei oameni ai unui timp care-l rezumă, îl simbolizează şi-l fac să dobîndească „profil de epocă".

— Nu e exagerat ?

— Dacă-mi pui întrebarea asta înseamnă că dorinţa mea n-a ajuns nici măcar la acel grad de realizare care să permită speranţa că nu e o prezumţie. Am 43 de ani. La vîrsta asta Pârvan încheia **Getica** şi-şi încheia peste doi ani viaţa, iar G. Călinescu publicase deja de doi ani **Istoria literaturii române**. Înseamnă că generaţia mea şi eu personal am pierdut enorm de mult timp fără a da randamentul maxim.

— Din ce cauză ?

— Sînt mai multe cauze. Cea mai evidentă ţine de o anumită uşurinţă a afirmării. După tragedia lui Labiş, o grijă mai mult decît părintească a creat în jurul celor ce ne-am afirmat după 1960 un climat de excepţie, care explică şi de ce a putut înflori o lirică românească tînără aproape fără echivalent în lume, care explică străluciţele cariere ale unor tineri scriitori aproape „clasicizaţi" la 30 de ani, dar explică şi reversul — risipirea lor uneori, în viaţă şi în creaţie. Din păcate, marile lacuri de acumulare presupun o dialectică între stavilă şi arta de a o folosi creator. Succesul timpuriu şi curgerea netedă la vale nu prieso totdeauna creaţiei. Eminescu, Caragiale, Creangă, Arghezi, nici chiar Blaga sau Călinescu n-au fost nişte răzgîiaţi. A doua cauză : sarcina generaţiei noastre este uriaşă. Generaţia „marilor interbelici" încheia un întreg ciclu de cultură, deschis de Budai-Deleanu şi Heliade : cultura română modernă. Noi trebuie să completăm opera generaţiei imediat anterioare, care a deschis un nou „eon" al evoluţiei noastre, să cucerim făgaşuri noi, o nouă conştiinţă despre locul şi rolul culturii româneşti în trecut şi prezent, să dobîndim simţul unei noi misiuni, universale, a geniului creator românesc, pe măsura amplitudinii istoriei contemporane. Asta nu se prea face la 20—30 de ani.

— Mă mir răspunsul. Nu faceţi nici o referire la dumneavoastră personal. Nu vă descoperiţi nici o vinovăţie ?

— Dimpotrivă ! Mă găseşti exact într-o perioadă de acută criză sufletească, de examen dur al existenţei mele de pînă acum. Un străluciţ intelectual, căruia îi datorez mult pentru formaţia şi limpezirea mea sufletească în ultimul deceniu, vorbea cîndva de momentul cînd fiecare trebuie să-şi prezinte biletul la control. Te rog să mă crezi că al meu este cam boţit şi rupt. Îl întind cu oarecare jenă conştiinţei mele. Dar mă mîngîi cu faptul că am încă nişte ani înainte.

— Nu vreau să fiţi un răzgîiat. Aşa că vă întreb dacă nu cumva nu aţi dat pînă acum acea lucrare care să vă consacre în conştiinţa noastră fiindcă vă risipiţi în atîtea articole ?

— Nu eşti primul care-mi pune această întrebare. Permite-mi deci să răspund aici, odată pentru totdeauna, tuturor. Cine mă întreabă aşa ceva nu urmăreşte publicistica mea decît înregistrînd titlurile. Mi se întîmplă să aud : „Am văzut un articol de-al tău azi în ziarul cutare". „L-ai citit ?" „Nu, n-am avut timp !" Ce să mă mir de aceşti oameni, cînd am putut constata că un foarte cunoscut critic mi-a recenzat cartea **Permanenţa patriei**, într-o foarte autoritară revistă, fără să facă dovadă că a citit mai mult decît sumarul ! Publicistica mea, cel puţin cea adunată în volume, conţine schiţa unui întreg sistem de idei, a căror demonstrare în lucrări de mare respiraţie este pe drum. Cît priveşte „consacrarea", sper ca, măcar prin ediţia Neagoe Basarab şi monografia despre „problemele controversate" (cu care am obţinut titlul de doctor în filozofie) sînt consacrat cel puţin în breasla mea, a cercetătorilor literaturii române vechi.

— Sînteţi un temperament vulcanic. Vă puteţi înfierbînta pentru orice cauză ?

— Sînt un temperament eminamente romantic. Mă înfierbînt numai pentru cauzele nobile.

— Care este cea mai nobilă dintre cauzele pe care le-aţi susţinut ?

— Aceea pe care o susţin în continuare : a contribui la edificarea în poporul nostru a unei noi conştiinţe de sine, de rolul şi locul său pe lume, în trecut şi prezent, de misiunea sa în clădirea umanităţii viitoare. Mă consider aici, fără fumuri, dar cu deplină convingere, un legatar testamentar şi un continuator al unei mari tradiţii. Nu mă socotesc unic, dar nici nu mă exclud din primele rînduri. Ceea ce am publicat pînă acum nu cred că mă dezminte.

— Care este noutatea „noii conştiinţe" ?

— Ea decurge din noutatea conjuncturii istorico-politice şi sociale în care trăieşte poporul nostru. Nu inventez nimic, ci mă fac doar interpretul unor realităţi pentru mine şi pentru tot mai mulţi evidente. Am spus-o încă din 1968 : noutatea constă în faptul că România socialistă se află în rîndul acelor naţiuni şi ţări care deschid drumul istoriei şi culturii universale, nu în condiţia unei ţări ce trebuie să se „sincronizeze" mereu cu alţii porniţi mai devreme. Cînd apare în istoria spirituală a omenirii Elada, existau civilizaţii milenare în Orientul Apropiat. Şi totuşi, asta nu i-a împiedicat pe greci să inventeze o nouă formulă, a umanului, să dea o nouă dimensiune noţiunii de om, să întrupeze, într-o nouă civilizaţie, un nou univers de valori. La fel Italia Renaşterii sau Germania lui Herder şi Goethe, Rusia lui Puşkin, Gogol, Dostoievski şi Tolstoi. Pînă în epoca noastră, chiar şi generaţia lui Blaga şi Călinescu a trăit în ideea că au în faţă ceva de ajuns din urmă. Cultura română de azi trebuie să se pătrundă de realitatea că în faţă ne stă doar uriaşa sarcină ce stă în faţa tuturor popoarelor lumii : a construi o nouă umanitate, a descoperi o nouă ipostază a umanului, care să asigure perpetuitatea şi demnitatea speciei noastre. Sîntem printre cei care aşază pietrele de temelie, şi asta ni se întîmplă pentru prima oară.

— Cum aţi descoperit că sînteţi un legatar al unor mari tradiţii ?

— La fel ca toţi dinaintea mea : repetînd în ontogeneză filogeneza. Citind de la alfa la omega cultura română şi pătrunzîndu-mă de istoria noastră, încă din copilărie, ca de o autobiografie, mi-am dat seama că dialoghez cu fiecare în parte, că nu citesc cărţi, ci comunic cu sufletele celor ce le-au scris, că ei îmi vorbesc direct şi, la un moment dat, că acolo unde gîndul lor se opreşte, eu l-aş putea continua.

— Cu ce vreţi să-l continuaţi ?

— Cu acel sistem de idei de care aminteam înainte, şi pentru care sînt beneficiarul unei istorii contemporane netrăite de cei care m-au precedat. Să nu uităm că marea tragedie a lui Călinescu este că a murit exact în martie 1965. Acea epocă în care el a crezut, pe care ne-a făcut să o presimţim în zare, pentru care ne-a pregătit, în vederea căreia ne-a hrănit cu cozonac într-un timp cînd se mîncau tărîţe (ţi-am citat dintr-o celebră tabletă a lui Geo Bogza), este epoca noastră, pe care n-a mai apucat-o. Este epoca maximei plenitudini de viaţă istorică a poporului român, momentul în care el a ajuns un real factor creator de istorie universală şi căruia îi moment trebuie să-i corespundă o conştiinţă culturală pe măsură. Am reuşit să redescopăr trecutul în noi dimensiuni, şi schiţa generală a viziunii mele asupra locului culturii noastre în Răsăritul Europei se află la sfîrşitul volumului **Permanenţa patriei**, acolo unde arăt de ce timp de aproape patru secole, de la căderea Constantinopolului pînă la Puşkin, am deţinut în aria culturală răsăriteană de tradiţie bizantină locul central deţinut de Franţa în aria apuseană.

— Sînteţi sigur ?

— Cînd voi termina lucrarea **Literatura română veche în cadrul ariei culturale răsăritene**, contractată cu Editura „Univers", vei fi şi dumneata la fel de sigur !

— Dar după Puşkin ?

— După Puşkin locul întîi în literatura răsăriteană de tradiţia amintită revine fără îndoială culturii ruse, prima care reuşeşte să fie nu numai o mare cultură răsăriteană, ci o cultură europeană de talia celei franceze, engleze, germane etc. Secretul acestei mari reuşite mă obsedează de decenii, şi cred că în căutarea lui am plecat atunci cînd am urmat la facultate limba şi literatura rusă, în care sînt licenţiat. El constă în forţa unei culturi de a dori să fie ea însăşi, neintimidată nici de trecutul, nici de amploarea, nici de prestigiul altor culturi. Este secretul oricărei mari culturi, şi cred că ne aflăm în ceasul istoric în care îl realizează şi cultura noastră.

— Există vreun secret NUMAI al culturii noastre ?

— Da ! Aş zice mai degrabă nu un secret, ci o condiţie unică. Sîntem o cultură mare a unui popor care nu face parte dintre cele mai numeroase din Europa, şi nu ne putem compara sub acest aspect decît cu destinul grecilor antici (nu fac judecăţi de **valoare**, ci de **situaţii !**), care cum bine ştii nu erau prea mulţi (mai mulţi erau tracii, despre care Herodot spune că sînt cei mai numeroşi după zei). Grecii antici au adunat universul pe un petic de pămînt, poate fiindcă erau corăbieri din naştere şi au întins antenele spiritului lor spre toate zările, ajungînd de la „Porţile lui Hercule" pînă pe meleagurile noastre, la Pontul Euxin. La noi s-a petrecut un alt fenomen : universul a venit să ne caute acasă, să facă parcă din pămîntul românesc locul de întîlnire, de focalizare, a tuturor curentelor de cultură europeană şi chiar de dincolo de Europa, să dea culturii noastre şansa de a deveni o „sinteză europeană" (am un eseu cu acest titlu în **Istorie şi cultură**), spre deosebire de cultura franceză care este numai o sinteză occidentală. Zîmbeşti, exagerez puţin, dar o să vezi că nu prea mult !

— Asta înseamnă o atitudine pasivă a culturii române ?

— Dimpotrivă ! Este tocmai consecinţa atitudinii active a poporului şi culturii române.

— Argumentaţi !

— Iată un prim exemplu : este bine ştiut că românii au salvat în secolele XIV-XVI numeroase comori culturale ale lumii sud-slave şi bizantine, că noi ne-am asimilat aproape exhaustiv roadele culturii slavo-bizantine şi am creat pe temelia acestei opere de impropriere capodopera neegalată a **Învăţăturilor lui Neagoe**. Toată această operă de salvare, asimilare şi creaţie originală superioară presupune două lucruri : întîi, asigurarea prin-tr-o luptă de două veacuri a independenţei şi a existenţei statale româneşti, premisa sine qua non a dezvoltării culturale nestînjenite. În al doilea rînd : existenţa unei experienţe morale, politice şi a unui geniu creator propriu, care să dea materia şi forţa de construcţie presupuse de capodopera literaturii noastre în limba slavonă. Nu sînt un maniac al unui subiect, eu m-am ocupat un deceniu de cartea lui Neagoe, fiindcă ea dă tocmai măsura acestei forţe de creaţie şi este simbolul, ca şi monumentul de la Arges, al independenţei noastre faţă de Imperiul otoman.

— Alt exemplu !

— Se ştie cît de mare a fost rolul ţării noastre şi al culturii române în valorificarea şi renaşterea culturii greceşti în secolele XVII, XVIII şi pînă la 1821. Nu se poate înţelege deplin istoria noastră culturală fără această asimilare a antichităţii elene şi a efortului cultural neogrecesc. Dar ca ea să se producă, a trebuit să creeze Brîncoveanu Academia domnească, să se creeze între cărturarii greci mentalitatea că România este ca a doua lor patrie, să existe o operă de solidaritate culturală cu poporul grecesc, toate (şi multe altele) — gesturi active, fără de care n-am înţelege cum am fost îmbogăţiţi în acest răstimp prin contribuţia geniului elenic.

Şi, în sfîrşit, la urmă dar nu în ultimul rînd, trebuie să ţinem seama totdeauna de aportul deosebit pe care l-a marcat în destinul nostru cultural prezenţa milenară a unor naţionalităţi conlocuitoare. Cel mai original fenomen de cultură românească este sinteza spiritului gotic-occidental cu cel bizantin-răsăritean. Canalele pe care civilizaţia apuseană s-a infiltrat în însăşi plămada iniţială a orizonturilor noastre spirituale au fost multiple. Am fost nu numai părtaşi ai spiritului şi formelor de civilizaţie gotică, ci şi contemporani activi şi prompţi ai Reformei, pe care Engels o numea „Revoluţia nr. 1 a burgheziei". Luther trăia încă atunci cînd mesajul „cărţii pe limba poporului" cîştigase prin intermediul saşilor şi şvabilor deplina adeziune a culturii româneşti, iar Calvin este încă în viaţă cînd se tipăreşte în românește prima carte influenţată de ideile sale. Românii au extras — cum spunea Blaga — esenţialul din marile curente ce inaugurează alături de Renaştere epoca modernă. Nu este o atitudine activă ? Şi totodată o remarcabilă capacitate de a recepta noul ?

— Ba da. Dar să revenim mai aproape de timpul nostru.

— N-am ieşit nici un moment din el ! Aş zice chiar că îl protectăm asupra trecutului, fiindcă, de pildă, modul cum înţelegem astăzi unitatea de viaţă istorică şi spirituală a tuturor locuitorilor ţării noastre este consecinţa ştiinţifică a unui climat politic pe care-l datorăm prezentului.

— Cum se înfăţişează lumea contemporană unui om care mulţi ani de zile s-a preocupat de trecut ?

— Şi de trecut, fiindcă în toţi aceşti ani am fost la fel de preocupat de prezent. Mai exact, m-am cufundat totdeauna în trecut cu sentimentul că umblu să descopăr temeliile prezentului şi şansele viitorului. Lumea noastră cere, pentru a fi înţeleasă, tocmai o profundă educaţie istorică, din păcate foarte lacunară la omul contemporan, înclinat mai degrabă să uite decît să înveţe din istorie.

— Aş crede că, dimpotrivă, niciodată omul n-a fost mai preocupat de istorie !

— Şi asta e adevărat, fiindcă există o dialectică a contrariilor. Cu cît unii se îndepărtează de lecţiile istoriei, cu atît se face mai acută necesitatea de a ni le rememora.

— Ce înseamnă a uita în istorie ?

— Vedem foarte bine chiar în zilele acestea, din ziare : nici trei decenii după procesul de la Nürnberg, unele manifestări ce par de domeniul halucinaţiei pot fi înregistrate chiar în ţările care au contribuit atît de mult la înfrîngerea fascismului ! Din fericire, sîntem un popor obişnuit să nu uite istoria şi să înveţe totdeauna din ea. De la Macarie, cronicarul lui Rareş, generaţie de generaţie a crescut cu această şcoală. De aceea, nu putem să ne îngăduim „libertăţi" de felul celei ce dă posibilitatea unui tînăr din California să proclame că fericirea supremă în viaţă este incinerarea de vii a evreilor !

— Faptul că nu v-aţi impus în prim planul vieţii noastre culturale, credeţi că se datorește lipsei de farmec în expunerea ideilor ?

— Nu. Am aşteptat să apară oamenii pentru ideile mele. Uneori nu doresc să fiu în prim plan oricum şi oricînd, şi mai ales cu oricine.

— Atunci mai aveţi de aşteptat. Sînteţi înconjurat de mii de cărţi de o valoare deosebită. Aţi străbătut culturi şi aveţi o experienţă personală în istorie foarte bogată. Ar fi păcat ca această experienţă să se piardă. Speraţi la o mai mare rigoare a muncii dumneavoastră ? Privind ambianţa romantică în care locuiţi şi pe care o stimaţi cu cuvîntul „hulubărie", n-aş zice acest lucru...

— Sper la o mai bună aşezare lăuntrică a vieţii mele, fiindcă nu contează locul unde lucrezi, ci starea de spirit în care lucrezi. În mod paradoxal, ambianţa asta este legată de cele mai fericite momente ale vieţii mele, în pereţii ei sînt impregnate idealurile, visurile, ambiţiile adolescenţei. Le regăsesc ori de cîte ori întru pe uşă. Interior am rămas cel din fotografia la care priveşti, chiar dacă am mai obosit puţin şi am colecţionat fire albe în păr. Epoca mă ajută să fiu tînăr şi asta îmi dă încredere în viitor. Vei citi în cîţiva ani acele mari cărţi pe care le doreşti dumneata, dacă între mine şi aspiraţiile sau munca mea nu se va aşeza neprevăzutul.

— Dar greşeşe oare afirmînd că vă purtaţi în aşa fel de parcă le-aţi fi scris deja ?

— Cînd aveam 19 ani, ţineam, ca multă lume la această vîrstă, jurnal. Pe unul din caiete copiasem o cugetare a lui Iorga : „Pretenţioasă este găina cînd vrea să zboare, nu puiul de vultur, chiar cînd nu poate încă zbura" !

— Ţineţi să-l imitaţi pe marele cărturar ? Aş zice că da ! E drept, şi aveţi statura lui, impunătoare, o pălărie cu boruri mari, un pardesiu larg, lăcomia lui de cărţi...

— N-am barbă !

— Ce rol joacă adjectivul în viaţa dumneavoastră ?

— Dacă-mi pui întrebarea, înseamnă că ştii şi răspunsul.

— Nu-l ştiu, aşa că insist. Dacă nu-mi răspundeţi, las spaţiul liber.

— Lasă-l !

— Ce trebuie să ştie un om în ultimul rînd despre dumneavoastră ?

— Că m-am construit (sau viaţa m-a construit) după planul hidrocentralelor. Cînd întîlnesc în cale baraje, atunci dau lumină mai puternică.

GEORGE ARION ■

Clujul, un județ ca o țară bogată și bună pentru toți fiii ei, români, maghiari și de alte naționalități

Interviu cu tovarășul ȘTEFAN MOCUȚA, prim-secretar al Comitetului județean Cluj al P.C.R.

— Stimate tovarășe prim-secretar, interviul pe care vi-l solicităm urmărește să ofere cititorilor revistei noastre o seamă de informații, de idei și pilde semnificative, în cel mai omenesc chip semnificative, în acel fel de omenesc pe care-l numim comunist, despre viața și munca oamenilor din județul Cluj. Ar fi un interviu despre tot ce este normal și frumos în viața oamenilor, despre excepționala importanță a stării normale. Din nefericire, țara noastră trece din nou printr-o încercare grea. Ca să ne bucurăm de normal, trebuie să fim încă o dată mai harnici, mai buni și mult mai îndrăzneți decît sîntem în mod obișnuit. Țara trebuie să-și regăsească repede tumultuosul ei echilibru. În mod firesc, prima întrebare pe care v-o adresăm este următoarea : cum răspunde județul Cluj chemării la refacere urgentă adresată țării de tovarășul Nicolae Ceaușescu ? Cum se mobilizează comuniștii, toți oamenii muncii pentru a îndeplini și depăși planul anual, planul cincinal ?

— Asemeni întregului nostru popor, oamenii muncii din județul Cluj au înțeles că prin obiectivele stabilite a se realiza în anul 1977 acesta constituie anul hotărîtor al îndeplinirii sarcinilor pentru întregul cincinal. Ei au înțeles, de asemenea, că importanța acestui an pentru realizarea cincinalului a fost mult amplificată de marile pierderi provocate de seismul din 4 martie.

Manifestînd încredere nestrămutată în partidul comunist, în politica sa, impresionați pînă în adîncul ființei lor și îmbărbătați de iubirea cu adevărat mare de țară și oameni manifestată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, locuitorii județului Cluj s-au încadrat organic și de la început în frontul național al refacerii țării și al înfăptuirii tuturor obiectivelor stabilite de cel de-al XI-lea Congres al partidului. Înfăptuirea cuvîntului partidului, care, în numele poporului, a cerut poporului să reconstruiască cît mai repede posibil tot ce a fost distrus de forța oarbă a naturii și să asigure înaintarea fermă a țării pe calea socialismului multilateral dezvoltat, a devenit cuvînt de ordine și pentru oamenii muncii din județul Cluj.

Știind că producția este frontul hotărîtor al luptei pentru reconstruire și refacere, oamenii muncii din județul Cluj s-au angajat cu înaltă responsabilitate să muncească în plus, în schimburi prelungite și să presteze cel puțin o zi în plus pe lună, pentru a da țării mai multe produse de care are nevoie, iar retribuția cuvenită să fie depusă în „Contul omeniei". Specialiști de înaltă calificare și muncitori au contribuit la executarea lucrărilor de reparare a unor unități economice productive și a două blocuri de locuințe, iar în prezent lucrează pentru a reda în folosință încă un bloc și o grădiniță. Pe lîngă acestea, constructorii clujeni vor înălța cu forțe proprii, în acest an, în Capitală 528 de apartamente, îndeplinindu-și în același timp toate sarcinile prevăzute în plan pentru județul nostru. Solidaritatea clujenilor, ca și a locuitorilor din întreaga țară, cu cei sinistrați își găsește expresie în participarea în masă cu depuneri în „Contul 1977", denumit, pe bună dreptate, „Contul omeniei".

Însuflețiți de analiza magistrală făcută de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta ședință comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale, a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat de obiectivele stabilite în această expunere, animați de dorința vie de a-și spori contribuția la înflorirea patriei, muncitorii, tehnicienii și inginerii din industria județului, din construcții, transporturi, din celelalte domenii de activitate muncesc cu dăruire pentru îndeplinirea și depășirea angajamentelor asumate în întrecerea socialistă. Și pentru că nu demult am încheiat luna martie, aș concretiza că în luna martie industria județului a obținut o producție globală peste plan de 150 milioane de lei. De asemenea, planul a fost îndeplinit și depășit și la ceilalți indicatori : producția marfă, creșterea productivității muncii, investiții, export etc.

Obținerea rezultatelor menționate a amplificat dorința comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii de a-și spori aportul la crearea avuției naționale, la prosperitatea patriei. Ca urmare, colectivele de oameni ai muncii din județul nostru își reanalizează acum „forțele" și rezervele și se pregătesc să întîmpine marile evenimente istorice ale anului 1977 — aniversarea unui veac de la cucerirea independenței de stat a României, aniversarea a trei decenii de la proclamarea Republicii și Conferința Națională a partidului — cu rezultate și mai bune în toate domeniile de activitate.

— Știm că rezultatele obținute de industria județului în primul trimestru al anului sînt bune. În 1975 județul Cluj a obținut locul I în întrecerea socialistă, la egalitate cu Bucureștiul. Este foarte probabil să vă numărați printre fruntașii în întrecerea socialistă și în 1976. Indicatorii economici o spun. Aceasta pare să devină o tradiție. Care este explicația faptului că sînteți fruntași ?

— În ceea ce ne privește, am dori foarte mult și tot foarte mult ne-am bucura cu toții, dar știm foarte bine că în țara noastră întrecerea socialistă a cuprins întregul popor.

Încercînd să explic menținerea județului nostru printre fruntași, trebuie să vă spun următoarele : dorința de a munci mai bine, de a produce azi mai mult, mai bun și mai ieftin decît ieri nu reprezintă o scînteie ce se stinge imediat, ci, dacă mă pot astfel exprima, un foc viu care arde permanent, un mod de a judeca și acționa, o realitate întipărită puternic în conștiința socialistă a maselor și o dovadă a nivelului ridicat al acestei conștiințe.

— Deci este vorba despre oameni ?

— Fără îndoială, despre ei este vorba, și tocmai de aceea doresc să subliniez că este vorba despre masele de oameni — muncitori, tehnicieni, maiștri și ingineri, români, maghiari și de altă naționalitate — uniți în idealuri, aspirații și muncă, de colectivele de oameni ai muncii care văd în politica partidului politica lor, oameni care s-au convins că în România socialistă fiecare lucrează pentru sine și societatea sa, oameni liberi care și-au făcut din înfăptuirea politicii partidului ideal și crez în muncă și viață. Acesta este terenul social pe care a crescut rolul organizațiilor de partid în conducerea întregii activități economico-sociale, s-a desfășurat un proces de maturizare tot mai accentuată a colectivelor de oameni ai muncii. Acesta este solul fertil din care s-au născut numeroase și valoroase inițiative, care au condus și conduc la aplicarea cuceririlor științei în producția materială, modernizarea produselor și tehnologiilor de fabricație, ridicarea parametrilor tehnico-economici și estetici ai produselor, îmbunătățirea organizării producției și a muncii, creșterea productivității muncii, economisirea materiilor prime și a materialelor, a energiei și combustibilului, reducerea costurilor de producție totale și, mai ales, a celor materiale, creșterea, pe această bază, a eficienței întregii activități economice.

— Pînă acum, județul Cluj nu a avut ceea ce se cheamă o mare industrie constructoare de mașini. O va avea prin construcția combinatului de utilaj greu. Cum socotiți că va schimba acest mare combinat viața cetățenilor din județul Cluj. Ce lucruri vor mai schimba viața cetățeanului în județul dumneavoastră în anii ce vin și cum ?

— Foarte adevărat, prin grija partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, municipiul Cluj-Napoca își va îmbogăți zestrea sa industrială cu un modern și puternic combinat de utilaj greu, a cărui construcție a început în prezența secretarului general al partidului, în ziua de 18 iunie 1976 și ale cărui prime capacități de producție vor intra în funcțiune deja în anul viitor.

Așa cum sublinia secretarul general al partidului, prin construirea acestui impunător obiectiv industrial, „Clujul va deveni cu adevărat un mare centru industrial, un mare centru al constructiilor de mașini... Fără îndoială că ridicarea acestei mari întreprinderi va produce schimbări structurale adînci în viața județului și mai cu seamă a municipiului Cluj-Napoca, va exercita o influență puternică asupra dezvoltării învățămîntului și științei, va duce la creșterea clasei muncitoare — clasa conducătoare în patria noastră, forța hotărîtoare în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și în înaintarea României spre comunism... Acest obiectiv transformă Clujul într-o adevărată cetate industrială modernă a clasei muncitoare din Ardeal". Construirea și darea în funcțiune a acestui obiectiv modern va aduce în rîndul clasei muncitoare clujene mai multe mii de persoane. Baza materială a acestei puternice întreprinderi va crea posibilități noi de integrare a învățămîntului cu producția și cercetarea științifică. Prin producția sa combinatul va contribui la accentuarea rolului conducător al industriei în economia județului, la creșterea aportului județului nostru, la creșterea avuției naționale și la sporirea posibilităților de creștere și dezvoltare economico-socială.

— Există în România cîteva orașe pe care tot omul le numește vetre de cultură. „Una dintre cele mai vechi și mai bogate vetre culturale este Cluj-Napoca. Care sînt, după opinia dumneavoastră, acele fapte și idei, acele particularități ce definesc locul numit Cluj în viața culturală a țării ?

— Dacă am înțeles bine întrebarea, doriți să știți care sînt acele elemente care pun în lumină locul municipiului nostru în viața spirituală a țării. Înainte de toate, municipiul Cluj-Napoca reprezintă, la fel ca toate localitățile țării noastre, un leagăn de cînt și poezie. Și aceasta pentru că este o așezare plină de istorie. De-a lungul anilor, aici, în această localitate s-au născut ori s-au afirmat idei înălțătoare de muncă și luptă pentru progresul și înflorirea patriei, pentru libertate, dreptate și independență națională.

Pentru a defini însă locul municipiului Cluj-Napoca în viața spirituală a țării trebuie, cred eu, să vedem cu ce se înscrie această vatră în patrimoniul creației culturale a țării, în circuitul valorilor spirituale pe plan național și internațional.

Rămînind pe terenul realității și păstrînd măsura, cred că nu greșesc spunînd că municipiul nostru constituie o prezență activă în viața culturală a României socialiste. Spunînd aceasta am în vedere că în anii socialismului Cluj-Napoca s-a afirmat ca un puternic centru universitar în care se pregătesc pentru a deveni specialiști cu studii superioare aproape 25 000 de tineri, sub îndrumarea atentă a unui corp profesoral de peste 2 000 de cadre. Aici există numeroase înstitute de cercetare științifică. În Cluj-Napoca s-au format adevărate școli științifice, care se bucură de un binemeritat prestigiu. Tot aici există și se afirmă un important detașament de oameni de litere — prozatori și poeți — artiști plastici, compozitori. În Cluj-Napoca apar, în limbile română și maghiară, nu mai puțin de 8 reviste și 2 cotidiane. În anii socialismului, în această cetate a industriei și culturii a fost creată o editură, care are menirea să introducă în circuitul spiritual opere de certă valoare. Tabloul așezămintelor de cultură ale acestui municipiu trebuie întregit cu cele două teatre de operă, cele două teatre dramatice, teatrul de păpuși, filarmonica cu formațiile sale, numeroase muzee încărcate de istorie și lucrări de artă, o bogată rețea de biblioteci și cinematografe. Toate acestea atestă, fără posibilitate de tăgadă, că și în această parte a țării pulsează, în ritmurile societății noastre socialiste, o bogată viață spirituală. Cluj-Napoca oferă exemple grăitoare de convietuire frățească a oamenilor muncii români, maghiari și de altă naționalitate, ca urmare a rezolvării problemei naționale de către Partidul Comunist Român. Munca unită, cot la cot și umăr la umăr, desfășurată în producția materială, idealurile comuniste comune în muncă și viață, virtuțile oamenilor care trăiesc și muncesc pe aceste meleaguri sînt izvoare adînci și puternice, din care se inspiră oamenii de litere și artă în operele lor. Clujul, la fel ca și celelalte localități ale țării, demonstrează, prin forța de convingere a faptelor, că puternica dezvoltare a forțelor productive, creșterea rapidă a industriei și a rîndurilor muncitorilor industriali reprezintă factori hotărîtori și determinanți ai înfloririi și îmbogățirii vieții spirituale a localităților și oamenilor lor.

— Tot ce ați spus pînă acum privește, în fapt, un ideal de viață, un mod al conștiinței în socialism. Odată cu schimbările petrecute în viața economică, ce schimbări se petrec în idealul de viață al oamenilor ?

— Este foarte adevărat. Rezultatele obținute de oamenii muncii în orice domeniu de activitate pun în lumină, prin cantitatea și calitatea lor, printre altele, și nivelul conștiinței făuritorilor lor. Procentele de depășire a producției, tonele, metrii pătrați, metrii cubi, kWh energie, produse sau produși în plus, economisite sau economisiți — sînt tot atîtea acte de conștiință, tot atîtea forme de materializare a gradului de angajare a oamenilor la înfăptuirea politicii partidului și tot atîtea „unități de măsură" pentru aprecierea dăruirii și abnegației în muncă.

Schimbările în viața economică a județului și a țării sînt însoțite de schimbări în modul de viață, în idealul de viață al oamenilor. Spațiul unui interviu este mult prea îngust pentru a permite o abordare cît de cît cuprinzătoare a acestor extrem de importante probleme. De aceea mă voi rezuma numai la enumerarea cîtorva dintre ele. Odată cu desființarea proprietății private asupra mijloacelor de producție și cu dispariția caracterului de capital al acestora, muncitorul nemijlocit a fost eliberat de exploatare. El a devenit coproprietar al avuției naționale, producător și beneficiar al roadelor muncii sale. În același timp producția socială a fost subordonată scopului fundamental nemijlocit al asigurării bunăstării materiale, dezvoltării și afirmării multilaterale a personalității umane. Constientizarea acestor adevăruri se reflectă în modul în care fiecare om concepe sensul vieții și activității sale și militează pentru realizarea lui. Consolidarea economiei socialiste întărește convingerile și idealul comunist al oamenilor, aprinde dorința lor de a participa la înflorirea patriei. În acest proces idealul se curăță de rămășițele din trecut și se îmbogățește mereu. În locul grijii pentru ziua de mîine, conținutul principal al idealului îl constituie înflorirea multilaterală a societății și propria desăvîrșire, trăirea unei vieți cît mai intense, mai demne, mai frumoase și mai fericite.

TUDOR OCTAVIAN ■

Constructori din toată țara: Pe Turda puteți conta!

Puține orașe din țară se pot mîndri cu o asemenea aglomerare de întreprinderi de același profil cum se află la Turda, unde factorii naturali (zăcăminte de bună calitate — calcar, argilă etc.) au creat condiții excelente pentru dezvoltarea cu prioritate a unei industrii a materialelor de construcții cu adevărat puternice. Practic, cum bine definea directorul Dumitru Corhuț, despre care vom vorbi mai departe — industria turdeană este mai cu seamă cea a pămîntului și a pietrei. Există, astfel, un mare Combinat de lianți și materiale refractare (cuprinzînd Fabrica de ciment din Turda, Întreprinderea de materiale refractare Dej și cea de ipsos Aghireș), apoi o întreprindere de cărămizi refractare („9 Mai"), cea de materiale de construcții, condusă de directorul Corhuț (produse prefabricate din beton — panouri mari pentru locuințe, elemente de planșeu, grinzi, stîlpi industriali, produse ceramice, hidroizolatoare, tuburi de irigații și canalizare, materiale de finisaj din policlorură de vinil, o gamă largă de folii izolatoare și de protecție și chiar încălțăminte de furnir), în fine, cîteva întreprinderi mai mici, producătoare de sticlă... Deci, de la ciment la elemente prefabricate din beton, de la caolină la cărămizi refractare și sticlă, și încă alte asemenea exemple — iată industria de azi a orașului Turda, sau, mai exact spus, principala sa dimensiune.

Astfel stînd lucrurile, dacă urmează să vorbim despre inițiative și producții peste plan în industria materialelor de construcție de la Turda, ar trebui să facem aproape un bilanț general, întrucît mai toate întreprinderile citate au luat astfel de hotăriri frumoase, dacă nu chiar remarcabile. Ne-am îndreptat însă pașii numai spre două astfel de întreprinderi, e drept cele mai mari : Combinatul de lianți și materiale refractare și Întreprinderea de materiale de construcții.

Acum, sigur că Fabrica de ciment din Turda este departe de a fi o descoperire a noastră. Ateliere de prelucrat piatra de calcar au existat aici încă de la începutul secolului, iar întreprinderea este atestată documentar la 1913 ! Dar, dacă înainte de 1948, prima unitate industrială a Turdei producea cel mult 200 000 de tone de ciment pe an, astăzi cifrele de plan indică o producție de peste un milion și jumătate de tone, deci de aproximativ șapte ori mai mare decît cea înregistrată la naționalizare. Dar, totodată, astăzi combinatul produce și peste 300 000 tone de var, peste 250 000 tone ipsos și circa 60 000 tone cărămizi refractare bazice și de șamotă, fiind unicul producător intern de cărămizi pentru cuptoare, furnale, oțelării. „Dezvoltarea Fabricii de ciment din Turda — ne spunea Ion Dragoste, secretar al Comitetului municipal de partid — a adus orașului, pe lîngă unele neajunsuri cunoscute, legate mai cu seamă de un anumit grad de poluare, aflat dealtfel în continuă scădere, o deosebită creștere economică, altfel imposibil de realizat. Practic, orașul Turda a trecut de la condiția de centru agricol și cu ceva industrie manufacturieră, la industria modernă, de înaltă productivitate — în cadrul căreia majoritatea lucrărilor manuale au fost înlocuite cu automatizări, linii tehnologice, mecanizări și așa mai departe".

Astăzi însă va trebui să vorbim cu prioritate de străduințele colectivului turdean de a da țării cantități cît mai mari de ciment, „pîinea refacerii" cum se spune, și chiar o „pîine" de o calitate cît mai bună — adică din noul sortiment, RIM 250, cel care la numai o zi după ce a fost turnat și a devenit beton asigură o rezistență de 250 kgf pe centimetru patrat (pînă acum exista doar RIM 200, cu o rezistență de doar 200 kgf/cm²). „Vreau mai întîi să vă spun că întreprinderea noastră a trimis, la puține zile după seismul din 4 martie, o cantitate de 9 000 tone de ciment spre zonele calamitate, dintre care 5 000 tone au constituit angajamentul colectivului nostru peste planul obișnuit de producție — ne spunea Constantin Găitan, directorul general al combinatului. Folosind cantitatea respectivă se pot construi aproximativ 500 de apartamente. Sigur, la noi se fabrică anual o cantitate mult mai mare, pentru mai mult de 150 000 de apartamente — adică un oraș cu aproximativ 600 000 de locuitori ; dar trebuie să știți că o bună parte din producția noastră merge la export, în Europa, dar și în Africa, Orientul Îndepărtat, peste 25 de țări cu totul. Noi sîntem totuși pregătiți să suplimentăm aceste angajamente și cifre de plan, pe care urmează să le respectăm cu sfințenie, cu noi angajamente, cu mai mult ciment și alte produse date țării, pentru reconstrucție. Avem, ca să zic așa, toate condițiile tehnice, materiale, organizatorice, de spirit de solidaritate chiar, pentru a îndeplini angajamentul rostit în fața Conferinței municipale de partid — 60 000 de tone de ciment în plus pînă la sfîrșitul anului, ceea ce înseamnă o producție suplimentară îndeplinită într-o jumătate de lună de muncă la parametrii maximi !" Această cifră, care cum se spune mai sus ar putea fi chiar îndeplinită, nu înseamnă nici mai mult nici mai puțin decît cam cinci, șase mii de apartamente noi, construite în plus față de planul inițial.

Trecînd mai departe (de fapt destul de aproape !), în incinta Întreprinderii de materiale de construcții Turda, aflăm în primul rînd că, drept urmare a mobilizării generale a colectivului de aici, unitatea a reușit o depășire cu 6 la sută a sarcinilor de plan pe luna martie, lucru deocamdată niciodată întîmplat. Și întrucît, cum spuneam, martie 1977 rămîne o lună record pentru istoria întreprinderii (istorie care nu începe, de fapt, decît din 1973), este desigur interesant și cum s-a materializat în produse cifra totală de aproape 8 milioane a producției suplimentare. Iată, deci, toate aceste cifre fiind cantități produse în plus, peste planul de producție : 4 000 mc de panouri prefabricate mari (cu care se pot construi circa 148 de apartamente), 28 000 mc prefabricate de planșeu, două milioane mp carton bitumat, 550 000 mp pînză bitumată, un milion mp tapet semilavabil, șase kilometri de tuburi de presiune, 350 000 mp covor din P.V.C., ca și peste două milioane bucăți de cărămizi și blocuri ceramice. Angajamentul anual al întreprinderii a crescut astfel, tot prin hotărîrea colectivului, de la 26 de milioane la producția suplimentară la 40 de milioane lei.

Directorul Dumitru Corhuț, aflat de numai un an de zile pe post, ne asigură că are la dispoziție un colectiv pe care-l numește minunat, pe mîna căruia, chiar dacă nu obișnuiește, ar merge cu ochii închiși dacă s-ar pune problema unui „pariu" în ceea ce privește realizarea noilor sarcini de plan. „Cu astfel de oameni, poți face minuni, spunea. Am să vă dau și-un exemplu : astă-iarnă am avut un necaz în balastiera întreprinderii, la Cornești. Din cauza unei alunecări de teren, un buldozer a căzut în apă și singura soluție era să-l ancorăm și să-l tragem afară. Și atunci, deși frigul nu ne iertă iar pe Arieș pluteau sloiuri de gheață, cîțiva mecanici, între care Macovei și Morovan, n-au ezitat un moment să ia costumul de scafandru și să intre în apă, de mai multe ori chiar. Au reușit în cele din urmă — iar de răcit n-am răcit decît noi, cei care am rămas pe mal !" Asemenea oameni gata să intre și-n foc, și-n apă pentru bunul mers al producției întreprinderii, chiar dacă asemenea evenimente-limită nu se întîmplă în fiecare zi, sînt și electricienii Al. Naghi și I. Nicola, betonistul T. Stoica, tehnicianul I. Pîrvu, apoi muncitorii I. Man (izolații), I. Goncan (prefabricate), Victoria Bucur și Elisabeta Komaroni (mase plastice), lăcătușul G. Corb și încă alții, față de care directorul simte nevoia să-și ceară scuze de a nu-i fi menționat, întrucît întreprinderea, nu-i așa, are cîteva mii de lucrători. Dar, chiar dacă fapte de eroism nu se întîlnesc în fiecare zi, e bine să se știe că fapte tot foarte frumoase se practică la Turda mereu în ultima vreme — ele numindu-se fie rămînerea la lucru peste orele de program, fie atitudinea liber consimțită de a se munci în toate duminicile aflate într-o lună de zile, fie donările în valoare de peste un milion de lei pentru Contul oamenilor și așa mai departe, la fel ca peste tot dealtfel în **primăvara refacerii rapide** a patriei.

Astfel încît, cercetînd cu ochii și puterile noastre, la fața locului, industria orașului Turda, putem susține cu deplină îndreptățire că economia națională, întreaga noastră țară, poate conta cu certitudine pe aportul furnizorilor de materiale de construcții din Turda, oraș care s-a alăturat deplin străduinței întregului popor pentru refacerea cît mai rapidă a vieții economico-sociale, pentru revenirea de urgență la parametrii obișnuiți, cei ai construcției socialismului și ai unei vieți tot mai bune în România de azi.

DUMITRU GRAUR ■

MIRCEA SPĂTARU : Bălcescu

Integrarea — o problemă a tehnicii, dar mai cu seamă una a conștiinței

Municipiul Cluj-Napoca a pătruns în conștiința fiecăruia dintre noi ca unul din marile centre de învățămînt superior ale țării, fiind de obicei numit „cetate universitară", idee ce include, în mod reflex, totalitatea unor forme de școlarizare considerate drept indispensabile oricărei societăți. De aceea, foarte mulți vor fi surprinși să afle că, de fapt, la Cluj-Napoca Institutul politehnic a fost înființat de-abia în anul 1948, adică la patru ani după eliberarea țării noastre și că, prin urmare, tradiția sa prezintă o vîrstă încă tînără. Realitatea acelor ani consemna existența, pe malurile Someșului, doar a unei școli de subingineri, devenită apoi Institut de mecanică. Prima facultate era frecventată de numai 106 studenți, iar cele trei de azi (cu secții de subingineri și cursuri serale la Satu Mare, Oradea, Cugir și Bistrița Năsăud) însumează peste 5 000 de cursanți. Dintre numerosii ingineri și subingineri, care activează în prezent, în diferite întreprinderi și instituții din țară, 8 300 provin de pe băncile Institutului politehnic din Cluj-Napoca. Anul trecut chiar au luat ființă încă cinci secții noi care pregătesc cadre pentru întreprinderea de utilaj greu care se va construi în orașul de pe Someș, ca și pentru alte unități de pe platforma industrială clujeană. În aceste condiții, ni s-a părut interesant de știut cum se realizează în institut integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, acțiune care trebuie să constituie, așa cum a arătat secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitei sale de lucru la Cluj-Napoca, din primăvara anului 1976, un proces revoluționar în organizarea învățămîntului superior, menit să cultive în rîndurile studenților interesul pentru știință, tehnică, cultură, respectul față de munca concretă, producătoare de bunuri materiale, să educe tînăra generație în spiritul înaltelor idealuri ale comunismului, al frăției dintre toți tinerii români, maghiari, germani, fii ai patriei noastre socialiste.

La Institutul politehnic din Cluj-Napoca integrarea este o problemă comună a profesorilor și studenților și ei pot fi văzuți lucrînd cot la cot atît la planșetă, în atelierele proprii, cît și în halele unor întreprinderi locale. Din 1973 funcționează un atelier de producție pentru facultățile de mecanică și electrotehnică și cu unele spații rezervate tinerilor de la secția de arhitectură ; din 1975 o nouă hală de cercetare, cu stații-pilot și microproducție, a fost înființată pe lîngă Întreprinderea „Sinterom", în care o suprafață de 1 000 mp a fost destinată aplicării în practică a rezultatelor cercetării științifice ale școlii clujene de metalurgia pulberilor ; de anul trecut, în incinta Fabricii de mașini de rectificat, o construcție cu mai multe nivele adăpostește Centrul de învățămînt-cercetare-proiectare și producție prototipuri care înlesnește îndeplinirea calitativă a instruirii studenților de la secția de tehnologie a construcțiilor de mașini și a celor de la secția mașini-unelte ; Facultatea de construcții are și ea un sediu nou, care include laboratoare și ateliere de proiectare, iar în acest an intră în funcție primul grup al noii Facultăți de mecanică, de pe platforma industrială a orașului (în 1978, la terminare, suprafața construită va avea 25 000 mp).

Este vorba, după cum am văzut, de o bază materială importantă, care condiționează, în primul rînd, și capacitatea de a se răspunde corespunzător sarcinilor tot mai serioase care revin viitorilor absolvenți ai acestui institut, cît și dascălilor lor. Prof. ing. Attila Palfalvy, rectorul acestui așezămînt de învățămînt superior, ne-a furnizat date suplimentare privind desfășurarea acțiunii de integrare, specificul ei.

— Sîntem corelați direct cu creșterea puterii industriale a orașului și județului nostru. Pentru cea mai mare parte a obiectivelor existente am putut oferi o acoperire corespunzătoare, întrucît aci există, constituite ca atare și recunoscute pe plan național și internațional, cîteva „școli", cum este cea de metalurgie a pulberilor, ilustrată de prof. emerit Alexandru Domșa, de pildă (și de însuși A. Palfalvy, am adăuga noi), sau cea de betoane al cărei reprezentant este prof. ing. Mircea Mihăilescu, și unele mai tinere, dar puternice, ca aceea de electrotehnică preocupată și consacrată în problematica motoarelor electrice pas cu pas, care la Expoziția internațională de la Bruxelles a și obținut Medalia de aur, școală unde s-a impus prof. ing. Arpad Kelemen. Dar iată că ni se pun noi probleme ivite, mai ales, odată cu edificarea la Cluj-Napoca a Întreprinderii de utilaj greu în care 70% din activități privesc prelucrările la cald. Prima consecință a fost înființarea unei filiale a Institutului de proiectare și automatizare din București funcționează în cadrul facultății noastre de electrotehnică, deoarece s-a avut în vedere crearea noii industrii electrotehnice clujene, ceea ce a însemnat un nou prilej de contact nemijlocit al cadrelor profesorale și al studenților cu cercetarea și producția specifice acestei ramuri. Sigur că acesta este aspectul care ne interesează cel mai mult, dar — de ce să n-o spunem ? — nici partea materială nu mi se pare de neglijat, chiar dacă angajamentul nostru din 1976 a fost mai modest.

— Ce vi se pare specific în orientarea avută în vedere aci în domeniul integrării, acțiune destul de nouă pentru a se putea vorbi chiar și despre unele neîmpliniri ?

— Intenția fidel urmărită ca producția atelierelor să se îndrepte, în special, spre realizarea de prototipuri după concepție proprie, adică ceea ce gîndim, să și realizăm tot noi. Aceasta nu ne împiedică să și preluăm în mod direct unele sarcini de la întreprinderi și să le ducem pînă la capăt, în special în ceea ce privește asimilarea de produse noi, eliminarea importului, avizări de investiții și omologări, participări în consilii tehnico-economice.

— Care sînt întreprinderile cu care colaborați ?

— Lista este foarte lungă. Voi preciza că ea nu se limitează la unitățile industriale ale orașului și județului ci se extinde și dincolo de limitele geografice respective. Lucrăm și cu „Unio" Satu Mare și cu „Electroaparataj" București și cu I.M.M.R. Zlatna, cu diverse trusturi de construcții industriale din chimie și din alte ramuri. Dealtfel, Asociația studenților comuniști din facultățile de electrotehnică și construcții a cucerit primul loc în concursul „Fiecare asociație, colectiv de educație prin muncă și pentru muncă a studenților". Vedeți, noi am scăzut numărul contractelor în 1976 față de anii precedenți, ceea ce unora li s-ar părea un fapt negativ, dar am crescut valoarea cu cîteva milioane, ceea ce noi considerăm mai important.

— Cum se reflectă în viața personală a studenților aceste realizări ?

— În mod foarte divers, cu respectarea prevederilor legale. Nu mai amintesc despre condițiile de cazare în cămine și celelalte, deși tentat sînt să spun măcar că în Clujul-culinar cantina institutului nostru deține un loc fruntaș. Decretul nr. 14 prevede și un beneficiu material provenit din manoperă iar cei mai vrednici încasează chiar și cîte o mie de lei pe lună. Unii au beneficiat de frumoase excursii, pe timp de 14 zile, în țară, iar alții s-au deplasat și în străinătate, ca urmare a faptului că s-au remarcat în acțiunea de integrare. Un număr de 23 de studenți au fost invitați, anul trecut, în R.F.G. de către Academia germană (cei de la facultățile de mecanică și electrotehnică). Anul acesta, alți 25 de studenți, de la Construcții de data asta, vor merge peste hotare. Am răsplătit prin cărți de specialitate și de beletristică pe alți merituoși. Am avut peste 20 000 de lei la dispoziție. La simpozionul de la Varna, de anul trecut, studenții clujeni au fost lăudați. Anul acesta ne vom prezenta la Cracovia. Sînt satisfacții pe care generația mea, cel puțin, nu le-a putut cunoaște. Nu mai sîntem ca ceilalți înaintași ai noștri, undeva foarte sus, la inexpugnabila catedră, ci mai aproape de studenți, de copiii noștri, și ne trăim o nouă tinerețe alături de ei, o tinerețe mai frumoasă tocmai pentru că părea ireversibilă.

EMANUEL VALERIU ■

ANA LUPAȘ : Mașină de zburat în zi de sărbătoare

La Borşa, ca pretutindeni, „Cîntarea României" înseamnă şi cîntec, şi, desigur, şi muncă

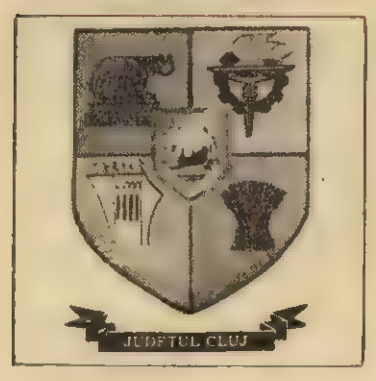

În serile lungi ale iernii, ale ultimei ierni, în satul Ciumăfaia, comuna Borşa, judeţul Cluj, opt ţărănci, opt femei ale locului trecute de prima lor tinereţe, au întreprins un lucru care n-ar trebui să ne mire, care totuşi ne tulbură. Lucrul acesta al lor a început odată cu iarna, cu primii fulgi, a trecut prin zilele satului, prin nopţi mai ales, ca o lumină de taină, ca un fir scump dintr-o ţesătură miraculoasă, mai mult a timpului decît a miinilor, sfîrşindu-se odată cu primăvara, în prag de martie. Lucrul miinilor celor opt s-a sfîrşit în anotimpul serafic al ghioceilor, cînd, ca şi iarna, lumea încă rămîne în basm, în regimul mirărilor sau al inocenţei, sub dominaţia albului, a culorii albe, care provoacă metamorfoza tuturor tonurilor spre angelic şi cast. Angelic, cast este şi lucrul celor opt femei.

Cele opt sînt Nastasia Rus, Maria Crişan, Maria Rus, Ana Morar, Raveca Mocan, Eugenia Jecan, Nastasia Domocoş, Cecilia Morar, iar lucrul lor, început odată cu fulgii şi sfîrşit odată cu ghioceii, ocupîndu-le deci multe nopţi, a însemnat opt superbe costume naţionale, cum nimeni n-a mai cusut de mult, cum nimeni, de mult, nu mai poartă. Nimeni, afară de cele opt.

E un costum cu totul tulburător, fascinant, acest veşmînt femeiesc din podişul Someşului, asemănător costumului de Săliste, impunînd prin sobrietate, prin rigoare stilistică, prin simplitate cromatică, prin fineţe ornamentală. E un costum ieşit numai din alb şi negru, în care domină albul. De unde şi de ce această opţiune arhaică — reluată de cele opt — pentru alb ? De ce această culoare consacrată tocmai costumului, cînd uzualul o refuză, maculînd-o, corupîndu-i candoarea ? Să fi răspuns această opţiune henoteismului geto-dacic, conferind grupului purtător o anume nobileţe sacerdotală între celelalte noroade vechi ? Să fi semnificat culoarea albă un anume incontingent al grupului purtător cu imediatul, cu telluricul, cu accidentalul — natural sau istoric — reprezentat prin celelalte culori ?

Sintem, aici, în satul celor opt femei, într-o aşezare străveche, cu firul vieţii deturnat adesea de accidente de tot felul. Sat străvechi, dar cu momente de cristalizare istorică decisivă puţin numeroase, cei puţin la prima privire, fiind suspendate la intervale mari de timp, nu prin absenţa lor, ci prin absenţa documentelor care să le ateste. „Nu s-au găsit, spune monografia comunei (o monografie de cîteva file dactilografiate, alcătuită de un grup de profesori ai şcolii de 10 ani) documente din care să se poată şti precis vechimea satului Borşa şi a satelor aparţinătoare Giula şi Ciumăfaia". Documentele, cîte au fost, au fost distruse, le-au ars năvălitorii, le-au furat ocupanţii vremelnici, crezindu-se că fără ele istoria o să tacă, crezindu-se că fără ele timpul acestor locuri n-o să mai albă chip. Cîte ceva, totuşi, se ştie. Se ştie, de pildă, din mărturiile cronicarului Hodor Karoly, că, înainte de anul 937, aceste locuri erau stăpînite de oameni vechi, că ungurii, descinzînd aici, au găsit o populaţie de păstori pe care slavii o numiseră „Vlacha", se ştie că oamenii locului au rămas neclintiţi aici, păstrîndu-şi limba, portul şi datinile, rezistînd năvălirilor, rezistînd încercărilor de tot felul (printre altele, aceleaşi mărturii pomenesc o grozavă holeră care, la 1 245, „secerâ sute de vieţi"), îndurînd asuprirea baronilor Bamffi (stăpînii satului, din 1 337), făcînd ei înşişi istorie, nu lăturalnică, ci cu majuscule. Ţăranii români şi maghiari din Borşa au luat, spune cronica, „parte fierbinte" la răscoala de la Bobîlna, din 1 437, tot ei, la 1 848, au fost „printre primii din Transilvania care au cerut desfiinţarea clăcii". „La data de 19 noiembrie s-au tras clopotele de la biserica românească, iar populaţia adunată în curtea baronului devastează clădirea ; tot atunci se devastează şi se aprind curţile boiereşti pe toată valea Borşei"... Legitimarea în timp, în ciuda precarităţii mărturiilor, nu şi-a spus încă ultimul cuvînt. Cercetări recente au descoperit, de pildă, la Ciumăfaia, o „vila rustica", aparţinînd unui proprietar roman. Mărturiile, totuşi, rămîn încă puţine, cercetătorii acestor locuri, inclusiv dascălii şcolii de 10 ani, văzîndu-se siliţi să extragă materia definirii istorice de oriunde, din referinţa vecină, din consemnarea întîmplătoare, din refracţia concavă sau convexă a simpatiilor ori idiosincraziilor lăturalnice. Cînd, de fapt, posedăm (şi posedă şi Borşa, ca orice sat românesc, ba poate mai mult ca altele !) documente originare ale prezenţei noastre aici, documente care sînt lîngă noi, care fac parte din viaţa noastră, măsurînd direct o dimensiune istorică vie, cu rădăcini ce se pierd în timp !

Un astfel de document este portul omului, straiul lui. El e mai mult decît un document, el este, şi mai cu seamă a fost, un factor al permanenţei, el nu s-a lepădat, nu s-a trădat, nu s-a prefăcut niciodată, abandonarea sau prefacerea lui însemnînd, pentru omul locului, pierderea personalităţii, degradarea civică, anularea insului ca ins şi a neamului ca neam. El, acest straI, este, şi mai cu seamă a fost, elementul esenţial al etnicului, elementul care deosebeşte o comunitate de alta, mai durabil decît unele elemente ale credinţei, uneori chiar ale limbii. Formaţiunile militare dace (unele, desigur, provenind chiar din aceste plaiuri someşene, din inima Daciei), transformate în ale romane, poartă cu ele în Italia, în Britania sau Mesopotamia, oriunde sînt trimise să lupte, nu numai drapelul-dragon sau cuţitul încovoiat, dar şi aceleaşi costume. Costumul sau portul, observa un cercetător, transcede generaţia, el dă verticalitate, în vreme, neamului, el guvernează, dealtfel, şi viaţa internă, intimă a grupului, a familiei, apoi a insului care primeşte succesiv investirea unor privilegii prin însemne sau elemente vestimentare simbolice (precum, la Borşa sau în alte sate transilvănene, trecerea fetei, cînd devine nevastă, de la găteala capului cu „cîrpă de catifea" la găteala cu „cîrpă neagră").

Revenind la cele opt femei din Ciumăfaia Borşei, revenim la cele ce spuneam la începutul acestor rînduri : că lucrul lor, deşi n-ar trebui să ne mire, ne miră totuşi şi ne tulbură. Ne tulbură, fiindcă la Borşa, ca pretutindeni, portul tradiţional dispare, se pierde, într-o epocă în care modernizarea satului, urbanizarea lui fac fireşti, într-un fel chiar legitime, astfel de pierderi, ecoul lor rămînînd doar sub sticla muzeelor sau în rezervaţii supravegheate de artă. Cine, în iarna aceasta, în albe nopţi lungi, suspendate parcă dincolo de istorie, de timp, de civilizaţie, ca nişte oaze de rafinament şi de neclintire, şi-a mai cusut, pe aici, straie precum cele ale strămoşilor ? Doar ele, doar cele opt. Cine mai poartă astfel de veşminte ? Doar ele, doar cele opt, şi încă vreo doi sau trei bătrîni. Cîte costume populare, de fapt, mai sînt în sat ? Foarte puţine, ni se spune, mai au doar nişte bătrîni, şi bătrînii, cînd mor, se îngroapă cu ele. Straie mîndre şi vechi, capodopere de mireasmă şi har, putrezesc sub crucile cimitirului. Sub cruci negre de lemn, sub cruci albe de piatră, ce reproduc în aeternis dominantele de culoare ale costumului de demult.

Printre cei cîţiva bătrîni care-şi păstrează portul, cioarecii albi şi cămaşa albă, ieşind cu ele „în lume", este, la Borşa, moş Dumitru Giurgea, om de 93 de ani. Dar moş Giurgea, ne spune primarul Alexandru Rus, este „un caz". Este el însuşi, prin vîrsta lui, prin verdeaţa sau fălnicia cu care şi-o poartă, ca şi prin nişte „ciudăţenii" (una din ele fiind chiar portul străbun cu care „iese în lume"), un fel de om în afara timpului. El locuieşte în afară de sat, în afară de vatra şi timpul lui, într-o casă stingheră, care n-are în juru-i decît cîmpia. E singur, deşi are opt copii, dar feciorii i-a de mult plecaţi din sat, toţi au ajuns, spune primarul, „oameni mari", unul din dînşii, Ion, e directorul general al Uzinei „Unirea" din Cluj-Napoca, toţi vin regulat să-l vadă, „nu-i duminică să nu vină unul", dar în rest bătrînul e singur. Feciorii l-au chemat la ei, dar l-a respins. A vrut să rămînă în sat, la casa lui şi la portul lui. La 93 de ani stă singur, îşi vede singur de casă, de livada de pomi şi de peticul lui de vie şi, zilnic, trăgîndu-şi pe el cioarecii şi dulama străbună, bate drumul în sat, pe jos, cale de cîţiva kilometri, bea o ţuică şi, cînd e vesel, stă de vorbă cu oamenii, le mai zice şi-un cîntec din cele vechi, fiind încă, la cei 93 de ani ai lui, un om cu sînge fierbinte, aprig şi pohtitor de viaţă. Cel puţin aşa mi-l descrie primarul Rus (bărbatul Nastasiei, una din cele opt), ce, pe deasupra, ne mai spune că-i şi „un bătrîn frumos", bine alăht, cu ochi limpezi, doar cu obrazul lucrat de ani. „Uitaţi-l !", zice, arătîndu-l pe geamul primăriei. Dumitru Giurgea trece pe uliţă, ne-a văzut şi el, se opreşte o clipă, îşi scoate căciula. Părul alb îi cade în plete pe umerii albi ai dimiei, pare descins de-a dreptul din basmul descălecatelor. Faţa-i severă, lucrată adînc de timp, e o geometrie de knii ascuţite şi reci, în care viu e doar duhul.

Acesta e Dumitru Giurgea, omul cel mai bătrîn al Borşei care prin tot şi prin toate, inclusiv prin veşmîntul străbun cu care „iese în lume", este „un caz", un original, deşi povestea lui, pe o altă coordonată, se include celei a satului, simbolizînd-o. Sîntem într-un sat în care, ca-n multe altele, lumea a-mbătrînit, timpul a-mbătrînit, cei tineri pleacă, mulţi s-au făcut muncitori la Cluj-Napoca, locuiesc acolo, alţii, cîteva sute, sînt navetişti, sînt deci ai satului doar nopţile. Vîrsta medie a borşenilor, la ceasul de faţă, trece de patru decenii, bate spre cinci, e deci, e vîrstă a iernii, a cărunteţii, a izolării şi a tăcerii, compensaţia primăverii e săracă, explozia ei de viaţă e scurtă, fără putere, năvala de miei zburdalnici a copiilor s-a restrîns, pajiştea vremii rămîne goală. Într-un sat cum e Giula, de pildă, rămas mai mult al bătrînilor, cu marea majoritate a tinerilor plecaţi, nu s-a născut, în anul 1975, decît un singur copil. La toamnă, ne spune profesorul Grigore Boroş directorul coordonator al şcolilor Borşei, şcoala din Giula îşi va desfiinţa clasa a cincea, mutîndu-i pe cei patru copii ai ei în satul vecin, la Ciumăfaia. Borşa, cu toate cătunele ei, s-a transformat şi se transformă tot mai mult într-o anexă sau o rezervă, într-un sat-dormitor sau sat-anticameră a oraşului, inaugurîndu-şi un nou destin, continuîndu-şi desenul ei în istorie într-un alt chip, rescrîndu-l, de fapt, cu alte linii.

Ce sentiment tulburător de ţară încheiată, ce sentiment, şi mai tulburător, de lume fălnică, fălnic înţeleaptă în fruntariile sale spirituale ! Mai mult decît orgoliul istoriei, ducîndu-şi pînă la ultima consecinţă destinul îmbrăcat în straiul strămoşilor, acest sentiment ţi-l dă, prin tot şi prin toate, satul de azi, cu întîmplările lui de azi. Aceste întîmplări sînt stufoase (prin vastele lor implicaţii în viaţa omului), labirintice (prin dificultatea cercetătorului din afară de a se orienta în ele), sufocante (prin iminenţa cu care-şi pretind rezolvările), surprinzătoare prin ritm, neobişnuit de fertile prin consecinţe. Despre ce este vorba ? Este vorba întîi de toate de întîmplările muncii, de rolul muncii, de ce înseamnă — de ce mai înseamnă ! — munca, adică relaţia omului cu pămîntul, într-un sat care nu mai e „sat", cel puţin în înţelesul clasic al termenului. Într-un sat care nu mai e „sat", ci o rezervă sau o anticameră a oraşului, într-un sat cu populaţia în descreştere (împuţinată, spune monografia amintită mai sus, cu 700 de suflete într-un deceniu !), într-un sat din care tinerii pleacă, în care rămîn doar bătrînii, C.A.P.-ul e printre cele mai bune ale judeţului. Vasile Cotîrlă, preşedintele C.A.P., are în mapa cu care se va duce la Bucureşti, la Congresul consiliilor de conducere ale unităţilor agricole socialiste, al întregii ţărănimi, un dosar cu cifre şi date care, replantate în locurile lor de origine, adică pe dealurile şi văile satului, compun o geografie a muncii de o amploare şi o intensitate care, ades, surprind. Pe un pămînt deluros şi rece, se scot, ni se spune, „recolte comparabile cu ale luncilor", mecanizarea fiind intensivă, deşi nu într-atît încît să preia integral efortul omului. Se mai munceşte, pe aceste dealuri abrupte, şi cu caii, se mai pun în jug, în campanii, şi bivoliţele, se mai folosesc, la transportul finului, şi măgarii. Se folosesc, lîngă tractoare, plugurile, lîngă combine secerile, iar cei ce le folosesc sînt şi bătrînii, dar şi tinerii. Tinerii, cînd se întorc de la Cluj-Napoca, de la fabrică, iau sapa din mîinile ostenite ale bătrînilor, duc mai departe ce începuseră ceilalţi,

muncesc astfel nu o viață, ci două, una la fabrică, una la cimp, de aici multele și stufoasele întîmplări ale acestei vieți, ale îndoitei lor vieți, și, cînd această îndoită viață a lor ajunge la părul alb, deci la vîrsta de astăzi a satului, ei redevin ai satului. Pensionari ai fabricilor, zeci de bătrîni se slobozesc anual la vatră și, slobozindu-se, se reintegrează ei, existenței ei, legilor ei și cerințelor ei, muncilor obștii, gospodăriei obștii. Man Iuliu, pensionar, fost muncitor la Sibiu, face sudură în atelierul de construcții al C.A.P.-ului. Ion Mărginean, de 75 de ani, Vasile Mărginean, de 72, lucrează la cîmp, la cultura mare. Copiii lor muncesc la oraș, unii vin serile acasă, alții nu, cei ce vin trebuie să muncească și-n locul celor plecați, să-i suplinească, să suprapună într-o viață cele două vieți, nici una din ele ușoară. Satul, pentru cei picat prima oară în el, pare aflat într-o veșnică goană, într-o perpetuă criză de timp, sufocat de multiple solicitări, angajat într-o mie și una de treburi. Apropierea Congresului țărănimii a ridicat și aici, ca pretutindeni, toate preocupările muncii, ale creației și ale vieții în major, a intensificat toate ritmurile, a făcut arzătoare o serie de probleme ale producției, ale gospodăriei obștești, ale edilității, accentuînd impresia de care vorbeam, cea a satului care trebuie, clipă de clipă, să facă o mie și unul de lucruri. Și face. Face recolte mari, face operă de economie, de construcție, de civilizație, de cultură, ridică mari edificii obștești, de la școli și spital la magazine moderne, de la brutării la cinema, de la cămin cultural la baie publică, de la aducțiune de apă la electrificare totală, de la parc comunal de zece hectare, cu scenă pentru spectacole în aer liber, la baze sportive, de la blocuri de locuințe la început de termoficare, de la „serviciile" de tot felul la piață săptămînală cu incinta pavată și mese-tarabe din placă mozaicată, și, lîngă toate, case frumoase, case de piatră, case de dăruire, unele, cele mai noi, compunînd chiar o stradă întreagă, „Strada nouă", ca o prefigurare a satului viitorului. A satului care, ca anticameră sau ca rezervă a orașului, trăind viața orașului, deschizindu-se spre tumultul acestuia, va rămîne totuși aici, pe pămîntul lui și în ființa lui. El va trece astfel, transformat în priveliște, dar intact în structurile lui adînci, în viitor, deși viitorul se îndepărtează de trecut, de structuri, cu viteze cosmice. Viteze care sînt ale orașului, ale acestui veac. Viteze pe care ei, oamenii Borșei, le accelerează, la rîndu-le, prin munca lor, prin viața lor plină, bogată, agitată, intensă, aflată într-o veșnică criză de timp.

În această criză de timp a satului, opt femei ale Ciumăfaiei, făcînd din nopțile iernii niște oaze suspendate dincolo de istorie, de mișcare, și-au măiestrit niște străie precum cele ce se purtau acum un veac, cînd lumea nu se grăbea, cînd viața nu se grăbea.

În această criză de timp a satului, opt femei, care nu-s doar neveste, ci femei muncitoare, membre ale cooperativei agricole (una din ele, Nastasia Domocoș, e și șefă de echipă), și-au găsit timp, timp ce-și cosoau costumele, să facă, lîngă arta costumului, și teatru. Adică cele opt, au alcătuit o echipă de teatru, mai mult, au compus și o piesă, comedioară morală inspirată de întîmplări reale, cu titlul „Comoara din cufăr", pe care au prezentat-o pe scenele Ciumăfaiei, Giulei și Borșei, apoi pe ale altor sate și, ultima oară, la Cluj-Napoca, la faza județeană a „Cîntării României", „Teatrul nescris" din Ciumăfaia Borșei nu-i, ca formulă artistică, o noutate, este totuși o raritate, este, în plus, o manifestare de artă strict românească, nesemnalată încă aiurea. A descoperit-o D. Gusti, cu prilejul cercetărilor monografice întreprinse în satul Șanț (județul Bistrița-Năsăud), descriind-o ca pe o primă verigă de legătură între formele de expresie folclorică și cele ale spectacolului zis „cult". Purtătorii acestei „verigi" de artă, țărani-autori și țărani-interpreți, vin, deci, spre spectacolul „cult" din plin folclor, așezîndu-și fără orgoliu prețioasa (uneori genială!) încărcătură în culisele artei moderne, aducînd astfel aproape de noi un spirit viu al veacurilor, ridicat, pe treptele personalității celor ce-l coiportează, la strălucire. Aducînd pe scenă niște întîmplări din sat, pe care le-au dezbătut, le-au „recreat", le-au „aranjat" într-un rost dramatic, interpreții devin, fiecare, creatorii propriului rol, îmbogățindu-l de la un spectacol la altul, improvizînd, șlefuind, schimbînd, rotunjind o creație colectivă în care aportul însului — al fiecăruia dintre autorii-actori — este esențial. În plus, ei valorifică o zonă a folclorului mai puțin cercetată, cea a anoavelor ilicite, a ghicitorilor, a zicalelor, a poreclelor, a umorului negru, a jocului gratuit de cuvinte, apocrife pentru manual, zonă în care s-au concentrat filoane de o rară bogăție, pure prin arhicristalizarea lor, zonă în care s-au patentat tehnici artistice nefructificate decît arar. Spre acest univers a sondat

Rubrica mea

Snobul

Snobul este o specie ce se dorește rară a societăților moderne. Presupunem însă că și în vechime el n-a lipsit, mai ales în epocile de civilizație crepusculară, cum ar fi fost, după Verlaine, „Imperiul (roman, n.n.) la sfîrșitul decadenței", sau elenismul alexandrin. Dar ce este snobul? În literatură și în artă, el afectează gustul pentru ce este mai singular și totuși ridicat pe scut de o minoritate de așa-ziși „pricepători" sau experți. Chiar dacă noua formulă de artă în sinea lui îl șochează, îi displace, sau pur și simplu nu-i sesizează sensul, el afectează o neprecupețită adeziune și se face, în cercul său restrîns de amici, propagandistul noului. Snobul nu are prieteni, în înțelesul deplin al cuvîntului, pentru că vrea să pară rece și distant. De aceea am numit „amici" pe acei rari cunoscuți cu care snobul catadicsește să „frelzeze", adică pe care îl frecventează ca pe niște semeni, din aceeași specie a celor dificili în gusturi, numiți de poporul nostru „rîioși", iar afectația lor, de a se ține cu nasul sus, „rîie". Curioasă evoluție semantică a cuvîntului, care vizează pe cei, dintr-un motiv sau altul, nespălați, pe cînd snobul, fără a se lăsa confundat cu **dandy**-ul, încearcă să unească gustul său pentru ce e mai rar în literatură și artă cu o similară acuratețe vestimentară și cu o ținută rigidă, protocolară.

Snobul român, în materie de proză, face pe entuziastul față de micile proze ale lui Urmuz, deși la primele lecturi i s-au părut de-a dreptul stupide. Alt mare prozator pentru snob este Mateiu I. Caragiale, cu toate că a citit foarte greu **Crăii de Curtea Veche** și s-a întrebat la început ce au putut găsi admiratorii în acea povestire fără cap și fără coadă. În poezie, zeul snobului este Ion Barbu, din care îl atrage mai ales pitorescul balcanic, dar se sfiește să-și afișeze preferința pentru acest gen, spre a se declara, fără sinceritate, zelatorul ciclului **Joc secund**, adică al poeziei ermetice, din care nu înțelege o boabă, nici după lectura atentă a exegezei lui Tudor Vianu.

Într-un cuvînt, criteriul de admirație al snobului este unul de împrumut, iar nicidecum plăcerea francă pe care o simte în fața unei opere de artă. Snobul este un simulator care se autosugestionează în răspăr cu adevărata lui sensibilitate, care de obicei este comună. El se frustrează singur de plăceri reale, în schimbul iluziei că cele afectate i-ar conferi un prestigiu deosebit. În fond, snobul nu trăiește o viață proprie, ci urmărește să atragă atenția asupra lui, prin pozele ce și le impune. Snobul este mai mult de plîns decît de rîs, deși ridicolul îl însoțește pas cu pas.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Faptele și vorbele

Cuvintele și rezistența materialelor

Știu că limba, odată construită, evoluează extrem de lent și nu se modifică după orînduirile sociale, așa cum credea Marr. Sînt totuși evenimente care „crestează", aș cuteza să spun, cuvintele. După ce ai trăit anumite lucruri, ți-e oarecum greu să le rostești absolut la fel ca înainte. Iată, scriem adesea, versurile cutărui poet ne-au „cutremurat". Astăzi am senzația că exprimîndu-mă astfel folosesc cuvîntul cu prea multă ușurință. Ar trebui un vers care să ne răscolească ființa pînă în rărunchi, ca să am cugetul pe deplin împăcat întrebuințînd vechea formulă.

La fel, aruncăm nu rareori blamul asupra unor cărți prost construite, numindu-le o grămadă de „moloz" verbal. Și de cuvintul acesta ne sînt pline și nările și gîtlejul. Apoi s-a încărcat cu o semnificație sinistră (sub el au fost strivite atîtea vieți omenești), ca să nu reclame o utilizare mai prevăzătoare.

Zicea cîte unul, cînd voia să dea o turnură mai radicală frazei: „fisura raționamentului..." Cuvîntul, împrumutat din cîmpul tehnicii, și-a pierdut, cel puțin deocamdată, orice son aparte. E în toate gurile; a intrat pînă și în niște bancuri. A resuscitat, cu alt înțeles, dar nu mai puțin terifiant, prin amenințarea ascunsă, vorba lui Alexandru Lăpușneanu: „pre mulți am să-i popesc și eu". O întrebare intervine frecvent între cunoscuți. „Și pe voi v-a popit?"

În chip neprevăzut și-a pierdut forța cuvîntul „proptele". Pînă mai ieri poseda virtuți aproape magice. Acum, să te vezi „proptit" nu e nici un chilipir și faptul e departe de a-ți da o surizătoare siguranță. Pentru asta sună mai bine să spui că ai „spate".

A revenit la modă „structura", dar într-o accepție „terre à terre", fără „conotații" și „axe semantice". Interesează trivial schelăria clădirii. Fiecare vrea să știe cum stă cu „structura", dacă ea a rămas intactă sau a suferit avarii.

Mai glumind, mai reflectînd serios, voiam să ajung la următoarea idee: sînt fapte cu care nu e recomandabil ca vorbele să se joace. Altfel zis, în meseria noastră, a scrisului, cuvintele se cer cîntărite de două ori, ba și de zece ori. Acesta e betonul armat cu care noi lucrăm. Ne incumbă o obligație profesională elementară, să-l calculăm rezistența, astfel încît să nu ne surprindă nepregătiți o ridicare bruscă de seismicitate. Cel mai sigur fier e adevărul, curat, tăios, fără coaja ruginită a adjectivelor umflate. A risipi vorbe mari în fața suferinței, abnegației și solidarității, elocvente prin ele însele, înseamnă a amesteca deliberat cimentul cu praf și murdărie. Să nu ne mire pe urmă că nu face „priză".

Ca să reziste zguduirilor timpului, vorbele se cuvine să fie bine măsurate, să stea solid legate între ele. Am învățat că au rezistat cel mai bine stihiilor dezlănțuite construcțiile ori de o mare rigiditate, ori foarte elastice. Soluțiile bazate pe jumătăți de măsură s-au dovedit nenorocite.

Vorba, menită să dureze, stă grea și neclintită ca bolovanul, sau e flexibilă, dar de nefrînt, ca oțelul. Cuvintele de soiul acesta nu se găsesc pe toate drumurile. Fiți economi cu ele.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Cronica literară

C. Noica: „Despărțirea de Goethe"

Parțial, eseul lui C. Noica **Despărțirea de Goethe** (Ed. „Univers", 1977) ne era cunoscut dinainte. Revista clujeană **Tribuna** a publicat cu cîtva timp în urmă glosele despre **Faust**. Ne-a surprins, firește, punctul de vedere al autorului, mult deosebit de cel tradițional. Dar abia acum, cînd avem imaginea întregului, ne lămurim asupra sensului mai adînc al interpretării. «Despărțirea de Goethe», e fericit spus. Dincolo de atitudine (intelectual contestatară), presimțim dimensiunea pură, de întîmplare filozofică, a întreprinderii lui C. Noica. Nu de o transpunere seacă, erudită are parte aici Goethe. C. Noica degajă sensul viu al faptelor de cultură (primul capitol vorbește despre valorile tinereții, printre care și nemurirea) și atacă direct problema moștenirii goetheene. Ne dăm seama, Goethe nu e o figură de dicționar. În întîmpinarea sa vine o întreagă epocă și toată lumea modernă, cu aventura civilizației cu tot. În acest sens, pe la 1950 (cînd C. Noica și-a redactat lucrarea), apele se aleseseră definitiv, încît pare îndreptățită o astfel de afirmație: „Veacul XX este... eroul cărții, deopotrivă cu Goethe".

Detașarea față de Goethe merge pînă la negație. Intenția este însă alta. O spune la un moment dat explicit: „Doar contestîndu-i pe Goethe îi măsori grandoarea". A contesta înseamnă pur și simplu a adînci. Așa cere metoda: cîtă negație, atîta afirmație, sau mai bine, negi pentru ca să poți afirma mai apoi cu temei. Despre Goethe ne-am obișnuit să ascultăm tot felul de truisme. Critica hagiografică îl numește convențional „Titanul de la Weimar", „Olimpianul" etc. C. Noica are dreptate: nu ne mai surîde azi figura unui „Goethe muzeal". Și, mai ales, geniul se apără singur, dacă e nevoie. Goethe apare aici ca o forță a naturii, ca un fenomen originar. O explicație integrală nici nu se poate da. Discutînd concepția despre om și gîndire (două capitole distincte) nu avem sentimentul epuizării. Mai rămîne acel rest, numit de Noica „ireductibilul goethean".

Detașarea față de Goethe nu presupune și detașarea de sine. Eseul lui C. Noica e altceva decît o banală explicație. Autorul se implică la tot pasul cu fervoare. Și nu se implică oricum, ci ca „sine" obiectiv, fără vreo urmă de arbitrar. Aceasta e calea filozofică a oricărei interpretări. Filozofia începe acolo unde spiritul se întoarce asupră-și, zice Noica. De fapt, ei se apropie mai mult decît alții de Goethe, fiindcă nu se uită pe sine. Rezultă un fel de jurnal filozofic. Introspecția se exteriorizează în disociații de nebănuită limpezime și forță de comunicare. Portretul umanistului e retușat nu doar în liniile sale exterioare. Am reținut antinomia dintre plastic și filozofic, dintre ochiul vizual și cel spiritual. Atracția lui Goethe pentru demonie e încă un aspect bine marcat. O privire atît de pătrunzătoare n-ar fi fost posibilă în afara oricărei afinități și indeosebi fără a descoperi „sinele" profund, unificator de existențe. C. Noica scrie uneori despre Goethe ca despre ceva apropiat, numai al său.

Ultima parte, cea mai amplă, conține interpretarea din **Faust**. Desigur, un **Faust** fără de Faust (îl preferă pe Mefisto) e greu de acceptat. Am văzut însă care e rațiunea metodei lui Noica. Important e că din „nefilozofia" lui Goethe învești să filozofezi. După cum din spulberarea prejudecăților faustice (un loc comun al filozofiilor anterioare) înveți de-abia să prețuiești umanul, adică incomensurabilul. Se ridică C. Noica și împotriva excesului de tipologizare în filozofia culturii. Fausticul nedumerește fiindcă este în primul rînd o abstracție, un abuz al teoreticului. Spengler i se pare a fi „un profet minor". Nici timpul nostru socialist nu se află în concordanță cu fausticul: „Însuși spiritul revoluționar sub semnul căruia trăim nu s-a născut în stil faustic, ci printr-o viziune științifică și organizată, care vrea transformarea rațională a lumii și nu precipitarea ei iluzorie, de la o zi la alta, din era necesității în cea a libertății".

Deschiderea eseistică e surprinzătoare, dacă nu e chiar compromițătoare, la un filozof. Nu și la C. Noica. „Rostirea filozofică românească" îl preocupă în chip statornic și exemplar. Unii termeni pot fi existențiali. În realitate, nu imită nici o manieră; nu e nici sartrian, nici heideggerian. Aproape cu aceleași cuvinte gînditorul român comunică altceva decît angoasa, teama etc. E firesc să ne întrebăm de unde vine seducția textelor lui C. Noica. Am remarcat la ei că totul se întîmplă în jurul faptului elementar de a fi. Chiar analizînd **Faust**, adică literatură, nu face deloc referințe estetice, ci numai ontologice. Nimic nu încarcă inutil emoția și pornirea de a interoga existența cu gîndul cel mai curat. Știm, gîndirea multora se înfundă în concept. Aceștia nu mai gîndesc de mult lumea, ci doar ideile despre ea. Noica însufletește noțiunile, reface calea primă către lucruri și viața interioară a spiritului. În locul semnificațiilor standardizate preferă nuanța, unicul. Mai consemnăm simțul limbii românești și talentul epic ieșit din comun.

Dar dincolo de pasiunea interpretării, pe C. Noica îl tentează gîndul construcției filozofice. Îl amintește undeva pe Nietzsche cu ideea lui că nu trebuie să știm prea mult despre un lucru, numai cît trebuie pentru a crea.

Se pare că e vorba de mai multe despărțiri în acest eseu: de Faust, de omul natural, de Goethe însuși. Reproducem concluzia finală: „Goethe spunea: lumea are mai mult geniu decît mine. Dacă lumea occidentală nu are mai mult geniu decît Goethe, atunci ea a murit spiritualicește la 22 martie 1832". Dacă am înțeles bine, despărțirea de Goethe înseamnă și delimitarea de Occident. Neașteptată întorsătură iau uneori lucrurile în fața gîndirii de har a filozofilor. Nu mergem pînă la a descifra un sens ideologic (politic) în despărțirea de Occident. Obținem însă ceva mai mult: însuși temeiul ei natural.

CORNEL MORARU ■

Însemnele timpului

Numai în aparență Petre Stoica este autorul unor „basme cu arome de turtă dulce". Expresia modernă, șocantă uneori, a poemelor sale, nu este în contradicție cu conținutul lor care, cum s-ar crede la prima vedere, sugerează atmosfera altor epoci. El deslușește cu claritate însemnele timpului său și nu-și întoarce privirea de la ele. Dar, poetul imaginează tărîmuri iluzorii, pe care apoi le asediază, le cucerește și le așază sub suzeranitatea lui. Volumele semnate de Petre Stoica evocă tîrguri prăfuite, populate cu oameni cumsecade, amatori de muzică de gramofon sau de fotografii în grup, preocupați să meargă la circ sau la cinematograful unde rulează filme mute, să cultive pămîntul sau să meargă la vînătoare. E vorba de o viață pașnică, lipsită de mari probleme. Dar Petre Stoica nu este totuși un poet idilic. Descins în astfel de spații protectoare, guvernate de tandrețe și bună dispoziție, nu uită decît provizoriu lumea abandonată. Cuvintele alcătuiesc în jurul său un ecran care lasă totuși să pătrundă zvonul frămîntărilor provocate de civilizația contemporană. De fapt, poezia lui, mai cu seamă în ultima carte apărută, **Iepuri și anotimpuri**, divulgă neliniștile poetului „în fața tuturor evenimentelor ieșite din comun" și creionează un mod personal de a trăi agitația istoriei. Petre Stoica descrie un univers amenințat și luptă cu uneltele lirismului pentru a-i feri de primejdii: „eu m-am decis pentru lupta fără sfîrșit / împotriva noilor tipuri de arme". În **Iepuri și anotimpuri** se amintește de praful radioactiv, de submarine atomice, de costume antiatomice, de poluare — „spălatul funinginei de pe ciocul porumbeilor călători". Succesiunea anotimpurilor, vînătoarea, muncile agricole nu pot înșela gîndul poetului că undeva în lume se săvîrșesc fapte atroce: „În timp ce mă ocup de recoltatul sfeclei furajere / marile cuirasate ale lumii / întreprind un fapt discutabil". El mărturisește la un moment dat că fiecare element din universul său diafan corespunde în realitate unui element având ca semnificație agresiunea: „O gumă care seamănă cu o grenadă / ● libelula care seamănă cu un bombardier / un plop care seamănă cu o rachetă / un corb care seamănă cu un mareșal / un trandafir care seamănă cu o pată de sînge".

Astfel citit, Petre Stoica, unul din remarcabilii noștri poeți de astăzi, se dovedește a fi nu stăpînul unor lumi vaporoase, viețuind într-o dulce beatitudine, ci o conștiință care își scrutează într-o manieră proprie secolul.

GEORGE ARION ■

Controverse de istorie literară

Sfîrșitul unei legende

Acceptată de unii ca argument incontestabil, taxată de alții, pe motiv că nimeni n-o văzuse, drept invenție a căpitanului Matei Eminescu, fratele mai mic al poetului, vechea **Psaltire** a căminarului Gheorghe Eminovici a continuat totuși să joace pînă azi rolul uneia din piesele de bază ale ipotezei nașterii lui M. Eminescu la 20 decembrie 1849.

Din referirea fugară pe care Matei o face asupra vechii cărți bisericești, aceasta pare să fi fost un document de însemnătate excepțională pentru biografia poetului, intrucît — sîntem asigurați — pe scoarțele ei fuseseră „scrise consecutiv autograf de tatăl poetului nașterile tuturor copiilor săi": iar, „jos, pe pagina a 5-a, stă scris: **Astăzi, 20 decembrie 1849, la patru ceasuri și cincisprezece minute evropienești s-au născut fiul nostru Mihai**".

Deși neinsoțită de documentul doveditor — în speță, vechea **Psaltire** — destăinuirea lui Matei a părut unora a fi în spiritul deplin al adevărului, cutare biograf preconizînd chiar o recercetare a ceaslovului „pentru a se stabili [...] că pomelnicul copiilor lui Gheorghe Iminovici e scris la diferite date, cu diferite cerneluri, cu diferite trăsături de condei"; pentru a conchide că, și așa, necercetată, „însemnarea din acea veche Psaltire își menține [...] toată importanța" (v. Leca Morariu, **Eminescu, note pentru o monografie**, 1943, p. 9).

Nu alta a fost părerea clasicului biograf al **Luceafărului** — G. Călinescu — care considera că în ce privește data nașterii lui Eminescu „rămîn două ipoteze dirze în vrajbă și acum" (n.n., actul de naștere și, respectiv, însemnarea din Psaltire) și că „argumentele pro și contra se nasc și se ucid uncle pe altele, fără nici o victorie". Mai mult chiar. Pentru autorul **Vieții lui Mihai Eminescu**, „acel **patru ceasuri și cincisprezece minute evropienești** sună prea de tot a fapt adevărat" (op. cit., 1964, p. 37—38), așa încît, continuă el, „numai în baza datelor ce le avem nu ne vom putea niciodată hotărî pentru o dată sau pentru alta".

Dacă, în adevăr, Matei ar fi fost posesorul, fie și vremelnic, al acelei vechi **Psaltiri**, atunci e de presupus că, în 1909, cînd era în corespondență cu Corneliu Botez, ar fi trebuit să-și amintească faptul că frații Eminovici au fost 11 și nu 10, cum afirmă categoric într-o epistolă din 12 aprilie 1909. Deși declarat posesor al faimoasei **Psaltiri**, căpitanul omite, surprinzător, din rîndul fraților săi pe **Ruxandra**, de existența căreia află cu stupefacție, pe parcursul dialogului epistolar, și în legătură cu care se pronunță evaziv: „Acuma cum c-aș mai fi avut o soră Ruxandra, se vede că trebuie s-o fi avut, întrucît există actele stării civile; eu însă n-am auzit niciodată **pomenindu-se** (subl. n.) de ea în casa părintească". Caracterul **oral** al informației deținute de Matei e înverierat și, de bună seamă, nu așa s-ar fi exprimat posesorul real al **Psaltirii**, căruia i-ar fi fost suficient s-o fi răsfoit măcar o dată, pentru a fi aflat de numărul exact al fraților săi, și, deci, **și de existența Ruxandrei**.

Pe de altă parte, împotriva existenței pretinsului catastif al lui Gheorghe Eminovici stă și faptul că, în același an 1909, Matei nu-și cunoștea cu certitudine nici anul venirii sale pe lume: „Asupra datei nașterii mele — se destăinuie el aceluiași Corneliu Botez, într-o misivă din 11 mai — este sau 1855 sau 1856 [...]. Știu numai că sunt născut în ziua de 16 noiembrie, în ziua de Sfîntul Matei și de aceea mi-au dat și numele Matei".

Rămîne deci incontestabil faptul că vechea **Psaltire** cu însemnarea autografă a lui Gheorghe Eminovici privind nașterile copiilor săi n-a existat decît în imaginația lui Matei, care, pe la sfîrșitul secolului trecut, se arăta dornic să pună ordine în biografia și chiar în editarea operelor ilustrului său frate.

ION ROȘU ■

Saltimbanci prin Europa

De cîteva ceasuri stau în fața acestei femei care îmi derulează o poveste aproape inimaginabilă, povestea dramatică a unui om care timp de cinci ani de zile a pluti prin viață ca o coajă de nucă pe un ocean în furtună, aruncată prin toate primejdiile, prădă mereu neprevăzutului, nesiguranței zilei de mîine, fără speranța vreunui liman. După povestirea ei mă reconectez greu la realitate - ca după lectura unei cărți răscolitoare. Nu pentru că Natalia D. ar avea un dar neobișnuit de a povesti, dimpotrivă, spune totul frust, simplu, fără atribute și metafore. Fiindcă „realitatea pe care am trait-o a fost ca o Golgotă fără sfîrșit".

Era în 1969 cînd ea abia împlinise 24 de ani și cînd grațiile mai mult unui capriciu, unei ambiții a soțului ei, trio-ul de acrobați D. — doi frați și o soție —, în plină afirmare, demisionează de la Circul de stat din București. Se hotărăsc să lucreze ca liber-profesioniști. Existau doar destule orașe în țară cu amatori de numere acrobatice. Întreprind astfel, sub auspiciile A.R.I.A., turnee prin țară și viața merge mai departe, fără seisme sufletești deosebite. Dar spre sfîrșitul anului respectiv dă reprezentații la București o trupă suedeză de circ. Pe întreprinzătorul Puiu D. îl mănînă gîndul unui turneu în străinătate. La legătura cu directorul respectivului circ și-și oferă colaborarea. Urmează o vizionare, străinul își dă seama că tinerii sînt talentați și se hotărăște să-i angajeze. Prin intermediul Agenției Române de Impresariat Artistic se încheie contractul. Pleacă împreună, într-un turneu în Bulgaria. Revin în țară, urmînd să se reîntîlnească, după un anumit timp, cînd va sosi întregul circ, în Suedia, în orașul de reședință al suedezului, pentru reluarea spectacolelor. Cînd ajung însă în orașul atît de străin pentru ei, patronul le trimite scuzele sale. „Patronul e dezolat, dar grație unui nefast faliment, nu mai poate menține contractul cu dumneavoastră". Iată-i, singuri între străini, agățați de neprevăzut și cu fluzile făcute țăndări. Doar cu o brumă de bani în buzunar, toate cheltuielile sejurului urmînd a le plăti patronul. Încă de-atunci, din Malmö, Natalia s-a simțit ca o coajă de nucă azvîrlită în largul mării, dar n-a avut curajul s-o mărturisească. Pașaportul din buzunar îi dădea totuși siguranță — avea identitate, patrie, apartenență. Poate că femeile fiind mai instinctive, poate mai prăpăstioase, mai fragile sufletește, un fior rece i-a înghețat șira spinării, avînd sentimentul neclămurit că intră într-o aventură sumbră. Natalia își scoate inelul de aur de pe deget, bărbatul ei ceasul-brățară și se duc în port, acolo unde se poate vinde și cumpăra totul, de ocazie, unde mișună lumea misiților. Primesc exact cît să cumpere trei bilete de tren clasa a doua pînă la Praga. După două zile și două nopți obositoare ajung. Sînt ajutați să ia legătura cu Bucureștiul și A.R.I.A. le perfectează un contract cu Varieté-ul praghez. Rămîn în capitala Cehoslovaciei 7 luni de zile, simțindu-se bine, desigur, tratați ca oaspeți, ca artiști, ca prieteni. De-aici sînt dirijați către Leipzig ca să ne reprezinte la marele spectacol internațional de varietăți organizat anual de către Televiziunea din R.D.G. Să-l fi amețit oare succesul pe orgoliosul soț D. ? Acolo trezesc interesul publicului și al impresarilor. P.D. tratează un contract cu un elvețian pentru un cabaret din Geneva. Cînd ajung însă în Elveția era prea tîrziu, patronul unde urmau să prezinte numerele lor, reziliase contractul din cauza întîrzierii. El cheltuise cu reclama, își amăgise clienții... „Fără nici o scuză am rămas în stradă. Acolo afacerile nu se fac cu polițeturi". Iarăși într-un oraș străin, spînzurați de incertitudine ! De ce nu s-au întors acasă ? „Nu era păcat cînd aveam pașaport valabil pe cinci ani ? Să nu fi încercat să ne afirmăm și noi în lume ? ! Cine știe dacă mai aveam ocazie ? !" Ea simte iarăși acel curent rece în spate, dar vrea să-l facă neobservat, să-l ignore, cuibărindu-se la brațul soțului ei, în care avea încredere, pe care îl iubea și pe care îl știa întreprinzător, descurcăreț. „Într-adevăr, Puiu începe să se agite, să urmărească rubricile de publicitate din ziare, să ia legătura cu impresari, să colinde baruri..." Pînă la un alt contract, la un alt angajament, se oferă primului patron mai mult pe gratis. Imploră să-i lase să dea o reprezentație pentru care să-i recompenseze cu cît va voi. Umilitor, un fel de cerșeală. „Ce era să facem? Trebuia să mîncăm și să dormim undeva. E adevărat că nu era prea demn, dar... Pentru trei persoane ne-a dat vreo 100-150 franci elvețieni, adică foarte puțin. Ne-am găsit greu de lucru. Am început să colindăm Elveția, să ne hărțuiască teama, nesiguranța, lipsa de bani. Închiriam pensiuni modeste, hoteluri ieftine, lipsite de confort, mîncam prost, mîncarea era foarte scumpă. Nu în toate barurile puteam lucra, majoritatea avînd localuri joase, scene mici pentru programe muzicale și de balet, neadecvate pentru numerele noastre acrobatice. De aceea lucram nervoși și într-o seară, la Montreux, am căzut. În timpul unei sărituri periculoase. Mi-am pierdut cunoștința. Cînd m-am trezit, soțul meu mi-a spus că zile întregi am ris întruna și spuneam aceleași vorbe fără șir. Eu nu știam nimic. A fost disperat, a crezut că am înnebunit. N-a putut să mă interneze într-un spital acolo costă enorm spitalizarea, medicii și medicamentele. Cu mare greutate mi-a adus un medic la hotel. Ca să avem ce minca, soțul a făcut meseriile cele mai nebănuite pentru ei, munci necalificate, prost plătite și pe care le fac cei mai adesea străinii — a curățat cartofi la restaurantul hotelului în care stam, a spălat vase, a fost om de serviciu, a spălat mașini prin stații Service și de benzină... Nu rămînea mult într-un loc fiindcă nu se pricepea, n-avea rapiditate și-l dădeau afară. Nu spun asta să mă impresionez, ar trebui chiar să tăinuiesc, de rușine pentru umilințele îndurate, dar am promis că vă mărturisesc adevărul. M-am restabilit, chiar destul de repede, însă nu mai puteam rămîne în Elveția. Lumea barurilor, a cabaretelor e un clan închis, în care se știe totul, se află totul despre bursa afacerilor, a artiștilor, a cîntăreților... Soțul meu a scris unui impresar italian, un impresar mare de la Roma." De-aici, din acest moment, mica trupă D. începe să se sustragă obligațiilor contractuale față de A.R.I.A. Deși dificultățile de a avea de lucru sînt tot mai mari, de teama de a nu fi chemați în țară, trimit la București scrisori cu scuze și promisiuni. Totodată încep să acționeze pe cont propriu. Și tot pe cont propriu fac un contract lung cu mizeria, cu lipsurile, cu umilința. Ajung ca în secolul trecut, pribegi saltimbanci prin Europa, a căror singură avere fiind o brumă de talent — pe care îl iroseau pentru niște spectatori mai mult indiferenți — cîteva costume cu paiete și sclipiciuri, peregrinînd din oraș în oraș, înnoptînd prin pensiuni meschine unde Natalia temîndu-se mereu de patroana care putea s-o prindă gătind pe reșou, în cameră („ca s-o mai scoatem la capăt, ca să punem ceva de-o parte"). Anul 1971 îi găsește în Italia. Și în doi ani vor străbate toată peninsula, de la Milano la Napoli, cu toate provinciile ei. În afară de Calabria au colindat toate orașele mari și mijlocii ale Italiei inclusiv din Sicilia și Paulia. „Dar n-am putut să punem un ban deoparte, erau luni întregi cînd nu lucram, și în Italia viața era atît de scumpă. Inflația schimba prețurile de la o zi la alta. Ce făceam în timpul liber ? Ne odihneam în cameră, sau hoinăream pe străzi. Muzee ? Erau prea scumpe pentru noi. Dealtfel, sînt o mulțime de italieni care n-au intrat poate niciodată în muzeele lor, asaltate de turiști străini, fiindcă nu-și pot permite să plătească biletele de intrare". Cum și Italia cabaretelor nu mai era ținutul făgăduinței, nu mai găsesc angajament, scriu din nou în Elveția. Prea multe granițe nu puteau trece fără vize pe pașaporte. Un nou contract cu „Chez Maxim" din Geneva le dă speranțe. Parchează mașina pe stradă și se duc să discute cu patronul. „O vechitură pe care o cumpărasem foarte ieftin din Italia. Acolo mai greu îți lei un palton decît o mașină veche". Față de 1970 găsesc însă o altă Genevă. „Ticsită de străini în căutare de lucru, de șomeri și emigranți — turci, greci, arabi, marocani, portoricani, sud-americani, portughezi..., parcă lumea întreagă își dăduse întîlnire în acest El Dorado modern. Ce mai, am rămas fără lucruri și fără bani. Ni s-au furat din mașină și geamantanele unde aveam costumele de spectacol. În schimb noi în aceeași seară aveam vizionare. Vizionare direct în sală, cu publicul, ca patronul să-i vadă reacțiile. Ne reîntoarcem la el și-l rugăm să ne dea un avans pentru costume și ca să putem închiria o pensiune. Ne refuză. Era un patron nou, care nu ne cunoștea. Atunci eu mi-am improvizat un costum din desuurile pe care le aveam pe mine, pe care am cusut niște strasuri ce-mi rămăseseră într-un mic bagaj de mînă nedispărut, iar soțul meu a lucrat în hainele de stradă, cu pantofii de stradă. Cei speciali pe talpa cărora ținea scara pentru acrobațiile mele aeriene fuseseră furați. A scăpat scara și am căzut. De data asta grav de tot. Patronul era furios că i-am stricat seara. A fost chemată o ambulanță și am fost dusă într-o clinică. Nu-mi puteam ține capul la verticală, îmi cădea ca la sugari, pe spate. Am rămas în spital o lună de zile. Norocul nostru a fost că patronul nu apucase să rezilieze contractul și a plătit spitalizarea, dar mașina Salvării l-a obligat pe soțul meu s-o plătească. Și știți cît costă ? Cam cît primeam noi pentru două seri de lucru. Puiu a luat-o de la capăt cu spălat vase, spălat mașini, curățat cartofi, curier, măturător... Noroc că soțul meu este de un optimism și o rezistență morală de-a dreptul diabolice. După această lună de infern și de adînci disperări pentru mine, ne-am reluat lucrul. Trebuia să uit totul, altfel ajungeam ca niște zdrențe. Dar curînd cercul s-a închis iarăși. Barurile unde puteam lucra se epuizaseră. Din nou scriem în Italia de unde primim însă un răspuns categoric de refuz. Trebuia să ne ducem cu numere noi, dar unde să facem repetiții, unde să ne pregătim, cu ce bani să închiriem sală ?! Deci a trebuit să ne luăm zborul. Fără vize nu mai puteam decît în Austria. N-aveam un ban. Criza dolarului se resimțea strașnic și în Elveția. Ne-am împrumutat de la un muncitor italian, un sudor care lucra la Geneva și cu care ne împrietenisem, o mică sumă pentru drum". Între timp din țară le sosiseră vești proaste. A.R.I.A., conform legislației în vigoare, pentru sustragerea de la plata obligațiilor prevăzute în contract, îi acționase în judecată. Se gîndeau tot mai puțin la întoarcerea acasă. Aminau mereu aceste gînduri pentru mai tîrziu cînd le-o merge mai bine și cînd vor fi mai odihniți. „Era prin noiembrie sau decembrie 1973, cînd, cu vechitura noastră de mașină abia am traversat nămeții de pe Mont-Blanc. La Viena am dus-o ceva mai bine. Am avut norocul să fim angajați la cel mai mare cabaret. Se cheamă tot „Chez Maxim". Ne-au plătit binișor, nu prea mult însă — ne plătea pensiunea, masa, ne-am luat ceva îmbrăcăminte, ne-am făcut costume noi și chiar cîteva fotografii pentru reclamă. Nu atît însă cît să ne permitem luxul să mergem la Operă. Marea și vestita Operă vieneză era la doi pași de noi, la doi pași de „Maxim", dar biletele erau așa de scumpe încît nu ne-am permis. Ne uitam la fotografii și la reclame, ca niște copii". Au avut aici poate cel mai lung angajament din toate peregrinările lor — patru luni. Se pare că acrobația de circ coboară în cabarete începe să captiveze pe clienții sătui de French-Cancan, jazz, balerine sud-americane, striptease. Într-o seară îi vede un impresar dintr-o coasociație Viena — Frankfurt — Tokio și le face un angajament pentru Tokio. După încheierea celor patru luni la „Maxim" sînt îmbarcați într-un avion și debarcați în capitala Japoniei. „Și se pare că și lumea barurilor japoneze este electrocutată de această idee — acrobați de circ la cabaret ! Rămîn și aici patru luni. Tokio — Nagasaki — Hiroshima — Osaka — Hakito, ...avion — vapor, vapor — avion, avion — metrou, iarăși avion... Natalia simte că se sufocă de oboseală, în plus nu mai poate suporta clima. Se topește văzînd cu ochii dar suportă totul cu eforturi supraomenești, deoarece din lungul și tristul lor periplu e prima dată cînd îi vede mulțumit pe soțul ei. Deși știu că impresarul îi trage pe sfoară, le dă foarte puțin față de prețul cu care îi vinde patronilor, îi plătește în dolari, iar „dolarul scădea, scădea vertiginos, chiar în fiecare zi față de yen", deși nu le plătea zilele de relache ale localurilor, reușeau totuși să pună ceva deoparte și în plus era bucuria succesului. Impresarul japonez le propune un lung turneu prin Asia. Sînt în al nouălea cer, dar cînd să intre în Singapore și-aduc aminte de situația lamentabilă în care se aflau. Nu pot intra fără vize pe pașaport. Într-un Panamerican sînt expediați înapoi spre Viena, să-și rezolve, chipurile, pașapoartele. Nici impresarii, nici patronii n-aveau nevoie de complicații care le puteau pune în pericol afacerile. Sînt trimiși înapoi cu „via Frankfurt pe Main". După escală cei doi — în Italia se despărțiseră de fratele lui Puiu D. — nu se mai îmbarcă pentru Viena. Soțul a hotărît să rămînă în orașul vest-german. Era jumătatea lui decembrie 1974 și mai aveau cîteva luni pînă la expirarea valabilității pașapoartelor românești. La poliție, tot felul de formalități și interogatorii. Erau suspecți pentru faptul că n-au încercat să rămînă în altă țară capitalistă prin care au trecut. Sînt obligați să nu rămînă la hotel, unde nu pot fi cu ușurință supravegheați, să-și ia o locuință rezidențială. Sînt obligați să nu părăsească orașul. „Multă vreme am simțit că ne urmărește cineva. Pe bărbatul meu l-a apucat febra afacerilor. Voia să ne facem o oarecare situație pînă nu se duc economiile cu care veniserăm din Japonia. Dar parcă viața nu-l învățase nimic pînă acum. Am închiriat un apartament. Oricum, trebuia să întreprindă ceva, curînd eu nu mai puteam lucra, eram însărcinată în patru luni, iar costul vieții era foarte mare. Mă duceam cu o sută de mărci la piață și nu reușeam să cumpăr mai mult de un kilogram de carne, cîteva ouă și o pîine. Îmbrăcămintea mai ieftină era cea de la solduri și cea de proastă calitate. Așadar, Puiu s-a apucat concomitent de trei afaceri. A deschis o școală de gimnastică — muzică — balet. În baza certificatelor, diplomelor și caracterizărilor noastre din țară. Dar nu venea nimeni — nemții nu-și trimit copiii la străini, mai ales la emigranți. Doar cîțiva copii de italieni săraci ca și noi. O agenție artistică. Primea artiști, dar n-avea unde să-i plaseze. Decît, cel mult, în teatrul lui. Povestea asta cu teatrul de varietăți a fost cea mai mare greșeală. Ne-a distrus. A angajat artiști de toate genurile varieteului, dar n-a găsit sală de închiriat decît pentru 11 dimineața. Cine vine la spectacol dimineața ? ! Cum mă așteptam, n-a venit nici un cîine. Faliment ! Băncile de la care împrumutase bani au trimis mai întîi scrisori și polițe cu scadențe pentru dobînzile neachitate, apoi au trimis executori — ne-au ridicat mașina (reușisem să ne cumpărăm un Mercedes tip vechi, dar pentru noi era bun), mobila, toate lucrurile din casă. Între timp născusem al doilea copil și am rămas cu amîndoi într-o casă goală, ca într-o scenă de teatru. Doar cu un pat lăsat din milă. Nervii începuseră să mi se ruineze. Nu mai suportam atîta incertitudine în fața vieții, nu mai suportam izolarea — nici un german nu discută cu un emigrant, ne disprețuiau de moarte, la piață băieții de prăvălie cum aud că vorbești o germană cu accent străin te servesc cu ce-i mai prost, iar dacă vociferezi, îți toarnă înapoi în raft, marfa. Nici nu discută cu tine. Băusem paharul pînă la fund".

★

Într-o bună zi din octombrie 1976 cu un bilet de turist, chipurile pentru Poiana Brașov, care costa jumătate din prețul obișnuit al cursei de avion Frankfurt — București, aterizează pe aeroportul internațional Otopeni o femeie cam ciudată. Cu doi copii mici în brațe, pînă în trei ani, cu un căruț de copil în mînă, o poșetă și un cățel viu. Femeia declară la vamă că n-are bagaje, iar la graniță arată un pașaport german, fără viza românească de intrare în țară. Începe să plîngă și să rostească la nesfîrșit aceeași frază : „Vreau să mă repatriez, vreau să rămîn acasă, în țara mea, lăsați-mă în țara mea".

...În apartamentul său dintr-un bloc nou al unui cartier nou al Bucureștiului, Natalia D. n-are încă mobilier în toate camerele dar e fericită că e al ei. „Înțelegeți, după atîția ani prin camere de hotel, am un apartament al meu. I s-a încredințat, la puțin timp de la reîntoarcerea în țară, din fondul locativ de stat. Copiii îi are la o creșă săptămînală pentru îngrijirea cărora plătește pînă la două sute de lei pe lună, adică nici 50 de mărci vest-germane. O creșă curată și amenajată ca într-o poveste cu Albă ca Zăpada, a Întreprinderii textile „7 Noiembrie", fiindu-i cea mai apropiată de casă. Este din nou angajată la Circul de stat și se pregătește intens pentru premiera din luna iunie. „Golgota mea a luat sfîrșit. Numai pentru că am avut încredere să mă întorc acasă, în patria mea, singura care mă poate ocroti. Am credința că după ce-și va achita datoriile, se va întoarce și soțul meu, tatăl copiilor mei, care s-au născut cetățeni ai acestei țări.

CICI IORDACHE ■

Blestem

Trădătorilor patriei socialiste

Cine-și vinde neamul, țara,
Mince-l viermii și ocara,
Cin' de doină se desface
Buba neagră să-i îmbrace
Sufletul și inima,
Să nu-i poată vindeca
Nici un doctor, nici un leac,
În vecii și-n veac de veac,
În vecii și-n veac de veac !
Cine vinde visul sfînt
Al românilor, mormînt
Nu găsească pe pămînt,
Nici scîndură de sicriu,
Uscă-l Doamne-ntreg, de viu
Și cînd moare nici o stea
Nu cadă la moartea sa,
Nu cadă la moartea sa !
Vreo garoafă transilvană
De-o avea pe suflet rană,
Blestemat de șapte ori
Fie cel ce spurcă flori,
Fie cel ce spurcă flori !
Albăstrimi de Voronet
Ce nu au în lume preț,
De le-o vinde cineva
Pe valuta cea mai grea
De minciună și trădare,
Aibă parte de lingoare,
Aibă parte de lingoare !
Cine își trădează țara,
Roadă-l viermii și povara
Dorului ce n-are leac
În vecii și-n veac de veac
Și cînd moare nici o stea
Nu cadă la moartea sa,
Nu cadă la moartea sa !

GEORGE CIUDAN ■

Între clasic și baroc (XXI)

El Greco
Un conchistador al iluziei

I

Toledo, în viziunea lui El Greco, e o priveliște de piatră aridă, stearpă și plină de soare, funebră și tiranizată de lumină, sub un cer învăpăiat și tragic. Orașul își caută compensații în iluzii, vegetațiile himerice și o mare pasiune fiind singurele care puteau învinge aceste ziduri aride unde, dacă soarele e o flacără, ei e o flacără sumbră. Și unde era cadrul, poate, cel mai nimerit pentru întîlnirea lui Icar cu Don Quijote. A labirintului grec cu soarele Spaniei. A zeilor greci cu rugurile. Tot acest amestec ciudat care a făcut dintr-un grec născut în Creta, în patria labirintului și a lui Icar, cultivat la școala coloriștilor venețieni și adoptat de orașul Toledo, primul pictor al sufletului spaniol... Un artist enigmatic de care istoria artei nu se mai poate lipsi. Dovadă că a încercat s-o facă și n-a reușit. După o lungă perioadă de uitare, El Greco a revenit în atenție. El și siluetele sale stranii, alungite.

Se mai întîmplă și astăzi să fie invocată fără rezerve boala de ochi a pictorului pentru a explica alungirea siluetelor din pînzele sale. S-a vorbit mult pe această temă. Atît de mult încît Malraux spune că s-a vorbit „prea mult". Și totuși, în fața insistenței cu care ea revine, nu există, poate, decît o singură cale : aceea de a spune că El Greco își picteză oamenii alungiți din aceleași motive din care Don Quijote vede lumea într-un mod aparte. Donquijotismul e o religie a iluziei, nu o problemă clinică. Și a-l explica pe El Greco prin astigmatism este la fel cum am explica vedeniile lui Don Quijote ca o eroare optică. Analiza cu raze X a tablourilor a dovedit că uneori personajele au fost alungite în faza finală și, deci, alungirea a fost voită, dar probabil nu era nevoie de această expertiză pentru a da acestor siluete un sens. Zeița înțelepciunii ține în cumpănă lancea și scutul, dar El Greco n-a rîvnit să fie un pictor înțelept. Ca și Icar, el transformă lancea Atenei în aripă, aruncînd la pămînt scutul.

A pune totul pe seama bolii de ochi a pictorului înseamnă a-i nega lui El Greco orice filozofie. Or, e destul de evident că mîinile personajelor sale l-au preocupat într-atît, încît uneori oamenii par o consecință a mîinilor lor.

Nici una din aceste mîini nu se întinde să culeagă ceva din jur. Toate doresc același lucru : să devină aripă sau flacără. Căci religia acestor personaje este aceeași cu religia păgînă a Spaniei : donquijotismul. Și dacă Don Quijote bate drumurile arse de soarele iberic, siluetele lui El Greco preferă zborul. Acest zbor care transformă pictura în aripă și flacără și care ne face să bănuim că în fiecare dintre formele alungite doarme un Icar. Sau, mai degrabă, suferă un Icar. Deoarece aripa singerează că nu se poate înălța.

Cînd El Greco declara la Roma despre Michelangelo că nu știa să picteze, nu făcea decît să dovedească neputința lui de a vedea și alt fel lumea decît o arată pictura sa. Sub penelul său, și Toledo urmează legea mîinilor subțiri și a trupurilor alungite. El Greco alungește turnurile, clopotnițele și dă peisajului febră. Ne întîmpină piatra goală, torturată de o lumină necruțătoare, arbori puțini, răstigniți pe un sol aspru și tragic pe care e greu să-l străbați fără să adopți, măcar pentru o clipă, credința lui Don Quijote. A conchistadorilor iluziei. Într-o asemenea priveliște, totul e pregătit pentru trecerea eroului lui Cervantes. După cum calul frumos și alb pe care călărește sfîntul Martin ar putea oricînd să se transforme în Rosinanta.

Această pictură nu e ceea ce s-ar numi o pictură plăcută. E ciudată, arzătoare și tragică. Oamenii ei seamănă cu pămîntul arid pe care și din care e construit Toledo, ard toți ca o flacără. Pasiunile lor s-au călit la școala cruzimii soarelui și a pietrei. Sînt sfinți și sclavi în același timp. E greu de spus dacă țința lor este o idee sau moartea. Și e greu de spus dacă, de fapt, au o țintă sau numai se supun destinului lor ezitînd între veșmintele apăsătoare ca granitul peisajului toledan și paloarea mîinilor în care Unamuno vedea aripi. Sub aceste veșminte arde o pasiune care nu cruță. Iar în priviri e o arsură pe care numai moartea o poate vindeca. Niciodată nu mi l-am închipuit pe Cavalerul Tristei Figuri privind alt fel. Și niciodată el n-a avut o idee mai nebuloasă despre fericire. Dacă putem vorbi despre fericire în cazul unei picturi care n-a vrut, probabil, decît să urce suferința la o înălțime unde rănile nu mai dor.

Asistăm aici la o ascezăperverticală. În loc să se retragă în deșert, sfinții lui El Greco se lasă absorbiți de iluzii. În loc să îngenuncheze, oamenii săi zboară. Pasiunea lor nu îi prosternă la pămînt, ci îi înalță spre cer. S-ar spune că granitul cenușiu și sterp al peisajului toledan se prelungește în veșminte și că soarele necruțător le corupe fețele și mîinile îndemnîndu-le să se opună pămîntului. De aceea aceste personaje par sinteza unui conflict. Dacă ar fi fidele felului cum se îmbracă, ar trebui să aibă mîinile și fețele de piatră. Or, ele sînt de flacără. Iar cadrul care le este familiar este unul în care țarba a fost exterminată nemilos, piatra e fierbinte și mîinile caută iluzii. În fiecare se ascunde un Icar care a văzut rugurile. Un Icar fără aripi lipite cu ceară, dar care simte aripile fremătîndu-i în mîini. Și un Don Quijote pe care, de asemenea, nu-l interesează decît cerul.

Iluzia. Aripa. Beția și zborul. Un singur lucru lipsește : deplina libertate a lui Icar. Don Quijote a luat aripile lui Icar, însă amintirea labirintului n-a dispărut din spaimele grecului. El e prea încătușat de amintirea labirintului și prea aproape de ruguri pentru ca personajele sale să nu fie sfîșiate de echivoc. Lancea a devenit aripă, dar singerează. Și tot ceea ce poate face pictorul de-acum înainte e să lumineze acest singe, într-un efort de a-și ajuta personajele să se smulgă din contradicția care le face să sufere.

Dar dacă aceste aripi nu le ajută să zboare, ele le împiedică să meargă normal.

OCTAVIAN PALER ■

Arta populară ca permanență

În condițiile modernizării vertiginoase a satului românesc, discuțiile despre perpetuarea artei populare, oricît de contradictorie ar fi tonalitatea lor, par firești și oportune. A spune că în resursele ei inepuizabile și-au găsit izvorul marile teme ale artei culte este, de acum, un truism. Desigur, în schimburile de idei privind destinul ei nu lipsesc atitudinile pesimiste care, justificîndu-se, iau ca exemplu țările superindustrializate. Dar, ca de obicei, atitudinile exclusiviste sînt pripite, fiindcă surprizele pot infirma oricînd o anume mentalitate.

Mă aflam, de curînd, la Arcani, într-un spațiu ce-și revendică geneza brâncușiană, într-un sat care, ca atîtea altele în Gorj, își păstrează cu demnitate blazonul recunoscut de cetate de scaun a artei populare. Sîntem invitați împreună cu doi activiști culturali în curtea unui sătean ; însoțitorii scot cîteva dosare și încep să verifice niște clasamente sui-generis : adică o situație aproximativă despre prezența numerică a artiștilor populari în satele gorjenești. Grijulie, amfitrioana (Paula Stoichițescu) scoate pe culme cîteva — trebuie să precizez — excepționale scoarțe și covoare pentru că, spune ea, „să vă simțiți bine". Lăsîndu-i pe cei doi activiști culturali să-și continue în liniște munca lor, cercetez îndeaproape scoarțele și covoarele, fiind surprins de cîteva motive noi, diferite de cele tradiționale. „Le-am copiat de pe cravata lui gineri miu" se scuză femeia, observîndu-mi nedumerirea, și continuă să explice cum „le-am lucrat numai în nopțile de iarnă, de era să-mi stric și vederea". Îi spun că stilizarea a fost făcută cu gust și femeia precizează „că tot cele vechi îmi plac cel mai mult". Într-o ambiție spontană, soțul — Vasile Stoichițescu — ne invită într-un șopron unde, din nou surpriză, sîntem puși în fața unui teribil atelier artizanal : stîlpi frumos încrustați, încărcați de incizii geometrice — flori dintre cele mai felurite — frunze de stejar, gorun și brad, — uși masive, cu ornamentație barocă. „Nu mai prididesc cu comenzile" conchide omul și înțeleg prin asta că meseria și-o face cu gust, de vreme ce îi interesează și pe alții și încă nu puțini. Vasăzică, într-o epocă asaltată de beton și sticlă, stîlpul încrustat este cerut și la oraș, iar Vasile Stoichițescu, omul care lucrează singuratic, în atelierul lui din Arcani, se simte mîndru că ceea ce face nu numai că rezistă timpului, ba chiar ocupă un statut preferențial în opțiunile clientelei. Dar meditația lui „nu mai prididesc cu comenzile" trebuie privită ca o exigență a meseriei sale și nu prin prisma lentilelor comerciale, fiindcă meseria lui este artă. Vorbind de arhitectura populară ca despre un tezaur artistic, trebuie să ne gîndim și la faptul că acest tezaur a fost stimulat de rațiuni practice : oamenii trebuiau să-și facă un rost, însă acest rost a fost gîndit și croit cu gust, cu rafinament artistic. Și iată, cum, stăruind în fața exponatelor, îi aud într-un tîrziu pe cei doi activiști culturali șoptindu-și pe ton ușor autocritic : „uite dom'le, că noi nu știam de oamenii ăștia, cu care trebuie să ținem o legătură mai strînsă". Da, îmi zic auzindu-i, sînt încă mulți asemenea meșteri, care lucrează pentru ei și pentru alții, ei înșiși fiind niște fericiți creatori ce fericesc sufletul nostru pentru că ne descoperă în permanență pînza freatică a unei spiritualități milenare.

ROMULUS DIACONESCU ■

Cronica spectacolelor

Da!

Da sau nu. O piesă intens conflictuală. Un conflict intens contemporan. O contemporaneitate intens conștientă. O conștientizare intens constructivă. O constructivitate intens revoluționară. Un revoluționarism intens comunist. Unitatea de măsură a piesei dramaturgului sovietic **Aleksandr Gheiman** este intensitatea, intensitatea trăirii vieții.

Pentru **Alexa Visarion,** regizorul care a meditat special asupra locului, rostului și puterii ședinței în viața omului societății secolului XX (vedeți declarațiile cu prilejul spectacolului „Puterea și Adevărul" și mai ales revedeți spectacolul), o asemenea piesă, tocmai despre o ședință furtunoasă, nu putea să însemne decît perspectiva unei munci care să fie făcută cu amîndouă mîinile, cu tot talentul, cu tot profesionalismul și cu toată bucuria. Iar în montarea de pe scena **Teatrului Giulești** toate, să le spunem așa, imponderabilele astea au dobîndit greutate și au dat greutate și nerv și forță de captare spectacolului, de la un capăt la celălalt.

Scenografia lui **Vittorio Hottier** — adică o cutie de felul celor care se folosesc pentru strîngerea buletinelor de vot la alegeri într-o organizație de bază, o cutie obișnuit îmbrăcată în pînză roșie însă neobișnuit îmbrăcată pe dinăuntru, o cutie mare în care intră și își rostesc opțiunea înșiși oameni-alegători, oamenii-judecători, oamenii-puteri de decizie — este, bănește judecînd-o, evident ieftină, foarte ieftină. Însă artisticește judecînd-o, este, tot cu evidență, scumpă, foarte scumpă ; pentru că poate fi prețuită numai cu valuta forte a inteligenței, mai precis a talentului inteligent.

Corado Negreanu și **Radu Panamarenco** și **Dorina Lazăr** și **Cornelia Dumitraș** și **Constantin Cojocaru** și **Ion Anghel** și **Nicolai Ivănescu** și **Ion Pavlescu** și **Mircea Dumitru** și **George Bănică** și **Sabin Făgărășanu** și **Ana Ciciovan** și **Gina Trandafirescu** sînt doisprezece oameni furioși (plus o voce din off) care — cu aceeași poftă și aceeași dărnire ca ale regizorului și scenografului — fac să se desfășoare înaintea spectatorilor o aspră și minunată dezbatere, ședință a conștiinței, a omeniei, a adevărului.

Da sau nu. Un spectacol intens artistic. O artă intens angajată. O angajare intens mobilizantă. O mobilizare intens politică. O politică intens convingătoare.

NELU IONESCU ■

P. S. Nostimă metafora concretă, sau fabula cu obiecte, sau sinteza șugubeață cu trombonul și căldărușa de pompier din debaraua-anexă.

Dumitru Ghiață

Despre Dumitru Ghiață s-a scris destul de puțin și nu întotdeauna cu verbul cel mai potrivit. Volumul pe care Marina Preutu îl închină vieții și operei meșterului (Editura Meridiane, 1977) face o retrospectivă a tuturor celor zise, înțelese și neînțelese, cu privire la pictura sa, reținînd, în prim plan, textele — și prin ele ideile — ce pot interesa formularea unei teze, dacă nu întru totul nouă, în orice caz cu un convingător procent de noutate. Creația lui Dumitru Ghiață are un curs egal, fără căderi, fără izbînzi surprinzătoare. Artistul a țintit, cu un instinct robust și exact, la esența spiritualității românești, așa cum se manifesta aceasta în sudul țării, mai cu seamă. Cazul lui este, în fapt, cazul generațiilor ajunse la maturitate în deceniul al patrulea. Ne putem gîndi astfel la Ștefan Dimitrescu, la Steriadi și Țuculescu, la Iser și Dărăscu, la Ressu. Artiști care au intrat pe drumul cel mai drept în conștiința noastră patrimonială, dar care nu s-au bucurat încă de o cercetare critică fundamentală. Care este adevărul activ al metodei lor, care este locul lor real în istoria artei noastre plastice, e greu de spus. Marina Preutu îndrăznește un studiu foarte cuprinzător, cu temeiul unor ani buni de lucru. Textul vădește un devotament fără egal față de cauza maestrului. Practic, întreaga demonstrație e pentru ideea — niciodată însă formulată — că pictorul a dat o operă mai presus de prețul ce-l primește. Este foarte probabil să fie așa, e mai mult ca sigur că o carte mergînd în adîncime la studiul picturii noastre între cele două războaie mondiale ne va obliga să vedem mai clar valoarea excepțională a perioadei. E nevoie, poate, de timp, de distanță astfel încît să dea rod sămînța pusă atunci, să apară mai limpede legăturile cu generațiile afirmate în deceniile postbelice. Marina Preutu scrie, prin urmare, o carte care trebuia scrisă, una din multele cărți care trebuie scrise. Ea filtrează o materie cunoscută pentru a lămuri ce înțeles capătă cuvîntul tradiție în cazul operei lui Ghiață. Cauza care a dus la nașterea atît de timpurie a unui stil stă în morala viguroasă a relațiilor dintre maestru și natură. „Totul este să creezi într-o stare de emoție sinceră, ca ceea ce faci să faci cu suflet, să-ți fie dragă viața, natura acestui pămînt..." spune undeva pictorul. De unde — concluzionează Marina Preutu — autenticitatea sentimentului generat de opera sa : „Nu greșesc cu nimic afirmînd că arta aceasta își are puterea de seducție tocmai în faptul că susține un univers atît de profund românesc..."

Cartea Marinei Preutu este lucrul bine cumpănit al unui critic care știe că, adesea, consolidarea memoriei unui creator are mai multă importanță decît exercițiul strălucitor al unui condei ce-și slujește numai orgoliul.

TUDOR OCTAVIAN ■

Da sau nu, pe scena Teatrului Giulești

Numai o patrie şi numai un dor de ţară

Acum o lună de zile, ultimele zece secunde ale unui cataclism care a durat zeci de secunde mi-au oprit brutal o activitate vie şi rodnică. A trecut o lună de suferinţe fizice, operaţii, de tratamente medicale complexe şi de suferinţe morale, între care, în largă măsură, mă complexa dureros neputinţa momentană de a fi între aceşti oameni îndrjiţi şi aprigi în lupta lor cu răul, pentru care nimic nu era prea greu sau imposibil, căci totul era în mod clar, curajos şi omenos condus de către Părintele acestei ţări, Preşedintele Nicolae Ceauşescu.

A fost însă şi o lună de reflecţii şi cugetări în care am urmărit, în emisiunile televizate şi de radio sau citind presa noastră, zilnic, efortul copleşitor şi plin de abnegaţie al oamenilor Ţării mele, pentru a îndepărta cît mai repede durerea pămîntului şi durerea din sufletele noastre.

Cu atît mai surprinzătoare, cu atît mai disonante mi-au apărut faptele relatate de presa noastră privind o serie de acte provocatoare ale unor oameni care cîndva se numeau „români" şi acum locuiesc în diferite colţuri ale lumii, cu certificate de „fără patrie" în buzunare şi în suflete. Faptul devine şi mai condamnabil pe măsură ce el se desfăşoară în timpul acesta, cînd rănile ţării sînt încă nelnchise, cînd milioane de oameni cinstiţi şi harnici, cresculi în iubirea strămoşească a pămîntului îşi adună forţele şi curajul pentru ca ţara să uite cît mai repede suferinţa, pentru ca ţara să prospere şi să meargă mai departe pe drumul ei de progres şi de împliniri.

Ca unul care prin profesiunea mea călătoresc mult şi mult timp în afara graniţelor ţării, mi-au revenit cu şi mai acută dar duioasă semnificaţie în mintea şi sufletul meu cuvintele Patrie şi Dor de Ţară. Cunosc bine istoria pămîntului locuit de noi, românii, cunosc bine vicisitudinile unor epoci din trecutul acestui pămînt. Eu ştiu că oamenii de pe aceste meleaguri, în decursul istoriei lor zbuciumate, se adunau şi se uncau şi la bine şi la rău. La bine, ca să-şi sărbătorească munca, izbînzile şi rodul ogoarelor. Şi atunci se încingeau hore, şi horele erau mîini care se strîngeau, care se uneau, făcînd un tot al bucuriei, dar şi un tot al fiinţei noastre naţionale.

Se adunau şi la rău, ca să-şi apere ţara de duşmani, un alt tot în jurul domnitorului cel Bun, cel Viteaz, cel Mare, un tot de Români, în faţa cărula se frîngeau ura şi poftele, cutezanţa şi ambiţiile.

Datorită lor sîntem azi „Noi" pe lume. Şi vom fi cît va fi lumea.

Departe de şi mei, acestea sînt gîndurile care-mi stîrnesc, ca o vijelie a inimii, dorul de ţară, de patria care m-a născut şi unde voi muri.

Patria, acest pămînt udat de lacrimi şi de sînge strămoşesc. Patria, acest pămînt pe care-l locuim, pe care-l muncim, pe care-l cinstim, pe care ne creştem copiii — noi, cei de aici. Iar dorul de ţară este sentimentul celor care din moşi-strămoşi nu şi-au părăsit glia şi au apărat-o cu preţul vieţii lor şi au cinstit-o cu preţul muncii lor. Dorul, acest cuvînt care nu se poate traduce în nici o limbă străină şi care este o expresie, este o emoţie, un sentiment propriu fiinţei noastre româneşti.

Dorul este măreţia acestei ţări, sînt munţii plini de poezie şi apele neînvolburate ale pămîntului românesc. Pentru mine dorul este mormîntul mamei mele unde deseori mă duc să mă reculeg, este mormîntul atîtor străbuni pe care urgiile şi vitejia lor i-au prefăcut în ţărînă. Şi în ţărîna aceasta cresc acum lanuri de grîu şi porumb şi vii cu struguri mari şi flori... Şi în ţărîna aceasta s-au înfipt, adînc şi trainic, fabrici şi şcoli, uzine şi grădiniţe de copii, hidrocentrale şi sonde, toate exprimînd bogăţiile acestui pămînt şi sufletul şi geniul oamenilor care-l locuiesc. Acestea sînt reflecţiile unui om care stă şi va rămîne aici.

Un om care într-o noapte de coşmar a văzut alţi oameni aplecîndu-se cu atenţie şi omenie asupra lui, ca să-l salveze, ca să-l refacă, pentru ca să devină ce a fost, întocmai ca înainte de minutul acela îngrozitor.

I-am văzut pe aceşti semeni ai mei, profesori şi doctori şi personal medical, stînd 48 de ore, fără somn şi fără odihnă, aplecaţi asupra mea şi asupra altora, ca să ne aline suferinţele.

Aceste fapte se puteau întîmpla numai aici. Aceşti oameni-eroi s-au născut şi pot trăi numai pe meleagurile noastre.

Cît aş dori să fac ceva deosebit pentru ei ! Va trebui să treacă un timp, 3 sau 4 luni. Atunci, cînd voi fi iarăşi eu, cel dinainte de 4 martie, aş vrea să le cînt cele mai frumoase cîntece, lieduri, arii, romanţe pe care le ştiu. Lor, oamenilor, în Contul omeniei.

Acum, pentru cei mai greu loviţi decît mine, aş dori să ofer gratificaţia pentru anul 1976, pe care mi-a acordat-o direcţiunea Operei Române pentru munca şi calitatea muncii mele artistice din anul 1976. Sînt convins că direcţiunea Operei Române şi toţi colegii mei din această instituţie vor oferi imediat în Contul omeniei gratificaţiile lor. În fond nu e prea mult, dar facem ceea ce au făcut milioane de concetăţeni omenoşi în aceste zile grele, greu de uitat.

DAN IORDĂCHESCU ■

Un act de profundă josnicie: furtul de inteligenţă

Cu aproape un an în urmă, „Covalitinul", medicament de concepţie românească şi unul dintre cele mai răsunătoare succese ale farmacologiei mondiale, a primit autorizaţia de fabricaţie. Cîteva luni mai tîrziu medicamentul a intrat în farmacii. Producerea lui pe cale industrială a însemnat actul final al unui travaliu desfăşurat de-a lungul a două decenii, 20 de ani de zile şi nopţi albe subjugate aceleiaşi idei, aceluiaşi deziderat, o activitate pasionantă pentru explorarea şi descifrarea unor funcţiuni vitale ale organismului uman, o luptă acerbă cu tainele şi capcanele necunoscutului. Creatoarea lui, doctorul în ştiinţe Tina Covaliu, a ţinut să marcheze evenimentul în cadrul unui memento festiv, la care au fost invitaţi cîţiva dintre cei mai apropiaţi colaboratori şi prieteni ai „Covalitinului".

Geneza îndelungată şi complicată a acestui nou dar al inteligenţei şi osîrdiei omului de ştiinţă ne-a obligat să recunoaştem şi cu acest prilej cîteva dintre facultăţile esenţiale ale creatorului autentic : pasiunea dominantă, abnegaţia, puterea de sacrificiu şi dragostea de oameni. Drumul spre glorie nu este şi nu a fost niciodată presărat cu roze.

Vorbind despre statutul omului de ştiinţă contemporan, al inventatorului, inovatorului, cercetătorului, va trebui să recunoaştem de îndată că astăzi, spre deosebire de altădată, el se bucură de respect şi apreciere unanimă, că, într-o lume tributară progresului tehnic şi ştiinţific, inventatorul a devenit, practic, omul zilei. Mai mult decît atît : în mod direct sau indirect sîntem cu toţii părtaşii actului de creaţie, hotărînd şi aprobînd eforturile financiare ale statului nostru pentru promovarea progresului tehnic şi ştiinţific, pentru încurajarea şi hrănirea talentelor virtuale, înconjurîndu-i cu recunoştinţă şi stimă pe cei mai buni dintre noi, participînd cu sufletul şi punga la marele act de creaţie al naţiunii noastre.

Privind din acest unghi de vedere, furtul de inteligenţă reprezintă una dintre cele mai odioase expresii ale josniciei, asemănătoare doar cu tîlhăria la drumul mare, iar trădarea de patrie, prin amanetarea capacităţii creatoare unor interese străine — cea mai profundă dovadă de egoism, dispreţ şi ingratitudine faţă de cei care ţi-au ocrotit şi încurajat ascensiunea, creîndu-ţi posibilităţi de afirmare. Şi asta deoarece NIMENI nu vînează ilustri necunoscuţi, ci doar creatori şi creaţii recunoscute. Elevul, studentul sau cercetătorul anodin, însuflat cu aptitudini sau predispoziţii latente, stipendiat şi încurajat prin grija statului, nu poate stîrni interesul vînătorilor de valori spirituale decît în perioada lui de consacrare, deci exact în momentul în care el este dator să înapoieze societăţii creditul material şi moral acordat.

Cum se procedează pentru coruperea şi exoperarea unor minţi luminate şi cum se poate răspunde unor asemenea acte de provocare ? Istoria „Covalitinului", într-unul din momentele ei cruciale, o dovedeşte cu prisosinţă.

Ideea creării unui medicament capabil de a dizolva calculii urinari şi biliari şi de a elimina cauzele care duc la apariţia atît de frecventă a litiazelor renale şi biliare a constituit pentru Tina Covaliu o preocupare constantă încă din anii facultăţii. Ideea profund originală, deosebit de îndrăzneaţă şi mai cu seamă atît de categoric opusă metodelor clasice de intervenţie şi tratament avea să se bucure, cum se întîmplă îndeobşte, atît de apreciere, cît şi de unele rezerve. Apoi, au vremea, în urma unor cercetări sistematice şi a unor numeroase experimente de laborator, ideea a început să prindă contururi mai precise, estompîndu-şi aspectele şi deziderateie fanteziste. Proiectul chimistei începe să cucerească respectul şi interesul unor cadre medicale de la Spitalul Panduri unde Tina Covaliu lucrează în calitate de şef de laborator. În 1962 cercetătoarea brevetează primul produs medicamentos pentru profilaxia şi tratamentul litiazelor. Studiul experimental pentru demonstrarea netoxicităţii şi eficienţei este efectuat la Spitalul militar central din Bucureşti pe 1 000 animale de experienţă. Rezultatele studiului care confirmă netoxicitatea şi eficienţa produsului sînt consemnate într-un protocol de lucru înregistrat ca document secret şi depus la Ministerul Sănătăţii.

Aceste rezultate permit cercetătoarei să administreze medicamentul la bolnavii de litiază renală. Sînt trataţi un număr de 2 600 de bolnavi internaţi la Spitalul Panduri, iar rezultatele a 580 de cazuri tratate sînt comunicate prin intermediul unor reviste de specialitate din ţară şi străinătate.

Ei bine, în acest stadiu avansat al cercetărilor întreprinse de grupul de colaboratori conduşi de Tina Covaliu (sîntem în 1967), se manifestă subit şi interesul unor cercuri medicale din Apus. Cercetătoarea primeşte, în repetate rînduri, vizita unor renumiţi medici din străinătate, iar în 1967 Institutul Max Planck din Hamburg îi oferă o bursă, invitînd-o să lucreze în marea clinică de urologie din acest oraş.

Ajunsă la Hamburg, împreună cu colaboratorul ei apropiat, medicul E.W. Rugendorff, creatoarea „Covalitinului" reconfirmă în faţa specialiştilor străini valoarea şi eficienţa terapeutică a medicamentului. Şi atunci, după numai două luni, cei doi cercetători sînt invitaţi să rămînă definitiv la Hamburg oferindu-li-se o sumă respectabilă în schimbul tranzacţiei propuse : trădarea de patrie şi vînzarea secretelor profesionale. Indignată, Tina Covaliu refuză, pentru ca apoi să constate, surprinsă şi consternată, că bunul ei colaborator a semnat odiosul târg şi că se străduieşte din răsputeri să o convingă să rămînă. Înţelege, de asemenea, că după ofertele avantajoase şi discuţiile protocolare s-ar putea să urmeze insistenţe şi presiuni din ce în ce mai violente. Tina Covaliu părăseşte brusc Hamburgul şi se întoarce în ţară. După cîteva săptămîni îşi face apariţia, candid şi deconcertat, Rugendorff care, aflînd de declaraţiile colaboratoarei sale, trece la contraofensivă şi o acuză pe Tina Covaliu de calomnie. Cu toate acestea, cîteva luni mai tîrziu se întoarce în Germania occidentală unde, aşa cum era de prevăzut, se stabileşte definitiv, şi pune la dispoziţia institutului din Hamburg întreaga documentaţie privind compoziţia şi modul de administrare al medicamentului gîndit şi experimentat pînă la data respectivă împreună cu Tina Covaliu.

Din fericire, de data aceasta, furtul de inteligenţă nu-şi dovedeşte decît pe jumătate utilitatea. Echipa din Hamburg realizează un produs destinat combaterii litiazelor renale, folosind materia primă descoperită de cercetătoarea Tina Covaliu, dar necunoscînd tehnologia de fabricaţie nu izbuteşte să obţină efectele terapeutice ale „Covalitinului". Medicamentul românesc stîrneşte senzaţie în toate ţările lumii şi cucereşte interesul tuturor congreselor de urologie.

„Covalitinul" a învins deoarece s-a întrupat din pasiunea, munca, răbdarea şi dragostea de ţară ale unei neobosite cercetătoare, deoarece s-a născut pe pămîntul fertil al unei ţări în care revoluţia tehnico-ştiinţifică reprezintă piatra unghiulară a întregii dezvoltări economice. Succesul Tinei Covaliu confirmă şi reafirmă valoarea ştiinţei româneşti, fermitatea şi tăria morală a sutelor de mii de inventatori, inovatori şi cercetători români.

LIVIU TIMBUS ■

Cavoul istoriei

Cîteodată istoria poate să se transforme într-un cavou în care anumiţi indivizi, chiar în floarea vîrstei fiind, dispar fără să lase măcar o urmă uşoară pe care un om cinstit s-o ia în seamă.

Şi totuşi unii din ei părăsesc din cînd în cînd, în chip de cioară, cavoul şi încep o mare ciripială, devin obraznici, chiar impertinenţi (trăsături caracteristice dealtfel ciorilor!). Aflu, bunoară, că una din aceste ciori care înainte de a dispărea în istorie (citeşte cavou !) umbla făloasă şi tantoşă pe corsoul Timişoarei, a devenit vorbitoarea de drept „a unor indivizi care cred că tot ce zboară se şi mănîncă" sau, mai clar zis, au impresia că pot să se amestece în treburile noastre absolut interne.

Şi unde credeţi că şi-a găsit adepţi şi susţinători această cioară şefă, care în viaţa civilă purtă prenumele de Erika ? Bineînţeles că numai acolo unde se cîntă zi cu zi simfonia mare a ciorilor ieşite pe furiş din cavoul istoriei — la radioul lepădăturilor zis şi „Europa liberă".

Mi s-a povestit doar ce a zis şi ce a vrut doamna Erika în şi prin „aperile" ei, fiindcă, sincer spus, este sub demnitatea mea să ascult gretoasele transmisii ale unor indivizi din „hunterhofuI" istoriei.

Succint : şi-a înşelat soţul în mod grosolan, şi-a lăsat copilul fugind cu amantul în Germania Federală, care la rîndul lui şi-a lăsat soţia şi părinţii. Cînd medicul-amant a refuzat să mai discute despre divorţul de soţia rămasă în Timişoara, doamna Erika i-a transformat viaţa într-un iad şi... un infarct fatal o face din nou „văduva veselă". O declaraţie falsă precum că ar fi soţia legitimă a celui dispărut era cît pe ce să găsească crezare (ce bine veneau o moştenire şi o pensie „după soţ" pe viaţă !), dar... o scrisoare din oraşul de pe Bega, de la adevărata soţie a defunctului, către primarul oraşelului încurcă iţele şi în aşa măsură încît isteaţa doamnă Erika cu alură de ţaţă caragialiană era să intre la răcoare.

Ce rămînea de făcut ? Vine la Timişoara şi îi povesteşte fostului soţ că „numai el a fost şi rămîne marea ei dragoste" (citat după soţ !) şi că aranjează ea totul ca el să vină cu copilul în R.F.G. Figura nu a reuşit. Fostul soţ, blînar de meserie, ştia că ea visa doar să facă pe patroana într-un mare magazin de blănuri din München. Că inelele din „aur curat" pe care le vindea în acele zile unor „fazani" din Timişoara s-au dovedit ulterior „cupru curat" să fie privit doar ca un mic şi neînsemnat episod.

Apropo : privind familia doamnei Erika mai trebuie spus : tatăl ei a divorţat de a doua soţie, adică de mama ei, după ce prima îl părăsise şi îi lăsase ca un mic cadou un mic copil. El a trăit apoi la München cu alta, care avea o locuinţă confortabilă, pînă a apărut fosta din România şi l-a luat (citeşte obligat !) a doua oară legal de soţ. Căsătoria s-a oficiat la spital, după o săptămînă bătrînul domn şi-a dat sufletul (iar bătrîna a avut o pensie pe viaţă !). Dar nu cumva să uit : doamna Erika are doi fraţi (amîndoi divorţaţi de două ori !) şi o soră mai mare care, după primul soţ, a găsit al doilea etcaetera, etcaetera.

Iată ce familie onorabilă, iată cine vorbeşte de familie şi morală, iată cine face parte din marea orchestră a radioului lepădăturilor. Observaţi ce fals sună simfonia ciorilor... Numai în cavoul istoriei mai aveţi poate un modest loc, doamnelor şi domnilor. În România v-a bătut de mult ceasul !

NIKOLAUS BERWANGER ■

MIRCEA SPĂTARU : Horia, Cloşca şi Crişan

„Meseria de chirurg presupune uneori imposibilul"

Fost asistent și șef de lucrări la Catedra de anatomie topografică și chirurgie operatorie, medicul Gheorghe Niculescu, astăzi general maior și șef al secției de traumatologie și ortopedie din cadrul Spitalului militar central, e un specialist de mare notorietate, a cărui faimă a făcut de mult înconjurul lumii medicale românești și internaționale. Stau mărturie pentru afirmația de mai sus nu doar cele aproximativ 16 000 de intervenții chirurgicale la care a luat parte, ca operator principal sau ca ajutor, transformate de regulă în tot atîtea vindecări sau ameliorări, cît numeroasele studii clinice și experimentale comunicate sau publicate, ajungînd pînă la cifra 250, cele 5 brevete de inventator în materie de aparatură chirurgicală ortopedică, precum și 3 monografii, alcătuite singur sau în colaborare, prima dintre ele, cu autor unic, tipărită în 1973, „Traumatismele membrelor ; atlas schematic de tehnici operatorii", fiind distinsă cu Premiul „Gheorghe Marinescu" al Academiei, pentru noutatea cercetării și amploarea informației. Despre toate astea, ca și despre faptul că a fost ales, ca o recunoaștere unanimă a deosebitelor sale merite științifice, drept membru al Societății europene de chirurgie experimentală, al Societății regale de chirurgie britanică, al Uniunii americane de chirurgie experimentală, al Societății internaționale de medicină militară și așa mai departe, doctorului Gheorghe Niculescu, plecat dintr-o familie de oameni nevoiași din marginea Craiovei, nu-i place din cale-afară să discute. Reticent în conversație, uneori chiar suspicios cu sensul unor întrebări altfel nevinovate și de bună credință, generalul maior Niculescu se înroșește brusc cînd discuția ajunge la maeștrii săi într-ale medicinei, avînd cuvinte de laudă și respect față de cei care l-au învățat meserie și ale căror chipuri se rînduiesc, în ordine cronologică, pe pereții cabinetului său. «Chirurgia, zice, am înțeles-o de la generalii medici Ion Atanasiu și Petre Costescu, dar mai ales de la profesorul Iacob Iacobovici ale cărui cuvinte, „nu e indicată nici o operație care nu face altceva decît să înlocuiască o suferință prin alta", au reprezentat și reprezintă crezul meu profesional. De la profesorii Franciac Rainer și Ilie Riga am primit îndemnuri către anatomie, disciplină de care m-am apropiat totdeauna cu sfială, convins că oricît voi ajunge să cunosc nu voi ajunge niciodată să cunosc totul și că, în cursul unei operații, cel mai bun chirurg nu e cel care știe sau pretinde că știe totul, ci acela care face exact ceea ce trebuie să facă. Nu demult, după cum probabil ați aflat, s-a prăpădit profesorul Riga».

Dacă a învățat de la maeștrii săi respectul față de bolnav și implicarea medicului în durerea acestuia, fiind convins că meseria de chirurg nu presupune numai virtuozitate profesională, ci și o constiință dintre cele mai înalte, Gheorghe Niculescu s-a străduit, prin fiecare gest operator, prin fiecare pagină scrisă și prin fiecare cuvînt rostit, să ducă mai departe sensurile și profunzimea gîndirii școlii românești de medicină, pe care a avut onoarea s-o reprezinte de atîtea ori prin lume. În toate ocaziile, s-a simțit mîndru că e român și că poartă cu dinsul tradiția și mesajul școlii noastre de medicină, tot mai apreciată pretutindeni. Cu o singură excepție : «M-am întors de peste hotare bucuros că, prin contribuțiile mele, firește, nu cele mai însemnate, dar domne de luat în seamă, mi-am adus aportul la întărirea unei tradiții și a unui prestigiu. O singură dată, în 1968, am revenit la București mîhnit, dar dintr-o întîmplare de cu totul altă natură. La sfîrșitul lui aprilie, m-am aflat la München, unde am ținut o comunicare despre folosirea grefelor osoase în tratamentul afecțiunilor traumatice ale membrelor, pe care participanții la congres, specialiști veniți din toate colțurile continentului, au găsit-o drept foarte interesantă, lucrarea mea făcînd, ca să zic așa, o oarecare vîlvă. La vremea aceea, poate că într-adevăr cele comunicate deschideau un oarecare drum în traumatologie, în sensul că studiile înfățișate nu erau numai experimentale, ci și clinice, reprezentînd rodul unor tratamente concrete, efectuate pe bolnavi la care, alături de tradiționalele autogrefe sau homogrefe, aplicasem cu succes și heterogrefe canine. Altfel spus, folosisem la oameni, înregistrînd rezultate spectaculoase, coaste de cîine, deproteinizate sau liofilizate, adică înghețate în vid. Terminasem de susținut comunicarea și stăteam de vorbă cu niște ortopezi englezi, cînd un tip grăsuț, cu o față libidinoasă, s-a apropiat de mine și mi-a solicitat — vorbind românește — un interviu. L-am întrebat cine este și mi-a răspuns că-l cheamă Radu Gorun și că reprezintă postul de radio „Europa liberă". Nu e cazul să vă spun ce gîndeam și ce gîndesc despre aventurierii și edecuriile morale de la „Europa liberă", plătiți de alții ca să verse mîrîciuni la adresa poporului nostru și a realizărilor sale fără precedent, mîncînd o pîine murdărită cu noroi, dar îndrăzneala tipului de a se adresa fără mustrări de conștiință unui român și unui comunist mi s-a părut a fi întrecut orice limită. I-am cerut să iasă afară și i-am întors spatele.»

Cum spuneam, ajuns șef de clinică, prin muncă, pasiune și talent, Gheorghe Niculescu și-a drămuit mereu timpul între saloanele bolnavilor și studiu, găsind totdeauna răgaz să destăinuiască medicilor mai tineri din cunoștințele sale, convins că e de datoria sa să transmită mai departe cele deprinse de la maeștri. A făcut — dacă nu cumva vorba aceasta e prea pretențioasă — o adevărată școală de traumatologie și ortopedie la Spitalul militar central, veghind, cu devotament și perseverență, la formarea și perfecționarea mai multor generații de medici.

Firește, pentru a ajunge ceea ce a ajuns, comunistul Gheorghe Niculescu a trebuit să muncească mult. A muncit mult. A trebuit nu o dată să se recunoască învins în confruntarea cu bolile diverșilor pacienți. S-a recunoscut, dar numai după ce a epuizat toate mijloacele medicale și omenești cu putință, încercînd să lupte din răsputeri cu infirmitățile organismului uman. N-a dezarmat niciodată și a crezut mereu, animat de un optimism robust și lucid, că mai există o șansă acolo unde alții susțineau că totul s-a sfîrșit. Ne dă un exemplu, poate cel mai recent. Din sutele de bolnavi pe care seismul din 4 martie l-a adus, cu nefericirile și durerile lor, în secția pe care o conduce, inginera Cornelia Tomescu, salvată de sub dărîmăturile blocului OD 16, părea să aibă situația cea mai critică, gamba dreaptă fiindu-i aproape complet compromisă. Un prim control, efectuat de Gheorghe Niculescu la o oră tîrzie de noapte, a indicat echipei de specialiști necesitatea imediată a amputării piciorului drept. „Era, zice, soluția cea mai simplă, dar și cea mai greu de acceptat. Mi-am propus să nu mă pripesc și să mai aștept o zi după prima operație. Puteam tăia piciorul oricînd, dar exista și o șansă, minimă, dar șansă, ca femeia să poată părăsi spitalul fără cîrje și fără proteză. Am intervenit cu bisturiul a doua oară. Apoi a treia oară. Am dormit o noapte pe canapea în birou, învelit cu mantaua, urcînd de cîteva ori în salon. Astăzi, după a șasea operație, pot să afirm fără nici o teamă că piciorul inginerei Tomescu, o tînără de nici 30 de ani, a fost salvat. Cu toții am făcut ceva aproape de granițele miracolului dar trebuie să spunem că meseria de chirurg presupune uneori chiar și imposibilul".

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Constantin Butulea n-are o viață ireproșabilă și totuși dreptatea îi aparține

În 18 aprilie 1976, la ora două și jumătate noaptea, în Piața Romană s-a produs un accident de circulație. Un „Opel" lovește cu aripa din față asfaltorul care lucra la repararea pasajului destinat pietonilor. Victima este asvîrlită în lături, cu trei coaste fracturate și antebrațul drept rupt. Automobilul se oprește ; unul dintre bărbați fuge ; probabil cel de la volan : altfel de ce-ar fi fugit strigînd „Vezi cum vorbești ; te voi ajuta!" Dacă ar fi putut „ajuta", ar fi făcut-o pe loc. În sfîrșit, nu despre conștiința și cunoștințele acestui individ las este vorba. Ci despre viața asfaltorului, deloc imaculată și deloc ireproșabilă ; dar nu din prima asta a fost călcat !

A obținut un concediu medical de șase luni și apoi o pensionare temporară pe timp de un an. Dreptul lui. Constantin Butulea nu poartă răspunderea drepturilor sale. „Fiind orfan de mamă, scrie el, sărac și neocrotit de nimeni, am fost nevoit să muncesc de copil ; de douăzeci și unu de ani și trei luni, fără vreo întrerupere, noapte după noapte, căci mai ales noaptea se toarnă asfaltul, cînd orașul doarme și circulația se rărește, eu oblojesc rănile străzilor, retușîndu-le și redîndu-le frumusețea. Am gustat de ajuns și din pocalul amărăciunii vieții. Mînat de greutăți, am ajuns din Bucovina în Capitală unde, căsătorindu-mă cu o fată, tot din Bucovina, am muncit amîndoi cinstit, fără preget, o viață de om, trăind împreună continua bucurie a unui cămin fericit".

Eroare ! „Continua bucurie a unui cămin fericit" este iluzorie. Cel ce a întocmit, în locul lui Constantin Butulea, scrisoarea ce ne-a fost adresată i-a făcut acestuia un deserviciu pe care nu l-a bănuit și desigur nu l-a dorit. În locul drepturilor ce i se cuvin lui Constantin Butulea în calitate de cetățean și de om al muncii, discuția a fost deturnată spre trecutul lui Constantin Butulea, pînă-ntr-atît încît cel cu care am discutat, ca să păstreze unitatea de stil, ajunseseră la concluzia că numai din omenie și dintr-un prea plin de bunăvoință l-au reangajat cu drepturile intacte.

Rezultă de aici că asfaltorul Butulea ar fi putut să nu fie reangajat, sau reangajat cu drepturile trunchiate ? Desigur ! Tehnicianul normator Vasile Vintilescu afirmă chiar că toate discuțiile în legătură cu Constantin Butulea ar fi fost evitate dacă asfaltorului i s-ar fi desfăcut contractul de muncă, întrucît nu s-a prezentat la lucru trei zile de la expirarea termenului de pensionare.

Și totuși un alt tehnician de specialitate, Gheorghe Ionescu, bun cunoscător al legii, susține că asfaltorul Butulea are dreptul să se reangajeze, respectîndu-i-se toate drepturile anterioare, în interval de 90 de zile de la expirarea termenului de pensionare.

Ciudat este că atît Vasile Vintilescu, în necunoștință de cauză, cît și Gheorghe Ionescu, în cunoștință de cauză, semnează împreună cu alți trei specialiști fișa în care Constantin Butulea este retrogradat de la categoria 4/3 la categoria 4/B.

Din cauza trecutului ?

Firește, nu ! Aventurile din tinerețe ale unui om nu sînt incluse în legea privind reangajarea invalizilor temporari. Și ca să încurcăm și mai mult lucrurile, reproducem declarația tehnicianului Vintilescu : „Sînt în stare să cedez jumătate din retribuția mea aceluia care mi-ar aduce cîțiva asfaltori buni".

Desigur, faptele nu sînt tot atît de simple ; după expirarea termenului de pensionare, Constantin Butulea continuă să primească pensie, din greșeala oficiului de pensii ; asfaltorul consideră acest fapt o confirmare a prelungirii stagiului de pensionare ; ulterior primește înștiințarea că este valid de muncă, cu drept de contestație ; înaintează contestația ; contestația este respinsă ; prezintă cererea de reangajare și cere o muncă mai ușoară — dreptul lui : victimă nevinovată a unui accident vinovat ! — i se cer analizele medicale, conform legii ; analizele întîrzie, sînt zile anume în acest scop ; examenul de protecția muncii, contractul, noul contract în care asfaltorul este retrogradat cu trei gradații ; cine descurcă toate astea ?

Rămîn de domeniul evidenței : nevoia acută de asfaltori buni și legea care îi acordă lui Constantin Butulea dreptul de a se reangaja păstrîndu-și drepturile neștirbite într-un interval de trei luni, precum și încercarea nejustificată de a i se tăia nejustificat trei gradații.

La Șantierul de drumuri și poduri din Șoseaua Panduri nr. 77, nici unul dintre cei cu care discut nu cunoaște — sau nu recunoaște — existența acestei încercări. Nici chiar cei ce au semnat „fișa pentru verificarea condițiilor de încadrare" prin care Constantin Butulea luase cunoștință despre retrogradarea sa. O întreb pe locțiitoarea secretarului de partid :

— Tovarășă Ana Ionescu, dacă o echipă de asfaltori ar fi alcătuită din 20 de oameni, ar avea toți 20 dreptul să fie încadrați la categoria 4/3 ?

— Nu ! Numărul de încadrări cu 4/3 este limitat.

Aflu cel puțin o posibilă cauză a încercării de retrogradare a lui Constantin Butulea, o cauză presupusă, ceea ce din punct de vedere juridic ar echivala cu un proces de intenție. Nu știu nimic despre această intenție nici șeful serviciului, nici maistrul, nici specialistul în protecția muncii. Primesc în schimb asigurarea că ea n-a existat, ceea ce echivalează, tot din punct de vedere juridic, cu intenția de calomnie și mărturie falsă din partea lui Constantin Butulea.

Constantin Butulea ridică din umeri : „dacă toți spun că sînt nebun, poate oi fi". Și drumul pe care-l fac pînă la Direcția patrimoniului public nu este desigur decît o formalitate, o formalitate care mă ajută să aflu că într-adevăr această intenție a existat ; fișa pentru verificarea condițiilor de încadrare, semnată de Ionel Georgescu, Pencea Florea, Vintilescu Vasile, Chelu Aurel și Ionescu Gheorghe probează această afirmație ; ca și proiectul de contract pe care Constantin Butulea l-a semnat. Gheorghe Ionescu afirmă că aceste acte sînt fără valoare, ele avînd un caracter intermediar și ele au fără îndoială un caracter intermediar, întrucît după întocmirea lor Constantin Butulea face o nouă cerere către conducerea Direcției patrimoniului public din C.P.M.B. pe care inginerul șef al acestei direcții pune în chiar ziua primirii ei următoarea rezoluție: „Constantin Butulea să fie repus în toate drepturile anterioare pensionării sale".

O rezoluție în spiritul legii și în conformitate cu interesele întreprinderii. Rămîne întrebarea : de ce inginerul șef și nu serviciul de resort, cel învestit prin statutul de funcționare să rezolve asemenea fapte, să readucă totul pe făgașul legii ?

NICOLAE CRISTACHE ■

Bătrînii, la adîncile lor bătrîneți

În satul Bistrița din județul Mehedinți trăiește un bătrîn cu soața lui.

Omul e bătrîn de tot, are 82 de ani și se cheamă Gheorghe N. Dumitrescu. E cunoscut bine sub numele de Gh. N. Dumitrescu-Bistrița și în viață a fost de toate.

De toate cele bune.

E noapte, ulițele satului dorm — cum zic poeții — în cel mai delicat întuneric, cîte un cetățean mai lipăie pe marginea șoselei, cîte-o babă mai trece-n grabă drumul, cîte un bec mai sticlește pe la case. Ograda pe care-o caut e lungă, toamna e desigur o curte de țară, plină cu bucate. Mai întîi apare albul somnoros al pereților dinspre stradă ai casei, apoi o curte străjuită de acareturi felurite. Cămările astea, rînduite ca-ntr-o gospodărie mare, au o istorie aparte. Ele au fost zidite să fie nu grajduri și hambare, ci tipografii, depozite de carte, muzeu sătesc. Dumitrescu-Bistrița apare, grăbit și amabil, cu amabilitatea lui de-o viață, cu graba tot de-o viață. Genul de român fără stare, lung și drept, alb cît se cuvine să fii la 82 de ani, dar verde și cu mintea ageră, cum nu sînt mulți oameni tineri. Un bătrîn fără vîrstă, care lucrează la opera cea mai de seamă a trecerii sale prin lume, de dimineața pînă seara, ca și cum totul e ca odinioară, ca și cum e silit de-o datorie fără sfîrșit, ca și cum el singur trebuie să ducă totul în spate.

Aici, în satul Bistrița, s-a petrecut unul din cele mai frumoase lucruri ale biografiei dascălului de țară român. Dumitrescu-Bistrița s-a gîndit că el are de împlinit un destin. Cuvîntul acesta — destin — sună întotdeauna cam prea patetic și e sănătos să-l asculți cu atenția împărțită. Numai că acum el sună cum trebuie. Înclini să crezi că destinul există, că fără asta, fără apăsarea unei voințe ce vine parcă peste tine și peste timp, din voința și îndemnul unor apostoli ai culturii țării tale, nu se face operă, nu ajungi să lași, la rîndu-ți, urmă. În definitiv, opera lui Dumitrescu-Bistrița are destul luminat curaj în ea ca să ne mai întrebăm noi din ce a ieșit și din care cauze. În anul al 82-lea al vieții, Gh. N. Dumitrescu, învățător în satul Bistrița, poate socoti, ca rod al străduinței lui și al străduinței soției lui, Olimpia, de asemenea învățătoare, următoarele : un fond de peste 30 000 cinteze și poezii poporane, din Oltenia, în marea lor majoritate, dar și din țară, o revistă care a apărut, lună de lună, preț de 21 de ani, din 1919 pînă în 1940, o bibliotecă de scrieri pentru sate care, ca și revista, tot „Izvorașul" se cheamă, o colecție de 45 730 de scrisori, semnate de umili cititori de poezie de la țară, dar și de mari savanți din România și din Europa, scrisori ale unor harnici învățători ai școlilor rurale și ale elevilor lor, texte bătute de înțelepciune ori numai texte simple, în cuvinte și culori simple, din acea simplitate și onestitate care, adunate și înmulțite, se ridică și devin tot înțelepciune. Anonimă însă și modestă. Învățătorul din Bistrița a fost dirijor de cor, profesor de muzică vocală, a ținut conferințe în medii diferite, a compus muzică și a pictat, a strîns piese pentru un mic muzeu arheologic și istoric, a colecționat scule și unelte țărănești pentru un muzeu al muncilor pămîntului, s-a ocupat de etnografie, a înființat „Case de citire" și „Cămine culturale", a intrat membru în cîte asociații culturale îi stătea în putință să intre, a tipărit culegeri de muzică populară, a fost apicultor și organizator de excursii, tipograf și poștaș al propriilor tipărituri, a adunat, pentru cinstea satului și a poeziei populare, o bibliotecă de folclor cu peste 700 de volume. Pînă azi, s-au scris despre dînsul și activitatea dînsului 773 recenzii, medalioane, însemnări, studii și teze. Însemnarea ce-o scriu acum este, prin urmare, cea de a 774-a.

— Dragul meu, zice, mulți uită, iar mulți nici nu știu să bage de seamă la ce se întîmplă în jur. Iată, eu trăiesc în satul Bistrița de mai mult de jumătate de veac, nici îmi cultiv grădina, aici dăscălesc și aici mi-am tipărit revista. Mă cunoștea Iorga, mă cunoștea Ramiro Ortiz, mă știau și mă încurajau oameni din cei mai mari ai culturii noastre, deși nu toată strînsura noastră, a mea și a Olimpiei, a sutelor de învățători de țară care culegeau cîntece ca să le publice în „Izvorașul" era de cea mai înaltă valoare. Culegătorul de folclor nu caută doar piesele excepționale. El urmărește procesul, participă la proces, lucrează ca albina. Numărul celor care mă știu s-a mai rărit, dar uite că veniți dumneavoastră, mai vin și alții. Cînd am împlinit optzeci de ani am avut multe dovezi de simpatie. S-au scris și cîteva articole. Din păcate, rîndurile astea încep să se rărească chiar de aici din sat. Sînt ani și ani de cînd nici un copil al școlii sătești nu mi-a mai bătut pragul ; cît despre profesorii și învățătorii tineri, cred că nici n-au auzit de mine. Și e păcat. Nu de ființa mea, fiindcă e bătrînă și se mulțumește cu puțin. Eu sînt tocmai la vîrsta cînd nu am trebuință decît de foarte puține ca să fiu mulțumit, iar cea mai mare mulțumire e să dărui.

Altfel, cum vezi și matale, stau între călimări și pun filă peste filă. Eu am o datorie, acum ca și la douăzeci de ani : să nu mă las necăjit de greutăți, să merg mai departe. Știu, anii trec, voi avea și optzeci și cinci, și nouăzeci și o sută poate. Pentru mine contează însă doar anii pe care-i simt eu și, drept să vă spun, nu mă simt prea bătrîn.

TUDOR OCTAVIAN ■

Anchetă Flacăra

PRIMĂVARA CONȘTIINȚELOR NOASTRE

Ce înseamnă pentru dumneavoastră această primăvară prin comparație cu primăvara trecută, cu alte primăveri ?

Ce a rămas la fel și ce e nou în gândurile dumneavoastră ?

Ce proiecte v-a inspirat primăvara românească ediția 1977 ?

. . . . . .

Primăvara, subiect de meditație, subiect de poezie, subiect de viață, subiect de hotărîri și proiecte.

Omul — oamenii, subiect de meditație, subiect de poezie, subiect de viață, subiect de hotărîri și proiecte, subiectul nr. 1 al activității și grijii României socialiste de astăzi.

Ancheta de față, întreprinsă în rîndul a 100 de tineri — 100 de studenți ieșeni — unește cele două subiecte nu numai prin faptul că s-a adresat unor oameni aflați în primăvara vieții. Ea exprimă înțelegerea unei vîrste față de o primăvară cu totul deosebită nu numai în viața lor, ci și în viața României.

După cum este lesne de înțeles, ancheta noastră nu și-a propus să realizeze și să ofere un simplu sondaj de opinie, ci un sondaj de conștiință.

Rezultatele ei n-au pretenția că „au spus tot" ce se putea spune dezvoltînd tema propusă, esantionul limitat de tineri cărora ne-am adresat, toți intelectuali în formare, oferind, poate, doar o parte din răspunsurile la care ne așteptam. Oricum, între cele 100 de răspunsuri se găsesc destule — pe care le și consemnăm — asupra cărora merită, credem, să zăbovești o clipă cu mintea și cu inima.

Mitică Chiriac (student la Mecanică, anul III) :

„Primăvara a fost întotdeauna anotimpul meu preferat. Reînvierea naturii este în fiecare an un spectacol fascinant pe care l-am trăit mereu cu sentimentul că nu există două primăveri la fel : toate se aseamănă între ele, dar nici una nu este copia fidelă a vreunei alte primăveri.

Primăvara românească ediția 1977 a ieșit din tiparele oricăror previziuni prin două elemente : groaznicul seism de la 4 martie și reacția care a urmat în conștiințele și faptele oamenilor care trăiesc pe străvechiul nostru pămînt. Vreau să vă spun că dintotdeauna — de copil, de pe vremea cînd învățam ca pe o poezie victoria de la Călugăreni a lui Mihai Viteazul — am fost mîndru că sînt român. Niciodată însă mîndria că sînt fiul acestui popor n-a fost mai mare ca în primăvara asta. În luna care a trecut am înțeles că nimeni și nimic nu pot îngenunchea poporul nostru, solidaritatea lui frățească, țăria lui de piatră. Sîntem în stare să învingem toate greutățile ! Ne-am dovedit-o nouă înșine, ne-a dovedit-o în chip exemplar primul bărbat al României de astăzi, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dacă m-ar fi întrebat cineva în februarie ce proiecte am, i-aș fi răspuns : să termin anul universitar cu bine și apoi, mai departe, să ajung un inginer priceput. Acum însă îmi dau seama că datoriile mele de student, de viitor inginer, de cetățean, sînt mult mai mari. Trebuie să fac totul pentru țara mea, pentru poporul nostru".

Doina Potec (studentă la Conservator, anul IV) :

„Primăvara aceasta m-a întristat, m-a întărit și m-a maturizat. Acum, în lunile acestea, am înțeles că nimic pe lumea asta nu ne poate frînge speranțele și zborul viselor. Vedeți, eu sînt incredințată că am să fiu o profesoară de muzică bună, că o să întemeiez un cor de copii care va ajunge să aibă faimă în țară și poate și peste hotare. Așta-i visul meu : să fac un cor de copii renumit.

Și-am să mai fac ceva : o să-i învăț pe elevii mei să fie hotărîți, să fie dîrzi, să fie puternici. Am să formez, sînt sigură, caractere puternice, demne de părinții lor, demne de neamul nostru românesc".

Nicolae Popescu (student la Mecanică, anul II) :

„În primăvara aceasta am pierdut mult din punct de vedere material, dar am cîștigat și mai mult din punct de vedere moral.

România și-a întărit conștiința după 4 martie 1977 !

Sîntem cu toții — întregul popor — ferm hotărîți să facem mai mult, mai bine, mai repede ceea ce s-a hotărît la Congresul al XI-lea al partidului, ceea ce ne îndeamnă iubitul nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și ritmul de astăzi al muncii și al vieții noastre demonstrează convingător că înaintăm mai repede și mai temeinic spre obiectivele pe care le vizăm".

Cristina Berki (studentă la Biologie, anul II) :

„Primăvara aceasta mi-a schimbat mult optica despre lume. Oamenii, oamenii de la noi, sînt mai buni decît îi credeam. Sînt mai puternici decît aveam eu impresia că sînt. De-aceea îi iubesc mai mult și de-aceea îi stimez mai mult ca înainte. Și tot de aceea am un permanent sentiment de datorie față de toți. Vreau să le fiu cît mai folositoare. Primim foarte mult de la eroica noastră patrie, și avem obligația să-i dăm înapoi măcar ceea ce ne-a dat".

Dumitru Ioniță (student la Construcții, anul III) :

„Noi, studenții de la Construcții, am primit la 4 martie o lecție care nu mai are nevoie de nici un cuvînt în plus. Robiți uneori notelor, aspirăm la calificativul 10 la cutare sau cutare examen. Problema este mai profundă. Nu un examen sau altul contează, ci întreaga pregătire.

România are nevoie de ingineri constructori cu pregătire generală de nota 10 !

Nu avem dreptul — în meseria noastră — să fim mediocri ! Ori inginer foarte bun, ori deloc !"

Sândița Viuleț (studentă la Biologie, anul II).

„Aș numi această primăvară, primăvara conștiințelor noastre

Ne-am schimbat foarte mult, lăuntric, cu toții. Eu mă simt, cum să vă spun, mult mai apropiată de oameni. Mi-s mai dragi ca înainte. După ce am văzut la televizor ceea ce am văzut, după ce am citit și-am auzit atîtea, mi-am dat seama foarte clar că sîntem un popor care merită cu prisosință stima și considerația de care se bucură acum în viața internațională.

A fi român înseamnă ceva azi în lume.

Datoria noastră, a viitorilor dascăli ai generațiilor tinere, este să insuflăm urmașilor noștri patriotismul pe care ni l-au predat de-a lungul istoriei Ștefan și Mihai, Tudor Vladimirescu și Nicolae Bălcescu, patriotismul și principiile marii lecții de „om de omenie" pe care ne-o predă mereu tovarășul Nicolae Ceaușescu, primul român datorită căruia această primăvară a deznădejdii s-a transformat într-o primăvară a speranțelor și a certitudinilor.

La început nu mi-am dat seama ce va reprezenta primăvara lui 1977 în istoria poporului nostru. Acum sînt sigură că ea va însemna un salt, un mare salt pe drumul evoluției și al progresului României".

Luca Vasile (student la Construcții, anul V) :

„Avem un profesor care ne tot spune : Mă, băieți, unii ingineri ajung pe șantiere și se comportă ca niște picheri. Nefiind stăpîni pe meserie, nu numai că nu fac treabă, dar îi încurcă și pe alții, iar roadele muncii lor, vai de ele. Cîtă dreptate are dascălul nostru ! Confirmarea vorbelor sale am văzut-o fiecare cu ochii. Și-am tras concluzii pentru întreaga viață.

Constructorii români n-au voie să greșească niciodată ! Asta e deviza noastră și pentru îndeplinirea ei vom învăța și vom munci cum n-am făcut-o niciodată pînă acum".

Aneta Popescu (studentă la Fizică, anul I) :

„Cred că în primăvara aceasta foarte mulți oameni s-au schimbat, înregistrînd fără să-și dea, poate, seama un mare salt calitativ.

Sîntem mai tari, sîntem mai buni, sîntem mai siguri pe noi, pe viața noastră, pe viitorul nostru, sîntem mai uniți, sîntem mai hotărîți, sîntem mai patrioți.

Cauza României s-a întărit mai adînc în conștiințele fiecăruia ca o cauză a vieții fiecăruia dintre noi.

Nimic nu ne poate abate din drumul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu ni-l arată adeseori în fața ochilor minții și pe care în această primăvară istorică pășim mai hotărîți ca oricînd".

MARIUS POPESCU ■

ANA LUPAȘ : Adăpost pentru mașina de zburat

seriale • seriale • seriale

Sînt tatăl unui drogat

(Urmare din numărul trecut)

Nu scotea o vorbă. În rarele ocazii cînd totuși vorbea cu noi, se răstea. Pe cînd așteptam autobuzul 82 care trebuia să-l ducă la camera pe care o închiriase în cartierul Champ-de-Mars, el a izbucnit, după o lungă tăcere :

— Poi să ure cu voi sus, pentru o clipă ?

Ideea nu-mi surîdea, dar soția mea, încîntată, a acceptat. Ea gîndea : „În fine, vrea să ne vorbească". Eu simțeam că băiatul nu se afla într-o stare normală ; mă înfricoșa. În tot timpul plimbării nu deschisese gura nici măcar o dată, în acea seară de vară sub arborii înfloriți de la Neuilly. Prezența sa alături de noi parcă ne zdrobea. Sus, în apartamentul nostru, a spus :

— Aș vrea să dorm aici astă-seară, m-ar amuza.

— Desigur — a încuviințat mama-sa, fericită să-și regăsească micuțul.

Exact în acel moment a început adevăratul coșmar. Eu, tatăl, eram cu totul zăpăcit, nici nu mai știam pe ce lume sînt.

Ne aflam în luna septembrie și medicul casei se întorsese și el din vacanță. L-am rugat să-l consulte pe Didier. Soția a continuat să-și pună întrebări, fără să-și dea seama de gravitatea situației.

— Știi, o tînără farmacistă mi-a spus (și surîdea larg) că sînt tulburările vîrstei critice.

Eu cutreieram farmaciile cu rețeta doctorului T. pentru a ști dacă într-adevăr medicamentele prescrise îi aruncaseră pe fiul meu într-o asemenea stare de prostrație. Farmacistul mi-a spus :

— Aceste medicamente nu sînt periculoase, dar nici nu pot să-l ajute în starea în care se găsește.

Și farmacistul mi-a notat pe o hîrtie numele și adresa unui psihiatru. Am pus hîrtia în buzunar, dar în stradă am rupt-o.

Medicul casei, doctorul D., a recomandat o serie de analize : sînge, urină etc. Soția repeta :

— Trage ponoase de pe urma amoebelor din Togo (unde a petrecut o vacanță). Sînt niște paraziți care te înnebunesc. Mi-au spus prietenele mele. Viermișorul ăsta păcătos îți roade nervii.

Eu vroiam să cred aceste machiavelice baliverne, dar doctorul D., după ce l-a îndrumat pe Didier la doctorița A., m-a informat :

— Este specialistă în droguri.

Annie și cu mine ne-am privit consternați. Halal specialiști ! Nu știu ce spun ! E o glumă proastă ! Auzi idee, să-i trimiți pe Didier la o specialistă în droguri. Oamenii nici nu s-au întors bine din vacanță.

Didier a început să plîngă în stradă, fără motiv. Spunea că nu mai aude bine, își ducea mîna pînă la ureche sau se ținea de gît, de parcă simțea că se sufocă. Privea spre noi cu ochi tulburi, care ne implorau. O implorare monstruoasă. Înspăimîntat, am telefonat doctoriței A., care mi-a spus :

— Nu pot să vorbesc cu dumneavoastră decît dacă acceptă și fiul.

Didier a dat din cap în semn de refuz.

Doctorița s-a răstit la mine cînd i-am vorbit de înrăutățirea stării lui Didier, de strania sa comportare, de scenele șale, de crizele care urmau una după alta.

— Ce vreți de la mine, domnule ? Să fiu de acord ca să-l aruncați în stradă ?

Și a închis telefonul pe un ton glacial. Tot atunci a dat verdictul doctorul D. Mi-a căzut pe cap ca un trăsnet.

— Trebuie să-l consulte profesorul Bour de la Dijon.

— Ce specialitate are ?

— Este un cunoscut neuropsihiatru. Poate îl va salva cu ajutorul unei tehnici speciale : psihodrama.

Didier a refuzat. Vroia să continue să locuiască la noi, transformînd apartamentul nostru în spital de campanie. Noi eram la pîndă, zi și noapte.

În ceie din urmă, am hotărît să-l conduc la Dijon, la Centrul de psihoterapie. Călătoria a fost un adevărat coșmar. Aveam impresia că vreau să mă debarasez de fiul meu, să justific filmele pe care le-a văzut, care l-au susținut și hrănit fantasmele. Trăise într-o lume ireală în care s-a cufundat datorită drogurilor și această lume tindea să devină reală, în detrimentul meu, sub aparențele unui pseudoconflict între părinți și copii.

L-am lăsat în vestibulul în care doctorul Bour l-a murmurat : „Veți fi în familie, părinții vor veni să vă vadă". El a plîns și l-am sărutat pe acest gîrsetor care șchiopăta — fiul meu. Apoi mi-a întors spatele și a dispărut însoțit de medic, pierzîndu-se în coridoarele în care singurul zgomot auzit, în afara ciripitului păsărilor din parc, era scîrțîitul cheilor în broască — acest scîrțîit atroce al ușilor care se închid și se deschid. Am fugit ca și cum m-aș fi temut că voi rămîne și eu acolo prizonier. În zadar îmi spuneam : „Acum este la adăpost, va fi bine îngrijit". Mă urmăreau fețele morocănoase întrezărite prin ușa cantinei, internații care mîncau apatic.

Peste 15 zile am primit un bilet de la Didier. Îmi cerea 200 de franci și mă întreba dacă am ajuns cu bine la Paris.

S-A ARUNCAT ASUPRA HRANEI CA UN ANIMAL SĂLBATIC

Noi, părinții, eram torturați de misterioasa sa „boală". Ce i se întîmplase ? Poate faptul că am fost șomeri atîta timp îi tulburase într-o asemenea măsură ? Și totuși tînărul său frate Hugues reacționase altfel. Atunci ce s-a întîmplat ?

Într-o seară, doctorul Bour îmi telefonează că Didier a fugit cu o tînără din pavilionul femeilor, unde a fost și el cazat provizoriu, din lipsă de locuri. Într-o scrisoare pe care ne-o trimisese Didier lăsase să scape această aluzie echivocă : „Nici nu mai știu ce sînt, m-au cazat împreună cu femeile...".

— Tînăra s-a întors — a adăugat doctorul Bour — însă pe Didier nu l-am găsit la încrucișarea de pe autostradă. Se va întoarce la dumneavoastră. Avea intenția să revină la Paris cu autostopul. Dacă în două sau trei zile nu s-a întors, informați-mă.

Înainte de a închide telefonul a adăugat :

— Oamenii care îl vor lua în mașină își vor da seama că nu este normal.

După 48 de ore, nici o veste de la Didier. Am chemat la telefon Dijonul. Doctorul m-a anunțat că va ruga poliția să-i caute. A treia zi, seara, zbîrnîie din nou telefonul. Aud o voce ezitantă, care părea că vine de departe, de foarte departe.

— Sînt eu, Didier.

— Unde te afli ?

— La Paris, locuiesc la prieteni.

— La prieteni ! O formulă consacrată care camufla multe pericole, după cum aveam să ne dăm seama în curînd. Toți prietenii săi erau drogați. „Prieteni !" Cuvînt nobil, sacru, dar aceasta doar cînd prietenia nu are drept cadru un univers înecat în fum, întemul interior al autodistrugerii. Iată noul mit : să-ți distrugi propria ta viață !

— Vino la noi, Didier, e ziua ta.

Peste patru zile, la 8 noiembrie, împlinea 20 de ani. Eram fericit. Cei puțin nu-și va sărbători cei 20 de ani al său într-un azil psihiatric. Poate că pînă la urmă fiul meu procedase bine. Să căutăm o altă soluție. De fapt, în sinea mea, mă gîndeam la o soluție care să salveze aparențele pentru părinții săi. Pîndică era în joc onorabilitatea noastră. Ce mizerie morală ! Să păstrezi aparențele, să ridici o fațadă în spatele căreia o viață tînără să se curme în pace.

Am fost șocați cînd l-am revăzut : avea obrajii umflați, ochii rătăceau în gol, vocea abia se auzea. S-a aruncat asupra hranei ca un animal sălbatic, a refuzat să rămînă la cină, apoi a dispărut, dîndu-ne o adresă falsă. „Sînt budist", ne-a spus înainte de plecare, ducînd mîinile la piept, cu ochii pierduți în zare.

— Chelește — mi-a spus mama-sa. Ca și tine.

Din nou am început să ne certăm. Ne aruncam reproșuri, găseam izvorul defectelor noastre în părinți, în bunicii noștri. Procedam la fel ca atunci cînd am considerat comportarea anormală a lui Didier drept un rezultat al amoebelor. Apoi Didier și-a făcut din nou apariția

Găsise o cameră la niște cunoștințe, foarte aproape de noi. Totuși, vroia cu orice preț să se culce pe podea la noi.

— Dacă nu vrei să rămîi în camera din apartamentul nostru, voi chema ambulanța și te voi trimite din nou la Dijon.

A refuzat net.

— Acolo mi se dădeau droguri. Parcă mă loveam cu capul de zid.

— Didier, de ce nu-ți bagi mințile în cap? Trebuia să rămîi acolo 15 zile sub observație și 15 zile pentru tratament.

— Sînt student

Și repeta ca un maniac :

— Caut o cameră, caut de lucru.

— Dar vezi bine că nu ești în stare să lucrezi sau să studiezi. Trebuie mai întîi să te faci bine.

— Nu puteți să-mi împrumutați ceva bani ?

Acționam ca niște automate. Vocea sa ne înghețа, ca și aspectul său mizerabil. I-am dat banii. Oricum nu puteam să-i lăsăm să moară de foame. Eram convinși că își va cumpăra, cu acești bani, droguri, hașiș, sau mai știu eu ce. S-a mîniuit în neant, ca o fantomă, și înjurîndu-ne, în chip de despărțire.

— Sînt major, nici nu trebuie să vă dau adresa mea. Repet, locuiesc la prieteni.

Mama lui a început să se bîlbîie de groază.

— Didier, nu înțelegi că sîntem neliniștiți din cauza ta ?

— Lasă-o încurcată, cunoaștem placa.

Ne-am străduit în van să recunoaștem în el pe copilul nostru, pe tînărul gîrneț și dornic de a cunoaște

Doctorul Bour ne-a spus :

— Lăsați-l în pace trei săptămîni, apoi aduceți-l din nou la clinică.

Doctorul D. de la Paris a reușit să-i aplice, două ore pe săptămînă, tehnica psihoterapiei de grup.

Didier s-a stabilit din nou în camera sa, după ce ne-a deranjat de două ori în toiul nopții, rugîndu-ne să-i lăsăm să doarmă pe jos. Mama lui i-a spus :

— Du-te și culcă-te în camera ta. Dacă nu ești în stare, știi ce-o să fac

Didier devenise un fel de amenințare tulbure pentru noi, un soi de anacronism ciudat, în sinea mea, mă bucuram în mod rușinos că nu se întorcea la Dijon. Asadar, băiatul meu nu se va îndopa cu medicamente antidrog. Fără îndoială, se va găsi o soluție

Am observat că unghiile de la mîini îi erau galbene. Un nou semn de întrebare, un nou mister.

— Înseamnă că nu fumează țigări de soi, altfel nu i s-ar fi îngălbenit unghiile. Fumează porcării, blestematul.

— Ai ajuns să-l urăști pe fiul tău ? — m-a întrebat soția. Oricum, trebuie să-i dai bani de buzunar.

În apartamentul nostru se trînteau ușile, se proferau injurii, Hugues era înspăimîntat, în acest moment au intervenit din nou „prietenii" lui Didier. Fiul meu căzuse pradă acestor bezmetici. Schimba mereu domiciliul, aproape în fiecare noapte, se dădea mereu în spectacol. Imaginile pe care le văzuse la cinematecă părea că la trăiește din nou, deformîndu-le ; era un adevărat delir.

Trecuse o lună de la vizita lui Martine și a lui M.A., care mi-au împărtășit taina stranii comportări a lui Didier. Și iată că cei doi ne cheamă din nou la telefon, informîndu-ne pe un ton solemn :

— Încercăm să-l convingem să se internezе la Marmottan.

În fine, un semn de speranță : se internează „pentru opt zile" în Marmottan, un centru de tratament pentru toxicomani. Eu și soția am răsuflat ușurați, la gîndul că Didier e salvat. Nu știam că în fața noastră se deschideau larg porțile infernului.

Traducere de LIONEL NIȚESCU

„Orice jucător care intră măcar o dată în mină ajunge să gindească altfel nu numai fotbalul, ci și viața!"

Florea Dumitrache s-a născut în București, la 22 mai 1948. A început fotbalul, la pitic, la Rapid, prima sa legitimare datînd din septembrie 1961. S-a remarcat la T.U.G. (1964), de unde a trecut la Dinamo București, sub culorile căruia va rămîne pînă în toamna trecută. Din 1976, la Jiul Petroșani. Maestru al sportului, a jucat de 31 de ori în echipa reprezentativă. Student la Institutul de mine, necăsătorit.

— Florică, vorbește-mi despre cea mai frumoasă amintire din cariera ta.

— Nu-mi place cum începem. O luăm prea de demult și avem atîtea de discutat despre prezent.

— Lasă-o dregem pe parcurs, acum răspunde-mi la întrebare.

— Mi-e greu să aleg între penalty-ul transformat pe Wembley și faza cu Bobby Moore de la Guadalajara. La 11 metri, mingea s-a dus într-un colț și Banks în celălalt, iar faza aceea de la campionatul mondial a fost reluată, după meci, de 10 ori de televiziunea mexicană, de parcă nimănui nu-i venea să creadă că marele Moore a fost ridiculizat de un puști din București. Aveam pe atunci abia 21 de ani. Mulțe știi despre ce vorbesc ?

— Parcă.

— Am intrat cu mingea la picior în careu, pe dreapta, cu Moore lîngă mine. M-am oprit și l-am întors pe lușat. S-a prins. Am mai făcut un pas și l-am întors pe plătit. Iarăși s-a lăsat păcălit de fentă. După ața, nu m-a lăsat o clipă să respir. I-am simțit mereu lîngă mine, ba chiar la un moment dat, după o altă minge bună, i-am zîmbit și i-am zis, pe românește, fii atent, cîrlionțatule, că eu sînt Dumitrache de pe Șoseaua Viilor. S-a chiorît la mine, a zis de cîteva ori ceva, nedumerit de vorbele mele, dar nu l-am mai răspuns. Îi trăsesem clapa.

— Ehe, Florică, dac-ai juca la fel de bine cum povestești !

— La 29 de ani, nu cred că sînt un fotbalist sfîrșit. Am făcut unele lucruri bune pentru fotbalul românesc, întotdeauna am jucat cinstit și am pus osul la bătaie, n-am tras pe dreapta decît pe vremea bolii, iar acum mă descurc. După ce toți m-au crezut terminat, am ajuns al doilea pe lista golgeterilor și n-am renunțat încă la ideea de a mai prinde echipa națională. Poate chiar anul acesta, ce zici ?

— Nu zic nimic. Spune-mi, cum a fost cu boala ta ?

— Am avut un fel de reumatism, de lumbago, cu dureri ingrozitoare la coloana vertebrală. Ajunsesem să nu mai pot lovi mingea fără să strîng din dinți, dar medicii m-au îngrijit cu multă omenie, de parcă aș fi fost copilul tuturor. Dealtfel, că să fac o paranteză, pe mine m-au iubit totdeauna oamenii. Unii, mă gîndesc la suporteri, m-au iubit cam alături de drum, tot trăgînd de mine să beau o bere cu ei. Una mai mergea, mai mergeau și două, dar ei erau sute.

— Adevărul e că uneori ai căzut în capcană.

— Așa-i, numai că băutor n-am fost niciodată.

— Dar nici ușă de biserică.

— Dar nici ușă de biserică.

— Spune-mi două vorbe despre Dinamo.

— Despre Dinamo pot spune o mie de vorbe și toate frumoase, chiar dacă renunțarea la serviciile mele m-a durut imens. Dar s-a nimerit ca plecarea aceea să mă ajute și să mă readucă în prim-plan, să-mi redestepte ambițiile. Datorez foarte multe oamenilor de la Dinamo, după cum datorez foarte multe celor din Petroșani.

— Cum e la Jiul, Florică ?

— O atmosferă minunată pentru fotbal, oameni pasionați și înțelegători, o conducere competentă. Dealtfel, evoluția echipei vorbește de la sine despre toate astea.

— În mină ai coborît ?

— Firește. Mina a fost pentru mine, la cîteva zile după ce am ajuns în Valea Jiului, un exemplu extraordinar. Munca și seriozitatea minerilor m-au ajutat să văd altfel lucrurile și eu cred că orice jucător de fotbal care intră măcar o dată în mină, ajunge să gîndească altfel nu numai fotbalul, ci și viața. I-am văzut pe mineri lucrînd cu pasiune la sute de metri sub pămînt, în condiții nu dintre cele mai ușoare, după care mi-am zis că orice aș face eu pentru ei, pe terenul de fotbal, nu va fi niciodată suficient pentru a răsplăti dragostea lor pentru mine și, mai ales, strădania lor din abataje.

— Ce părere ai despre echipa națională ?

— Cînd apare interviul ?

— Cu două zile înaintea meciului cu Spania.

— Atunci, am o părere excelentă. La urma urmei, echipa națională e treaba altora, iar Dumitrache e ultimul dintre cei care, cu o părere personală, ar încerca să-i demobilizeze pe băieți înaintea unei partide de asemenea importanță. Eu cred că se vor descurca onorabil, chiar dacă în pregătiri n-au strălucit. Știm cu toții foarte bine că un meci nu seamănă cu altul. Le doresc să lupte din răsputeri și să învingă. Cu siguranță că asta stă în puterea lor.

— Frumos spus.

— Ei, dac-aș juca la fel de bine cum povestesc !

— Mulțumesc. Ca să-ți fac o bucurie, spune-mi, pentru final, ordinea primelor clasate la sfîrșitul campionatului.

— Logic, Dinamo va cîștiga titlul, deși Steaua și Craiova nu sînt departe. Jiul, despre care mulți au crezut că e numai o minune de cîteva etape, se va bate pentru un loc în cupele europene, deși în ultimele săptămîni avem numai meciuri înfricoșătoare.

— Anume ?

— Acasă cu Dinamo, afară cu Steaua, Craiova și Timișoara.

— Într-adevăr, grele meciuri !

— Parcă azi mai e vreun meci ușor ?!

OVIDIU IOANIȚOAIA

DIVIZIA B : 10 APRILIE

CÎMPIA TURZII : Industria sîrmei—F. C. Olimpia Satu Mare 0—1 (0—0). Meci între o echipă aproape promovată în prima divizie și o alta, aproape retrogradată din cea secundă. Stadion neîncăpător, cu oameni cățărați de jur împrejur, pe case, prin copaci. ● Olimpia, neîndupecată la suferințele gazdelor, și-a făcut jocul obișnuit. Both, Helvei, Kaizer, Bathori II și Marcu încingînd la mijlocul terenului o horă de pase în fața cărela adversarii s-au văzut nevoiți să alerge mult și fără prea mult folos. Tehnica deosebită a sătmărenilor a avut astfel cîștig de cauză în fața elanului și zbuciumului echipei locale. Oaspeții au marcat în min. 55 prin fundașul central Matei, care s-a aflat complet demarcat la marginea careului, de unde a înscris cu un șut din întoarcere direct la vinclu ● Golul a avut darul să înfierbînteze și mai mult jocul, gazdele pierzîndu-și capul și atacînd acum cu toată echipa pentru egalare. A rezultat un joc nervos din care n-au lipsit șapte cartonașe galbene, dar cele mai mari ocazii s-au înregistrat tot la poarta echipei din Cîmpia Turzii. Bateganu și Both ratînd incredibil, din poziție de doi contra unul, acesta fiind portarul gazdelor... ● Meciul încheindu-se cu o victorie de necontestat a oaspeților, lideri de 21 de etape ai seriei a III-a din divizia secundă, mult ne-a surprins atitudinea unei părți a publicului spectator, care a tinut cu tot dinadinsul să-și verse focul pe arbitri, pe care l-a obligat să se spele mai mult de 50 de minute. Asediul prelungindu-se, organele de ordine locale au înțesnit brigăzii de arbitri ieșirea din stadion cu „o mașină trasă „la scară". ● A arbitrat bine brașoveanul Gh. Ionescu, care acasă a plecat luînd trenul din municipiul Cluj-Napoca **(Cornel Ionescu). PLOPENI : Metalul—F. C. Petrolul Ploiești 2—2 (2—0).** Disputat simbătă, ca un fel de avanpremieră a etapei, meciul a avut o atmosferă plăcută, de bună înțelegere între combatanți. Cei cam 10 000 de spectatori, majoritatea dintre ei din Ploiești, au petrecut o frumoasă după-amiază la Plopeni, amuzîndu-se, mai ales în final, de penibilele încercări ale celor 22 de jucători în a da cît de cît partidei o asemănare cu jocul de fotbal. ● Cele două goluri marcate în prima repriză de gazde au surprins jucătorii și conducătorii ploieșteni, care la pauză s-au hotărît să facă exact ceea ce se mai putea face pentru ca Petrolul să nu piardă. Au marcat deci mai întîi metalurgiștii Dobrescu și Spiridon, ultimul profitînd de o greșeală foarte gravă a portarului Mirza. ● După pauză, dar destul de tîrziu, a venit rîndul petroliștilor. Între timp pe marginea terenului s-au făcut jocurile, antrenorii și conducătorii celor două echipe agitîndu-se de parcă venea ploaia și n-aveau umbrelă. S-a procedat și la efectuarea a cîte două modificări în fiecare formație, oamenii abia intrați în joc l-au pus la curent pe cei din teren cu ultimele înțelegeri și, în min. 67, Negoiță înscrie printr-un șut de la peste 25 de metri. Trei minute mai tîrziu, portarul Gh. Ionescu se face că ratează intercepția și-l lasă pe Toporan să înscrie fără probleme, aducînd egalarea mult dorită. ● Din acest moment pe teren nu s-a desfășurat pînă la sfîrșitul meciului decît un fel de dans al lebedelor, lucru pe care spectatorii l-au dezaprobat cu suficientă vehemență. ● **F.C. Petrolul** acuză fără îndoială un declin de formă, la care se adaugă automulțumirea jucătorilor față de avansul considerabil din clasament, care le asigură practic promovarea în prima divizie. ● Mai semnalăm că mai multe din pietrele (e adevărat, de dimensiuni mici!) aruncate de spectatorii de la tribuna I în arbitrul de margine I. Puia au fost ridicate de acesta și introduse în buzunarul propriu. ● A arbitrat foarte slab, deși la un meci bine aranjat la pauză, bucureșteanul I. Măndescu **(Radu Mircea). CUGIR : Metalurgistul—C.S. Tîrgoviște 1—0 (0—0).** Echipa oaspete, lideră a clasamentului, a întîlnit o formație fluctuantă, care nu mai înscrisese nici un gol de trei etape, lucru care i-a adus trei înfrîngeri consecutive și care a purtat-o foarte aproape de zona minată a retrogradării. ● Întîlnirea s-a anunțat dură, și chiar dură a fost ; în afara scorului ar mai merita consemnate și raportul de faulturi, căci au fost nenumărate, și numărul cartonașelor galbene, acordate însă cu prea mare zgîrcenie de arbitru (cîte două pentru fiecare echipă) Intențiile celor două echipe s-au putut ghici cu ușurință încă de la început : oaspeții au renunțat complet la atac în speranța unei remize, iar gazdele au luptat foarte hotărîte să exploateze la maximum avantajul terenului. Gîndindu-se tot timpul la un egal, tîrgoviștenii n-au avut decît trei șuturi spre poarta adversă și zero cornere, lăsîndu-se cu bunăvoință dominați, în vreme ce de partea ecalată se rata enorm, se lupta copilărește și se încercau la infinit centrări înalte, stereotipe. Principalul argument al acestui fel de a acționa este buna detență a atacantului central Floare, golgeterul formației, care dealtfel a izbutit pînă la urmă golul victoriei (min. 62). ● Mai bine pregătită fizic, dar fără o bună circulație a balonului, echipa lui Romeo Catană a păstrat și după gol controlul jocului, în timp ce oaspeții n-au reușit decît simulări de căderi spectaculoase în careu, în speranța unui penalty salvator, ceea ce, să recunoaștem, este prea puțin pentru un lider. ● A fost prezent la meci și în preajma arbitrilor cetățeanul Nicolae Dinescu din Rm. Vîlcea, arbitru și el, dar probabil și observator delegat al echipei Chimia. Totuși, bun arbitrajul tîrg-mureșeanului Ioan Rus, care a avut o misiune dificilă **(Ion Predoșanu). TR. MĂGURELE : Chimia—Chimia Rm. Vîlcea 2—2 (0—1).** În afara scorului, care încheagă încet dar sigur echipa gazdă spre cea de-a treia divizie, jocul de la Tr. Măgurele a mai reliefat fantezia deosebită a înaintașilor localnici, care gîndeau probabil atît de profund fiecare fază, încît multă vreme nu și-au dat seama că n-a mai rămas nimeni să înscrie gol ! E drept, Solomon s-a agitat destul de mult în sensul acesta, dar „buldozerul" de pe malul Dunării este oarecum dacă nu total, lipsit de posibilități tehnice. ● De asemenea, jocul foarte bun al apărării echipei din Rm. Vîlcea, unde Roșca, Ciobanu și Pintilie n-au „tertat" aproape nimic (spre disperarea tribunelor, care l-au văzut vinovat în cele din urmă pe arbitrul Al. Ghigea) dar mai ales talentul cu totul deosebit al mijlocașului vîlcean Carabugeac, care a zburdat de-a lungul și de-a latul terenului, împrăștiindu-și cu nonșalanță adversarii enervați de faptul că nu-i găseau întotdeauna picioarele. ● Să nu uităm nici figura originală, de „miss-univers" în turneu de popularizare, a lui Bartales, care atinge doar mingile de care nu se putea feri ! ● A înscris de două ori Stanca, al doilea gol printr-o lovitură splendidă cu capul. Tot la acest capitol trebuie amintită și ratarea copilărească a lui Nica, autorul de mai tîrziu al singurului punct al gazdelor. ● A arbitrat bine băcăuanul Al. Ghigea **(Răzvan Bărbulescu). SIBIU : F.C. Șoimii—F. C. Steagul roșu Brașov 3—0 (1—0).** Un meci la capătul cărula N. Petriceanu, arbitrul întîmplării, aveu să declare că a condus parcă o finală de cupă, nu un meci de divizia B. Într-adevăr, surprinzătoare calitatea tehnică și tactică a fazelor de poartă și angajamentul total al jucătorilor din ambele echipe. Ne-am referit mai ales la jucătorii sibieni, care ocupă un loc nemeritat în clasamentul seriei a II-a. ● Dincolo de aceste păreri se cuvine să spunem că meciul s-a menținut în limitele unui echilibru evident. Astfel, în min. 14, după o combinație în viteză între Gyórffi, Paraschivescu și Kadar, ultimul șutează de la 16 metri, nejenat de nimeni, pe lîngă poarta lui Negru. Peste numai cîteva minute, la cealaltă poartă, Oprea trimite un șut violent peste bara transversală. ● Am notat apoi intervențiile excelente ale lui Adamache, un portar încă valoros, cum nu au multe echipe din chiar prima divizie. Reduta brașoveană a fost depășită abia spre finalul reprizei, cînd fundașul stînga al gazdelor, Virlan, urcă în atac și de la peste 20 de metri, cu un șut năprasnic, în stilul Vigu, îl învinge pe Adamache. ● În repriza a doua ritmul partidei s-a menținut ridicat și, după o fază extrem de frumoasă la poarta lui Negru, cînd brașovenii au ratat de trei ori golul egalizator, gazdele lansează un contraatac, în care apărarea stegarilor este prinsă pe picior greșit și Schwartz îl învinge din nou pe Adamache : 2—0. ● Scorul putea lua proporții, dar Munteanu, servit cu subtilitate de juniorul Galața, ratează de două ori din poziție singur cu portarul. Cu cinci minute înainte de final, Gyórffi, scăpat singur spre poarta adversă, este faultat de Șoaită, și apoi oprit de arbitru, care-l privează de un avantaj ce părea decisiv. ● Chiar și cu această greșeală, care ar fi putut influența scorul, dar nu și victoria meritată a gazdelor, apreciem că bucureșteanul N. Petriceanu a arbitrat bine **(Victor Niță).**

Caiace și canoe pentru satele din deltă

Despre Federația română de caiac-canoe sînt de reținut mai întîi două lucruri : 1. are numai doi membri angajați ; 2. este federația care a adunat de-a lungul anilor cele mai multe titluri și medalii olimpice (20) din tot C.N.E.F.S.-ul, ca să nu mai vorbim despre laurii campionatelor mondiale și europene. Și totuși, deși delta și apele sale ar fi un prim contraargument, sportul caiacului și al canoei rămîne la noi mai mult un sport de laborator cu o foarte îngustă bază de masă. Există, desigur, virfuri — cum ar fi Diba și Patzaichin de exemplu — dar ce se află în spatele lor, și mai ales ce se află în spatele celor aproximativ o mie de practicanți înregistrați în registrele federației de specialitate ? Iată dialogul pe care l-am purtat cu tovarășul Joan Zamfir, secretarul federației de specialitate.

— Se poate lărgi baza de masă la caiac-canoe, tovarășe Zamfir ?

— Eu aș spune mai curînd că la noi nu se poate vorbi despre o lărgire a bazei de masă a sportului — ar trebui vorbit mai întîi despre înființarea unei astfel de baze de masă...

— Există și lucruri care vă contrazic. Numeroasele performanțe, de pildă...

— Fără îndoială. De asemenea, o mulțime de copii și tineri practică acest sport fără să-i știe nimeni — sau uneori fără măcar ca ei să știe că-l practică. Așa se întîmplă cu orice tînăr care închiriază o barcă, și îot așa se apropie de sport și copiii deltei, dar, după un timp, pentru marea competiție toate acestea sînt insuficiente. Ducem încă mare lipsă de ambarcațiuni, să le spunem bărci speciale...

— Există totuși, la Reghin, o întreprindere care posedă și o secție specializată în producerea materialelor sportive din lemn.

— Există, cum nu — numai că ambarcațiunile produse acolo sînt într-un număr limitat, iar prețul lor este prea mare. La Ior, lucrăm ca într-un laborator. Dar în deltă, pe lacurile sau apele curgătoare din țară, vă asigur că nu veți găsi nicăieri vreo ambarcațiune de genul celor folosite de noi la Ior.

Ambarcațiunile care se fac la Reghin, deși nu pot fi folosite pentru marea competiție, sînt și greu de procurat de către simple asociații sportive de masă. Și astfel, iată de ce sînt prea puține bărci în deltă, deșigur bărci de competiție, chiar pentru nivelul amatorilor — și aproape deloc în țară...

— Am auzit că se vorbește despre înființarea unei întreprinderi specializate în producția de materiale sportive pe lîngă C.N.E.F.S.

— Este adevărat, astfel de întreprinderi există în unele țări pe lîngă forurile tutelare ale sportului și rezultatele se văd și din acest punct de vedere.

— Ce măsuri ați întrevedea cu deosebire în eventualitatea amintită de dumneavoastră ?

— Am vrea să creăm mai multe centre puternice de caiac-canoe în țară, care să concureze delta. Am vrea să facem cîteva cluburi puternice în ramura noastră, specializate și independente — nu așa cum se întîmplă la Tulcea, unde fotbalul „mănîncă" din banii dați de C.N.E.F.S. numai pentru caiac-canoe... Ne-ar trebui pentru început vreo 5 000 de bărci — ca să putem spune că am formai o adevărată bază de masă în acest sport. Ginditi-vă ce ar însemna să dotăm fiecare sat din deltă cu zece caiace și cinci canoe ? Ciți copii ar sări în ele să se joace, adică să facă sportul virstei lor, pentru că așa se nasc marii campioni. Dar de unde bărci — fie ele chiar de plastic, dar ieftine și pe profilul celor de competiție — ca și lopeți bune ? Este însă, după părerea mea, singura cale prin care vom putea trece și la caiac-canoe de la condiția de sport de laborator la aceea de sport de masă. Tineretul nostru a dovedit că are într-adevăr talent și afinități pentru acest sport.

DUMITRU GRAUR

FLACĂRA Redacția · București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare · reportaj (A. Dohotaru – 16 17) ; cultură cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea – 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache – 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare – (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuzu – 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu – 17 78 82 și interior 16 11) · redactor șef adjunct (Traian Prosan – 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef – 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM – Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136–137, telex : 1 12 26. București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI · 2 LEI

41 505

flacăra
anul XXVI nr. 16 (1314) — 21 aprilie 1977
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE PARTIDUL UNITĂȚII SOCIALISTE

De la cea mai înaltă tribună, prin vocea cea mai autorizată a naţiunii, s-au rostit adevăruri fundamentale despre viitorul pîinii şi al făuritorilor ei

Congresul consiliilor de conducere ale unităţilor agricole socialiste, al întregii ţărănimi — primul congres al ţărănimii întregi a acestei ţări — s-a încheiat. La ceasul cînd apar aceste rînduri — la acest ceas înalt de amiază a primăverii, cînd cerul românesc se deschide din plin luminii, cînd pămîntul se deschide din plin sămînţei — ei, cei peste 11 000, urmaşii celor 11 000 din primăvara de foc şi sînge de acum şapte decenii, au ajuns unii acasă, unii încă mai sînt pe drum, privind, de la ferestrele trenurilor, cîmpia, cu nerăbdarea gospodarului presat de treburi, presat de timp, silit, pentru a supune timpul, să-l ştampileze cu toată greutatea sa corporală, apăsată pe maneta unui tractor sau pe sămînţa desfoliată a unei idei. Sînt, de fapt, treburile dintotdeauna, e, de fapt, timpul dintotdeauna, cînd cerul românesc se deschide luminii şi păsărilor, cînd mişcarea de aripi de sus, a berzelor şi cocorilor, e precedată de suflul cald ce sărută pămîntul, chemînd sămînţa să-şi facă datoria. Este timpul dintotdeauna, sînt treburile dintotdeauna, pe care ei, cei 11 000, împreună cu milioanele de oameni ai pîinii, le văd însă, acum, într-o lumină nouă. O lumină cu puterea mirifică de a schimba cursul lucrurilor, de a transforma peisajul, de a decide omului pîinii, muncii sale, creaţiei sale, destinului său, un loc mai înalt, mai plin de însemnătate şi de răspundere, mai bogat în semnificaţii ca niciodată. E lumina acestui aprilie, marcat de marele sfat al ţăranilor români.

Ca totdeauna în momentele mari, de ardentă însemnătate în viaţa social-economică şi politică a românilor, de palpit mai intens al cotidianului, care devine istorie — ţara l-a ascultat pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Magistrala expunere a secretarului general al partidului, analiză profundă a succeselor agriculturii noastre în anii socialismului, a chipului în care devine faptă Programul elaborat de Congresul al XI-lea al partidului, a resurselor ce încă îşi aşteaptă fructificarea, a marilor sarcini şi comandamente de viitor, s-a constituit, ca întotdeauna, într-un document de însemnătate istorică, într-un sistem de idei a căror eficienţă practică este şi una imediată, este şi una de durată, s-a constituit, ca întotdeauna, într-un vibrant apel la muncă şi luptă, într-o chemare care, adresată conştiinţelor de conducătorul poporului, de omul cel mai iubit al acestei ţări, cade ca şi sămînţa pe un ogor pregătit s-o primească, avid s-o încorporeze structurii sale şi fiinţei sale. Prin amplul program de măsuri privind modernizarea agriculturii, perfecţionarea conducerii şi organizării ei, sporirea continuă a forţelor ei, a randamentului ei, a rolului ei în viaţa ţării, ca sursă primordială a bunăstării, ca temelie la edificiul României socialiste şi comuniste, prin soluţiile deopotrivă inovatoare şi realiste, dinamice şi eficiente, propuse miilor de participanţi, astfel încît între deziderat şi faptă să nu se interpună prea multă abstracţiune, astfel încît ritmurile înaintării spre viitor să sporească mereu în amploare şi în intensitate, expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu — de fapt, un mare dialog cu ţara, un mare, activ şi deschis dialog de lucru, înscris în practica consecventă a conducerii partidului şi a statului, ilustrînd profundul democratism al societăţii noastre socialiste — rămîne, pentru toţi cei cuprinşi în soarta pîinii, care-i de fapt soarta ţării, o carte de căpătîi, un îndreptar peste ani.

Întreaga pregătire şi desfăşurare a congresului — forumul cel mai larg, mai reprezentativ, al ţărănimii noastre, marcînd un nou moment în viaţa social-politică a României — s-a ilustrat ca o nouă, revelatoare dovadă a procesului amplu, profund de perfecţionare continuă a democratismului orînduirii noastre, ca o formă superioară de participare directă, efectivă a maselor largi de oameni ai muncii de la sate la elaborarea şi înfăptuirea politicii agrare a partidului şi statului nostru, la conducerea agriculturii, a întregii vieţi economice şi sociale. S-a vădit astfel, încă o dată, fericita conjuncţie, proprie societăţii noastre socialiste, între efort şi forma care face eficientă dăruirea, s-a vădit că masele largi ale acestei ţări, devenite o singură fiinţă cu munca şi cu creaţia lor, participă ele însele, nemijlocit, la elaborarea acelor structuri înăuntrul cărora — deci în mîinile lor — se află cheia succeselor durabile, a civilizaţiei şi progresului, a bunăstării.

A fost acest congres, acest moment istoric de aprilie 1977, o decisivă răscruce în drumul spre viitor al agriculturii româneşti, al satului românesc, a fost, prin cuvîntul participanţilor, strălucinat de ideile magistralei expuneri a secretarului general al partidului, o expresie a înaltei răspunderi, a înaltei conştiinţe care-i însufleţeşte pe lucrătorii ogoarelor, a lucidităţii cu care ţin dreaptă cumpăna judecăţii gospodăreşti în toate problemele economice, tehnice, sociale, politice, ce compun universul complex al agriculturii, o expresie a deciziei lor, a maselor largi de ţărani români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, de a prelua cu nădejde pe umeri sarcinile, deloc uşoare, ale mersului înainte, spre viitor. Mers care, oricîte surprize s-ar interfera în planul muncii şi al creaţiei, surprize ţinînd de legile oarbe ale naturii, precum dezastrele din primăvara acestui an, rămîne ferm, neşovăit, neabătut de la ţintă, de la marile ţeluri ale partidului, asumate de un întreg popor. Pentru cine a asistat, cu un deceniu şi jumătate în urmă, tot aici, sub cupola Pavilionului Expoziţiei, la dezbaterile Sesiunii speciale a Marii Adunări Naţionale ce consacra încheierea cooperativizării, avînd ca invitaţi de onoare alţi 11 000 de ţărani, acest spor de conştiinţă, de răspundere, de maturitate politică, de judecată gospodărească, de stăpînire a tainelor complexului univers al agriculturii, de luciditate şi neşovăire în drumul spre ţel, vădit cu pregnanţă la marele sfat ţărănesc al acestui aprilie, s-a constituit, lîngă succesele pe toate planurile ale agriculturii noastre, ca una din cele mai mari cuceriri, de valoare istorică, ale politicii partidului, marcînd nu numai o nouă înfăţişare, dar şi o nouă calitate umană a satului românesc al acestui timp.

Satul românesc al acestui timp, sat al marii transformări revoluţionare, întrupînd în noua civilizaţie a pămîntului şi a peisajului său social, politica Partidului Comunist Român de rezolvare — pentru prima oară în istorie — a problemei agrare, îşi anexează astfel, ca pe ceo mai de preţ cucerire, această calitate umană nouă, prin care vechile însuşiri ale acestui popor trec din etapa virtualităţii în cea a rodului lor plenar, înflorit în fapte pline.

A fost acest congres — şi expunerea secretarului general al partidului, a preşedintelui Republicii, e găsit, pentru asta, cele mai calde, mai vibrante cuvinte — un elogiu al omului satului, făcător de pîine

(Continuare în pagina 3)

ILIE PURCARU

Țăranii, conștiință din conștiința cea mare a țării

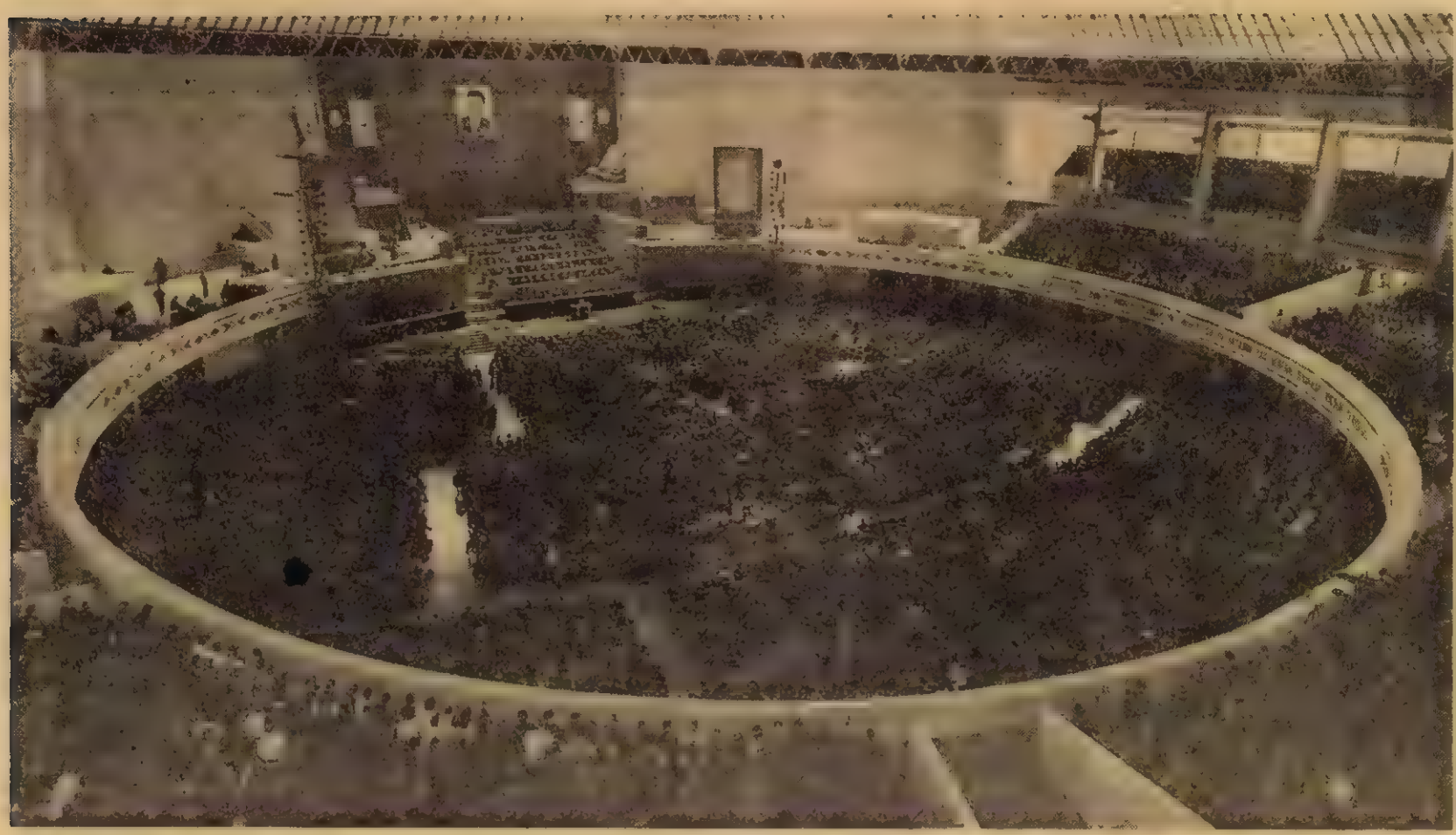

Încă o dată, luni, 18 aprilie 1977, am văzut România prin țăranii ei. Mai întîi, așa cum se și cuvine, prin amintirea de trudă și jertfa înălțătoare a celor ce-au fost. Căci, dacă este adevărat, așa cum s-a spus, că țăranii au însemnat talpa și rădăcina țării, se cunoaște bine că rădăcinile acestea au fost atît de amare! În Expunerea prezentată în fața Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, aducea cuvenitul omagiu celor ce au dus greul luptei pentru păstrarea ființei naționale și, în ciuda atîtor furtuni ale istoriei, au fost păstrătorii limbii, ai culturii naționale, ai înaltelor virtuți ale spiritului popular românesc. Omagiul adus țăranilor noștri, celor care s-au ridicat din cenușă și ruină, adeseori, ținînd flacăra vieții pe această roată de pămînt din jurul Carpaților și asigurînd, printr-un impresionant spirit de sacrificiu, libertatea și integritatea patriei, este un omagiu adus țării ai cărei oameni prin sensibilitatea și înțelepciunea lor au alcătuit un cod moral superior, în care cinstea și omenia, dragostea de muncă s-au împletit cu un puternic simț al dreptății. Fiindcă, așa cum se știe, dreptatea n-a fost dintotdeauna cumpăna firească a muncii, iar atunci cînd din această nepotrivire, ca să-i zicem așa, s-a născut, covîrșitoare, amărăciunea rădăcinilor noastre amare, trebuia să se întîmple un an cum a fost 1907, anul uneia dintre cele mai mari bătălii de clasă, pagină tragică — fiindcă 11 000 de țărani au căzut atunci — dar glorioasă prin timpul pe care-l deschidea, ca un avertisment care avea să fie îndeplinit. De aceea am văzut, încă o dată, România prin țăranii ei, prin cei ce sînt, de această dată, o clasă cu adevărat nouă, liberă, stăpînă pe munca și pe viața sa, o clasă socială pe cale de desăvîrșire a destinului său, în România prezentă, a civilizației socialiste, a progresului construit sistematic, programat, deci riguros științific, într-o țară a bunăstării reale a tuturor celor ce înfăptuiesc cu munca lor de fiecare zi și gîndesc cu gîndul lor cel bun că nu se poate muncă fără pîine, nici pîine fără muncă.

„Vorbele acestea, care ne exprimă atît de bine pe toți cei ce trăim azi, în această țară, pentru noi, țăranii, sînt foarte pline de miez, îmi spunea Rafila Sveica, țărancă din Pârțeștii de Jos, Suceava. Îmi amintesc istorica hotărîre a plenarei din 3—5 martie 1949, care a trasat sarcina organizării pe baze socialiste a agriculturii noastre, ca singura cale pentru rezolvarea justă a problemei agrare în România. Astfel, țărănimea își împlinea cele mai înalte și arzătoare aspirații care au însuflețit-o de-a lungul istoriei noastre, acelea de a trăi cu adevărat liberă, de a fi stăpînă pe soarta sa, pe roadele muncii ei, de a-și făuri o viață îmbelșugată, fericită. Treptat, an de an, realitatea avea să arate în modul cel mai convingător ce uriașe transformări a determinat socialismul în satul românesc, în condițiile noastre de muncă și viață. În acest răstimp 200 de comune au devenit localități urbane, au fost electrificate peste 5 400 de sate, iar în perioada 1951—1976 s-au construit în mediul rural aproape 2 milioane de case noi. Exemplificările pot continua. În această uriașă prefacere a țării, rolul consătenilor mei a fost desigur modest, dar cu siguranță din inimă și de bună credință. C.A.P.-ul nostru, de exemplu, nu-i o unitate foarte mare, dar tocmai de aceea, am zis, munca trebuie gîndită și organizată ca la carte. Avem oameni de ispravă, într-adevăr, nu că am venit acum eu, aici, la congres, să-i laud, dar așa este. Noi, la Pârțești, a trebuit să ținem cont bine de tot de pămîntul pe care-l avem, care ne-a împărțit munciile, dacă pot zice așa. Adică, pe cele 650 hectare teren arabil, am reușit recolte de grîu valoroase, dacă ținem seama că zona e submontană. Un sector foarte important e apoi acela al plantelor medicinale, a căror cultură s-a dovedit foarte rentabilă. În sfîrșit, pentru că restul de pămînt pînă la 1450 hectare sînt pășuni și fînețe, am dat importanța cuvenită zootehniei, avînd un lot de 3 700 oi, care aduc beneficii însemnate. Cam atît, pe scurt de tot, despre ce facem noi acolo, la Pârțești. Dar acum poate mă înțelegeți mai bine dacă vă spun că mi-a plăcut foarte mult cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Expunerea pe care a prezentat-o, a vorbit despre „risipa de pămînt" care se mai întîmplă prin unele locuri, și eu nu pot, vă spun cinstit, nu pot deloc să înțeleg cum lasă oamenii de prin acele locuri ca pămîntul să stea degeaba. Cînd toți, pretutindeni, și tovarășul secretar general a reafirmat-o atît de convingător, ar trebui să avem grijă de pămînt ca de noi înșine". „Dacă n-aș fi știut nimic, absolut nimic despre agricultura românească, îmi mărturisea Felicia Ionescu, inginer-șef la Intercoop Piatra-Teleorman, ascultînd Expunerea prezentată cred că mi-aș fi putut forma o părere suficient de limpede. Personal, fiindcă sînt ceea ce se numește un cadru de specialitate, consider acest congres ca pe o despărțire, ca să zic așa, a apelor de uscat. Sigur, nu folosește nimănui să nu spunem că este bun ceea ce este bun. Și rezultatele, cu adevărat senzaționale, dacă ne gîndim de unde am plecat, ale agriculturii noastre, se cunosc doar. Însă, în mod egal, nu folosește nimănui nici să nu spunem ce mai avem de îndreptat și să nu căutăm soluțiile cele mai potrivite. Mă mai pot considera, cred, o ingineră tînără, fiindcă am terminat facultatea de 6 ani. Tovarășul secretar general al partidului amintea la un moment dat că unii ingineri tineri nu știu să minuiască întreaga gamă de mașini și utilaje agricole cu care muncesc. Cum tot tovarășul Nicolae Ceaușescu cerea de la înalta tribună a congresului ca discuțiile să aibă un profund spirit critic și, dacă se poate, autocritic, iată, eu, o ingineră din Teleorman, spun că într-adevăr așa este, o știu foarte bine, m-am lovit de această dificultate, o soluție-fiind, poate, o mai atentă organizare a recicălărilor, schimburilor de experiență. Altfel rămînem în urmă, devenim depășiți, și asta echivalează cu o descalificare. Am reținut, de asemeni, ideea controlului constructiv, care să ajute și să ofere soluții, fără a fi o simplă și adeseori formală inspecție. În altă ordine de idei : eu locuiesc în Piatra, una dintre localitățile teleormănene unde a ars dureros flacăra răscoalei în 1907, și care ne numără azi printre comunele ce vor fi ajutate a se dezvolta ca importante centre urbane, tocmai ca o răsplată, peste timp, a acelei jertfe de sînge. Chiar înainte cu cîteva zile de începerea congresului a fost organizată, în comună, o adunare populară unde s-a vorbit despre victimele acelui an întunecat, precum și despre viitorul deosebit de promițător al comunei. Al orașului, voi spune nu peste mult timp. Dar, vreau să subliniez, urbanizarea localității nu-i va face pe oameni să uite agricultura. Ceea ce spun acum nu e un lucru nou : transformarea socialistă a satului s-a desfășurat în condițiile creșterii an de an a producțiilor agricole. În aceleași condiții, cred, trebuie să se desfășoare evoluția localităților rurale, chiar după ce ele ajung centre urbane, așa cum va fi Piatra. Această idee am desprins-o și din cuvîntul în congres al delegaților altor două comune care vor deveni orașe ; e vorba de Flămînzi — de unde s-a ridicat flacăra anului 1907 — și de comuna Pechea, din județul Galați, localități a căror înflorire se datorează, și va continua să se datoreze, vocației și îndemînării pe care oamenii lor le pun în lucrarea pămîntului".

La rîndul său, inginerul Petru Vișescu, directorul Direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară a județului Caraș-Severin, îmi mărturisea că a rămas impresionat de forța de cuprindere și de precizia ideilor exprimate în Expunerea prezentată de secretarul general al partidului, care a dat cuvenita cinstire memoriei victimelor anului 1907 și în general destinului cu episoade adeseori tragice al țărănimii noastre, configurînd totodată, revenind la prezent, un adevărat program de dezvoltare a agriculturii noastre în cincinalul actual și chiar într-o perspectivă mai îndepărtată, în sensul modernizării ei, al constituirii ei ca variantă a muncii industriale. „La noi, în Caraș-Severin, sectoarele cele mai importante sînt zootehnia și pomicultura. Avem foarte multe dealuri, terenuri în pantă, ce n-au fost folosite niciodată. Ne simțim datori să folosim cu mai multă chibzuință aceste deosebite de importante resurse naturale. Avem o mare livadă, de exemplu, de o mie de hectare, la Brebu. Mai înființăm încă trei în comunele Domașnea, Constantin Daicoviciu și Ticvaniul Mare. Vom avea la sfîrșitul acestui cincinal în jur de patru mii de hectare plantații de meri, peri, pruni, cireși, nuci. În același timp, cum spuneam, noi avem condiții foarte bune de dezvoltare a zootehniei, peste 60 la sută din suprafața agricolă a județului fiind pășuni și fînețe naturale. La sfîrșitul acestui cincinal zootehnia urmează să dea aproape jumătate din producția globală agricolă a județului. Acestea fiind realizările noastre, sau numai intențiile și condițiile de a le finaliza, nu pot să remarc decît cu satisfacție rolul important pe care sînt chemați să-l aibă țăranii din zonele necooperativizate, rol care a reieșit atît de limpede din Expunerea prezentată de secretarul general al partidului și, dealtfel, din chiar faptul că prezentul congres este efectiv al întregii noastre țărănimi. Pentru noi, cei din Caraș-Severin, aceștia sînt o forță pe care contăm cu toată nădejdea . Iată de ce, ca să mă refer numai la un singur aspect privind viața acestor oameni devotați și harnici, îmi exprim din inimă adeziunea pentru măsura luată recent de Comitetul Politic Executiv — în spiritul profundului umanism ce caracterizează politica partidului nostru — de a supune, spre dezbatere, acestui congres, alături de instituirea, practic, a unui nou sistem de pensionare a țăranilor cooperatori, prerogativele de măsuri pentru instituirea, în același timp și pentru prima oară în istoria țării, a unui sistem de pensionare a țăranilor necooperativizați".

Am întîlnit, la acest congres, și oameni pe care i-am cunoscut altădată și despre care am mai scris. Arcadie Giurgev, de exemplu, președintele C.A.P.-ului Dinias din județul Timiș. Scriam atunci, intitulîndu-mi reportajul „Un sat înfiat de un profesor universitar", cum în urmă cu mai mulți ani, luîndu-se măsura ca unele dintre C.A.P.-urile nerentabile să treacă

sub supravegherea unor cadre de înaltă specialitate, C.A.P.-ul Diniaș a revenit profesorului dr. docent Cristache V. Oprea de la Institutul agronomic din Timișoara. Ani la rînd, zi de zi, profesorul și-a găsit timp pentru a se afla în mijlocul celor din Diniaș, ajutîndu-i să fertilizeze lăcoviștile de pe malul sting al canalului Bega, să execute complicate lucrări de desecare, de nivelare. Notam atunci recoltele impresionante ale acestei unități agricole, recolte pentru care de două ori i s-a decernat Ordinul Muncii clasa I.

— Ce s-a mai întîmplat de atunci la Diniaș ?

— Minuni ! Anul trecut am făcut 6 320 kilograme de grîu la hectar. Cea mai mare producție pe țară în sectorul cooperatist. Doar cei de la Variaș au făcut 8 700 kilograme, dar dînșii sînt I.A.S. ! La sfeclă-de-zahăr am făcut 41 000 de kilograme la hectar. Merge treaba, cum vedeți. Acum, anul acesta, vrem să depășim granița de 7 000 kilograme la grîu și să realizăm un vagon de porumb boabe la hectar, iar la sfecla-de-zahăr peste 50 tone. Și tot cu oamenii aceia pe care i-ați cunoscut, români și sîrbi, uniți, și oameni inimoși și harnici.

Fiindcă nu hărnicia lipsise la început țăranilor din Diniaș, pe atunci cînd C.A.P.-ul lor nu era dintre cele mai rentabile, ci știința de carte care să-i ajute să-și însănătoșească pămîntul și să-l facă să le răsplătească munca. Și-mi mai spusese Arcadie Giurgev că ei, acolo, la Diniaș, pun mare preț pe nou, și nu numai pe cel creat de alții, ci și pe cel creat de ei înșiși. Îl rugasem să mă lămurească, să văd acoperirea cuvintelor lui într-un fapt concret, palpabil. Și era vorba într-adevăr de o creație, după cum am văzut apoi pe un petic de pămînt, un fel de laborator în aer liber, pe malul Begăi, unde foșnea un lan de porumb. Nouă ani muncise Arcadie Giurgev, după cum îmi spunea el însuși în prezența profesorului C. V. Oprea, și mai avea de lucru încă vreo cîțiva pentru definitivarea caracterelor acelui porumb furajer de la care spera o rezolvare definitivă a problemei hranei animalelor. L-a obținut prin încrucișarea porumbului sălbatic cu hibridul simplu 400. Planta avea o densitate enormă, de 7-8 fire la cuib, și în ciuda acelei densități fiecare tulpină legase rod. Practic, dintr-un bob de porumb răsar aproximativ 2 800, îmi spunea președintele C.A.P.-ului, care, de unul singur, din propria-i inițiativă și cu modestele-i mijloace, se hotărîse să facă cercetare științifică. Spre deosebire de porumbul masă verde obișnuit, care dă cam 400-500 kilograme știuleți la hectar și 40-50 tone siloz, acesta garanta obținerea unor producții de 30 000 kilograme știuleți și respectiv 200 tone. Mai bun, mai rentabil deci, de 5—6 ori decît cele mai bune soiuri cultivate în prezent. În acea masă vegetală, în acea pădure de porumb ale cărei tulpini ajungeau la patru metri înălțime, orice combină s-ar fi „înecat". L-am întrebat acum pe Arcadie Giurgev cum mai stă cu „porumbul lui", și-am aflat vești bune. Mai cere însă răgaz, un an sau poate chiar doi, pentru aceeași operație a definitivării caracterelor acestui nou soi de porumb, care altfel și-a dovedit de mult, și an de an, fantasticul potențial de asimilare a substanțelor nutritive din sol.

„Subliniind — îmi spunea acum președintele C.A.P.-ului din Diniaș — necesitatea lichidării unor stări de lucruri negative ce persistă încă în activitatea lucrătorilor din agricultură, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta, totodată, în Expunerea prezentată la congres că dispunem pentru aceasta de tot ceea ce este necesar. Cuvintele rostite de delegații la acest congres, cînd s-a vorbit despre țărani dar ei înșiși, țărani, au vorbit, așa cum se cuvenea, în cel mai larg și democratic for al lor, au dovedit că într-adevăr agricultura românească dispune de toate posibilitățile pentru a se ridica la cerințele întregii noastre economii naționale. Atenția deosebită acordată instaurării în practică a principiilor democrației cooperatiste — formă a democrației socialiste — mobilizarea tuturor forțelor cooperativelor, ale asociațiilor și consiliilor intercooperatiste constituie în ultimă instanță o garanție majoră pentru înfăptuirea politicii agrare a partidului. Actualul congres — unde au fost exprimate și cele mai valoroase idei și propuneri reieșite din adunările generale ale cooperatorilor — este el însuși o dovadă a faptului că țăranilor acestei țări li se asigură participarea la elaborarea politicii noastre agrare, la făurirea, de fapt, a propriilor lor destine".

România, văzută prin țăranii săi, reprezintă un tablou impresionant și tonic al unor oameni hotărîți să pășească împreună, ca popor unic, muncitor, constructor al comunismului, într-o țară care-și așază cu temeinicie și cu demnitate viitorul.

DUMITRU ELIADE ■

De la cea mai înaltă tribună, prin vocea cea mai autorizată a națiunii, s-au rostit adevăruri fundamentale despre viitorul piinii și al făuritorilor ei

(Urmare din pagina 1)

și de istorie românească, stîlp neclintit al ființei neamului, erou al marilor sale lupte, păstrător de duh și de limbă, vitregit altădată ca nimeni altul, astăzi liber și demn, stăpîn pe destinul și munca lui, contemporan al nostru activ, participant eroic, în strînsă frăție de clasă cu muncitorii orașelor, sub conducerea partidului muncitorilor, la toate marile izbînzi ale acestei țări. A fost, așadar, acest congres, un prilej de a cinsti, precum merită, chipul țăranului nostru, munca lui, munca lui sfîntă, eroică din care se naște piinea. Nu mai putem să-i mulțumim pentru limbă, o facem doar adesea, omagiindu-i pe Creangă sau Sadoveanu. Nu mai putem să-i mulțumim pentru ființă, fiindcă ființa sîntem noi. Ne simțim, de aceea, datori, să-i mulțumim, măcar în astfel de momente, pentru piinea de toate zilele, care a fost sinonimă — pentru el, pentru țăranul nostru — și cu limba, și cu pămîntul, și cu ființa. Cele vechi ale lui, cele de odinioară, au devenit bunuri temeinice ale unui întreg popor: limba — literatură, ființa — stat liber, prosper, suveran și independent, pămîntul — bun obștesc. Ceea ce i-a mai rămas să producă — și produce atît de vrednic ! — este piinea. Mulțumindu-i pentru faptul că o avem pe masă, pentru faptul că ființăm de atîtea mii de ani, pentru faptul că prin el vorbim prin imagini, îi mulțumim, deopotrivă, pentru trecut, pentru prezent, pentru viitor.

Țăranului, autorului piinii, făuritorului atîtor înalte valori ce se răsfrîng în ființa, perenitatea, civilizația seculară și înflorirea contemporană a pămîntului nostru, I s-au adus, la acest congres, nu numai prin verb, ci și prin faptă, mai cu seamă prin faptă, dovezile înaltei prețuiri, ale înaltei griji a partidului și statului nostru față de soarta lui, față de viața lui. Măsurile stabilite pentru sporirea veniturilor țăranilor, ale tuturor celor ce muncesc în agricultură, inclusiv pentru majorarea pensiilor, măsuri incluse într-un amplu, cuprinzător program de creștere a bunăstării materiale și spirituale, a întregii țărănimi, de ridicare a gradului de civilizație a satului românesc, relevă, din nou, umanismul profund al unei orînduiri, al unei politici dedicate prin excelență omului, emancipînd interesele omului, nevoile lui, ca realitate supremă a tuturor actelor sale.

A fost acest sfat al țărănimii române — ce, instituționalizat, se va întruni periodic, dezbătînd problemele piinii — un moment, prin coincidență cu primăvara, al luminii care se naște. Astronomic, un asemenea moment înseamnă că venim de departe și că mergem, indiferent de anotimpuri, foarte departe. Mergem spre viitor, conjugînd cele două forțe, cuplînd cosmica energie a primăverii cu nobila energie umană, sub semnul solar al devenirii noastre, răspicat la tribuna congresului de marele fiu al acestui pămînt.

Vibrantul apel rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu la încheierea lucrărilor congresului — un apel la muncă neobosită, la energie creatoare, pentru înfăptuirea marilor comandamente ale viitorului — își va primi astfel, plenar, răspunsul, un răspuns pe măsura acestui timp, a acestui popor creator, eroic.

Festivalul național

CÎNTAREA

O grădină în care cresc flori de toate culorile și în care cîntă toate păsările pămîntului românesc

Însemnările de față, prilejuite de faza finală a întrecerii formațiilor folclorice studențești, fază prin care studențimea și-a desemnat reprezentanții la ultimul act al Festivalului național „Cîntarea României", nu pot să le încep fără să spun că timp de trei zile la rînd, în mijlocul acestui friguros aprilie, de dimineața și pînă seara tîrziu, studenți din toată țara au transformat Casa de cultură a colegilor lor din Cluj-Napoca într-o „uriașă grădină în care cresc flori de toate culorile și-n care cîntă toate păsările pămîntului românesc" așa cum, cu sufletul la gură și cu tot chipul luminat de-o lumină de nedescris, aveau să se exprime două bătrîne femei, Ravica Tripon și Maria Mezei Băban, venite anume din satul Dîrja, comuna Panticeu, județul Cluj, ca să-și vadă fata și nepoata, pe Rodica Tripon, studentă, anul IV, IEFS-București. Veniseră s-o vadă cum, după spusele lor de-o tulburătoare simplitate, îmbrăcată în hainele moșilor și strămoșilor noștri, avea să joace, laolaltă cu toți colegii ei, jocurile neamului nostru.

La cei 57 de ani ai săi, Maria Mezei Băban spunea că ea parcă a mai întinerit cu zece ani și că altă frumusețe nu crede ea să mai vadă pe lumea asta. „Atîtea fătuțe și-atîția feciori, mîndri toți, cum la crai din povești, și dănțăuși și cu inima lor toată ca o pită mare și caldă pusă în mijlocul mesei ! Și printre ei și Rodica noastră, nepoată-mea ! Nu-i bai că era îmbrăcată în haine din partea aceea, a Bucureștilor, și nu-i bai că o jucat alte jocuri și-o făcut alt fel de pași, nu ca pe la noi. În hainele noastre și-n jocurile noastre am văzut-o și o știm de pe cînd era mică".

Venită din Maramureș, din satul Valea Chiuarului, de lîngă Șomcuța Mare, Cristina Avram, de 53 de ani, pierdută în mulțimea sălii, plină pînă la refuz în fiecare seară, se tot străduia și nu găsea cuvintele cele mai potrivite ca să-și spună gîndurile și emoția care o stăpîneau de două zile încoace. „Ce-am văzut eu, aici, unde băiatul meu, Vasile Avram, anul IV la Agronomia din Cluj-Napoca, și nora mea, Floarea, o fată de prin județul Bistrița-Năsăud, care este totodată și colegă cu băiatul meu, nu cred să mai văd altă dată. Nici chiar în vatra satului nostru nu s-o jucat vreodată cu atîta aprig foc. Mi-s femeie bătrînă de-acum, dar n-am cuvinte să spun cît de frumos o fost. Nici nu se poate cineva gîndi la așa ceva. Și-apoi ar mai fi de spus că tare mîndră m-am simțit eu în inima mea cînd mi-am văzut băiatul și nora pe scenă, în horă".

Cred că atmosfera acestor întreceri s-ar putea subînțelege chiar și numai din consemnarea celor două păreri, dar, în prelungirea lor, iată, pe scurt, spusele celebrului naist Gheorghe Zamfir care, în răstimpul unei pauze de numai cinci minute, a avut amabilitatea să ne declare : „Am avut cinstea să fiu chemat în juriul acestui extraordinar festival care încă o dată a demonstrat ceea ce eu, de multă vreme și pretutindeni, pe unde am cîntat, am tot spus : muzica noastră populară are o rădăcină atît de viguroasă încît poate scoate din impas toată criza muzicală a lumii, criză care, mai ales în Europa, vă rog să mă credeți, se resimte imediat. Acolo, oamenii față de muzica noastră au același sentiment pe care-l are, să zicem, însetatul în fața unui izvor cu apă limpede și rece. Un popor cu o astfel de muzică are, fără doar și poate, dreptul la veșnicie. Dacă sunetele muzicale ar putea fi cîntărite, cred că-n aceste zile de pe scena Casei de cultură a studenților clujeni au țîșnit către cer, pînă la stele, tone întregi de muzică și spirit românesc. În ceea ce privește autenticitatea folclorului interpretat, am cîteva rețineri, foarte mici, deși eu sînt convins că un ansamblu de amatori, prin sinceritatea actului interpretativ și prin calitatea interpretării, cum a fost cazul în acest festival, depășește oricînd un ansamblu profesionist. În orice caz să nu aibă nimeni nici o teamă, rostul juriului, alcătuit din cei mai mari folcloriști ai țării, în frunte cu prof. univ dr. docent Mihai Pop, tocmai acesta este, de a-i promova în faza finală pe cei ce-și trag seva din adevărata rădăcină a folclorului. Cei mai buni și cei mai adevărați vor merge, desigur, mai departe".

În legătură cu mult discutata noțiune de autentic, ca argumente la cele ce voi nota în continuare, consemnez, pînă una, alta, că nu întotdeauna costumele populare au reprezentat specificul zonei de unde veneau studenții, prea multe paiete și panglici nejustificate, ca să nu mai spunem că, de exemplu, o baladă despre viteazul Pintea nu poate fi nicicum cîntată într-un costum de brezaie. Nici dansul nu se potrivește cu o astfel de baladă. Dar, repet, sînt amănunte, care nu umbresc cu nimic strălucirea acestui festival.

Școala, ca laborator de creație, emulație artistică

O demonstrație de patriotism și vocație artistică

Comentariul de față pe marginea desfășurării fazei finale a Festivalului național „Cîntarea României" — secțiunea pionieri și elevi — n-are pretenția unei cronici, evaluare aproape imposibilă după 5 (cinci) zile pline de probe artistice (uneori de la 9 dimineața pînă către miezul nopții). Numai lista premiilor acordate însumează 18 pagini dactilografiate pe care, parcurgîndu-le, ai impresia că juriile au fost totuși destul de zgîrcite din moment ce nu întîlnești numele unor concurenți considerați în momentul evoluției scenice ca siguri cîștigători. Apoi, nici timpul nu ne-a permis să fim prezenți la evoluția tuturor formațiilor promovate în faza pe țară (în unele cazuri cu destulă îngăduință), mai ales cînd unele probe s-au desfășurat concomitent în două săli, cum s-a întîmplat cu pionierii și elevii de la liceele de artă (muzică și coregrafie) care s-au întrecut în același timp cu colegii lor pasionați de muzică, unii la Sala mică a Palatului, alții la „Rapsodia română". Spectacolul de gală, prin forța împrejurărilor, extrem de scurt ca durată, n-a putut cuprinde nici el toate numerele artistice de prim rang.

O „repede idee", cum spuneau bătrînii, tot ne-am putut forma însă în legătură cu potențialul artistic pionieresc și școlar, mai ales cu problemele ce se pun în fața acestei vaste mișcări care a cuprins nu mai puțin de 1 500 000 de copii și tineri, mulți dintre ei talente autentice, despre care se va vorbi în anii ce vin. Dealtfel, unii concurenți, de la școlile de artă desigur, sînt de pe acum vedete internaționale. Premiul I la vioară și l-au împărțit cîștigătoarele aceleiași distincții la două mari concursuri internaționale din Anglia și Italia, respectiv elevele Mihaela Martin și Liliana Ciulei, colege la același liceu de muzică nr. 1 din București. Colegii lor de la licee nespecializate, pentru care muzica sau dansul nu sînt decît un hobby, s-au prezentat uneori într-o ținută artistică atît de elevată, ca niște adevărați virtuoși, încît efectiv parcă ne aflam în fața unor viitori slujitori ai scenei. E sentimentul cu care i-am urmărit pe cîțiva dintre concurenții bucureșteni la probele de muzică clasică (Dragoș Luca, de la liceul nr. 2, la pian sau Mihaela Vasilache, de la liceul nr. 1, la canto, ca să dau numai două exemple remarcate în mod nemijlocit de noi). Exceptînd unele prezențe efemere, pe care numai ciudata optică a unor jurii de a promova cu orice preț la faza pe țară formații submediocre o explică, trebuie să spunem că această secțiune a Festivalului național „Cîntarea României", chiar de la prima ediție, întrunește acele nădejdi ce ni le-am pus într-o manifestare artistică de o amploare fără precedent, care dă expresie patriotismului revoluționar al tinerei generații, elanului său în pregătirea pentru muncă și viață.

Imperativele unui repertoriu mai bogat și mai divers

Desfășurarea acestui concurs ne-a convins încă o dată — dacă mai era nevoie — că problema numărul 1 a mișcării artistice de amatori în genere și cu precădere a unei competiții de acest gen rămîne repertorială. Considerațiile pe această temă formulate chiar în spațiul rubricii de față în seria de articole „Nevoia de repertoriu" și-au găsit confirmarea în recentele evoluții artistice ale reprezentanților pionierilor și elevilor. Acolo unde s-a apelat la fondul de aur al repertoriului artistic național, optîndu-se pentru acele piese care să permită formațiilor și concurenților să transmită întregul mesaj de idei, cu mijloace artistice dintre cele mai expresive, acolo unde s-au solicitat creații noi, apte de a deveni suportul unor reușite spectacole, acolo unde tinerii înșiși, ajutați de profesorii și îndrumătorii lor, n-au ezitat să-și compună textele și melodiile impuse de aspirațiile lor creatoare, succesul n-a întîrziat să se producă. O grijă deosebită pentru un repertoriu de o aleasă ținută, ideologică și artistică, am remarcat la municipiul București, unde, atît Inspectoratul școlar, cît și organizațiile de pionieri și tineret s-au străduit să orienteze în mod masiv formațiile prezente în concurs către creația românească de cea mai bună calitate. Din cîte am aflat, pe deasupra, fiecărui concurent și fiecărei formații li s-a asigurat o îndrumare artistică dintre cele mai competente în pregătirea pentru faza finală, solicitîndu-se în fiecare caz în parte ajutorul exact al acelor oameni de artă specializați în domeniul sau genul artistic respectiv. E, fără îndoială, un avantaj pe care nu-l au toate județele

ROMÂNIEI

surile, unele dintre ele, oricît de frumos ar fi ele aranjate în scenă, oricît de dinamice și de surprinzătoare ar fi grupările, în diagonale, în hore mari și mici, de fete sau băieți, împreună și separat, nu au mers pe linia adevărată a funcționalității lor în cadrul colectivității și a ritualului pe care încercau să le reprezinte. Vreau să spun, în concluzie, că a-a simțit pe alocuri interpretarea greșită a cîtorva elemente folclorice care au fost transformate în spectacol, fără contingență cu realul care le-a provocat. Un alt neajuns l-ar constitui și faptul că, în cadrul aceluiași spectacol, au fost aduse pe scenă, adică însăilate, cu sau fără inspirație, dar asta nu are importanță, prea multe fapte, astfel încît ceea ce era cu adevărat autentic a fost acoperit de mult prea strălucitoarele intervenții. Nu intenționez nici pe departe să aduc vreo învinuire cuiva pentru pur și simplul motiv că de-abia acest festival va putea, de-acum încolo, prin dezbaterile care au avut loc între membrii juriului, delegați, instructori artistici și studenți, să contureze o idee mai clară, mai apropiată de adevăr asupra modului în care trebuie adus folclorul pe scenă. Dezbaterile despre care spuneam și-al căror conținut, pe scurt, am încercat să-l prezint, au pornit de la următoarea premisă : mai mult decît oricare alte formații folclorice, de amatori sau profesioniste, ansamblurile studențești pot și trebuie să colaboreze strîns cu munca de cercetare și de valorificare critică, selectivă, a cercurilor studențești de folcloriști. Astfel de colaborări au existat, nu întîmplător, ci premeditat, așa cum, ca să dăm două exemple, s-a văzut la spectacolele studenților din Timișoara și Iași. Timișorenii, avînd sprijinul folcloristului Vasile Crețu și al coregrafului Emilian Dumitru, au studiat la fața locului, împreună cu studenții Doina Orban, Vasile Sîrca, Ștefan Șimon, Viorica Cismaș și Rodica Berințan, două mari teme ale folclorului, moartea și nașterea, și au realizat un spectacol în care au ținut cont de multitudinea semnificațiilor ce se cuprind în ritualurile acestor două momente ale vieții unei colectivități folclorice. Ieșenii anunțînd că vor prezenta folclorul a trei evenimente, războiul de la 1877, răscoala de la 1907 și viața plină de belșug și lumină a țăranului de astăzi, au mers cu dorința de a fi autentici pînă într-acolo încît, pe lîngă textele culese de către studenți, au împrumutat de la țărani din satul Topile, comuna Valea Seacă, județul Neamț, chiar și costumele lor, iar solista lor, Elena Culiceanu, studentă în anul I la Agronomie, a interpretat, în stilul Sofiei Vicoveanca, cîntece pe care ea personal le-a cules de prin satele de lîngă Botoșani.

La fel de aproape de esența și semnificațiile obiceiurilor pe care le-au adus pe scenă, s-au prezentat și spectacolele studenților clujeni cu haba (șezătoare) de la Tarnița sau cel al studenților hunedoreni, cu Cununa grîului în satul Hărțăgani, din Țara Moților.

„Ceea ce cu siguranță pot să vă spun, se adresa președintele juriului, profesorul Mihai Pop, tuturor instructorilor și delegaților la dezbaterile despre care am amintit, ar fi, în esență, faptul că, dincolo de cîteva nereușite, care ne-au arătat cum nu trebuie interpretat folclorul nostru, am avut bucuria să vedem că ansamblurile studențești, pornind de la cercetările pe care le fac folcloriștii noștri, profesori sau studenți, pot constitui, de-acum încolo, un model de interpretare superioară, plurisemantică, așa cum este folclorul nostru atunci cînd te-apleci cu mai multă atenție asupra lui. Avem încredere în astfel de modele, pentru că ele pornesc de la consemnarea și dezbaterea științifică a folclorului, dar și pentru că studențimea noastră, mereu dornică de frumos și adevăr, a înțeles și a simțit în același timp că sarcina de a interpreta folclorul este o dovadă de patriotism".

În încheiere deci, după trei zile de aprigă întrecere, timp în care Casa de cultură a studenților clujeni, gazde deosebit de amabile, a fost transformată într-o fîntînă cu apa veșnic vie a artei, a talentului și a spiritului popular românesc, cea mai adevărată rădăcină a ființei noastre naționale, studenții i-au ales și-i vor trimite la faza finală a „Cîntării României" pe cei mai buni și mai adevărați interpreți ai folclorului nostru. Dincolo de întrecere și dincolo de învățămintele ce se pot trage, cele trei zile au fost o adevărată sărbătoare a artei noastre populare.

VICTOR NIȚĂ

Fotografii de RUDOLF WAGNER

și rampă de lansare a talentelor

noastre, ceea ce de fapt nici n-a împiedicat pe multe dintre ele să-și adjudece destule trofee la recentul concurs. Dacă am ținut să subliniem acest fapt e pentru că de data aceasta, mai mult ca oricînd, Bucureștiul a renunțat să mai pozeze în cîștigător sigur, cum a făcut uneori, calcul care s-a dovedit greșit în focul întrecerii artistice. Minuția cu care s-a pregătit fiecare act artistic, grija pentru fiecare detaliu al ținutei vestimentare chiar denotă un spirit sănătos de muncă tenace și angajare pasionată.

Probele artistice care au beneficiat de repertoriul cel mai bogat, mai original și mai generos pentru etalarea talentelor concurenților rămîn însă cele folclorice. De la cîntecele interpretate de soliști de certă vocație, unii copii încă, la orchestre sau formații de instrumente și mai apoi la dansuri sau obiceiuri populare (de genul nunții prezentate de elevii din Negrești-Oaș sau a sărbătorii la stînă a celor din Sighetu Marmației), izvorul artei create de popor s-a dovedit încă o dată reîntîneritor, cum îl considera marele nostru poet național, oferind generației tinere de azi atît prilejul de a-și incandescentiza sunțrea în flacăra patriotismului său lăuntric cît și de a se forma la această desăvîrșită școală a măiestriei.

Nu în aceeași măsură concurenții, și la primul rînd cei care-i îndrumă avînd în cele mai dese cazuri puterea de decizie, și-au dovedit receptivitatea și discernămîntul în selecțiile făcute din repertoriul clasic și contemporan al muzicii, liricii, teatrului românesc. S-a cîntat pînă la exasperare, uneori de cîte 4—5 formații, aceeași piesă muzicală, nu totdeauna dintre cele mai valoroase. S-au recitat versuri (nici ele prea inspirat alese în unele cazuri) semnate de nu mai mult de 8—10 autori, între aceștia numărîndu-se și clasicii epopeii Independenței, Vasile Alecsandri și George Coșbuc. Texțele deficitare i-au privat uneori pe concurenți de binemeritate premii pentru spectacole a căror punere în scenă și interpretare au întrunit calități artistice indiscutabile. E cazul spectacolului de teatru prezentat de elevii din Cugir, jud. Alba, excelenți actori.

Cel puțin în aceste trei direcții — repertoriul muzical, poezia, teatrul — factorii de cultură și învățămînt și organizațiile de tineret și pionieri trebuie să acționeze convergent atît pentru o mai bună selectare și difuzare a bogatului fond de creație de care dispunem cît și pentru scrierea de noi lucrări, izvorîte din actualitate, din viața și preocupările tinerei generații. Dacă repertoriul muzical pentru copii creat în ultimii ani, de la coruri la muzica ușoară, e atît de sărac, nu înțelegem de ce sînt date uitării minunatele cîntece ale lui D.G. Kiriac prin care glorifică munca și pe oamenii simpli, care muncesc ? Virtuozitatea interpretativă, la care aspiră în mod firesc și un cor de copii, poate fi atinsă nu numai recurgîndu-se neapărat la piese ca „Briul amestecat" sau „Sîrba pe loc".

De ce, cînd avem un tezaur poetic atît de bogat, accesibil tuturor vîrstelor, să ne limităm la cîteva recitări, opțiunile vădind uneori și un anumit snobism ? Faptul că recitatorii și povestitorii artistici s-au prezentat destul de palid — exceptînd cîțiva pionieri — își află explicația în insuficienta atenție pe care o acordă poeziei școala, catedrele de limba română. O anchetă întreprinsă de Televiziunea română anul trecut ne-a demonstrat că nu puțini sînt elevii care termină liceul fără a ști pe de rost măcar cîteva strofe dintr-o poezie de Eminescu, Coșbuc, Goga, Blaga sau Arghezi. Să fie tinerii noștri atît de insensibili la poezie ? Evident nu, din moment ce revirimentul muzicii folk, succesul Cenaclului „Flacăra" al Tineretului Revoluționar și al altora de genul lui au drept punct de plecare mai ales marea poezie românească, îndeosebi cea de rezonanță patriotică. Fără a fi de loc însinuanți, apropo de importanța care i se acordă în aprecierea evoluțiilor din recentul concurs textului literar — de la cel cîntat și recitat, la cel interpretat ca teatru, montaj, brigadă de agitație — nu se pare ciudat că în nici unul dintre jurii n-a fost solicitat să participe **nici un scriitor.** Orice comentariu e de prisos.

Semnalăm, referindu-ne la repertoriu, aceste cîteva aspecte întrucît Festivalul național „Cîntarea României", prin întreaga sa gamă de manifestări, prin experiența nouă pe care o presupune, nu e o succesiune de festivități, ci o metodă comunistă, revoluționară, prin care mase de milioane de oameni sînt chemate să trăiască bucuriile artei adevărate, pătrunse de idealurile umaniste și patriotice proprii culturii noastre din toate timpurile și cu precădere ale celei socialiste, să-și afirme potențele artistice creatoare. Este firesc ca din astfel de confruntări, și îndeosebi din cele de anvergura unei faze pe țară a Festivalului național „Cîntarea României", să desprindem concluzii principiale și practice cît mai eficiente pentru activitatea viitoare.

Punînd deocamdată punct, ne rezervăm data viitoare plăcerea de a releva atît formațiile care și-au onorat cartea de vizită cunoscută cît și pe cele afirmate ca mari revelații, precum și datoria de a remarca succesele multiple ale unor școli, orașe și județe, unde o muncă temeinică și de perspectivă își arată roadele.

NICULAE STOIAN

Pe frontul reconstrucției

LA TEMPERATURA FIERBINTE A SENTIMENTELOR

Cîmpina, la ora salopetei și a producțiilor suplimentare

S-a întîmplat ca seismul din 4 martie să nu cruțe, între alte așezări ale țării izbite de convulsiile sale, nici Cîmpina, căreia i-a provocat pierderi dintre cele mai grele.

Ca peste tot în România socialistă, unde grija față de om nu e o vorbă aruncată în vînt, ci o realitate vizibilă cu ochiul liber, comandamentul de intervenție instituit la Cîmpina, sub conducerea primarului Nicolae Dumitrașcu, s-a îngrijit în primul rînd de soarta locuitorilor rămași fără adăpost, mutîndu-i în căminele de nefamiliști, în cantine și cluburi aproape 100 de familii sinistrate primind locuințe pe strada Tudor Vladimirescu la numărul 24, în blocul C 3, pe care cutremurul l-a prins în plină construcție și pe care lucrătorii Lotului Cîmpina al Trustului de construcții montaj Prahova l-au dat în folosință cu mult înainte de termen, muncind zi și noapte, fără să-și cruțe forțele și energiile.

Petre Cîmpeanu, cel care, în clipele imediat următoare cataclismului, a condus, ca membru al comandamentului, operațiile de demolare și evacuare a sinistraților din zona centrală a orașului, cea mai serios afectată, ne-a vorbit în cuvinte emoționante despre solidaritatea umană și spiritul de sacrificiu de care au dat dovadă în momentele acelea grele comuniștii orașului, toți locuitorii lui, ajutînd cu toate puterile, de vineri noapte pînă luni dimineață, fără întrerupere, la înlăturarea cît mai grabnică a urmărilor seismului. A citat o sumedenie de nume, pe cel al șoferului Ion Baciu de la I.R.A., care n-a închis ochii timp de o săptămînă, lucrînd neîncetat cu Tatra sa la evacuarea familiilor sinistrate, pe cele ale utecistilor Eugen Horjă, Ion Lupușoru, Marin Penea și Constantin Ionescu, ultimul — de la Întreprinderea mecanică — prezentîndu-se din proprie inițiativă la comandament, în chiar noaptea de vineri, 4 martie, cu întrebarea „pot să vă fiu cu ceva de folos ?", apoi a părăsi locurile de demolare din centrul orașului abia luni la prînz, fără să fi dormit măcar un ceas.

Firește, seismul a lovit și Cîmpina industrială, provocîndu-i pagube dintre cele mai însemnate, evaluate — după cifre oficiale — la cîteva milioane de lei, înțelegînd prin asta nu doar producția oprită din mersul ei firesc pînă luni dimineața, cît și pierderi de altă natură. Utilaje avariate, clădiri năruite, materii prime devenite inutilizabile și așa mai departe. În fața necazului, oamenii Cîmpinei n-au dezarmat, ci s-au adunat toți ca unul în jurul comuniștilor, muncind fără răgaz la repararea daunelor și repunerea în funcțiune a agregatelor, 20 000 dintre ei în schimburi prelungite și 6 000 — zilnic — în orele de după program. Înainte de a intra în amănunte și a găzdui aici cîteva pilde de eroism muncitoresc culese din întreprinderile de interes republican ale orașului, se cade să spunem că, pe ansamblul industriei, Cîmpina a putut raporta țării nu doar recuperarea integrală a pierderilor pricinuite de cutremur, ci și depășirea producției industriale globale pe primul trimestru al anului în curs cu 38 de milioane lei. Cea mai mare dintre unitățile orașului, Întreprinderea de reparații tractoare și mașini grele „Poiana", a suportat, bineînțeles, pierderi importante de ordinul milioanelor de lei, dar abnegația și spiritul de sacrificiu al lucrătorilor ei mobilizați exemplar de directorul Gheorghe Chivu și de Comitetul de partid, în frunte cu secretarul său, Gheorghe Ghimbaș, au limitat dimensiunile pagubelor prin intervenții prompte și eficace, munca solidară a oamenilor conducînd la reluarea procesului de producție, la întreaga capacitate a instalațiilor, încă în dimineața zilei de 7 martie și în condiții de totală siguranță. Deși o sumedenie de stîlpi s-au fisurat, deși o clădire s-a dărîmat complet, deși la forjă se stătea, în hala avariată, ca și sub cerul liber, „Poiana" și-a reluat lucrul înainte de termenul stabilit inițial de specialiști, încheind luna cu o depășire a planului curent cu 4,2 milioane de lei, nota bene, oferiți suplimentar de o întreprindere în care oamenii s-au străduit nu doar pentru urmărirea sarcinilor curente de producție, ci și pentru înlăturarea cît mai urgentă a urmărilor seismului, precum și pentru ajutorarea altora, lucrători ai unităților plecînd imediat în alte puncte ale țării spre a pune un umăr de nădejde la reluarea activității în alte uzine și fabrici lovite de furia naturii. Astfel, la o vreme la care comuniștii Traian Stere, maestru instalator, Gheorghe Oprea, lăcătuș constructor, Vlaicu Petre, electrician, Ion Olaru, buldozerist, Gheorghe Anghel, maistru principal electrician, Virgil Cazan, maestru mecanic de mașini unelte, au rămas în întreprindere zi și noapte, lucrînd la reparații fără să-și dramuiască eforturile, nu după orarul celor 8 ore regulamentare, ci numai după orarul necesităților imediate ale întreprinderii, o echipă de sudori de la „Poiana" s-a deplasat, cu utilaje cu tot, la Valea Călugărească, iar o formațiune de mecanici și-a mutat locul de muncă la Bovinari.

Dînd ajutor altora, nu doar în locurile amintite, ci și la Zimnicea, unde Fabrica de prelucrare a lemnului a expediat 17 barăci pentru adăpostirea sinistraților teleormăneni, amenajări acoperind o suprafață de 4 250 de metri pătrați și unde funcționează o sală de clasă și un laborator de chimie dotate de Grupul școlar de petrol din Cîmpina, orașul din preajma paralelei 45 a primit, la rîndul său, ajutoarele altora, și la Cîmpina, ca peste tot, dealtfel, minunata lege nescrisă a solidarității românilor din toate județele funcționînd fără cusur, nu prin vorbe de compătimire sau declarații de simpatie ci prin fapte de muncă și sprijin concret. Oamenii Cîmpinei și-au făcut datoria cum spuneam în mod exemplar, arătînd-se nu o dată mai aproape cu brațul și cu sufletul de treburile și interesele întreprinderilor decît de treburile și interesele proprii, înțelegînd prin aceasta, ca să dăm un singur exemplu, că directorul Uzinei de piese turnate, inginerul Virgiliu Marinescu, n-a plecat din incinta unității nici un minut în toată săptămîna de după cutremur deși casa în care locuia plasată în centrul comunei suburbane Poiana, se năruise complet în noaptea de 4 martie. Pe alocuri, însă, cîmpinenii au simțit nevoia unui ajutor, iar acesta n-a întîrziat. Au sosit dulgheri și lăcătuși din județul Cluj, contribuind la repunerea în funcțiune a spațiilor comerciale. Au coborît în gara orașului zidari de la Liceul energetic din Rîmnicu Vîlcea, veniți să muncească la înlăturarea urmelor seismului și la redeschiderea liceului similar din Cîmpina, exemplele de acest gen putînd continua.

În ziua în care am parcurs orașul, aceasta se reîntorsese cu temeinicie la ritmul normal, în măsura în care normal se poate numi un ritm în care oamenii, îmbrăcați în salopete, grăbesc cu hotărîre și luciditate darea în folosință a construcțiilor, Cîmpina prinzînd — ca urmare a pagubelor, cauzate de seism fondului locativ — un supliment de 550 de apartamente pînă la sfîrșitul acestui an, iar orarul școlilor rămase în picioare începe la 7 dimineața spre a se încheia la 22 seara. E mai degrabă un ritm al sacrificiului și eroismului, al puterii cîmpinenilor de a se concentra pentru depășirea, prin muncă și seriozitate, a dificultăților de moment. Învingerea lor rămîne, judecînd după devotamentul și abnegația locuitorilor orașului, numai o chestiune de timp. Socotit nu în ani, ci în ceasuri, în zile, în săptămîni.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Se pun temeliile unui oraș nou : Zimnicea

La întreprinderea „Victoria" din Timișoara, munca oamenilor reprezintă cea mai înaltă formă de patriotism

După numele celui ce mai bine de 40 de ani, s-a aflat în fruntea ei, ne-am obișnuit să-i zicem „Guban" și s-o credem, neapărat, fabrică de pantofi, dar lucrurile nu stau chiar așa. Mai bine-zis, nu stau deloc așa, căci „Guban" nu reprezintă decît marca înregistrată a unuia din produsele întreprinderii de mase plastice și încălțăminte „Victoria" din Timișoara, unitate cu o activitate mult mai vastă decît numai producerea de pantofi, posedînd 6 secții, între care cea de mase plastice, cu un număr redus de lucrători, dar cu un grad de mecanizare a operațiilor remarcabil, ereează aproape 3 sferturi din valoarea globală a întreprinderii, cifrată la cîteva sute de milioane de lei. Spre a exemplifica spusele de mai sus, e suficient să scriem că secția condusă de o femeie, după numele ei Nicoleta David și după meseria ei ingineră, produce anual cantități uriașe de înlocuitori de piele cu care — dacă ne este permis un calcul gazetăresc — s-ar putea întinde o bandă lată de 1,20 metri pe o lungime de 10 000 de kilometri! Folosind alte elemente, cu înlocuitorii din piele produși la „Victoria" Timișoara s-ar realiza capitonarea a 30 000 de vagoane de cale ferată într-un răstimp de un an, lucru care, firește, nu se întîmplă, datorită faptului că nu întreaga cantitate din produsul respectiv capătă destinația din speculațiile noastre. De fapt, scoțînd pe piață 3 400 de produse de diferite dimensiuni și profiluri, de la cataramele pentru genții de voiaj la corpuri de iluminat, de la vopsele pentru tăbăcării la saxofoane „Alto" și „Tenor", ultimele exportate în întreaga lume, de la pantofi la încălțători și rame, unitatea despre care scriem, departe așadar de a se confunda cu o fabrică de încălțăminte, onorează anual peste 2 500 de contracte, încheiate cu exact 658 de beneficiari, cifrele acestea vorbind de la sine despre pretențiile și complexitatea activității unității timișorene.

Am vizitat, zilele trecute, I.M.P.I. „Victoria". Directorul întreprinderii, tînărul inginer Nicolae Huțu, „bănățean din părțile Botoșanilor", cum s-a recomandat, înțelegînd prin aceasta că Timișoara l-a asimilat perfect pe moldoveanul născut în urmă cu 44 de ani în comuna Vîrful Cîmpului, ne-a părut perfect conștient de dificultatea sarcinii de a fi preluat, de numai 3 luni, conducerea unei unități animate, cum spuneam, mai bine de 4 decenii de fostul director Blaziu Guban, recent ieșit la pensie, cu toată stima și onorurile cuvenite. Totodată, am descoperit în persoana inginerului Huțu un specialist meticulos și dinamic, petrecînd în întreprindere minimum 12 ore, după cum l-a demascat agenda sa de lucru, aflată la bună vedere, pe birou, cu programul fiecărei zile împărțit în 26 de spații a cîte o jumătate de oră, în așa fel încît totul să fie prevăzut și urmărit cu exactitate. Primul trimestru al anului în curs, ne-a informat, reprezintă un record absolut în istoria unității noastre, cu o producție globală fără precedent. Aproape jumătate din producția trimestrului s-a realizat în decursul lunii martie, cînd lucrătorii de la „Victoria" Timișoara au înțeles să se alinieze, cu munca și efortul lor, la munca și eforturile întregii țări, afectată de cutremur. Mai bine de un sfert din producția lunii martie a fost peste plan, depășirile înregistrîndu-se mai ales pe seama creșterii productivității muncii și a autoutilării. În 1977, ca să dau un exemplu concret, productivitatea muncii pe cap de angajat va fi cu 8,5 la sută mai mare decît în 1976.

Pe mulți dintre cei care au produs, cu abnegație și profesionalism, valorile reproduse mai sus, am avut ocazia să-i cunoaștem. Oameni de diferite meserii și de vîrste diferite, de la vechii meșteri Ladislau Hortopan, Nicolae Fabian, Ștefan Fischer, Iosif Theil sau Ioan Fekete, care i-au învățat pe alții disciplină și seriozitate, la cei mai tineri, lucrători de diferite naționalități, după cum chiar numele lor înfățișate aici ne sugerează, dar acționînd cu toții în slujba aceluiași interes. Interesul producției, al fabricii, înaintea căruia toate interesele personale au pălit, trecînd pe planul al doilea, românii, maghiarii, nemții și toți ceilalți de la „Victoria" Timișoara alcătuind o mare familie. A muncii. A devotamentului. A întrajutorării. A lucrului făcut bine și la timp. În fabrică se mai află, cum spuneam, o sumedenie de meșteșugari bătrîni, capabili să transmită generațiilor mai noi tainele unor meserii negăsite în nici un fel de manuale.

Majoritatea zdrobitoare a personalului unității o alcătuiesc tinerii. Sau, mai bine zis, tinerele, dat fiind faptul că, după calculele conducerii întreprinderii, 76 la sută din totalul lucrătorilor e reprezentat de femei, iar 80 la sută din acestea au vîrsta măritișului sau a primului copil. O asemănare de destine pe alocuri uimitoare și mereu reconfortantă pare să le unească pe toate lucrătoarele de la „Victoria", cărora partidul și statul le-au creat condiții minunate nu doar ca să devină absolvente ale unor școli profesionale, cum sînt cele mai multe dintre ele, ci și să continue să învețe și să se perfecționeze, ajungînd nu doar să producă bunuri de calitate cu fiecare an sporită, ci și să cîștige mai bine. Într-o unitate în care, în 1958, actualul secretar al comitetului de partid, Virgil Brașoveanu, „mă cheamă așa din întîmplare, de felul meu sînt bucureștean, rămas orfan de mic", intra ca simplu muncitor necalificat, izbutind, după multă sudoare și mult studiu, depuse mai ales la ore tîrzii de noapte și după îndeplinirea obligațiilor de serviciu, să ajungă tehnician „cu hîrtii în regulă", destinul comunist al Elenei Tripa ni s-a părut semnificativ. A ajuns la „Victoria" ca muncitoare, după terminarea școlii profesionale, dar nu s-a mulțumit cu atît. A urmat o școală de maiștri de un an, schimbîndu-și calificarea și devenind, după spusele tehnicianului Brașoveanu, „o lucrătoare pentru care s-au bătut s-o albă toate serviciile fabricii, pentru corectitudinea, seriozitatea și perseverența sa". A lucrat apoi o vreme ca cercetăș la încălțăminte, dînd rezultate excelente, după care, în chiar ziua vizitei noastre la Timișoara, colectivul fabricii hotărîse, după o matură și lucidă chibzuință, s-o recomande pentru o școală de partid și totodată pentru facultate. Simbolic, destinul ei nu e singular la I.M.P.I. „Victoria". Comunistul Simion Teacoiu, ca să oferim o altă pildă, a fost de asemenea muncitor necalificat. A devenit lăcătuș, după care a urmat cursurile de specializare ale unei școli de maiștri. În prezent, ca tehnician, răspunde de calitatea și cantitatea corpurilor de iluminat, ceea ce vrea să însemne — îl auzim — nu doar că îi controlează pe alții, ci și că participă direct la muncă, punînd umărul la fiecare greutate, stînd în fabrică nu după orarul celor 8 ceasuri retribuite, ci după orarul necesităților producției, care numără atîtea ore cîte este nevoie de tine într-o unitate în care ți-ai găsit deplina împlinire profesională și umană, devenind muncitor respectat și stimat, membru al unei mari familii. O familie în care numele de botez al membrilor poate fi, cum se și întîmplă, Atilla, Ion, Rudolf sau Edith, fără ca cineva să dea vreo importanță acestui fapt, simțindu-se cu toții fiii aceleiași țări și nutrind cu toții aceleași sentimente, de respect față de muncă și respect față de țară, sentimente manifestate nu atît prin vorbe, ci prin fapte concrete care înseamnă, acum și aici, importante depășiri de plan, îndeplinirea tuturor obligațiilor. La noi în fabrică — îl citățm acum pe inginerul Huțu — români, maghiari, germani și oameni de celelalte naționalități muncesc conștiincios și cu tragere de inimă, iar munca lor nu ne pare cea mai exactă noțiune de patriotism.

Cînd am părăsit întreprinderea, „morișca" directorului ajunsese la ultima ei sută liberă. Pe spațiul rămas alb scria o „raport cu privire la posibilitățile extinderii acordului global. Răspunde șeful serviciului organizarea producției și a muncii". Era, după ceasul nostru, ora 13.45.

OVIDIU NEGOIȚĂ ■

DE SOLIDARITATE, DĂRUIRE, OMENIE

În casele noastre noi, ne-am regăsit pe noi înșine

„Ne-am mutat aici, duminică, 6 martie 1977. Eu, mama, tata, sora mea și soțul ei. Mă numesc Giura Fabian și sînt student în anul II la stomatologie. Deși am avut nevoie de două camioane, mutatul nu ne-a costat nimic. Atît la împachetatul lucrurilor ne-au ajutat niște elevi de la Liceul Ioan Neculce. Față de noi, primul-secretar al Comitetului de partid al sectorului 8 a avut o grijă deosebită. Acolo unde am locuit, am avut trei camere. Aici avem tot trei camere și, repet, am primit locuința în mai puțin de 48 de ore. Mulțumim din inimă secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru grija extraordinară purtată nouă, sinistraților". Sintem în blocul Z 3 de pe strada Verigei nr. 2, sectorul 5. Familiile Giura și Buzatu au locuit pe strada Sevastopol, la numărul 3 și blocul a fost serios avariat în urma cutremurului din 4 martie. Cum s-a procedat cu acești oameni, ne-a spus-o un membru al familiei.

Stăm acum de vorbă cu Ranja Ivan, căsătorit, cu doi copii : unul de 4 ani și jumătate, altul de 5 luni. Ambii băieți. Au locuit într-o garsonieră pe strada Demostene. Soțul, organizator de spectacole, era pe teren în ziua de 4 martie. Soția, avocată de profesie, și-a dat rapid seama că este cutremur și cu ambii copii în brațe a apucat să iasă afară. Disperată, îngrozită, a rătăcit, sumar îmbrăcată, pe străzi pînă a fost oprită de niște ofițeri de la Academia Militară și cazată la un cămin al acestora. Apoi au fost mutați la un cămin al studenților de la Politehnică. „Studenții ne-au fost mereu alături, s-au jucat cu copiii și ne-au oferit masa pe gratis la cantina lor. Copiii au avut permanent asistență medicală competentă și gratuită. Nici nu vă dați seama ce important este că avem acest apartament cu trei camere. Copilul cel mare nu dormea cînd a fost cutremurul și s-a speriat foarte tare. În zilele acelea de provizorat desena pe caietele lui numai case dărîmate și oameni fugind pe străzi. După ce am primit casă desenele lui au revenit la normal. Pentru noi a fost o mare bucurie și mulțumire că indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la sinistrați s-au respectat întocmai."

„Mă numesc Lovasz Andrei, sînt zugrav la I.T.H.R. și locuiam împreună cu soția și fetița pe strada Elena Ciucereasa 87. Locuiam cu chirie, la proprietar, în două camere. Nu, nu aveam nici încălzire centrală, nu aveam canalizare și nici lumină electrică. Aici, apartament cu două camere, confort 1, într-un bloc nou, le am pe toate. Pentru că mobila mi s-a distrus am primit gratuit de la stat două dormitoare, televizor și aparat de radio. Adică exact ce am pierdut." Lovasz Andrei, bărbat solid și colțuros, îmi arată semne pe corp din acea noapte în care prin curaj și sînge rece și-a salvat soția și copilul de la moarte. Aici, acum, este tot tare și tot cinstit cu el însuși. Mă roagă să inserez cuvinte de fierbinte mulțumire pentru conducerea de partid și de stat a României, pentru modul nobil în care au fost ajutați imediat oamenii afectați de cutremur. Alături de noi, pe un pat nou și frumos, fata lui Andrei Lovasz doarme liniștită.

Pensionara Zaruba Ștefania locuia într-un imobil aflat lîngă Piața Buzești. În urma cutremurului, imobilul a fost grav avariat. Femeia, o modestă pensionară în vîrstă de 68 de ani, fără soț și fără copii, s-a trezit în fața comisiei duminică, 6 martie la ora 12,30. „Am spus unde am stat și după ce s-a verificat, verificare făcută cu ochiul liber căci resturile imobilului se vedeau de acolo, mi s-a dat repartizare pe loc. Un tovarăș colonel de miliție a ordonat unor băieți, elevi la o școală militară, să mă ajute și ei mi-au încărcat toate lucrurile, dintr-o gospodărie de aproape 70 de ani, în două ore și jumătate. Ce băieți minunați, sînt convinsă că erau toți uteciști ! Sînt convinsă că n-am să-i pot uita niciodată. Dacă mutarea mea nu s-ar fi desfășurat odată cu venirea înserării, precis le-aș fi reținut tuturor figurile. Mă pregăteam să mă duc la un ziar să rog să se mulțumească tuturor celor care m-au ajutat, în primul rînd tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Zaruba Ștefania locuiește împreună cu un bătrîn într-un apartament de două camere, confort 1 pe Șoseaua Giurgiului) a și început să facă mici lucruri de bun-gust în întregul apartament deși nu-și cunoaște colocatarul decît de atunci de cînd s-a mutat. Aici o perdeluță, aici o carpetă și desigur o perdea comună. Mă conduce pe scări, este fericită că a fost ajutată și înțeleasă în cele mai grele zile ale vieții ei.

Ne aflăm într-un apartament nou, cu trei camere, toate decomandate, cu baie, bucătărie, balcon, cu tot ce trebuie, apartamentul 10 de pe strada Verigei nr. 2, sector 5. Aici locuiește, de pe 9 martie 1977, ajutorul de mecanic de locomotivă la București-călători, Sandu Tudor. Locuiește împreună cu doi copii, cu soția și soacra. „Pînă la cutremur, locuiam în casa noastră, pe strada Siret nr. 10. Casa noastră s-a prăbușit. M-am dus la Consiliul popular să cer casă marți și miercuri eram mutați. A fost vorba de o solidaritate exemplară. Prima ei fază : n-au fost discuții dacă sinistraților li se dau case sau nu li se dau. Li s-au dat. A doua fază a acestei solidarități : practic s-a dat tuturor locuință. Sînt convins că este cea mai înaltă formă a solidarității.

— Cum vă vedeți în continuare viața, tovarășe Tudor ?

— Vreau să iau de la stat creditul acela de 10 000 lei, știu că este rambursabil, și cu suma ce o voi primi de la ADAS să realizez avansul pentru o casă proprietate personală. De apartamentul în care stau vor avea nevoie și alții.

Profesorul Corneliu Paralescu dormea frînt atunci cînd i-am sunat la ușă. „Am învățat mult și mă odihneam cîteva ore".

— Înțelesesem că sînteți profesor...

— ...da, de fizică și matematică, dar urmez a doua facultate. Politehnica.

— Unde ați locuit pînă la cutremurul din 4 martie ?

— Pe strada Radu Popescu nr. 9. Tocmai cumpărasem acolo un apartament cu 4 camere. Era la etajul 1, etaj care a devenit de nelocuit datorită distrugerii parterului.

— În cît timp ați primit acest apartament cu două camere confort 1 ?

— În 24 de ore. S-a acționat extrem de omenos și de rapid. Practic, fetița, căci am și o fetiță, nici n-a simțit mai nimic. Întreaga noastră gratitudine conducerii de partid și de stat, personal tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru modul emoționant și decisiv în care am fost ajutați.

— Ce veți face ?

— Vreau, după ce lucrurile se vor liniști cît de cît, să demolez fosta locuință, s-o consolidez și să mă mut înapoi.

Am transcris fidel cîteva situații de viață născute și rezolvate în luna martie. Toate probează înaltul umanism al orînduirii noastre socialiste, toate dovedesc că în România, omenia comunistă există cu adevărat și că ea are forme concrete de manifestare.

EUGEN SECELEANU ■

Baladă

Pămîntul nostru are gust de pîine
cum grîul se nutrește cu pămînt,
cum aurește razele de soare
cînd roua-i scaldă-n taine
legămînt.

Pămîntul nostru are gust de oase
comori cînd flăcări vii ivesc,
împrejmuind rotundul vreții noastre,
numind strămoșii, gîndul românesc.
Pămîntul nostru are gust de sînge
sub brazde sănătoase-nsămînțat
și limpedele de izvor se-ngroașă
atîta drum prin vremi cît am călcat.
Pămîntul nostru are gust de lapte,
la sînul lui crescut-am om din om,
Carpații-talpa casei noastre,
rodind viață, românescul pom.
Pămîntul nostru are gust de doine,
de Feți-Frumoși, de Cosînzene,
cît cu balaurii ne-am tot luptat
de nimeni crugul nostru nu se
[lasă.

Pămîntul nostru, mama Românie,
al nostru este pentru veșnicie,
pămîntul nostru are gust de sare
că au înflorit și lacrimi la hotare.
Gust de venin are pămîntul nostru,
morții pentru dușmani și vicleni,
stafii cînd se născură din stafii,
simțitu-i-au pe mal de drumuri
rostul.

Pămîntul nostru, strămoșească glie,
vrednic de numele care ni-l poartă,
are și gust de veșnicie.
Nu l-am purtat din poartă-n poartă.

RADU SELEJAN ■

Sorin Crainic privește peticele de zăpadă de pe crestele Bucegilor

Cititorii revistei „Flacăra" au fost informați la vremea respectivă despre tot ce s-a făcut pentru salvarea de sub dărîmături a vieții oamenilor, o suită de fapte deosebite. Apoi, în spitale s-a dat o adevărată bătălie pentru însănătoșirea lor. La ora cînd scriem aceste rînduri, în spitalele din București și din celelalte orașe afectate de seism se mai găsesc în jur de 450 de pacienți, victime ale seismului. S-a reușit salvarea oamenilor după cinci, opt și chiar 11 zile petrecute sub dărîmături. Numeroși oameni care au avut de suferit de pe urma cutremurului au părăsit spitalele, unii și-au reluat munca, alții se află la tratament sau la odihnă, beneficiind de bilete gratuite, potrivit hotărîrii adoptate de Comitetul Politic Executiv. Bătălia pentru viața lor se duce acum altfel, pentru consolidarea sănătății. La Sinaia, Predeal, Timișul de Sus am întîlnit numeroși bucureșteni și craioveni, veniți să-și facă convalescența. La Sanatoriul Predeal de pe Valea Rîșnoavei se află sub îngrijire medicală mai multe persoane care au suferit diferite traumatisme. Printre ele se află și tînărul de 19 ani Sorin Crainic, cel care, incredibil, a stat 250 de ore sub dărîmăturile blocului „Continental". A fost un adevărat miracol de supraviețuire.

La o lună după acel 15 martie, ora 8 și 22 minute, ne-am întîlnit cu Sorin Crainic la Predeal. Înainte de a pleca din București am trecut pe la „Electromagnetica", unde a lucrat și va mai lucra, ca muncitor, Sorin Crainic.

De la Maria Tudor, secretara organizației de partid de la secția S.C.B. a Întreprinderii „Electromagnetica", am aflat că tot colectivul secției abia așteaptă să-l reprimească pe Sorin Crainic. Lucrarea lui, un dulap de automatizare pentru C.F.R., rămasă neterminată la 4 martie, îl așteaptă. Cei 70 de lucrători ai secției S.C.B. ne-au destăinuit că Sorin Crainic a avut o comportare exemplară atît aici, în secție, cît și mai înainte, la școala profesională. Uneori muncea și cîte 10—12 ore ca să termine anumite lucrări urgente. În ziua de 4 martie, de pildă, a lucrat zece ore. Putem comunica colectivului de la „Electromagnetica" că Sorin Crainic, după ce a fost supus unui tratament eficace de către doctorul Zorel Filipescu, se află la Predeal pentru o perioadă, apoi își va putea relua activitatea obișnuită de montator aparatură de telecomunicație la „Electromagnetica".

Am făcut împreună cu Sorin Crainic și mama sa o plimbare la Piriul Rece.

— Cînd ai sosit aici, Sorine ?

— Vineri 8 aprilie, la ora 19 am părăsit spitalul. Am dat o fugă acasă, în Drumul Taberei, apoi, însoțiți de dr. Ana Maria Soroceanu, am plecat spre Predeal. Am fost primiți cît se poate de bine. Doctorul Octavian Brumaru mi-a prescris un tratament lejer. Aici, ce să vă spun, aer curat, munți și brazi. Cel mai mult mă bucur de peticele de zăpadă de pe creste.

— Te simți bine ?

— Bine. Nu mă doare nimic. Mănînc însă ceva mai mult decît înainte de 4 martie.

— Doctorul Zorel Filipescu ce spune ?

— Timp de un an o să mă aflu sub controlul dinsului.

— Acum ce faci ?

— Răspund celor peste 300 de scrisori pe care le-am primit în spital, le mulțumesc tuturor pentru cuvintele de îmbărbătare. Mă plimb în fiecare zi. Scriu și colegilor de la „Electromagnetica", să știe de mine. Am vorbit înainte de a pleca la Predeal cu maistrul meu și mi-a spus că o să mă viziteze și el aici. Cînd mă întorc la București am să încep să muncesc din nou.

— Sorine, îți mărturisesc că la București la întreprinderea ta, la miliție, am făcut investigații privind comportarea ta. Cred că știi, unii oameni au scornit fel și fel de zvonuri pe seama ta. Ne-am bucurat foarte mult cînd am auzit despre tine numai cuvinte de laudă.

— Să știți că cele 11 zile petrecute sub dărîmături, celelalte, în spital, n-au fost atît de grele pentru mine ca timpul care s-a scurs de cînd am auzit ce se vorbește pe seama mea : că aș fi bișnițar, că aș fi intrat sub dărîmături după seism și cîte și mai cîte. Îmi pare bine că ați făcut dv. astfel de investigații și dezvăluiți adevărul. Ar fi fost pentru mine o mare traumă morală să rămîn în ochii oamenilor așa cum m-au descris unii.

Reîntorși la București, am cerut și părerea doctorului Zorel Filipescu.

— În toată perioada internării a fost un pacient cuviincios, ascultător. Nu-l enervau nici măcar desele vizite care i se făceau. Îi era frică doar de injecții și de... reporteri. Eu am rămas cu o impresie bună despre el. Au ajuns și la urechile mele aceste zvonuri pe care nu le pot considera decît aberante. Faptul că s-ar fi ascuns acolo după cutremur, ca să fure ceva, nici nu mai merită comentat. S-a făcut o legătură cu faptul că tatăl lui lucra pe TIR și că Sorin vindea unele lucruri. Mai întîi că tatăl său era la prima cursă pe TIR, apoi, un băiat de 19 ani, care muncește, are timp de așa ceva ?

— La ce concluzii ați ajuns privind supraviețuirea lui ?

— Investigațiile făcute la fața locului n-au dovedit existența unei surse de apă. S-a spus că ar fi băut alcool. Asta l-ar fi omorît, alcoolul, chiar și berea, ar fi accentuat deshidratarea. Nici faptul că ar fi băut din apa cu care se stropea molozul nu poate fi explicabil. O astfel de apă l-ar fi provocat o infecție. Din investigațiile noastre a reieșit că are un metabolism al apei foarte scăzut. Haina de piele cu care era îmbrăcat a constituit o dublă izolare a corpului. A fost supus unei „hibernări", trăind într-o temperatură scăzută, ceea ce presupune un consum mic de apă și o vasoconstricție. A contribuit și faptul că a fost rupt de exterior, că n-a știut de recordul unei supraviețuiri. A știut doar că n-are voie să se agite, să nu respire pe gură, ca să nu piardă apă. A știut că trebuie să doarmă. A strigat după ajutor numai atunci cînd zgomotele utilajelor încetaseră.

La Predeal, Sorin Crainic, alături de alți oameni care au fost loviți de seism, își face convalescența, se odihnește pentru a-și reface sănătatea, forțele fizice și morale, spre a-și relua cu întreaga capacitate activitatea în colectivul de muncă de la secția SCB a „Electromagnetica", pentru a se reintegra în viață.

Societatea noastră, care a făcut atît de mult pentru salvarea și reintrarea în viață a tuturor celor loviți de nenorocire, îl așteaptă, însoțindu-l mereu cu căldură, cu omenie, cu spirit frățesc, cu omenie.

PETRE MIHAI BĂCANU ■

„Oportunitatea adevărului, ca semn al unei existențe curate"

● Prozatorul și publicistul Mircea Horia Simionescu s-a născut la 23 ianuarie 1928 la Tîrgoviște.

● Bibliografie: **Ingeniosul bine temperat.** Dicționar onomastic (1969), **Bibliografia generală** (1970), **După 1900, pe la amiază** (1974), **Răpirea lui Ganymede** (1975), **Jumătate plus unu** (1976).

— Oare?

— Crede-mă pe cuvînt: nu sînt deloc un tip livresc. Toată iarna răsfoiesc neliniștit cărțile, în așteptarea anotimpului cald cînd, călare pe scuterul meu, străbat în lung și-n lat meleagurile țării. Iubesc țara, oamenii, viața, mișcarea, creația, culorile și schimbările peisajului. Am pretutindeni prieteni, abia aștept să-i revăd, să aflu ce-au mai făcut. A face este verbul meu preferat. Cărțile m-au învățat să citesc corect realitățile. Nu, nu sînt un livresc.

— În ciuda a tot ce se zice despre dumneavoastră?

— În definitiv, ce se zice despre mine?

— Că sînteți un om ursuz, un mizantrop care stă îngropat în cărți și scrie la rîndul său altele, nu inspirate din viața noastră de toate zilele, ci din paginile pe care le răsfoiește.

— Recunosc în ceea ce spui cîteva din clișeele în care au încercat să mă „înghețe" criticii. Protestez cu toată hotărîrea împotriva acestei (ne)înțelegeri. Profesioniștii mă citesc cam repede și se grăbesc să mă eticheteze. La întîlnirile cu cititorii mei mă înfățișez ca un om ca toți oamenii, în viața de toate zilele sînt cald și prietenos. Sînt un scriitor ca oricare altul, bolnav de dragoste și curiozitate.

— Nu v-ați înfierbîntat deajuns, așa că vă mai întreb ceva: nu vă descoperiți nici o vină pentru că ați debutat atît de tîrziu? Știu, ați făcut un legămînt cînd erați tînăr împreună cu scriitorii Radu Petrescu, Costache Olăreanu, Emilian Georgescu și alții, că nu veți debuta decît după patruzeci de ani. V-ați ținut cuvîntul. Dar nu credeți că apariția cărților dumneavoastră la timpul cuvenit ar fi contribuit la mersul înainte al literaturii noastre?

— Poate că da. Însă legămîntul acela l-am ținut nu numai de voie... În repetate rînduri, prin anii '50, am oferit redacțiilor lucrările noastre. Am fost întîmpinați cu zîmbete. Unii oameni aveau atunci preocupări mai stringente, scrisul frumos părea altora indecent. Livresc, cum spun unii...

— De ce ați făcut legămîntul acela?

— Din pricina lui Radu Petrescu. Magistrul meu mi-a dovedit, negru pe alb, că scriam cam prost. Era poate prea critic. Oricum, sigur este că nu ofeream o alternativă decisă scrisului cenușiu și retorismului, destul de răspîndite. Am apreciat că vreo douăzeci de ani de experiență, de deprindere cu Poezia, ar fi suficienți.

— Erați nespus de tînăr. Altceva nu trebuia să învățați?

— Totul era de învățat, de descifrat, de așezat în expresie literară. În mod fatal, scriitorul n-are altă modalitate de a cuprinde realitatea decît scriind. Nu toți cei ce au o experiență extraordinară de viață devin scriitori. Trebuia să învățăm să fim oameni, să învățăm a comunica prin scris. Pentița e un foarte fin instrument de cunoaștere, o știi ca și mine.

— Istoria vă interesa, desigur.

— Proveneam cu toții din familii nevoiașe. Cunoscuserăm tragedia războiului, fascismul, foametea, tot felul de mizerii. Ieșind din adolescență, îndată după Eliberare, trebuia să trăim și să înțelegem o istorie care se schimba rapid, să contribuim noi înșine la schimbarea ei. Idealurile socialiste ne încălzeau inimile, dar trebuia să știm cum pot fi ele atinse. Se întemeia o lume nouă, dar contururile ei nu erau limpezi, ca astăzi. Limpede (pe cît de întunecată fusese) era doar imaginea trecutului apropiat de care trebuia să ne despărțim. Am scos atunci o serie de reviste manuscris avangardiste, înfiripîndu-ne și destul de curajoase, care au scandalizat pe profesorii Tîrgoviștei, mica ei burghezie. Le recitesc întotdeauna cu emoție.

— Ați fost confruntați cu o istorie aspră. Dar în cărțile dumneavoastră ea apare într-o viziune comică...

— Da, ce e surprinzător în asta? De trecut ne despărțim rizînd, nu? Eschil — scuză-mi referirea livrească...

— V-o scuz.

— ...nu-l exclude pe Aristofan. Ochii mei de odraslă de militar neconvins, pacifist, cu lecturi din Bacalbașa și Brăescu, au reținut fanfaronada, eghiletții, pampoanele, centiroanele lucitoare ale parăzilor, ce au degenerat toate în măcel. Subiect gras pentru satiră. Apoi, istoria manualelor școlare din timpul dictaturii, ce caporalizau și aruncau în anecdotă faptele istoriei. Am demontat războiul ca pe o jucărie urîtă, l-am ridiculizat pe profitorii lui. Acestea au fost armele mele. Nu istoria, ci interpretarea ei imbecilă a fost obiectul satirei mele.

— De ce ați ales tocmai partea asta? Istoria e doar plină de fapte măreți.

— Fiecare își utilizează spiritul după cum îi sună chemarea. În ce mă privește, am alcătuit o schiță de istorie a erorilor, îndemnat de ideea umanistă de a pune în fața semenilor schemele acelor situații ce au păgubit omenirea. Fascismul, intoleranța, inegalitatea dintre oameni și dintre națiuni, setea de putere, ignoranța, o sută de alte situații și moravuri ale trecutului — care, din păcate, în Apus cunosc azi o recrudescență — le-am tratat cum m-am priceput, fie impresionist, fie monografic. Stim cum trebuie să fim. Am încercat o mare satisfacție să constat că nici o trăsătură negativă din cele descrise de mine nu rămîne nesancționată de principiile partidului nostru, de Codul eticii și echității socialiste.

— Bun. Ați adoptat o viziune comică asupra istoriei. Dar asta nu e o deformare? O sărăcire a realității?

— Literatura mea e ca o radiografie: un necunoscător o poate lua desen abstracționist. Dar e viață acolo, în schema ei! Cunoașterea gravă a vieții nu e o treabă prea agreabilă. Pentru ca investigația să devină posibilă și cititorul să nu se plictisească, am inventat un joc superior: am alcătuit inventare, fișe, colecții de situații și portrete luate din lumea înconjurătoare. Am lucrat cu grijă de gravor. Aș fi mulțumit dacă cititorul mi-ar citi cărțile cu gravitatea cu care le-am scris. Cuvintele de spirit, calamburile nu sînt presărate în cărți de dragul rîsului. Deși rîsul e mai mult decît necesar. Am vrut să le folosesc pentru a comunica înțelesuri adînci despre destinul omenesc și pentru a descalifica prostia.

— Încercați să-mi dați o definiție a rîsului?

— M-ai luat prea repede. Nu știu ce să spun. N-ar fi mai bine să dăm împreună o definiție a vieții?

— N-ar fi. Dar vă puteți închipui o omenire care nu rîde?

— Nici vorbă. Adică nu. Îmi pot închipui. Însă ar fi ceva de coșmar.

— Dar o omenire care numai rîde?

— Și asta ar ține tot de coșmar.

— Ce forță are rîsul?

— Fantastică! E un instrument în stare să producă mutații ale omenirii. Motivele rîsului, depășirea lor sînt trepte pentru descoperirea unor expresii fiziologice și sufletești superioare. Rîsul e o stație-pilot. E o forță extraordinară autocritică, critică. Ne poate pune în starea de a reîntemeia în orice clipă lumea.

— Atunci de ce uneori „se rîde" de rîs?

— Nu cumva rîdem mai puțin? De ce să-l considerăm ca un element de care ne-am putea dispensa? Sînt unii confrați care invită tot timpul la seriozitate. Oameni sterili. Dimpotrivă, avem de recuperat multe secole cînd n-am prea avut timp să rîdem. Să rîdem, deci, pentru a ajunge la și. Oamenii ne vor însoți recunoscători.

— Umorul din cărțile dumneavoastră, deși de bună calitate, e totuși un umor căznit.

— Da. Poate. Nu știu. Dar poate că nu e umor.

— Chiar și în discuția pe care o purtăm, constat că nu aveți deloc umor. Sînteți prea grav pentru un interviu. Nu mă așteptam la așa ceva din partea unui om care are două prenume, ca și Caragiale.

— Așa sînt întotdeauna cînd mi se cere să fiu spiritual la oră fixă. Mă rezerv pentru scris. Cînd scriu, rîd adesea de unul singur. Nu știu dacă e recomandabil. Hamlet vorbea de unul singur. N-a sfîrșit-o bine.

— Ei, vedeți că mă puteți totuși face să zîmbesc. M-ați întîmpinat ursuz.

— Dacă te-am dezamăgit, putem renunța.

— Nu renunțăm deloc. Dacă tot am început să discutăm... Pentru că eu nu cred deloc în ursuzenia dumneavoastră. Eu cred că, de pildă, Dicționarul onomastic, **în care pe marginea a sute de nume ați brodat ginduri, nu reprezintă doar o curiozitate amuzantă, un mod ciudat de a folosi numele din cartea de telefon, ci exprimă dorința comunicării cu oamenii, de a-i simți pe cît mai mulți aproape, a le cunoaște biografia, cusururile și calitățile.**

— Am încercat să descopăr sub nume — prima etichetă ce ni se pune — palpitul vieții. Dicționarul l-am scris într-o perioadă cînd cuvintele se goleau periculos de semnificație. Am luat numele și „torcînd ușure"... am ucis cîteva prejudecăți mic-burgheze, am strecurat un fir cald de sinceritate. Știi, sinceritatea e un produs secundar al rîsului. Și, vorba lui Urmuz, se găsește azi cu greutate. În proza noastră. Poezia stă ceva mai bine.

— Cum e prezent și altfel în viață M. H. S.?

— Scriu reportaje, articole, iau parte la schimburile de idei. Îmi place să merg în uzine, în ferme, în școli, să întîlnesc oameni interesanți. Particip la cenacluri literare, de artă plastică și de muzică. Sînt etape de laborator necesare. Fac însă o distincție netă între gazetărie și literatură. Din păcate, unii confrați și-au învățat cititorii să vadă în nuvelele și romanele lor scrieri de reporteri de senzație sau de documentariști. Un fapt inedit, senzațional, nu înseamnă negreșit viață. Cartea literară e viață ridicată la anume grad de generalizare. Orice fapt trebuie condus către idei. Platon e senzațional. Dacă nu, regele Lear ar fi considerat mai neinteresant decît Kojak...

— Dar cum le-ați putea dovedi celor care nu vă cred că în scrierile dumneavoastră este vorba de viață și că ele nu izvorăsc din imaginație pură și nu sînt un reflex al citirii altor tomuri?

— Aici sînt orgolios și nerușinat. Nimic din ce e scris în cărțile mele nu e inventat. Jur că așa este. Aș putea povesti detaliat, dacă aș avea timp, ce a inspirat fiecare din paginile mele. Să-ți ofer cheia?

— Nu e nevoie. Nu cred că minți.

— Mincinos e un instrument răspîndit. Chiar și în literatură. Oamenii iau dorințele lor drept adevăruri și, acolo unde lucrurile sînt strîmbe, ei le văd perfecte și frumoase. Și invers: unii văd numai prăpăstii. Optică de fapt divers. Mai grav, unii se înverșunează să-și convingă semenii că nu e adevărat ceea ce constată cu simțurile lor. Cîțiva nu sînt prea convinși de oportunitatea adevărului, ca semn al unei existențe curate.

— Ceea ce nu este cazul nostru. În această țară binecuvîntată, în acest timp de mari deschideri și realizări, cînd construim lucid socialismul și urmărim cu fermitate marile proiecte ale partidului, se fac lucruri cu adevărat miraculoase. Într-o povestire a mea, **Turnurile**, evocînd anii adolescenței, întrevedeam vremea construcțiilor impetuoase. În Tîrgoviștea natală, dar și pe întreaga întindere a țării, iată, se ridică azi turnuri industriale, blocuri, școli, institute. În special în **Răpirea lui Ganymede** sînt laude sincere ale prefacerii spațiului românesc, elogii ale gloriei acestui pămînt românesc, care, în ciuda vicisitudinilor istoriei, a creat monumente de cultură de tărie, înălțimea și frumusețea celor ale Renașterii occidentale.

— Cum au acționat aceste monumente de cultură la formarea dumneavoastră?

— Mulți mă socotesc un original, adică un desprins de orice influență. Foarte îndrăgostit de nemaipomenita literatură română, niciodată nu mi-am făcut grija de a fi un original, preluînd cu seninătate din marea moștenire clasică. În fond, **Bibliografia generală**, cartea unde fac rezumatele unor cărți fictive, este inspirată de **Istoria feroglifică** și de **Pseudokynegheticos**. Și această inspirație merge pînă la alcătuirea aparent livrescă a frazei.

— Destul de departe.

— Nenumărate conflicte din **Dicționar** și din **După 1900, pe la amiază** sînt prelungiri organice ale **Țiganiadei**, ale fabulelor lui Grigore Alexandrescu și Anton Pann, partea de lirism trăgîndu-și seva din Heliade și Hogaș, iar verbul din Arghezi. Nu mai spun cît datorez lui Caragiale, lui Urmuz...

— Ne dăm și noi seama.

— ...cărora adesea le decalchiez automatismele.

— A fost vorba mai înainte de originalitate. Unii susțin că în cultura română orice lucru ieșit din obișnuit nu are șanse să se impună.

— Își închipuie unii că te poți desprinde, de dragul obținerii originalității, al succesului, de ceea ce s-a constituit ca o arhitectură superbă de-a lungul atîtor veacuri! Un artist român de azi nu trebuie să aibă altă grijă decît de a adăuga un portic, o friză, o coloană la uriașul monument al culturii române. Este absurd să-ți imaginezi Parthenonul atenian întinzîndu-și rătăcit chiar și o singură coloană pe marginea unui fiord norvegian. Nu poți gîndi astăzi în alte tipare decît așezate gospodărește de Miron Costin, Ivireanu, Negruzzi, Filimon, Bălcescu, Eminescu, Sadoveanu Rebreanu, Călinescu... A pretinde că ai putea construi pe alte tipare, într-o altă țară și într-o altă limbă e o glumă grotescă. Aerul, spațiul nostru generează idei de legătură cu trecutul — nu numai cu cele din literatură, dar și din pictură, muzică, arhitectură, ce nu pot fi exprimate decît între Dunăre și Carpați. Uneori, în condiții grele, dar misiunea e cu atît mai frumoasă.

— De fapt, nu cu viața vă războiți dumneavoastră, ci cu literatura. Vreți să-i puneți capăt inventînd o carte a cărților, care să le anuleze pe toate celelalte?

— Ce mai e și bazaconia asta? Au mai spus și alții că fac antiliteratură. Ce-o fi aia, pe cuvînt că nu știu. Nu sînt un spirit diabolic pentru a visa distrugeri.

— Un zîmbet malițios se citește totuși din cînd în cînd pe chipul dumneavoastră.

— Lucrez cu diamante, care sînt cuvintele unei limbi mature și evoluate, și le îndemn să cînte. Misiunea scriitorului este de a mărturisi adevărul, dar el trebuie să spună ce are de spus în chipul cel mai frumos cu putință. Unul care voia să cunoască soarele, tot privindu-l, lăcrima orbit. Cineva i-a arătat un lac în apropiere. Soarele se oglindea foarte limpede și, pe lîngă el, se vedeau încîntătoare sălcii, flori și păsări. Soarele se explica frumos. Eu îmi trag toate ideile din literatura română, arhitectura ei este superbă. Nu am de-a face nimic cu Jarry sau Borges. Nu ei mi-au inspirat construcțiile. Simțul cititorului, cam tocit, îl înviorez cu povestiri scurte și jucate, reproducînd tehnica unor calendare ce circulau în Țările românești și contribuiau la înțelepțirea cititorului. Eu lucrez la înțelepțirea cititorilor mei.

— Dar cum pot să-i înțelepțească niște elemente împrumutate din arsenalul birocrației?

— Considerînd statistic, cele mai întinse lecturi ale omului contemporan sînt lecturile administrative — referatul, rezoluția, fișa, informația, telegrama, scrisoarea, rezumatul. Forme ale birocrației? Numai în aparență hirtogărie. Ele ascund drame, suflete omenești, situații obiective. Vorba lui Mircea Malița: hîrtia este memoria omenirii. Am redat literaturii cîteva elemente ale existenței diurne. Eu fac rezumat, referat pentru a pune în evidență că, dincolo de formula științifică, se află întotdeauna viața.

— Sînt însă unii scriitori pe cuprinsul planetei care pun în pericol destinul literaturii. Prin neîncrederea pe care o afișează față de ea.

— Adevărații scriitori nu pot pune în pericol literatura. Literatura va trăi întotdeauna. Galaxia Gutenberg nu are sfîrșit. Există însă pericolul unei inflații a cuvintelor, a pierderii prin supraproducție (vai, cîte cărți goale de spirit se tipăresc azi în lume!). Una din responsabilitățile mari ale scriitorului, cerută de partidul nostru, este aceea de a revigora percepția realității și a cuvîntului, de a redeschide toate ferestrele frazei, de a reîncărca cu concret, cu viață, cuvintele și fraza. Trebuie să reînvățăm secretele semanticii.

Aceste probleme preocupă pe toți scriitorii români de azi. Partidul Comunist Român ne cere în mod repetat să cuprindem cît mai definitoriu, în esență, realitățile noi, procesele vieții în continuă înnoire. Expresia artistică trebuie să fie generoasă și inteligentă, încălzită de sentimentul de dragoste față de oameni. Apropiata Conferință națională a scriitorilor va pune în discuție aceste importante probleme, pentru ca, între scriitori și realități, operă și cititori, să se stabilească cel mai firesc circuit de comunicare. Sîntem înconjurați de interesul și dragostea unor largi pături de cititori, ale căror gusturi și exigențe uneori le diminuăm. O întreagă politică unitară a educației îndreaptă întreaga noastră producție spre masele largi muncitoare. Ambianța politică asigură scriitorului român posibilitatea de a se exprima și de a exprima condiția omului de aici și de pretutindeni. Dealtfel, conferința noastră va discuta în această lumină multe alte probleme estetice, de actualitate: înălțimea ideii în operă, funcțiile umanismului, varietatea în unitate, fructificarea tradiției, responsabilitatea morală și educativă a scriitorului. Sper că putem adînci dezbaterile noastre într-o harnică atmosferă de lucru, la obiect, plecînd de la nemulțumirea creatoare de sine, și năzuind la foarte mult. Eu unul sper ca în preajma evenimentului să predau Editurii Eminescu primul meu roman. Vei spune că mă joc încă o dată. Observă că mă joc cît se poate de serios.

— Într-adevăr, dumneavoastră vă jucați deseori în literatură. Dar pînă unde poate fi împins acest joc?

— Infinit. Cu o singură condiție: ca el să ducă undeva. Balzac se amuza cu personaje de carton ce alcătuiau societăți întregi dar controla atent evoluția populațiilor. Shakespeare făcuse la vremea lui același lucru, ba își trimisese păpușile chiar pe scenă ca să se bucure și să plîngă cu martori. Viața, spunea el, e un imens teatru. Sînt necăjit pe criticii care au înțeles ca joc gratuit paginile mele. Satira mea are adresă. Poezia mea pornește de la fapte și se întoarce la ele.

— Sînteți un scriitor și un om dăruit vieții. Dacă mai aveam cumva o brumă de îndoială, m-am convins definitiv.

— Oare?

GEORGE ARION ■

Rubrica mea

Creație și cultură

Între creație și cultură nu se leagă unanim o corelație strînsă. Numeroși sînt scriitorii și artiștii, de la noi și de pretutindeni, care au agonisit prea puțină lectură și informație, ca totuși să se dezbare de ele ca de o povară. Un model, mărturisit sau nu, statornic sau trecător, a fost factorul hotărîtor al unei vocații reale sau iluzorii. Coborît sau nu din maimuță, omul e o ființă care excelează în imitație, dar se pretinde original. Cu fiecare scriitor și artist, răsare pretenția unui nou „univers". În mai toți domină o încredere totală în sine, o securitate morală uneori agresivă. Puțini sînt acei creatori modești, care se străduiesc ani de zile într-o pregătire temeinică, înainte de a năzui să debuteze. Nu poți fi compozitor, fără a te fi inițiat în toate sectoarele artei muzicale și de a fi asimilat mestesugul marilor înaintași. Același lucru este valabil pentru sculptor, care nu se poate limita la dibăcia modelării și la realizări de lososar. Pictorii și sculptorii din zilele noastre nu mai țin seama de legile proporțiilor și ale perspectivei, socotite bune de lada de gunoi. Nu este însă rău să cunoască în prealabil, înainte de a se descotorosi de ele.

Trăim în veacul unei noi științe : informatica. Datorită calculatoarelor electronice și numărului imens de informații de tot felul, pe care le manevrează, dispunem de o aparatură confortabilă. Cine se va obosi în viitor să-și culeagă singur informațiile într-o problemă, cînd le poate avea de-a gata ? Totodată, cultura audiovizuală tinde să se substituie cu desăvîrșire aceleia obținute prin studii îndelungate. Marii poeți ai Renașterii aveau o solidă cultură umanistică, își făceau pregătirea plecați peste infoliile înaintașilor elini și latini, le cunoșteau operele ca pe un catehism laic. Petrarca era un mare erudit, iar poeții Pleiadei franceze i-au păsit cu devotiune pe urmă. Putinele biblioteci publice erau literalmente acaparate de studioși fanatici, care au dat pe cei mai buni scriitori ai vremii. În secolul trecut, aceeași rîvnă de învățătură caracterizează anii de studenție ai lui Eminescu, după ce, ca elev și bibliotecar al lui Aron Pumnul, își făcuse o „bază". Cele peste 10 000 de pagini scrise ale manuscriselor de la Biblioteca Academiei cuprind în bună parte note de lectură și chiar extrase din cărțile și periodicele consultate. Mai surprinzătoare este cultura enciclopedică a lui B.P. Hasdeu, concomitent cu zbuciumările unei adolescențe și prime tinerețe aventuroase. Cînd și-a găsit timpul să acumuleze atîtea cunoștințe în atît de puțini ani ? Exemplele se pot înmulți, în sectorul poeziei cu G. Coșbuc și Ion Pillat iar în zilele noastre cu Al. Philippide, Mihai Beniuc, St. Aug. Doinaș, și A. E. Baconski, cărora nimic din istoria poeziei universale nu le-a rămas străin.

Cultura nu poate fi impusă prin constrîngere, dar ea se acumulează și se limpezește în fiecare printr-o severă autodisciplină, în chilia căptușită cu cărți.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Faptele și vorbele

Un deziderat

Scrisul este o treabă mai grea decît vorbitul. Cuvîntul rostit zboară, dar, așternut pe hîrtie, rămîne. Poate conștiința aceasta strecoară un fior de sfială în fața paginii albe.

Sînt oameni care istorisesc cu mult antren diferite întîmplări trăite; puși să le scrie, deodată, ca printr-o „vrajă rea", cum spune Mateiu Caragiale, își pierd orice vervă. Se încurcă în spinosul „care", construiesc fraze șchioape, sau de o corectitudine țeapănă, absolut nefirească.

În vorbirea curentă, propozițiile neduse pînă la capăt, ezitările, revenirile pot conferi naturalețe, ba chiar farmec exprimării. În scris, cînd nu sînt căutate înadins, poticnelile fac o impresie lamentabilă.

Pînă la talent, o pagină redactată fără respectul normelor elementare ale exprimării, adică în stilul petițiunilor caragialești e o carte de vizită intelectuală. Să nu uităm apoi gramatica și ortografia; păcatele împotriva lor se bagă mai greu de seamă la vorbire; pe hîrtie, zgîrie supărător privirea și sînt dovezi crase de incultură.

Trebuie să recunoaștem că există într-adevăr o anumită demonie a grupării „oilor negre" pe „cîmpul alb". Mai mult ca vorbitul, scrisul tinde să urmeze niște mecanisme ale sale; așa scapă din condei rîndurile înepte de o corectitudine formală impecabilă. Un profesor îmi cita, zilele acestea, o frază strecurată într-o teză despre poezia **Plumb** a lui Bacovia : „Cavoul — zicea elevul — simbolizează locul unde mortul își petrece viața". Acesta este în fond modul de gîndire al lui Gigă. El își produce „panseurile" prin declanșarea automatismelor de construcție ale frazelor fără să mai acorde atenție conținutului.

Am luat-o foarte de departe ca să ajung la un necaz al dascălilor care predau în școală limba română. Ei îi învață de fapt pe copii să scrie. Dar, pentru aceasta sînt nevoiți să le corecteze atent și cît mai des caietele. E o muncă grea și plină de răspundere, pînă la urmă decisivă în atingerea obiectivului didactic. Apare însă o inechitate. Doar profesorii de română au această sarcină împovărătoare peste orele de clasă. Veți spune că și la matematică li se corectează elevilor rezolvarea problemelor. Da, dar pentru profesorii respectivi e mult mai ușor, se urmărește rezultatul sau eventual schema operației. La română trebuie corectat mîgîlos totul : ortografia, greșelile gramaticale, chiar și proasta caligrafie.

Imaginați-vă că un profesor, spre a-și împlini norma, are cam șapte clase a cîte 35 de elevi. Dacă își îndeplinește conștiincios munca, va avea de corectat periodic și foarte frecvent sute de caiete.

E oricum nedrept ca profesorii de română să fie siliți a munci simțitor mai mult ca dascălii de la alte discipline. Unde mai pui că tot celor dintîi le revin sarcinile principale în organizarea serbărilor școlare, festivalurilor patriotico-educative, participarilor la concursul „Cîntarea României". Principiul echității reclamă ca munca sistematică de corectare a caietelor școlare să fie obligatorie și normată. Aș cuteza să adaug, grija de a scoate din școală oameni care să nu ajungă în facultăți, ba și mai departe, și să se exprime în scris agramat, presupune satisfacerea acestui deziderat mărunt dar cu efecte incalculabile.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Cronică literară

Șerban Cioculescu: „Viața lui I.L. Caragiale. Caragialiana" (I)

Am citit de trei sau de patru ori **Viața lui I. L. Caragiale** de Șerban Cioculescu, volum apărut în anul 1940 și retipărit acum, pentru a patra oară, la **Editura Eminescu**, împreună cu **Caragialiana** (ediția a II-a). Este o carte clasică, un model de monografie documentară a vieții, care face **pendant** cu cealaltă sinteză exemplară, de tip sainte-beuviian, a istoriografiei literare românești, **Viața lui Mihai Eminescu**, de G. Călinescu.

Sarcina de a scrie despre viața lui Caragiale era de două ori dificilă : mai întîi din pricina absenței documentelor, în al doilea rînd, datorită caracterului derutant al scriitorului. Ambele dificultăți au fost depășite de Șerban Cioculescu în chip strălucit. Sub raport documentar, contribuția istoricului literar este fundamentală. Mai mult, el este cel care ne-a înlesnit cunoașterea integrală a operei, prin identificarea unor sectoare ignorate, dintr-un motiv sau altul — **publicistica** și **corespondența**.

Și totuși, în legătură cu înțelegerea exactă a monografiei lui Șerban Cioculescu stăruie o eroare. Toată lumea pune accentul pe hărnicia documentară, pe exactitate. Mai mult, Pompiliu Constantinescu spusese că Șerban Cioculescu are „ochi de albină și răbdare de arhivist", formulă restrictivă, care poate fi aplicată și în cazul lui Bogdan-Duică. Este adevărat, ceea ce face Șerban Cioculescu seamănă, pînă la un punct, cu ancheta unui detectiv-arhivar. Istoricul literar pare să fie un **expert** care înlătură cu răceală sau, dacă este cazul, cu ironie, fanteziile și plăsmuirea. El este circumspect în utilizarea informațiilor, examinează răbdător mai multe versiuni, fără să facă parte nici uneia, sincronizîndu-le și aducîndu-ne, la ultimul paragraf, ca în cele mai bune romane polițiste, la singurul rezultat cu putință. Din acest punct de vedere, **Un moment sentimental din tinerețe, Moștenirea Momuloaiei** și, mai ales, corectarea afirmației lui Perpessicius că Eminescu ar fi fost vizat de Caragiale într-o cronică răutăcioasă din **Ghimpele** (1875), cînd de fapt victima fusese Macedonski, reprezintă tot atîtea pagini glorioase ale istoriei literare de tip documentar, cazuri fericite de restabilire a adevărului. Dar să nu ne lăsăm mistificați, pentru că ceea ce face Șerban Cioculescu nu se reduce la atît, și monografia lui este o capodoperă de diplomație. Să încercăm să explicăm această afirmație.

Toată lumea știe că documentele psihologice nu pot fi puse pe același plan cu cele de istorie literară și că, schimbînd accentul, primele pot fi interpretate diferit. Pentru a înțelege mai bine lucrul acesta este suficient să comparăm versiunea pe care o dă Eugen Lovinescu relației Eminescu, Veronica Micle, Caragiale, în **Titu Maiorescu și contemporanii lui** („Față de Eminescu, în ceea ce privește Veronica, Caragiale s-a arătat lipsit de lealitate, cinic, fără scrupule morale"), cu ceea ce spune Șerban Cioculescu („o trecătoare rivalitate erotică"), sau să examinăm rolul jucat de Macedonski în procesul Caion, în versiunea lui Șerban Cioculescu („un abis de ordin etic") și în versiunea lui Adrian Marino, din **Viața lui Alexandru Macedonski** („reacțiune tipic egocentrică, sentiment firesc dar și amoral de răzbunare"). Dar o monografie despre viața lui Caragiale nu are de rezolvat doar chestiunea Caion sau incidentul Eminescu, Veronica Micle, Caragiale. Ea trebuie să dea un răspuns în problema relațiilor lui Caragiale cu **Junimea** și cu Maiorescu sau, ceea ce este și mai complicat, pentru că riscă să izbite susceptibilitatea patriotică, să explice problema originilor dramaturgului (grec sau albanez ?). Și ca și cum toate acestea nu ar fi fost de ajuns, ea mai trebuie să se confrunte cu mulțimea versiunilor (orale sau scrise), care pun în circulație imaginea unui Caragiale lipsit de respectul valorilor naționale, incomplet, sufletește și cosmopolit. Cum procedează Șerban Cioculescu ?

În ciuda aparențelor, în ciuda accentului pus pe documentație și pe rigoare, sensul adevărat al **Vieții lui I.L. Caragiale** trebuie căutat în regia ei subiectivă și ascunsă. Ca marile catedrale gotice care, pentru a nu se prăbuși, se sprijină pe o rețea ingenioasă de contraforți, monografia lui Șerban Cioculescu stă pe două capitole esențiale, care urmăresc să explice sufletul omului. Acestea sînt : **Fiu, soț și tată** și **Prietenii**, căci în viziunea istoricului literar, Caragiale a fost un cap exemplar de familie, un om înconjurat de prieteni nenumărați. Iar cine are sentimentul familiei și al prieteniei, nu poate fi cinic și crud **à outrance**. În plus, Caragiale era un mare iubitor de muzică, un meloman (ideea apăruse încă din **Corespondența dintre I.L. Caragiale și Paul Zarifopol** — 1935), o dovadă mai mult de umanitate adîncă. Nemții exprimă chiar această ultimă situație printr-un frumos citat, pe care îl aplică tuturor celor care iubesc muzica : **„Wo man singt, da lass' dich ruhig nieder ; / Böse Menschen haben keine Lieder"** (Poposește fără grijă acolo unde se cîntă ; oamenii rău nu au cîntece).

În primele rînduri ale **Prefeței** din 1940 Șerban Cioculescu scria : „Caragiale își va găsi, firește, scriitorul de mare talent care să-i învie chipul. În prealabil, a trebuit să-și afle cercetătorul documentar". Sînt și acestea propoziții menite să inducă în eroare. Șerban Cioculescu are, ca altădată Caragiale, oroare de retorică și de lirism. Întrebat de un reporter dacă a scris vreodată poezii, el a răspuns afirmativ, adăugînd însă, imediat, că a aruncat peste ele cu nisip, ca pisica. În realitate, **Viața lui I.L. Caragiale** este o carte care se citește cu plăcerea cu care se parcurg marile romane.

FLORIN MANOLESCU ■

O dedicație cît o carte

„Mergeam spre străduța plină cu iarbă și cu multe flori pe care moartea încerca și ea să pătrundă. Închipuindu-mi-o mergînd alături de noi, îi zisei printre dinți : — Are să te prindă tata !"

Iarba pierdută este o carte cu care un medic, pe nume **Dan Claudiu Tănăsescu**, dobîndește încă o diplomă : aceea de bolnav profesionist al condeiului. Cartea n-are nici o dedicație declarată, însă — difuz și lăuntric — este, de la un capăt la celălalt, cartea unui bărbat care-și îngăduie bucuria reîntoarcerii în copilărie pentru a reasculta și a copia pe hîrtie cea mai frumoasă dintre poveștile pe care le știe : aceea despre tatăl său, adică despre un om tăcut care a făcut ceea ce — ea o moștenire — avea mai apoi să facă și fiul : i-a povestit — nu cu vorbe, ci cu faptele sale, cu exemplul său de-o viață — cea mai frumoasă dintre istoriile pe care le știa : aceea despre mîzul profesiei de medic, aceea despre uitarea de sine atunci cînd un alt om este în impas, aceea despre veșnicele drumuri pe care le fac medicii, pe care aleargă medicii, ca să ajungă la timp lîngă oamenii care au ajuns la hotarul vieții lor.

Pentru că-i prima, trebuie notat și cum e scrisă cartea. **Dan Claudiu Tănăsescu**, departe de maladii literare ca prețiozitatea și sclifoseala, ca abundența de sinteze și metafore tulburi, are bunul simț să povestească simplu și firesc ; să povestească într-o bine închegată limbă și țărănească și orășenească, pentru că exact aceasta este mediul, mai precis intermediul periurban, în care se petrec faptele pe care le-a trăit; să povestească în construcții pe care are și voluptatea și decența, măsura deci, să le alcătuiască și rotund și concis ; să povestească în fraze scurte, nervoase, ca întindere, și blînde, calde ca ton ; să povestească, cu grijă și tandrețe, despre personaje cu adevărat adevărate, deci despre oameni concreți și interesanți, așa cum numai viața îi poate da scriitorilor.

În loc de orice altă încheiere, o observație care poate ajunge și un semnal roditor : cartea aceasta este deosebit de filmică. Dan Claudiu Tănăsescu a scris cu talent literar despre ce a văzut cu ochi onești de copil și despre ce a rămas imprimat de nesters, ca o sumă de obsesii, în sufletul unui copil, adică imagini, în suită, profund dramatice. Regizori de sensibilitate artistică dar și omenească, de felul lui Dan Pița, ori Cristiana Nicolae, ori Mircea Veroiu, ar putea transforma cartea aceasta într-un film al dramatismului și tragismului vieții, consemnat, paradoxal însă tocmai prin aceasta intens artistic, cu delicatețe. Ceea ce, cu împletiri de cuvinte, a făcut, a consemnat autorul cărții.

N. IONESCU ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar pe Cîmpia Libertății

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, organizează pe Cîmpia Libertății (Blaj — județul Alba) o amplă manifestare în 2 mai 1977, Ziua Tineretului din România, și în care se împlinesc 55 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist și 20 de ani de la crearea U.A.S.C.R. o amplă manifestare ce se dorește a fi o sărbătoare a spiritului tînăr și liber, un omagiu, cu mijloacele specifice artei, adus Țării, Poporului și Partidului, Muncii, Libertății, Tineretii, Demnității. Cîmpiei ului destinului național. Vor participa membri reprezentativi ai cenaclului, scriitori, interpreți de prestigiu ai muzicii noastre populare. Manifestarea va începe la orele 11 și va avea loc în orice caz. De aceea, cei care doresc să participe sînt rugați să fie pregătiți și pentru un timp mai puțin favorabil. Cu sprijinul generos al conducerii Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, precum și prin agențiile B.T.T., din județele Alba, Hunedoara, Arad, Timiș, Cluj, Sălaj, Bistrița-Năsăud, Mureș, Brașov, Covasna, Harghita și Buzău vor merge spre Blaj (și se vor întoarce în funcție de ora încheierii spectacolului) trenuri și autobuze speciale, iar cursele obișnuite vor avea capacități sporite. La cerere se pot organiza prin agențiile de turism pentru tineret, excursii spre Blaj, în 2 mai, din toate orașele țării (inclusiv București) în măsura în care numărul solicitanților va fi suficient de mare. Costul biletului de intrare, 10 lei, va fi inclus în costul călătoriei. Pentru cei care ajung la Blaj și nu au bilet de intrare, s-au pus în vînzare bilete la casa de cultură a orașului. De asemenea, cererile de bilete pot fi adresate și redacției noastre (telefon 17 60 10 interior 1786: tovarășii Alexandru Medar și Gheorghe Amuza) sau direct la sediul redacției: Piața Scînteii nr. 1. Nu uitați: toate filialele Biroului de turism pentru tineret organizează excursii, în 2 mai, la Cîmpia Libertății cu obișnuitele prețuri reduse. După acest spectacol, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va susține manifestări după cum urmează : miercuri 4 mai, Tîrnăveni (Casa de cultură) ; joi 5 mai, Reghin (Casa de cultură sau în aer liber) ; vineri 6 mai, Sighișoara (Casa de cultură sau în aer liber) ; simbătă 7 mai, Tîrgu Mureș (Teatrul de vară). În eventualitatea unui timp nefavorabil, acest din urmă spectacol va avea loc fie în aceeași zi la Cinematograful Arta, fie a doua zi, duminică 8 mai, la Teatrul de vară. Spectacolele vor începe la orele 16.30 și 20,30. Se studiază posibilitatea desfășurării unui nou spectacol la Copșa Mică. Dornic să-și respecte promisiunea făcută, acela de a se reîntîlni cu tineretul din București, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar studiază posibilitatea desfășurării unui spectacol simbătă 14 mai sau duminică 15 mai, cu începere de la orele 18, la Complexul expozițional din Piața Scînteii.

Din Războiul pentru independență (XI)

Din 7 ofițeri superiori care comandară asaltul asupra Rahovei, 4 căzură morți sau răniți în luptă, al cincilea (maiorul Burileanu) avu calul ucis sub dînsul ; colonelul Dumitrescu-Maican avu calul rănit ; colonelul Rosetti avea mantaua ciuruită de gloanțe ; căpitanul Chivu își conduse trupa pe jos, după ce i se ucisese calul ; pe publicotenentul Ghica un glonț îl lovise în obraz ; 307 soldați fuseseră uciși sau răniți ● Generalul Meyendorf : „Dacă mă mărginesc a cita nume, nu este că-mi lipsește prilejul de laudă. Pentru a fi cu desăvîrșire exact ar trebui să fac oricum apelul nominal al celor două regimente de roșiori. Artileria a fost la înălțimea reputațiunii care și-a dobîndit-o așa de legitim și se poate zice despre dorobanți că lor le revine onorul de căpetenie în cele două afaceri de la 7 și 9 noiembrie... Colonelul Crețeanu a dovedit prezență de spirit, liniște și energie vrednice de cele mai mari laude. În ziua de 7 a îndreptat foarte isusit operațiunea flancului sting ; lui i se datorește retragerea din foc în bună ordine a companiilor de dorobanți, după ce comandantul lor a fost pus afară din luptă ; și pierderile relativ puține ce au întîmpinat ele atunci, dacă se ține seamă de avîntul cu care trupa înaintase, și de marea apropiere de vrăjmaș, Colonelul Crețeanu a știut, în noaptea de 8 spre 9 să ia măsurile potrivite cu împrejurările, și a probat în toate ocaziunile un merit eminent. Maiorul Mateescu, și apoi cînd dînsul fu rănit de două gloanțe, căpitanul Merișescu, care au comandat aceste tinere trupe a căror educațiune militară părea abia la început, au știut amîndoi să dea soldaților tăria și avîntul care se întîlnesc la oștenii cei mai deprinși cu războiul și l-au împărtășit cu eroismul de care ei înșiși erau însuflețiți. Căpitanul Hepites, comandantul bateriei de artilerie românească, sub focul de obuze și șrapnele foarte bine hrănit al vrăjmașului, a condus această baterie cu un talent și sînge rece rar întîlnite. Locotenentul de stat-major Lambrino a desfășurat o activitate, o inteligență și o bravură trecute la dînsul în obiceiu". ● În susul Dunării, turcii nu mai pot conta decît pe depărtata cetate a Vidinului ● Liniile de comunicație sînt acum tăiate atît spre sud și sud-vest prin luarea Gorny-Dubnikului și Telișului, cît și spre nord și nord-vest prin luarea Rahovei ● Comandantul suprem al operațiunilor din Bulgaria, marele duce Nicolae, către domnitorul României : „Izbinda de la Rahova aparține întreagă armatelor române, și în afară de ceea ce poate atinge interesul general al operațiunilor noastre cum observați, mă asociez din toată inima la mulțumirea ce trebuie să simțiți ca Suveran și căpetenie supremă a unei armate căreia i-ați dat atîtea îngrijiri". ● Comandantul armatei de vest adresează ostașilor următoarele cuvinte : „Vitejia armatei noastre a avut o nouă izbîndă de mare însemnătate. Luarea Rahovei va fi înscrisă cu litere nestersе în analele noastre, alături de luarea redutei Grivița". ● Ziarul francez L'Estafette : „Armata română s-a acoperit de o nouă glorie : după o luptă îndîrjită ea a ocupat Rahova". ● Mihai Eminescu: „Astăzi ostașii nostri se aruncă cu bărbăție în luptă; pămîntul se cutremură sub picioarele lor; cad și iarăși cad și totuși merg înainte ; lumea întreagă este uimită". ● Se hotărăște împingerea terenului de operațiuni spre nord-vestul și sud-vestul Plevnei, spre a împiedica orice încercare de despresurare a armatelor lui Osman pașa. Generalul Gurka ordin de zi : „Despărțindu-mă de trupele care rămîn aici, și care au fost sub comandamentul meu, îmi fac multă plăcere în a le adresa în genere la toate mulțumirile mele pentru serviciul folositor ce au făcut, și le doresc din inimă să ajungă la țința ce ne-am pus : a lua prinsă armata lui Osman pașa care este în Plevna. Sunt mai mult decît sigur că vom ajunge la această țintă, pentru că turcii nu vor putea cu nici un preț să treacă prin rîndurile noastre și ale magnificei armate române, aliata noastră. Este o plăcută datorie a mulțumi din suflet armatelor române care au fost sub comandamentul meu și care s-au ținut întotdeauna și în toate împrejurările la înălțimea datoriei lor, nelăsînd nimic de obiectat asupră-le și care au meritat considerațiunea ce le-a acordat M.S. Împăratul și aliatul nostru, A.S. Domnul Carol. Doresc ca această alianță care a existat între cele două armate să fie un prilej în viitor pentru legarea frăției de arme ale acestor armate. Mulțumesc cu această ocaziune din toată inima cu deosebire generalului Racoviță, comandantul diviziei a patra, comandantului diviziei de roșiori, colonelul Crețeanu, comandantului brigăzii de călărași, colonel Formac, șefului brigăzi de infanterie, colonel Cantili și tuturor trupelor române". ● Aproape 30 lucrări de diferite forme și dimensiuni fură construite de trupele române pe zona pe care erau așezate în fața Plevnei. Printre cele mai importante erau redutele : Verbița, Alexandru, Marele duce Nicolae, Tudor, Craiova, București, Calișovăț, Riben, Todleben, Etropol ; apoi erau lunetele : Iași, Turnu ; săgețile : Susurlu 1 și Susurlu 2 ; redane, șanțuri, tranșee, adăposturi. ● Se începe construirea unui zăgaz pentru abaterea riului Vid ; zăgazul avea o întindere de 960 metri de-a lungul thalwegului riului, 5 metri înălțime, 19 metri grosime la bază și 5 metri la vîrf ; se deschide a cincea paralelă și se înaintează cu a șasea pînă la 30 metri de întăriturile inamicului, încît luptele se desfășurau cu grenade de mînă ; se încep de asemenea două galerii de mină care ajung amîndouă sub șanțul redutei ; minele pregătite aici aveau ca scop a răsturna parapetul redutei inamice în timpul asaltului ● Lemnăria pentru aceste lucrări este adusă de peste Dunăre ● Se estimează că proviziile Plevnei ajung pentru cel mult o lună ● Crește numărul fugarilor din rîndul populației care cer adăpost trupelor aliate ● Toate declarațiile acestora concordau întru a spune că : vitele de consum încep a pieri din pricina bolilor și a lipsurilor de tot felul ; trupele sînt descurajate ; atît de mult resimt lipsa hranei, intemperiile vremii, lipsa echipamentului corespunzător odată cu venirea iernii ; numărul bolnavilor și al răniților crește ; simptome epidemice de tifos încep a se înmulți în tot orașul ● Comandamentele trupelor aliate hotărăsc a îndrepta lui Osman pașa o somație de predare, spre a pune capăt acestei situații care din zi în zi devenea mai critică ● Osman pașa răspunde că nu se va abate „de la ceea ce îi poruncește datoria". ● Iată răspunsul : „Am primit scrisoarea ce mi-ați făcut onoarea a-mi adresa cu data 31 octombrie, prin care mă încunoștințați că „în urma împotrivirei energice ce ați întîmpinat din partea armatei pusă sub comandamentul meu, a trebuit să luați dispozițiunile trebuincioase spre a înconjura Plevna și a pune acest oraș în neputință de a se ajuta". Cu toate că împărtășesc simțirea de umanitate ce I.V. a binevoit a arăta, și că-i mulțumesc pentru demersul ce a avut bunătate să facă în scop de a înlătura vărsare de sînge, oricare ar fi însă dispozițiunile ce 6-au putut lua pentru a încontura Plevna, nu mă pot opri un singur minut de la ideea de a îndemna pe viteji mei soldați să depună armele. Dacă garda imperială sub ordinele generalului Gurco a luat Gorny-Dubnik și Telis, și dacă generalul însărcinat cu apărarea acestei din urmă piețe s-a predat, nu urmează de aici să judec ca I.V. că situațiunea Plevnei este critică". ● Linia de împresurare a armatelor aliate are un perimetru de 15 kilometri ● Românii au în pază a treia parte din întreg perimetrul de împresurare în jurul Plevnei ● Din Luptele românilor în resbelul 1877—1878 : „Comandanții fiecărui sector primiseră instrucțiuni de la comandantul armatei de vest asupra mișcărilor ce aveau să îndeplinească în caz de atac în contra sectorului lor, sau a celui vecin ; se determinase precis ce trupe aveau să meargă în ajutor și, spre a le aduce pe punctul amenințat, se măsurase distanțele și se calculase timpul trebuincios. Drumurile de comunicațiune erau puse și ținute în stare bună, spre a înlesni oricînd înaintarea și mișcările repezi pe dînsele ; poduri și podișci se aruncaseră peste gîrle și vîlcelele ce erau de trecut, stîlpi indicatori erau așezați de-a lungul acestor drumuri, spre a scuti orice rătăcire și pierdere de timp. Semnale optice, de zi și de noapte, pornind din fiecare sector, aveau să anunțe restului trupelor punctul pe care ar începe lupta, sectoarele erau legate între ele prin telegrafie electrică. În fiecare dimineață, spre ziuă, cînd trebuie mai ales a se păzi de întreprinderile războinice, se făceau apeluri, trupele erau puse sub arme și ele nu reintrau în bivuacuri decît după ce recunoașterile trimise înainte aduceau știre că nu se simte nici o cercare ofensivă din partea vrăjmașului. Trupele trebuiau să aibă mereu hrană pregătită pentru trei zile, spre a o lua cu dînsele în caz de pornire. Într-un cuvînt toate măsurile pe care le pot lua prevederea și îngrijirea povățuitorului de oști erau îndeplinite, și căpetenia armatei de vest nu se mulțumea numai cu darea ordinelor ci se încredința ea însăși... ● Se presupune că sectorul pe unde Osman pașa va încerca să străpungă rezistența armatelor aliate va fi sectorul dinspre șoseaua Sofia—Plevna; acest sector va fi întărit cu trei divizii și jumătate și șase regimente de cavalerie ● Pe 20 noiembrie ratia de pîine în Plevna era de 50 grame, la care se adăugau cîțiva știuleți de porumb și puțin orez ● Soldații cer ieșirea ● La 26 noiembrie turnurile turcești slăbesc focul ● Pe 27 noiembrie îl încetează cu totul ● Osman pașa face inspecția trupelor și a armelor și împarte soldaților cîte 150 cartușe fiecare ● 10 tunuri și 5 000 oameni coboară pe Șoseaua Sofiei unde se află circa 500 de care încărcate cu muniții și bagaje ● Parte din proviziile se distribuie trupelor, parte se încarcă ● Patrulele românești raportează despre zgomotul unei mari adunări de oameni peste Vid, pe Șoseaua Sofiei, și despre încercarea turcilor de a ridica peste Vid un nou pod, în apropierea celui de piatră ● Generalul Ganețki, comandantul trupelor din acest sector, primește ordin ca trupele sale să ia formațiile de luptă ● Martor ocular: „Zorile unei zile de iarnă învăluită de negură și de ceață începură încet a se lumina la 28 noiembrie ; pămîntul era înghețat de frigul de peste noapte. La 7 ore turcii deschid focul din bateriile stabilite din nou pe malul drept al Vidului, și încep atacul împotriva pozițiilor rusești dincolo de Vid, la vest de Dolny—Etropol. Dispozițiunile comandantului turcesc erau simple : ei împărțise întreaga lui armată în două părți aproape deopotrivă. O parte, aproape 20 000 de luptători aveau să se năvîrle, cu Osman pașa în frunte, asupra liniilor de peste Vid și să le spargă ; a doua parte a ostirii turcești compusă tot din vreo 20 000 de luptători nu trebuia să înainteze decît după 2 ore de la începerea atacului peste Vid ; iar pînă atunci avea să apere flancurile și spatele coloanelor ce operau ieșirea. Spre acest sfîrșit se oprise de către această a doua fracțiune circa 6 000 de oameni care aveau misiunea de a opune rezistență la Opanez și Krișin trupelor române și rusești care ar fi încercat să pătrundă prin această parte... La șapte și jumătate, turcii trecură peste pod și se desfășurară pe șesul din stînga Vidului. Animați de vitejia și încrederea lui Osman pașa, prezent pe falnicul său armăsar mișcîndu-se în mijlocul grindinei de gloanțe și obuze, soldații otomani străbătură cei trei kilometri ce-i despărțeau de întăririle grenadierilor fără ca nimic să-i poată ține în cale. Ca vîrtejul și furtuna ei se azvîrliră asupra șanțurilor și tăriilor protivnice. Deznădăjduirea turcilor era atît de mare încît în mai puțin de jumătate de oră transeele înaintate și trei baterii căzură în mîna lor. Turcii cuceriră șase tunuri după ce ucise-ră pe tunarii siberieni. La ora opt și jumătate Osman pașa comanda atacul asupra liniei a doua. Oamenii se aruncară cu același avînt înainte pe redutele 4 și 5 și pe întăririle de lîngă dînsele, cuceresc cu baioneta reduta 4 și toate lucrările din jurul ei și alte patru tunuri ; singură reduta 5 mai rezistă, dar aripa stîngă a turcilor înaintează spre Gorny—Etropol. Totul depinde acum de rezervele luptătorilor. Sosi-vor mai întîi cele rusești, înaintarea vrăjmașului se va putea opri ; sosi-vor mai degrabă ale turcilor, ieșirea a izbutit. Atunci se uită Osman pașa peste zid așteptînd și așteaptă, fierbînd de nerăbdare. Înaintarea celor 20 000 de oameni lăsați înapoi, care trebuiau să-l urmeze două ore după începerea atacului. Este ceasul zece și jumătate, sînt trei ceasuri de la începerea luptei, și ei încă nu se văd. Comandantul turcesc poruncește ordonanță după ordonanță ca să aducă mai repede restul oștirilor sale, căci de acestea depinde acum succesul". ● Se va vedea motivul pentru care cei 20 000 oameni întîrziau acțiunea lor ● A doua brigadă din divizia a treia de grenadieri aleargă în sprijinul brigăzii rusești ce fusese respinsă, la Gorny-Etropol ● A doua divizie de grenadieri aflată la Dolny-Dubnik atacă flancul sting al turcilor. Divizia 4 română aflată între Dolny-Etropol și Demirkioi se apropie de flancul drept rusesc și toate aceste trupe susțin întoarcerea ofensivei a grenadierilor pe întreaga linie. Șanțurile și redutele sînt luate înapoi împreună cu cele 10 tunuri ce pierduseră; ei cuceriră acum, la rîndul lor, 7 tunuri și un steag de la turci. Un moment de pauză se produse atunci: era unsprezece și jumătate și patru ore de la începerea bătăliei. Ruși se opriseră și-și alcătuiau batalioanele. Osman pașa aștepta mult dorita sosire a celor 20 000 de oameni. Iată ce se petrecea cu cei 20 000 de oameni pe care-i aștepta Osman pașa ● Martor ocular : „La șase și jumătate dimineața generalul Cernat primise depeșa comandantului armatei care îi prescria a porni 4 batalioane (brigada Sachelarie) și 3 baterii spre Demirkioi, pentru a întări sectorul atacat. La aceeași oră comandantul român avusese înștiințare din partea colonelului Cerchez că, în faptul zilei, lt.-col. Cotruț, comandantul trupelor noastre din tranșee, observînd o mișcare de retragere a inamicului din reduta Grivița 2, trimisese un mic detașament spre a se încredința despre aceasta și a examina dacă reduta nu este minată. În acest caz a stinge orice fitil ori conductă ar afla. Iar după aceasta trupele noastre ocupaseră reduta vrăjmașă. Colonelul Cerchez mai raporta că acum înaintează cu a 2-a și a 3-a brigadă ale diviziei sale asupra taberei întărite de la Bucova. Generalul Cernat porni numaidecît pe malul de stat major Lahovari spre a recunoaște starea lucrurilor între Demirkioi și Opanez ; lt.-col. Berindei, șeful genitului, plecă de asemenea spre Bucova pentru a îndrepta acțiunea coloanelor ce înaintau la atacul acestei poziții și comandantul corpului, cu statul major, se transportă la reduta Alexandru pentru a dirija mișcarea trupelor române. Era șapte și jumătate, exact momentul cînd Osman pașa pornise ofensiva sa. Colonelul Cerchez înaintase cu cele două brigăzi ale diviziei sale de la reduta Grivița 2 asupra stîngii înălțimilor de la Bucova, așa că la orele nouă de dimineață această linie de întăriri la nordul Plevnei era în stăpînirea trupelor române. Inamicul se retrăsese pe a doua linie a sa dinspre Opanez, unde-și concentrase apărarea. La nouă și jumătate o deputațiune de orășeni din Plevna se prezentă pe munchia Bucovei înaintea colonelului Cerchez, și arătîndu-i că orașul este evacuat de oștirile turcești, îi ceru ajutorul trupelor noastre spre a-l ocroti de bîntuirea făcătorilor de rele. Comandantul diviziei a doua trimise un batalion din regimentul al 6-lea de linie cu lt.-col. Algiu pe care-l numi comandant al pieței pînă la noi dispoziții. Lt.-col. Algiu porni cu acel batalion care intră pe la ora 10 dimineața în oraș, în urale și strigăte de bucurie ale populației. Aceste trupe române fură cele dintîi trupe ce intrară în Plevna. Căpetenia armatei de vest îndată ce primi vestea că turcii încep mișcarea de atac pe țărmul sting al Vidului, porni din cartierul său, de la Poradim, și trecînd prin Grivița, întîmpină aici raportul că trupele române au înaintat pe înălțimile de la Bucova. Și că un detașament dintr-însele pornise spre a ocupa Plevna".

■ Marele duce Nicolae : Izbinda de la Rahova aparține întreagă armatelor române ■ Mihai Eminescu : ...lumea întreagă este uimită ■ 28 noiembrie : ultimul asalt asupra Plevnei ■ Descrierea luptei de către un martor ocular ■ O deputațiune din Plevna înaintea colonelului Cerchez ■ Primele trupe române intră în Plevna

Pagină realizată de
NICOLAE CRISTACHE ■

Invenție de viață lungă

Ion Moșneag, Dorin Stanciu, Teodora Sechel, Ion Lazăr, Ion Morariu, Nicolae Șovăială și alți cîțiva colaboratori ai lor cînd s-au angajat la „Tractorul", acum 25 de ani sau acum 10 ani, nu s-au gîndit că vor ajunge inventatori. Poate că nici nu știau la vremea aceea că posedă virtuale calități pentru așa ceva. Aveau numai încredere în pregătirea lor inginerească, se respectau pe sine și profesia pe care și-o aleseseră și s-au înrolat alături de ceilalți muncitori, tehniciemi, ingineri ca să fabrice tractorul românesc. Molipsindu-se de aceeași ambiție generală de a impune tractorul „made in Romania" pe piețele lumii, de a-i asigura performanțe egale cu produsele de vîrf din țările dezvoltate industrial. În decembrie anul trecut cînd se împlineau 30 de ani de la nașterea primului tractor românesc, bilanțul arăta că în anul jubiliar s-au produs 55 000 bucăți într-o gamă foarte diversă, că a cucerit două medalii de aur și una de argint ca și Trofeul internațional al calității la tîrguri și saloane de prestigiu și că este exportat în peste 70 de țări ale lumii. Și ceea ce era poate la fel de important sau și mai important de reținut era faptul că tractorul românesc s-a fabricat și se fabrică pe multe utilaje de concepție și fabricație românească. Unele avînd valoare de invenții, iar autorii lor fiind în mare parte inginerii pomeniți mai sus, coautori ai peste 15 brevete înregistrate de către Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci.

— Practic, noi n-am început să gîndim invenții ca atare, acesta este poate teritoriul cercetării, începe istoria și viața mașinilor create de ei inginerul tehnolog Teodora Sechel. Noi, adică uzina, aveam niște necazuri, aveam nevoie de niște mașini și tehnologii care să rezolve fabricația unui nou tip de tractor. Așa s-a întîmplat și în 1965 cînd colegii noștri de la proiectare îl concepuseră pe U 650 de 65 cai-putere, net superior față de ceea ce produsesem pînă atunci, nu numai ca putere a motorului, dar sub toate aspectele performanțelor lui. Ne trebuia o mașină, un utilaj special de călit, pentru prelucrarea coroanei mari din șasiul tractorului. De calitatea acestei piese depindeau foarte mult performanțele noului tip — rezistența la uzură, la șoc, la oboseală. Aducerea ei din import ar fi costat multă valută și pe deasupra foarte mult timp. Ar fi durat destul tratativele pentru executarea comenzii, aducerea mașinii, montarea ei, probele tehnologice, pregătirea muncitorilor noștri să lucreze cu ea etc., etc. „Se poate face la noi ?" am fost întrebați de directorul general.

„Se poate !", au răspuns inginerii de la „Tractorul"-Brașov, deși știau că nu le va fi ușor. După procedeele clasice numai pentru călirea acestei piese ar fi trebuit o hală uriașă de cuptoare, cuptoare care de asemenea ar fi trebuit aduse din import, iar pe deasupra călirea roților dințate e și azi o problemă pe plan mondial pentru constructorii de tractoare. Literatura de specialitate este săracă, zgîrcită la acest capitol. „Și chiar dacă există procedee mai moderne în unele țări, cine își vinde pe gratis secretele tehnice ? !", cum spune inginera Teodora Sechel. Noul tractor românesc era lansat în producție, așa că trebuia gîndit repede și desigur bine, aici erorile nu sînt admise, ceea ce înseamnă marele dezavantaj sau poate avantaj al inginerului din producție față de cel din cercetare. Păstrînd proporțiile, era ceva ca la N.A.S.A. în noaptea aceea unică rămasă în istoria științei și în analele eticii umane, cînd trebuia găsită cu maximum de viteză o idee de geniu care să salveze oamenii spînzurați în infinitul cosmic. Travaliul ingineresc a fost intens, a fost de zile și nopți în tensiune cu creionul în mînă, cu mîinile pe scule în halele de prototipuri, cu ochii ațintiți ore în șir pe aparatele de probe și măsurători din laboratoare. Ca tehnolog, inginera Teodora Sechel avea datoria să găsească procedeul tehnologic cel mai potrivit pentru călirea piesei respective, asigurîndu-i o călire uniformă și o cît mai mare rezistență la uzură, o durabilitate cît mai mare. Totul era însă ca acest procedeu, oricît de ingenios ar fi fost, să fie realizat cu o singură mașina, un singur utilaj automat care să asigure producția de serie a piesei, și nu o hală întreagă de cuptoare care ar fi consumat spații imense de producție, multă forță de muncă și multe cheltuieli. Inginerul Ion Moșneag, ca șef al serviciului de mecanizare-automatizare, s-a simțit răspunzător față de acest agregat. El trebuia creat cu orice preț. Și a fost creat, fără ca în acest interval de timp să fi fost neglijată vreo sarcină curentă a producției ce revenea serviciului pe care îl coordona. El se cheamă simplu *„mașina de călire cu înaltă frecvență"*, fiind de fapt un agregat format din trei mașini înseriate într-o linie automată. Ocupă un loc modest din hala unde ar fi putut exista acele cuptoare numeroase. Lucrează la el un singur muncitor de înaltă calificare, un muncitor care a trebuit să învețe ceva fizică, electronică, matematică, pentru a-l putea supraveghea de fapt, pentru că, în fond, agregatul funcționează singur, complet automat, după o programare dinainte stabilită. Are o productivitate fantastică și călește 60 de roți dințate pe oră, adică una pe minut, realizînd acel travaliu migălos de a căli uniform și în același timp dinte cu dinte al piesei.

Cînd totul a fost gata, gata odată cu prototipul lui U. 650, cei șase ingineri au avut, în sfîrșit, răgazul să mai cerceteze o dată literatura de specialitate, să compare rezultatul lor cu mașini similare existente în lume și atunci constată că agregatul lor își are avantajele lui și un serios aport de originalitate. Depun dosarul la O.S.I.M. care îi brevetează ca atare. Dar cum producția de tractoare românești se diversifică mereu, anual, economia națională ca și partenerii străini solicitînd noi tipuri tot mai complexe și de puteri tot mai mari, colectivul celor șase ingineri n-are vreme să-și contemple prea mult opera, ar fi fost chiar copilăresc, noi probleme legate de noile tipuri le solicită gîndirea. Curînd se abordează fabricarea în țara noastră a tractoarelor de mare putere, de 180 cai-putere.

Din cele 15 invenții ale lor, cei șase ingineri colaboratori mă roagă să nu notez decît pe aceasta fiindcă ea are în plus — ceea ce în epoca de azi cînd ideile în tehnică au o perisabilitate fantastică, înseamnă ceva — are o bătaie lungă în timp. Poate fi încă multă vreme folosită în producție fără ca să îmbătrînească moral. Și, desigur, că dintotdeauna aceste invenții de viață lungă au asigurat, fără nici un paradox, progresul tehnicii, stabilitatea necesară a lucrurilor și creației.

CICI IORDACHE

Prioritate românească în tratamentul ulcerului

Una din cele mai cunoscute reviste medicale, „Archives françaises des maladies de l'appareil digestif", a publicat recent un amplu articol privind o nouă metodă românească în tratamentul ulcerului. Articolul, scris de doctorii I. Pușcaș, R. Păun, N. Ursea, N. Dragomir și M. Roșcu, face cunoscute spectaculoasele rezultate obținute de acești specialiști pe 3.278 bolnavi de ulcer gastric și duodenal. Metoda originală constă în folosirea de inhibitori enzimatici. În paralel, pentru a servi drept termen de comparație, alți pacienți au fost tratați prin metodele obișnuite, iar alții nu au primit o medicație specifică, administrîndu-li-se așa-numitul **placebo**, cu efect pur psihologic.

Rezultatele au fost extrem de încurajatoare : la bolnavii tratați după noua metodă durerea a dispărut după 3—5 zile în 98,4 la sută din cazuri, în timp ce la cei îngrijiți în mod „tradițional", cu anticholinergice și pansament gastric, ea a cedat, după trei zile, doar în 30 la sută din cazuri. În fine, nu s-a obținut nici o ameliorare după cinci zile, prin administrarea de **placebo**.

„În ceea ce privește perspectivele acestui tratament — scriu autorii, în încheierea articolului — este dificil să apreciem rezultatele pe termen lung. Pentru moment, putem afirma că noua terapeutică duce la dispariția clinică a durerii ulceroase într-o perioadă de timp foarte scurtă și oprește criza, fără a pretinde însă că ar putea influența ulcerele cronice, lipsite de posibilitatea de reepitelializare. Aceste rezultate ar putea deschide o nouă cale în terapeutica maladiei ulceroase : calea inhibitorilor enzimatici".

Se întrevăd, așadar, datorită medicilor români mai sus-citați noi și încurajatoare perspective — ca să nu spunem mai mult — în lupta împotriva acestei boli atît de răspîndite — nedorit tribut pe care mulți îl plătesc ritmului trepidant al vieții moderne.

LIONEL NIȚESCU

Cel mai priceput „om" al întreprinderii: calculatorul electronic!

Aparent, Centrul de calcul al Centralei industriale de mașini-unelte, mecanică fină și scule, care funcționează în chiar curtea Întreprinderii de mașini-unelte și agregate București, principalul beneficiar al centrului — deci, aparent doar, unitatea amintită este mică. E adevărat, ea nu posedă un număr impresionant de lucrători, precum alte unități economice, unele chiar de același profil. Și totuși, aveam să constatăm că numitul centru de calcul se poate așeza cu suficientă îndreptățire în rîndul unităților deosebit de active, cu pondere însemnată în producția industrială propriu-zisă, ba chiar, vom vedea, aproape în fruntea celorlalte unități de același specific, luînd în considerație eficiența muncii cu calculatorul. Dar s-o luăm metodic.

Apărută ca o noutate a secolului, activitatea de informatică a început să prindă rădăcini pe pămîntul românesc abia prin anii 1966—1967, cînd Paul Constantinescu și Grigore Moisil, alături de cîțiva experți ai Comisiei O.N.U. pentru dezvoltare, au înfățișat tinerilor specialiști români în cibernetică primele noțiuni de informatică aplicată. În 1970 a luat ființă Institutul central de informatică, care avea să devină sediul principal al cercetării științifice pe profil în țară. Multă vreme însă la noi s-a practicat mai ales așa-zisa „informare științifică", mai mult un fel de **jocuri pe calculator**, pentru demonstrarea folosinței mașinii electronice în facultăți și institute de cercetare. Chiar în momentul de față există din păcate destul de multe centre de calcul care nu practică decît operațiuni de aplicație financiară, avînd un volum de prelucrare manuală destul de mic : calcularea retribuțiilor, bilanțuri contabile, situații statistice, dări de seamă statistice, evidențe de cadre și de structură a personalului etc. Sigur, și aceste operațiuni sînt necesare, ba chiar este recomandabil de a fi efectuate electronic, numai că mai trebuie să ținem seamă și de faptul că un calculator Felix C 256 (de construcție românească, cu care sînt dotate majoritatea centrelor de calcul de la noi) costă numai el milioane bune. În acest sens, exploatarea eficientă a mașinii electronice înseamnă desigur prelucrarea pe calculator a activităților care necesită un cît mai mare volum de muncă, depus de un număr impresionant de oameni. Astfel, și aici începem să ne apropiem de activitatea centrului de calcul alăturat I.M.U.A.B.-ului, în mod obișnuit lansarea în fabricație a unui nou produs dura între două și șase săptămîni, în funcție de complexitatea lucrării, lucru pentru care o mulțime de oameni, grupați în echipe, culegeau „manual" tot felul de date din arhivă, alcătuind în cele din urmă documentația tehnică necesară operației. Astăzi, cînd există o **bază de date** foarte bine pusă la punct („de cărți și sfaturi nu ducem niciodată lipsă", am fost asigurați), care este inclusă în memoria calculatorului, aceeași operație se face în mod automat, la numai două ore cel mult de la primirea comenzii, fie ea și de complexitate maximă, adică avînd peste șapte mii de repere. Bineînțeles că, spre deosebire de cazul precedent, nu sînt posibile nici un fel de erori. În acest fel, „jocul de-a calculatorul" se transformă în știință aplicată, practică — iar investiția amintită cu adevărat rentabilă. „În condițiile creșterii complexității economiei naționale — ne spunea inginerul Constantin Dinică, directorul centrului — este cît se poate de normal să se acorde o atenție din ce în ce mai mare activității de informatică. Un mare pas în această direcție a fost făcut după Plenara C.C. al P.C.R. din aprilie 1972, în cadrul căreia s-a luat o Hotărîre deosebit de importantă cu privire la perfecționarea sistemului informațional economico-social, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și dotarea corespunzătoare a economiei naționale cu tehnică de calcul. Astfel, s-a precizat că o coordonată esențială a perfecționării activității în toate domeniile și ramurile economiei naționale o constituie crearea unui sistem informațional cuprinzător și operativ."

Este, dealtfel, ceea ce s-a realizat la centrul de lîngă I.M.U.A.B. Cum spuneam, Întreprinderea de mașini-unelte și agregate este principalul beneficiar al centrului de calcul. Practic, aproximativ 70 la sută din activitatea întreprinderii este preluată pe calculator. În fiecare zi, specialiștii centrului predau I.M.U.A.B.-ului o serie de lucrări care nu pot suferi nici o aminare, tocmai pentru bunul mers al producției : lansarea documentației tehnice, gestiunea „la zi" a magaziilor, necesarul de aprovizionare, fișele de urmărire a manoperei de lucru și așa mai departe. În producție, fiecare piesă, fiecare operație necesară elaborării acestei piese chiar, se însoțește cu o cartelă perforată, numită **cartelă de urmărire**, cuprinzînd toate datele necesare cunoașterii în orice moment a „soldului de manoperă" pentru fiecare comandă de executat, adică a ceea ce a mai rămas de făcut pînă la onorarea contractului. Astăzi, dacă activitatea centrului de calcul ar fi, dintr-o oarecare cauză, oprită pentru numai două, trei zile — însăși producția gigantice întreprinderi de mașini-unelte ar trebui să stea, lucru care desigur nu se întîmplă niciodată. Iată de ce, lucru pe care ni l-a confirmat și inginerul Virgiliu Stere, directorul Întreprinderii de mașini-unelte și agregate, succesele întreprinderii trebuie neapărat legate și de activitatea centrului de calcul, ai cărui specialiști lucrează adesea cu un entuziasm de-a dreptul contagios, sau, altfel zis, tineresc.

Ar mai trebui desigur spus că apreciatul colectiv al centrului lucrează din anul 1969 în domeniul prelucrării automate a datelor. Dar, de cităva vreme nu se folosesc aici decît tehnici de informatică dintre cele mai moderne. Despre **baza de date**, completă, foarte bine întreținută, am mai vorbit. Despre aplicarea sistemului francez de programare numit SCF, ne va vorbi inginerul Ion Iordan, șeful atelierului de proiectare al centrului de calcul. „Trebuie mai intîi să știți, ne spunea dînsul, că există chiar o Bibliotecă națională de programe — avînd peste o sută de pachete de programe, care pot fi aplicate de oricine dorește. Din păcate, la noi rămîn adeseori prin sertare zeci de programe și proiecte detaliate, care de cele mai multe ori nu se aplică din cauza beneficiarilor, adică mai exact a celor care ar trebui să beneficieze de serviciile oamenilor de la calculator. Acestora nu li se asigură uneori condiții elementare pentru munca lor, dintre care lipsesc, cel mai grav, asigurarea cu date tehnologice, respectarea metodologiei de fabricare și așa mai departe. Ceea ce vreau să vă spun de fapt este că la noi în general informatica nu mai este o problemă necunoscută, ba poate e chiar bine cunoscută, dar **informatica de întreprindere** pătrunde mai greu, este acceptată mai greoi. Noi aplicăm de cităva vreme SCF-ul, lucru care cere desigur un anume grad de calificare și de experiență profesională. Dar, trebuie să subliniem aici, fără îndoială, și foarte buna înțelegere care a existat întotdeauna între centrul nostru și conducerea I.M.U.A.B.-ului. În aceeași ordine de idei, ne putem mîndri și cu faptul că încă din acest an, prin introducerea unui calculator procesual (Felix 32 DNC), vom realiza conducerea centralizată a tuturor mașinilor-unelte cu comandă numerică aflate în întreprindere. Astfel, aceste mașini vor fi legate la calculator, care va avea deci sarcina de a conduce efectiv procesul tehnologic. Muncitorilor nu le va mai rămîne de făcut decît să asigure aprovizionarea mașinilor cu sculele necesare și cu piesele care urmează să fie prelucrate."

Dincolo de aceste amănunte, reținem și frumoasa credință a specialiștilor centrului în puterile și capacitatea de decizie a mașinii electronice, pe care o servesc și o îngrijesc ca pe o iubită. „Calculatorul", ni s-a precizat, este de fapt „omul" cu cea mai mare experiență și competență din întreprindere. El le știe pe toate, este deci priceput, obiectiv, foarte bine documentat, rapid în intervenții, ajută considerabil în luarea a tot felul de decizii mai mari sau mai mici !" Un asemenea punct de vedere lămurește, credem, definitiv orice fel de dubiu asupra folosinței calculatorului electronic, a eficienței cu care poate fi întrebuințat, a rentabilității exploatării sale în economie. Este dealtfel ceea ce s-a întîmplat și se întîmplă în continuare la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate din București, principalul beneficiar al unui centru de calcul despre care, cum spuneam, numai aparențele îi pot da o dimensiune mică. Adevărata sa dimensiune o acordă însă munca, pe care am califica-o drept cît se poate de bună. Lucru care rămîne la urma urmei esențial.

DUMITRU GRAUR

MĂCIUCA, un loc din ţara fîntînilor

Fotografii de ION PREDOŞANU ■

E primăvară frumoasă, puţin întîrziată, răbufnită ca o explozie, într-o singură noapte, umplînd dealurile Măciucăi cu praf de stele şi sfărîmături candide de smaralde, cu toare mult, cu hîrjoană de miei, cu mireasme sălbatice ca de fructe crude, despicate de un cuţit nevăzut, scormonind sub zăpada oeriană a florilor. Cerul e radios, luminos şi cald, deşi aerul de sub el e rece. La Măciuca, aerul, în aprilie, are efervescenţa izvoarelor spumoase de sub dealurile virstate cu stînci, care turnate în pahare fac sticla să pocnească de răcoare. Înghiţindu-ţi palma în care le ţii. De cîteva nopţi, adică din noaptea exploziei florilor şi a ierbii, piuitul morii din Guşoeni, satul aflat la cîţiva kilometri mai la vale, pe şoseaua ce duce la Drăgăşani, a încetat. Cînd „piuie moara" din Guşoeni, cînd parcul îşi „stringe strat" sau cîrdurile negre de ciori se învîrtesc croncănînd deasupra satului, e semn că vremea va fi urită. Acum moara cea mare a Guşoenilor nu se aude, deşi aerul rece, pur, de cleştar, reverberează amplu, miraculos, orice sunet, făcînd din chiar şoapta unei izvor e asurzitoare petrecere muzicală. Este timpul feluritelor muzici, ai feluritelor glasuri, este timpul aratului, al semănatului, al sutelor de cooperatori răspîndiţi pe tarlale, al tractoarelor care se caţără pe cumpenele dealurilor ca oile, este timpul cînd pe aici, prin nordul vîlcean, încă nu s-au ofilit pe de-a-ntregul zăpezile iernii, ele au încă glas, ele au încă bob, boabe amare şi dure, ce se smulse de pe crengile anotimpului, dintre flori dulci de pruni şi de meri, îţi lasă pe degete un must parfumat şi volatil. Este timpul cînd orice clipă cu soare, oprind în sîdul de sunete al lui aprilie pîuitul croncănitor al morii, se cuvine intens folosită, spre bucuria pămîntului, spre rodul plin şi curat al faptei omului.

La Măciuca, pe malul Cemei, între dealuri împovărate de ierbi şi soare, ziua începe, ca-n orice sat românesc, cu scîrţîitul fîntînilor, al roţilor şi al cumpenelor, ridicînd din pămînt, o stare lumină de-afară, ochiul clar al luminilor dedesubturilor, atît de proaspăt, de viu, încît pare că nu s-a-nchis, că n-a dormit nici o clipă.

Sînt aici, în Măciuca, foarte multe fîntîni. Sînt peste două sute cincizeci, ne spune Vintilă Floarea, primarul comunei. Citeva, foarte vechi, nu mai au apă, sînt simple documente etnografice. Oamenii le-au păstrat fiindcă „sînt frumoase", fiindcă prin cioplitura sau împletirea lemnului ori a pietrei, prin arhitectură sau broderie, dau seama despre ştiinţa sau harul omului de demult de a privi spre adîncul pămîntului său, spre apele vii ale dedesubturilor, prin fereastra ortei. Unele însă, deşi foarte vechi, cum este fîntîna cu cumpănă de stejar din faţa „culei-muzeu" (una din cele şase cule ale Măciucăi, destinată a deveni, în curînd, muzeu al satului), dau încă apă, apă bună şi proaspătă, extrasă din milurile primare, încă fertile, ale unei istorii ce nu şi-a secat izvoarele, însoţindu-i pe oameni de la primele lor întemeieri în aceste locuri şi pînă azi. Uneori, despre istoria unei case, a unui neam sau a unei vetre, n-a mai rămas să dea seamă decît fîntîna. Casele satului s-au înnoit (peste trei sute de case, dintr-un total de o mie şi două sute, sînt noi, ridicate doar în ultimul deceniu !), s-au înnoit şi multe fîntîni, ele se fac acum cu ghizduri de ciment, dar mai sînt, lîngă ele, cele bătrîne, cele cu ghizduri de lemn sau din piatră de munte, puţuri cu cumpănă, vestigii ale unei mecanici proprie omului preistoric, puţuri cu roată, înconjurate de colonade uşoare, suple, asemeni unor stîlpi de lumină, destăinuind o gospodărie mai aşezată şi o viziune edilă în care se descifrează preocuparea de armonie, puţuri zidite cu roţi de mori, puţuri-monumente arhitectonice, masive dar pline de graţie, edificii de plan circular ori octogonal care, pe la răscruci, veghează ca nişte temple ale unor divinităţi campestre. Ele se cheamă Fîntîna lui Tudor Haiducul, Fîntîna Mare, Fîntîna lui Din, Fîntîna lui Milcu, Fîntîna lui Coman sau Fîntîna Piciorii, ele eu, deşi vechi, atîta apă încît un jgheab nu le e destul, apa curge adesea prin două-trei, dintr-unul într-altul, puţînd adăpa deodată o turmă întreagă. Mai sînt, pe lîngă fîntînile satului, cele din cîmp, puţuri stinghere, înconjurate de hore de arbori, oaze pentru odihna plugarului, a trecătorului sau a rătăcitului prin aceste locuri. Ele sînt, noi sau vechi, un simbol social. În juru-le s-au întîlnit, din veac, nu numai cîţiva oameni, dar şi comunităţi umane. Se salutau, se respectau, veneau, plecau. Fîntîna, apoi, rămînea singură, tristă şi rece, cu ochiul clar sau aburit al nostalgiei ascuns în pămînt, ştiind însă că cei care pleacă se vor întoarce, iar dacă nu, oricum vor ţine minte apa, răcoarea, generozitatea şi ospeţia. Fîntînile sînt simbolul mut al ospeţiei, al sufletului deschis al oamenilor, al sufletului deschis, primitor, al locului, după care, în replică, au urmat, în curgerea vremii, culele. După ospeţie, sau simultan cu ea, nevoia de apărare, de claustrare, de acoperire a neamului şi a fiinţei locului între ziduri groase, sub metereze vegheate de puşti sau sineţe. Cele şase cule ale Măciucăi, una din ele viitor muzeu, celelalte locuite încă de urmaşii celor ce le-au zidit (cei mai mulţi din familia Măciuceanu, spită cu genealogie de cronică, descinzînd din „Enache cel Mare", unul dintre strămoşii satului, stabilit oici sub domnia lui Matei Basarab), sînt, ca şi puţurile, un simbol al locului, al istoriei lui. Neamul acesta deschis, primitor, senin la cuget, iubind ospeţia, a trebuit, mereu şi mereu, să se şi apere, să şi lupte, să se opună năvălitorilor de tot felul, încălcătorilor de moşie din afară sau dinăuntru, ridicînd prispa casei, de la pămînt, mai sus, unde piciorul vrăjmaşului să n-o atingă, făcîndu-şi din casă culă, făcîndu-şi din prispă balcon de piatră, lucrînd şi pămîntul ca să scoată din el bucate, lucrînd şi bolovanul din munte, ca să-l facă temelie şi come de zid. Neam străvechi de moşneni, cu orgoliul neatîrnării păstrat teafăr şi viu prin veacuri, măciucenii, vestiţi plugari, dar şi vestiţi purtători de măciuci, sînt pomeniţi în hrisoave, în 1599, printre vitejii Viteazului, sînt pomeniţi, în anii răscoalei lui Tudor, printre vitejii Pandurului, deşi satul, în epocă, era doar un cuib de oameni, un pumn de vieţi, Catagrafia Ţării Româneşti, întocmită la un deceniu după răscoală, arătîndu-l doar cu 203 familii. În Măciuca, în anii luptei ilegale a P.C.R., activează o puternică celulă de partid, rapoartele siguranţei semnalează „agitaţii periculoase", iar în februarie 1945, cînd mii de muncitori şi ţărani olteni apucă drumul Craiovei, ca să ia cu asalt prefectura burghezo-moşierească, înscăunîndu-l pe aleşii poporului, în coloanele luptătorilor se află şi măciucenii, veniţi, cu carele şi căruţele, în frunte cu comuniştii satului, de la opteci şi ceva de kilometri, la un „judeţ ol sărmanilor" pe care îl aşteptau de mult.

Apoi, în drumul de întoarcere spre sat, şi-au astîmpărat, zice-se, setea din apa unui izvor şopotind într-un luminiş de pădure, în punctul care se cheamă „La Ţarină", unde era, şi este încă şi azi, un stejar de vîrstă matusalemică, vechi, zic oamenii satului, de mai bine de patru veacuri. Acest stejar va fi fost tînăr pe vremea Viteazului, va fi fost deja falnic, necuprins nici în hora a şapte oameni, în anii Pandurului, cînd, zic legendele, tot aici s-ar fi strîns, înarmaţi cu măciuci, cei ai lui Tudor, astîmpărîndu-şi simbolic setea de la acelaşi izvor arhaic.

Stejarul de la „Ţarină", azi declarat monument al naturii, este deci şi un monument al istoriei, păstrînd pe crengile-i vechi şi în mătăsea tinără, transparentă, vibrantă, a frunzelor unui nou anotimp, certificate sonore, mereu înviate de vîntul zorilor, ale bărbăţiei şi vitejiei omului, ale luptei lui, ale sufletului pe care l-a pus într-o apărarea şi înflorirea acestei glii, ca pe nişte parole ale unei veşnice primăveri, ale unei continue, necurmate explozii de energie şi de putere.

Reîntorşi în primăvara de acum, în acest sat care poartă la tîmplă sarea istoriei, descindem, de fapt, într-o aşezare tinără, în care culele seculare şi fîntînile ce-şi coboară găleata în străvechime por doar nişte semne de carte răzleţite prin filele noi ale vieţii satului, semne, desigur, puse cu rost, puse anume să înlesnească şi să favorizeze lectura unei privelişti în întregime contemporană. Măciucăi, satul moşnenilor de pe valea Cemei, nu-l lipseşte nici unul, sau aproape nici unul, din atributele unui oraş, şi, în anii ce vin, Măciuca chiar va fi declarată oraş. Are asfalt, are lumină electrică, are sute de case noi, are un mare liceu, un modern spital, magazine de toate profilurile, diverse servicii publice, cinema, biblioteci, baze de sport şi de agrement, locuri de week-end (precum faimosul cring de goruni al Urşanului, care începe la poarta satului şi acoperă zeci de hectare), are, prin cele vreo douăzeci de autobuze de călători ce se încrucişează zilnic prin centrul civic al oşezării, legături cu Rîmnicul, cu Craiova, cu Drăgăşanii, cu Slatina, cu Hurezul, cu Tîrgu Jiu, are deci respiraţie, emancipînd, prin toate aceste date, şi o privelişte, şi un ritm sau un mod de viaţă. Cei care ne oferă aceste date, primarul Vintilă Floarea şi secretarul adjunct al Comitetului comunal de partid, Gheorghe Stana, ne vorbesc, cu o risipă de argumente economice, sociale, culturale, edilitare, obşteşti, despre iminenţa schimbării din temelii a satului de moşneni, despre oportunitatea acestei schimbări într-un moment cronologic care, în cazul Măciucăi, este unul pilduitor, notoriu prin cristalizare istorică, prin tăria de rocă a rădăcinilor ce se pierd în timp, şi, deopotrivă, prin ceea ce, mai departe, va irumpe din astfel de rădăcini, ce rodesc inedit — şi mai somptuos ca oricînd — a doua oară. Totul se schimbă, totul se va schimba, culele seculare vor deveni muzee, cei care le locuiesc se vor muta la bloc, fîntînile cu jgheaburi tăiate în buturugi se vor sculpta în beton, izvoarele lor arhaice vor fi supte prin conducte moderne, satul aflîndu-se, de pe acum, la răscrucea patetică în care, apropo de viitorul muzeu, trebuie să se gîndească repede, dar nu grăbit, la ce reţine, la ce salvează, astfel încît firul de aur al vieţii lui, prins din caierul vremii, să nu se rupă, astfel încît memoria unei străvechi şi originale civilizaţii, cea care a dat culoare, duh şi putere acestui loc, să nu se piardă. După opinia profesorului de istorie Gheorghe Enache, directorul liceului şi autorul unei excelent redactate monografii a satului, tipărită acum cîţiva ani de Editura Litera, primejdia unor astfel de pierderi este, desigur, ca pretutindeni, reală, dar aici, la Măciuca, se pot depista nişte semne certe că totuşi realitatea ei este încă îndepărtată, exilată prin nişte praguri peste care e greu să treacă. Istoria satului, comorile lui de civilizaţie, de frumos, de artă, de trudă şi de idee, tot ce l-a făurit şi l-a modelat prin secole fiinţa, trec intacte din ieri în mîine. Le duc mai departe nu zidurile, fiindcă zidurile, mai devreme sau mai tîrziu, se năruie, le duc mai departe oamenii. Sînt aici, în Măciuca, oameni care, de generaţii, de secole, îşi păstrează numele neclintit în cronica locului, fiece ins reprezentînd, astfel, viu, întreaga istorie a familiei, a neamului sau a stirpei. Din Enache cel More, stabilit în Măciuca în anul 1654, se trag, pe linie bărbătească, Măciucenii şi Enăcheştii, cleteva sute de descendenţi, printre ei fiind şi profesorul Gheorghe Enache, care l-a moştenit la conducerea şcolii pe un alt cărturar distins, profesorul Nicolae Breazu, descendent, pe linie femeiască, din aceiaşi strămoş-ctitor de neam. Cei doi profesori au rămas ai satului, s-au dedicat vieţii lui, ridicării lui, nu şi-au trădat nici obîrşia, nici vocaţia lor ţărănească (de fapt, culturală la modul major, prin nobila ei semnificaţie !), deşi cărturari distinşi, au fost adesea ispitiţi spre alte zări, spre şcoli de prestigiu şi spre oraşe mari. Copiii lor au făcut la fel, Niculina, fata lui Nicolae Breazu, e profesoară la Măciuca, iar băiatul cel mare al lui Gheorghe Enache, student la Facultatea de istorie a Universităţii din Bucureşti, va prelua, după toate semnele, locul tatălui. Şi mai sînt în sat şi Corendenii, neam stufos, cu încrengături de rubedenii pe toate uliţele, avînd un strămoş, Mihai Corendea, pomenit de istorici printre pandurii lui Tudor, ca şi strămoşii Lascilor, ai Bumbilor şi ai Manilor, şi mai sînt şi familiile Chiriţeştilor, ale Drăghiceştilor, ale Predeştilor, cu moşi şi mai vechi, amintiţi cu nume şi cu prenume de prin veacul al XVII-lea. Ei, toţi aceşti oameni vechi, au rămas, cu casele şi cu copiii lor, lîngă strămoşi, pe vatra strămoşilor, căreia le continuă lucrarea, ei nu înfring legea seriilor, ei se ardonează, cu strămoşii şi cu urmaşii, deci cu piscurile bătrîne şi cu reliefurile umane care abia se nasc, într-o sistemă, ca şi lanţul Carpaţilor care în miazănoapte dau structura geologică şi istorică a acestui pămînt. Şi mai sînt în Măciuca şi oameni care, deşi istoria, într-un anume moment le-a acordat nişte şanse, şanse ce i-ar fi smuls din viaţa lor veche, din casele lor bătrîne, din orizontul de grea, ţărănească trudă, au preferat să transforme şansa istoriei într-o şansă a lor — şi a obştii — aici, pe pămîntul lor. În casa răposatei Ecaterina Fieroiu a funcţionat, cîndva, celula ilegală a P.C.R. Ecaterina Fieroiu, ca şi alţi comunişti din sat, a trecut prin momente grele, prin surîzetele, primejdii şi încercări. Paulei, fiicei ei, i s-au oferit, după Eliberare, nişte condiţii bune de viaţă, dar Paula a preferat să trăiască şansa istorică răsfrîntă asupra întregii obşti împreună cu obştea. Ea trăieşte aici, munceşte aici, e brutăriţă, face pîine bună, oamenii o respectă şi o iubesc şi, la cei 40 de ani ai ei, se pregăteşte să devină mamă. Învăţătorul Vasile Bardac, secretarul celulei ilegale a P.C.R., a rămas şi el, după Eliberare, în sat, continuîndu-şi opera sa de luptător, de luminător şi îndrumător. pe o treaptă nouă. Emil, fiul lui, azi de virsta Paulei, l-a continuat, muncind tot aici, ca secretar al. Consiliului popular al comunei.

Muncesc mult, cu nepregetare, cu dăruire, oamenii din Măciuca, aceşti oameni vechi care poartă în fundul sufletului, de cînd se ştiu, împrejzimea ca de cleştar, sorâ a fîntînilor lor bătrîne, a dragostei neclintite, nedeturnabile, pentru glia lor, pentru vatra lor. Ei muncesc hamic în C.A.P., ei au plantat, în anii din urmă, cîteva sute de hectare cu vie nobilă şi pomi de soi, ei sînt vestiţi viticultori, vestiţi pomicultori, vestiţi stupari, ei cresc şi oi, şi cornute mari (C.A.P.-ul are o turmă de 3 200 de oi, o cireadă de 500 de vite), ei, printre altele, sînt mari specialişti în miei (au livrat miei şi la export, pentru Anglia), ei ştiu să fructifice, aducînd în cămara gospodărească o obşţii, tot ce poate constitui o valoare, o sursă de avuţie, o promisiune sau un potenţial dinamic. Ei lucrează cu iscusinţă lemnul, echipa de meşteri tîmplari, rotari şi dogari a C.A.P.-ului fiind celebră prin satele de prin partea locului, ei sînt vechi şi pricepuţi constructori (citeva sute de măciuceni îşi duc hărnicia, ca navetişti, pe şantierele de construcţii ale Govorei, Rîmnicului, Sibiului), ei, între munca pe şantiere şi munca la C.A.P., în acord global, îşi fac timp, rupîndu-şi din timpul odihnei, să se înhame la munci obşteşti, gospodăreşti şi edile, care continuă desenul de ieri şi de azi al satului, împingîndu-l spre oraşul de mîine. Ca pretutindeni, recentul Congres al consiliilor de conducere ale unităţilor agricole socialiste, al întregii ţărănimi, cuvîntarea secretarului general al partidului cu largă orizontură, au deşteptat noi pasiuni, noi răspunderi, au ridicat exigenţe, au stimulat, sub o perspectivă majoră, gestul cotidian al muncii, legîndu-l mai strîns de cel al ţării întregi şi, prin aceasta, de durată.

Mai multe decît vitele C.A.P.-ului, în Măciuca sînt căprioarele. E aici, de vreo cîţiva ani, e colonie de căprioare, vreo şase sute, graţioasele şi fricoasele zine roşcate ale pădurilor tăind lîngă sat, în intimitatea omului, cu firavii lor pui care cresc alăptaţi şi de ţîţa maternă şi, cînd e cazul, de biberonul de cauciuc din mîna amirosind a tutun a îngrijitorilor sau pădurarilor-doici. Deci măciucenii se ocupă, pe lîngă multele lor ocupaţii, şi de proliferarea faunei rare, a frumuseţilor cadrilor, a miracolelor care le luminează din adîncuri de vreme, frumuseţi şi miracole pe care ei, ca oameni vechi, apropiaţi de natură, le înţeleg, ni se spune, mai mult ca alţii.

Şi îmi place să cred că odată, cîndva, peste ani, cînd orgoliul modern va încercui cu trepidaţia lui ultimele tăceri ale locului, cerbii şi căprioarele născute aici vor bate cu copitele în asfalt, cerînd, în vacarmul de automobile, un pic de liniţte. Un pic de liniţte, ca să se-audă cum respiră pămîntul, cum cresc copacii, cum creşte timpul, respirînd în eternitate, cum miraculoasele eterne ale acestei lumi îşi continuă lucrarea lor.

ILIE PURCARU ■

Anchetă socială

Unde eşti, Floarea Georgescu?

Se iubiseră cu pasiune, de foarte tineri. Nu s-a întîmplat exact ca-n Romeo şi Julieta, pentru că nimeni nu le-a stat împotrivă. Cel mult virsta Floarei, care abia împlinise 17 ani cînd s-au căsătorit : 10 octombrie 1958. Dar Floarea avea deja la acea dată o fată, Florica, în virstă de doi ani şi, după numai opt zile, avea să-i nască şi pe Dumitru-Florian, unicul băiat al familiei întemeiate în acea zi de octombrie. În faţa oficerului de stare civilă al Sfatului popular — raion Grivita roşie. După cîţiva ani, în 1964, urma să mai apară o fată : Gabriela-Lizica, deci trei copii, două fete şi-un băiat, faţă de care soţii Georgescu, Constantin şi Floarea, au purtat o vreme cele mai frumoase sentimente ca adevăraţi părinţi ce erau. Au ţinut apoi 12 ani de căsnicie. Floarea a făcut virsta de 29 de ani, Constantin pe cea de 35 — iar copiii, toţi încă minori. Florica — 14, Dumitru — 12, Gabriela — 6. Ce s-a întîmplat în toţi aceşti 12 ani de zile ar fi, desigur, destul de greu de spus acum, în numai cîteva cuvinte. Floarea s-a plîns în cîteva rînduri că bărbatul său se lăsa ameţit de băutură, şi chiar o bătea cînd se afla în asemenea stare. Într-o iarnă, se pare, a scos-o pe balcon şi-a lăsat-o acolo pînă au intervenit vecinii, întrigaţi de strigătele femeii îngheţate în balcon. Se mutaseră însă într-un apartament destul de confortabil, într-un bloc nou şi altfel liniştit în afara orelor de scandal, pară mereu acelaşi, locate în familia Georgescu. Şi s-a mai întîmplat ceva în lui Constantin, care a suferit un accident de muncă (lucra la revizia de vagoane C.F.R.), i s-a amputat un picior şi a fost astfel pensionat definitiv. Dar, ceea ce rămîne în primul rînd este că în 4 decembrie 1970, după 12 ani şi ceva de căsătorie legală, Floarea şi-a anunţat soţul că ea pleacă, şi că nu mai rămîne nici o clipă în casa aceea. Şi-a aruncat o privire spre cei trei copii, şi dusă a fost. De atunci n-a mai trecut nici măcar o singură dată pe acasă.

Rămas singur, Constantin Georgescu a făcut faţă cum a putut, în orice caz cu o minunată ambiţie, situaţiei create. O mamă rămasă singură cu trei copii, cu greu se poate descurca. Dar un tată ? Ei bine, pus faţă în faţă cu o situaţie îngrozitoare, Constantin Georgescu a izbutit să-şi crească fetele şi băiatul singur, chiar dacă, se pare, chiar exemplar nu a reuşit să-i crească, adică să-i educe cu alte cuvinte. Patima alcoolului i s-a accentuat însă, el devenind, am aflat, ceea ce se cheamă un beţiv notoriu al cartierului dimprejurul Halei Traian. Cînd a plecat de acasă, Floarea Georgescu (născută Ionescu) lucra încă la laboratorul Cofetăriei Capşa, unde avea cam 1 200 de lei pe lună. Constantin Georgescu a acţionat-o în judecată pentru stabilirea unei pensii de întreţinere a minorilor părăsiţi şi obligaţia de a-i fi plătită această pensie de către Floarea Georgescu, femeia pe care o iubise nebuneşte cu aproape 15 ani înainte. Aceasta a recunoscut părăsirea domiciliului conjugal, iar instanţa avea să hotărască o pensie lunară de 175 de lei pentru fiecare din cei trei, în total deci 525 lei lunar. După numai cîteva zile însă, Floarea îşi schimbă locul de muncă şi ultimul domiciliu cunoscut, pierzîndu-şi definitiv urma. Între timp, adică vreme de şase ani şi jumătate, s-a strîns suma de 37 800 lei — datoria faţă de pîgubaşul Constantin Georgescu, care, se înţelege, n-a văzut nici măcar cinci bani în tot acest timp !

La 10 august anul trecut, Georgescu Constantin reclamă pe Georgescu Floarea, născută Ionescu, cu ultimul domiciliu cunoscut părăsit de ani de zile, de care nu s-a despărţit decît în fapt, pentru întreţinuea numită **abandon de familie**, prevăzută şi sancţionată la art. 305, litera e, din Codul penal. În urma cercetărilor efectuate de locotenentul Dumitru Săvescu, de la Circumscripţia 8 miliţie, s-a stabilit că sus-numita a mai avut în 1975 o întîlnire cu legea, fiind condamnată la un an de zile închisoare pentru un furt din magazinul Victoria. Dar de atunci, pedeapsa fiind executată, Direcţia generală a penitenciarelor nu mai cunoaşte nimic despre locul unde s-ar putea afla, şi nici alte instituţii nu ştiu mai mult. De asemenea, materiali citati de instanţă (Nr. Chiriţă, Paula Creyanovschi, cumnat şi verişoară cu inculpata, ca şi Şt. Georgescu, "avocate reclamantului) declară că n-au mai văzut-o de ani de zile, mai exact cam din clipa cînd s-a hotărît această pensie de către soţul şi cei trei copii. Drept urmare, reprezentantul procuraturii cere ca judecata să se efectueze în lipsă. O ultimă încercare se face totuşi instanţa hotărînd, aşa cum cere legea, afişarea citaţiei pe uşa Consiliului popular al sectorului 4 — după care (termen — 3 mai a.c.) judecata va fi efectuată iar inculpata, fără îndoială, condamnată după prevederile legii : de la 6 luni la 3 ani ! Iată însă ce ne spunea cu această ocazie Nicolae Lăzărescu, preşedintele Judecătoriei sectorului 4 : „În primul rînd trebuie să subliniez că o asemenea cauză nu se întîlneşte prea des. Mai exact, în cei peste 25 de ani de cînd practic meseria, nu ştiu dacă am mai întîlnit unul sau două cazuri similare, în care o mamă să-şi părăsească definitiv 3 copii ! Şi apoi, mai trebuie să se ştie că umanismul legii noastre este cu deosebire prezent şi în situaţiile de acest gen. Legiuitorul s-a arătat chiar foarte uman pentru articolul în speţă, prevăzînd chiar posibilitatea ca inculpatul să scape de pedeapsă dacă îndeplineşte anumite condiţii. Aceste condiţii sînt fie împăcarea soţilor, lucru care înlătură acţiunea penală, fie condamnarea cu suspendarea pedepsei, în cazul în care inculpatul plăteşte pe loc toate datoriile create, cu rea credinţă, faţă de reclamant. Dar dacă Floarea Georgescu nu este deloc de găsit..."

Ar fi, dealtfel, unul dintre motivele pentru care am făcut loc în revistă acestor rînduri. Este fără îndoială cu adevărat regretabil cînd legea ajunge să pedepsească lipsa uneia dintre cele mai umane şi mai dorite drepturi de pe lume : dreptul de a creşte copii ! Astăzi, cînd în urma dramaticei întîmplări petrecute la 4 martie, mii de familii s-au arătat dornice să înfieze copii, pentru „familia Georgescu" se cade să vorbim cît mai puţin : tatăl copiilor, un alcoolic care a ajuns de mai multe ori la miliţie, fiind şi condamnat pentru scandal şi ultraj ; mama copiilor, o persoană dispărută de aproape şapte ani de zile, care n-a avut pornirea, dacă nu din dragoste, măcar din curiozitate, să-şi mai vadă cele două fete şi băiatul de atîta amar de vreme. Ea a fost zărită toamna trecută, de un cunoscut al lui Constantin Georgescu, în drum spre cursele de cai, eveniment duminical ce se desfăşoară la Ploieşti ! Într-o asemenea familie dezbinată, ceea ce doare întotdeauna cel mai rău sînt copiii — şi ei sînt de astă dată trei la număr, toţi mărcaţi evident de lipsa unei mame, de îngrijire cum trebuie, de educaţie. Adevărata **parte vătămată** a dosarului nr. 945/1977 de la Judecătoria sectorului 4 nu este deci Constantin — cel pe care-l bănuim doar în mare nevoie de bani, şi cu atît mai puţin Floarea, pe care legea o poate condamna cu asprime — ci cei trei copii pe nume Florica, Dumitru şi Gabriela, loviţi fără voia lor de o soartă pe care fără îndoială nu au meritat-o, aşa cum nu merită nimic rău nici oricare alt prunc ce vede lumina pe astă lume. Intre timp, pentru că au trecut ceva ani, Florica s-a căsătorit (soţul el s-a lăsat, nu e dată, la bătaie cu socrul său, desigur nu din dragoste, ci pur şi simplu pentru ca să-i fure butelia şi alte lucruri din casă !), Dumitru a fost luat de bunica lui din partea tatălui, şi vine tot mai rar pe acasă (dar, spuneau vecinii, nu se află prea departe de drumul delincventei juvenile), iar Gabriela se află la o şcoală cu internat. Constantin Georgescu s-a apucat de cîtăva vreme „să mai ciocănească cîte ceva". În asociaţie cu cîţiva augrari avînd autorizaţie, numai un ban să lasă. Ce-o face mama, nici Dumnezeu nu pare să ştie.

Este totuşi necesară aparitia mamei. Oare se va mai putea repara căsătoria dezbinată de şapte ani ? Oare le va mai fi cu ceva de folos celor trei copii ai soţilor Georgescu ? Răspuna nu pot da desigur decît cei în cauză, lucru pentru care noi îi invităm la o cît mai matură chibzuinţă. Iată de ce, dincolo de citaţia lipită pe uşa Consiliului popular, acest articol încearcă s-o aducă pe Floarea Georgescu din nou în mijlocul celor cunoscuţi, să-l reamintească datoriile uitate timp de ani de zile.

În speranţa că ne vei auzi : **ne uita. Floarea Georgescu, în ziua de 3 mai soţul şi cei trei copii te aşteaptă la uşa judecătoriei !** Poate nici nu va mai fi nevoie să intraţi înăuntru...

DUMITRU GRAUR ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

În urma scrisorii adresate de un grup de cetățeni din satul Cerneți, comuna Șimian, județul Mehedinți — prin care se semnalau acte de necinste în activitatea unor membri ai conducerii Cooperativei agricole de producție Cerneți — primim din partea **Uniunii județene a cooperativelor agricole de producție:**

„...În baza celor semnalate, cercetîndu-se faptele la fața locului, de către un colectiv format din activiști de partid ai Uniunii județene, lucrători de miliție și procuratură, au fost luate măsuri de scoatere din funcția de președinte al C.A.P. Cerneți a lui Iordan Iancu, iar inginerul șef și contabila șefă au fost mutați din unitate. Pe baza cercetărilor făcute, li s-au întocmit dosarele de trimitere în judecată fostului inginer șef Savy Mihai și contabilei șefe Muk Tamara, pentru luare de mită. Au fost puși în discuția comuniștilor, care au hotărît excluderea din rîndurile membrilor de partid a inginerului șef Savy Mihai și contabilei șefe Muk Tamara, iar fostul președinte Iordan Iancu a fost sancționat cu vot de blam pentru incompetență în conducerea unității și neluarea de măsuri disciplinare împotriva celor care nu și-au făcut datoria. Inginerul șef Savy Mihai și Muk Tamara, contabil șef, au fost judecați de Judecătoria Drobeta—Turnu Severin și condamnați cu amendă de 3 000 de lei fiecare pentru luare de mită...".

Într-unul din marile orașe de la Dunăre, Galațiul, pe lîngă cele două teatre de profesioniști — de proză și muzical — s-a impus de-a lungul anilor, dar mai ales în ultimul timp, un teatru muncitoresc ce poartă numele „Teatrul Nostru". Este un teatru constituit din oameni de vîrste și profesii diferite: muncitori, tehnicieni, funcționari, pensionari. La cîrma căruia se află de 14 ani actorul și regizorul Teatrului dramatic, Lucian Temelie. Rezultatele obținute pînă în prezent de acest colectiv sînt demne de toată lauda: menționi speciale, medalii de aur etc. Valoroasele rezultate obținute, ca dealtfel și înaltul nivel artistic la care își prezintă piesele din repertoriu pot situa acest colectiv la un loc de cinste, alături de actorii Teatrului dramatic cu care colaborează uneori la punerea în scenă a unor spectacole. Merită a fi amintit și reținut faptul că acest teatru muncitoresc are o stagiune permanentă, ca orice teatru profesionist din țară. Cred că munca acestor pasionați fără nume merită a fi cunoscută de tot mai mulți oameni ai muncii din țara noastră și sugerăm în acest sens Televiziunii române să includă unul din aceste spectacole în emisiunile sale (**Jan Ivașcu, Galați**).

La data de 25 ianuarie a.c. m-am adresat revistei „Flacăra" cu o plîngere prin care arătam modul defectuos în care organe ale **I.J.G.C.L.**-ului, respectiv secția de fond locativ și termoficare din Oradea, executaseră lucrările planificate privind păstrarea și buna întreținere a bunului obștesc, fapt ce denota superficialitate în tratarea acestor probleme. Scrisoarea a apărut în revista Flacăra nr. 6/1977, la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", iar efectul a fost prompt: în termen de trei zile s-au executat toate lucrările ce au făcut obiectul sesizării, atît cele care au privit locuința subsemnatului, cît și cele referitoare la buna întreținere a clădirii proprietate de stat. Aceasta dovedește faptul că, dacă există preocupare, necazurile noastre pot fi înlăturate. Cu această ocazie, și în numele asociației de locatari pe care o conduc, țin să vă mulțumesc (**Patriciu Săbăduș**, Oradea).

Mă numesc Adrian Oncu și sînt muncitor calificat în meseria de strungar la I.T.A. Deva, Autobaza Brad, județul Hunedoara. Pînă nu demult autobaza noastră beneficia de asistența unui medic planificat să vină o dată pe săptămînă pentru a face consultații celor ce îl solicită. Iată însă că de circa două luni de zile acesta nu a mai venit, noi sîntem trimiși la policlinică, la policlinică ni se spune că noi avem medicul nostru sau să mergem la Deva, cale de 36 kilometri. Sperăm că prin publicarea acestor rînduri situația să revină la normal.

Primim din partea Consiliului popular al municipiului Satu Mare:

„În legătură cu scrisoarea cititorului Simion Timiș, domiciliat în Satu Mare, cartierul Someș, microraionul 15, blocul 10, apartament 77, prin care acesta reclamă lipsa apei calde în blocul în care locuiește, scrisoare trimisă nouă spre rezolvare, vă comunicăm: centrala termică ce furnizează apa menajeră și agentul termic ai blocurilor din acest cartier are un program de funcționare întocmit în conformitate cu decizia nr. 412/1975 a Comitetului Executiv al Consiliului popular județean Satu Mare. Furnizarea apei menajere însă este condiționată de presiunea din rețeaua de distribuție a apei potabile, care în unele cazuri este mai redusă din cauza debitului mic de apă, și în aceste cazuri apa nu urcă pînă la etajele 3 și 4. În prezent se lucrează la forarea unor puțuri care vor fi racordate la sistemul municipal de alimentare cu apă, ceea ce va spori în mod considerabil debitul, rezolvîndu-se în acest fel și problema acestor etaje. În ceea ce privește propunerea tovarășului Timiș ca locatarii de la etajele 3 și 4 să nu plătească contravaloarea combustibilului consumat pentru încălzirea apei, aceasta va fi supusă adunărilor generale ale locatarilor, acțiune care se va declanșa în curînd".

Victor Buga din Giurgiu se adresează pe această cale revistei Flacăra cu speranța că prin publicarea rîndurilor de față se va găsi o soluție într-o destul de neplăcută stare de fapt. Spitalul unificat din Giurgiu, un spital cu 500 de paturi, deservind atît populația municipiului cît și pe cea din Pietrișu, Găujani, Vedea, Malu, Slobozia, Gogoșari, Izvoru, Putineiu, Hodivoaia, Vieru, Stănești, Oncești, Ghizdaru, Bălanu, Bălești, Drăghiceanu, plus alte localități rurale care se află la distanță mică față de Giurgiu, 4—30 km, și la distanțe de 58—60 față de București. Odată cu înființarea Spitalului județean Ilfov în București, o parte din medicii spitalului din Giurgiu vor fi afectați acestuia. Este clar că în aceste condiții asistența medicală oferită de Spitalul unificat din Giurgiu nu se poate realiza decît în condiții de nedorită aglomerare. Cred că este necesar ca și în municipiul nostru să se analizeze perspectiva măririi numărului de paturi spitalicești.

Primim din partea Regionalei C.F. București, Divizia comercială:

„Urmare sesizării cititorului Constantin Roznovan, apărută în revista Flacăra nr. 6/1977, privind supraaglomerarea vagonului 84 din compunerea trenului 3284 din 23 I 1977 datorită repartizării la acest vagon a unui grup suplimentar de excursioniști format din 40 de persoane, vă facem cunoscut: trenurile 3281 și 3284 sînt puse de C.F.R. la dispoziția Oficiului Național de Turism — respectiv B.T.T. — pentru excursioniști. Repartizarea călătorilor în vagoane se face de beneficiar — în cazul de față B.T.T. Ca atare C.F.R. nu intervine cu nimic în repartizarea călătorilor în vagoane și nici nu numerotează vagoanele, după cum se afirmă în sesizare. Singura condiție pe care C.F.R.-ul o pune clientului — respectiv B.T.T. — conform dispozițiilor legale, este ca acesta să achite cel puțin costul locurilor existente în tren. Considerăm astfel că Regionala C.F. București nu se face vinovată de aspectul necorespunzător semnalat în revistă. Menționăm de asemenea că grupuri izolate pot fi expediate de B.T.T. și cu alte trenuri din program, nu numai cu trenul 3284".

Prin comuna noastră curge pîrîul Răstoaca. În condiții normale de climă și umiditate, acesta este inofensiv; atunci cînd plouă mult însă, și mai ales în partea unde își are izvorul, se umflă, provocînd inundații, așa cum s-a întîmplat în vara anului 1975, apele pîrîului provocînd atunci pagube atît agriculturii, cît și locuitorilor. La cîteva zile după aceste inundații, a apărut în revista Flacăra un mic articol în care se arăta că s-au inițiat măsuri în a se construi un canal în care să fie deversate apele pîrîului Răstoaca și Potop; aceeași problemă a făcut, din cîte îmi amintesc, și obiectul unei emisiuni „Reflector" la televiziune. Am dori să știm în ce stadiu se află lucrarea, deoarece și acuma, cînd plouă mai mult, apele pîrîului Răstoaca sînt gata să se reverse (**Ștefan Teodorescu**, comuna Costești Vale, județul Dîmbovița).

Primim din partea Uniunii județene a cooperativelor agricole de producție Bihor:

„Cu privire la aspectele semnalate în articolul intitulat „Cînd vinzi nucile și prunele cu pomul, desfacerea unui contract de muncă devine o floare la ureche", publicat în Flacăra nr. 4/1977, vă comunicăm următoarele: pentru desfacerea contractului de muncă contabilei Catița Bobu nu au existat motive suficient întemeiate, măsura fiind luată pe de altă parte, cum s-a sesizat și în revistă, fără o temeinică anchetă prealabilă administrativă, ascultarea contabilei și verificarea eventualelor susțineri pe care le-ar fi făcut în apărare... Nu s-a confirmat că în anul 1974 președintele C.A.P., contabilul șef și primarul comunei au confecționat cantități mai mari de cărămidă decît cele corespunzătoare sumelor plătite menționate în scrisoare... Prunele și nucile au fost vîndute la membrii cooperatori de către o comisie formată în acest scop: comisia a apreciat cantitatea existentă pe pom, urmînd ca ea să fie achitată la casieria C.A.P. de membrii cooperatori cumpărători. Au cumpărat prune, nuci, și președintele, contabilul șef, casierul și alte persoane de la C.A.P., care au plătit sumele stabilite de comisie. Pentru viitor s-a interzis acest procedeu de valorificare, indicîndu-se conducerii C.A.P. vînzarea, dacă va fi cazul, prin măsurarea cantităților rezultate și nu prin apreciere".

Mulțumindu-vă pentru publicarea fotografiilor în revista Flacăra, continuu seria ce reprezintă monumente megalitice din munții noștri, trimițîndu-vă de astă dată imaginea vestitului „Sfinx al Bratocei", din masivul Ciucaș (**Călin Turcu**, Vălenii de Munte, Prahova).

Cititorii ne sesizează

■ ÎN PROBLEMA TRANSPORTURILOR:

Alexa Tărcă din Alecuș — Alba: deși foarte necesară, cursa de autobuz I.T.A. dintre Alecuș și Ocna Mureș s-a desființat, motivul fiind acela al drumului devenit impracticabil. Repararea acestui drum de numai 5 kilometri și reintroducerea cursei respective ar veni în întîmpinarea celor peste 20 de oameni care lucrează la Ocna Mureș, plus mai mulți elevi care parcurg zilnic această distanță.

Alina Berger, Borșa — Maramureș: între Borșa și Baia Borșa este o distanță de 7 kilometri. Transportul de acasă la locul de muncă și invers se face cu „locala": baiul e acela că locala asta nu prea circulă dimineața o mai vezi, dar la prînz nici vorbă. Uneori stau cu soțul în stație, în Borșa, între 30 minute — o oră și jumătate.

Toma Dochița, Drăgăiasa — Suceava: de la Vatra Dornei trec prin localitatea Broșteni pe ruta Crucea nu mai puțin de 9 autobuze. Propun, pentru a fi rentabil, un astfel de autobuz și pe traseul Vatra Dornei — Drăgăiasa — Broșteni, venind astfel în sprijinul angajaților Ocolului silvic Broșteni, care, pentru a ajunge la sediul unității trebuie să facă un ocol prin Vatra Dornei, de circa 35 de kilometri, în loc de numai 15 cît ar fi altfel.

Iorgu Vasilache, Mătășeni — Bacău: există două curse Bîrlad — Poiana și Adjud — Poiana, care circulă numai pe vreme bună. Cînd plouă, intră pe alte rute, cu drumuri mai bune, pe noi lăsîndu-ne, cum s-ar zice, de căruță.

Ilie Tudor, Frăsinet — Ilfov: una dintre cele mai aglomerate curse ce pleacă din autogara Obor este cea care circulă pe ruta București — Curătești. Cred că Autobaza 3 călători ar trebui să ia măsuri pentru îmbunătățirea circulației pe acest traseu, introducînd măcar o cursă suplimentară în afara celei oficiale.

■ ÎN PROBLEMA POLUĂRII:

Nicolae Tudorie, Ploiești: Fabrica de detergenți DERO, amplasată în zonele marelui cartier de blocuri Ploiești-Nord, Republicii și Malul Roșu, produce o mare cantitate de fum și praf, eliminată prin cele trei coșuri ale ei: nocivitatea acestora reclamă cît mai urgente măsuri de îndepărtare a acestei stări de fapt.

Ion Damșa, Teiuș — Alba: Fabrica de produs făină proteică, aflată la distanță de doi kilometri față de comună, împrăștie în atmosferă un puternic și mai ales extrem de neplăcut miros. Consider că Legea nr. 9/1973, referitoare la protecția mediului înconjurător, este suficient de clară pentru ca organele în drept să împiedice cît mai grabnic răspîndirea în atmosferă a acestui miros devenit uneori, și mai ales în zilele calde, aproape insuportabil.

● **Asociația locatarilor din blocul 7 Mihai Bravu 236:** Dacă responsabilii magazinelor de la parterul blocurilor 6 și 7 ar respecta normele legale în ceea ce privește comerțul, aspectul străzii și buna vecinătate, nu ne-am mai împiedica în stîlpi de ambalaje, lăzi, cutii, care nu numai că blochează intrările clădirilor dar reprezintă și un pericol de accidente, incendii și focare de infecții.

● **Nicolae Georgescu**, Timișoara, poartă costume nr. 60 talia 1, cămăși nr. 47 și, desigur, neflind singurul, propune înființarea și la noi a unor magazine pentru persoanele mai voluminoase și în care să se găsească costume de mărimea 58, 60, 62, cămăși nr. 45, 46, 47, 49 etc.

● **Grațian Ioneț**, Moinești: Toate exemplarele romanului „Clipa" al scriitorului Dinu Săraru ajunse în librăria din Moinești au aceeași defecțiune: paginile 193—224 sînt dublate și sînt așezate cu susul în jos.

● **Ion Ceaușescu**, Rîmnicu Vîlcea: În numele mai multor pedagogi, propunem luarea de măsuri în sensul îmbunătățirii statutului pedagogilor — cursuri cu eliberare dă act de absolvire, titularizare pe post, acordare de grade didactice, stabilirea unei norme de lucru concrete etc. — astfel încît această funcție să nu mai fie, cum se întîmplă uneori, o tranbulină pentru unii absolvenți de liceu pentru a se pregăti pentru învățămîntul superior, stînd pedagogi doar un an, doi.

● **Sevastița Stan**, București: Asociația de locatari a blocului M II d 9/1, din strada Dumitru Petrescu nr. 85, sectorul 5, îl impune surorii sale, care vine uneori să o îngrijească pe mama-sa în vîrstă și bolnavă atunci cînd ea nu este alături, să plătească taxe de întreținere ca și cum ar locui aici. Lucrul este ilegal, întrucît sora își plătește taxele respective la blocul în care locuiește, nu departe de mama bolnavă; nu se poate cere unui om să plătească aceeași taxă de două ori.

● **Marin I. Neaga**, Baia — Olt: Construirea în Baia a unui nou complex comercial tip SUPERMAGAZIN a bucurat mult locuitorii orașului, mulți dintre aceștia fiind și mari amatori de carte; bucuria acestora din urmă însă a fost de scurtă durată, întrucît raionul de cărți s-a desființat curînd, orașul Baia rămînînd în continuare cu o singură librărie, aflată la o distanță apreciabilă de noul cartier de locuințe și aprovizionată nesatisfăcător.

● **Nicolae Sfideanu**, Constanța: strada George Enescu nr. 19, artist amator, maistru la Întreprinderea viei și vinului Constanța, își dedică timpul liber pasiunii de a crea portrete în pirogravură; în timp de trei ani a făcut peste o sută de astfel de portrete, în special portretele marilor personalități ale națiunii, de la începutul istoriei sale și pînă în zilele noastre. Avînd deja o expoziție organizată în clubul sindicatului din incinta întreprinderii, dorește ca lucrările sale, prin bunul oficiu al autorităților locale, să fie expuse și într-o expoziție din centrul municipiului.

● **Viorica Pînzaru**, Botoșani: Și-a cumpărat în 1975 o haină de blană, în valoare de peste 5 000 lei, constatînd ulterior că haina este defectă, pielea fiind arsă și rupîndu-se cu ușurință. Adresîndu-se Uniunii cooperativelor meșteșugărești confecții-încălțăminte prestări neindustriale București, aceasta, prin cooperativa blănarilor din Capitală i-a recondiționat haina, invitînd-o să se prezinte s-o ridice.

ANUNȚ

● **Anunțăm publicul călător că pentru liniile fracționate din cauza restricțiilor de circulație se pot folosi abonamentele cu călătorii nelimitate, care sînt valabile atît pe secțiunile fracționate cît și pe liniile navetă care fac legătura între ele, ca de exemplu: abonamentul pentru linia 31 Nord este valabil și pe liniile R.1 și 31 Sud; pe 32, 32 bara este valabil și pentru linia 38; pe 34 Nord este valabil și pentru R.1 și 34 Est; pe 35 Nord este valabil și pentru R.1 și 35 Sud; pe 124 este valabil și pe 126; pe linia 127 este valabil și pe 128; pe 3 Nord este valabil și pe 3 Sud; pe 24 Nord este valabil și pe 24 Sud; pe linia 83 Nord este valabil și pe linia 83 Sud; pentru linia 88 Vest este valabil și pentru linia 88 Nord; pentru linia 90 Vest este valabil și pentru linia 90 Nord.**

Tichetele precumpărate de 0,50 lei călătoria sînt valabile pe linia navetă R.1.

Pentru ușurarea procurării abonamentelor, Întreprinderea de transport București, în afara celor 2 centre de vînzare din bd. Dinicu Golescu colț cu str. Witting și din calea Victoriei nr. 2, a luat măsura înființării unor puncte de desfacere și în alte noduri de circulație, astfel:

- **în piața Națiunii, vizavi de magazinul „UNIREA";**
- **la piața Sudului, cap linie 31;**
- **în bd. Metalurgiei — I.M.G.B.;**
- **în str. L. Pătrășcanu, colț cu bd. Muncii (Titan), cap linii 102, 53, 100;**
- **la piața Scînteii, cap linii 4, 3 și 31.**

Abonamentele generale — cu călătorii nelimitate — care se găsesc de vînzare la punctele și centrele de mai sus sînt valabile pe întreaga rețea de transport în comun.

POȘTA REDACȚIEI

Maria Păun — București. Legea pensiilor acordă pensii de urmași în cadrul Asigurărilor sociale de stat dacă cel decedat era pensionar sau dacă la data decesului îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii, adică să fi lucrat ca angajat cel puțin zece ani. În această vechime se includ și stagiul militar sau concentrările.

Ionel Ignătescu — Brașov. Trebuie să urmăriți comunicările ce vor fi publicate de către Ministerul Educației și Învățămîntului în revista „Tribuna școlii" și în buletinul M.E.I. cu posturile vacante pentru a cunoaște termenul de depunere a cererilor și actelor doveditoare necesare transferării în județul Cluj.

Magda Ștefan — Alba Iulia; **Sandu Valentin** — Bicaz; **Florica Stanciu** — Constanța. Regretăm, articolele trimise nu se încadrează în profilul revistei.

Ioan Mariș — comuna Valea Mare, Covasna. Trimiteți o scrisoare lizibilă.

G. Constantin — București. Așteptăm să ne scrieți.

Ioan Șerban — Arad. Toate dependințele închiriate în folosință exclusivă sau comună trebuie să figureze în fișa suprafeței locative închiriate, în fișa de calcul a chiriei și în procesul verbal de predare-primire.

Iancu Pleșa — comuna Grecești, Dolj. Reveniți cu amănunte.

Valeriu Conceatu — Reșița. Dosarul a fost înaintat Procuraturii generale, forul competent în a se pronunța asupra temeiniciei și legalității hotărîrii date.

Francisc Tankó — Vlăhița, Harghita. Ați fost informați că problema locuinței pentru dumneavoastră este în atenția forurilor în drept și va fi soluționată odată cu darea în folosință a noilor blocuri în acest

Grup elevi al Școlii din Reidu, Galați — Scrisorile dumneavoastră adresate acelor copii ai Capitalei care au avut de suferit de pe urma seismului ne-au impresionat prin ginga șia sentimentelor pe care le exprimă. Vă așteptăm și cu alte colaborări.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poezii de Nichita Stănescu

Mozart și ciinele spaniol

Mordador, trăiește-mi raza
oasele negre, carnea violetă,
fi-mi îngerul de praf și piaza
de tot secretă.

Cînd pune-vor pe mine animale
fără de singe-n ele, jupuite.
O, Mordador ; mă rog domniei tale
mă lasă lor, nu mă trimite,

în somnul pur al unui gînd
îndepărtatul meu curînd.

Cățărarea pe o rază

Mina mi se ardea
pînă cînd nu mai era.
Ochiul mi se orbea
de nu mai vedea.
Inima mi se-nfunda
în tot ce era.
Urcarea urca
în spate o stea.
Strigam cînd muțea,
eram cît era.
Nu 1, ci A, —
îl știți voi pe A,
murdarul de A,
luminosul de A...

Cîntec

Se urîțise trupul gîndit
cuvintele erau spuse într-o limbă străveche și barbară.
A trăi, devenise am trăit, —
începuse ceva din sînea mea să moară.

O pată de umbră m-a traversat ;
era numai de la un vultur în zbor
ce-ntrerupea minunat
locul în care m-am născut,
de cel în care o să mor.

Cine te-a plins cu ochiul lui pe tine soare,
lacrimă arzătoare ?

Prăbușirea unui vultur într-un om

M-a izbit vulturul prăbușindu-mi-se pe umăr.
Clonțul lui mi-a luat aerul din plămîni, —
treaz fiind încă, m-am trezit
cu lăuntru meu plin de zburătoarele cerului.

Feréască-mă Dumnezeu să stea și cerul cu stele în mine.
Prea puțină mi-e viața, încît
dau liber vederii și razei ei
dau liber.

Atîta vă rog, scoateți-mi din plămîni pe vultur.
Am să-l duc în spinare să-l îngrop la vîrf de munte.
Atîta doar vă rog, scoateți-mi vulturul din plămîni.
Mă sufoc ; penele lui îmi umplu respirarea.
Străin de moartea mea
e vulturul mort.

Adaptarea la aer

Raza acestei păsări zburînde, —
ochiul, mi l-a îmbolnăvit de zbor.
Puținele de tot secunde
mă vor să fiu orb și să mor.

Ah, aer sufocat,
ai vremea cînd apă mi-erai, respirare, —
de rechin împărat
în străfundul de mare

Simt că această rotundă
de clipă, — are un aer suav !
Redă-mi linia, o, redă-mi-o, din undă,
ochiului meu zugrav.

Cîntec

Ce grea e raza, Doamne,
a ta.
Mi-ar trebui un ochi de otravă
ca să văd,
linia păsării cînd mi se face, A
și stînca prăpăd.

Ce greu se ouă un ou !
Ce muncă pentru oval.
Nimeni nu este al său,
și nici nimeni, Doamne,
nu este al tău

Păsări iubindu-se-n aer.
Păsări iubindu-se-n crengi.
Poți tu, singuratecule
văzîndu-le
să le-nțelegi ?

A-mi da din mînă de mîncare

Te-ai înstrăinat de mine, mamă,
nu-mi mai dai din țîță de mîncare,
ci din mînă,
Am ajuns să avem masă în casă, mamă,
am ajuns să avem masă în sufragerie.

A devenit de lemn sînul tău, mamă,
masă cu pahare, sfîrcul țîței tale.
Dă-ne mie, mamă, și prietenilor mei de băut
și după ce ne săturăm setea de viață
dă-ne de murit, mamă.

Respirări

Ce poftă de viața mea avea
ceea ce nu era
Ce poftă de nu era, avea
ceea ce nu, nu era

Umbra lumină-mi părea, —
iar muntele în zbor că zbura
A, nu-mi mai era A.
Era, nu-mi mai era.

■ Acestor mîini care au cioplit aceste porți, aceste pridvoare, aceste grinzi, merită să le închinăm un imn. Un imn fierbinte, un imn care se trage din vechime și ale cărui strofe le-au cîntat mai întîi trubadurii poporului, oamenii baladelor și doinelor din fluier și din caval. Porți la soare, porți la guri de rai, grinzi și coloane de lemn pe care se sprijină cerul și visurile, sufletul și privirile. Lemnul l-a continuat și l-a perpetuat pe român ca artist și ca meșter de renume peste mări și țări, lemnul l-a fost credincios românului ca un element de bază al civilizației sale milenare, alături de apă, de aer, de pămînt și de foc.

■ Iată de ce folosim acest prilej grafic oferit de fotoreporterul Emanuel Tânjală pentru a rememora frumusețile iscate de mîinii noștri artiști populari din lemnul nostru cel de toate zilele.

O sugestie a lui Ioan Slavici

Se știe foarte bine. Viața țărănimii române a constituit, cum era și firesc, subiectul multor opere literare și artistice care au intrat în fondul de aur al culturii naționale și universale. Cu excepții inobservabile, nu există nici un scriitor român care să nu fi vibrat la soarta obiditilor și umiliților de la țară, la durerile și bucuriile lor, la gîndurile și sentimentele care le-au frămîntat sufletul, la nădejdile și luptele lor, la dramele și tragediile care se abăteau asupra-le ca o grindină pustiitoare peste cîmpuri. Satul a fost un inepuizabil izvor de inspirație. În ciuda teoriilor care vorbeau despre simplismul sufletului țărănesc, chipurile incapabil să genereze conflicte puternice și tipologii semnificative, în întunericul satelor, așa cum s-a mai observat, s-a plămădit toată gama tipurilor fundamentale care marchează capodoperele literaturii universale de la Cain și Abel, de la Iov și Fiul Risipitor, la Icar și Roland, pînă la Harpagon, Iago, Othello, Romeo și Julieta sau Tristan și Isolda. Nu e greu să descoperim asemenea tipologii în literatura populară ca și în literatura noastră cultă dar nu stăruim acum căci nu despre ele dorim să vorbim. Am vrea să atragem atenția asupra unei alte idei. Există, fără îndoială, capodopere literare, inspirate din viața țărănimii române, din amarul existenței ei. Una din acestea este, indiscutabil, poezia **Clăcașii** de Octavian Goga, „o grandioasă operă a literaturii române", cum o numea criticul Ilarie Chendi. Este o magistrală creație picturală, de un zguduitor tragism, coplesitoare prin autenticitatea grupurilor și mișcarea grea, anevoioasă, efectuată, parcă, cu lanțuri la picioare; culoarea sărăcăcioasă, sumbră, chipurile sfîrșite de trudă, simplitatea formei sugerează sărăcia fără margini a acestor oameni fără sprijin și fără de noroc. Ca pînzele bătrînului Bruegel, poezia lui Goga respiră un aer de grandoare tristă, de elegie eroică. Imensa scenă de fundal, desfășurată pe toată întinderea spațiului cuprins cu ochii, compune o măreție tragică pe care se proiectează scenele plastice și figurile expresive ale oamenilor. Nici o tentă idilică, nici o convenție bucolică. Tonurile aspre, triste, întunecate în plină lumină și tocmai de aceea tragice din fundal, se răsfrîng nuanțat ca din penelul unui mare pictor pe figurile chinuite din primul plan, pe destinul lor învolburat și apăsat de „nenorocul de pe lumea asta toată".

Am reamintit cititorilor cîteva trăsături ale acestei capodopere literare, pentru a reîntîlni în lumea artiștilor noștri plastici, acum cînd căutăm atîtea forme de a omagia țărănimea, o veche sugestie a lui Ioan Slavici care în articolul: **Ce e local și actual în conștiința clăcașilor**, publicat în **Sămănătorul** din 1906, simțea nevoia transpunerii acestei poezii în pictură sau sculptură. Slavici socotea **Clăcașii**, îndreptățit, un fragment de epopee pentru caracterul ei profund național și universal, totodată. Articolul e foarte puțin cunoscut și merită să ni-l reamintim în aceste împrejurări, ca un îndemn pentru artiștii plastici și ca un omagiu adus „clăcașilor": „De cînd e lumea, puținii nesătioși robiți iubirii de sine au stors pretutindeni sudorile și lacrimile multimii neajutorate și s-au întovărășit ca să se îngrașe, sugînd măduva celor flămînzi". (...) Fondul poeziei **Clăcașii** este iubirea de oameni în cea mai curată formă, iar concepțiunea e cu desăvîrșire universală și ar putea să facă parte din orișicare epopee de caracter universal. Îndeosebi culminațiunea poeziei, muma trudită, flămîndă, sleită de puteri, care-și lasă codrul de pline și se apleacă spre pămînt ca să-și ia copilul la sîn, e «sfînta preacurată» nu numai pentru răsinăreni, ci pentru toți oamenii încă nedezbrăcați de firea omenească și poate să stea alături cu Madona della Sedia. S-ar face, cum zice Firdusi în prefața marii sale opere, nemuritor pentru toate timpurile, pictorul care ar fi în stare să fixeze în culori amănuntele din **Clăcașii**, ori sculptorul care, văzînd-o pe mamă cum a văzut-o poetul, ar reuși s-o cioplească cu destulă măiestrie în piatră. Din perspectiva unei lumi libere și drepte, a unei țărănimi eliberate de exploatare, stăpînă pe soarta sa, merită să se realizeze o asemenea lucrare simbolică.

ION DODU BĂLAN ■

Între clasic și baroc (XXII)

El Greco
Un conchistador al iluziei

2.

Într-adevăr, personajele lui El Greco par dominate de milnile lor alungite, gata de zbor. Dar, în ciuda acestui elan vertical al formelor, nu vom întîlni la ele o obsesie a soarelui. Dacă amintesc tot timpul de Icar, este pentru că tind să-și piardă greutatea.

Acest pictor neliniștit și ciudat nu pune trupului oripi, ci transformă trupul într-o aripă. Nu face trupul să tindă spre lumină, ci transformă trupul în lumină. Nu insuflă trupului o sete de zbor care să-l desprindă de pămînt, ci îl alungește, impregnîndu-l tot de această pasiune. Nu sînt așadar numai „forme care zboară", cum scria Eugenio d'Ors. Sînt mai curînd forme ale tensiunii zborului. Omul nu se mai împacă aici nici cu greutatea sa, nici cu destinul său. El pare să ignore bucuria de a gusta fructele pămîntului și nu-și dorește decît să devină prezența sa abstracțiune. Și dacă acești oameni reușesc să creadă în ceva, o fac pentru a-și învinge singurătatea.

Tițian pare uitat. Poate, mai puțin Tintaretto. Iar culoarea a devorat lumina Renașterii.

I s-a imputat că a trădat lecția coloriștilor venețieni? Ei bine, el a transformat culoarea în filosofie. Mai mult : în religie. Mai mult : în iluzie.

E un drum invers de cum îl făceau zeii greci care coborau din Olimp pentru a lua în statui chip omenesc. Domenikos Theotocopuli pare să fie infidel nu numai plăcerilor Renașterii, ci și patriei sale de origine. El alege în pictura sa numai ceea ce o apropie de o flacără.

Dar alege și riscurile. Se spune că era avid de glorie. Mai degrabă era avid de himere. Există în aceste tablouri o melancolie care caută metodic ceea ce nu e cruță. Și dacă e adevărat că fericirea depinde uneori de arta de a găsi cuvintele cele mai simple, El Greco nu cunoaște acest limbaj. Să nu așteptăm de la el o învățătură care lipsește și personajelor sale. Cum le lipsește, de altfel, și libertatea. Căci din labirintul din care vor să zboare, ele pătrund direct în mrejele cerului. Destinul lor e să bovarizeze zborul. Patria lor rămîne pentru totdeauna iluzia. Privirile care se ridică nu zăresc nimic. Cerul e gol, chiar cînd coboară din el sfinți care vor să participe la **Înmormîntarea contelui d'Orgaz.**

Jumătate din cantitatea de energie cu care e înzestrat un om, zicea Camus, se risipește spunînd în fel și chip „nu". Dar oare e atît de supărător acest lucru? Pentru că în spatele unui „nu" strălucește adesea un „da". Numai cine e în stare să iubească pătimaș o zi însorită e în stare să nege tot ceea ce e contrazice. Și să simtă că o asemenea zi de primăvară, cînd lumina izbutește să estompeze conturul fiecărui lucru și să învingă surîsul scepticilor, ar fi, poate, momentul cel mai potrivit pentru a-l înțelege pe El Greco, dacă n-ar fi o copilărie inutilă încercarea de a ordona arta pe anotimpuri, pe ceasuri ale zilei sau vîrste... Deoarece totul devine mai vag în această lumină care mă lasă să-mi spun, ca Menalc, că ceea ce nu a fost e ceea ce nu putea să fie și ceea ce n-am avut niciodată mi-a aparținut întotdeauna... Privind brațele înaripate ale personajelor lui El Greco îmi repet că zborul nu poate fi un scop, ci un început. Dar acest început există și el se numește încredere. Nimeni nu se îndoiește în pictura lui El Greco. Nimeni nu zîmbește sceptic. Și numai această încăpățînare care seamănă cu a măslinilor putea să facă dintr-un incendiu tragic al soarelui o viziune a artei care ne rezervă un adevăr neașteptat.

Căci în această pictură care părea să nu caute decît cerul, nu rezistă decît oamenii. Incendiul culorilor lui El Greco arde peisajul, arborii, piatra, podoabele. Aceste tablouri sînt însă pline de oameni. Cînd nu e vorbă pur și simplu de portrete, ci de un peisaj ca în **Panorama și planul orașului Toledo** nu se aduce în prim plan tot o figură umană. Tablouri întregi sînt formate din personaje în jurul cărora lipsesc obiectele, iar fundalul nu face decît să evidențieze portretul. Trupul uman înlătură obiectele și decorul, plutind singur în acest incendiu din care se naște.

Din acest punct de vedere chiar dacă își pierd fericirea sau n-o cunosc, oamenii lui El Greco obțin totuși o victorie. E aceeași victorie pe care vechii egipteni au obținut-o prin ceea ce a constituit partea cea mai himerică a gîndirii lor : piramidele.

Iată, de altfel, răspunsul cel mai convingător împotriva detractorilor lui Don Quijote. Deoarece piramidele există în deșert tocmai pentru că au existat oameni care au crezut atît de mult în ceva, încît au ridicat un munte de piatră ca s-o dovedească. Și poate ar trebui să ne amintim că sarcasmul cu care a fost primit **Rondul de noapte** al lui Rembrandt, injuriile cu care a fost primită **Olympia** lui Manet, golul din jurul lui Van Gogh aparțin unui scepticism care în fața piramidelor nu vede nimic altceva decît faptul că sînt goale, iar în fața pînzelor lui El Greco eșecul milniilor. **Milon din Croton** al lui Puget are mîna prinsă într-un stejar despicat în timp ce e devorat de un leu. La El Greco brațele oamenilor se înlănțuie singure în setea lor de zbor pentru că nu pot exista altfel, nu pot accepta o lume care-l socotește nebun pe Don Quijote.

Descartes a făcut din îndoială o metodă doar pentru a restaura încrederea.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica filmului

Învingem

Dintr-un maldăr de ruine mai este scos un om viu. Discuție cu unul dintre salvatori : „De cînd sînteți aici ?" „De atunci, de la catastrofă". „Cîți ani aveți ?" „Am 23 de ani, nu, 33...". Acea și altă posibilitate de a fi a lumii evidentă în seara zilei de 4 martie este pregnant ilustrată de acest dialog, în care un om nu mai știe cîți ani are. Într-o sinistră crăpătură a unui zid ce pînă în acea seară respira pacea cărămizii și încrederea neștirbită în firescul drum al serii spre zi, își face cuib o pasăre. Venit direct de la aeroport, după o noapte de nesomn, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu este umăr la umăr cu cei loviți de cutremur, cu întreaga populație a țării, practic. Îl vedem îngrijorat și impresionat, competent și energic, sînt impresionante planurile în care președintele republicii noastre acționează ca primul salvator, ca primul ostaș al armatei române. O familie a cărei locuință a fost distrusă este imediat mutată într-o nouă locuință, prevăzută cu toate cele necesare. Pe masa noii locuințe, în jurul căreia iau loc copii și părinți, apare o pîine. Este tăiată cu gesturile de altădată, viața continuă prin pîine și copii. În această casă intră tovarășul Nicolae Ceaușescu însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu și din întreaga atitudine a celor vizitați rezultă un lucru extraordinar de impresionant: oamenii se așteptau ca președintele țării și tovarășa Elena Ceaușescu să-i viziteze, să-i încurajeze, să-i ajute să-și recapete liniștea și dragostea de viață... Vizita în spitale a tovarășului Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu și alți conducători de partid și de stat, acolo unde sinistrații au avut parte de o extraordinar de mare îngrijire și căldură. Contextul tragic în care poporul român a fost nevoit să învingă este sugestiv prezentat printr-un obiect care a însemnat atît moarte cît și viață : grindă. Auzim și un cîntec al Doinei Badea, cîntăreață a cărei viață s-a pierdut la 4 martie. Excepțională întreaga coloană sonoră a filmului, demn de toată stima efortul realizatorilor acestei impresionante pelicule despre cum am fost loviți și cum ne-am ridicat, despre faptul că, mobilizat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român a probat virtuți înălțătoare. Filmul se încheie teribil de simplu : planuri din viața de seară a unui mare oraș, Bucureștiul, în care continuă viața și liniștea. Remarcabilă regia lui Ion Visu și David Leu.

Din păcate, comentariul filmului este nu de puține ori exterior filmului. Fraza nu cade de fiecare dată pe semnul cinematografic, cuvîntul defilează animat de un fals optimism peste imagini iremediabil triste. Apoi, frazele cu prea multe expresii pretențioase. Cuvintele o iau mereu înaintea imaginii și nu era cazul. Ne menținem treaz respectul pentru publicistul Ioan Grigorescu, autorul comentariului, dar de această dată nu l-am urmat cu un gînd bun, chiar dacă, sau mai ales, a fost mobilizat de cele mai bune și nobile intenții.

EUGEN SECELEANU ■

Cronica spectacolelor

Peer Gynt, actorul

Lucia Darac susține că în sufletul bătrînei mame Aase încă există o fată tînără și sensibilă, o fată care speră și visează. Și, ca să-și demonstreze teza, s-a lăsat bătută, urîtă, ponosită. Și s-a purtat în așa fel, încît chiar amăgește convingător că nu-i o jună studentă, ci o actriță înainte de pensionare. Metamorfoza asta se face nu numai cu grimă, ci, mai ales, cu talent și meserie.

Mirela Gorea susține că Solveig nu-i cuceritoare datorită unei frumuseți fizice extraordinare, unei dezinvolturi de om mulțumit de sine, unui sex-appeal năbădăios, ci este cuceritoare prin frumusețea care ajunge pe chip din miezul de suflet al omului, prin stinghereala în mișcări care-i dezvăluie modestia și bunul simț, prin puterea de a iubi fără ascunzișuri și fără sfîrșit. Și s-a purtat în așa fel, încît face să-i fie crezut și simpatizat personajul. Reușita asta se datorează, înainte de orice altceva, unei discreții și unei măsuri, care par a indica posibilitatea de viitor a unei actorii de mare clasă.

Valentin Teodosiu susține că Peer Gynt e viteaz și fricos, țăran și rege, visător și arivist, moral și imoral, murdar și pur, egoist și generos, primitiv și filozof etc., etc. Și s-a purtat în așa fel încît, în bună măsură, a convins că-i greu de găsit un alt asemenea personaj, de care să se lipească atîtea și-atîtea antinomii. Pentru studentul-actor rolul acesta a fost un exploziv tur de forță, și chiar de nuanțe.

Valeriu Paraschiv susține că ideea centrală a unui spectacol cu această piesă, trebuie să fie procesul dialectic al cunoașterii de sine. (Am citat din caietul de sală pe care **Monica Săvulescu**, secretara literară a Studioului, a avut inspiratul gest, colegial și pedagogic, să-l transforme într-un conspect al caietului de regie.) Și, ca să-și demonstreze teza, a creat un Peer Gynt 2 (**Paul Zeia** — partitură scurtă, interpretare remarcabilă) și a împărțit, nițel didactic, spectacolul în două părți, marcînd trecerea de la starea viață-trupească la starea viață-meditativă, nu numai printr-o pauză, ci și printr-un alt fel de concretizare a scenografiei și un alt fel de concepere a jocului actoricesc. E discutabil dacă e binevenit să faci ordine în dezordinea vieții lui Peer Gynt ; însă e indubitabil, e cert că studentul regizor și scenograf (anul IV Regie Teatru, clasa profesorului **Ion Cojar**) a dovedit o gîndire limpezitor analitică și un punct de vedere ferm. Ceea ce-i cam esențial pentru meseria căreia i-a vîndut sufletul.

Alți **25 studenți-actori** au susținut că nu există roluri mici, ci doar pofte uriașe de joc. Și, ca să-și demonstreze teza, și-au trecut numele, pe afiș, nu potrivit ordinii indicate de autor, ci potrivit celui mai democratic criteriu, cel alfabetic, cel de catalog școlar ; apoi au făcut, fiecare în parte, cîte două-trei roluri, iar împreună, au mai dovedit o dată că bucureșteanul-spectator face o mare gafă, față de el însuși, cînd nu se duce la **Studioul de Teatru al studenților de la I.A.T.C.**, la fel ca la oricare alt teatru cu profesioniști de-acum cu diplome.

Despre **Peer Gynt** — ca personaj al acelei răscruci în dramaturgie numită **Henrik Ibsen** — a fost atîta timp (exact un secol și un deceniu), și-atîta crez, și-atîta entuziasm, încît, cu onestitate și adevăr, e foarte greu să mai adaugi un cuvînt nou. Doar s-a vorbit și de esența esențelor : a fi tu însuți sau a fi al tău însuți. Și totuși, studenții de la I.A.T.C. m-au ajutat, m-au obligat chiar, să mai găsesc un **cuvînt-definiție pentru Peer : actor !**

Actorul Peer care, cu poveștile lui, ne apără pînă și de moarte :

„Să povestim oleacă, mamă,
De lucruri slobode și bune,
Să dăm uitării griji și teamă,
Zavistie și amărăciune...".

Actrița Solveig care, cu cîntecele ei, ne apără pînă și de singurătatea morții :

„Dormi, visează, dragul meu,
Te-oi veghea mereu, mereu...".

NELU IONESCU ■

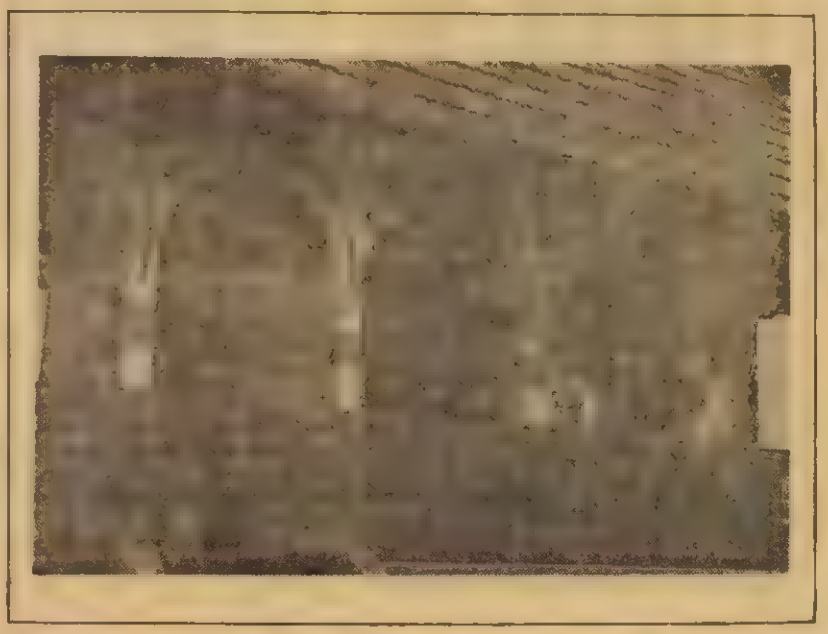

Jazz Sibiu 77

De mîine, frumoasa sală a sindicatelor sibiene găzduiește ce-a de-a VII-a ediție a „Festivalului de jazz Sibiu 77" (22—24 aprilie). Roadele pionieratului, atenția și receptivitatea diriguitorilor sibieni vor conduce și în acest an spre o sărbătoare muzicală deosebit de fecundă și originală, în care își dau întîlnire cu publicul lor cei mai înzestrați compozitori și instrumentiști de jazz. Cu aceeași **pasiune** dublată însă de un **sprijin moral și material** evident, **„Festivalul de jazz Sibiu 77"** se desfășoară în cadrul Festivalului național **„Cîntarea României"** în organizarea **Comitetului municipal U.T.C. Sibiu** prin Casa de cultură a tineretului, genericul consemnînd și un coautor de prestigiu, **Radioteleviziunea Română**, instituția care a făcut cel mai mult pentru menținerea și înălțarea JAZZ-ului ROMÂNESC. Sînt sigur că și în acest an vom asculta lucrări românești de **spirit național și de valoare internațională**; anul trecut au fost cel puțin 4 ore de jazz care se puteau asculta în orice festival internațional de prestigiu, în timp ce alte 31 de lucrări originale prevesteau normala înălțare pe care o așteptăm în 1977.

Argumentele pentru cele de mai sus reies, poate chiar în primul rînd, din valoroasa listă de nume extrasă din programul serilor de concert: **Big-bandul Radio** condus de **Sile Dinicu** și **Dixielandul Alexandru Imre**, apoi **Gioni Răducanu Combo**, **Marius Popp Septet**, **Gramophonul** condus de **Paul Weiner** și **Quintetul** lui **Titel Popoviei**, **Dixielandul** Ansamblului Armatei din Cluj-Napoca și **Big-bandul** studenților bucureșteni condus de **Gabriel Mărgărint**, **Quartetul** condus de **Radu Ghizășan** și **Jazz Vocal Quartet** Sibiu. Prezențe importante pentru viitor sînt și grupurile studențești ale conservatoarelor din Cluj-Napoca („Consdixieland") și București (**Dragoș Nedelcu** Quartet), cît și muzica „spre pop" a **jazz-rockului** de excelentă calitate practicat de **Modal Q(Sextet) Cluj-Napoca** și **Cromaticul** condus de **Pechea Marin.**

Și așa cum îi stă bine unui festival de jazz (nu aici vom întîlni festivismul !), organizatorii au prevăzut și **anuala întîlnire** a conducătorilor clubu-rilor de jazz și a muzicienilor cu reprezentanții unor instituții care poate în acest an își vor ocupa **totuși** fotoliile (Uniunea compozitorilor, A.R.I.A., C.C.E.S. -Așezămintele culturale), cît și cu reprezentanții presei și radioteleviziunii, apoi o întîlnire a compozitorilor cu șefii de formații și instrumentiștii de jazz, o dezbatere în prezența autorului despre primul nostru **Dicționar de jazz** (al lui Mihai Berindei). Vor fi și alte manifestări adresate publicului larg (gale de filme, audiții etc.).

Să mulțumim deci organizatorilor pentru această adevărată sărbătoare a jazzului românesc și să amintim două nume care în aceste zile vor „duce greul" organizării: **Emil Stratulat** și **Nicolae Ionescu**, cărora le datorăm în bună măsură recunoștința noastră **pentru toate edițiile sibiene** ale acestui festival.

AUREL GHERGHEL ■

Curier muzical

● **Anca Scorțescu**, București: Ne întrebi dacă la pagină de muzică tînără trebuie vorbit și despre muzica populară. Trebuie ● **Nicu Tudose**, Cașin: În legătură cu cele trei formații din localitatea Cașin care s-au calificat pentru faza județeană a „Cîntării României" așteptăm alături de dumneavoastră un răspuns de la factorii județeni competenți ● **Ioana Ionescu**, București: De acord cu obiecțiunile dumneavoastră, cu tonul pe bună dreptate ironic al scrisorilor expediate ● **Remus Drăgan**, București: Încercare slab realizată artistic ● **Nițulescu Adrian**, București: Aveți dreptate: nu întotdeauna cuvintele pot cuprinde faptele. Poezia trimisă dovedește adevărul afirmației ● **Segărceanu Irinel**, Mangalia: Dacă ați intenționat să ne trimiteți o compunere, atunci v-ați realizat obiectivul. Dar noi nu folosim compunerile ● **Therese Viss**, Pitești: Vă mulțumim pentru felicitările trimise pe adresa Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar ● **A.M.**, comuna Comănița, județul Olt: Nu intră în vederile noastre din cauza slabei realizări artistice ● **Chiriac Gina**, Galați: Aveți dreptate, Florian Pittiș este unul din actorii de frunte ai generației sale ● **Frona Cristian**, Constanța: Adresați-vă direct Televiziunii ● **Ghionaru Octavia**, Constanța: Cenaclul Flacăra va veni și în acest an la Constanța, dar mai spre august ● **Maria Monica Halet**, Constanța: Vreți să lăsăm muzica folk fără definiție. Nu putem ● **Raicu Marius**, Constanța: Scrisoarea dumneavoastră ne-a parvenit prea tîrziu. Altă dată, cu plăcere ● **Enache Mihai**, Iași: Cînd vor fi invitați de către cei în drept s-o facă, membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar vor veni și la Iași ● **Ion Florian**, Ploiești: 1) Cărțile de poezii ale poeților Marin Sorescu, Nichita Stănescu și Adrian Păunescu s-au epuizat; 2) Într-adevăr, Almanahul revistelor **Flacăra** și **Rebus** s-a vîndut în cîteva ore. Tirajul a fost mare, dar și cererea a fost mare; 3) Vom veni la Ploiești cînd vom fi invitați: 4) Poezia **Mircea** ce vă aparține nu este, credem, publicabilă ● **Clasa a VI-a a Școlii generale din Vulcău de Sus**, Sălaj: Nu avem textul pe care-l solicitați ● **Nica Silvia**, Lupeni: Cînduri frumoase, scrisoare emoționantă. Vă mulțumim ● **Tărîrluie Vasile**, Sibiu: Îi vom comunica Mariei Ciobanu părerile dumneavoastră ● **Itu Dumitru**, București: Aveți dreptate ● **Dinu Andy**, Ploiești: Nu comunicăm adresele membrilor cenaclului. Scrieți-le pe adresa revistei și le vom înmîna scrisorile cu devotamentul unor postași îmbătriniți în meserie ● **Snihur Haralambie**, Sulina: Da, credem că și juriile din Sulina pot greși în aprecierea recitatorilor amatori. Poate ne invitați la un viitor concurs pentru a ne putea edifica ● **Manea Dumitru**, București: Aveți, credem, dreptate. ● **V. Stancu**, Reșița: Lucrurile de acest gen trebuie rezolvate la Reșița unde, am constatat recent, interesul pentru arta tînără este unul impresionant ● **Familia Trimbițaș Ionel**, Tălmaciu, Sibiu: Sîntem de acord cu aprecierile dumneavoastră ● **Simachis Vanghelița**, Brăila: Nu putem folosi versurile trimise de dumneavoastră ● **Chiriłas Marius**, Arad: Vă mulțumesc pentru frumoasele cuvinte adresate Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar ● **Adina Petrescu**, Craiova: După cîte constatați, a fost un simplu zvon ● **Valeriu Formescu**, București; **P.A.**, București; **Rusu Ion**, Săvinești, Neamț; **Constantin Mihaj**, Ocna Sibiului; **Niculeiuc Alexandru**, Bacău; **Sime Virgil**, Oradea; **Dragoș Murgu**, București: Revista noastră și-a expus punctele de vedere asupra cîntăreților de muzică populară. Mircea Colțeanu și Ion Dolănescu. Mai mult decît atît ei au fost intervievați, și-au putut preciza punctele de vedere. Considerăm că s-a procedat corect ● **Mai multe scrisori din mai multe localități unde am promis să mergem și n-am mers**: N-am putut să ne ținem promisiunea de a veni în orașele dumneavoastră pentru că — deși exista o înțelegere prealabilă — ni s-a comunicat dintr-o dată că sala e ocupată de alte manifestări și că și celelalte săli din oraș sînt ocupate.

EUGEN SECELEANU ■

Cîntec pentru România

Text: Adrian PĂUNESCU — Muzica: Evandro ROSSETTI

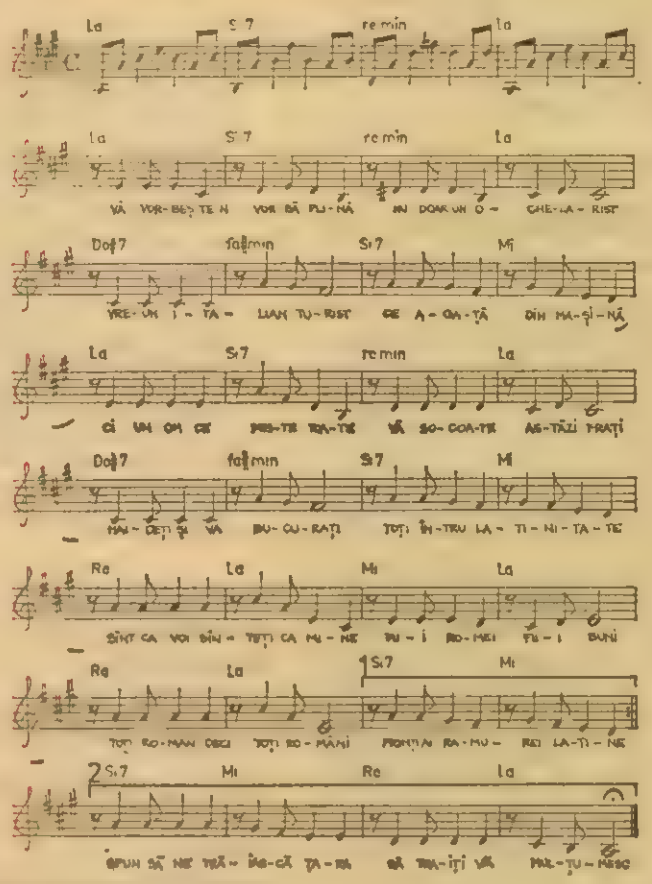

Vă vorbește-n vorbă plină
Nu doar un ochelarist
Vreun italian turist
Ce ogoță din mașină,
Ci un om ce peste toate
Vă socoate astăzi frați
Haideți și vă bucurați
Toți intru latinitate.
Sînt ca voi, sînteți ca
noi

Fiii Romei, fii buni
Toți romani, deci toți
români
Prinți ai ramurei latine.
Am simțit și simt aroma
Primăverii românești

Drumurile duc la Roma
Adică la București
Și chiar dacă mîine
Eu de aici voi fi plecînd
N-am să pot uita nicicînd
C-am mîncat o voastră
pîine.
Astăzi însă v-aș cînta
Bucuria și mîndria
Că mă simt în România
Ca în însăși țara mea.
Frații mei, crezare dați-i
Celui ce vă spune drept
Sînteți neam frumos,
deștept
Și vă sînt frumoși Carpații.

Frați de stirpe latinească
Aș cînta cu voce grea
Să trăiască, să-nflorească
România țara voastră
Care e și țara mea
Trăiască latinitatea
Ca și idealul sfînt,
Libertatea și dreptatea
Pacea-ntregului pămînt.
Doar atît îmi iau ghitara
Și în graiul românesc
Spun să vă trăiască țara
Spun să ne trăiască țara
Să trăiți, vă mulțumesc.

Hurricane*)

Muzica: BOB DYLAN
Text: BOB DYLAN și JAQUES LEVY

Focuri de pistol pocnesc într-un bar de noapte
Patty Valentine vine din sala de sus
Și vede barmanul într-o baltă de sînge
Și țipă „Dumnezeule, l-au împușcat !"

Refren:
Așa începe povestea lui Hurricane
Omul pe care autoritățile l-au condamnat
Pentru o neglijare pe care n-a comis-o niciodată
L-au aruncat într-o celulă chiar atunci cînd putea să fie Campion al lumii.

Patty vede acolo trei corpuri întinse
Și un om pe nume Bello mișcîndu-se misterios
„N-am făcut-o eu", spune, ridicînd mîinile
„Eu doar am jefuit casa de bani, sper că înțelegeți
Eu l-am văzut fugind", a spus și s-a oprit
„Unul din noi ar face bine să cheme copoii"

Și așa, Patty cheamă sticleții
Și ei intră în scenă cu luminile lor roșii fulgerînd
În noaptea caldă din New Jersey.
În acest timp, departe, în alt colț al orașului
Rubin Carter și cîțiva prieteni se plimbă cu mașina.
Candidatul numărul unu la titlul categoriei mijlocii
N-avea idee de ce i se va întîmpla
Cînd un polițist l-a forțat să tragă pe dreapta.
Ca și pînă acum, ca și de-acum înainte
În Paterson așa merg lucrurile
Dacă ești negru faci bine să nu te arăți pe stradă
Decît dacă vrei să ucizi.
Alfred Bello avea un partener care a povestit copoilor
Cum că el și Arthur Dexter Bradley se învîrteau primprejur
Cînd a spus, „Am văzut doi oameni fugind afară, erau de talie mijlocie
Ei au sărit într-o mașină albă cu număr din alt stat"
Și miss Patty Valentine dă din cap
Copoiul zice „Așteaptă băiete, ăsta nu-i mort"

Atunci îl duc la infirmerie
Și deși acest om abia mai putea să vadă
Ei i-au spus că poate să-l identifice pe vinovat.
La patru dimineața îl trăsc aici pe Rubin
L-au dus în spital și l-au urcat pe scări
Rănitul privește prin ochiul său mort
Spune „De ce mi-l arătați. Nu este el!"

Refren:
Da, aceasta este povestea lui Hurricane
. . . . . .
Patru luni mai tîrziu gheto-urile erau în flăcări
Rubin este în America de Sud ca să lupte pentru titlul său
În acest timp Arthur Dexter Bradley este în continuare borfaș
Iar copoii în spatele său, caută un vinovat
„Îți amintești de omorul săvîrșit într-un bar?"
„Îți amintești că ai văzut o mașină plecînd?"
„Cred că nu-ți place să joci mingea cu legea?"
„Crezi că putea să fie un boxer cel pe care l-ai văzut fugind în noaptea aceea?"
„Nu uita că tu ești alb"

Arthur Dexter Bradley spuse, „Nu sînt sigur"
Copoii au spus, „Un băiat sărac ca tine are nevoie de ajutor
Îți găsim noi o slujbă la un motel și vorbim și pentru prietenul tău Bello
Acum tu nu vrei să te întorci în pușcărie, fii băiat deștept
Vei face societății un serviciu
Acest fiu de cățea este brav, va fi și mai brav
Vrem să-l băgăm în draci
Vrem să-i punem cele trei omoruri în spate
Ei nu este un Gentleman Jim"
Rubin putea să doboare un om doar cu un pumn
Dar nu-i plăcea niciodată să vorbească prea mult despre asta
Este munca mea, spunea el, o fac pentru bani
Și cînd se va termina voi avea drumul meu
De lîngă paradis
Unde curg torente de păstrăvi și unde aerul e curat
Iar eu voi străbate cărările călare.
Dar ei l-au băgat în pușcărie
Acolo unde fac din om un șoarece.
Toate cărțile lui Rubin au fost jucate
Procesul a fost o mascaradă, el nu a avut nici o șansă
Judecătorul a citat ca martori pentru Rubin bețivii mahalalei
Pentru spectatorii albi ei era un timp revoluționar
Iar pentru negri doar un negru nebun
Nimeni nu se îndoia că el a apăsat pe trăgaci
Chiar dacă nu s-a putut arăta revolverul.
D. (istrictul) A. (ttorney) spunea că el a comis fapta
Și juriul, în întregime alb, a fost de acord.
Procesul „Rubin Carter" a fost o înscenare
L-au acuzat de crimă, dar ghici cine a depus mărturie?
Bello și Bradley și amîndoi mințind cu nerușinare
Și toate ziarele urmîndu-le mișcarea.
Cum se poate ca viața unui asemenea om
Să fie în mîinile unor irresponsabili?
Și să-l vezi înșelat atît de evident
Mi se face rușine să trăiesc într-o Țară unde dreptatea e un joc.

Acum toți criminalii în costume și cravate
Sînt liberi să bea Martini și să privească răsăritul de soare
În timp ce Rubin stă ca Buddha într-o celulă
Un om nevinovat într-un infern viu.

Refren:
Aceasta e povestea lui Hurricane
Dar nu se va termina pînă cînd nu va fi reabilitat
Și pînă nu-i vor restitui timpul pierdut în închisoare
L-au băgat în închisoare tocmai cînd putea fi Campion al lumii

*) În urma acestui cîntec al lui Bob Dylan, un om a fost eliberat din închisoare.

fără prejudecăți despre...

AUTOGĂRI

Zilnic, de dimineață pînă seara tîrziu, se desprind de marile și micile orașe autobuze aglomerate și uneori prăfuite care transportă spre destinații precise mii și zeci de mii de oameni. Într-o eră dominată de viteza mijloacelor moderne de transport în comun și de ritmul vieții cotidiene, autobuzele întreprinderilor de transport în comun servesc și uneori deservesc oamenii, în raport direct cu interesul pe care-l manifestă forurile de resort pentru mersul precis al autobuzelor pe itinerariile stabilite. Pentru că, deși punctele terminus ale drumurilor străbătute cu ajutorul autobuzelor I.T.A. se află la marginea marilor și micilor orașe, problema transportului rapid și eficient pe drumurile asfaltate și neasfaltate ale țării, nu e de periferie ! A călători în chip civilizat și rapid spre destinații apropiate sau îndepărtate, risipite de întîmplare departe de aeroporturi și de gările intersectate de trenuri rapide și accelerate, reprezintă un deziderat al fiecărui om obligat de împrejurări să apeleze la serviciile autogărilor. A ajunge odihnit și nefofonat la o destinație exactă, în timpul promis de Mersul trenurilor și autobuzelor, iată idealul pe care și-l visează orice călător pe drumurile țării și pe care trebuie să-l treacă permanent pe ordinea de zi personalul autogărilor.

Ancheta noastră încearcă să atragă atenția asupra unor aspecte cotidiene sesizate în activitatea acestor mijloace prețioasa, pretențioase și asiduu frecventate de călători.

■ RAHOVA

Mașină pentru Letca Nouă există, dar oamenii n-o prea văd

Autogara Rahova care deservește o bună parte din localitățile situate la sud-est de Capitală are toate condițiile să fie o autogară model. Dar nu e. Mica sală de așteptare este măturată din an în paște, perdelele sînt murdare și rupte, băncile, trei la număr, nu fac deloc față cerințelor, dovadă fiind faptul că numeroase persoane stau afară așezate direct pe peronul principal. În fața celorlalte peroane pline de hîrtii, vafe de înghețată și mormane de coji de semințe, lumea stă în picioare, pe saci, pe valize și mai ales pe jos. „Autogara noastră, deși mică și deservită doar de o coloană interurbană (numărul 9), ne spune șeful de coloană, Alexandru Gavrilă, înregistrează zilnic un număr de aproape 10 000 de călători. Altfel spus, de la noi sosesc și pleacă 248 de curse. În condițiile acestea, trebuie să avem active 61 de mașini și dacă lipsește una, ne dă peste cap." Consultăm împreună jurnalul plecărilor și sosirilor iar pe luna în curs nu sînt menționate decît 5 întîrzieri, toate datorate curselor de tranzit. La ora 16.15 foarte multă lume așteaptă cursa de Naipu. Nu vine. În schimb la 16,25 apare mașina de Slatina, care stă cinci minute și pleacă cu călători pe scară. Alții rămîn jos. Ora 16.45. 14 inși din Letca Veche așteaptă în zadar să tragă la peron a doua mașină de ora 16.30. *Ion Șerban*, angajat la „Electromagnetica", ne spune : „Mașina asta, a doua, ne face mereu figura. Nici nu știi cînd vine și cînd nu. Cînd nu vine, ajungem acasă la ora opt seara, cu mașina următoare, iar dimineața ne sculăm la trei și jumătate. Dealtfel, și dimineața pățim tot așa. Unii șoferi pleacă de la cap de linie după cum se scoală. Dacă nu iau primul autobuz, întîrzii la fabrică și pe mine treaba asta mă costă." *Alexandru Ctobanu*, angajat la IJCOOP-Ilfov : „Al doilea autobuz de după-amiază merge cum vrea și cînd vrea. Ne mănîncă tot timpul liber, iar dimineața ne înghesuim pe prima mașină pentru că a doua întîrzie". *Alexandru Tudor*, angajat la IJCOOP-Ilfov : „Dimineața trebuie să plece o mașină la patru și jumătate, iar cealaltă la cinci. Ei bine, prima vine cîteodată pe chefuri și desigur cu cealaltă întîrzii". Cei care așteaptă mașina de Letca Nouă spun că nici autobuzele lor nu-i scutesc întotdeauna de întîrzieri de la serviciu. *Ilie Ristache*, angajat la I.T.B., ne spune că din Letca aproximativ 130 de oameni lucrează la I.T.B. în schimburi, deci fac naveta. Și traseul acesta este foarte aglomerat. „Dimineața dacă ne ia Milcovățul sau Merenii, deși ultima nu prea oprește că-i aglomerată, mai ajungem, dacă nu, rămînem acasă." *Florea Burciulescu*, angajat tot la I.T.B. : „Ne-ar trebui și nouă la Letca Nouă un cap de linie ca să putem ajunge la timp la întreprindere și să mergem și noi ca lumea. Pe hîrtie știm că există o cursă numai pînă la noi, dar n-o prea vedem." Stăm din nou de vorbă cu Alexandru Gavrilă, cel care răspunde, de fapt, de bunul mers al autogării. „Este adevărat, afirmă dînsul, că sînt unele trasee mai dificile, ca Merenii, Pădurenii, Izvoarele și chiar Letca Veche și Letca Nouă, dar, totuși, autobuzele circulă normal. De pildă, la Letca Nouă există cap de linie, deci oamenii n-au de ce să se plîngă. Mașina pleacă de acolo la ora 4.40 și sosește la 5.50 (nu se plîng, n-o văd, pur și simplu, n.n.). Trebuie să mai rezolvăm și traseul spre Naipu, dar dacă o să mai avem o zi ca astăzi (miercuri, 13 aprilie, n.n.) cînd au căzut aproape douăzeci de mașini din cauza defecțiunilor, trebuie să facem un efort în plus". Pînă la eforturi suplimentare, o mai bună organizare și un control mai corect al traficului ar putea schimba multe.

RAZVAN BARBULESCU ■

■ GIURGIU

Toate ar fi aproape bune, dacă nu s-ar fi furat scara!

Din noua autogară a municipiului Giurgiu, dată în folosință în august 1976, pleacă zilnic 145 de curse, între 4 dimineața și 22,45 seara, după cum ne spune orarul, afișat în hol, la bună vedere. După cum ne spune Emilian Picu, șeful unității, toate merg în grafic și fără întîrzieri, iar oamenii se arată împăcați de soarta lor de călători, circulînd nu numai bine și la timp, ci și în număr de vreo 11 000 pe zi, dacă punem la socoteală faptul că autogara respectivă, aparținînd de I.T.A. Ilfov, deservește peste 5 000 de abonați. Aflat de numai 4 luni la conducerea unității, după terminarea școlii de șefi de coloană, Emilian Picu spune ce crede sau ceea ce trebuie să spună, în realitate lucrurile nestînd chiar așa, de vreme ce numai în dimineața documentării noastre, pînă la ora 10,30, plecaseră cu întîrziere — de reținut, de la cap de linie — cursa de Ghizdaru (6,45 în loc de 6,30) și cea de Valea Bujorului (7,15 în loc de 6,45), explicații găsindu-se, firește, din abundență și sunînd cam așa : „ce să-i faci, tovarășe, n-a vrut mașina să se urnească și pace !" Călătorii cu care am avut ocazia să discutăm s-au declarat, în general, mulțumiți de serviciile personalului autogării, chiar dacă unii au reclamat că șoferii-taxatori nu taie mereu bilete sau că autobuzele mai întîrzie pe vreme rea, mai ales în zona Gogoșari — Drăghiceanu, unde nu afît oamenii de la volan ar fi de vină, cît starea drumurilor, cu pante abrupte și alunecoase. Criticile înfățișate lui Emilian Picu n-au avut, bineînțeles, darul să-l bucure din cale-afară, dar omul a părut interesat să le asculte și să le noteze, prea puține dintre observațiile călătorilor reprezentînd pentru dînsul noutăți surprinzătoare. Despre greutățile de pe porțiunea Gogoșari — Drăghiceanu, de exemplu, pe care se merge ca melcul pe timp de ploaie sau mizgă, a informat la I.T.A., ba chiar a întocmit și un proces verbal, dar de făcut nu s-a făcut practic nimic, cum nu s-a făcut nici pentru cetățenii din Dimitrie Cantemir, siliți să traverseze pînă la Radu Vodă spre a lua mașina, cînd drumul direct e mulat de ploaie.

În rest, în autogară e ordine și curățenie, e aumedenie de afișe informează despre toate cele necesare, despre Mersul trenurilor și costul biletelor, ba chiar și despre numărul de telefon, 1 33 21, la care poate răspunde șeful unității, în biroul căruia nu se află, dealtfel, nici un telefon ! Nu e înghesuială, un băiat își încearcă bateriile abia cumpărate pentru tranzistor, o mătușă veghează o plapumă scoasă de la curățat, iar un om între două vîrste își probează tenișii, firește de culoare albă. E destul praf în jurul celor 10 peroane, „ne descurcăm cum putem, căci cei de la I.G.O., pe care-i cinstim să vină cît mai des, ne-au cam uitat, așa că stropim noi cu căldarea" (Emilian Picu), dar plecările și venirile se respectă, mai mult după nevoile oamenilor decît după orele trecute pe pereți sau pe tăblițele de deasupra peroanelor. Așa se face că 31-IF-675 pleacă la Oltenița la 11,50, dar cursa nu apare decît pe orarul mare din hol, valabil — după cum ne e dat să citim — pînă la 1 aprilie 1977 (? ?), pentru a afla imediat, de la șeful autogării, că nu e vorba decît despre „o greșeală de ortografie", mersul afișat continuînd să fie în vigoare. După ceea ce scrie pe tăblița de la peronul 3, viitoarea mașină către Oltenița ar trebui să plece la 16,15, lumea nu prea se dumirește, aleargă să se lămurească la informații, dar acolo tovarășa „lipsește momentan", iar Emilian Picu, altfel cu trup și suflet alături de unitatea pe care-o conduce, nu pare prea impresionat de deruta călătorilor. Pur și simplu, îi auzim, ni s-a furat scara și n-am putut să facem modificările necesare.

Construită recent, autogara din Giurgiu a umplut un gol și a rezolvat nevoile a mii și mii de oameni, vechea instituție fiind o improvizație demnă de milă. Dar asta n-a rezolvat, după cum am încercat să arătăm mai sus, toate problemele, la autogara din Giurgiu, rămînînd destul loc pentru mai bine.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

■ FILARET

Un jurnal al sosirilor și plecărilor „alb" nu folosește nimănui. Nici măcar călătorilor

Din cele 28 de peroane existente la autogara Filaret, cea mai mare autogară din țară, 5 peroane au rămas inutilizabile în urma cutremurului. Este vorba de cele cinci peroane principale destinate garării autobuzelor pentru cursele lungi. În ciuda acestui fapt, autogara lucrează la capacitatea normală, aici înregistrîndu-se zilnic 600 de sosiri și plecări, adică între 15 000 și 20 000 de călători care vin și pleacă din sau spre localități apropiate (aici este vorba în primul rînd de navetiști), sau localități situate la mari distanțe (este vorba de cursele de tranzit Tg. Jiu, Pitești, Tg. Mureș etc.). L-am ascultat pe șeful de gară Ilie Gogu care ne spunea că eforturile celor care conduc autogara, precum și ale celor care conduc autobuzele, șoferii, sînt absolut impresionante, că luna aceasta n-a existat nici o cursă suspendată datorită bunei întrețineri a parcului de mașini, că n-au existat abateri grave. Am consultat jurnalul plecărilor și sosirilor autobuzelor care, tot pe această lună, nu înregistrase decît două întîrzieri, ambele la plecare, din cauza unor defecțiuni cu totul accidentale. Am stat de vorbă cu unii călători de pe traseele Pasărea, Valea Dragului, Scărișoara, Prundu, Hotare. Astfel *Vasile Burlacu* și *Anastase D. Ivan*, angajați la I.D.E.B., îmi mărturisesc la unison că mașinile lor, de Prundu, merg foarte bine și că n-au întîrziat niciodată nici la serviciu, nici acasă. Că este adevărat, autobuzele sînt cam aglomerate și, deși sînt două, s-ar mai simți nevoia unei suplimentări, dar cele care merg acum sînt punctuale, nimic de zis. Deși aparent de prisos, am propus șefului de autogară să așteptăm împreună la peroane în jurul orei 6, sosirea cîtorva curse. De la Hotare, de la Scărișoara, de la Valea Dragului și din alte localități cu mulți navetiști autobuzele vin la timp, în grafic, cu mici „derogări" inerente, de două-trei minute. Altele nu vin însă nici după jumătate de oră. Astfel, în ziua micului nostru test, joi 14 aprilie, stau de vorbă cu cîțiva dintre șoferii întîrziați. *Gheorghe Neagu* (cursa de la Obedeni) : „Am tras mașina la 6.20 la stația de benzină și nu la peron, din cauza asta nu m-ați văzut. Am lăsat călătorii (deci cu 10 minute mai tîrziu decît ora prevăzută, n.n.) și am făcut plinul ca să plec din nou, fiindcă la Dobreni s-a rupt un pod și a rămas acolo cursa de Colibași." *Gheorghe Bădărău* (cursa de la Valea Stinii) : „Am lăsat oamenii la Danubiana la ora 6,15 (la ora 6,12 avea sosirea la Filaret, n.n.). Apoi, tot la Danubiana am schimbat o roată din față și am venit la autogară". *Nicolae Barbu* (cursa de la Șoldanu) : „Eu la 6.20 trebuia să fiu la Danubiana și am fost (de fapt, la această oră trebuia să fie la Filaret, n.n.). Pe drum, la Belu, s-au rupt buloanele pe stînga și am stat să repar mașina, iar călătorii i-a luat cursa de Nana". O fi. Pînă una alta însă, șoferii erau obligați să vină la impiegatul de serviciu, imediat ce soseau la autogară, altfel oamenii apăreau fără nici un minut de întîrziere. Și aici nu prea înțelegem cum stau lucrurile. Pentru că, de pildă, nici unul dintre cei întîrziați în dimineața aceea nu apărea ca atare în jurnalul sosirilor. Este foarte adevărat, impiegatul de mișcare, la această oră de vîrf, nu mai prididește să le facă pe toate, dar înregistrarea plecărilor și sosirilor face parte din îndatoririle sale de serviciu. Încolo, toate bune : peroanele sînt curate și au un aspect civilizat, cursele sînt anunțate la difuzor, iar autobuzul de Măciuca are o întîrziere de cincisprezece minute, făcînd pe cineva să exclame : „iar întîrzie Măciuca asta, dom'le !".

B. RAZVAN ■

■ OLTENIȚA

Activitatea nu merge ca pe roate

Orașul dunărean cel mai apropiat de București este Oltenița. Numai 60 de kilometri, deci o distanță mică și care sporește interesul suscitat de marele fluviu pentru mulți cetățeni ai Capitalei. Nu acesta a fost însă singurul motiv pentru care am ales Oltenița atunci cînd ne-am propus o investigație în lumea autogărilor (căci este o lume, vă rog să mă credeți, uneori la fel de atracțioasă ca și cea a gărilor, aeroporturilor sau porturilor, oricît de mici ar fi acestea). În jurul Bucureștiului și al Olteniței o sumedenie de sate de cîmpie, de orașe, cum sînt Giurgiu, Călărași, Alexandria, chiar și altele, freamătă de o viață tipică printre componentele căreia se numără și transportul, necesitatea, adeseori stringentă, a unei deplasări de la un loc la altul, pentru tot atîtea motive cîte ar putea umple filele unei vaste enciclopedii și care merg de la interesele majore ale industriei, care mobilizează forța de muncă de pe o suprafață întinsă, pînă la cele familiale, legate de viață și de moarte, de relații și interrelații de tot felul.

Cu astfel de gînduri am poposit în autogara Olteniței. Mare și nouă, de un an de zile în exploatare, cu peroane acoperite, cu sală de așteptare curată, cu autobuze numeroase, cele mai multe în staționare din diverse motive, printre care lipsa unor piese de schimb pare să nu fi fost cea mai serioasă, după cum afirma tov. Petre Marinescu, șeful atelierului, ci ora la care făceam cunoștință cu acest loc atît de important în viața orașului de la Dunăre. Într-adevăr, dacă te gîndești că totalul curselor, pe parcursul unei zile, oricare ar fi aceea, se cifrează la 99 și că prima plecare se produce la 5,10 dimineața iar ultima întrare, după orele 23.30, poți realiza pulsul corect al unei astfel de autogări, care se prezintă, în acest fel, drept locul cel mai agitat al orașului. Desigur, problema curentă și de prim rang a celor aproape 100 de oameni care deservesc autobaza este aceea a transportului zilnic al muncitorilor către întreprinderile locale și înapoi spre casele lor. Cursele pornesc însă nu numai de aci dar și din alte orașe cum este Bucureștiul, de pildă, ori Giurgiu, astfel încît la autogară se reunesc eforturile mult mai multora decît ale celor ce aparțin exclusiv de Oltenița. Tocmai de aceea, mi s-a părut ciudat să constat că în condica de sugestii și reclamații părerile consemnate de către unii călători nu-și află și rezolvarea. Nu-i vorba numai despre nemulțumiri, deși nici acestea nu se cer neglijate, ci de unele dorințe care se impun prin bun-simț și eficacitate, cum cred a fi aceea a unui cetățean care atrage atenția asupra cursei de la ora 6,00, dinspre Ulmeni spre Oltenița, care întîrzie, de regulă, din pricina barierelor succesive întîlnite pe traseu. Cel care face sesizarea își exprimă părerea că o modificare de numai 10 minute în orarul cursei respective, ar elimina starea de fapt actuală și ar anihila, adăugăm noi, întîrzierile și nemulțumirea călătorilor. Alți cetățeni se plîng de faptul că unii șoferi trec pe lîngă ei și nu opresc, deși locuri în mașină sînt.

Gheorghe Vlaicu, șeful autogării, un tînăr cumsecade, chiar timid, ca și Petre Marinescu, om cu experiență în materie de trafic rutier și despre care am mai amintit, sînt de părere că acei călători care au abonamente ar trebui să respecte musai orarul, să se urce adică într-o anume cursă. Părerea călătorilor cu care am stat de vorbă este însă diferită. Bineînțeles că atunci cînd se pune problema de a ajunge la timp în întreprindere, nimeni nu va lăsa să-i scape autobuzul respectiv, dar oamenii mai vin la oraș și cînd sînt bolnavi sau liberi ori în concedii și așa mai departe, astfel încît ei trebuie să aibă dreptul să se urce în oricare dintre mașinile care asigură un traseu sau altul pentru care au avansat banii de abonament. Probleme sînt numeroase deși, în general, cei cu care am vorbit păreau mulțumiți de felul în care funcționează autogara Olteniței. Nicolae Ganciu, om la 59 de ani și care face des drumul de la Chiselet la oraș, ca și cooperatorul Stan M. Florea sînt atît de înțelegători față de munca grea a șoferilor încît îi căinează pe aceștia pentru zilele ploioase ori pentru cele cu polei, dar nu pot fi atît de convingători pe cît a fost tînăra Elena Pascale, care a lucrat la fabrica de pîine și care-și mărturisește nemulțumirea față de modul în care își desfășoară activitatea unii șoferi. „Trec pe lîngă noi mașini goale și nu opresc, nu știu de ce ? Nu o dată mi s-a întîmplat să întîrzii la serviciu, ca și soțul meu". I se alătură și alte femei, mai curajoase decît ceilalți interlocutori amintiți. Elena Pascale a suferit un grav accident, în urma unei tamponări, petrecută pe 1 ianuarie 1977, datorată neatenției șoferului Constantin Birghilă (care nu aparține însă de Oltenița, ci de Autobaza 3 București). Rănită la cap, ea este nevoită să urmeze, și acum, după atîtea luni, un tratament medical și va trebui să se pensioneze temporar. Bucătarul Petre Georgescu a avut, în urma aceluiași trist eveniment, o fractură de bazin. „Sîntem mulți navetiști, spune Elena Pascale. Unii facem plinea, alții muncim la Șantierul naval, la croitorie, la mase plastice, așa că, fără noi, orașul ar avea de suferit. Nu știu dacă toți șoferii își dau seama de asta. Dimineața ne omorîm, pur și simplu, să prindem cursa cea mai bună, ca să nu întîrziem. De ce n-ar pleca cursa la 5 dimineața din Mînăstirea, că noi sîntem țărani obișnuiți să ne sculăm de cu noapte. Mulți șoferi înnoptează prin sate ori sînt localnici, deci n-ar avea de ce să întîrzie".

Petre Marinescu afirmă însă că nu cunoaște acest aspect întrucît n-au avut plîngeri din partea întreprinderilor locale din care să reiasă nemulțumiri privind întîrzierile de la serviciu ale personalului navetist datorate șoferilor, dar simțim că pasagerii au dreptate, cu toate că Petre Marin, Ioan Pîrvu, Marin Stoica și alți cîțiva conducători auto aflați de față la discuțiile noastre sînt simpatici și par îndrăgostiți de profesia lor, desigur deloc ușoară dar, mai cu seamă, încărcată de o responsabilitate care nu se rezumă doar la respectarea „în mare" a unui orar, ori la prezența precisă la „turnus"...

EMANUEL VALERIU ■

Producem cea mai înaltă calitate...

...iată afirmația pe care ascultînd-o rostită de inginerul Veniamin Munteanu, directorul renumitei Întreprinderi de antibiotice din Iași, am fost tentați, în primă instanță, s-o punem sub semnul retorismului interlocutorului nostru, ca să nu spunem că ni s-a părut o lozincă frumoasă, exprimînd un deziderat sincer sau un angajament foarte ferm. Aveam să ne convingem pe parcursul timpului petrecut de noi în incinta „Penicilinei" — nume al întreprinderii ieșit oficial din uz, dar păstrat de memoria tuturor celor care-și aduc aminte cu nostalgie de succesele nou-născutei peniciline românești de acum peste 20 de ani — că afirmația directorului ei nu are nimic metaforic, nu reprezintă o tendință, ci o realitate sigură, precisă, matematică. La Penicilina nu există, nu pot exista, sub nici o formă, „mai lăsăm puțin", „mai adăugăm ceva" la capitolul calitate.

— De ce nu există, de ce nu pot exista asemenea fine „nuanțări" practicate, din păcate, citeodată, de alte întreprinderi ? — l-am întrebat pe directorul Munteanu.

— Nu există din două motive mari și late : 1) Nu ne lasă alții pe noi să „mai lăsăm puțin" ; 2) Nu ne lăsăm noi, adică nu ne complacem nici măcar în ideea de a „lăsa mai puțin". Ca să mă înțelegeți foarte bine, trebuie să vă spun că Penicilina produce **o singură calitate**, aceea corespunzătoare farmacopeelor internaționale. Există farmacopeea americană — ediția 19, există farmacopeea britanică — 73, iar noi avem farmacopeea română — ediția 8, cu unii indici de calitate superiori indicilor farmacopeelor străine, iar ceea ce pot eu să spun în concluzie este că produsele ieșite pe poarta întreprinderii noastre ating întotdeauna indicii cei mai înalți ai farmacopeelor internaționale.

— Ce vă dă o asemenea siguranță, destul de puțin obișnuită la gradul acesta superlativ de apreciere ?

— Practica.

— Încercați să fiți ceva mai explicit, furnizîndu-ne, eventual, cîteva exemple convingătoare.

— Am să vă dau un singur exemplu, din categoria exemplelor-limită, după opinia mea, sub raportul puterii de convingere. Între cele 38 de țări, de pe toate continentele, cu care întreprinderea noastră întreține relații de colaborare se află și S.U.A. Ei bine, federația americană de medicamente este proverbială în pretențiile ei maximale față de toți partenerii cu care se află în raporturi comerciale. Anul trecut de pildă — acesta este exemplul — inspectorul șef al acestei federații a venit personal la noi să testeze produsele spre a-și da avizul. Examenul lui a început — închipuiți-vă ? — de la modul, de la condițiile, în care păstrăm noi materia primă, pînă la cîntărirea de mare finețe a produsului finit. Ei bine, streptomicina noastră, pentru că ea a fost obiectul acelui examen, a primit „din primul foc" avizul șefului inspectoratului farmaceutic american, împrejurare destul de rar întîlnită, după cum avea să ne mărturisească, în experiența dînsului.

Este bine însă să rețineți că nu exigențele extreme ale unui inspector șef sau ale altuia din străinătate ne stimulează ambiția de a fi întotdeauna producători de medicamente de clasă internațională. Nu. Ambiția noastră de specialiști români de a produce în primul rînd pentru poporul nostru și apoi pentru străinătate cele mai bune medicamente ce se pot fabrica este principalul motor care ne guvernează întreaga activitate.

— Cu alte cuvinte, înalta profesionalitate ridicată la scara unei îndatoriri patriotice este cheia calității unice a produselor de la Penicilina ?

— Da, întrebarea dumneavoastră conține și răspunsul. Aș vrea să mai adaug ceva, gîndindu-mă că poate vă interesează o idee tangentă la cele spuse mai înainte. Fiind o unitate coordonată și de ICECHIM, care are un laborator de cercetare la noi, am căutat și căutăm să facem noi înșine cercetare științifică, fiecare specialist din întreprinderea noastră rezolvînd — anual — o temă de studiu. Nu vreau să spun neapărat prin asta că așa au apărut destule lucrări valoroase, cît, mai ales, vreau să vă ofer o explicație în plus a calității produselor noastre. Calitatea medicamentelor produse la Penicilina este o expresie nemijlocită — în legătură cauzală directă — a calității profesionale a specialiștilor, a oamenilor.

MARIUS POPESCU ■

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ
DE AVANGARDĂ NR. 140

Idila

A veșted vers... Așa-ncepu idila
La colț de stradă, lîngă vechiul gard.

El, ca și Ea, era un venetic,
Un patruped căzut pe-a vieții pantă
Mai ieftin ca un metru de „olandă" —
La noi în sat nu valora nimic.

Madam Cățeaua și Monsieur Ogarul
S-au potrivit ca tusea și cu junghiul
Iar, mai apoi, s-a completat triunghiul
„De vrei, nu vrei", cum vrea le joacă zarul.

Cu-n os din hale, sau un os din piață
O duse cuplul, fără pașaport,
Pîn-ce la circul „Noul Cap de Mort"
I s-a-ncheiat un trist contract pe viață:

„Să latre cînd pe rînd, cînd împreună
Dresați sub bici ori prezentați în cușcă
Visînd că sînt pe uliță și mușcă
Visînd că au sub ochi un corn de lună".

Și-aduc aminte nopțile din șură...
De spaimă, cînd în duo, cînd doar solo
Mă latră cu turbare de pe-acolo
Schelălăind a panică și ură.

Ciini vagabonzi, ce urlă la comandă
Pentru tainul zilnic și confort,
Cuplu de pradă, fără pașaport,
Mai ieftin ca un metru de „olandă".

NICOLAE DRAGOȘ ■

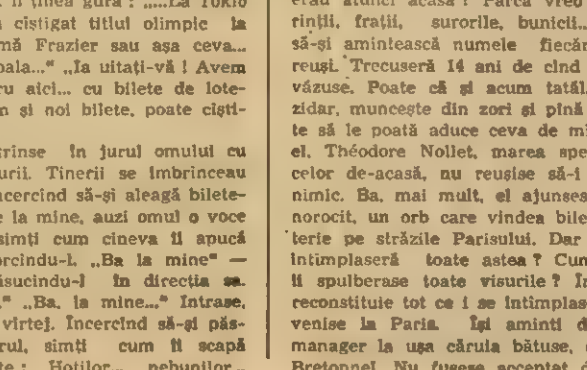

VIOREL CORODESCU ■

Pardon, sînt sora miresei...

Ca la orice nuntă, cu socri mari, cu socri mici, cu lăutari, oaspeți, tineri care voiau să danseze, în fața casei mirelui sau a miresei domnea o binecuvîntată aglomerație. O tînără îmbrăcată foarte elegant dădea din coate energic ca să-și facă loc mai departe explicînd tuturora necruțarea ei :

— Pardon, sînt sora miresei...

El, sigur că da, dacă e sora miresei lucrurile se schimbă radical, toată lumea se dă la o parte, mai ales cînd sora miresei mai zice și „pardon" din cînd în cînd... Pardon, pardon, dar înainta neșovăielnică spre țelul ei măreț.

Întîmplarea, dintre cele mai banale, a căpătat cu timpul o înălțime nebănuită. „Pardon, sînt sora miresei" a devenit un fel de crez al celor care în virtutea unor rubedenii reale sau imaginare, a unor cunoștințe vîrfuri și nevîrfuri cred că, dacă zic pardon la învălmășeală, își pot permite absolut orice.

„Mireasa", simbol al iubirii legitime, s-a transformat într-o autoritate spre care te-ndrepți în vîrful picioarelor, o pleașcă îmbrăcată în rochie albă și cu pirostrii. Dacă mireasa nu are numai o soră, mai are o mamă, mai are un tată, mai are un frate sau chiar mai mulți, vă dați seama ce se întîmplă cînd se îmbulzesc cu toții și-și cer drepturile nelegitime. Sînt mama miresei, sînt verișoara miresei, sînt unchiul miresei.

Îmi amintesc ca astăzi, parcă nici n-a trecut timpul, ce distinsă, suavă, frumoasă, înaltă, elegantă era „sora miresei". Și așa albă, elegantă, aeriană, nu se știa să dea voioșește din toate coatele, să se înghesuie spre interes dînd la o parte pe ceilalți cu mănușitele ei fine și strigînd în gura mare ca toți să audă și să priceapă.

— Pardon, sînt sora miresei...

TEODOR MAZILU ■

TRAIAN FURNEA ■

2 fabule bondoace

CARACTERIZARE

„Disciplinată fiară și muncitoare,
Răspunde la apeluri, trage tare,
Nu se ceartă, nu lipsește de la servici...
Ce-ar mai fi ? A mîncat și vreo cîțiva mai mici
Foști angajați la noi. Asta ca defect !
În rest, corespunde perfect."

LA ANIVERSARE

Tînărul Chiț duce Șoricellei în dar,
La aniversare, un dosar...
— La mulți ani și să-l rozi cu plăcere !
— Vai, ce drăguț ! Te-a costat o avere...
— Sînt înăuntru referate și procese verbale
Zilnice, lunare, săptămînale
Privind deratizarea pe anul curent...
Este o chestiune pe care se pune mare accent !

DAN PLAEȘU ■

seriale • seriale • seriale

Din culisele boxului profesionist (I)

Omul cu ochelarii fumurii

La ora aceea tîrzie din noapte, stația metroului era pustie. Rar se mai auzeau pașii grăbiți ai unui întîrziat. Și trenurile veneau în stație tot mai rar. Omul cu ochelari fumurii întorcea capul spre ele, fără a le vedea. Le auzea însă de departe și știa precis cînd opresc, cînd se deschid ușile, cînd se închid și cînd toată caravana vagoanelor pornește mai departe, dispărînd ca o cîrtiță uriașă în gura neagră a tunelului, spre alte stații. Pentru el totul era negru, totul era învăluit într-o noapte fără margini. Cu ochii minții își imagina toate lucrurile din jurul său. Așa cum le văzuse cu cîțiva ani în urmă. Știa că atunci cînd acolo, sub pămînt, în stațiile de metrou este liniște, deasupra, pe marile bulevarde ale Parisului, automobile elegante aleargă spre „viața de noapte" a marelui oraș. Mai trecu o dată cu degetele peste biletele de loterie prinse pe tăbliță ce o ținea pe genunchi, apoi pipăi în dreapta unde, de obicei, își ținea bastonul alb. Îl găsi, dar se ridică de pe bancă fără a se sprijini în el, ca orice tînăr sănătos. Se îndreptă spre ieșirea din stație, gîndindu-se că în ziua aceea nu reușise să vîndă decît cîteva bilete. De sus se auzea venind un grup gălăgios de tineri. Alergau pe trepte rizînd, strigînd unii la alții cît îi ținea gura : „...La Tokio un american a cîștigat titlul olimpic la grea... îl cheamă Frazier sau așa ceva... e negru ca smoala..." „Ia uitați-vă ! Avem și noi un negru aici... cu bilete de loterie..." „Să luăm și noi bilete, poate cîștigăm..."

Grupul se strînse în jurul omului cu ochelari fumurii. Tinerii se îmbrînceau unii pe alții, încercînd să-și aleagă biletele. „Întoarce-te la mine, auzi omul o voce din spate, și simți cum cineva îl apucă de umeri, întorcîndu-l. „Ba la mine" — spuse altul, răsucindu-l în direcția sa. „Ba, la mine..." „Ba, la mine..." Întrase, parcă, într-un vîrtej. Încercînd să-și păstreze echilibrul, simți cum îi scapă tăblița cu bilete : „Hoților... nebunilor... poliția... poliția...", strigă fără să-l mai audă nimeni, în timp ce banda tinerilor alerga țipînd și rizînd pe coridoarele ca de labirint ale stației. „Nebunilor..., hoților..." mai mormăi omul ca pentru sine, aplecîndu-se și căutînd cu mîinile pe piatra rece a scărilor. Găsi tăblița. Cele mai multe din bilete nu mai erau. Căută în continuare în jurul său, dar nu mai găsi nimic. „Mi-au furat biletele...", mai spuse și, ieșind în stradă, porni spre casă, cercetînd drumul cu bastonul său alb. Un gînd în aparență fără nici o legătură cu biletele de loterie pierdute îi veni în cap : „Va să zică un boxer negru de categorie grea a cîștigat titlul de campion olimpic la Tokio... l-a bătut pe toți".

...Omul cu ochelari fumurii ajunse acasă tîrziu, în zori. Locuia singur într-o cămăruță modestă în care un pat, o masă și un scaun reprezentau tot mobilierul. Se dezbrăcă, așezîndu-și hainele cu grijă pe scaun. Obosit și necăjit, se lungi pe pat crezînd că va adormi imediat. Dar gîndurile veneau în valuri, gonind somnul. Își aminti de primăvara anului 1950, cînd venise la Paris tocmai din Martinica, din orașul Fort-de-France. Ce frumos și ce primitor i se păruse atunci Parisul. Copacii de pe marginea marilor bulevarde erau verzi, iar grădinile pline de larma copiilor. Iar el, Théodore Nollet, avea impresia că toți oamenii îl privesc cu simpatie. Nu avea bani sau vreo cunoștință în marele oraș. Cu optimismul celor 20 de ani ai săi, venise convins că va reuși să cucerească la Paris gloria și bogăția. Pentru asta punea la bătaie corpul său de atlet și cunoștințele cîpătate pe ringurile din Fort-de-France. Dorea să ajungă ca idolul său, campionul Marcel Cerdan. Dorea să cîștige bani mulți pe care să-i trimită familiei sale. Oare cîți erau atunci acasă ? Parcă vreo 15... Părinții, frații, surorile, bunicii... Încercă să-și amintească numele fiecăruia. Nu reuși. Trecuseră 14 ani de cînd nu-i mai văzuse. Poate că și acum tatăl, un biet zidar, muncește din zori și pînă în noapte să le poată aduce ceva de mîncare. Și el, Théodore Nollet, marea speranță a celor de-acasă, nu reușise să-i ajute cu nimic. Ba, mai mult, el ajunsese un nenorocit, un orb care vindea bilete de loterie pe străzile Parisului. Dar cum se întîmplaseră toate astea ? Cum și cine îi spulberase toate visurile ? Încercă să reconstituie tot ce i se întîmplase de cînd venise la Paris. Își aminti de primul manager la ușa căruia bătuse, dl. Jean Bretonnel. Nu fusese acceptat de acesta, deoarece la vizita medicală se descoperise că el, Nollet, are o afecțiune la ochiul sting. Dar managerul nu va uita acest amănunt. A reușit totuși să semneze un contract de boxer profesionist cu managerul Jean Traxel, la „Ring Club de Montreuil". Noul său protector în ale boxului nu așteaptă prea mult și, fără antrenamente serioase, îl urcă pe Nollet în ring, la 12 septembrie 1951. Debutul a însemnat un insucces. Dar asta nu l-a determinat pe dl. Traxel să se gîndească la pregătirea elevului său. Dimpotrivă, l-a perfectat meciuri după meciuri. În 1952, vreo 19. În ciuda acestui mare număr de partide, Théo Nollet nu primea decît sume derizorii. Dl. Traxel avea întotdeauna explicații la îndemînă : ba că meciul fusese perfectat de alt manager căruia i se cuvenea nu se știe cît la sută, ba că a avut mari cheltuieli cu organizarea, ba că antrenamentele costă, ba că îi va da mai mult la meciul următor și cîte altele... Apoi veniserâ durerile acelea groaznice de cap. Cînd îl dusese Traxel la doctor ? Parcă în noiembrie '952... Da, da, atunci a fost. „Acuitate vizuală excelentă, totul în regulă, dl. Nollet e bun pentru ring..." — parcă așa spusese medicul federației, dl. Favory. În 1953 a făcut meciuri mai puține, vreo 12. A cîștigat marea majoritate, dar ultimul l-a pierdut prin K.O....

Théo Nollet se ridică din pat, își căută pipa în buzunarul hainei, o umplu, scăpără un chibrit, o aprinse, apoi se culcă din nou, reluînd șirul gîndurilor. „Am fost și actor de cinema". Îi veni să rîdă. Tot dl. Traxel a aranjat-o și pe-asta. Grozav arătam în „La Rage au corps" și în „Adam et Eve"... Traxel o fi primit vreun ban pentru film ? Eu, nimic. Tot nici un ban nu mi-a dat dl. Traxel cînd m-a obligat să fiu sparing-partenerul campionului mondial Sandy Sadler, al lui Ray Famechon și Percy Bassett, deși aceștia, știu sigur, își plăteau oamenii de antrenament... Dar meciul cu Sauveur Chiocca ? Ce grozăvie... Unde a fost ? Da, la Elysée-Montmartre, în 1954. Chiocca s-a deplasat atunci într-o singură direcție : pas lateral la dreapta și croșeu de dreapta, pas lateral la dreapta și croșeu de dreapta. Loviturile veneau fără ca eu să le pot vedea, plesnindu-mă în plin. Atunci, zărindu-l pe managerul Jean Bretonnel în colțul lui Chiocca, am înțeles că el nu uitase de afecțiunea mea la ochiul sting, cu care nu mai vedeam aproape deloc... Și apoi seara aceea de groază din Italia, de la Palatul sporturilor din Milano... Era la 27 decembrie 1954. Peste cîteva zile venea Anul nou. Mai spera încă într-o reușită. Dar meciul acela cu italianul Sergio Milan a spulberat totul. La un moment dat, nici nu mai știa în ce repriză era, a avut impresia că s-au stins luminile, că adversarul dispăruse în noapte. Dar reflectoarele ardeau deasupra ringului, dovadă loviturile pe care le primea în față... A trebuit să fie condus la cabină... Nu mai vedea. Atunci a înțeles că nu pierduse o luptă oarecare, ci meciul său de boxer profesionist cu viața... Și cînd se gîndea la dl. Traxel care, dîndu-i niște picături, îi spunea că nu are nimic... După asta ce a mai fost ? Numai necazuri. O lună de zile în spitalul Saint-Antoine, operația la ochi, doctori, speranțe vagi. Toți îi spuneau că a venit prea tîrziu... Dl. Traxel l-a abandonat ca pe o pereche de pantofi uzați. De pe urma lui nu mai putea cîștiga nici un ban. Ce poți să mai faci cu un tînăr de 26 de ani care este orb ? Nimic. Și procesul intentat federației și domnului Traxel la ce i-a folosit ? Timp pierdut.... N-a obținut niciodată ajutorul cerut și la care credea că avea dreptul. „În fond ce mi-a adus mie boxul profesionist de la care așteptam glorie și bogăție ?, se întreba. Două lucruri : o pereche de ochelari fumurii și un baston alb, semn al unei grele infirmități. Dl. Traxel însă și-a rotunjit binișor buzunarele de pe urma meciurilor mele... Și acum, necazul ăsta cu biletele de loterie. Unde voi putea găsi bani să le plătesc ?"...

Fostul boxer profesionist Théodore Nollet nu a găsit niciodată răspuns la această ultimă întrebare. Dovadă faptul că a fost condamnat la o lună de închisoare și la plata unei amenzi de 200 de franci. Suma nu era mare și poate că Nollet ar fi scăpat de rușinea închisorii dacă ar fi avut bani să o plătească. Pentru managerul Traxel, de exemplu, banii aceștia ar fi însemnat extrem de puțin. Dar ce interes mai avea să-i investească ? Théo Nollet a fost închis la Fresnes, avînd matricola 507 545. Cînd a fost eliberat nu mai avea decît o singură dorință : să plece acasă la el, în Martinica. Parisul îi adusese numai nenorociri. Patru ani de box profesionist îi plătise cu lumina ochilor. Exploatat cu cinism de un manager necinstit, Nollet cunoscuse toate umilințele. Acum nu mai dorea altceva decît să plece. Dar cu ce bani ? Cine să-i plătească cheltuielile de călătorie ? Unde a încercat, a găsit doar uși închise. Înțelegere a aflat acolo unde se aștepta mai puțin. Scrisoarea sa, prin care cerea ajutorul federației de box din Martinica, s-a bucurat de un răspuns favorabil. Și fostul boxer profesionist Théodore Nollet, „protejatul" managerului Jean Traxel, a părăsit Parisul pentru totdeauna în luna iunie 1970. Plecase din Martinica cu 20 de ani în urmă în căutarea gloriei și bogăției promise de manageri tuturor boxerilor profesioniști. Se întorcea acasă mulțumită unui act de caritate, aducînd cu el o pereche de ochelari fumurii și un baston alb...

PAUL OCHIALBI ■

Copiii sînt copii 24 de ore pe zi. Dar părinții cîte ore pe zi sînt părinți?

În dimineața unei zile de ianuarie cetățeanul Ștefan C. s-a întors în Gura Leului fără a se simți deloc neliniștit, deoarece chiar acolo domicilia : o stradă cu acest nume dintr-o comună din imediata apropiere a Bucureștiului. Cînd să intre în casă a observat că fereastra de la magazia prin care se pătrunde în locuință era deschisă. A chemat un vecin, ca forță de întărire tactică și au pătruns amîndoi înăuntru. În gang, o pereche de pantofi bărbătești maro vestea iminența primejdiei. Proprietarul purta pantofi negri, deci în casă se afla un străin care, grijuliu, se descălțase. Urmele duceau spre un șifonier.

— Ieși !, au ordonat cei doi.

Afară a ieșit un tînăr desculț, care a început să dea cu pumnii în proprietar. A sărit vecinul ca să-l oprească, dar s-a trezit mușcat de mînă. Necunoscutul a luat-o la fugă, cei doi au strigat : „Prindeți hoțul !" și cursa s-a terminat la Judecătoria sectorului 2 din Capitală cu un dosar destul de voluminos și cu pedepsirea făptașului, minorul D.T. Cine sînt părinții delincventului ? Ambii sînt încadrați în cîmpul muncii, au un cîștig mulțumitor ; însuși D.T., calificat sudor la locul de muncă, lucra la secția de cazangerie a unei mari întreprinderi bucureștene. „A avut o comportare bună — îl caracterizează președintele Consiliului popular al comunei unde domiciliază — iar de la serviciu nu a lipsit niciodată. Comportare bună a avut în cartier și în familie. Nu s-a certat cu nimeni, a avut o purtare corespunzătoare. Vecinii declară că este un element cuminte, respectuos, nu are vicii". Iar Biroul personal-învățămînt al întreprinderii unde lucra D.T. arată că acesta „s-a achitat în bune condiții de sarcinile sale, fiind respectuos cu instructorii și muncitorii. Nu a avut abateri".

Dar ce căuta acest „cuminte și respectuos" D.T. în șifonierul omului din Gura Leului ? După propria-i recunoaștere : „Bani și alte bunuri". A afirmat că trebuia să dea bani în casă (nimic rău în aceasta !) și că taică-său l-a amenințat cu bătaia dacă nu va contribui și el la întreținerea familiei. Drept care... a recurs la furt.

Doi tineri, L.M. și V.B., se îndreptau veseli spre bufetul „Tîrnavele" din strada Mihai Eminescu 115, București. Au comandat cîte o sticlă de bere și au început să studieze terenul. Nu butoaiele cu bere, ci lăcătele de la ușă. După ce și-au încheiat documentarea au plecat pentru a reveni în toiul nopții cu un bomfaier, un patent, o șurubelniță, trei chei yale, două chei pentru broaștele de la ușă și o pereche de mănuși de lînă, pasămite pentru a masca amprentele. Au sărit gardul, au pătruns în grădină și au început să taie lăcătul cu bomfaierul. Operațiunea „Tîrnavele" nu a progresat mai mult, întrucît în fața bufetului s-a oprit o mașină alb-albastră. La circa 3 milițe, spărgătorii, care aveau între 16 și 17 ani, au recunoscut totul. Dealtfel, ar fi fost și greu să nege, bomfaierul vorbea pentru ei. Fuseseră plecați în vacanță cu 650 de lei căpătați de la părinți, au cheltuit banii mai repede decît se așteptau și s-au întors la București ca să obțină noi fonduri din aceeași sursă. Părinții au refuzat și atunci tinerii au ales varianta „Tîrnavele".

Ancheta socială a constatat că elevul V. B. „a avut o purtare corespunzătoare" în timpul cînd se afla la internatul liceului din Buftea. Și totuși acest elev „corespunzător" a fost surprins la ora două noaptea încercînd să comită o spargere.

Într-o noapte de aprilie tinerii F. R. și N. N. mergeau, destul de nesiguri pe picioarele lor, pe șoseaua Ștefan cel Mare. Ar fi dorit să se vadă mai repede acasă, deoarece alcoolul consumat în diferite bufete le îngreuia mersul. În dreptul unui imobil zăresc o motoretă „Mobra" ; se năpustesc în șa și încearcă să pornească motorul. Periplul nocturn s-a redus însă la un drum în zigzag nu mai lung de 100 de metri, deoarece în fața cinematografului „Melodia" un milițian a manifestat un interes deosebit față de motoretă și de cei doi tineri grăbiți. Epilogul s-a desfășurat, din nou, la judecătorie. La domiciliul minorului F.R., lăcătuș mecanic la Uzina de reparații a Atelierelor centrale I.T.B., s-au descoperit și mai multe piese auto furate. Iată acum și caracterizarea făcută lui F.R. de către directorul său: „Din punct de vedere profesional este un tovarăș bun, căutînd să-și realizeze sarcinile de producție. În general este disciplinat. Obișnuia să lipsească nemotivat de la program, însă în ultima vreme nu a mai lipsit. Nu cunoaștem comportarea sa în afara serviciului". Iar ancheta socială la domiciliul lui F.R. constată : „Părinții sînt oameni muncitori, serioși".

Iată acum un proces verbal destul de ciudat la prima vedere : „Plutonier adjutant Hadiac Ștefan, șeful postului de miliție T.F. Galați, și Dumitrașc Gelu din Galați, bloc N 13, micro 38, am procedat primul la predarea și secundul la primirea următoarelor obiecte : una servietă neagră uzată 40% în valoare de 20 lei, trei kilograme slănină afumată în valoare de 60 de lei, 2 kilograme cîrnați porc afumați în valoare de 60 de lei, 21 ouă găină în valoare de 21 de lei, 1 plasă nailon în valoare de 8 lei. Total valoare 169 lei".

Cum de au căpătat cele „21 ouă găină" și suratele lor cinstea de a figura într-un proces verbal ? Totul este meschin, dar nu mai puțin dureros. La 8 februarie minorul S.D. se urcă, de la o haltă, într-un tren cu direcția Galați. Într-un compartiment îl zărește pe Gelu Dumitrașc care dormea dus lîngă o sacoșă burdulie. S.D. înșfacă sacoșa, coboară în Galați și o depune la Bagaje de mînă. De ce ? Fiindcă mai avea treabă în oraș și se temea să nu-l întîlnească pe proprietarul sacoșei, risc defel neglijabil, știut fiind că Pămîntul e rotund. Hoțul intenționa să recupereze alimentele seara, cînd urma să se întoarcă în gară pentru a pleca acasă, tot cu trenul. La înapoierea în gară s-a gîndit însă că măiestria de care a dat dovadă în organizarea acestui furt al secolului ar trebui s-o ducă pînă la capăt. Dacă păgubașul sau, și mai rău, miliția îl așteaptă la ghișeul bagajelor de mînă ? S-a dus atunci la restaurantul gării unde întîmplarea a făcut să-l întîlnească pe un fost coleg de școală, căruia i-a dat recipisa, cu rugămintea de a scoate sacoșa pentru el. Or, temerile cele mai negre ale lui S.D. s-au adeverit : la ghișeu așteptau în subofițer de miliție, care s-a apropiat de colegul lui S.D. și l-a întrebat... Hoțul n-a mai așteptat să deslușească detaliile dialogului, a înțeles că furtul secolului trebuia amînat la o dată ce se va stabili ulterior și s-a mistuit în noapte. Gelu Dumitrașc și-a recăpătat, pe bază de proces verbal, una servietă uzată 40% plus conținutul, iar vinovatul minor, cu ușurință identificat, a sfîrșit tot în fața justiției. Cităm din ancheta socială : „Părinții minorului sînt cunoscuți ca avînd o moralitate corespunzătoare, nu prezintă vicii și nu se dedau la acte antisociale. Sînt oameni civilizați. Tatăl este om sănătos, avînd suficiente posibilități de a se ocupa de creșterea și educarea corespunzătoare a minorului. Însă datorită faptului că a scăpat de sub supravegherea părinților, a început să comită diferite abateri și fapte antisociale".

Ajuns la acest punct al reportajului, cititorul va exclama, probabil : „Totul e destul de plicticos, cazurile se repetă, de fiecare dată — cam același lucru, spus puțin altfel". De fapt, tocmai aceasta am urmărit : să scoatem în evidență numitorul comun. Faptele penale comise de acești minori sînt și ele minore, bă chiar au, pe alocuri, un grăunte de inconștiență, de naivitate, de grotesc. Hoțul din șifonier care îl mușcă de mînă pe urmăritor, sau răpitorul de cîrnați, toate acestea par un fel de glumă proastă. Și totuși problema în sine este serioasă, fiindcă, oricum, este vorba de fapte penale, nu lipsite de implicații.

— De cele mai multe ori asemenea procese — dacă nu în formă, cel puțin în fond — sînt și procese ale părinților — ne spune președintele Judecătoriei sectorului 2, Gheorghe Bărbulescu. Mă refer la acei părinți care nu manifestă preocupare suficientă față de anturajul copiilor, care nu știu să se apropie de ei și își socot misiunea educativă încheiată dacă le refuză, chiar justificat, un capriciu sau îi amenință cu bătaia, **fără a discuta, fără a-i convinge, fără a le explica, pe scurt : fără a-i educa.** Firește, nu vreau prin aceasta să absolv de răspundere pe adolescenții în cauză. Răspundem cu toții de acțiunile noastre ! Dar ar fi absurd să ignorăm faptul elementar că rolul părinților rămîne, în multe privințe, hotărîtor. În cazurile pe care le-ați citat, părinții sînt oameni muncitori, respectabili, care au avut neplăcuta surpriză să se trezească implicați, indirect, în acțiuni penale. În marea majoritate a cazurilor, nu s-ar fi ajuns la astfel de situații dacă relațiile dintre părinți și copii ar fi fost altele. Firește, nu este totdeauna ușor, părinții au și ei grijile, munca lor ! Dar nu spun nimic nou dacă amintesc că acasă grija lor nr. 1 trebuie să fie copilul căruia i-au dat viață.

— Și totuși, din momentul în care fapta penală a fost comisă de minor, cum procedați dv., judecătorii ?

— Instanța manifestă o anumită înțelegere, în sensul că față de infractorii tineri, fără antecedente penale, se iau măsuri educative, nu privative de libertate, pornindu-se de la ideea că ei pot fi mai bine îndreptați prin supravegherea de către părinți — fie și impusă pe cale judecătorească — de către autoritatea tutelară, cadrele didactice, colectivele de muncă. În acest context, amintesc și de acțiunea inițiată de urmărire a modului în care s-au încadrat în cîmpul muncii și în școală minorii care au compărut în fața instanței. În mod periodic, îi urmărim la locul de muncă, la școală, ne întîlnim cu părinții lor, discutăm despre comportamentul actual. Cu alte cuvinte nu ne socotim încheiată misiunea după ce am pronunțat sentința.

Și președintele Bărbulescu ne înfățișează un teanc de adeverințe care vorbesc pregnant despre readucerea acestor tineri pe făgașul normal. Nimeni nu le-a agățat tinicheaua de „infractor", ei sînt ajutați pe toate căile ca să se îndrepte ; înșiși părinții manifestă — poate cam tîrziu — o nouă înțelegere.

„Către Judecătoria sectorului 2. Adeverim prin prezenta că tovarășul este angajatul nostru în funcția de... cu retribuția de... Adeverim prin prezenta că tovarășul.., lucrează în institutul nostru... Este elev în liceul nostru..." Adeverințe de la Șantierul nr. 1 construcții-montaj, de la Liceul industrial energetic, de la Institutul de cercetări și proiectări mecanică fină și scule, de la Liceul real-umanist nr. 2, de la „23 August", de la „Automatica", de la zeci de școli și întreprinderi care atestă că într-un moment de grea cumpănă pentru tînărul în cauză societatea a intervenit prompt și eficient.

— Și totuși — continuă Gheorghe Bărbulescu — nu aș vrea să înțelemusetăm lucrurile, fiindcă nu ar fi în folosul nimănui. Părinții, școala, colectivul de muncă trebuie să fie conștienți de gravitatea momentului, a repercusiunilor posibile ale acelor abateri considerate cu prea mare indulgență de unii drept „mici rătăciri ale tinereții". Să nu se uite că, dacă nu se iau măsuri — în primul rînd educative, dar, la nevoie, și coercitive — ele pot fi urmate destul de ușor, poate chiar pe nesimțite, de încălcări grave ale legii, față de care justiția acționează cu toată vigoarea și severitatea. Există cazuri ale unor minori care, ca să se „distreze", și-au însușit autoturisme la volanul cărora au săvîrșit accidente mortale. Și, culmea, părinții au căutat să-i apere !

Sau citiți această declarație a unei șoferițe de taxi : „Cînd am oprit în strada Riul Colentina, aparatul de taxat indica 202,50 lei. În timp ce așteptam să mi se dea banii, tînărul care rămăsese pe bancheta din spate a coborît din mașină, iar cel de lîngă mine, pe bancheta din față, a început să mă lovească cu pumnii. Fiindcă stația radio de la taxi era deschisă am strigat după ajutor și tinerii au auzit că toate taximetrele din apropierea mea se îndreptau spre locul faptei spre a mă salva. Din acest motiv au fugit".

Gheorghe Bărbulescu

— Vinovații minori au fost arestați, și, fiindcă s-a dovedit că în aceeași perioadă au comis și alte infracțiuni grave, au fost condamnați la pedepse severe. Gîndiți-vă ce s-ar fi putut întîmpla dacă taxiul respectiv nu ar fi avut stație de radio emisie-receptie : o femeie singură, noaptea, cu mulți bani asupra ei, într-o stradă dosnică... O mică „distracție" adolescentină, o petrecere, un furtișag mărunt, de cele mai multe ori sugerate de prieteni dubioși, pot avea, uneori, cele mai grave și mai neprevăzute consecințe. Firește, sînt cazuri extreme, necaracteristice, izolate — ca dealtfel toate acelea la care v-ați referit în această anchetă — dar atît timp cît ele se produc, să nu închidem ochii asupra lor. Cum este posibil ca părinții să doarmă liniștiți atunci cînd fiul lor minor se întoarce acasă la două sau la trei noaptea, să nu se întrebe cine îi sînt prietenii și cum își petrece timpul liber ? Este imperios necesar ca părinții să fie preveniți asupra pericolului potențial, fiindcă, mai ales atunci cînd avem de-a face cu minori, prevenirea este mai ușoară și mai eficace decît pedepsirea. Dacă putem înțelege, la rigoare, ca o caracterizare roză a Biroului personal-învățămînt să arate : „Nu cunoaștem comportarea angajatului în afara serviciului", nu putem admite ca părinții să invoce scuze similare, în substanța lor. Ei trebuie să fie părinți 24 de ore pe zi.

LIONEL NIȚESCU

Gînduri perfide despre o libertate iluzorie

În numele cui vorbiți, domnilor?

Care individ, cît de cît întreg la minte, spune despre sine : „Eu sînt Fane **frumosul**“ sau „Eu sînt Costel **vînjosul**“ ? Ei bine, iată că un post de radio se autodefinește drept „Europa liberă“. Tragi din raftul bibliotecii o enciclopedie și afli că Europa numără, nici mai mult, nici mai puțin, decît o populație de peste 600 de milioane de oameni. În numele tuturor acestor sute de milioane de indivizi să vorbească, realmente, un dealde domnu' Fane sau domnu' Costel, eșuați, cine știe de cînd, de pe malurile Dîmboviței, pe alte meleaguri mai prielnice epidermei lor alergice la egalitate în drepturi ?...

Europa... liberă ! **Liberă** de ce anume rele ? **Liberă** de inechitate socială ? **Liberă** de domnia marilor capitaluri ? **Liberă** de șomaj ? **Liberă** de boli ? **Liberă** de inflație ? **Liberă** de alienare ? **Liberă** de răspîndirea toxicomaniei în rîndurile tineretului ? **Liberă** de metastaza violenței ? **Liberă** de un tip de naționalism subtil sublimat, în care „autohtonul“ nu uită, cinci generații la rînd, că ești un „venetic“ ? Pe de altă parte stai și te întrebi : de la cine anume au dobîndit acești „cavaleri ai libertății **altora**“, călărind undele radiofonice cu o lipsă de grație și har care-i caracterizează, mandatul de a vorbi în numele unei întregi Europe „libere“, cînd — știm cu toții — o jumătate din electoratul occidental, dacă nu chiar mai mult, votează în alegeri pentru comuniști și socialiști ? Au dumnealor pretenția că exprimă și punctul de vedere intim, politic, al acestora ? Dacă facem la iuțeală o socoteală, băgăm de seamă că Europa lor „liberă“ e cam... îngustă, căci pe de-o parte cea răsăriteană nu încape în vederile lor, iar apoi cel puțin o jumătate din populația occidentală tinde, vădit, către **stînga**... Și atunci? Ce le mai rămîne drept paravan al iluziilor deșarte pe care le drapează în vorbe fără șir ? Cam puțin, domnilor, pentru a pălăvrăgi, cu tremoloul dumneavoastră specific, în numele prea multor milioane... Poate că, atunci cînd se află dinaintea microfonului, dumnealor se gîndesc la **milioane**, însă la acelea venite din subvențiile acordate de organisme pe care și un copil de țîță știe să le numească. Pentru a supraviețui, cu firmă în regulă și încă pompos anunțată în eter — Europa... **lili-beee-răăă** — bieții bravi oameni au neapărat trebuință de două lucruri fundamentale: 1) găoloane; 2) cazuri. În privința punctului întîi sîntem pe deplin lămuriți. Cît privește al doilea punct, aici e mai încurcată treaba, căci, întocmai oricărei „mașini de (re)produs știri și fapte“, aceasta se dovedește teribil de nesățioasă, pretinde întruna carne de om — ca o veritabilă mașină de tocat — un caz după altul, un caz după altul, mereu, mereu, indiferent cît credit merită să i se acorde celui în cauză, dacă e un fost infractor de drept comun, un notoriu fascist sau un găinar care se bătea cu pumnii în piept, cît era la București, că e comunist... din naștere, deși curînd s-a dovedit că nu era decît un întristător avorton (și uman, și literar).

Punînd punctul pe i (să zicem că este i-ul de la... liberă), faptul e fapt : fără cazuri — și acestea fabricate într-un anumit ritm impus de costul ridicat al întreprinderii — însăși rațiunea de a fi a acestui post de radio, chiar din optica patronilor săi, ar înceta să mai existe. Așadar, fie-mi îngăduit ca profesionist (dar nu al unui asemenea tip de publicistică) să descifrez, în cele care-mi ajung la ureche tocmai de pe țărmul Isarului, o imensă sete nu de **adevăr-adevărat** (căci sînt destui confrați occidentali pentru care dezghiocarea și propulsarea în public a adevărului reprezintă, neîndoielnic, o problemă de conștiință profesională), ci de „cazuri“, care de care mai melodramatice și bombiste, în așa fel încît spațiul de timp — pe parcursul anului — să se mobileze corespunzător (din punctul dumnealor de vedere)... Că mănîncă și domnii jurnaliști de la postul cu pricina o pîine (și încă destul de albă — sînt la post... însă nu mor de foame), n-are de ce să ne întristeze ; deși ascultătorii — cîți or mai fi — s-au săturat de zeama opacă, picantă și veșnic denigratoare, în care-și înmoale textele acești apatrizi (fie și cu cetățenie dobîndită, probabil, pentru „servicii excepționale“ aduse... **cui ?**). Tehnica lor este străvezie (demnă de un manual pentru preșcolarii acțiunilor de „intoxicare“) : se ia un caz, așadar, o voce sau o epistolă, se brodează — crescendo glas ! — cîteva minute în jurul ei (mult prea multe epitete și negații, domnilor, citiți măcar sfaturile pe care Hemingway le dă ziariștilor, după practica lui de la „Toronto Star“, poate mai învățați un pic ce înseamnă scrisul), în sfîrșit, se aduce găleata cu lături — sosul preferat al onorabililor — și se răstoarnă deasupra, ceea ce echivalează cu **generalizarea**, cu defăimarea a tot ceea ce s-a făcut la noi în țară în mai bine de trei decenii, cu imense sacrificii și cu succese — pentru cei realmente obiectivi — asijderea.

Mai zilele trecute, călătorind cu trenul de la Piatra Neamț spre Capitală, și venind vorba în compartiment despre postul de radio „Șopîrlica“ (vă jur, domnilor, că așa vă numesc oamenii în mod curent, bineînțeles dacă știu de existența dumneavoastră, majoritatea mai avînd și alte treburi pe lîngă casă, mai importante), un moldovean trecut de 60 de ani, uscățiv și sugubăț, devine dintr-o dată grav și spune :

— Vedeți, dumneavoastră, eu merg acum la București, la nemuri, în Drumul Taberei. Credeți că am să le spun chiar tot ce am pe suflet, cum e bătrînețea, cum e cu necazurile pe care orice om le are ? Citeodată ai o supărare pe care n-o spui nici soției, sau cînd ești copil nici mamei... Și ești acasă, în familia ta, știi că-s ai tăi care te ocrotesc, te sprijină. Aia de la „Șopîrlica“ își dau poalele peste cap, n-au dram de rușine. Nu zic că **gata**, nu mai sînt greutăți la noi, că nu i se mai întîmplă cîte unuia ceva rău, vreo nedreptate chiar, dar omul trebuie să aibă demnitate. Și cînd e vorba de țară, de țara ta, nu acolo de o familie de cinci sau de zece persoane, apoi și demnitatea omului s-ar cuveni să fie pe măsura țării, **la fel** de mare și de întreagă.

Mi-au plăcut vorbele moldoveanului. Domnii de la „Europa **așa-zis** liberă“ pot să citească și presa noastră dacă vor să vadă, că, din păcate, mai sînt și la noi suficiente lipsuri, greutăți cu care ne luptăm, pe care — indiscutabil — le vom înlătura. Dar **noi** punem umărul, **noi** ne zbatem să ne înfrumusețăm viața **noastră** și a copiilor **noștri**, **noi** ne străduim necontenit să ne îmbunătățim societatea, fără lamentări, fără generalizări lipsite de temei și, mai ales, **fără dezertare, fără trădare** ! Domniile-voastre însă ce faceți ? Pur și simplu vreți să răsturnați legile logicii : dumneavoastră mîncați ciuperci și pe noi vreți să ne intoxicați. Zău că-i imposibil ! Schimbați-vă gîndul și profesiunea.

Cît despre Europa, fiind și noi **europeni**, faceți dumneavoastră bine și-i terfeliți mai puțin numele, drag **nouă** ca și adevărul și adevărata libertate.

MIHAI STOIAN

„Ursului cînd îi merge prea bine, se dă pe gheață — și-și rupe un picior“

Iosif Nikolaus Schreiber, împlinește curînd 54 de ani, are părul cărunt și pielea alb-lăptoasă, ca la oamenii cu părul roșcat, așa cum l-a avut, probabil, pe vremuri. În drum spre casa lui, cineva — un localnic — mi-a spus că s-a schimbat foarte mult, că nu mai păstrează aproape nimic din renumita lui bună dispoziție. (I. N. Schreiber, ca fost responsabil de restaurant, este binecunoscut în lumea satului).

Am plecat din Tomnatic, comuna mea natală, în 8 decembrie 1975. În 11 decembrie am ajuns la Nürnberg și după o săptămînă am fost primit în lagărul de la Rastatt : o cameră, cu încă doi bărbați ; bucătăria, baia și closetul erau comune cu alte familii, pe hol. De fapt, acolo nu se cheamă lagăr, ci Übergangwohnheim — adică locuințe de trecere. („Trecerea“ a durat aproape 15 luni : 8 decembrie 1975 — 20 februarie 1976 !)... Am stat tot timpul acolo că acolo se poate sta mai ieftin și eu am vrut să rămîn cu ceva bani din muncă. Așta era un lagăr pentru cei veniți din țările răsăritene ! ! (...) Am început să muncesc la o întreprindere de horticultură cu sere și pepinieră. Eram ajutor de grădinar. Nouă ore pe zi răsădeam, repicam, scoteam, împachetam — program strîns : de la 7 la 17, cu două pauze de cîte jumătate de oră — una la 9, cealaltă la 12, dar mai mult nu, nici cinci minute. Imediat după Anul nou am început să caut un cunoscut de-al meu. N-am avut adresa lui, dar știam că are un restaurant, undeva în apropiere de Rastatt. L-am găsit prin 5 ianuarie. Dacă nu m-ar fi angajat și această cunoștință acolo, veneam încă anul trecut, în februarie, deja acasă, pentru că îmi rămîneau bani puțini. Mă rog, viața nu e ieftină acolo ! Cheltuiam 200 de mărci pe tren — erau 12 kilometri pînă la grădinărie — cheltuiam pentru locuință, pentru spălat. Pe urmă pentru mîncare, pentru întreținere încă 15 mărci pe zi. Am trăit foarte modest. Cu banii primiți la grădinărie nu eram mulțumit, eu am vrut să cîștig mai mult și pentru asta am lucrat și cîte cinci nopți pe săptămînă la restaurantul acelui prieten, făceam pe barmanul, pregăteam comenzile de băuturi pentru opt-zece chelneri care serveau în salon — pînă dimineața la 3-4, pe urmă mă întorceam la Rastatt și după 2-3 ore de somn mă prezentam din nou la grădinărie. Am lucrat și acolo, și acolo. Aici acasă, la Tomnatic, în 14 ani nu am muncit cît am muncit acolo într-un an ! Am lucrat, nu glumă : pînă la ora 17 eram la grădinărie, la 17,30 ajungeam la Rastatt, mă schimbam repede — la ora 18 eram la Kuppenheim. Rămîneam în local pînă la 3 dimineața, plecam înapoi la Rastatt și la ora 5 mă sculam pentru că la 6 aveam trenul spre grădinărie. Eu, două și trei nopți pe săptămînă am dormit numai cîte două ore...

— Dar e formidabil !

— Așta-i ! Am și spus cînd am venit de-acolo că am muncit pe rupte ! De multe ori am simțit inima, și pînă atunci, să știți, n-am știut ce-i aia durere. Ce să faci ? După două ore de somn pe noapte, fără ca ziua să te întrebe cineva — Doamne ferește ! — de oboseală, nici nu trebuia să se observe...

— Concediul — pentru că-mi închipui c-ați avut un concediu— cum l-ați petrecut ?

— Am avut concediu trei săptămîni cînd s-a închis horticultura. Eu însă am lucrat — cineva tot trebuia să ude plantele în timpul ăsta, așa că m-am oferit eu. Nu am vrut să cheltui banii pe care i-am strîns. Eu am vrut să am ca să mă pot întoarce acasă cu fruntea sus...

— Cum ați rezistat totuși la un asemenea ritm ? Nu v-ați îmbolnăvit ?

— Acuma sînt bolnav. Știam, simțeam că după efortul prea mare depus acolo — am slăbit 8 kilograme ! — o să mă ajungă pînă la urmă boala. Dar o să mă fac bine și o să lucrez — zilele trecute am fost invitat la Consiliul popular al comunei și mi s-a oferit chiar serviciul pe care l-am avut înainte...

...Într-un an — afirmă Iosif Nikolaus Schreiber — am muncit cît în 14 ! Nici ocnașii, cred, nu egalează performanța !

— Dar în afară de a munci, ce ați mai făcut în acest timp ?

— N-am avut timp de altele. Acolo, la restaurant, ascultam muzică — asta era distracția mea...

— Dar așa, ca om, ca un client oarecare, ați fost la restaurant ?

— Niciodată. N-am avut timp să petrec. Atît că am văzut cinci sau șase filme. Teatrul e foarte scump și n-am fost la teatru niciodată. Cînd se întîmpla să fie și localul închis și să am și zi liberă de la grădinărie, dormeam, dormeam să mă satur de somn, să-mi dispară oboseala ! De cîteva ori am fost cu treburi la Karlsruhe, Stuttgart, Mannheim, Ludwigshafen și la Köln am fost o singură dată — și vizitele astea în mari orașe au fost sau ar fi trebuit să fie o distracție, pentru că orașele astea sînt foarte frumoase, dar mie mi-au făcut o impresie foarte neplăcută, mi-a fost chiar scîrbă de porcăriile afișate în fața cinematografelor, de mizerabilii ăia care mișună pe străzi — femei depravate, drogați, vagabonzi, bandiți. Ce m-a mirat foarte mult e că poliția nu are nici o putere, nu are aproape nici un drept să intervină și să-i ia de guler ; prea mare e „libertatea“ asta ! Chiar lumea de acolo spune că din cauza acestei „libertăți“ se întîmplă atîtea crime și jafuri. Legea e chiar contra poliției, pot să spun. După ce se înserează, este un risc să ieși pe stradă. Apar tot felul de nebuni...

— Apropo ! Ați văzut — cum pretinde „Europa liberă“ — români făcînd greva foamei ?

— Eee ! Greva foamei ?! Da de unde ! Seara îi găsești prin restaurante și moteluri — am fost și eu o dată la Köln — și s-a întîmplat să-i văd cu ochii mei. Ce greva foamei !... Foame fac alții — șomerii. Sînt, mi se pare, 1 200 000 de șomeri vest-germani, de toate profesiile. Așa că, se-nțelege, nu au nici un interes să mai vină alții, din străinătate, peste ei, să mai ceară și ajutor de șomaj. Cel care are serviciu ține bine de el, pentru că altul nu mai găsește. Eu am avut șansa să găsesc de lucru, dar după 2-3 luni, cînd mi-am dat seama că tot străin rămîn, deși sînt neamț, am înțeles clar că locul meu nu e acolo și aș fi plecat imediat, dar voiam mai întîi să fac bani. (E cuprins de un fel de înfrigurare — ...știți cum mi se spunea ? „Zugeraster“, adică vinitură !) Așa să știți ! Locul meu e în România, aici m-am născut, aici am crescut ! 15 luni, în R.F.G. am muncit enorm, ca un cal, dar uite, m-am întors pentru că nu mai puteam : dorul de casă, de familie, de locurile astea, de prieteni mă frigea. Nu poți găsi acolo o legătură, nimeni nu mă așteptă, n-aveam cu cine să mă întîlnesc.

În continuare, imaginile se succed precipitat : Ambasada Republicii Socialiste România din Köln, Wiener Walzer-ul, Peronul stației Arad. „Mă așteptă toată familia, șase persoane (...) Acum am mult de lucru. Fac pregătiri pentru că feciorul cel mare, Ernst, inginerul, se căsătorește sîmbătă. Al doilea vrea să facă nunta în toamnă.“

— Ați mai fi în stare să repetați aventura ?

— Nu, categoric ! Pentru nimic în lume. Am înțeles pentru totdeauna că aici e CA-SA mea.

— Totuși, de ce ați plecat ?

Izbucnește în rîs.

— La noi e o vorbă de duh : „Wenn's dem Bär zu gut geht, geht er auf's Eis — und bricht sich ein Bein“, adică : ursului cînd îi merge prea bine se dă pe gheață și-și rupe un picior.

MIREL BRATEȘ

Mărturia vieții noastre în prezent

Nu știu de ce, dar în acele zile încordate, cînd am simțit parcă mai mult ce înseamnă setea pentru o dimineață însorită, un zîmbet curat, o viață plină de pace — nu știu de ce, dar în acele zile grele mi-a apărut în fața ochilor un desen creat de o fetiță din clasa a VI-a. M-am legat cu trup și suflet de voioșia acelei picturi copilărești, fiindcă ea reflecta optimismul și fericirea nealterată a unei generații. Pictura aceea a fost creată pentru a participa la concursul internațional cu tematica „Salvarea Veneției“. Compoziția elevei Adriana Moisin a cîștigat premiul cel mare. Prin creația ei a cîștigat viziunea sănătoasă a copiilor noștri, a acelora care au știut să beneficieze de tot ce a oferit societatea noastră. În această pictură a apărut tabloul reprezentativ al simțămintelor acestei generații, mărturie elocventă, simplă și convingătoare a viziunii, a speranțelor și a fericirii. Au învins optimismul pionierilor români, lumina și fericirea nealterată transpuse în culori. A situat pe cea mai înaltă treaptă faptul că această fetiță — asemenea multor altor copii de vîrsta ei — nu-și putea închipui că eforturile oamenilor, valorile create de oameni pot fi nimicite vreodată.

Da, această pictură plină de farmec nu poate fi văzută altfel decît așa cum a fost concepută, nu poate să fie interpretată altfel decît prin ceea ce sugerează sincer și fără dubiu. Acest tablou a apărut în fața ochilor mei sub mii și mii de înfățișări mai ales în acele zile de după cutremurul catastrofal. Optimismul medicilor, soldaților, cascadorilor, al întregului nostru popor, al oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, uniți ca niciodată pentru salvarea vieților omenești, a valorilor create ; prezența atît de necesară a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, în acest efort colectiv uriaș — sugera optimismul neînfrînt întîlnit și în acea pictură.

Iată de ce nu pot să am o altă închipuire decît cea pe care am văzut-o și o văd în viața de toate zilele. Încercările din partea unor cercuri reacționare din străinătate de a falsifica în mod intenționat realitatea, de a umbri aceste tablouri minunate sînt zadarnice. Oricît de cizelat, sonor, ar fi un cuvînt, trupul lui se înalță doar prin realitatea întruchipată. Falsitatea, ciuntirea, sau schimbarea înțelesului acestei realități împiedică zborul înaripat al gîndului omenesc. De aceea am fost convinsă că acele cuvinte atroflate, care pe undele eterului au încercat un zbor josnic, ocolind rațiunea și bunul simț uman, care nu tindeau spre înălțimi — acele cuvinte pe care le refuzau urechea și văzul, acele fraze pline de falsități care au fost rostite de către postul de radio autodenumit „Europa liberă“ și care au apărut în unele ziare occidentale — nu și-au atins scopul atunci cînd cu tot umanismul nostru am fost concentrați spre vindecarea altor răni provocate de pierderea altor vieți omenești, a căminelor calde, a valorilor irecuperabile, pentru care a muncit acest popor. Dar nu putem fi indiferenți, nu putem fi niciodată nepăsători față de acele atacuri care încearcă dezbinarea unității poporului nostru, adresînd lozinci false, enunțînd teorii neștiințifice, denaturate despre situația naționalităților conlocuitoare din țara noastră. Răspunsul nostru nu poate fi altul decît mărturia vieții noastre în prezent, adevărul curat. Iată de ce mă gîndesc la acele tablouri tot mai numeroase, care nu pot fi tăinuite sau denaturate, fiindcă raza lor strălucitoare și optimistă pătrunde cu tot mai mare forță în lume.

PONGRÁCZ P. MÁRIA

Un comerț rentabil și riscurile sale

În ultima vreme noțiunea de libertate este des invocată și întoarsă pe toate fețele. Căci, cum zicea Voltaire și în Traité de métaphysique : „Poate că nu e o problemă mai simplă decît cea a libertății ; dar nici nu-i alta pe care oamenii s-o fi încurcat mai rău". S-a ajuns, în ultima vreme, la un lucru de-a dreptul paradoxal : se face comerț cu noțiunea, atît de sfîntă, a libertății. Sînt, adică, în anumite puncte de pe glob, niște oameni care s-au specializat în acest cuvînt și, tot introducîndu-l unde trebuie și unde nu trebuie, obțin o bucată de pîine, uneori albă, un adăpost, de multe ori confortabil, și niște țoale pe ei, adesea elegante. Stipendiile nu lipsesc nici ele, și uneori sînt grase. Comerțul cu libertatea se dovedește, cum se vede, o afacere rentabilă. Nimănui nu-i trece prin gînd însă că tocmai acești traficanți cu o idee-aspirație și o idee-forță, cum o numea același Voltaire, sînt ei înșiși, prin aceasta, privați de libertate. Beneficium accipere libertatem vendere est, ziceau, în înțelepciunea lor, romanii, ceea ce tradus ar veni astfel : „A accepta o favoare de la cineva înseamnă a-ți vinde libertatea". E greu de presupus că indivizii de care vorbeam, simbriași ai unor grupuri sociale ori politice ale căror interese sînt bine cunoscute, își vor permite acte ori gesturi centrifuge libere de contractele încheiate. Am spune că, dimpotrivă, și faptele confirmă întru totul, vor încerca să depună silință și zel pentru ca patronii să fie mulțumiți și să-i considere indispensabili. Ce nu face omul pentru o bucată de pîine ? Își vinde libertatea, își trădează prietenii, rudele, Patria în care s-a născut și care l-a înzestrat cu o diplomă, cu o calificare, cu o profesie, își pierde onoarea, demnitatea. Nimeni nu-i acceptă, chiar cei care-i plătesc nutrese pentru ei disprețul spontan acordat speciei oribile a trădătorilor, cel mai odios între multele păcate de care suferă omul. Ca un laitmotiv sună lamentarea trădătorilor cum că nu sînt acceptați, în cercuri intime, familiale, că sînt tratați cu neîncredere și dau aceasta pe seama temperamentului „rece", „distant" al străinilor. Am întîlnit în străinătate o cunoștință care mi-a mărturisit că, în timp ce era cetățean român, angajat temporar ca specialist, conform contractului între statul nostru și cel în care se afla, era privit și tratat cu tot respectul cuvenit, cu cordialitate și prietenie, invitat în familii etc., în timp ce, după ce „a ales libertatea", s-a format în jurul său un zid impenetrabil de suspiciune și, treptat, izolarea a devenit inevitabilă. Și omul nostru nu înțelegea, spunîndu-mi nedumerit : „Dar am vrut să fiu ca ei, să am aceleași convingeri, aceleași credințe, ca să fiu [illegible] asimilat. Oh ! Sînt îngrozitori acești străini. Mă sufoc !" Găsise o explicație în faptul că, fiind un bun specialist, ar fi amenințat reputația sau, mai grav, locul în schemă al colegilor, și ceva putea fi adevărat în explicația lui. Adevărul l-am culeș însă tot de la un străin, amic de-al meu, cu care discutînd despre dramele de acest gen ale categoriei indivizilor sus-numiți, mi-a dat un răspuns fără replică : „Cine și-a trădat țara, își poate oricînd trăda un prieten. Iar pentru slugi n-am nici o stimă". Comerțul cu libertatea are, cum se vede, riscurile sale care se convertesc în drame cumplite, ireparabile.

POMPILIU MARCEA ■

NOUVEAU PARIS MATCH

Am tradus pentru dumneavoastră

Marmottan — ultima șansă

Sub acest titlu, revista „Paris Match" din 8 aprilie 1977 publică partea a doua a documentarului „Sînt totăl unui drogat", pe care l-am reprodus în „Flacăra".

Decembrie 1976. Didier se afla la Marmottan, unde urma să petreacă sărbătorile Crăciunului, separat de noi, pierdut în gloata drogaților. Dar ce importanță mai avea ? La Marmottan el primea îngrijirile medicale necesare. Îmi spuneam că va dispărea pentru totdeauna pentru mine imaginea adolescentului întîrziat, cu mers șchiopătat și sacadat. Tînărul care a căzut bolnav tocmai cînd a trecut pragul majoratului și pentru care drogul reprezenta un bilet dus-întors de reîntoarcere în faza copilăriei.

La urma urmei, Marmottan era un spital care îi ajuta pe toxicomani, un centru medical oficial, ultima șansă pentru drogați. Didier a fost inițiat în tainele drogurilor de amicii săi : doi fii ai unei personalități catolice din arondismentul al XVI-lea al Parisului și fiica unui inginer electronist. El a mers pe panta aceasta pentru ca să nu se izoleze de cellalți, din „camaraderie". Dar tot prietenii care l-au dus la pierzanie au reușit să-l îndrume la Marmottan. Speram că, în fine, va ieși din prăpastia în care s-a prăbușit.

Medicul șef al centrului de la Marmottan era Olivenstein. Îl văzusem la televiziune, îl ascultasem la radio. Îmi făcuse impresia unui medic entuziast, cu inimă generoasă, un fel de doctor Schweitzer al junglei alienaților. Toți cei care aveau de-a face cu lumea drogurilor îi ridicau în slăvi pe Olivenstein și Marmottan. Dacă mama lui Didier refuza să creadă că fiul ei se droga — incredulitate care, de fapt, masca numeroase conflicte — eu, de partea mea, priveam adevărul în față. Acceptasem realitatea, devenisem eu însumi, la rîndul meu, un inițiat. Gustul fiului meu pentru filmele așa-zise de șoc, cărțile care făceau apologia drogului și care pînă atunci îmi păreau bizare și nimic mai mult, le înțelegeam deodată altfel.

Noi, părinții, eram sclavagiștii, iar fiii noștri — poeți blestemați. Aceasta mi se părea a fi noua evanghelie și, după ce i-am pătruns sensul, nu-mi rămînea altceva de făcut decît să mă reped la Marmottan. În fine, puteam să obțin un ajutor medical competent. Didier va fi salvat, iar Olivenstein era barca mea de salvare ! Mă simțeam plin de energie și, în această stare de spirit, într-o după-amiază de decembrie m-am dus în strada Armaillé, la doi pași de mine, în marele imobil din cărămidă roșie, fost spital dezafectat, în care se hotăra viitorul lui Didier.

La intrare, într-o nișă, se afla un pat de campanie metalic, destul de deteriorat. Într-o sală, lîngă o mică scară, așteptau niște tineri. Păreau inerți, ferecați în visurile lor. Toți se asemănau, niște carcase fără conținut, cu privirile rătăcite. Pe pereți erau lipite inscripții și fotografii ale unor personaje care aveau ochii scoși. În fața mea o tînără dolofană fuma fără să schițeze un gest. Părea o natură moartă.

Șeful centrului de toxicomanie, Olivenstein, nu putea să mă primească : în schimb urma să-l întîlnesc pe psihologul care avea să se ocupe de Didier. Nu-mi era frică decît de un singur lucru : că Didier se va plictisi și, după o zi sau două, va începe din nou să vagabondeze. Psihologul era o femeie, Élise. (Trebuia să folosesc numai pseudonime. La Marmottan domnește acel anonimat care permite drogatului să intre acolo fără teamă.) Așadar, îșî făcu apariția Élise, o tînără înaltă, zveltă, cu ochii grozavic de încercănați, frămîntînd o țigaretă între degete. O fantomă de feminitate, care m-a întrebat, cu un glas sfîrșit, dacă eram tatăl lui Didier. M-a invitat într-un birou. Pe perete se lăfăia o frumoasă caricatură în creion colorat a doctorului Olivenstein.

Pentru a contribui la salvarea lui Didier am desertat în fața psihologului, timp de zece minute, tot sacul meu de experiență a 20 de ani de viață conjugală și de neînțelegere. După părerea doctorului D., medicul casei, neînțelegerile dintre mine și soție au avut o influență nefastă asupra lui Didier. „Personalitatea lui a suferit un șoc", mi-a explicat doctorul D.

— Da, treaba nu e prea simplă, a constatat și tînăra care mă asculta, fără să se oprească din fumat, cu gesturi seci și regulate și fără să manifeste cea mai mică urmă de interes.

— Oare este el într-adevăr un drogat? — am întrebat eu.

— Deocamdată face pe nebunul — mi-a răspuns, pe un ton morocănos. Apoi a adăugat, fixîndu-și privirea asupra mucului de țigară : Eu l-am prevenit că dacă nu-și va băga mințile în cap îi vom trimite la balamuc. Didier nu sufla un cuvînt toată ziua, rămîne închis în camera lui.

Apoi m-a întrebat brutal :

— Cîți ani are ?

— 20 de ani !

— Bine, dați-i răgazul să-și revină în fire. O să dureze mult, foarte mult.

Interlocutoarea mea a pus capăt discuției și s-a ridicat, țeapănă, ca și cum nu i-aș fi arătat suficient respect, lăsîndu-mă copleșit de emoția paternă. Nu mi-a spus nimic despre tratamentul medical sau psihoterapeutic pe care-l urma Didier. Nici un singur cuvînt ! Am plecat buimac, ca și cum aș fi bătut la o ușă greșită.

În zilele următoare am telefonat în zadar, nu căpătam nici un răspuns ; mă simțeam părăsit, fără nici o îndrumare. Părinților neliniștiți nu li se dădeau nici un fel de informații prin telefon, ca și cum ei ar fi reprezentat adevăratul și singurul pericol pentru copiii lor. Iar cînd se deplasau la Marmottan nu primeau decît răspunsuri banale : „Nu merge prea rău", „Nu putem să vă dăm nici o informație cu privire la tratament". „Élise nu este aici", „Élise vine mîine", „Élise este în ședință".

În perioada dintre vizitele pe care le făceam acolo auzeam mult vorbindu-se despre Olivenstein și despre cartea lui, care abia apăruse. Îl ascultam la emisiunile culturale, la radio și la televiziune și, puțin cîte puțin, simțeam că mă cuprinde disperarea. Îl ascultam vorbind, îl citeam cărțile, cu nerăbdare, cu enormă speranță, pentru a constata ceea ce în fond constatase el însuși : că nu obținea practic nici un rezultat cu drogații săi ! Trebuia să mă supun ideilor la modă. Părinții sînt niște cretini, sau aproape ; însă niște cretini magnifici. Drogații, pe de altă parte, sînt niște băieți dragi, niște rebeli profetici, sublime victime ale societății bazate pe profit. Din nenorocire pentru noi, părinții, după paradis urmează infernul. Părinții nu au altceva de făcut decît să manifeste răbdare imaginîndu-și suferințele odraslelor lor. Nu puteam să uit definiția Marmottan-ului dată de o tînără fată care a fost și ea internată acolo și care continua să întrețină relații cu drogați :

— Marmottan este o tavernă.

În ceea ce mă privește, în timpul celor patru săptămîni în care m-am dus de nenumărate ori acolo pentru a mă informa despre starea sănătății lui Didier și despre progresul tratamentului, Marmottan mi-a făcut impresia unei uși desenate pe perete. Mă apropiam ca să pun mîna pe clanță, dar, cînd s-o apăs, mă trezeam, zdrobit, în fața unui perete. Marmottan mi se părea înconjurat de vidul absolut, în timp ce conversațiile personalului medical, pe care le surprindeam fără voie, întreținеau mitul doctorului Olivenstein, a cărui fotografie apărea în vitrinele librăriilor, cu părul lui vîlvoi și cu creionul în mînă, gata să semneze un autograf.

Élise mi-a spus :

— O să-l încredințez pe Didier asistenței sociale. A cerut să obțină, la ieșirea din spital, o cameră și de lucru.

Am protestat vehement.

— Dar el nu poate să trăiască într-o cameră, nu e în stare să mănînce. Va părăsi camera și munca lui după un ceas sau după o zi.

Élise s-a ridicat, ca semn că discuția s-a terminat.

— Dați-mi un telefon marți după-amiază.

Marți, Élise m-a informat :

— Am prelungit șederea lui Didier la noi atîta timp cît am putut. Acum trebuie să părăsească spitalul și nu știe unde să meargă.

— Dar trebuie să-l îngrijiți — repetam disperat, aproape ca un automat.

— Am onoarea să vă salut, domnule — mi-a răspuns, absentă, femeia-psiholog.

Am găsit, într-un sfîrșit, adresa personalității catolice, al cărui fii l-au antrenat pe Didier pe calea drogurilor. Mama lor auzise despre o așa-numită fermă psihoterapeutică, în munții Cévennes, unde tinerii drogați erau îngrijiți după ce părăseau spitalul. Am aranjat toate detaliile călătoriei. În prima săptămînă a lunii ianuarie 1977 Didier a părăsit Marmottan și a venit la noi la masă, înainte de plecare. Chiar în noaptea aceea trebuia să plece în Cévennes. Nu l-am recunoscut. Mi se părea că se întîmplase o minune. În fine, Didier își regăsise graiul, vorbea ca toți oamenii. Adevărat, era scheletic, cu ochii înfipți în orbite, se asemăna cu o fantomă vorbitoare. O apariție desigur bizară, buimacă totuși un om viu. Îi ascultam nedumerit.

— Voi rămîne la fermă foarte multă vreme, cel puțin un an sau doi. Am un contract.

Scoase din buzunar o hîrtie mototolită pe care mi-o arătă. Era un soi de angajament ca să urmeze cura timp de minimum trei luni de zile.

— Cînd am ajuns la Marmottan — mi-a povestit el — nu știam ce se petrece cu mine. Parcă păseam în nori, cu pumnii strînși, ca să nu mă prăbușesc. Infirmierul de serviciu mi-a spus, cu seringa în mînă : „Ai făcut destul pe nebunul. Apropie-te". Mi-a făcut o injecție cu valium ca să mă decontracteze.

Își dădea ifose înaintea noastră, lugubru, ca și cum ar fi fost eroul unei mari aventuri al cărei sens ne scapă. Se credea un așa-zis protestatar, angajat într-o „aventură", după definiția lui Olivenstein, iar eu, bietul, credeam că generația noastră fusese cea eroică, generația care s-a zbătut în bezna ocupației, a luptat în război, în Rezistență. Și iată că noi, suporacitutilorii apocalipsului, aveam aerul unor mitomani în comparație cu acești eroi ai terbii blestemate !

— Știi, Olivenstein mi-a spus că trebuie să duc o luptă împotriva drogului și că după aceea voi putea să revin la el.

Apoi s-a oprit și s-a uitat lung la noi :

— Păreți abătuți.

S-ar fi spus că îl neliniștea ploaia care răpăia pe geam. Oare nu vedea că noi încercam să ne ascundem neliniștea profundă, că ne prefăceam calmi, deși eram zguduiți de prăbușirea lui? Trebuia să ne comportăm ca și cum totul ar fi fost la locul lui. Am constatat însă că respectarea de către noi a acestui efect de carantenie al psihologilor — să nu dăm o turnură dramatică evenimentelor — ne răpunea și pe noi, părinții. Trebuia să evităm ca drogatul să cunoască simțămîntul vinovăției. Așadar, responsabilii eram noi ! Didier făcea pe grozavul, ca un erou de desen animat :

— Bineînțeles, părinții sînt ultimii care se dumiresc — repetă el.

Apoi, cu un aer aproape amenințător, s-a întors cu fața spre mine :

— Nu căuta să afli vreodată cînd, cu cine și cum am început să iau droguri !

(Va urma)

LIONEL NITESCU ■

Himere și disperare

Sao Paulo. Lotul fotbaliștilor noștri era găzduit la hotelul Danubio, ales de localnici nu întîmplător, ci tocmai pentru a le face plăcere oaspeților, pentru a le aduce aminte acolo, peste ocean, de țară.

Cele șapte zile petrecute în acest hotel au trecut destul de greu. Era vară braziliană, termometrul oscila în jurul a 45 de grade, simțeai că te coci și la umbră. Toți membrii delegației făceam 10—11 dușuri pe zi, pentru a ne răcori, beam cîte 5—6 litri de lichide — ape minerale, citronade — de teama deshidratării, care făcea, zilnic, zeci și sute de victime, mai ales printre copii, și așteptam cu destulă nerăbdare primul meci al turneului, în compania renumitei echipe pauliste Portuguesa.

În vremea asta, hotelul era asediat de roiuri de muște și de tot felul de roiuri de oameni. De primele te apărau sitele de la geamuri sau perdelele de birtie, de celelalte nu te apăra nimeni. Au venit întîi ziariștii. L-au căutat bineînțeles pe „omul-șoc" al echipei, pe cel care nu putea scoate capul pe stradă fără a fi imediat reperat, pe „prietenul lui Pelé", pe Răducanu. Au intrat în camera lui, l-au filmat și l-au fotografiat în timp ce dormea, l-au trezit, firește, au continuat filmările și fotografierile din toate pozițiile, din toate unghiurile, obținînd imagini care au apărut în zilele următoare în presă : „vestitul portar român în pijama", „vestitul portar român citind o carte", „vestitul portar român admirînd, de la geam, panorama orașului nostru" etc., etc. Abuz de adjective, de superlative, de curiozități, multe inventate, ca să stîrnească lumea și să adune cît mai mulți spectatori la meci. De o atenție deosebită s-au mai bucurat și ceilalți trei „mundiali", Dumitru, Lupescu și Neagu, prezenți și ei în același hotel Danubio, dar „star"-ul Răducanu eclipsa bineînțeles pe toată lumea, polarizînd atenția tuturor. Se mai auzea chiar, pe la colțuri, și cîte o vagă, dar insinuantă întrebare : „N-ai vrea să rămîi pe la noi ? Un portar așa mare, te-ar adopta imediat brazilienii ?" La care Rică făcea un haz nebun — iar ceilalți din jur și mai nebun ! — „Lăsați-mă, tătîcu', că avem familii acasă. Ne așteaptă copiii. Noi venim la voi, voi veniți la noi, asta-i treaba. Facem meciul și pa, vă așteptăm cu flori în Grant !..."

N-aș fi amintit toate aceste fapte dacă printre numeroșii vizitatori ai echipei noastre nu s-ar fi aflat și cîțiva români fugiți în Brazilia, care apăreau în holul hotelului imediat ce se ivea un jucător, la orice oră, dimineața, la prînz, după amiaza, dar mai ales seara. Nelipsită, seară de seară, era o femeie încă tînără, căsătorită cîndva cu un sportiv român. De vreo două ori venise într-o mașină, însoțind un bărbat în jur de 60 de ani, dîndu-se, împreună cu el, drept soț și soție. N-aș fi remarcat nimic deosebit la acest cuplu dacă femeia, ea, n-ar fi aparut, din oficiu, seară de seară, la hotelul Danubio, unde căuta imediat să se afle în prezența jucătorilor români. La început nu i-am dat nici o atenție. Apoi, văzînd-o de cîteva ori și singură, m-am gîndit că este o femeie ușoară, căutîndu-și o captură printre fotbaliștii români. Dar nu, nu urca niciodată în camere, stătea în hol și bea whisky, și fuma, și vorbea mult. Le spunea ce bine-i și ce frumos e în Brazilia, cum o răsfăța soțul, cînd și-au schimbat ultima oară Volkswagen-ul cu un Alfa Romeo și alte povești din astea colorate. Într-o seară însă, din senin, în ochii ei au apărut două lacrimi. N-a mai vorbit atît de mult cît obișnuia. A fumat și a băut. A băut cu mult peste măsura cu care ne obișnuise. Și-atunci au apărut în spusele ei adevărurile. Nu, au era căsătorită. Bătrînul ei „soț" avea familie, avea copii. La început li promisese că va divorța și o va lua de nevastă. Se agățase, a recunoscut, de o cracă uscată, moartă.

Am întrebat-o dacă i-e dor de țară. Dacă n-ar vrea să se întoarcă acasă.

La început a pozat, a căutat să bravoze, încercînd să-mi spună ce frumos e acolo... Apoi a rămas visătoare, pentru ca, deodată, s-o văd pierdută... A început să-mi spună, cu voce aproape șoptită, că regretă totul, că a plecat la aventură, că au furat-o aparențele, legendele filtrate otrăvit la ureche. Rio, Copacabana, milionarii romantici plimbîndu-și iubitele în lahturile care se îmbulzesc în Golful Guanabara, își dă seama că a fost înșelată, că s-a lăsat înșelată ca un copil prost, dar că acum are un plan extraordinar. Din banii primiți de la prietenul ei o să stringă, o să stringă cît mai mult, ca să-și poată cumpăra un bilet de avion pentru Europa. Visul ei (N.N. — altă himeră) era să ajungă stewardesă la Lufthansa (— De ce la Lufthansa ?, am întrebat-o eu. — Pentru că acolo am o legătură, un om care mă bagă sigur în serviciu), să lucreze vreo doi ani, să adune o sumă frumușică și apoi să se întoarcă acasă.

— De ce nu veniți direct acasă ?, am întrebat-o. Nu-i mai simplu și mai sigur ?

— Nu pot, trebuie să mă angajez (N.N. — Acesta era cumplitul adevăr, femeia n-avea nici un serviciu, de un an, de doi, cine știe ?, și trăia din ce primea pentru rămășițele ei de tinerețe), să string bani, la Lufthansa...

M-am uitat la ea și-mi venea să-i spun că angajarea la Lufthansa era le fel de realistă ca și povestea copiilor cu cocoșul roșu. Privind-o cît e de tristă, băieții care se aflau prin jur și-au dat seama că au în fața lor o amărîtă. O femeie tare amărîtă. Încă un whisky și încă unul, încă o țigară, o batistă pentru a-și șterge discret, coada ochilor, și un surîs trist, atît de trist cum n-am mai văzut niciunde în Brazilia, nici chiar în fața favelelor, la Porto-Alegre, la oameni nemîncați și pe jumătate goi

MARIUS POPESCU ■

P.S. — Zilele trecute am văzut-o, mi se pare, pe „femeia de la Sao Paulo" pe una din străzile Bucureștiului. A reușit, deci, să se salveze.

Dar Zagrebul?

Sunt unul dintre cei sceptici care doreau victoria României în meciul cu Spania, dar nu credeau prea mult în ea. O spun deschis. Nici după acest 1—0 nu sunt deloc liniștit și afirm că 8 mai nu va fi 16 aprilie în nici un caz, înțelegînd prin asta că meciul de la Zagreb, cu Iugoslavia, va pune mult mai multe probleme decît cel de la București.

Dar mai bine să ne explicăm.

Aveam rezerve în ce privește formația prezentată pe stadionul din Ghencea și nu neîntemeiate. Mi se părea că postul de portar nu fusese rezolvat, deși, iată, tînărul Cristian a apărat extraordinar și trebuie să susțin ca fără el în poarta echipa noastră putea să ia pe teren propriu cîteva goluri. Mă îngrijora, și încă mă îngrijorează, forma lui Sătmăreanu II, pe lîngă care s-a trecut foarte ușor și în meciul cu Turcia și în cel cu Polonia B. Adaug în continuare că acest jucător are cîteva kilograme în plus și că trebuie să le dea jos urgent, altfel.. Mă gîndeam că Sameș nu are ce căuta în postul de fundaș central și, spre uimirea mea, simbătă a fost, după Cristian, cel mai bun om al echipei ! Aveam, și încă am, rezerve în ce-l privește pe Bölöni, dar și el, în special în repriza a doua, a jucat foarte bine. În sfîrșit nu credeam, și încă nu cred prea mult, în Iordănescu la naționalâ pentru că prea ține mingea și în afara unor bune execuții de la 16 metri nu arată nimic, cum nu a arătat nimic în meciul cu Spania.

Pe urmă chiar gîndirea tactică a lui Covaci mă tinea în rezervă și încă mă ține. O să argumentez. Întreb, de pildă, de ce a jucat echipa noastră acasă defensiv ? Pentru că simbătă tricolorii s-au apărat, nu au atacat, cum era firesc, decît în primele 15 minute. La drept vorbind puteam să mai dăm spaniolilor două sau trei goluri, dacă am fi dorit asta, mai ales cu portarul pe care-l aveau. Așadar de ce ne-am apărat ? Covaci a declarat după meci că unsprezecele spaniol este o formație mare. Să ne ferte copiii ăștia, dar ibericii nu mi s-au părut deloc un team formidabil. Au jucat mai bine ca noi, asta a fost evident, dar asta nu înseamnă că nu puteau pierde categoric. Dacă senzationala bară a lui Sameș ar fi fost un gol, susțin că naționala spaniolă putea pleca de la București cu un scor astronomic, dar după 1—0, băieții noștri n-au făcut altceva (cu excepția cîtorva faze sporadice, vezi cursa lui Zamfir) decît să se apere și încă cu disperare. De ce ? Dacă ne-am apărat la București, ce o să facem la Zagreb și la Madrid ? Și crede Covaci că jocul de apărare ne va duce la Argentina ?

Asta, una la mînă ; doi la mînă : nu am înțeles de ce a fost ținut pe tușă cel mai în formă jucător român la ora actuală, pe numele lui Balaci ? În meciul cu Polonia marcase două goluri. Nu era de ajuns pentru Covaci ? E mai bun Bölöni ? Mă indoiesc. Jocul acestuia din prima repriză a fost cel mai slab după al lui Iordănescu. Era limpede pentru lumea din tribună că mijlocul nostru nu servea baloane în față și că o schimbare se impunea Am tot sperat că antrenorul nostru va vedea ceea ce a văzut tribuna, dar el a schimbat pe Crișan (slab și el) abia în minutul 77 și inițial a vrut să-l introducă pe Troi, scoțîndu-l pe Iordănescu. Pe drum însă s-a răzgîndit și l-a trecut pe Zamfir pe dreapta și pe jucătorul stelist pe stînga. Cu această mișcare, dintr-o dată nu mai aveam nici o extremă, pentru că Zamfir nu joacă pe dreapta ce joacă pe stînga, asta e elementar chiar pentru fostul antrenor al lui Ajax. E vorba de reflexe, de obișnuința de a primi și prelucra balonul etc... De ce a fost ținut Iordănescu în teren nu am priceput ! Pentru a rata lovitura aceea de la 16 metri cu atîta nonșalanță ? Asta ar fi o explicație.

Sigur că echipa merită să fie felicitată pentru dăruirea cu care a jucat. O victorie e o victorie, chiar la 1—0, dar ne ajunge ea ? În față avem două partide în deplasare și încă una acasă. Abia acum începe greul. Echipa trebuie regîndită în sensul că la apărare (care va fi foarte solicitată și va duce greul) ne trebuie două piese în perfectă formă. Va reuși Sameș să reediteze minunata partidă de nota 9 de simbătă ? Va fi Sătmăreanu II acel jucător pe care l-am cunoscut în urmă cu un an ce nu se lăsa atît de ușor trecut ? Va mai apăra Cristian tot așa ca în Ghencea (mai puțin fițele à la Răducanu și aceea greșeală din finalul partidei care se putea termina cu un gol) ? Își va reveni Dumitru la adevărata lui formă, pentru că simbătă a jucat numai o jumătate de meci ? Vom avea o extremă dreaptă cum trebuie ? Pentru că nici Troi, nici Crișan nu au confirmat pînă acum. Va fi pus Balaci la locul lui ? Iată tot atîtea întrebări la care selecționerul trebuie să răspundă deocamdată, eu unul nu sunt atît de optimist, o spun fără nici o răutate. Cred că și Covaci și-a dat seama că publicul de pe Steaua nu a plecat atît de liniștit acasă. Iată ce ne frămîntă.

EUGEN BARBU ■

P.S. Într-un ultim articol, din cauza punctuației defectuoase, răuvoitorii au înțeles că și ziaristul Bocioacă (cu care de fapt mă declarasem de acord) ar bate circiumile ca și Troi și Zamfir, ceea ce nu este adevărat. Rog deci pe toată lumea să țină seama de această precizare.

România — Spania 1 — 0

După un meci dificil, în care satisfacțiile — în afara scorului, care aduce o mulțumire chiar reconfortantă după deloc concludentele victorii din meciurile cu Turcia și Polonia B — rămîn destul de puține la număr, am simțit nevoia să împărțim distinct concluziile care ne sînt impuse în două mari capitole : cel al realizărilor pozitive, al promisiunilor, dar și cel al lucrurilor mai puțin reușite, al nemulțumirilor. Deci, cu semnul plus :

1. În primul rînd victoria. Izbînda românească de pe stadionul „Steaua" are fără îndoială darul, cum s-a și apreciat în general în toate cele... trei tabere, la cabine, după meci, de a relansa lupta pentru șefia clasamentului în grupa a 8-a europeană a preliminariilor C.M. Dar, mai exact spunînd lucrurilor pe nume, această victorie are darul să relanseze lupta mai ales din punctul nostru de vedere. Întrucît, indiferent de zîmbetele pe sub mustață ale lui Toplak și Milutinovici, și de calculele vecinilor noștri de peste Dunăre, la ora actuală și pînă la 8 mai numai noi și echipa Spaniei avem cîte două puncte în clasament.

2. Dăruirea exemplară a majorității componenților echipei naționale în scopul obținerii victoriei, pentru apărarea culorilor naționale. Aici, exemplul cel mai elocvent este fără îndoială cel al lui Bölöni, care s-a „bătut" pînă la sacrificiu de sine, cu eroism uneori, fiind parcă oricînd în stare să pună și capul în contră, cum spun fotbaliștii, pentru a evita un gol în poarta lui Cristian. Jucînd în fața careului propriu aproape tot meciul, tîrgumureșeanul a închis zeci de culoare, a parat în ultimă instanță cîteva șuturi ce ar fi devenit extrem de periculoase, a tras de el cum nu l-am văzut niciodată pînă acum, fiind mereu un exemplu pentru toți ceilalți coechipieri ai săi.

3. Cel mai bun joc în echipa națională al lui Sameș, Bölöni (din nou el) și Vigu. Stelistul Sameș, căruia Ștefan Covaci i-a acordat o încredere care simbătă a fost răsplătită deplin, se află în această primăvară într-o formă deosebită. Șutul său din minutul 6 a făcut multă impresie, fiind de fapt cel mai spectaculos element ofensiv produs de tricolorii noștri. Chiar fără să fie un tehnician deosebit (ca și Bölöni dealtfel), Sameș ar fi fost declarat de noi cel mai bun jucător al selecționatei române, în cazul în care o accidentare stupidă (într-o „contră" extrem de dură cu spaniolul Cano, la un nou moment critic în fața porții) nu l-ar fi scos din teren în min. 63. De asemenea, tot bine a jucat și Cheran, întregindu-se astfel o evoluție cu adevărat bună a liniei defensive a echipei României.

4. Debutul promițător al lui Cristian, care are dealtfel destule lucruri asemănătoare cu o siluetă binecunoscută pînă nu demult între buturile echipei naționale, cea a lui Răducanu, marele său predecesor. Revenind la Răducanu, după părerea noastră el se află astăzi, în urma prestației promițătoare a lui Cristian, mai departe decît niciodată de lotul național — în timp ce alți doi „bătrîni", este vorba de Lucescu și Dinu, ar merita să fie chemați cît mai repede între tricolori...

De aici, din păcate, trecem la semnul minus :

1. Minimum de preocupare ofensivă. Acel „fotbal-total" pe care Ștefan Covaci îl anunță încă de pe vremea cînd era antrenorul Ajax-ului nu și-a înfipt deloc deocamdată rădăcinile în jocul echipei naționale. După 1—0, nu numai că jucătorii noștri n-au mai purtat pînă la sfîrșitul meciului decît cel mult zece acțiuni de atac cît de cît periculoase pentru poarta lui Miguel Angel, dar — mai grav — nici n-au încercat aproape deloc să contracareze ofensiva spaniolă printr-un joc bine dirijat la mijlocul terenului, pentru a-i priva pe oaspeți de controlul balonului. Aici trecem însă la :

2. Intenții constructive aproape nule. Puținele acțiuni de atac ale fotbaliștilor români au fost în general foarte simple, fără o elaborare mai elementară : driblinguri prelungite, mingi purtate îndelung la picior, lansări lungi, niciodată ajunse de cele două extreme. Jucătorii nu prea se înțeleg, nu colaborează, nu par să cînte în același orchestră. Este, dealtfel, foarte greu de vorbit astăzi despre o modalitate ofensivă specifică echipei României — fie joc pe aripi, fie joc constructiv, cu accent pe jocul la mijlocul terenului, fie joc pur de contraatac și de apărare grupată — întrucît această modalitate nu există de fapt.

3. Forma slabă a unor jucători, care rămîn însă în continuare titulari în echipa națională, menționîți cu o îndirjire demnă de o cauză mai bună : Iordănescu, Crișan, Dudu Georgescu pe alocuri. Nu este mai puțin adevărat că virful nostru de atac s-a aflat cel mai adesea la cîteva zeci de metri de cel mai apropiat coechipier, nereușind practic să se sincronizeze nici măcar o singură dată cu cele două extreme. Pe de altă parte, craioveanul Balaci, care pare în cea mai bună formă a sa, a fost lăsat pe tușă pînă aproape de finalul meciului.

4. Statism, dinamică a jocului extrem de slabă. Ziarul de specialitate susține că Dumitru a făcut simbătă cel mai bun joc al său în actualul sezon. Sînt aici două erori. Mai întîi faptul că mijlocașul stelist a făcut meciuri mai bune în această primăvară. Apoi, trebuie remarcat că Dumitru a jucat în meciul cu Spania într-o poziție pe care părea că a abandonat-o de ani de zile : aceea de prim opozant al jucătorului advers purtător al balonului, cum a jucat în primii ani ai carierei sale. În această postură, căpitanul echipei naționale a izbutit și vreo cinci, șase intercepții de mare efect — dar tot el a fost acela care, după părerea noastră, a dat semnalul retragerii deliberate în careul propriu.

Notele jucătorilor noștri : Cristian 8 — Cheran 8, Sătmăreanu II 7+, Sameș 8 (min. 63, Grigore 7), Vigu 8 — Dumitru 7, Bölöni 8+, Iordănescu 5 — Crișan 6 (min. 77, Balaci), D. Georgescu 6, Zamfir 7.

DUMITRU GRAUR ■

Ancheta noastră

V-a plăcut jocul echipei României?

■ ION IONESCU (antrenor, F. C. Gloria Buzău) : „Mai întîi trebuie spus că jocul, după părerea mea, a fost sub cerințele unei partide internaționale. Rezultatul, desigur, ne bucură pe toți. Dar au fost foarte multe lacune în jocul echipei noastre naționale, mai cu seamă de la linia de mijloc în sus. Apărarea a jucat bine. Dumitru din păcate a preferat de multe ori să dribleze, în loc să declanșeze mai repede acțiunile de atac. Îmi pare rău că a lipsit Balaci, care ar fi putut să aducă un plus de ofensivă în jocul echipei noastre". ■ ILIE GREAVU (fost internațional) : „Mie meciul mi-a plăcut enorm. Partida s-a desfășurat după părerea mea fără să se vadă o mare diferență între jocul spaniolilor și cel practicat de echipa noastră. Ai noștri, cei mult, au arătat un plus de voință, cu care au și cîștigat dealtfel. Pe merit, fără discuție. Mergînd pe aceeași linie, părerea mea este că avem șanse de calificare în turneul final". ■ VALENTIN STĂNESCU (antrenor la F.C. Petrolul Ploiești, fostul selecționer al echipei naționale) : „Ce-am făcut, cum am făcut — nu mai are timp să scrie nimeni ! Ceea ce contează e scorul partidei. Am bătut Spania, asta rămîne înscris pe hîrtie. Restul sînt vorbe ! Eu m-am chinuit de două ori să bat Spania și n-am reușit decît două meciuri nule. De data asta s-a putut, deci înseamnă că s-a jucat mai bine" ■ CONSTANTIN RĂDULESCU (antrenor, Politehnica Timișoara) : „Cred că echipa națională a beneficiat de mai multă șansă decît niciodată. Jucătorii noștri au dovedit însă o voință și o dăruire exemplare, chiar dacă unii au fost într-o zi mai ștearsă". ■ ION NUNWEILLER (antrenor, Dinamo București) : „Nu, nu a fost un joc chiar formidabil ! Se putea și mai bine, desigur. Jocul extremelor mi s-a părut demodat, mai ales că Zamfir și Crișan nu sînt deloc în formă. După părerea mea, nu pot lipsi din echipa națională jucători ca Lucescu și Dinu, așaziși „bătrîni". Lucescu cred că n-a fost într-o formă mai bună nici cînd era „tînăr"... Cu ei în echipă, poate cîștigam mai clar. Noi însă, și aici ar trebui să se ia bine aminte, nu vom putea juca niciodată ca englezii sau nemții. Tocmai de aceea Angelo Niculescu a fost după mine cel mai mare — pentru că a știut să adapteze tactica de joc la calitățile și defectele specifice jucătorilor pe care i-a avut." ■ ION PÎRCĂLAB (fost internațional, azi antrenor de copii) : „Singurul lucru îmbucurător la noi a fost dăruirea jucătorilor. La joc însă i-am admirat pe jucătorii spanioli. Ai noștri au vrut mai mult victoria, dar de jucat propriu-zis mai mult au jucat spaniolii și noi am alergat după minge ! La un moment dat m-am apucat să număr ; și am numărat exact 14 pase fără ca ai noștri să atingă mingea... Altfel, pînă acum n-am văzut nimic din ceea ce așteptam de la noua echipă națională — nici ca stil de joc, nici ca așezare tactică, nimic. Poate va veni mai tîrziu ! Deocamdată rămîn la părerea că din lotul național nu pot lipsi Dinu, Dumitrache și Lucescu — orice s-ar întîmpla pe la federație." ■ GHEORGHE CONSTANTIN (fost antrenor al echipei naționale, azi la juniorii Stelei) : „Sînt și eu bucuros la fel ca toată lumea că am izbutit să-i batem pe spanioli. În meciurile de calificare, rezultatul contează mai ales. Sigur, pe vremea cînd jucam în echipa națională, mai ales pe terenul propriu, ne era caracteristică o manieră mult mai avîntată de joc. Astăzi lucrurile s-au schimbat, poate și din cauza temerii de a nu pierde. Spaniolii au ținut mai bine balonul, lucru care cred că l-a inhibat destul de mult pe jucătorii noștri." ■ CONSTANTIN TEAȘCĂ (antrenor, Universitatea Craiova) : „Sînt și cîteva lucruri pozitive de semnalat după acest meci. În primul rînd rezultatul, chiar dacă el a fost obținut în urma unui gol marcat pe aceeași linie în care s-au înscris vreo două în meciul cu Turcia. Atunci ne-a ajutat Senol, acum Benito. Apoi, de remarcat că echipa noastră s-a aflat în plenitudinea formei exact atunci cînd a trebuit, adică în ziua meciului cu Spania. Echipa spaniolă, altfel ambițioasă, matură în joc, tehnică, mi s-a părut foarte departe de valoarea echipei din perioada 1958—1962. La treburile cărora pe care-l depun în teren, lipsa finalizării corespunzătoare face din adversara noastră o firmă luminoasă cu rafturile goale pe dinăuntru. Trecînd la ai noștri, am remarcat mai ales omogenizarea. Este oarecum normal, întrucît selecționabilii s-au antrenat în acest an mai mult împreună decît la cluburi ! Jucătorii mi-au părut însă prea săraci în registrul tehnic. Tactica noastră de joc vizează numai acțiuni simple, în urma unor faze la fel de simple. De aici, probabil, și greutatea în exprimarea pe teren a concepției de joc preconizate de conducerea tehnică a selecționatei. Deocamdată ne-a fost imposibil să descifrăm în atac lucruri elementare, precum susținătorul purtătorului temporar al balonului, schimburi de locuri, nu s-a creat niciodată superioritatea numerică în fază de joc și așa mai departe. Se joacă încă enorm de mult cu balonul și aproape deloc fără el... În apărare lipsește aproape cu desăvîrșire marcajul individual, lucru care de asemenea trebuie îndreptat cît mai repede. Ne așteaptă în curînd meciuri și mai grele!" ■ CORNEL DINU (Dinamo) : „Spaniolii, vă spun sincer, m-au dezamăgit. Au avut fără îndoială o superioritate la mijlocul terenului, pornită atît din abilitatea lor cunoscută în a face ce vor cu balonul, dar și din numărul sporit de jucători care au acționat în această zonă. Dar, de fapt, ceea ce trebuie subliniat este că mijlocul nostru a cedat aproape fără luptă zona respectivă, lăsînd adversarului libertatea de acțiune. După părerea mea, dacă am fi forțat puțin în atac adversarii ar fi greșit și am fi putut majora scorul. Mai sînt, desigur, multe de făcut. S-a abandonat din păcate combinația, principalul mod de a ataca rămînînd deschiderile spre extreme ale lui Dumitru. Este însă prea puțin, fără îndoială, cu atît mai mult cu cît nici numitele extreme nu-și fac o preocupare din a trimite centrări bune pentru Dudu Georgescu. Mi-a plăcut însă ambiția cu care s-a jucat — chiar dacă, sau tocmai pentru aceea, de mult n-am mai văzut echipa națională atît de clar dominată pe teren propriu. Lotul, desigur, poate suferi și ceva îmbunătățiri".

L. Kubala în minutul 90 !

REDACȚIA : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publiciști, comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare — (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 82. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

ANUL XXVI – NR. 17 (1 142) – 28 aprilie 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

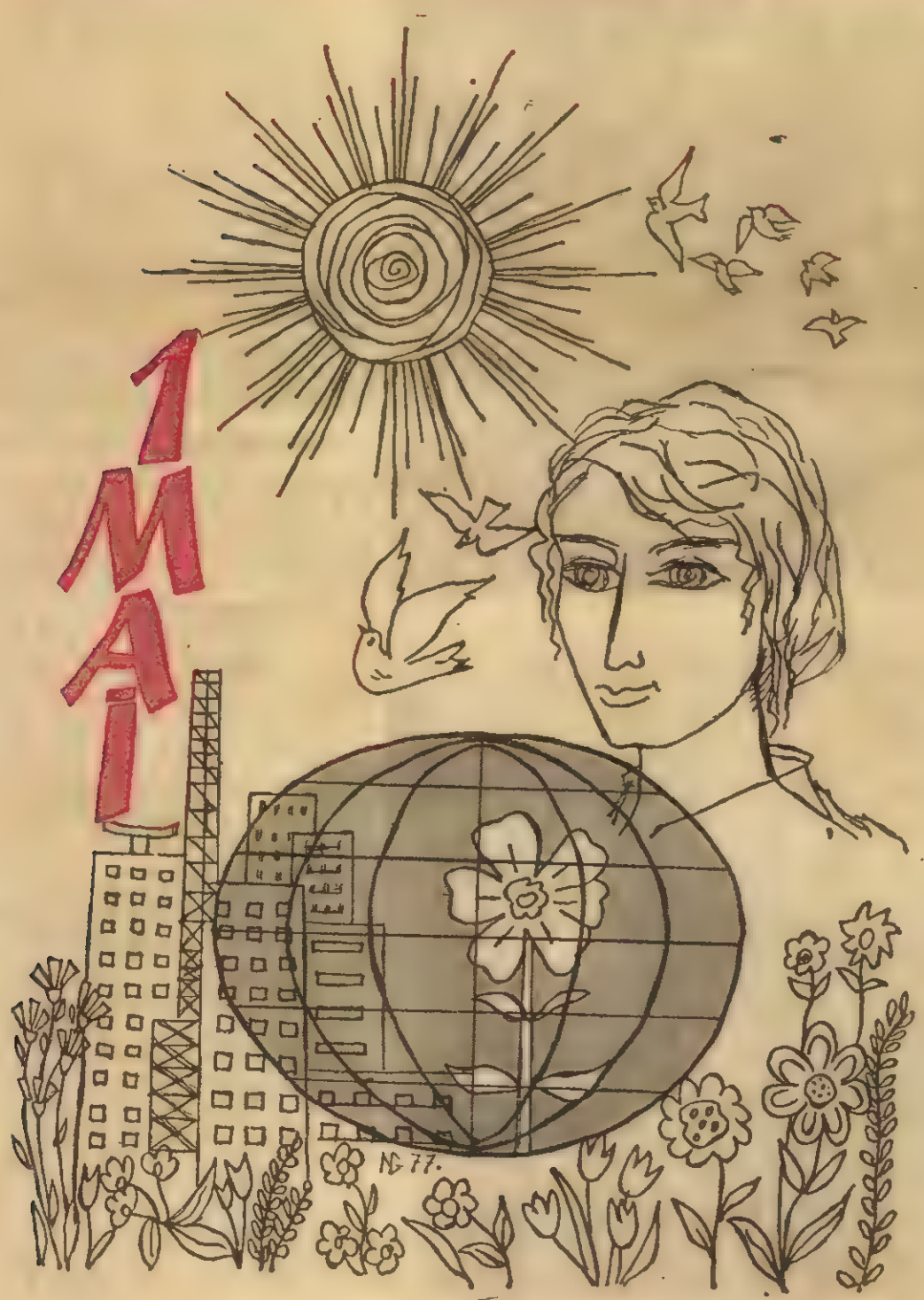

Desen de NIC. GADONSCHI

Zile de mai — zile de istorie

Din toate lunile calendarului românesc pe care au înflorit din belșug în culoarea sîngelui, a bujorilor și a luptei revoluționare, sărbătorile noastre naționale, nici una n-a strîns în prima parte a ei, atîtea zile memorabile ca luna mai.

1 Mai, Ziua muncii — ziua oamenilor adevărați — căci munca este atributul esențial al ființei umane. Ea a făcut omul — om. Ea i-a modelat și îi modelează conștiința. Ea e substanța de coeziune a clasei muncitoare de pretutindeni, a tuturor celor ce se străduiesc să creeze bunuri materiale și spirituale pentru fericirea omului și progresul omenirii. Ea îndreptățește unitatea de monolit a proletariatului în lupta împotriva trîndăviei și exploatării, a împilării și asupririi. Sub steagul muncii, al *Întîiului de Mai*, cu vechi și frumoase tradiții în mișcarea muncitorească din România, s-au înscris idealurile cele mai înalte și mai generoase ale poporului român; sub faldurile lui construim societatea socialistă multilateral dezvoltată. Prin muncă ne asigurăm independența și suveranitatea patriei și prin ea ne vindecăm rănile pricinuite de stihiile oarbe ale naturii și ne aducem contribuția efectivă la cooperarea și colaborarea dintre popoarele lumii, la o nouă și dreaptă ordine economică. Cu roadele ei ne măsurăm dimensiunile reale ale personalității noastre individuale și naționale. Prin muncă, al cărei cult l-a însoțit în întreaga sa istorie, a durat poporul român o strălucită civilizație materială și spirituală, îmbogățind cu note originale patrimoniul cultural al umanității.

1 Mai 1939, marea demonstrație antifascistă și antirăzboinică de la București, la care au participat uteciștii Nicolae Ceaușescu și Elena Petrescu, în fruntea atîtor tineri revoluționari cu care se mîndrește istoria noastră contemporană. O zi istorică într-un calendar glorios!

2 Mai, Ziua tineretului comunist din România. Ziua primăverii omenirii, a entuziasmului tineresc, a marilor avînturi sufletești, ziua unui tineret care poate visa cele mai îndrăznețe visuri, cu certitudinea că ele vor putea fi înfăptuite. Ziua unui tineret cu un important statut social, asupra căruia nu mai apasă spectrul șomajului și incertitudinea zilei de mîine. Ziua unui tineret sănătos din punct de vedere moral și fizic, îndrumat și educat de partid, animat de înalte idealuri patriotice și de un puternic spirit revoluționar, care-și aduce contribuția cu pricepere și devotament la înflorirea patriei.

3-15 mai 1848, Adunarea de pe Cîmpia Libertății de la Blaj la care au participat, animați de un puternic elan revoluționar și patriotic, peste patruzeci de mii de oameni, împreună cu Craiul Munților Avram Iancu, Simion Bărnuțiu, George Barițiu, Timotei Cipariu, Al. Papiu Ilarian și alți fruntași revoluționari transilvăneni, cărora li s-au alăturat, cu valoare simbolică, militanți revoluționari din Moldova și Muntenia, precum și domnitorul de mai tîrziu Alexandru Ioan Cuza, Vasile Alecsandri, Alecu Russo, Costache Negri, Gheorghe Sion și atîția alții care au luptat cu hotărîre și consecvență pentru realizarea idealurilor pașoptiste pentru unitatea națională și făurirea statutului național unitar.

(Continuare în pagina 11)

ION DODU BĂLAN

Activitate rodnică a președintelui a refacerii, pentru bunăstarea poporului bune relații internaționale, cooperare

Joi, 21 aprilie 1977, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat o nouă vizită de lucru în perimetre centrale ale Capitalei, unde continuă intens acțiunea complexă de consolidare a imobilelor avariate de seismul de la 4 martie și unde se pregătește, în același timp, terenul pentru înălțarea construcțiilor noi prevăzute în programul general de sistematizare și modernizare a Bucureștiului. După un prim popas la blocul de pe strada Matei Voievod numărul 2, secretarul general al partidului a analizat împreună cu specialiști problemele complexe pe care le ridică sistematizarea Pieței Rosetti și a bulevardului Republicii, pînă la Piața Universității, precum și a străzilor adiacente, în zona centrală a Capitalei, puternic afectată de seism. În spiritul concluziilor recentei consfătuiri de la C.C. al P.C.R. cu arhitecții și proiectanții, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția ca la întocmirea schițelor de sistematizare a unor asemenea zone să se aibă în vedere folosirea rațională, cu maximă chibzuință, a terenurilor, realizarea unor grupe compacte de clădiri, unite printr-o concepție corespunzătoare, cu elemente specifice tradițiilor valoroase ale arhitecturii românești. Din Piața Rosetti, tovarășul Nicolae Ceaușescu a parcurs, pe jos, bulevardul Hristo Botev, pînă la intersecția cu străzile Colței și Sfinților, informîndu-se de starea de rezistență a fiecărui imobil afectat de seism. Sînt străbătute apoi strada Sfinta Vineri, piața cu același nume, Piața Sfintul Gheorghe și Calea Văcărești — toate reprezentînd un vechi și important vad comercial al Bucureștiului. Aici, după o analiză amănunțită a stării clădirilor, secretarul general al partidului a indicat să fie demolate toate imobilele grav avariate de cutremur, care nu mai pot fi refăcute în condiții de securitate deplină, cele ce nu mai oferă condiții corespunzătoare de locuit și care, în același timp, strangulează circulația în această porțiune de mare trafic orășenesc. Pe întregul traseu al noii vizite de lucru, secretarul general al partidului a fost întîmpinat cu sentimente de sinceră și profundă dragoste, de aleasă stimă și prețuire, de un mare număr de bucureșteni aflați la numeroase puncte de oprire. Aceștia au adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu cuvinte pline de căldură, de profundă recunoștință pentru tot ce a făcut din primele clipe ale distrugătorului cutremur, pentru salvarea cu orice preț a fiecărei vieți omenești și ocrotirea părintească a sinistraților și a bunurilor lor, pentru neobosita sa activitate pusă în slujba marii cauze naționale a refacerii rapide a țării, pentru asigurarea mersului neîntrerupt înainte al patriei noastre socialiste.

Vineri, 22 aprilie, de dimineață, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., președintele țării, a inaugurat complexul comercial „Bucur-Obor", din Capitală, cel mai mare magazin universal din țară. Împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu s-au aflat tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Paul Niculescu și Ilie Verdeț. Exprimînd gîndurile tuturor celor prezenți, ale locuitorilor Bucureștiului, tovarășul Ion Dincă, primarul general al Capitalei, l-a salutat cu deosebită căldură pe secretarul general al partidului. „Avem deosebita cinste — a spus el — de a avea din nou în mijlocul nostru pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit și stimat fiu al poporului român, care, în fruntea partidului și a țării, ne conduce cu fermitate și clarviziune spre înfăptuirea măreților obiective stabilite de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, pentru creșterea bunăstării și fericirea națiunii noastre socialiste. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat la acest important eveniment în viața Capitalei reprezintă o mare onoare și, în același timp, un bun prilej de a reînnoi

României în slujba marii cauze naţionale şi creşterea nivelului său de trai, pentru şi înţelegere între popoare

angajamentul organelor locale, de a acționa cu și mai multă hotărire pentru înfăptuirea sarcinilor ce le revin în îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și de viață ale cetățenilor Capitalei patriei noastre."

La rugămintea gazdelor, în aplauzele însufleţite ale întregii asistenţe, tovarăşul Nicolae Ceauşescu taie panglica inaugurală a acestui mare complex comercial. În continuare, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tovarăşa Elena Ceauşescu, împreună cu ceilalţi tovarăşi din conducerea de partid şi de stat, au vizitat principalele raioane ale magazinului, oprindu-se în faţa standurilor şi vitrinelor cu mărfuri, examinînd calitatea produselor, modul lor de prezentare. O bună parte din mărfurile puse aici în vînzare, după cum arăta, în cursul vizitei, Aurel Iacobescu, directorul Întreprinderii comerciale „Bucur-Obor", o reprezintă produsele noi, prezentate tovarăşului Nicolae Ceauşescu în cursul analizelor sale de lucru consacrate problemelor îmbunătăţirii calităţii şi diversificării produselor industriei uşoare. Secretarul general al partidului examinează modul de organizare a activităţii comerciale, formele moderne de vînzare, expunerea liberă a mărfurilor, cu acces direct al cumpărătorilor la rafturi.

La discuţia cu factorii de răspundere prezenţi, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a apreciat această importantă realizare, reuşita celor care au contribuit la înfăptuirea acestui mare obiectiv al reţelei comerciale a Bucureştiului. Secretarul general al partidului a atras în acelaşi timp atenţia că, pentru a-şi îndeplini aşa cum se cuvine funcţiile, complexul de magazine trebuie aprovizionat în permanenţă cu aceeaşi abundenţă de mărfuri bune şi frumoase ca în momentul deschiderii sale.

La plecare a avut loc, din nou, o caldă manifestare, prin care oamenii muncii din Capitală, prezenţi aici în mare număr, şi au exprimat vibrant sentimentele de profundă recunoştinţă faţă de partid, faţă de secretarul său general, pentru întreaga sa activitate consacrată înfăptuirii în cele mai bune condiţii a hotărîrilor Congresului al XI-lea, sporirii avuţiei naţionale şi a bunăstării populaţiei, creşterii rapide a nivelului de viaţă material şi spiritual al întregului popor.

★

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a primit, marţi după-amiază, delegaţia Partidului Cooperatist din Marea Britanie, formată din John Parkinson, preşedinte, şi Leslie Goodrum, secretar naţional adjunct, care, la invitaţia C.C. al P.C.R., a făcut o vizită de prietenie în ţara noastră.

Conducătorul delegaţiei a transmis un cald mesaj de prietenie tovarăşului Nicolae Ceauşescu din partea mişcării cooperatiste britanice, a întregului popor englez.

Mulţumind, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a adresat membrilor Partidului Cooperatist un salut cordial, precum şi cele mai bune urări poporului englez, exprimînd, totodată, aprecierea pentru dovezile de simpatie şi solidaritate manifestate de organizaţii şi personalităţi ale vieţii politice şi economice din Marea Britanie, de poporul englez, în urma distrugătorului cutremur care a afectat România.

★

Preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a primit, marţi, 26 aprilie, pe Barrie Graham Dexter, care şi-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al Australiei în ţara noastră.

Cu acest prilej Barrie Graham Dexter, ambasadorul extraordinar şi plenipotenţiar al Australiei în ţara noastră, şi tovarăşul Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, au rostit cuvîntări.

După solemnitatea prezentării scrisorilor de acreditare, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a avut o convorbire cordială cu ambasadorul Barrie Graham Dexter.

La solemnitate şi la convorbire au luat parte, George Macovescu, ministrul afacerilor externe, şi Silviu Curticeanu, secretar prezidenţial şi al Consiliului de Stat.

DUMITRU GRAUR ■

1 MAI
1977
9 MAI

Şantierul — starea normală a unui pentru care munca este unica, aspra

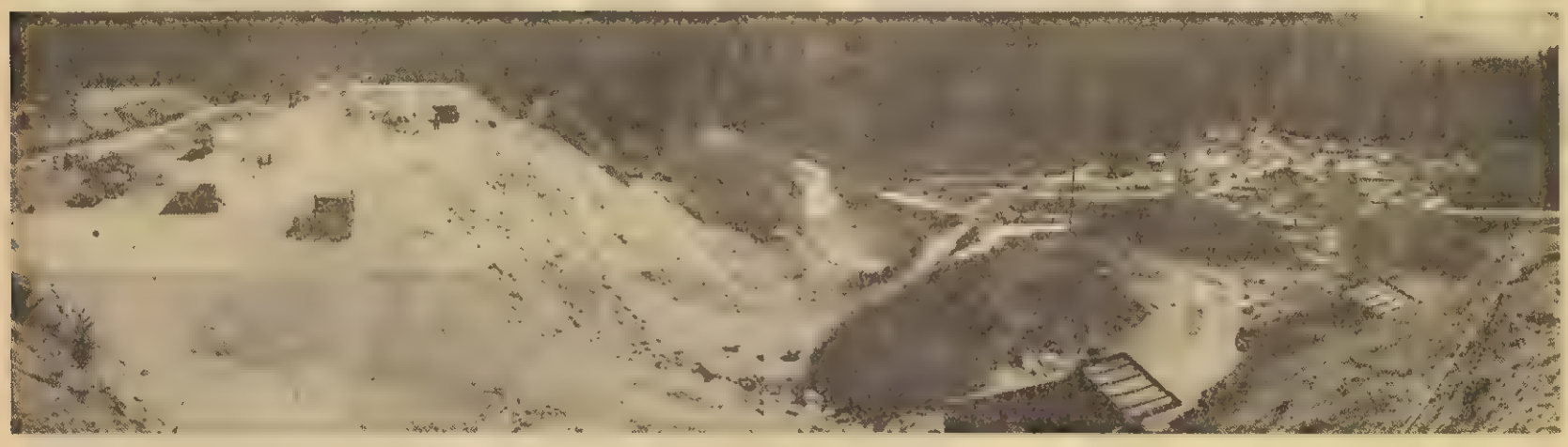

Ei au venit aici să muncească, să construiască pentru infinit!

Complexul hidrotehnic și energetic Cerna-Motru-Tismana este în fapt la ora actuală un vast șantier întins între culmile munților Mehedinți, Cernei, Vîlcanului, pe o rază de peste 30 de kilometri de jur împrejur. Între viitoarele sale funcții complexe sînt de notat regularizarea debitului riului Jiu, lucru care va asigura alimentarea corespunzătoare cu apă a marilor consumatori din zonă (centralele termoenergetice Rogojelu, Turceni, Ișalnița), apoi crearea unui vast potențial hidro pentru irigații, un potențial energetic propriu de circa 160 Mw, regularizarea unor alte riuri, năbădăioase șuvoaie din zonă, alte alimentări cu apă. În acest scop, complexul strînge prin canale de aducțiune principale și secundare ce însumează peste 40 km o mulțime de riuri și pîrîuri, între care Cerna, Iovanu, Balmezu, Olanu, Craiova, Alunu, Pocruia, Motru, Valea Mare, Tismana, Tismănița, Bistrița, Bistricioara, Vîja și încă altele, legîndu-le între ele într-un sistem care va funcționa, în parte, pe principiul vaselor comunicante, deși „vasele", de această dată, se întind pe zeci de kilometri. Se construiesc de asemenea mari baraje din arocamente, pietriș și argilă — cum ar fi cel de la Cerna, apoi Vîja, și cele de la Valea Mare, pe Motru, și de la Clocotiș. Vor fi, în consecință, cîteva lacuri artificial create — cel mai mare dintre ele fiind Cerna, întins pe două brațe. Centralele energetice vor funcționa la Valea Mare (50 Mw) și Tismana (100 Mw). La ultima dintre ele, pentru obținerea maximului de putere instalată, apa colectată din bazinul aflat împrejur va fi obligată să cadă într-un puț vertical, cale de cam 250 metri, pînă la centrala subterană a Tismanei. După aceea, apele Tismanei se vor vărsa ca și pînă acum în Jiu, fiind mai ales folosite (în proporție tehnologică de peste 60 la sută) drept ape industriale necesare termocentralelor din zonă. Lucrarea este uriașă, desigur, ea necesitînd considerabile investiții materiale, dar și sufletești, cele ale oamenilor, și încă purtate de lungi ani de zile — începînd din vara lui 1972, pînă peste cîțiva ani...

Maistrul Gheorghe Mazilu, om la 42 de ani, șef al lotului care se ocupă de galeria de derivație de la Valea Mare, spre Tismana, e unul din oamenii care n-au izbutit pînă la această vîrstă să se despartă de șantier. „Sînt unii, ne zice, care dacă nu simt trotuarul sub picioare, sau nu pot sta la coadă la vreun magazin, nu se simt bine. Adică, orașul pentru ei rămîne modul existenței zilnice, fără de care s-ar simți înstrăinați, fără folos și fără spor în viață. La noi, zice, este invers. Am casă, este adevărat, în Tîrgu Jiu — dar nu mă duc pe acolo decît la cîteva luni. Soția și copilul sînt tot aici, cu mine, și pe șantier nu sîntem de fapt decît o familie mai mare — de parcă am fi toți frați, cumnați și așa mai departe. De cum e o cumetrie, o aniversare, o nuntă, că toate le facem aici, mergem și ne veselim cu toții, ca într-o adevărată familie. Sînt aici și oameni cu care lucrez de 15 ani — adică de la Argeș, trecînd pe la Porți, și acum aici, din ianuarie 1973: minerii C. Prisecaru, D. Ailincăi, C. Ursăcheanu, electricienii V. David și Gh. Pătru și încă alții, o mulțime. Mă întrebați de ce am tot rămas pe șantierele astea. În primul rînd pentru că asta-i munca noastră: să ne luptăm cu munții. Apoi, pentru că ne-am și obișnuit așa, și ne-ar fi foarte greu să ne despărțim tocmai acum. Ne cunoaștem cu toții, ne știm șefii la fel de bine ca pe noi înșine, și ne place de-acum și muntele. E mult aer curat, e multă liniște — știți, alții plătesc ca să ajungă să stea cîteva zile la munte!" Pe copiii dulgherului Mihai Avasiloaie, om la 41 de ani născut tocmai în Dorohoi, îi chemă în felul următor: Mariana, Cristina, Cornel, Nelu, Gabriel, Violeta, Valentina, Sorin, Marian, Lenuța — zece la număr, cel mai mare de 18 ani, cel mai mic de numai doi. A întîlnit-o pe Leontina, soția lui, la Bicaz. Cînd s-au luat aveau 21 și respectiv 22 de ani. Acum locuiește în Motru, într-un apartament din organizările de șantier ale trustului. E de 20 de ani pe șantierele T.C.H.-ului. „Noi facem naveta zilnic — ne spune și Constantin Baciu, șeful echipei de dulgheri cu care am stat de vorbă la cota cea mai înaltă a turnului numit „descărcătorul de ape mari", adică la peste 60 de metri înălțime. Locuim la Motru, dar ne sculăm la patru jumătate, ca să prindem „convenția", care pleacă la cinci. La 6,30 sîntem aici, unde lucrăm pînă la ora șase de seară, cînd venim înapoi cu mașinile. Ajungem acasă pe la 19,30 — ne spălăm, mîncăm, mai ascultăm lecțiile copiilor de la școală. La urmă ne culcăm, că a doua zi ne sculăm devreme. Ne-am obișnuit și unii cu alții, venind împreună tocmai de la Bicaz — și nu ne mai putem despărți nici între noi, nici toți împreună de viața de șantier". Ne-ar fi plăcut ca inginerului Manolache Stan, șeful șantierului de pe riul Cerna, să-i fi putut găsi vreo pasiune ascunsă, sau vreo preocupare aparte, cultivată cu grijă în cei peste 25 de ani de cînd locuiește itinerant, pe șantierele țării. N-are. „Pasiunea mea, zice, este să construiesc baraje." Omul din fața noastră, cărunt, cu păr puțin, cu familie în București și fată la facultate, se simte încă în putere la cei 53 de ani ai săi, și chiar este, de vreme ce, după ce ne-a spus îndulcitor un noapte bună, băieți, l-am găsit deasupra barajului, controlînd încă o dată, în miez de noapte, lucrările efectuate, la lumina lăptoasă a reflectoarelor. Acum vreo 15 ani, pe cînd se afla la Argeș, am aflat, începuse să-i doară ulcerul. Între timp boala i-a trecut de tot. Ceea ce-l doare acum este mai cu seamă problema argilei, care trebuie să fie și uscată la timp, și maleabilă în lucrări, și în cantitate suficientă pentru a alcătui ceea ce constructorii numesc „miezul barajului". „Ceea ce am făcut aici, ne spune zîmbind strengărește, este dealtfel simplu. Am luat un munte dintr-un loc și l-am așezat în alt loc, mai exact între doi munți naturali, adică acolo unde ne trebuia nouă. Și spun munte, pentru că barajul nostru trebuie să reziste exact la fel ca un munte, fără să-i clintească nici apa, nici timpurile, nimic!"

Zona este cu adevărat fabuloasă. Închipuiți-vă o natură perfectă, o vegetație debordantă, un cer de sticlă, ape limpezi și păduri locuite de fauna cea mai diversă. Pînă acum cîțiva ani, înainte ca mașinile și oamenii să-și fi tăiat cu greu un drum spre înălțimi, nimic nu părea în stare să deranjeze buna pace a locurilor, viața animalelor — urși, rîși, capre negre, vulpi și așa mai departe. Oamenii și-au făcut mai întîi corturi simple, apoi barăci cu încălzire la calorifer, și-au adus nevestele, copiii, părinții uneori, s-au așezat trainic, pe vreo cîțiva ani adică, au instalat antene de televizor, și-au adus cotețe de păsări și au făcut împrejmuiri pentru porci. Odată cu primele bufnituri ale exploziilor, pușcăturile care mușcau roca munților mai întîi pe dinafară apoi pe dinăuntru, cale de cîțiva kilometri, au apărut și primele construcții sociale — magazin universal, pîine, băcănie, poștă, o școală, un dispensar, un club, terenuri de tenis chiar. Coloniile au crescut pînă la cîteva sute de familii, creînd localități numite Cerna, sau Valea Mare, sau Vîja, ca să nu mai vorbim de Tismana, care însă vor dispărea probabil imediat după ce lucrările vor fi definitiv încheiate. Deocamdată însă sînt cîteva mii de oameni care locuiesc în perimetrul fantastic al masivului Godeanu, sau pe alte văi, locuri aproape neumblate de picior de om înainte de deschiderea șantierului. Defileul riului Cerna, care se strecoară tumultuos spre Băile Herculane, e format din superbe piscuri de rocă de natură calcaroasă, care se înalță spre cer precum neasemuiți pereți verticali, de o frumusețe stranie, sălbatică. Sigur, odată cu facilitățile de transport necesare șantierului, introducerea turismului în aceste locuri ar fi un lucru minunat. Zona va avea peste cîțiva ani absolut tot ce-i trebuie pentru a se asemăna cu cel mai fastuos dintre peisajele elvețiene: creste albite de nea, munți înfășați în verdele masiv al pădurilor, lacuri minunate și asa mai departe. La fel de sigur, turismul nu se mai poate sprijini de cîtăva vreme numai pe condițiile naturale. Mai departe, rămîn încă multe de făcut...

Astăzi însă, coloniile de la Cerna sau Valea Mare au aproape tot ce le trebuie. Pîine și carne se primesc de trei ori pe săptămînă. De asemenea, lapte. Apoi — măsline, zahăr, ulei, ouă, brînză, obiecte de încălțăminte și îmbrăcăminte, frigidere, televizoare, mașini electrice de gătit, jucării, conserve, mezeluri, covoare, perdele și așa mai departe. „De fapt, ne spunea Ileana Tcaci, gestionara magazinului alimentar, tot ce cerem ni se și dă. Uneori, nu se găsesc la oraș produse care la noi sînt. Pentru șantiere se dă desigur o deosebită atenție, pentru că se și știe că oameni locuiesc aici în condiții grele." Cînd am fost la Cerna, la fața locului tocmai se deschisese o expoziție de pictură, alcătuită de lucrările a doi pictori amatori din colonie, pe nume Mircea Borcan (tehnician, lot mecanizare) și Kiril Stepancovschi (topometrist). Cîteva lucrări, reprezentînd portrete ale vecinilor de colonie, purtau deja biletul „Reținut". În cartea de impresii citim, între altele: „...M-au impresionat culorile vii, temele alese (de obicei, culese din viața de șantier! — n.a.), portretele foarte reușite ale prietenilor sau cunoștințelor noastre. Găsesc că era necesară o asemenea expoziție aici în munți, unde deși departe de civilizație avem nevoie de frumos, de artă, căci sîntem oameni."

Am fost și în cele două școli din coloniile Cerna și Valea Mare. În prima sînt 156 de copii, în a doua 158 — socotind însă și preșcolarii, adică grupa mică și cea mare de la grădiniță. Fiecărui an de învățămînt îi corespunde o singură clasă. Există clase cu peste 25 de elevi, dar există și clase cu numai patru. La Valea Mare am întîlnit un director, pe nume Dumitru Ciortea, de numai 27 de ani. Se află pe post de trei ani de zile. Director de școală la 24 de ani, deci! În ambele școli generale (deci clasele I—VIII numai) am rugat cadrele didactice (12 la număr) să ne ajute pentru a efectua un mic extemporal. Întrebările au fost: 1) Ce fac aici părinții voștri?; 2) Pentru ce au venit ei aici?; 3) Vă place la Cerna (Valea Mare)?; 4) Ce vă veți face cînd veți fi mari? Iată cîteva dintre răspunsurile care ne-au atras atenția.

„Părinții mei au venit aici pentru a da și ei cît pot ajutor celorlalți oameni, pentru a face și a da în funcțiune barajul și pentru a ne crea nouă condiții mai bune de viață. Mie îmi place la Cerna fiindcă este aer curat, avem curent electric, încălzire centrală, magazine cu tot felul de produse. Noi, copiii de aici, sîntem prietenoși cu toată lumea, nu ca alți copii. Cînd voi fi mare vreau să mă fac pilot. N-am zburat niciodată, dar aș vrea să ajung să mînuiesc singur un avion."

„Mămica lucrează la cantină, ca bucătăreasă. Mama mea a venit aici ca să lucreze, să poată cîștiga cu ce să mă crească pe mine și să-mi dea o educație socialistă. Îmi place la Cerna. Stau aici de mulți ani și am văzut cum s-a construit totul. Cînd voi fi mare aș vrea să mă fac sublocotenent".

„Mie îmi place la Cerna pentru că atunci cînd voi fi mare o să mă mîndresc cu tatăl meu, că și el a ajutat la construirea acestui baraj de pe Valea Cernei. Cînd voi fi mare vreau să mă fac inginer chimist".

„Tata lucrează ca lăcătuș mecanic, iar mama este casnică. Ei au venit aici pentru a construi încă o hidrocentrală. După terminarea școlii vreau să urmez o facultate și să devin inginer constructor".

„Părinții mei, ca și toți oamenii șantierului cît și ai României, muncesc. Tata lucrează în galerie, străpungînd munții, iar mama ne crește pe noi, cei patru copii. Părinții mei au venit aici să contribuie la înaintarea țării pe drumul progresului. Cînd voi fi mare voi deveni profesor, ca să învăț elevii de pe șantier".

„Părinții mei își fac datoria muncind. Ei au venit aici să muncească, să construiască pentru infinit. Da, îmi place la Cerna. Cînd am să fiu mare mă fac mecanic de motoare".

„Mă numesc Ghelasă Petrică și sînt în clasa a VI-a. M-am născut departe de aceste meleaguri, tocmai la Piatra Neamț. Am venit aici împreună cu părinții mei, care alături de alți oameni au construit și salba de hidrocentrale la Bicaz și pe Bistrița, apoi au muncit la Porțile de Fier. Tatăl meu este mecanic, iar mama motopompistă. Mergînd cu tata la lucru îmi plăcea să mă murdăresc și eu, să-l ajut, și să miros a motorină. De aceea cînd voi fi mai mare am să mă fac inginer mecanic. Am aflat că este greu, dar pentru că am rezultate destul de bune la învățătură am să încerc".

„Ei au venit aici pentru ca țara să fie mai bogată și mai frumoasă".

„Tatăl meu lucrează în galerie, unde străpunge piatra de granit. El lucrează la lotul Scărișoara, cu care se mîndrește. A mai lucrat și la Argeș, și la Bicaz, și la Porțile de Fier. Și vrea să se mîndrească cu cît mai multe hidrocentrale construite. Îmi place la Valea Mare, unde am crescut de la vîrsta de 10 ani. Șantierul e ca o casă pentru noi și îmi place să-i văd pe oameni cum lucrează în șantier ca furnicile".

„Și mai îmi place aici pentru că oamenii sînt harnici, omenoși și cinstiți".

„Părinții mei au venit aici pentru a da un mic ajutor celorlalți oameni".

„Nu știu prea bine de ce a venit tata aici. Dar tatăl meu, pentru că ne iubea pe toți (sîntem trei frați), ne-a adus și pe noi lîngă el. Și pe mama la fel".

„Tatăl meu lucrează ca șef de brigadă la dulgheri în galeria Scărișoara. El le atrage atenția celorlalți cînd n-au chef de muncă. Mie îmi place la Valea Mare pentru că are un cămin cultural, un club, teren de fotbal, aer curat și-mi place să colind munții și dealurile primprejur, care ne atrag cu frumusețile lor. Cînd voi fi mare mă voi face strungar. Îmi place această meserie și vreau să dau României lucruri frumoase, ieșite din mîna mea. Prin mine, Republica Socialistă România mai are un om de nădejde".

„În acest șantier părinții noștri muncesc cu dragoste pentru înflorirea patriei. Ei muncesc cu drag, fără să se dea înapoi din fața greutăților. Noi am venit aici pentru că am fost atrași de frumusețile naturii. Și în ultimă instanță pentru ca să fim alături de părinții noștri și la bine și la rău".

„Îmi place la Valea Mare foarte mult, pentru că aici toate anotimpurile sînt prielnice pentru veselia copiilor. Părinții mei au venit pe acest șantier pentru a construi în continuare socialismul. Și noi, alături de ei".

DUMITRU GRAUR

popor care construieşte, a unui popor dar marea şansă a existenţei

1 MAI 1977 9 MAI

Interviu în rulota unui maistru constructor

Anton Babi are şaizeci de ani şi este de pătrare că între Bistriţa şi Bucureşti există cîteva deosebiri. La concluzia asta a ajuns de curînd, mai precis pe data de 28 martie, cînd a revăzut Capitala după mai bine de cincisprezece ani. Maistrul Anton Babi a sosit în fruntea unei echipe de constructori, tocmai din judeţul Bistriţa-Năsăud, ca să aşeze în Bucureşti, spre fala şi folosul acestui Bucureşti puţin cunoscut lui, un bloc de zece etaje.

Marile personalităţi dau interviuri pe scara avionului, care tocmai le duce sau le aduce de undeva, în vecinătatea unei opere de artă, care înseamnă sau nu ceva pentru omenire, în prezenţa celor care lucrează spre gloria lor de cetăţeni iluştri.

Maistrul Anton Babi a avut — cum se zice în limbajul distins al presei mari — amabilitatea să stea puţin de vorbă cu mine în semiîntunericul paşnic al unei rulote, una din căsuţele acelea pe patru roţi, pe care le vedem din viteza autobuzului şi nu prea ştim ce cuprind. Rulota va fi casa lui Anton Babi timp de mai multe luni. El va păşi pragul vîrstei pensiei aici, departe de căsuţa lui din Bistriţa, ocupat pînă peste cap cu atîtea probleme de şantier încît nici nu va băga de seamă că Bucureştiul mai înseamnă şi altceva decît muncă, muncă şi iarăşi muncă.

În rulotă se găsesc două paturi suprapuse, două paturi metalice, solide şi grele, paturile acelea pe care ni le aducem aminte din armată şi care parcă vorbesc de traiul bărbătesc al unor anume categorii de cetăţeni. Se mai află aici o chiuvetă mică, o găleată de tablă, cîteva căni, o sobă de campanie, un aparat de radio portativ, trei scaune fără spătar, o măsuţă de cincizeci pe cincizeci, un dulap mic, o oglindă, o maşină de călcat. Pe unul din pereţi stă atîrnat un costum de haine bune. Pe masă se află cîteva pachete de ţigări ţări şi ieftine, o solniţă, un ziar ciiit şi răscitit, o ruletă, o ştampilă, un plan al fundaţiilor viitorului bloc cu zece nivele. Afară bate un soare rece de primăvară, nişte camioane descarcă seturi de placi pentru cofraje, un excavator galben roade pămîntul în fundul unei gropi negre. Pămîntul e umed şi sănătos, excavatorul ieneşte, aerul e proaspăt şi rece. Un aer de munte, s-ar putea zice. Maistrul Babi lasă uşa rulotei larg deschisă şi adulmecă mirosul de iarbă fragedă ce vine de afară.

— Sînt sănătos, zice, şi asta e ce-i mai important. Trebuia să ies la pensie, dar am fost chemat la direcţie ca să plec la Bucureşti, să dăm ajutor. Nouă, celor din construcţii, ne place să mai şi ieşim, din cînd în cînd, prin lume.

— Iar Bucureştiul e lumea !

— Este. Pentru mine este. Eu n-am mai fost pe aici de 15 ani. Şi atunci, cîteva zile, într-o delegaţie. Am venit, m-am dus.

— Bine. Atunci să vorbim despre Bucureşti. Dar să vorbim aşa cum aţi vorbit cu soţia dumneavoastră duminică dimineaţa, cînd v-aţi întors la Bistriţa. Ce ştie dînsa despre Bucureşti ?

— Ştie. De la televizor. I-am spus că am umblat prin magazine. Aici, la dumneavoastră, toate mărfurile sînt la vedere, mai modern. Fiecare îşi alege ce vrea. La Bistriţa întrebi : aveţi cutare lucru ? Iar vînzătorul zice cum vrea el. Dacă te cunoaşte, spune am. Dacă nu, după cum i-e toana. Bucureştiul nu-i Bistriţa.

— Există unele deosebiri.

Maistrul Babi mă priveşte atent pret de cîteva secunde, apoi se uită afară, ca şi cum s-a lămurit care e treaba. Zice :

— Există.

— Care sînt deosebirile ?

— În Bistriţa se găsesc numai două blocuri cu zece nivele. Un bloc turn şi unul lamă. Eu am fost maistru de şantier la amîndouă. De cîţiva ani însă, a început să se construiască bimisor, dar pînă prin '70 Bistriţei i se spunea oraşelul pensionarilor. Nu mişca nimic.

— Şi acum ce mişcă ?

— Mai multe. Avem un Ijece — aşa-i zicem noi. O întreprindere judeţeană de construcţii. O să aibă vreo trei mii de oameni curînd. La început, noi, cei calificaţi, eram puţini. Pe urmă tinerii s-au calificat. Poţi să construieşti cu ei ce vrei. Cu finisajele stăm mai prost. Eu mai mult pe la finisaje am fost de m-am uitat zilele astea.

— Bucureştiul e un oraş de văzut.

— Eu nu prea am avut vreme. Poate mai tîrziu, cînd o să dăm drumul ca lumea la lucrare. Într-una din zilele trecute am fost pe la un cunoscut de-al meu. E inginer pe un şantier. Tot în construcţii. Am auzit că face finisajele interioare după o metodă nouă.

Anton Babi devine ceva mai prietenos. Îşi scoate basca şi încearcă să-i găsească un loc mai bun pe cap. Are părul alb ca mortarul uscat. Are pielea uşor bronzată. Priveşte un timp în gol. Vede ceva acolo. Îmi spune ce vede :

— Eu am început devreme. Întîi la Salva-Viseu. Am lucrat la o linie de cale ferată distrusă de hitlerişti. Se chema Dedu-Sărăţel. Pe urmă, optsprezece ani am lucrat la şantierele siderurgice din Hunedoara. Am stat şi prin rulote, şi prin barăci. Dar să ştiţi că nu-i prea rău în ele. Mai ales vara. Sînt chiar în şantier, am tot timpul controlul lucrărilor. Mie-mi place să controlez tot. Dacă un lucru nu e făcut cum trebuie, lucrul ăla rămîne ascuns. Muncitorul îl acoperă cu tencuială şi, gata, nici nu mai există. Mie, tovarăşe, îmi place să am somnul liniştit, indiferent dacă dorm în patul meu sau în rulotă. Eu nu vreau să trăiesc mereu cu teama că un lucru oarecare a cam fost rasolit. Mie îmi e ruşine de munca proastă a altora. De aia se zice că sînt aspru. Eu nu sînt aspru. Sînt tipicar. Eu sînt un ardelean tipicar. Constructorii pleacă, blocul rămîne.

— Cu ce vă ocupaţi seara, după program ?

— Mă uit pe planuri. Să văd ce am de făcut mîine.

— Sînteţi de aproape o lună în Bucureşti. În fiecare seară vă uitaţi la planuri ?

— Da. Ne adunăm aici, sau la tovarăşul inginer Vasile Rat şi căutăm să le dăm de capăt. În vreo trei rînduri am fost la o bere.

— Şi altceva ?

— Am mai fost la teatru. La Teatrul Naţional. Am zis să mergem, să vedem finisajele. Într-o duminică ne-am dus şi la circ. Ia staţi puţin, să-l chem pe Ion Macrea. E dulgher. Să vorbiţi şi cu el. Îi explic meşterului Babi că nu vreau să-l cheme pe Macrea. Că vreau să mai discutăm.

— O clipă, zice. Şi iese afară, strigînd cu necaz la un şofer care întoarce repezit maşina şi rupe o placă de cofraj :

— Mă, neisprăvitule ! Te pun s-o plăteşti !

Şi, ca o scuză pentru vorba cam deasă şi cam colorată, care a urmat :

— Noi zicem că există trei feluri de oameni : buni, răi şi şoferi. Şoferii fac ce-i taie capul. Au maşina şi se cred mari. Iar eu trebuie să drămuiesc fiecare leuţ. Acum nu mai e ca înainte. Înainte se tăcea risipă. Acum, într-o singură zi îţi stringi oamenii şi sculele şi rămîne locul curat.

— Ce-aţi mai văzut în Bucureşti ? Pe lîngă teatru şi circ ?

— Am vorbit să mergem duminică în Cişmigiu. Şi în Herăstrău. Uite, mi-am adus aminte : am un băiat foarte bun, Ion Someşan. Vi-l aduc şi staţi de vorbă cu el.

— Nu. Sînt convins că Bistriţa a trimis numai băieţi buni, dar eu cu dumneata închei discuţia asta, nu cu altul.

— Oamenii cam de-acum înainte or să înceapă să vină. Cînd am fost acasă, duminică, am trecut şi pe la Ijeceu. Veniţi, fraţilor, le-am zis, şi o să fie bine. Ştiţi doar cum e : întîi se urnesc cîţiva, pe urmă toţi. Trebuie mai întîi să fie un exemplu. Altfel, toate sînt bune. A fost şi tovarăşul director cîteva zile pe aici. A dormit şi tovarăşul director tot în rulotă. E aer curat, e aproape de şantier.

— Chiar în şantier.

— Da, chiar în şantier.

— Cît cîştigaţi lunar ?

— Cam 2 800—3 000 lei. Maiştrii încă nu intră în acord global. Dar am muncitori care ridică şi 4 000 lei pe lună. Zugravi, mozaicari. Asta de cînd cu acordul global. Se simt îndemnaţi. Ştiu un lucru, clar şi precis : faci atît, îei atît. Munceşti bine, cîştigi bine. Dacă munceşti prost, nu te lasă ceilalţi. Te dau afară. Trebuie neapărat să fii om de treabă şi să faci calitate.

— Spuneţi-mi, meştere Babi, care a fost lucrul care v-a impresionat cel mai mult în Bucureşti ?

— Noi citiserăm de sciiau ziarele şi, apoi, ce mai văzuserăm la televizor. În Bistriţa, cutremurul n-a prea lucrat. N-a lucrat, adică, deloc. Mă gîndeam că o să văd ruine şi că o să tragem luni de zile la dărmolări. Şi am găsit oraşul curat, ca şi cum nici n-ar fi fost nenorocirea. Mie, cum să vă spun, îmi face tare rău cînd văd o construcţie dărîmată. Mie îmi face bine numai cînd văd blocul nou. Şi să-l fi pipăit eu, să-i fi simţit fundaţiile şi toate mărunţişurile. Blocul ăsta vreau să-l fac să ştie toţi că am trecut noi, cei din Bistriţa, prin Bucureşti.

— Pe unde ?

— Pe aici, în Bulevardul Armata Poporului, în spatele Institutului politehnic. Ceva mai încolo lucrează oamenii din Hărghita. Lîngă ei, cei din Timişoara. Ni se cuvine să facem o treabă frumoasă.

Maistrul Anton Babi se uită la clădirile Institutului politehnic şi zice :

— Oare ne lasă ?

— Unde să vă lase ?

— Să intrăm. Am auzit că are nişte finisaje mult mai extraordinare decît la alte construcţii. La noi, la Bistriţa, nu am făcut niciodată placaje ca astea. Ar fi ceva de învăţat.

TUDOR OCTAVIAN

Cînd am venit prima oară la Bicaz, drumurile de aici erau sparte, iar oamenii mergeau cu traista pe umăr

Gheorghe Bucelea, maistru principal şi şef de lot pe şantierul Fabricii de ciment de la Tasca, situată la 4 kilometri de Bicaz, se recomandă drept „moldovean de lîngă Călăraşi", ceea ce vrea să zică, întorcîndu-ne în timp, că s-a născut acum 44 de ani în comuna ialomiţeană Rasa, în familia unor ţărani săraci. Ca să mă ţină acasă la plug, îşi aminteşte nu fără duioşie, tata m-a încîntat cu o bicicletă, dar am rezistat tentaţiei şi am şters-o la Bucureşti, la meserie. Era în 1948, aveam o cocoaşă de 2 metri în cap şi obiele în picioare, am terminat şcoala între primii şi am fost repartizat la o fabrică de ciment care producea pentru hidrocentrala de la Bicaz.

Chemat mereu de părinţi către casă, Gheorghe Bucelea a fost sigur că va rămîne în Moldova cîteva săptămîni sau — cel mult — cîteva luni, mai ales că pe vremea aceea, cînd Bicazul era departe de ceea ce este astăzi, locuia într-o baracă în marginea şantierului, în condiţii mai degrabă de entuziasm decît de confort. Acum, cînd reporterul îl sileşte la un bilanţ, comunistul Bucelea se mîndreşte cu o singură întreprindere trecută în cartea de muncă, un trust de construcţii care şi-a schimbat de cîteva ori numele şi care l-a purtat, după nevoile imediate ale ridicării de noi obiective industriale, de la Dărmăneşti la Piatra Neamţ şi de la Borzeşti la Săvineşti şi mai departe, obligîndu-l să cutreiere întreaga Moldovă şi ajutîndu-l să-şi facă un rost şi un renume. Rostul unui om aşezat la casa sa, însurat cu o fată de prin părţile locului, de asemenea lucrătoare în construcţii, renumele unui muncitor destoinic şi serios, capabil să petrecă pe şantier şi trei sferturi din durata unei zile, fierar-betonist şi mai apoi, după absolvirea unei şcoli de specialitate, maistru a cărui activitate s-a desfăşurat mereu în jurul a două vorbe, pe care mă roagă să le notez cu majuscule. În jurul DATORIEI şi al EXIGENŢEI ! În toţi aceşti ani, a făcut o grămadă de isprăvi. Gheorghe Bucelea legîndu-şi numele de lansarea, în 1961 şi în premieră pe ţară, a iniţiativei reducerii consumurilor specifice în construcţii, ocazie cu care a lucrat efectiv, nu cu 8 şi nici cu 10 ore pe zi, ci cu cîteva săptămîni de veghe neîntreruptă, la ridicarea unuia dintre primele blocuri glisante de la noi, în oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Îşi aminteşte de epoca aceea de pionierat cu plăcere, evocînd cum creştea blocul cu un etaj pe zi şi cum oamenii se frecau la ochi, nevenindu-le să creadă că un asemenea ritm de lucru e cu putinţă. Dormea, continuă, cîteva ceasuri pe noapte, iar atunci numai ca să viseze ce are de făcut a doua zi. De fapt, nu crede să se fi sculat vreodată mai tîrziu de ora 5 şi nici să se fi culcat înainte de 1, lucru care i se întîmplă şi astăzi cînd, locuind la Piatra Neamţ şi muncind la Taşca, are de parcurs zilnic cîţiva kilometri buni, dimineaţa şi seara, dar distanţa nu pare să-l deranjeze. Dimpotrivă, îi auzim, privese pe geamul autobuzului şi mă mai destind, mi s-a propus să lucrez chiar în Piatra şi am făcut ochii mari. Păi cum, m-am mirat, eu care am pus umărul la fabrica de ciment cea veche să lipsesc tocmai de la construcţia celei noi ? ! Oamenii au încercat să mă convingă dar, văzînd că n-au cum s-o scoată la capăt cu mine, m-au lăsat în pace; iar Gheorghe Bucelea şi-a continuat treaba, ca şi cînd propunerea aceea nici n-ar fi fost făcută.

E convins că datoria sa e să rămînă cît mai mult timp în şantier, nu în birou ci printre oameni, nu numai ca să le dea sfaturi şi să-i îndrume, ca maistru şi ca secretar al organizaţiei de partid de pe întreaga platformă de la Taşca, cît să pună mîna la greu, făcînd educaţie politică prin forţa exemplului. Dealtfel, aşa şi face, zăbovind printre oameni din zori şi pînă noaptea tîrziu, pe şantier şi nu în birou, încăpere în care a intrezis, în ultimele ierni, să i se facă focul, înţelegînd să înfrunte gerurile numai cu salopeta şi casca de protecţie. EXIGENTA maistrului Bucelea, al doilea cuvînt scris cu majuscule, vrea să însemne temeinicie în fiecare lucrare, de la cea mai simplă la cea mai complexă, lucru făcut cu cap şi la timp, aşa cum a învăţat dinsul să procedeze în perioada de romantism şi pionierat a fabricii celei vechi şi aşa cum s-a străduit să-i înveţe şi pe alţii, cea mai mare bucurie a sa legîndu-se de specializarea şi perfecţionarea unor lucrători, Constantin Stanciu, Constantin Trifescu, Vasile Potecă sau Leonte Toader, deveniţi ei înşişi maistri de nădejde sub îndrumarea sa şi în paralel cu ridicarea de hale industriale, de silozuri, cuptoare şi aşa mai departe.

Neabdicînd nici o clipă de la principiile sale, Gheorghe Bucelea şi-a văzut, lucru firesc într-o ţară în care munca şi seriozitatea se află la mare preţ, activitatea mereu apreciată şi răsplătită. A fost, pe rînd, membru al Comitetului Central al U.T.C. şi deputat în Marea Adunare Naţională. A primit Ordinul Muncii clasa a III-a, distincţie la care ţine ca la ochii din cap şi pe care o păstrează în ramă, în sufragerie, alături de diplomele de merit ale fiului său Florin, ajuns acum în clasa a XI-a. Pentru că are toate motivele, e sigur că e fericit şi că drumul pe care şi l-a ales în viaţă a fost cel mai drept. A trecut, bineînţeles, prin multe, a înfruntat o sumedenie de greutăţi, „cînd am venit prima oară la Bicaz, drumurile de aici erau sparte, iar oamenii mergeau cu traista pe umăr", dar le-a biruit prin muncă şi seriozitate, ajutat de tovarăşii săi de muncă şi ajutînd la rîndul său pe alţii. Astăzi, cînd locuieşte într-o casă care — după vorbele sale — e mai mult o vilă şi cînd se pregăteşte să facă rodajul celei de-a cincea maşini, „n-a avut bietul tata atîtea perechi de oi cîte maşini am umblat eu", comunistul Gheorghe Bucelea tratează toate timpurile verbului cu aceeaşi seriozitate, sperînd că şi-a făcut datoria de român şi de constructor, dedicînd activităţii sale mai bine de trei sferturi din anii trăiţi. Oferind tinerilor o pildă demnă de urmat, simbol al conştiinţei înaintate a constructorilor de ieri şi de azi ai Bicazului, Gheorghe Bucelea e convins că nimeni şi nimic nu i-ar putea deregla ritmul acesta de muncă, după cum e convins că nu există rău mai mare pe lume ca acela de a sta cu braţele încrucişate, lăsînd pe mîine ceea ce poţi face astăzi.

OVIDIU IOANIŢOAIA

2 MAI
1977
9 MAI

Tinereţea, adică dreptul la muncă, la eroism, Tinereţea, adică datoria de a te dărui,

Tinerii din Sfintu Gheorghe au trăit un secol în zece ani

— Noi, tinerii din Sfintu Gheorghe, am trăit un secol în zece ani. Din acest punct de vedere sîntem cei mai bătrîni tineri din ţară şi, în acelaşi timp, tinerii cei mai tineri.

Inginerul Dan Hariton s-a născut şi a crescut în acest colţ de ţară. Ca proaspăt angajat la Întreprinderea de aparataj electric auto, I.A.E.A., unitate de şoc a industriei grele din judeţul Covasna, el poate măsura, mai exact decît oricine altul, saltul făptuit de oraşul său.

— Pînă acum 10—15 ani, singurele strunguri din oraş erau de tipul celor folosite acum un secol şi mai bine, funcţionau cu şaibă de curea, în loc de cuhe de valeza. Strungarii de aci vorbeau numai de „inci" şi de ţoli, deoarece lucraseră la maşini-unelte engleze şti poate contemporane cu revoluţia industrială. Cînd m-am întors de la Bucureşti, unde am urmat Politehnica, nu mai mă înţelegeam cu ei, deşi pe unii îi cunoşteam de cînd eram mic: parcă vorbeam limbi diferite şi proveneam din epoci diferite. În oraşul meu natal nu existau decît o fabrică de ţigarete şi una de textile, precum şi ceva industrie locală. Atît. Mulţi tineri care doreau să îmbrăţişeze profesiuni mai tehnice se vedeau nevoiţi să ia calea altor oraşe. Şi acum, iată ce mi s-a întîmplat deunăzi. Am fost la Bucureşti ca să contractez un strung ultramodern pentru I.A.E.A. La „Maşinexport" m-am întîlnit, întîmplător, cu ingineri de la Sibiu şi Brăila, veniţi şi ei în delegaţie. Mi-au spus: „Am auzit că la Sfintu Gheorghe aveţi o bază puternică de automate". Se refereau la noi, adică la I.A.E.A. Nu au mai pomenit de ţigarete, ci de strungurile automate! Parcă abia în acea clipă am înţeles pe deplin metamorfoza pe care o trăieşte oraşul meu.

I-am întrebat pe tinerii ingineri Dan Hariton, Antal Istvan, Bacs Mihaly, pe subinginerii Palosy Ladislau şi Andras Robert, pe muncitorul Alexe Florotan şi pe tehnicianul Iuliu Vereş ce apreciază mai mult în activitatea lor la I.A.E.A. Răspunsurile au variat în formă, dar în conţinut erau identice. Toţi au relevat...

— ...Faptul că ni s-a dat posibilitatea să înfăptuim noul, deşi, firească, aceasta nu se realizează totdeauna lin.

Au explicat:

— Au existat unii tehnicieni şi ingineri mai vîrstnici care au nimerit în întreprinderea noastră mai mult sau mai puţin întîmplător, cu scopul, mărturisit sau nu, de a-şi găsi un colţ liniştit şi a mai obţine o gradaţie sau o clasă. Socoteala este destul de simplă: cînd soseşti prin transfer în interes de serviciu te alegi de regulă cu o clasă, două în plus, fiind vorba şi de o întreprindere de grad superior, ca a noastră. În orice caz, de pierdut la retribuţie nu poţi — legea e clară în această privinţă — poţi numai cîştiga. Aşadar, două, trei transferuri bine gîndite pot sluji la autopropulsare. La biroul de aprovizionare ne-am trezit cu un inginer care fusese... inspector comercial în domeniul alimentaţiei publice. Cunoştea omul la perfecţie termenele de garanţie ale untului, conservelor şi salamului. Dar la noi nu trebuia să procure salam, ci freze, filiere, cuţite de strung. Inutil să adaug că nu s-a putut menţine. Un altul ne-a mărturisit: „Eu, drăguţă, caut un post de pensionar". Cu tinerii asemenea oameni nu fac casă bună. Corpul tehnic al întreprinderii, în proporţie de 95 la sută, a terminat facultatea în ultimii cinci ani, astfel încît se poate spune că tinerilor li s-a dat, într-un sens, uzina pe mînă. Sîntem conştienţi de această cinste şi dorim să arătăm ce putem.

Ei îşi iubesc meseria nu numai cu ochii inginerului, ci şi ai muncitorului. Unul povestea cum, cu puţin înainte de absolvirea politehnicii braşovene, pe cînd îşi pregătea proiectul de diplomă, s-a angajat la „Tractorul" ca simplu frezor. Numai şeful secţiei ştia că avea studii superioare. Într-o bună zi, tînărul îi spune maistrului: „Freza asta nu taie cum trebuie". „Mult te pricepi tu, ţîncule", îi replică maistrul, supărat. „Mă pricep, nu mă pricep, freza tot nu taie". După cîteva zile studentul şi-a susţinut cu brio proiectul şi şi-a luat examenul de stat la tehnologia construcţiilor de maşini. La ieşirea din schimb, aşa murdar de ulei cum era, a cumpărat o sticlă de şampanie şi s-a dus să ciocnească un pahar cu şeful secţiei, care îi îndrumase şi în proiectul de diplomă. Intră acolo, din întîmplare, şi maistrul cu pricina, care îi găseşte pe amîndoi bînd şampanie. Află şi motivul. A doua zi, la locul său de muncă, tînărul, care încă nu părăsise „Tractorul", găseşte freza ascuţită de ţi-era mai mare dragul.

Aci, la I.A.E.A., cunoştinţele teoretice şi practice acumulate în perioada de studenţie îşi găsesc repede aplicarea în producţie.

— Întreprinderea noastră produce aparataj de înaltă tehnicitate, multe dispozitive în premieră pe ţară. Fabricăm comutatoare, întrerupătoare, relee, care pînă acum doi-trei ani le cumpăram de la firme străine cu renume din Republica Federală Germania, Franţa, Italia. Ele sînt încorporate în automobilele „Dacia", în autocamioanele Roman diesel şi în tractoare. Unele dispozitive — de pildă, întrerupătorul hidraulic stop semnal — au legătură nemijlocită cu securitatea circulaţiei, ceea ce implică un spor de răspundere din partea noastră. Noi dorim să aplicăm ce e mai nou, tot ce am învăţat pe băncile şcolii şi, în plus, să îmbunătăţim tehnologiile existente. Şi realizăm aceasta, chiar dacă, uneori, ne lovim de conservatorism, de neîncredere în capacităţile noastre. Un coleg a imaginat un dispozitiv care aruncă automat piesa afară după prelucrare. Şeful i-a spus: „Eu sînt inginer de 20 de ani, dumneata abia ai terminat Politehnica. Vechiul dispozitiv a funcţionat bine la întreprinderea din Săcele timp de două decenii. De ce să-l schimbăm? Nu semnez!" Dar noul dispozitiv era totuşi mai bun şi pînă la urmă a fost acceptat. Este absurd să accepţi argumentul răsuflat „Merge şi aşa, de ce să schimbi?" Viaţa însăşi înseamnă schimbare, înnoire!

Şi astfel Antal Istvan, Dan Hariton, Bacs Mihaly şi alţi tineri colegi nu s-au „temut" să aducă înnoiri strungurilor automate, să realizeze îmbunătăţiri constructive prin care s-a obţinut, bunăoară, o substanţială economie de argint, să elimine repere inutile şi să perfecţioneze tehnologiile. Unii se gîndesc şi mai departe. Dan Hariton vizează la indicatoare de bord care să informeze pe conducătorul auto, printr-un colorit special, doar despre acele schimbări intervenite în starea motorului şi a şoselei care îl interesează în mod special: „Atenţie! Uleiul s-a încălzit prea tare!", „A scăzut benzina sub limita admisă!", „Pierdere la lichidul de frînă!", „Poţi pe şosea: viteza maximă pe acest poţi este..." ş.a.m.d. Cu alte cuvinte, prin schimbarea coloritului, tabelul de bord s-ar transforma dintr-un indicator pasiv în unul activ. Asemenea idei se vîntură în literatura mondială de specialitate, sugerîndu-se folosirea aşa-numitelor cristale lichide, dar nu s-au materializat încă. De ce nu la Sfintu Gheorghe?

— Trăim o experienţă unică — spun interlocutorii noştri — participăm direct şi nemijlocit la dezvoltarea tinerei industrii de automobile a României socialiste, iar noi, repetăm, putem realiza noul în toate domeniile profesiunii noastre, punînd, astfel, umărul la ridicarea întregii ţări. Aceasta este marea, suprema satisfacţie. Pentru noi automobil înseamnă automatizare, tehnologia construcţiilor de maşini, electrotehnică, prelucrare a maselor plastice, chimie, electronică. Alături de colegii de profesiune şi de idealuri din restul ţării, noi dăm viaţă automobilului românesc.

Dincolo de tehnică, aceste automobile, aceste autocamioane reprezintă pentru tinerii de la I.A.E.A. primul şi cel mai important examen al vieţii adevărate. Mulţi din ei se mai aflau încă sub impresia piesei lui Sütö Andras „O stea pe rug", pe care abia o văzuseră la Teatrul din Sfintu Gheorghe. Unul din ei mi-a spus:

— Ştiţi ce m-a impresionat mai mult la această piesă despre conflictul dintre Calvin şi Servet, despre lupta pentru demnitatea şi fericirea omului? Străduinţa lui Servet de a învinge bigotismul şi opresiunea, de a aduce semenilor săi ceva bun şi frumos.

Tinerii de la I.A.E.A. nu se limitează la sfera de preocupări a tehnicii. Strungurile multiax şi noua instalaţie de analiză spectrală a sunetului emis de claxoane; fetele şi băieţii care pînă acum trei-patru ani aveau de ales, în oraş, doar între fabrica de ţigarete şi cea de textile şi cărora industria grea le-a deschis, la ei acasă, noi orizonturi de calificare profesională, noi perspective; lupta de zi de zi împotriva inerţiei tehnice („dacă a mers aşa 20 de ani, de ce să mai schimbăm?"), toate acestea nu constituie decît faţete ale unei realităţi mai complexe.

Palosy Ladislau ne vorbea cu mare căldură despre tînărul său prieten pictorul Kiss Bela şi despre cercul de estetică industrială inaugurat de el la noua Casă de cultură a sindicatelor din oraş. De fapt, tematica acestui cerc este mult mai largă. Tineri de la I.A.E.A., ingineri şi tehnicieni, un decorator de vitrine şi alţi pasionaţi discută liber, în acest cadru, despre interferenţele dintre artă şi tehnică. Între două şedinţe, efectuează lucrări practice. Aşa, doar pentru plăcerea lor, au decorat nou şi elegantul magazin de jucării de lîngă hotelul „Bodoc". Estetica industrială în acţiune, o infuziune de frumos şi modern într-un oraş care abia în ultimii ani a cunoscut febra înnoirilor. În primele rînduri, tinerii.

— Dăm drumul la picup — arată Palosy Ladislau —, o simfonie de Beethoven în surdină, facem lumina slabă, bem ceai şi schimbăm idei despre decoraţia interioară a apartamentelor, despre arta florală japoneză ikebana — în care Kiss Bela este deosebit de priceput — discutăm despre frumosul în viaţa modernă.

Această ambianţă fără staif şi fără strunguri este la fel de caracteristică pentru tinerii de la I.A.E.A. ca frămîntările creatoare în faţa planşetei. Străduinţa de a aduce „ceva nou şi frumos" nu reprezintă, desigur, un apanaj, un monopol al tineretului. Totuşi, nu întîmplător tocmai aceasta a reţinut atenţia tinerilor spectatori ai piesei lui Sütö Andras. Nu totdeauna rugul distruge. El poate semnifica şi incandescenţa unor idealuri care, în condiţiile socialismului, îşi găsesc teren de afirmare chiar şi în acele oraşe în care pînă mai ieri nu se întîmpla nimic. Tinerii din Sfintu Gheorghe visează la automobilul românesc cu cristale lichide, se luptă cu inerţia şi o învinge, meditează la rosturile esenţiale ale frumosului într-o lume care nu trebuie să rămînă doar o lume a tehnicii.

LIONEL NIŢESCU ■

la creaţie, la dragoste, gîndire şi cuvînt. de a fi liber şi de a îndrăzni.

2 MAI 1977 9 MAI

La Nucşoara, elevii-constructori argeşeni învaţă drumul trăiniciei

Nu peste multă vreme, mai exact la 15 iunie, într-unul din cele patru sate ale comunei Nucşoara, comună ce-şi întinde suflarea pînă aproape de poalele Iezerului, îşi va deschide porţile o mare tabără pentru elevi. Deocamdată, aici, în satul Slatina, apa cuminte a Riului Doamnei nu este tulburată decît de forfota unei mici echipe compuse din cinci elevi ai Liceului de construcţii nr. 1 din Piteşti, care cu găleţi şi cu bidoane pregătesc venirea şi lucrul celorlalţi colegi ai lor. „Noi sîntem constructorii taberei, îmi recomandă Damian Ţurlescu, elev în anul IV, clasă de construcţii, micul grup care se agita de colo-colo cu diferite treburi. Peste două zile vin ceilalţi şi trebuie pregătite dormitoarele, bucătăria. Este adevărat, nu construim singuri toată tabăra, mai sînt şi meşterii din Cîmpulung Argeş. Dar, vorba ceea, fiecare cu grădina lui. De pildă, în a noastră noi sîntem şi ingineri, şi maiştri, şi zidari. La urma urmei Meşterul Manole tot de prin părţile astea rămîne. Am primit proiectul şi gata. Uitaţi, înainte de vacanţă am terminat fundaţia clădirii grupului administrativ, înălţăm clădirea şi apoi ne apucăm de lucru la fluturaş. Aşa numim viitorul club al taberei, pentru că are acoperişul ca nişte aripi de fluture." Dormitoarele taberei sînt gata. Camerele sînt luminoase şi vesele, mai rămîn doar mici retuşuri. Aici au lucrat meşterii cei mari. Acoperişurile de tablă au forme ce amintesc de frumoasele tradiţii arhitectonice argeşene. Departe, spre nord, se profilează Clăbucetul, iar spre apus Vîrful Strungii. Dealurile păzesc mica aşezare, care cu fiecare zi îşi precizează mai bine contururile. „Construim în timpul nostru de practică, îmi explică Constantin Tomescu, elev în anul II.

Este o treabă foarte bună, pentru că sîntem un liceu de construcţii.

Ca să devii un bun constructor trebuie s-o iei de dimineaţă şi n-ajunge să vii în fiecare zi conştiincios la şcoală, să-ţi iei notiţe. Desigur notele la „rezistenţă", materie de bază, sînt foarte importante, dar dacă nu pui mîna pe mistrie, dacă nu-ţi măsori pe viu cotele sau nu torni betonul pe armături cu mîna ta, n-ai făcut nimic. Dealtfel, zic eu, nu poţi veni la o şcoală cu profilul acesta dacă n-ai chemare de constructor. Tata, de pildă, este zidar. Unul dintre cei mai buni meşteri din Cuca. Astfel, vedeţi bine că nu întîmplător îmi place să construiesc." Să construim trainic şi frumos. Să construim cu inima, dar şi cu mintea.

Să construim, dovedind că noi, urmaşii Meşterului Manole, ştim bine care ne este menirea, că sîntem responsabili şi solidari cu cei mari care construiesc în toată ţara. Sînt gîndurile şi dorinţele elevilor liceului piteştean care şi-au lăsat cîte un semn de suflet acolo unde au pus mîna: fie în cartierul Războieni, fie în Trivale, fie astăzi, la acest cadou pe care-l construiesc pentru colegii lor din toată ţara. „Vedeţi, pentru noi, mărturiseşte Nicuşor Zvorişteanu, elev în anul IV — clasă de arhitecţi — orele de lucru la această tabără înseamnă mai mult decît nişte ore de practică. Am să vă spun şi de ce. Părinţii mei sînt macaragii. Şi tata şi mama stăpînesc bine meseria şi au lucrat pe multe şantiere din ţară.

În zilele acelea cumplite au muncit în Bucureşti, pe macarale PH80. Cînd au venit acasă, şi mie şi lui Carmen, sora mea, elevă tot la acest liceu, ne-au spus că să ne intre bine în cap, să nu uităm niciodată că un constructor trebuie să ştie multă meserie, să trăiască cu gîndul în fiecare casă pe care o construieşte pentru alţii. Adică, pe lîngă pricepere să pună şi dragoste. Asta, spuneau ei, înseamnă trăinicie. Este exact ceea ce vroiam să vă spun. Nu sînt deci simple ore de practică. Noi învăţăm încă de acum drumul trăiniciei, ne formăm o conştiinţă de constructor." Aceste gînduri exprimate cu multă însufleţire, dar foarte exact, căpătă aici, în plin şantier al tineretului, şi acum, în preajma zilei tinerilor din România, o semnificaţie deosebită. „Să nu mi-o luaţi drept lipsă de modestie, îmi spune Carmen Zvorişteanu, însă muncim pe şantierul acesta, ca şi în celelalte unde am fost chemaţi, cu multă bucurie. Şi facem treabă.

Şi asta pentru că ne place să construim. Ne bucurăm cînd vedem cît încredere ni se acordă şi că nu înşelăm aşteptările. Nu sînt vorbe mari şi pot exemplifica. În şcoală funcţionează miniîntreprinderea „Conarg", „constructorii argeşeni" adică. Ei bine, mica noastră întreprindere s-a angajat să realizeze o producţie globală de un milion lei pe an. Şi în calitate de inginer-şef al întreprinderii, dar şi de elevă în ultimul an la o clasă de construcţii, sînt convinsă că ne vom respecta angajamentul."

Deci peste o lună şi jumătate aici la Nucşoara vor sosi 500 de elevi din toată ţara. Pînă atunci se ridică armături, se toarnă beton, se mai demolează o baracă. Timpul este frumos şi se poate lucra bine, cu spor, respectîndu-se întocmai graficele de lucru adevărate, cote pe care elevii argeşeni şi le-au calculat singuri. Pentru că sînt cote ale responsabilităţii, ale maturităţii lor.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

O tinereţe a şanselor depline

Avîndu-i ca interlocutori pe viitorii arhitecţi Adina Dinescu, Cicerone Stan, Dan Cărăpănceanu, Gabriel Ghelmegean şi Mihai Muţiu, deocamdată studenţi în ultimul şi penultimul an al institutului bucureştean de arhitectură, am să notez, mai întîi şi-ntîi, chiar şi cu surpriză, deşi mă aşteptam să-i aud vorbind ca atare, că ultimele încercări prin care au trecut clădirile şi marile bulevarde ale Bucureştiului, au aprins în ei, mai profund şi mai adevărat, dragostea pentru frumuseţea acestui oraş.

Nu-i vorba, mi s-a spus, doar despre un anume patriotism, după cum, desigur, n-ar fi vorba nici despre faptul că interlocutorii mei ar fi în necunoştinţă de cauză. Pentru aceşti studenţi care au străbătut, cu ajutorul cărţilor şi al imaginaţiei lor, bulevardele marilor oraşe ale lumii, astfel încît pot să-ţi descrie, chiar şi cu lux de amănunte, o stradă din cine ştie care metropolă a lumii, Bucureştiul, iată, cu sinceritate, a rămas şi rămîne marea lor dragoste. De ce ? Pentru că, au adăugat ei, principalele artere ale Bucureştiului, cum ar fi Calea Victoriei, bulevardele Ana Ipătescu şi Magheru, sau zona dimprejurul celor două impunătoare monumente, statuia Aviatorilor şi Arcul de Triumf, sînt doar cîteva dintre realizările urbanistice care dau oraşului un farmec aparte, greu de explicat în cîteva cuvinte, perimetre unde ochiul, la fiecare pas, întîlneşte un alt punct de reper, o altă desfăşurare de volume şi spaţii, fiecare element detaşîndu-se şi, în acelaşi timp, integrîndu-se într-un context armonios, rezultat al valorii incontestabile al şcolii româneşti de arhitectură.

Se subînţeleg, cred eu, durerea şi amărăciunea (parcă am fi pierdut nişte prieteni foarte dragi, avea să-mi spună Mihai Muţiu) cu care viitorii arhitecţi au privit ruinele clădirilor din centrul oraşului, după cum se subînţelege şi faptul că studenţii de la arhitectură, în ceea ce-i priveşte, n-au stat cu mîinile în sîn, adică nu s-au rezumat la a privi hidoasele ruine care au rupt unitatea de ansamblu a arhitecturii din perimetrul central al Capitalei. Dacă studenţii de la medicină, alături de profesorii lor, au fost prezenţi, încă de la primele ore de după seism, pe frontul suferinţei şi al solidarităţii, dacă studenţii de la construcţii au fost şi încă mai sînt prezenţi pe frontul refacerii clădirilor afectate, studenţii de la arhitectură, mai ales cei din ultimii ani, animaţi de-acelaşi patriotism eroic de care au dat dovadă tinerii întregii ţări, martori ai unui Bucureşti grav lovit de cutremur, au transformat planşeta lor de proiecte nu doar într-un loc de muncă, ci şi într-un loc al meditaţiei.

„S-a întîmplat cu noi, avea să-mi spună Dan Cărăpănceanu, şi cred că nu numai cu noi, un fenomen pe care l-aş numi, dacă nu greşesc, maturizare. Simţim, pur şi simplu, cum în spatele unei simple linii pe care o tragem pe un proiect, se-adună o responsabilitate pe care altă dată doar o bănuiam."

„Decopertam, adică făceam releveul structurilor de rezistenţă la clădirile avariate şi aveam senzaţia, metaforic vorbind, că sînt un fel de medic legist care, la autopsie, constată cauzele decesului. Iată, îmi spuneam, tot ceea ce gîndim noi, se poate vedea, peste timp, dacă a fost bine sau nu. Abia acum am înţeles patosul şi intransigenţa profesorului inginer Alexandru Cişmigiu, cu care am început în anul doi cursul structurilor de rezistenţă, specialitate la care dînsul spunea că ori ştii de nota 9 sau 10, ori nu ştii deloc, pentru că responsabilitatea unui arhitect şi a unui constructor nu poate fi decît totală. Poate că nu ar fi lipsit de interes să adaug că în 1929 un inginer japonez, Muto, punea bazele calculelor dinamice la structurile în cadru, iar profesorul nostru, împreună cu un alt mare specialist, Adrian Ţiţaru, îmbunătăţesc acele formule cu coeficienţi de siguranţă antiseismică, astfel încît astăzi, în toată lumea, se aplică la construcţiile în cadru formulele Cişmigiu-Ţiţaru. Este, dacă vreţi, una din explicaţiile miracolului clădirilor noi din Bucureşti care au rezistat groaznicului seism." (Gabriel Ghelmegean)

„În mod concret, adică în comparaţie cu colegii noştri de la construcţii, care sînt prezenţe efective şi active pe frontul refacerilor, noi, arhitecturiştii, am preluat, pe bază de contract, de la Institutul de proiectări Bucureşti, numeroase proiecte de reconstrucţie a oraşelor Zimnicea şi Alexandria, iar alţii lucrează de zor la soluţiile privind sistematizarea zonelor din Bucureşti unde au căzut clădiri. Nu se ştie dacă soluţiile noastre se vor transforma pînă la urmă în proiecte, dar ne dăm toată silinţa să concepem respectivele zone în lumina preţioaselor indicaţii ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu de a gîndi clădirile şi ansamblurile de imobile într-o idee modernă cu pecetea şcolii româneşti de arhitectură." (Adina Dinescu)

„Ca să continuu cele spuse de colega mea, am să adaug că există o evidentă ambiţie la toţi studenţii de a contribui acum şi mai tîrziu, cînd vom fi cu adevărat arhitecţi, la renaşterea unui Bucureşti şi mai frumos decît a fost el înainte. Şi cînd spun asta mă gîndesc că, într-adevăr, îi lipsea Capitalei noastre un centru politic-administrativ, iar locul acestuia nu putea fi ales altundeva decît în partea cea mai ridicată a oraşului, pe aşa-zisa acropolă. A-ţi lega numele de o acţiune atît de amplă, menită să sporească frumuseţea şi funcţionalitatea unui oraş pe care îl iubim astăzi mai mult ca oricînd, iată, aş zice eu, o şansă. O şansă de a ne dărui plenar, patriotic, în cel mai profund înţeles al cuvîntului". (Cicerone Stan)

Altfel spus, nu neapărat ca o concluzie, studenţii de la arhitectură, precum tinerii din întreaga ţară, înţeleg să intre, cu abnegaţia şi responsabilitatea unei maturizări recente, în miezul de foc al acestor eroice vremuri, să facă parte integrantă din efortul întregii noastre naţiuni, contribuţia lor fiind pasiunea, priceperea, talentul şi o nestrămutată hotărîre ca toate casele ţării să fie una mai frumoasă decît cealaltă, luminoase şi sănătoase, pe măsura propriei lor tinereţi, o tinereţe a şanselor depline.

VICTOR NIŢĂ ■

MĂRIA SA, ŢĂRANUL ROMÂN

Noi, cu uneltele noastre, ne batem şi azi. Însă cu pământul, cu ogorul

„Joi, 1 martie s-au răsculat ţăranii din Erbiceni care munceau pe moşia arendată de Calman Fischer. Cereau condiţii mai avantajoase de muncă şi neprimind răspuns favorabil au trecut la acte de violenţă, devastînd curtea şi locuinţa arendaşului şi distrugînd condicele de învoieli agricole. Principala acţiune ţărănească din această parte a judeţului s-a desfăşurat timp de trei zile la Podu Iloaiei, unde în afară de localnici au participat numeroase grupuri de ţărani din împrejurimi. (...) Soldaţii erau în neputinţă de a rezista ţăranilor înfuriaţi. Fiind alungaţi dintr-o stradă iar se grupau în altă stradă, unde repetau aceleaşi scene."

Am citit cele de mai sus într-o carte de istorie şi m-am întrebat : ce chipuri concrete o fi avînd azi, la Erbiceni şi Podu Iloaiei, spiritul revoluţionar pe care ni l-au lăsat moştenire, nouă, oamenilor societăţii eliberate de exploatare, strămoşii noştri, ţăranii răsculaţi la 1907? Pentru răspunsuri am plecat în judeţul Iaşi, în chiar cele două comune.

La Erbiceni, Ştefan Ignătescu, primar şi secretar al comitetului de partid al comunei, a căutat în registrul agricol însă tot la concluzia pe care o ştia a ajuns : cel mai virstnic cetăţean al comunei este Ion Gh. Curcan, din satul Birleşti. S-a născut în noaptea de răscruce a unui An nou : 1885. La 1 ianuarie 1977 a împlinit 92 de ani. Bineînţeles, a fost contemporan şi martor al vremii cumplite şi eroice de la 1907. Numai că în timpul acela n-a fost în satul lui:

„Eu is contingentul 1907 şi-atunci eram în armată. La Brăila, batalionul 3 pontonieri. M-o dus pe unde m-o dus. Ţăranii s-o revoltat. Fiecare era cu unelte în mînă. Ei spuneau să li si dele drepturile, ofiţerii spuneau si fii linişti. Şi noi, soldaţii, eram în mijlocul lor şi tot îndemnam : pace, pace... Noi numai am supravegheat pentru linişte şi oamenii ne înţelegeau. Eu am stat santinelă la banca de stat în Brăila. În război, în primul, tot la poduri am fost. Apoi am fost avansat la artilerie. Regimentul 2 cetate Focşani. M-o dus pe unde m-o dus Viaţa, vremurile. Te interesezi de viaţa oamenilor ; eşti profesor ?"

Moş Ion Gheorghe Curcan nu mi-a spus lucruri senzaţionale, însă mi le-a spus cu simplitate, exactitate şi cinste de martor ocular ideal-adevărat. Şi tot cu simplitate, exactitate şi onestitate mi-a vorbit primarul comunei, tovarăşul Ştefan Ignătescu. Şi mi-a vorbit tot despre oameni pămîntului, despre ţărani şi despre uneltele lor :

„Noi, ţăranii de acum, noi, cu uneltele noastre, ne străduim să lucrăm cît mai bine pămîntul. Avem un program de îmbunătăţiri funciare. Trei kilometri şi jumătate de canale pentru desecarea unor terenuri şi pentru regularizarea unor piraie. Adică 25 000 mc de pămînt săpat prin muncă obştească. Oamenii de aici, fie bătrîni, fie tineri-tineri, atîţia cîţi încă sînt, n-au plecat în industrie — răspund imediat la orice chemare. În toamnă, cînd a dat îngheţul şi frigul numai pe cimp nu-ţi venea să mergi. Şi totuşi au ieşit şi-au recoltat porumbul şi sfecla. În două săptămîni s-au transportat două mii de tone. La vie avem aproape 10 000 de kilograme la hectar ; asta şi pentru că pe ploaie, pe îngheţuri, oamenii cărau ciuberele. N-am decît 27 de ani şi nu ştiam cum să le mulţumesc, cum să-i respect. Ţin la oamenii comunei, nu numai pentru că m-am născut aici, dar şi pentru că sînt harnici şi responsabili. Cu ei, comuna Erbiceni este şi-o să fie fruntaşă."

Iar Ioan Benea, comunist ilegalist care a făcut parte din grupul de partizani 1 Carpaţi, a ţinut să întărească spusele primarului :

„Avem haltă C.F.R. şi trenul la dimineaţa şi aduce seara vreo trei sute de cetăţeni din comună. Însă duminica, dacă e nevoie, şi aceştia pun mîna fie la săpături, fie la transporturi, fie la lucrările de înfrumuseţare a comunei."

La Podu Iloaiei, Mişu Belinche, primar şi secretar al comitetului de partid al comunei, a dat întrebării mele un răspuns tare asemănător celor din Erbiceni :

„Azi, spiritul revoluţionar al ţăranilor comunei noastre îl găsim în atitudinea faţă de pămînt. După gustul şi priceperea de azi în a lucra pămîntul simt o remuşcare pentru cum l-am lucrat mai înainte. Avem o staţiune de cercetări agricole în care s-au obţinut rezultate bune. De asemenea şi-n cooperativă : în '76, la grîu s-a depăşit media la hectar pe ţară ; la sfeclă s-au obţinut peste 34,2 tone la hectar, pe unele suprafeţe obţinîndu-se şi 52 de tone la hectar; la producţia de lapte, tot producţie bună. Dar pe pămîntul comunei noastre se face acum nu numai agricultură. Avem 33 de unităţi economice şi social-culturale. Baza de prelucrare a deşeurilor metalice înseamnă începutul unei platforme industriale şi la noi. Şi tot pe acest pămînt al comunei noastre vom ridica o moară de germinare a porumbului, un centru de vinificaţie, o secţie pentru calibrarea seminţelor, o şcoală cu 16 săli de clasă, două grădiniţe, două creşe a 100 de locuri, în total 20 de obiective prevăzute să le începem în acest an. Pe locul nostru vrem şi muncim să creăm locuri de muncă pentru toţi oamenii comunei."

Sigur, cuvintelor acestor ţărani contemporani li se pot face multiple comentarii. Am să mă limitez la unul singur, pe care îl cred esenţial : spontaneitatea, precizia şi unitatea de miez a răspunsurilor denotă o limpede conştiinţă de sine, ca oameni care ştiu cu ce rost îşi trăiesc viaţa, ca aparţenenţi ai unei clase sociale care-şi cunoaşte menirea, ca ţărani cu mentalitate comunistă, ca demni cetăţeni ai unei naţiuni stăpîne pe destinul său.

NELU IONESCU ■

Ţăranul

— Cînd am deschis ochii asupra lumii — zicea Năiţă Lucian — lumea pe care am văzut-o era Porumbul ! Mi se pare că era o vară bogată, se milostivise de noi, şi porumbul crescuse, săracul, fără nici o supărare şi cînd l-am măsurat eu ochii mei de copil, ajungea pînă la cer !

— De unde vii tu, mă băiete ? — mă întreba cîte cineva. Eu mînam boii, eram mic, mitutel, mînam boii şi veneam de la culesul porumbului.

— De unde vii tu, mă băiete ? — mă întreba iar cîte cineva. Eu mînam boii şi veneam de la moară. Măcinasem porumbul.

Toată copilăria şi tinereţea mea am venit de la aratul pămîntului, de la semănatul porumbului şi de la culesul porumbului.

Cei mai frumoşi ani ai copilăriei mele, cînd au fost ei frumoşi şi dacă au fost frumoşi, mi-i amintesc prin aburii mămăligii răsturnate de mama pe cîrpător şi noi ţineam mîinile deasupra mămăligii pînă ne frigea aburul şi nu mi-a rămas din copilărie, şi nici nu cred că mai există, alt miros mai frumos decît mirosul mămăligii calde.

— De unde vii tu, mă mămăligarule ? — m-a întrebat, într-o primăvară, cineva, şi eu i-am răspuns nedumerit de întrebarea prosteasca a boierului :

— De la război, de unde să viu ? Am terminat serviciul la război, ne ducem acasă, fiindcă s-a despămînărat şi vine timpul aratului şi cine să are, că n-are cine, nu ştie nimeni, numai noi ştim, ţăranii.

— Şi ? — întreb şi eu prosteşte, ca un boier !

— Şi noi, ţăranii, arăm, semănăm, culegem, măcinăm, cînd e cazul ne ducem şi unde ne cheamă ţara, facem cărămidă, facem si var, zidim, tencuim, văruim, unde punem mîna se cunoaste, nu vezi dumneata ?

— Şi viaţa ? — întreb eu iar.

— Viaţa, viaţa dacă nu ari, dacă nu semeni, dacă nu culegi, dacă nu macini, ce să faci cu viaţa ? Fiindcă şi viaţa are un rost, ca porumbul şi ca grîul !

— Ai văzut lumea ? — întreb eu ca un reporter prost de ziar.

— Am văzut — zice el, am văzut-o şi născînd, fiindcă muierea mea a născut şase băieţi, am văzut-o şi murind, fiindcă am făcut războiul şi ţăranul murea, murea cum a murit un prieten al meu cu o rană de cuie de ulucă în spinare. Avea de gînd să facă un gard înalt într-un loc, între nişte mesteceni, la Cornul caprei, şi să puie trifoi. Mai avea nitel şi se termina războiul şi el cumpărase cuiele aspre, nu se gîndea că moare, ţăranul nu se gîndeşte că moare, el şi dacă mai are o zi de trăit şi tot se gîndeşte să mai sădească un pui de cireş negru, să rămîie ceva de pe urma lui.

— Mă — zicea cîte un ofiţer tînăr în cîte un rînd, cînd eram noi mai tineri şi eram pe front, băiatul era învăţător, şi era de-al nostru — unde e, mă, ţara ? — întreba el, de pe buza tranşeii.

— Aici — strigam noi şi ieseam din pămînt şi cînd începea ataeul şi începeam şi noi să tragem parcă începeam aratul.

— Şi acum ? — întreb eu iar ca un reporter prost de ziar.

— Acum — zice Năiţă Lucian, serviciul nostru e tot la pămînt însă şi pămîntul e tot al nostru, cînd bag plugul în brazdă, cum a fost anul ăsta, să zicem; bag plugul adînc, ori eu, ca mai bătrîn, ori copilul meu care nu mai ştie de boi, el zice „pune brăzdarul la atîţia centimetri şi la atîţia, fiindcă nu mai e ca pe timpul dumitale", şi se dă jos de pe şaua tractorului şi cînd injură, injură motorina şi dracu' mai ştie pe cine înjură, fiindcă şi ei mai au pe cine înjura şi cînd se urcă iar sus zice că vede pămîntul şi citeste în el ca în palmă şi citeste belsug şi eu mă gîndesc că are dreptate, el cînd a deschis ochii lumea se vedea prin ferestre de sticlă şi pe sub streaşină de ţiglă, şi cînd se dă iar jos de pe şaua tractorului şi zice, — Dă-te, mă tată, şi dumneata nitel mai la o parte, eu mă gîndesc că pe el cînd îl întreabă lumea :

— De unde vii tu, mă băiete? — el zice, ca şi mine, acum treizeci de ani, tot de la arat ; însă lumea nu mai e aceeaşi, aratul nu mai e acelaşi, pămîntul nu mai e acelaşi, ţara toată nu mai e aceeaşi, numai ţăranului îi zice ţăran şi serviciul lui e tot pămîntul, însă nici pămîntul nu mai e acelaşi.

— Înainte pămîntul era bucata mea de sub mesteceni, şi porumbul meu de sub mesteceni şi „De unde vii tu, mă mămăligarule ?"

Acum pămîntul e ţara, plinea e ţara, aratul e al ţării, culesul e al ţării.

— Şi ? — mai întreb eu — cum întreba cineva care credea că nuca creşte în nuc gata dezghiocată.

— Şi dacă a venit timpul ţăranilor, înseamnă că a venit timpul ţării întregi şi acum cheamă ţăranii şi îi întreabă cum e mai bine.

— Şi cum e? — întreb eu iar.

— Cu comuniştii — zice el — cu comuniştii e bine.

Cînd veneam într-o primăvară, demult, de la război, terminasem serviciul lui, şi veneam la timp fiindcă începea aratul, ţara era întreagă, apa la locul ei, pămîntul la locul lui, ţăranul iar la locul lui, cineva mi-a spus :

— Şi să vezi dumneata, Năiţă Lucian, cînd pămîntul întreg şi ţara o să fie la un loc ale noastre, să vezi dumneata atunci cum intră plugul în brazdă şi cum creşte porumbul, şi cum creşte grîul, şi cum se macină, şi cum e viaţa...

— A venit timpul — zic eu — a venit timpul întreg acum şi dumneata....

— Eu, zice el, am rămas cu o datorie. Să mai aduc aminte cîte cuiva că ţara e aici, unde sînt şi ţăranii şi că plinea, fie ea cît de rea, e tot mai bună în ţara ta !

— Nu vezi dumneata că istoria s-a făcut aşa că ţara a ieşit din ţărani ca plinea din grîu ?

Cine mănîncă pîine să-şi aducă aminte că plinea e făcută din grîu şi că, dacă cineva se uită bine la bobul de grîu, o să vadă cum a luat el chipul ţăranului.

— Mă, zicea tatăl meu, şi lui îi spunea tatăl lui şi tatălui lui îi spunea tatăl lui şi aşa pînă cînd nu se mai ştie, mă, te uiti tu la bobul de grîu ?

— Mă uit, ziceam eu, şi mă uitam.

— Aşa arătăm noi, pe lumea asta, sîntem aurul ei şi plinea ei.

DINU SĂRARU ■

Să ascultăm cum creşte grîul

„Ne-am propus să ajungem în 1980 la o producţie totală de cereale de peste 23 milioane tone, adică peste 1 000—1 200 kilograme pe locuitor".

NICOLAE CEAUŞESCU

Am sentimentul ciudat că cineva a aranjat totul dinadins ca într-un decor de teatru. Traversez cîmpia Banatului, afundindu-mă tot mai mult în cornul ei de vest, trecînd printr-o nesfîrşită mare de grîu verde ce îşi unduieşte domol valurile în briza dimineţii răcoroase de aprilie. Grîul e atît de înalt, încît de multă vreme ciocîrliile şi potîrnichile şi-au ascuns cuiburile în mătasea lui şi, cum ar spune ţăranul, bate spre genunchiul mînjilor, vestind belşugul bobului. Mă îndrept spre Lenauheim, această comună cu nume parcă de refren de cîntec exact pentru grîu. Spre Lenauheim, această comună care, cu vreme în urmă, a fost mult bătută de reporteri şi apoi uitată de ei, atraşi fiind de altele. Spre Lenauheim, această comună unde s-a creat una dintre primele cooperative agricole de producţie din ţară. Care a mers bine de la început şi care nu s-a potolit şi n-a stagnat niciodată fiindcă români şi germani laolaltă, conduşi vreme de 28 de ani de acelaşi om, de acelaşi preşedinte, pe nume Viorel Uibaru, au făcut în mod magistral agricultură socialistă. Lenauheim a atins şi depăşit cu mult, încă din primul an al acestui cincinal, dezideratul anului 1980 al agriculturii noastre de a obţine 4 000 kilograme de grîu la hectar. Numai producţia anului trecut a fost de 6 455 tone, ceea ce reprezintă în jur de 1 800 kilograme pe cooperator inclusiv membrii familiei lui, de la copilul nou-născut la bătrînii care nu mai pot lucra.

Preşedintele Viorel Uibaru mă roagă însă ca despre grîu să vorbesc cu inginerul şef Vasile Nimară, ca şi cum dînsul n-a avut nici un amestec, îi dă Cezarului ce-i al Cezarului şi dreptul grîului de a fi al agronomului, precum se afirmă între specialişti. Multă vreme s-a crezut şi la Lenauheim, unde pămîntul e atît de bun şi de potrivit grîului, că nu se pot depăşi 2 000 kilograme la hectar, vîrful atins în istoria comunei pînă în 1967. Dar din Tismana Gorjului, de sub cetini de munte, un fiu de ţărani, de-aide Nimărenilor, plecase din sat cu dorul pîinii în gînd şi cu visul de-a călca pe urmele unui idol al sufletului său, născut prin preajma locului, pe urmele marelui Sisesti, plecase să se facă agronom. În 1949, exact în anul de început al cooperativizării agriculturii, termină Agronomia, la Timişoara, şi-l atrage cîmpia mănoasă a Banatului, cu gîndul la visele lui de copil. În 1962 ajunge la Lenauheim primul specialist cu studii superioare al cooperativei, în care oamenii ca şi preşedintele îşi pun mari nădejdi. Ajunge la Lenauheim şi multă vreme avea să se dedice grîului, devenindu-i o pasiune fără egal, deşi nu şi-a uitat niciodată datoria de a se ocupa de toate culturile şi a se face răspunzător de întreg rodul pămîntului. Saltul de la 1 800 kilograme la ceva mai mult decît dublu, la 3 711 kilograme la hectar cît se obţin în 1967, producţie record pe ţară în cooperativele agricole, nu s-a petrecut nici din întîmplare şi nici printr-un hazard al naturii, dacă am cerceta analele meteorologice am constata că n-a fost un an tocmai darnic în ploi, ci pentru că încercările, şi tatonările, şi cercetările sale încep să-şi arate roadele. „Aflîndu-ne teritorial în constelaţia Lovrinului ca să zic aşa, deci într-un mediu de cercetare agricolă, numai dacă nu te respecţi chiar deloc sau ţi-e indiferent ce faci în viaţă, nu te înspăimîntă această muncă. E adevărat că misiunea mea era cumva diferită, eu n-aveam voie să compromit recoltele C.A.P.-ului, să mă joc cu pîinea oamenilor". Şi nu s-a jucat, deşi condiţiile din cooperativele agricole erau la acea vreme departe de cele de azi, ca bază materială, ca înţelegere a oamenilor, deşi realismul nu trebuia să ucidă visul, dar nici visul n-avea voie s-o ia prea mult înaintea vieţii. Mai întîi a început o aprigă gimnastică a solurilor, care nu e o simplă matematică decît poate vara, cînd bagi combina în lan, şi care nu e nici doar agronomie teoretică, poţi să ştii oricît despre ele, căci numai după ce-ai aruncat sămînţa în brazdă, începe marea aventură şi marea probă a adevărului. Este o practică agricolă aspră unde curajul stă deseori sub semnul riscului şi al unei munci asidue. Şi concomitent o gimnastică la propriu, umblînd toamnele kilometri şi kilometri în şir după tractorişti ca să are întocmai prescripţiilor sale şi să semene după normele indicate fiecărui soi şi fiecărei parcele de pămînt. În 1970 preşedintele Uibaru, care se făcea că nu observă nimic din zbaterile inginerului, îl interesa doar ca producţiile cooperativei să nu fie stingherite faţă de plan, îl cheamă şi-i spune că un preşedinte din Diniaş, o comună aflată la vreo 80 de kilometri, în alt capăt al judeţului, cultivă un soi de grîu nou care dă nişte producţii de-a dreptul miraculoase. Dealtfel şi vorbise cu confratele său, spunîndu-i că îşi trimite un specialist la Diniaş. Inginerul Vasile Nimară face drumul dus-întors şi în toamnă organizează un lot experimental cu sămînţa adusă de-acolo. Rezultatele sînt extraordinare şi în anul următor cere prin Direcţia judeţeană a agriculturii sămînţă selecţionată din soiul respectiv, pornind testarea lui în cîmpul de producţie. Dealtfel, din 1971 încetăţeneşte ca o formă a producţiei sistemul loturilor experimentale, fără să fie aici nici un paradox fiindcă nu merge decît pe soluri bine şi îndelung studiate, rămînînd să le verifice valoarea de la un an la altul, adaptîndu-le la anumite condiţii de cultură. Întocmeşte, la scară convenabilă de lucru, o hartă a întregului teren arabil al C.A.P.-ului — una se află pe perete în biroul preşedintelui întocmai ca harta unei localităţi — şi, cum spune, „de-aici porneşte victoria grîului la Lenauheim şi de fapt a fiecărei plante". Pe spaţiul de hîrtie concepe pentru ani şi ani cadrilul culturilor. Ce după ce se cultivă fiind, precum se ştie, în agricultură unul din acele acte vitale ca şi apa. Deosebirea stînd în faptul că el se află în totalitate în mîna omului, a specialistului, adică a ştiinţei. Apoi vin solurile. „Niciodată n-am cultivat un soi nou pe suprafeţe mari pînă nu l-am verificat în solul nostru. Nu ne hazardăm, deşi sîntem în general foarte receptivi la nou şi poate chiar foarte curajoşi. Nu dăm crezare nici unui singur an de producţie care poate să fie un accident şi în plus şi în minus, distrugînd viitorul unui soi valoros sau dimpotrivă compromiţînd producţia viitoare a unităţii". Astfel a studiat inginerul Vasile Nimară şi îngrăşămintele care se pot da la un soi sau altul, pus într-un pămînt sau altul, şi tot cu migală a urmărit timpul de semănat şi vremea răsăritului şi vremea înfrăţirii acestei plante delicate a pîinii, încît în această matematică de fapt destul de robustă şi de precisă îţi se pare ceva ireal şi imposibil pentru viaţa unui om. În faţa sa stă un dosar voluminos, rodul acestor ani de cercetare în flux de producţie, cum s-ar spune, pe coperta căruia stă scris cu litere frumos desenate „DOSARUL GRÎULUI". Zeci şi sute de fişe înscriu numeroase date tehnice în care tot felul de necunoscute s-au dezlegat devenind cunoscute, în care tot felul de calcule încifrează, de fapt, un neasemuit de frumos poem al facerii pîinii bune, şi albe, şi îndestulătoare. Din 1971 încoace la Lenauheim e criză de hambare, oricît de gospodari şi de prevăzători au fost oamenii n-au atins „imaginaţia" spicelor din lan. În 1974 obţin 4 600 kilograme la hectar, cifră niciciînd visată de ei, iar anul trecut ajung la o medie pe cooperativă de 6 125 kilograme la hectar pentru 1 057 hectare, poate cea mai mare suprafaţă cultivată cu grîu într-o unitate cooperatistă din ţară, avînd însă ferme, cum e cea de la Lenauheim unde s-au recoltat 6 750 kilograme de pe un singur hectar. La ferma Bulgăruş, unde anî de zile nu se realiza planul, doar cu vreo 30 de kilograme nu s-au atins, în vara trecută, 6 000. Cooperatorii de aici erau chiar complexaţi şi în parte resemnaţi cu gîndul că pămîntul lor nu poate să dea prea mult. Şi totuşi cum s-a învins acest handicap? „Era vorba despre un dezechilibru în raportul fosfor-azot al solului pe care l-am corectat, cu vremea, printr-o dozare mai atentă a îngrăşămintelor chimice". Marea verde, unduitoare, din acest april e dătătoare de certitudini.

„Dosarul grîului" mai cuprinde şi prognoza anului 1980 şi chiar mai departe. Inginerul Nimară are toate premisele pentru concluzia că la Lenauheim se pot atinge 8 000 kilograme la hectar. Un semn de bucurie pentru toţi cooperatorii acestui sat, români şi germani, că ei trălesc deja în acel viitor prefigurat, încă o dată, agriculturii româneşti de către documentele recentului Congres al consiliilor de conducere ale unităţilor agricole socialiste, al întregii ţărănimi. În „dosarul grîului" stă limpede scris că „pînă la sfîrşitul actualului cincinal vom putea menţine şi depăşi cantitatea de 6 500 tone de grîu anual, scăzînd totodată cu peste o sută de hectare suprafaţa cultivată". Mai presus de toate, această carte a pîinii — pe care nimeni nu şi-a pus vreo semnătură şi nu şi-o revendică, deşi ar putea să fie cel puţin o teză de doctorat — rămîne totuşi o carte despre un om. Despre un fost copil ţăran şi pasiunea lui. O pasiune generoasă şi anonimă, revărsată în totalitate în viaţa semenilor săi şi a pămîntului. Biografie sublimă care se identifică tot mai mult cu istoria. O istorie modernă a agriculturii socialiste româneşti care şi prin specialiştii ei se ridică la rangul pe care îl merită.

CICI IORDACHE ■

Vînătoare la 1907

(Povestită de moş Mitru)

Se subţiase bine pe Bărăgan ninsoarea
Cînd s-a gîndit boierul să facă vînătoarea ;
A fost poftit şi oaspeţi, aflînd prilej de fală,
Vecinii de moşie, coconi din capitală.

Trăsuri opreau la curte că se-nnegrise locul,
Lucea argintu-n hamuri pe lipitani ca focul,
Iar slugile-n fireturi umpluseră ograda;
Pe noi, hăitaşi ne luară, prostime, cu grămada.

— N-avem opinci, grăirăm, să colindăm omătul !
— Boierul nu vă-ntreabă !, răspunse logofătul ;
Cînd porunceşte dînsul, n-au a crîcni descuţii ;
Vezi, bine-i pe netrebnic pe-averea ta să nu-l ţii.

Plecarăm de cu noapte, către hotar, tot satul,
Ocoluri dînd cîmpiei să scormonim vînatul.
Prin roase, vechi sumane şi haine peticite,
Vrăjmaşul vînt, în spete, ne înfigea cuţite.

Pe-un dîmb cu rugi şi frasini, şi buruieni uscate,
Stăteau boierii-n şube cu armele-ncărcate ;
Bursuc bălan şi moale, la pîndă, cîte unul,
Vulpoi un altu-n bunda gălbuie ca tutunul.

Din zorile de lapte intra cîmpia-n ziuă
Cînd puştile-ncepură a bate ca o piuă ;
Un boiernaş mai tînăr, boţindu-şi faţa smeadă,
Ca jderul şi-aţintise privirile la pradă.

Spre Călmăţui, la vale, ne întorserăm roată,
Zgorniram iepuri droale şi vulpi ca niciodată;
Cu-nvolburări de fumuri şi ţevi lucind în soare
Nu pridideau puşcaşii vînatul să-l doboare.

Pe seară, cînd ingheţul cu dinţii-l ageri muşcă,
Sfîrşiţi fringeam mălaiul şi-l îndulceam cu ciuşcă ;
Ciocoii şi-amintiră şi ei să-şi ia gustarea :
— Ce foame, spunea unul, îmi face vînătoarea !
Aprins-au foc argaţii, gătindu-le ospăţul ;
Cu băuturi alese şi-au început răsfăţul,
Şi după ce băură virtos şi ospătară
Prisosul de bucate la cîini îl aruncară.

Din dîmbul cel cu frasini unde veniră sanii
Să-ncarce vulpărimea, s-adune iepuranii,
Vătafii, logofătul, în frunte cu boierii,
S-au îndreptat spre curte pe sub lăsatul serii,

Dădea vîntoasa chiot pe cîmpuri şi gorgane
Învălurind cu ape domneştile dolmane...
În urma lor, ţiu minte — e dîră-nsingerată —
Întunecînd zăpada, brăzda cîmpia toată

★

De-atunci, din seara-aceea ne încolţise gîndul
O altă vînătoare să facem pe de-a rîndul,
C-am zis : vînat ce poate să fie mai de soi
Decît sălbăticiunea ce ne prăda pe noi ?

Sub norii unei zile mai vineţi ca porumbii
Pornit-am hăituiala, dar ne lipsiră plumbii ;
Foc pus-am la culcuşul domniilor sătule,
Să mistuie conace, armane şi pătule.

Funingine şi spuză sufla văzduhu-n seară,
Stins peste noapte, focul, zbucnea cu zorii iară ;
Vuia de glasuri ţara : „Pămînt şi libertate !
Sămînţa ciocoiască s-o mîntuim din sate !"

Cînd am văzut cătane în drum spre noi, zăpor,
Ne-am zis : Ehei, şi vodă ne vine-ntr-ajutor !
Dar oamenii lui vodă în loc să tragă-n fiară,
Cu spăngi şi foc de tunuri pe noi ne sfîrtecară.
Ciocoii e tuliră. Din tîrg, avură timpul
S-asmuţe cătănimea lovindu-ne cu schimbul ;
Şi dîre noi de sînge au adăpat pămîntul,
Izlazul, apă verde, cu leşuri mohorîndu-l...

Ziceaţi că-i glia neagră, ogorul bun şi gras ?
V-ar spune ei, pămîntul, de-ar fi să aibă glas
Ce vieţi il îngrăşară, cu sînge, cu sudori,
Cît s-a-nfruptat din torba cumplitei vînători...

...Din ce mi-aduc aminte, povestea toată-i asta,
Nepoţii doar din spuse vor şti ce-a fost năpasta...
Şi pentru tot amarul ce-am pătimit odată,
Trăim şi noi, bătrînii, dreptatea răzbunată.

VLAICU BÎRNA ■

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Bucuria inimii. Cioplitori în lemn din județul Alba

O zi de parcă o pleoapă mare și grea a întunecatului april s-ar fi ridicat peste lume. Verde crud pe Valea Sebeșului străjuită de munți cu zăpezi orbitoare. Verdele biruitor al unei primăveri încercate, explozia pomilor în floare și oamenii ieșiți la porți parcă spălîndu-se cu aerul tremurător îți dau sentimentul unei înălțătoare cîntări, a unei țări unice pe pămînt — România.

Mai sus, tot mai sus, pe cursul Sebeșului săgetat de păstrăvi, acolo unde apele lui tumultuoase vor fi prinse într-o salbă de baraje, la Șugag, acolo unde pe sub pămînt, dezlănțuiți într-o muncă eroică, oamenii sapă canalele de aducțiune iar deasupra pasc oile, la Șugag, Nicolae Cernat cioplește.

La cei 83 de ani ai săi, Nicolae Cernat nu se poate despărți de uneltele sale. Le privesc. Scule străvechi, unele create chiar de el, pile și dălți așezate în rastel ca o grindină, pe o parte, altele de o finețe neobișnuită vorbesc despre un meșteșug care cere o îndelungată inițiere.

Din fragedă tinerețe și pînă acum, a cioplit furci de tors, bîte ciobănești, linguri meșteșugit lucrate, cu zalele lanțului făcute dintr-o bucată, căuce vînătorești, născute ca o cupă cu coadă, tot dintr-o bucată, fluiere. Le-a cioplit cu dragoste, folosind motivele din valea satului său, Șugag, și le-a împodobit cu același decor geometric de străveche tradiție românească.

Ca orice artist, Nicolae Cernat tinde către perfecțiune. Lingura ori furca, stilpul porții ori fusul se despart de rosturile care le trec în rîndul substantivelor comune și se îmbogățesc de o nobilă semnificație. Ele se adaugă, acolo, în Muzeul de artă al Republicii Socialiste România, în Muzeul Bruckenthal, în muzeele din Sebeș, din Alba Iulia ori în Muzeul Satului, imense zestre spirituale a poporului exprimată în formele și decorul pe care trecutul le transmite viitorului prin mijlocirea creatorului popular. „Am adăugat floricică lîngă floricică, spune Nicolae Cernat, așa ca prin partea locului, ca să-i fac un nume mai mare lucrului care trebuie să iasă în lume".

Artistul s-a bucurat de recunoașterea unanimă obținînd premiul I la cele mai importante expoziții republicane și Diploma de onoare a primului Festival internațional folcloric „România". Fostul cioban și pădurar a trecut cu mare fală pe carul alegoric ce a străbătut Bucureștiul cu ocazia festivalului.

Nicolae Cernat este foarte solicitat. În propria-i casă, din lucrările sale i-au rămas mai mult fotografiile. Bineînțeles și poarta. A lucrat în stejarul ei vreo patru ani. „Uite, am o lingură, încă nu-i gata și-i vorbită". Deși „lemnul" meșterului grăiește singur, la Muzeul de artă al Republicii Socialiste România este expus un fluier pe care el a încrustat o foarte lungă poezie din care descifrăm : „Bordeiul din trecut / Cu cetină așternut / O rămas de amintit / Pentru cei ce-au suferit".

Deodată, bătrînul se apropie foarte mult de mine și-mi zice : „Cine mai lucră în metal și în os și în lemn dacă mor ?" Așa că, de cîțiva ani, el a strîns în jurul său un grup de copii de la Școala generală din Șugag pentru a-i iniția în tainele unui meșteșug milenar, din 1969 înființîndu-se aici chiar o secție de încrustături în lemn a Școlii populare de artă din Alba Iulia. Din muzeul școlii, exponatele învățăceilor Petru Aloman, Mircea Dulău, Valer Moga, Silviu Miclăuș, Gheorghe Bogdan au început să plece spre alte expoziții, mai mari. Mîine, acești copii vor stringe în jurul lor alții, cu aceeași dorință de frumos „Nu prea au ei unelte, îmi spune profesorul. Arta populară nu trebuie să piară. N-am putut face cît o vrut toată lumea și cît am vrut eu — poate copiii vor îndestula lumea".

La Alba Iulia, pregătite pentru faza județeană a Festivalului național „Cîntarea României", alte lucrări care te fac să simți acut că geniul popular este într-adevăr nesecat. Exponatele din lemn rivalizează cu cele mai iscusite broderii în argint. Despre Nicolae Crețu, un mot de pe Valea Arieșului, din comuna Bistra, vom mai auzi. Blidarul său cu patru linguri legate între ele cu lanțuri de lemn, toate dintr-un lemn, căucul cu toarta ca o coadă de păun, furca de tors ca o nemaipomenită dantelă, închipuind troițele, ne trimit cu gîndul la frumusețea femeilor noastre care pot toarce pe ea numai o lină de aur.

Într-un cătun de munte, în Ceru Băcăinți, ocupîndu-se de oi și de roadele pămîntului, trăiește și cioplește lemnul un om tăcut, cu ochi albaștri-verzui, pe numele său Constantin Perța. I se spune bade, deși nu are încă patruzeci de ani. Are patru clase primare. Lucrările sale uimesc. Lingurarul său dintr-un lemn, fiecare lingură avînd un alt model — o broderie fantastică —, blidarul, tot dintr-un lemn (lucrate toate doar cu un simplu briceag !) presupun o știință, o voință ieșite din comun : o inedită viziune a spațiului; drumul întunericului pîlpîind lumina. Și într-adevăr, Constantin Perța, atunci cînd vorbește, este poet și filozof : „Pentru mine arta este o lumină văzută pe care n-o poți uita niciodată, niciodată !"

Omul are conștiință artistică. „Tașca asta am făcut-o eu, care-s român. Ce să caute ea la străini ? N-o dau ! Rămîne aici". Încrustații ce aduc cu cele mai fine țesături făcute de mîini truditoare. Muncă de om dăruit cu tot sufletul oamenilor. Pe toarta unui căuc cu o dantelă inimaginabilă cîntă o pasăre. Nicolae Bălcescu, într-o interpretare pioasă, privește ca din adîncul unui tablou. În jurul meșterului din Ceru Băcăinți se string mai tinerii care vor să-i deslușească taina. „Simplu, cu briceagul", i s-a propus lui Constantin Perța să conducă o secție a Școlii populare de artă din Alba Iulia și să fie retribuit pentru aceasta.

— Perța : „Bine, bine dar dacă copiii nu învață ?" În mîinile acestui om, lemnul se întrupează în glas.

Pe Valea Sebeșului, pe Valea Arieșului, în Apuseni sînt vetre luminate de înalte conștiințe. Sunetul cel mai clar al celei mai frumoase Cîntări este născut din dragoste pentru România.

ADI CUSIN ■

Un chip al cîntării noastre

Sigur, aș fi putut să vă comunic — concis și sec — această informație : duminică, 24 aprilie, între orele 10 și 13 a avut loc, în sala I.A.T.C. din București, faza finală a concursului „Cine știe răspunde", concurs organizat în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", concurs la care au participat zeci și zeci de echipaje — alcătuite fiecare din cîte doi militari — ale organizațiilor U.T.C. din companiile de pompieri de pe întreg teritoriul patriei. Tema concursului a fost „Lupta pentru independență, pentru libertate și dreptate socială — permanență a poporului român, cauză sfîntă a vieții ostășești de-a lungul veacurilor". Sigur, aș fi putut să vă comunic — concis și sec — această informație, numai că, întîmplîndu-se să fiu, duminică, între 10 și 13, în sala I.A.T.C., am văzut cu ochii mei ceea ce mi-aș îngădui să numesc un incendiu spiritual și afectiv, un incendiu al sufletelor și minților tinere și viguroase, un incendiu-metaforă, dar metaforă concretă, a dragostei de pămîntul strămoșesc, a dragostei de străbunii-rădăcini, a dragostei de independență și de libertate. Și tocmai pentru că am asistat la acest incendiu creator sînt obligat să mai adaug cîteva cuvinte, cîteva adnotări.

Prima. Concurenții s-au dovedit excelent pregătiți : pentru că întrebările au fost de amănunt, de nuanță ; pentru că punctajele obținute de cele zece echipaje s-au înșiruit la diferențe mici ; pentru că delimitarea definitivă a pretins încă două rînduri de întrebări de baraj, la primul rînd participînd patru echipaje, deci aproape jumătate din cele intrate în finală (București, Hunedoara, Prahova și Iași). A doua. În sală a fost un entuziasmant entuziasm al competiției : o sală plină ; vehemenți susținători, verbal și în scris ; replici de duh și stimă, de felul: „Băieții ăștia (concurenții, deci) merită zece zile de permisie !" A treia. Pe locul întîi s-a clasat echipajul județului Hunedoara, alcătuit din soldații Cornel Chioreanu și Traian Schiopu ; pe locul doi s-a clasat echipajul municipiului București, alcătuit din soldatul Nicolae Nistor și sergentul Viorel Obrejan ; pe locul trei s-a clasat echipajul județului Prahova, alcătuit din caporalii Ion Gogoriță și Ion Boașu. Însă concurenții — și cîștigătorii și ne — au fost răsplătiți nu numai cu diplome, premii și cu o frumoasă serbare. A patra. Organizarea a avut un tic-tac al preciziei și organizatorii un simț al sărbătorii, care au spus, implicit, că pentru pompieri profesionalismul și dăruirea sînt calități care le-au depășit limitele meseriei și le-au cuprins întreaga ființă.

N. IONESCU ■

Glasuri prin care ne ascultăm și ne înțelegem ființa

În Costeștii Vîlcei, sat limpede, curat, de sub munte, cu pomicultori și ciobani vestiți, dar și cu mineri și tăietori de pădure, cu case străvechi de birne, cioplite numai din bardă și înflorite cu instrumente ușoare și fine, cu ferestre-arcade privind lumea și timpul prin ochiul artei, dar și cu blocuri de locuințe, sat românesc ca toate satele românești, cu electricitate și cu asfalt, cu televizoare și automobile, cu o discretă subsumare a vechiului și ornamentalului liniilor mari, de forță, ale trăirii noului, sînt nu mai puțin de cinci formații de teatru, cuprinzînd peste o sută de actori amatori. Cu toții, interpreții și creatorii de artă ai satului, participanți la Festivalul „Cîntarea României", sînt, ni se spune, peste 250. Adică cel puțin un artist la două case.

Tradiția spectacolului popular de teatru e, pe aici, mai veche. Începuturile se plasează prin anii '20, succesele de acum (o mențiune la faza finală, pe țară, a ediției din 1971 a Festivalului „I. L. Caragiale", o medalie de aur la faza finală a aceluiași festival, ediția 1974) revendicîndu-și strălucirea și împlinirile din bobul fragil de lumină pe care, cîndva, cu modestie și cu osîrdie, l-a semănat un învățător, un dascăl al locului. Tot un dascăl, profesorul Dumitru Martinescu, directorul căminului cultural al comunei, este astăzi conducătorul și sufletul celor o sută.

Pentru „Cîntarea României" actorii satului au pus în scenă piesa „Țăranii" (autor : Mihai Georgescu, regia : Gheorghe Marinescu), bucată dramatică onorabilă, inspirată de evenimentele din 1907, ilustrate printr-un caz pilduitor, printr-o figură celebră, luată din panteonul gloriilor naționale, deci cu toate șansele de a „trece rampa" la simpla rostire a numelui său. Este vorba de țăranul-erou Ștefan Furtună, luptător și martir al marilor lupte din primăvara de foc și sînge, și spectatorii, inclusiv juriile prin fața cărora s-a perindat spectacolul (ultima oară, adică la ceasul cînd apar aceste rînduri, actorii Costeștilor joacă pe scena fazei județene a festivalului), dincolo de scenarizarea cuminte a cronicii sau legendei, aplicată mai cu seamă evenimentului, mai puțin luminării unor dileme ale conștiinței, scenarizare care, fatal, nu poate aduce dramei istorice decît meritul mediocru, onorabil totuși în cazul nostru, al colportării unor date documentare, au prețuit, peste toate, talentul interpreților.

Pînă aici, faptele sînt obișnuite, simple. Meritul actorilor amatori (țărani, mineri, tăietori de pădure, cadre didactice) din Costeștii Vîlcei este însă mai mare. Ei nu sînt numai interpreții talentați ai unui text dramatic, ei, pînă la urmă, s-au transformat, într-un fel, în coautori ai piesei, intervenind rezolut în materia ei, corectînd efecte, cristalizîndu-le. Ei au păstrat intactă arhitectura exterioară a piesei, dar i-au dat duh, au făcut-o vie. Citită după spectacol (am făcut această experiență !), piesa rămîne doar cu valorile calchierii faptului de istorie, doar o anexă beletristică a unui moment (e drept, dintre cele mai mari, mai patetice) din calendarul luptelor naționale, rămîne, de fapt, doar un schelet de cuvinte, a cărui ființă vie s-a destrămat. Nu-i în această senzație atît o carență a piesei, cît meritul celor ce au jucat-o și, cum spuneam, au recreat-o.

Accentul piesei, în viziunea interpreților-creatori din Costești, cade pe bocete. Bocetele muierilor satului cînd Ștefan Furtună este ucis din porunca „domnilor". Bocete ce durează, pe scenă, minute lungi, minute care cutremură și îngheață sala, minute în care, ca pe o placă de ceară, poți lua, ai zice, chiar și amprentele respirației sălii, suspendată, printr-o binevenită (de fapt, atent dirijată !) convulsie a sentimentelor, într-un moment de participare și de trăire de o intensitate fără pereche. Momentul suprem, culminant al spectacolului, cel care „ține" de fapt spectacolul, cel care-i face vibrant și copleșitor mesajul, sînt ele, aceste bocete, rostite de vreo douăzeci de țărănci care știu să-și bocească morții, acești morți sfinți, acești morți luptători, acești morți martiri, acești morți care, și după șapte decenii, sînt încă aici, lîngă inima oamenilor, în memoria satului și în dragostea lui. Bocete deshumate dintr-un adînc al ființei obștești a satului, deopotrivă al ființei sale artistice, dintr-o zonă a folclorului dens și tulburător, cu filoane dintre cele mai vechi, încă puțin cercetate și încă și mai puțin fructificate spectacular. Au fost descoperite și puse-n valoare, pe lîngă cîntecele de jale, pe lîngă bocetele propriu-zise, acele filoane folclorice cu fond ofensiv, rebel, militant, care fac ca lacrima să ardă și să scînteie. Ca să descopere toate aceste filoane și să le aducă pe scenă, profesorul Dumitru Martinescu și ceilalți realizatori ai spectacolului au angajat o adevărată expediție de arheologie folclorică, poposind, nu ca profani pelerini, ci ca niște cunoscători versați ai unor taine, la toate vocile bătrînești ale satului care încă grăiesc precum în vechi, regăsind niște fire pierdute sau pe cale de a se pierde, împletindu-le într-un spectacol de neuitat. Ei au adus astfel pe scenă niște voci mai puțin cunoscute ale satului românesc, prin care cei ce le-ascultă își ascultă trecutul, își ghicesc povestea, își simt firea. Performanța de mare forță a mesajului, de rară originalitate și valoare artistică, înscrisă în „Cîntarea României" de țăranii-artiști din Costești merită salutată cum se cuvine.

ILIE PURCARU ■

Spectatorul potențial

S-a spus, pe bună dreptate, că Festivalul național „Cîntarea României" este un excepțional prilej de manifestare a talentului miilor de artiști amatori, și desfășurarea de pînă acum confirmă plenar aserțiunea. Am asistat, de pildă, la cîteva concursuri de teatru — calificat, de obicei, ca gen „dificil" în opțiunile amatorilor — și surprizele nu au fost puține. Repertoriile au pus în circulație creații ale profesioniștilor consacrați, dar și ale unor amatori necunoscuți pînă în prezent. Am revăzut interpreți știuți, dar și pe alții care urcau pentru prima dată în scenă. Am asistat la spectacole excelente, dar și la altele în care interpreții erau marcați de o firească (în cazul lor) crispare, sporită și de calitatea mediocră a unor parturi. Bineînțeles că, în orice concurs, trebuie să cîștige cineva, și acela trebuie să fie cel mai bun. La Craiova a cîștigat formația de teatru din Bărca, iar succesul ei nu a fost deloc întîmplător, fiindcă de mai mult timp în această prosperă localitate din cîmpia oltean activitățile cultural-artistice sînt pe măsura frumoaselor rezultate obținute în sectorul economic. A cîștigat o echipă de teatru unitară și armonioasă, a cărei coerență spectaculară a fost asigurată de cîteva individualități precum Ioana Logofătu, Lucian Antoniale, Janina Bogdan, Gheorghe Crănguș, Dumitru Stafie, oameni care în viața de toate zilele sînt la fel de respectați pentru conștiinciozitatea lor profesională. Iar piesa în care au evoluat — „Șase frați" — aparține tot unui amator, numit Dorel Stoia. Dar, alături de cîștigători, au concurat și alte colective, poate multe dintre ele destul de bune, aparținînd întreprinderii „Electroputere", Combinatului chimic, Regionalei de căi ferate, Întreprinderii de electricitate ș.a. Au evoluat sute de artiști amatori și despre mulți vom mai auzi, cu siguranță. Pe lîngă descoperirea unor talente, festivalul mai are, deci, și un alt merit : formarea unui public de teatru competent, exigent, fidel.

ROMULUS DIACONESCU ■

Zile de mai — zile de istorie

(Urmare din pagina 1)

Atunci, la 3–15 mai 1848, s-a adoptat rezoluția istorică prin care „națiunea română se declară și se proclamă națiune de sine stătătoare", exprimînd cu o neclintită dorință acel de neuitat „Vrem să ne unim cu țara".

8 Mai 1921 — întemeierea Partidului Comunist Român, detașamentul de avangardă al clasei muncitoare — eveniment de însemnătate epocală în istoria poporului român. Ziua aceasta venea de demult și de departe, de pe Cîmpia Padeșului unde Tudor Vladimirescu socotea că „ne-ajunge, frații, atîta vreme de cînd lacrimile noastre... nu s-au mai uscat", de la Islazul lui Bălcescu și de pe Dealul Spirii, de la Cîmpia Libertății, unde au răsunat glasul lui Bărnuțiu și hotărîrea de luptă a lui Avram Iancu ; ziua venea din Munții Zarandului, sfințiți de lacrimile moților și de sîngele lui Horia, venea mai de demult și mai de departe, de la Rovine și Podul Înalt, de pe Cîmpia Turzii, de la Rahova și Plevna, de la Mărăști și Mărășești, venea din lupta multiseculară a țărănimii care a luptat împotriva asupririi și a exploatării dinăuntru și din afară, venea din răscoalele țărănești de la 1888, 1907, din evenimente care au determinat o puternică solidaritate între țărănime și clasa muncitoare, venea din activitatea febrilă a cluburilor socialiste și muncitorești, din luptele greviste din atîtea centre industriale ale țării. Cu sîngele acestor lupte și jertfe s-a scris în calendar ziua de 8 Mai 1921.

9 Mai 1877, ziua proclamării independenței de stat a României și *9 Mai 1945*, ziua înfrîngerii definitive a fascismului, pentru zdrobirea căruia poporul român a dat grele jertfe materiale și de sînge.

Iată de ce spuneam că din toate lunile calendarului românesc pe care au înflorit din belșug, în culoarea sîngelui, a bujorilor și a luptei revoluționare, sărbătorile noastre naționale, nici una n-a strîns în prima parte a ei, atîtea zile memorabile, atîtea zile de măreață istorie, ca luna Mai.

Asemenea zile sînt ca niște rime bogate, strălucitoare în măreața și nu o dată, tragica noastră epopee națională, sînt momente în care pasărea albastră a visurilor noastre cele mai pure și cele mai scump plătite a coborît printre noi, ne-a unit la luptă și ne-a luminat cărările atît de întortocheate ale istoriei. Înscrise cu cifre de sudoare și de sînge în cartea neamului nostru, sărbătorile acestea se cer cinstite cu flacăra unui viu patriotism, cu conștiințe curate, cu abnegație și muncă fără preget pentru înfăptuirea idealurilor înaintașilor, pentru continua înflorire a patriei și propășirea marii noastre familii socialiste, în care fac bună casă români, maghiari, germani, sîrbi și alți truditori ai acestor pămînturi care le sînt tuturora patrie. Cum oare, putem cinsti mai bine aceste sărbători decît prin muncă unită, înfrățită și eroică ? Cum altfel decît urmînd cu credință și dăruire politica Partidului Comunist Român, cel care a înfăptuit în practică visele îndrăznețe ale acestor sărbători eroice ? Partidul Comunist Român este chintesența istoriei noastre naționale, el e simbolul prezentului nostru glorios, al viitorului luminos al patriei. Politica partidului de avangardă al clasei muncitoare a devenit pentru întregul popor român sinonimă cu politica științifică, marxist-leninistă, cu valorile morale prețuite dintotdeauna de poporul român, cu înțelepciunea și munca, cu dreptatea și echitatea socială, cu fericirea, demnitatea și împlinirea personalității umane, cu suveranitatea și independența națională, cu înflorirea științei și culturii, cu progresul social, cu binefacerile păcii, prieteniei și colaborării dintre popoare.

Iată de ce aceste zile de mai sînt zile de măreață istorie pe care le cinstim, liberi și independenți, din piscul anului 1977, construind cu hotărîre și abnegație societatea socialistă multilateral dezvoltată, urmînd cu consecvență politica înțeleaptă a Partidului Comunist Român.

Zile de mai, zile de istorie... vetre de glorie, vetre de lumină pe drumurile noastre lungi și anevoioase, vă purtăm în suflet ca pe niște momente din propria noastră biografie.

Rubrica mea

Veleitarul

Dicționarul explicativ al limbii române, îngrijit de Institutul de lingvistică din București și apărut în Editura Academiei Republicii Socialiste România în 1975, dă cuvîntului această explicație :

„VELEITAR,-Ă, veleitari,-e, adj., s.m. și f. (Livr.) 1. Adj. Care manifestă, exprimă, trădează o veleitate. 2. S.m. și f. Persoană care are anumite dorințe, pretenții, ambiții (nejustificate). /Pr. : le-i -/ — Din fr. velléitaire".

Și despre veleitate :

„VELEITATE, veleități, s.f. (Livr.) Dorință, pretenție, ambiție (nejustificată). /Pr. : -le-i -/ — Din fr. **velléité**".

Despre cuvîntul **livrese**, același dicționar ne spune că se găsește numai în cărți și în vorbirea oamenilor culți. Noțiunea așadar n-a intrat încă în vorbirea tuturor. Păcat, deoarece **veleitățile** și **veleitarii** circulă pe toate cărările căpătuirii și nu rareori se substituie avantajos celor chemați printr-o certă vocație. În trecut, fetele de condiție socială „bună", torturau pianul, care era cartea de vizită a burgheziei doritoare să-și mărite fetele bine, prin alte cuvinte cu bărbați bogați sau bine „situați". Altele tachinau pictura, cu temele de predilecție : pisicuțele și florile. Casele părinților lor dădeau un loc de predilecție acestor „cărți de vizită" ale odraslelor, una mai înzestrată, chipurile, decît cealaltă. Fenomenul se circumscria micii vanități familiale, iar în caz de reușită (o căsătorie asortată), producția se împărțea între cele două „neamuri" încucerite, fără șansa de a greva inventarul succesiunii. Mai gravă, desigur, este veleitatea literară și artistică. Nici nu ne închipuim cîți amatori de gloriolă comit versuri proaste, mîzgălesc pînza sau cartonul, umplu portativele cu note, pentru ca apoi să asalteze redacțiile și atelierele maeștrilor. Veleitarul acuză o îndoită tenacitate : aceea a neobositei perseverări într-o ramură a artei, pentru care se crede înzestrat, și aceea a satanicelor stăruințe de a fi publicat, expus sau cîntat.

Veleitarul purta în trecut lavalieră și cultiva boema, ca să aibă aparența unui artist autentic. Acum își lasă barbă, chică, trage din lulea, poartă pantaloni colanți sau, dimpotrivă „charleston", afectează nonșalanța, frecventează cafeneaua și se ține mîndru, dintr-un complex de superioritate. Cu alte cuvinte, măcar că e respins pretutindeni, se crede un geniu neînțeles și îl compătimește sincer pe cei ce nu se lasă cuceriți de „creațiile" lui.

Mai e nevoie să precizez că tagma veleitarilor e infinit mai numeroasă decît aceea a creatorilor ?

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Cap limpede

Conceput ca un omagiu adus lui Mihai Eminescu, numărul 1/1977 al revistei **Manuscriptum** este elaborat în note excelentă cu care ne-a obișnuit ani de-a rîndul această revistă. Din cuprinsul său semnalăm : **Perpessicius și mirajul ediției integrale a operei eminesciene** de Al. Oprea, prezentarea de către Petru Creția a cinci proze eminesciene inedite, **Eminescu pe drumurile străbunilor săi** de D. Vatamaniuc. Sînt incluse și cîteva texte inedite semnate de Pompiliu Constantinescu care conturează jaloanele unei proiectate monografii despre Eminescu. Revista mai cuprinde printre altele și o serie de scrisori de pe frontul războiului din 1877, scrisorile Mitei Kremnitz către savantul Lorenz Diefenbach, importante pentru referirile la persoana marelui nostru poet. În ansamblul său acest număr mărturisește despre munca unui colectiv harnic consacrată aducerii la cunoștința cititorilor a moștenirii noastre culturale ● Cuvinte de laudă avem și pentru revista **Secolul 20**. Deși nu demult a apărut abia numărul 10—11—12 din anul 1976, această rămînere în urmă este compensată de calitatea materialelor pe care le cuprinde, dedicate lui André Malraux, această neliniștită conștiință a veacului, și lui Brâncuși, unul din temerarii artiști ai acestui secol ● Citîm din tableta lui Geo Bogza publicată în revista **România literară** de joi, 21 aprilie : „Ca să fii om întreg, atîtea sînt necesare... Să știi să stai pe un trunchi de copac, în inima unei păduri, rupînd încet și gînditor dintr-o bucată de pîine." ● Revista **Cronica** de vineri, 22 aprilie închină o pagină memoriei dolicatului poet care a fost Florin Mihai Petrescu. În celelalte pagini ale revistei, foarte pline lucruri care să te îndemne la lectură... ● Eugen Jebeleanu evocă emoționant în **Luceafărul** de sîmbătă, 23 aprilie, pe Jacques Prevert. Tot **Luceafărul** publică un interesant colocviu pe tema : **Tineri scriitori despre menirea literaturii și răspunderile creatorului.** Cei 14 tineri autori discută cu responsabilitate despre locul ocupat de literatura lor în contextul artei socialiste ● Au apărut două cărți pe care cititorii le vor aprecia cu siguranță favorabil : **Viața ca o pradă** de Marin Preda și **Nicolae Labiș** de Lucian Raicu ● O carte apărută la editura Univers : **Homo ludens** de Johan Huizinga este „o încercare de determinare a elementului ludic al culturii" și constituie una din operele fundamentale ale acestui clasic al istoriei culturii și filozofiei istoriei.

Cronica literară

Șerban Cioculescu: „Viața lui I.L. Caragiale. Caragialiana" (II)

Spre deosebire de **Viața lui I. L. Caragiale**, care este o monografie, **Caragialiana**, apărută mai întîi în anul 1974, este o culegere de articole și de studii, publicate de-a lungul anilor în cele mai importante reviste literare românești. Piesele de rezistență sînt **Ironia, Elemente patetice în comedii, Caragiale și natura, Corespondența dintre I. L. Caragiale și Paul Zarifopol (1905—1912)** și, mai ales, **Detractorii lui Caragiale.**

Care este atitudinea esențială, numitorul comun al tuturor acestor studii?

Scris în 1935, **Detractorii lui Caragiale** arată că autoritatea dramaturgului era departe de a se fi impus. Într-adevăr, Caragiale a fost nu numai un om dificil, dar și un scriitor dificil, cu o situație specială în cadrul literaturii române. Oricît ar putea să pară astăzi de curios, sentimentul valorii excepționale și al genialității autorului **Scrisorii pierdute** s-a format cu mare întîrziere, așa încît, tot în 1935, Pompiliu Constantinescu putea să observe, pe bună dreptate, că I. L. Caragiale este un „scriitor nepus încă definitiv în marea lui valoare de crator". Dacă facem abstracție de seria lungă a detractorilor, la care, în general, intenția denigratoare precede gestul critic, falsificîndu-l, Caragiale a provocat derută chiar și în rîndul celor mai autorizate personalități ale istoriografiei literare românești. N. Iorga, E. Lovinescu, G. Ibrăileanu, Călinescu au dat în legătură cu opera lui judecăți de valoare paradoxale, în contrazicere flagrantă, dovadă că dramaturgul era departe de a se fi clasicizat. Exemplul cel mai elocvent îl reprezintă Călinescu, pentru care personajele comediilor lui Caragiale sînt „minimale" și lipsite de adîncime, în **Istoria literaturii române...** (1941), dar devin, dimpotrivă, complexe și profunde în **Domina bona** (1947).

Detractorilor sau tuturor celor cu opinia nesigură, Șerban Cioculescu le opune un paragraf intransigent în studiul din 1935: **„Autorul Momentelor și al Scrisorii pierdute** este unanim recunoscut. O cît de mică atingere adusă gloriei lui Caragiale este interpretabilă ca o pornire iconoclastă".

Toată exegeza caragialiană a lui Șerban Cioculescu pornește de la această premiză și este pilduitor să constați cum spirite care relativizează totul, punînd o surdină ironică entuziasmului nejustificat și un semn de întrebare cartezian în fața gîndirii întemeiată pe unanimitate, devin dintr-o dată intratabile, cînd în discuție sînt marile valori. Dușmanii lui Caragiale (Al. Macedonski, în primul rînd) devin și dușmanii criticului, care îi va apăra pe dramaturg de interpretările limitative, de viețile romanțate (**Mite**, de E. Lovinescu, **Caragiale. Tragicul destin al unui mare scriitor**, de B. Jordan și Lucian Predescu), de falsuri (O. Minar), de afirmația pe care o face M. Dragomirescu, într-o scrisoare, convins că dramaturgul trăia la Berlin stipendiat de guvernul german: „M-am simțit dator să nu las nici un dubiu asupra așa-zisului **stipendiu**, care să păteze memoria lui Caragiale. Marele scriitor putea fi uneori teribil de nedrept și violent în corespondență, ca și verbal, dar nu a fost nici un moment năimitul unei puteri străine".

Șerban Cioculescu știe tot ce se poate ști în legătură cu I. L. Caragiale. În apărarea lui, el întrebuințează întregul arsenal al criticii sale, ironia, știința interpretării documentelor, mai rar, analiza literară și, de foarte multe ori, uluitoarea sa erudiție arhondologică: „Dăm în traducere dintr-o scrisoare inedită, aflată în colecția Bibliotecii Academiei R.S.R., impresiile uneia dintre fiicele lui Barbu Bălcescu — fratele mezin al lui Nicolae —, Zoe, soția lui N. Mandrea, viitor consilier la Curtea de Casație, împărtășite sorei sale, Olga, mai tîrziu soția generalului Gigurtu...".

Prin caracterul ei savant și laborios, critica lui Șerban Cioculescu se adresează mai puțin tinerilor, care nu prețuiesc ironia și valoarea glosărilor erudite, sau care nu le gustă. Tinerii preferă personalitățile generos exclamative și pe cei care, așezîndu-se în primele rînduri, le indică un țel și le sădesc convingerea că acesta poate fi atins. Dar pentru a-l înțelege și pentru a-l iubi pe Șerban Cioculescu, trebuie să fi trecut de prima tinerețe.

FLORIN MANOLESCU ■

Redutele din care inamicul fugea ca de nălucă

Dincolo de liziera unei păduri nu prea înalte, scot capul timid cîteva dealuri. Mașina în care mă aflu aleargă într-acolo, spre redute. Oprim mai întîi în fața redanului, o redută mai mică și care se scufundă parcă tot mai mult în uitare. La 27 august 1877, bateriile de artilerie române și ruse, cu 226 guri de foc, au bombardat-o o noapte întreagă. La ora 15, după semnalul gorniștilor, trupele românilor pornesc primul lor atac asupra Plevnei. Pe această costișă de deal, s-au aruncat primii în foc dorobanții Regimentului 13, format din voslueni și ieșeni. Regimentul era condus de locotenent-colonelul Serghie Voinescu, iar în prima linie, în fața baionetelor și gloanțelor inamice au fost dorobanții Batalionului 1, condus de maiorul Dimitrie Leca. Printre ei trebuie să se fi aflat și „curcanii" cu penele lor la picior și în frunte. De sus, din creasta dealului, unde transeele seamănă și azi cu niște dune ale morții, turcii lansează un foc nimicitor. Dorobanții înaintează însă cu hotărîre. „Mergeau coloanele Diviziei 4 infanterie spre focurile încrucișate ale inamicului în cea mai mare regulă, întocmai ca la manevre", scria într-un raport generalul Alexandru Cernat, ministrul de război. După un atac fulgerător, dorobanții reușesc să cucerească redanul. O placă de oțel prinsă de o bornă mare de piatră marchează locul bătăliei. Merg cu capul plecat și caut cu privirile prin iarbă. Ce caut nici eu nu știu, știu însă că poate aici, pe marginea acestei urme din șanțul de odinioară, pe care timpul l-a acoperit cu pămînt și cu ierburi aspre, maiorul D. Macri scria laconic soției sale, după luptă : „La 27 august, Regimentul 13 a primit ordin să atace un redan care era în fața fortului Plevna. Pe la orele 12 am plecat înainte ; la orele 5 redanul nu mai era în mîinile turcilor, ci era ocupat de românii. Regimentul este cel dintîi care a intrat sub focul fortului Plevnei. Curgeau bombele, plouau gloanțele, soldații români înaintau. Turcii fugeau ca de nălucă. Noaptea de 27—28 ne-am ținut în pozițiile cîștigate".

Grivița predomină împrejurimile și toate dealurile lanik-Bairului de odinioară. Era considerată cheia Plevnei. Coborîm din mașină și mergem pe jos, în direcția în care au atacat românii. În spatele nostru, undeva la zeci de kilometri, se află Dunărea. Primii care și-au tăiat drum spre Griviță au fost dorobanții batalionului condus de maiorul George Șontu, din Regimentul 10. La ora 15, după ce și-a îmbărbătat soldații cu înflăcăratele lui cuvinte, ordonă gornistului Niță Rotaru să sune înaintarea. Cu o zi și o noapte mai înainte, spune cronicile, plouase continuu, tunase și fulgerase atît cît și cerul se pregătește să la parte la bătălie. Pămîntul din vale se topise parcă. Soldații, generalii, carele de război, caii cu tunuri, tot ceea ce compune o armată gata de atac, înaintau prin această mare de pămînt desfundat. Trupurile lor, aplecate pe arme ca în picturile lui Grigorescu, au trecut pe alci ca o vijelie de singe. Ce-i mînau spre victorie sau moarte ? Dorința de libertate, de a fi considerați și tratați ca egali printre egalii lumii. Înțelegem aceasta din multe mărturii, iată una : „...vă scriu chiar din bătălie ; astăzi sîntem în ajunul unei mari bătălii, bătălie decisivă de care depinde soarta întregii țări : sau leșim învingători sau toți rămînem aici". Așa scria locotenentul Grigore Gheorghievici surorii sale, înainte de bătălie. Hotărirea sa de a lupta pînă la sacrificiul suprem îi conferă o viziune exactă asupra sfîrșitului bătăliei : „De trei zile, continua el, tunurile bombardează forturile turcești semănate, construite înaintea Plevnei. Ieri a intrat în luptă Divizia a 4-a. Mîine vom intra toți... Fiți cu curaj, cum sînt și eu ; nu vă întristați, pentru căci luptăm cu toții pentru țară și vom învinge desigur. La revedere, Grigore".

Ne apropiem de reduta Griviță 1. Acum, dealul se urcă ușor, pentru că timpul a ros din semeția lacului și a îmblînzit sulșul. Atunci însă, în „acea zi de singe udă", 30 august 1877, dorobanții suiau proptindu-se în arme, prinzîndu-se de rădăcini, de trupurile celor căzuți. Sîntem aproape de creastă : undeva, pe aici, o fi căzut maiorul George Șontu strigînd : „Sînt al vostru, copiii mei ! Mergeți înainte că vin și eu... !" A avut dreptate maiorul : vine și rămîne și azi, va veni și va rămîne și mîine în memoria și în conștiința noastră și a generațiilor viitoare.

N. GRIGORE-MĂRĂȘANU ■

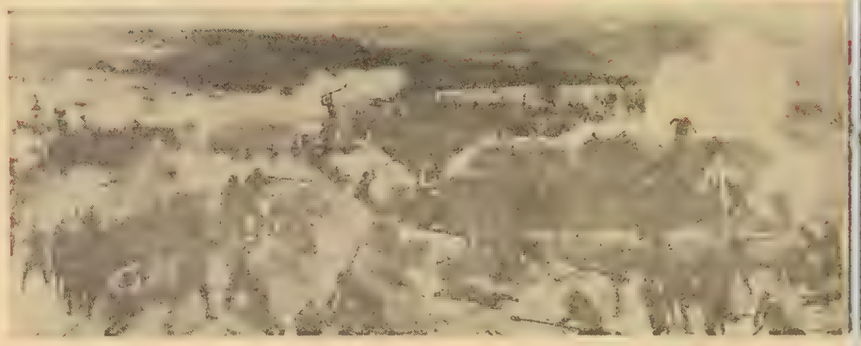

Griviția 1877 — reportaj de reconstituire la fața locului

EROII MOR CU FAȚA SPRE CER

Dincolo de redutele, considerate inexpugnabile, de la Griviță se află undeva, în noapte, cetatea Plevna, cu moscheile pline de rugăciuni înfrigurate și casele înfundate în pămînt, cu bisericile umile, luminate discret, ca într-un camuflaj general. Și undeva, într-un palat somptuos, conducătorul oștilor otomane încartiruite la Plevna, luminatul, eruditul și strategul de mare finețe care este Osman Pașa se plimbă neliniștit. Nu știe că în curînd ziua de 27 august va pierde un redan și cîteva sferi de mercenari ai morții cu puști și tatagane zvelte și cu tunuri Krupp. În Plevna, în care muzicile lenese și dansurile amăgitoare au amuțit, se află, într-adevăr, 29 000 militari infanteriști, 2 600 călărcți, 1 000 artileriști cu 60 de tunuri.

Locotenent-colonelul Serghie Voinescu și căpitanul Moise Groza au călărit împrejurimile, cu copitele cailor bandajate, în recunoaștere. Au spionat redanul din fața redutei Griviția 1, au culeș informații de la cîțiva voluntari bulgari strecurați din Plevna, printre cartușe, printre obuze.

La cartierul său general din Pordim, pe sub coroanele arborilor care foșnesc mereu în bătaia vîntului, întins pe patul său de campanie, în încăperea fără ferestre, mobilată modest, cu o hartă, citește, măsurează, un învoor, cu cuier, comandantul armatelor de vest rememorează trupele care au sarcina să se avinte mîine, la orele 15, pe culmile răscolite de obuze, pentru cucerirea redutei de la Griviția : 48 de batalioane de soldați și ofițeri români și ruși. De jur împrejurul casei mici în care și-a stabilit cartierul general, crește viță de vie și se aud struguri lovindu-se de strașini. Undeva, într-o încăpere alăturată, se aud primele șoapte. Adesoori e trecut de mult de miezul nopții, dar tot se învîrtesc sute de jucători pe iarbă verde. Eu cred că dacă îi s-ar lăsa pe voia lor muzica, ei ar juca pînă a doua zi. Trupele sînt însuflețite de spiritul cel mai bun și cutează a susține că, cu o conducere calmă și înțeleaptă, această armată, în momentul unei situații, își va face pe deplin datoria... Cu un cuvînt, armata română mi-a făcut o impresie surprinzătoare".

Cu o astfel de armată, cu astfel de oameni în uniforme, veniți pe cîmpiile de bătălie direct de pe cîmpiile secerișurilor calme, s-a dat prima luptă cîștigată în transeele din jurul cetății Plevna. Pentru că Plevna era înconjurată de redute tăiate adînc în pămînt și întărite pe dealuri lungi, sinuoase și înșelătoare, ca o uriașă cazemată inexpugnabilă. O cazemată în care Osman Pașa își bea cafeaua, deocamdată doar cu frunteа încreștită și cu o criză de sciatică.

Pe 29 august are loc un consiliu de război la Marele cartier general rus de la Radenița, unde se hotărăște ca atacul general împotriva redutelor Plevnei să aibă loc în ziua de 30 august, la orele 15. Toți comandanții marilor unități își potrivesc ceasurile după acela al comandantului Armatei de vest, domnitorul Carol I. Și tunurile continuă să tragă de cîteva zile și nopți asupra pozițiilor otomane. Un tir fantastic și distrugător care a întors pămîntul pe dos în așa fel încît și astăzi, după o sută de ani, se mai văd gropile vechilor explozii, craterele obuzelor.

Și vine o dimineață întunecoasă și rece, o dimineață cu ploaie violentă. 256 de guri de foc de artilerie române și ruse dezlănțuie o nouă canonadă asupra redutelor de la Griviția. Inițial se crede că în fața trupelor noastre se află o singură redută, în timpul luptei se va vedea că sînt de fapt două și lucrul acesta va provoca tragedii pentru că trupele în asalt vor fi întîmpinate de foc încrucișat. La ora stabilită de atac, românii invadează platourile Griviței. În linia întîi izbucnesc tiraliorii care înaintează pregătiți să tragă în apărătorii inamici. Înaintarea lor se face treptat și pindit, urmînd ca la fața parapetelor ce umerii oamenilor să se culce la pămînt și să dezlănțuie o tragere „de mitralieră", rapidă, necruțătoare.

Înainte de a se afla în fața redutei cunoscute, soldații și ofițerii diviziei 3 infanterie comandate de colonelul George Anghelescu traverseară 900 metri de podiș, uzi pînă la piele în ploaia necruțătoare, înotînd în noroi, în aburii care se ridică din pămînt, și se trezesc la fața unei vîlcele largi de 500 metri, cu vaduri abrupte și năpădite de hățișuri, avînd la față, pe celălalt mal, acoperit de transee, trupe otomane de unde se trage concentric și în rafale. Aici, după planurile stabilite, urma să se afle un ses lung. Sînt momente de derută. Privind vîleeaua de sub ochii lor, cu sufletul la gură, gata să se avînte pe sub focul inamic, fiecare combatant și-a dat seama că iesind din valea aceasta vor rămîne mult mai puțini. Cîteva clipe de panică și maiorul George Șontu se aruncă pur și simplu în vale, alergînd însoțit de soldații și ofițerii batalionului său cu disperarea și cu îndirjirea care-i fac pe oameni să nu simtă tirul gloanțelor, nici oboseala, nici căderile fulgerătoare în dreapta și în stînga ale celor atinși de gloanțe. Valea e abruptă, cu surpări de pămînt, cu fragmente de calcar pe care oamenii alunecă și se rostogolesc, se prind de lăstărișuri, de tufe, se ridică în picioare și urcă din nou panta deschisă, înfruntînd în plin, cu pieptul, focurile năprasnice ale armelor din cele două redute. În urma soldaților din batalionul lui George Șontu se năpustesc prin vale atacatorii căpitanului Valter Mărăcineanu. Strigă din toate puterile, cu glasuri surde, înăbușite de ploaie, ca să se facă auziți unii pe alții, pentru că nu se mai văd. În fața ochilor lor nu se află acum decît reduta dușmanilor, cu fortificațiile și întăriturile ei exacte, puternice, cu șanțuri și parapete de pămînt bătătorit și împletuturi de nuiele înalte spre care trebuie aruncate scări. Primele rînduri de otomani sînt spulberate în această înaintare vijelioasă, prin lupta la baionetă. Dorobanții și infanteriștii se află acum sub parapet. Sînt împroșcați de plumbi, de șrapnele, de somoioage aprinse, de pietre, de coșuri de pămînt rostogolite peste parapete. Cade mușcrul George Șontu. Se prăbușește pe de parapet și alunecă singcrind pe umerii oamenilor săi, în noroi. Are ochii deschiși, larg deschiși în care cerul încearcă o ultimă evadare. Îl la locul, cu o violență și cu o năprasnică dorință de a învinge, căpitanul Valter Mărăcineanu. Urcă malul surpat, se cațără pe colină și sfidînd tirul inamicilor, împlintă steagul pe redută strigînd : Trăiască România ! E spulberat la rîndul său în neant. Strigătul lui pe deasupra redutelor otomane a-a revărsat parcă din toate piepturile românilor morți la Vaslui sau la Călugăreni în negura vremurilor. Au fost 40 de minute de infern în care trupele diviziei 3 infanterie au plătit cu singe atacul de la Griviția : 11 ofițeri morți, 15 ofițeri răniți, 683 soldați morți și răniți. 40 de minute pe viață și pe moarte.

Ploua pe colinele zbuciumate de la Griviția. Cînd și cînd soarele scapă printre nori o lumină tulbure și rece. Prin valea plină de morți și de răniți se desfac acum trupele diviziei 4 infanterie. Se dezlănțuie din nou un potop de gloanțe. Trupele române sînt sfîșiate, sînt desfăcute sub tirul vehement al otomanilor aflați pe redute. Oamenii cad, se repliază, se mascchează la pămînt, se ridică din nou, aleargă spre parapete, strigă, înjură, gem, suspină și se năpustesc cu ură și revoltă într-un iures halucinant, cu steagurile desfășurate, cu fanfarele cîntînd războinic, cu tobele bubuind adînc într-un ritm de alergare continuă, cu trîmbițele spintecînd ploaia și norii în zdrențe, chemînd la luptă. Atacul este respins din nou. Trupele se repliază cu furie, cu ochii în lacrimi. Atacă din nou. Sînt respinse din nou, lăsînd în vale morți și răniți care cer ajutor. La orele 18, îmbărbătați de locotenent-colonelul Voinescu, de maiorul Candiano Popescu, de Groza, sprijiniți de trupele ruse care se năpustesc într-o șarjă rapidă spre redută, românii iau cu asalt parapetele. Atacul se dă perpendicular. Valul de gloanțe îi izbește în față. Rușii atacă lateral. Oamenii luptă cu ce apucă, se taie cu baionetele, cu săbiile, se lovesc cu picioarele, se rostogolesc prin șanțurile redutei pînă cînd unul sau altul se face „mort și livid". Aproape că nu se mai aud armele, decît zgomotul surd, înfundat al exploziilor de obuze. Se trage cu tunurile în românii care urcă încă pe parapete și care se află la numai cîțiva metri. Și cerul se umple de schije de oameni ! Se calcă pe trupuri, pe mormane de cadavre. Se calcă prin rîuri de singe.

În redută șanțurile sînt săpate ca în labirint. Te poți rătăci prin ele. La fiecare intersecție pindește moartea. Otomanii atacă acum cu cuțitele, cu patul puștilor. Nu mai au gloanțe.

La orele 19 reduta Griviția 1 este cucerită. Soldatul Grigore Ion a Lucăi, împreună cu sergentul Stan Gheorghe și caporalul Nica Vasile, răpesc unul din steagurile de luptă otomane. Dorobanții înfig în locul lui, pe parapet, steagul regimentului 14, un steag ciuruit de gloanțe, năclăit de noroi și de singe, un steag fluturînd strălucitor în razele bizare, de dincolo de viață și de moarte, ale soarelui împroșcat acum pe cer, printre nori grei și infrînți.

Sînt morți de seamă, morți mulți și răspîndiți pretutindeni, în „Valea plîngerii", sînt muribunzi și răniți grav pe care îi caută brancardieri și infirmiere, pe care medicul ambulanțelor încearcă, în înserarea disperată a zilei de 30 august 1877, să-i smulgă neantului. Șontu, Mărăcineanu, Cracalia, Romano, Bușilă, Măcărescu, Botescu, Handoca, Elefterescu și mulți alții zac acum cu fața spre cer.

Telegraful de la cartierul general continuă să bată fără întrerupere : „Țarul Rusiei, Alexandru al II-lea, își exprimă bucuria față de succesele repurtate de trupele noastre cu prilejul cuceririi redutei Griviția 1, arătîndu-și «întreaga sa recunoștință pentru vitejia tinerei armate române»."

Turcii continuă să tragă din reduta Griviția II. Nimeni nu se poate apropia de morți și de răniți. Și Valea plîngerii devine una din cele mai zguduitoare imagini ale pragului dintre viață și moarte. Se aud de pretutindeni răniți strigînd după ajutor, chemîndu-și camarazii, frații, părinții, cerînd un pahar cu apă, rugîndu-și prietenii să fie omorîți pur și simplu ca să nu mai sufere, să nu se chinuie. Valea din fața redutei Griviția 1, aflată acum sub tirul redutei de la Griviția II, e un imens delir.

Se sapă șanțuri de consolidare, sub tirul ucigaș din reduta otomană Griviția II, împinsă cîteva sute de pași mai încolo, redută despre care soldații români nu știu nimic la declanșarea atacului. De acolo s-a tras în timpul luptei din flanc. Zilele sînt bîntuite de suflul obuzelor, de zgomotul tragerilor de artilerie, de furtuna de gloanțe care se tese deasupra cîmpului plin de leșuri și de ființe care alunecă unele peste altele, care se scufundă treptat în întuneric. Nopțile sînt insuportabile. Strigătele și șoapteie muribunzilor se aud ca într-o catedrală. Aerul e otrăvit de miasme. Infirmierii și brancardierii nu pot pătrunde în această vale sinistră scăldată în singe, pe unde flutură în vînt drapelele morții și muribunzii ating cu mîinile căzute alături în noroi fundul lumii. Din transeele otomane se trage, contrar tuturor uzanțelor internaționale, în soldații cu simbolurile Crucii Roșii.

Se fac demersuri pe lîngă Osman Pașa. I se trimite o delegație sub drapel alb. Osman Pașa refuză să o primească motivînd că e bolnav ; comunică în schimb că nu poate admite ca sanitarii români să-și culeagă răniții și morții pentru că ar însemna să pătrundă prea aproape de reduta otomană și ar putea examina „în liniște dispunerea trupelor turcești".

Și peste liniștea care se lasă, uneori, noaptea pe lună, vin roiuri de fluturi albi și se așază pe picioarele morților.

Vor trece cîteva săptămîni și reduta Griviția 2 va fi cucerită de soldații români, lăsînd pe cîmpurile de luptă jertfe imense. Drumul spre cetatea Plevnei va fi liber. Vor trece alte săptămîni de lupte grele și Osman Pașa, rănit și hărțuit, se va preda armatelor ruse.

Astăzi, colinele de la Griviția se înalță în aerul limpede ca un monument natural pe care prietenii și vecinii noștri bulgari îl păstrează neatins, îl respectă și-l cutreieră solemn, împreună cu oameni veniți aici de pretutindeni, cu capetele descoperite, ținînd pioși și în deplină reculegere inscripțiile de pe soclurile de piatră pomenind de jertfele poporului român în războiul pentru independența sa și pentru eliberarea celor asupriți de Imperiul otoman.

ADRIAN DOHOTARU ■

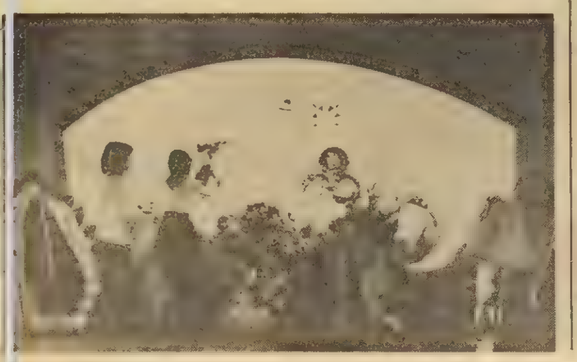

GRIVIȚA, un izvor de istorie

Griviță este un sat obișnuit, așezat pe o coamă de deal, molcomă, de unde i se trage și numele. Acum o sută de ani, satul avea doar 50 de case. Astăzi sînt peste 800. După ce au trecut Dunărea să lupte alături de armata rusă, după ce s-au făcut cunoscuți lumii prin vitejia lor fără seamăn și prin moarte, românii vin acum să se închine locului acesta eroic. Și vin mulți.

În 1902, după 25 de ani de la război, guvernul țării noastre a hotărît să se zidească, la Griviță, Mausoleul eroilor români. Se înalță la marginea satului, printre pomii legănați veșnic de vîntul care adie dinspre redute. În ziua în care vizităm mausoleul și muzeul, se află aici, la Griviță, sute, poate mii de vizitatori din România. Sînt muncitori, medici din Galați, ingineri, profesori, bărbați și femei de toate vîrstele, dar cei mai mulți sînt școlari. Au venit, însoțiți de dascălii lor, să se încarce de istorie.

Ne strecurăm în mausoleu pe o scară îngustă și de pe un frontispiciu de marmură ne adună privirea următoarele cuvinte : „Cine luptă vitejește, nepieritor îi rămîne numele !" Alături, pe pereții înnegriți de timp, sînt expuse schițe de război, reproduceri după picturile lui Grigorescu, nume de viteji căzuți la datorie. Nume săpate ca într-o filă de istorie a neamului. Căpitanul Nicolae Bogdan, moldovean din Valea Oituzului, a cerut colonelului Sachelarie să-i permită să conducă spre redute vînătorii care urmau să intre în luptă. Aflăm despre el că înainte de a porni la atac, la fel ca și maiorul Șontu și căpitanul Mărăcineanu, și-a tras sabia din teacă și a strigat : „Soldați și ofițeri, cine e român să mă urmeze !" Apoi sare din șanț și se aruncă spre reduta inamică. Cum români erau cu toții, l-au urmat toți. Un glonte avea să-i nimerească însă pieptul și inima patriei a mai singerat o dată. Alte nume : căpitanul Dimitrie Bușilă, locotenentii Dumitru Lemnea, Chivu Stănescu, sublocotenenții Gh. Valentineanu, Vasile Mihăiescu, sergent Marin Georgescu și lista continuă...

Pe o scară de piatră, o scară circulară, coborîm în osuarul mausoleului. Coborîm parcă într-un mormînt imens și trăim straniu senzație că umbrele eroilor ne ating. De undeva, din pereții de marmură, răzbate o lumină crepusculară. În două culere mari stă zestrea sfîntă a neamului : sînt adunate acolo oasele străbunilor noștri, relicve de preț ale libertății. Pe cripta unui fel de mormînt sînt sculptate trei cercuri de piatră, ca trei cununi de lauri, care simbolizează, ne spune translatorul nostru, Iordan Dancov, într-o românească perfectă, frăția de arme dintre cele trei popoare prietene — român, rus, bulgar — care au luptat împotriva asupritorilor turci. Atît sus, în capelă, cît și aici, în osuar, coroanele și jerbele de flori, aduse din grădinile patriei, devin o reală mărturie a dragostei, flori de pretutindeni, un tribut al acestui comun. Sînt flori aduse de elevii Liceului din Moreni, de pionierii Școlii generale nr. 10 Pitești, de cei ai liceelor din Deva, Drăgășani, Mehedinți, Caracal, Singeorz-Băi „Un adînc omagiu, eroilor căzuți la Griviția I" — scriu pe o panglică elevii Școlii generale nr. 2 din Lupeni ; la fel scriu cei de la Liceul „Zinca Golescu". Un amănunt, pe care mă grăbesc să mi-l notez în minte, mă impresionează pînă la lacrimi : cineva, un copil probabil de clasa întîi, care abia a învățat să rotunjească literele a scris cu mina tremurîndă, pe foaia unui caiet de aritmetică, următoarele : „O mină de pămînt din pămîntul pentru care v-ați jertfit, adus de pe meleagurile Banatului, de un grup de elevi de la Casa pionierilor din Caransebeș". Alți elevi au adus o pernită, o piatră cîntr-un mormînt din țară, alte obiecte pline de semnificație, dar peste oceane poate, cu toții și-au adus darul lor cel mai de preț : recunoștința !

S-ar cuveni să mai spunem că în 1967, cu prilejul celei de a 90-a aniversări a independenței de stat a României, Mausoleul de la Griviția 1-au fost conferite, de către Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România, Ordinul „Tudor Vladimirescu", clasa I, iar de către guvernul Republicii Populare Bulgaria, Ordinul „Kiril și Metodiu". Sînt expresii ale prețuirii și recunoștinței popoarelor celor două țări, față de eroii români, ruși și bulgari, căzuți epopeic la Griviția. Și sînt zile cînd oameni vin și trec prin mausoleu, pun muzeu, se perindă prin fața statuilor într-un lung și tăcut pelerinaj și își imaginează totul. În acele momente se întîmplă un fapt înălțător : chipurile din tablouri, cu toate faptele lor de viteție, trec în conștiințele individuale, apoi în aceea a neamului și astfel eroii rămîn nemuritori.

N. GRIGORE ■

Din Războiul pentru independență (XII)

- **Trupele românești cuceresc prin lupte grele localitățile Smirdan și Inova.**
- **Le Bien Publique : Românii și-au dovedit dreptul de a exista ca națiune independentă.**
- **...și cînd soarele era aproape de asfințit, filfiia cu fală flamura română asupra Smirdanului.**
- **Ștefan Fălcoianu : ...în mijlocul șuierăturilor gloanțelor nu se auzea decît sunetul trompetelor noastre.**
- **La capătul șoselei Kiseleff se ridică un arc de triumf pe care scrie : „Apărătorilor independenței, orașul București".**
- **Intrarea triumfală în Capitală a oștilor române.**

Domnitorul văzu de pe acele înălțimi cum soldații noștri pogorau în oraș și trimise o depeșă țarului Alexandru la Poradim spre a-i anunța acest rezultat. Apoi se îndreptă spre reduta Craiova, pentru a dirija atacul asupra ultimei linii de rezistență a vrăjmașului de pe muchiile de la Opanez, a cădea în spatele oștirii turcești care lupta în front cu grenadierii peste Vid, și a o lua astfel între două focuri. ● Osman-pașa, rănit la picior, se predă colonelului român Mihail Cerchez ● Căderea Plevnei a încheiat cea mai grea etapă a războiului ● Entuziasm general în Capitală ; vestea cuceririi Plevnei de către trupele ruso-române ajunge în București în chiar seara zilei de 28 noiembrie ● Cu facle și cu muzica gardei civice în frunte,populația Bucureștiului, tineri, meseriași, comercianți, funcționari, femei și bătrîni defilează pe străzile principale ● Supliment Estraordinar al „Curierului" : Plevna a căzut, Osman-pașa s-a predat cu întreaga sa armată ● Vestea izbînzii de la Plevna ajunge în celelalte orașe din țară ; manifestări spontane de entuziasm au loc la Iași, Fălticeni, Bacău, Piatra Neamț, Bîrlad, Tîrgoviște, Turnu-Severin, Ploiești, Buzău, Tg. Ocna, Cîmpulung Muscel, Rîmnicu Vîlcea, Roman, Craiova ● Țarul Alexandru II : După o rezistență de cinci luni, eforturile combinate ale trupelor noastre aliate au fost încununate de succes deplin ● Comandantul armatei de vest : Sper că veți păstra pentru frații voștri români de arme o amintire tot așa de amicală ca aceea pe care dînșii v-o păstrează ● Ziarele relau în coloanele lor discursurile ținute cu prilejul vrednicului eveniment ● Gazeta Transilvaniei : Participînd din tot sufletul nostru la bucuria generală a fraților noștri din România, le trimitem frățești și călduroasele noastre felicitări și dorim ca... din ruinele sîngeroase ale Plevnei să răsară mult iubita pace, să se înalțe independența României, recunoscută de întreaga Europă ● Ziarul „Resboiul", al cărui prim număr a apărut chiar la începutul războiului de independență, relatează despre sîngeroasele lupte de pe cîmpul dinaintea Plevnei ; vitejia ostașilor români umple inimile tuturor românilor de o aleasă simțire ● Deputatul G. Misail : Sîntem o generație privilegiată. Aceea ce predecesorilor noștri și chiar marilor căpitani ai neamului nostru de-abia le era a visa, sub ochii noștri și în zilele noastre s-a realizat... Din acest sînge nobil și generos va învia, a înviat chiar România mare și independentă ● Din declarația de război a Serbiei : Vom găsi pe cîmpul de luptă vitejeasca armată rusă acoperită de glorie eroică ; vom găsi pe frații muntenegreni, pe vitejii noștri vecini români care, trecînd Dunărea, s-au dus să se lupte pentru independență și libertatea creștinilor asupriți ● Trupele române ocupă toate localitățile din dreapta Dunării, reușind să împresoare Vidinul și Belogradcicul, cele mai importante orașe cetăți din Bulgaria apuseană ● Din nou vitejia dorobanților și a călărașilor români este evidențiată în ordinele de zi ale comandanților ruși și români ● În București continuă seria manifestărilor dedicate izbînzii de la Plevna ● Ziarul rus Petersburgskie viedomostie : Acum cînd armata prințului Carol și-a primit botezul de foc, cînd prin faptele de la Plevna și Rahova a arătat frumoasele sale calități, azi între Rusia și România s-a format o legătură care este creată nu numai prin tratate, dar și prin înfrățirea sa de arme ● O delegație de țărani din Teleorman felicită trupele române pe chiar cîmpul de luptă : la întoarcere, țăranii se opresc în București și o mulțime numeroasă îi înconjoară aclamîndu-i ● Se formează noi grupuri de voluntari dintre frații celor căzuți la Grivița, Plevna, Rahova ● Marele duce Nicolai : Rezultatele strălucite care s-au obținut la Plevna sînt datorite în mare parte cooperațiunii bravei armate române... Îmi fac o plăcere cu totul deosebită d-a exprima... aceste sentimente, precum și satisfacția serioasă de care am fost cuprins văzînd confraternitatea de arme dintre trupele rusești și române, care a stabilit noi legături între cele două popoare ● Ioan Slavici : Prin faptele sale bărbătești poporul român a dovedit că trăiește, că voiește să mai trăiască și că are în sine puterea din care izvorăște viața ● Armatele române se pregătesc de luptă pentru cucerirea unuia dintre punctele cele mai întărite din sistemul de apărare al Vidinului ● Martor ocular : Soarele urcase drept deasupra noastră ; în rîndurile noastre domnea speranța și încrederea în victorie. Nimeni nu vorbea de cei căzuți ; gîndul întoarcerii acasă după strălucitoarea victorie de la Plevna nu le da pace și memoria celor atît de brav și ostășește căzuți o păstra fiecare cu sfințenie în suflet. Pe cîmpul dinaintea Smirdanului nu era om, fie el ostean sau căpetenie, să n-aibă rămas pe colinele de la Grivița, Rahova, Opanez, Plevna un prieten, o rudă, un frate, un comandant... Cu mare grijă se dăduse ordinul de zi și acum fiecare zăcea în așteptarea semnalului de luptă. Inamicul fusese aproape înfrînt, dar nici unul nu se gîndea că va fi ușor. Cu hotărîre și inimă vitează privea toată oastea română clipa victoriei finale ● Scrisoare acasă : Nu știu dacă ați primit veștile din urmă. Scrisorile voastre ajung acuma mai greu, deoarece ne mișcăm mult mai mult decît înainte. Consiliul de război româno-rus a hotărît ca în continuare trupele române să acționeze în Bulgaria de apus și noi am ocupat localitățile din jurul Vidinului și Belogradcicului. Acuma, cînd vă aștern rîndurile de față ne pregătim să pornim atacul asupra cetății Smirdanului. Dintre ai noștri au rămas o mînă de oameni și detașamentul nostru a fost desființat. Pe aici se vorbește că s-ar putea ca o parte dintre noi să ne întoarcem mai degrabă acasă. Dacă vom scăpa cu viață, ne vom revedea foarte repede. De curînd ne-a vizitat un grup de țărani și cu ei am mai trimis o scrisoare. Sperăm cu toții ca aceasta să fie ultima înaintea revederii noastre... ● Colonelul Ștefan Fălcoianu : „...în mijlocul șuierăturilor gloanțelor... nu se auzea decît sunetul trompetelor noastre... și strigătele de ura ale bravilor nostri ostași care, cu impetuozitatea trupelor îmbătrînite în luptă, capturară în trei ore trei redute, patru tunuri, culcară la pămînt aproape 500 de turci și făcură prizonieri aproape 250 nizami... împreună cu șefii lor ● Martor ocular : Toți ai noștri dovediră prezență de spirit, liniște și energie vrednice de cele mai mari laude. Ca șoimii cei iuți se aruncară peste turci bravii noștri confrați și întreaga operațiune fu condusă foarte iscusit încît pierderile noastre fură neînsemnate în raport cu cele ale turcilor din față : în tot timpul cît dură lupta, aproape trei ore, ai noștri nu dădură o dată înapoi și multă slavă cuceri și în această luptă viteaza oaste română ● Al. Chibici Rîvneanu : ...Ca un uragan sălbatic ce spulberă și zdrobește tot în calea sa, năvăliră cetele române,... și cînd soarele era aproape de asfințit, filfîia cu fală flamura română asupra Smirdanului ● Se încheie armistițiul ruso-turc și trupele române, conform documentului semnat de cele două părți, intră în Vidin și Belogradcic ; populația bulgară întîmpină cu sentimente de simpatie și entuziasm trupele române ● Le Bien Publique : Românii s-au purtat cu vitejie, ei au luat o mare parte la împresurarea Plevnei și la înfrîngerea definitivă a lui Osman-pașa care a hotărît rezultatul campaniei ; ei și-au dovedit în război ca și în pace dreptul de a exista ca națiune independentă ● Londoner Journal : La Plevna românii s-au bătut ca leii și au cîștigat lauri de glorie. Cu toate grelele sacrificii ce i le-a impus războiul, România a știut să-și îndeplinească și îndatoririle sale internaționale din toate punctele de vedere ● La San Stefano, lîngă Constantinopole, se încheie tratatul de pace ruso-turc. Este recunoscută independența României, Serbiei și Muntenegrului, iar Bulgaria devine autonomă ● Generalul Todleben : Martor al frumoasei conduite a tinerei și glorioasei armate române ce a luptat alături de armata rusă, mă măgulesc cu speranța că amintirea nepieritoare a acestor lucrări de glorie va servi totdeauna ca bază la relațiunile viitoare între cele două țări ● Armata română își face intrarea în București pe sub un arc de triumf ridicat la capătul șoselei Kiseleff ● C. Bacalbașa : Tot orașul era gătit cu drapele și lampioane, o lume imensă alergase din toate colțurile României, așa că pe podul Mogoșoaiei nu se mai putea circula ● Podul Mogoșoaiei la numele de Calea Victoriei ; strada Tîrgoviștei — Calea Griviței ; Podul de pămînt — Calea Plevnei ; strada Craiovei — Calea Rahovei ● Martor ocular : De o parte și de alta a arcului de triumf ridicat la capătul șoselei Kiseleff o mulțime nemărginită de oameni venise să întîmpine intrarea în București a neînfrîntei oaste române. Erau de față, la istoricul și pentru națiunea noastră mult visatul eveniment, cetățeni de toate vîrstele și categoriile sociale și nimic nu putea înfrîna năvalnicul sentiment de recunoștință ce țîșnea din piepturile lor. Drapele independente ale României îmbogățeau piața și peisajul negrăit de falnic. Nerăbdarea clocotea în piepturile noastre de a vedea vii și nevătămați bravii ostași care atîtea laude din toate părțile aduseră României. Nu rămăsese în Capitală om valid care să nu fie pe una din străzile pe unde avea să vină falnica armată română. Cînd în sfîrșit sosiră, ca la un semn glasurile multimii se adunară într-un singur și nemuritor imn de glorie și nemuritoare fală...

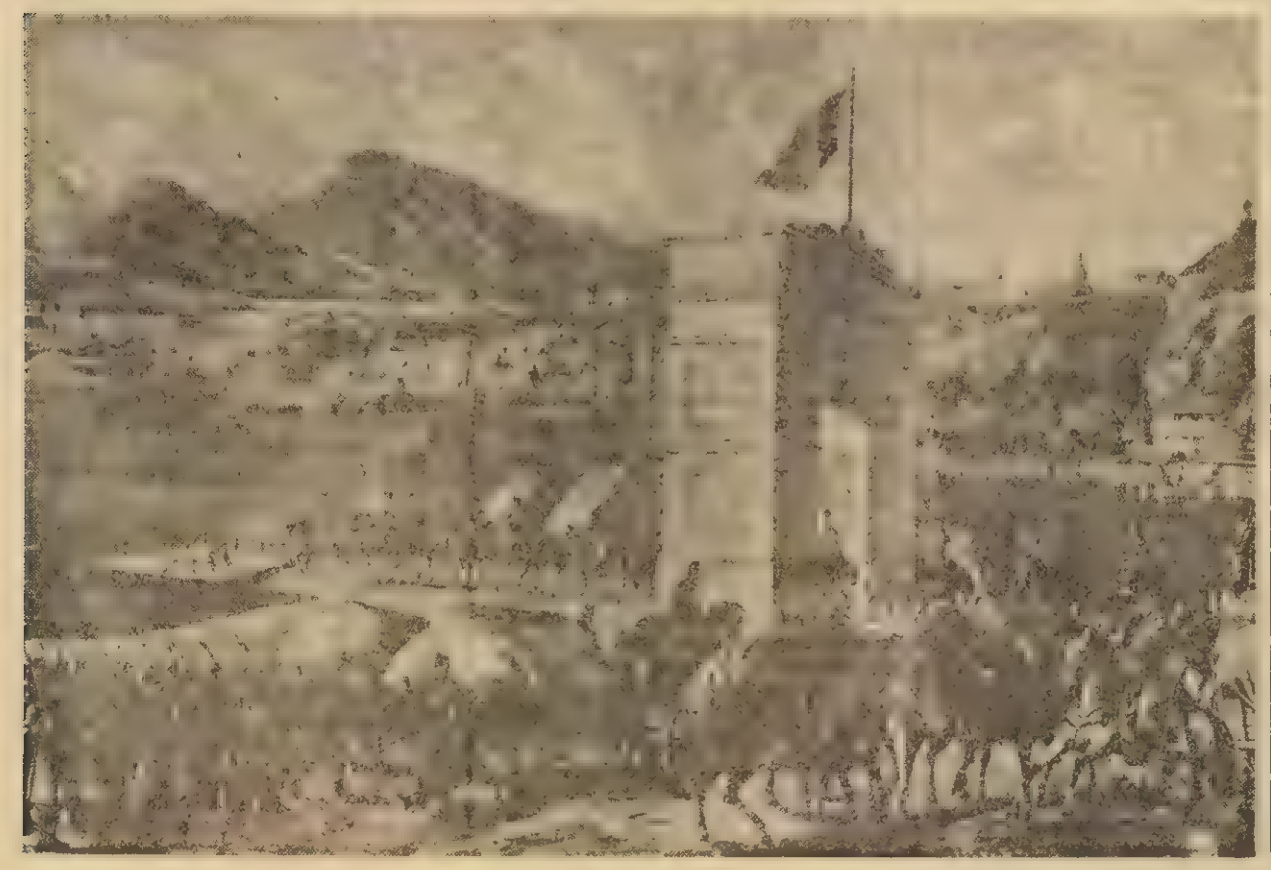

Pagină realizată de
NICOLAE CRISTACHE

Mă numesc **Ion Tinică** și sînt angajat la I.T.B. ca muncitor. Am locuit în blocul de la Lizeanu, care s-a prăbușit în urma cutremurului din 4 martie. Chiar a doua zi, prin grija Consiliului popular al sectorului 2 București, mi s-a repartizat o garsonieră. La scurt timp, prin Crucea Roșie am primit o garnitură completă de dormitor, de la un cetățean care a lăsat un bilețel cu numele Ion Marinescu și adresa : Spitalul Dorohoi, județul Botoșani. Pentru a fi siguri, eu și soția mea, **Gheorghița**, că aceia care ne-au ajutat material în mod substanțial vor primi sincerele noastre mulțumiri, vă rugăm să publicați aceste cîteva rînduri în revista Flacăra, mulțumindu-vă anticipat, noi, cei doi foști sinistrați.

În anul 1970 fiul meu Dumitru Giurea în vîrstă de 15 ani a fost angajat la Întreprinderea de industrie locală Horezu ca ucenic la locul de muncă pentru meseria de tîmplar. În 1972 a fost încadrat în producție ca muncitor calificat, în 1974 a plecat pentru satisfacerea stagiului militar, iar la data de 24 iunie 1975 a revenit la locul de muncă, după care a plecat pentru a se recalifica în meseria de conducător auto la Tîrgu-Jiu — școala de șoferi. După terminarea recalificării în această meserie s-a prezentat la coloana transporturi Tismana pentru angajare ; în timp ce se prezenta pentru luarea în primire a mașinii, a fost electrocutat mortal la data de 13 mai 197[illegible]. În cursul anului care a trecut, Întreprinderea de industrie locală Horezu mi-a făcut cunoscut că trebuie să plătesc școlarizarea fiului meu Giurea C. Dumitru, în sumă de 4 662 lei, ce reprezintă calificarea ca ucenic în meseria de tîmplar. Sînt o femeie văduvă de 9 ani, am sub îngrijire doi copii minori, îmi este foarte greu să achit această datorie, cu atît mai mult cu cît această măsură mi se pare născută dintr-un de neînțeles și mai ales neomenesc birocratism. (**Maria Giurea**, Horezu-Vîlcea).

Sîntem un grup de cetățeni din orașul Eforie Sud, domiciliați în strada dr. Cantacuzino. O porțiune din această stradă așteaptă de ani de zile o pojghiță de asfalt așa cum este pus în tot orașul, în afară de cei cîțiva metri din fața gospodăriilor noastre. Ne-am adresat în mai multe rînduri autorităților locale, ni s-au făcut promisiuni, degeaba. Sesizăm totodată că pe un teren pe care acum un an funcționa în bune condițiuni un camping pentru străini — utilat atunci cu apă, canal și corpuri sanitare și desființat astăzi din nu știm ce motive — se adună gunoaie, moloz uri provenite de aici, de pe șantierele orașului, resturi provenite din gospodăriile unor cetățeni certați cu igiena. Credem că este de datoria organelor de conducere ale orașului să ne rezolve și aceste doleanțe mărunte în aparență, dar care contează pentru frumusețea orașului în care locuim, pentru turiștii care ne vizitează. (Semnează **Ion Munteanu**, împreună cu încă 8 cetățeni din Eforie Sud)

Primim din partea Comitetului municipal de partid al municipiului Roman, județul Neamț :

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei Flacăra de Ioan I. Blaj din comuna Boteșți, județul Neamț, muncitor la șantierul nr. 5 Roman (...în revista Flacăra nr. 44/1976 a apărut un articol în care reclită că Blaj Ioan, adică eu, a sesizat organele de partid și de stat că șeful șantierului nr. 5, inginerul Cruceru Ștefan, împreună cu Simion Rodica, inspector principal de personal, ar fi comis unele abateri — eu nu am la cunoștință să fi făcut asemenea sesizare — și vă rog pe dv. a verifica... etc". — am **reprodus din scrisoare**, N.R.), s-a discutat cu aceasta, care afirmă că relatările apărute în coloanele revistei nu sînt conforme cu realitatea în sensul că el nu a făcut nici o sesizare despre faptele comise de fostul șef de șantier și inspectorul de personal. Este adevărat însă că faptele relatate în revistă așa s-au petrecut, iar respectivii nici nu mai sînt în prezent în cadrul acestui șantier. Tovarășul Blaj I. Ioan însă afirmă că datorită apariției numelui său în coloanele revistei, și-a creat o atmosferă proastă în șantier, fapt pentru care vă roagă să faceți cuvenita rectificare în coloanele revistei".

Timp de patru zile s-a desfășurat la Hunedoara în sălile Casei de cultură și a Clubului „Siderurgistul" faza interjudețeană a Festivalului național „Cîntarea României" în acest străvechi oraș al istoriei noastre și-au dat întîlnire pe scenele festivalului șoimii patriei, pionierii, U.T.C.-iștii și elevii din opt județe ale țării : Covasna, Caraș-Severin, Arad, Alba, Timiș, Brașov, Sibiu și Hunedoara. Fiecare județ a prezentat în festival formațiile artistice cele mai reprezentative alcătuite din grupuri vocale și soliști, formații de dansuri și gimnastică artistică, coruri și formații de teatru și recitatori. Au sosit un interes deosebit obiceiurile folclorice prezentate de Școala generală nr. 21 din Timișoara, suita de dansuri din Căpîlnaș-Arad, grupul folcloric din Doboșeni-Covasna, dansul fetelor din Căpîlna-Alba etc. După ordinea stabilită de juriu, reprezentanții județului gazdă au obținut un frumos succes ocupînd locul I între cele opt județe participante (**Margareta Soș** și **Monica Cerchez**, de la subredacția TOT INAINTE — Hunedoara)

Comitetul asociației blocului 7 Titan situat în strada Pit. Petre Ionescu nr. 39—51, sector 6, București, vă informează : în revista Flacăra din 13 noiembrie 1976, pe ultima pagină a apărut o notă prin care comitetul nostru arăta că în bloc sînt defecțiuni grave, cu scurgeri masive de apă, pereți strîmbi, tîmplărie căzută, subsolul plin cu apă etc. Ca urmare a apariției acelei note, la numai cîteva zile a venit la noi o comisie formată din inginer Flamaropol de la I.M.I.I., inginer Năstase de la I.C.M. nr. 1, inginer Petrescu de la D.G.D.A.L., tehniciana Toicău de la ICRAL 10, care împreună cu președintele asociației au întocmit o minută în care se trasau sarcini pentru fiecare întreprindere participantă la construcția blocului 7 Titan. S-a fixat și un termen, 15 noiembrie 1976 — cînd urma să fie informată și revista Flacăra despre modul cum s-au rezolvat și înlăturat defecțiunile existente. Sîntem datori să revenim de această dată, menționînd că nici pînă astăzi, din toate cele stabilite în minută nu s-a respectat mai nimic, că în acest bloc locuiesc 1 270 de persoane din care 450 copii, că în urma cutremurului situația blocului a devenit și mai critică, pentru că suflă vîntul pe lîngă tocul ferestrelor și ușilor netencuite, că inundarea subsolului a devenit îngrijorătoare. Poate că prin publicarea acestor rînduri se va întocmi o comisie care de data aceasta va analiza cu seriozitate și va lua măsurile ce se impun pentru siguranța noastră și-a copiilor noștri. (Semnează președintele asociației și un număr de 5 membri)

Întreprinderea de rețele electrice Cluj, secția de distribuire Oradea, a luat o lăudabilă inițiativă : aceea de a verifica starea instalațiilor electrice din toate apartamentele cvartalului de locuințe „23 August", inițiativă ce va fi extinsă probabil în întreg municipiul. Aceasta nu poate avea decît efecte pozitive, remediindu-se instalațiile defecte, înlăturîndu-se cele improvizate, reducîndu-se în consecință posibilitatea apariției accidentelor. Firește că sîntem de acord cu această inițiativă, sîntem de acord și cu introducerea în bucătării a noilor prize cu pămîntare — blocurile noastre fiind construite prin '60 nu aveau astfel de prize montate în bucătării — la fel cum sîntem de acord și cu taxele percepute în acest sens ; nu sîntem însă de acord că acei cîțiva lei ce reprezintă taxele trebuie achitați la casieria IREC în termen de 5 zile de la verificare, acolo unde pierdem un timp extrem de prețios stînd la cozi supraaglomerate. De ce oare nu putem plăti acești bani direct echipelor de verificare-instalare, în momentul în care acestea sosesc în apartamentele noastre ? (**Daniel Boancă**, Oradea)

Din partea Procuraturii județene Argeș :

„Referindu-ne la nota apărută în revista Flacăra nr. 13/1976, vă comunicăm că Maria Popescu, Cristina C. Grecu și Veronica C. Grecu, toate din comuna Mioarele, județul Argeș, au solicitat organelor procuraturii sprijin pentru identificarea persoanei care a întocmit mai multe scrisori anonime cu conținut calomnios la adresa lor. Din investigațiile organelor de miliție, inclusiv constatarea biroului de criminalistică din cadrul inspectoratului județean Argeș al Ministerului de Interne, a rezultat că autorul este Vișoiu Ion din comuna Mioarele. Maria Popescu și Veronica Grecu l-au acționat pe acesta în judecată pentru calomnie. În fața Judecătoriei Cîmpulung, inculpatul a cerut efectuarea unei expertize care a fost realizată de către Laboratorul interjudețean de expertize criminalistice de pe lîngă Ministerul Justiției. Concluziile expertizei au fost că scrisorile anonime nu aparțin lui Vișoiu Ion. Pentru a elucida această contradicție instanța a dispus o nouă expertiză criminalistică făcută de Laboratorul central de expertize criminalistice București, și din nou concluziile au fost că Vișoiu Ion nu este autorul anonimelor. Față de aceste probe științifice, Judecătoria Cîmpulung l-a achitat pe inculpat, deși prezente, reclamantele nu au declarat recurs, astfel că sentința a rămas definitivă. În concluzie, și conform legii, cele sesizate în scrisoarea lor, în sensul că ar fi fost private de dreptul de recurs, nu se confirmă".

Mă numesc Maria Stelea, sînt din orașul Bacău, din anul 1973 și pînă către sfîrșitul anului trecut am fost angajata Liceului pedagogic din oraș pe post de magazioner alimente. În luna iulie am predat gestiunea fără nici un fel de debit dat scris de conducerea școlii. Cînd mi-am retras garanția în luna noiembrie 1976, mi s-a reținut suma de 700 lei, contabilitatea motivînd acest lucru prin faptul că nu se găseau 20 de vize de pîine în cantitate de 100 kilograme pîine. În decembrie însă aceste vize se găsesc într-un dosar din magazia de alimente, nimeni neputînd justifica cine le-a lăsat acolo și mai ales ele neavînd semnătura mea. În ianuarie a.c. mi s-a spus că odată vizele găsite, mie mi se va restitui suma oprită din greșeală. În februarie am depus o cerere în acest sens, dar n-am văzut acești bani nici pînă astăzi. Cine, cînd și mai ales cum a încălcat legea ?

Vă scriu despre un necaz care cred că nu este numai al meu, și prin rezolvarea căruia s-ar servi și interesele multor cetățeni. Mulți craioveni avem anumite legături cu Transilvania și cu centrul acestei provincii, municipiul Cluj-Napoca : avem aici rude, prieteni, copii la studii etc. Spre regretul nostru posibilitățile de transport sînt dificile ; de la Craiova la Cluj-Napoca nu putem merge decît schimbînd trenul la Piatra Olt, unde așteptam în plină noapte cam o oră și jumătate, o călătorie Craiova—Cluj-Napoca durînd zece ore. Pentru aceste motive propun forurilor în drept să studieze introducerea unui tren direct Craiova—Sibiu —Cluj-Napoca. În cazul în care nu este posibilă o astfel de garnitură propun o variantă mai modestă : cel puțin un vagon direct, avînd un compartiment, două de clasa I, iar restul de clasa a II-a, ar pleca din Craiova cu trenul cursă la Piatra Olt, călătorii nemaifiind aici obligați să coboare cu bagajele și să aștepte în gară întrucît la venirea trenului de București acest vagon de Craiova s-ar atașa acceleratului respectiv în continuarea drumului. (**Constantin Popescu**, Craiova)

Cititorii ne sesizează...

● **Ion Gădău,** Brașov : a citit recent în presă Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la crearea condițiilor materiale ținînd comune de a deveni centre urbane în viitorul apropiat, aceasta datorîndu-se faptului că au fost centre importante în declanșarea răscoalei din 1907 ; printre acestea se numără și comuna sa, Pătulele, situată în județul Mehedinți ; chiar bunicul său a fost unul dintre participanții la răscoală. Propune ca pentru aceste comune ce vor deveni centre urbane, să se realizeze monografii din care să rezulte faptele oamenilor de aici ca participanți la răscoală, la Războiul pentru independență, la primul război mondial și la alte evenimente importante din istoria țării, care au devenit factori hotărîtori la succesele noastre de astăzi.

● **Ioan Apetroaie,** Arad : cumpărîndu-i copilului o ciocolată fină „Ambasador" produsă de Kandia Timișoara și pe eticheta căreia scria „ciocolată lapte cu arahide în amestec omogen — termen de păstrare 3 luni", nu a reușit să afle data fabricării, pentru a ști la ce perioadă se referă lunile în cauză, a descoperit însă, în amestec, un... ac cu gămălie.

● **Simion Gilda Tinta,** Pitești (cartier Războieni, bloc H 2, apartament 29) : absolventă de liceu cu diplomă de bacalaureat din anul 1972, pretinde că de atunci și pînă în momentul de față nu a reușit să-și găsească un serviciu stabil, fiind, în general, purtată de colo-colo.

● **Titus Igna,** Deva : propune reînființarea postului de telefon public din suburbia Sîntuhalm, existent pînă acum o vreme, dispărut spre nefericirea foarte multor locuitori din această zonă cărora le era strict necesar.

● **Ion Ionică,** București : în satul Mărgineni, comuna Hîrseni din județul Brașov, la locul numit „Poiana Stănoaiei", există un pîlc întreg de copaci de tisă de care nu se-ngrijește nimeni — sînt crestați, se fac focuri în apropierea lor etc. De asemenea, între Sinca Veche și Poiana Mărului, pe stînga drumului, se văd din loc în loc arbori de tisă. Cunoscînd raritatea și valoarea acestui arbore în țara noastră, ar fi bucuros să afle că s-au luat măsuri pentru ocrotirea lor.

● **Ioan Georgescu,** Făgăraș : sesizează că în ultimele luni distribuția apei în oraș lasă de dorit, spălatul copiilor cît și aprovizionarea propriu-zisă cu apă potabilă devenind uneori o adevărată problemă ; taxele, în schimb, se percep corespunzător.

● **Nicu Sbuchea,** Hațeg : numeroși oameni ai muncii care fac zilnic naveta cu cursa I.T.A. pe traseul Călan-Hațeg sînt nemulțumiți de faptul că orarul impropriu al acestor autobuze, pentru șapte minute, ei scapă legătura dintre două mașini, fiind nevoiți să stea încă două ore și jumătate în plus în Călan, pînă la cursa următoare celei de la orele 16.30.

POȘTA REDACȚIEI

Ion Toancă, Rîmnicu Vîlcea. Prin decizia civilă nr. 81/1977 a Tribunalului Județean Vîlcea, ați fost repus în drepturi.

Tatiana Dobrinescu, Cluj-Napoca. Repartizarea în producție a absolvenților institutiilor de învățămînt superior de la învățămîntul de zi, absolvenții cu examen de diplomă repartizați în comune care au avut domiciliul în alte localități primesc, la prezentarea la post, o indemnizație de instalare egală cu retribuția tarifară lunară fixată pentru primul an de activitate în funcția îndeplinită. Aceasta se acordă cu condiția ca absolvenții să-și stabilească domiciliul în localitățile în care se află unitățile socialiste la care au fost repartizați. Dumneavoastră, părăsind postul în timpul staglaturii, trebuie să restituiți integral indemnizația încasată.

Ion Matei, București. Scrieți-ne pentru ce ați fost sancționat.

Gheorghe Damian, Zalău. Ați trimis o copie lizibilă. Reveniți.

Tereza Dinu, comuna Niculești, Ilfov. Referitor la necazurile pe care le aveți cu carnetul CEC, vă stăruim să vă adresați Casei de Economii și Consemnațiuni București, Calea Victoriei nr. 13.

Constantin Jena, București. Așteptați mai întîi răspunsul Procuraturii Generale și apoi reveniți.

Nicolae Cherdic, Galați. Consiliul popular municipal ne-a informat că : a) trotuarul de protecție a fost extins în zona blocului ; b) în cursul acestui cincinal, în cartierul Dunărea se va construi un cinematograf cu o capacitate de 500 de locuri.

MARGA NEDELEA ■

Opinii

„Iată, din nou, oameni care se îmbracă în uniforme pe care oamenii de acum o jumătate de veac le-au urît. Pentru că erau pricina tuturor necazurilor lor. Își desenează pe piept portretul lui Hitler, își pun pe brațe zvastici și pe buze lozinci ale neomeniei. Pata neagră a prigoanei și violenței începe să se întindă agitată de mucede idei ce încolțesc în mucede creiere, amenințînd pacea ce a prins rădăcini de la ultima prăjire a burueniilor. Sînt un tînăr, nu am decît 20 de ani, nu am cunoscut și nici nu vreau să cunosc ororile fascismului. M-am născut în timp ce părinții mei și părinții prietenilor mei puneau suflet la urnirea țării pe drumul ce și-l alesese, drept, cutezător și glorios, spre comunism. Am crescut odată cu țara. M-am maturizat pentru țară, și acum îi sprijin pașii ce se îndreaptă rapid spre un viitor al oamenilor — al oamenilor ce făuresc pîine, al oamenilor cu privire curată și buze neîntinate de minciună. Sînt indignat că nu sîntem lăsați să ne vedem de treburile în care ne place să nu se bage nimeni. Sînt indignat că niște josnici trădători sprijiniți de către cei care purtau diagonale și pocneau din călcîie pentru a arăta cît sînt de puternici, devin pe zi ce trece mai îmbuți, ponegrind cu vorbe care sînt plătite după procentajul de neadevăr și calomnie un popor care a arătat că știe să înfrunte soarta... Mă adresez revistei pentru că nu am posibilitatea să le spun acestor oameni vrednici de tot disprețul ce gîndesc eu și colegii mei, întregul tineret revoluționar al țării, despre ei — vînzătorii de neam. Sper că nu au uitat să citească românește !" (**Din scrisoarea cititorului Sorin Grecu din Timișoara**)

„Laudă țăranilor !. Tăcuți, demni, cu nimic mai prejos decît Meșterul Manole, cu mintea și cu palma lor de aur, i-am zărit pe toate străzile din cartierul meu, în întreg orașul, făcînd ca multe case să-și reia înfățișarea. Pe 13 Septembrie la nr. 8, pe Lomonosov la nr. 2, și în multe alte imobile, minuile harnice care au grijă de recolte pentru hrana noastră cea de toate zilele, au făcut ca zvonurile și deznădejdea să se izbească în zidurile ridicate de ei, au făcut ca oamenii să reintre sub acoperișuri. Sînt mîndru că sînt fiul acestor țărani, că la 70 de ani de la 1907 ei au învadat orașul făcînd dovada marilor însușiri pe care le visam în copilărie. Cînd aud lătrăturile unor lichele de dincolo de granițele țării, mă gîndesc ce tristă soartă au cei care nu pot pune o cărămidă la temelia țării în aceste clipe, îi urăsc compătimindu-i totodată pentru că nu pot să vadă șuvoaiele de țărani care inundă orașul dimineața pentru a-l lăsa seara cu mai multe adăposturi refăcute. Mă gîndesc ce frumoși țărani avem". (**Din scrisoarea cititorului Ion Filimon din Craiova**)

„...Nu știu și nu îi pot înțelege pe cei ce-au părăsit această țară minunată plecînd în necunoscut, peste hotare, acolo unde nu pot, nu au cum ști ce-i așteaptă. Nu pot înțelege ce anume le călăuzește pașii spre această catastrofă... de ce această risică să spele acolo geamuri, dușumele, rufe, vesela din bâruri sau să mături străzile, cînd în statul nostru își puteau exercita profesiunea în tihnă, profesiune pentru care o viață au studiat și muncit... Să nu uite aceștia că pămîntul românesc a fost, este și va dăinui tot aici, între Dunăre și Carpați, niciodată nu va fi acolo unde se duc aventurierii. Pînă la urmă tot „fiii rătăoitori" vor fi aceia ce se vor întoarce și-și vor cere iertare pentru că l-au părăsit fără pic de remușcare și sentiment de patriotism." (**Din scrisoarea cititorului Stelian Tolea din Constanța**).

Între clasic și baroc (XXIII)

David
Decepția neoclasicismului

1.

Timpul a acționat în favoarea Parthenonului, chiar dacă ruinele par să ne contrazică. Albul sever, atît de caracteristic pentru ceea ce ne imaginăm că a reprezentat preferința spiritului elin, nu este decît un fruct al soarelui și al ploilor, eroarea sublimă a timpului care a șters orice urmă de culoare lăsînd peste tot marmura desăvîrșită în goliciunea ei nobilă. Iată un dar pe care nu ni l-a făcut Elada, ci timpul l-a oferit Eladei. Iar el se potrivește atît de bine grecilor antici și ideii lor de frumos, încît ne place să uităm că grecii obișnuiau să-și coloreze statuile. Și, în fond, uitînd acest amănunt nu facem decît să apărăm chiar împotriva ei, a capriciilor și fanteziilor ei, frumusețea elină ; pentru că ne-ar fi greu s-o concepem pe **Afrodita din Cnid** cu buzele roșii și gene artificiale.

Apoi, ruinînd Parthenonul, timpul n-a reușit decît să ne sporească emoția în fața a ceea ce a rămas. El i-a sporit sensul uman, unind perfecțiunea cu melancolia. Șopîrlele și singurătatea au devorat fantomele zeilor greci, dar n-au reușit să sălbăticească această minune care ne arată acum și mai limpede urmele unei mîini omenești. Ca și în cazul culorilor, ceea ce nu era esențial elin a dispărut, iar marmura a rămas să ne vorbească fără echivoc despre faptul că, ieșind din valurile mării, zeița frumuseții n-a avut alt ideal decît să semene femeilor care au trecut înaintea ei, pe nisipul cald, cu trupurile șiroind de soare.

Să înțelegem de aici că, împotriva părerilor care socotesc Elada pierdută definitiv, ea este un simbol pentru desăvîrșirea căruia timpul n-a încetat să lucreze ?

Să-mi iau îndrăzneala și să formulez și mai limpede întrebările pe care mi le pun. Oare nu cumva Elada este opera lui Hölderlin, a lui Nietzsche, a lui Winckelmann și a lui Goethe, a lui Renan și a tuturor celor care au avut nostalgia ei ? Mai exact, oare nu cumva Elada, așa cum o gîndim astăzi, n-a existat, ci numai nostalgia ei ? Oare nu cumva singura Eladă adevărată este cea **posibilă** ? Cea pe care sîntem în stare s-o creăm singuri... .Oare nu cumva singura înțelepciune elină reală este cea la care putem singuri năzui să ajungem ? Oare zeii care au cutreierat lumea elină folosesc pentru noi un limbaj pe care grecii nu l-au cunoscut ? Și oare nu ne spune Parthenonul lucruri pe care arhitecții săi nu le-au gîndit ? Oare soarele, timpul și setea noastră de frumusețe n-au inventat o țară și o înțelepciune sub cerul însorit al Mediteranei numai pentru a da un nume unui mod de a ne apropia de lucrurile din jur ?

A răspunde „da" acestor întrebări nu mi se pare o dovadă de scepticism, ci o dovadă de încredere. Ea transformă Elada dintr-o amintire într-o speranță ; dintr-o problemă arheologică într-o problemă morală. Și tot ceea ce părea înțelepciune iremediabil pierdută nu este decît o înțelepciune de cîștigat.

Et in Arcadia ego... Ei bine, nu. Arcadia nu mai e, în acest caz, o problemă a memoriei... Elada e o șansă care se oferă fiecăruia, ca marea sau soarele... Iar rugăciunile pe Acropole, oricît ar fi ele de frumoase, nu le putem urma. Pentru că ele ne-ar sili să spunem în cele din urmă : „În zadar ! Nu avem în fața noastră decît niște ruine, niște coloane singure, iar templul adevărat, coloanele adevărate, spiritul elin adevărat, frumusețea elină adevărată sînt pierdute pentru totdeauna. Numai șopîrlele care dorm la soare pe stilobații de marmură mai pot visa Parthenonul așa cum a fost el"...

Curajul pe care ni-l sugerează lancea Atenei este, în schimb, altul ; acela de a crede că brațul care ridică lancea sau strînge scutul este al celui ce privește... Nu există altă Eladă decît cea pe care fiecare o putem reconstrui din ruine. Și cu cît ea va semăna mai mult cu noi înșine, cu atît va fi mai adevărată. Pentru că această Eladă ne va aparține ; va fi a noastră, o înțelepciune trăită, o frumusețe trăită și nu un paradis pierdut. Dezamăgirea neoclasicismului a izvorît nu atît dintr-o estetică greșită, cît dintr-o lipsă de încredere în sine însuși. Și, dealtfel, toate lamentațiile pe Acropole au avut această premisă greșită. Ele aveau mai multă încredere în vestigiile de marmură decît în inima noastră. Ele ignorau sau disprețuiau adevărul că abia căutîndu-l în ceea ce e viu și nu în ruine, sufletul elin se dovedește etern. Și de abia astfel frumusețea elină devine o formă de a vedea lumea. Ulise se poate întoarce în Ithaca oricînd cu condiția să creadă că insula se află în sine însuși și o poate descoperi. Iar coloanele Parthenonului nu mai sînt catargele unei lumi naufragiate, ci ale unui mod de a iubi claritatea, soarele, armonia și țărmul... Fiecare are dreptul să ridice lancea Atenei, dacă are curajul s-o facă. Și fiecare va ridica de jos, din prof, scutul, dacă se va simți prea singur... Totul e să crezi în ceea ce trebuie căutat înlăuntrul tău și în jurul tău...

Firește, numai ținînd minte totul vom ști să alegem. Falsificarea speranțelor începe cu falsificarea memoriei.

Dar unde să caut această Eladă dacă nu în ceea ce n-are nevoie de ruine pentru a iubi frumusețea ? De ce-aș căuta-o între vestigii mai degrabă decît în lumina aceasta care ne vorbește despre gloria primăverii ? Și dacă o caut printre coloanele vechi de marmură, de ce-aș simți nevoia să reclădim Parthenonul care oricum n-ar fi același cu cel care a fost ?

Pentru că nu cred în ceea ce propunea Proust, în refugiul într-un timp expirat. Nu cred decît în amintirile care participă la ceea ce se întîmplă în clipa aceasta. Nu cred decît în amintirile care mă ajută să înțeleg lumea și s-o iubesc. Nu vreau ca amintirile să mă separe de lume, ci să mă apropie de ea. Nu vreau ca ele să mă îndepărteze de lumina de-afară, ci să mă ajute s-o iubesc mai adînc și mai adevărat. De ce m-ar atrage un Parthenon care m-ar călăuzi spre un deșert de marmură ? De ce m-ar atrage niște statui care m-ar împiedica să-mi aud inima zvîcnind ?

E adevărat, primul portret grec s-a născut din dragoste, din dragostea păstoriței care a zgîriat pe perete conturul chipului iubitului ei. Și e tot atît de adevărat că neoclasicismul s-a născut la rîndul lui din dragoste. Nimeni n-ar putea contesta acest adevăr, în ciuda răcelii celor mai multe edificii sau statui neoclasice. Dar mîna care o reprodus, după exemplul păstoriței, profilul statuilor și al templelor clasice nu vroia să salveze o clipă vie, s-o smulgă timpului și s-o eternizeze. Această mînă vroia, dimpotrivă, să salveze o clipă moartă, s-o reînvie. Și iată-ne la izvoarele greșelilor neoclasicismului pe care nici dragostea, nici talentul n-au reușit să-l ferească de decepții.

OCTAVIAN PALER ■

Expoziții

Teodor Moraru — pictură

Pictura lui Teodor Moraru (Galeria Simeza) este o frumoasă pildă de devotament pentru o idee. Această idee — simplă dar întotdeauna generoasă cu apostolii ei — spune că peisajul este, într-adevăr, un fapt natural dar, în egală măsură, și unul al spiritului. Există artiști cu o unică și minunată disponibilitate. Ei văd în chip convingător, poetic, exemplar numai peisajul care le rănește sensibilitatea. Se produce un soi de frăție în supliciu. Pictorul proiectează în tot realul o singură preocupare. Pictorul nu observă decît stările de maximă tensiune ale firii. El inventează, practic, un peisaj în stare să anunțe chestiunile grave ale meditației sale. În estetică asta se cheamă expresionism, desigur, dar să reținem elementul expresionist care trece prin mai mulți secoli, prin opera mai multor artiști, altfel foarte diferiți ca factură și chiar prin etapele aceluiași meșter. Cîndva, Teodor Moraru a pictat peisajul calcaros al munților și platourilor joase ale Dobrogei. Pe atunci, legătura cu un loc anume era foarte sesizantă. Apoi, cu experiența unui motiv foarte potrivit aspirațiilor sale dramatice, a purces la inventarea unui teritoriu al unor viguroase conflicte tectonice, oarecum în felul naturii Dobrogei de nord. În ultima vreme, în pînzele de acum, de la Simeza, îndeosebi, emancipat în întregime de motivul inițial, pictorul arată fața unei naturi primitive și pline de vitalitate, un loc unic, sensibil simțurilor noastre numai sub semnătura lui Teodor Moraru. Despre puține tablouri se poate spune, ca despre acestea, că tind la organizarea simfonică. Laitmotivele sînt clare și energice, părțile sînt ritmate cu o bună știință a efectelor. Să ne imaginăm, ca într-un film, schimbarea violentă a unui peisaj pietros, sterp, craclat sub raza galbenă a unui soare coborît parcă prea aproape de pămînt — schimbare petrecută ca urmare a unui șoc cosmic. Să ne închipuim secunda aceea cînd, pe nepregătite, tot ce ne este cunoscut se preface în necunoscut, cînd liniile de forță ale formelor planetei apar cu o vigoare mitologică. În fine, să presupunem peste toate o lumină vitriolată, în părțile extreme ale spectrului, e lumină care radiografiază elementele obișnuite ale naturii : copaci, pietre, ape, ierburi. Avem foarte acut senzația unor situații simultane. O simultaneitate a unor stări opuse. Peisajul este și trompe l'oeil — adică iluzie — și interpretarea iluziei. Și fapt, și filosofia faptului. Simțirea, inteligența noastră se neliniștesc în prezența unei picturi în permanentă prefacere a sinelui de la concret la abstract, de la abstract la concret. Putem nota mai multe astfel de dublete, mai multe opoziții creatoare de emoție decît cele notate mai înainte. Foarte interesant ar fi, de exemplu, studiul structurii terasate a spațiului, al felului în care terasele sînt străpunse vehement de diagonalele unor stînci.

Teodor Moraru este unul din pictorii importanți ai generațiilor medii. Un artist care dă întotdeauna frumoase garanții de adîncime a sentimentului și probitate a meșteșugului.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica spectacolelor

Să lăsăm supărarea în hol

Am uitat de toate și, paradoxal, am rîs pentru că **Nicu Constantin** ne-a mărturisit, cu vorbe rostite și cîntate, că și sufletul său, pe care-l bănuiam izvor exclusiv de veselie, are necazuri, are doruri neîmplinite. Cum ar fi, de pildă, dorul după tinerețe și dorul după un rol dramatic. Am rîs nu de necazul altuia, ci pentru că Nicu Constantin e „bătrîn" doar în înțeles de stăpîn al meseriei actoricești ; și pentru că regizorii care au montat „Scrisoarea pierdută" n-au văzut cît ar fi cîștigat montările lor de pe scenele teatrelor de dramă, dacă în rolul cetățeanului turmentat, de pildă...

Am uitat de toate și, paradoxal, am rîs pentru că **Horia Căciulescu** face, de necaz, atîta haz, încît aparenta sa fragilitate se transformă în putere. ...

Am uitat de toate și, paradoxal, am rîs pentru că **Thury Ștefan** se strîmbă, se izbește de podele, se face de rîs cu atîta poftă, cu atîta chemare, cu atîta mlădiere și cursivitate, încît, în loc să te înduioșezi, te bucuri și te entuziasmezi.

Am uitat de toate însă n-am rîs ci am aplaudat cu gravă emoție, pentru că **Luiza Laszlo** și **Tudose Martinică**, sub firma „cuplu excentric" se dovedesc excelenți acrobați și, totodată, mai ales mulțumită grației și delicateței Luizei, un cuplu de super-balerini.

Am uitat de toate și am rîs pentru că, paradoxal, **Aurelian Andreescu** s-a adresat oamenilor și sie-însuși, nu numai cu lirism și patetism, ci și cu ironie.

Am uitat de toate și, paradoxal, n-am rîs, pentru că **Doru Stănculescu** și **Sorin Minghiat** au venit într-un spectacol vesel cu o lacrimă concret de tristă.

Am uitat de toate și, paradoxal, am rîs — dar am rîs cu stimă ! — pentru că music-hall-ul acesta a fost conceput și, în bună măsură, împlinit sub semnul inteligent al autoironiei.

Lasă supărarea-n hol : cu această lozincă simpatică și tonică, căreia s-au străduit să-i dea concreteță și farmec și putere de convingere, scenariștii **Nicușor Constantinescu** și **Sasa Georgescu**, compozitorii **H. Mălineanu** și **Aurel Manolache**, scenografa **Teodora Dinulescu** (remarcabilă măsura cu care a conceput și decorurile și costumele), dirijorul **Gelu Solomonescu**, coregraful **Sandu Feyer**, regizorul **Bițu Fălticineanu**, împreună cu o bună parte din colectivul **Teatrului satiric-muzical „Constantin Tănase"** au mai demonstrat o dată, cu remarcabilă promptitudine, că din definiția **oamenilor teatrelor** fac parte și atributele, și darurile numite generozitate, uitare de sine și grijă de oameni.

Să-i iubim pe cei care ne iubesc critic și — de data aceasta — să trecem cu vederea peste lipsurile lor în munca de a ne vedea și oglindi artistic toate lipsurile noastre ! Să-i iubim pe cei care ne reparâ sufletele muncind chiar și-n tură de seară !

NELU IONESCU ■

Cronica filmului

Sfîrșitul legendei

În prima serie (Legenda șerifului din Tennessee) realmente o legendă. Șeriful înalt, voinic și blond, dealtfel îl cheamă Bo Svenson, învinge miraculos dușmanii liniștii orașului: fabricanții de whisky, destrăbălatele și amatorii de zaruri sau pocher. Se servește de o bîtă, farmec și umor. Acasă, părinții îl ajută pe rînd, soția îi este reazăm la greu și la bine iar copiii sînt reușiți și adecvat îmbrăcați. Dar, tristă realitate a societăților întemeiate pe exploatare și profit, unde prosperă afacerile cu whisky, prostituate și jocuri de noroc, conduse de tipi importanți, plini de bani și fără scrupule. Cînd interesele acestora le sînt lezate — și aici le sînt — se recurge la intimidare, amenințare și crimă. Soția șerifului este asasinată iar el scapă ca prin urechile acului. Un ac de uzină căci prea a avut urechile mari. Iată-ne deci la seria a doua, *Sfîrșitul legendei*. Unde pleacă șeriful abia ieșit dintre bandaje ? Să continue lupta cu răufăcătorii. Știe că-l așteaptă moartea. Știe, îi este și frică. El este animat de robustețe, de virilitate, de ideea simplă, sănătoasă a apărării căminului și a tuturor căminelor de nesiguranță și violență. Cu alte cuvinte, acest șerif și atîția alții acționează din instinct, fiind vorba însă de instinctele sănătoase ale unui om sănătos. Așa stînd lucrurile, violența este teribil condamnată, ea neapărînd ca stare naturală sau normală a omului ci, dimpotrivă. Incoruptibil, curajos, drept, generos, șeriful obține cîteva succese locale, dar în case cît stadioanele, avînd luxul de pe lahturi, tipii aceia importanți nu sînt atinși. Cu banii lor, cu oamenii lor, cu cinismul lor ei obțin totul. După ce a fost rănit, șeriful este și omorît. Încă o legendă așezată acolo unde-i este locul : pe pămînt. Știm foarte bine că aceste filme sînt gîndite așa, că ele sînt concepute după rețete care să aducă succes și bani. Nu vedem nimic rău în asta atît timp cît se respectă regula jocului. Adică nu combați necinstea fiind necinstit, nu combați violența fiind violent. Aici regulile jocului sînt respectate.

Teroarea, violența, lipsa de șansă, cinismul, devenite caracteristici ale societății de consum, sînt incriminate și în acest film bun a cărui regie este semnată de Earl Bellamy și ai cărui interpreți principali sînt Bo Svenson, Luke Askew și Noah Berry.

EUGEN SECELEANU ■

Putna

Mănăstirea Putna, ctitoria lui Ștefan cel Mare locul unde bunul voievod își doarme somnul de veac.

Loc de pelerinaj al neamului românesc de-a lungul veacurilor, Putna este vatra focului nestins a unității și integrității morale și spirituale a tuturor românilor.

Așezată în inima Bucovinei pe Valea Putnei între păduri și izvoare și-n preaima satelor de cea mai pură și statornică tradiție românească : locul mănăstirii a fost ales după Neculce din dealul Crucei de unde Ștefan a tras cu săgeata care a nimerit într-un stejar pe locul altarului de astăzi al mănăstirii.

O călătorie la Putna pentru fiecare român a fost și este și va fi poate cea mai elevată și neuitată din cîte se pot face pe pămînt.

Sadoveanu la douăzeci și patru ani sorocea că locurile sfinte ale Moldovei începînd cu Putna au făcut din ei adevăratul scriitor al românilor, al umilitilor dar și al voievozilor, al sufletului neamului nostru.

Acum drumurile sunt bune și vin zilele blinde și binecuvîntate cînd poți dormi sub cerul înstelat uriaș în aerul pădurilor nesfîrșite și lîngă o cănită de fin cum dormea Eminescu, iar cei tineri, elevi sau studenți, drum mai frumos nu-și pot visa și mai folositor decît acesta la flăcăruia de la creșterea lui Ștefan cel Mare și Sfînt.

În pronaosul mănăstirii se află Bogdan Voievodul fiul lui Ștefan, sora sa Maria Maria — soața lui Petru Rareș și Ștefăniță Voievodul, iar în naos pe locul lui Ștefan se află încă Doamna Maria fiica românică a lui Radu cel Frumos Maria de Mangop această ultimă împărăteasă bizantină a doua soție a lui Ștefan, precum și Bogdan și Petru, prunci morți de timpuriu ai marelui Ștefan.

Tot aici e mormîntul marelui mitropolit din timpul lui Ștefan, Teoctist, al arhiepiscopului Iacob Putneanul, marele restaurator al mănăstirii după cutremurul din veacul al XVIII-lea, apoi al atîtora alți ctitori și ctitorițe ai ființei noastre naționale și spirituale pe ale căror morminte ale mosilor nostri.

Muzeul mănăstirii păstrează odoarele celebră de broderii și țesături fine, obiecte de cult și podoabe, veșminte și manuscrise rare din epoca lui Ștefan, precum și cele alături de celelalte turnuri tot din timpul lui Ștefan, împreună cu clopotele mărturisesc în fiecare zi bucuria și mîndria de-a fi urmașii unei binecuvîntate semințiii pe care trebuie s-o cunoaștem în amănunt, să devină comoara sufletului nostru, a fiecăruia din noi în parte în fiecare generație.

IOAN ALEXANDRU ■

Gheorghe Zamfir:

„Ion Creangă e aproape de mine"

— De unde vii, Gheorghe Zamfir?

— De la capătul pămîntului.

— Mai exact.

— Australia, Hong-Kong, Japonia: șaptezeci de mii de kilometri, zeci de spectacole, impresii pentru o viață. E fantastic!

— Ce anume ?

— Faptul că acolo, la capătul pămîntului, la țărmurile Pacificului și ale Oceanului Indian, oamenii plîngeau ascultînd „Doina Oltului". Am văzut spectatori care nu voiau să plece din sală deși concertul se terminase de mult, femei de vîrsta mamei care se uitau la mine ca la o minune, n-am să uit cum după un concert, la Melbourne, o bătrînă cu ochii în lacrimi s-a apropiat și mi-a spus parcă să se convingă că sînt viu, apoi s-a retras, cu fața spre mine, fără să scoată o vorbă.

— Poate ești o minune, Gheorghe Zamfir ?

— Hai să ne-nțelegem; minunea asta nu se numește Gheorghe Zamfir ci folclorul românesc. Oricît de talentat aș fi, nu pot să uit că am emoționat, am entuziasmat milioane de oameni, datorită muzicii pe care o cînt.

— Apropo — te-am auzit, mai devreme, vorbind la telefon despre...

— Vouă, reporterilor, nu vă scapă nimic ; e o poveste mai urîtă, dar, dacă vrei, ți-o spun.

— Vreau.

— E vorba de niște drepturi bănești de care am fost frustrat. Două case de discuri din Franța au vîndut cîteva milioane de discuri Gh. Zamfir, fără să plătească, așa cum se obișnuiește, un anumit procent pentru vînzare.

Să nu crezi că e așa ușor să te descurci cu partenerii de dincolo; pe ei nu-i interesează decît banii. Dacă pot stoarce de la un artist cît mai mult, o fac fără să clipească. Eu nu m-am gîndit niciodată să calculez, să socotesc cîți bani mi se cuvin ; străbăteam străzile din Paris, Geneva, Berna, Zürich, auzeam prin ferestrele deschise doinele și sîrbele noastre și mă simțeam mai uriaș decît sînt, eram în stare să dărîm munții, cum zice românul. M-apuca dorul de fiecare colț de la noi, îmi venea să urlu de bucurie și de durere totodată. Nu știu dacă mă poți înțelege...

— Încerc. Dar, spune-mi, cum te-au primit românii din străinătate ?

— În Australia mă așteptau cu flori la aeroport în fiecare oraș unde am cîntat; erau în stare să-și dea și cămașa de pe ei numai să le cînți și să le vorbești românește. Unii trăiau modest, alții aveau o situație mai bună, dar toți erau bolnavi de dor de țară și, crede-mă pe mine, e boala cea mai grea din cîte există.

— Te cred. Vrei să vorbim din nou despre folclor ?

— E subiectul meu preferat ; asta fac și-n turnee, după spectacol: încerc să-i conving pe cei cu care stau de vorbă că avem cel mai bogat folclor din lume, că la noi fiecare palmă de pămînt mustește de cîntec și de poezie, de istorie și de tradiții.

— Și reușești ?

— De cele mai multe ori, da ; iar pe cei care nu se lasă convinși, îi invit la concert sau le pun un disc în brațe.

— Deci, nu te lași...

— Nu. Îmi place să-i văd pe străini făcînd ochii mari la descoperirea muzicii noastre, plîngînd fără să înțeleagă bine de ce.

— Apropo de plîns...

— Știu ce vrei să spui — că mai plîng și eu uneori pe scenă.

— Ultima oară, în 24 ianuarie, la concertul de la Sala Palatului.

— Da, erau în sală bunii mei prieteni Irina și Benone — am cîntat în suita muntenească și cîteva din melodiile lor, mi-am adus aminte de toate clipele frumoase petrecute împreună, de toți anii aceia care nu se vor mai întoarce, mi-am simțit ochii în lacrimi, mi s-a pus un nod în gît și... asta a fost tot. Notează faptul că după un turneu de luni de zile, în care am cîntat pe cele mai mari scene ale lumii, un turneu în care am cîștigat un disc de aur,...

— E vorba de ultimul turneu ?

— Da. Am primit în Australia discul de aur din partea casei „Carinia"...

— ...care se adaugă celui al Academiei „Charles Cross", „Orfeului de aur" de la Sofia, „Chitarei de aur" obținută în Franța în 1971 și...

— Te rog, scrie că aceste trofee nu sînt chiar din aur.

— De acord. Vorbeam totuși despre altceva...

— Desigur. Am mai spus-o, tot într-un interviu pentru „Flacăra" : cred despre mine că sînt dator pămîntului acesta cu tot ce am mai viu în mine ; și îi fac pe străini să vibreze ascultînd muzica noastră, îi fac să înțeleagă sufletul acestui popor minunat.

— Care credi că sînt cei mai buni soliști vocali de la noi? E vorba, bineînțeles, tot de slujitorii folclorului.

— Sofia Vicoveanca, Sofia Vicoveanca, Sofia Vicoveanca.

— Să zicem că e așa. Ce-mi mai poți spune despre folclor ?

— Ți-aș putea vorbi zile întregi, dar n-ai atîta spațiu în revistă... Ceva însă tot trebuie să-ți mai spun.

— Ascult.

— Am fost nu demult la Cluj-Napoca, la festivalul studențesc de folclor.

— Ca spectator ?

— Nu, ca membru în juriu.

— Și ?

— Sînt entuziasmat ! Află că studenții s-au confundat cu tradiția, cu arta cea mai autentică, au fost aproape de perfecțiune.

— Chiar așa ? Ca niște adevărați profesioniști ?

— Am spus perfecțiune, nu profesionism.

— Ești pătimaș cînd e vorba de folclor...

— Sînt. Destinul meu e legat de folclor, așa cum folclorul e legat de istoria neamului românesc, de jalea și obida acelor desculți cu palmele bătătorite care l-au creat.

— Îți sînt dragi țăranii, Gh. Zamfir ?

— Mai dragi ca lumina ochilor ; nu uita că și eu sînt fiu de țărani, că în copilărie am păscut caprele și mi-am ajutat părinții la munca cîmpului, am colindat pădurile de lîngă Găești. Ion Creangă e mai aproape de mine decît Debussy, decît orice alt mare artist al lumii.

— Din cîte mi-am dat seama, ai creat printre naiști un adevărat curent. Majoritatea cîntă „à la Zamfir".

— Asta nu e rău, dar nici prea bine ; fiecare interpret trebuie să fie o personalitate distinctă, și naiul, acest instrument extraordinar, poate da expresie artistică oricărei trăiri sufletești. Totul e ca acela care-l îmbrățișează, acela care-i dă viață din suflarea sa, să fie mistuit de patima cîntecului.

— Știu că ai fost, în urmă cu mai mulți ani, profesor la catedra de nai a Liceului de muzică nr. 1 din București. Cîți profesori de nai mai există astăzi ?

— Nici unul.

— Dar constructori de naiuri ?

— Unul singur — Urucu ; și, nu uita, sîntem singura țară care posedă acest instrument.

— Și totuși eu cunosc tineri care ar dori să învețe să cînte la nai.

— Și eu ; pentru asta ar trebui editată o metodă de nai.

— Eu zic că ar trebui întîi scrisă.

— Am scris-o încă din studenție ; am și prezentat-o „Editurii muzicale", dar, probabil, îi s-a părut mai puțin importantă decît broșurile cu șlagăre pe texte de Mihai Dumbravă, pe care le publică de ani de zile.

— Ai ridicat folclorul pe o înaltă treaptă, l-ai urcat pe cele mai mari scene ale lumii, așa cum spuneai, ți-au apărut pînă acum peste douăzeci de discuri, ai emoționat milioane de spectatori. Ce mai vrei, Gheorghe Zamfir ?

— Să înec pămîntul cu tonalități românești. Și ține minte ce-ți spun, nu mă las pînă nu-mi împlinesc visul.

— Nu te lăsa, Gheorghe Zamfir!

ION STĂNICĂ ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar pe Cîmpia Libertății

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, organizează pe Cîmpia Libertății (Blaj — județul Alba) o amplă manifestare în 2 mai 1977, Ziua Tineretului din România, zi în care se împlinesc 55 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist și 28 de ani de la crearea U.A.S.C.R., o amplă manifestare ce se dorește a fi o sărbătoare a spiritului tînăr și liber, un omagiu, cu mijloacele specifice artei, adus Țării, Poporului și Partidului, Muncii, Libertății, Tineretii, Demnității, Cîrmaciului destinului național. Vor participa membri reprezentativi ai cenaclului, scriitori, interpreți de prestigiu ai muzicii noastre populare. Manifestarea va începe la orele 11 și va avea loc în orice caz. De aceea, cei care doresc să participe sînt rugați să fie pregătiți și pentru un timp mai puțin favorabil. Cu sprijinul generos al conducerii Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, precum și prin agențiile B.T.T., din județele Alba, Bunedoara, Arad, Timiș, Cluj, Sălaj, Bistrița-Năsăud, Mureș, Brașov, Covasna, Harghita și Buzău, vor merge spre Blaj (și se vor întoarce în funcție de ora încheierii spectacolului) trenuri și autobuze speciale, iar cursele obișnuite vor avea capacități sporite. La cerere, se pot organiza prin agențiile de turism pentru tineret excursii spre Blaj, în 2 mai, din toate orașele țării (inclusiv București) în măsura în care numărul solicitanților va fi suficient de mare. Costul biletului de intrare, 10 lei, va fi inclus în costul călătoriei. Pentru cei care ajung la Blaj și nu au bilet de intrare, s-au pus în vînzare bilete la Casa de cultură a orașului. De asemenea, cererile de bilete pot fi adresate și redacției noastre (telefon 17 60 10 interior 1786 : tovarășii Alexandru Medar și Gheorghe Amuza) sau direct la sediul redacției : Piața Scînteii nr. 1. Nu uitați : toate filialele Biroului de turism pentru tineret organizează excursii, în 2 mai, la Cîmpia Libertății cu obișnuitele prețuri reduse. După acest spectacol, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va susține manifestări după cum urmează : miercuri 4 mai, Tîrnăveni (Casa de cultură); joi 5 mai, Reghin (Casa de cultură sau în aer liber); vineri 6 mai, Sighișoara (Casa de cultură sau în aer liber); sîmbătă 7 mai, Tîrgu Mureș (Teatrul de vară). În eventualitatea unui timp nefavorabil, acest din urmă spectacol va avea loc fie în aceeași zi la Cinematograful Arta, fie a doua zi, duminică 8 mai, la Teatrul de vară. Spectacolele vor începe la orele 16,30 și 20,30.

Curier muzical

• **Mariana Aldea, Angela Bălan, Liliana Florea, Andrei Mihalache, Mircea Florescu,** Brașov : S-a răspuns în numărul din 21 aprilie la rubrica aceasta • **Oltean Mariana,** Tîrgu Mureș : Revista **Flacăra,** Piața Scînteii nr. 1, sector 1, București • **Cunea Marcela** și **Meiucă Sorina,** Deva : Cînd va fi invitat, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va reveni în orașul vostru • **Dan Oprișa,** București : Nu e chiar rău, dar feriți-vă de ridicol • **Ovidiu Toma,** Sibiu : Te rugăm să te adresezi Electrecordului • **Liviu Popescu,** Suceava : Compunere modestă • **Luca Ioan,** Cugir : Cînd va fi invitat, cenaclul va veni și la Cugir • **Emanuela** și **Camelia Pătrînjel,** Caransebeș : Poetului la care vă referiți îi va apărea curînd • nouă carte • **Moroșan Ana,** sat Lucareț, Timiș : Spuneți că actorul Eugen Cristea a dansat peste sentimentele dumneavoastră. Acest lucru nu s-a întîmplat din cauza noastră • **Munteanu Gabriela,** comuna Gîlgău pe Someș, Sălaj : Publicarea cîntecelor din cenaclu continuă • **Un grup de elevi de la Liceul Mircea cel Bătrîn,** Constanța : Vechea poveste : cenaclul poate veni la Constanța și primăvara, și toamna, și iarna, dar trebuie invitat • **Manolescu C. :** Nu putem trimite texte, iar programele trecute ale cenaclului nu le avem. Regretăm • **V. Penișoară,** Duda : Sincere felicitări. Vă rugăm să ne telefonați la redacție cît mai repede • **Florin Octavian Molnar,** București : Multe, foarte multe lucruri comune.

EUGEN SECELEANU ■

„Desigur, un artificier are nevoie de curaj, dar, în primul rînd, el trebuie să fie om cinstit"

— Ce meserie aveți ?
— Artificier.
— Ce face un artificier ?
— Poartă explozibil și pușcă la front.
— De ce pușcați la front ?
— Ca să înainteze minerii în piatră.

Cele patru lămpi cu carbid luminează fundul galeriei, lipindu-ne, umbre urîțe, de peretele de rocă. Perforarea este gata. Cele două fire de cupru de peste 100 de metri prin care va trece curentul electric de la detonator unesc galeriile, marcîndu-ne parcă drumul de întoarcere ca firul Ariadnei. Am rămas doar patru inși și așteptăm artificierul. Gheorghe Nicola are un spate de luptător și o privire blîndă, liniștită. Pune jos cutia cu dinamită și apoi, meticulos, pipăie pereții parcă după o știință secretă ; numără perforările. Cu puțină vreme în urmă controlase totul : rețeaua de impușcare, retragerea minerilor și a uneltelor, fixarea oamenilor de pază în galeriile vecine. Nicola la fiecare patron de dinamită, introduce amorsa electrică și apoi împinge dinamita în lăcașul din rocă. Și repartizarea asta a dinamitei are un dichis : 5—6 patroane în centrul peretelui, iar la margine, mai puține, în funcție de tăria rocii.

— Artificierii lucrează numai în mină ?
— Nu. Și la drumuri, în general peste tot unde trebuie înlăturată roca și în alte părți.
— Și dumneavoastră unde vă place să lucrați, la suprafață sau în subteran ?
— În subteran. Acolo sînt și miner. Un artificier de suprafață nu poate lucra și în mină dacă nu este și miner. Artificierul fiind un miner cu cea mai mare categorie are și responsabilitatea de maistru, adică îndrumă echipele în frontul de lucru.

Cu mișcări precise amorsele sînt introduse în dinamită și dinamita în rocă. Apoi se execută burajul, dopuri de argilă astupînd perforările și fixînd patroanele mai bine. Simplu. Fără panică și aparent fără efort. Nu trebuie apăsat prea tare. Nicola are mîini puternice, dar sensibile ca de pianist. Nicola, pianist ! N-are emoții. Nici eu. Din cauza inconștienței. Siguranța lui mi se transmite și mie. Am văzut explozii doar în film și știu că bubuie frumos. Și acolo sînt artificieri, dar nu ne gîndim niciodată la ei. Ne impresionează doar explozia. Firele albe ale amorselor atîrnă parcă spînzurate în perete. Nicola le leagă în serie și le conectează apoi de cele două fire care fac legătura cu detonatorul, în altă galerie.

— Cum este meseria asta de artificier ?
— Frumoasă. Trebuie să fii numai ochi și urechi. Să fii calm și să nu bei niciodată, ca să nu-ți tremure mîna. Te concentrezi și lucrezi.

Ne retragem. Nicola controlează din nou legăturile, aerajul, oamenii de pază. Pornim în lungul galeriei, 50 de metri, intrăm în alta, încă pe atît. Cei întîlniți în drum lasă lucrul și merg cu noi. „Alo, dă-te jos de pe suitor, se pușcă !" Deodată se întrerupe curentul. Se sting luminile și aerajul nu mai lucrează. Nu se poate detona fără aeraj. Împușcarea întîrzie. Peste un minut se aprinde lumina și totul revine la normal. Nicola își ia de la subsuoară detonatorul, introduce cheia în contact, îl încarcă și răsucește cheia cu o mișcare bruscă. Cîteva bubuituri înfundate îmi subțiază timpanele.

Nicolae Virzob are 40 de ani și 12 ani de cînd e artificier. Este oltean de aici, din Ponoarele, satul Birlac.

— Cum trebuie să fie un artificier ?

— V-ați aștepta să spun în primul rînd curajos. Desigur, trebuie și curaj, dar mai întîi un artificier trebuie să fie un om cinstit. În meseria asta nu poți fura și înșela pe nimeni. Dacă ai fost vreodată condamnat, fie numai pentru o bețe sau scandal, nu mai poți fi artificier. Le noi nu te iartă nimeni. Dacă te iartă, te condamnă.

— Și ce-i mai trebuie unui artificier ?

— Cum v-am spus, curaj, calm și o bună pregătire profesională. Adică cel puțin cinci ani de minerit și categoria maximă. Trebuie să știi să plasezi perforările în front, să cunoști roca, dacă vreți, s-o simți, s-o știi asculta.

— Și cîștigați bine ?

— Bine. Noi aici, la Ponoarele — Baia de Aramă — sîntem o secție fruntașă pe întreprindere (Întreprinderea de foraj și lucrări geologice speciale, IFLGS — n.n.).

Ion Văduva este cel care mi-a dat definiția artificierului, definiție ce deschide reportajul de față.

— Pînă să fiți artificier ce ați făcut ?

— Am fost miner. Amîndouă meseriile-s frumoase.

— Și cu care se cîștigă mai bine ?

— Cu mineritul. Dar aici e o chestie. De artificieri e mare nevoie. Nu oricine poate face meseria asta. Cînd înțelegi că e nevoie de tine într-un loc și cînd știi că ești ales dintre cei mai buni, zic eu, e o mîndrie să fii artificier.

— Cel de aici spun că sînteți unul dintre artificierii foarte buni. Cum arată o împușcătură frumoasă ?

— Perforările să fie plasate ca lumea în front, iar după pușcătură să nu rămînă pixă în front.

— Ce este o pixă ?

— Așa spunem noi la restul de pușcare. Eu perforez un metru, dar dacă nu e perforarea bine plasată, efectul e de numai 70 la sută. El, o brigadă fruntașă face un metru pe schimb.

Artificierii de la Ponoarele, din Podișul Mehedințiului, sînt niște oameni curajoși și inimoși care își iubesc meseria. Sînt printre ei și oameni care au pus umărul la nașterea unor orașe ca Motru sau Moldova Nouă, odată șantiere ale Întreprinderii de foraj și lucrări geologice speciale din București. Sînt oameni care lucrează în explorare și fac muncă de pionierat. Sînt oameni bucuroși că s-au întors la casele lor să ridice poate, cine știe, un nou oraș, aici în Podișul Mehedințiului.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Ce au făcut alții în 30 de ani, noi facem în 6! Ăsta-i tot secretul!

Mai sînt destule întreprinderi industriale românești care au numai 2 ani de existență, astfel că „Electrocontact"-Botoșani nu este, din acest punct de vedere, o unitate care să ne atragă în chip deosebit atenția. Aflînd însă că la cele cîteva mii de angajați ai săi, media de virstă este de numai 22 de ani — medie de echipă de fotbal ! — începi să te gîndești la următorul raport: cum se face că un asemenea colectiv foarte tînăr, lucrînd într-o unitate cu un mare grad de tehnicitate, obține rezultate remarcabile, deși fabrica, repetăm, n-are decît doi ani.

Cum a ajuns această unitate industrială ceea ce este astăzi ?

Cum au ajuns tinerii săi angajați să fie ceea ce sînt acum ?

Doi oameni — inginerul Dumitru Ciocan, director, și Dumitru Prodan, secretarul comitetului de partid — nu găsesc prea ușor — „nu ți le servesc pe tavă" — explicații la întrebările de mai sus, pentru simplul motiv că n-au prea avut timp să se gîndească cum au făcut ceea ce au făcut. Dacă omul care aleargă are mai puțin timp de gîndire decît cel care merge liniștit, atunci și reacția celor doi oameni-pivot ai întreprinderii ni s-a părut, omenește, explicabilă. Caută amîndoi motive, cauze, deapănă înapoi filmul vieții fabricii, care este și-a lor, de la nașterea ei pînă acum, în aprilie 1977.

D. Ciocan : Ține minte, dacă mă gîndesc puțin, primul produs realizat de unitatea noastră : un limitator de cursă cu translație, în valoare de aproximativ o sută de lei. Și primul reper fabricat de noi : bucșa lagăr de la limitator...

Reporter : Cu ultimul produs e, firește, mai simplu. Îl puteți numi fără nici un efort...

D. Ciocan : Sigur că da. Cofretul antigrizutos, cu o valoare de cîteva zeci de mii de lei. Aceasta ar fi, după cum vă dați seama, drumul nostru principal : de la produse de o sută de lei la produse de zeci de mii de lei.

Rep. : Care este profilul exact al fabricii dumneavoastră ?

D. Prodan : Producem aparataj de joasă tensiune. Gama de fabricație ? Peste 100 de tipuri de produse.

Rep.: Produse realizate de tineri în jur de 21, 22 de ani... Iertați-mă că mă întorc la ceea ce mi s-a părut, ca să zic așa, mai puțin obișnuit în „datele personale" ale unității dumneavoastră. Virsta fragedă a colectivului.

D. Ciocan : Și nu vă întoarceți, de fapt, decît la primul element al buletinului de identitate. Un al doilea spune și el foarte mult. 80 la sută din lucrătorii noștri sînt veniți din jurul Botoșanilor, de la sate, de la plug !

Rep. : N-o să-mi spuneți că au trecut la fabricarea produselor electrotehnice direct de la plug ?

D. Prodan : Nici chiar așa ! Au venit de la sate și i-am trimis la calificare la București, la Electroaparataj, la Automatica, i-am calificat la locul de muncă, i-am băgat în cursuri postliceale de un an și au învățat cît n-au învățat în toată viața lor, într-un ritm atît de intensiv că mai intensiv nu se poate.

Rep. : Și acum ce fac ?

D. Ciocan : Acum muncesc și învață mai departe. Fabrica progresează în pași giganți, în 1980 vom produce de 5 ori mai mult ca astăzi, așa că vă închipuiți în ce mare cursă ne aflăm cu toții, și întreprinderea, și noi, lucrătorii ei.

Rep. : Asta înseamnă că nu se poate spune că duceți lipsă de probleme...

D. Ciocan : Zeci, sute de probleme...

Rep. : Spuneți-mi-o pe cea mai importantă. Nu aveți, nu există o problemă-mamă care face pui ?...

D. Ciocan : Ba da. Oamenii. Problema problemelor la noi a fost și rămîne problema oamenilor. Sînt foarte tineri, plini de elan, de pasiune, dar peste 50 la sută din problemele noastre îi vizează pe ei. 1) Să se califice continuu, din mers. 2) Să aibă locuințe. Pînă acum le-am dat peste 200. Avem un cămin pentru 300 de persoane. Al doilea se află în lucru. 3) Să le facem o cantină.

Oamenilor le ceri să muncească bine, le pretinzi producție de calitate superioară, trebuie să le asiguri condiții de viață cît mai bune. Și toate astea trebuie rezolvate într-un ritm accelerat. Vedeți, la noi toată lumea e grăbită, foarte grăbită și, dacă vreți, pentru încheierea discuției noastre, vă ofer un secret al grabei noastre.

Rep. : Vă ascult.

D. Ciocan : Ați auzit, desigur, de renumita unitate Electroaparataj-București.

Rep. : Am auzit.

D. Ciocan : Ce a ajuns ea să facă în 30 de ani, noi facem în numai 6 ani. Observați raportul? 30 împărțit la 6 = de 5 ori mai repede. Raportul acesta ne dă ritmul. Asta-i tot secretul.

MARIUS POPESCU ■

Un om căruia i se mulțumește că a redat altora bucuria vieții

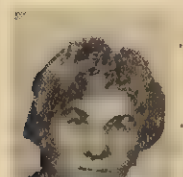

Dialogul pe care, la Cluj-Napoca, l-am avut cu prof. dr. Doina Cosma, o autentică valoare a școlii românești de chirurgie maxilo-facială, n-ar fi complet, în transcrierea sa, dacă n-aș menționa un anume amănunt legat de însuși obiectul acestui dialog. Am întrebat-o pe distinsa mea interlocutoare cum poate fi tradusă, mai pe înțelesul tuturor, noțiunea de chirurgie maxilo-facială. În loc de răspuns, domnia-sa a încărcat cu diapozitive un aspectomat și le-a proiectat pe un ecran de unde zeci și zeci de copii și oameni în vîrstă m-au privit cu o durere și o suferință pe care cuvintele cu greu le pot descrie. N-am să pot uita, cred, niciodată, ochii acelor copii și țăcănitul aspectomatului, cînd se schimba cadrul, un țăcănit care, parcă, de fiecare dată mă împușca. „Copiii și oamenii aceștia, avea să-mi spună prof. dr. Doina Cosma, sînt marcați de malformații buco-maxilo-faciale congenitale, adică s-au născut cu ceea ce se numește în limbaj popular buză de iepure, despicătură anterioară a buzei, sau gură de lup, despicătură bilaterală totală, malformații care de regulă se prelungesc pînă în zona vălului palatal, adică pînă în cerul gurii."

Notez că în partea a doua a expunerii diapozitivelor mi-a fost dat să văd ochii aceluiași copii și oameni, după operație, ochi care-și recăpătaseră strălucirea și omenia. Evident, nu asupra ochilor intervenise prof. dr. Doina Cosma, ci asupra acelor hidoase malformații ce marcau atît de profund conștiința și personalitatea celor în cauză, copii și oameni care din toate celelalte puncte de vedere erau perfect sănătoși.

„Acum, că ați văzut o parte din lucrările pe care le-am executat împreună cu echipa mea, poate că v-ați mai lămurit asupra activității noastre și asupra a ceea ce este o intervenție chirurgicală maxilo-facială. Ne străduim să ștergem acele malformații care sînt nu numai inestetice, dar au și o importantă acțiune, negativă, bineînțeles, asupra psihicului. Sîntem foarte aproape de chirurgia estetică, sau de operațiile plastice, cum i se mai spune, dar intențiile noastre depășesc această disciplină cu care altădată făceam corp comun. Într-un timp relativ scurt școala românească de chirurgie maxilo-facială, condusă de profesorul academician Valerian Popescu, a înregistrat succese deosebite, situîndu-se, pe plan mondial, printre promotorii acestei chirurgii. Dar noi, desigur, nu ne mîndrim că sîntem atît de apreciați peste hotare, cît ne bucură faptul că în toate marile orașe ale țării au început să opereze specialiștii școlilor bucureștene, clujene și ieșene. Pretutindeni au început să opereze stomatologii care execută operații de chirurgie buco-dentară, o ramură mai restrînsă ca obiect de cercetare, dar foarte largă în ceea ce privește subiectul. Intervențiile maxilo-faciale sînt, desigur, mai delicate, mai dificile, dar și în acest domeniu am reușit să punem pe picioare o armată de chirurgi care, ca să dau numai un exemplu, execută plastia de închidere a sinusului, o operație nu ușoară și pentru care, altădată, pacientul trebuia să vină la noi. Ce vrea să însemne asta ? În timpul unei extracții laterale se poate întîmpla ca între cavitatea bucală și sinus să se stabilească o legătură care trebuie închisă imediat, altfel poate da naștere la complicații sinuzale foarte urîte".

În acest moment al discuției, interlocutoarea mi-a atras atenția să nu insist asupra faptului că tehnica operatorie, sau metoda după care se execută această intervenție, îi aparține, ceea ce, după cum se vede, am și făcut...

Un alt domeniu al chirurgiei buco-maxilo-faciale ar fi cel al chirurgiei proprotetice. Ce ar fi de spus despre aceasta ? După cum se știe, la o vîrstă oarecare oamenii își pierd dinții, pe care îi înlocuiesc cu arhicunoscutele proteze. În momentul pierderii dinților apar substanțiale modificări la nivelul maxilarului, din care cauză protezele nu sînt întotdeauna suficient de funcționale, mai ales că oamenii vor o proteză cît mai fixă, cu ajutorul căreia să poată mînca tot ce doresc. În astfel de cazuri, foarte numeroase, este imperios necesară o intervenție chirurgicală pentru refacerea maxilarului. Printre multe alte lucruri, foarte importantă în astfel de intervenții este creasta alveolară, partea osoasă de sub gingie. Această creastă alveolară se adîncește sau se înalță prin tot felul de implanturi de materiale speciale, după care, cu ajutorul unor cuie înfipte în creastă și implant, se fixează proteza.

„Dar pasiunea mea rămîne, a continuat prof. dr. Doina Cosma, chirurgia maxilo-facială, domeniu în care în 1964 mi-am susținut doctoratul. Ceea ce dovedeam eu atunci, după o experiență de peste 500 de cazuri, era că vîrsta optimă pentru o operație maxilo-facială este de 18—24 de luni, deci pînă ce la copii încă nu s-a format definitiv vorbirea. Am stabilit această vîrstă mai ales pentru copiii suferind de malformații labio-maxilo-palatinale. Ideea a fost acceptată peste tot și ea este o caracteristică a școlii noastre. Tot de atunci a început să mă preocupe problema țesuturilor din punct de vedere histopatologic și histochimic. Este vorba, desigur, despre țesuturile de la nivelul buzei, țesuturi care, după operații, suferă importante modificări, chiar și atrofieri, ce descresc pe măsură ce ne depărtăm de mucoasă. Dealtfel, această problemă nu a fost încă rezolvată pe plan mondial. Dar, în esență, ceea ce ne frămîntă pe noi, echipa Clinicii de chirurgie maxilo-facială de pe lîngă Facultatea de stomatologie din Cluj-Napoca, este ca, prin operație, să asigurăm posibilitatea unei educații fonetice a pacientului, adică să-l facem să poată rosti corect sunetele limbii române, deoarece am văzut că principalul complex de inferioritate la cei în cauză îl reprezintă această imposibilitate de a vorbi corect."

VICTOR NIȚĂ ■

Teatru de vară

După dezastru, două sau trei săptămîni, teatrele au jucat cu puțini spectatori în sală. În primul rînd, din pricina lipsei mijloacelor de transport. În ultimele săptămîni, oamenii au început să vină, din nou, la teatru, ca o dovadă a dragostei pe care o arată unei arte de un puternic impact sufletesc. Teatrele încep să fie, din nou, pline, spre satisfacția actorilor care au jucat, cu aceeași dăruire, și în fața a două rînduri de scaune ocupate. Lumea vine, din nou, la teatru, ca un semn al normalizării vieții noastre. Din păcate însă, stagiunea se apropie de scadența ei. De aceea, sîntem obligați toți — dramaturgi, regizori, directori de teatru, actori — să ne gîndim, cu o maximă responsabilitate, la organizarea, în condiții optime, maximale, a stagiunii de vară. A unei stagiuni estivale închinate teatrului comic, vesel, tonic, optimist, unui teatru care să ajute la descreșterea frunților, la alinarea tristeților, unui teatru care să-i ajute pe oameni să uite atîtea amărăciuni și dureri. În perioada stupidității dogmatice, dacă voiai să desființezi o piesă, spuneai : împinge pe oameni „să uite", ca și cînd **uitarea** n-ar face și ea parte din registrul sufletesc al ființei umane. Dimpotrivă, sînt înclinat să cred că, dacă **memoria** e necesară, **uitarea** e obligatorie. Fără amintiri poți trăi, fără uitare viața ar fi un calvar. Trebuie — e o datorie morală fundamentală — să-i ajutăm pe oameni să uite, și, în direcția asta, teatrul, în speță teatrul comic, poate foarte multe. Avem actori excelenți, trupe bine închegate, comediografi sclipitori. Stă în puterea noastră să organizăm un teatru de vară excepțional, care să joace în săli climatizate, în grădini și parcuri, farse, comedii muzicale, operete, spectacole de varietăți, regizate cu pricepere și gust. Încă mai este timp să mobilizăm autorii de comedie care să scrie schecuri, cuplete, scene și scenete inteligente și pline de umor, spre delectarea unui public față de care avem atîtea obligații. Nu există specii literare inferioare și voi prefera, oricînd, un cuplet destept, scris și spus cu haz, unei drame inepte și plictisoase, de la care fuge lumea din sală după primul act, ca, odinioară, românii în munți. Să facem tot ce stă în puterile noastre și să bucurăm inimile oamenilor. E, mi se pare, îndatorirea majoră a ceasului de față.

AUREL BARANGA ■

Cîntarea României

Școala și afirmarea talentelor

Observațiile cu caracter general făcute în comentariul precedent își au, desigur, o deplină acoperire în faptele artistice surprinse pe scenele concursului. Selectiv, în funcție și de evoluțiile la care am fost prezenți, vom releva cîteva din ele tot cu scopul de a evidenția anumite idei.

Mai întîi ni s-au impus o seamă de județe, școli și formații a căror ambiție în materie de competiții artistice — bazată pe reușite anterioare dealtfel — ne era cunoscută. Consemnam în acest sens încă în prima parte a comentariului nostru seriozitatea cu care liceele și școlile generale din București au abordat participarea la festival, fără a se considera, cum s-a întîmplat altă dată, cu unele formații, drept cîștigători siguri. La capitolul „cărți de vizită onorate" pot fi trecute coruri ca acelea ale uteciștilor de la „Mihai Viteazul" (premiul I la licee) și pionierilor de la „Ion Creangă" (premiul II la școli generale), formația de muzică ușoară a Liceului „Nicolae Bălcescu" (premiul I la licee), orchestra de muzică populară a Casei centrale a pionierilor, formația instrumentală de muzică clasică a Liceului real-umanist nr. 2, de asemenea deținătoare a unui premiu I, brigada artistică de agitație a liceului nr. 3, numeroșii soliști de muzică clasică situați pe primele locuri. Nu au lipsit din evoluțiile bucureștenilor cîteva apariții memorabile, mai ales prin inedit concepției numerelor prezentate sau prin prospețimea interpretării. Printre acestea notăm corul de cameră al Liceului real-umanist nr. 10 sau formația „Bobocei" de la casa pionierilor din sectorul 4. O figură aparte a făcut Școala generală nr. 145 din sectorul 2, ale cărei „jocuri muzicale", prin vivacitatea, spontaneitatea și inefabilul lor, ne-au amintit de strălucitoarea compoziție „Ofrândă copiilor lumii" a lui Sabin Păutza în execuția magistrală a „Madrigalului".

O revelație a fost pentru noi, ca și pentru juriul care l-a distins cu premiul I, grupul folk de la Liceul „Spiru Haret", cu două piese lirice compuse pe texte bine alese, muzicale, interpretate cu gust.

Ne-a făcut plăcere, în aceeași ordine de idei, a onorării cărții de vizită, să salutăm succesele repurtate la diferite probe de către o seamă de formații ale elevilor sau pionierilor cunoscute pentru temeinicia cu care își pregătesc spectacolele la astfel de concursuri : corul pionierilor de la Liceul „Mihai Viteazul" din Ploiești, excelînd prin vioiciunea copilărească a interpretării, formațiile teatrale ale uteciștilor de la Liceul „G. Coșbuc" din Cluj-Napoca sau „V. Alecsandri" din Galați sau cea a pionierilor de la Colegiul „Nicolae Bălcescu" din Craiova, corurile de cameră de la Liceul real-umanist din Sibiu, montajul literar de la Liceul „Petru Rareș" din Piatra Neamț, dansurile populare și tematice prezentate de elevii liceului din Scorniceștii, corurile de mai veche reputație ale unor licee pedagogice din Deva, Brăila, Cluj-Napoca, Slatina, Turnu Măgurele, corul de cameră al Casei pionierilor din Reșița sau călușarii de la școala generală din Conțești-Teleorman. Un ingenios spectacol de grafică animată și umbre, gen în care s-au afirmat mai demult, au prezentat pionierii de la Școala generală nr. 15 Brașov. Formațiile de pionieri și elevi provenind din județe cu o deosebită bogăție a creației folclorice, precum cele din Maramureș, Satu Mare, Bihor, Bistrița Năsăud, Gorj, Timiș, Vîlcea, Harghita, Olt, Argeș, Suceava, Sibiu, Covasna au cîntat și au dansat cu o autenticitate și o înțelegere a sensurilor profunde ale artei create de popor încît efectiv ne-am dat încă o dată seama cît de inepuizabil este filonul artistic popular, nu numai la români, ci și la naționalitățile conlocuitoare (folclorul maghiar, de pildă, și-a găsit excelenți interpreți în elevii din Miercurea Ciuc, cei din Reghin sau Sf. Gheorghe). Întrecînd fanfare pionierești cu justificate pretenții la intitulate ca acelea din Arad, Constanța, Mediaș, Drobeta-Turnu Severin, colegii acestui dirijor copil de mare viitor, care este Radu Postăvaru, de la Casa pionierilor din Iași, au demonstrat că un asemenea gen de muzică trebuie într-adevăr mai mult încurajat, îndeosebi la copii și adolescenți, farmecul și entuziasmul pe care-l degajă exercitînd o puternică înrîurire asupra psihologiei juvenile.

„Muzica și poezia tinără", expresie care vrea să marcheze mai curînd spectacolul manifest decît o nouă specie de artă, și-a aflat în grupul de elevi de la liceul industrial chimic din Găești talentați exponenți, căci cu montajul „Imnul tinereții noastre", început cam timid și neconcludent, dar repede redresîndu-se și căpătînd ritm și suflu patriotic, au întrunit sufragiile juriului obținînd premiul I (instructori A. Dumitrescu și N. Covalciuc).

Trebuie să spunem că, în genere, ca și concursul „Drum de glorii", pionierii și mai micii lor tovarăși de copilărie, „Șoimii patriei", au lăsat din nou impresia unei mai mari emulații, care nu trebuie explicată numai prin disponibilitățile vîrstei. Micul cor al pionierilor din Răzvad-Dîmbovița, condus de energica și competenta profesoară Lidia Ciocan, pe care neîndoielnic juriul l-a premiat sub titulatura cor de cameră pentru a putea lărgi evantaiul distincțiilor, a fost un exemplu în ce privește alegerea repertoriului, interpretarea plină de naturalețe, sigură, demnă de orice formație cu pretenții. Tot astfel, Casa pionierilor din Calafat a prezentat un spectacol cuceritor prin bunul gust și sinceritatea sa copilărească, intitulat „Școlărița primăvară".

Cu o estradă-revistă politică, adecvată vîrstei și problematicii specifice, s-au prezentat în concurs pionierii din Aninoasa, județul Hunedoara, reușind unul din acele spectacole rare, pentru premierea căruia juriul nici nu mai trebuia să delibereze și la care n-am știut ce să admirăm mai întîi : substanța textului, muzicalitatea contaminantă, ritmurile alerte, cînd moderne, cînd de factură folclorică, mișcarea de o sincronizare perfectă, comunicarea atît de vie și expresivă cu publicul. Îndrumătorii micilor artiști, copii de mineri din Aninoasa ; învățătoarele Magdalena Farago, Aurelia Ponorică și profesorul de muzică Ștefan Rădut.

Să mai notăm, tot ca o exemplificare pentru ceea ce înseamnă reușita strădaniei, distincțiile primite de pionierii soliști de muzică populară de la Școala generală din Ștefănești, județul Ilfov, comună situată în imediata vecinătate a liniei de centură bucureștene, făcînd parte din acele localități în care, din pricina navetismului, a influenței pe care o exercită Capitala, este destul de greu să polarizezi entuziasmul pentru activitatea artistică.

Considerăm că e destul de greu, chiar pentru un observator care ar fi urmărit minut de minut întreaga desfășurare a concursului, să dea o apreciere atotcuprinzătoare asupra evoluțiilor tuturor județelor. În ce ne privește, după cum am precizat, nici n-am intenționat o asemenea analiză exhaustivă. Pe fondul general al unei impresionante desfășurări de forțe artistice, al afirmării unui mare număr de talente din rîndul elevilor și școlarilor, unele județe parcă ni s-au părut mai reprezentative în participarea lor, și prin multitudinea probelor la care s-au clasat pe primele locuri, și prin calitatea artistică a evoluțiilor. De remarcat că printre acestea se numără județe care nu dispun de instituții artistice profesioniste, care, neputînd să-și asigure prin proprii forțe o îndrumare de specialitate, au trebuit să se bizuie în esență pe animatorii din școli, licee, case ale pionierilor. O muncă sistematică de amploare și consistență stă la baza performanțelor realizate. Să parcurgem în acest sens lista premiilor și să remarcăm locurile ocupate de formațiile și soliștii a două asemenea județe, vecine dealtfel : Dîmbovița și Olt. Dîmbovița a cîștigat la diferite probe 6 premii I, 1 premiu II, 4 premii III și 3 mențiuni, deci un total de 14 distincții, în timp ce județul Olt a ocupat locul I la 4 probe, locul II la 2 probe, locul III la 3 probe și mențiune la 2 probe, deci a primit 11 distincții. Fără a atinge asemenea performanțe, și alte județe cu posibilități artistice apropiate s-au numărat printre fruntașe, precum Alba, Vîlcea, Ilfov, Ialomița, Suceava.

Cu aceste cîteva ultime sublinieri, importante nu atît pentru județele nemijlocit nominalizate, cît pentru degajarea unor concluzii demne de luare aminte pentru toți factorii care se ocupă de activitatea cultural-artistică a elevilor și pionierilor, încheiem însemnările noastre. Se poate conchide așadar că finalele pe țară la două din secțiunile Festivalului național „Cîntarea României" prefigurează marele succes pe care îl va repurta această manifestare fără precedent a culturii și educației socialiste din țara noastră.

NICULAE STOIAN ■

Personalitate și suveranitate

Noțiunea de personalitate se leagă, direct și nominal, de cea de persoană. S-ar părea deci că aici găsim atît începutul cît și sfîrșitul acestei virtuți pe care Eminescu o considera „binele suprem". Personalitatea ar fi alcătuită dintr-un mănunchi de predispoziții native, lucru absolut adevărat, care fac posibilă afirmarea plenară a individului în contextul în care trăiește. Evident, se formulează tot felul de deducții privitoare la privilegiul unei societăți bogate în individualități, cît datorează societatea acestor naturi puternice, de unde provine și devierea, prin personalism, a personalității. Mai anevoie se observă însă cît datorează personalitatea societății și istoriei. Pentru că, în realitate, personalitățile nu se dezvoltă pe un teren gol, steril, găsindu-și singură rădăcinile care s-o susțină. Aceste rădăcini, ca și impulsurile de creștere, le primește din partea obștii în care se formează și care, la rîndul ei, poate fi într-o situație privilegiată sau într-una nefavorabilă. Este limpede că epocile de avînt, de elan constructiv, generează condiții pentru ivirea și afirmarea valorilor individuale.

Dar o strînsă legătură se stabilește între independența obștii și afirmarea indivizilor ce o compun. O obște, o națiune subjugată este lovită în însăși condiția de afirmare a indivizilor, căci puterea opresoare este interesată în înăbușirea valorilor. Un neam fără conștiința valorii este mai ușor de stăpînit, în timp ce unul suveran, care gîndește independent, devine rebel în raport cu stăpînitorul. Este, de aceea, lesne de închipuit că independența statului roman echivalează cu o puternică declanșare de personalități. Românii au dat, se știe, oameni excepționali și sub stăpînirea otomană ori sub alte stăpîniri și se poate spune că meritul pregătirii actului de la 1877 le revine considerabil. E greu de presupus că fără ardoarea patriotică și fără calitățile personale ale unor oameni ca Bălcescu, Alecsandri, Kogălniceanu, C. Negri, Al. I. Cuza, ș.a. visul neatîrnării s-ar fi realizat. Cu atît mai virtos în epoca de după independență. Explozia de talente, în toate domeniile vieții, din ultimele două decenii ale veacului trecut se cere raportată, neapărat, și la sentimentul, atît de tonic, că sîntem liberi și stăpîni la noi acasă. Iorga a spus-o clar : „fără independență am fi rămas cu decenii în urmă, n-am păși cu fruntea sus într-o Europă civilizată". Dar independența națională, singură, nu poate asigura integral afirmarea valorilor individuale în condițiile inegalității sociale : un cîrcaș nu e pus în aceleași condiții cu moșierul la care lucrează, deși poate fi mai dotat și la fel stau lucrurile cu un muncitor și patronul său. Singure egalitatea socială și siguranța economică creează cadrul propice acestui scop. Iată de ce desprindem logic ideea că numai în epoca socialistă se realizează condițiile optime pentru afirmarea personalității umane, acesta fiind un aspect esențial al umanismului socialist. Nu e de aceea întîmplător că în toate sectoarele vieții producătorii de valori superioare s-au înmulțit, că știința și cultura noastră contemporană dobîndesc, pe zi ce trece, o demnitate europeană, că personalități ale vieții noastre spirituale ocupă un loc privilegiat în eșalonul mondial, că România este astăzi mai cunoscută decît oricînd în istoria sa, că președintele țării este considerat una din marile personalități ale istoriei contemporane. Drumul afirmării independenței noastre de stat este și drumul firesc de afirmare a personalității. Omagiul adus unui secol de independență capătă, astfel, implicații din cele mai adînci.

POMPILIU MARCEA ■

Poezii de Nikolaus Berwanger

Eu sper

eu sper
că voi fi trezit
în fiece dimineață
de razele soarelui
și niciodată
de raze radioactive
eu sper
că voi bea
numai apă de izvor
cînd soarele dogorește
și niciodată
hidrogen ucigător
eu sper
că prin văzduh
se vor 'nălța
tot mai multe gîște sălbatice
și tot mai puține avioane supersonice
eu sper
că peste ogoare
vor dudui numai tractoare
și nu tancuri supergrele
vor străvi tainele bobului
eu sper
că nu-mi va fi dat
să mă ascund sub pămînt
trăind un coșmar pe pămînt
eu sper
că felia mea de pîine
pîine va fi
și sarea
tot sare va rămîne
nu substanțe otrăvitoare
care pe mine și lumea întreagă
pot pulveriza
în neant

Gînduri

mă tăvălesc pe iarba verde
pe firul verde crud și moale
privesc în adîncuri
în adîncul gliei bănățene
la început e totul beznă
beznă ca-n pivniță
dar deodată
totul e inundat de lumină
parc-un soare uriaș ar străluci
abia acum am priceput
că totuși ei trăiesc
stropii de sudoare grei
curși la seceriș
lîngă mlădițele din vie
lîngă leagănul de prunc
lîngă somnul cel de veci
al străbunilor străbuni

Plaiul natal

plaiul natal nu este un tren
din care poți cobori oricînd
plaiul natal face parte din sufletul nostru
iar sufletul nostru nu poate fi șters
niciodată și de nimeni
ca o tablă de școală
un singur plai natal avem noi
locul unde ne-a vegheat mama la leagăn
unde-am înginat primul cuvînt
locul unde ne-a străfulgerat
întîia iubire
unde dorm oseminte prin amintiri
cine simte aceasta
nu va scrie niciodată
de undeva de pe rîn
sau din pădurea neagră
scrisori lungi de disperare
fiindcă suferă de o boală
fără de leac
dorul după plaiul natal.

În românește de **ANTON PALFI** ■

Din culisele boxului profesionist (II)

Gratien Tonna nu s-a ținut de cuvînt

Întreaga presă sportivă franceză îl elogia prin anul 1968 pe tînărul din Marsilia, Gratien Tonna, pe care-l considera drept un demn urmaș al regretatului Marcel Cerdan. Drumurile boxului ne-au permis să-l văd la lucru și pe Tonna cu ocazia meciului Franța-România, desfășurat într-un octombrie friguros al aceluiași an pe ringul unei arene modeste din orașul St. Brieuc. Într-adevăr, după cum ne spunea înainte de meci simpaticul confrate de la ziarul „L'Equipe", Georges Peeters, Gratien Tonna se prezenta ca un „mijlociu" bine clădit, cu o serie de calități deosebite pentru a ajunge un campion european de amatori sau un medaliat olimpic. Pe atunci, Gratien Tonna era un sportiv modest, care nu vorbea prea mult ; iar în ring se arăta deosebit de... expeditiv. Boxul românesc a triumfat și la Saint Brieuc unde pugiliștii noștri au învins echipa Franței, însă reprezentantul nostru Gh. Chivăr n-a rezistat „serilor" lui Gratien Tonna, astfel că omul de colț Ion Popa a procedat excelent, cînd a aruncat prosopul. Pe drept cuvînt, putem afirma că am fost impresionați de eficacitatea loviturilor tînărului din Marsilia, un adevărat fenomen, un adevărat „puncheur" în exclusivitate. Mai ținem minte că echipele României și Franței au plecat a doua zi noaptea spre Paris, călătorind în același tren și în același vagon.

Și, vrînd, nevrînd, iată-ne pe culoar stînd de vorbă cu fosta vedetă nr. 1 a boxului amator francez, Gratien Tonna. În goana trenului, modestul de atunci Gratien Tonna spunea că a doua zi trebuie să plece la Marsilia, avînd obligații familiale. La întrebarea noastră dacă va trece la profesionism Gratien Tonna ne-a spus că nu va face acest pas și că va fi fidel „herminei albe". N-a trecut prea multă vreme și din lectura ziarelor de specialitate din Franța am aflat că Tonna a trecut la profesionism. Tentat de ofertele făcute de managerii care exploatează tinerii sportivi oferindu-le o glorie efemeră, Tonna n-a stat prea mult pe gînduri, căzînd în capcană. Pentru că boxul nu este o meserie și odată un contract semnat tînărul boxer încăput pe mîna managerilor este exploatat crunt, riscînd cu prețul sănătății, chiar și cu viața. Desigur că am urmărit din presa internațională primele rezultate ale lui Gratien Tonna. Pugilistul din Marsilia a obținut succes după succes reușind în scurt timp să cocheteze cu marile performanțe. În anul 1975 la Monaco, Gratien Tonna cucerește titlul de campion al Europei învingîndu-l pe englezul Chris Finnegan. Gratien Tonna se baza în continuare pe lovitura sa decisivă care i-a permis chiar să-și croiască un drum spre centura mondială. Campionul francez nu și-a modificat stilul și în această perioadă el n-a făcut progrese tehnice, rămînînd un puncheur-rudimentar. Așa se explică și cele două meciuri pe care le-a susținut pentru centura mondială în fața argentinianului Carlos Monzon și a columbianului Rodrigo Valdes. Tonna a pierdut înainte de limită, fiind acuzat de presa franceză și de spectatori că a simulat k.o. În întîlnirea cu Monzon, în care a fost învins prin k.o. în repriza a 5-a, nesportiv Tonna l-a învinuit pe arbitru că a numărat prea repede și că el putea să reia lupta. Această comportare i-a atras pe drept cuvînt un șir de critici.

Dar managerii au plătit gras vocile care s-au ridicat împotriva elevului lor, care continua să fie la „modă". Trezindu-se peste noapte cu mari sume de bani și cu o limuzină la scară, Gratien Tonna s-a înfumurat pur și simplu și, neavînd o educație școlară necesară, a început să calce în străchini. Într-o seară, la 25 aprilie 1976, aflîndu-se în stare de ebrietate la volanul mașinii sale, a accidentat mortal un trecător, pe Jean Forassassi, în vîrstă de 34 de ani. Gratien Tonna n-a respectat pasajul rezervat trecătorilor, plasat într-o porțiune unde un indicator arăta că trebuie rulat cu 30 km la oră. S-a constatat că Tonna gonea mașina cu peste 100 km la oră. Justiția franceză, prin marele tribunal din Marsilia, l-a condamnat pe Tonna la 18 luni de închisoare dintre care 12 cu ridicarea pedepsei, și desigur plata unor despăgubiri cifrate la peste 300 000 de franci francezi.

În rechizitoriul său procurorul M. Azbiert i-a arătat lui Tonna că trebuia să micșoreze viteza mașinii sale, mai ales că exista și o placă prin care se atrăgea în mod special atenția. Avocații lui Tonna, Collard și Blanchot, și-au apărat din răsputeri clientul. Odată ajuns să ia cuvîntul, Gratien Tonna, foarte emoționat, a spus : **„Am consumat doar două sticle cu bere. Vă rog să mă scuzați că la ora aceea din noapte mergeam prea repede".** Desigur, astfel de scuze nu sînt valabile în fața justiției. Poate că Tonna, dacă ar fi știut să citească, atunci fără îndoială respecta regulile de circulație. Este însă inadmisibil să acorzi un permis de conducere pentru o perioadă de 2 ani unui analfabet. Pentru că, după cum relatează ziarul „L'Equipe", Tonna poseda un permis de circulație pentru o perioadă de doi ani pentru analfabeți. Cum a trecut Tonna examenul de șoferie, este ușor de ghicit.

Acest accident care a costat viața unui om, tată a doi copii, n-a fost o învățătură de minte pentru Gratien Tonna, în unele faze ale procesului chiar protejat de diferite persoane sus puse. La un interval de cîteva luni, aflîndu-se la ora 6 dimineața într-un bar parizian din rue Germain-Pilon (18.-e), în compania unor reprezentanți ai lumii interlope, Gratien Tonna a fost rănit la un braț de un glonte de pistol tras de o persoană neidentificată pînă în prezent. Campionul francez a fost transportat la spitalul Bichat de către o brigadă a poliției pariziene. Cu toate intervențiile medicilor, glonțul care a pătruns, prin mîna stîngă, în torace n-a putut fi eliminat. Excepționala construcție fizică a pugilistului îi permite acestuia să nu resimtă acest glonț în corpul său. Totuși Tonna a părăsit spitalul parizian plecînd la Marsilia. Nici la el acasă medicii specialiști n-au reușit să-i extragă micuțul proiectil. La ieșirea din spital Tonna a declarat ziariștilor că doctorii l-au asigurat că-și poate relua antrenamentele și că va putea susține meciuri.

Istoria boxului mondial ne arată că nu o dată boxerii care au avut legături cu gangsterii sau cu alți reprezentanți ai mafiei și-au încheiat cariera cu un glonte în creier sau în inimă. Tonna declară că nu este amestecat în nici o afacere dubioasă. Nu este întîmplător faptul că o „persoană necunoscută" a tras asupra lui Tonna. Cine a încercat să-l ucidă pe Tonna ? Iată o întrebare la care nici poliția franceză nu poate da un răspuns. Cine l-a ucis anul trecut în California pe boxerul argentinian Oscar Bonavenna ? O altă întrebare în fața căreia și poliția din S.U.A. a rămas mută. Poate numai dacă Kojak va fi solicitat, atunci se vor găsi adevărații asasini ai boxerilor profesioniști amestecați în comerțul cu droguri, case de toleranță, jocuri de noroc, bursă neagră și alte afaceri necurate.

Este interesant de arătat că în aceste zile Gratien Tonna se pregătește pentru a ataca titlul de campion al Europei deținut de englezul Alan Minter. Federația franceză, foarte „amabilă", i-a menținut candidatura cu un număr de 26 voturi contra 4, astfel că Tonna, care are în „palmares" o crimă și o datorie de peste 300 000 de franci francezi, tînărul fără nici o meserie, va trebui să semneze orice contract de azi înainte cu managerii săi, pentru a plăti prea de timpuriu gloria efemeră. Din întîlnirile sale viitoare vor cîștiga desigur numai managerii, pentru că în viața noastră n-am auzit de un manager care să moară în mizerie. Despre boxeri ruinați, aflați în pragul mizeriei sau asasinați putem edita o carte de peste 300 de pagini dacă amintim numai numele unor Laurent Dauthuille, Ray Famechon, Joe Louis, Stanley Ketchel, Dick Tiger, Al. Brown-Panama, Sonny Liston, Randy Turpin și atîția alții.

PAUL OCHIALBI ■

Stimați tovarăși de la Grupul de șantiere drumuri și poduri Brașov, priviți fotografiile și reflectați!

Fiind la cîrma locomotivei electrice, care tractează un tren format din zeci de vagoane, mecanicul care poartă marea răspundere a unui asemenea mijloc de transport are drept obiectiv principal respectarea cu strictețe a programului de mers, a regulilor și restricțiilor impuse pe sectorul de drum de fier pe care se deplasează, scopul final fiind ducerea garniturii la timp și cu bine la destinație.

Prin analogie, așa trebuie să se întîmple și în cazul autocamioanelor trimise în cursă de unitățile respective. Faptul că nu circulă pe șine, ci pe șosea asfaltată nu trebuie să fie interpretat de șofer ca o posibilitate de a modifica traseul stabilit în foaia de parcurs după cum îl „taie capul". Aidoma mecanicului de locomotivă și conducătorul auto trebuie să respecte normele de circulație și diversele restricții fixate în diferite puncte pe porțiunea de drum respectivă.

Ținînd cont de dificultatea mai mare a circulației rutiere, extrem de eterogenă și plină de potențiale surprize neplăcute din partea unor participanți la trafic, mai puțin experimentați, ori certați cu legea, șoferul profesionist trebuie să fie model de disciplină pentru toți ceilalți confrați în ale volanului.

Din păcate, nu întotdeauna se întîmplă așa. Luînd în primire o mașină, încredințîndu-i-se să efectueze un transport, șoferul vede în aceasta, de multe ori, o posibilitate de „ciubuc", de plimbare, de rezolvare a unor treburi, ale lui sau ale altora.

Așa s-au petrecut lucrurile și în cazul lui Vasile Boriceanu — șofer angajat al Grupului de șantiere drumuri și poduri Brașov. El a luat în primire autocamionul 21-BV-989 de la Ion Moldovan — „văduvit" de permis pentru atracția pronunțată către diverse genuri de licori.

Dîndu-i-se, într-una din zilele trecute, însărcinarea să facă un transport de bitum de la Cîmpina la Brașov, V.B. a primit din partea conducerii unității ca „ghid" (pentru a se descurca mai bine la Rafinăria Cîmpina) pe fostul titular al mașinii, I. M.

Într-adevăr, acesta, descurcăreț din fire (poate chiar prea descurcăreț), a rezolvat rapid cu formalitățile, autovehiculul a fost încărcat și nici nu se făcuse bine ora prînzului, cînd echipajul nostru era pe drumul de înapoiere spre casă.

Cum timp era suficient, I.M. a propus o haltă în orașul Predeal, la o rudă a sa, un oarecare Petru Dedici. Aci au băut o cafea și apoi împreună cu P. D. cei doi s-au îndreptat în plimbare cu mașina încărcată cu 4 000 kg bitum spre cabana Cioplea. Să nu credeți cumva că șoferul s-a lăsat adormenit la băutură. Nu ! Bere, cîte două sticle, au consumat numai cei doi pasageri, Boriceanu mulțumindu-se cu răcoritoare.

S-a stat la șuetă pînă în jurul orei 18,30, cînd autovehiculul s-a pus în mișcare spre Brașov. Apoi nu se știe cu precizie ce s-a întîmplat, incitat de însoțitorii săi, ori presat de timp, V. B. a coborît panta de la Cioplea spre drumul național nr. 1 cu viteză mult mai mare în raport cu caracteristicile acestei artere rutiere de munte. În apropierea podului care trece peste calea ferată, mașina în plină viteză nu l-a mai ascultat pe șofer. Ea nu s-a mai înscris în viraj la stînga, ci a intrat în plin în parapetul pasajului peste drumul de fier, rupîndu-l și prăbușindu-se pe linia ferată de la o înălțime de aproape 8 metri. Greutatea mașinii și forța centrifugă creată de încărcătură, au facilitat răsturnarea.

Căzînd de pe pod, autovehiculul a rupt firele electrice de contact ale căii ferate. Mașina a luat foc devenind în cîteva minute o adevărată torță. Odată cu ea au ars și cei trei ocupanți. Doi dintre ei, V. B. și P. D., au murit în noaptea de după accident, iar I.M. a doua zi. Circulația feroviară pe această magistrală de prim rang, a fost închisă aproape 4 ore. Trei oameni tineri, V.B. de numai 20, de ani, I.M. de 24 de ani și P.D. de 36 de ani, și-au pierdut viața prosteste.

Pentru tînărul V.B., posesor al dreptului de a conduce autovehicule de nici măcar un an (august 1976), Moldovan, cu mult mai multă experiență, trebuia să fie, în pofida greșelii ce o comisese, un sfătuitor. În realitate i-a fost „duhul rău".

În ce privește factorii de răspundere de la sus-citata unitate, care au obligații legale în domeniul educării, instruirii și controlului subalternilor, ei s-au limitat să le dea o simplă dispoziție „Mergeți la Cîmpina și aduceți bitum".

Recomandăm forului tutelar să privească fotografiile și să tragă concluziile corespunzătoare în legătură nu numai cu vinovăția celor prefăcuți în scrum odată cu mașina, ci și a celor instalați comod în birourile Grupului de șantiere drumuri și poduri Brașov.

Colonel VICTOR BEDA ■

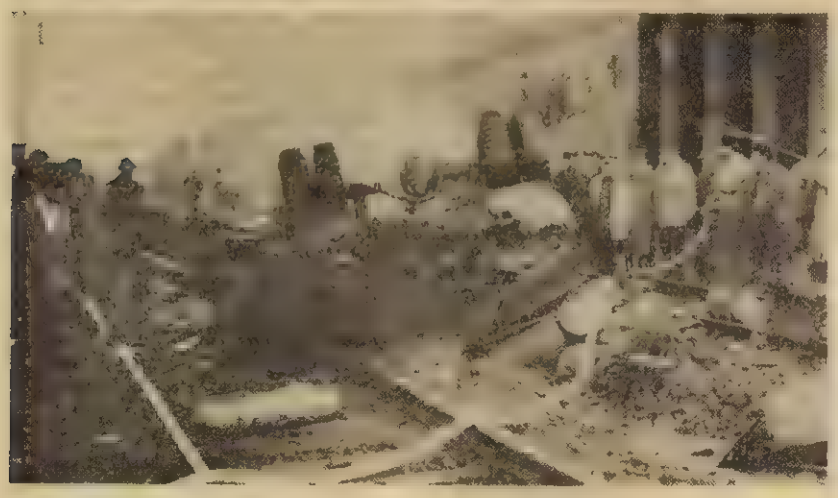

Lunga vară fierbinte a unui fost jucător de fotbal

● Au trecut ceva ani de atunci. Dar pentru Doru Crișan evenimentele care s-au petrecut în numai patru luni dintr-o vară cu adevărat lungă și fierbinte au marcat în mod definitiv într-un perimetru pe care-l cunoaște desigur mai bine decît oricine altcineva, cel al sufletului, cea mai mare și mai dureroasă experiență a vieții. Sau dacă vreți, altfel spus, cel mai dur contact cu viața însăși, în care nu s-a mai putut sprijini pe nimeni, n-a mai putut cere ajutorul nimănui dintre cei cunoscuți și care l-au iubit, nu i-a mai mers nici una dintre șmecheriile învățate printre sportivi, mai exact între fotbaliști. „Dacă ajungi în Occident, singur — spunea — te simți ca un boxer în ring : față-n față cu un adversar mult mai tare decît tine, care n-are de gînd să te menajeze nicicum și fără nici un alt ajutor decît brațele tale, capul tău, capacitatea de a rezista la tot felul de lovituri !"

„M-am născut la Brașov, acum 34 de ani, ca unică progenitură a unor părinți care mi-au permis prea multe. Ei, oameni muncitori, eu, mai mult cu sportul — dar, este adevărat, și de învățătură m-am ținut destul de bine. Am absolvit Institutul de educație fizică și am devenit profesor, repartizat la Tohanul Vechi, lîngă Brașov. Tatăl meu, constructor de meserie, lucra pe-atunci la șantierul Porților de Fier, iar mama practica o meserie destul de grea pentru o femeie, la turnătoria de fontă a uzinei „Tractorul". M-am căsătorit de tînăr și mi-am dorit cît mai mulți copii — vreo șase dacă s-ar fi putut, așa ca la 40 de ani să zică lumea că i-aș fi putut fi frate celui mai mare dintre ei. Întorcîndu-mă de la facultate, am primit imediat o ofertă din partea echipei „Tractorul", care juca atunci în divizia C, și m-am apucat din nou de fotbal. Aveam însă și un mare necaz: nu mă puteam stabili nicăieri cu familia, nu aveam casă și se născuse deja primul copil. „Tractorul" mi-a oferit un apartament, dar am refuzat. Apoi a venit necazul suspendării pe șase luni din viața sportivă, după un meci cu mare scandal arbitrat de Constantin Petrea. Observator federal la acel meci era un bătrînel pe nume Cibi Braun, nu știu dacă-l cunoașteți ? Ei bine, cei doi n-au reținut, din învălmășeala creată pe teren, decît un număr : șase. Ăsta era numărul meu de obicei, dar de data aceea, nu știu cum se făcea, aveam alt tricou. Și, cînd s-a încins scandalul, colegul meu și nu eu, l-a pocnit pe arbitru. Au fost suspendați atunci vreo nouă inși din echipă, între care și eu, pe termen lung. În toamnă am plecat într-un alt oraș, cu echipă în divizia B, care-mi făcuse propuneri de transfer. M-am dus acolo cu toată familia, pentru că eram mai aproape de mama soacră".

Îl ascult liniștit, notîndu-mi doar ideile principale dintr-o confesiune care pare să fie foarte lungă și care se apropie prea greu de momentele sale de esență, pe care le aștept răbdător, temîndu-mă să întrerup șirul unei povestiri întreținute de fumul lung al zecilor de țigări fumate în pripă. De fapt, numele de Doru Crișan este un pseudonim asupra căruia am căzut amîndoi de acord, ca un paravan după care omul din fața mea ține să-și ascundă rușinea de ochii lumii, în speranța că, după ani de zile, cei care-l înconjoară au uitat definitiv de vechile întîmplări. Doru Crișan se încurcă între amănunte de tot felul, aminind mereu să pună degetul pe rană. „Toată viața mi-am dorit să fac excursii, spune într-un tîrziu. Strînsesem ceva bani pentru un viitor apartament, pe care aveam de gînd să ni-l cumpărăm în N., așa că, atunci cînd s-a oferit posibilitatea unei excursii în R.F.G. prin Biroul de turism pentru tineret, n-am mai stat pe gînduri : am scos o oarecare sumă de la C.E.C. și am achitat costul excursiei. Cînd am plecat era 14 iulie. Ajunși la destinație, într-un sat cevа mai mare de lîngă Füssen, abia atunci ai noștri și-au dat seama că întreaga excursie fusese gîndită prost. Acolo nu prea era o tabără de vacanță, era mai mult o tabără de pregătire premilitară a tineretului. Noi, desigur, nu aveam ce să căutăm acolo. Se făceau antrenamente spartane : ciclism pe zeci de kilometri, canotaj cu tras la rame, pînă la epuizare, în susul rîului, alergări și așa mai departe, o tabără cum sînt multe în Occident. Cînd am sosit, n-am să uit niciodată, tocmai se transmitea la televizor sosirea pe Lună a primilor cosmonauți. Era, în același timp, prima oară cînd vedeam un televizor în culori, și imaginea era magnifică, îți tăia pur și simplu răsuflarea".

14 iulie, televizor în culori, aselenizarea lui Apollo 11 și alte atîtea „amănunte" orbitoare, care nu aveau însă să se dovedească decît mai tîrziu cu adevărat amănunte, l-au zăpăcit cu totul pe Doru Crișan, i-au creat un fel de euforie. Administratoarea lagărului (expresia îi aparține), o femeie de cel puțin 40 de ani dar îngrijindu-se cu multă artă și chiar seducătoare dacă ținea cu tot dinadinsul (cel puțin așa pretinde Doru), s-a lăsat curtată și chiar cucerită mult mai ușor decît și-ar fi putut închipui tînărul venit din România pentru numai două săptămîni. După femeia doar în aparență fatală din tabără, a urmat și un prieten la fel de aparent — „un suedez, sau norvegian, niciodată n-am știut prea exact, n-am prea putut să mă înțeleg cu el, că era mai mult beat mereu !" — în orice caz, fiu de bani gata, pentru care suta de dolari însemna cam cît un bacșiș aruncat în scîrbă unui chelner. „Am fost împreună la un meci de hochei, la Füssen. Acolo erau și colegii mei, dar tipul m-a luat de mînă și m-a adus la chiar fotoliile de onoare, pe cînd compatrioții mei au rămas în stal. A cumpărat imediat un întreg căruț cu crenvurști și bere, așa, numai pentru ca să-și dea aere, atîta n-am fi putut să mîncăm și să bem decît într-o zi întreagă, și ne-am lăfăit împreună în fotolii, cu cîte un trabuc în gură. Bineînțeles, colegilor mei de excursie lucrul le-a displăcut foarte mult, și chiar mi-au și spus-o. Dar pe atunci nu prea aveam urechi să-i aud !"

Mai departe, pe scara ascensională a închipuirii, a credinței că tot ce zboară se și mănîncă : „Am fost și în Austria, la Salzburg. Aceeași fațadă multicoloră a lucrurilor, aceleași aparențe care mă luau pe sus, dar gîndul de a rămîne în Occident nu l-am avut decît în ultimele zile de tabără. L-am purtat, poate, în mine multă vreme, fără să am însă curajul să-l aduc la suprafață. Îmi încolțise însă ideea unei prosperități rapide, făceam chiar calcule : dacă aș cîștiga atît, dacă aș strînge atît, economisind atît, în cîteva luni, hai să zicem un an, doi — m-aș putea întoarce în țară cu ceva bani. Ajunsesem să nu mă mai gîndesc la altceva. Am vizitat ca o nălucă Salzburgul, casa lui Mozart, totul. M-am oprit la o cafenea. Acolo, între o bere și-o cafea, cu o țigară în gură, m-am hotărît. Țin bine minte momentul : mă simțeam bine. A fost poate ultimul moment de acest fel. Apoi, am căzut în prăpastie".

Primul om căruia i-a destăinuit hotărîrea sa a fost administratoarea lagărului. Ea a tresărit, vizibil surprinsă. Nu se aștepta la o asemenea turnură a „legăturii" lor. A ținut imediat să sublinieze că nu-i poate oferi nici un sprijin, poate doar cevа bani, dacă dorește. Doru a rugat-o să-l ajute să ajungă la Mannheim, pentru că acolo exista o tinără pe care o cunoscuse în țară, înainte de a se căsători cu un neamț, și pentru care avea de făcut un comision : să ducă o valiză care, pînă la urmă, s-a dovedit a fi goală, dar din piele de bună calitate ! Femeia i-a dat două plicuri. Într-unul a găsit o sumă de bani, pe care i-a promis că i-o va restitui, în celălalt instrucțiuni de voiaj dintre cele mai amănunțite, de o rigurozitate pur nemțească. Pe vechea cunoștință o chema Lulu. Locuia destul de modest, într-un sat între Mannheim și Heidelberg. Doru i-a predat valiza la care Lulu părea să țină atît de mult, după care i-a vorbit și despre hotărîrea lui. Fata l-a asigurat că la ei acasă nu va putea rămîne prea multă vreme, cel mult o zi, două. „Poate te mai gîndești — își amintește astăzi Doru vorbele ei. Tu nu citești ziarele, nu știi limba, nu cunoști mai deloc viața de aici. Mișuna tot felul de indivizi dubioși, la televizor apar în fiecare zi amănunte îngrozitoare despre afaceri tenebroase, crime, răpiri... Mi-e teamă că faci o prostie ! Și, dealtfel, nici problema stabilirii definitive într-o țară străină nu este ușor de rezolvat". Doru a ascultat-o doar din politețe, fără ca, de fapt, s-o audă. Au fost împreună la „Arbeitsamt", în speranța găsirii unui loc de muncă. Nici vorbă. A fost trimis la Zierndorf, lagărul pentru emigranții din țările socialiste, de lîngă Nürnberg. Fata l-a însoțit. Au ajuns dimineața devreme; portarul nu i-a primit. Ordine strict nemțească ! Abia la ora 8 fix a fost admisă intrarea, dar numai cea a lui Doru, fata rămînînd afară. Înăuntru existau două grupuri distincte de clădiri. Mai tîrziu, a aflat că acelea de mai proastă condiție („case cu minimum de confort, 20—30 de paturi într-o cameră, WC pe coridor — gen de barăci de șantier, cred că fusese o cazarmă militară înainte !") erau pentru adăpostul emigranților, în vreme ce clădirile mai arătoase găzduiau birourile administrației și ale funcționarilor de poliție. „Imediat după ce am intrat am fost luat în vîrtejul acela de birouri, camere, culoare, într-un circuit care nu se mai încheia. Fel de fel de funcționari cu voce inflexibilă, plictisită, rutinată, mi-au pus zeci de întrebări, la care nu puteam să răspund decît pe jumătate, în lipsa unui interpret, mi-au luat date antropometrice, amprente digitale și chiar palmare. Și așa mai departe. Pe culoare, între camerele în care ne perindam precum oile la tuns, am văzut numai oameni tăcuți, foarte tăcuți chiar, cu care n-am putut să schimb o vorbă. Întreaga atmosferă, de fapt, era, dacă nu sinistră, în orice caz extrem de încărcată, ca și cum un pericol plutea în aer — de parcă toți urmam să ne îmbarcăm pe un vapor despre care nimeni nu putea să bage mîna în foc că o să ajungă la destinație... Oricum, la ora 12 fiind pauză de masă, totul s-a sistat. Am ieșit în curte. Acolo am găsit pe unul de prin Sighișoara, venit în trecere spre Canada. El mi-a deschis de fapt, pentru prima oară, ochii. M-a dus în camera în care locuia — dormitorul acela de cazarmă, despre care am mai vorbit — mi-a povestit de tot ce aveam să îndur pînă la ieșirea din lagăr. „Mai la urmă, spunea, o să vină un individ la vreo 60 de ani, care o să te întrebe tot felul de lucruri fără să-și noteze nimic. Să știi însă că de el depinde totul! Stă și se uită în ochii tăi, s-apoi te întreabă : **de ce ai venit în Germania ?!**" Mai tîrziu aveam și eu să-l cunosc pe omul cu părul alb. Cînd i-am spus că-s din Brașov, a exclamat : „Vai,și ce frumoasă este Biserica Neagră !" Dar, tot atunci, în curtea lagărului, s-a apropiat de noi și un inginer. El începuse cevа despre o femeie venită într-un Mercedes alb să-l ia pe el să-l aducă în Germania, o poveste care nu se prea ținea deloc pe picioare („atunci, de ce stai aici ?", l-am întrebat), dar, în fine, pe lume există fel de fel de nebuni, cum era și chelnerița aceea care mărturisea că unicul ei scop în viață era să vadă New York-ul, lucru pentru care îndura umilințe fantastice... Oricum, „inginerul" acela mi-a produs o mare scîrbă și m-a făcut să mă mai gîndesc nițel la ceea ce eram pe cale să fac".

Așa se face că atunci cînd i se pune, în fine, întrebarea decisivă („Și pentru ce ai venit în Germania ?"), Doru Crișan răspunde fără ezitare : „Pentru a-mi asigura o prosperitate cît mai rapidă !" Omul din fața sa nici nu clipește. „Și cum vezi că-ți vei putea atinge scopul ? Ca muncitor de rînd nu vei cîștiga niciodată suficient pentru ceea ce vrei. Părerea mea este că dumneata ai nevoie de foarte mulți bani !" I se propune un mod în care ar putea să cîștige, de exemplu, și 10 000 de mărci pe lună. Doru simte însă primejdia și nu primește. „Eu nu-s om de 10 000 DM pe lună", răspunde el, simplu. Urmează bufnitura ștampilei de emigrant cu acte în regulă pe pașaport, dar omul de dincolo de birou, virsînicul de care am pomenit mai înainte, nu se poate opri să nu-l avertizeze încă o dată : „Sînt convins că-ți vei schimba părerea, și nu peste prea multă vreme ! Cînd vei da de munca fizică grea, abrutizantă, pe care o fac toți emigranții, cînd te vei pierde în acest Turn Babel în care abia ai intrat, cu oameni de toate felurile, cînd vei ajunge la limita puterilor, vino tot la noi, să te ajutăm !" Doru însă n-a avut încredere nici un moment în „ajutorul" promis de comisia pentru emigrare, și bine a făcut dealtfel. Dar despre asta vom vorbi mai tîrziu.

Deocamdată, Doru Crișan iese, în fine, pe poarta lagărului de la Zierndorf. Bărbatul fetei pe nume Lulu pune o vorbă bună pe lîngă o cunoștință, care-i face favoarea de a-i închiria mai convenabil o cameră extrem de modestă („a fost mai mult decît convenabil, altfel la Mannheim n-aș fi putut găsi cu 400 de mărci decît o cameră complet nemobilată !"), apoi încearcă să se angajeze la o grădină zoologică. Ajunge, în cele din urmă, muncitor necalificat la o firmă care făcea conducte pentru canalizare și ceva ceramică, loc în care mai lucrau portughezi, spanioli, italieni din sud, un român plecat de prin '33, turci, doar 2—3 nemți... Doru Crișan are totuși o licență, părinții s-au străduit să-i dea o educație cît mai bună, o cultură frumoasă... Nimic însă nu mai contează acum, nimeni nu are timp și grijă să-l întrebe dacă are ceva în cap, singurele lucruri care contează aici sînt forța brațelor, capacitatea de a rezista oboselii, umilinței, ritmului infernal de muncă. „Afară era o căldură de-ți venea să crăpi. Înăuntru era de o sută de ori mai cald, dar nici de murit nu aveai timp ! Munceam de mă speteam, pînă cînd simțeam că nu mă mai pot ține în picioare. De multe ori, ca să mă descarc, mă apucam și înjuram cît mă ținea gura, în românește, desigur ! Într-o zi, cînd eram în pauza de masă, m-am apucat să desenez pe perete harta țării noastre. Unul de pe acolo, un timpit, nu mai știu ce a zis — și l-am și pocnit, dintr-o dată ! A venit imediat unul din ingineri, era cît p-aci să mă dea afară, dar a înțeles pînă la urmă despre ce era vorba și m-a iertat."

Oricum, lucrurile începuseră să nu se mai aseze deloc după cum sperase Doru Crișan. Dar nu soarta îi jucase un renghi : si-l jucase singur ! Lăsase în urmă o familie — doi părinți cărora le crăpa obrazul de rușine în fața colegilor de muncă, o soție, doi copii — o situație socială și profesională aflată în afara oricăror neliniști, o viață normală, numeroși prieteni. Și obținuse ce ? O aparență de prosperitate, repede degradată de nevoi zilnice mult mai mari decît își putuse închipui în mintea lui de om ieșit pentru prima oară „dincolo". Și iată, cîștiga o dură experiență de viață, o mare însingurare. De suferințele și chinurile reale trăite lunga vară petrecută în R.F.G. nu putea fi nimeni vinovat în afara lui însuși, și am spune chiar că felul în care a ieșit din marea, enorma greșeală a vieții lui a fost cu adevărat pe calea cea mai dreaptă.

Finalul acestei povestiri dintr-o vară cu adevărat lungă și fierbinte este destul de simplu. Într-o bună zi, tot acumulîndu-se pietricică peste pietricică, nemulțumire, dezrădăcinare, dor — Doru Crișan s-a hotărît să se întoarcă acasă. „Poate că n-o să mă credeți, dar la mine boala dorului de casă s-a transformat chiar într-o boală, o boală cît se poate de concretă. La lucru acționam ca un robot — cred că puteam oricînd suferi un accident grav. Noaptea aveam insomnii groaznice. Mă durea capul extrem de tare că nu mă puteam înțelege cu nimeni, adică nu mă puteam face înțeles, nici un om nu părea interesat să mă asculte, ca să nu mai vorbesc de faptul că nici n-aș fi putut întreține o conversație prea subtilă. Nu știam nemțește decît minimul necesar. Cînd am auzit, o dată, vorbe românești în Mannheim, m-am repezit ca un nebun spre cei ce le rostiseră și parcă-mi venea să-i sărut pe amîndoi, soț și soție probabil. Cei doi au fost însă extrem de rezervați. Mi-au dat telefonul lor, dar, cînd am sunat, după numai cîteva zile, nu mi-au mai vorbit decît în nemțește... Apoi, nu știu dacă ați auzit vreodată de „Sorgentelephon" — adică „telefon de grijă" pe limba noastră. Și ăsta e un lucru care-l poți găsi numai în Occident ! Bagi o fisă, formezi numărul. Alo, alo — tu explici despre ce este vorba, ce fel de necazuri ai, iar celălalt, interlocutorul pe care nu-l vei cunoaște la față niciodată, îți dă niște așa-numite sfaturi sau soluții, după modele-tip. Este folosit mai cu seamă de cei ca mine, pentru nevoia de conversație, pentru a nu pierde definitiv obișnuința de a schimba o vorbă cu cineva — tocmai atunci cînd îți vine să urli de singur ce ești. (Facem aici o mică paranteză. Fără îndoială că în România nu a fost încă înființat un asemenea serviciu telefonic — mai ales că nimeni nu i-a simțit vreodată nevoia. „Românul, zicea în aceeași ordine de idei Doru Crișan, își găsește repede prieteni. Este o vorbă pe care am cunoscut-o de multă vreme — dar n-am știut niciodată cît este ea de adevărată în țară ; aproape deloc posibilă în străinătate !") Pe de altă parte, nevastămea îmi scria : „Mă, ai fost un prost — imediat după ce ai plecat, am primit apartament !" M-am dus la un doctor care mi-a dat cîteva zile de concediu... A doua zi s-au și prezentat doi tipi de la asigurările sociale, vezi, doamne, de grija mea, că și o ciocolată îmi aduseseră — dar mă întreb ce se întîmpla dacă nu mă găseau acasă ? ! Era cît p-aci să-i scriu din nou lui Georg Marinescu (Gheorghe îl chemase, fără îndoială), vechea mea cunoștință din lagăr, care știuse bine unde aveam să ajung. Îmi spusese că-mi va putea da cîteva adrese din Canada sau S.U.A. — dar mă rugase în același timp ca nu cumva să iau legătura cu vreo societate de ajutor umanitar, cum ar fi Caritasul de exemplu, lucru care mi-a mirosit de la început a fi ceva nelalocul său". Este limpede : Doru Crișan trăise patru luni de permanentă veghe, de fapt o permanentă neliniște, care, în afară de faptul că-l obosiseră peste măsură, îl mai făcuseră și extrem de precaut. Oricum Doru Crișan trebuia să se hotărască, și încă repede. În ce fel s-a hotărît, vedem din cele patru ilustrate trimise, în numai cîteva zile, pe adresa soției :

„Trei zile la rînd îți voi scrie cîte o vedere. Aceste zile sînt hotărîtoare pentru mine. Mîine plec la Köln, la Ambasada română".

„Prima zi a călătoriei spre Köln. După cum vezi, nu mă mai pot gîndi la altă parte. Abia aștept să-ți scriu ce-am rezolvat. Oricum, hotărîrea mea este luată".

„Îți scriu înainte de a intra în ambasadă. De-aș ști ce mă așteaptă..."

„Am ieșit de la ambasadă. Sînt bucuros. Vizitez puțin Kölnul și plec la gară. Din tren am să-ți scriu o scrisoare lungă. Ce zi trăiesc. Ah, mă simt alt om ! Vin acasă !".

Aici se încheie rătăcirea lui Doru Crișan. „I-aș spune mai curînd prostie, zicea, că numai deștept nu-i omul care nu-și cunoaște interesul. Acum, sigur că omul învață cît trăiește — iar eu am învățat chiar prea multe după cîte am pățimit în R.F.G." Doru Crișan și-a regăsit astăzi familia, o parte din prieteni, un post. Societatea noastră l-a primit înapoi în rîndurile oamenilor muncitori, acordîndu-i cu multă gratitudine o nouă șansă de viață. Doru se pare că știe s-o folosească exact așa cum trebuie, încercînd să facă uitate greșelile trecutului. Ceea ce nu înseamnă, de fapt, că va uita vreodată prăpastia în care căzuse într-o lungă vară fierbinte.

DUMITRU GRAUR ■

Acasă și „dincolo", cu dorul de casă

Am avut prilejul acum cinci ani să însoțesc — ca trimis al ziarului timișorean „Drapelul roșu" — corul „Ion Vidu" într-un turneu prin R.F. Germania. Prestigioasa formație lugojeană stîrnise atunci aplauze și admirație pretutindeni pe unde a trecut, prin orașele din sudul landului Baden-Württemberg, la Spaichingen, Rottweill, Steisslingen, unde trăiesc și mulți locuitori originari din România. Nu mai vorbesc cu ce cordialitate au fost primiți coriștii, arta lor superioară, cît de admirate le erau costumele populare lugojenești. Vreau să mai adaug că oamenii aceia din sud-vestul Germaniei Occidentale, plecați cu mulți ani în urmă din țară, aveau, asistînd la concerte, sentimentul unei reîntîlniri cu țara și cu locurile lor natale. Vorbeau încă limba română și, după atîția ani, deși se integraseră în viața socială, alcătuiau comunități compacte și bine distincte de ale băștinașilor : locuiesc în anumite zone, au cercul lor de prieteni, restrîns, diferiți de-ai celorlalți locuitori de-o limbă cu ei. În casa unui arhitect din Spaichingen am găsit numai acuarele ale lui Stefan Jäger, pictorul din Jimbolia, nostalgică relație cu țara natală. Sînt și nu sînt cetățeni, statutul lor are o notă aparte. De aceea turneul întreg și despărțirea de corul lugojean s-au desfășurat într-o marcată notă afectivă, deși, de felul lor, gesturile acestor oameni erau măsurate, departe de expansivitatea noastră latină. Să vezi îmbrățișări, lacrimi, batiste fluturînd, mi se părea neobișnuit. Și am înțeles : dorul de țară era mai puternic. „Duceți **acasă** și gîndurile noastre de bine !" auzeam spunîndu-se în juru-mi. Și cei ce rămîneau, printre care mulți bărbați, aveau lacrimi în ochi.

Acasă... Mărturisesc că vorba aceasta mi-a rămas mereu de atunci în amintire și, în 1974, într-o delegație de editori, o altă întîmplare mi-a dovedit cît este ea de trainică.

Eram pe o stradă în München într-o seară și, auzindu-ne vorbind românește, un trecător ne-a acostat : „nu vă supărați, sînteți din România ?" „Din România", am confirmat. Omul, trecut de mijlocul vieții, avea ochii sclipitori, întregu-i chip trăda o vie emoție. — „Aș putea să vă rog ceva ?" — a continuat. „Cu plăcere". „De mult n-am auzit vorbă românească. Hans L. mă cheamă, a mai zis noua noastră cunoștință, și sînt din Bistrița-Năsăud". „Ați mai fost pe-acolo ?" l-am întrebat. „Cum să nu, merg destul de des". Și iar vorba aceea, rostită de altcineva, altundeva, dar tot în R.F.G. : „Spuneți-mi, ce mai e pe **acasă** ?"...

Și l-am povestit. Ne-a spus și el că satul lui, în care, pe lîngă români trăiau și 60 de familii de sași, a fost ocupat în 1940 de hortiști. „Ne tratau urît, am crezut că „dincolo" va fi mai ușor. N-a fost". (Și mi-a arătat urmele unei răni ce le va purta toată viața.)

— Și acum, l-am întrebat pe Hans L., locuiți aici ?

— Nu, m-am stabilit în Austria. Aici vin cu treburi, am o mică tarabă. Dar să știți, ne-a adăugat, că tot **acasă** ne gîndim și eu, și nevasta. Anni, îi spun, la vară facem ce facem și mergem iar **acasă**, în vizită.

Din 1943 Hans L. trăiește în Occident, dar pentru el **acasă** e țara strămoșilor lui. Și n-am cunoscut un om care să descrie mai bine cărările pădurilor și toate numele topice din hotarul satului năsăudean, ca Hans L. „Am un prieten român și-l întreb ce mai e pe Valea Cerbului, dar pe Imaș și el se miră, ce-ți vine ție să întrebi, ce să fie, pădure și cabana, cum le știi. Dar eu îmi amintesc pînă și pomii, și casele, închid ochii și le văd cum erau... și le visez mereu. Iar cînd plecăm, îi spun nevestei, haide, Anni, împachetează, că mergem înapoi în Austria"... Mi-a cerut să-i trimit neapărat un cîntec popular românesc, pe care îl știa din copilărie, dar i-a uitat textul.

M-a impresionat mult acest om simplu, care vorbea românește cu accent ardelenesc și m-a impresionat și fiindcă bănuiam o dramă : aceea a dezrădăcinării. După atîția ani își făcuse un rost, ca orice om, dar ideea de **acasă** îi sfîșia sufletul. Fiindcă **Țara** îi lipsea.

Și mi-am spus : dacă războiul a creat atîtea drame, de ce astăzi, în timp de pace, și după o reuniune europeană ca aceea de la Helsinki — în care 35 de șefi de state au convenit să respecte dreptul fiecăruia de a se conduce cum crede de cuviință — unii creează încă noi drame ?

Unii încearcă, ba și gustă, din dulceața traiului printre străini. Mi-amintesc că un fost dirijor de operă de la Timișoara a acceptat în disperare de cauză să intre în cușca suflerului, într-o trupă modestă de provincie ; un alt „artist" veleitar eliberează bilete la un parking din Paris. Un fost rugbist se produce la un bar de noapte. Un șofer al unui director de la noi face curse lungi pe mașini de mare tonaj pe ruta München-Hamburg, dar după trei ani îl supără rău o discopatie și nu știe cît va mai rezista... Însă, vezi bine, sînt liberi ! E dreptul lor să fie „liberi" cum vor, fie și cu prețul abandonării demnității umane (și personale), ori al epuizării fizice (ca să nu-i zic exploatare). Dar dreptul omului de a fi e atît de intim legat de **țară**, de acest **acasă**, de **patrie**, de **Vaterland** ori **Heimat** încît orice încercare de a-i da omului o altă țară, fie ea și împodobită, îl usucă sufletește. Nu se plantează arborii la 20, nici la 30 de ani și uneori nici clima nu le prieste. Aș mai spune și că la München, în vreme ce lumea petrecea în berării, ziarele vorbeau zilnic de șomeri : erau 850.000 în 1974 (în R.F.G.), iar azi sînt, mi se pare, peste 1.200.000, dacă nu mai mulți.

Dar, fiindcă veni vorba de **misiune istorică**, să evoc o întîmplare de-acum cîteva luni. Muzeul timișorean și editura **Facla** organizau o seară de artă susținută de un pictor — Andreas Kirchner — și o poetă — Ilse Hehn în fața unui public numeros și receptiv. Alături de mulți germani se aflau în sală colegi și prieteni ai celor doi artiști, legați prin sentimente pe care le dau convietuirea îndelungată și înțelegerea : erau români, maghiari, sîrbi. Pictura n-are nevoie de translație (și mă fascinau culorile Deltei Dunării surprinse de pictor) — iar poeta și-a citit versurile în original și, de dragul întregului auditoriu, în traducerea pe care, cu un gest atent, i-a dăruit-o o prietenă a ei, româncă.

Pe ogoare, în Banat, cooperatorii — fie ei români ori de naționalitate germană, maghiară, sîrbă — seamănă și ară în aceste zile. Era și în acea întîlnire o similitudine cu semănatul, fiindcă se aruncau idei fertile, ideile unei afirmări spirituale armonioase a germanilor din România. O afirmare care infirmă aserțiunile celor care, pe diferite căi, vorbesc de „asimilarea forțată", de „deznaționalizarea" la care sînt supuși la noi germanii. O idee de duzină pe care o flutură ca pe o sperietoare teoreticienii cu simbrie de aiurea.

În Banat, unde trăiesc numeroși șvabi, fapte de cultură ca acela citat nu sînt o excepție. Aș adăuga că, încă de la înființare, **Facla** publică volume de versuri, proză, publicistică în limba germană literară (hochdeutsch) și în „schwowisches", graiul germanilor bănățeni. Un etnograf, Hans Gahl, a ajuns la al treilea volum de studii dedicate obiceiurilor și datinilor șvabilor din România; au publicat și publică la editura timișoreană scriitori din diferite generații, de la Franz Liebhard și Nikolaus Berwanger, la Ludwig Schwarz, Hans Kehrer și Heinrich Lauer. Trilogia dedicată lui Lenau de un valoros prozator pe care șvabii l-au dat literaturii germane — Adam Müller-Guttenbrunn — apare acum întîia oară, reeditată, după aproape cincizeci de ani, la **Facla**. Dar, deși aș mai putea cita, mă opresc aici. Fiindcă n-am dorit să aduc decît cîteva argumente, spre a susține un adevăr al nostru, care ne este scump : la **misiunea istorică** a creării unei noi culturi socialiste în România participă, firesc, și fără opreliști și intelectualitatea germană de la noi. De culorile țării erau pline pînzele tînărului pictor și sentimentele poetei; nu vreau să impresionez prin cifre și referiri statistice, dar știu că pentru aceasta, pentru toți cei ce construiesc azi la noi o nouă istorie, a României socialiste, climatul e mai fertil ca oricînd, iar țara e una, fie că îi spunem **patrie**, fie **Vaterland**. Și ea își îmbrățișează cu egală dragoste și grijă, fiii.

SIMION DIMA ■

Tăcerea

A tăcea — atunci cînd violența își scoate colții în diverse țări ale lumii ; a tăcea — atunci cînd într-o serie de state capitaliste au loc asasinate politice în plină stradă, cînd sub ochii îndobitociți de spaimă ai trecătorilor sînt împușcați magistrați, fruntași ai vieții sociale, conducători ai mișcărilor progresiste ; să taci — atunci cînd procese ale unor cunoscuți criminali de război fasciști se desfășoară într-o atmosferă de tărăgănări, plictiseală, ca și cum n-ar fi vorba că în banca acuzaților se află niște adevărați monștri responsabili de moartea a mii și mii de oameni nevinovați ; să taci — atunci cînd într-unele din aceste țări se desfășoară mitinguri *legale* ale unor organizații neofasciste sau paramilitare — înseamnă nu numai a face o greșeală de neiertat, dar a și face — chiar și inconștient — jocul unui virtual pericol, și nu numai al unor lepădături.

Am ripostat și ripostăm cu scrisul nostru atunci cînd diverse oficine intitulate pompos „libere" încep să strecoare, prin diverse căi, șoapte și șopîrle verbale sau scrise împotriva țării tale, împotriva patriei care te-a născut și hrănit, totul sub masca așa-zișilor drepturi ale omului și libertăților cetățenești — formule, dealtfel, pentru care noi luptăm ! — împroșcînd cu noroi realitățile pentru care tu ai asudat, ai muncit.

Ca scriitor român, detestînd cu întreaga mea ființă astfel de practici, mă simt dator să-mi afirm credința că astfel de manevre — deși sortite din capul locului eșecului — sînt mai ales *murdare*, ele neputînd influența în nici un fel nici un om cinstit, trezind doar acel sentiment de silă, de dispreț împotriva celor care într-o lume atît de complexă cum este cea în care trăim, într-o lume atît de sătulă de rău și de moarte, într-o lume care caută acele posibilități de a-și făuri un viitor sigur, cinstit și luminos, pe măsura aspirațiilor celor mai profunde ale umanismului — nu găsesc altceva de făcut decît să împroaște cu venin și dezinformare în jur. Oare mizînd pe ce ?!

Muncim, trăim într-o țară aflată în plin — și uneori deloc ușor — efort de construcție. Știm că avem greutăți, că încă se mai nasc situații în care proprille noastre greșeli ne pot costa, și de aceea sîntem decișI să învingem. Sîntem datori să spunem un NU răspicat celor ce încearcă să-și vîre coada în proprille noastre treburi ; ei nu au nici o șansă, nici măcar aceea de a fi crezuți de popoarele acelor țări în care își au oficinele ; pentru că, sîntem siguri, nu aceste popoare le-au permis să-și propage pe cît de exaltata, pe atît de inutila lor propagandă.

HORIA PATRAȘCU ■

În satele Transilvaniei, cu Goethe și Brecht

— Noi avem „Intrigă și iubire" în lăzi. Aci sînt ingerii, pe sortimente, tot decorul îl avem pe sortimente. În lada aceea se află tot „Nathan"-ul, iar dincolo, „Rosmersholm". Dar „Intrigă și iubire" a mers mai bine. Recuziterii joacă și ei un rol în piese, deși nu apar nicăieri și nu-i vede nimeni. Dacă un actor intră în scenă fără tot ce-i trebuie, se face de rîs. Să luăm, bunăoară, limonada din „Intrigă și iubire". Luisei i se dă paharul în ultima fază. Moare respectiva, moare și Ferdinand, replica fiind chiar pe limonadă. „A fost pregătită în infern. Ai băut-o în cinstea morții". Iar Luise : „Să mor ! Să mor ! Dumnezeule îndurător ! Otravă în limonadă, am să mor !" Băutura asta e prevăzută în deviz și sînt obligat s-o cumpăr strict conform devizului. Este „recuzită consumabilă". Și frișca pentru „Intrigă și iubire" o luăm tot pe bază de bon ștampilat de la unitatea de cofetărie nr. 42 din Sibiu. Iar „Rheinsberg", știți ce reprezintă pentru mine ? Iată lista anexă : „Una sabie polițai, una pereche ochelari Wolfi, una pipă, una lădiță cu papuci, două farfurii, fripturi, furculiță pentru servit friptură..." De fapt, nici nu trebuie să mai citesc lista, o știu pe dinafară.

Recuziterul secției germane a Teatrului de stat din Sibiu păstrează o viziune proprie asupra artei teatrale, și ea nu este chiar atît de insolită cît pare la prima vedere, fiindcă, la urma urmei, fiecare din noi privește viața prin ochelarii fumurii ai profesiei.

Evident, o cu totul altă viziune o vor avea ceilalți slujitori ai Thaliei. Cu actorul Karl Heinz Maurer, interpretul lui Ferdinand, și regizorul Hanns Schuschnig ne întreținem despre turneele secției germane în satele și orașele țării, în special ale Transilvaniei, despre setea de cultură dramatică a populației germane din România, pe care o satisfac artiștii sibieni. O discuție fără staif presărată cu amintiri și întreruptă de ieșirile în scenă ale lui Karl Heinz.

Hanns Schuschnig :

— Nu voi uita niciodată reprezentația de acum 21 de ani cu „Mutter Courage". Am prezentat-o în grădina Ursulinelor din Sibiu. Pe atunci, secția germană nici nu exista, iar punerea în scenă a faimoasei lucrări a lui Brecht părea, din partea noastră, o încercare temerară, avînd în vedere lipsa de experiență. Noi trebuia mai întîi să dovedim că **putem** pune pe picioare un teatru de limbă germană. Și dovada a fost „Mutter Courage". De atunci batem drumurile țării — fără a mai vorbi de zona Sibiului — jucînd pentru populația de limbă germană. Am beneficiat, pentru aceasta, de sprijinul neprecupețit, moral și material, al organelor de stat. Și astfel, după ani de peregrinări, de turnee, am reușit să creăm prieteni pentru teatrul german pînă în cele mai izolate sate din Transilvania și Banat, unde am prezentat un repertoriu extrem de variat, de la Goethe și Shaw la „Nu sînt Turnul Eiffel" de Ecaterina Oproiu. Este deosebit de încurajatoare predilecția publicului pentru ceea ce am putea numi, în mod poate prea general, teatru bun. În seara aceasta jucăm „Intrigă și iubire", cu sală plină, pentru a 250-a oară, deși piesa a mai fost transmisă, tot în germană, la televizor. Uneori, chiar pentru noi, oameni de meserie, această alît de largă audiență la public este surprinzătoare. Am făcut săli pline și cu „Nathan înțeleptul" și cu alte piese.

— Să nu înțelegeți — completează Karl Heinz Maurer — că toate s-au înfăptuit de la sine. Nu uitați că noi jucăm îndeosebi pentru publicul sătesc de limbă germană. Or, acesta a trebuit să fie educat, inițiat în subtilitățile teatrului clasic și modern. Muncă asiduă, la care contribuie din plin și școala de limbă germană, atît de extinsă în România. Totuși, fiind vorba de teatru și nu de literatură în general, în această acțiune instituției noastre îi revine un rol principal. E o activitate de zi cu zi, pe alocuri cu iz de apostolat.

Mai apar și alte aspecte, mai mult comice, izvorîte dintr-un fapt foarte serios : prezența teatrului într-un sat reprezintă un eveniment de primă importanță pentru mic și mare. Seara, la spectacol, se înființează mai toată populația de limbă germană — și nu numai ea — de la preșcolari la bătrîni cu barbă albă. Or, bietul Goethe nu și-a scris piesele pentru preșcolari. La o reprezentație a dramei „Clavigo", după ce unul din interpreți, potrivit rolului, și-a dat obștescul sfîrșit, s-a întîmplat ca bastonul să-i cadă chiar lîngă nas. „Răposatul" a schițat atunci un gest pe care-l credea imperceptibil pentru a îndepărta bastonul jenant și a putea respira în voie. Or, de regulă, copiii stau în primele rînduri sau chiar în picioare, lîngă scenă, pentru a vedea mai bine. Lor, firește, le scăpa sensul adînc al piesei, dar nu le-a scăpat gestul cu pricina. Și astfel, în plină dramă, un glas subțire a rupt tăcerea mormîntală a sălii, anunțînd alarmat : „Așta mai răsuflă !" Ca să nu mai vorbim de micii spectatori care, plictisiți de lungimea tiradelor în versuri, se amuză dezlegînd șireturile „ostașilor căzuți" la marginea scenei.

— Cînd am venit la Teatrul din Sibiu, proaspăt absolvent al Institutului de artă teatrală și cinematografică — își amintește Karl Heinz Maurer — am jucat în „Clavigo" de Goethe. A fost, mi se pare, primul meu rol. Trupa se afla la Alțina și spectacolul trebuia să aibă loc pe înserat. Eu nu m-am dus cu restul trupei, urmînd ca să sosesc acolo din altă localitate. Pe drum, catastrofă : o pană de cauciuc m-a făcut să întîrzii o oră ! Eram consternat : din cauza mea, spectacolul fusese probabil contramandat. Și era primul rol din carieră... Cînd am ajuns la Alțina, toate păreau liniștite și la locul lor. Am aflat că munca la vite fiind în toi, sătenii înșiși au cerut : „Mai întîi vacile, după aia teatrul !" Nici urmă de desconsiderare a artei noastre în această rugăminte ei, pur și simplu, simțămîntul înnăscut al bunului gospodar, căruia nu-i „prieste" destinderea dacă nu și-a mîntuit treaba. În aceeași ordine de idei, deși pe alt plan, știați oare că teatrul nostru a organizat reprezentații de noapte pentru vînzătorii din magazine și elevii liceului seral din Sibiu, de limbă germană, care nu pot viziona spectacolele la ore obișnuite ?

Hanns Schuschnig :

— Să revenim la turnee, la care ne-am oprit îndeosebi în conversația noastră. Elementul esențial constă în aceea că, după părerea mea, teatrul a pătruns, cu adevărat, în viața satelor noastre. Firește, există teatrul televizat, care însă nu se poate substitui celui „adevărat", nu poate comunica spectatorului fiorul sălii. Cred că nu e puțin lucru că am reușit să facem accesibile și iubite unui public de țărani piese ca „Fizicienii" de Dürrenmatt, ca să nu mai vorbim de operele clasice. Am contribuit și noi, cu munca noastră entuziastă, la această îmbucurătoare realitate. Am stabilit relații aproape personale cu țăranii din Alțina, Slimnic, Șeica Mare și alte localități. Ei vin la noi după spectacol, discută în mod familiar, în într-un decor fastuos, cu pluș roșu, despre Goethe și Brecht, despre autori români contemporani. Iată roadele turneelor, patru zile pe săptămînă. Ne-am respectat promisiunea pe care, ca oameni de artă și cetățeni ai României socialiste, am făcut-o în fața conștiinței noastre acum 20 de ani și mai bine în grădina Ursulinelor.

LIONEL NIȚESCU ■

Mondo umano ?

150, 250, 350...?

...După ce s-au emis ipoteze de lucru, ce păreau fanteziste, la prima vedere, dar erau total realizabile, s-au făcut calculele necesare și s-a trecut la treabă. Astfel, ample efoturi vizînd fertilizarea imensului desert al Saharei, proiect evaluat la 122 milioane dolari, sînt în plină desfășurare. Au fost alocați și 150 miliarde dolari pentru a construi la alegere : 50 000 de școli sau spitale cu patru milioane de paturi sau mii de întreprinderi în care ar putea lucra cîteva zeci de milioane de oameni. Pe urmă, știindu-se că un portavion cu propulsie atomică costă cît 2,8 milioane tone de grîu, s-au investit banii în acest aliment ceea ce ar face ca, la fiecare opt secunde, pe glob să nu mai moară un om de foame. Mai mult, cineva a avut inspirata idee să echivaleze costul unui bombardier cu reacție cu costul a 100 000 tone de zahăr și a optat pentru acestea din urmă. Ca orice idee bună a fost dusă pînă la capăt.

Între altele, un miliard de dolari aruncați cîndva pentru fabricarea de arme ar asigura locuri de muncă la nu mai puțin de 66 500 de oameni, cele douăzeci de miliarde de dolari plătiți cîndva anual pentru achiziționarea de arme ar asigura hrana pentru 500 milioane de subalimentați, școlarizarea a 700 de milioane de tineri etc., etc.

Apoi, sumele imense alocate cîndva pentru studierea diferitelor metode de provocare și ghidare a uraganelor („Prime Argus"), dirijării descărcărilor electrice în atmosferă („Skyfire"), inducția și controlarea uraganelor („Stormfury") — cu toată fascinația ce o provocau unora — au fost retrase și destinate cercetărilor pentru combaterea unor maladii cronice. La fel s-au întîmplat lucrurile și cu proiectul „Sanguine" al marinei americane, apreciat ca de-a dreptul halucinant.

Desigur, lista acestor exemple ar putea continua. Să facem însă loc și cîtorva eșantioane privind stările de lucruri de azi din domeniul înarmării. O primă și generală constatare : arsenalele au devenit tot mai vaste, mereu mai perfecționate. Dacă într-un deceniu Organizația Mondială a Sănătății a cheltuit exact 83 milioane dolari pentru eradicarea variolei, după al doilea război mondial s-au cheltuit pentru înarmare mai mult de 6 000 miliarde dolari. Suma este egală cu produsul brut al tuturor țărilor pe anul 1976.

Ziarul britanic „Financial Times" scrie că noua rachetă americană „Cruise" ar putea determina o altă cursă a înarmărilor costisitoare și inutilă. Se spun lucruri prea puțin încurajatoare despre puterea și efectele armei meteorologice încît revista italiană „L'Europeo" se întreabă „pămîntul va deveni o planetă de gheață ?" Se vorbește despre posibilitatea capturării sateliților, despre perfecționarea armelor tip laser utilizabile într-un eventual conflict spațial și chiar despre un drum ireversibil al cursei înarmării. Într-adevăr, au fost, cîndva, 150 miliarde dolari cheltuiți anual. S-a ajuns, relativ repede, la 250 miliarde. Apoi, în cursul anului 1976, la 350 miliarde. Dacă cifra nu spune totul, atunci adăugăm că arsenalul nuclear și convențional stocat azi în Europa întrece (doar !) de 2,7 milioane ori bomba folosită la Hirosima !

În acest caz ce s-ar putea face ?

Întrebării firești România îi răspunde cu o triadă : preocupare-acțiune-eficiență. Este vorba de o concepție coerentă, profund responsabilă și umană, de un apel la realism, la voința politică a tuturor statelor — și în primul rînd a celor posesoare de arme dintre cele mai sofisticate — de a le distruge, de a nu le mai produce sau stoca. Este o invitație la trecerea de la stadiul discuțiilor îndelungate și adoptarea de numeroase rezoluții la cel al măsurilor concrete, practice. Este o convingere fermă că stă în puterea popoarelor de a obține oprirea cursei înarmărilor și de a investi sumele destinate ei în proiecte precum cele citate la început. Aceasta ar fi **mondo umano**.

PETRE NICOLAE ■

NOUVEAU PARIS MATCH

Am tradus pentru dumneavoastră

Marmottan — ultima șansă

(Continuare din numărul trecut. Din revista „Paris Match", 8 aprilie 1977.)

Am fost de acord cu Didier și i-am promis că nu voi căuta să aflu cînd și cum a început să se drogheze. Am acceptat cu lacrimile în ochi, mă simțeam secătuit de puteri.

Așadar, aceștia erau eroii lui : prietenii care se drogau, cu mutre sălbăticite, cu cizme, cu părul lung, și priviri animalice.

— În seara de crăciun — a început să povestească Didier — cîțiva din cei internați la spitalul Marmottan au luat droguri, apoi au consumat alcool. Dar alcoolul și drogul nu fac casă bună împreună. Unul din noi s-a pierdut cu firea, a spart o sticlă și s-a rănit la mînă cu un ciob. I-am dat primele îngrijiri pînă a venit medicul de gardă. Cred că i-am salvat viața.

— Ți-ai adus aminte că la școală ai făcut parte din echipa de prim ajutor — a exclamat mama sa, sorbindu-l din ochi.

După ce am terminat repede masa de seară, în această atmosferă, prietenii lui Didier au venit ca să-l conducă la gara Lyon. În noaptea aceea nu am închis un ochi. Mă gîndeam cu teamă cum va petrece Didier acea lungă noapte în tren. A doua zi, duminică, am telefonat la ferma unde fiul meu trebuia să urmeze cura, după ieșirea din spital. Doream să aflu dacă a ajuns cu bine acolo unde, în fine, va putea să învețe din nou să trăiască. Am rugat să i se transmită că părinții lui îi urează toate cele bune. Speram că salvarea era aproape și, liniștiți, așteptam cu răbdare vești de la el. Didier a ales o cale de tratament, diferită de aceea pe care i-o alesesem noi. Ei și ? „Voi putea, la rîndul meu, salva pe alții", spusese. În cele din urmă, experiența de la Marmottan a dat roade, aveam proba în față !

A urmat o lungă tăcere. O tăcere care devenea, în fiecare zi, tot mai apăsătoare

— Ar fi putut să ne scrie cîteva rînduri, așa ar fi fost normal.

— Probabil că muncește din greu — a replicat soția. Nu e ușor la o fermă.

— Asta nu e un motiv. Măcar două-trei rînduri tot ar fi putut să ne trimită. Noi nu i-am reproșat nimic.

Soția dorea să-i trimită scrisori tandre, implorîndu-l să ne dea vești, dar eu susțineam că primul gest de la el trebuia să pornească. Să terminăm cu sentimentalismele ! Munca la fermă este, oricum, mai ușoară decît sinuciderea cotidiană pe care o reprezenta consumul zilnic de droguri, așa cum s-a întîmplat anul trecut.

După 15 zile nu am mai rezistat. Am telefonat la fermă și am cerut să vorbesc cu directorul. Acesta m-a informat că Didier, după sosirea lui, a păstrat un mutism aproape complet și că, în general, părea ferecat în el însuși.

— Sînteți medic, domnule ? — m-a întrebat directorul.

— Nu — am răspus — sînt scriitor, jurnalist. De ce întrebați ?

— Didier vorbește despre părintele său ca și cum ar fi vorba de un medic.

Am înțeles totul.

— „Tatăl" său este Olivenstein. A publicat o carte în perioada cînd Didier se afla internat la el, la Marmottan.

— Am cerut unui psihiatru să-l consulte — a continuat directorul. Dacă intervine ceva nou, vă voi telefona.

În seara următoare mi-a telefonat.

— Didier a plecat de la noi. A trebuit să-l conducem la gară și să-i cumpărăm biletul de tren. Dorea să se întoarcă la Marmottan, spunea că Olivenstein are nevoie de el.

— Ce s-a întîmplat ? — am întrebat uluit. Nu mai are ce să caute la Marmottan !

— A venit să-l viziteze o tînără care pretindea că lucrează la Marmottan de patru luni, ca infirmieră. Ne-a spus că e în vacanță. Imediat după aceea, starea sănătății lui Didier, care se ameliorase, s-a înrăutățit. A doua zi dimineață, după această vizită, Didier s-a hotărît să vorbească. Vroia să-mi ofere toate cărțile „tatălui" lui.

— De ce nu ați împiedicat-o pe fată să-l vadă ? Părinților nu le permiteți să-și viziteze copiii, iar pe ea ați lăsat-o...

— A profitat de absența mea. Didier a început să urle că trebuie să se întoarcă la Marmottan. Nu vom mai avea posibilitatea să-l primim din nou la fermă, pentru cură. În momentul de față avem și așa foarte multe cereri pe care nu le putem satisface.

Zguduit, am închis telefonul. I-am spus soției :

— Sîntem pierduți. A fugit de la fermă.

— Iată-l din nou lipsit de supraveghere — a exclamat ea. Acum orice i se poate întîmpla.

Un medic psihoterapeut ne prevenise : „Fiul dv. se plimbă dintr-un loc în altul. Este gata să colinde cabinetele medicale de cele mai diverse specialități pentru a evita, în fond, să se trateze în mod serios. Totul nu este decît prefăcătorie. Se va preface că dorește să se însănătoșească și o va duce tot așa pînă i se va întîmpla un accident."

— Nu avem altceva de făcut decît să așteptăm să-și facă din nou apariția. Marmottan rămîne totuși o pistă pentru noi. El este atașat de Marmottan, deși am putut constata că tratamentul de acolo s-a dovedit de o stranie ineficacitate.

Psihoterapeutul ne-a avertizat de repetate ori că Didier va fi vindecat doar atunci cînd va fi dispărut cauza care l-a împins să consume droguri.

— Va trebui să-l internăm cu forța la Dijon, la „Chartreuse" — a spus soția, palidă ca un mort.

— O să-și închipuie că vrem să ne descotorosim de el. Ca în filmele de care nu se mai satură : „Gaspard Hauser" și compania.

Am reluat așteptarea înfrigurată, avînd impresia că urmărim o fantomă, că ne rugăm pentru o fantomă : fiul nostru ! Farmacistul din cartierul meu, căruia i-am dezvăluit starea deznădăjduită în care mă aflam, mi-a spus : „Nu trebuie permis unui drogat să se plimbe de colo-colo, pînă se prăbușește. Trebuie supravegheat îndeaproape."

După o noapte de insomnie am luat o hotărîre. Trebuia, cu orice preț, să pun capăt acestui vagabondaj bolnăvicios, acestei așteptări distrugătoare. Am telefonat doctorului Bour la Dijon. I-am spus că nu mai puteam sta cu mîinile încrucișate, nu mai puteam accepta ca starea lui Didier să se înrăutățească pe zi ce trece, pînă la completa lui decădere. Spitalul Marmottan refuza să coopereze cu orice altă instituție medicală. Ce era de făcut ?

— Încercați să aflați unde locuiește Didier — mi-a spus Bour. Cînd îl veți regăsi, încercați să-l rețineți timp de o jumătate de zi. Oricum, de la noi a plecat fără încuviințarea noastră.

L-am rugat pe fiul meu mai tînăr, Hugues, să telefoneze prietenilor care l-au antrenat pe Didier pe drumul drogurilor și să-l caute la ei acasă. Sau poate se aciuise într-o comunitate pseudobudistă, îndeletnicindu-se, ziua, cu fumatul ierburilor otrăvite, pe o saltea, iar noaptea boiborosind vrute și nevrute pînă la orele mici ale dimineții ?

În cele din urmă l-am regăsit la ultimul etaj al unui imobil elegant, proprietate a unei tinere studente în filozofie, care strînsese în jurul ei o colonie de vlăjgani. Cei care nu aduceau bani după o noapte sau două de „meditații" era izgonit. Iată, așadar, motivul pentru care Didier venise să ceară ca un automat bancnotele de zece franci : ele reprezentau costul întreținerii pe o zi.

Apoi, într-o simbătă după-masă, Didier și-a făcut apariția în casa personalității catolice din al XVI-lea arondisment la care m-am mai referit în această povestire. S-a întîmplat însă ca tocmai în acea zi doctorul Bour să aibă treabă la Paris, pentru o conferință. La spitalul din Dijon el nu lăsase nici o instrucțiune cu privire la Didier.

M-am dus să-mi revăd fiul. Avea aspectul unui cerșetor și fața împietrită a unui alienat mintal. Nu vroia să-mi vorbească. S-a așezat pe scaun, țeapăn, evitîndu-mi privirile și clipind des. Înspăimîntat, i-am spus că am venit să-l caut pentru a-l conduce la un prieten. Vom decide după aceea ce era de făcut.

La început nu mi-a răspuns nimic, apoi a izbucnit :

— Îți mulțumesc că vrei să mă ajuți. La revedere.

Apoi mi-a întors spatele, cuprins deodată de furie. S-a ridicat și s-a dus la prietenii săi din camera alăturată. Bagajul rămăsese pe culoar. Doi prieteni ai săi, Bernard și Martin, mi-au spus :

— Ne străduim să-l convingem ca să se îngrijească. Dar nu mai e nimic de făcut. Deurează.

În cursul serii am încercat de vreo 30 de ori să telefonez doctorului Bour, fără nici un succes. Între timp, Martin m-a informat că Didier devenea tot mai agresiv. A cerut să i se îngăduie să plece. Gazdele au replicat că, în această situație, nu mai vor să știe de el ; să nu-i mai deranjeze niciodată. Ușa casei lor va fi închisă pentru el. Din nou, Didier s-a mistuit în noapte. Unde se afla acum ? Încotro se îndrepta ? După trei zile, unul din prietenii mei, Henri D., care locuia în al XIX-lea arondisment, m-a chemat la telefon :

— Didier se află la noi. Ce șoc ! Am fost profund emoționați, eu și soția mea, cînd l-am văzut într-un asemenea hal. Va lua masa cu noi, am invitat cîțiva tineri. Nu vrea să-mi vorbească. Ce pot să fac ?

— Te implor, nu-l lăsa să plece din nou. Voi veni să-l iau.

Seara la ora 11 Henri îmi telefonează din nou.

— Didier va înnopta la fiul meu Christian. Acum discută cu logodnica lui Christian, Corinne. Amîndoi caută să-l convingă. Te voi chema din nou la telefon mîine.

În adevăr, a doua zi m-a informat că Didier urmează s-o revadă pe Corinne. Apoi, din nou, tăcere. O zi, două, trei, patru au trecut fără nici o veste. Nici urmă de Didier ! Henri mă prevenise : „Nu-și mai amintește nici ziua în care s-a născut. Ce s-a ales de tînărul încîntător, adevărat argint viu, care și-a petrecut vacanța cu mine la Serviez acum doi ani ?"

În adevăr ce s-a ales din toate acestea ? În aceeași seară m-am întors acasă de la lucru către ora șase. Ploua. Mă aflam în autobuzul care își croia drum prin forfota străzii Roule. Din autobuz am zărit o mașină a poliției care staționa în fața imobilului nostru. Inima îmi bătea înnebunită. Făceam eforturi să mă conving pe mine însumi că mașina se oprise întîmplător acolo, din cauza aglomerației. Dar presimțeam că motivul adevărat era altul. „Așadar, s-a întîmplat accidentul pe care toți îl așteaptă ca să întreprindă ceva." M-am dat jos din autobuz și am traversat strada, sub burniță. Dintr-o dată, poarta imobilului a fost împinsă cu putere, apoi s-a ivit Didier, cu cizme, bărbos, în zdrențe. Însoțit de doi agenți, în timp ce alții se agitau în jurul lui. Didier a strigat către mine :

— Ai văzut ? Mama a chemat poliția !

Soția a apărut în spatele lui, speriată.

— A sărit la noi ca să ne bată. O să-ți explic totul. Merg cu ei la comisariat.

Îmi simțeam ochii umflați de lacrimi și totuși nu puteam să plîng.

...În casa noastră s-a instalat teroarea. O tînără m-a chemat la telefon și m-a informat : „Didier consumă droguri în cantități tot mai mari." La telefoanele mele la Marmottan nu obțineam nici un răspuns.

...De atunci nu mai știu nimic despre Didier. La Marmottan, liniște absolută. Cercetările întreprinse pentru a-l regăsi nu au dat nici un rezultat. Ziarele vorbesc mereu despre astfel de istorii cu drogați. Unde rătăcește acum fiul meu, cu pașii săi sacadați ? Probabil că va sfîrși prin a lua o supradoză. Droguri se găsesc în oricare colț de stradă. Și totuși, Didier, între două atacuri, lăsase să-i scape aceste cuvinte în fața fiului prietenului meu Henri : „Aș vrea să ies basma curată din această afacere, dar nu știu cum."

Noi, părinții, trebuie să ne unim să ne revoltăm, să mobilizăm autoritățile, să ne smulgem din durerea noastră mută din teroarea noastră mută în fața tinerei generații.

Oare criza acestei generații nu constă în tăcerea noastră ?

LIONEL NIȚESCU ■

Acești doi tineri din Köln poartă pancarte pe care stă scris : „Dreptul nr. 1 al omului este dreptul la muncă", „Drepturile omului în R.F.G. : 1 213 700 șomeri în 1977 !".

Nene, ia vezi matale...

Cum bănuiam, lunga pauză provocată de pregătirile meciului cu Spania a scos din formă mare majoritate a echipelor. Bine a jucat numai **Steaua**, după scorul înregistrat pe Ghencea și forma arătată de Dumitru (probabil răscumpărarea „căderii" de la Hunedoara). În rest poate **Politehnica Iași** să fi arătat mai mult dacă este s-o luăm după rezultatul final al meciului cu **Progresul**, deși cronicarii nu au aplaudat decît gestul antrenorului Oană care a ținut pe tuse patru titulari pentru lipsă de disciplină.

La Constanța, echipa din localitate, aflată în mare nevoie de puncte, a cîștigat două în fața liderului care a cedat mai ușor decît se bănuia, după un arbitraj... arbitrar... Meciul se pare că a fost dur, deși se bănuia o oarecare concordie între cele **team**-uri care de cele mai multe ori s-au înțeles și asupra jucătorilor pe care i-au schimbat (sau îi vor schimba) între ele și în privința unor rezultate. Cu cele două puncte puse în joc, echipa mării se pare că mai respiră, mai ales că **Rapid** a pierdut la Galați, unde pînă nu demult mai era o pîine de mîncat. Astfel stînd lucrurile chestiunea retrogradării nu pare tranșată de pe acum, ceea ce pentru noi cei ce urmărim campionatul nu e chiar rău.

O altă echipă care dădea de lucru adversarilor, **Jiul**, a pierdut și ea la Reșița, lucru care facilitează **militarilor** și craiovenilor drumul spre primul loc, dacă nu cumva se vor ivi accidente pe parcurs. Dacă scorul de pe **Ghencea** mi se pare ireal, cel din Cetatea Băniei este aproape normal. **Sportul Studențesc** mergea spre un meci egal, dar nu a reușit să-l obțină pentru că Balaci rămîne în continuare jucătorul nr. 1 al acestui sezon. Privit la televizor, meciul nu a dat senzația unui **derby**, dimpotrivă. Echipele păreau ostenite, jucătorii destul de plăcizi, mai puțin Octavian Ionescu și Ștefănescu, plus Balaci. Dar rezultatul final a adus craiovenilor o zestre de aur întrucît ei se află acum la egalitate de puncte cu **Dinamo** (care are un meci mai puțin, dar în înfruntarea directă cu **unsprezecele** lui Teașcă se va găsi pe terenul acestuia).

Ar mai trebui remarcată ascensiunea **Politehnicii Timișoara** în clasament, care a urcat considerabil în ultima vreme și va da multe bătăi de cap adversarilor (cînd spun asta mă gîndesc și la restanța de la București cu echipa din Ștefan cel Mare, care poate însemna încă un examen dificil pentru actualul lider). Nici **Bihorul** nu trebuie neglijat pentru că și-a consolidat poziția sa de mijloc prin victoria de duminică dimineață în fața **U.T.A.**-ei.

Cineva observa că duminică s-a confirmat un lucru : forma celor de la **națională**. Ar fi jucat bine și Bölöni, și Dumitru, și Cristian, și Cheran, și Vigu. Asta e foarte bine, o să vedem miercuri (rîndurile noastre sunt scrise înaintea meciului amical cu R.D.G., dar după numele celor convocați la București în pregătirea meciului de la Zagreb se observă un oarecare conservatorism. Semnale în presă s-au dat, să n-auzim că nu s-au observat carențele **tricolorilor**, dar ideile fixe tot idei fixe rămîn ! Nu avem fundași centrali la ora de față, Sătmăreanu II arătînd în continuare o scădere vizibilă de formă și Sames fiind rănit. Menținerea lui Iordănescu în linia de mijloc rămîne și ea un lucru hazardat, iar despre Crișan și Troi ce putem spune decît că le-ar mai trebui multă odihnă ! Sigur, ne bucură convocarea de moment a lui Lucescu, de la care sper să aducă mai multă limpezime în atacul **tricolorilor**. În sfîrșit, să-l lăsăm pe Covaci să facă ce știe, dar să-l întrebăm la urmă dacă n-a fost cumva prea încăpățînat !

Cam atît după meciurile de sîmbătă și duminică. Apatia care a învăluit jocurile nu ne place. Așteptăm etape următoare, pline de meciuri **tari**. Să vedem ce încercături mai ies din acest misterios scenariu fotbalistic la care asistăm cu toții...

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A : 23 și 24 APRILIE

REȘIȚA : F.C.M. — Jiul 2—1 (1—0). Ceea ce s-a despre în finalul acestui meci modest și fără vlagă a fost în primul rînd bunăvoința exagerată pe care a arătat-o gazdelor brigada de arbitri condusă de C. Niculescu. Fragmentind jocul, fluierind la întîmplare și ținînd morțiș ca Jiul să piardă, „cavalerii" s-au întrecut în amabilități atunci cînd au anulat echipei din Petroșani două goluri corecte la scorul încă alb, 0—0. ● Necesitatea acestui ajutor, hotărîtor pentru victoria gazdelor, se explică ușor : F.C.M. Reșița pare o echipă fără șira spinării, adică fără o linie mediană capabilă să struneaască frînele jocului, astfel că lipsa unui jucător de talentul lui Beldeanu este încă resimțită drept cauza centrală a mediocrului fotbal jucat în Valea Domanului. ● Jiul a evoluat ceva mai ordonat, fără să scîlpiască nicicînd, în ciuda celor... trei goluri înscrise, contraatacînd cu argumentul suprem — Dumitrache, bine păzit de Hergane și de arbitri, altfel izolat și, adesea, neinspirat. În ceea ce-l privește pe Mulțescu, nici acesta nu s-a acoperit de prea multe izbînzi spectaculoase, poate și din pricina tensiunii create în teren. ● Echipele au alergat mult, chiar și fără rost, iar publicul a răsuflat ușurat privind tabela de marcaj, modificată de Gabel, de două ori (la primul gol oaspeții au invocat ofsaid, așa cum am văzut desîtfel și noi), și Dumitrache — goluri care apasă însă și conștiința portarilor Cavai și Windt (surprinzător pentru o rezervă, a echipei naționale !). stîpiți între buturi. ● Cei mai buni de pe teren: Gabel, Hergane, Bojin 7 (F.C.M.) ; Augustin, Bucurescu, Dumitrache 7 (Jiul). ● Deci, sub orice critică, ba chiar părtinitor pe față, arbitrajul lui C. Niculescu, „ajutat" de I. Dancu — ambii din București — și Gh. Jucan — Mediaș (**Teodor Bulza**). ● **CRAIOVA : Universitatea — Sportul Studențesc 1—0 (0—0).** Pentru că mai toată lumea a văzut la televizor golul înscris de Balaci, după o frumoasă suită de pase, din păcate cam singura din acest meci, ne vom referi mai ales la repriza întîi. ● Despre fotbalul acestei reprize trebuie mai întîi să spunem că a lipsit aproape cu desăvîrșire. Se confirmă, și cu acest prilej, că pe teren propriu craovenii nu prea știu cum să se apropie de poarta adversarilor, atunci cînd aceștia și-au pus în gînd un meci nul. Mai exact spus, le lipsește o idee clară de atac. ● În ceea ce-l privește pe bucureșteni, aceștia nu au sesizat că poarta craiovenilor se află undeva, în față, pe direcția lor de atac, adică au jucat mult prea lateral și au luptat numai la mijlocul terenului. Asta numai în prima repriză, pentru că, după primirea golului, cînd Răducanu se gîndea probabil la viitorul său examen de admitere, au ieșit la atac, dar, fără patru titulari de bază, oaspeții nu au putut concretiza. ● Ar mai fi de spus că Tilihoi, enervat că Octavian Ionescu l-a driblat nepermis de ușor, împietindu-i oarecum picioarele, l-a aplicat un pumn de toată frumusețea, dar în alt sport, drept pentru care a primit un cartonaș galben, deși îl merita chiar și pe cel roșu. ● Remarcați : Balaci, Ștefănescu 8, Donose 7 (Univ. Craiova) ; M. Olteanu 8, Manea, Grigore 7 (Sportul). ● A arbitrat slab, fără hotărîre, mai ales în prima repriză. I. Chilibar, din Pitești, ajutat bine la margine de O. Streng, din Oradea, și A. Avramescu, din Ploiești (**Victor Niță**). ● **CONSTANȚA : F.C. — Dinamo 2—1 (1—1).** Ar fi putut fi o partidă interesantă și atractivă socotind drept premise : spectrul diviziei secunde pentru constănțeni și dorința detașării în fruntea clasamentului a dinamoviștilor. ● Și poate că dorința publicului și chiar a jucătorilor în acest sens s-ar fi realizat, dacă nu s-ar fi opus înfreaga brigadă de „cavaleri ai fluierului" — la centru, M. Fediuc (Suceava), R. Șerban (Craiova) și T. Balanovici (Iași) la tușe — care s-a străduit parcă să fluiere numai pe... alături de regulament. ● Așa se face că dinamoviștii au deschis scorul (min. 12) prin Lucescu, aflat într-o poziție de ofsaid de circa doi metri, vizibilă chiar de pe plajă, dar trecută cu vederea de fluierul R. Șerban, gol ce a generat momente penibile în teren și în tribune. ● Dar cum, în tensiunea creată, nimeni nu s-a mai preocupat de sancționarea faulturilor, gazdele au jucat pur și simplu la „destrămare" (s-au „remarcat" Gătej și Turcu), Al. Moldovan părăsind terenul foarte grav accidentat. ● Apoi, după ce Peniu a egalat în min. 34 cu o lovitură de cap, în min. 57 Sătmăreanu II a intervenit mai „sănătos" la balon, Buduru a căzut în careu și M. Fediuc, într-un tîrziu (după ce, probabil, și-a făcut procese de conștiință...), văzîndu-l pe constănțean la pămînt, a dictat 11 metri, în compensație se pare, transformat de Antonescu ● La 2—1, orice încercare a dinamoviștilor de a egala s-a năruit, atît datorită greșelilor proprii în construirea atacurilor, linia de mijloc avînd o evoluție slabă, cît și deciziei (uneori, chiar exagerată...) în intervenții a apărătorilor constănțeni. ● Oricum, victoria gazdelor e greu de contestat, în condițiile în care cei doi ex-dinamoviști — Mateescu (în special) și Dragnea — s-au străduit cît mai mult în a juca... invers, ceea ce l-a determinat pe Antonescu, la mijlocul reprizei secunde, să strige către antrenorul Ola: „Scoate-l, dom'le, pe Mateescu, că s-a aranjat cu dinamoviștii și noi ne dăm sufletul degeaba!" (!!!). ● Remarcații noștri: Popa, Antonescu, Peniu 7 (F.C.); Cheran 8, Ștefan, Dinu, Lucescu 7 (Dinamo). ● Arbitrajul — incalificabil (**Dumitru Constantinescu**). ● **HUNEDOARA: F.C. Corvinul — S.C. Bacău 2—2 (1—0).** După cum au decurs ostilitățile în teren, rezultatul nu este deloc o surpriză, deși el a fost stabilit cu cîteva secunde înainte de fluierul final. Am fost martorii unuia dintre cele mai slabe jocuri ale hunedorenilor, care au intrat în teren mult prea mîndri de ultima lor victorie, cea asupra echipei campioană. ● Prima repriză n-a oferit spectatorilor decît golul venit ușor și prea repede, înscris de Agud în minutul 2 — apoi o dominare sterilă a echipei gazdă și două ciocniri dure între Gruber și Băluță, nesancționate de arbitru. Primul a transat duelul cu extrema băcăuană în favoarea sa printr-un upercut la bărbie, care l-a făcut pe Băluță k.o. în minutul 23. Rămas la pămînt și nebăgat în seamă de arbitru, Băluță se reculege și cîteva minute mai tîrziu își ia o revanșă de aceeași manieră, aplicîndu-i lui Gruber o lovitură de cap în nas. ● Mai reținem că la pauză Tonca a cerut să fie înlocuit, deoarece venise soacra să-l vadă și nu vroia să se facă de rîs. Ieșirea sa din teren a creat totuși un dezechilibru în sistemul defensiv al gazdelor. ● Cel care avea să hotărască soarta meciului a fost neinspiratul fundaș Miculescu, care a gafat în două rînduri; întîia gafă s-a soldat cu o bară a lui Munteanu. Același Munteanu urmărește apoi o minge trimisă acasă de Miculescu și egalează, cu îngăduința lui Gruber și a lui Bologan. ● Hunedorenii iau din nou conducerea, dar împotriva cursului jocului, de astă dată prin Văetuș, dar apărarea lor continuă să nu stinghereacă cu nimic atacul băcăuan, și în minutul 90 Cărpuci, după ce și-a potrivit pe îndelete balonul, n-a avut altceva de făcut decît să înscrie. ● Au jucat de notă 7 doar Angelescu de la gazde și Margasoiu de la oaspeți. ● Arbitrajul, tolerant și fără strălucire, a fost asigurat de umbra cunoscutului C. Dinulescu (București), ajutat însă bine de I. Igna (Arad) și Gh. Racz (Brașov) (**Ion Predoșanu**). ● **GALAȚI: F.C.M. — Rapid 1—0 (0—0).** Un meci a cărui spectaculozitate a constat mai mult în nenumăratele ratări, campioni în această privință fiind Neagu de la feroviari, Burcea și Radu Dan de la gazde. ● Prima repriză a fost dominată de lehamitea din privirile gălățenilor (cu excepția lui Radu Dan și I. Nicu, mai vioi, cîteodată chiar prea vioi, cînd era vorba de picioarele adversarilor), de numeroase faze confuze, cu pase imprecise și centrări înalte care nu foloseau nimănuia, nici chiar gazdelor, tactică absolut falimentară pentru gălățeni, convinși că numai dominarea teritorială le poate aduce puncte în clasament. De partea cealaltă, Rapidul a jucat mai simplu, mizînd mult pe contraatacurile lui Telespan și Neagu însă, ultimul, cum am mai spus, în ciuda bunăvoinței sale remarcabile, n-a reușit să înscrie nici golurile gata făcute. ● După reluare jocul se mai dezmorțește, gazdele se organizează mai bine și se dovedesc mai harnice, iar feroviarii ies la joc. Se rătăcește mult și de-o parte și de alta, dar F.C.M.-ul reușește să înscrie un gol prin Orac, coborîndu-i astfel pe oaspeți pe locul 16. ● S-au remarcat: Burcea 8 și I. Constantinescu 7 (F.C.M.); Telespan, Șutru 7 (Rapid). ● A arbitrat bine I. Rus (Tg. Mureș), ajutat de Gh. Arhire și M. Abramiuc — ambii din Suceava (**Răzvan Bărbulescu**). ● **ORADEA : F.C. Bihor — U.T.A. 3—1 (2—0).** Partidă de tradiție, urmărită de peste 20 000 de spectatori, veniți și din Arad, Timișoara sau Cluj-Napoca. ● Conform celor spuse de gazde, F.C. Bihor a reușit cu această ocazie cel mai bun joc al ei din actualul sezon. După ce au scăpat ca prin minune de un penalty (în chiar primul minut Lucaci a comis hent în careu, dar arbitrul, departe de față, a mutat infracțiunea dincolo de linia de 16 metri), orădenii au jucat de o manieră care a entuziasmat asistența. Frecvența șuturilor la poarta apărată de Jivan a fost remarcabilă, ca un rezultat logic al numeroaselor acțiuni ofensive concepute de „regizorul" Kun II (un jucător care cu siguranță ar fi dorit de orice echipă, mai puțin poate cea națională...), aceste acțiuni fiind orientate cu predilecție pe aripa stîngă, acolo unde Ghergheli, în mare formă, își aducea adversarul direct (Gașpar) la un pas de k.o. Astfel, trei din numeroasele ocazii de gol ale gazdelor au fost materializate de rapida extremă orădeană, ei repetînd „hat-trich"-ul din toamna trecută, de la Pitești. ● U.T.A. are însă meritul de a fi contribuit prin jocul ei deschis, tehnic și sportiv la calitatea partidei, considerată dealtfel ca un joc de excepție pentru campionatul nostru. O remarcă specială i se cuvine în acest sens lui Nedelcu II (autor al golului de onoare al oaspeților) care confirmă forma bună din acest sezon — prezența lui în lotul național părîndu-ni-se la ora actuală o obligație a selecționerilor. ● Remarcați: Kun II 9, Ghergheli, Naom 8, C. Georgescu 7 (F.C. Bihor); Nedelcu 9, Jivan 8, Broșovschi 7 (U.T.A.). ● A arbitrat satisfăcător M. Popescu, ajutat de G. Angheluță și Gh. Vasilescu I — toți din București (**Cornel Ionescu**). ● **PITEȘTI: F.C. Argeș — Politehnica Timișoara 0—0.** Meci în care cel mai mult ne-a plăcut condiția fizică a jucătorilor prezenți în teren. ● Oaspeții s-au bazat pe o apărare bine pusă la punct, în care au excelat din nou cei doi fundași centrali, Păltinișan și Mehedințu. În atac însă ei au contat prea puțin, eforturile micuților Petrescu rămînînd izolate față în față cu o apărare destul de bine pusă la punct. ● F.C. Argeș a păcătuit mult în ofensivă, acolo unde cu toată străduința lui Dobrin (care pare să se apropie de la meci la meci de forma sa cea mai bună), ceilalți atacanți argeșeni au părut că trăiesc o dulce visare, lipsită de orice dorință de a marca. În special Radu II, pe care l-am lăudat adesea, și Doru Nicolae, au jucat extrem de slab sîmbătă, ei fiind ținuți aproape degeaba în teren tot cursul partidei. ● Să nu uităm că Radu II a ratat și un penalty, în minutul cinci al meciului, moment deosebit de favorabil echipei piteștene pentru desfășurarea ulterioară a jocului. Oricum, punctul obținut de timișoreni este pe deplin meritat, Politehnica arătînd chiar o dispoziție de joc superioară prestațiilor dinaintea întreruperii de campionat. ● Remarcații noștri: Dobrin 8, Cristian, Olteanu, Zamfir 7 (F.C. Argeș); Bathori, Petrescu, Mehedințu 8, Păltinișan, Vișan 7 (...Poli"). ● A arbitrat foarte bine N. Georgescu, ajutat la fel de D. Ghețu — ambii din București și T. Andrei — Sibiu (**Sorin Postolache**). ● **BUCUREȘTI: Steaua — A.S.A. Tg. Mureș 5—0 (3—0).** Sîmbătă după-amiază, pe stadionul Ghencea a plouat: cu goluri, a plouat și adevărat, cu stropi mari și repezi (spectatorii au ignorat, totuși, ploaia cea adevărată, „prezentă" doar în pauză, atenția fiindu-le îndreptată spre fanfara militară, al cărei program a smuls ropote de aplauze, și spre componenții echipei de handbal a clubului Steaua, cîștigători ai Cupei campionilor europeni). ● A fost, deci, o după-amiază agreabilă, cu multe goluri (unul mai frumos decît celălalt), dar, din păcate, nu am asistat la o partidă de angajament fizic total, jucătorii din Tg. Mureș menajîndu-se, probabil, pentru viitoarele partide de campionat. ● Steliștii, cu Dumitru în vervă de joc, au avut permanent inițiativa, au realizat combinații splendide și puteau înscrie încă două-trei goluri cel puțin. Scorul a fost deschis de Vigu, din 11 m; apoi Dumitru a executat magistral o lovitură liberă de la 20 m (șut puternic peste zid, mingea a lovit muchia barei și a căzut în plasă), iar Năstase a stabilit rezultatul la pauză, cu un șut sec, din viteză, surprinzîndu-i pe Solyom. ● După reluare, Iordănescu a ridicat scorul la 4—0, lui Zamfir rămînîndu-i plăcerea înscrierii ultimului și celui mai frumos gol al meciului (șut sănătos, la firul ierbii, din 18 m, după o combinație printre „jaloane" cu Iordănescu și Dumitru). ● Cei mai buni de pe teren: Dumitru 9, Stoica 8, M. Florin, Zahiu 7 (Steaua). ● A arbitrat, un meci fără probleme, Al. Ghigea — Bacău, ajutat de Fl. Anuțescu — Pitești și V. Ciocîlteu — Craiova (**Cornel Cătană**). ● **BUCUREȘTI: Progresul — Politehnica Iași 0—1 (0—1).** În deschidere, meciul echipelor de juniori s-a încheiat cu scorul de 7-1 în favoarea bucureștenilor! ● „În vedetă", oaspeții au aliniat o echipă cu multe rezerve, între care doi debutanți — în vreme ce Progresul alinia cea mai bună formație de care dispune la ora actuală. Meciul însă a fost de-a dreptul penibil, o pură parodie despre fotbal, unul din acele meciuri după care spectatorii promit să nu-și mai lase, în ruptul capului, bărbatul să se facă fotbalist .. ● Ce-am văzut se poate sintetiza în cîteva trăsături de condei: a) o apărare de o naivitate copilărească, cea a bucureștenilor, risipită precum o turmă de oi lătrată de dulăi la fiecare atac al oaspeților; b) a excelat în acest sens Jean Grama, care rămîne el însuși un spectacol de pantomimă și a cărui gafă enormă, între altele, a prilejuit ieșeanului Dănilă înscrierea unicului gol al partidei; c) o bună prestație a lui Romilă, dar mai ales în prima repriză, cînd a trecut ca printre jaloane de jucătorii adverși. Nu același lucru se poate spune despre Simionaș; d) un curcubeu foarte frumos, de fapt cel mai frumos lucru care a putut fi văzut simbătă pe stadionul Republicii!; e) proasta inspirație a antrenorului Oaidă, care după ce a strigat o întreagă repriză „pas, pas — puneți mingea jos și pasați", la pauză l-a înlocuit pe D. Ștefan, singurul jucător bucureștean care încercase întrucîtva să lege acțiunile echipei sale; f) joc absolut la întîmplare din partea Progresului; g) cîteva lucruri oarecum frumoase, mai mult schițate însă, din partea oaspeților care — dacă ar fi știut să insiste și să joace mai activ pe contraatace — ar fi putut pleca de la București nu numai cu o victorie de aur, ci cu una obținută chiar la scor. ● Cei mai buni de pe teren: Romilă 8, Bucu, Dănilă, Ursu 7 (Politehnica); Gh. Ștefan, Tighiliu 7 (Progresul). ● Adăugînd și arbitrajul complet lipsit de talent al bărmăreanului C. Szilagyi (ajutat bine de C. Pîrvu — Brăila și C. Braun — Brașov), iată că avem în față imaginea unei după-amieze pierdute degeaba, lucru care nu ne privește numai pe noi, ci și pe cei peste 3 000 de spectatori prezenți la meci, în marea lor majoritate „progresiști" (**Dumitru Graur**).

TOP „FLACĂRA" — FOTBAL

Odată cu reluarea campionatului (a cincea etapă a returului), reluăm și noi „clasamentul constanței jucătorilor", în funcție de notele acordate de cronicarii noștri. După o etapă în care, de remarcat, nici un jucător nu a fost notat cu 10, iată cum arată

TOPUL ETAPEI A 22-A

1—3.	Kun II, Dumitru, Nedelcu II	— 9 p
4—17.	Balaci, C. Ștefănescu (Univ. Craiova), Cheran, M. Olteanu (Sportul stud.), Burcea, Ghergheli, Naom, Jivan, Dobrin, Bathori, Petrescu, Mehedințu, T. Stoica (Steaua), Romilă	— 8 p ;
18—31.	Gabel, Bojin, Hergane, Augustin, Bucurescu, Dumitrache, Donose, Grigore, Manea (Sportul stud.), Popa, Antonescu, Peniu, Dinu, Lucescu, Ștefan, Angelescu, Margasoiu, I. Constantinescu, Telespan, Șutru, C. Georgescu (F. C. Bihor), Broșovschi, Cristian, C. Olteanu, Zamfir (F.C. Argeș), Păltinișan, Vișan, M. Florin, Zahiu, Tighiliu, Gh. Ștefan (Progresul), Bucu, Ursu, Dănilă	— 7 p.

Prin adiționarea tuturor notelor (punctelor) obținute pînă acum, topul permanent alcătuit de revista noastră arată în felul următor :

1.	**BALACI**	— 43 p
2.	**Romilă**	— 41 p
3.	**Nedelcu II**	— 40 p
4.	**Dobrin**	— 38 p
5.	**Lucescu**	— 36 p
6—7.	**Dumitru**	— 35 p
	C. Ștefănescu	— „
8.	**Mehedințu**	— 32 p
9—10.	**Stoichiță**	— 31 p
	Augustin	— „

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (A. Dohotaru — 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare — (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cătană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

flacăra

SĂPTĂMÎNAL POLITIC AL COMITETULUI UNIUNII SOCIALISTE

Anul XXI — 13 (1041) — 5 mai 1977

Pe temeliile independenţei, pe temeliile libertăţii, spre edificiul de azi şi de mîine al unui popor eroic

9 Mai 1877 — 9 Mai 1945. Două momente de pisc ale istoriei, de afirmare majoră a României şi a românilor, două date de răscruce în calendarul nostru. De fapt, o singură zi, o singură, mare zi a Victoriei.

Prăznuim, în această zi, marele Centenar al Independenţei, marele Centenar al Neatîrnării, acea „sumă a istoriei naţionale", acea sumă a unor străvechi şi năvalnice aspiraţii populare, purtate cu îndîrjire şi neclintire, cu mîndreţe şi cu mîndrie, de-a lungul vremurilor, cristalizate într-un pnelnic, patetic şi glorios moment al „lucrării secolelor", al lucrării istoriei, al lucrării duhului românesc asupra sa, între sine şi pentru sine. Independenţa, acest act istoric de căpetenie al existenţei noastre ca neam, s-a impus, într-adevăr, conştiinţelor noastre — şi conştiinţelor lumii — ca un act decisiv, revelator şi definitoriu a ceea ce, de atunci, numim „spiritul românesc"; desemnînd calitatea unui popor apt să intre în concertul civilizaţiei printr-un har de care civilizaţia şi armonia lumii au întotdeauna nevoie: dragostea pentru libertate, pentru neatîrnare, pentru afirmare nestînjenită a fiinţei neamului, a virtuţilor ei creatoare. Am vorbit şi vorbim prin acest act, legitimînd nişte însuşiri care au izbucnit printr-o biruinţă de răsunet, impunînd locul nostru pe harta geografică şi spirituală a lumii. Profeţii de înviţaţi, încercaţi cu spada de voievozi, năzuit cu toată fiinţa de suflarea românească din toate zările, acest act — similar ca greutate şi consecinţe cu însăşi întemeierea poporului de la Dunăre şi Carpaţi — dă replică peste secole ctitoriei istorice prime a acestui pămînt, legitimîndu-ne ca naţiune.

Prăznuim, în acelaşi timp, în această zi, la 9 Mai, 32 de ani de la victoria războiului antihitlerist, război la care românii, ca şi în 1877, au participat cu întreg sufletul, pînă la ultima răsuflare, cu trupul, pînă la sînge şi cămaşă, luptînd să se dezrobească pe sine şi dezrobind totodată — ca şi pe cîmpiile Griviţei sau Smîrdanului — alte popoare îngenuncheate.

Numai cei care iubesc precum noi libertatea, neatîrnarea, demnitatea pot să-şi sacrifice cu atîta nepregetare sîngele pentru libertatea, neatîrnarea, demnitatea celor de-o seamă cu ei. Sîntem dintre cei care nu ne-am tocmit niciodată la jertfe. Sîntem dintre cei care n-am răbdat niciodată jugul, indiferent cum s-a numit, indiferent cine a încercat să ni-l pună pe grumaz. Sîntem dintre cei care n-am răbdat şi nu răbdăm umilinţa aservirii, pentru noi numele României fiind tot una cu libertatea, independenţa şi suveranitatea ei.

Pentru toate acestea, ziua de 9 Mai — zi trecută cu roşu de două ori în calendarul nostru — este mai mult decît o dată istorică. Ea, această sacră zi a românilor, pusă piscpeste piscurile istoriei noastre, este un patetic memento, este acel tulburător aminteşte-ţi! prin care îi învăţăm pe copiii noştri că libertatea a însemnat sîngele strămoşilor, că demnitatea s-a cucerit printr-o mare jertfă a generaţiilor, că independenţa şi suveranitatea de azi ale României socialiste înseamnă lumina ochilor, înseamnă temelia de fiinţă, înseamnă însăşi viaţa şi dăinuirea noastră.

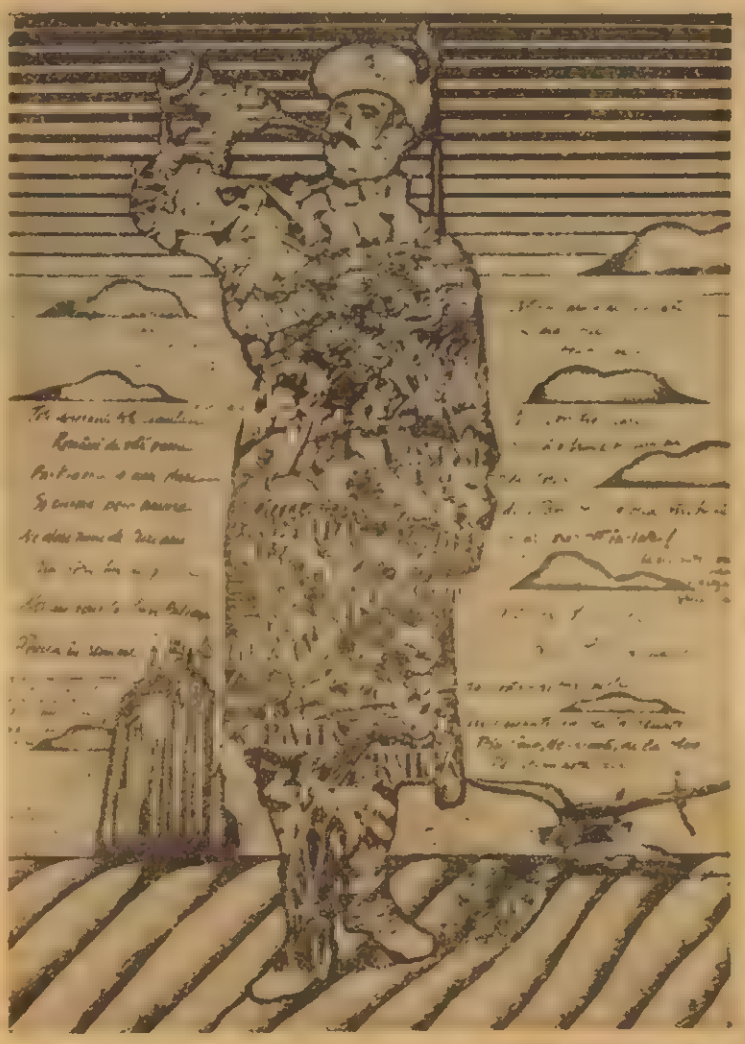

DONE STAN: Dorobanţul

Prăznuim, în acelaşi timp, în aceste zile, un moment al istoriei româneşti care, sintetizînd o întreagă epocă de aspiraţii şi vreri, cristalizîndu-le într-a programă de luptă precis definită, gîndită sub porunca şi sub dictarea jertfelor strămoşeşti, dar orientată spre viitor, spre viitorul amplu, liber şi demn al celor mulţi, ne legitimează în timp şi înainte, şi înapoi. Celebrăm, la 8 Mai, în ajunul zilei Independenţei, 56 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, acea forţă a muncitorilor, a naţiunii întregi, care, pentru prima oară în existenţa acestui neam, s-a dovedit capabilă să ducă cu fermitate, cu nesovăire şi cu credinţă, steagul Independenţei şi Libertăţii, asumîndu-şi istoria pentru sine, modificînd-o pentru popor. Celebrăm, la 8 Mai, ziua Partidului, a acelei forţe politice îndrăzneţe, radicale, intransigente, luminată de idealurile cele mai nobile ale timpului, care, pentru întîia oară, a înţeles rosturile istoriei româneşti şi nevoile naţiunii, servindu-le de pe o platformă politică devenită — pentru întîia oară — platforma naţională de existenţă a unui întreg popor, a tuturor fiilor acestui pămînt, de toate naţionalităţile, uniţi într-o singură, mare luptă, uniţi într-o singură, mare credinţă: viitorul liber, demn şi fericit al patriei. Generaţiilor jertfelor strămoşeşti, luptătorilor pentru independenţă, pentru dreptate, pentru progres naţional şi social, pentru dreptul oamenilor acestui pămînt la munca lor şi la viaţa lor, li s-au adăugat astfel, împlinindu-le năzuinţele şi mesajul, acesti luptători de o calitate umană nouă, inedită, revoluţionară, aceşti oameni ai opţiunilor integrale, ai jertfelor integrale, ai dăruirilor integrale, aceşti oameni care sînt comuniştii, aceşti oameni care, luptînd pentru un ideal, au făcut-o cu preţul vieţii, au înfruntat mai mult ca toţi cei de dinaintea lor riscul morţii, cu curajul pe care oamenii îl au numai în clipele încercărilor supreme. Ei au făcut din încercările supreme un mod permanent de viaţă, ei au făcut din luptă o profesie, ei au slujit poporul român şi marea cauză a libertăţii sale cu atîta ardoare, cu atîta nobilă dăruire, cu atîta lucidă jertfire de sine, încît, aşa cum se petrece cu fervenţii marilor credinţe, aceasta le-a modificat însăşi pasta umană, făcînd ca titlul de comunist să însemne, pentru poporul de la Carpaţi şi Dunăre, un blazon al celor mai eroice însuşiri, să însemne însăşi conştiinţa acestei ţări.

Participarea României la victoria de la 9 Mai 1945 — act care împlineşte sem-

(Continuare în pagina 11)

ILIE PURCARU ■

Trompetele, răsune!

Cîntecul zilei

„Suntem independentă naţiune!" —
Ca să putem rosti acum un veac
Această simplă propoziţiune
A trebuit, pieptiş, din vremi străbune,
Să-naintăm, coloană de atac.

„Suntem independentă naţiune!" —
Ca să-i răzbată lumii în auz,
A primăvară trebui să tune,
Şi-n Poarta Otomanei Semilune
Să bată-al Calafatului obuz.

„Suntem independentă naţiune!" —
Cuvintele, să nu ne fie-n van,
Ca Făt-Frumos, din zori la soare-apune
Pe mulţi vrăjmaşi răzbirăm a-i răpune,
De şi-a-nchinat, chiar sabia, Osman.

„Suntem independentă naţiune!" —
Ca-n cor cu noi s-o jure, cei de-un grai
Frăţeşte trebuiră să se-adune,
Spre-a împlini intiia uniune
La Alba-ncoronării lui Mihai.

„Suntem independentă naţiune!" —
A trebuit şi-un August Insurect,
Ca s-o putem întotdeauna spune
Şi pentru noi, dar şi la mari tribune,
Mereu în cinstea lumii şi-n respect.

De-aceea-n Mai, trompetele, răsune!
Cu toată forţa unui veac de ani:
Sîntem independentă naţiune,
Uniţi, toţi fiii patriei comune,
Sub steagul libertăţii, suverani!

NICULAE STOIAN ■

1 MAI 1977 în România:
sărbătoarea muncii, sărbătorirea celor ce muncesc, într-o Țară Muncitoare

Sîntem o Țară Muncitoare. O țară a dreptului, a satisfacției muncii. Fiindcă ale noastre sînt mijloacele și scopurile acestei munci, ale noastre sînt uneltele cu care trudim, iar rezultatele acestui efort ne aparțin de asemenea. Liberi, astfel, în cel mai adînc sens omenesc al cuvîntului și uniți în ideal, indiferent de lucrul în care se străduie fiecare, muncitor, țăran, intelectual, sărbătoarea zilei de 1 Mai a fost sărbătoarea întregului popor român, constructor cutezător și lucid al socialismului în țara sa și, în același timp, dornic de mai bine pentru viitorul însuși al lumii, pentru pace, pentru progres, pentru civilizație

Anul acesta, precum se știe, sărbătorea muncii libere și a primăverii, a frăției muncitorilor de pretutindeni, a avut în viața poporului nostru semnificații și rezonanțe deosebite. Ea s-a desfășurat în preajma împlinirii a 100 de ani de la cucerirea independenței de stat a României, năzuință de veacuri a poporului nostru, înfăptuită cu eroism, consacrată prin jertfele aduse pe cîmpul de luptă, și totodată, în preajma aniversării a 56 de ani de la înființarea partidului clasei noastre muncitoare, stegarul luptei revoluționare, al celei mai înaintate, mai clarvăzătoare și unite forțe politice românești, devenită, în ordinea evenimentelor istoriei noastre contemporane, prin înalta misiune patriotică pe care și a asumat-o, răspunzătoare pentru desăvîrșirea idealurilor de unitate, de independență și progres ale întregii națiuni. Este un mare adevăr al vieților noastre că uriașa forță organizatorică, politică și spirituală a Partidului Comunist Român reprezintă astăzi centrul vital al întregii națiuni socialiste. Succesele trainice obținute de poporul nostru în zidirea noii orînduiri, în dezvoltarea economiei socialiste, în modelarea conștiinței înaintate a omului, liber făuritor al destinului țării prezente și viitoare, ridicarea nivelului de trai al tuturor celor ce muncesc, sînt hotărîtoare fapte de istorie pe acest pămînt străjuit de cerul de peste Carpați, în această țară în care acum, în mai, se dezvelește din floare fructul și în mările de grîu veghează lumina pîinii viitoare, în această Românie Eternă, în această Românie Continuă, ca Țară Muncitoare, deci ca țară înnobilată prin dreptul inalienabil pe care și l-a cîștigat, de a munci prin ea însăși, pentru ea însăși. După cum se cunoaște, anul 1976, primul din acest cincinal al revoluției tehnico-științifice, s-a încheiat cu succese deosebite : planul producției industriale a fost realizat în proporție de 101,9 la sută, cu o creștere de 11,5 la sută față de anul anterior ; în agricultură s-a obținut o recoltă de aproape 20 de milioane tone de cereale. Rodnic este și bilanțul realizărilor din 1977 cu care ne-am prezentat în pragul sărbătorii zilei de 1 Mai. În primul trimestru al acestui an producția industrială planificată a fost îndeplinită în proporție de 103,1 la sută, iar planul productivității muncii de 101,5 la sută.

Astfel, marea adunare populară consacrată zilei de 1 Mai, organizată de Comitetul municipal București al P.C.R. și desfășurată în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a întregii conduceri de partid și de stat, a reafirmat încă o dată, într-o atmosferă de vibrant entuziasm, că înfăptuind neabătut hotărîrile Congresului al XI-lea, Programul partidului, indicațiile cuprinse în recentele expuneri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința comună a forurilor conducătoare de partid și de stat și la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi, continuăm cu succes opera istorică de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de înaintare a României spre comunism.

În după-amiaza zilei de sîmbătă, 30 aprilie, sub vasta boltă a sălii Palatului sporturilor și culturii, au răsunat puternice urale și ovații, s-a aclamat cu înflăcărare, îndelung, într-o simbolică și firească alăturare, numele gloriosului nostru partid comunist și al secretarului său general, pentru eroica noastră clasă muncitoare, pentru minunatul popor român, constructor al socialismului, pentru patria noastră liberă și mîndră.

Împreună cu secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în tribuna oficială au luat loc tovarășul Manea Mănescu, tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Ștefan Voitec, Emil Bobu, Cornel Burtică, Gheorghe Cioară, Lina Ciobanu, Ion Dincă, Emil Drăgănescu, Janos Fazekas, Ion Ioniță, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Iosif Uglar, Ilie Verdeț, Ștefan Andrei, Iosif Banc, Ion Coman, Teodor Coman, Mihai Dalea, Miu Dobrescu, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Vasile Patilineț, Ion Ursu, Constantin Dăscălescu, Aurel Duma, Ion Stănescu. Au luat loc, de asemenea, vechi militanți ai mișcării comuniste și muncitorești din țara noastră, Eroi ai Muncii Socialiste, reprezentanți ai unor organizații de masă, ai oamenilor muncii din mari întreprinderi bucureștene, ai vieții științifice și culturale. La adunare au participat numeroși oaspeți de peste hotare, a căror prezență a constituit un simbol al trainicelor legături de prietenie și solidaritate internaționalistă pe care le au țara, poporul și partidul nostru, cu clasa muncitoare, cu forțele progresiste și democratice, cu toate popoarele lumii. Au fost prezenți șefi de misiuni diplomatice acreditați la București, alți membri ai corpului diplomatic, precum și corespondenți ai presei străine. Despre semnificația zilei de 1 Mai a vorbit tovarășul Ion Ioniță, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., viceprim-ministru al guvernului. Arătînd că anul acesta sărbătorirea zilei de 1 Mai a avut loc în condițiile în care toți oamenii muncii din patria noastră — români, maghiari, germani și de alte naționalități — muncesc cu hotărîre, cu abnegație și eroism pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe anul 1977, a planului cincinal, pentru înlăturarea deplină a urmărilor cutremurului din 4 martie, vorbitorul a relevat că marile succese obținute pe calea făuririi vieții noastre noi se datoresc conducerii de către Partidul Comunist Român, care își îndeplinește cu cinste rolul istoric de

conducător al întregului popor, unind eforturile clasei noastre muncitoare, țărănimii, intelectualității, ale tuturor oamenilor muncii, în grandioasa operă de înaintare a României pe calea civilizației și a progresului.

Iată, acestea sînt dovezile iubirii noastre față de patrie. Acum, aici, în această primăvară verificatoare, în această primăvară de luptă și certitudini, ca o probă de foc a unui neprecupețit eroism și a unei impresionante solidarități cu care toți fiii patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități — sub directa conducere și organizare a partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au depășit urmările izbucnirii stihinice a pămîntului și uniți prin partid, adică prin ceea ce este însăși conștiința acestui popor, s-au înrolat pe frontul refacerii într-o uriașă strădanie colectivă, cu toate resursele și capacitățile lor de creație, astfel încît nimic din ceea ce ne-am propus în planurile de dezvoltare a țării să nu aibă de suferit. Iată o strălucită manifestare a voinței comuniste, a încrederii în sine și a comportamentului față de istorie al clasei noastre muncitoare. Iată opțiunea întregului popor față de ziua de mîine a patriei, așa cum se întemeiază ea în Carta viitorului României socialiste și comuniste — Programul adoptat de cel de-al XI-lea Congres al P.C.R.

Este de la sine înțeles că în România, țară care prin obiectivele și realizările sale afirmă o politică a libertății, a demnității și bunăstării propriului popor și, în același timp, a tuturor popoarelor lumii, 1 Mai 1977 a prilejuit și o puternică reafirmare a solidarității noastre internaționale cu oamenii muncii de pretutindeni, înregistrarea cu satisfacție a marilor schimbări petrecute în dezvoltarea lumii contemporane, în raportul mondial de forțe, succesele țărilor socialiste, creșterea avîntului forțelor revoluționare, antiimperialiste și democratice de pretutindeni, în lupta pentru pace și progres social, bună înțelegere între țările lumii. În spiritul orientărilor principiale statuate de Congresul al XI-lea, înscrise în Programul partidului nostru, România socialistă dezvoltă relații de colaborare și prietenie cu toate statele lumii, participînd activ la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori. Demersurile sale pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, bazate pe deplina egalitate și echitate, pe respect reciproc și fructuoasă conlucrare între națiuni, sînt astăzi binecunoscute. Rodnicele întîlniri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducători din țările socialiste, din țări în curs de dezvoltare, din alte țări ale lumii, activitatea sa neobosită pentru afirmarea și consolidarea destinderii, cooperării și securității în Europa și în lume au adus o contribuție de cea mai mare însemnătate la promovarea relațiilor de prietenie cu celelalte popoare, au conferit o valoare deosebită politicii externe a partidului și statului nostru, ridicînd pe culmi necunoscute prestigiul și autoritatea internațională a României.

Sărbătorirea zilei de 1 Mai, potrivit unei vechi tradiții proletare, puternic implantate în realitatea românească, zi de solidaritate cu toți oamenii muncii, de pretutindeni, a prilejuit, fără îndoială, o reafirmare a caracterului profund umanist al societății noastre, deschisă înăuntru și în afară, întru înflorirea patriei, bunăstarea națiunii, fericirea oamenilor, pe de o parte, și intensificarea eforturilor ei, în același timp, pentru soluționarea în conformitate cu interesele popoarelor a marilor probleme ale contemporaneității. Fiindcă sîntem, cu adevărat, o Țară Muncitoare, al cărei gînd drept și a cărei faptă neabătută o îndrituiesc să se numească o Țară de Oameni.

★

Joi, 28 aprilie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Mohamed Husni Mubarak, vicepreședinte al Republicii Arabe Egipt, trimis special al președintelui Anwar El Sadat. Cu acest prilej oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj din partea șefului statului egiptean cu privire la poziția Republicii Arabe Egipt față de situația din Orientul Mijlociu și a informat despre vizita președintelui Anwar El Sadat în Franța, R. F. Germania și S.U.A.

În timpul convorbirii, relevîndu-se necesitatea intensificării eforturilor pentru soluționarea rapidă, pe cale politică, a conflictului din Orientul Mijlociu, care să ducă la instaurarea unei păci drepte și trainice în această zonă, s-a subliniat, totodată, că o mare importanță ar avea în acest sens reluarea Conferinței de la Geneva cu participarea tuturor statelor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei.

Trimisul special al președintelui egiptean a dat o înaltă apreciere poziției constructive a României față de situația din Orientul Mijlociu și a adresat calde mulțumiri pentru contribuția și acțiunile întreprinse de șeful statului român, de țara noastră, pentru reglementarea pe cale politică a conflictului, în interesul păcii popoarelor din această regiune și din întreaga lume.

Întrevederea a prilejuit președintelui Nicolae Ceaușescu și vicepreședintelui M. H. Mubarak reliefarea cu satisfacție a faptului că relațiile dintre cele două țări cunosc o dezvoltare rapidă și multilaterală, întemeiate pe măsurile importante stabilite cu ocazia dialogului la nivel înalt de la București și Cairo. A fost manifestată, în același timp, dorința comună de a extinde și întări în continuare fructuoasa colaborare româno-egipteană în domenii de interes reciproc, de a intensifica conlucrarea pe tărîmul vieții internaționale, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii, progresului și cooperării între națiuni.

★

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Unității Socialiste, și tovarășa Elena Ceaușescu au primit, vineri, 29 aprilie, pe dr. Rafael Caldera, senator, fost președinte al Republicii Venezuela, cu soția, doamna Alicia Pietri de Caldera, aflați, la invitația Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, într-o vizită în țara noastră. Mulțumind pentru plăcutul prilej de a cunoaște realizările României, oaspetele a dat o înaltă apreciere politicii externe promovate de țara noastră, de președintele țării, în sprijinul luptei popoarelor pentru o viață mai bună, pentru întronarea în relațiile dintre state a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne. În cursul întrevederii s-a evocat vizita efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în Venezuela, și au fost discutate unele probleme ale vieții internaționale, îndeosebi ale luptei popoarelor pentru lichidarea subdezvoltării, valorificarea în interesul propriu a bogățiilor naționale de care dispun, stabilirea unor raporturi mai juste între prețurile materiilor prime și ale produselor finite, care să asigure o dezvoltare mai rapidă a țărilor rămase în urmă.

★

În cursul aceleiași zile, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe ziaristul japonez Masashi Egawa, de la grupul de presă „Mainichi". Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat ziaristului japonez un interviu.

★

Simbătă, 30 aprilie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Hans Voss, ambasadorul Republicii Democrate Germane la București, în vizită de rămas bun, în legătură cu încheierea misiunii sale în țara noastră.

★

În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe ambasadorul Republicii Arabe Egipt în țara noastră, Hassan A. Dawood, la cererea acestuia. Ambasadorul Republicii Arabe Egipt a transmis, cu acest prilej, tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj din partea președintelui statului egiptean, Anwar El Sadat.

DUMITRU ELIADE ■

Comuniștii — oameni în primele

„În momentul acela eu, Bobocea, făuream chiar istoria, dar asta aveam s-o înțeleg mai tîrziu"

Mihail Bobocea este maistru termist, „călitor" cum îi sună lui mai bine, și conduce (oamenii și rezultatele spun că foarte bine) secția „tratamente termice" a Întreprinderii „1 Mai" din Ploiești. Omul are cincizeci de ani, este de statură mijlocie, sigur pe el, dar nu înfumurat, știe precis ce vrea de la viață și iubește foarte mult istoria. Iubește istoria nu pentru că l-ar face neapărat mai deștept și nici dintr-o simplă curiozitate, ci pentru că istoria îi dă o bucurie și o siguranță greu de exprimat în cuvinte și îi confirmă unele adevăruri pe care, firește, nu le-a descoperit el, dar pe care le-a trăit și (de ce n-ar spune-o ?) le-a verificat și cu mîna lui. „Desigur, în 1946, cînd am devenit comunist, nu aveam prea mult timp să citesc istorie și să înțeleg că vremurile sînt sub oameni și nu invers. În momentul acela făuream lîngă ceilalți ce munceau în țara asta chiar istoria. Și de atunci, prin tot ceea ce am făcut și am realizat noi în peste treizeci de ani, au confirmat cronicile de-a lungul timpului : că toți oamenii care au muncit, care au asudat, care și-au pus palmele și mintea la temelia țării n-au îngenuncheat niciodată. Unii spun că am luptat cu destinul. Care destin ? Al cui destin ? Îi este cuiva destinat să trăiască rău, să-i fie munca furată, să rămînă eminamente agricol ? Învățam atunci, în 1946, că victoriile se cîștigă în picioare, în luptă. Și lupta nu însemna imediat să tragi cu arma. Îmi amintesc că unul Fanache, șeful forjei, liberal și căsătorit cu fata unui mare moșier, și un meșter Rădulescu se uitau la mine cu dispreț și mă făceau comunist. Ce dracului e în capul lor, mă întrebam eu atunci, sînt chiar atît de orbi? Nu erau orbi. Însă de reaua lor credință, de ura și de înversunarea lor aveam să ne izbim și în alt fel, nu numai din priviri. Și nu întîmplător memorasem niște cuvinte scrise de Mihail Sadoveanu: șarpele nu este odios pentru că mușcă, ci pentru că se ascunde ca să muște. Trebuia să fim cu ochii în patru pe ăștia care mușcau din umbră. În plus mai erau și foametea sau chiar teama, îndoiala unora de bună-credință. În fond oameni cinstiți. Fusesem trimiși, de exemplu, într-o comună, Gura Vitioarei, ca membru în comisia electorală la alegerile din '46. Majoritatea oamenilor erau cu noi, dar nu știau să întocmească un buletin de vot. Și nici să semneze pentru că erau analfabeți. Alții, deși săraci lipiți, se îndoiau de noi. N-aveau încredere. Îi mințiseră mulți, sute de ani la rînd, și apoi schimbarea era prea mare. Cum adică, se desființa exploatarea ? Nu mai erau moșieri ? Și tu trebuia să-i convingi că într-adevăr schimbarea era foarte mare ; era radicală, le spuneam noi, triumfători, și ei ne priveau într-o dungă : „aa, radicală !" Oamenilor trebuia să le dovedești prin fapte că nu va mai fi exploatare".

Însuși „1 Mai"-ul, pe atunci „Concordia", simțea din plin schimbările esențiale. În primul rînd nu mai fabrica armament ci repara utilaj petrolier, ceea ce mai făcuse și înainte de război. „Imediat după naționalizare, lăsat la vatră, eram numit organizator tehnic în prima brigadă de tineret înființată aici, de fapt prima din județ și printre primele din țară, la nașterea căreia contribuise și fratele meu, Ion Bobocea. Brigada avea 14 inși și, în scurt timp, dădea producții record. Meserie știam. La tratamente, noi, cei din brigada de tineret, realizasem de la început și pînă la ultimul șurub prin muncă voluntară un cuptor, căruia îi spuneam, firește, al tineretului. Asta însemna zece la sută producție suplimentară".

În anul 1976, Mihail Bobocea, între timp tată a două fete, una căsătorită și laborantă tot la „1 Mai", iar cealaltă, premiantă în anul II la Liceul de electrotehnică al întreprinderii și care în plus joacă foarte bine și baschet, vine cu ultima invenție: „Nitrurarea în trepte", a cincisprezecea sau a șaisprezecea, nu mai știe exact, invenție care deși n-a rupt inima vreunui tîrg internațional, tot aduce anual întreprinderii o economie de aproape patru sute de mii de lei. „În 1971, declară Mihail Bobocea, cu 180 de oameni tratam 800 de tone piese pe lună, iar în 1976, gîndindu-ne mai bine munca, mai rațional, am dat o parte din oamenii noștri altor secții, și cu 130 de muncitori am tratat 1 600 de tone pe lună. Dar producția-record am dat-o în luna martie a acestui an, în împrejurările deosebit de grele prin care am trecut cu toții, și anume o producție de 1 700 de tone piese tratate. Asta spune totul despre modul în care au muncit oamenii noștri după acea grea încercare". „Așa înțeleg eu cuvintele comunist de omenie„ îmi mărturisește el. Să te faci martorul bucuriilor și greutăților lui, ale celui care muncește cot la cot cu tine. Dar nu să-l privești, ci să te bucuri cu el sau să-i dai o mînă de ajutor". Poate din aceeași mare dragoste pentru oameni maistrul Bobocea a îndrăgit și istoria. Secretarul comitetului de partid pe întreprindere afirma că: „Despre Mihail Bobocea îmi ajunge să spun doar că este un OM. Dar cuvîntul om spus cu majuscule, cu toată gura, este atît de mare încît încap în el foarte multe".

RĂZVAN BARBULESCU ■

Maturitatea timpurie a unui comunist

Cu maturitatea pe care l-a dat-o, poate chiar înainte de termen, înfruntarea greutăților, așezate în calea unui copil provenind dintr-o familie de țărani nevoiași din Pîrjolul-Bacăului, cu 13 guri de săturat la fiecare masă, Toader Timaru a înțeles devreme că singura sa șansă în viață se leagă de Partidul comuniștilor, pe care l-a simțit, cum zice, de la bun început, aproape de inima, de cugetul și de aspirațiile sale.

La 19 ani, pe cînd lucra ca muncitor la Ghimbav, după absolvirea unei școli tehnice de profil, a cerut să devină membru de partid. Apreciindu-i calitățile acelui tînăr inimos, comuniștii i-au acordat încrederea lor, o încredere din care Toader Timaru și-a făcut o datorie de conștiință și pe care nu o va dezminți niciodată mai tîrziu, cu nici unul din actele sale, cu nici unul din gesturile sale, cu nici una dintre vorbele sale.

După satisfacerea stagiului militar în 1959 s-a transferat ca muncitor la Combinatul de celuloză și hîrtie „Letea" din Bacău, urcînd apoi, prin muncă, seriozitate și muncă toate treptele profesionale, ajungînd conductor de mașină, maistru și — din 1973 — economist ca urmare a terminării secției de industrie-construcții-transporturi din cadrul A.S.E. din Iași.

Firește că drumul parcurs, la capătul căruia se află un bilanț de viață cu date pilduitoare, n-a fost nici simplu și nici odihnitor.

Dar Toader Timaru nu și-a dorit altceva. Ales în urmă cu 15 ani secretar al comitetului P.C.R. de la „Letea", sarcină pe care o îndeplinește și astăzi, a trebuit să se împartă permanent între nevoile producției, ale muncii de activist, ale școlilor urmate și, firește, ale familiei, căutînd și găsind resurse de energie și de timp pentru fiecare, ducînd toate misiunile la bun sfîrșit și regretînd, cum glumește numai pe jumătate, că ziua nu a avut, măcar o dată pe săptămînă, 25 de ore.

Chiar dacă ziua nu a avut bineînțeles decît o oră mai puțin, Toader Timaru s-a descurcat de minune în tot ceea ce a întreprins, dovedind o vitalitate, o seriozitate și o putere de muncă remarcabile. Și-a întemeiat o familie fericită alături de o soție al cărei destin, de fostă muncitoare și actuală economistă, seamănă cu al său ca două picături de apă, s-a mutat în apartamentul primit de la întreprindere, dar nu a rămas în el, cum zice, decît noaptea.

În restul timpului s-a preocupat de producție și de munca politică, creîndu-și cu vremea un renume respectat în întreprindere și în afara ei.

Devenit economist și șef al secției de aprovizionare, cu deosebite responsabilități în bunul mers al treburilor combinatului, Toader Timaru a rămas fidel sie însuși și oamenilor din secții, alături de care lucrase știind să pună mereu lucid și realist interesul întreprinderii înaintea problemelor personale, făcînd din toate locurile de producție locul său de muncă.

Pe vremea cînd funcționa ca maistru s-a străduit și a reușit să transmită altora din cunoștințele sale, nutrind siguranța că astăzi, în condițiile industriei socialiste în care se află implicată toată societatea, meseria celulozei și a hîrtiei nu se mai fură, ca pe vremea tristă a patronilor, ci se deprinde și se aprofundează din pilda altora. Pe comuniștii Valentin Solomon, Grigore Nanu, sau Constantin Spătaru, ajunși în prezent maiștri, care îi învață pe alții demnitate, cinste și meserie, i-a avut cîndva ucenici, contribuind decisiv la formarea lor ca profesioniști și oameni adevărați.

Succesele lor de astăzi îi sînt mai aproape decît ale sale, despre care crede, cu o nejucată modestie, că n-au reprezentat și nu reprezintă decît consecința firească a statorniciei și seriozității în muncă.

Despre ele nu-i place să vorbească, dar îi place să vorbească despre străduința sutelor de comuniști în frunte cărora se găsește ales de 15 ani, oameni harnici și săritori, cărora mîna și cugetul le stau în primul rînd la producție. Argumentează afirmația despre zi cu faptul că Letea a dat peste plan, în primul trimestru al anului, aproape 1 000 de tone de hîrtie, depășind planul la export cu unsprezece procente.

Comunistul adevărat, mereu primul la datorie și la greu, Toader Timaru, fiu de țărani săraci din Pîrjolul-Bacăului, poartă în urma sa, la numai 46 de ani, o biografie exemplară, rămînindu-i înainte o sumedenie de ani pe care îi anticipează tot atît de plini de satisfacții.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Sarcini multe, și mai mari și mai mici; dar mie îmi place

La Sibiu am intrat, așa, cam nepoftit, gazetărește, în casa lui **Eduard Gross** și l-am spus că aș vrea să discutăm — deschis și cu gînd, din partea-mi, de publicare — nici mai mult, nici mai puțin decît despre dumnealui.

Eduard Gross mi-a zîmbit și m-a asigurat :

— Cu dumneavoastră discut orice. Nu vă sfiiți să-mi puneți orice întrebare, oricît de personală.

— Cum v-a fost începutul ?

— În muncă ?

— Nu, chiar în viață.

— Greu, ca mai la toți cei din generația noastră. Anii de după război și mama rămasă singură cu doi copii.

— Cum a reușit să se descurce ?

— Mama avea șapte clase elementare și mai știa și franceza. A încercat să fie guvernantă, dar atunci oamenii n-aveau bani pentru așa ceva. Ne-a crescut pe amîndoi spălînd rufe pe la oameni. E foarte gospodină și e un om puternic. Se ducea la spălat și cînd era bolnavă. Ne liniștea pe noi, copiii, c-o vorbă : „Munca mă face sănătoasă !" După școala primară m-am înscris la liceul agricol care s-a transformat în școală medie tehnică. Acolo mi-au dat haine, cămăși de noapte, de toate. Mama m-a înscris intern. A fost mai ușor și pentru ea. Am terminat și am ieșit mecanic de utilaje agricole. Un timp am fost mecanic pe-o motopompă la Întreprinderea de stat pentru exploatări miniere. Am umblat mult prin țară; căutăm cinabru, minereu de mercur. Am fost și-n Țara Oașului care m-a impresionat. Din '60 sînt la I.P.A.S., adică Întreprinderea de piese auto — Sibiu. Am 17 ani de muncă în întreprinderea asta.

— Și ca profesionist vă socotiți împlinit ?

— Pînă în '70 am fost șef de echipă. M-am ridicat de la categoria 3 pînă la categoria 6. Apoi am fost numit maistru. Ca lăcătuș poți pleca, ai căutare. Dar aici lucrez cu oțel superior și răspund de calitatea produselor. În primul rînd răspund de 52 de oameni. Pentru locomotivele de la Întreprinderea „23 August" din București am rebutat niște arcuri ; dar am căutat și am găsit soluția. Nimeni n-are satisfacție cînd nu merg treburile. În producție mai iese și altfel de cum vrei; dar trebuie să fii optimist și să spui : s-o iau și pe-asta de la capăt ! Și nu singur ! Mă înțeleg cu oamenii dar asta nu înseamnă că nu mă cert cu ei. Numai că mie îmi trece ! „Gross a fost nervos, dar peste două ore iar e el", așa se spune despre mine. Ne împăcăm, ne certăm : pentru calitate !

— Unde v-ați cunoscut soția ?

— La o serată dansantă a tineretului. Acum 17 ani. Noi avem o viață de familie... Dumneavoastră o aveți frumoasă ?

— Da, vorbiți fără grijă.

— Dacă n-ai o viață de familie bună, nu poți munci liniștit. Ești nervos. Noi n-am avut nimic decît dragostea. Ba nu, și-o pătură de cai ; o avem și-acum, e pe terasă. La vreo trei ani de la căsătorie, în '64, am primit locuință. Ne-am făcut ce vedeți. Mama spune că acela-i fericit care-l mulțumit cu ce are.

— Nu mi-ați spus nimic despre evoluția dumneavoastră politică.

— În clasa treia am fost primit în rîndul pionierilor și-am ajuns conducător de detașament. În anul doi am fost primit în U.T.C. ; am fost ales în birou și mă ocupam de propagandă. Din '66 pînă în '70 am fost organizator de grupă sindicală. În 1963 am fost primit în partid. Între '72 și '74 am fost membru în comitetul municipal de partid. Din '77 sînt membru în comisia de revizie a comitetului municipal de partid. Sînt și-n comitetul municipal al F.U.S. Din '70 sînt propagandist. În '75 am fost la Timișoara, la un curs de partid. Sînt în anul întîi la cursurile universității de politică și conducere.

— Sarcini multe dar și împliniri multe. N-ați avut nici un eșec ?

— Ba da. În '76 am candidat ca deputat în circumscripția în care locuiesc. Dar oamenii l-au ales pe altul, care era mai cunoscut în cartier. Eu eram cunoscut mai ales la întreprindere.

— Văd că vă este casa plină de cărți, documentare, de cărți de informare, de cărți de sinteză. Spuneți-mi, dincolo de o sarcină sau alta, care-i pentru dumneavoastră cea mai mare împlinire în munca politică ?

— Cînd cîștig un adept al dorinței de a afla. Mai ales din rîndul navetiștilor. Noi credem că toți oamenii știu cîte știm și noi, dar nu-i așa. Navetiștii n-au timp să citească și puținul pe care li-l spui trebuie să li-l spui bine. Sînt oameni, chiar și dintre navetiști, cărora eu le-am fost propagandist și acum sînt membri de partid. Asta-i bucuria mea cea mai mare. Dar a dumneavoastră ?

— De data asta, aceea a gazetarului care scrie un portret de muncitor propagandist.

NELU IONESCU ■

rînduri pe frontul eroic al muncii

Două schimburi ale unei ștafete de aur...

Comitetul de partid al Întreprinderii mecanice de material rulant Griviţa Roşie. Stau de vorbă cu un tînăr care lucrează de 11 ani la I.M.M.R., îl cheamă Ion Constantin şi deşi are numai 29 de ani, se prezintă cu o „carte de vizită" nebănuită de un om care intră pentru prima dată pe porţile întreprinderii. Toată lumea vorbeşte de acest tînăr muncitor în termeni superlativi, adăugînd elogiilor o notă — gravă — de respect şi consideraţie care aproape că îi s-ar părea mai firească dacă ar fi vorba de un bătrîn şi încercat veteran al întreprinderii.

Cine este Ion Constantin ?

Este sculeţ matriţer, şef de echipă, are în subordinea sa 36 de oameni şi a făcut 36 de inovaţii aplicate în producţie.

— La 24 de ani aveam exact 24 de inovaţii ; în ultimii ani însă m-am grăbit. Viaţa merge mai iute, are alt ritm, trebuie să ţii pasul cu ea. O inovaţie pe an e puţin. Sînt atîtea de făcut.

La inovaţii lucrez tot timpul meu aşa-zis liber. Adică mă gîndesc permanent la ele şi-mi fac mereu schiţe pe un carneţel, chiar şi în tramvai sau în autobuz. Ajuns acasă, după ce mănînc înclin masa atît cît să pot lucra pe ea ca pe o planşetă de proiectat... Şi lucrez..

— ...pînă la cît ?

— Pînă la 11, 12 noaptea.

Dimineaţa, cînd ajung apoi la întreprindere mă confrunt cu Ilie Maxim. Îi arăt schiţele mele, iar nea Ilie, care este un muncitor specialist cum n-am mai pomenit, îmi dă o părere, două. Şi merg pe drumul meu — şi al inovaţiei — pînă la capăt.

— Cînd şi cum ţi-a venit pasiunea asta pentru inovaţii ?

— Mi-a venit mai demult. Eram foarte tînăr, lucram însă bine şi într-o zi m-am nimerit împreună cu vreo cîţiva meşteri şi muncitori specialişti, mai vîrstnici, în cabinetul fostului director. Tovarăşul director le-a arătat meşterilor un panou cu cîteva zeci de piese de import, una mai scumpă ca alta şi care de care mai complicată. „Uitaţi-vă bine la ele, a spus directorul. Dacă reuşiţi să le faceţi aici, la noi, scăpăm de o groază de belele. Nu mai plătim valută, nu mai aşteptăm cu lunile să sosească în ţară, terminăm cu toate întîrzierile, facem planul mai iute şi mai bine".

Meşterii s-au uitat, au zis că se apucă de treabă, dar i-au spus directorului că mă iau şi pe mine în munca de realizare a acelor piese. „Fugiţi, mă, cu piciul ăsta de aici !" — le-a zis directorul. „Nu vorbiţi aşa, tovarăşe director, nu-l ştiţi pe Costică, nu ştiţi ce-i poate pielea" — a răspuns unul dintre meşteri.

— Ce a urmat ?

— A urmat alegerea pieselor. Adică fiecare muncitor specialist, fiecare maistru, a ales cîte o piesă de pe panou, angajîndu-se că încearcă să o facă la noi. După ce pe panou au rămas, vă daţi seama, cele mai grele şi mai complicate piese, de care nu se atingea nimeni, am întins şi eu mîna spre una dintre ele, aproape mai mult din curiozitate, s-o văd mai bine cum arată. La care directorul, observîndu-mă, m-a luat iute : „Las-o, mă, acolo şi vezi-ţi de treabă !"

— Şi ţi-ai văzut de treabă ?

— Mi-am văzut. Peste două luni şi jumătate eram în acelaşi birou cu două piese în mînă, cea străină şi una făcută de mîna mea, amîndouă semănînd de parcă erau gemene.

— Şi de atunci ?

— De atunci n-a existat ocazie, vreo situaţie din asta cînd se căutau soluţii noi, ca directorul să nu trimită şi după mine. Între timp am ajuns cu adevărat inovator. M-a luat nea Maxim şi mi-a arătat cum să fac un dosar de inovaţie, am învăţat şi eu cum se fac proiectele — de-aţi şti cîte zeci de sticle de tuş am stricat, în fond nu-i nici o ruşine că recunosc, nu ? !, pînă am învăţat să desenez pe calc — şi am trecut la treabă serios.

— La care dintre inovaţiile pe care le-ai reuşit te gîndeşti cu mai multă plăcere, cu mai multă satisfacţie ?

— Să zicem la matriţa pentru format buloane cap adaus. Pentru o piesă lucrau la forjă 5 oameni. Cu matriţa făcută de mîne lucrează numai 2 oameni, calitatea pieselor iese mai bună şi se face şi economie de material, nemaivorbind de economia a trei retribuţii de muncitori care lucrează la altceva.

— Ce economii a adus această inovaţie ?

— Pînă la 200 000 lei.

— Munca de inovator are şi momente mai puţin plăcute ?

— Cîteodată, da. Gîndiţi-vă că uneori găseşti o metodă cu care faci o piesă într-un minut sau două în loc de un sfert de oră. E un mare cîştig în lucru, dar el atrage totodată şi schimbarea normei muncitorilor care produc acea piesă. Şi pe cîte unii îi mai deranjează că le-ai tulburat liniştea. Dar asta-i viaţa. Cu lumini şi umbre...

— Spune-mi, în munca şi viaţa asta de inovator ai avut vreun exemplu pe care ai dorit să-l urmezi ?

— Da. Şi exemplul meu se numeşte Ilie Maxim. N-am văzut pînă acum un muncitor căruia să-i treacă atîtea idei prin cap ! Stai de vorbă cu el, te uiţi în ochii lui, şi-ţi dai seama că tot timpul se gîndeşte şi la altceva, tot timpul calculează, vorbeşte cu tine şi deodată te lasă, se duce la strung sau la vreo matriţă şi schimbă ceva, şi caută şi creează mereu ceva nou, mai bun, mai util, iar peste o săptămînă, două te trezeşti cu nea Ilie că a găsit o soluţie mai eficientă decît cea folosită pînă atunci.

Ilie Maxim. 52 de ani. Muncitor specialist. Lucrează la Griviţa de 28 de ani. Are peste 100 de inovaţii aplicate în producţie. Randamentul lor ? Economii de aproape 3 milioane lei. Spusele lui Ion Constantin despre maestrul său mi se confirmă încă din primul sfert de oră al convorbirii noastre. Meşterul Maxim vorbeşte cu mine, dar îl simt că se gîndeşte la altceva. „Nu mai am somn de vreo cîteva zile. Am fost în delegaţie cu nişte tovarăşi ingineri la Paşcani şi-am găsit o maşină pe care o importăm plătind vreo 2 milioane de lei valută. Mi-a rămas mintea la ea ! După judecata şi socotelile mele, putem face şi noi o maşină cu acelaşi randament care să ne coste doar vreo 500 000 lei. Acum, poate, mă înţelegeţi de ce nu prea sînt eu în apele mele, dumneavoastră mă întrebaţi de una, de alta, iar eu am în faţa ochilor doar maşina aia...

De fapt, de mine nici n-aş avea mare lucru să vă spun. Dacă vreţi însă să vorbim de Costică (N.N. — De elevul său adică, de Ion Constantin), pot să vă spun că e un băiat cum rar întîlneşti. Are un creier foarte organizat şi nişte mîini de aur. Mi-e drag, vă rog să mă credeţi, să mă uit la el cum lucrează. Parcă ar avea 30 de ani de meserie, iar el n-are încă nici 30 de ani de viaţă !".

Elevul despre maestru, maestrul despre elev. Doi muncitori „de aur" de la I.M.M.R. Griviţa Roşie. Două schimburi ale unei ştafete care onorează vestita întreprindere bucureşteană, ştafetă întru gloria muncitorimii noastre de ieri de azi, de mîine.

MARIUS POPESCU

Cuvîntul partidului

Am încercat să nimeresc cuvîntul
curat, cum e cristalul şlefuit,
să oglindească simţul meu şi gîndul,
cu tine este viaţa mea, Partid.

Partid, cu ce să te asemăn oare,
aşa cum eşti, atotbiruitor ?
Vreau un cuvînt, să-l simtă fiecare
în dragostea fierbinte-a tuturor.

De-aş căuta chiar ani şi ani de-a rîndul,
tot n-aş găsi cuvîntul potrivit.
Atîta ştiu, acesta-i legămîntul ;
cu tine, drag Partid, ne-am contopit.

FRANZ JOHANNES BULHARDT

Tălmăcire de IOSIF CASSIAN-MATASARU

Ion Constantin şi Ilie Maxim, doi inovatori „de aur"

Drumul către partid al unui ţăran, drum drept ca o rază de lumină

După acte, Iordache Vasilache din Cîndeştii Neamţului ar avea 80 de ani. În realitate, are 82 bătuţi pe muchie, precum zice. Nepotrivirea vine de la aşteptarea tatălui de a vedea dacă noul născut avea să trăiască sau nu, de unde şi nehotărîrea de a-l declara prea repede la primărie. Ca o ironie a soartei, din cei opt copii şi părinţilor lui, tocmai el avea să trăiască şi să apuce bătrîneţile. Ceilalţi au murit de mici, fără să fi deschis bine ochii asupra lumii, adăugîndu-şi doar numele la lista lungă a victimelor unei necruţătoare boli de piept. Cum l-a fost dat să trăiască lui Iordache, fiul rămas, e o altă poveste.

Greu, o spune de la-nceput. Cum putea trăi într-o necăjită familie de dijmaşi, robi ai pămîntului. Ai stăpînilor pămîntului, mai bine zis. La anul '907 începuse să se desprindă binişor de copilărie şi are şi acum, limpede, amintirea acelui an. „Un verişor al meu era capul răsculaţilor, aici, la Cîndeşti. Au plecat vreo două sute de inşi din satul nostru şi s-au dus la Rediu, unde s-au unit cu alţi vreo două sute. Şedeam pe lîngă verişoru-meu, să văd ce face, fiindcă nu-l mai văzusem niciodată întărîtat ca pînă atuncea. Acolo mulţimea a mers la curte, la boier. Cîinos om boierul ăla, ce se chema Cezar Arsene, dar el era plecat departe din ţară. Era la curte doar administratorul, unul Alexandru Brădulescu, care-şi făcuse duşmani pe toată valea asta a Bistriţei, de unde veneau oameni să muncească cele 4 000 de hectare de moşie. Ei, şi acesta s-a urcat în podul casei boiereşti şi-a tras de-acolo cu puşca prin lucarnă, nenorocitul, şi a ucis doi oameni : Vasile Urdă şi Vasile Moţfolea, pe care i-am văzut cu ochii mei cum rupeau pămîntul cu unghiile, chinuindu-se să moară. Pămîntul amestecat cu zăpadă. Era pe 8 martie. Tot în ziua aceea au sosit zece căruţe cu soldaţi de la Piatra, dar n-au mai omorît pe nimeni. I-au prins însă pe cei mai îndărătnici şi i-au dus. L-au luat şi pe verişoru-meu, Vasile Vasilache, care s-a mai întors abia prin august, către toamnă, părea cam prostit, săracul, îl bătuseră pe-acolo de nu-l mai lăsaseră om întreg, şi-aşa a trăit apoi el toată viaţa".

Voiseră să îndrepte contractele de arendă, să nu mai fie scoşi cu biciul la „boieresc" şi să li se dea islaz pentru a-şi creşte vitele. Dar toate au rămas ca la început. S-au numit şi au fost mai departe dijmaşi, două părţi boierul şi una ţăranul, după contract, iar în realitate o parte ţăranul şi trei părţi boierul şi argaţii lui. Cinci zile de prăşilă pentru o vită scoasă la păscut pe islazul stăpînului şi două pentru o oaie. „O viaţă în silă", cum zice moş Tache.

Apoi veni războiul. Iordache Vasilache a fost chemat la oaste. După trei luni de instrucţie, la Fălciu, e trimis la Măgura Buzăului. Aici trăieşte groaza unui atac nemţesc cu „bombe cu gaz de iperită", care-l lasă o infirmitate la un ochi. Apoi e detaşat la Huşi. „Acolo erau mulţi ceferişti. Împărţeau nişte manifeste, cui vrea să le ia. Eu am înţeles cam despre ce e vorba şi am cerut să-mi dea să-mpart şi eu. Nu eram singurul, mai erau cîţiva. Ne-au prins împărţind manifestele acelea chiar în garnizoană. Ne-au pus sub escortă şi ne-au dus la comenduire. Acolo ni s-au întocmit acte pentru Curtea marţială. Aşa am stat o vreme, la arest şi în cercetări, ca „bolşevici". Şi un colonel, care era un om tare de treabă, se mai apropia cu vorba bună de noi : „măi, cum v-o fi norocul, nevasta generalului trebuie să nască, şi dacă o scăpa cu bine, apoi să ştiţi că vă iartă şi pe voi". Şi chiar aşa s-a întîmplat, c-am scăpat cu bine. Dar după ce-am fost iertaţi, am fost huliţi în faţa unităţii, că primejduim lumea şi ordinea în ţară".

A fost lăsat la vatră abia în martie '920. Acasă l-a găsit doar pe tatăl său, bătrîn şi singur, fiindcă mama murise. După exact 15 zile, precum spune, s-a însurat cu o fată dintr-un sat vecin, cu care a dus apoi, vreme de 50 de ani încheiaţi, o viaţă de înţelegere, de vrednicie şi de cinste. Cum s-a însurat, s-a dus la prinţul Dimitrie Sturza, care preluase moşia de la Rediu, şi s-a înscris în registrul de dijmă. O luase adică de la început, cu necazul şi truda, ca şi-nainte de război. Speranţele, cîte fuseseră, se risipiseră ca cenuşa şi pulberea. „Pe front se zicea : luptaţi, că vă vom da pămînt. După aceea s-a sucit treaba. S-a dat doar la contingentele '908-'910. Mai erau destui pînă să ajungă la mine. Aşa că, prin '921, odată, la o adunare electorală unde erau prezenţi prefectul de Neamţ şi deputatul de cameră, m-am ridicat şi-am adus vorba chiar despre chestiunea asta a pămîntului, că nu-l avem şi că trebuie să-l avem. A ieşit dandana mare. M-au dus legat din post în post, la Frunzăreni, la Costişa, la Zăneşti şi Roznov, pînă m-au aruncat în arestul prefecturii din Piatra. M-au ţinut acolo şase zile nemîncat, ca pe-un hoţ, seara şi dimineaţa bătaie, iar ziua eram dus pe-acolo pe-aproape şi pus să sparg lemne. Nu m-au mai judecat, m-au liberat dar mi-au zis să mă cuminţesc că altfel nu se-alege bine de mine".

Era luna martie 1921. Peste două luni, la începutul lunii mai, avea să ia naştere Partidul Comunist Român, în care şi-ar fi avut locul, încă de pe atunci, şi Iordache Vasilache din Cîndeştii Neamţului. Dar drumul lui către partid avea să fie mai încet şi anevoios. Au urmat ani de muncă, zi cu zi, de necazuri multe şi de bucurii puţine. Atunci i s-au născut cei doi băieţi, oameni în puterea vîrstei azi, stîlpii bătrîneţilor lui. I-a crescut din puţin, dar s-au înălţat mari şi sănătoşi, în casa în care a crescut şi el, cîrpită în fiecare an, fiindcă alta n-a putut să facă. În ce-l privea, aproape că se resemnase să cadă încet-încet în neputinţele bătrîneţii, alături de copii, fără să mai încerce să schimbe cu nimic lumea şi rînduiala prezentă a lucrurilor. Dar către sfîrşitul războiului o întîmplare i-a schimbat gîndurile.

„În octombrie 1944 au venit în sat nişte băieţi, spuneau că sînt de la Depoul Nicolina, de la Iaşi. Au stat de vorbă cu mine, şi m-am hotărît să mă trec pe o listă a comuniştilor pe care-o aveau la ei. Ziceau că se dă pămînt, şi comuniştii trebuie să lupte pentru acest drept. Pe urmă au plecat şi n-am mai auzit nimic de ei. La începutul lui '45 au venit alţii, de la Piatra de astă dată, şi m-au învăţat mai bine şi m-au ajutat să înfiinţez prima celulă de partid din comună. În martie, la reforma agrară, mi s-a încredinţat mie răspunderea de a conduce comisia de împroprietărire. Trei sute de oameni au primit atunci pămînt. Mie mi-a revenit un hectar. Cînd m-am găsit la capul locului, în primăvara aceea, înainte de a băga plugul în brazdă, parcă-mi venea să dau cu căciula-n pămînt de năduf: aveam 50 de ani şi-mi irosisem puterile tinereţilor muncind pe pămîntul altora!"

Apoi satul a intrat pe un făgaş nou, croit după rivna şi vrednicia oamenilor. Chiar el, moş Tache, cum începea să i se spună, şi-a înălţat o casă mai încăpătoare şi trainică şi şi-a trimis copiii la învăţătură. În 1953 tot el a fost preşedintele comitetului de iniţiativă de înfiinţare a C.A.P.-ului din Cîndeşti. Mai mulţi ani, ca secretar al comitetului comunal de partid, a dus cuvîntul partidului în casele întunecate de sărăcie şi i-a luminat pe oameni, le-a făcut pe înţeles rosturile lumii noi, la care-i făcea să se simtă părtaşi. S-au schimbat astfel sufletele oamenilor şi faţa locurilor. Bistriţa, rîul care se sumeţea primăvara peste maluri şi cotropea pămînturile Cîndeştilor, a fost prinsă în ziduri de beton şi domolită. În sat au apărut magazine, cîteva şcoli generale, grădiniţe. S-a construit un dispensar spaţios şi dotat cu cele de trebuinţă. Drumurile au fost reparate şi pietruite, chiar şi cele mici, care se desprind pe sub pîntenii dealurilor, din drumul mare ce suie de la Buhuşi către muntele Tazlăului. Despre aceste noutăţi moş Tache şi-a găsit răgazul să scrie ziarelor şi revistelor şi să le facă, astfel, cunoscute în ţară. Corespondent voluntar de presă, a trimis de-a lungul anilor mii de ştiri despre oamenii locului, despre ce-au înfăptuit, despre ce au de gînd să facă.

Acum e singur. Soţia lui a murit cu şase ani în urmă. I-au rămas băieţii, aflaţi la casele lor, unul căpitan de miliţie la Bacău şi celălalt merceolog la o întreprindere din Lugoj. În concedii, copiii lui vin acasă, la Cîndeşti, cu fii şi fiicele lor, şi casa se umple de zarvă. După ce ei pleacă, rămîne casa tăcută. Cîte-o scrisoare din partea lor îi umple inima de mulţumire. Îi scriu mereu să se ducă la ei, la oraş. Nu vrea să se ducă acolo, e prea bătrîn, zice, să mai deprindă alte obiceiuri. Munceşte şi acum pe lîngă casă, fiindcă bolile l-au ocolit şi are o sănătate de fier. Seara citeşte, scrie. Uneori i se pare că nu poate să scrie tot ce ar vrea, că nu găseşte cuvintele cele mai nimerite, cele mai încăpătoare pentru gîndul cel mare şi bun pe care-l poartă, văzînd născîndu-se sub ochii lui o lume vrednică şi dreaptă, curată, o lume de omenie. „Fiindcă Partidul ne-a făcut dreptate, zice moş Tache. Eu n-am ştiut de la-nceput care-i calea, mă răzvrăteam singur sau numai cu cîţiva pe lîngă mine, n-aveam cum să fim o forţă. Mai mult am bănuit şi am sperat. Şi uite că n-a fost în zadar credinţa mea. În 1971, cînd am primit medalia „A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român", mă gîndeam că eu am fost comunist, în felul meu — dar, cum să vă spun : mai mult cu inima, fără s-o ştiu — încă înainte de a mă înscrie în partid. Şi pe urmă, cum spun, tot ce s-a întîmplat a fost chiar ca o răscumpărare a vieţilor noastre".

DUMITRU ELIADE ■

Ginduri despre partid

M-am intîlnit cu Partidul Comunist din tinereţe. Aş putea spune din copilărie, căci îmi amintesc că în satul meu din Gorj, în timpul războiului al doilea, ţăranii pomeneau adesea nume, zicînd că sînt „comunişti", desigur, numai în grupuri restrînse, confidenţiale, aproape conspirative, dar de noi, copiii, nu se prea fereau, iar noi reţineam aceste nume şi le amestecam cu ale eroilor din cărţile pe care le citeam. Există în lumea satului o extraordinară sete de mitologizare, poate ca o expresie a aspiraţiilor spre o ameliorare a lumii, căci, neputînd ei înşişi schimba lumea, din cauza orizontului restrîns în care trăiau, ţăranilor le plăcea s-o schimbe măcar în închipuire. Este una din terapeuticele sufletului rural din care s-a născut, desigur, bogata creaţie folclorică de ficţiune. După 1944, consătenii mei au început să înţeleagă, treptat, că viaţa lor chiar ar putea fi efectiv schimbată, şi nu de către nişte forţe ale imaginaţiei, ci de chiar ei înşişi. Îmi amintesc cu cîtă voluptate devorau ei ziarele, dar nu de unul singur, ci în grupuri foarte largi, zgomotoase, aprinse, contradictorii: o adevărată, autentică revistă a presei. Unii începuseră să-şi descopere vocaţia de oratori impunînd autorităţi restului, deşi pînă atunci nu-i observase nimeni. A fost o selecţie spontană, nedirijată, pe bază de merite personale a vitorilor militanţi ai satului, unii din ei ajungînd la plasă, la judeţ etc. dar ucenicia şi-o făcuseră în aceste „adunări neliniştite", căci nu lipsea opoziţia celor înstăriţi ori chiar a unora săraci dar credeau, unii cu toată convingerea, că „ţară fără boieri nu se poate, păi noi unde muncim ?" Şi a venit împroprietărirea din 1945. Unii din cei care primeau acum un lot primiseră şi în 1921 şi-mi aduc aminte cum se mirau că de data asta lucrurile merseseră mai organizat, împărţeala era mai dreaptă iar oamenii aveau cumva sentimentul că ei înşişi îşi făcuseră dreptate. Începuseră să vorbească însă din ce în mai des despre „tovarăşii" care ajutaseră la reformă. Partidul Comunist a devenit astfel familiar şi, cu toate că unii au intrat mai greu în „colectivă", încrederea s-a consolidat. Mi-aduc aminte că tata discuta cu un vecin cam aşa: „numai prin astuparea cu brazdă a şanţurilor de mejdină mai cîştigăm cîteva hectare, pe întreg satul" (între fiecare „curea" de pămînt arabil aparţinînd la oameni diferiţi, se săpa un şanţ de peste o jumătate de metru, ca să se scurgă apa, să nu la unul din pămîntul celuilalt şi pentru ca împărţeala să fie clară, ceea ce nu era, căci oamenii se certau, ba chiar se junghiau pentru nefericita „curea"). Astăzi satul are o cooperativă agricolă prosperă, mulţi dintre consătenii mei lucrează ca muncitori ori tehnicieni la sondele din sat ori la fabricile din Cărbuneşti şi Tîrgu Jiu, lumina electrică, radio, televiziunea, aragazul, mobila confortabilă au intrat peste tot. Nu lipseşte automobilul. Nu e, desigur, „raiul pe pămînt", dar s-a terminat odată pentru totdeauna cu mizeria, cu sărăcia, cu umilinţa şi cu asuprirea. De cîte ori merg în sat oamenii mi se par mai siguri pe ei, mai convinşi că pot urca noi trepte de prosperitate şi demnitate. Sînt stăpînii propriului lor pămînt, ai propriilor bogăţii şi ai propriului destin. Şi nu pot să nu fac o firească legătură între imaginea de acum şi partidul care le-a deschis calea spre noi orizonturi. Bănuiesc că şi ei, văzîndu-mă, citindu-mă ori ascultîndu-mă, nu gîndesc altfel. E omagiul firesc al unui grup de oameni dar care, desfăşurat pe scara naţiunii, poate sugera dimensiunile grandioase ale dragostei şi gratitudinii naţionale faţă de partidul comuniştilor.

POMPILIU MARCEA ■

O victorie pe calea poruncită de istorie

9 MAI 1945

Început la 1 septembrie 1939 prin atacul Germaniei naziste împotriva Poloniei, care avea să-și apere cu îndîrjire teritoriul și libertatea, al doilea război mondial urma să se încheie prin capitularea necondiționată a agresorului la 9 mai 1945.

În acest interval de timp fuseseră ocupate în întregime Norvegia, Danemarca, Olanda, Belgia, Franța, Grecia și altele, trupele engleze au fost învinse în Franța, au fost izgonite de pe continent, pe malul Atlanticului s-a ridicat un zid de oțel cum n-a mai cunoscut istoria, nordul Africii a fost invadat, Ungaria, România, Bulgaria și Finlanda — conduse de dictatori — au fost îngenunchiate și obligate să-și pună resursele economice și umane la dispoziția nazismului, a fost atacată U.R.S.S. pe un front uriaș, de la Marea Baltică la Marea Neagră.

Pretutindeni sînge, moarte, incendii, ruine.

Timp de aproape șase ani Europa a cunoscut cel mai cumplit carnagiu, nazismul mobilizînd toate puterile distrugerii. În 1942, Stalingradul a pus însă capăt apocalipticei revărsări naziste, armatele U.R.S.S. izbutind să întoarcă roata războiului și să sfărîme pas cu pas, clipă cu clipă uriașa mașină de război germană. În 1943 armatele naziste au fost izgonite din Africa și apoi din Italia, iar în 1944 zidul Atlanticului a fost străpuns. Victoriile naziste din anii precedenți se transformă în tot atîtea înfrîngeri.

Popoarele din țările ocupate și-au adus, la rîndul lor, în condiții eroice, o contribuție decisivă la înfrîngerea Germaniei hitleriste. Treptat, în teritoriile cucerite de armatele celui de al treilea Reich s-a organizat o rezistență tenace și din ce în ce mai puternică, luptele de partizani au slăbit continuu agresorii și i-au menținut permanent în stare de panică, eroii luptei împotriva nazismului erau adăpostiți și ascunși uneori cu prețul vieții din fața răzbunării sălbatice a trupelor SS, eliberatorii erau informați din timp asupra mișcărilor militare germane de către populația locală. Și pe măsură ce armatele eliberatoare înaintau, oamenii scăpați din robie ofereau alimente, medicamente, personal medical, dar mai ales noi forțe umane pentru zdrobirea fascismului, pentru victorie.

La 23 August 1944 poporul român, în urma insurecției naționale antifasciste armate, organizată de P.C.R., urmînd calea intereselor, a sentimentelor sale firești și dorința de a elibera nordul Transilvaniei atribuit de puterile Axei la 30 august 1940 Ungariei horthyste, a răsturnat dictatura antonesciană, a întors armele împotriva naziștilor cotropitori și a încheiat armistițiul cu U.R.S.S., Marea Britanie și Statele Unite.

Luptele împotriva cotropitorilor au început chiar în ziua de 23 August, trupele române reușind să izgonească din zona Bucureștiului și de pe Valea Prahovei unitățile naziste care primiseră ordin de la Hitler să impună un nou guvern favorabil Germaniei.

Rezistențele naziste au fost sfărîmate pretutindeni, pînă la 31 august trupele inamice fiind dezarmate sau izgonite de pe două treimi din teritoriul țării. „Ieșirea României din Axa fascistă — scrie „Pravda" la 27 august 1944 — este importantă nu numai pentru poporul român", ci și, după opiniile presei străine, fiindcă prin această ieșire „s-a năruit întreg sistemul de apărare german din Balcani".

Drumurile spre Bulgaria și Iugoslavia erau virtualmente deschise.

Pentru a-și fixa un nou front de apărare pe linia Carpaților, la 5 septembrie trupele naziste și horthyste din nordul Transilvaniei au dezlănțuit o disperată ofensivă pe liniile Turda, Aiud, Arad. Și această încercare a fost însă zădărnicită de către forțele armatelor 1-a și a 4-a română, în ajutorul lor venind și trupele sovietice din Frontul 2 ucrainean care între timp trecuseră Carpații. Deși inamicul a masat în fața forțelor sovieto-române un număr de 27 divizii și brigăzi, el a fost nevoit să se retragă, armatele victorioase izbutind să pătrundă după îndîrjite lupte pe Mureș, în podișul Transilvaniei.

La 17 septembrie „Pravda" scria: „Agățîndu-se cu disperare de orice întăritură naturală a terenului, fasciștii luptă pentru fiecare sat, pentru fiecare înălțime. Li s-a ordonat să stăvilească prin orice mijloace înaintarea armatei roșii care luptă umăr la umăr cu trupele române... Dar toate acestea n-au putut opri înaintarea noastră. Românii luptă alături de noi cu aceeași dîrzenie, cucerind cu vitejie fiecare metru de pămînt, fiecare nod de cale ferată, fiecare sat".

La luptele pentru eliberarea Transilvaniei armatele române au participat cu 275 000 ostași, dintre care 50 000 aveau să fie uciși, răniți sau dispăruți. Rînd pe rînd au fost eliberate, după aprige lupte, orașele Tîrgu Mureș, Reghin, Miercurea Ciuc.

Ecoul victoriilor din Transilvania are un profund ecou și peste hotare. „România — a declarat la 26 septembrie în Camera Comunelor ministrul de externe al Marii Britanii — a dat un ajutor substanțial cauzei aliaților".

La 11 octombrie a fost eliberat Clujul, în 12 Oradea, cărora le-au urmat Careii Mari și Satu Mare.

Pînă la 25 octombrie a fost eliberat întreg teritoriul cotropit cu cinci ani mai înainte. „Lanțurile robiei — se anunța în ziua următoare printr-un Ordin de zi al Ministerului de război — au fost rupte; granița fictivă și odioasă a fost trecută într-un iureș de nebiruitele armate roșii și de vitezele noastre batalioane... Uniți în luptă și jertfă am reîmplinit drepturile noastre de viață în Ardeal".

Trupele noastre alături de cele sovietice au început apoi luptele pentru eliberarea Ungariei. O mare victorie s-a obținut la Debrețin, unde s-a distins eroica divizie „Tudor Vladimirescu", numită în urma luptelor de aici „Tudor Vladimirescu-Debrețin", o largă contribuție au avut trupele românești și la eliberarea orașelor Nyregyhaza, Miskolc, Eger. Între 1 și 15 ianuarie 1945 s-au dat lupte grele pentru eliberarea Budapestei.

În Ungaria trupele române au contribuit la eliberarea a 1 237 localități, dintre care 14 orașe, și au pierdut 42 700 de ostași morți, răniți și dispăruți.

Alte eforturi eroice și alte jertfe aveau să fie solicitate de eliberarea Cehoslovaciei pe teritoriul căreia luptele începuseră în decembrie. „Acțiunea armatei române — transmitea postul de radio New York la 21 februarie 1945 — a contribuit serios la eliberarea Budapestei și la înaintarea în regiunea Cehoslovaciei, tot astfel cum, prin actul de la 23 August 1944 România a contribuit într-o bună măsură la schimbarea situației de pe întregul front răsăritean".

La luptele din Cehoslovacia armata română a participat cu 16 divizii, un corp aerian, o divizie de artilerie antiaeriană, un regiment de tancuri și diferite alte unități, cu un efectiv de peste 250 000. „România — scria la 7 februarie 1945 ziarul „Unita" de la Roma — contribuie la războiul împotriva Germaniei cu o armată de o importanță (numerică) de rangul al patrulea".

În Cehoslovacia armata română a participat în lunile decembrie, ianuarie și februarie la marile bătălii din zonele Szina, Torno, zona masivului Javorina și din alte importante centre strategice. Luptele pentru orașele Zvolen și Banska-Bystrica au durat timp de o lună. În luna aprilie și începutul lunii mai au fost zdrobite trupele inamice de la Kremnica, Ostroh, forțîndu-se trecerea rîurilor Nitra, Vah, Hron, Morava. La 6 mai a început asaltul zonei Brno vizînd Praga în care armatele sovietice și române aveau să intre la 12 mai. În luptele din Cehoslovacia armata română a pierdut peste 66 000 ostași.

Ziua de 9 mai, în care a capitulat Germania, a găsit astfel armata română, alături de armatele sovietice, pe drumul victoriei, avînd satisfacția de a fi avut un rol hotărîtor la izgonirea trupelor naziste de pe teritoriul țării, la dezrobirea nordului Transilvaniei și totodată o largă contribuție la eliberarea Ungariei și a Cehoslovaciei.

Vitejia, elanul, tenacitatea și jertfele ei au fost apreciate atît de către tovarășii noștri de luptă cît și de către popoarele eliberate care au primit trupele române cu o caldă dragoste și recunoștință.

Participarea României la războiul antifascist aparține astăzi istoriei. În cei treizeci și doi de ani care au trecut de la memorabila zi de 9 mai 1945 s-a format, sub conducerea Partidului, o nouă generație, care se manifestă astăzi în mod plenar în toate domeniile. Alte generații sînt în dezvoltare conduse de aceeași busolă. Războiul încheiat acum treizeci și doi de ani ca și războiul pentru cucerirea independenței de stat a României din 1877—1878 ca și cel din 1916—1918 purtat pentru realizarea unității naționale a poporului român, oferă tuturor acestor generații, prin intermediul istoriei, al literaturii, al artelor și al educației patriotice, un șir nesfîrșit de mărețe exemple de vitejie, de sacrificii, de nemărginită iubire pentru pămîntul ereditar fecundat de sîngele atîtor eroi căzuți pentru libertate, independență și unitate.

La baza victoriilor din 1877, 1918, 1945 se află vechile și strălucitele tradiții patriotice ale unor voievozi și luptători ca Basarab I, Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Mihai Viteazul, Horia, Cloșca și Crișan, Tudor Vladimirescu, Avram Iancu. Faptele lor de vitejie, care au făcut ca neamul românesc să-și păstreze necontenit personalitatea etnică și conștiința unei patrii proprii, independente, au fost cîntate de toți marii noștri cărturari: V. Alecsandri, D. Bolintineanu, Grigore Alexandrescu, Mihai Eminescu, George Coșbuc, Alexandru Davila, Octavian Goga, Aron Cotruș, Lucian Blaga, ca și de viguroșii istorici și prozatori N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, Alecu Russo, A. D. Xenopol, N. Iorga, M. Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Silviu Dragomir, Camil Petrescu, G. Călinescu.

Ideea dominantă a istoriei noastre a fost ideea libertății și a independenței. Pentru ea s-au dat marile bătălii de la Posada și Rovine, de la Podul Înalt și Războieni, de la Călugăreni și Șelimbăr, din Codrul Cosminului și Munții Apuseni, de la Grivița și Plevna, de la Mărășești și Oituz.

Sub steagurile libertății s-au înrolat de-a lungul timpului nesfîrșite mii de români și vecini, de clăcași și iobagi, de moșneni și răzeși, de boieri și curteni, de panduri și moți, călărași, roșiori și curcani, de infanteriști și artileriști, de marinari, aviatori și tanchiști, vlăstarele cele mai alese ale poporului nostru de totdeauna și de pretutindeni.

Exemplele trecutului, valorificate atît de strălucit de eroii din ultimul război mondial sînt menite să fie și exemple ale viitorului, căci „din vultur, vultur se naște, din stejar, stejar răsare!"

Marile aniversări ale evenimentelor istorice de la 9 mai 1877 și 9 mai 1943 sînt aniversări ale unui popor care, sub conducerea președintelui său, Nicolae Ceaușescu, nu cunoaște nici șovăire, nici teamă, deviza sa fiind cea a luptătorilor săi pentru independență și unitate, pentru pace, progres și democrație: **înainte pe calea poruncită de istorie!**

VASILE NETEA

Eroi au fost, eroi sînt încă...

O vizită în unitatea „Griviţa" înseamnă pentru reporter, în paralel cu surprinderea activităţilor curente, o tulburătoare lecţie de patriotism şi istorie, printre urmaşii celora ce, acum o sută de ani, s-au acoperit de glorie nepieritoare pe cîmpurile de luptă ale Războiului de independenţă. Muzeul unităţii, realizat cu gust şi deosebit respect faţă de memoria înaintaşilor, plasat chiar la intrarea în unitate, informează sugestiv, prin intermediul stampelor, al documentelor, al uniformelor păstrate peste veacuri, al hărţilor şi distincţiilor militare, despre participarea artileriştilor la asalturile de la Plevna, Rahova, Smîrdan şi, firesc, de la Griviţa, de unde chiar numele unităţii, lupte crîncene în care soldaţii unităţii, alături de întreaga armată română, şi-au vărsat sîngele sau chiar şi-au dat viaţa pentru cucerirea Independenţei de stat a ţării, ideal scump al atîtor generaţii. Război just, de eliberare, care a reprezentat — după cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al partidului şi preşedinte al României socialiste — „ÎNCUNUNAREA A SUTE DE ANI DE LUPTE EROICE ALE POPORULUI ROMÂN PENTRU DEZROBIREA SA DE SUB JUGUL OTOMAN", marcînd totodată „UN MOMENT DEOSEBIT DE IMPORTANT ÎN PROCESUL DE FORMARE A ROMÂNIEI MODERNE ŞI DE DESĂVÎRŞIRE A UNITĂŢII NAŢIONALE ŞI DE STAT A POPORULUI ROMÂN".

Foarte tînără pe atunci, înfiinţată la 5 februarie 1877, unităţii i-a revenit misiunea de a trage, în ziua de 3 mai 1877, de lîngă Oltenita, unde se afla instalată în poziţii de luptă bateria a 3-a, comandată de căpitanul Gheorghe Lupaşcu, primele lovituri asupra trupelor otomane din zona Turtucaia, dînd semnalul începerii operaţiunilor. În asprele bătălii care au urmat, în cursul cărora ostaşii români au dat exemple de înalt patriotism şi de o putere de sacrificiu legendară, luptătorii din această unitate s-au aflat mereu în primele rînduri, neînfricaţi şi botăriţi în toate acţiunile lor, servind nu o dată drept pildă de vitejie pentru camarazii lor din celelalte arme. Astfel, după cum se poate citi pe unul din panourile din incinta Muzeului unităţii, la 17 iulie 1877, prin înaltul ordin numărul 29 al Marelui cartier general, artileriştilor din unitatea despre care scriem le-a fost înmînat Drapelul de luptă, ca un semn de recunoaştere oficială a eroismului şi curajului lor, recomandîndu-li-se totodată să nu uite niciodată că „drapelul este simbolul Patriei, că cea mai mare onoare pentru voi este de a vă da viaţa, pentru a-l apăra şi a-l păstra în mîinile voastre, făcîndu-i pururea să fîlfîie peste toate obstacolele ce va învinge vitejia voastră". La 8 octombrie 1878, unitatea a fost decorată cu medalia „Trecerea Dunării", dar marile fapte de arme ale soldaţilor şi ofiţerilor unităţii s-au petrecut în timpul asaltului de la Griviţa, redută pe care ostaşii români au cucerit-o prin adevărate minuni de vitejie, făcînd dovada, de la primul dintre ofiţeri pînă la ultimul dintre oşteni, a unui patriotism înflăcărat, a unei ambiţii şi a unei puteri de luptă extraordinare, demne de marile tradiţii şi de marile virtuţi ale poporului nostru. La Griviţa a fost grav rănit comandantul unităţii, colonelul Enric Herkt, a fost lovit de o schijă căpitanul Gheorghe Lupaşcu, iar zeci şi zeci de soldaţi, între care Mihai Burlea, Nicolae Băluţă, Iordache Giurgiuveanu, Mihai Paraschiv, Nicolae Ignat, Gheorghe Magazin şi alţii, au intrat în nemurire şi în istorie, plătind cu viaţile lor tinere, de băieţi veniţi din satele şi comunele de pe tot întinsul românesc, cucerirea Independenţei ţării, realizată — iată unul din multele argumente — nu la masa tratativelor şi nici prin îngăduinţe sau contacte diplomatice, ci pe cîmpul de luptă. Prin eroismul şi sacrificiul, nu o dată anonime, ale marii mase de oşteni.

În amintirea tuturor acestor fapte minunate, în curtea de astăzi a unităţii se înalţă un mîndru basorelief, în marmura căruia dalta a săpat cuvinte sobre şi nepretenţioase : „Slavă veşnică ostaşilor români care în luptele de la Griviţa din 1877 şi-au dat viaţa pentru independenţa României".

Muzeul despre care aminteam, încercînd şi reuşind o trecere în revistă a întregii biografii a unităţii, pe toată lungimea existenţei sale centenare, găzduieşte mărturii şi documente ale contribuţiei artileriştilor unităţii la toate momentele militare de seamă ale istoriei naţionale. Se găsesc aici o fotocopie a Ordinului de zi, dat la 14 septembrie 1917 de generalul Eremia Grigorescu, comandantul operaţiunilor militare de la Mărăşeşti din timpul primului război mondial, prin care se subliniază „reuşita acţiunii infanteriei, prin tirul precis care a cauzat duşmanului mari pierderi", copia drapelului original al unităţii, obiecte ale maiorului Constantinescu Vrancea care, în fruntea unui divizion, în decursul celui de-al doilea război mondial, a ajuns pînă în localitatea cehoslovacă Jihlava, ca o dovadă elocventă a faptului că artileriştii unităţii „Griviţa" au contribuit cu faptele lor de arme la eliberarea teritoriilor unora din ţările vecine şi prietene, în sfîrşit, o sumedenie de alte documente emoţionante, atestînd vechimea, tradiţia şi importanţa unităţii despre care scriem.

Firesc, după ce am parcurs muzeul, am vizitat subunităţile, în care trecutul glorios şi tradiţia mîndră sînt întărite, zi de zi, prin ordine şi disciplină, prin obţinerea de rezultate foarte bune şi bune pe linia pregătirii de luptă, a celei politico-ideologice. Am văzut la locurile lor, cerute de regulamentele militare şi de sarcinile momentului, soldaţi ocupaţi cu cunoaşterea materialului, radişti, cercetaşi, topografi, transmisionişti şi aşa mai departe, flăcăi veniţi din toate colţurile ţării să-şi satisfacă stagiul militar, decişi să nu precupeţească nici un efort în pregătirea lor de luptă, pe care şi-o desăvîrşesc în ideea că armata noastră populară reprezintă scutul de apărare a patriei socialiste, acea parte a naţiunii care are misiunea să asigure independenţa şi suveranitatea ţării în caz de pericol. Am vizitat biblioteca unităţii, numărînd aproape 10 000 de volume. Am ascultat, la ceas de seară, glasurile melodioase ale celor cîţiva zeci de artilerişti din corul ostăşesc care, recent, în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României", a obţinut premiul I pe judeţ, interpretînd, sub conducerea sergentului major Alexandru Grecea, „Glorios partid", „Sîntem aici de mii şi mii de ani". La punctul de documentare politico-ideologică, răsfoim comunicările simpozionului „Independenţa — deziderat major al poporului nostru", ţinut cu cîteva zile mai devreme în sala de festivităţi a unităţii. Am traversat poligonul redus de artilerie, sălile de specialitate, am stat de vorbă cu ofiţerii, începînd cu comandantul unităţii, am discutat cu soldaţii, inclusiv cu cei din subunităţile de frunte comandate de locotenent-colonelul Stoica Hoţescu şi de locotenentul-major Ion Cornea. Peste tot am întîlnit aceeaşi atmosferă de seriozitate şi ordine, de executare promptă şi exactă a ordinelor, de mîndrie că aparţin unei unităţi cu ample şi frumoase tradiţii, pe care militarii de astăzi înţeleg să le întărească şi dezvolte prin muncă, disciplină, abnegaţie şi patriotism.

Urmînd regulamentelor militare şi urmînd înţelepteior indicaţii ale comandantului suprem al forţelor noastre armate, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, artileriştii unităţii au demonstrat, cu fiecare contingent, că n-au drept sarcină numai apărarea independenţei şi suveranităţii naţionale, ci şi participarea activă şi sprijinul la toate transformările revoluţionare, socialiste din ţara noastră. În paralel cu desăvîrşirea pregătirii de luptă, prin mobilizarea exemplară asigurată de comunişti, militarii unităţii, fii ai muncitorilor şi ţăranilor din oraşele şi satele României socialiste, au fost în permanenţă prezenţi acolo unde a fost nevoie de energia şi cunoştinţele lor, actele lor de eroism, petrecute nu pe cîmpul de luptă, cum s-a întîmplat cu înaintaşii lor, ci pe cel al construcţiei şi reconstrucţiei, demonstrînd încă o dată că armata română este trup din trupul poporului, parte integrantă a lui, purtător de tradiţii şi de pilde, de tulburătoare simboluri, confirmate şi ridicate în prezent la cele mai îndrăzneţe culmi, conţinînd semnificaţii de patriotism din cele mai mîndre.

Astfel, artileriştii unităţii au contribuit la construirea Transfăgărăşanului, evidenţiindu-se în mod deosebit plutonierii Ion Caţa şi Mihai Luca, locotenentul-major Ioan Lupu. Subunitatea comandată de locotenent-colonelul Constantin Iftinca a participat la campaniile agricole din vara şi toamna lui 1976, soldaţi ca Nicolae Mateiciuc sau Ion Doroş dovedindu-se la fel de pricepuţi în mînuirea armelor celor mai moderne şi în conducerea tractoarelor. De cîte ori apa rîului din apropiere a ameninţat să iasă din matcă şi să înece terenurile şi aşezările învecinate, militarii unităţii s-au prezentat la datorie, petrecînd acolo zile şi nopţi, făcînd dovada unei alese bărbăţii. Un detaşament de ostaşi, între care utecistul Vasile Apostol, Cornel Drîmbă, Florin Iftimie ş.a., se află la Bucureşti dînd o mînă de ajutor la reconstrucţia clădirilor Capitalei afectate de seism.

Acesta ar fi, redat succint, chipul de astăzi al unei unităţi militare al cărei nume aminteşte de faptele de eroism ale strămoşilor noştri, de vitejia şi sacrificiul lor pe cîmpurile de luptă ale Războiului de independenţă. Chip mîndru, pe măsura vremurilor pe care le trăim.

EMIL NEGOIŢĂ ■

Dorobanţii

Voi v-aţi scăldat în nume
Şi-n matca vetrei mume
Cu zorii de sorginte
Şi sîngele de ginte

Cu dor învlăstărit
În grai aţi pîrguit
Altarul de cuvinte
Din sîngele de ginte

Suind în cerul ţării
Dogoarea ne-ncălcării
Din vremuri mari şi sfinte
Cu sîngele de ginte

VASILE SMĂRĂNDESCU ■

Doină

O, dorobanţi, ţîşnire românească
Sfinţi cavaleri la Dunărea de jos,
Părinţi curaţi, în lut să vă citească
Fiii acestui plai melodios

Din dor născuţi, voi sînteţi dorobanţi
Stîlpi de pridvor la Dunărea căruntă
Şi la Tapae şi la Cetatea Neamţ
Tot duhul vostru a zidit grea nuntă

Din voi la Mărăşeşti au înfrunzit
Înalţii miri ai bronzului din clopot
Din seva voastră urcă azi leit
Ne-ngenuncheaţi stejari în piscul slobod

Să nu se surpe niciodată astrul
Suit în bolţi şi deslipit de lanţ
De-a pururi roşu, galben şi albastru
Fie-ne steagul — neam de dorobanţi

PAUL TUTUNGIU ■

Toate ulițele satului nostru sînt drepte

Neculai Năstase, primarul de peste 20 de ani al comunei Griviţa, prins de treburi, care de care mai urgente, întrucît în aceeaşi zi, spre marea sa uimire, sosiseră în comună reprezentanţii cîtorva instituţii şi întreprinderi judeţene, avea să-mi declare, pe scurt, următoarele: comuna este alcătuită din cinci sate, Trestiana (cunoscută pînă nu de mult sub numele de Palerma, deoarece calea ferată spre Galaţi a fost executată de nişte specialişti italieni, mulţi dintre ei stabilindu-se definitiv pe aceste meleaguri, iar italienii aceia, împreună cu inginerul lor, erau din Sicilia, poate chiar din Palermo), Grăjdeni, Odaia-Bursucani, sat vechi, de peste 500 de ani, Fruntişeni şi Griviţa. „Şi-ar mai putea spune, a adăugat el, că avem 3 C.A.P.-uri, care dispun de 5 571 de hectare, din care 209 hectare de vie. Chiar acum se execută lucrările de modernizare pe 40 de hectare, acestea adăugîndu-se altor 80 de hectare modernizate pînă la ora actuală. Comuna noastră şi comuna Vinderei sînt grupate în acelaşi Intercoop care a pus la dispoziţia întregii comune 5 secţii de mecanizare, cîte o secţie pentru fiecare sat. După cum foarte uşor se vede, dincolo de calea ferată, avem cîteva sute de hectare cu pămînturi erodate, numai ripi şi gropi, adevărate prăpastii, pustiite de continua alunecare a terenului. Cu ajutorul celor de la O.I.F. am înierbat acum doi ani o suprafaţă de 40 de hectare, cărora le urmează alte 120 de hectare care, după socotelile noastre, peste cîţiva ani vor fi nişte păşuni de toată frumuseţea. În acelaşi scop, ocolul silvic a plantat puieţi de salcîmet pe o suprafaţă de 100 de hectare. Cu alte cuvinte, peste numai doi-trei ani, dealurile acestea, ca o rană veche a pămîntului, se vor vindeca şi vor contribui în mare măsură la bunăstarea comunei. Vorbind despre bunăstare şi despre puterea de cumpărare a locuitorilor, iată, anul trecut au fost vîndute mărfuri de 3,5 milioane lei. La fiecare a doua casă există un televizor, de unde se poate deduce că toate casele sînt electrificate. Aici, în comună, avem un dispensar uman cu doi medici, soţ şi soţie, Constantin Drăgan, pediatru, şi Daniela Drăgan, medicină generală. Mai avem o casă de naşteri la Fruntişeni, 10 cadre medii sanitare, o brutărie şi o moară cu valţuri. Şcoala din comună numără peste patru sute de elevi, iar grădiniţa, cu cele patru grupe şi patru educatoare, are 100 de copilaşi, unul mai frumos decît celălalt. Ar mai fi de spus că în fiecare familie există cel puţin un om care lucrează fie la Bîrlad, fie la Galaţi. Dar iată, m-am luat cu vorba şi n-am amintit nimic despre două cifre cu care, de ce să nu o recunoaştem, ne mîndrim. Acum cîţiva ani, nu mulţi la număr, pe ogoarele griviţenilor se obţineau 1 000—1 200 de kilograme de grîu sau porumb boabe la hectar. Astăzi sîntem în măsură să ne lăudăm cu o producţie de 2 440 kilograme de grîu la hectar şi 2 450 kilograme de porumb boabe. Şi pentru că, aşa cum spuneam, pămînturile acelea sterpe se vor adăuga la zestrea comunei, se subînţelege că aceasta este doar începutul unei bunăstări la care oamenii harnici ai comunei au tot dreptul. Cît despre istoria aşezării, despre legătura dintre numele ei şi cel al crîncenelor redute din Războiul pentru independenţă, noi avem o monografie alcătuită pe bază de documente şi din spusele oamenilor care o ştiu mai bine ca oricare alţii, griviţenii fiind, pe bună dreptate, mîndri de obîrşia lor".

Şi pentru că Neculai Năstase mi-a pus la dispoziţie o monografie, mai exact spus un proiect de monografie, m-am gîndit să văd în ce măsură griviţenii îşi cunosc obîrşia şi dacă sînt mîndri de ea. Am intrat, aşadar, în clădirea şcolii şi am citit pe o placă votivă „Zidit-am această şcoală pentru luminarea ţăranului român. Stroe S. Belloescu". Ştiam că Stroe Belloescu, inginer şi profesor de matematică şi fizică la Liceul din Bîrlad, un sibian din comuna Săcele, este consemnat printre oamenii cei mai de seamă ai comunei, fiind considerat un fel de părinte al satului. Nu, nu el este întemeietorul satului, ci un anume Toader Gohoreanu, căruia i s-au alăturat Gheorghe Chirilă, Gheorghe Ginghină şi Dumitru Mihăilă. Se spune că satul, cărula nu i se stabilise un nume, fusese hotărît încă din 1864, de către Alexandru Ioan Cuza, prin reforma agrară, dar tergiversările de tot felul au întîrziat mult această întemeiere de sat nou. Cine să fi fost oare acei Gohoreanu, Chirilă, Ginghină şi Mihăilă?! Dorobanţi vasluieni din regimentul 12-Cantemir şi batalionul 1 al regimentului 13-Ştefan cel Mare, care au luptat în faţa redutei Griviţa. Fără îndoială, altfel de ce Gheorghe Chirilă şi Gheorghe Ginghină, prin 1879, cînd au fost întrebaţi de către călătorii spre Galaţi şi Bîrlad, ce nume vor da ei acestui nou sat pe care îl întemeiau, au răspuns că numele satului va fi Griviţa, în amintirea locului de unde ei au scăpat cu viaţă, dar unde mulţi fraţi de luptă şi de sînge s-au pierdut în bătălia cea cruntă. Nu există, deci, în acest sens, nici un dubiu. Mai ciudat, vreau să spun mai înăluitâ în mister, ar fi sosirea imediată a inginerului şi profesorului Belloescu pe aceste meleaguri pe care le-a îndrăgit atît de mult, încît a cerut să fie înmormîntat în aceste locuri, chiar în curtea şcolii ce-a zidit-o, în spatele statuii domnitorului Alexandru Ioan Cuza, statuie pe care, împreună cu ţăranii comunei, tot el o ridicase. Se cuvine să spunem că, după informaţii, aceasta ar fi prima statuie ce i s-a ridicat domnitorului Unirii. Ce anume, oare, să-l fi determinat pe Stroe Belloescu să vină imediat după întemeierea satului pe aceste locuri?! Să se fi pierdut vreunul din vlăstarele familiei Băloiu din Săcelele Sibiului în faţa crîncenei redute?! Sau, mai curînd, cineva din familia Băloiu a fost smuls din ghearele morţii, în faţa aceleiaşi redute, de către unul din ţăranii care puneau temelia satului?! Cine ştie, pare un subiect de roman, dar cred că o viitoare monografie, amănuntită, va clarifica, probabil, una din aceste supoziţii. Dar iată o surpriză: pe monumentul ridicat de către „comuna recunoscătoare" eroilor care au căzut în primul război mondial, în Mărăşeşti şi Oituz, am întîlnit numele Gheorghe Ginghină, urmaşul celui care luptase la Griviţa. Ca o cinstire a celor ce s-au jertfit pentru ţară vom transcrie toate numele săpate în piatra acelui monument: C-tin Palu, I. Tăbăcaru, V. Chiriţă, I. Mereuţă, V. Văman, N. Rotaru, I. Rotaru, Iordache Neagu, Gh. Ginghină, N. Gociuc, C. Furmuz, I. Sillon, Gh. Manole, Gh. Neacşu, Gh. Boldea, I. Covrig, C-tin Tătaru, I. Brînzoi, S. Iacob, I. Chihae, I. Butunoi, I. Oprişan, C. Bersumzeanu, I. Popescu, I. Broştic, T. Cheru, Gh. Enache, I. Cimpeanu şi Gh. Cheltu.

Acestea fiind zise, am organizat împreună cu profesorul de istorie, Jănică Neagu, o oră de educaţie cetăţenească la clasa a VII-a a şcolii generale din comună, o oră oarecum mai deosebită, în sensul că în planul lecţiei, întocmit la repezeală, ne-am propus să dezbatem, împreună cu copiii, ce legătură directă există între numele satului şi cel al redutelor unde ostaşii români, cu dragoste de patrie şi eroism nemărginit, şi-au dat chiar şi viaţa pentru libertatea şi neatîrnarea ţării. Elevii, mai ales băieţii, numai ochi şi urechi. „Dacă vă aduceţi voi aminte, li s-a adresat profesorul Neagu, v-am spus că între satul Griviţa şi Odaia-Bursucani este o anume deosebire. Care este această deosebire?" „Deosebirea dintre satul nostru, care are aproape o sută de ani, că el a fost ridicat de ostaşii nostri, care au luptat la Griviţa, de unde şi numele satului, şi satul Odaia-Bursucani, care are peste 500 de ani vechime, este aceea că la noi toate uliţele sînt drepte, iar la el uliţele sînt răsucite şi întortocheate". „Dar de ce sînt uliţele aşa cum zici tu?" „Pentru că satul nostru s-a ridicat deodată, după un plan, iar satul lor s-a ridicat încetul cu încetul, fără plan, fiecare îşi făcea casa unde voia el. Adică satul nostru este mai nou, iar al lor este foarte vechi".

La capătul acestui dialog dintre profesorul Neagu şi elevul Petrică Munteanu am intervenit şi l-am invitat pe Petrică să-mi spună o strofă din poezia „Penes Curcanul", strofa pe care el o îndrăgeşte cel mai mult. Mă aşteptam să-mi spună o strofă în care se descrie una din scenele de luptă, dar el, cu privirea în pămînt, dealtfel toţi copiii priveau în pămînt, erau sfioşi şi ruşinaţi în acelaşi timp, ca toţi copiii de ţărani care astfel ţineau să-şi arate respectul faţă de un om necunoscut, mi-a recitat, spre surprinderea mea, următoarea strofă, poate esenţială pentru ei, care a înţeles că războiul independenţei l-au purtat mai întîi şi-ntîi ţăranii: „Din cîmp, de-acasă, de la plug / Plecat-am astă-vară / Ca să scăpăm de turci, de jug / Sărmana, scumpa ţară". În continuare am constatat că toată clasa ştia că legendarul Penes Curcanul a fost una şi aceeaşi persoană cu sergentul Constantin Ţurcanu. „Dar de ce nu vă uitaţi voi, a intervenit chiar supărat profesorul Neagu, în ochii omului cu care vorbiţi? Priviţi-l drept în ochi, că doar de asta are satul uliţe drepte! De exemplu, Vasile Palu, ştii foarte bine că primul nume de pe monumentul eroilor din sat este Constantin Palu. Ce simţi tu, cînd citeşti numele acelui om? Ţi-a fost cumva bunic?". Parcă supărat şi roşu de sfială şi ruşine, elevul Palu a răspuns cu jumătate de gură că „după cum zic mama şi tata, a fost străbunicul meu, adică bunicul lor". „Dar tu, Veronica Chirilă, ai vorbit cu ai tăi despre acel Gheorghe Chirilă, care a întemeiat satul cu moş Gohoreanu şi Mihăilă şi Ginghină?" „Am vorbit". „Şi?" „Şi mi-au spus că ne tragem din familia aceea".

Bineînţeles că răspunsurile au fost date cu privirea aţintită drept în pămînt, iar vocea lor nu voia parcă să tulbure nici măcar aerul. Poate că, la urma-urmelor, aveau dreptate, eroii şi întemeietorii satului erau stră-străbunicii lor. Se cuvenea, deci, linişte. Cu aceeaşi emoţie şi voce scăzută au vorbit despre colonelul Cerchez, „un bărbătean în faţa căruia s-a plecat marele general al turcilor, Osman-Paşa, cînd a predat sabia sa de general, în semn de capitulare", sau despre regimentul 12-Cantemir, din Bîrlad, sau regimentul 13-Ştefan cel Mare, cu sediul la Iaşi, din care batalion 1 a fost format numai din vasluieni.

Ceva mai aprigă, mai semeaţă în vorbire, faţă de Neculai Pintea, Dănuţ Chervase, Toader Solcă şi Ion Sava, care, alături de cei amintiţi, au răspuns şi ei întrebărilor, s-a dovedit a fi şefa clasei, Irina Solomon, care a proclamat, spre ruşinea băieţilor, că luptele din faţa Griviţei au avut loc la 27 august, cînd s-a cucerit redanul, adică un deal cu fortificaţii, şi la 30 august, cînd a fost cucerită chiar reduta, deschizîndu-se astfel drumul către Plevna. „Acolo, în bătălia cea mare, din 30 august, au căzut printre alţii maiorul George Şonţu şi căpitanul Valter Mărăcineanu". Putea să adauge, desigur, că tot acolo au căzut tovarăşii de arme, fraţii de luptă şi de sînge ai celor ce peste numai doi ani întemeiau Griviţa. Evident, nu au făcut-o, dar parcă-i stătea pe limbă să spună şi aşa ceva.

„Şi-acuma, copii, chiar dacă m-aţi făcut oarecum de ruşine cu sfioşenia voastră, dar nu şi cu priceperea voastră, priviţi cu atenţie harta ţării. Iată, în judeţul Galaţi se mai află o comună care tot Griviţa se cheamă. O altă comună, cu acelaşi nume, o găsim şi în judeţul Ialomiţa. Nu se vede pe hartă, dar am să vă spun eu, lîngă Bucureşti a existat o comună cu acelaşi nume, dar ea a fost cuprinsă în marele oraş al ţării, devenind un cartier care se numeşte astăzi Griviţa roşie, un alt nume de glorie al luptelor pe care le-a dus poporul nostru. Ar fi vorba, după cum vă aduceţi aminte, despre luptele ceferiştilor din 1933. Vom vorbi, data viitoare, despre alte redute în faţa cărora ostaşii noştri s-au jertfit pentru libertatea ţării, vom vorbi adică despre Smîrdan şi Plevna. Iată, tot pe hartă, satele şi comunele Smîrdan din judeţele Botoşani, Buzău, Dolj, Galaţi, Ialomiţa, Teleorman şi Tulcea, după cum iată şi satele care se numesc Plevna. Avem patru sate Plevna în judeţul Botoşani, Buzău, Ialomiţa şi Galaţi. Dar, aşa cum spuneam, despre aceste redute vom vorbi într-una din orele viitoare. Ceea ce trebuie neapărat să înţelegeţi şi să ţineţi minte este faptul că satul nostru face parte din acele sate prin care poporul nostru, dăruindu-le cu numele acelor redute, va cinsti veşnic gloria celor ce s-au jertfit pentru libertatea ţării. Sîntem, adică, un fel de monumente vii. Mă-nţelegeţi? Mai nepieritori chiar decît bronzul şi piatra monumentelor".

VICTOR NIŢĂ ■

Un erou al luptelor pentru independenţă: cîntecul

Astăzi ştim că rolul hotărîtor în istorie îl au maselе populare, conducătorii fiind exponenţi ai aspiraţiilor lor. Rămîne însă un capitol important de rezervat tuturor acelor **factori care, la rîndul lor, acţionează asupra acestor mase, le modelează sufletul, le nutresc aspiraţiile, le exprimă ideaurile în formule pregnante, „daw glas" cum se zice în limbaj popular, celor ce le frămîntă sufletul.** În măsura în care recunoaştem ponderea hotărîtoare a maselor în istorie, va trebui să descoperim importanţa acestor factori cu directă acţiune asupra maselor, tocmai fiindcă sînt în fond emanaţia lor. Or, aceşti factori sînt **creatorii** de cultură, de la creatorul anonim al Mioriţei sau al cutărui model de ţesătură ori creştătură în lemn, la miile de iscoditori ai cîntecelor şi dansurilor din folclorul nostru. Şi de la acest univers al creatorilor anonimi, nu mai puţin genialî şi unici în înzestrarea lor excepţională, la universul culturii cu autori ştiuţi, al acelei „culturi" desprinse din matricea anonimă în măsura în care a fost pusă să ilustreze sau să lustruiască trecerea prin lume a altor clase, deţinătoare de putere şi avere, dar rămasă cu rădăcinile tot acolo. Fiindcă şi cel ce cîntau pentru feudal sau burghez, şi cel ce scria pentru stăpînul de sclavi, rămîneau exponenţii şi beneficiarii geniului popular.

Dacă e să scriem deci o istorie completă şi justă, va trebui să recunoaştem că numai numărătoarea oştilor şi inventarierea bătăliilor, numai descrierea acţiunilor diplomatice sau evaluarea rezultatelor muncii de fiecare zi tradusă în ceea ce numim factorul economic, au epuizează viaţa şi manifestarea creatoare a maselor. Un element tot aşa de important, fiindcă ţine de cea mai specifică umană zonă a aşchiturii noastre, este **cultura**, creaţia de orice fel. Rod al nevoilor vitale ale maselor de a da expresie sentimentelor şi frumuseţilor sufleteşti pe care le tezaurizează, operele creatorilor anonimi sau cunoscuţi au rolul tocmai de a asigura acea elevare sufletească ce distinge conceptul de **mase populare** de acela de turmă umană, amorfă, manevrabilă, capabilă a fi sacrificată de către oameni de tipul unui Hitler. Bătălia maselor de-a lungul istoriei pentru păstrarea fizionomiei lor umane se cheamă, în fond, **cultura universală.** Şi dacă pentru aristocraţie arta a fost orgoliu şi desfătare, iar pentru burghezie lux şi marfă, pentru masele populare din toate timpurile arta a fost pîinea sufletului, **necesitate vitală.** Este marea lecţie ce ne-o dau, de la începutul lumii!

Va trebui să ne oprim atenţi nu numai asupra filelor de cronică sau discursurilor epocale, ci şi asupra unui fel de manifestări care, uneori, au jucat roluri mult mai importante în mobilizarea maselor, în însufleţirea lor, în punerea lor în postura de creatoare de istorie. Acesta este **cîntecul.** De la cîntecul haiducesc, în care răsună setea de libertate, la cîntecul făcut să cheme spre mari idealuri.

Rolul cîntecului patriotic în istoria noastră modernă depăşeşte cu mult limitele unei simple „manifestări culturale". Se ştie de altfel cît de aspru s-a pedepsit odinioară, înainte de 1918, în Imperiul habsburgic, simpla intonare a lui **Deşteaptă-te române, sau Pe-al nostru steag e scris unire.** Cînd o melodie devine dinamită şi e tratată ca atare, ea merită să fie cinstită în arsenalul armelor independenţei noastre! Cred că puţine popoare din Europa datoresc atît de mult cîntecului de acest fel, cît datorăm noi, de la **Hora Unirii** şi **Marşul lui Iancu** la **Pui de lei** sau la cîntecele revoluţionare din ilegalitate. Şi nu putem realiza amploarea mişcării naţionale din Transilvania înainte de 1918 fără uriaşa influenţă a corurilor animate de un G. Dima sau Iacob Mureşanu. Cîntecul eroic, cîntecul patriotic, cîntecul pur şi simplu este unul din eroii care au stat în transee la Plevna şi Mărăşeşti, care l-au însoţit pe Tudor Vladimirescu şi pe Iancu. Şi care ne este frate bun şi nouă, astăzi.

DAN ZAMFIRESCU ■

1877 CENTENARUL

În dreapta și în stînga Dunării în timp și în spațiu

Am cutreierat timp de cîteva zile tranșeele prin care s-au îndreptat dorobanții spre eternitate, redutele cucerite cu prețul unor imense sacrificii, cetățile eliberate de sub jugul otoman după asalturi triumfale și asedii prelungi și ceea ce ne rămîne pentru toată viața e sentimentul solemnității și demnității noastre în fața lumii. Ne-am cîștigat independența prin lupte clocotitoare, prin jertfe dureroase și ne-am afirmat identitatea în tranșeele diplomatice ovind în urmă o istorie întreagă de neatîrnare și neînduplecare în fața marilor imperii și a marilor puteri, rămînînd noi înșine pînă la capăt, adică pînă la stele.

Am cutreierat, spun, tranșeele armatelor române din Războiul pentru independență, am călcat pămîntul dulce, învăluit de ierburi înmiresmate și semănat cu grîu sau porumb în această primăvară disperată, proiectată parcă între polul frigului și polul fierbinte al ecuatorului. A nins și a plouat, au urlat vînturile și s-au dezlănțuit binefăcătoare și virile puterile soarelui deasupra vechilor teatre de operațiuni, prin cîmpiile și colinele de la Grivița, de la Plevna, de la Opanez, de la Rahova, Belogradgic sau Vidin. A fost o experiență tulburătoare pe care nu o vom uita niciodată, pentru că aproape pretutindeni pe unde am umblat am simțit, în pămînt, în aer, în trunchiuri de arbori, în foșnetul frunzelor, în neliniștita mare a ierbii și în zborul păsărilor, răsuflarea încă apropiată, încă vie a oamenilor care au luptat pentru independența noastră, căldura trupurilor lor și extraordinara lor încordare și însuflețire în luptă. Dar mai presus de orice am simțit acestea toate în memoria oamenilor, în recunoștința lor gravă, înțeleaptă și melodioasă ca un imn sau ca un recviem.

Pretutindeni, la Grivița, la Pordim, la Opanez, la Plevna, la Rahova, la Vidin există monumente sau mausolee care înfruntă trecerea efemeră a clipelor vieții noastre și rămîn spre veșnică pomenire și spre veșnică pildă celor ce vin după noi, consemnînd epopeea luptelor tragice și pline de speranță pentru independență. Osuare sculptate în piatră și în marmură, catedrale ale memoriei peste veac, străbătute în aceste zile de primăvară de către mii de oameni care vin cu flori, cu pămînt, cu brazi, cu pietre de mormînt, de peste Dunăre, adică de la noi, de acasă, pînă în Bulgaria unde s-au dat luptele crîncene și pline de tîlc ale istoriei noastre furtunoase. La Plevna arde veșnic flacăra amintirii celor căzuți, români, ruși, bulgari, în războiul marilor jertfe închinate libertății, împotriva imperiului otoman. Grupuri statuare și basoreliefuri păstrează chipul și asemănarea istoriei și a vieții, busturi în bronz decorează grav și sublim memoria noastră afectivă și fiintini — monumente ale eternității — smulg zilei și nopții lacrima curată a pămîntului. Muzeele păstrează lucrurile intime și de folos comun în luptă ale bărbaților viteji de la Grivița, de la Plevna, de la Rahova, de la Vidin, ghizi și profesori de istorie destoinici, care adeseori cunosc și limba română, trec în revistă pentru miile de pelerini cronica fiecărei bătălii, biografia fiecărui soldat de mare eroism și de jertfă, semnificațiile fiecărui eveniment.

În vitrine, fotografii executate parcă pentru albumele familiei, desene, picturi sau reproduceri, dar mai ales drapelele ciuruite de gloanțe, sfîșiate în luptă (sau numai copiile lor de sărbătoare), ranițele, gamelele, uniformele dorobanților, călărașilor români sau ale ulanilor ruși, cartușierele, armele, păstrînd parcă amprente ce tresar sub privirile pelerinilor. Și de jur împrejur, în aer liber, alături de pini și de tei pregătindu-se să înflorească, tunuri făcute să tacă odată pentru totdeauna, tunuri abandonate, tunuri devenite monumente reci și desuete dintr-o lume uitată a armelor cu tragere limitată, într-o lume, iată, încă amenințată astăzi de 15 tone de trinitrotoluen pe cap de locuitor !

În cărțile de onoare ale mormintelor se păstrează adeseori cuvinte care ne mișcă pînă la suspin, scrise cu mîna tremurînd de emoție chiar de către vecinii și buni noștri prieteni din sudul Dunării, ajunși pînă la Grivița într-un pelerinaj plin de învățăminte pentru totdeauna : **„Ne închinăm în fața eroismului soldaților ruși și români care și-au vărsat sîngele pentru viitorul liber al patriei noastre"**, scrie un grup de studenți și profesori de la Institutul pedagogic din orașul Plevna ; **„Închinare în memoria luminată a ostașilor români"**, scrie de asemenea un grup de elevi și profesori de la o școală din Plevna.; **„Ne închinăm în fața vitejiei ostașilor români și ruși căzuți pentru libertatea noastră"**, scriu elevii din Iambor.

Pretutindeni, monumentele ostașilor români sînt alături de monumentele ostașilor ruși și voluntarilor bulgari, pentru că memoria comună păstrează imaginile mișcătoare ale armatelor noastre luptînd alături de armatele ruse și de voluntarii bulgari pentru eliberarea lumii de coșmarul otoman. În fața acestor monumente așezate uneori departe de drumurile obișnuite ale oamenilor, spre care pașii se îndreaptă în zile de duminică sau de sărbătoare, simțim nevoia să ne descoperim și să păstrăm un moment de reculegere. Uneori, colinele sînt pline de turme de oi, ca într-o simfonie pastorală unde ciobanii povestesc, din bătrîni, legende miraculoase despre soldații români și ruși, despre voluntarii bulgari căzuți aici și respirînd încă adînc sub iarbă. Altoori e de ajuns să străbați vechile orașe Plevna, Vidin, Rahova sau Belogradgic ca să te trezești pe o stradă cu nume de erou român sau rus.

Legendele sînt frumoase și tulburătoare, oamenii au libertatea să țeasă în jurul evenimentelor propriile lor visuri despre ele, dar noi rămînem în spațiul și în timpul real al istoriei concrete. Fapt pentru care ne-am adresat în Bulgaria unor oameni de știință reprezentativi pentru istoriografia țării vecine și prietene.

Războiul de la 1877 din perspectiva documentelor, a mărturiilor rămase, a relicvelor păstrate în muzee și cercetate cu grijă savantă în Bulgaria a fost, după cum ne-au declarat interlocutorii noștri, un război singeros și plin de jertfe din partea marelui popor rus, a românilor, bulgarilor și sîrbilor.

Atît Vasil Vasilev și Constantin Cosev, directori adjuncți ai Institutului de istorie al Academiei de științe a R. P. Bulgaria, cît și Nicolai Jecev, secretar științific al institutului, cercetătorii principali Tonco Ghenov, Virginia Pascaleva, cît mai ales academicianul și profesorul Veselin Hadji

Nicolov, ne-au schițat expresiv cadrul european și mondial al războiului de la 1877 și mai apoi împrejurările în care s-a stabilit și s-a verificat prietenia de arme ruso-româno-bulgară pe fronturile tragice de luptă. Iată în acest sens un scurt rezumat al convorbirilor.

Istoricii care au răspuns la întrebările noastre s-au referit cu emoție la relațiile de prietenie și întrajutorare dintre popoarele român și bulgar de-a lungul secolelor, la tradițiile de luptă comună împotriva asupririi otomane, la condițiile extraordinare create de români pentru desfășurarea activității revoluționarilor bulgari pe teritoriul patriei noastre unde adeseori s-au refugiat, s-au adăpostit, au trăit ani de zile, au activat și de unde au pornit la luptă pentru libertate. Și cînd pomenim numele unor personalități proeminente ca ale lui Racovski, Botev, Levski sau Vazov, ne gîndim că în cursul convorbirilor purtate la Sofia istoricii bulgari și-au exprimat încă o dată recunoștința față de poporul român și față de marii noștri oameni politici și de cultură care de-a lungul timpului s-au solidarizat cu lupta dreaptă și au acordat sprijinul lor moral și material revoluționarilor și oamenilor de cultură bulgari. S-a remarcat de asemenea faptul că pe teritoriul României au apărut publicații ale revoluționarilor bulgari și la un moment dat la Brăila a fost creată o Societate culturală academică, societate care a fost precursoarea Academiei de științe a Bulgariei.

Pe de altă parte interlocutorii noștri au subliniat că de-a lungul istoriei poporul bulgar a urmărit cu viu interes lupta pentru libertate și independență a poporului român și în cîteva momente importante s-a angajat direct în mișcările noastre revoluționare și sociale, în cadrul răscoalei lui Tudor Vladimirescu, în evenimentele revoluției de la 1848. S-a afirmat încă o dată că perioada de renaștere națională și culturală a poporului bulgar reprezintă o pagină strălucitoare privind colaborarea dintre români și bulgari.

În acest context s-a subliniat faptul că războiul de la 1877-1878 a constituit un moment culminant în relațiile dintre cele două popoare. Bulgarii, ni s-a spus, nu pot privi decît cu recunoștință și cu profund respect și pioșenie marile sacrificii, marile jertfe ale poporului român de pe cîmpurile de bătălie ale Războiului pentru independență care a însemnat și drumul spre eliberarea Bulgariei.

Istoricii de astăzi — ne-a declarat academicianul și profesorul Veselin Hadji Nicolov — cercetează în continuare toate mărturiile care atestă colaborarea dintre voluntarii bulgari, dintre cetățenii bulgari și trupele române și ruse în timpul desfășurării operațiunilor militare. Interlocutorul nostru nu uită să sublinieze faptul că primele unități de voluntari bulgari angajate în războiul de la 1877-1878 s-au format și au fost consfințite ca atare la Ploiești și în orașul Samara din Rusia. Pretutindeni unde au fost încartiruite trupele române și ruse cetățenii bulgari i-au găzduit pe eliberatori cu mare dragoste, și-au transformat ad-hoc casele în spitale și au contribuit la aprovizionarea soldaților cu alimente și cu apă, au asigurat condiții de transport suplimentare, au cules informații prețioase privind mișcarea detașamentelor otomane și s-au constituit în viguroase cete de partizani. Sentimentele de bucurie și de recunoștință aproape că nu cunoșteau margini cînd armatele române și ruse intrau în așezările cucerite prin luptă.

Drumul eliberării Bulgariei, spun istoricii consultați de noi la Sofia, este plin de faptele eroice de arme, de jertfele ostașilor români și ruși, de sacrificiile voluntarilor și cetățenilor bulgari pe teritoriul cărora s-au dat lupte grele și necruțătoare.

Toate aceste elemente fac ca tradițiile de colaborare și de prietenie dintre popoarele român și bulgar să se continue și în zilele noastre, fiind vecini buni, avînd aceleași ideaiuri și aspirații spre civilizație și progres, construind socialismul și comunismul, dorind să ne dezvoltăm în libertate și în independență deplină. Dunărea care ne desparte ca hotar, au subliniat interlocutorii noștri, nu ne desparte în sentimente și în spirit. Dunărea a devenit un fluviu al colaborării, o punte trainică de legătură între popoarele noastre iar vizitele reciproce ale conducerilor de partid și de stat în frunte cu tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov sînt cea mai elocventă expresie că buna noastră vecinătate în Balcani poate constitui un model de colaborare și de cooperare între popoarele lumii.

Cutreierînd vechile teatre de luptă din sudul Dunării, cîmpiile de bătălie de acum o sută de ani, stînd de vorbă cu oameni simpli întîlniți pe drum, cu elevi și cu oameni de știință, ne-am convins că pretutindeni în țara vecină și prietenă monumentele ridicate în memoria ostașilor români morți în războiul de la 1877—1878 sînt evocate cu adînc respect, păstrate și îngrijite cu pioșenie și cu limpezi sentimente de prietenie.

Senzația care tulbură cel mai mult, la orice oră din zi și din noapte cînd umbli pe aceste coline și pe aceste cîmpii, spun oamenii întîlniți pe drumurile Bulgariei, este că pămîntul pulsează sub noi înșine, prin zeci de mii de inimi, ca un monument cald și sonor. Cerul și pămîntul la Grivița, la Plevna, la Vidin sau la Rahova palpită încă sub noi ca și cum inimile celor dispăruți în luptă, români, ruși, bulgari ar continua să bată, în plin asalt al redutelor timpului.

A. DOHOTARU

INDEPENDENȚEI 1977

Steagul alb de la ora 14

E un sat obișnuit Opanezul, ca și Grivița, așezat la poalele unui deal înalt. Îmi dau seama suindu-l. Bulgarii de aici, cu hărnicia lor recunoscută, își lucrează pămîntul cu aceeași sîrguință : prea mult sînge hrănește pămîntul acesta ! Jertfele, pe lîngă faptul că le-au adus eliberarea de sub dominația otomană, conferă locului și o valoare spirituală. Cei din Opanez știu chiar și unele legende despre eliberatori.

De aici, din vîrful dealului, crește maiestuos un monument închinat ostașilor români. Mușchiul acoperă crucea și vîntul îl bate cam totdeauna din nord. Cuvintele săpate în piatră încă mai pot fi citite. O inscripție atestă că în această zonă oastea română „în amintirea străbunilor viteji, birui, în avîntul ei, pentru onoare... pentru libertate". Privesc în jur și imaginile se derulează limpezi : în stînga și în dreapta se întind dealurile Ianik-Bairului. În față curge liniștit și limpede rîul Vit Undeva, în zare, se profilează Plevna, oraș tot mai modern, centru economic și cultural tot mai puternic. La 28 noiembrie 1877, pe locurile dintre Opanez și Vit s-au purtat cele mai fulgerătoare bătălii, inamicul suferind cea mai mare înfrîngere. Cunoscînd bine lecția istoriei, ai impresia că din zare încep să miște armate... Cercul de foc al armatelor române și ruse se strînge tot mai mult în jurul Plevnei.

Este 28 noiembrie 1877, toamnă cu ceață și ploi, cu văi desfundate, cu doruri și disperări în suflete. Osman Pașa și-a împărțit armata în două. Cu întîia jumătate, care era și cea mai puternică, se aruncă și atacă fulgerător peste Vit, hotărît să spargă blocada, să-și croiască drum liber spre Sofia. A doua parte a armatei lui îi acoperă retragerea. Din punctul în care ne aflăm și pînă la Vit sînt puțini kilometri, rîul se vede limpede. Încerc să refac bătălia : pe malul de dincolo, cel stîng, se aud împușcături, țipete și vaiete. Disperați, turcii reușesc să rupă prima linie a grenadierilor ruși, dar rezervele acestora îi opresc. În sprijinul rușilor vin alți și alți grenadieri. Generalul român Dimitrie Racoviță, comandantul Diviziei 4 infanterie, privește de pe cal, de aici, din apropierea Opanezului; poate din acest loc sau poate de dincolo, pe costișa dealului. Fără să mai aștepte o clipă, la o parte din dorobanții de la Opanez, aleargă spre Vit și atacă al doilea eșalon al oștilor otomane, din față și din flancuri, aici, pe malul drept. Planul lui Osman Pașa e dejucat, ariergarda nemaiputînd să-i sară în ajutor împotriva rușilor. Tunurile armatelor aliate lovesc violent în eșalonul doi otoman și asupra convoiului de care cu hrană, muniții și bagaje. Din toate părțile, din aer și din pămînt lovesc gloanțele, obuzele, moartea. Turcii sînt copleșiți și se retrag înapoia Vitului. Sînt prinși însă într-un clește puternic : de pe malul stîng îi lovesc rușii, de pe malul drept, din direcția Plevnei părăsite, a Opanezului și din spate, îi seceră românii. Sînt urmăriți pînă la pod și ciuruiți de gloanțe, cad în apă, malurile Vitului se acoperă de trupuri, în albie nu mai curge apă, ci sînge și lacrimi !

Pămîntul se cutremură, cerul își acoperă fața !

„Atunci, scrie potolit cronicarul, turcii din această parte au ridicat steagul alb și s-au predat".

În momentele acelea, istoria își întorcea buzunarele pe dos și plătea cinstit : nu o dată popoarele din Balcani, și mai ales cel român și cel bulgar, migroseră în propria lor casă, sub lăncile și iataganele cercheziîor și basbuzucilor.

În aceeași zi avea să cadă și Opanezul. Spre orele 10 și 30 de minute, trupele române rămase să-l cucerească trec deodată la asalt. Cuceresc primele două redute. Colonelul Fălcoianu, șeful statului major al armatei române, aleargă călare spre Opanez să conducă atacurile. Află că românii de sub comanda colonelului Sachelarie, a maiorului Vartiadi, luptînd în cîmp deschis, au ocupat redutele din valea Susurlu, cei de sub comanda colonelului Dona ocupaseră prima linie de redute din nord de satul Opanez. Turcii se reorganizează în reduta centrală, la est de satul Opanez, unde ne aflăm acum și unde se ridică maiestuos monumentul. Luptă cu disperare să-și mențină poziția. Colonelul Sachelarie atacă din față, colonelul Dona, dinspre nord. Animați de iureșul bătăliei, folosind momentul psihologic, de derută, asaltul dorobanților devine nimicitor. În scurt timp, din rulnele redutei pe care ne aflăm, se ivi un alt steag alb. Era ora 12 și turcii de la Opanez se predau vitejilor fii ai Carpaților. Ei capturaseră aproape 3 000 militari, în frunte cu Edhem pașa, comandantul unităților otomane de la Opanez, 3 tunuri, arme, muniții. Aflînd vestea, domnitorul Carol telegrafiază țarului Alexandru al II-lea : „Trupele mele au ocupat Opanezul după ce au luat cu asalt două redute ; a treia redută s-a predat. 7 000 de prizonieri și 6 tunuri defilează în acest moment pe dinaintea mea !"

Trecuseră puține minute după ora 12. Pe podul de piatră de peste Vit, românii conduși de colonelul Grigore Cantili și rușii seceră încă grosul armatei otomane. Un glonț, cine mai știe din ce pușcă de dorobanț, străpunsese pulpa stîngă a ilustrului mareșal Osman Pașa, tocmai cînd se retrăgea din Plevna. Glonțul îi străpunge și roibul, un pursînge oferit chiar de sultan, odată cu sabla de aur masiv. Calul s-a prăbușit, s-a prăbușit și viteazul mareșal și, odată cu ei, istoria ascultă căderea unui mare imperiu. Un ofițer superior din suita mareșalului turc se prezintă colonelului Mihail Cerchez și îi face cunoscut că Osman Pașa dorește să-i vorbească. Colonelul Cerchez împreună cu coloneii Anghelescu și Eruclie Arion se duseră. Osman Pașa îl întrebă pe colonelul român care sînt condițiile capitulării. Disciplinat, colonelul Cerchez îi răspunde : „N-am în această privință instrucțiuni ; voi trimite a lua ordinele căpeteniei Armatei de vest". Ulterior, aflăm din cronici, sosesc în acel loc și generalii ruși Strukov și Ganețki. Ei îi cer lui Osman Pașa să capituleze fără condiții. Telegraful zbîrnîie din nou la cartierul țarului Alexandru al II-lea : „Osman Pașa e rănit și prizonier : el s-a predat românilor și se află acum în acea casă albă de lîngă Vit. Carol." Românii de pe cîmpul de luptă și cei din țară chiar, măcar pentru o fugară clipă, au avut straniu sentiment că mai trăiseră o realitate asemănătoare. În istoria lor și a neamului românesc astfel de lecții mai erau înscrise. Istoria se repeta, iar singele strămoșilor din ei făcea simțită această repetare a faptelor. Osman Pașa îi întinse colonelului Mihail Cerchez spada sa din aur masiv. În aurul ei se afla cu siguranță și aur din tezaurul Carpaților românești. Era ora 14 și întreaga armată a lui Osman Pașa capitula. Al treilea steag alb se înălța pe toată întinderea frontului.

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

Independența și Transilvania

Ecoul Independenței României în Transilvania nu a fost cu nimic mai prejos decît în celelalte provincii românești.

Nu întîmplător la Năsăud, în inima Transilvaniei, în anul 1878 apare o carte celebră pînă astăzi, un document și un fapt de atașament față de lucrul fraților de peste munți.

Cartea se cheamă : **Resbelul oriental ilustratu de profes. Dr. A. F. Alessi și profes. Massimu Popu**, tipărită în editura lui Paul Cieslar din Graz pe 734 de pagini, cu hărți și portrete ale ofițerilor și soldaților români căzuți eroic pe cîmpul de luptă sau întorși acasă după ce și-au făcut datoria.

Prefața mărturisește greutățile prin care a trecut această carte pînă a apuca să fie tipărită.

Fasciculele corectate la Năsăud luau drumul tipografiei prin mîinile cenzurii austro-ungare care nu era deloc fericită ca Românii din Transilvania să se solidarizeze cu biruințele fraților lor de peste munți.

Introducerea este un pamflet tulburător împotriva războiului în general, a catastrofelor pe care războiul le generează în lume, arătînd că neamul nostru nu de dragul războiului și-a vărsat sîngele în aceste lupte cu armatele Imperiului otoman, ci pentru a-și apăra ființa națională, pentru a-și dobîndi dreptul natural de națiune independentă, de stat suveran.

Tulburător este moto-ul cărții preluat din programul păcii europene din 1867 care spune :

„Popoarele sunt împărțăsite cu asemenea drepturi în propria și distinctiva lor individualitate a cărei expresiune se manifestă în limba lor ce este divizată în familii. Ele sunt predestinate pentru a forma o unitate armonică. Individualitatea lor caracteristică este nevîolabilă... Naționalitatea își exprimă caracterul său prin limba care-i servește de scut apărătoriu contra acelora care ar voi s-o atace".

Iată aici afirmat un drept mereu valabil de care Românii transilvani de aceeași limbă cu Românii de pretutindeni au știut să se folosească în vederea acelei unități armonice a Patriei ce se va realiza în anul 1918.

Războiul pentru Independență, după această carte, a însemnat în primul rînd o deșteptare a ființei naționale, dobîndirea încrederii în forțele noastre proprii.

Armata română, care începea sub fanar devenind o umilă jandarmerie pentru apărarea scaunului unui domn străin, prin Cuza începe să îmbrace iarăși straiele uitate din anii voievozilor : apare roșiorul în mantia roșie de sacrificiu care din timpul lui Matei Basarab dispăruse din istorie.

Reînvie veacurile de aur ale voievozilor pămînteni. Entuziasmul acestei Renașteri a fost de nespus pentru toți Românii. În ochii țărilor străine apare limpede voința unui popor drept și viteaz, cu o armată cu nimic mai prejos de oricare armată din Europa.

Vitejia armatei noastre, dobîndirea Independenței pe care nu am cerșit-o de la nimeni, ci ne-am impus-o prin jertfe și voință proprie, alcătuiesc preludiul unității naționale ce se va săvîrși cîteva decenii mai tîrziu.

Independența de stat a României înseamnă, pe plan cultural și spiritual, apariția și afirmarea, în arte și literatură, a unei generații de aur a poporului nostru : Eminescu, Coșbuc, Grigorescu, Luchian, Enescu și atîția alții sînt de neconceput fără fapta eroică a poporului român care a devenit popor liber și independent, înscris pentru totdeauna sub steaua de aur a unei Patrii între toate nemurile.

IOAN ALEXANDRU ■

Pe temeliile independenței, pe temeliile libertății, spre edificiul de azi și de mîine al unui popor eroic

(Urmare din pagina 1)

nificațiile celuilalt 9 Mai, sporindu-i lumina, alăturînd o pagină nouă vechiului nostru epos eroic — a însemnat dreptul la opțiune, la afirmare a ființei neamului, a aspirațiilor naționale și sociale, pe care l-am cucerit prin luptele comuniștilor, prin insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă concepută și declanșată de Partidul Comunist Român, în acel memorabil August în care țara, printr-un act temerar de voință și eroism, a scuturat dictatul fascismului, al împilării, organizîndu-și cu o remarcabilă promptitudine armata, forțele patriotice, alăturîndu-se trupelor aliate, în frunte cu Uniunea Sovietică — purtătoarea greului războiului — în marșul spre vest.

Popoarele lumii și-au făcut datoria, iar noi, românii, vestiți încă din 1877, din marele război al Independenței, ne-am așezat definitiv, prin aportul de sînge și vitejie la victoria împotriva fascismului, în rîndul popoarelor demne, eroice, în rîndul popoarelor mari, în rîndul umanității mari, pe care te poți bizui. Dar o victorie e însemnată, în primul rînd, prin consecințele ei, iar un război pentru libertate și demnitate își justifică necesitatea și jertfele doar în măsura în care fructul păcii — libertatea, demnitatea, independența, bunăstarea — nu se scutură, ci, dimpotrivă, se împlinește și crește mereu.

Ne putem afirma, și sub acest raport, o mîndrie. O afirmăm prin noua civilizație românească — civilizația României socialiste, a unui popor stăpîn pe destinul lui, pe munca lui, pe roadele muncii lui — o afirmăm prin tot ceea ce sîntem și prin tot ceea ce năzuim să fim. Am afirmat, în acești ani ai socialismului, o Românie industrială, modernă, dinamică și inovatoare, făuritoare de mari valori materiale și spirituale, am afirmat un popor intrepid, harnic și talentat, developînd însușiri creatoare de o inestimabilă forță. Am afirmat, în acești ani ai socialismului, și cu deosebire în anii Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului — anii cei mai dinamici, mai denși în evenimente și împliniri, anii de maximă amplitudine a declanșării și punerii în valoare a energiilor naționale — capacitatea unui întreg popor de a-și asuma mari ambiții, mari proiecte și planuri de viitor, mari răspunderi ale istoriei, și de a le transforma exemplar în faptă. Am înfăptuit, în răstimp de ani, mesajul pe care ni l-au transmis, peste veacuri, toți cei căzuți pentru libertate, pentru independență, pentru demnitate, pentru o viață nouă. Am adus, deopotrivă, prin înfăptuirile noastre pașnice de aici, din această casă a noastră, ca și prin cuvîntul nostru în problemele cruciale ale lumii contemporane — cuvînt rostit răspicat în numele păcii, securității, colaborării, ca factor fertil pentru construcția unei lumi mai drepte, cuvînt rostit răspicat pentru independența, libertatea și suveranitatea popoarelor, a fiecărui popor, a dreptului fiecărui popor la destinul lui — contribuția noastră, rod al unei experiențe istorice particulare și al unor credințe adînc înrădăcinate în noi, la echilibrul acestui timp.

Am înfăptuit toate acestea pentru că avem un partid care, încă de acum 56 de ani, din zorii întemeierii lui, a înțeles — pentru prima oară în istoria noastră — ce sîntem și cine sîntem. Am înfăptuit toate acestea pentru că avem un partid care a făcut din cauza poporului cauza sa sfîntă și neabătută. Am înfăptuit toate acestea pentru că avem un conducător care, cu dragostea sa pentru țară, pentru independența, prosperitatea și gloria acestui pămînt, cu fermitatea sa revoluționară, cu energia sa, cu inițiativa și inteligența sa veșnic treze, cu excepționala sa clarviziune, întărește, prin glrul său personal, acest drum al patriei, simbolizîndu-l cu numele său : Nicolae Ceaușescu.

Nu vom consemna deci ziua de 9 Mai doar ca pe o dată istorică. Nu vom consemna Victoria — dublă Victorie — numai în chip documentar, ca pe alte victorii militare, din antichitate sau din evul mijlociu, ci o vom aprecia, mai ales, din unghiul bunurilor pe care le-am cucerit, al unei civilizații care a încolțit și crește impetuos pe acest pămînt, al unor aspirații de veacuri care astăzi capătă trup și ființă.

Aducîndu-le înaintașilor luptători, tuturor celor căzuți în marile lupte pentru independență și libertate, pentru progres și demnitate, prinosul recunoștinței, vom lupta să păstrăm cu scumpătate aceste bunuri — libertatea, independența, demnitatea, progresul — ce reprezintă unicul, marele sens al zilei de 9 Mai, zi trecută cu roșu de două ori în calendarul nostru.

Prin astfel de mari momente ale istoriei, precum ziua Independenței și ziua Partidului, existăm și vom exista mereu. Istoria n-are memorie decît pentru lucrurile esențiale.

1877

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

1977

La Pordim, printre armele și flamurile eroice

Pordimul este aproape un oraș. Case înalte, etajate, magazine mari străjuiesc străzile. Funcționează aici un modern Complex agroindustrial, în care muncesc, după cum ne spunea economistul Mitcu Tomov, vicepreședintele complexului, cam 5 200 de oameni din zece sate. Organizați în zece întreprinderi de ramură, de creștere a animalelor, vegetalelor și întreprinderi ajutătoare, acești harnici muncitori realizează anual o producție globală industrială de 38 milioane leva. Este doar o fugară imagine a Pordimului de azi. Acum o sută de ani era însă un sat mărunt, cu case puține și pitice, în apropiere de Plevna. Avea însă o poziție atît de strategică, încît comandantul armatelor aliate de Vest și-a stabilit aici, în vara anului 1877, Marele cartier general al armatei. În căsuța aceasta veche de peste 100 de ani, care prin grija organelor locale bulgare se ține încă pe picioare, s-au conceput toate planurile de atac. În 1907 s-a amenajat și inaugurat aici, gest de recunoștință din partea poporului bulgar pentru armata eliberatoare română, „Muzeul ostașului român 1877–1878". Este împrejmuit cu gard de fier, cu porți mari din vergele metalice în formă de țevi de pușcă, peste care sînt așezate baionete, sulițe, topoare, lopeți de campanie, ancore, semne ale tuturor armelor participante la război. În curte sînt așezate, în toate cele patru puncte cardinale, tunuri grele cu care artileria română împreună cu artileria rusă au bombardat zile și nopți Grivița, Plevna, Opanezul.

Facem un tur de orizont prin curtea muzeului : tufe înalte de liliac îngeriu acoperă țevile tunurilor care au semănat groaza și moartea în taberele inamice. Pe aleile pe care umblăm, pe sub arțari înalți, parcă vezi călărețil roind, curieri supli, uzi de alergare, cai în spume ducînd și aducînd, înspre sau dinspre Grivița și Plevna, ordinele și veștile cîmpului de bătălie. Santinele severe somind la tot pasul pe cei care intrau în Marele cartier general, cerînd și ascultînd parole. Azi, pe aceste alei se plimbă îndrăgostiți, parfumul de liliac îi învăluie sub serile cu lună înaltă și plină. Rezemați poate de țevile tunurilor își spun povești de dragoste, își fac planuri de viață, își făuresc vise. În momentele acestea, de sublimă pace, jertfa celor căzuți aici capătă cea mai deplină justificare. Libertatea și pacea, independența și egalitatea, pentru care au pățit cu viața, triumfă !

În fața muzeului te întîmpină două statui : maiorul George Șontu privește spre pămînt cu înțeles de memorare a timpului ; sergentul Ion Grigore a Lucăi, cu pieptul plin de decorații, are o privire mai tristă, chipul său mai supt vorbește parcă de tragismul luptei. Se născuse într-un sat din jurul Botoșanilor. A luat parte, cu Regimentul 16 dorobanți, la atacul și cucerirea redutei Grivița, la 30 august 1877. A reușit să scape cu viață și la 31 august este trimis de comandantul său să ducă un ordin la Divizie. Neînfricatul moldovean, ca și mai înainte strămoșii săi, la Vaslui, nu se temea prea mult de dușman. A sărit din șanț și a început să alerge în zigzag printre proiectile. „O ghiulea de tun, se consemnează laconic într-un document, explodînd în apropierea sa, pămîntul aruncat de explozie l-a contuzionat la umărul drept, lăsîndu-l beteag de o mînă". Continuînd să alerge printre obuze, peste răniți și morți, cu pușca în mîna stîngă, cu dreapta atîmindu-i moartă din umăr, Grigore a Lucăi a ajuns cu ordinul la Divizie. Urmare acestui act eroic, sergentul moldovean a fost distins cu cinci decorații.

Pătrundem în camera în care a lucrat și a locuit comandantul armatelor de Vest. Printre lucrurile originale se mai păstrează și astăzi patul de campanie, masa generalilor pe care au fost redactate ordinele de cucerire a redutelor, scaunul, lavoarul, alte lucruri. Lîngă acesta, la luminile sărace ale lămpilor, în fața hărților cu sumare detalii ale locurilor de luptă, a lucrat și a trăit clipele de mare zbucium, de răspundere față de neam și țară, bravul comandant al armatei române de operații, generalul Alexandru Cernat, alți generali și ofițeri superiori ai armatei române. Ceea ce emoționează peste toate în cămăruța aceasta cu rogojini pe jos, cum a fost atunci, este gîndul la clipa aceea supremă, aleasă din imensitatea și ireversibilitatea timpului, în care s-a hotărît asaltul Griviței. De clipa aceea a depins victoria, putea să depindă și înfrîngerea armatelor aliate, libertatea sau o subjugare mai apăsătoare a popoarelor balcanice. În căsuța aceasta în care a lucrat nucleul prețios al gîndirii armatei românești, în care-s-au ales strategia și tactica cele mai adecvate, ne revine în memorie rolul mare pe care l-a avut armata română în războiul de anvergură europeană, cu implicații mondiale chiar. Scria jurnalul „The Daily News" din 3 noiembrie 1877 : „Una din surprizele acestui război a fost neașteptata valoare și vitejie arătate de trupele române, eficacitatea și solidaritatea armatei române. Armata română, deși mică, a luat dintr-un singur pas locul său între armatele europene. Consecințele acestui fapt sînt mai mari pentru țară și pentru chestiunea Orientului decît s-ar părea la prima vedere... Mai întîi România a cîștigat în ochii Europei o poziție diferită de aceea pe care o avusese pînă acum... Oamenii de felul aceiora care au rupt cercul de foc în redutа Grivița, deși pentru prima oară auzeau șuieratul gloanțelor, sînt din aceia ale căror dorințe nu pot fi disprețuite, o sută de mii de oameni formînd un detașament care întoarce istoria în favoarea uneia sau alteia din cele două mari puteri...". Scriau frumos ziarele, dar autorii știau sau poate nu știau că aceste fapte de înaltă vitejie nu erau intîile în istoria neamului nostru și a armatei noastre : Posada, Călugărenii, Vasluiul și atîtea alte locuri în care ne-am apărat ființa națională, neamul și vatra sînt tot atîtea dovezi ale dorinței noastre de neatîmare care nu trebuie disprețuită de nici un popor.

Urc pe o scară de lemn în sălile de sus ale muzeului. Sînt expuse aici sulițe, arme, vergele de șters țevile tunurilor, topoare, cazmale, fringhii, căldări de lemn strînse în cercuri, scule diferite. Pe pereți, schițe, fotografii de epocă, documente care dovedesc prietenia de veacuri dintre popoarele român și bulgar. Tablouri : „Spionul" de N. Grigorescu, „Țăran bulgar dînd informații unui ofițer român" de Obedeanu, altele de Aman și Sava Henția. În vitrine se mai păstrează uniforme de dorobanți și roșiori, copii după drapelele regimentelor participante la luptе. Un desen îmi reține atenția : un sergent român cu suman, descoperit, cu chip tragic și pieptul plin de decorații, merge sprijinit într-un toiag. Viteazul sergent român primește onorul unei unități din armata rusă, răsplată a vitejiei sale. „Alecsandri l-a cîntat atît de strălucit, ne mărturisea responsabilul și ghidul Muzeului Griviței, încît școlarii din Grivița II învață pe de rost din generație în generație". Chipul sergentului simbolizează astfel vitejia unei armate și a unui neam : cel românesc.

Alte exponate : ranițe în care se mai păstrează cartușe, puști, săbii, medalii, cărți și documente despre istoria românilor. Un dorobanț român capturează o pușcă de la un soldat inamic, în luptele de la Plevna, și sapă cu briceagul pe patul de lemn : „Din luarea Plevnei, 28 noiembrie 1877—1878". Știa oare acest deopotrivă soldat, deopotrivă cronicar că încrusta atunci, în șanțurile umede, cu același cuțit cu care își tăia pîinea, data în care era pecetluită soarta unui război și a unor popoare? Știa ! Și a vrut să lase mărturie, peste timp, cea mai laconică știre, și cea mai esențială, mai înălțătoare cronică a războiului.

Cobor în curte și în liniștea amiezii însorite îmi trec privirile peste întinderea parcului din incinta muzeului român. Arțari înalți și bătrîni se clatină singuri, scot un scîrțîit prelung, uneori întrerupt, și atunci ai impresia că asculți rafalele unei mitraliere. Iluzia se pierde repede, pentru că un tractorist bulgar care a ajuns cu brazda la capăt întoarce plugul și continuă să are. Uneori, fierul plugului scoate la iveală o țeavă de pușcă, tuburi de cartușe sau obuze, gîndul omului zboară peste timp, revine și se bucură că e pace și poate să are. Și noi, cu toții, am dori să fie tot timpul așa...

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Rahova scăldată în singe, Rahova fără de moarte

Rahova e protejată de un relief sinuos de stînci și dealuri abrupte sub soarele placid și sub aburi plumburii, lingă Dunărea calmă, albastră, pe care pluteau caravane de șalupe. O stampă de epocă desprinde Rahova din relieful amotimpurilor, ca așezare strategică și ca bazar de mărunțișuri cochete, cu negustori ambulanți prin case cu streșini joase și ferestre mici, cu femei sub feregele și moschei săgetind cerul. Dar cît de periculos era așezat acest oraș prin vremuri, aici, la Dunăre, cu tunuri printre creneluri, cu porți grele de fier și poduri lăsate din lanțuri, cu bărci repezi și cu șalupe pline de cai, de bașbuzuci, de cerchezi și de spahii care dădeau iama prin Țara Românească răcnind și tăind lumea în două cu iataganele ! Ce viață pestriță va fi fost aici cîndva, prin sute de ani, cu seraiuri melodioase și lenețe melancolii, cu prăzi de război, cu misterioase conspirații și cu ziduri de execuție pentru patrioții bulgari ridicați ca frunza și ca iarba împotriva impilării ? !

Iată de ce, străbătînd străzile întortocheate, prăvălite în zigzag pe dealuri, în liniștea domestică a unei dimineți obișnuite de lucru, cînd trecătorii sînt rari și binevoitori, dacă întorci capul brusc înapoi, vezi în istorie, vezi cum pămîntul clocotește parcă de explozii, vezi cum oamenii se bulucesc în pivnițe de case și soldații cruzi, spintecători ai Semilunii, aleargă să peticească zidurile înalte și sparte prin care se văd urcînd dorobanții români cu armele la bandulieră, strecurîndu-se ca felinele în ciuda plumburilor otrăviți și a revărsărilor de metal topit peste parapete.

Rahova a fost o cetate strategică în care muezinii strigau ora exactă sub noapte. Rahova a fost o așezare de spaimă și de agresiune pe o hartă a disperării lumii, din evul mediu pînă în zilele de șapte, opt și nouă noiembrie 1877, cînd dorobanții și roșiorii români au luat-o cu asalt. Rahova a însemnat mai precis, în termeni militari, un obiectiv esențial în sistemul defensiv al trupelor otomane, apărat de 3 000 de oameni înarmați pînă în dinți, „instalați în redute și în complexe lucrări genistice, dispunînd de numeroase guri de artilerie".

Iată-i pe românl urcînd dealurile abrupte dinspre cîmpiile semănate acum cu grîu și porumb sau dinspre malul prăbușit al Dunării. Iată-i urcînd în două coloane, comandate din satul Selanovcea de colonelul George Slăniceanu, un bărbat distins, rotund, cu privire inteligentă și autoritară, cu mustață și barbișon, îmbrăcat întotdeauna, chiar sub ploaia de gloanțe și de obuze, într-o uniformă impecabil călcată. Spre orele 10 dimineața, la ieșirea avangardei din comuna Lescovăț, încep să tragă cu disperare gurile de tun din cetate. Avangarda se deplasează spre stînga și înșală tirul de artilerie otoman. Trupele comandate de maiorul Dimitrie Giurescu se desfășoară în șiruri de trăgători, își lasă ranițele la pămînt, își trag răsuflarea, își armează puștile și deschid foc concentrat, plesnit asupra inamicului. La orele 10,30 izbucnesc în asalt, ocupă șanțurile din fața redutei. Apoi, după cîteva salturi care sfidează toate tratatele de strategie militară, năvălesc într-una din redutele ce apără orașul, înfigînd, prin sublocotenentul Constantin Spiroiu, drapelul tricolor în parapet. În haosul de împușcături, de explozii, de strigăte de victorie, de strigăte de moarte, s-a ordonat încă un asalt împotriva redutei celei mari, dincolo de care, în cetate, trupele otomane, la ora aceea își prepară prînzul, își lustruiesc armele, se odihnesc pentru clipa cînd le va veni rîndul să urce pe creneluri. În acest asalt extraordinar, înverșunat, cad maiorul Giurescu și locotenentul Bordeanu care l-au însuflețit pe dorobanți în luptă, într-un lureș sublim, într-o ultimă și triumfală expiație. La orele 15, cel care ordonă continuarea atacului respins a maiorul Constantin Ene. Românii încă o dată se avîntă sub focul pieziș al inamicului și încercuiesc reduta în așa fel încît dorobanții și dușmanii lor se privesc în ochi cînd se ucid. În acest moment cade și maiorul Constantin Ene. Rămîne numai memoria lui. Îi la locul locotenentul Radovici. Cade și locotenentul Radovici, Apoi cade rănit locotenent-colonelul George Măldărescu. Atacul e respins. Dar rîndurile otomane s-au rărit. Morții și răniții umplu redutele. Se ordonă un nou asalt. Acum se prăbușește maiorul Ștefan Mateescu. Comanda batalionului său e luată de căpitanul Constantin Merișescu. E extraordinar cum se regenerează trupele române, cum găsesc mereu oameni potriviți să ducă mai departe lupta.

În tot acest timp bateriile de artilerie române de pe malul sting al Dunării, de la Bechet, au zdrobit Rahova casă cu casă și au scufundat un mic vas turcesc care defila trăgînd aspru cu tunurile sale, un vas intrat în istorie cu numele „Potgorița".

Noaptea care se lasă e plină de incendii. Rahova arde. Pădurile dimprejur ard. Tunurile continuă să tragă. Oamenii angajați în luptă își trag răsuflarea. Uneori, în tranșee, ți se face somn. Moartea e doar un vis urît și uneori de-a dreptul indiferent.

Colonelul George Slăniceanu află, pe o vreme cețoasă, pe o vreme în care nu se vede nimic la doi pași, în dimineața de 8 noiembrie, de la cîțiva refugiați bulgari din Rahova, că înnebuniți, decimați, soldații din cetate și civilii de sub Semiluna își încarcă bagajele și se pregătesc să fugă. Pe unde ? Pe podul de peste rîul Ogost !

Pe 9 noiembrie, la orele 4 dimineața, otomanii încălecindu-și caii și încărcîndu-și carele pînă la refuz, încearcă să lase din Rahova. La orele 5 caravana otomană, bulmacă, atacă unitățile române de dorobanți care păzesc podul de pe rîul Ogost. Turcii sînt respinși și se aruncă în apele umflate ale rîului cu tot calabalîcul, înecîndu-se și lăsînd pradă zeci de care cu muniții și alimente.

Primul ostaș român intrat în Rahova e fost de fapt un general : George Lupu. Următorul a fost un ostaș rus, tot cu gradul de general : Meyendorf. Cronica spune : „Generalul George Lupu la comanda garnizoanei Rahova și stabilește măsurile pentru asigurarea ordinii, liniștei și păzei".

Femeile, bărbații și copiii bulgari care se reîntorc la casele lor și care în unele împrejurări au luptat ca voluntari, împreună cu soldații români și ruși, îl îmbrățișează pe Învingători, le dau apă și le bandajează rănile. După sute de ani, Rahova redevine a bulgarilor.

Marele duce Nicolae precizează : „Izbînda de la Rahova aparține întreagă armatei române".

Ne aflăm sus, pe colina jertfelor ostașilor români. Cine au fost ? Ce-au visat ? Cîți ochi i-au plîns ? Ce-ar fi putut fi ? Cît ar fi fost de mîndri și cît s-ar fi bucurat dacă ar fi trăit ? La ce s-au gîndit în ultimele lor clipe de viață ? Dincolo de monumentul de piatră, printre pini, printre tei, printre bănci de lemn unde oamenii din Rahova vin uneori în amurg să se recreeagă, dincolo de străzile orașului, se vede curgînd Dunărea limpede și albastră, iar dincolo de Dunăre se vede țara românească, și griul verde, și copacii cu frunze crude, și apele Jiului și undeva, departe, sufletele nemuritoare ale celor care nu mai sînt dar care plutesc prin aburii liniștiți ai zilei.

A. DOHOTARU ■

Spiritul critic în cultură

Scriitorul, ca și cititorul obișnuit, gîndește critica în funcție de cartea pe care o scrie sau o citește : critica trebuie să dea o judecată dreaptă despre volumul ce tocmai a apărut și să-i explice, pe cît faptul este posibil, simbolurile principale. În aceste condiții critica are o funcție culturală de nimeni tăgăduită, pentru că într-o literatură dezvoltată apar anual sute de titluri (uneori mii) și cineva trebuie să facă o selecție și să îndrume cititorii spre cărțile ce trec de un anumit barem. Funcție responsabilă, nobilă, nimic de zis, totuși critica este mai mult decît atît, critica este (după o formulă fericită) conștiința unei literaturi. Unii înțeleg strîmt această definiție, identificînd critica literară cu organul de gîndire al literaturii. Critica ar fi, așadar, creierul, în timp ce literatura propriu-zisă este trupul ce primește impulsurile de la acest centru de comandă. Rea comparație și inexactă. Imaginea unei literaturi în care unii (puțini la număr) gîndesc, iar alții scriu cărți, în absența unei preocupări intelectuale superioare, este decepționantă. În realitate, creația însăși este gîndire superioară și existența ei nu se poate înțelege în afara spiritului critic, pentru că nimic nu se poate crea decît prin opoziție sau în acord cu ceva, printr-un act de delimitare și implicare, printr-un act, cu alte vorbe, critic. Spiritul critic stă la baza unei culturi, fără el cultura nu există, deoarece oriunde se manifestă o activitate creatoare există, implicit, și spiritul critic. Critica, ca profesiune, mă rog : ca instituție este numai una din formele — și nu cea mai importantă — a *spiritului critic*. Ea promovează și devine instrumentul acestui *spirit* mai general care ordonează valorile culturii și educă gustul marelui public. Creatorii participă la instaurarea sau înnoirea spiritului critic în cultură și, nu fără adevăr, s-a spus că alături de Sainte-Beuve, Baudelaire este unul din marile spirite critice ale secolului al XIX-lea. G. Călinescu împingea paradoxul mai departe zicînd că numai creatorii au spirit critic, pentru că numai ei cunosc, prin exercițiu, mecanismele operei. Adevărul este că *spiritul critic* al unei epoci este creația tuturora, poeți și critici, cu deosebire că unii (criticii) îl exercită mai sistematic, în timp ce ceilalți (poeții) îl îmbogățesc și-l determină prin propria gîndire artistică. Dilema dacă literatura o ia înaintea criticii sau critica trage după ea, ca o locomotivă, literatura într-o epocă este falsă. Se observă, în epocile literare cele mai fecunde, o complicitate (citește : solidaritate) între literatura și critica înnoitoare, una se sprijină pe cealaltă, proverbialul conservatorism al criticii nu-i decît o formă de a păstra coerența interioară a culturii și de a gîndi evoluția ei într-o serie istorică mai largă. Titu Maiorescu a pus bazele spiritului critic modern și, prin contribuția generațiilor următoare, acest spirit a pătruns în toate sferele culturii românе, creîndu-se astfel premisele unei juste selecții a valorilor. S-ar putea spune că gradul de cultură al unei epoci se poate judeca după nivelul spiritului critic și că profunzimea libertății el spirituale se poate măsura după libertatea de manifestare a spiritului critic. Ce filozof marxist a spus că libertatea de gîndire începe cu posibilitatea de gîndire a celuilalt ? Iată un precept moral ce poate fi așezat și la baza profesiunii literare, căci nu poate exista o emulație reală a valorilor și nu poate exista, în fond, o atmosferă favorabilă creației fără libertatea opiniei critice.

Scriitorii care disprețuiesc în forme atît de negre critica se situează, implicit, pe o poziție conservatoare în cultură, căci a împiedica manifestarea liberă a criticii este, repet, a împiedica afirmarea spiritului critic printr-unul din instrumentele sale cele mai eficace. Scriitorul poate fi nemulțumit de unul sau de toți criticii din epoca lui, dar el nu trebuie să ceară abolirea *criticii*, pentru motivul simplu că cere, în acest chip, întoarcerea literaturii în faza culturală, paradisul confuziilor.

Spiritul critic este, pe scurt, fructul unui efort lung în cultură și poate fi considerat, pe drept, emblema democrației și adîncimii spirituale a unei epoci. Fără el literatura este un fișier de titluri, cartea, o grămadă de foi mîzgălite.

EUGEN SIMION ■

Despre traduceri

Una din problemele care, în mod curios, nu preocupă în meritată măsură spiritele competente, sau chiar pe cei care urmăresc numai cu interes mișcarea literară, e problema traducerilor sau mai bine-zis fenomenul traducerilor în cultura noastră actuală. Nu e vorba numai de cîte o „cronică a traducerilor", rătăcită prin cîte un periodic literar mai înflamat în pagini, ci de luarea în considerare a traducerilor ca o componentă esențială a culturii naționale. Căci, în sensul cel mai exact al cuvîntului, aceasta e situația oricăror transpuneri dintr-o limbă străină : una fundamentală pentru conștiința artistică și culturală a unui popor.

Se traduce la noi și s-a tradus enorm de mult, în ultimele decenii, dar lipsește un studiu de ansamblu, de sinteză, care să tragă concluziile unui important capitol de sociologie a culturii. E profund semnificativ pentru o cultură cît se traduce, cum și ce se traduce, și de către cine. Toate aceste întrebări închid răspunsuri esențiale pentru ființa noastră spirituală. Dar bilanțurile, constatările, criticile care ar urma nu ar însemna nimic pe lîngă recunoașterea fenomenului traducerii ca unul continuu, nicicînd încheiat.

Cum era și firesc, acoperirea unor mari zone ale scrisului omenesc din toate timpurile s-a făcut la noi într-o oarecare grabă. Majoritatea traducerilor operelor esențiale s-au făcut în anii '50, sub imperiul unor necesități stringente de informație culturală, grație unor traducători improvizați de multe ori, chiar dacă printre ei se puteau număra unele nume sonore ale literaturii de atunci. Și acestea și *toate* care au venit, izbutite în grad mai înalt, vor trebui reluate. Nu pentru că n-ar fi fost bune (constatare care, oricum, nu exclude principiul eternei perfectibilități), ci pentru că e obligatoriu ca fiecare generație să-și aibă traducerile ei, așa cum se întîmplă acum numai cu titlu de excepție, în cazul marilor opere clasice din care avem cîteodată mai multe versiuni, fiecare cu rostul și valoarea ei.

Am mai avut ocazia să afirmăm că între o tălmăcire și un autor e același raport ca între un interpret și o piesă muzicală oarecare ; pentru că un Enescu, Casals sau Menuhin ne-au dat interpretări geniale din Bach, nimănui nu-i trece prin minte să interzică oricărui alt interpret posibilitatea de a oferi o nouă versiune din opera marelui compozitor. În domeniul care ne preocupă există această ciudată mentalitate că „avem traduceri", ceea ce nu e decît un adevăr pe jumătate, care nu trebuie să oprească inițiative, preocupări și deci realizări în continuare. De bună seamă știm că oarecare interese financiare își fac simțite și ele cuvîntul. Pentru că mai vechile traduceri se pot reedita fără a se mai plăti ceva celui cu osteneala, editurile noastre preferă să facă apel la aceste doamne verificate și onorabile, dar uneori numai veștejite, pentru a obține un sigur succes de casă, prin simpla operație a unei re-fardări făcute de cîte un redactor mai îndeminatic.

Problema traducerilor trebuie repusă, credem, cu acea înțelegere și judecată dreaptă, dar mai ales cu îndrăzneală și gustul nobil pentru risc, fără de care, „rezolvată", o problemă de cultură devine o simplă chestiune administrativă.

ALEXANDRU GEORGE ■

[redacted] meu

Poezia patriotică

Sintem în anul festiv al centenarului Independenței, cucerită pe cîmpul de luptă, în care tînăra noastră oștire a smuls admirația lumii întregi, prin forța ei ofensivă și disprețul de moarte. La interval de treizeci de ani după evenimentul istoric, cîntat în ceasul său de Vasile Alecsandri, un alt mare poet, George Coșbuc, a slăvit virtuțile ostășești ale neamului nostru, care n-a așteptat să-i cadă neatîrnarea ca un dar al mesei verzi, ci a alergat ca un singur om să și-o cîștige cu prețul vieții. Nu era firesc ca acest cult de afirmare a energiei naționale să-și găsească slăvitorii și în zilele noastre ? Cîntecul, jocul și poezia au răspuns apelului de a da cu un ceas înaintea sărbătoririi o neobișnuită amploare acestuia. Așa a luat naștere norocos denumita **Cîntarea României**, care străbate țara de la un capăt la altul, cu mobilizarea tuturor talentelor, de toate vîrstele, individuale și colective (cenacluri, coruri, periodice, radioteleviziune).

S-au ridicat, recent, la adunările scriitoricești și cîteva obiecții cu privire la calitatea unora din producțiile literare de inspirație patriotică. Aceste obiecții sînt valabile pentru orice fel de improvizații. Scriitorii și, mai în genere, artiștii, sînt adeseori ispitiți să nu stăruie prea mult asupra muncii de atelier și să se încreadă exclusiv în dexteritatea lor, ca într-o putere suverană. Cu atît mai mult operează această slăbiciune de caracter cînd se deschid larg coloanele revistelor și sălile de expoziție. Ceea ce s-a numit destul de urît, într-un limbaj de iz comercial, rabatul la calitate este un rezultat firesc al primei de încurajare de care beneficiază arta ocazională.

Riscurile există, așadar, dar ele nu trebuie să abată pe scriitori și pe artiști de la menirea lor, care este aceea de a da ascultare nu numai glasului interior, al conștiinței intime, ci și marilor sentimente colective, ale căror exponenți se cuvine să fie în primul rînd. Grecii antici încununau pe învingătorii jocurilor olimpice cu lauri, cetățile îi slăveau unanim, iar poeții, mari și mici, le închinau entuziaste ode. Cel mai mare dintre ei, tebanul Pindar, cu aproape 2500 de ani în urmă, a lăsat patrusprezece „Olimpice" de vastă cuprindere și înaltă ținută lirică. Desigur, nu fiecare poet poate să-l redediteze pe Pindar. Vocile moderne nu și-au pierdut însă cu totul amploarea. Independența solicită acea clasică „vox magna sonatorum" (vocea chemată să rostească sonor marile fapte). Să n-o înăbușim.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Cronica literară

Nicolae Manolescu: „Introducere în opera lui Alexandru Odobescu"

Trebuie spus de la început că în eseul acesta descoperim un alt Odobescu decît cel de pînă acum. Gustul pentru inedit e susținut de amploarea cuprinderii. Nicolae Manolescu a realizat un studiu temeinic, de foarte inteligentă erudiție. Nu la dimensiunile cărții ne referim ; ele pot induce în eroare. La prima vedere, criticul nu spune prea multe. În realitate, el se ferește — cu bună știință — să spună totul. Invocă o definiție a lui Ortega Y Gasset : „eseul este știință fără dovezi explicite". De fapt, ideile sînt spuse direct, întotdeauna în felul cel mai tranșant. Ne scutește doar de spectacolul, plicticos uneori, al asociațiilor strict culturale și nici nu-și transcrie pur și simplu fișele de lectură, mai ales pe cele din critici. Dimpotrivă, a ținut să ellimine lucrurile deja spuse. Nimic de prisos aici. Eseul e gîndit minuțios, cu răbdare aș zice ; are, în fond, dimensiunile cele mai potrivite, fiind perfect egal cu intenția care l-a proiectat. Ar mai fi de subliniat că ultimul capitol e un fel de autocronică de justificare a întregii cărți.

Pe Nicolae Manolescu îl atrage în special opera mai puțin cunoscută a lui Odobescu. Analiza începe, aproape ostentativ, cu corespondența și se termină cu **Istoria Arheologiei** și **Le Trésor.** Faptul că o bună parte din textele comentate au fost scrise în franceză nu incomodează receptivitatea criticului (poate nici pe a cititorului). Oricum, Odobescu reprezintă un moment de grație în cultura noastră : e primul care a învins bariera limbii. Ne apare dintr-o dată rafinat și artist și, desigur, ceva mai mult decît atît, din moment ce are și azi faimă de modern. Greu să-l clasezi într-o formulă de curînt literar sau de școală. Totuși criticul nu-i trece cu vederea năzuința spre clasicitate. Mai vede în el totodată o figură de tranziție, între pașoptism și junimism. Vladimir Streinu îl considera un scriitor de sinteză, o personalitate tipică pentru secolul trecut. Nicolae Manolescu surprinde cu finețe nota de eroism intelectual, dedus mai degrabă dintr-o conștiință nefericită decît dintr-un ideal de credință revoluționară. Bineînțeles, Odobescu va continua să creadă în ideile lui Bălcescu. În perspectiva culturii e însă un sceptic, obsedat mai mult de modele și de utopia Obiectului.

Excesul de biografie l-ar fi transformat pe Odobescu în personaj (deci într-o convenție literară) și încă într-unul balzacian, cum sugerează George Călinescu. Observăm la Nicolae Manolescu o mai mare libertate a ideii critice. Nu renunță într-u totul la portret ; fiecare capitol aduce noi trăsături în discuție. Profilul se conturează treptat, mai apăsat în linie moral-ideologică. Bănuim chiar o deplasare de la pitoresc înspre emblematic. De aceea analiza atinge o puritate remarcabilă. Criticul e preocupat în primul rînd de operă. Nu preia mai vechea despărțire, prea categorică, dintre lucrările științifice și cele literare. Îl urmează de data aceasta pe Vladimir Streinu, mergînd însă mult mai departe. Studiul tocmai acesta își propune : să restituie unitatea organică — de natură stilistică — a scrisului odobescian. O unitate paradoxală. Paradoxul operei, la rîndul său, vine din paradoxul personalității, adică din ciudățenia „de a nu realiza arta decît în iluzia vieții și viața decît în iluzia artei : e un senzorial în percepțiile artistice și un estet în percepția realului..."

Vorbeam de mai marea libertate a ideii critice, care înseamnă tot atîta putere de constrîngere și ordonare. Aceasta este un alt paradox : paradoxul criticii. Aparent opera se dezvăluie singură. În fapt, termenii sînt inventați de critic (cu toată deplina acoperire în text). Îi amintim : Ficțiunea—Tema—Obiectul. Ideea e că renunțarea (necesară) la Ficțiune duce la triumful Obiectului. Cu alte cuvinte e de preferat nuvelisticii **Le Trésor.** Impresia de necontestat e că preferința aceasta aparține lui Odobescu însuși, văzut ca „tip mediteranian" și ca atare fascinat de Obiect. Așadar, mișcare naturală, dialectică implicită... Pe de altă parte, totul nu e decît demonstrație. Certitudinea criticii e de a-și asuma utopia operei, făcînd să se suprapună perfect cele două serii de intuiții. E aici și refuzul criticii de creație de a fi doar ficțiune și improvizație. Vrem să subliniem rigoarea analizelor lui Nicolae Manolescu și sensul superior, constructiv, al sintezei sale.

Nu întîmplător, în final, ajunge din nou la condiția criticii. Din structuralism acceptă numai metoda, ca pe o fatalitate a vremii noastre, dar respinge procedeele și terminologia (fixă), care, firește, dezindividualizează imaginea critică. Aceasta e un structuralism ingenuu, zice Nicolae Manolescu, deoarece el însuși o inventează termenii. Așadar, limbajul critic nu poate fi dat dinainte și nici nu e confundabil cu litera operei. La rîndul ei opera condiționează atitudinea criticului și tot ea este aceea care-l constrînge de fiecare dată la o anumită expresie, unică în felul ei. Unică, dar nu singura posibilă. Solipsismul criticii de acest gen e numai aparent. Un dialog de creație cu opera și artistul (un dialog între egali) nu poate fi decît unul de o generoasă deschidere.

Introducere în opera lui Alexandru Odobescu este un eseu profund și incitator despre un scriitor pe care îl simțim încă aproape de noi. Meritul cărții e de a ni-l restitui în întregime.

CORNEL MORARU ■

În legătură cu publicarea în „Flacăra" nr. 47/1976 a articolului „Cronica discului — Vocile lui N. Iorga și Nicolae Titulescu" — doresc să-l anunț pe cel care îi interesează că posed un patefon din 1918 și o discotecă pe care o pot pune oricînd la dispoziție, discotecă în care se află și o pleașă cuprinzînd un fragment dintr-un discurs parlamentar al lui Nicolae Titulescu ținut în timpul cînd era ministru. **(Nicolae Strîmbu,** cartierul Strand, bloc F. 2, ap. 53, Sibiu)

În cadrul Festivalului național „Cîntarea României", la faza județeană Bacău, la formațiile de teatru s-au clasat 3 formații și anume : Teatrul popular Sălnic, Casa de cultură Bacău și formația de teatru a întreprinderii metalurgice Bacău, singura formație sindicală din județ. În presa locală, mai exact în ziarul Steagul Roșu din 2 aprilie a.c. se poate citi că această formație a primit nota 10 din partea juriului, cu spectacolul „Țăranii" — 1907", teatru document de Mihai Georgescu, spectacol pentru realizarea căruia au contribuit 130 de angajați, în majoritate muncitori, spectacolul avînd un adevărat caracter de masă. Spre surprinderea noastră aflăm că tocmai această formație nu pleacă la faza pe zonă. Este firesc să ne întrebăm de ce ? (În numele unui grup, semnează **(Gheorghe Păduraru)**

Primim din partea Comitetului județean Ialomița al P.C.R. :

„Urmare scrisorii semnate de Alecu Brînduș din Slobozia, trimisă nouă spre rezolvare, vă comunicăm următoarele : Secretariatul comitetului județean de partid a constituit un colectiv din activiști ai colegiului de partid județean și ai Comitetului orășenesc de partid ; în urma cercetărilor au fost luate următoarele măsuri : Simion Dionisie, președintele U.J.C.C., a fost destituit din funcția de președinte, iar pe linie de partid a fost exclus din rîndul membrilor Comitetului județean de partid și sancționat cu „vot de blam cu avertisment". Constantin Suiu, vicepreședinte la U.J.C.C., și Constantin Dragomir, contabil șef, au fost destituiți din funcții și excluși din partid. Cele arătate în scrisoare cu privire la unele abuzuri săvîrșite de o parte din cei care au urmat sau urmează cursurile la A.S.E. s-au confirmat în mare parte și au fost luate măsuri corespunzătoare în raport cu realitatea faptelor fiecăruia".

Încă de la înființarea sa, C.S. Nicolina — martie 1967 — s-a preocupat de colectarea diferitelor materiale și informații care pot atesta existența unei activități sportive la fostele Ateliere C.F.R. Nicolina. Prin grija unor persoane care au muncit și activat aici, am reușit să fim astăzi în posesia cîtorva din ele, materiale ce vor contribui la întregirea lucrării ce dorim să o facem. Anul acesta sărbătorim 50 de ani de la apariția primelor grupări sportive la Atelierele C.F.R. Nicolina și 10 ani de la înființarea Clubului sportiv Nicolina, fapt pentru care vă rugăm să inserați în paginile revistei evenimentul respectiv, cît și un apel către toți acei ce cunosc sau posedă diferite materiale și ne pot fi de folos. Adresa noastră este : C.S. Nicolina, str. 13 Decembrie nr. 54 Iași — telefon 35148 (Semnează președintele clubului, Val. Paraschiv)

Vă rog în numele meu și al colectivului de la întreprinderea „Arădeanca" să publicați și aceste cîteva rînduri. Pînă în 30 aprilie, noi cei de la „Arădeanca" am realizat planul de producție pe primele patru luni ale anului, iar pînă la sfîrșitul lunii aprilie ne-am angajat să realizăm suplimentar, pentru micuții din toată țara, 20 000 păpuși și figurine. În afara acestora vom realiza și alte produse în valoare de aproape trei milioane lei". **(D. Iancea,** Arad)

În orașul Fetești-gară, în cartierul Policlinica, locuiesc la bloc 670 de familii cu circa 300 copii și 100 nefamiliști în garsoniere. De ani de zile durează o situație nepăcută, și anume aceea că în fiecare dimineață la chioșcul de distribuire a pîinii și produselor lactate mașinile de aprovizionare sosesc de regulă între orele 6,30—7 și chiar peste ora 7. Cum majoritatea locatarilor acestui cartier sînt angajați la diverse întreprinderi și instituții, uneori devine practic imposibil să te aprovizionezi cu aceste alimente de bază, mai ales cu laptele necesar copiilor. Dacă acest lucru s-ar întîmpla într-un mare oraș al țării, activitatea oamenilor muncii ar fi serios afectată, nu se poate găsi o soluție totuși și pentru noi ? Poate prin declanșarea programului mașinilor de aprovizionare, să vină mai devreme, sau să se găsească o posibilitate să se facă și seara aprovizionarea **(Ion Crețu** — Fetești)

Mă numesc **Maria Maxim,** sînt muncitoare la întreprinderea textilă „Moldova" din Botoșani și vă scriu în numele sutelor de navetiști de pe linia Botoșani - Verești, venind cu următoarea propunere în atenția organelor Căilor Ferate : pentru cei dintre noi care lucrează în schimbul III, trenul prevăzut în noul mers al trenurilor, care circulă de la București, ajunge în Botoșani la ora 19,44, deci sîntem nevoiți să pierdem prin oraș ore bune, care ne-ar folosi în alte scopuri. Un alt tren, care pleacă din Verești la ora 21,28, e de nefolosit, ajungînd de data asta prea tîrziu pentru noi. Nu se poate găsi oare posibilitatea unei garnituri care să plece din Verești cu o oră mai devreme, adică la 20,28 de exemplu, astfel ca să-l putem folosi și noi, eliminînd astfel atîtea timpi morți cît și pericolul întîrzierilor ?

Țin să consemnez că în cinstea zilelor de 1 și 9 mai harnicele filatoare de la I.I.S. Textila-Galați au produs peste sarcinile curente 3 tone de fire, cantitate care corespunde normelor cerute de contracte. Aceasta a fost posibilă printr-o bună organizare a muncii și printr-o asistență tehnică întreținută corespunzător în toate schimburile. **(Maria Diaconu,** Galați)

Dorim pe această cale să vă informăm de unele practici care se manifestă în activitatea fotbalistică la nivelul campionatului județean Caraș-Severin ; spre exemplificare vă relatăm un caz în care a fost implicată și echipa noastră de fotbal C.P.L. Caransebeș. În ziua de 27 martie a.c. ora 11, am fost programați să susținem în cadrul campionatului întîlnirea la Topleț cu formația „Metalul-Topleț". La ora 10,20 ne-am prezentat la Topleț de unde pur și simplu am fost scoși de pe teren de către tovarășul președinte al sindicatului, motivînd că întîlnirea va avea loc la ora 16 ! La ora 10,45 s-au prezentat și arbitrii și observatorul delegat de C.J.E.F.S., foaia de arbitraj indicînd ora 11 ca oră de începere a partidei. Văzînd gazdele acest lucru, au încercat să-și anunțe jucătorii, dar pînă la ora 11,40 nu i-au putut aduna ; la această oră formația noastră a părăsit localitatea Cu această ocazie, în ziarul „Flamura" din data de 29 martie a.c., la rubrica Sport, a apărut un articol intitulat „Penalty — NEPREZENTARE PE ...TEREN PROPRIU", unde se specifică : „în mod normal echipa din Topleț pierde întîlnirea cu 3—0". Dar iată că se poate și altfel : tovarășul metodist Dumitrașcu Mihai reprogramează jucarea meciului în ziua de 5 mai a.c., contrar prevederilor articolului 88 din Regulamentul de organizare a activității fotbalistice. Nu cunoaștem cauzele reprogramării și în virtutea cărui regulament se pot face asemenea lucruri ? De fapt nu este primul caz de astfel de „decizii" de la C.J.E.F.S. **(Nicolae Adam,** președintele Asociației sportive C.P.L. Caransebeș)

Cititorii ne sesizează

● **Mogoș Dumitru,** Bragadiru, Teleorman : între 19 și 23 aprilie a.c. nu a primit ziarele „Sportul" și „România liberă" la care este abonat ; întrebînd la oficiul P.T.T.R. Bragadiru care e situația, de aici i s-a spus că nu au venit de la județ ; situația asta nu se petrece pentru prima oară.

● **Ion Ghiță,** București : cumpărîndu-și o minimotoretă „Mobra" a constatat că atît la magazinul Victoria cît și la cel din Doamnei vînzarea acestora se face fără a se efectua proba tehnică de verificare ; cu alte cuvinte cumperi ceva fără a ști dacă funcționează măcar ; propune ca vînzarea acestor minimotorete să se facă în același mod ca a autoturismelor, să existe cu alte cuvinte măcar un om de specialitate care să asiste la proba de funcționare.

● **Constantin Pintea,** Arad : în numele unui mare grup de locuitori ai cvartalului de locuințe Aurel Vlaicu din localitate, este nemulțumit de luarea unei hotărîri arbitrare — aceea de a se destina locul de joacă amenajat pentru copii din fața blocului A. 7 ; comitetele de bloc nu au fost consultate și, iată, micuții nu vor mai avea unde să-și petreacă minutele de recreere în aer liber.

● **Sanda Rusu,** Cluj-Napoca : în cartierul Gheorgheni — Alverna, unde domiciliază, distribuirea apei calde în ultimul timp se face în mod necorespunzător, gospodinele — mai ales cele cu copii — avînd mari necazuri din pricina asta.

● **Alexandru Popescu,** Reșița : deși tribuna stadionului F.C.M. Reșița are locuri numerotate, biletele se vînd cu același preț, indiferent dacă stai la tribună, sau în picioare la peluză ; în plus, a devenit o practică plasarea — contra cost, firește — odată cu biletul, a unor programe al căror preț a crescut rapid de la 1 la 4 lei ; fotbal ca fotbal, pasiune ca pasiune — dar nici așa !

● **Ion N. Marinescu,** Cicănești, Argeș : aproape că fiecare gospodărie de aici posedă aparat de radio și televizor ; o parte dintre cetățeni mai dispun și de alte aparate electrice de uz gospodăresc ; din păcate, nu există nici o cooperativă, sau măcar o secție a unei cooperative de reparat și întreținut astfel de aparate, așa că, atunci cînd se ivește vreo defecțiune omul e nevoit să-și ia aparatul în spate și să se ducă la Curtea de Argeș, cele două cooperative existente aici fiind și așa destul de solicitate.

● **Ștefan Buriacu,** Lipova, Arad : în pivnița blocului de 10 apartamente în care locuiește — strada Oborului nr. 2 — încă de la inundațiile din 1975 s-a depus un strat de apă gros de circa 30 centimetri ; deși sesizate în repetate rînduri, organele locale se fac că... plouă ; ce așteaptă, să se dărîme clădirea ca să se poată împrăștia apa ?

● **Ion Minciună,** Tg. Jiu : în comerț nu se mai găsesc de la o vreme busole turistice școlare și lupe — ulii miner ; e drept, acestea nu se vînd ca pîinea caldă, dar sînt totuși căutate și mai ales necesare.

POȘTA REDACȚIEI

Maria Vladimir — Alexandria. Acordarea burselor pentru elevii din învățămîntul liceal se stabilește conform H.C.M. nr. 354/1974 ; plafonul de venituri provenite din retribuțiile tarifare brute sau din pensiile ambilor părinți sau susținători este de 2 900 lei. Pentru al doilea copil plafonul se majorează cu 200 lei.

Elena Tilică — Craiova. Nu trebuie să faceți în mod special un drum la București. Scrieți-ne.

Zoița Mocanu — Drobeta-Turnu Severin. Organele de justiție sînt singurele competente să hotărască dacă aveți sau nu dreptul la moștenire.

Alexandru Stoian — Rm. Vîlcea. Așteptăm să ne scrieți în ce constă abuzurile de care pomeniți.

Cornelia Ionescu — Slobozia. În vederea soluționării litigiului de muncă, adresați-vă judecătoriei locale pe raza căreia se află întreprinderea unde ați lucrat.

Dumitru Stroe — Sălcioara, Buzău. Direcția județeană pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale vă poate stabili dacă vi s-a calculat corect pensia.

Ion Mavrodin — Focșani — și **Petru Ion** — Buhuși. Vă sfătuim să vă adresați oficiului juridic de pe lîngă Consiliul popular.

Marin Preduț — Tg. Ocna. Nu puteți beneficia de alocație de stat pentru copii pentru că lucrați fără contract de muncă.

Livia Deac — Cugir. „Covalitinul" nu se administrează deocamdată decît sub directa supraveghere a specialistului Tina Covaliu ; este necesar deci să faceți un drum pînă la București. Pentru informații, vă puteți adresa la telefon 13 07 44.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis și nu uitați să vă iscăliți

Cititorii scriu despre 1877 și 1907

■ Sînt fiica lui Constantin Tîrziu, țăran din Plenița-Dolj, împușcat de armată la 18 martie 1907, fiind cap de revoltă, după cum stă consemnat pînă azi în actul de moarte nr 5 din 19 martie 1907. Văd și acum scena dureroasă, cutremurătoare. Pe la ora 10 dimineața, îi revăd pe tata adus între puști de doi soldați. Îi ieșim înaintea pe prispă: mama cu cele două fete — una de patru, alta de doi ani. Îi urmărim speriate cum intră în ogradă, cum urcă scările în tindă. Apoi, abia stăpînindu-și mînia: „Să-mi iau niște acte, că ne duce la Craiova. Așa ne-a spus. Dă să-mi sărut fetele. Poate..." Simt și acum îmbrățișarea tatii care mă strînge la piept mult, mult... și sărutul cu mustățile-i reci. Era încă frig și stătuse patru zile închis cu alții într-o cameră fără foc, undeva la primărie. Hai, ajunge! spune unul din soldați. Și către mama: Dumneata, ia-ți copii și... arată cu mîna spre afară. Mama, mai mult moartă, ne ia cu de-a sila și ne duce alături, în casa unchiului Marin Preda Tîrziu, cel care avea să apară apoi ca martor în actul de deces. Dar n-am ajuns bine în casa unchiului Marin, că am și auzit bufniturile de pușcă... În timp ce urcam din nou scările prispei acasă, cei doi ostași plecau. Înăuntru, prăbușit în sînge, lîngă pat, arcuit, strîngîndu-se cu brațele de pîntece. — tata, abia mai putînd să murmure, scrîșnind din dinți: „Mă omorîră, Floarco!"... Asta a fost. A fost cea dintîi dramă înfricoșătoare la care am asistat la vîrsta de patru ani, prea puternică pentru mine ca s-o pot uita vreodată. Noi, cele două fete, am fost duse la o rudă, în altă parte a satului. Am aflat mai tîrziu că primăria a dat ordin ca mama să-și îngroape mortul undeva la marginea cimitirului, în rînd cu alți cinci inși omoriți în aceeași zi, toți izolați, ca nu cumva să molipsească, și morți fiind, pe alții de „boala revoluției". **(Maria Bujoreanu,** născută Tîrziu, Galați).

■ În holul Facultății de istorie-filologie din cadrul Institutului de învățămînt superior din Sibiu a fost amenajată recent o expoziție evocînd momente ale Războiului de independență din 1877 și aspecte din istoria poporului nostru. Expoziția este dedicată centenarului independenței României și a fost amenajată de studenții și cadrele didactice din facultate, sub îngrijirea șefului catedrei de istorie, lector univ., dr. Teodor Pavel. **(Aurelia Damian,** studentă, anul IV, istorie-germană, Sibiu)

■ Profesorul Costin Merișca ne-a trimis din Iași o suită de fragmente de scrisori extrase — și traduse, atunci cînd erau redactate în alte limbi — de ei din corespondența de acum 70 de ani păstrată la Arhivele statului român, jud. Neamț, pachetul Sturza-Miclăușeni.

Corespondența dintre boieri, în primăvara lui 1907, constituie documente rare și adesea definitorii pentru mentalitatea de clasă a moșierimii. La începutul lunii martie, Ecaterina Cantacuzino — nora primului-ministru conservator Gheorghe Gr. Cantacuzino, sub care au izbucnit răscoalele, și nepoata de frate a lui D. A. Sturdza, primul-ministru sub care vor continua și vor fi reprimate — primește la castelul din Miclăușeni (județul Iași) o scrisoare din Dieppe, de la vara sa, Olga Sturdza, care-i descrie cum se amuză asistînd acolo la curse de automobile. Dudu (Ecaterina) îi răspunde că ea își alungă plictisul făcînd plimbări călare spre lunca din Mircești, în timp ce în jurnalul intim își notă cu gravitate filozofică: „Le Paradis sur la terre est sur le dos des chevaux" (paradisul pe pămînt este pe spatele cailor). Tatăl ei, George A. Sturdza, își calcula în această vreme că întreținerea unui om îi costa anual 186 de franci, pe cînd întreținerea unui cal 241 de franci. Dar între 7 și 15 martie se desfășoară, înfricoșător, răscoala țăranilor de pe moșia Miclăușeni. Duminică, 11 martie, după arestarea a 14 capi ai răscoalei, Ecaterina, încă tulburată, găsi totuși răgazul să-i scrie Olgăi Sturdza la Dieppe: „Tu știi, socot, că trecem printr-un moment teribil cu aceste răscoale ale țăranilor care au început în Moldova de sus și care s-au întins atît de repede (...) Noi trăim aici, neștiind dintr-un ceas în altul ce se va întîmpla, dacă nu am fi înconjurați de trupe, nu știu ce ar fi. (...). Această stare de lucruri se întinde în fiecare zi, de asemenea în Valahia aceasta începe, ceea ce ar fi nenorocirea noastră, căci atunci s-ar lua toate trupele din Moldova pentru acolo și am fi sfîrșiți". La 13 martie, Șerban Cantacuzino, soțul Ecaterinei, primește vești din București, din partea mamei sale: „O vei afla prin jurnale — Sturza este însărcinat cu Ministerul și vom avea de asemenea pe Morțun ca ministru. (...) La noi totul e devastat la Soimu și nu știm dacă administratorul n-a fost chiar ucis. Contabilul care s-a salvat (aproape în pielea goală, n.n.), în fine a raportat că totul a fost ars și furat. Este o pierdere de 50 000 de franci, însă totul nu-i nimic pe lîngă șiretenia unora care antrenează aceste oi ale lui Panurge ce sînt țăranii, Nicolae a fost ieri seară la Ghergani, era liniște, dar se știe ce poate să se întîmple? Jorj a telegrafiat bunicii tale să vină, e mai prudent din cauza vecinătății cu Vlașca unde va fi prost. (...) În oraș (București — n.n.) s-a evitat scandalul, ieri, cu toate cele două reuniuni care avuseseră loc în aceeași zi: studenții și România muncitoare; din fericire, Moruzi fiind bolnav, a fost însărcinat Creninceanu (?) de a păzi capitala și el a făcut-o admirabil, militărește". Șerban pleacă imediat la București, de unde îi scrie la 15 martie Ecaterinei: „Micuța mea adorată, mă grăbesc să-ți scriu, deși nu mi-am făcut încă toaleta, dar am fost chemat din toate părțile. (...) Este înfricoșător ceea ce oamenii fac pe aici, ei devastează și incendiază pretutindeni. (...). Ieri, de asemenea, au început să atace Șingureni — știi ce moșie frumoasă și ce pădure frumoasă! — și înaintau spre București; a fost obligator să se tragă cu tunul — au fost uciși 600 de țărani. În Vlașca, un regiment a refuzat să tragă; noroc că era un al doilea, dar colonelul, foarte energic, a pus mîna pe 7 soldați, subalternii săi, care au refuzat să tragă și l-a împușcat el însuși. Atunci regimentul a mers și s-au năpustit chiar asupra țăranilor și a fost o luptă teribilă". A doua zi, la 16 martie, îi scrie din nou: „Generalul Averescu, ministrul de război, nu știe nimic despre politică, astfel încît el dă ordine numai militare și este foarte energic. (...) Tu ești foarte pornită împotriva regelui. De comun acord îl acuză și alții, dar tu știi bine: astăzi se sculpă și mîine se sărută." În fine, la 3 aprilie, Olga Sturdza îi răspunde din Dieppe Ecaterinei printre altele: „Este încă o fericire că era zăpadă în păduri, cărora ei ar fi putut să le dea foc. Tremuram la gîndul proprietăților petrolifere și n-am citit decît că la Cîmpina numai au dat foc.

Intre clasic și baroc (XXIV)

David
Decepția neoclasicismului

2.

Imi dau seama că tot ce-am spus înainte poate părea lipsit de înțelepciune. Din moment ce atîtea minți au mîngîiat cu evlavie ruinele de pe Acropole, ce rost are să caut sensul Eladei în altă parte decît aici? Mi-aduc aminte imaginea unei gări al cărei nume nu-l mai știu. Era un chioșc acolo la care oamenii beau bere neagră și se uitau absenți la vagoane. Îi invidiau oare pe călători? Sau nici nu-i vedeau, se uitau la ei ca la nori? În fond, nu astfel ar privi Parthenonul cineva convins că nu mai putem visa Elada decît pentru a o pierde definitiv? Și că misiunea marmurei e să repete o poveste cunoscută?

Poate, însă, cea mai bună dovadă a înțelepciunii anticilor este tocmai aceea că ea are nevoie nu de un muzeu, ci de o inimă... Dacă mai umblă prin lume, Apolo va prefera o pajiște însorită singurătății de pe Acropole. Iar un copac beat de mirosul crud al frunzelor, cum e teiul din fața mea, ne poate lămuri mai bine decît Fidias de ce arta elină e murit iubind. Pînă în ultimo clipă ea n-a încetat să iubească lumea pe care a descoperit-o. După cum, din prima clipă neoclasicismul a făcut greșeala să uite acest adevăr.

Grecii o contemplau pe Afrodita ieșind din apa mării, scuturîndu-și părul ud încă de spuma amară. În schimb, neoclasicismul se întoarce să admire statuile froditei. Lui nu-i mai spun nimic marea și dragostea pentru trupul care palpită sub mușcătura luminoasă a soarelui. Ceea ce iubește el este o statuie. Marmura și iluzia de a o reînvia. El vrea să refacă gloria antică și nu mai vede gloria zilei care-l înconjoară.

Și, de fapt, greșesc, poate, referindu-mă prea mult la Afrodita. Iată-l pe David pictînd. El e atît de rațional dublecat în credințele sale estetice, încît pare hotărît să le impună nu numai cu penelul, ci și cu sabia. Vrea să recucerească măreția austeră a artei antice și pierde din vedere măreția adevărului inimii care bate.

A fost fără îndoială un pictor mare, dar n-a avut suflet de demiurg. El n-a vrut să creeze altă lume în locul zeilor, ci să creeze altă lume în locul anticilor. N-a avut orgoliul de a rivaliza cu zeii, ci a rivalizat cu anticii.

Quatremère de Quincy, pentru a demonstra că n-are sens să ducem într-un muzeu ceea ce are valoare numai într-o anume ambianță, da exemplul unui străin bogat care, vizitînd ruinele anticului Tibur, s-a îndrăgostit de ele și a transportat în parcul său templul ce străjuia torentul. Nu e oare supărător, se întreba cunoscutul arheolog, să iubești astfel antichitatea ? Nu înseamnă oare să denaturezi valoarea lucrărilor antice ? Peisajul dădea valoare templului și templul dădea valoare peisajului ; scos din ansamblul său, un templu poate fi ucis și transformat într-un obiect de curiozitate.

Și totuși Quatremère de Quincy a fost primul care l-a învățat pe David să iubească antichitatea mutînd-o în atelierul său!

Firește, David nu umilește arta reducînd-o la o imitație servilă. Dar el renunță deliberat la altă justificare a artei decît aceea pe care i-au dat-o anticii. Și uită că Petrarca s-a înșelat așteptîndu-și nemurirea mai degrabă de la un poem amplu și fastidios ca **Africa** decît de la **Cantonierul** închinat Laurei. Uită că din toate scrierile lui Erasm singura care rezistă timpului e cea mai puțin îndatorată antichității. Uită că orice paradis care nu e o problemă de viitor e un paradis tragic. Și că, dacă există o înțelepciune eternă, ea ne amintește că viața e singurul paradis posibil... Ce altceva spun toți acești zei care spionează plăcerile muritorilor? Ce altceva spun frumusețea și aerul statuilor grecești ? Sau acele temple care în loc să ne vorbească despre divin, ne vorbesc despre coerență și ordine?

Parthenonul ne vorbește, într-adevăr, despre lucruri care n-au nimic comun cu zeii. Despre fericire, de pildă. Sau despre faptul că frumusețea adevărată este o frumusețe care luptă. Dar pe vîrful lăncii Atenei trebuie să vedem lucind soarele care în clipa aceea ne dogorește obrazul și mîinile. Și trebuie ca inima să descopere în aceste coloane că adevărul este de partea ei. Altfel, neoclasicismul este chiar „o vorbă aproape fără înțeles", cum spunea Eugenio d'Ors.

Și, uneori, este. Mai ales cînd își clădește închisoarea surizînd. Niciodată o artă n-a renunțat mai liniștită la adevăr tocmai pentru că îl căuta dureros în altă parte.

Căci nici chiar Don Quijote nu-și caută morile de vînt decît în fața sa. Pe drumul lui Rousseau nu există soluții. Istoria își continuă cursul fără cei care o părăsesc și se întorc în Arcadii himerice. Și arta. Pe culmea gloriei sale, David a fost singur.

Mă uit în jur cu dorința de a nu dispi nimic din șansele pe care această zi plină de soare mi le oferă. Și simt că există în mine un adevăr care, mai tîrziu, m-ar putea readuce la începutul acestor raționamente. Oricît aș iubi barocul și pe Don Quijote, nu mă pot opri să văd în Elada o înțelepciune necesară la care n-am încetat să aspir și despre a cărei dispariție ineluctabilă vorbesc tocmai pentru a mă convinge că mă înșel. Și atunci, mă întreb din nou, unde a fost greșeala neoclasicismului ?

Poate în faptul că în loc să se întoarcă spre o dragoste, s-a întors spre formele ei. Sau, poate numai cei ce recunosc nevoia de a fi antielini sînt capabili să iubească într-adevăr Elada. Între aceste două ipoteze trebuie să aleg.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica filmului

Așii înălțimilor

Un oarecare film despre război, nu de război, făcut însă bine și curat. **Așii înălțimilor**, producție a studiourilor engleze). Spunem oarecare deoarece scenaristul a ținut să respecte, ca să spunem așa, toate marile reușite ale literaturii avînd ca temă cel de-al doilea război mondial. O apropiere de **Gestapo** și **Monte Cassino**, romane semnate de Sven Hasel, n-ar fi, credem, în detrimentul realizatorilor filmului. Există multe situații sentimentale ce nu decad în sentimentalism deoarece umorul britanic le anulează prompt și bine. Un băiat de 18 ani, absolvent al unei școli de aviație, depune eforturi deloc ușoare pentru a se înrola în escadrila condusă de logodnicul surorii sale. Acesta este dur pentru că nu are încotro, dar în particular este și el om, un om care bea tot atît de zdravăn ca și ceilalți. Tuturor le este frică. Piloții, pînă mai ieri elevi, au puține ore de război la activ, lupta este grea și aspră și zilnic moare cineva. După ce trăiește 7 zile sublocotenentul nostru moare și el. În aceste 7 zile a avut șansa să lupte, să aibă curaj, a înțeles ce se pretinde în cazul prieteniei între bărbați, a învățat și să ucidă. Mai învață să cunoască și valoarea adversarului, căci într-o luptă se reușește capturarea unui pilot inamic viu. În cinstea acestuia se organizează și o petrecere. Pilotul, om și el, participă cu o destul de mare însuflețire.

O povestire de lux despre primul război mondial, o filmare frumoasă, sensuri fundamentale antirăzboinice. Că mor și oameni care nici măcar n-au apucat să trăiască. Că odată cu războiul mor toate sentimentele frumoase între oameni chiar dacă, desigur, pentru unii, război înseamnă apărarea patriei atacate. Și ce frumoasă era viața fără război, ne arată realizatorii filmului. Pe un teren verde se joacă rugby. Rezultatul nu contează prea mult. Alături, într-un cring, o prea frumoasă domnișoară are o tandrețe reținută. Apar însă niște soldați care pe cai mari, de luptă, anunță mobilizarea. Păcat, totul putea evolua frumos, normal.

EUGEN SECELEANU ■

Cronica spectacolelor

Ca un suspin optimist

Chiar în anul de răscruce 1877, reporterul de front **Grigore Ventura** scrie piesa **Curcanii**. Spectacolul cu ea a avut succes. Un succes repetat în timp. În 1897, de pildă — a notat în amintirile sale cel care a fost marele actor Petre Sturdza — s-a hotărît, împreună cu alți colegi, să o joace și la Iași, tocmai pentru că „făcea vîlvă mare la București. Invitarăm și pe autor la reprezentație și bătrînul avu bucuria să se vadă ovaționat de o sală plină pînă la ultimul loc. Ba unii stăteau și în picioare claie peste grămadă așa că obținurăm un strălucit succes." Succesul piesei s-a datorat, fără îndoială, în primul rînd, limpezimii cu care se vorbea în ea despre dragostea de țară, despre responsabilitatea individuală față de o cauză colectivă: Independența României. Și, de asemenea, succesul s-a mai datorat onestității și exactitudinii cu care reporterul de front a consemnat o realitate esențială: aceea că războiul a fost dus și victoria a fost cucerită de o armată de soldați-țărani. Încît, montarea pe scena-platou a **Teatrului TV** a acestei piese — într-o adaptare pentru televiziune de Virgil Brădățeanu și Anca Ovanez-Doroșenco — este nu numai un act aniversar oportun, ci și înțelept prin mierul său patriotic — atît sentimental cît și redeșteptător.

Prima imagine: un ceaun pe niște pirostrii; a doua: picioare încălțate cu cizme; a treia: o armă; a patra: un fluier. Talpa țării luptînd pentru independența țării. Cu aceste imagini începe spectacolul regizat de **Anca Ovanez-Doroșenco.** Inserțiile de imagini într-un text scris de un reporter sînt binevenite. S-a realizat în felul acesta, însă fără exagerări, un foto-cine-tele-reportaj la explicații dramatice scrise acum o sută de ani. Replici și imagini legate și prin muzica pregnantă, dar nu ostentativ românească a compozitorului **Ștefan Zorzor.**

Nu știu cum a rostit Petre Sturdza, în rolul căpitanului Iorgu Coroiu, replica „Țara mea, legea mea, draga mea" și nu știu cum a fost Aglae Pruteanu în Adela Albeanu. Însă am văzut „cum au fost" în acest spectacol contemporan **Carmen Galin** (pe chipul Adelei sale regăsești trăsăturile care precizează diferența specifică pentru femeile unei întregi epoci), **Valeria Seciu** (tot chip frumos, tot privire inteligentă, tot discreție în joc), **Dina Cocea** (cu prestanță dar și căldură brodează un întreg rol în jurul unei replici definitorii: „Sînt română și n-am să pling"), **Traian Stănescu** (arta de a purta un întreg rol principal cu discreție de personaj secundar), **Dan Nuțu** (ex-copil teribil, ex-june flegmatic, actorul acesta capătă, pe rol ce trece, stil și rafinament), **Adrian Pintea** (excelent în scena mama-fiul), **Jean Lorin Florescu** (tare simpatic reporterul său englez care-și riscă viața, la fel ca Grigore Ventura, investigînd cu pasiune: „Hello, unde este Plevna ?", **Jorj Voicu** (senin și, prin aceasta, cuceritor purtător al partiturii comico-satirice a piesei) și mai ales am văzut „cum au fost în rol", **Vasile Nițulescu** (Țară Lungă, cel care visează că zece ani, doar zece, după victorie țăranii-soldați vor fi scutiți de biruri, visează dar nu crede în vise), **Mihai Mereuță** (cît de moldovenesc-țărănește spune „Cumplită bataie" !) și **Sebastian Papaiani** (curcanul care cînd nu ține arma în mînă, ține fluierul). Am văzut și mai pot spune încă o dată, tot cu mîna pe inimă: ce minunați actori avem !

Un șir de țărani-ostași au venit de pe ogoarele patriei; un șir de ostași-țărani au plecat în moarte și-n istorie. Pentru noi, s-au oprit, pe undeva la răscrucea vremii, și ne-au rostit o istorie despre strămoșii noștri cei bravi. A fost ca un suspin optimist.

NELU IONESCU ■

Arte plastice

Portretul unui necunoscut

Bizar personaj amatorul de tablouri. Deschis ori plin de secrete, pudic ori îndrăzneț, avar ori generos, deștept ori ignorant, senin ori pătimaș, sucit ori devotat, om ca toți oamenii, dar altfel citeodată un necunoscut cu o mie de chipuri cunoscute, care cumpără și adună în colecții picturi, sculpturi și litografii din tot atîtea motive, bune și rele, stimabile și detestabile, cîte feluri de artă există. O persoană despre care e greu întotdeauna de spus cît se gîndește, cumpărînd pictură, la plăcerea proprie și cît la bucuria tuturor.

Acel ceva frumos și rar, care face dintr-un cetățean obișnuit un amator de artă, mișcarea secretă care se produce într-însul cînd se decide să cumpere, pentru prima oară, un tablou de artă e, probabil, detaliul cel mai prețios la portretul unui amator și faptul cel mai greu de lămurit. Cum gîndește, oare, tînărul inginer stagiar, care de trei ani se încarcă de grijă, Galeria „ORIZONT" pentru cîteva tablouri de Ion Gheorghiu, Pacea și alți cîțiva ? Ce-l îndeamnă oare pe amicul cutare să cumpere, cu patru și cinci mii de lei bune, lucrări de Pantelimon Stanciu sau Dumitru Ghiață-Colibași de la „7 ARCADE" din strada Șelari ? Ce spune și ce gîndește despre sine și despre artiștii pe care-i frecventează uneori necunoscutul care vine în fiecare săptămînă în magazinele și expozițiile de artă, ca să achiziționeze abia o lucrare la cîțiva ani ori poate niciodată ? Ce credințe clare sau obscure are persoana care deschide o cale de conflict cu ai săi, cînd hotărăște să dea bani mulți și nu prea mărunți pe un lucru atît de amăgitor ori atît de trainic cum e gîndirea, cum e sensibilitatea operei de artă ? Cum ajunge acest om să prefere tensiunea și solitudinea operelor de început celor consacrate de valoare ori de circumstanțe ? Ce așteaptă de la tablourile sale persoana care de obicei pune mai presus ideea decît fapta ?

Cronica expozițiilor de artă cuprinde o seamă de cuvinte despre calitatea ori lipsa de calitate a tablourilor, planșelor ori obiectelor expuse și adesea despre viața publică sau intimă a creatorului. Ceea ce ar trebui să uimească e faptul că nimeni nu scrie despre omul care intră în expoziții, despre cel care cumpără lucrul de artă și alcătuiește, fără ambiția plină de complicații și complexe a marilor colecționari, strînsură de frumuseți pentru mulțumirea sufletului său. O carte despre colecționarul mărunt sau, mai bine zis, anonim ar fi o scriere pe cît de captivantă, pe atît de instructivă. Vorbim mult despre public, despre cel mic și despre cel mare, îi atribuim acestui public mai toate ideile și credințele noastre dar cum e, în detaliu, publicul, cum gîndește în fața operei de artă omul atunci cînd simte îndemnul să facă frăție cu artistul și să achiziționeze picturi, gravuri ori obiecte ale domeniului zis „artă decorativă", nu prea știm. Nici noi, cei care facem comentariul manifestărilor artistice, nici artiștii înșiși. Ce-i ciudat e că astfel de scrieri sînt rare, chiar foarte rare peste tot în lume. Și e ciudat deoarece, fie de-o știe, fie de nu, artistul lucrează întotdeauna pentru un public anume, pentru un tip de colecționar.

TUDOR OCTAVIAN ■

Ileana Sărăroiu:

„Poate că lumea care acum ne iubește, mîine va iubi pe altcineva"

— Ileana Sărăroiu, nu cunosc prea multe din viața dumneavoastră. Numai datorită cîntecului cu care ne-ați cucerit mă aflu eu aici. Acest cîntec va fi fost născut și el într-o casă...

— Satul din care vin se numește Valea Voievozilor, aproape de izvoarele Ialomiței. Pe acolo era drumul voievozilor de la palatul domnesc din Tîrgoviște, cînd o luau în sus, spre mănăstirea Dealu. E o așezare splendidă. M-am întristat că a rămas doar un sat în subordonarea comunei Răzvad.

— Dar ea rămîne, totuși, capitala dumneavoastră de suflet.

— E semnul meu cel sfînt pe care-l port în inimă chiar și departe, peste granițele țării. Am văzut lumina zilei la 25 septembrie 1936 într-o casă frumoasă de țară, chiar pe malul Dîmboviței, în mijlocul zăvoiului. Sînt cea mai mică dintre cei cinci frați ai mei. Am terminat liceul la Tîrgoviște. Părinții mei, țărani, oameni de mare simțire și de mare cinste, m-au învățat că în viață să fiu cinstită, serioasă și dreaptă. Încă din timpul școlii activam la Casa de cultură din Tîrgoviște — o mică vedetă a ansamblului de estradă al elevilor. Repetițiile prelungite pînă seara, tîrziu, mi-au adus nenumărate bătăi părintești.

— Încă de mică au început satisfacțiile !

— Și încă destul de consistente. Dar eu eram foarte cuminte, nu vorbeam cu băieții nici la 16—17 ani. Tot timpul liber mi-l consacram repetițiilor. Vara, în vacanță, tot la căminul cultural din satul meu eram !

— Cum vă privesc astăzi oamenii locului ?

— În același cămin cultural m-am întors, după ani de zile, după ce mi-am făcut și eu un nume în muzica populară. Acolo, lumea m-a așteptat cu multă dragoste. Eram între ai mei. La ieșire, feluri comentarii : „Cu cine seamănă, măi, maică, la voce?", „Păi cu maică-sa, făi fată, că ea cînta tare frumos !", „Da ce mai cînta și nea Vasile, taică-său, în tinerețe ! Cînd cînta el la vie, îi răspundeau trei vii!" Acum, cînd mă văd la televizor, își dau gură peste poartă : „Dă, Mario, drumu' la televizor, s-o auzi pe Lenuța noastră !" Le sînt datoare acestor oameni curați, care mi-au legănat copilăria cu blîndețea și sufletul lor minunat. Am, dealtfel, și două cîntece care vorbesc chiar despre satul meu, despre oamenii lui.

— Nu v-am cunoscut personal pînă azi. Vă spun că mi-ați prilejuit clipe de mare tulburare sufletească și de nostalgie ascultînd, ascultînd... Ce ascultînd, Ileana Sărăroiu ?

— „Păsărică, mută-ți cuibul și te du ! La fereastra mîndrei mele pune-l tu ! Spune-i că eu pling mereu, neîncetat ! C-am iubit ce-n viață nu mi-a fost iertat..." Romanțele românești au versuri de o frumusețe rar întîlnită.

— De unde știți și de cînd cîntați acest cîntec ca un chin dulce și care v-a impus definitiv ?

— Îmi amintesc că eram în clasa a XI-a cînd a venit chiar la noi, la liceu, neuitata Maria Tănase și l-a cîntat. Mi-am luat inima în dinți și m-am dus la dînsa în cabină și am rugat-o cu mare emoție să mi-l dea și mie. Cu bunătatea și hazul care o caracterizau m-a rugat mai întîi să-i cînt și eu ceva. „Dacă ai să cînți frumos, am să ți-l dau ; dacă n-ai să cînți, nu ți-l dau".

— Și ?

— I-am cîntat tot o romanță, de-a Ioanei Radu, pentru care, mărturisesc, aveam și am o mare admirație. Deși aveam doar 17 ani îi știam întreg repertoriul. Maria Tănase mi-a zîmbit, „N-ai cîntat ceva de-ai meu și vrei să-ți dau cîntecul ! Nu ți-l mai dau". Roșie foc, am ajuns la ușă. „Ia-ți caietul și scrie", am auzit. „Să-l înveți și să-l cînți. Ai un glas foarte frumos". Și iată, îl cînt.

— Ce înseamnă restaurantul pentru un cîntăreț ? Din cîte știu eu, romanțele, mai ales romanțele, intră în... nota de plată.

— În străinătate, toți marii cîntăreți și-au făcut, pînă la lansare, stagiul la restaurant. Personal, am cîntat în toate marile restaurante ale Bucureștiului. Pe vremea aceea, în 1956, cînd am vrut să-i dau drumul la cîntec, nu erau nici „Floarea din grădină", nici faze de concurs interjudețene, nici televiziune. Mi-am început cariera ca angajată a unui restaurant. Dar eram fantastic de fericită, pentru că făceam mare succes, și așa de la început. Am fost convinsă că dacă voi fi serioasă și tenace în munca pe care o fac, voi ajunge departe. M-a durut foarte mult, angajată la ansamblul „Ciocîrlia", să constat o anumită reticență tocmai pentru că veneam de la restaurant. Existau — și din păcate mai stăruie încă — o seamă de prejudecăți în ciuda faptului arhirecunoscut că nume dintre cele mai dragi ale muzicii noastre populare și ușoare și-au făcut începutul pe podiumul unui restaurant : Ioana Radu, Gică Petrescu, Dorina Drăghici, Ion Luican, ca să nu mai vorbim de Maria Tănase. Și, cu toate acestea, am suferit cumplit. Multă vreme am fost ținută pe tușă. Și totuși, acolo, la „Ciocîrlia", mi-am făcut un stil, am început să-mi consolidez repertoriul. Cîntam pînă atunci de toate, și „ușoară" și „populară". Acolo am realizat prietenii care au rămas trainice pînă în ziua de azi : cu Irina Loghin, cu Maria Ciobanu și, mai ales, cu Benone Sinulescu. El m-a ajutat să-mi fac un gen distinct — adică muntenesc — pentru că eu munteancă sînt, cum v-am spus. Nu mi-a fost greu să-mi găsesc albia. Aveam în sînge cîntecul popular muntenesc. Îl cîntam de la 6—7 ani. Primul meu disc l-am imprimat după ce am plecat de la ansamblul „Ciocîrlia" (din nou la restaurant !), care mi-a adus consacrarea în lumea muzicii populare românești. Cred, sînt sigură, cine are talent și încredere în el însuși reușește în orice condiții. Mi-aduc aminte... Mi-aduc aminte, în vara lui '56, grădina de la restaurantul Union din Eforie Nord era aproape goală. Solicitată de maestrul Ionel Budișteanu, am acceptat să cînt și acolo. În primele două seri am cîntat pentru două mese. A treia seară grădina devenise neîncăpătoare și o lună de zile am tinut-o tot așa.

— Deci, la restaurant au vin numai oameni care beau.

— Am ajuns la concluzia că omul sfințește locul. Am cîntat oriunde cu multă patimă. La „Athénée Palace" — o scrobeală de nici nu puteai să strănuți. Îmi tremurau genunchii de emoție. Dar i-am cucerit pe toți. Cum să nu fiu bucuroasă?

— Credeți că muzica populară, la ora actuală, a ajuns la cote mai înalte decît muzica noastră ușoară ?

— Da.

— De ce ?

— Am impresia, în mare vorbind, că și soliștii de muzică populară, calitativ, sînt mai buni. Noi nu ținem neapărat de un textier, care poate să ne ofere un text mai slab sau mai reușit. Și apoi, noi ne bucurăm de un material mult mai bogat, de altă factură, cizelat și de o frumusețe surprinzătoare, pe care îl culegem dintr-o sursă inepuizabilă ca o fîntînă limpede — folclorul. Unii spun că folclorul nostru e pe cale de dispariție. Nu cred în această idee pentru că dacă astăzi culegem cîntece de la bătrîni, mîine vom culege cîntecele care astăzi sînt noi și se fac acum. Îmi vin în minte uneori versuri și melodii, singură nu știu de unde, probabil sedimentări ale poeziei pe care am strîns-o în mine din fragedă copilărie, în frumosul meu sat.

— Cum a fost primit talentul dumneavoastră în străinătate ?

— Recent, am însoțit în Franța o expoziție culinară și de artă populară românească. Francezii sînt tare pretențioși într-ale artei. Se entuziasmează mai greu. La hotelul Saint-Jacque din Paris, ca și la Lyon, am fost puși în fața unei avalanșe de admiratori.

— Ce ați cîntat acolo ?

— Cîntam mai ales cîntece ardelenești, hăulite oltenești, doine și romanțe. Ascultau cu sfințenie cîntecele noastre, erau fascinați de nai și țambal. Să vă spun o întîmplare. Ospătara noastră, Steluța, era foarte intrigată de o tînără româncă stabilită abia de doi anișori la Lyon și care uitase că sarmalelor li se mai spune și sarmale. Ei, și atunci, m-am apropiat de masa ei și am început să-i zic : „Vîntul de vară mă bate / Dorul sufletul mi-l arde / Cînd m-apucă dor de-acasă / Stau cu coatele pe masă / Unde-i maica, să mă vad-acum?" După care, „franțuzoaica" a început să plîngă cu lacrimi mari și amare, în văzul lumii, că nu mai puteam nici eu să mai cînt. S-a sculat în picioare, m-a sărutat și vorbea ca la ea acasă.

— Ce turnee ați mai făcut ?

— Am stat în Canada 6 luni, am fost de trei ori în Israel, apoi în R.F.G., Austria și în atîtea alte țări. I-a cucerit pe toți căldura cîntecului nostru românesc și felul nostru deschis de a fi. Dar mi se face mereu un dor atît de mare de casă încît mă întreb cum poți să stai în altă țară, așa, ca o rană deschisă ? Spre Vălenii de Munte au înflorit pomii. Și mi s-au părut mai albi ca în alte părți. Mirosul pămîntului e altul și florile îți dau bună ziua.

— Da, sînt păsări care pot cînta numai la noi. Cum suportați starea de vedetă ?

— Cea mai mare mulțumire a unui artist este să ajungă la inima publicului. Sigur, te simți măgulit, așa, iubit de public, dar uneori prea desele telefoane de la admiratori... știți, publicul vrea și el atenție, să-i răspunzi la scrisori, să fii numai și numai al lui.

— Ați ajuns vreodată la saturație? Momente cînd ați vrea să uitați de cîntec ?

— Un singur lucru mă obosește. Cînd sînt în vizită, încă de la prima tartină, sînt rugată să cînt. Și rămîn cu mîncarea în gît. Și s-a ales praful de vizită.

— Sper că vizita mea nu vă prilejuiește astfel de neliniști.

— De data asta doar vorbim. Dar pînă și la spital, vrînd să-mi fac o analiză, m-am trezit cu toate analizele făcute. Sperau că voi începe totuși să cînt.

— Ileana Sărăroiu, ce cîntece minunate ați mai imprimat în ultimul timp ?

— Am 20 de cîntece în lucru la Radio. Aștept ziua cînd se vor transmite. Și am cîteva la care țin foarte mult, culese de pe Valea Dîmboviței, de la o bătrînă de 86 de ani, din Runcu — Dîmbovița. Încă din vara lui '56.

— La Sala Palatului ați cîntat odată un cîntec emoționant, tulburător în gravitatea și simplitatea lui.

— Îmi dați voie ? „Frunzuliță trei alune / Dac-aș ști că mor ca mîine / Mi-aș face o casă de piatră / Ca moartea să nu răzbată / Dacă moartea bani ar vrea / Mi-aș vinde și cămașa / Cu galbeni s-o-mpodobesc / Să mă lase să trăiesc / Însă moartea nu vrea bani / Ia copii și oameni mari / Nici pe mine nu mă lartă / Că sînt om, nu sînt de piatră."

— Așteptăm cu nerăbdare să ne mai întîlnim cu acest cîntec pe discuri Electrecord sau la radio.

— Aștept și eu. Mă gîndesc că lumea care ne iubește acum dacă nu ne aude poate că mîine va iubi pe altcineva.

— Nu numai datorită faptului că sînt bucovinean iubesc cîntecul Sofiei Vicoveanca din Țara de Sus. Preferințele noastre coincid ?

— Pentru Sofia am o mare stimă. Îi prețuiesc talentul autentic și frumusețea ei sufletească. Ea a fost printre primii care mi-au dat telefon să întrebe dacă sîntem sănătoși și nevătămați după seara aceea fără noimă din martie. M-a impresionat foarte mult gestul ei.

— Ileana Sărăroiu, aveți un apartament aranjat cu mult gust, fără risipă, statornic, liniștit precum cîntecele dumneavoastră.

— E adevărat. Viața mea curge domol, mă simt bine aici. Am, cred, cel mai bun soț din lume. Soțul meu, Mircea Cîmpeanu, acum profesor și fost sportiv de performanță la echipa de baschet a clubului „Steaua", știe ce-i competiția. Dar și liniștea. Mă ajută foarte mult. Este primul critic și suporter al meu. Una din marile mele pasiuni este și gospodăria. Îmi place mult să-mi fac menajul singură, să gătesc.

— Deci gospodăria nu împiedecă aria.

— Fac totul cu multă dragoste. Uitați-vă și la costumele populare pe care mi le lucrez singură. (Și Ileana Sărăroiu îmi face o demonstrație uluitoare : cătrințe, ii, fote, lucrate în mărgele și paiete cu o migală și o măiestrie rar întîlnite, podoabe care ar putea deschide oricînd o expoziție. Surprinzător este faptul că Mircea Cîmpeanu, om al sportului de performanță, a cusut cu mîinile lui cîteva dintre aceste bucurii ale ochiului). În fața publicului pe care îl respect și-l iubesc, cîntecul trebuie să se îmbrace frumos.

— Cîteva cuvinte sincere despre Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar. Irina Loghin, Benone Sinulescu, colegii și prietenii dumneavoastră, au fost invitați pînă acum la cenaclu. Dumneavoastră?

— Mărturisesc că am încercat o părere de rău că n-am avut încă ocazia să particip și eu. Dar acum două săptămîni am avut bucuria de a fi invitată la o mare manifestare a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar pe Cîmpia Libertății la Blaj. Acolo unde s-au întîlnit în 1848 atîtea frunți luminate va răsuna ca un omagiu adus libertății și cîntecul meu.

— Și ca să umplu rîndurile admiratorilor despre care îmi vorbea, o rog pe Ileana Sărăroiu să cînte ca niciodată.

ADI CUSIN

Festivalul românesc de jazz de la Sibiu

După deschiderea oficială a festivalului, primul grup care urcă pe scenă este **„Cons-Dixieland"** Cluj-Napoca, grup tînăr (studențesc, „conservatoriști" !), debut remarcat printr-o surprinzătoare poftă de **adevărată improvizație** (liberă) **colectivă**, este drept, pe o tehnică individuală cam rudimentară încă (jazzistic). Urcă apoi tot studenții **Conservatorului „Gh. Dima"** — salt de la dixie la progresiv — **Modal Q Sextet.** Muzică foarte interesantă, elaborată pînă la detaliu prin aranjamente și rafinamente sonore în care cei doi Gherman (**Ioan**—pian, **Petre**—vioară electrică) sînt secondați cu rol egal de o secție ritmică deranjată doar de lipsa unei aparaturi de calitate, a controlului acustic pe scenă și chiar a amplificării generale. Pentru că ceea ce „merge" la jazz nu mai este valabil în **jazz-rock** (sau este neclocvent) și de acest lucru s-a lovit și **Cromaticul** condus de **Mariu Pechea.** Personal, consider pe deplin îndreptățită **prezența în festival** a acestor „muzici", care forțînd limitele definiției deschid porți ce vor permite recolte viitoare în jazz și... pop/progresiv. În grupul Cromatic a apărut în acest caz și un vechi jazzman : excelentul naist care se numește **Stanciu Simion** ! Au fost apoi pianistul **Dragoș Nedelcu** și basistul **Bogdan Cristea.** Sibienii au încheiat prima seară prin grupul lui **Radu Ghizășan. Vocal Jazz Quartet** — unicul grup stabil de pe la noi în materie — la valoarea recunoscută și nu știu de ce de data aceasta parcă n-am gustat **tratarea vocală a folclorului, al cărui spirit** nu mi se pare respectat în polifonia foarte alertă în care s-a cîntat.

După **Cromatic** (am scris deja), a doua seară a continuat prin grupul ieșenilor conduși de **Titel Popovici,** pianist „clasic" dotat cu o deosebită muzicalitate. Și din nou jazz în spațiile mai puțin definite : **Adrian Enescu,** un excelent compozitor și aranjor de jazz-rock, s-a prezentat în festival ca delicat pianist înconjurat de atmosfera exotică realizată de ciudate instrumente (sitar, tabla, fluiere, percuție), minuite de **Ljubiša Ristić** (Iugoslavia) și **Arif Rafil** (Pakistan), studenți în prezent ai conservatorului bucureștean. Și a fost apoi **Septetul lui Marius Popp,** jazz-rock spre jazz, teme originale și sunet à la McCoy Teyner cu **Marius Popp** și **Eugen Gondi** autosacrificați unității de ansamblu și strălucirii lui **Alin Constanțiu** și **Peter Wertheimer.** Surpriză : al „șaptelea" a fost **Costin Petrescu** — percuție, revenit în activitate după ce cu doi ani în urmă părăsise... Phoenixul.

În ultima seară a festivalului — **big bandul lui Gabriel „Bitu" Mărgărint,** formația **Ansamblului Armatei** din Cluj-Napoca — precizie și zbor perfect lucrate atît în formula „dixie" cît și în big band, profesionalitate și un excelent improvizator la trombon. **Big bandul Radioteleviziunii** condus de Sile Dinicu, chiar și după doi ani de absență din jazz, ne readuce cînd vrea pe pămînt memoria noastră atît de ușor dispusă să uite. Simbolul jazzului românesc — Jonny Răducanu — a cîntat cu rafinatul chitarist Radu Goldiș și în final și cu vulcanicul și de această dată temperatul **Peter Wertheimer** cîteva bijuterii. Festivalul s-a încheiat, strălucitor, cu **Gramophonul** timișorenilor lui **Paul Weiner.**

El a fost o adevărată sărbătoare a jazzului românesc pe care organizatorii **(Comitetul municipal U.T.C. și Casa Tineretului** din Sibiu, **Radioteleviziunea Română)** au încadrat-o cu prîcepere și dragoste în **marea noastră sărbătoare „Cîntarea României".**

AUREL GHERGHEL

cenaclul flacăra al tineretului revoluționar

Cronica (261)

2 Mai — Cimpia Libertății Blaj.

Sub un soare cum numai al tinereții poate fi, 15 000 de tineri s-au adunat, suflare lîngă suflare, pe Cimpia Libertății de la Blaj, pentru a sărbători împreună cu Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, ziua lor, Ziua Tineretului, 55 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist și 20 de ani de la făurirea Asociațiilor Studenților Comuniști din România.

O zi frumoasă de mai, înnobilată de profundele semnificații ale sărbătoririi centenarului independenței de stat a României, o zi în care, de pe tribuna ridicată pe Cimpia Libertății, poetul Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, salută tinerețea, libertatea care se sărbătorește pe sine, salută miile de spectatori veniți în acest loc fremătînd de istorie, inundat de lumină. Toată această zi de mai va fi a noastră, spune poetul Adrian Păunescu, vom cînta libertatea și o vom cînta ca atare. Ceasurile noastre arată orele 11,00.

Și iată că peste Cimpia înconjurată de statuile marilor bărbați adunați aici la 1848 să dea glas voinței poporului de a realiza firească Unire, răsună solemn, emoționant, taragotul inegalabilului Dumitru Fărcaș, acompaniat la acordeonul cu sunete bune al lui Constantin Bordeianu. Pînă sus, pe dealurile Blajului, ce străjuiesc Cimpia ca un amfiteatru, se înalță cele mai dragi cîntece ale noastre : **Deșteaptă-te, române, Hora Unirii, Marșul Ianculul, Tricolorul.** Cimpia toată este în picioare. Riuri, riuri, oamenii se mai adună încă din toate colțurile țării, din Apuseni, din Maramureș, din Cluj, Arad, Brașov, Mureș, Sibiu ori din București. Ascultînd **Hora Unirii,** miile de tineri s-au prins lanț de brațe legănîndu-se ca spicele în lanuri. Poetul Adrian Păunescu recită **Da, mai avem,** în timp ce Dumitru Fărcaș intonează la taragot cîntecul de suflet și de credință **Tricolorul.** Parcă niciînd și niciunde, ca aici la Blaj, nu răsună mai clar, mai curat această melodie a steagului românesc fluturat peste țară. Cîntă întreaga Cimpie a Libertății. Cu multă căldură au fost primiți Doru Stănculescu și Sorin Minghiat care au interpretat cîntecul **Avram Iancu.** Momentul a fost deschis de către actorul Mihail Stan cu poemul de un vibrant patriotism **Cimpia Libertății,** al poetului Ioan Alexandru. O prezență așteptată cu emoție, poeta Ana Blandiana recită în fața miilor de spectatori poezia **Doina,** o profundă descifrare a spiritului nostru național, a unui popor care n-a asuprit niciodată. Poeta era vădit îngrijorată la început de glasul ei ce s-ar fi putut pierde pe această vastă întindere. Dar, Cimpia Libertății are o nemaipomenită acustică. De aici s-ar putea auzi și cea mai stinsă șoaptă încărcată de adevăr. Și, parcă răspunzîndu-și sieși, Ana Blandiana își încheie poemul cu versurile **„Gîndul poporului meu / Se-aude, se-aude, se-aude !"**

Întotdeauna doritul și ascultatul Mircea Vintilă, cîntă cu mare succes **Dulce Românie** și **Pămîntul deocamdată,** ambele pe versuri de Adrian Păunescu. Cîntă toți martorii la acest festival al tinereții biruitoare.

Impresionîndu-ne prin apariția aproape nemaisperată dar la momentul oportun, Ion Marinescu, actorul de mari resurse actoricești de la Teatrul Mic din Capitală, recită cu o înaltă știință a rostirii poemul **Riuri :** „Noi nu putem s-o mai găsim pe-a doua, / nici nu rîvnim. Aceasta ne ajunge. / Ca pe un suflet s-o pătrundă roua, / cînd stă plecată peste sfîntul sînge / pe care rădăcina ei îl plînge, / din timp în timp, să fie dreaptă cîrma. / Ea este țara. Noi îi sîntem urma".

Tot Ion Marinescu s-a făcut mai apoi interpretul gîndurilor a două luminoase figuri imortalizate în grupul de statui de pe Cimpia Blajului — Nicolae Bălcescu și Aron Pumnul care au luptat pentru Unire, pentru că „unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari cari întrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului, spre a o manifesta lumii. Pentru dînsa ei trudă și suferiră" (Nicolae Bălcescu).

După Mircea Vintilă, Victor Socaciu dă glas înalt cîntecului **Oltul** ale cărui versuri aparțin lui Adrian Păunescu — „Foaie verde Olt rămas, / Pămîntul trece prin cer. Tot la pas, tot mai la pas, / Foaie verde Olt stingher, / Oltule, lege de legi, / A cîmpiilor române, / Sînt convins că înțelegi, / Înțelegi că vom rămîne", o replică peste ani a poeziei **Oltul** a lui Octavian Goga : „Să verși păgîn potop de apă / Pe șesul holdelor de aur / Să piară glia care poartă / Instrăinatul nost' tezaur. / Țărîna trupurilor noastre / S-o scurmi de unde ne-ngropară / Și să-ți aduni apele toate / Să ne mutăm în altă țară". Florian Pittiș, dăruit cu toată ființa cenaclului, interpret de valoare care ar putea să facă multe și lungi înregistrări de aplauze, recită cum numai el știe să facă poezia **Inscripție pe piatra de hotar** (versuri de Geo Dumitrescu). Poetul Adrian Păunescu și-a recitat însuflețitorul poem **Lumină ! Luptă ! Libertate !** Replicile dintre Florian Pittiș și Adrian Păunescu au un efect electrizant. Toți membrii cenaclului cîntă **Imnul.** O cîmpie cîntă. Adrian Păunescu dialoghează cu tinerii : „Patriotismul nu-i o haină de sărbătoare, această generație a noastră simte libertatea și ceea ce decurge din ea. Priviți, de pe laturile cîmpiei istoria însăși se uită la noi !" Doru Stănculescu (venit acum din nord, unde a fost să-și caute fericirea, și se pare că și-a găsit-o) cîntă **Cum se naște un mit** — o melodie care-i aparține, frumoasă ca un vînt răcoros pe frunțile celor încinși de un soare care se revarsă din plin. **Ai, hai** leagănă Cimpia Libertății. **Recviem pentru soarele copilăriei** și **Fără petale** (versuri despre o iubire tulburătoare în care „nisipul fin a oftat") i-au asigurat lui Doru Stănculescu o performanță muzicală. Mircea Vintilă cîntînd **Lordul John** de George Coșbuc și Florian Pittiș cu pantomima sa au fost rechemați pe scenă, iar Florian Pittiș a găsit pantomimei sale soluții inteligente și noi, create ad-hoc. Binemeritate și îndelungi aplauze. Apariția lui Ion Zubașcu din Maramureș împreună cu echipa sa de patru cîntărețe mai trimite o briză răcoroasă peste cîmpie. Lucrurile s-au încins în asemenea măsură încît pînă la stilatul grup Song (despre care vom mai vorbi) aceștia s-au transformat parcă într-o vajnică formație de dansuri (calificată la faza interjudețeană), ea stîrnind un colb nemaipomenit din podele. Pereții de aer ai acestei săli uriașe ce se numește Cimpia Libertății se clatină. Adrian Păunescu propune o pauză, dar de ce să fie pauză, cînd Ion Zubașcu știe să țipurească așa ca la Maramureș. Și țipurește, ce pauză ?! Îi urmează cu frumos succes Mircea Bodolan, student la actorie, care interpretează **Mătrăguna, Rănitul dintre linii, Dor de mamă.** În acest moment sosește pe Cimpia Libertății poetul care iubește și cîntă poporul român și istoria sa cu un glas inconfundabil — poetul Ioan Alexandru.

Hans Schusnic și Beatrice Gutt (actori ai Teatrului din Sibiu — secția germană) ne-au onorat cu prezența lor recitînd versuri din lirica populară românească (antologie de Lucian Blaga), traduse în limba germană de Wolf Aichelburg. Prezența lor în fapt și în spirit, aici pe Cimpia Libertății care a strîns de atîtea ori pe fiii întregii națiuni, semnifică frăția de veacuri a tuturor cetățenilor acestei țări, indiferent de grai, de naționalitatea lor.

Victor Socaciu interpretează **Un punct de vedere,** acompaniat de Florian Pittiș și Doru Stănculescu, aureolat de soare, cu timbrul său de mag, poetul Ioan Alexandru recită un poem inedit **Cimpia Libertății** — emoționantă și vie evocare a ceasului cînd Avram Iancu spunea istoriei că „românii sînt mulți ca și cucuruzul brazilor", al ceasului din mai 1848 cînd românii i-au răspuns : „Vrem să ne unim cu țara". Și cu mare iubire de patrie, Ioan Alexandru se adresează acestei cîmpii tinere : **„În spirit vrem să ziduim pe veci / Cu țara țărănească de țărînă / Aceasta-i libertatea mai presus / Focul de-a fi cu oasele-mpreună".**

Evandro Rossetti a cucerit din nou inimile noastre cu mereu proaspătul **Cozma Răcoare.** O cuvîntare străbătută de patriotism a rostit istoricul literar Dan Zamfirescu ce a relevat eternele semnificații ale Cîmpiei Blajului, definind-o ca „locul unde destinul unui neam întreg a fost asumat pentru întîia oară de semințele și mlădițele sale. Locul unde s-a așezat ca într-un punct arhimedic pîrghia redeșteptării și înălțării poporului român, și unde această pîrghie biruitoare, la capătul a două secole de încordare, a fost mînuită din generație în generație de oameni tineri". Ana Blandiana a mai recitat un inspirat poem **Avram Iancu,** adăugînd prinosul sensibilității sale omagiului pe care generația noastră îl aduce tuturor luptătorilor de la 1848, și tuturor luptătorilor pentru libertatea, demnitatea și durata României. Venit aproape în întregime, grupul Song condus de talentatul Ioan Luchian Mihalea a înălțat cerul mai sus cu puritatea sa melodică și cu măiestria interpretării, fapt care îl situează în primele rînduri ale muzicii tinere. Cîntecele **Trompetele răsună** (scris în timpul Războiului pentru independență), **Ciulează-dra, Cine iubește și lasă** (solist Ioan Luchian Mihalea) într-o interpretare cu totul originală au răsunat pe Cimpia Libertății ca sub bolțile unei străvechi catedrale. Așteptată cu mare interes de public, Ileana Sărăroiu (acompaniată de Constantin Bordeianu, rătăcit prin Blaj și căutat de numeroase forțe locale) ne-a oprit răsuflarea. Cîntecele **Foaie verde trei alune** ori **Foaie verde trei sulfine,** cu versuri de o tulburătoare frumusețe, versuri interpretate cum numai Ileana Sărăroiu știe s-o facă i-au adus un succes desăvîrșit. A fost rechemată la unison de către o uriașă sală acoperită de soare. O altă cîntăreață excepțională a muzicii noastre populare românești, Maria Ciobanu, și-a dăruit cîntecul însuflețit de marea ei dragoste pentru folclor, tuturor celor prezenți. A interpretat **Sub un putregai de fin** și **Lie, lie, ciocîrlie** (piesă de o inegalabilă virtuozitate), cu sulșul vocii curate și clare pînă în înaltul cerului, întrecînd păsările. Din nou taragotistul Dumitru Fărcaș ne impresionează cu cîntecele sale. Acompaniat de taragot, Adrian Păunescu recită poemul **Odă libertății.** Apoi, Fărcaș la rampă, dezlănțuie o uriașă **Horă a Unirii.** După o pauză de o oră și jumătate, pauză în care spectatorii au devenit ei înșiși actori, Adrian Păunescu recheamă lumea cu **Veniți, privighetoarea cîntă / Și iliacul e-nflorit !** (Al. Macedonski). Cu gîndul la tragicul seism de la 4 martie, prilej cu care au ieșit în relief, între altele, eroismul omului simplu, omenia, spiritul de sacrificiu, Romulus Rusan a recitat poemul pe care l-a dedicat salvatorului său, Gabriel Bucur. De un real succes s-a bucurat cîntărețul Vali Șerban (regizor tehnic la Teatrul de păpuși din Alba Iulia), debutant în Cenachul Flacăra al Tineretului Revoluționar, pe Cimpia Libertății. El a interpretat cîntecele **Bles-**

tem, Gînd de împămîntenire și **Crăișorul** (un text popular din Apuseni). Mihail Sorin a revenit pentru a-și da întreaga măsură a talentului său recitînd cu gravitate și mare înțelegere a versului poemul **Mistrețul cu colți de argint** (Ștefan Augustin Doinaș), precum și **Imnul Albei-Iulia** (Ioan Alexandru). Apoi a recitat cu umor bine dozat poemul **Minunea** (Marin Sorescu), o minune adevărată, pămînteană, în care pînă și cuvîntul „fofîrlica" își găsi locul. Victor Socaciu revine interpretînd **Țintă între bine și rău** (un cîntec de mare tandrețe și o amărăciune nedisimulată). În amurgul ce a început să învăluie cîmpia, Florian Pittiș realizează un excelent recital cu **Deocamdată, nu** (Adrian Păunescu), **Fabula rasa** (Ion Dogar Marinescu), **Cîmpul libertății** (St. O. Iosif), **Povestioara unui copilaș italian** (o tabletă de Radu Cosașu), **Vinare de vînt** (Bob Dylan), **În mai** (fragment dintr-un poem de început al lui Nicolae Labiș). Cîntecul **Ploaia care va veni**, de asemenea interpretat de el, mobilizează întreaga asistență. Florian Pittiș face apoi o demonstrație a disponibilităților sale oferind o variantă de interpretare a **Scrisorii III** a lui Mihai Eminescu; ca toate variantele pline de umor, dar cu un respect conținut. Florian Pittiș ne mai oferă un succes sigur de-al său interpretînd **Cîntecul bufonului** din piesa „A douăsprezecea noapte" de Shakespeare (muzica Dan Andrei Aldea). Îl mai auzim din nou pe Ion Zubașcu și trupa sa într-un mesaj vibrant pentru omenie, pentru patrie și ființa națională: „Sîntem datori să facem totul / Ca totul să rămînă / Acest popor frumos și tînăr / Stăpîn în țara lui bătrînă". Ascultăm apoi emoționanta **Baladă a omului din țara sa, Zimbrul** (versuri Vasile Alecsandri), **Un cîntec de iume pentru iume**. În umbrele înserării, Doru Stănculescu acompaniat de Sorin Minghiat cucerește inima publicului cu **Baladă de copilărie** (versuri Adrian Păunescu, muzică Doru Stănculescu), **Cîntec între apele țării** (versuri de Constantin Săbăreanu), **Scrisoarea soldatului de orișiunde** (text și muzică de Doru Stănculescu). Într-o atmosferă de deplin entuziasm și de vie emoție s-a dat citire telegramei adresate de pe Cîmpia Libertății din Blaj secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în numele întregului tineret revoluționar care aniversează 55 de ani de la făurirea U.T.C. și 20 de ani de la crearea U.A.S.C.R., telegramă prin care tineretul se leagă solemn în fața Partidului să-și va consacra toată ființa sa, întreaga capacitate și putere de muncă înfăptuirii integrale a Programului Partidului Comunist Român de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Întreaga asistență, însuflețită, a aplaudat și a ovaționat îndelung mesajul de deplin atașament față de partidul călăuzitor.

Mircea Vintilă a interpretat exact și emoționant **Dulce Românie**. Poetul Adrian Păunescu, făcîndu-se ecoul celor prezenți, și-a recitat în premieră poemul **Inu**, înregistrînd un mare și meritat succes. La ceasul amurgului, conducătorul cenaclului a rekuat poemul său mobilizator **Lumină! Luptă! Libertate!** Mii de frunți s-au ridicat, solare, pentru a întreține lumina acestui neuitat 2 Mai. Mircea Vintilă, reprezentant de seamă al muzicii tinere, interpretează **Hanul lui Manuc, Eroii, Miciul** (cîntat de toată mulțimea) și **Bade Ioane**. Se regretă din ce în ce mai mult absența unor „becuțe" care să lumineze scena, căci iată, nimeni nu vrea să plece. Un bilet abia deslușit în ceea ce a mai rămas din zi, ne comunică: „Mai bine mergem pe jos pînă în comuna Dobra decît să pierdem acest măreț spectacol". Mircea Vintilă interpretează din nou **Eroii** și-i răspunde prin cîntec întreaga Cîmpie a Libertății cu pereți de seară. Și cînd el cîntă **Bade Ioane** (Tudor Arghezi) din mijlocul mulțimii, ca la un semn se aprind torțe, torțe simbol ale unei tinereți neîncătușate și dispuse să respire, torțe care într-o bună măsură ne arată că sîntem la Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar. Ca niște nave grele, apropiindu-se din larg vin autocarele cu farurile lor să lumineze scena. Și totul continuă cu o nestrămutată voință de a fi în continuare împreună. În lumina pe care am purtat-o cu noi, Mircea Vintilă cîntă **Pămîntul deocamdată**. Cîntă cîmpia. Formația Phoenix, spre deosebire de alte dăți, n-a însemnat o prezență vie, așa cum speram.

Facem aici, în revistă, gestul de bună cuviință și normală datorie de a mulțumi tuturor celor care ne-au ajutat la reușita acestui moment magnific de întîlnire cu istoria, de întîlnire a tinerei generații cu sine însăși, de sărbătoare a spiritului revoluționar, comunist al societății noastre. Mulțumim Comitetului județean Alba al P.C.R. precum și autorităților orășenești Blaj, organizațiilor de tineret din toate județele ce au participat la această sărbătoare a tinereții. Pe Cîmpia Libertății gîndurile noastre cele mai bune s-au îndreptat către garantul libertății noastre, Partidul Comunist Român, către cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

ADI CUSIN ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Programul cenaclului nostru

Astăzi, 5 mai 1977, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, organizează o manifestare la Reghin (Casa de cultură sau în aer liber). În continuare, cenaclul nostru va fi prezent în următoarele localități: vineri, 6 mai, Sighișoara (Casa de cultură sau în aer liber); sîmbătă, 7 mai, Tîrgu Mureș (Teatrul de vară). În eventualitatea unui timp nefavorabil, acest din urmă spectacol va avea loc fie în aceeași zi la Cinematograful Arta, fie a doua zi, duminică, 8 mai, la Teatrul de vară. Spectacolele vor începe la orele 16,30 și 20,30.

În ceea ce privește programul de perspectivă al cenaclului, anunțăm că luni, 16 mai va avea loc un spectacol în exclusivitate pentru lucrătorii de la Întreprinderea de transporturi București. Întîmplarea literar-artistică va avea loc la Palatul Sporturilor și Culturii (Sala Polivalentă). Spectacolul va începe la orele 18. O nouă întîlnire cu publicul din București va avea loc luni, 23 mai, orele 18 la Palatul Sporturilor și Culturii. Pentru spectacolul din 21 mai biletele se vor vinde începînd cu ziua de luni, 9 mai la casele de bilete ale Teatrului Național. Acestea sînt deschise zilnic între orele 10 și 18.

FLACĂRA
FOAIE SĂPTĂMINALĂ DE AVANGARDĂ NR. 141

Travesti

Cîte drame, ce dureri
Trăi cioara pînă ieri.
Nu mai suporta să-l poarte
Şi-şi ura cu glas de moarte
Doliul penelor, ce-n veacuri
L-a zburat prin lunci, pe lacuri.
Cîte drame, ce dureri
Trăi cioara pînă ieri
Cînd, iluminată-n plisc,
Puse vieţii asterisc.
(Semn discret de explicaţii
Pentru multe generaţii.)
Visă larg şi dezinvoltă
Că tiranica-i revoltă
Va fi leac de suferinţă.
Procedînd în consecinţă
Cu mult tact şi-nţelepciune
La un meşter de culori
Schimbă chipul de cărbune —
Părea pasăre din flori.
Peste negrul de sub guşă
Lunecă-n discretă tuşă
Auriu împărătesc,
Lingă ochi — roşu lumesc ;
Peste coadă, din penel,
Cad culorile-n măcel,
Aripile-s două stele
Cu un rai pictat pe ele.
Aduce a gînd erotic
Trupul colorat exotic.
Fără multe explicaţii
Era factor de senzaţii
Şi-şi trăia în libertate
Noua ei identitate.
Dintr-o cioară anonimă
Deveni o jună primă
Sub veşminte colorate —
Mare personalitate.
Vizita în 'nalte scopuri
Cele mai alese scorburi.
Dădea tonul la concerte
Cu opinii foarte certe.
Corecta distinsa-i voce
Geniu vechi, talent precoce.
Vietăţile din cring
La un gest al ei se string
S-o audă croncănind
Sub culorile-i de-argint.
Sînt prezente la discurs
De la muscă pîn-la urs
Toate fiinţele pădurii
Benevol, fără injurii
(De snobismul face purecl
Sînt motive să te-ntuneci)
Cînd deschise oratoarea
Pliscul se curmă rumoarea.
Şi rosti-n decor de nori
Un discurs despre culori
Propunînd drept argumente
Penele pe eo prezente.
A mers vestea pînă Azi
Cum că publicu-n extaz
Încintat de explicaţii
Trăia-n valuri de ovaţii.
Chiar şi norii, de emoţii
Şi de-al vorbei farmec duşi,
S-ar fi scuturat cu toţii.
Iar spontanul verii duş
Cădind drastic pe vopsele
A-ndrăznit ca să le spele ;
Un lăzan se înfioară :
„Oratoru-i doar o cioară !"
Vulpea, fată firoscoasă,
Din venin ocaro-şi coase :
„Cînd eşti cioară, stai acasă
Punct de peisaj banal
Rufă neagră, oropsită,
Nu te afişa, vopsită,
Dindu-te drept papagal !"

...Şi-a ajuns Cioara-n spital.

Circumstanţe acordaţi-i
Nu se-ntîmplă-ntîia oară
Să fii neagră, să fii cioară
Şi să ai halucinaţii
Cînd vorbeşti la muritori
Cu snobism, despre culori.

NICOLAE DRAGOŞ ■

Toast cu prilejul zilei de naştere a lui Mişa

Admirabilul Mişa, veşnic tînărul Mişa, inepuizabilul Mişa împlineşte — cine-ar fi crezut — venerabila vîrstă de 50 de ani, realmente bătuţi pe muche... Ce repede trece timpul... Ca ieri umbla în pantaloni scurţi şi-şi agonisea primele bacşişuri, bacşişurile curate ale tinereţii. Parcă-l văd cum cu pletele negre fluturînd vesel în bătaia vîntului, zbura să-şi încaseze omeneasca filodormă. Cum îi mai săltau gropiţele în obraji cînd reuşea să tragă pe sfoară prietenii cei mai apropiaţi... Acum, după 50 de ani de viaţă, dragă Mişa te poţi uita cu mîndrie la drumul lung străbătut şi poţi spune cu mîna pe inimă... N-ai făcut nimic, absolut nimic, ai trăit din mici coţcării, te-ai scăldat în bacşişuri şi filodorme şi totuşi şontic, şontic ai ajuns să ai păr alb şi maşină personală... Natura ţi-a dăruit o sănătate de fier. Nici o clipă nu ţi-a stînjenit somnul şi pocherul. Femeile te-au divinizat fiindcă ai fost întotdeauna svelt, brunet şi galanton. Caracter n-ai avut niciodată şi asta te-a făcut să dormi liniştit fără vise şi fără coşmaruri. Nici cînd ai avut maşina în vamă nu te-ai speriat, ai aşteptat răbdător, bărbăteşte. Ştii să încasezi filodorme şi să te bucuri de viaţă. Bacşişurile nu te-au împiedicat să admiri foşnetul brazilor şi al valurilor mării. Deşi uns cu toate alifiile, apreciezi şi acuma o iubire constantă şi o ţigară bună. Trecut prin ciur şi dîrmon, te bucuri la prima zăpadă şi primii ghiocei. Nu te-ai iubit decît pe tine, ţi-ai fost singur şi tată şi bunic şi duhovnic. Ţi-ai făcut din propriul tău pîntec o catedrală, l-ai răsfăţat cu vinuri bune şi mese la Capşa, cu icre negre şi puncte de vedere inedite. Te-ai mingîiat, te-ai răzgîiat, te-ai îmbăiat, te-ai îmbălsămat, te-ai transportat de la munte la mare, de la un pocher la altul. Toate sacrificiile pe care le-ai săvîrşit, le-ai făcut pe altarul pîntecelui tău divin.

TEODOR MAZILU ■

seriale • seriale • seriale

Din culisele boxului profesionist (III)

Viitorul adversar al lui Clay nu mai posedă licenţă

Epilog la „Cine eşti dumneata, Muhammad Ali ?"

Muhammad Ali n-a stat prea mult pe gînduri pentru a-şi alege un nou şalanger la titlul mondial ce-l deţine. Aflînd vestea că George Foreman a fost învins la puncte de Jimmy Young, Muhammad Ali a declarat următoarele : **„Am văzut meciul la televizor, şi mi s-a părut că Foreman a cedat categoric după încheierea reprizei a 8-a cînd, lipsit de condiţie fizică, a terminat penibil fiind la un pas de K.O. V-am spus de mai multe ori că nu posedă cunoştinţe tehnice, bazîndu-se doar pe lovitura sa puternică pe care o plasează adversarilor ce nu ştiu să eschiveze sau să blocheze. Îl pot învinge pe Foreman cu ochii închişi".** Cum, ca urmare a acestei înfrîngeri, Foreman a ieşit automat din „cursa" pentru recucerirea titlului, Muhammad Ali, în mod normal, urma să acorde revanşa lui Jimmy Young, pe care-l învinsese anul trecut, în urma unei decizii discutabile. Managerii lui Muhammad Ali, dornici de a mai „scoate" cîteva zeci de mii de dolari din bursele elevului lor au ocolit subiectul „Jimmy Young" şi l-au îndemnat pe Clay să-şi aleagă un şalanger care să-i permită să-şi păstreze centura şi, în mod automat, să-şi continue activitatea competiţională. Campionul mondial a acceptat mai întîi să-l întîlnească în cursul lunii mai pe necunoscutul italian Lorenzo Zenon, pregătit de fostul campion al lumii la categoria „mijlocie" italo-americanul Rocky Graziano, eroul filmului „Cineva acolo sus mă iubeşte", care şi sosise la Milano pentru a urmări îndeaproape pregătirile elevului său. Ba mai mult decît atîta, Rocky Graziano începuse să acorde interviuri ziariştilor, declarînd, printre altele, că marele Muhammad Ali va capota în faţa rafalelor lui Zenon. Desigur o reclamă pompoasă . caracteristică presei sportive capitaliste, mai ales atunci cînd este vorba să prezinte marelui public un meci de box inegal. Prin alegerea acestui nou şalanger, managerii lui Muhammad Ali călcaseră însă în picioare şi contractul pe care Clay îl semnase cu direcţia arenei „Madison Square Garden" din New York, de a-l întîlni pe Duane Bobick sau pe Ken Norton. Din această cauză, Muhammad Ali a apărut într-o postură nefavorabilă, fiind dat în judecată de direcţia lui „Madison Square Garden". Aflînd de această veste, Muhammad Ali a făcut următoarea şi semnificativa declaraţie corespondenţilor agenţiilor internaţionale de presă : **„Vă pot spune, cu mîna pe inimă, că n-am citit contractul cu „Madison Square Garden" pe care l-am semnat în mod automat. N-am studiat toate clauzele, de acest lucru răspunzînd însărcinatul meu cu afaceri, Herbert Muhammad".** Unul din principalii martori ai lui Muhammad Ali, managerul Don King, a subliniat în declaraţia sa, în cadrul unei conferinţe de presă, că într-adevăr Muhammad Ali nici n-a citit contractul şi că l-a semnat fără să se... uite pe el. Apoi, foarte diplomat, Muhammad Ali a anunţat că odată şi odată tot se va întîlni cu învingătorul întîlnirii dintre Duane Bobick şi Ken Norton care va avea loc la 11 mai şi că meciul se va disputa, fără îndoială, pe ringul de la „Madison Square Garden". Perspectiva unor afaceri grase i-a obligat, probabil, pe directorii arenei „Madison Square Garden" să renunţe tacit la proces şi să muşamalizeze pentru moment contractul declinat de Muhammad Ali şi managerii săi.

În acelaşi timp, un nou scandal caracteristic sportului profesionist a izbucnit în Italia între managerii boxerilor Zenon şi Righetti. O mînă de negustori, care se învîrtesc şi în cercurile sportive, în care găsesc mai întotdeauna o posibilitate de a-şi rotunji capitalurile, l-au eliminat din cursă pe Zenon, înlocuindu-l cu poliţistul Alfio Righetti, şi el un „greu" de circumstanţă.

Dar, în acelaşi timp, toate acţiunile întreprinse de Muhammad Ali erau urmărite cu atenţie de responsabilii Consiliului mondial al boxului (WBA) cu sediul la Ciudad de Mexico şi de WBC cu sediul la Ciudad de Panama. Aceste organizaţii nu erau de acord ca Muhammad Ali să-l întîlnească pe Zenon şi nici pe Righetti, deoarece aceştia nu figurau pe lista celor mai buni 10 grei mondiali. În comunicatul dat publicităţii şi transmis de toate agenţiile internaţionale de presă, Muhammad Ali era invitat să respecte regulamentul şi să-şi desemneze un adversar valabil. Pe marginea comunicatului WBC, preşedintele acestui for, Jose Sulaiman, declara următoarele : **„WBC nu va recunoaşte meciul Muhammad Ali-Alfio Righetti ca oficial. Avem sentimente frumoase pentru Muhammad Ali, dar el trebuie să respecte regulamentul, altfel îl vom deposeda de centură".** Speriaţi de această întorsătură, managerii lui Muhammad Ali au renunţat imediat la acest meci „şuşă" care se şi fixase pentru 7 mai în oraşul Jonesville din Kentucky. Chiar la 1 aprilie, şi care pentru managerii lui Muhammad Ali n-a mai fost o zi a păcălelilor, dl. Charles Lomax, unul din avocaţii lui Clay, a făcut următoarea declaraţie corespondentului agenţiei „Reuter" la Chicago" : **„Noi nu vrem să ne certăm cu organizaţiile ce conduc boxul profesionist şi, în special, cu WBC de aceea vom încerca să-i găsim lui Muhammad Ali un adversar care să fie acceptat, adică să figureze în clasamentul celor 10".** Acoperiţi de o astfel de hotărîre mai mult formală, managerii lui Muhammad Ali nu s-au gîndit nici la Foreman, nici la Norton şi nici la Lyle, adversari redutabili pentru Clay, preferîndu-l pe ilustrul necunoscut uruguayanul Alfredo Evangelista, clasat pe locul 9 în ierarhia celor mai buni grei ai lumii. În intenţia lor, managerii lui Muhammad Ali doreau cu orice chip să prelungească activitatea oficială a lui Clay (în vîrstă de 35 de ani) pentru a-şi mări beneficiile fără riscuri. Foarte „docil", Muhammad Ali a trimis o telegramă forurilor oficiale arătînd că s-a încadrat în dispoziţiile primite.

Alfredo Evangelista nu s-a deplasat din Uruguay la New York pentru a semna contractele întîlnirii. El a făcut un drum mai lung, întrucît locuieşte de cîţiva ani în Spania, în oraşul Bilbao. Întîlnirea urmează să aibă loc la 16 mai, în oraşul Landover (Maryland). Mulţi dintre specialiştii boxului mondial, oameni conştienţi şi cu bun simţ, au declarat că noul şalanger a lui Muhammad Ali nu întruneşte calităţile unui boxer să lupte pentru titlul de campion al lumii. Întîlnirea fiind o dovadă că la „bătrîneţe" marele Muhammad Ali alias Cassius Clay, fuge de adversari redutabili, care să-i creeze probleme. Într-adevăr, se pare că afirmaţia este întemeiată sută la sută. După semnarea contractelor, care a avut loc la 6 aprilie a.c., Muhammad Ali a organizat tradiţionala conferinţă de presă, declarînd următoarele : **„Sînt convins că acest meci va fi criticat"**, a spus el corespondentului agenţiei „France Presse". În continuare Muhammad Ali a declarat : **„Nu pot susţine numai meciuri dure, să nu uitaţi că am 35 de ani. Va fi o partidă de reintrare ca cele susţinute în faţa lui Jurgen Blin sau Chup Weppner. Voi lua în serios porecla adversarului meu „taurul", care este mai mic ca mine cu 13 ani. Desigur, voi cîştiga meciul cu Alfredo Evangelista şi apoi voi înfrunta un adversar serios. Cred că ar fi bine ca învingătorul întîlnirii Duane Bobick-Ken Norton să-l întîlnească pe Jimmy Young. Apoi cine va cîştiga acest meci se va întîlni cu mine".** Muhammad Ali a arătat că se află în plin antrenament şi că locul unde se pregăteşte : Berrien Springs (lacul Michigan) în apropiere de Chicago este ideal pentru a obţine repede o formă corespunzătoare. Muhammad Ali n-a fost „discret" anunţînd oficial că împreună cu el se află viitoarea sa soţie (cea de a treia) Veronica Porche şi copilul lor Hanna, care a împlinit 7 luni.

La această conferinţă de presă, a luat cuvîntul şi şalangerul de circumstanţă, Alfredo Evangelista, care a învăţat lecţia managerilor săi şi în special a lui Kid Tunero, omul de „colţ", declarînd că el merită să lupte în compania lui Muhammad Ali. Alfred Evangelista i-a uimit — pur şi simplu — pe ziarişti, întrecîndu-l de o manieră spectaculoasă chiar pe „guralivul" Clay cînd acesta se afla la începuturile carierei sale sportive. Printre altele uruguayanul a spus : **„Nu mă numesc Paulion Uzcudun, boxerul spaniol care a capotat în faţa lui Primo Carnera. Locuiesc în Spania şi promit să aduc acestei ţări titlul de campion al lumii. Am o experienţă satisfăcătoare în ring. Boxez de la vîrsta de 17 ani şi ca amator am obţinut 25 de victorii din 25 posibile, cîştigînd 23 de meciuri prin K.O. ca semigreu. Să nu uitaţi că în întîlnirile profesioniste am învins prin K.O. pe olandezul Lubbers şi pe fostul campion al Europei, spaniolul Jose Urtain, pe care l-am executat în mai puţin de 6 minute. Muhammad Ali va pierde titlul în faţa mea. Sînt mai tînăr ca Ali şi lovesc năprasnic. În seara zilei de 16 mai voi fi proclamat campion al lumii şi voi bea o cupă de şampanie chiar pe ring".** Jimmy Young, strălucitul învingător a lui Foreman, a declarat că Muhammad Ali şi-a ales o nouă „victimă" iar Duane Bobick a arătat că această întîlnire a lui Muhammad Ali dezonorează boxul, punînd într-o lumină urîtă meciurile care au loc pentru centura cu diamante.

O depeşă transmisă de agenţia „France Presse" la 13 aprilie a.c. a uimit pur şi simplu lumea boxului. Întrunîţi la Madrid, pentru a discuta oficializarea meciului Evangelista-Muhammad Ali, membrii Federaţiei spaniole de box au constatat că Evangelista nu mai posedă de 4 luni licenţa de boxer profesionist eliberată de Uniunea europeană de box. Şi iată cum un boxer fără licenţă susţinut de manageri reuşeşte un adevărat tur de forţă, devenind şalanger la titlul mondial deţinut de Muhammad Ali. În această situaţie, pentru a-l salva pe protejatul lor, Martin Berrocal, omul care dirijează pe plan mondial cariera sportivă a lui Evangelista, a declarat, printre altele, corespondentului agenţiei „France Presse" : **„Aceasta nu-i o problemă. Noi vom avea o licenţă în ziua campionatului".**

Sîntem convinşi de acest lucru deoarece în sportul profesionist condus de managerii care mişună, mai ales, în culisele boxului, totul este posibil. Între a „convinge" un arbitru, a exploata un boxer, a cumpăra sau a vinde un meci, cel mai uşor lucru ni se pare acela de a face rost de o licenţă de boxer, care chiar şi în lupta pentru titlul mondial a devenit pentru manageri o simplă formalitate.

PAUL OCHIALBI ■

O întîmplare în tren

Am călătorit deunăzi cu un ins cam ciudat și înfigăreț care de cum s-a urcat în tren s-a prezentat tuturor, trăgînd cu ochiul la o fetișcană din compartiment, sub numele de Gică Drumețul și a început să ne descoasă, ca la o anchetă

— Bună ziua, bade... cum zici că te cheamă ?... dar încotro ? se adresă în rafale de întrebări și îndeajuns de autoritar unui țăran bătrîn care stătea, sfios și liniștit, la capătul dinspre geam al băncii. Și, fără să aștepte răspunsul care venea destul de greu, continuă, ironic și familiar, sforțîndu-se să introducă o nuanță nouă :

— Sau mai bine zis, de unde, că văd eu că te duci la țară. Ai vreun tovărășel pe la București și i-ai adus un vinișor, un curcan... o țuiculiță... nu-i așa ?

— Nu, domnișorule, răspunse într-un tîrziu bătrînul. Nu-i ce crezi dumneata. Lucrurile-s mai amare. Am fost la a me, la spital, că mi se pare că i-o venit vremea și se duce. Bătrînul a rostit pe-acest posesiv a me cu ochii în lacrimi, ca pe cel mai venerabil nume propriu. O, cîte înseamnă în graiul lui acest modest și aparent neutru a me !

Gică Drumețul a rămas impasibil, de parcă n-ar fi auzit nimica, și nemulțumit de dialog se întoarse spre o doamnă care-și privea fața în oglindă, aranjîndu-și sprîncenele cu un lung creion negru.

— Ia te uită ! Asta-i bună... La măgărița bătrînă frîu poleit îi trebuie — zise Gică mirat de preocuparea cucoanei.

Și, adresîndu-se femeii :

— Pardon, doamnă, iertați-mi îndrăzneala, dar eu cred că-i bine ca oamenii să se cunoască, să știe cîte ceva unul despre celălalt, altfel... As putea să vă întreb cîți ani aveți ? Nu de alta, dar ca să începem cumva vorba.

— Ei, și dumneata, îi răspunse doamna cu îngăduință și o ușoară cochetărie... Cîți îmi dai ?

— Ce să vă mai dau și eu că aveți destul, veni ca un fulger replica lui Gică Drumețul

— Mitocanule... necioplitule... nu ți-e rușine să vorbești așa cu o doamnă... cu o femeie titrată și distinsă... izbucni doamna ofensată și iritată.

Gică nu se lasă. Are replică. Rezistă la dialog. Limba îi e încărcată de metafore argotice :

— Iertați-mă, doamnă, după vorba asta urîtă cu care m-ați gratulat, din cîți aveți în realitate, vă mai scad șapte, știți dumneavoastră proverbul... adică pe cei de-acasă, că de, aceia sînt sigur că vă lipsesc, așa că rămîneți mai tînără cu șapte și vă puteți mărita cu un june prim.

Doamna se ridică nervoasă, smulse cu putere de ușă și ieși pe culoar ca să fumeze o țigară.

N-am avut de lucru și i-am adresat lui Gică Drumețul reproșul că a fost prea dur și nepoliticos cu femeia care nu i-a făcut nimica, ba, dimpotrivă, s-a arătat îndeajuns de îngăduitoare, și el...

— Astea nu-s moravuri de azi, tinere, îi spun cu un surîs amar pe buze. Să știi de la mine, într-o femeie n-ai voie să arunci nici cu o floare, darămite cu vorbe de ocară.

— Scuteșe-mă, frățioare, ce, dumneata ești responsabil cu morala în trenul ăsta ? Se fandosește ca o domnișoară și nu vezi cît e de hodorogită. E uzată rău... Are mulți kilometri la bord și motorul obosit... îi fumegă o lampă... Ce mai ? Are nevoie de reparații capitale... S-o fi ducînd la băi să-și ungă balamalele, n-ai auzit cum îi scîrțîie, ca o poartă ruginită. Le cunosc eu pe de-alde astea... Mironosițe care ling tărîțe.

Cazul și tipul uman mi se par destul de străini și încerc să le descifrez, să văd ce mediu social le-a produs, și în ce anturaj a trăit tînărul care la început mi s-a părut o secătură fără pereche M-am convins apoi că tînărul nu-i lipsit de sensibilitate, de griji și de gînduri. A fost șofer pe un camion și a muncit cinstit pînă s-a întîlnit cu „băieții", cu un grup de pierdevară care-și fabricau un limbaj propriu pentru a fi mai cu șic, pentru a se deosebi de ceilalți. Văzîndu-i azi, văzîndu-i mîine, s-a luat cu ei și le-a învățat vocabularul. N-a apucat să le învețe și obiceiurile pentru că „băieții" au căzut sub incidența legii și-au trecut la muncă. El a rămas însă cu vocabularul acesta de care acuma începea să se rușineze. Era unul din acei tineri care devin victimele unui limbaj, chipurile, original și pitoresc, făcîndu-i să pară altceva decît ceea ce sînt în realitate.

Bătrînul țăran care ascultase toată discuția noastră fără să se amestece în ea cu o vorbă, ni se adresă părintește dar cu o anume sfială :

— E pe la noi o vorbă, dragii mei, pe care mă gîndesc că-i bine să v-o spun. Pe om îl prinzi de limbă ca pe bou de coarne, de aceea trebuie mare grijă la cum vorbești. Omul să nu vorbească dacă n-are ce spune și, mai ales, să nu vorbească neîntrebat. Să se gîndească bine că vorba odată slobozită din gură n-o mai poți aduce înapoi. Să știe că dintre toate viețuitoarele numai el cuvîntă și nu se cade să-și bată joc de vorbă și nici să batjocorească pe altul cu vorbele lui. Omul să fie înfrînt la vorbă și...

Se aud frînele la roți și trenul începe să pufăie greoi, încetinindu-și mersul. Bătrînul se ridică să-și ia desagii, burdușiți cu de toate, de la București. Gică Drumețul sare ca un cavaler și-i duce pînă la scară.

— Noroc bun, bade... Și să mă iertați...

Mă uitam la ei bucuros și uimit și mi se părea că vorbește altă limbă, limba bunului-simț românesc.

ION DODU BĂLAN ■

Replici posibile

Vorbesc din modestie, tac din orgoliu.

★

Trecutul meu e în viitor.

★

Unii scriitori năzuie la posteritate, alții la prosperitate. Distanța e, precum se vede, de două litere.

★

Scriitorii mari iau dintr-o operă, creată anterior, părțile magnifice, epigonii tot ce este insignifiant și derizoriu. Problemă de optică și de selecție.

★

Miracolul e un adevăr relevat cu bruschete.

■

Ferească Dumnezeu de inteligența întîmplătoare a prostului.

★

Citește marile cărți ale umanității cu sentimentul c-au apărut într-un singur exemplar, tipărit special, pentru tine. E singura șansă ca să pricepi ceva.

★

Cel mai flagrant exemplu de paranoie : de cînd au apărut avioanele, privim la zborul păsărilor cu indulgență.

★

Foarte puțini oameni știu să plîngă în deplină singurătate. De unde reiese că plînsul — chiar și al copiilor — e un spectacol.

★

A avea „sînge rece" nu echivalează cu a fi un batracian.

■

Ne nastem fără să vrem și murim fiindcă trebuie. Între aceste imperative n-ar fi fost loc și pentru o inițiativă personală ?

★

Trăiește cum vrei, dar crede Crezi ce vrei, dar trăiește ca un om. Iată cei doi poli între care pendulăm, nedecuși, de la începutul lumii.

★

Ca să te salvezi din mediocritate, trebuie să ai geniu. E destul de dificil, recunosc, dar merită să încerci.

★

Toate certitudinile sînt provizorii, singura, definitivă, e îndoiala.

★

Și cățelul are caracter, dar asta nu-l scutește de disprețul meu.

AUREL BARANGA ■

Inteligența românească în acțiune

Trei cercetători români sparg o corelație biologică și descoperă un nou porumb: H 95!

La Stațiunea de cercetări agricole Suceava trei cercetători au obținut după ani de gîndire și trudă un hibrid de porumb, care rezolvă o problemă de interes național în agricultură și anume : **recoltele de porumb din zonele de nord ale țării !** Mai exact, din zonele mai umede și mai răcoroase cum sînt și ținuturile Sucevei. Cei trei cercetători se numesc Mihai Cristea, directorul stațiunii, Sofia Raicu, cercetătoare principală, și Dumitru Funduianu, cercetător. Și dacă bucuria lor este egală și meritele la fel de mari, să admitem că investigațiile și cercetările în sine, cu necazurile și bucuriile inerente atîtor ani de muncă la cîmp sau în laboratoare constituie pentru fiecare o experiență de viață inedită Deci, cum s-a ajuns la acest soi de porumb, **Hibrid 95** ?

— Acest **Hibrid 95**, îmi relatează doctorul inginer Mihai Cristea, este cel mai timpuriu hibrid dublu de porumb din România și unul dintre cei mai timpurii din Europa. Vedeți, porumbul, și nu spun lucruri noi, este o plantă iubitoare de căldură, termofilă și utilitatea lui tot mai mare a făcut ca el să fie scos din zonele tradiționale. În părțile acestea, prin '56, exista un soi de porumb, hîngănesc, rezistent, dar slab productiv. N-aveau oamenii ce să mănînce după el, ca să nu mai vorbesc de calitatea lui, fiind foarte puțin nutritiv. După cîțiva ani, reușisem realizarea unui soi mai bun, **Suceava 1**, dar nu ne mulțumea. Eram într-o fază de tranziție. În toată lumea se cultivau și se cultivă hibrizii. Asta era de fapt și sarcina noastră, să creăm hibrizi dubli timpurii și extra-timpurii. Lucru foarte greu. Pentru că există o corelație biologică între precocitate și productivitate. Este limpede că un soi acumulînd mai mult, hrănindu-se timp mai îndelungat, va produce mai mult. Am încercat să spargem această corelație. Deci o luptă genetică. Desigur, în alte părți, unii o făcuseră deja, dar asta însemna să importăm hibrizi și vă imaginați ce înseamnă să importi tot timpul ! Situația ne obliga să continuăm lupta genetică. Ne întrebam, firește, cum se poate lupta, care sînt armele. Aveam nevoie de idei. Porumbul se domestisise în perioade de milenii, perioade în care beneficiase de diferite temperaturi. Noi, aici, aveam parte de frig chiar și în august. În această situație trebuia să obținem hibrizi cu o mare viteză de acumulare a substanțelor nutritive, cu productivitate fotosintetică într-un timp scurt și apoi cu viteză fotosintetică și productivitate fotosintetică. la temperaturi joase. Restul era o chestiune de perseverență, răbdare. Și, desigur, multă muncă.

— Ați fost nevoiți, bănuiesc, să treceți prin momente deosebit de grele.

— Într-un an, nu mai țin minte care anume, aranjasem tot materialul în cîmp. Era în mijlocul verii și pe la prînz ne trezim că ne bate o gheață, aproape din senin. Gheață, adică grindină. Cînd am ajuns în cîmp, vă mărturisesc sincer, am început să plîng. Important era să nu ne pierdem capul și să acționăm repede. Ne-am sfătuit cu toții. Dacă recurgeam la rezerve, însemna că muncisem degeaba. Ne-am încercat ultima șansă ca să salvăm aceste rezerve : am stat cu toții pe cîmp pînă la două noaptea (avusesem și noi un noroc, era lună) și am înlocuit toate pungile cu material distrus. Pierdusem cantitativ, dar salvasem procesul de creare a hibridului.

A mai fost apoi neîncrederea unora. Rideau chiar și țăranii de noi. „Uite la ăștia, spuneau unii, au cheltuit o groază de bani cu cartea, în facultăți, ca să scoată știuleții și cocenii ăștia prăpădiți !" E drept, porumbul avea o talie mică, dar însușiri mai bune. A trebuit să-i convingem pe mulți că totuși ceea ce realizasem era o treabă bună pentru acel moment.

— După cum am înțeles, chiar acest hibrid, deși foarte bun, constituie o etapă de cercetare...

— Este adevărat. N-am atins perfecțiunea, altfel ne-am fi oprit. Căutăm noul pentru că este vorba în primul rînd de hrană. Pentru că sîntem convinși că pămîntul poate da mai mult. În străinătate, e drept, există voci care spun că s-a atins plafonul maxim al posibilităților genetice. Nu sîntem de acord. Dacă în urmă cu cîțiva ani un cercetător spunea că se pot obține 10—12 mii de kilograme la hectar, erau destui care-i rideau în față. Și iată că astăzi s-au obținut.

Sofia Raicu este cercetător principal și a venit la Suceava în 1968 din sud. Adică de la Caracal. Era cercetătoare în fitotehnie. În ameliorare însă a început să lucreze aici.

— Ce înseamnă să fii cercetător în agricultură ?

— Exact ceea ce înseamnă să fii cercetător în oricare alt domeniu. Numai că locul nostru de cercetare este cîmpul. Bineînțeles și laboratorul, dar cea mai mare parte din an ne-o petrecem pe cîmp. Sîntem obișnuiți să facem zilnic, în campanie, zeci de kilometri pe jos. Avem 10 000 de parcele iar o parcelă are în medie 20 de plante. Fiecare plantă trebuie s-o vezi, s-o pipăi și să faci asupra ei observații. Vă imaginați de cîte mii de observații a avut parte și acest **Hibrid 95 în ațiția ani !** În general vorbind, din noianul de forme trebuie să arunci ce este rău, ce este bun și să păstrezi numai ce-i foarte bun. De multe ori o faci cu durere parcă și cu o anumită reținere. Asta-i aspectul sentimental al lucrurilor. Dar n-ai ce să faci, te sufocă materialul imens și nu poți merge mai departe.

Dumitru Funduianu a terminat Facultatea de agronomie la Iași, în 1967, șef de promoție, și a fost repartizat la Suceava, la această stațiune. A intrat direct în cîmp, la recoltat, în timp ce un coleg de-al său a fost repartizat la „pajiști". A trebuit mai întîi să afle tot ceea ce era nou în cercetare, atît în țară cît și pe plan mondial. În 1975 a fost trimis la specializare, șapte luni în Statele Unite și două luni în Mexic. În Statele Unite l-a cunoscut pe primul agronom laureat al Premiului Nobel, americanul Norman Borlaug, care a scris foarte puțin, dar a realizat foarte mult practic.

— Și cînd scria, ce spunea Norman Borlaug ?

— Scria că : „nu există pace fără pîine". Și a mai spus ceva, în 1970, la discursul decernării premiului, atunci cînd i s-a reproșat în glumă că nu prea are lucrări științifice. „Ce doriți dumneavoastră să mîncați, întreba el, pîine sau hîrtie ?"

— Și unde este adevărul ?

— Ca întotdeauna, la mijloc. Fiindcă o lucrare științifică are importanța ei. Dar Borlaug, eminent practician, sublinia faptul că cercetarea se face în cîmp, la ogor.

★

În 1976 soiul de porumb **H 95** a fost omologat. Anul acesta 8 000 de hectare vor beneficia de sămînța acestui hibrid, iar peste un an vor fi asigurate și celelalte suprafețe ale țării care au o climă mai vitregă **H 95** este izbînda celor trei cercetători de la stațiunea suceveană, dar, totodată, este și o izbîndă a omului în lupta lui de milenii cu natura.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Violenței i se răspunde cu indiferență

Sub titlul de mai sus, revista „Paris Match" din 29 aprilie 1977 publică alăturatele fotografii, însoțite de următorul text :

Pe Bulevardul Champs-Élysées, într-o simbătă după-masă, un om fuge, urmărit de alți doi, care îl ajung din urmă și îl îmbrîncesc, pînă ce acesta se prăbușește. „Lăsați-mă, ajutor !", strigă, în timp ce agresorii îl snopesc în bătaie, cu pumnii. Îi smulg haina, o rup în bucăți. Lupta inegală se prelungește cîteva minute. Pe trotuar, trecătorii se string în număr mare, privesc spectacolul, dar nici unul nu intervine. Nimeni nu cheamă la telefon poliția, nimeni nu se duce să caute un polițist (și totuși doi agenți puteau fi zăriți la vreo 50 m depărtare !). Nimeni nu încearcă să-l ajute pe necunoscutul prăbușit.

De fapt, această agresiune a fost simulată. Ea a fost organizată de „Paris Match", cu ajutorul a trei cascadori. Fotografiile demonstrează pasivitatea mulțimii în fața unui atac căruia fiecare din noi i-ar putea cădea victimă. Concluzia testului nostru : azi, violenței i se răspunde cu indiferență.

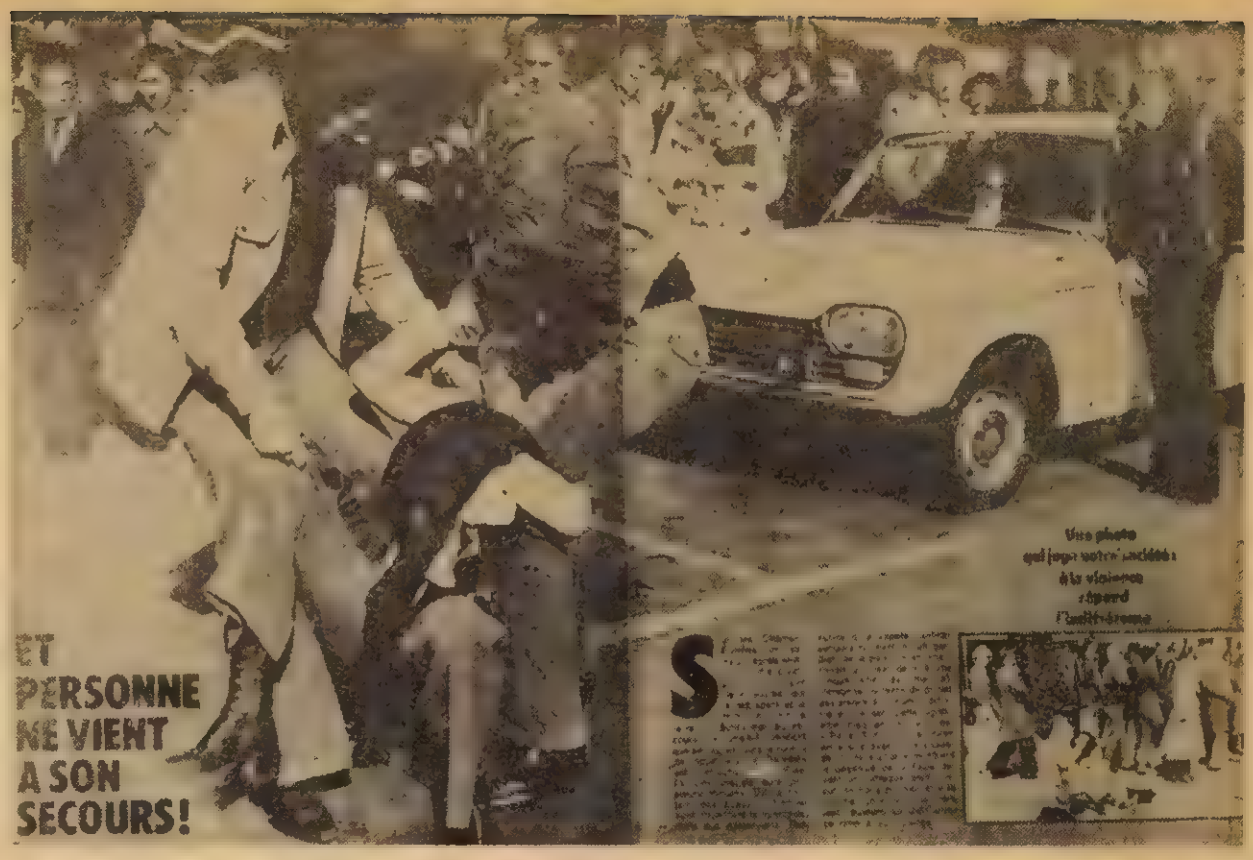

Alergia — o boală de masă?

Doi specialiști francezi despre aspectele ei clinice și despre tratarea ei

„Alergia, în forme diferite, afectează populația franceză în proporție de 15—20 la sută. O anchetă organizată în rîndul elevilor de școală primară a dovedit că 1,8 la sută din copiii de șase ani suferă de astm, ceea ce înseamnă că, în Franța, aproximativ un milion și jumătate de persoane, cifră care continuă să crească, sînt astmatici, fapt care reprezintă o adevărată problemă socio-economică.

Alergia este o maladie polimorfă care afectează, în general, aparatul respirator și digestiv, epiderma, precum și alte organe. Manifestările alergice au toate același mecanism imunologic care a fost mai bine înțeles în urma recentelor cercetări făcute în acest sens și despre care ziarul „Le Monde" oferă ample detalii.

Primele studii întreprinse la începutul secolului au dezvăluit un fenomen paradoxal : imunizarea cîinilor cu extrase de anemone de mare, în loc să protejeze organismul respectiv, provoca un răspuns patologic. Prima injectare sensibilizase animalul, iar a doua provocase o hipersensibilitate a lui, adesea mortală. Fenomenul a fost înțeles mai bine abia în 1921, odată cu experiențele cuplului Prausnitz-Kustner. S-a demonstrat că un factor prezent într-un ser, un anticorp, intervenea în alergie. Acest anticorp a fost identificat în 1976 de Johansson, în Suedia, și Ishizaka, în Statele Unite, fiind numit imunoglobulină E (IgE), a cărui structură chimică este aproape în întregime cunoscută în prezent. În contact cu substanțe chimice naturale sau artificiale, anumite organisme provoacă anticorpi aparținînd clasei IgE, care acționează împotriva acestor factori sau „alergeni", cum mai sînt numiți. Purificarea IgE a permis fabricarea de anticorpi anti-IgE folosiți pentru măsurarea concentrării sanguine de IgE în general sau îndreptați în mod specific spre un „alergen" dat.

Dacă primele descrieri ale alergiei (termenul a fost creat de von Pirquet în 1904) datează de la începutul secolului, iar testele cutaneice și desensibilizarea unor organisme la un „alergen" au fost codificate prin 1935—1936, abia în jurul anilor 1950—1960 s-au întreprins eforturi de identificare a „alergenilor" care produc fenomene respiratorii, digestive, epidermice, aparate afectate cu predilecție de alergie. Această afecțiune, ale cărei manifestări sînt foarte diferite, este legată de o reacție patologică a sistemului imunitar care se declanșează imediat după contactul cu elementul alergic. Contactul unui organism în prealabil sensibilizat cu o cantitate uneori minimă de „alergen" produce simptome variate (urticarie, vomă, astm etc.) care se remarcă prin caracterul lor inflamator

Identificarea „alergenilor" se bazează pe o consultație foarte precisă, pe o analiză a împrejurărilor apariției fenomenului, urmate, dacă este posibil, de teste epidermice. În plus, testele epidermice trebuie completate de un examen al sîngelui care permite utilizarea, fără nici un risc pentru bolnav, a diferiților „alergeni", chiar și a celor dăunători ; ele pot fi completate, de asemenea, de teste de „provocare" care identifică „alergenul", prin reproducerea unui model redus al bolii. Există cîteva teste de „provocare" în domenii diferite Ele s-au dezvoltat în mod deosebit în domeniul astmei

„Alergenii" vegetali sînt foarte numeroși : polenuri, spori de mucegai, făină de cereale, textile etc. Și agresorii animali sînt bine cunoscuți : pisica, calul, păianjenii roșii sau galbeni ai arborilor fructiferi. Anumite condiții ecologice pot face periculoase niște animale pînă atunci inofensive : de exemplu, crescute în număr mic, găinile sînt inofensive, dar devin dăunătoare cînd sînt adunate cu sutele în crescătorii intensive. Și numărul „alergenilor" industriali și agricoli sporește. În sfîrșit, acțiunea „alergenilor" atmosferici este intensificată de poluanții chimici din aer. Oxidul de azot, în concentrația în care se află de obicei în atmosferă, n-are nici o acțiune asupra bronhiilor astmaticilor. Totuși, după ce au respirat acest oxid, bolnavii devin mai sensibili la alți factori astmogeni.

Cauzele multora dintre aceste afecțiuni sînt și mai complexe. La unii alergici la praf, o criză de astm poate fi declanșată de o infecție virotică, de o perturbare endocrină sau o tulburare psihoafectivă. Este clasic exemplul unei tinere din Magonnet, alergică la polenul de ambrozie, care strănuta cînd această plantă înflorea în împrejurimi, dar numai atunci cînd soacra ei era în casă.

Tratamentul alergiei este foarte variat. În primul rînd se are în vedere eliminarea, în măsura posibilului, a „alergenilor" respectivi. Apoi, utilizarea medicamentelor care trebuie adaptate la caracterele schimbătoare, „capricioase" ale sindromurilor alergice. În sfîrșit una din preocupările alergologilor rămîne desensibilizarea organismului respectiv la „alergenii" ce nu pot fi suprimați. Desensibilizarea codificată de Robert Cooke, ușor îmbunătățită prin folosirea de „alergeni" cu întîrziere, are o eficacitate demonstrată dar imperfectă. Mai mult, utilizarea alergenului la care subiectul este sensibil provoacă reacții destul de dezagreabile. Sînt în curs cercetări pentru punerea la punct a altor metode de desensibilizare prin folosirea „alergenilor" modificați, fixați pe suporturi diferite sau însoțiți de ajutători diverși pentru a „înșela" răspunsul alergic. Imunologia, care a făcut foarte mari progrese în cursul ultimului deceniu, va trebui să-și intensifice eforturile pentru explicarea și tratarea alergiei — conchide unul dintre cei doi specialiști care, în „Le Monde", se ocupă de aspectele clinice și tratarea alergiei.

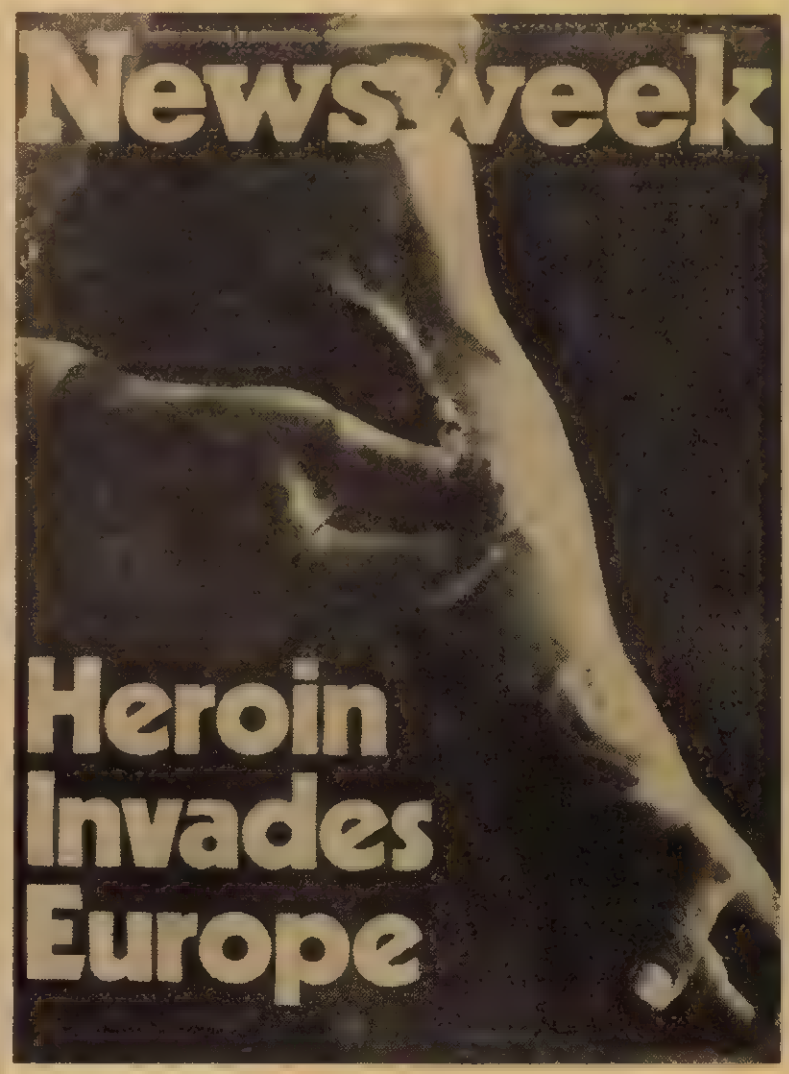

„HEROINA INVADEAZĂ EUROPA"

Coperta revistei „Newsweek" din 18 aprilie 1977 este atît de sugestivă, încît se dispensează de comentarii.

Am tradus pentru dumneavoastră

Paradisul pierdut

• În mintea emigranților europeni Australia este de multă vreme asociată cu imaginea unui ipotetic paradis. Depărtarea geografică de zonele de conflict din Europa, clima blîndă, vastele teritorii, slab populate și bogate în resurse naturale, dezvoltarea industrială de-a-ntîgăduit, toate acestea au atras contingente importante de emigranți. Ajunși la antipod ei au avut însă ocazia să constate că nici depărtarea geografică, nici bogățiile naturale, nici hărnicia locuitorilor nu pot estompa contradicțiile inextricabil legate de un anumit sistem social. În articolul care urmează, intitulat „Boala australiană", apărut în revista americană „Newsweek" din 11 aprilie 1977 sub semnătura lui Peter Webb și a corespondentului din Sydney, Ronald Kaye, se prezintă cîteva probleme actuale ale economiei australiene.

Simptomele care frapează pe observatori în Australia sînt acelea întîlnite în toate economiile lovite de recesiune: un nivel record al șomajului, inflație crescîndă, fabrici închise și o viață economică îndreptîndu-se spre faliment. Neliniștea cunoscută sub numele de „boala australiană" este cauzată, probabil, și de alte cauze decît de dificultățile pe care le întîlnesc pe piața mondială produsele agricole și minereurile Australiei. Întristătoarele statistici economice ascund, după părerea multor australieni, conflicte profunde între guvern, lumea oamenilor de afaceri și sindicate. Toată situația este extrem de asemănătoare cu aceea din Marea Britanie de acum cîțiva ani.

De o parte a baricadei se află sindicatele și partidul laburist din opoziție. Acestea acuză guvernul condus de primul ministru Malcom Fraser de incapacitate în conducerea economiei și consideră că recesiunea care durează de patru ani se datorește cererilor nesățioase ale industriașilor, care doresc să înghită porții tot mai mari din bogățiile națiunii. Pe de altă parte, industriașii și guvernul afirmă că cererile nejustificate ale sindicatelor pentru mărirea salariilor împiedică revenirea economiei la starea normală. Și pe măsură ce acuzațiile reciproce se întețesc, încrederea publică este tot mai mult subminată. Economistul Peter Sheehan, de la Institutul de cercetări economice și sociale aplicate din Melbourne, este de părere că „boala australiană este mai puțin o problemă economică și mai mult una politică". „Pînă cînd guvernul și sindicatele nu vor negocia un contract social acceptabil pare puțin probabil că serioasele probleme de structură ale economiei vor cunoaște un început de rezolvare".

Deși Fraser l-a îndemnat pe australieni să găsească un „teren comun de înțelegere", el a refuzat categoric un plan care se bucura de sprijin serios și care prevedea, în paralel, o reducere a impozitelor și înghețarea salariilor, după cum s-a propus și în Marea Britanie săptămîna trecută. Or, întrucît rata inflației va crește anul acesta, după cum se crede, cu 15—20 la sută, sindicatele cer cu energie măriri de salariu care să compenseze inflația.

Pînă în prezent o ciocnire directă a fost evitată grație Comisiei de conciliere și arbitraj, instituție creată acum 40 de ani pentru rezolvarea disputelor industriale, care a introdus un sistem de corelare între creșterea salariilor și a prețurilor bunurilor de consum. Dar anul trecut comisia, care evaluează trimestrial aceste creșteri, nu s-a declarat decît parțial de acord cu aprecierile sindicatelor, iar guvernul insistă că dacă se va acorda un spor mai mare de 3,20 dolari la salariul săptămînal de 206 dolari însănătoșirea economică va fi periclitată.

Sindicatele au avertizat că vor refuza să se supună sistemului arbitrar de fixare a salariilor dacă nu se va ține seama de inflație. Nemulțumirea lor provine, în parte, din hotărîrea guvernului de a introduce un nou impozit pe venit de 2,5 la sută pentru a finanța sistemul național de asigurări sociale. În urma acestei hotărîri majoritatea australienilor au abandonat sistemul de stat și s-au adresat medicilor particulari și societăților de asigurări, astfel încît cheltuielile pentru îngrijirea sănătății au devenit parte componentă a indexului de prețuri. „Ne învîrtim într-un cerc vicios", a declarat un consilier economic al guvernului. „A trebuit să aplicăm noul impozit pentru a reduce deficitul bugetar record, dar nu vom realiza nimic și ne vom trezi înapoi la punctul de plecare, dacă muncitorii vor primi compensații pentru faptul că acum sînt nevoiți să se adreseze companiilor particulare de asigurări".

Comisia de arbitraj recunoaște dilema, pe care însă o denumește „o alegere între haosul industrial și haosul economic". Deși numărul grevelor din ultimele șase luni a fost cel mai redus în zece ani, declararea unei greve naționale anul trecut, ca protest împotriva schimbărilor intervenite în sistemul asigurărilor sociale de stat, a făcut ca numărul de zile-muncă pierdute datorită grevelor să atingă, în 1976, locul trei în istoria Australiei.

În ciuda profiturilor sporite ale companiilor, sindicatele afirmă că starea precară a economiei australiene se datorește mult mai mult incapacității modului în care este condusă economia. Liderii sindicali afirmă că echipamentul industrial demodat constituie principala cauză a faptului că productivitatea fabricilor de automobile și oțelăriilor este cu 40 la sută mai mică decît în Japonia. „Prea multă lume și-a format o idee complet greșită, și anume că problemele noastre nerezolvate își au obîrșia în sindicate militante, ai căror membri sînt gata oricînd să declare grevă", declară Jo Thomson, secretarul sindicatului constructorilor de automobile din New South Wales. „Asemenea idei preconcepute maschează realitatea: echipamentul scandalos de învechit, fabrici depășite de vreme".

O cauză principală a stării nesatisfăcătoare a industriei australiene constă în faptul că exportul acestei țări se bazează pe industria minieră. În anii 1960—1970 exportul de minereuri a adus mari profituri Australiei. Produsele manufacturate australiene nu au mai putut concura pe piețele străine, iar înlăuntrul țării nu au mai putut face față competiției produselor importate. Înlăuntrul țării, producția de articole electrotehnice de uz casnic a scăzut cu 25 la sută în decurs de doi ani, 10 000 de oameni pierzîndu-și locurile de muncă. A scăzut cu zece la sută cererea de oțel, în raport cu anul trecut. O oțelărie construită acum doi ani și care a costat 55 milioane dolari stă cu porțile închise. Economistul Sheehan declară: „Nu ne-am dat seama și nu am reacționat decît prea tîrziu la faptul că economia australiană încetează să se bazeze, în esență, pe agricultură și pe industria prelucrătoare, accentul căzînd, dimpotrivă, pe industria extractivă. În timp ce greutatea specifică a industriei prelucrătoare a scăzut în mod corespunzător".

Mulți australieni continuă să considere că problemele națiunii, la fel ca și acelea ale Marii Britanii, sînt în esență politice. Prăbușirea industriei extractive în 1972 a dus la alegerea primului guvern laburist după 23 de ani. Condus de Gough Whitlam, acest guvern a promovat multe reforme sociale și economice devenite de mult necesare, dar a luat și măsuri controversate, care nu au putut fi aduse la îndeplinire. Partidul laburist a suferit o înfrîngere neașteptată în alegerile din 1975, care s-au desfășurat într-o atmosferă de tensiune, și această înfrîngere a făcut să fiarbă și mai mult cazanul politic. Dacă pasiunile politice s-ar mai răci, economia australiană ar avea o șansă mai bună de însănătoșire. John Darling, directorul Confederației industriei, a declarat: „Economia noastră este solidă la bază. Dar această realitate nu se va putea manifesta decît dacă vom reuși să formulăm obiective care să mobilizeze întreaga națiune".

CEI CARE AU AVUT GHINION

Muncitori sosiți în Franța în căutare de lucru, așa-numiți sans-papiers, fără documente, au organizat o demonstrație într-un oficiu de înregistrare pentru a obține rîvnitele permise.

CEI CARE AU AVUT NOROC

Imigranți care au obținut permisele de muncă mătură, cu documente în regulă, străzile Orașului Lumină.

Pagini realizate de LIONEL NIȚESCU ■

Mondo umano ?

Magie și mafie

Știrile vin în flux, anunță noi capturi de droguri care pe piața ilicită valorează mii sau milioane de dolari. Reținem, la întîmplare, dintre cele anunțate în ultimele zile:

Poliția olandeză a confiscat în localitatea Stellen Dan, la nord de Rotterdam, o tonă de hașiș, care se găsea la bordul unei șalupe ancorate în port. Valoarea capturii pe piața neagră — 1,5 milioane florini; la New York, unul dintre traficanții de droguri arestați zilele trecute nu avea decît 11 ani. În cursul zilei respective vînduse 150 doze de heroină cu 55 dolari bucata. Complicele lui (de 18 ani) avea la domiciliu o cantitate ce valora pe piața neagră 5 000 dolari; în aceeași zi, la Montreal (în Canada) au fost arestate patru persoane asupra cărora s-a descoperit heroină pură evaluată la prețul de 100 000 de dolari pe piața ilegală; o statistică precizează că în 1976, în R.F.G., au murit 325 de oameni din cauza abuzului de stupefiante. O creștere cu 137 față de 1975. Heroina este cea mai consumată. De altfel, în 1976 au fost confiscate 167 kg de „H" față de 30,9 kg în 1975. Tot în 1976 au fost confiscate 5 300 kg hașiș; la Lima, șeful poliției peruane anunță că în urma unei operațiuni care a durat 90 de zile s-au capturat 600 kg; s-au desființat 16 laboratoare clandestine și au fost arestați 1 400 traficanți; poliția thailandeză a anunțat distrugerea mai multor sute de hectare de plantații de marijuana cultivată în secret, în nord-estul țării în provincia Nakon Phanom. Astfel, s-au distrus aproape 40 tone de marijuana în valoare de 1 milion și jumătate de dolari; în statul California numărul persoanelor care au căzut victimă abuzului de narcotice s-a dublat în ultimii zece ani. Astfel, în 1975, au murit 2 068 persoane față de 1 074 în 1968. Unele estimări arată că, la ora actuală, în California consumă în mod constant droguri peste 130 000 persoane, poliția mexicană a descoperit și confiscat la bordul unui avion particular o cantitate de 173 kg cocaină și aproape 58 kg de heroină care, comercializate la bursa neagră, ar fi adus traficanților cîștiguri de aproximativ 75 milioane dolari; joi, la Bangkok a avut loc o întîlnire între oficialități ale Biroului internațional de luptă împotriva narcoticelor, membri ai unei delegații a Congresului american și alți oameni angajați în lupta împotriva traficului și consumului de stupefiante. Dar, în pofida noilor măsuri luate și a numeroasele arestări, nu s-a curmat decît o infimă parte din laborioasa activitate a traficanților de droguri din vestitul „Triunghi de aur" — Thailanda-Laos-Birmania. Preluate din „triunghi" de traficanți iscusiți care beneficiază de numeroase complicități plătite cu bani gheață, drogurile ajung pe căi dintre cele mai ocolite, la Marsilia sau Amsterdam, New York sau Bonn, la Los Angeles sau Montreal. Acolo, ele îmbogățesc o clică și aruncă în derivă mii și mii de tineri de felul lui Didier de care vorbește zguduitoarea confesiune din „Paris Match". Cu toate măsurile luate, cu toate semnalele de alarmă trase, magia și mafia drogurilor constituie una dintre cele mai rentabile afaceri și unul dintre cele mai distrugătoare flageluri ale lumii occidentale. E, oare, aceasta **mondo umano ?**

PETRE NICOLAE ■

Un nou lider

Etapa ocazională de simbătă și duminica a adus în fruntea clasamentului echipa **Universitatea Craiova**, fapt oarecum așteptat, ținînd seama că reprezentanții Băniei sunt cei mai bine antrenați jucători din campionat. La stabilirea acestei poziții fermecătoare a contribuit foarte mult și **Dinamo**, care, cel puțin în acest retur, n-a arătat mai nimic. Fostii campioni sunt uzați. Jocul lor nu mai are acuratețea de altădată și lipsa lui Nunweiller VI se face resimțită, iată, și acum, după doi ani. Dudu Georgescu, fără acest constructor, nu înseamnă mai nimic. Privit la televizor, meciul **Rapid — Dinamo** n-a arătat decît dîrzenia cu care feroviarii au știut să câștige cele două puncte puse în joc, de care aveau nevoie ca de aer. **Real-Giuleștiul** a cîștigat pe drept datorită apărării sale decise, care a spulberat toate atacurile dinamoviste, sustinute **mai ales de Sătmăreanu II, aflat în postura de inter rătăcitor.** (Apropo de acest jucător, despre care se spunea că este un înger și că suspendarea sa de șase luni de zile a fost o mare greșeală, trebuie arătat că nu este deloc un individ blînd ci, dimpotrivă : brutala lovire a unui adversar, pentru care a luat numai un cartonaș galben în locul unuia roșu, cum era firesc, pledează pentru ceea ce afirmam. Ia care ar fi de adăugat că și în alte meciuri jucătorul cu pricina s-a dovedit la fel de trascibil, certîndu-se cu arbitrii și cotonogindu-și competitorii.) Jocul a fost lipsit de orizont, neplăcut la privire, unicul gol, înscris de Nită, răminînd singurul lucru memorabil din cele 90 de minute. Ce-am mai putea spune despre acest meci ? Regretabila rănire a lui Cheran, care sperăm că va fi recuperat, și arbitrajul șovăitor al lui Dinulescu, de obicei autoritar.

În rest, rezultate oarecum normale, dacă exceptăm cele două meciuri nule, de la Craiova și Tg. Mureș. Din relatările radiofonice am înțeles că în Bănie s-a jucat cam pe sus, craiovenii crezînd că ultimele rezultate ajung și pentru meciul cu Reșița. Pe scurt, din trei incursiuni, Bojin a smuls un punct actualului lider, în timp ce Marcu și compania au ratat ca pentru trei meciuri. Este o temă de meditat, întrucît **Universitatea Craiova** se află în menghina **Dinamo—Steaua** fiecare cu cîte un meci mai puțin, iar peste o săptămînă, la București, **Rapidul** o să încerce să-și consolideze poziția și așa destul de precară în clasament.

Cu **mureșenii** se întîmplă ceva, echipa aceasta căzînd într-o anemie periculoasă. Suita ultimelor meciuri trădează o oboseală vizibilă, dacă nu chiar o sastisire de joc.

„Poli" Iași a înviat greu pe colega sa din Timișoara, cu 2—1, ieșind oarecum din zona fierbinte. Poate un program favorabil va face restul, explicația ultimelor succese stînd în întinerirea echipei și lăsarea la vatră a vedetelor, lucru întîmplat, după Craiova, și la Constanța, unde, de trei etape, cu citiva juniori, echipa mării se prezintă mult mai bine. Cine are urechi de auzit, să audă !

Onorabili arată și **Galații**, înțelegînd să-și apere șansele, deși speranțele sale au fost demult aruncate pe Dunăre.

Jiul, cu absențe notabile, a cîștigat ușor în fața **Argeșului**, care rămîne o enigmă pentru noi. Cu rezultatul de duminică și ținînd seama că va întîlni joi pe **U.T.A.**, pe teren propriu, credem că lupta pentru primele locuri va deveni extrem de spectaculoasă, mai ales către sfîrșitul campionatului. Nici **Politehnica Timișoara** nu este o echipă de ignorat în aceste socoteli. Deocamdată, constănțenii și gălățenii par condamnați la retrogradare. Pentru al treilea loc și-au pus candidatura **Corvinul, Progresul, „Poli" Iași** și, dacă nu e cu supărare, mai ales **Rapidul**. Dar, vom trăi și vom vedea.

La meciul de la Zagreb nu îndrăznesc să mă gîndesc. Și duminica este atît de aproape !

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A : 30 APRILIE ȘI 1 MAI

BACĂU : Sport Club — F.C. Constanța 1—0 (1—0). Toată lumea a tratat partida de aici ca un veritabil derby al retrogradării. 12 000 de oameni s-au adunat în tribunele extinse ale stadionului băcăuan, numai cele două echipe nu s-au omorît cu firea, prestînd un fotbal moale, lipsit de virtuți tehnice și lipsit pînă și de dramatism. Bacăul a dominat prima repriză, aminitind pe alocuri prestația excelentă efectuată cu o săptămînă în urmă, la Hunedoara. Sport Club a înscris în minutul 31 unicul gol al partidei, la o fază care a suscitat multe comentarii, dar la care noi socotim că decizia arbitrului Bărbulescu de a acorda penalty pentru gazde a fost corectă. La o minge venită de pe aripa dreaptă și „blibilită" de mai mulți apărători constănțeni, Bălută a apucat foarte puțin capul pentru a relua balonul în poarta goală, dar a fost lovit cu piciorul în frunte de fundașul Găiță. Arbitrul a sancționat regulamentar jocul periculos al constănțeanului, iar Munteanu a transformat precis lovitura de la 11 metri. ● Reprize a două s-a desfășurat, surprinzător sub semnul stăpînirii teritoriale a oaspeților, mai decișii, mai exacți și mai muncitori. Cu un jucător de numai 18 ani și jumătate pe aripa stîngă, Zamfir, cu Antonescu „ureat" pînă în preajma porții adverse, F.C. Constanța a avut minute foarte bune, dar n-a reușit să înscrie. Buduru și Dragnea ratînd cele mai mari ocazii ale oaspeților. ● La sfîrșitul partidei, profesorul Costinescu, președintele clubului băcăuan, ne-a spus : „După egalul de la Hunedoara l-am felicitat pe băieți ; după victoria de azi nu pot găsi pentru ei nici un cuvînt de laudă !" Remarcabilă, de asemenea, sportivitatea antrenorului constănțean Gh. O'a, care la sfîrșitul meciului a felicitat brigada de arbitri, recunoscînd că și-ar dori la toate jocurile disputate în deplasare un asemenea arbitraj. ● În condițiile unui meci în general submediocru, jucătorii de notă 7 ni s-au părut Lupaș și Mangasoiu de la gazde, Antonescu, Pena și Zamfir de la oaspeți. ● Cu un gol marcat în min. 88 (Munteanu a fost lansat în careu, dar arbitrul a tăiat superior), Constantin Bărbulescu a condus foarte bine, ajutat cu scăpări de N. Gheorghe și Gh. Retezan (toți din București), ultimul apărînd pe foaia de arbitraj în ultimul moment, ca înlocuitor al lui M. Buzea, despre care comisia de delegări se pare că a aflat în ceasul al 13-lea că s-ar fi născut pe meleaguri băcăuane (**Ovidiu Ioanițoaia**). ● **CRAIOVA : Universitatea — F.C.M. Reșița 1—1 (0—0).** În prima repriză, reșițenii au trecut mijlocul terenului doar prin degajările portarului Windt, dominarea studenților fiind copioasă (dar infructuoasă pe tabela de marcaj). Înaintașii întrecîndu-se în ratări care de care mai clare ● Jocul echipei antrenate de „T.T." a fost lent, majoritatea jucătorilor săi părînd blazați și obosiți, în special cei de la tot, cu excepția doar a lui Ștefănescu, care a jucat bine, atît în apărare cît și în atac, unde a servit mingi bune colegilor aflați în inferioară numerică ofensivă ● Lipsa lui Beldeanu din linia de mijloc a constituit, se pare, un handicap greu pentru Dobrin și Domide, neputînd crea legătura de atac craioveane. Oaspeții, cu patru oameni la mijlocul terenului, au reușit descoperi să închidă căile spre poarta proprie ● Cu un singur gol în activ (Purima, min. 50), studenții s-au retras inexplicabil în apărare, pentru menținerea rezultatului, contraatacînd sporadic și „distrîndu-se" cu două ocazii, Crișan și Cîrțu fiind opriți de un Windt în zi bună. Reșițenii și-au dat seama că pot obține ceea ce nu au sperat, adică un egal, reușita aparținîndu-i lui Bojin (min. 67), autor, poate, al „golului anului", datorită unei execuții de excepție. ● Cei mai buni de pe teren : Ștefănescu 8, Purima, Tîlhoi 7 (Univ. Craiova) ; Windt, Bergane Bojin 8, Filipescu, Florea 7 (F.C.M.) ● A arbitrat excelent I. Igna (Arad), ajutat de I. Lăcătuș (Arad) și I. Rus (Tg. Mureș) (**Dumitru Constantinescu**). ● **TG. MUREȘ : A.S.A. — F.C. Corvinul Hunedoara 2—2 (2—1).** Pierzîndu-și de utilul Radu Nunweiller (eliminat la sfîrșitul primei reprize în urma unui „atac" la bărbia vinovatului Bolonți), hunedorenii — paradoxal sau nu — au dobîndit din acest șoc un plus de inteligență și luciditate de joc, cînd mai prudenți și mai [illegible] au fost ei, cu toate astea, cei care au înscris, în timp ce gazdele, care la pauză s-au năpustit în cabina arbitrilor reprezintă oneste brigăzi de cavalerii lipsa de... onestitate. ● Despre meci : hunedorenii au înscris primii, prin Agud, regretind că acel minut 23 nu ora și ultimul. Convins că nu era așa, Hajnal a egalat, printr-un gol frumos, ca și revirimentul formei sale sportive. Finalul primei reprize a adus incidentul Bolonți — Nunweiller, hunedorenii părînd chiar înfrînți, grație golului înscris de Gligore. Conducînd cu 3—1 și avînd un om în plus (probabil aceiași Bolonți, care mai nou și mai vechi, joacă peste tot și... nicăieri, deci dezordonat, uneori crispat și nervos), A.S.A. a încercat să îmbunătățească avantajul subțire, axîndu-l mingi multe în pădurea pletoasă din careul advers ; pe principiul bumerangului, mingile reveneau în aceeași jumătate de teren și căpătau curînd înălțime, zadarnic. ● Cînd Economu a tras în muchia barei de sus, au pîlpîit și speranțele oaspeților, mai exact ale lui Angelescu, capabili, după 84 de minute de travaliu să cutreiere întregul teren și să îl oblige pe Ispir să faulteze în fața lui Solyom. Lovitura de teatru — cum se numește isprava în cauză — s-a produs odată cu penalty-ul devenit egalare prin calmul Economu. ● Cei mai buni : Angelescu 10, L. Gabriel, Economu 9, Vlad, Agud, Miculescu 8 (Corvinul) ; Hajnal 8, Both 8, Fanici, Pisiaru 7 (A.S.A.) ● Pentru competență și obiectivitate, excelent arbitrajul lui Romeo Stăncan (București), ajutat de Oscar Ujhelyi și Tiberiu Vass (Oradea) (**Teodor Buiza**). ● **PETROȘANI : Jiul — F.C. Argeș 3—0 (2—0).** Intîia zi de primăvară în Valea Jiului a adus cu sine fotbal spectaculos și dinamic, spre bucuria celor mai pretențioși spectatori, veniți în număr mare pe stadionul de la poalele Paringului. ● Gazdele au fost nevoite să intre în teren fără doi titulari, Dumitrache și Bucurescu, neferiți posesori a cîte trei cartonașe galbene ; înlocuitorii lor, Sălăjan și Covaci, s-au descurcat însă neașteptat de bine. ● În afara problemei celor sancționați, am putea remarca drept interesantă prezența și disputa în teren a două perechi de fotbaliști, una — Deleanu și Dobrin — aflată din fosti internaționali, iar alta — Mulțescu și Cristian — din actuali componenți ai lotului reprezentativ. În timp ce Dobrin a fost la Petroșani aproape spectator al jocului pe care îl știa mai bine decît toți (fiind, dealtfel, înlocuit după pauză), Deleanu a dat din nou satisfacție, atît în apărare cît și în incursiunile sale ofensive. În cel de-al doilea duel, Mulțescu și Cristian au fost dirijorii aflați în fruntea unui atac și, respectiv, a unei apărări. Deși Cristian capătă personalitate și siguranță cu fiecare meci, el nu a reușit prea mult ofensivei adverse, care a punctat de două ori, prin Sălăjan și Bădin, în urma unei faze aprinse la poarta Argeșului. ● Cei mai buni : Mulțescu, Sălăjan, Bădin 9, Deleanu, Covaci, Stoica 8 (Jiul) ; Cîrstea, Radu II, Cristian 7 (F.C. Argeș). ● A arbitrat foarte bine N. Petrescu, ajutat de C. Petrea și I. Dancu — toți din București (**Ion Predoșanu**). ● **IAȘI: Politehnica — „Poli" Timișoara 2—1 (2—0).** Oaspeții, în cunoștință de cauză despre startul sufocant al gazdelor în partidele susținute pe teren propriu, și-au luat măsuri de anihilare a furiosului scontat printr-un marcaj om-la-om, un pressing elastic pe tot terenul și o hocheiste de rîu bazată pe pase redibitate, cînd mingea le aparținea. Lucrul acesta l-a demonstrat vizibil pe ieșeni, el nereușind minute în șir nici un fel de exprimare ofensivă. În această situație, antrenorul Ilie Oană a avut ideea unei retrageri strategice în propriul teren, invitînd echipa oaspete să lase a joc [illegible], mișcă momeala, se avîntă spre poarta lui Bucu, lăsînd între liniile defensive spații mult mai mari, de care vor profita jucătorii ieșeni. Astfel, la primul atac mai incisiv al gazdelor, inițiat de Romilă, Dănilă marchează, cu largul concurs al portarului Catona, ce cu siguranță candidează la titlul de cel mai slab „goalkeeper" din divizie. Gazdele vor majora scorul în min. 39, cînd experimentatul Simionaș nu iartă o nouă bîlbîială a apărării timișorene, avînd bineînțeles în fruntea pe același Catona. ● După pauză, gestul jocului exceptional al lui Dembrovschi, bine secondat de Laia și Vișan, oaspeții dominînd majoritatea timpului terenului, părînd mai mult bancuri și inițiază cîteva atacuri periculoase. Astfel, după 2—1 (gol marcat de Păltinișan, min. 60) timișorenii sînt la un pas de 2—2, dar Bucu a-a opus miraculos la un șut bombă din interiorul careului, a lui Laia. ● Cu ochii la cronometru și cu urechile la tranzistoare, ieșenii obțin în final o victorie la fotografie, dar meritată. În balanța succesului a fost hotărîtoare evoluția celor doi portari — unul sub orice critică, Catona, celălalt excelent, un nume despre care cu siguranță se va mai vorbi în viitor. ● [illegible] : Bucu 9, Certan 8, Dembrovschi 7, Laia, Vișan 8, Păltinișan 7 (F.C. Timișoara) ● A arbitrat foarte bine O. Anderco, ajutat de I. Tatu și [illegible] din Satu Mare și V. Cosma — Carei (**Cornel Ionescu**). ● **ARAD : U.T.A. — F.C.M. Galați 3—1 (1—0).** Teoretic, în condițiile de angajament total al ambelor echipe, U.T.A. și suporterii ei se așteptau la un scor și mai mare. Dar „bătrîna doamnă", plictisită să încruciseze spada cu o candidată sigură la retrogradare, a jucat fără vlagă, fără convingere și fără idei tactice ● În schimb gălățenii, de-a lungul întregului meci, au atacat simplu și direct poarta lui Jivan, care și-a salvat echipa de la cel puțin trei goluri sigure. Șansa, după absurdele ei legi, a surîs fără nici un motiv gazdelor, care au deschis scorul prin Tisa, după ce Orac, Burcea și Toica au fost la un pas de a înscrie în poarta arădenilor ● Înaintînd [illegible] în min. 46 și 48, Bicșanschi și Neculai (de nu [illegible] au înscris în clasificatul tabela de marcaj, dar ne-a [illegible] gălățenii n-au [illegible] acasă, ei revenind scorul lui Burcea și adunînd în [illegible] echipe. Zarda lungi momente de penibilă dominare. În concluzie, deși învinși, oaspeții ne-au convins că abia în ora actuală au atins nivelul diviziei, pe care, din păcate, o vor părăsi. ● Cei mai buni de pe teren : Jivan 8, Nedelcu II și Tisa 7 (U.T.A.) ; Burcea, Orac 8, Toica, A. Ene și I. Constantinescu 7 (F.C.M.) ● A arbitrat foarte bine [illegible] în prima divizie I. Urdea, ajutat însă foarte slab de C. Munteanu — [illegible] din București și G. Furcoi — Bocșan (**Victor Nițu**). ● **BUCUREȘTI: Sportul studențesc — F.C. Bihor 2—1 (2—0).** Partida [illegible] în care să fim sinceri, ea [illegible] oaspete a prezentat o impresie mai frumoasă decît [illegible] Crișana de formă a echipei studențești este un fapt acceptat [illegible] în această primăvară — dar se pare că bihorenii n-au avut curaj să îndrăznească mai mult decît după pauză cînd scorul era deja favorabil bucureștenilor la două puncte diferență (Marica și O. Ionescu, într-un final de reprizăneașteptat) ● Oaspeții, formînd o echipă pe care, ne am convins încă o dată, antrenorul R. Cosmoc știe s-o așeze excelent în teren, ar fi putut să obțină o remiză meritată — dacă la unul din atacurile lor incisive tușierul Gh. Jucan nu s-ar fi grăbit să ridice steagul, semnalizînd eronat o poziție de ofsaid, inexistentă de fapt, a lui Fiorescu. Continuînd faza, orădeanul a „marcat" printr-un șut fără opoziție, Răducanu rămînînd țintuit exact la fel cum făcuse și la gol (de data aceasta acordat) marcat cîteva minute mai devreme de Naom. După meci, „centralul" N. Rainea avea să ne mărturisească că și el ar fi intuit greșeala colegului său, dar, fiind mai departe de fază, nu a îndrăznit să-l infirme !! ● Remarcați : O. Ionescu 8, Marica, Chihaia 7 (Sportul) ; Naom 8, Bigan, Fildan, Georgescu 7 (F.C. Bihor). ● A arbitrat satisfăcător N. Rainea (Bîrlad), ajutat cu greșeli de Gh. Jucan și L. Peto — ambii din Mediaș (**Sorin Postolache**). ● **Rapid — Dinamo 1—0 (1—0).** Meci ce poate sintetiza pe parcursul a numai 90 de minute întreg fotbalul românesc, toate luminile și, mai ales, umbrele sale. ● Jocul care se practică deocamdată în divizia noastră este mai cu seamă unul **de moral**, un fotbal de elan, în cadrul căruia echipa care stringe mai tare pumnii pentru victorie o și obține — impunîndu-se mai puțin, sau secundar, prin virtuți tehnico-tactice și mai cu seamă prin dorință, risipă de energie, eventual condiție fizică. Pînă aici, încă nimic nu e chiar așa de rău — numai că trebuie să ținem seamă și de faptul că, de regulă, adversara unei astfel de echipe **mobilizate** cedează destul de repede (chiar fiind superioară tehnic și tactic), neînțelegînd să se lupte cu aceleași arme, sau neavînd **moralul** necesar s-o facă. ● Este ceea ce s-a întîmplat cu ocazia puținului scontatului „derby" dintre Dinamo și Rapid. Pentru a înțelege cum o echipă de talia Rapidului de azi poate juca de la egal la egal, ba chiar învinge un lider numit Dinamo — să nu ne mulțumim cu explicația setei de puncte a giuleștenilor, sau a formei parcă din ce în ce mai slabă a echipei dinamoviste, ci să căutăm pînă la substanța cea mai adîncă, pînă la esență. Iar esența am amintit-o mai înainte : fotbalul nostru rămîne mai ales unul de clan, în care factorul moral-volitiv, cum spun specialiștii, are cea mai mare importanță. ● Altfel, echipa lui Motroc s-a prezentat cît se poate de bun moral-volitiv : a făcut un marcaj individual destul de sever, uneori dur (după modelul arătat de curînd de reprezentativa R.D.G.), n-a părut deloc impresionată de „numele" adversarilor, pe care i-a faultat cu aceeași pasiune cu care și-a apărat, în a doua repriză, golul marcat de Nită în min. 33. ● În orice caz, satisfacția din final a feroviarilor nu credem că a fost împărtășită de către Ștefan Covaci (sosit la meci în min. 6, cu o valijoară în mînă direct de la avionul ce-l aducea de la Belgrad), pentru care forma submediocră a lui D. Georgescu și Sătmăreanu II, ca și accidentarea lui Cheran nu prea puteau fi motive de liniște sufletească. ● Cei mai buni : Neagu, Ioniță 8, Manea, Nită, Pîrvu 7 (Rapid) ; Sătmăreanu II (pentru susținerea ofensivei dinamoviste), Cheran, Vrînceanu 7 (Dinamo). ● Ușor tolerant față de duritatea meciului, probabil pentru a nu-și complica existența, C. Dinulescu a condus în general bine, ajutat de D. Ghețu și M. Stan — toți din București (**Dumitru Graur**).

TOP „FLACĂRA" — FOTBAL

În a șasea etapă a returului, disputată simbăta și duminica trecută, numai doi dintre componenții precedentului top (arădeanul Nedelcu și craioveanul C. Ștefănescu) au primit note de la cronicarii noștri. Astfel, șase dintre ei au rămas la aceleași [illegible], iar doi (Augustin și Stoichiță [illegible] de la Jiul) au ieșit din „top". Ultimii au fost înlocuiți însă de... trei jucători noi (petroșeneanul Multescu, care revine astfel în „top", bihoreanul C. Georgescu și ieșeanul Bucu), aflați la egalitate de puncte pe ultimele locuri ale clasamentului. Iată însă cum arată

TOPUL ETAPEI A 23-A

1 Angelescu — 10 p ; 2-9 I. Gabriel, Economu, Hajnal, Multescu, Sălăjan, Bădin, Bucu, Dembrovschi, — 9 p ; 10—29. C. Ștefănescu, Windt, Holban, Bolonți, Vlad, Agud, Miculescu (A.S.A.), Deleanu, Covaci, Stoica (Jiul), Cernescu (Poli. Iași), Laia, Jivan, Burcea, Orac, O. Ionescu, Naom, Neagu, Ioniță — 8 p ; 30—61 [illegible], Mateianu, Antonescu, Pena, Zamfir (F.C. Constanța), Purima, Tîlhoi, Filipescu, Florea (F.C.M. Reșița), Fanici, [illegible], Cîrstea, Radu II, Cristian, Dănilă, Păltinișan, Nedelcu II, Tisa, Toica, A. Ene, I. Constantinescu, Marica, Chihaia, Bigan, Fildan, C. Georgescu, Manea (Rapid), Nită, Pîrvu, Sătmăreanu II, Cheran, Vrînceanu — 7 p.

Prin adiționare cu punctele obținute în etapele precedente (reamintim că nu mai puțin de șase echipe au cîte un meci în minus : Dinamo, Poli Timișoara, Sportul stud., F.C. Corvinul, Progresul și Steaua) iată cum arată topul permanent alcătuit de revista noastră :

1. NEDELCU II	—	47 p
2—3. Balaci	—	43 p
C. Ștefănescu	—	„
4 Romilă	—	41 p
5 Dobrin	—	38 p
6—7. Iancșcu	—	36 p
Multescu	—	„
8 Dumitru	—	35 p
9—11 Mocheditiu	—	32 p
Bucu	—	„
C. Georgescu	—	„

FLACĂRA, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare — (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Catană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

[illegible] – 12 mai 1977

[illegible]

9 MAI 1977

Cîrmaciul partidului şi patriei, chezaşul libertăţii şi dezvoltării noastre de azi, în ziua glorioasă cînd a început al doilea secol al independenţei noastre naţionale

TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

Dacă ne-nfruntă munţii, cu munţii ne vom bate,
Pentru lumina ţării şi pentru libertate,
Aici ne e cuvîntul, cînd îl avem de spus,
Decît slujirea ţării nimic nu-i mai presus.
Jurăm credinţă luptei, oricît ar fi de grea,
Jurăm că pentru ţară şi viaţa ne-o vom da,
Jurăm să nu ne mintă nici clipa, nici vecia.
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire şi linişte poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

Dar ţara nu se face cu laşi, cu apatrizi,
Iubirea nu te scuză cînd ochii îi închizi.
Să curăţăm tot răul din viaţa României,
Că noi sîntem Partidul şi Ţara Omeniei.
Nu creadă hoţii muncii că ei sînt mari şi tari,
Noi sîntem patrioţii revoluţionari.
Avem contract pe viaţă cu visul şi cu glia.
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire şi linişte poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

A noastră este ţara, o moştenim deplin,
Va trebui, întreagă, s-o dăm celor ce vin,
La cei născuţi şi astăzi, şi mîine, şi poimîine,
Nici pîine fără muncă, nici muncă fără pîine.
Nici călăreţi pe aer, nici cai fără călări,
Nici ţară fără lume, nici lume fără ţări.
Să crească-n lume pacea, dreptatea, bucuria !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire şi linişte poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

Trăiască muncitorii, ţăranii, cărturarii !
Trăiască demnitatea cea fără de avarii !
Dacă renunţi la luptă n-ai ce să mai aştepţi,
Nimica nu se face-n poziţie de drepţi.
Să facem România, prin toţi şi pentru toţi,
Un teritoriu liber de-orice prejudecăţi.
Să fie-al nostru dreptul şi-a noastră datoria
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire şi linişte poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

Jurăm din milioane de inimi şi destine,
Din orice fel de sînge ne murmură în vine,
Jurăm, bătrîn şi tînăr, femeie şi bărbat,
Credinţă României, necondiţionat.
Că ţara-i bogăţia ce veşnic ne rămîne
Şi glasul ei ce-ndeamnă „Deşteaptă-te, române !"
Nu ne-nspăimîntă nimeni cu forţa sau pustia
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire şi linişte poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

Sîntem, de e nevoie, o ţară de soldaţi,
Sîntem, de e nevoie, un lanţ de munţi Carpaţi,
Durerea ţării noastre făcută-i să ne doară,
Ne place libertatea ca oameni şi ca ţară.
Şi soarele dreptăţii să lumineze sfînt
O ţară-n roşu, galben şi-albastru pe pămînt.
Aceasta-i viaţa noastră, aceasta ni-i tăria,
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire şi linişte poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

ADRIAN PĂUNESCU

ȘI-I ZICEM ROMÂNIA LEGĂMÎNTULUI DIN NOI

În dimineața zilei de 9 mai 1977, o țară întreagă, întregul nostru popor, și-a ascultat cu îndreptățită mîndrie patriotică inima, i-a ascultat cu înfiorare vibrațiile puternice, trăind și simțind prin ea un mare ceas al marii istorii a României.

Inima țării vibra iuni în sala Pavilionului central al complexului expozițional din Capitală, unde reprezentanții națiunii — strînși uniți în jurul celui mai strălucit bărbat al patriei, excepționala personalitate istorică afirmată puternic nu numai în conștiința națională, ci și în conștiința lumii, personalitate care, de la cîrma țării, a contribuit decisiv la făurirea destinului ei contemporan de mare demnitate în viața internațională, președintele Nicolae Ceaușescu — evocau și retrăiau cu adîncă emoție lupta și jertfele înaintașilor, celebrînd 100 de ani de la cucerirea independenței de stat a României, sărbătorind totodată Ziua Partidului și Ziua Victoriei asupra fascismului.

Nu încape nici o îndoială că noi toți cei care am trăit acolo, în sala complexului expozițional, sau în fața micilor ecrane, sau lîngă aparatele de radio ziua de 9 mai 1977, o vom păstra vie în memorie, în cuget și simțire, pînă la sfîrșitul vieților noastre. Este firesc să fie așa. Pentru că iuni dimineața am văzut, am auzit, am simțit și am trăit istoria !

Nu încape nici o îndoială că ziua aceasta va fi evocată și de copiii copiilor noștri, care o vor afla întîi și întîi din gura primului lor dascăl de istorie, așa cum am aflat noi, în copilărie, de zilele mari ale acestui neam, de zilele pe fruntea cărora stă scris Rovine sau Călugăreni, Putna sau Vaslui, Plevna sau Smîrdan.

Și copiii copiilor noștri vor citi și vor afla că istoria patriei au făurit-o de-a lungul veacurilor, împreună cu poporul, în fruntea lui, Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare, Nicolae Ceaușescu. Conducători de neam cu mare vocație a istoriei, conducătorii unui neam el însuși cu străveche vocație a istoriei, neam care, așa cum sublinia în memorabila sa expunere tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a adus jertfa supremă pentru fiecare palmă de pămînt a acestei țări. „Se poate spune că nu există palmă de pămînt care să nu fi fost udată cu sîngele moșilor și strămoșilor noștri în lupta pentru libertate și neatîrnare, pentru progres economic și social."

Ascultîndu-l iuni pe Președintele României, am trăit cu toată puterea sufletului istoria zbuciumată, exemplară și eroică a neamului. Ascultîndu-l pe Președintele nostru, am reînvățat pînă la detaliile cele mai semnificative, dintr-o expunere magistrală, dintr-o minunată și de neuitat lecție de istorie prezentată în fața întregii națiuni, momentele decisive și direcțiile hotărîtoare ale dezvoltării și afirmării poporului român. „Păstrînd de la daci setea nestinsă de libertate, voința de a se-și pleca fruntea sub jugul străin, hotărîrea de a rămîne mereu el însuși, unic stăpîn, pe viața și pe soarta sa, și continuînd spiritul rațional, judecata și pasiunea creatoare a romanilor, poporul român, nou apărut în lume, avea să împlinească, într-o existență de aproape două milenii, un eroic, zbuciumat și măreț destin istoric, dezvoltîndu-se continuu și afirmîndu-se cu putere în rîndul popoarelor și, astăzi, al acțiunilor lumii".

Cu cîtă mîndrie patriotică evoca tovarășul Nicolae Ceaușescu victoria de la Plevna, scena istorică de neuitat care a avut loc între generalul otoman Osman Pașa și colonelul român Cerchez — „O adevărată încununare a victoriilor strălucite cîștigate de dorobanții români în marele război pentru independență îl constituie momentul, cu profunde semnificații, cînd faimosul comandant al armatelor otomane de la Plevna, generalul Osman Pașa, învins, și-a întins sabia colonelului român Cerchez și i-a spus : «Capitulez cu armata mea, predîndu-mă în mîinile junei și bravei armate române»" — și cu cîtă mîndrie patriotică ascultam noi, urmașii urmașilor colonelului Cerchez și ai armatei sale, exemplul acesta de încununare glorioasă al unei lupte de veacuri care avea să se încheie cu măreața operă înfăptuită acum 100 de ani.

Întregul popor este pătruns de adevărul istoric că idealul național multisecular — independența cucerită acum un veac — a fost dus mai departe și desăvîrșit în anii noștri, sub conducerea partidului, prin victoria socialismului, prin asigurarea unei independențe reale, prin ridicarea poporului la rangul de stăpîn al destinelor sale.

Și marele om politic aflat astăzi, spre binele românilor, în fruntea românilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu, scotea în evidență învățămintele pe care trebuie să le extragem din istoria de ieri și de

„Acum, la aniversarea acestui măreț eveniment, este bine să subliniem învățămintele profunde pe care le oferă istoria națiunii noastre, ca dealtfel întreaga istorie universală. Greutățile prin care a trecut poporul român, adversitățile pe care le-a întruntat, precum și victoriile pe care le-a cucerit în momentele de răscruce ale existenței sale demonstrează în mod incontestabil că un popor hotărît să-și apere glia, libertatea și neatîrnarea, decis să nu precupețească nimic pentru a-și afirma drepturile inalienabile, pentru a-și cuceri un loc demn sub soare, nu poate fi înfrînt și ingenuncheat de nimeni și de nimic, niciodată ! Chiar dacă el poate suferi înfrîngeri vremelnice, chiar dacă un timp forțele agresoare se dovedesc superioare, pînă la urmă el nu poate fi oprit din drumul său, victoria cauzei sale nu poate fi împiedicată și, mai devreme sau mai tîrziu, acel popor va ieși triumfător în lupta sa dreaptă. Cu atît mai valabilă este această concluzie în zilele noastre, cînd raportul de forțe mondial s-a schimbat în favoarea popoarelor ce aspiră la o viață liberă, de sine stătătoare, la progres și prosperitate."

Cursul istoriei noastre de astăzi, o istorie a muncii în primul rînd, a fost și el pregnant subliniat de secretarul general al partidului. „Sărbătorim centenarul independenței cu rezultate deosebite în realizarea prevederilor planului cincinal pe 1976—1980. Așa cum am mai arătat în alte împrejurări, planul producției industriale în anul 1976 a fost realizat în proporție de 101,9 la sută, obținîndu-se față de 1975 un ritm de creștere de peste 11,5 la sută, superior celui prevăzut în cincinal. În agricultură s-a înregistrat, de asemenea, o creștere a producției de peste 17 la sută, obținîndu-se cea mai mare recoltă din întreaga istorie a țării". „De asemenea, în primele 4 luni ale acestui an, în ciuda greutăților și pierderilor provocate de cutremurul catastrofal de la 4 martie, planul producției industriale a fost îndeplinit în proporție de 103 la sută, cu o creștere de 12 la sută față de perioada corespunzătoare a anului trecut".

Da, nici groaznicul cutremur nu ne-a abătut și nu ne-a clintit măcar din marșul nostru hotărît pe calea progresului economic.

„Ca urmare a succeselor obținute în dezvoltarea economiei — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu —, a punerii în evidență a noi resurse și posibilități de sporire a producției de bunuri materiale și de creștere a eficienței întregii activități economice, Comitetul Central al partidului a adoptat recent hotărîrile, care au fost date publicității, cuprinzînd un amplu program de măsuri privind sporirea retribuției tuturor categoriilor de oameni ai muncii în acest cincinal cu 30 la sută, față de 18—20 la sută cît prevedeau Directivele Congresului al XI-lea".

Da, nimeni și nimic nu poate opri eroicul nostru popor în lupta sa pentru o viață mai bună, pentru prosperitate, pentru realizarea obiectivelor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român.

Într-o atmosferă de mare entuziasm, de coeziune puternică în jurul partidului și al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit în finalul magistralei sale expuneri, document fundamental în programul istoric al națiunii noastre, cuvinte care se pot înscrie ca o adevărată profesiune de credință în cugetul fiecăruia dintre noi : „Cinstind marile evenimente istorice, pe marii noștri înaintași, pe toți moșii și străbunii noștri, avem datoria de onoare de a fi participanți activi la făurirea noii istorii a patriei noastre, a istoriei sale socialiste, de a făuri condițiile pentru realizarea istoriei viitoare — istoria comunistă a poporului nostru".

În continuare, tovarășul Nicolae Giosan, președintele Marii Adunări Naționale, a dat citire Proclamației sesiunii solemne comune consacrată sărbătoririi centenarului proclamării independenței de stat a României, adresată întregului popor. Proclamația — legămînt solemn în ziua glorioasei sărbători a independenței patriei — a fost adoptată, într-o atmosferă de vibrant patriotism, prin votul unanim al participanților la sesiune.

Astfel s-a scris o nouă și măreață pagină în cartea de aur a istoriei neamului românesc.

MARIUS POPESCU ■

LA TRECUTU-ȚI MARE, MARE VIITOR!

O ȚARĂ CITINDU-ȘI ISTORIA, CINSTINDU-ȘI EROII

A fost ca și cum ne-am fi citit istoria, în frumoasa seară a zilei de 9 mai, cînd zeci de mii de oameni ai muncii, aflați pe stadionul „23 August" din Capitală, au fost nu numai martorii dar și participanți, într-un anume sens, căci țara întreagă parcă se apleca atunci asupra letopisețului său, la grandioasa alegorie istorică, la spectacolul omagial prilejuit de marea sărbătoare a Centenarului Independenței de stat a României. Toți cei prezenți în vastul amfiteatru împodobit sărbătorește cu salutat cu puternice urale sosirea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În tribuna oficială au luat loc tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului, membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și al guvernului, vechi militanți ai mișcării muncitorești din țara noastră. Au fost prezenți, de asemenea, în tribuna centrală activiști de partid și de stat, conducători ai unor instituții centrale, personalități ale vieții cultural-științifice. Au fost de față numeroși oaspeți de peste hotare, precum și șefii misiunilor diplomatice acreditați în România.

După ce fanfara intonează acordurile solemne, grave, ale imnului de Stat al Republicii, trupe ale forțelor noastre armate și ale Ministerului de Interne, detașamente ale gărzilor patriotice și de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei defilează prezentînd onorul comandantului suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Sub lumina puternicelor reflectoare, în perimetrul stadionului au prins contur hotarele țării. Este timpul de început al istoriei noastre. Oamenii locului se află pretutindeni pe rotundul pămînt strămoșesc. Peste linia Dunării apare apoi un grup de bărbați cu lănci și în același moment pe două mari ecrane așezate simetric în cele două extremități ale vastei scene apar chipurile lui Decebal și Traian, crimpeie din luptele care au avut loc în zorii acelui mileniu și care au lăsat apoi să se limpezească pe pămîntul de la Carpați și Dunăre și pînă la Marea cea Mare lumina și ființa poporului nostru. Îl recunoaștem apoi pe Mircea cel Bătrîn, cu steagul de vultur al Țării Românești, grupînd în jurul lui vitejii pentru a pune piept, la hotare, urgiei năvălitorilor, pe Ștefan cel Mare, slăvitul voievod al Moldovei, care în fruntea neînfricaților lui plăieși a dat străluciri noi, nepieritoare, gîndului de neatîrnare a țării, izvodind, din jertfă, nume de biruință precum acelea ale locurilor memorabilelor bătălii de la Cosmin, Vaslui, Baia și atîtea altele. Și apoi, de undeva, din îndepărtarea vremii, se aud aclamații care-l salută pe domnitorul unificator de țară, pe cel ce a strîns sub sceptrul său toate laturile pămîntului românesc, și Alba Iulia, cetatea care a pecetluit această unire, urcă din veac cu numele ei ca sunetul curat și limpede al unui clopot de argint...

De la Padeș, glasul domnului Tudor judecă nedreptățile lumii și cheamă la luptă : „Dreptate și slobozenie ! Eu nu caut cevași pentru mine, ci țara își caută dreptățile cele robite !... Veniți dar, cu toții, care veți avea arme, cu arme, iar care nu veți avea arme, cu furci de fier și cu lănci, căci ne ajunge fraților, atîta vreme de cînd lacrimile noastre nu s-au mai uscat. Căci patria este norodul, iar nu tagma jefuitorilor !" În acordurile cîntecului „Deșteaptă-te, române !" se desfășoară un patetic dialog între Bălcescu și Avram Iancu, cei doi mari revoluționari pașoptiști apropiindu-se apoi unul de altul, iar poporul, același, de dincoace și de dincolo de Carpați, desfășoară pe întinsul țării tricolorul. Ca o încununare a acestor gînduri ce înmănuncheau aspirațiile românilor de a se uni într-o singură țară, se deschide o nouă pagină din marea carte a istoriei patriei și în înaltul serii de mai răsună „Hora Unirii". Era un capăt de drum. Era un început. Fiindcă de la București se face auzit în toată țara glasul lui Kogălniceanu, care citește proclamația Independenței de stat a României. După citirea ordinului de luptă de către generalul Alexandru Cernat, detașamentele de dorobanți și roșiori trec Dunărea și se aruncă în asaltul neînfricat al pozițiilor inamice, pe cîmpurile de luptă de la Grivița, Plevna, Smîrdan, Rahova. „Copiii Carpaților s-au luptat ca niște lei", spune o mărturie a vremii, și ostașii biruitori se întorc, încărcați de glorie, spre căminele de unde au plecat, întîmpinați de un bărbat în costum de epocă, în care îl recunoaștem pe Vasile Alecsandri, ce se desprinde din tabloul viu al mulțimii entuziaste și rostește profeticele-i versuri : „Astăzi, lumea ne cunoaște : româna zice, viteaz zice !".

Și, din nou, Alba Iulia, în prima zi de decembrie 1918. Transilvania se unește cu patria-mumă, dovedindu-se că formarea statului național unitar român nu a fost rezultatul unui eveniment de conjunctură, ci înfăptuirea firească a năzuințelor de secole ale poporului nostru de a fi unul și indivizibil, visul său de aur pentru care rînduri nenumărate de generații au plătit cu prețul cel mare, al vieții lor.

Se aude apoi imnul muncitorimii române, „Sus muncitori și-nainte !", reamintindu-ne ziua memorabilă de 8 mai 1921, ziua creării Partidului Comunist Român, a cărui ființă, întruchipată din fiii cei mai de nădejde și din idealurile cele mai nobile ale acestui popor, avea să aducă, asemeni unei porți de lumină deschise către viitorul patriei, o nouă etapă, superioară, atît pe plan politic, ideologic cît și organizatoric în mișcarea revoluționară din România, imagini de neuitat înfățișează pe ecrane anii crînceni ai ilegalității, chemările vibrante adresate maselor muncitoare, întregului popor care avea acum un cîrmaci sigur în drumul său pentru asigurarea deplinei neatîrnări și independențe, la temelia cărora stau, nestinse în amintirea poporului, jertfele acelui eroic August 1944, cînd insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă, înfăptuită și condusă de către Partidul Comunist Român, a creat posibilitatea trecerii la realizarea marilor transformări sociale și revoluționare care au înnoit chipul țării. Secvențe documentare, de mare forță sugestivă, vorbesc despre cea mai profundă și temerară operă înfăptuită de poporul nostru, construirea unei țări înfloritoare, independente, respectate în lume — România socialistă.

În ritmurile cristaline ale muzicii care parcă-i învăluie și-i ocrotește apar „șoimii patriei", și după aceea, într-un șuieș neîntrerupt, pionierii, dezvăluind un univers al copilăriei fericite într-o țară demnă prin libertate și muncă, urmați de elevii și studenții care descriu, alegoric, procesul pregătirii lor pentru muncă și viață. Un imn de bucurie și slavă a muncii libere și demne, care-i însuflețește pe toți cei ce trăiesc aici, cu drepturi și datorii egale, în vatra străbună, români, maghiari, germani și de alte naționalități inundă scena imensului amfiteatru căreia îi corespunde, desigur, vatra însăși a țării, cuprinsă în uriașul efort constructiv al societății noastre socialiste, cu oameni uniți în crez și ideal, angajați din adîncul inimii și cu toată puterea brațelor și a minții lor în înfăptuirea măreților obiective definite de Congresul al XI-lea al partidului și înscrise în Carta de aur a viitorului țării, Programul partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. În seara zilei de 9 mai, pe o fărîmă din pămîntul țării a trăit, simbolic, țara întreagă, adusă acolo, rotundă ca o pîine, sub ochii oamenilor, cu infinitul peisaj al orașelor și satelor ei, al muncii din uzine și de pe ogoare, într-o imagine atotcuprinzătoare a hărniciei tuturor celor care fac această țară, de la un capăt la altul, după exemplul neobosit al celui mai iubit fiu al țării, al celui care se află mereu printre oameni, mereu la datorie pentru oameni, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. A fost rostit apoi jurămîntul pentru libertate și independență, prin care țara întreagă a făcut legămînt să-și dedice toate puterile pentru îndeplinirea în faptă a indicațiilor secretarului general al partidului :

„El e cel mai dîrz luptător, cel mai om,
Prin el se-mplinesc demnitatea, dreptatea,
Nădejdea înaltă de ei ne-o legăm,
Prin el, ca popor, ne-am găsit libertatea!
Noi Țara, pe-al nostru erou îl urmăm,
Jurăm să-l urmăm ! Jurăm !

În frunte cu omul, în toate umane,
De independență legați pe vecie,
Noi, fii pămîntului daco-roman,
Jurăm să rămîi pentru veci, Românie,
Un liber, ferice popor suveran,
Popor suveran ! Jurăm !".

Grandiosul spectacol omagial s-a încheiat în acordurile cîntecului „E scris pe tricolor unire", intonat de toți cei aflați în tribune.

DUMITRU ELIADE

LA CENTENARUL INDEPENDENȚEI, DE ZIUA PARTIDULUI, DE ZIUA VICTORIEI

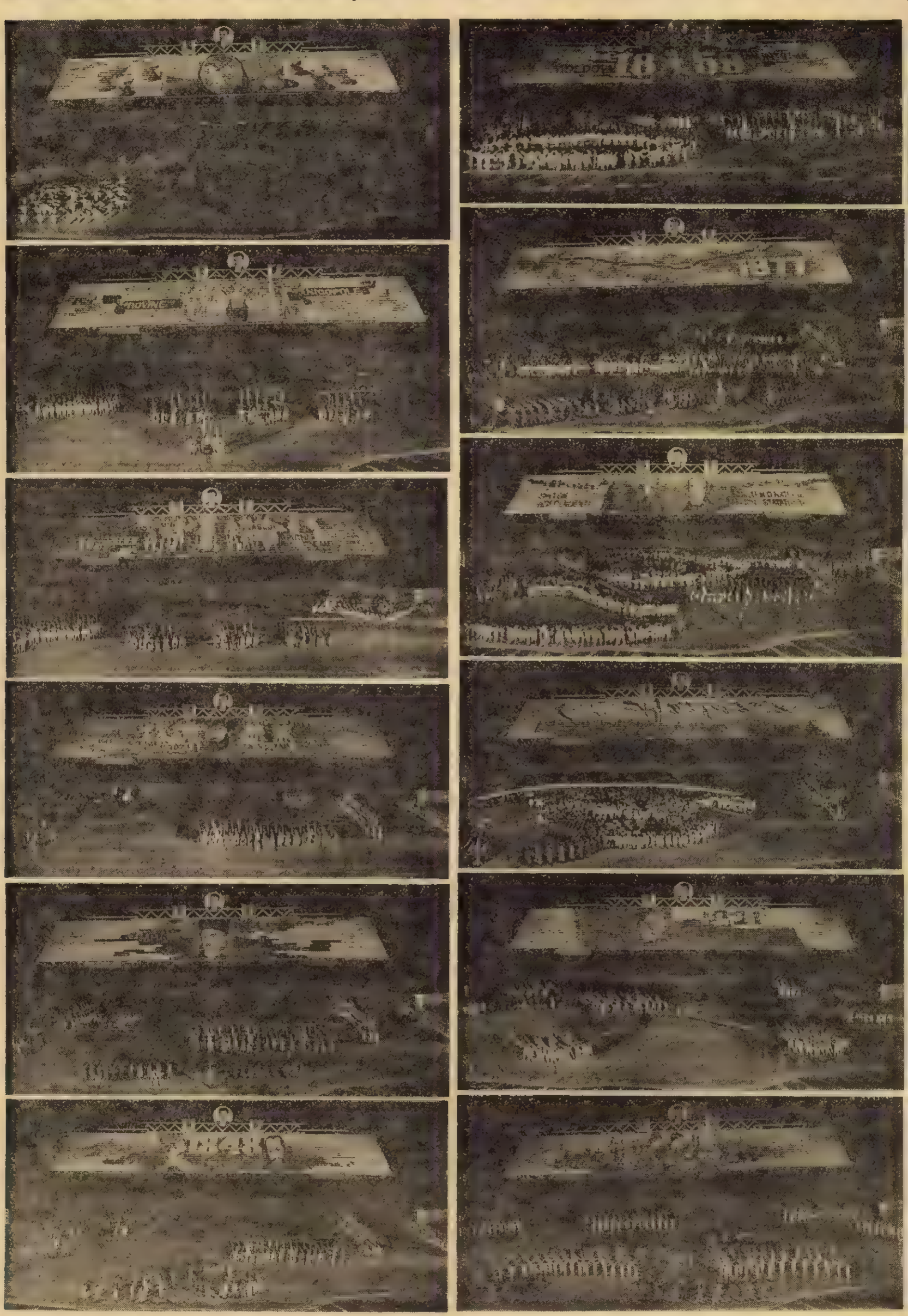

La 27 de ani, comunistul Gheorghe Andrei este șeful unui [illegible], dar și [illegible]

În 1975, cînd a ajuns, prin repartiția primită la terminarea Politehnicii bucureștene, la Întreprinderea mecanică a agriculturii și industriei alimentare din Roșiori de Vede, județul Teleorman, inginerul Gheorghe Andrei a fost primul specialist în metalurgie dintr-o unitate numărînd atunci ingineri constructori de mașini agricole, mecanici, energeticieni și așa mai departe. Foarte tînăr, rotunjind astăzi abia 27 de ani, comunistul Gheorghe Andrei a primit drept sarcină punerea pe picioare a turnătoriei de fontă și oțel, prima din județ, compartiment cu totul nou pentru dînsul, abia ieșit de pe băncile facultății, ca și pentru ceilalți lucrători, marea majoritate începători în meserie, înlocuind puținătatea cunoștințelor în raport cu un obiectiv industrial necunoscut printr-un entuziasm remarcabil și o putere de muncă deventă adesea putere de sacrificiu. Ca să se descurce, cum își aduce aminte, a zăbovit în întreprindere ziua și noaptea, punînd mereu umărul la greu, petrecînd uneori 18-20 de ore cu casca de protecție în cap, decis să învingă toate dificultățile și să se arate la înălțimea încrederii acordate de conducerea unității.

Într-o unitate specializată în producerea de piese de schimb, de subansamble pentru diverse utilaje agricole, de mașini pentru recoltat furaje și așa mai departe, turnătoriei dirijate de inginerul Gheorghe Andrei i-a revenit obligația, prin reglementările dictate la nivel de centrală, confecționării de cămăși pentru cilindrul de tractor, repartizate exclusiv către I.M.A.I.A. Roșiori. Cum obligația rămîne obligație, turnătoria s-a apucat de treabă, dar rebuturile s-au arătat nepermis de mari, urcînd adesea pînă la 40 la sută din totalul pieselor fabricate! Eram la început, spune tînărul inginer, reperul se dovedea foarte pretențios, iar noi, oricît ne străduiam, nu reușeam să-i dăm de cap și să-l stăpînim. Ne-am gîndit atunci, ajutați de maiștri cu experiență mai mare, de Aurel Ciucardel sau Nicolae Marinache, să modificăm tehnica de formare-turnare a cămășilor. Am făcut o serie de determinări la planșetă, lucrînd nu cu orarul, ci cu ziua-lumină, ba chiar și cu nopțile, căutînd să îmbunătățim rețeaua de alimentare, dar nu țeșea mare lucru. Cînd reușeam într-o direcție, călcam alături în alta, structura ne dădea mari bătăi de cap, greșeam compoziția, se albeau cilindrii la capete. Oftam și o luam de la început, siguri că sîntem pe drumul cel bun și că pînă la urmă vom izbuti.

Într-o zi, tehnicienilor roșioreni li s-a sugerat să încerce turnarea în cochilă, într-o formă metalică, metodă bătută, dar fără cine știe ce randament. Dacă procedam așa, zice inginerul Andrei, scăpam de o sumedenie de rebuturi, dar asta ar fi însemnat să dezarmăm și să ne oprim din drumul pe care-l ghiceam și încă pusem noi. Am refuzat și ne-am întors la ale noastre, am făcut cîteva drumuri la Brașov, la „Tractorul", adică într-o vizită cu specialiști mai versați și mai vechi în meserie, am mai petrecut în întreprindere nopți albe, fie la planșetă, fie în turnătorie, ajunseserăm unii să ne în rîs, zicînd că n-o să-i dăm de cap niciodată, dar nu ne-a păsat de zîmbetele cu subînțelesuri ale sfîrșitorva. Pînă la urmă, am reușit să redimensionăm în așa fel rețeaua de alimentare încît timpul de turnare, stabilit la vreo 25 de secunde, să devină optim cantitativ, iar rebuturile să se limiteze spre 10 procente. Ce economii ne-au adus întreprinderii și economiei naționale, nu e greu de calculat. Prin îmbunătățirea tehnologiei, scoatem astăzi cu vreo 20 000 de cămăși de tractor mai mult ca înainte, prin metoda așa-zisă clasică, de unde economii de peste 300 000 de lei pe an, la care am ajuns nu prin investiții sau suplimentări, ci numai prin muncă, perseverență și sîrguință.

Perfecționarea de mai sus nu e singura realizată de colectivul condus de tînărul comunist Gheorghe Andrei, fiu de țărani cooperatori din comuna Măldăieni. Fără teama de a exagera, în dreptul numelui inginerului despre care scriem, înțelegînd atribuții de șef de secție la o viitoare împărțire, se poate așeza și îmbunătățirea adusă structurii interne a muncii de rafinat solul pînă la 80 la sută, prin instalarea unui miez în plus și prin optimizarea rețelei de alimentare, modificare care a îndepărtat aproape în totalitate vicii de turnare, reducînd substanțial indicele de productivitate a muncii într-o întreprindere luată tocmai de aceea ca model pe județ și pe ramură la care productivitatea pe cap de lucrător, în continuă creștere, e atins la sfîrșitul trimestrului trecut cotele cele mai înalte, ajungînd să anticipeze cifra de 260 000 de lei anual. Pentru aceasta, ne spunea maistrul principal Constantin Roșu, secretarul comitetului de partid de la I.M.A.I.A. Roșiori de Vede, județul Teleorman, n-a fost nevoie numai de cunoștințele cu care fiecare din oamenii noștri au venit din școlile profesionale sau din facultăți, ci a fost nevoie de un atașament față de muncă și de o constantă muncitorească dintre cele mai înaintate, de o pasiune necuprinsă în contracte dar dovedită zi de zi și, uneori, zi și noapte, la marea majoritate a lucrătorilor unității.

EMIL NEGOIȚĂ

Îi puteți spune tuturor și Maria

Are o bășmăluță albă fără de care nici nu ne-am putea parcă închipui o muncitoare din industria confecțiilor. O bășmăluță imaculată strînsă atent în jurul părului pe care-l bănuiesc blond, dar poate fi la fel de bine cărunt, întrucît tovarășa Buliga a trecut de la o vreme de ceea ce se cheamă prima tinerețe. Nimeni nu-i zice altfel — ea este tovarășa Buliga de la atelierul B trei, secretară a organizației P.C.R. și membră de partid din 1947. S-ar zice că tot așa îi spun și cei de-acasă, adică Gheorghe, soțul, Vanea, băiatul în vîrstă de 21 de ani, și Dana, fetița de 14 ani.

O cheamă, totuși, Maria. Are 46 de ani, mîini neastîmpărate (care nu vor zăbovi o clipă nici în timpul cît vom sta de vorbă, ba netezind tivul halatului, ba întinzînd o ață între degete), ochi albaștri și mai ales o biografie foarte frumoasă. A plecat din satul în care s-a născut, Stăucenii, în 1949 și de atunci muncește întruna, timp în care, cum zice, s-a aranjat cu toate — și cu familia, și cu casa, și cu munca. În 1959 a intrat la Fabrica de confecții din Botoșani și tot aici lucrează și acum, după 18 ani de zile, pe post de sortatoare.

Adică? o întreb. Simplu, îmi răspunde, am grijă să nu ajungă bucăți proaste croite sau din material deteriorat, la secția de confecționare; e un fel de „relee" între croit și confecționare, tocmai pentru a opri din timp rebuturile. Înainte, postul ăsta nu exista, el e creat de curînd, bineînțeles, în scopul îmbunătățirii produselor noastre. Și vă trec multe bucăți de croit prin mîini? Da. Cum zice? În jur de 1 350 de pantaloni pe zi! Îmi trece, practic, toată producția secției prin mînă, în schimbul din care fac parte bineînțeles. Și asta pentru că, trebuie să știți, noi ne jucăm de-a calitatea...

N-a fost întotdeauna sortatoare. Fiind una dintre muncitoarele cele mai vechi din întreprinderea botoșăneană, n-a rămas nici un colț din sala de croit în care să nu fi lucrat: și la șpan, așa se cheamă tăieturile în materialul de croit, așezat suprapus în straturi de peste 20 de bucăți), și la numerotat, peste tot. Zice: Cînd am început aici, nu era decît o clădire veche, iar înlăuntru un utilaj rudimentar, la care lucrau, cu totul, cîteva sute de muncitori. Nu se făceau decît articole ieftine pentru piața internă, pantaloni de doc pentru muncitori și pantaloni de sobă din aceia, ieftini, jos cu șireturi. Era o muncă, mai ales, manuală. Noi aduceam baloții, îi deschideam, îi întindeam pentru croit. Nici fiare de călcat nu aveam din cele cu abur, numai electrice, mici, aveam, iar la rampa de control, unde trebuia să se controleze calitatea, se muncea mai ales fizic, pe spețele, de dimineață pînă seara, pentru că nici vorbă de automatizare pe atunci. Și astfel, numai de control nu-ți mai ardea... Prin '60 am construit aici o fabrică nouă, iar azi apeși numai pe-un buton și vine baloțul singur și se desface. Lucrăm acum pe utilaj din cel mai modern, iar oamenii sînt cam de cinci ori mai mulți decît atunci cînd am venit eu în fabrică.

O parte importantă din producția Întreprinderii de confecții botoșănene merge la export, și încă în țări din cele cu cea mai înfiripată tradiție în materie de confecții de pantaloni, costume și cămăși pentru bărbați. Dar are ăsta vreo importanță pentru mîinile noastre botoșănene? Cum nu, zice, poate dumneavoastră nu vă dați seama! Ăsta este un stimulent moral foarte mare pentru noi — să știm că dintr-un oraș așa mic ca al nostru pleacă produse care vor fi purtate prin toată Europa, și chiar mai departe. Chiar că se întrebau fetele de curînd: dar oare pantalonii aceștia cine o să-i poarte? De fapt, n-are nici o importanță unde vor merge produsele noastre, totul e ca ele să fie bune, iar clienții să vină și la anul să ceară un nou contract. Adevărul e că ne-a intrat parcă în sînge să avem de lucru pentru parteneri străini, să expediem marfa departe de țară. Și mai e ceva: cînd am venit eu, din vreo 400 de muncitori, abia vreo 50—60 erau membri de partid; astăzi sîntem peste o mie, adică o forță dintre cele mai puternice, care se vede!

Este autoritară și puternică această tovarășă Buliga. Se scoală în fiecare dimineață la 4,30 — vede de bucătărie, de pachetul fetiței, mai aranjează prin casă. Acasă, spune, eu sînt cel cu autoritatea. Mă impun prin argumente. Așa fac și cu soțul și cu copiii. Discutăm, le explic, ne sfătuim care va să zică, dar mai întotdeauna îi conving să facem așa cum zic eu! Nu pot să n-o întreb dacă n-a obosit, dacă viața aceasta de muncă neîncetată, din '49 încoace, n-a făcut-o să oftenească, să-i vină dorința să se oprească, să se mai odihnească. Nu, spune hotărîtă, nu mă simt deloc obosită. Uite, un exemplu. Băiatul mi-e militar acum și, neapărat, în o lună mă duc să-l vizitez la București, acolo unde face armată. Fiu simbătă seara, după schimbul doi, cu accelerabil de 10,24 și după opt ore de stat în picioare. Noaptea sînt pe tren, dar dumnaica pot sta cu el 24 întregi (numai noaptea, iar luni de dimineață intru direct în schimbul unu, alte opt ore de stat în picioare.

În anul 1974 Întreprinderea de confecții din Botoșani a fost onorată, prin Decret prezidențial, cu ocazia împlinirii a 25 de ani de la înființare, cu „Ordinul Muncii" clasa I. Mă gîndesc că, fără îndoială, înalta distincție a fost acordată pentru munca excepțională a muncitorilor (sau muncitoarelor mai bine-zis, pentru că peste 90 la sută din activul întreprinderii sînt femei). Oameni ca tovarășa Buliga, sau ca alții a căror muncă nu este cu nimic mai puțin excepțională. Zicînd acest lucru, de fapt, vreau să subliniez că această viață de muncă (sau muncă de-o viață!) pe care Maria Buliga o duce zi cu zi la împlinire are în ea o străduință care merită a fi recompensată. Și chiar a fost recompensată: Medalia „În cinstea încheierii colectivizării agriculturii", după campania din 1963, Medalia Muncii, în 1970, Medalia jubiliară „50 de ani de la înființarea P.C.R.", în 1971, în fine, în 1974, Ordinul Muncii clasa a III-a.

DUMITRU FAUR

Opinia unui alegător

Ce se poate...

— Facem și noi ce se poate — zice el cu un aer învins dar și înțelept, adică, vezi dumneata, nu stă nimeni, se lucrează, se pune chiar suflet, însă există o margine în toate lucrurile, nu poți trece de această margine, oricît ai vrea să fii de viteaz și de ambițios, iar el știe bine unde se află marginea, are experiență, e mîncat de viață și nu mai poate sări așa de ușor să le rezolve, își ia, cu judecată, o marjă de siguranță...

— Facem ce se poate, repetă el cu o sărecare umilință, iar în ochii ochelor ui inteligente sclipire ironia superioară și te lasă să înțelegi că nu prea poți conta pe el fiindcă el știe dinainte că nu se va face nimic sau mai nimic, însă nici să te contrazică direct și de față nu vrea, e, cum s-ar spune, elegant, dacă nu chiar îngăduitor cu naivitatea ta.

— Păi, lași cu impresia că îți lași îndrăzneala să întrebi, nu cumva dumneata ai o simbrie anume pentru ce și-ai amintit eu că trebuie să faci?

— O am — răspunde el, repede înveselit de limpedea ta credulitate — sigur că o am, însă mai mult decît se poate, nu putem face... El a înțeles că retribuția îi e dată cu siguranță și cu orice preț din partea lui, cît de mic ar fi acesta, fiindcă odată ce se află angajat, pentru el încep să decurgă, din această angajare, niște drepturi, iar dintre ele cel mai important este acela că la 1 și la 15 ei urmează să primească o sumă de bani pentru care, în general, nu i se cere nici o socoteală exactă.

— Cineva lucra, odată, la serviciul de organizare al unui teatru, un fel de șef peste trei oameni zdraveni pe trei sute de locuri ale unei săli și cînd era întrebat: Cum stai cu vînzarea?, omul te privea ca și cînd l-ai fi întrebat cum stă cu aselenizarea, se uita la tine ca la o mărunță gîngănie, și cu o nedumerire greu mascată, apoi își revenea și ca să te mai și înveselească niței, își lua aerul celui pentru care viața nu mai are nici un secret:

— Nu prea mai vine spectatorul, și se făcea că abia poate să-și mai stăpînească hohotele de rîs față de o asemenea glumă bună...

— Bine, încearcă tu să treci peste lipsa de haz a obrăzniciei, dar spectatorul ăsta îl-e cunoscut? Ai stat de vorbă cu el? Știe el de ce îl inviți? La ce îl inviți? I-ai făcut, dumneata, vreo invitație? Pentru că te văd cu banii în mînă, e zi de plată și bănuiesc că pentru ce te-am întrebat și eu fel dumneata retribuția asta care nu e deloc de aruncat, altfel renunțai la ea și te descurci altfel, cît de întreprinzător văd că ești...

— Avem, zice el, mă și umiliți pentru banii ăștia? Credeți că îi iau dintr-un capriciu, nu din nevoie? Păi eu nu trebuie să trăiesc? Altfel, vorba dumneavoastră, de ce aș mai sta angajat?

Nu vezi, însă, cumva și dintr-o întîmplare, să zicem, o oarecare legătură între ziua de plată și ce te-am întrebat eu?

— Facem și noi ce se poate, se scuză el mieros și brusc întristat și chiar jignit, sîntem și noi oameni, suflete călătoare, n-o ducem nici noi într-un zaiafet, poate că muncim și noi, adaugă el plîngăreț pînă ajunge la cuvîntul muncă și ajunse aici, odată i se îndreaptă glasul și i se îmbățoșează și iute i se îndreaptă șira spinării, adică și-a adus aminte că e un om al muncii și cu un om al muncii altfel se vorbește, nu-i poți ține în picioare și nu-i poți umili tocmai în ziua retribuției, cînd trebuie să se bucure și el de pe urma muncii lui, nu se cade, și o sfîntă demnitate întărește întreaga lui ființă.

Credeți că ce vă povestesc eu aici este o întîmplare? Nu, din păcate nu este o întîmplare, ci un fapt de viață cu multe, din nefericire prea multe corespondențe în rubrica de care ne ocupăm în pagina noastră.

Nu sînt mulți, firește, dar sînt foarte puțini cei care consideră că ziua aceasta, cînd primesc banii, n-are nici o legătură prea sigură și, mai ales, prea sigur controlabilă cu zilele lor de muncă de pînă atunci.

— Ai dumneata, cumva, te umilești tu, un costum de haine pe măsura mea?

— N-am!

— Poate că ai, totuși, îndrăznești tu, vorba aceea, poate că și dumneata ai interesul să vinzi, în fond pentru asta ești plătit...

Mare greșeală să faci o astfel de observație fiindcă omul de după tejghea nu se consideră deloc obligat față de retribuție din punctul de vedere expus de tine, altfel alerga după tine pe stradă, te aducea înapoi în magazin, te punea să încerci zece costume, te ținea de vorbă pînă dădea un telefon la depozit, la fabrică, nu scăpai fără costum, pentru că nici el nu scăpa, astfel, fără leafă, însă leafa lui merge oricum și merge de mînă.

— N-am, zice el și tu te uiți strîmb prin galanterie.

— Nu prea e cine știe ce serviciul încrătorilor dumneavoastră, încerci tu o discuție cu prea ocupatul responsabil.

— Facem și noi ce se poate, răspunde acesta.

DINU SĂRARU

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Manifestări ale tinerilor

Joi, 29 aprilie. Final în concursul „Drum de glorii". S-a încheiat, printr-un spectacol de gală la Opera Română, tot mai disputatul concurs „Drum de glorii" despre a cărui primă etapă — la care au participat reprezentativele de tineret și pionieri din toate județele țării — am scris în paginile revistei „Flacăra" nu mai puțin de trei comentarii. Manifestare dintre cele mai proeminente din cadrul festivalului „Cîntarea României", debutind pe micul ecran în ultimul trimestru al anului 1975, ea a prilejuit nu numai o amplă afirmare a virtuților politice, cultural-artistice și sportive ale tinerei generații, rememorarea și omagierea „drumului de glorii" străbătut de poporul român în lupta pentru independență, suveranitatea și libertatea sa, ci a impus, credem, în conlucrarea dintre organizatori — C.C. al U.T.C., Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Televiziunea Română și Muzeul Național de Istorie — o nouă și viabilă formă de activitate pentru tineret. În ce privește etapa finală propriu-zisă, succesul concursului a fost serios diminuat, din pricina conceperii deficitare a modalităților de departajare a reprezentativelor, îndeosebi la probele teoretice, destul de școlărești, pe deasupra apreciate neunitar și inconsecvent, ceea ce nu a putut să nu influențeze ierarhizarea reală a valorilor dovedite de concurenți. Un juriu care solicită tocmai la ultima întrebare din concurs, botărîtoare pentru departajare, cînd una dintre reprezentative, respectiv cea a județului Alba, avea un avans de 6 puncte, 5 elemente dintr-un răspuns pentru ca la intervenția ad-hoc a unei alte reprezentative să accepte ca acestea să se ridice la 10, nu poate să nu suscite discuții printre concurenți. Ca urmare a unei asemenea răsturnări de procedură s-a răsturnat însăși ordinea clștigătorilor, trecînd pe primul loc reprezentativa unui județ, respectiv Prahova, care la o întrebare sine qua non de cunoștințe politice obținuse 0 puncte. Fapt este însă că județul Alba, deși a ocupat locul 2, alături de Dolj, în urma întîmplării de mai sus, a fost cel care a strălucit cu adevărat prin cele două montaje literar-artistice prezentate în etapa finală, ambele notate unanim cu 10 și încă entuziast. Tinerii și pionierii din Alba au oferit adevărate modele de spectacole politice, la reușita cărora și-au dat concursul versul de mare încărcătură ideatică și de elan patriotic și revoluționar, cîntecul și dansul, desăvîrșitul bun-gust artistic. Ca unul din cei care au avut prilejul să admire de-a lungul întregului concurs asemenea calități dovedite de tineri și pionieri, n-a putut să nu mă nemulțumească spectacolul final oferit de televiziune, destul de tern și monoton, singurele puncte de interes fiind momentele artistice reluate din desfășurarea propriu-zisă a concursului. De unde se vede că nu întotdeauna dictonul latin „finis coronat opus" se confirmă.

2 Mai, Ziua tineretului. Serbările „Scînteii tineretului" la Mărășești. Așa cum se știe, Ziua tineretului, care în acest an a coincis cu a 55-a aniversare a Uniunii Tineretului Comunist și împlinirea a 20 de ani de la înființarea organizației comuniste a studenților, U.A.S.C.R., a fost marcată în țară prin cîteva manifestări de mare amploare și rezonanță, care au reunit zeci de mii de tineri la Complexul expozițional „Casa Scînteii" din București, pe Cîmpia Libertății de la Blaj, la Miercurea Ciuc, la Timișoara, la Mărășești. Poezia patriotică și revoluționară, cîntecul și dansul, gimnastica și jocurile sportive au dat expresie bucuriei de a trăi și a munci a tinerilor. „Cîntarea României" a fost în această zi o veritabilă cîntare a tinereții, ale cărei acorduri au răsunat cu emoție în inima și conștiința tinerei generații.

Alături de mulți alți artiști și literați am participat și eu la una din aceste memorabile manifestări, respectiv la cea de pe platoul din fața Mausoleului de la Mărășești, organizată în cadrul „Serbărilor Scînteii tineretului." Dealtfel, exceptînd prima ediție a acestor serbări, desfășurată în prezența a 30 000 de tineri în Amfiteatrul dacic de la Costești-Hunedoara, i-am acompaniat pe mai tinerii mei confrați în toate neuitatele lor descinderi de la Călărași, Tîrgoviște, Islaz. Entuziasmul cu care au fost întîmpinate de fiecare dată manifestările de acest gen, emoția puternică generată de întîlnirea cu vestigiile glorioasei noastre istorii, acel cult al eroilor realizat prin intermediul evocărilor literare și artistice, exprimarea manifestă a abnegației generației actuale de tineri față de patria, partidul și poporul nostru, au fost de fiecare dată virtuți pe care „Serbările Scînteii tineretului" le-au întrunit în cel mai înalt grad. Era cu atît mai de așteptat ca în ambianța solemnă a Mărășeștilor, acolo unde nu numai Mausoleul, ci fiecare fărîmă de pămînt sau fir de iarbă vibrează de memoria unora din cele mai mari lupte pe care le-a dat poporul român, o asemenea manifestare complexă, deopotrivă miting politic, concert de înaltă ținută, recital liric sau splendidă demonstrație a creației folclorice, să se bucure de un răsunător succes.

Inspirata idee de a se da glas celebrului ordin de zi al generalului Eremia Grigorescu a electrizat de la bun început toate sensibilitățile, a făcut și mai rezonante imnurile și odele cele mai sfinte ale poporului nostru : Pui de lei, Trompetele răsună, Imnul eroilor, Voința neamului, Tricolorul, Ce-ți doresc eu ție, Odă ostașilor români, Stegarul etc. „Madrigalul" ne-a apărut și de această dată la fel de virtuos în interpretarea unor cîntece patriotice și revoluționare, de veche tradiție sau recente, precum „Partidul — Ceaușescu — România", creație a dirijorului Marin Constantin, iar celălalt cor prezent, al ansamblului „Doina" al armatei, de sub bagheta maestrului Gh. Popescu, cu vocile lui bărbătești atît de pătrunse, ne-au convins încă o dată că acest gen de muzică rămîne unul din cele mai îndrăgite de tineret. Cum, de asemenea, continuă să placă din ce în ce mai mult muzica folk, mai ales cînd ea este interpretată cu gust de exponenții săi reputați (Anda Călugăreanu și Dan Tufaru) sau de tineri în plină afirmare (mai experimentatul Benedict Popescu sau foarte promițătorul Ion Marin).

Ca poet nu poți fi decît bucuros să reciți alături de confrații de mare vigoare lirică precum Florin Costinescu, Mircea Dinescu și Corneliu Vadim Tudor sau de străluciți interpreți ai versului patriotic, precum Silviu Stănculescu, Paul George Avram, Olga Delia Mateescu și Adina Popescu. Ne-a făcut deosebită bucurie să-i ascultăm, alături de o formație cunoscută ca taraful ansamblului „Doina", condus de Florea Cioacă și avînd-o ca solistă pe Maria Bararu, pe buciumașii din Spulber, cîmpoierii din Nistorești, pe rapsozii Lina Vetrescu și Ioniță Coroi, pe cîntăreții Maria Costin, Ion Ghițulescu și Costioaia Sava acompaniați de taraful „Doina Vrancei". O notă de puritate și avînt au adus fanfarele caselor pionierilor din Adjud și Odobești.

Dincolo de prețioasa reușită, inițiativa „Scînteii tineretului" de a apărea în fața cititorilor săi și cu asemenea ediții pe viu, îngemănînd scurta evocare istorică cu spectacolul politic sub genericul eminescian, vizionar și entuziast. „La trecutu-ți mare, mare viitor", este generoasă și prin posibilitățile largi pe care le oferă în a organiza asemenea acțiuni, mai diversificate atît ca loc de desfășurare cît și ca participare. Faptul că atît în rîndurile tinerilor cît și ale oamenilor de litere și artă se bucură de o impresionantă audiență e o garanție pentru viitor.

NICULAE STOIAN ■

Sentimentul întinderilor albastre ale Apusenilor

La Curmătură sus, lîngă dunga de jar a orizontului, cu stîlpii de gorun, împlîntați adînc în coastele dealului, se află o casă frumoasă de lemn, cu ferestrele mici dînd spre uliță... E casa în care locuiesc Maria și Ioan Roșca, țărani cumpătați, buni gospodari, iubitori de cîntec. Aici mi-a fost dat să cunosc inima unei femei care de-a lungul anilor a așternut pe hîrtie sentimente și gînduri, păreri despre vîrste și anotimpuri, țipuituri peste ani și dealuri, și văi, și păduri. La cele patru clase pe care le are, viața i-a adăugat o dragoste nețărmurită pentru folclorul românesc, pentru doinele bătrînilor, ale trecătorilor. I-am răzfoit zeci de poezii, am auzit-o cîntînd. Și-am avut impresia că nu se mai satură, că timpul i-a picurat în grai fiecare frunză, fiecare fir de iarbă, fiecare ochi de izvor al satului sub formă de cîntec. S-a trezit cîntînd. Acasă, pe ogor, la pădure, la șezători, pe la vecini, la diferite serbări în comunele vecine, la Gîlna, la concursuri, la manifestări cultural-artistice, în formațiile căminului cultural. Cîntecul ei place. Se impune.

La cei 53 de ani n-o întrece nimenea de prin împrejurimi, „nici o femeie", cum îi place să afirme, mai în glumă, mai în serios. Cîntă cîntări vechi, cunoscute de la sătenî sau ticluite lîngă războiul de țesut. Maria Roșca e și o țesătoare foarte apreciată. Și-a împodobit cele două camere ale locuinței cu țoluri de toată frumusețea, pe care a încrustat cu migală motive populare de păsări, de frunze, de arbori, iar mai tîrziu gînduri ascunse, aripi de vise și de bucurie. Casele de la Curmătura aproape că se unesc cu cerul, cu cerul albastru al patriei pe care strălucesc însemnele păcii și ale libertății, tăria oamenilor de a fi ei înșiși, de a se înfrumusețа zilnic, de a cîti și a scrie, de a lucra și cînta, așa cum face Maria Roșca, pentru care țara „este izvorul limpede din care ziua bea apă și-apoi trece în oameni-măreață faptă". Și înainte de toate, Maria Roșca este un creator. Poeziile ei sînt un dialog neîntrerupt despre oamenii care-și făuresc viitorul fericit sub conducerea înțeleaptă a partidului.

Din creația poeților țărani

Cîntec de Țară

Dacă urci prin munte
De mergi prin cîmpie
Te-nvelește-n cîntec
Draga Românie
De visezi departe
Cu ochi de făclie
Îți conduce pașii
Scumpa Românie.

MARIA ROȘCA

Portret

Pe zarea țării, limpede, adîncă
Sînt fiul munților cu ochi de stîncă

Pe lanurile aurite ca un soare
Sînt fiul patriei nemuritoare

Printre cuvintele țesute pe o carte
Sînt fiul patriei fără de moarte

Pe zarea țării limpede, adîncă
Sînt fiul tău partid cu ochi de stîncă.

EMIL ROȘCA

★

Cumpătat la vorbă și însoțit de vioară pretutindeni, Emil Roșca de pe Valea Arieșului, la cei 27 de ani ai săi, cîntă și scrie despre oameni și patria sa cea dragă cu numele căreia și-a contopit viața ca un izvor curat cu brațele marelui fluviu.

Îl văzusem la televizor, într-o zi de ianuarie. Participase la Festivalul de la Mehedinți unde au concurat aproape 100 de artiști amatori din 30 de județe ale țării.

L-am ascultat cuprins de mîndrie. Aveam sentimentul întinderilor albastre ale Apusenilor ; al glasului de tulnic răsfățat peste vatra amurgului. Parcă vedeam Valea Arieșului șerpuind domoală printre rădăcini de arbori și de stînci, unind case și sate într-o singură țesătură — a cîntecului. Trăiam sentimentul înalt al iubirii de țară, îmi picura din vioară pe buze ca mierea de albine în suflet...

Lupșa. O comună frumoasă, cu zarea domolită pe dealurile împădurite pe care sînt încrestate legendele coloșilor cît și numele unora dintre eroii lui Avram Iancu. La Căminul cultural se asamblau formațiile pentru spectacolul ce urma să fie dat în fața cetățenilor comunei. Ascultam. Era un cîntec al muncii pasionante, un cîntec despre frumusețea plaiurilor natale, despre oamenii și înțelepciunea lor, despre omenie și bucuria de a trăi. Cînta cu vocea, acompaniindu-se singur la vioară, un tînăr de statură mijlocie, rumen la față ca spicul cînd dă în aurul crud, ochii căprui, cu un cojoc moțesc și cioareci albi...

A învățat singur să cînte. Asculta un om bătrîn ce venea pe la părinți și le ținea în ierni de urît „scîrțîind" din vioară. A învățat la nunți și la horă. Era prezent peste tot unde era vorba de cîntec... De-atunci au trecut ani... Numele copilului, az. gospodar în sat, e cunoscut în toți Apusenii ; e cel mai bun artist amator al Căminului cultural din Lupșa, nelipsit de la sărbătorile tradiționale de la Negrileasa, Găina, Tulnicul moților ; prezent la manifestări cultural-artistice cu caracter județean și interjudețean. Are doar opt clase. A participat la un festival internațional al tineretului. A cîntat și atunci din gură acompaniat de vioară. Peste tot stimat și prețuit pentru talentul deosebit ca interpret, pentru textele care și le scrie singur în nopți de nesomn, ori cu vitele la păsune sau la coarnele plugului, la tăiat lemne, sau cu oile, toamna, tîrziu.

„Pur și simplu ne-a electrizat ascultîndu-l", afirma directorul Căminului cultural din Lupșa, prof. Pamfil Birdea. „E unul dintre fiii cei mai devotați ai comunei, dibaci la cîntec și vers, adăuga Albu Pamfilie, directorul muzeului din localitate. A crescut și s-a format pe scena căminului nostru cultural. Plin de seriozitate și pătruns de dragostea pentru tot ceea ce s-a cîntat, și se cîntă la noi, ducînd mai departe cinstea și onoarea unor oameni harnici și dragi.

ION MĂRGINEANU ■

Poezia nunții

La Muzeul satului din București — teatrul atîtor prețioase evenimente artistice, desfășurate sub egida „Cîntării României" — a avut loc, recent, o inedită manifestare de artă, un nobil act de cultură ce s-a propus, și ca manifestare în sine și, mai ales, ca punct de plecare pentru necesare mutări de centru sau de accent în ceea ce numim valorificarea moștenirii folclorice, ca un oportun, binevenit moment al marelui festival al creației românești.

La această manifestare a fost lansată o carte : „Nunta la români", antologie din poezia ceremonialului nunții, ediție îngrijită de I. Moanță, ilustrată de C. Dipșe, prefațată de M. Beniuc. O carte groasă, frumoasă, cu o excelentă ținută grafică (Ed. Minerva), o carte care, ca primă carte de acest fel tipărită la noi, stringînd într-un volum unitar *poezia nunții* (această „chintesență" de har și de duh, „corpus folcloric cu nenumărate fațete, enciclopedie populară completă", cum fericit o definește unul din primii recenzenți ai volumului, Pop Simion, în „România liberă"), se oferă deopotrivă interesului folcloristului, al iubitorului de poezie bună cum și, nu în ultimul rînd, artistului popular ce aduce nunta pe scenele „Cîntării României".

Este una din acele cărți încă rare ce, într-o vreme cînd chestiunea specificului ne preocupă ardent și la modul superior, într-o vreme în care problema definirii se afirmă, unanim acceptată, ca problemă majoră a culturii noastre, vine să răspundă acelei somații formulate în chip răspicat, chiar cu asprime, cu niște decenii în urmă : necesitatea sintezelor, a unor antologii temeinice, a volumelor unitare, riguros structurate, în materie de folclor, ca și în materie de etnografie, antropologie etc., ca instrumente cu ajutorul cărora, de la bucuria de a ne recunoaște într-o oglindă, să putem trece, serios și metodic, nu la contemplarea, ci la examinarea de fond a chipului și a ființei noastre.

Cartea pe care o avem în față e o antologie-sinteză, ca expresie globală a poeziei ceremoniale a nunții, cercetată din fereastra unei concepții, a unei viziuni generalizatoare. E urmărită, prin poezie, întreaga ceremonie a nunții (secțiunile mari ale cărții grupînd numeroase capitole, fiind, în acest sens, edificatoare : „Înainte de nuntă", „Poezia ceremonialului nunții", cu subdiviziunile : „Logodna", „Nunta — momente ceremoniale", „Cîntece din ceremonialul nunții", „Oraț.", „La masa mare", sfîrșindu-se cu secțiunea „După nuntă"), în variantele cele mai expresive pentru întreaga zonă locuită de români. Cel ce străbate filele cărții străbate astfel harta unei imagini și, deopotrivă, harta unei concepții coerente asupra acestui moment fundamental al vieții oamenilor de la Dunăre și Carpați, moment de acută trăire (nu de „spectacol", cum, superficial și teatralizant, s-a socotit de către unii), consumat la altitudini înalte, sub răsfrîngerea de cristale pure a poeziei. Producțiile poetice specifice nunții (cîntece ceremoniale, oratii, strigături) au fost alese de îngrijitorul ediției după criterii în care predominante sînt cel estetic, cel al vechimii, cel al autenticității. Sîntem, prin toate acestea, nu numai în fața unei suite de piese lirice, oricît de memorabile, ci a unei sisteme de definiții ale spiritului popular, revelat în cîteva din trăirile lui cardinale (dorul, dragostea, setea de împlinire, de rod, sentimentul familiei etc.), scoțînd în vedere un sens, o etică a sentimentului și o estetică a expresiei ce dau volumului rotunjirea și șlefuirea unui cristal.

Sigur, antologia-sinteză a lui I. Moanță vine după ce nunții românești i s-au consacrat remarcabili cercetători ce și-au făcut zelos datoria de a explora, depista, inventaria și comunica serii întregi de variante poetice, dar meritul cărții de față stă în știința selecției, a înlănțuirii prisoselor și contrafacerilor, a organizării, a ordonării, a viziunii globale, integratoare de autentică poezie, de duh românesc în expresia lui plenară, de maximă puritate, oferindu-ne niște chei, luminînd astfel, pînă la urmă, nu numai frumusețea unor piese, ci cărări de interpretare a unui moment legat de o întreagă concepție de viață.

Pictorul C. Dipșe secondează filele acestei antologii cu o peniță fină, de suavă fantezie, cu ceva din tehnica iconarilor de demult, care face și mai memorabilă tipăritura. Pictorul arde discret motivul folcloric în retorta inteligenței artistice, oferindu-ni-l complementar versurilor, dar atît de legat de acestea, într-un atît de intim dialog cu ele, încît citești totul — vers și linie și culoare — prin suprapunere.

Celor ce vor să-i aducă „Cîntării României" autenticul creației noastre, prinosul revelărilor fundamentale ale duhului nostru artistic, „Nunta la români" le oferă o bogată materie de inspirație. Această carte fiind, cum scrie în frumoasa sa prefață Mihai Beniuc, „o cîntare a cîntărilor, în care doinesc secolele bucuria omului de-a duce din neam în neam focul nestins al vieții".

ION OLTEANU ■

De poezie

Dorin Tudoran, autorul unui volum de versuri : „Uneori, plutirea", este un poet care desacralizează verbul, dar nu pentru tăgăduirea lui, ci, dimpotrivă, spre reîncărcarea realității cu sensuri, valențe și virtualități virgine. Poet al iubirii — ultimul volum este un vast poem, arbitrar întrerupt de titluri — Dorin Tudoran este, în același timp, un poet al unei permanente, sfîșietoare, pendulări între antinomii ireductibile : împlinirea stării de grație și refuzul ei, oscilație damnată, care, doar ea, singura, îl poate conduce la zona de voluptate, unde realitatea se convertește în starea ei supremă : visul, unde lamentabila noastră osîndă gravitațională e biruită în favoarea plutirii. Dar nu stă o asemenea aspirație ideală sub semnul secret al copilăriei ingerești ? De aici caracterul [illegible], de o superioară decență, de o severă prudență, al poeziei lui Dorin Tudoran, care nu-și îngăduie nici o declarație. Cuvîntul acestei poezii nu exprimă idcea sau sentimentul, ci le face, nu le ornamentează, exterior și baroc, ci le naște. Poet de stil — în sensul baresian al noțiunii : stilul e limbaj subsecvent — Dorin Tudoran atinge nivelul plutirii nu prin arabescuri și volute grațioase, ci pe calea necontenitei sale coborîri în abis, unde se întîlnește, se reîntîlnește mereu și la nesfîrșit, cu același ob[illegible]. Și merită notată, și nu ca o simplă curiozitate, obsedanta viziune a sării, acest simbol — poate și mit — al unei virtualități ce se neagă pe sine : voluptate și chin, în același unic, somptuos cristal, fără care nu e posibilă nici viața, nici moartea : „Tu vei zări cum fumul se ridică spre cer ca un copac de sare..." Sau : „urmele tale mă trimit, uneori, spre pustiuri de sare..." Sau : „arată-te fiară cu ochii de sare..." Sau, ca în acest antologic catren, dintr-un antologic poem Alb : „De un soare alb răniți, noi am sfîrșit în vară, cu trupuri de înfiorate, ademeniți de-o mare pe care pescărușii ori herghelii de sare spre țărmuri fără iarnă de-o veșnicie-o cară". Și n-am epuizat obsesia sării, cum nu am reușit să epuizăm, decît dacă am reproduce în întregime volumul, toate obsesiile adînci și chinuitoare ale acestui poet, care nu a greșit decît cu o parte din titlul ultimului său volum. Nu „uneori", ci mereu plutirea, sfîntă, neobosită, dureroasă, dar atît de fecundă plutire spre nemărginirile visului, acolo unde adevărurile se divulgă, în esențele lor fundamentale, doar fericiților inițiați. Poet modern, continuînd cu un timbru personal marea poezie a lui Vinea, Adrian Maniu și Ilarie Voronca, Dorin Tudoran se afirmă cu „Uneori, plutirea" ca o personalitate prestigioasă a liricii noastre contemporane.

AUREL BARANGA ■

Polimetronomul electronic, concepție inedită a dirijorului Mihai Brediceanu

Mai puțin cunoscută publicului nostru este pasiunea pentru matematici a dirijorului Filarmonicii „George Enescu" — Mihai Brediceanu, domeniu în care a luat doctoratul la Universitatea din București.

În ultimii ani, preocupat de raportul dintre limbajul muzical și matematică, publică în țară și străinătate mai multe lucrări printre care și **Studii despre structurile pluritemporale în muzică și coregrafie.** Aceste studii stau la baza conceperii și utilizării **polimetronomului electronic,** pentru care Mihai Brediceanu a obținut brevet de invenții în România și în Statele Unite ale Americii, procedeul fiind în curs de brevetare și în alte țări

★

În limbajul vorbit sau cel muzical, timpul în care sînt transportate informațiile are o mare importanță. Există posibilități nenumărate de a transforma sensul unei fraze vorbite sau muzicale, prin modificarea vitezei de desfășurare a cuvintelor ori sunetelor muzicale, prin comprimări sau dilatări în timp ale frazelor sau ale unor segmente ale acestora.

În muzică, un instrumentist își execută partea sa din partitură în funcție de bătăile dirijorului, de valoarea **unității de timp** indicată de acesta. Numărul de pulsații corespunzătoare acestei **unități de timp** pe minut definește noțiunea de **tempo.** Deci, un muzician sau un grup de muzicieni execută muzica după un tempo. În muzica tradițională, muzicienii aparținînd aceluiași ansamblu execută partiturile conform unui tempo comun, adică unitatea de timp cu care ei lucrează este comună.

Se poate însă compune și executa muzică, care să aibă simultan tempi diferiți, astfel încît diferitele voci (umane sau instrumentale) să-și măsoare desfășurarea cu unități de timp diferite, adică fiecare voce în parte sau grupuri de voci să aibă pulsații diferite. O astfel de muzică se apropie mai mult de viața reală, în care avem simultan tempi diferiți, în care fiecare individ trăiește un **univers temporal** propriu, diferit de al altuia prin valoarea unității de timp cu care, în mod aparent, măsurăm scurgerea acestuia. De exemplu, valoarea timpului unui alergător care și-a pus titlul în joc diferă de a unui individ care se plimbă liniștit în parc. De asemenea, mersul pe stradă, bătăile inimii diferă de la persoană la persoană, în funcție de starea psihică. La fel, un grup de personaje pe o scenă trăiesc simultan universuri temporale diferite.

Cum polifonia europeană s-a dezvoltat pe ideea unui tempo unic, muzica s-a găsit neputincioasă în a reflecta multitudinea de tempi din realitate. Coregrafia pe această muzică a preluat ideea unicității tempo-ului, fapt care a limitat dezvoltarea mijloacelor de exprimare ale acesteia.

În ultimele decenii compozitorii au căutat să depășească stadiul muzicii constituite cu o singură pulsație (tempo unic). Compozitori contemporani — **Charles Ives, Karlheinz Stockhausen** — introduc în lucrările lor secțiuni cu tempi simultani. De exemplu, Stockhausen în piesa „Gruppen" folosește mai mulți șefi de orchestră care dirijează simultan, în tempi diferiți, grupuri de instrumentiști. În aceste încercări nu s-a urmărit însă ideea realizării unei coordonări riguroase între diferiți tempi simultani, a creării unei **structuri de tempi** bazate pe relațiile ce se pot obține între diferitele pulsații.

La scrierea muzicii baletului **„Meșterul Manole"** Mihai Brediceanu întîmpină necesitatea folosirii politempilor. Astfel, pentru a reda cît mai fidel ritmul diferit de lucru al calfelor și zidarilor care participau la ridicarea mănăstirii, el întrebuințează structuri temporale plurale. Spre deosebire de muzicile pluritemporale anterioare, Mihai Brediceanu realizează pentru prima oară o **structură de tempi** diferiți simultani, utilizînd faptul că pulsațiile acestora au momente de coincidență. Aceste momente de coincidență repetîndu-se, în mod periodic, creează o nouă pulsație, un **tempo al tempilor.** Intervalul între două pulsații comune formează un ciclu, acesta devenind noua unitate de măsură comună tuturor grupurilor de instrumentiști și dansatori evoluînd în tempi diferiți. Executarea de orchestră și pe scenă a acestor structuri necesita un aparat capabil să genereze semnale simultane în mai mulți tempi diferiți (un plurimetronom) și posibilitatea de transmitere a acestor semnale pe canale diferite grupurilor de instrumentiști și dansatori astfel încît fiecare să recepționeze doar propriul tempo.

Pornind de la această necesitate, Mihai Brediceanu concepe un **„Procedeu și dispozitiv programat pentru spectacole muzicale și coregrafice complexe, folosind simultan mai multe tempo-uri",** titlu extras de pe brevetul de invenție 55 447, acordat de Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. Schema de principiu a aparatului imaginat în acest scop se compune dintr-un generator electronic de semnale în diferiți tempi simultani, un sistem de transmitere prin radio pe mai multe benzi de frecvență concomitente, una pentru fiecare timp de semnal (tempi) și o serie de minireceptoare acordate diferențiat pe fiecare frecvență a emițătorului. Instrumentiștii și dansatorii recepționează aceste semnale în căști miniaturizate.

Prototipul acestui aparat, denumit **polimetronom,** a fost construit la Universitatea din Syracuse — New York cu sprijinul dr. Wilburg Le Page și al profesorilor P. E. Stabler și P. Kornoreich. Tot în Statele Unite, la 1 aprilie anul trecut a avut loc premiera mondială a polimetronomului, pe o piesă scrisă de Mihai Brediceanu, „Etude For Ballet In Polytempi".

În curînd va avea loc **Premiera demonstrativă a principiului și tehnologiei necesare în producerea structurilor muzicale și coregrafice folosind simultan tempi diferiți.** În introducerea acesteia, Mihai Brediceanu va ține o conferință explicativă privind implicațiile structurilor temporale plurale, după care va urma un program susținut de un grup de muzicieni ai Filarmonicii „George Enescu" împreună cu corul Filarmonicii și grupuri de dansatori sub conducerea lui Amatto Checiulescu, Alexandru Schneider și Vera Proca. Programul va cuprinde **„Etude For Ballet In Polytempi"** și **„A Different Drummer",** compoziții ale lui Mihai Brediceanu și o temă din Evul Mediu, **„Victimae Pascale"** a lui Howard Boatwrigt.

În timp ce fiecare instrumentist și dansator va executa și dansa muzica propriului său tempo, publicul va avea impresia auditivă și vizuală a unei partituri executate și dansate în politempi. O astfel de muzică și coregrafie deschid noi căi de dezvoltare în aceste domenii.

IOAN BĂCĂLETE ■

O școală a creativității tehnice

Corpul „C" al Facultății de Tehnologia construcțiilor de mașini, laboratorul de optimizări tehnologice, colectivul de cercetare-proiectare DISROM. Acest laborator de mare interes pentru învățămîntul politehnic, ca și pentru sferele de cercetare, proiectare și producție a fost onorat de trei vizite ale președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Interesul deosebit pe care-l prezintă DISROM-ul, reflectat și de cele peste 50 de vizite de delegații străine care au ținut să ia cunoștință la fața locului de activitatea acestui laborator, se explică prin noutatea și importanța reală a sistemului și a metodei de optimizare a dispozitivelor pentru prelucrările pe mașini-unelte, capabile să ofere numeroase soluții valoroase producției.

Reluînd o temă care a mai fost dezbătută în revista noastră, să notăm că DISROM-ul oferă tehnicii clasice în locul proiectării și realizării unui dispozitiv în aproximativ 150—200 de ore un timp cu mult mai mic, de numai 8—10 ore. Dar avantajele rezultate din comparații sînt exprimate și de alte consecințe incontestabile : erorile sînt aproape excluse, rebuturile sînt mult diminuate, dispozitivele utilizate nepierzîndu-și — așa cum se întîmplă de obicei — valoarea de întrebuințare după o operațiune de fabricare a pieselor, ele putînd fi folosite în alte combinații ; de aici și importante economii materiale, de energie, de timp etc.

— Pornind de la sarcina pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat-o la Congresul al XI-lea, cînd a cerut ca integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția să se facă astfel încît facultățile, colectivele de catedră să devină puternice centre de învățămînt, cercetare și producție, colectivul DISROM urmărește și îndeplinește exact misiunea pe care a dat-o învățămîntului superior secretarul general al partidului, fiind o unitate care realizează dinamic amintita integrare.

Colectivul nostru — spune conferențiarul doctor inginer Aurel Brăgaru, creatorul DISROM-ului — își îndeplinește cu rezultate bune funcția de învățămînt, tot anul V al Facultății de tehnologia construcțiilor de mașini trece prin acest laborator didactic, consolidîndu-și cunoștințele primite la cursul de „Bazele optimizării proceselor tehnologice și de proiectare a dispozitivelor", funcția de cercetare și funcția de producție.

— Cum vă îndepliniți funcția de producție ?

— În cadrul colectivului nostru, cadrele didactice împreună cu studenții rezolvă probleme de producție pe bază de contracte economice ferme, cu valori de ordinul milioanelor de lei. Cu titlu informativ, vă pot spune că 25 de teme DISROM sînt deja aplicate sau în curs de aplicare în producție.

— Ce ați putea să ne spuneți despre felul cum își îndeplinește colectivul DISROM — și în cadrul lui care și cît este aportul studenților — funcția de cercetare ?

— Am să încep prin a vă informa că avem 8 studenți de anul V care dezvoltă și rezolvă în proiectele lor de diplomă trei teme științifice : „Fabricarea centralizată a seturilor de dispozitive din elemente modulate" (studenții Nicolae Virgil, Călin Florin și Florin Grigorescu), „Aplicarea codificării tehnologice în pregătirea tehnologică a fabricației" (studenții Carmen Solomonescu și Francisc Gotlieb) și „Proiectarea și realizarea unor instalații specializate pentru alegerea operativă a regimurilor de lucru și a schemelor optime de dispozitiv" (studenții Gabriel Buzea, Cristian Iftimoaie și Alexandru Voinescu).

Aș mai putea să vă vorbesc, de pildă, despre un recent simpozion științific ținut la Botoșani, unde a fost invitat și colectivul nostru, care, printre altele, s-a prezentat și cu un apreciat referat al studentului Gabriel Buzea, în care eu văd de pe acum pe cercetătorul recunoscut de mîine, cu atît mai mult cu cît acest student — care, în paranteză vă spun, va participa în iunie la o sesiune internațională științifică la Varșovia — este unul dintre studenții-cercetători de azi.

Dealtfel, colectivul DISROM-ului este cu deplin temei considerat o școală a creativității tehnice, în care aportul studenților este consistent, el crescînd într-o progresie geometrică pe măsura trecerii anilor.

O progresie geometrică al cărei start s-a produs în 1962, cînd, solitar, inginerul Aurel Brăgaru a început să gîndească DISROM-ul de astăzi, recunoscut și apreciat acum cinci ani, consacrat și definitiv impus acum, cînd DISROM-ul a ajuns o însemnată școală a Politehnicii noastre, o școală în care și studenții fac muncă de cercetare, aplicînd cu frumoase reușite rezultatele ei în producție.

Subliniind actualitatea acută a preocupărilor și activității acestui colectiv de studenți și cadre didactice, avem convingerea că școala DISROM-ului reprezintă unul din fronturile foarte active ale acestui cincinal al revoluției tehnico-științifice în care inteligența românească, forță primordială în lupta pentru progres și bunăstare, urcă permanent spre cotele unor realizări pe cît de dorite, pe atît de necesare patriei și poporului nostru.

VIOREL POP ■

La CĂIANU MIC, primăvara,

La Căianu Mic, județul Bistrița-Năsăud, comună mare, cu șase sate și peste șase mii de locuitori, primăvara este anotimpul migrațiilor. Într-o mișcare inversă stolurilor de păsări ce se întorc din necunoscut, căutîndu-și vechile cuiburi, pendulînd în jurul celor de jos ca la jurul axiei lumii, cu zarvă de țipete, cu o bucurie frenetică a revenirii în cunoscut, cei de jos, cei ce sînt sau ar trebui să fie așia, ies din cuiburi, cuprinși deodată de febra plecărilor, unii plecînd cu întreaga familie. Cînd se isprăvesc treburiile campaniei, cînd pămîntul e semănat (și, la ceasul cînd scriem aceste rînduri pămîntul celor două C.A.P.-uri din Căianu Mic, cel din satul de reședință și cel din satul Dobricu, e semănat), oamenii, sute din ei, încep să plece. Pleacă, mulți dintre ei, spre șantiere, spre șantierele Bistriței, ale Năsăudului, ale Dejului, ale Clujului, unde, odată cu primăvara, activitățile de construcții se relansează, pleacă, mulți dintre ei, spre șantiere proaspăt deschise, în locuri noi, pe mereu alte drumuri, cu drumurile unor păsări ce n-ar mai relua aceleași itinerarii. Numai în două dintre satele comunei, în Dobricelu și Ciceu-Poieni, sînt, ni se spune, peste o sută de șoferi de camioane, angajați ai șantierelor din Bistrița și din Cluj, care pleacă de-acasă luneа și revin abia simbătă, lăsîndu-și nevestele văduve șase zile. Cîteva sute de familii din aceleași sate o iau, și ele odată cu primăvara, spre alte zări, dar nu spre orașe, ci tot spre sate. Pleacă, cu oaia pe umăr, „în țară", cei mai mulți spre cîmpiile din Banat. Vor munci la I.A.S.-urile și C.A.P.-urile de acolo, unde pămîntul e mult și bogat și setos de oameni, nu ca aici, abia arătîndu-se printre pietre abia despletind niște șuvițe vag roditoare printre dealuri aride, mai mult calcaroase, sugrumate între apele Iliușăi și Munții Țiblesului. Alte cîteva zeci de oameni pleacă prin țară — prin toată țara — după „voștină". Cînd, primăvara, oamenii satelor cu păduri de salcîmi și de tei încep să fabrice mierea, cei din Căianu vin, uneori de la sute de kilometri, să le cumpere „voștina", adică reziduul fagurilor, adică ceea ce a rămas după fierbere și după presare, deci după ce, aparent, ceara a fost extrasă. Aparent, pentru că „voștina" asta încă mai are ceară, într-un procent care va ceda după fierberi îndelungate și după presări puternice, realizabile în instalații speciale, așa-numitele „șaităuri", inventate de cei din Căianu Mic. Ceara obținută din „voștină" e valorificată prin cooperația de consum, în instalații care astăzi sînt ale C.A.P.-ului, luînd, cea mai mare parte din ea, drumul exportului. Anul trecut, de pildă, din „șaităurile" Căianului Mic au plecat spre Japonia șase vagoane de ceară, fabricată de „voștinari".

Străbatem deci, în dimineața de primăvară, un sat aproape pustiu, un cuib părăsit, din care viețile au zburat, lăsînd streașina vremii goală și, sigur, tabloul respiră o anume tristețe prin nemișcarea lui, prin tăcerea lui. Și totuși, e foarte frumos acest tablou, și mai ales foarte robust, împlinit și teafăr, cu case-vile, cu case-castele (nu-i o metaforă !), nelipsind acoperișurile cu turnuri, nelipsind, între partere și etaje, boieria scării interioare din piatră de munte sau lemn cioplit. Oamenii pleacă, zboară spre toate zările, schimbă, odată cu primăvara, decorul, în timp ce casele-cuiburi, rămase locului, realizează schimbarea pe verticală, crescîndu-și, cu fiece anotimp, statura. Zborul, la orice altitudine ar fi și oricîte zări ar cuprinde, nu mișcă lumea, ci se mișcă numai pe sine, deasupra lumii, lăsînd lumea așa cum e, așa cum și-o doresc cei ai ei, cei ce se duc ca să revină. Lumea Căianului Mic e o lume a altitudinilor, a verticalelor, peste 80 de case cu etaj s-au ridicat aici doar în ultima vreme, doar între două pendulări ale păsărilor, pe lîngă alte mari edificii publice (magazine moderne, lăcașuri de sănătate, școli de opt ani în toate cele șase sate etc., etc.) ce dau Căianului înfățișarea unui oraș. E dimineață, e soare, casele cu etaj, vopsite în verde, albastru și galben sclipesc orbitor, în balcoane a început scuturatul scoarțelor, lăicerelor, mochetelor, covoarelor. Cu respectul tradițional al țăranului față de răsăritul soarelui, gospodinele, suprapuse pe toate înălțimile satului (sînt în Căianu nu numai case cu un etaj, ci și cu două !), evită asfaltul goselei și aruncă gunoiul în curțile interioare. E, în acest detaliu, ceva ce-i încă al satului, ceva ce cartierele unor orașe nu prea mai au. Tot ale satului, ale vechiului sat ce-și continuă lucrarea și ființa sub desenul arhitectonic de cea mai contemporană ținută, sînt și fîntînile. În curțile caselor-vile, cele mai multe cu apă la robinet, durate de meșteri specialiști din Năsăud, sub îndrumarea inginerilor și a arhitecților, în aceste incinte moderne, strict citadine, s-au păstrat, perpetuînd un microclimat domestic precum în vechi, proaspăt și pur, alintător și copilitor, aceste fîntîni bătrînești, fîntîni cu cumpănă și cu ghizduri de lemn, ce compun, împreună cu casele, un ansamblu arhitectonic ce te oprește locului. De s-ar fi ele, aceste fîntîni, casele, poate, ar părea reci și seci. Îmbinarea celor două materii opuse în contextura lor — piatra și apa, partea ridită, opacă și dură, și partea vegnic reîmprospătată și străvezie — mărturisesc un instinct creator, artistic, de mare forță și de o rară subtilitate, deschis expresiei de adîncime, aparent dimple și liniare, și, deopotrivă, culorii spumoase a țanteziei, jocului ei pururea schimbător, geamăn cu cel al apei. Arta murmurului șopotitor, cea de izvoare, arta șoaptei, a luminării, a incontinenței, a sensurilor concentrice, care te orbesc sau te amăgesc cu oglinzile lichidei, se insinuează, de fapt împregnează întreg acest univers de piatră, universul acesta robust, teafăr, temeinic al satului, din zilele noastre, așezîndu-i pe frunte nimbul tulburător al unor taine sau frumuseți ce nu și-au secat izvoarele. Satul acesta, ca orice sat românesc, pare, și prin aceasta, a spune că încă nu spune totul. Pleci din incinta lui cu o senzație abia întîlnită de sete, de setea tainelor și a frumuseților lui, ca atunci cînd te trezești într-o cîmpie deșartă, după ce ai sorbit, pe nerăsuflate, izvoarele caste din vis.

E acest sat, Căianu Mic, unul din cele mai frumoase, mai bogate, mai mîndre, din această parte a țării, și te întrebi, cercetîndu-i înfățișarea, care e taina lui, te întrebi cum se face că dintr-un astfel de sol torturat și arid, pe jumătate din calcar, pe jumătate stratificări silvestre (apele Iliușăi și ale altor torenți scot și azi, primăverile, cînd se revarsă, matusalemice rădăcini ale codrilor de demult, petrecuți sub lut), a putut răsări o astfel de așezare a oamenilor cu altitudinile, cu pregnanța arhitectonică, cu ordinea și rigoarea ei, cu noutatea-i nu numai de peisaj, ci și istorică. Tot ce se vede pe-aici, în panoramele largi ca și în detaliu, aparține, într-adevăr, doar celor din urmă ani. Un studiu publicat cu numai patru decenii în urmă (Petru Bariș : „Un sat expansiv, Căianul Mic din Șomeș", în rev. „Sociologie românească" a lui D. Gusti, 1937) ne descrie un sat proiectat în plină arhaitate, viețuind încă în civilizația lemnului, mai precis în zorii acesteia, cu „locuințe din lemn bătut cu pămînt", cu lemnul care, în mîinile omului, încă n-a ajuns la emancipare, nici măcar la un început de înnobilare prin artă („în sat aimeni nu cioplește coada lingurii, ciobanii poartă boate simple : ramura unui copac curățată de coajă"), cu „voștinăritul" în mare cinste, dar cu „voștina", adunată din greu de prin toată țara, uneori și din Rusia, și din Polonia, și din Ungaria, și din Cehoslovacia, exploatată de un „antreprenor", Herman Stern, care-i transformă pe „voștinari" în argații lui. Alimentul de bază e mămăliga, pîine se face doar „la zile mari", copiii, la școală (conform datelor furnizate, în aceeași revistă, de un dascăl al locului, A. Vidican), „prezintă o vădită slăbiciune intelectuală și psihică", de care subnutriția nu e străină. Ca să ajungă la satul de azi și la viața de azi, oamenii au început, ca pretutindeni, cu pămîntul, cu recrearea lui, prin dezvoltarea și punerea în valoare a unor latențe ascunse, dovedind, în epoca C.A.P.-urilor, că fertilitatea nu este doar o lege a pesulUi, că și aceste dealuri, corhane, cărnături, ripi și coline pot rodi. Fiecare palmă de pămînt a fost desfundată, săpată, îndiguită, plantată, fertilizată, s-au extins culturile vechi, precum grîul, care astăzi dă pîine destulă și chiar și bună; s-au aclimatizat culturi noi, precum inul de fibră, s-au plantat sute de hectare cu meri, peri și pruni, turma satului a ajuns să cuprindă 9 000 de oi și cîteva mii de cornute mari, vaci, boi, bivolițe și bivoli: fie munceșe răbît, nimic din ceea ce constituie o valoare n-a scăpat din raza prospecției, dealurile sălbatice au devenit vaste antrepozite de materiale, administrate într-o economie severă, de fermă; care-și aduce din plin dobînda. Tractoarele, primăvara, se cațără pe coaste și ripi precum caprele, și văzute de jos, ele abia se văd, ele plutesc pe înălțimile ruinate ale Dobricului și Dobricelului în mari virtejuri de praf calcaros, ca într-un „halo" de cețuri perpetue sau ca sub fumul exploziilor unei cariere. Unde n-ajung tractoarele se cațără plugul, tras de bivolii negri, animale la mare preț, puternice, rezistente, nemofturoase la hrană; mofturoase numai la frig, avînd pielea cam cheală, cu părul rar, drept care C.A.P.-urile au construit, pentru ele, monumentale grajduri de piatră, și tot pentru ele, ca și pentru capre și pentru oi; s-au amenajat uriașe pășuni-peluze, stropite regulat prin grija norilor, dar și prin

Între sosirea păsărilor și plecarea oamenilor

canale săpate de oameni, și tunse nu cu foarfecele, ci cu coasa, dar cu migală de grădinar. Se muncește răzbit, tot ce e sursă de avuție, tot ce e bob care poate crește — sau numai promisiune de bob care poate crește — e atent prospectat, cintărit, așezat grijuliu în zestrea cea nouă a satului, ca într-o mare cămară gospodărească. Și cînd toate au fost făcute, cînd nu mai e nimic, cînd pămîntul acesta zgîrcit al dealurilor nu mai ajunge rivnelor lor, hărniciei lor, oamenii se îndreaptă spre alte zări, se duc spre cîmpiile bănățene sau spre orașe, se duc după „voștină", se întorc cu bani buni.

„Voștinarii", cei mai neobosiți ai plecărilor dintre toți cei ai locului, merită, prin unicitatea lor în peisajul satului românesc (Căianu Mic fiind, după știința noastră, singura comună din țară în care se practică, la o asemenea scară, o astfel de îndeletnicire), un capitol aparte, semnificativ pe multiple planuri. Semnificativ mai ales pentru forța omului, în împrejurări naturale și istorice vitrege, uneori extreme, de a-și extrage mijloacele existenței, precum ceara din „voștină), din orice, emancipînd, pentru asta, valuta majoră a intelectului, a inteligenței, valoare liberă, nelegată de ierarhii sociale sau de avere, transformată în unică avuție, în unică armă, în categorie directoare a vieții. Ei, acești „voștinari" ai Căianului, au inventat, cu multă vreme în urmă, „șaităurile", au patentat tehnici ce stîrnesc admirația, chiar și pe cea a specialistului modern, au fabricat și fabrică ceara — „aurul moale" al munților — pentru care se bat oameni de peste mări și țări. Primul „voștinar" al Căianului a fost Iosub Pugna al Puicăi, care a învățat meseria de la un armean, Nigolo, stabilit aici în 1842. Un urmaș al lui Iosub, moș Dumitru Pugna, azi de 82 de ani, „voștinar" de la vîrsta de 14 ani, umblă și-acum „prin țară", culege reziduuri de faguri din zeci de sate, le transformă în ceară. „Voștinarii" Căianului și-au „împărțit" între ei România, de la munții din miazănoapte la Dunăre și la mare, fiecare are „sectorul" său, fiecare, odată cu primăvara, se urcă pe bicicletă cu un sac plin cu saci în spate, se duce la prima gară, se suie cu bicicleta în tren, coboară la locul știut, în „sectorul lui", unde-l așteaptă „apicultorii lui", cumpără „voștina" pe cîțiva lei, ca s-o transforme în mii de lei. Printre urmașii lui moș Dumitru Pugna sînt mulți oameni cu „rosturi bune", un Pugna Vasile e medic, un Pugna Ion e muncitor de înaltă calificare la Combinatul de hîrtie din Dej și elev în clasa a XII-a la liceul seral, moș Pugna și rubedeniile sale, neam mare, stufos, cu încrengături în toate cele șase sate ale Căianului, au toți case mari, cu etaj, dar moș Pugna încă mai umblă „prin țară", încă mai face ceară. Patru din vechii voștinari, în frunte cu Vasile Vidican, președintele C.A.P.-ului din Căianu Mic, vor urma, în aceste zile, niște „cursuri de pregătire" la „Apicola" din Sibiu, vor afla deci, pentru știință și pentru arta lor, niște lucruri noi, niște taine încă necunoscute, printre cei patru fiind și frații Macedon și Pavel Boca, urmașii fraților Savin și Casian Boca ai Birghiei, ajutoarele lui Iosub Pugna în 1842. Un bătrîn al neamului Boca, Boca Ion Casian, s-a impus, printre voștinari, ca un personaj de poveste, ca un fel de erou din Creangă, mehenghi, foc de deștept, știind să plătească înșelăciunea antreprenorului Stern cu moneda sau cu valuta majoră a istețimii sale. Fiindcă Herman Stern îl înșela și-l fura mereu, Boca Ion Casian a strecurat în ceara fabricată de el — întîmplarea se petrece prin anii '30 — și niște kilograme de stearină. Se prezintă deci la „domnu' Stern" cu 300 kg de așa-zisă „ceară". Domnu' Stern" măsluiește cîntarul, pretinzînd că-s numai 290 kg. „Voștinarul" nu zice nimic, la banii ca pentru 290 kg de ceară și își vede de ale lui. În depozitul antreprenorului, stearina se infiltrează la suprafața cerii, transformînd-o într-un bloc de marmură. Furios, Stern îl cheamă pe „voștinar", îi arată „ceara", îl somează s-o ia înapoi și, evident, să restituie banii. Boca nici nu cricnește, „ceara" este pusă pe cîntar, dar acum „voștinarul" verifică greutățile, măsluirea nu mai e cu putință, ies exact 300 kg. „Păi, amu', domnu' Stern, ce treabă-i asta ? Eu ți-am dat 290 kg de ceară, dumneata ai mai pus 10 kg de stearină — și vrei să ți-o iau înapoi ?" Negustorul cel necinstit e nevoit să înghită gălușca. Inteligența, avuția și arma celuilalt, i-au imobilizat viclenia, denunțîndu-i infirmitatea. Denunțînd, de fapt, infirmitatea istorică a celor tari, îmobilizîndu-le viclenia rapace, impunînd primatul unei însușiri umane de care viitorul va ține seamă.

„Voștinarii" umblă și astăzi prin toată țara, dar ei, ca și toți ceilalți căieni care-și părăsesc, odată cu primăvara, cuiburile, revin la cuiburi. Neam totuși sedentar, prea legat cu pripoane istorice de glia din care se naște și în care se-ngroapă, neam vechi, foarte vechi, cu rădăcini ce se pierd în timp, acești căieni, oriunde-ar fi, trăiesc cu gîndul la satul lor și la casa lor. În anotimpurile și ceasurile de vîrf ale muncilor cîmpului, „voștinarul" e-acasă, e pe pămîntul lui, e acasă și navetistul, muncitorul de la oraș, sînt acasă și cei plecați în Cîmpia Banatului, fiindcă între calendaristica agro-pastorală a acelei cîmpii și cea a satului lor de sub Munții Țibleșului sînt, în campanii, diferențe de zile, citeodată de săptămîni, pe care știu a le folosi din plin. Pe sub trecerea anotimpurilor, a păsărilor și a istoriei, omul de azi se întîlnește cu virtuțile omului de demult în aceeași oglindă, care înseamnă, de fapt, aceeași ființă, aceeași vatră, mersul continuu prin timp, dăinuirea sub zodiile care mușcă, lumea, „Iar noi locului ne ținem, / Cum am fost așa rămînem" — precum zice poetul. Rămîn așa și nu rămîn așa, fiindcă toate se schimbă, fiindcă satul s-a înnoit, dar vetrele noi se așază pe alte vetre, pietrele sînt așezate în rost de aceleași mîini, cu priceperi diferite de la epocă la epocă, dar continuînd o strălungă lucrare a secolelor. Sub îndrumarea profesorului de istorie Alex. Retegan, neam de vechi „voștinari" (un Dumitru Retegan, în vîrstă de 80 de ani, bate și astăzi țara, ca și moș Boca, după „voștină"), copiii școlii de zece ani, constituiți într-un cerc al „căutătorilor de comori", au degajat, sub talpa satului, tăciunii nestinși ai unor civilizații care-și propagă jeraticul pînă sub talpa țîmpului. Urme de viață din epoca pietrei se întîlnesc, sub interferența aceluiași loc, ca urmare din epoca bronzului (printre altele, degajat de copii sub veghea profesorului și cu asistența Academiei Republicii Socialiste România, un cimitir de incinerație, aparținînd culturii Wittenberg); un depozit de bronzuri, descoperit tot aici, stă alături, în semnificativă vecinătate, de un depozit roman de fier, o zveltă sabie miceniană (cea mai nordică descoperire de acest fel, atestată pînă acum) ține cumpănă, peste secole și milenii, unui aprig topor de piatră învelit într-un strat protector de ceară, operă a unui „voștinar" preistoric. Vetrele se așază pe alte vetre, pe tăciunii străvechi care încă pîlpîie, continuînd un foc, stimulînd un potențial caloric. Pe o piatră recent deshumată de profesorul Retegan e efigia zeului Men, divinitate frigiană a Lunii. Efigia e un cap de bou. În Căianu, în zilele primăverii, de Rusalii, oamenii cu măști din lemn de cireș scot pe asfaltul șoselei un bou, îl „instruțează" cu panglici și cu cordele, într-o mare și fastuoasă petrecere populară, într-un obicei care face din harnicul patruped un simbol al fertilității. Luna, pentru oamenii vechi, era un simbol al fertilității, al fecundității, un simbol-matrice al vieții, încărcat cu forțe cosmice. Mascații care fac „instrușatul boului" poartă jambiere și coifuri de tip roman, iar copiii lor, copiii-arheologi ai Căianului, știu pe de rost o istorie care-i face mîndri, și ca urmași ai romanilor, și ca urmași ai dacilor liberi ce-și aveau, pe aici, hotarul. Aceiași copii, sub îndrumarea profesorului de fizică Vasile Corniș (și el, acest tînăr profesor, venind dintr-un neam cu genealogie de cronică, neamul acelui Corniș care, în Transilvania, a fost aliat și demnitar al lui Mihai Viteazul), patentează ja o altă scară, în laboratoare și în ateliere moderne, echipate cu aparatură la zi, tehnici ce i-au făcut celebri printre școlarii județului, revelînd darul nativ, inteligența, talentul, adaptabilitatea la nou a celor născuți în această vatră, setea lor de a ști, setea lor de a merge în pas cu lumea și cu timpul lor.

Și se mai face, la Căianu Mic, și artă. Satul în care omul, prea strîns de nevoi, n-avea timp, n-avea chef, n-avea disponibilitate a spiritului nici cît „să cioplească coada linguriii", e astăzi vestit pentru arta sa. Tic-tacul războiului de țesut se aude din toate casele, femeile satului țes și brodează îi și marame, șterguri și chichineaule, țicsite cu motive geometrice vesele și aprinse colorate, într-o bogăție de procedee care fac din fiecare piesă un unicat. Țesăturile și broderiile căiene ajung la toate tîrgurile și iarmaroacele, ajung, vara, pe litoral, dar ele pleacă din sat după ce satul, cu toate casele lui, s-a umplut de ele, s-a săturat de culoare, de duh, de artă. După opinia lui Iulius Ivan, primarul comunei, un astfel de fapt, lîngă faptele muncii și lîngă cele ale noii înfățișări a satului, este un semn, cu valoare simbolică, al unei civilizații ce se întemeiază și se așază, limpezindu-și tumulturile, ritmîndu-și armonic viața, emancipînd-o și prin bucuriile artei.

La Căianu Mic, primăvara, între sosirea păsărilor și plecarea oamenilor, o vatră de viață și de civilizație românească se constituie într-o certitudine și plinătate.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Rubrica mea

Puțină filologie

Fiecare limbă se îmbogățește an de an cu noi cuvinte, sporindu-și astfel vocabularul și lăsînd în urmă dicționarele, cărora le rămîne o certă valoare documentară (măcar că nu înregistrează toate vocabulele prea de curînd ivite). Scriitorii, orice ar spune lingviștii, sînt factori importanți în acest proces de îmbogățire a limbii. Cine ar parcurge un dicționar istoric al limbii franceze, s-ar minuna văzînd cît de multe cuvinte noi a introdus François Rabelais, cuvinte care au rămas, afară de acelea născute din nesecata-i vervă imaginativă, de esență ludică și ca atare sortite pieirii. Nu toate inovațiile, așadar, au sorți de viitor. Făceam aceste reflecții, la lectura poeziilor lui Teohar Mihadaș, apărute în **România literară** de la 28 aprilie a.c.

M-a reținut îndeosebi întîiul din cele două catrene ale poeziei **Sărut**:

„Leire-nvinsă valea vremelnicului vis.
Omături vălurite văditelor vedenii.
Cad așternuturi caste pe culmi, peste abis;
Cerimile, deasupra; îmbălsămate denii".

Nu voi zăbovi asupra facturii, evident tributară unui ilustru model: **Joc secund** de Ion Barbu. Numele lui ne reține însă mai ales, în cadrul temei propuse, asupra cuvîntului leire, pînă la el neexistent în limba noastră. Dicționarele noastre înregistrează vocabula leit,-ă și în diptic expresia leit-poleit, pentru a marca o asemănare izbitoare între două persoane. Leirea lui Ion Barbu, în versul:

„Erai leirea sutei optsprezece" (**Fortret**, 1947) indică asemănarea perfectă a Muzei cu strălucitele femei ale Franței din veacul al XVIII-lea.

Versul lui Teohar Mihadaș este mai obscur decît acela al lui Ion Barbu, care dealtfel se lămurește perfect prin textul anterior:

„Ești însă: ritm, rigoare și măsură.
Suavei Francii duhul tău e sclav".

Prin alte cuvinte, Muza întrunea, înainte de toate, calitățile specifice spiritului francez, și numai apoi pe acelea ale feminității galice din secolul luminilor, care a fost și acela al saloanelor și al înaltelor curtezane.

Nu mă opresc mai mult asupra exegezei cu pricina, nici asupra aliteraților din primele două versuri ale catrenului, nici chiar asupra rimei inevitabile: vis-abis! Trec la a doua inovație verbală: cuvîntul cerimile, care s-ar putea să-i aparțină în propriu lui Teohar Mihadaș. Pluralul cerurile e puțin folosit în limba noastră. Nu văd nici un viitor cuvîntului cerimi. Mulțimi de ceruri trebuie să fi văzut poetul ca să născocească acest plural temerar (afară de cazul că ritmul trohaic i l-a „impus")!

Sărut e de fapt un pastel abscons, în care poetul, „trist cruciat", primește pe buze atingerea rece a norilor, „zăpezi necontenite", care-l sărută „adînc" (nu „prelung"). Sînt săruturi și săruturi. Vai de „leirea" celor glaciale (cînd te înalță la „cerimi").

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Viața cărților

Eugen Barb...

INCOGNITO (vol. II)

Declarat de către autor „cine-roman", acest al doilea volum din cartea **Incognito** are de partea sa toate datele unei scrieri excepționale. O intrigă interesantă, dusă pe mai multe planuri, o atmosferă întru totul convingătoare, personaje ce se pot uita greu, căci au acțiuni diferite și vorbesc diferit. Ca toți marii romancieri, Eugen Barbu știe să compună și să recompună o atmosferă, cunoaște valoarea amănuntului și dă de fiecare dată povestirii ce-i al povestirii. Este foarte important că acum, cînd dorințele de a renova romanul clasic, de a prezenta drept romane tot soiul de scrieri intimiste scrise greu și îngălate, clasicul nostru Eugen Barbu — stăpînul de necontestat al unei concepții istorice și filozofice de mare rafinament — reafirmă dreptul la eternitate al romanului înțeles ca acțiune, înțeles ca o modalitate superioară de afirmare a drepturilor vieții. Eugen Barbu surprinde și în acest al doilea volum atmosfera politică și socială a României în anii declanșării celui de-al doilea război mondial, inconștiența în fața pericolului fascist a claselor conducătoare sau indiferența lor sau neputința lor de a acționa. Memorabile sînt în acest sens atitudinile și înțelegerea — diferite — ale ziaristului Candrea și diplomatului Anatol Dumitrescu. Primul sesizează iminența atacului fascist, este mereu îngrijorat, în timp ce al doilea, un fel de filozof pasiv, contemplativ, nu are tăria morală să treacă la acțiune. Protipendada simte sau este făcută să simtă pericolul dar totul este amestecat în rafinate voluptăți, în întîlniri amoroase deșucheate pe care geniul satiric al lui Eugen Barbu nu le cruță deloc.

Dar, înainte de toate, se cuvine să subliniem un merit fundamental al scriitorului, merit care în literatura noastră îi aparține în mare măsură. Este, desigur, punctul nostru de vedere. Eugen Barbu are știința, forța și credința să prezinte tipuri deosebit de vii de ilegaliști și simpatizanți activi ai Partidului Comunist Român, forța politică de necontestat a luptei împotriva fascismului, exploatării și degradării umane. Armand, secretarul particular al ministrului Ionescu-Tismana, Tronaru, autorul unui sabotaj împotriva planurilor de război ale nemților, sînt personaje memorabile ale acestei cărți memorabile. Nu există nimic șablonard în prezentarea lor. Comunismul, victoria lui, le este credința cea mai înaltă și nicidecum o haină pe care o poartă în orice împrejurare. Vrem să spunem că se poartă ca niște oameni, că se hrănesc, că iubesc, că-și iubesc țara dar o fac fără vorbe mari, umflate și fără acoperire. O prefigurare a unei posibile idile între comunistul Tronaru și fiica profesorului onest Vrăbiescu, totul desfășurîndu-se într-o mică încăpere a morgii, concurează cu mari șanse la un eventual concurs despre cele mai frumoase pagini de dragoste din literatura românească. Avînd o înțelegere și chiar o dragoste a lucrurilor fundamentale și a obiectelor fundamentale, posedînd știința dialogului necontrafăcut, Eugen Barbu încarcă această idilă într-o ambarcațiune pe care stau perfect dragostea pentru idealurile comuniste și dragostea între oameni avînd, ca esență, structuri asemănătoare. Comunismul apare deci, într-o operă literară, ca fiind dragostea mare și adîncă a omului pentru om, om pentru a cărui viață demnă și liberă au luptat membrii Partidului Comunist Român. Ultima parte a acestei excelente cărți, Batalionul de pedeapsă, ar merita să fie citată în întregime pentru pitorescul ei, pentru epicul dens tragic și sentimental. Gîndurile noastre s-au îndreptat la lectura acestor aproape 200 de pagini spre, credem în continuare, capodopera scrierilor lui Eugen Barbu, **Groapa**.

Măcar finalul acestui roman îl vom reproduce aici, gest mic desigur dar, sperăm, definitoriu, pentru stima, prețuirea și dragostea ce le nutrim pentru această mare conștiință artistică.

„...Colonelul Vardaru îl privea cu coada ochiului pe Tronaru.

— Pe dumneata chiar că nu te mai înțeleg! Ai avut ocazia de cîteva ori să rămîi la inamic, de ce n-ai făcut-o?

Tronaru mesteca lung o bucată de curea tăiată din porthartul locotenentului Sănătoceanu, care murise în urmă cu două zile.

— De ce-aș fi făcut-o, domnule colonel? Războiul ăsta, cum v-am spus-o de mult, nu e războiul meu; odată și-odată, dacă scăpăm, o să ne amintim de puterea pe care-am avut-o cu toții în aceste împrejurări, de-a nu ne lăsa unii pe alții; ăsta-i cel mai prețios lucru pe care l-am învățat: fiecare în parte am fi putut să scăpăm, dar dac-am muri împreună, nu mi-ar părea rău.

Și-atunci, pe neașteptate, îl auziră cîntînd pe Finanțu cu un glas prăbușit, anemic, din care mai răzbătea însă o ultimă urmă de bărbăție:

Mă iubește femeiile / Și e moarte după mine... / Mă cheamă la randevus / Cică au ceva de spus..."

EUGEN SECELEANU ■

Atitudini

[redacted]

O prejudecată nefastă se întinde în rîndul celor care se ocupă într-un fel sau altul de poezie (cu excepția, bineînțeles, a cititorilor): prejudecata că tema scuză mijloacele. Mijloacele artistice, desigur, care însă adeseori nu-și mai merită numele. În știință, o asemenea eroare nu e posibilă: cercetătorul care se ocupă de o problemă importantă n-o poate rezolva decît dacă recurge la instrumente de investigație pe măsură. Iată însă că în literatură — domeniu al celei mai severe ingineri, dar, nu se știe din ce cauză, aparent accesibil oricui, ca fotbalul, meteorologia și medicina — confuzia a început să se facă în mod curent: diferiți autori de care n-am fi auzit niciodată dacă jocul cererii și ofertei nu i-ar fi scos peste noapte la lumină atîrnă de cîte un titlu măreț tot felul de zdrențe de gîndire pentru a le expune apoi, cu o încîntare narcisiacă sau cu aroganța imunității, în plină lumină.

Impresia este cu atît mai deplorabilă cu cît avem nenumărați poeți de valoare care ne arată necontenit cum se scrie adevărata poezie a marilor idealuri și a marilor evenimente. Dacă nu ne-am gîndi decît la cei afirmați după 1960 — de la Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Ana Blandiana, Adrian Păunescu, Constanța Buzea, Ioan Alexandru, George Alboiu și pînă la Mircea Dinescu, Dan Verona, Dan Mutașcu, Mircea Florin Șandru, Corneliu Vadim Tudor, Gabriel Chifu — și încă ne-am putea face o imagine clară a ceea ce înseamnă o asemenea poezie. Ca să nu mai vorbim despre generațiile imediat anterioare — iluminate simbolic de spiritul revoluționar al lui Nicolae Labiș —, ca să nu mai vorbim despre marii noștri clasici...

Se pare însă că — vorba altui poet al nostru — „exemplele-s făcute pentru proști". În orice caz, cei lipsiți de talent și de conștiință estetică nu le iau în seamă, iar dacă totuși le iau cad în cealaltă extremă: epigonismul. Și astfel, protejată de prestigiul temelor pe care le „atacă" (expresia e foarte potrivită aici) se scrie și se publică o poezie fără poezie, care ne bîzîie mereu în urechi, dar pe care aproape n-o mai auzim fiindcă ne-a intrat deja în obișnuință ca un țiriit de calorifer. O caracteristică a acestei poezii, care o și face, dealtfel, ușor de recunoscut, este sărăcia limbajului. Cuvinte ca „pămînt" (cu variantele „țărînă", „lut", „humă", „glie"), „baladă", „istorie", „timplă", „inimă", „coloană" și alte cîteva sînt folosite, refolosite și rerefolosite cu insistența exasperantă a unui Robinson Crusoe, care trebuie să se servească exclusiv de puținele unelte aduse pe insulă. O altă caracteristică o constituie tonul afectat, mereu înecat de o fericire somnolentă și beat de grandilocvență. Iată, ca exemplu, un „poem" din revista **Argeș**: „Țară, cuib dorului, / dimineților, amiezelor mele, / stai lîngă mine, lîngă ochi, / lîngă suflet / apă și aer, / stea între stele, / cu limpezi fîntîni de lumină. // Grădinile din visul Gliei / Toridul anotimp veghează; / Ne sprijinim hotarele veciei / Cu frunțile și inimile, stînd de pază... // Doinirea rădăcinilor adîncă, triumfală, / Unească Ginta noastră în columnă / Cheminău-ne statornică, solară — / În nemurire, mereu aceeași Mumă" (**Hotarele veciei**, de Marian Stoica). După cum se vede, autorul a simțit nevoia să recurgă și la majuscule, emfaza lui nemaiîncăpînd în modestele litere de rînd.

Versurile de acest gen repun în circulație procedee lirice de mult căzute în desuetudine. Astfel, personificarea, în forma ei rudimentară pe care o întîlnim și la Costache Conachi, apare din nou la diferiți „contemporani" ai noștri ca Ion Rosioru, care se exprimă direct („Sufletul meu la pieptu-i azi stringe trupul țării" — **Fîntîna lui Icar, în Tomis**). Tot atît de frecventă este și descrierea unor peisaje idilice, de aceeași natură cu cele cîntate cîndva de sămănătoriști și ironizate de Eugen Lovinescu. Drept urmare, țara noastră, cu tot nivelul de emancipare față precedent pe care l-a atins, este prezentată ca un spațiu arhaic, al păsunilor și stînelor („Acest freamăt obstinat de caval / Ce curge în valuri seara prin stîne / E strămoșul suflet ce ne vine / Izvorînd din imemorial" — **Arie pe caval**, de Gheorghe Tiplea, în **Cronica** sau „Un colț de rai, deasupra, lîngă cer / miros de oaie și de cas din stîne, / așa te știu de-atîtea mii de ani / frumoasă stea venită a ne ține" — **Munții**, de Emilian Marcu, în **Convorbiri literare**).

Cînd adoptă procedee lirice moderne, autorii din această categorie devin de-a dreptul ridicoli, ca o bunică cu mini-jupe.

S-ar mai putea da multe citate și s-ar mai putea face din ele, eventual, un motiv de amuzament subțire. Dar nu acest lucru este important. Important ar fi ca toți redactorii, criticii, editorii și ceilalți care publică asemenea versuri să nu mai considere marile teme un fel de passe-partout-uri, ci, dimpotrivă, să le ia drept domenii ale maximei exigențe.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

[redacted]

Printre cîntece de leagăn
mamele ne spun mereu
cum se stă în casa țării
și la bine și la greu

Mamele ne-aduc aminte
printre multele povești
cum s-a scris cu multă trudă
cartea limbii românești

Mamele ne spun în șoaptă
cînd ne string la sînul lor
faptele nemuritoare
adunate-n tricolor

Mamele ne poartă grija
și nădejdile ne poartă
sprijinind cu stîlpii doinei
un popor stăpîn pe soartă

GEORGE ȚÂRNEA ■

La umbra criticii în floare

Trebuie să mărturisesc că ceea ce mi-a atras la început atenția a fost, înainte de a înțelege bine despre ce e vorba, o schimbare de nume: al criticilor care scriau despre cărțile mele. (Dovadă că pe ei îi citim întîi? Poate, dar nu asta mă preocupă acum.) În 1966 Adrian Marino și Al. Piru. În 1977, Gh. Grigurcu și Cornel Moraru. Neîndoielnic că întîmplarea își are rolul ei; după cum, aș putea cita critici care au scris și despre **Lecturi infidele** și despre **Introducere în opera lui Odobescu**. Dar stăruind în a verifica din ce s-a născut impresia, mi-am dat seama de un lucru: și anume că, sub ochii noștri, e pe cale să se înfăptuiască o trecere a ștafetei de la o generație de critici la alta. Aproape pe nesimțite; chiar dacă nu și pe neașteptate. Controlul literaturii a intrat în anii din urmă pe mîini mai tinere.

Cronicari literari (căci pe ei îi am în vedere) foarte activi în deceniul precedent scriu astăzi mai rar (iar unii au abandonat). Puțini continuă a face față unor rubrici cu orar fix: neobositul Cornel Regman la „Viața românească", renăscutul D. Micu la „Contemporanul", discretul Mircea Tomuș la „Transilvania" și indiscretul Virgil Ardeleanu la „Steaua". I-aș mai putea adăuga pe Ș. Cioculescu și Al. Piru, dacă nu s-ar fi specializat, mai nou, unul în cărțile foarte bătrînilor, celălalt în ale foarte tinerilor; pe Victor Felea, cuprins însă periodic de lehamitea scrisului săptămînal, ca și L. Raicu și G. Dimisianu; pe Eugen Simion, care însă n-are mentalitate de cronicar al actualității, scrîind despre „scriitorii români de azi" ca și cum ar fi de ieri. Toți aceștia au o activitate de la 10—15 ani în sus. Dar, iată, la rubricile de cronici și recenzii au apărut (cînd?, cum?) nume noi, la început ca și cum ar fi vrut doar să încerce terenul, apoi consolidîndu-se vertiginos. Răsfoim revistele și ce constatăm? La „Convorbiri literare", responsabili de cîțiva ani buni de întreg sectorul ultimelor apariții sînt trei tineri — Daniel Dimitriu, Val Condurache și Al. Dobrescu — promovați cu îndrăzneală de un redactor șef și neclintiți de la locul lor nici după plecarea lui. La „Flacăra", Florin Manolescu și Cornel Moraru, la fel de tineri, mai ales ultimul. La „Steaua": Petru Poantă, la „Vatra", Dan Culcer, la „Familia", Gh. Grigurcu și Valentin Tașcu. O echipă solidă și cu un cuvînt greu formează la „România literară": Valeriu Cristea (cu mai veche activitate, însă nu continuă de la început), Dana Dumitriu, Mircea Iorgulescu și L. Ulici. La „Luceafărul", M. Ungheanu cu zece ani de cronică în spate, Dan Cristea și alții foarte tineri (ca să nu vorbesc de poeții critici). Pînă și „Scînteia tineretului" a intrat în moda aceasta: Alex. Ștefănescu și Victor Atanasiu au luat locul, sporadic deocamdată, lui C. Stănescu, unul din cronicarii cei mai statornici pînă de curînd.

Aceștia (și alții, pe care nu i-am uitat; dar cărora le lipsește încă fie un loc unde să scrie, fie răbdarea să-și stăpînească locul) sînt cronicarii literari de azi și de mîine. Cine ar nega că au adus un aer nou în reviste? Energici, operativi și, lucru semnificativ, foarte conștienți de a aparține de o aceeași generație, se simte la aproape toți o explicabilă dorință de a impune noi valori. Par a invidia solidaritatea generației anterioare (în tot cazul sînt obsedați de ea); în realitate noi nu am fost nici pe departe atît de solidari ca ei. Scriu recenzie, dar visează opera capitale. Refuză orgolios să-și socotească volumele culegeri de articole (deși cîteodată sînt). Ambiția lor mărturisită e să scrie istorii ale literaturii de azi. Deocamdată, își exersează vederea în ronduri de noapte ca Mircea Iorgulescu, cînd nu debutează, de-a dreptul, ca Petru Poantă cu „preludii" de istorie. Idealul lor îl rezumă Dan Culcer spunînd că visează o carte polivalentă, în care sociologia și filosofia literaturii să se împletească cu estetica. Doar Cornel Ungureanu pare a se simți bine la umbra cărților în floare: în postul său de cronicar, adică, de la revista „Orizont" (titlul cărții lui de debut mi-a sugerat titlul articolului de azi).

În talent și în ambiție, tinerii critici sînt greu de întrecut. Revistele, care să le asigure continuitatea absolut necesară, e probabil că nu le vor lipsi. Spre a nu ne decepționa de speranțele puse în ei, mai au nevoie doar de o mare literatură (fiindcă aceasta e limita ce etern oprește pe critic: el e mare, dacă literatura însăși despre care scrie e mare). Nu ei o pot, desigur, crea; dar, de se vor lupta pentru ea, o vor avea.

NICOLAE MANOLESCU ■

Din numărul viitor: Memoriile lui Aurel Baranga

DINTR-O EROARE REGRETABILĂ

Dintr-o eroare regretabilă, în articolul „Certificate medicale pentru bolnavi de ocazie" din nr. 15 (14 aprilie a.c.) al revistei, a apărut pe coloana a doua numele doctorului Stan Constantin în locul numelui doctorului Ioan Petru Andreescu. Precizăm că doctorul Stan Constantin nu are nici o legătură cu întîmplările relatate în cazul 2 din articol și îi cerem scuze pe această cale. Fraza „Medicul primar Stan Constantin conchide că dr. Niculescu comite de-a dreptul o obrăznicie..." a fost inițial „Deși simte că e prea de tot, că doctorul Niculescu comite de-a dreptul o obrăznicie...". Ceea ce nu e același lucru. Sîntem datori deci cu cele mai bune cuvinte omului în cauză, slujitor, de-a lungul unei lungi și fructuoase cariere, al sănătății oamenilor.

În cadrul Casei pionierilor din Birlad, conduc un cenaclu de muzică folk și poezie patriotică „George Tutoveanu". Acest cenaclu a participat la jumătatea lunii trecute la ediția inițială a festivalului pionieresc interjudețean „Balade pentru eroi" de la Brăila, unde a primit premiul pentru cel mai bun grup folk; la festival au participat nouă județe și municipiul București. Întrucît este un succes meritat pentru munca pe care au depus-o acești elevi pasionați de muzica tinără și poezie, vă rog să faceți cunoscut, prin intermediul revistei, frumoasa realizare a pionierilor ce nu depășesc ca vîrstă 15 ani. (Ioan Iacob, Birlad)

Din partea conducerii Consiliului popular al municipiului Galați :

„Urmare scrisorii trimise de un grup de angajați de la Combinatul siderurgic Galați — prin care se sesizau unele anomalii în transportul în comun — vă informăm că am analizat situația și am constatat că este reală. În perioada menționată s-au produs aglomerații la tramvaiele care circulă spre Combinatul siderurgic, din cauza unor defecțiuni la sistemele de alimentare cu curent electric. Defecțiunile s-au remediat și circulația tramvaielor a intrat în normal. S-au luat măsuri ca în alte cazuri similare să se intervină cu o suplimentare de autobuze."

În luna mai a anului trecut s-a prezentat la ușa apartamentului meu un cetățean care a solicitat să facem comandă de jaluzele. Cetățeanul avea asupra sa șapte feluri de modele ; am ales unul, am achitat șase sute de lei, urmînd ca atunci cînd vine să le monteze să mai dăm diferența de 570 lei. Termenul era în jur de 10.VI.1976. Am încheiat actul respectiv, și cu asta am rămas în așteptarea jaluzelelor, care nu au venit nici în ziua de astăzi. Menționez că în luna august s-a prezentat un alt cetățean, s-a jurat pe copilul lui că vom primi piesele comandate în termen de 10 zile, că celălalt a fugit cu banii, o să le aducă el, cu siguranță, și să nu facem nici o reclamație că stricăm firma întreprinderii. Iată că în curînd se împlinește un an de cînd am dat banii, și nu m-am mai putut împotrivi dorinței de a fi ajutat prin intermediul revistei dumneavoastră. Pentru eventualele verificări, reproduc textul ștampilei aplicate pe actul încheiat : „Autorizație 75. T. Neamț, tablouri și jaluzele, strada Bicazului bloc D 3, scara D, apartament 56" (Gheorghe Șarpe, Constanța).

Satul nostru — Piscul Pietrii, comuna Budești, județul Vîlcea — are o vechime de peste 250 ani de atestare documentară și este așezat în preajma Dealului Negru, pe malul stîng al Oltului. Necazul celor peste 90 de familii care-l locuiesc constă în faptul că drumul de acces spre sat din drumul județean este impracticabil. Deși s-a cerut sprijinul organelor locale, drumul continuă să fie nepietruit, iar tractoarele au făcut șanțuri masive în argila drumului, ei devenind pe zi ce trece și datorită intemperiilor naturii total necorespunzător. Sîntem dispuși să efectuăm un număr sporit de ore de muncă patriotică pentru reamenajarea acestui drum de acces, nu cerem forurilor în drept decît să ne ajute cu niște basculante cu balastru pentru împietruire. Rezolvări ca cea dată anul trecut — prin montarea unui semn de drum închis circulației publice — credem că numai din birou se pot da! (Ion și Gheorghe Banu).

În cursul lunii martie a fost dat în folosință Complexul sanatorial al angajaților din cooperativele agricole de producție din stațiunea Geoagiu Băi, județul Hunedoara. Vă trimit o fotografie reprezentînd această frumoasă și mai ales utilă instituție prevăzută cu 280 de locuri, avînd cele necesare pentru toate procedeele de tratament al reumatismului (Nicolae Tokacek, București).

Primim din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

„La adresa dumneavoastră cu care ne trimiteți scrisoarea cititorului V. Teodorescu din Constanța (prin care acesta semnala inadvertențe într-o broșură de specialitate — n.r.), vă comunicăm că s-au cercetat cele sesizate de dînsul și s-a constatat că sînt întemeiate. Ministerul Educației și Învățămîntului a examinat conținutul culegerii „Exerciții și probleme de aritmetică pentru clasele I-IV" și a stabilit ca pentru anii viitori culegerea să nu mai fie reeditată. De asemenea, în prezent, în minister sînt în curs de elaborare norme în legătură cu temele pentru acasă. Acestea vor fi difuzate în rețea și vor intra în practica școlară. Celelalte aspecte sesizate privind predarea aritmeticii au fost aduse la cunoștința Inspectoratului școlar al județului Constanța, care le va urmări în cadrul acțiunilor de îndrumare și control."

Mă numesc Jurcovan Silvia, sînt autoarea cărții de bucate intitulată „Carte de bucate pentru tinerele gospodine", din care un redactor de la revista Flacăra, tov. Monciu-Sudinski, a extras cîteva fraze, unele trunchiate, sau lipsite de sens în afara textului integral, pentru a le prezenta într-o formă satirică în pagina „Racul" a revistei Flacăra din 3 martie 1977. Cartea, într-adevăr, s-a tipărit în 256.000 de exemplare și nici nu a împlinit anul pînă cînd s-a epuizat din întreaga rețea de difuzare. Asta înseamnă că marele public a avut alte criterii de apreciere. Fără să caute nod în papură, a tratat-o cu toată gratitudinea, bucurîndu-se că are la dispoziție un ghid unde să găsească rețete a căror reușită este garantată și multe afaturi utile pe care nu le-a găsit înainte în nici o altă carte de bucate.

Eu nu sînt scriitoare de literatură și este posibil să fi făcut unele greșeli de formă. Sînt profesoară de gospodărie și am vrut să vin în ajutorul tineretului cu experiența mea de peste 40 de ani. Cei care a încercat să denigreze munca mea nu și-a îndreptat spiritul critic și asupra fondului rețetelor prezentate, ceea ce ar fi fost mai de înțeles. Este prima mea îndrăzneală de-a mă expune aprecierii unui public atît de larg și vă mărturisesc că am primit cu mari emoții vestea apariției cărții, deoarece aveam de dat un greu examen. Am promis în prefață să fac o carte care să nu dezamăgească așteptările și pentru aceasta am depus o muncă plină de responsabilitate, experimentînd practic fiecare rețetă, pentru a putea da îndrumări exacte. Eforturile mi-au fost răsplătite prin mulțumirile care mi s-au adus atît în scris cît și verbal, deși nu s-a făcut nici o publicitate acestei cărți. Reclama și-a făcut-o singură și cred că nu datorită lipsei de valoare. (Silvia Jurcovan — Sibiu)

Sînt profesor de muzică și compozitor. În grădină aveam un prieten, sub umbra căruia simțeam adeș cum îmi picură în suflet sunetele ce trebuia să le așternă pe hîrtie. Acest prieten m-a întovărășit în munca mea timp de 40 de ani. Era un tei, care pe lîngă binecuvîntata sa valoare subiectivă ce-mi oferea, ce răcoarea și vecinului din fundul grădinii prin florile sale medicinale, pe care acesta le recolta cu învoirea titularului său de drept, care eram eu. Pînă într-o zi, cînd vecinul robit de ingratitudine, m-a dat în judecată pentru a fi obligat să curm prin tăiere viața acestui tei. Cu toate eforturile pe care le-am depus pentru a salva viața bătrînului copac, acesta a fost tăiat. (Sever Ageu, Arad, str. Fărăgaș nr. 5).

Mă numesc Iovana Cornelia, am 10 ani și sînt elevă în anul I la Liceul „Tudor Arghezi" din Craiova, str. Vasile Alecsandri, nr. 97. V-aș ruga să mă ajutați să-mi regăsesc frățiorul și părinții mei. Eu nu cunosc pe nici unul. Am aflat că la vîrsta de 3 ani am fost găsită împreună cu frățiorul meu, în vîrstă de 2 ani, în Gara de Nord, în București, fără nici un act de naștere ci numai cu cîte un bilețel pe care la mine scria IOVANA CORNELIA 3 ani și la frățiorul meu IOVANA CORNEL 2 ani.

De acolo am fost luați de miliție și adușl la Craiova la Creșa de copii. La vîrsta de 7 ani a trebuit să încep școala și am fost mutată la Casa de copii din comuna Cîmpeni, județul Dolj, care s-a mutat în anul 1976 în Craiova, str. Comuna din Paris nr. 28, unde îmi petrec și acum vacanțele, iar în timpul anului școlar sînt la internatul liceului. Așa cum toți copiii din lume se bucură atunci cînd își văd un frate sau părinți, vă rog să mă ajutați și pe mine să mă pot bucura de acest sentiment. Aș vrea foarte mult să-mi văd și eu frățiorul pe care nu-l cunosc și nici nu știu unde se află acum. Am aflat doar că la împlinirea vîrstei de 7 ani a fost mutat la Casa de copii din Drobeta-Turnu Severin. De asemenea aș vrea să știe și părinții mei că sînt sănătoasă și am crescut mare și fără ajutorul lor. În speranța că mă veți ajuta eu vă mulțumesc foarte, foarte mult și aștept cu nerăbdare rezultatul străduinței dumneavoastră.

Mă numesc Constanța Cruceru, domiciliez în Craiova, strada Alexandru cel Bun nr. 22. La data de 16 aprilie anul trecut am cumpărat un aparat de bătut covoare, cu suma de 400 de lei; după trei zile acest aparat s-a defectat. Am intervenit cu zeci de adrese la Direcția comercială județeană, arătînd că aparatul este defect, că există un certificat de garanție pentru bunul luat mere timp de un an de zile. A urmat un schimb interminabil de adrese între Direcția comercială a județului Dolj, Tribunalul județean Dolj, Cooperația meșteșugărească Craiova, Întreprinderea Electromotor Timișoara etc., din toate acestea eu rămînînd însă cu cei patru sute de lei cheltuiți în zadar.

Sînt un grup de locuitori din satul Bunești, comuna Bunești, județul Vîlcea ; de vreo doi-trei ani am construit prin muncă patriotică și prin contribuția statului un magazin alimentar în sat, sat care este compus din circa trei sute de familii. Din nu știm ce motive acest magazin este aprovizionat însă numai cu băuturi foarte tari și scumpe; dacă vrem să bem și noi un pahar cu bere sau vin, trebuie să mergem trei kilometri pînă la magazinul din centrul Bunești. Sîntem convinși că organele în drept ar trebui să facă aprovizionarea magazinului conform cerințelor noastre și nu după criterii comerciale cel puțin ciudate. (Scrisoarea este semnată de Grigore Șerban împreună cu 57 de cetățeni).

Vă scriu în numele tineretului din comuna Pietroasa, județul Bihor. Voi încerca să fiu cît mai succint: în primul rînd la căminul cultural nu este absolut nici un program, se dau filme cînd vrei și cînd nu vrei, nu ar fi nimic rău de s-ar da cînd vrem, dar nu se dau mai deloc; uneori, în cîte o sîmbătă vedem un film aici în comună și acela ca vai și amar, deoarece nici tu sonor, nici tu imagine bună, probabil datorită aparatului de proiecție defect. Acum vreo doi ani de zile, luase ființă un club, la început a fost un televizor, s-au organizat, de asemenea, unele jocuri distractive, tineretul se putea destinde într-o oarecare măsură, de patru luni însă nu mai există absolut nimic din acel club, totul a dispărut, unde, nu știm. De asemenea, tot pînă acum vreo doi ani, exista o bibliotecă comunală destul de bună, și-a mutat însă sediul și astfel stă mai mult închisă. De cîte ori am amintit aceste lucruri în ședințele U.T.C. pe comună ni s-a spus că se va fixa un orar, că se va face, se va drege, dar lucrurile au rămas neschimbate. (Viorel Plica).

Cititorii ne sesizează

Cornel Gheorghe — Boldești, Prahova : cu bonul nr. 41894 a cumpărat de la magazinul nr. 63 Consignația din Ploiești, din strada Republicii nr. 22, un electromotor cu prețul de 2070 lei, și pe a cărui etichetă scria : „motor monofazic — 2,8 kw — 2800 ture Siemens" ; ajuns acasă, a constatat cu amărăciune că electromotorul nu are decît 1,2 kw, iar turația este de numai 1440 rotiri pe minut ; n-ar strica mai multă atenție din partea celor puși să valorifice diverse obiecte prin acest tip de magazin.

Grup artiști pensionari — Timișoara : la 27 aprilie a.c. la Timișoara a avut loc spectacolul festiv cu opera „Aida", aniversînd 30 de ani de la înființarea Operei de Stat din Timișoara ; ne face cunoscut, cu amărăciune, că au constatat că aceia care au fost fondatorii Operei, azi puțini la număr, nu au fost invitați la acest spectacol...

S. Ficiu — București : în centrul Capitalei, pe bulevardul Republicii, în imediata apropiere a noului hotel „Modern", se află o groapă de gunoi mascată privirii trecătorilor cu niște panouri din plastic, rămînînd însă deschisă pentru toți pasagerii cazați în acest hotel, printre care se numără și foarte mulți străini. Ar trebui să se impună interzicerea cu desăvîrșire a aruncării de către personalul hotelului, a tot felul de „reziduuri".

Gheorghe Iancu — București : este pe deplin în acord cu propunerea cititorului Nicolae Georgescu din Timișoara apărută în Flacăra nr. 16 a.c. — prin care să se înființeze magazine sau secții în care să se vîndă îmbrăcăminte cu talii mai mari de 62. Același lucru s-ar putea extinde și la vînzarea încălțămintei cu numere [illegible].

Dumitru Stancu — comuna Cringu-Teleorman : în ultimul timp, căminul cultural a suferit o miraculoasă transformare, devenind depozit de var și sare al magazinului sătesc.

Magdalena Dumitru — București : starea canalizării străzii Olimpiada din sectorul 5 lasă foarte mult de dorit. La fiecare ploaie strada este inundată de la un capăt la altul, casele stau în apă, copiii merg la școală în cizme înalte de cauciuc sau purtați pe umerii rudelor care pășesc prin apa pînă la genunchi; I.C.A.B.-ul se face și el că „plouă".

Ioan Dăscălescu — Buzău : în numele unui grup de familii domiciliat în strada Unirii nr. 176, bloc D, scara 1, ne anunță că deși se plătesc către I.J.G.C.L. Buzău taxele legale, și deși au trecut doi ani de la începerea acestor plăți, instituția respectivă întîrzie deschiderea rețelei de gaze în bucătăriile blocului.

Din partea Spitalului C.F.R. Simeria :

„În legătură cu sesizarea cititorului Adrian Oncu, strungar la Autobaza T.A. Brad, apărută în această pagină în revista Flacăra nr. 16/1977, vă comunicăm că cele relatate sînt reale. Facem precizarea că la Autobaza T.A. Brad avem un punct de sănătate, arondat dispensarului medical al întreprinderii C.F. Deva. Acest punct de sănătate este deservit de un cadru mediu sanitar, iar o zi pe săptămînă — respectiv în ziua de vineri — un medic de la dispensarul medical al întreprinderii C.F. Deva se deplasa la acest punct, asigurînd asistență medicală calificată. Unul din cei doi medici ce deservesc dispensarul medical al întreprinderii C.F. Deva fiind în concediu medical de lungă durată pentru o afecțiune care a necesitat o intervenție chirurgicală, celălalt medic nu a mai putut să se deplaseze săptămînal la punctul de sănătate Brad, dispensarul medical al întreprinderii C.F. Deva fiind un dispensar greu, cu indicator de aglomerare mare. Datorită sesizării apărute în revista Flacăra, problema a fost rezolvată prin dirijarea unui medic de la dispensarul medical de întreprindere I.M.M.R. Simeria o zi pe săptămînă la punctul de sănătate Brad. Vă mulțumim pentru ajutorul în muncă." (Scrisoarea este semnată de medicul șef al Policlinicii, dr. Ioan Nicula).

Mă numesc Stan Simulescu, sînt din satul Gemeni, comuna Dîrvari, județul Mehedinți. La data de 1 septembrie 1975 am depus cererea pentru pensionare la C.A.P. Gemeni, dar din vina tovarășului Ion Gălețuse, fostul casier, cererea mea s-a înregistrat cu trei luni mai tîrziu; adresîndu-mă printr-o scrisoare organelor în drept, Uniunea județeană a C.A.P.-urilor, Filiala Casei de pensii și asigurări sociale Mehedinți, prin adresa nr. 5277/30.VIII.1976, mă îndrumă să mă adresez la C.A.P. Gemeni pentru a-mi primi drepturile, adică diferența de bani, reprezentînd pensia pe cele trei luni cît mi-a fost întîrziat dosarul. M-am adresat C.A.P.-ului Gemeni, la început mi s-a promis că voi primi suma respectivă, dar iată că astăzi mi se comunică că nu mai este nici o speranță să primesc acești bani, întrucît respectivul care se face vinovat nu mai lucrează la C.A.P.!? Poate fi acesta un răspuns mulțumitor?

Primim din partea Procuraturii județene Bihor :

„Fiind sesizați de problemele tratate în articolul intitulat Ciad vinzi nucile și prunele cu pomul, desfacerea unui contract de muncă devine o floare la ureche, apărut în nr. 4/1977 al revistei Flacăra, vă comunicăm că verificîndu-se cele semnalate [illegible] constatat următoarele : în urma reclamațiilor anterioare adresate unor organe de presă și de stat, cazul contabilei Catița Bobuș de la C.A.P. Bunești a fost cercetat în cursul lunii noiembrie 1976 la fața locului de către un colectiv alcătuit din activiști ai Uniunii județene a C.A.P.-urilor și un reprezentant al ziarului local. S-a constatat cu acea ocazie că desfacerea contractului de muncă al contabilei Catița Bobuș este o măsură netemeinică și nelegală. Întrucît reclamanta s-a adresat inițial în mod greșit Comisiei de judecată, a fost îndrumată să înainteze contestația Judecătoriei Beluș, soluționarea contestației fiind în curs... Colectivul a examinat și restul aspectelor semnalate în articol, în care scop s-a solicitat concursul reclamantei, cerîndu-i-se să dea date concrete în legătură cu abuzurile imputate conducerii cooperativei, dar nu a putut indica nici o probă. Din examinarea referatului întocmit de către menționatul colectiv, se desprinde că în lipsa unor dovezi concrete nu au fost luate măsuri de tragere la răspundere".

Am o bibliotecă formată din circa 1100 volume, printre care și „Mic dicționar al limbii române" editat de Editura Enciclopedică Română, și care are o defecțiune de legătorie, și anume, în loc de filele cuprinse între paginile 1203 și 1224, s-au introdus din nou filele cuprinse între paginile 97-112, fapt ce duce la imposibilitatea folosirii dicționarului. M-am adresat edîturii respective în două rînduri și nici măcar nu a binevoit să-mi răspundă. Am cerut ca măcar să mi se trimită filele cu paginile 1203-1224 pentru a le insera în locul corespunzător dar zadarnic. Poate că prin apariția acestor rînduri, editura va binevoi să găsească o soluție pentru a se repara greșeala comisă. (Ferenc Kulpinsky, vila 38, apartament 1, Săvinești-Neamț).

● Florea Iacob, Orăștie — Scrisoarea a fost trimisă Direcției sanitare județene, cu indicația Ministerului Sănătății de a dispune examinarea dumneavoastră de către o comisie medicală de specialiști și dacă va fi necesar veți fi internat într-o unitate de profil din țară.

● Marin Seculanu, București — Consiliile populare sînt competente să sprijine asociațiile de locatari în privința aplicării corecte a prevederilor legale referitoare la stabilirea și repartizarea cheltuielilor comune.

● Ioana Socaciuc, Arad — Sesizarea dumneavoastră am trimis-o spre cercetare Ministerului Educației și Învățămîntului pentru a lua măsurile ce se impun.

● Elena David, Iași — În situația dumneavoastră nu aveți dreptul să vă pensionați de bătrînețe mai devreme de 55 de ani.

● Ovidiu Furdui, Deva — Nu vi s-a avizat favorabil transferul pentru că secția unde ați lucrat era deficitară din punct de vedere al personalului calificat, motiv pentru care conducerea combinatului se preocupă îndeaproape de stabilizarea forței de muncă.

● Gheorghe Stelian, București — Ministerul Sănătății, căruia ne-am adresat, ne-a comunicat că a reținut propunerea dumneavoastră ca în cadrul policlinicilor cu plată să se mențină cabinetele de consultații de pneumologie, urmînd ca bolnavilor cu afecțiuni pulmonare netuberculoase să li se asigure și asistență medicală prin aceste policlinici cu plată.

● Valeriu Popa, Timișoara — Perioada stagiului militar se include în vechimea neîntreruptă în aceeași unitate numai în situația în care încorporarea a avut loc după data de 1 martie 1973, dată cînd a intrat în vigoare actualul Cod al Muncii.

● Radu Seghedin, Constanța — Dacă nu puteți ajunge la o situație amiabilă cu familia soției, adresați-vă organelor juridice.

MARGA NEDELEA

FLACĂRA — nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, ne interesează la rubrică [illegible]

1877

„INDEPENDENȚA E SUMA VIEȚII NOASTRE ISTORICE!"

1977

„...Am ajuns la scopul urmărit nu de azi ci, pot zice, de secole..."

Cucerirea independenței României, dată memorabilă în istoria națiunii, se înscrie printre marile momente ale procesului de devenire a României moderne și contemporane. „...În stare de război, cu legăturile rupte — a spus atunci cu mîndrie Kogălniceanu, în ședința Camerei din 9 mai 1877 — ce sîntem ? sîntem independenți ; sîntem națiune de sine stătătoare..." Dar neatîrnarea patriei n-a fost rezultatul întîmplării sau al unui concurs fericit de împrejurări, după cum n-a fost nici un dar „generos" al marilor puteri. Cucerirea independenței implinea ardente năzuințe seculare și era încununarea unui amplu proces intern dezvoltat îndeosebi începînd cu revoluția de la 1848, de aceea Kogălniceanu spunea tot la 9 mai 1877 că „am ajuns la scopul urmărit nu de azi, ci, pot zice, de secole și mai cu deosebire de la 1848 încoace..."

Revoluția de la 1848 dezvăluise deplina cristalizare a națiunii moderne române și arătase forța poporului în acțiune. Deși înăbușită prin intervenții represive externe, revoluția stabilise un vast program de acțiune, care a reprezentat un îndreptar pentru români în următoarele etape istorice. În cadrul acestui program independența figura, firesc, la loc de cinste și înfăptuirea ei s-a impus „oamenilor de la 1848" și urmașilor lor imediați ca o datorie patriotică și revoluționară.

Unirea Principatelor, făurirea statului național pe calea ingenioasă și curajoasă a dublei alegeri a domnitorului Alexandru Ioan Cuza, a reprezentat prima importantă concretizare a programului de eliberare națională și socială a poporului român, ratificat și precizat de revoluția pașoptistă. Dar Unirea n-a însemnat doar ștergerea unui hotar anacronic, între două dintre țările române, deoarece în același timp ea a deschis drum larg unui lanț de reforme înnoitoare și în primul rînd reformei agrare și totodată ea a fost preludiul independenței.

Luminoasa domnie a lui Alexandru Ioan Cuza și deceniul următor au reprezentat o etapă în care națiunea și-a pregătit lupta de eliberare. În domeniul social-economic, prin modernizarea structurilor, în cel politic, în cel militar — prin temeinica pregătire a armatei și prin dotarea ei cu armament —, ori în cel cultural, s-a procedat la o vastă acțiune care a dezvăluit că în circumstanțele date neatîrnarea statului modern ce se constituise reprezenta o condiție sine qua non a propășirii sale. Totul era de fapt pregătit și nu se mai aștepta decît un context internațional prielnic.

Redeschiderea problemei orientale în vara anului 1875 a creat ambianța necesară unei apropiate treceri la acțiune. Efervescența de care a fost cuprinsă națiunea nu se poate descrie. Românii așteptau cu nerăbdare să ia armele în mîini și să înalțe steagurile libertății. Doi ani aproape a mai fost însă menținută neutralitatea, deoarece România nu putea risca o aventură. Dar timpul n-a fost pierdut, deoarece pregătirile politice și militare au continuat cu intensitate. România a dezvoltat o susținută activitate în domeniul relațiilor externe și a căutat să epuizeze toate căile ce i se mai ofereau pentru o obținere a independenței pe cale pașnică, deși era evident că numai prin lupta armată aceasta putea fi temeinic și durabil obținută.

În primăvara anului 1877 zarurile au fost aruncate. S-a încheiat convenția cu Rusia, s-a mobilizat armata și de la ajutorarea luptătorilor sud-dunăreni ce se efectuase în anii 1875—1876, s-a trecut la directa înfruntare cu armele în mîini a Porții otomane. La 26 aprilie, pentru întîia dată, tunurile românești au ripostat cu energie bombardamentelor otomane de pe linia Dunării. Trei zile mai tîrziu România declara starea de război cu Imperiul otoman, pentru ca după 11 zile să fie proclamată independența.

Dar neatîrnarea nu trebuia numai declarată, ci și impusă marilor puteri. Era necesar ca actul istoric al României să fie acceptat de Europa și pentru aceasta trebuia ca el să fie consfințit prin jertfa de sînge a armatei, prin sacrificiile poporului. „Noi trebuie să dovedim — a spus clarvăzător Kogălniceanu la 9 mai 1877 — că sîntem națiune vie, trebuie să dovedim că avem conștiința misiunii noastre, trebuie să dovedim că sîntem în stare să facem și noi sacrificii pentru ca să păstrăm această țară și drepturile ei pentru copiii noștri și această misiune în momentele de față este încredințată fraților și fiilor noștri care mor la hotare".

Armata română a făcut în 1877—1878 dovada capacităților sale, a patriotismului și forței sale. Timp de aproape două luni ea a acoperit linia Dunării, apărînd frontierele, împiedicînd orice incursiune de anvergură otomană și înlesnind armatei ruse nestingherita înaintare spre fluviu. În vară, chemată în sprijinul armatei ruse aflate într-o situație dificilă în urma a două succesive înfringeri în fața Plevnei, oștirea română a trecut la sudul Dunării, a acționat eficient în direcția Plevnei și a participat la cea de-a treia bătălie pentru cucerirea puternicului sistem fortificat comandat de Osman Pașa. Plevna n-a căzut în această luptă de la 30 august 1877, dar românii au cucerit cu eroism și neprecupețită jertfă de sînge Grivița I, dovedind prin aceasta lumii întregi dreptul la libertate națională al României. Participarea aceleiași armate la asediul Plevnei și apoi la acțiunile întreprinse în Vidinului și a Belogradcikului au arătat din nou însușirile ostașilor români și prin aceasta au justificat și noul statut internațional al României.

La San Stefano și la Berlin puterile n-au făcut decît să ratifice o cucerire a românilor. Ele n-au dăruit României libertatea, ci doar au recunoscut ceea ce ea înșăși înfăptuise și ceea ce era evident un act istoric ireversibil. Un veac de existență a României independente, stăruitoarea grijă a națiunii pentru păstrarea suveranității naționale și pentru salvgardarea neatîrnării în cele mai grele împrejurări au demonstrat viabilitatea a ceea ce se realizase în 1877.

Cu peste trei decenii în urmă, independența României a căpătat în zilele fierbinți ale insurecției armate naționale antifasciste și antiimperialiste din august 1944 noi dimensiuni odată cu deschiderea drumului României spre socialism. Nicicînd n-a avut neatîrnarea patriei atîta greutate în inima fiecărui cetățean al țării, al fiecărui român ca astăzi în România socialistă. În fruntea poporului, Partidul Comunist Român, prin glasul secretarului său general, a dat în nenumărate rînduri expresie înțelesului profund pe care independența l-a dobîndit în conștiința națiunii, a relevat însemnătatea deosebită pe care neatîrnarea patriei o are în politica României, ca și respectul pe care țara noastră îl are pentru oricare popor care luptă pentru libertatea sa națională, sprijinul pe care ea înțelege a-l da celor ce acționează pretutindeni pentru eliberarea lor socială și națională. Prilej de bilanț, centenarul Independenței este totodată și un moment de demnă afirmare a unei poziții ferme în care fierbințea dragoste de patrie se îmbină armonios cu solidaritatea față de oricare popor luptător pentru propria sa devenire și realizare, pentru afirmarea sa liberă în lume.

DAN BERINDEI ■

Independența — drept al poporului, independența — act de justiție

Dintre multele chipuri ale independenței i-am ales pe acela al actului de dreptate, al actului de justiție pe care și l-a făcut, unul, acum 100 de ani, poporul nostru. Apoi, în jurul unei mese rotunde gazetărești am invitat să-și spună cuvîntul de cetățeni și de juriști, de urmași ai oamenilor tîmpului luptei pentru independență și de contemporani ai oamenilor tîmpului luptei pentru construcția societății socialiste multilateral dezvoltate, pe cinci profesioniști ai dreptății, ai justiției din orașul Giurgiu : **Alexandru Aldoșie**, președintele Judecătoriei, **Horia Ghibănescu**, procuror șef al Procuraturii locale, **Nicolae Mircea Cuceanu**, consilier juridic la Consiliul popular al municipiului, **Ion Tomescu**, directorul Biroului de asistență juridică, și **Simion Nicolae**, judecător la Judecătoria municipiului.

N. I. : Vă propun să începem discuția noastră, să-i punem temelie, abordînd subiectul, de esență, al temeiului juridic al independenței de stat a României.

Alexandru Aludosie : Simion Bărnuțiu, figură luminoasă de jurist ardelean, afirma : „Unirea este necesară pentru ca națiunea română, fără dinsa nu și-ar putea apăra viața și libertatea, unirea este temelia pentru apărarea libertății". Unirea de la 1859 a constituit fundamentul victoriilor obținute de poporul român în lupta pentru desăvîrșirea unității naționale și statale. Iar în contextul european al vremii, realizarea unirii Țărilor Române, înaintea unor state ca Italia și Germania, a trezit nu numai admirație, dar a demonstrat vitalitatea poporului român și dorința lui de a fi unit și liber. Unirea, prin actul ei politic și juridic, a creat condițiile necesare înlăturării suzeranității otomane, a obținerii independenței de stat a României. Modul în care Alexandru Ioan Cuza, reprezentant al partidei naționale, a fost ales la 24 ianuarie 1859 domn al celor două țări, se cunoaște. Alegerea este perfect caracterizată de consulul francez la Iași, Victor Place, susținător al unirii, care găsește cele mai nimerite cuvinte pentru a ilustra o situație de fapt : „A putut fi ales cu aclamații, fără intrigă, fără violențe, fără corupție, prin sinceritatea și libertatea unei alegeri. Nu a fost o adunări libere", aceasta pentru că „o nouă viață a pătruns în rîndurile societății românești". Dar această alegere a constituit doar un prim pas spre realizarea statului român unitar. Ea a avut un puternic ecou în Transilvania unde românii „numai la Principate privesc, iar cînd s-a ales Cuza domn, entuziasmul la românii din Transilvania era poate mai mare decît în Principate", după cum spunea juristul și istoricul Alexandru Papiu Ilarian, dînd glas sentimentelor românilor de peste munți.

Horia Ghibănescu : Într-adevăr, Unirea Principatelor Române din 1859 a însemnat nu numai actul de naștere al României moderne, ci și începutul înscrierii pe orizontul politic român în posibilitatea eliberării naționale și a independenței. În mod firesc, independența a constituit unul din țelurile ce trebuiau să fie înfăptuite de către nouă stat românesc. Alexandru Ioan Cuza, încă din vara anului 1859 inițiază obținerea neatîrnării Principatelor Unite : „Ca domnitor, scrie el în acel an, sînt convins de necesitatea de a acționa cu energie și de a scoate toate avantajele posibile din evenimentele care se prezintă în sfera de cuprindere a independenței poporului meu". Unirea a făcut posibilă și constituirea unei armate comune, care s-a acoperit de glorie pe front și a pecetluit prin victoriile ei declarația de independență, făcînd ca dreptul la libertate al României să fie, în cea mai mare parte, recunoscute.

Dealtfel, actul independenței a fost precedat de un act de unire și a fost și urmat de un act de unire : Actul de desăvîrșire a unificării statului național român, unirea Transilvaniei cu Țara la 1 decembrie 1918. „Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 18 noiembrie (1 decembrie) 1918, decretează Unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dînsii cu România", unire „pentru toate veacurile decisă". 1859—1877—1918 sînt momentele fundamentale ale luptei pentru făurirea statului național român, unitar și independent.

Nicolae Ciuceanu : România — denumită oficial astfel după constituția din 1866 — a încheiat convenții comerciale care formal nu puteau fi încheiate decît de către statele deplin independente. Astfel de convenții au fost încheiate cu Austro-Ungaria, Franța și Rusia. Și cu toate acestea, ele au avut meritul că recunoșteau România ca subiect de drept internațional, ca alte cuvinte capabilă să încheie în mod liber acorduri cu alte state. Un acord de o importanță istorică, nemijlocit legat de independența deplină a țării, a fost convenția încheiată cu Rusia la 4 aprilie 1877, prin care trupele ruseți erau autorizate să treacă în mod liber pe teritoriul românesc spre Balcani. În schimb, guvernul rusesc se angaja să mențină și să respecte „drepturile politice ale statului român, astfel cum rezultă din legile interioare și tratatele externe", precum și „a menține integritatea actuală a României". Camera și Senatul nostru au ratificat, la 14 aprilie 1877, Convenția semnată. Acest fapt a determinat Turcia, care ne-a considerat ca vasali rebeli, să pornească război împotriva României. La 9 mai 1877, Adunarea Deputaților a proclamat în ședință solemnă independența de stat a României. Mii de cetățeni ai Capitalei, care urmăreau, din afara clădirii Parlamentului, desfășurarea lucrărilor ședinței, au aclamat cu putere această hotărîre istorică.

N. I. : Mi se pare obligator să zăbovim puțin asupra momentului — de esență și juridică — al proclamării independenței de către Parlamentul țării.

Horia Ghibănescu : Cum s-a spus, Parlamentul României a proclamat, la 9 mai 1877, independența țării, înlăturînd vasalitatea față de otomani. Proclamația era sancționată de șeful statului. Guvernul român a adus la cunoștința puterilor europene proclamarea independenței României dar acestea, surprinse de inițiativa țării noastre, nu au recunoscut, momentan, acest fapt împlinit. A trebuit să treacem prin baia de sînge din Balcani, îndeosebi de la Plevna, spre a impune nouă situație a țării noastre statelor europene.

Nicolae Ciuceanu : Filndcă vorbim despre actele Parlamentului, țin să subliniez că la 11/23 mai 1877, într-o altă ședință istorică a Camerei, s-a votat legea pentru destințărarea tributului pe care Țările Române îl plăteau Porții Otomane timp de peste 400 de ani. Tributul era la acea dată de 914 000 lei, sumă care a fost dată pentru întreținerea armatei.

Simion Nicolae : Cu toată cucerirea independenței deplîne pe cîmpurile de luptă, acțiunea pentru independența pe plan juridic internațional nu se terminase. Este adevărat că prin Tratatul de la Berlin din 1878 s-a recunoscut independența internațională a României. Dar același tratat prevede că după recunoașterea generală a independenței României, această recunoaștere trebuie să fie făcută și de către fiecare mare putere în parte. Printre puterile care au recunoscut independența României în 1878 au fost Rusia, Turcia și Austro-Ungaria, pe cînd Anglia, Franța, Germania și Italia au tărăgănat recunoașterea timp de doi ani. Pînă în sfîrșitul anului 1880, România a fost recunoscută ca stat independent și suveran în raporturile sale internaționale de 17 state care întrețineau relații diplomatice cu ea, inființînd legații la București.

Ion Tomescu : Românii din Transilvania și-au exprimat atașamentul lor față de cauza națiunii înfruntînd oprirea și intimidările autorităților austro-ungare. Este cunoscut că Gheorghe Barițiu a fost acuzat și judecat pentru „crima de tulburare a liniștei publice și pentru delictul de agitațiuni și provocări de ură" prin aceea că a publicat în presă articolul „Spre folosul românilor răniți". prin care apela la contribuții pentru nevoile frontului de la Dunăre. În arhiva „Astrei" din Sibiu dezbaterea procesului, consemnată în „Darea de seamă asupra procesului politicu de presă alu dlui Gh. Barițiu, redactorul «Observatoriului» în chestiunea colecteloru pentru soldații români răniți", evidențiază atitudinea demnă, patriotică, a acestui cărturar. După ce a recunoscut că el este autorul articolului din presă incriminat, după ce a refuzat să recuze vreunul din cei 36 jurați sași care intrau în compunerea curții, Gheorghe Barițiu a respins acuzațiile care i-au fost aduse de autoritățile austro-ungare arătînd — în esență — că este o datorie umanitară să ajuți pe răniți, că România a ajutat în multe împrejurări pe unguri și că femeile române strîngînd bani și scamă pentru soldații răniți vor merge înainte pe calea ce le arată sufletul lor, voința națională și exemplul Europei luminate. Este de semnalat că jurații, așa cum s-a arătat, sași de origine, au considerat că Gheorghe Barițiu este nevinovat.

N.I. : Nu credeți că e o datorie să ne amintim de juriștii care au făcut demersuri istorice pentru dobîndirea și recunoașterea independenței ?

Nicolae Ciuceanu : Fără îndoială ! Primul și cel mai important dintre ei a fost Mihail Kogălniceanu. După cum se știe, el a fost o personalitate complexă și multilaterală : istoric, literat, jurist, om de stat, diplomat, industriaș, gazetar, legat de toate actele care au contribuit la făurirea României moderne, unite și independente. Ca ministru de externe în 1877 a rostit istoricele cuvinte, în ziua de 9 mai, în Cameră : „Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare". El a participat apoi la Congresul de la Berlin, ca delegat al României, susținînd cauza independenței.

N.I. : Ca toate că n-a fost spus tot ce se cer memoria, conștiința și sufletul nostru, unul dintre noi trebuie să rostească și acele cuvinte ale încheierii, ale concluziei.

Horia Ghibănescu : Prin idealurile și lupta pentru unire și neatîrnare, poporul nostru a promovat în lume principii de dreptate și progres. Faptul însuși că am rezistat în calea urgiilor istorice, că ne-am păstrat ființa, integrîndu-ne cu valori proprii în tezaurul de creație al umanității, a însemnat o împlinire de progres, a însemnat încurajarea și stimularea luptei popoarelor care sufereau sub apăsarea străină.

I. NICOLAE ■

> **„Iar dacă dușmanul vostru v-ar prescrie condiții rușinoase, atunci mai bine muriți prin sabia lui decît să fiți privitori împilării și ticăloșirii țării voastre."**
>
> ȘTEFAN CEL MARE
>
> **„Niciodată pentru România nu a existat un timp de vasalitate !"**
>
> **„Independența e suma vieții noastre istorice !"**
>
> MIHAI EMINESCU
>
> **„Vrem să fim o națiune, una, puternică și liberă prin dreptul și datoria noastră și a celorlalte națiuni, căci voim fericirea noastră și avem o misie a împlini în omenire".**
>
> NICOLAE BĂLCESCU
>
> **„Neam părăsit la răscrucea furtunilor care bat aici din veac în veac și vor bate totdeauna în aceste locuri de ispititor belșug și de trecere a oștilor. Apți pentru cea mai înaltă civilizație și siliți a trăi de la o bejenie la alta. Oricare alții s-ar fi risipit în lume... Noi am rămas. Cu sabia în mînă de strajă la toate zările iar cînd s-a frînt o clipă, ca să se lege din nou, tainic, oțelul, am întins brutalității arme sabție a inteligenței noastre. Și iată, sîntem tot acasă".**
>
> NICOLAE IORGA

Un scurt popas astăzi, pe „drumul de glorii"

Grivița, mai 1977. Muzeul și Mausoleul din Parcul prieteniei româno-bulgare, nu departe de „Valea plîngerii" — stavilă naturală aproape de netrecut spre fosta redută numită nr. 1 și dominînd vîrful plat al unui deal domol, îmbrăcat acum în verdele primăverii — la 100 de ani de la războiul neatîrnării noastre, amintesc, prin numele tăiate în marmura de culoarea lacrimii și prin chipurile marcate în bronz și nemurire, că aici, atunci, la 1877, românii s-au acoperit de gloria vitejiei și a sacrificiului suprem, a dragostei de patrie și de libertate. Tocmai ceea ce evidențiază fiecare cuvînt, fiecare informație datorate, la fața locului, lui Gheorghi Simeonov, custodele unuia dintre multele lăcașe din Bulgaria ce eternizează drumul de glorii al puilor de lei. O scurtă convorbire cu acest prieten al poporului nostru, bun cunoscător al limbii și istoriei românilor, este plină de semnificații.

— Intîi să mă explic : am învățat românește de unul singur... Născut în comuna Grivița, acum 50 de ani, am văzut că faptele de arme ale românilor la 1877 sînt mereu treze în conștiința, în sufletul locuitorilor de aici. Bunicii mei îmi vorbeau adesea despre dorobanți ca despre oameni simpli și cumsecade, pe care i-au cunoscut fiindcă aveau tabăra chiar în preajma Griviței, pe atunci un sat modest, cu aproape 50 de case. Românii cereau informații despre geografia locului, despre căile de acces, veneau în sat să cumpere ouă proaspete, ceapă verde și brînză de oaie. Dacă vă interesează aceste amănunte, foarte firești pe un front de luptă, chiar bunicii mei au „târguit" cu ostașii români. Sigur, înainte de toate, i-au impresionat pe sătenii curajul și sacrificiile românilor, îndeosebi în august 1877, cînd au fortat cucerirea redutei Grivița I, reușind victoria la 30 august și pornind, alături de armata rusă, pasul hotărîtor spre înfrîngerea Plevnei, acolo unde, se știe, Osman Pașa, mareșe general turc, mobilizase aproape 50 000 de soldați. Da, a fost o adevărată epopee eroică și, de aceea, se înțelege cu atîta recunoștință bravilor eroi de la 1877.

— Istoria ați învățat-o doar acasă, pe locurile marii bătălii ?

— Într-un sat în care s-a scris istoria, sigur, toți locuitorii cunosc cîte ceva despre tactica militară și eroii căzuți pentru libertate. Nu m-am mulțumit cu atît, ci am urmat Universitatea din Sofia. Sînt profesor de istorie și geografie la Școala din Grivița și, cum vedeți, și custodele acestui Parc al prieteniei româno-bulgare, cu flori și monumente, despre care trebuie să spun că nu este singura dovadă a recunoștinței noastre comune față de glorioasele fapte de arme de la 1877. Strada principală din Grivița poartă numele eroului căzut în august 1877 — căpitanul Vatav Mărăcineanu, alese omagiază eroismul sergentului Grigore Ion, cel care a cucerit drapelul turcesc, sau al soldatului Ion Melinte, al maiorului Gheorghe Șontu, ale căror fapte de arme sînt cunoscute și de cei mai în vîrstă, dar și de cei mai tineri cetățeni. Tot așa, piața centrală din Grivița poartă numele București, iar cooperativa agricolă — Scînteia. Copiii învață la școală poezia „Sergentul". de Vasile Alecsandri, frumos tradusă în limba bulgară, și care este cuprinsă în manualele de literatură. Iar istoria Bulgariei — cum se știe și se apreciază — este strîns legată de istoria țării vecine și prietene, România. Priviți, de exemplu, această copie a tablouluI lui Grigorescu. „Ceata bulgară în recunoaștere" ; este o mărturie istorică, un adevărat document al prezenței bulgarilor în războiul de la 1877, ca și altă lucrare. „Țăran bulgar dînd informații unui ofițer român" de O. Obedeanu.

— Sînteți, zilnic, mult solicitat — îndeosebi în această perioadă — de grupurile de turiști români, tineri și vîrstnici, care vin într-un adevărat pelerinaj pe urmele dorobanților.

— Asta mă bucură, pentru că pot da informațiile cerute și pentru că pot să cunosc emoția trăită de cei care aduc un frumos omagiu eroilor de la Grivița, venind să vadă locurile care amintesc de jertfele și bărbăția strămoșilor lor. Florile mereu proaspete din mausoleu, sub inscripția „Cine luptă vitejește, nepieritor îi rămîne numele", dovedesc că românii au uitîi anul 1877.

Iar bradul acesta impunător, care străjuiește intrarea în mausoleu, a fost plantat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în septembrie 1965, ca semn de înaltă recunoștință față de eroii de la Grivița, fată de istoria care leagă cele două popoare prietene, bulgar și român.

TEODOR BULZA ■

Soldatul român

Țăranul, păstorul și soldatul sînt cei trei stîlpi arhaici pe care se sprijină ființa națională a poporului român.

Terminologia militară a limbii noastre este de origine latină în mare parte și vorbind despre armata română pătrunzi grabnic în Cringul de aur al oștirilor române cu care strămoșii noștri daci s-au luptat și s-au înfrățit întemeind sub soare, în jurul Carpaților, coroana unei semințiii statornice și drepte, apărîndu-și ființa prin cel mai buni fii ai săi de-a lungul veacurilor.

Armată, militar, soldat, veteran, ostaș sînt doar cîteva cuvinte latine ce numesc această arhaică datorie a privegherii.

Mai avem un cuvînt frumos provenit din latină, anume mirele, pe care filologii îl aduc derivat din mules, care înseamnă ostaș. Nunta și ființa patriei, mirele și ostașul sînt identici. Așa cum mărturisesc legămîntul de credință pentru toată viața față de mireasa ce-ți devenea soție în vederea nașterii de prunci, tot așa era legămîntul față de Patrie, căreia se cerea să-i rămîi credincios toată viața. Pentru că ostașul este omul jertfei și „al ființei, pentru buna vietuire a celorlalți, tot așa cum mirele devenind soț este o jertfă vie în vederea propășirii casei sale, a prunților săi în rînduiala unei Patrii.

Familia și Patria sînt slujite de același mire, omul răbdării și al statorniciei, de acest ostaș ajuns la vîrsta încercărilor, a lozodirii, adică a înfrînării și consacrării ființei proprii pentru propășirea celorlalți.

Acești miri, acești ostași ai legămîntului față de Familie și Patrie, sînt nervul vital al unei națiuni și astfel s-a înțeles pe sine militarul Nicolae Bălcescu ce își socotea România proprie lui mireasă : căci fără acest adînc legămînt atît de intim și cosmic totodată, ființa liberă a unei națiuni nu poate fi ocrotită.

A-ți iubi Patria ca pe propria ta mireasă pentru că tu ești ostaș, adică om al jertfei — mire — atît față de cei ai casei tale cît și față de cei ai Patriei tale — iată o misiune covalescitoare.

Însă pentru că această țară de-a lungul veacurilor a avut nenumărați slujitori de acest fel, ostași ai jertfei de sine am devenit, sîntem o națiune între celelalte neamuri. Pentru că am socotit Patria mireasă am rămas aici de veghe, în Carpați, peste veacuri nebiruiți de urgiile ce s-au abătut peste noi ; astfel de osteni au fost Mircea cel Bătrîn, Mihai Viteazul, Constantin Brîncoveanu cu cei patru fii ai săi decapitați pentru credința neamului nostru Ștefan cel Mare sau Tudor Vladimirescu sau cei mulți de la Războieni sau de la Plevna sau Mărășești, cei care au înțregit fața pămîntului ființei lor lăstelat, ce alcătuiesc sufletul Patriei noastre în armonia universului.

IOAN ALEXANDRU ■

Monumente ale sufletului

Traversăm Balcanii, dinspre Sofia, și ne îndreptăm spre Belogradic, Vidin, Smirdan și mai departe, spre toată linia frontului din 1877—1878. Monumentele, muzeele, mărturii ale vitejiei armatelor române și ruse, a voluntarilor bulgari, te întîmpină pe tot acest traseu. Vom relata, în cele ce urmează, cîte ceva despre emoțiile, gîndurile și recunoștința unui popor eliberat față de eliberatori. Vizitaserăm unul dintre cele mai mari combinate chimice din Bulgaria, cel din Vidin, și Dimiter Petcov, inginer șef al combinatului, subliniază printre altele că liniștea acestui pămînt pe care ne aflăm acum, al Vidinului, se reazimă în egală măsură pe jertfele armatelor române și ruse care au luptat și pentru eliberarea Bulgariei. Unul din obiectele preferate în școală de Dimiter Petcov a fost istoria. Din cele ce am citit, din ceea ce se poate vedea la tot pasul în zona județului nostru, sublinia el, în alte locuri din Bulgaria, îmi dau seama de contribuția de jertfe, destul de mare, pe care armata română și-a adus-o pentru cîștigarea independenței sale și eliberarea țării noastre de sub dominația otomană. Nu putem decît să mulțumim, spune simplu interlocutorul nostru, poporului frate român care în 1877 ne-a adus eliberarea. În Vidin sînt mulți bulgari care călătoresc des în România, care știu românește : soția mea știe bine românește de plidă ; colectivul combinatului nostru colaborează pe plan economic cu cîteva întreprinderi din România. Toate acestea sînt, cred eu, mărturii ale bunei vecinătăți dintre cele două popoare frățești.

Trecem prin Cetatea Vidinului și pe o stradă din apropierea acestei întăriturI, pe care unii se joacă o ceată de copii, dovedind că gloriile faimoaselor imperii sînt trecătoare, o mamă își poartă copiii de mînă : un băiețel și o fetiță. Se numește Nadejda Tvetanova și este controloare la Gospodăria de automobile a municipiului Vidin. Se bucură că sîntem din București, am acolo prieteni, rude, zice, și mama mea merge în fiecare lună în România. Pe băiețel, aflăm, îl cheamă Liubomir Tvetanov Borisov și este în clasa a II-a, la Școala de la Ohrida. Pe fetiță o cheamă Bileana Tvetanova. Ce știu ei toți despre cetate ? Știu că e o veche întăritură română, care în memoria populară se păstrează cu numele de „Baba Vida". Mai știu că acum o sută de ani românii s-au bătut și au murit aici plnă au smuls-o din mîna turcilor. Cunosc, adică, esențialul, faptul că sub pămîntul Vidinului, ca și al Plevnei, Griviței, Opanezului, Smirdanului, al altor atîtea localități, stau mormintele multor eroi români și ruși care au murit pentru eliberarea Bulgariei.

Poporul român a dat la Plevna multe jertfe, spunea profesorul Veselin Hadgi Nicolov, membru corespondent al Academiei de științe bulgare și director al Institutului de etnografie ; jertfe pentru independența României și deopotrivă pentru eliberarea noastră de sub dominația de cinci secole a otomanilor. Faptul are o puternică influență educativă pentru popoarele noastre, mai ales pentru tineret. În fiecare an, cînd sărbătorim eliberarea noastră, poporul bulgar împodobește cu flori toate mormintele eroilor ruși, români și bulgari. Gestul exprimă recunoștință, e unul dintre mijloacele morale de întărire a relațiilor contemporane româno-bulgare. Jertfele poporului român au și azi un sens în întărirea prieteniei noastre. Și nu întîmplător, cînd avem sesiuni științifice, invităm colegii români, îi întîmpinăm cu recunoștință și ne consultăm cu ei pe plan științific. Eu sînt șef redactor al revistei de istorie, în traducere, „Vederea istorică" : e o carte mare, bogată în fapte și vom introduce în ea multe fapte de arme și vitejie ale românilor. Pregătim, de asemenea, „Letopisețul prieteniei". Sînt redactor principal al acestei lucrări și unul din volume, al VI-lea, e închinat Războiului de independență de la 1877—1878.

Dealtfel, amintiri prețioase poporului bulgar, vorbe de adîncă recunoștință la adresa armatelor române și ruse, dar mai ales a poporului român, am întîlnit pretutindeni pe pămîntul Bulgariei libere : treceam pe străzile Rahovei, vorbeam românește și am fost întîmpinați prietenește de doi muncitori bulgari, de la „Telefoane". Le-am răspuns că sîntem români, așa cum bănuiseră, și că ne aflăm la Rahova să refacem întreg traseul ostașilor români care au luptat în Bulgaria în 1877. S-au bucurat, ne-au condus pînă la muzeul orașului și între timp am aflat că se numesc Enache Ivanov Constantinov și Anghel Iordanov Cemcev ; cel dintîi a fost nu de mult la Craiova. Al doilea, la Bechet. Noi, cei de aici, din Rahova, ne avem ca frați cu românii, ne mărturisesc ei cu emoție vădită. Relațiile dintre țările noastre sînt foarte bune și copiii noștri trebuie să întrețină și să dezvolte aceste relații de pace, frăție și colaborare. Transmiteți-le românilor de azi, urmași ai vitejilor care au căzut aici, la Rahova, pentru independența și eliberarea popoarelor noastre de sub turci, credința noastră că sînt oameni buni. Cel puțin aceasta este gîndul nostru și, credem noi, al tuturor bulgarilor.

Ne facem această plăcută datorie de a transcrie exact, aici, numai cîteva dintre gîndurile și sentimentele emoționante, prietenești, monumente de sufiet ale unor muncitori, ingineri și intelectuali bulgari, ele reflectînd totodată sentimentele întregului popor prieten și frate bulgar.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

CLIENTUL NOSTRU, STĂPÎNUL NOSTRU

BUCUREȘTI:

Bucureșteanul, în chip de cumpărător

Vorbind despre rețeaua comercială a Capitalei, nu se cade să scăpăm din vedere profilul propriu-zis al orașului, un oraș despre care edilii își dau astăzi seama că el s-a dezvoltat mult, ocupînd o suprafață aproape egală cu cea a Parisului, de exemplu (excluzînd periferiile), la un număr însă inferior de locuitori. Astfel, pentru aprovizionarea curentă cu alimente și bunuri de consum a cetățenilor care locuiesc în noile cartiere ale orașului, multă vreme s-a practicat sistemul construcțiilor sociale în grup, al marilor complexe comerciale datoare să deservească zone uriașe. Nu e deci de mirare să în momentul de față distanța medie dintre cumpărători și magazinele din care cumpără curent este de peste un kilometru, în vreme ce distanța optimă a fost calculată la numai 300—400 de metri.

Dar, tot în momentul de față, tendința edililor — în conformitate cu dorința lucrătorilor din comerț — este de a împărți rețeaua comercială în patru mari categorii de unități comerciale, grupate după cum urmează: 1) centrul principal al orașului; 2) centrul comercial de cartier (avînd o atracție zonală de numai 5-7 minute pentru magazinele din sectorul alimentar și maximum 15 minute pentru cele din sectorul nealimentar de vînzare curentă); 3) centrul de cartier cu importanță orășenească (format din supermagazine în stare să polarizeze atenția cumpărătorilor și din alte cartiere, cum ar fi noul „Bucur-Obor", de exemplu); 4) microcentrul comercial deservind un complex de locuințe (cu magazine în general de cerere zilnică).

„Este un fapt indiscutabil — ne spunea Radu Paul, directorul Institutului de cercetări comerciale — că unele cartiere bucureștene, cum ar fi Pajura, Militari sau Balta Albă, posedă la ora actuală un număr de spații comerciale prea mic față de densitatea populației și deci față de cererile înregistrate în fiecare zi. În primul rînd, concepția arhitectonică a fost de vină — deși acest lucru nu s-a întîmplat numai la noi în țară — dat fiind faptul că multă vreme nu s-au construit decît prea puține blocuri de locuințe prevăzute și cu spații comerciale adecvate. Sigur, ceea ce a contat în primul rînd a fost dezvoltarea explozivă a orașului, în cadrul căreia s-au căutat mai ales rezolvări imediate, cu accent pe spații comerciale mici, neproductive. Trebuie azi să recunoaștem că a trebuit să primim o seamă de indicații privind obligativitatea folosinței corespunzătoare a parterului blocurilor, prin crearea unor spații comerciale moderne, spațioase, rentabile. S-a născut astfel, ca un prim exemplu, de urmat desigur în continuare, frumosul și deplin funcționalul cartier Pantelimon, o adevărată perlă a orașului."

„Ideile actuale sînt grandioase — ne mai spunea dînsul. Orașul va deveni, peste numai cîțiva ani, cu totul altul, în care și rețeaua comercială va fi așezată mult mai bine, în deplină concordanță cu normele cele mai moderne ale comerțului. Ultimele magazine inaugurate de către secretarul general al partidului, „Premial" și, mai ales, „Bucur-Obor", care este un unicat în Europa, nu sînt decît primele unități de acest gen, cu care ne vom putea mîndri nu numai peste un an, doi — ci și peste 20 de ani!".

Dincolo de aceste amănunte de ordin mai mult edilitar, să reținem că destule îmbunătățiri ale rețelei comerciale se pot face și în tehnica de comerț propriu-zisă. Îmbunătățiri cu atît mai necesare cu cît, ca urmare a Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976-1980, este de așteptat ca producția de bunuri de consum să se intensifice, creînd... probleme celor din comerț. În momentul de față (chiar dacă directorul Paul consideră că la noi cozile din fața magazinelor sînt mai ales cozi artificiale, create în special de cei care se reped la o coadă de cum văd cîțiva inși așezați unul după altul), sînt și lucruri care împietează asupra desfășurării unui comerț modern, civilizat. Trebuie vorbit aici în primul rînd despre prezentarea, uneori deficitară, a mărfurilor, etalarea lor necorespunzătoare, ritmicitatea slabă a aprovizionării, spațiile de depozitare prea mici, personalul insuficient. Practic, tehnologia industrială a comerțului va trebui să intre, cît mai curînd, într-o adevărată revoluție — în pas cu întreaga revoluție tehnico-științifică ce se produce în țara noastră în chiar cincinalul în care ne aflăm. În acest sens, sistemul deja învechit al gestionarilor va trebui înlocuit cu mai mult curaj prin sistemul autoservirii, indiferent de felul mărfii expuse la vînzare. Apoi atît de desele împachetări de produse ușoare (produse alimentare, legume, fructe, unele articole de uz casnic, de menaj și așa mai departe) vor trebui înlocuite cu sistemul de preambalare, care scutește timp prețios atît cumpărătorului cît și vînzătorului. Mai poate fi adăugat *comerțul prin corespondență*, adică forma cea mai modernă și mai comodă a comerțului, care însă la noi este abia la început, sau mai exact spus este aproape inexistent.

D. GRECU ■

ALEXANDRIA:

Un comerț de calitate, care mai suferă pe ici, pe colo. Mai ales miercurea după-amiază!

Între activitățile care și-au reluat ritmul normal de desfășurare, după 4 martie, la Alexandria, în capitala județului Teleorman, s-a numărat și comerțul, pentru revitalizarea căruia s-au depus eforturi notabile, demne de toată lauda. Astfel, în condițiile în care seismul a afectat serios 42 de unități din rețea, comerțul din Alexandria s-a pus repede și temeinic în slujba intereselor oamenilor muncii, directorul Direcției comerciale județene, Radu Păunescu, om de acțiune și autor al unor remarcabile inițiative, putînd raporta, la sfîrșitul lunii martie, îndeplinirea integrală a planului. Ba chiar depășirea lui cu niște milioane bune.

Pentru aceasta, s-au grăbit lucrările de refacere a unor unități și s-a procedat la o serie de reprofilări. Cele mai importante au vizat, firește, centrul comercial al orașului, plasat în jurul magazinului universal „Crinul" și al străzii Libertății, un spațiu destinat deafacerii dulciurilor, spre exemplu, fiind dezafectat și destinat vînzării de produse textile, pe strada Dobrogeanu Gherea, un compartiment al bufetului din zona microraion lăsînd loc unui stand pentru produse de mercerie și așa mai departe, transformări efectuate din mers, în așa fel încît cumpărătorii să nu sufere, ceea ce, bineînțeles, s-a și întîmplat. Totodată, după cum am putut constata, s-au inaugurat în preajma Autogării două chioșcuri, unul pentru produse de panificație și altul pentru mercerie, s-au instalat șase barăci, în zona centrală, a așa-numitelor blocuri B și în cartierul Pompieri, scoțînd la vînzare produse alimentare, metalo-chimice și altele. Din punctul de vedere al promptitudinii amenajărilor impuse de situația dificilă creată în luna martie, ca și din punct de vedere al aprovizionării pieței orașului, dotată cu toate cele, mărfuri aflate din abundență în rafturi și galantare, proaspete și de cea mai bună calitate, asigurînd permanent servicii de cel mai înalt nivel către populație, responsabilii comerțului din capitala Teleormanului merită numai vorbe bune și felicitări.

Din păcate, însă, unele din observațiile noastre, cel mai adesea de detaliu, scot la evidență și anumite lipsuri, pe care le vom semnala în cele ce urmează, convinși fiind că acolo unde lucrurile se prezintă bine, adică la Alexandria, ele se pot prezenta, cu mai multă atenție, foarte bine, existînd asigurate toate condițiile și tot sprijinul organelor județene de partid și de stat pentru ca saltul calitativ al comerțului teleormănean, de-acum o realitate vizibilă cu ochiul liber, să atingă parametri superiori. Astfel, documentîndu-ne noi într-o după-amiază de miercuri, am constatat cu surprindere că orarul majorității magazinelor din centrul comercial al orașului (Produse lactate, Pîine, Foto-Sport-Muzică, Încălțăminte etc.) acceptă închiderea acestora miercurea după-amiază, ceea ce vrea să însemne — și directorul Păunescu își însușea cu corectitudine critica înaintată — că de miercuri, de la ora 11,30 (ora de închidere a tuturor unităților enumerate mai sus), pînă joi dimineața, alexăndrenii n-au de unde cumpăra o sumedenie de mărfuri de utilitate imediată. Situația pare cu atît mai gravă cu cît în după-amiaza respectivă oamenii au probleme, în zona centrală a orașului, chiar și cu procurarea pîinii. Două unități erau închise, iar o a treia, aflată vizavi de magazinul universal „Crinul", se afla în curs de curățenie!

Firește, dat fiind faptul că seismul și-a lăsat amprenta pe străzile din centrul Alexandriei, o scuză ar putea fi invocată. Dar e greu de crezut, iar directorul Direcției comerciale nici n-a încercat să ne convingă de contrariu, că 60 de zile nu fuseseră suficiente spre a reda în folosință publică o unitate atît de necesară tuturor categoriilor de cumpărători.

Lipsesc la Alexandria, între altele, un magazin specializat pentru adolescenți și o unitate care să desfacă obiecte ale Fondului plastic, aflate, după cum ne-a fost dat să auzim, în vederile imediate ale diriguitorilor comerțului local, dar nu lipsesc, în schimb, o mulțime de costume bărbătești, la etajul I al „Crinului", cu tăietură demodată și din stofe greoaie. Produse către care, firește, cumpărătorii nu se înghesuie, mulți dintre ei — după afirmații care le aparțin — fiind siliți să bată drumul pînă la București sau Pitești, spre a-și înnoi garderoba cu costume ieftine și moderne. De asemenea, cu galanterele expuse în plină stradă, așa-numitele expoziții cu vînzare etalează mărfuri de un gust îndoielnic, plasate cu mult în urma modei, pe care alexăndrenii, în dorința lor firească de a se îmbrăca mai elegant și mai cochet, le ocolesc.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

BRAȘOV:

„...și eventual cînd gestionarul nu este în concediu legal"

Oraș cu vechi și frumoase tradiții comerciale, Brașovul dispune la ora aceasta de o suprafață comercială de 74 475 metri pătrați — numiți de specialiștii în materie arie utilă — la o populație de aproximativ 250 000 de locuitori, altfel spus, cele 11 cartiere ale orașului dispun de 647 unități alimentare și nealimentare. Datele ne-au fost furnizate de către Direcția comercială a municipiului de unde am mai aflat și alte lucruri interesante cum ar fi de pildă cele referitoare la continua dezvoltare a rețelei comerciale în cartierele noi. În plus, cei care se ocupă cu bunul mers al comerțului în orașul de la poalele Tîmpei pomenesc de dificultățile pe care le mai întîmpină încă aprovizionarea cartierelor așezate pe dealuri („Aici casele sînt așezate la mare distanță unele de altele, ne mărturisea un funcționar al amintitei direcții, și amplasarea unor magazine este nerentabilă. Am încercat și cu tonete, dar parcă era un făcut, veneau foarte puțini să cumpere") sau aprovizionarea în cartierele foarte noi unde spațiile comerciale încă n-au fost construite („Tehnologia construirii blocurilor, ne informa același funcționar, nu prevede amenajarea acestor spații decît după construirea unui anumit număr de blocuri".)

Înarmați cu aceste informații, iată-ne prin cîteva dintre cartierele Brașovului. Cum succesele arhitectonice și comerciale în zona Gării, în cartierele Steagul Roșu sau Tractorul, ca să amintim doar cîteva, sînt cunoscute și apreciate, nu vom menționa decît faptul că, de exemplu, numai în „Steagul Roșu" se găsesc 6 mari magazine alimentare, 10 magazine industriale și un complex cu toate cele necesare, respectiv unități de deservire. Exemplul confirmă deci aprecierile.

Iată-ne însă în cartierul Noua-Dirstei:

La capătul autobuzului 17, care face legătura cu centrul orașului, se află un complex comercial. Mai exact, se afla. Pentru că, deocamdată, aici nu funcționează decît o autoservire și un magazin oarecum universal. Firma „Piine-lactate" care ocupa o latură a complexului este în plină reprofilare, atît piinea cît și lactatele fiind vîndute la autoservire. În plus, găsești împrejur tot ce vrei și ce nu vrei, începînd de la sticle goale și navete pînă la țevi ruginite și elemenți de calorifer, toate aruncate într-o brambureală de depozit părăsit.

„Steagul Roșu 5" este de asemenea unul dintre cele mai tinere cartiere ale Brașovului. În mare parte conturat, cu blocuri cochete și cu spații verzi în plină amenajare, unele chiar gata, cartierul nu dispune decît de un magazin care vinde piine, lactate și dulciuri, o alimentară care vinde mezeluri și brînzeturi (în principiu, deoarece în realitate, în afară de două sorturi de salam, slănină cu boia și brînză topită, nu mai găsești nimic „pe profil") și un aprozar care desface doar răcoritoare și din cînd în cînd cîte o conservă. Răsfoim condica de sugestii a acestei unități de legume-fructe (numărul 13) și notăm că singurele sugestii pe acest an propun desființarea unității foarte slab aprovizionate și care nu-și justifică astfel prezența. Este adevărat că ceva mai în față, pe Calea București, cam unde începe „Steagul Roșu 5", există un mare magazin cu piese auto în timp ce, pe o suprafață care reprezintă un sfert din el, sînt înghesuite trei magazine liliput: mercerie, cosmetice-tutungerie, textile.

Lîngă ele se află, de asemenea, un alt mare spațiu comercial care vinde piine, cozonaci, covrigi, făină și din toate acestea nu se zăresc prin vitrină (pentru că magazinul, nu ne dăm seama de ce, se deschide după-amiaza abia la ora trei) decît făina, doi covrigi și trei piini mari. Trecînd prin cartierul Gării, cu multe și frumoase magazine, bine aprovizionate și deschise la ore convenabile, ne gîndim că logica potrivit căreia o activitate comercială normală depinde de tehnologia construirii unui cartier maschează de fapt o anumită rutină funcționărească și lipsă de interes din partea comerciantului.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

BRĂILA:

Am văzut la Brăila, în raidul întreprins de curînd, inițiative frumoase, practici eficiente care au scop imediat deservirea bună și foarte bună a cumpărătorilor, răspunderea promptă față de solicitările lor.

Timpul de vînzare este însă, în ciuda unor atari inițiative, ciuntit de alte practici contrare regulilor de comerț: este ora 9 și 30 de minute și trecem în lungul străzii Republicii, un fel de Lipscani al Brăilei. Ne oprim la magazinul „Artacoop", un mic complex al cooperației meșteșugărești. Intrăm și imaginea este pigmentată de dezordinea care se produce în mod firesc în timpul primirii mărfii. Mă transpun în situația de cumpărător și îmi trece prin cap să cumpăr ceva:

— Aș dori o ie, vă rog!

O lucrătoare, care nu poartă uniformă de vînzătoare, o fi probabil de la depozit, mă privește peste umăr și îmi răspunde cu spatele: „Nu vedeți, primim marfă!" Se numește, aflu ulterior, Safta Gurgu. Mai stau cîteva minute, mai insist și vînzătoarea Cazacu Fănica, mult mai amabilă, dă neputincioasă din umeri și-mi spune: „Ce să fac, priviți și dv. ce e pe jos!" Pe jos sînt într-adevăr multe, dar eu îmi dezvălui identitatea și aflu că prima parte din timpul de vînzare al zilei de 5 mai a fost ocupată cu primirea mărfii. Se pun cumpărătorii pe drumuri, se pierd multe mii de lei, dar vînzătoarea Cazacu Florica îmi spune că nu are nici o putere, că, dacă refuză marfa, gestionara depozitului, Dobrița Dobre, îi impută cursa mașinii.

— Dar șeful gestionarei de la depozit știe că aprovizionarea magazinului se face în timpul programului?, întreb eu.

— Da, șeful nostru direct, Cornel Fusea, știe și dînsul.

Alți cîțiva pași, pe aceeași stradă, și mă opresc în fața magazinului nr. 17, de radio și televiziune, magazin specializat, singurul din tot municipiul care îți poate oferi o gamă variată din aceste aparate. Ușa e încuiată, iar pe geamul ei stă o hîrtie lipită proaspăt, pe care citim: „Închis, recepționăm marfă." Formula, chiar dacă este puțin schimbată, înseamnă același lucru. Insist, între timp iese cineva și intru eu nu fără oarecare dificultate. Ioan Tudor, șeful unității, este chiar supărat pentru greutățile pe care cei de la depozit i le fac, obligîndu-l să întrerupă vînzarea, să nu-și facă planul, dar să primească marfa în timpul programului. „Eu, zice Ioan Tudor, mi-am spus părerea de fiecare dată; am cerut să fiu aprovizionat în mod ritmic și nu în orele de program. Nu cu două mașini de aparate odată".

— Se pare că azi o să țineți închis toată ziua.

— Stați, că e vorba să ne mai trimită o mașină și atunci înseamnă că o să deschidem abia mîine la prînz. În mod sigur însă o s-o trimit înapoi, la depozit.

Mai sînt însă și alte cauze care contribuie la ciuntirea timpului de vînzare: tot raionul de galanterie al magazinului nr. 5 „Univers" este acoperit cu o pînză roșie pe care stă prinsă în bolduri o coală mare de hîrtie. Pe hîrtie citim: „Inventar, de la 22—28 aprilie". În raion nu mai inventariază nimeni de mult iar astăzi este 5 mai 1977, orele 11. Caut șefa de unitate să-mi dezlege misterul. Magazinul nu are șef de unitate și discut cu vînzătoarea Georgeta Enache: „Eu sînt cu oalele, zice dînsa, lăsîndu-mă să înțeleg că e nevoită să dea explicații pentru toate oalele sparte... de alții; cei care au făcut inventarul s-au încadrat în termen, dar rezultatele au scos la iveală o lipsă în gestiune cam măricică, așa încît acum se caută un alt om care să ia în primire raionul de galanterie".

Tot pe motiv de lipsă în gestiune, stă de peste o lună închis și centrul de desfacere a cărnii nr. 85, din strada Transilvaniei, unicul din acest cartier. Gestionarul Vasile Petrescu a fost surprins practicînd un mai vechi și urît obicei: înșela la cîntar, vîndea cu suprapreț, amesteca totdeauna calitățile mărfii cu scopul de a cîștiga bani nemunciți și necinstiți. I s-a înfundat la 30 martie 1977, cînd cumpărătorii nu l-au mai tolerat. De atunci... centrul de vînzare a cărnii nr. 85 este închis. Și conducerea întreprinderii comerciale de stat Alimentara știe. Și mai știe de alte șapte cazuri similare. Dar oare este suficient numai să știe?

GR. NICOLAESCU ■

GALAȚI:

Un oraș pur și simplu bine aprovizionat

Se constată în ultimul timp la Galați o îmbunătățire a structurii forței de muncă din comerț: 85 la sută din totalul lucrătorilor sînt femei. Totodată, s-a realizat o întinerire a colectivelor de muncă prin angajarea absolvenților liceelor de specialitate și de cultură generală. Nivelul profesional al lucrătorilor a crescut, de asemenea. Direcția comercială județeană depune noi eforturi pentru ridicarea în continuare a nivelului etic și profesional al lucrătorilor din comerț: anul trecut, s-au testat peste 700 de angajați; s-au școlarizat, fără scoatere din producție, 760. Anul acesta vor fi școlarizați alți 800 de angajați. „Prin ansamblul de măsuri aplicate, sublinia economistul Bucur Bloancă, directorul Direcției comerciale județene Galați, a crescut nivelul de conștiință al angajaților, gradul de solicitudine față de cumpărători, respectul pentru timpul folosit". În bună parte ne-am convins și noi de aceasta, în raidul întreprins prin unități comerciale ale Galațiului. La magazinul alimentar „Continental", din cartierul Țiglina III, șefa unității, Elena Sîrbulescu, de 25 de ani în comerț, ne spune că de aici se aprovizionează cam 10 000 de oameni. Unitatea este deservită de treizeci și două de lucrătoare și realizează un volum de desfacere de peste 25 milioane lei. Anual, productivitatea muncii se ridică la peste 850 000 lei pe angajat. Condica de sugestii și sesizări consemnează o singură abatere, măruntă, reflectind astfel conștiința profesională a acestui colectiv. Aceleași cuvinte spunem și despre colectivul magazinului alimentar „Galați", tot din Țiglina III, șef de unitate Nicolae Iacob, de 30 de ani în comerț.

Dar, desigur, nu peste tot s-a atins același nivel în conștiința profesională a lucrătorilor, în întronarea disciplinei. Raidul întreprins ne-a dovedit că în acest proces deloc ușor, de perfectare etică și profesională a lucrătorilor din comerț, mai sînt încă trepte de urcat: la unitatea comercială nr. 172, produse industriale, ne întîmpină încă de la intrare o grămadă de moloz.

Iordana Mladin e șefa unității nr. 49 din Piața „30 Decembrie", e tînără în comerț și deschide chioșcul la 8 și 45 de minute. Dînsa zice că a mai avut deschis și de dimineață, dar a fost la garaj, după hîrtie de ambalaj?! Aflăm că Iordana Mladin a fost și amendată pentru întîrzieri de la program, dar deocamdată încă nu a învățat nimic. Ora începerii programului ei era 8 și 30 de minute. Batem la ușa unității nr. 197, mercerie, dar ușa rămîne închisă. Pe geam citim: „gestionar, Georgeta Popescu, bloc A12, Țiglina III". E ora 9 și nu e închis „pentru inventar", nici pentru „primim marfă", e pur și simplu închis. Lipsurile de la program devin una dintre abaterile mai frecvente, observăm la unitatea de autoservire nr. 154, numai în luna aprilie, constatăm dintr-un referat al șefului de unitate, au lipsit 9 lucrătoare, din 34, totalizînd un număr de 35 de absențe nemotivate. Luiza Focșa, de pildă, în fiecare lună lipsește 3 sau 4 zile nemotivat. Asemenea aspecte trebuie, credem noi, tratate cu toată severitatea.

Sînt însă și alte manifestări ale lipsei de disciplină. La măcelăria din Piața „30 Decembrie", ne notăm din condică: „Vînzătorul Constantin Ioniță stă de vorbă și nu vrea să servească, pe motiv că nu are hîrtia tăiată. La intervenția mea, a început să răspundă obraznic: „Taci, dom'le, că am să-ți pun carnea în căciulă!" Am renunțat să mai cumpăr carne, datorită acestei atitudini". Semnează profesorul Dumitru Sîrbu, strada Melodiei 18. La rubrica măsuri luate, locul a rămas alb. Conducerea întreprinderii n-a luat deci nici o măsură. Cel care a greșit mai poate greși o dată. Un caz similar îl relatează Ojog Toniță din strada Macedonă 3: șapte măcelari vînd la două cîntare... Unul i-a vorbit la fel de urît cumpărătorului. Măcelarii la rîndul lor se plîng că le-au putrezit bucăți (?!), că nu le funcționează frigiderele, că lucrătorii I.R.U.C.-ului nu acordă asistență tehnică de calitate: „Și vorba ceea: dacă nu le-am da..."

PETRE NICANOR ■

PITEȘTI:

Exemplul bun încă [illegible] total și d[illegible]

Nu demult și cu totul întîmplător, trecînd prin vadul comercial piteștean am avut impresia că suta de lei pregătită pentru mici cumpărături devenise deodată ceva mai mare, chiar dacă prețurile erau aceleași ca în piețele din Galați, Bacău, Alexandria sau altundeva. Impresia am reactualizat-o zilele acestea, cînd în cadrul prezentului raid am străbătut, cum se mai spune, în lung și-n lat, cele două mari complexe comerciale situate în zona centrală a orașului. „Trivale" și „Fortuna", iată două supermagazine unde tradiția comerțului argeșean și formele moderne ale acestuia se îmbină fericit. Îi sînt deschise aici oricărui cumpărător vaste posibilități, înțelegînd prin asta alături de actul propriu-zis al aprovizionării cu mărfuri, cel al delectării de ordin estetic și al unei bune informări de perspectivă. Metoda principală o reprezintă expunerea liberă, la îndemîna vizitatorilor, a tuturor mărfurilor de care dispun magazinele în acel moment. După cum tot o metodă principală o constituie și faptul că lucrătoarele tinere au o amabilitate exemplară și sînt gata să te facă să cumperi chiar dacă nu ai această intenție.

La Colibași, la poarta marii întreprinderi de autoturisme, funcționează de mai mulți ani un BIG. Am ales acest exemplu fiindcă magazinul de aici a fost înființat, ca multe altele din zonele industriale ale orașului, ca urmare a cercetării atente a nevoilor de deservire a populației. De reținut că această acțiune de testare este permanentă; în anul trecut au fost difuzate 10 000 de chestionare care începeau cu următoarele cuvinte: „În dorința de a vă asigura o aprovizionare cu mărfuri în cele mai bune condițiuni vă rugăm, stimați consumatori..." În afara chestionarelor, a căror eficiență este des apreciată, mai trebuie reținut faptul că lucrătorii direcției comerciale participă la diferite adunări ale oamenilor muncii din întreprinderi, fapt ce constituie un alt prilej de a înțelege cît mai exact necesitățile de aprovizionare și organizare. În ce-l privește, BIG-ul din Colibași este bine aprovizionat și, după cum mărturisea unul dintre responsabilii săi, tovarășul Valeriu Sandu, are o vînzare permanent peste prevederile planului. Dar poate tocmai acest lucru a constituit melodia care liniștește spiritul de inițiativă. Ce se întîmplă aici? Magazinul funcționează în salturi, dimineața înainte și după minutul întrării și ieșirii din schimb și după-amiaza în aceleași împrejurări. Sînt două ore, două ore și ceva în care lucrătorii magazinului sînt solicitați într-un ritm infernal și în care, privind din punctul de vedere al cumpărătorului, ei se află într-o situație și mai proastă: aceea de a pierde pontajul sau cursa auto. S-a preconizat mai demult, poate la înființare, nimeni nu-și amintește precis, distribuirea mărfurilor pe baza unor prealabile comenzi; mai exact, la ieșirea din schimb fiecare cumpărător putea ridica pachetul cu mărfurile dorite, în baza cererii anterioare. „Am depus la porțile întreprinderii niște cutii în care să fie colectate comenzile. Au fost prea puține, așa că am renunțat la sistem" — își amintește tovarășul V. Sandu. S-a început greșit și mai ales nu s-a insistat. Cutiile pentru cereri nu trebuiau puse de la început departe de mărfuri; nimeni nu cumpără ceea ce nu vede. Și, pînă la perfectarea sistemului, a cîștigării încrederii reciproce, cumpărătorului trebuia să i se acorde posibilitatea de a controla repede cantitatea și calitatea.

În cartierul mai nou al orașului, Găvana II, la magazinul alimentar „Albina", de asemenea bine aprovizionat, am plecat cu impresia neplăcută a unui comerț făcut de mîntuială, „să treacă timpul și să vină benzina". Ambiția ca unitatea pe care o conduce să devină sufletul comercial al zonei îi este străină responsabilului Marin Dinescu, care în fața teancului de reclamații privitoare la incompetența unor lucrătoare sau insolența altora ridică cu ușurință din umeri, gest pe care îl repetă și atunci cînd vorbim despre repetata solicitare a inspecției comerciale de a scoate din rafturi mărfurile cu termen de valabilitate depășit. Discutînd cu șeful de tură de la magazinul nr. 1 din cartierul Trivale, tovarășul Gheorghe Voicu, despre studiul asupra cererii pe care fiecare unitate trebuie să-l facă, am notat un răspuns aproape hilar: „Păi să vedeți, eu am cumpărat un caiet, dar am dat bani degeaba fiindcă nimeni nu scrie în el". În fine, fiindcă nu vom trece în revistă toate observațiile din acest raid, multe semănînd între ele, mai reținem încă un singur aspect și anume acordarea orarului de funcționare al magazinului cu interesele cumpărătorului. Tovarășa Florica Ionescu, șefa noii unități de încălțăminte din cartierul Găvana II, se plîngea de faptul că atunci cînd locuitorii din împrejurimi vin de la serviciu unitatea este închisă, fapt repercutat negativ în graficul încasărilor. „Și de ce nu schimbați?" „Nu ne-a spus nimeni!"

VICTOR CONSTANTINESCU ■

TIMIȘOARA:

...Mărfurile se găsesc din abundență și oamenii cumpără fiecare de zeci de mii de lei pe an

Valoarea mărfurilor cumpărate e de-a dreptul impresionantă și reprezintă o creștere de 12,3% (nivel atins anul trecut în luna decembrie față de 1975), adică exact cu 3,7 procente peste media pe țară a desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist. Știindu-se că județul Timiș avea la data respectivă 564 458 locuitori, se poate lesne calcula că, în total, în 1976 prin rețeaua comerțului socialist s-au vîndut mărfuri în valoare de 6 368 300 000 lei. Pentru anul acesta nivelul prezumtiv este cu aproape 486 milioane lei mai mare! Explicația acestui îmbucurător fenomen este complexă, fiind în calcul cel puțin 18 elemente determinante în legătură cu dinamica veniturilor bănești ale oamenilor și cu faptul că peste o treime din populația județului lucrează în unități economice, dar pentru tema anchetei de față este util să ne referim mai mult la virtuțile comercianților timișoreni, profesioniști capabili, de vreme ce, mai întotdeauna, județul Timiș ocupă locul trei pe țară la desfacerea de mărfuri cu amănuntul, după Capitală și județul Constanța. Așa se face că acum, în funcție de întinderea teritorială și densitatea populației, locuitorii județului dispun de o rețea optimizată de magazine cu penetrație mereu sporită în zonele de domiciliu ale cumpărătorilor, magazine alimentare generale și nealimentare, de tip BIG, mixte, universale, de mic-gros, piețe agroalimentare și chioșcuri în stare să facă față unui fond de cumpărare cu mult mai mare chiar decît pare la prima observație statistică. Cererea fiind prin urmare în continuă creștere, atenția comercianților se concentrează spre ceea ce îndeobște se cheamă dezvoltarea intensivă — în cazul de față reciclarea formelor și metodelor de vînzare în sensul tendințelor înregistrate în comerțul mondial — preambalare, expunere deschisă, autoservire, case de comenzi la oră fixă, plata la ieșirea din magazin, servire prin abonament și transport la domiciliu etc.

În fond, acestea sînt realitățile rețelei comerciale din județul Timiș care cuprinde exact 16 074 lucrători, mai mult de 90 % operativi, undeva peste această cifră situîndu-se și proporția celor corecți și amabili cu clienții. Lucrurile stau așa și nu altfel fiindcă la toate nivelurile de răspundere față de starea comerțului timișan se procedează cu statornică atenție și solicitudine dar și cu o neîndurătoare exigență atunci cînd ordinea firească a lucrurilor este răsturnată, ceea ce vrea să însemne că incapabilii sînt destituiți fără menajamente iar cei incorecți depistați și predați organelor de cercetare penală. Un sistem de control riguros și eficient — în care, sub îndrumarea nemijlocită a Comitetului județean de partid sînt antrenate cadre ale Inspecției comerciale de stat, Direcției comerciale, Inspectoratului sanitar județean și Inspectoratului județean al Ministerului de Interne — acționează sistematic, în structuri dispuse pe colective pluridisciplinare de verificare, la care aduc un sprijin substanțial echipele de control ale oamenilor muncii. Stilul de lucru este tranșant. Chiar de curînd, în cadrul unei acțiuni care a cuprins 256 de magazine, s-a dispus suspendarea activității unor unități comerciale din Deta și Buziaș pentru starea necorespunzătoare în care se aflau; responsabilului braseriei din Chevereșu Mare, vinovat de falsificarea cafelei naturale puse în vînzare, i s-au întocmit acte penale, cum tot așa, pentru abateri de la regulile din comerț și de la normele igienico-sanitare, au fost luate pe loc măsuri de sancționare contravențională sau disciplinare a celor vinovați. Asemenea abateri reprezintă însă situații de excepție de la regula generală, adică de la starea bună care este caracteristică, pe multiple planuri, rețelei comerciale timișene. Așa încît, cu speranța mereu confirmată în posibilitățile atingerii unui grad mai înalt de perfecționare a circuitului comercial, timișenii trec pragul magazinelor cu tot mai multă plăcere și încredere și le părăsesc cu sacoșa plină de cumpărături, cheltuind fiecare în acest scop zeci de mii de lei pe an.

MIREL BRATEȘ ■

Între clasic și baroc (XXV)

Tițian
Aventura culorii

În pictură, școala venețiană se comportă ca și flota Veneției pe mări. Cucerește, prădează și sărbătorește victoria cu fast, îndrăznind totul. Ea cunoaște secretele unei izbînzi răsunătoare. Cunoaște și ce rol poate juca în această măreție culoarea. E o pictură în care culoarea nu triumfă pentru a înțelege lumea, ci pentru a o sărbători și pentru a o anexa parcă iluziilor acestui oraș suspendat între mare și cer, între glorie și moarte, unde culoarea devine pe nesimțite un fruct strălucitor, plin de parfumul însingerat al amurgurilor sale echivoce.

De altfel, s-a spus că în tablourile lui Tițian ideile au devenit inutile. Aici ar fi domnia senzațiilor ! Un univers în care n-au ce căuta asceții întrebărilor pure ! Și, la prima vedere, cei care cred osta nu par să rîște prea mult... Ce sens ar avea Platon în virtejul acestei bacanale care umple pădurea și ierburile de veselie și strigăte ? Și ce sens ar avea Apolo lîngă niște zeițe care au preferat trupurile unor curtezane venețiene sau lîngă o madonă · ale cărei degete freamătă simțind cireșele coapte ? Ce rost ar avea spiritul florentin aici unde lumina îngroașă culoarea, iar tăcerea se transformă în muzică ? Pe cheiuri nu trece nici un Marsilio Ficino. Și nici un Angelo Poliziano nu ritmează istoria lui Orfeu... Și totuși, ce altă idee mai înaltă îi putem cere artei lui Tițian decît aceea de a ne demonstra că nimeni înlăuntrul ei nu crede în „zădărnicia celor lumești" chiar atunci cînd pleacă de la această premisă ? Tițian colindă natura în felul în care corăbiile venețiene cutreierau mările. Fără să șovăie. Și se comportă în fața materiei după exemplul Veneției. Aceeași măreție princiară, același orgoliu strălucitor și aceeași neputință de a trăi o idee pînă la miezul ei dureros. Aceeași vocație a gloriei căreia norocul îi surîde și în care regăsim toate calitățile și toate defectele acestui oraș pe care-l iubim, probabil, tocmai pentru că a avut curajul să creadă în aventura sa.

Ca și Veneția, Tițian e gata să-și risipească bogăția fără teama de a o secătui. Ca și Veneția, el îndrăznește pentru că nu se îndoiește de victoria sa. Chiar dacă drumurile l-au dus adesea departe de această Veneție somptuoasă, senzuală și himerică, nimeni altul n-o reprezintă mai bine. Și chiar dacă n-ar fi fost măestrul necontestat al picturii venețiene, ar fi trebuit să fie comparat cu destinul Veneției. Zeițele și madonele sale obișnuiesc să stringă în mîini flori sau fructe, semn că nu le sînt deloc indiferente darurile pămîntului... Ceea ce ascultă Danae ar putea să fie nu muzica ploii de lumină care-l învăluie pe Zeus, ci cîntecul unui gondolier... Dacă s-ar hotărî să coboare, nudurile sale n-ar aspira să ajungă în muzee, ci ar îmbrăca lungi rochii de purpură venețiană și s-ar plimba în chipul cel mai firesc în Piața San Marco... Indiferent că n-au fost pictate la Veneția, multe dintre aceste pînze par minate de același destin ca Veneția. Nu se aud valurile, dar leii de aur suiți pe coloane trebuie să fie pe undeva pe aproape.

Și iată. Toate fructele din aceste tablouri sînt coapte. Toate vorbesc despre maturitatea unui geniu necesar în pictură, la fel cum Veneția a fost un geniu necesar pe mări. Și deocamdată nu e cazul să ne oprim asupra faptului că distanța dintre aur și sînge e atît de mică în această pictură, încît uneori ea poate fi străbătută dintr-un singur pas. Ceea ce ar trebui să observăm mai întîi e că aceeași muzică tăcută învăluie personajele lui Tițian și peisajele venețiene. Și dacă există o vagă oboseală în mișcări, ea nu anunță declinul. E abia oboseala de după prădarea frumuseții... Frescele venețiene nu sînt încă atacate de sarea mării, marea n-a început lunga ei răzbunare împotriva cetății dogilor, leii de aur încă nu sînt cociți, clopotele bazilicii San Marco anunță reîntoarcerea corăbiilor din Orient, pline de aur și de pietre prețioase, și nimic nu prevestește că într-o zi pe aceste cheiuri nu vor mai trece decît turiști amatori de insolit și de romantism **à la carte**. Nimeni nu bănuiește că Tintoretto va avea dreptate, el, anxiosul ciudat, stăpînit de o febră tragică, și nu Tițian, seniorul glorios al culorii. Nimeni nu bănuiește că peisajele acestea vor rămîne pustii, nimeni nu bănuiește că logodna dogelui cu marea va rămîne o legendă puțin bizară, nimeni nu bănuiește că într-o zi se va vorbi despre Veneția ca despre o eroare și că orologiile ei nu vor mai avea decît trecut, iar cetatea, retrasă de privirile indiscrete, va bovariza o glorie ireversibilă. Da, nimeni nu știe și poate e bine așa, altfel Tițian n-ar mai avea calmul să-și amestece culorile pînă la aproape o sută de ani în același fel princiar și inegalabil.

Veneția constringe pînă și un artist ca Tițian s-o urmeze. Ea e la fel de neînduplecată cu artiștii ei, ca și cu dușmanii ei. Dar, de fapt, ea nu le cere acestor artiști decît să aibă la rîndul lor gustul măreției. Și dacă a învins marea, de ce n-ar învinge Veneția orta ?

Desigur, mai tîrziu ea va afla că n-a învins nici marea, nici arta. Amîndouă se vor răzbuna. Marea măcinînd lent zidurile, arta pictîndu-l agonia. Dar, deocamdată, nimeni nu știe ce va urma. Deocamdată marea și arta se supun. Marea se logodește cu dogele, iar Tițian cu culoarea.

E o culoare strălucitoare și victorioasă cînd pictorul nu însingerează lumina. În nuduri, carnea e caldă ca și cerul venețian. Și de fiecare dată e limpede că trupul feminin reprezintă pentru Tițian un prilej de a lăsa să cînte frumusețea lumii. Nici unul nu are tendința să devină statuie antică. Toate vor să audă muzica vieții și să guste fructele pămîntului. Sîntem mai aproape de Rubens decît de Rafael. Iar Veneția pare a nu mai fi numele unui oraș, ci un stil de a privi lumea și de a aborda iluziile cu siguranța unui condotier obișnuit să îndrăznească și să obțină victorii chiar și acolo unde începe eroarea.

Această Veneție izbucnește în sufletul lui Tițian indiferent ce pictează, portrete sau păduri. Ele sînt la fel de pline de seva vieții. Cînd Carol Quintul s-a aplecat să ridice de jos o pensulă ce-i căzuse lui Tițian, în rîndul curtenilor săi a fost stupoare. Regele înțelesese însă foarte bine că arta venețiană nu-și căuta gloria în modestie, ci în forța de a-și pleda cauza.

Sau poate că Veneția presimțea de-acum declinul și căuta o compensație în creația artiștilor săi. În apoteoza formelor calde și senzuale, se insinuează uneori un frig ciudat și o presimțire de singurătate. Veselia dionisiacă umple scena **Bacanalei**, însă pînă la urmă bucuria e străvită de propria ei mișcare ; un fior tragic trece prin pînza lui Tițian ; același pe care acest magician al culorii îl va fi simțit înfiorînd sărbătorile orgolioase ale Veneției... E momentul să ne temem că uneori un singur pas poate străbate distanța dintre aur și sînge.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica filmului

Diavolii din Spartivento

Chiar la cinematograful Patria din București rulează această penibilă producție a studiourilor italiene, acest film care nici măcar comercial nu trebuie numit. Este greu de înțeles ce anume au urmărit realizatorii acestui film și greu de înțeles lipsa lor de respect față de istorie. Într-un film în care se bat diverși tipi cu mijloace moderne se pomenesc, chipurile cu seriozitate, nume cum ar fi Borgia sau Leonardo da Vinci. După opinia noastră este cam mult. Dar iată, pe scurt firește, ce subiect „pasionant", „captivant" ni se propune : Trei flăcăi, altfel vînjoși, ajung la castelul părintesc pe niște cai acceptabili. Dar, vai, ajung prea tîrziu ! Jefuit de un vecin, conte și el, bătrînul tată murise de inimă rea. Mai tare de inimă, servitorul credincios al familiei scapă și-i informează plîngînd pe cei trei frați de cele întîmplate. Cei trei promit răzbunare pe mormîntul tatălui. Cum spoliatorul tatălui lor, sfătuit la tot felul de mîrșăvii de un diabolic viconte, jefuiește țăranii, frații, toți trei, jefuiesc pe jefuitori și-i mai și bat măr. Vicontele turbează de mînie, contele angajează un soi de mercenari din satul vecin și soarta fraților pare a fi pecetluită. În sprijinul lor intervine însă un fel de vrăjitor, un fel de căpcăun, un discipol, zice el, al lui Leonardo da Vinci. Cu ajutorul învățăturilor lui Leonardo, cum tandru i se spune în film marelui învățat al Renașterii, vrăjitorul-căpcăun însufletește o pădure, face licori care îndeamnă la inactivitate, tunuri, aripi cam de 6 ori mai mari decît ale condorilor și cei trei frați scapă cu fața curată. Mai mult decît atît, cel mai blond dintre ei se însoară și cu fata contelui, căci vicontele, căruia-i fusese hărăzită, este nevoit s-o șteargă cu o verișoară a sa cu tot. Firește, contele care a ruinat un alt conte și a asuprit țărani își face în final un soi de autocritică și totul se încheie cu bine. Acest „cu bine" înseamnă ceva extrem de penibil, prin lipsă de rigoare, de verosimil și, de ce n-am spune-o, de seriozitate. Un film sub orice critică, un film care poate fi — păstrînd proporțiile — un semn al crizei cinematografiei occidentale. Iar cauzele unei asemenea crize se

EMIL FAGARAȘANU ■

„Mofturi... la moși" la Teatrul pentru copii și tineret din Iași

Cronica spectacolelor

„Verfremdungseffekt" și o urmare specială

Die Dreigroschenoper, piesa pur și simplu celebră a lui **Bertolt Brecht**, pe scena **Teatrului de stat din Sibiu, secția germană** : un eveniment local potențial a fost ; iar acum, după premieră, un cert succes este.

Piet Drescher, regizor din Republica Democrată Germană, a conceput și a realizat un spectacol Brecht sută la sută, cum s-ar fi exprimat, firește în procente, domnul Peachum. Atributele pe care le atrage spectacolul cam acestea ar fi : intens demistificator și agreabil ironic, compact și fluent, precis și totuși spumos, abundent și totuși rafinat.

Fără îndoială, montarea e fericită și pentru că regizorul a avut alături pe scenograful **Helmut Stürmer** și pe creatoarea de costume **Maria Stoenescu**. De asemenea, pe **Delia Bogățilă**, pianistă care, rămînînd acolo lîngă scenă, la pianul său, face în bună măsură și actorie, prelungește locul spectacolului în sală.

Greul spectacolului e dus, cu precizie de ceasornic, de toți actorii distribuției ; sclipirile spectacolului însă se datorează cîtorva actori : **Hans Pomarius**, care-l, de la distanță, cel mai în ton brechtian ; **Wolfgang Ernst**, care are umor și stil ; **Christian Maurer**, care dovedește virtuți de comic și dezinvoltură de june prim invitat de onoare la serbarea de sfîrșit de an a unui liceu de fete ; **Kurt Conradi**, care, în Mackie, prin chip, somă și joc, e mai mult un șiș-duh al răului, decît șiș-concret ; **Sigrid Zacharias**, care are ținută scenică și cizelare în toate ; **Luise Pelger**, care, pe note, atrage atenția că unui actor profesionist îi prinde bine să știe și cînta ; **Heinrich Mildner**, care are un anume haz al său, neostentativ și de acea plăcut ; **Beatrice Gutt**, o Frau Peachum amestec frumos actoricesc de slujnică și doamnă.

După 49 de ani, muzica lui **Kurt Weill** mai învinge încă o dată : dincolo de sobrietatea de bun gust, de rafinat gust, a pianului teatrului, ea a înnebunit, la propriu, saxofoanele, tobele și celelalte instrumente ale orchestrelor din restaurantele Sibiului ; ceea ce, la urma urmei, nu-i rău pentru că șlagărul e starea de democrație o oricărei melodii.

Deci, **Opera de trei parale** într-un spectacol cu respect pentru principiul efectului distanțării. Foarte Brecht ! Numai că așa, tot distanțîndu-mă eu spectator și tot distanțîndu-se dumnealor actorii sibieni, de Bert m-au apropiat. Danke !

NELU IONESCU ■

P.S. La numai vreo săptămînă după premiera spectacolului, secția germană a aceluiași teatru mai are o premieră cu **Die Falken**, adică **Șoimii**, piesa lui **Petru Vintilă** închinată centenarului independenței. N-am văzut decît un fragment la o repetiție generală, dar era limpede că actorii, regizați de data aceasta de **Constantin Dinischiotu**, știu să fie și chiar sînt și fierbinte-patetici. Dealtfel, și mutarea festivalului Cibinium, din toamnă în primăvara centenarului, denotă că la Sibiu se muncește nu numai cu mintea ci și cu sufletul.

Cartea de artă

Barbu Brezianu: BRÂNCUȘI ÎN ROMÂNIA

Cartea aceasta este o frumoasă pildă de cum a trebuit să se schimbe în ultimele decenii cuprinsul unor scrieri, odinioară destinate unui număr mic de specialiști și pasionați. Lucrarea e un catalog și anume cel al operelor lui Brâncuși, cîte se găsesc în colecțiile românești, cîte au figurat cîndva în colecții și expoziții românești. E aici munca sobră și migăloasă a unui cărturar și, deopotrivă, lucrul unei persoane mult sensibile la modificările pe care veacul le prilejuiește în chiar activitatea istoricului de artă. Un catalog, nu-i așa, ar urma să fie o colecție de fișe ținînd de un criteriu absolut. Tomul ar fi, pînă la urmă, numai un instrument pentru cei ce se încumetă la exegeza operei. Cel ce scrie cataloage este,desigur, un savant. Tot un savant este și omul care le citește.

În ultimele decenii, spuneam, s-au petrecut unele schimbări însemnate în lumea cărților. Scrierile cu un apăsat caracter documentar au depășit prin număr și tiraje operele de ficțiune. Oamenii vor să știe limpede cum arată sau cum se petrece cutare lucru. Oamenii țin să creadă întrutotul în spusa cărților. Era firesc ca specioasele cataloage — ale creației unui artist, ale unor expoziții — să încerce cîștigarea unor categorii noi de cititori. În fine, era de așteptat ca structura lor să găsească adesea o exprimare originală, de natură să-i îndemne pe omul pragmatic la cunoașterea completă a lumii operei de artă și, prin aceasta, la poezia. Multe, foarte multe biblioteci personale cuprind astăzi cataloage, chiar dacă nu întotdeauna ele arată ca atare, ca niște instrumente, totuși, spre folosul direct al scriitorilor de eseuri și studii de sinteză.

Studiind de zeci de ani opera lui Brâncuși în România, Barbu Brezianu ne dăruiește un volum captivant ca un roman polițist. Cîndva, un astfel de elogiu l-ar fi stingherit pe omul de știință cu exercițiul cărților de căpătîi. Acum e foarte probabil să-l măgulească. Erudiții citesc cu simpatie, dacă nu cu nesaț, cărți de acțiune și știu că nu genul contează, ci numai talentul și calitatea conceptiei. Barbu Brezianu își sprijină ideile pe un bogat și, în bună parte, inedit material iconografic. Investigațiile sale au dus la descoperirea de documente, la luminarea unor momente din anii de ucenicie, la stabilirea corectă a cronologiei operei. O muncă pătimașă, devotată atît amănuntului cît și întregului. Schimbarea esențială care s-a petrecut în sinele unui catalog de artă e următoarea: nu mai parcurgem serii de date, ci pătrundem într-un complex de întîmplări. Fraza abundă în verbe și ele dau senzația de viață, de fapt născînd, sub ochii noștri, simțire și idee.

Remarcabil, cu totul remarcabil tomul academic al lui Barbu Brezianu.

TUDOR OCTAVIAN ■

SOFIA VICOVEANCA:

Dacă nu ești pătruns de har, nu se poate vorbi de autenticitate

Aș fi vrut ca acest interviu cu Sofia Vicoveanca să-l fi putut realiza în Bucovina ei, undeva în Suceava sau mai la deal, spre Rarău. Dar Sofia a venit cu avionul și, iată-o în costumul ei de scenă, cu trăistuță pe umăr, în cătrință și opinci, pe o bancă în Expoflora. O floare între flori ! Asociere ale televiziunii, oameni scoși prin microfon, soliști din toată țara.

— Cu ce treburi pe aici ?

— Pregătim un spectacol televizat pentru ziua de 9 Mai. Să stăm aproape, ca să știi cînd voi fi chemată.

— Am avut fericita ocazie să vă urmăresc din culise ori din sală, de-a lungul cîtorva turnee și, mărturisesc sincer, v-am rămas un fidel admirator. Probabil datorită fidelității dumneavoastră față de spectatori.

— Fidelitatea în artă se întreține prin muncă și iubire de frumos. Iar eu vin dintr-un loc unde aproape că numai respirarea aerului te face să cînți. Vin din Vicovul de Jos, așezat între geana codrului secular și apa Sucevei, pe drumul care duce la Putna, unde arde de aproape cinci secole lumina lui Ștefan cel Mare. Din Vicovul pe care îl știi și dumneata, cu oameni gospodari, curați și sfioși, dar demni, care se simt bine numai în satul lor. Știu să se bucure din puțin. Am colindat multe țări. Dar florile de peste gard, în Bucovina, mirosul lemnului de brad tăiat la soare, m-au urmărit pretutindeni. Îmi place să merg desculță prin rouă, să ajut la strînsul fînului.

— Plăcut așa, să te întorci din America și să mai faci o cîntec de fîn. Ce impresie lasă America unui om din Vicovul de Jos ?

— Ne-am întîlnit de minune cu românii din Detroit, din Cleveland, veniți, ca și noi, cu formațiile folclorice românești la Festivalul „Obiceiuri vechi într-o lume nouă". Plecați dinainte de războiul din România, dorul lor se făcea simțit pînă și la cîntec. Și mai ales în cîntec. Am dat multe spectacole — la Washington, într-un parc, la Philadelphia, Montgomery, Detroit, Salem, Cleveland, New York. În general folclorul nostru este foarte apreciat și, surprinzător, cunoscut ! De pildă, în Portugalia ne-am întîlnit cu o formație din Olanda iar un instrumentist de-al lor mi-a rugat să-i dau nici mai mult, nici mai puțin decît cîntecul „Flaida roată mă flăcăi !" și făcea considerații asupra stilului dificil al cîntecului moldovenesc. În Franța, o altă formație străină s-a prezentat cu o suită de dansuri și costume din Transilvania. Îmi dau seama că noi, românii, nu putem ieși în lume oricum ! Mi-aduc aminte că tot în Portugalia, o formație din Iugoslavia s-a prezentat în spectacol cu „Ciocîrlia". Culmea, noi am urmat imediat după ei, numai că „Ciocîrlia" noastră a zburat mai sus.

— Se vedea mai greu cu ochiul liber. Dar, Sofia Vicoveanca, celebritatea de care vă bucurați ați primit-o la vreun ghișeu în Bucovina ? S-o fi închis cumva ?

— Cînt la Ansamblul artistic „Ciprian Porumbescu" din Suceava de 18 ani. Pare firesc, simplu. Dar în toamna lui '59 am dat un examen foarte greu. Și mulți din colegi m-au privit o vreme ca pe o „țărancă" intrusă în artă.

— Sofia Vicoveanca, dumneavoastră sînteți pentru noi o doamnă a cîntecului popular românesc. Dar acolo, la ansamblu, n-ar fi trebuit să cînte chiar țărani ?

— Eram angajată la ansamblu și ei căutau soliști. Nașul meu în ale artei a fost muzicianul Dinu Ștefan, care le-a spus : „Ce mai căutați voi soliști în altă parte, cînd o aveți pe fata asta aici ?" Pe vremea aceea nu eram Vicoveanca. Mă chema Fusa. Apoi, aceleași persoane, care nu știau că într-o țărancă poate locui și o artistă, au compus fel de fel de povești care în legătură cu „descoperirea" mea. De pildă, unul, m-a auzit „personal" cîntînd într-o căruță și astfel m-a „descoperit" și m-a dus la Suceava. Cum era foarte multă lume în jur, mai mă mai mă mimicuța.

— Pe aici, pe acolo, prin Expoflora, am văzut pe unul din acești aunților cu dar. (Dacă nu mă înșel, mai încolo fac o mică cunoscuții frați Petrenuși.) Sofia Vicoveanca, cîntați pe la nunți ?

— Gospodarii din Bucovina nu prea tac ei comerț cu frumusețea și sensibilitatea. Și, dacă tot ți-ai făcut un nume, e bine să-l aperi !

— Gheorghe Zamfir, întrebat care este cea mai bună cîntăreață de muzică populară, a răspuns : „Sofia Vicoveanca, Sofia Vicoveanca, Sofia Vicoveanca !". Într-o carte de călătorie, autorul spunea că în Japonia, într-o familie, a trăit o seară „Sofia Vicoveanca", japonezii fiind uluiți de glasul dumneavoastră. Care ar fi tărîmul cel mai rău care vi s-ar putea întîmpla ?

— Caut să lucrez cît mai departe, prin forța talentului, a muncii, a perseverenței, ziua aceea cînd nu voi mai putea să cînt ori să apar pe scenă. Și nu pot fi cîntăreț autentic de muzică populară doar cu lecțiile predate de la catedră. Dacă nu ai talent, dacă nu ai har, nu se poate vorbi despre autenticitate.

— Am observat cu uimire cum în unele ansambluri folclorice, soliștii profesioniști chiar se plîng de lipsa textelor. Repertoriul dumneavoastră însă e mereu prospăt, inedit, fascinant.

— Firește, trebuie să fii animat de dorința de a căuta pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale țării cîntecul acela cu ochii deschiși. Dar eu mă mai bucur de un avantaj. Mă cheamă singuri oamenii la ei să-mi încredințeze cîntecele lor. Nu le dau oricînd și oricui. Înseamnă că le-am cucerit încrederea. Și asta obligă. Chiar marți, acum, am fost la Liteni — Moara unde am descoperit o nouă sursă. E vorba de Pascaru Ion al lui Gavril și de sora lui, Maria. Mai bine de trei ore mi-au cîntat cîntece de dor, de jale, de dragoste, un bocet.

— Ce veți face cu ele ?

— Trebuie să mi însușesc acel stil, să-l trec prin cămările sufletului meu.

— Uneori chiar pe cărarea șerpuitoare a unei benzi de magnetofon Philips, Sofia Vicoveanca, aveți un glas care v-a impus, cu asprimi și moliciuni ca ale pămîntului din care ne tragem. Mulți spun că sînteți o a doua Maria Tănase. Faptul vă onorează, cred, dar nu vă îngrijorează totodată ? Observ chiar că evitați repertoriul ei.

— În primul rînd, Maria Tănase a devenit un mit. Maria Tănase a cîntat ocazional în stilul unei anumite zone folclorice. Pentru cîntecul ei, România a avea județe. Dar, din păcate, cele mai strălucite aprecieri, aprecierile pe care le merita, au venit după ce ea n-a mai fost printre noi. Sînt mîndră că pot fi comparată cu Maria Tănase. Dar nu-i cînt repertoriul. E numai al ei. Eu m-am axat pe zona folclorică a Bucovinei care, pînă nu demult, era aproape necunoscută.

— Sofia Vicoveanca, spuneți-mi, care-i minunea glasului dumneavoastră ?

— Cîntecul meu are două vieți. Una — pînă la nașterea pruncului, cea de-a doua — cînd cîntecul crește odată cu pruncul. Aflați că înainte aveam o altă voce. Ei bine, după naștere, vocea mea a devenit gravă, dramatică. De aici și repertoriul meu cu teme profunde.

— Cîntecele dumneavoastră sînt ca un arc luminos între viață și moarte. Îmi amintesc de spectacolul televizat „Omule, pomule...".

— Da, cîntecul le știe pe toate : dorul și nunta, înstrăinarea, munca, bătrînețea, descîntecul, blestemul și bocetul pînă ce ei înșiși adoarme într-un cîntec de leagăn.

— Într-adevăr, aveți un repertoriu de invidiat.

— Repertoriul meu îl asemăn cu o mamă care are o casă plină de copii. Pe care să-l iubești mai mult ? În ultima vreme, mă aplec tot mai des asupra unui cîntec de jale, cules din Vicov, și pe a cărui melodie vicoveanul improvizează texte de dor, de dragoste, trecînd prin toată gama stărilor lui sufletești. Un cîntec vechi, poate tocmai de pe vremea lui Ștefan cel Mare. Am susținut cu el coloana sonoră a filmului artistic „Ciprian Porumbescu" al regizorului Gheorghe Vitanidis. Un alt cîntec drag mai este și bocetul pe care l-am cîntat în filmul „Dimitrie Cantemir", tot al lui Vitanidis : „Plîngi inimă-n din la mine / C-aici nu te vede nimeni / Eu din zori cînd mă trezesc / Cu straiele stătuiesc / Cu cămașa cu ciupag / Pe care-o purtai cu drag / Și-amu-ți spăl straiele-n jale / Le înmoi în lacrimi grele / Și le usuc în durere". (Un cîntec de cătănie)

— După cîte știu eu, bucovinenii sînt oameni veseli, dispuși să petrecă, iar Sofia Vicoveanca e cuceritoare și în cîntecele care parcă îți fac trupul mai ușor.

— Poate cunoașteți : „Ciudă îi la unele / Că mi-s albe poalele / Poalele și pînzele. / Nu le pare așa rău / Că eu stau lîngă pîrău / Și le soponesc cînd vreu. / De băut la băutoare / Dar la crișmă nu e dateare"... („La femei așa le place")

— Sînteți o veche și neprețuită cîntăreață a Ansamblului „Ciprian Porumbescu" din Suceava. Sînt zvonuri că ați vrea să vă mutați la București. Credeți că Sofia Vicoveanca și-ar mai păstra aerul tare, de plantă de munte, cu care vine ea din Țara de Sus ?

— Nu mă simt în stare să mă desprind de locurile unde m-am născut, unde îmi sînt părinții, de unde mi-e cîntecul și unde a văzut lumina zilei copilul meu. Oriunde m-aș deplasa în spațiu, sufletul meu tot acolo rămîne. Vreau să îmbătrînesc pe aceste meleaguri.

— Am auzit prin sate, înainte de a sosi acolo autocarul ansamblului, oamenii care voiau să fie asigurați dacă Sofia Vicoveanca vine la ei ori nu. Și ce cîntă ea ? „Arcanul", „Trilițeștii din Iaslovăț" (un joc de bărbați), „Balada Cătrinei" „Mîndru meu e pădurar", „Nevastă ea mine au-i" sau „Bucovină, mîndră floare" ?

— O, cît m-am amuzat cu fetele din ansamblu undeva, lîngă Suceava, cînd, coborînd din mașină, o gospodină se tot agita : „A venit Sofia, a venit Sofia ?" Colegii m-au arătat în grup. Dar gospodina s-a supărat foc pentru că „ea este femeie serioasă și nu glumește. Unde e Sofia aceea pe care o ascultă la difuzor ?" Mi am apropiat și am întrebat-o cum cum crede ea că ar trebui să arate Sofia ? — „După glasul pe care îl știu eu, trebuie să fie mică — grasă și bătrînă". La sfîrșitul spectacolului păreau o altă Sofie și se tot minuna : „Cum poate o mînă de femeie, așa de subțire, să înalțe asemenea glas ?"

— Ce planuri mai aveți împreună cu ansamblul „Ciprian Porumbescu" ? La Vama ați fost, la Pojorîta ați fost, la Frumosu ați fost, la Fălticeni ați fost, la Gura Humorului trecută și ea. Mîine ?

— În luna iunie voi însoți întreg ansamblul „Ciprian Porumbescu" ce va da o serie de spectacole în R.F. Germania. Urmează apoi turneul de pe litoral românesc, perioadă în care sper să cînt și eu în Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, excelentă formă de manifestare a tot ce este nou, tînăr și valoros în muzică. Personal, am rupt cîteva opinci în atîtea turnee. Dar vicovenii au opinci, nu mă tem.

— Sînteți nedespărțită de costumul acesta, de barma, dar mai ales de trăistuța în care vă împăturiți cu grijă succesul. Apăreți cu pasul mărunt, iar mișcările (scenice) sînt doar niște reținute și rafinate punctări ale unui cîntec de foc.

— Este mișcarea omului de la munte în fața naturii.

— Am impresia că am uitat împreună ceva esențial. Dar poate că esențialul este numai cîntecul iar el trebuie ascultat și nu povestit.

ADI CUSIN

TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

Versuri — ADRIAN PĂUNESCU **Muzica — NICU ALIFANTIS**

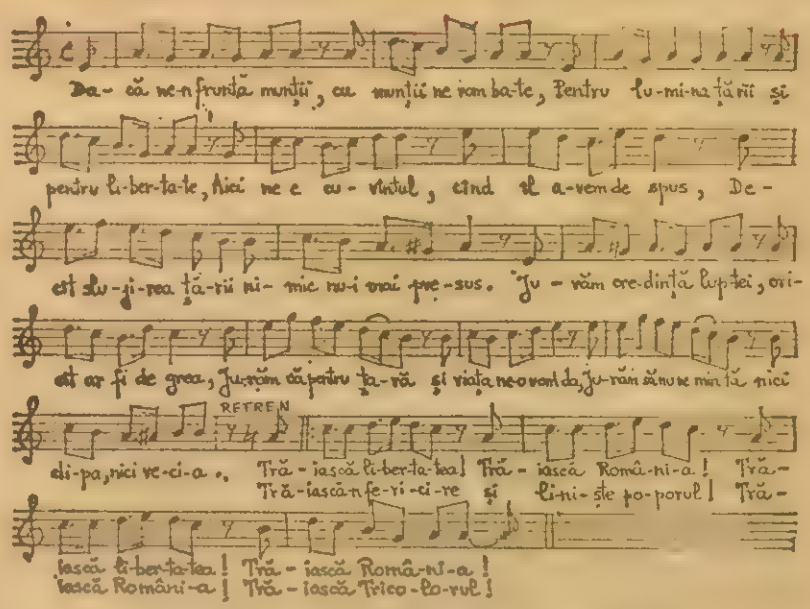

Dacă ne-nfruntă munții, cu munții ne vom bate,
Pentru lumina țării și pentru libertate,
Aici ne e cuvîntul, cînd îl avem de spus,
Decît slujirea țării nimic nu-i mai presus.
Jurăm credință luptei, oricît ar fi de grea,
Jurăm că pentru țară și viața ne-o vom da,
Jurăm să nu ne mintă nici clipa, nici vecia.

REFREN :

Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire și liniște poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

Textul integral, în pagina întîi.

cenaclul flacăra al tineretului revoluționar

Cronica (262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269)

TÎRNĂVENI, 4 mai, orele 16,30 : Purtînd încă în munte și în inimă grandiosul spectacol realizat pe Cîmpia Libertății de la Blaj, membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra și condus de poetul Adrian Păunescu, au poposit pentru prima dată în orașul Tîrnăveni din județul Mureș. La sala de cultură din localitate ei au fost întîmpinați cu dragoste, semn că oamenii pot fi prieteni și fără să se cunoască, și cu atît mai mult după ce fac cunoștință unii cu alții. Poetul Adrian Păunescu a mulțumit organelor locale pentru invitația făcută cenaclului de a veni în acest oraș și a prezentat celor 500 de spectatori din sală pe ambasadorii poeziei și muzicii tinere aflați pe scenă. Adrian Ivanițchi a susținut primul număr din program. El a interpretat **Amiaza** (versuri Aurel Șorobetea), **Ploaia care va veni** (Dorin Liviu Zaharia) și **Vînare de vînt** (Bob Dylan). Recitalul său a cucerit publicul prin căldura cu care Ivanițchi a transmis mesajul generos al acestor cîntece. L-au acompaniat Sorin Minghiat, Doru Stănculescu și Florian Pittiș și, în unele momente, întreaga sală. A urmat apoi grupul coral Song condus de excelentul Ion Luchian Mihalea, grup despre care poetul Adrian Păunescu afirmă că are un repertoriu ce este „o expresie a înțelegerii spiritului tînăr al lumii", în componența sa intrînd un blestem lîngă un cîntec de vitejie, un cîntec de dragoste lîngă unul revoluționar. Grupul Song a recitat mai întîi împreună cu autorul versurilor **Da, mai avem** iar sala a ținut să participe și ea la crearea acestor secvențe de spectacol și a reluat în cor cele rostite pe scenă. Apoi, membrii grupului Song, elevi și studenți stinși laolaltă de dragostea pentru frumos, au cîntat **Trompetele răsună, Cine iubește și lasă, Ciuleandra** și alte cîntece din repertoriul autohton și internațional, impresionînd prin acuratețea interpretării ,indiferent în ce limbă a fost rostit textul. Extraordinarul actor care este Florian Pittiș și talentatul Victor Socaciu au realizat unul din momentele-cheie ale întîmplării literar-artistice cu numărul 262, întîmplare care a fost excelentă nu pentru că adunase cifrele 2, 6, 2 fac 10, ci pentru că membrii cenaclului s-au străduit să realizeze un spectacol de prestigiu. Florian Pittiș și Victor Socaciu au adus la cunoștința publicului din Tîrnăveni cîntecul **Trăiască România!** Versurile aparțin poetului Adrian Păunescu. Faptul că asistența a ținut neapărat să cînte împreună cu cei de pe scenă demonstrează clar că noul cîntec va avea o viață lungă. Tînărul Vali Șerban (secondat de omniprezentul Sorin Minghiat la flaut) a cîntat cu multă căldură în glas **Blestem** și cîntecul popular **A plecat moțul în țară**. Pentru a dovedi că de alt moț e vorba, Florian Pittiș, cărula i se mai spune și Moțu, a recitat o minunată poezie de dragoste a lui Mihai Beniuc, **Ultima scrisoare**. Ion Zubașcu împreună cu trupa sa formată din Pălăguța Mariș, Anuța Mariș, Maria Uglea, Ioana Uglea au recitat amplul poem cu rezonanțe maiakovskiene **Țara-La Omul pădurii** intervin și Adrian Ivanițchi și Florian Pittiș pentru ca momentul respectiv să se desfășoare ca de obicei, adică foarte bine. În **Florile dalbe**, Zubașcu și trupa sa se întrec pe ei înșiși, purtîndu-și ascultătorii într-o lume mirifică, unde domnesc tandrețea și puritatea. Recitalul lui Doru Stănculescu (**Avram Iancu** — versuri de C. Săbăreanu, **Baladă de copilărie** — versuri de A. Păunescu, **Cum se naște un mit** — versuri D. Stănculescu, **Fără petale** — versuri D. Stănculescu) a însemnat întîlnirea cu unul din reprezentanții de seamă ai muzicii tinere de la noi. Cu aplauze îndelungate a fost întîmpinat Dumitru Fărcaș. Pe lîngă taragot el a ținut să aibă lîngă sine și pe acordeonistul Constantin Bordean și pe violonistul Alexandru Titruș. Acesta din urmă pur și simplu a uluit pe toți cînd a demonstrat că arcușul poate fi folosit de o mînă meșteră în fel și chip pentru a smulge din strune viorii sunetele cele mai emoționante. Aflat într-o formă de zile mari, taragotul lui Dumitru Fărcaș s-a tînguit și s-a bucurat cu atîta pricepere încît sala l-a reținut pe scenă vreme îndelungată. Nu au lipsit **Deșteaptă-te, române, Tricolorul**, cîntece încărcate de semnificații răscolitoare pentru fiecare om de pe meleagurile noastre. Împreună cu toată sala, Adrian Păunescu și Florian Pittiș au recitat extraordinarul poem al lui Geo Dumitrescu, **Inscripție pe piatra de hotar** : „Slav aș fi fost, de nu eram latin. / Latin aș fi, de n-aș fi fost și dac. / Dar a legit așa : să fiu român / Și eu cu soarta asta mă împac". În continuare, Victor Socaciu a cîntat cu sensibilitate **Oltul** : „Foaie verde Olt rămas / Pămîntul trece prin cer. Tot la pas, tot mai la pas, / Foaie verde Olt stingher, / Oltule, lege de legi, / A cîmpiilor române, / Sînt convins că înțelegi, / Înțelegi că vom rămîne" și **Un punct de vedere**. În încheierea întîmplării literar-artistice — recitalul mult îndrăgitului de public Mircea Vintilă. **Lordul John** (versuri George Coșbuc), **Bade Ioane** (versuri Tudor Arghezi), **Dulce Românie, Pămîntul deocamdată**, cîntece intrate deja în conștiința publicului, au răsunat la fel de bine, ca și în alte părți, la Tîrnăveni. Adrian Păunescu a recitat cu toată sala poezia **Lumină ! Luptă ! Libertate !**, după care interpreți și spectatori au ținut să nu se despartă înainte de a mai cînta o dată împreună **Trăiască România !**, expresie a dragostei față de idealurile revoluției noastre, față de cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

TÎRNĂVENI, 4 mai, orele 20.30 : Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, salută publicul din Tîrnăveni cu o întîrziere de cîțiva ani și cu încrederea că găsește aici prieteni ca și în alte locuri. Dealtfel, ideea acestei întîmplări de muzică și poezie aparține unui prieten al cenaclului, publicistul Ion Cumpănașu, director general al Agerpres-ului și deputat în Marea Adunare Națională al locuitorilor municipiului Tîrnăveni. Primele sunete ale serii le oferă marii interpreți Dumitru Fărcaș, Constantin Bordean și Alexandru Titruș. Cîntînd împreună, au mers repede la inima celor prezenți, iar aceștia au simțit nevoia să-și spună cîntările regăsite la cei trei virtuozi ai taragotului, acordeonului și viorii. După 45 de minute cineva afirmă despre cei trei că niciodată nu vor fi aplaudați îndeajuns. Poetul Adrian Păunescu a recitat cu patos poemul propriu **Copiii de țărani**. A urmat Adrian Ivanițchi care a cîntat **Amiaza** pe versurile poetului Aurel Șorobetea și **Ploaia care va veni** de Dorin Liviu Zaharia. Secondat de actorul Florian Pittiș a încercat să dea un răspuns în cît mai multe limbi la întrebarea: „Cîți mai au de murit / Ca să aflăm în sfîrșit / Că oameni prea mulți au murit." Și tot ei au găsit răspunsul în titlul cîntecului **Vînare de vînt**. Pe fondul refrenului, Adrian Păunescu și-a recitat poemul **Manifest pentru sănătatea pămîntului**, cu gîndul că dacă poezia nu poate acționa imediat, ea schimbă conștiințele. Și nu e puțin lucru. Un grup tînăr, dar plin de vigoare și tandrețe, compus din tineri cu încredere în viață și în forța artei tinere, este Song-ul. Concertul lor, aleătuit din cîntece de vitejie și de inimă, a cuprins printre altele: **Trompetele răsună, Cîntec din Oaș, Ciuleandra** și **Șapte văi și-o vale adîncă**. Din spectacol n-au lipsit Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Mircea Vintilă, Victor Socaciu și Vali Șerban. Acesta din urmă este o prezență nouă. Și cum orice prezență nouă este propusă, judecată, acceptată sau respinsă de toți, el a avut șansa de a fi acceptat exact pe Cîmpia Libertății.

Pentru prima dată în public, aici la Tîrnăveni, actorul plin de surprize Florian Pittiș recită poezie de dragoste și începe cu una inedită în repertoriul său, este vorba de poezia **Ultima scrisoare** a lui Mihai Beniuc. În finalul spectacolului s-a spus alături de conducătorul cenaclului poemul **Lumină!, Luptă!, Libertate!** și s-a cîntat **Trăiască România!**, ambele pe versurile poetului Adrian Păunescu.

REGHIN, 5 mai, orele 16,30 : Minunatei echipe care este Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, compus din prieteni statornici și valoroși, i s-a mai alăturat Dan Andrei Aldea, și el a fost salutat ca un mare muzician. După un turneu de două luni în Belgia, abia revenit, a stat doar cîteva ore în București și s-a prezentat pentru a participa la Turneul omeniei și solidarității prin muzică și poezie.

Grupul coral Song condus de Ioan Luchian Mihalea a oferit un mic concert de vechi cîntece populare românești și cîntece din repertoriul internațional. Alături de Ciuleandra și **Sîrba pe loc** au stat foarte bine și două cîntece americane.

Tocmai în orașul Reghin Ion Zubașcu a avut necazuri cu chitara, în schimb s-a înțeles foarte bine cu cele patru fete din grupul său și au cîntat vibrantul poem **Țara** cu versuri inspirate, precum acestea: „Femei roditoare / Puternici bărbați / Pentru patria nemuritoare / Bucurați-vă și vă sacrificați".

Ca și cum în jur ar fi un aer care dezacordează chitarele, se creează un „complex" Reghin de care suferă și Victor Socaciu cu toate că în alte părți a cîntat extraordinar atît **Oltul**, pe versurile poetului Adrian Păunescu, cît și **Dona, Dona**. Și-a redresat chitara și dovedind curaj și acuratețe a mai cîntat compoziția proprie **Zi de logodnă**, bucurîndu-se de succes.

Tot cu o chitară de Reghin, dar fără complexe a cîntat una din valorile confirmate ale muzicii tinere, Valeriu Sterian proaspăt absolvent al Facultății de psihologie și primul mare succes al serii.

Adrian Ivanițchi a fost prezentat de Florian Pittiș care l-a citat pe scriitorul Eugen Secoleanu, om ce s-a ocupat multă vreme de cenaclu (și se mai ocupă încă): „Aveți în fața dumneavoastră un produs județean". Lăsînd gluma la o parte, sighișoreanul Ivanițchi are o mare contribuție în cenaclul nostru și el a fost aplaudat ca un nume al muzicii tinere. Florian Pittiș și-a început recitalul cu un omagiu adus celui care s-a născut în ziua de 5 mai cu 159 de ani în urmă, lui Karl Marx, din care a recitat **Poem**. Frumosul său recital a mai cuprins **Mașina de transportat singe de Nichita Stănescu**, **În stagiunea viitoare de Petre Stoica**, **Deocamdată, nu și Da, mai avem**.

Dan Andrei Aldea, unul dintre cei mai mari muzicieni ai momentului nostru, a cîntat **Din nou acasă**, pe versurile lui St. O. Iosif, și sfîșietorul cîntec **Brad bătrîn** (versuri Nicolae Iorga) iar spectatorii au aplaudat actul de cultură în care lîngă o poezie tristă se găsește o muzică la fel. Au mai cîntat cu sărăcie Dumitru Fărcaș și amicii săi, și Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Victor Socaciu au ridicat sala în picioare și într-un glas a răsunat **Trăiască România!**

REGHIN, 5 mai, orele 20.30: Neobosit în cultivarea omeniei prin mijloacele poeziei și muzicii, ca aceleași poezii și a aceleași muzici care rezistă în fața iubitorilor de frumos, cenaclul și-a început programul cu un acordeon, o vioară și un inegalabil taragot foarte iubit peste tot pe unde cîntă, taragotul lui Dumitru Fărcaș. Acest om, deschis spre tot ceea ce este frumos și durabil, seamănă cu un izvor inepuizabil, izvor de cîntece din toate ființiile. El a oferit un **Potpuriu de melodii românești, maghiare, germane și sîrbești, Moroșeni mă ascultați, Țara mea și mîndra mea, Marșul tancului** și **Hora Unirii**. Adrian Păunescu și-a recitat poemele proprii **Masa noastră** și **Manifest pentru sănătatea pămîntului**.

Întorcîndu-ne pe teritoriul muzicii tinere, Adrian Ivanițchi cîntă cu mare prisă la pubie **Amiaza, Ploaia care va veni**. Remarcabilul grup coral Song are un larg concert din cîntece de jale și de veselie, așa încît oamenii să aibă în suflet tot ce e omenesc. El cîntă **Cine iubește și lasă, Ciuleandra, Sîrba pe loc, Cîntec din Oaș** și altele. S-au mai bucurat de succes recitalurile lui Ion Zubașcu și trupa sa, Victor Socaciu,

Dan Andrei Aldea — un vrăjitor al chitarei

Mircea Vintilă sau vocația muzicii tinere

Amintire cu haiduci povestită de Valeriu Sterian și Sorin Minghiat

Cîntînd în ploaie la Tîrgu Mureș

Un semn de dragoste din partea sighişorenilor

Prospeţimea cîntecului maramureşan sau Ion Zubaşcu şi trupa sa

Valeriu Sterian, Doru Stănculescu, Dan Andrei Aldea şi bineînţeles Mircea Vintilă, toţi la un loc realizînd un spectacol extraordinar. Adrian Păunescu a recitat **Copiii de ţărani şi poemul Lumină!, Luptă!, Libertate !**, cîntat şi în final împreună cu **Trăiască România !**

SIGHIŞOARA, 6 mai, orele 16.30 : Întîmplarea literar-artistică din oraşul care a avut atît de mult de suferit de pe urma inundaţiilor, dar nu a disperat ci şi-a ordonat întreaga energie pentru refacere, a fost deschisă de grupul coral Song. Timp de 25 minute cei 22 de membri ai grupului au făcut o demonstraţie de înţelegere superioară a rosturilor muzicii. Sighişoreanul Adrian Ivanitchi a interpretat **Arsura** (Adrian Popescu), **Ploaia care va veni, Vinare de vînt** (Bob Dylan), **Scrumbia afumată** (Charles Cross) — ultima fiind o poveste scrisă pentru a înfuria pe oamenii gravi. Nu s-a înfuriat nimeni în sală pentru că Ivanitchi a fost foarte bun. Ion Zubaşcu şi trupa sa, cu **Omul pădurii** şi **Florile dalbe**, au adus mesajul unui ţinut care, deşi se află în nordul ţării, este mereu aproape de inima noastră: Maramureşul. Doru Stănculescu şi prietenul său Sorin Minghiat au impresionat cîntînd **Cum se naşte un mit, Scrisoarea soldatului de orişiunde. Eu, tu, el.** Textele îi aparţin lui Doru Stănculescu. O după-amiază bună a avut Vali Şerban interpretînd **Gînd de împămîntenire, Blestem, A plecat moţul în ţară. Florian Pittiş** n-a smuls ropote de aplauze recitind **Cetatea Neamţului.** Aplauzele au venit de la sine. „Cei trei mari instrumentişti" — Alexandru Ţituş, Constantin Bordean şi inegalabilul Dumitru Fărcaş — au fost la înălţime nu pentru că au fost pe scenă ci datorită talentului lor. Taragotul lui Dumitru Fărcaş ne restituie aerul sub forma unor sunete răscolitoare. Recitalul lui Valeriu Sterian a cuprins **Antirăzboinică, Cîntec de oameni, Cu iubirea de moşie şi Nopţi. Trăiască România!** a fost la început intonat de Florian Pittiş, Victor Socaciu şi grupul coral Song, după care a fost reluat de întreaga sală într-o atmosferă sărbătorească. Victor Socaciu a cîntat **Oltul, Un punct de vedere, Ţintă între bine şi rău.** La reuşita momentului au contribuit şi Adrian Ivanitchi, Florian Pittiş şi Carmen Ardeleanu. Florian Pittiş îşi etalează întreaga virtuozitate recitînd tablete de Radu Cosaşu, un fragment din **Scrisoarea III** de Mihai Eminescu — variantă de interpretare — un fragment din poemul în mai de Nicolae Labiş, poezia **Sînt tînăr, doamnă** de Mircea Dinescu şi interpretînd **Cîntecul bufonului** din piesa lui William Shakespeare, **A douăsprezecea noapte.** Ma-

Adrian Ivanitchi cîntînd Ploaia care va veni

rele artist care este Dan Andrei Aldea a încîntat publicul cu **Om bun, Lumină lină, Brad bătrîn, Situaţia în artă.** Primul spectacol de la Sighişoara se încheie cu un strălucit recital susţinut de Mircea Vintilă : **Lordul John, Dulce România, Hanul lui Manuc, Bade Ioane** şi, împreună cu întreaga asistenţă, **Pămîntul deocamdată.**

SIGHIŞOARA, 6 mai, orele 20.30 : După ce a mulţumit pentru bunăvoinţa arătată de organele locale care au invitat Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar în oraşul Sighişoara, semn al dragostei locuitorilor din oraş nu numai pentru artă în genere, dar şi pentru arta ca expresie a tumultului epocii noastre, de esenţă revoluţionară, angajată să răspundă marilor întrebări ale lumii de azi, poetul Adrian Păunescu a prezentat rînd pe rînd pe interpreţii aflaţi lîngă el. Inegalabilul Dumitru Fărcaş şi cei doi virtuoşi Alexandru Ţituş şi Constantin Bordean sînt primii care cîntă. Adrian Păunescu, pe fundalul sonor creat de cei trei artişti, recită din volumul **Pămîntul deocamdată** cîteva sonete iar apoi **Da, mai avem.** După care Dumitru Fărcaş îşi continuă excepţionalul său recital pe durata unei ore întregi, fiind, după expresia conducătorului cenaclului, „pălmuit cu aplauze". Doru Stănculescu a fost demn de renumele său de cîntăreţ însemnat al generaţiei sale, cu **Avram Iancu, Scrisoarea soldatului de orişiunde, Baladă de copilărie, Cum se naşte un mit.** Scrisorilor venite din sală le-a răspuns Adrian Păunescu. Oral, nu în scris, Ion Zubaşcu şi trupa sa au fost prezenţi cu **Omul pădurii, Florile dalbe** şi poemul **Ţara. Vali Şerban** a avut o apariţie bine apreciată cu **Blestem, A plecat moţul în ţară, Gînd de împămîntenire.** Grupul Song a determinat sala să înceapă să joace. Printre ei se aflau şi şapte tineri care au ţinut să sărbătorească prezenţa cenaclului în oraşul lor scriindu-şi pe tricou cîte una din literele următoare : r, l, a, c, ă, r, a. Ceea ce formează, cum lesne se poate observa, cuvîntul **Flacăra.** Victor Socaciu l-a acompaniat pe Florian Pittiş cînd acesta a interpretat **Oltul, Ţintă între bine şi rău, Dona, Dona, Un punct de vedere.** A urmat o scurtă pauză. La reluarea spectacolului, Valeriu Sterian a susţinut un recital din care n-au lipsit **Antirăzboinica, Cu iubirea de moşie, Cîntec de oameni, Amintire cu haiduci şi Nopţi.** A debutat nu destul de convingător sighişoreanul Mircea Boian cu **Lumină clară** pe versuri de Adrian Păunescu. Florian Pittiş a recitat **Ultima scrisoare,** un sonet de Shakespeare, şi cîteva tablete de Radu Cosaşu, provocînd dorinţa sălii de a-l mai asculta. Nici Adrian Ivanitchi n-a fost mai prejos interpretînd **Arsura, Amiaza, Ploaia care va veni** şi **Vinare de vînt** (ultimul împreună cu Victor Socaciu, Sorin Minghiat, Florian Pittiş). A urmat apoi „o chitară care sună ca nici o altă chitară". Este vorba de chitara lui Dan Andrei Aldea — **Lumină lină, Brad bătrîn, Situaţia în artă, Om bun** şi **Cîntecul bufonului, Din nou acasă.** Tîrziu, cînd deja intrasem într-o nouă zi, Mircea Vintilă a interpretat **Lordul John, Hanul lui Manuc, Pămîntul deocamdată, Bade Ioane,** făcînd pe toţi cei prezenţi să uite de oboseală şi încheind strălucit un spectacol cum au fost multe de-a lungul istoriei cenaclului, adică unul foarte bun.

TÎRGU MUREŞ, 7 mai, orele 16.30 : Peste 1500 de spectatori au ţinut să fie prezenţi în grădina cinematografului Arta pentru a se întîlni cu membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluţionar. Conducătorul cenaclului a întîrziat cîteva ore, ţintuit la pat de boală. În lipsa lui, Florian Pittiş face prezentările de rigoare. Spectacolul îl deschide Vali Şerban cu **A plecat moţul în ţară, Gînd de împămîntenire, Blestem.** Ion Zubaşcu a obţinut şi în aer liber un succes deosebit împreună cu trupa sa cîntînd şi recitînd **Ţara, Omul pădurii, Florile dalbe.** Doru Stănculescu, acompaniat de Sorin Minghiat, şi-a arătat din nou calităţile interpretative în **Cum se naşte un mit, Scrisoarea soldatului de orişiunde, Baladă de copilărie.** Urmează grupul coral Song cu diversitatea sa de stiluri. Adrian Ivanitchi după ce a prevestit averse (**Ploaia care va veni**), cîntă **Balada guresei Coquette** şi **Vinare de vînt** (împreună cu Florian Pittiş). Victor Socaciu s-a afirmat din nou cu **Ţintă între bine şi rău** şi **Oltul. Trăiască România!** este intonat de Florian Pittiş împreună cu grupul Song. Valeriu Sterian a avut un recital îndelung aplaudat de public. **Crezul meu, Cu iubirea de moşie, Cîntec de oameni, Amintire cu haiduci, Antirăzboinică, Nopţi** sînt mărturii ale modului cum un tînăr artist român de azi trăieşte istoria. Florian Pittiş a fost extraordinar în tot ce a făcut în după-amiaza aceea. Pe lîngă faptul că a fost un prezentator plăcut, el a recitat cu o mare vervă **Sînt tînăr, doamnă, Scrisoarea III** (fragment), tablete de Radu Cosaşu, a cîntat folclor urban. Rechemat de public, Adrian Ivanitchi cîntă **O scară înaltă.** Dan Andrei Aldea îşi farmecă auditoriul cu **Situaţia în artă, Situaţia în critică, Brad bătrîn.** Cînd tocmai se pregătea să cînte şi **Om bun,** a apărut şi poetul Adrian Păunescu, care, după ce s-a scuzat de întîrziere, a cerut ca recitalul lui Aldea să continue. Şi a continuat la fel de captivant. Şi de data aceasta Mircea Vintilă a fost ultimul care a cîntat, tocmai ca un omagiu pentru că este un foarte bun interpret, **Lordul John, Hanul lui Manuc, Bade Ioane, Pămîntul deocamdată** au încheiat un spectacol de o mare ţinută.

TÎRGU MUREŞ, 7 mai, orele 20.30: Datorită cererii mari de bilete, s-a organizat, un al doilea spectacol, de comun acord cu organele de partid ale municipiului Tîrgu Mureş. Începutul spectacolului aparţine grupului coral Song, dar în formaţie incompletă, din cauza lipsei de punctualitate a unora din membrii săi. Frumoasa gîndă de a cînta primii în faţa unui public cald şi avizat nu a fost ratată, au fost recuperaţi întîrziaţii şi cu toate puterile, grupul Song a făcut dovada talentului său şi a măiestriei interpretării.

Făcînd o precizare, impusă de realitate, poetul Adrian Păunescu prezintă pe Dan Andrei Aldea ca fiind omul cu cea mai bine minuită chitară de la noi, omul care vrăjeşte chitara. După turneul din Belgia a fost atît de bun cu sine şi cu simpatizanţii săi din Tîrgu Mureş încît a stat doar cîteva ore în Bucureşti, apoi a pornit în căutarea noastră, amintind sărbătorirea fiicei sale. Dan care a împlinit doi ani. A cîntat pluitor **Lumină lină** de Ioan Alexandru, **Brad bătrîn** de Nicolae Iorga şi compoziţiile sale **Om bun** şi **Şir de cocori.** După cîntecul **Din nou acasă,** pe versuri de St. O. Iosif, a plecat la [illegible] însoţit de Valeriu Sterian şi el în [illegible]

Ziua în fabrică şi seara în cenaclu au făcut din nou Adrian Ivanitchi şi debutantul Mircea Boian, ambii din Sighişoara. Şi Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar [illegible] creşte zi cu zi, realizînd o unire a dragostei faţă de marile simboluri naţionale şi socialiste cu munca de zi cu zi. Poetul Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, anunţă că „în această seară după ultimul spectacol din turneu, intenţia noastră de a da un milion de lei oamenilor aflaţi în suferinţă se împlineşte după o lună de muncă intensă. Îi dăruim cu sufletul curat şi mîndri de a-i fi putut realiza prin munca noastră şi prin dragostea faţă de arta tînără. Socotim că turneul omeniei şi solidarităţii prin muzică şi poezie a fost un triumf al marilor idei, cenaclul înscriindu-se în titanica şi aspra luptă a poporului român pentru reconstrucţie, ajutat, sfătuit şi îmbărbătat de ideile în domeniul culturii ale secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu".

Dealtfel, însuşi cenaclul nostru nu ar fi putut exista fără crearea în aceşti ani de către partid, de către secretarul său general, a unui climat de maximă efervescenţă spirituală, pe cuprinsul ţării, a unui climat în care tinerii se pot exprima şi pot exprima cele mai curate năzuinţe, semn al participării lor plenare la viaţa nouă a României, în viaţa întregii planete.

Cîntînd Un punct de vedere, Victor Socaciu are o mare prizã la public şi punctul de vedere exprimat de cîntec devine al tuturor.

Apoi, împreună cu Florian Pittiş şi cei 2 000 de spectatori cîntă **Trăiască România!** Începe o ploaie rece şi cu stropi mari pe care cei de pe scenă au hotărît să o înfrunte atîta vreme cît nu sînt părăsiţi de spectatori. S-au reluat **Trăiască România!, Omul pădurii** cu Ion Zubaşcu şi o selecţie din bogatul repertoriu al celui mai îndrăgit cîntăreţ folc Mircea Vintilă. Se rîde, se cîntă, se trăieşte şi se învinge în continuare ploaia care n-a contenit aproape o oră. Programul s-ar fi putut termina odată cu începerea ploii, dar n-am venit aici ca să aşteptăm ploaia şi să plecăm. Se socoteşte pe bună dreptate că în topul nostru pe locul întîi alături de Bucureşti, Baia Mare, Craiova, Timişoara, Reşiţa, în această noapte, ploaia a vrut să fixeze decisiv Tîrgu-Mureşul cu şi mai multă tărie pe locul întîi şi datorită dragostei pe care ne-o poartă publicul de aici vom reveni curînd.

Este impresionant ca români şi maghiari să cînte împreună Trăiască Libertatea!, Trăiască România!, în ţara liberă unde ne facem datoria împreună pentru ca mîine să fie şi mai bine. În finalul acestei veritabile întîmplări de muzică şi poezie poetul Adrian Păunescu mulţumeşte pentru [illegible] şi înţelegere tovarăşului Ion Florea, prim secretar al Comitetului judeţean Mureş al P.C.R. Mulţumeşte, de asemenea, organelor municipale care ne-au ajutat să facem din Tîrgu Mureş unul din aşezările noastre pentru vremuri şi mai bune şi mai grele. Tuturor celor care ne-au urmat prin diverse localităţi din ţară le mulţumesc din toată inima.

GEORGE ARION
ION PREDOŞANU
Fotografii de ION PREDOŞANU

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, se va întîlni cu membrii marii Întreprinderi de transporturi Bucureşti (I.T.B.) LUNI 16 MAI, ORELE 18, la Palatul sporturilor şi culturii. LUNI 23 MAI, ORELE 18, la Palatul sporturilor şi culturii din Bucureşti, cenaclul va avea o nouă întîlnire cu publicul din Capitală. Pentru spectacolul din 23 mai 1977 biletele s-au pus în vînzare de luni 9 mai la Teatrul Naţional ale cărui case de bilete sînt deschise zilnic între orele 10—15. Au prioritate la cumpărarea biletelor cei care păstrează tichetele distribuite în Noaptea de primăvară a tineretului bucureştean desfăşurată pe data de 9 aprilie. În ceea ce priveşte programul de perspectivă, anunţăm că duminică, 29 mai, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar va încerca să fie prezent la marea serbare populară de la Costeşti—judeţul Hunedoara. În primele zile ale lunii iunie, cenaclul se va strădui să onoreze invitaţia Comitetului judeţean U.T.C. Vaslui, aceea de a susţine spectacole la Vaslui, Bîrlad şi Huşi.

Grupul Song a fost excelent şi la Tîrnăveni

SIGHIŞOARA

sub semnul responsabilității

Hoinarii

A fost o vreme a fericirii. O vreme a adolescenței fără griji, senine, pline de vise imaculate. Cornelia M. din comuna Periețl, satul Misleanu, terminase opt clase generale și intrase la Liceul agricol din Călărași. Învăța bine și era un copil vesel care nu dădea probleme educatorilor și măgulea orgoliile părintești. Brusc, ca un trăsnet nebănuit, fata cade victima unei întîmplări atroce. Într-o simbătă seara este invitată de o altă tînără la o petrecere. Și în naivitatea ei se duce — dar cite tinere fete de pe planeta asta nu se duc la 17 ani la un „ceai"? ! Cum poate fi așadar condamnată Cornelia M. că s-a dus? ! Cum ar fi putut să bănuiască, să prevadă că acolo, în acea seară cumplită, se va fringe adolescența ei, și tot destinul ei? ! Cade victima unui viol mîrșav, viol în bandă, bandă de huligani irresponsabili. Firește, ei sînt demascați, prinși de organele de miliție, supuși judecății legii și condamnați ca și „prietena" care a ademenit-o. Dar nici o judecată din lume nu putea vindeca șocul moral, traumele sufletești ale tinerei prihănite. Și contrar oricăror așteptări, rănile ei sînt făcute să singereze și mai cumplit de către propriii ei părinți, în casa unde spera, unde dorea, unde aștepta să găsească alinare, căldură, înțelegere, delicatețe, ca să poată uita. Acasă s-a lovit de zidul rece al prejudecăților, de calcule meschine și de o neînțelegere vecină cu neomenia, cu abjecția chiar. Ca să astupe gura lumii, părinții apleacă urechea spre propunerea familiei unuia dintre făptuitori, și anume ca fata să-l ia de soț, scăpîndu-i astfel pe toți de pedeapsa cu închisoare. Cornelia n-a fost întrebată, cu i s-a cerut părerea și cu atît mai puțin consimțămîntul, i s-a impus această căsătorie murdară, ceea ce a pus-o în fața unei derute și mai mari, accentuîndu-i disperarea. Ajunge ca o somnambulă, cu simțul realității atrofiat, stăpînită de o greață imensă de tot și de toate. Părinții se învoiesc la această căsătorie fantomă cu „criminalul" propriei lor fiice, în schimbul a 30 000 lei. Incalificabil târg. Tatăl, Marin M., nu numai că pune banii la ciorap, el știe de ce și pentru ce, dar cum vine acasă nu vede în fuga lui decît o destrăbălată și orice ar face ea, în ochii lui rămîne o murdărie umană demnă de dispreț, reproșîndu-i continuu, învinuindu-o, adresîndu-i cele mai grosolane și triviale cuvinte. Mama: nici ea nu face notă aparte, nu-și cruță copilul. Corneliei începe să-i fie frică de ei, îi evită cît poate mai mult și începe s-o domine gîndul plecării de acasă. Dar pentru această avea nevoie de bani. Disperarea o îndeamnă să fure din banii primiți de părinții ei în urma odiosului târg. Sustrage cam 10 000 de lei și, împreună cu focul unei vecine, a Paulei C., pleacă la București ca să-și cumpere haine. Cumpără un ceas și alte cîteva obiecte lucrușoare de lux și modă. La întoarcere, pe tînăra venină o apucă, se vede treaba, o subterană invidie și-i ia, mai în glumă, mai în serios, ceasul și alte cîteva lucruri. Dar reîntoarsă acasă, atmosfera tot mai sufocantă de-aici o hotărăște din nou să-și ia lumea în cap. La 17 ani e capabilă să muncească, își zice, va încerca să se angajeze undeva, să se califice. Dar cum nu are bani, îi încolțește în minte altă idee care o aduce spre alt dezastru. Să se răzbune pe vecina care i-a luat lucrurile, să-i fure ceva din casă, un lucru pe care să-l vîndă și să facă rost de bani. Își pune la punct planul și pe 24 august 1976, dimineața, cînd nu era nimeni acasă în familia C., pătrunde în curtea acesteia și prin geamul din spatele casei se strecoară într-o cameră, luînd dintr-un șifonier două mocaturi țesute la război și o garnitură de lenjerie de pat. Ca un hoț autentic pune totul în ordine ca să nu lase urme, ascunde lucrurile furate în șanul de porumb din grădină și într-un moment prielnic le trece peste gard. Le împachetează bine, iar pe la ora prînzului iese în șosea, oprește o mașină de ocazie și-o pornește spre Constanța. Ca să înnoptеze undeva, se lasă acostată de primul tînăr întîlnit și pleacă acasă la el, dar părinții acestuia nu primesc o străină atît de tînără, și care poartă bagaje atît de voluminoase. La auzul avertismentului că va fi chemată miliția, Cornelia are un moment de luciditate, își dă seama că nu așa se pleacă în căutare de slujbă și se reîntoarce în gară. La un tren de seară, ajungînd pe la orele 22 în Slobozia. Cîine hăituit, stăpînit de frică, dar neavînd alt adăpost, se îndreaptă totuși spre casă. Merge în autogară să ia un autobuz spre Misleanu. Acolo se întîlnește cu doi tineri consăteni, le povestește că vine de la Constanța unde a încercat să se angajeze, dar n-a reușit încă. Ajungînd în sat, încearcă abil să scape de bagaje, lăsîndu-le în grija celor doi băieți. Ca în filmul acela de groază cînd un personaj se străduiește să scape de geanta în care se află o bombă și care în mod fatal se întoarce mereu la el, a doua zi se trezește cu bagajele acasă. Ziua se ascunde de părinți, stă mai mult prin lanul de porumb din grădină, iar seara se strecoară ca un animal, pe furiș, în cameră ei să se culce, după ce adorm ei. După cîteva zile furtul se descoperă. Și în curînd și autoarea lui. Și iată-o pe Cornelia M. în fața justiției. Acuzată cu real temei de furt, acuzată cu mai puțin temei de vagabondaj. Rușinea familiei! Drama familiei! Familia de bună condiție care nu „s-a înjosit" nici măcar să se prezinte la proces. Cornelia a venit singură și s-a apărat singură, avînd un avocat din oficiu. Părinții n-au venit nici măcar cînd s-a pronunțat sentința. Nu i-a interesat destinul copilului lor!

Cornelia M. și-a recunoscut vina cu o sfîșietoare durere. Președintele Judecătoriei Slobozia, Paul Vițelaru, care a judecat cazul cu o atenție deosebită, și procurorul șef, Gheorghe Geană, care i-a încheiat cu grijă, obținînd și anularea acelei sfătuiri formale, traumatizantă pentru tînăra inculpată, își amintește replica, nu prea des întîlnită în analele justiției, cu care Cornelia M. a respins propunerea avocatului apărării de a fi lăsată în supravegherea părintească. A împletrit sala și chiar completul de judecată, cînd a rugat instanța să adopte pedeapsa propusă de procuror — aceea de a fi trimisă într-un centru de reeducare. Speră să poată învăța acolo o meserie, să se poată căli fiica, iar la ieșire să se încadreze într-o întreprindere, nemaifiind nevoită să se întoarcă în casa părintească, în cuibul de ură și dispreț. De aici încolo, viața îi aparține. Cu ajutorul societății, Cornelia M. este sigură că va păși pe căile drepte ale cinstei și demnității.

CICI IORDACHE ■

Hoinarii

Există, cum se știe, mentalitatea că numai cele scrise rămîn, pe cînd vorbele pier: „verba volant, scripta manent". Probabil că din această cauză mulți se joacă cu vorbele, n-au simțul responsabilității cuvîntului, sînt fie fanfaronadă ori în facilitate. Cu cîtă mai excelentă culegere cu titlul **Sfaturi pe întuneric** de Nicolae Iorga (ediție îngrijită de Valeriu și Sanda Ripeanu) m-am convins încă o dată, că sînt și vorbe care rămîn, deși n-au fost, inițial, scrise. Evident, este meritul progresului tehnic al înregistrării că vorbele rostite de Iorga au rămas, iar este, în primul rînd, meritul marelui lor plăsmuitor. Pe vremea lui Socrate nu existau mijloace de înregistrare; dar cele spuse de Socrate n-au pierit pentru că erau ne înșele, nepieritoare. Am convingerea că și fără banda de magnetofon atîtea din frazele lui Iorga ar fi rămas în memoria posterității, pentru că ele sînt constituite în fibra lucrurilor fără de moarte. Rostite la radio, fără nici un text înainte pregătit, reacție spontană, nemijlocită a unei eminențe intelectuale și a unui patriot ardent, aceste cîteva zeci de pagini, reflecții și atitudini strînse între coperțile unei cărți pe cît de frumoasă pe atît de utilă se adaugă unei opere ciclopice, dintre cele mai fecunde ale înțelepciunii neamului nostru veac. Ele se constituie într-o adevărată cartă a virtuților românești și un monument al psihologiei și caracterului etnic. Iată, luate la întîmplare, cîteva considerații privitoare la virtutea sincerității care, educătoare de multe dureri, este, în cele din urmă, de natură să fortifice înclinația noastră naturală către justiție și adevăr: „...foarte multe din suferințele noastre de odinioară au fost datorite înșelării de toate neputincioșii în care ne-am găsit de a strecura prefăcătoria sau lingușirea, tăgăduirea brutală, unei sinceități în mărturisirea adevărului. Multe vieți s-au stins din cauza acestei necesități sufletești de a nu ieși din marginile lucrului, pe care l știe cineva că este așa cum e. Și prin urmare, iată, omul sincer care este un om drept, drept sub raportul moral pe cînd se ține minciuna, neadevărul, este cineva drept după regulile lumii. Acest om drept se va dovedi totdeauna dreptului și va cere oricînd să i se dea dreptatea lui întreagă, chiar și împotriva dreptăților smulse cu meșteșug de alții de la dregătorii țării sale, care, în țării căreia îi era supus, fiindcă este obișnuit a afirma virtutea fundamentală a sufletului său printr-aceea că, în orice împrejurare, înaintea oricui și cu orice risc, el spune drept".

Cît de „drepte", de „adevărate" sînt aceste reflecții ale marelui savant și patriot poate înțelege nu s-a adeverit ca în vremea noastră, cînd România militează, cu atîta pasiune, curaj și energie, pentru instaurarea dreptății și adevărului în frămîntata lume prin care trecem. Vorbele lui Iorga își adaugă, dealtfel, la adevărul conținutului lor, o emoționantă notă profetică.

POMPILIU MARCEA ■

seriale • seriale • seriale

Din culisele boxului profesionist (IV)

Scandal fără precedent?

Lumea boxului profesionist este din nou în alertă. Un scandal de proporții a izbucnit la New York, aducînd din nou pe banca acuzării „onorabili" promotori ai pugilatului pe bani. De data aceasta, cauza ar fi o nevinovată modificare a ierarhiei boxerilor profesioniști participanți la campionatele americane. În fapt, este vorba despre alcătuirea unor clasamente false, care au menirea să modifice substanțial bursele boxerilor și, bineînțeles, în mod automat, cîștigurile managerilor, organizatorilor și ale altor oameni de afaceri din jurul ringului. În presa occidentală toată această poveste este taxată drept un „scandal fără precedent" petrecut în lumea boxului profesionist. Oare așa să fie? Noi credem, mai degrabă, că e vorba de ceva obișnuit, că falsificarea unor clasamente face parte din lungul cortegiu de întîmplări necurate care punctează lunga și însîngerata istorie a boxului profesionist. Să ne reamintim...

...Harold Johnson, fostul campion mondial la categoria semigrea, a fost și el amestecat într-un „scandal fără precedent". Povestea a început în seara zilei de 6 mai 1955, în arena din Philadelphia. Atunci, Johnson îl întîlnea pe modestul „semigreu" de origine cubaneză Julio Mederos, într-un meci revanșă. Cu numai cinci luni în urmă, la Miami Beach, Mederos suferise o grea înfrîngere în fața lui Johnson. Victoria directă, precum și faptul că pe vremea aceea era considerat unul dintre pretendenții la titlul mondial făceau din Harold Johnson marele favorit al partidei, bookmakerii primind pariuri la cota de 4—1. Puțini erau cei care „vedeau" victoria lui Mederos. Și totuși, minunea s-a întîmplat. Johnson a fost făcut k.o. în rundul doi! Cîțiva „inițiați" și-au burdușit buzunarele cu dolari, a izbucnit un „scandal fără precedent", și, cum se obișnuiește în asemenea situații, s-a deschis o anchetă. Johnson a declarat că s-a simțit foarte rău după ce a mîncat o portocală oferită de un necunoscut care i-a solicitat un autograf înaintea meciului. Dus pe o targă la spital, el a fost consultat de medicii Joseph Ayella și Wilbur Strikland. Concluzia: Johnson a fost drogat! Comisia sportivă a statului Pennsylvania continuă ancheta, procuror fiind subsecretarul de stat pentru problemele justiției, Herbert Levin, dar adevărații vinovați au pot fi descoperiți. Pînă la urmă este pedepsit tot „hoțul de păgubaș": Harold Johnson a fost suspendat 6 luni și i s-a luat bursa de 4 000 de dolari.

...Cînd, în urma unui lung proces, Curtea federală din Los Angeles l-a condamnat pe gangsterii Louis Toma Dragna și Joseph Sica la ani grei de închisoare, în lumea boxului profesionist a izbucnit un nou „scandal fără precedent". Cei doi erau acuzați, printre altele, și de estorcarea boxerilor. Fie prin șantaje, fie prin exploatarea sistematică a pugiliștilor pe care îi „ajutau" să semneze contractele unor meciuri importante, Dragna și Sica au obținut importante sume de bani. Sentința de la 2 decembrie 1961 l-a condamnat pe Louis Toma Dragna la 5 ani de închisoare, iar pe Joseph Sica la 20. Ce „scandal fără precedent"!

...Vă mai amintiți de meciul revanșă dintre Cassius Clay și Sonny Liston? Partida aceea desfășurată la 25 mai 1965, la Lewiston, și încheiată prin k.o. în prima repriză. A fost un cîrc în adevăratul înțeles al cuvîntului. Uriașul Sonny Liston răstignit la podea într-un singur minut de luptă! Interesant este că, după meci, nici Liston și nici Clay nu știau prea bine ce lovitură a determinat k.o.-ul. Se pare că o dreaptă. După meci a fost un „scandal fără precedent". Știți de ce? Mulți dintre specialiști prezenți în jurul ringului au susținut că lovitura care l-a făcut k.o. pe Liston abia dacă ar fi reușit să crape o roșie bine coaptă...

...James Norris, cunoscut în întreaga lume sportivă datorită postului său de director al celebrei săli Madison Square Garden din New York și de președinte al nu mai puțin cunoscutului I.B.U. (International Boxing Union), a fost și el în trecut unul dintre afaceriștii care au acționat ani în șir în culisele boxului profesionist alături de gangsterul Frankie Carbo. O făcea la adăpostul unei reputații garantate de milioanele agonisite. Cînd justiția a dezvăluit adevărata sa activitate, Norris a trebuit să-și vîndă acțiunile pe care le avea la Madison Square Garden și să desființeze I.B.U. În plus, „High society" l-a radiat din cartea sa, unde figura de mai mulți ani. Încă un „scandal fără precedent"!

Culisele boxului profesionist sînt deosebit de bogate în asemenea exemple. Nu ar putea fi epuizate în tomuri întregi. Motiv pentru care recentul „scandal fără precedent" din boxul american nu are darul să ne surprindă. Ne rămîne doar curiozitatea să aflăm despre ce mai poate fi vorba. Așadar, s-au falsificat clasamentele pugiliștilor participanți la campionatele americane. Acuzații de această înșelătorie sînt organizatorii competiției în frunte cu promotorul Don King și redacția cunoscutei reviste de box „The Ring" din New York. Atît Don King, omul care s-a ocupat în ultima vreme de organizarea meciurilor campionului mondial Cassius Clay, cît și redactorul șef al revistei „The Ring", Nat Loubet, încearcă să-și dovedească nevinovăția. Don King își acuză subalternii, iar Loubet pe managerul Henry Grooms, care a modificat palmaresele a patru dintre boxerii săi, adăugîndu-le fiecărula cîte șase victorii în partide imaginare. Figura centrală a noului scandal rămîne însă tot organizatorul Don King. El riscă o compromitere totală deocamdată, pînă acum, are în palmares patru ani de pușcărie. Unul dintre boxerii de categorie grea, Scott Ledoux, l-a acuzat pe Don King că ar fi „aranjat" dinainte întregul turneu. Un alt pugilist a recunoscut că un impresar l-a promis, în schimbul unei sume de bani, să-l claseze între primii zece pugiliști americani. Toate acestea l-au determinat pe guvernatorul statului New York, Hugh Carey, să ceară o anchetă care să aducă lumină asupra relațiilor existente între președintele Comisiei de box a statului New York, James Farley, și organizatorii campionatelor americane. Cine știe ce poate să mai iasă din această anchetă? În fond, James Farley nu poate fi complet străin de toate cele petrecute în cadrul mult discutatelor campionate americane, deoarece se află în fruntea comitetului de organizare a competiției, în calitate de președinte...

Specialiștii sportului cu mănuși apreciază că noul scandal izbucnit în boxul profesionist american poate duce la anularea meciului pentru titlul mondial la categoria grea dintre actualul campion, Cassius Clay, și Alfredo Evangelista, programat să se dispute la 16 mai în orașul Landover (Maryland). Aceasta deoarece și Alfredo Evangelista poate fi considerat un challenger fabricat de manageri, el fiind un boxer al cărui palmares nu-l recomandă ca rival serios al campionului lumii (a fost trecut peste noapte de la locul 30 la locul 10).

Un nou scandal fără precedent? Nu, unul obișnuit în lumea boxului profesionist!

PAUL OCHIALBI ■

„Închis din cauză de deces"

REPORTAJ DESPRE NIȘTE OAMENI VII ȘI O INDUSTRIE CARE MOARE

Vitrina

Priviți-o cu atenție. Veți vedea înscrisă pe ea istoria unui oraș, a unei industrii. O dramă de dimensiuni majore oglindită pe geamul unui mic restaurant de provincie. Lîngă „Meniul zilei" citim: „Închis din cauză de deces al orașului nostru. Pentru a marca solidaritatea noastră cu muncitorii de la «Usinor», localul va fi închis în ziua de 14 aprilie 1977. Vitrina nu va fi luminată".

Cum s-a ajuns la straniul anunț mortuar ? Direcția întreprinderii „Usinor" din Thionville, oraș din nordul Franței, în Lorena, a hotărît să concedieze 3 000 muncitori din 3 800. Decizia reflectă criza prin care trece industria siderurgică franceză, ale cărei coordonate sînt astfel prezentate în revista „L'Express", numerele din 11 și 25 aprilie 1977 :

„Se știe prea bine că măsurile anunțate de «Usinor» nu marchează decît începutul. Pînă în 1980, 15 600 locuri de muncă vor trebui suprimate în Lorena, din care 10 000 chiar în cursul acestui an. Cele 3 000 de concedieri de la «Usinor»-Thionville vor fi urmate de 9 200 la «Sacilor»-Solac, 1 430 la «La Chiers»-Longwy și, în fine, 100 la Pompey. Atît conducerile sindicatelor, cît și membrii de rînd consideră că Thionville nu reprezintă decît un test... Situația este critică. Lovită puternic de criza din 1975, siderurgia europeană a întrevăzut speranțe de ieșire din criză în 1976. În Franța, «Usinor» a anunțat în iunie (1976) intenția de a construi la Thionville o oțelărie cu oxigen. În prezent, uzinele nu funcționează decît cu aproximativ 60 la sută din capacitatea de producție... Situația nu este cu nimic mai îmbucurătoare la «Sacilor», unde se înregistrează pierderi similare, la o cifră de afaceri de circa opt miliarde de franci. Conducătorii acestor societăți care, în 1975, sub presiunea guvernului și în schimbul sprijinului său financiar, au renunțat la concedierile planificate, consideră azi că însăși soarta întreprinderilor lor este în joc".

Demonstrația

Muncitorii din Lorena au ripostat cu hotărîre asaltului patronal. Au demonstrat la Thionville (în fotografie), sub lozinca „Acuzăm patronatul și guvernul pentru lichidarea bazinului ferifer", au manifestat la Paris, pe Champs-Élysées. Dealtfel, mișcarea de opoziție față de măsurile luate de patronat depășește cu mult sfera muncitorească. În adevăr, chiar și grupări politice destul de depărtate de aceste cercuri au luat poziție — poate și din considerente electorale.

Dar, mai întîi, demonstrația de la Thionville. Două mii de muncitori s-au adunat la porțile întreprinderii „Usinor". Mitingul nu s-a putut desfășura în incinta uzinei, direcțiunea dînd ordin să se închidă porțile. De aceea manifestanții s-au regrupat pe șoseaua națională 57, blocînd circulația timp de o oră, pentru a asculta cuvîntările delegaților sindicali. În aceeași zi s-au desfășurat și alte manifestații organizate de Confederația Generală a Muncii. Demonstranți în automobile au traversat orașele Longwy, Thionville, Hagondange, Nancy și Metz.

După cum spuneam, în sprijinul demonstranților s-au pronunțat diverse organizații politice.

Federația Partidului Comunist din Mosela subliniază : „Este un non-sens economic. Nici un șurub, nici o piesă nu trebuie demontate din instalații. La nevoie, trebuie ocupată uzina".

Într-o declarație a Federației republicanilor independenți din Mosela se arată : „Timpul deciziilor unilaterale a apus. Este inadmisibil ca o companie care beneficiază de ajutorul statului să acționeze cu o asemenea dezinvoltură".

Jean Kiffer, deputat de Mosela al Centrului democrat, este la fel de virulent : „Guvernul nu știe să stăpînească acest capitalism arhaic și sălbatic, care riscă, în perspectivă, să nimicească structurile societăților noastre liberale. Guvernul trebuie să ceară socoteală direcției companiei «Usinor», iar dacă aceasta persistă în intenția de a lichida uzina din Thionville, nu s-ar putea oare cere patronatului să înapoieze, imediat și integral, sumele primite ca ajutor din partea statului ?"

Neașteptată, dar nu mai puțin semnificativă, referința deputatului centrist la un „capitalism arhaic și sălbatic", care, judecînd după spusele sale și în ciuda deselor asigurări contrare, nu și-a dat încă obștescul sfîrșit.

Primarul

Noul primar comunist al orașului Thionville, Paul Souffrin, și-a încins eșarfa tricoloră și a ieșit în stradă, în fruntea manifestanților. El evidențiază implicațiile crizei oțelului asupra întregii colectivități lorene : „Suprimarea unui loc de muncă în siderurgie antrenează pierderea locurilor de muncă a altor trei persoane". Părere împărtășită atît de sindicate, cît și de patronat. „În adevăr — scrie «L'Express» — în afara muncitorilor metalurgiști din Mosela, direct atinși de criza siderurgiei (este vorba de 6 000—9 000 oameni), mii de salariați din alte industrii, ca și din comerț și industria meșteșugărească, sînt amenințați, de la zidar la vînzătorul de automobile. Șomerii nu-și cumpără decît rareori automobile și nici nu se gîndesc să-și construiască locuințe sau să-și înfrumusețeze apartamentul".

Paul Souffrin se teme că orașul său va deveni „un oraș mort". Mulți se întreabă dacă pierderea a 15 600 locuri de muncă în viitorii trei ani nu vor transforma întreaga Lorenă într-o „zonă moartă". „Decesul" marii întreprinderi siderurgice din Thionville ar implica, după aprecierea Uniunii comercianților, închiderea a 600 magazine, ateliere și unități prestatoare de servicii, în care lucrează 20 000 de oameni. Primarul orașului Thionville rezumă plastic perspectiva : „Siderurgia se aseamănă cu un fir care «fuge». Dacă scapă un fir se deșiră tot tricoul".

Viitorul pare destul de sumbru. Sindicatele sînt gata să ocupe întreaga uzină, considerînd această acțiune drept singura eficace într-o situație care se deteriorează continuu de la începutul anului. „Am răspunde astfel prin forță forței folosite de patroni împotriva noastră". Ele speră să obțină sprijinul tuturor centralelor sindicale cu profil siderurgic din Franța. „Luptînd pentru miile de muncitori de la «Usinor»-Thionville apărăm mai bine interesele celor 24 000 siderurgiști din Mosela".

Acțiunile muncitorești, sprijinul larg de care se bucură din partea opiniei publice franceze vor dovedi poate, în cele din urmă, că straniul anunț mortuar apărut în vitrina obscurului restaurant din Thionville a fost prematur și că înmormîntarea se suspendă.

LIONEL NIȚESCU ■

Mondo umano ?

Statistici și recorduri

Peste 60 la sută din fiii muncitorilor străini din Republica Federală Germania nu au posibilitatea să urmeze cursurile liceale, ceea ce înseamnă implicit că nu pot obține o calificare. Potrivit statisticilor, în această țară se află, la ora actuală, 4 500 000 de muncitori imigranți și membri ai familiilor lor, dintre care 500 000 de copii...

„În Guatemala este un lucru obișnuit să descoperi cimitire clandestine, la margine de drum, pe malul rîurilor și lacurilor, în cratere de vulcan, unde sînt înhumate fără a fi fost judecate numeroase persoane cu vederi progresiste". Am citat din scrisoarea adresată secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, de Asociația studenților universitari din Guatemala prin care se denunțau „dispariția sau asasinarea în ultimii ani a peste 30 000 de guatemalezi"...

Săptămîna 18—25 martie a.c. a reprezentat un record în agitata viață a cunoscutului oraș american Detroit : au fost primele șapte zile din ultimii zece ani în care în acest „oraș al morții", cum este supranumit Detroit, nu s-a înregistrat nici un asasinat. Aceeași sursă precizează însă că în cursul celor 366 de zile ale anului trecut, la Detroit s-au consemnat 801 asasinate iar între 1 ianuarie și 18 martie a.c. (exact) 107 crime...

Două treimi dintre copiii bolivieni sub 15 ani suferă de subnutriție. Este concluzia fermă a unui amplu studiu al comisiei speciale a Ministerului sănătății și ocrotirii sociale din Bolivia...

La tribunalul din orașul francez Lons-le-Saunier a început miercuri, 4 mai a.c., procesul a 50 de tineri care organizaseră o vastă rețea de introducere și plasare a drogurilor în Franța. Din investigații a reieșit că operînd cu precauție, ei au reușit să trafiqheze 500 kilograme de hașiș, 4 kilograme de heroină și 600 pastile din nimicitorul LSD. Aproape concomitent președintele Franței declară că toxicomania a devenit un flagel național și că se impun măsuri ferme la nivelul întregii țări...

La ora actuală, în țările occidentale fiecare al 12-lea tînăr este șomer. Potrivit specialiștilor, este cea mai mare cifră înregistrată vreodată. În Anglia din 100 de șomeri 15 au sub 20 de ani ; în Danemarca 50 la sută din șomeri sînt tineri...

La 13 aprilie poliția din orașul vest-german Duisburg anunța arestarea principalilor „protagoniști" ai unei bande ai cărei 30 de membri (între 11 și 20 de ani) comiseseră nu mai puțin de 1 596 delicte. Încă un amănunt : șeful bandei și-a introdus chiar fiul în grupul amintit.

Punem punct exemplelor. Cele de mai sus sînt prea adevărate și, cu toate că, la prima vedere, unele par fapte și realități izolate, ele se subsumează aceluiași generic : **mondo umano ?**

PETRE NICOLAE ■

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ
DE AVANGARDĂ NR. 162

Cine fură azi un ou, mîine fură o piscină...

Cu cît trece timpul, cu atît experiența mea de viață se îmbogățește, vrînd, nevrînd, îmi dau seama de marea înțelepciune a sfintelor noastre proverbe.

Am văzut cu ochii mei cum derbedeul își începe cariera de la nimic, aș putea spune de la strictul necesar. Derbedeul își face intrarea în arena vieții foarte modest, cu o hoție aproape infantilă, ei, ditamai vlăjganul, ei, ditamai zdrahonul, fură un ou.

Cînd a furat un ou n-a fost criticat, ci chiar privit cu indulgență. Cine fură ouă, idei și cireșe nu este prea admonestat... Se și spune că cireșele nefurate au gust amar...

Dar derbedeul nu se resemnează în acest furt modest, prinde curaj, capătă aripi și relații, merge mai departe. A început să prindă gustul hoției și din acea clipă se consideră stăpînul lumii. De ce să muncească el, divinul, cînd e mai simplu să te duci în ograda vecinului și să-ți iei de acolo tot ce ai nevoie, începînd cu orătănii și terminînd cu puncte de vedere ?

E privit de unii cu indulgență, chiar și păgubașii îi zîmbesc. Toți trebuie să trăiască. Toți trebuie să aibă viță cu scări interioare... Toți trebuie să se bronzeze la Nisa...

Am urmărit cu atenție cariera unui asemenea trîntor care debutase modest furînd — culmea candorii — un ou. Acum a căpătat spirit de discernămînt, nu mai fură orice, a renunțat la orătănii, la fleacuri, fură numai lucruri de valoare, ultima lui achiziție fiind o splendidă piscină...

Aveți încredere în înțelepciunea populară și cînd vedeți un tînerel furînd un ou nu mai zîmbiți. Gîndiți-vă la ziua de mîine. Cine fură azi un ou, fără îndoială, mîine va fura un bou, iar ceva mai tîrziu, o piscină și așa mai departe...

TEODOR MAZILU ■

ION DOGAR MARINESCU ■

Nou răspuns dilemei vechi

Parcă spus-a La Fontaine
Că măgarul meloman
Cutezat-a într-un an
Întinzîndu-și brîndul tău
Să se-ntrească în cîntare
Cu mica privighetoare...

Și, se pare, a mai spus
Cum că bietul patruped
A pornit spre cînt încet
Încercînd un do de sus.
Și-a trimis spre cer posac
Un vechi răget, fără leac.

...Vremea-a vămuit clepsidra,
Fabula cu grea morală
Scrisă-n cărțile de școală
Cînd cu metrul, cînd cu litra
S-a livrat la mici, la mari
Nu însă și la... măgari.

Alfel cum am tălmăci
Un afiș, cu scrisul gotic,
Pe un palmier exotic
Anunțînd în plină zi
Un concurs oficios
Între cai lui Christos...

S-a-ntîmplat dilemei vechi
Nou făgaș să i se dee :
„Portativu-nchis la chei
Admitea-n concurs urechi
Nu trup de privighetoare
Care nici urechi nu are".

Deci, la ora anunțată
În fantastica poiană
Unde-și păștea o Joiană
Viața-i neemancipată
Adunată, măgărimea
Își probează istețimea.

Nu-s nici cai, nici iepuri nu-s
Dar supuși, după baghetă,
Melodia o repetă
Rumegînd pe do de sus
Și-așteptînd ca dirijorul
Să ridice-n sus piciorul.

La comanda cunoscută,
Măgărimea fără preget
Naltă pînă-n slăvi un răget...
Vocile-s peste o sută
Ce fac dintr-un cîntec lent
Un fel de bombardament.

S-a cutremurat poiana
Munții din împrejurimi
Caprele de pe-nălțimi
Și s-a nevropat Joiana
Cînd sublima partitură
A trecut peste natură.

Cel mai bun dintre măgari
În final, bine-nțeles,
N-a putut să fie-ales —
Doar sînt în urechi toți tari.
S-a rostit hotărîtor
Urecheatul dirijor :
„Măgarii-s buni pentru car !"
Morala :
Unul rage
Și-altul trage.

NICOLAE DRAGOȘ ■

O modestă contribuție la schimbarea înfățișării clientului

Dorința, uneori aprigă, de a-ți schimba înfățișarea determină pe mulți să ia drumul Codlei. La Codlea se poate ajunge cu autocarul, cu autoturismul și, firește, în grupuri organizate. Cu multă încredere ne-am organizat și noi și am plecat la Codlea animați de dorința mai sus-amintită. Ajunși acolo, am avut un real sentiment de satisfacție. Cei pe care îi întîlnisem de-a lungul anilor arătau cu totul altfel. Cu greu ne-am recunoscut cu un vechi prieten. Era de astă dată înalt, purta tenisi și veghea un cîntar public. Pe vremuri era blond, timid și necăjit că avea piatfus. După ce ne-am cercetat buletinele de identitate ne-am îmbrățișat frățește.

— Iată, bunii mei prieteni, ce s-a întîmplat ! Alei, la Codlea, frizeria a cunoscut un mare avînt. Acolo te poți tunde, te poți rade, în speranța unui fenomen miraculos. Să mergem împreună !

Ne-am instalat pe scaune și în timp ce frizerii își ascuțeau bricele pe niște curele obișnuite acelor locuri, am citit nu fără îngrijorare următorul anunț : „Lucrători ! **Pentru o cît mai bună** deservire a Clientelei, **vă revine obligația de a vă** îmbogăți în permanență bagajul de cunoștințe, **de a vă** înnoi viziunea asupra profesiunii, **de a vă** diversifica modalitățile de lucru în sensul de a da muncii Dumneavoastră adevărata substanță și rațiune, de activitate creatoare care contribuie la schimbarea înfățișării clientelei, la sporirea frumuseții și farmecului lor". Mai jos, pesemne pentru autenticitate, erau scrise „Frizeria din Codlea" și „Cooperativa Meșteșugarul" Codlea, strada Măgurii 2.

Deci, la frizeria din Codlea, muncindu-se creator, dîndu-se activității substanță și rațiune, se reușește și schimbarea clientului. Ne întrebăm cine plătește tariful ? Cel venit la frizerie sau cel plecat cu înfățișarea schimbată ?

M. FOLOSEA ■

CIOSU ■

din dosarele miliției

Numărul pietonilor, în continuă creștere!

Strada, se știe, este împărțită în două mari zone : trotuarul și partea carosabilă, ultima folosită mai des de vehicule. Cei care folosesc strada se împart, de asemenea, în două mari categorii : șoferi și pietoni. Din păcate, nicăieri nu s-a înființat încă un sistem care să fie în stare să separe în mod irevocabil o categorie de alta, adică să evite „interferențele" dintre șoferi și pietoni, pietoni și autovehiculele conduse de șoferi. Iată, pe scurt, relația care aduce cu sine nu numai circulația stradală, dar și accidentele de la fluiditatea sa, de la buna înțelegere între cele două categorii. Acum, ca oameni ce folosesc aproape în egală măsură strada, atît pietonii cît și șoferii se fac deseori vinovați de greșeli și infracțiuni mai mult sau mai puțin grave. Cele mai grave se numesc pur și simplu accidente. Obișnuința noastră este de a-i găsi vinovați, de regulă, pe șoferi — dar, iată, statistica spune că pentru numărul total al accidentelor de circulație comise în primul trimestru al anului în curs pietonii se fac vinovați în proporție de peste 60 la sută ! Și totuși, cum pietonii, oamenii de rînd ai străzii, nu posedă nici un permis de conducere, nu fac nici un instructaj și nu trec nici un examen pentru a căpăta dreptul de folosință a trotuarului și trecere a străzii — tot șoferii rămîn cei mai incriminați, în general, în rapoartele serviciilor de circulație. De asemenea, în articole de genul celui de față.

Aici, de asemenea, va trebui să defalcăm după natura contravențiilor. În primul rînd, viteza — fără îndoială cea excesivă. Săptămîna trecută, în numai 5 zile, lucrătorii din cadrul Batalionului de circulație al municipiului București au ridicat exact trei sute patruzeci de carnete de conducere, în exclusivitate pentru contravenția numită depășirea vitezei legale de deplasare. Cu alte cuvinte, iată cum Bucureștiul are în aceste zile cu 340 de pietoni în plus... Să-i amintim aici și pe vatmanul Ilie Dumitrana, care și-a condus tramvaiul aflat pe linia lui 1, pe Șoseaua Colentina, cu peste 80 de kilometri pe oră ! ! Un bolid, nu alta. Apoi, fără îndoială, pe șoferul Dumitru Gheorghe (tot de la I.T.B., număr matricol 30024), care după ce s-a retras de pe traseu, înspre ora 21, a furat pur și simplu mașina din Garajul Ferentari (autobuz Roman-Diesel, număr 1-B-7479), plecînd în interes personal pînă la... Alexandria. Ajungînd însă la podul din comuna Vitănești, din cauza vitezei a pierdut controlul volanului, s-a lovit de parapetul podului, producînd avarii autobuzului în valoare de circa 100 000 de lei ! Tot cu viteză excesivă : șoferii Ștefan Docu și Iosif Iozu, dar și conducătorul unei motorete de tip „Mobra", Radu Dumitru pe nume, avînd pe Șoseaua Pantelimon nu mai puțin de 54 km la oră ! Se vede că reclama la Mobra nu este apă chioară !

Apoi, cel puțin la fel de grav — **alcoolul** (29 de carnete ridicate în cinci zile !). Cîteva nume : Ion Belciug (camion), Mircea Gagiu și Constantin Moraru (autoturisme proprietate personală), Gheorghe Gavrilă (camion, proprietate a I.T.A.C.). Dar tot aici l-am trece și pe numitul Constantin Stan, din București, strada Renului nr. 9, care, aflîndu-se pe șoseaua spre Cernica, l-a accidentat destul de grav (traumatism cranio-encefalic închis, cu pierderea temporară a cunoștinței) pe Vasile Dinel, în vîrstă de 37 de ani, care a fost internat apoi la Spitalul nr. 9. Șoferul însă a părăsit cît a putut de repede locul accidentului, dînd dovadă de o anumită rapiditate în a șterge putina, dar și de o crasă irresponsabilitate, lucru pentru care va fi chemat fără îndoială să dea socoteală în fața legii. Alte cîteva nume : Robert Prichici (auto proprietate personală), Constantin Androne, Stan Nica și Petru Ciufulea (proprietate de stat) — toți conducînd la fel de irresponsabil, adică sub influența alcoolului.

De asemenea — **neacordarea priorității de trecere**, fie că este vorba de alt autovehicul sau, și mai grav deseori, de pietoni (36 de carnete ridicate în 5 zile !). Un fapt dintre cele mai strigătoare la cer l-a comis șoferul Ion Niculescu (auto nr. 1-B-1802), care a trecut vijîind printr-o stație de tramvai de pe Șoseaua Pantelimon, ocazie cu care a și accidentat doi pionieri (C. Șerban și T. Dragomirescu), care făceau de serviciu în cadrul patrulelor școlare de circulație. Autoturismul condus de Ion Niculescu (str. Logofăt L. Stroie nr. 1) a depășit tramvaiul oprit în stație (o primă infracțiune), apoi l-a lovit pe cei doi copii de clasa a V-a, după care a oprit, șoferul s-a dat jos, l-a înjurat în gura mare pe pionierii aflați la fața locului tocmai pentru a fi evitate asemenea accidente, după care s-a urcat liniștit la volan și a plecat !?! Alte nume : Dumitru Ionescu (11-B-4157) și Valeriu Teodorescu (34-B-8352), ambii tamponînd însă nu oameni, ci vehiculele cărora nu le-au acordat prioritatea cerută de regulile străzii. Apoi, în cursul unei nopți nu demult trecute, la chiar ora zero și cinci minute, neluînd în seamă indicativul „Stop" (care rămîne totuși valabil și în cursul nopții !), Ion Zîrna (I.T.B. — nr. 8-B-3288) intră aproape cu toată viteza în mașina condusă de Gh. Mocanu (I.T.B. — nr. 31-B-8166, autobuz de pe linia 33). Deci, I.T.B. tamponează pe I.T.B. — avarii pentru ambele autovehicule, dar și cinci răniți, din fericire ușor, toți aflați în autoturismul condus de I. Zîrna și ciocnit la intersecția dintre străzile Nerva Traian și Dudești.

Ultimele carnete ridicate, 25 la număr, sînt ca urmare a depășirilor nereglementare, a acelor infracțiuni în care conducătorii intră în depășirea altor vehicule parcă cu ochii închiși, neluîndu-și uneori nici cele mai elementare măsuri de precauție. De multe ori, desigur, accidentul este evitat în ultimă clipă — dar precum ulciorul, odată și odată un asemenea conducător auto tot intră la apă.

În încheiere, ca o necesitate de ultimă oră a circulației regulamentare, menționăm problema motoretelor de tip „Mini-Mobra", din care au apărut în ultima vreme o mulțime pe străzile Capitalei. Ceea ce ar trebui să știe conducătorii unor astfel de vehicule este că numai cumpărarea motoretei nu acordă și certificat de liberă circulație pe partea carosabilă a străzii. Ele trebuie mai întîi înscrise în circulație, apoi se dă și un examen, și abia la urmă ți se urează „drum bun" pe străzile și șoselele țării... Este un lucru pe care ar fi trebuit să-l știe și Nicolae Dumitrescu (str. Maica Domnului nr. 8), ca și alții, la fel de naivi în aparență și de neîndeminatici în minuirea ghidonului.

Cum spuneam, Capitala are în aceste zile cu exact 340 de pietoni în plus, în fapt șoferi rămași fără carnete de conducere. Și, să nu uităm, vara abia începe...

DUMITRU GEORGE ■
VIRGIL VOCHINA ■

În fotbal nu trebuie niciodată să faci după înfrîngere înmormîntare, dar nici după victorie nuntă!

— Ștefan Covaci, v-aș ruga să ne vorbiți ceva despre „secretul" victoriei de la Zagreb, despre amănuntele care nu s-au văzut pe micul ecran și, poate, nici în tribune.

— De spus ar fi foarte multe lucruri. Despre pregătirea meciului, despre concepția noastră de joc care se pare că i-a surprins pe iugoslavi. Despre încrederea pe care le-am acordat-o mereu unor jucători ca Dudu Georgescu, Sames, Zamfir, criticați în presă pentru lipsa de formă, dar care m-au răsplătit tocmai la meciul cel mai greu. Despre spiritul de ajutor reciproc care a fost lege în formația noastră. Aici, de exemplu, să amintim că partea dreaptă iugoslavă, formată din jucători deosebit de tehnici, precum Popivoda (socotit la ora actuală extrema dreaptă nr. 1 a Europei), Oblac și Buljan a fost contracarată în joc de o adevărată rețea de jucători români, „țesută" de Zamfir, Iordănescu, Bölöni și Vigu. Apoi, despre tactica de aruncare a unor mingi lungi, peste apărarea adversă, spre care se angajau foarte decis Crișan, Dudu Georgescu și uneori Zamfir. Dar ceea ce vreau să subliniez cu precădere este dăruirea totală a tuturor jucătorilor pentru apărarea culorilor patriei, pentru a nu ieși de pe terenul din Zagreb cu fruntea plecată. Asta a fost, după mine, principala „necunoscută" a meciului înainte de începerea partidei.

— Ați putea nota evoluția jucătorilor noștri?

— Aș acorda mai curînd o notă pentru întreaga echipă. Luînd în considerație nivelul internațional al jocurilor, aș zice că am jucat cam de opt plus. Sigur, sînt ju-

cători care au jucat de nota 9, așa cum sînt unii care au jucat de 7 — dar, cum spuneam, pe mine spiritul de echipă mă interesează în principal.

— Ce trebuie să ne spună în primul rînd meciul de la Zagreb?

— Faptul că fotbalul românesc este oarecum în creștere, chiar dacă sporul de valoare amintit se face simțit mai cu seamă la nivelul echipei naționale. Cînd am venit din străinătate, după cinci ani de absență, am reîntîlnit un fotbal în stagnare, care miza prea mult în continuare pe brațul de la Mexic și extrem de puțin tineret care să poată lua locul acestor titulari pînă mai ieri de neclintit. O cronică lipsă de fundași de margine cu stil modern de joc, avînd gabarit și tehnicitate corespunzătoare și prea mulți înaintași pentru care poarta adversă nu era decît un obiect oarecare aflat întîmplător pe terenul de fotbal. Un timp am stat și m-am uitat atent, am cîntărit toate posibilitățile. Am dat credit tuturor jucătorilor, mai tineri sau mai vîrstnici laolaltă, am făcut încercări bune și încercări ratate, am pornit acțiunea Argentina. Anul trecut, ca un bilanț al rezultatelor, am realizat următoarele: 1—0 cu Franța, 3—0 și 5—1 cu Olanda (toate în preliminariile olimpice, unde moștenisem însă acel mare accident de la Blois), 2—2 cu Iran, 1—1 și 2—3 cu Cehoslovacia, 3—2 cu Bulgaria. Anul acesta am jucat în Franța, apoi am învins Turcia (4—0) și Polonia B (2—1), am cîștigat cu Spania (1—0), am făcut egal cu R.D. Germană (1—1, dar după un meci destul de bun), iar acum, în fine, am cîștigat cu 2—0 la Zagreb, după o partidă care va intra probabil în analele fotbalului nostru. E mult, e puțin — asta tot viitorul va decide.

— Ce loc ocupă în cadrul preocupărilor dumneavoastră echipa națională?

— Munca mea se axează în principal pe două coordonate. Sînt selecționer al echipelor naționale, dar nu uit nici măcar o clipă că îndeplinesc funcția de vicepreședinte al federației, lucru care mă obligă să privesc în perspectivă întreg fotbalul românesc. Acum un an de zile, de acord cu biroul federal, am trasat mai multe sarcini antrenorilor de la cluburi. În scopul modernizării jocului. Aceste sarcini sînt următoarele: a) **jocul cu libero** (lucru absolut obligatoriu în fotbalul mondial de mai bine de 5—6 ani de zile!), b) **îmbunătățirea marcajului** (domeniu în care jucătorii noștri rămîn în continuare destul de deficitari), c) **îmbunătățirea jocului fără minge** (încercînd să scăpăm de împărțirea fotbalului în „cărători" și „privitori", așa cum adesea se întîmplă în jocurile noastre de campionat), d) **accentuarea schimbărilor de ritm** și, cu deosebită importanță, a schimbărilor de ritm în fața de finalizare, e) **crearea unor caracteristici proprii echipelor**, care să acorde fiecărei formații un stil personal de joc. Între timp, ca prime rezultate, este de observat că jocul cu libero s-a generalizat, a apărut marcajul (dar mai ales pentru meciurile susținute în deplasare), jocul fără minge rămîne insuficient și nesatisfăcător. Cel mai rău stăm în continuare la capitolul **jocul fără minge**, ca și la mărirea ritmului de joc în fața de finalizare. Aici, după părerea mea, ar trebui luat ca un model meciul de la Zagreb, unde înaintașii români au jucat adesea exact așa cum cerea jocul. De asemenea, lipsesc aproape de tot combinațiile specifice echipelor — așa cum nu chiar demult erau acele frumoase reușite ale cuplurilor Dumitriu — Ionescu, Badea — Dridea, Dobrin — Radu I sau R. Nunweiller — Dumitrache. Din păcate, în fotbalul nostru se fac prea puține antrenamente tactice și prea multe meciuri așa-zise de pregătire, miercurea în general, care nu rămîn însă decît simple eschivări de la un antrenament serios, de bună intensitate. Acum, sigur că rezultatul excepțional de la Zagreb îmi acordă satisfacții foarte mari, poate chiar mai rapide decît m-as fi așteptat. Dar, ceea ce vreau să susțin este că eu aș fi rămas tot Ștefan Covaci și în cazul unei înfrîngeri în meciul de duminica trecută — adică, îmi place să cred, omul care duce, oricum, o muncă cît se poate de atentă, de susținută pentru îmbunătățirea destinelor generale ale fotbalului românesc. Astăzi, dacă vreți o mărturisire, sînt chiar surprins uneori. Mă întîlnesc cu oameni necunoscuți pe stradă care mă salută și-mi string mîna, sînt gata să-mi recunoască merite deosebite — așa, după numai un meci, chiar fie și el foarte bun și încheiat cu un rezultat excelent. Vreau cu alte cuvinte să cred că experiența mea de aproape 40 de ani în fotbal valorează și poate servi la mai mult, că nu va fi cazul prea repede să tragem linie și să adunăm: Covaci a făcut atît, Covaci atît n-a făcut. Momentul actual este deosebit de favorabil fotbalului românesc, și sper să-l putem folosi exact așa cum trebuie pentru a împinge înainte nu numai echipa națională, eșalonul cel mai de sus al fotbalului, ci însuși uriașul car al jocului cu balonul rotund din România, care continuă să aibă o mulțime de simpatizanți și chiar iubitori din toată inima.

— Ce urmează în fotbalul nostru?

— Acum meciurile de calificare pentru campionatul mondial se întrerup pînă la toamnă. Ne întoarcem la campionat și la cupă, adică la sarea de zi cu zi a fotbalului. Sperăm că ambele competiții să continue cu ardoare, cu cinste și omenie, pentru ca numai cei mai buni să învingă. Va trebui să veghem cu toții ca meciurile să se desfășoare în condiții normale. Nu ne despărțim de tot de selecționabili, cu care avem de gînd să ne întîlnim în fiecare lună timp de două zile. Am făcut un nou plan, amănunțit, de pregătire a lor la cluburi, care vizează și unele defecte principale de corijat pînă la reluarea deplină a activității lotului reprezentativ. Poate că unii s-ar aștepta la o restrîngere a lotului, în urma bunelor rezultate obținute. Dimpotrivă, mă gîndesc la o lărgire a lui. Alături de Balaci, Troi, Lucescu, Mehedințu chiar, care pot intra aproape oricînd în echipă, mai contăm pe Anghelini, Grigore, apoi portarii Lung, Windt și Bucu, înaintașii Dănilă și Multescu. Am auzit de asemenea vorbe bune despre arădeanul Nedelcu II, ca și despre băimărenii Koler și Sabău. Anghel, de la Timișoara, se pare că revine și el în formă. Dar, n-am să fac un secret din faptul că speranța mea rămîne confirmarea deplină a cuplului Dudu Georgescu — Iordănescu, de la care aștept în toamnă meciuri și mai bune.

— Cum apreciați șansele de calificare ale echipei României la turneul final al Campionatului mondial din Argentina?

— În fotbal se spune că fiecare bucurie nu durează decît 3 zile! Pe mine viața sportului m-a învățat să fiu foarte realist, să nu mă arunc cu ochii închiși în tot felul de afirmații. Avem șanse mari, desigur. Dar gîndiți-vă cam cum ne vor aștepta spaniolii, pentru că și lor nu le rămîne decît o singură șansă — victoria. Eu am o lozincă: în fotbal, ca să-ți ții capul pe umeri, nu trebuie să faci niciodată după o înfrîngere înmormîntare, dar nici după victorie nuntă! Trebuie să ne bizuim mai departe pe forțele noastre, să nu așteptăm ca alții să ne ajute cumva, să ne pregătim în continuare cu aceeași consecvență. Modelul, dacă vreți, poate fi și meciul de deplină dăruire sufletească de la Zagreb, de acum cîteva zile. Dealtfel, am luat hotărîrea să cumpărăm de la televiziune banda înregistrată, pe care s-o păstrăm la loc de cinste în fulmoteca federației. Să ne fie ca un prețios exemplu pentru fiecare nou meci susținut sub culorile echipei naționale...

— În varianta că ne vom califica pentru turneul final, ce șanse credeți că avem în Argentina?

— Să nu ne pripim și să nu ne gîndim prea departe. Poate va veni și vremea aceea! Deocamdată, cum se spune adesea, în fotbal cel mai important obiectiv este meciul care urmează. Sper deci să stăm din nou de vorbă în luna noiembrie, după încheierea meciurilor din preliminarii. De acord?

— Fără îndoială!

DUMITRU GRAUR ■

Îi simt că se iubesc din nou!

Sîmbătă la începutul partidei de dublu, după cîteva greșeli reparate de Năstase, cu loburi scoase din tribună, Țiriac îngroapă mingea la picioarele lui Kodeș. Se aude un „Bravo, Ioane!". Recunoaștem vocea lui Ilie. De lîngă mine un spectator remarcă: „Îi simt că se iubesc din nou". Îi simțim cu toții și asta ne dă speranțe, dar marea problemă a dublului nostru rămîne venirea lui Ion la plasă. Cursele pe care acesta trebuie să le facă după fiecare serviciu spre fileu. Urmărim cu sufletul la gură fiindcă pierderea serviciului lui Țiriac poate aduce jucătorilor cehoslovaci avantajul hotărîtor. Iată însă că lucrul acesta nu se întîmplă. La cei 38 de ani ai săi, Țiriac vine la timp și cuplul nostru ajunge adesea primul la plasă. Cîștigăm un set. În setul al doilea reușirile jucătorilor cehoslovaci sînt la înălțimea faimei de care se bucură. Hrebec reușește serii de 3—4 reușiri perfecte. Sîntem de cîteva ori în situația de a pierde serviciul. Băieții noștri se sfătuiesc. Găsesc cheia. Adoptă o nouă așezare. Ilie se plasează în fața lui Țiriac, aflat la serviciu, exact pe aceeași linie, obligîndu-l pe Hrebec să răspundă în lungul liniei. Este evident că această inteligentă așezare deranjează jucătorii cehoslovaci. Setul al doilea îl cîștigăm mai greu decît pe primul, dar îl cîștigăm. În setul al treilea, care avea să fie și ultimul, ne surprindem comparînd cuplul Ion Țiriac — Ilie Năstase de azi cu cel de acum cîțiva ani. Găsim multe asemănări: omogenitate, putere de dăruire, inteligență.

La simplu, Ilie a avut și de data aceasta sarcina dificilă de a realiza două puncte din două partide. În meciul din ultima zi cu Kodeș, care a consemnat dealtfel victoria echipei noastre, am văzut un Năstase sclipitor executînd loburi liftate pe rever, lovituri de dreapta biciuite și passing-shout-uri de rever cu articulația pumnului în extensie, lovituri ce au intrat deja sub propria-i semnătură în istoria evoluției tehnice a tenisului. Alternarea mingilor înalte cu cele joase, a loburilor cu passing-shout-uri, seriile de servicii din mijlocul terenului, agilitatea cu care a știut să hărțuiască jocul solid al lui Kodeș ne-au făcut să regăsim în Năstase același tactician de marcă.

Dumitru Hărădău, cel de-al doilea reprezentant al nostru în probele de simplu, a realizat în fața lui Kodeș unul din cele mai bune meciuri ale carierei sale. Pentru a deveni însă un jucător pe care să contăm în Cupa Davis, credem că jocul său trebuie presărat măcar din cînd în cînd cu veniri surprinzătoare la plasă. Constantin Năstase, căpitanul nejucător al echipei noastre, argumentează alegerea lui Hărădău amintind scorul ultimului meci de selecție: Dumitru Hărădău — Andrei Dirzu 6—1; 6—0; 6—1. În aceste condiții, opțiunea antrenorului echipei noastre pentru Hărădău ni se pare firească, fiindcă atît Țiriac, Năstase cît și ceilalți jucători ce ne-au reprezentat pînă acum în Cupa Davis au făcut mai întîi dovada valorii lor în concursurile interne.

Victoria asupra Cehoslovaciei deschide noi perspective echipei noastre în Cupa Davis. Următorul meci îl vom juca cu englezii la București, deoarece anul trecut, după cum se știe, am jucat la Londra. Sperăm să facem două puncte din simplurile lui Ilie și al treilea la dublu. Și mai sperăm o surpriză de la Hărădău, care are de partea sa șansa jucătorului care nu are nimic de pierdut.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

Care au fost argumentele?

(Urmare din pagina 24)

cipare la un turneu final al campionatului mondial. De asemenea, sprijinul foarte important, i-aș spune complex, de care l-am primit din partea tuturor factorilor de conducere a sportului, C.N.E.F.S., federație, presă pentru abordarea cu deplin curaj a meciului de la Zagreb".

Dr. DUMITRU TOMESCU: „La Zagreb am avut în față, pentru a doua oară în acest an, o echipă de nume. Așa s-a întîmplat și în iarnă, la Marsilia, unde selecționata fotbaliștilor străini din Franța a fost învinsă de noi mai clar decît a arătat scorul de 2—1, deși îi avea în rîndurile ei pe Paulo Cesar, Katalinski și alte asemenea nume sonore. La fel s-a petrecut la Zagreb, și trebuie să se știe că „Piști" Covaci le-a amintit băieților înaintea meciului și de performanța de la Marsilia, invitîndu-i să nu se sperie de nume. Despre jucători vreau să vă spun că este de reținut voința lui Sătmăreanu, care a slăbit de la 87 la 84 de kilograme, apoi despre „recuperații" Cheran, Dudu Georgescu, Sames și Iordănescu, care au jucat cu toții foarte bine. Și încă ceva, pe care nimeni nu o știe încă. După pregătirea din iarnă, care s-a făcut foarte serios, „Piști" Covaci ne-a spus că el nu crede că vom pierde vreun meci în primăvara care urmă. După cum se vede, a avut dreptate!".

★

CONSTANTIN TEAȘCĂ: „Victoria, fără îndoială, este de prestigiu și ne instalează drept lideri autoritari ai seriei, cu șanse mari de a ne califica la turneul final din Argentina! Pozitiv în jocul selecționatei noastre, notăm: a) omogenitatea psihică și fizică, expresie a lucrului îndelungat împreună, a deosebitei atenții acordate spre a fi, iarăși, în cea mai bună formă, pentru dăruirea totală a tuturor jucătorilor; b) sprijin permanent, orientat către o defensivă densă, atac pe spații largi, pentru valorificarea promptă a spațiilor libere și apropierea rapidă de zona sutului; c) prin accidentarea unor jucători de prestigiu, echipa a devenit mai ordonată, jucătorii acordînd atenție adversarului direct, cît și atacantului cel mai periculos. Mă opresc aici, pentru a-mi manifesta satisfacția că „formația presei" n-a putut juca și că aceea fixată, prin hotărîrea antrenorului și prin natura destinului, a marcat că fotbalul românesc își bazează la ora actuală forța pe ambiție, orgoliu, dăruire și puțină șansă. Negative rămîn: a) ratările incredibile (datorate unei concepții individualiste la finalizare și a unor minusuri în tehnica, tactica și strategia noastră, necorespunzătoare fotbalului modern); b) prea multe momente de joc destructiv; prea puține, deci, momente de recuperare colectivă și de construcție care să vizeze depășirea adversarului printr-o circulație rapidă a balonului, nu printr-o luptă haotică. În orice caz, un sincer bravo celor din teren, dar și celor care s-au ocupat de ei, de sus pînă jos".

VALENTIN STĂNESCU: „A fost cel mai bun meci din întreaga istorie a fotbalului românesc! Pentru aceasta ar trebui ca toți jucătorii noștri, toți antrenorii să strîngă personal mîna celor care ne-au adus atîta bucurie și ne relansează într-un viitor campionat mondial de fotbal".

NICOLAE DOBRIN: „În primul rînd, dăruirea băieților m-a impresionat. Nici sîrbii n-au jucat rău, dar cu trecerea timpului toate eforturile lor de a forța victoria păreau din ce în ce mai inutile. Mi-au plăcut de asemenea concepția de joc — acele pase mereu redublate la mijlocul terenului, așa cum jucam și noi acum cîțiva ani — ca și respectarea cu strictețe a sarcinilor tactice. Astea au fost argumentele principale ale victoriei noastre la Zagreb, lucru pentru care toți jucătorii merită cele mai calde felicitări".

ION DUMITRU: „A contat enorm faptul că toți jucătorii au știut și au crezut în ceea ce au de făcut în acest sezon, începînd cu turneul în Franța; apoi, modul exemplar în care au respectat sarcinile și indicațiile tactice pentru această dificilă partidă și, în mare măsură, dorința tuturor de a obține un rezultat valoros, care să contrazică părerile unor pesimiști".

CORNEL DINU: „La Zagreb, „națională" a obținut fără îndoială unul din cele mai mari rezultate din cei 55 de ani de palmares. Poate fi comparat, poate, numai cu victoriile de la Lausanne, care ne-a deschis atunci drumul spre Mexic, și cu acel 2—1 de la Guadalajara, împotriva Cehoslovaciei. Cu alte cuvinte, meciul cîștigat de la Zagreb deschide din nou mari perspective fotbalului românesc. Trebuie avut grijă să nu pierdem prea repede ce avem acum în mînă. De remarcat în primul rînd disciplina tactică, cu un accent pe marcajul foarte atent, cum rar se întîlnește pe terenurile din țară. Adversarii noștri au fost mereu nevoiți să paseze lateral, negăsind oameni liberi pe frontul de atac. Apoi acțiunile pe contraatac, în cadrul cărora prestația lui Crișan a fost argumentul decisiv, iar jocul lui Dudu, care s-a putut învîrti pe spații mari, extrem de periculos pentru poarta adversă. Bineînțeles că și ambiția cu care au jucat ai noștri trebuie relevată — ea subliniind încă o dată că fotbaliștii români ascund posibilități încă nevalorificate deplin. Cu toții s-au bătut fantastic timp de 90 de minute!"

MIRCEA LUCESCU: „La Zagreb a jucat o echipă cu un moral deosebit, în ciuda situației destul de grele a lotului. S-a dovedit din nou că înlocuitorii de ultim moment sînt în stare să se depășească pe ei înșiși. Vreau să remarc faptul — îmbucurător — că se acordă iarăși o atenție principală echipei naționale, pregătirii sale temeinice, pentru a fi capabilă să reprezinte cu cinste culorile patriei, să dea atîta satisfacție milioanelor de iubitori ai sportului cu balonul rotund".

Anchetă realizată de
D. GRECU, T. BULZA, D. CONSTANTINESCU și C. IONESCU ■

Bucurii

Iată o primăvară plină de satisfacții : Nadia Comăneci, pe care unele ziare străine au și făcut-o pensionara propriei reputații, demonstrează că încă este cea mai mare sportivă a lumii (vezi ultimele titluri acordate de către Asociațiile de pe glob). Este secondată de o altă magnifică gimnastă, Teodora Ungureanu și de către micuța Gabi Gheorghiu care o să le arate ea, cui știm noi, numai peste vreo 2 anișori, cînd o să mai crească cu cîțiva centimetri și o să mai bea lăptic !

La rugby, magnificul **cincisprezece**, care a zdrobit pe **Giulești** cu 69—0 echipa **Italiei**, cîștigînd **Campionatul european** fără vreo înfrîngere, a demonstrat încă o dată clasa în materie de balon oval a românilor. Totdeauna am avut echipe mari de rugby, dar ca aceasta de acum, se pare că niciodată. Cineva scria, pe bună dreptate, că acestei formații ar trebui să i se facă un program internațional mai aglomerat pentru că e păcat să ai atîți artiști și să-i lași să se distreze numai pe **Stadionul tineretului** ! Minunații băieți merită toată stima noastră, toată dragostea noastră. Glorie ! Glorie ! Glorie !

Pe **Progresul** am avut prilejul, săptămîna trecută, să revedem pe cei doiași ai tenisului mondial, Ion Țiriac și Ilie Năstase, jucînd magnific în partida de dublu și zdrobind orice veleități cehoslovace, echipă în care joacă un Kodes, jucător de mîna întîi, pe care, la simplu, **„Vrăjitorul Nasty"** l-a trimis după țigări în cîteva ocazii, silind cele 6 000 de persoane din tribunele arenei să se ridice în picioare și să-l aclame. Cum și lui Năstase cam mulți îi cîntaseră prohodul, îi anunț, pe această cale pe cei în cauză, că **băiețelul** mai ține, că o să mai bată, că o să mai ia niște titluri și chiar multdoritul **Wimbledon.** Victoria echipei noastre, care va întîlni în iunie pe englezi la București, ne umple de mîndrie și ne oferă ocazia de a spera că vom lua și **Cupa Davis**, că prea am pierdut-o de multe ori, cum se zice, la mustață.

Încununarea acestei **perioade de aur** a sportului românesc au făcut-o fotbaliștii români pe care subsemnatul în acest loc i-a tăvălit în cerneală cît a putut și de cîte ori a putut, neștiind ce revanșă or să-și ia asupra noastră Sameș, Sătmăreanu II, Iordănescu și Bölöni (despre care noi am scris, pur și simplu, că e bun numai la Tîrgu Mureș). Ne punem cenușă în cap... Toți aceștia și nu numai aceștia au jucat la Zagreb ca niște draci. Ce zic eu ca niște draci ? Ca niște părinți de draci, s-au comportat ca niște Tartori. De 25 de ani n-am văzut echipa României jucînd cu atîta voință (mai ales în repriza a doua) cînd mi se părea că, pur și simplu, nici patru echipe n-ar fi putut trece de Cheran care l-a anulat pe Gealci și de mereu-tînărul **Vigu** pe care subsemnatul **l-a văzut** mai devreme decît alții și care mi-a oferit o strălucită confirmare a încrederii avute în el. Dar ar fi greșit să spunem că unii dintre jucătorii români au fost mai buni decît ceilalți. L-am văzut pe Crișan bătîndu-se în fața propriului nostru careu ; l-am văzut pe Zamfir driblînd și amețind apărarea iugoslavă pentru a cîștiga cîteva minute de odihnă pentru cei din linia de fund ; am văzut **„Gheața de aur"**, cum nu l-am văzut niciodată, jucînd și liber în fața apărării și furînd baloanele de pe frunțea celor doi paznici ai săi, marcînd un gol de toată frumusețea și fiind coautor la al doilea. Ce pot să mai spun despre acest meci care atît ne îngrijorase și care s-a terminat cu un scor atît de frumos care putea să fie și mai mare, pentru că ocazii s-au ivit cu duiumul ?

Un sincer **bravo** antrenorilor Covaci și Cernăianu și tuturor celor care au dovedit că putem juca un fotbal mare atunci cînd există ambiție, pentru că ambiția a fost arma numărul 1 a meciului de la Zagreb !

EUGEN BARBU

Care au fost argumentele hotărîtoare în obținerea victoriei echipei de fotbal a României în meciul de la Zagreb ?

IOSIF VIGU : „Legătura sufletească dintre componenții echipei noastre naționale, mobilizarea fără precedent a fiecăruia, ideea tactică surprinzătoare pentru adversari — iată cîteva cauze ale victoriei de la Zagreb. Tin să-mi exprim bucuria imensă pentru faptul că acest valoros rezultat al sportului românesc s-a înregistrat în preajma marii noastre sărbători — aniversarea centenarului independenței".

ANGHEL IORDĂNESCU : „Am vrut să obținem victoria în fața unei echipe cu nume sonore, dînd și o replică acelora care nu prea credeau în noi. Argumente ale victoriei noastre : dăruirea totală și respectarea cu strictețe a sarcinilor primite ; înaintea tuturor : coeziunea sufletească a echipei".

CONSTANTIN ZAMFIR : „Victoria aceasta este rezultatul firesc al pregătirii care a început la lotul național de fotbal odată cu venirea la conducerea tehnică a lui Ștefan Covaci. Ne-a ambiționat mult și dorința de a infirma pronosticurile în care învingătorul era ca și sigur, rămînînd de stabilit doar scorul".

ALEXANDRU SĂTMĂREANU : „Cred că au fost mai multe cauze ale victoriei, nu una singură. Din 6 ianuarie, muncim împreună, ne cunoaștem, știm fiecare ce posibilități avem. Ștefan Covaci a avut încredere în noi, chiar și atunci cînd am greșit, astfel că a putut alinia cea mai bună echipă la ora actuală. Mulți uită că au trecut ani buni de la echipa de pe Wembley și greu se pot obișnui cu un alt stil de joc, cu o nouă formulă de echipă. Adică cea a noii generații. Sîrbii nu au jucat slab, cum aud unele păreri, ci noi nu le-am dat posibilitatea să se desfășoare, să fie dezinvolți ; ca urmare, nu au izbutit să ne depășească la nici un capitol. Visez o zi în care imnul României să fie intonat și pentru o victorie a fotbalului !"

LADISLAU BÖLÖNI : „A învins echipa și nu una sau alta dintre individualități. Au fost respectate întocmai ind.catiile tactice, care au dovedit, la sfîrșitul meciului, că Ștefan Covaci știa și ne-a spus tot ceea ce cunoștea despre adversarii noștri. Deci, tactic am fost superiori sîrbilor, la care s-a adăugat o pregătire fizică și psihică excelentă".

MIHAI ROMILĂ : „Echipa noastră a format un bloc unitar în apărare, cu un marcaj strict al atacanților iugoslavi, iar în ofensivă s-a acționat rapid și variat, construind chibzuit, fără pripeală. Am vrut să dăm o replică serioasă unui adversar foarte bine cotat în fotbalul european. A fost și acesta un argument covîrșitor pentru mobilizarea noastră, a celor care nu aveam încă nume pentru a ieși în arenele fotbalistice ale lumii".

ZOLTAN CRIȘAN : „Am dorit să scoatem fotbalul românesc din anonimat ! S-a dovedit că meritam un loc în frunte ! Ce pot să spun despre victorie decît că e „de aur". Și nu numai atît : ea este categoric meritată după jocul închegat, matur, atît în apărare, cît și în atac. Evident, mă bucur că am răsplătit încrederea prelungită a lui Ștefan Covaci și doresc să confirm în continuare că tricoul cu nr. 7 se află în... mîini bune".

ȘTEFAN SAMEȘ : „Hotărîtoare au fost omogenitatea echipei și dorința fiecărui jucător de a participa la campionatul mondial de fotbal. Dealtfel, nici unul din jucătorii prezenți la Zagreb nu a avut posibilitatea de a se înfrunta în suprema competiție fotbalistică a lumii — turneul final al C.M. S-ar putea vorbi pe îndelete și despre coeziunea sufletească și despre mobilizare, despre dăruirea noastră totală, dorind ca din cele trei variante ale oricărui pronostic să o dobîndim pe cea mai puțin scontată : victoria !"

DUDU GEORGESCU : „Pe primul loc — combativitatea. Lucru poate paradoxal, ținînd cont de meciurile precedente, dar foarte real în partida de la Zagreb. Unitatea sufletească, dorința tuturor de a ne apăra șansele în orice condiții s-ar fi născut pe teren au fost de asemenea cîteva „arme" cu care ne-am impus în fața iugoslavilor. În chiar ziua meciului am văzut ziarul de sport care apare la Zagreb. Acolo erau intervievați toți jucătorii iugoslavi și fiecare își dădea cu presupusul despre scorul partidei care avea să urmeze. Majoritatea răspunsurilor au fost de 2—0, 3—1, 3—0 și chiar 4—0, un singur rezultat de 1—0... Doar un jucător, Popivoda, s-a abținut să dea vreun pronostic. Bineînțeles că lucrul acesta ne-a pus mai întîi pe gînduri și mai apoi ne-a ambiționat deosebit. S-ar putea să ne fi fost și puțin frică de meciul cu iugoslavii, dar iată că n-a fost rău că s-a întîmplat așa. Eu zic că am trăit un vis dintre cele mai frumoase — iar asta nu a fost posibil decît pentru că am vrut cu toții, și chiar ne-a ieșit aproape totul perfect. Nici un fel de discuție în teren, de ce nu mi-ai dat pas sau de ce ai tras la poartă — totul a fost ca la o lansare la Houston, conform planului ! Altfel, simt că fotbalul nostru și chiar noi jucătorii avem nevoie de victoria asta ca de aer : parcă ne sufocam fără o asemenea performanță".

CRISTIAN GHEORGHE : „Am avut mari emoții înaintea acestui meci, știind că țința oricărui adversar este poarta, adică golul. În primele minute a fost un adevărat iureș al atacanților iugoslavi, stopat însă de jocul excelent al apărării noastre. Mi-a fost tare teamă să nu greșesc, să nu fiu învins, ceea ce ar fi putut deregla întreg cursul partidei. Pentru viitor, sînt convins că trebuie să fiu mai prudent, să-mi perfecționez toate capitolele pregătirii pentru a deveni cu adevărat titular al reprezentativei".

FLORIN CHERAN : „Atuul victoriei noastre — respectarea fermă a indicațiilor date de Ștefan Covaci, care a intuit exact jocul iugoslavilor și a dat cele mai bune soluții de contracarare. Ne-am ajutat reciproc în teren, nu s-a auzit nici un repros, ci numai îmbărbătări, încredere deci".

CONSTANTIN CERNĂIANU : „Rezultatul este o urmare logică a unui plan de pregătire extrem de amănunțit, care a început în iarnă și a continut două vîrfuri principale : 16 aprilie și 8 mai, adică la meciurile cu selecționatele Spaniei și, respectiv, Iugoslaviei. Restul, ca să zic așa, e numai poezie — cum ne-am pregătit, sacî cu nisip, meciuri amicale și așa mai departe, nimic nu mai contează ! Trebuie desigur menționată și dăruirea exemplară a tuturor jucătorilor, care și-au jucat șansa excelent. Această șansă se numește pentru majoritatea dintre ei prima parti-

(Continuare în pagina 23)

Cei unsprezece bravi tricolori, care pășind pe terenul de la Zagreb au intrat totodată în istoria fotbalului românesc.

În ordinea aceior de ceasornic: Cristian, Sameș, Vigu, Iordănescu, Zamfir, D. Georgescu, Crișan, Bölöni, Romilă, Cheran, Sătmăreanu II

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Margo Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare — (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

ANUL XXVI • NR. 20 (1311) • 13 mai 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE CONSILIUL UNITĂȚII SOCIALISTE

O realitate românească

Pensie pentru țărani

Sub acest titlu apărea, în **Adevărul literar și artistic** de prin '928, cred, un articol nesemnat în care autorul se-ntreba de ce tocmai țăranul, care asigură pîinea tuturor, pe spinarea căruia trăiesc toți, își duce o bătrînețe amenințătoare, murind, literalmente, de sărăcie, mizerie și umilință, și se propunea o soluție „care să uimească pe guvernanți : **pensii pentru țărani**". Dar autorul articolului, spirit lucid se vede, se mustra singur pentru o asemenea idee năstrușnică și utopică, fiind pe deplin convins că statul de pe atunci era total incapabil să ofere atare soluție și nu s-ar fi gîndit niciodată la mucenicii ogoarelor. Un venit cît de mic, din care să poată cumpăra măcar sare pentru bucătărie și gaz pentru lampă, plugarul și l-a visat ca pe un adevărat miracol. Un om cu **pensie** în lumea satului era **cineva**, oamenii se uitau la el ca la un privilegiat și un beneficiar al vieții. Prestigiul lui era indiscutabil. Colegul meu de bancă din școala primară, întrebat de învățător ce vrea să se facă în viață, a răspuns fără sovăire : pensionar. Un fost grefier, un modest amploiat căpătau, ca pensionari, după ce reveneau în sat, o importanță incomparabilă în raport pînă și cu cel mai vrednic, mai cinstit și mai inteligent țăran. Mai mult, întregul neam al acestora căpăta un sot de blazon și mi-aduc aminte cum în satul meu, cînd o fată din vecini s-a căsătorit, lumea o fericea ori o invidia că a luat un „băiat de pensionar", ceea ce însemna că sarea, gazul și chibriturile, după care alții asudau atît vînzîndu-și ultima găină din ogradă, erau asigurate. Iar odată, cînd, la o horă, un flăcău mai agresiv l-a înjunghiat pe altul, firește pentru o fată, lumea se mira de întîmplare cam așa : „Cum se poate, dom'le, că doar nu-i un vagabond, e nepotul lui domnu' Gorică, pensionarul". În copilăria mea, acum 30—40 de ani, mulți oameni luau drumul orașului, veneau mai

(Continuare în pagina 6)

POMPILIU MARCEA ■

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

La Broșteni, pe Bistrița aurie, urmele lui Creangă-copilul duc spre un mare și frumos oraș

10 sate de munte, risipite prin negre păduri de molizi și paltini, de o parte și de alta a Bistriței aurii, între Cirlibaba și Piatra Neamț, alcătuiesc comuna Broșteni din județul Suceava, ceo în care Creangă-copilul, adus pe o tarniță de cal muntenesc de moșul David din Pipirig, a venit să învețe carte de la dascălul Nicolae Nanu și să se umple de rîie de la caprele Irinucăi.

Școala în care s-a dedat la învățătură Nică a lui Ștefan a Petrei, după ce dascălul Vasile din Humulești fusese prins cu arcanul și dus la oaste, a dăinuit pînă în ultimul deceniu al veacului ce s-a scurs. Învățătorul Nicolae Nanu a păstorit sufletele copiilor din Broștenî vreme de zece ani, între 1840 și 1850, cînd s-a stins, lăsînd amintirea frumoasă și teafără a primului dascăl de pe valea Bistriței. N-a lăsat alte urme, n-are urmași pe-aici, în Broștenii de astăzi nimeni nu-i poartă numele. O urmașă dintre cele mai vrednice a avut însă școala, sufletul vechii clădiri trecînd într-o alta, ai cărei pereți au început a se zămisli în 1866. A fost, spune cronica locului, cea mai mare și cea mai frumoasă dintre școlile văii Bistriței, într-un sat care, spun aceleași izvoare, a fost el însuși, în epocă, cel mai vechi, cel mai mare, cel mai frumos de pe valea aceasta sălbatică și măreață, care-ți detună auzul și văzul cu piscuri întunecate de nori și cu larmă clocotitoare de Toance, altminteri o vale cu nume vesel, sunîndu-și sunetele ca pe o zgardă de clopoței zglobii : Bistrița aurie. Școala din

(Continuare în pag. 12-13)

ILIE PURCARU ■

O nouă recunoaștere internațională a valorii celei mai bune gimnaste a lumii

Nadia Comăneci a primit marele premiu al A.I.P.S.

Marți, 17 mai, în sala de recepții a hotelului „Marepineta" din localitatea italiană Milano Marittima, Congresul Asociației Internaționale a Presei Sportive, aflat la cea de-a 41-a ediție, a decernat Marele Premiu al A.I.P.S. româncei Nadia Comăneci, cea mai bună gimnastă a lumii, multiplă campioană olimpică și europeană, campioană balcanică absolută, învingătoare în zeci și zeci de concursuri internaționale de prestigiu, desfășurate în Japonia, S.U.A., Canada, Spania, R.F. Germania, Franța și în alte țări.

Reprezentanți ai celor mai cunoscute ziare și reviste de sport de pe patru continente, a numeroase posturi de radio și televiziune, au gîndit la unison, considerînd în unanimitate că Marele Premiu al A.I.P.S. se cuvine inegalabilei noastre gimnaste, sportiva numărul 1 a lumii în 1976, după aprecierea majorității zdrobitoare a anchetelor internaționale din lumea sportului, gimnastă fără rival la ora actuală, după cum au demonstrat-o și recentele campionate europene la care — deși victimă a unui arbitraj părtinitor care a frustrat-o de unele titluri la care talentul, măiestria și pregătirea ei excepțională îi dădeau pe de-a-ntregul dreptul — Nadia Comăneci a dobîndit titlul de campioană absolută a continentului, întregind un palmares neatins încă de nici o gimnastă din lume, probînd că rămîne cea mai bună dintre cei mai buni.

Decernîndu-i Nadiei Comăneci Marele Premiu al A.I.P.S., ca o nouă și concludentă recunoaștere a înaltei valori a gimnasticii românce și ca o reflectare nu doar a unor convingeri personale, ci ca ecou al opiniei publice sportive din 46 de țări de pe 4 continente, aplaudînd-o minute în șir și ascultîndu-i glasul străbătut de emoție („Sînt fericită că mi s-a atribuit acest Trofeu. La Praga am fost într-o formă mai bună decît la Montreal. Am prezentat două exerciții noi, unul la bîrnă și celălalt la sol, ambele pline de dificultăți tehnice. Consider că am reușit la perfecție și aș fi meritat notele maxime"), oficialii sosiți de prețutindeni la Milano Marittima au adus un omagiu semnificativ nu numai unui talent fără egal în lumea gimnasticii și unei puteri de muncă excepționale, cît și o recunoaștere la adresa contribuției școlii românești de gimnastică la dezvoltarea și îmbogățirea respectivei discipline sportive.

Marele Premiu al A.I.P.S. a fost înmînat minunatei noastre sportive de președintele Comitetului Olimpic Italian, Giulio Onesti, vicepreședinte al Comitetului Internațional Olimpic, trofeul primit de Nadia reprezentînd o ramură de măslin sculptată din metal aurit, simbol al păcii și prieteniei între tineretul lumii, oferit de Grecia, organizatoarea primei ediții moderne a Jocurilor Olimpice.

Noua etapă a dialogului româno-egiptean la nivel înalt, un nou remarcabil succes pe calea prieteniei şi colaborării, a păcii în lume

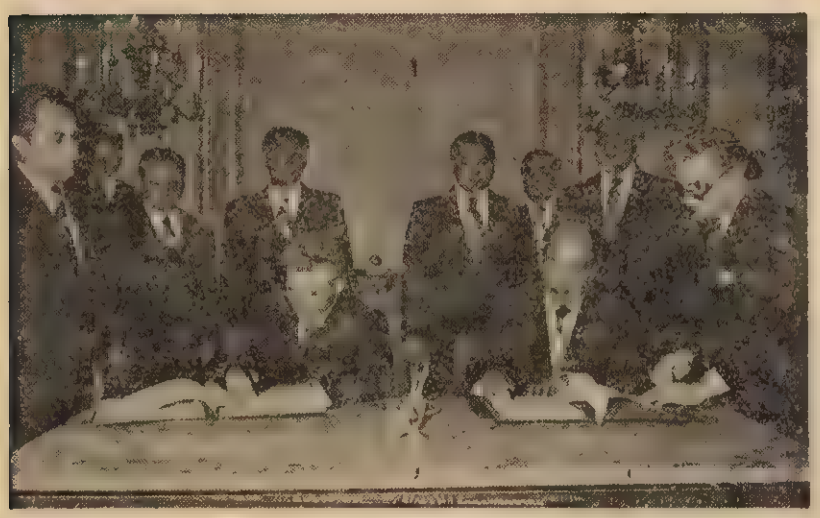

Preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Mohammed Anwar El Sadat semnează Comunicatul comun româno-egiptean

Întîlnirea celor doi preşedinţi cu reprezentanţii presei egiptene şi străine

Două secvenţe de la plecare, pe aeroportul din Cairo

Prezenţa activă a României în viaţa şi conştiinţa politică a lumii s-a făcut din nou simţită printr-o acţiune desfăşurată sub semnul prieteniei şi cooperării, preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu efectuînd săptămîna trecută, în perioada 11—13 mai, o vizită oficială de prietenie în Republica Arabă Egipt, la invitaţia preşedintelui Mohammed Anwar El Sadat şi a doamnei Gihane Sadat.

Expresie a consecvenţei şi dinamismului cu care sînt traduse în viaţă orientările Congresului al XI-lea cu privire la politica României pe plan internaţional, această nouă şi importantă acţiune a şefului statului român, purtător al mesajului de adînc umanism al poporului nostru, s-a încheiat cu rezultate de excepţională valoare pentru popoarele român şi egiptean, pentru cele două ţări.

Bucurîndu-se de vechi tradiţii, legăturile de prietenie româno-egiptene au cunoscut în ultimii ani o puternică dezvoltare şi un curs ascendent continuu, impulsionate şi stimulate mai ales de contactele personale la nivel înalt dintre preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Mohammed Anwar El Sadat, — la Cairo în 1972 şi 1975 şi la Bucureşti în 1974 — întîlniri a căror eficienţă s-a exprimat din plin pe multiple planuri, politic, economic, tehnico-ştiinţific, cultural şi în alte domenii.

Înainte de a vorbi despre importantele rezultate ale acestei noi solii de pace, prietenie şi colaborare a poporului român, se cuvine să subliniem cadrul de mare sărbătoare — oglindit în chip grăitor de televiziune, ca şi de presa scrisă — în care a avut loc vizita şefului statului român în Egipt.

Ţările fierbinţi de bun sosit, aclamaţiile entuziaste ale mulţimii pe magistralele metropolei de pe malurile Nilului au fost expresia spontană a sentimentelor profunde de înaltă stimă şi consideraţie faţă de remarcabila personalitate a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, a cărui activitate prodigioasă pe plan intern ca şi pe plan internaţional — în slujba fericirii poporului român şi a tuturor popoarelor, în slujba soluţionării trainice şi juste a situaţiei în Orientul Mijlociu, a păcii pe pămînt, pentru o lume mai bună şi mai dreaptă — este bine cunoscută în Egipt.

În cadrul convorbirilor, cei doi şefi de state şi-au exprimat satisfacţia că între Republica Socialistă România şi Republica Arabă Egipt relaţiile de prietenie şi colaborare cunosc o evoluţie ascendentă, — tovarăşul Nicolae Ceauşescu arătînd : **„Constituie o deosebită satisfacţie pentru noi să constatăm că de la ultima noastră întîlnire colaborarea româno-egipteană se caracterizează printr-o continuă întărire atît pe plan politic, cît şi domeniul cooperării economice, tehnico-ştiinţifice şi culturale"** — manifestîndu-se o strînsă colaborare şi pe plan internaţional, pe baza trainică a Declaraţiei Solemne Comune din 30 iunie 1974, document fundamental care dă expresie voinţei comune de a dezvolta continuu conlucrarea dintre România şi Egipt, pe temelia puternică a principiilor egalităţii, independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

Subliniind rezultatele îmbucurătoare obţinute pînă în prezent în cooperarea economică şi tehnică — realizarea unei uzine de produse sodice în Alexandria, a liniilor de montaj pentru autoturisme şi tractoare, de asamblare pentru aparate de radio, precum şi crearea Băncii româno-egiptene — cei doi preşedinţi au reafirmat dorinţa comună a ţărilor lor de a acţiona cu fermitate pentru extinderea şi diversificarea cooperării bilaterale, convenindu-se să fie intensificate contactele la toate nivelurile în domeniul economic, astfel încît volumul schimburilor comerciale să atingă cifra de 500 milioane dolari în 1980.

Căzînd de acord asupra necesităţii convocării sesiunii a X-a a Comisiei mixte guvernamentale de cooperare economică şi tehnică la mijlocul anului 1977, cei doi şefi de state au convenit ca reprezentanţi ai guvernelor ţărilor lor să se întîlnească periodic, cu scopul de a examina situaţia realizării hotărîrilor luate la nivel înalt, ca şi pentru a formula noi propuneri vizînd creşterea relaţiilor.

Finalitatea convorbirilor şi-a găsit expresia şi în semnarea unui Protocol cu privire la creşterea schimburilor comerciale şi la dezvoltarea cooperării economice şi tehnice dintre România şi Egipt, precum şi a unui nou Acord comercial.

Preşedinţii celor două state au hotărît de asemenea intensificarea şi dezvoltarea cooperării în domeniul ştiinţei, culturii şi învăţămîntului, precum şi intensificarea schimburilor de vizite între parlamente, între organizaţiile politice şi obşteşti din cele două ţări.

Schimburile de păreri asupra situaţiei internaţionale au scos în evidenţă transformările rapide şi profunde care au loc în lume în favoarea forţelor progresiste, antiimperialiste şi anticolonialiste, ca rezultat al manifestării tot mai hotărîte a voinţei popoarelor de a deveni stăpîne pe propriile destine.

Examinînd situaţia actuală din Orientul Mijlociu, cei doi preşedinţi au subliniat că menţinerea în continuare a unor teritorii arabe sub ocupaţia militară israeliană constituie o frînă în reglementarea paşnică a situaţiei din această zonă. Pronunţîndu-se pentru sporirea rolului O.N.U. în reglementarea situaţiei din Orientul Mijlociu, cei doi preşedinţi au afirmat necesitatea reluării cît mai curînd posibil a Conferinţei de pace în Orientul Mijlociu de la Geneva, cu participarea tuturor părţilor interesate, inclusiv a Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei, singurul reprezentant legitim al poporului palestinean.

Preşedintele Nicolae Ceauşescu a apreciat în mod deosebit eforturile preşedintelui Mohammed Anwar El Sadat pentru soluţionarea situaţiei din Orientul Mijlociu pe cale paşnică, pentru realizarea unei păci juste şi trainice în regiune, iar preşedintele Mohammed Anwar El Sadat a apreciat la rîndul său în mod deosebit activitatea susţinută a preşedintelui Nicolae Ceauşescu pentru reglementarea justă şi durabilă a situaţiei din această zonă, poziţia sa consecventă, realistă şi constructivă adoptată de-a lungul anilor Iată dealtfel elocventa declaraţie a şefului statului egiptean în acest sens : **„Am ascultat pe preşedintele Nicolae Ceauşescu şi trebuie să vă declar că principiile pe care le-a enunţat, ca bază pentru soluţionarea problemelor din zonă, sînt tocmai principiile asupra cărora am căzut de acord. Dealtfel, de mai mulţi ani, aş putea spune încă din perioada preşedintelui Nasser, şi, ulterior, de cînd sînt preşedinte, domnia-sa a depus eforturi susţinute care se remarcă prin sinceritate şi consecvenţă. Aceste eforturi au trezit încrederea noastră deplină în tot ceea ce preşedintele Ceauşescu a făcut, în tot ceea ce a spus".**

Dialogul româno-egiptean la nivel înalt a evidenţiat, între altele, îngrijorarea comună pentru faptul că pe continentul african persistă zone de încordare, — necesitatea de a acţiona pentru traducerea în viaţă a ansamblului prevederilor Actului final de la Helsinki, — necesitatea dezarmării generale, şi în primul rînd a celei nucleare, — necesitatea unor acţiuni energice pentru lichidarea subdezvoltării şi făurirea unei noi ordini economice internaţionale, întemeiată pe egalitate şi echitate, — sporirea rolului O.N.U. în viaţa internaţională, astfel ca organizaţia să devină un for universal de dezbatere democratică şi soluţionare a marilor probleme care frămîntă omenirea.

Urmărind cu viu interes noua etapă a dialogului la nivel înalt româno-egiptean, poporul nostru a luat cunoştinţă cu deosebită satisfacţie de excepţionalele sale rezultate — între care identificarea de noi şi importante posibilităţi de multiplă colaborare bilaterală — înregistrate în beneficiul reciproc al celor două ţări şi popoare şi în avantajul general al luptei pentru pace, prietenie şi colaborare în întreaga lume.

O nouă înaltă solie de pace şi prietenie a poporului român, militant consecvent şi activ pentru aceste două măreţe cauze ale umanităţii, s-a încheiat, spre bucuria şi mîndria noastră, cu un nou succes de ampioare şi rezonanţă internaţională.

Întîlnirea dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Edward Gierek, un eveniment de mare însemnătate în cronica relaţiilor de solidaritate şi colaborare frăţească româno-polone

Marţi, 17 mai, a început în R. P. Polonă vizita oficială de prietenie a delegaţiei de partid şi de stat condusă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, la invitaţia tovarăşului Edward Gierek, a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, a Consiliului de Stat şi a Consiliului de Miniştri al R.P. Polone

Abia reîntors din Republica Arabă Egipt, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — mare personalitate politică a lumii contemporane, şef de stat cu o activitate internaţională impresionantă prin dinamismul ei, conducătorul poporului nostru căruia îi este un strălucit exemplu prin munca şi activitatea sa neobosită în slujba intereselor fundamentale ale României şi românilor, ca şi ale tuturor popoarelor angajate în lupta pentru făurirea unei lumi mai drepte şi mai bune — a pornit în fruntea unei noi solii de pace, colaborare şi prietenie.

Promisele acestei vizite de prietenie, subliniate încă din interviul acordat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu ziarului Trybuna Ludu, ca şi din interviul acordat de tovarăşul Edward Gierek ziarului Scînteia, sînt examinarea, întărirea, stimularea şi dezvoltarea relaţiilor bilaterale româno-polone, precum şi contribuţia comună la frontul păcii, al colaborării şi prieteniei în lume.

Iată primele momente principale ale vizitei :

Sosirea în capitala Poloniei a delegaţiei de partid şi de stat condusă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu a prilejuit un impresionant **BUN VENIT** din partea varşovienilor, ale căror manifestaţii de simpatie şi aplauze entuziaste la aeroportul Okecie, ca şi pe magistralele străbătute de coloana de maşini pînă la palatul Wilanow, reşedinţa oficială pusă la dispoziţia secretarului general al Partidului Comunist Român, au dat expresie sentimentelor de respect şi înaltă stimă pentru remarcabilul om politic Nicolae Ceauşescu, ca şi a sentimentelor de prietenie şi frăţie româno-polone, de satisfacţie pentru această nouă etapă a dialogului la nivel înalt purtat de reprezentanţii celor două ţări şi popoare prietene.

După cum ne-am dat seama din transmisiunile televiziunii, ca şi din relatările presei, sosirea la Varşovia a delegaţiei de partid şi de stat condusă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a constituit într-un emoţionant moment sărbătoresc, capitala Poloniei trăind cu entuziasm această nouă pagină a unei prietenii tradiţionale, al cărei conţinut s-a îmbogăţit mult în ultimii ani, ca urmare în primul rînd a întîlnirilor la nivel înalt dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Edward Gierek.

Continuînd dialogul purtat în toamna anului trecut la Sinaia, convorbirile dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Edward Gierek au debutat printr-o informare reciprocă asupra activităţii şi preocupărilor Partidului Comunist Român şi Partidului Muncitoresc Unit Polonez, asupra mersului construcţiei socialiste în cele două ţări prietene, subliniind că realizările României şi Poloniei în edificarea noii orînduiri slujesc deopotrivă interesele celor două popoare ca şi întăririi prestigiului socialismului în lume.

Evidenţiind cu satisfacţie cursul ascendent al relaţiilor de prietenie, solidaritate militantă şi colaborare frăţească dintre P.C.R. şi P.M.U.P., dintre cele două ţări, tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Edward Gierek au reafirmat voinţa comună de a îmbogăţi şi amplifica bunele raporturi existente, de a lărgi şi aprofunda cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică, de a identifica noi resurse în vederea lărgirii colaborării şi cooperării, spre binele ambelor popoare şi al cauzei socialismului, stabilindu-se principalele direcţii ale dezvoltării acestei colaborări în conformitate cu posibilităţile crescînde ale celor două ţări.

Tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Edward Gierek au procedat la un schimb de păreri privind problemele fundamentale ale vieţii internaţionale. A fost subliniat faptul că unitatea şi conlucrarea frăţească a statelor socialiste, suverane şi egale în drepturi, reprezintă un factor hotărîtor pentru o dezvoltare mai rapidă a fiecărei ţări socialiste, pentru securitate, colaborare internaţională şi pace, — reînnoindu-se, totodată, hotărîrea P.C.R. şi P.M.U.P., a României şi Poloniei de a-şi aduce, în continuare, întreaga contribuţie la întărirea unităţii şi colaborării ţărilor socialiste, a partidelor comuniste şi muncitoreşti, a tuturor forţelor revoluţionare, muncitoreşti, democratice, progresiste, a maselor populare în lupta pentru pace, securitate, colaborare şi progres social, — a fost subliniată de asemenea necesitatea aplicării depline de către toate statele participante la Conferinţa de la Helsinki a prevederilor Actului final al Conferinţei, precum şi a desfăşurării în bune condiţiuni a Reuniunii de la Belgrad.

Desfăşurate în spiritul înţelegerii depline şi al identităţii de vederi în problemele fundamentale discutate, convorbirile au avut loc într-o atmosferă cordială, tovărăşească.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Edward Gierek îşi string călduros mîinile pe aeroportul Okecie

În timpul convorbirilor oficiale

Continuat în prezenţa persoanelor oficiale române şi poloneze, dialogul la nivel înalt Ceauşescu — Gierek a reliefat probleme actuale ale politicii de construire a socialismului în cele două ţări, exprimîndu-se dorinţa şi hotărîrea celor două partide şi state de a îndeplini acordurile stabilite anterior, de a deschide noi şi largi perspective de intensificare multilaterală a colaborării economice, a schimburilor comerciale, pentru cooperare în producţie, lărgirea şi diversificarea relaţiilor în domeniile ştiinţific, tehnic, cultural şi al artei, pentru intensificarea schimbului de experienţă în toate domeniile construcţiei socialiste, pentru aprofundarea prieteniei dintre cele două popoare.

Procedîndu-se la un schimb de păreri asupra unor probleme fundamentale ale vieţii internaţionale — realizarea integrală a documentelor de la Helsinki cu privire la cooperarea şi securitatea europeană ; dezvoltarea colaborării multilaterale dintre statele europene, realizarea destinderii pe continentul nostru ; probleme legate de lichidarea conflictelor care mai există în lume şi soluţionarea problemelor litigioase pe cale paşnică — a fost reliefată necesitatea lichidării fenomenului subdezvoltării şi crearea unor relaţii noi în lume, care să permită statelor rămase în urmă să se dezvolte într-un ritm mai rapid. Dialogul a evidenţiat dorinţa de a se acorda pe mai departe o atenţie deosebită întăririi relaţiilor cu ţările socialiste, cu ţările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de regim politic.

Vizita oficială în Polonia a delegaţiei de partid şi de stat condusă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, nouă acţiune a României în slujba colaborării şi prieteniei, a păcii în lume, continuă.

MARIUS POPESCU ■

La „Dacia" oamenii muncesc mai bine, știind că în efortul lor își are rădăcinile un trai tot mai bun!

La Întreprinderea textilă „Dacia" din Capitală au înflorit trandafirii. Inginera Maria Stoica, directoare tehnică, a cules cîțiva boboci roșii, albi, roz și i-a așezat într-o vază. Acum privește cu seninătate peste ei și îmi vorbește despre calitatea țesăturilor, a imprimeurilor cu sute de modele, printre care și modele reprezentînd trandafirii. Zice : „La noi, retribuția fiecărui angajat se face în raport de îndeplinirea obligațiilor de serviciu. Deci și a acelora de calitate. În luna aprilie 1977 trebuia să realizăm după plan 88 la sută țesături de calitatea I și extra. Am realizat 98,4 la sută, deci mai mult".

Pentru a obține 98,4 la sută din totalul țesăturilor numai produse de calitatea I și extra ai nevoie într-adevăr de mașini bune, de materii prime și materiale la fel de bune, de condiții de muncă pe măsură, dar mai întîi sînt implicate în acest proces conștiințe.

Dumitra David are 27 de ani, s-a născut în Chitila, este căsătorită și are un copil. De zece ani lucrează în „Dacia". Acum supraveghează zece războaie și țese cam 6 000 metri de pînză într-o lună. Toată această producție este numai de calitatea I și extra ! Merită să aflăm cum o obține.

— Zilnic vin cu un sfert de oră mai devreme la program. Îmi notez ceasurile să știu de unde pornesc, să știu la urmă cîte bătăi realizează fiecare război ; controlez pînza să nu nibă defecte, fac în așa fel, printr-o supraveghere atentă, să nu-mi stea nici un război.

Cam în felul acesta comunista Dumitra David obține în fiecare lună 14 milioane de bătăi la zece războaie, reușește să rămînă fruntașă de mai mulți ani, iar produsele fabricate de dînsa să fie numai extra și calitatea I. Reușita ei constă într-o anume perspicacitate, o hărnicie recunoscută, dar și într-o gîndire aproape ergonomică despre muncă.

Mă apropii de Victoria Stoleru, ne putem înțelege numai strigîndu-ne cuvintele la ureche. În jurul nostru, circa 400 de războaie lovesc cu aproape 200 de bătăi pe minut. Lupta pentru reducerea zgomotului e aprigă în lume. „O soluție, ne spune inginerul Mircea Sandu, șeful secției țesătorie, ar fi înlocuirea suveicilor cu un alt sistem". Pînă atunci suveicile vor continua însă să zboare prin urzeală, ca niște mrene care fulgeră adîncurile. Victoria Stoleru care aranjează acum cîteva fire de urzeală parcă ar cînta la o harfă, o harfă cu corzile infinite, din care pleacă o pînză moale, ca o muzică domoală, învăluitoare. Are 47 de ani, din care 32 i-a petrecut în țesătorie. Înseamnă că la 15 ani era țesătoare. Soțul ei, Alexandru, are și el 15 ani în „Dacia". S-au cunoscut aici, în fabrică, s-au căsătorit, au acum copii, stau la bloc și cîștigă bine. Victoria Stoleru lucrează la cinci războaie cu comandă program. Printr-un astfel de război, aflu, trec 5524 de fire de urzeală, toate programate, curgînd prin spate ca firele unui izvor prin porii pămîntului. Într-o lună își depășește planul cu 100—110 metri de damasc, țesătură aleasă și scumpă, numai de calitatea I și extra. Cum ? Prin aceleași metode ca și Dumitra David, Olga Petrescu, Reghina Jianu, Culina Aurica, Vasilica Popescu, Elena Mihai, Margareta Niculescu, Zamfira Zamfir, Elena Ghelase și altele, toate cîștigătoare ale „Concursului calității" desfășurat în fiecare an la Întreprinderea textilă „Dacia".

O măsură deosebită aplicată în secția țesătorie și care a dus la obținerea unei calități superioare a fost introducerea controlului interfazic. Ne aflăm la repansat, metrat și control : aici se termină fluxul țesătoarelor, pînza pleacă mai departe, spre secția finisaj, la albit, vopsit, imprimat, uscat, călcat și împachetat. Dar înainte de a trece la finisaj, fiecare metru de țesătură se oprește aici, la această vamă severă, trece adică prin controlul interfazic. Sînt instalate 5 rampe de control al calității, deservite de zece controloare de calitate, în două schimburi. La rampa nr. 2 lucrează acum Elena Ștefănescu. Are 38 ani, doi copii și lucrează aici de 14 ani. Pe zi controlează 4 000 metri de pînză.

— Ce defecte găsiți la țesături ?

— Defecte de legătură, rărituri, denisturi de țesătură.

— Sînt dese aceste defecte ?

— Nu sînt dese. Din 4 000 metri pe care îi controlez zilnic, cam 3 600 metri merg la calitatea I și extra și doar 400 metri la a II-a și a III-a. Cînd constatăm deficiențe, chemăm meșterul, țesătoarea respectivă și le arătăm defectele. El ia măsuri acolo, la mașină, și astfel se stopează o marfă de calitate inferioară.

În zece ani, acești doi ochi ai Elenei Ștefănescu au verificat, după un calcul sumar, 12 320 000 metri de pînză. De cîte ori s-ar putea înfășura oare cu ea ecuatorul ?

Cînd un război funcționează defectuos, Ene Petruța, controloare și ea, îl oprește imediat.

— Ce legătură credeți dv. că are toată această luptă pentru calitate, pentru depășirea sarcinilor de plan și ridicarea nivelului de trai ?

— Oare mai e nevoie de explicație ? Toate eforturile noastre au ca scop sporirea avuției naționale. Cu cît eforturile noastre sînt mai mari, e clar că averea țării sporește, iar o parte tot mai mare din această avuție ne revine nouă, celor care ne străduim aici să dăm numai țesături de calitatea I și extra. Dovadă stau recentele măsuri de ridicare a nivelului nostru de trai, de majorare a retribuției reale, de sporire a alocațiilor pentru copii, creșterea ajutoarelor acordate familiilor cu mulți copii, din care sînt și la noi destule. Astfel și încă pe mult mai multe planuri văd eu această legătură între efortul și răsplata muncii noastre.

La fel înțeleg această legătură între efort și nivel de trai și meșterul Alexandru și soția sa Petruța Dumitru, Lenuța Bănceanu, Elisabeta Mihai și altele. Din ce în ce mai mult oamenii înțeleg că orice efort făcut este răsplătit, că el ridică pe noi trepte condițiile de viață. E un fapt știut de totdeauna, din tată în fiu, că nu poți cere pînă nu dai, adică nu poți avea pînă nu muncești. Ideea pe care trebuie însă să o reținem este că aici, la „Dacia", oamenii vor să muncească, dar nu oricum. Dorința lor e să dea produse numai de calitate superioară, adică de-a I-a și extra. Și lupta se duce cu aceeași intensitate și în secția finisaj. La albitorie, de pildă, capetele de țesătură erau lăsate înainte pe pardoseală. Se murdăreau și cam doi la sută din metraj se rebuta. Acum, oamenii au confecționat o covată, un lucru simplu, în care pun capetele și acel doi la sută nu se mai pierde, ci se cîștigă. Este dovada unui interes, a înțelegerii că oamenii știu că produc pentru ei, că sporirea retribuțiilor lor depinde în ultimă instanță de astfel de fapte. Sau : înainte țesătura era transportată pe cărucioare. La cea mai mică atingere apăreau „petele de manipulare", fapt care ducea la rebutarea unui procent de 0,4 pînă la 0,5 la sută. La 150 000 metri pe zi se pierdeau peste 700 metri. Acum această cantitate se cîștigă.

Ne aflăm în atelierul vopsitorie. Ce ați întreprins aici pentru sporirea calității țesăturilor ?, îl întreb pe Vasile Geantă, ajutor de maistru și membru în Comitetul oamenilor muncii.

— Cea mai mare realizare a întreprinderii noastre este, cred eu, reducerea importurilor de coloranți și chimicale cu 80 la sută, prin înlocuirea acestora cu coloranți și chimicale românești.

Părerii lui Geantă i se alătură și maistrul Tănase Gașpar. „Noi produceam și producem și acum tercot „Andrei". După înlocuirea coloranților din import cu cei indigeni, am redus cheltuielile în valută la un sfert. N-a fost ușor, e adevărat, pentru că a trebuit să adaptăm noile rețete la utilajele noastre și utilajele la rețete, pentru a obține numai calitate superioară. Dar ce se poate oare realiza fără efort ? Și-apoi, iată, efortul ne-a și fost răsplătit : retribuția muncii noastre a crescut simțitor prin noile măsuri de ridicare a nivelului de trai".

— Condițiile bune de muncă, de încadrare a fiecărui angajat au redus mult fluctuația în secția finisaj și în toată întreprinderea, sublinia inginerul Sandu Mircea, șeful secției, textilist din tată în fiu, de 20 de ani în finisaj. Oameni ca Săndulea Răducanu, Nicolae Pop, Ion Oprescu, Gh. Păcuraru, Ilie P. Nicolae, Livia Stănescu, Florina Mărinduc și alții au între 20 și 30 de ani vechime în întreprindere. E de la sine înțeles să-și considere locul de muncă, întreprinderea, ca propria lor casă.

După aproape o jumătate de zi, petrecută printre oamenii întreprinderii textile bucureștene, cînd am trecut spre poartă, mi s-a părut că trandafirii din curte se desfăcuseră mai mult. Și, dacă mă gîndesc mai bine, nu cred că era numai o părere. Era o realitate. Parfumul lor se simțea mult mai puternic.

N. GRIGORE MARAȘANU

Adevărata omenie a politicii partidului nostru

Maria Păun și Tudora Zlate, două femei, două mame, două muncitoare, două colege de muncă, amîndouă croitorese-mașiniste la Întreprinderea de confecții și tricotaje din București.

Maria Păun, de-aproape 12 ani în meserie, mereu în aceeași secție, a șaptea, la confecții, avea să-mi spună că băiatul ei cel mare, Nelu, elev în clasa a VII-a a Școlii generale nr. 115, a întrebat-o chiar în acea zi cît cîștigă ea pe lună și care este funcția ei aici, la întreprindere. „Zicea că au avut un fel de oră politică și, cît sînt ei de copii, au discutat despre mărirea retribuțiilor noastre, ale părinților, și mărirea alocațiilor de stat pentru copii. Ca să vedeți ! Trebuia să facă și, copiii, la școală, toate calculele banilor ce vor intra în casă, iar el nu știa cît cîștig eu pe lună și nici cît cîștigă taică-su. Despre mine știa că sînt membră de partid. Atîta știa el. Ei bine, eu cîștig 1 500 de lei lunar, asta e încadrarea, dar se mai adaugă și un spor, că noi lucrăm în acord global, așa că, în general, eu iau cam 1 650—1 700 de lei pe lună. Soțul meu, revizor tehnic la Trustul de montaj-București, fără să lucreze în acord global, cîștigă aproape 2 000 de lei. Am făcut calculele împreună și cu Georgeta, copilul nostru cel mai mare, și am rămas pur și simplu uimiți de suma mare de bani care, începînd din vara acestui an, ne va intra în casă, la bugetul familiei. Numai pentru cei patru copii, Nelu, Georgeta, Maria și Corina, vom primi, după cum s-a anunțat, cu 65 de lei mai mult, adică 260 de lei în total, ceea ce ar însemna, ca să dau un exemplu, că în fiecare lună putem cumpăra un rînd de haine pentru un copil numai din majorarea alocației. Calculînd retribuțiile, am văzut că vom avea în medie un surplus de 600 de lei în prima perioadă, iar pînă în anul 1980 vom ajunge chiar la 1 200 de lei mai mult decît pînă acum. Sigur că da, nu găsesc cele mai potrivite cuvinte ca să mulțumim din toată inima partidului și statului nostru care se îngrijesc îndeaproape, părintește, de bunăstarea noastră și a copiilor noștri. Dar mă gîndesc că nu e nevoie să găsim cuvinte frumoase și potrivite, cît, mai ales, e nevoie ca fiecare dintre noi să muncim mai bine, fără pierdere de timp și fără produse de slabă calitate. Ce vom face cu acești bani ? Vom trăi mai bine, fără doar și poate, sau, dacă tot ne-ați întrebat, de ce să nu vă spun că atît eu, cît și soțul meu am venit în București acum 12 ani și de atunci fiecare muncește în același loc de muncă și nici unul dintre noi nu s-a făcut de rușine, motiv pentru care ne vom cumpăra, cît mai curînd, sperăm noi, un apartament proprietate personală".

„Vedeți, intervine Tudora Zlate, asta ar fi problema numărul unu a colegei mele, Maria, apartamentul. Lucrăm amîndouă în aceeași secție, acum 10—12 ani eram amîndouă cele mai tinerele, așa că sîntem de-atunci încoace prietene, iar șefa noastră, maistrul Sînziana Măilă, cred că are despre noi numai cuvinte de laudă. În ceea ce mă privește, eu am trei copii, Mihai, care acum își face stagiul militar, Aurora, care a terminat clasa a IX-a, și Ionel, care e de-abia în clasa a doua. După cum se vede, eu voi beneficia de mărirea alocației numai pentru Ionel, deoarece ceilalți, iată, au ajuns mari. În ceea ce privește mărirea retribuției, împreună cu soțul meu, tratamentist termic la „Vulcan", cu 2 100 de lei pe lună, ca retribuție de bază, la care se mai adaugă și sporul de acord global, cam tot la 1 000 de lei se ridică surplusul pe care-l vom primi cu noile hotărîri. Eu zic, după mintea mea, și nu cred să greșesc deloc, că aceste salturi către bunăstare se datoresc, fără doar și poate, faptului că atît în cincinalul trecut, cît și în acest nou cincinal, întreprinderea noastră și-a realizat și chiar și-a depășit planul la toți indicatorii. Și pentru că așa au stat lucrurile în majoritatea întreprinderilor din țară, și pentru că sînt toate motivele să tragem nădejde că și de-acum încolo se va munci cu același sîrg, iată, au fost obținute niște venituri care, cum e și firesc, se împart la toți oamenii muncii. Cu alte cuvinte, planul de dezvoltare a țării noastre, plan în care creșterea bunăstării oamenilor muncii se află la loc de cinste, ca un țel, ceea ce dovedește că politica partidului nostru nu este alcătuită din vorbe, ci din fapte, realizarea cît mai grabnică a tuturor sarcinilor de producție, adică a acelui mare plan al țării, este o problemă a noastră, a fiecăruia dintre noi. Despre aceste lucruri vorbeam cu Maria Păun și am auzit-o spunînd că se-ncumetă să-și contracteze un apartament proprietate personală pe care îl va achita chiar cu acești bani. Altceva ce să mai spun ? Noi, toate femeile de la I.C.T.B., ca toți oamenii muncii, sîntem cu adevărat bucuroase de-aceste măsuri care ne arată, încă o dată, omenia politicii partidului nostru".

VICTOR NIȚĂ

O mare descoperire arheologică:

Castrul de la Pietroasele

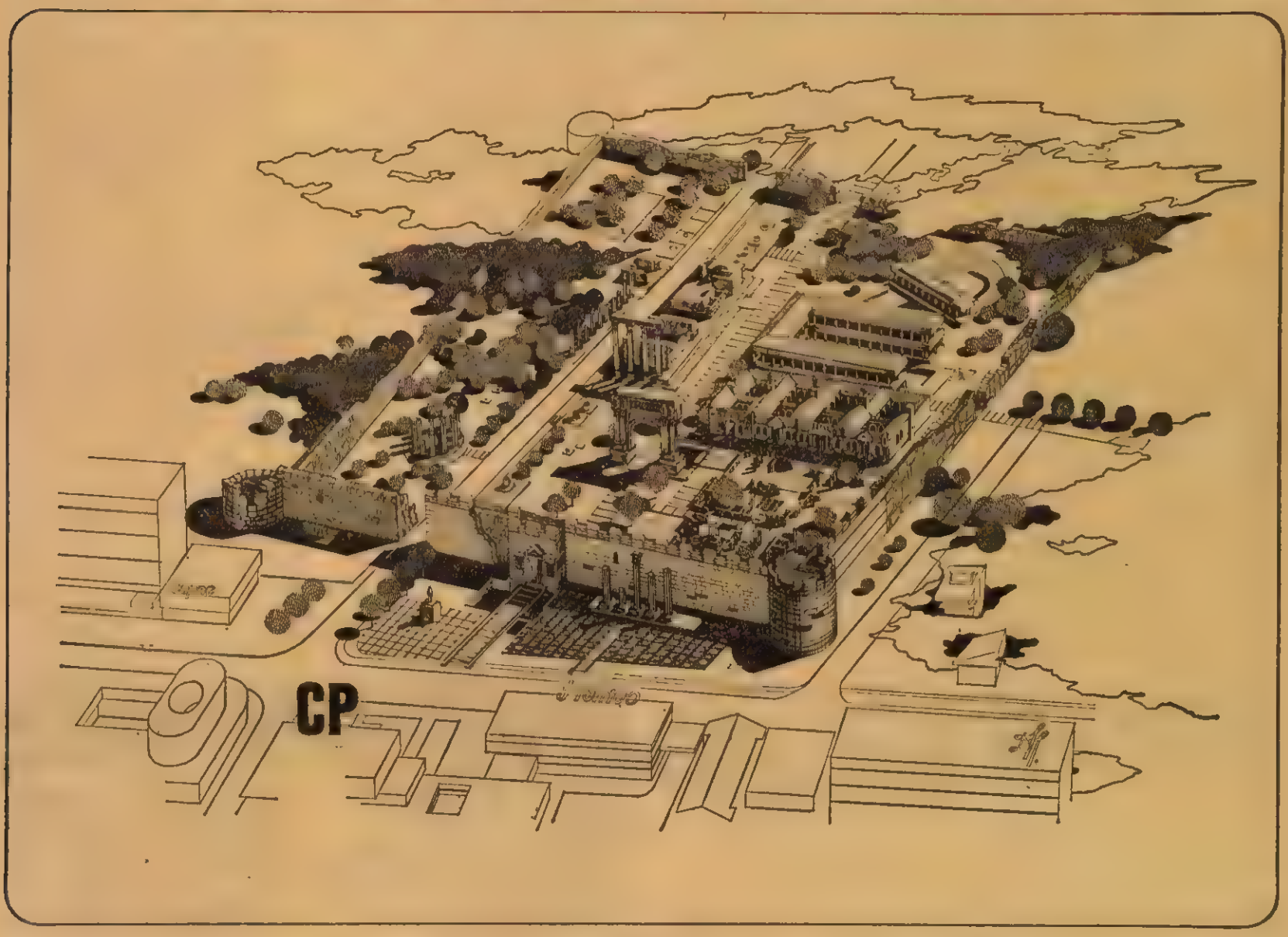

Sistematizarea comunei Pietroasele a dat tînărului arhitect Dinu Meșteru de la institutul de proiectări din Buzău o mare emoție. S-a întîlnit cu istoria vie. La Pietroasele s-a descoperit doar cel mai valoros tezaur din țară, care-i poartă numele, numeroasele obiecte scoase la suprafață cu fiecare săpătură atestînd locuirea spațiului din cele mai vechi timpuri de către daci și populații alogene dar și de către romani, despre care se știa că n-au ajuns în această parte a Munteniei. Mărturie stă castrul roman aflat pe vatra satului, în zona centrală. Prospectarea la teren, cu sprijinul tînărului arheolog Vasile Drâmbocianu (alt entuziast al valorificării vestigiilor, muzeograf la muzeul de istorie din Buzău), „pipăirea" zidurilor de 3 metri lățime, a olanelor prin care venea apa în castru și la thermele situate mai jos, dincolo de șosea, i-au dat tînărului arhitect o puternică tresărire. Se afla în fața unui deosebit fapt istoric. Munca lui va trebui să învie și să integreze vestigiile palpabile în noua realitate a comunei, să scoată la vedere pentru totdeauna o valoare documentară incontestabilă (castrul fiind unic pentru secolul al IV-lea, cînd se știa că nu mai erau romani în Dacia), să aducă o nouă mărturie a latinității românilor, a continuării existenței romanilor aici și după retragerea lui Aurelian.

Comuna Pietroasele (reuniune a satelor Pietroasa de Sus și Pietroasa de Jos) se află la jumătatea distanței dintre Mizil și Buzău, la poalele dealului Istrița, unde acesta se îmbină cu cîmpia. Situată la o altitudine de 754 metri față de oglinda mării, comuna dispune de o cîmpie întinsă pentru agricultură dar și de dealuri cu livezi și multă viță-de-vie. În nord, pe deal sînt pîlcuri de păduri de stejar, carpen și fag, urme ale unui codru secular și locul unei cariere de piatră calcaroasă de unde s-a luat materialul pentru construcția castrului. Piatra stă bogat la temelia unor case de azi și apare pe lîngă șosea înșirată ca un gard specific. Castrul, cu unele ziduri încă la suprafață pe vremea cînd a săpat Odobescu, în colțul din dreapta sus, se află în jumătatea de nord a centrului comunei, la cîțiva metri de șosea, cu clădirea consiliului popular pe unul din turnuri. Are forma unui dreptunghi cu turnuri rotunde la colțuri (element care-i marchează originea romană ca și cimentul de liere a pietrelor), cu laturile mari de 158 metri, direcționate sud-vest, nord-est și laturile mici de 124 metri, direcționate vest-sud, est-nord, paralele cu șoseaua care vine de la Buzău. Zidurile s-au acoperit complet cu pămînt în ultima sută de ani și au deasupra 35 gospodării, case cu grădini și vii. Sînt late de 3 metri și se văd în cele patru puncte unde au făcut arheologii săpături prin șantierul Institutului de arheologie din București condus de profesorul Gheorghe Diaconu. Avînd ca nucleu al viitoarei așezări acest castru, arhitectul Dinu Meșteru a gîndit în jurul lui construcții care încîntă prin simplitatea și originalitatea lor, bazîndu-se pe materialul arheologic existent, fructificînd specificul local, dar venind și cu un plus de modernitate. Iată cum este conceput planul de sistematizare : mai întîi, scoaterea la lumină a întregului castru, restaurarea zidurilor, refacerea locuinței pretorului, a bazilicii, a unui mic auditorium în aer liber și a locuințelor care au fost grupate în partea de sud-est, unde este orientată și comuna actuală. În fața castrului, pînă în șosea, se va amenaja o piață de tip roman, pardosită cu marmură și motive geometrice specifice, în care se vor înălța coloane existente în patrimoniul arheologic. Piața va continua într-o deschidere largă vizavi, peste șosea, unde se întretaie cu cealaltă șosea care trece chiar prin castru (șosea care va rămîne pentru a permite turistului de pretutindeni să vadă interiorul fortificației din rulajul automobilului în drumul său spre zona turistică de nord : locul „la Ardeleni" unde s-a descoperit tezaurul „Cloșca cu pui de aur", situat la circa 1,5 km nord de castru, cetatea dacică de la Gruiu-Dării, să treacă peste masivul Istrița și să coboare în frumoasa vale a Tisăului, la complexul monumental de la Bradu, la mănăstirea Ciolanu, să urce în tabăra de sculptură de la Măgura, să coboare apoi spre Buzău sau să urce pe varianta ce duce la Brașov pe valea riului Buzău). În latura de est a acestei piețe va fi noua clădire a consiliului popular, în față cu o statuie romană, alături un complex comercial (în prezent în lucru), apoi dincolo de șosea, în latura vestică, un muzeu de istorie, în care să se valorifice tot ce s-a descoperit aici și se va mai descoperi cu ocazia despresurării castrului. Căminul cultural actual se prevede reamenajat în acest specific, îmbogățit cu o nouă sală de spectacole și un auditorium în aer liber, situate în partea de est a consiliului popular. Se are în vedere restaurarea thermelor și ele situate în această zonă, amenajarea unui loc de parcare și construirea unui motel cu cramă de tip roman, cam pe unde se află actualul consiliu popular, un nou sediu al poștei și C.E.C.-ului și primele blocuri pentru specialiști. De asemeni, se vor muta în altă parte gospodăriile situate în prezent deasupra castrului. Aceasta în prima fază a sistematizării. Se are în vedere apoi construirea unui muzeu al vinului, zona fiind viticolă, noi blocuri de locuit și alte amenajări social-culturale.

Ce reprezintă această rezervație arheologică de la Pietroasele pentru comună, pentru județul Buzău, pentru țară ?

— Complexul arheologic de la Pietroasele constituie un argument puternic al originii noastre, ne spune profesorul Gh. Diaconu, șeful șantierului arheologic de aici. «Acesta a fost o mică fortăreață, un post avansat, un castellum, de unde se putea supraveghea mișcările dușmanului din cîmpie», scrie Al. Odobescu, descoperitorul castrului. Fortificația de la Pietroasele a fost ridicată în a doua jumătate a secolului al IV-lea e.n., iar rolul acesteia a fost nemijlocit legat de evenimentele politice care au avut loc la Dunărea de Jos în acele vremuri.

Acestea sînt faptele de arheologie și istorie care au înflăcărat imaginația nu numai a arhitectului Dinu Meșteru, căruia i-a revenit nobila misiune de a gîndi o așezare-muzeu, ci și tuturor acelora care sînt legați direct de vestigiile vii ale trecutului ce ne țin în permanentă legătură cu strămoșii.

— Castrul se află într-adevăr în patrimoniul național, la numărul de inventariere 2889, sub denumirea de „rezervația arheologică de la Pietroasele", ne spune arhitectul Cristian Moisescu, director adjunct al Direcției Patrimoniului Cultural Național. Se pot face construcții acolo, dar numai cu avizul nostru. Lucrările de restaurație se vor face numai sub asistența noastră tehnică. Județul poate realiza sistematizarea cu restaurarea castrului prin întreprinderile sale de construcții. E un fapt unic în domeniu și ne bucură mult o asemenea întreprindere.

— Deocamdată castrul încă mai este în pămînt, zice la fața locului Alexandru Baciu, primarul din Pietroasele. Vin tovarășii arheologi vara, trasează, fac săpături, găsesc mereu niște obiecte. Noi vrem să se vadă cît mai repede ceva... Putem curăța imediat, cu forțe proprii, pămîntul dinspre șosea, la fațadă, cum se spune, să se vadă zidul castrului care este ! Toată lumea, oricare om din sat, vrea să vadă ce valori avem noi aici...

— În vara aceasta vrem să eliberăm tot zidul de la fațadă, ne spune arhitect Magda Tzony de la Institutul de arheologie din București, care răspunde în principal de therme. Dar se pune problema conservării pietrei, a olanelor și a ceramicii din therme. Eliberarea acestor valori de pămînt presupune începerea imediată a restaurației, a operațiilor de conservare. Aici arhitecții și constructorii au cuvîntul.

În prezent asistăm cum se ridică primul complex comercial vizavi de castru. Șantierul de arheologie își pregătește uneltele, pentru ca în vara aceasta (a patra vară de lucru) să dezvăluie complet întreaga măreție a castrului, ceea ce duce imaginația pietroșenenilor la ziua cînd aici va fi prima comună-muzeu, născută din gîndirea buzoiană și spre care se va realiza de către buzoieni și spre care ne vom îndrepta permanent pașii ca spre unul din multiplele documente vii ale neamului.

TRAIAN BĂDULESCU

„Am înființat asociații și le-am dat munți în primire"

Să vă prezentăm cîtiva lucrători din agricultură, oameni cu un profil deosebit.

Stelian Răducu din Poiana Comarnicului este șofer pe o mașină de pompieri. După ce își face foarte conștiincios serviciul — în munca lui, idealul ar fi ca să nu aibă nimic de făcut — fuge acasă și se închide în grajd. De acolo nu-l scoți, ca să spunem așa, decît cu mașina de pompieri. Este crescător de animale, membru al Asociației crescătorilor de animale din Comarnic.

Vasile Enoaie muncește la Fabrica de postav din Azuga. Face zilnic naveta Comarnic — Azuga. Pe înserat, cum ajunge acasă — destul de obosit, se înțelege, după o zi de lucru și cîteva zeci de kilometri pe tren — urcă degrabă la Podul Lung, unde are cîteva oi într-o turmă. Mulge, asistă, se bucură (sînt vorbele sale). Nu e ușor : zilnic 10 km pe jos, în pantă, 5 dus, 5 întors, pe ploaie, pe arșiță, pe lapoviță, doar ca să te bucuri uitîndu-te la niște oi care, în treacăt fie zis, nici nu aduc cine știe ce venit. Pasiunile ancestrale nu se răsoară însă nici cu leul, nici cu kilogramul. Enoaie este membru în comitetul de conducere al Asociației crescătorilor de animale din Comarnic.

Ion Popa din Valea Doftanei e contabil la bancă. Și încă unul excelent. În orele libere — și poate, cine știe, între două devizuri — visează la electrificarea stînelor și la mașini de îmbăiat oile. A construit o instalație pe care un prieten a botezat-o în glumă „uzină de îmbăiat". E dezarmant de simplă : doi oameni manipulînd un pod glisant pot îmbăia în două zile două mii de animale, scutind pe oieri de o muncă penibilă și istovitoare. Ion Popa este președintele asociației din Valea Doftanei.

Muncitori sezonieri se întorc vara în cătunele lor de la poalele Carpaților, dornici să plece în munte cu oile consătenilor. Sînt tineri ciobani de înaltă calificare. Termenul nu este deloc exagerat : „E o meserie mare", spunea un entuziast. „Ciobanul nu este omul cu bîta, cum fals este reprezentat, ci omul care cunoaște o mie de meserii și, în plus, iubește muntele. Meseria trebuie s-o deprinzi de mic, dar ucenicia durează 20 de ani ; abia atunci începi să te pricepi".

Acești lucrători destoinici, fiecare la locul său de muncă, pendulează între strung și strungă. Majoritatea locuitorilor din Secăria și alte așezări izolate de la poalele muntilor se îndeletnicesc însă exclusiv cu creșterea animalelor. Sînt și ei membri ai asociației respective din comuna natală. Ei valorifică la fondul de stat produsele lor.

Nu întîmplător, toate exemplele de mai sus se referă la județul Prahova, unde funcționează, de cinci-șase ani, 28 asociații de crescători de animale. Acoperind, practic, toate zonele necooperativizate din județ, ele au acumulat o prețioasă experiență, probabil unică în țară. Experiență cu atît mai valoroasă în lumina recentului Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi. În expunerea sa secretarul general al partidului s-a oprit îndelung asupra „acestui al patrulea sector al agriculturii noastre", mica producție agricolă din zonele necooperativizate de deal și munte. „Deși ponderea acestui sector în suprafața arabilă este de numai circa 5 la sută, prin suprafața de pășuni și fînețe, cît și pomicolă acest sector are un rol important în zootehnie și în pomicultură — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu. Considerăm că în viitor acest sector trebuie să fie ajutat de organele agricole, de consiliile populare și de organizațiile de partid pentru o cît mai bună organizare a activității de producție și pentru valorificarea superioară a ei. ...Prezența la Congresul agriculturii a aproape 600 de țărani din zonele necooperativizate subliniază atenția pe care partidul și statul o acordă creșterii producției și în acest sector al agriculturii noastre, ridicării bunăstării și acestor cetățeni ai patriei noastre".

— Ce rezultate s-au obținut în județul Prahova în acest domeniu și cum le apreciați în lumina congresului de la București ? — i-am întrebat pe tovarășul Aurel Furfurică, doctor în științe agricole, directorul general al Direcției generale pentru agricultură și industria alimentară a județului Prahova, și pe directorul general adjunct doctor Ioan Popescu.

— În esență, am putea rezuma situația astfel : „Am înființat, cu sprijinul forurilor de partid, asociații și le-am dat munți în primire". În limbajul nostru, prin „munți" înțelegem pășunile și golurile alpine. Deși ființează de cinci-șase ani, asociațiile sînt încă la început de drum. În elaborarea statutului lor nu am avut modele. Ne-am inspirat, cîte puțin, și din statutele existente ale asociațiilor crescătorilor de albine, de păsări și de animale mici, ba chiar și ale columbofililor, adaptîndu-le, firește, specificului. Am ținut seama însă, în primul rînd, de sugestiile cetățenilor direct interesați. În urma congresului agriculturii, toate asociațiile din țară vor căpăta un statut unitar, incorporînd o experiență mai largă. Important este însă că asociațiile prahovene s-au dovedit perfect viabile și că au adus o substanțială contribuție la fondul de stat, la aprovizionarea cu alimente a Prahovei, județul cu 14 orașe, cum i se mai spune. Anul trecut, bunăoară, ele au livrat peste 2 700 t carne, circa 50 000 hl lapte de vacă, 7 600 hl lapte de oaie, 48 000 kg lînă. Numai Secăria, o mică așezare de munte, mai mult sat decît comună, a livrat 50 vagoane de lapte, adică atît cît un gostat mare sau două mai mici. Și aceasta nu fiindcă ei ar fi fost cu stea în frunte — oameni harnici se află peste tot — ci și din cauza condițiilor naturale. De adăugat că laptele de munte prezintă o valoare biologică ridicată, e gras, cu arome și calități nutritive pe care nu-l poate avea cel de la șes. Și alt aspect, la fel de important : este laptele cel mai ieftin, statul netrebuind să investească nimic în forța de muncă, în construcții etc.

— Perspectivele ?

— Congresul agriculturii a întărit încrederea că zonele montane și submontane vor fi revitalizate, că tradiții de veacuri în creșterea animalelor și în pomicultură își vor găsi, și în acest sector, o dezvoltare corespunzătoare cerințelor și posibilităților materiale mereu crescînde ale societății socialiste. Instituirea, pentru prima oară în istoria țării, a unui sistem de pensionare a agricultorilor din zonele necooperativizate deschide o nouă perspectivă tineretului. Pînă acum, tinerii din aceste zone plecau în masă la oraș, lăsîndu-i pe părinți și bunici să muncească așa cum au apucat din străbuni ; ei se simțeau atrași de noi meserii, de o viață mai confortabilă și, în plus, știau că, angajați în întreprinderile de stat, vor avea asigurată bătrînețea. Unii o făceau însă cu regret. Să nu credeți că e ușor să spargi tipare milenare. Café-barul, discoteca și caloriferul reprezintă un magnet — și nu e nimic rău în asta — dar și muntele, în măreția, asprimea și izolarea sa, exercită o magie resimțită de generație după generație. S-au creat, la noi, legături organice între om și munte.

CARPAȚI — 2000

Și înțelegem astfel mai bine dorința unor tineri ca să revină pe pășunile pe care și-au petrecut copilăria ; să adăpostească turmele în pădurile din jurul golurilor alpine, cînd se abate ploaia rece, pătrunzătoare ; să doarmă noaptea în picioare ; să se la la trîntă cu lupii. „Niciodată nu vei înjuga pe cioban cu un gard electric !", exclama un muntean. Iar un bătrîn crescător din Brebu — un „permanent" acesta, nu cu un picior în oraș — spunea : „M-am născut cu oile. Dacă nu găsesc oaia în curte, mai bine plec de acasă. Iar cînd pleacă turmele în munți, rămîn cu vaca. Dacă n-ar fi nici ea, mi-aș lua lumea în cap".

Asociațiile de crescători, revitalizate — continuă interlocutorii noștri de la Direcția generală — vor organiza tîrguri intercomunale de vite de rasă, se va crea o emulație, va bate un vînt de modernizare și pe culmile Carpaților din care nu va avea de cîștigat decît producția agricolă. Și nu ne-ar mira dacă într-un viitor nu prea îndepărtat asociațiile mai bine chivernisite vor închiria elicoptere pentru fertilizarea pajiștilor...

Firește, ar fi absurd să afirmăm că toate problemele ar fi fost de pe acum rezolvate. Esențialul rămîne însă cadrul creat, liniile directoare trasate de congresul agriculturii pentru dezvoltarea acestor zone, care prezintă încă aspecte insuficient cunoscute. Însoțit de tovarășul director general adjunct Ioan Popescu am vizitat cîteva localități de munte, am discutat cu membri și conducători ai asociațiilor de crescători : primarul din Secăria, Ion Bălan, unicul primar din Prahova care este și președintele asociației din comuna sa (în calitate de crescător pasionat, nu de primar), Gheorghe Bădiceanu, secretarul asociației, și medicul veterinar Valentin Diaconescu ; Ion Popa, președintele asociației din Valea Doftanei, și medicul veterinar Ion Toma ; primarul orașului Comarnic, Constantin Neagoe, Alexandru Vilcea, tehnician veterinar, președintele asociației din Comarnic, și medicul veterinar Ion Peticilă. Toți au ridicat, sub o formă sau alta, o aceeași problemă, aflată încă în suspensie. Ea este astfel rezumată de tovarășul director general adjunct Ioan Popescu, excelent cunoscător al problemelor specifice ale zonelor montane și submontane :

— Reglementările actuale prevăd că nu se vor face nici un fel de construcții noi în afara perimetrului construibil din vatra comunei sau a orașului respectiv. Prevedere cum nu se poate mai justă, menită să ducă, în timp, la dezafectarea unor gospodării sau chiar cătune risipite, permițînd recuperarea unor terenuri și redarea lor agriculturii intensive, de pildă în Bărăgan. Aceste măsuri vizează concentrarea, urbanizarea, creșterea nivelului de civilizație. Dealtfel, unul din sensurile majore ale congresului agriculturii, ale magistralei expuneri a tovarășului Nicolae Ceaușescu a constat tocmai în sublinierea, cu o vigoare încă neîntîlnită, a caracterului specific al producției din zonele necooperativizate, al căilor de folosire a acestui specific pentru ridicarea bunăstării generale. Crearea comisiilor producătorilor agricoli din zonele necooperativizate, întregul cadru creat de congres „în scopul participării directe a țăranimii acestor zone la stabilirea măsurilor de creștere a producției" — după cum sublinia secretarul general al partidului — vor contribui, fără îndoială, la găsirea unei rezolvări satisfăcătoare și a acestei probleme, pe care viața însăși o ridică — a încheiat tovarășul doctor Ioan Popescu.

Acum trei luni, asociația noastră a premiat oameni cu peste 40 de veri — ne povestește Ion Popa. Așa se măsoară la noi munca : în veri, fiindcă atunci e mai greu cu animalele în munte, atunci trebuie să arăți ce poți. A fost o surpriză pentru toți. Avem trei bătrîni, foști ciobani, în jur de 75 de ani. La adunarea din martie a asociației am strigat : „Gheorghe Mușat... Ion Dogaru... Ion Comărniceanu..." și le-am înmînat din partea asociației plicuri cu premii în bani. „Luați-le drept recunoștință din partea noastră. Ați muncit atît amar de ani. Meritați". Era frig tare afară, o seară geroasă. Comărniceanu stătea lîngă sobă. Cînd a auzit despre ce e vorba, s-a făcut mai roșu ca tăciunele din sobă. A luat plicul și a bolborosit : „Am trudit o viață întreagă. Acum sînt om bătrîn. E primul premiu din viața mea". Am simțit că mă taie plînsul. Apoi am înmînat celelalte premii : celui mai bun îngrijitor de berbeci, celui mai bun îngrijitor de oi cu lapte, de miei, de oi sterpe... și mulți alții. Susana Popa de 77 de ani a fost premiată fiindcă a valorificat la fondul de stat peste 4 000 l de lapte de la cele două vaci ale sale. Au asistat și reprezentanți ai Direcției generale pentru agricultură și industria alimentară de la Ploiești. Toți cei de față au fost emoționați pînă la lacrimi.

Nu era vorba numai de banii primiți, ci de cinstirea pe care o simțeau, poate pentru prima oară în viață, acești oameni prin ale căror mîini muncite au trecut rîuri de lapte și munți de lînă.

— Și acum, tovarășe Popa ?

— Acum ne modernizăm. Eu cu doi mecanici pensionari am meșterit o mică turbină și un generator care, de la un fir de apă de izvor, prin cădere, vor aprinde patru becuri : două la stînă, două la cîrdul de oi. Le vom putea păzi mai ușor. Electrificat. Cu cîteva luni în urmă ne-a demonstrat cineva la Valea Doftanei o adăpătoare automată. Acum aducem 50. Ne gîndim și la mulgătoare mecanice. Am văzut una la Tătărani. Nici pentru noi, cei de sub munte, nu mai merge cu mîna pe țîța vacii. Trebuie ceva mecanic. E secolul care cere.

LIONEL NIȚESCU ■

Brâncoveanu

Cea mai cutremurătoare personalitate a trecutului nostru zbuciumat este Constantin Brâncoveanu, decapitat la Constantinopol pentru credința neamului nostru, dimpreună cu cei patru fii ai săi Constantin, Șerban, Matei și Radu ; faptă fără pereche în istoria noastră.

Pe lîngă ctitoriile lui, care au ajuns parcă într-o factură foarte autohtonă frumosul pur, pe lîngă stilul de viață și lucrare românească rămase de la acest începător de țară și păstrător de datini, cea mai profundă și plăcută moștenire rămîne pentru noi jertfa de sine, care rămîne, cît vor fi veacurile, îndreptar moral al poporului nostru, o pildă uriașă de neatîrnare și libertate, de stăpînire de sine, fără frică în fața morții, care libertate înseamnă viață. Eroică, duioasă este apoi fapta soției sale Maria (printre grecii de altădată s-au găsit bărbați s-o ridice în cîntare pe nemuritoarea Antigonă plăcută peste veacuri) — așa Maria Doamna i-a adunat rămășițele pămîntești din apele Bosforului și le-a adus în taină să le îngroape în țărîna Patriei, neștiută de nimeni, ca dușmanii voievodului să nu-i pîngărească mormîntul. Astfel a fost tăinuit Brâncoveanu în devenita celebră biserica Sfîntului Gheorghe cel Nou, din București, care, alături de Putna ce-l păstrează pe Ștefan cel Mare și Dealul ce păstrează capul lui Mihai Viteazul, este temelie de aur Patriei noastre.

Nicolae Iorga, marele nostru istoric, este cel care redescoperă mormîntul domnitorului după inscripția de pe candela, aprinsă de Doamna Maria la căpătîiul soțului ei, aflată și astăzi în biserica necropolă națională de acum. Inscripția spune : „Această candelă ce s-au dat la Sfîntu Gheorghe cel Nou luminează unde odihnesc oasele fericitului domn Io Costandin Brâncoveanu Basarab Voevod și laste făcută de doamna măriei sale Maria, carea și măria sa nădăjduește în Domnul iarăși aicea să i se odihnească oasele : iulie în 12 dzile, leat 1720".

Aici sînt așezate oasele lui Constantin Brâncoveanu și ale soției sale, în această ctitorie din inima Bucureștiului, aflată de doi ani în restaurare pentru a i se da chipul original, fiind unul dintre cele mai importante monumente naționale ale poporului român.

Eminescu pe catafalc a fost așezat timp de trei zile înainte de înmormîntarea la cimitirul Belu în această biserică Sfîntul Gheorghe cel Nou.

IOAN ALEXANDRU ■

Pensie pentru țărani

(Urmare din pagina 1)

ales la București, angajîndu-se pe unde puteau, în muncă necalificate și ține minte următoarele locuri de muncă : „la tramvaie", „la gară" (ca hamali, desigur) ori „la măturat". (Bineînțeles ca mătură tori de stradă, deși noua, copiilor, fascinați numai de sonoritatea cuvintelor, expresia „la măturat" ni se părea aproape esoterică.) Își părăseau satul, familia, în mijlocul căreia reveneau la 2—3 ani o dată, lăsîndu-și nevestele și copiii, de mici, cu aspra muncă a pămîntului, pentru ca să aibă, la bătrînețe, cînd reveneau în sat, o pensioară cu care să-și întrețină povara vîrstei, nici vorbă, în condiții minime. Căci pensiile pentru țărani erau un deziderat atît de îndepărtat încît putea fi asimilat cu un vis, ori cu o utopie, prin urmare cu o imposibilitate. Și iată că sîntem martorii înfăptuirii efective a acestei utopii de altădată : țăranii, atît cei din cooperativele agricole de producție, cît și cei cu gospodărie individuală, vor beneficia, după munca pe care au prestat-o, de pensii de bătrînețe. Recentul Document de partid privitor la sistemul de acordare a pensiilor va rămîne, cu siguranță, în analele istoriei socialismului victorios. Milioanele de plugari ai acestei țări, oamenii cărora le răsare soarele la cîmp și le apune tot la cîmp, muncind pămîntul cu nădejde și încredere, cu încordare și dragoste, căci al lor este și se bucură de pensia pe care mulți nici măcar n-au visat-o, dar pe care toți au meritat-o din plin, prin sudoarea și singele cu care au stropit ogoarele țării. Desigur, e o pensie încă modestă, dar e un început care, pe fondul istoriei țărănimii române, lovită și jefuită veacuri de-a rîndul din toate părțile, de dușmanii din afară și de cei dinlăuntru, ne apare ca un eveniment extraordinar, aproape neverosimil, iar Partidul Comunist, căruia muncitorii pămîntului românesc îi-l datorează integral, constituie garanția cea mai sigură a prosperității continue a țărănimii și tuturor celor care trudesc, cu devotament și hotărîre nestrămutată, între hotarele care ne străjuiesc. Cei ce-au apărat veacuri pămîntul sfînt al patriei sînt, astăzi, ei înșiși apărați de privațiunile neîndurătoare ale vieții, grație clasei muncitoare, care, eliberîndu-se pe sine, eliberează întreaga societate, cum profetiza, cu peste un veac în urmă, Karl Marx.

Cazul 6694

— Vă uitați la o femeie care a alergat 13 ani după un vis. Nu zîmbiți. Credeți-mă. Nu știți prin cîte am trecut. Cîte speranțe deșarte. Cîte promisiuni neîmplinite. Cîte asigurări care s-au dovedit vorbe goale. Mi-am dorit un copil ca nimic altceva pe lume. Soțul meu, la fel. Nu, nu s-a pus problema despărțirii noastre. Pînă la urmă, aproape că m-am resemnat cu gîndul. Murise orice speranță în sufletul meu cînd — în ziua de 2 octombrie 1975 — am dat pentru prima oară ochii cu doctorița Anca Cioltei. Veneam după lungi tratamente contra sterilității făcute la Arad, veneam după 4 ani de cură zadarnică la Sovata, veneam după consultarea la fel de zadarnică a zeci de medici. Să spun că eram foarte descurajată aș spune puțin. Doctorița Cioltei m-a consultat și mi-a pus diagnosticul : hidrosulpinx. „Dacă vrei copil, există o singură șansă — mi-a spus drăguța de tovarășa doctor — să te operezi !" Dacă reușea operația așa cum trebuie, puteam spera. M-am dus acasă, la Chișineu-Criș, m-am gîndit zi și noapte, cu mi pierise și somnul, și m-am hotărît. M-am întors la București și în 14 ianuarie 1976 am fost operată de doctorița Cioltei. Operația a reușit foarte bine, de vreme ce în octombrie, după ce între timp am urmat și un tratament la mare, am venit la București, iar doctorița Cioltei mi-a spus că sînt gravidă, reținîndu-mă aici, la Spitalul clinic de obstetrică și ginecologie Giulești, o săptămînă sub observație. Apoi iar m-am dus acasă, cu recomandare pentru Arad să merg din cînd în cînd la control, să-mi spună dacă sarcina merge cum trebuie. Și după cîtva timp m-am dus, dar medicii de-acolo mi-au zis că sarcina este foarte slab dezvoltată, că are șanse puține, că poate copilul e mort... Am pus mîna, disperată, pe telefon și am vorbit cu doctorița Cioltei. M-a chemat imediat la București. S-a purtat cu mine ca o soră, ca o mamă — nici n-am cuvinte să-i mulțumesc ! — m-a internat din nou, am intrat iar la tratament. De-aia v-am spus să nu zîmbiți...

— ...nu mai zîmbesc.

— ...de-aia ! Că am trecut prin foarte multe. 13 ani am visat copilașul ăsta și în sfîrșit îl am.

Dochia Ardelean. 32 de ani. Muncitoare la Fabrica de produse lactate din Chișineu-Criș. O femeie de statură mijlocie, cu un chip luminos, cu privire limpede, deschisă, o ființă căreia i se vede sufletul — bun — pe față. La 7 mai și-a privit visul cu ochii. A născut o fetiță frumoasă și sănătoasă, cîntărind 3,350 kilograme.

— Fetiță v-ați dorit ?

— Fetiță, da. Fetele-s mai atașate de casă, de părinți și eu mi-am dorit un suflet care să rămînă alături de noi. Și bărbatul meu îi tare mulțumit. M-a chemat la telefon și un sfert de oră m-a tot întrebat cum arată, să i-o descriu, de parcă la telefon poți să faci tabloul unui copil de cîteva zile, dar l-am mulțumit că i-am spus că-i brunețică așa ca el.

— Și ce nume i-ați dat ?

— Anca, după prenumele doctoriței Cioltei, că așa m-am jurat, dacă ni se împlinește visul și-om avea o fată, după cît m-o ajutat și un sfert de oră m-a tot întrebat cum arată, să i-o descriu, de parcă la telefon poți să faci tabloul unui copil de cîteva zile, dar l-am mulțumit că i-am spus că-i brunețică așa ca el.

EROII TINERI

La mausoleul de la Soveja

Acestor oase brune, tibii, femuri și coaste,
Clavicule, falange subțiri, copilărești,
Acestor rămășițe-nduioșător de caste
Pe care într-o lungă tăcere le privești,

Acestor cranii goale cu vinete orbite,
Gingașelor rotule, vertebrelor de var
Le este-un frig de moarte... De-un tremur răscolite
Se-ating și parcă mișcă întregul osuar.

De fapt e numai vîntul de toamnă-abia născută
Ce pătrunzînd în hruba înghețului de veci
Mă-nfășură-n hlamida-i și cu un tremur, mută
În osu-mi cald răceala acestor oase seci.

Ne înfrățește frigul. Dar ce pot eu acuma
Să șterg, să-ndrept ? Pe cîmpul unde-au căzut atunci,
Fulgeră-a ierbii viață ca o secure, bruma,
Ascultătoare rece a unor reci porunci.

Se șterse urma sfîntă a sîngelui de cîte
Reînvieri și-nghețuri s-au întîmplat prin veac ;
Neantul stă-ndărătul orbitei mohorîte,
În golurile negre din gurile ce tac...

Dacă se-aude-un foșnet în criptă este semnul
Al morții doar, sfielnic se spulberă vreun os
Friabil, ca în stive uscat de vreme, lemnul —
Și sumbra clădărie alunecă mai jos.

Cine-au fost ei, copiii, a căror zămislire
S-a datorat iubirii, sortiți a nu rodi ?
Maicile lor sunt oase și ele-n cimitire —
Neplînși rămîn în moarte adolescenții fii.

Cine-au fost ei, cuminții ce împlinesc istorii,
Mult tineri, și în trupuri și-n suflete curați ?
De față-acum acestui gigant „memento mori"
Am doar cutremurarea că-mi amintesc de frați.

Numele lor în stele... Și ce-ar fi, de-am cunoaște
Cîți Mircea și cîți Ștefani au fost, și cîți Mihai ?
Oasele lor asemeni cu-ale unor sfinte moaște
De voievozi cu neamul în urma lor, alai.

Cine-au fost ei ? Lumină acelui timp, căldură
Și cel mai tînăr sînge al blîndului popor.
Luptaseră părinții și-n urma lor crescură
Maturizați de moarte, rămași nemuritori.

Războinici fără voie, făcură zid de țară,
Destine contopite într-unul singur : scut ;
Înfricoșați de moarte au învățat să moară,
Apărători ai vieții din care s-au născut.

Cer închinare gravă de dragoste și stimă,
Recunoștința vie a sufletelor vii !
În tot ce scump ne este, în tot ce ne animă,
E aura de jertfă a miilor de fii !

Cer închinare gravă și-o lungă neuitare,
Cît este-a lor vecie și traiu-acestui neam.
O, nu eram noi astăzi de cît suntem în stare
Fără a lor iubire, ce suntem, nu eram !

Mă înfior de mila acestor biete oase
Și-ncerc s-aud viața prin ele cum trecea :
Plîngînd, cîntînd... O mie de veacuri glorioase
Își va-nălța eroii, norodu-n stema sa.

Căci nu-i de-ajuns nici floarea, nici mausoleul nu e,
Spre a-i păstra-n cinstire de-a pururi. Să trăim
De parcă-n fiecare s-ar izvodi statuie,
Din sarea lăcrimării, eroul anonim.

În cripta-n care osul martirilor înghețată
E numai frigul morții și chipul ei livid.
Noi știm însă : din jertfă, nebiruită viață
S-a fost născut, de-aceea nu-s nume-nscrise-n zid.

Numele-acestea-n stele... Și ce-ar fi, de-am cunoaște
Cîți Mircea și cîți Ștefani au fost, și cîți Mihai ?
Oasele lor asemeni cu-ale unor sfinte moaște
De voievozi, cu neamul în urma lor, alai.

DOINA SĂLĂJAN ■

Jurnal de atelier

4 octombrie 1954. Mamaia, la „Rex", sub un cer ostil, lîngă o mare indiferentă cu o plajă neprimitoare. Lucrat, în cameră, de la șase și jumătate dimineața, pînă la șase seara. Istovit, cobor în restaurantul gol, pustiu. O singură masă, ocupată de D.C. E nemaipomenit cum înfrumusețează ideea de vacanță — nu vacanța, — femeile. D.C., care, la București, e de o frumusețe agresivă, cu o voce masculină, dezagreabilă, aici, e, sau mi se pare mie, de o rară gingășie. Mă așez la masa ei. Îi spun că am terminat piesa, îmi cere să i-o citesc, îi făgăduiesc o lectură într-una din zilele viitoare. La zece, în odaie, citesc singur piesa, cu glas tare, — ca s-o „aud", — exercițiu necesar. Sentiment de insatisfacție amară. Am certitudinea că n-am reușit. Ceea ce mă interesa, înainte de orice, era realizarea tipului **Marin**, a alienatului din pricina puterii, a dezumanizatului din cauza voluptății pe care i-o dă autoritatea. Ceea ce nu mi-a izbutit, mai ales, e **surditatea** lui mintală. Acești **drogați** ai forței suferă, efectiv, de surditate mintală. În 1936, la Spitalul central, am observat, luni de zile, un asemenea pacient. Auzea cel mai fin zgomot, asculta, zile întregi, în camera lui, la un patefon „Columbia", muzică. Dar dacă îi vorbeai, nu auzea nimic. Compensa, în schimb, infirmitatea surdității cu o logoree interminabilă. Era în stare să vorbească douăzeci de ore fără să obosească. Am citit într-o carte scrisă de unul dintre intimii lui Hitler că „Führerul" suferea de aceeași boală. Vorbea la masa de seară ore în șir, în fața unui auditor intimidat, într-un soi de transă sau de extaz, după care cădea într-o stare de prostație, de indiferență și de mediocritate. N-am nici o îndoială că în orele lui de excitație, de „inspirație", era „vizitat" și „locuit". Terminat lectura piesei la ora unu noaptea, zvîrlit caietul în valiză, mîine plec.

11 ianuarie 1955. Început versiunea a doua a „Rețetei", dar fără să am în față manuscrisul inițial. Ce nu țin eu minte nu e bun. Iar ceea ce mă interesează, înainte de orice, este realizarea unor **oameni** și nu a unor scheme. Literatura noastră epică — asta ca să nu mai vorbesc de cea dramatică, aflată într-o situație și mai deplorabilă — e lovită de un **manicheism** primar și diform. Împărțirea în personagii **„pozitive"** și **„negative"**, rod al unei estetici aberante, dă pieselor noastre caracterul artificial, manufactură din care orice convingere și emoție a fost exclusă. În **„Rețeta"** vreau ca fiecare om să aibă dreptatea lui, chiar dacă e „nedreaptă" și absurdă. La urma urmei, **Marin** nu e și el o victimă ? Sau **Ina**. Nu vreau, în nici un caz, ca **Ina** să fie o tîrfă, sau o simplă tîrfă. Este adevărat că are gravele ei păcate de demnitate, dar nu sînt și ele explicabile — am spus „explicabile", nu „justificate" — prin conjunctură ? Am cunoscut o **secretară** care, într-un an, s-a culcat cu toți șefii ei. Fata, care numai de prostie nu suferea, era convinsă că actul culcării face parte din obligațiile profesionale. Și cum era o funcționară devotată, se achita de datorie, cu zel. Victimă, prin intimidare.

17 februarie 1955. Lucrez zi și noapte la piesă. Scriu cu îndărătnicie, într-o permanentă stare polemică. Scris, transcris și citit cu voce tare scena **Ina — Marin**. Eliminat tot ce era prolix și neesențial. Mulțumit. Mulțumit, dar atenție la **Dan**. Nu trebuie uitat că are problemele și suferințele lui, că e un tip nervos, anxios, bănuitor, ros de un complex de inferioritate, explicabil. (Parcă îl aud pe M. spunînd : **„psihologicism"** — altă marotă castrantă — ca și cînd nu e datoria scriitorului să sondeze cît mai adînc în sufletele oamenilor, atît de chinuite și de necunoscute, lor, în primul rînd !). Rolul cel mai dificil de rezolvat rămîne, totuși, al **Elizei**, această ființă modestă, timidă, tăcută, înhibată, condamnată la resemnare, dar care în tristețea și în devotamentul ei își păstrează un farmec inefabil, o discreție care face aventura lui **Marin** și mai condamnabilă, egoismul lui feroce și mai detestabil, egolatria în care se complace, și mai ridicolă. Scena **Dan — Marin**, de la Marin de acasă — în lumina acestui cuvînt : **„ridicol"** —, va trebui profund remaniată. Mărturisirea lui Dan e simplă și fără probleme, ca orice confesiune. În schimb, reacțiile lui Marin : alarmă cînd îl vede pe Dan sosit la o oră atît de nepotrivită, liniștirea lui subită, cînd află că Dan e adus de o problemă personală, indiferența lui olimpiană la suferințele lui Dan — surditatea mintală, a nu se uita amănuntul —, stupefacția lui Marin, cînd știe că **Ina** e cauza dramei, furia lui oarbă, brutalitatea, mitocănia, primitivismul personajului — iată trepte și stări ce trebuie relevate fără ostentație — „are și Marin dreptatea lui" — dar cu limpezime și siguranță. E ora două și jumătate noaptea, încep scena **Dan — Marin**.

18 februarie 1955. Recitit scena **Dan — Marin**. Ratată. Dan e agresiv de la început și fără motiv, Marin, antipatic, fără justificare. Ceea ce nu știu confrații mei este că și personagiile cele mai odioase — **Iago** — trebuie să-ți „placă" să le vezi, fiindcă, altfel, prezența lor pentru spectator devine un chin. Arta nu se poate dispensa de caracterul hedonic. O artă care nu încîntă : am spus **„încîntă"**, nu **„anesteziază"**, o artă menită doar să exaspereze e o bombă cu noroi.

21 februarie 1955. Nici un pas înainte, scena **Dan — Marin** nu mi se divulgă. Va trebui să mă întorc, să citesc tot ce am scris și să văd unde am greșit. Citeodată greșeala e dată de o singură replică — una singură — dar care te trage pe un drum greșit. Cu privire la **„replica greșită"** lucrurile se petrec ca la șah. Se pot face — într-o anumită poziție — zeci, sute de mișcări, dar una singură e perfectă. Toate replicile sînt posibile, una singură este ideală.

22 februarie 1955. Recitit tot ce am scris pînă la scena **Dan — Marin**, dar într-o altă tonalitate, atent la crescendo-ul pe care trebuie să-l aibă confruntarea. Terminat la patru dimineața, culcat pentru o oră, sculat, recitit cu glas tare : în sfîrșit mulțumit. Așezat încurajat, la lucru și terminat actul, pînă la replica finală a Elizei : „La mulți ani !". La transcriere, adăugat momentul : **„...a venit corul fabricii"** care mi se pare inspirat, dacă nu e o impresie înșelătoare, dată de euforia că am rezolvat, în sfîrșit, scena **Dan — Marin**, esențială pentru întreaga piesă.

23 februarie 1955. Transcrierea piesei — primele două acte — cu „cioplirea" fiecărui rînd. E inimaginabil cîte cuvinte inutile am mai descoperit. M-am convins, încă o dată, că mai important decît scrisul e **tăiatul**. Tăiatul fără milă a tot ce este de prisos, a tot ce nu împinge acțiunea mai departe, sau nu adaugă un amănunt la definirea unui caracter. Citesc diferite piese autohtone și străine, și mă înec în vorbărie, ca într-o mlaștină. Și atunci, disperat, mă întorc la marii maeștri ai laconismului universal, în rîndul cărora Caragiale ocupă un loc de glorie. „— Cum e la ocnă, Ioane ?" — „Bodaproste, bine". Dau pentru acest : **„bodaproste, bine"**, tot ce am scris.

24 februarie 1955. Început ultima parte a piesei, actul al treilea, **„noaptea viscolului"**. Scris actul dintr-o răsuflare, fără nici o ștersătură, de la ora nouă seara pînă la cinci dimineața. Voi vedea mîine ce a ieșit.

25 februarie 1955. Trei ore de somn infernale, de coșmare și de sudori reci. Abuzul de cafele, de țigări ? Nu știu. La nouă dimineața, cînd abia așteptam să citesc ce am scris, vizita, neanunțată, a lui S. Vrea să-mi citească o piesă pe care a comis-o. — „Cînd ?" — „Acum". L-am expediat fără politețe și am început să-mi citesc actul. Mi-e frică să scriu cuvîntul, dar actul mi se pare extraordinar : concis, gradat, străbătut de o mare emoție. Va trebui însă să nu mă grăbesc — ferească Dumnezeu de entuziasmele facile — să las piesa în sertar, cel puțin o săptămînă, și să mă întorc la text cu o retină obiectivă.

19 martie 1955. Recitit **„Rețeta fericirii"** în ultima ei versiune. Actul întîi și doi cer o revizuire stilistică, atentă. La actul trei, deși impresia notată anterior se păstrează, mai am de lucru la scena **Dan—Marin**, în care rechizitoriul lui Dan mi se pare excesiv și de o cruzime nemeritată. De meditat și de revenit. Seara citit piesa lui G. Impresie puternică și lacrimi abundente. Trebuie să fiu însă circumspect : G. e „publicul" meu devotat, generos și, uneori, indulgent. Deci, o nouă pauză de cîteva zile. Pînă la reluarea lucrului, recitit **„Straniul interludiu"**. Mi-aduc aminte de emoția mea la prima lectură a acestei piese geniale. Acum mi se pare că datează, tocmai din pricina risipei de vorbe, uneori, din cauza unei „poezii" supra-adăugate, artificiale. Indiferent dacă aderi sau nu la teatrul lui, ești obligat să recunoști că Beckett a revoluționat arta scrisului dramatic impunînd o concizie de natura conceptelor matematice, făcînd din celălalt teatru, expozitiv, flecar și filozofard, o penibilă elucubrație provincială. Iată de ce va trebui să mă feresc ca de moarte.

8 aprilie 1955. Mă întorc la piesă, transcriind-o, spre eliminarea a tot ce e parazitar. Remaniat însă, fundamental, scena **Dan—Marin** din ultimul act. Încă nesatisfăcut. Va trebui să revăd scena în lumina celor trăite de toate personagiile. Numai așa o să-i găsesc tonul exact.

14 mai 1955. Rescris, în întregime, actul trei, ca să pot intra, mai ușor, în scena **Dan—Marin**, care continuă să mi se refuze. Fac necontenit analiza situației, și mă întreb dacă scena e necesară. Evident că e necesară — nu fiindcă face portretul lui Marin — dar pentru că anunță plecarea, din instituție, a lui Dan și a Inei. Atunci de ce nu-mi „iese" scena ? Nu știu. Sau încep să bănui : Dan îi reproșează, în vorbe, lui Marin, ceea ce spectatorii au și văzut pînă la momentul respectiv. Deci, încă o dată, trebuie să intre în funcție creionul roșu care taie salvator.

27 mai 1955. Scurtat scena **Dan—Marin**, din trei, la maximum și întregul act a ieșit sporit înnobilat. Dar pentru că toată piesa mai cere o stilizare, încep, de mîine, o transcriere, altă versiune **„de mînă"**, rămînînd să văd ce voi spune cînd o să citesc prima versiune dactilografiată. Bătut la mașină, cuvîntul îți apare într-o nouă lumină, așa cum, tipărit, ți se impune altfel. Tiparul, această invenție diavolească, mărește erorile și ți le arată ca o mustrare dureroasă și tardivă. Va trebui s-o previn. Va trebui, de aici înainte, să fiu cu mîine infinit mai necruțător. Sîntem năpădiți de cuvinte ca de o vermină nefastă. Lucrul nu se întîmplă, în istorie, pentru prima dată. De la marii tragici greci la literatura alexandrină, drumul, în jos, în trivial și derizoriu, a trecut prin **desacralizarea** cuvîntului. Iar, mai departe, rostogolirea a urmat vertiginoasă. Nu în raport cu Homer, ci cu modestul **Xenofon, Tacit**, e un biet reporter. Ca literatura să se salveze de la naufragiu, e nevoie de un **detergent** al cuvintelor, care să le redea sunetul virginal, puritatea lor inițială

8 și 9 iunie. Corectat textul dactilografiat și plin de greșeli al „Rețetei". Mai ales punctuația, atît de importantă în teatru, e jalnică. Dar fie și așa, într-o versiune „de mașină" sinistră, la lectură, am un sentiment de împăcare. N-am muncit în zadar. Orice eșec, oricît de neînsemnat, e o formă a morții.

AUREL BARANGA ■

MEMORIILE MELE

Rubrica mea

Poeți de antologie

S-a spus despre sonetul lui **Félix Arvers** că este singurul care i-a salvat memoria de la uitarea desăvîrșită, ce-i pîndește pe afiția alți scriitori. Vi-l amintiți desigur. Începe cu acest vers memorabil :

„Mon âme a son secret, ma vie a
son mystère".
(Sufletul meu își are taina lui, viața
mea, misterul ei).

La scara de valori — foarte înaltă — a liricii franceze, lucrul este posibil și n-aș îndrăzni să contrazic această judecată critică.

Răsfoind întîmplător volumul II din **Poezia română clasică (de la Dosoftei la Octavian Goga)**, ediție îngrijită de Al. Piru și Ioan Șerb în Biblioteca pentru toți, 1970, am constatat cu uimire că între cei doi stîlpi ai poeziei noastre din secolul trecut, Alecsandri și Eminescu, reprezentați cu mai multe poezii, ceilalți poeți nu figurează decît cu una pînă la șase. Norocosul care deține acest record este N. Nicoleanu (1835—1871), pe cînd din B.P. Hasdeu nu s-au reținut decît patru și din Al. Depărățeanu (1834—1865), tot atîtea. Mai norocos a fost Al. Odobescu, cu ale sale două poezii de tinerețe, **Odă Românieî** (Paris, 1852) și **Întoarcerea în țară pe Dunăre** (septembrie 1855), după care n-a mai publicat altele (sau mă înșel ?). Cei mai ponosiți sînt Al. Pelimon (1822—1881), Gh. Tăutu (1823—1885), Ion Catina (1828—1851), N. T. Orășanu (1833—1890), C. V. Carp (1838—1880), M. Zamphirescu (1838—1878), Iulian Grozescu (1839—1872), Iosif Vulcan (1841—1907) și Gr. H Grandea (1843—1897), din a căror operă nu ni se dă decît o singură mostră. Iosif Vulcan a fost și academician, singurul cu acest titlu, din întreaga suită de „monodiști", cum îi numea Vladimir Streinu pe autorii unei singure opere ! Cine a auzit însă de Costache V. Carp ? A fost un modest fabulist, care în **Țăranul și vulpea** a dezvoltat cunoscutul proverb :

„Lupul părul schimbă, dar năravul ba".

Antologia are așadar dubla calitate de a dezgropa morții sau de a-i reînhuma în alai de clasa I, a II-a sau a III-a (adică cu doi, patru sau șase cai la dric, cum se obișnuia în trecut).

Este desigur întristător pentru un nefilosof să constate ce puțin rămîne dintr-un scriitor, care pe vremea lui se considera **primus inter pares**, adică fără-de-pereche. La monologul groparului din **Hamlet**, s-ar putea face un strălucit „pandant" pe tema selecției antologice. Din cele cinci volume de versuri ale lui Gr. H. Grandea, dintre care ultimul a apărut după 21 de ani de la moartea lui, nu ni se oferă decît o odă, **Patria** (1858), cu interogații de acest fel :

„Dar ce cuget mă aduce p-astă
noapte furtunoasă ?"

Poetul se dădea drept nepotul din flori al lui Byron și credea că pășește pe urmele gloriosului său bunic.

N-aș vrea să încheî cu o profesiune sceptică de credință. Mă întreb însă : dintre poeții noștri de astăzi, cîți vor figura în antologiile de mîine ? Le urez tuturor să reușească **ex aequo**, prin alte cuvinte să atingă plafonul !

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Faptele și vorbele

Mai multe corzi la arc

La începutul oricărei literaturi există, de obicei, autori obligați prin însăși raritatea lor, să atace toate genurile. Ei sînt, vrînd, nevrînd, poeți și nuveliști, scriu comedii și fac critică literară. Specializarea vine mai tîrziu, cînd literatura se dezvoltă ; atunci apar romancierii sau dramaturgii profesioniști ; atunci și poeții se transformă în lirici puri.

Este aceasta un cîștig ? Neîndoios, în multe privințe. Tachinarea tuturor muzelor simultan implică fatal o doză de diletantism. Cine fuge după mulți iepuri — sooune proverbul nostru — nu prinde nici unul.

Apoi, chiar în materie de artă, inconstanța se plătește. Muzele sînt femei, pînă la urmă, și ca atare au orgoliul lor, nefiind prea dispuse să-și acorde grațiile celor care le curtează și rivalele cu o egală asiduitate.

În sfîrșit, din antichitate pînă astăzi, artele au tot tins să părăsească progresiv un sincretism inițial, spre a-și descoperi fiecare esența proprie, ireductibilă. Poezia refuză treptat să mai fie expunerea didactică filozofică sau narațiune versificată, oricît de nobilă ; teatrul renunță la muzică și dans pentru o puritate a sa absolut specifică, pînă și critica se vrea exclusiv „creatoare", discurs autonom pe marginea textului.

Printr-o dialectică a spiritului, vremea noastră începe să trădeze, însă, un proces contrariu. Specializarea extremă e resimțită, nu o dată, ca o infirmitate, o îngustare diminuantă, o formă de taylorism cultural. Se caută iarăși vechea pluralitate pierdută, a anticilor și a umaniștilor renașterii. Nu ne-a chemat Marcuse să ne ridicăm împotriva „omului unidimensional" ?

M-au condus la aceste reflecții unele fapte din chiar cîmpul nostru literar : teatrul a numărat în ultima vreme contribuții de primul rang, datorate romancierului D.R. Popescu și poetului Marin Sorescu. Foarte recent, lista poate fi completată cu numele Ecaterinei Oproiu, venită de pe tărîmul criticii cinematografice și jurnalisticii. Cîteva romane noi, de incontestabil succes, au ca autori poeți și cronicari dramatici.

Fenomenul e simptomatic și îmbucurător. Literatura de azi reclamă, dacă nu scriitori „complecți", măcar cu mai multe coarde la arc. Îmi vine greu să cred că cine are darul condeiului este incapabil să-l folosească în mai multe domenii. Cînd un poet poate doar să compună versuri, dovedește, în afară de rare excepții, o înzestrare firavă. Eminescu a scris fermecătoare nuvele fantastice, Arghezi știa să se facă admirat și temut cu inegalabilele lui pamflete. Blaga a edificat un impozant sistem metafizic. G. Călinescu sublinia, pe drept, cîtă percepție estetică extraordinară cuprind articolele de critică artistică ale lui Baudelaire.

Tot așa, ce fel de bun prozator e acela care nu poate scrie un articol închegat și inteligent, fără fraze șablon și locuri sforăitoare ?

Spaga literatorilor, dispuși să-și cultive exclusiv grădinița lor, tinde să devină curînd desuetă. Dacă mă gîndesc bine, chiar mica mea teorie sentimentală în legătură cu muzele suportă o corectură. Femeile se atașează adeseori mai puternic de bărbații care le fac puțin geloase. Adoratorii devotați întru perpetuitate riscă să ajungă plictisitori. Și socialmente, autorul cu o pluralitate de mijloace își găsește mai ușor loc și rost în lumea complexă modernă. Dacă rămîne prea specializat, riscă să fie discret pe margine și să aștepte o susținere obștească umilitoare.

Există, bineînțeles, și fauna „făcătorilor de toate" cu o egală mediocritate industrioasă. Nu pentru ea pledez, ferească sfîntul, și sînt primul să-i reclam descurajarea pe orice cale cîtă vreme umple paginile gazetelor cu același biziit enervant și stăruitor, fie că împrumută cadența versului sau perioada prozei. Orice fenomen are și reversul lui. Diletanții „multilaterali" vor continua să răsară și să asalteze redacțiile și editurile. Ține de seriozitatea exercițiului critic ca între agitația nechematilor hiperadaptabili și autentica pluriînzestrare să aibă loc cuvenita distincție, foarte netă.

E practic o surprindere a noului în expresia lui reală, nu aparentă, înșelătoare, ci efectiv proprie epocii noastre.

Avem nevoie de arcuri cu mai multe coarde. Dar care să tragă departe și la țintă.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Devize desuete

Următoarea întîmplare este plină de semnificație pentru cum înțeleg unii decernarea premiilor literare. Se povestește că unul din scriitorii propuși să intre în juriu ar fi avut o reacție de bun-simț și s-ar fi recuzat. Nu pot face parte din acest juriu, ar fi zis, pentru că n-am citit volumele ce vor intra în discuție. N-am timp să citesc, ar mai fi zis cel propus, și cum nu știu despre ce este vorba cred că nu este cazul să fiu propus. La care i s-a replicat : „Dumneavoastră, domnule..." Cum adică, să nu vă pricepeți dumneavoastră la ceva atît de simplu ! Și replica, atît de caragialescă în esența ei, a decis. Cel propus a fost acceptat de juriu și ceea ce este și mai caragialesc se pare că a și acceptat... De unde se vede că replica cu pricina a fost foarte convingătoare. Adăugăm doar că nu numai cel ce intenționa să nu facă parte din juriu se afla în situația pomenită. El a avut numai modestia să înfățișeze situația de fapt. Cît de competente sînt astfel de jurii nu este cazul s-o mai spunem. Funcționarea lor merită însă și ea atenție. În ziua fixată cei desemnați să hotărască cărțile premiate se string într-un sediu. Dacă unul lipsește se improvizează un înlocuitor ; s-a întîmplat și așa ceva, mai ales atunci cînd cel ce se retrage are intenția să candideze la... un premiu. Urmează partea decisivă. Cineva pronunță un titlu, altcineva propune un altul. Hazardul e în voia lui. Nu există nici o listă de propuneri alcătuită după criterii temeinice. Premiile depind de memoria, desigur limitată, fatalmente subiectivă a participanților. Argumentele și contraargumentele au și ele adesea înfățișarea umoristică pe care replicile amintite o divulgă. Se trece la vot și capriciul poate decide și aici soarta unei cărți. Știrile de la aceste jurii, filtrate cu grijă de participanți, au deseori un aspect senzațional. Cărți de neîndoielnică valoare sînt învinse la mare diferență de altele ale căror calități trebuie căutate cu lupa. Cazul **Imposibilei întoarceri** care a fost învinsă de o banală carte de publicistică ni se pare cel mai elocvent. Juriul a respins cartea unui mare scriitor în favoarea unei culegeri fără prestigiu. Noua Conferință pe țară a scriitorilor are datoria să se ocupe și de acest aspect. Premiile literare pot avea un rol profund în viața literară, pot consacra valori noi, pot consolida direcții literare, pot orienta creația într-un sens sau altul. Ele nu trebuie să aibă aspectul unei trageri la loto în care oamenii care de obicei n-au nici timpul nici răbdarea să citească cele mai recente cărți să decidă asupra valorii lor. Este extrem de simptomatic că din aceste jurii lipsesc de obicei criticii, oamenii cei mai indicați să stabilească ierarhia de valori a unui an literar prin cunoașterea întregului tablou de tendințe și apariții. Ei sînt în minoritate aici și cînd sînt introduși sînt aleși dintre cei care nu se mai ocupă de mult de literatura actuală sau nu s-au ocupat niciodată de ea. Istorici literari a căror competență nu iese din anume sectoare nu pot da verdicte asupra unei literaturi pe care n-o cunosc. Absența criticilor actualității din juriile literare explică numeroasele semne de întrebare pe care aceste premii le ridică. Prezența lor aici, indiferent de lipsurile mai generale pe care le are la noi critica literară de astăzi, credem că ar reprezenta o garanție de competență pe care colegul care și-o declină dar acceptă totuși să la parte la lucrările juriului n-o are. Problema este dealtfel ceva mai gravă. Criticii nu sînt absenți doar din aceste jurii. Ei sînt absenți de obicei și din organele alese ale Uniunii scriitorilor, ceea ce scade eficacitatea acestora în dezbaterea unor chestiuni de ordinul cel mai concret privind literatura contemporană. Un exemplu concludent este Comitetul de conducere al Asociației scriitorilor din orașul București pe care alegerile rău concepute — firească era alegerea acestui comitet în secții — l-au umplut cu poeți dintre care unii ilustri și prin absența lor de la orice manifestare obștească. Chiar dacă acceptăm propoziția după care românul e mai întîi născut poet, atît de naivă în fond, proporția speței scriitoricești celei mai iritabile în organele de conducere depășește cele mai frumoase vise ale lui Vasile Alecsandri. Nu mai sîntem însă la 1848...

M. UNGHEANU ■

■ Vineri, 20 mai 1977, orele 18,30, la Librăria „Mihail Sadoveanu" din Capitală, are loc lansarea cărții **„Secunde tragice, zile eroice"** (din cronica unui cutremur — 4 martie 1977), apărută la Editura Junimea din Iași.

■ În curînd, al treilea tiraj din volumul **„Pămîntul deocamdată"** de Adrian Păunescu, apărut la Editura Eminescu.

Cronică literară

Fănuș Neagu: „Cronici afurisite"

Ultima carte a lui Fănuș Neagu e tot o carte de proză, adică de literatură, deși titlul ei ar putea să inducă în eroare. **Cronici afurisite** reia textele din **România literară** (iunie 1972 — februarie 1977). Prima culegere se intitulase **Cronici de carnaval**. De data asta Fănuș Neagu ni se pare mai tranșant cu sine însuși. Poate și cu cititorul. Volumul conține poeme în proză („poeme cîntate aiurea" — ne avertizează autorul în subtitlu). Tableta sportivă nu mai e ceva de circumstanță (profesională) la Fănuș Neagu, ci o preocupare de vocație. Prin ea artistul se menține în actualitate, în imediat, dar nu numai atît. Pentru mulți dintre noi sportul poate fi o „religie". Fănuș Neagu ridică evenimentul sportiv la un mod de expresie. Ne interesează și părerile lui, după cum nu-i putem ierta mai ales exagerările. Fac și acestea parte din ritual. În cronici, Fănuș Neagu și-a cristalizat un stil, care e de fapt propriul (unicul) său stil. Cel în care și-a redactat **Frumoșii nebuni ai marilor orașe**, pe care l-a împrumutat și eroilor din acest roman (unul dintre ei, fotbalist). Îl citim pe Fănuș Neagu pentru că în el găsim o parte, cel puțin, din mitologia noastră de toate zilele. Și desigur îl citim pe Fănuș Neagu pentru Fănuș Neagu.

Cronicar sportiv, în înțelesul îngust al cuvîntului, Fănuș Neagu n-a fost niciodată. Fănuș Neagu face publicistică superioară. Tabletele sale — ne vine greu să le numim cronici — sînt literatură. Uneori au înfățișare de exercițiu poetic, atunci cînd — inevitabil — se repetă. Ne amintim de primele dintre ele. Erau mai prozaice, adică mai la obiect. Cu timpul s-au subțiat tot mai mult. Și-au pierdut poate și din vigoare ; metafora s-a substituit faptelor. Nu și adevărului (în sport adevărul e relativ). Au supraviețuit totuși cîteva nume de mari sportivi, tenismenii și fotbaliștii în primul rînd. Ca polemist Fănuș Neagu e însă de neclintit. Are de partea sa nu numai argumente, ci și un talent imens.

Pentru cine scrie Fănuș Neagu ? Răspunsul ni-l dă chiar scriitorul : „Știu să cînt și să apăr, și foarte mulți oameni au nevoie de ajutor... Se știe că pe cei mai mulți îi întîlnesc pe stadioane... Stadionul e lecția deschisă a iubirii de patrie, a bucuriei și a tristeții. Lecție ținută cu pricepere și demnitate și dăruire, zi de zi, an de an, de oamenii care și-au făcut din viață o credință pentru înălțarea României cît mai aproape de soare. Ei trebuiesc cîntați cel puțin în măsura în care sînt huliți de noi, ziariștii. Pentru că ei sînt oameni cu două vieți. Și pentru că niciodată nu se supără prea mult". Atitudine exemplară. Autorul scrie deci din conștiință. Apoi, convingerea noastră, la o nouă lectură, e că textele își păstrează actualitatea, chiar cînd previziunile și diagnosticul contrariază. Sînt așadar cronici de imortalizare. E revanșa artistului asupra specialistului.

Nu știm dacă Fănuș Neagu își ține și un jurnal, în afara acestor notații săptămînale. Sînt aici însă și pagini de interes intim, de confesiune literară. Biograful și criticul operei n-au dreptul să le ignore. Tableta devine uneori o mică epopee a simțurilor. Oricît de sucit metaforic sau fastuos metaforic va scrie, spectacolul naturii întrece, prin prospețime, seducția cuvintelor. Ne vine în minte o replică din romanul citat : „Te străduiești într-una să schimbi un spațiu poetic pe altul de perversiune". În tabletele din **România literară** descoperim o căutare de sens opus. Natura e aici altceva decît peisaj și nici o convenție epică nu-l mai constringe pe scriitor, nici o „ideologie". Descrierea e extaz, reverie a ființei.

Fraza ceremonioasă a lui Fănuș Neagu, vorba aluzivă nu-s deloc iertătoare cînd trebuie. Se știe, șansa cronicarului sportiv constă nu atît în competența strictă, cît în curajul și demnitatea de a nu fi conformist. Fănuș Neagu, la fel ca și ceilalți scriitori-cronicari, nu se dezminte. Nu vom urmări polemicile sale, toate strălucite, deși parcă de la o vreme mai temperate. Ar fi inutil. Cititorul le-a aflat, bănuim, de mult. Vrem doar să atenționăm că și sub aparența bunăvoinței, Fănuș Neagu știe să fie implacabil. E bine zis „cronici afurisite". Citîm din nou : „Îmi place ghidușia cronicarilor sportivi, care l-au proiectat pe Năstase pe locul 4—5 în clasamentul primilor zece sportivi ai anului : sîntem o gașcă mică, dar veselă".

Aceste tablete sînt scrise cu patimă. Lectura va fi și ea, sperăm, pe măsura cărții. Nimeni nu poate sta indiferent. E posibil ca cititorul să fie amator, în primul rînd, de întîmplări (sportive sau de altă natură). Sau poate e amator de cancan și aranjamente de culise. Cartea lui Fănuș Neagu dezvăluie multe și în acest sens, prin sugestie. Ea se adresează mai ales suporterului împătimit, complicele autorului. Totul e grav aici, fiindcă nimic nu ne amuză pur și simplu, ci mai de grabă ne incintă. Și atunci cînd recitim, o facem pentru a savura.

Tableta mai este joc de spirit și mărturie asupra prezenței scriitorului în lume. Literatura (și nu numai ea) nu poate face azi abstracție de stadion, de mulțime. Lumea sportului este o lume adevărată. Fănuș Neagu o aduce în întregime în prozele sale. Pentru **Cronici afurisite** aceasta e cea mai sigură cale către inima cititorului.

CORNEL MORARU ■

Cronica (270)

O seară extraordinară au petrecut luni, 16 mai 1977, membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu. Timp de 5 ore ei s-au aflat în compania a peste 6 000 de angajați ai unei mari întreprinderi bucureștene, cunoscută sub inițialele I.T.B. După cum a afirmat conducătorul cenaclului, această seară a fost dedicată eroismului de care au dat dovadă cei prezenți în sală precum și ceilalți colegi ai lor în timpul cumplitei nopți din luna martie a acestui an, cînd au demonstrat o excepțională forță de mobilizare, o reacție promptă în fața unei situații de excepție. Ei au asigurat prin stațiile de radio de pe taximetre legătura dintre diverse puncte ale Capitalei, s-au prezentat imediat la serviciu, au lucrat în schimburi prelungite, au ieșit cu toate mașinile disponibile pentru a asigura buna desfășurare a transportului, fiecare acțiune a lor evidențiind curaj și umanism. Mulțumind conducerii întreprinderii, tovarășului director general Dumitru Stoian pentru invitația de a petrece împreună cîteva ore în ambianța poeziei și a muzicii tinere, poetul Adrian Păunescu a afirmat că tot ce se va petrece în continuare, fie bun, fie rău, va aparține deopotrivă atît artiștilor de pe scenă, cît și spectatorilor. Lucru care s-a adeverit pe deplin. Din pricina aceasta am avut prilejul să asistăm, într-adevăr, la o seară cîtuși de puțin plictioasă, imprevizibilă în desfășurare, dar creindu-și cu migală și rigoare atmosfera necesară unei întîmplări literar-artistice de excepție. Nu exagerăm cu nimic dacă spunem că spectacolul a avut o alternanță de momente de-a dreptul dramatice cu altele la nivelul celor mai mari reușite ale cenaclului. Și chiar dacă unii nu au vibrat la muzica și poezia care s-au cîntat și recitat în seara de luni 16 mai și și-au părăsit locurile, chiar dacă unii au vociferat, nu aceștia au dat tonul manifestării despre care vorbim, ei mîile de spectatori corecți, nu numai curioși de a vedea ce urmează, ci și dornici de a se apropia de o artă cu care foarte mulți veneau în contact pentru prima oară. Dar n-am fi cinstiți dacă n-am recunoaște că și unii dintre membrii cenaclului au contribuit la nereușita unora dintre secvențele spectacolului, datorită, în special, numeroaselor întîrzieri — Adrian Ivanițchi, Victor Socaciu, Valeriu Sterian, Mircea Bodolan, Evandro Rossetti — sau, ceea ce e și mai grav, absențelor nejustificate — Valeriu Penișoară —, lucruri pe care conducerea cenaclului le-a analizat imediat și a adoptat măsurile corespunzătoare.

Deși a cîntat primul, Doru Stănculescu a izbutit să încălzească rapid sala. El a fost acompaniat de minunatul său prieten Sorin Minghiat, iar la bas și baterie de Ioan Oagăn și Ionel Petrov. Cei patru se numesc împreună Folk cameral grup. Au fost cîntate lucrări deja dragi celor care cunosc mai îndeaproape cenaclul. Timp de aproape o oră, recitalul lui Doru Stănculescu a cuprins cîntecele **Avram Iancu**, **Cîntec între apele țării** (ambele pe versuri de C. Săbăreanu), **Ai, hai, Cum se naște un mit, Scrisoarea soldatului de orișiunde, Fără petale** (versuri de Doru Stănculescu), **Baladă de copilărie** (versuri de Adrian Păunescu). Recitalul a dovedit încă o dată că Doru Stănculescu a atins o treaptă înaltă de maturizare a cîntecului său, reușind să îmbine admirabil gîngășia cu forța, gravitatea cu jocul. A urmat apoi Mircea Bodolan care, mai întîi, a încercat să suplinească pe Ion Zubaşcu interpretînd **Omul pădurii**. În varianta sa citadină, cîntecul maramureșean a răsunat corect, dar prea catifelat față de asprimea și impetuozitatea pe care o cere. În schimb, Mircea Bodolan s-a revanșat cu prisosință în **Mătrăguna, Rănitul dintre**

linii, Dor de mamă (versuri populare), **Satul sub secetă după potop** (versuri de Adrian Păunescu). De o bună primire s-a bucurat Vali Șerban, cel mai nou membru al cenaclului nostru. El a ținut să prezinte trei dintre creațiile sale cele mai izbutite: **A plecat moțul în țară, Gînd de împămîntenire, Blestem.** Versurile ultimului cîntec sînt de fapt desprinse din **Mica baladă** a regretatului poet A. E. Baconsky: „Oriunde-aș fi, oriunde sînt, / Fruntea mi-o arde sărutul acestui pămînt." Nu pentru că are numeroși prieteni la I.T.B. sighișoreanul Adrian Ivanițchi a fost aplaudat, ci pur și simplu pentru căldura cu care a interpretat **Amiaza** (versuri Aurel Șorobetea), **Țara** (versuri Adrian Păunescu), **Vinare de vînt** (text și muzică Bob Dylan), **Ploaia care va veni** (Dorin Liviu Zaharia), **Republica** (versuri de Claudiu Iordache). Un recital magistral a susținut Dumitru Fărcaș. El a apărut însoțit de acordeonistul Constantin Bordeanu. Recitalul acestui neasemuit instrumentist, care însuflețește pe oricine cu taragotul său, de parcă ar fi eroul din poveste care vrăjea cu fluierul orice viețuitoare, încît o silea să-l urmeze oriunde dorea, a cuprins cîntece răscolitoare prin mesajul lor patriotic, prin profunzimea trăirii estetice. Cîntece care au însoțit pe români în multe momente ale istoriei lor au răsunat în seara bucureșteană ca un legămînt cu trecutul nostru, de care nu ne vom lepăda niciodată. **Hora Unirii, Cîntecul lăncului** („Lăncule, măria ta / Lasă Turda, n-o prăda / Că-ți dau vin cu videra / Și galbeni cu litera"). **Deșteaptă-te, române!** de Andrei Mureșanu. **Cîntec de haiduc din Maramureș**, precum și cîntecul revoluționar **1 Mai muncitoresc** și alte lucrări inegalabile nu numai ca frumusețe, dar și ca expresie a legăturii cu tot ce înseamnă suflare românească și spirit revoluționar au demonstrat că niciodată arta cu adevărat mare, cu adevărat durabilă, nu va putea renunța la ancorarea sa în istorie, în social, fiind o mărturie a năzuințelor poporului. Erika Jozsa și Karol Horvath au avut și ei o seară de excepție. Interpretînd **Nunta, Noi, muritorii** — pe fundalul acestui cîntec Adrian Păunescu a recitat poemul său **Repetabila povară** —, **Joc** și în special cîntecul popular maghiar **Pasărea**, cei doi buni artiști ai muzicii tinere au fermecat pur și simplu publicul, care a cerut repetarea ultimului cîntec. Lucru care s-a și întîmplat, dovadă a receptivității publicului nostru față de valorile autentice, indiferent de limba în care sînt exprimate. A urmat o pauză care însă nu a risipit atmosfera de templu unde se oficiază arta. Recitalul combinat al lui Evandro Rossetti și Valeriu Sterian a găsit după pauză pe spectatori tot mai prinși de vraja muzicii și poeziei. Mai întîi, Evandro Rossetti a prezentat uluitorul său **Cozma Răcoare**, pe versurile lui Nicolae Labiș. Adrian Păunescu a recitat împreună cu sala poemul său **Lumină ! Luptă ! Libertate !**, după care cei de pe scenă și cei din sală ca o dovadă a convingerilor comune au cîntat împreună **Trăiască România !**, noul cîntec al lui Nicu Alifantis și Adrian Păunescu: „Sîntem, de e nevoie, o țară de soldați. / Sîntem de e nevoie, un lanț de munți Carpați, / Durerea țării noastre făcută-i să ne doară. / Ne place libertatea ca oameni și ca țară. / Și soarele dreptății să lumineze sfînt / O țară-n roșu, galben și-albastru pe pămînt. / Aceasta-i viața noastră, aceasta ni-i tăria. / Trăiască libertatea ! Trăiască România ! / Trăiască libertatea ! Trăiască România ! / Trăiască-n fericire și liniște poporul ! / Trăiască România ! Trăiască Tricolorul!". Evandro Rossetti a cîntat apoi un **Cîntec pentru România.** Tot el a interpretat o compoziție din repertoriul internațional, **Vado via.** Valeriu Sterian și-a dezvăluit deplinul talent în **Antirăzboinică, Educație prin cîntec, Amintire cu haiduci, Cu iubirea de moșie, Cîntec** (versuri de St. O. Iosif). Victor Socaciu a început cu **Dona, Dona** și a terminat cu **Oltul.** Între ele n-a mai fost nici o altă melodie, dar cele executate au confirmat încă o dată că tînărul interpret poate cu ușurință să cucerească simpatia sălii. Venit după spectacolul cu piesa **Răceala,** Florian Pittiș s-a încălzit foarte repede, astfel încît la solicitarea sălii a rostit o tabletă amuzantă de Radu Cosașu precum și o fabulă de Ion Dogar Marinescu. Tot el „a jucat" **Lordul John** de George Coșbuc, interpretat de Mircea Vintilă. Deallfel, tot ce a făcut în continuare acest reprezentant de seamă al muzicii tinere de la noi, atît în **Mielul** cît și în **Hanul lui Manuc** (versuri de Adrian Păunescu), **Bade Ioane** (versuri de T. Arghezi) a fost de domeniul perfecțiunii. Astfel încît atunci cînd a început să cînte **Pămîntul deocamdată,** întreaga sală l-a acompaniat, ca un semn de prețuire pentru valoroasa lui artă, ca un semn de omagiu pentru arta generoasă în idei și sentimente promovată de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar. Aceasta a fost ultima clipă a spectacolului din seara zilei de 16 mai, spectacol plin de învățăminte și pentru membrii cenaclului dar și pentru spectatori, despărțirea unora de ceilalți însemnînd cu siguranță doar răgazul pe care și-l iau uneori oamenii ca să-și pună ordine în gînduri și sentimente, pentru a se reîntîlni apoi pentru o prietenie trainică și de substanță. Toți cei care au fost prezenți în Palatul sporturilor și culturii — cunoscut și sub numele de Sala polivalentă — au asistat la modul în care un public mai puțin obișnuit cu exigențele unei manifestări artistice de anvergură a fost, cu încetul, cîștigat, subjugat pe deplin ideii de cenaclu, ideii de poezie și muzică tînără, răsplătind cu îndelungi aplauze strădania actorilor și cîntăreților. A fost, încă o dată, un prilej de a înțelege că arta de inspirație revoluționară, promovînd principiile partidului și statului nostru, vorbind cu căldură omenească, de la inimă la inimă, poate să cîștige o colectivitate, indiferent de gradul ei de pregătire artistică. A fost din nou un prilej de a demonstra vigoarea și prospețimea mesajului transmis de membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, care numără printre ideile sale scumpe și pe aceea de a se adresa tuturor oamenilor, indiferent de pregătire și vîrstă, indiferent de naționalitate, pentru că toți ne întîlnim în sentimentul de dragoste față de România de ieri, de azi și de mîine, în dragostea față de cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel care veghează necontenit ca libertatea și independența poporului nostru să fie o realitate de zi cu zi.

GEORGE ARION ■

Programul cenaclului nostru

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, va avea o nouă întîlnire cu publicul din Capitală luni, 23 mai 1977, orele 18. Biletele s-au pus în vînzare la Teatrul Național ale cărui case sînt deschise zilnic între orele 10—18. Au prioritate la cumpărarea biletelor cei care păstrează tichetele distribuite în Noaptea de primăvară a tineretului bucureștean, desfășurată pe data de 9 aprilie. În ceea ce privește programul de perspectivă, anunțăm că duminică, 29 mai, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va fi prezent la marea serbare populară de la Costești — județul Hunedoara, unde își invită toți prietenii. În prima jumătate a lunii iunie, cenaclul se va strădui să onoreze invitația Comitetului județean U.T.C. Vaslui de a susține spectacole la Vaslui, Bîrlad și Huși.

Doru Stănculescu sau amplitudinea muzicii tinere

Doi buni artiști : Erika Jozsa și Karol Horvath

Vali Șerban, un debutant care confirmă

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Un grup de absolvenți ai Facultății de geografie, promoția 1977, am efectuat o excursie de 3 zile în masivul Ciucaș-Zăganu, alegînd drept bază de plecare bine utilata cabană „Muntele Roșu". Ajunși aici în ziua de 3 mai, în jurul orei 11.30, am solicitat cabanierei Maria Pădure 14 locuri în cabană. Motivînd că la acea oră camerele sînt încă în dezordine după zilele de 1 și 2 mai, mi-a promis locurile cerute pentru orele 17. Am stat cinci ore afară, iar la ora respectivă am venit din nou la cabaniera Maria Pădure ; de data asta purtarea dînsei a fost incalificabilă. Folosind cuvinte jignitoare la adresa studenților „pușlamale" de pe petreceri, cîntări și băutură", a refuzat să ne dea locurile solicitate, sfătuindu-ne să dormim „în pădure, că doar a venit vara". La protestele noastre energice dar foarte politicoase, cabaniera, secondată de soțul dînsei, a continuat o vreme să ne jignească ; după tatonări și pariamentări penibile am obținut cele 14 locuri, dar nu în cabană ci în căsuțe neîncălzite. Ba, mai mult, ne-au dat aceste locuri obligîndu-ne să consumăm hrană de la cabană. Considerăm că purtarea cabanierei Maria Pădure față de grupul nostru, față de turiștii care vor mai vizita cu siguranță dotările cabanei „Muntele Roșu" este cel puțin condamnabilă. Avem convingerea că organele competente nu vor întîrzia să ia măsuri energice pentru înlăturarea acestei situații (în numele grupului semnează Constantin Popa, Complexul studențesc Grozăvești, București, sectorul 7)

Mă numesc Borcea Constantin și sînt angajat ca fierar betonist în cadrul Șantierului III și Trustului de construcții Brașov. Am participat împreună cu alți tineri constructori la data de 19 iunie 1976 la Olimpiada tinerilor constructori, faza pe județ, unde am ocupat locul I, iar fratele meu, Ioan Borcea, locul III. Prin adresa trimisă de Comitetul județean al sindicatelor și Comitetul județean U.T.C. eram gratificați cu cîte un duet la mare, prin sindicat. La comitetul sindicatului din T.C. Brașov tovarășul Gheorghe Diaconu, președintele sindicatului, ne-a spus că nu are cum să ne asigure aceste duete. De la Comitetul județean U.T.C. — în urma intervenției noastre — am fost trimiși din nou la comitetul sindicatului de la trust. Lunile au trecut, acuma trece și anul și nu s-a rezolvat nimic. Cum să mai interpretăm o asemenea atitudine?

Aflat, împreună cu soția, în stațiunea Sovata, ne-am bucurat împreună cu ceilalți cetățeni veniți la odihnă în stațiune cînd am văzut afișele ce ne anunțau în seara zilei de 24 februarie un spectacol de excepție. Și era firesc să credem această din moment ce pe afișe figura numele ilustrului iluzionist Joselini. Dar, amară dezilzie: spectacolul — dacă se poate numi astfel! — a fost susținut de trei membri ai unei trupe numite... Alexany, aflați într-o înaintată stare de ebrietate. Lăsînd la o parte costul biletului, deloc neglijabil (10 lei — ștampilat pe o liținuță ordinară, și din care vă alăturez un exemplar), ne întrebăm: cine permite unor astfel de „trupe" să strice buna dispoziție a oamenilor aflați la odihnă? Pentru că, realmente, tuturor celor care am fost în sală, acest „spectacol" ne-a lăsat un gust amar. (Ion Croitoru)

Vă facem invitația de a vizita așa-zisa „stație" de parcare a mașinilor din strada Poiana Narciselor, situată în apropiere blocurilor de locuințe din strada 1 Decembrie : sus-numita stație este situată de ani zile pe un maidan plin cu gropi, nisip, pietroaie, fiare vechi, o creștătorie veritabilă de pisici și loc de joacă pentru anumiți copii lipsiți de supraveghere care aduc de multe ori deteriorări mașinilor parcate. În plus, într-o parte a acestui teren a căzut un zid de la o casă veche, producînd stricăciuni unor automobile, continuînd să rămînă și azi un pericol pentru cei ce trec pe acolo. Pentru parcarea pe acest maidan se percepe o taxă de 60 lei lunar pentru fiecare mașină, probabil că instituția care tutelează această parcare este preocupată numai de planul de încasări, cine este dator însă să se ocupe și de bunele condiții în care trebuie să aibă loc o parcare cît de cît civilizată? Este firesc că au apărut table și lanțuri marcînd locuri de parcare stabilite cu de la sine putere de către anumite persoane, că personalul de aici își face de cap. Mai menționăm că acest loc este singurul neasfaltat din perimetrul Pieței Palatului, este inadmisibil ca pe un astfel de loc central să domnească o astfel de stare de fapt. (În numele unui grup de locatari, semnează G. Constantinescu, București).

Trece o nouă primăvară și înfloresc iar salcîmii pe autostrada București—Pitești. Cei ce au trudit la înălțarea acestui monument pe orizontală, amintindu-și de zilele și nopțile șantierului de altădată, simt la un moment dat un gust amar. Acest obiectiv de investiții a fost dat în folosință cu circa doi ani înainte de termenul prevăzut; pentru astfel de cazuri, legislația prevede acordarea unor recompense. La timpul potrivit s-a întocmit documentația pentru calcularea fondului de recompense și repartizarea sa între executanți. Conducerea M.T.Tc. a aprobat această documentație — prin referatul din 1975 — iar beneficiarul — Direcția de drumuri și poduri București — în scopul deschiderii finanțării, a depus documentația la sucursala județeană Ilfov a Băncii de investiții. De atunci au trecut doi ani, iar documentația respectivă nu a fost încă admisă din motive care ne sînt necunoscute. De aceea, cînd trec primăverile și înfloresc din nou salcîmii pe autostradă, simțim un gust amar în șirul dulce al amintirilor. (Ing. Gheorghe Neguț, fost angajat la șantierul autostrăzii București—Pitești, București)

Primim din partea U.G.S.R., Consiliul municipal Ploiești :

„Ca urmare scrisorii primite la redacție din partea unui grup de angajați de la Întreprinderea carotaj și perforare Ploiești, trimisă nouă spre rezolvare, vă comunicăm: din analiza întreprinsă la Stația de utilaje și transport a Trustului de construcții industriale în petrol, a rezultat că la această unitate este montat un circular pentru debitat țeavă extragroasă, depus într-o zonă din apropierea birourilor de proiectare ale întreprinderii de carotaj și perforare. Distanța relativ mică și frecvența ridicată a zgomotului produs de acest utilaj poluează sonic întreaga zonă, inclusiv a întreprinderii care îl folosește. Pentru a proteja angajații împotriva frecvenței mari emise de această sursă de poluare, împreună cu ing. Vasilescu Gh., directorul întreprinderii carotaj și perforare, ing. Duca Ion, directorul I.T.A.U., și inginer mecanic șef de la I.T.A.U., Spinu Ion, după o cercetare prealabilă a modului de amplasare a acestui circular, am convenit să fie aplicată o protecție antifonică. ...astfel că sursa de poluare va fi înlăturată".

Am trimis pe data de 10 octombrie 1976, prin C.F.R., un vagon cu pepeni din stația Tuicea cu destinația Piatra Neamț. Vagonul a ajuns cu o întîrziere de 8 zile, astfel că marfa, fiind perisabilă, s-a stricat în întregime. În urma anchetei făcute la fața locului de către organele competente din Piatra Neamț, s-a întocmit un dosar care a fost înregistrat cu nr. 609/986 col — 1976, și depus la Regionala C.F.R. Iași la 20 octombrie anul trecut. De atunci au trecut mai mult de șase luni, timp în care regionala amintită era obligată că rezolve cazul, adică să mă despăgubească. În toată această perioadă de timp am insistat pe lîngă Regionala C.F.R. Iași, mai exact pe lîngă serviciul comercial, precum și la Direcția generală C.F.R. București și Regionala București, de unde nu m-am ales decît cu promisiuni. Regionala C.F.R. Iași mărturisește că ar plăti despăgubirile cuvenite, însă dosarul se află la Regionala C.F.R. București încă din luna noiembrie, aceasta din urmă fiind și ea implicată în întîrzierea vagonului. Ce e de făcut? (Culică Nicolae, Tulcea)

Cel mai nou cartier al municipiului Cluj-Napoca, Mănăștur, tinde să devină una din zonele cele mai populate ale orașului. Limita orașului vechi, a cărui suburbie era satul Mănăștur, se termina printr-un aspendice de uliță mai puțin îngrijită, cu case mici, neigienice; în locul acestui umbrit vestigiu a apărut un bulevard modern, cu blocuri noi, concurînd cu oricare din arterele centrale ale municipiului. Ne întrebăm — și se întreabă aproape toți locuitorii — de ce se mai numește încă strada Lingurarilor ? Niciodată, nimeni nu a avut pe aici o asemenea îndeletnicire, iar numele i s-a dat într-un timp îndepărtat, în mod peiorativ. Această denumire nu sună deloc a cartier nou, cu atît mai mult cu cît dispunerea unor adrese duce la încurcături: pe partea stîngă, de pildă, blocurile sînt numerotate D 122, 124, 126, iar vizavi, Lingurarilor 7, bloc J 6; trebuie spus că pe stradă mai există un edificiu cu numărul 7, unde se împotmolesc scrisorile de la celălalt Lingurarilor 7. Întrucît păstrarea denumirii actuale nu are nici o legătură cu tradiția locurilor — și nici mai ales cu fizionomia noului cartier — solicităm găsirea uneia mai potrivite, mai în spiritul timpurilor noastre. (Valeriu Varvari, Cluj-Napoca)

Primim din partea Asociației locatarilor nr. 1 Caransebeș, str. Cazărmii nr. 9, județul Caraș-Severin :

„Vă rugăm să ne ajutați, prin publicare, rugînd cititorii care au cunoștință de domiciliul actual și locul de muncă al inginerului silvic VIOREL BÎRJOVEANU, născut la data de 9 noiembrie 1936, fiul lui Gheorghe și Maria, în satul Bogata de Sus, județul Cluj. Cel în cauză este datornicul nostru cu suma de 1 358,55 lei, conform sentinței civile nr. 395/1975 a Judecătoriei Caransebeș, drept prestații de servicii pentru un apartament cu două camere în orașul Caransebeș... pe perioada 1 februarie — 31 decembrie 1974, beneficiind de ele fără să plătească nimic, iar în luna august 1975 a părăsit localitatea fără urmă, sustrăgîndu-se în mod conștient de a plăti suma datorată, iar noi în momentul de față sîntem păgubiți cu suma de mai sus".

Din autogara orașului Huși, județul Vaslui, pleacă zilnic 30 de curse și sosesc alte 30, deservind 105 localități ; unele dintre acestea au trasee de cursă lungă, ca de exemplu : Huși — Vaslui — Bacău — Gheorghe Gheorghiu-Dej și retur, Huși — Roman — Piatra Neamț și retur, Huși — Iași etc. Sala de așteptare, nu prea mare, creează înghesuială la singura casă de bilete, astfel că numeroase persoane stau afară, pe scări sau trotuar. Nu există ghișeu de informații, nu toate cursele pleacă cu regularitate, și dat fiind că plecarea tuturor acestor curse se face din mica piațetă a bisericii Sfîntu Gheorghe — unde nu există nici măcar urmă de peroane — vă puteți imagina ce vacarm există aici permanent. Neflind nici un fel de adăpost, ești obligat să stai sub cerul liber, în arșiță, ploaie sau zăpadă. De asemenea nu există nici un difuzor care să anunțe plecările și sosirile curselor. Așa că dacă nu stai afară în piațetă riști să pierzi autobuzul, sala de așteptare, chiar și așa mică cum este, devenind practic inutilă. Șoferii permit intrarea în autobuze cu cel mult cinci minute înainte de plecare, și rezultatul este ușor de bănuit : înfrînceli, nervi irosiți în van etc. Nu e bine. (În numele unui grup de călători semnează I. Lutescu, Huși)

Sînt elev și totodată un pasionat cititor de carte. De multe ori am apelat la librăriile „Cartea prin poștă". Am apelat și la librăria „Cartea prin poștă" Suceava, cărela i-am trimis o listă cu cărțile dorite, dar care, contrar așteptărilor, mi-a trimis nu una din cărțile aflate pe listă, ci mi-a trimis cinci (5 !) volume care nu erau solicitate de mine, cu alte cuvinte librăria și-a desfăcut cărțile nevîndute pe contul meu. Am primit astfel un colet de cărți în valoare de 77 de lei ; și am făcut greșeala de a primi pachetul și de a achita suma de mai sus fără să verific conținutul, crezînd în corectitudinea celor din Suceava, întrucît pînă atunci primisem mai multe colete cu cărți de la București, Iași, Ploiești, colete în care întotdeauna se aflau cărțile pe care le cerusem. Mai tîrziu le-am trimis o scrisoare celor de la librăria suceveană în care îi rugam să îndrepte greșeala făcută și să primească înapoi coletul cu cărțile care nu-mi erau necesare. La scrisoare nu am primit nici un răspuns, probabil pentru că pomenisem în încheiere că dacă în termen de cîteva săptămîni nu-mi comunică nimic, mă voi adresa organelor centrale de presă. Iată că am fost nevoit s-o fac. (Ioan Surducan, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Bacău)

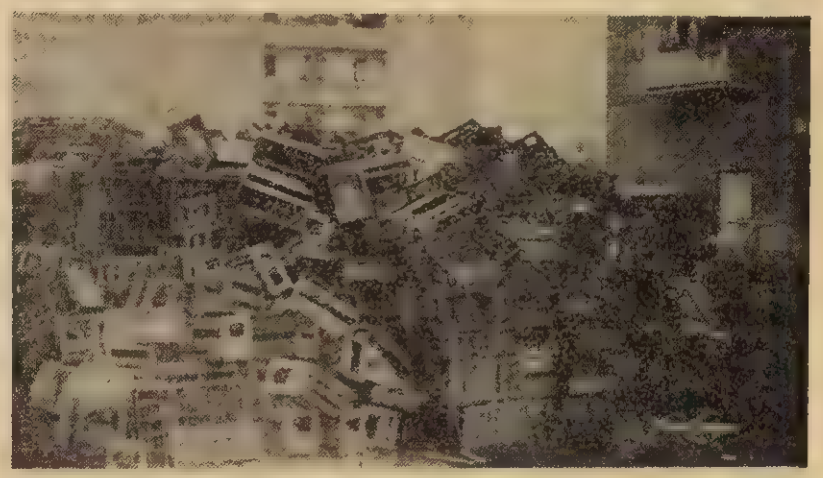

Vă rugăm să reproduceți în paginile revistei această fotografie din care rezultă lipsa de responsabilitate pe care o manifestă conducerea magazinului „SUPER-COOP" din Sebeș, strada M. Kogălniceanu, care a ocupat cu ambalaje circa 100 metri pătrați din spațiul verde, distrugînd 4 pomi și 10 trandafiri ; în pofida nenumăratelor noastre sesizări, depozitarea s-a extins și pe trotuarul din fața blocului 22. Mai precizăm că am cerut ca aceste ambalaje să fie depozitate peste drum, într-un spațiu impropriu agriculturii și unde nu s-ar afecta spațiul verde dintre blocuri și nici estetica acestuia, dar degeaba. (Nicolae Păduraru, președintele asociației locatarilor nr. 2, Sebeș, Alba)

Cititorii ne sesizează

● **Victoria Badea**, comuna Izvoare — Dolj: absolventă a Liceului economic de contabilitate și comerț din Craiova, promoția 1975—1976, primește repartiție în comuna Izvoare, de unde este de fel ; aici însă primește negație sub motiv că nu există posturi de contabili în schemă ; este firesc să se întrebe : dacă nu există astfel de posturi pentru ce i s-a mai dat repartiție ?

● **Nicolae Alexandru**, Cîmpulung Muscel : la magazinele GOSTAT, Aprozar și alimentare ambalajele produselor solicitate de cumpărători se plătesc separat, cumpărătorii fiind astfel nevoiți să facă practic, de multe ori, două plăți pentru același lucru ; crede că s-ar putea găsi totuși o altă modalitate, mai simplă, care să vină în întîmpinarea unui comerț mai civilizat.

● **Gheorghe Grecea**, Bacău : începînd de anul trecut, postul său telefonic avînd numărul 15042 funcționează complet brambura — formezi un număr, răspunde altul, nu face apel, răspunde ocupat celor care îi solicită fără a fi ocupat de fapt etc. ; această situație se întîmplă și la vecinii săi de bloc : strada Gării nr. 54, bloc C 3.

● **Vichente Tudorescu**, Brezoi-Vîlcea, și **Elena Brăileanu**, Botoșani : sesizează incorecta distribuire a apei calde în blocurile de locuit.

● **Traian Georgescu**, București : pe strada Rondă, în dreptul numărului 8, există de mai mulți ani un loc viran ; așa cum se află, neîngrădit, terenul aduce a maidan ; propune ca pe acest loc să se amenajeze un spațiu verde sau un teren de joacă pentru copii.

● **Mihai Ungureanu**, Bacău : pe insula de agrement amenajată de către edilii orașului se pot petrece momente de reală destindere într-o plăcută ambianță, locul beneficiind de cabine, bănci, dușuri, chioșcuri bine aprovizionate cu de toate, debarcader cu șalupe și bărci, toate întreținute exemplar ; necazul este însă acela că de la o vreme grupuri de tineri de profesie incertă au transformat terenurile de odihnă și relaxare în veritabile stadioane de fotbal, spulberînd mîncarea celor așezați la iarbă verde, lovind copiii cu mingile, obraznici și scandalagii ; cineva ar fi dator să ia măsuri să curețe locul de asemenea neveniți.

POȘTA REDACȚIEI

Asociație de locatari — Bacău. Costul lucrărilor de întreținere și reparații la instalațiile de încălzire centrală și hidrofor, precum și ale încăperilor în care acestea funcționează se repartizează proporțional cu numărul persoanelor care folosesc aceste părți și instalații comune.

Mariana Dumitru — Cluj-Napoca. Vi se poate aproba cererea de schimbare a dispoziției de repartizare de către comisia centrală de repartizare, dacă aceasta o cereți în termen de un an și prezentați următoarele acte : a) negația de la locul de muncă unde ați fost repartizată ; b) oferta de post (catedră) de la locul de muncă unde doriți să funcționați (ambele vizate de organele tutelare) ; c) cererea cu motivele care impun schimbarea acesteia, precum și dispoziția de repartizare, în original.

Gheorghe Breharu — Gheria. Ne pare rău, articolul ne-a sosit prea tîrziu.

Mihai Buliga — Suceava, și Radu Ristache — București. Adresați-vă Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale din cadrul Ministerului Muncii.

Vasile Timofte — Piatra-Neamț. Nu puteți beneficia de spor pentru acord global, întrucît nu efectuați controlul interfazic și nici nu participați efectiv la realizarea produselor finite, iar retribuirea o aveți în conformitate cu prevederile articolului 61 din legea 57/1974.

Neculai Niță — Roman. Scrieți-ne la ce întreprindere lucrați.

Axina Givan — Bistrița Bîrgăului. Litigiul pe care îl aveți cu fratele îl puteți soluționa adresîndu-vă procuraturii locale.

Dumitru Barbu — Răcari. Nu puteți pretinde unele drepturi de la C.A.P. atîta timp cît dumneavoastră sau vreun membru al familiei nu ați lucrat nici o zi în cooperativă.

Alexandru Constantinescu — București. Ne-ați trimis o scrisoare confuză. Reveniți.

Colectiv asistente medicale — Iași. Sporul de pericilitate în unitățile sanitare se acordă de către conducerea colectivă a unității, personalelor și locurilor de muncă, conform regulamentului nr. 294/1975 și în limita numărului de locuri aprobate de către Comitetul Executiv al Consiliului popular județean.

MARGA NEDELEA ■

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și numele, și vă veți afla...

Înscriul Arminden al anului centenar al independenței patriei noastre i-a găsit pe membrii Ansamblului folcloric „Săbărelul", al Casei de cultură a orașului Buftea, mesageri în agora trimilenariului Efes, pe meleagurile Turciei, vestit centru cultural și comercial al antichității greco-romane, ca participanți la cea de-a XIV-a ediție a Festivalului internațional de folclor de la Efes. În dimineața zilei de 28 aprilie a.c., cei 32 de soli ai folclorului românesc au plecat cu autocarul din orașul Buftea spre malurile însorite ale Mării Egee cu dorința expresă de a face cunoscute noi frumuseți ale cîntecului și dansului popular de la Dunăre și Carpați pe meridianele lumii. Opt perechi de dansatori, opt componenți ai orchestrei de muzică populară și trei soliști vocali români mergeau în Turcia să-și etaleze talentul și arta interpretativă într-o confruntare internațională de tradiție.

La concursul propriu-zis, pe lîngă cele patru formații de muzică și dansuri populare ale țării gazdă, au mai participat formația studențească a Universității Maria Skiodowska Curie din R. P. Polonă, o formație italiană din Castel Nuovo di Lago, regiunea Umbria, și formația noastră, care a prezentat „Suita ilfoveană și muntenească", „Suita bănățeană", „Suita moldovenească", „Suita oltenească", dansul ardelenesc „Sucitoarele" și „Călușul", bucurîndu-se de un deosebit succes și de elogioase aprecieri din partea juriului, care a acordat trofeul festivalului — o superbă statuetă de circa 30 cm înălțime și 1,5 kg greutate, din aur, reprezentînd-o pe zeița Artemis — ansamblului folcloric „Săbărelul".

Cele șase spectacole date de formația română în zilele de 30 aprilie, 1, 2 și 3 mai au impresionat milioanele de spectatori, telespectatori și auditori. În ziua de 1 Mai, cînd s-au decernat premiile, amfiteatrul antic de la Efes a răsunat de aplauzele și uralele celor peste 40 000 de spectatori, fermecați de frumusețea dansului și cîntecului prezentate de formația pregătită de profesorul Valentin Zamfirescu, de orchestra casei de cultură, condusă de Vasilică Alexandru și Ștefan Emil, și de soliștii vocali și instrumentiști Elena Dincă, Paulina Ilinca, Gheorghe Niculae, Florian Andreescu — nai, Ion Stoica — țambal și Emil Ștefan — vioară. „Ciocîrlia", interpretată de Emil Ștefan și melodia „Bilibom", prezentată în limba turcă de Elena Dincă, au ridicat spectatorii în picioare, aclamațiile continuînd minute în șir.

Trofeul Festivalului internațional de folclor de la Efes, înmînat de către primarul orașului, Ahmet Ferahli, conducătorilor delegației române — Paul Niculescu, secretar adjunct al Comitetului orășenesc de partid și Dumitru Bobei, directorul Casei de cultură Buftea — reprezintă al treilea succes al ansamblurilor din țara noastră la aceste întreceri, el mai fiind cucerit în 1971 de către Ansamblul folcloric din Scorniceștii și în 1975 de Ansamblul folcloric „Dunărea", din orașul Giurgiu. (Mihai Ion-Cetină — Buftea)

realitatea

La Broşteni, pe Bistriţa aurie, urmele lui Creangă-copilul duc spre un mare şi frumos oraş

românoaica

(Urmare din pagina 1)

1866 e în picioare şi azi, nu departe de centrul civic al aşezării. E o clădire bizară, emancipată arhitectonic de sursa locului, plutind totuşi pe orbita ei, ca şi un corp ieşit din gravitaţia terestră. Construcţie din lemn, ca toate cele arhaice de prin Jur, dar într-un stil ca de „chalet" elveţian, impodobită cu un turn înalt, ascuţit, din care un clopot, în zori, îşi trimitea dangătul peste ape, chemându-şi micii clienţi la ceasul cărţii. Restaurată, ea adăpostește şi astăzi copii ai claselor I—IV, fiind una din cele 20 de instituţii şcolare ale Broşteniilor (13 grădiniţe, 6 şcoli, 1 liceu industrial cu profil minier). E în picioare, la o zvîrlitură de băţ de şcoala cu turn, şi bisericuţa de lemn, duratâ în veacul al XVIII-lea, o podoabă a văii Bistriţei. Între şcoala cu turn şi bisericuţa-podoabă, intimă ca o incintă domestică, surîzătoare ca o casă ţărănească de munte, se deschide, străluminat de undele Bistriţei, printre case bătrîne şi pajişti de flori alpine, drumul spre locul bordeiului Irinucăi. Din bordei n-a mai rămas nimic, e numai locul, întîrcuit de edilii de azi al satului, care-au găsit de cuviinţă să aşeze aici şi-o piatră ciclopică, aidoma celei cu care Nică şi cu Dumitru, fiul moşului David, sătui de rîie şi de mizerie, au prăvălit în nefiinţă cocioaba gazdei. Ca şi dascălul Nanu, Irinuca n-are urmaşi în sat. A lăsat însă în urmă-i o poveste, o adevărată poveste, complicată, stufoasă, sucită - şi palpitantă, o mică şi absurdă istorie a vieţii oamenilor în Broşteniî de altădată, sat care, prin izolarea lui între munţi silhui şi păduri bătrîne, s-ar fi crezut, cum încă mai cred şi ostăşi vizitatorii, a fi fost pînă nu demult o vatră patriarhală, vieţuind într-un timp eter, în acord cu cosmosul, deci cu neclintirile zodiilor, deci scutită de întîmplări sau convulsii ale destinului. Catrina, fata cea „lungă şi slută" a Irinucăi („...de-ţi era frică să înnoptezi cu dinsa în casă"), personaj enigmatic, impalpabil, fără volum, capricios şi bizar ca şi vîntul în pagina „Amintirilor", este de fapt, în viaţa de mai tîrziu, adică după ce iese din pagină şi-şi croieşte destinul propriu, un personaj de apăsată fizionomie, cu o plastică de figură balzaciană. Fata cea slută se mărită de tînără cu un Dirje, dar farmecele-i nebănuite de Nică sînt preţuite, pare-se, nu numai de soţ, ci şi de alţii, printre care se află şi-un turc, un anume Huşcet sau Huşut, gîzduit o vreme în casa lui Dirje. Progenitura Catrinei e tot o fată, Doichiţa, ce nu seamănă mă-si, nici tătălui, ci acelui Huşcet sau Huşut. Turcul moare, lăsînd în mîna Catrinei un sac cu galbeni. Galbenii sînt bine ascunşi de slută, care nu-i spune nimic bărbatului. Doichiţa însă miroase ceva. Mărîtată cu un Toader Moglan, ins abraş, cu singe aprins, neam de haiduc (haiducul Moglan, celebru pe valea Bistriţei în al XVIII-lea veac, fiind cel pe cheltuiala cărula s-a făcut bisericuţa de lemn), Doichiţa rămîne repede văduvă, Toaderul el fiind ucis de un soţ gelos, care-l prinsese tîrcolindu-i nevasta. Doichiţa aceasta nu-l prea frumoasă, e lungă şi slută ca maică-sa şi se uită cruciş, ca şi turcul Huşcet sau Huşut. E însă o „partidă", zvonuri despre comoara turcului, întreţinute chiar de ea, de Doichiţa, încep înd a umbla tot mai aprins prin sat. Drept care se mărită a doua oară, cu un plutaş de pe Bistriţa, Constantin Lionte Erhan, fire la fel de aprigă, ajuns din plutaş pădieş, în urma căsătoriei unor turci, şi ca şi Toader Moglan, un muieratic. Abia o la pe Doichiţa că se încurcă cu alta, cu o fleancă, neconsimţind să revină acasă decît în schimbul averii turcului. Doichiţa o imploră pe maică-sa să-i dea niţe galbeni, dar Catrina refuză. Catrina trăieşte în vechiul bordei, refăcut şi cîrpit după isprava lui Creangă, într-o lucie sărăcie, mai mult postind decît mîncînd şi, chioară de-un ochi, veghează strașnic cu celălalt, păzindu-şi comoara. Aude zvonuri poate nu neintemeiate, că fiică-sa şi muieratică ginere vor s-o prade, drept care într-o noapte, iarna, îşi îngroapă galbenii în grădină. Ninsoarea şterge urmele şi, primăvara, baba nu-şi mai găseşte ascunzătoarea. E convinsă că fiică-sa şi cu Lionte au prădat-o. Se-apucă să-şi ascută un cuţit, cu care să-i ucidă pe amîndoi, în timp ce Doichiţa, cu alt cuţit, umblă prin sat după fleancă, neizbutind însă s-o taie, sfîşiindu-i numai cojocul. Povestea, de aici încolo, se încîlceşte, comoara nu-i găsită nici de Catrina, nici de Doichiţa, nici de Lionte, întregul mecanism al biestemelor şi cuţitelor care fulgeră funcţionează în gol, printr-o fără noimă, automatică a reacţiilor, odată ce miza galbenilor a devenit iluzorie, Doichiţa şi Lionte dispar din scenă (au murit oare de moarte bună, au fost ucişi ?), Catrina Dirjoaia moare în 1913, în vîrstă de 94 de ani, într-un bordei care cade pe ea, dar pe care nu-l părăseşte nici zi, nici noapte, păzind o comoară care-a fugit sub pămînt. Totul se termină în absurd, dovedindu-se că între existenţă şi absurd, într-o epocă nu tocmai îndepărtată, era mai puţin de un pas, că existenţa acestor oameni cu mintea şi sentimentele răvăşite de sărăcie putea cuprinde absurdul în însăşi structura ei, sau, schimbînd unghiul, că absurdul nu era altceva decît existenţă, existenţă hipertrofiată pînă la absurd.

Străbatem, în dimineaţa de mai, un sat cu alte străie şi alte datini, cu alte privelişti, cu alţi oameni. „A străbate" Broşteniî este un fel de a spune, comuna înglobînd, cum ziceam, zece sate, fiecare din cele zece, la rîndu-i, desfăcîndu-se în surprinzătoare arborescenţe, cu cringuri compacte de case ocupînd plaiurile alcătuite de meandrele Bistriţei şi ale afluenţilor ei, agiomerîndu-se la confluenţa torenţilor cu rîul-matcă, apoi subţiindu-se, deşirîndu-se, răsfirîndu-se, spaţiindu-se, pierzîndu-se printre stînci, tapindu-se în întunecime de codri, pînă cînd între o casă şi alta încap promenade de ceasuri lungi ale turmelor de mioare şi cirezilor de cornute mari. Satele se prelungesc cu colibele, stînele şi sălaşele de pe culmi, legate între ele doar prin bancănitul trîmbiţelor sculptate din brad trăsnit şi încleiate cu clei de răşină, cu care ciobanii, la ceas de amurg, îşi dau de veste, vestind că în ziua aceea urda şi caşul au fost făcute. Teritoriul Broşteniilor ocupă 57 000 de hectare, din care 40 000 păduri. Adunate, drumurile din sate şi dintre sate depăşesc 100 de kilometri. Un sat ca Holda, despre care ne-a lăsat nişte splendide pagini Sodoveanu, e la 3,5 kilometri de centrul civic, dar altul, precum Dîrmoxa, e la 20 de kilometri. Pe orice vale de apă, pe orice uliţă cu meandre de apă, pe orice cărare de munte, priveliştea este însă aceeaşi. Fără să te înviri în acelaşi loc, ai străbătut totuşi aceeaşi pajişte, aromată cu brazi şi cu lacrimă de izvoare, ai zburat din straturi de floare alpină în straturi de floare alpină, te-ai rotit, ca şi un cintec în jurul propriului său refren, pe un talger, scump, sunîndu-şi sunetele precum o zgardă de clopoţei : Bistriţa aurie. Călătoria, oprită aici, se prelungeşte în adîncime, în timp, trecînd din neţărmuritul geografic în cel istoric, cel însetat de privilegii şi de fapte rare putînd să-şi coboare găleata, de la altitudinea locului, în vechime, pînă la prundul străfund al neamului, pînă la mitul primar al vieţii lui. Prin munţii şi pe pîraiele locului, la Cărpiniş, la Măguricea, la Holdiţa, la Balaban, sînt urme de vetre dacice, muntele Cristişor şi satul Dîrmoxa sînt toponimice la fel de vechi („Darmox" fiind o buruiană de leac cultivată de daci), iar pe plaiul dintre munţii Goia şi Hăcigosu e o piatră care se cheamă „Piatra scrisă", o stîncă acoperită cu niste semne misterioase, ca un fel de inscripţie, în faţa cărora arheologii şi epigrafiştii rămîn pe gînduri. Un monograf al comunei, Mihai Florea (ţăran autodidact, vechi plutaş, fost secretar al organizaţiei de partid din Broşteni-sat), a lansat, acum cîţiva ani, înainte de a muri, ipoteza, astăzi în studiul specialiştilor, a unei scrieri de pe vremea tracilor. Toate marile întîmplări ale istoriei Moldovei, toate marile vîlvătăi ce-şi propagă jăratecul de la tălpile timpului şi pînă azi, iau un reflex şi din Broşteni, sat mare şi vechi, cel mai vechi de pe valea Bistriţei, sat aşezat pe drumul de apă, la răscruce de codri, de munţi, de vînturi, de strategii, sat de plutaşi şi de tăietori de păduri, de ciobani şi de lotri, de haiduci şi plăieşi, cîndva moşie domnească, apoi moşie mînăstirească (dăruită de Ştefan cel Mare Voroneţului), apoi moşie regală, sat peste care, din începuturi şi pînă mai ieri, bubuie, surd, un lung geamăt al vremii (...„că nu sînt vremile sub cîrma omului"). Dar totul se isprăveşte în calm şi seratic, pe talgerul scump al văii Bistriţei, pe discul cu pulberi de fiori şi praf de stele al unei privelişti ce se compune armonic, rotund, aceeaşi pe orice cărare de munte, pe orice vale de apă, pe orice uliţă cu meandre de apă.

Aceeaşi de veacuri, şi totuşi alta. La cîţiva ani după epopeea Bicazului a început cea a Broşteniilor, în zona cărula s-au deschis mari exploatări miniere, pe vatra căruia, între copaci seculari şi case noi (multe din ele cu etaj), între uliţe devenite autostrăzi, s-a ridicat un oraşel de blocuri, colonia minerilor, cuprinzînd, pînă la ora de faţă, peste 1 100 apartamente. În ele trăiesc vreo 4 500 de oameni, mineri, nevestele lor, copiii lor. Oameni veniţi din toată ţara, amestec de porturi, de graiuri, de element alogen, oameni veniţi aici cu o istorie a lor, cu o viaţă a lor, cu interese, dorinţe, pretenţii, preferinţe şi gusturi străine locului (un amănunt de culoare : lîngă asprele flori de munte s-au încetăţenit, cu drepturi legiferate de locatari în balcoanele şi grădinile blocurilor, oleandrul, irisul, regina nopţii), oameni veniţi cu zgomot, cu foarte mult zgomot (în zori, nu mai puţin de 50 de autobuze îi duc pe mineri la mine !), oameni veniţi, mai ales, cu o altă concepţie despre muncă şi existenţă, cu o altă mentalitate decît cea a satului Irinucăi, decît cea a plutaşilor, decît cea a ciobanilor. Infiltrarea unei astfel de lumi într-o lume ca a Broştenilor, în roca ei dură, arhaică, în tăcerile ei şi în neclintirile ei, a însemnat, ne spune primarul Emil Costache, „un roman", a însemnat pe durata deodată frenetică a acestor ani o naraţiune epică palpitantă, în care personaje, conflicte, evenimente se întreţes şi se întretaie în creşteri şi în descreşteri pline de tensiune, în etape de răspintie ce modifică, la intervale de sezoane, relaţiile din întregul tablou. Omul muntelui e tăcut şi retras, păstorul stă lîngă cer, lemnarul la fel, viaţa lor, rînduită după legi economice milenare, a căpătat o anume automatică, de unde spiritul refractar, rezistenţa la orice amestec de planuri, la orice tulburare de ape, la orice imixtiune. Incomunicabilitatea este o consecinţă firească a unor astfel de stări, oamenii circulă unii pe lîngă alţii ca universuri autonome, deşi, ca membri ai aceleiaşi familii (o singură, mare familie pe ambele laturi de munte, pe ambele tărmuri de rîu), opun intrusului nu numai coerenţa de rocă a fiinţei lor, ci şi coerenţa de secole a fiinţei obşiii. Dintotdeauna, flăcăii şi fetele broştenarilor s-au căsătorit în stirpea lor, în cuprinsul ei, ştiindu-şi neamurile pînă în veacuri vechi şi, pe orizontală, pînă la a noua spiţă. În ziua descinderii noastre la Broşteni (6 mai), primarul Emil Costache a oficiat măritişul Rozaliei Dorneanu, fată de-a locului, cu Marcel Fazekaş, şofer, născut aici, dar dintr-un tată venit de pe valea Mureşului. Veronica Dorneanu, mama Rozaliei, e o vestită cusătoreasă de ii şi fote, splendide fote în două culori, roşu şi negru, autoare (ca şi Rozalia, care i-a moştenit talentul) a acelor fascinante manuscrise pe pînză, cu hieroglife-motive încifrînd o întreagă istorie, ce transcendind generaţiile a dat versificatilor, prin vreme, neamului. Tatăl mirelui e maghiar, a venit aici, ca mecanic de mină, în 1956 şi, aici, s-a însurat cu o broştenereasă, e fată din familia Cimpoeşilor, neam vechi şi vestit, cu un străbun, Dumitru Cimpoeşu, erou-veteran de la '77, purtător de steag în Războiul Independenţei. Ca să se-ajungă la astfel de încuscriri (care, ne spune primarul, au fost în anii aceştia destul de multe), s-au mai petrecut nişte fapte, prin care noii veniţi şi cei ai locului au devenit, treptat-treptat, o familie, una simbolică, anticipînd-o pe cea de fapt. În familia Cimpoeşilor, de pildă, neam de plutaşi şi crescători de vite, au apărut minerii. Florin Cimpoeşu, un unchi ai Rozaliei, a fost cel dintîi. Sute de broştenari, în acești ani, au devenit mineri, ieşind din matca vieţii lor strimte, atingînd cu gîndul, cu simţirea şi cunoştinţele alte zări (mulţi dintre ei chiar plecînd spre aceste zări, dobîndindu-şi calificarea în mine moderne ale Moldovei şi ale ţării), înfăptuind astfel o nouă sinteză, de esenţă mai vastă şi mai complexă, a vieţii lor, ce urcă şi din trunchiul tradiţiei, ei rămînînd aceiaşi oameni, crescînd în curtea casei vaci şi oi, dar care, de la un timp, acoperă orizonturi de muncă, de existenţă şi de cunoaştere ce se lărgesc mereu. Alţi broştenari, lucrători la pădure (pe raza comunei sînt două sectoare de exploatări forestiere), îşi reglează viaţa într-un acelaşi chip. Treptat, diferenţele dintre „cei vechi" şi „cei noi" se şterg. „Cei noi" locuiesc în blocuri, dar „cei vechi", renunţînd la casele mici, la colibele-jucării din birne, asemănătoare colibelor bocrealtor, în care părinţii întrau cocirjindu-se şi hibernau lîngă foc, îşi toarnă case cu etaj, cu terasă sau cu balcon, cu garaj pentru „Dacie" lîngă leslea vitelor. „Cei vechi" şi „cei noi" se îmbracă la fel, mănîncă la fel, cumpără de la aceleaşi magazine (nu mai puţin de 39, de toate tipurile şi profilurile !), copiii lor învaţă la aceleaşi şcoli (printre care liceul industrial minier), florile din balcoane şi curţi răminînd aproape singurul indiciu exterior al obîrşiei. Locuitorii, vechi sau noi, s-au constituit de acum într-o familie, o mare familie de tip urban. Practic, în Broşteni nici nu mai sînt „ţărani", statisticile primăriei indicînd o proporţie de 99,3 la sută a populaţiei bărbăteşti ocupate în travaliul industrial. Sînt angrenate în acest travaliu şi femeile, soţiile minerilor, care lucrează confecţii într-o secţie de industrie locală. O familie, o mare şi omogenă familie urbană, cu tradiţiile ei constituite de-acum, în care s-au adus inovaţii, particularităţi, culori, accente, turnate toate într-o calitate nouă. Dealtfel, Broşteniî va fi decretat, în acest cincinal, oraş, consfinţindu-se-o realitate existentă încă demult.

Ce i-a unit, din începuturi, pe „cei noi" cu „cei vechi" o fost, peste toate, munca. Amarnic, cumplit au luptat cu piatra, de cînd se ştiu, oamenii broştenari, ca să scoată viaţă ! E de mirare cum au dăinuit aici, e de mirare cum, vremuiţi de atîtea urgii, de ape şi foc, de năvăliri şi războaie, de boieri şi de regi, au rămas neclintiţi să păzească o piatră ! Oamenii îşi păstrează şi îşi sporesc zestrea locului. La Holda, pe pîriul Căboaia, la cîţiva paşi de instalaţii miniere de ultimă oră, toarce molcom apele înspumate o moară-rîşniţă, tot aici mai bate şi-o piuă, mai lucrează şi-o „steează", spălînd în unda curată de munte plocăi de lînă, bătrîneşti şi frumoase ca nişte odoare voievodale, ce se aştern pe veşti lăicere şi lăzi de zestre. Lîngă liceul industrial modern sună încă din clopoţel şcoala cea veche, înălţată în 1866. Lîngă blocurile cu multe etaje încă fac umbră pajiştilor şi vremii sub căciulile lor de şiţă, cusute cu cule de tisă, mici şi poetice case de birne, veritabile monumente de artă, croite în primăveri de acum o sută de ani, din lemn de molid aflător „în mizgă" (încă în sevă) şi care, uscîndu-se, a devenit tare şi rezistent ca fierul. Petru Nistor, fiu de ţăran din satul Cotirgaşului, este azi inginer, stă la bloc, dar Elisabeta, maică-sa, nu s-a dat dusă din casa-i de birne, cu ceardac şi cu stîlpi sculptaţi, casă ce-l „încă bună", zice ea, după mai bine de-un secol şi jumătate de cînd a clădit-o strămoşul, din lemnul rămas după ce-a înjghebat o şi-a ridicat. Distracţia orelor de răgaz, ca în orice aşezare modernă, e sportul (satul are un frumos stadion), e, desigur, televizorul (90 la sută din case îl au pe masă, racordat, prin instalaţii moderne, direct la undele TV, ceea ce face să nu mai fie nevoie de antenele-cocostîrci pe acoperişuri, acoperişurile rămînînd exclusiv ale păsărilor de munte) şi mai e, „în sezon", pescuitul cu undiţa sau vînătoarea. În Bistriţa şi pe Neagra sînt încă păstrăvi, sînt încă lostriţe (cine spunea că lostriţa a pierit din apele noastre ?), iar pe culmi, la ceasul de faţă, se poate lesne vina, chiar şi cu mina, nu doar cu puşca, faimosul cocoş de munte, pasăre rară a înălţimilor, greu de prins în cătorea armei, urmărită de vînători ca şi cerbul cu raze de diamant. Acum, în primele zile de mai, el devine o pradă uşoară, fiindcă acum e „bătaia", e dansul lui nupţial, ce-l absoarb cu totul, făcîndu-l orb şi surd la primejdii. Deci Broşteniî va fi un oraş în care vor fi şi cocoşi de munte. Deci broştenarii, pe lîngă blocuri, asfalt şi termoficare, vor avea, pe acoperişuri ca şi pe culmi, nişte păsări, vor avea o Bistriţă cu peşti, vor avea, lîngă zgomote de autobuze şi de autoturisme, susure de tălănci şi uruit molcom de mori de apă, vor avea (fără de asta nu se prea poate !) şi poluare, dar într-un grad mai redus, poate chiar îngheţat la o cotă minimă, prin atingereo cu refriaerarea pădurii, vor avea un grad mai înalt de ozon, de tăcere, de mireasmă şi de culoare, de eternitate, de poezie. Deci Broşteniî va fi un oraş cum ne-ar plăcea să fie toate oraşele acestei ţări.

Bolovanul care tronează pe locul bordeiului Irinucăi e masiv şi definitiv ca o lespede de cavou, îngropînd niste drame, ce, prin atingere cu timpul contemporan, fug parcă şi mai adînc sub pămînt, sub istorie, părîndu-ne foarte îndepărtate, pătrindu-se a se fi petrecut nu cu niste decenii în urmă, ci cu niste milenii.

Răspunsul meu

răspund pentru spusele mele
şi cuvintele imi apăr
chiar dacă un vierme cu chip omenesc
ar vrea să mi le pretacă găunoase
spun sincer ceea ce am de spus
şi nu mă tem de nimic
strig cît mă ţine gura şi plăminul
ieşi spurcăciune din gaura de şarpe
şi arată-te
mai ai puţină bărbăţie in tine
pot istorisi numai despre lucruri şi fapte
adînc înrădăcinate în inimă
celui ce merge în pas cu noi
şi gîndeşte în ritmurile noastre
detest siropoasele romanţe
despre cerul azuriu lună şi stele
rîncedele anecdote cu soacre şi bărbaţi cheflii
cineva mi-a scris
vrem să rîdem să ne distrăm
viaţa-i scurtă
noi şvabii n-avem timp de pierdut
dar să ştii vierme cu chip omenesc
de ce vorbeşti în numele celor din neamul meu
să rămîi anonim ca vîntul prin beznă
anonimii de teapa ta îi cunoaştem
pentru şvabii mei
care nu preferă ipocrizia şi tihna cea falsă
pentru ei muncesc şi trudesc din condei
celor ca tine
de mult noi le-am spus adio
căci n-au înţeles niciodată
semnele timpului şi tîlcul istoriei

NIKOLAUS BERWANGER ■

Traducere : ANTON PALFI ■

Anchetă socială

„Mi-a spus că dacă dau examen la facultate cu un pachet descîntat în mînă, iau examenul. După ce am căzut, am desfăcut pachetul. Înăuntru era o ceapă!"

Există dosare civile sau penale pe care parcurgîndu-le, la vreo judecătorie, te simţi cuprins de indignare în faţa faptelor antisociale comise de inculpaţi, dar cele pe care le-am răsfoit recent, prin amabilitatea preşedintelui Judecătoriei sectorului 3 din Bucureşti, Păstorel Zugrăvescu, aparţin unei alte categorii, stîrnind mai puţină mîhnire şi mai multă hazlie compătimire, mai puţină indignare, doar cea firească suscitată de găinăria izolată a unora, şi mai multe zîmbete. Dosarele purtînd numerele 306 şi, respectiv, 598 din 1976, cu sentinţe definitive, se referă la „înşelăciuni în dauna avutului personal". Înfăptuite — după cum se va vedea — pe bază de bani, de găini, de ţuică şi, mai ales, pe bază de naivitate. Naivitate împinsă pînă dincolo de orice limite, în capcana căreia au căzut o sumedenie de creduli, capabili să dea crezare „puterilor miraculoase" ale celor două ghicitoare implicate în dosarele amintite, pe numele lor Aurica Ioniţă şi, respectiv, Elena Cercel.

Cele două, unite nu doar prin „meseriile" practicate, ci prin numărul egal de clase elementare absolvite, corespunzînd cifrei 3, îşi făcuseră un renume din a ghici în cărţi, în ghioc, în cafea şi în alte alea, amestecîndu-se însă, atunci cînd gravitatea situaţiilor o impunea, şi în chestiuni mai complicate, cum ar fi intrările (garantate) la facultate, vindecările (asigurate) în boli mai mult sau mai puţin incurabile, împăcările (definitive) în căsnicii ameninţate şi aşa mai departe. Dar marea specialitate a escroacelor era „dezlegarea de argint viu", operaţiune firească mai obositoare şi pentru care tarifele impuse creşteau vertiginos, de la 10—15—20 de lei, plata unei şedinţe de ghicit, la 200-300-400 de lei sau chiar mai mult Astfel, după cum am avut ocazia să citim în declaraţia unuia dintre martori, Aurica Ioniţă, 33 de ani, domiciliată în comuna Cernica, judeţul Ilfov, „după ce a ghicit în cărţi, i-a spus lui Gheorghe Pasăre că dacă nu va face farmece vor muri toţi din casă, pentru că un duşman al familiei a trimis argint viu prin cuţit (! !). A început să facă farmece cu un ac, cu nişte buruieni, cu un pahar de apă şi cu nişte maiouri ale copiilor... pretinzînd pentru asta 2 600 de lei". Pînă la urmă, sesizate, organele de miliţie au intervenit cu promptitudine, arestînd-o pe borfaşă, nu înainte însă ca „vrăjitoarea" să fi primit de la naiva familie Pasăre şi de la Ştefan Tudoran, aflat în vizită la cei de mai sus, barman de meserie, frumuşica sumă de 2 100 de lei !

Mai tînără şi deci mai neexperimentată, Aurica Ioniţă n-a reuşit să-şi extindă prea mult aria matrapazicurilor sale, fiind prejde depistată şi, în urma judecării, condamnată la 1 an şi 2 luni închisoare, sentinţa definitivă. Elena Cercel însă, născută în 1922 în comuna doljeană Adîncata şi domiciliată în strada Elev Ştefănescu, numărul 45, sector 3, a practicat ghicitul, farmecele şi dezlegatul de urît ani şi ani, instanţa reţinîndu-i 13 (cifră cu ghinion ! !) infracţiuni recente, pentru care va avea de executat o detenţie de 2 ani. Deşi pentru „intervenţiile" mărunte Elena Cercel nu pretindea decît 15—20 de lei, în funcţie de buzunarul clientului şi de starea sa de spirit, se va dovedi că meseria de ghicitor, chiar dacă plasată în afara legii şi a regulilor sociale, nu e dintre cele mai nerentabile, percheziţia efectuată de organele în drept la domiciliul escrocaei scoţînd la lumină vreo 75 000 de lei, numerar sau în cecuri, bijuterii în cantităţi însemnate, ţigări şi ciorapi, 22 de flacoane de cromoplatin, felurite perechi de cărţi de joc, tămîie, buruieni, rădăcini, cositor şi multe asemenea „unelte de muncă". Văzînd că numai din ghicit n-o scoate prea repede la capăt, stabilind un tarif cam mic, pe care l-au achitat Elena Popescu, Păuna Luca, Filofteia Toma, Dumitra Vasile, Eugenia Botoroagă, Adriana Iordache şi altele, fete tinere, dornice să-şi facă. În naivitatea lor strigătoare la cer, viitoare limpezi şi căsniciile trainice cu ajutorul opţiuni de pică şi al popilor de carou, Elena Cercel s-a gîndit să-şi încerce norocul în lucruri mai complicate şi, implicit, mai bănoase, axîndu-se pe facilitarea — prin intermediul bobilor, cărţilor, farmecelor şi aşa mai departe — intrării la facultate. După ce, contra 400 de lei, o găină şi un litru de ţuică, l-a garantat Cristinei Tudorache că o va scăpa de dureri de cap, bineînţeles fără să reuşească, şi-a concentrat toate forţele spre ajutorarea Lidiei Rădulescu, aflată înaintea examenului de admitere la facultate. Lidia Rădulescu era o cunoştinţă mai veche a escroacei, o fată tînără şi credulă care mai băgase mîna în geantă spre a rezolva, prin mijlocirea cărţilor „vrăjite" ale pensionarei din sectorul 3, o deziluzie sentimentală. Copiase, conform indicaţiilor Elenei Cercel, textul tărnăduitor de 9 ori, iubitul nu se întorsese, dar fata n-a priceput nimic din înşelătoria escroacei, apelînd la serviciile ei şi în vederea examenului de admitere. Ca şi în cazul Vioricăi Tismănaru, ghicitoarea a mărit tariful la 400 de lei, a făcut cu dumneaei, candidata, mai multe şedinţe de întărire, după care — pentru a spulbera orice dubiu în privinţa reuşitei — i-a înmînat un pachet, recomandîndu-i să-l ţină în mînă în timpul examinării. Ceea ce. firește, Lidia a făcut. Dar pachetelui miraculos n-a ajutat la nimic, cunoştinţele derizorii în materie decizînd la nereuşită. Spre a nu fura din farmecul povestirii, s-o lăsăm pe naivă să descrie singură ce s-a întîmplat după aceea : „...După ce am căzut, am desfăcut pachetul. Înăuntru era o ceapă !"

În asemenea întîmplări, toţi mai izolate în contextul unei societăţi realiste şi lucide ca a noastră, în care înşelăciuni de genul celor practicate, cu avantaje materiale deosebite, de infractoarele amintite găsesc tot mai puţini amatori, printre ultimii ignoranţi, comentariile sînt aproape de prisos. Escroacele şi-au primit, prin judecată dreaptă, pedepsele meritate pentru faptele lor antisociale dar problema care rămîne, meritînd să fie dezbătută, este cea a credulităţii fără margini a unor cetăţeni, îndeosebi a unor fete tinere, care îşi închipuie că pot rezolva anumite probleme de viaţă cu ajutorul ghicitului, al bobilor, al dezlegării de argint viu ! !

În cazuri de genul celor relatate mai sus, naivitatea martorilor, fără să devină infracţiune reţinută de justiţie, trebuie să reprezinte o lecţie de viaţă aspră, din care să fie extrase învăţămintele de rigoare.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

fără prejudecăți despre...

SERVICIILE PENTRU

Situații în Teleorman cînd clientul nostru, stăpînul nostru, are mai mult de pierdut

Prima scenă : în lunca Teleormanului, undeva la confluența acestuia cu rîușorul Clanița, dintr-o autodubă doi oameni descarcă diverse materiale. În cîteva ore este ridicat un cort de toată frumusețea : încăpător, dotat cu mese și scaune, cu lumină electrică. Aici va avea loc o nuntă. Tinerii și cei mai în vîrstă vor petrece după pofta inimii în mijlocul naturii, așa cum știe orice țăran să o facă, iar în faptul nopții vor avea adăpostul potrivit în cortul încăpător și confortabil pentru continuarea petrecerii.

O a doua scenă : ajuns în Preajba, Gheorghe Alexandru, Sandu cum îi spun toți colegii, poposește într-o casă dinainte hotărîtă de către primărie și după ce dă binețe proprietarului intră în camera prin fereastra căreia se strecoară cablul unei antene de televiziune. Se ocupă apoi de televizoarele aflate în încăpere și mai tîrziu de cele sosite între timp. Pînă seara toți cei care au avut televizoarele defecte vor viziona cu satisfacție telejurnalul.

Cele două scene pot să constituie o referință despre ceea ce se numește prestare către populație în județul Teleorman. Acestor imagini putem, firește, să le alăturăm încă multe altele. Cooperația meșteșugărească are în localitățile județului — în special în orașe — numeroase unități de prestare ; o statistică recentă arată că cel puțin în Alexandria, Videle, Roșiori de Vede sînt organizate numeroase servicii necesare în general și specifice în unele cazuri (închirieri pentru nunți, de pildă). Dacă acestea toate funcționează în mod corespunzător, dacă gama lor acoperă în întregime cererile populației, iată însă două întrebări pentru al căror răspuns am poposit în mai multe din cooperativele meșteșugărești ale județului. La Alexandria, la Uniunea județeană, într-o convorbire cu tovarășul Marin Gorgan, am aflat că în orașe sînt organizate toate prestările cerute și ele funcționează acum mai bine ca înainte datorită înființării unor dispecerate care primesc telefonic cererile și apoi organizează deplasarea specialiștilor la fața locului. Tot aici ni s-a vorbit despre unele greutăți privind permanentizarea cadrelor și despre un anume paralelism în activitatea de prestare. Întrucît ultima problemă îmi era semnalată și din alte împrejurări, la sediul cooperativei orășenești „Deservirea" am încercat împreună cu președintele acesteia, tovarășul Cornel Guruianu, să deslușim mecanismul noului dispecerat. Prima informație am cerut-o telefonic solicitantului Vasile Frîntu : „Da, am rugat să vină cineva, chiar de mai multe ori, dar n-a venit nimeni. O să vină totuși?" Tovarășul Guruianu explică : „A făcut comanda pe 18 aprilie cînd eu încă nu eram aici". Încercăm deci la alți solicitanți cu comenzi mai recente. Borzin Nichifor, comanda pe 23 aprilie : „N-a venit nimeni, tovarășe, așteptăm, la noi este cineva tot timpul acasă". Apoi Anton Stănculescu, comanda pe 28 aprilie : „Am un «Fram» defect, de specialist am nevoie, nu de telefonul dumneavoastră". Oprim investigația. Firește, în oraș există multe unități prestatoare și ele au destui solicitanți. Se pare însă că ideea funcționării dispeceratului nu a fost bine elaborată, încă n-a prins. Și nu numai la Alexandria; cooperatorii din rețeaua meșteșugărească păstrează în multe cazuri tipicul tîrguielii și al aminării sub pretextul creșterii valorii serviciului prestat. O politică greșită. Nu este în spiritul eticii cotidiene și, de ce să n-o spunem, există pericolul „concurenței". Una este făcută de către așa-zișii specialiști binevoitori gata oricînd să repare un televizor, un frigider sau o mașină de cusut și „încă foarte ieftin" ; împotriva proliferării acestei tagme doar miliția economică poate să facă ceva. O altă „concurență" vine însă de la oamenii autorizați, organizați în unități și secții prin cooperația de consum. Aici este vorba de un tenebros capitol al discuțiilor interminabile și al hotărîrilor neaplicate. Cooperația de consum își are în principal terenul de activitate la sat și trebuie să se ocupe mai ales de comerț. Cei din cooperația meșteșugărească, adică meșteșugarii, trebuie să-și pună știința — meșteșugul deci — la dispoziția populației. Și iată ce spune tovarășul Guruianu, părere de altfel susținută și de către președintele cooperativei „Prestarea" din orașul Videle, Victor Coțan : „Există un paralelism supărător între noi și cei din cooperația de consum, mai ales în ceea ce privește reparațiile de radio și tv. Ei au unități și la oraș, dar se ocupă numai de reparații. Întreținerile în garanție, care sînt plătite mai puțin, le lasă în seama noastră. Nu e cinstit. Cel puțin dacă sîntem tovarăși să fim și la bine și la rău".

Notăm în sprijinul acestei afirmații cuvintele depanatorului Alexandru Liteanu care în mod sincer ne-a înfățișat drumul său : „Am lucrat în cooperația meșteșugărească fiindcă am fost școlarizat de către UCECOM. Cîștigam puțin. M-am angajat la cooperativa de consum din Țigănești și neavînd de-a face cu lucrările de întreținere la aparatele în garanție, cîștigul a crescut." Noi însă mai notăm ceva. Interlocutorul are acum atelierul în locuința personală care se află în Alexandria și deservește pe solicitanții din acest oraș. Într-o situație similară se află și depanatorul Ștefan Șerban. El s-a angajat să presteze servicii pentru cooperativa de consum din comuna Poroschia. O comună frumoasă, cu oameni înstăriți, cu mulți posesori de aparate radio și tv. A lucrat ce a lucrat în comună, după care au făcut ce au făcut, el și cooperativa, și firma atelierului a fost adusă la oraș, în Alexandria. Într-o cămăruță, alături de dulapul cu vase și cel cu haine, este înghesuit atelierul. Scule și instrumente : doar o șurubelniță și un voltampermetru. Nici un fel de aparat sau instrument specializat. Putem trece firește peste asemenea metamorfoze dacă ne gîndim că pînă la urmă are de cîștigat solicitantul. Dar nu este chiar așa. Fiindcă, vedeți, nu este vorba de un meșteșug oarecare, ci de o profesie care nu poate fi exercitată „după ureche" și fără o dotare tehnică corespunzătoare într-un local corespunzător. De obicei prin munca la domiciliu se înțeleg activități ușoare lipsite de o complexitate tehnică : împletitul coșurilor de nuiele, lipirea pungilor, dactilografierea unor înscrisuri etc. În aceste condițiuni înfățișate aici „clientul nostru, stăpînul nostru" nu mai cîștigă mai nimic sau poate chiar nimic.

Este cazul să spunem că se aleargă în unele cazuri după cîștig și ideea deservirii populației servește ca paravan pentru scopuri, evident, personale. Am mai putea cita aici cazul unui mic atelier de fotografii pe care îl conduce Alexandru Bărbieru. Inițial, tovarășul A.B. a lucrat în cadrul cooperativei de consum din comuna Țigănești — 7 km pînă la Alexandria. Apoi a venit la Poroschia — 4 km pînă la Alexandria (locuitorii de aici își amintesc cu nostalgie de vremea cînd era în comună „artistul nostru fotograf"); acum în Alexandria se construiește, odată cu noile edificii moderne, și o mică baracă ce va adăposti o unitate foto a cooperației de consum unde va lucra A. B. Dacă inițiativa privea un sector văduvit al prestărilor publice, să zicem de pildă cel al reparațiilor în construcții, atunci paralelismul putea fi salutar. Dar în cazul nostru realitatea este departe de această ipoteză.

Discutînd despre zone neacoperite în prestații, este cazul să vorbim puțin și despre atelierele de pălării, fiindcă oricît s-ar spune în Teleorman se mai poartă încă pălării și chiar cu plăcere; idee vestimentară îmbogățită cu noutăți de tot felul. O unitate meșteșugărească însă nu există. Doar un fel de baracă din PFL, unde un singur lucrător particular, un om mai în vîrstă și după propriile declarații „cam bolnav", execută din cînd în cînd unele lucrări cu un program nedefinit și răspunderi doar la mica înțelegere. Meșterul de aici, cîndva cooperator, se plînge acum că meseria de pălărier, meserie de artă, este dată uitării, că ar dori să mai lucreze în cooperativă dar niciodată acolo nu i s-au asigurat condiții corespunzătoare și că în general prevede un tragic sfîrșit acestei meserii tradiționale. (Am reținut aceste gînduri spre folosul celor care se ocupă de promovarea în cadrul cooperației meșteșugărești a meseriilor tradiționale.)

Reținem deci că este vorba de un dispecerat care nu prea funcționează, despre un paralelism uneori supărător (prestări fac : cooperația meșteșugărească, cooperația de consum, consiliile populare și C.A.P.-urile), dar mai trebuie să vorbim despre ceea ce se cheamă plan cu orice preț. De fapt nu plan, ci ascunderea după deget. La Videle există o cooperativă meșteșugărească cu unele rezultate excelente privind prestările — să notăm de pildă ultima realizare în domeniu : înființarea unui centru de reparat aparate radio și tv într-o îndepărtată comună de arterele principale de circulație și anume este vorba de Gălățeni, o localitate pitită între dealuri la poalele unui rîu mic. Responsabilul noului centru, Petre Stochiță, un tînăr ambițios, va face „totul pentru ca populația să fie mulțumită de specialiști". Este un gînd bun pentru început ; îi dorim succes !

La Videle deci, planul de producție al cooperativei care se numește „Prestarea" este însă realizat pe seama activităților de mare serie, adică nedestinate populației. Iată ce relevă o vizită în cîteva secții principale: există o secție de covoare care produce mărfuri de calitate pentru export și există o secție pentru reparații auto-moto. „Ce reparați aici ?" — l-am întrebat pe tovarășul Dumitru Smărăndescu, responsabilul acesteia. „Reparăm mașini pentru stat și pentru particulari ; dar pentru particulari nu avem piese". Mai există o secție de confecționat rezervoare metalice de la 1 000 pînă la 1 000 000 de litri. Mă întreb care locuitor din Videle are nevoie de un rezervor cu capacitatea de un milion de litri ? În paranteză fie spus, responsabilul acesteia este un absolvent de școală tehnică de geologie. Și mai există și un atelier pentru producerea abrazivelor, atelier care deocamdată nu funcționează și în consecință „specialiștii" acestuia fabrică rondele de cauciuc pentru călimări — o comandă fermă a întreprinderii bucureștene Policolor (care, folosind la capacele sticlelor, rondelele produse la Videle, umple apoi recipientele cu cerneală).

Să precizăm : departe de noi gîndul de a critica asemenea activități. Dar de ce tocmai la o cooperativă care se numește „Prestarea" ?

Se pare deci că viciile sînt de ordin interpretativ și prestările către populație sînt lăsate cam la voia cui dorește să le aibă. Cam puțin.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Nu este rău ca «Nufărul» să vină și să întrebe, din trei în trei zile, ce mai aveți de spălat

Cartierul „1848" este unul dintre cele mai mari și mai noi cartiere ale orașului Tg. Mureș. Deși în plină construcție pe o bună parte din suprafața sa, acest cartier trăiește deja ca un mic orășel, avînd toate cele necesare celor aproximativ treizeci de mii de locuitori ai săi. Pe partea stîngă, la parterele blocurilor, se află întinse spații destinate comerțului sau numeroaselor secții de prestări și servicii către populație. Adică există un centru de reparat aparatele de radio și televizoarele, un centru pentru repararea obiectelor electrice de uz casnic, frizerii, coafură etc. Undeva, la mijlocul unui bloc, o firmă îți atrage atenția : „Să ne facem totul singuri". Este vorba de un magazin profilat pe desfacerea uneltelor pe diferite meserii, altfel spus, sectoare, cum ar fi mecanic, electric, tîmplărie și altele. Găsești aici și var, și ipsos, și ceramică, desigur nu în cantități industriale, pentru că rostul acestui magazin este să iasă în întîmpinarea cetățeanului care pus în fața unei mici defecțiuni sau deteriorări să se poată descurca singur. Firește, există centre specializate, dar, așa cum spunea un cumpărător, Ștefan Borbely, dacă ai puțină îndemînare și cîteva cunoștințe, poți să-ți repari și singur reșoul. Altfel, îl iei în brațe și te duci la unitatea de reparat aparate electrocasnice din apropiere și într-o zi îl ai gata. Intrați în această unitate, aflăm că obiectul pe care nu și-l poate repara omul singur și nici nu poate fi transportat așa, la subsuoară, cum ar fi, de pildă, un frigider, este temeinic cercetat la domiciliul clientului de către un specialist. Dacă depanarea nu poate fi făcută pe loc, frigiderul la drumul unității și în cîteva zile, fără amînări, omul și-l poate lua înapoi. La cîțiva pași de această unitate se află un centru de curățat îmbrăcăminte, unde un costum este gata în trei zile, iar o rochie la fel. În acest centru funcționează și o unitate „Nufărul" care îți dă rufele curate în zece-douăsprezece zile. Nu întîmplător ne-am început vizita prin unitățile de prestații din Tg. Mureș tocmai în cartierul „1848". În urmă cu trei ani un test efectuat de către Direcția comercială a județului Mureș, test la care au răspuns 2 000 de locuitori ai orașului, concluziona că situația din punct de vedere comercial și al serviciilor către populație în cartierul „1848" nu este deloc fericită. La întrebarea : „Considerați activitatea comercială și a serviciilor din cartierul dv. satisfăcătoare ?", cei din cartierul menționat au răspuns la unison „este nesatisfăcătoare". „Testul respectiv — ne informează directorul amintitei instituții, Cornel Ceuca — test pe care noi îl facem în fiecare cincinal, am vrea acum să-l facem o dată la doi ani chiar, deci acest test ne-a făcut să vedem mai bine ce avem de făcut, unde trebuie acționat. Indicațiile de partid sînt clare, trebuie mărit nu-

POPULAȚIE

Pe fondul unor realizări remarcabile, la Periș există loc pentru mai bine

Așezare veche și plasată la vad bun, atît pe calea ferată, cît și pe șosea, comuna Ilfoveană Periș, așezată cam la jumătatea distanței dintre București și Ploiești, a cunoscut în anii din urmă o dezvoltare industrială remarcabilă, drept pentru care urmează a deveni într-un viitor apropiat, adică pînă în 1980, centru urban. Stau mărturie pentru afirmația de mai sus o sumedenie de întreprinderi recent apărute în comună (pentru prelucrarea nutreturilor combinate, pentru reparat și fabricat utilaje metalice, sector de transporturi forestiere, atelier de prelucrarea lemnului, secții ale industriei locale, o stațiune centrală de cercetări pentru creșterea porcilor etc.), cît și un plan în profil teritorial de cîteva sute de milioane anual, pe care harnicii perișeni îl îndeplinesc cu seriozitate și abnegație, izbutind la zi, după spusele lui Marin Bold, secretarul Consiliului popular comunal, o depășire a planului global cu 6 milioane de lei.

Firește, ca urmare a pătrunderii și afirmării industriei, comuna și-a schimbat radical aspectul, devenind mai frumoasă și mai mîndră, cu case durate în cărămidă și cunoscind etajul, cu 9 blocuri însumînd 102 apartamente, dotate cu apă caldă și toate cele de rigoare, ca o dovadă de necontrazis a creșterii nivelului de trai. În același ritm au crescut, pentru că era firesc să crească, pretențiile cetățenilor, în mare măsură rezolvate la nivel sunerior în centrul de reședință al comunei și în mare măsură nerezolvate în cele 2 sate aparținătoare, Buriași și Bălteni, situate la aproximativ 10 kilometri de așezarea care dă numele comunei. În Perișul propriu-zis, chiar dacă nu există brutărie și nici baie publică, au fost puse la dispoziția cetățenilor o sumedenie de servicii și prestații, comerțul fiind asigurat prin intermediul unui supermagazin modern (cu autoservire !), cu o suprafață utilă de 450 de metri patrați și cu vînzări ajungînd pînă la 10 milioane de lei pe an, unitate pe care am avut neplăcuta surpriză s-o găsim închisă cu toate raioanele (încălțăminte, textile, confecții, alimentara și articole casnice), în ciuda orarului scris citeț și afișat la bună vedere !? Pe ușă era notat orarul de funcționare 7—12, 13—19, ceasul arăta ora 14, dar lacăte masive întîmpinau eventualii cumpărători, dintre care unul și-a făcut singur socoteala că „gestionarii or fi la masă, că doar și ei sînt oameni". Revenind, se cade să spunem că, în zona gării, se află amplasată marea majoritate a magazinelor și a unităților prestatoare de servicii, între care un centru de reparat radio și televizoare, o fabrică de gheață cu laborator propriu de cofetărie și stație de îmbuteliat răcoritoare, un centru de sifoane, o secție pentru desfacerea materialelor de construcții, un gostat, 2 chioșcuri pentru legume și fructe, o croitorie, o cizmărie, o frizerie și așa mai departe, cu toatele venind în întîmpinarea nevoilor cetățenilor, satisfăcute la un nivel din ce în ce mai exigent.

Din păcate, la Buriași și la Bălteni, lucrurile stau mult mai prost, oamenii văzîndu-se nevoiți să bată drumul de 10 kilometri pînă în centrul de comună, nu doar pentru a-și cumpăra pantofi sau costume de haine, cumpărături firește mai pretențioase, ci și pentru a-și procura pîinea cea de toate zilele ! Ajunși aici, să zăbovim și să găzduim cuvintele secretarului primăriei care, în lipsa primarului, aflat, de asemenea, la masă, ne-a informat că „problema" brutăriei este la noi nevralgică". Asta vrea să însemne că, neexistînd în comună o brutărie, pîinea se aduce zilnic de la Snagov sau Buftea, cu mașinile Întreprinderii de panificație a județului Ilfov și în cantități, după opinia profesorului Alexandru Dumitru, secretar adjunct al consiliului, îndestulătoare. Cele 5 tone de pîine și produse de panificație ce se desfac, în 24 de ore, la Periș se vînd, din cele aflate la primărie, prin 6 puncte, între care 4 în reședința de comună și cîte unul la Buriași și Bălteni, dar în realitate, după constatările noastre, se vînd numai în 5, magazinul sătesc din Bălteni neprimind pîine de luni și luni de zile !! Cota de pîine afectată comunei noastre, ne-a spus Marin Bold, e adesea diminuată de vecinii din Ciocănari, Niculești sau Movila, care coboară în gară și cumpără franzelele proaspete, după care își văd de drum. Încheind aici citatul, să amintim că am încercat și noi același lucru, la centrul aflat în imediata apropiere a gării, la casa cu numărul 932. În fața unității se afla parcată mașina 31-B-9610, din ea se descărcaseră navete cu pîine oarecum proaspătă, dar responsabila Vasilica Sandu, așteptată de o sumedenie de clienți, ne-a anunțat că deocamdată nu vinde. Nu vedeți ?!, s-a mirat dînsa, primesc marfă.

Respectînd adevărul, trebuie să spunem că, deși foarte gravă la prima vedere, problema pîinii pentru băltenari și buriașeni se mai rezolvă uneori prin intermediul navetiștilor, rugați, nu-i așa ?, să cumpere o intermediară și pentru vecini, navetiștii fiind în număr foarte mare în comună, reprezentînd cam o treime din cei 7 800 de locuitori. Cu toată această explicație (sau scuză) e de mirare că Perișul, cu forța sa economică deosebită și în continuă creștere, n-a găsit cele mai nimerite soluții pentru aprovizionarea cu pîine a tuturor cetățenilor săi, nedumerire cu atît mai mare, cu cît s-au realizat aici o mulțime de lucruri foarte frumoase, între care, recent, un centru pentru umplerea buteliilor de aragaz și o secție pentru livrarea la comandă a combustibililor.

TRAIAN NEGOIȚĂ ■

mărul serviciilor către populație și mai ales trebuie diversificate aceste prestări. Simpla dorință, desigur, nu înseamnă și rezolvarea problemei. Sondajul de care am vorbit dovedește că este nevoie de noi idei în acest domeniu, de o legătură permanentă cu cetățenii. Trebuie să le ieșim oamenilor în întîmpinare, să le apărăm timpul liber. Avem cîteva reușite. Transportăm, de exemplu, laptele la domiciliu pentru 10 000 de abonați, reparăm televizoarele oamenilor pe bază de abonamente, am înființat, de asemenea, abonamente la casele de comenzi, în Piața teatrului am deschis o casierie unde omul își poate plăti apa, lumina, gazele, casierie care funcționează în plus pe lîngă cele obișnuite. N-am revoluționat poate domeniul cu aceste idei, dar îi mulțumim pe oameni. Ne-am mai gîndit, de exemplu, că, așa cum salubritatea vine din două în două zile să ridice gunoiul, nu este cîtuși de puțin rău ca unitățile „Nufărul" să vină din timp în timp, să spunem la trei-patru zile o dată, și să-i întrebe ce mai aveți de dat la spălat. Vom începe să aplicăm acest sistem chiar de anul acesta. Practica actuală, cînd cetățeanul își aduce singur rufele la spălat, duce adeseori la pierdere de vreme, și cîteodată nemulțumiri".

În centrul orașului există o stradă în pantă, numită Bolyai. Pe o distanță de numai două sute de metri înregistrezi, pe lîngă unele magazine alimentare, numeroase unități de prestări servicii : o secție de tranzacții imobiliare, o unitate pentru repararea obiectelor din fier forjat, un magazin de prezentare, croitorii, cizmării, magazine de închiriat diverse lucruri, începînd cu o rochie de mireasă și terminînd cu bocanci de munte și, în sfîrșit, un magazin pentru recondiționat mobila. Nu este vorba de o concentrare de servicii, concentrare păguboasă pentru cei care nu locuiesc în centru, ci de existența normală și în această zonă a serviciilor amintite în cartierul „Tudor Vladimirescu", o adevărată perlă arhitectonică a Tg. Mureșului (dar nu o excepție în acest sens) majoritatea cetățenilor cu care am stat de vorbă au confirmat ceea ce de fapt se vede și cu ochiul liber : nu este nevoie să te deplasezi în centru sau în alt cartier pentru a face cumpărături, pentru a închiria sau pentru a-ți repara un obiect. În plus toată lumea relevă calitatea acestor servicii, promptitudinea și solicitudinea cu care ești servit. Desigur, cei care răspund de buna servire a populației afirmă că este loc pentru mai bine, dar plafonul înalt la care este organizată prestarea serviciilor în Tg. Mureș îi îndreptățesc să remarce, totodată, că locuitorii orașului vor fi din ce în ce mai mulțumiți.

Luduș. Oraș cu o gară, o haltă cu bameni harnici și îndatoritori, are o populație de numai 11 000 de locuitori Mureșul îl împarte în două părți : în partea dreaptă, orașul vechi care anul acesta împlinește 600 de ani de existență, iar în partea stîngă, orașul nou sau zona industrială, cum i se mai spune. Zona industrială unde se înalță și un frumos cartier de locuințe este înzestrată cu magazine alimentare, textile și cu unele localuri, frizerie-coafură, croitorie, centru pentru repararea aparatelor de radio și televiziune. În curs de înființare sînt o ceaprazărie și un centru pentru repararea încălțămintei Și cam atît, deși cetățenii afirmă că ar mai avea nevoie și de altele, vesnica schemă frizerie-croitorie-centru de reparații radio-televizoare este depășită și departe de formularea „gamă largă de servicii". Desigur, ceaprazăria în curs de înființare este un pas înainte, dar mărturisim că nu înțelegem cu ce va fi mai fericit cetățeanul care stă la ultimul bloc al cartierului dacă va avea o șapcă nouă, dar nu-i va funcționa mașina de spălat

Județul Mureș are 100 de comune. Două dintre ele se numesc Iernut și Zau de Cîmpie. La Iernut, comună cu nouă sate și 11 000 de locuitori, cifra profilelor de servicii se ridică la 21. Astfel că îți poți repara un ceas sau un televizor, un aragaz sau o mașină de spălat cu aceeași ușurință cu care îți poți vulcaniza un cauciuc, confecționa un cojoc sau umple un sifon. Chiar și în satele mai îndepărtate, legate însă de centru prin numeroase curse locale, poți să-ți faci un costum la Lăchița sau să-ți croiești un cojoc la Cipău. Cealaltă comună, Zau de Cîmpie, chiar dacă nu se poate lăuda cu un număr tot atît de mare de servicii, trebuie să recunoaștem că cele la care apelezi mai des, frizerie, cizmărie, centrul de reparat radiourile și televizoarele, croitoria, tîmplăria și altele există, însă localurile în care funcționează lasă cu totul de dorit, trădîndu-și vechimea și adesori șubrezenia. În afară de asta, mai trebuie menționat că satul Bărboși, singurul sat al comunei, este legat de centru prin drumuri proaste pe care nu circulă nici o mașină și dacă omului i se strică, de pildă, televizorul îl urcă în căruță sau, cu puțin noroc, într-un tractor de la C.A.P., și pleacă spre cooperativă Dacă are însă ghinionul ca televizorul să fie în garanție, lucrurile se schimbă deoarece cooperativa de consum nu face reparații la aparatele aflate în garanție și omul trebuie să ia drumul Ludușului. Și sînt vreo 500 de televizoare la Zau de Cîmpie.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Fățarnicul

„Fățarnicul — spunea cineva — e omul cu două fețe și cu nici un obraz" și era, fără îndoială, mult prea indulgent, de vreme ce poporul îl socotește în aritmetica sa etică, de un exceptional bun simț, „omul cu o mie de fețe" și... bineînțeles, tot fără nici un obraz. **A avea obraz** înseamnă a fi cît de cît un om de omenie, or, el nu este nicidecum.

El poate avea bot, cioc, plisc, rît, chip, mutră, față chiar, dar nu poate avea **obraz**, căci obrazul presupune și o valoare morală, după cum atît de plastic ne indică frumoasa limbă românească. În ceea ce privește înfățișarea fizică nu e nimic de făcut, pentru că, vorba unui modest scriitor român, „fiecare om are chipul pe care-l merită". De aceea figura unora seamănă cu un bot de vulpe, cu un cap de cal sau cu un cioc de răpitoare. Înfățișarea zoomorfă a Fățarnicului m-ar scuti să-i mai continuu portretul dacă nu m-ar interesa îndeosebi chipul lui moral și nu cel fizic. Însușirile sale cameleonice îi asigură o **față** pentru fiecare împrejurare, fie în țară, fie în afara ei. Cu o față mănîncă oaia împreună cu lupul și cu alta, fals îngrijorată, plînge cu ciobanul.

În vremurile moderne el te laudă **cu neobrăzare**, la ureche, prin telefon, și te spurcă pe la colțuri cu limba lui veninoasă ca de viperă. **Ses paroles du matin** — nenorocitul e cel mai adesea și franțuzit — **ne ressemblent pas à celles du soir**, pentru că una spune dimineața, și cu totul alta, seara. Una spune și face la lumina zilei și cu totul altceva spune și face sub protecția anonimatului. Ce să-i faci ? El nu e numai ipocrit, e și prost din naștere sau prostit prin fățărnicie și e tot atît de mereu inteleptul rămîne statornic precum soarele, iar neghiobul și prostănacul se schimbă mereu, ca luna. Atenția lui pentru altul crește și descrește, tot ca luna, după calendarul atît de schimbător al oportunistului, căci fățarnicul e și lingău și un oportunist de prima clasă. În agenda lui intimă, el și-a notat — cu gîndul de a-i expedia o felicitare — ziua aniversară a unui coleg mai dotat, mai cu perspective, pe care-l urăște de moarte, adunînd, totodată, cu o deosebită rîvnă date pentru o scrisoare anonimă pe care o va expedia la direcția personal. El e capabil **să-i sape groapa** altuia și, dacă se schimbă situația, să spună c-a vrut **să-i dăruiască**, nici mai mult nici mai puțin, decît **o piscină**.

El e rău și intrigant. Te zgîrie, din ascunziș, cu gheara pe suflet, apoi îți iese-n cale zîmbitor cu o vată muiată-n alcool ca să te vindece.

Fățărnicia, violența e arma caracterelor false și a spiritelor mici, ni se spune în prima Enciclopedie franceză, dar, am adăuga noi, este totodată și o maladie morală dintre cele mai nocive, iar fățarnicul, un bolnav ce împrăștie microbi patogeni în fiecare cuvînt și-n fiecare gest al său.

El e un om rău, și după îndemnul romanului popular **Esopia**, „cu omul cel rău să nu albi amestec, nici să cumperi de la el, nici să-i vinzi, și nici să te atingi de dînsul vreodată". Firește, să nu te atingi ca să nu te molipsești, dar o societate ca a noastră atît de sănătoasă din punct de vedere moral, cu principii etice atît de înalte are datoria de a stîrpi din rîndurile ei această maladie gravă, această rămășiță a moralei burgheze, pe cameleonii nocivi care-i inveninează atmosfera, îi tulbură, cu ritul lor, apele proaspete și curate ale unui suflet nou, îi murdăresc, cu balele lor, drumurile drepte, de parcă ar fi trecut pe ele o cireadă de vite, bine hrănite.

Fățarnicul, omul cu o mie de fețe și cu nici un obraz, are mereu la îndemînă masca, **obrăzarul**, cum i se mai zice într-un străvechi și plastic limbaj popular acestui obraz artificial, cumpărat ieftin pentru bîlciuri și petreceri. Or, un lucru e de știut pentru acești ipochimeni : dacă se poate face un transplant de ochi, de nas, de inimă sau de rinichi, un transplant de dinți sau de piele pe față, nu se poate face niciodată un transplant de **obraz**, cu toate valorile morale pe care le implică acesta, pe care ori îl ai și îi-l păstrezi curat, ori nu-l ai și nici nu poți să-l cumperi cu tot aurul din lume. Obrazul curat și subțire se ține cu un deosebit efort moral, cu o grijă statornică pentru valorile omenieî. Odată pătat, nu se mai curăță cu nici o soluție chimică. Sînt pete morale care nu ies la curățat. De aceea se cere o atenție mare pentru a nu ne păta obrazul.

ION DODU BĂLAN ■

Între clasic și baroc (XXVI)

Fra Angelico
Aventura candorii

Van Gogh mai avea doi ani și cîteva luni de trăit cînd, părăsind Parisul, a sosit la Arles. În doi ani și cîteva luni, el ne-a spus totul despre inima omenească. Sau aproape totul. Un soare enorm și galben, un cer care vibrează, chiparoși arzînd ca o flacără ne vorbesc despre un artist care a trăit pînă la limitele iubirii sale. Acolo unde inima nu mai rezistă. Și într-o clipă soarele devine negru... Simțind că nu mai are timp, pictorul concentrează și iubirea și suferința în același lan dogoritor. N-are vreme să le picteze separat. Și n-are vreme să dea amănunte. Totul trebuie să se adune într-un strigăt. Într-o culoare. Galbenul, culoarea iubirii la Van Gogh pentru care istoria oamenilor e ca istoria grîului..., Același tablou e totodată rană și cîntec. Tragedie și imn. Corbii zboară prin gloria verii. Strivită, lumina se transformă în sînge. Și cu cît corbii care planează deasupra lanului de grîu sînt mai sumbri, cu atît galbenul grîului arde mai strălucitor. Cu cît chiparoșii sînt mai negri, cu atît ei seamănă mai mult cu o flacără. Și cu cît Van Gogh e mai vulnerabil, mai aproape, cum spune el, de starea unui vas spart, cu atît cîmpia pe care o pictează se umple mai mult de soare. Și poate nici n-am înțelege paroxismul luminii din aceste pînze, dacă n-am ști din ce abisuri a răsărit.

Din ce abisuri s-a ridicat atunci albastrul lui Fra Angelico? Din ce infern își trag rădăcinile acești chiparoși cuminți și naivi ? Sau din ce vocație a purității, în stare să transforme taumaturgic toate vicisitudinile în prilejuri de recunoștință ?

La Van Gogh, suferința începe foarte aproape de lumina pe care el o pictează, dacă nu cumva este chiar această lumină care seamănă în același timp cu fericirea ; întrebările încep foarte aproape de acești chiparoși, care cu cît sînt mai negri, cu atît seamănă mai mult cu o flacără. În vreme ce la Fra Angelico întrebările încetează lîngă chiparoși.

De fapt, amîndoi vor să transforme chiparoșii și cerul în iubire. Dar pornind în direcții diferite.

Van Gogh visa un chiparos cu o stea. Steaua în care visa să ajungă după moarte și care strălucește ca o speranță deasupra unui chiparos atîtat de suflul mistralului și de febra unei pasiuni ce n-are răbdare. Dar lumina a ars atît de puternic în inima sa, încît i-a prefăcut-o în cenușă. Ea aduce în aerul încins al secerișului o dogoare funebră. Soarele meridional umple ultimele peisaje ale lui Van Gogh cu un vînt luminos și ucigaș.

În aceeași clipă, sub cerul blînd al lui Fra Angelico, chiparoșii rămîn mai departe singurul lucru posomorît. Retrăgîndu-ne, sub ei, totul se vede altfel. Sîntem departe de orice primejdie și de orice adevăr. Atins de mîna lui Fra Angelico, universul se schimbă, devine albastru și auriu, chiparoșii se sting și stau liniștiți, cerul se înseninează, devine nevinovat, nici o dramă nu l-a pătat de sînge și nimic nu va mînji lumina. Nici măcar grecii care știau să înlăture din statui tot ce era stînjenitor n-au îndrăznit să împingă atît de departe liniștea... Acești chiparoși negri ai călugărului din Fiesole nu vor să spună nimic în contul lor. Ei nu vor decît să scoată în evidență lumina diafonă în care îi scaldă pictorul. Acest artist care pare naiv. Prea fericit pentru a nu suspecta această fericire. Prea imaterial pentru a-l urma pînă la capăt.

El ne îndeamnă mai puțin să vorbim despre pictură cît despre fericire. Nu ne interesează parcă atît să știm de ce a pictat astfel, de ce a folosit acest albastru unic și neverosimil, cît cum a fost posibil să-l găsească. Din ce liniște s-a născut această culoare care n-a cunoscut nici o durere ? Prin ce efort se ajunge la această candoare ? Și ce suferință cere o asemenea fericire ? Străin de vicisitudinile veacului, el nu ne poate totuși înșela... Lumina există nu pentru a suferi, ci pentru a umple lumea de flori, dar de ce sîngele martirilor pare și el fericit ? E o fericire de nicăieri și de nici unde cea care ni se arată aici, chiar dacă scena ei o constituie cîmpiile toscane. Un paradis iluzoriu în care martirii și călăii pot sta împreună nemișcați și intimidați de frumusețea cerului și a pajiștilor înflorite, înlăuntrul aceleiași clipe pe care se tem parcă să n-o sfărîme... Dar ce poate fi adevărat aici ? Probabil, un singur lucru. Acest pictor devotat cerului ar fi putut furniza tot așa de bine motive să fie ars pe rug. Căci el pictează cerul nu pentru a-l făgădui într-o împărăție ulterioară, ci pentru a ne încinta acum sufletul. În rest, sub această culoare ireală abia mai reușim să auzim o inimă care bate.Drumul lui Fra Angelico se îndepărtează tot mai mult de cîmpiile unde Van Gogh va veni să zmulgă singurătății ■ stea care să strălucească deasupra unui chiparos și unde arta nu-și mai ia nici o precauție în fața iubirii.

S-ar putea alcătui o istorie a sufletului uman numai din nuanțele de albastru pe care ni le oferă o istorie a picturii. De la Giotto care a determinat pe unul din comentatorii săi să exclame că a înălțat cerul de pe pămînt, la albastrul de o tristețe prematură din ochii fetiței în bleu a lui Modigliani, albastrul bîntuit de migrene nordice al lui Munch sau albastrul somnoros, tandru, lumină colorată în albastru și transformată în apă pe care plutesc nuferi învinși de soare la Monet, albastrul înghețat deasupra vînătorilor lui Bruegel... nici unul nu e ca la Fra Angelico atît de aproape de fericire și atît de departe de adevăr. Ceea ce se spune despre Giotto, că uneori plîngea de fericire pictînd, mi-e mult mai ușor să-mi închipui uitîndu-mă la infinita blîndețe a cerurilor lui Fra Angelico unde corbii lui Van Gogh ar deveni și ei albaștri și ar avea aripi de îngeri... dar putem oare căuta fericirea într-o direcție opusă adevărului ? Și într-o liniște fără nici un regret ? E păcat, firește, că lumea nu arată ca la Fra Angelico, dar dacă nu arată așa, cel puțin să iubim cît merită grîul lui Van Gogh.

„Cît adevăr poate să suporte omul ?" se întreba Nietzsche. Dacă acest adevăr vorbește despre viață, întrebarea nu mai are rost. Dar nu-l putem lua pe Fra Angelico martor. Pentru că lucrul cel mai frumos care se poate spune despre culoarea unui cer este totuși ceea ce s-a spus în cazul lui Giotto.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

Amintiri despre Cei care liber s-au despărțit de amintiri

Teatrul Mic, adică o sală care are darul arhitectural al continuării, al îmbrățișării spațiului spectatorilor cu acela al actorilor ; o sală în care te simți într-o elevată intimitate cu arta.

Teatrul Mic, adică un colectiv de remarcabili artiști și de alte suflete nu vîndute, ci dăruite scenei.

Teatrul Mic, locul binecuvîntat în care s-a făcut, se face și — existînd și tradiții, și puteri noi — se va face, concret, tulburător, mobilizator, un teatru cu blazon de artă.

Și acum, despre ultima sa premieră !

În **Două ore de pace**, de pace dramatică, **Dumitru Radu Popescu** ne amintește că Războiul pentru independență a însemnat și înseamnă sacrificiul conștient, demn și entuziast al multor mii de români, în marea lor majoritate țărani ; dar adevărul acesta a mai fost relevat și de alți dramaturgi. D. R. Popescu ne mai amintește că în războiul pentru independență au murit mulți fii ai țării și că fiecare dintre ei a fost și fiu al unei mame ; dar și adevărul acesta a mai fost relevat. D. R. Popescu ne mai amintește și că Războiul pentru independență a însemnat un precedent românesc în istoria lumii, un argument faptic esențial în orice dispută ideologică despre viitorul marilor imperii și despre viitorul micilor națiuni ; dar și adevărul acesta a mai fost relevat. În sfîrșit, în, nu piesa, ci, i-aș spune, balada sa dramatică, D. R. Popescu ne amintește amănuntul extrem de omenesc și sfîșietor de concret-individual-tragic că moartea e o despărțire de amintiri, pentru că viața e o suită de viitoare amintiri ; iar adevărul acesta, **eu unul, nu l-am mai găsit**, în nici o piesă, atît de frumos, de pregnant și totodată cu discreție rostit.

În spectacolul de pe scena **Teatrului Mic**, regizoarea **Sorana Coroamă** a dat unitate universului dramatic, cam împărțit pe grupuri de personaje și pe teme conflictuale. Trecerile de la scene și replici fierbinți sentimentale, la scene și replici reci raționale, ori la replici riguros documentare, informative, se face curgător, se face firesc. Dar Sorana Coroamă nu s-a mulțumit cu atît : dumneaei a dat spectacolului și-o anume atmosferă, o anume marcă. Fără îndoială, vrerile artistice i s-au împlinit și pentru că, înainte de atac, a știut să se înconjoare de forțe de elită : **Adriana Leonescu**, semnatară a unei scenografii și funcțională, și învăluitoare ; **Titi Constantinescu**, remarcabil maestru de lumini ; **Ștefan Zorzor**, compozitor nu numai de talent, ci și cu acea inteligență mobilă pe care o pretinde acest, să-i spunem gen modern, care-i coloana sonoră a spectacolului, fie de teatru, fie de film ; precum și de către acei combatanți direcți și permanenți, care sînt actorii.

Olga Tudorache — o mamă care suferă românește ; o tragediană care într-un pumn strîns ține arta dramatică și-n celălalt pumn, tot strîns, ține arta bocetului țărănesc de durere și sfidare a durerii —, **Ion Marinescu** — un tată care și-n 1877 are tot suflet și morală de dac ; un actor care domină scena și sala, chiar dacă rolul e, pe cît de principal, pe atît de zgîrcit în replici —, și **Dan Condurache** — un adolescent care-n pofida vîrstei, sau tocmai datorită ei, înțelege că dragostea de țară e mai presus de dragostea de părinți, de mamă ; un actor tînăr care slujește, cu o senină delicatețe și cu o delicată seninătate, ideea, gîndul acela profund despre dăruirea vieții ca o dăruire de amintiri, ca un sacrificiu de amintiri —, ne evocă ce a însemnat războiul pentru independență la nivelul celular al familiilor. **Dinu Iancu-lescu** — un ofițer turc cu credințe onest imperialiste, și tocmai prin aceasta interesant ; un actor al compozițiilor precise și expresive — **Vasile Nițulescu** — un ofițer turc cu ochi simpatic tulburi de băutură dar cu priviri cumplit de lucide asupra istoriei ; un actor al compozițiilor cald omenești, al compozițiilor cuceritoare de suflete —, și iar **Ion Marinescu** — de data aceasta, tribun al unei ideologii progresiste —, ne evocă ce a însemnat războiul de independență, la nivelul mentalităților politice ale epocii. **Vistrian Roman, Nicolae Pomoje, Papii Panduru, Petre Moraru, Andi Ștefănescu, Mitică Popescu, Ion Ciprian** și încă o dată **Ion Marinescu** — soldat al țării ca și ceilalți —, ne amintesc, fiecare în felul său și toți cu talent, că soldatul român al războiului de la 1877 a avut zeci și sute de chipuri, dar că toate erau brăzdate de fierul plugului românesc al dîrzeniei și nesupunerii.

N-am dreptul să închei această cronică fără a nota excelența caietului-program de sală : alcătuire subordonată conținutului piesei ; texte semnate de critici de primă mînă ; respect pentru regulile publicisticii, ca meserie ; informații privind spectacolele viitoare ale teatrului. Autori : **Angela Ioan, Adriana Popescu** și graficianul **Sergiu Dinculescu.**

NELU IONESCU ■

Expoziții

Nicolai Constantin — pictură

Pictorul Nicolai Constantin prezintă la Galeria ORIZONT un ciclu de pînze închinat soldatului român în Războiul pentru independență. Deși vedem aici scene cu un energic sentiment evocator, ceea ce interesează, în primul rînd, în aceste imagini este ritmul. Evident, artistul știe să vadă filmic realul, să selecteze din real secvențele în care lucrurile sînt toate simbol și cadență. Spre exemplu, frumosul tablou care se cheamă „Șarja roșiorilor". Pe o suprafață învolburată, ca un cer cu nori albi și repezi, două cete compacte de roșiori călare dau o diagonală foarte viguroasă. Compozițiile lui Nicolai Constantin au meritul unor geometrii elaborate, clare, care atrag franc atenția privitorului asupra centrului lor de greutate. Puțini artiști sînt atît de preocupați de conținutul emoțional al liniilor de forță ale imaginii, de posibilitățile afective ale unor grupuri de elemente asemănătoare, dar astfel ritmate încît să fixeze ideea de acțiune, de conflict acut mai bine decît ar face-o orice altă grijulie narațiune a unei confruntări istorice. În „Șarja roșiorilor", ca dealtfel în toate lucrările lui Nicolai Constantin, putem proceda cu anume satisfacții la reconstituirea schemei geometrice susținătoare. Un fapt pe care trebuie să-l subliniem. Tema istorică e întotdeauna un bun prilej de pictură, numai că ea îngădue, parcă mai lesne ca în peisaj, natură statică ori portret, o seamă de rezolvări convenționale. E demn atunci de toată stima noastră artistul care face elogiul izbînzilor nației, dar ține la o exprimare cultivată și originală.

Scriind că Nicolai Constantin își compune pînzele cu temeiul unor învățături luate din cinematografie, ne referim îndeosebi la priceperea de a alege dintr-o acțiune momentul ce premerge punctului ei cel mai înalt. Ca și cum filmul se rupe cu puțin înaintea secundei ce decide rezultatul luptei, iar noi avem senzația, datorită remanenței în retină a imaginii pierdute, că participăm încă. Tot de aici și necesitatea de a figura destul de ambiguu personajele în mișcare, de a prezenta grupuri și nu individi, de a învălui scena în alburi și griuri ireale, cu abur de legendă. Nicolai Constantin e un pictor care manifestă multă consecvență cu sine și asta e bine. Lucrările lui sînt „marcate", în sensul că poartă în toate vizibil semnătura, nuanța deosebitoare. Să recunoaștem, totuși, că trecuta sa expoziție pe tema darîsului popular a cuprins un număr mai mare de lucrări de pus cu onoare într-o monografie a operei.

TUDOR OCTAVIAN ■

Ion Jalea la 90 de ani

— Mai întîi, v-am ruga, stimate maestre, să ne spuneți ce înseamnă pentru un artist sculptura monumentală?

— Sculptura monumentală înseamnă, după părerea mea, arta de a da viziune umană lucrurilor. Monumentul istoric face parte dintr-un capitol special de realizare a artei monumentale, care reprezintă o datorie artistică de onoare. Față de lucrările obișnuite de compoziție proprie, sculptura cu tematică istorică este o artă care se face pentru forul public. Ea reprezintă un răspuns la datoria cetățenească a artistului, o manifestare a simțului său patriotic.

Nu spun o noutate afirmînd că **arta monumentală este o necesitate a momentului actual.** Astăzi trăim cu toții un moment de potențare a sentimentului patriotic. Or, pentru artă, calitatea contează în primul rînd; la ea sîntem sensibili. Eu cred că la noi s-au făcut multe lucrări destinate cultivării sentimentului patriotic și ele continuă să apară. Amintesc doar monumentul lui Decebal de la Deva, al lui Mihai Viteazul de la Alba Iulia, al lui Ștefan cel Mare de la Vaslui, sau al lui Mircea cel Bătrîn de la Tulcea, precum și ansamblul de busturi de pe Cîmpia Libertății de la Blaj.

— ...și am zice noi și cel al Unirii Principatelor Române realizat de dumneavoastră la Focșani. Aș vrea să vă întreb ce sentimente trăiți acum, cînd visul dumneavoastră de-o viață s-a împlinit?

— Monumentul Unirii este opera mea de căpătîi. Împlinirea ei înseamnă realizarea unei părți din așa-zisul **„Tablou istoric al poporului nostru".**

— Oamenii de artă sînt angrenați în realizarea epopeii naționale. Care credeți că este rolul artei monumentale în acest context?

— Un monument bun este o lecție de istorie fiindcă orice monument este istoria, fie că glorifică o epocă, fie un fapt măreț demn de a fi eternizat. Lucru pe deplin înțeles de societatea noastră socialistă, care, mai mult ca oricînd în decursul istoriei țării, sprijină și comandă sculptură monumentală — monumente. Pentru noi sculptorii epopeea națională înseamnă o datorie patriotică și o împlinire artistică, în același timp. Sîntem datori să întregim chipul istoric al trecutului țării, cărela vitregiile istorice de tot felul nu i-au dat răgaz să și-l contemple.

— Pentru ca marele public să poată să înțeleagă opera, care socotiți că ar trebui să fie trăsătura definitorie a sculptorului?

— Pentru ca un sculptor să fie recunoscut de marele public, opera sa trebuie să reprezinte **poporul.** În afară de artă, el trebuie să aibă pe prim-plan **omul** cu preocupările sale. Opera sculptorului trebuie să consemneze **viața,** înainte de toate, să exprime optimismul vieții umane. O artă fără optimism nu este artă. Apoi, opera sa trebuie să fie expresivă, să poată comunica ceva, în primul moment, privitorului care se oprește în fața ei pentru a-i înțelege toate sensurile.

DUMITRU LAZĂR-DOBROGEANU ■

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Simple reflecţii de spectator (I)

Prezenţa mea la faza interjudeţeană a festivalului „Cîntarea României" desfăşurată la Braşov în zilele de 7 şi 8 mai, cu participarea judeţelor Prahova, Braşov, Sibiu şi Covasna, mi-a prilejuit destule momente cînd am vrut să mă simt simplu spectator, fără grija de a da seamă, de a face **reportaj** în sensul englezesc al expresiei, al acelui **to report**. De fapt, am constatat că în astfel de împrejurări, chiar şi o competenţă dintr-un juriu uită de sine şi aplaudă în extaz odată cu sala.

★

Fericită şi plină de luare aminte ideea de a reuni în această inimă de ţară, judeţe care, în mic, pot reprezenta întreaga arie spirituală românească, fiecare dintre ele fiind totodată deschideri către alte zone de sensibilitate şi creaţie. Dacă Braşovul, de pildă, cunoaşte obiceiuri, cîntece, dansuri pe care le poţi întîlni şi în judeţul vecin, Sibiu, acesta însă va oferi şi destule creaţii folclorice care-l situează la confluenţa cu judeţele Alba, Hunedoara, Vîlcea, Prahova, asemenea văii sale, îşi desface larg evantaiul virtuţilor artistice, amintindu-ne deopotrivă de culorile şi ritmurile din cîmpia dunăreană, ca şi din zona subcarpatică argeşeano-oltească. Covasna, cu tripleie sale izvoare de frumuseţe, venind dinspre podişul transilvan, populat de români şi maghiari, din secuime ca şi din zona de întrepătrundere munteano-moldoveană a Întorsurii Buzăului, a fost un al patrulea unghi la centru în acest cerc de complexă şi reprezentativă spiritualitate românească.

Întrecerea de la Braşov poate fi, pentru cine se interesează de cum trăiesc aici, la noi, românii, împreună cu compatrioţii lor de veacuri maghiari, germani, sau de alte naţionalităţi, o demonstraţie grăitoare prin ea însăşi, fără nici o prezumţie propagandistică. Ne-a făcut de aceea plăcere să ascultăm fanfara reunită a căminelor culturale din Bod şi Hălchiu intonînd deopotrivă un potpuriu de melodii săseşti ca şi o suită populară românească. Excelentul cor de cameră „Vox Umana" din Sf. Gheorghe, de sub bagheta profesorului Szilagyi Zsolt — care ne-a încîntat ca solist interpretînd lieduri de Aurel Eliade („La mijloc de codru des") şi Fr. Schubert („Dorinţa") — a fost la fel de concludent, ca virtuţi artistice, deopotrivă în dezvăluirea frumuseţilor melodice ale unei piese clasice de Gh. Dima, („Ziua ninge") ca şi ale uneia contemporane de Birtalan József („Két út áll előttem").

★

Preocupat să urmăresc, alergînd de la o sală la alta, evoluţiile celor patru judeţe, la diferitele probe artistice, n-am putut asculta toate cîntările prezente la concurs. Evident însă că n-am putut scăpa prilejul de a asculta pe „maeştrii cîntăreţi", deşi amatori, de sub bagheta mereu tînărului profesor şi animator Gh. C. Ionescu, dirijorul celebrei corale „Paul Constantinescu" a Palatului culturii din Ploieşti, ca şi pe, de asemenea, foarte cunoscutul cor al Căminului cultural din Brebu, acelaşi judeţ, condus de mai mulţi ani de profesoara Persida Ispirescu. Dacă acest al doilea cor a vrut să-şi probeze încă o dată soliditatea şi maturitatea sa abordînd cu siguranţă şi acurateţe mai ales lucrări recente, experimentata şi mereu proaspăta corală ploieşteană ne-a apărut în acelaşi greu de atins echilibru clasic, întruchipînd cîntul coral însuşi, în tot ce are el mai înălţător şi mai penetrant, atît în ce priveşte repertoriul ales („Fii României", de G. Musicescu, „Sus inima, români" de Nicolae Oancea, „Răzmerita 1907" de Gh. Bazavan şi „Cîntarea României" de Mircea Neagu, acestea două din urmă compoziţii recente) cît şi maniera de interpretare. Departe de un academism prăfuit, de acel mod de a emite sunete exacte după toate regulile muzicii însă convenţional, gura cîntînd fără cap şi fără inimă, în virtutea inerţiei imprimate de baghetă, formaţia condusă cu atîta discernămînt, energie, dăruire şi măiestrie de profesorul Gh. C. Ionescu continuă să rămînă una din cele mai autentice exponente ale stilului românesc format la şcoala vechilor „reuniuni de cîntări" sau a irepetabilei corale „Carmen". Oricît de mult ar fi fost în admiraţia noastră, în mod justificat, aceste două formaţii, n-am putut să nu remarcăm debutul într-o confruntare artistică de o asemenea anvergură a unui cor tînăr, de numai un an, ca acela al Întreprinderii de construcţii din Sibiu dirijat de profesorul Doru Constantiniu.

Pe scena interjudeţeană de la Braşov au evoluat şi mai multe formaţii corale ale unor şcoli sau unităţi militare, o frumoasă demonstraţie făcînd în acest sens Şcoala de ofiţeri „Nicolae Bălcescu" din Sibiu care, pe lîngă cor, a mai prezentat un taraf cu cîţiva soliştii înzestraţi (elevul caporal Poşus Dorel şi colegul său, cu acelaşi grad, Belciu Stelică). Impetuozitatea, sinceritatea şi dăruirea cu care intonează aceşti tineri îmbun cu atît mai mult perfecţionarea acestui stil de a cînta în marş, dacă există aşa ceva. Un cor ca acela de cameră al Şcolii militare „Ioan Vodă" din Sibiu (dirijor lt. col. Duculescu Nicolae), prin cele mai bune piese interpretate, ne-a şi făcut dovada marilor posibilităţi pe care le pot fructifica formaţiile corale ostăşeşti.

NICULAE STOIAN ■

Mia Braia:

Romanţa nu este o vîrstă, ci o stare de spirit

În timp cît Mia Braia pregăteşte cafeaua, mă uit nu chiar cu familiaritate la nişte porţelanuri flamande din secolul al XVI-lea, la mobila stil şi la o uriaşă scoică ce sprijină o uşă ca să rămînă deschisă.

— Aveţi o bibliotecă impresionantă, la care ar rîvni şi un scriitor.

— Nu este vorba doar de simpla plăcere de a citi, pentru că, oricît talent ai avea, nu se poate realiza mai nimic fără studiu. Nu pot suporta superficialitatea. Dar şi din cele mai proaste cărţi poţi trage o învăţătură : cum să nu faci ! Şi acum ce interviu vreţi să-mi luaţi ? Ce să vă spun ? Sînt sătulă să spun cîţi ani am, nu-i un secret că am 66 de ani dar şi 36, cît vă spuneam ieri la telefon.

— Da, firește, 36 se include în 66 așa cum simbăta face parte din săptămînă sau cum cîntecul face parte din viață. Aveți un nume care se cîntă pe sine — Mia Braia !

— La Petroşani, unde mi-e începutul, curge rîuşorul Braia, există un cartier Braia şi chiar Muntele Braia. Copilăria mea s-a consumat la Craiova ! Gîstele şi gîscanul urmate docil de Dumana şi Joiana ruseau strada ! Şi pe toate le mînam eu la cîmp, la „41", cum îi spuneau craiovenii cîmpului. Acolo, acum, e un splendid cartier. Totuşi am fost a doua generaţie „în pantofi". Tatăl meu, un ţăran deştept, a lăsat sapa în lunca şi a plecat la seminar. Cum era însă prea laic, n-a ieşit ce se aştepta. Dar carte şi muzică tot a făcut. Să-l fi auzit cîntînd din frunză şi din ocarină ! Tatei îi plăcea mai mult de Rodica Bujor (care era şi frumoasă foc !) şi de Ioana decît de mine.

— A existat totuşi o tradiţie muzicală în familia dumneavoastră.

— Mătuşa mamei mele a fost o mare cîntăreaţă la Budapesta. Mama mă adora. Nu numai pentru că eram primul ei copil, dar îi plăcea genul meu. Ioana, Nana şi cu mine, ca trei surori ce eram, cîntam de mici oricînd şi oricui. Ioana fluiera pe vremea aceea de se auzea la şapte poşte.

— Mulţi pot crede că o cîntăreaţă de romanţe şi de tangouri nu are „prea multe de-nvins şi de ştiut". Muzica, aţi şi demonstrat-o, nu se face însă după ureche.

— Nu cred în miracole fără muncă şi fără studiu. În ideea că voi ajunge odată să cînt, mi s-a pus în mînă o vioară. Aveam 11 ani. M-a auzit, în trecere, Ion Vasilescu şi m-a înscris la conservatorul „Cornetti" din Craiova. Dar cu vioara n-am făcut eu treabă. Certîndu-mă pe coridor cu cineva, mi-a auzit glasul eminenta profesoară de canto, Ciolac, cea care a suit-o pe Ana Roja pe scena „Scalleі" din Milano. A găsit-o descultă, prin Ardeal. Şi aşa am ajuns să fac eu vocalize cu anul I în locul profesoarei mele. Marele artist Dan Demetrescu m-a luat şi la secţia de actorie. Dar n-am ajuns actriţă din cauza unei regine.

— Care regină ?! Cine s-a pus în calea dumneavoastră ?

— „Regina ostrogoţilor" pe care nu am reuşit s-o recit niciodată ca lumea. (O poezie de George Coşbuc). Deşi cred şi acum că aş fi fost o foarte bună Zită şi Vetă. La fiecare trei luni se dădeau în oraş audiţii muzicale. Şi atunci se scria despre mine. Faptul nu-l bucura deloc pe tata. „Ce-i aceea conservator ? Nu-i serios. Profesoară să fii !" Aşa se face că la Bucureşti m-am înscris şi la litere şi la conservator.

— În Bucureşti, „orasul prăbuşirilor", unde romanta şi tangoul pe care le cîntaţi, nu v-au înălţat numai pe dumneavoastră.

— Aveam găuri în pantofi, îmi dădeam banii pentru un loc la Operă, la Filarmonică sau pentru o comandă masivă de cărţi de la Paris. Se cîntau „romanturi" pe vremea aceea. Dar eu vroiam să cînt tango. Alături de mine, în prima bancă, la Conservator, luau notiţe Cristian Vasile, Irina Dogeanu şi alţii care s-au impus.

— Dintre mentorii dumneavoastră ?

— Ion Vasilescu şi Ionel Fernic. Am fost şi eleva maestrului Chirescu, cel care conducea vestitul cor „Carmen", făcut numai din soliştii de la Operă. Am considerat că ar fi o mare cinste pentru mine să fiu admisă şi eu. Şi am fost. Ion Vasilescu declara „Electrecord"-ului că „îmi retrag orchestra de la Alhambra dacă nu imprimă Mia Braia". Cele trei case de discuri, „Electrecord", „Odeon" şi „Columbia" au lansat un concurs. Am cîştigat concursul cu o melodie scrisă de Ion Vasilescu („Nu-ţi pare rău cînd vezi că plînz"), căreia maestrul i-a compus şi o contramelodie pentru a mă scoate în evidenţă. Dar ascultaţi romanţa scrisă pentru mine de Ionel Fernic, cînd aveam doar 18 ani : „Scrisoare de-amor / Adormită-n neantul tăcerii, / Peste slovele durerii / Uitarea se-aşterne !"

— Ce lume ! Se pare că de la început, muzica uşoară a fost şi ea o Cenuşăreasă (mai ales cînd o femeie şi-a propus s-o impună).

— Am fost prima femeie care a imprimat la radio tango ! Dar cum ? La prima probă n-au dat-o afară pe Mia Braia, ci genul ! Şi bucuria s-a repetat de trei ori. Ei, şi am început să cînt cu Petre Alexandru (marele meu partener) la „Bulevard". Se făcea o transmisie directă din local. Am tîşnit în faţa microfonului şi am cîntat un tango. Succes mare în local, panică mare la radio. Am cîntat apoi în duet cu Petre Alexandru care avea mare adresă la public. Şi astfel am impus genul. Copilul meu este această muzică uşoară. Poate nu sînt cea mai bună cîntăreaţă, dar prima sînt ! Am avut o generaţie de aur : Ion Vasilescu, Ionel Fernic, Dendrino...

— Iată cum şi pasnicul tango a însemnat o revoluţie şi a avut sacrificaţi. Dumneavoastră sînteţi, rămîneţi totuşi, o foarte îndrăgită cîntăreaţă de romanţe. Spuneţi-mi, ce este romanţa ? Este cîntecul unei vîrste sau o stare de spirit ?

— Romanţa nu este, cum s-ar crede, un cîntec de bătrîneţe, ci chiar de tinereţe. Însăşi dumneavoastră afirmaţi că vă

plăceau nespus de mult romanţele în adolescenţă. „Iubite, de departe-ţi scriu", „Scrisoare de-amor" şi atîtea altele le-am lansat la douăzeci de ani. Şi chiar la vîrsta mea cînt „Nu-mi pare rău că-mbătrînesc".

— Ştiu. Melodia şi textul vă aparţin. Sînteţi şi o apreciată compozitoare.

— „Şaizeci de toamne-n viaţă / Poţi fi şi primăveri / dacă te uiţi la astăzi / Şi nu la ce-a fost ieri. / Fiţi tinere întruna / Că viaţa, ştie-oricine, / E plină de lumină / Înţelegînd-o bine" (Mia Braia). Am scris vreo 10—12 cîntece, dar dacă eu sînt compozitoare, atunci Ion Vasilescu, Fernic, ce mai sînt ? Vreau să-i mulţumesc public lui Gheorghe Zamfir, acestui mare poet al naiului care a cîntat recent, la televiziune, melodia mea „Amintiri", mai frumos ca orice voce omenească. Nu-i trebuiau cuvinte romanţei mele, aşa frumos a cîntat ! Nici nu mai ştiu, naiul e artistul sau Gheorghe Zamfir ?

— Recunosc în dumneavoastră virtuţile unei teoreticiene a genului. Care este locul romanţei în contextul melosului românesc ? Şi cum ar trebui apărată ea ?

— Uşor de ascultat, dar mai greu de abordat, mai elevată, ce-i drept, romanta face parte şi ea din muzica „leggera". Dar după doină, romanţa este cel mai frumos cîntec. Este specifică sensibilităţii noastre româneşti. Ciobanul nostru, sus la munte nu cîntă în cor. Dar dacă am o calitate este aceea de a ţine la text. Şi la interpretare ! Avem un repertoriu bogat, de la Ienăchiţă Văcărescu şi Anton Pann pînă în zilele noastre. Este întristător să auzi cîntăreţi profesionişti la cheremul unui public de un gust îndoielnic, rostind cîntece cu un text echivoc, frizînd adeseori vulgaritatea. Şi apoi nunţile ! ! La baza cîntecului stă respiraţia (ştiinţifică !) şi cultura. De ce romanţa este mai grea decît tangoul ? Pentru că trebuie să dai un sens frazei. Fără cultură, fără ore de canto, necunoscînd notele (alfabetul !), cum te mai poţi numi profesionist ? Şi culegător de folclor ? Nu suport amatorismul, nu pot să-l aud pe Lucian Blaga bagatelizat. Cum poţi să te prezinţi în faţa unui public mişcînd din şold şi necîntînd cu vocea ? Nu sînt rea, sînt pretenţioasă, atît. La „Steaua fără nume" n-am dat zece şi nu m-au mai chemat. Cînd între 7 şi 8 e un hău ! Dar unde e 10 ?

— Dar unde e „unsprezecele" Maria Tănase ?

— Am stat la căpătîiul Mariei Tănase. Mi-a cîntat cincizeci de bocete care te plîmbau prin cincizeci de sate, cu nuanţe diferite. Cine mai ştie azi aşa ceva ? Dar Maria Lătăreţu ! În gîtul ei cîntau zece mii de viori. Cam atîtea cîte sînt în Gorj. Şi am văzut oamenii sărutîndu-i poalele fotelor. Şi Televiziunea nu are un film cu ea ! Şi a susţinut cu vocea ei boltile Ateneului !

— Altcineva ?

— Vicoveanca e bună. Cunosc atîtea lucruri încît s-ar putea profita în sensul unor emisiuni educative. Ţara asta are multe voci. Ele trebuie cu adevărat descoperite şi cultivate.

— Care este după opinia dumneavoastră cea mai reprezentativă romanţă românească ? Dar cei mai buni cîntăreţi ai genului ?

— „Steluţa" lui V. Alecsandri şi „Trubadurul" lui Mircea Rădulescu. Am avut printi ai romanţei româneşti în materie de interpretare — Titi Botez şi, în egală măsură, Petre Alexandru care a abordat romanta foarte îndrăznet, cu mare succes de public. Vreţi să ascultaţi „Steluţa" în interpretarea unei cîntăreţe de la restaurant ?

— Ce cîntăreaţă de la restaurant ?

— **Mia Braia. (Şi îmi pune discul).**

— Aţi cîntat împreună cu Ioana Radu. În momente de tihnă, aş asculta la nesfîrşit „Ciobănaş cu trei suie de oi". Al cui este acest cîntec emoţionant şi nostalgic ?

— Nu l se mai cunoaşte paternitatea, atît e de vechi. „Ciobănaşul"... vine de la munte : „Ciobănaş cu trei suie de oi / Cînd vii şi treci cu turma pe la noi / De-i vedea pe mîndra, draga mea, / Spune-i că m-am depărtat de ea". Ioana Radu, cu toată vocea ei, aşa făloasă, e o mare timidă. Nu mai avea încredere în ea. Şi totuşi a imprimat cu mine discul „Ciobănaş cu trei suie de oi", prezentat la Cluj-Napoca de către „Electrecord". Discul a fost aplaudat cinci minute în picioare.

— Ascultîndu-vă duetul am impresia că te poţi sprijini de glasul Ioanei Radu ca de un trunchi. Dumneavoastră sînteţi acea creangă înfloritâ.

— Nu e o întîmplare că sîntem surori, deşi cîntăm atît de diferit. Natura a lucrat straşnic la vocea ei. În acest cîntec ne veţi recunoaşte ca rude. Respirăm la fel. Simţiţi ? Aceasta nu e întîmplător ! Să vă mai pun un disc. Ascultaţi acum „De ţi-am greşit îţi cer iertare" de Paulman-Vero (puţini ştiu), un pianist desăvîrşit. Cînta pe vremea noastră în pauzele de la cinema. A murit sărac şi necunoscut.

— Din proiectele dumneavoastră ?

Aş vrea să-mi fac o încununare a 45 de ani de slujire a cîntecului, la mine, în Gorj. Printre alte îndeletniciri, mai cresc şi un copil abandonat. Are 7 ani.

— Şi unde locuieşte ?

— Veniţi încoace ! (Şi Mia Braia îmi arată o cameră foarte bună pentru trebuinţele unui student — somiera lui Samir, papucii lui Samir, ogîndă şi tobele lui Samir). Mai are o soră, Vandana. Voi demonstra că se poate face om din oricine. Să-l auziţi cîntînd la pian Bach ! L-am eam aglomerat, cei drept — engleză, muzică... Îmi spune mamă. Cînd e supărat — doar „doamna Mia". E talentat şi-i dopez cu învăţătură. Talentul fără studiu nu face două parale. Sper să fie cea mai mare ispravă din viaţa mea. Prin soţul meu mă înrudesc cu familia Blaga. Iar prin mine, cu cîntecul. Sînt mîndră de asta şi vreau să se simtă.

— Am simţit cum romanţa, prin glasul dumneavoastră atît de curat, încît pare fragil, leagă două grele capete de veac, două lumi într-un singur suris.

ADI CUSIN ■

Orele albe ale circului...

Era ora 7 dimineața și personalul Circului de stat sosește la serviciu ca fiecare dintre noi, grăbit să nu scape condica, concentrat asupra lucrului care-l așteaptă. În cabinele artiștilor se face curățenia obișnuită, animalele își reclamă hrana.

Artistul iluzionist **Aurel Iosefini**, directorul circului, la primirea telefonului meu se interesează cît este ceasul. „Stai acolo, că vin imediat. Și am o zi, dom'le, să nu mă întrebi".

Și așa a fost : o zi grea, cu telefoane și drumuri pe la diverse instituții, cu audiențe (neprotocolare), cu ședință de C.O.M., cu pregătirea unor turnee în Iugoslavia, Polonia, U.R.S.S., Bulgaria, R.F.G., Brazilia, cu primiri de oaspeți, dintre care polonezii urmau să sosească în 48 de ore, cu animale mari și mici, cu aparate de tot felul, cu un întreg... circ. Ca printre picăturile unei ploi voioase mi-am strecurat întrebările și am primit răspunsurile

— Ce este circul, tovarășe Iosefini ?

— O fabrică de iluzii. Se repetă 10—12 ore pentru un program care durează cîteva minute. Se lucrează chiar și cu 2—3 minute înainte de intrarea în arenă. Totul cu încrîncenare tocmai pentru ca zîmbetul să fie mai... natural. Doar eu, ca director, fac excepție de la regulă. Sînt singurul, din această categorie, care lucrează direct în producție. Și încă în 3 schimburi : două la birou și cel de-al treilea în arenă.

— Ce ne învață circul ?

— Risul și plînsul, să fim mai buni, mai curajoși, să admirăm frumusețea corpului omenesc, marile lui capacități și armonii.

— Cum trebuie să fie artistul de circ ?

— Conștiincios în muncă, vesel în fața publicului. Acesta nu trebuie să știe cîtă durere are în oase un „circar", dar „circarul" e obligat să știe că numai din durerea oaselor sale se naște plăcerea publicului. Unii, din afara circului, se plîng de deplasări. Dacă le-ar ști pe ale noastre s-ar mai consola. Dacă ne-ar vedea înălțînd și strîngînd cortul, pregătind aparatele, dormind în vagoane, lucrînd ore întregi, s-ar simți usurați. Și după toate aceste eforturi, aplauzele înseamnă pentru noi ceea ce ar însemna, pentru un oarecare, cîștigarea unui autoturism la loz în plic. Un om de circ trebuie să stea cu capul în jos de la 2 ani, dar cu fruntea sus toată viața. Arta lui e veche de mii de ani, indiferent cum s-a numit de-a lungul vremii.

— Ce este tradițional și ce este nou în circ ?

— Tradițional este totul, de la clovn la dresură și nou... cea mai mare parte. Să-ți explic : zburătorii există prin tradiție, dar ei apelează acum la tehnica modernă : la racheță, de exemplu. E clar ? Cu adevărat nou mi se pare ceea ce facem noi de cîțiva ani : spectacole cu temă, cu un fir conducător, renunțînd la tradiția coupée. În care prezentatorul spune ce va urma. Genul se pare că a prins la public. Așa l-am avut pe „Colombo la circ", pe Șerif și chiar pe... Iosefini în arena magică.

— Care sînt certitudinile unui iluzionist ?

— Arta sa. Ea pune la încercare mintea fiecărui spectator. Cum am făcut asta, aia. Încearcă să observe și să înțeleagă. Mie îmi sînt necesare 5—6 minute ca să obțin atenția publicului. În același timp, un acrobat și-a terminat de mult numărul. Circul, în general reprezintă prima treaptă de cultură. Mergi de la 3 ani la circ și revii cu copiii și nepoții. Dar, după circ, ajungi la estradă, la operetă, operă, teatru, trecînd prin lectură. Să te ferești de cei care se fac a nu-și mai aduce aminte că au fost cîndva spectatori de circ. Sînt primejdioși !

Din nou în lumea circului real. Au început să sosească artiștii. Îi văd întîi prin birouri, dar nu-i recunosc imediat. Comicii arată ca în pozele de pe buletinul de identitate, dresorii la fel, zburătorii n-au parcă mușchi de oțel sub cutele hainelor de stofă. În arena de antrenament se montează aparatele. Trupa Crețu pregătește un număr nou la „basculă". Fostul halterofil și gimnast Tiberiu Antal stă de cîteva minute în mîini, cu picioarele întinse în sus. Contorsionista Maria di Roma își mlădiază corpul în mișcări ireale. Sergiu Dermengi se îndreaptă spre papagalii săi colorați, spre cățeii și maimuțele sale. Trapezista Lidia Rădulescu și-a început „încălzirea" pentru antrenamentul care va începe peste o oră. Așezată pe o ladă, viitoarea dresoare Antoaneta Czegedi, care s-a decis să renunțe la trapez, discută cu elegantele lame, cu care va lucra în curînd. „Nu sînt programată pentru astăzi, dar am venit în vizita obișnuită. Trebuie să le cîștig prietenia". Îngrijitorul Cazacu Gh. Constantin, de 13 ani angajat al circului, este o apariție-șoc, cu fesul lui de marinar napolitan cu ochi albaștri adînci, cu mustăți imperiale („S-au luat toți după mine, în cap cu Tiriac"). O așteaptă pe dresoarea de renume Nina Buzduga, căreia vrea să-i raporteze despre melancolica leoaică Luki, cu care nu se mai poate lucra. Nina (aici se vorbește direct, folosindu-se prenumele) este o femeie care-și mărturisește cei 47 de ani convinsă că nu va fi crezută, cu bucle blonde („Leilor le plac blondele, ne-a spus ea, dar eu folosesc o perucă, deși uneori apar, în fața lor, cu părul meu natural, adică negru"). A început dresura la 28 de ani, după ce, 5 ani de zile, lucrase la Grădina zoologică, tot cu felinele. Nu e bine să fii prea tînăr în meseria asta, avea să-mi spună, dar nu pentru a se justifica. Animalul ei preferat este Aida, deși știe că leoaica nu poate s-o sufere, în schimb lucrează cel mai conștiincios. Îi cer să mi-o arate. Mi se pare cel mai reușit portret al lui Jean Gabin. Aceleași priviri spălăcit-albastre, aceeași senzație de calm și de forță abia stăpînită, aceeași interiorizare neliniștitoare. Cel mai iubit leu — tînărul Iosef. Discutăm la cîțiva centimetri de cuști. Îmi este refuzată cererea de a intra împreună acolo, măcar pentru o fotografie. „Nu răspund decît pentru mine", se scuză Nina. Vreau să știu cum trăiește un astfel de om în afara „serviciului".

— Ca oricare dintre ceilalți. Dorm foarte bine și liniștit. Între 8 și 10 ore. Cînd vin aici nu trebuie să am nervi. Îi transmit și leilor. Îi nelinistesc și nu mai pot lucra. Poate deveni chiar periculos. Cînd sînt singură cu ele simt o adevărată plăcere. Am o senzație de siguranță. De multe ori. Îmi iau un scaun și o carte, intru în cușcă și citesc. Cum să-ți explic ? Lîngă ele mă simt mai om !

— Cu ce începe munca unui dresor ?

— Cu... botezul. Întîi le dai nume animalelor. Apoi începi acomodarea. Le hrănești, le vorbești mereu, le faci să te recunoască. După voce, după îmbrăcăminte, după miros. Stilul meu este de a lucra ca-n junglă, adică să țin seama de deprinderile lor firești, dar nu să le bat, sau să le maltratez. Le respect și le iubesc ca pe niște copii, adică le mîngîi doar în somn sau cînd au făcut ceva bun. Le fac morală și sînt autoritară cu ele cînd greșesc, dar nu rea. Animalul nu uită pe cel care l-a pricinuit vreun rău și l-i plătește cîndva.

Vine vorba despre tragicul accident al Lidiei Jiga.

— N-am fost speriată, ci demoralizată. Doi ani nici n-am lucrat. Nu mi s-a dat voie. Am făcut pe prezentatoarea. Dar am insistat atît de mult încît am fost înțeleasă și am revenit la meserie. Desigur, este o profesie de risc, dar între a renunța și a mă expune am ales varianta a doua.

Un muncitor, fierarul probabil, vine s-o consulte cum să-i facă furca. Nina o vrea mult mai subțire, cît degetul ei, mai scurtă, cam de 60 de cm, cu țepii mici și neascuțiți și, insistă foarte mult, cu o floricică de fier forjat. Intră în cușcă, stînd de vorbă cu cei 7 lei (6 femele și un mascul impasibil). În timp ce îngrijitorul cel mustăcios le stîrnește cu o furcă lungă, făcîndu-le să defileze cu gurile căscate amenințător prin fața obiectivului colegei mele Elena Ghera.

În arena mică, antrenamentele continuă. Legate în frînghii și cu mijlocul asigurat printr-un briu de piele, două tinere repetă un număr nou, de basculă. Sînt : Doina Iacob, în vîrstă de 20 de ani, are o fetiță de 7 luni, astfel încît o vreme (o lună de zile !) a abandonat lucrul și a revenit cu o poftă nebună de muncă și zbor ; cealaltă, Mihaela Băniceanu, are doar 16 ani și este încă elevă, la fără frecvență. A fost gimnastă încă de la 6 ani, dar a renunțat pentru circ. A debutat în „Colombo la circ". Dacă-i este frică ? Numai cînd zboară peste limită, cînd merge prea sus. Ce face în timp ce este aruncată în văzduh ? Se gîndește la fiecare mișcare a corpului și la aterizare. Vrea să mă convingă că nu e greu. Nu vreau s-o dezamăgesc. Cad de acord că-i chiar un fleac. Fata i se lungește de mirare. E încă un copil, dar un copil care știe ce vrea : să devină stea de circ. Și pentru asta este capabilă să muncească din greu. În alt colț, fostul gimnast Gheorghe Marinov pregătește un grup pentru un nou număr. Lucrează metodic, ca la sala de sport de care s-a desprins nu demult. „Cine nu poate urca în vîrful piramidei sportive trebuie să aibă curajul să și-o mărturisească și să lase locul liber altora. Nu este o lasitate și nici o resemnare, ci doar o atitudine lucidă", astfel gîndește Gheorghe Marinov, primit cu căldură și bucurie în arena celor curajoși.

Îl reîntîlnesc, în acest du-te-vino, pe Sergiu Dermengi, care se îndreaptă spre cimpanzeii săi și ai familiei sale. Cum se poate dresa un animal ? Fostul student al Facultății de medicină veterinară a devenit un maestru în această materie.

— Cu blîndețe, cu pasiune și sîrețenie, adică cu... ciubuc. E singurul ciubuc pe care legea nu-l interzice : o bucățică de zahăr, dacă ești mulțumit de comportarea animalului. Încă de copil am iubit animalele. Dresasem după capul meu un cîine caniche, cu care m-am și prezentat la angajarea în circ, acum mulți ani. Știa să extragă rădăcina pătrată a unor numere mergînd pînă la 99 și rezolva ecuații de gradul I. O chema Ira și, în amintirea ei, am botezat cu același nume și un cimpanzeu. Îmi place să asociez, în lucru, animalele antagoniste : șoarecele cu pisica, găina cu vulpea și așa mai departe încît, dacă s-ar scula din morți, La Fontaine ar rămîne foarte mirat văzîndu-și fabulele întoarse pe dos. Care este ordinea dificultății în dresaj ? Cei mai drăguți și ascultători sînt cimpanzeii. Specialitatea soției mele, Kati. Interesant că ei rămîn copii toată viața. De aceea și sînt tratați nu de medici veterinari ci de pediatri. Nu-i o glumă ! Sînt cei mai expuși la boli, deoarece hrana lor fiind bazată pe citrice, organismul nu face anticorpi. Șarpele nu se dresează. Se îmblînzește. Primul contact cu orice animal poate fi decisiv. Ca și între oameni. Selecția este foarte severă. Cam 50% din animalele ce ni se prezintă rezistă la triere. Vulpea se dresează foarte greu. Cu fazanul n-a reușit încă nimeni. De-aia și vorba populară, cînd unul e prea de tot neștiutor : „Lasă-l dom'le, nu vezi că e fazan ?" Trebuie avute în vedere caracteristicile animalului, cînd vrei să-l dresezi. Porcul e lacom, deci ușor de dresat. Munca mea cam seamănă cu a unui dirijor de cor : văd care-i sopran, care-i bariton etc. și le dau partitura. Dar, condiția de bază este să fie sănătoase. Că sînt susceptibile, iarăși trebuie să se știe. Port mereu aceleași haine, îmi dau cu aceeași apă de colonie, după bărbierit, cu care mi-am dat cînd m-am lăsat de medicină și m-am apucat de dresură.

Care este cel mai vîrstnic angajat al circului ?

Întrucît de „arena magică" (cu sau fără Iosefini) nu te desparți decît odată cu viața, am recurs la statele de plată ale instituției. (Pensionarii rămîn colaboratori, unii chiar fără a fi remunerați). L-am găsit înscris acolo pe Stelian Petrea, care a împlinit 60 de ani (legea îi permitea să se pensioneze la 50). Specialitatea sa : să-și facă greutăți ! Adică să țină pe frunte o prăjină și pe ea doi oameni, în greutate de 147 kg. Un fel de bătătură i s-a format pe frunte și el mi-o arată cu satisfacție. Cu acest număr i-a uimit pe italieni, 6 ani la rînd, cît a ținut contractul abia închelat. Că-i tine e una, dar mai urcă cu ei și pe o scară. Cum și-a început cariera ? Cam ca mulți alții, pe vremea aceea. A rămas corigent, într-a patra de liceu, și a fugit de-acasă aciuindu-se într-un circ în trecere prin Galați. Întîi, aduna plumbii de la tir, apoi Wintzi Krateyl l-a îndrăgit și l-a făcut echilibrist. Mai tîrziu toată familia sa a lucrat în circ : micuța Mariana, acum bacalaureată și mamă a 4 copii, soția care a fost, pe rînd, acrobată, călăreață și dresoare de cîini. Venind vorba despre Krateyl, Iosefini îmi spune că au ajuns la a 6-a generație de circari. Emil, bătrînul, mai dă și acum cu biciul la numerele cu cai, fiul este angajat, nepotii (unul de 9 ani, altul de 14) lucrează și ei, în colaborare, la un număr de jokey. L-am cunoscut și pe Bubi Krateyl, în biroul regizorului Costin Ionescu, care mi-a furnizat informații pentru un tratat de circ, și m-am ridicat în picioare în fața acestui nume care ne-a legănat copilăria ca și cele ale lui Sidoli, Franzini (tot o ramură a familiei Sidoli), Leontini, Antonio, Bernea, Busch, Umberto și alții. Bubi s-a mirat, cu ochii săi atît de albaștri încît îi anulau vîrsta, trecîndu-l în legendă și copilărie. Se povestea despre leul scăpat din circ, pe străzile din Tg. Mureș, acum cîțiva ani și readus în arenă de Nina Buzduga, cu concursul bătrînului Krateyl și sub paza respectuoasă și... distanță, a milițienilor locali înarmați, cînd a intrat Bubi, purtînd în ochi un cer spălat de orice scamă și în mînă cu o cerere pentru nu știu ce. Dintr-o dată, discuția s-a mutat la cai. Unul nedresat costă între 1 600 și 2 200 de lei, depinde de vîrstă, iar dresat, între 20 000 și 25 000 de lei, această teribilă diferență încercînd să echivaleze munca investită de om.

— Animalele au instinct sau rațiune ? Bubi se gîndește o clipă pînă răspunde.

— Au atașament. Cînd te atacă, trebuie să ripostezi, cînd te ascultă, să-l răsplătești. Relație cinstită. Animalul este capricios. Înclinat să tragă chiulul la muncă. Sigur că cel domestic este mai ascultător, dar și el îți poate oferi surprize. Pe mine Șoim m-a mușcat de brat. Am o cicatrice ! Și pe tata la fel, dar la lucru era bun. Nu s-a speriat de ochii mei atît de deschiși. Animalul se sperie de zgomote și de gesturi bruște. Totuși, în arenă, astfel de gesturi sînt obligatorii, dar în grajd interzise. Am avut un cal de 33 de ani. În arenă, arăta ca un cîrlan. În grajd, ca o gloabă bătrînă, cum și era.

— Cum suportă, atunci, acompaniamentul muzical cam strident în circuri ?

— Animalele sînt muzicale. Au chiar preferințe. Caii se omoară după Strauss și vals. Leii preferă melodiile orientale. „Caravana" lui Ellington a intrat în repertoriul tuturor circurilor ca și „Pe o piață persană", ori „Boleroul" lui Ravel.

Bubi Krateyl se retrage.

A trecut de mult ora la care funcționarii trebuiau să plece. Dar Iosefini este încă în biroul său. Toți ceilalți la fel. Se pregătesc turnee. La Giurgiu premieră pe 18. În arenă, au început să zboare trapezele. Dincolo de gratii, atleții de forță mai stau, din cînd în cînd, în brațe, să le mai treacă de urît. Leii dorm în niște poziții relaxante, cu enormele lor labe sprijinite pe gratii, ca niște pisici supradimensionate, dar cei care circulă pe culoar ocolesc cuștile, să nu le cadă cumva o asemenea labă în spinare !

Doctorul Ion Dănescu, medicul circului, a revenit de la Facultatea de medicină veterinară unde are cîțiva cai operați chiar de el, cu cîteva zile în urmă. Lucrează la circ de 14 ani. Alți 5 muncise la Grădina zoologică. Iubește, cu pasiune, animalele. A crescut, acasă, trei pui de lei, un șacal, maimuțe. Acum s-a „restrîns" la pisici.

— Avem peste 250 de capete de animale, în menajerie, de specii variate, de la șoareci la elefanți, de la canari la struți, inclusiv șerpi. Munca mea are trei capitole principale : unul patologic (prevenție, tratament), altul privind cazarea-furajarea și dresajul. În vederea căruia sînt consultat de specialiști, cînd vor să realizeze numere noi. În general, excluzînd starea de sănătate, problemele cele mai frecvente sînt date de afecțiunile chirurgicale. La Grădina zoologică primul loc era deținut de patologia medicală, explicată prin absența solicitărilor la efort, prin sedentarism.

— Sînt sau nu inteligente animalele ? Gîndiți-vă ca medic cu experiență, dar și la confrați, cînd răspundeți...

— Sînt, oricît m-ar contrazice savanții. Eu le cunosc de ani și ani. Inteligente și afective, au o memorie fantastică. Sînt capabile de asocieri de idei, nu doar de imitație. Maimuța pe care am crescut-o și puii de leu știau să deschidă ușile nu numai înspre afară, apăsînd clanța, ci și spre înăuntru, sprijinindu-se cu o labă de perete și trăgînd, cu cealaltă, ușa. Asta nu mai ține de instinct ! Au o personalitate foarte diferențiată, de la individ la individ, un caracter aparte. Ca psihic, sînt foarte sensibile. Starea de stress este mult mai pronunțată la ele decît la oameni. La animale nu se poate practica dopajul, deci posibilități de tratare a psihicului nu există, practic vorbind. Leoaica Ninei, cu care nu mai poate lucra, este timorată de ceilalți lei, nu se suportă reciproc și ea suferă de o însingurare vizibilă, care o va și ucide, pînă la urmă. O ordine a inteligenței animalelor cu, aproximație o voi face și numai pentru că insistați. Cred că elefantul deține primul loc, dar — grație memoriei sale renumite — este răzbunător, nu-l uită pe cel care i-a pricinuit un rău. Cîinele ar fi pe a doua treaptă și calul pe următoarea. Cele mai slab dotate : păsările, reptilele, broaștele testoase.

— Dresajul este sau nu un chin pentru animal ?

— Nu este. Mai curînd o obișnuință, de care se despart foarte greu. Asistăm la adevărate tragedii, cînd trebuie să scoatem un animal la reformă. Acceptă dresajul în funcție de capacitățile de care dispune el și nu atît în funcție de calitățile dresorului. Trebuie știut că dresajul are o limită, dincolo de care intervine experiența.

Orele albe ale circului se sfîrșesc. De aci înainte totul vă este cunoscut. Petrecere frumoasă !

EMANUEL VALERIU

Cum s-a strecurat în Capitală un tată fugit din familie speculînd sentimentele propriului copil pe care îl uitase

De cinci ani Minodora Moldovan (fostă Diaconu) nu mai știe ce este liniștea. Ceea ce se arătase a fi bucuria regăsirii tatălui, împlinirea tinereții prin obținerea unui cămin cu tot confortul, s-a dovedit a fi o nadă, apoi un calvar. Din viața ei simplă și liniștită, de copil crescut cu greu numai de mamă, într-un mediu bun, care a ajutat-o să termine liceul, apoi să intre la facultate, modestia dîndu-i siguranță și nevoia de a munci, ajunge să fie puternic clătinată atît de fascinația lucrurilor (căci este într-adevăr nemaipomenit ca cineva să-ți ofere dintr-o dată un apartament cu trei camere, complet mobilat) și de căldura unui tată, care îi-a lipsit tot timpul, spunîndu-ți tulburător de deschis că el a agonisit toată viața ca, într-o zi, să fie lîngă singurul lui copil, să-i ofere tot pentru ca să fie lîngă ea la bătrînețe. Ce poate fi mai emoționant ?... Spaima mamei că-și va pierde fata n-a mai fost luată în seamă. „Dar îl cunosc bine, Minodora mamă, nu te lăsa furată de ce-ți oferă. O să ai mari necazuri... El, în afară de el, nu a iubit niciodată pe nimeni" Ce să distingă o tînără la 17 ani din jocul de interese ? Tinerii iau lucrurile așa cum sînt, foarte puțin atenți la consecințe. Și-apoi de la cîțiva lei cît îi putea oferi mama pentru caiete și un corn, să treci la ceva care putine fete au : studentă cu casa ta. Bursa numai bună pentru micile cheltuieli, mai ales că, inițial, tata i-a oferit și bani de buzunar... „De ce zice mama că tatăl meu e un egoist și un interesat ?"

Inginerul agronom Marin Diaconu, tatăl Minodorei, n-o deranja mai deloc. Prin natura calificării sale, a avut servicii în comunele situate nu departe de Capitală. Venea din cînd în cînd, sta o zi apoi pleca. Era „bucuros" că are unde să tragă ; fata îi primea bine. Se părea că s-a creat și o mică legătură sufletească, cu toate că nu-și prea comunicau gîndurile, nu-și dezvăluiau sentimentele, nu-și arătau planurile de viitor. Minodora, cum era și firesc, avea un prieten, un iubit, student ca și ea, numai că la medicină, (ea fiind la zootehnie). Tata nu prea l-a știut, dacă l-a văzut de cîteva ori, s-a făcut că nu-l observă, nu-l interesează, treaba ei, e destul de mare, lui să-i obțină intrarea în spațiu, ca părinte, și apoi buletin de Capitală. „Să știi, fată, i-a zis într-o zi. Am făcut totul pentru tine cu o condiție : să-mi obții buletin de București"... „Dar bineînțeles, tată"... s-a oferit Minodora cu sufletul deschis. După 8 luni de la primirea cheilor la apartamentul nr. 18 din blocul situat în strada Pieței nr. 37—39, sectorul 8, Marin Diaconu obține buletinul de Capitală cu seria W nr. 948 155, moment în care starea tulbure și convenabilă fetei încetează. „Toleratul" și cel care se arătase pînă atunci aproape vinovat că lipsise atîta de lîngă fată începe să-i atragă atenția că tot ce este acolo este al lui, că cine este „golanul" ăsta cu care tot umblă și îl aduce în casa lui ? „Este viitorul meu soț, tată", îi răspunde Minodora cu bucurie, crezînd că și tata se va bucura. Tinerii se căsătoresc fără consimțămîntul lui și acest act unic în viața omului, care bucură și emoționează inima oricărui părinte, devine pentru Marin Diaconu motiv să atace problema frontal : „Să pleci cu golanul tău de aici !" Minodora a împietrit. Cele spuse de mamă începuseră să se adeverească. Dar unde să plece? Nu-i oferise el totul ei? Tot ce era acolo nu era pe numele ei ? Apartamentul, lucrurile... Viitorul medic Mihai Moldovan nu-i răspunde la provocări. Ba îl și tratează cînd se îmbolnăvește. Soția lui însă este bruscată, apostrofată, lovită. Să plece ! Acolo e avutul lui. (Termen specific vechii societăți a rapacității și a dezumanizării). Mama, care n-a avut nici un credit în fața acestui om rece și calculat, a intervenit cu spaima și grija mamei : „Măi, de ce bagi tu zizanie în viața copiilor ? Nu vezi că se iubesc ?... De ce chinui copilul ? N-a fost de-ajuns cît s-a chinuit fără tată atîția ani ?" „Tu dă-te la o parte ; ești un nimic", și-a imolns el fosta soție, plecînd imediat la tribunal să-și dea fiica în judecată. Tinerii studenți au crezut că sînt jocurile unui bătrîn, în prag de pensie, căruia îi va trece, dar Marin Diaconu și-a pus în funcțiune întregul arsenal de cunoștințe și cunoscuți, la care se „interesase dinainte" pentru a-și atinge ținta : casă proprie și buletin de Capitală, casa lui în care să stea singur, cum stătuse și pînă atunci ca un mizantrop convins, pe care **dihăniile astea de oameni** îl enervau. „Am bani și-i cumpăr pe toți, zadarnic încercați să-mi stați în cale !", le-a spus-o cinic, repetînd-o mereu.

Într-adevăr, consultînd cunoscuți și prieteni, cu relații în domeniul juridic, ajunge să afle că legea dă posibilitate celui care **oferă bunuri materiale și bani să și le retragă oricînd vrea, dacă face dovada că i-au aparținut.** Cum să nu facă dovadă ! Doar mai păstrează cecurile !... Desigur, ca tot ce este omenesc, și legile sînt mereu perfectibile. Există un articol care stipulează acest drept al celui care oferă. Dar Marin Diaconu nu are în vedere că marea lege a inimii demonstrează și a demonstrat că nimic nu este mai drept și mai durabil decît dragostea pentru cel căruia i-ai dat viață, că obligația supremă a omului este de a crea oameni, de a oferi sufletul celui care ne continuă viața, fiindcă tot ce agonisești nu iei cu tine în mormînt și nu există bucurie mai mare decît aceea de a putea să oferi copiilor tăi tot, pentru împlinirea lor, care, în final, înseamnă împlinirea neamului, împlinirea ta. Acestea au fost cuvintele vecinilor de pe scară, care au intervenit de nenumărate ori pentru a apiana diferendul din familia Diaconu. Tribunalul pune întrebarea „piriței" (biata fată a căpătat și acest epitet care îe înfurnică prin vetustețea și perimarea lui, cuprinzînd aprioric acuza), dacă recunoaște că apartamentul și mobila au fost cumpărate din banii tatălui. Cum putea ea să nu recunoască ?... Tinerii sînt puri și cinstiți, avînd un acut simț al adevărului și dreptății. De unde să știe ea că nerecunoașterea putea să răstoarne tot procesul ? Și chiar dacă ar fi știut, Minodora n-ar fi putut face așa ceva. Tinerii sînt sinceri și cinstiți, nu au meschinăria în sînge. Ea se dobîndește mai tîrziu, dar numai de către cei bolnavi de avariție. Dacă recunoști, totul este clar ! Tribunalul sectorului 8 obligă „pirița" prin sentința nr. 4006 din 12 XI 1976 să plătească „reclamantului" tată suma de 197 000 lei, plus 8 350 lei cheltuieli de judecată, tatălui nerevenindu-i nici o obligație. Va să zică n-a fost vorba numai de capriciile verbale la nervi ale unui bătrîn... Tinerii cunosc dintr-o dată tristețea... Marin Diaconu vrea ori bani — **banii lui** — la care, se vede, ține mai mult ca la orice pe lume, sau de nu, să părăsească apartamentul, căci el, în mod deliberat, a vrut buletin de București și bani, fiindcă el va pune casa la licitație. (Iată alt termen din cealaltă societate apusă)... Pentru că el vrea bani, **banii lui.** Vecinii de apartament, întreaga scară, colectivitatea adevărată și omenească, vin la el, fac apel la sentimentele lui de tată, oamenii îl roagă să nu-și nenorocească fiica acum cînd se află și ea, și soțul ei, în fața examenului de stat și așteaptă amîndoi un copil. Nici o clintire.

Avocata „piriței" nu se prezintă la nici o înfățișare, cu toate că și-a primit onorariul, în schimb reclamantul are un avocat surprinzător de activ, care, în acest proces al sufletului omenesc a fost singura persoană care a vorbit, rece, cu totul din afară, profesionalizat, ducînd „adevărul" numai pe litera inertă de lege, respingînd sentimentele ca neavîndu-și aici locul. Dar unde să-și aibă sentimentele .filiale locul ?, s-au întrebat vecinii de pe scară. Numai în necropolă, cînd, se știe, e prea tîrziu ?... Minodora Moldovan se apără singură, plîngînd, plîngîndu-și copilăria, arătînd că 12 ani de zile tatăl a fugit de ea, s-a ascuns după acte false (care este o treabă juridică), inventînd o pensionare pe caz de boală, cînd, la o pensie de numai 650 lei, **au a putut** să-i mai trimită nici măcar o sută de lei lunar. Și acum, dacă a apărut în viața ei, de ce i-a oferit ceva și de ce îi ia înapoi ? Da, ea e singura lui fiică, vrea să plătească contravaloarea a tot ce i s-a **oferit,** dar în rate, cînd vor fi și ea și soțul ei cu lefuri. Falsul tată a respins categoric această rugăminte. Nimic ! Lui să i se dea banii imediat ! Cine oferă suma, poate lua pe loc apartamentul. „Dar banii aceștia reprezintă suma ce mi se cuvenea ca pensie alimentară", a mai strigat Minodora, însă în pustiu. Nefiind dovezi materiale în acest sens la dosar Marin Diaconu jubilează. „Să plecați ! Nu mai aveți încotro. Cînd vin de la Caracal, să nu vă mai găsesc aici !" Minodora face iarăși apel la legea scrisă : depune recurs. Tribunalul municipiului București Secția a IV-a civilă rejudecă procesul și ajunge la aceeași concluzie a tribunalului sectorului 8. Dincolo de aspectul cutremurător al actului moral, suma se ridică la peste 200 000 lei pe care trebuie să-i plătească Minodora Moldovan pentru că și-a recunoscut tatăl fugit și l-a ajutat să se strecoare în Capitală ca proprietar, speculîndu-i cu sînge rece sentimentele. Pentru că a crezut cu toată inima ei că există și pentru ea pe lume un tată, l-a primit cu brațele deschise, din acea dorință puternică a copiilor care cresc fără unul din părinți. Rezultatul ? ...Purtată pe scările tribunalelor, cu convingerile despre adevăr, sentiment filial și cinste profund zdruncinate, acum în preajma examenului de stat, cînd așteaptă să fie și ea mamă și repartizată undeva unde să-și dovedească priceperea în mod cinstit și sincer... Ce a făcut și ce a urmărit, de fapt, inginerul agronom Marin Diaconu, în prezent profesor la liceul agricol din Caracal, deci un dascăl, un educator, un om care trebuie să fie de spirit și idee, mereu în slujba binelui și adevărului ? Unde vrea să se ducă fiica lui ? Și cum va putea el trăi de aici încolo iarăși complet și definitiv singur, după ce a trecut de șaizeci de ani ? Sînt întrebări pe care și le pun toți cunoscuții, locatarii aceluiași bloc din strada Pieței, care sînt uimiți de procedeul străniu al unui inginer și profesor față de fiica lui, și ea în curînd ingineră, și fată de ginere, un viitor medic atît de iubit și apreciat de cunoscuți și colegi precum și de profesori. Este o întrebare pe care i-o punem și noi.

La care inginerul agronom și profesor Marin Diaconu ne răspunde (pe sălile tribunalului unde l-am întîlnit după una din multiplele lui prezentări în fața completului de judecată pentru eschivarea de la plata pensiei de întreținere și pentru cele oferite premeditat și a dobîndirii unei proprietăți și a dreptului de a rămîne în Capitală) :

— Am dat bănuții din mîna mea ca un prost !, zice scurt și-și dă un pumn în cap, încrîncenat (gest și limbaj care nu aparțin unui inginer și cadru didactic). Dar cu ăștia nu se poate trăi... Și se întoarce cu spatele la tineri ca de la cei mai mari dușmani.

— De ce ? Sînt niște tineri civilizați, bine educați, respectuoși. Ei vă țin brațele deschise. Aveți cheia de la apartament și de la camera dv. unde vă sînt lucrurile. Puteți veni și intra oricînd, cum ați venit și pînă acum.

— Asta este adevărat, dar cu derbedeul ăsta nu se poate trăi. Ea m-a dat și dracului.

Viitorul medic — înalt, puțin firav, îngrijorat și distins — pălește, ducînd mîna la piept pentru o nouă chemare. Dar tată...

— Cum poți spune așa ceva, tată ?, se întoarce și Minodora la tată, uimită că se lansa în injurii și în public.

— Să nu-mi ziceți voi mie tată !... Mi-e silă... Mai aveți ceva, spune în barbă către noi, că mă grăbesc, trebuie să prind trenul. O să-mi plătească ei și banii ăștia dați pe tren.

— Înțeleg că ei sînt de acord să vă restituie banii investiți în apartament și mobilă, dar în rate, cînd vor fi și ei angajați. Dacă tot vreți să vindeți, de ce nu acceptați măcar atît pentru fiica dv., care vă face cinste, fiind și ea în curînd inginer zootehnist.

— Nu, nu... Ori banii jos, toți odată, ori nimic !... Puteți să publicați orice. Mă grăbesc, scap trenul, mai spune și pleacă la brat cu avocatul, care-i călăuzește pașii în toată această întreprindere. Mai încolo ridică iar pumnul și se lovește în basca veche și ponosită de om care nu-și permite să dea bani nici măcar pentru el.

După atîția ani de fugă abilă de propriul lui copil, avînd gîndul numai la bani, apartament și aranjarea în Capitală, legătura sufletească nu s-a făcut. Răceala și disprețul scot și mai puternic în evidență jocul de interese. La întrebarea noastră de ce a oferit și apoi de ce a luat cu atîta îndîrjire înapoi, nu ne-a răspuns.

Această întrebare vă rugăm s-o puneți și dv. profesorului inginer agronom Marin Diaconu de la Liceul mecanic-agricol din Caracal, județul Olt, colectiv socialist de muncă și educație, care mai poate refuza niște convingeri chiar și acum cînd un om ajuns în pragul pensiei încă mai crede că banul este totul, înaintea cinstei, adevărului, sentimentului filial și omenieî.

TUDOR BARBU ■

Școala și sportul

La intrarea în cartierul Berceni, vizavi de magazinul Big, clădirea nouă a Școlii generale numărul 190 ascunde privirii trecătorilor o bază sportivă redutabilă, aflată, firește, la dispoziția elevilor unității amintite, o dotare de excepție cu care nu se pot lăuda multe catedre de educație fizică, mai ales la nivelul școlilor generale. Stau mărturie pentru afirmația de mai sus o sală de sport, un bazin de înot, o pistă de atletism cu 2 linii drepte, de 90 de metri fiecare, 2 gropi pentru săritura în lungime, între care una de coritan, 2 terenuri de tenis de cîmp, tot atîtea de volei, de baschet, minifotbal și așa mai departe, amenajări puse la îndemîna elevilor prin grija permanentă a organelor de partid din sectorul 5, a Inspectoratului școlar și a Federației de atletism, dar și prin strădania beneficiarilor, care au prestat aici — din anul școlar 1971—1972, anul dării în folosință — peste 100 000 de ore de muncă patriotică.

O bază minunată, de care se servesc toți elevii școlii și, în special, cei 350 (din 10 clase) cuprinși într-o probă anume de atletism, ale cărei roade încep să se vadă, însemnînd e.e o sumedenie de rezultate imbucurătoare, pe plan municipal și chiar național, ca o dovadă de necontrazis a seriozității și pasiunii cu care cadrele didactice ale școlii specializate în educație fizică (Gheorghe Tești, Ilcana Grigore, Doru Bădini, Gheorghe Medeșan, Ștefan Lăzărescu și Dorina Ciser, enumerați după vechimea în unitate) și-au făcut și își fac datoria. Urmărind, pe de o parte, formarea unui tineret sănătos și robust și, pe de alta, realizarea unei selecții științifice în ceea ce privește recomandarea unor talente de perspectivă pentru atletismul românesc. Ca urmare firească a condițiilor de lucru puse la dispoziție, a sprijinului primit permanent și a abnegației profesorilor de sport din unitate, rezultatele n-au întîrziat să apară. Școala generală numărul 190 reușind, într-un răstimp foarte scurt, să-și facă o „firmă" în atletismul școlar, obținînd succese notabile în diferitele competiții și — demn de semnalat — izbutind să propună mari performanțe cîteva elemente susceptibile de progres și afirmare. Astfel, în puținii ani de la înființare, școala și-a trecut în cont peste 50 de titluri de campion municipal, a cîștigat, cu tetrationul pionieresc, o mulțime de concursuri, ocupînd, în mai multe rînduri, locul II la Spartachiada națională a pionierilor și la Campionatul republican al școlilor cu program special, propulsînd în atenția specialiștilor cîteva autentice speranțe ale atletismului, între care Aurelian Dobrescu (campion național de tetration), Tomaida Stăncuicească (locul II la campionatul juniorilor III, la înălțime), Sorin Matei (1,80 la înălțime la numai 13 ani), Florin Cristea (excelent săritor în lung.me), Mihai Roman (în lotul republican de aruncători cu ciocanul), Mihai Dedu, Adrian Vilcu sau Anca Gingu, nume despre care profesorul Tești ne-a asigurat că vom mai auzi.

Zilele trecute am avut ocazia să asistăm la cîteva ore, apreciind responsabilitatea cu care se lucra, caracterul modern și variat al exercițiilor, cu atît mai greu de conceput cu cît e vorba de copii de maximum 15 ani, corespunzînd clasei celei mai mari, a VIII-a, elevi pe care nu trebuie numai să-i antrenezi, ci și să-i atragi, să-i capacitezi într-o activitate — deocamdată — nu dintre cele mai spectaculoase. Judecînd după cele văzute, putem aprecia că, la Școala generală numărul 190, la clasele cu program special de educație fizică (la care se intră pe baza unei selecții efectuate printr-un examen al aptitudinilor dintre cele mai severe), activitatea se desfășura nu numai în conformitate cu programa școlară, dar și în conformitate cu seriozitatea cadrelor didactice și cu entuziasmul elevilor. Adevărat centru de selecție pentru toate școlile sectorului 5, sector fără nici un club sau asociație sportivă de mare performanță pe linie de atletism, catedra de educație fizică de la 190 își susținea orele după programul obișnuit, făcînd totodată o testare a posibilităților atletice ale școlarilor din toate clasele a IV-a și a V-a din întregul sector. O animație deosebită domnea în sala acoperită, terenurile alăturate erau pline de copii, dar peste tot stăpîneau o ordine și o disciplină exemplare.

Am stat de vorbă, în încheierea documentării, cu profesorii de educație fizică ai unității, auzind numai cuvinte de recunoștință la adresa atenției și sprijinului acordate mereu de Comitetul de partid al sectorului 5, de Inspectoratul școlar, de Federația de atletism și, nu în ultimul rînd, de conducerea școlii. Ne-a fost dat să auzim și o sugestie, pe care — considerînd-o îndreptățită și justificată de realitate — o înaintăm pe această cale forurilor în măsură să decidă. Este vorba, în rezumat, despre necesitatea ca talentele de reală perspectivă ale școlii să găsească și după absolvirea ciclului II un cadru organizatoric propice cultivării și dezvoltării aptitudinilor pentru atletism, lucru care astăzi, din păcate, nu se poate realiza în incinta școlii specializate scriem. Altfel spus, un elev de la 190, susceptibil de progrese imediate într-o anumită probă atletică, se vede nevoit, după terminarea celor 8 clase ale școlii, să se adreseze fie unui liceu specializat, fie unui club cu secție de profil, unități care, cum aminteam, nu funcționează în sectorul 5. După opinia profesorilor de educație fizică ai școlii, soluția cea mai realistă s-ar lega de înființarea unei clase a IX-a cu profil, ca primă măsură, în cadrul Liceului de metrologie numărul 17, aflat în apropiere. Aceasta este, firește, numai una dintre sugestii, se pare dintre cele mai realiste, pe care o înaintăm spre decizie forurilor competente, așezînd în sprijinul punctului de vedere al specialiștilor de la 190 nu doar pasiunea, seriozitatea și experiența lor, încununate de succese notabile, ci și necesitatea asigurării continuității în procesul de instruire sportivă, imperativ major pe drumul dificil către înalta performanță. Să nu uităm, păstrînd proporțiile de rigoare, că marile și tulburătoarele succese ale gimnasticii noastre feminine, dobîndite de Nadia Comăneci și compania, au avut ca punct de plecare tocmai o asemenea unitate școlară. Să nu uităm și să avem încredere.

EMIL NEGOIȚĂ ■

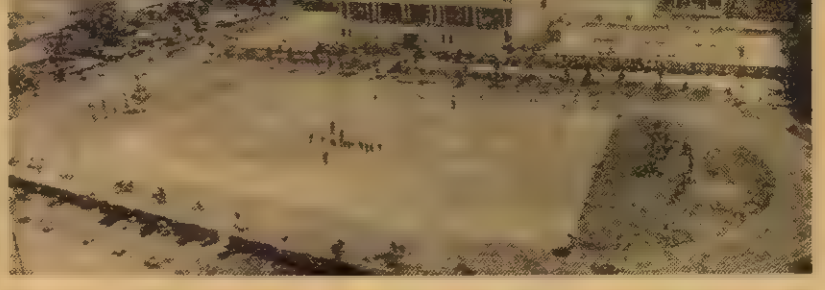

Jurnalul unui călător sceptic

Prăjitura de duminică...

Serile în Republica Federală Germania sînt contaminate, parcă, de conjunctura economică a landurilor.

Cele mai triste le-am petrecut la Frankfurt pe Main, orașul cu cele mai multe bănci pe kilometru patrat, cu tineretul cel mai contestatar și cu criminalitatea cea mai ridicată deși, după cum îmi spunea dr. Klaus — șeful poliției locale — unitățile de ordine se bat, tot aici, cu cel mai mare spor, la nivelul federației, împotriva delincvenților de tot felul.

Gurile rele șoptesc că în Frankfurt totul miroase a bani, ceea ce e un mod tipic vest-german de a contrazice axioma americană potrivit căreia banii nu au miros. În orice caz, fie mirosind sau nu, banii în acest oraș al recordurilor absolute în sus și în jos nu foșnesc chiar peste tot.

Dar pînă la urmă, de ce sînt serile triste în Frankfurt pe Main ? Din cauza străzilor. Cînd luminile vitrinelor s-au aprins și pulsațiile reclamelor te izbesc din toate părțile, forfota pietonilor decenți, presați de obsesia economiilor și a gospodinelor alertate de aceeași obsesie, dispare aproape complet. Aiuritorul du-te-vino, graba nebună a chentelei medii care îți dă impresia că azi e ultima zi în care se mai poate achiziționa ceva, lasă locul unei mahmure solitudini. Majoritatea mașinilor înlemnesc cu rigoare în parkinguri. Cu excepția echipajelor salvărilor și ale poliției care rulează nebunește și vuiesc din sirene cu o indiscreție calculată.

După ora 8 seara în Frankfurt nu întîlnești pe stradă decît grupe răzlețe de gastarbeiteri, prostituate și bande de tineri puși pe harță. Primii își parcurg visul cu ochii... Reclamele luminoase și sloganurile publicitare îi informează elegant și pe gratis cîte posibilități nemaipomenite le stau în față. În spatele vitrinelor apărate de grilaje concepute după ultimul cuvînt al tehnicii se răsfață obiectele cele mai variate, într-o abundență care îți face greață. Imigranții se uită după gratii și pot remarca, fără un efort deosebit, că puterea lor de cumpărare se menține într-un echilibru stabil în comparație cu cea de acasă. Nimic mai jalnic decît promenadele gastarbeiterilor prin fața lungilor șiruri de vitrine ale Frankfurtului. Cei mai mulți — și sînt 2 milioane — au parcurs mii de kilometri pentru a atinge pămîntul făgăduinței, și-au lăsat casele și familiile în speranța, de-a dreptul oarbă, că vor „prospera" în R.F.G. Nu au devenit mari acționari, nu își cumpără diamante de 116 000 de mărci, blănuri de 78 000 bucata, mașini de 60 000, dar nici costume de 600 de mărci. Făcînd economii la biletele de tramvai, imigranții parcurg, la ora cînd nu se simt jenați de contactul cu trufia pedantă a autohtonilor, lungi trasee nocturne printr-un oraș cu o luminație explozivă și cu un standard de viață remarcabil, dar avînd defectul elementar că nu poate deveni bun obștesc.

Cel mai fericit moment al zilei imigrantului este seara tîrziu. După ce au admirat cu un entuziasm amar obiectele pe care nu le vor cumpăra niciodată, se opresc, în drum spre casă, la o berărie de trotuar unde consumă — culmea dezmățului — un crenvurșt și o bere. Ritualul se practică, grijuliu, cu încetinitorul. Singurul crenvurșt și singura bere se degustă cu o nedisimulată concentrare, firimitură cu firimitură și strop cu strop, exact cum făceau acasă, în copilărie, cînd se bucurau de prăjitura de duminică.

O altă „prăjitură" și înghițită într-o manieră categoric diferită de o clientelă care își face praf ficatul din cauza apetiturilor celor mai excentrice din Europa occidentală în fila următoare a acestui calendar care a rezultat în urma unui periplu prin culisele umbrite ale „paradisului" vest-german : cartierele imigranților, discotecile pentru „fiii drogului", rețelele bordelurilor, etc.

RADU BUDEANU ■

În 1976 carabinierii au împușcat 40 de bandiți și au rănit 2 000. Aproape zilnic cad polițiști (stînga), cad gangsteri (dreapta), dar statisticile oficiale relevă că din patru crime, trei rămîn nepedepsite.

Escalada violenței

• Este oare necesar un mort pentru a se lua măsuri reale contra violenței în jocul de rugby ?

Sub titlul de mai sus, revista franceză „L'Express" din 2 mai 1977 publică un articol din care extragem :

Deziluzionat și melancolic, talonerul echipei de rugby „Agen", René Benesis, comentează astfel retragerea sa din echipă : „Joc de douăzeci de ani rugby, dar n-am întîlnit niciodată un climat atît de nesănătos. Am impresia că jucătorii intră pe teren cu cuțitul între dinți ! Sînt aproape fericit că voi pune capăt carierei mele".

În ultimul său meci împotriva echipei din Lourdes el a jucat... un minut, adică timpul de a păși pe peluză, de a intra în grămadă,... și de a se prăvăli la pămînt, cu coapsa sfîșiată de o lovitură de picior a unui jucător din echipa adversă. S-a trezit pe masa de operație a spitalului celui mai apropiat. De treizeci de ori internațional, vechi cîștigător al Turneului celor cinci națiuni, cu pielea tăbăcită de anii de „contact" cu adversarii, Benesis nu este ceea ce s-ar putea numi un tandru.

18 zile după acest accident tragic, jocul de rugby a cunoscut o altă „duminică sîngeroasă", în cea de a 16-a finală a Campionatului Franței. La Pau, echipele din Bagnères-de-Bigorre și Tarbes s-au dedat unui odios joc, unui masacru. Bilanțul : doi jucători eliminați, cinci răniți, dintre care unul, talonerul din Bagnères, Antranik Torrossian, a sfîrșit cu „urechea dreaptă mușcată și nasul făcut bucăți".

Un alt jucător al echipei Bagnères, Casadebaig, anunță disperat : „Încă un meci ca acesta și voi abandona". Scene asemănătoare se desfășoară în fiecare moment în diversele echipe de rugby a'e Franței, devenind imagini clasice care, în lipsa unor sancțiuni cu adevărat eficace, se reînnoiesc în fiecare duminică.

În alte țări, de pildă în Olanda, în cursul unui turneu organizat recent la Hilversum, la semifinala dintre echipele franceză și sovietică, jocul a degenerat după o jumătate de oră. Doi jucători sovietici au fost eliminați, un francez a fost făcut k.o. Patrick Duhen, jucător al liniei a treia din echipa franceză, a tras un formidabil picior în capul unui jucător sovietic, o lovitură care ar fi putut fi mortală. Atunci cînd unul din promotorii de frunte ai jocului de rugby francez, d. Guy Basquet, a reproșat jucătorului francez gestul său, acesta nu s-a arătat convins de vinovăția sa, ceea ce demonstrează că violența este atît de ancorată în obiceiurile jocului de rugby, face atît de mult parte din „folklorul" său, încît lumea se miră, pe ici, pe colo, de emoția pe care ea o provoacă.

Domnul Albert Ferrasse, președintele Federației franceze de rugby, remarcă : „Violența este un rău al epocii noastre. Starea de excitație a conducătorilor, agresivitatea suporterilor deteriorează atmosfera". Mai putem adăuga că absența unor sancțiuni adevărate constituie o încurajare suplimentară a acestor manifestări. Scoaterea în afara competițiilor, pentru un an, a echipelor vinovate ar fi mult mai eficace decît suspendarea unui jucător. Și excluderea unor președinți de club ar avea efect. Ea ar face ca aceștia să devină conștienți, în fine, de responsabilitățile ce le revin.

„Numai pedepsirea — cu maximum de publicitate — a veritabililor responsabili este capabilă să oprească această escaladă a violenței". În caz contrar, aceste agresiuni vor sfîrși prin omoruri. Se pune în discuție nu modul de a juca rugby, ci chiar jocul în sine !

Mondo umano ?

Teste și dezvăluiri

„Timp de 20 de ani, între 1949 și 1969, U.S. Army a efectuat teste bacteriologice asupra populației americane, fără știrea acesteia. Dezvăluirile au fost făcute de reprezentanți ai U.S. Army în fața unei comisii senatoriale conduse de Edward Kennedy. Viruși și microbi speciali, „realizați" pentru războiul bacteriologic în laboratoarele cele mai secrete din S.U.A., au fost lansați asupra a 19 zone civile, între care o importantă încrucișare de autostrăzi, aeroportul internațional din Washington, o gară feroviară, un mare tunel.

Pentru îndeplinirea acestui program dirijat de C.I.A. și care a costat trei milioane dolari au servit, de asemenea, drept cobai, voluntari — în general deținuți — dar și militari care nu au fost preveniți. Experiențele au provocat numeroase maladii infecțioase, fără a se putea afirma — din cauza păstrării secretului militar — dacă s-au înregistrat și decese. Se știe însă că experimentatorii au fost, la rîndul lor, contaminați, pierzîndu-și viața. De pildă, între 1950 și 1960, un microbiolog și un electrician care lucrau la Fort Detrick, unul din centrele americane de experimentare a armelor biologice, au murit în urma unei hemoragii cerebrale, produsă de un virus extrem de rar. După asemenea cercetări, un savant american, dr. Alexander Langmuir, a recunoscut că armele biologice reprezintă o gravă amenințare la adresa umanității. Dr. Langmuir știe ce spune. El a fost șeful Secției epidemiologice la Public Health Service în perioada în care C.I.A. făcea cercetările respective" (din revista Paris Match, aprilie a.c.).

Tot în luna aprilie a.c. cotidianul „Washington Star News" dădea detalii zguduitoare despre suferințele unor oameni care, acum două decenii, au fost cobai (tristă coincidență !) pentru a se determina implicațiile exploziei atomice asupra celor ce se aflau aproape de locul exploziei și îndeosebi asupra militarilor din unitățile din imediata vecinătate. Se dezvăluia cu acest prilej că, după „testele sui-generis", mii de militari au fost puternic iradiați. Se dau și nume pe care le reluăm : Paul Cooper — sergent, 43 de ani — și Paul Coe — soldat, 44 de ani — amîndoi bolnavi de leucemie acuză U.S. Army că, în 1957, au fost obligați să se afle în situații care au determinat îmbolnăvirea lor. Mai precis, era vorba de o explozie nucleară după care, cîteva secunde, ei au simțit o căldură puternică și apoi au suferit un șoc. În sfîrșit, precizăm că celor doi le-a fost refuzată o pensie de invaliditate, întrucît comandantul armatei a declarat că listele unităților aflate atunci în deșertul Nevada, la locul experienței (în 1957), s-au pierdut pur și simplu.

Firește, în atari condiții, comentariile despre această stranie mondo umano ni se par de prisos.

PETRE NICOLAE ■

Recentele știri privind ciocnirile sîngeroase între poliție și manifestanți pe străzile unor orașe italiene dau un straniu relief acestei fotografii. Nu sînt marțieni, ci polițiști din Roma, în ținută „de lucru".

Cerșetori pe Bowery

— Douăzeci și cinci de cenți, domnule... Zece... Cinci...

Stopul orînduiește mașină după mașină de-a lungul bordurii. În prelungirea primului turism obligat să aștepte schimbarea culorilor a și sosit un altul. Apoi un camion, din nou autoturisme, sînt mai multe acum, o patrulă de poliție după care marea caravană pe roți își pierde firul mult în spate. Propoziții scurte, rostite artistic, cu zîmbetul pe buze și cu mîna întinsă :

— Douăzeci și cinci...

Mîna tremură rugător, odată cu vocea, abia atingînd parbrizul. Să tot aibă patruzeci de ani. De departe pare și mai în vîrstă sub hainele ponosite. N-au văzut săpunul de la prima îmbrăcare. Dungile care dansează de-a lungul și de-a latul pardesiului, petele abundente în culori nu lasă nici o urmă de îndoială : hainele de zi sînt și haine de noapte.

— Zece cenți, domnule...

Eșecul de început, refuzul venit de la volanul primei mașini provoacă inovații tactice. Suma pretinsă coboară cu repeziciune spre limita cea mai de jos. Tonul mieros, persuasiv, devine brusc interogativ. Mai întîi a cerut, acum ți se cere părerea asupra sumei la care ai fi dispus să scoți buzunarul pentru a face să cadă ceva în palma întinsă. Oricît de puțin, contează. După tatonările, făcute la două-trei mașini, indiferent de rezultat, pasul șovăitor capătă nerv. Curînd, stopul își va schimba culorile, motoarele se vor ambala indiferente la mîna și glasul atît de aproape și vor porni care încotro. Dacă la stopul următor culoarul de asfalt al străzii o să rămînă gol ? Nu e păcat să nu ajungă măcar la jumătatea celor ce stau acum blocați de roșul imposibil al intersecției ? Mai ales că de partea cealaltă s-au și pus în mișcare concurenții. Unul, doi, trei. Au stat alături pe trotuarul de vizavi. Ședeau jos, unul într-altul, primind pe fețele nerase, soarele abia răsărit al dimineții. Păreau indiferenți la tot ce se întîmplă lîngă ei, dincolo de ei. Păreau a nu lua în seamă cîtuși de puțin mașinile grăbite să traverseze, indiferente la rîndu-le, acest colț al orașului. Starea de moleșeală s-a risipit brusc odată cu primele clipiri roșietice ale semaforului. Ca la un semn dirijat, cei trei s-au smuls de pe piatra ce păstra încă răceala nopții. Ca și cum un dispecer s-ar fi îngrijit să-i distribuie pe segmente în lungimea străzii, s-au trezit în trei puncte diferite, îndeajuns de depărtate pentru a nu se incomoda reciproc rostind, ca la comandă, formula știută :

— Douăzeci și cinci... zece...

Bowery. O stradă în New York. Una din sutele de străzi care își desenează identitatea în Manhattan. O stradă pe care mașinile trec indolente, în alunecarea plictisitoare pe caldarîmul tocit. O stradă pe care locuiesc și pe care se plimbă oameni. O stradă pe care, ca oriunde aiurea, oamenii trăiesc și forfotesc purtînd cu ei grijile vieții. Obișnuită, în datele generale, Bowery prezintă o particularitate anume. Oamenii care se plimbă aici și-au uitat demult rostul. Au uitat de mult pentru ce se decid să aștepte răsăritul soarelui peste cușmele de piatră ale New Yorkului. Și la fel de bine au uitat pentru ce anume așteaptă coborîrea soarelui dincolo de fruntea acelorași munți de piatră ridicați în inima insulei Manhattan. Ca și acum trei ani sau treizeci de ani ziua lor începe cu gîndul la acești cenți ce trebuie scoși cu prîcepere prin deschizătura geamului de la mașină. Ziua lor se încheie punînd alături paharele de vin răsturnate în stomacul obișnuit să acapareze cea mai mare parte din suma adunată la adăpostul stopului din colț. Ziua lor se încheie croind planuri pentru găsirea imobilului pe scara căruia să se întindă între două momente comandate în timp de orarul celei mai apropiate crișme.

Sînt oamenii fără reper în întinderea oceanului newyorkez. O parte din ei au încercat cîndva să intre prin strunga vieții punîndu-și la mezat forța, prîceperea, idealurile. Au bătut la poarta mizeriilor. Strunga s-a dovedit neîncăpătoare. Îngenuncheați de soartă, s-au întîlnit aici. Și fostul învățător, și fostul sudor, și fostul șofer. Pe Bowery s-au simțit și se simt aproape. Îi unește programul standard în respectarea căruia răscolesc ultimele picături de voință rămase în trupurile de mult îmbătrînite, indiferent dacă au 60 sau numai 25 de ani. Se revăd dimineață de dimineață în lungul tejghelei, dincolo de această ușă care pornește direct din stradă și pare a duce oriunde, dar cel mai puțin într-o încăpere unde ar călca, fie și prin voia hazardului, oameni. Ora stingerii, ora de închidere îi va găsi acolo, sorbind cu nesaț din paharele în care s-au adunat peste zi cenții coborîți din mașină.

— Douăzeci și cinci... Sir !

Dar cei mai harnici nu se vor lăsa amăgiți de austeritatea programului de la circiumă întins doar pe durata zilei-lumină. Dimineață de dimineață, acolo peste drum, chiar în fața sediului Armatei Salvării cineva are grijă de sufletele rătăcite în întinderea străzii. El, vînzătorul de băuturi prin contrabandă, și-a deschis taraba încă de la ora patru și va rămîne la post cu gîndul la cei ce nu pot aștepta clopoțelul salvator al deschiderii prăvăliilor. Strada se întinde pustie înfășurată încă în noapte. Mașinile lipsesc deocamdată și speranțele se leagă acum doar de cenții rătăciți neglijent prin cotloanele buzunarelor. Spiritul de solidaritate intră ca de obicei în funcțiune. De la unul trei, de la altul zece, cenții se înșiră pe colier pînă ce costul sticlei de vin s-a încropit. Spectrul continuității a fost asigurat...

Bowery și-a instituit în timp legile sale, iar continuitatea se înscrie între acestea. Ca și distribuția sferelor de acțiune. Care pe Houston Street, artera ce intersectează Bowery în unghi drept, îndeobște alcoolicii recrutați din rîndul populației de culoare, care pe Delancey Street, paralelă cu Houston, dar ceva mai jos, spre botul insulei. În sfîrșit, grupul senioral de pe Bowery, senatorii de drept, figurile de relief ale comunității, bine știute de ani de zile. Virstnici sau tineri.

Măsurăm de mai multe ori, fără grabă, strada Bowery. De o parte și de cealaltă, pe trotuare, figurile ne devin familiare. Și gesturile. Pe măsură ce soarele urcă spre amiază devin mai numeroase, peisajul se îngroașă, căpătînd viață și culoare. Unii dintre ei, priviți de atîtea ori din apropiere, atunci cînd vocea și mîna lor ne vizau direct, dispar. Trebuie să fie dincolo de ușa aceea mizeră, deschisă larg. Semn de prosperitate. Revin ei, dispar pentru un timp alții. Picioarele îi ascultă cu mare dificultate, traseele devin alambicate, fără nici o regulă, doar punctul terminus rămîne imuabil. Același : ușa prin care șoferul preia cuvintele rostite, cum sună regula, întotdeauna cu zîmbetul pe buze :

— Douăzeci și cinci de cenți, domnule... ?

În dreapta, destul de aproape, sprijină cerul cele două blocuri ale lui World Trade Center. Acolo, la rădăcină se află Wall Street-ul. În spatele ghișeelor înrămate în fier, frazele antrenează în rostogolirea lor banii cu milioanele, cu miliardele. Aici, pe Bowery unitatea de măsură a pretențiilor sună la limita de jos a modestiei. În același petic de insulă, în același colț de țară. Acolo porțile se închid înghițind milioanele. Aici gura se deschide pentru mereu rostitul refren :

— Douăzeci... zece... Cinci cenți, domnule...

NEAGU UDROIU ■

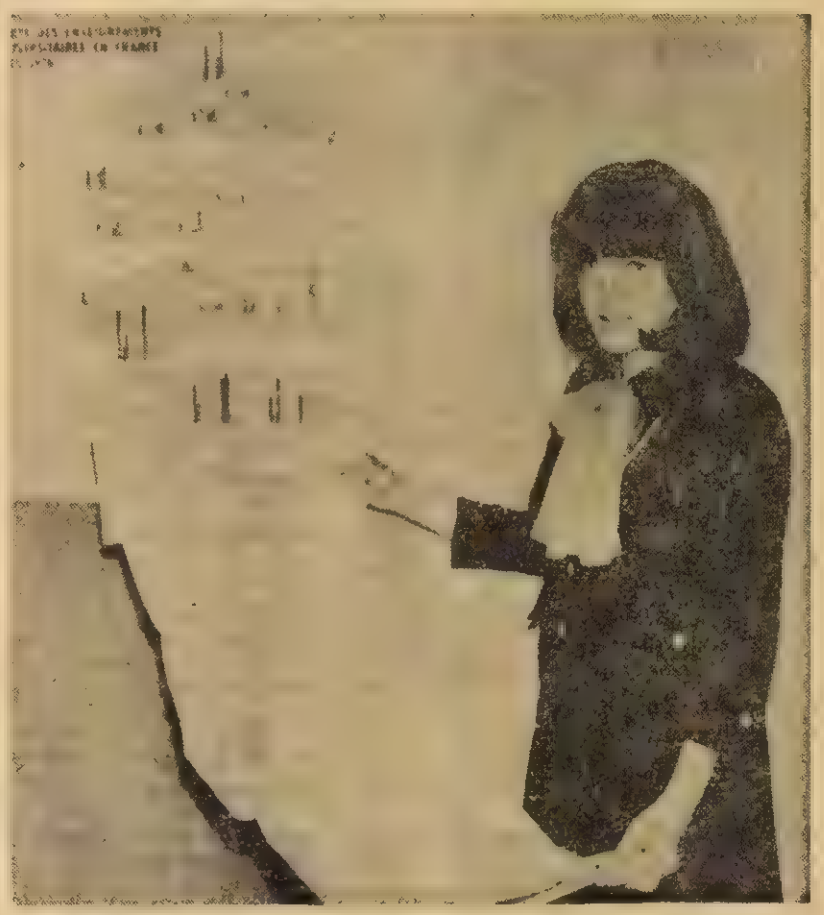

Doamna Alice Saunier-Séité, secretar de stat pentru problemele universitare din Franța, prezintă bugetul. Mașina electronică nu a avut nici o dificultate în calcularea cvasiinstantanee a totalului. Dificultățile au început abia după aceea.

Din culisele boxului profesionist (V)

Gloanțe pentru Battling Siki

Mulți dintre campionii mondiali ai boxului profesionist și-au cucerit titlurile în mod surprinzător, domnia lor fiind însă extrem de scurtă. Aceste cariere pugilistice, dirijate din culise de către gangsterii din jurul ringului, au fost plătite scump, uneori chiar cu viața, de către boxerii care au avut neșansa să intre în calculele afaceriștilor. Bucuria de a ajunge ca prin minune campion mondial și de a fi cîteva luni un om cu bani mulți a avut-o și Battling Siki, fost deținător al centurii cu diamante la categoria semigrea. Dintr-un băiat care spăla vasele în restaurante, Siki a ajuns peste noapte, am putea spune, proprietarul unei somptuoase vile situate într-unul dintre cele mai elegante cartiere ale Parisului. Hainele ponosite au fost aruncate la lada de gunoi, locul lor fiind luat de costume croite la cele mai scumpe case de modă pariziene. În zilele sale de glorie campionul Battling Siki se plimba adesea pe stradă ducînd în lesă un pui de leu... Toate acestea în urma unui singur meci, un meci perfectat „cu ușurință" — cum s-a spus la vremea aceea — un meci pe care Siki l-a cîștigat în condiții de-a dreptul misterioase...

Steaua norocoasă a modestului boxer Battling Siki a început să strălucească în seara de 24 septembrie 1922. Atunci a avut loc meciul între campionul Franței, al Europei și al lumii la categoria semigrea, Georges Carpentier, și Battling Siki. Ce, sau mai bine spus cine, l-a determinat pe Carpentier să accepte o partidă cu un boxer nerecomandat de nici o performanță, cum era la vremea aceea Siki, e greu de spus. De neînțeles este și faptul că în meciul acela marele campion și-a pus în joc toate cele trei titluri pe care le deținea. Și cum se explică faptul că un pugilist cu experiența lui Carpentier a acceptat un meci cu o miză atît de mare imediat ce a revenit dintr-un lung și obositor turneu prin Europa și America, unde boxase, printre alții, și cu celebrul Jack Dempsey ? Iată întrebări la care specialiștii „careului magic" de ieri și de azi nu au putut da răspuns. Dar cine era, de fapt, adversarul marelui Georges Carpentier ?

Battling Siki, pe numele său adevărat Louis Siki Fall, s-a născut la 16 decembrie 1899, în orașul Saint Louis din Senegal. Și poate că nu ar fi devenit niciodată boxer dacă nu l-ar fi cules de pe cheiurile portului o dansatoare ce revenea din America de Sud în Europa. Siki avea 8 ani cînd a ajuns la Marsilia, unde protectoarea sa l-a abandonat. Ani de zile a fost văcsuitor de ghete, măturător, servitor, cunoscînd mizeria cea mai neagră. A încercat să se salveze din această situație boxînd ca profesionist de la o vîrstă foarte fragedă. Iată deci pe scurt cine era Battling Siki, adversarul lui Georges Carpentier.

În seara meciului Carpentier—Siki tribunele velodromului Buffalo din Paris s-au umplut, deși pentru marea majoritate a spectatorilor era clar că cei doi manageri ai campionului mondial, Descamps și Pa Levy, organizaseră o... demonstrație în care adevăratul punct de atracție erau cele trei titluri puse în joc de Carpentier. Se spune, chiar, că Siki a cerut și a primit asigurări că va fi menajat de „domnul Carpentier", cum îl numea tînărul boxer negru pe campionul mondial.

Prima repriză a meciului nu a surprins pe nimeni. Georges a jonglat cu adversarul său, lovindu-l cînd și unde a vrut. Siki era la dispoziția sa și Carpentier făcea eforturi pentru a arăta că luptă cu seriozitate. O dreaptă la figură și Siki cade la podea, dar reia lupta. Spectatorii au început să fluiere indignați de această mascaradă și așteptau plictisiți sfîrșitul pugilistului negru, net inferior. În cel de-al doilea rund, Siki nu are decît o singură grijă : să se blocheze cît mai bine pentru a putea rămîne în picioare cît mai mult timp. O nouă lovitură de dreapta îl zdruncină puternic. Hotărît totuși să facă și el ceva, Battling atacă în rundul trei și spectatorii asistă stupefiați la un schimb formidabil. Georges boxează de parcă ar vrea să piardă meciul. Un croșeu năprasnic îi izbește bărbia în plin. Mulțimea a amuțit : Carpentier e la podea ! Se ridică după patru secunde, dar nu încearcă să recupereze, ci se agață cu disperare de adversarul său, care-l mitraliază fără întrerupere pînă la sunetul gongului. Georges reia lupta dar nu mai poate face nimic în fața lui Siki și din nou campionul mondial este salvat de gong. Carpentier e de nerecunoscut. Buzele îi sînt sparte, iar ochii aproape închiși. Din colțul său, Siki îl privește rînjind. Parcă ar fi știut de la început că așa va decurge lupta. E sigur că „domnul Carpentier" nu-i mai poate face acum nici un rău... Rundul următor vine, parcă, prea repede pentru Georges. Mișcările sale sînt din ce în ce mai lente și loviturile mai imprecise. În schimb, recepționează tot, devenind de-a dreptul penibil. Fața îi seamănă cu o bucată de carne însîngerată. Sfîrșitul tragic e acum inevitabil pentru el. În cel de-al șaselea rund Carpentier se prăbușește epuizat în urma unui atac lansat de Siki. Mulțimea, uluită de întorsătura meciului, îl aplaudă pe învingător dar nu poate fi bucuroasă. Fiecare spectator își dă seama că a asistat la o adevărată tragedie. Marea lor vedetă, Georges Carpentier, pierduse, în numai șase reprize, trei titluri. Adică tot ce cucerise mai de preț în 15 ani de box...

Battling Siki era acum campion mondial. Un campion surpriză care la primele asalturi nu-și poate confirma valoarea. După ce pierde meciul pentru titlul de campion al Franței în fața lui Pierre Morrelle, Siki cedează și titlul de campion mondial, la numai șase luni după ce îl cucerise. L-a învins irlandezul Mike McTigue, la 17 martie 1923. În același an pleacă să boxeze în Statele Unite. Între timp, slăbiciunea pe care o avea pentru băuturile tari se transformă în viciu. Greutățile financiare tot mai mari îl apropie de sticla cu whisky. Încep crizele de alcoolism, în timpul cărora nu se mai poate controla. Dar pentru procurarea whisky-ului atît de mult dorit e nevoie nu numai de bani, ci și de relații, deoarece, să nu uităm, sîntem pe vremea prohibiției ! Și Battling Siki găsește, surprinzător de repede, calea spre furnizorii de alcool, spre lumea interlopă. Rezervele de bani se topesc vertiginos și Siki e nevoit să susțină meciuri multe. În 1924, de exemplu, a boxat în 16 meciuri. Bursele însă erau mici, în ciuda faptului că el deținuse titlul de campion mondial. Dorea să strîngă ceva bani pentru a reveni în Franța, unde cunoscuse și mizeria dar și bogăția. Nu-și va realiza visul niciodată. Din motive necunoscute, Battling Siki intră în conflict cu unul dintre cei cinci aghiotanți ai gangsterului Jack Diamond, pe care îl snopește în bătaie. Jack Diamond află de această întîmplare și urmînd exemplul cumnatului său, celebrul gangster american Al Capone, hotărăște suprimarea îndrăznețului boxer senegalez, care îi înfruntase oamenii. O crimă în plus nu mai conta pentru așii fărădelegilor din vremea aceea. În zorii zilei de 15 decembrie 1925, pe o stradă din cartierul newyorkez Bronx, un polițist a găsit cadavrul tînărului boxer profesionist Battling Siki. Fusese ucis, de la mică distanță, cu trei focuri de revolver. După o anchetă foarte sumară, cazul Battling Siki a fost închis, fiind trecut în dosarul răfuielilor dintre gangsteri.

Boxul profesionist și diriguitorii săi din umbră îi oferiseră lui Battling Siki o fericire efemeră. A plătit-o scump, cu viața, la 26 de ani...

PAUL OCHIALBI ■

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 143

Vulturul

S-a-ntîmplat într-o ogradă
La piciorul unui munte
Ce-şi purta în înălţime
Diadema de zăpadă.

Smuls din cuib de o furtună
– Vînăt cearcăn în azur –
Încă fraged în aripe
Căzu Puiul de Vultur.

Fel de fel de orătănii
Se grăbesc cu presupusul
Se înclină-n lungi mătănii
Vor a şti „cine-i intrusul ?"

Mare cît o bibilică
Speriat ca un arici
Nici nu plînge, nici nu strigă...
„Eşti în drept să te intrigi ?"

Cu mirare, stă-ntr-un cerc
De priviri iscoditoare...
Norii mohoriţi se şterg
Ca nătrame vechi pe zare.

Spune plîn de el Curcanul :
„Cine e ? Un oarecine !"
Şi savant priveşte-n jur
Ameţit de isteţime.

Îndrăzneşte cel căzut
Din înalt să se explice :
„Eu sînt Puiul de Vultur".
Dar Curcanul, dintr-un salt,
Replică ritos şi dur :
„Halal Vultur ! N-am ce zice !"

Prompt, Găina filosoafă
Şi Raţoiul diplomat
Într-un necuprins extaz
Luminaţi de har şi haz
Bat din ciocuri ne-ncetat.

Îşi roteşte în van ochii
Vulturaşul, vrînd crezare.
Înfoiat, Curcanu-n rochii
N-are timp de-un... Oarecare.

Iar Găina mizantroapă
Dă din aripi – ce hazard ! –
Izbutind un zbor de-o şchioapă
De pe-un gard pe celălalt.

„De eşti Vultur, zbori şi tu
Cum zbor eu !" – orgolioasă
Pe cuvinte greu apasă –
„Dacă poţi ! dar văz că NU !"

...Cînd, sub razele de soare
Îşi pierdu povara ploii
De pe-aripi, putînd să zboare
Către zări, umbl eroii
Din ogradă, – cei de-o clipă.

Din adînc de ceruri, demn,
Dus pe-a liniştii aripă
Vulturul, împărăţind,
Face spre ogradă semn.

Îşi roteşte ochiu-n cap
Diplomatul de Raţoi
Brusc, Găina filosoafă
Sare gardul înapoi
Întrebîndu-l pe Curcan
De mai ştie cum, în vară,
Cel de sus era-n ogradă
Leoarcă rău şi fără coadă
Mult mai jalnic ca o cioară.

„Geaba crede că-i voinic !
Nu-l ştim noi de cînd fu mic ?"

Grav, Găina îl întreabă
Pe Ginsac, ce-şi cată-n labă
Urma unui mărăcine :
„Cine-a fost ? Un oarecine !"
Şi-ngîmfate şi mioape
Neghinite vorbe-n jur
Seamănă şi le sînt roabe.

Măreţ, Puiul de Vultur
Urcă aripa-n azur.

Morala

Cînd ţi-e zborul spre înalt
Dintr-un gard în celălalt
Nu e bine ca-n injurii
Să înveşmîntezi vulturii.

NICOLAE DRAGOŞ ■

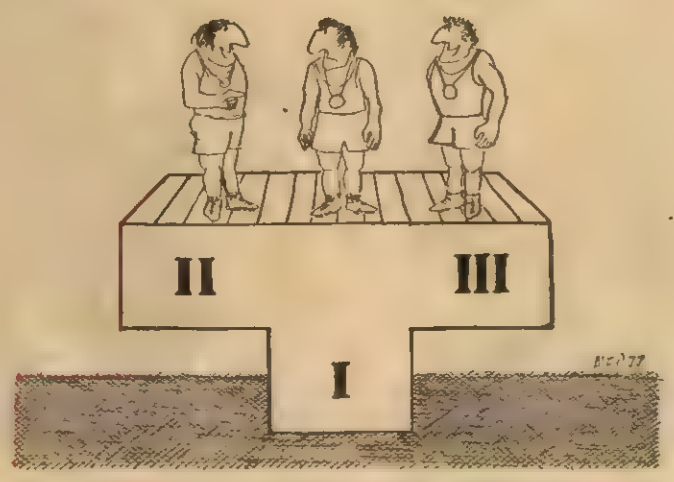

AUREL ŞTEFAN ALEXANDRESCU ■

CIOSU ■

Datoria de a spăla rufele în două ape

Sînt indivizi al căror statut nu mi-a fost niciodată clar. Ce Dumnezeu sînt ei, clienţi sau responsabili ?

Unii din aceştia au atins performanţa demnă de invidiat de a fi clientul propriei unităţi de interes public. Şi, bineînţeles, un client de lux. El se duce la serviciu cu dezinvoltura cu care ar merge să ia masa la Capşa.

Pe birou îl aşteaptă sfînta cafeluţă pregătită după o reţetă specială de una din cele mai devotate funcţionare, femeie frumoasă şi fără vechime în cîmpul muncii.

Şi astfel începe o nouă zi de muncă. Sarcinile unităţii de interes public se confundă, odată cu răsăritul soarelui, cu nevoile personale atît de complexe ale directorului. Personalul, de o înaltă calificare, e gata să-i execute în cele mai bune condiţii atît dorinţele legitime cît şi moşturile. Că nu degeaba au fost trimişi unii dintre ei în schimb de experienţă la Paris şi Milano. Un grup de angajaţi îi repară mobila dornici să depăşească norma. Alţii o ajută pe tovarăşa nevastă-să-şi cumpere o blană „refuzată la export". Fiecare îşi face datoria la locul lui, după posibilităţi. Nici femeile de serviciu nu sînt uitate. Una are nobila sarcină de a-i asigura cele mai respectuoase şi mai picante aperitive, iar alta, pentru merite excepţionale în muncă, primeşte aprobarea de a merge acasă la director să-i facă lună locuinţa.

Cînd e bine dispus directorul îşi dă consimţămîntul de a-i spăla şi rufele. Dar fiind foarte exigent asta se întîmplă numai o dată pe săptămînă. La şedinţele de producţie toate aceste probleme sînt analizate cu seriozitate, luptîndu-se împotriva birocraţiei, a tărăgănelii, a lucrului făcut de mîntuială.

Vocea directorului se înalţă necruţătoare, pură ca o flacără :

— Să ne spună tovarăşa Bocancea de ce nu mi-a spălat rufele în două ape, deşi avea asigurate toate condiţiile...

Şi tovarăşa Bocancea, dornică să-şi îmbunătăţească activitatea, îşi face autocritica...

TEODOR MAZILU ■

din dosarele miliţiei

Cînd se întîlneşte imprudenţa cu ignoranţa !

Practica conducerii automobilului arată că după pilotarea mai mult sau mai puţin îndelungată a unui tip de autovehicul, trecerea la volanul altui gen de maşină cere un anumit timp pentru adaptarea cu comenzile acesteia (care sînt dispuse de multe ori cu totul altfel) cu gabaritul (citeodată mult diferit de cel al autovehiculului cu care şoferul s-a obişnuit), cu demarajul şi de multe ori chiar cu fotoliul maşinii respective.

Familiarizat cu maneta schimbătorului de viteză „la podea" uiţi pentru moment că ea se află „la volan". vrei să semnalizezi şi cauţi în virtutea obişnuinţei maneta în partea stîngă, iar ea este dispusă în dreapta

Deseori, chiar după sute de kilometri parcurşi cu noua maşină, şoferul încă nu este pe deplin familiarizat cu ea, dovedind stîngăcie în conducerea ei, simţindu-se stingher la volanul acesteia.

Tocmai de aceea trecerea de la pilotarea unui tip de maşină la altul trebuie să se facă cu deosebită prudenţă recomandîndu-se mai înîti cunoaşterea temeinică a comenzilor, conducerea noii maşini cu viteze reduse la început pe artere rutiere cu circulaţie puţin intensă etc.

Chiar la maşinile de aceeaşi marcă şi capacitate există „nuanţe" în modul de funcţionare a comenzilor, demaraj etc., care pot crea probleme unor şoferi mai puţin experimentaţi.

„Istoria" accidentelor de circulaţie cunoaşte evenimente rutiere cu grele consecinţe din simplul motiv al negăsirii în puţinele secunde sau fracţiuni de secundă de care dispunea şoferul aflat într-o situaţie critică, a comenzilor trebuincioase sau pur şi simplu a nedozării corespunzătoare a efortului pe pedala de frînă, de acceleraţie, volan etc.

Pe Mircea Vasile, şofer la grupul de întreprinderi de gospodărie comunală şi locativă din Braşov, îl tenta de multă vreme să conducă un autovehicul cu motor diesel. Ocazia s-a ivit uşor favorizată de indisciplina crasă de la garajul unde lucra. Deşi avea în primire un autoconteiner SR 114, revizorul Gingu Gheorghe i-a „dat liber" cu autostropitoarea de tip Roman diesel. Cheile de contact (nepăstrate împreună cu actele maşinii conform regulilor) le-a „subtilizat" din buzunarul colegului său, titularul dieselului, cu care locuia în aceeaşi cameră, la căminul unităţii.

Deşi autostropitoarea destinată curăţeniei oraşului era planificată să plece la ora 23,00, „generosul" revizor i-a permis lui M.V. să plece cu ea la plimbare la ora 16,00.

Nu a parcurs decît doi kilometri şi şoferul autostropitoarei a fost nevoit să ia măsuri pentru evitarea unui accident. Din sens contrar rula autoturismul 2-MS-1632 condus de Boeriu Traian. În locul unde Calea Bucureşti din Braşov se îngustează de la 4 benzi la 2 benzi, din cauza vitezei prea mari în raport cu starea pavajului din piatră cubică, umed, ca urmare a ploii căzute, autovehiculul uşor a început să „danseze".

În această fază critică, premergătoare a accidentului, la imprudenţa şoferului autoturismului se adaugă stîngăcia şoferului autostropitoarei, care necunoscînd bine maşina ce o pilota şi nici regulile elementare ale conducerii preventive, face cea mai contraindicată manevră posibilă. El încearcă să evite coliziunea cu autoturismul printr-un viraj la stînga, barînd literalmente calea autovehiculului uşor. Încercarea lui Boeriu de a evita coliziunea este sortită astfel eşecului. Autoturismul intră în plin cu partea sa dreaptă în autovehiculul greu. Îşi pierde viaţa pasagerul care ocupa în autoturism locul din dreapta şoferului, iar ceilalţi patru ocupanţi inclusiv pilotul se aleg cu leziuni grave. Din autoturism, aşa cum se vede în fotografie, cu greu se va putea recupera ceva.

Un accident de care e vinovat pentru conducere imprudentă în primul rînd şoferul autoturismului, dar la care a contribuit în bună măsură şi conducătorul auto Mircea Vasile. Indisciplinat, anarhic, conducînd o maşină ale cărei caracteristici nu le cunoştea, am putea spune preocupat mai mult de modul cum reacţiona vehiculul la comenzi decît la urmărirea drumului, el l-a pus pe pilotul autoturismului, prin manevra periculoasă pe care a făcut-o, într-o situaţie disperată.

În circulaţie, exprimîndu-ne figurativ, există doi poli : la unul se află prudenţa şi politeţea reciprocă a partenerilor de drum, ale căror rezultate sînt o circulaţie sigură, lipsită de pericole, iar la celălalt se găseşte conducerea agresivă, imprudenţa reciprocă, a căror consecinţe în multe, foarte multe situaţii sînt de genul celor produse în cazul de faţă.

Colonel VICTOR BEDA ■

DIVIZIA A : 12 MAI

TIMIȘOARA : Politehnica — Sportul studențesc 0—0. Meci urît, fără elementele care fac din fotbal un spectacol agreabil, cu faze gîndite și, tot așa finalizate. ● Tactic, bucureștenii au aplicat un marcaj sever, chiar aspru, în stil destructiv, izbutind să trimită în 90 de minute un singur balon — poate de salut — spre poarta preafericitului Catona. ● Dincolo unde Răducanu a avut mult de lucru, Lața și Anghel au tras în bară, iar Dembrovschi a irosit cea mai mare ocazie de gol pe care o creează regulamentul : lovitura de la 11 metri (min. 66, hent, clar). În rest, s-a jucat în aceeași jumătate a terenului, cea a Sportului studențesc, unde s-au înfruntat, pe de o parte, lipsa de lucidtate și sincronizare a gazdelor și, pe de alta, îndîrjirea unor trupe modeste în a stopa, întruna și oricum, căile spre Răducanu. ● Cei mai buni : Mehedințu 6, Lața, Vișan 8, Pătinișan 7 (gazde) ; Răducanu 9, Olteanu, Grigore. O. Ionescu, Marica 7 (oaspeți) ● A arbitrat corect V. Tătar, ajutat de I. Ștefănită (ambii din Hunedoara) și I. Barbu (Deva) **(Teodor Bulza) PETROȘANI : Jiul — U.T.A. 6—3 (2—2).** După un debut furtunos de partidă, cînd oaspeții au înscris două goluri prin Cura și Broșovschi, primul dintr-o poziție de ofsaid nesancționată de arbitrul Jucan, meciul avea să devină foarte dur. ● Gazdele, fără să acuze însă vreun șoc psihologic, continuă să creadă în propriile lor forțe și încep să combine ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. ● Golurile care au restabilit egalitatea au fost marcate de Dumitrache și ambele au venit din centrările fundașului Rusu, care dealtfel a fost excelent pe durata întregii partide. ● După pauză reduta arădeană cedează la șuturile lui Dumitrache (încă de două ori) și Sălăjan. Kukla reduce din handicap, dar Mulțescu îi înscrie lui Sivan al șaselea gol — lucru care i se întîmplă portarului arădean a doua oară în Valea Jiului, chiar fără să fie prea vinovat în nici una dintre cele două ocazii. ● Cei mai buni: Dumitrache 10, Sălăjan, Mulțescu, Augustin, Rusu 9 (Jiul) ; Leac, Broșovschi 8 (U.T.A.). ● A arbitrat foarte slab Gh. Jucan (Mediaș), ajutat de I. Banciu și T. Andrei — ambii din Sibiu. **(Ion Predoșanu) TG. MUREȘ : A.S.A. — Progresul 6—0 (2—0).** Sînt semnificative cuvintele celor doi antrenori înainte de meci. **Bone :** „Sîntem datori față de spectatorii noștri mai ales după ultimele jocuri disputate acasă. Trebuie să spargem gheața, deși meciul de azi nu este deloc joc ușor". **Oaidă :** „Cu jucători care au o medie de vîrstă de 29 de ani e greu să reușești ceva. Dacă jucăm prost și azi, trebuie neapărat să introducem cîțiva juniori în viitor". ● Și jocul s-a desfășurat în spiritul celor două declarații. Hajnal a zburdat în prima repriză, umilind împreună cu Pisiaru o apărare în permanentă ululială, iar Fazekaș a ratat în reprize a două ocazii cît pentru două meciuri ● Au marcat Hajnal (de două ori), Fazekaș și Pisiaru. ● S-au remarcat: Hajnal 9, Bölöni, Fazekaș, Both 8 (A.S.A.), în vreme ce la Progresul numai Giron ar merita un 8. ● A arbitrat bine, un meci fără probleme, N. Rainea (Bîrlad), ajutat de C. Săndulescu și D. Munteanu — ambii din Vaslui. **(Răzvan Bărbulescu) BACĂU : Sport Club — Politehnica Iași 0—0.** Punct „de aur" pentru elevii antrenorului Oană, obținut la capătul unei partide de slab nivel tehnic (multe pase la adversar, preluări defectuoase, puține șuturi pe spațiul porții). ● Băcăuanii, lipsiți de un veritabil conducător de joc, au atacat la întîmplare, cu mingi aruncate în careul advers, nereușind să pericliteze decît rar poarta lui Bucu (atent și prompt în intervenții). ● Ieșenii bine grupați în apărare, au contraatacat periculos prin Simionaș și Romilă (bine secondați de Florean și Trandafilon), fiind de cîteva ori, pe punctul de a înscrie ; cei care s-a opus deschiderii scorului a fost... fostul goalkeeper ieșean M. Constantinescu. ● S-au remarcat : Romilă, Simionaș, Bucu 8 (Poli. Iași) ; Băluță, M. Constantinescu 7 (S.C. Bacău) A arbitrat bine, un meci fără probleme, I. Igna — Arad, ajutat de I. Puia și Gh. Angheluță — ambii din București. **(Cornel Cătană) GALAȚI : F.C.M. — F.C. Argeș 1—0 (0—0).** Așa cum s-au desfășurat ostilitățile în primele 45 de minute, cu doar două faze de poartă mai acătării, nimeni nu mai credea într-un fotbal de calitate pe stadionul Dunărea ● Și totuși, după pauză, cele două echipe ne-au oferit o surpriză plăcută, practicînd un joc de ridicat nivel tehnic, cu multe faze fierbinți la cele două porți. Marea ratare din min. 47 a gălățeanului Ene avea să constituie preludiul unor acțiuni de mare efect și abilitate construite de către fotbaliștii dunăreni, în care ex-piteșteanul Burcea a fost elementul determinant. ● Drept urmare, în min. 50, la o pasă ideală a lui Constantinescu, Burcea își înșurubează doi adversari, și dintr-un unghi incredibil înscrie un gol superb. Argeșenii au avut meritul de a juca foarte deschis, contribuind la spectacolul fotbalistic. În două situații Dobrin ne-a amintit de... Dobrin, și numai nesansa l-a „privat pe D. Nicolae de a restabili egalitatea. ● Remarcați : Burcea 9, Orac și Constantinescu 8 (F.C.M.) ; Cristian 8, Dobrin 7 (F.C. Argeș). ● A arbitrat satisfăcător Gh. Vasilescu I, ajutat de Al. Ioniță și V. Mândescu — toți din București. **(Telemac Siriopol) REȘIȚA : F.C.M. — Steaua 1—3 (1—1).** Ambele echipe preocupate în primul rînd de a nu primi gol, preferă un joc de pase de-a latul terenului, fără angajament, partida nemulțumind tribunele arhipline mai bine de o repriză Se înscriu totuși două goluri — Filipescu pentru Reșița, mai mult un autogol al oaspeților, și Iordănescu pentru Steaua la singurs fază de fotbal veritabil din prima repriză ● După pauză nivelul jocului crește simțitor, datorită hotărîrii ambelor echipe de a forța victoria. Jocul se decide însă la mijlocul terenului, unde linia mediană Iordănescu — Ion Ion — Stoica se impune, realizînd acțiuni de fotbal autentic, două dintre ele fiind concretizate prin Iordănescu și Năstase. Astfel, campionii cîștigă pentru a doua oară în deplasare de la începutul returului, relansîndu-se energic în lupta pentru titlul de anul acesta ● Remarcați : Florea, Bojin 7 (F.C.M.) ; Iordănescu 9, Fl. Marin, Șames 8, Ion Ion, Năstase, Zamfir 7. ● A arbitrat satisfăcător O. Anderco (Satu Mare), sub faima de care se bucură în general, ajutat însă bine de Fl. Pittiș și O. Streng — ambii din Oradea. **(Cornel Ionescu) TULCEA : F.C. Constanța — F.C. Bihor 1—1 (0—1).** Partida n-a început însă sub cele mai frumoase auspicii pentru jucătorii de pe malul mării, bihorenii înscrîind prin Kun II un gol foarte spectaculos. ● A doua repriză a adus însă pe teren parcă o altă F.C. Constanța — o echipă dornică să-și apere una din ultimele șanse de evitare a retrogradării cu orice preț, inclusiv cel al efortului total. Aceste eforturi aveau, dealtfel să fie recompensate prin nu mai puțin de 4 (patru) goluri înscrise unul după altul : Dragnea Livciuc și de două ori Peniu — lucru care aduce noi speranțe pînă nu demult compromise, în tabăra constănțeană. ● Cei mai buni : Antonescu, D. Zamfir 8, Peniu, Livciuc 7 (F C Constanța) ; Kun II, Naom, C Georgescu 7 (F.C. Bihor). ● A arbitrat corect C Petrea (București), ajutat de A Avramescu și N Dumitrescu — ambii din Ploiești **(Sorin Postolache). BUCUREȘTI : Dinamo — F.C. Corvinul Hunedoara 3—0 (1—0).** Victoria dinamoviștilor nu poate fi contestată, dar ea a fost foarte greu obținută. ● Cu puțină șansă oaspeții ar fi putut deschide scorul prin Agud, dar acesta, speriat de posibilitatea ce și-o crease, a șutat imprecis. ● Au marcat însă dinamoviștii prin Dobrău și D. Georgescu (din penalty), goluri care au consfințit o victorie logică. Rămîn însă sub semnul întrebării viitoarele evoluții ale pretendenților la titlu, înlocuitorii celor accidentați dovedindu-se insuficient pregătiți la ora actuală. În aceeași ordine de idei, se pare că tot mai mulți sînt cei ce regretă plecarea lui Dumitrache din Șos. Ștefan cel Mare, prezența lui în „prima linie" a echipei dinamoviste fiind acum foarte acut resimțită. ● Cei mai buni : Ștefan. Dobrău, Sătmăreanu II 7 (Dinamo) ; Economu 8, Angelescu 7 (Corvinul). ● A arbitrat bine I. Chilibar, ajutat de Gh. Popa și Fl. Anuțescu — toți din Pitești. **(Dumitru Constantinescu) ; Rapid — Universitatea Craiova 0—0.** Meci ce ar trebui trecut drept unul dintre primele exemple de aplicare totală a marcajului individual, așa cum se joacă de ani de zile pe mai toate terenurile continentului. Au existat și vor mai exista desigur păreri că un asemenea marcaj strică jocul propriu-zis, înăbușă spectacolul, sufocă libera creație a jucătorilor. Lucrul este parțial adevărat — dar mai cu seamă în faza de început a aplicării unui asemenea marcaj total în meciurile noastre de campionat, așa cum se întîmplă dealtfel în momentul de față. Joia trecută, atît Rapidul, cît și Universitatea au arătat că au început să aplice destul de corect marcajul în apărare, risipind pe tot terenul perechi-perechi de jucători care se supravegheau reciproc. Este cum spuneam, prima fază, atît de necesară dealtfel pentru progresul fotbalului nostru, acum, cînd în lume se joacă tot mai puțin altfel. Dar tot Rapidul și Universitatea au arătat că, deocamdată, nu știu să joace împotriva unui astfel de marcaj, aplicat după cum am spus de către nu mai puțin de 18 jucători aflați în teren, excluzînd portarii și jucătorii „libero". Aceasta este desigur a doua fază necesară jocului modern, pe care fără îndoială jucătorii mai sus citați o vor învăța cu timpul. Cu alte cuvinte, ceea ce au făcut antrenorii Motroc și Teașcă nu va rămîne valabil numai pentru acest oarecum insignifiant 0—0, deci cîte un punct pentru fiecare echipă, ci va contribui pur și simplu la progresul general al fotbalului românesc ● Altfel, din meci n-am reținut decît finalul primei reprize, cu trei faze calde la cele două porți : Balaci — gol valabil după părerea noastră (min. 42) ; Balaci, șut senzațional scos în corner de Ioniță (min. 43) ; M Stelian, cap din 11 m, dar Lung s-a destins fantastic, reușind să împingă balonul în bară. ● Cei mai buni de pe teren: Neagu 8, Telespan, Niță, Ioniță 7 (Rapid) ; Tilihoi 9, Lung, Balaci 8, Beldeanu, Ștefănescu 7 (Univ. Craiova). ● Pentru arbitrajul tîrg-mureșeanului Ioan Rus două aspecte sînt de relevat : 1). cu semnul plus, faptul că a reușit să țină partida în mînă, prevăzînd cu inteligență anumite intenții de degradare a jocului, prin faulturi repetate, ale jucătorilor rapidiști ; dar și 2) cu semnul minus, neacordarea golului înscris de Balaci în finalul primei reprize, pe care l-a fluierat ofsaid (! ? !), deși craioveanul a trebuit să se strecoare printre doi adversari pentru a ajunge la balon. L Rus, altfel destul de bun, a fost ajutat foarte bine de Gh. Ionescu și Gh. Racz — ambii din Brașov. **(Dumitru Graur).**

DIVIZIA A : 15 MAI

BUCUREȘTI : Sportul studențesc — F.C. Constanța 2—2 (1—1). Egalitate echitabilă la capătul unei partide care n-a strălucit, dar care nici n-a plictisit, animînd vreo 10 000 de spectatori mai ales prin eforturile oaspeților de a nu pleca de la București cu mîna goală. Din păcate, jocul exact al lui Antonescu, de atîta vreme cel mai bun om al Constanței, insistența lui Peniu și îndrăzneala juniorului Zamfir (15 ani jumătate !) au fost subminate, contra Sportului, de 2 gafe ale apărării, portarul Popa, altădată foarte inspirat, și fundașul Mustafa ajutînd cu greșelile lor copilărești garnitura adversă ● Sportul, deși cu o alcătuire ca și completă, cu Sandu Mircea, Olteanu și Cassai reintrați precum și cu Grigore „iertat", a jucat ca de obicei, adică fără scînteie corect și-nimic mai mult. E mai mult ca sigur că echipa studenților traversează o perioadă de scădere de formă. ● Cele 4 goluri au fost realizate, în ordine, de Peniu, Cazan (la o minge scăpată în față, ca la rugby, de Popa), Șandu Mircea (pasă „pe tavă" de la Mustafa) și Antonescu, ultimul din penalty, după un dubiu fault comis asupra lui Peniu de Tănăsescu și Răducanu. ● Remarcați : Antonescu 9, Peniu 8, Liveiuc, Răducanu și M. Sandu 7. ● Foarte bun arbitrajul ploieșteanului M Moraru, ajutat la linie cu greșeli de N Moroianu și, mai ales, de V. Gligorescu, din același oraș **(Ovidiu Ioanițoaia). Progresul — Jiul 1—2 (0—1).** Chiar dacă prin pierderea mai mult sau mai puțin așteptată a acestor două puncte (echipa minerilor se anunță a fi la ora actuală în mare formă) „bancarii" au intrat într-o zonă periculoasă a clasamentului, jocul lor n-a fost cu nimic mai prejos decît al învingătorilor. Ataculul lor debordant li s-a opus în ultimă instanță un portar care a prins o zi extraordinară, Cavai (l-am notat cu 9), și un fundaș care și-a adus am.nte de tinerețe, Deleanu (l-am notat cu 8), iar în apărare au fost bătuți de patru jucători, sau mai bine-zis doi vulpoi și doi pui de lup, acestia fiind Dumitrache Mulțescu, Augustin și Sălăjan, cărora le-am acordat notele 8, 8, 7, 7. ● În ceea ce-i privește pe „progresiști", aceștia au jucat bine la mijlocul terenului, au atacat mai mult, dar s-au pripit și au ratat ocazii extrem de favorabile. Cavai, ajutat și de o bară norocoasă, evitînd goluri ca și făcute. De la Progresul l-am remarcat pe Dragu (introdus din păcate, abia la pauză), note 8, și pe Apostol, Ion Sandu și Iatan, nota 7. ● Încurcat de tușierii I. Ciolan (Iași) și P. Silvestru (Focșani), arbitrul T Balanovici din Iași a condus slab **(Victor Niță). HUNEDOARA : F.C Corvinul — Universitatea Craiova 1—0 (1—0)** ● Atacul craiovean, celebru altădată, se prezenta fără Cămătaru, fără Crișan (care încă sărbătorește succesul de la Zagreb. . .) și cu un Marcu singur și cuminte ca o văduvă. În urma unui corner executat defectuos de acesta, mingea este respinsă și ajunge la Economu (cel mai bun om de pe teren), care aleargă, din propriul careu, își împrăștie pe drum toți adversarii intră în careul advers și înscrie în dreapta portarului Lung. ● În repriza secundă craiovenii se prezintă mai aproape de valoarea lor, dar atacul este în continuare deficitar, singura ocazie de notat fiind cea ratată de Cîrțu în min. 53, cînd scăpat de urmăritori înfrînje șutul, pentru ca apoi să cadă într-o baltă la cîțiva pași de poartă. ● Ar mai fi de observat că bătrînul și rudimentarul Tonca rămîne un pericol pentru adversarii direcți, duminică fiind autorul a două intrări foarte dure asupra lui Balaci. ● Excelent ca de obicei Ștefănescu, „un Apolzan al zilelor noastre", după cum remarca observatorul federal A. Ioniță. ● Cei mai buni : Economu 10, Vlad și Albu 8 (Corvinul), Ștefănescu 9, Balaci, Beldeanu, Lung 8 (Universitatea). ● Calm, și cu un bun-simț al jocului, arbitrul Fr. Coloși a condus foarte bine, ajutat de N. Păvălucă și L Dancu, toți din București **(Ion Predoșanu). IAȘI : Politehnica — Rapid 0—0.** Se pare că rapidiștii au învățat bine lecția apărării cm le om pe tot terenul, dovada fiind cele patru puncte cucerite în ultimele trei meciuri, fără a fi învinși. ● Gazdele, incomodate de marcajul necruțător al rapidiștilor, nu au găsit cele mai bune soluții de contracarare, ba mai mult, s-au angrenat în jocul obstrucționist al acestora și, cu toate că au dominat copios (în repriza a doua, mai mult de 35 de minute rapidiștii nu au trecut centrul terenului. . .) nu au reușit decît. . . două bare spectaculoase. ● Cu mai multă încredere în posibilitățile de contraatac și cu mai multă șansă giuleștenii ar fi putut în final să producă o surpriză mai mare, nedreaptă însă după aspectul jocului, un joc în care fotbalul a trecut pe planul al doilea, pe primul fiind picioarele adversarilor. ● Cei mai buni : Ursu 8, Romilă II, Florean 7 (gazde) și Pop, Pîrvu 9, Ioniță, Manea 8 Cojocaru, Niță 7 (oaspeți). ● A arbitrat satisfăcător I. Chilibar, ajutat bine de Fl. Anuțescu și Gh Popa, toți din Pitești **(Dumitru Constantinescu). REȘIȚA : F.C M Reșița — A.S.A. Tg. Mureș 2—1 (1—1).** Minutul 25 Doi jucători se aruncă înverșunați la o minge înaltă și de-abia după ce cad și pierd balonul se recunosc uluiți : Tănase și Porațki. Este o fază caracteristică pentru jocul făcut de reșițeni în prima repriză. ● De partea cealaltă, formația mureșeană s-a aparat organizat, cu mult calm, declanșînd contraatacuri periculoase, unul dintre ele terminîndu-se chiar cu un gol (Bölöni, min. 7). ● Gazdele reușesc să egaleze ca urmare a unei lovituri libere (Bojin, min 22), însă pînă la pauză joacă la fel de anonim și fără chef. ● Imediat după reluare Florea înscrie **F.C.M.-ul** își schimbă jocul, aleargă mai mult, se demarcă uneori inteligent, în timp ce mureșenii se descurcă mai greu, părînd și obosiți. ● Remarcați : Hergane și Porațki (amîndoi 7), de la F.C.M. Reșița. Ispir, Bölöni, Fazekaș 7, de la oaspeți. ● A arbitrat bine C. Szilaghi, ajutat de C Pop și E. Feldman — toți din Baia Mare **(Răzvan Bărbulescu). ORADEA : F.C. — F.C.M. Galați 3—2 (2—1).** Nici nu se așezaseră bine spectatorii în tribună și juniorul Orac, care i-a îmbătrînit cu cîțiva ani pe antrenorii Ardeleanu și Banciu, șutează splendid, de la 20 de metri, sus la vinclu, surprinzîndu-l pe Albu : 0—1. Bihorenii se avîntă cu toții în atac, neglijînd complet apărarea și numai șansa îi salvează de la 0—2, cînd Radu Dan ratează de puțin. ● Totuși, gazdele joacă mai bine, impunîndu-se mai ales la mijlocul terenului. După ce obține egalarea prin Florescu, F.C Bihor, preia conducerea prin Lucaci, care reia cu capul o centrare a fundașului Z. Naghi. ● După pauză, grație jocului excelent al lui Kun II, gazdele au minute întregi de dominare, înscriu prin același Kun, dar consideră meciul încheiat și opresc motoarele. După o schimbare nu prea inspirată (Al. Naghi în locul lui Naom), jocul gazdelor pierde din claritate și oaspeții prelau inițiativa. Scorul partidei este stabilit de Burcea, care înscrie un gol frumos, cu largul concurs al lui Bigan. Victorie absolut meritată, obținută extrem de greu, în fața unui adversar incomod. Remarcați : Kun II 9, Naom 8 (F.C Bihor) ; Burcea 8 Orac 7 (F.C.M.). ● A arbitrat bine T. Andrei, mai mult încurcat de I. Vințan și D. Dopp — toți din Sibiu (Cornel Ionescu) **BUCUREȘTI: Steaua — S.C. Bacău 3—0 (2—0).** Categorica diferență de valoare dintre cele două echipe este exprimată nu doar prin scorul final (au marcat Vigu, Iordănescu și Stoica), ci mai ales, prin întreaga desfășurare a partidei, sub raport tehnic și tactic. ● De reținut din acest meci cu multe faze de atac și cîteva bare, nervozitatea exagerată a unora dintre steliști, sancționați fie cu cartonaș galben (Năstase, Dumitru, Stoica), fie cu roșu (Fl. Marin, just), care s-o abuzat nu neapărat de joc dur, ci de vorbe care nu se aud pînă în tribune. De aici — fără să-l scuzăm întru totul — arbitrul central a intrat în derută, fluierînd în general co.ect, dar multe ezitări, fiecare intervenție fiindu-i însoțită de proteste în teren și amplificată de huiduielli ale publicului. Pe acest nervos fond sonor, S.C. Bacău s-a bucurat că în lecția de fotbal de pe Ghencea a primit doar 3 goluri și aceeași notă generală a corigenței valorice. ● Remarcați : Dumitru, Iordănescu, Șames, Vigu („La mulți ani !" — împlinea în ziua meciului 31) 8. Năstase, Anghelini 7 (Steaua) ; M. Constantinescu, Catargiu 7 (S.C.) ● Așadar, dezordonat și lipsit de fermitate, însă destul de corect, arbitrajul lui Gh. Ionescu, ajutat bine de Gh. Racz (ambii Brașov) și I. Igna (Arad). **(Teodor Bulzaf. ARAD : U.T.A. — Politehnica Timișoara 3—1 (1—0).** Ambițiile legate de eternul „derby local" bănățean s-au transpus în teren prea puțin sportiv, mediul transformîndu-se încet, încet într-un lung șir de faulturi mai mult sau mai puțin intenționate — sub ochii unui arbitru nu numai indulgent, dar mai ales fără personalitate. ● Afădenii au jucat totuși mai mult fotbal, reușind prin continua angajare a „cuiului" înfipt între Mehedințu și Pătinișan, numit altfel Nedelcu II (jucător parcă de singe englezesc, excelent sub toate aspectele), multe momente grele apărării oaspeților ● Politehnica nu a reușit să găsească antidotul pașelor recentrate de fruntea lui Nedelcu (în acest fel s-a marcat și primul gol al meciului, Leac urmărind o minge pe care portarul Bathori a privit-o uluit), fundașii centrali timișoreni Mehedințu și, mai ales, Pătinișan find întrecuți aproape cu regularitate în săriturile la cap ● După pauză jocul a scăzut mult, devenind însă în final incandescent. Aici contribuția principală trebuie atribuită arbitrului Stîncan, care a fluierat două penalty-uri pe care le-a inventat singur, la faze care n-au conținut nici a cincea parte din gravitatea faulturilor lăsate nesancționate pînă în acel moment. Una peste alta, cele două gafe s-au compensat (readucînd echitatea pe tabela de marcaj), dar acest amănunt nu-l poate scuza nici cît negru sub unghie pe arbitru, care a evoluat execrabil ● Remarcați : Nedelcu 8, Domide, Kukla 7 (U.T.A.) ; Mehedințu, Dembrovschi 7 (Poli). ● Foarte slab deci arbitrajul lui R. Stîncan, ajutat bine de C. Ionită I și C. Raica — toți din București ● **(Dumitru Graur).**

PITEȘTI : F.C. Argeș—DINAMO 2—2 (0—0). Orice s-ar spune, partida disputată pe stadionul din Trivale a avut „sare și piper". Într-adevăr, deși la un moment dat se părea că argeșenii vor cîștiga cu ușurință (la scorul de 2—0 ei au ratat încă trei-patru mari ocazii de gol), fluierul final al arbitrului N. Rainea a consfințit egalitatea pe tabela de marcaj, egalitate obținută „în extremis" de dinamoviști, în ultimele secunde de joc ● Paradoxal totuși, în primele 55 de minute, deși disputate în „ritm de vals", dinamoviștii au fost aceia care „au dat tonul", pasînd cu calm, construind acțiuni de atac surprinzătoare (intercalări ale lui I. Marin și Sătmăreanu II) și ratînd la fel de surprinzător cîteva bune ocazii de a înscrie ● După primul sfert de oră al celei de a doua reprize, argeșenii, cu largul concurs al lui Sandu Gabriel (unde ești tu, Deleanu...?) și cu Bărbulescu în mare formă, au reușit, la rîndul lor, faze bune de poartă, Doru Nicolae și Roșu centrînd periculos la capătul unor „șarje" de toată frumusețea. ● Astfel marchează Radu II și D. Nicolae, dar în final dinamoviștii se „trezesc" atacă insistent și înscriu de două ori prin Dudu Georgescu la capătul unor faze confuze ; dar cum golurile sînt și rămîn totuși goluri. . . ● S-au remarcat : Bărbulescu 8, Dobrin, Radu II, D. Nicolae 7 (gazde) și Ștefan 8. Dudu Georgescu 8 (oaspeți) ● A arbitrat foarte bine N. Rainea (Bîrlad), ajutat la fel de bine de N. Raab — C. Turzii și A. Szilágy — Tg. Mureș **(Cornel Cătană).**

TOP „FLACĂRA" — FOTBAL

Alte două etape de campionat (a șaptea și a opta din retur) au produs cîteva modificări în clasamentul de constanță pe care îl reprezintă „topul" nostru. Astfel, **Balaci** a revenit pe primul loc, dar la egalitate cu coechipierul său, **Ștefănescu.** Au ieșit deocamdată din „top" **Dumitru, Lucescu** (acesta, fiind accidentat pentru o perioadă mai lungă, pierde definitiv întrecerea), **C. Georgescu** și **Bucu.** Au intrat însă în „top" noi jucători : gălățeanul **Burcea,** constănțeanul **Antonescu** și petroșeneanul **Augustin.** Iată cum arată, după notele acordate de cronicarii noștri,

TOPUL ETAPEI A 24-A

1. Dumitrache — 10 p; 2—11. Sălăjan, Mulțescu, Augustin, Rusu, Iordănescu, Burcea, Hajnal, Mehedințu, Răducanu, Tilihoi — 9 p; 12—32. Leac, Broșovschi, Romilă, Simionaș, Bucu, Fl. Marin, Șames, Orac, I. Constantinescu (F.C.M. Galați), Cristian, Economu, Bölöni, Fazekaș, Both, Lața, Vișan, Antonescu, Zamfir (F.C. Constanța), Neagu, Lung, Balaci — 8 p; 33—58. Băluță, M. Constantinescu (S.C. Bacău), Florea (F C.M. Reșița). Ion Ion, Năstase, Zamfir (Steaua), Dobrin, Ștefan (Dinamo), Dobrău, Sătmăreanu II, Angelescu, Pătinișan, Olteanu (Sp. Stud.), Grigore, O. Ionescu, Marica, Peniu, Livciuc, Kun II, Naom, C. Georgescu (F.C. Bihor), Telespan, Ioniță, Niță, Beldeanu, C. Ștefănescu — 7 p, dar și

TOPUL ETAPEI A 25-A

1. Economu — 10 p: 2—8. Antonescu, Cavai, C. Ștefănescu, Pop, Pîrvu, Kun II, Ștefan (Dinamo) — 9 p; 9—30. Peniu, Deleanu, Dumitrache, Mulțescu, Dragu, Vlad și Albu (Corvinul), Balaci, Beldeanu, Lung, Ursu, Ioniță, Manea (Rapid), Vigu, Dumitru, Iordănescu, Șames, Naom, Burcea, Nedelcu II, D. Georgescu, Bărbulescu — 8 p; 31—58. Livciuc, Răducanu (Sp. Stud.), M. Sandu, Augustin, Sălăjan, Apostol, I. Sandu (Progresul), Romilă, Florean, Cojocaru (Rapid), Niță, Hergane, Porațki, Ispir, Bölöni, Fazekaș, Anghelini, Năstase, Catargiu, M. Constantinescu, Orac. Domide, Kukla, Mehedințu, Dembrovschi, Dobrin, Radu II, D. Nicolae — 7 p.

Prin adiționarea tuturor punctelor (notelor) obținute pînă în acest moment, topul permanent alcătuit de revista noastră arată în felul următor :

1—2. BALACI — 59 p ; C. ȘTEFĂNESCU — 59 p ; 3. Romilă — 56 p ; 4. Nedelcu II — 55 p ; 5. Mulțescu — 53 p ; 6. Dobrin — 52 p ; 7—8. Mehedințu — 48 p ; Burcea — 48 p ; 9. Augustin — 47 p ; 10. Antonescu — 45 p.

O noapte de demnitate și frumusețe a sportului românesc

E aproape miezul nopții, iar avionul care urmează să aducă de la Praga, de la campionatele continentului, delegația gimnastelor noastre întîrzie. Nici unul, însă, din cei peste zece mii de bucureșteni veniți să întîmpine tot ceea ce are mai bun la această oră gimnastica românească și gimnastica mondială, în frunte cu Nadia Comăneci, campioană olimpică și dublă campioană europeană absolută, nu dă semne de nerăbdare. Toată lumea scrutează întunericul de deasupra pistei și comentează, cu legitimă indignare, cele întîmplate la întrecerile de la Praga unde, după cum am văzut cu toții la televizor, delegația română a fost silită să se retragă, în semn de protest față de incorectitudinea arbitrajelor care au dezavantajat fățiș prestația excepțională a sportivelor noastre. Arbitraje părtinitoare și practici contrare eticii sportive au viciat rezultatele competiției, subiectivismul cu care au acționat membrii corpului de arbitraj, în flagrantă contradicție cu evoluțiile sportivelor și cu morala sportului, aruncînd o lumină evident nefavorabilă asupra întregii ediții a europenelor de gimnastică și determinînd, ca o reacție legitimă și firească, retragerea delegației române din întrecere. Amestecat prin mulțime, printre acești oameni minunați care au uitat de oboseala unei săptămîni de muncă și datorie, grăbindu-se din proprie inițiativă să-și întîmpine campioanele la ceas de noapte tîrzie, reporterul își face meseria. Constantin Marcel, mașinist la „Teatrul Național", și-a confecționat în pripă o lozincă, pe care a scris, așa cum s-a priceput, adică vizibil și cu litere tremurate, „Felicitări echipei de gimnastică a României" ; alături, un grup de studenți, între care Carmen Gruia de la limbi germanice, Ani Matei de la matematică, Doina Cotigă de la chimie, Gheorghe Bostan de la politehnică, scandează cu vocile lor tinere „Nadia, copii minune, ai cucerit întreaga lume" ; muncitor la „Automatica". Marcel Iamandi ne vorbește, cu glas reținut, despre nedreptatea căreia i-au căzut victime, la Praga, gimnastele noastre și, după prieenerea sa, mai ales Teodora Ungureanu, frustrată în mod rușinos și sistematic de arbitre. Tot ceea ce s-a întîmplat acolo, ne spune, în văzul a mii de spectatori și în văzul a milioane de telespectatori, n-a fost doar o jignire la adresa sportului, a cărui menire e să unească tinerețul lumii, să-l facă mai sănătos, mai cinstit și mai drept, principii trădate de brigăzile de arbitre de la europene, cît o jignire la adresa muncii. Cîndva, continuă, am făcut un pic de gimnastică, fără prea multe veleități, așa că ppt să-mi dau seama cîtă sudoare, cîte eforturi și, cîtă cheltuială de inteligență se ascund în spatele unor evoluții perfecte, ca cele arătate publicului și arbitrelor de Nadia și Teodora la Praga. Publicul a fost de partea lor, dar arbitrele nu, ultimele determinînd delegația noastră să părăsească, pe bună dreptate, competiția. **Nedreptatea a mers pînă acolo încît, după proba de sărituri, medalia de aur a fost acordată lui Nelli Kim, deși oficialii afișaseră victoria Nadiei Comăneci. Arbitrara schimbare a adevăratului cîștigător, romînca Nadia Comăneci, s-a efectuat cu atîta repeziciune, încît tehnicienii n-au mai apucat să fie anunțați !?**

O altă lozincă găzduiește, cu litere cît capul unui om, preceptele după care s-a condus și se conduce sportul românesc, „Trăiască demnitatea, cinstea și corectitudinea în sport", ca parte integrantă a unei societăți în care dreptatea și onestitatea stau la baza oricărei decizii, a oricărui act public. Se cîntă „Trei culori", se scandează „Nadia Comăneci, campioană lumii ești", toate aceste fapte și, firește, unele scăpate observației reporterului întărind convingerea că hotărirea luată de organele de sport din țara noastră de Federația de gimnastică, a găsit în cugetele și în inimile noastre, ale tuturor, cea mai deplină adeziune. Încercînd să prindem un loc mai aproape de pista de aterizare, la capătul căreia a apărut avionul mult așteptat, purtînd însemnele Tarom-ului, îl auzim pe Dan Terpezean, elev la Liceul „Metalogiobus", spunînd unui prieten, pe care vom afla că-i cheamă Gheorghe Groza, că decizia de a retrage echipa din competiție a întrunit asentimentul tuturor iubitorilor „de sport pe care îl cunoaște. Toată lumea gîndește identic. În loc să reprezinte o întrecere dreaptă și loială, în care să nu primeze nici un alt considerent decît cinstea, obiectivitatea în aprecierea talentului și a muncii competitorilor, a perseverenței și puterii lor de dăruire, campionatele europene de la Praga au făcut un deserviciu sportului, ideii de sport, comportarea corpului de arbitraj reprezentînd o manifestare dăunătoare cauzei prieteniei, o gravă denaturare a spiritului și sensului mișcării sportive, activitate menită, prin esența ei, să-i apropie pe tinerii de pretutindeni spre a se cunoaște mai bine și a deveni prieteni.

Ușa avionului se deschide și apare chipul, neașteptat de serios, al Nadiei, cea mai bună sportivă a lumii în 1976, cea despre care s-au scris în ziarele și revistele de pretutindeni rînduri de o frumusețe tulburătoare, gimnastă pentru care nota maximă a devenit de mult, ca o răsplată a muncii și serioziății fără cusur, o obișnuință și în dreptul numelui căreia au fost așezate superlativele cele mai înflăcărate, ca „măiestria perfectă", „tehnica desăvîrșită", „un nou capitol în istoria gimnasticii" și așa mai departe. Zărind miile de oameni care au venit s-o întîmpine, Nadia prinde să zîmbească, uitînd într-o clipă, aici, printre ai săi, pe pămîntul pe care s-a născut, de nedreptățile suferite din cauza arbitrajului și de oboseala drumului, zîmbetul său copilăresc și deschis fiind cea mai bună dovadă că marea campioană simte că a ajuns acasă, în mijlocul compatrioților săi care o iubesc, care îi dau tăria și abnegația cu care, în toate marile săli de gimnastică ale lumii, și-a etalat măiestria, fiind unanim recunoscută ca cea dintîi dintre cele dintîi. La Praga, ne va mărturisi cîteva clipe mai tîrziu, am avut de înfruntat nu doar adversarele, ci și arbitrele, dar am găsit stăpînirea de sine să înving și să aduc acasă titlul de campioană absolută a Europei.

În timp ce Nadia e îmbrățișată părintește de președintele C.N.E.F.S., general-locotenent Marin Dragnea, schimbăm cîteva vorbe cu antrenoarea federală Maria Simionescu, întoarsă de asemenea de la Praga, unde a funcționat ca prim-vicepreședinte al Comisiei tehnice. Cu stupoare am aflat că specialista română, una dintre cele mai reputate autorități în materie de gimnastică, a fost împiedicată să facă parte din brigăzile de arbitraj, fapt fără precedent, dată fiind calitatea oficială menționată mai sus, brigăzi pe care președinta Comisiei tehnice feminine, Ellen Berger, le-a alcătuit după cum a socotit de cuviință, avînd însă grijă ca anumite arbitre să facă parte din juriu. S-a ajuns astfel, după o sumedenie de șicane (plasarea Nadiei Comăneci într-o serie slabă, după o tragere la sorți la care n-a fost invitat să participe nici un reprezentant al federației noastre, combaterea nejustificată a unor noutăți tehnice introduse de sportivele noastre etc.) la situația ca Nadia, de drept și de fapt campioană europeană la sărituri, să fie declasată și trecută în urma lui Nelli Kim, după mașinațiuni de culise de care n-a fost străin nici președintele juriului de apel, Iuri Titov. Se cuvine să facem aici o scurtă paranteză în cronologia faptelor, spre a găzdui remarca comentatorului

agenției United Press International, aflat la fața locului, care scria că „... ar fi fost mai bine, au căzut de acord experții, ca în fruntea juriului de apel să se fi găsit o oficialitate neutră".

S-a ajuns pînă acolo, consemnăm în continuare cuvintele Mariei Simionescu, încît o serie de arbitre au acționat fățiș împotriva sportivelor noastre, spre nemulțumirea spectatorilor care au dezaprobat vehement aproape toate notele acordate Nadiei și, fără excepție, calificativele primite de Teodora, cea mai nedreptățită. Aș putea da chiar cîteva exemple elocvente. Astfel, la paralele, aparat la care Nadia a primit după un exercițiu nota 9,85, arbitra Sylvia Hlavacek l-a acordat un punctaj mult diminuat, în vreme ce Teodora a obținut de la Lidia Ivanova același calificativ într-o probă în care media finală a fost 9,50. De asemenea, șefa de brigadă de la bîrnă, Jaroslava Matiochova, a dat, de fiecare dată, punctajul cel mai mic gimnastelor noastre, îndrăznind chiar, la unul dintre protestele mele privind corectitudinea notării, să afirme că ea conduce și ea hotărăște !? Activez de multă vreme în gimnastică, dar un asemenea arbitrariu, nici măcar deghizat, nu mi-a fost dat să văd. În fața unei asemenea situații fără precedent, în care echitatea sportivă a fost flagrant și repetat încălcată, delegației noastre nu-i rămînea altceva decît să se retragă, ceea ce a și făcut. Acum, cînd ne-am întors acasă, mă bucur din toată inima că opinia publică a înțeles exact sensul deciziei noastre, prezența la aeroport a acestor mii și mii de tineri, care le-au ovaționat pe gimnaste și le-au umplut brațele cu flori, m-a emoționat pînă la lacrimi, convingîndu-mă încă o dată că mișcarea sportivă din România socialistă, ca o reflectare a tot ceea ce se întîmplă în societatea noastră, se bazează pe principii de demnitate, corectitudine și respect față de adevăr.

Marea nedreptățită, Teodora Ungureanu, e neasemuit de tristă. Abia își reține lacrimile. A crescut și a trăit într-un mediu cuat, între oameni cinstiți și drepți, a fost învățată, asemenea tuturor colegelor ei de sport și învățătură, că la bîrnă sau la paralele cei mai buni, adică cei mai talentați și cei mai muncitori, cei mai harnici și cei mai perseverenți, trebuie să învingă, că răsplata trebuie să exprime exact meritele și calitățile celor aflați în concurență. La Praga, a primit o lecție de neadevăr și părtinire, iar chipul său întristat, chiar dacă prezența miilor de oameni veniți s-o aplaude la Otopeni i-a descrețit fruntea, reflectă o stare de spirit. Tace gînditoare, parcă neștiind ce să înțeleagă. Ne spune că furtul de puncte de la europene n-a învins-o, ci doar a mîhnit-o, că notele primite acolo, micșorate fără noimă de arbitre tendențioase, au determinat-o să muncească și mai mult, să se perfecționeze, în așa fel încît să ajungă pe culmea cea mai înaltă a măiestriei sportive, să facă cinste școlii de gimnastică și țării pe care le reprezintă. Teodora Ungureanu arată, acum și aici, în miez de noapte și sub lumina gălbuie a Otopenilor, ca o pasăre mălastră cu aripile frînte. Aripi care, înțelegem acest lucru din vorbele sale mocnite, aflate la un pas de lacrimi, vor zbura în curînd cît mai sus, pînă acolo unde o anume răutate a oamenilor nu le va mai atinge.

Încet-încet, larma de pe aeroport se stinge și noaptea își reintră în drepturi. Într-una din sălile de primire, se organizează o conferință de presă pe picior. Bella Karoly, omul prin a cărui pasiune și a cărui muncă gimnastica feminină românească și-a cîștigat pretutindeni dreptul la admirație și stimă, pare încă nedumerit de cele întîmplate. Retragerea, îi auzim, era singura soluție, spre a curma un lung șir de nedreptăți făcut de arbitre la adresa elevelor mele. Ne-am dus la Praga mai bine și mai temeinic pregătiți decît la Montreal, dar am avut marea surpriză să aud și încă de la niște tehnicieni care se consideră cei mai autorizați dintre specialiști, că exercițiile noastre, fără egal ca grad de dificultate, inabordabile altor competitoare, lucrate acasă cu multă sudoare și aplaudate în toate concursurile după Olimpiadă, au defecte și nu se pot impune !? Am înțeles atunci că vom avea arbitrele împotriva noastră, am înaintat protestele de rigoare, am avertizat că dacă se va continua cu o asemenea politică discriminatorie ne vom retrage, dar nimeni n-a vrut să ne asculte. Avînd de partea noastră simpatia și asentimentul multor specialiști străini, am părăsit competiția, fiind convinși că gestul nostru, făcut spre a apăra frumusețea și echitatea în sport, va fi un semnal de alarmă în arbitraj. Aflat alături, profesorul Nicolae Vieru, secretarul Federației române de gimnastică, a ținut să completeze că retragerea din concurs a echipei noastre, survenită într-un moment în care sportivele române erau învingătoare, și nu învinse, în ciuda opozițiilor repetate ale brigăzilor de arbitre, a fost aprobată de marea majoritate a delegațiilor aflate la Praga. Reprezentanți ai federațiilor din Suedia, Polonia, Anglia, Italia și din alte țări ne-au felicitat pentru modul în care am procedat, pentru încercarea noastră de a pune lucrurile la punct, spre a determina Federația internațională să ia măsuri pentru a asigura pe viitor un arbitraj obiectiv pentru toată lumea.

Părăsim aeroportul într-un tîrziu, la un ceas la care mașinile ce duc gimnastele noastre spre o binemeritată odihnă sînt însoțite de aplauzele și ovațiile ultimilor întîrziați, iubitori ai sportului adevărat, fără pete și fără intervenții, oameni cei mai adesea anonimi care, prin prezența lor, au oferit sportului românesc o noapte de tulburătoare frumusețe și minunată demnitate.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

● D.P.A. : „La Praga, mica Nadia ar fi putut cîștiga, în condiții de apreciere obiectivă, toate cele cinci medalii de aur. În mod sigur, patru". ● l'EQUIPE : „Nadia Comăneci rămîne cea mai bună gimnastă din lume". ● EXPRESS : „Nadia — nedreptățită. Româncele au plecat, deoarece președintele federației a avantajat-o pe frumoasa Nelli Kim". ● TRYBUNA LUDU : „Nadia Comăneci, din nou cea mai bună". ● WESTFALISCHE RUNDSCHAU : „...arbitrii campionatelor au declarat, în unanimitate, că președintele forului internațional, Iuri Titov, a impus note mai mari pentru Nelli Kim". ● În flagrantă contradicție cu toți specialiștii, președintele F.I.G., Iuri Titov, a declarat : „Româncele au văzut aici că gimnastele din alte țări au făcut după Montreal progrese mari. Ele nu au putut să se împace cu situația că Nadia Comăneci nu a fost cea mai bună... Probabil acesta este motivul pentru părăsirea competiției..." ● DAILY TELEGRAPH : „Nadia Comăneci, frustrată de o medalie la Praga". ● TIMES : „Retragerea echipei române în semn de protest a fost determinată de scăderea notei Nadiei Comăneci la proba de sărituri, după ce inițial se luase hotărîrea ca ei să i se acorde medalia de aur".

Nu aranjamentelor de culise și bunului plac

Așadar, acum lucrurile sînt lămurite : echipa noastră de gimnastică feminină s-a întors la București, după ce fusese supusă unor malversațiuni ce nu mai trebuie comentate. După cum au arătat agențiile de presă, cîțiva dintre asistenți, antrenori, observatori, reporteri și cum am văzut și noi toți, cei care am urmărit la televiziune, jocul necinstit al cifrelor n-a făcut decît să dăuneze acestui frumos sport care a luat un așa de mare avînt în toată lumea datorită, mai ales, minunatelor românce Nadia și Teodora.

Cineva și-a închipuit că faima poate fi desființată prin conspirație. Asta ar fi mers dacă europenele de la Praga s-ar fi desfășurat într-un grajd, la lumina lumînării. Dar în veacul televiziunii, cînd milioane de telespectatori devin martorii cei mai apropiați, cu ajutorul camerei de luat vederi, nimeni nu mai poate fi înșelat, așa cum și-au închipuit autorii acestei operații fără precedent. Pînă la măsurile pe care Federația internațională de gimnastică le va lua împotriva celor care au supus europenele unor aranjamente odioase de culise, rămînem cu regretul că necinstea și-a întins tentaculele și în gimnastică. Orgolii zdrobite, gangsterism de mina a saptea, bun pentru filmele din anii '29... Un fost admirabil sportiv, pe post de arbitru al unor colege mai tinere, și-a permis să conducă ostilitățile împotriva echipei noastre de gimnastică. Operația a eșuat lamentabil. Posturi de radio și televiziune din lumea întreagă, ziare, asociații, sportivi de renume din toate ramurile protestează vehement împotriva acelora care au călcat în picioare steagul alb al fair-play-ului. Dacă acest lucru s-ar fi petrecut cu niște oameni maturi — și cînd spun asta mă gîndesc la Nadia, Teodora și la micuța Gabi, mai ales — lucrurile încă ar mai fi fost de înțeles. Pentru niște copii, pentru niște fetițe mai bine zis, acest furt în văzul lumii va rămîne de neînțeles. Să lei copiilor bomboanele din buzunar ca lupul din povestea cu Scufița Roșie, adică să le furi visele despre dreptate, despre întrecere cinstită, este mai rușinos decît a-i jefui pe bătrînii de ultima părăluță din buzunar. Componentele echipei noastre de gimnastică au dovedit încă o dată ce înseamnă stăpînirea de sine. Ele au avut nervii mai buni decît ai noștri, ai acelora care eram gata să sfărîmăm cu pumnii ecranele televizoarelor. Probabil că nicăieri în lume, în afara sălii de gimnastică, acest juriu n-ar fi scăpat fără o bună corecție după un asemenea arbitraj. În ceea ce mă privește consider că aceste tinere nu s-au obișnuit cu răul și nici nu e cazul să se obișnuiască. De aceea ne-am retras echipa de gimnastică de la aceste campionate europene de gimnastică, pentru că ele au luat aspect de fraudă și mascaradă. Regretabil rămîne că, în afara organizatorilor furtului, despre care scriam, s-au găsit și niște complice și complici care s-au făcut că plouă, fiind gata să afirme că de la așa-numita tragere la sorți, la care n-a asistat nimeni, și pînă la tragerea de brăcinar a notelor în jos au fost — chipurile — obiective (obiectivi). Cum se știe, în materie de drept cei care ajută la săvîrșirea unui furt sînt pedepsiți mai puțin. Dar în materie de rușine, și autorii direcți și complicii lor au dreptul la aceeași palme. Le aplicăm aici, pe hîrtie, să se simtă pînă unde trebuie. Drept care semnez,

EUGEN BARBU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare — (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

ANUL ... (21 ...) — 26 mai 1877

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE UNIUNEA UNITĂȚII SOCIALISTE

Matca istoriei și vieții noastre

Poporul român a gravat pe cremenea veacului al XIX-lea două cuvinte deopotrivă de lapidare și deopotrivă de profunde : **Unirea și Independența.**

Timpul care a trecut de la înfăptuirea lor, 118 de la cea dintîi și un secol de la cea din urmă, n-a făcut decît să le adîncească și mai mult în conștiința tuturor românilor și să le dea un sens [illegible] vieții noastre.

Ce-am fi fost fără Unirea din 1859, desăvîrșită apoi prin Unirea din 1918 ? O simplă populație anonimă risipită sub jugul unor imperii reacționare, împiedicată de a-și valorifica marile sale virtuți creatoare și marele său potențial național. Unind vechile sale provincii istorice într-un singur stat — **România** — poporul român și-a creat astfel pavăza ocrotitoare pentru toți fiii săi și a deschis în același timp calea tuturor energiilor sale pentru un ideal de civilizație și cultură.

Ce-am fi fost fără independența din 1877 ? Un stat constrîns să lîncezească în umbra unui imperiu anacronic, să-i plătească tribut ca și în urmă cu patru sute de ani, să aștepte de la el învestitura domnitorilor săi; să nu-și poată purta numele cu mîndria cuvenită printre celelalte state, să nu-și poată manifesta ființa sa politică integrală.

Prin dobîndirea Independenței statul român a devenit un stat stăpîn pe toate elementele sale de manifestare interne și externe, pe întreaga forța sa de creație, pe un vast aparat chemat să sprijine și să consolideze viața tuturor fiilor săi.

Temeliile Unirii și ale Independenței, bazate pe voința întregului popor român, au fost atît de puternice, atît de solid fixate, încît nici una din furtunile care ne-au amenințat de atunci încoace, nici una din marile încleștări europene care și-au abătut urgiile deasupra noastră, nici una din adîncile schimbări ale continentului și ale lumii nu le-au mai putut înlătura și nu le-au putut slăbi puterea de afirmare și dezvoltare națională.

Uniți am fost, uniți am rămas și vom rămîne.

Independenți am fost, independenți sîntem, independenți vom fi de-acum și pînă la sfîrșitul timpului nostre etnice.

Unirea și Independența stau la baza întregii noastre vieți sociale și naționale, la baza întregului nostru progres economic și cultural, și ele ne-au ridicat pe o înaltă treaptă de afirmare și strălucire mondială.

Iată de ce toți fiii patriei, din orice parte a pămîntului românesc, din Maramureș ca și din Dobrogea, din Oltenia ca și din Bucovina, din Moldova și vechea Țară Românească, ca și din Transilvania și Banat, nu au decît o singură dragoste și o singură credință : **România unită și independentă.**

Pentru ea toată puterea noastră de iubire și de muncă, de creație și de progres.

Avem în urmă un trecut aureolat de personalități care au dat strălucire însuși istoriei Europei : Basarab I și Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Constantin Brîncoveanu, Tudor Vladimirescu, Avram Iancu, Alexandru Ioan Cuza.

Creația noastră spirituală, prin M. Eminescu, N. Iorga, Tudor Arghezi, Liviu Rebreanu, George Enescu, Constantin Brâncuși, ne-a deschis larg poarta spre consacrarea universală.

Tehnicienii, inginerii și arhitecții români, formați de regimul socialist, își arată astăzi îndemînarea și spiritul creator construind masiv în Europa, Asia, Africa și America.

În marele progres contemporan al umanității, în știință, în industrie, în arte, se relevă cu distincție și vigoare contribuția românească.

Ea e prezentă, datorită președintelui Nicolae Ceaușescu, și în marile dezbateri politice ale timpului, în lupta din ce în ce mai îndîrjită pentru o lume mai dreaptă și mai generoasă.

Datorăm toate aceste lucruri Unirii și Independenței naționale, solidarității și libertății noastre, disciplinei noastre naționale, coeziunii noastre desăvîrșite, Unirea și Independența fiind însăși matca istoriei și a vieții noastre.

VASILE NETEA ■

VASILE CHINSCHI ■

Bucuriile și durerile neamului

Precum frunza în vîrful plopului freamătă la cea mai tainică adiere, este poetul astăzi sensibil la cele mai invizibile ca și la cele mai aspre dureri și suferințe și bucurii ale neamului său. E mai acum, luna trandafirului, simbolul spiritului, și voi spune că asemeni trandafirului este poetul astăzi în România.

Prin lujerul verde și fragil ce licăre din pămînt s-a scurs mireasma curată a sîngelui

(Continuare în pag. 7)

IOAN ALEXANDRU ■

O veche tradiție la noi

Există la noi o veche tradiție în ceea ce privește traducerea literaturii române, clasică și contemporană în limba maghiară. Putem spune că nu există nici o lucrare literară românească valoroasă — mă refer la literatura clasică — care să nu fi fost tradusă în limba maghiară. Și totodată trebuie să constatăm că și cu literatura română de azi traducerile în limba maghiară reușesc să țină destul de bine pasul. Cînd am întocmit cartea

(Continuare în pag. 7)

BEKE GYÖRGY ■

Oamenii au chipul moral al pămîntului

Se spune că oamenii au chipul moral al pămîntului pe care îl locuiesc și îl trudesc, pe care ei îl poartă lîngă suflet, inimă din inimă lor. Pămîntul nostru străvechi, acoperit cu aurul holdelor, e frumos și armonios, plin de amintiri eroice, generos și drept ca acel cîntec neasemuit al ciocîrliei. Și noi, scriitorii, făuritori de frumos din marea familie de artiști, dăruim acestui pămînt creațiile noastre întru totul asemănătoare lui. Anul

(Continuare în pag. 7)

NIKOLAUS BERWANGER ■

Conferința unor oameni inspirați

Nu mă pot gîndi la Conferința noastră altfel decît în starea în care mă aflu. E o stare de neschimbat. N-aș schimba-o pe tot aurul din lume și nici în ruptul capului. Tot ce văd și aud e în funcție de ea și de lumina ei. E o stare încîntătoare. Mănînc altfel, pășesc altfel, mă uit altfel în jur și la mine. Mă simt vesel, oricîte mă supără. Veselia, deodată, mă întristează. Întristarea se modifică într-un soi de tenacitate care

(Continuare în pag. 7)

RADU COSAȘU ■

Refuzul provincialismului

Conștiința scriitorului român tinde să fie o conștiință a secolului în care trăiește. Dorință legitimă, orgoliu sau uneori pură veleitate : dar aspirația există la mulți dintre poeții, prozatorii, dramaturgii și criticii de azi. Toți refuză „provincialismul" ; sînt spirite receptive, atente la nou ; resping închiderea conservatoare. În momentele ei de vîrf, literatura română a avut totdeauna această ambiție. Să ne gîndim la

(Continuare în pag. 7)

NICOLAE MANOLESCU ■

Prodigioasa activitate a președintelui Republicii — unul din marile temeiuri care ne luminează existența și munca

În perioada 17—19 mai a.c., o delegație de partid și de stat, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat o vizită oficială de prietenie în Polonia, la invitația tovarășului Edward Gierek, a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri ale Republicii Populare Polone.

Delegațiile de partid și de stat ale celor două țări au purtat convorbiri asupra tematicii actuale a relațiilor bilaterale și a problemelor internaționale.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat, și cu acest prilej, Partidului Muncitoresc Unit Polonez, Guvernului Republicii Populare Polone și poporului polonez sincere mulțumiri pentru ajutorul acordat poporului român, greu încercat de cutremurul de la 4 martie a.c., văzînd în acest act o nouă expresie a solidarității care leagă cele două țări și popoare.

În timpul convorbirilor s-a efectuat o trecere în revistă a realizării celor convenite cu privire la dezvoltarea colaborării economice în timpul întîlnirii de anul trecut a conducătorilor Partidului Comunist Român și Partidului Muncitoresc Unit Polonez, precum și cu prilejul convorbirilor din acest an ale primilor miniștri ai guvernelor Republicii Socialiste România și Republicii Populare Polone, stabilindu-se direcțiile de adîncire în continuare a colaborării și de perfecționare a formelor acesteia.

Luînd în considerare nivelul actual și perspectivele dezvoltării economice a celor două țări, părțile au hotărît să majoreze valoarea schimburilor reciproce de mărfuri pentru actualul cincinal de la 2,8 miliarde ruble la circa 3,3 miliarde ruble.

S-au purtat discuții privind pregătirea unor noi convenții și înțelegeri de colaborare în domeniile materiilor prime, semifabricatelor, industriei metalurgice, construcțiilor de mașini, electronicii și electrotehnicii, chimiei, industriei alimentare, agriculturii și transporturilor.

A fost relevată dezvoltarea pozitivă a colaborării tehnico-științifice și în domeniul cercetării și li s-a recomandat miniștrilor de resort să continue eforturile în vederea promovării progresului tehnic, mai ales în ramurile principale ale științei și tehnicii contemporane. Aceasta se referă în special la elaborarea unor propuneri concrete de colaborare economică în industria construcțiilor de mașini, în industria metalurgică, în specializarea și livrările reciproce de produse siderurgice în perioada de după anul 1980, în colaborarea și cooperarea în domeniul mașinilor agricole și mașinilor pentru industria alimentară, în cercetarea posibilităților de creare a unor întreprinderi comune pentru industria chimică, în domeniul coloranților, al semifabricatelor și mijloacelor auxiliare, elaborarea propunerilor de colaborare și specializare în domeniul industriei chimice pentru anii 1981—1985 și pînă în anul 1990, lărgirea colaborării în domeniul culturilor agricole și creșterii animalelor, lărgirea și diversificarea sortimentelor de mărfuri pentru piața internă, convenirea propunerilor care urmează să asigure efectuarea transportului volumului de mărfuri în continuă creștere între Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă.

Au fost semnate următoarele înțelegeri economice de lungă durată :

— Acordul de cooperare în producția de strunguri grele ;

— Protocolul privind realizarea în Republica Socialistă România a unui laminor de țevi din oțel cu diametrul mare ;

— Convenția de specializare în fabricația de produse siderurgice pe perioada 1976—1985 ;

— Protocolul de lărgire a acordului de cooperare în domeniile cuprului și aluminiului pe perioada 1981—1985 ;

— Convenția privind colaborarea în domeniul industriei extractive de petrol și gaze ;

— Protocolul pentru extinderea specializării în domeniile producției de coloranți, semifabricate, articole farmaceutice și articole din cauciuc ;

— Protocolul adițional de lărgire a acordului comercial de lungă durată.

Moment din timpul convorbirilor

S-a recomandat Comisiei guvernamentale româno-polone de colaborare economică și organelor centrale de planificare să elaboreze, pînă la finele anului 1977, direcțiile fundamentale de dezvoltare a colaborării economice și tehnico-științifice între cele două țări pînă în anul 1985. În cadrul acestui program vor fi cercetate și alte posibilități de dezvoltare a colaborării, cu prospectarea concomitentă a altor forme și domenii de colaborare.

Părțile reafirmă hotărîrea de a participa în continuare activ la realizarea „Programului complex" și a programelor speciale de lungă durată îndreptate spre dezvoltarea tuturor țărilor membre ale C.A.E.R., în conformitate cu principiile și țelurile prevăzute în statutul acestei organizații. Cele două țări vor dezvolta, de asemenea, colaborarea economică și tehnico-științifică cu celelalte țări socialiste.

Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă, apreciind că aplicarea strictă și respectarea consecventă în viață a principiilor și hotărîrilor consemnate în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, care constituie un tot unitar, reprezintă baza întăririi păcii pe continentul nostru, sînt hotărîte să conlucreze mai departe activ în acest domeniu.

În conformitate cu înțelegerile de la Helsinki, cele două țări se pronunță pentru dezvoltarea în continuare a colaborării constructive în Europa în toate domeniile și, în acest scop, pentru încheierea unor acorduri corespunzătoare bi și multilaterale și pentru organizarea unor reuniuni multilaterale, cu participarea statelor semnatare ale Actului final al C.S.C.E., care să servească dezvoltării unei colaborări reciproc avantajoase, mai bunei înțelegeri și adîncirii încrederii între statele europene. Ele și-au reafirmat sprijinul pentru realizarea propunerilor Uniunii Sovietice privind convocarea unor reuniuni general-europene în problemele colaborării în domeniile energeticii, transporturilor și ocrotirii mediului ambiant.

Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă consideră că interzicerea folosirii forței sau amenințării cu forța trebuie să constituie un principiu indestructibil în relațiile internaționale. Ele acordă sprijin deplin ideii încheierii în acest scop a unui tratat mondial.

Cele două părți se pronunță totodată pentru înfăptuirea dezarmării generale și totale, inclusiv a dezarmării nucleare. Ele consideră că sînt imperios necesare oprirea cursei înarmărilor, înghețarea și reducerea bugetelor militare, a forțelor armate și a armamentelor. Ele sprijină inițiativele constructive în domeniul dezarmării, precum și propunerile prezentate de țările participante la Tratatul de la Varșovia vizînd lichidarea împărțirii Europei în grupări militare opuse.

Ambele țări consideră că orice neînțelegeri, în orice parte a lumii, trebuie rezolvate prin tratative pe calea înțelepciunii și își manifestă solidaritatea activă cu popoarele care luptă pentru a-și făuri libere propria lor soartă.

Cele două părți au evidențiat necesitatea de a se acționa pentru lichidarea subdezvoltării, pentru așezarea relațiilor economice dintre state pe principiile de egalitate și echitate, pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor țărilor și, îndeosebi, a celor în curs de dezvoltare, pentru o nouă ordine economică internațională.

Cele două delegații și-au exprimat deplina satisfacție față de convorbirile avute și față de rezultatele lor.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a transmis invitația ca o delegație de partid și de stat, condusă de tovarășul Edward Gierek, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, să efectueze o vizită oficială de prietenie în Republica Socialistă România. Invitația a fost acceptată cu plăcere.

Delegația de partid și de stat condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întors, joi seara, în Capitală.

Marți, 24 mai, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, au avut loc lucrările ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În cadrul ședinței, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînată prima plachetă jubiliară de aur creată cu ocazia sărbătoririi centenarului Independenței de stat a României.

În numele Comitetului Politic Executiv, tovarășul Ștefan Voitec a subliniat că plachета jubiliară se acordă tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru marile merite în conducerea partidului și statului, în îndelungata luptă revoluționară închinată cauzei poporului, pentru contribuția inestimabilă la mărețele victorii în edificarea socialismului în România, apărarea

Aspect de la solemnitatea semnării documentelor oficiale

Vibrantă manifestare a unor sentimente sincere, la marele miting al prieteniei româno-polone

Tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînată prima plachetă jubiliară a centenarului Independenței de stat a României

și consolidarea continuă a independenței și suveranității patriei noastre, precum și pentru aportul strălucit în lupta mondială consacrată progresului social și colaborării între popoare.

La primul punct al ordinii de zi — la dezbaterea căruia au participat și membrii guvernului — Comitetul Politic Executiv a examinat proiectele Planului național de dezvoltare economico-socială a României și Bugetului de stat al Republicii Socialiste România pe anul 1978.

Apreciind pozitiv modul de întocmire a proiectului de plan, Comitetul Politic Executiv a indicat, totodată, să i se aducă unele îmbunătățiri. Astfel, planul trebuie să prevadă acoperirea integrală a producției globale cu produse fizice. S-a dat, de asemenea, sarcina includerii în plan a tuturor programelor speciale de creștere suplimentară a producției, atît în ramurile industriale, cît și în cele agricole, precum și a obiectivelor programului de dezvoltare a serviciilor pentru populație, îndeosebi de către cooperație, industria locală și consiliile populare de la orașe și sate. Comitetul Politic Executiv a stabilit, totodată, să se prevadă în plan măsurile necesare pentru asigurarea dezvoltării armonioase, proporționale, a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, în toate județele, precum și mai bună valorificare a forței de muncă. S-a indicat, de asemenea, să se găsească noi resurse pentru reducerea în continuare a consumurilor materiale și creșterea economicităților, pentru aplicarea mai hotărîtă a măsurilor stabilite în această direcție de conducerea partidului și statului. Ținînd seama de cerințele sporite de import, s-a indicat să se prevadă în plan măsurile pentru creșterea exporturilor în vederea asigurării unei balanțe echilibrate.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat în continuare propunerile cu privire la majorarea pensiilor. S-a hotărît majorarea, de asemenea, a unor ajutoare sociale. Au fost aprobate, totodată, criteriile de majorare a pensiilor de urmaș pentru pensionarii de invaliditate, I.O.V.R., militari, precum și ale membrilor cooperativelor meșteșugărești.

În continuarea lucrărilor, Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat Programul de măsuri pentru îmbunătățirea activității în domeniul stringerii și reintroducerii deșeurilor în circuitul economic, pentru realizarea sarcinilor suplimentare de colectare și valorificare a acestora, prevăzute pentru anul în curs.

Comitetul Politic Executiv a luat în dezbatere un raport cu privire la utilizarea și asigurarea surselor de energie pentru prepararea hranei în locuințe. S-a stabilit ca toate apartamentele din mediul urban ce vor fi puse în funcțiune începînd din 1978 să fie prevăzute cu instalații care să asigure folosirea în bucătării a mașinilor de gătit electrice.

Comitetul Politic Executiv a luat în dezbatere și a aprobat propunerile privind creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în înfăptuirea principiilor legalității socialiste, în reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării. O atenție deosebită s-a acordat modalităților de combatere a abaterilor și încălcării normelor de conviețuire socială săvîrșite de minori, educării lor morale, civice și recuperării lor pentru societate.

Grija neîntreruptă a șefului statului pentru calitatea vieții noastre, pentru creșterea dreaptă și demnă a tineretului, pentru sănătatea morală a acestuia, alăturată — prin acțiuni concrete — celorlalte griji ale omului de la cîrma acestui popor este o permanentă garanție a ascensiunii drumului nostru de azi și de mîine.

În cadrul ședinței, Comitetul Politic Executiv a adoptat o serie de măsuri în domeniul seismologiei, ingineriei și protecției seismice. În acest sens s-a aprobat constituirea Centrului de fizica pămîntului și seismologie, dotarea lui cu mijloace corespunzătoare, precum și crearea unui sistem național de veghe seismică. Totodată, va lua ființă Centrul național de inginerie seismică în construcții.

Comitetul Politic Executiv a adoptat „Hotărîrea cu privire la cea de-a 60-a aniversare a marii sărbători a statului sovietic, a popoarelor Uniunii Sovietice — Revoluția Socialistă din Octombrie" și a stabilit ca aceasta să fie dată publicității.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la vizita oficială de prietenie pe care a întreprins-o, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Arabă Egipt, la invitația președintelui Mohammed Anwar El Sadat și a doamnei Gihané Sadat.

Comitetul Politic Executiv, reliefînd bilanțul bogat al vizitei, a aprobat în unanimitate înțelegerile convenite cu acest prilej și a stabilit măsuri pentru transpunerea lor în viață, în vederea amplificării și întăririi bunelor relații româno-egiptene.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a informat apoi despre vizita oficială de prietenie pe care a efectuat-o în R. P. Polonă, în fruntea unei delegații de partid și de stat, la invitația tovarășului Edward Gierek, a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri ale Republicii Populare Polone.

Aprobînd în unanimitate documentele, înțelegerile și concluziile la care s-a ajuns cu prilejul vizitei, Comitetul Politic Executiv a hotărît să se întreprindă tot ce este necesar pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a celor stabilite, pentru dezvoltarea tot mai puternică a prieteniei și colaborării frățești dintre țările, partidele și popoarele noastre.

În timpul ședinței, Comitetul Politic Executiv a soluționat o serie de probleme curente ale activității de partid și de stat.

Comitetul Politic Executiv a hotărît convocarea plenarei C.C. al P.C.R. la sfîrșitul lunii iunie a.c.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, secretar general al Partidului Comunist Român, a adresat o telegramă tovarășului Iosip Broz Tito, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, care împlinește 85 de ani de viață și 40 de ani în fruntea partidului comuniștilor iugoslavi.

Vineri după-amiază, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit delegația Sovietului Suprem al U.R.S.S., condusă de tovarășul Artur Pavlovici Vader, membru al C.C. al P.C.U.S., vicepreședinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al Republicii Sovietice Socialiste Estone, aflată într-o vizită oficială de prietenie în țara noastră, la invitația Marii Adunări Naționale.

Întrevederea s-a desfășurat într-o ambianță de caldă prietenie și cordialitate.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit, simbătă dimineața, pe Laurent Radaody Rakotondravao, membru al Biroului Politic al Partidului Avangarda Revoluționară Malgașă, trimisul special al președintelui Republicii Democratice Madagascar, Didier Ratsiraka.

Întrevederea a decurs într-o atmosferă cordială.

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, luni la amiază, pe directorul general al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D), Bradford Morse, care face o vizită în țara noastră.

Exprimîndu-și aprecierea față de eforturile depuse de poporul român pentru depășirea greutăților provocate de distrugătorul cutremur de la 4 martie, Bradford Morse a arătat că P.N.U.D. înțelege să contribuie la înlăturarea urmărilor pricinuite de seism.

Oaspetele a reliefat interesul pe care-l prezintă, în special pentru țările în curs de dezvoltare, facilitățile oferite de România în vederea pregătirii cadrelor de conducere în domeniul economic.

Șeful statului român a subliniat importanța deosebită pe care România o acordă programelor sale de cooperare cu P.N.U.D. și cu alte organisme ale O.N.U. și a reafirmat hotărîrea de a sprijini și în viitor înfăptuirea proiectelor acestei organizații.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit, luni după-amiază, cu tovarășul Luis Corvalan, secretar general al Partidului Comunist din Chile, care, la invitația C.C. al P.C.R., efectuează o vizită de prietenie în țara noastră.

În cursul întîlnirii a fost relevată hotărîrea comună de a extinde și adînci bunele relații de prietenie, colaborare și solidaritate dintre P.C.R. și P.C.C.

Atmosfera convorbirilor a fost dominată de caldă prietenie și înțelegere tovărășească.

Marți, 24 mai, au continuat convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășul Luis Corvalan, secretar general al Partidului Comunist din Chile.

Cu acest prilej s-a procedat la o informare reciprocă privind preocupările celor două partide și a avut loc un schimb de opinii în legătură cu probleme ale situației internaționale ale mișcării comuniste și muncitorești.

Tovarășul Luis Corvalan a exprimat mulțumiri pentru ajutorul acordat de P.C.R., de secretarul său general comuniștilor, celorlalte forțe progresiste și democratice chiliene, precum și gratitudinea pentru primirea în țara noastră a numeroși revoluționari și patrioți chilieni.

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, marți după-amiază a avut loc, la Palatul Republicii, ceremonia conferirii Ordinului „Tudor Vladimirescu" clasa I tovarășului Luis Corvalan, secretar general al Partidului Comunist din Chile, pentru merite deosebite în activitatea revoluționară consacrată idealurilor de libertate, democrație și progres social, pentru contribuția adusă la dezvoltarea relațiilor de prietenie între poporul român și poporul chilian, cu prilejul împlinirii vîrstei de 60 de ani.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au oferit, marți seara, un dineu în onoarea tovarășului Luis Corvalan, secretar general al Partidului Comunist din Chile, și a tovarășei Lili Corvalan.

În timpul dineului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Luis Corvalan au rostit scurte toasturi.

Rîndurile de mai sus ilustrează activitatea fructuoasă a conducătorului partidului și statului nostru. Săptămîna de lucru a secretarului general al partidului îmbină — așa cum ne-a deprins cu extraordinara sa putere de muncă — grija, neîncetata grijă pentru dezvoltarea impetuoasă a economiei naționale și, implicit, ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului, cu înalta înțelepciune, hotărîrea fermă și demnitatea prin care întîiul reprezentant al României socialiste sporește prestigiul țării militînd fără răgaz pentru pace și cinste, pentru o lume mai dreaptă și mai bună, pentru o nouă ordine economică internațională, pentru ca toate popoarele planetei să-și poată consacra din ce în ce mai mult eforturile progresului și bunăstării, în liniște și fără zăngănit de arme.

Prodigioasa activitate a președintelui Republicii este pentru noi toți, prin încărcătura valorică și continuitatea ei, unul din marile temeiuri ale certitudinilor esențiale care ne luminează existența. Pe tot cuprinsul patriei milioane de oameni muncesc din răsputeri cu brațele, cu mintea și cu inima la neîncetata ridicare a țării; și pentru toți e bun, e tonic, e neprețuit — ca adierea plină caldă și ca răcoarea pașnică a pridvoarelor noastre — sentimentul de liniște, de încredere, pe care li dă, prin demnitate și clarviziune, truda neobosită și încununată de succes a omului din fruntea țării, pentru destinul luminos al ei, pentru pacea și îndestularea căminelor noastre. Astfel, săptămîna de lucru a primului bărbat al țării este — ca de fiecare dată — încă una din săptămînile de biruință și de liniște ale întregului nostru popor.

DORIN GHERGHINESCU

Imagine de la primirea delegației Sovietului Suprem al U.R.S.S.

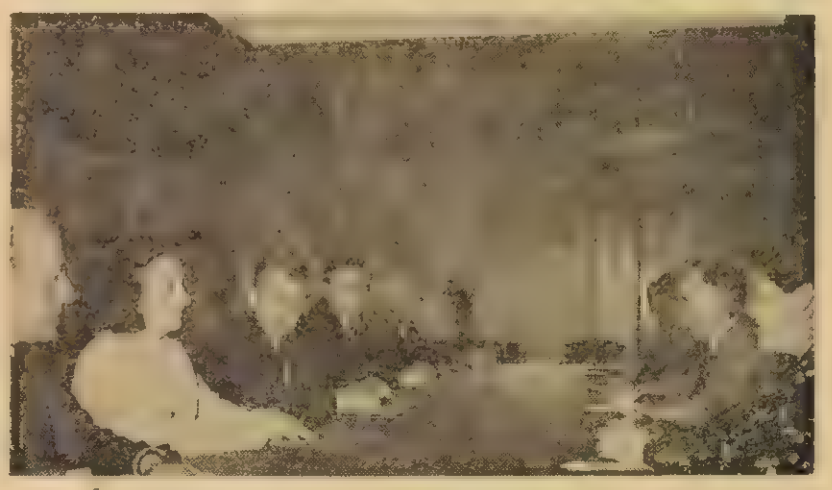

Marți, 24 mai, au continuat convorbirile cu secretarul general al Partidului Comunist din Chile

La C.E.T. vest, turbinele funcționează normal

La Centrala Electrică de Termoficare București-vest, ținînd de Întreprinderea „Electrocentrale", simbătă, 21 mai, activitatea se desfășura normal, cele 2 turbine, cu o putere instalată de 250 megavați, debitind energie electrică în sistemul național și energie termică, după programul obișnuit, mai ales către beneficiari din cartierele Drumul Taberei și Militari. Dacă nu s-ar lucra la acoperișul sălii turbinelor și dacă, pe ici, pe colo, n-ar mirosi a tencuială proaspătă și a vopsea, n-ai avea nici un motiv să crezi că aici, unde totul poartă acum pecetea normalului și a firescului, catastrofa din 4 martie a izbit din plin, producînd prăbușirea plafonului și transformînd într-un maldăr de fiare contorsionate sute și sute de aparate, cauzînd pagube dintre cele mai mari, declanșînd un incendiu și amenințînd cu explozii distrugătoare. Dacă seismul s-a întîmplat și dacă plafonul sălii turbinelor s-a năruit, în schimb celelalte pericole au fost îndepărtate sau limitate prin prezența de spirit, eroismul și cutezanța lucrătorilor aflați atunci în schimb, după care întreaga suflare a întreprinderii, căreia i s-au alăturat, după cum vom vedea, importante forțe umane și materiale din alte unități ale Capitalei și ale țării, s-a angajat într-o titanică muncă de reconstrucție, la capătul căreia C.E.T. vest a putut raporta — la 1 Mai — intrarea în funcțiune la parametrii maximi a tuturor utilajelor.

Altfel spus, din ziua de 1 Mai, cei de-al doilea turboagregat a început să producă, dar ce s-a întîmplat pînă acolo ?

Mai întîi, maistrul Gheorghe Pașca, șef de tură la sala de mașini, a dat drumul, riscîndu-și chiar viața, butelilor de hidrogen, îndepărtînd pericolul unei explozii catastrofale. Împreună cu inginerul Sorin Zaharescu și cu operatorul Sandu Ion, au izolat uriașele recipiente cu ulei, fiecare de cîte 25 de tone, limitînd dimensiunile unui incendiu care, în condițiile unei extinderi ce părea iminentă, amenința întreaga unitate. La un ceas după seism, oamenii întreprinderii s-au prezentat la locul lor de muncă și de pline, nechemați, ci din proprie inițiativă, părăsind, mulți dintre ei, ca lăcătușii Florea Nedelea sau Alexandru Văduva, ca electricienii Șerban Apostolescu sau Gheorghe Rădulescu, ca inginerii Eugen Toma sau Nicolae Rădoi, locul de intervenție și nesomn după multe zile și multe nopți. Directorul general al întreprinderii, inginerul Constantin Fulga, recunoaște că, în primele momente, în ciuda mobilizării extraordinare a tuturor oamenilor, lucrurile n-au mers chiar pe roate, consumîndu-se multă energie pentru progrese neînsemnate, ritmul de înaintare al muncii de înlăturare a dărîmăturilor și al celeia de recuperare a unei părți din aparatura compromisă de cutremur arătîndu-se greoi, poticnit. În momentele acelea cu adevărat grele, energeticienii de la C.E.T. vest au primit vizita primului bărbat al țării, a tovarășului Nicolae Ceaușescu care i-a criticat aspru, atît pe ei cît și pe cei care proiectaseră și realizaseră, cu elemente grele și încărcate, acoperișul sălii turbinelor, oferindu-le totodată cele mai nimerite soluții, pline de înțelepciune și importantă practică, pentru grăbirea ritmului de lucru. Vizita secretarului general al partidului care, cu neobosența ce-i caracterizează întreaga activitate, a găsit timp și pentru întreprinderea noastră, criticîndu-ne pe drept și sesizînd exact lipsurile, a fost pentru noi ca un duș rece. Ne-am dat seama unde și cum am greșit, am analizat cu luciditate și responsabilitate comunistă minusurile, le-am remediat, declanșînd o muncă susținută, aprigă, în care fiecare om s-a aflat la locul său și în care fiecare om și-a făcut datoria pînă la capăt, cu eroism, cu abnegație, dormind pe genunchi, mîncînd pe apucate. În răstimpul dintre 5 martie și 20 aprilie, data cînd am repus în funcțiune primul turbogenerator, ne-au vizitat o sumedenie de specialiști în energetică, români și străini. Puțini din ei, o spun fără vanitate, au crezut că vom putea raporta partidului și țării revenirea la parametri normali înainte de 1 Mai. Unii au zis că va fi ceva dacă vom izbuti să intrăm cu ambele turbine în sistemul național înainte de toamnă. Am reușit mult mai devreme, așa cum ne-am angajat în fața secretarului general al partidului, în fața tovarășului Nicolae Ceaușescu, întregul colectiv demonstrînd o capacitate de muncă exemplară, un profund atașament față de interesele întreprinderii, fiecare muncind atît cît a fost nevoie și atît cît l-au ținut puterile, nu o dată trebuind să intervenim spre a trimite la odihnă oameni care nu se mai întîlneseră într-un pat de zile și nopți în șir.

Dacă turbogeneratoarele de la C.E.T. vest au început să producă conform angajamentului, protejate de carcase, de amenajări locale și provizorii, în aprilie sub cerul liber, acum sub un acoperiș aflat în plină construcție, dar poiectat și realizat din elemente ușoare, acest lucru s-a datorat, o spun toți oamenii cu care am vorbit, și solidarității muncitorești care a acționat, în zilele acelea de efort colectiv, pe tot cuprinsul țării. Astfel, au lucrat zilnic la C.E.T. vest peste 1 000 de oameni, lucrători ai întreprinderii și lucrători veniți din alte unități ale sectorului 7 și de mai departe, tineri și virstnici care au pus un umăr solid și brațe zdravene la înlăturarea urmelor catastrofei și la recuperarea bunurilor materiale. I.T.I.A. și IREMOAS-ul au trimis regulat ajutoare, după cum, zi de zi, s-au aflat pe șantierul de aici studenții și cadrele didactice ale Facultății de energetică din cadrul Politehnicii. Deși angajate în colaborări ferme și avînd de respectat planuri bine stabilite de livrări, multe întreprinderi au răspuns cu promptitudine cererilor formulate, în termeni de urgență, de C.E.T. vest, unitatea avariată de seism găsind peste tot — după spusele directorului adjunct Vladimir Constantinescu — „o înțelegere totală". „Electroputere" Craiova a livrat imediat echipamente de comutație, izolatori, reductori de curent și de tensiune, „Semănătoarea" a executat cu repeziciune anumite repere, „Vulcanul" a trimis la C.E.T. vest răcitori pentru instalațiile din ciclul regenerativ și capace pentru coloanele de degazare, elemente aduse pînă atunci din import, I.U.P.S. a turnat în răstimpi foarte scurți sute de repere din echipamentele distruse, Uzina de utilaj chimic din Ploiești a furnizat preîncălzitori de aburi, „Automatica" și F.E.A. au răspuns pe dată cererilor vizînd necesarul de aparataj de măsură, control, protecție și automatică, înlocuind multe din echipamentele cumpărate pînă la 4 martie din străinătate. I.M.G.B. a livrat elemente și subansamble pentru preîncălzitorii turbinei cu aburi etc. etc., unitatea despre care scriem ajungînd să intre în funcțiune la termenul promis nu doar prin eroismul și devotamentul lucrătorilor săi, ci și prin intermediul minunatei solidarități muncitorești, a ajutorului primit fără întîrziere și fără ostentație din întreaga Capitală, din întreaga țară.

La Centrala Electrică de Termoficare București-vest, unul din obiectivele industriale cele mai afectate de seism, simbătă, 21 mai, activitatea se desfășura normal. Pentru a se ajunge aici, la respectarea unor angajamente dintre cele mai ambițioase și chiar la devansarea unora dintre ele, a fost nevoie de cele ce am scris mai sus. Adică, de eroism, de solidaritate muncitorească, de muncă plină de abnegație, de spirit de sacrificiu și de patriotism, calități tradiționale ale românilor, confirmate și întărite în zilele de grea încercare de după 4 martie.

TRAIAN IORDACHESCU ■

Despre reconstrucție, de fapt, despre construcții

Duminică, în primele ore ale dimineții, pe șantierul de locuințe din cartierul Doamna Ghica, mai precis la blocul numărul 1 — tronsonul 3. O parte din muncitorii grupului de șantiere numărul 2 lucrează intens la montarea stîlpilor și planșeelor în vederea cofrării de la etajul 9. Echipa de fierari-betoniști a lui Grigore Petrișor, echipă formată din 30 de muncitori, este prezentă pe șantier.

— Ce facem astăzi ? Muncim în ritm normal, îmi spune șeful de echipă. Pregătim și planșeele de la etajul 6 al tronsonului 5 în vederea realizării cofrării și armăturile pentru etajul 7. Mîine vrem să turnăm mult beton. Lucrăm cu tot efectivul, lucrăm cu răbdare, cu toată priceperea noastră, astfel ca elementele de rezistență a clădirii să nu fie afectate de eventuale greșeli de construcție. Sînt fierar-betonist din '41, iar din '49 sînt șef de echipă. Pe lîngă mine au trecut mulți tineri.

În noaptea de 4 martie au venit la mine acasă cîțiva tineri din echipă. Le-am spus să se ducă liniștiți acasă. Nu aveam nici un fel de emoție. Știam cum lucrasem. La ora trei noaptea mă aflam pe șantier. M-am dus la blocul 3 din Doamna Ghica și la blocul 54—60 din Șoseaua Colentina, am trecut și pe la celelalte blocuri din apropiere la care lucrasem. Le-am luat pe toate la rînd, m-am dus prin apartamente, am intrat prin magazine. Din punctul de vedere al elementelor de rezistență, nu era nici un pericol. Între anii '60—'69 am lucrat la cartierele Țiglina I și Țiglina II din Galați. Am luat legătura imediat cu niște prieteni de acolo, care mi-au comunicat că totul e în regulă. Ne-am liniștit și ne-am apucat de treabă. De atunci lucrăm, ca la oțelării, în flux continuu, în fiecare zi. Pe șantier avem și muncitori din alte orașe care au venit să ne dea o mînă de ajutor.

— Eu, îmi spune Vasile Mihalache, sînt din județul Vaslui, din comuna Duda. Lucrez în București de prin '68. Aici, în această echipă, am învățat meseria de fierar-betonist. În iarnă, am vrut să mă întorc mai aproape de casă, să lucrez pe șantier la Huși sau la Vaslui. Am tot aminat, iar acum, cînd văd că în Capitală este mare nevoie de constructori.

— E cald, foarte cald astăzi aici la etajul 6. Lacul se vede de la înălțime în toată splendoarea lui și te tentează să faci o baie grozavă. Este la doi pași și baia aceasta am aminat-o de cîteva zile. Dar astăzi, mai spre seară, dacă nu o să plouă, înainte de a pleca spre casă voi face o baie pe cinste. Șeful echipei de electricieni, Nicolae Stan, îmi spune acestea lucruri, scoțîndu-și grăbit casca de protecție și ștergîndu-și sudoarea frunții cu o batistă pe care apoi o pune cu grijă la uscat. Ce face acum aici o echipă de instalatori lîngă fierar-betoniști ? Odată cu ei montăm tuburile instalației electrice, iar apoi se toarnă betonul la planșee. Lucrăm mînă în mînă cu ei, astfel că odată planșeul turnat să nu mai trebuiască spart pentru a introduce conductorul.

— Vezi, tovarășe, îmi spune Grigore Petrișor, azi e o zi bună de lucru, dar mîine timpul s-ar putea să se schimbe și să nu mai putem lucra aici, să nu putem turna beton o zi sau chiar două. Trebuie să-i dăm „bătaie", să asigurăm front de lucru la interioare. Noi, toți muncitorii de aici, înțelegem, așa în cuvinte pușine, că reconstrucția înseamnă de fapt, construcție.

SORIN POSTOLACHE ■

Idei cu geneză comună: colectivul. Împlinirea lor, o forță comună: colectivul

Aici la întreprinderea „Autobuzul" și, dealtfel, nu numai aici, C.O.M., cum este denumit pe scurt consiliul, și-a statuat cu fermitate un mod de acțiune continuă și eficientă.

Trebuie spus de la început că ideile lansate în consiliu au originea în secții și ateliere, adică acolo unde se și rezolvă probleme. Ca, de pildă, aceasta : utilizarea judicioasă a suprafețelor de producție.

Preocupare a existat mai dintotdeauna. Cînd în ateliere au apărut primele marcaje, pentru căile de acces și locurile de depozitare, nimeni n-a ridicat din sprîncene a mirare, ce-o mai fi și asta ?, fiindcă se discutase pe această temă și soluțiile fuseseră cunoscute de toți. Au apărut, apoi, containerele vopsite în culori diferite, pentru tipuri diferite de piese. Ideea a plecat de la montaj, unde maldărele de piese începuseră să se amestece îngreunînd ritmul muncii. Acum, indicii de utilizare a suprafețelor au fost corectați din nou în sensul pozitiv prin supraetajarea unor zone din apropierea locurilor de montaj. Cine a avut ideea acestor rafturi ? — l-am întrebat pe secretarul consiliului, Petre Dominian : „Problema s-a discutat de mai multe ori în consiliul oamenilor muncii. Directorul tehnic, care este și membru al consiliului, a condus întreaga acțiune. Principalul este rezultatul și anume că au fost cîștigați 6 000 de metri pătrați pentru spațiul productiv".

Lunar, consiliul oamenilor muncii analizează îndeplinirea planului de producție. Cu acest prilej sînt propuse măsuri care pot aduce corective în sensul sporirii efortului general. (Să notăm dealtfel că pe trimestrul I planul producției-marfă a fost chiar depășit.) Analiza aceasta a relevat, la un moment dat, un aspect oarecum ciudat : în unele ateliere, la aceeași producție, timpi mari de lucru, alternînd cu timpi mici. Este limpede — s-a spus atunci — se încarcă pontajul cu ore suplimentare. În consiliu a fost aspru criticată atitudinea acelora care urmăresc interese personale cu orice preț. S-a hotărît, totodată, ca derogările pentru ore suplimentare să nu mai fie acordate decît de cei doi ingineri-șefi. Într-o adunare mai recentă C.O.M.-ul a votat introducerea carnetului de abateri pentru protecția muncii. Este vorba de un carnet cu taloane care pot fi ridicate în raport cu abaterile săvîrșite. Cînd au fost ridicate toate taloanele, celui în cauză i se poate desface contractul de muncă. În fața consiliului oamenilor muncii se ridică și alt gen de probleme. Recent au fost discutate cererile de anulare a unor sancțiuni. Inginerului Ion Dăncilă i-a fost menținută, iar lui Dobre Alexandru anulată. Și, tot în fața consiliului, directorul general raportează cum duce la bun sfîrșit sarcina de a acorda audiențe și de a rezolva scrisori. Adnotarea cu roșu, de care vorbeam la început, se referea tocmai la un asemenea caz. S-a vorbit atunci despre : 418 scrisori, dintre care 188 rezolvate favorabil ; 516 audiențe cu 310 rezolvări favorabile. Desprinzîndu-se ideea că audiențele sînt eficace, consiliul a recomandat extinderea lor.

Exemplele pot continua. Ar mai fi de spus ceva despre un fapt nou intervenit în viața consiliului : denumirea lui prescurtată C.O.M. apare de vreo cîteva luni pe imprimate de calculator. În memoria acestuia sînt introduse sarcinile stabilite de consiliu și sînt urmărite în mod încrucișat : executant-beneficiar. Și cum un calculator nu minte niciodată, se poate spune că îndeplinirea hotărîrilor este urmărită într-un mod total riguros.

La o altă întreprindere bucureșteană „Textila Grivița", C.O.M.-ul funcționează, firesc, după aceleași criterii. Am întîlnit oameni inimoși care se ocupă cu multă atenție de rezolvarea problemelor ivite în viața colectivului. Tovarășa Florica Toma mi-a vorbit despre cea mai recentă acțiune : amenajarea căminului pentru fete. Inițial, fetelor nou angajate și trimise la întreprinderi similare pentru calificare nu li s-au promis locuințe. În C.O.M. s-a discutat totuși faptul că ele trebuie ajutate într-un fel avînd în vedere faptul că sistemul închirierilor la gazde este în defavoarea bugetului tinerelor lucrătoare. A fost căutat și găsit un local, cei drept cam vechi, dar în momentul de față el este reamenajat cu grijă de către bărbații din întreprindere și în curînd va fi dat în folosință. Muncitoarea Vasilica Alexandru, membră în C.O.M., îmi vorbea, la rîndu-i, despre rezolvarea unor greutăți ivite în producție." Au venit la mine fetele din secție și mi-au demonstrat cît timp pierd atunci cînd nu sînt aprovizionate cu materie primă încă de la prima oră din schimb. Am hotărît atunci să vorbesc în ședința C.O.M S-a văzut atunci că și la alte locuri există vicii de aprovizionare. Acum lucrurile merg ceva mai bine".

Recent, într-o adunare a consiliului directorul a informat pe membrii acestuia despre faptul că întreprinderea a fost criticată, în continuare, la nivelul centralei industriale, pentru insuficienta folosire a fondului de timp. L-am întrebat pe maistrul Ion Sîrbu, cum se explică aceasta. „Este vorba de unele absențe și învoiri nejustificate. Cam multe, ce-i drept". Nefiind de acord cu răspunsul am sondat spre adevărata cauză a pasivității. Maiștrii și șefii de echipă nu iau măsuri ferme pentru curmarea actelor de indisciplină.

Tovarășul maistru Ion Sîrbu declară că trebuie făcut ceva în viitor.

„În viitor"... de două ori am auzit aceste cuvinte în discuțiile avute cu membri ai consiliului. Dar de ce în viitor și nu în prezent ?!

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Cafeaua și forța de convingere

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Simple reflecții de spectator (II)

Confratele întru poezie și verb publicistic Hans Schuller, corespondentul la Brașov al cotidianului de limbă germană „Neuer Weg", are reputația unui mare degustător al muzicii de fanfară, hobby explicabil și prin proveniența sa dintr-o zonă unde fanfara se află în mare cinste. Trebuia să știu deci că ori de cîte ori apărea el în sala Teatrului muzical din Brașov, unde se desfășura concursul formațiilor muzical-coregrafice, urma, în mod cert, o fanfară și încă una de calitate. Mai întîlnisem un asemenea „microbist" al acestui gen de muzică în concursurile de la București ale elevilor și pionierilor, în persoana tot a unui confrate, Petre Cristea de la ziarul județului Ilfov „Steagul roșu", care nici el nu scăpase evoluția nici unei fanfare. Acum, după ce am ascultat nu mai puțin de patru fanfare, de la cea din Turnișor-Sibiu, atît de strălucit și complex interpretînd selecțiuni din opereta lui Ciprian Porumbescu „Crai nou", sau cea din Bod-Hălchiu, amintită chiar la începutul însemnărilor noastre, la cele din Bușteni sau Covasna, înțeleg pasiunea prietenilor mei și este îmbucurător că acest gen de muzică se bucură de o tot mai largă audiență la copii și tineri. Precum se știe, chiar din comentariul nostru, întrecerea fanfarelor pionierești a fost una dintre cele mai disputate, ieșenii, sub bagheta micuțului și extraordinarului Radu Postăvaru, cîștigînd întîietatea. Repertoriul atît de divers, de la marșurile și imnurile patriotice la alertele dansuri populare sau trăgănatele doine de dragoste, căruia îi dă glas o fanfară e un argument artistic care trebuie avut în vedere de animatorii cultural-artistici.

★

Fiind și mai modest reprezentate în concurs, spectacolele bazate cu precădere pe text literar — teatrul, montajul, brigada artistică, miniaturile umoristice, recitarea — le-am și frecventat mai puțin.

Rapsodul Ghiță Baciu din Întorsura Buzăului, prezentîndu-și poeziile proprii „Eroilor din 1907" și „Neatîrnare", ne-a cucerit însă cu sinceritatea și elanul patriotic al versului său, nu o dată memorabil.

Ne-a fost dat însă, imediat după marele meci de fotbal de la Zagreb, urmărit pe micul ecran, să asistăm la „o repriză de satiră și umor" al cărei protagoniști au fost reprezentanții Brașovului. Formația de estradă și orchestra de muzică ușoară ale Întreprinderii „6 Martie" din Zărnești, avînd ca textier pe Nicolae Strîmbu, conducător muzical pe Ioan Popa și soliști pe Laura Nicorovici, Gh. Mihăescu și Matei Rapolti ne-au făcut demonstrația, unanim aplaudată și de către juriu, că și într-un asemenea orășel cînd oamenii, tinerii mai ales, pornesc de la bucuriile și întîmplările vieții lor de fiecare zi, animați de bun gust, de dorința de a da harului și fanteziei lor artistice sens și culoare, totdeauna vor reuși să creeze cîntece pline de tinerețe, dansuri ce degajă puritatea și setea de a trăi, un umor simplu, savuros, contaminant. La capitolul umor n-a fost lipsit de calități nici grupul de la căminul cultural din Vulcan.

După ce în aceeași zi avusesem prilejul să remarcăm brigăzile artistice de la C.F.R. Ploiești și Întreprinderea de utilaj chimic din același oraș cu texte scrise cu multă acuratețe, cu o interpretare alertă, cizelată, bine îndrumată, brigada de la „Tractorul", întreprinderea în al cărei club se desfășura această secțiune a concursului, ne-a apărut mai frustă în intervențiile sale critice și în umorul stîrnit moment cu moment. Chiar dacă o anumită structurare, regizorală înainte de toate, i-a lipsit, secvențele propuse ne-au plăcut mult pentru curajul lor fără menajament și satira directă. În plus, cei 7 de pe scenă și-au găsit excelenți rezoneuri în cei 700 din sală.

★

Cu cîteva zile înainte de a merge la faza interjudețeană a Festivalului național „Cîntarea României" de la Brașov am răspuns invitației pictorului Nicolai Constantin de a participa la vernisajul expoziției sale de la galeriile „Orizont" din București consacrată, aproape în întregime, evocării unor fapte și figuri din Războiul pentru independență. Îl remarcasem la o expoziție personală anterioară pe acest minunat pictor ca rapsod, în culoare, linie, ritm, al dansului popular românesc, postură unică în felul ei în plastica românească, deși nu-i uităm pe renumiții săi precursori. Parcă pentru a ne reaminti strălucitul succes al acestei expoziții anterioare înfățișînd cu precădere stările ludice ale locuitorului acestor plaiuri, pictorul ne propune în deschiderea recentei sale creații plastice cîteva pînze pe aceeași temă a dansului. Parcurgînd treptat expoziția — din care nu lipsesc, desigur, acele celebre hore de la Grivița sau Plevna, transpuse deopotrivă în vers și muzică — ne dăm seama că între acea trăire complexă pe care o iradiază figurile lui Nicolai Constantin în timpul dansului și elanul combatant al dorobanților și roșiorilor, acele șarje de culori vii, care dau pînzelor atîta mișcare și patetism, există o intimă consonanță. Întocmai ca în dans, așa cum apare acesta în viziunea lui Nicolai Constantin, omul se arată, în toată plenitudinea forțelor și trăirilor sale sufletești, în luptă. Mai ales cînd bătăliile de la 1877, așa cum ni s-au imprimat ele în memoria afectivă prin odele și baladele lui Alecsandri sau Coșbuc, sînt o mare dezlănțuire de energii tinere, patriotice, de avînt romantic.

Analogia sugerată de pînzele de ieri și de azi ale lui Nicolai Constantin mi-a revenit în minte urmărind formațiile de dansuri din acest concurs, neîndoielnic capitolul la care mai toate județele și îndeosebi Brașovul au dispus de forțele artistice cele mai redutabile. Nu numai dansurile românești, ci și cele săsești sau secuiești ni s-au părut a exprima cel mai complet și mai distins fizionomia atît de bogată în virtuți a poporului nostru.

Mișcările așezate, ceremonioase, zvîcnind doar din timp în timp printr-o bătaie sigură, ale bărbaților în pulere de la Felmer, solemn secondați de soțiile lor, și ele femei la cumpăna vîrstei, aveau o rezonanță telurică, veneau parcă din adîncuri, pentru a se logodi cu înaltul. Îndrăcita cruhalmă a fetișcanelor de la Casa de cultură din Făgăraș, din același județ Brașov, exultînd de ardența sîngelui tînăr și a bucuriei de a trăi ne-a amintit, prin contrast, de cealaltă capodoperă a dansului nostru folcloric, feciorelnicul și maiestuosul dans de la Căpîlna, opus acestei „feciorești a fetelor". Ingenioasă, „roată a morii", interpretată de ansamblul reunit de dansuri săsești de la Turnișor-Șura Mică ne-a familiarizat, prin mișcări sugestive, cu un întreg ritual al unui meșteșug, după cum în tabloul său intitulat „Secerișul" ansamblul maghiar din Aita Medie, județul Covasna, îmbinînd cîntecul cu dansul, cuvîntul de duh cu povața dată celor tineri, ne-a făcut să retrăim prin suita de secvențe prezentate unul din marile cicluri ale naturii și muncii, care-și găsește întruchipare artistică în folclor în mai toate regiunile țării. Nu putem să nu amintim în această fulgerare de frumusețe, păstrate într-un tezaur secular, viguroasa suită de dansuri călușerești din Mărginimea Sibiului interpretată de formația din Orlat, al cărei instructor este Stelian Stoica. Călușerii din Orlat, rivali indiscutabili ai celor din Romosul Hunedoarei, deșteaptă în sensibilitatea noastră un întreg univers românesc, ca și formația de fluieraș din Sadu, interpretînd și ea tot o suită din Mărginime. Ei ne poartă cu gîndul deopotrivă la marile semnificații relevate de Lucian Blaga privind destinul satului românesc, dar ne și îmbărbătează cu îndemnurile vaticinare ale lui Octavian Goga. Pe deasupra, ochiul distinge și urechea deslușește în ținuta, mișcarea, ritmul, figurile și costumația acestui dans însăși chintesența ființei naționale, explicația dăinuirii noastre, în condiții adesea vitrege, pe aceste meleaguri. Veșnicia s-a născut într-adevăr la sat, cum zice marele profet și poet de la Lancrăm, iar filosofia acestei veșnicii sălășluiește în dans, ca stare supremă a ființei noastre.

NICULAE STOIAN ■

Solista

Umanismul revoluționar

Umanismul revoluționar nu e o invenție livrească. El este un atribut esențial al societății socialiste multilateral dezvoltate, o caracteristică, **sine qua non**, a creației de la noi, a procesului de făurire a omului nou.

Dezvoltînd pe o treaptă superioară trăsăturile fundamentale ale umanismului nostru tradițional, umanismul revoluționar solicită artei socialiste o responsabilitate asumată conștient. Răspunderile față de adevărurile obiective ale vieții, față de hrana spirituală a constructorilor noii societăți, față de realismul profund și complex al existenței umane, abordat într-o viziune filozofică științifică. În centrul căreia stă respectul pentru om și omenie. Ca artist, a respecta omul înseamnă înainte de toate să respecți datele reale ale existenței, adică adevărurile obiective ; să le înțelegi dialectica devenirii lor, să nu desfigurezi cu nimic, în numele nici unui principiu estetic, ființa umană, să celebrezi tot ceea ce este măreț, demn, înălțător în ea, tot ce o sustrage efemerității și o ajută să se integreze în perenitate prin valorile civilizației materiale și ale culturii. Înseamnă, totodată, să vestejești fără cruțare cu arma criticii și a satirei tot ceea ce înjosește omul, tot ceea ce reprezintă rămășițe nefaste de la vechea societate ; disprețul față de om, tendințele de nepotism și căpătuială, arivismul, neomenia, egoismul, ignorarea valorilor reale și confuzia dintre ele, să vestejești sfidarea celor ce muncesc și a muncii înseși, izvorul progresului uman și al împlinirii personalității umane. În prezența talentului autentic, munca oamenilor a putut și poate oferi substanța unor mari opere de artă. Aceasta presupune însă și respectul muncii de creație, respectul artei.

Expresie a unei viziuni dialectice asupra vieții, a unei îndrăzneli a inteligenței creatoare, umanismul revoluționar îl ajută pe om să se cunoască mai temeinic, să mediteze cu folos la rosturile sale, la problemele esențiale ale existenței, și, aș zice, la problemele lui cele mai reale, nu scornite artificial, după rețetele unei alchimii anacronice.

Umanismul revoluționar nu este și nu poate fi o abstracțiune, un vag deziderat teoretic, ci o realitate obiectivă, determinată de nivelul de dezvoltare a societății noastre, de universul spiritual, moral și intelectual al epocii. De aceea în centrul umanismului revoluționar nu poate sta o noțiune vagă, o himeră ci **omul revoluționar**, omul concret în carne și oase, cu o conduită și o conștiință înaintată, omul în toată complexitatea lui psihică și socială, omul ca parte integrantă a colectivității care edifică și pentru care se edifică civilizația socialistă. Evident, este vorba de omul reprezentativ ; nu însă de insul de excepție, însingurat în unele lucrări de proză, printr-o teoretizare sterilă, printr-un verbiaj pedant, pînă la desfigurare.

Umanismul revoluționar, chiar atunci cînd abordează cu multă îndrăzneală probleme grave, vitale pentru individ și colectivitate, e constructiv și nu distructiv, e realist și străin de artificii formaliste, e militant, în sensul dialecticii vieții, e o cucerire a vremurilor noastre care ne definește înălțimea și complexitatea idealurilor și de aceea e incompatibil cu frauda ieftină și cu teribilismele puerile.

Trăsăturile umanismului revoluționar care definesc profilul spiritual al societății noastre s-au relevat cu o forță neobișnuită în zilele tragice și eroice, totodată, ale începutului de martie, ca de atîtea ori de-a lungul istoriei noastre zbuciumate, evidențiind solidaritatea, unitatea de gînd a întregului popor, în jurul forței sale conducătoare. Neîndoios, creatorii epocii noastre găsesc în faptele eroice ale acestor zile, în chipurile și acțiunile oamenilor, în spiritul lor de jertfă și dăruire, în tăria lor morală, în înaltele lor idealuri, o sursă nelistovită de inspirație, descoperă pagini memorabile dintr-o eroică epopee, caracterizată printr-un profund umanism revoluționar.

Iată de ce umanismul revoluționar nu e o invenție livrească, nu e o teorie de import ci un atribut organic al realității noastre socialiste, un mod propriu al nostru de a simți, de a vedea, de a înțelege lumea și omul, de a acționa pentru continua lor devenire și transformare în bine.

ION DODU BĂLAN ■

SCRIITORI ROMÂNI RĂSPUND LA ÎNTREBAREA

Care este astăzi în România dominanta conştiinţei scriitoriceşti?

De partea vieţii

Raportat la conştiinţa lui — singura care îl justifică şi legitimează — scriitorul ultimului deceniu românesc răspunde citorva chemări fundamentale : necesitatea să fie un exponent autorizat şi inspirat al năzuinţelor naţionale de independenţă şi suveranitate, în opera căruia însăşi fiinţa lui spirituală se pulverizează. „O generaţie e o patrie" spunea Unamuno, dar o patrie e mai mult decît o generaţie, fiindcă le subsumează pe toate, într-un focar de idealuri. Decurge deci imperios că scriitorul se adresează tuturor oamenilor din această ţară şi prin ei, pe măsura adevărurilor rostite, lumii. Trăim într-un univers indivizibil în durerile şi aspiraţiile lui de bine, iar omul a ajuns prea puternic pentru ca să-şi mai permită luxul să fie şi rău. Pacea, acest cuvînt, de atîtea ori rostit şi, cu asemenea consecvenţă, ignorat, nu este, nu poate să fie doar un ţel năzuit, cu bunăvoinţă. În 1935 un mare scriitor adresa umanităţii întrebarea, pusă, în primul rînd, scriitorilor : „Cu cine sînteţi voi, maeştri ai culturii ?" Sîntem astăzi, cum am fost şi atunci, de partea adevărului şi împotriva minciunii, de partea luminii şi împotriva tenebrelor, de partea acelora care fac pîine şi împotriva acelora care înfometează populaţii sărmane şi lipsite de apărare, sîntem de partea VIEŢII, deciși s-o apărăm cu arma noastră, cuvîntul, în care credem, fiindcă e o armă încărcată cu un scump proiectil : VIITORUL.

AUREL BARANGA ■

O operă întocmai ca o fiinţă vie

Se poate vorbi despre conştiinţa literară (a unei epoci, a unui an, a unei etape) numai în sfera operei. Conştiinţa literară o impun scriitorii cei mai buni ai unei naţii şi nu articolerii, oricît de harnici ar fi ei. Numesc operă orice scriere care asimilează în forme superioare experienţa umană şi socială a timpului din care ea se naşte întocmai ca o fiinţă vie. Ea este, în acelaşi timp, etică, estetică şi morală. Una din cele mai eficiente şi accesibile ipostaze ale operei este romanul. Construcţie înainte de toate, interesat în aceeaşi măsură de politică, societate, individ, instituţii, romanul fascinează atît pe omul de talent capabil să-l exprime cît şi pe cititor.

Literatura română se află, cred, într-un bun moment al romanului. Se constituie, în ciuda neînţelegerilor de temperament, formaţie, vîrstă etc., un front al romanului. Pe o perioadă îndelungată, cu ezitări nu întotdeauna justificate, romanul românesc contemporan s-a nuanţat. Există azi, în toate generaţiile, romancieri foarte buni. Şi este evident că, în ultimul deceniu mai ales, semn al unei elevaţii spirituale generale, romanul a căpătat prestigiu şi crezare. Avem însă nevoie de cel puţin încă de două ori cîte cărţi foarte bune avem, cărţi în care să se vorbească despre problemele româneşti, ale omului şi societăţii româneşti contemporane, cărţi care să lucreze în favoarea responsabilităţii conştiinţei, să dea satisfacţie nevoii de real a cititorilor, dar să ne şi scoată literatura în lume. Cărţi ce se pot şi ar trebui traduse, pentru valoarea lor reală, de către editorii care tipăresc în limbi de largă circulaţie şi nu după criterii mai mult sau mai puţin comerciale. Cred cu încăpăţînare, şi îmi rezerv un mai amplu articol cu argumente, în posibilitatea romanului românesc de azi. Nu le rămîne romancierilor decît să dezvolte ceea ce au propus în cărţile de pînă acum. Răbdare şi încredere. În faţa cărţii de valoare, idiosincraziile de orice fel se ameliorează. Există fără îndoială azi o conştiinţă literară, o responsabilitate profesională mai accentuată ca oricînd. Există, în ceea ce priveşte romanul, un tonus creator căruia nu-i trebuie deocamdată decît să se păstreze constant. Şi în cîţiva ani vom putea vorbi fără sfială, şi nu citînd numai cîteva titluri reluate, despre marile romane noi ale literaturii socialiste.

GEORGE BĂLAIŢĂ ■

Nevoia de dreptate, de adevăr, de nou

Tendinţa de a cerceta omul şi societatea din toate unghiurile, fără complexe şi fără reţineri, adică de a sublinia atît trăsăturile nobile, cîştigurile în sine, cît şi aspectele neplăcute, elementele degradante, lipsurile, balastul de inuman se face tot mai simţită în proza ultimilor ani, cu pregnanţă a acestui moment. Ea este, cred, un reflex al nevoii generale, firești, de dreptate, de adevăr, de nou. Pentru că numai cei tari au curajul să se privească deschis, sincer, să accepte adevărul aşa cum este şi nu cum le-ar conveni. Oamenii au străbătut un drum lung, dificil, nu lipsit de accidente şi căutări şi cu obstinaţie sînt interesaţi de propria lor soartă, vor să ştie ce s-a pierdut, ce s-a cîştigat, ce mai sînt şi cum sînt. De fapt, această pasiune pentru dreptate şi omenie, această sondare a conştiinţelor din perspectiva activă, psihologică, filozofică este o constantă a literaturii noastre **autentice** — şi cuvîntul mi se pare obligatoriu a fi subliniat întotdeauna.

Succesul unei asemenea „cercetări" a depins — şi azi mai mult ca oricînd depinde — de curaj, cultură, talent şi poate în primul rînd de conştiinţa profesională. Din păcate, nu toţi scriitorii sînt conştienţi de rolul lor, de greutatea cuvîntului scris, de nevoile reale ale semenilor lor, iar servilismul, compromisul, carierismul dezlănţuit, vînătoarea de conjuncturi duc la „deculturalizarea culturii" dacă se poate spune aşa, la crearea unei impresii greşite despre literatură, la coborîrea ştachetei, la rătăciri care au costat scump şi pe care nimeni nu are dreptul să le uite.

De fapt, pentru un secol în care atîţia confraţi au murit şi încă mai mor pentru idei, au acceptat şi acceptă privaţiuni de tot felul, a fi tu însuţi, a spune ce crezi şi ce simţi fără reţineri şi inhibiţii, a fi om pentru oameni este verdictul cel mai de preţ pe care-l putem aduce celor faţă de care sîntem enorm de îndatoraţi. Literatura formează conştiinţe, ori numărul şi caratele acestora hotărăsc destinul unui popor şi îi determină rolul în lume.

Aşadar, am certitudinea că această tendinţă — acoperită de cărţi serioase, grave — dă personalitate prozei noastre şi îi asigură un loc pe care nici un om de bun-simţ şi bun-gust nu poate să privească cu jenă.

AUGUSTIN BUZURA ■

Literatura bună e sătulă de laude umflate

După mine, conştiinţa literară românească, la ora de faţă, se manifestă printr-o căutare, în primul rînd, a autenticităţii. Istoria contemporană, viaţa citadină însăşi, într-o lume supusă atîtor evenimente surprinzătoare, se vădeşte mai interesantă ca orice construcţie a imaginaţiei. Scriitorul se simte azi tentat să investească o mare încredere în realitate, să aleagă fapte trăite ca atestate de documente, folosindu-şi inventivitatea ingenios şi elocvent, să-i dea o expresivitate maximă uneori printr-o inserţie a fantasticului pur şi simplu. Cele mai izbutite romane apărute la noi în ultima vreme sînt compuse astfel. Există, paradoxal, aş îndrăzni să spun, o saturaţie de „literaturizare". Experienţa omenească nemijlocită asaltează cu problemele ei dure planul imaginarului şi reclamă răspunsuri la mii de întrebări nerăbdătoare. Ignorarea sau chiar atenuarea acuităţii prin „transfigurare" împrumută paginii scrise un aer de artificialitate greu suportabilă. Foamea de autenticitate se face simţită şi în poezie. Mitologiile lirice au ajuns să obosească prin amplitudinea lor cosmică şi îndepărtarea drept urmare de datele nemijlocite ale lumii curente. Cuiul din pantof a început să-şi spună cuvîntul cu mai multă audienţă decît glasul elementelor. În lirism îşi croieşte drum, nu fără o insistentă simptomatică, tronia. Un anumit „prozaism" se vădeşte mai poetic ca toate jerbele de metafore. Aş adăuga că adevărata, buna literatură dă semne a fi sătulă de laudele umflate, împărţite cu prea multă dărnicie la fiecare răspîntie şi caută aprecierea exigentă şi măruntă, pe care să o confirme şi publicul cititor.

Am vorbit de conştiinţa literară actuală în formele ei cele mai treze. Cîtă răspîndire efectivă are, asta e o altă chestiune.

OV. S. CROHMALNICEANU ■

Conştiinţa valorii

Conştiinţa unei literaturi nu poate fi, firesc, raportată la un an. În fiecare moment ea este suma, chintesenţa a tot ce s-a afirmat valoros în amplul edificiu literar. Aşa încît urmînd o generoasă tradiţie a literaturii româneşti dintotdeauna, literatura contemporană se raportează fundamental la viaţa şi aspiraţiile poporului, la eroica sa istorie, conştiinţa literaturii derivînd logic şi necesar din conştiinţa creatorilor ei. Care sînt astăzi devotaţi structural împlinirii sociale şi morale, exact şi strălucit definite în programul partidului, în documentele primului Congres al educaţiei politice şi al culturii socialiste. Conştiinţa scriitorului de azi şi, implicit a operei sale, este conştiinţa unui participant implicat deplin şi definitiv în vasta operă a prezentului. Nimic nu-i poate fi indiferent şi, de aceea, literatura sa va cuprinde şi semnele durabile ale entuziasmului faţă de tot ce răspunde comandamentelor revoluţiei, ale afirmării unui om superior, dar şi semnele negaţiei faţă de tot ce, obiectiv sau subiectiv, s-ar opune pentru moment unei asemenea afirmări. Literatura nu este, nu poate fi, un act gratuit. Cu condiţia ca mesajul său nobil, umanist, să fie slujit de talente adevărate, ca ideile şi năzuinţele creatoare să găsească echivalenţe artistice pe potrivă. Toate acestea sînt posibile dacă modul cum se desfăşoară activitatea literară dovedeşte că există un real climat al valorii, că literaţii şi literatura se arată mereu preocupaţi conştient de acest imperativ esenţial pe care l-aş numi conştiinţa valorii. Conştiinţa literaturii actuale trebuie să fie o conştiinţă a valorii.

NICOLAE DRAGOŞ ■

Patriotismul, dominanta conştiinţei noastre

Cred că un poet ar putea fi întrebat, cu mai mult folos, ceva despre munca lui, aşa cum îl întrebi pe ţăran despre situaţia cîmpului pe care îl lucrează sau despre recoltă. Ţăranul propriu-zis (nu reprezentantul lui) nu-ţi va da răspunsuri foarte precise, pentru că recolta depinde nu numai de ceea ce face el, de la răsăritul şi pînă la apusul soarelui, ci şi de unii agenţi naturali, cum ar fi ploaia, de exemplu.

E bine să fim preocupaţi de starea literaturii, de felul în care se dezvoltă sau nu se dezvoltă ea, pentru că literatura este una din marile avuţii ale naţiunii, una din moştenirile de preţ pe care le lăsăm urmaşilor.

Nu cred că avem motive să ne îngrijorăm. Consider, dimpotrivă, că literatura română trăieşte un moment de mare efervescenţă şi de mare patriotism. Această efervescenţă şi acest patriotism par a constitui dominanta conştiinţei literare româneşti.

ANGHEL DUMBRĂVEANU ■

În lumea valorilor nu există pace

Cred că ceea ce caracterizează conştiinţa literară a momentului actual este înţelegerea şi cuprinderea totală a trecutului cultural al poporului român, mergînd pînă într-acolo încît să-l integreze pe acesta prezentului celui mai viu. Desigur, există în acest trecut şi momente uitate pe bună dreptate, există şi opere moarte, la care nu ne mai putem întoarce, dar azi, în linii generale, literatura noastră contemporană a dobîndit deplin conştiinţa integrităţii ei în timp şi spaţiu.

Nu numai că progresul nu mai poate fi înţeles ca o rupere de trecut, dar tot trecutul prin ceea ce are valabil, îşi face loc într-o vastă şi vie carte a prezentului.

Desigur că acţiunea aceasta de înţelegere şi integrare e în mers, ea nu e încheiată şi nu poate avea decît forma unui proces dialectic în care totul există în măsura în care totul e pus în discuţie şi acceptat pe temeiul unei complexe, lucide şi curajoase analize critice.

Scriitorul contemporan trebuie să înţeleagă solidaritatea cu istoria ca o răspundere şi ca o obligaţie de a se depăşi.

În lumea valorilor nu există pace şi nici măcar momente „călduţe", ci continuă mişcare şi viaţă. Creşterea, îmbogăţirea literaturii noastre este şi un spor de conştiinţă. Creaţia adevărată, mare, contribuie direct la aceasta modificînd necontenit reperele de judecată şi neacordînd nici un răgaz criticii într-o pasivism şi comoditate. Ea îndeamnă la reevaluări noi, care nu pot intimida decît pe cei care sînt simpli beneficiari ai unei conjuncturi sau pe cei care nu au curajul să recunoască adevărul.

ALEXANDRU GEORGE ■

Pe calea unei treptate intensificări

Conştiinţa literară românească merge pe calea unei treptate intensificări. A şi trecut de faza de simplă **conştiinţă** a realităţilor noastre la aceea de **ştiinţă** a lor. Pe scriitor nu-l mai solicită atît obţinerea „scrisului frumos", cît o imensă curiozitate asupra omului, căutînd să scoată dintr-însul indicii încă nedescifrate pînă acum. Nu este însă vorba de o speculaţie gratuită, ci de o acţiune cu un pronunţat caracter etic, şi, în ultimă analiză, patriotic. Putem astfel aprecia că în literatură ne aflăm în stadiul cel mai avansat al umanismului nostru actual.

Motivul etic cetăţenesc, obiect pînă acum al unei proiectări exterioare — păcătuind adesea printr-un retorism diluat — a ajuns să devină la omul nou expresia cea mai intimă a dezbaterilor din universul propriei conştiinţe. El poate să cuprindă în tratarea scriitorilor noştri nuanţe de cea mai neaşteptată subtilitate şi de cel mai bogat rafinament. Fără a sacrifica nimic din strălucirea artistică a funcţiunii creatoare, literatura noastră a atins atît complexa adîncime cît şi precizia ştiinţei.

În sensul acestui fericit punct cîştigat, creaţia literară românească este chemată să-şi sporească tot mai accentuat exigenţele.

EDGAR PAPU ■

Marca prezentului

Scriitorul de azi, spre deosebire de cel de ieri, trebuie să aibă mai multă răspundere în munca sa. El nu mai scrie la întîmplare și pentru el însuși, indiferent de ecoul pe care opera sa îl are.

Aceasta nu înseamnă că scriitorul trebuie să rămînă un sclav al evenimentului, că trebuie să nu piardă din vedere că opera sa se adresează nu numai prezentului, dar și eternității. Literatura noastră trebuie să poarte marca prezentului, în sensul că trebuie să aducă o mărturie despre efortul contemporanilor, să consemneze un monument istoric, dar în același timp să aibă perspectiva zilei de mîine, a unei lumi emancipate de exploatare și de opresiune. Cred că umanismul socialist este trăsătura fundamentală a literaturii către care, cu o nouă conștiință, se îndreaptă cei mai buni scriitori din România și de pretutindeni.

AL. PIRU

Venim de demult și mergem departe

Poate niciodată ca în acest an scriitorul român nu a avut o revelație mai tragică și mai sublimă asupra ființei poporului din care face parte, asupra semenului său. Dacă omul a fost, cum se știe, obiectul și subiectul literaturii ; dacă universul cere, se vrea explorat, scriitorii adevărați au aruncat mari sonde pentru a pătrunde în lumile infinite și necunoscute ale spiritului uman, pentru a-i lumina noi zone. Anul acesta ne-a pus firește — printr-o împrejurare tragică — în fața laturii sublime a ființei umane. Contemporanul nostru, eroul nostru literar, cetățeanul României socialiste, a dat dovada unui eroism care a uimit lumea, a unei solidarități umane, pentru mulți de necrezut. Pus în fața unei situații limită, individul își dezvăluie trăsăturile definitorii ale ființei sale. Aici însă nu era vorba de un individ, ori de un grup de indivizi, care în mod implacabil erau puși în fața unei „situații limită". (Ah, cît de rebarbativ ne sună acești termeni!) Era vorba de un întreg popor. Un întreg popor, ca o singură ființă, a dat dovada măreției sale, a omeniei sale. Cred, sînt sigur, că de aici încolo scrisul nostru va căpăta un plus de adîncime, o gravitate aleasă, iar scriitorul, suflet din sufletul neamului său, va fi nu numai un martor — cum nici n-a fost — ci și părtaș la edificarea acestei Cetăți de soare care e țara noastră dintotdeauna, curată și rotundă ca o lacrimă. Umili slujitori ai poporului nostru, să învățăm de la ei ce e curajul, ce e omenia, ce e cinstea, solidaritatea, înfrîngerea, îngenunchere a, dezastrul, moartea și viața, surîsul și tristețea și tragedia și cum să învingem dezastrul, cataclismul și cum să ne ridicăm învingători din el. Învățînd de la semenii noștri, să-i învățăm la rîndul nostru pe ei.

Și apoi, poate mai mult ca oricînd, scriitorul român al anului 1977 a învățat să-și prețuiască trecutul. Centenarul neatîrnării noastre ne-a făcut să înțelegem în profunzime că ideea de Independență a constituit și constituie o durată, o permanență a năzuințelor de ieri, de azi, de mîine, ale poporului român.

Ne-a făcut să înțelegem că venim de demult și mergem departe.

VASILE REBREANU

Singur doar în fața foilor albe

Sîntem la jumătatea unui an mare, tulburător. Trăim zile copleșitoare prin încărcătura lor de energie, zile fierbinți de muncă, de reconstrucție, zile de cinstire a istoriei reamintite. Încă o dată timpul părinților, timp de izbînzi și suferințe, ne-a privit în ochi. Încă o dată prezentul ne-a strigat numele fiecăruia și ne-a strîns laolaltă.

Încă o dată ne încordăm ca să înțelegem ce sîntem și ce trebuie să fim, ce datorii avem față de secolii care au fost, față de vremea ce vine. Și mai întîi să știm ce sîntem datori pentru azi. Cei care au semănat grîul în primăvara aceasta, așteaptă recolta anului, din care vor alege și semințele primăverii viitoare. Din ziua de azi încolțește ziua de mîine, sănătatea zilei de mîine depinde de sănătatea zilei de azi ; înțelepciunea, frumusețea ei, pe care ne-o închipuim și în izbîndirea căreia credem, ține de efortul nostru de a face înțeleaptă și frumoasă ziua de azi.

Fiecare, precum a învățat, își face lucrul său. Teribilă trudă cere pămîntul, la fel înnobilarea metalului. Privind cum strălucește sudoarea pe chipul celui ce construiește, m-am gîndit că nu este elogiu pe măsura sa.

Pornit de la această școală, scriitorul a fost implicat de prezent în tumultul de transformări, de lupte. Din ce în ce mai în miezul marilor întîmplări, s-a descoperit părtaș activ și pasionat la tot ce s-a făcut și se face. Creația sa este rodul participării fără limită la viața care la rîndu-i îl solicită fără preget. O pecete de foc pe traiul său și pe slovele sale. Societatea, care atît de eroic continuă să se desăvîrșească, nu încetează de a-l forma prin ceea ce dorește imperativ de la el, scriitorul neîncetînd să-i fie element formator. Legătură fără moarte, din care se nasc cărțile pentru azi și pentru mîine. Cărți în care noi toți ne citim zilele. În care cel ce le-a scris se vede mergînd în mulțimea a cărei viață o spune.

DOINA SĂLĂJAN

Împotriva înstrăinării de viață

Ca să descrii *Fructele miniei* trebuie mai întîi să le culegi cu mîinile tale însingerate. Cînd a scris *Fructele miniei*, Steinbeck fusese el însuși culegător de fructe într-o vară cumplită și el a fost singurul care a văzut firul de păianjen ce lega disperarea de disperați. Cînd era foarte bogat — de pe urma cărților lui, firește — Steinbeck a simțit, se pare, că s-a înstrăinat de viață. Și atunci și-a cumpărat o mașină oarecare, și-a luat cu el cățelușul iubit și a traversat America, fără nici un ban în buzunar. Cînd se termina benzina, tăia lemne pe unde se nimerea, spăla vase pe unde se nimerea, muncea pe unde se nimerea, stringea bani ca să mănînce, ca să doarmă și să vadă America de la nivelul drumului comun. Din experiența aceasta a ieșit se pare o carte senzațională.

Avem noi curajul să ne angajăm la o fermă să culegem mere într-o vară ca să descriem culesul de mere ? Avem noi curajul să ne angajăm pe un mare șantier, să răbdăm tot ce se poate răbda pînă se termină lucrările și se string toate utilajele ? Avem noi curajul să ne angajăm la o județeană de partid o toamnă și să fim activiști pînă se culeg roadele și se ară și se seamănă din nou ?

Din acest moment al acestui curaj începe să se pună, după părerea mea, problema legăturii conștiinței literare românești cu realitatea. Restul e literatură.

DINU SĂRARU

Pentru că omul trebuie să aibă întotdeauna dreptate

Conștiința literară a unei epoci reprezintă, în fapt, conștiința valorilor ei. La ce gîndesc, ce scriu, ce idealuri au scriitorii români, cei mai buni, de azi ? Iată ce trebuie să vedem pentru a putea răspunde la dificila întrebare pusă de revista Flacăra. De obicei, conștiințele unui moment se grupează în jurul cîtorva idei mari, de ordin social și spiritual. Generația de la 1848 lupta pentru nașterea unei literaturi naționale originale și pentru independența țării. Junimiștii voiau să introducă spiritul critic în cultură și să doa, astfel, literaturii autonomia și demnitatea ei estetică. Generația de scriitori dintre cele două războaie mondiale voia — și a și reușit în chip spectaculos — să sincronizeze literatura română cu mișcarea vieții sociale autohtone și cu mișcarea de idei din Europa. Ideea lui Maiorescu — să fim naționali cu fața spre universalitate — a căpătat în deceniile interbelice o confirmare splendidă. Am impresia că, în 1977, scriitorul român are, înainte de orice, conștiința recuperării integrale a , unei spiritualități specifice. El scrie azi avînd o literatură puternică în spate și un spirit critic în cultură care nu-i îngăduie să coboare scrisul său sub o anumită limită. Dacă acest lucru se întîmplă totuși (și se întîmplă), de vină nu-i nici cultura, nici spiritul ei critic...

Scriitorul român de azi are apoi o conștiință politizată, ceea ce înseamnă că pentru el valorile spiritului nu sînt total autonome, ci trăiesc în selecția cu alte valori pe care le determină și de care se lasă determinați. În fine, scriitorii noștri cei mai buni, aceia, repet, care dau măsură și culoare unei epoci literare au înțeles că literatura trebuie să se ocupe de *om* și să-l apere în lupta pe care acesta o dă cu circumstanțele istoriei.

Pentru că *omul* trebuie să aibă întotdeauna dreptate în artă.

EUGEN SIMION

Totul depinde de bunul simț al muncii noastre

O anumită cordialitate, o prospețime în relații, un anume mod lipsit de egoism și constructiv plutește în aerul acestui an și în sinea timidă a scriitorului român descurajat de vechi lupte pentru putere și încurajat de descoperirea plugului său personal.

Sufletiștii au început să-i înlocuiască pe pietroși. Scrisul a redevenit taină, iar măgarul pegas. Nu mai ești ministru din pricina faptului că ai scris un sonet pe schema b, a, a, b, — a, b, b, a, — abc, — abc.

Dintr-o astfel de lucrare se întîmplă să devii chiar poet.

Literatura a devenit un fapt firesc, iar scriitorul un suflet necesar sufletului în genere. După ce ne-am uluit de revoluție și de schimbarea structurilor statului, acum ne dezuluim și ce este nou în noi a început să ne miroasă a acasă. Am minți dacă am spune că sîntem fericiți, dar am minți de două ori dacă am spune că sîntem nefericiți. Pe soare arzător depindeam de umbra copacului. Acum acesta depinde de bunul simț al muncii noastre.

M-am surprins respirînd aerul de sub aripa unei păsări. Mi s-a prăbușit în creștet. Ah, doamne, ce dulce durere !

Puneți mîna pe pămînt, dragii mei, nici nu știți cît de drăgăstos este el. A sădi sădire este la fel de frumos cu a fi-fire ; a ara-arare este la fel de tulburător cu a cînta-cîntare.

NICHITA STĂNESCU

Starea de veghe

A ne închipui măcar gama de sentimente și gînduri pe care conștiința scriitorului român de azi o înregistrează pe seismograful conștiinței sale este, practic, imposibil. Atîtea imagini care te cheamă, atîtea sonuri care exultă în jur, vibrînd în aerul primăvăratic al țării, își cer dreptul de cetate în sufletul celui chemat să fie o voce inconfundabilă a vremurilor pe care le trăiește.

Și dacă totuși putem vorbi în acest ceas despre o dominantă a sensibilității omului de artă de la noi, aceasta se poate numi **starea de veghe.**

Am trăit și trăim acest an cu sentimentul că a fost și este un an de excepție. Nu numai pentru faptul că el a pus la încercare puterea noastră de a supraviețui, dîrzenia și calmul nostru. Nu numai pentru că rememorăm cu mîndrie acum momente cruciale ale devenirii noastre istorice. Nu numai pentru că, în jurul nostru, o lume întreagă ne privește cu încredere și respect recunoscîndu-ne ca una din cele mai înțelepte națiuni. Toate acestea și încă multe altele la un loc ne-au făcut să ne redescoperim pe noi înșine mai solidari, mai buni, mai îndrăzneți, mai inspirați. Este fericitul miracol pe care îl trăim, întîmpinînd viitorul.

CORNELIU STURZU

A trăi simțindu-te acasă

Fiecare scriitor adevărat este o conștiință, o conștiință care exprimă o colectivitate, un unicat care dacă nu poate vorbi în numele întregii entități, cuvîntul lui se pierde în vuietul vînturilor istoriei. Ce înseamnă să fii scriitor maghiar din România ? Să exprimi conștiința naționalității din care faci parte, ca fiu al României socialiste, patria tuturor fiilor ei, fără deosebire de naționalitate. Să găsești cuvintele cele mai potrivite pentru a eterniza unul dintre cele mai plenare sentimente care exprimă adevărurile umanismului revoluționar. A fi om și revoluționar și scriitor în România înseamnă să-ți iubești semenii și să faci totul ca ei să se simtă la ei acasă. A trăi simțindu-te acasă — iată deopotrivă idealul scriitorului român și al celui maghiar, german, sîrb, ucrainean, idiș din România.

SZASZ JÁNOS

(Urmări din pagina 1)

Bucuriile și durerile neamului

jertfit de poporul nostru pe acest pămînt pentru păstrarea cred.nței stramoșești și ființei noastre naționale Iar mireasma aceasta s-a prefăcut în floarea bordo închis, simbolul iubirii profunde a trandafirului. Poetul astăzi, aici, în România, este conștiința spiritului acestui popor istoric.

A ajuns în floarea acestui trandafir sensul adînc al jertfei lui Brâncoveanu cu cei patru fii ai săi pentru păstrarea sufletului poporului nostru.

Din pulberea istoriei au ajuns la aura trandafirului fărîmele jertfitoare ale nobilului nostru trecut și încep să reverse mireasmă, viață și adevăr.

Poetul este astăzi aici, în România, acest potir cosmic ce privegheză pînă ce lacrimile zbuciumatului nostru trecut cunosc transfigurarea în vinul bucuriei și al vieții fără de sfîrșit, pînă ce natura devine istorie și istoria Patria nemuririi.

Se simte cea mai ușoară zgîrietură brutală pe obrazul Patriei ; plînge poetul cu lacrimi de sînge piatra dislocată din zidul de aur al trecutului precum și săgeata ce rănește un vlăstar din steaua viitorului acestui pămînt.

O veche tradiție la noi

mea de interviuri cu 56 de scriitori despre relațiile literare româno-maghiare m-am convins că fiecare scriitor maghiar din România consideră ca o datorie artistică și cetățenească tălmăcirea literaturii românești, contribuind astfel la cunoașterea reciprocă a valorilor. Personal mă bucur că după generația unor extraordinari traducători cum sînt Eugen Jebeleanu, Mihai Beniuc, Emil Giurgiuca în momentul de față se acordă o atenție deosebită din partea unor tineri traducători pentru traducerea din limba maghiară. Convingerea mea este că literatura poate sluji cu cea mai mare eficacitate la apropierea sufletelor prin cunoașterea și stima reciprocă. Tocmai aceasta este una din trăsăturile fundamentale ale literaturii din România, dorința sinceră ca toți scriitorii, indiferent de naționalitatea lor, să contribuie cu operele lor la viața spirituală a patriei socialiste.

Oamenii au chipul moral al pămîntului

1977, cu acel început de primăvară, cu imaculați ghiocei și absurditatea unei nopți de martie, cu acel Mai înălțător al Independenței și Victoriei, se întruchipează sub zodia Festivalului național al Cîntării României, festival al muncii și hărniciei.

Creația noastră literară este oglinda în care ne privim acum trecutul zbuciumat, prezentul socialist și viitorul comunist. Cu urechea aplecată ascultăm bătăile inimii poporului și acest cor imens și multilateral încercăm să-l transpunem în scrisul nostru.

Sîntem datori să găsim forme limpezi și convingătoare, să creăm opere transformatoare de conștiință omenească, opere ce vor dăinui în cartea de aur a literaturii românești, care de mult a făcut pași siguri și hotărîți pentru o intrare exemplară în circuitul valorilor europene și de pe întregul mapamond. Este datoria noastră să uităm de tot lozincile oferite cîndva, este de datoria noastră să-i facem pe toți oameni — oameni, chiar și pe cei care au rătăcit și rătăcesc pe drumul ocolit în căutarea fericirii imediate. Sînt mîndru că fac parte dintre acei scriitori de expresie germană de pe meleagurile bănățene care, împreună cu confrații români, maghiari și sîrbi, demonstrează participarea noastră la istoria cotidiană a patriei. Slove rostite sau cizelate cu migală sînt înscrise nu numai cu cerneală albastră, ci și cu acel roșu sincer, din sîngele nostru, cu acea flacără de aur din sufletul nostru, dăruit fără ezitare devenirii comuniste a României. Aici, fie în acest colț al roditorului Banat, fie în Moldova încărcată de istorie, fie în Dobrogea spălată de valurile Euxinului, scriem la noul letopiseț optimist și, cu toți semenii noștri, admirăm cerul înalt și senin, stăm neclintiți, de veghe, pentru izgonirea oricărui crepuscul din gîndirea, munca și visurile semenilor noștri.

Conferința unor oameni inspirați

nu mă duce la vioșie ci la o arie de Mozart, cîntată în copilărie la vioară, deși nu am cîntat niciodată la vioară. Am o carte spre tipar și nu sînt obsedat de ea. Starea mea nu se întoarce spre ce am scris. Ea nu caută cuvinte, nu se încurcă în cuvintele pe care le-am avut pînă acum în mine, ea vrea un ton, o muzică. Starea aceasta s-ar numi : „am în cap o carte". Scriu în cap la o carte. Mulți îi zic inspirație și o socotesc „divină". E o stare realistă, cu pîine și ziare, cu viață și Marin Preda, cu Isac Babel și Șei Sonagon, japoneza din secolul IX, cu această Conferință la care vor veni frații și confrații mei, toți purtînd în cap, sper, o carte. Căci starea aceasta nu-mi aparține, aceasta-i speranța mea. Conferința noastră are ca sens să spună răspicat că această stare e o stare fundamentală a celui ce vrea să fie scriitor român, azi. Conferința noastră cred că ar trebui să consacre bucuria — dezbărată de orice egoism elitar, de orice snobism uricios — de a avea de scris o carte. Conferința noastră trebuie să fie aceea a unor oameni inspirați. Am o convingere comunistă în forța solară a inspirației. Prin nimic să n-o întunecăm.

Refuzul provincialismului

epoca marilor clasici, a lui Maiorescu, Eminescu și Caragiale ; și apoi la aceea interbelică a lui Blaga, Barbu, Călinescu și Camil Petrescu. Peste orice diferențe, istoricește și artisticește explicabile, ne leagă puntea aspirației de a reflecta spiritul timpului. Acest, cum a mai fost numit, „europenism", ce devine tot mai mult o conștiință planetară integrală, reprezintă și o formă de solidaritate intelectuală. În muzeul imaginar al literaturii de azi, scriitorul român se visează alături de Malraux și de cellalți mari contemporani.

Lecția despre dragostea de vatră strămoșească, la Scorei, în Țara Făgărașului

M-am dus la Scorei, în județul Sibiu, și l-am ascultat pe profesorul de istorie Popa Gavrilă vorbind despre munca sa și a elevilor școlii de-acolo, pentru măsurarea adîncimii rădăcinilor satului lor :

„Scoreiul este unul din cele mai vechi sate din istorica Țară a Făgărașului și, totodată, din patria noastră. Omul a apărut pe pămînturile satului nostru, cît și pe cele vecine ale satului Sărata, cu multe mii de ani în urmă. Descoperirile arheologice făcute pe teritoriile Scoreiului și Sărății au scos la iveală ciocane de piatră, topoare, o săpăligă de piatră, un os pietrificat și pietre înnegrite, rămășițe de la o veche vatră de foc. Aceste descoperiri aparțin celei de-a doua perioade a pietrei, neoliticul, care apare pe teritoriul patriei noastre cu circa 5500 de ani înaintea erei noastre și ține aproximativ pînă la 1900 tot înaintea erei noastre. Aceste descoperiri arheologice au fost făcute cu ajutorul elevilor, la început în cadrul acțiunii „Căutătorii de comori", inițiată în anul 1970–1971, cînd am reușit să înființarec unul muzeu școlar. În această perioadă s-au descoperit, pe teritoriul Scoreiului, în hotarul numit Plăieț, două ciocane de piatră șlefuite. În anul școlar 1976–1977, membrii cercului de istorie, cărora li s-a insuflat pasiunea pentru cunoaștere și pentru descoperirea de noi elemente privind istoria satului nostru, au inceput primele investigații cu caracter arheologic pe teritoriul satului Sărata, descoperind pe pîriul Mierea, unde s-au făcut săpături pentru captarea unui izvor, un os pietrificat. Acest indiciu ne-a determinat să facem cercetări amănunțite în ripa de pe malul pîriului Mierea, unde am și descoperit valorosul material neolitic aflat azi în muzeul școlii. Această importantă descoperire a înscris pe harta patriei noastre încă două localități neolitice : Scoreiul și Sărata."

M-am dus la Scorei și l-am ascultat pe profesorul Popa Gavrilă interpretînd cu patos un text al unei Diplome domnești prin care, în anul 1391, Mircea cel Bătrîn, domn muntean, dăruia egumenului Stanciu, și urmașilor, întreg hotarul satului Scorei începînd de la „albia rîului Olt" pînă la „crestele Carpaților unde chiar se sfîrșește granița acestui teritoriu" :

„Hotarul satului Scorei, donat egumenului Stanciu, este cuprins între aceste miezuini cu numiri românești : Cetatea zisă a Cîrții, Valea Opatului, Piatra Oablă, Rîul Laita, locul numit Scorelul cel bătrîn, riuleț ul Valea Viționilor, Unghiul cu frasini, Pîriul Șoșilor, Valea Sărății, Tolfa Tunsului și Apa Tunsului. Aceste denumiri s-au păstrat pînă astăzi, cu excepția Văii Viționilor și Piatra Oablă care nu se mai cunosc. Ceea ce reține atenția și ni se pare deosebit de interesant la aceste denumiri este aceea de Scorelul cel bătrîn. În hotarul dintre Scorei și Sărata există și astăzi un teritoriu ce poartă această denumire. Or, dacă Scorelul este numit tot „cel bătrîn" și-n diploma lui Mircea de acum 586 de ani, se poate afirma că Scoreiul a existat cu multe secole înainte de atestarea lui documentară din Diploma aceasta."

M-am dus la Scorei și l-am ascultat pe profesorul Popa Gavrilă vorbind despre vechile familii ale satului :

„Cea mai veche familie din Scorei este familia Stroza, atestată documentar din 1188 și familia Score, existentă în anul 1330. Multe familii din Scorei și din Țara Făgărașului au fost înnobilate pentru fapte de vitejie, pentru dovadă de credință și merite în timp de război, de către principii Transilvaniei și chiar de către regi. Prima familie înnobilată a fost familia Vulk de Scorei, prin diploma de înnobilare oferită chiar de regele Mathias, Matei Corvin, în anul 1486 pentru primirea armelor»".

M-am dus la Scorei și l-am ascultat pe profesorul Popa Gavrilă demonstrînd că Scoreiul se înscrie în istoria noastră națională nu numai prin vechimea sa neolitică, ci și prin prezența sa — conștientă — de-a lungul secolelor în istoria neamului :

„Așezați la poalele celui mai înalt masiv muntos al Carpaților — Munții Făgărașului — scoreienii au folosit potecile munților numai de ei știute, ascunse de umbra pădurilor de fag și carpen, tăinuite de tăcerea pădurilor de brad, ca să mențină o permanentă legătură cu frații de dincolo de Carpați. Prin aceste poteci au trecut oierii cu turmele lor, în căutarea de noi pășuni. Pe aici au trecut iobagii, în ambele sensuri, atunci cînd exploatarea socială și națională nu mai puteau fi suportate. Primele legături au rămas săpate în urmele bătătorite ale potecilor. Prin „Vama Cucului" o trecut în 1663, cu turmele, oierul Andrei Scorei care, ajuns în ținutul Gorjului, datorită destoiniciei și faptelor sale este numit căpitan de plai. Este înmormîntat la Mănăstirea Polovraci, în anul 1692. Urbariile satului Scorei consemnează numărul crescînd al fugarilor. Numai în 1688 au fugit 40 de iobagi. După ocuparea Transilvaniei, austriecii încearcă să oprească exodul iobagilor punînd pază, în 1726, pe potecile de la Bilea și Bărcaciu. La întrebările anchetatorilor imperiali din 8 mai 1726 privind cauzele pustiirii și sărăcirii satului — ancheta s-a făcut în 33 de sate din districtul Făgărașului — reprezentanții Scoreiului aduc 11 acuzații ocupației habsburgice, făcînd, cu această ocazie, o uimitoare remarcă : „Dacă în Țara Românească ar fi acum situația din timpul lui Constantin Vodă Brâncoveanu, puțini oameni ar mai fi rămas în satul nostru." Această remarcă este deosebit de semnificativă ținînd seama că ea a fost exprimată de simpli țărani în urmă cu 250 de ani. Ea dovedește o înaltă conștiință de neam, de frățietate și o temeinică cunoaștere a realităților sociale și politice din Țara Românească."

M-am dus la Scorei și l-am ascultat pe profesorul Popa Gavrilă rostind vechi istorii locale, pe care la rîndul său le-a auzit și le-a culeș de la Bărdaș Nicolae, născut în 1893, Ciungu D. Ioan, născut în 1890, Pampu D. Gheorghe, născut în 1900, Ciungu N. Ioan, născut în 1896, Stroza Ioan Vulcu, născut 1893, precum și de la alți bătrîni ceva mai tineri ai satului :

„Tricolorul românesc, purtat de revoluționarii de la 1848, înfipt pe parapetul redutei de la Grivița de eroii legendari ai războiului din 1877, devine simbolul unității întregului popor într-o singură țară. În plină campanie de deznaționalizare, dusă de autoritățile maghiare reacționare, tinerii din Scorei, Vulcu Ioan zis Burii, Ciungu Ioan, Hampu Ioan zis Berilucă, și Ciungu I. Năcuță înalță tricolorul românesc, în iunie 1911, pe cel mai înalt brad din mijlocul satului. Spre a împiedica urcarea, toate crengile bradului au fost tăiate la coborîre. La vederea tricolorului, sute de oameni din satele vecine s-au strîns la fața locului, îmbrăcați în frumoase costume naționale, ca să sărbătorească evenimentul împreună cu scoreienii. Cînd „jandarmii cu pene" au încercat să se urce în brad au fost atacați din toate părțile de către femei, copii și tineri, îndrumați de Hampu Ioan. Autoritățile au fost silite să aducă un „escadron de husari" de la Turnu Roșu, care a contonat în Scorei trei săptămîni, pentru „restabilirea ordinii." Tineri și bătrîni, femei și copii au fost bătuți și schingiuiți spre a denunța pe făptași. Pentru a scăpa de pedeapsă, tinerii Hampu Ioan, Vulcu Ioan și Ciungu I. Năcuță își părăsesc familiile și trec peste munți, în România. La fel procedează și primarul satului, Marcu Dionisie, implicat și el în această acțiune. Lupta scoreienilor pentru eliberare și unitate națională continuă cu mai multă amploare în perioada primului război mondial. În august 1916, cînd armatele eliberatoare pătrund pe teritoriul Transilvaniei pînă în zona Porumbacului de Sus, Ioan David pleacă ce ascuns în satul eliberat Racovița, unde, împreună cu alți preoți, oficiază un Te Deum în cinstea armatelor române eliberatoare. La întoarcere este denunțat de crișmarul Löbel din Scorei, arestat și întemnițat la Tîrgu Mureș, purtat apoi prin mai multe închisori. Moare în anul 1918, în închisoarea din Seghedin. La vestea intrării României în război, tînărul Ciungu Victor dezertează din armata austro-ungară și parcurge distanța Cluj-Sibiu călărind noaptea pe caii găsiți pe cîmp la pășune. De la Sibiu spre Scorei, la trecerea podului peste Olt, este oprit de santinele, chiar la mijlocul podului. Folosește unica soluție de salvare, aruncîndu-se în apele învolburate ale Oltului. Scăpat cu viață, se prezintă la comandamentul armatei române, punîndu-se în slujba acesteia, conducînd ca ghid unitățile armatei române de sub comanda generalului Berindei, prin potecile de sub poalele Munților Negoi, Tunsul și Tolfa, după care coboară pe valea Scorelului, în spatele armatei inamice, contribuind prin fapta sa de adevărat erou național la istorica victorie a armatelor române pe frontul Porumbacu de Sus — Sărata — Scorei. În fruntea armatelor române eliberatoare s-a aflat și sublocotenentul Victor Balea, originar din satul apărătorilor Sărata, ai cărui părinți au trecut în România după cîștigarea independenței. Ajuns ofițer în armata română, în august 1916, Victor Balea se află în fața celei mai frumoase perspective ce poate fi oferită unui ostaș: eliberarea propriului sat natal, Sărata. Cuprins de emoția evenimentului, eroul sublocotenent Victor Balea se adresează ostașilor cu aceste cuvinte : „Înainte băieți, nu vă temeți că ajungem în satul meu !" În încleștarea ultimei ofensive cade, răpus de un glonte inamic, la numai trei sute de metri de satul său natal. În toiul luptelor continuau să funcționeze firele telefonice de legătură dintre comandamentul armatei austro-ungare, instalat în școala din. Scorei, transformată în spital, și unitățile de luptă de pe frontul Porumbacu de Sus. Este meritul învățătorului Stroza Iosif, zis Iojă, care, în momentul acela critic, a interceptat și tăiat firele telefonice. De înaltă conștiință națională au dat dovadă și scoreienii Halmaghi Traian, Stroza Ioan Vulcu, Bica Gheorghe și alții aflați pe frontul din Italia, care, la vestea intrării României în război, au dezertat din armata austro-ungară, plecînd la frații italieni. Actele de eroism ale scoreienilor, impulsionați de dorința eliberării și unirii cu România Independentă din 1877, depășesc caracterul lor local, înscriindu-se ca o contribuție la unirea întregului popor român într-o singură țară. Un ideal pentru care în primul război mondial și-au sacrificat viața 24 de tineri din Scorei."

M-am dus la Scorei și l-am ascultat pe profesorul Popa Gavrilă rostind contemporane istorii locale :

„După reforma învățămîntului din 1948, școala din Scorei se dezvoltă pe o linie mereu ascendentă, pe măsura cerințelor societății socialiste pe care o construim. Școala devine obligatorie și gratuită, iar frecvența atinge cota de sută la sută. Materialul didactic s-a îmbogățit an de an, învățămîntul căpătînd un conținut științific realist și practic. În 1965 se generalizează învățămîntul de 8 clase și în Scorei, unde predau zece cadre didactice. Biblioteca ajunge la 1950 de volume. Tot în anul 1965, cu sprijinul statului și prin muncă voluntară, scoreienii construiesc un nou local de școală, cu multe săli de clasă, cu laboratoare și cabinete. Așezată pe o terasă, înconjurată de un minunat parc — rod al muncii elevilor — școala completează în mod armonios centrul civic al satului. An de an, toți absolvenții școlii noastre își continuă studiile în școli postgenerale de zi, serale sau fără frecvență, avînd deschise toate posibilitățile spre învățămîntul de toate gradele și spre toate profesiile."

M-am dus la Scorei, l-am ascultat pe profesorul Popa Gavrilă vorbind despre istoria satului în care dumnealui trăiește și predă istoria țării și m-am simțit dator să scriu această cronică despre un profesor al timpurilor noastre, despre un profesor „de țară", care depășindu-și sarcinile strict didactice, face cu elevii școlii și muncă de cercetare istorică în general, de arheologie în special. Sau, mai exact spus, o cronică despre un profesor de istorie care nu-și depășește sarcinile pedagogice, lecțiile adică, ci le respectă, dîndu-le viață nu numai cu multă știință, ci și cu fărîme aprinse din sufletul, din conștiința dumnealui legată de pămîntul țării, de neamul țării.

I. NICOLAE ■

Ilustrăm acest număr cu fotografii de ELENA GHERA ■

„Unele din obiecțiile comerțului au fost întemeiate".

CONTRACTĂRI

Conform obiceiului, s-a desfășurat recent în stațiunea Neptun operațiunea contractărilor, reunind vreme de două săptămîni reprezentanți ai industriei ușoare, mai exact din compartimentul confecțiilor și reprezentanți ai comerțului, mai exact din întreprinderile comerțului cu ridicata, specialiști veniți să ofere și să aleagă modelele de confecții pe care le vom găsi în magazine în semestrul II al anului, acțiune pusă sub egida Ministerului Comerțului Interior și a Ministerului Industriei Ușoare. Ultimul exprimîndu-se prin intermediul Centralei Industriei Confecțiilor, în cadrul căreia de mai multă vreme răspunde de contractări directorul Lucian Blaga, ale cărui opinii le vom înfățișa mai tîrziu. Dat fiind faptul că menționata centrală produce cam trei sferturi din întreaga producție industrială de serie din sfera confecțiilor, restul revenind cooperației de consum, se acordă, în mod firesc, o deosebită importanță acțiunilor de contractare de genul celeia la care am avut ocazia să asistăm, hotărîndu-se în cadrul ei ce anume modele, din ce țesături și în ce nuanțe coloristice vor intra în producția curentă a industriei și, implicit, vor fi scoase la vînzare. De fapt, contractarea presupune mai multe etape distincte : alegerea țesăturilor, crearea modelelor și prezentarea acestora, urmată de nominalizarea lor și de întocmirea anexelor de contract, adică a comenzilor prin care comerțul, reținînd unul sau altul dintre modelele propuse de industrie, solicită o cantitate sau alta de la un anume furnizor. În condițiile economiei noastre socialiste, în care nimic nu e lăsat la voia întîmplării, operațiunea se desfășoară centralizat, adunînd în jurul aceleiași mese reprezentanții celor două foruri implicate, sistem utilizat numai de cîțiva ani, dar dînd — după opinia celor cu care am discutat — rezultate superioare încercărilor mai vechi, rezultate care se disting nu doar la nivelul specialiștilor, ci la nivelul marii mase de cumpărători. La dispoziția cărora se găsesc în ultima vreme confecții de mai bună calitate, mai moderne și mai variate, capabile să satisfacă un număr mult sporit de gusturi și exprimînd, ca o consecință logică a exigenței contractanților, creșterea vertiginoasă a nivelului de trai din țara noastră. Ajungînd aici cu expunerea, trebuie să precizăm că ne-a fost dat să auzim, la Neptun, un punct de vedere critic asupra actualului sistem de contractări, pe care unii specialiști îl consideră prea puțin eficient, datorită perioadei lungi de desfășurare (la Neptun, unele delegații au rămas mai bine de două săptămîni), a cheltuielilor exagerate (în medie, o unitate industrială a trimis 8 persoane, ceea ce presupune, socotind o distanță mijlocie pe calea ferată, cazare, diurnă, transportul modelelor etc., un decont de minimum 10 000 de lei), a obligativității prezenței cîtorva din factorii de conducere ai fiecărei întreprinderi (cel puțin directorul comercial), opinîndu-se pentru o relație directă furnizor-beneficiar, realizabilă pe două căi. Fie prin vizite ale specialiștilor din comerț în unitățile respective, fie prin trimiterea modelelor către toate I.C.R.T.L-urile din țară. După calcule stricte, acest sistem, practicat în multe țări ale lumii, s-ar recomanda cu o oarecare reducere a cheltuielilor, dar directorul Lucian Blaga ne-a demonstrat — pe puncte — avantajele economice covîrșitoare ale contractării centralizate.

În primul rînd, ne-a spus dînsul, actuala manieră de contractare presupune avantajul utilizării integrale a colecției unice, întocmită pe baza unui plan de creație stabilit în deplină cunoștință de cauză, în ideea că un producător contractat direct de beneficiar ar avea tot interesul să limiteze la maximum numărul de modele, lucrînd serii cît mai mari pentru produsul solicitat de comerț, cunoscut și acceptat fiind faptul că productivitatea muncii crește în cazul unor serii cît mai extinse. Firește, pentru noi productivitatea muncii rămîne un factor de care ținem seama în toate acțiunile, dar este de datoria noastră să ținem seama și de gustul publicului, de cerințele acestuia de a îmbrăca modele cît mai variate, care să nu semene unele cu altele, spre a evita situațiile — poate numai comice, poate altfel — de acum cîțiva ani, cînd întîlneai la fiecare pas același, să zicem, raglan, cu aceeași țesătură și din același material. În al doilea rînd sistemul de contractare folosit acum stimulează inventivitatea colectivelor de creație din diversele întreprinderi, determinîndu-le să caute și să găsească mereu noutăți. Aș putea da unele exemple concrete. Astfel, întreprinderea de confecții din Marghita, județul Bihor, nu cu cine știe ce tradiții, a realizat anul acesta o colecție de cămăși foarte frumoasă și la un preț mai mult decît accesibil. Dacă la „Mondiala" Satu Mare, unde există o veche și recunoscută specializare în confecții, s-au obținut, bineînțeles, rezultate remarcabile, iată că acum s-a prezentat, surprinzător, la un nivel foarte înalt și Întreprinderea de confecții din Focșani, unitate tînără care a depășit unele poticneli inerente începutului, aducînd la contractare îmbrăcăminte de tip sport de cea mai bună calitate. Asta nu înseamnă că, la acest capitol, nu avem și unele dezamăgiri. Întreprinderea de confecții din Craiova, care ne obișnuise cu modele frumoase și calitative, a prezentat la Neptun produse, confecții pentru băieți, mai slabe, care n-au întrunit adeziunea oamenilor din comerț. Imitația de blană pe care a încercat-o „Adesgo" București, deși a făcut o excelentă impresie în faza mostrelor prin aplicabilitatea la paltonașele pentru copii, nu s-a impus, căci modelele înfățișate au fost mult sub nivelul mostrelor.

Găsduind în continuare avantajele contractării centralizate, așa cum le-am dedus din cele văzute și așa cum ne-au fost explicate (asigurarea cantitativă pentru necesarul pieței, la toate categoriile de confecții, pentru bărbați, femei și copii, garantarea creșterii ponderii creației etc.), credem că e momentul să înfățișăm cîteva rețineri, consecințe ale observațiilor directe, vizînd nu fondul problemei, cît anumite detalii. Susținînd ideea contractării centralizate, după argumentația expusă mai sus, sîntem nevoiți să scriem că, după opinia noastră, timpul de desfășurare al operațiunilor, mai ales al celor de întocmire a anexelor de contract, este dilatat fără rațiuni suficiente. Judecînd după ritmul de lucru de la Neptun — cînd aproape jumătate din durata celor opt ore din programul zilnic se consuma pentru revederi emoționante sau șuete — treburile ar putea fi duse la bun sfîrșit mult mai repede. De asemenea, delegațiile diverselor întreprinderi s-ar cuveni substanțial reduse ca număr, urmînd a participa la contractări numai persoanele de care este imediată nevoie, reprezentanți ai serviciilor de desfacere și aprovizionare în primul rînd, și mai apoi, numai în măsura necesităților bine argumentate, factorii de răspundere din unități, în sarcina cărora rămîne mai ales munca în perspectivă, de anticipație.

O discuție întreagă s-ar putea face în ceea ce privește locul de desfășurare a acțiunii. La Neptun, nimic de zis, organizarea contractărilor încredințată salonului restaurantului „Dunărea", a fost la înălțime, în ciuda atmosferei semănînd pe undeva a bazar, forurile locale, obișnuite de cîțiva ani cu asemenea manifestări ample (au fost prezente, cum spuneam, vreme de două săptămîni aproximativ, peste 500 de persoane) străduindu-se ca oaspeții lor să se simtă cît mai bine, în hoteluri confortabile, cu piscine și așa mai departe. Din acest punct de vedere, jos pălăria ! Ciudată ni se pare însă plasarea contractărilor într-o localitate de la una din marginile țării, ceea ce presupune cheltuieli foarte mari de deplasare pentru reprezentanții industriei sau comerțului veniți tocmai din călăiatt colț al țării, de la Oradea, Timișoara sau Arad, să zicem. Firește, ni s-au semnalat unele avantaje ale Neptunului (spații de cazare, spații de lucru etc., dar e greu de crezut că nu pot fi găsite condiții asemănătoare și în orașe așezate mai către centrul țării, către care să se ajungă mai lesne și mai ieftin. Înaintăm această părere forurilor răspunzătoare de bunul mers al contractărilor, așteptînd o argumentare mai riguroasă.

Scrîind toate cele de mai sus spre a-i lămuri pe cititori asupra tehnicii contractărilor, să vedem — în detaliu — ce au adus ele nou anul acesta, prin ce se pot deosebi de acțiunile similare din trecut, la capătul cărora s-au găsit în magazinele de confecții produse mai multe și mai frumoase, mai variate și de mai bună calitate, fără ca gustul publicului larg, în continuă rafinare, ca urmare directă a creșterii nivelului de trai din România socialistă, să fie pe de-a întregul satisfăcut. Considerăm necesar să subliniem că, deși desfășurate în condițiile unor interese diferite — chiar dacă subordonate interesului general ca lumea să se îmbrace mai elegant, mai trainic și mai ieftin, imperativul care stă la baza politicii înțelepte a partidului și statului nostru, în conformitate cu care toate realizările societății trebuie puse în slujba ridicării nivelului de trai al cetățenilor, al satisfacerii nevoilor lor mereu crescînde — contractările din industria confecțiilor au cunoscut în general O ATMOSFERĂ DE MUNCĂ TEMEINICĂ ȘI SERIOASĂ, cei doi parteneri, industria și comerțul, prezentîndu-se în VIZIBIL PROGRES față de anii anteriori. Astfel, Centrul de cercetări și proiectări pentru îmbrăcăminte din cadrul Centralei industriei confecțiilor a înfățișat reprezentanților comerțului o colecție unică, remarcabilă, despre care toată lumea a avut numai cuvinte de laudă, semnalînd rezolvările ingenioase și varietatea modelelor, în număr de peste 5 000 ! Mai ales în ceea ce privește confecțiile pentru bărbați și femei, numărul și calitatea modelelor noi, caracterizate în adevărate parade ale modei de Odette Mihăescu, coordonator al problemelor de creație din centrul amintit, au impresionat plăcut pe beneficiari, care au avut într-adevăr de unde alege, tăieturi moderne și culori diverse, toți cei cu care am vorbit confirmînd pașii înainte realizați, fie și prin comparație cu anul trecut, de industrie. Recunoscut pentru exigența sa, manifestată din plin și la Neptun, cînd a refuzat contractarea unor produse prea pretențioase sau prea scumpe, directorul magazinului Bucur-Obor, cea mai mare unitate a genului din țară, cu o suprafață utilă de 32 000 de metri pătrați, Aurel Iacobescu, ne-a declarat că industria „a prezentat multe noutăți, modele cu linie modernă, produse diversificate, mai ales în domeniul confecțiilor de femei". Anunțîndu-ne că, dincolo de tranzitul direct, unitatea pe care o conduce a contractat la Neptun mărfuri de peste 100 de milioane de lei, că prețurile informative înaintate de industrie s-au dovedit, în majoritatea zdrobitoare a cazurilor, acceptabile, adică pentru orice pungă, Aurel Iacobescu s-a arătat mulțumit în special de produsele confecționate la întreprinderile din Satu Mare, Sibiu și Cluj-Napoca, subliniind noutatea multora din rochiile de damă, din țesături ușoare și practice, cu un colorit viu.

Aceleași impresii favorabile ne-au fost încredințate și de Vasile Buhoci, directorul adjunct al I.C.R.T.I. Galați, om cu veche experiență în comerțul cu ridicata, sector în care lucrează din 1953, după absolvirea școlii de mișcare-comerț-vamă și după scurte stații efectuate într-un birou de reclamații C.F.R. și într-un trust de panificație. Exprimînd opiniile responsabililor comerțului din județul Galați, 16 oameni din I.C.R.T.I., din Direcția comercială și din cooperație (din care 1 economist și 15 cu studii medii sau echivalențe), Vasile Buhoci s-a declarat mulțumit de calitatea din acest an a prestațiilor industriei S-au înlăturat multe lipsuri, ne-a informat, s-a ținut cont în realizarea colecției unice, mai cuprinzătoare față de trecutul apropiat, de sugestiile noastre, modelele pentru tineret fiind mai variate și mai elegante ca oricînd. Lăsînd de o parte întreprinderile cu vechi state de serviciu în materie de confecții, între care, firește, locul de frunte revine I.C.T.M.B.-ului, fabrici mai noi, cum sînt cele de la Focșani sau Tîrgu Secuiesc, au oferit o varietate impresionantă de produse.

Firește, industriei i-au fost găsite, în condițiile unui evantai bogat de modele, contractat, cum aminteam, în proporție de peste 50 la sută, și unele cusururi. Multe modele au fost refuzate. Altora li s-au cerut modificări mai mari sau mai mici, „2 șlițuri e prea mult", „72 030 e prea scump, schimbați țesătura", „44 378, pantalon negru și haină grena, sugerează uniforma unui ospătar", „modelul merge, dar fără cordon", „7 857 îl avem, în semestrul II nu mai merge" etc., reținerile comerțului fiind cel mai adesea primite de industrie cu simț autocritic și, firește, după interesul de a contracta cît mai mult (suma totală a contractărilor s-a ridicat la Neptun la peste 4 miliarde de lei), cu dorința de a satisface cît mai operativ cererile întemeiate ale beneficiarilor. Între industrie și comerț, am fost martori, se desfășoară la fiecare contractare, dacă nu o luptă, măcar o înfruntare, uneori tăioasă, de argumente (n-au lipsit nici momentele cînd s-a ridicat tonul, păstrîndu-se însă limita decenței și a manierelor alese), din care nu are de cîștigat pînă la urmă decît cumpărătorul, strădania industriei de a respecta exigența tot mai competentă a comerțului, operație de regulă dusă la bun sfîrșit, încheindu-se prin apariția în vitrine și standuri a unor mărfuri mai aproape de gustul publicului larg, pe care reprezentanții I.C.R.T.I.-urilor îl exprimă, cu excepțiile de rigoare, mai fidel decît s-ar crede. Despre exigența beneficiarilor am avut ocazia să discutăm, între alții, cu inginerul Ioan Gîndilă, director-adjunct al Întreprinderii de confecții „Steaua roșie" din Sibiu și cu Dan Cioarec, directorul comercial al unei unități similare din Focșani, despre care pomeneam mai devreme că, deși tînără, a surprins plăcut anul acesta cu o gamă variată de produse de calitate superioară. Ambii ne-au declarat că nivelul de pregătire al reprezentanților din comerț a crescut în paralel cu exigența lor, foarte rare fiind cazurile cînd un produs mai slab poate fi contractat.

Bineînțeles că nu tot ceea ce s-a prezentat la Neptun a întrunit sufragiile comerțului, după cum e lesne de înțeles că, în ciuda progresului despre care am scris, au mai rămas unele minusuri, pe care — îi citîm pe directorul Blaga — industria le are în vedere, obligîndu-se să le înlăture în cel mai scurt timp posibil. Dacă au plăcut, de exemplu, foarte mult colecțiile de pantaloni etalate de fabrica din Tîrgu Secuiesc, unde fiecare lucrător produce 8 pantaloni într-un schimb și unde — după vorbele directorului comercial, Atila Magori — „s-au preluat linii de modă de la export, între pantalonii pentru export, pe care-i trimitem în întreaga lume, și cei pentru fondul pieței nemaifiind nici o diferență, alte modele propuse n-au plăcut, iar unele au lipsit de-a dreptul. Astfel, după cele aflate de la diverși interlocutori sau din cele constatate de noi, putem afirma că în ceea ce privește gama de articole pentru copii s-a făcut prea puțin, nuanțele coloristice ale marii majorități a produselor suferind prin uniformitate. Oferta la rochii de vară, care se cer foarte mult, nu s-a ridicat la nivelul așteptat, ne-a mărturisit Aurel Iacobescu. Mai ales rochiile de vară subțiri au lipsit din colecții. Foarte multe modele au apărut pe poliester, care se vinde mai greu, s-a făcut auzită o altă voce. Se simte nevoia unei mai mari varietăți de impermeabile, în special pentru tineret. Eventual, o imitație de piele, ușoară și rezistentă, ne-a declarat Vasile Buhoci. Alt minus : inexistența unui material intermediar între tergalul de 250 de lei metru și lîna de 460. Altă critică : scurtele din relon pentru copii par vechi etc., etc.

Reprezentanții industriei și-au notat cu atenție toate sugestiile și obiecțiile comerțului. Însuși directorul Blaga găsindu-le pe cele mai multe întemeiate. Cunoscînd capacitatea de mobilizare a industriei confecțiilor, ale cărei produse circulă de ani și ani de zile prin întreaga lume, întărînd prestigiul așezat în dreptul seriozității și puterii de muncă a românilor, avem convingerea că nu va trece decît puțină vreme pînă cînd rezervele și propunerile înaintate la Neptun se vor transforma în certitudini, apărînd în magazine sub formă de rochii sau paltoane, de pantaloni sau bluze, pe gustul și după buzunarul marii mase de cumpărători, dornici să se îmbrace cît mai bine și mai modern. Pe drumul, nu o dată complicat, de la fabrică la mulțumirea clientului, apreciem că operațiunea contractărilor și-a îndeplinit în cea mai mare parte menirea, însemnînd un apăsat pas înainte.

OVIDIU IOANIȚOAIA
EMANUEL TÂNJALĂ

Doctorul Ioan Pușcaș și lupta sa cu ulcerul

Doctorul docent Ioan Pușcaș este o veche cunoștință a cititorilor noștri. Datorită lui, Șimleu Silvaniei a ajuns o denumire familiară în limbajul literaturii mondiale de gastroenterologie; orășelul liniștit din Sălaj a devenit leagănul uneia din marile legende ale medicinei victorioase. Întreaga lume știe azi că aici, în acest orășel din România, ulcerul gastroduodenal a încetat să mai fie o boală neînvinsă, o suferință ca o condamnare nedreaptă, pe care înaltele instanțe ale științei trebuiau s-o accepte neputincioase. De aceea, victoria obținută de doctorul Pușcaș împotriva acestei maladii rămîne și un act de supremă dreptate făcută oamenilor de pretutindeni și pentru totdeauna, împotriva absurdului și morții. La Șimleu, orice trecător te îndrumă imediat, în orice colț ai localității te-ai afla, spre „spitalul lui Pușcaș". A devenit ceva firesc acest spital fără firmă și fără portar pe care îl găsește totuși oricine, în cel mai scurt timp, de oriunde ar veni. Pe ușa cabinetului deasupra cărăia e scris **Dr. Pușcaș Ioan**, te întîmpină prima replică a doctorului, înainte de a-l fi văzut : **NU INTRAȚI NECHEMAȚI !** Deviză de ordine, politicoasă dar fermă, bună dealtfel să-ți întîmpine pe oameni la multe uși prin care trec, ba chiar la porțile prin care-și fac intrarea într-o meserie. Alături, pe perete, este scris chiar și orarul de consultații : zilnic între orele 12—14. În realitate doctorul îi vede pe toți cei care i se opresc la ușă cu necazurile lor. Iar numărul mare al acestora — între 30 și 80, ba chiar mai mulți zilnic — face, evident, formal anunțul de aici. Pînă și formalismul își schimbă însă sensul în preajma acestui om care a modificat pentru întreaga lume înțelesul uneia din bolile larg răspîndite, care își disputa întîietatea în ce privește durata incapacității de muncă și suferințele pricinuite. Colaboratorii doctorului Pușcaș depășesc, din fericire, schema formală de încadrări. Oficial, mai lucrează aici, în afară de el, doar medicul specialist Aurel Lerințiu. Ceea ce nu face schema încadrărilor, face, în schimb, pasiunea și înaltul profesionalism al unor tineri minunați. Medicii Aurel Chiu (Dispensarul C.F.R. Șimleu), Tiberiu Kovacs (Circumscripția urbană Șimleu) și Ioan Orban (Dispensarul Pericei), împreună cu psihologul Zoltan Turi (profesor la Școala ajutătoare Șimleu) își consumă aici timpul lor liber, formînd o echipă de entuziaști care sub conducerea doctorului Pușcaș continuă cercetările în slujba sănătății oamenilor, fiind mereu la curent cu literatura de specialitate din întreaga lume și bazîndu-și concluziile pe rezultate clinice certe, pe o cazuistică de mii de pacienți. Spitalul are 100 de locuri. De regulă însă se află sub îngrijire un număr mai mare de bolnavi, unii locuind în afara spitalului. Cei doi radiologi, care acoperă și activitatea de aici, medicii Cantemir Resiga și Ștefan Veress, completează echipa de specialiști care se întrunește în fiecare seară să discute evoluția stării fiecărui bolnav, posibilitățile de utilizare a unor noi substanțe medicamentoase. Un bolnav de ulcer gastroduodenal, după 4—5 zile de tratament nu mai are dureri, poate să mănînce și să bea practic orice dorește fără excese, iar în 10—14 zile, rareori trei săptămîni, ulcerația a dispărut și pacientul este externat putînd să ia la domiciliu tratamentul de întreținere prescris. Doctorul Pușcaș și-a închis propriu-i ulcer în 10 zile. Un endoscop ultramodern — Olympus Tip GIF 3 — produs în Japonia în toamna trecută dă posibilitatea medicului să cerceteze efectiv integral stomacul și duodenul, iar pacientului îi oferă fascinația de a-și vedea singur nișa și în special — după tratament — stomacul vindecat pe locul fostei ulcerații. Se realizează astfel și o excelentă psihoterapie importantă mai ales în cazul bolnavilor la care ulcerului i se alătură și tulburări nevrotice.

Toate lucrurile extraordinare, rezultatele de excepționalitate însemnătate științifică obținute aici și însănătoșirea a mii de bolnavi n-ar fi posibile însă dacă celor doi medici ai spitalului și entuziaștilor lor „asociați" nu li s-ar adăuga truda permanentă și conștiinciozitatea profesională remarcabilă a celor de la laborator, a întregului personal mediu sanitar. Fie-ne dar îngăduit, cel puțin, să amintim numele chimistei Maria Borșan, ale laborantelor Paula Surany și Grațiela Cibu ca și pe ale asistenților Zoltan Bernat — pasionatul și neobositul Zoli — Iolanda Sziszik, Ana Morar, Paraschiva Matei, Maria Pop, Sofia Iepure, Maria Mocanu, Minerva Tămaș, Berta Eilep, Ildiko Farkas, Viorica Dinga, Ileana Bukuvinski și Stela Pușcaș.

După ce am văzut spitalul și am stat de vorbă cu inimoșii săi confrați, doctorul Pușcaș a găsit, într-una din serile săptămînii trecute, răgaz pentru o discuție mai lungă.

— De curînd, ați brevetat 9 noi substanțe medicamentoase. Despre ce este vorba ?

— De fapt, despre tot atîtea priorități ale medicinei românești. Patru din aceste substanțe inhibă secreția acidă cu efecte comparabile cu ale ulcosilvanilului; alte trei influențează metabolismul fosfo-calcic (efectele antiacide ale unora din ele apar **imediat**), iar celelalte două acționează prin influențarea sistemului nervos vegetativ.

— Am înțeles că, împreună cu colaboratorii dumneavoastră, ați declarat un adevărat război calculului, în acest pașnic Șimleu al Silvaniei unde se pare că stabiliți centrul de greutate al gastroenterologiei românești.

— Uite ce e, dragul meu, cît privește chestiunea asta de la urmă, cu centrul de greutate, sau cum i-ai zis, degeaba mă tragi de limbă că eu n-am să ți-o comentez. Da, știi cum ? În nici un fel ! Nici chiar nu neg. Pentru asta s-or găsi confrați săritori. Așa că, vorba lui Aurel Lerințiu : „Fără !..." Despre calciu însă, da, am să-ți vorbesc. Lucrurile sînt absolut clare. Poți scrie că am dovedit rolul nociv al calciului carbonic, al calciului gluconic, al calciului pantotenat, precum și al calciului lactic asupra mucoasei gastrice și agravarea ulcerelor gastroduodenale după produse pe bază de calciu. Am demonstrat că administrarea **unei singure doze de calciu** sporește secreția gastrică acidă la o jumătate de oră — o oră de la administrare, aceasta putînd rămîne crescută zile sau săptămîni. Am dovedit, de asemenea, că administrarea produselor pe bază de calciu produce secreție acidă continuă **și în perioadele dintre digestii.** Ionii de calciu interferează cu acetazolamida (ulcosilvanilul) la nivelul celulei parietale, ceea ce explică limitarea efectelor inhibitorii ale acesteia **și contraindicația asocierii lor.** În legătură cu aceasta am descoperit acțiunea unor substanțe de scădere a secreției acide și oprire a crizelor ulceroase prin diminuarea absorbției calciului la nivel intestinal, de fixare a lui la nivel sanguin, sau de antagonizare a efectelor acestuia prin alte mijloace.

— După cîte știu, sînteți pe picior de război și cu iodul, în urma cercetărilor dumneavoastră asupra acestuia și a relațiilor lui cu secreția acidă și ulcerul duodenal. Ce puteți spune cititorilor despre acest lucru ?

— Am constatat și am decis creșterea secreției acide după folosirea substanțelor pe bază de iod. Și trebuie să adaug că această secreție se poate menține crescută săptămîni și luni. Am dovedit apoi ineficacitatea, scăderea efectelor terapiei antiulceroase în cazul asocierii medicamentelor conținînd iod. E suficient să amintesc doar că două colicistografii — care se fac cu tablete conținînd iod — la un bolnav cu ulcer duodenal împiedică închiderea ulcerației cel puțin șase luni.

— Pentru că toți sîntem la acești „inamici camuflați" împotriva cărora cercetările dumneavoastră au atras atenția gastroenterologilor, cred că este momentul să vă întreb acum ce v-au făcut antibioticele ?

— Mie nu mi-au făcut aproape nimic. Și nici nu vreau să le vorbim de rău chiar pe toate. Unele însă să știi și te rog să scrii că fac și rău oamenilor. cresc secreția acidă, favorizînd producerea gastritelor, gastroduodenitelor, apariția crizelor ulceroase.

— Ce alte concluzii ale cercetărilor dumneavoastră ați mai putea comunica ?

— Păi am să-ți mai spun vreo cîteva. Am descris, de pildă, fenomenul de secreție acidă intermitentă în perioadele interdigestive la bolnavii cu ulcer duodenal. Am descris la fel, cu această ocazie, fenomenul de anaciditate spontană la acești bolnavi. Lucrul este important întrucît, pînă acum, se considera că bolnavii cu ulcer duodenal **au o secreție acidă continuă,** fără repaus secretor interdigestiv. Practic, noi am demonstrat că **aprecierea aciditățli nu poate fi corectă decît după sondaje gastrice repetate.**

În afară de aceasta, studii efectuate pe mii de bolnavi cu ulcer duodenal ne-au dus la concluzia că efectuarea sondajului gastric nocturn — larg aplicat încă la ora actuală ! — **nu aduce informații în plus pentru simplul motiv că secreția acidă nu diferă de la zi la noapte, așa cum se credea.** Să lăsăm deci bolnavii să doarmă !

— Activitatea de cercetare și rezultatele dumneavoastră de pînă acum în tratarea ulcerului duodenal schimbă esențial optica asupra acestei maladii.

— E drept, o parte din cercetările amintite au dus la conturarea unei noi concepții patologice asupra ulcerului duodenal. Conform acesteia, apariția bolii în tinerețe este legată de tulburări și dezechilibre neuroendocrine cu repercusiuni asupra metabolismului fosfo-calcic. Argumentele noastre terapeutice pentru această concepție ne-au confirmat presupunerile. Restabilirea terapeutică a echilibrului fosfo-calcic a dus la rezultate bune — unele de-a dreptul spectaculoase ! — în suprimarea crizelor ulceroase și închiderea nișelor. Același dezechilibru metabolic ar putea explica și frecvența crizelor ulceroase de primăvară și de toamnă.

— Este cunoscut din literatura medicală că dumneavoastră ați elaborat cel mai rapid procedeu terapeutic de diferențiere a ulcerației benigne de cea canceroasă. Ce puteți spune în acest sens ?

— Din punct de vedere radiologic — și deseori chiar gastroscopic — este dificil sau imposibil de stabilit originea benignă ori canceroasă a leziunii. În aceste cazuri se apelează la așa-zisele teste terapeutice, constînd în administrarea unor medicamente care să ducă la reducerea ulcerației și dispariția ei în cazul cînd aceasta are origine benignă. Testele terapeutice folosite aveau dezavantajul unei durate mari : trei săptămîni, pînă la șase luni. **Testul inițiat de noi reduce durata stabilirii diagnosticului la 7—9 zile.**

— Unul din lucrurile aproape incredibile pentru bolnavii care vin la dumneavoastră este lipsa interdicțiilor alimentare cu care i-au obișnuit pînă acum prescripții medicale severe. Vreți să lămuriți mai bine acest lucru ?

— Sînt convins că în indicația unui regim igieno-dietetic s-a exagerat foarte mult pînă acum. În acest sens aș menționa cîteva erori considerate pînă în prezent drept indicații terapeutice în ulcer. E bine cunoscut faptul că în cazul ulcerului duodenal alimentele stimulează secreția acidă mai mult decît la un om sănătos. Și este la fel de cunoscut că această secreție acidă stimulată alimentar rămîne o lungă perioadă la valori foarte ridicate. Logica acestor constatări ne duce la indicația a cel mult trei mese pe zi. **Deci ideea unor mese frecvente în ulcer duodenal este, evident, greșită. Alimentația nocturnă în crizele dureroase la unii bolnavi cu ulcere duodenale este la fel de greșită pe același temei.** Desigur administrația unei medicații alcalinizante este cea mai potrivită în asemenea situații. Cît privește regimul alimentar, la bolnavii tratați cu ulcosilvanil, acesta este liber : fără nici o restricție.

— Ce alcaline recomandați cu predilecție și — pentru că am ajuns aici — ce părere aveți despre lapte ?

— Cel mai bun neutralizant, mai rapid și mai simplu, este bicarbonatul de sodiu. Experiențele unor autori străini, ca și cercetările noastre au confirmat că nu există fenomenul de rebound secretor (revenire a secreției acide cu depășirea valorilor inițiale), așa cum s-a susținut în mod empiric de zeci de ani. Acest fenomen nu era altceva decît o stimulare a aciditătii produse de prezența ionilor de calciu din diferitele prafuri alcaline. Terapia cu alcaline folosită abuziv produce o boală cu complicații renale din cele mai severe : **sindromul lapte-alcaline.** Laptele în primul moment e un calmant, ca, apoi, prin stimularea secreției acide, să împiedice vindecarea unui ulcer. Folosirea îndelungată — și mai ales în cantități mari — a laptelui înseamnă un aport crescut de calciu în organism, care se va depozita în diferite organe (depuneri calcare), producînd inclusiv pietre la nivelul rinichiului și insuficiență renală. Terapia alcalinizantă pe bază de aluminiu, bismut, folosită îndelungat, produce, la fel, tulburări și ale metabolismului fosfo-calcic de tipul osteomalaciei. În concluzie, terapia cu alcalinizante este indicată în cure scurte, dar fără asocierea calciului și a laptelui.

— Pentru că numele dumneavoastră este legat în mintea oricui de ulcosilvanil, ce puteți spune cititorilor despre alte efecte ale lui, în afară de cel primordial în tratarea ulcerului ?

— Tratamentul cu acetazolamidă, respectiv cu ulcosilvanil, este bine tolerat de către bolnavi și nu are contraindicații deosebite. Acest tratament la care se asociază lichide, produce topirea unor pietre **preexistente** în rinichii bolnavilor. Descoperirea nu este a noastră, ci a unor americani care aplică acetazolamida ca tratament curativ și preventiv al litiazei renale pe bază de urați și cisteină, ani la rînd și zilnic. Topirea și eliminarea pietrelor la unii bolnavi produce în timpul eliminării, desigur, crize dureroase. Fără îndoială este un efect bun, numai că atunci cînd apare este neplăcut pentru bolnavi dacă nu dăm calmante.

Unele furnicături și o ușoară astenie care apar în primele zile de tratament sînt nesemnificative.

— V-ați consacrat de ani de zile acestor cercetări. De unde a venit cel mai eficient sprijin, cînd ați avut nevoie de el ?

— Se cuvine nu numai să amintesc Ministerul Sănătății dar să și mulțumesc conducerii acestuia pentru condițiile pe care mi le-a creat. Tin de asemenea să subliniez contribuția deosebită a C.N.S.T.-ului în sprijinul nostru, printr-o dotare tehnică modernă, sprijin în care rolul primordial l-a avut profesorul Ion Minzatu. De asemenea, ne-a ajutat mult colectivul Institutului pentru cercetări farmaceucite din Cluj-Napoca, cu care am realizat majoritatea produselor noi. Și ar fi nedrept să nu amintesc ajutorul primit din partea revistei „Flacăra". Te rog să nu tai asta, n-ar fi corect dacă n-as spune-o. Dacă cineva m-a făcut cunoscut în țară și iubit de public, apoi aceasta o datorez în cea mai mare măsură acestei reviste, care a scos efectiv din anonimat și a contribuit la propulsarea multor valori românești.

— Știu că la un moment dat vi s-a propus, în condiții avantajoase, un angajament pentru cercetări în străinătate. Ce ne puteți spune ?

— Am mai fost întrebat despre acea întîmplare, după mine firească. În fond e ceva nefiresc în faptul că nu m-am gîndit niciodată și că nimic, chiar așa, simplu, **nimic** nu m-ar putea face să-mi părăsesc țara, care este patria părinților și-a neamului meu, singura țară din lume care e țara mea ? Da, mi-a propus odată directorul unui mare centru de cercetări din străinătate un contract pe trei ani la suma de 750 000 de dolari. Pentru că am refuzat, omul acela n-a înțeles, la început, decît că vreau mai mult. A continuat să-mi spună că mi-ar putea asigura niște premii cu care suma s-ar putea rotunji la un milion. Ce putea el să înțeleagă din legătura, mai presus de aurul și de toți dolarii lumii, a sufletului meu cu acest pămînt, cu acest Sălaj, al cărui nume — nu-mi ascund bucuria — au învățat de-atunci destul de mulți să-l ortografieze ? Am fost nevoit să-i spun că pur și simplu nu sînt de vînzare. Calm, frumos, fără supărare. Nu era vorba de preț. A renunțat.

— După succesele atîtor ani de cercetări și cu autoritatea cîștigată în materie, cum vede doctorul Pușcaș viitorul gastroenterologiei românești ?

— Mai întîi, pentru că ulcerul gastroduodenal este o afecțiune deosebit de frecventă — peste zece la sută din populație — care creează, cred, cele mai multe zile de incapacitate temporară de muncă și aduce serioase prejudicii economiei naționale, consider că trebuie îmbunătățite o serie de aspecte în dezvoltarea gastroenterologiei noastre. În serviciul de boli interne, explorarea bolnavilor presupuși a avea ulcer este obligatoriu să se facă corect, adică explorarea secreției gastrice să se facă prin stimularea cu histamină în doză maximală, sau pentagastrină, **eliminînd odată pentru totdeauna, metodele depășite de stimulare cu alcool, cofeină sau prafuri de probă.**

Explorările radiologice gastroduodenale trebuie făcute cu seriografie și, unde este nevoie, să se aplice tehnica dublului contrast.

Chirurgii gastroenterologi trebuie să opereze — în fine ! — numai la indicațiile internistului și endoscopistului gastroenterolog.

Mai cred, de asemenea, că revista „Medicină internă", care apare la două luni, nu satisface nevoile de informare medicală din țară. Un supliment de gastroenterologie — pentru început — este necesar și ar fi binevenit, în vederea publicării, așa cum e logic, a descoperirilor românești, **fără întîrziere,** în literatura de specialitate românească. Ca să nu depindem uneori de bunăvoința unor redactii străine de specialitate care să ne publice priorități românești. Socot de asemenea că este necesară organizarea unor mese rotunde de specialitate, ba chiar să facem din acest lucru o tradiție.

Am convingerea că gastroenterologia românească se va dezvolta spectaculos. **Este nevoie însă pentru aceasta să acordăm atenția cuvenită endoscopiei digestive printr-o dotare tehnică eficientă și prin formarea, cît mai urgent, de specialiști în endoscopie.** Trăim doar cincinalul revoluției tehnico-științifice și nu e acesta ultimul dintre motivele care mă încredințează că nu sînt deloc un idealist crezînd cu străsnicie în viitorul gastroenterologiei românești.

ELEODOR CORBU ■

Rubrica mea

Pesimist sau optimist?

„Problema" este pusă de mai mulți scriitori. În cartea **Pagini vechi despre Eminescu** (Antologie, texte stabilite, note și prefață de Gh. Bulgăr, Editura Eminescu", 1976, București, Biblioteca „Eminescu"). Întrebarea, dealtfel, se ridică de cîte ori este vorba nu numai de un gînditor de profesie, adică de un filosof, ci chiar de un creator de frumos, scriitor, artist plastic sau compozitor. Orice viziune asupra lumii reflectă pe de o parte un temperament, pe de alta o concepție. Nu rareori un temperament foarte robust, pe care l-am crede, pe drept cuvînt, un optimist, este dublat de o gîndire pesimistă. Somatic, înainte de a fi fost minat de un morb necrutător, Eminescu putea fi clasat, cu toată talia lui mijlocie, ca un tip atletic, după descrierea pe care ne-a lăsat-o fratele lui, căpitanul Matei Eminescu. Colegul său de gimnaziu și de universitate, Th. V. Ștefanelli, în savuroasele lui amintiri despre genialul poet, ni l-a prezentat ca pe un tînăr exuberant și vesel, care nu se dădea înapoi de la cele mai năstrușnice farse. Precocele mîncător de cărți nu-l citise încă, pesemne, pe Schopenhauer, sau chiar dacă l-ar fi consultat, nu socotea necesar să-și compună masca interesantă a unui lune melancolic, așa cum și-l închipuiau cititorii pe poetul romantic în genere. Numai lipsurile bănești, încă de pe atunci, îzbuteau să-l smulgă euforiei și să-l scufunde în marasm (care nu are nimic de a face cu pesimismul).

Partizan hotărît al tezei optimiste, profesorul Simion Mehedinți și-a intitulat în 1934 un articol comemorativ, reprodus în acest volum : **Optimismul lui Eminescu.** „Pe lîngă creația artistică" ne spune ilustrul antropogeograf, „Eminescu mai avea și alte izvoare de bucurie". Desigur așa este, și enumerarea lor nu s-ar isprăvi, deoarece din copilărie și pînă la accidentul fatal, „Luceafărul" a gustat din plin plăcerile vieții nefiindu-i crutate, firește, contrarietățile și dezamăgirile, ca și nouă tuturor, care n-avem nici geniul, nici sensibilitatea sa. Bucuriile nu înmoiedică însă exercitiul unei gîndiri speculative pesimiste, mai ales sub imperiul unui maestru ca acela care scrisese „Die Welt als Wille und Vorstellung" și „Parerga und Paralipomena". Această din urmă lucrare am citit-o și eu, la vîrsta de 16—17 ani și m-am trezit după lectură discipolul gînditorului german și ca atare obligat nu numai la pesimism, dar și la tristețe. De bună seamă, mi-am venit apoi în fire și nu m-am mai simțit dator să supralicitez teza Nirvanei. Viața biruie totdeauna nălucile gîndirii neguroase.

Simion Mehedinți mai relevă ceea ce numește, greșit, credem, „optimismul energic al prozei și activității sale practice". Pentru aceasta din urmă, de fapt, eroul nostru a fost de-a lungul întregii sale existențe, total nepregătit, dovadă lipsa de îngrijire fizică și vestimentară, sau de economie. Cît despre proza sa, — Simion Mehedinți o vizează desigur pe cea politică, — ar fi greu să ni se dea citate probante că Eminescu a fost, dacă nu chiar optimist, măcar melorist. Gazetarul combătea liberalismul, în timpul viziratului brătienist, care a durat doisprezece ani (1876—1888), care va să zică trei legislaturi din care Eminescu, în plină forță, nu le-a apucat decît pe primele două. Minia lui se înversuna împotriva celui mai curat dintre adversari, — l-am numit pe C. A. Rosetti, — care avea prizã asupra maselor. Politica lui Eminescu era una de cabinet. Închis în chilioara lui, gazetarul vedea totul în negru, dar cu ce talent !

Optimist sau pesimist ?

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Faptele și vorbele

Compensații literare

Răscumpărã o carte foarte bună altele nu știu cîte, înșiruitor de proaste, printre care a răsărit ? O primă pornire îmi șoptă un răspuns : da ! Într-adevăr, versurile lui Eminescu pot singure să facă iertate tonele de stihuri anemice ale vremii. O uriașă grămadă de romane, fabricate după același șablon, într-o anumită perioadă, a pierit fără urme împreună cu tot tam-tam-ul din jurul ei. **Moromeții** sau **Bietul Ioanide**, în schimb, au rămas. Cînd facem bilanțul unei epoci literare ne oprim de fapt aproape exclusiv asupra realizărilor. De cîte scrieri avortate au fost însoțite ele, tinem prea puțin socoteală. Cine stă să numere mulțimea poeziilor anoste, scremute care s-au publicat în anii cînd apăreau **Flori de mucigai, Lauda somnului** ori **Joc secund** ?

Pe considerentele acestea s-a născut și o mică teorie a „compensațiilor literare". Unde se publică mult există șanse sporite să se ivească printre puzderia de scrieri mediocre și o capodoperă. Pînă la un punct, ideea nu e greșită. În literatură se simte nevoia unui humus bogat ; fără el e imposibil să ai copaci falnici.

Apoi, experiența arată că marile opere nu sînt recunoscute îndată, din capul locului. Uneori, sînt chiar ignorate, ca să fie descoperite abia mai tîrziu. Cum au fost primite la tipărirea lor într-o editură obscură **Cîntecele lui Maldoror** ? Dar și versurile lui Bacovia cînd a ieșit volumul **Plumb** ?

Să ne asigurăm așadar, neflind prea trenșanți, altfel cine știe ce operă genială riscă să rămînă în manuscris.

Spuneam că teza aceasta are o relativă îndreptățire. Mai ales împotriva spiritelor contabile care-și imaginează munca scriitoricească aidoma producției industriale și ar vrea să aibă cultură socialistă cu beneficii maxime și imediate. Dar și altfel, absolutizată, teoria „compensației literare" poate conduce la efecte dezastruoase.

Dacă stăm și ne gîndim bine, publicarea unei mari cantități de cărți proaste nu creează humusul necesar literaturii bune. Dimpotrivă, face sterp solul, ca iarba rea.

Peste un număr în sus, scrierile plate dau o anumită fizionomie falnică peisajului literar întreg. Mai exact spus într-un ocean de tipărituri plicticoase și fără har, crește riscul să naufragieze și puținele cărți izbutite, pe care cite o minune le mai scoate la iveală.

După oleacă de reflecție, mă îndoiesc că legea numerelor mari funcționează în literatură. Am să vă dau un singur exemplu : Azi, în țările mari din Europa occidentală, se tipărește infinit mai multe titluri ca înainte de război. Au Franța, Anglia sau Germania o pleiadă de scriitori care se măsoară cu cea din anii '20, să zicem ? Oricine bagă de seamă îndată că nu.

O literatură își atinge cu timpul un anumit nivel artistic. A-l coborî, prin reducerea exigențelor create constituie un atentat împotriva gustului public, fiindcă duce la sterilizarea lui.

Să-mi precizez atunci gîndul : publicînd fără nesfîrșite sîcîne descurajante mai multe scrieri cu merite certe, facem să crească posibilitatea apariției și de cărți excelente. Mărind numeric volumul producțiilor fără nici o valoare și destinate doar să umple diferite „goluri" tematice, nu obținem nimic. Ba micșorăm șansele nașterii cărților realmente bune, fiindcă eliminăm orice emulație autentică și mediocrizăm climatul literar. Cu alte cuvinte, ne furăm singuri căciula, zicem că am făcut și am dres, dar nu îmbogățim nicidecum patrimoniul culturii naționale.

Șadoveanu spunea odată, dacă nu mă înșel, că din fosta „școală de literatură", ca să iasă ceva, trebuia mai întîi să intre.

Veritabilul humus literar al operelor mari la naștere dintr-o acumulare și sedimentare de talente. Cînd ele lipsesc, orice strădanie rămîne zadarnică. A lăsa spiritul critic competent, corect și responsabil să funcționeze fără diverse presiuni conjugate, care-i împiedică exercițiul neintimidat, aceasta e soluția !

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Cronica literară

Dan Verona: „Dați ordin să înflorească magnolia

Cu ultima sa carte **Dați ordin să înflorească magnolia** (apărută la **Cartea Românească**) Dan Verona a evoluat în direcția unui lirism de concepție. Nu e vorba de ceea ce s-ar putea numi poezie de idei. Ci doar de o „înțelepțire", prin cultură, a imaginației, de fapt a materiei epice. Poemele, aproape toate, sînt discursive. Conținutul lor, într-o privință, e reflexiv, de unde și tonul suav ironic, în ample retrospective demitizante, destul de numeroase în acest volum. Cu toată prozaitatea versului, n-a dispărut orice urmă de ritual. Poetul are mai ales simțul căderii, prilej de a comunica uneori, în chip subtil, cu cosmicul. Încît, în ciuda aglomerării de imagini și secvențe narative, el pare stăpîn pe mijloacele sale, urmărindu-și pas cu pas „programul" sentimental, de resurecție a inocenței pierdute. Pledoaria se face mai rar cu accente ale disperării, mai des într-un registru melancolic (dar și dintr-o pornire lucidă, controlată). Trăim într-un „veac prea vinovat", zice poetul în **Pietà**. De asemenea, are oroare de „viața pe roți", metaforă a mașinismului modern. În altă poezie, lumea e văzută ca infern, cu personaje mitologice, chiar și cu un Homer al roboților (**Recviem pentru fumători și nefumători**). Printre rînduri, în alte poezii direct, citim despre o utopie a inocenței. Din această perspectivă, de fapt, poemul e strigăt, avertisment : „E dreptul poetului să creadă că Avertismentele sale / VOR FI AUZITE". Sîntem departe însă de poezia socială. Poetul vorbește din „Provincia lui de Aur" și se adresează celor din singurătate. E ca și cum nu s-ar adresa nimănui sau doar lui însuși. Aici e paradoxul. Ne-am aștepta ca aceste poeme să zguduie conștiințele. Așa ceva nu se întîmplă. Nu numai fiindcă nu sînt deloc orale, dar conținutul lor e mult prea sofisticat și cultural. Poetul vrea mai mult să convingă, în sensul inițierii, decît să mobilizeze. O face într-un mod ceremonios și calculat, care îngheață.

Într-adevăr, volumul se deschide cu **Lecția de anatomie**, o parabolă despre ce a fost și ce este acum Omul, considerat „o rană imensă". Poemul se termină indecis, sporind încărcătura enigmatică, în așteptarea unei alte lecții, cu aceleași personaje. Poezia este așadar inițiere, dialog permanent între discipol și magistru. Mai multe poeme se intitulează simplu **Fișă**. Aflăm, dintr-o notă, că fac parte dintr-o carte, ce nu va fi terminată niciodată, **Destinele**. Autorul e bineînțeles **Discipolul**. Mai rămîne credința în poezie, în puterea ei miraculoasă de a regenera prin cunoaștere, ca opusă înstrăinării : „Știu că mi-i trupul uneori iubit / De-o Mare Moartă blîndă-n insomnie / Dar știu că-n lumea asta nu-i nimic / Străin unui boinav de poezie".

Poemele mai ample presupun o regie destul de complicată. **Bătrînul povestește** ne promite de la început o „ciudată aventură". Dialogul dintre Eumeu și Argos, într-un fel, deziluzionează, prin teza inocenței pierdute. Poate că aceasta e și intenția, de a deziluziona. Odiseu a devenit **homo tehnicus**.

Un alt poem vrea să cuprindă întreg scenariul vieții, pe capitole, cu epitaf cu tot. E transcriem (epitaful), ce poate fi un exemplu de concizie, suprimînd restul : „AICI ZACE UN OM ÎNGHIȚIT DE UN SURIS. / Prieteni n-a avut, nici dușmani. / Cea mai mare neghiobie e că a trăit. / Moartea a lăsat în urmă totuși un gol". Structural Dan Verona e înclinat mai degrabă spre vastele desfășurări de cuvinte și idei, către scenariul total, care să cuprindă tot universul. De unde și senzația nu de interminabil, ci de neterminat. Fiecare poezie pare să fie o eboșă, o secvență numai din Marele Poem, o altă carte a **Destinelor**, cum zice poetul în nota de care am mai vorbit.

Poemele lui Dan Verona ne obligă să le percepem și în detaliu. Poetul spune multe lucruri interesante. Are spirit, cultură, multă fantezie. Efectul e firește gratuit, chiar cînd rostește propozițiile cele mai grele de sens. Poetul n-are totuși superstiția filozofiei, de care mai suferă la noi unii. Aspectul ludic ar fi totuși un exces, dacă de aici n-ar rezulta ceva mult mai de preț : ironia. Rareori discursul atinge punctul revoltei : „Să știe ce-i compuși numai din fraze : / Nu se poate face la nesfîrșit contrabandă / Cu inocența inimii noastre".

Nimic extraordinar în acest volum al lui Dan Verona. Poate doar efortul poetului de a fi el însuși, optînd paradoxal pentru inițiere și singurătate. Mai sînt încă imagini de recuzită (cum s-a zis), ca și ecouri de la alții. Într-un fel chiar formula acestei poezii le implică. Vocea poetului se distinge însă cu claritate. Și-a anexat un teritoriu al el, o felie de univers. Orgoliul poetului, am văzut, merge mult mai departe. Credem însă că dilatarea exagerată a discursului nu-l servește. Ne-au plăcut în special poemele care au alternat deschiderea hiperbolică (narația) cu concizia, patetismul cu ironia.

CORNEL MORARU ■

Controverse

Mihai sau Mihail Eminescu?

Deși, aparent, tranșată definitiv, în urma apariției celor două contribuții călinesciene privind viața și opera Luceafărului, problema numelui literar al lui Eminescu stă sub zodia arbitrariului. E adevărat că de cîteva decenii varianta cea mai des întîlnită e **Mihai**, dar actul de naștere de la Biserica Uspenia din Botoșani, luat ca literă de lege în privința nașterii, indică pe **Mihail**, fără putință de tăgadă. Dealtfel, pe coperta primei ediții de **Poesii**, apărută la „Socec", în decembrie 1883, sub îngrijirea lui T. Maiorescu, numele poetului apare, ca și în Registrul „Junimii" — **Mihail** Eminescu ; și toate cele 11 ediții ce-i vor urma păstrează neabătut varianta conformă cu mitrica din Botoșani, fapt ce scoate încă o dată în evidență subiectivitatea celor ce iscăiesc opera Luceafărului cu **Mihai** Eminescu.

Lui G. Călinescu însă **Mihai** i-a părut mai... neaoș, preferindu-l lui **Mihail**, ca dealtfel și pe **Ion** lui **Ioan** (v. **Ion Creangă. Viața și opera**). Va fi contribuit la această subiectivă optiune și sforțarea lui Leca Morariu (**Eminescu. Note pentru o monografie, 1943**) de a determina (pe baza unei frecvențe statistice ce ia în calcul mai ales scrisorile particulare ale poetului) primatul lui **Mihai** asupra lui **Mihail** ? Pare posibil. Oricum, faimosul **Buletin Mihai Eminescu**, „redactat cu concursul lui G. Bogdan Duică și G. Ibrăileanu" de către același Leca Morariu, apare în 1930, deci cu doi ani înaintea celebrei **Vieți a lui Mihai Eminescu**. Un an mai tîrziu după ilustra biografie, ieșeanul Constantin Botez scoate și el la „Cultura Națională" mult discutata-i ediție critică **Mihai Eminescu — Poesii**, demonstrînd astfel că noua variantă a numelui Luceafărului găsise destul de repede adepți și partizani. Așa încît astăzi intitularea unei colecții de studii și documente eminesciene (ajunse la volumul al IV-lea) drept **Caietele Mihai Eminescu**, nu mai poate surprinde pe nimeni.

În realitate, însă, atît mai vechea variantă **Mihail Eminescu**, cît și cea mai nouă — **Mihai Eminescu** — ignorau cu obstinație **numele literar** al bardului de la Ipotești, nume cu care acesta, în viață fiind, și-a semnat opera. Or, aici nu mai există îndoieli și variante, poetul iscălind mereu, începînd cu **De-aș avea**, din **Familia**, și sfîrșind cu **Kamadeva** din **Convorbiri literare**, într-un singur fel : **M. EMINESCU** !

Primul dintre editorii operei eminesciene care adoptă această semnătură este V.G. Mortun și, după el, Nerva Hodoș, Ilarie Chendi și Ion Scurtu — **toți respectînd astfel voința poetului însuși.**

Din fericire, acest unic scop l-a călăuzit și pe marele editor al lui Eminescu — Perpessicius — pe coperta, ca și în filigranul monumentalei sale ediții oprite la volumul șase figurînd iscălitura literară a poetului — acel simplu **M. Eminescu.**

După acest luminos exemplu ar trebui să se ia și îngrijitorii de mîine ai operei Luceafărului, adoptînd ca unică variantă a numelui poetului **pe aceea voită de el însuși.** Tot așa după cum, în temeiul aceluiași just criteriu, scriem astăzi : G. Ibrăileanu, E. Lovinescu, G. Călinescu sau I.L. Caragiale, adică cu inițialele consacrate, și nicidecum cu prenumele lor întreg — respectiv : Garabet, Eugen, George sau Ion Luca.

ION ROȘU ■

Lumea diafană

Ca și poeziile din celelalte volume ale sale, versurile cuprinse în **Lumea diafană**, noua carte a poetului Vasile Nicolescu, aparțin unui intelectual care a învățat mai întîi temeinic legile poeziei citind o sumedenie de autori și apoi, supunîndu-se canoanelor lirice descoperite, poate să compună la rîndul său poeme. **Lumea diafană** îl dezvăluie pe scriitor preocupat de conturarea unui univers transparent, gata parcă să se destrame la orice adiere, gata să se lase purtat de orice pală de vînt, aidoma unui uriaș balon, atît de populat este cu obiecte aproape lipsite de greutate, de viețuitoare ce sugerează indeosebi fragilitatea, tandrețea. Nu lipsesc din inventarul acestei lumi libelulele, micii, zăpezile, fluturii, albinele, greierii, lebedele, ciocîrliile, iepurii. Nu întîmplător o seamă de poeme — **Masa tăcerii, Sărutul, Țestoasa** etc. — îl evocă pe Brâncuși sau lucrările lui tocmai ca o expresie a luptei artistului cu materia căreia aspiră să-i confere fluiditate, desprinderea de povara legii gravitației : „Parcă înot sub mare dar marea nu m-apasă. / Un munte mă strivește fluid, nepămîntesc." Dacă sub aspectul acestei tendințe de a crea o lume armonioasă, echilibrată, de o limpezime de cristal, desăvîrșită nu numai din punct de vedere al înfățișării, dar și moral, cartea este unitară, nu înseamnă că este și monotonă. Versurile ei revelă o multitudine de sentimente, de la nostalgia față de pierderea inocenței copilăriei, la bucuria de a trăi, la celebrarea dragostei de țară și înfierarea trădătorilor ei, la evocarea unor priveliști de pe meleaguri străine.

Poemele lui Vasile Nicolescu sînt departe de încercările curente de dinamitare a expresiei poetice. Lectura paginilor sale oferă contactul cu un spațiu protector, care nu șochează prin folosirea voit neașteptată a cuvintelor și care, prin urmare, te face să te simți bine în ambianța poeziei. Versul este îndelung șlefuit, de o muzicalitate studiată, el trădează rafinament și nu ghiuie elanul comunicării. Dealtfel, cartea cuprinde, în general, poeme scurte, ca și cum autorul ar fi dorit să surprindă emoția pe toată durata ei. Cele mai bune poezii sînt acelea în care poetul se supraveghează mai puțin și care, fără a da în nici un caz impresia de neglijență, exprimă sentimentele de spontaneitate, fără teama că aceasta l-ar alunga viziunile. Din starea aceasta de abandon, de lipsă de atenție față de uneltele poetice s-au născut poezii ca **După miezul nopții, Păsărarul, Parcă..., Dacă și cai** etc. în care sentimentele sînt exprimate mai direct, înainte de a interveni o elaborare excesivă. Remarcabil este poetul și atunci cînd fixează ca un pictor într-un tablou imaginea unora dintre făpturile planetei : bufnița, risul, struțul, cămila, jaguarul, pescărușul, capra neagră.

Prin **Lumea diafană**, Vasile Nicolescu, fără a-și lărgi teritoriul liric, îl fixează mai temeinic reperele în conștiința cititorului.

A. GEORGE ■

De la Plenița la Unirea-Risipiți — de la recolte mari la recolte mici — e o distanță nu de hărnicie, ci de forme, care fac eficientă hărnicia

Comuna doljeană Plenița (65 km de Craiova, 20 km de Dunăre, lîngă botarul județului Mehedinți) este una din cele peste 100 de localități rurale ale românilor care vor deveni, în acest cincinal, orașe.

De fapt, în cazul Pleniței e mai corect să spunem nu că „va deveni", ci că „va redeveni" oraș. Plenița a mai fost oraș, mai exact spus a avut această titulatură, această investitură, s-a plimbat cu ea, prin istorie, niște ani, purtată la grumazul ei, țărănesc, peste dimia aspră a vieții sale, precum o strălucitoare eșarfă, pe care însă, nu se știe cînd și cum, a pierdut-o. Adică se știe cînd Plenița a fost declarată oraș (1921), dar nu se prea mai știe cînd numele i s-a destrămat, cînd și-a pierdut și ultima fișie de semnificație, cînd între el și realitatea asprei dimii pe rîlor lui. Reluarea titlului de oraș — pilastru așezat cu alte mîini pe un nou platou istoric — se leagă totuși, într-un anume chip, printr-o anume cheie de boltă, cu celălalt capitel, rămas mai jos, în deceniul al treilea al secolului. Ce fel de cheie de boltă, ce arhitecți o pun ?

O pun, ne spune Ion Glodeanu, cel ai locului, „Orășeni" sau „rurali", ei sînt, ei au fost, ei au rămas aceiași, o titulatură sau alta a lor ori a vetrei lor netransformîndu-i în altceva, nefăcîndu-i mai buni, nici mai răi, făcîndu-i doar să aibă sau să nu aibă un anume cadru de viață sau de civilizație, făcîndu-i doar să aibă sau să nu aibă niște elemente stimulatoare, emulatoare, declanșatoare de energii, fructificatoare de energii, de fapt niște repere sau frontiere în construcția propriului lor univera de muncă, de existență, răsfrîntă egal asupra tuturor așezărilor românești. Dar ei, cei ai locului, beneficiarii acestui efort, ai acestei opere, ce fac ei pentru vatra lor, pentru viața lor ?

Ei au făcut și fac foarte multe, ei, încă din anii de început ai noii întemeieri a satului, s-au străduit să mențină, în istoria lor, un sens, s-au străduit să nu lase ca vechea sferă a noțiunii de „oraș" să se golească cu totul (chiar dacă „orașul", pînă atunci, fusese doar o decizie administrativă, o hîrtie fără acoperirea vieții), s-au străduit să apere o idee, să încerce s-o repropună istoriei prin fapta lor. Ei, cînd istoria le-a devenit prielnică, ei, în acești ani ai Congreselor IX, X și XI ale partidului, și-au asumat niște sarcini, niște ambiții, punînd la bătaie niște virtuți, ale lor, ale ființei lor, cîndva stăvilite sau risipite, aruncîndu-le din nou în

Aceiași oameni, înhămați la carul tuturor marilor proiecte edilitar-urbanistice vizînd orașul de mîine, dînd sudoarea ce le-a rămas de la muncile cîmpului pentru muncile obștii, au cucerit, acum doi ani, locul I pe țară în întrecerea patriotică dintre comune și Ordinul Muncii clasa I.

Sînt acești oameni mai altfel ca alții ? Sînt, să zicem, mai altfel decît cei de la Unirea-Risipiți, satul vecin, aflat la numai cîțiva kilometri, sat cu același sol, cu aceleași condiții, dar cu rezultate mai mici ? „Tot două mîini avem", va răspunde surprins pleniceanul, va răspunde jignit vecinul lui, la o astfel de întrebare, și, evident, amîndoi au dreptate. Oricum i-ai măsura, fiecare din ei are două mîini, oricum i-ai număra, nu va ieși, pentru fiecare, decît o bucată. Amîndoi sînt oameni dintr-o bucată. Îi despart nu procente sau grade de hărnicie și de pricepere, ci modul în care hărniciile și pricoperile se învrednicesc într-un rod, adică modul sau forma care fac dăruirea eficientă. Este deci vorba despre organizare, despre respectul unor anume legi ale muncii, ale disciplinei și eticii muncii, este deci vorba despre agrotehnică, despre chimizare, despre selecție de răsaduri și plante, este vorba și despre agrotehnica anticomodității, despre chimizarea ambiției, despre selecția de răsaduri a noului. Este vorba, mai presus de toate,

Erupție

Reconstrucție

care voia s-o acopere s-a pronunțat, prin nepotrivire de caracter, divorțul. Se pot, desigur, cerceta niște acte îngălbenite de primărie, dar prin redactările lor birocratice și confuze, adesea sibilinice, prin filtrul lor deformat și deformator, nu se prea vede mare lucru, nu se prea pot discerne nici problemele grave de viață, nici cele subtile, ascunse, ținînd de jocul politic al vremii, ce-au coincis în a subscrie la declararea și apoi abolirea unei investituri cu care satul n-avea nimic de-a face. Ce-a stat, de fapt, sub această investitură, atunci cînd satul a fost decorat cu ea ? Au stat pretențiile mici pe care în epocă le avea România de la orașele ei ? A stat o înțelegere defectuoasă a noțiunii, a conceptului de „urban" ? Sau au stat, pur și simplu, interesele unui Virgil Potîrcă, moșier plenican, demnitar țărănist și ministru în două rînduri, de a culege, de la oamenii locului, niște voturi, făgăduindu-le o viață de „orășeni" ? Cînd, în 1921, acest sat din cîmpia olteană a devenit „oraș", el a fost dăruit, e adevărat, cu niște elemente de viață „orășenească", precum o judecătorie mixtă, o percepție comunală („pentru a se încasa mai ușor impozitele de la locuitori", după cum ne informează o veche monografie a urbei), un corp de poliție („14 gardieni publici, un șef de secție, un agent detectiv special și doi comisari ajutători", înlocuind o pază comunală ce „se făcea cu rîndul, serile, de cîțiva oameni din sat ce se numeau patrulă sau streajă"), un subcentru fiscal, apoi un centru premilitar... și cam atît. Autorul monografiei din care-am citat (Const. I. Papa-Plenița : „Monografia orașului Plenița-Dolj", 1938) constată, după mai bine de un deceniu și jumătate de „viață urbană", că localitatea are încă niște „absolute nevoi", cum ar fi iluminatul („orașul", în 1938, n-are „nici felinare cu gaz", are, ca să-și doboare nopțile, copleșitoarele nopți ale unui sat de cîmpie, „doar 4 lămpi Petromax, cari și acelea deteriorate, ce se aprind la primărie și la biserică"), printre „nevoile absolute" mai fiind și apa („te miri cum s-au putut împăca acești oameni cu lipsa de apă, care a fost foarte accentuată de la început și persistă și astăzi"), celelalte „nevoi absolute" ținînd de viețile unor „orășeni" ce se nevoiau cu piugul de lemn pe pămînturile moșierilor, nemaiajungînd, evident, în pagina cărții.

După părerea lui Ion Glodeanu, tînărul primar al Pleniței de astăzi, ar fi totuși greșit să simplificăm, respingînd total un trecut, cu toată puținătatea înfăptuide creație.

Altfel spus prin ce calitate a muncii și vieții lor justifică ei „orașul", ce aduc ei — în replică la ce li se dă — la întîlnirea cu viitorul ?

Intrînd în Plenița de astăzi întri de fapt, de pe acum, într-un oraș, nu numai virtual, ci și vădit, de necontestat prin pregnanța în peisaj a elementelor noului, ale civilizației citadine. Plenița, ca toate așezările acestei țări, a rezolvat de mult, în socialism, „nevoile absolute", chiar și pe cele neabsolute, adică neîndrăznite în visurile mai vechi. Plenița are asfalt, are lumină electrică (în toate casele), are aducțiune de apă potabilă prin conducte (în 70 la sută din gospodării), are sute de case noi (multe din ele cu etaj), are blocuri de locuințe (140 de apartamente, alte 150 prevăzute în planul acestor ani), are un mare spital (secții de chirurgie, interne, pediatrie, obstetrică-ginecologie, stomatologie), are policlinică, liceu, casă de cultură (toate cu încălzire centrală), are muzeu (secții de științe naturale, etnografie și istorie), are centrală telefonică automată (peste 150 de abonați), are vreo 40 de unități comerciale, are sectoare de industrie locală și de servicii, are o autocoloană I.T.A., are baze sportive moderne, are locuri de agrement (precum, în chiar coasta comunei, „Pădurea cu bujori", o rezervație de 80 de hectare cu superbe „Paeonia Peregrina" roșii ca sîngele, monument al naturii unic în țară), are, crescute în răstimp de ani, o mie și una de priveliști și de întemeieri ale noului. Ele reprezintă fructul unui proces înăuntrul căruia germinația, nașterea, creșterea, adică metamorfoza trecut-viitor, s-au petrecut și se petrec într-un ritm intens, cu o circulație iute a sevelor, s-au petrecut și se petrec, deopotrivă, în cuprindere, arborescent, osmotic, pe principiul vaselor comunicante, astfel încît corpul tendințelor evolutive, dominînd centrul tabloului (adică ceea ce se numește, edilitar, „centrul civic"), să-pună probleme și marginilor, periferiilor, lucrurilor în aparență „mici", frunzelor celor mai îndepărtate de tulpină. Pleniceanul de la „periferie" are și el trotuare în fața casei, are apă la robinet și brutăria ori aprozarul la cîțiva pași. Această nouă înfățișare și, implicit, calitate a vieții locului sînt însă, în primul rînd, opera statului, rezultată dintr-un mare efort material, economic, tehnic, financiar, deci o operă „din afară", cu putere modelatoare

balanța vremii cu o vigoare unică.

Plenița are o cooperativă agricolă de producție cu pămîntul încă neirigat (irigarea este încă o chestiune de perspectivă, dar de una apropiată, ținînd de construcția sistemului Vinju-Mare). Plenița are o cooperativă agricolă care, anul trecut, a fost distinsă cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. (Argumentul înaltei distincții : o producție de 6 250 kg porumb boabe, în 1975, pe 1 030 ha în sistem neirigat). Anul trecut, cînd au primit distincția, ei, plenicenii, încă au scos, în condițiile unei toamne dramatice, invadată de puhoaie de ploi și de geruri și de zăpezi premature, 5 700 kg porumb boabe la hectar, depășindu-și planul cu 1 500 kg boabe/ha, obținînd și la grîu 3 700 kg la un hectar, deci cu 400 kg peste plan. Pămîntul lor nu-i încă irigat, nu-i, pe deasupra, nici strălucit, nu-i numai luncă, ci și coline, și, ca în toate satele, el a cam fost părăsit de bărbați în putere și de feciori, plecați cu sutele la orașe, la fabrici. Plenița e un sat bătrîn, populația lui e cărunță, de fapt e albită, din cei 7 000 de locuitori aproape 3 000 sînt pensionari. Dar, pensionîndu-se, slobozindu-se la vatră, la odihnă, acești bătrîni se reintegrează vetrei și neodihnei, ei muncesc pe tarlalele C.A.P.-ului, în zootehnie și în podgorii, suplinind prin osîrdie și experiență ardoarea și forța tinerilor, suplinind printr-o fierbînte iubire a vetrei lor răceala pămîntului golit de oameni. Plenița, în plus, are mulți oameni desprinși de cîmp, desprinși prin profesiile lor de azi, unii muncesc în sectoarele industriei locale, alții în ramurile anexe (nuclee de nouă industrie) ale C.A.P.-ului, alții, mulți, în comerț și cooperație, alții (vreo 200) sînt medici, profesori, ingineri și economiști. Plenița are 750 de angajați, 750 de hectare ale cooperativei agricole de producție sînt în mîinile și-n răspunderea lor, preluate în acord global. Cooperativa, adică pămîntul, adică viața, prin energiile și pasiunile convergențe, aparținînd tuturor vîrstelor și profesiilor, pe care a știut să le stringă, să le atragă, să le înmănuncheze, să le fructifice, printr-o organizare superioară a muncii, care nu lasă să se piardă nici un strop de efort, ca și prin răsplata dată efortului (anul trecut, o valoare a normei convenționale de 45 de lei), chemă din zări în care-au plecat „să-și caute norocul" și pe alți fii ai acestui pămînt, care, întorși în sat, se reintegrează efortului lui și răsplatei lui.

despre chestiunea mobilizării oamenilor, despre importanța mobilizării, despre forța mobilizării. Cîndva, nu prea demult, adică prin anii '70—'71, C.A.P.-ul Pleniței, actualul Erou al Muncii, oferea o valoare a normei convenționale de trei ori mai mică decît azi : 15 lei. Dar pe atunci, pe cele 5 000 de hectare ale „culturii mari" lucrau doar vreo 300 de inși, nu ca acum, un sat întreg, cu bătrîni și cu femeile (căci muncesc și femeile, toate femeile !), cu angajați și navetiștii (căci muncesc și ultimii, cînd se întorc de la lucru !). Nici un fel de organizare a muncii nu se poate întemeia decît pe oameni, ea nu poate avea efect, ea nu poate face dăruirea eficientă, atunci cînd omul e prea mic, cînd e covîrșit de pămînt, de întinderea lui, de pretențiile lui, ea nu poate avea efect decît atunci cînd omul este mai mare decît pămîntul. Se pare că pleniceni au înțeles înaintea altora — și, înțelegînd, au trecut la faptă — acest adevăr, de fapt, vechi de cînd lumea.

Cei din Unirea au chiar condiții mai bune (o parte din pămîntul lor e irigat !), cei din Unirea scot recolte mai mici (anul trecut, toate sub plan !), fiindcă pămîntul lor suferă, fiindcă lucrările s-au făcut cu întîrziere, în contratimp cu calendaristica științei, fiindcă celula vitală a C.A.P.-ului, care-i echipa și munca ei, n-a prea fost irigată cu simțul cocziunii și al răspunderii, cu perspectiva clară a devenirii ei. Conducerea C.A.P.-ului (prea guralivă, prea certăreață, prea sfîșiată de ostilități intestine) a oferit astfel, în loc de fapte, vorbe. Pămîntului nu-i trebuie vorbe. Cu pămîntul, socotelile sînt simple : nu-i dai, nu-ți dă. Se pare deci că pleniceni au înțeles înaintea vecinilor lor — și, înțelegînd, au trecut cu temeinicie la treabă — și acest adevăr, de fapt cel mai vechi de pe lume.

Ei, acești pleniceni, vin la scaunul orașului cu o conștiință a muncii, cu o rigoare a disciplinei muncii, care-i aliniază muncitorilor din orașe, travaliului lor, disciplinei lor, ei deci sînt pregătiți pentru noul statut — și pentru noile exigențe — de muncă, de viață și de creație care-i așteaptă. Potrivirea grupelor sanguine între două tipuri de muncă și viață, între două civilizații, între două culturi, se refuză transfuziilor inabile, sau, ca în cazul vechii „Investituri citadine" a locului, devine inoperantă, face ca una din grupe să se usuce și să moară. Orașul care va fi, în curînd, Plenița, va fi și un oraș al piinii, o vatră fierbinte a grîului, o capitală dunăreană a porumbului, dar va

fi, în egală măsură, un centru industrial de largă iradiere, guvernind viața acestui loc și pe cea a celor vreo zece comune ce gravitează în jurul lui. Plenița, la ora de față, este deja un șantier industrial, sînt în construcție sau se prefățesc de construcție o secție a I.R.A. 8 — Craiova, cu cîteva mii de locuri de muncă, profilată pentru piese de schimb și reparări de autobuze, apoi o Distilerie de uleiuri eterice, ce va prelucra oleandrul, menta, lavanda etc., culese de pe cele 500 nectare cu plante medicinale cultivate de I.A.P., apoi o Fabrică de brînzeturi (capacitate anuală: 500 de tone), una de gheață, un sector de industrie locală (cu peste 500 de muncitori, meșteri de mobilă și de obiecte de uz casnic), apoi un complex meșteșugăresc, unul comercial, o îngrășătorie de berbecuți etc. Acestea toate se fac în lumina marilor planuri ale partidului, sub dictarea unor mari interese ale acestei țări, vizînd rațională, armonica repartiție a forțelor de producție, a centrelor de iradiere a energiilor naționale, a nucleelor de nouă civilizație, vizînd ridicarea tuturor zonelor patriei la unisonul unei tot mai dinamice dezvoltări, acestea toate se fac, crede primarul Glodeanu, și fiindcă aici, la Plenița, sînt niște oameni pe care te poți bizui.

Faptele lor de azi o confirmă. Ei vin la scaunul orașului cu aceste fapte, ei vin cu faptele lor de oameni de azi, fapte în care, sub incidența fertilă a unui nou anotimp istoric, a unei clipe istorice deosebit de prielnice, au irumpt toate cevele, toate energiile sublimate, un inreg capital de surprize, de calități, de virtuți, ignorat cîndva, stăvilit cîndva. Ei es, mai exact spus, reies acum, fulgerător, la zi, la o istorie majoră, pe care îndva au avut-o, dar au pierdut-o, ei nagă niște capete ale timpului, ei leagă iște capete ale neamului. Ei se reapleacă transformîndu-l, înnobilîndu-l cu faptele muncii și vredniciei lor — asupra nui pămînt de străveche civilizație, de străveche luptă pentru mai bine. În pămîntul lor sînt urme dacice, sînt ruine de castre ale strămoșilor de pe Tibru, scînteiază vetre strămilenare de ființă, de dăinuire, propagîndu-și jeraticul de la Alpile vremii și pînă la noi. Ei, acești oleniceni, au fost vechi oameni liberi, vechi moșneni, ei, spun istoricii, au înfruntat cu armele și cu trupurile „una din cele mai sudice insule moșnenești din țară", post avansat de viață liberă, purtîndu-l întregi și jertfele, și mîndria. Ei, în 1907, cînd vechile drepturi le fuseseră uzurpate, s-au răsculat cu toții, tot natul, 12 dintre ei au fost uciși, satul a fost bombardat cu tunurile. Oameni vechi, oameni teferi și mîndri, purtînd pe chipuri și-n fapte o neîncovoiere care te tulbură ca un memento, ei, cînd clipa le-a fost prielnică, atunci cînd istoria a revenit de partea lor, au făcut din pămîntul lor o grădină, au făcut și fac din vatra lor o așezare-podoabă, cu care pleacă mai departe, în viitor.

În cîmpia Pleniței e un loc ce se cheamă „La copacul lui Trancă". „Copacul lui Trancă" e un stejar bătrîn, vechi, se zice, de cîteva sute de ani, ultim vestigiu dintr-o pădure arhaică, „martoră (ne încredințează monografia citată) a unei lupte între Mircea cel Mare și turci". La ițiva pași e stația de alimentare cu apă a așezării, construcție care, pentru așezarea cea însetată, cea arsă de sete de cînd se știa („te miri cum s-au putut împăca acești oameni cu lipsa de apă"...), a însemnat enorm. Lîngă stejarul eroic al lui Mircea cel Bătrîn, ce irigă cu energii amintirile, fîntîna modernă, care adapă și setea, care irigă și pajiștile, se aliniază simbolic, făcînd ca viața, pe-aici, să fie și foarte veche, și foarte proaspătă. E o posibilă definiție a Pleniței. E o posibilă emblemă a chipului ei, purtînd pe avers, ca și pe revers, aureola unor ape vii.

ILIE PURCARU ■

Cintec de pace

Atîtea încăperi ale istoriei pe ușa cărora
stă scris „intrarea strict interzisă",
ca să nu se vadă cum mai plutește prin ele
vîntul trădării, să nu se vadă
mobilele fastuoase pătate de sînge.
Dolarul îmbrăcîndu-și veșmintele de leu, „regele animalelor",
lira îmbrăcîndu-și veșmintele de leu,
destinele popoarelor stabilite la mese rotunde,
de vreun dictat la vreo vienă, pe ochi dulci.
(Obtuzitatea, prozaismul, întîmplările sociale
se spune că nu prea încap în cămașa delicată a poeziei,
dar eu cred că trebuie să le facem cu hotărîre loc
dacă vrem cu poezia să le învingem !)
Cerul de azur jucat în picioare de unii,
aceiași descoperind mlaștinile, bălțile mocirloase
și făcîndu-și din ele totemuri, idealuri de o viață.
Rațiunea arătată cu degetul, arsă pe rug,
libertatea arsă pe rug, la fel și virtutea,
iar lașitatea — premiată, frica — un colier care
se poartă, absurdul — domnul care se plimbă
cu biciul de mătase în mînă.
Și pasărea primului război mondial,
Și pasărea celui de-al doilea război mondial
stînd gata să înghită în pliscul lor straniu
lumea aceasta toată, cu prunci și cu rouă,
ca pe un grăunte oarecare,
ca și cum nu ar conta... Nu, sigur nu,
mă aliez cu izvorul, cu frunza și mă ridic
împotriva crimei și sclaviei de flori, de păsări,
de oameni — și șoptesc dar și tun și fulger
cu glasul meu și cu glasul mării
și al pădurilor și al stelelor
un cîntec de alungat norii,
un cîntec pentru coacerea piinii,
pentru înflorirea teiului, pentru nașterea mierlei...

M-am născut în o mie nouă sute cincizeci și patru, s-ar zice
că pe vreme de pace, dar suferința trupului meu
începe cu mult mai înainte, odată cu veacul, odată cu omul.
Ființa mea e un dosar unde viu, dureros
sînt întipărite înălțările, dar și degringoladele,
dar și suferința omului.
Nu e vorba de suferința individuală, gratuită, cea din capriciu.
Puțin îmi pasă de Merlin, atotștiutorul, ce-a fost
ferecat de iubita lui Viviana într-un castel
din văzduh, invizibil. Puțin îmi pasă
și de Perseu, moartea lui nu mă doare.
Murind, vai, lui i se pregătea o altă viață,
mai roză — să se transforme într-o constelație.
Ci despre cealaltă, adevărata, suferință e vorba,
atunci mi se împuținează zilele,
atunci mi se usucă mîna, ochiul, vorba —
cînd, într-o iarnă, într-un sat de cîmpie
țăranii erau împușcați fiindcă ceruseră pîine —
pentru ei nici o speranță, nici o alinare dincolo,
ei mor lăsînd aici o casă
des vizitată de crivăț, o femeie uscată
care trebuie să facă din lacrimile sale
turtă caldă pentru plozi. Da,
atunci mi se împuținează zilele
atunci mi se usucă mîna, ochiul, vorba —
cînd pe o autostradă europeană care spintecă aidoma
unui cuțit pădurea fremătătoare, străveche
niște „fii ai vitezei" cu un automobil confortabil
lovesc (cu bună știință ?)
o căprioară duioasă ca o țară a copilăriei,
ca un cuvînt pe care l-a rostit liniștea
și ni l-a dăruit nouă... De aceea murmur,
dar și tun și fulger cu glasul meu, al mării,
al pădurilor, al stelelor acest cîntec
de alungat norii,
acest cîntec pentru coacerea piinii...
Celui a cărui inimă bate direct proporțional
cu numărul de gloanțe care sînt trase zilnic în lume,
celui care se pregătește cu mănuși fine
să mai astupe gura încă unui pian,
să mai bată în cuie încă un cocor,
celui care se ferește de lumină ca de un
șarpe, iubitorului de subpămîntene galerii,
celui care s-a obișnuit să respire doar
aer rafinat, laserizat de un milion metrul cub,
acelora eu le opun
un sentiment, numai atît : cum te întorci tu
sau tu, frate, în satul îndepărtat unde te-ai născut, acasă,
asuprit de dorul sfînt, primăvara,
vislind prin troienele de grea, sonoră lumină.
Din crucile părinților tăi, iată, au izbucnit muguri fierbinți,
o sămînță a nimerit sub casa părintească și
cînd a fost gata, plină de seve,
s-a înălțat ridicînd și casa bătrînească pe umeri,
doborînd-o. Turmele (ca o ninsoare celestă) pasc.
Bărbații muncesc pămîntul. Mamele alăptează
pruncii. Din ogor, prin tălpi, în trupul tău
urcă un zvon cosmic, o căldură nepieritoare.

Cîntec de alungat norii,
cîntec pentru nașterea mierlei.

Știu că nu mai poți cu poezia să ridici pietrele
în văzduh, sub furtuna versurilor
bastiliile nu mai cedează — dar poate acest poem va izbuti
să învețe măcar un singur
prunc că una e să fii
grinda unei case
și alta e să fii vîntul unei case,
dar poate acest poem va izbuti să prelungească
cu cîteva clipe viața unui bob de rouă
pe petala unui trandafir — și-atunci
el își va fi atins scopul...

de aici eu tac, dar poemul continuă :
să ascultăm iarba
reamintind cîteva adevăruri elementare,
cîte ceva din experiența sa și a poporului român
privind pacea —

unu : niciodată pămîntul acesta
nu a născut otravă, pumnale,
numai rouă (care la nevoie înecă !)
și scuturi

doi : verdele din frunză
de frunză nu poate fi înstrăinat,
steaua de pe cer nu poate fi smulsă,
nici valul din mare.
Marea ar fi aceste ținuturi,
iar valul ar fi oamenii aceștia

trei : mulți au încercat, repetat,
să ne convingă de superioritatea coliviilor.
Dar noi, oricît de sîrguincioși am fost,
colivii de cristal și colivii de aur,
nu le-am înțeles deloc rațiunea.
În schimb, dintotdeauna,
ne bucurăm copilărește cînd zărim
o ciocîrlie
zburînd liberă spre soare

patru : aici
pînă și raza de soare vorbește limba română
(tot ce avem al nostru e din veci în veci !)
omul rău teiului nostru dacă-i rupe
o floare,
teiul durerea tot pe românește o să-și spună.

GABRIEL CHIFU ■

Anchetă socială

O afacere cu măsline

Există, fără îndoială, în lume escroci și escroci. Mai mici sau mai mari adică, cu mai mult sau mai puțin curaj și abilitate — dar tot escroci, la urma urmei oameni prea puțin interesați în a respecta litera legii, fie ea cu minusculă sau cu majusculă...

O escroacă de mai mică rezonanță ar fi fără îndoială și gingasa Anișoara Ilie, de profesie telefonistă și instalată în orele de serviciu chiar în Palatul telefoanelor, de unde pare legată prin mii de fire de întreg universul bucurestean al telecomunicatiilor. În firea ei, însă, Anișoara nu a tins niciodată spre o asemenea amplă rezonanță, spre o asemenea largă personalitate — ea s-a mulțumit întotdeauna cu mici ciubucuri de la viață, numai 8 clase elementare, un copil minor în întreținere, un sot părăsit. O mai cheamă Marcu (după numele tatălui, Marcu Tudor — mama poartă numele de Boldorac Vera) și uneori Nuți, așa cum îi spun colegele la serviciu de obicei. Anul acesta, la 14 iulie, va împlini abia 20 de ani. O vîrstă fragedă oricum ai lua-o, dar suficientă pentru un cazier : 4 luni închisoare pentru comiterea infracțiunii de înșelăciune în paguba particularilor. Fapt este că o anumită credulitate a oamenilor a împins-o pe drumul ce-l vom arăta în continuare, fără îndoială alături de dorința sa de bani obținuți ușor întrucît, se spune despre ea, din fire este cam cheltuitoare...

Altfel, afacerea rămîne destul de comică. Anișoara nu vindea nici case, nici mașini, nici măcar visuri. Ea vindea pur și simplu măsline, adică un cunoscut aliment natural de proveniență din import și care, într-o vreme, s-a găsit mai greu pe piață. Totul e să te gîndești ! — iată o reflecție demnă de un filozof celebru, iar Anișoara s-a gîndit probabil că pînă la ea nimeni nu avusese o asemenea idee. Drept pentru care mai întîi se duce la mătușa unui „prieten" (Gheorghe Popa pe nume) căreia îi încredințează un secret : la ea la serviciu s-ar vinde măsline ! — lucru dealtfel puțin posibil în incinta Palatului telefoanelor. Dar, după cum spune rechizitoriul procuraturii, **„...reclamanta fiind amatoare de măsline și dînd crezare celor afirmate de învinuită, îi dă acesteia suma de 50 de lei necesară pentru cumpărarea a 3 kilograme de măsline".** Cîteva zile mai tîrziu, Anișoara trece pe la serviciul mamei „prietenului" său, de unde, fiind zi de leafă, pleacă cu suma de 230 lei, chiar și fără a mai spune nimic de măsline. Constatînd că a mers relativ ușor această înșelăciune, după numai zece zile vizitează familia Popa (părinții „prietenului"), cărora le spune că fiul lor tocmai trebuie să primească un apartament cu două camere, în cinstea zilei festive care se apropia. Soții Popa, țărani simpli din comuna Vărăști (Ilfov), iau mînciuna drept bună, mai ales că Anișoara își întărește poziția cerîndu-le și certificatul de naștere al surorii „prietenului" său, de care ar fi avut nevoie pentru intrarea în spațiu ! Pleacă în cele din urmă cu suma de 800 lei (necesară pentru... cheltuieli de întreținere, chirie, mutare etc.!) și cu un certificat de naștere total netrebuincios. Fiul soților Popa va apărea însă peste cîteva zile în vizită la părinții săi și aflînd toată tărășenia îa hotărîrea să rupă „prietenia" cu Anișoara. Soții Popa iau însă hotărîrea să reclame la miliție. Sfîrșitul anului o găsește însă pe Anișoara din nou vînzînd măsline. Mai întîi Mariei Marin, care dorește două kilograme (32 lei deci, e bine de știut că Anișoara nu „vindea" decît la prețul oficial !), apoi vecinelor sale, Costina Muclea și Anica Marmenche, care însă se lăcomesc la cîte 6 și, respectiv, 9 kilograme.

A cincea înșelăciune se va petrece chiar la Școala generală numărul 76, acolo unde Anișoara a fost elevă. Cunoaște desigur cîteva cadre didactice, așa că nimic nu o împiedică să se prezinte într-o bună dimineață cu mărturisirea că ar vrea să vîndă ceva măsline (25 de kilograme), rămase de la nunta surorii sale. Nu există nici un fel de nuntă desigur, și cu atît mai puțin măsline, dar se string imediat mai multe amatoare, care adună suma de 240 lei. Anișoara susținea întotdeauna că ea are o cunoștință la magazinul BIG din Berceni și numai astfel poate intra în posesia prețiosului aliment. Învățătoarele o deleagă însă pe o anume Păuna Șerb să o însoțească, lucru care nu-i convine desigur Anișoarei. Pe drum însă, escroaca noastră simulează că i se face rău, apoi îi propune însoțitoarei sale să facă drumul înapoi, pînă își revine ea, să ia bani și pentru ulei de salată — dar să lase în paza ei banii și sacoșa pentru măsline. Bineînțeles că dispare imediat ce înșelă încrederea omului de lîngă ea.

La anchetă s-a mai descoperit o înșelăciune, bineînțeles tot cu... măsline : **„Declar că în luna octombrie am mers la Spitalul de contagioși din Șos. Mihai Bravu, de unde am luat de la mai multe persoane suma de 400 lei pentru a le cumpăra măsline !"** Anișoara s-a apărat cum a putut — adică destul de prost, mai ales că evidența faptelor comise era împotriva ei. A susținut că de o serie de fapte a știut și „prietenul" Gigi Popa, lucru negat cu desăvîrșire de acesta, întrucît prietenul adevărat numai la nevoie se cunoaște. Judecătorii s-au amuzat în sinea lor de o asemenea capodoperă de (mică) înșelăciune. Sigur, există oameni care ar dori să înșele cu mii de lei. Lucru care și reușește uneori ! Dar Anișoara Ilie nu și-a înșelat partenerii decît cu sume modeste — cît patru, cinci kilograme de măsline — lucru care i-a ușurat infracțiunea în fața credulilor din fața ei, amatori dealtfel, în marea lor majoritate, de a se vedea în posesia unui produs cumpărat pe sub mînă. Aceste amănunte n-au scutit-o însă, desigur, pe Anișoara de condamnarea la patru luni închisoare.

DUMITRU GRAUR ■

Jurnal de atelier (2)

9 martie 1962. Ora patru după masă, o zi dumnezeiască, de mai, pe terasă la Mogoşoaia. Oscar Lemnaru îmi demonstrează, de două ore că, de fapt, noi nu ne aflăm pe pămînt, pe scoarţa planetei, în afară, ci înăuntrul ei : — „Şi cerul ?" întreb. — „Un nor în mijlocul pămîntului". — „Şi stelele ?" — „Fenomene, înşelătoare, de refracţie a luminii". Are răspunsuri sigure la toate întrebările. Recunoaşte, onest, descoperirea nu îi aparţine. E a unui genial savant neamţ, **Horbiger**, care — nefericitul — n-a reuşit să-şi impună cosmogonia, fiindcă a fost unul dintre intimii lui Hitler. Şi trece, fără tranziţie, la Spinoza, marota lui, şi, apoi, la paradoxul lui Zenon. Catastrofa acestui om, realmente, foarte destept este că a descins, prin 1928, de la Brăila la Capşa, unde a fermecat, cu sueta lui scăpărătoare, cafeneaua. Şi, de atunci, nu face altceva. Simulez că-l ascult şi privesc această minune care se numeşte Mogoşoaia. Mă gîndesc cît de nedrept e **Paşadia**, în „Crai", cînd îi căşunează pe Brâncoveanu, căruia, „smulgîndu-i cuca domnească", îi reproşează că a lăsat în urma lui, în veacul cînd furia baroculUi era în toi, **„o mardă opăcită"**, fiindcă, uite, la ora asta, cînd ziua nu se îndură să plece şi noaptea nu se hotărăşte să vină, Mogoşoaia e o corabie de o irealitate magică. De data asta, am ajuns, aici, în împrejurări bizare. Acum trei seri, mă aflam acasă la noi, M. se întorsese de la teatru şi se odihnea, într-un fotoliu, în hol. — „Şi cu scrisul, ăsta, al vostru", îmi spune M. cu dulcea ei inconştienţă, „o bazaconie. Aş putea să scriu o piesă de teatru, oricînd". — „Da ?", îi răspund, atunci să încercăm. Uite, îţi propun o temă. Să presupunem că e vorba de un cuplu marital, ameninţat de criza rutinei. Să ne închipuim că pe el îl chema Cristofor, un compozitor în plin succes, şi că pe ea, profesoară de liceu, o fiinţă adorabilă, dar cu mici manii conjugale, firesti după zece ani de căsătorie, o cheamă Ema. Şi acum, situaţia : imaginează-ţi că eroul nostru Cristofor, a alunecat pe panta adulterului şi dormic de o aventură, — te previn că atmosfera e de vodevil —, vrea să-şi expedieze nevasta de acasă, pentru ca, în absenţa ei, s-o primească pe **Anca**, — bună prietenă cu **Ema**, o femeie fascinantă şi actriţă de prestigiu. — „Asta e tot ?" — mă întreabă M. — „Tot". — „Foarte simplu. Cristofor îi spune soţiei lui : dragă, am treabă. Ema pleacă supărată, şi vine Anca". Izbucnesc în rîs şi ca să-i demonstrez precaritatea ei „scriitoricească", îi joc aceeaşi scenă, improvizînd, o jumătate de oră. M. mă urmăreşte cu ochii ei mirati, uită că e vorba de un joc, se amuză, rîde, aplaudă „la scenă deschisă", iar la sfîrşit, cînd mă prăbuşesc în fotoliu, îmi spune : „mîine dimineaţă — aici tot vin zugravii — îţi faci valiza, te duci la Mogoşoaia şi-mi scrii piesa". Şi cum deciziile ei nu se discută, cum ideea unei case în care se zugrăveşte îmi dă fiori, iată-mă la Mogoşoaia, într-o cameră impersonală, cu o valiză în care am îngrămădit cîteva cărţi, luate la nimereală, un Balzac, un Simenon, „Les paradis artificiels", cu un top de hîrtie şi trei creioane ascutite de M. în faţă, terorizat de colile albe, nescrise, născocindu-mi mereu motive ca să fug din odaie. Şi totuşi, încet, pe nesimţite, povestea lui Cristofor, o glumă, inocentă iniţial, începe să mi se lămurească : nu va fi doar un simplu „coureur des jupes", ca în atitea confecţii bulevardiste, amator de aventuri inferioare, ci tipul „vedetei" hipertrofiate, care îşi închipuie că are dreptul la toate şi la orice, fiindcă notorietatea îl absolvă, iar succesul îi dă drepturi discreţionare. Ideea mi s-a limpezit cu o asemenea spontaneitate, că încep să cred şi eu în paradoxul : **„intîi găseşte şi pe urmă caută"**. Ieri, toată ziua, a doua de cînd sînt aici, — deşi noaptea fusese infernală, cred că în odaie sînt soareci —, am scris febril, amuzat, într-o stare de euforie, fericit, trezindu-mă rizînd. La opt seara, telefon de la M. — „Ce e cu tine, nu eşti la teatru ?" — „Sînt în pauză. Cum merge ?" — „Perfect" — „A sunat, într-un în scenă, am uitat : te ador !" De cînd sîntem împreună, nu mă mai mir la M. de nimic. Am ajuns s-o cunosc, ştiu că pentru ea realitatea n-are decît o valoare relativă, singura realitate, fericită sau, dimpotrivă, dureroasă sau tragică, fiind cea a teatrului. Femeia asta, înzestrată cu o memorie absolut fenomenală, în stare să învete în trei zile un rol interminabil sau să reia, cu o singură lectură, o piesă jucată în urmă cu zece ani, poate să uite date elementare ale realului cu o ingenuitate dezarmantă. În urmă cu o săptămînă, discutam şi, nu ştiu cum, a venit vorba de **Al. Ei**, bine, îi uitase numele de familie, nume care fusese, sapte ani, şi al ei. La zece, alt telefon. — „Sînt acasă, caut o maşină şi vin să-mi citeşti". — „Nu, te rog, lucrez". — „Dacă lucrul e mai important decît mine, n-am nevoie". Şi trosc, telefonul. **Ora unu noaptea.** Terminat şi transcris prima scenă a piesei, asa cum i-am jucat-o lui M., îmbogăţită cu o mie de detalii suplimentare. Fiindcă nu pot să dorm, citesc zece pagini dintr-un Simenon mediocru. E nemaipomenit cîte dobitoci pot spune geniile. Discutîndu-l pe Simenon, Gide afirmă că e **„un Balzac, fără lungimi"**. Deschid, la întîmplare Balzacul şi recitesc, după treizeci de ani, începutul din „Mémoires de deux jeunes mariées". Dacă e ceva unic, fără pereche, în Balzac, sînt lungimile.

10 martie 1962, ora şase dimineaţa, **Ema e fost expediată, argumentat** şi plauzibil : tatăl ei, care locuieşte în provincie, e grav bolnav. Începuţ scena **Cristofor-Anca**, declaraţia lui patetică şi delirantă de dragoste, un torent de cuvinte sonore, o perfectă scamatorie verbală, care îl intoxică, pe el, în primul rînd, ca un drog. Mi-e din ce în ce mai clar : Cristofor face parte din categoria oamenilor **„în vervă"** — cea mai periculoasă — fiindcă întîi vorbesc, şi pe urmă îşi formulează convingerile. **Cuvîntul, vorbele, palavrele — sau falnica decădere a logosului**, de reţinut pentru un eventual, viitor, volum de aforisme. Cristofor mi-l aduce aminte pe V. care poate susţine, la un ceas distanţă, două idei contradictorii, şi asta cu nevinovăţie, fiindcă **„numai boii sînt consecvenţi"**. Am găsit şi nucleul de farsă al comediei, simplu, linear, logic, perfect articulat. În clipa în care **Cristofor** va fi fericit că a cucerit-o pe Anca, sătul de căsnicia lui ratată, va afla că Ema n-a plecat la căpătîiul părintelui ei bolnav, că a fugit cu cel mai bun prieten al lui, un belfer mediocru, bărbatul Ancăi, fapt care îl va arunca pe marele cuceritor, căruia nimic nu i se poate refuza şi nimic nu-i rezistă, în toate chinurile iadului. Gelozie ? Orgolii învinse ? Nu ştiu, vom vedea.

Ora opt dimineaţa, în restaurant, în aşteptarea cafelei, am impresia că visez şi că văd o fantomă : la masă, lîngă fereastră, R. Îl credeam mort de mult. Mare pontif al culturii române între 1946 şi 1948, deşi nu vorbea bine nici o limbă, fapt care nu-l împiedica să corecteze manuscrisele lui Sadoveanu. L-am întîlnit, **Ora zece dimineaţa**, rup tot ce am scris şi o iau de la început. Va fi un Cristofor mai puţin amuzant, dar cu o altă dimensiune. Maniacii clişeelor stilistice şi care, oricum, vor căuta în vodevilul meu latura lui adulterină, incapabili să vadă dincolo de **„triunghi"** şi de **„bulevard"**, vor spune : ce legătură poate fi între o tematică atît de gravă şi graţia unui marivaudaj ? Cum să explici unui surd că în vuietul scoicii e zbuciumul oceanului, şi că o simplă furnică e egală cu întregul univers ? Lucrat fără întrerupere, într-un soi de transă, de la zece dimineaţa pînă la şase după masă, cînd am scris **„Cortina"** la actul doi. La şase şi jumătate telefon de la M. — „Cum stai ?" — „Terminat actul doi". — „Îţi trimit o maşină şi vii acasă". Rup toate ciornele — vorba lui Mateiu : „hîrtiile încurcă", — îmi fac valiza, plătesc camera şi, pe o vreme îngrozitoare, plec spre Bucureşti.

Ora unu, noaptea. Lucrurile s-au petrecut aşa. M. m-a aşteptat la fereastră, masa e pusă, festiv, în sufragerie, de obicei, mîncăm la o măsuţă în hol, fotoliul meu, cu lampadarul aprins, mă aşteaptă. — „Întîi citim, spune M., şi mîncăm pe urmă". Începe lectura emoţionat, îmi găsesc treptat ritmul, M. ascultă, cum ascultă ea, cu toată fiinţa ei atentă, rîde, aplaudă, actul întîi îi place nemaipomenit, dar pe măsură ce înaintez în actul al doilea, o văd cum se întunecă, cum se închide în ea ca într-o carapace, pentru ca, la sfîrşit, să izbucnească în furiile ei cosmice : rolul lui Cristofor e mult mai mare. Încerc să-i explic că e eroul piesei, că vodevilul se va numi, probabil, **„Fii cuminte, Cristofor !"**, inutil, orice argument se loveşte de un zid. Mă aduce într-o asemenea stare de exasperare, reală, fiindcă de obicei, exasperările noastre sînt simulate, că îau manuscrisul, îl rup în bucăţele, şi ca să nu existe nici un dubiu, le arunc în closet şi trag apa. Bineînţeles că nu mai mîncăm, ne culcăm, eu, în partea mea, M. la capătul celălalt pe o muche de cincisprezece centimetri, încît mă întreb cum de nu cade din pat. Mîine dimineaţă la nouă M. pleacă pentru zece zile la Londra.

11 martie 1962, ora cinci dimineaţa, după o noapte de iad. M. doarme cuminte, cu tot părul în ochi, aş jura că nu respiră, şi tot pe muchea ei de pat, de cîţiva centimetri. Din nou chinuit de coşmarul meu, acelaşi în schema lui fixă, modificat doar în amănuntele exterioare, ale decorului. Eram cu M. la D. R., la sfîrşitul unei vizite şi plecam acasă. Uşa apartamentului care dă în stradă era deschisă, M. a ieşit înainte, eu am întîrziat, o clipă, ca să-mi iau pardesiul din cuier. Cînd am ieşit şi eu, am zărit-o pe M. departe, la capătul unei străzi lungi. Alerg după ea, dar M. a cotit-o la dreapta. Cînd ajung la colţ, o altă stradă lungă şi M. nicăieri. Alerg pe o stradă pustie, ca într-un tablou de Chirico, văd o maşină, un automobil tip 1890, decapotabil, cu un şofer care stă teapăn, ca un vizitiu. Vizitiul vorbeşte ungureşte, nu vrea să plece, îl implor să pornească, dar maşina se mişcă de parcă ar înainta cu zece metri pe oră. Cobor, încep din nou să fug, sînt într-un soi de bazar oriental, cu tarabe pe care se văd fructe ciudate şi coliere de chihlimbar, caut să-mi tai un drum prin viermuiala de oameni care mă privesc ostil şi strigă la mine, am ieşit, în sfîrşit, şi am ajuns într-o piaţă în care e adunată o mulţime imensă, la un miting. Încerc, din nou, să mă strecor printre oameni, văd două uriaşe portrete : Gheorghi Dimitrov şi Vasili Kolarov, „sînt în Bulgaria", îmi spun „la Russe, aproape de casă, ajung şi pe jos"... Ce e ciudat : în nici un coşmar de al meu n-am reuşit s-o găsesc pe M. Visele mele n-au happy-end.

MEMORIILE MELE

ultima oară, în 1951 la Pekin. Făceam parte dintr-o delegaţie guvernamentală, venită să semneze un acord cultural. Toată călătoria respectivă îmi apare, azi, ca o halucinaţie, cum o descrie **De Quincey** şi o comentează, tulburător şi tragic, **Baudelaire**. Într-un sicriu sburător, cu escale interminabile prin aeroporturi îndurerate, ameninţaţi să nu mai plecăm din cauza ceţii — cuvîntul „tuman", auzit la megafoane, n-am să-l uit niciodată, — decolări precipitate, aterizări nepreväzute la Kazan, în republica tătărască, la Novosibirsk, Ulan-Bator, Baikalul, sub noi, un ocean înghetat, încremenit în creste uriaşe, o lună, rinjită, la hublou, roşie şi de zece ori mai mare decît cea ştiută şi, în sfîrşit, China, continent fascinant. De la zidul ei, care mi s-a părut, toată viaţa, o poveste, pînă la minunile de la Hanceu, totul mă pune într-o stare de uimire. Dar nici una atît de absolută, ca perplexitatea în care am fost aruncat în ultima seară. Dineu oficial, de adio, la Go Mo Jo. La masa rotundă, dominată de samovarul tradiţional, sînt aşezat între un chinez de vîrstă incertă, mare personalitate culturală, în stînga mea, şi R., în dreapta. Chinezul nu ştie nici un cuvînt străin şi eu, bineînţeles, nici o vorbă chineză. Şi, atunci, ca să-mi fie agreabil, chinezul se întoarce, din cînd în cînd, spre mine, şi-mi zîmbeşte cuceritor, cu toată faţa lui uşor înoeţită. Şi tot de atîtea ori, ca un răspuns, mă întorc spre el şi îi surid tandru. La al zecelea fel, nenumărate crustacee scoase, cu beţişoarele, din samovarul în flăcări, îl văd pe chinez incendiat de o lumină fericită. Se întoarce spre mine şi îmi spune : **„Cluj"**. Era singura vorbă românească pe care o ştia, încîntat să mi-o comunice, **„Cluj"**, zic şi eu, mulţumit că putem discuta şi adaug : **„un oraş în Transilvania"**. Dar în aceeaşi clipă, R. îmi face semn cu piciorul pe sub masă şi îmi şuieră printre dinţi : **„nu trebuie dat amănunte"**. Marele nostru noroc este că povestite, astăzi, asemenea nebunii : să nu divulgăm secretul că în Transilvania există oraşul Cluj, nu le crede nimeni. R. a venit la masa mea, e profesor şi stă la Mogoşoaia : **„să scriu un roman"**. Mi-a pierit pofta de cafea şi de cele două ouă la pahar, comandate, şi fug în cameră. Mă trîntesc pe pat, cu ochii în tavan, incapabil să mă eliberez de imaginea lui R. Şi, oricît ar părea de curios — deşi scriu un vodevil, pe care l-aş fi vrut grafios ca un cadril, uşor desuet, ca o fişie de mătase din rochia de bal a bunicii, — obsedat de R. şi de altii ca el, figura lui **Cristofor** îmi apare într-o altă lumină. **Cristofor** nu e un fleacar, într-o permanentă stare de ebrietate verbală, e un caz mult mai grav. Face parte dintr-o categorie de oameni care se privesc, necontenit, într-o oglindă fictivă. Dar o oglindă care nu le răsfrînge, cu fidelitate, chipul, ci o altă imagine, aşa cum ar fi vrut el, cum ar fi visat ei să arate lumii. Şi cu vremea, tot contemplîndu-se în această oglindă din spatele frunţii lor, cele două imagini, cea reală şi cea imaginară, se contopesc, ca să nască o a treia, monstruoasă, definitivă şi socială, purtată cu sinceritate şi consecventă. Există în **„Dybuck"** o parabolă de o mare frumuseţe. Comentatorul tragediei îl duce pe unul dintre eroi la o fereastră — „Ce vezi ?" îl întreabă. — „Oameni". Apoi îl sileşte să se privească într-o oglindă. — „Acum ce vezi ?" — „Pe mine". — „De ce ?" întreabă, din nou, comentatorul, „şi la fereastră e sticlă, şi aici e sticlă. De ce în oglindă te vezi doar pe tine ? Să-ţi spun eu : fiindcă oglinda are **argint**, şi ori de cîte ori apare **argintul** nu te mai vezi decît pe tine". **Argintul contemporan** se numeşte **Puterea.**

Ora nouă dimineaţa, la aeroport, despărţire tandră, de ochii lumii. De pe scara avionului însă, înainte de a se închide uşa, M. se mai întoarce spre mine : „Te iubesc, scrie-mi piesa !".

Ora zece, acasă, între nişte ziduri pustii. — „Nu e nimic", îmi spun, „o să-mi organizez singurătatea. O să mi-o pun în scenă. Şi mă trezesc căutînd, cu febrilitate, în bibliotecă, o carte : **Evreinov „Le théâtre dans la vie"**. Autor al unei piese geniale **„Comedia fericirii"**, Evreinov a fost negativul lui Stanislavski, iar în volumul pe care îl caut şi pe care, bine-înţeles, nu îl găsesc dezvoltă o teorie seducătoare : toţi oamenii joacă teatru. Şi animalele. Şi obiectele. Sîntem propriii noştri actori şi regizori, conducîndu-ne, cu o mînă sigură, spre marele final : **moartea**. Şi mă gîndesc din nou la **Cristofor** al meu, la acest hystrion absolut, aflat, permanent, pe scenă, atît de orbit de reflectoare, că nu mai observă un mic amănunt : că **Ema** şi **Anca** seamănă ca două picături de apă, că amîndouă nu sînt decît proiecţia minţii lui. Dar dacă seamănă ca două picături de apă, îmi spun, înseamnă că amîndouă rolurile trebuie să fie interpretate de aceeaşi actriţă, care, cu aceeaşi înfăţişare fizică, e obligată să fie cînd soţie, cînd iubită, cînd timidă şi anodină, cînd strălucitoare şi fascinantă, cînd resemnată sub jugul unei căsnicii obosite, cînd femeia dorită, făgăduind toate fericirile. S-a aprins în capul meu un reflector, cît un soare : rol dublu. Sigur, îmi va pune niste probleme tehnice care cer virtuozitatea unui iluzionist, fiindcă femeile nu trebuie să se întîlnească niciodată, pentru că intrările şi ieşirile lor din scenă cer o precizie de cronometru, dar pariul mă ispiteşte şi mă aşez la lucru.

17 martie 1962. Scris fără întrerupere noua versiune care mă face atît de fericit că binecuvîntez scandalul făcut de M. Comedia, „vodevilul", a căpătat o altă profunzime, pe care atunci cînd am început, în glumă, piesa, nici n-o bănuiam. La zece seara telefon de la M. — „Cum stai cu piesa ?" — „Terminată". — „Jură-mi". — „Jur". — „Londra e superbă, dar mîine sînt acasă".

18 martie 1962, seara. M. e în fotoliul ei, eu în al meu, citesc piesa. M. ascultă, rîde, aplaudă, plînge. „Te ador. Cînd începem repetiţiile ? Cînd dăm premiera ?". Ca să nu o dezamăgesc, fiindcă o văd fericită, tac. M. nu ştie că abia de aici înainte începe munca, de ocnă, la repliţă.

AUREL BARANGA

Noua generaţie la start

Din nou despre plantele medicinale

Parc-se că lumea de pretutindeni se reîntoarce, mai ales în ultima vreme, la apa limpede și tămăduitoare a unui izvor dat pînă nu de mult uitării.

Așadar, dat fiind interesul major pe care îl suscită la ora actuală, în întreaga lume, plantele medicinale și dată fiind cererea mereu sporită, de la an la an, de plante medicinale, revista Flacăra, ca și alte publicații, a atacat — ca să ne exprimăm ca atare — printr-o suită de articole, problemele acestui domeniu. Am prezentat pînă acum o parte din cercetările științifice ale specialiștilor noștri care se străduiesc să transpună în cultură organizată cele mai importante plante din flora spontană, sau se străduiesc să obțină soiuri ameliorate de plante cu o ridicată acțiune terapeutică. Am informat și am salutat la timpul potrivit înființarea Trustului „Plafar", care a preluat toate problemele legate de cultivarea, recoltarea, achiziționarea, prelucrarea și desfacerea către marele public a plantelor medicinale. Am întreprins raiduri și am consemnat diverse păreri culese în magazinele, mai exact spus farmaciile specializate în vînzarea plantelor medicinale. Dintre reportajele noastre dedicate acestei teme nu a lipsit prezentarea amănunțită a întreprinderii „Plafar" din Capitală, locul unde florile din poienile și pajiștile întregii țări și-au dat parcă întîlnire. Am fost bucuroși să constatăm că o astfel de activitate, aparent măruntă, presupune organizarea și îndrumarea competentă, tenace și exactă a unui mare detașament de oameni, cei mai mulți dintre ei cuceriți de nobila menire a muncii lor.

Conform unei mai vechi promisiuni, revenim cu noi amănunte din viața acestei mici agriculturi. Iată aici considerațiile tovarășului Ion Chereches, șeful centrului Plafar din județul Sălaj :

„Într-adevăr, se poate vorbi, mai ales în ultima vreme, despre o mică agricultură a plantelor medicinale. Menta, cornul secării, macul, mușcatul și chiar banaia rapiță sînt numai cîteva din plantele care s-au instalat pe hectarele cooperatorilor. Se subînțelege că plantele respective, necesare atît industriei farmaceutice, cît și industriei alimentare, sau chiar și industriei chimice, sînt deosebit de rentabile, altfel cooperatorii nu le-ar fi inclus în preocupările lor. Să vă dau doar un exemplu ; dintr-o suprafață de aproape 200 de hectare, răspîndite în tot județul, pămînt nu neapărat arabil, mai degrabă un pămînt de fînețuri și pășuni slabe, noi trebuie să obținem în acest an o producție de 1 200 000 lei. Avem însă un necaz. Ponderea în cifrele de plan o deține macul, o plantă de cîmpie joasă, ori noi nu avem în județ prea multe terenuri de acest fel. Dacă pe cele 170 de hectare repartizate macului am fi cultivat numai cornul secării, care la noi crește cu un conținut de alcaloizi de 0,5 la sută, față de conținutul de 0,2 la sută, cu care se achiziționează, sau am fi cultivat mușcatul, care crește mai ales în această zonă deluroasă, pentru că face parte din familia rapiței, cred că altele ar fi fost rezultatele obținute din cultura plantelor. Îmi asum, desigur, afirmațiile, care au la bază părerile inginerilor agronomi Ioan Tomuță și Andraș Deac de la C.A.P.-Dioșod, unde avem 79,5 hectare cu mac, care nu prea se ridică, și 41 de hectare cu mușcatul, care se simte ca la el acasă. Foarte bine merg culturile la C.A.P.-Rus, unde avem 10 hectare cu cornul secării și 5 cu mentă. Trebuie neapărat să menționez că foarte bine ne înțelegem cu oamenii din Rus și mai ales cu inginerul Ioan Coriș, cu care am început aceste culturi acum 8 ani de zile și care a reușit să-i învețe pe oameni munca deosebită care se cere la cultivarea acestor plante. La fel de bine ne înțelegem și cu C.A.P.-Românași, unde împreună cu elevii conduși de profesorul Ioan Pop am făcut prima prașilă la cele 6 hectare ale microfermei de mac. Dincolo de acest necaz, ar mai fi și faptul că ne lipsesc aproape cu desăvîrșire erbicidele. Culturile, mai ales în această perioadă, de asalt contra ierburilor, se înăbușă."

Aflată la început de drum, cultura plantelor tehnice și medicinale mai cunoaște, după cum se vede, unele neconcordanțe care, fără îndoială, vor fi depășite, anulate, poate chiar în viitoarea campanie a micii agriculturi. Comparînd însă producția valorică globală a plantelor din cultură, acei 1 200 000 lei, cu producția valorică globală de 2 800 000 lei, cît se va obține prin recoltarea plantelor din flora spontană, vom vedea că, deocamdată, accentul încă mai cade pe munca migăloasă a oamenilor care cutreieră pădurile, pajiștile și poienile județului Sălaj în căutarea celor 80 de sortimente de plante, cum ar fi florile de podbal, traista ciobanului, feriga, frunzele de mesteacăn, sulfina, albăstrelele, florile de păducel, sunătoarea și mușcețelul, dar mai ales măceșul care din totalul celor 700 de tone de flori din flora spontană deține, ca plan, locul întîi, prin cele 350 de tone ce se cer a fi culese.

„Anul trecut aș fi spus — continuă tovarășul Ioan Chereches — că sarcinile noastre de achiziție din flora spontană sînt exagerat de mari. Numai că anul trecut au fost alte planuri, mult mai mici, iar anul acesta sînt cele pe care le-am expus și pe care, fără doar și poate, le vom realiza, ba chiar le vom și depăși. Și cînd spun asta mă gîndesc la noua listă de prețuri care trebuie să ne sosească din zi în zi, pînă la sfîrșitul lunii. Ce înseamnă pentru noi noua listă de prețuri ? Am să dau un exemplu. Acum cîțiva ani achiziționam aproape 5—6 tone de păducel. Anul trecut, dacă am adunat o tonă și jumătate. De ce ? Pentru că un culegător îndemînatic reușește să stringă într-o zi cam 5—6 kilograme, pe care, timp de două zile, le usucă și apoi le predă la prețul de 20 de lei. Avea oare omul interesul să culeagă plante ? Dacă nu aveai altă treabă, dacă erai bătrîn sau copil, poate că da. Dar omul în vîrstă și în putere caută de lucru în altă parte, acolo unde cîștigă cel puțin de patru ori mai mult. La fel, aceleași greutăți le aveam și cu florile de podbal. Culegeai cam 25 de kilograme pe zi, le uscai, rămîneai cu 5 kilograme și le aduceai la centrul de achiziție unde cîștigai aproape 30 de lei pe zi. Asta însemna o zi de muncă ! Nu mai vorbesc de frunzele de mesteacăn, foarte căutate la achiziție, dar care, ca și traista ciobanului, aveau un preț de numai 2 lei ! Se subînțelege, cred eu, că toate aceste greutăți cu care ne confruntam mai ales în ultimii ani, au fost depășite, noua listă de prețuri la achiziția plantelor medicinale va favoriza desigur, intensificarea activității noastre".

Ne aflăm, cum s-ar spune, într-un moment propice privind dorința noastră de-a avea la dispoziție, în farmacii sau magazine specializate, cît mai multe și mai diverse plante medicinale, moment pe care îl consemnăm cu satisfacție, dar Ioan Chereches a ținut neapărat să aducem în discuție și următorul aspect : Nu trebuie să credem că prețurile noi vor rezolva definitiv problema mobilizării forței de muncă. Mă gîndesc că, în timpul vacanțelor de vară, printr-o perfectă organizare în ceea ce privește mîncarea, cazarea și asistența medicală, să organizăm în principalele bazine de floră spontană cîteva tabere de elevi, pionieri și uteciști. În așa fel trebuie să le organizăm, încît copiii să se simtă la fel de bine ca și la bunicii de la țară. Să nu le lipsească nimic, nici timpul de joacă și întreceri sportive, nici filmele de desene animate, nici focurile de tabără, nici activitățile culturale, nici concursurile de toate felurile. Munca să fie cu adevărat o plăcere, o distracție, dar și o îmbogățire a cunoștințelor în domeniul științelor naturale sau în domeniul farmacologiei populare. Care părinte, mă întreb eu, nu și-ar lăsa copiii să participe la astfel de acțiuni în aer curat, în sînul naturii ? !"

În ceea ce ne privește, considerînd că ideea poate să prindă contur concret chiar în răstimpul rămas pînă la începerea vacanței mari a tuturor elevilor, vom fi prezenți, mai mult ca sigur, la o astfel de tabără.

VICTOR NIȚĂ ■

Ghici cînd vine camionul cu butelii ?

La un ceas însorit de prînz ne deplasăm cu mașina pe șoseaua care leagă, printre ville mănoase de la Greaca, Oltenița de Giurgiu. Înainte de intrarea în satul Dăița, comuna Daia, observăm de o parte și de alta a benzii de asfalt pilcuri de oameni tăifăsuind, bărbați și femei, bătrîni și tineri, copii, alături de care se rînduiesc o sumedenie de butelii de aragaz. Depășim primul grup, format din 6 oameni, îl depășim și pe al doilea, în dreptul celui de-al treilea oprim, lăsîndu-ne lămuriți de Tudor Mătușa, venit în satul natal în ziua sa liberă, primită de la Biofarm, unde lucrează ca pompier. Ar fi avut, firește, multe lucruri de făcut în bătătură, dar a trebuit să le lase, înființîndu-se aici din zori, de pe la ora 6, ca să pîndească mașina cu butelii. Acum a trecut de 12, iar camionul mult așteptat nu se vede, nici nu se știe dacă va veni sau nu, au fost cazuri cînd au petrecut și 3 zile pe marginea șoselei, fără nici un folos. În vreme ce elevul de elementară Marin Simion se hotărăște să-și omoare timpul desenînd cu creta pe asfalt, bineînțeles o mașină, bunica sa, Gherghina Simion, femeie trecută de 70 de ani, se hotărăște să ne spună că a venit pînă aici, cale de mai bine de un kilometru, cu butelia în spinare, dar că nu i-ar părea rău de efortul ăsta dacă ar reuși măcar să-și umple butelia. Dar nu e nimic sigur, zice, iar vecinele dinsei, Cornelia Ștefan, Aurica Cucu și Elena Gîrbăceanu, confirmă, ultima adăugînd că, de fiecare dată, e mare chin cu umplutul buteliilor, că s-a desființat centrul care era în sat și că oamenii sînt obligați să bată drumul pînă la Daia. Dar nici acolo nu se descurcă după nevoie, căci întîi sînt satisfăcute cererile localnicilor și, în funcție de posibilități, cele ale celor veniți, cu buteliile în spate, din așezările vecine, de la Dăița, Plopșoru și așa mai departe. Butelia pe care o vedeți aici goală, o auzim, am încărcat-o la Daia, dar numai în cea de-a cincea vinere în care am ajuns acolo. O grămadă de timp pierdut, o grămadă de nervi.

Dar oamenii pe care i-am văzut mai spre Oltenița de unde sînt ?, întrebăm.

Tot de-ai noștri, din Dăița, numai că ei au avut mai multe puteri și s-au dus mai departe, să-ne-o ia înainte. Dac-o veni mașina, dac-o avea butelii și dac-o avea șoferul chef, ei le schimbă sigur.

Cam cîți cetățeni au butelii în sat ?

Noi trăim bine, tovarășe, butelii are tot satul, dar cu încărcatul lor e mare belea. Și dacă nu vine mașina, ce faceți ?

Ne protăpim și mîine aici, și poimîine, stăm în șosea pînă umplem butelia, căci fără butelie nu putem face mîncare, iar bărbații și frații noștri sînt la cîmp, la C.A.P., ori la vie, iar lor le trebuie o mîncare caldă după o zi de muncă.

Situații similare întîlnim pe tot drumul pînă aproape de Giurgiu. Oameni veghind buteliile și privind în zare după o mașină care nu mai vine. Înfățișînd acest reportaj forurilor în drept să rezolve, cît mai urgent, situația, o facem convinși că grija față de om, realitate de primul plan a vieții noastre, trebuie să se manifeste și la Dăița și Plopșoru, în județul Ilfov, ca peste tot în țară, înțelegînd prin grija față de țăranii ce ară pămîntul patriei și plămădesc pîinea ei și grija față de buteliilor lor.

Așteptăm punctul de vedere al organelor respective și, mai ales, așteptăm soluționarea problemei.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Despre senzațional

În mentalitatea comună precum și în limbajul curent, cuvîntul **senzațional** este definit în **Dicționarul limbii române** astfel : „care impresionează puternic, uimește, emoționează, care interesează în cel mai înalt grad" (ultima parte a definiției ni se pare inadecvată) este pus, totdeauna, în legătură cu un fapt sau un eveniment ieșite din comun, care șochează și violentează obișnuitul, impunîndu-se prin efectele puternice asupra sensibilității noastre, provocînd „senzații" tari de unde și sorgintea etimologică. În literatură, cinematografie, mentalitatea s-a convertit în gen, uneori cu prețul comercializării, ceea ce a dus la romane ori filme senzaționale, a căror performanță produce, printr-un fel de sciziparitate sui generis, victime printre infarctoizi. Dar ignorînd această excrescență, de care noțiunea în sine nu poate fi culpabilizată, să vedem dacă nu cumva la mijloc se află, cum se-ntîmplă de atîtea ori, o eroare, o optică precară preluată, fără discernămînt, din reflexele comune bazate, nu o dată, pe observația ori impresia de epidermă și nu pe straturile de adîncime ale fenomenelor și actelor umane. Prin urmare, dacă din cele un sfert de milion de autovehicule ce circulă zilnic pe arterele, limitate totuși, ale unui mare oraș (este și cazul Bucureștiului) două s-au ciocnit producînd victime, faptul pare **senzațional** ; dacă din cele cîteva mii de avioane care străbat, zilnic, cerul, mărginit totuși al planetei noastre, se produc circa 10—12 accidente pe an, faptul pare, de asemenea, senzațional : dacă din mîile de blocuri ce sfidează legile gravitației prin înălțimea lor unul se prăbușește, evenimentul intră în categoria senzaționalului ; dacă din mîile de alpiniști ce escaladează piscurile amețitoare ale munților unul singur cade, întîmplarea îmbracă forma senzaționalului. Ceea ce se observă, de îndată, este legătura dintre senzațional și dramatic. Intră în perimetrul noțiunii exclusiv fapte dureroase, care ne impresionează prin tragismul lor, chiar dacă uneori, prin extensie, în exprimarea curentă, putem socoti și un fapt tonic, ca de pildă o victorie surprinzătoare, drept „senzațională". O a doua observație constă în strînsa relație dintre senzațional și excepțional, aceasta din urmă mai ales cu sensul de **rar**, de accidental, de excepție de la regulă. Căci senzaționalul, prin frecvență, își pierde înțelesul și, de pildă, într-o stare de beligerantă prăbușirea unuia sau mai multor avioane, zilnic (ca să folosim un exemplu deja furnizat mai sus) nu mai impresionează pe nimeni.

Mi se pare însă că senzaționalul, **faptul impresionant de adîncime**, este tocmai cel rămas în afara sferei mai-nainte descrise. Astfel că propunem un senzațional **á rebours**. Reluînd exemplele folosite mai sus nu vi se pare că, de pildă, e mai senzațional faptul că dintre mîile de avioane care zboară zilnic toate ajung unde și-au propus, aproape fără nici un accident ? Și nu vi se pare că sfertul de milion de automobile, un adevărat fluviu metalic pe roate, circulă totuși cu o mare precizie ? Sau că mîile de alpiniști escaladează, zilnic, înălțimile pe unde ajung doar acvilele ? Nu este, oare, **senzaționalul de fiecare zi**, cum bine a fost numit de un mare reporter și scriitor, adevăratul senzațional ? Iată un subiect de meditație.

POMPILIU MARCEA ■

Îți jur că nu mai beau

Între clasic și baroc (XXVII)

Delacroix
Tigrii

1.

De ce-l compară Van Gogh pe Delacroix cu măslinii ? Arta romanticului francez n-are răbdare. Nici blîndețe. Fructele ei sînt strălucitoare și crude, parfumate și sălbatece. Poate, Van Gogh se gîndea la felul cum strălucește frunza măslinilor la amiază și în amurg... În schimb, mi se pare excelentă comparația lui Odilon Redon : „Cînd l-am văzut pe Delacroix în 1859, era frumos ca un tigru". Dacă vom privi autoportretul aflat la Luvru, îi vom da dreptate. Un amestec de frumusețe și cruzime învăluie acest obraz care seamănă cu al lui Byron, acești ochi tenebroși, arzători (chiar dacă nu mai regăsim privirea insuportabilă din portretul făcut de Géricault lui Delacroix la douăzeci de ani), această gură amară și disprețuitoare, acest aer neliniștitor, straniu și aproape exotic care îmi amintește tigrii desenați de el și mai ales Tigrul regal...

Cei care l-au cunoscut îl descriu ca un perfect om de lume. Elegant, cu o conversație strălucită, știind să placă și să adopte o atitudine de prinț romantic. Dar aici, în autoportret, îl bănuim mlădios și nervos ca și tigrii pe care-i pictează. Pare să facă el însuși parte din „rasa inflamabilă" a poeților, cum îi caracterizează undeva, și e cel mai în măsură să evoce orgii sardanapalice, să picteze cu nervii arși de febră Masacrul din Chios și să freamăte în fața trupului unui leu ca în fața unei idei. Iar asemănarea cu un tigru frumos e cu atît mai inspirată, cu cît ea se potrivește și picturii lui Delacroix. Ea are aceeași mîndrie, aceeași unduire, aceeași forță.

Pictura e un pod zvîrlit între suflete, declara el. Recitindu-i cuvintele, mă gîndesc că spre sufletul lui Delacroix nu există decît acest singur pod : pictura sa. Tigrul umblă prin saloane cu aerul unui gentleman. În atelierul său, însă, masca mondenă cade. În clipa cînd ia penelul în mînă, în inima lui vuiesc dezlănțuite pasiunile. În trupul său fragil și delicat se aprinde un foc violent. Obiectele pe care le privește ochiul pictorului își pierd calitatea de obiecte și devin pradă. Un vis, un sentiment, o idee, toate sînt o țintă în jurul căreia dă tîrcoale, apropiindu-se agil, fremătînd de nerăbdare, simțind gustul victoriei, pîndind cu ochii săi negri și intensi să nu-i scape prada. Și în cele din urmă, el se năpustește asupra subiectului ca pantera care într-un tablou al său atacă un cal.

Și cu aceeași pasiune pictează tigri și flori. Și cu aceeași violență pictează un masacru sau un cal speriat de furtună. El umblă printre modelele sale febril, iubește misterul, parfumurile grele și culorile excesive, visează cai neîmblînziți, beți de furtună și de panică, deșteaptă lei din deșert, îi scuturâ din somnolență și face să se aprindă în privirile lor cruzimea, mînia și teama. E gata să sfîșie prada oșpra căreia se oprește, s-o înșingereze pentru a-și înmuia penelul în sîngele ei și pe urmă s-o picteze cu propriul ei sînge. Roșul său ezită, dar ezită numai între sînge și flacără și uneori în același incendiu al culorii se întîlnesc și sîngele și focul... O cruzime tristă și o sălbăticie tandră îl împing să picteze masacre și revolte romantice în care descoperă, în aceeași clipă, măreția și disperarea. Apoi o melancolie ciudată îl copleșește și-l aduce în fața lui Hamlet. Reia de la capăt dilemele și pentru a scăpa de ele tigrul renaște.

Și astfel, pictura lui Delacroix este un continuu amestec de mister și sînge. De melancolie și cruzime. De grandoare și durere. De pasiune și orgoliu. De cavalcade și singurătate. E mai puțin filosof decît Rembrandt, dar mai pătimaș. Mai puțin fastuos decît Rubens, dar mai mîndru și mai enigmatic. Și mai neliniștitor decît toți. Are înfrigurarea lui Michelangelo și pasiunea lui Tintoretto. E retras și delicat în viața de toate zilele, dar cînd pictează nimeni nu se roagă în pînzele lui, pentru că în viziunea lui totul trebuie să fie cucerit.

Acest tigru e un colorist. Un colorist care, cum spune Elie Faure, pune culoarea să urle, să suspine, să rîdă, să cînte, să ezite, să se prăbușească și să urce din nou. O melancolie necruțătoare ne pîndește din pînzele lui. E modul lui Delacroix de a subjuga. Fără menajamente. La lumina unui singur gest uneori. Aproape fără voie trecem podul care ne leagă de sufletul lui. Și iată-ne amestecați printre leii care se luptă cu vînătorii lor. Și iată-ne privindu-i pe cruciații intrați în Constantinopol și descoperind că pictorul îi învinge pe învingători prin tristețe și oboseală ; armurile atîrnă pe ei la fel de greu ca ideea războiului.

Desenul său e aproape totdeauna elastic, ușor șovăitor pentru a îngădui culorii să nu se lovească de el ca de un perete rigid. Sau, după expresia lui Baudelaire, desenul nu este la Delacroix „o cămașă de forță". Iar culoarea este mai ales ceea ce s-a numit o culoare morală. Ea nu povestește cum arată lumea, ci cum o simte pictorul. Acest pictor la care și homarii arată ca niște lei adormiți pe nisip și care intră ca un tigru în grădinile unde clasicismul așezase statui liniștite și trandafiri rațional, descoperindu-ne posibilitățile și riscurile pasiunii. Dacă Rousseau i-a dăruit romantismului remușcarea, Chateaubriand nisipurile Orientului, Novalis nopțile, Gérard de Nerval melancolia, Leopardi un mormînt, Byron pe Prometeu, Eminescu luceafărul, Lamartine regretul, Hugo sabia, Scott aventura, Keats durerea, Chopin visul, Baudelaire parfumurile otrăvitoare, Wagner tunetul, de Musset suspinul, Daumier baricada, Delacroix i-a dăruit mai ales pasiunea. Pictura lui consacră triumful pasiunii asupra formei... Nu se citează nici un nume de femeie care să-l fi înflăcărat ca Beatrice pe Dante sau ca Laura pe Petrarca. (Oare acest tigru solitar n-a cunoscut nici o dragoste mare ? Giraudoux pretinde undeva că bărbații făcuți pentru dragoste ar trebui să fie cei care au timp să se bucure și să sufere, or el n-are vreme decît pentru pictură.) Dar retras în birlogul singurătății sale, adulmecă obiectele, peisajele, arborii, caii, cerurile în furtună, neliniștite și arse de febră. Și de fiecare dată e limpede că-și iubea prada. O înșfăca pentru a o restitui naturii în toată măreția ei. E, de altfel, visul acestui tigru nervos și firav care transformă tot ce atinge în pasiune. Delacroix trăiește prin pictura sa, iar viața sa nu face decît s-o urmeze și s-o servească...

OCTAVIAN PALER ■

Arte plastice

Un artist din provincie:
Sorin Ilfoveanu

Dacă pianul cunoaște virtuoși la vîrsta prunciei, e sigur că Sorin Ilfoveanu a fost de foarte timpuriu un pictor bun. El împlinește, la maturitate, toate promisiunile juneții și, în plus, peste darul de subtil colorist, arată mari calități de constructor. Îmi amintesc cîteva picturi văzute, în urmă cu douăzeci de ani, într-o expoziție școlară. Era o selecție a talentelor precoce din toată țara și, între ele, unul care m-a uimit. Vedeam, deci, trei tablouase gingașe colorate, de o mare limpezime a concepției și o execuție fără ezitări. Mai tîrziu, cunoscîndu-i pe Ilfoveanu, am regăsit în atelierul său, emoționat, una din acele picturi de a căror soartă nu încetam să mă interesez.

L-am găsit complet, sigur așezat în tipare. Artistul este preocupat cu osebire, de trei teme. Pictează naturi statice cu obiecte puține, în care unele accente de alb, verde și roz vin ca pietre prețioase în monturi de platină. Mai pictează compoziții de toate dimensiunile, cu muzicanți și un public sărac. Este, de fapt, nu tema veche a muzicii, ci aceea tragică, însoțită de tristețe și grotesc, de meditație și înălțare sufletească, de mizerie și sublim a soartei de menestrel. Peisajul românesc, înțeles în felul esențializat al marelui meșter pictor Ion Andreescu, dar cu experiența unui secol de artă foarte frămîntat, constituie a treia temă. Un peisaj unic. O margine de cring, compact ca o ceață întunecată, o casă albă și solitară în coasta cringului, o cîmpie care se prăvălește spre privitor. Peisajul vorbește cu infinit nelean de capătul tîmpului, de dulceața dureroasă a singurătății, de prezența grea, dar mîntuitoare, a naturii. Este interesant că efectul hotărît modern al pînzelor sale stă pe niște mijloace de expresie pe care ne-am obișnuit să le numim clasice. O dovadă că arta picturii începe cu fiecare spirit, ales, că deși totul pare spus, rămîne încă totul de spus.

Sorin Ilfoveanu este și un desenator de rasă. Grafica lui ne oferă spectacolul unui desen sagace. Liniile taie suprafața hîrtiei ca lama unei săbii suedeze acrul. Auzim parcă mișcarea frenetică a creionului. Un artist în stare să reia la infinit o idee, să-l găsească mereu rezolvări pasionante, să scoată din întinderea brună a unor mari suprafețe, în care pasta abia trădează mîna artistului, viață, multă viață. Sorin Ilfoveanu nu este un tenor al picturii. El este un ginditor. De puține ori am avut, ca înaintea operei lui, siguranța că văd tablouri destinate muzeului.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica spectacolelor

Umbrele neverosimilului

Două ore de pace, piesă de **Dumitru Radu Popescu**. Un scurt armistițiu pe unul dintre cîmpurile de luptă ale războiului independenței. Un ofițer turc îl caută și-l găsește pe un ofițer român, pe care-l cunoștea din tinerețe ; apoi, turcul îi propune românului, nici mai mult nici mai puțin decît, în schimbul vieții fiului său căzut prizonier, să renunțe la continuarea războiului. De parcă trebuișoara asta depindea de cei doi ofițeri. Întîmplarea se petrece într-o piesă scrisă frumos și a cărei reușită am consemnat-o — cu bucurie — în cronica de săptămîna trecută. Numai că textul ei e lezat de neverosimilitatea pretextului ei. Și-i păcat !

Răfuiala, piesă de **Ștefan Berciu**, regizată cu mult suflu regizoral de **Magda Bordeianu**, în scenografia gîndită lucid și realizată dur artistic de **Mircea Ciobanu**, pe scena **Teatrului „Mihai Eminescu" din Botoșani**. Unul dintre numeroasele procese nedrepte care au urmat răscoalei dreptе a țăranilor tragediei de la 1907. Ipostaze individuale ale unei tragedii colective : un țăran condamnat la moarte ; un soldat care, foarte omenește, nu poate să-l împuște ; un țăran care își pierde mințile : un învățător care își alătură conștiința și viața cauzei țăranilor părinți : o țărancă, mamă și soție, care-și pierde fiul și bărbatul. O piesă și un spectacol care, după 70 de ani, reconstituie, cu un dureros dramatism, întîmplări posibile, ba chiar tipice pentru acele vremuri Numai că, iar, continuumul dramatismului e știrbit, e întrerupt de fapte neverosimile. Și, iar, îi păcat !

Un boier își împușcă — așa, chiar cu dezinvoltură — fiica, pentru că ea e în amor cu învățătorul propagandist al sămînței răscoalei ; pentru că a prins-o ducînd unor răsculați niște făină de păpușoi furată din ce a furat el țăranilor : și deci, pentru că, trecînd, ea, de partea cealaltă, îl va face de rușine în fața celorlalți boieri. Un judecător e înfățișat, de către autor, ca un inculț strident, ca un găgăuță, ca un imbecil care-și proclamă singur și public, chiar acolo în sala de judecată, chiar atunci în timpul procesului, chiar așa în fața publicului, subiectivismul său de clasă, care își clamează — el, judecătorul — părtinirea.

În **Procesul Horia, Al. Voitin** — dramaturg și jurist care a înțeles că țăranii nu s-au bătut cu niște caricaturi și că tragedia nu poate fi amestecată cu satira, decît în starea rafinată și inteligentă a ironiei amare — a creat și i-a opus lui Horia un personaj, un judecător de o formidabilă forță, de o perfidă violențe, de un rasat intelectualism, de un adînc tăinuit subiectivism, de o cumplită periculozitate. Pentru că numai față de un asemenea personaj, victoria lui Horia putea dobîndi realele sale proporții. Invers, vigoarea și consistența rolului, a partiturii avocatului (beneficiară și a unei interpretări actoricești tot viguroase), din piesa lui Ștefan Berciu, se rarefiază din pricina adversarului, a judecătorului, pricăjit ca personaj, ridicol ca personalitate.

De fapt, asta am vrut să spun : că neverosimilul e verosimil, și chiar creator și cu putere probantă, doar în condiții de metaforă.

NELU IONESCU ■

Colecții

Locul unde se naște veșnicia

Chiar dacă frumusețile acestei lumi sînt nenumărate, iar apărătorii lor cîtă frunză și iarbă, e o lipsă de har să nu poposești în preajma lor ori de cîte ori ai prilejul. De pildă, în preajma judecătorului Pavel Muscă și a soției sale Irina, care, în orașul unde trăiesc, Tîrgu Mureș, în casa unde locuiesc, pe strada Lupeni nr. 17, au întemeiat o splendidă oază unde întîlnești adunate, evident, cu infinită migală, embleme ale artei populare, ale vechilor meșteșuguri. Dacă vorbele poetei sînt adevărate : „Toți venim dintr-un sat / Unii direct, alții trecînd prin părinți", la fel de adevărat este că unii dintre noi tînjesc toată viața după el și pentru a se simți în largul lor în mijlocul civilizației citadine caută să se înconjoare de obiecte care să le aducă în memorie, în orice clipă, locul de unde au venit. Ele sînt o dovadă a apartenenței la o anumită spiritualitate, un blazon ce adevărește descinderea dintr-un loc anume al acestui univers, de acolo unde s-a născut veșnicia, cum ar spune un alt poet, de acolo unde ai învățat ce este frumusețea și omenia. Canceele, icoanele pe lemn (din anii 1812, 1836, 1848), icoanele pe sticlă, obiectele de cult, furcile de tors, bîtele ciobănești, lingurile și ploștile strînse de cei doi soți, desigur, cu cheltuială și cu pierdere de vreme, din Vălenii de Mureș, Brîncovenești, Deda, Alunis, Rușii-Munți, Toaca, Tulghes, Voșlobeni — odoare ale sufletului în alcătuirea cărora coexistă elemente românești, cele maghiare sau săsești — nu alcătuiesc numai o valoroasă colecție de artă populară, pe care stăpînii casei din strada Lupeni nr. 17 o arată cu bunăvoință oricui i-ar trece pragul, prieten sau necunoscut, ci atestă dragostea a doi oameni de azi pentru mărturiile lăsate de epoci apuse și pentru o artă și un meșteșug ce se vor pierde poate cu trecerea vremii. O astfel de ambianță ce evocă timpuri de altădată este o proiectare într-o lume din care te întorci cu sufletul mai înțelepțit în fața rigorilor vieții moderne.

GEORGE MAREȘ ■

Gică Petrescu:

Simpatia la public de care observ că mă bucur încă socot că nu este un efect al modei retro

Simpla enunțare a numelui său spune multe. Pentru că nu cred să existe în țara noastră vreun iubitor de muzică ușoară care să nu-și lege trecutul de una din melodiile lansate, de-a lungul prodigioasei sale cariere, de Gică Petrescu. Iată motivele pentru care l-am abordat, rugîndu-l să-și adune gîndurile pentru a comunica cititorilor evenimente, necazuri și bucurii întîmplate de-a lungul vieții sale artistice. Am pătruns cu emoție în apartamentul ce-l ocupă într-un bloc din centrul Capitalei.

— Pentru oamenii vîrstnici, mai ales, Gică Petrescu este artistul drag al tinereții lor de altădată. V-aș ruga deci să reînviați farmecul Bucureștiului, cu grădinile de vară și băncile de la șosea, cu birjari îmbrăcați în catifea moțăind în așteptarea cîte unui client.

— Emoționante, frumoase amintiri. Grădina de vară, însuflețită de o mică orchestră, este un lucru specific românesc și-și găsește obîrșia în plăcerea românului, mare îndrăgostit de natură, și în felul climei noastre, cu primăveri prelungite și veri cu nopți călduroase. Grădina de vară nu e decît nocturnul... diurnului la iarbă verde. Orchestra de cîtiva instrumentiști întregea atmosfera fără a-l deranja pe consumator ori pe vecini. Grădini de vară mai există și astăzi, însă și-au pierdut din farmecul de altădată, mai ales din cauza orchestrelor prea gălăgioase. Pe vremuri, micile formații ale unui Grigoraș Dinicu, Ionel Cristea, Petrică Moțoi însemnau un fel de „marcă a fabricii", lumea venind mai mult să-i asculte pe ei decît să mănînce. Instrumentele erau reci, adică nebăgate în priză, dar pline de poezie. Nu o dată omul necăjit lăsa mititeii să se răcească pentru a cobori o lacrimă pe vioara lui Dinicu, atunci cînd acesta îi cînta romanța preferată. Era epoca corzilor și nu a suflătorilor. Cînd am fost în Canada, acum doi ani, la Montreal am vizitat unul din cele mai mari restaurante și am ascultat cu emoție șase violoniste care, în surdină, nu făceau altceva decît ceea ce făceam noi acum cîteva zeci de ani la București. Trăsura a dispărut din Capitală, dar la Viena am reîntîlnit-o păstrînd încă parfumul timpurilor de odinioară. Astăzi, o plimbare cu trăsura a devenit din păcate un lux.

— Mulți dintre partenerii dumneavoastră de ieri au dispărut. Ar fi interesant să evocăm împreună cîteva foste celebrități ale muzicii ușoare.

— Mie îmi place să-i zic șansonetă. Mi se pare termenul mai propriu, mai apropiat de repertoriul cîntat de mine și de predecesorii mei. Așadar, pe părintele șansonetei românești l-a chemat Alfred Pagoni. Era extraordinar. Niciodată nu se repeta, în fiecare seară era altul, cu toate că repertoriul era cam același. El cînta, în primul rînd, pentru sine și apoi pentru auditoriu, iar de înșelat nu se înșela niciodată. În fiecare seară scruta sala, punea ochii pe un consumator cunoscut, căruia-i închina cîte un catren, spre deliciul și amuzamentul consumatorilor. A urmat apoi Jean Moscopol și după el Cristian Vasile. De cîte ori vorbesc despre Cristian Vasile îmi vine să plîng. A fost un foarte mare artist, a ridicat tangoul și romanța românească pe cele mai înalte culmi. Înzestrat cu o voce remarcabilă, cu o prezență scenică plină de farmec, Cristian Vasile era și ceea ce se numește un bărbat frumos. Aceste avantaje l-au fost, din păcate, fatale. Ultimele zile și le-a petrecut în anonimat ca regizor de culise la un teatru oarecare.

— Dacă nu mă înșel, el predă ștafeta lui...

— ...Gică Petrescu, care-și începe activitatea fiind student la Facultatea de drept. Animatorul mișcării artistice de atunci e actualul medic veterinar Eugen Tatulea din Brașov. Este necesară o precizare. Ștafeta, preluată atunci de la Cristian Vasile, e doar un fel de a ne exprima astăzi. El era mare, pe cînd eu îmi îndreptam cu frică privirile spre muzica românească. În lansarea mea ca artist un rol determinant l-au avut radioul și discurile. Apoi au urmat teatrele muzicale care, fără discuție, au însemnat un pas înainte față de radio.

— Înainte de a vă vizita, m-am documentat citind din presa vremii aprecieri și critici asupra activității dumneavoastră artistice. Ce spunea presa? În esență: talentat, amabil, ambițios, bun-simț, serios, exigent pînă la pisălogeală, cu o viață profesională exemplară. Dar zgîrciți. Fără să vreau, v-am schițat portretul.

— Să mă gîndesc. Nu-i ușor, să fiu sincer, fiindcă oamenii, cititorii dumneavoastră sînt, poate, și spectatorii mei. Cred despre Gică Petrescu că e darnic cu prietenia, că iubește oamenii, că e săritor pînă la sacrificiu. Totdeauna și-a ajutat aproapele, atunci cînd a socotit că merită și a făcut toate acestea nu pentru o recompensă ulterioară, ci pentru că a simțit că așa trebuie să procedeze. Cu mine și cu cei din jur am fost aspru atunci cînd era vorba de risipit bani. Această asprime, această chibzuială mi se trage din tinerețe, cînd, adolescent fiind, am fost nevoit să-mi întrețin familia. A fost un exercițiu pe care nu-l regret, pe care-l recunosc deschis și cu capul sus.

— Repetițiile vă plictisesc?

— Sînt un adept acerb al numeroaselor repetiții. Ele sînt esafodajul viitorului succes. Sînt împotriva improvizațiilor, dar le susțin pe cele ce par spontane pentru spectator, repetate fiind cu asiduitate în culise. Improvizația de succes este cea gîndită cu niște ceasuri înainte. Un adevărat artist n-ar trebui să accepte nici o apariție în public fără repetiție. Este lipsă de respect față de el și față de tine. Publicul cheltuiește bani și timp ca să te asculte. Trebuie onorat.

— Vi s-a întîmplat să apăreți în săli goale?

— Nu o dată. Dar mi-am făcut numărul cu toată seriozitatea. Dacă există un singur spectator în sală, ei bine, acela trebuie onorat. Și, pentru că în meseria noastră ouăle amărăciune în suflet nu strică, poate atunci să fi cîntat mai bine. Seriozitatea la repetiții și respectul pentru public le datoresc lui N. Stroe, care are o ținută impecabilă din acest punct de vedere.

— Ultimul dumneavoastră disc cu tangouri românești a apărut într-un tiraj impresionant: 100 000 de exemplare. Cum explicați acest lucru?

— Să dăm Cezarului ce-i al Cezarului și să recunoaștem fenomenul la modă numit retro. Iată deci primul considerent. Apoi tangourile au fost iubite și vor fi iubite datorită liniei melodice liniștitoare. Aici trebuie să-l amintesc cu veneratie pe regretatul Ion Vasilescu care a ridicat tangoul pe cea mai înaltă treaptă a cîntecului. Piesele de pe disc le-am selectat singur. Multe din ele sînt pentru prima oară imprimate. Cîndva au fost nedreptățite. Orchestrația e modernă, multe bucăți beneficiind și de cor.

— Numiți-mi, vă rog, trei compozitori români de referință.

— Vasilescu, Vasilescu, Vasilescu.

— Și apoi?

— Apoi, o mică pauză, pentru a-i enumera pe talentații Dendrino, Fernic, Vasilache-senior. Păcat că sînt prea puțin cîntați, pentru că unele cercetări sociologice au arătat că tineretul, pe lîngă muzica specifică vîrstei lui, caută tangoul. Probabil că îl relaxează.

— Nu vă place folk-ul? Cred că nu-i cazul să vă reamintesc că revista noastră sprijină și lansează muzica tînără. Iar faptul că mă aflu la dumneavoastră demonstrează că apreciem în aceeași măsură muzica ușoară de bună calitate, educativă, melodioasă.

— Regret că anii nu-mi permit să mă alătur cenaclului sau să-mi abandonez genul. Iubesc folk-ul pentru marele său mesaj, pentru frumusețea verbului, pentru adeziunea ce o are la public. După ce am colindat o lume și am văzut cu ochii mei în Occident marile tragedii ale decadenței tineretului, violența, drogurile, prostituția și așa mai departe, port un respect în plus cenaclului care cultivă la cei tineri sentimente curate și patriotice.

— Stimate Gică Petrescu, ce simțăminte aveți cînd ascultați o placă de acum douăzeci-treizeci de ani?

— Mă emoționez, mă întristez și mă bucur. Mă emoționez pentru că a trecut atîta amar de vreme și anii aceia nu-i mai am. Mă întristez pentru că îmi găsesc greșeli de interpretare. Mă bucur că am făcut și eu ceva pentru țara noastră.

— Cum stați cu vocea? Cînd m-ați primit, m-a frapat faptul că, deși în casă, purtați o eșarfă la gît. Să fie vorba de o precauție?

— Toată viața mi-am protejat vocea, care este un instrument foarte rezistent atunci cînd nu-ți bați joc de ea. Vocea se șlefuiește și se așază cu timpul. După cum vedeți, instrumentul e încă bun. Sau, cel puțin, așa îmi place să cred.

— Ați jucat și într-o operetă. De ce numai într-una?

— Încercarea făcută în „Silvia", unde l-am interpretat pe Bonny, nu m-a satisfăcut cu toate că regia lui Nicușor Constantinescu a fost fără cusur. Jucam alături de Sili Popescu și Dinu Bădescu. Într-o seară mi-am zis: înapoi la șansonetă, Gică, unde ești ca la tine acasă, și am plecat.

— Ați colindat țări și continente. Datorită dumneavoastră muzica românească a fost auzită pînă hăt, departe. Povestiți.

— Că să enumer orașele și țările vizitate, n-are nici un rost. Dar măcar două întîmplări, care au miezul lor, țin să le spun. Am avut un contract la Grenoble pentru patru luni. Cîntam împreună cu Nicușor Predescu și Florentin Delmar. Formație mică, dar foarte bună. În oraș locuiau numai două familii de români. Și, drept să spun, eram curios să vedem dacă ne vom bucura ori nu de succes. Ei bine, acolo, la Grenoble, muzica românească a înregistrat succese remarcabile. Secretul e simplu: frumusețea muzicii poartă în ea parfumul gliei românești. Al doilea moment l-am petrecut la New York, unde am cunoscut un succes de-a dreptul fantastic. Plîngea sala, peste două mii de români, plîngeam eu, simțeam că mi se pune un nod în gît. Printr-o supremă voință mi-am terminat concertul și cred că am cîntat dumnezeiește. Am terminat sufocat de emoție și oboseală.

— Dumneavoastră ați apărut în deceniul patru al acestui secol. Sîntem în deceniul opt, și vocea dumneavoastră este auzită destul de des în sălile de concerte. Sînteți oare un fenomen? Sînt toate acestea deoarece am observat, la public, firește, la cel tînăr, tendința de anulare a vechilor vedete. Cum explicați această longevitate artistică?

— Sînt sigur că publicul nu disprețuiește vedeta. Vinovați sînt cei ce alcătuiesc spectacolele și care — în goana după nou — se arată gata să lanseze orice diletant în detrimentul unui consacrat. Cine n-are forță interioară, n-are ce căuta pe lungul și spinosul drum al artei. A doua problemă ține de etica profesională. Arta, ca și sportul, cere sacrificii. Somn, odihnă cît mai multă, fără țigară, băutură și așa mai departe. De aceea recomand tinerilor artiști să-și întemeieze o familie, care să le asigure liniștea necesară marilor eforturi cerute de artă. Personal am dus o viață spartană. Tentațiilor tinereții le-am rezistat cu stoicism. Pe vremuri cînd cîntam la bar, la maximum jumătate de oră după ce-mi terminam programul eram în pat. Iată secretul longevității mele artistice.

— Puteți să-mi dați o definiție a șlagărului? Și dacă da, explicați de ce în urmă cu douăzeci-treizeci de ani, cînd televiziunea, casetofonul și alte mijloace de răspîndire nu erau cunoscute la noi, șlagărul se lansa și se răspîndea fantastic de repede. Acum, în 1977, în ciuda exploziei informaționale, șlagărul se răspîndește foarte greu.

— Șlagărul? Lumea îl fredonează la început fără să știe nici un cuvînt. Restul vine de la sine. Dacă acum nu prea putem vorbi de șlagăre, înseamnă că pe undeva linia melodică este greu abordabilă, dar nu-i mai puțin adevărat că melodiile apar într-o cantitate fantastică, fiecare concurînd pe precedenta. Ei, bietul Vasilescu cum le mai făcea! Melodiile lui ar fi rezistat cu brio concurenței de astăzi.

— Sînteți bucureștean. Vă iubiți orașul?

— Am vizitat, așa cum am mai spus, foarte multe orașe. Frumoase, nimic de zis. Dar Bucureștiul este inegalabil. Îl privesc uneori cu melancolie, dar îl iubesc mai mult. Cred în el și-l văd renăscînd ca pasărea Phoenix. Toată viața, în toate împrejurările l-am cîntat. Împreună cu soția mea, Cezarina Moldoveanu, am scos un disc, închinat lui. Bucureștiului. Capitala face parte integrantă din viața mea.

— Soția dumneavoastră, pe care o chemați cu apelativul mamă, observ că vă este, în afară de nevastă și mamă, o colaboratoare destoinică.

— E și criticul meu numărul 1 care mă însoțește pretutindeni. De pe scenă îi caut privirea. Fără ochiul mamei din sală nu știu ce m-aș face.

DAN BÎRLĂDEANU ■

Curier muzical

• Un grup de admiratori de la Liceul nr. 5 București: Ne bucură, asta-i situația, că v-am lipsit. Este vorba de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar. Dar totul e bine cînd e. • **Aurelia Rotaru, Bîlaj:** „2 Mai 1977, Ziua Tineretului din România, n-o voi uita ușor, poate niciodată, ba poate chiar deloc, pentru că a fost o serbare la care am participat cu toții cîntînd și aclamînd sentimentele cele mai mari pe care le nutrește fiecare om, mai tînăr sau mai vîrstnic din toată lumea, dragostea de țară și de libertate, dragostea de oameni și de pace. Spectacolul de pe Cîmpia Libertății a fost fascinant". Vă mulțumim. • **Diacu Ghiorgakis, Buzău:** Pozele trimise pe adresa cenaclului nu sînt lipsite de orice valoare. Încercați să scrieți însă despre ceea ce vă preocupă cu adevărat la această vîrstă. • **Elena Coșuleanu, București:** Nu, nu știm dacă naistul Gheorghe Zamfir l-a ascultat vreodată pe Mircea Bodolan. Te pomenești că nu! • **Ovidiu Marian, Orăștie:** Scrieți-i lui Dan Andrei Aldea pe adresa redacției noastre. • **Ada Florescu, Brașov:** „Așteptăm cu nerăbdare venirea cenaclului în orașul nostru". Asta-i situația. • **Neuhauser Carol, Brașov:** Ceea ce presupuneți este adevărat și problema ne depășește. • **Gabriel Ionescu:** Să repetăm și pentru dumneavoastră: cenaclul va veni la Iași cînd va fi invitat. • **Anton Margareta, Cîmpulung Muscel:** 1) O pagină dedicată muzicii tinere în revista noastră este suficient. 2) Adresați-vă radioului și televiziunii. 3) Postului despre care ne scrieți îi va apărea curînd o carte. • **Eugen Măicăneanu, Craiova:** Vă mulțumim, în numele tuturor membrilor cenaclului, pentru cuvintele atît de calde și frumoase cu privire la munca noastră. • **Miu Ana, Timișoara:** 1) Activitatea Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar se desfășoară pe baza unui program publicat de cele mai multe ori în revista noastră. 2) Nu trimitem adrese.

EUGEN SECELEANU ■

George Apostu gîndește în piatră

La Giurgiu ca și la Urziceni, probleme comune, rezolvări diferite

Giurgiu

Este orașul dumneavoastră curat ?

Cu această întrebare l-am întîmpinat pe tovarășul inginer **Nicolae Simion**, directorul Exploatării gospodăriei comunale și locative din Giurgiu. Răspunsul său a fost ezitant, dar sincer și a venit după lungi clipe de gîndire : „Nu prea".

Aceste două vorbe, rostite de cel învestit cu sarcinile ce decurg din îngrijirea unui oraș, adică cu salubritatea acestuia, cu administrarea fondului locativ, cu canalizarea și apa, cu transportul în comun, toate elemente vitale ale existenței unei așezări urbane, includ în ele mai multe fapte decît ar putea apărea la prima vedere. Într-adevăr, parcurgînd străzile Giurgiului, atît pe cele centrale cît și pe cele periferice, nu poți să ignorezi realitatea. Praful inundă multe străzi în unele zone, cum este cea a Gării de Nord, partea carosabilă a străzilor este infestată de traficul animalier, la Giurgiu mai există încă în circulație multe căruțe și trăsuri. Groapa destinată depozitării reziduurilor menajere se află practic în incinta localității și cu un drum de acces desfundat, greu practicabil chiar pentru mașinile mari și puternice. Multe străzi au rămas nemodernizate, cu o canalizare veche de peste 80 de ani, necorespunzătoare — acolo unde există. Există apoi vînzători de semințe ambulanți, grămezi de cocs uitate în fața locuințelor, un consum de apă care se situează, adeseori, deasupra capacităților necesare, în consecință cu intervale de gîtuire sau cu presiune scăzută la orele de vîrf, diverse resturi aruncate alături de containerele destinate de municipalitate acestui scop, coșuri de gunoi puține și de mici dimensiuni. Desigur, există și zone bine îngrijite, mai ales în jurul clădirilor politico-administrative, în cartierele tradiționale, unde — fiind vorba despre gospodăriile proprii — cetățenii fac curățenie, se îngrijesc de cultivarea florilor, de stropirea curților.

Să spicuim în continuare din discuția purtată cu tovarășul Nicolae Simion și ceilalți interlocutori pe care l-am consultat : ing. Constanța Moraru, șefa serviciului gospodărie comunală și locativă, și Elena Iordan, arhitecta șefă a orașului. Aflăm, astfel, că din suprafața de 400 000 mp a municipiului o jumătate are străzi asfaltate și pietruite. (Puțin, socotind că pe unele porțiuni lucrările efectuate au fost de slabă calitate, ca pe Bulevardul Gării, de pildă, care se și află în reparații, sau pe artera ocolitoare, care duce spre zona platformei industriale, unde asfaltul s-a țurnat direct peste pămînt, fără pregătirile de rigoare.) Mai fiotăm apariția a 5 000 de trandafiri pe aleile și în zonele verzi ale orașului, a 10 000 de pansele, a peste 400 de boschete de arbuști decorativi ca și pregătirea unei cantități masive de prospețime și frumusețe reprezentată de cele 300 000 de petunii, de salvia și de flori de mozaic.

Din păcate, miercuri cînd ne-am aflat la Giurgiu, trecuseră doar cîteva zile de la o ploaie puternică și frunzele copacilor și ale trandafirilor erau deja albite de praf. Apa, care nu se putuse scurge prin pantele străzilor, se ridicase peste nivelul carosabil și peste trotuare lăsînd pe garduri semnele, încă vizibile, ale trecerii ei pe alei. Edilii pun totul pe seama ritmului excepțional al dezvoltării industriale la care a fost chemat orașul lor. Acum, pe străzi circulă autocamioane de peste 15 tone, utilaje care ating 30—40 de tone. Ele sînt greu suportate de căile de acces ale Giurgiului, amenințate nu numai de denivelările care au și apărut din abundență dar și de stricarea instalațiilor aflate sub pavaje. Pentru salubritate, ni se spune, sumele alocate nu au mai crescut de 10 ani, dar fonduri de investiții există suficiente. Orașul dispune de 4—5 mașini de curățat și stropit, care sînt folosite și la udarea spațiilor verzi, ceea ce ar fi suficient. În multele ore petrecute la Giurgiu n-am văzut, totuși, în acțiune nici unul dintre aceste utilaje. Cînd află că la București cetățenilor li se schimbă, din timp în timp, lăzile de gunoi deteriorate și că plata lor se face eșalonat pe termene lungi, aproape pe nesimțite, interlocutorii noștri se mîră și-și notează ideea.

Greutățile prezente, reale, fără îndoială, ar trebui să pună cu mai multă exigență la încercare spiritul gospodăresc al cetățenilor orașului, capacitatea lor de a le rezolva, atașamentul lor față de locul în care trăiesc și muncesc. O serie de ministere controlează mari investiții în Giurgiu și sînt cointeresate în buna desfășurare a lucrărilor aflate în curs și al căror profil le indică, de pe acum, a fi de nivel republican. Așa stînd lucrurile, rolul deputaților de stradă, al comisiilor de locatari, instituite prin lege, colaborarea tuturor giurgiuvenilor, trebuie să devină mai active, mai aplicate. Oamenii ne spun că, în zilele cu vînt mai ales, mirosuri neplăcute se abat deasupra orașului, venind de la îngrășătoria de porcine din apropiere (circa 4—5 km). Unii atrag atenția asupra ambalajelor din plastic, destinate consumului de înghețată. Într-adevăr, paharele respective sînt aruncate în stradă. Este aci vorba și despre neglijența, deloc tolerabilă, a unor cetățeni dar și de lipsa de preocupare față de curățenia urbei. Cineva a propus să fie înlocuite aceste ambalaje cu altele comestibile sau chioșcurile să aibă coșuri suficient de mari (și care să fie golite mai des) pentru depozitarea paharelor. La multe bufete din oraș consumatorii sînt serviți în stradă, în picioare, cu mîncare și băuturi. În jurul lor, capace de bere, pepsi, apă minerală, dopuri, cartonaje etc.

Și transportul în comun ridică probleme încă nerezolvate. Ore de mare aglomerație, mașini în staționare, fapt explicat nu numai prin lipsa unor piese de schimb, ci și prin insuficiența seriozitate a unor conducători auto, prin neritmicitatea traficului, lipsa de corelare cu programul unor întreprinderi și instituții.

— Perspective mai bune apar, ne spune tovarășul ing. Nicolae Simion, odată cu terminarea întocmirii documentației privind canalizarea fluvială a orașului, odată cu terminarea gospodăriei de apă, din zona Gării de Nord, întîrziată, pînă acum, de constructor (întreprinderea județeană de poduri și drumuri), cu introducerea, din luna aprilie a acestui an, a acordului global pentru conducătorii auto, care servesc transportul în comun, cu realizarea unui garaj centralizat (în momentul de față funcționează trei dispersate) care să reunească întregul parc auto al municipalității, cu sistematizarea Pieței Gării de Nord și cu înlocuirea tuturor autobuzelor T.V. prin Roman Diesel-uri și cu terminarea forării celor 15—20 de puțuri de apă al căror număr va atinge, în final, cifra 35.

Urziceni

Un oraș care se reînnoiește, adică un oraș care miroase a asfalt

Orașul Urziceni este un loc de trecere dinspre București, Ploiești și Buzău spre litoral și invers. Prea puțini sînt aceia care, grăbiți să ajungă în stațiunile Mării Negre, au timp să arunce un ochi mai atent prin urbe. În Urziceni trăiesc peste 14 000 de oameni. Ei sînt preocupați de cum arată orașul nu numai pentru încintarea trecătorilor, cît mai cu seamă pentru a le fi lor mai drag, mai apropiat, pentru a-și desfășura viața în condiții mai ușoare și plăcute.

Am parcurs, mai întîi, străzile orașului în automobil și am constatat, cu surpriză, că asfaltul și pavajul nu sînt o exclusivitate a principalelor căi de acces. Peste 32 de kilometri de străzi au fost modernizate, ceea ce a adus cu sine curățenia gospodăriilor și, implicit, a întregului oraș. Am spune că Urziceniul miroase a asfalt. În multe puncte am întîlnit agregatele în care fierbea viitoarea panglică lină a drumurilor. Norii de praf, pe care-i presupuneam ca orice turist grăbit, nu mai există. Frunzele arborilor și ale florilor sînt curate și proaspete. Vremea este închisă, dar nu plouă. Cum se explică bunăstarea vegetației ? Echipele care o îngrijesc își încep munca încă din noapte și revin după amiaza. Cu regularitate. Ziua, 30 de oameni au grijă de curățenia străzilor, pentru că și aici se circulă cu căruțe și cai (pe anumite perimetre în afara arterelor de mare trafic).

În cartierele vechi, cu căsuțe mici și curți înverzite, gospodarii se ocupă, personal, nu numai de avutul lor ci și de cel obștesc, reprezentat de trotuare și străzi.

La Consiliul popular orășenesc ridic aceleași probleme sesizate la Giurgiu și constat că ele și-au găsit aici rezolvarea. Desigur, orașul este mai mic, populația de asemeni, dar asta nu înseamnă nimic altceva decît că, păstrînd proporțiile, lucrurile gospodărești sînt identice. Lipsa de corelare dintre dezvoltarea orașului și unele necesități ce izvorau din acest fenomen și-au găsit soluțiile, experiența căpătată fiind fructificată plenar. Distincția primită în 1973, premiul I pe țară, în rîndul localităților de aceeași categorie, a consemnat un început de tradiție în privința curățeniei și a bunei organizări.

Vicepreședintele Consiliului popular, ing. Anghel Petcuci, de fel din Cerchezul Dobrogei, s-a naturalizat de 20 de ani în Urziceni și afirmă, fără urmă de regret sau infatuare, că s-a legat de oraș și că nu face nimic altceva decît că își respectă îndatoririle pentru care este remunerat. Este de părere că soluția problemei se află în capacitatea sa și a colaboratorilor săi de a-i mobiliza și educa pe cetățeni, și mai puțin în investiții. Un exemplu concret : amenajarea digului de apărare împotriva inundațiilor. Se știe că Urziceniul a avut de suferit în repetate rînduri în urma acestor calamități. Erau necesare fonduri în valoare de 3 milioane de lei. Munca patriotică a cetățenilor, depusă la acest dig, a fost estimată la 2,5 milioane ! În privința modalităților de stimulare a interesului public, față de aspectul orașului, s-au folosit diferite metode cum au fost întrecerile pe teme precum cartierul cu cele mai multe flori sau balcoanele cele mai frumoase. Deputatul Alexandru Ionescu s-a dovedit un priceput animator al unor astfel de acțiuni și, în prezent, se bucură de rezultatele muncii cetățenilor săi ca și deputata Iuliana Tănase ori doctorița Maria Popa.

Asociațiile de locatari sînt organisme vii, active, care împart, cu autoritățile administrative ale orașului, sarcinile știute ca și pe cele care se ivesc pe neașteptate. Asist la consfătuirea pe care membrii asociației de locatari nr. 2, una dintre cele mai mari (însumează cam 750 de cetățeni), o au cu ediliii oficiali. Subiectele puse în discuție : repararea acoperișurilor, a căilor de acces, a zonelor verzi, aprovizionarea cu combustibil pentru iarnă, terenuri de joacă pentru copii. În toate cele 13 circumscripții electorale, comitetele de cetățeni sînt active. Deputatul în Marea Adunare Națională, tovarășul Gheorghe Petrescu, vine de două ori pe an pentru a se consfătui cu alegătorii săi și, neoficial, cam de două ori pe lună. Oamenii au cu cine sta de vorbă, cui să-și spună păsurile, de la cine primi sprijin.

— O dorință a locatarilor a fost și aceea de a putea cultiva legume, mai ales a celor care primiseră locuințe la blocuri după ce inundațiile le stricaseră gospodăriile, ne spune Vasile Codi, directorul Întreprinderii de gospodărie comunală și locativă. I-am înțeles cu condiția ca la stradă să se îngrijească de flori și pomi, iar terenul din spatele blocurilor l-am afectat grădinilor de zarzavat. Profitul este dublu. Și colectiv, și individual. Înțelegerea locatarilor este exemplară. Ați văzut cum au dispărut gardurile dintre grădini, pentru că fiecare respectă munca și bunul celuilalt. Această atmosferă ne-a încurajat să sădim în locul arborilor exclusiv decorativi pomi fructiferi. Sînt, în prezent, 30 000.

Am numărat 7 taximetre. Orașul dispune doar de 10 autobuze, pentru cursele interne, dar ele sînt folosite în mod inteligent, bine corelat cu programul de lucru al unităților industriale din localitate, în număr de cinci : Întreprinderea de ferite, Fabrica de zahăr, de ulei, Ceramica, Întreprinderea de comprimare și fermentare a tutunului. Mașinile respective transportă personalul acestor unități dar fac și stații pentru călătorii ocazionali.

Fondurile rezultate din contribuția cetățenească sînt folosite judicios și după consultarea comisiilor despre care am mai amintit și din care fac parte cei care se bucură de un bun renume public.

— Cred, spune tovarășul inginer Anghel Petcuci, că apelînd la capacitatea de înțelegere a oamenilor, la atașamentul lor față de oraș putem obține rezultate bune. Fenomenul de navetă, tipic altor localități, a dispărut la noi. Populația este stabilă. Doar 15—20 de urzicenei muncesc la București. Mai mulți, mult mai mulți vin din Capitală la noi (medici, juriști etc.) dar și dintre ei numeroși s-au stabilit aici. Bineînțeles, în condiții corespunzătoare de locuit.

S-ar putea crede că a fi cetățean al Urziceniului echivalează cu paradisul. Nu este așa și cei cu care am vorbit sînt conștienți de acest adevăr, însă ei se străduiesc să-și îmbogățească universul personal și pe cel colectiv astfel încît să se simtă bine în orașul de pe malul Ialomiței. I.A.S.-ul din apropiere dispune de o stație de epurare, astfel încît orașul nu suferă de pe urma vecinătății cu crescătoria de vite. Apa locală este și ea bine filtrată, printr-o instalație modernă, construită și pusă în funcțiune acum doi ani. Perspectiva nu a fost scăpată din vedere. Se întrevede amenajarea unui strand, canalizarea fluvială integrală, înmulțirea punctelor de apă, mărirea parcurilor existente, se urmărește permanent protecția mediului ambiant și se speră, ca un corolar al acestor eforturi locale, trecerea Urziceniului într-o categorie de orașe superioară celei actuale, care nu mai corespunde de situației de fapt. Dar acest amănunt, și afectiv și obiectiv, nu-i împiedică pe cetățenii așezării de tranzit întens care este Urziceniul să se îngrijească atent de viața lor pe lîngă care mulți trec cu nepăsare, fără să o bănuiască sau să o poată fixa măcar în limitele ei de frumusețe deloc modestă.

EMANUEL VALERIU ■

Opinia unui alegător

Copiii și pîinea lor cea de toate zilele

— Dacă te-apuci să faci copii, înseamnă că ai și ce să le dai să mănînce, altfel și iepuroaica fată de trei ori pe an !

Omul nu era din sat de la noi, era — cum s-ar zice — „venetic", venise de undeva de foarte departe, nimeni nu știa care fusese soarta lui acolo, luase de nevastă o văduvă de popă, nu ducea grija copiilor, lui îi plăceau caii, se scula de la trei noaptea și îi țesăla, îi ducea la păscut hoțește în fînețurile altora, căra cu ei pe bani, făcea negustorie, îi plăcea să doarmă în iesle, să simtă caii la capul lui și credea că viața nu poate să arate mai frumoasă decît o vedea el printre picioarele cailor, fericit cînd putea să-i adape la fîntînile altora și să lase apa din fîntîna lui neatinsă.

— Iar ai nevasta borțoasă, Dumitre, se bucura el rău, utindu-se strîmb la omul acela și la muierea lui cu burta la gură, faci copii și vii la mine să-ți dau, fiindcă eu dorm cu caii și mă scol din viul nopții și îi pasc și țăsăl și mă duc cu ei la muncă, dacă am sta toți să facem copii am ajunge să ne mîncăm unii pe alții.

— Se poate, zicea țăranul, pe gînduri, și muierea lui se gîndea și ea că se poate să ne înmulțim și să ajungem să nu mai avem ce mînca. Sub Măgură, într-un fund de vîlcea, pe un fir de apă săracă dar cu nume frumos, Leurzeaua, se înșirau casele Băranilor și Bărani erau puitori cum se zicea, se înmulțeau repede și erau mărunți și iuți și pistruiați și cam răi de gură, fiindcă ăștia, săracii, zicea veneticul, de foame, nu se mai satură de vorbit și de înjurat, le mîlită gura de foame.

Căzuse o zăpadă grea, o zăpadă cît casa, nu se mai vedea nimic, nici Leurzeaua, nici pămîntul, nici casele nu se mai vedeau, numai coșurile și dîra de fum treceau deasupra zăpezii, nu mai ieșea din casă țipenie, pierise suflarea omenească de atîta zăpadă, numai dimineața cînd se ingîna noaptea cu lumina zilei și seara cînd se ingîna ziua cu întunericul nopții, din curtea din dos a unor Bărani o zbughea un cîrd de copii și se înșirau fuior pe zăpadă, le sfîrîiau călciiele goale pe acele de cristal ale zăpezii, șase sau șapte desculți, se vedeau tălpile roșii pe albul zăpezii, ca fulgerul treceau și se înfundau în curtea din dos a casei lui Băran Al bătrîn, moșul, care avea o vacă cu lapte și ei așteptau rîndul la muls și-și beau fiecare gura lui de lapte cum le venea rîndul, o zi copiii unui Băran, alta, copiii altui Băran, unii dimineața, alții seara și trecea ziua, în colo de foame nu le mai tăcea gura, fiindcă este adevărat că omul sărac e foarte rău de gură, de foame nu se mai satură de mîlțat din gură și de înjurat. Cînd citeam, mai zilele trecute, legea cum îmi place mie să-i spun, legea cu copiii și pîinea lor cea de toate zilele, la Bărani mă gîndeam, desculți pe zăpadă după o gură de lapte și la veneticul care avea și el dreptate, într-un fel, fiindcă dacă te apuci să faci copii înseamnă că ai și ce să le dai să mănînce.

DINU SĂRARU ■

Adevărul faptei, adevărul duratei oamenilor

Cronica (271)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra", cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, s-a întîlnit din nou cu publicul bucureștean iunie, 23 mai, la Palatul sporturilor și culturii din Capitală — Sala Polivalentă. Aproximativ 5 000 de spectatori au fost prezenți la această manifestare de poezie și muzică tinără, ultima pe care a ținut-o la București cenaclul pînă în ziua echinoxului de toamnă. Au asistat și cîțiva oaspeți străini, din R.F. Germania și Filipine. Toți cei de față au fost martorii unei seri ce poate fi catalogată drept reușită, atît prin modul de prezentare a pieselor de rezistență, deja intrate în conștiința publicului, cît și prin evidențierea unor tendințe justificate de înnoire a repertoriului, fapt care atestă capacitatea membrilor cenaclului de a descoperi în ei înșiși destule resurse pentru a veni în fața spectatorilor nu numai cu lucrări de calitate, dar, din cînd în cînd, și cu lucrări inedite. Acest început de primenire a repertoriului, absolut necesar, trebuie salutat cu toată căldura și tinerii din sală au știut să-l aprecieze așa cum se cuvine, aplaudînd fără rezerve, ori de cîte ori li s-au oferit „premiere".

Venit cu patru fete din Maramureș și cîntînd împreună cu ele **Omul pădurii, Florile dalbe, Balada omului din țara sa, Zimbrul** (versuri V. Alecsandri), Ion Zubașcu a adus vigoarea și prospețimea cîntecului din acest ținut de legendă. În special în **Omul pădurii** el a fost deosebit de inspirat publicul cerîndu-i cu insistență să-l repete. Lucru care s-a și întîmplat, nu înainte ca Ion Zubașcu să intoneze pentru prima oară în public o variantă de colind a **Mioriței, Linu-i lin.** A urmat, apoi, Victor Socaciu. Pentru început el a cîntat din repertoriul internațional, **Dona, dona.** Pe fundalul sonor al acestui cîntec melancolic, poetul Adrian Păunescu a recitat poezia sa **Porumbeii și vîntul**, un îndemn la o viață trăită eroic : „Ce porumbei cu cositor în oase, / Ca niște felinare ce s-au stins, / Mișcați de vîntul toamnei pe cuprins, / Șontic, șontic din aripi glorioase, // I-a moleșit prea leneșa plimbare / Pe cursul vîntului nehotărît / Și de salvat i-ar mai salva atît / De-ar vrea și contra vîntului să zboare." A urmat apoi **Dor de țară**, „cu versuri de poporul român, autor român important" (expresia îi aparține conducătorului cenaclului). Talentatul cîntăreț Victor Socaciu a fost îndelung aplaudat pentru modul în care a interpretat **Țintă între bine și rău, Oltul, Un punct de vedere**, la această ultimă secvență a programului său contribuind și Florian Pittiș, Evandro Rossetti, Sorin Minghiat, Eugen Cristea. Dealtfel, e bine să amintim că prietenia, întrajutorarea nu sînt pentru membrii cenaclului vorbe pe care ei le rostesc doar pe scenă, ci își ordonează viața după astfel de precepte, începînd chiar cu prezența lor pe scenă, unde fiecare are grijă ca să facă totul pentru ca tuturor celorlalți să le izbutească orice clipă din programul pe care îl susțin. După îndelung aplaudatul Victor Socaciu, Evandro Rossetti a ridicat literalmente temperatura sălii cu **Cozma Răcoare**. Adrian Păunescu și-a recitat un poem la care ține nu numai autorul, dar și iubitorii cenaclului : **Lumină ! Luptă ! Libertate !** „Fii al luminii dinadins. / Pentru lumină ne vom bate / Sînt trei idei de neînvins : / Lumină ! Luptă ! Libertate !" **Trăiască România !**, în interpretarea lui Florian Pittiș și Victor Socaciu a răsunat atît de impresionant, încît întreaga sală s-a ridicat în picioare și a secondat pe cei doi tineri artiști. Trecem în această pagină prima strofă din acest nou cîntec al lui Nicu Alifantis și Adrian Păunescu : „Dacă ne-nfruntă munții, cu munții ne vom bate, / Pentru lumina țării și pentru libertate, / Aici ne e cuvîntul, cînd îl avem de spus, / Decît slujirea țării nimic nu-i mai presus. / Jurăm credință luptei, oricît ar fi de grea / Jurăm că pentru țară și viața ne-o vom da, / Jurăm să nu ne mîntă nici clipa, nici vecia. / Trăiască libertatea ! Trăiască România ! / Trăiască libertatea ! Trăiască România ! / Trăiască-n fericire și liniște poporul ! / Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

Desprinși din cunoscuta formație cu nume stendhalian, **Roșu și Negru**, Liviu Tudan, Suzana Georgescu, Niky Dorobanțu au lăsat o frumoasă impresie la prima lor apariție în mijlocul membrilor Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, ceea ce poate să însemne o colaborare mai strînsă pentru viitor. Ei au etalat o pregătire muzicală remarcabilă și talentul de a captiva miile de oameni aflați în sală. Printre piesele lor de rezistență din această seară — **Șoimul, Pîinea răgușită, Galben-verde** (versuri de Adrian Păunescu) precum și cîteva piese din repertoriul internațional, executate cu aceeași dezinvoltură de parcă ar fi fost rostite în limba română. Programul susținut de Liviu Tudan și formația sa pe parcursul a aproape 30 de minute se înscrie pe linia preocupărilor cenaclului de a susține o artă autentică, revoluționară și patriotică, de a susține muzica bună indiferent pe ce meridian a fost creată. Recitalul celor trei cîntăreți n-a fost întrerupt decît de poetul Adrian Păunescu care a ținut să-și amintească și să amintească și sălii că în aceste zile s-au împlinit 20 de ani de la moartea unuia din marii poeți români dintotdeauna, G. Bacovia. El ne-a rememorat acest lucru recitînd **Dor de Bacovia** : „Foioasele în vîntul toamnei ard, / Mușcate singeros și trist de lună. / Și turturelele se despreună / Acum, noi doi în focul revanșard / Acum, atît de singuri pe pămînt, / Să recităm Bacovia, plîngînd."

După un moment de excepție nu putea veni decît un altul pe aceeași măsură. Marele actor al acestui timp care este Florian Pittiș, „cel mai bun recitator pe care îl avem", n-a dezmințit ceea ce scria pe unul din bilețelele venite din sală : „Îți mulțumim, Florian Pittiș, pentru frecvența ta sută la sută la ședințele cenaclului și pentru că niciodată nu-ți uiți sufletul acasă". O simplă enumerare a titlurilor poeziilor recitate în seara de 23 mai de Florian Pittiș poate să sugereze complexitatea talentului acestui mare actor care trece cu nonșalanță de la texte de o gravitate răscolitoare la altele pline de haz, de la exercițiii de virtuozitate la comunicarea unor adevăruri fundamentale pentru existența noastră. Dacă ar fi să-i definim cu un nolan de aprecieri, așa cum își caracterizează eroina dramaturgul Paul Foster în piesa sa **Elisabeta I**, tînărul actor român a fost plin de forță și încrîncenat atunci cînd a recitat **Prometeu** de Goethe, plin de tristețea renunțării cînd a spus **Ultima scrisoare**, una din minunatele poezii de dragoste din limba română, datorată lui Mihai Beniuc, a fost grav în **Elegie**, de Ioan Alexandru, și tumultuos în monologul din **Elisabeta I** de care am pomenit, jucăuș în **Post scriptum. Traversaliile mari sau cele patru estetici. Poezie pe care a scris-o magistrul Ursachi pe cînd se credea pelican** („Un om din Tecuci avea un motor / Dar nu i-a folosit la nimic"), plin de vervă inventivă în **Scrisoarea a III-a** (variantă de interpretare) de Eminescu, îndurerat în sonetul CXXXVIII al lui Shakespeare („Cînd draga-mi jură că ea-n veci nu minte / Îi spun c-o cred, știind că m-a mințit, / Ca să mă creadă-un tînăr fără minte / Prin treburile lumii nehirșit."), bîntuit de neliniști în **Stațiunea viitoare** de Petre Stoica pentru ca să redevină copilul teribil, dornic de jocurile spiritului în **Inscripție pe o tobă** de Tudor Arghezi („Scula asta are mare căutare : / Niciodată golul n-a sunat mai tare."), în două fabule ale lui Marcel Breslașu („C-așa e soarta boului / Viței adult / Să stea la poarta noului / Niței mai mult.") sau în fabula lui Ion Dogar Marinescu, **Puterea obișnuinței.**

Folk cameral grup (adică Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Ioan Oagăn și Petrov) au realizat unul din momentele excepționale ale serii. Deși recitalul celor patru n-a cuprins lucruri noi, el a avut avantajul să cuprindă piese de multă vreme îndrăgite de iubitorii muzicii tinere: **Avram Iancu, Cum se naște un mit, Scrisoarea soldatului de orișiunde, Shambala, Fără petale, Baladă de copilărie.** Doru Stănculescu a dovedit din nou că este una din proeminentele personalități ale muzicii tinere românești, plină de forță, capabilă să îndemne pe cei care-l ascultă să se întrebe în legătură cu destinul lor în această lume. Dacă e adevărat că flautul se învață în oglindă, atunci înseamnă că Sorin Minghiat și-a luat o oglindă de o calitate superioară, prezența sa pe scenă, deși discretă, fiind din ce în ce mai utilă, simțindu-i-se lipsa ori de cîte ori nu-și acompaniază prietenii. După **Folk cameral grup** a urmat Adrian Ivanițchi, de multă vreme o certitudine a cenaclului, care a prezentat **Ploaia care va veni, Amiaza, Vinare de vînt** și un cîntec nou, **Balada lui Ioan fără de țară** pe versurile poetului Horia Bădescu. Despre ultima piesă încă nu ne pronunțăm, așteptăm s-o mai ascultăm, însă în ceea ce privește celelalte cîntece ele au fost executate cu toată rigurozitatea artistică.

Ca un vrăjitor care poate face cu lucrurile și făpturile tot ce vrea a fost Eugen Cristea, tînărul actor din Timișoara care, nu pentru că a primit de curînd cheile unui apartament a fost excelent, ci pentru că talentul îl face așa. Eugen Cristea ne-a convins în pantomimele sale de un haz nebun că unii oameni pînă și în deșert ne-ar putea face să credem, prin puterea lor de sugestie, că avem la îndemînă orice obiect din această lume. Parodia unui blues a fost o strălucită demonstrație de virtuozitate, ca dealtfel și parodia la filmul lui Sergiu Nicolaescu, **Cu mîinile curate.** Eugen Cristea are toate șansele să devină un „comic vestit al scenei".

Deși fără Alexandru Dobrantzki, Erika Josza și Carol Horvath au susținut un program care a cucerit pe spectatori. Aceștia au ținut să participe cîntînd la realizarea lui. La cunoscutele **Cînd o fi să fiu mai mare, Noi, muritorii** (un cîntec de o tristețe luminoasă pe versurile lui Adrian Păunescu), **Nunta** (repetată la cererea asistenței) s-a adăugat un cîntec nou, **Pe unde zboară dorul meu**, compus pentru o piesă ce se va juca la teatrul din Sfîntu Gheorghe unde lucrează Carol Horvath. A fost încă o promisiune de înnoire a repertoriului pe care îl posedă membrii cenaclului. Vali Șerban, lansat la începutul lunii mai în cadrul cenaclului, s-a acomodat cu colegii săi și a ajuns să fie apreciat de exigentul public bucureștean, căruia i-a făcut cunoscute **Gînd de împăimîntenire, A plecat moțul în țară, Blestem** (ultimul pe versuri de A. E. Baconsky). Cîntărețul cu vocea catifelată care este Mircea Bodolan a cîntat patru cîntece: **Mătrăguna, Doi de mamă, Rănitul dintre linii, Satul sub secetă după potop.** Adeziunea publicului pentru arta sa a fost totală și justificată.

În cadrul recitalului combinat pe care l-au susținut Evandro Rossetti și Valeriu Sterian, au fost cîntate cîteva din cele mai frumoase cîntece ale cenaclului. Ceea ce i-a determinat pe cei doi tineri să dea măsura întreagă a talentului lor. Măsură, trebuie s-o recunoaștem, destul de mare. Pline de forță și căldură au răsunat **Tudor la hanul lui Manuc, Plîngere** (versuri de Gh. Tomozei), **Cozma Răcoare** (N Labiș), **Vado via**, în interpretarea lui Evandro Rossetti. Lor le-a dat o replică la un nivel artistic deosebit, Valeriu Sterian cu **Amintire cu haiduci, Antirăzboinică, Nopți, Cu iubirea de moșie.** Cele șase ore de spectacol au fost încheiate de Mircea Vintilă, un artist de seamă al muzicii tinere, unul dintre cei care au contribuit la impunerea acestui gen. Către orele 24 el a prezentat **Lordul John** (G. Coșbuc), **Bade Ioane** (T. Arghezi), **Mielul, Hanul lui Manuc, Pămîntul deocamdată** (Adrian Păunescu). A fost o încheiere strălucită a unei seri bogate în lucruri bune și foarte bune care a demonstrat încă o dată ce șansă minunată îi se oferă tinerilor de azi de la noi, de a fi în contact cu o artă valoroasă, care să contribuie la educarea lor în spiritul dragostei pentru acest pămînt, pentru acest popor, pentru cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu, fără de care o realizare de amploarea Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar nu ar fi fost posibilă. Pentru că numai într-un climat eliberat de orice suspiciune, în care sînt promovate ideile de valoare, de cinste și curaj, poate să înflorească o artă revoluționară, atentă la problemele care frămîntă pe omul de azi din România, pe omul de pretutindeni de pe această planetă. O artă revoluționară, care își propune nu numai să înregistreze spiritul epocii noastre, atît de divers și de contradictoriu, dar să și modifice lumea înconjurătoare. Cîntecele și poeziile pe care le-au cîntat și recitat membrii cenaclului în seara de 23 mai, ca dealtfel în atîtea rînduri, sînt o dovadă de netăgăduit a faptului că artistul contemporan este chemat să fie tot mai implicat în viața poporului său, în viața întregii omeniri, pentru a putea surprinde cele mai caracteristice fenomene ale societății contemporane și a lua o atitudine, pentru a contribui la nașterea unei lumi mai bune, mai drepte, mai înțelepte.

GEORGE ARION ■

Pentru prima oară în cenaclul nostru — Liviu Tudan, Suzana Georgescu, Niky Dorobanțu

Un posibil „comic vestit al scenei" : Eugen Cristea

Programul cenaclului nostru

Duminică, 29 mai 1977, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, își invită prietenii la o nouă întîlnire în cadrul marii serbări populare de la Costești — județul Hunedoara.

Deplasarea în această zonă se va face prin excursii organizate de B.T.T. și mijloace de transport auto pe ruta Orăștie—Costești.

univers • univers • univers

La capătul puterilor

Povesteam în numărul trecut despre serile din Frankfurt pe Main în care imigranții își amăgesc viața, după ce au parcurs, în voie, printre vitrine aranjate pentru alții, kilometri întregi de exotism electric. Dar viața nu se amăgește numai cu o bere și un crenvurșt...

★

Se recomandă : Hans Klüge. Are 19 ani Vorbește rar de parcă și-ar aduna cuvintele dintr-o dezordine aflată departe. E îmbrăcat cu ostentația jerpelitá a numeroșilor săi colegi de „evaziune" : blugi slinoși și un tricou cu imagini totemice desfășurate pe diagonală. Poartă sandale cu tocuri de o altitudine alarmantă. Din cînd în cînd își lasă capul pe spate. Pletele i se revarsă abundent pe umerii îngusti.

Hans m-a oprit pe o stradă dosnică din Koln somindu-mă, cu o melancolică fermitate, să îi împrumut cu 50 de mărci. Categoric, nu face parte din tagma cutitarilor de rînd care își inaugurează atacul într-o asemenea manieră. Hans este pur și simplu la capătul puterilor. Peste cîteva ore, dacă nu își ia portia de drog, s-ar putea să devină agresiv. Știam că în zona aceasta din Köln... discotecile se înșiră ca și clupercile. Unele dintre ele, nu puține, au devenit o tradițională piață de recrutare a clientelei și de întîlnire pentru cei urcați cu arme și bagaje în trenul morții. Îl invit pe Hans într-un asemenea local să bem ceva. Simt cum crește în el speranța iar eu îmi înfrîng un nemernic sentiment de satisfacție. Căutam de aproape o zi să intru „cu acte în regulă" în infern...

Parcurgem împreună cîteva străzi. Din spatele obloanelor trase și din subsoluri luminate cu dichisul comerțului de gang răzbat melodii în majoritatea lor insignuante. Pe aici nu se dansează. Se ascultă. După cîtva timp Hans pare să se deconecteze. Am ajuns. Coborîm cîteva trepte, parcurgem un coridor jalnic, dăm la o parte două rînduri de perdele de bambus și intrăm în plin haos. Pînă să mă dezmeticesc, „gorila" de la intrare îmi ia mîna și îmi aplică direct pe piele o ștampilă. După ce facem cîteva ocoluri printre mese joase unde se află prăvăliți băieți și fete foarte asemănători între ei ajungem la tejgheaua barului. Mă uit la ștampilă : un șarpe violet încolăcit în jurul unei flori violet. Mă rog. În jur fum dens și o ucigătoare apatie. Un magnetofon varsă în local o muzică gîndită exclusiv pentru sfîrșitul pămîntului. Tinerii din jurul meu, sfrijiți și cu ingrașe în priviri, nu îmi dau nici o atenție. Dealtfel nimeni nu vorbește cu nimeni printr-un consens parcă vechi de cînd lumea. Sînt dominați cu toții de sumbrul deliciu al epuizării. Hans însă face excepție. Depune un substanțial efort să îmi intre în grații.

— Pot să vă fac oricînd rost de marijuana...

— Altceva ?

— Hașiș.

— Nu mă interesează. Heroină, da. M-ar interesa...

— Și heroină. Dar așteptați două zile. Și e nevoie de un avans de 1 000 de mărci.

Discuția continuă de parcă am negocia o afacere cu nasturi. Dialogăm cu cărțile pe față și cu o dulce degajare. Lîngă noi, cățărați pe scaunele înalte ale barului, o pereche își aprinde, cu mișcări deviate, a nu știu cîta portie de tigări cu marijuana...

Ca ei sînt sute de mii în Republica Federală Germania. Numai anul trecut 40 000 de adolescenți între 14 și 16 ani au fost depistați drept consumatori „avansați" de droguri **dure**. Dintre aceștia 325 au murit în chinuri groaznice. Desigur, poliția acționează : 13 000 de... comisionari au fost anchetați. S-au sechestrat în 8 luni 5 300 kilograme de hașiș. Dar, evident, piața drogurilor, proliferată miriapodic nu poate fi demontată de azi pe mîine. Unii spun că dimpotrivă. Tehnica de urmărire a rețelelor de droguri — dincolo de indiscutabilele ei „punctări" — este din ce în ce mai evident devansată de tehnica de acomodare a bandelor la cele mai dificile conjuncturi.

Primele victime ? Tinerii. Spectacolul degradării unei generații nu are echivalențe în istoria cosmarurilor omenirii. Este o moarte lentă, la început ascunsă, care toacă puterea de a mai avea speranțe și de a mai trăi la lumina zilei. Comerțul cu disperarea este unul dintre cele mai rentabile nu numai pe piața vest-germană. În întreaga lume a... tuturor posibilităților.

Se știe cine sînt clienții potențiali ai drogurilor de tot felul : cei cărora li se refuză o viață normală. Peste 400 000 de tineri din R.F.G., după ce au absolvit o școală, sînt ținuți la poarta celor mai modeste afirmări. Ei devin someri înainte de a munci. Cîțiva ani de pelerinaje, la marginea societății, le defrișează drumul spre una din mîile de discoteci ca acestea din Koln.

L-am părăsit pe Hans, m-am îndreptat spre hotel și mi-am șpălat mîna o jumătate de oră. În sfîrșit sarpele violet a dispărut. Am simțit, brusc, nevoia nebună să strig.

RADU BUDEANU

seriale • seriale • seriale

Din culisele boxului profesionist (VI)

Joe Louis și necazurile sale

2 februarie a.c. Las Vegas, orașul gangsterilor, femeilor frumoase, tripourilor, bancherilor, actorilor de cinematograf și negustorilor de droguri. În fața elegantului hotel „Caesar Palace", spre ora prînzului erau puțini trecători. În schimb, în barul hotelului, lume multă și gălăgioasă consumînd fel de fel de gustări și băuturi alcoolice. În fața ghișeului „relații publice" un om în etate, un negru în jurul vîrstei de 65 de ani, cu părul complet alb, își strînge lucrurile și le așază cu grijă într-un seif. Se uită atent în jurul lui, închide seiful și apoi cu pași mărunți se îndreaptă spre uriașul hol. Pe drum, către ieșire, cîțiva salariați îl salută cu respect, de parcă el ar fi fost directorul acestui hotel rezervat oamenilor de afaceri și bancherilor. Plictisit, negrul închide ușa principală, mai face cîțiva pași și apoi cade în stradă, făcîndu-i-se rău. Se strînge mulțimea în jurul său și în scurt timp se aude sirena salvării. Medicii îl transportă pînă la spitalul din apropiere, pentru a-i de îngrijirile necesare. Nici vorbă de internare. Negrul în cauză nu este altul decît fostul campion mondial al grelilor, celebrul boxer Joe Louis. Medicii nu i-au pus nici un diagnostic. Fostul „Bombardier din Detroit" este astăzi un om sărac. El nu are cu ce să își plătească medicii. Dar de ce a ajuns Joe Louis un biet om de rînd ? Care au fost cauzele declinului său financiar ? Iată întrebările care se pun din nou după atîția ani în legătură cu, poate, cea mai grandioasă figură a pugilatului mondial, un om a cărui măiestrie în scrima cu pumnii este socotită în continuare inegalabilă. Acest rege al boxerilor de categoria grea și-a apărat timp de 12 ani coroana pusă în joc în 25 de bătălii memorabile. Joe Louis a rămas „marele maestru", „idolul" tuturor celor care doresc să cucerească celebritatea pe scena împrejmuită de cele 12 corzi. Parcă un destin crud l-a urmărit pe magnificul Joe Louis din momentul în care pumnii săi nu au mai avut forța și viteza tinereții. Cu toate că luptele din ring i-au adus mulți bani (regretatul comentator american Nat Fleischer aprecia în revista „Ring" că totalul sumelor obținute de Joe Louis depășește 4 milioane și jumătate de dolari), bătrînul Joe Louis duce o viață modestă, nesigură.

Cînd Joe Louis și-a anunțat retragerea din box, la 1 martie 1949, abandonînd centura de campion al lumii, pe care o deținuse timp de 12 ani, el credea că are viitorul asigurat și că va putea trăi în liniște, lipsit de grijile cotidiene. Dar nu a trecut decît un an și Joe Louis, căruia managerii „uitaseră" să-i plătească impozitele, s-a trezit într-o neașteptată criză financiară. Mai mult decît atîta, avea de achitat o serie de datorii. Silit de împrejurări, Joe Louis a trebuit să-și facă reintrarea în ring pentru a primi noi burse necesare plății datoriilor. Fostul campion intenționa, desigur, să-și recucerească centura cu diamante. El a lansat o provocare succesorului său Ezzard Charles, și întîlnirea a avut loc la 27 septembrie 1950 pe ringul celebrei arene „Yankee Stadium" din New York. Cînd a urcat în ring, Joe Louis a rămas uluit văzînd cît de puțini spectatori erau în arenă. Cam vreo 13 000. De 7 ori își apărase centura pe acest ring, dar niciodată numărul celor veniți să-l vadă nu fusese sub 30 000. O clipă își aminti de seara acelea din iunie 1938 cînd îl doborîse pe Max Schmeling în meciul celor 124 de secunde. Atunci, 70 000 de spectatori asistaseră și plătiseră bani grei să-l vadă cum îl „execută" pe Max Schmeling. Unde erau oare acei spectatori, acei susținători ai săi ? Joe Louis își dădu seama că acum, la 36 de ani, „Bombardierul din Detroit" nu-i mai interesa nici pe unii, nici pe alții. Rămase cu ochii pironiți în colțul opus, unde Ezzard Charles discuta cu managerul său, Tom Tannas. Tocmai se gîndea că Ezzard Charles are numai 29 de ani, cînd arbitrul Mark Conn a anunțat începerea întîlnirii. Joe Louis nu s-a mai încumetat, ca de obicei, la gîndul să-l doboare rapid pe Ezzard Charles. S-a pironit la mijlocul ringului și a început o luptă cu șiretlicuri și curse. De cîte ori Joe Louis a crezut că va cîștiga înainte de limită, de fiecare dată Ezzard Charles revenea în atac cu forțe proaspete. Începînd din repriza a 10-a Charles a declanșat un adevărat „bombardament" de lovituri și fostul campion al lumii a rezistat cu un stoicism rar întîlnit, terminînd meciul în picioare. Desigur, decizia i-a revenit la puncte lui Ezzard Charles. Joe Louis luîndu-și, pentru totdeauna, adio de la lupta pentru centura cu diamante.

Adevărații săi prieteni l-au sfătuit să renunțe și să-și pună în cui mănușile de box. Joe Louis trebuia însă să-și plătească datoriile către fisc și să-și întrețină familia. Managerii îi organizau fel de fel de meciuri și-l plimbau ca pe un cal de curse dintr-un oraș în altul, oferindu-i burse mici, de speculă. În octombrie 1951, tentat de o bursă mai bunicică acceptă întîlnirea contra tînărului Rocky Marciano, unul dintre cei mai serioși pretendenți la titlul mondial. Marea experiență a lui Joe Louis nu a putut depăși forța și ambiția tinerească cu care Marciano pornise la drum spre titlul de campion al lumii. În repriza a 8-a Joe Louis a recepționat o serie de lovituri grele la corp fiind, pur și simplu, măturat din ring. Louis a pierdut prin k.o. tehnic fiind umilit în acest meci inegal, organizat numai în scopuri financiare.

Prea sărac pentru a se retrage, fostul campion al lumii a continuat să urce în ring, dar nu ca boxer, ci ca luptător de „catch", tot așa cum făcuse și nefericitul italian Primo Carnera. După cîteva întîlniri, Joe Louis este nevoit să renunțe și la cariera de luptător, deoarece medicii au constatat că inima sa nu mai poate face față eforturilor. Mulți oameni se întreabă cum este posibil ca un boxer ca Joe Louis, care a cîștigat, așa cum arătam, peste 4 milioane și jumătate de dolari, să aibă astăzi serioase dificultăți financiare. Explicația este extrem de simplă. Joe Louis, ca și mulți alți campioni de box, a încercat să intre în lumea oamenilor de afaceri, investind sume importante în întreprinderi care l-au ruinat. Născut numai parcă pentru a lupta în ring, Joe Louis nu s-a putut adapta nici unei alte ocupații. A încercat fără succes să devină barman, actor de cinema, reprezentantul unei firme de lactate, șeful direcției de publicitate a unei fabrici de conserve și altele. A investit foarte mulți dolari într-o afacere cu băuturi răcoritoare, cumpărînd chiar o fabrică, care a lansat pe piață apa minerală numită „Joe Louis punch". Dar dolarii nu l-au iubit pe Joe Louis. Afacerile au mers prost și în scurt timp a lichidat totul pierzînd mari sume de bani. În anul 1962, Joe Louis a devenit organizator de meciuri pentru „United World Entreprises" la Los Angeles, în California. Nu a rezistat nici pe acest post, deoarece era om cinstit. Apoi, se angajează ca director administrativ la un centru de stomatologie din New York, dar nu poate rezolva problemele de serviciu și, în scurt timp, renunță și la această slujbă. În 1969, Joe Louis lucrează pentru societatea de radio și televiziune, la serviciul publicității. O soartă tristă îl urmărește pe fostul campion al lumii. La numai cîteva zile după această nouă angajare, Joe Louis face o criză de inimă, prăbușindu-se pe trotuarele Broadwayului. A fost internat cîteva luni în spital. Un an mai tîrziu, la 28 aprilie 1970, o știre a explodat ca o bombă în mijlocul amatorilor de box de pretutindeni. Ziarele anunțau că Joseph Barrow, student în drept, fiul lui Joe Louis, a cerut parchetului din Denver internarea tatălui său într-un spital de boli nervoase.

Odată vindecat, Louis revine în sînul familiei, marcat de o tristețe fără margini. Nu discută cu nimeni despre modesta sa situație financiară. Înainte de a fi angajat funcționar la serviciul „relații cu publicul" al hotelului „Caesar Palace" din Las Vegas, bătrînul Joe Louis a fost salariatul arenei „Madison Square Garden" din New York, unde arbitra meciuri de box și de catch. Tagma managerilor și organizatorilor, care l-a stors pe Joe ani în șir ca pe un burete, a vrut în continuare să obțină cît mai mult de pe urma numelui lui. Cum ? Oricum. Chiar cu prețul umilirii fostului campion al lumii, astăzi un biet bătrîn căruia nu i-a mai rămas decît celebritatea. În luna iunie 1974, pe Broadway și pe alte artere de mare circulație din New York trecătorii au putut vedea un camion uriaș deasupra căruia era montat un ring de box. Sus, pe camion, singur între corzile ringului, un bărbat în vîrstă își ridica mîinile, așa cum fac boxerii cînd salută asistența. Era Joe Louis, fostul campion al lumii, care făcea reclamă pentru meciul dintre Joe Frazier și Jerry Quarry, al cărui arbitru de ring avea să fie la 17 iunie 1974. Aceasta a fost istoria lui Joe Louis, astăzi un simplu slujbaș, boxerul care a uimit o lume întreagă și care se luptă din greu cu dificultățile financiare ca urmare a acțiunii unor manageri ce i-au exploatat cît au putut tinerețea și extraordinarul său talent.

PAUL OCHIALBI

Primăvară fierbinte la Paris. Lîngă Turnul Eiffel nu defilează turiști purtînd în mînă ghiduri ale Orașului Lumină, ci muncitori metalurgiști din nordul Franței purtînd pancarte. Ei cer naționalizarea industriei siderurgice.

„ELIBERAȚI COPIII NOȘTRI!"

În lupta împotriva sectelor religioase, ai căror „profeți" au conturi personale de milioane de dolari în bancă, un negru american întreprinde o cruciadă de unul singur. O carte-document care povestește cum a devenit Ted Patrick „vînător de copii pierduți"

În numărul său din 22 aprilie 1977, revista „Paris Match" a publicat o adaptare după cartea „Eliberați copiii noștri !" de Ted Patrick și Tom Dulack, în cele ce urmează redăm cîteva fragmente.

Tatăl studentului Wes Lockwood, ajutat de cumnatul său și de Ted Patrick, răpește pe propriul său fiu ! O acțiune disperată, menită să-l salveze pe Wes. Intervenția poliției a avut un final neașteptat.

Ora amiezii. La New Haven, pe strada Elm, unde se află cunoscuta universitate americană Yale, circulația devine din ce în ce mai intensă. În apropierea unei mașini parcate lîngă trotuar trei oameni așteaptă. Unul dintre ei se numește Ted Patrick; el este negrul care, de ani de zile, se bate pentru libertatea tuturor oamenilor, indiferent de rasă, și în primul rînd împotriva sectelor care, în lumea întreagă, subjugă literalmente zeci de milioane de tineri.

Alături de el se află cei doi oameni care au făcut apel la serviciile sale : Lockwood, agent de schimb la o agenție de pe coasta de est a Americii, și cumnatul său, Alan. Toți trei așteaptă ca studenții să părăsească universitatea pentru a merge la masă. Wes, fiul lui Lockwood, care de luni de zile face parte din asociația „Amicii misionarilor Noului Testament", trebuie să treacă și el pe strada Elm.

Wes apare, în sfîrșit, și se oprește, văzîndu-și tatăl și unchiul. Surprins, se lasă dus fără împotrivire spre mașină; cînd încearcă să se elibereze, mașina gonește de-acum pe șosea. În mod surprinzător, semafoarele arată, unul după altul, culoarea verde. Alan încetinește în apropierea pasajului de intrare pe autostradă. Wes profită și, aplecîndu-se pe geamul mașinii, strigă :

— M-au răpit ! Poliția !

— Prostule, îi spune Patrick, n-ai văzut că polițistul este un negru ? Cum crezi că-și va trăda un frate ? Te înșeli.

Totuși, Ted observă în retrovizor două mașini ale poliției care, cu zgomot infernal de motoare și urlete de sirenă, îi urmărește. Cinci, zece, cincisprezece mile : deodată în fața mașinii, un baraj : un detașament de polițiști, agitînd puști automate, carabine și pistoale se îndreaptă spre mașină. Aproape cincisprezece mașini pline de agenți, cu armele îndreptate spre cei patru. Aceștia din urmă, cu mîinile ridicate, înaintează, avînd aerul unor oameni bruse deșteptați dintr-un coșmar. Girofarurile mașinilor continuă să se învîrtească lansînd lumini multicolore.

— Doamne, strigă Alan, ce înseamnă toate acestea, ce ne așteaptă ?

— Dragii mei amici, răspunse Ted Patrick, în ochii legii sîntem niște criminali.

Cei patru fugari sînt rezemați brutal de una dintre mașini, cu brațele și picioarele depărtate, în timp ce li se cercetează hainele. Wes Lockwood, ieșit brusc din starea de prostrație și surpriză, începe să se plîngă :

— Vedeți, v-am spus doar. Uite ce se întîmplă cînd Diavolul pune stăpînire pe corpul nostru. Acum ați cunoscut Diavolul și veți suferi : am să vă pun sub acuzare și veți fi închiși.

Tatăl lui Wes simte că o prăpastie i se deschide sub picioare. Cum a putut crede că un simplu agent de schimb, pios și timorat, s-ar putea împotrivi tuturor acestor adunări de demoni cu nume atît de semnificative : „Hare Krishna", „Copiii Domnului", „Misionarii Noului Testament", „Biserica unificată a lui Moon" ? I se pare că aude încă glasul avocatului său pe care-l consultase, telefonic, la Los Angeles :

— Pentru numele lui Dumnezeu, domnule Lockwood, nu vă lăsați antrenat în această treabă căci veți fi, automat, urmărît pentru răpire. Nu are importanță faptul că Wes este fiul dumneavoastră. A împlinit 20 de ani și legea este lege : este liber să facă ce-i place, chiar dacă va slăbi ca un schelet din cauza posturilor rituale, chiar dacă o să ajungă nebun datorită „spălării creierului" pe care o practică secta. Nu asculta ce spune Ted Patrick. El se bate împotriva unor oameni mult mai puternici decît el, împotriva a milioane de fanatici, împotriva a milioane de dolari !

Lockwood, ud leoarcă de sudoare în ciuda frigului din această seară de ianuarie, se vede deja închis, dezonorat și poate condamnat la închisoare pe viață. Ce idee nesăbuită a avut să se adreseze lui Ted Patrick ! „Ajutați-mă să-l eliberez pe Wes din ghearele lui Hannah Lowe..." Alături de el, cumnatul său tremură din toate încheieturile. Numai Ted Patrick rămîne impasibil. Cu figura de apostol, fața slabă sub un păr bogat ondulat, o mustață mică, ochii strălucind de deșteptăciune în spatele lentilelor, el este o figură aproape legendară în Statele Unite. Acestui negru din Chattanooga, statul Tennessee, i-a trebuit o mare doză de îndrăzneală pentru a înfrunta forțele polițienești locale și federale, tribunalele, business-ul misticismului, pentru a-i ridica pe tineri din stradă, a-i duce la el — uneori chiar împotriva voinței părinților — și a-i „decondiționa" redîndu-i vieții.

Tînărul Wes, cu un aer rătăcit, apostrofează un polițist :

— Îmi cunosc drepturile; vreau să părăsesc mașina.

În tăcere, Ted Patrick își deschide servieta în care se găsește o cantitate apreciabilă de tăieturi din ziare. Polițistul poate citi în ele mulțumiri sfîșietoare și strigăte de suferință, nenumărate mărturii ale tinerilor. Iată cîteva : Charles Pinson din Decatur, statul Georgia : „El m-a scos din sclavia în care mă aruncaseră «Copiii Domnului»". Randy Sacks din San Diego, statul California : „Viața mea ar fi fost distrusă fără Ted Patrick: n-aș fi fost decît un robot manevrat de «Hare Krishna»". John Colaluca din Fort Lauderdale, statul Florida : „Dacă-l veți împiedica pe Ted Patrick să acționeze, nu-l veți revedea niciodată pe acești copii căzuți în mîinile lui Moon. El m-a salvat; ca un doctor pe un bolnav".

— Hei, repetă Wes adresîndu-se polițistului cu o voce slabă, ați auzit ce-am spus. Am douăzeci de ani, clar ?

Un locotenent care se apropiase și citise extrasele din ziare îi spune :

— Dragul meu, dacă ai douăzeci sau patruzeci de ani nu ne interesează. Urcă în mașină cu tatăl tău și acest domn. Repede !

Polițiștii se îndepărtează.

În felul acesta Ted Patrick a repurtat a mia sa victorie. El nu este chiar sigur de această cifră, dar nu are prea mare importanță; ceea ce contează sînt sutele de mii, milioanele, poate, de tineri care trebuie să fie smulși din tentaculele acestor secte, a căror influență se întinde din ce în ce mai mult în Statele Unite, în Europa și, am putea spune, în lumea întreagă.

Este cel mai stupefiant fenomen de masă în lumea occidentală. Nu are precedent. Evul mediu și-a avut vrăjitoarele sale, dar acestea desfășurau o activitate neînsemnată, la marginea societății, în acele timpuri cînd creștinii se agitau pentru a construi zeci de mii de biserici, cinci sute mari sanctuare și patruzeci de catedrale. Astăzi, noile culte desfășoară o activitate triumfală, la care aderă studenți în fizică, fii și fiice de magistrați, pastori, oameni de afaceri, autori de best-sellers, moștenitorii unor mari averi.

Iată, pe scurt, istoria cîtorva dintre aceste secte :

Crăciun, 1972. „Copiii Paradisului" sosesc la Paris. Douăzeci de tineri veniți din toate colțurile lumii, foști hippy sau drogați care au încercat în van să-și găsească refugiul în haș, violență, alcool și sexualitate. În fiecare săptămînă ei recrutează noi „călători pierduți". Reuniunile lor se desfășoară în cripta unei biserici. Doi ani mai tîrziu, numărul lor a crescut la cinci sute. Își au sediul într-o clădire de șase etaje în inima Parisului...

La începutul anului trecut o nouă Biserică a început să cucerească Parisul. Este vorba de ultramoderna „Biserica scientologică din Franța". Ea garantează puteri supraomenești celor care aderă la ea și imunizarea contra tuturor bolilor. Membrii săi, cică, nu se îmbolnăvesc niciodată, iar rănile lor se vindecă de zece ori mai repede decît în mod normal. Ei pot deveni „supraoameni", pot fi nemuritori, iar dacă secolul în care trăiesc nu le place, se pot reîncarna. În plus, li se asigură posibilitatea unui control absolut asupra lor înșile, posibilitatea de a conversa cu extratereștrii și, bineînțeles, de a domina Universul ! „Biserica scientologică" numără 15 000 000 de aderenți în lume, dintre care numai în Franța mai mult de 10 000. Conducătorul ei, Lafayette Ron Hubard, un uriaș cu părul roșcat strălucitor, născut în 1911 la Tilden, statul Nebraska, are mănăstirea sa flotantă denumită „Royal Scotsman", o navă luxoasă de 3 300 de tone al cărei echipaj este compus din adepții săi. O disciplină de oțel domnește pe bordul acestui vas-fantomă, în care accesul celor din afară este riguros interzis. Este templul inaccesibil al unui dalai-lama al oceanelor. „Scientologia" posedă 22 biserici în metropole, o sută de misiuni și numărul adepților săi se dublează în fiecare an.

Revista bilunară „Deșteptați-vă" a „Martorilor lui Iehova" are 32 de pagini, este publicată în 29 de limbi și în 7 500 000 exemplare. Numărul adepților acestei secte crește cu 10 la sută în fiecare an; numai în 1974 numărul celor „botezați" a fost de 300 000 ! În Franța numărul aderenților se ridică la 64 000, iar în lume la trei milioane. Au 40 000 congregații în întreaga lume și 41 203 predicatori în Franța. Broșura lor propagandistică se intitulează „Adevărul ce duce la viață eternă", apare în 45 de limbi și se vinde în cinci milioane de exemplare. Doctrina lor nu s-a schimbat de-a lungul anilor, ea proclamînd, în esență, următoarele : omul nu are suflet, slujbele religioase nu au sens, botezul prin cufundarea în apă nu este decît un semn al consacrării în religia lui Iehova. Este interzis a vina, a pescui, a fuma, a saluta drapelul. Nu este recunoscută nici o ierarhie religioasă sau civilă și este periculos să aparții unui partid politic, unui sindicat și chiar să participi la o operă de binefacere sau să votezi, întrucît toate instituțiile sînt, fără excepție, opere ale Diavolului.

Moon, conducătorul unei alte secte religioase, are 25 000 000 dolari în bunuri imobiliare, 15 000 000 dolari cont în bancă, 20 000 000 dolari venituri anuale, dirijînd un adevărat imperiu industrial și cumpărînd castele din ceea ce obține de la cei două milioane de adepți ai săi. În 1953 la Seul a fost condamnat pentru delicte sexuale, pe baza reclamației a 15 studenți și oameni ai bisericii...

Astăzi, deci, sectele sînt la modă. În ciuda unor grave gafe și a unui scandal provocat de moartea unuia dintre adepți, ele nu se sinchisesc de părinți, de judecători și de polițiști.

Împotriva acestei caracatițe cu multiple tentacule, Ted Patrick se bate aproape singur. El a scris în colaborare cu romancierul Tom Dulack o carte care va apărea la New York și care se intitulează „Eliberați copiii noștri !" Subiectul este atît de dramatic și de fantastic, încît autorii au preferat să lase faptele să vorbească singure. Lucrarea lor poartă pecetea austerității și minuțiozității unui raport al poliției. Totul este important : interminabilele așteptări, ezitările, îndoielile, pîndele, rătăcirile, propunerile neînsemnate în aparență.

În esență, părinții trebuie să înțeleagă bine următorul lucru : a lupta pentru eliberarea copiilor de sub dominația sectelor care încearcă să stăpînească milioane de suflete este același lucru cu a merge în ceață sau a încerca să găsești ieșirea dintr-un labirint unde totul este extravagant și confuz.

Afacerea Wes Lockwood este, din acest punct de vedere, semnificativă. Wes face parte dintr-o familie cultivată, de bună condiție, trăind într-o înțelegere perfectă. Un adolescent care se bucură de o bună sănătate fizică și psihică, cultivat, prezentabil, fără nici un fel de probleme afective sau intelectuale. La Universitatea Yale este un student serios și conduita sa nu se remarcă prin nimic special, excepînd zelul său religios, dar aceasta nu este surprinzător la vîrsta sa și în mediul acesta de catolici practicanți.

În cursul verii survine un fapt atît de nesemnificativ încît, pe moment, părinții nu-i acordă nici o atenție : Wes primește prin poștă un jurnal intitulat „Yale Standard", o foaie austeră, scrisă pe un ton doct și condusă de o oarecare Hannah Lowe. Ea informează studenții de la Universitatea Yale că asociația „Misionarii Noului Testament", al cărei „profet" este Hannah Lowe, propune un adăpost frățesc pentru creștini fervenți care în perioada studiilor universitare se află departe de familiile lor.

După întoarcerea la universitate, Wes la contact cu asociația, fiind viu interesat de activitatea sa și nedîndu-și seama de influența crescîndă pe care Hannah Lowe o exercită asupra lui. Ted Patrick mărturisește că nu i-a mai fost dat să fie supus unui proces de fascinare atît de lent și de rafinat. Rezultatul : Wes Lockwood se îndepărtează din ce în ce mai mult de familie și începe să o urască. Este în întregime absorbit de activitatea „grupului". În decursul primului semestru adunările de rugăciune devin din ce în ce mai pasionante. Membrii asociației cîntă, dansează, cad în extaz și încep să vorbească limbi străine. Aceste întîlniri mistice durează patru, cinci ore, fără întrerupere și-i lasă epuizați.

Mondo umano ?

Festivaluri ?

Regizorul american Sydney Pollak declara : „Sînt foarte sceptic în ce privește viitorul producției de filme a Hollywood-ului". Și tot el ținea să explice acest scepticism : „Nu trebuie să uităm că aici domnește legea profitului. Se poartă ceea ce aduce bani. Și pentru că filmele «porno» fac bune rețete de casă, mi s-a cerut pînă și mie să realizez un astfel de film, eventual chiar cu Robert Redford, actorul meu preferat !" Relativ recent revista italiană „L'Europeo" scria, în același sens : „Fenomenul tîrgului de artă a devenit general și privește clasele avute pe care societatea de consum le determină să se ocupe de obiecte estetice pentru că dau prestigiu, pentru că reprezintă o bună investiție. În acest matrimoniu între artă și comerț, sfîrșitul îl reprezintă exclusiv vînzarea, căci opera a devenit o simplă marfă".

Iată și un fapt mai nou consemnat la Los Angeles — desigur, nu din întîmplare, exact în zilele de mare fierbere care, de obicei, preced atribuirea prestigioaselor premii Oscar. Exact în acele zile, la Los Angeles se desfășura un festival al filmului pornografic. Astfel încît privirile celor prezenți s-au oprit, poate din întîmplare, poate atrași de vasta publicitate făcută special, asupra unor pelicule «porno» oferite în premieră mondială dar și asupra unora intrate deja în arsenalul unor astfel de detestabile mărfuri. Fără îndoială, fără teamă de exagerare, organizatorii festivalului consacrat special acestui gen care face bune rețete de casă au oferit pelicule precum „Animalul", realizat de un anume Valerian Borowczyc, a cărei proiecție fusese interzisă într-o serie de orașe elvețiene din cauza „aspectului ei obscen" și a „caracterului monstruos". Realizatorul nu este un nume nou în materie. Tot el regizase „Poveștirile imorale", film a cărui proiecție fusese interzisă în Elveția, anul trecut.

Așadar, nu poate fi vorba nici pe departe de un fenomen la începuturile lui, sau de manifestări răzlețe. O subliniază chiar și o bună parte a presei occidentale care, pe pagini întregi, abordează cauzele extinderii și mai ales ale profundelor implicații ale acestei „reconversiuni" a operei de artă. Pentru că, la scara întregii societăți de consum, pornografia și cultul ei nu sînt, la ora actuală, un fapt divers ci un adevărat flagel. O subliniază ziarul italian „La Stampa" : „N-am ajuns încă la nivelul Parisului sau al New York-ului, dar vom ajunge și aceasta într-o indiferență generală". O argumenta și cotidianul parizian „Le Monde" care, într-un amplu documentar, îl ridiculiza pe un anume Jens Jorgen Thorsen ce solicitase statului danez o importantă sumă pentru a realiza un film pornografic despre... viața sexuală a lui Isus Cristos.

Nu au fost puține cazurile cînd scenariile unor astfel de pelicule au devenit povestiri de sine stătătoare pe care, aceeași lege de care vorbea Sydney Pollak, edituri occidentale le-au multiplicat în mii și milioane de exemplare, ce se găsesc oriunde.

Astfel proliferează într-un ritm amețitor rețetele care vizează numai profiturile și în care opera de artă a fost înlocuită de comerțul cu obscenități. Dar poate nimic nu redă mai fidel o astfel de stare de lucruri decît titlul unui film de același tip — „Doamne, cum am mai decăzut".

PETRE NICOLAE ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Primim din partea Editurii Junimea, Iași :

Recent a intrat în librării cartea document intitulată „SECUNDE TRAGICE, ZILE EROICE — din cronica unui cutremur, 4 martie 1977", a cărei copertă v-o trimitem în reproducerea alăturată. Volumul cuprinde instantanee, documente, comentarii, rememorări, semnate de 66 cunoscuți scriitori și ziariști, conținute în 264 de pagini, cu ilustrații.

Primim din Valea Jiului o jalbă semnată de nu mai puțin de o sută de oameni, care, cum zic, „muncesc sub pământ la mare adîncime și nu prea sînt de acord cu tovarășii de la suprafață, din conducerea federației de fotbal", pe care îi acuză că deleagă la meciurile echipei lor favorite arbitri părtinitori, precum acel „nepriceput al fotbalului, arbitrul C. Niculescu... un adversar de netrecut, după cum scria și ziarul Steagul roșu din Petroșani". Este vorba desigur de meciul F.C.M. Reșița-Jiul, încheiat cu scorul de 2—1 în favoarea gazdelor. Cei 100 de semnatari se întreabă pe bună dreptate : De ce sînt ocrotiți și nepedepsiți după cum ar merita cei care astfel greșesc ?

(Împreună cu alți 99 de mineri semnează „redactorul acestor rînduri", minerul Chiriac Antohie, str. Viitorului, Bl. 1, ap. 7, Petroșani.)

★

În satul nostru se pune de aproape 15 ani problema de a avea sau nu un teren de fotbal. În anul 1973, prin stăruința profesorului Popescu Stelian, obținem un teren de fotbal în curtea C.A.P.-ului. Am sfărîmat bolovani, am netezit, am plantat și puieți de plute în jurul lui. Dar, ca orice minune care nu ține decît 3 zile, tocmai cînd terenul era bun de joc, el a fost arat, cum se petrecuse și cu celelalte terenuri amenajate de noi. În anul 1975, din nou la insistențele profesorului Popescu am obținut un teren, l-am amenajat și pe acesta, am reușit să construim și două bare metalice, dar cînd totul a fost gata cineva a dat din nou dispoziția să fie arat. Barele au fost scoase în bucăți și aruncate într-un șanț. În toamna anului trecut terenul arăta jalnic — nefiind folosit deoarece în nimic altceva decît la depozitarea unor gunoaie. Persoane care după părerea noastră duc o existență dubioasă depozitaseră pe o latură a terenului cîteva mașini cu gunoi de la Combinatul avicol Titu, în vederea cernerii și comercializării în satele vecine.

(Semnează D. Stan, Gh. Mihăilă, D. Moise, Al. Olteanu, I. Vlăsceanu, P. Stelian, N. Epure, A. Moise, I.S. Voicu, I. Gh. Voicu, I. Stan, V. Stan, V. Vlăsceanu și Gh. Vișan — toți din satul Serdanu, comuna Lunguleț, județul Dîmbovița).

La sfîrșitul lunii septembrie 1976 sînt lăsat la vatră, iar la trei zile după aceasta mă prezint la întreprinderea cinematografică a județului Vîlcea, unde lucrasem ca operator proiecționist înainte de a fi încorporat. Aici sînt întîmpinat cu răceală, ba chiar mi se spune că postul meu a fost desființat și că ar fi mai bine să-mi găsesc de lucru în altă parte. Neînțelegîndu-i pe tovarășii din conducere, depun — probabil spre surprinderea acestora — o cerere de reîncadrare, bazată pe Legea 14/1972 și Codul Muncii, din care reiese clar că cei lăsați la vatră aveau obligația să se prezinte la locul de muncă avut anterior încorporării. Înțelesesem că dacă eu am obligația să mă prezint, rezultă că și întreprinderea respectivă are obligația să mă primească ; în plus, aflasem că postul meu nu era desființat, așa cum mi se spusese, ci, dimpotrivă, se aflau pe el două persoane... După cîtva timp primesc o adresă prin care sînt sfătuit de conducerea I.C.J. Vîlcea să-mi găsesc un serviciu „de care societatea are nevoie". În paranteză fie spus : oare serviciile I.C.J Vîlcea nu sînt puse în slujba societății ? Dînd instituția în judecată, mi se dă cîștig de cauză, instituția face recurs, mi se dă pentru a doua oară cîștig de cauză. Sînt reangajat ca... manipulant în curtea I.C.J. Vîlcea, contrar hotărîrii judecătorești. De atunci și pînă astăzi sînt supus sistematic unor permanente șicanări. Oare cu cît să fi greșit ? (Ion Toantă, Rîmnicu Vîlcea)

Sînt Alexandru Nemzet din comuna Ruscova, județul Maramureș. Vecinul meu de la nr. 580, Ioan Bumboi, are un atelier particular de fierărie. Pînă aici toate bune, necazul este însă acela că avînd tot felul de aparate — motoare electrice, forjă, tocilă, polizor etc., folosite ziinic — racordate la rețea și probabil nedeparazitate, vecinul ăsta îmi creează, mie și vecinilor, greutăți în urmărirea programelor radio și T.V. Ne-am adresat organelor I.R.E. Baia Mare, am sesizat și ziarul județean, a apărut și un articol în acest sens, am primit și un răspuns că vecinului i s-a tăiat curentul electric, în realitate nu este așa, aparatele acestuia continuă să funcționeze așa cum funcționau și înainte, adică făcînd practic imposibilă vizionarea programelor T.V. sau audierea aparatelor radio din pricina paraziților provocați de ele.

În data de 18 martie a.c. am fost numit responsabil la unitatea nr. 59 a Cooperativei „Fotografia" București din strada Colței nr. 9. În această unitate mai lucrează și tovarășa Viorica Ivan. La cîteva zile după sosirea mea în unitate am observat că tovarășa Viorica Ivan vine la program în stare de ebrietate. Am avut răbdare cu dînsa o perioadă de timp crezînd că situația se va îndrepta, dar lucrurile au luat amploare ajungînd să fiu pus și simplu batjocorit în fața clienților. De asemenea, de cîte ori este în stare de ebrietate, strică o mare cantitate de materiale fotografice pe care eu mă văd nevoit să le plătesc. Situația a devenit de-a dreptul insuportabilă ; în urma unui incident de genul celor arătate mai sus am făcut un referat către direcția cooperativei și în loc să se ia măsuri am fost amenințat că dacă nu-mi convine să-mi dau demisia. Sînt un om suferind, meseria pe care o cunosc și care îmi place este aceasta, de fotograf, nu mai am cînd și cum să mă recalific deoarece am o capacitate scăzută de muncă, datorită unei infirmități, nu doresc altceva decît — dacă tovarășa Ivan nu poate fi schimbată din unitatea în care lucrez — să fiu eu schimbat într-o altă unitate. (Ilie Andrei, București)

Cititorii ne sesizează

● **Horia Constantinescu**, București: munți de frumusețe umplu de cîteva zile o bună parte a spațiilor marii piețe Obor din Capitală ; este o adevărată problemă să-ți alegi din mii și mii de piese oferite spre încintarea cumpărătorilor de către meșterii creatori olari din diverse zone ale țării.

● **Cristian Sandu Păuna**, Drăgășani, Vîlcea : calificat în meseria de tinichigiu, angajat al Fabricii mixte de industrie locală, se trezește — la numai trei luni de practicare a meseriei — obligat să se recalifice în meseria de timplar ; vrea să știe dacă este just să se procedeze așa.

● **Silvia Balaban**, Galați : în noiembrie 1975 fiica ei a cumpărat de la un magazin din Galați o vază din import cu prețul de 950 de lei, deși cu puțin mai înainte văzuse aceeași vază într-o vitrină din București avînd prețul de numai 450 de lei. În aprilie a.c., aflîndu-se în București și trecînd pe la magazinul de sticlărie al M.C.E. zărește aceeași vază, avînd acum prețul 450 lei. Interesîndu-se din nou la Galați, la Direcția județeană comercială, află cu stupoare că într-adevăr prețul acestui obiect sosit aici și formulat în facturi este cel de 950 lei !!

● **Ion Finică**, București : a sesizat în mai multe rînduri cazul unei unități comerciale de pe Șoseaua Chitila nr. 169, care stă cu obloanele trase și lăcăt la ușă de aproape un an de zile ; asta cu toate că deasupra ușii de intrare s-a așezat o firmă impunătoare : „Ape minerale și lapte".

● **Reveica Crețu**, Suceava : nu numai majoritatea vechilor clădiri din municipiu, dar și o parte dintre noile blocuri sînt amenințate cu degradarea pereților exteriori datorită burlanelor sparte — de exemplu Policlinica specială sau unele blocuri de pe strada Trandafirilor, care au pereții uzi, apa amenințînd să intre mai devreme sau mai tîrziu în clădiri. Să fie chiar vorba numai de o neglijență cetățenească ?

● **Ioan Bologan**, Beiuș, județul Bihor : Arată că de timp îndelungat în magazinele alimentare din orașul Beiuș nu se găsește spirt medicinal. În schimb, în rafturile acestor magazine se găsesc enorme cantități de băuturi alcoolice, de diferite sortimente și calități, chiar dintre cele exotice.

● **Ștefan Burlacu**, Lipova, județul Arad : Presa sosește la Lipova cu aproape două zile întîrziere, cu toate că ea poate fi citită la Arad, oraș aflat la 30 kilometri distanță, în dimineața fiecărei zile, la orele 7—8. Pînă la un timp, ziarele și revistele se aduceau de la Arad în aceeași zi, cu mașina poștei, astfel încît către orele 9—10 puteau fi citite și de către cei din Lipova. Acum, cu toate că mașina poștei n-a dispărut, presa se aduce cu trenul, dar nu în aceeași zi (cu toate că trenuri sînt destule) ci în ziua următoare, după-amiaza. Pe jos dacă ar fi adusă de la Arad și tot ar ajunge în cursul aceleiași zile la Lipova !

Mă numesc Nicolae Alilozi și sînt administratorul blocului 37 A-B din strada Eufrosina Popescu nr. 54, sector 4. Blocul nostru s-a împărțit în două tabere pentru plata întreținerii liftului de către cei care locuiesc la parter și etajul 1, în sensul că unii vor să plătească, iar alții nu. Eu sînt în situația că nu știu cum trebuie să procedez, deoarece ambele tabere au dreptate, fiecare avînd o hotărîre judecătorească, hotărîri care se bat însă cap în cap. Iată cum s-a ajuns aici : am dat în judecată doi coproprietari — Niculae Joițoiu și Alexandru Halmaghi — pentru a plăti întreținerea liftului. Mi s-a admis acțiunea, cei doi fiind

siliți să plătească întreținerea liftului prin sentințele nr. 5134 și 5136 ale Judecătoriei sectorului 4. Ambii părîți au făcut recurs și, paradoxal, lui Niculae Joițoiu i s-a respins recursul prin decizia nr. 3032 a Tribunalului Capitalei, urmînd deci a plăti întreținerea liftului, iar lui Alexandru Halmaghi i s-a admis recursul, urmînd deci să nu mai plătească întreținerea liftului, conform hotărîrii aceluiași tribunal — decizia nr. 3081. Și acum a doua curiozitate : Niculae Joițoiu, care a pierdut procesul, face memoriu la Procuratura Generală și i se răspunde că hotărîrea Tribunalului Capitalei este temeinică și legală, și deci trebuie să plătească întreținerea liftului ; bineînțeles că și Asociația de locatari face memoriu la Procuratura Generală, pentru Alexandru Halmaghi, care a cîștigat recursul, exact în aceeași problemă, iar asociației i se răspunde că hotărîrea pentru Alexandru Halmaghi este legală și temeinică și, deci, nu trebuie să plătească întreținerea liftului. Trimițîndu-vă alăturat deciziile respective, precum și răspunsurile referitoare la cei doi, datate 1 februarie și respectiv 14 martie a.c., mă întreb cum să procedez, deoarece nu înțeleg cum se pot concilia aceste două situații legalizate de instanțe judecătorești, atît timp cît ele sînt contradictorii.

Vă scriu cu întîrziere, din motive independente de voința mea. Fiul meu, Ștefan Kosa, elev, a plecat din Baia Mare în seara zilei de 18 decembrie 1976, în direcția București, ajungînd aici în dimineața zilei de 19 și urmînd să facă transbordare pe trenul spre Slobozia. Având de așteptat patru ore, s-a gîndit, împreună cu alți colegi băimăreni, să facă o scurtă plimbare prin Capitală, întrucît nu o mai vizitase niciodată. Ca să nu poarte bagajele cu el, s-a dus la seifurile din Gara de Nord, introducînd în cel cu nr. 223 un geamantan în care avea mai multe și valoroase obiecte de îmbrăcăminte, precum și suma de patru sute de lei. A plecat apoi în oraș împreună cu colegii, iar după circa trei ore, întorcîndu-se și deschizînd seiful, a constatat cu uimire că geamantanul îi fusese furat ; menționez că seiful a fost reînchis de către autorul furtului. V-am scris această scrisoare nu pentru a vă ruga să anchetați cazul furtului, ci pentru a atrage atenția organelor în drept să verifice mai substanțial modul în care acei oameni din personalul pus „să vegheze securitatea seifurilor își fac sau nu datoria. (Ștefan Kosa, Baia Mare)

Sîntem foarte mulți cetățeni din cartierele Militari, Drumul Taberei, din Roșu și Chiajna etc., care plecăm sau ne întoarcem acasă trecînd pe o stradă : este vorba de strada Fabricii din sectorul 7, stradă care pe o lungime de circa doi kilometri, datorită unor lucrări executate de I.R.E. — săparea unui șanț de trei metri adîncime, așezarea unor cabluri electrice și astuparea șanțului, de bine, de rău, după șase luni de la săparea sa — ne provoacă mari dificultăți : trotuarul continuă să fie stricat, cînd plouă noroiul și băltile acoperă asfaltul, șoferii circulă pe alci parcă dinadins cu viteze mari, stropindu-ne de sus pînă jos cu noroi, iar cînd nu plouă e praf ș.a.m.d. Ar trebui să se sesizeze cineva pentru ca starea acestei străzi de intensă circulație să intre în cursul ei firesc.

Mă numesc Ana Rod, am 79 de ani și locuiesc în satul Berbești, comuna Giulești, Maramureș. În vara anului trecut, casierul I.R.E. Sighet a venit la domiciliul meu pentru a încasa plata consumului energetic pe ultimul trimestru, sumă pe care am achitat-o. La cîteva zile după aceea, mai exact la 30 iulie 1976, trei lucrători de la I.R.E., ce mi s-au părut a fi în stare de ebrietate, mi-au cerut să le arăt contorul, după care au tăiat firul, au scos contorul și l-au luat cu ei nu știu ce să-i facă, punîndu-mă să semnez un proces verbal și promițîndu-mi că vor aduce un contor nou. Nu l-au adus nici pînă astăzi, cînd vă scriu, și este sfîrșitul lui aprilie, iar de-atunci, din iulie și pînă acum, eu nu am curent în casă.

Sînt Gheorghe Nicolăescu, locuiesc în comuna Lădești, județul Vîlcea, și sînt angajat al Cooperativei de consum din comună. Pe data de 10 mai m-am dus la casieria Consiliului popular Lădești pentru a ridica un ajutor bănesc ce mi se cuvenea, din partea statului, pentru un viței, la prima fătare Tovarășul casier mi-a cerut ca din această sumă să achit 100 lei pentru contribuția voluntară din cadrul comunei, pe anul în curs. Am cerut să mi se rețină numai 50 lei, pentru că pe anul 1976 mi se ceruse suma de 150 lei, pe care o achitasem integral — chitanța nr. 395 din 23 martie 1976 — în loc de 100 lei, cît prevede legea în acest sens, întrucît plafonul maxim nu poate fi mai mare de 100 lei și se plătește numai de capii de familie. Nu am fost înțeles și, deci, nu am primit acum indemnizația ce mi se cuvenea, fiind anunțat că banii vor fi vărsați în bancă. E normal acest procedeu ?

Mă numesc Ion Racoviță și sînt muncitor la Întreprinderea de construcții metalice și prefabricate București, din cadrul Ministerului Energiei Electrice. În anul 1972, după ce mi s-a spus de către șeful serviciului personal că am dreptul la categoria a 5-a, am făcut cerere pentru acordarea categoriei și am promovat astfel conform aprobării comisiei și șefului serviciului personal, care a semnat decizia. Iată însă că după ce au trecut atîția ani, acum sînt chemat din nou de către șeful serviciului personal care îmi spune că s-a făcut o greșeală, eu neavînd dreptul la acordarea categoriei a 5-a, și că va trebui să restitui banii primiți în plus în cei cinci ani. Cînd am auzit, am cerut lămuriri, dar a rămas că trebuie să plătesc. Mă întreb : cei care au aprobat acordarea categoriei cunosc legea ori nu ?

Locuiesc în cartierul Militari, București. Am doi copii de vîrstă școlară. În urmă cu 2—3 ani s-a creat în apropiere, lîngă localitatea Roșu, un „sat de vacanță", o tabără pentru pionieri. O inițiativă lăudabilă, cred, a Consiliului popular al sectorului 7. Tabăra se deschide însă odată cu începerea vacanței de vară a elevilor. Înseamnă deci că tabăra stă nefolosită circa o lună și jumătate, cam de la începutul lunii mai pînă pe la mijlocul lui iunie. Iată de ce consider că, în condițiile în care și așa cartierul Militari este destul de vitregit în privința bazelor de agrement, tabăra ar putea fi pusă la dispoziția publicului, cu taxă de intrare la bazinul de înot, eventual numai simbătă și duminica. Pînă la deschiderea taberei pentru pionieri, desigur. De fapt, cu puțină inițiativă și cu concursul tinerilor din cartier, s-ar putea amenaja de-a lungul Dîmboviței, în aval de tabăra pionierilor, un punct de agrement dintre cele mai frumoase, cred, dacă avem în vedere și pitorescul zonei în care acum, din păcate, se aruncă gunoaiele unor întreprinderi. (Anca Miron)

În comunicarea „Contribuții medicale prahovene la războiul pentru independența României", prezentată în aprilie a.c. la a XIV-a reuniune științifică națională organizată la București de Societatea de medicină și farmacie militară și Societatea de istorie a medicinei și farmaciei, semnalam descoperirea unui album dăruit de dr. Carol Davila unui agent sanitar după terminarea războiului din 1877-1878, ca răsplată a umanismului și devotamentului pentru îngrijirea răniților. Pe lîngă însemnarea sanitarului pe o filă din album, recent am mai descoperit și portretul luptătorului sanitar, care prin decorațiile dobîndite ne dovedește eroismul și spiritul de sacrificiu ale acestuia. Trimit spre publicare cele două poze amintite. (Ioan Neagu, Ploiești)

POȘTA REDACȚIEI

Maria Ivan — Slatina. Conform legilor în vigoare nu aveți dreptul pentru că persoanele care beneficiază de o pensie nu pot opta și pentru ajutor social.

Dumitru Ionescu — Craiova. Lucrătorii care au fost scoși din producție pe perioade mai mici de 12 luni, pentru a urma cursuri de pregătire profesională, vor primi concediu de odihnă în anul reîncadrării lor în muncă, cu durata integrală, corespunzătoare vechimii în muncă.

Ion Cursaru — Dragna, Prahova. Am primit de la dumneavoastră o serie de acte omițînd să ne scrieți în ce scop ni le-ați trimis.

Dana Constantin — Cluj-Napoca. În situația dumneavoastră nu puteți beneficia de alocație. Persoanele care se află în concediu fără plată nu beneficiază de alocația de stat pentru copii pe luna respectivă.

Maria Neaga — Iași. Credem mai potrivită calea directă. Faceți dumneavoastră propunerea respectivă Ministerului Educației și Învățămîntului.

Adam Stoica — Constanța. Muncitorii care au absolvit școala profesională pot promova în categoria a V-a dacă au o vechime minimă de opt ani în meserie.

Elena Ungureanu — Suceava. Este necesar să vă adresați Judecătoriei Tîrgoviște pentru a vă elibera hotărîrea definitivă.

Margareta Popescu — București. Din scrisoare nu a reieșit clar despre ce negație este vorba. Reveniți

Vasile Raicu — Iași. Ne scrieți că nu ați fost promovat proiectant din desenator II, deși meritați, și vreți o confirmare din partea revistei că aveți dreptate. Nu sîntem în măsură să vă confirmăm.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți!

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 140

Inspecția văzută ca bacșiș sau viceversa

Am fost martorul unei inspecții a Sanepidului de-o ciudățenie fără precedent.

Albul sugerează inocența de cînd lumea și pămîntul, dar individul ăla și zvelt și rotofei și bondoc și înăltuț reușise să distrugă legenda.

— Dumneata de ce n-ai bonetă ?

Ospătărița nu se îngrijorează ci îi cere numai cîteva precizări.

— Cu salată roșie sau salată verde ?

Omul în halat alb dădu din umeri în semn că salata, fie roșie, fie verde, n-are importanță, important e să fie ordine și igienă în local.

Am înțeles că obiectele, chiar și cele juste, nu erau decît un cifru secret prin care își exprima preferințele culinare fără să scoată un leu din buzunar.

Ospătarii știau să-i descifreze mustrarea cu promptitudine. Ei știau că lipsa hainei de protecție înseamnă o sticlă de Fetească la gheață, absența hîrtiei igienice de la W.C. înseamnă și puțin mujdei la friptura de pui, friptură de pui venită și ea pe lume grație dezordinii și mizeriei din bucătărie, și așa mai departe.

La sfîrșitul mesei, exigenta echipă a Sanepidului a cerut și o cafeluță, de data aceasta așa, fără nici o obiecție, apoi unul din ei a început să țipe.

— De unde e, mă, firul ăsta de păr în mujdei ?

Mujdeiul, altfel excelent, se mîncase de mult, dar firul ăsta de păr, proba vinovăției, rămăsese intact și toată conducerea localului fusese invitată să-i verifice autenticitatea. Dar nici de data asta ospătarii nu s-au îngrozit. Ei știau numai că tovarășii inspectori vor avea și pentru acasă

— Avem un mușchi de vacă, o splendoare.

Omul cu firul de păr găsit în mujdei era însă tot cu gîndul la obligațiile lui de serviciu.

— Bine, mă, dar să fie proaspăt, că dacă nu, dau cu voi de pămînt și vă amendez de vă ies ochii...

Spre fericirea personalului, mușchiul de vacă era foarte proaspăt.

TEODOR MAZILU ■

ION DOGAR MARINESCU ■

Altfel despre glorie

Erau mulți în jurul mesei
Și mai virstnici și mai tineri.
Schimbau vorbe și impresii
Fără patimi ori rețineri.

Tată, fii, nepoți sau veri
Împărțeau aceleași zile
Ieri ca azi, mîine ca ieri
Fără-ncrîncenări subtile.

Armonii definitive
Se-arătau a fi clădite —
O polemică deschisă
Cu durerea de-a fi singur
De-a-ți ști viața hărțuită
De tăcutele termite...
Și se confesau vital
Prin concertul viu de linguri.

Pînă cînd — ce zi de hronic ! —
Comesenii-au observat
Că din strachină nu toți
În același ritm, sincronic,
Ciorba și-au adjudecat.

S-au stîrnit, era firesc,
Prea năprasnice polemici
Combatanții arătîndu-și
Verbele, neacademici :
„În ce ordine-ar urma

Ciorba să-și împartă-aroma ?"
„De ce primul, dumneata ?" .
„Ce, ești Papa de la Roma ?"

...Curgeau vorbe, schimburi-schimburi
Într-un grav vacarm de linguri...

Neclintit, în capul mesei
Alb de vremi ca fața iernii
A privit cu mare milă
Stîlpul casei, comesenii.
A rostit încet și rar
Taina gravă, de prin vremuri
Scrisă în vreun calendar
Ori păstrată-n vechi totemuri :

— „Zarvă fără cap și coadă
Vorbe goale, fără șir
S-au aprins de la o ciorbă
Numai lobode și știr.
Nu sînt mîinile de vină
Că-s la grabă fel de fel.
Aș putea să zic : spre ciorbă
V-a-ndemnat același zel.
Lingurile sînt egale
În găvan, nu-s privilegii
Cînd sorbiți, cîntați cu toții
Pe aceleași simple-arpegii.
Iar de e la o adică
Vina cuiva s-o aflați :
Strachina-i atunci de vină ?
Zmălțuită e, da-i mică ?"

„S-o schimbăm cu un castron !"
Strigă, înțelepți, mesenii
Și visează cum spre nări
Urcă pașnic mirodenii.

— „Asta n-ar fi greu — răspunde
Stîlpul casei — s-ar putea,
Dar nici strachina au-i mică
Dacă ai ce pune-n ea."

[illegible]

Poți picta — smulgînd din ierburi
Vii culori, fără egal —
Cele mai de preț imagini
Ne-ntrecute, pe alese
Pe al străchinilor lut
Ori pe vase de cristal
Dar nimic nu o să iese
Dacă-n golul cunoscut
Nu pui nici un conținut.

NICOLAE DRAGOȘ ■

SORIN POSTOLACHE ■

Crocodil și om

la malul plin de mîl
devorează un crocodil
nestingherit
alt crocodil
și tu omule stai tolănit
în șezlong pe puntea unui vapor și
privești ca la teatru prin binoclu
la acest spectacol înfiorător

abia după prînz
prinzi revoltă în glas
un crocodil devorează deci
un crocodil
și asta în plină zi

oare acest animal jerpelit
e chiar atît de hapsîn și debil
sau de-atîta mîncare
complet senil

cine știe de cîte mii de ani
devorează un crocodil
un alt crocodil
nimeni pe acest pămînt

întreb însă oamenii
care se devorează în același stil
ca un crocodil pe alt crocodil
la malul plin de mîl
sînteți voi răi
sau de atîta mîncare complet senili
ca acești monștri temuți

NIKOLAUS BERWANGER ■
Traducere : ANTON PALFI ■

Un bondar „omoară" doi oameni și „rănește" alți doi!

În după-amiaza însorită a zilei de 2 mai a.c., familia Gervescu din Iași se întorcea cu autoturismul dintr-o excursie făcută în județul Neamț. Vizitaseră mînăstirile, se oprisesă cîteva ore la Roznov, locul de naștere al lui Ion Gervescu — soferul autoturismului — și în drum spre casă ocupanții mașinii, satisfăcuți de călătoria realizată, își împărtășeau impresiile despre frumoasele locuri văzute.

În autovehicul, în afară de șofer, se mai aflau Aglaia Gervescu de 36 ani, soția lui Gervescu Ion, Maria Gervescu de 76 de ani, mama acestuia, și micuța Oana-Maria, fiică, în vîrstă de 9 ani.

Cînd autoturismul a intrat în orașul Tg. Frumos — pe drumul național 28 — în mașină a fost adus de curent un bondar care s-a așezat pe partea interioară a parbrizului din spate. Pentru ca „zgomotoasa" insectă să nu deranjeze ocupanții, bătrîna Gervescu a „capturat-o" într-un șervețel și i-a dat-o norei care se afla pe locul din dreapta șoferului pentru a o arunca afară. „Operația" însă nu a reușit, bondarul reușind împins din nou de curent să-și reia zborul în interiorul autovehiculului.

Secvența următoare reprezintă punctul culminant înaintea tragediei. Aglaia Gervescu a scos un țipăt, iar pilotul pentru a vedea unde s-a așezat insecta a întors brusc capul. Odată cu mișcarea capului, a rotit însă involuntar, dar destul de puternic spre dreapta și volanul. A urmat pierderea controlului autovehiculului. Acesta a lovit mai întîi în profil parapetul unui podeț, a continuat să ruleze „ștergînd" un copac, a intrat în plin în al doilea și de acolo literalmente a ricoșat la circa 15 m pe cîmp în afara părții carosabile a drumului.

O întîmplare nenorocită, vor spune mulți. Un banal țipăt ce a distras atenția șoferului, acesta a scăpat de sub control mașina și drama s-a consumat. Un accident în care și-au pierdut viața șoferul și mama acestuia, iar soția și fiica s-au ales cu leziuni foarte grave. Un accident care arată încă o dată valoarea deosebită a unei fracțiuni de secundă de neatenție la volan, mai ales cînd autovehiculul se deplasează cu viteză de peste 80 km pe oră, așa cum rula autoturismul despre care e vorba în cazul nostru.

Neatenția la volan continuă să ocupe locul secund după excesul de viteză în ierarhia accidentelor provocate de conducătorii auto.

Deunăzi o mașină s-a răsturnat la o curbă, proaspăta conducătoare auto pierzîndu-și viața, iar fetița acesteia fiind rănită. În autovehicul s-au găsit două pisici. Cazul este în curs de elucidare, dar cercetările de pînă acum au stabilit că soferița a fost derutată de un salt făcut de una din feline.

Un alt accident soldat din fericire numai cu avarierea gravă a autovehiculului a fost determinat tot de o neatenție. Cătindu-i țigara pe podea, șoferul s-a aplecat să o ridice. La prima imprudență s-a adăugat a doua. Rezemîndu-se de volan, el a pierdut pentru cîteva secunde din vedere că acesta e construit de așa natură încît se rotește. Și s-a „rotit" pînă ce roțile s-au bracat la maximum și mașina s-a dat peste cap.

În timpul verii se călătorește desigur cu fereastra ori cu ferestrele deschise. Pătrunderea unor insecte în mașini nu e o tragedie, dar nici un lucru care să fie tratat cu ușurință. Ce s-a întîmplat în accidentul descris reprezintă numai una din variante. S-au înregistrat cazuri cînd șoferul a luat mîinile de pe volan pentru a se feri de o albină, de o viespe, alteori o înțepătură dureroasă l-a speriat, derutat, deznodămîntul fiind de asemenea pierderea controlului mașinii cu urmările ușor de dedus.

Cît privește pasagerii din mașină, ei trebuie să fie „solidari" cu șoferul în a asigura deplasării autovehiculului maximum de siguranță. Fără a le pretinde să stea în mașină ca niște „sfinți", gesturile, discuțiile, exclamațiile lor nu trebuie în nici un caz să ducă la distragerea atenției conducătorului auto. Dimpotrivă cînd merge prea „tare" să-l sfătuim să o „lase mai încet", cînd a obosit să-i recomandăm o haltă, cînd e tentat spre licori să-i recomandăm pepsi etc. Doar viața pasagerilor și nu numai a lor, ci și a altor participanți, e în mîinile lui. Recent un băiețaș a strigat brusc „uite, tată, avionul". Tatăl s-a uitat la avion și a intrat în cel din față. De unde învățătura că și tații-piloți mai trebuie să se autoinstruiască pentru a conduce preventiv.

Colonel VICTOR BEDA ■

Șmecheri și huligani

N-o să punem pe canicula neașteptată toate relele din fotbalul nostru la ora de față. Dar trebuie spus că foarte multă lume asistă stupefiată la partide trucate, că falși suporteri, manifestînd o falsă indignare, devin clienți ai miliției, lucruri care, coroborate, duc la concluzia că există o lipsă de autoritate în viața noastră sportivă. Să nu mi se spună că la Federația de fotbal nu se știe că jucători cu renume o fac pe morții-n păpușoi, ascunzînd sutele în jambiere sau în frigidere, plătind cinstea pe rușine. Este regretabil dar adevărat ! Ultimele meciuri au arătat ciudate răsturnări de rezultate, exact în locurile cele mai nevralgice. Sigur că nu toate **rezultatele-surpriză**, de pildă cel de duminică de la Hunedoara, pot fi socotite aranjamente. Dar tot la Hunedoara, două echipe în mare formă : **Steaua și Universitatea Craiova** au pierdut într-un mod cel puțin curios. Și mai curios, duminică, la Craiova, o victimă sigură a tuturor echipelor din anul acesta, **F.C. Constanța**, a plecat cu un punct acasă. Să fie de vină soarele Mării Negre care l-a întărit atît de bine pe jucătorii Tomisului, într-atît de mult încît, pînă și la București, au scos de la **Sportul studențesc** un alt punct de aur ? Infuzia cu juniori să fie explicația salutară a acestor semisuccese ? Nu știm ce să mai credem. Suspect este și faptul că un portar care se lasă greu învins — e vorba de Răducanu — a putut să încaseze simbătă nu mai puțin de șapte goluri, lucru pentru care, evident, sînt vinovați și apărătorii din fața lui, dar ca unul care a asistat la acest meci, spun că în condiții normale Rică n-ar fi scăpat cel puțin 4 baloane din cele șapte pe care le-a scos din plasă. A fost, într-adevăr, foarte cald, dar cald îi era și lui Cheran care a zburdat pe tot terenul și a marcat un gol, o minunăție ; cald îi era și lui Dudu Georgescu care a punctat de patru ori, încălțînd pe jumătate **ghetа de aur** de anul acesta. Și-atunci ?

După unele informații, încă neverificate, există indicii că unii jucători de la **Universitatea Craiova**, cărora publicul din Bănie le-a strigat duminică, pe față, HOȚII, HOȚII ! sînt implicați în afaceri dubioase. Dacă acuzațiile pe care antrenorul le-a adus acestor oameni se vor dovedi întemeiate, aceștia vor trebui să dispară din fotbalul românesc odată pentru totdeauna ! Sigur că ei nu sînt singurii vinovați, ca și în cazul de anul trecut al arbitrilor. Curățirea trebuie să fie totală, fără milă și îndoieli, pentru că cu cît un jucător este mai talentat, cu atît obligațiile lui morale sînt mai mari. Să trecem acum la o altă categorie : la cea a huliganilor.

Există o echipă numită **Rapid București**, pe care foarte multă lume o iubește, în ciuda cu subsemnatul. Dar iată că în ultimele meciuri, unsprezecele feroviar a ținut să ne arate că a trecut la fotbalul mortal. **Prin fotbal mortal** înțeleg că adversarii sînt loviți, injurați, cotonogiți, băgați în spital, numai pentru motivul că această echipă nu vrea să retrogradeze. Cînd **Real-Giuleștiul** a fost „lucrat" de alte echipe, ne-am spus cuvîntul și am înfierat manevrele care au nedreptățit pe jucătorii de pe podul Grant, dar acum, în această formație, a apărut un cotonogar de cea mai înaltă clasă, pe numele lui, Petcu. Cerem răspicat, de la această tribună, ca ei să nu mai fie lăsat pe o arenă de sport. De multă vreme, sinistrul personaj rupe oasele adversarilor, e suspendat și avertizat s.a.m.d., dar se dovedește a fi incorigibil. Exemplul lui a devenit contagios. Mai mulți coechipieri îl imită cu succes și trebuie spus că una dintre cauzele victoriei pe care **Rapidul** a înregistrat-o asupra lui **Dinamo** a fost tocmai acest joc dur, căruia echipa din Ștefan cel Mare nu i-a rezistat. O altă victimă, a aceleiași formații din Giulești, a fost **U-Craiova**, și duminică era să fie **Steaua**, campioana noastră națională, salvată numai de arbitrajul excelent al lui Nicolae Rainea, care a dat trei cartonașe roșii, dar ar fi putut să-l dea și pe-al patrulea cu prilejul eliminării lui Zamfir care a fost la fel de vinovat ca și Telespan, de fapt, cel care a provocat cotonogeala reciprocă a celor doi. Ajunși aici, mai trebuie amintite ultuitoarele fapte huliganice ale galeriei **Rapidului**, sosită în Ghencea cu rîngi de fier și care, pur și simplu, a devastat tribuna a doua a frumosului stadion, în văzul lumii. Cerem organelor în drept pedepsirea exemplară a acestor falși suporteri care distrug numele atît de iubit al celei mai vechi formații muncitorești românești. Am trăit alături de această echipă ani mulți și frumoși, dar niciodată galeria feroviară nu a putut să fie confundată cu adunătura dezgustătoare a celor care, duminică, au transformat arena roș-albastră într-un cîmp de bătaie. Nu spune nimeni că echipa giulgeșteană a stăiuit galeria sa să se comporte astfel, dar plățirea reparațiilor stadionului din Ghencea clubul rapidist trebuie s-o suporte, nemaipunînd la socoteală oprobriul moral pe care această echipă îl va resimți multă vreme. Nu vreau să îi scuz pe **violeți**, dar violența din teren era mama violenței din tribune, așa încît să se gîndească cine trebuie la ceea ce scriu eu aici.

Cu aceste zise, vreau să cred că federația de specialitate are datoria să treacă la măsuri foarte drastice. N-avem nevoie de pungași și de huligani pe gazon ! Și nici lîngă gazon !

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A : 21 și 22 mai

BUCUREȘTI: Dinamo—Sportul studențesc 7—1 (4—1). Adevărul a fost că „Sportul" nu s-a ținut pur și simplu în picioare, fiind de-a dreptul zdrobită de o echipă aflată în bună condiție de joc în ziua respectivă. ● Formația studențească, să nu uităm se afla la numai două zile de odihnă de meciul (restanță) susținut în compania Corvinului. În ultimă instanță, conducerea echipei a dorit reprogramarea meciului cu Dinamo peste două zile, duminică. Echipa dinamovistă a refuzat însă, invocînd, pe bună dreptate desigur, programarea prestabilită la federație, cu acordul ambelor cluburi dealtfel. ● Iată cu alte cuvinte explicația cea mai plauzibilă a acestui scor-fluviu, alături de care nu trebuie să uităm desigur nici forma foarte slabă în acest moment a lui Tănăsescu, Cazan sau Marin Olteanu, ultimul reintrat după o lungă absență. ● S-au remarcat : D Georgescu Cheran 9, Sătmăreanu II 8, Dinu, Al. Moldovan 7 (Dinamo) ; nici un jucător de la „Sportul". ● A arbitrat bine C. Bărbulescu, ajutat de C. Ioniță II și R. Platoș — toți din București **(Dumitru Graur)** ; **Steaua — Rapid 4—1 (2—1)**, după un meci plin de scîntei, care ar fi luat probabil foc dacă arbitrul bîrlădean Nicolae Rainea n-ar fi curmat, exact și la timp, pornirile de nesportivitate ale jucătorilor. Rainea l-a eliminat, pe bună dreptate, pe Zamfir (min. 25 ! !), pe Anghelini și Petcu (ambii în minutul 67), rapidistul reușind rara performanță de a lovi de cîteva ori balonul și de tot atîtea ori picioarele adversarilor ● În ciuda eliminărilor, după care Rapidul a beneficiat 65 de minute de un om în plus, meciul a plăcut, avînd de toate goluri și ratări, între care un penalty (Iordănescu, min 5) dramatism și moțeșeală, bucurie și disperare, cei peste 30 000 de spectatori, record absolut pentru stadionul din Ghencea, plecînd mulțumiți de fotbalul văzut, dar mai puțin suporterii rapidiști, desigur, de rezultatul partidei. ● Drept pentru care cîțiva huligani din galeria Giulețiului au făcut praf o parte a tribunei a II-a, distrugînd gradonele ! ● Golurile au fost înscrise, în ordine, de Dumitru (din lovitură liberă, min. 1 și la plasamentul greșit al portarului Ioniță), Rontea (min. 22), Iordănescu (min. 32), Năstase (min. 51, la o altă gafă a lui Ioniță, care a scăpat în fața șutul anemic al lui Iordănescu) și Iordănescu (min. 89), după ce a driblat portarul la o fază superbă, după un-doi cu Ion Ion, în urma căreia „nouarul" stelist și-a cîștigat dreptul, printr-o prestație pe alocuri excepțională, de a fi considerat cel mai bun jucător de pe teren. ● Victorie indiscutabilă a liderului care, chiar dacă în inferioritate numerică, a adus pe gazon jucători mai dotați și o mai mare fantezie, în fața unei garnituri cu adevărat fără pretenții ca așezare și ca disponibilități tehnice, incapabilă să fructifice avantajul unui fotbalist în plus, aflt din teren cît și de pe banca antrenorilor. ● Remarcați : Iordănescu 10, Stoica 9, Sameș, Vigu, Fl. Marin, Dumitru 7, respectiv, Adrian Dumitru și Cojocaru 7. ● Excelent arbitrajul lui N. Rainea (Bîrlad), știind să treacă peste inexactitățile tușierilor T. Istrate și C. Ignat, ambii din București. **(Ovidiu Ioanițoaia). CRAIOVA: Universitatea — F.C. Constanța 0—0.** În prima repriză, atacurile gazdelor, desfășurate în viteză și nu lipsite de spectaculozitate, lăsau impresia că golul este, firește, în aer. Donose, Balaci și Belceanu zburdau printre jucătorii echipei de pe litoral, care nu păreau prea mirați sau speriați, combinau, lucrau faze interesante, dar nu marca nimeni, nici de la trei și nici de la șase metri, după cum Negrilă n-a marcat nici atunci cînd s-a aflat singur cu portarul, executînd foarte prost un penalty, corect acordat de bucureșteanul N. Georgescu. ● Repriza secundă nu și-a schimbat prea mult aspectul, numai că „neputința" de a înscrie a jucătorilor craioveni devine o chestiune foarte limpede. Balaci s-a adăpostit între fundașii constănțeni, postură în care, de obicei, nu se complace nici un înaintaș din lume. Donose a arătat multe semne de oboseală, deși a fost singurul care a mai încercat cîte ceva, Belceanu, printr-o ciudată metamorfoză, a devenit un jucător anonim, expediind cu mare sete și exactitate cîteva mingi peste și pe lîngă poartă, iar Marcu s-a străduit să execute cornerele direct în picioarele adversarilor. Dominarea oltenilor a fost de domeniul evidenței, și totuși a fost un moment cînd Peniu era cît pe-aci să înscrie, însă Purcaru a intervenit prompt, ferindu-și unii coechipieri de remușcări. ● S-au remarcat : Purcaru, Tilihoi, Donose 7 (Universitatea) ; Ștefănescu 9, Antonescu, Mustafa 8 (F.C.). ● A arbitrat bine N. Georgescu ajutat la fel de C. Bizinichi și cu scăpări de C. Niculescu — toți din București (Răzvan Bărbulescu). **ARAD : U.T.A. — Progresul 3—0 (0—0).** Cum Nedelcu II era străjnie păzit de Iorgulescu și Moraru, au ratat, pe rînd, Leac, Gașpar, Domide, Tisa și-apoi însă golul se lăsa mereu așteptat, semn că oașpeții au închegat o bună stavilă deschiderii scorului. Drept să spunem, meciul se mai putea juca vreo două săptămîni în același ritm stereotip, cu tabela nemodificată, dacă, la o centrare cu efect a lui Gașpar, Nedelcu nu ar fi izbutit să se înalțe și să înscrie un gol curat ca lacrima și frumos ca fotbalul. După un sfert de oră cu mîini, Tisa șutează de la 22 metri și hotărăște ca acest meci pîlcuitor, dar nu urît să se încheie cu 2—0 (și cu contribuția ratărilor lui Apostol, din final). ● Remarcați : Nedelcu II 8, Leac, Tisa, Gașpar, Lețan 7 (U.T.A.) ; Iorgulescu 8, Apostol, Tevi, Grama, Moraru 7 (Progresul). ● A arbitrat foarte bine O. Anderco (Satu Mare), corect ajutat de N. Raab (Cîmpia Turzii) și V. Cătană (Carei) **(Teodor Bulza). HUNEDOARA : Corvinul — F.C. Bihor 0—1 (0—1).** Meci foarte greu și rezultat descurajant pentru gazde, care au luptat mult pentru o victorie și enorm pentru un meci nul, în timp ce oașpeții, cu doi fundași centrali, Lucaci și E. Naghi, plus un portar Vidac, în zi mare, și-au asigurat mai întîi un meci nul apoi, prin Kun II, servit excelent de către „bătrînul" Suciu, introdus inspirat în locul tînărului molatic Lupău, și-au asigurat chiar victoria printr-un gol înscris în minutul 55. ● Dar trebuie să spunem că pînă la înscrierea golului, cît și după aceea, meciul s-a desfășurat într-un singur sens, spre poarta lui Vidac, numai că Agud și Șurenghin, în zi foarte slabă, cam de nota 2, au ratat cîteva bune ocazii, potrivindu-și cu o încetineală bășească baloanele, timp în care fundașii centrali adverși au intervenit cu succes. ● S-au remarcat : Vidac 10, Lucaci, E. Naghi 9, Kun II, Suciu 8, iar de la hunedoreni Economu 9, Gruber și Dumitriu IV 7. ● A arbitrat foarte bine Ioan Rus (Tg. Mureș), ajutat de Gh. Vasilescu II și G. Fodor — ambii din București **(Victor Niță). TG. MUREȘ : A.S.Armata — Jiul 5—2 (4—1).** De la bun început trebuie spus că duminică, la Tg. Mureș, am asistat la un adevărat meci de fotbal. ● Elevii antrenorului Bone au prins o zi fastă, atacînd de la un capăt la celălalt al primei reprize, concretizîndu-și superioritatea prin cele patru goluri realizate (față de unul singur al minerilor) ● Mulțumiți de rezultat, după pauză militarii n-au mai atacat cu aceeași vigoare decît rareori, dar atunci cînd au făcut-o și-au creat cu ușurință faze superbe de poartă ● Petroșenenii au echilibrat jocul în această a doua repriză, atacînd mai insistent poarta apărată de Nagel ; dealtfel, și puteau relansa partida, la scorul de 4—2 (pe fondul automulțumirii și oboselii militarilor), Dumitrache ratînd din apropiere (Kőrtesi a salvat de pe linia porții). ● Cei mai buni de pe teren : Fazekas, Bölöni 9, Hajnal, Ispir 7 (A.S.A.) ; Mulțescu 8, Stoichiță, Sălăjan 7 (Jiul). ● A arbitrat foarte bine Fr. Cologi, ajutat la fel de Gh. Retezan — ambii din București, și D. Arndt — Iași **(Cornel Cătană). BACĂU : S.C. — F. C. Argeș 1—0 (1—0).** Forma bună manifestată de băcăuani în ultima vreme a fost confirmată și în întîlnirea cu echipa piteșteană, venită la Bacău pentru un joc deschis, cu dorința de a obține cel puțin un punct. ● Sport Club și-a desfășurat obișnuitul joc pe aripi, de unde Băluță și Pană au trimis zeci de centrări în careul argeșean respinse însă cu regularitate de excelenții C Olteanu și Stancu, stenți pînă și la desele ezitări ale lui Cristian, mult prea nesigur în acest meci. ● În două rînduri, nici fundașii centrali piteșteni n-au mai putut evita golul (centrare scurtă Botez, înscrie Catargiu, cu capul, unicul gol validat de arbitri), în a doua situație (Panaite, tot cu capul, la o nouă ezitare a lui Cristian), arbitrul Dinulescu a anulat golul, la semnalizarea eronată a tușierului C. Raica. ● Repriza a doua a aparținut în mare majoritate oașpeților, conduși de un Dobrin în formă de zile mari, dar îndîrjirea apărării băcăuane i-a împiedicat pe argeșeni să concretizeze. ● Remarcați : M. Constantinescu 8, Catargiu, Cârpuci 7 (S. C.) ; Dobrin 8, C. Olteanu, Stancu 7 (F.C.). ● A arbitrat bine C. Dinulescu, ajutat la fel de C. Matcescu și slab de C Raica — toți din București **(Cornel Ionescu). IAȘI : Politehnica — F C.M. Galați 3—0 (0—0).** Fără Dănilă (încă nerestabilit), cu un Romilă zbătîndu-se ca peștele pe uscat pe post de atacant central, cu două extreme ce sprintau adesea ultind să mai ia și mingea și cu un Simionaș căutîndu-și încă forma care l-a consacrat, ieșenii n-au lăsat impresia că vor găsi prea repede drumul spre gol. ● La celuare însă, o simplă dar inspirată mișcare tactică efectuată de antrenorii Oană și Antohi, constînd în retragerea lui Romilă pe linia mijlocașilor, a limpezit jocul gazdelor ca prin minune. Extremele au început și ele să simtă mai bine mingea, iar Ciocîrlan, care a muncit mult în acest meci, a urcat mai des și cu curaj în atac. ● Dintr-o asemenea fază a ieșit și primul gol : centrare Ciocîrlan, cap Romilă sub bara porții lui Oană. Cîteva minute mai tîrziu, Costea primește în careu o minge ricoșată din Florean, ștergînd printr-un gol foarte frumos toate nereușitele precedente. ● Cei mai buni : Ciocîrlan, Romilă 8 (Politehnica) ; I. Constantinescu 7 (F.C.M.). ● Foarte bun arbitrajul lui C. Petrea (București), ajutat de I. Storoj și M Fecioreseu — amîndoi din Bacău **(Ion Rosu). TIMIȘOARA : Politehnica — F.C.M. Reșița 2—3 (2—0).** Cifrele din paranteză grăiesc despre paradoxul meciului din orașul de pe Bega ; prima repriză a fost dominată clar de gazde (au înscris Floareș și Nucă), pe fondul unei evoluții slabe a apărării reșițene. ● Partidei, în ciuda lipsei de miză, i-a fost dată o surprinzătoare răsturnare de scor după pauză. A fost suficient ca Bojin să reducă din diferență (min. 52), pentru ca oașpeții să se avînte prin contraatacuri rapide spre poarta adversă, indeosebi prin Florea aflat în zi de excepție, și să reușească să înscrie încă de două ori, prin Porașchi și Jacotă. ● Evident, victoria reșițenilor este neașteptată, socotind valoarea loturilor celor două echipe, însă explicațiile decurg din lipsa coeziunii dintre compartimente și din căderea de formă, vizibilă de la meci la meci, a echipei locale ● Remarcați : Nucă, Petrescu, Floareș 7 („Poli") ; Florea 10, Bojin, Porașchi 8, Windt 8 (F.C.M.). ● Foarte bun arbitrajul lui N. Petriceanu, ajutat la fel de D. Ghețu și C. Manușaride — toți din București (Dumitru Constantinescu).

DOUĂ RESTANȚE : 18 MAI

BUCUREȘTI : Sportul studențesc — F.C. Corvinul Hunedoara 1-0 (1-0). După informațiile noastre, jucătorii bucureșteni au fost foarte aproape de a se lăsa „înduioșați" de nevoia de puncte a echipei vizitatoare, ale cărei argumente au mai avut și în alte rînduri cîștig de cauză. Cum, necum, fapt este că oamenii serioși din conducerea clubului studențesc au luat măsurile cuvenite, prevăzînd cu înțelepciune posibilitățile de neapărare corespunzătoare a șanselor. ● În teren, totuși, meciul a fost destul de banal. A cîștigat „Sportul" — spre mai marea bucurie a rapidiștilor, prezenți în tribună, decît a studenților — mai ales grație jocului atent în apărare, unde Răducanu și Ciugarin au jucat foarte bine. ● Cu alte cuvinte, rezultat echitabil, după un joc cu adevărat modest. ● Remarcați : Răducanu, Ciugarin 8, O. Ionescu 7 (Sportul) ; Economu 8, Tonca, Văetuș 7 (Corvinul). ● A arbitrat satisfăcător I. Igna (Arad), ajutat de C. Petrov și P. Silvestru (ambii din Focșani) ; **Progresul — Steaua 0-3 (0-1).** Partidă începută în trombă de echipa stelistă, care părea dornică să aplice o corecție severă formației fără pretenții din strada dr. Staicovici. ● Pe parcursul meciului, jucătorii militari au scăzut însă foarte mult ritmul, acceptînd cu nonșalanță o replică de la egal la egal a adversarului, pe care, dacă și-ar fi dorit, l-ar fi putut aduce ușor în situație de K.O. ● S-au remarcat : Moraru 8, Giron, Apostol 7 (Progresul) ; Năstase, Sameș 8, Vigu 7 (Steaua). ● A arbitrat bine C. Bărbulescu ajutat de Gh. Vasilescu I și C. Ioniță II — toți din București **(Dumitru Graur).**

TOP „FLACĂRA" — FOTBAL

A noua etapă a returului continuă lupta pentru supremație în clasamentul de constanță în jocuri bune al fotbaliștilor din prima divizie. Au ieșit din „top" **Mehedințu, Burcea** și **Augustin.** Ei au fost înlocuiți de **Iordănescu** (pentru prima oară în „top" !), **Economu** (care a acumulat puncte și în restanța de miercuri, cu Sportul studențesc) și **Dumitru,** care revine în „top" după cîteva etape de absență. Dar iată mai întîi cum arată

TOPUL ETAPEI A 26-A

1—3. Iordănescu, Florea (F.C.M. Reșița), Vidac — 10 p ; 4—14. Fazekas, Bölöni, D. Georgescu, Cheran, Stoica (Steaua), Ștefănescu (F.C. Constanța), Bojin, Porașchi Lucaci, E. Naghi, Economu — 9 p ; 15—27. Mulțescu, Sătmăreanu II, Iorgulescu (Progresul), Nedelcu II, M. Constantinescu (S C. Bacău), Dobrin, Ciocîrlan, Romilă, Antonescu, Mustafa, Windt, Kun II, Suciu — 8 p ; 28—60. Hajnal, Stoichiță Sălăjan, Dinu, Al. Moldovan, Sameș, Vigu, Fl. Marin, Dumitru, Cojocaru, Ad Dumitru, Leac, Tisa, Gașpar Lețan, Apostol, Tevi, Grama, Moraru Catargiu, Cârpuci, C. Olteanu (F.C. Argeș), Stancu, L Constantinescu (F.C.M. Galați), Purcaru, Tilihoi, Donose, Nucă, Petrescu, Floareș, Ispir, Gruber, Dumitriu IV — 7 p.

Prin adiționare cu punctele (notele) primite pînă acum, iată cum arată topul permanent alcătuit de revista noastră :

1. **ROMILA**	—	84 p
2. **Nedelcu II**	—	63 p
3. **Mulțescu**	—	61 p
4. **Dobrin**	—	60 p
5—6. **Balaci**	—	59 p
C. Ștefănescu	—	"
7. **Economu**	—	58 p
8 **Antonescu**	—	53 p
9. **Iordănescu**	—	51 p
10. **Dumitru**	—	50 p

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare — (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE COMITETUL UNITATI SOCIALISTE

22 mai–2 iunie 1977

Festivalul Național al Educației și Culturii Socialiste „Cîntarea României"

Creația și munca noastră, expresia dragostei noastre de țară

Dacă ar trebui să sintetizăm la maximum observațiile prilejuite de ultimele faze interjudețene ale concursului de la București și Pitești — și trebuie, într-adevăr, deoarece ieri s-a încheiat și faza republicană — în linii mari lucrurile s-ar prezenta astfel :

Municipiul București a impresionat prin masiva sa participare la toate probele, deși, în treacăt fie spus, juriile puteau fi mai exigente în unele cazuri ; la formațiile folclorice sau corale de pildă. Fapt este că la această fază, dacă am socotit noi bine, au evoluat 18 formații muzicale vocale (între care nu puține coruri de cameră), 24 formații muzicale instrumentale (muzică cultă și populară), cu 58 de soliști, 28 formații de dansuri populare și cu temă, 10 echipe de teatru, 16 montaje literare, 14 brigăzi artistice de agitație, 19 recitatori, 8 formații de satiră și umor, 13 orchestre de muzică ușoară sau de estradă cu 21 de soliști.

Ne-au plăcut cu precădere unele inițiative artistice precum camerala folclorică „Melos" condusă de Vasile Nicolescu, corul de cameră „Orfeu" (dirijor Constantin Tolici), corul de cameră „Atheneum" al Societății „Muzica" (dirijor N. Ghiță) de la Casa de cultură a sectorului 4, societate sub egida căreia a evoluat și excelenta orchestră de cameră „Orfeu", cu un repertoriu atît de original și de dificil, bine însă interpretat sub bagheta tînărului muzician Radu Cozărescu ; printre atîtea dansuri tematice lipsite de mișcare coregrafică, ilustrative, s-a distins cel intitulat „Ai tăi, patrie, sînt fiii mei", prezentat de Ateneul Tineretului din sectorul 1, iar dintre formațiile de dansuri populare am aplaudat din toată inima pentru autenticitatea sa pe cea de la Autobuzul și în bună parte „Nunta din Făgăraș" a „Doinei Bucureștiului" de la Clubul T4. Formațiile instrumentale, camerală îndeosebi, de la cea a inginerilor, respectiv Institutul politehnic, la cele ale Sindicatului învățămînt din sectorul 8, solistele vocale de muzică cultă (Catrinel Papadopol de la sectorul 1 și Cristina Constantin de la Școala populară de artă mai ales) ca și soliștii instrumentiști de muzică cultă (îi reținem pe Mircea Cazacu — vioară, de la Institutul politehnic sau Constantin Gheorghiu, violoncel, de la Sindicatul învățămînt al sectorului 8) au evoluat cu brio, interpretările lor strălucite putînd oricînd satisface exigențele impuse unor profesioniști.

Dintre brigăzile urmărite am remarcat pe cea de la „Artă și precizie" pe un text și în regia lui Mihai Maximilian, instructor care și-a onorat reputația cîștigată în promovarea acestui tip de spectacol, spre deosebire de doctorul Cornel Constantinescu, textierul și regizorul „Spectacolului ca-n povești", prezentat de formația de satiră și umor a cooperativei „Încălțămintea manuală", de nerecunoscut în platitudinile și poantele frivole debitate de colaboratorii săi.

În puținul timp pe care l-am putut dedica spectacolelor de teatru, montajelor și recitărilor, am fost bucuroși să-i întîlnim pe zilnicii colaboratori ai oamenilor de condei, tipografii și ceilalți lucrători de la „Casa Scînteii", în postura

(Continuare în pag. 4—5)

NICULAE STOIAN ■

O „premieră" medicală mondială, veche de un deceniu în România

Agențiile de presă :

• PREMIERĂ : Un grup de cercetători din cadrul Institutului american de cercetări asupra cancerului a anunțat că a pus la punct o metodă pentru conservarea, pînă la 24 de săptămîni, a măduvei osoase, ceea ce va permite, după afirmațiile specialiștilor americani, un tratament prin procedee chimice mult mai eficace, în unele cazuri de cancer. În legătură cu aceasta se reamintește că majoritatea tratamentelor chimice efectuate împotriva cancerului distrug celulele maligne, dar, în același timp, afectează într-o măsură considerabilă și celulele sănătoase, inclusiv ale măduvei osoase. Dacă ar fi posibil ca aceasta să fie abstrasă și conservată în condiții satisfăcătoare, iar apoi repusă la loc, s-ar realiza mari progrese împotriva cancerului. Cercetătorii susțin că au reușit să conserve intacte celulele de măduvă timp de mai multe săptămîni, într-un mediu de vapori de nitrogen lichid, la cei puțin 248 grade Fahrenheit. Primele teste au dat rezultate satisfăcătoare.

Și totuși... Adevărul e că știrea de mai sus — risipită desigur în toată lumea de agențiile de presă (și reluată nu demult, după cum se vede, și de ziarele noastre) — nu ni s-a părut, de la început, prea nouă. Ea a avut darul să ne reamintească o mai veche experiență despre care, multă vreme, n-am mai aflat nimic. Dar bănuiala exista, alături de impulsul de a cerceta lucrurile de mai aproape. Iată ce am aflat.

„Încă din anul 1968 am început să folosim metoda chimioterapiei intensive sub protecția reanimării cu măduvă osoasă. În acea perioadă, un colectiv de medici români, în frunte cu dr. Vlad Apăteanu și Eugen Iercan, a reușit să păstreze vii celulele din măduva osoasă, prin congelare. Ele se recoltează printr-o tehnică simplă — punctii din osul iliac. Pe vremea aceea foloseam congelatoare mecanice, în care nu se atinge decît o temperatură de minus 80 grade Celsius, ceea ce asigura conservarea măduvei pe o perioadă de cel mult trei-patru săptămîni. În aceste condiții, ne-am hotărît să începem aplicarea chimioterapiei intensive în tratamentul cancerului. La început, desigur, a mers destul de greu. Uneori, de ce să nu mărturisesc, ne-am și speriat de posibilele eșecuri cauzate de inovația noastră, pentru că, fără îndoială, viața fiecărui bolnav trebuie să fie mai presus de orice experiență făcută doar de dragul de a experimenta ceva... Practicam o chimioterapie intensivă, administrînd pînă la 20—25 mg de ciclofosfamidă pentru fiecare kilogram al corpului, deci între 1,5 și 1,8 grame pe zi, ajungînd pînă la 15—18 grame de ciclofosfamidă într-o cură, în vreme ce, de obicei, o asemenea cură nu trece de 200 mg pe zi, dar numai în trei zile ale săptămînii. Puteam astfel merge pînă la tratamentul maxim, în care leucocitele bolnavului ajungeau la zero în circulația periferică, practic fără globule albe în organism. Atunci, injectam intravenos măduva osoasă extrasă mai înainte de la același bolnav. Rezultatul : în patru, cinci zile măduva osoasă produce globule ca înainte, formula sanguină se reface, total, bolnavul se restabilește și, după un timp, este apt pentru un nou tratament chimioterapic". Cuvintele de mai sus aparțin unui român — medicul Constantin Păun, de la secția de radiobiologie a Spitalului clinic Fundeni. Ele atestă de fapt, fără nici un dubiu după cum vom vedea și mai departe, că metoda congelării măduvei osoase extrasă din corpul uman este practicată în România de aproape zece ani de zile, cu rezultate din ce în ce mai bune, dealtfel. Deocamdată trebuie să mai rămînem puțin în perimetrul tratamentului propriu-zis al cancerului, pentru a explica cititorului importanța metodei amintite.

După cum se știe, la ora actuală două sînt metodele cele mai cunoscute de tratament și luptă împotriva proliferării celulelor maligne în corpul omenesc : iradierea și tratamentul chimioterapic. Ceea ce se urmărește este fără îndoială stîrpirea celulelor avînd însușirea de a se reproduce foarte rapid : celulele maligne, desigur. Totodată, din păcate, sînt afectate și celule sănătoase, între care, cu deosebire, celulele măduvei osoase, adică cele care produc globule albe și roșii, necesare regenerării sîngelui. Deci, în urma tratamentului cu citostatice celulele maligne sînt distruse într-o anumită proporție, dar totodată scade considerabil și numărul globulelor albe (în special) din sînge, ca și capacitatea organismului de a le produce, dată fiind moartea celulelor din măduva osoasă. În acest caz, singura soluție este oprirea tratamentului, bolnavul este trimis acasă și se așteaptă regenerarea celulelor măduvei osoase. Se pierde însă, desigur, mult timp — iar în tratamentul cancerului timpul este întotdeauna în defavoarea celui bolnav ! Ideea specialiștilor români a venit tocmai în scopul păstrării unei anumite cantități de măduvă osoasă, care, injectată mai tîrziu în același corp, reface fără nici o dificultate funcția de producere a celulelor sîngelui distruse din cauza tra-

(Continuare în pagina 9)

DUMITRU GRAUR ■

INIMĂ ÎN INIMA ŢĂRII

Obiectivul principal de pe agenda de lucru a președintelui republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în săptămîna politică pe care „Flacăra" o consemnează de data aceasta, a fost fără îndoială vizita de lucru în județul Constanța. Noua întîlnire de vineri, 27 mai, a secretarului general al partidului cu muncitori, constructori, țărani, specialiști, cu factori de răspundere din economie, cu activiști de partid a prilejuit o analiză profundă, la fața locului, a modului cum se acționează pentru înfăptuirea obiectivelor și sarcinilor stabilite de conducerea partidului pentru dezvoltarea acestui județ.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat astfel principalele puncte de lucru ale Canalului navigabil Dunărea-Marea Neagră : platforma de la kilometrul 4, de lîngă Cernavodă, șantierul de la kilometrul 16, unde acționează una din brigăzile militare, punctul de lucru de la kilometrul 43, unde, de la 1 martie, își desfășoară activitatea, urmînd indicația secretarului general al partidului, numai tineri muncitori și elevi din 19 județe ale țării, studenți din centrele universitare Craiova și București.

S-a constatat, fapt îmbucurător, că la kilometrul 4 constructorii sînt în avans față de graficele la zi, că în primul trimestru al anului 1978 se va trece la betonarea acestei ecluze ; că la kilometrul 16 militarii au grăbit ritmul lucrărilor pentru a-și îndeplini misiunea încredințată de comandantul suprem, aceea de a realiza 40 din cei 64 de kilometri ai viitoarei căi navigabile ; că fapta tinerilor de la punctul de lucru al kilometrului 43 de a realiza 10 kilometri de canal, aminteste de operele durabile ale brigadierilor de la Salva-Vișeu, Agnita-Botorca, Bumbești-Livezeni, Transfăgărășan, dovedește că practic nu a existat epopee a construcției socialismului, nici o mare înfăptuire la care tineretul să nu-și fi adus o contribuție dintre cele mai remarcabile.

Peste tot, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat de evoluția lucrărilor, de unele dificultăți, de depășirea acestora, a recomandat specialiștilor, factorilor de răspundere să se aibă în vedere asigurarea unei eficiențe maxime a tuturor lucrărilor. A trasat sarcină reprezentanților industriei constructoare de mașini de a acționa cu fermitate pentru introducerea în fabricație a utilajelor complexe ce urmează să intre în dotarea șantierului de construcție a canalului. Referindu-se la problemele ridicate de construcția ecluzei de la Agigea și a podurilor de peste canal, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se adopte cele mai bune soluții economice și tehnice, a adresat cuvinte de laudă tinerilor brigadieri, remarcînd că, pentru generația tînără, aceasta este o nouă posibilitate de a cîștiga experiență în pregătirea lor pentru viață, de a urca pe cele mai înalte creste ale împlinirii umane.

În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat terenurile cultivate cu grîu și orz ale unor întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție din județul Constanța, s-a interesat de dinamica dezvoltării agriculturii județului, de modul de folosire a pămîntului Dobrogei, în trecut afectată de secete, acum cu apă din abundență, ca urmare a cuprinderii în mari sisteme de irigații a 254 000 hectare teren arabil. S-a recomandat ca la amenajarea noilor sisteme de irigații să se acorde cea mai mare atenție organizării teritoriului, bunei folosiri a pămîntului, reducerii cheltuielilor la efectuarea lucrărilor. Adresîndu-se specialiștilor din organele agricole, din unități, tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a cerut să manifeste o grijă deosebită pentru exploatarea rațională a sistemelor de irigații, pentru realizarea unor producții cît mai mari, pentru că „este timpul, a subliniat secretarul general, ca județul Constanța să se situeze pe loc de frunte în ce privește nivelul recoltelor medii la hectar".

În timpul cuvîntării la Conferința națională a scriitorilor

Vizita de lucru de vineri, 27 mai, a continuat la Năvodari, pe șantierul celei mai mari platforme a chimiei românești din actualul cincinal, pe care constructorii o înalță la indicația secretarului general al partidului. La mai puțin de un an, tovarășul Nicolae Ceaușescu a revenit pe această platformă, s-a interesat din nou de modul cum se înfăptuiesc programul de activitate elaborat cu prilejul vizitei din iulie, anul trecut, indicațiile date de conducerea partidului privind urgentarea lucrărilor pe acest mare șantier. Secretarul general a cerut factorilor ce concură la realizarea investiției să asigure o puternică mobilizare a forțelor pentru respectarea termenelor de punere în funcțiune, terminarea rafinăriei în anul viitor și începerea prelucrării petrolului. S-a recomandat ca lucrătorii șantierului să depășească substanțial planul de investiții pe acest an, iar Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să întreprindă toate măsurile pentru devansarea termenelor de livrare a utilajelor. Pe parcursul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a urmărit cu interes desfășurarea lucrărilor, s-a întreținut cu muncitori, s-a interesat, așa cum face de fiecare dată, de condițiile de viață, de cîștigurile ce le obțin oamenii și a cerut să se acționeze mai hotărît pentru asigurarea și pregătirea cadrelor necesare acestui important obiectiv industrial, realizării construcțiilor de locuințe și sociale.

Sîmbătă, 28 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu a continuat vizita de lucru în județul Constanța. Primul obiectiv vizitat a fost Șantierul naval din Mangalia, cu platforma de construcție a navelor de mare tonaj, dominată acum de mineralierul „Callatis", primul din seria mineralierelor de 55 000 de tone. Construcția primei nave a fost încheiată în cinstea zilei de 9 Mai, cu trei luni mai devreme, odată cu docul. Apreciind acest dublu succes, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat de momentul lansării la apă a mineralierului, a cerut ca unitățile de construcții să accelereze ritmul de lucru la al doilea compartiment al docului uscat și la canalul navigabil de ieșire la mare, în așa fel încît în cinstea zilei de 23 August nava „Callatis" să fie lansată la apă și armată. Secretarul general al partidului a vizitat apoi cîteva sectoare de lucru, s-a interesat de eficiența lucrărilor de investiții.

Următorul obiectiv al vizitei de lucru a fost Întreprinderea integrată de lînă, unitate reprezentativă a industriei noastre ușoare care realizează aproape 10 la sută din producția națională de țesături. Secretarul general al partidului a subliniat, în cadrul discuțiilor cu factorii de răspundere, necesitatea de a se avea în vedere lărgirea în continuare a gamei de sortimente și culori, pe măsura gustului și cerințelor populației, valorificarea superioară a materiilor prime indigene, atît naturale, cît și sintetice, folosirea pe scară largă a fibrelor chimice produse în țară, în creșterea eficienței economice a întreprinderii, printr-o mai bună organizare a muncii în secții și ateliere.

În aceeași zi, la Șantierul naval din Constanța, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au participat la ceremonia lansării la apă a primului petrolier românesc de 150 000 tdw, care a primit denumirea „Independența", în cinstea aniversării centenarului uneia dintre cele mai strălucite pagini din istoria poporului român : proclamarea independenței de stat.

Vizita în județul Constanța a luat sfîrșit la Adamclisi, străveche vatră de civilizație românească, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost invitat să dezvelească placa memorială a monumentului restaurat.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român,

Pe unul din șantierele canalului Dunărea – Marea Neagră

președintele Republicii Socialiste România, a inaugurat miercuri 25 mai „Expoziția de carte și mijloace de informare și educare a maselor".

Secretarul general al partidului a apreciat că expoziția reflectă grăitor bogăția vieții noastre spirituale, a adresat felicitări creatorilor de literatură și artă din țara noastră pentru participarea lor cu opere reprezentative în cadrul acestei manifestări prestigioase a culturii noastre socialiste.

Joi, 26 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a rostit o cuvîntare la începerea lucrărilor Conferinței naționale a scriitorilor. S-a desprins, din cuvîntarea rostită cu acest prilej, că în anii socialismului scriitorii din România s-au angajat cu putere, prin operele lor, prin întreaga lor activitate, în slujba țelurilor nobile ale partidului nostru comunist, ale poporului român, atît în lupta pentru transformarea revoluționară a societății, cît și în eforturile pentru promovarea politicii de prietenie și conlucrare cu alte popoare, pentru o lume a colaborării, păcii și progresului. **„Literaturii, artei în general — ca formă de manifestare a conștiinței sociale — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — îi revine un rol important în realizarea programului de educare și formare a omului nou, în marile înfruntări ce se desfășoară în lumea de azi, pentru progres, bunăstare, securitate și pace, pentru cauza libertății, demnității și fericirii omului".**

După ce a subliniat realizările care au avut loc în țara noastră în domeniul literaturii, artei în general, în bună parte oglindite și de expoziția de carte organizată cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit la sarcinile scriitorilor acestui timp: **„Ceea ce vrem noi este ca aceia care și-au propus să scrie despre problemele ce preocupă societatea să se străduiască să înțeleagă cît mai bine epoca în care trăiesc, să încerce să prezinte — în forme ce pot fi foarte diferite — cît mai veridic preocupările oamenilor, ale claselor sociale, să contribuie la înnobilarea ființei umane, la ridicarea nivelului general de conștiință al omului... Scriitorii din țara noastră trebuie să desfășoare largi contacte cu creatorii de artă progresiști din toate țările, participînd activ la viața culturală internațională, la circulația valorilor artistice autentice, înaintate, cu caracter profund umanist, care servesc omului, prieteniei dintre popoare, cauzei destinderii și păcii".**

Miercuri, 25 mai, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Italiene, Giulio Andreotti, care a făcut o vizită oficială în țara noastră la invitația șefului statului român și a primului ministru. Oaspetele a fost însoțit de ministrul afacerilor externe, Arnaldo Forlani.

După ce s-a dat o apreciere deosebită bunelor relații tradiționale româno-italiene, care cunosc o dezvoltare continuă pe plan politic, economic, cultural, tehnico-științific și în alte domenii, convorbirile au evidențiat dorința celor două țări de a-și aduce contribuția la consolidarea cursului nou în relațiile dintre state, la afirmarea aspirațiilor de progres și bunăstare a popoarelor, la democratizarea vieții internaționale, la instaurarea unei noi ordini economice mondiale.

Joi, 26 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit scrisorile de acreditare a noului ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Afganistan, dr. Ali Ahmad Popal, în țara noastră.

În cuvîntarea prezentată de ambasador se arată printre altele: „...avînd în vedere politica externă pașnică a României și contribuția sa pozitivă la pacea și cooperarea internațională, guvernul Afganistanului acordă o deosebită importanță întăririi pe mai departe a relațiilor de prietenie care leagă, în chip fericit, țările noastre".

Tot joi, 26 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Jose de la Cruz Hernandez Rosa, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Honduras, în țara noastră.

Și tot joi, după-amiază, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit o delegație de oameni de afaceri aparținînd firmei „British Aerospace", condusă de Allen Greenwood, vicepreședinte al firmei, care a făcut o vizită în țara noastră.

S-a relevat, printre altele, interesul comun pentru promovarea unei cooperări reciproc avantajoase în domeniul aeronauticii.

Vineri, 27 mai, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit în stațiunea Neptun o delegație de oameni de afaceri aparținînd corporației americane „Occidental Petroleum", condusă de dr. Armand Hammer, președintele consiliului de administrație al corporației.

Au fost examinate posibilitățile de cooperare dintre această companie și organizații economice românești în domeniul industriilor petrolieră, chimică și carboniferă. În cursul discuțiilor s-a relevat importanța acordului comercial româno-american prin care cele două țări și-au acordat reciproc clauza națiunii celei mai favorizate și a fost subliniată necesitatea reînnoirii acestei clauze.

Luni, 30 mai, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Mahmud Khalil Al-Adassani, adjunct al ministrului petrolului din Kuweit, care a făcut o vizită în țara noastră.

Oaspetele a transmis președintelui Nicolae Ceaușescu, poporului român, din partea emirului statului Kuweit, șeic Sabah al-Salem Al-Sabah, a prințului moștenitor și prim-ministru al guvernului, șeic Jaber Al-Ahmed Al-Jaber Al-Sabah, un mesaj de prietenie și stimă.

S-a apreciat printre altele că există toate condițiile pentru ca relațiile în domeniul industriei petroliere să se extindă și mai mult, să se situeze la nivelul posibilităților pe care le oferă economiile celor două țări.

Tot luni, după-amiază, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Mohammad Nain, trimisul special al președintelui Republicii Afganistan, Mohammad Daoud, care, la invitația Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, face o vizită oficială în țara noastră.

Oaspetele a înmînat președintelui Nicolae Ceaușescu un mesaj de prietenie din partea președintelui Mohammad Daoud și a transmis șefului statului român urări de sănătate și fericire, de prosperitate și progres poporului român. În timpul întrevederii s-a evidențiat interesul pentru aprofundarea conlucrării româno-afgane pe plan internațional pentru soluționarea în interesul tuturor popoarelor, a problemelor care confruntă omenirea, pentru edificarea unei noi ordini economice mondiale.

Marți, 31 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Mangalin Dughersuren, ministrul afacerilor externe al Republicii Populare Mongole, care a făcut o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

În cursul întrevederii a fost apreciată cu satisfacție evoluția rodnică, mereu ascendentă, a relațiilor de prietenie trainică, de solidaritate și colaborare multilaterală dintre țările, partidele și popoarele noastre.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit, în cursul aceleiași zile, cu președintele Partidului Muncitoresc Norvegian, Reiulf Steen, care, la invitația Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, face o vizită în țara noastră. După ce a fost exprimată de ambele părți dorința de a dezvolta relațiile dintre cele două partide în interesul popoarelor român și norvegian, s-a subliniat necesitatea respectării dreptului fiecărui popor de a-și hotărî în mod liber și independent destinele sale, de a-și alege calea propriei dezvoltări economice și sociale.

În dimineața zilei de marți, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Barbu Niculescu, președintele Fundației culturale americano-române, care efectuează o vizită în țara noastră.

A fost exprimată dorința de a intensifica schimburile pe tărîmul culturii, pentru mai buna cunoaștere a valorilor spirituale ale poporului român și poporului american, pentru întărirea prieteniei și colaborării dintre ele.

Și astfel se încheie o nouă săptămînă din activitatea președintelui nostru, deosebit de bogată în eforturi și evenimente, care face din munca neobosită a cîrmaciului nostru o pildă de dăruire pentru prosperitatea țării și națiunii.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Cercetînd holdele de aur ale Dobrogei

Ceremonia lansării primului petrolier românesc de 150 000 tdw

La monumentul de la Adamclisi

Creaţia şi munca noastră,

(Urmare din pagina 1)

de actori, mişcîndu-se şi dînd replici cu dezinvoltură, cîntînd şi monologînd cu sensibilitate, realizînd un spectacol politic dinamic, pregnant, pe un text altfel comun, aşa-numita piesă-document „Ţăranii" de Mihai Georgescu. I-am aplaudat, de asemenea, pe aceeaşi scenă, pe excelenţii interpreţi militari ai montajului bine conceput intitulat „România muncitoare". Fiindcă a venit vorba de militari, aş remarca în genere figura frumoasă pe care au făcut-o pe scena festivalului şi la Bucureşti formaţiile ostăşeşti, excelînd, desigur, cele ale Şcolii militare de muzică.

Dincolo de aceste consideraţii lapidare, circumscrise strict spectacolelor vizionate, două aspecte, chiar la o „repede ochire", mi se pare că ar fi meritat să fie evaluate mai exigent de factorii culturali-artistici de la municipiul Bucureşti. Mai întîi este vorba de repertoriul cam sărac al corurilor. Nu este posibil ca într-un asemenea concurs Vasile Timiş să fie cîntat de nu mai puţin de 7 ori, şi încă cu piese destul de firave, lipsite deopotrivă şi de texte substanţiale ca şi de melodii viguroase, iar unii dintre părinţii muzicii noastre corale să fie complet absenţi din repertorii (D. G. Kiriac, G. Dima) sau interpretaţi numai cu totul întîmplător o singură dată (Ciprian Porumbescu, Ion Vidu, Gh. Cucu, Sabin Drăgoi ş.a.). Revenirea în programe de cîteva ori a unor nume de instructori sau autori de texte, în condiţiile cînd acestea vădesc în mod clar „şuşaneaua" prin lipsa de calitate a spectacolelor, pune cu acuitate problema animatorilor. Un nume e caracteristic pentru o asemenea mentalitate străină artei în genere şi cu precădere mişcării artistice de amatori : Ion Gubernicu. Este inadmisibil, după părerea noastră, ca acest notoriu stricător de folclor, cunoscut ca atare de mulţi ani, să continue să ne prezinte drept dansuri populare româneşti o penibilă gimnastică în costume de un pitoresc ţipător. Ion Gubernicu a apărut ca instructor a nu mai puţin de 4 formaţii, deşi gurile rele spun că mulţi dansatori erau rulaţi de la una la alta.

Nedezminţindu-şi nici de această dată ospitalitatea, Piteştiul a reunit în zilele de 21 şi 22 mai pe trei dintre principalele sale scene formaţiile artistice reprezentative din propriul judeţ şi din cele vecine, respectiv Teleorman, Dîmboviţa, Vîlcea. Străduindu-ne să prindem cîte ceva din toate genurile de spectacole, ne-am concentrat totuşi atenţia asupra formaţiilor muzical-coregrafice, care au evoluat la Casa de cultură a sindicatelor. Orientarea noastră s-a dovedit inspirată căci, deşi ne-a fost dat să remarcăm spectacole de ţinută, originale, şi în domeniul teatrului (avem în vedere înainte de toate excelenta punere în scenă, îndrumată de prestigiosul om de teatru D. D. Neleanu, a „Răspîntiei" lui Victor Ion Popa la Teatrul popular din Rîmnicu Vîlcea), inclusiv al celui nescris (unde ţăranii din Frumoasa-Teleorman s-au impus cu tradiţionalii lor „Curcani"), al estradei (din nou remarcîndu-se Rîmnicu Vîlcea cu un spectacol plin de vervă şi bun gust) sau al brigăzilor artistice de agitaţie (aici am putut aplauda din nou cunoscuta brigadă din Cătească-Argeş ca şi pe cea din Făureşti-Vîlcea sau de la Întreprinderea de utilaj chimic-Găeşti), marile, memorabilele revelaţii ni le-au oferit corurile şi formaţiile folclorice. Nu e puţin lucru, într-adevăr, ca pe o singură scenă, în nici două zile să poţi asculta coruri ca acelea de la Sindicatul învăţămînt şi cultură din Tîrgovişte, de la clubul „Flacăra" Moreni sau din comuna Brăneşti, judeţul Dîmboviţa, de la Peretu-Teleorman, de la Casa de cultură din Drăgăşani-Vîlcea sau de la Palatul culturii din Piteşti. Mai ales acest ultim cor bărbătesc, purtînd numele lui D. G. Kiriac, ne-a apărut fără egal în ţară nu numai prin forţa sonoră, ci şi prin expresivitatea aleasă, prin cizelarea sunetului, dovezi de netăgăduit ale măiestriei dirijorului Emanoil Popescu. Trebuie de asemenea menţionată iniţiativa de a repune în circuitul muzical o piesă de mare rezonanţă patriotică precum „Salutaţi oastea română", creaţie a unuia dintre valoroşii profesori-animatori de altădată, Grigore Buică.

Cu toate că aceste coruri mari ne-au reţinut în primul rînd atenţia, nu putem să nu consemnăm impresia bună pe care au făcut-o orchestră de cameră ca aceea a Palatului culturii din Piteşti sau un promiţător grup vocal-instrumental al Şcolii populare de artă din acelaşi oraş.

Folclorul s-a dovedit şi la această fază interjudeţeană cîmpul cel mai fertil din punct de vedere artistic, în sensul că îndeosebi cîteva formaţii reprezintă efectiv unicate în mişcarea noastră artistică. Multe ritualuri de nuntă ne-a fost dat să vedem atît în acest concurs cît şi cu alte prilejuri, dar o asemenea comoară de cîntec, dans, oraţie, costum popular rar ni s-a relevat cu atîta bun-gust şi elevaţie spirituală ca în cazul spectacolului prezentat de celebrul ansamblu folcloric din Vaideeni-Argeş. Ştiu că, din iniţiativa regretatului poet şi om de cultură Dragoş Vrînceanu, ţăranii din Vaideeni şi-au perindat frumuseţile lor spirituale tradiţionale şi pe la Rîmul de unde ne tragem. O fotografie a lor alături de Columna lui Traian ar putea fi în acest sens, prin noblеţea chipurilor şi a ţinutei, simbolică pentru viţa noastră daco-romană. Trebuie de aceea să-i recunoaştem profesorului Vartolomei Todeci, animatorul acestui ansamblu, meritul de a fi înţeles atît de profund bogăţia folclorică din această zonă şi de a fi ştiut să o transpună pe scenă în toată măreţia ei. Tabloul de nuntă prezentat de Vaideeni trebuie în orice caz filmat, difuzat peste hotare şi, totodată, păstrat ca document artistic.

Tot din Vîlcea, din comuna Bărbăteşti, îmbrăcate în distinsele lor costume dominate de roşul arniciului, au coborît în scenă vreo 20—24 de ţărănci în fruntea cărora se afla tînăra învăţătoare Veronica Predescu. Pe cap purtau obişnuitele baniţi cu care se duc merindele la cîmp. Odată intrate în scenă, au pus baniţele jos şi aşezîndu-se în

Montaj muzical-literar, comuna Vircior og. judeţul Bihor

Grup de dansatori din comuna Şura Mică, judeţul Sibiu

expresia dragostei noastre de țară

Copiii Bărăganului

Prietene de luptă forte, prietene
de vis și muncă,
de demult purtăm pe lume o
poreclă de țăran
și ne doare cînd vreo snoabă prin
autobuz aruncă
aspre vorbe despre larmă
amintind de Bărăgan

Da, noi mirosim a iarbă și din
cînd în cînd ne țipă
asurzind întreaga lume un afurisit
de nai
și-am lăsat la barieră o sudalmă
și-o opincă
și iubim salcîmii încă și izlazul cu
susai

Noi nu vindem ideaiuri pentru
nici un ban din lume
ci cu patimă firească iscodim ades
marxismul
lute ne-a-mpărțit orașu-n amfiteatru
și uzină
Revoluția ne-adapă visele și
romantismul

Da, noi mirosim de-o viață ca
brîndușele, ca macii,
și iubim salcîmii încă și lucerna
și secara
Da, noi una cu strămoșii, în
grădina noii Dacii,
culegînd ciorchini de vise, podobim
de veacuri țara.

ADRIAN BUCURESCU ■

semicerc și-au început simplu și spontan cîntarea : „Balada opregului", „Vine badea pe colină", „Oltule ce curgi la vale". Totul n-a durat decît cîteva minute, dar cîteva minute de zbor al păsării măiastre, cîteva minute în care ni s-a tăiat răsuflarea și ochii ni s-au umplut de lacrimi de atîta frumusețe. Apoi și-au luat de jos banițele și au plecat pe nesimțite în treaba lor, lăsîndu-ne cu impresia că de fapt ceea ce văzuserăm nu era decît un miraj al frumuseții.

Cu o zi înainte, alte două formații folclorice — de data aceasta din Teleorman — respectiv taraful din Didești sub conducerea lui Ion Albeșteanu și călușarii din Conțești-Bragadiru, ne prezentaseră cealaltă față a folclorului nostru : vigoarea, bărbăția, exuberanța sensibilității oamenilor din Cîmpia Dunăreană, ritmurile alerte, bucuria aprigă de a trăi. Argeșul a dat și el o replică viguroasă prin Asociația călușarilor „Valea Cotmenei" (căminele culturale din Pădureți, Stolnici, Hîrșeti și Mirghia) și îndeosebi prin atît de originalele dansuri interpretate de bătrînii din Sălătruc. Fără să se ridice la nivelul folclorului înfățișat de aceste trei județe, dîmboviținii au strălucit la capitolul dansuri mai ales prin formația întreprinderii din Mija. Ar mai trebui adăugați cîțiva soliști, rapsozi în primul rînd : Constantin Vîrsescu (Vedea-Argeș) și Elena Ciobanu (Moșteni-Dîmbovița).

„Last but not least", ultimul dar nu cel din urmă, s-a prezentat în fața aceluiași juriu care a funcționat la Pitești județul Ilfov. Ca și în alte domenii, Capitala exercită asupra activității culturale din această zonă o anume influență, pozitivă în esență prin finalitatea ei instructiv-educativă, dar și cu unele consecințe mai puțin fructuoase. Cînd locuitorul unui sat de la 30—50 de kilometri de Capitală, îndeosebi în cazul în care mai și lucrează pe un șantier de construcții sau la o fabrică, are acces la toate instituțiile cultural-artistice bucureștene e mai puțin preocupat să contribuie la crearea unui microclimat spiritual în localitatea sa. Cu o asemenea realitate — oricît ne-am face noi că nu o cunoaștem — se confruntă zilnic activiștii culturali din acest județ. Ca să nu mai vorbim de faptul că îndeosebi la capitolul folclor aceeași influență persistentă de decenii a diminuat serios zestrea moștenită de la înaintași. Este cu atît mai mare meritul oamenilor ce se dedică acestei activități în județul Ilfov de a fi reușit să ne înfățișeze la această fază un număr de formații și interpreți de bună calitate, care au întrunit sufragiile juriului, fiind promovate în finală. Folclorul însuși a fost bine și autentic reprezentat de către ansamblul folcloric „Dunărea" din Giurgiu, formația de dansuri a tinerei întreprinderi „Textila dunăreană", taraful casei municipale Giurgiu, grupul bărbătesc de dansuri bătrînești din comuna Mitreni (una din excelentele și multele formații de bătrîni care au evoluat în acest concurs), baladista Olimpia Vlaicu (Frumușani) și multiplul solist instrumentist (paî de orez, ocarină, fluier, inclusiv de-a dreptul incredibilă, fascinantă imitație de clarinet) Marin Voicu din Gostinari. Dar ilfovenii au readus în memoria noastră printr-o interpretare plină de talent valoroasa piesă a lui Nicolae Tăutu „Eroina de la Jii" (Clubul sindicatelor din Urziceni), ne-au încîntat cu umorul brigăzii artistice de la Întreprinderea agricolă de stat „30 Decembrie", au prezentat două momente poetice de aleasă sensibilitate prin recitatorii Virgil Constantin (Clinceni) și Ene Arsinia (Valea Măcrișului). Formația de dansuri cu temă a aceluiași club al sindicatelor din Urziceni, citat mai înainte, pornind de la cîteva fapte din viața cotidiană sub titlul „Opinia" a oferit o succesiune de secvențe coregrafice bine concepute și excelent interpretate (minus, desigur, proiecțiile de diapozitive color). Este, poate, unul dintre puținele dansuri tematice reușite pe care le-am văzut. Meritul coregrafului (Emil Popescu) precum și al formației este de a fi depășit caracterul ilustrativist, de montaj, al celor mai multe dansuri cu temă și a fi încercat să exprime cu mijloace specifice dansului anumite stări de spirit și atitudini morale, situîndu-se deci cu adevărat pe terenul acestei arte. Ciudat lucru, un juriu care a promovat destule tablouri schematice, lipsite de „carne" coregrafică, abuzînd de recuzită mai ales, nu a găsit cu cale să încurajeze o asemenea inițiativă, în mod real fertilă.

Cu aceasta punem punct comentariilor referitoare la fazele interjudețene. Din numărul următor, despre etapa republicană.

Corul „Camerata" al sindicatului învățămîntului din Iași

Învățînd cîntecele poporului nostru

Familia și școala sînt cele două izvoare din care soarbe viață ființa unei Patrii. Anii dintîi, vîrsta de aur și-o petrece pruncul în casa părinților, dar anii aceștia hotărîtori pentru a-și aduce soarta lor în istorie, trebuie crescuți apoi pe băncile școlilor, struniți și maturizați prin lucrare și priveghere pe textele și experiența înaintașilor.

Îmi aduc aminte de întîiul meu ceas în școala gimnazială din satul Mihăiești de pe dealurile Transilvaniei, cînd tatăl meu, Ioan, m-a adus aici cu căruța să mă încredințeze învățătorilor și învățăturii după ce isprăvisem patru ciase în satul meu, aflat la cîțiva kilometri peste deal. Venisem aici ca alți copii de pe la sate la internat, cu strujac pat, pernă, tot de lînă și merinde în straiță, cu un cufăr ca de cătănie și am fost luați în primire de marele învățător al anilor mei de tinerețe, Butoi Ilie, latinist și geograf patriot, profesorul de limba română. Din prima zi acest mare pedagog ne-a spus: părinții voștri nu mai sînt cu voi, eu sînt de astăzi înainte aici părintele vostru. Trebuie să știți că ați venit aici să vă luminați mințile și sufletul cu adevărul din cărți. Părinții voștri fac mari sacrificii ca voi să puteți învăța, vă hrănesc cu palmele lor din coarnele plugului și tăișul coasei și trebuie să vă meritați pîinea pe care o mîncați prin învățătură, hărnicie, disciplină și viață serioasă.

Trei ani de zile marele pedagog Butoi Ilie, zi și noapte, a fost cu ochii pe noi și pot spune acum, după două decenii, că acești ani prin mîna și spiritul lui Butoi Ilie au fost ani hotărîtori în formația mea și a altor colegi de-ai mei, deveniți cărturari sau lucrători ai materiei în oraș sau sat.

Cine-l poate uita pe Butoi Ilie cum ne vorbea despre flori și despre Mircea cel Bătrîn ? Cum lăcrima Butoi Ilie vorbindu-ne despre căderea Constantinopolului sau lupta de la Războieni, cum ne declama înflăcărat din Ovidiu în limba latină nouă, pruncilor de țărani care înțelegeam totul, deși nu pricepeam mare lucru, cum ne-a măsurat cu o curea la spate pe cîțiva dintre noi care prigoniserm o barză ostenită din pînul de lîngă școală într-o seară, aruncînd cu bulgări după ea? Butoi, pedagogul, ne-a văzut din pridvorul de unde locuia priveghind școala și a venit cu mînie la noi, vorbindu-ne despre sfințenia și minunăția naturii, a vietăților și cum trebuie să le cinstim și prețuim ca pe niște ființe sacre.

Despre Butoi Ilie aș putea scrie foarte mult. Mă opresc aici, sărutîndu-i dreapta cu bucurie și duioșie filială din mijlocul ostenelii mele de scriitor și pedagog pe care o împlinesc.

Acest gînd al evocării mi-a fost dăruit în aceste zile, fiind invitat în satul Mihăiești, la o întîlnire cu elevii de astăzi ai școlii mele, unde învață și nepoți de-ai mei. Am fost bucuros să întîlnesc profesori vrednici: profesoara de limba română Viorica Vasiliu, care a alcătuit cu anii aici, în sat, pentru copiii țăranilor o mică tribună a scriitorilor români. Pe lîngă cărțile din bibliotecă, pe pereți se află portretele clasicilor, iar cărțile rare fotocopiate cu pagina inițială în arhiva documentară.

Profesorul de matematici Mariș, fiu de țărani din Apuseni, păstrează o rînduială și un sîrșit de muncă și seriozitate devenite tradiționale. Toți elevii în costume naționale mi-au împăienjenit ochii cu lacrima bucuriei prin cîntecele sfinte ale poporului nostru: Hora Unirii; Pui de lei, Pe-al nostru steag.

O școală într-un sat cum sînt mii în țară, pe care în inima mea o ridic la rang de universitate.

IOAN ALEXANDRU ■

Marele festival al artelor plastice

Cu un entuziasm nețărmurit, sute și mii de artiști amatori au participat, în aceste zile, la faza finală a Festivalului „Cîntarea României", ca un argument al dăruirii pline de optimism a poporului nostru spre înfăptuirea mărețului program al P.C.R. elaborat de Congresul al XI-lea de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism.

Această finală republicană ce antrenează fruntași în munca de construcție socialistă din țara noastră înscrie și vernisajul expoziției republicane de artă plastică, artă populară și artă fotografică de amatori.

Expoziția cuprinde 630 de lucrări de artă plastică de amatori și artă naivă, sute de fotografii și diapozitive precum și numeroase obiecte de artă populară făurite de moștenitorii direcți ai bogatelor noastre tradiții de cultură populară din toate zonele etnofolclorice ale țării.

Lucrările sînt prezentate aici ca un rezultat al unor riguroase selecții de-a lungul a patru etape, care au antrenat peste 11 000 de creatori amatori de diverse genuri de pe toată întinderea țării, din faza de masă a festivalului, din cele 120 de expoziții județene de artă plastică, populară și de fotoamatori și cele 30 expoziții interjudețene ce s-au desfășurat în zece din centrele culturale importante ale țării.

Nu este lipsit de interes să ilustrăm aici faptul că pasiunea creației artistice a cuprins o mare diversitate de categorii socio-profesionale iar lucrările prezentate aici poartă semnătura unei duble vocații a unor muncitori, tehnicieni, ingineri, mineri, sondori, țărani cooperatori, economiști, medici, cadre militare și din învățămînt, specialiști din multiple domenii de activitate. Această largă varietate profesională se reflectă și în preocupările artistice, în măsură să ne ofere o mare varietate și bogăție tematică și de viziune artistică, să reflecte chipul omului nou al societății noastre, al cărui orizont spiritual se dezvoltă necontenit. Acele trei expoziții reunite reflectă aspirațiile nobile ale unor largi categorii de oameni ai muncii în efortul cotidian de edificare a societății socialiste, gîndurile și sentimentele lor, frumusețile patriei și chipul omului contemporan, trecutul de luptă neînfricat pentru libertate și independență, cu autenticitatea și talentul caracteristice poporului nostru. Aici vom regăsi în noblețea aspirațiilor acestor creatori din rîndul maselor largi dorința lor vie de a participa, alături de creatorii profesioniști, la făurirea culturii noastre noi, socialiste.

ȘT. PREDOIAȘI, tehnician (București) : „Trecerea Dunării"

Emulația datorată organizării Festivalului național „Cîntarea României" a cuprins zeci și sute de colective artistice și a condus spre organizarea de noi cercuri și cenacluri pe lîngă întreprinderi și instituții, cluburi muncitorești, cămine culturale și case de cultură. Pe această bază a putut fi asigurat un larg sprijin de specialitate acordat amatorilor de către artiștii membri ai uniunilor de creație, U.A.P., A.A.F., critici, etnologi și alți specialiști din domeniul culturii populare, artiști populari de prestigiu. Au fost astfel antrenate în participarea la festival peste 800 cercuri și cenacluri artistice, clase ale școlilor populare de artă din orașe și sate, asociații ale artiștilor amatori.

Dincolo de larga participare și de bogăția tematică a acestor expoziții vom avea satisfacția de a constata o creștere spectaculoasă a nivelului de măiestrie artistică a artiștilor amatori, ne vom întîlni cu opere realizate, pline de rafinament și de emoție, capabile să răspundă celor mai înalte exigențe. Mesageră a credinței în frumusețe a maselor largi populare și în esența ei, rod al concepției revoluționare a partidului și statului nostru, arta de amatori se dezvoltă nu atît prin însușirea unei problematici de care este preocupată creația profesională în dinamica angajamentului său în raport cu realitățile contemporane, cît prin definirea tot mai accentuată a unui angajament specific, a unui teritoriu estetic propriu profund legat de spiritualitatea mediului pe care-l reflectă, de aspirațiile sale. De aici și numeroasele succese pe care le-au repurtat mulți dintre participanții de acum cu prilejul altor manifestări atît în țară cît și în străinătate. E suficient să amintim de numele unor muncitori, minieri, țărani, ingineri și tehnicieni cum sînt Vasile Vicol, Petru Mihuț, Vasile Filip, Ion Niță Nicodin, Vasile Ionici, Bîră Pavel, Gheorghe Sturza, Ghiță Mitrăchiță și atîtea altele, care sînt cunoscute și îndrăgite nu doar publicului iubitor de artă din țara noastră, ci și de pe alte meridiane ale globului, ca nume de prestigiu în mari manifestări internaționale.

Alături de succesele dobîndite de către cei îndrăgostiți de formă și culoare, de pictura, grafica, sculptura și arta decorativă de amatori se cuvine să evocăm și numeroasele succese pe care le-au obținut fotografii amatori din țara noastră.

Integrată firesc acestui ansamblu expozițional, creația populară ce continuă viguroasele noastre tradiții de cultură zonală etnografică cuprinde numeroase piese de costum, țesături și cusături, ceramică, împletituri, cioplituri în lemn, obiecte legate de datini și obiceiuri, instrumente muzicale etc. Ele aparțin unor creatori în special din mediul rural, țărani cooperatori și individuali, harnice gospodine și numeroși creatori de prestigiu, care au antrenat în preajma lor și tînăra generație, care încă de pe băncile școlii învață să prețuiască și să continue tradițiile artistice locale. Mulți dintre ei sînt organizați în cercuri artistice pe lîngă căminele culturale, dar și în clase pe lîngă școlile populare de artă, conduse de creatori de largă popularitate. Am aminti în acest sens numele unor creatoare ca Maria Spiridon din Avrig, Gheorghița Măleanu din Bărbătești-Vîlcea, Alexandrina Mioc din Ohaba-Forgaci sau ale meșterilor populari Nicolae Cernat din Sugag-Alba, Constantin Bănacu din Bărbătești, Sütö Bela din Virghiș-Covasna, Pavel Terțiu din Negrilești-Vrancea, Hotea Nicoară din Ocna Sugatag și atîția alții care s-au remarcat prin alese virtuți artistice sau bîrlii din centrele Horezu, Oboga, Vlădești, Rădăuți, Baia Mare, Biniș, Corund, Vadul Crișului, Tansa și Poiana Deleni, Curtea de Argeș etc.

Ceea ce merită remarcat în creația lor este faptul că sensuri uneori milenare ale formei și semnelor plastice sînt investite azi în semnificații noi constituindu-se într-un vast repertoriu de trăinicie spirituală, că acești creatori au reușit să deschidă calea afirmării în cadrul civilizației contemporane unor argumente de frumusețe specifică poporului nostru.

VASILE SAVONEA ■

PETRU MIHUȚ, miner (Brusturi — Arad) : „1907"

Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia

1.

2.

ISTORIA NOASTRĂ, VIAȚA NOASTRĂ

1) Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia, ultima secvență a filmului „Buzduganul cu trei peceți" în regia lui Constantin Vaeni ; **2)** Fluierașii din Lomanu au încercat să-i spună lui Victor Rebengiuc pe nume, dar le-a venit mai greu, așa că i-au zis nea Mihai. Au întrebat dacă barba e falsă și l-au invitat la ei acasă, la un berbec fript ; **3)** Țăranii au fost în același timp și actori, și spectatori ; **4)** Poarta cetății profilată astăzi pe orașul nou și întoarsă în epocă cu ajutorul pirotehniștilor. Valuri de fum ascund obiectivului noile blocuri ; **5)** Duminică, 29 mai, a plouat de dimineață pînă seara. Cei peste 1 500 figuranți din județ au venit pe ploaie, au filmat pe ploaie și au plecat pe ploaie.

ELENA GHERA ■

3.

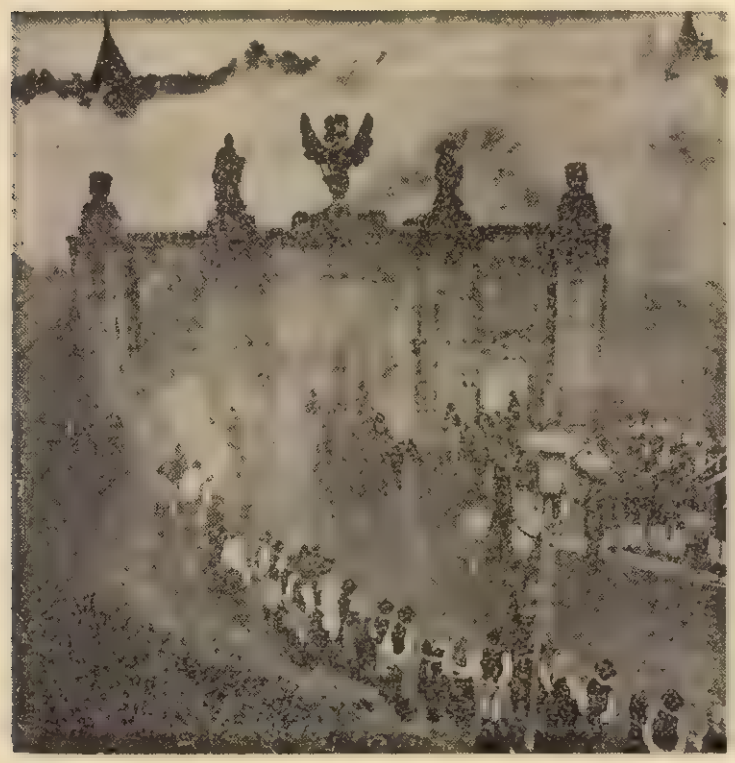

4.

5.

Mai multe opinii despre un singur subiect:

Ce înseamnă pentru dumneavoastră C. O. M. ?

Am adresat această întrebare cîtorva membri ai colectivului de muncitori, tehnicieni și ingineri ai Întreprinderii de medicamente București ca și conducătorilor acesteia, cerîndu-le și un exemplu concret din activitatea C.O.M.

Domnica Pop, maistru principal la secția condiționare umedă, instalația Fiola 1, o femeie robustă în totul, adică și ca structură interioară, nu numai fizică (atentă și la îmbrăcăminte dar și la vorbire), un om aflat în fabrică de peste 20 de ani și care se simte aici ca la ea acasă.

„N-ar fi chiar corect să mă gîndesc doar din punctul meu de vedere la Consiliul oamenilor muncii din care fac parte, tocmai pentru că îi reprezint pe tovarășii mei de atelier, care m-au ales. Dealtfel, și ei așteaptă ca prin mine problemele lor să fie rezolvate. Nu mă refer exclusiv la chestiunile personale. Sînt și dintre acestea. Gîndul meu se oprește acum la preocupările noastre majore care sînt, întotdeauna, colective. Dacă e vorba să exemplific o voi face amintind introducerea acordului global la noi, acțiune ce a reunit interesul muncitorilor cu cel al întreprinderii. C.O.M.-ul a avut un rol decisiv, cred, pentru că nu s-a limitat la discutarea intenției de a se trece la o nouă formă de remunerare ci s-a ocupat, prin mine și prin alți tovarăși, de lămurirea, la fața locului, a tuturor aspectelor (printre care și unele dificultăți) care decurg din aplicarea acestui sistem, a implicării tuturor, de la inginer la femeia de serviciu, de o manieră mai complexă decît pînă acum și, bineînțeles, asupra avantajelor materiale. Acum, cu excepția atelierului care a funcționat în oraș dar care s-a transferat la noi, secția noastră lucrează în acord global. Oamenii înregistrează un plus de 150—200 de lei pe lună iar graficul îndeplinirii sarcinilor de plan depășește cu regularitate cele 100 de procente normale.

Mi-am propus să nu am o atitudine neutră în raportul pe care-l stabilesc între muncitor și conducere și cred că n-am greșit nici cînd am cerut să se respecte dorințele oamenilor și nici cînd i-am făcut pe aceștia să înțeleagă problemele fabricii."

Păcescu Constantin, maistru la secția energetică, secretar de partid, este de părere că „C.O.M.-ul leagă bine problemele oamenilor, atît pe cele sociale cît și pe cele profesionale. Vedeți dv., într-o uzină ca a noastră există și frecușuri, între o secție și alta, între oamenii de-aici și de-acolo, ambiții uneori mărunte. De exemplu, dacă undeva se înregistra o scădere, să zicem, a temperaturii aburului furnizat de noi, cei aflați în pagubă săreau direct la telefon cerîndu-l pe inginerul șef pentru a se plînge, în loc să ni se adreseze direct nouă, celor care sîntem în măsură să remediem situația. Și așa procedau toți. C.O.M.-ul a reușit să facă să dispară aceste practici pentru că în cadrul lui se întîlnesc reprezentanți ai tuturor secțiilor, atelierelor, oameni din conducere etc. Inginerul șef a scăpat de multe tracasări putînd să se ocupe de problemele cu adevărat importante. Să nu credeți că grija mea cea mai mare este timpul inginerului șef. Am ales un exemplu doar și totuși unul cu tîlc. Prin intermediul C.O.M.-ului și-au găsit rezolvări multe probleme privind relațiile între secții, au fost stimulate inițiative importante. Iată una Izolarea conductelor de utilități ne sîcîia, pentru că repararea lor constituie o activitate curentă în uzină. Dacă o făcea constructorul, dura foarte mult pentru că erau necesare tot felul de „manevre administrative". Nu mai spun că discuțiile deveneau obositoare : noi nu facem lucrări de producție ci doar investiții, ziceau. Proiectanții, la rîndul lor, invocau alte dispoziții specifice muncii lor. Ce mai încolo, încoace, pierdere de timp. Am ridicat problema în C.O.M. Am fost înțeleși și ni s-au repartizat, prin redistribuire de cadre, doi oameni care se ocupă acum cu izolările respective. Deja am înregistrat un spor de temperatură de 15 grade pe conducta magistrală, iar acum sperăm într-unul de încă 20 de grade. Din vasele vechi, dezafectate de la o centrală termică, am făcut o stație de răcire a condensului, evitînd o cheltuială de 200 000 de lei. Ne-au fost necesare doar două pompe care au costat 3 000 de lei fiecare. Ideea propusă de noi s-a discutat tot în C.O.M. și s-a aprobat. S-a colaborat bine și azi recuperăm 15% din abur. Ce-mi place în stilul de muncă al C.O.M.-ului din care fac parte din acest an este metoda de a se răsfoi registrul de procese verbale și de a se vedea ce s-a făcut și ce nu. Uneori este neplăcut, dar totdeauna util".

Doina Teodorescu, o tînără entuziastă căreia îi revine, de drept, un loc în C.O.M. deoarece ea funcționează ca președinte al consiliului de control muncitoresc. Din volumul amplu al discuțiilor purtate cu inginera chimistă numită am reținut ideea că C.O M.-ul reprezintă un excelent mijloc de informare largă în ceea ce privește activitatea și problematica întreprinderii dar și a centralei industriale din care face parte I.M.B. „Personal, ne spune Doina Teodorescu, am început să mă pun la punct cu problemele economice, cu factorii care pot concura la realizarea producției în cele mai bune condițiuni, ceea ce m-a înarmat nu numai cu argumente dar și cu idei privind mobilizarea oamenilor cu care lucrez. Un exemplu ? Cam puțin, dar să încerc. Mă refer la cursurile de perfecționare a multora dintre noi, cursuri care s-au sfîrșit cu prezentarea unor lucrări de specialitate. Acestea stăteau închise în dosare. Ne-am propus să le reactualizăm și să le aplicăm în producție deoarece ele au fost discutate și aprobate la vremea respectivă, deci considerate utile întreprinderii. De ce să zacă neutilizate ? Vă place ideea ? Mai vreau să dau un exemplu : preocupați de reducerea importului, am reușit să scutim din planul Ministerului Sănătății, cu care colaborăm foarte strîns, 3 milioane lei valută. Și această acțiune s-a realizat prin C.O.M. în strînsă colaborare cu organizația de partid. Am întocmit și un plan, pînă în 1980, repartizat pe teme de cercetare și oameni, astfel ca rezultatele să fie pozitive."

Teodor Șișman, doctor în farmacie, un alt om de bază al întreprinderii, șeful serviciului organizare, control și protecția muncii, nu face parte din C.O.M., dar participă, ca invitat, la toate ședințele. Este un „știe tot" al uzinei și un, am zice noi, „face mult". Pentru el C.O.M.-ul reprezintă cea mai democratică formă a conducerii colective, cu mare capacitate de rezolvare a problemelor mărunte și de ansamblu, fiecare cu importanța ei. Teodor Șișman se referă la condițiile de muncă, la protejarea sănătății oamenilor. „Se știe că în chimie se lucrează cu substanțe toxice. De aici pericolul de noxe, de mediu infestat. Desigur, preocuparea — stabilită prin legi — a conducerii tehnico-administrative este permanentă în această direcție pentru că, așa cum a și spus cineva într-o ședință de C.O.M., viața omului nu poate fi plătită în bani. Scăparea noxelor înseamnă totodată deteriorarea utilajelor astfel încît se naște un raport de strictă cointeresare între producția propriu-zisă și starea de sănătate a muncitorilor. C.O.M.-ul cere să i se prezinte cu regularitate buletinele de analiză a mediului, controlează concentrațiile pentru a vedea dacă depășesc proporțiile admise și la măsurile de rigoare, fără nici o concesie. Dar, la fel de importantă cred ar fi inițiativa acestui for în ceea ce privește apărarea întregii zone a platformei Dudești împotriva nocivității, inclusiv a spațiilor unde sînt amplasate locuințele muncitorilor, suprafața periuzinală cum îi spunem noi. În acest sens, s-a colaborat și cu celelalte întreprinderi cum sînt cea de sticlă, de coloranți, de substanțe anticorozive, indiferent dacă fac parte din centrala noastră sau nu. Prin intermediul C.O.M. s-a ajuns, deci, la o formă superioară de relații între unitățile industriale, în interesul oamenilor chiar și după ce aceștia părăsesc locul de muncă, la o preocupare de un larg interes obștesc și civic. Studiul întocmit reprezintă o lucrare complexă, de circa 120—130 de pagini, dar nu numai cu constatări ci și cu soluții".

Inginer **Ștefan Mureșan,** directorul întreprinderii, un ardelean așezat, înclinat spre meditație științifică, beneficiază de o experiență practică de aproape 20 de ani și de una de conducere de 17. Calmul său maschează un spirit autoritar cunoscut în întreprindere, o putere de muncă și o capacitate de decizie care impun respect. Baza tuturor acestor calități este exemplul personal.

„Pentru mine C.O.M.-ul este un organ de conducere care întrunește elementele reprezentative ale uzinei și care analizează o mare arie de probleme tehnice și umane, stabilind și măsurile ce se cuvin a fi luate. Să nu se creadă că, în acest fel, sînt derobat de propriile mele răspunderi. Ar fi o greșeală și primul vinovat aș fi chiar eu dacă aș gîndi astfel. C.O.M.-ul readuce în discuție probleme ce par a fi cunoscute dar a căror repetare își are o enormă însemnătate, mai ales într-o întreprindere ca a noastră care, printre puținele de acest fel din lume, produce peste 600 de sortimente și utilizează peste 4 000 de repere materiale. Unui om de conducere, C.O.M.-ul îi poate da încrederea că a acționat bine în intervalul dintre două ședințe, în care se petrec numeroase evenimente care-i pot scăpa. În ceea ce mă privește, sînt de părere că cele mai dificile probleme, pentru un conducător de uzină, provin din urmărirea lor pe parcursul realizării producției și din respectarea legalității în ceea ce privește retribuția oamenilor, mai ales cînd plata se face în acord global (60% din personalul nostru a trecut la această formă și acțiunea continuă). De aici necesitatea unei riguroase planificări, crearea unor condiții optime de muncă, asigurarea aprovizionării cu materii prime etc. Dezbătînd întregul volum al preocupărilor care decurg din funcția mea actuală, în colectiv, în C.O.M., în mod regulat, realizez, de fapt, un autocontrol, care-mi este necesar și, în același timp, o informare largă a masei de muncitori de la care primesc totodată vești direct. Mai este și un alt aspect, important, acela al recuperării, sub raport psihologic, a unor oameni care au traversat o perioadă mai critică repercutată și în viața personală și în cea profesională, împrejurare în care C.O.M.-ul poate fi foarte eficient. În această privință, țin să remarc că am fost serios sprijinit în rezolvarea problemei absențelor, mai ales a celor nemotivate, în reducerea masivă a concediilor fără plată. Nu uitați că majoritatea o formează aici elementul feminin și tineretul. S-a ajuns, astfel, ca utilizarea fondului-timp să se ridice de la 91% la 93,7%. Prin același organ de conducere colectivă care este C.O.M.-ul s-au pus la punct și condițiile de masă pentru pauzele de la orele 10,00 și 18,00 iar în prezent mai construim un bufet-cantină în condiții de igienă superioară. O dorință aș avea totuși de exprimat : **aștept din partea C.O.M.-ului să aducă mai des și mai susținut în discuție problemele privind dezvoltarea întreprinderii noastre, deoarece aceasta este vitală pentru noi, cuno cute fiind progresele rapide, schimbările frecvente ce survin în industria medicamentelor, legate de formule chimice, de onomastica lor, de prezentare, de publicitate și așa mai departe. Adică, o îmbinare fericită între cele două direcții definitorii ale unei activități moderne : operativitate față de prezent și anticipare.**

MANOLE CARȚAN ■

O logică ciudată

Acum 6-7 ani, un colocatar cumpărîndu-și, printre primii, un autoturism, l-a găsit loc de parcare în fața blocului. Simplu, pe atunci parcarea nu devenise încă o problemă. Precaut și gospodar, omul și-a fixat un loc al său. Dar, cum în absența mașinii sale altele îi luau locul, a găsit îndată o soluție : s-a delimitat de ceilalți prin a-și marca, cu vopsea albă, persistentă, perimetrul de parcare al **Fiatului** său, scriind la mijloc, cu cifre proeminente numărul de circulație. Și astfel o suprafață de circa 9 metri pătrați din fața blocului a intrat, ca să zicem așa, în sectorul particular. Bineînțeles fără nici un fel de acte, pe baza funcționării reflexului de proprietar, moștenire fatală a altor vremuri. M-a interesat mecanismul gîndirii acestui om și, neavînd loc într-o seară unde să-mi parchez mașina, l-am provocat, „îndrăznind" să-i violez locul sacrosanct. Mărturisesc că cele ce s-au petrecut au întrecut așteptările mele, care nu mă gîndeam la mai mult decît o discuție la fața locului, la prima întîlnire, în cazul că aș fi recidivat.

— Bună seara. Cred că fiind întuneric n-ați observat că v-ați parcat mașina pe locul meu.

— Și pentru asta v-ați permis să mă deranjați, fără măcar să vă cereți scuze ? Mi-am parcat mașina pe lumină. Știam unde.

— Și cum v-ați putut permite ? Fizionomia sa devenise primejdioasă. Nu mai văzusem un asemenea chip de la boierul din sat, cînd m-a prins cu vițele pe moșia lui. Mă pătrunsese cu privirea. Acum însă nu-mi mai era teamă. Îndrăznesc deci :

— Aveți act de proprietate ? Plătiți chirie ? Se uită la mine ca la un ins fără maniere :

— N-avem acte de proprietate, avem obraz și maniere, domnul meu.

— Și cu obraz și maniere v-ați însușit ceea ce nu vă aparține ? Nu credeți că avem, toți, drepturi egale ? Se uită din nou la mine și devine explicit :

— Am fost primul care mi-am luat mașină, dragă domnule ! E dreptul meu, cred.

Mi-a venit atunci în minte un exemplu similar, citit undeva. Rămăsese liber, într-o întreprindere, un loc de contabil șef. Conform uzanțelor, locul trebuia ocupat prin concurs de către cel mai merituos. Se ridică însă adjunctul care și-l revendică cu cerbicie, pe baza unui argument sui generis : el a fost numit, încă acum 20 de ani, în postul pe care-l are acum și promovarea i se cuvine de drept. Nu străbătuse ierarhia, precum ceilalți, devenise, imediat după terminarea facultății, ceea ce alții devin, de regulă, în 15-20 de ani. Avusese această șansă, avusese relații. Cineva e de părere că, întrucît respectivul s-a bucurat prea multă vreme de șansă, ar fi cazul să le vină și altora rîndul : altora de aceeași vîrstă, cu o pregătire chiar mai bună. Omul însă e hotărît : „Bine, dar e posibil să stau 20 de ani în același post și să nu fiu promovat ? Ceilalți după mine, ca la moară. Așa-i civilizat, așa-i logic." Iată, prin urmare, cum pentru unii avantajul se transformă în avantaj, în timp ce pentru alții dezavantajul în dezavantaj. Iată o logică cel puțin curioasă: logica instinctului de proprietar, pe seama proprietății obștești.

POMPILIU MARCEA ■

Noi, oștia din Rădășeni

O „premieră" medicală mondială, veche de un deceniu în România

(Urmare din pagina 1)

tamentului. De aici trecem însă la problema conservării propriu-zise a măduvei osoase, lucru cu care, iată, specialiștii americani se mîndresc de a-l fi descoperit „în premieră".

„Aici, ne spunea de curînd doctorul Constantin Păun, dificultățile erau legate de asigurarea unei temperaturi cît mai scăzute, necesară congelării perfecte a celulelor. Astăzi, în România, realizăm congelarea în azot lichid, la minus 176 de grade pe scara Celsius. După cum se știe, corpul omenesc, cu toate celulele sale, este compus din aproape 80 la sută apă. Apa, din nou un lucru cunoscut, îngheață sub formă de cristale, de ace dacă vreți. Or această cristalizare trebuie evitată în congelarea măduvei osoase, întrucît „acele" amintite ar sparge membrana celulară și, deci, celulele ar muri. Pe plan mondial este însă cunoscută metoda de evitare a cristalizării : prin folosirea unor substanțe numite crioprotectoare, care permit înghețarea dar fără cristalizare. Astfel congelăm celulele măduvei osoase, dar nu pentru perioada de cîteva săptămîni, așa cum se afirmă în știrea menționată la început, ci pentru o perioadă nelimitată. Trebuie să vă spun că noi am folosit măduva osoasă conservată și la doi ani și jumătate după extragerea de la bolnavul respectiv. În plus, prin metoda folosită de noi astăzi și decongelarea este mult mai simplă — practic printr-o scufundare în apă încălzită la 38 de grade".

Cum spuneam, medicul Constantin Păun și colaboratorul său principal, doctorul Gheorghe Cioba, folosesc metoda chimioterapiei intensive sub protecția reanimării cu măduvă osoasă de aproape un deceniu. Au făcut-o însă, după propriile lor mărturisiri, în liniște, comunicînd doar rezultatele de cîte ori au avut prilejul, la diverse societăți medicale din țară sau din străinătate. Prima dintre aceste comunicări, făcută în țară („Restaurarea rapidă a hematopoezei după doze mari de endoxan" U.S.S.M. — Societatea de hematologie), este datată în septembrie 1968. Între timp au avut loc și numeroase participări la congrese mondiale (între care citäm participarea la Congresul mondial de hematologie de la München, în 1970) și la unele colocvii internaționale, cum ar fi cel de anul trecut despre cercetările de radiobiologie necesare ameliorării radioterapiei („International Atomic Energy Agency — Viena, 22—26 noiembrie 1976"). La această ultimă manifestare, medicul Constantin Păun a fost ales președinte al secțiunii de radiobiologie clinică, în urma prezentării lucrării sale „Model de potențializare a radioterapiei", care a fost primită cu mult interes de către cei exact 132 de participanți (veniți din toată lumea) la colocviu.

LISTĂ DE LUCRĂRI ATESTÎND PRIORITATEA ROMÂNEASCĂ ÎN CHIMIOTERAPIA INTENSIVĂ SUB PROTECȚIA REANIMĂRII CU MĂDUVĂ OSOASĂ

„Restaurarea rapidă a hematopoezei după doze mari de endoxan" — Ședința Societății de hematologie, București, septembrie 1968 (Publicată în Buletinul manifestărilor U.S.S.M. pe anul 1968).

„Restauration rapide de l'hématopoese par autotransplantation de maelle osseuse chez un malade ayant reçu de fortes doses de cyclophosphamide" (Publicată în vol. Congrès Mondial d'Hématologie, München — septembre, 1970. Compte rendu du Congrès).

„Avtoperesadka Kostogo Mozga u Neoplasticeskih bolnih posle intensivnoi himioterapii ţiclofosfamidom" — Pervaia Radiobiologhiceskaia Konferenţia Soţialisticeskih Stran, 7—11 oktiabria, 1974 goda (Publicată în Biuletin. cm. 374 — Bedrjicov, U.R.S.S.).

„Grefa autologă de măduvă osoasă la bolnavii cu neoplazii după terapie intensivă cu ciclofosfamidă" — Uniunea Societăților Științelor Medicale, Societatea de Radiologie, 20 martie 1975 (Publicată în Buletinul manifestărilor U.S.S.M. pe anul 1975).

„Model de potențializare a radioterapiei" — A doua Conferință Națională de Biofizică, București, 9—10 septembrie 1976 (Publicată în Buletinul manifestărilor U.S.S.M. pe anul 1976).

„Model of potentialization of the radiotherapy" — International Atomic Energy Agency — International Simposium of Radiobiological Research needed for the Improvement of Radiotherapy. Viena, 22—26 noiembrie, 1976.

„În circa opt ani de zile, ne mai spunea medicul radiobiolog Constantin Păun, am tratat peste 30 de cazuri de îmbolnăviri de cancer cu ajutorul metodei chimioterapiei intensive urmate de perfuzie de măduvă osoasă decongelată. Această metodă aduce bune rezultate mai ales în cancerul osos, în osteosarcom. În unele dintre ele am obținut vindecarea. Desigur că principala problemă rămîne depistarea timpurie a celulelor cancerigene și nenorocirea este că, de cele mai multe ori, bolnavii nu ajung la noi decît în faze extrem de avansate. Totuși, acolo unde n-am obținut vindecarea clinică, supraviețuirea a fost de două ori și jumătate mai lungă decît în cazul tratamentelor obișnuite". Cîteva exemple. S. E. : studentă în primul an de facultate, 19 ani, căreia i s-a detectat un cancer osos la umărul sting ; aflată în fază avansată, fetei nu i se mai acordau decît cîteva luni de trăit ; astăzi, după șapte ani de la tratament, este în viață, a terminat facultatea, s-a căsătorit, are un copil, duce o viață normală ! S. O. : 20 de ani, sosit la Spitalul clinic Fundeni cu o fractură patologică de femur, ca urmare a cancerului osos în plină proliferare ; stare gravă, doar cîteva luni de supraviețuit ; azi, după patru ani, se află într-o stare de vindecare clinică totală, merge pe picioare fără probleme...

După colocviul de la Viena, pe adresa medicului Păun a sosit o scrisoare de aproape trei file dactilografiate în două rînduri, în care specialistul american R. E. Toya, de la Universitatea Alabama, din Birmingham, își roagă colegul român să răspundă la exact 12 întrebări asupra metodei sale. „I-am răspuns, desigur — spunea doctorul Păun. În cazul tratamentelor de cancer părerea noastră este că nimeni nu trebuie să aibă nici un secret, că fiecare nouă descoperire trebuie împărtășită cît mai repede tuturor specialiștilor. Războiul contra unui dușman comun, cancerul, este prea mare și el trebuie să fie al întregii umanități ! De aceea, amănuntele pe care le-am transmis profesorului Toya sper să folosească la vindecarea cancerului și pentru pacienții americani". Drept urmare, acum mai puțin de două luni, profesorul din Alabama îi răspunde medicului român Constantin Păun în următorii termeni :

„Dragă dr. Păun :

Vă mulțumesc pentru scrisoarea dv. din februarie 1977, cu răspunsurile la întrebările pe care vi le-am adresat. Aștept cu nerăbdare să citesc despre cele 32 de cazuri de osteosarcom pe care le veți publica și împărtășesc optimismul dv. privind primele cazuri tratate și supraviețuirea lor. Fără îndoială, trebuie să primiți felicitări pentru inovația dumneavoastră (sublinierea ne aparține !) și pentru studiul încununat de succes privind această boală...".

(Publicăm mai jos fotocopia acestei scrisori — n.a.).

Iată istoria adevărată a conservării măduvei osoase, metodă folosită de radiobiologii români de aproape zece ani de zile sau, dacă vreți, ce se poate ascunde cîteodată în spatele unei obișnuite știri, de cîteva rînduri, apărută sub genericul „De pretutindeni". De pretutindeni, desigur, dar mai ales din România...

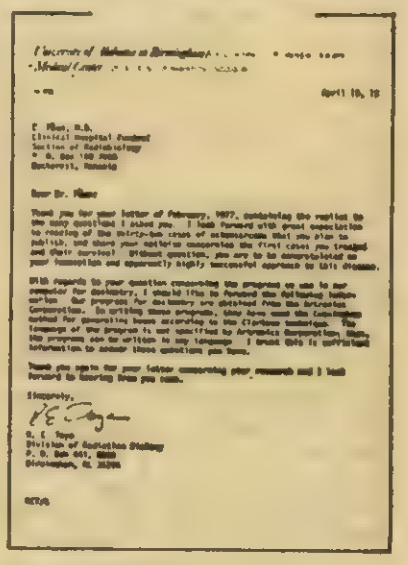

O nouă contribuție de excepție a școlii românești de fiziologie

Ultimul număr pe anul 1976 al prestigioasei publicații franceze „Pathologie-Biologie" a publicat, la rubrica sa de contribuții originale, un amplu articol semnat de patru cercetători români, articol referitor la „metabolismul colagenului hepatic și global în condiții de iradiere", premieră științifică mondială în domeniul fiziologiei moleculare. Acest fapt, lipsit de spectaculos pentru muritorii de rînd, a stîrnit însă un deosebit interes în multe țări din lume, somități în acest domeniu ca P. Janiaud din Franța, A. Keturkienei din U.R.S.S., C. I. Levene de la Cambridge, Donald V. Cannon din Boston, H. Struck din R.F.G. trimițînd pe adresa Institutului de fiziologie normală și patologică „D. Danielopolu" din București, mai exact fiziologului Constantin Vlădescu, cercetător principal, inițiatorul studiului amintit și conducătorul colectivului din care mai fac parte dr. Nicolae Gheorghe, cercetătorii Elena Ganea și Liliana Petrescu și asistenta Nancy Bacruban, numeroase scrisori prin care solicită articolul respectiv, menționînd, de asemenea, importanța deosebită a studiului.

„Pînă în prezent, ne spune Constantin Vlădescu, colagenul în iradiere a fost cercetat mai ales sub aspectul proprietăților sale fizice și chimice și de cele mai multe ori *in vitro*. Cercetările noastre se fac *in vivo* și studiază metabolismul colagenului **după o iradiere totală** prin intermediul unui aminoacid care nu există în mod natural, el fiind sintetizat numai în molecula de colagen. Studiind rata eliminării acestui aminoacid, putem trage concluzii asupra stării metabolice a colagenului global sau a celui existent în organul cercetat. Prima importanță practică a acestor cercetări constă în faptul că se pune pentru prima dată în lume problema dozimetriei biologice, în care organismul este propriul său dozimetru, putîndu-se totodată releva consecințele gradului de iradiere la care a fost expus respectivul organism. În al doilea rînd se pot studia efectele secundare ale iradierii terapeutice și se depistează, cu un procent minim de probabilitate, boala de iradiere". Care este însă drumul acestei reușite ?

Constantin Vlădescu are 38 de ani, este născut în comuna Grecești-Dolj și în cercetare a intrat imediat după terminarea facultății, în 1962, adică la vîrsta de 23 de ani, pentru ca după cinci ani să devină doctor în fiziologie cu o lucrare de endocrinologie comparată, cel mai tînăr doctor în științe, după cum i s-a spus atunci la Ministerul Învățămîntului. „Formarea mea ca fiziolog a început din anul trei de facultate, cînd am început să particip la cercul de fiziologie de la universitatea bucureșteană, sub conducerea regretatului profesor Nistor Șanta, pe atunci șef al secției de fiziologie a academiei. De ce alesesem fiziologia ? Pentru că îți dă satisfacția de a descifra în permanență necunoscute ale funcționării organismului, ale relațiilor acestuia cu mediul. În liceu visam să ajung jurist, nu știam nimic despre fiziologie. Mă gîndeam că pe lîngă o multitudine de cazuri, privite ca experiență umană, socială, pe care trebuie să le rezolve un jurist, deci pe lîngă latura spectaculoasă a meseriei, îmi puteam valorifica și un anume spirit justițiar pe care mi-l remarcaseră unii și care mie însumi mi se revelase în cîteva întîmplări din adolescență. Dar și în cercetare este nevoie de un asemenea spirit. Profesorul Șanta ne spunea că de cinstea și probitatea noastră, de modul în care ne integrăm într-un colectiv de cercetare, în care respectăm munca celuilalt, bătîndu-ne pentru o idee și nu pentru un loc mai în față, depind și rezultatele muncii de cercetător".

Tot de la ilustrul profesor, Constantin Vlădescu a moștenit și ambiția, puterea de a nu renunța după un eșec, aflînd că, de fapt, prima condiție a reușitei este răbdarea. Desigur, toate aceste calități bazate pe talent și studiu. Pentru că o conjunctură favorabilă îți poate fixa numele sub titlul unei lucrări, printre alți colaboratori, dar timpul te va anula cu siguranță dacă nu reprezinți o valoare. Astfel, rezultatele tezei sale de doctorat, publicate în reviste din țară și din străinătate, au fost citate, ca rezultate originale, într-o monografie a profesorului Herbert C. Dessauer de la Facultatea de medicină din New Orleana. Eminentul profesor i-a trimis ulterior respectiva monografie în care erau incluse numeroase date bibliografice privind lucrările fiziologului român Constantin Vlădescu, subliniind totodată, într-o scrisoare, importanța contribuțiilor acestuia la „înțelegerea și clarificarea bazelor mecanismului de control al metabolismului". Anii aceia erau, de fapt, anii maturizării. La 33 de ani, Constantin Vlădescu, pe atunci cercetător la Institutul de geriatrie din București, era autor, alături de dr. C. Vescan și dr. Gabriela Stoia, al unei inovații referitoare la posibilitatea de introducere a substanței biotrofice Gerovital H3 direct în locul afectat. Studiul intens, acumulările anilor de asidue cercetări își spuneau cuvîntul. Tot în același an, 1972, procedeul său **cromatografie în strat subțire**, atestat ca inovație, într-un moment în care nimeni în lume nu făcea dozarea procainei din produse biologice și farmaceutice prin această metodă, permitea întocmirea unei documentații complete a Gerovitalului. Membru al Societății europene de endocrinologie comparată și membru al Societății franceze de endocrinologie la numai 29 de ani, laureat al Academiei Republicii Socialiste România în 1975, cu peste 60 de lucrări publicate în țară și străinătate, Constantin Vlădescu are importante contribuții în fiziologia evoluționistă, în biologia moleculară și în radiobiologie.

„De la Claude Bernard, părintele fiziologiei experimentale, se cercetează funcția și interrelațiile dintre organe, precum și cele dintre viețuitoare și mediu prin înregistrarea unor epifenomene (fenomene externe). Însă pînă la apariția acestor efecte extreme, în intimitatea structurilor biologice mai au loc schimbări care la prima vedere sînt aparente, dar care în final produc importante modificări, înregistrabile cu metode fiziologice. Tocmai acesta este rostul fiziologiei moleculare : descoperirea modificărilor intime ale structurilor biologice care premerg fenomenelor ce pot fi înregistrate la organismul normal sau la organismul patologic".

„În 1973, spune doctorul Constantin Vlădescu, în cadrul tematicii de radiobiologie, începusem să cercetez metabolismul colagenului la organismele iradiate. Era foarte interesant de știut, lucru necunoscut în literatura de specialitate din lumea întreagă, în ce măsură radiațiile produc modificări la acest nivel și dacă aceste modificări pot fi obiectivate. Ca orice noutate, cercetările au produs discuții, controverse. Unele mai puțin științifice. Mi-aduc aminte că la o sesiune științifică cineva mi-a reproșat, pe un ton destul de violent și cu argumente științifice vagi, că problema este cunoscută cam de vreo trei sferturi de secol și că acest colagen este o proteină oarecare, fără importanță. Vroia persoana respectivă, din motive obscure mie, să minimalizeze o muncă de ani de zile. Singura mea apărare, care să poată fi și convingătoare desigur, a constat în punerea unei întrebări simple, dar de bun-simț științifice : care sînt autorii și lucrările pe care stimata colegă își bazează afirmațiile ? Întrebare care s-a bucurat de năucitorul răspuns : nu-mi aduc aminte acum. Așa, de parcă era o treabă minoră. Eu sînt un om sociabil, dar ca fiecare am ceva orgoliu fără să fac o pasiune din el, cum se spune. Și viața îți rezervă și unele obstacole. Nu sînt importante. Firește, ție îți pot lua niște ani de muncă, dar nu te pot împiedica să realizezi ce ți-ai propus".

RAZVAN BARBULESCU ■

24 de ore la Hunedoara

Materia primă a oricărui reportaj despre Hunedoara o reprezintă, așa cum e și firesc, viața și munca marelui Combinat siderurgic, în legătură cu care au fost epuizate, ca să zicem așa, aproape toate epitetele posibile, absolut toate la superlativ, fără ca vreun ziarist să fi simțit, cîtuși de puțin, că exagerează. Marele combinat este, cu adevărat, o școală a eroismului în muncă, dar, de data aceasta, nimic despre miile și sutele de mii de tone de fontă, oțel și laminate, principalele produse siderurgice ale Hunedoarei între care, iată, l-am omis pe cel mai de seamă, sudoarea, această sfîntă apă a muncii pe care nu pot și nici nu vreau să o exclud din elementele esențiale care stau la temelia Hunedoarei.

Deci, mai cu exactitate spus, un reportaj despre Hunedoara, un reportaj de martor ocular, vizînd viața obișnuită a hunedoreanului dintr-o zi care s-a întîmplat să fie o sîmbătă de la sfîrșitul lunii mai, cînd mi-a fost dat să întîlnesc, nu fără surpriză, o adevărată explozie de trandafiri, mai ales roșii, batalioane de culori și miresme înșiruite de o parte și alta a străzilor pe care, altădată, ziariștii le numeau străzile noi ale orașului, dar care acum își trădează vîrsta și să tot aibă 15—20 de ani, prin arborii ajunși groși, cam cît piciorul unui elefant, și tot atît de înalți ca blocurile de trei etaje pe care le adumbresc cu foșnetul verde și proaspăt al ramurilor.

Și pentru că tot am ajuns sau am pornit la drum cu această consemnare despre incredibila vegetație a Hunedoarei, care se străduiește și chiar reușește să arate ca un adevărat parc (o imagine care în acea zi m-a urmărit permanent a fost, culmea, numărul mare de oameni care coseau iarba înaltă a zonelor verzi răspîndite în tot orașul și copii care adunau iarba și își făceau cîte un culcuș în care apoi se tolăneau visători, de parcă s-ar fi aflat undeva, pe o pajiște, la o margine de sat), aveam să aflu din spusele secretarului Consiliului popular al municipiului, Victor Petz, hunedorean sută la sută, că verticala verde a orașului se datorează faptului că în ultimii 5 ani, pentru înfrumusețarea Hunedoarei, au fost efectuate lucrări de 1,8 miliarde lei. Numai în acest an, de exemplu, au fost propuse lucrări în valoare de 20 de milioane, plan pe care lucrătorii consiliului s-au angajat să-l depășească cu alte 5 milioane de lei. „Pentru că pînă la ora actuală, a continuat Victor Petz, am realizat 15 milioane, se prevede ca la sfîrșitul anului să putem raporta o depășire chiar și a angajamentului suplimentat, adică un volum total de lucrări în valoare de 30—32 milioane lei.

„Ceea ce neapărat trebuie să consemnăm la acest capitol, al vegetației hunedorene, ar fi faptul că 80—90 la sută din plantațiile de puieți au fost realizate prin contribuția directă a cetățenilor, fără bani, care au adus din pădure arbori puieți, iar trandafirii și florile de tot felul provin din micile loturi de răsaduri ale asociațiilor de locatari. Dealtfel, mai spre seara acelei zile de sîmbătă, aveam să notez spusele unui pensionar, fost furnalist, că e-atît de frumos în fața blocului, printre trandafiri și foșnet de ramuri răcoroase, că nici nu-i mai vine să intre în casă.

Dar nu am fi cîtuși de puțini prieteni cu adevărul dacă nu am recunoaște că totuși la Hunedoara este încă prea mult fum, deși vechile locomotive cu aburi, principalele producătoare de fum, au fost înlocuite, deși praful roșiatic al aglomeratorului este complet captat, deși la oțelării au fost montate electrofiltre. E-adevărat, începînd din luna mai și pînă spre sfîrșitul toamnei, vegetația Hunedoarei lucrează din plin, fumul și gazele sînt absorbite, iar aerul este mereu împrospătat, dar rămîn celelalte 5—6 luni pe an, cînd deasupra orașului plutesc nori grei de fum, iar dealurile sînt pîrjolite nu doar de vîntul tăios și rece al toamnei, ci și de praful negru, roșiatic și alb provenit din trei surse diferite. Cel negru vine dinspre Teliuc, de la uzina de preparare a minereului de fier. Respectivul praf se abate asupra Hunedoarei mai ales noaptea, cînd electrofiltrele montate acolo, la Teliuc nu prea funcționează. Altfel, mi s-a spus, praful ar trebui să fie zărit și ziua, dar pe timpul zilei nu se vede nimic, ceea ce înseamnă că pe timpul zilei electrofiltrele lucrează. Trebuie să recunoaștem că suspoziția este perfect logică. Praful roșiatic provine de la înaltele coșuri ale oțelăriilor unde electrofiltrele, extrem de sensibile, se strică din te miri ce. Cît despre praful alb, acesta asaltează Hunedoara dinspre Zlaști, o suburbie integrată de curînd orașului, unde își desfășoară activitatea două unități, fabrica de dolomită și cea de talc. Se cuvine, desigur, o analiză temeinică și amănunțită a cauzelor care fac ca de deasupra Hunedoarei să nu fi dispărut fumul.

În altă ordine de idei, în dimineața aceleiași zile de sîmbătă ne-am amestecat printre gospodinele venite în piața mare a orașului. Am constatat, mai întîi și-ntîi, o abundență de mărfuri și am fost asigurați, nu doar din spusele administratorului pieței, Aurica Lada, ci și din afirmațiile cumpărătorilor, că piața este plină și bogată pe tot timpul săptămînii nu numai sîmbăta, așa cum am fost înclinați să credem. Ne-am bucurat, desigur, dar a trebuit să consemnăm din partea gospodinelor că, la Hunedoara, o sută de lei, cu toată chibzuiala, înseamnă ceva mai puțin decît în alte orașe, întrucît, deși există un mercurial pentru toată lumea, particularii nu-l prea respectă. Un control al organelor în drept au depistat și au amendat cîțiva dintre vînzătorii porniți pe speculă. Să notăm, de exemplu, cazul Margaretei Olach din comuna Lăzarea, județul Harghita, care a fost amendată pentru că vindea kilogramul de cartofi cu 50 de bani peste prețul mercurialului.

Tot în calitate de eventuali cumpărători am pătruns și în magazinele de confecții și tricotaje ale orașului, prilej cu care am constatat la fața locului că nu puține sînt articolele demodate, strident colorate și prost croite care umplu rafturile și galantarele. Pentru o cumpărătură mai ca lumea, ni s-a spus, hunedoreanul trage o fugă pînă la Deva, și devine clientul marelui magazin Ulpia. Iată o problemă care, desigur, trebuie să dea de gîndit nu numai negustorilor orașului, cît și întreprinderilor de confecții și tricotaje, întrucît oamenii vînd ceea ce primesc. Singurul mister care rămîne în picioare și care se cere cît mai repede dezlegat ar fi cel al diferențelor de calitate între mărfurile din Hunedoara și cele din Deva. Am fost întrebați de unde pînă unde această diferență, iar noi răspundem cu aceeași întrebare : de unde pînă unde ?

Cam pe la prînzul acelei zile de sîmbătă, la primărie, Doina Mermezan, ofițerul stării civile, se pregătea să oficieze nu mai puțin de nouă căsătorii. Lume peste lume în jurul celor 18 tineri care urmau să rostească un „da" mare și strălucitor cît soarele acelei zile. Iată numele cîtorva dintre ei : Paul Neda, oltean din Corabia, 23 de ani, controlor tehnic de calitate la oțelăria numărul 1, se căsătorea cu Florica Bumb. S-au cunoscut în urmă cu un an, pe stadion, la o demonstrație de gimnastică artistică. Adrian Străilă, sudor, 26 de ani, se căsătorește cu Maria Ginju, 19 ani, filatoare în Brașov și viitoare textilistă la Hunedoara, unde se va înființa o astfel de întreprindere. Bineînțeles că nu neapărat pentru ea se va înființa această întreprindere. Categoric chiar din prima zi, Vasile Papeț, născut în comuna Plugari, lîngă Iași, dar venit la Hunedoara încă de pe cînd avea trei luni, de profesie strungar la E.G.C.L., a ținut să spună că el se căsătorește cu Maria Papeț care, pînă la rostirea acelui da despre care vorbea, se mai numea încă Maria Salmeș, vînzătoare la un raion de tricotaje. Nu numai lor, ci tuturor celorlalți miri și mirese din acea zi, desigur, urările noastre.

Am întîlnit însă, în acea zi, la Hunedoara, și un om necăjit. Se numește Marin Porumb. S-a născut în Hunedoara, părinții săi au muncit în acest oraș, acum sînt pensionari. Părinții săi s-au bucurat, desigur, cînd băiatul lor a terminat institutul de subingineri, mai puțin în clipa cînd Marin Porumb, prin repartiție, a trebuit să plece la Constanța, de unde, pe timp de 6 luni, a fost trimis la o specializare în București. Revenit, după specializare, în orașul de pe malul mării, Marin Porumb, ca un adevărat hunedorean, visează mereu să se reîntoarcă în orașul natal, motiv pentru care, în interes de serviciu, se transferă la Întreprinderea de industrie locală din Hunedoara. Aici, șeful său, inginerul Gheorghe Stroia, pensionar cu drept de muncă, îl primește cu ostilitate și cu numeroase insulte la adresa calificării și pregătirii sale. Marin Porumb nu are nici o ripostă, deși inginerul Stroia se purta față de el ca un maistru de pe vremuri față de un ucenic. Peste cîtăva vreme inginerul Stroia primește altă însărcinare de serviciu și, în locul său, este numit ca șef de atelier Marin Porumb, funcție pe care o va ocupa timp de două luni, după care, în urma unei abile acuzații venite din partea inginerului Stroia, este destituit și încadrat ca simplu muncitor. Acuzația amintită ar fi neîndeplinirea de către și numai din cauza lui Marin Porumb a unei comenzi de export, mai exact spus niște roți de scripeți. Adevărul este că respectiva comandă există încă din 1976, iar Porumb a preluat funcția de șef de atelier în luna februarie, cînd nu erau asigurate nici desenele și nici materialele necesare, ca să nu mai vorbim despre punerea la punct a unor probleme strict tehnice, lucruri pe care inginerul Stroia trebuia să le realizeze și să i le predea tînărului său coleg pe care-l disprețuia din motive necunoscute. Chiar și în aceste condiții, tînărul Marin Porumb, printr-o nouă tehnologie, turnarea în cochilă a acelor roți de scripeți, ar fi reușit să realizeze comanda respectivă. A confecționat pe banii săi o cochilă, a realizat cîteva piese turnate, dar, datorită manevrelor inginerului Stroia, procedeul nu a fost acceptat, deși prin acest procedeu se realizau 480 de roți pe zi, cu munca numai a 4 oameni, iar prin vechiul procedeu, menținut chiar și astăzi, se obțin, în două schimburi, prin munca a 16 muncitori, doar 350 de bucăți. Nu mai vorbim despre faptul că turnarea în cochilă asigura un finisaj superior și reducea rebutul cu 40 la sută. Să menționăm neapărat că toată această mică cercetare, sau îmbunătățire, subinginerul Porumb a pus-o la punct după ce a fost destituit, adică după ce vina apăsa, nejustificat, numai asupra lui. De neînțeles rămîne opoziția inginerului Stroia, mister pe care organele locale îl vor elucida cît mai curînd, mai ales că există la nivelul conducerii orașului convingerea că nu doar Marin Porumb este vinovat de întîrzierea comenzii, iar decizia de retrogradare a acestuia nu are un temei real.

Și pentru că între timp se făcuse vremea prînzului am intrat, împreună cu zeci și sute de oameni, în cantina-restaurant „Siderurgistul" despre care auzisem că la ultimul concurs pe țară, acum doi ani, a luat locul întîi. Am reținut, pentru început, butada administratorului Traian Cărbunar, conform căreia în Hunedoara sînt două mari restaurante, „Corvinul" și „Rusca", dar cel mai bine și mai mult se mănîncă la „Siderurgistul", iar muzica cea mai bună se ascultă la „Intim". „Mai întîi și întîi, a continuat dînsul, nu fac nimic altceva decît să continuu direcția pe care fostul șef al cantinei, Andrei Zukerberger, acum șeful biroului comercial al întreprinderii noastre, i-a dat-o în urmă cu trei ani. Și cînd am spus că duc mai departe această direcție, mă gîndesc, de exemplu, la faptul că în urmă cu doi ani planul a fost de 13 milioane de lei, iar cantina-restaurant a realizat o vînzare de 20 de milioane de lei. Anul trecut, de cînd am venit eu la conducerea cantinei, am realizat o vînzare de peste 21,5 milioane, iar pentru acest an ne-am gîndit să atingem cifra de 24 de milioane. În ceea ce privește viitorul concurs între toate cantinele restaurant din toată țara, nu cred că vom scăpa locul întîi. Mă bazez pe faptul că, în urmă cu doar cîteva luni, la Arad, a avut loc o confruntare și o analiză a tuturor cantinelor, iar prețurile cu care desfacem noi mîncarea au fost de departe cele mai mici. Nu vrem să descurajăm pe nimeni, dimpotrivă, vrem să-i ambiționăm și pe alții, dar noi am reușit să împingem combinatul cu zeci și zeci de microcantine unde toți muncitorii pot servi o masă caldă în care intră, neapărat, carne. Prețul unei porții de mîncare, în care se include și pîinea, este de 3 lei. Să menționăm că, la un restaurant, în regie, tacîmul singur, fără mîncare, ajunge la acest preț. Altfel spus, noi asigurăm pentru siderurgiștii noștri o masă aproape gratuită".

Reportajul nostru alcătuindu-se numai din constatări și consemnări de opinii, s-ar putea încheia chiar în acest moment, fără pretenția că am spus tot ceea ce trebuia spus, dar, în după-amiaza acelei zile, la Școala de muzică și arte plastice, am avut nu doar plăcerea, ci și încîntarea să asist la repetiția corului de cameră al profesorilor de muzică din oraș, cor calificat la faza finală a Festivalului „Cîntarea României". Se cuvine să spun că la faza finală a festivalului hunedorenii se vor mai prezenta cu formația de dansuri a clubului „Siderurgistul", de șase ori laureată în concursurile republicane, cu corul mixt al combinatului, de asemenea laureat al cîtorva festivaluri, cu un cvartet alcătuit tot din profesorii de muzică ai orașului.

VICTOR NIȚĂ ■

Există oameni care trăiesc la înălțime

Rubrica mea

La o comemorare

Îmi pare rău că nebeneficiind de darul ubicuității, nu am reușit să iau parte la comemorarea de către Uniunea scriitorilor a douăzeci de ani de la moartea poetului George Bacovia. Cam la aceeași oră am fost programat să vorbesc, alături de Aurel Martin și George Muntean, la sala Dalles, despre Vladimir Streinu, care ar fi împlinit în această zi, vîrsta de 75 de ani. Asemenea festivități mobilizează o serie de scriitori și un numeros public, amatori de literatură. Faptul e îmbucurător. Majoritatea scriitorilor de valoare, ca și, în genere, a creatorilor în artele plastice și în muzică, sînt mai binecunoscuți după moarte decît în timpul vieții, cînd alte criterii decît cele axiologice proliferează dăunător. Aceasta nu vrea să zică însă, cum afirmă poeta Agata Grigorescu-Bacovia, că autorul poemului **Plumb** n-a ajuns la notorietate decît în preziua decesului său (mai precis, cu un an înainte). Criticii din trecut sînt cu toții luați la refec, cum că „nu l-au înțeles pe poet". Acești mari vinovați ar fi fost — citez în ordinea în care au fost numiți: Ibrăileanu, Lovinescu, Călinescu, Streinu și subscrisul. Cunosc adagiul franțuzesc: cine se scuză, se acuză. N-am a mă scuza, dar voi aminti numai că am scris îndată după ce Arghezi și Bacovia au primit **ex aequo** marele premiu național, în 1934, cu mai bine de douăzeci de ani adică înainte de data propusă de văduva poetului. Fraza incriminată: „Bacovia e un fel de mare poet" nu se găsește în articolul de la acea dată, care poate fi citit în **Aspecte lirice contemporane** (1942). Nu le am la îndemînă pe celelalte, consemnate în Biobibliografia lui George Bacovia, datorită muncii științifice a lui Liviu Chiscop, în 1972. Nu știu unde a putut scrie G. Călinescu: „Bacovia a fost inventat de bacovieni" sau: „Pentru a-l înțelege pe Bacovia trebuie să ai o umbrelă, un galoș într-un picior și să intri într-o cameră igrasioasă". Călinescu i-a acordat trei sau patru pagini în monumentala sa istorie a literaturii, scriind desigur acasă la birou, în halat și în papuci, dar nu în acutramentul pitoresc de mai sus. Studiul său este unul dintre cele mai comprehensive, iar acela al lui Streinu, apărut în 1922, în periodicul **Cugetul românesc**, are meritul de a fi printre cele dintîi și de a fi fost citat de către profesorul Ovid Densusianu la unul din cursurile lui despre estetica limbii române.

Poeziile lui G. Bacovia au fost de mai multe ori reeditate înainte de data propusă de d-na Agata Grigorescu-Bacovia. Astfel capodopera sa, **Plumb** (București, 1916), a fost tipărită la Rîmnicu-Sărat în 1925, iar apoi în culegerea de **Poezii**, București, 1929, textul fiind completat cu **Scîntei galbene**, apărute în primă ediție la Bacău, în 1926. O altă ediție de **Poezii**, cu o prefață de Adrian Maniu, apare în anul obținerii marelui premiu, iar peste alți zece ani, în Editura Fundațiilor, volumul **Opere**, în ediție definitivă, cuprinde versurile din **Plumb**, **Scîntei galbene**, **Comedii în fond** iar, ca proză poetică, **Bucăți de noapte** și **Dintr-un text comun**.

Datele bibliografice, aci sumar memorate, o dezmint pe văduva poetului, care a citat din memorie frazele cu pricina în interviul dat lui Dorin Tudoran. Chiar dacă acestea ar fi perfect exacte, ele n-ar micșora situația literară a lui George Bacovia, laureat al premiului național din 1934 și de mai multe ori reeditat înainte de Eliberare.

Alta este problema genialității, văzută în afara sferei sensibilității familiale. Despre aceasta însă ne propunem să glosăm altă dată.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Faptele și vorbele

Artă și prestidigitație

Alăturarea acestor două cuvinte poate părea, în primul moment, o blasfemie la adresa primului. Ce să aibă comun arta cu prestidigitația ? Și totuși, în anumite privințe, oricîtă distanță enormă le-ar despărți, cele două îndeletniciri se aseamănă. Și una și alta creează impresia săvîrșirii unui miracol sub ochii noștri uimiți. Poetul, cu cîteva cuvinte, face să răsară din pămînt palate mirifice. Mai adaugă apoi altele și ne umple auzul cu foșnirea mătăsoasă a mărilor saline. Nu-i asta greu, să scoată la iveală ce vrea, pe o simplă filă de hîrtie, dacă începe să miște condeiul.

Prestidigitatorul poate și el să tragă splendide jerbe nesfîrșite de flori dintr-un joben. Cu mîini agere schimbă apa-n vin sau obține, scotocindu-și buzunarele fără fund, cîți iepuri albi și pufoși are chef.

Diferența e, bineînțeles, capitală. Partea comică, spre disperarea esteților începe tocmai de la gratuitatea prestidigitației și implicațiile grave ale actului artistic veritabil.

Scamatoria e o demonstrație de extraordinară dibăcie. Dar numai atît. Exercitatorul ei, omul cu degete iuți, se poartă, practic, ca un „artist pur". Ținta lui e doar să uimească prin virtuozitate, să substituie realității o iluzie perfectă.

Pentru artist, lumea imaginară pe care o creează există. Ea comunică, întîi, cu viața trăită efectiv prin nenumărate canale. Pe urmă are ambiția să rămînă tot atît de credibilă ca lumea reală în mintea noastră.

Ca să-i reușească isprăvile, prestidigitatorul recurge la un truc. Opera artistului autentic dă impresia și ea că are o taină. Dar aceasta nu constă într-un banal fund dublu de pălărie, o simplă trapă sub masă, sau niște biete cărți de joc măsluite. Secretul isprăvii miraculoase a artistului se numește har. Trucul scamatorului, oricît de abil, se lasă pînă la urmă descoperit. Un ochi ager și o atenție stăruitoare sfîrșesc prin a surprinde sertărașul ascuns, buzunarul mascat ori oglinda care înșală privirile. Marea operă de artă rezistă spiritului scotocitor. Îi dezvăluie lucruri nebăgate în seamă imediat, dar nu-și trădează misterul ultim. Nimeni nu pleacă epuizîndu-l.

Sînt unii care văd în artist un simplu scamator. Ei citesc o carte, stînd la pîndă, să prindă „trucul" scriitorului. Să vezi cum face Caragiale, așa și pe dincolo... Și s-a lămurit toată problema. Din fericire pentru autorul nostru, cine-i dezvăluie la rece procedeele nu e în stare să scrie alte **Momente**.

Cititorul prea atent la mîinile scriitorului pierde plăcerea lecturii. El nu se lasă furat de farmecul unei cărți bune și omoară fluturele artei, rămînînd doar cu praful aripilor lui pe degete. Dar să fim sinceri pînă la capăt și să recunoaștem un lucru : dispoziția de a căuta într-o operă literară „trucuri" scriitoricești nu e o manie fără chiar nici o cauză obiectivă. Fiindcă există (vai !) și autori scamatori.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Cap limpede

Este îngrijorătoare mediocritatea în care se zbate de o bună bucată de vreme (și noi am mai semnalat aceasta) revista **Cronica** din Iași. Acest săptămînal este din ce în ce mai departe de ținuta exemplară cu care se înfățișa cititorilor în urmă cu aproape un deceniu. Pe vremea aceea, **Cronica** era o revistă vie, de dezbatere, cu o poziție tranșantă în problemele culturale, avansînd de multe ori puncte de vedere originale și incitînd la polemica de idei. Aproape nimic din toate acestea nu s-a păstrat în numerele pe care le citim astăzi. În special s-a pierdut combativitatea, s-a pierdut pasiunea ideilor. Dacă răsfoim de pildă la întîmplare unul din numerele apărute în luna mai descoperim cu stupoare că aproape nimic nu te îmbie la lectură. De exemplu, nu credem că numărul din 13 mai a.c. arată atît de plicticos, fără personalitate, datorită faptului că a apărut într-o zi chipurile nefastă ci pentru că asta e situația în care se află de multă vreme săptămînalul ieșean. Angela Traian și V. Filip sînt publicați cu versificări modeste, corecte, dar lipsite de strălucirea pe care ar trebui să le aibă niște poezii așezate pe prima pagină. La fel de insipide sînt și cele semnate de Cleopatra Lorințiu, Aurel Butnaru, Ion Hurjui, Ion Popescu-Sireteanu. Poezia lui Aurel Butnaru are avantajul că e de un haz involuntar : „În vatra românească nu-i păcat / Să fii copil, bărbat, / să fii bătrîn, / Venim din munți, din limpedea Ozană / Și din fîntîni, ce-n inimă rămîn". Absolut școlărești recenziile lui Andrei Corbea și Virginia Burduja la cărțile lui Marian Papahagi — **Exerciții de lectură** și Ion Iovan — **După amiaza unei clipe**. E drept, cronica lui Liviu Leonte la cartea lui Vasile Nicolescu — **Lumea diafană** — conține observații de bun-simț, ca dealtfel și comentariul la cartea lui Șerban Cioculescu, **Viața lui Caragiale**, datorat profesorului Constantin Ciopraga. În rest, cuvinte încrucișate, filatelie, bridge, șah, programul t.v. presărate printre articole de informație, evident, utile, dar lipsite de atitudine, constatative, cu excepția celui semnat de Arkadie Percek, **O lume a plăcerilor degenerate**. ● E poate nevoie ca revista **Cronica** să tragă cu ochiul la ce fac de pildă studenții ieșeni, care au transformat publicația lor **Opinia studențească** într-o revistă combativă, larg deschisă către întrebările reale ale lumii, scrisă într-o manieră care nu aduce deloc a provincialism. ● Despre ce înseamnă spirit tînăr ar fi vorba și în cazul publicației elevilor Liceului Unirea din Focșani — **Revista noastră**. Apărută în condiții grafice excelente, ea depășește nivelul unei publicații școlărești obișnuite. În numărul 40-41-42 pe lunile ianuarie-martie 1977, ea cuprinde articole care omagiază 65 de ani de la apariția primei serii a revistei, anchete, o masă rotundă cu Nicolae Dragoș, Mircea Dinescu, Mircea Florin Șandru, Dan Verona, Dorin Tudoran, Dumitru M. Ion, Dinu Flămînd și Dumitru Pricop, evocări, poezii note de lectură etc., toate conturînd un sumar de revistă nu numai variat, dar și cu unele texte deosebit de interesante.

Cronica literară

Arnold Hauser: „Eleșteul"

Arnold Hauser, apreciat scriitor de limbă germană, este prezent cu o selecție din povestirile sale : **Eleșteul**. Traducerea o semnează Alexandru Aș. Sahighian. Despre concizia viziunii artistului ar fi multe de spus. Nu e vorba propriu-zis de arta frazării stilistice, notabilă și aceasta ; ci mai mult e o chestiune de fond, adică de atitudine față de existență și dosarele ei posibile. Aceasta e de fapt nota caracteristică a prozelor din volum. Una dintre ele ni s-a părut a fi de o concizie poematică. Se intitulează **Cuvintele**.

Povestirile lui Arnold Hauser nu abundă în evenimente. Personajele trăiesc parcă sub zodia banalului. De unde linia narativă destul de curată, numai în aparență rezumativă. Se observă însă și gustul pentru straniu. În felul acesta autorul reușește să nu fie monoton. Din existența (poate insignifiantă, luată în totalitate) a unui personaj, știe să aleagă momentul cel mai sincer, adică momentul adevărului. În povestire, după un timp, faptele iau de obicei o întorsătură neașteptată. Arnold Hauser are, la modul superior, simțul artistic al surprizei. Altfel, povestitorul se ocupă mai ales de detalii, cu pasiunea unui analist. Se face aproape o disecție a fiecărei întîmplări, deznodămîntul fiind aminat cu o subtilă regie. Scrisul lui Arnold Hauser impune tocmai prin sinteza, atît de modernă, de povestire și analiză, de sarcasm și notație obiectivă.

De menționat că, în ton cu registrul obiectiv al povestirii, fiecare personaj își decide singur soarta. Artistul nu intervine cu nimic din afară. Într-un fel, rețeta e cea din **Eleșteul**, proza care dă și titlul volumului. Aici povestitorul este un personaj intermediar, între autor și adevăratul protagonist, Georg Salmen. Narațiunea, pe de altă parte, e la tot pasul înviorată prin aluzii la sadismul eroului, ceea ce aduce și un aer de farsă aproape tragică. Nu întîmplător sfîrșitul lui Georg Salmen e grotesc (a fost găsit înecat în eleșteu, nu se știe precis în ce împrejurări). Dealtfel, pornirea către grotesc autorul și-o mai divulgă și în **Canarii negri**. Transcrierile autorului sînt uneori de o exactitate înșelătoare. Ne aflăm, de fapt, în multe povestiri, în planul halucinant al ficțiunii.

Vorbeam de momentul adevărului, pe care se axează prozatorul. Se evită însă confesiunea. Chiar cînd e o ciudățenie, un mister, adevărul rămîne o povară intimă. Doar **În tren** face oarecare excepție de la regulă. Totuși, cei doi îndrăgostiți nu se **confesează**, ci „se povestesc" sau mai bine zis, ei se lasă povestiți de autor.

Pe scurt, în prozele lui Arnold Hauser e vorba de oameni și animale : **Pisici**, **Eleșteul**, **Canarii negri**, **Straniul caz al lui Hasso Werbes**. Autorul oscilează între sentimentul naturii și cel al civilizației. Greu de spus care e mai puternic. Important este că într-un spațiu așa de stilizat, confundabil cu textul însuși, revin anumite simboluri, atitudini, idei, chiar anumite obiecte și întîmplări, sau scheme de întîmplări. Toate acestea dau relief seducției formale. Desigur sînt și proze de altă factură, mai descriptive, ca **Păcurarul**. Autorul, în cazul de față, nu vrea să constrîngă prin nimic faptele.

Scrumiera și **Ginduri într-un fotoliu pe rotile** sînt două povestiri psihologice ; mai ales prima. Protagonistul ei, Hermann Haller, este un contabil foarte conștiincios și apreciat de toți cei din jur. Mult timp totul se desfășoară în existența sa cotidiană, cu precizie de ceasornic. Dar apoi lucrurile ies din normal. Ne dăm seama că ce s-a întîmplat pînă acum, viața de după război a eroului nostru, n-a fost decît uitare. Haller află din ziar știri de la un proces : bănuim că e vorba de niște criminali naziști. Situația rămîne totuși ambiguă. Se declanșează firește obsesiile, deși nimeni nu află nimic. Hermann Haller se desconspiră pînă la urmă singur, dar numai în fața propriei sale conștiințe. Nu se spune nici un cuvînt despre remușcările sale. Poate că nici n-au existat. Destul că nu se mai suportă el însuși și se va sinucide. Am văzut că eroii, în povestiri, se judecă singuri (dacă e nevoie). Iată o maximă a unuia dintre ei : „Nu e drept să judeci pe cineva după cum gîndim noi despre dînsul..." Dacă ar fi sentimental, autorul l-ar compătimi sau l-ar înfiera pur și simplu pe Herman Haller. Ar fi făcut din el un complicat, idealizîndu-l, sau o caricatură. Meritul povestitorului e însă de a produce, artistic, situația în care Herman Haller însuși se demască și încă în ființa sa cea mai profundă. Ar mai fi de consemnat că un posibil subiect politic a fost convertit în **Scrumiera** într-unul psihologic, nu fugind de adevăr, ci făcîndu-i prin asta și mai patetic.

Am mai reținut **Straniul caz al lui Hasso Werbes**, povestirea amplă ce încheie volumul. Este un scenariu pe trei voci. Și aici autorul face mai mult disecția unei întîmplări, decît a unui destin. Hasso Werbes apare, de cîteva ori, direct în prim plan, cu propriile sale reflecții despre viață. În cea mai mare parte însă el (cu tot ce i se întîmplă) face obiectul unei duble consemnări. Pentru aceleași fapte sînt posibile mai multe perspective. Pretextul, cu valoare de laitmotiv, e destul de simplu : Hasso Werbes ține neapărat să experimenteze adaptarea canarilor, păsări captive, la libertate, în condiții de poluare. Despre eveniment vor scrie și, respectiv, transcrie scriitorul Ernst Lampendüse și Scribul Sirguincios, nume simbolice. La început, literatura (povestirea) excedează cazul. În schimb, partea a treia e mai scurtă (prima ei variantă, lungă, a fost arsă). Hasso Werbes moare în împrejurări obscure, ceea ce provoacă finalul așa de abrupt, și revizuirea „anchetei". Pot fi, în povestire, mai multe sensuri de subtext. Unii vor vedea aici probabil o parabolă a creației. Nu mai puțin ideea „adaptării la libertate", de fapt o fixație, vine cu sugestii, de altă natură. În ce ne privește, apreciem textul ca atare, luat în sine : transcrierile succesive, uneori în zigzag, pentru a reconstitui cît mai multe fețe posibile ale aceleiași întîmplări, destul de încurcate.

Eleșteul este cartea reprezentativă a unui reputat prozator contemporan.

CORNEL MORARU ■

BUCȘANI

Cu picioarele pe pămînt sau cu capul în nori?

ROATA

Să fie cam un an și jumătate de cînd am mai trecut prin Bucșani și Roata, la vremea culesului porumbului nu din toamna trecută, așadar, ci din cealaltă, din '75. La Bucșani se făcuse bine porumbul atunci. La Roata însă am fost mirat să aflu și să trec tocmai în reportajul ce a urmat, se culegeau doar 900 de kilograme la hectar. Între cifrele prin care C.A.P.-urile din cele două sate se comparau, aminteam una dintre marile bucurii ale copilăriei la țară — desigur, una petrecută într-un sat de cîmpie — cînd copiii își trag părinții de mîini către porți și în drum, îndupleîndu-i să schimbe cîțiva porumbi pe cîteva mere, de la munteni ce coborau odată și mai coboară și astăzi la șes, în vremea culesului, cu care pline. Ziceam, se-nțelege, că nu prea au avut copiii din Roata pe ce să cumpere mere în toamna aceea.

— Și-n toamna trecută a fost belșug și le-am cumpărat la copii, îmi zice Emil Panait, președintele C.A.P.-ului Bucșani, vrînd să dea un înțeles cît mai propriu acelei povești cu merele, ce nu făcuse de fapt decît o încercare de a însufleți comparația amintită. Da, am făcut porumb 6 500 kilograme la hectar. Și-n vară, grîu, 4 000.

— Nea Emile, de unde a început faima acestui C.A.P. ?

Se folosește ca și cum l-aș fi rugat să-mi povestească viața.

— De unde am putea începe dacă nu tot de la pămînt ? !

— Deci ?

— Pămîntul ! Pe-aici e pămînt de Viașca, cum îi spunem noi. Brun roșcat de pădure, podzol, cum îi zice la carte. A dat o ploaie, nu poți să intri pe el. A stat ploaia, repede se usucă, sare sapa ca din piatră. Pămîntul ăsta trebuie pîndit, ascultați-mă pe mine, cu mușcă. Dacă pierzi ziua, aproape că poți să pierzi anul. Să-i torni și aur pe brazdă și nu mai faci nimic. Ei, ăsta fiind, ce ne-am zis la început ? Să facem și noi puțină negustorie cu el, să nu mai punem doar grîu și porumb. Și ne-am apucat de legumicultură. Mai mult, mai migloasă, dar ne era gîndul la banii pe care o să-i scoatem, așa că mergea treaba. Aveam producții bune, ce mai ! Necazul venea însă cînd nici nu te gîndeai : la sfîrșit. Ce să mai imi adun eu acum aminte, plîngea pămîntul, munții de noroi și de ardei se vestejeau și se stricau la capul locului și nu venea nimeni să-i ridice, după cum scria în contractele pe care le făcusem. Păi cum ? ! Nu era acolo munca noastră ? Ce se-alegea din ea ? Pe urmă, ne-am gîndit noi mai bine, nu puteam să-i imităm pe cei de la Vidra, fiindcă noi sîntem mai departe de oraș și — pe drept — dacă nu-i dai orășeanului legume proaspete, luate pe rouă, nu-i dă mare lucru pe ele ori nici nu ți le cumpără. Și-atunci am schimbat orientarea.

— Adică ?

— Ne-am orientat altfel. Va să zică aveam pămîntul ăsta. Dom'ne, ne-am gîndit, să punem grîu și porumb, dar să avem grijă să facem mult, că altfel ieșim nici la grîu, nici la porumb ca lepenii ! Și să mai punem mult și bun, să facem și nutreț pentru vite, ca să avem să le îndopăm ca pe găște. Așa a început zootehnia la Bucșani. Ea, săraca, ne-a scos la liman. Știam vorba ceea că animalul e bogățiе la curtea omului, O văzurăm și noi, cu ochii noștri.

— Să vorbim despre asta.

— Încetișor ne-am profilat pe creșterea și îngrășarea tăurașilor, așa-i tot. Creștem adică, într-un ciclu, 2 000 de animale pentru carne. Le ridicăm la peste 400 de kilograme. Scoatem bani buni : pe '77 am avut plan la zootehnie 5 milioane. La sfîrșitul lui mai, începutul lui iunie, facem peste 4 milioane. Dacă nu scoatem noi, pînă la sfîrșitul anului, mai mult de 10 milioane, apoi ne mai întîlnim și vorbim.

Nu mă îndoiesc că Emil Panait vorbește după niște calcule bine știute ale satu, ale „om al cîștigului", după cum spun sătenii, care îndeamnă și se străduiește, el însuși fiind în stare „să dea la un sat să mănînce", după cum zic toți oamenii, referindu-se desigur la o bună rînduială a muncii și la o răsplată pe măsură.

— Pămîntul deci și zootehnia. Altceva ?

— Păi, timpul, organizarea treburilor. Noi, ăștia din C.A.P., trebuie să cam stăm pe acasă, adică în sat, la treabă, altfel vine toamna și te prinde cu atîtia bani cît să-i tii și să-i și numeri cu-o mînă. Să vorbim pe viu. Eu aș avea nevoie de nutreturi combinate să-mi îngraș vițele ? Da. Ei, mă duc la București, la Direcția agricolă, și poate nu o dă, și cer pe-acolo aprobări. Cum cei de-acolo mai au și grija altor unități, nu numai a celei de la Bucșani, pot să-mi zică : băi Emile, tu ai cerut cinci mii de kile din astea, noi îți dăm trei sau patru mii. Și mă repartizează să le ridic, poate, de la Ploiești. Fă, Emile, alt drum, umblă cu sărut mîna pe acolo, deschide ușile fin, cu degetul mic, pe urmă întoarce-te, adu mașini, încarcă-le, du-le acasă, descarcă-le etc. Păi nu e bine așa, cînd am eu aici de toate ? Nu dăm nutrețuri combinate dar realizăm cel mai mare spor pe județ la îngrășarea animalelor : aproape 1 kilogram pe zi.

— Cum așteaptă ?

— Dacă animalul e îngrijit bine, pune carnea pe el vrînd nu vrînd. Noi le dăm pe zi: 1 kg orz, 1 kg porumb, 1 kg gozuri de grîu și fîn în discreție. Acum înțelegeți de ce punem nutreț aproape cît grîu și porumb ? Uite, anul ăsta am pus 400 hectare de lucernă. S-a făcut de ți-e frică să intri în ea. Patruzeci de tone la hectar. Nici nu prea avem mașini la nivelul producției ăștela. Abia războiu cu C.A.P.-urile, niște combine aproape tot la fel de puternice cît Gloria C-12,. Dacă luăm toată coasa asta, nu mai avem grijă cu animalele tot anul. Muncesc oamenii pe rupte la încărcat și transportat să nu pierdem nimic, Chiar astăzi avem la lucru 700 de oameni, — Aveți oameni buni...

— Ce oameni avem noi, mai rar ! Eu nu vreau să vorbesc lucruri nepotrivite, dar dacă-i spun cuiva băi, nea Costică, du-te la București și vino pe loc că e bine pentru C.A.P., se duce. Dar în sat, la noi, mintea omului, afară doar de legumicultură, la început, dar și atunci tot hotărîrsem, toți gresiserăm.

Fiindcă Emil Panait vorbește mai greu și despre el însuși, notez aici ce aflăm de la niște cooperatori din Bucșani. O întîmplare. Odată, pe la începutul anului trecut, s-a ținut la C.A.P. o adunare generală. Erau prezenți și cîțiva delegați de la județ. S-a vorbit ce s-a vorbit și către sfîrșitul ședinței unul dintre acestia a spus : tovarăși, nouă ne place cum muncîți aici la Bucșani, așa și pe dincolo, și toamna de aceea ne-am gîndit să-l luăm pe tovarășul Panait la județ, la U.J.C.A.P. Cuvintele acelea au curmat respirația sălii. Au urmat cîteva clipe de derută, de neliniștire și de nemulțumire tăcută, după care izbucnit apoi într-o hărmălaie de glasuri potrivnice. Fuese însă, cum s-a lămurit pe loc, numai o șiumă. Ce am putea adăuga după relatarea acestei istorii, despre legătura cu adevărat sufletească din tre oamenii acestui C.A.P., dintre acești țărani care, iată, nu fac parte din categoria acelora ce stau toamna la porți — cum spunea un scriitor — și rid de studiții care vin să le culeagă recolta ?

Oluminică imaculată a incremenit deasupra cîmpului de grîu care-și întinde moleom, într-o adiere abia simțită, culoarea incertă, de verde-galben, pînă la apa Neajlovului și lîngă casele acestui sat de țărani : Bucșani, Ilfov.

★

De aici, la zece kilometri, chiar la marginea de spus a județului, se află Roata. Comună mare, cu drumuri asfaltate și cooperare, dotată cu cele de trebuință pentru ca viața să aibă cam toate înlesnirile orașului. Inclusiv piață. În care, mă gîndesc, vin oameni din alte sate pentru a cumpăra de la cei din Roata, ori cei de aici cumpără de la cei veniți din împrejurimi? Ușor de bănuit care ar fi răspunsul, căci C.A.P.-ul din Roata este, cum se zice, unul slab dezvoltat.

Despre ce să-l întrebi mai întîi pe președintele C.A.P.-ului unei asemenea comune de cîmpie, unde pămîntul e neted ca-n palmă ? Firește, tot despre grîu și porumb. Despre acestea îi întreb și eu pe președintele Ilie Dumitru. Răspunsul se amuză însă greu din memorie. Vorbește singur, șoptește cîteva cifre și, decis, scoate din sertarul biroului un carnețel în care caută mai prec mult și spune :

— În 1976 300 de hectare de grîu : planificat 1 200, realizat 1 050. Și 1 110 hectare porumb : planificat 1 400, realizat 1 100 kilograme la hectar.

Producții mici, planuri neîndeplinite. Dar discuția alunecă alunecă : Ilie Dumitru nu vorbește despre „lipsa forței de muncă", despre faptul că aproape toți bărbații sînt angajați la Schela de extracție din celălalt sat al comunei, Cartojani... La C.A.P. au rămas mai mult femeile., De ce le-ați pus să-i cheme, dar să aducă și cheia ; ba nu, e la contabilul șef, să se ducă cineva acasă la el să-i să-l cheme, dar să aducă și cheia — întrăm în poezia unui dosar de care scrie : „Program privind redresarea economică a C.A.P. Roata, unitate mai puțin consolidată, 1975—1980". Treptat ne dăm seama însă că, practic, programul acesta este o simplă hîrtie moartă, un exemplu pur de formalism, căci măsurile stabilite prin el sînt departe de a fi fost realizate. Pînă acum, aflăm, s-a făcut doar o bucătărie furajeră dar, corect este să spunem, ea s-a construit prin grija Schelei de extractie. În patronajul căreia a și intrat, deatîfel, C.A.P.-ul de aici. Nu numai că programul acesta nu este respectat și îndeplinit literă cu literă, cum ar fi normal, și cum cooperatorii au crezut probabil că o să se întîmple atunci cînd l-au aprobat, în adunarea lor generală din iunie 1975, dar acest program este realmente necunoscut, oamenii chiar din conducerea C.A.P.-ului — deci inclusiv președintele și inginerul șef Ion Diță — nu cunosc ce cuprinde. Grav, incredibil. Dar de ce să ne mai mirăm, cînd, din vorbă în vorbă, se rezultă că pînă și producțiile de care-l întrebasem la început pe Ilie Dumitru erau cu totul altele decît cele pe care mi le spusese ?

Aducem cuvenita rectificare : n-au avut planificat 1 200 și nu au realizat 1 050 kg grîu la hectar, ci au avut plan 2 200 și au făcut 2 100. Și la porumb producția a fost mai mică decît cea prevăzută : au avut planificat 2 400 kg la hectar, nu 1 400, și au făcut 2 050, nu 1 100. Ilie Dumitru mi-sorase, dintr-un condei, jumătate din producțiile realizate. Faptul este probabil fără precedent. Ce fel de președinte de C.A.P. este acela care nu știe nici măcar cît grîu și porumb a făcut în anul trecut ? Doar nu-l întrebasem cît sorg a făcut, de exemplu, prin 1961 ! Să ne mirăm că este „mai puțin consolidat" acest C.A.P., după cum le place celor din Roata să spună, cu oarecare duioșie, despre el însiși ? Problema fortei de muncă, a lipsei de oameni potriviti, de care vorbea Ilie Dumitru, se vede că începe încă de la funcția pe care el însuși o ocupă în prezent la Roata. Să vedem în ce cît de adecvată este ea în ce-i privește pe ceilalți membri cooperatori.

Am deschis fișele de norme ale tuturor celor care au lucrat în 1976 la C.A.P., și-am citit : pînă la 40 de norme, 283 de oameni. Între 40 și 80 de norme au lucrat mai puțini : 261. Între 160 și 200 de norme, numărul a continuat să scadă : 111. Precum se știe, cam de la 200 de norme în sus se află cei mai buni mecanizatori, harnicii de lemeși. Pînă la 300 de norme la Roata au muncit 32 iar peste 300 de norme doar 29 de oameni !!! Rămîne la îndemîna fiecăruia să vadă pe cîți oameni contează C.A.P.-ul acesta. În totul lui tot, făcînd o medie, a rezultat clar din calculele inginerului șef că la Roata există forță de muncă dar că oamenii — repetăm : ca m-die, pe ansamblul satului — muncesc puțin în cadrul cooperativei. Cine își poate închipui, de exemplu, că au avut plan 2 200 și au făcut 2 100. Și la porumb producția a fost mai mică decît cea prevăzută : au avut planificat 2 400 kg la hectar, nu 1 400, și au făcut 2 050, nu 1 100. Ilie Dumitru mi-sorase, dintr-un condei, jumătate din producțiile realizate. Faptul este probabil fără precedent. Ce fel de președinte de C.A.P. este acela care nu știe nici măcar cît grîu și porumb a făcut în anul trecut ? Doar nu-l întrebasem cît sorg a făcut, de exemplu, prin 1961 ! Să ne mirăm că este „mai puțin consolidat" acest C.A.P., după cum le place celor din Roata să spună, cu oarecare duioșie, despre el însiși ? Problema fortei de muncă, a lipsei de oameni potriviti, de care vorbea Ilie Dumitru, se vede că începe încă de la funcția pe care el însuși o ocupă în prezent la Roata. Să vedem în ce cît de adecvată este ea în ce-i privește pe ce

fără prejudecăți despre...

GĂRI MARI, GĂRI MICI

■ BUCUREȘTI

Gara de Nord — o gară cu o populație cît a unui oraș mare

Oră de seară. Difuzoarele anunță plecarea accleratului 121 spre Timișoara în timp ce rapidul 96 de la Constanța are o întîrziere de 10 minute, o nimica toată pe lîngă cele 40 de minute înregistrate de personalul 8002 care vine tot dinspre Litoral. „Informațiile" sînt înconjurate de patru cozi sănătoase, cei patru funcționari tamponîndu-și în permanență frunțile transpirate. Sălile de așteptare sînt pline și mai ales lipsite de aerisire. În ciuda unor tăblițe care avertizează că în săliile cu pricina nu se intră decît cu legitimații de călătorie, observi cu ușurință numeroase siluete mai mult sau mai puțin drepte, care n-așteaptă nimic. Nici măcar trenul. O caracteristică pentru această oră : se doarme. În picioare, pe valize, pe lîngă stîlpi, în sălile de așteptare și pe peroane. Mai bine însă se doarme în salonul „Mama și copilul" unde, de pildă, micuța Lăcrămioara Ghindă de doi ani și șapte luni așteaptă într-un pătuc alb și în deplină liniște, împreună cu mama sa, să plece accleratul de Iași de la ora 23,46. Gara de Nord. O lume. Un oraș. 120 000 de călători în 24 de ore. Aproape cît populația orașului Tg. Mureș. Cea mai mare gară a țării, gară cu o viață proprie, cu frizerie-coafură, poștă, telefoane și o librărie care închide la ora 15. Cu florărie și farmacie, cu un restaurant și un expres mereu în căutare de soluții comerciale, citeodată găsite, cum ar fi și cele 12 chioșcuri cu dulciuri, răcoritoare și gustări. Panouri mari indică agențiile și cursele TAROM precum și hotelurile Capitalei. În holul caselor de bilete de la clasa a II-a cîteva cozi reține atenția. La casele 21 și 22 se vînd bilete pentru acceleratele spre Iași și Cluj-Napoca într-o inghesuială rivalizată doar de cozile pentru acceleratul de Suceava. În timpul acesta, alte sase case sînt închise, iar altele nu beneficiază decît de 5—6 solicitanți. „Uitați cum stau lucrurile, ne spune șeful gării, inginerul Iulius Năstase, o casă, două sau mai multe case în plus n-ar rezolva situația pentru că eu n-am ce vinde. Să detaliez. Am încercat de mai multă vreme să ne obișnuim călătorii să-și procure bilete de la agențiile noastre de voiaj, rămînînd ca gara să elibereze bilete pentru cei veniți în ultimul moment, pentru cei care au aflat în ultima clipă că trebuie să plece. În felul acesta, pentru un tren agențiile eliberează 600 de bilete, restul pînă la, să spunem, 800 sînt trimise la agențiile din stația următoare și vreo 60 ne revin nouă. Deci eu nu pot elibera decît aceste 60 de bilete, iar două case ajung". Tot în Gara de Nord funcționează foarte multe casete automate de bagaje, pe lîngă serviciul păstrării bagajelor cu o capacitate suficientă necesităților. Este foarte adevărat însă că pentru mulți noțiunea de a păstra, firește un timp, se confundă cu veșnicia. Astfel, există în Gara de Nord trei încăperi pline cu obiecte aparținînd celor loviți prin nu se știe ce imprejurare de o amnezie puternică. De la sticle goale sau pline cu vin ajuns otet și de la haine sau plăpumi pînă la trei pantofi de damă, roșii, toți trei pentru piciorul drept, găsești absolut ce vrei, inclusiv tablouri și poze de familie sau buletine de identitate, certificate de naștere sau carnete de muncă, cum ar fi cel eliberat de Uzina de pompe în anul 1967 pe numele Plosnea Ion. Dar n-ai bănui o clipă că într-o casetă se pot uita rate, ciste și chiar pisici vii care pînă la eliberare au suficientă vreme să decedeze. Desigur unele exemple pot fi amuzante, dar obiectele cu pricina grevează importante spații necesare gării.

Dimineața, Gara de Nord n-arată deloc obosită. Peroanele sînt curate, chioșcurile cu gustări și răcoritoare deschid la timp, așteptîndu-și călătorii cu crenvurști proaspeți și gustări la pachet. Gara își începe o nouă zi. De la forfota navetiștilor, care dintr-o obișnuință mai veche au ochii cîrpiți și prind trenul cu un minut înainte de plecare sau din mers și pînă la cozile, organizate, la chioșcurile de ziare, totul vorbește de un anume ritual. Restaurantul își scoate portocalele la vînzare, iar înăuntru se servește și lapte fierbinte. Este adevărat că în ciuda explicației cu lipsa biletelor, ele fiind vîndute la agenție, casele de bilete de la clasa a doua suportă destul de greu asaltul călătorilor. Încolo, gara își așteaptă cei 120 000 de călători.

RADU BARBU ■

■ ORADEA

Călătorii trec, gara rămîne!

Gara Oradea, altfel gară măricică, suportînd asaltul zilnic a peste 30 de perechi de trenuri și al 7 500—8 000 de călători, rămîne totuși tot o gară „construită cam pe la o mie opt sute și ceva", cum zice inginerul Ștefan Derban, șef de stație în tură — adică o gară veche de peste 80 de ani, avînd și ultimele cărămizi din zid înnegrite de fum și timp. Întîmplarea totuși a făcut ca în gara Oradea să se petreacă, în chiar zilele cînd am vizitat-o, o amplă „primenire de primăvară", după spusele aceluiași interlocutor, fațada, culoarele, bolurile, sălile de așteptare, practic totul intrînd cu cea mai mare viteză prin mîinile zugravilor și vopsitorilor. Drept urmare se lucra zi și noapte în gara Oradea, în trei schimburi, tocmai pentru ca bătrîna dotare ceferistă să arate, din nou, ca nouă. „Adevărul însă este că în clipa de față noi lucrăm tot ca la începutul căii ferate, adică numai pe sistematizare manuală, ne mai spunea inginerul Derban. Avem 12 acari pe fiecare tură, în stație, care folosesc sistemul de încuietori de chei fără bloc : omul face manevra, trage acele, închide macazul, apoi agață cheia pe un panou special, ca să aibă siguranța că a făcut manevra exactă... Abia de anul viitor gara noastră intră în planul de sistematizare și modernizare al Regionalei C.F.R.-Cluj ; deci, de la anul, vom avea sistemul CED (centralizare electrodinamică), vom lărgi peroanele, vom face accesul spre ele prin pasaje subterane, așa cum trebuie să fie într-o gară a zilelor noastre".

Un prim pas important pe calea modernizării gării de călători s-a făcut totuși anul trecut cînd întreg traficul de marfă a fost trecut în gara vecină, Oradea-Vest, care posedă și un triaj nou, dealtfel.

La casele de bilete nu există decît arareori coadă și înghesuială — cum ar fi, de exemplu, la plecarea (pe timp de iarnă) a trenului nr. 422, de fapt singurul pe acea perioadă cu mers direct Oradea — București. Atunci, practic, în gară nu mai rămîne nici un loc nevîndut — toate locurile fiind rezervate Agenției de voiaj, lucru care, desigur, nu poate avea darul de a spori plăcerea unei călătorii spre Capitală. Ar fi poate mai bine, ni s-a spus, ca la același tren să fie rezervate mai multe locuri pentru Oradea și mai puține pentru Satu Mare și Cluj-Napoca, gări din care, oricum, pleacă mai multe trenuri accelerate spre sudul țării.

Trecînd la sectorul dotărilor sociale, aici consemnăm, pe lîngă existența normală a unor chioșcuri de diferite mărimi și destinații, dar bine puse la punct, în primul rînd măsura — esențială, se pare, pentru o gară ! — a interzicerii vînzării de băuturi alcoolice în restaurant. „Din punctul nostru de vedere, spunea Ștefan Derban, faptul că la ora actuală în restaurantul gării nu se mai consumă decît mîncare, cafea și sucuri, e tare bine, pentru că am scăpat astfel de o serie de vechi „clienți" ai gării care ne pricinuiau o mulțime de necazuri. Din punctul de vedere al gestionarilor, însă..." Punctul de vedere respectiv avea să ne fie explicat mai detaliat de însăși șefa de unitate Doina Buzgău, pentru care, se pare, menirea unui restaurant tot alcoolul rămîne. „Dacă nu-i băutură, nici mîncarea nu merge !" — ne explica dînsa, încercînd, totodată, să motiveze spectaculoasa cădere a vînzărilor zilnice din restaurantul gării, de la 30—40 de mii de lei la cel mult 10 mii de lei în clipa de față...

În camera numită „Birou" l-am găsit pe șotul numitei responsabile consumînd împreună cu un prieten, probabil, fripturi în sînge, alături de care, pentru digestie, desigur, curgea și un vin roșu de cea mai intensă culoare, lucru oarecum de mirare, întrucît lista (oficială) de bucate nu conținea, în afară de ceva mîncare, decît apă minerală și Nectar. Altfel, restaurantul posedă multă liniște și o oarecare curățenie, lucru care atestă încă o dată lipsa „clienților" de care amintise inginerul Derban.

Gara Oradea : peste 80 de ani vechime, 47 de perechi de trenuri în plin sezon de vară (între care 6 trenuri internaționale) în fiecare zi, în jur de 8 000 de călători. Altfel, un loc din care totuși aștepți să pleci cît mai repede.

DUMITRU GEORGE ■

■ GALAȚI

Lipsă de spațiu și, poate, lipsă de înțelegere

În condica de sugestii și sesizări a gării Galați-călători, înfățișată de inginerul Gheorghe Rugină, șeful celor 8 stații C.F.R. din oraș (marfă, vamă, port etc.), ultimul înscris datează din 19 aprilie, ceea ce ar vrea să însemne că lucrurile stau bine la Galați. Într-un fel chiar stau, adică pe peroanele gării domnește o curățenie exemplară, pe care Marin Ioniță o desăvîrșește, la acest ceas de prînz, cu o stropitoare, toate chioșcurile și amenajările sînt deschise după orar, plecările și veniriile celor 30 de perechi de trenuri ce trec pe aici în 24 de ore sînt afișate la bună vedere, sălile de așteptare curate și nu foarte pline, chiar dacă mirosind cam tare a motorină, fără îmbulzeală și fără panică.

Cîteva ore mai tîrziu, înaintea plecării rapidului de București, la 19.03, constatările noastre nu mai sînt la fel de imbucurătoare. Funcționează numai 2 case de bilete, cozile numără cam 20 de persoane, e înghesuială și nu mai e prea multă curățenie, cele 3 peroane fiind abundent acoperite cu bilete de călătorie, hîrtii și așa mai departe. Înghesuiala s-ar datora, după explicațiile inginerului Rugină, lipsei de spațiu din incinta gării, care obligă pe responsabilii ei la plasarea caselor de bilete una lîngă alta, în holul de trecere, precum și lipsei de ritmicitate a curselor de autobuz, asigurate de Exploatarea de transporturi orășenești, care descarcă un număr mare de călători la intervale largi de timp, provocînd sincope în desfacerea biletelor, adică momente de înghesuială, după sosirea la cap de linie a unui autobuz, și momente de pauză, înaintea sosirii — după cel puțin un sfert de ceas — a cursei următoare. Problema venirii cetățenilor la gară, mai ales din cartierele Țiglina, Dunărea sau Aviației, rămîne cea mai acută, după părerea șefului de stație și, mai ales, după opinia călătorilor cu care am discutat. Dacă ultimii se plîng în gura mare, inginerul Rugină ne mărturisește că s-a încercat găsirea unei soluții, dar nu s-a ajuns nicăieri, „căci pe E.T.O. îl interesează un flux continuu de călători pe autobuze, iar noi nu-l putem garanta, firește, decît în funcție de mersul trenurilor". Nu se deschid mai multe case, ne explică, din cauza lipsei de spațiu, de care suferă, dealtfel, și sălile de așteptare, neîncăpătoare în orele de vîrf, ceea ce-i determină pe navetiști, 75 la sută din cei aproximativ 5 000 de oameni care trec zilnic prin gară Galațiului, să rămînă în garnituri și să facă murdărie, zgomot și, uneori, scandal, „Neființd loc, continuă, din punct de vedere al eficienței și rapidității vînzării legitimațiilor de călătorie dacă lucrează 2 case e ca și cum ar lucra una, deși adesea, după nevoi, sînt deschise și 6", ceea ce — cum spuneam — nu se întîmplă în ziua de 25 mai.

O soluție ar fi fost, am înțeles, legată de desființarea bufetului de pe peron, deschis de la 6 la 23, și de amplasarea unei case de bilete mai departe de celelalte, dar nici aici nu s-a ajuns la un acord, deși — ne folosim acum exclusiv de documentarea noastră — la bufetul cu pricina nu se găseau decît băuturi, între care, firește, votca și țescovina, bucatele limitîndu-se la niște icre scorojite, la un salam uitat în galantar de multă vreme, la niște crenvurști subțiați și albicioși și la o farfurie cu „piftele, 1.25 bucata", reci și neaspectuoase. Dat fiind faptul că în apropierea gării se mai găsesc, la o aruncătură de băț, un bufet expres și bodega „Locomotiva", sugerăm organelor în drept să reanalizeze situația, fie schimbînd profilul unității de pe peron, spre a asigura hrană caldă călătorilor, fie desființînd-o, spre a permite extinderea spațiilor de vînzare pentru legitimațiile de călătorie.

Dacă la gara din Galați ghidul C.F.R., plasat în holul de trecere, nu funcționa, luminile lui rămînînd stinse la orice apăsare, în schimb funcționau 3 telefoane publice urbane și unul interurban automat, în dreptul cărora era adunată mai puțină lume decît în preajma celor 2 cîntare, avînd un singur stăpîn și autorizația numărul 349, la care erai invitat să-ți verifici greutatea sau, contra 0.50 lei de persoană, să-ți controlezi „forța și puterea mușchilor", ca în bilciurile de altădată.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Ceapa și terapia somnului

Ilustrația numărului aparține fotoreporterului nostru **EMANUEL TĂNJALĂ** ■

■ PIATRA-OLT

Niciodată gara nu este închisă cu cheia

Însemnările de călătorie prin țară ale lui Nicolae Iorga ne vorbesc despre gara Piatra-Olt (deși este, de fapt, o Piatra lîngă Olt, numită de aceea „Piatra-Olt") ca despre o stație de legătură „unde marea linie munteană veche se taie cu linia nouă care duce, de-a lungul apei Oltului, la Corabia". Stația a rămas ca și atunci plină de zarvă și de lume pestriță cu mers oltenesc obișnuit, adică sprinten, și departe de comuna Piatra-Olt, un sat mare și întins între nesfîrșitele cîmpii verzi.

Opresc aici la Piatra. În stația de cale ferată, nu mai puțin de 63 de trenuri pentru persoane, doar șase dintre ele fiind accelerate și nici unul rapid. Ca peste tot, și aici coborîrea din tren nu este permisă, așa cum prevede noul mers al trenurilor, decît „după oprirea acestuia și numai pe partea dinspre stație". Cu toate reglementările existente, dimineața și după-amiază peroanele înguste și deci neîncăpătoare sînt înțesate de năvețiști și călători care se încurcă unii pe alții, încurcă de multe ori și trenurile, sar printre vagoane.

Pentru călători gara este doar de tranzit. Ei vin cu trenul și pleacă tot cu trenul. Cei mai mulți coboară și așteaptă legătura. Să vedem ce le oferă gara, care, ca orice gară, nu este niciodată închisă cu cheia. Sala de așteptare clasa a doua este mare, încăpătoare și plină de praf la fel ca și cea de clasa întîi. La clasa a doua stă cocoțat sus de tot, prins în perete, la mai mult de trei metri înălțime de nu-l poate ajunge nimeni, un televizor Diana H2. Încercările de a-l porni rămîn zadarnice, iar Ion Popescu, de loc din Govora, aflat pe bancă sub televizor împreună cu alți călători, se apără zicînd: „Lăsați-l, oameni buni, barem să nu vină peste noi". Se lasă oamenii păguboși, unul se plînge de niște dureri la stomac, iar Cristian Mateescu, student în anul III al Facultății de medicină generală din București, dă pe loc un prim ajutor.

Șeful stației, promovat doar de o lună de zile, este inginerul Marin Mitrache. Lucrează la calea ferată încă dinainte de facultate cu vreo șase ani. Se bucură de promovare și nu prea, are nevasta ingineră chimistă la Drăgășani, și ca șef nu mai are voie să facă naveta. Conduce 600 de oameni, nici mai buni, nici mai răi decît alții. Doar cu șoții Vatu are necazuri. Curățenia gării este treaba lor, dar nu-și fac datoria. Pînă acum, de cînd este șef, n-a dat pe nimeni afară, dar ei vor fi primii. Nu se dau deloc pe brazdă și nici nu renunță: acu lipsesc pentru vreun proces, acu se-mbolnăvesc.

Despre restaurant se zice că este al gării, dar el aparține cooperației de consum din comună. Este plin de băuturi, mai puțin de mîncare și fără strop de apă minerală. Cum și apa potabilă lipsește, călătorii care coboară însetați au doar șansa... de a-și trata ulcerele cu votcă. În apropierea gării mai există un alt restaurant care seamănă leit cu primul și o unitate „Gospodina", de la care a rămas numai firma. Înăuntru sticle de lapte goale, iar pe geam orarul zilnic 7—10 și avertismentul: „De la ora 10 nu vă mai putem asigura lapte".

În rest, am mai reținut că Piatra-Olt este un nod de cale ferată foarte important pentru marfă, călătorii sînt doar în tranzit și fac naveta spre Slatina, Rîmnicu Vîlcea, Drăgășani și Balș. „Prelucrarea" trenurilor de marfă merge strună și se dezvoltă cu încă 6 linii, iar muncitorii de la calea ferată rămîn cum sînt dintotdeauna, cinstiți și harnici.

ION PEȘTIȘANU ■

■ CRICOV

Într-o gară militică

După cîteva aventuri onomastice, gara care în prezent deservește orașul Urlați și numeroase comune învecinate, dintre care cea mai îndepărtată este Singeru (30, poate chiar 40 km depărtare), gara, deci, s-a fixat la denumirea de Cricov, respectînd o autoritate geografică constituită de rîul cu același nume. M-am învîrtit prin jurul acestei gări (căci gară este, orice s-ar spune, pentru că pe aici trec și, uneori, se și opresc trenuri, așteaptă să plece și chiar pleacă pasageri, ori sosesc pe la case lor sau pornesc spre cîte și mai cîte direcții), spre a înțelege ceva despre viața ei neștiută.

Dar de ce să aproximăm cînd impiegatul de mișcare Marian Antonescu aflat acolo în ziua și la ora sosirii mele (șeful Gh. Lacurezeanu, locuind chiar deasupra stației, era plecat, cam neceferist, pentru că ceasul — gării — arăta orele 12.20 și dînsul afișase pe geamul biroului său închis acum că are program pînă la 13.00, nefiind nici acasă, întrucît ar fi însemnat să rămînă tot pe loc), mi-a oferit date precise: trec 44 de trenuri de persoane prin Cricov și 124 mărfare, dintre care 25 opresc iar celelalte își fugăresc parcă singure siluetele metalice pe nesfîrșite căi de oțel, care ajung în cele mai îndepărtate colțuri de țară. A fost, vă rog să mă credeți, cel mai straniu interviu din lunga mea carieră, întrerupt de zeci de telefoane, de ieșiri pripite pe modestul peron, pentru salutul tradițional — obligatoriu, solicitat parcă de șuieratul locomotivelor și, dacă ar fi să-l cred pe tînărul „mișcărist", picasem la o oră liniștită, față de altele. Dacă-l găseam pe șef aș fi putut, eventual, afla și cifra medie a călătorilor, așa însă m-am mulțumit să-i privesc pe cei doi din sala de așteptare, un bărbat și o femeie (ah, ce replică la filmul lui Lelouch s-ar fi putut face!), care nu aveau nici o legătură unul cu altul, în afară de... așteptare, pe care unul (bărbatul) n-o puteă explica, deoarece dormea iar femeia de asemenea nu știa cum s-o lămurească din moment ce ea venise pentru a... pleca cu un tren ce avea, la rîndul său, să sosească. Pe scurt, în gara Cricov munca personalului este grea, ca în orice altă stație C.F.R., plină de responsabilitate, dar nu în ceea ce-i privește pe călători care n-au unde să bea un pahar de apă, unde să mănînce ceva (poate nici nu i-ar interesa, distanțele fiind mici și oamenii circulînd cu de-ale gurii de-acasă), unde instalațiile sanitare, dacă ar fi numite așa, ar părea titluri academice acordate analfabeților, unde munca de casier este făcută de aceiași oameni care mai îndeplinesc și alte sarcini, unde bariera blochează, în numai 5 minute, șoseaua spre Urziceni — Constanța, pînă ce coloana de mașini atinge un kilometru lungime în timpul sezonului estival, gară mică de cîmpie în care cîteva flori și ciținea arbuști decorativi încearcă să zîmbească fugitiv călătorilor ocazional aflați la ferestrele pe care n-au nimic interesant de văzut, stație beneficiind, totuși, de instalații moderne (centralizare electro-dinamică) și de un trafic vital pentru combinatele siderurgice, în care personalul uman își pregătește salata de roșii și ceapă cu care își va combina prînzul compus din ouă și friptură de pui la orele 12.00 ajungînd s-o înceapă la 15.00, în fine, stație în care se depozitează recolte uriașe de sfeclă-de-zahăr destinate fabricii de la Bod și în care te simți jenat să-l rețli, mai mult decît trebuie, pe unicul funcționar, în cazul dat pe Marian Antonescu, cel care debitează vorbe și cifre cu o frecvență de spicher sportiv emerit încercînd, cu tot dinadinsul și mirarea, să-l satisfacă pe primul ziarist care-i vizitează locul de muncă...

V. EMANUEL ■

■ FĂUREI

Un important nod de cale ferată, sau piesa nr. 1 a Regionalei Galați

Nici o intenție de ironie în afirmația din titlu, iar cine ar avea-o și-ar da seama de eroare văzînd privirile uimite de spaimă ale șefului gării Făurei, Traian Apostolescu, cînd l-am întrebat ce s-ar întîmpla dacă, de mîine, stația lui ar dispărea de pe harta feroviară. „Vai de capul meu, s-ar încurca întreg traficul național! Am avut o situație de acest gen în timpul viscolului de astă iarnă. Să nu mai vorbim... Alături de Timișoara, tot cu 6 direcții de mers. Făurei este „nodul gordian" al rețelei feroviare, așa cum a spus tovarășul director general într-o conferință. Trec pe aici aproape 270 de trenuri de tot felul, multe opresc, unele chiar prea mult (recordul: 49 de minute)."

Cinstit și deschis la suflet, acest șef de gară brunet, cu ochi vioi și limpezi ca două ferestre spălate cu lacrimi de bucurie, răspunde prompt constatărilor făcute printre călătorii întîlniți în sala de așteptare cl. a II-a (înghesuiți pe băncile de lemn, copii și femei, bătrîni și militari, veghind, dormind, croșetînd sau supraveghind, neîncrezători, maldăre de bagaje, într-un spațiu neaerisit cine știe de cînd), ori ale celor de la clasa I, așezați pe bănci tapițate cu skai, sală fără covoare (acestea fiind ridicate din cauză că nu „erau respectate", adică murdărite). Șeful stației, la întrebarea: care este aici lucrul cel mai dificil pentru el, ne-a răspuns simplu și convingător: „lipsa timpului liber; dacă știam, nu mă făceam șef de gară". Să nu se creadă însă că acest om, domiciliind formal în Brăila, unde își are familia, dar de fapt în gara Făurei, se referă la un interval rezervat distracțiilor. El a și propus, la sesizările călătorilor, o rezolvare pentru trenul care merge de la Galați pe litoral și care, ajungînd la 8.09 la Făurei, stă trei ore să-l aștepte pe cel de Buzău întîrziat de regulă. La alte legături se stă 4—5 și chiar 6 ore, (vezi registrul de reclamații). Știe că sînt probleme cu combustibilul dar nici să aștepte oamenii ore în șir nu crede că e bine. Gara e curată, în general, dar dotările sînt defectuoase sau mai exact defectuos folosite. La orele 11.20, ziua deci, restaurantul era închis pentru „predarea schimbului" („Nu-i al nostru, tovarășe, e al cooperației"), nu se servea decît o ciorbă sau supă, n-am avut curiozitatea să degustez, și un cîrnat cu tahnite de cartofi: restul, bufet rece și sărac; automatul de înghețată, părăsit în nefuncționare; toate chioșcurile (ziare, loto, dulciuri, răcoritoare etc.) închise; pe un ghișeu citesc: „plecat la casierie"?!; două telefoane publice, instalate pe peron, funcționează: gogoșeria este cea mai animată: cei care „fierb" așteptînd sînt mai numeroși decît ghemotoacele de cocă din lighenul cu ulei (cam ars); hîrtiile, care-ți feresc degetele de arsură, zboară în toate părțile, numai în coșuri nu (de unde nu-i, nici..., omul nu cere). Gara Făurei duce lipsă acută de apă. Aprovizionarea a fost preluată de Consiliul popular local, C.F.R.-ul aducea de la Buzău, cu cisternele, apa necesară. Dacă n-ai ce bea, n-ai nici cu ce să te speli. Dar gara rămîne importantă: așa cum a și spus tovarășul director general la acea conferință. Mă întreb, totuși, de ce nu și oamenii care trec pe aici?

NICOLAE DECEMBRIU ■

■ PETROȘANI

O mătușă mult prea cumsecade

În abia trecutele zile de simbătă și duminică, în stația Petroșani a căzut, ca de atîtea alte ori, un record al gării: nu s-a vîndut nici un bilet de peron! Ceea ce nu înseamnă că ar fi lipsit clienții, nici că s-ar fi aplicat, conform unui avertisment afișat, amenzile cuvenite, între 20 și 50 de lei. Ca urmare, gara acestui oraș este, adesea, o „haltă" prelungită în drumurile cu și fără rost ale unor pierde vară, lungiți fără pic de rușine și fără a fi deranjați pe băncile sălilor de așteptare și sforăind acolo la toate orele zilei. Dormitor ad-hoc — altfel spus, „mătușa gară" — sînt și sala de așteptare clasa I și cea de clasa a II-a, pe care le deosebesc tăblițele de la intrare și nu confortul, astfel că accesul este neîngrădit, iar cetățenii cu legitimații de călătorie — indiferent de timpul pe care îl vor pierde în preajma sosirii unui tren — sînt îndemnați să ia loc în picioare și să se plimbe de colo-colo. În aceste promenade, în afara unei țîșnitoare cu trei guri de apă, călătorul, vrînd-nevrînd, dă cu ochii de micuțul și neimbietorul chioșc (de răcoritoare) dintre boschețl, unde servesc Mircea Dumitru, în calitate de șef, și Maria Dumitru, în calitate de nepoată, conform programului care lipsește. „Marfă multă, vînzare puțină" — cam așa se întîmplă, zice neposata, în absența unchiului plecat după marfă, și oferă cîrnăciori, chiftele sau mici unei cliente (vînzătoarea de la chioșcul de ziare fără ziare: „Ce, n-am voie să lipsesc și eu cinci minute?!" Cînd vreți...). Cafea sau chibrituri nu se găsesc fevident, s-au epuizat). În schimb „tăriile" sînt nelipsite, precum coniacul, biterul și rachiul, iar 14 butoaie cu viitoarea bere la halbă așteaptă să fie destupate de către Mircea Dumitru. Cam tot de atîta vreme, se află nestingheriți sub acoperișul gării Mircea Dimachi și Ilie Rotaru, ambii din Moldova Nouă cărora le place aici mai mult decît acasă. Nici pe ei, nici pe Ioan Truta („Vai, cît îi ceasu' ?!... M-ați trezit... Uf, ce-am mai dormit...") Costică Baractaru sau Corneliu Lițu nu îi acuzăm că ar fi ciopîrtit așa-zisele fotolii din sala de așteptare clasa I, unde un scurt „test" efectuat cu ajutorul sergentului major Ionel Vasile, de la postul de miliție din gară, dovedea că din 20 de suflete doar trei-patru dețineau respectiva legitimație. Între acestea, cîteva mame cu copii (multe altele pe peron, în frig) ar fi putut pretinde un repaus în camera numită întocmai, deci „mama și copilul", dacă Ana Filip, pentru a nu știu cîta oară, nu ar fi pierdut cheile, întristînd-o pe colega ei, Floarea Angiu, ambele cu un cumul de funcții demn de... compătimit: informator la ghișeu, la telefon și la stația de amplificare, manevrant la „bagaje", vizarea întreruperilor, plus cheile cîtorva încăperi utile. Cum se apropia ora plecării trenului nostru, ne-am înscris cu oarecare răbdare în coada îngroșată la singura casă de bilete. („Da, aveți dreptate — consideră impiegatul Gh. Albescu — ar trebui deschis încă un ghișeu, îndeosebi în sezon").

Așadar, gara din Petroșani, la cei 107 ani de la darea în exploatare, are încă o sumedenie de lipsuri, așa cum nu ar trebui să fie în preajma liniilor pe care „călătorește" în cea mai mare ordine doar cărbuncle.

TEODOR BULZA ■

■ BRAȘOV

O gară-etalon deși cu mici neajunsuri

În ziua de 25 mai rapidul „Decebal" — tren de confort și rigoare matematică — a plecat din Gara de Nord cu 5 minute mai tîrziu și a ajuns la Brașov cu 35 minute întîrziere. Ce s-a întîmplat? Conducătorul ne răspunde că „s-a mers pe fals", linia directă fiind pe alocuri în reparație. Pornire nu de bun-augur, dar gara Brașov ne primește cu lumina și ordinea ei binecunoscute. Pasagerii s-au scurs prin pasajul subteran în două minute, într-o ordine și o liniște care nu aminteau cu nimic de haosul marilor metropole. La capătul culoarului, casa de bagaje primea în ritm normal, cei care depuneau nu depășeau 4—5 persoane, fiindcă primirea o fac doi angajați C.F.R. care se completează armonios. Gangul care continuă la stînga spre ieșire dă o notă de cenușiu și rece, atît a sistemului slab de iluminare cît și a vitrinei friziriei de aici care este acoperită cu panouri de culoare închisă, mohorîtă. Dar piața mare deschide larg panorama orașului industrial și turistic. Autobuzele și troleibuzele vin rar, getaxurile sînt insuficiente în unele ore de vîrf, totuși lumea eliberează repede piața gării dînd loc altora care vin și pleacă. Intrăm în clădirea gării pe marile uși de primire. În holul imens, totul într-o bună lumină, ne așteaptă opt case și mai multe puncte comerciale. Dintre case patru sînt deschise (3 de clasa a II-a și 1 de clasa I), suficiente pentru numărul de solicitanți de la acea oră. La nevoie alte case își deschid ghișeele. Biletele se dau permanent, nu numai în preajma sosirii trenurilor, ca prin alte gări. La biroul de informații — aflat în locul cel mai vizibil, de cum intri dai cu ochii de el — se dau relații prompt, în limba în care se adresează solicitantul. Lîngă informații, o coadă destul de lungă de oameni așezați pe un rînd la punctul farmaceutic. „Puteți să-mi dați un pachet de vată?", întreabă primul cumpărător. „Vă dăm și două", răspunde calm una dintre cele două farmaciste de serviciu. Florăria „Codlea" are aici un ghișeu cu program 7.30—14 și 15—20, oferind mereu flori prin mîinile unei vînzătoare întotdeauna bine dispusă. Alături, punctul de dulciuri închis, fără orar afișat (?). Dincolo de intrare, centrul de difuzare a presei, apoi punctul de tutun și ilustrate, cu vînzare continuă. La etaj, în largile balcoane, o librărie cu stand liber, deschisă toată ziua, alături cu un mic „magazin" de cosmetice, obiecte de artizanat și țigări. În capul culoarului — sala de așteptare clasa a II-a. Imensă... Curată ca sticla. Cu bănci comode, întotdeauna mai multe decît doritorii. Întrebăm o tînără care așteaptă cum i se pare în sală. „Foarte plăcut. Vin în fiecare zi, fac naveta la Covasna. Lucrez la sere, aici la „Tractorul". În sala de așteptare vara e răcoare, iarna e cald. Știu cînd vine trenul după difuzor. Mă cheamă Nagy Maria și nu mi se pare deloc grea naveta". Într-adevăr: aici, ca și în sala de așteptare clasa I de alături, precum și pe peroane, difuzoarele se aud limpede, la orice oră din zi și din noapte, fără stridența și hîrîitul din alte stații. În sala de așteptare clasa I atmosfera este de reală vacanță. (Poate s-ar cuveni, în ambele săli, un afișaj mai viu și mai actual privind realitatea orașului: spectacole, reclame, imagini.)

La bufet, situat în partea opusă sălii mari de așteptare, toate mesele în permanență ocupate, pentru că în permanență se găsesc aici gustări calde, bere, fructe-cola din producție locală și mai ales originala băutură răcoritoare „Prima C" preparată după rețetă brașoveană din lămîie și apă minerală de la Zizin. La etajul superior — restaurantul. Mică atmosferă tavernieră (de atîta fum de țigară), dar servirea bună, de către cinci ospătărițe tinere și atente la client.

La prînz, cînd trenurile se îndesesc, în gară se deschid cinci case. Se dă prioritate celor care au tren imediat. Casierița Ștefan Maria ne dă bilete la rapid, dar trece surprinzător de încet locul și vagonul cu creionul. De ce, cînd avea pixul alături?

Plecăm. Ceasul de pe frontispiciu ne arată că **exact cînd trebuia.** Gara rămîne la locul ei: mare, albă, impunătoare, înscrisă perfect în arhitectura nouă a orașului, puțind fi, prin construcția, dotarea și sistemul de servire, un etalon, dacă și-ar retuşa micile neajunsuri.

TRAIAN BĂDULESCU ■

Între clasic și baroc (XXVIII)

Delacroix
Tigrii

I

Acest tigru are ochii melancolici, ceva din umbra misterioasă a Orientului îi prăfuiește obrazul, iubește nopțile cu stele înalte și nisipoase, privește soarele cu ochii nocturni, adulmecă miresmele deșertului și ale paradiselor inițiate spre care s-a întors Rousseau, gonește pe urmele lui Faust și Mefisto, îi dă tircoale lui Hamlet și atelierului lui Michelangelo... Dar este oare, într-adevăr, un tigru ? Sau un sfinx ? Un sfinx în jurul căruia sporește nisipul, în jurul căruia crește singurătatea, în vreme ce ochii săi privesc imobili unul din acele adevăruri despre care e convins că n-a fost spus destul. Căci, ceea ce creează oamenii de geniu, afirmă Delacroix, nu sînt ideile noi, ci ideea care îi stăpînește că ceea ce a fost spus n-a fost spus destul...

Acest „mare vrăjitor al culorii" este un artist singur. Și, în ciuda gloriei, e înțeles, în fond, numai de cineva pe care nu l-a invitat niciodată să-i treacă pragul atelierului : Baudelaire. Chopin cu care era prieten și pe care îl socotea un Rafael al muzicii, n-a înțeles mărturia din pictura lui Delacroix, după cum Delacroix n-a înțeles geniul lui Balzac. Ceva îl separă chiar de cei apropiați, așa cum, mai tîrziu, un colecționar (apărînd bunele moravuri !) l-a separat pe Chopin și pe George Sand tăind în două opera lui Delacroix care îl înfățișa împreună.

Amintesc aceste amănunte fără să fiu prea încredințat că istoria artei ne-ar putea feri de greșeli. (Dimpotrivă, se pare că unele se repetă cu o tristă regularitate.) Rolul memoriei este a pune trecutul la lucru și totuși o boie în mare și un ceas în care să stau cu trupul întins pe nisipul înnegrit de soare valorează, poate, uneori la fel de mult ca un drum pe Acropole. Cu ochii orbiți de lumină voi putea spera să aflu un sens Parthenonului acolo unde singurii sculptori și arhitecți au fost marea, vîntul și timpul, sau nici nu va fi nevoie, deoarece nisipul, valurile și soarele mă vor învăța același lucru ca Fidias. Și abia atunci voi avea dovada că am meritat să urc pe Acropole și să văd coloanele de marmură îngălbenite de vreme...

Și dacă limba adevărului este simplă, cum zicea Seneca, atunci îmi ajunge să spun că singurătatea nu poate fi un scop decît pentru un om incapabil să spere. Și pentru o artă incapabilă să spere. Un artist adevărat care se retrage în deșert o face numai pentru a-l combate. Ca piramidele ridicate pe nisip pentru a dezminți atotputernicia lui. Uneori am auzit zicîndu-se : un artist e un visător singur. Dar el nu este artist pentru că este singur, ci pentru că este solidar. Și mai trebuie oare dovedit că un artist care vrea să se ridice împotriva morții, trebuie implicit să se ridice împotriva disperării ? În sens bun, el este un lanus. O față întoarsă spre tăcere, spre reverie, spre înlăuntru, iar cealaltă spre freamătul vieții și spre lumina care ne separă de moarte. Căci operele se creează în singurătate, dar împotriva ei. Împotriva deșertului și de partea speranței. Și dacă Delacroix a fost singur, a fost pentru a se devota în întregime picturii, pentru a fi solidar prin ea.

El se simte atras de Dante, de Shakespeare, de Goethe. Îl obsedează Faust și Hamlet, iar primul său mare tablou expus la salon a fost **Dante și Vergiliu în infern.** Rubens, Tițian, Rembrandt și Michelangelo sînt zeii săi în pictură. Cu ajutorul lor luptă împotriva îndoielilor, împotriva bolii, împotriva timpului, împotriva singurătății, adică împotriva a tot ceea ce împiedică pictura să-l devoreze. S-a văzut, enigmatic și sumbru, în costumul lui Hamlet, dar pentru el nu există dileme. Și într-o vreme în care George Sand își taie părul bogat trimițîndu-l lui Alfred de Musset ca afrandă, el nu e dispus să facă sacrificii nici iubirii.

Oricum, curios romantic. El are în el ceva foarte sălbatec, îl caracterizo Baudelaire : s-ar fi zis că e craterul unui vulcan ascuns artistic sub buchete de flori. Alături de Horatio, privind craniul pe care i-l arată groparul, Hamlet stă, de fapt, pe marginea craterului acestui vulcan. Iar Faust și Mefisto galopează în noaptea Sabbat-ului tot pe marginea lui. Prin craterul acestui vulcan au coborît în Infern Vergiliu și Dante. Și tot în craterul acestui vulcan privește, meditînd, Michelangelo din tabloul care îl înfățișează în atelierul său. Dincolo de foamea de absolut a lui Faust, se aud pașii lui Delacroix. Și dincolo de melancolia lui Hamlet, credința lui în artă e gata parcă să apere cu sabia împotriva morții dreptul de a răspunde „a fi".

Dacă l-a pictat pe Michelangelo, e făcut-o pentru că îl atrăgea infinit mai mult decît Rafael. Dacă e ilustrat Faust, a făcut-o convins că n-au fost rostite destul unele întrebări cunoscute. Și dacă l-a obsedat Hamlet, a fost pentru că voia să răspundă el însuși. Întrepret el lui Shakespeare, el lui Goethe, el nu este decît propriul său interpret. În acest caz, n-ar mai trebui să ne mirăm descoperind la gîtul lui Michelangelo, în tabloul care îl înfățișează pe marele florentin, fularul lui Delacroix. Și nu ne îndoim că printre cărțile din atelierul lui Michelangelo, înlăuntrul impedimentele de cronologie, Delacroix ar fi putut să așeze și **Faust.**

Acest romantic nu împărtășește însă ideile lui Rousseau. Și nu vroia să fie un Hugo al picturii și nici un Berlioz al ei. El consideră la un moment dat că tiranii cei mai cruzi pe care trebuie să-l combată omul sînt propriile sale pasiuni... O asemenea declarație răstoarnă tot ce știam despre Delacroix. Tigrul ne arată dintr-o dată fața lui Descartes. El aleargă pe urmele lui Faust, parcă numai pentru a-i vedea înfrînt. Coboară în Infern cu Dante și Vergiliu numai pentru a se îngrozi. Și privește lumea de pe șoseaua lui Michelangelo numai pentru a descoperi că adevărul său este altul. Rar o operă ne-a împins mai departe de creatorul ei ! El însuși recunoaște că nu va fi niciodată shakespearian. Ingres îl socotea un Robespierre al picturii și ei nu era decît un Napoleon al III-lea. Vreau să spun că în ciuda ardoarei sale romantice, poate că religia secretă a lui Delacroix a fost clasicismul.

OCTAVIAN PALER ■

Expoziții

C. Marinescu — pictură

La noua galerie METOPA din Pitești, Constantin Marinescu deschide prima sa expoziție de pictură. Un contemplativ ale cărui peisaje, deși pornite dintr-un loc anume al regiunii, la Ștefănești, la Costești, la Războieni ori pe Valea Argeșului, stau, pînă la urmă, mărturie a unui foarte simțit alean. De fapt, Constantin Marinescu descoperă în tot locul un singur peisaj, un cer gri, prevestitor de tăceri adînci, de singurătăți argintii, de reverii potolite. Casele sînt risipite sub cer, în ele mocnește ceva, pomi hieratici, în grupuri răzlețe vin să sublinieze, cu negrul gros al trunchiurilor, liniștea, pacea frumoasă a acestor vederi. Unele ecouri sînt din Andreescu, am fi tentați să ne referim, de asemenea, la iernile semnate de Ciucurencu tînăr. Urmărind atent mersul picturii contemporane, al picturii peisagiste, vom băga de seamă ce multe sensibilități a atins opera lui Andreescu, ce viu e încă spiritul lui, ce propriu îi este andreescenismul românului din sud.

Constantin Marinescu are o paletă fină de griuri colorate, roșul apare rar și numai pentru a întări desenul unei case ori gravitatea stingheră a unui zid, albastrul la fel, cu discreție, cu rostul unei pietre prețioase într-o montură de metale albe, ușor atinse de oxid. Efectul original al pînzelor sale vine din tușeu, din vigoarea accentului. Peste o pictură de fond, destul de așezată, de impersonală, artistul pune, cu mari și adesea categorice trăsături de pensulă, pete bogate de vopsea. El mai are obiceiul de a desena hotărît conturul obiectelor direct în culoare, cu negru, mai ales, de unde noi sugestii de forță, de pasiune strunită. Evident, nu avem de-a face cu un inovator. Constantin Marinescu își cunoaște bine puterile și, cinstit fiind cu sine însuși, cată a da publicului numai opera ce-o trăiește, numai adevăruri în care se simte implicat. O pictură fără mistificări, străduind spre adîncime, spre claritate. Trăind numai cu problemele picturii sale, departe de frămîntările obștii mari, piteșteanul nu prea e cunoscut. Și e păcat, fiindcă la o problematică asemănătoare, la calități plastice egale și uneori inferioare, o seamă de tineri au ajuns să binemerite din interesul public, să fie citați în textele critice, în fine, să expună susținut, să fie îndemnați la muncă de chiar toate acestea. Pentru cine n-are vocația absolutului și a unei existențe profund solitare, mediul poate să însemne mult, niște circumstanțe nefericite lucrînd la surparea talentului. Acum să scriem că prima expoziție a lui Constantin Marinescu arată un talent încurajat de bune camaraderii artistice. Folosită cum se cuvine, galeria METOPA din Pitești poate să îndrepte atenția către o urbe în care, din fel de fel de motive, artiștii plastici nu prea și-au făcut veac.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica spectacolelor

Un poem binefăcător despre tandrețe

S-ar părea că în **Șoimii**, piesa lui **Petru Vintilă**, este vorba despre o clasă de liceeni ieșeni care au cerut — toți mai puțin unul — să fie primiți, fireste cu dispensă de vîrstă, în rîndurile armatei române care ducea Războiul pentru independență. Numai că, oprindu-se la unul dintre ei — la Ionel, nepotul bunicului Lupașcu, fratele lui Tudor, nepotul unchiului Ștefan, fiul Mariei și al lui Constantin Pastia, primarul orașului Iași — autorul a mers mai departe, spre miezul, spre rădăcinile acestui gest colectiv : familia românească, statutul ei moral. Un portret de familie împlinit cu mult simț al realului concret al epocii și cu foarte multă căldură în nuanțe specific moldovenești. Un portret al atitudinilor — aparent contradictorii dar, de fapt, absolut unitare — ale membrilor unei familii ieșene față de oamenii claselor sociale ale acelui timp (Catinca, femeie în casă și Grigore, vizitiu la primărie sînt respectați și chiar iubiți, iar Jean, fiul prințului Moruzi, Jean care nu s-a dus împreună cu toți colegii săi pe front dar care scrie, în tihna Copoului, poezii despre front, sacrificiu și glorie, este disprețuit și dat afară din casă) ; față de cauza națională a independenței (care, pentru ei, a fost mai presus de orice dragoste, fie ea de mamă, fie ea de logodnică, fie ea de viață) ; și față de ei între ei, ca neamuri („minciuni", „intrigi", „conflicte", „lipsă de scrupule" pentru a-l ocroti — blînd și cu tandrețe — pe cel împotriva căruia se „complotează"). O evocare-exemplu, o demonstrație-pildă că acasă se poate trăi foarte frumos. Adică sentimental și demn, altruist și intransigent. Ceea ce tot independență înseamnă.

La Teatrul **„Victor Ion Popa"** din **Bîrlad**, montînd această piesă — montînd-o în ton cu aerul ei de familie — regizorul **Cristian Nacu** s-a purtat ca un pater familias care conduce, cu gîndire meșteșugărească sigură, personajele prin casa reînălțată, pe temelii din informații și sentimente, de scenografa **Safta Șerbu.** Și-acum, acei care, cu artă contemporană, ne-au întors în lumea noastră de-acum un veac, actorii : **Marina Banu,** în rolul mamei Maria (încă o mamă care, asemenea aceleia din piesa lui Grigore Ventura, scrisă acum o sută de ani, ori asemenea aceleia din piesa lui D. R. Popescu, scrisă anul acesta, nu vrea să-și lase fiul, crud-adolescent, să-și riște viața în război dar îi dă binecuvîntarea), face totul ca să trăiască cu discreție și tocmai prin asta își păstrează poziția de personaj principal, de personaj care știe și hotărăște totul, fie că-i vorba de numărul luminărilor care trebuie aprinse pentru bucurie, fie că-i vorba de numărul luminărilor care trebuie aprinse pentru durere ; **Ștefan Tivodaru,** în rolul generos al bunicului Lupașcu, își cheltuiește cu generozitate și poftă galbeni autentici din tezaurul talentului și profesionalismului său ; **Virgil Leahu,** în rolul lui Ionel, fiul Mariei Pastia, născută Lupașcu, ne luminează conștiința și ne amărăște sufletul cu alcătuirea pură și umbrită, neajutorată și încărcată de forță, entuziastă și lucidă, solemnă și omenească a elevului erou pe care, actoricește, îl creează. De asemenea, **Gheorghe Doroftei,** cînd cu haz, cînd cu strîngere de inimă ; **Valy Mihalache,** cînd cu naivitate, cînd cu înțelepciune ; **Aurelian Napu,** cînd cu sensibilitate, cînd cu putere de decizie ; **Zeina Druică,** cînd cu delicatețe, cînd cu forță ; **Aurel Ionescu,** cînd cu duritate militărească, cînd cu blîndețe civilă ; **Florin Preduna,** cînd cu severitate de părinte al unei urbe, cînd cu duioșie de părinte al unor copii ; **Vasile Preda,** cînd cu asprime de țăran, cînd cu șolticărie de elev ; și **Gabriel Constantinescu,** mereu cu ifos, cu aroganță, cu agresivitate, pentru că e unicul personaj negativ al piesei, completează trăsăturile — cam monotone în falsa lor dualitate — ale acestui portret al unor oameni care s-au purtat ca în familie, chiar și în război.

Spectacolul se bucură de adeziunea publicului. Cînd eroul moare pe scenă, bîrlădenii, așa, ca niște adevărați membri ai familiei, sînt înduioșați sincer și aplaudă frenetic. Ceea ce pentru nivelul recepționării afective a artei înseamnă un succes.

NELU IONESCU ■

La Studioul Actorului, recent inaugurat la Teatrul „Ion Vasilescu", actorii Mariana Cercel și Ion Lemnaru propun, în regia lui Radu Boroianu, un spectacol încărcat de poezie, cu piesa „Recitindu-l pe Shakespeare"

Dumitru Fărcaş:

N-am dăruit nimic publicului, dacă nu m-am dăruit pe mine

• 16 mai 1977, Bucureşti — Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, Sala Polivalentă. Un om intre şase mii de oameni, ascult recitalul lui Dumitru Fărcaş. Am misiunea de a-l face să vorbească pe acela care acum ne cotropeşte sufletele cu cintecul său inalt ca o poruncă dulce, cu taragotul său peste lume, ca o cintare intre cintări, pe acelaşi om care a făcut din Cimpia Libertăţii a Blajului o cimpie verticală ca un cer ameţit de entuziasmul „Horei Unirii" pe care o cintă şi acum. Şase mii de culori ale tinereţii cintă cu Dumitru Fărcaş: „Hai să dăm mină cu mină / Cei cu inima română". Chemat şi rechemat in scenă, cetăţeanul acesta din Cluj-Napoca, fiu al nemărginirii prin cintec, este rugat să dea glas tuturor colţurilor ţării, numai că ţara este rotundă, cum avea să observe dintr-o repede ochire Adrian Păunescu. După „Rustem", unul dintre cele mai frumoase dansuri oltenesti, o sală impătimită află că : „Potecareşu mi-a zis / Leacuri la inimă nu-s / La inimă este-un leac/ Cetera şi omul drag". Dumitru Fărcaş coboară treptele scenei (nu ale gloriei !) cu fruntea luminată de sudoare şi, pot zice, interviul nostru a şi inceput.

— Stăm de vorbă, Dumitru Fărcaş ?

— Stăm. Dar e aproape miezul nopţii. Ştii ce? Hai să vorbim acasă, in oraşul meu, Cluj-Napoca...

La orele 7,00 privim impreună prin hublourile aeronavei mestecind văzduhul.

— Uită-te şi tu pe „o fereastră de obraz". Frumoasă ţară ! Ce zici de Coandă ? „Dacă vrei să fii perfect, copiază natura". Vezi acolo, parcă e copt griul intr-un colţ.

— Copt !

— A fost grozav aseară, in faţa I.T.B.-iştilor. Meritau oamenii aceia totul. In timpul cutremurului şi-au transformat autobuzele in caravane de salvare şi au fost primii care au asigurat prin staţiile lor legătura cu viaţa ! Mă simt mindru şi am o mare mulţumire că am cintat pentru ei. Şi aş mai face-o de cite ori mi-ar mai cere-o. Sintem deasupra Ardealului. Uită-te jos, vezi că Bălcescu avea dreptate ? „Cea mai frumoasă ţară de pe pămint e ţara Ardealului". In Corsica am cunoscut două familii de români care se pregăteau emoţionaţi să viziteze Bucovina. In Europa, ca şi in America, am intilnit un interes sincer pentru locurile noastre.

— Al umblat tu ceva !

— Incă stăpinesc atita memorie ca să-mi amintesc de drumul intreg pe care l-am făcut.

★

Şi iată casa lui Dumitru Fărcaş, un apartament din zilele noastre, o ţară a muzicii. Discuri, ale căror coperte îl recomandă in limbi străine pe cel care mi-a devenit bună gazdă şi prieten, un pick-up atit de modern incit mă intreb dacă nu prăjeşte şi pline. Aşezăm un disc imprimat in Elveţia, un disc ca o noapte rotundă din care izvorăşte un fir de argint — melodia taragotistului Fărcaş, amplificată de un perete de sunete — orga lui Marcel Cellier !

★

— Ascultă „Cintecul de instrăinare" (sau cum scrie aici, „Chant de l'exilé"), această doină maramureşeană „Cind şi-a pierdut ciobanul oile". Ţi-ai inchipuit taragotul şi orga impreună ? Taragotul, incerca să-i dea de capăt un critic francez, „este un instrument hibrid, dar totodată fascinant". „Dacă Beethoven l-ar fi cunoscut, desigur că l-ar fi introdus organic in evocările lui pastorale". Aş dori să ştie oricine că taragotul poate să stea alături de oricare instrument clasic prin posibilităţile lui sonore şi tehnice, dar pe care numai artistul le poate scoate in lumină. Să ştii că pe discul imprimat in Elveţia, Maramureşul e tot Maramureş : „Moroşeni, mă ascultaţi / Duşmanilor nu vă daţi / Cit o fi român român / Pe pămintul lui stăpin / Să-şi cinte cintările / Să-şi lumine zările / Din virful Pietrosului / In Valea Vişeului".

— Dumitru Fărcaş, eşti un artist cu o nemaipomenită paletă sonoră. Pictezi cu sunete! Simt, auzindu-ţi cintecul, cum se ridică ceaţa de pe munţi şi se urcă florile cu fruntea in soare. Nu sint basme ce zic !

— Ai văzut vreodată un disc de aur ? Ai auzit vreodată cum sună un disc de aur ?

★

— Şi Dumitru Fărcaş scoate ca un vrăjitor insuşi soarele, un soare alergind in cercuri intre pereţii camerei sale. Mă ridic in picioare şi citesc literele fierbinţi adincite in disc: MARELE PREMIU AL ACADEMIEI FRANCEZE — DIJON — 1972.

★

— Şi ce conţine discul de aur prin care este impovărat un laureat ?

— Bach ! Care este deasupra tuturor. In toamna lui '72 am făcut un turneu european cu ansamblul „Mărţişorul" al Casei de cultură a studenţilor din Cluj-Napoca. Am colindat ca intr-un vis Iugoslavia, Italia, Franţa, Elveţia, Belgia, Olanda, Austria, Ungaria. La Sărbătorile internaţionale ale vinului de la Dijon au participat 36 de ţări. Juriul era format din 84 personalităţi ale lumii muzicale.

Scriitorul Vasile Rebreanu, care a insoţit acest turneu, a realizat o emisiune cum rar ne este dat să ascultăm, un comentariu discret şi emoţionant al unui periplu triumfător pe fondul nejntrerupt al taragotului lui Fărcaş... „Pe drumul Feleacului / Merg carele lancului...". „Românii au miini frumoase, au miini de pasăre", spunea o doamnă din Dijon. In catedrala orasului se elogiază vinul şi roadele toamnei, comentează Vasile Rebreanu. „O solemnitate de an nou. Discul de aur discul solar, trece printre noi. Ne apropiem sfioşi să-l vedem. Nu indrăznim să-l atingem. Dumitru Fărcaş are o o sticlire ciudată in priviri. Ieşim in piaţă. Linişte".

— Acolo in piaţă, in mijlocul unei mulţimi incremenite in aşteptare, mi-a fost acordată Medalia de aur (oferită de bijutierii din Dijon) „celui mai bun şef de orchestră". Acesta este foarfecele cu care am tăiat „Ciorchinele de aur", un alt premiu-surpriză, din care am impărţit tuturor. Şi, apoi, Discul de aur deasupra căruia, nu mă sfiesc să o spun, am plins.

★

Taragotul lui Dumitru Fărcaş răsună. răsună. Are loc defilarea pe străzile medievale ale Dijonului Măşti populare româneşti. Cintecele noastre populare. Strigăte de la fereastră. Vasile Rebreanu scrie pe marginea unei fintini. Cu ochii inchişi vede grădina de acasă, portiţa şi vintul care o mişcă. Cintecul românesc îi uneşte pe toţi.

★

— De unde te călătoreşti, Dumitru Fărcaş ?

— Măi, eu m-am născut in Maramureş, intr-un sat pe numele său Groşi, intr-o familie de ţărani **(intimplător, acum se cintă „Cind eram copil de-un an")**, in satul sfint, cu stejari puternici, de unde i se şi trage numele, pentru că şi astăzi ei stau acolo, drepţi şi nepieritori. Auzi ? „Creşte frunza, creşte iarba !" — o doină a primăverii. M-am născut intr-un sat cu oameni destoinici, buni crescători de vite şi care grijesc in livezile lor pomi cu crengile grele de rod. **(Domneşte ca nimeni altul, leagănă pămintul Dumitru Fărcaş ! E primăvară.).**

— Cind te-ai născut, Dumitrule, Fărcaşule ?

— Taci şi ascultă. Ascultă „Hora lui Tătuca" (un cintec de adincă profunzime — orgă şi taragot). Auzi tu speranţa unei mari bucurii, a unei vieţi cu desăvirşire libere ? Este cea mai veche doină din cite am cunoscut pentru că, vezi tu, cintecul nu-i al lui tătuca. Este al tatălui lui tătuca ! Şi tătuca lui tătuca a spus că nu-i al lui. E al lui tătuca ! Uită-te in adincul acestui cintec. Te uiţi ca intr-o fintină ! M-am născut la 12 mai 1938. Tata cinta. Vrei să-ţi arăt o minune ! Acesta este clarinetul in care a suflat el, clarinet cîştigat cu truda a două zile de plug! Tot in această alcătuire au suflat şi fraţii mei mai mari — Simion şi Vasile. Iar eu, fiind cel mai mic, nerezistind eforturilor pentru acest instrument, mi-a cumpărat mama un fluier. Ca elev, am cîştigat cu el fel de fel de concursuri. Marele meu dascăl, invăţătorul Gheorghe Lupan, şi-a inchinat intreaga lui fiinţă pentru a ridica satul la înţelepciune. Vroia, credea in mina pe care o aşeza pe creştetul cuiva. Acela trebuia să reuşească in viaţă ! Aşa s-a intimplat şi cu mine. Mi-a impins mina pe tăbliţă, m-a impins in viaţă. Domnul invăţător a indrumat-o pe mama să mă dea la şcoala de muzică din Cluj.

S-a gindit domnu' că la bemol major va suna aşa cum îl auzi acum in „Creşte frunza, creşte iarba" ? Şi am trecut cîteva ape cu ajutorul unei pungi cu bănuţi, agăţaţi intr-un săculeţ de gît, trimisul satului la şcoala de muzică din Cluj.

— Cred că s-a intors cerul in tine. Plecind de bunăvoie, nu te-ai simţit părăsit ?

— M-am intrebat, la Cluj, de unde vin şi ce caut eu acolo. Pentru prima dată m-am suit intr-un tren, mi se părea că mă scoate trenul din ţară, atit de departe mai era Clujul. Şapte ore mi-am tot tras perdeaua de la fereastră peste ochi să nu văd cum doi studenţi se tot sărutau. Şi apoi era Sălsic, şi era Ulmeni, şi apoi era Jibou, Ileanda şi Gherla pină aici... la cintec. M-am inţeles cu frate-miu să-i spun dacă şi la Cluj Carul Mare arată ca acasă la noi. Şi ne-am uitat deodată. Şi ne-am scris. Cu chimicu'. Era tot acolo !

— Şi ai văzut că acelaşi Car ne duce pe toţi.

— Acelaşi Car l-am regăsit pe alte fuse orare, pe alte meridiane ale pămintului şi roţile lui erau legate prin cintec.

— Alte isprăvi ?

— Un „mare" amănunt ! Urechea m-a dus inspre instrumentele care au ceva comun cu vocea omenească. Cu toate că exista o similitudine intre fluier şi flautul pe care îl studiam, un sunet de oboi al unui elev, Lazăr Betea, m-a oprit locului. Culoarea ! Timbrul ! Mi-am zis atunci că flautul nu-i de-ajuns. Frecvenţa sunetului oboiului este mult mai penetrantă şi mai profundă. Taragotul le implineşte pe toate. Dar, ca să fii artist, trebuie să faci corp comun cu instrumentul. Nu este suficient să crezi că dacă posezi gama...

— Aşa, aşa !

— ...instrumentul îţi va da satisfacţie. Dacă nu ai o mare putere de concentrare, n-ai realizat nimic. Inspiraţia e bună. Dar, dacă n-ai discernămintul necesar, nu ajungi la sublim ! Un inceput bun te poate infumura. Cu cit inveţi mai mult, cu atit îţi dai seama cit de puţine ştii.

— Eşti foarte cinstit cu publicul. In spectacol, imi dai impresia unui luptător care are de invins o perdea nevăzută intre dinsul şi public. Ceva de artist şi, totodată, de mare sportivitate.

— Pentru a trăi ceea ce vrei să exprimi, trebuie multă educaţie şi muncă grea şi apoi o uitare de sine. N-am dăruit nimic publicului dacă nu m-am dăruit pe mine. Şi atunci, publicul te pălmuieşte cu aplauze.

— Cum sună primul tău disc, Dumitru Fărcaş ?

— Ascultă-mi taragotul.

— O orchestră populară bine pusă la punct, un taragotist corect, chiar exemplar, dar unde e Dumitru Fărcaş ?

— Revoluţia e-n noi !

— Cine a mai cintat inaintea tuturor la taragot pe meleagurile noastre ?

— Primul taragotist român, bănăţeanul Lută Ioniţă, cind a suflat el in taragot (asta in primul război mondial), au tăcut armele.

— Deci, cind cintă muzica, armele tac ? Ce părere ai despre artistul amator ?

— Amatorul este un pur. Mi-e foarte drag. Este aproape un bulgăr de aur. Trebuie insă putină alchimie. Tu scrie ce vrei, el imi poate cinta un „Bade Ioane" care să mă impresioneze prin sinceritatea lui, dar dacă eu îl comunic lumii prin taragot, îi voi da un plus de măiestrie — munca, studiul indelungat se recunosc.

— Cum îţi aduni cintecele, Dumitru Fărcaş ?

— Mă mai opresc şi eu la un gard. De pildă, in Ţara Moţilor, intr-o simbătă după-amiază, juca lumea de se prăpădea. Am prelucrat niste cintece nemaiauzite ! Ţinind cont de puritatea liniei melodice, nefalsificind nimic, imbogăţind-o fără să sufere. Acest firicel de melodie s-a prefăcut intr-un fluviu.

— Ce datorii ai ?

— Imense ! Duc o rată pe viaţă. Datoria faţă de Maria Tănase, care mi-a scris in 1962 ultima ei scrisoare de mare artist şi de pedagog : „Drăguţule Fărcaşel, n-am prea scris multe in viaţa mea — şi mai cu seamă scrisori — dar scrisori ca aceasta, in care toată respiraţia mea de artist să-şi caute locul, nu am scris niciodată... Vezi, Fărcaşel, să nu te umfli că-ţi cade nasul şi te faci urit şi gata cu admiratorii talentului matale ! Nu vreau să te necăjesc, dar, vezi, dumneata, Fărcaş, eşti un mare artist, dar atit de tinăr faţă de mine incit nu-mi dau seama dacă. Doamne fereşte, nu faci şi dumneata parte dintre acei care inainte să inceapă să umble isi iau boii lui Dumnezeu in cap" „Dumneata ai fi gata, să te arunci in virtejul cel mare alături de mine, artistul, ca să realizăm o «drăcie» gigantică ?". „Aş fi fericită dacă mi-ar fi hărăzit să-ţi pot ajuta să zbori, nu să calci, peste spinii potecilor cari de-a lungul vremurilor au făcut să singereze sufletele artiştilor". Şi Maria Tănase mă imbrăţişează „cu toată căldura, prietenia şi admiraţia ei".

— Cit crezi că ai să mai poţi cinta, Dumitru Fărcaş ?

— Păi dacă trebuie, şi dacă trebuie, şi dacă trebuie, eu dau ! Simt că prin tubul acesta de lemn pot să arunc porumbei albi, pot să semăn in lume pacea şi omenia. Este de datoria mea să caut cărări noi, dar oriunde voi merge, ele tot pe pămint se găsesc. Şi mai ascultă, cine nu-i in brazdă, n-are ce căuta in raft !

— Cinţi cu o dragoste şi o demnitate rar intilnite.

— Toate de-acasă mi se trag.

— Dumitru Fărcaş, numai tu eşti vinovat de ceea ce faci !

ADI CUSIN ■

Cronica discului

„Savoy": „Iscălitură de lumină"

Muzica tinără românească s-a imbogăţit recent prin apariţia primului **long-play** al formaţiei **Savoy**, programatic şi atit de sugestiv intitulat „Iscălitură de lumină" : titlul acesta, imprumutat de la piesa cu care debutează prima faţă a discului, aparţine unei poezii a scriitorului Ion Lotreanu şi vrea să semnifice caracterul atit de luminos al muzicii acestei formaţii, o muzică foarte plăcută la ascultat, extrem de melodioasă, simplă, expresivă, uşor de reţinut şi tot atit de uşor de fredonat. Dar există oare un stil anume al formaţiei **Savoy** ? Este acest stil certificat de piesele discului „Iscălitură de lumină" ? Aparent, marea varietate melodică, diversitatea mijloacelor de expresie utilizate mergind de la prezenţa folclorului (recreat şi nu citat **ad-litterram**, ca in unele din primele piese ale formaţiei care i-au adus popularitate dar şi detractori snobi) pină la formule clasice, sau expuneri de temă şi dezvoltări in manieră jazz-istică şi progresivă s.a., toate acestea ar putea conduce comentatorul neavizat să considere repertoriul celor cinci de la Savoy o eteroclită aglomerare de stăgăre. Pentru că publicul mare, ascultătorul care de peste 10 ani cunoaşte bine muzica grupului şi felul in care a evoluat ea nu va cădea in greşeala aceasta. El recunoaşte imediat stilul formaţiei, formulele compoziţionale simple — dar nu simpliste —, **sound**-ul specific atit de apropiat de muzica uşoară, chiar dacă aici e tratat electronic şi agrementat cu mai toate cuceririle **rock**-ului contemporan. Prea repede s-au grăbit unii comentatori ai acestui disc să-l considere o negare a muzicii uşoare, o colecţie de experimente gratuite cu care, vai !, din fericire, muzica Savoy-lor nu are nimic comun. Tot ce are ea in comun este apartenenţa la arta de cea mai bună calitate, la tradiţiile ei cele mai pure ; in acelaşi timp, „Iscălitură de lumină" are in comun cu muzica noastră tinără nu numai modalitatea modernă de exprimare ci şi curajul de a afirma şi de a glorifica in cintec virtuţile poporului nostru, istoria lui frămintată, sentimentele etern umane care îl caracterizează din plin, conform mesajului contemporan umanist pe care îl transmit versurile acestor cintece, semnate de poeţi ca Ion Lotreanu, Dan Mutaşcu, Radu Boureanu, Ion Sofia Manolescu...

Cu „Iscălitură de lumină", formaţia Savoy, formată din Marian Nistor (conducător, ch., v), Ionel Orban (orgă, pian, blockflöte, v.), Ionel Samoilă (ch. b., v.), Nicolae Rotărescu (b., v.) şi George Mitrea (percuţie, v.), argumentează convingător locul pe care îl ocupă in pop-ul românesc.

NICOLAE SPIRESCU ■

cenaclul flacăra al tineretului revoluționar

Cronica (272)

Aflat în județul Hunedoara la invitația Comitetului județean Hunedoara al P.C.R. și al Comitetului județean Hunedoara al U.T.C., pentru a participa la marea serbare populară de la Costești, programată pentru ziua de duminică, 29 mai, serbare amînată din pricina timpului nefavorabil, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a petrecut o seară admirabilă în Sala sporturilor din Deva în prezența a peste 1200 de spectatori. Această întîlnire a fost un bun prilej de a constata că arta autentică, de inspirație revoluționară, are o largă audiență în rîndurile tinerilor de la noi, că ea creează spontan o legătură sufletească între oameni care nu s-au văzut niciodată, îi îndeamnă să-și pună întrebări, să caute răspunsuri la probleme fundamentale pentru condiția umană. După cum a afirmat Adrian Păunescu, seara de duminică, 29 mai a fost una din cele mai mari reușite din istoria cenaclului, publicul din Deva dovedindu-se nu numai sever, dar și bucuros să descopere valoarea, aplaudînd cu entuziasm tot ce i s-a părut izbutit. Din pricina asta s-a creat un dialog extraordinar între spectatori și membrii cenaclului, din adeziunea comună la o artă cu semnificații majore, inspirată din realitățile contemporane, ale României și ale lumii întregi, capabilă să elibereze de canoane și să propună noi forme de expresie, aspirînd totuși la durabilitate. Ceea ce s-a interpretat în seara aceea în Sala sporturilor din Deva și nu numai atunci, este născut din dragostea fierbinte față de România, față de revoluție, față de libertate și de cei de care se leagă astăzi destinul națiunii noastre, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Spectacolul acesta a fost un minunat prilej de a demonstra că arta socialismului are puterea de a răspunde atît comandamentelor sociale ale timpului de azi, dar se înscrie totodată și în contextul mai larg al artei românești dintotdeauna. La începutul memorabilei seri de la Deva a cîntat Vali Șerban, tînărul din Alba Iulia, care, deși a apărut prima oară în cadrul cenaclului pe o cîmpie — e drept, Cîmpia Libertății din Blaj — a reușit să se impună în toate sălile în care a mai cîntat de atunci, cîntecele sale — **Biestem** (versuri A. E. Baconsky), **A plecat**

Aceasta este Suzana Georgescu

moțul în țară, Gînd de împămîntenire avînd priză la public oriunde. Talentul lui evident fiind dublat și de o seriozitate la fel de evidentă, se poate afirma că Vali Șerban are toate șansele, sporindu-și repertoriul, să devină un membru de bază al cenaclului.

Doru Stănculescu, unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai muzicii tinere de la noi, a susținut și la Deva un recital excepțional. Acompaniat de spiridușul cu un flaut în mînă, Sorin Minghiat, de utilul Ionel Petrov, Niky Dorobanțu și Florian Pittiș, el și-a dovedit din nou măiestria interpretînd cîteva din piesele remarcabile ale cenaclului : **Ai, hai, Avram Iancu, Cum se naște un mit, Scrisoarea soldatului de orișiunde, Shambala, Fără petale, Baladă de copilărie : „Vatra cîmpului de munte, / cînd voi mai putea să spun, / ca soldat și ca nebun, / de unde și pînă unde ? / / De la ce pînă la ce, / de la rîu pînă la rîu ? ! / Amintirea dusă mi-e / în vagoanele cu grîu // ce plecau spre nu știu ce, / prin gări de cîmpie, mici, / podidite cu urzici. // — Hoțule, ce s-a-ntîmplat ? / — Am pierdut un cal furat, / astăzi fără el mi-e greu, / parcă devenise-al meu. /-/ De unde și pînă unde, / mi s-a plîns cine s-a plîns ? / Vatra cîmpului de munte / aștept vorba de răspuns.“** Cele șapte cîntece interpretate de Doru Stănculescu, diverse nu numai ca tematică dar și de o evidentă bogăție ritmică și cu o linie melodică uneori ultimitor de simplă, alteori însă în largi desfășurări, fastuoasă, îi impun ca pe unul dintre cei care au deschis un drum original muzicii tinere românești. Un drum care n-a fost deloc simplu de descoperit din moment ce Doru Stănculescu n-a acceptat soluții comode ci a dorit să se confrunte cu problemele dificile ale artei sale și să le caute o rezolvare proprie.

Cu toate că pe parcursul multor cronici se repetă aceleași titluri — și aici este bine să consemnăm apelul pe care l-a făcut conducătorul cenaclului pentru primenirea repertoriului — de fiecare dată lucrurile se petrec în așa fel încît nici un spectacol al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar nu seamănă cu altul. Aceasta din pricină că fiecare reprezentație, chiar dacă are definite reperele de bază, se încheagă sub ochii spectatorilor și ca urmare are o notă de imprevizibil ce alungă monotonia și menține treaz interesul publicului, ca și pe cel al actorilor, care nici ei nu știu în exact orice clipă ce se va întîmpla pe scenă, sau în public, invitat la crearea spectacolului, invitat să recite și să cînte, să-și exprime opiniile despre lucrările prezentate. Aici e bine să subliniem din nou că publicul din Deva a fost extraordinar prin dorința sa de a participa la conturarea unei reprezentații de neuitat.

Florian Pittiș, un actor cu posibilități atît de vaste încît poate că și pentru el sînt o surpriză unele din resursele pe care și le descoperă la fiecare spectacol, a spus împreună cu Adrian Păunescu o fabulă de Ion Dogar Marinescu — **Puterea obișnuinței** — o tabletă de Radu Cosașu, un avertisment adresat lumii contemporane care nu și-a însușit toate lecțiile oferite de istorie, **Inscripție pe piatra de hotar** de Geo Dumitrescu. **Da, mai avem de** Adrian Păunescu și singur **Scrisoarea III** — variantă de interpretare. Se poate spune că amîndoi au fost la înălțimea pieselor prezentate.

Întrucît Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar n-a făcut deplasarea la Deva decît cu un număr restrîns dintre componenții săi, s-a hotărît ca să se lanseze un nou mod de comunicare cu publicul. Și anume, acela de a suplini pe cei absenți, evident, cu preocuparea de a lăsa o aceeași impresie profundă. Astfel încît actorul Eugen Cristea a suplinit cu succes deplin pe Dan Andrei Aldea, Ion Zubașcu, Evandro Rossetti. El a interpretat din repertoriul acestora **Om bun, Omul pădurii, Cozma Răcoare.** Sala a găsit excelentă ideea și l-a răsplătit cu îndelungi aplauze pe tînărul actor din Timișoara, unde mai este cunoscut și sub numele de Maeba.

După expresia conducătorului cenaclului,

niciodată noul cîntec al lui Nicu Alifantis și Adrian Păunescu **Trăiască România!** nu a sunat atît de bine ca în Sala sporturilor din Deva. Și aceasta nu numai datorită actorilor de pe scenă — Florian Pittiș, Victor Socaciu — care au cîntat în nota lor obișnuită — cît mai ales datorită însuflețirii publicului care, ridicat în picioare, a ținut să cînte împreună cu membrii cenaclului. Un cor uriaș s-a făcut auzit, un cor de voci tinere care jurau credință României : „Jurăm din milioane de inimi și destine, / Din orice fel de sînge ne murmură în vine, / Jurăm, bătrîn și tînăr, femeie și bărbat, / Credință României, necondiționat. / Că țara-i bogăția ce veșnic ne rămîne / Și glasul ei ce-ndeamnă „Deșteaptă-te, române!“ / Nu ne-nspăimîntă nimeni cu forța sau pustia / Trăiască libertatea! Trăiască România! / Trăiască libertatea! Trăiască România! / Trăiască-n fericire și liniște poporul! / Trăiască România! Trăiască Tricolorul!“ A fost un moment unic, de o semnificație deosebită pentru starea de spirit a generației tinere de azi, însuflețită de nobilul sentiment al iubirii de țară.

A urmat recitalul de o deosebită ținută artistică susținut de Suzana Georgescu — voce, Niky Dorobanțu — chitară, Liviu Tudan — chitară bas. Cei trei au cîntat, printre altele, **Șoimul, Galben — verde, Comodități** (ultimele două pe versuri de Adrian Păunescu), precum și cîteva piese din repertoriul internațional. Dacă Liviu Tudan pare un posedat al muzicii iar Niky Dorobanțu, un șăgalnic al chitarei, Suzana Georgescu s-a impus prin vocea ei curată, plină de sensibilitate. Ea a obținut un succes extraordinar cu piesa **Cîntă cucule**, un cîntec popular plin de melancolie, pe care sala l-a învățat imediat și l-a intonat împreună cu membrii cenaclului: „Cine-aude cum cînt / Spune că n-am vreun gînd. / Dar eu altfel am / Cîte zile-s în an. // Gînduri cîte m-apasă / Cuie nu-s într-o casă, / Gînduri cîte le duc / Frunze nu-s într-un nuc. / Cîntă cucule cîntă / Că mi-e inima frîntă / Cîntă încetișor / Ca să îmi treacă de dor.“ (La aceste versuri, a doua zi, în cadrul unei obișnuite ședințe de lucru a cenaclului, Adrian Păunescu a mai adăugat cîteva: „Cîntec printre străini / Cîntec rănit de spini / Lumea mă doare-n cîntec / N-am cum să mă mai vindec. / / Unde să mă mai duc / Lumea e-un cuib de cuc / Cînt fără rost, păgîn / Cînt ca să mai rămîn. / / Ca un cuib sfărîmat / Ca un cuc împușcat / Sîngur într-un abis / Cucii s-au stins/eu. / Iar eu mai am pe mîini / Lacrimi de cuci bătrîni.“) **Cîntă cucule** este una din cele mai mari reușite ale cenaclului din ultima vreme.

Printre numeroasele bilete venite din sală, Adrian Păunescu a descoperit și cîteva poezii trimise de Valentina Mureșan din Satu Mare pe care le-a apreciat, pe bună dreptate, că sînt semne ale unei evidente înzestrări lirice. Și a și recitat una dintre ele. **Pămîntul de o zi.** După care Victor Socaciu a cîntat **Dona, Dona** (în ambianța sonoră creată de acest cîntec Adrian Păunescu a recitat din **Pămîntul deocamdată** poezia sa **Porumbeii**), **Oltul, Un punct de vedere, Ploaia care va veni, Vinare de vînt,** piese de prim ordin în repertoriul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Semănînd izbitor la chip cu unul din eroii noștri naționali, Victor Socaciu a însemnat unul din momentele înalte ale programului din seara de 29 mai.

Tot suplinind pe alții, Eugen Cristea a devenit și titular, astfel încît a ajuns să interpreteze și propriile sale piese. Bucuros că a scăpat de la o răceală zdravănă pentru că din nebăgare de seamă se culcase cu o seară mai înainte cu geamul deschis, tînărul actor a fost plin de vervă în pantomimele în tren (la sugestia lui Florian Pittiș care l-a amintit că de la 21 mai mersul trenurilor s-a schimbat și deci și el trebuie să-și modifice numărul, Eugen Cristea a introdus imediat cîteva improvizații mult gustate de public), **Îndrăgostitul, Gestionarul** și a parodiat strălucit finalul filmului **Cu mîinile curate.**

După ce hohotele de rîs din sală s-au potolit, a fost rîndul lui Florian Pittiș să-și etaleze virtuozitatea în dificilul monolog din piesa lui Paul Foster, **Elisabeta I.** Etalarea s-a făcut pe deplin.

Foarte puțin a lipsit ca Mircea Vintilă, strălucitul reprezentant al muzicii tinere, să nu fie reținut pe scenă pînă dimineața. Pentru că pe măsură ce cînta sala îi mai cerea să-și continue recitalul. Milostiv, conducătorul cenaclului l-a lăsat să cînte numai opt cîntece: **Lordul John** (pe această melodie a jucat Florian Pittiș cu un haz irezistibil), **Hanul lui Manuc, Eroii, Bade Ioane, Pămîntul deocamdată, Mielul, Dor de singurătate, Constantin și Veronica.** Ultimul cîntec nu a mai fost cîntat de dinainte de 4 martie. S-a socotit că publicul din Deva este publicul care, prin comportarea sa admirabilă, este potrivit să fie primul care să-l asculte din nou. Înainte însă de acest cîntec Adrian Păunescu și Florian Pittiș au improvizat un dialog savuros, mult aplaudat pentru umorul lui de calitate.

Florian Pittiș a fost rechemat să interpreteze **Cîntecul bufonului** din **A douăsprezecea noapte** de Shakespeare. După care Eugen Cristea și ceilalți membri ai cenaclului au reluat la cererea publicului **Cozma Răcoare** și **Omul pădurii.** Atunci cînd, invitată de spectatori, Suzana Georgescu a murmurat iarăși **Cîntă cucule,** datorită excelentei echipe care a asigurat sonorizarea — Roland Pandeli, Sandu Grossu, Ranetti Constantin — a sunat din nou foarte bine. Apoi peste sală s-au prăvălit versurile poemului lui Adrian Păunescu **Lumină! Luptă! Libertate!** Spectacolul s-a încheiat la orele 24, adică după cinci ore, cînd întreaga asistență a intonat la unison **Trăiască România!** într-o atmosferă atît de prietenească încît atît membrii cenaclului cît și spectatorii s-au despărțit nu înainte de a-și promite că se vor reîntîlni cît mai curînd posibil, pentru a se cunoaște și a se prețui mai bine.

Cu această, publicul din Deva trece — alături de București, Craiova, Baia Mare, Timișoara, Reșița — pe locul I al fortei de creație, de comunicare, al dragostei față de artă și al vocației de a construi un climat de înaltă spiritualitate

GEORGE ARION ■

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista *Flacăra*, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, realizează în următoarele zile un nou turneu prin țară. Un nucleu al cenaclului nostru va fi prezent în următoarele localități : vineri, 3 iunie, orele 19 — la Casa de cultură din orașul Oțelul Roșu ; sîmbătă, 4 iunie, orele 16 — la Casa de cultură din orașul Bocșa. În aceeași zi, la orele 20, la Cinematograful Muncitoresc din Reșița, membrii cenaclului se vor afla în mijlocul extraordinarului public din această localitate. În ziua de 5 iunie nucleul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar va participa la marea serbare populară de la Costești — județul Hunedoara. (În caz de timp nefavorabil spectacolul va avea loc la Sala sporturilor din Deva cu începere de la orele 19.) În încheierea acestui turneu, luni, 6 iunie, cu începere de la orele 17, membrii cenaclului vor lua parte la o manifestare organizată de Comitetul orășenesc Vulcan al P.C.R. pe stadionul din localitate.

Profesorul Viaceslav Harnaj,
președintele Apimondiei :

„Distincțiile primite nu-s ale mele. Ele aparțin apiculturii românești"

— Tovarășe profesor Harnaj, după doi ani „Flacăra" vine din nou să vă solicite un interviu, adresat nu atît specialistului în hidraulică, președintelui Comitetului internațional de hidrodinamică a fluidelor polifazate, cît președintelui Apimondiei, românului care, după cîte am aflat, a fost primit de secretarul general al Organizației Națiunilor Unite și mai apoi distins cu unele ordine de guvernului francez. Vă ascultăm, tovarășe profesor.

— Întorcindu-mă în țară de la primul Simpozion internațional de marketing apicol, organizat în localitatea texană San Antonio, am fost primit, nu demult, împreună cu alți doi specialiști români, inginerul Nicolae Foti și inginerul Ștefan Săvulescu, de secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, Kurt Waldheim, pe care dealtfel îl cunoșteam. Ne-am întreținut aproape o jumătate de oră, avînd satisfacția de a găsi înțelegere și sprijin în ceea ce privește viitorul apiculturii. Kurt Waldheim ni s-a părut a fi la curent cu problemele apiculturii, fără să fie însă, cum chiar domnia-sa recunoștea, un pasionat crescător de albine. Are stupi, dar nu prea are timp, am înțeles, să se ocupe de ei.

— V-am mai întrebat cîndva și vă mai întrebăm și astăzi : de fapt, ce e apicultura ?

— Latinii denumeau albina „muscă de aur". Creșterea ei se numește apicultură, îndeletnicire străveche mai ales prin părțile noastre unde condițiile de climă au favorizat totdeauna zborul și activitatea albinelor. Există documente de muzeu care atestă răspîndirea apiculturii antice pe teritoriul de la nordul Dunării, iar Columna lui Traian demonstrează, cu puterea și semnificația ei de mărturie concretă, răspîndirea stupăritului în această regiune a lumii. Dar despre toate astea am mai vorbit

— Cam cîtă lume se ocupă astăzi de albinărit ?

— Apimondia, federația internațională de apicultură, al cărei președinte sînt din 1965, are afiliate în prezent 61 de țări de pe toate continentele și vreo 5 milioane de membri. Marea lor majoritate sînt amatori, numai cîteva țări ale lumii, între care și România, prima exportatoare de miere din Europa și producătoarea celui mai complet utilaj apicol, trecînd la apicultura industrială. Pe baza cifrelor de mai sus s-ar putea face chiar un calcul al stupilor și, mergînd pînă la detaliu, al familiilor de albine.

— Vreți să-i faceți ?

— Socoteala nu e prea grea. Trebuie să înmulțim 40 de milioane cu 20 de mii, adică numărul stupilor sistematici aflați în evidența Apimondiei cu numărul aproximativ al albinelor dintr-un stup. Produsul este foarte mare, el sugerînd implicit importanța deosebită de care se bucură apicultura în viața contemporaneității.

— Mai exact, tovarășe profesor ?

— Mierea și produsele apicole îi hrănesc pe oameni. Îi ajută să devină mai sănătoși, mai calmi, poate chiar mai buni. Creșterea albinelor e o îndeletnicire care destinde, scoțîndu-l pe omul tot mai solicitat de ritmul vieții moderne la aer curat, în mijlocul naturii.

— E chiar așa o mare plăcere să tot umbli în stupi și să dădăcești albinele ? !

— La marea majoritate a apicultorilor, povestea asta a depășit stadiul plăcerii, devenind pasiune. Apoi, neștiind exact cum stă chestiunea, dumneata greșești, căci stuparul trebuie să viziteze cît mai puțin stupina, el fiind mai degrabă un om de știință, firește cu mijloacele sale, decît un meseriaș, cum se întîmpla odinioară. Astăzi se socotește că vizitele la stup nu se cade să fie prea dese. Glumind, aș spune că raporturile dintre stupar și albine trebuie să fie cele dintre noră și soacră. Cu cît vizitele vor fi mai rare, cu atît treaba va merge mai bine.

— La mult timp pasiunea asta ?

— Aș zice că nu, iar ca dovadă am să folosesc numele unor oameni despre care știm că sînt foarte ocupați, dar care găsesc destul răgaz și pentru stupi. Actualul președinte al Franței, Valéry Giscard d'Estaing, este un pătimaș apicultor, ca și senatorul american Hubert Humphrey, ca și regele Hassan al II-lea al Marocului, ca și Urho Kekonnen, președintele Finlandei, ca mulți alții. Însuși primul bărbat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se interesează de albinărit, lucru de care ne-am convins în repetate rînduri, dar mai ales în ziua de 20 septembrie 1972, zi memorabilă pentru apicultura noastră, în care secretarul general al partidului și președintele țării și-a făcut timp să viziteze Combinatul apicol de la Băneasa și expoziția de acolo, dîndu-ne indicații dintre cele mai prețioase, menite să conducă la dezvoltarea necontenită a disciplinei respective în România. Indicații venite de la un adevărat cunoscător în materie. Dealtfel, aș vrea să adaug că, la noi, spre deosebire de alte țări ale lumii, albinăritul este sprijinit în permanență de stat, el cîpătînd, cum spuneam, forme industriale tot mai evidente. În Statele Unite, de exemplu, pentru un stup se percep 4 impozite. La noi, apicultura e liberă și încurajată pe toate căile.

— Spuneați mai devreme că apicultura îl ajută pe om să devină mai sănătos. Cum anume, tovarășe profesor ?

— Apiterapia, tratarea anumitor afecțiuni prin intermediul produselor apicole, a cîpătat tot mai mult prestigiu științific în vremea din urmă. În acest domeniu de avangardă se recunoaște unanim contribuția de deschizător de drumuri a specialistului român. Reputatul profesor Rémy Chauvin de la Sorbona scriind astfel în numărul din noiembrie 1976 al Revistei franceze de apicultură : „Ceea ce noi n-am reușit niciodată să facem, adică să obținem de la medici un studiu clinic suficient de aprofundat asupra produselor stupilor, se pare că au realizat românii... Inițiativa (fundamentării apiterapiei) a venit din țările răsăritene și în special din România". Mierea, polenul, lăptișorul de matcă și așa mai departe sînt folosite astăzi pe scară tot mai largă nu doar în cosmetică, ci în tratarea și vindecarea unor maladii diverse, în combaterea sterilității, a adenomului de prostată, în anemii, în unele afecțiuni ale glandei suprarenale, în placebo și în altele. Propolisul, ca să dau un alt exemplu, are remarcabile calități analgezice, probate pe sute și mii de bolnavi. Aplicațiile apiterapiei comportă, firește, o discuție întreagă.

— Ne mulțumim cu cele ce ne-ați spus pînă acum. În altă ordine de idei, după cîte știm, v-ați întors de curînd din Franța. Ce-ați făcut acolo, tovarășe profesor ?

— Am avut onoarea să deschid, în urmă cu cîtva timp, Congresul federației apicultorilor francezi, ținut în localitatea Le Mans, celebră mai ales prin cursele automobilistice de 24 de ore organizate acolo. Mi s-a înmînat Medalia de onoare a orașului Le Mans, avînd gravată pe spate, firește, o mașină de curse și inscripția „L'audace des hommes", după care, în cadrul unei solemnități, am primit din partea Președinției Republicii Franceze ordinul „Meritul Agricol", întemeiat în 1883 și decernat în 1977 pentru prima oară unui apicultor străin. Distincțiile acestea, ca toate celelalte pe care le-am primit în decursul anilor, în diferite colțuri ale globului, le-am privit și le privesc ca recompense adresate mai puțin unui om, cît mai mult ca o recunoaștere internațională a meritelor apiculturii românești, ca un simbol al prestigiului de care se bucură România în lume. Prestigiu pe care l-a inaugurat și pe care-l consolidează, în fiecare zi, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu înțelepciunea și profunzimea ce-i caracterizează fiecare acțiune, fiecare pas.

— Înțelegem că aveți o agendă de lucru dintre cele mai încărcate. Ne înșelăm ?

— Așa este, dar nu mă plîng. Cum am mai spus, mi-am împărțit ultimii ani între catedra de la Universitate și biroul de la Apimondia, muncind pînă la 16 ore pe zi, de luni pînă luni. Vreau să cred că m-am descurcat și că n-am dezamăgit pe nimeni, nici chiar pe ultimul apicultor român, din cel mai îndepărtat colț de țară. Mi s-a acordat un mare credit și m-am străduit mereu să fiu la înălțimea încrederii acordate, purtîndu-mă totdeauna, la Zalău sau în Hawaii, ca un bun român, ca un patriot. Așa voi rămîne pînă la sfîrșitul vieții

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Ieri, adică de 1 Iunie

„Tu ești Cornelia, sora mea?" „Eu sînt"...

„Mă numesc **Iovana Cornelia**, am 16 ani și sînt elevă în anul I la Liceul „Tudor Arghezi" din Craiova, strada Vasile Alecsandri, numărul 97. V-aș ruga să mă ajutați să-mi regăsesc frățiorul și părinții".

Așa începea o scrisoare apărută în revista noastră, numărul 19, din 12 mai a.c., la pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră". Ne-am deplasat la Craiova să aflăm cine este Iovana Cornelia și în ce măsură apariția acestor rînduri a ajutat-o. Am găsit-o în sala de lectură a liceului, învățînd la limba franceză. Este o fată frumoasă, cu trăsături fine și ochi căprui care exprimă inteligență. Ar vrea să știe și părinții ei că este sănătoasă și a crescut mare, învață bine și se descurcă și fără ajutorul lor. Prietenia oamenilor l-a ținut loc și de mamă, și de tată. Ce-și aduce aminte despre părinți ? Ține minte doar că în gară era cu o femeie, nu știe dacă era mama sau nu, care s-a dus să cumpere cornuri și nu s-a mai întors. Era acum 13 ani, adică în 1964. Mai reține imagini dintr-o cameră cu paturi suprapuse. Acolo, își aduce aminte, a primit jucării și a mîngîiat-o o femeie în uniformă. Avea să afle mai tîrziu că ea și fratele ei au fost găsiți în Gara de Nord, fără nici un act de naștere, dar cu cîte un bilet ; pe unul scria Iovana Cornelia 3 ani, iar pe celălalt, al fratelui ei, Iovana Cornel 2 ani.

Au fost luați de miliție și duși la Craiova, la Casa de copii, de unde, la vîrsta de 7 ani, Cornelia a fost mutată la Casa de copii din comuna Cîmpeni, județul Dolj, pentru a începe școala. Despărțită de frate la o vîrstă cînd încă nu știa prea bine ce înseamnă acest cuvînt, a muncit mult și iat-o elevă a liceului craiovean.

...Era la ora de atelier cînd a cerut permisiunea profesorului inginer Constantin Ionașcu să dea un telefon la Casa de copii, de unde aștepta să primească o fustă, o bluză, pantaloni, rochiță, pantofi și rechizite. Inginerul profesor, care nu știa prea multe despre eleva sa, rămîne surprins. O întreabă ce este cu Casa de copii și află biografia, trista biografie a copilului orfan. O ascultă și o sfătuiește să așternă totul pe hîrtie și se oferă să compună o scrisoare, pe care o multiplică în trei exemplare. Trimite una revistei „Flacăra", iar pe celelalte unor cotidiane centrale.

Ca urmare, scrisoarea a apărut în revista „Flacăra" și de atunci Cornelia Iovana așteaptă cu nerăbdare vreun semn de la părinți sau de la frate. Mereu singură, fără să-și cunoască părinții care i-au dat viață, fără să-și cunoască fratele, a început să primească scrisori de încurajare.

Nu de puține ori se grăbea să le deschidă și spera să fie „de-acasă" — adică de la părinți sau de la frate. Dar primele rînduri au fost tot de la oameni care au avut aceeași soartă. Dumitru Ceaușescu, elev la Liceul industrial construcții de mașini-Pitești, crescut și el la Casa de copii, scria : „sper să-ți găsești părinții și fratele și să-mi trimiți o scrisoare, ca să mă bucur și eu odată cu tine" ; Sorin Pera, student în anul I la Academia de studii economice din București, cititor pasionat al revistei „Flacăra", și el crescut la Casa de copii, simte cu adevărat ceea ce simte Cornelia : „ochii mi s-au umezit și am simțit că cineva, într-un colț de lume, într-un colț de țară, o inimă lovită și fără alinare, are nevoie de cîteva cuvinte de îmbărbătare — scrie Sorin. Părinții i-ai pierdut sau te-au pierdut. Simt cum e atunci cînd nu ți se spune o vorbă de mamă, de tată, simt ce trist este să nu te aștepte un părinte sau chiar un frățior, atunci cînd, obosită și îngîndurată, te întorci de la școală, atunci cînd nu ți se spune **noapte bună** sau **somn ușor** seara, înainte de culcare de către cea care ți-a dat viață și care poartă cel mai frumos nume din cîte pot să existe și vor exista vreodată — MAMA".

Și iată, într-o vineri, cineva o caută la telefon. N-a găsit-o. A revenit a doua zi pe la ora 9 dimineața. Era directorul Casei de copii din Drobeta-Tr. Severin și a întrebat-o dacă vrea să vorbească cu fratele. Cum să nu vrea ? ! Ce întrebare... Cel care a început convorbirea a fost Cornel :

„Tu ești Cornelia, sora mea ?"

„Eu sînt"...

Atît a apucat să spună și era așa de emoționată încît nu mai putea vorbi de plîns și de emoție. Au plîns amîndoi și nu-și mai puteau spune decît „vreau să te văd, vreau să te văd !"

Pe Cornel îl învață directorul ce să întrebe, iar Cornelia continua să plîngă fără a se putea stăpîni. Răspundea monosilabic, automat : „Da..., da...!"...

Au hotărît să se întîlnească la Craiova. În ziua fixată, însoțită de cîteva colege, Cornelia, cu flori în brațe, ca și prietenele ei, așteptau rapidul 16, dar în zadar. Cornel nu a sosit. Cornelia s-a speriat și a alergat la telefon. A sunat Severinul. Dacă nu era adevărat ? S-a liniștit repede : Cornel nu plecase, tocmai își completa foaia de drum primită de la școală, urmînd să sosească în după-amiaza aceleiași zile.

...Pe la orele 18,15 — trenul avînd tocmai atunci o întîrziere de circa patruzeci de minute — un băiețel sfios cobora. Era mirat și pășind încet a trecut pe lîngă grupul fetelor ; acestea l-au urmărit, ținîndu-se după el. A întors privirea în căutarea Corneliei, s-au privit unul pe celălalt, au alergat puțin, s-au luat de mînă, apoi s-au sărutat.

La școală, colegele Corneliei și profesorii l-au primit cu vorbe bune, cu flori și cadouri, ca și cum ar fi fost părinții sau rudele lui. Infirmeria era pregătită, i se aranjase un pat acolo pentru a dormi ; Cornel n-a vrut să doarmă singur. Îi era teamă de noapte, nu vroia să le întrerupă bucuria. De vorbit, cei doi frați n-au vorbit prea mult : se priveau, zîmbindu-și uneori, au mîncat împreună, și-au spus „somn ușor" și au adormit îmbrățișați, a doua zi spunîndu-și acel „bună dimineața" pe care nu-l auziseră, dar și-l doriseră nespus.

Duminică au străbătut orașul și cel mai mult au întîrziat la Grădina botanică. Erau acolo tot felul de flori, înflorite parcă numai pentru ei. După-amiaza s-au despărțit, dar nu pentru mult timp. În ziua următoare, Cornelia primea deja o scrisoare care începea cu : „Dragă soră..." și continua : „Află din partea mea că sînt sănătos și aceeași sănătate îți doresc și ție. Eu cînd am ajuns la școală toți copiii s-au strîns grămadă și m-au întrebat cum a fost. N-am știut ce să le spun, dar ei au ghicit că am dus-o bine, eram tare vesel. Cu școala o duc bine, notele mele sînt : limba română — 8,9 ; limba latină — 8,7 ; matematică — 8,6 ; geografie — 9 ; istorie — 9... Închei primele mici rînduri din partea mea. Al tău frate, Cornel".

Aceasta este povestea celor doi.

Înainte de a pleca din Craiova, directorul liceului unde învață Cornelia, Marian Săndulescu, ne-a asigurat că va face tot posibilul să îndeplinească poate **prima dorință comună** a celor doi : aceea de a învăța împreună.

ION PREDOȘANU ■

Am fost o zi picolo

Duminică, 22 mai,

Restaurantul Snagov-sat

Pe terasa restaurantului, nea Milică, șeful de sală, îi primește pe cei din București. Au venit 8 ospătari și 4 picoli. (În ciuda... actelor de identitate, sînt repartizat în această ultimă calitate de picolo, tipică învățăceilor. Dealtfel, mi-ar fi greu să învăț pe de rost prețurile mărfurilor puse în vînzare.) Se face împărțirea pe raioane. Cite 5—6 mese de fiecare om. Se ține seama de preferințe. Unii vor la umbră, alții acceptă munca în plin soare. Între timp, „permanenții" pregătiseră mesele (peste 200 dintre care unele duble) cu fețe de masă bleu și roz (pastel), șervețele asortate, cu frapiere cu gheață, bere și pepsi, cu pahare sticlind în soare. Mesele de debarasare sînt aprovizionate cu tacîmuri, șervețele, sare și piper, scrumiere etc., iar la umbra lor stau grupate lăzi cu băuturi. Se apropie ora 10.00. Cîțiva ospătari mănîncă din pachetele aduse de-acasă. Alții comandă de la bucătărie și... plătesc. Ca orice consumator. Localul are prețuri de categoria I și remiză 10%. În bucătărie, una dintre cele mai curate pe care le-am cunoscut, Gheorghe Stelică, șeful compartimentului, înalt și tînăr, robust și calm, pare un chirurg gata să rostească cuvintele consacrate înainte de a acționa bisturiul. Fac cunoștința colegilor mei de o zi : bucătarul specialist Sandu Constantin, Gheorghe Ganea, Niculina Duță, toți oameni tineri, de la care parcă nu te-ai aștepta să primești mîncăruri alese, tradiționale, Gheorghe Dima, bufetierele Magdalena Sandu și Maria Crișan, albe ca nuferii de pe lac, cu fețele de la spălătorie, în grupul cărora suride o bătrînică de numai 73 de ani, cu mîini agere care aveau să mîngîie pînă seara cîteva mii de farfurii, platouri, cești și pahare, furculițe și alte tacîmuri, stînd în picioare ca într-o stație de tramvai de la marginea Bucureștiului prin care a încetat să mai treacă vreun vehicul. Sosește tov. Serac, șeful biroului personal, care verifică prezența, se interesează dacă mai sînt necesari și alți oameni, Șefii de unitate Nicu Ionescu și Ion Marinescu urmăresc cu priviri cuprinzătoare întreaga suprafață a localului. Ora deschiderii se apropie. În parc, la punctele de vînzare a băuturilor, s-a constituit deja un șir de nerăbdători și însetați. Grătarele sînt încinse. Încerc să număr autoturismele aflate pe aici. La 80 renunț. Este deja ora 10.00 și, cu cămașă și haină albă, cravată neagră, cu șervețelul pe braț, iau loc (în picioare, bineînțeles) alături de „șefa" mea, tînăra Aurelia Iancu, la cele 6 mese aflate în bătaia soarelui. Ce să-i faci ? Începătorilor le sînt totdeauna rezervate dificultățile...

Primele experiențe nu sînt și cele mai rele

Raionul nu este mare. Mi se pare bine pregătit. Gheața a fost deja spartă și pusă în frapiere. Aurelia, surizătoare, pare jenată să comande un picolo care i-ar putea fi tată. Mai degajată se simte Maria Silvestru care lucrează la același raion cu soțul său Constantin și care fiind din Tîncăbești are desigur mulți clienți cunoscuți. Gestionarul bufetului, Dumitru Dumitru, îmbrăcîndu-și halatul alb și trecînd în spatele tejghelei s-a transformat dintr-o dată din orășeanul pe care-l cunoscusem în altceva, într-un om pus la dispoziția altora. Ion Știanu este, o știu, cel mai virstnic ospătar : 47 de ani. Cel mai june, Alexandru Pavel și Paraschiva Bănățoiu, ambii de cîte 20 de ani. Ar mai fi multe de aflat dar, iată, sosesc primii clienți. În costume de baie. Sîntem cei mai apropiați de plajă. Se așază cît pot de comod la masă și cer pepsi. Aurelia zîmbește cu toată fața (se gîndește poate la saftea ?) și nu mă lasă să desfac sticlele. Se apleacă, pe verticală, întoarce paharele, le umple. Observ cum a uscat, cu un șervet de pînză pregătit dinainte, sticlele aburite. Îmi amintesc că din ghețărie fuseseră scoase peste 550 kg de gheață. O fi de ajuns ? Vom vedea. Toți ospătarii privesc în jur. Ne așteptam la o avalanșă de clienți. În ziua de 1 Mai și în următoarea s-a făcut o vînzare de peste 1 milion ! Profit de relache pentru a da o fugă la intrarea în local unde Ilie Alexandru, pompier ca încadrare și factotum-voluntar, mă înștiințează că la orele 10.00 intraseră de-acum 232 de autoturisme cu 589 de persoane. Notez, dar nu uit că la sosirea noastră aici se aflau alte multe mașini venite în ajun. Acestea nu apăreau în socoteala zilei. Îl consult pe Ion Marinescu, unul dintre responsabilii unității, asupra perspectivelor zilei. „Am vinde pînă-n blană, cum zicem noi, dacă am avea cui. Să vedem. Deocamdată așteptăm".

Apare Mihai Teodorescu, un tînăr delicat și zvelt, impecabil în haina de buret alb și papionul negru, de la git. Nu poate schimba unui client 100 de lei. Seara, cînd îi amintesc, avea buzunarele pline cu peste 4 000 de lei. Nițu Golgojan, cunoscut clienților de la „Ambasador", figură tipică a Bucureștiului, semănînd cu două celebrități fotbalistice, cu Ozon (aluzie la nas) și Răducanu (aluzie la statură și culoare) și identic amîndurora ca umor, se oferă, pentru a nu mă simți jenat, să facă și el pe picolo-ul, în realitate mirosul său rafinat presimțind o zi slabă și șansa cîtorva rînduri speciale în „Flacăra".

La orele 10,50 doar 11 mese erau ocupate. Cei 22 de ospătari și ajutoarele lor păreau îngrijorați. În bucătărie, grătarele sfîrîiau discret, iar cartofii se rumeneau... optimiști, în vederea comenzilor viitoare. Prevăzătoare, fetele de la bufet pregăteau salatele.

La „raion", s-au ocupat trei mese. Aurelia nu mai prididește singură.

Cine, soarele sau berea, modifică ceea ce numim caracter ?

Șase persoane, dacă n-am număra și progeniturile (în număr de trei), au ocupat o masă dublă și întreg raionul cu buna lor dispoziție consemnată de bogata comandă de bere și fripturi și ceva pepsi pentru cei mici (dar nu reci, că le cauzează). Sînt trimis cu tava după pahare. Clienții vor sonde pentru bere, nu pahare cu picior. În costume de baie, oamenii sînt descărcați de complexe. Își discută inginerul șef, directorul și pe alți colegi cu dezinvoltură și largă respirație. Sînt de față soțiile, care trebuie să-i vadă desfășurîndu-se. Copiii, oricum, nu înțeleg. Berea e rece, soarele cald, Aurelia zîmbitoare, eu nu mai intru în socoteală, oamenii vor să se relaxeze. Comenzile se succed cu repeziciune. Tava cu cele 10 sonde îmi pare grea. La drumul următor cîntăresc un astfel de pahar gol : 400 de grame. „Șefa" mea le duce însă pline. Vine rîndul fripturilor. Un platou de porțelan, l-am cîntărit, vă rog să mă credeți, are (cel mijlociu) 1 kg. Un vas de ciorbă 650 de grame, cu 4 porții ajunge la 3,5 kg. Un platou de porțelan pentru pește are, gol, 2,8 kg. O ravieră pentru salată 500 de grame. Dar trebuie să cari mai multe. Și nu o singură dată. Și urcînd cîteva trepte. Și coborîndu-le. După cîteva drumuri genunchii încep să-mi tremure. Brațele la fel. Noroc că nu trebuie să fac și socoteli ! Modești, la o masă alăturată, iau loc doi plimbăreți care comandă băuturi. Beau liniștiți, dar la plată constată că nu pot achita 20 de lei. Se jură că vor plăti. Cîndva ! Ospătara e obligată să-i creadă pe cuvînt, dar la bar vorbele nu merg. Doar leii. De la o altă masă, un grup comentează meciul Dinamo — Sportul Studențesc din ajun. Sînt afectați de scorul întîlnirii. Ascult.

Radioul de pe masa consumatorilor noștri merge la maximum. Nimeni nu-l ascultă. Nici chiar copiii care au transformat frapiera în Ocean pentru bărcuța din plastic și imaginația lor de eter. Și totuși, vrînd parcă să se impună, radioul ne strecoară, la ora grătarului și-a lui Dem Rădulescu, niște scîrțîituri de frîne neunse ori suprasolicitate. Deodată comesenii ciulesc urechile. Îmi dau seama că fiecare se întreabă : cine va conduce la întoarcere ? Unde ești, colonele Beda, să iei niște subiecte și — eventual — niște carnete ? Femeile au reușit să-i desprindă pe copii de frapieră, conștiente că aici se pun la cale lucruri mari, neexemplare pentru copii. Și bine au făcut ! Într-o dulce frățietate, „consumatorii" trec mîinile de pe pahare pe... șorțul Aureliei, care zîmbește egal și se retrage strategic. Prima notă face 270 de lei, dar unanimitatea de păreri sportive justifică continuarea. Care nu se poate face decît în condiții schimbate. Noi și ele. Altă băutură, căci, vorba poetului (neidentificat încă), „vin după bere, o plăcere". Trecînd la „zeamă de strugure" grupul celor trei cărora li s-a mai adăugat încă unul (ce-aș ride să fie chiar inginerul șef birfit mai devreme !) dorește alte pahare, cu picior, de data asta. Aurelia, mereu zîmbitoare (cum o putea oare după atîtea „cartoane" de bere cărate, după atîtea frapiere cu gheață, după atîtea drumuri împărțite în doi, dar totuși multe să mai zîmbească, nu știu), se scuză cerîndu-și voie să lipsească două minute. I se aprobă unanim și generos. Cînd reapare, cu paharele dorite, un glas răgușit, colectiv și unitar o întîmpină : „Altă viață, d-le !" Umplerea și golirea nu mai reprezintă decît o problemă simplă, cu o unică rezolvare. La celelalte mese din raion, consumație mică, răcoritoare. E aproape amiaza, soarele te bate în cap, iar capul, ferindu-se, cere lichid. Cît mai rece. Dar mica sărbătoare ia sfîrșit și, căutîndu-i pe consumatori, îi regăsesc lungiți pe pături la umbră, sforăind indiscret sub veghea unor soții care par de pe acum îngrijorate de parcurgerea celor 30 de kilometri care le despart de București.

Ora 13.00 Numărul autoturismelor înregistrate a urcat la 760. Temperatura, de asemenea, a urcat. Nea Ilie pompierul, care-mi aduce vestea, adaugă: „Eu le mănînc dacă nu-s 1 000".

La bucătărie, se înregistrează ora de vîrf. Peștele are mare căutare, fricăciorii de pasăre la fel, dar posibilitățile grupului condus de Gheorghe Stelică sînt cu mult mai mari. Într-adevăr, nu prididesc cu treaba cele două colege de la bufet și celelalte 6 care, de la 10,00, stau cu mîinile doar în apă, spălînd neîncetat tot ce vine de afară. Ospătarii fac și ei coadă la bufetul de unde se iau salatele, fructele, pîinea și-l aud pe unul dintre cei mai stilați rugîndu-se, ca un biet client, de Sandu Magdalena: „Te rog, coană Magda, dă-mi comanda aia, că mă omoară consumatorii. Ți-am dat-o de un sfert de oră". E interesant de observat cu ce figuri intră ospătarii în bucătărie și cu ce figuri ies în... public. Sînt ca actorii : ei înșiși, în mediul care le este propriu, printre colegi, zîmbind profesional pentru cei de afară. Nu se intră și nu se iese cu mîna în gură. Fiecare om aduce ceva și pleacă cu ceva, nu numai într-o mînă, ci în ambele. Farfuriile vin reci și pleacă fierbinți. Le simți prin stofa subțire a hainei. Le simți în vîrful degetelor. La intrarea în bucătărie ar fi necesar un milițian de la circulație. Îl suplinește Ion Marinescu, om albit în ale meseriei, pe care-l aud : „Ușurel, ușurel și țineți dreapta. Hai, hai, dați-i drumul."

Cineva scapă un pahar. Triluri scurte se rostogolesc printre celelalte zgomote, apoi mătura își face datoria. Acum, toate fețele sînt încordate. Nimeni nu stă jos. Nici n-ar avea unde. În bucătărie nu există scaune. Mă așteptam la o căldură sufocantă, peste cea de afară. Dar ventilatoarele lucrează din plin, adăugîndu-se curentului... natural care circulă printre ferestrele și ușile deschise. Se așteaptă vizita tovarășilor de la „Sanepid". Mă întreb de ce tocmai la o oră de vîrf ? Nimeni nu-mi poate răspunde, dar se simte emoția acestei așteptări. Totul strălucește. „Nu știu cîte bucătării arată ca a noastră", îmi spune Gh. Stelică, bucătarul-șef, cu vădită mîndrie. Cei de la „Sanepid" sosesc, trec peste tot, privesc, ating cu degete de experți tăvile de aluminiu în care sînt aranjați micii și le găsesc unsuroase. Ce să-i faci, cel care scoate micii din mașina de tras o face cu mîna că altfel nu se poate și tot atingîndu-se de tavă... Mai ciudat mi se pare că asistentul care o însoțește pe doctorița Anești îi face observație unei fete, Paraschiva Bănățoiu, că este îmbrăcată în rochiță neagră, din fibre sintetice. Ea răspunde că asta este uniforma de la localul unde lucrează (face parte dintre cei aduși de la București pentru întărirea forțelor locale). Aș vrea să intervin, dar toți mă opresc. Cu „Sanepid"-ul nu-i de jucat ! Privesc în marile oale aflate pe marginea plitelor. Ciorba de burtă s-a dus de mult. Tăvile cu creier, la fel. Peștele rezistă încă. Cartofii se prăjesc non-stop. Ce-o mai fi pe afară ?

În „raionul" meu, toate cele 6 mese sînt ocupate. Clienții cer băuturi. Mîncarea au adus-o în traistă. Nu prea e în ordine. Aurelia nu știe ce să facă. Îmi iau îndrăzneala și-i zic să-i servim, că-i tare cald. Alții, cu sacoșele în mîini, vor și ei. „Vedeți, dacă am început așa nu mai terminăm".

E o beție de soare. Puțini se gîndesc la consecințe. Număr mesele care au clienți: 60. Foarte puține. Explicația : sacoșele de-acasă. Revin la realitatea noului meu profil profesional auzindu-l pe unul dintre tinerii consumatori întrebînd-o pe „șefa" mea : „De cînd n-ai mai rosit, domnișoară ?" Ea se face că n-aude, zîmbește cu toți dinții albi, pe care-i arată de cîte ori clienții devin agresivi și nu știu dacă e un semn bun sau rău pentru ei. Oricum, îmi dau seama că pentru unii ospătarul nu este altceva decît omul de care pot să dispună cum vor. Doar atît. Nu se gîndesc, desigur, că această femeie ce le suportă dubioasele glume este mama unei fetițe de 6 ani lăsate în grija soțului, la București, pentru ca ea să-și vadă de serviciu. Pînă acum n-a mîncat și n-a băut nimic. Spune : „Îmi vine să mă arunc în lac așa îmbrăcată cum sînt. E prea cald azi" și-și netezește șorțulețul care a cam suferit în urma repetatelor transporturi. Îmi reamintesc : o tavă 1 kg. 10 pahare cu bere (pline), alte 8—9 kg. Să tot zîmbești...

O duminică ratată

Pe terasă o mică agitație. Un cetățean cu familia ocupă o masă rezervată. Sînt cinci persoane. I se explică, dar nu vrea să accepte. I se oferă o altă, la fel, chiar mai bună, la umbră, tot cu vedere la plajă, cu scaune înalte, tapițate în skai. Familia îl roagă să renunțe, dar omul nu cedează. Ceilalți pleacă și el rămîne în așteptarea condiții care întîrzie să apară. Pentru asta are răbdare. Cînd îi sosește, începe să scrie, concentrat, un text fest, impovărător pentru ospătar, cu aluzii patriotice ce nu-și au locul și explicații într-un astfel de caiet, cu concluzii ferme de îndreptare a lucrurilor și cu propuneri de pedepse. Dezolată, dar nu lipsită de afecțiune, fetița lui îi citește, peste umăr, slovele. E un tablou trist. Ceilalți consumatori își văd de-ale lor. Surpriza a trecut. Scandalul n-a luat proporții. Satisfăcut, deși așteptase, după cum scrie, 30 de minute condica, semnează citeț. Este din Ploiești. Îl urmăresc cu privirea și-l văd așezîndu-se alături de cei care veniseră cu el, la o altă masă, mîncîndu-și friptura deja răcită. Coincidență ilară : pe ospătarul încondeiat îl cheamă... Gîlceavă Nicolae, omul cel mai stilat, despre care am mai amintit! Și el va „consuma", în continuare, o duminică searbădă. Orice reclamații sînt discutate la direcție, întoarse pe toate fețele, ziariștii mai caută și ei, în fine... Curios, îmi notez data ultimei plîngeri din condică : 10 noiembrie 1976. Sîntem în 22 mai 1977. Nu mi se pare grav. Oricum, am fost martor. Poate ajută la ceva.

Verific din nou cifra mașinilor intrate: a trecut de 750. Vezi numere de București, Ilfov, Caraș-Severin, Teleorman, Prahova, Bistrița-Năsăud, C.D.-uri, T.C.-uri, motociclete din Iași, Covasna etc.

Parcurg diferitele puncte alimentare cu tovarășul Cornel Stegaru, directorul comercial al C.H.R. „Ambasador", venit aci de la 10.00 dimineața. Se interesează de una, de alta, dă indicații ospătarilor de la șură, discută cu cetățenii. Pare un medic care ia pulsul mulțimii. Ne oprește un tînăr care vrea să știe dacă facem parte din conducere. Se recomandă civilizat : ing. Romulus Disteanu și ne propune înființarea unor vestiare, oricît de simple, pentru ca oamenii veniți la plajă să-și poată pune costumul de baie ori să și-l scoată. Cornel Stegaru îi dă dreptate.

Sosesc pinguinii !

Orele 14.30. Revin în „raion". Doar două mese ocupate. Furișată sub un copac, Aurelia bea primul pepsi, pe ziua de azi. Bărbătește, direct din sticlă și dintr-o dată. Nori de ploaie vin dinspre nord. Nimeni nu-i la în seamă. Nicu Ionescu, unul dintre responsabili, îmi spune : „Dacă plouă e bine pentru noi, că-i goneșe pe toți sub acoperiș unde mai sînt încă mese goale".

Consumația a înregistrat punctul culminant și a început să coboare. Peștele, mămăliguța și friptura de pui sînt încă tari pe poziții. Ce se întîmplă cu marfa rămasă ? „Deocamdată nu e grabă. Așteptăm pinguinii, zice Cornel Stegaru. Nu știi ce-s pinguinii ?" Știu eu dar nu-i văd apărînd la Snagov. Mi se explică : sînt cei din Gruiu, Buftea, Ghermănești, Tîncăbești, Snagov și celelalte sate, oameni care obișnuiesc să apară după-amiază în grupuri de familie și să consume din plin. Îi văd. Femeile bătrîne în port național, bărbații în cămăși colorate, cu mineci lungi, pălării negre ori verzi, copiii în cele mai bune haine. Sticlele de bere se aduc direct în lădițe, fripturile sînt aruncate în tigăi, ospătarii au din nou de lucru. Gheorghe-din-Snagov apare cu papagalul său sfrijit și cu „planetele" de femeie ori de bărbat.

Nicu Ionescu apare precipitat : „Iar ai venit, mă ? Nu ți-am spus să dispari ?" La care Gheorghe-din-Snagov face o mutră amărîtă, decepționată, care ar vrea să însemne : „Ce naiba, șefule, te știam mai salon". Dar pleacă.

Orele se scurg parcă mai grele. Soarele revine pe cer printre nori..., umbrele copacilor se lungesc... apele lacului își pun haina crepusculului... bărcile o mîngîie tăcut... se aprind luminile... totul capătă o altă înfățișare..., fețele oaspătarilor sînt mai brăzdate, mișcările mai încete, colegii bucureșteni au luat autobuzul spre casele lor, eu mi-am terminat serviciul ; Snagovul rămîne al „pinguinilor" și al celor care întîrzie sau înnoptează aici. Șirul de mașini, ajuns la 960, reia trasa de asfalt a soselelor în toate direcțiile — la volan multe femei — ce bine e să aibă și ele carnet — fețele oamenilor abia acum se văd cît sînt de arse, lucesc la lumina becurilor... pădurea redevine cea din zorii zilei, dar încet, parcă tematoare. Urmele trecerii celor cîtorva mii de oameni se vor vedea mîine. Acum se fac socotelile contabile. Notez : 12 000 mici, 110 pui, 30 kg fricăciori, 6 000 sticle pepsi, 8 000 sticle bere poloneză, 16 000 românească, 100 kg înghețată. O muzică plăcută se aude prin difuzoarele pitite prin colțuri. Obosit, ca toți ceilalți, mă despart de gazdele mele ocazionale. Sper să le fi înțeles și să-i ajut și pe alții s-o facă. Pe curînd, în calitate de consumator. Este, orice s-ar spune, mai comod...

EMANUEL VALERIU ■

„Tînăr imigrant român caută prieteni"

• Cele ce urmează reprezintă confesiunea lui Gabriel Muscăleanu, lucrător al marinei comerciale, 28 de ani. Nu am adăugat și nu am schimbat nimic.

De ce te faci marinar? De ce devii aviator, sau fizician atomist, sau constructor de furnale? Poate vor fi existînd explicații savante, dar în cazul meu ele nu se aplică. Este ceva care te cheamă, o fascinație greu de explicat în cuvinte. Eu m-am făcut marinar, deși m-am născut departe de mare, la Focșani — unul din acele locuri în care, pe vremea cînd eram mic copil, nu se întîmpla nimic — și deși neam de neamul meu nu a luat drumul mării.

Am urmat Școala superioară de marină din Constanța, iar în ultimii ani de studiu am făcut practica de vară pe vase de cursă lungă. Nu-mi dăduseră bine tuleiele și ajunsesem cu „Eforia" pînă la Hull și la Catania, mă plimbasem în parcuri siciliene printre palmieri și baobabi, admirînd fazanii printre crengi și delectîndu-mă cu fanfara militară, nelipsita distracție duminicală din parcul lui Bellini. În anul IV, ca stagiar am navigat spre Orient: Beirut, Famagusta, Latahia... iar la 22 de ani, în 1971 deci, proaspăt absolvent, eram numit pe „Caransebeș".

Viața îmi deschidea larg porțile. Îndrăgeam profesiunea, mi se creaseră toate condițiile pentru a-i urca treptele și a fi de folos colectivității, mă bucuram de prietenia tovarășilor care munceau alături de mine, de încrederea comandanților. „Toate pînzele sus!" spre mările și oceanele lumii...

Dar ce omul își face, nici dracul nu desface. Eram un tînăr impresionabil, acționînd mai mult sub imboldul pornirilor lăuntrice, al fascinației tainice, decît al rațiunii. Citeodată, e bine și așa. În cazul meu însă... Dar să nu anticipăm. Din adolescență mă simțeam atras de mitul Americii. În filme vedeam doar bazinele de înot din vilele luxoase și neînfricații cowboys care împărțeau dreptatea cu revolverul sub clar de lună. Voiam să ajung și cu acolo.

Ultima cursă am făcut-o pe nava „Suceava". Am hotărît să rămîn la Hamburg, pe care-l socoteam ca un soi de escală spre America. Era în 1973.

Am cerut azil politic în Republica Federală Germania, iar după cîteva săptămîni eram angajat pe un vas vest-german în drum spre Venezuela. Vasul se numea „Meistersinger" (Maeștrii cîntăreți). Probabil că patronul companiei era mare amator de muzică de Wagner. Un alt vas al său se chema „Tannhäuser" ș.a.m.d.

Așadar, „reușisem"! Îmi făceam meseria. Abia apoi am început să înțeleg, nu dintr-o dată, ci treptat, printr-o experiență de zi cu zi, aidoma picăturii care pe nesimțite străpunge piatra, că eram singur, absolut singur.

Mă simțeam pe bord ca un tolerat. Ofițerii se purtau corect, dar mă țineau la distanță. Îmi explicau problemele profesionale cu un aer de superioritate cu nimic justificat, consideram eu. Îmi vorbeau politicos, dar răceala lor mă îngheța, simțeam că mă disprețuiesc. Motivul nu era de ordin personal și dealtfel — după cum aveam să-mi dau mai tîrziu seama — nu era legat nici de vasul pe care mă aflam. Am trăit mai multă vreme în Republica Federală, la Hamburg, am navigat și pe alte vase și am ajuns la concluzia că **Dincolo** au preț două calități: să ai bani și să nu fii străin.

Dealtfel, această răceală nu se manifesta doar față de mine, un străin, un **paria**, ci caracteriza, într-o bună măsură, și relațiile dintre ei, întrucît — am descoperit eu — are rădăcini economice și sociale, nu se datorește unor inclinații temperamentale. Fiecare gîndește cam așa: „Eu să mă ridic, persoana mea contează, de rest nu-mi pasă." Fiecare acționează izolat, ficcare se gîndește: „Dacă-i spun celuilalt ce am pe suflet, îmi va cunoaște slăbiciunile, va cîștiga un ascendent asupra mea și mi-o va lua înainte." Oamenii trăiesc și muncesc despărțiți ca de un zid invizibil. Nu afirm că nu ar exista excepții, dar aceasta pare să fie o situație destul de generală, așa cum am văzut-o și am simțit-o pe pielea mea în decursul celor aproape patru ani petrecuți în Occident. Pentru a reveni la „Meistersinger", la bordul căruia am străbătut mii de mile marine, de la gurile Orinocului pînă la Philadelphia: în această colectivitate plutitoare pe care însăși izolarea forțată prelungită ar fi trebuit s-o sudeze și mai mult, nu am auzit nici măcar o singură dată cuvîntul „prieten". Nu doresc nimănui o asemenea experiență.

Am hotărît să plec în America, să-mi realizez visul. Dar cum se poate ajunge acolo? Un grec care vorbea românește și pe care l-am întîlnit întîmplător la Mobile, Alabama, mi-a spus:

— Trebuie să te ia cineva pe garanție.

Pînă una, alta, trebuia însă să-mi cîștig existența, în așteptarea vizei americane. Și atunci am cărat mese și dulapuri grele de fier pentru firma „Siemens", apoi m-am angajat la un magazin alimentar ca **Hilfarbeiter**, muncitor străin auxiliar: duceam lăzile din pivniță la parter. Îndurам toate umilințele la gîndul că nu va trece mult și voi trăi Marea Aventură. În fine, după luni de așteptare, am traversat oceanul și iată-mă la New York. Unde să mă duc? Firește, la „garantul" meu. Sun la locuința sa și apare în cămașă de noapte. În chip de bun venit, mi-o retează scurt:

— Aici trebuie să te descurci singur. Fiecare ne-am descurcat cum ăm putut.

Mi-a adus apoi o pernă atît de soioasă, încît a trebuit s-o învelesc într-un prosop scos din geamantan ca să pot pune capul pe ea, și m-am culcat, îmbrăcat, pe o canapea.

A doua zi m-am înscris la Immigration Office și m-am întors la biserică. Nu era nimeni. Am rătăcit pe străzi. Ploua cu găleata și bătea un vînt puternic care m-a forțat să închid umbrela. Apa pătrundea prin scurta de piele, mi-era frig și somn, nu mă mai țineam pe picioare de oboseală. Am intrat într-un hotel nu prea arătos, dar cînd mi s-a spus: „20 de dolari pe noapte" am simțit un fior în șira spinării. În cele din urmă am intrat într-o casă modestă pe Broadway. Mă atrăsese firma luminoasă: „8 dolari pe noapte. Casă serioasă". Reclama era multicolră, dar camera era gri, totul era gri, murdar, cearșaful arăta de parcă ar mai fi dormit cinci în el și pretutindeni mișunau gîndaci mari, negri. Scîrbit, m-am dus să mă spăl. La camera de dus, ușa nu se închidea, țevile defecte fisiiau, aceeași murdărie peste tot. Eram gol pușcă sub duș, dar nu îndrăzneam să mă despart de umbrela mea cu mîner gros. „Dacă dă unul peste mine — îmi spuneam — îi dau cu umbrela în cap." Aceasta a fost prima mea noapte în America.

Mă duc din nou la garant îi povestesc despre „casa serioasă" și-l rog să mă ajute.

— Fii fără grijă — mă asigură. Am aranjat totul. Te duci la „Dexter House" pe strada 86 W 345 și întrebi de Sam.

La Sam, altă surpriză: mi-a cerut pentru o cămăruță 50 de dolari pe săptămînă. În aceste condițiuni, micile mele economii cu care veniseм din Germania riscau să se topească rapid. Culmea, și noua locuință era plină de gîndaci, din soiul acela pe care noi, marinarii, l-am botezat „carcalaci". Nu am scăpat nicăieri de ei la New York. Ei provin din gunoaiele care zac pe străzi, mai precis, pe străzile unde mi-am dus eu viața de imigrant. Și tot pe aceste străzi întîlneam destui oameni peticiți sau cu blugi și jachete „U. S. Army", cumpărate de la vreun sold al armatei. Se terminase războiul din Vietnam. Micile efecte ale marilor cauze!

Acum trebuia să-mi găsesc de lucru.

— Fii fără grijă — mă asigură iarăși omul meu — am aranjat totul. Te duci la Pan-Am Building, la mezanin, și întrebi de „Lynch & Co." Te previn: să nu care cumva să refuzi, altceva nu mai găsești.

A doua zi mă prezint înfrigurat la compania „Lynch & Co". Pe ușă stătea scris: „Detectivi, pază, apărarea persoanelor și bunurilor". Și așa m-am trezit îmbrăcat într-o uniformă nou-nouță de paznic, „security guard". Și titlul, și uniforma mă atrăgeau. Realitatea s-a dovedit a fi însă mult mai puțin atrăgătoare.

Iată ziua mea de muncă: mă sculam la 4 dimineața, beam un pahar de lapte și fugeam la stația de metro. Așteptam cam o jumătate de oră, fiindcă dimineața devreme e mare înghesuială. Schimbam două metrouri și la 6 fix eram la Pan-Am. Ne transportau cu mașinile la întreprinderile pe care trebuia să le păzim în ziua aceea. Drumul lua cam un ceas. Lucram de la 7 la 19. La Pan-Am ajungeam din nou la 20.30, întoarcerea durînd mai mult decît dusul, fiind **rush hour** ora de maximă aglomerație pe șosele. La „Dexter House" soseam pe la 22.30. Mîncam un sandviș, sau citeodată nimic, de obosit ce eram, și mă culcam pe la ora 23, pentru ca a doua zi să mă pot scula la 4 dimineața.

Se întîmpla cu mine ceva curios. Nu munca fizică mă speria, și nici oboseala; dar simțeam că încet, încet mă transformam într-un **automat**. Trebuie să trăiești această experiență pentru ca să poți să-ți dai seama de toată grozăvia ei. Atunci, înlăuntrul ființei mele, ceva s-a revoltat. Mi-am adus aminte că sînt (totuși!) marinar de profesie. În zilele mele libere rătăceam în port, bătînd, pe rînd, la ușile tuturor companiilor de navigație. Copiasem adresele din cartea de telefon — erau cu duiumul: ocupau, dacă-mi aduc aminte bine, trei pagini, cu litere îndesate — dar de fiecare dată dialogul era același. Telegrafic.

— Aveți nevoie de...?

— Nu, mulțumim, nu avem nevoie. Lăsați-ne adresa și vă înștiințăm noi.

Leafa de paznic nu-mi ajungea să mă descurc și m-am rugat de Sam:

— Dă-mi o cameră mai ieftină.

Mi-a încheiat o fostă bucătărie, tot la „Dexter House". Văzînd chiuveta, am exclamat: „Victorie!" Aveam apă în casă... În schimb dirdîiam de frig. În fosta bucătărie nu se afla calorifer, doar o teavă de calorifer care trecea dintr-o încăpere în alta și care încălzea ca vai de ea. Afară însă se lăsase frigul. O toamnă rece, așa cum se întîmplă des la New York. Nu aveam însă de ales. Am cumpărat o bandă de lipit, „scotch", și am prins-o în jurul ferestrei. Frigul și vîntul nu mai pătrundeau înăuntru. În schimb nu mai puteam aerisi camera. Oricum, preferam duhoarea, frigului. De la fabrica de mase plastice pe care o păzeam atunci am luat (eu, paznic...) o fișie din care mi-am făcut față de masă. Am spălat pe jos, am curățat tavanul de pînzele de păianjen și... am simțit că înnebunesc. Singurătatea mă scotea din minți. Și atunci am făcut un lucru absurd, care azi mă face să zîmbesc. Am cheltuit 20 de dolari, sumă enormă pentru mine, ca să dau un anunț la ziar: **„Tînăr imigrant român caută prieteni."** Nu mi-a răspuns nimeni.

Mi s-a mai întîmplat o istorie, mai mult comică aceasta, dar care și ea mi-a lăsat un gust amar. La „Dexter House" făcusem cunoștință cu un român fugit din țară, care se prezenta: „Dom' Mihai, inginer". Nu-i știu celălalt nume și nici dacă era cu adevărat inginer, dar știu că urma cursuri de engleză și de matematici pentru imigranți, la o școală denumită „Manpower". Mi-a venit o idee: dădusem greș cu încercările mele la companiile de navigație, dar poate că aceste cursuri mă vor apropia de o muncă mai pe măsura pregătirii mele tehnice. Dom' Mihai m-a avertizat:

— La școala asta se intră doar pe bază de teste. Ai grijă cum le faci. Dacă ies rău, te resping ca incompetent; dacă ies prea bine, iar nu-i bine, fiindcă te resping ca prea deștept, prea „deasupra" clasei. Deci, ai grijă să nu fii prea deștept.

Am completat formularele. Testele cuprindeau, în afară de întrebări privitoare la limba engleză, pe care eu o știam destul de bine, probleme simple de matematică și de pură logică. Mie, cu pregătirea mea de specialitate, mi se păreau un fleac. Ascultînd însă de sfatul lui dom' Mihai am lăsat jumătate de întrebări necompletate, judecînd că astfel mă voi plasa la nivelul mediu. Fifty-fifty, cum spun americanii. Se vede treaba însă că la rest am răspuns prea bine, fiindcă am fost respins, obținînd note foarte mari.

În tot acest timp îmi continuam munca de „security guard". La una din fabricile pe care le păzeam lucrau mulți portoricani. Erau oameni simpli, violenți, care, cît ai zice pește, scoteau cuțitul. (Cu revolverul nu „lucrau" aproape deloc.) Partea mai tristă era că unii din ei se îndeletniceau cu furtul din întreprindere. Paznicul care le-ar fi pus bețe în roate se putea lesne trezi, într-o noapte, cu un cuțit în spate și nici Kojak în persoană nu l-ar fi putut descoperi pe criminal. Eram disperat. Ce era de făcut? Într-o bună zi am constatat însă, spre totala mea surprindere, că muncitorii mă priveau cu admirație, ba chiar cu un soi de invidie ascunsă. Nu pricepeam nimic. M-a lămurit șoferul care ne transporta de la Pan-Am și căruia, probabil, i se făcuse milă de mine:

— Mă, țîncule, ți-am făcut un pui de bine. Am răspîndit zvonul printre portoricani că ești mare campion de karate din Europa. Acum te vor lăsa în pace.

Așa treceau zilele mele. Mă sculam la 4, munceam ca un automat, mă culcam aproape de miezul nopții și apoi iarăși o luam de la început. Nu vedeam nici o ieșire. Să mai încerc la garantul meu. Dom' Mihai, care știa el ce știa, m-a pus în gardă:

— Fii atent, ăla i-a păcălit pe mulți.

Vedeam totul ostil în jurul meu. Poate că nu era așa, dar așa mi se părea mie. Mă simțeam singur, izolat, uitat, inutil.

Simțeam că nu mai rezist. Noaptea mă trezeam și-mi dădeam cu pumnii în cap. Nu la figurat, ci la propriu. Repet, ceea ce mă aducea la disperare nu era atît viața monotonă și lipsită de perspective pe care o duceam, nici bucătăroaia mizeră în care trăiam — poate că mai tîrziu m-aș fi descurcat mai bine, poate că nu, poate că da, nu știu — ci sentimentul acela insidios că deveneam un automat. Și cînd te gîndești că în valiză aveam împăturit un splendid costum bleumarin și pe care, din lipsă de ocazie, nu l-am despăturit niciodată. Și tot în valiză zăceau, la fel de inutile, manualul „Conducerea navei" de Balaban, „Îndrumătorul marinăresc" și Caietele de încărcare și de exploatare comercială a navei.

În mintea mea încolțise ideea întoarcerii în Europa. Nu în România, fiindcă dezertasem de pe vas și socoteam că toate porțile erau închise. Voiam să mă întorc la Hamburg. Ezitam însă. Știți ce m-a hotărît? Poate vi se va părea un fleac. A fost însă picătura care a făcut să se reverse paharul.

La „Dexter House" cunoscusem un medic din Birlad pe care-l adusese în America fratele său. Nu-și găsise nici el un rost și fratele îi dădea atît cît să-și ducă zilele de azi pe mîine. Odată m-a luat cu el și m-a dus în fața unui mare magazin alimentar pe Broadway. Intrarea mărfurilor se afla însă pe strada 86. Stătea acolo pe trepte un om între două vîrste. Zăcea nemișcat, cu capul înfundat între genunchi. Ai fi zis că e o statuie. Doctorul mi-a șoptit:

— Este și el „de-ai noștri".

Am simțit că mi se încrîncenează carnea pe mine. Trei zile mai tîrziu mă aflam la Hamburg.

M-am angajat din nou, de data aceasta pe o navă cu containere. Am făcut ruta Halifax, Panama, Noua Caledonie, Sydney. Degeaba, ceva se rupsese în mine, psihic și fizic. La Sydney am fost internat de urgență în spital, cu diagnosticul „depresiune nervoasă". Izolarea prelungită, dezrădăcinarea, falimentul aventurii americane, ca și munca epuizantă de pe vas, toate își spuseseră cuvîntul.

Întors la Hamburg, încă neînzdrăvenit, mă aștepta o scrisoare a mamei. Îi alăturase și o tăietură de ziar: decretul de grațiere din 1976 privind pe cetățenii români care au rămas în străinătate. Nici un obstacol nu mai stătea, așadar, în calea întoarcerii în patrie. În port era ancorat vasul românesc „Vaslui". Am urcat la bord și i-am spus căpitanului — un tînăr cam de vîrsta mea — tot ce am pățit.

La cîte nu mi-a zburat gîndul pe drumul spre țară! Juridic, vina mea era ștearsă cu buretele. Mai rămînea însă o datorie care nu se judecă și nu se plătește în funcție de articolele și de paragrafele Codului. O datorie față de tine însuți și față de pămîntul unde te-ai născut. Voi munci cinstit și voi plăti și această datorie.

Mă gîndeam și la cutremur. Mă aflam atunci departe de țară, de ai mei și parcă mi-era rușine că în timp ce acasă oamenii se luptau cu dărîmăturile, cu moartea, eu... Îmi venea în minte și o filă din cartea de română, o frază a lui Bălcescu: „Iubita mea e România", parcă așa era. Veți replica: „Puțin cam tîrziu ți-ai adus aminte". Adevărat, dar așa a fost. Nu am inventat nimic ca să sune mai frumos.

Îmi proiectam în minte filmul revederii (care s-a adeverit întocmai). Nu mă voi mai simți înconjurat de o ostilitate mută. Voi debarca la Constanța și voi lua mașina 8 spre casă. Toți prietenii mei vor afla cu iuțeala fulgerului: „S-a întors Gabi". Speram că vor înțelege și mă vor ierta. Voi respira din nou mireasma de iarbă proaspătă și de flori a primăverii constănțene, care m-a urmărit necontenit, ca o obsesie, în Hamburg cenușiu, înnegurat, ploios.

Visul absurd al adolescenței s-a sfărîmat de realitățile aspre ale vieții sociale. Experiența m-a făcut însă mai înțelept și, sper, mai puternic.

LIONEL NIȚESCU ■

Întotdeauna, caii...

O răpire în stil neamerican

• În numărul trecut am publicat cîteva extrase din cartea „Eliberați copiii noștri" („Let Our Children Go") de Ted Patrick și Tom Dulack, apărută în S.U.A. anul trecut. Această povestire-document, care a făcut să se vorbească mult despre ea, relata despre cruciada de unul singur întreprinsă de un negru american împotriva unor secte religioase din S.U.A. Adevărate întreprinderi de afaceri (Moor, conducătorul unei asemenea secte, are 15 000 000 dolari cont în bancă !), ele au atras în mrejele lor numeroși tineri. Părinții disperați făceau apel la Ted Patrick, „acest Don Quijote negru", cum îl caracterizează revista „Paris Match".

În episodul final pe care-l reproducem mai jos veți afla cum studentul Wes Lockwood a fost răpit de... propriul său părinte.

De Crăciun, Wes nu s-a dus să-și vadă familia. La începutul anului a telefonat părinților : „Am întîlnit la Yale oameni care știu cu adevărat să-l slujească pe Dumnezeu. Printre ei există un om extraordinar, McCandish Phillips, scriitor, care ne-a spus că a venit timpul ca Dumnezeu să fie așezat pe primul plan în viața noastră și că el ne cere cu totul altceva decît să mergem acasă în vacanță. Pe viitor voi rămîne aici pentru a-mi împlini datoria față de Dumnezeu".

Părinții au rămas stupefiați, iar tatăl a plecat de urgență la New Haven. Nu și-a recunoscut fiul. Wes era închis în el însuși, mut, ostil. Făcînd o anchetă pe cont propriu, domnul Lockwood a aflat că „grupa" cuprinde 40 de oameni tineri. Hannah Lowe posedă la Yonkers, în nordul New York-ului, un stabiliment, chiar pe malurile riului Hudson, iar undeva în Columbia, o fermă, unde membrii grupei se întîlnesc din timp în timp. Ei muncesc jumătate din timpul lor și dau toți banii grupei.

Domnul Lockwood a încercat să-și readucă fiul la realitate. În van. Atunci a avut o întrevedere furtunoasă cu Hannah Lowe, care nu s-a lăsat însă intimidată : „Fiul dumneavoastră aparține grupei noastre cu trup și suflet. Acesta este adevărul și nu puteți face nimic".

S-au scurs doi ani. Domnul Lockwood a bătut la toate porțile. S-a adresat avocaților, a scris autorităților, dar în zadar. Hannah Lowe avea toate motivele să nu fie neliniștită : ce i se putea reproșa ?! Libertatea conștiinței este un drept fundamental. Atîta timp cît cei atrași în sectele ce se înmulțesc cu zecile și sutele sînt majori și capabili să-și exprime voința, faptul că ele aduc tineretul la un sclavaj fizic și moral nu poate fi socotit un delict !

Domnul Lockwood nu a mai avut decît o ultimă șansă : să apeleze la acest Don Quijote negru, despre care toată America a început să vorbească, acest Ted Patrick, curios amestec de cavaler rătăcitor, Sherlock Holmes și educator. Principiul conducător al acestui om este foarte simplu : atîta timp cît legea nu este capabilă să rezolve unele probleme, se trece peste ea. Vor apărea procese ? Cu atît mai bine. Amenințări ? Ted Patrick rîde: dacă-l vor aresta și condamna, dacă vor îndrăzni, el va lua ca martor întreaga opinie publică americană. Ted Patrick, omul-furtună, se aruncă în acțiune, apoi își „deprogramează" victimele. Altfel spus, le scoate gărgăunii din cap.

În ianuarie 1973, domnul Lockwood a venit la San Diego, California, și împreună cu Ted Patrick au stabilit planul de acțiune : au trasat harta „cîmpului de bătaie", a locurilor în care Wes mănîncă, doarme, se plimbă ; un plan al străzilor, localurilor, porților, ferestrelor, au stabilit chiar și felul în care Wes își folosește timpul. Și cel mai important lucru : au aflat momentele în care el rămîne singur și circumstanțele în care ieșirile din casă și strada sînt libere. Au elaborat, discutat cu minuțiozitate detaliile răpirii : într-un imobil sînt necesare trei minute, în stradă sînt suficiente doar treizeci de secunde.

— Să nu contați că-l veți aduce pe Wes la realitate ; singura modalitate este răpirea — îi spune Ted Patrick domnului Lockwood. Riscați într-adevăr să fiți închis, fără a mai vorbi de amenzi, pagube, interese. Mai există și posibilitatea de a nu-l revedea pe Wes niciodată, pentru tot restul vieții. Clar ? Deci, vă întreb : sînteți decis să mergeți pînă la capăt ?

Domnul Lockwood ezită :

— Dacă mă decid, cînd intrăm în acțiune ?

— Mîine.

Domnul Lockwood a început, frenetic, să-și miște capul de la dreapta la stînga, ca un pește prins în plasă ?

— Și șansele, care sînt șansele ?

— Am organizat pînă acum aproape o mie de asemenea acțiuni. Nu am dat greș niciodată. Am avut două sau trei eșecuri, pentru că părinții nu au mai purtat de grijă copiilor : i-au socotit în afara pericolului, deși nu erau „deprogramați" total. Dar dacă reușesc să-i țin bine în mînă, îi recuperez.

— Cît vă datorez ?

— Lucrez gratuit. Tot ce trebuie să-mi plătiți sînt cheltuielile pentru hotel și avion. După aceea, dacă doriți, puteți face o donație.

De cealaltă parte a Statelor Unite, Wes nu știa încă de sosirea iminentă a tatălui său și a lui Ted Patrick și că o pînză de păianjen se strîngea în jurul lui, țesută fir cu fir. Ochiul lui Ted Patrick funcționa ca o adevărată cameră de luat vederi și creierul ca un calculator electronic. A-l răpi pe Wes din vorbitorul colegiului sau din incinta universității era imposibil, întrucît, spre deosebire de publicul obișnuit, care asistă impasibil la orice act de violență, studenții reacționează imediat. Deci va trebui acționat în strada învecinată a colegiului, pe Elm Street.

Dar de această dată, operația atît de minuțios organizată era cît pe ce să eșueze. Așa cum am relatat în numărul trecut, numai înțelegerea arătată de locotenentul de poliție care comanda barajul pe autostradă a făcut ca balanța să se aplece înspre dreptate !

Wes este acum în plină cură de dezintoxicare spirituală. Pentru Ted Patrick aceasta înseamnă o sarcină de durată, epuizantă, în care se îmbină autoritatea, rațiunea, tandrețea, umorul și logica. De fapt, este un veritabil exorcism. Și într-o seară, victoria ! Ted Patrick povestește : „Spre miezul nopții am vorbit împreună despre Hannah Lowe. La început, a încercat să o apere, dar din ce în ce mai slab. Deodată a izbucnit în plîns. Am profitat de împrejurare și l-am chemat pe tatăl lui. Wes i s-a aruncat în brațe. Eram toți emoționați, plîngeam, ne strîngeam mîinile și rîdeam în același timp. Wes își manifestă dorința de a chema și pe părinții prietenului său, Dan Woll, pentru a-l salva și pe acesta din ghearele sectei !".

Din culisele boxului profesionist (VII)

Voi cîștiga bani, pentru că trebuie să trăiesc...

Boxul profesionist a făcut, face și va mai face victime. Aceasta pentru că boxul profesionist este un sport practicat de oameni săraci, fiind o trambulină care-i aruncă pe tinerii sportivi din sărăcie în aur și glorie. Dar acești beneficiari sînt foarte puțini. Chiar campionii renumiți au căzut victime șarlatanilor și acelor oameni care viciază atmosfera în jurul ringului. Tentați de mari oferte, de perspectiva unor situații strălucite, tineri sportivi de real talent se aventurează riscîndu-și sănătatea sau chiar viața atunci cînd își pun încălțătura sau în multe cazuri doar degetul mînjit cu puțină cerneală pe contractul care-i leagă cu managerii lipsiți de scrupule. Cercetînd datele statistice oficiale înscrise în paginile cunoscutei enciclopedii pugilistice „The Ring", care apare la New York, aflăm că în medie între 10 și 14 tineri își pierd viața anual pe ringurile profesioniste de unde sînt transportați direct la un spital în stare de comă și apoi la cimitir. Sus zisa enciclopedie pentru a nu-și „deranja" cititorii, dealtfel destul de numeroși, publică o rubrică ce nu este intitulată „decedați" în ring ci pur și simplu „fatalități"... Istoria boxului profesionist ne arată că primul caz de deces în ring, mai important desigur, datează din anul 1897 (6 decembrie) cînd la Londra Jimmy Barry l-a făcut k.o. în repriza a 20-a pe Walter Croot, care a murit pe un pat mizer de spital în urma unei comoții cerebrale. Chiar și celebrul Ray Sugar Robinson a ucis în ring. Este vorba de fostul său șalanger, nefericitul Jimmy Doyle, care nu s-a mai trezit niciodată după k.o.-ul suferit la 24 iunie 1947 la Cleveland. Boxul profesionist a mai fost îndoliat și de alte nume arhicunoscute pe plan internațional. În anul 1962 Benny Kid Paret, fost campion al lumii la „semimijlocie", a sucombat în fața loviturilor năprasnice ale lui Emile Grifith, iar un an mai tîrziu un alt campion al lumii (categoria pană), Davey Moore, a fost ucis la Los Angeles în cursul meciului susținut în compania lui Sugar Ramos. Fără îndoială, lista boxerilor care și-au pierdut viața în ring sau care au rămas invalizi poate fi completată cu alte nume de rezonanță. Dosarele lor au fost clasate de oficialități, care doreau să evite orice scandal public. În acest capitol ne vom ocupa de tragedia fostului campion mondial la categoria „mijlocie", americanul Harry Greb. Băiatul acesta, a cărui stea norocoasă s-a stins atît de repede, a fost dat uitării la fel ca și atîția alți nefericiți ai careului magic ce și-au încheiat cariera, brusc, pe patul unui spital. Harry Greb face parte din categoria celor pe care lumea boxului profesionist i-a doborît, cerîndu-le tribut pentru efemerele lor victorii nu numai sănătatea, ci și viața. Pentru managerii James Mason și Georgie Engel, Harry Greb era un fel de... cal de curse, pe care-l prezentau la startul oricărei „alergări" în care se putea obține un premiu cît de mic. Aceasta pentru că Greb era un pugilist cu o rezistență fizică extraordinară. Avea o capacitate atît de mare de a-și reface forțele, încît problema îngrășărilor sale după meciuri grele de 6, 10 sau chiar 20 de reprize nici nu se punea. Așa se explică faptul că din anul 1913 și pînă în 1926 Greb a putut să susțină nu mai puțin de 290 de întîlniri profesioniste.

„Cum te simți, Harry? — îl întrebau James Mason și Georgie Engel. *Crezi că ar fi cazul să mai perfectăm cîteva partide ?"* *„Sînt prea obosit* — spunea Harry Greb după un meci greu — *dar nu mie îmi revine să spun ce trebuie și ce nu trebuie făcut. Dv. sînteți managerii mei și știți ce e bine și ce nu...".*

În această situație cei doi manageri perfectau întîlniri după întîlniri. În medie, peste 20 pe an. În 1917 și 1919 au stabilit recorduri în această privință ; l-au urcat pe Greb în ring pentru 32 de meciuri în 1917 și 44 în anul 1919. Și Harry rezista. Cînd lipseau adversari de categoria „mijlocie" care ar fi putut oferi încasări bune, atunci Greb... devenea semigreu. În 1922, Harry Greb l-a provocat pe campionul Statelor Unite, Gene Tunney, care-și începuse ascensiunea spre titlul mondial al „grelilor". Se credea că meciul acesta va fi o joacă pentru Tunney. Dar nu a fost așa. Întîlnirea a avut loc la 22 mai 1922 la New York. Harry Greb i-a administrat lui Tunney o bătaie cum nu s-a mai văzut. La sfîrșitul celor 15 reprize Tunney era de nerecunoscut. Numai ambiția sa extraordinară l-a salvat de k.o. Harry Greb îi acordă revanșa lui Tunney și pierde, discutabil, la puncte, tot după 15 reprize, în seara zilei de 23 februarie 1923. Harry Greb renunță la meciurile de „semigrea" și revine la categoria „mijlocie", atacînd titlul mondial deținut de Johnny Wilson. Îl învinge pe acesta, cucerind centura de campion al lumii, în meciul disputat la New York la 31 august 1923. Aureolat de această strălucită victorie, Harry Greb îl provoacă din nou pe Tunney declarînd că-l va învinge. Cum putea el să știe că pe Tunney nu-l va mai bate nimeni niciodată ? Greb pierde cea de-a treia întîlnire cu campionul „semigreilor" la 10 decembrie 1923. În anul următor campionul mondial al „mijlociilor" își apără titlul în fața lui Johnny Wilson, Fay Kaiser, Ted Moore și alți pretendenți la centura sa cu diamante. Managerii profită de gloria lui și îi perfectează meciuri multe, adesea fără ca titlul mondial să fie pus în joc. Maratonul pugilistic în care este angajat Greb continuă încă din anul 1913. Densitatea meciurilor nu scade. Managerii vor să stoarcă din această formidabilă „mașină de pumni" care este Harry Greb cît mai mulți bani. În anul 1925 susține alte 26 de întîlniri. Nu refuză nici o provocare. Se bate cu „mijlocii" și „semigrei", suportînd handicapuri de greutate. La 27 martie 1927 Harry Greb îl întîlnește din nou pe Gene Tunney. Între cei doi rivali de sport se dă din nou o luptă sălbatică, încheiată cu o decizie de egalitate. Cînd a ieșit din vestiar, Greb i-a spus lui Tunney : *„Ai fost formidabil, Gene ! Nici acum n-am putut să te învinge. Nu voi mai lupta niciodată contra ta". „Dacă mă gîndesc bine* — i-a răspuns Tunney, — *„dragă Harry, întotdeauna m-am simțit rău după meciurile cu tine".*

Cu un burete aplicat pe ochiul stîng, Harry Greb i-a spus lui Tunney că nu mai vede și că probabil are un fir de praf în ochi sau altceva. Tunney își scoase batista și se uită atent la ochiul lui Greb. Nu se vedea nimic, dar absolut nimic. Într-o fracțiune de secundă înțelesese tragedia rivalului său. Totuși îi șterse ochiul cu batista sa și apoi îi spuse : *„E ceva acolo, dar nu pot să-l scot. Pentru un medic este un fleac. Spune-mi, Harry, de ce te încăpățînezi să lupți la „semigrea" și nu rămîi la categoria ta „mijlocie" ?*

„Am nevoie de bani, Tunney. Cu ce aș putea să o cresc pe fetița mea Dorothy ? La 31 de ani, după 12 ani de box, nu am aproape nimic la bancă."

Harry Greb și-a continuat truda în ring. Și-a măsurat de multe ori forțele cu succes în fața celor mai puternici boxeri ai timpului : Kid Lewis, Billy Briton, Tommy Burns, Mickey Walker, Max Rosenbloom, Tony Marullo, Johnny Papke și alții. Greb și-a apărat cu succes titlul mondial la categoria mijlocie, de la 31 august 1923 pînă la 26 februarie 1926 cînd a fost învins de pugilistul de culoare Tiger Flowers, la capătul unui meci dramatic. Nerăbdător, Harry Greb solicită revanșa. Medicul îl sfătuiește să renunțe, avertizîndu-l că ochiul stîng este în mare pericol. Greb nu ține seama de indicația doctorului și își joacă ultima carte, atacînd titlul mondial în seara zilei de 19 august 1926. Flowers se dovedește mult mai puternic și-l învinge din nou pe nefericitul Greb, care în această partidă revanșă a luptat văzînd cu un singur ochi...

26 octombrie 1926. Au trecut doar două luni de cînd Harry Greb încercase să recucerească titlul de campion mondial la categoria mijlocie. Acum se afla departe de ring. Operat la ochi, într-un spital din Atlantic City, Harry Greb discuta cu unul din managerii săi spunîndu-i : *„Voi lupta din nou. Boxul este o meserie în care unealta cea mai formidabilă este pumnul. Eu am un pumn greu. Voi cîștiga bani, pentru că trebuie să trăiesc..."*

Cîteva ore mai tîrziu, în urma unei infecții rapide, „mașina de pumni" Harry Greb se stingea din viață. Avea 32 de ani și 290 de întîlniri profesioniste trecute în palmares.

PAUL OCHIALBI

Casa de modă din Brașov:

Un imens Turn Babel căruia i s-a uitat specificul

Casa de modă din Brașov „Modarom" este o clădire cilindrică cu șase etaje, bine înfiptă în centrul orașului, și în ale cărei vitrine reclamele :„O bijuterie bine aleasă completează ținutul dv." și „Casa de comenzi vă stă la dispoziție cu cele mai moderne modele" stîrnesc vioiciunea privitorilor, îmbinînd astfel plăcutul cu utilul. La parter se vînd covoare și obiecte de artizanat, la etajul unu se află salonul de primire, comandă și probe pentru amatorii de tricotaje, încălțăminte, lenjerie, îmbrăcăminte, căciuli, pălării, flori artificiale și bijuterii, raioane ce coexistă într-o fericită comuniune de țel și înghesuială, menită să-l facă pe brașovean un arbitru al eleganței, iar în continuare, la celelalte etaje, se găsesc atelierele de producție. Acest veritabil Turn Babel adăpostește patru cooperative, numite original „Munca colectivă", „Prestarea", „Munca manuală" și „Tehnica", prima dintre ele fiind proprietară, iar celelalte chiriașe, cu un număr total de 240 de angajați care lucrează în două schimburi. „Modarom"-ul a răspuns în 1976 solicitărilor unui număr de aproape 30 000 de clienți, succesul cel mai mare înregistrîndu-l secțiile de croitorie (8 500 de clienți) și bijuterii (5 500 de clienți), pălăriile și florile artificiale aflîndu-se pe ultimul loc (1 000 de clienți). Și totuși ce este o casă de modă ?

În principiu, unicate și modele în premieră

Iată cîteva definiții formulate ad-hoc de specialiștii brașoveni. **Ioan Erzse** (unul din cei doi responsabili ai „Modarom"-ului) : „Casa de modă trebuie să fie o unitate a cooperației care să satisfacă exigențele tuturor clienților." **Nicolae Munteanu** (maistru — secția de croitorie pentru bărbați) : „Casa de modă trebuie să lanseze tot ce este nou în materie, să realizeze confecții cu o linie mai complicată și mai pretențioasă, dar nu lipsită de gust." **Constantin Cojocaru** (maistru — secția de încălțăminte) : „Tot ce-i nou în acest domeniu trebuie să plece de la noi." **Alexandru Preda** (tehnician în cadrul cooperativei „Munca colectivă") : „Casa de modă trebuie să ofere modele variate, să creeze unicate și modele pe care să le impună." **Alexandru Neagoe** (celălalt responsabil al „Modarom"-ului) : „Casa de modă este de fapt un palat al eleganței". **Ioan Carzol** (președintele cooperativei „Munca colectivă") : „Casa de modă semnifică servire la cel mai înalt nivel ca execuție și modele." Deși variate, răspunsurile au totuși cîteva elemente comune : noul, unicatul și impunerea lor. Să mai reținem și servirea clientului „la cel mai înalt nivel ca execuție și modele". Pînă una, alta, să încercăm să aflăm care este diferența practică între Casa de modă din Brașov și unități de categoria I aparținînd tot cooperației, de pildă, o croitorie bărbătească și un centru de comandă pentru încălțăminte.

„În primul rînd prețul"

„La noi un costum costă 550 de lei, iar la o unitate obișnuită doar 338 de lei, ne spune responsabilul **Ioan Erzse.** Diferență absolut justificată deoarece la „Modarom" se lucrează mult de mînă, iar furniturile sînt superioare calitativ. În plus, clientul poate veni cu un model propriu pe care l-a văzut nu știu unde sau pe care și-l gîndește singur, iar meșterii noștri i-l lucrează exact," **Constantin Cojocaru:** „«Modarom»-ul are la încălțăminte o secție de creație și oferă mai multe modele executate. Nu ne mai rămîne decît să lămurim clientul să le cumpere, formîndu-i astfel și gustul." Și acum opiniile unor responsabili de la alte unități. **Alexandru Jakob** (unitatea „Crolux") : „Cei de la casa de modă fac probe. Eu lucrez doar cu mulaje și nu mai fac probe. Sînt clienți care s-au obișnuit atît de mult cu aceste probe încît fără ele nu-și lucrează nimic, deși rezultatul este același. Și cooperativa noastră execută orice model, indiferent de dificultatea lui, iar clienți avem, nu ni-i ia nimeni, ba ne depășim și planul." **Grigore Gheorghe** (centrul de comandă pentru încălțăminte nr 2) : „Vindem aceeași încălțăminte ca și casa de modă, iar prețurile sînt la fel. Nu există nici o deosebire".

Unicate ? Cînd avem cu ce

Afirmau interlocutorii noștri la începutul reportajului că unicatul, realizarea lui, este una dintre trăsăturile specifice ale casei de modă, în speță ale „Modarom"-ului. Altfel spus, sarea și piperul acestei unități, acel model pe care o femeie îl poate purta măcar o săptămînă stîrnind invidii. Unicatul nu înseamnă doar o anume tăietură sau cusătură, el mai presupune și un anume tip de material, deață sau de nasturi. Dar „Modarom"-ul nu dispune decît de materialele care pot fi găsite la orice textilă sau la orice unitate de vînzare a stofelor și țesăturilor. „Este adevărat, ne mărturisea Ioan Erzse, că maiștrii noștri lucrează pentru gustul și corpul fiecăruia. Mai mult chiar, dau și sugestii. Însă unicate nu putem lucra pentru că n-avem cu ce. Ne lipsesc și unele furnituri de calitate, cum sînt diferite modele pentru confecțiile de damă, pînză de lînă, căptușeală sau mătase de tighel-față pentru ornament, iar la încălțăminte pielea de o calitate mai bună, adică mai moale, lucruri pe care clienții ni le solicită pe bună dreptate fiindcă pentru asta vin la o casă de modă și în plus plătesc și ceva mai mult".

„O femeie nu merge chiar în fiecare seară la un cocteil"

Doina Rășină este medic la spitalul municipal și de un an clientă a „Modarom"-ului. „Este evident, ne declară dînsa, că o casă de modă trebuie să ofere și să impună un model. Prin jurnale, prezentări de modă. Jurnale nu sînt, iar prezentările de modă se fac numai cu modele excepționale ca și cum o femeie ar merge în fiecare seară la un cocteil. Ni se întîmplă însă să ne sculăm dimineața, să ne înghesuim în autobuze, să mergem la serviciu, să facem piața. Deci avem nevoie de o îmbrăcăminte adecvată. Frumoasă, cu gust, nu pretențioasă. Un pantof comod pe care să-l poți încălța și a doua oară. Pentru că o femeie vrea să fie cochetă și pe stradă și la serviciu și acasă. Și în privința gustului ar trebui ca o casă de modă să facă ceva. Ca să nu mai vedem femei tinere îmbrăcate și fardate ridicol. Deci, o chestiune de educație în materie de modă și nu un simplu centru de comandă unde se merge la minima rezistență conform principiului : dacă omul plătește, îi facem ce vrea." Cuvinte care nu mai necesită prea multe comentarii. Rămîne doar problema deloc secundară : cum pot afla brașovenii că în vara aceasta se vor purta, de pildă, buzunarul aplicat, șlițul la spate, mineca semi-burlé sau reverul ușor lățit, cum propune maistrul Munteanu ? Cum pot acești meșteri, cu o calificare superioară, cu o experiență de zeci de ani de meserie, singurii creatori ai „Modarom"-ului, oameni foarte apreciați pentru mîna și imaginația lor, după cum reiese din convorbirile cu numeroși clienți, cum pot deci maiștrii casei de modă din Brașov să-și lanseze un model dacă reclama se situează la nivelul celor din vitrină, prezentările de modă sînt oarecum rupte de realitate, iar jurnalele și cataloagele de modă sînt aproape inexistente ? Pentru că, fapt cunoscut, un model trebuie lansat pentru sezonul imediat și nu pe vecie. Mai ales la o casă de modă.

„Au meșteri buni și termenul e termen"

Ioan Zichil, maistru la întreprinderea „Steagul roșu", își lucrează pentru a treia oară un costum la „Modarom". Ca să nu mai vorbim de pantaloni, cărora nu le mai știe numărul. „E o socoteală simplă, ne spune el, te duci unde-i mai bine. Au meșteri buni și se țin și de cuvînt : termenul e termen. În plus îți mai dau și un sfat : cum să fie haina dacă ești mai scund, așa ca mine, cum să fie reverul". Este clar. Solicitudinea, grija pentru client, înaltul profesionalism sînt atuurile „Modarom"-ului. „Dacă vreți, ni se confesează maistrul Munteanu, un croitor bun este aproape ca un medic : corectează acolo unde natura a fost mai vitregă. Pentru aceasta ai nevoie de pasiune, ochi și desigur meșteșug. Majoritatea dintre noi, dintre maiștri, avem treizeci de ani de meserie. În curînd o să ieșim la pensie. Dar ne întrebăm, cine va rămîne în continuare dacă azi croitor ajunge doar cine nu reușește în altă meserie ?" Este un adevăr care se poate exemplifica cu o mică statistică : din 56 de croitori numai 14 au categoria maximă, situația cea mai grea la „Modarom" fiind la pantaloni unde nu există decît patru croitori de categoria a IV-a și destule necazuri.

La Brașov, ca la București, Galați, Pitești sau oriunde în țară modelele de pantofi sînt aceleași

Privind vitrina raionului de încălțăminte, observi că modelele nu diferă cu nimic de cele întîlnite nu numai la centrele de comandă din acest oraș dar și din celelalte orașe din țară. Există un număr de modele pe care clientul le privește cu răbdare, îndoială și pînă la urmă poate să și dea 328 de lei că, de l, își lucrează la casa de modă Apoi totul este în regulă, inclusiv termenele care se respectă cu mare strictețe (mai puțin în zilele anchetei noastre cînd lipseau pielle). Însă modelele executate sînt rigide și greoaie, mai ales la încălțămintea bărbătească, demodate chiar, de ani de zile aceleași. „Cum v-am mai spus, ne declară maistrul Constantin Cojocaru, noi oferim numai modele executate și consider că sînt frumoase și trainice pentru că lucrăm manual. Frumoase, atît cît ne permit pielle pe care le primim. Este adevărat, pantoful este mai rigid, dar avem clienți. Anul trecut am primit 5 500 de comenzi." Bun, dar atunci care este deosebirea între un centru de comandă obișnuit și o casă de modă ? Întrebare pe care am pus-o și la început și la care revenim pentru că ea nu se referă doar la încălțăminte, ci și la secțiile de croitorie și de tricotaje etc. Și pentru că, deocamdată, aceasta fiind și concluzia acestui reportaj-anchetă, „Modarom"-ul trăiește mai mult prin solicitudinea și buna pregătire a personalului său și mai puțin prin specificul unei case de modă. Și deoarece am pomenit de acest specific, mărturisim că nu pricepem rostul raionului de artizanat de la parterul clădirii, chiar dacă tovarășul Alexandru Preda, tehnician la cooperativa-proprietar, susține, plin de încredere, că meșteri croitori se inspiră din creația populară cînd privesc aceste obiecte.

MIRCEA RAICIU ■

---

sport • sport • sport • sport

La mulți ani, Steaua!

Un bilanț de-a dreptul impresionant : 35 de medalii olimpice (7 de aur, 13 de argint, 15 de bronz), 140 de medalii cucerite la campionate mondiale (53 de aur, 56 de argint, 40 de bronz), 163 de medalii obținute la campionate europene, peste 2 800 de titluri republicane, iată cu ce se prezintă renumitul club sportiv bucureștean Steaua la cea de-a 30-a aniversare a sa.

Desi spun foarte mult, aceste cifre, care marchează o carieră cu adevărat prodigioasă, nu spun totul. Nu spun, de pildă, că Steaua, club considerat pe drept cuvînt un adevărat club fanion al României anii și ani de-a rîndul, a fost, lungi și repetate perioade de timp, rezervorul nr. 1 al reprezentativelor tricolore la numeroase discipline sportive, reputînd în numele țării noastre și pentru gloria ei nenumărate succese internaționale. Nu spun, de asemenea, un adevăr uman esențial, și anume acela că acest club, care și-a cucerit o adevărată celebritate sportivă pe arena internațională, a fost și este un rezervor nesecat de oameni adevărați, de caractere, de cetățeni care atît în timpul carierei lor sportive cît și după încheierea ei și-au dobîndit și și-au păstrat un statut social demn, o condiție civică respectată și apreciată de întreaga noastră societate.

Făuritor de mari performeri, care și-au reprezentat cu cinste patria pe toate stadioanele lumii, clubul Steaua, pepinieră permanentă de sportivi cetățeni cu care ne mîndrim, împlinește la 7 iunie 30 de ani de la nașterea sa. Un jubileu strălucit, onorat de clubul militar cu succese răsunătoare în chiar acest an de bilanț : cucerirea cupei campionilor europeni la handbal masculin, echipa Steaua obținînd pentru a 11-a oară consecutiv titlul de campioană a țării ; titlul de campioană republicană — pentru a 16-a oară ! — la hochei ; cîștigarea Trofeului Jeanty, la floretă, de către Ecaterina Stahl ; două recorduri mondiale — la 1 milă și la 5 000 m — ale Nataliei Mărășescu ; cucerirea titlului de campioană și a Cupei României la fotbal anul trecut, performante confirmate printr-o comportare foarte bună, în ambele competiții, și în acest an etc.

La atîtea succese și la un asemenea prilej sărbătoresc, un sincer și din toată inima „La mulți ani, Steaua !".

MARIUS POPESCU ■

(Urmare din pagina 24)

Ieșenii au venit pe litoral cu dorința de a obține ceea ce n au mai izbutit aici de patru ani, adică cel puțin un meci egal. Jucînd deschis, fără a se retrage într-o apărare disperată, cu Ursu „liber", cu Romilă vîrf de atac și cu Simionaș omniprezent, chiar dacă trecut pe foaie drept rezervă de portar (!!), „Poli" a controlat jocul timp de 70 de minute, perioadă în care a marcat și un gol (Costea, min. 8). ● Gazdele, impulsionate de Antonescu (cel mai bun din 22 și totodată autorul golului egalizator), domină insistent, însă portarul Bucu, în formă excelentă, păstrează o remiză care aminâ verdictul privind rămînerea gazdelor în prima divizie. ● Remarcați : Antonescu 10, Zamfir 8, Nistor 7 ; Bucu 9, Simionaș 8, Costea 7. ● A arbitrat bine Fr Cologi, ajutat de G. Dragomir și D. Isăcescu, toți din București. **(Cornel Ionescu). CRAIOVA. Universitatea — S. C. Bacău 3—0 (0—0).** După atîtea puncte pierdute acasă și după înfrîngerea de la Hunedoara, antrenorul C. Teașcă începuse să se îndoiască de seriozitatea unora dintre elevii săi. Universitatea părea că nu mai este echipa cu moral de fier, echipa cu entuziasm și cu gustul victoriei, echipa cea atît de greu de învins. ● În teren a intrat totuși adevărata echipă, cea fără mofturi și fițe, iar Marcu parcă venea dintr-un concediu lung și fără mingi. ● Craiovenii au avut în față o apărare supraaglomerată cu marcaj la Balaci și nu numai atît, caz rar pe terenurile de fotbal, extrema băcăuană Bălușă îl marca pe fundașul Negrilă pe tot terenul. ● Oaspeții rezistă cu tactica aceasta aproape o oră, timp în care ratează Beldeanu, Marcu (bară), Cîrțu și Balaci. Golul pică în minutul 58 dintr-o lovitură liberă de la 20 de metri executată cu finețe de către Marcu. Mai înscriu Balaci și Donose. ● Observatorul federal Octavian Popescu remarca „excelenta condiție fizică a gazdelor, travaliul enorm al unor jucători ca Stefănescu, Balaci, Țicleanu și faptul că Tilihoi a crescut și se dovedește din ce în ce mai bun ca fundaș central, deși postul său tot de fundaș dreapta rămîne." ● Cei mai buni : Marcu 8, Tilihoi, Balaci 8, de la gazde, Volmer și Soșu 8, de la oaspeți. ● A arbitrat bine Gh. Retezan, ajutat la margine de N Gheorghe și N. Stan, toți din București **(Ion Predoșanu). REȘIȚA : F.C.M.—U.T. Arad 3—0 (1—0).** În poftda victoriei din etapa precedentă, în deplasare, cu Poli Timișoara, atît jucătorii, cît și conducătorii clubului reșitean au privit cu multă circumspecție partida cu U.T.A. („Arădenii ne-au făcut totdeauna „zile grele", ne declara tovarășul A. Chicălîță, organizatorul de competiții al F.C.M.-ului). ● Deși scorul a fost deschis relativ repede, de către Porațchi (min. 12, șut puternic din 25 m.) prima repriză a fost echilibrată, arădenii dînd o replică bună partenerilor de întrecere. ● Gazdele s-au impus abia după pauză, cînd Florea, Tănase și Gabel au imprimat partidei un ritm susținut construind faze de toată frumusețea la poarta apărată de Iorgulescu. ● Reșițenii au înscris încă două goluri, la originea lor stînd „tandemul" Tănase — Gabel, cei doi fiind, totodată, și realizatori (min. 61 și 67) ● S-au remarcat : Porațchi, Florea 9, Tănase, Gabel, Hergane, Windt 8 (F.C.M.) ; Leac, Tisa, Broșovschi 7 (U.T.A.) ● A arbitrat bine M. Buzea, ajutat la linie de N. Rădulescu și I. Pula, toți din București **(Cornel Cațană). BUCUREȘTI : Progresul—F.C. Argeș 1—0 (1—0).** Desfășurată în curtea... Federației române de fotbal (stadionul din strada Dr. Staicovici) partida s-a tranșat destul de repede în favoarea bucureștenilor care, cu un singur gol marcat de Tevi în min. 21 — coautor fiind portarul Cristian — s-au retras în apărare menționînd în atac doar pe Tevi și sporadic pe Apostol. ● Deși pitești au ieșit mai mult la joc după primirea golului, în repriza a doua fiind chiar la cîrma jocului (în special în 10 oameni, după eliminarea justificată a lui Olteanu), ei nu au reușit să egaleze datorită portarului Giron și, în special, datorită arbitrului I. Rus care a refuzat oaspeților cel puțin o lovitură de pedeapsă, dacă nu chiar două. ● Înainte de a încheia, semnalăm cu nedumerire lipsa de preocupare a organizatorilor pentru crearea unor condiții normale de vizionare a meciului. Oamenii de ordine nu recunosc legitimațiile emise de către C.N.E.F.S. pentru presă, fiind nevoiți să urmărim meciul de pe.. dealul numit... tribuna a doua (!), sau de lîngă un gard împrejmuitor pe post de.. fotoliu. ● Remarcați : Giron 8, Moraru, Tevi 7 (Progresul) și Dobrin 8, Radu II, Stancu 7 (F.C. Argeș). ● A arbitrat foarte slab I. Rus (Tg. Mureș), probabil timorat de „vecinătate", ajutat la linie de T. Podaru — Brăila — și C. Petrea — București **(Dumitru Constantinescu).**

Curiozități

Intreaga noastră presă remarcă „veselia" de care au început să fie cuprinse unele echipe din Campionatul de fotbal ! Iată această **„Constanță"** care avea plumb în picioare bate cu 5—0 pe cine ? Pe **Reșița**, formație care a luat două puncte la Timișoara, care **Politehnică** nu e chiar un cargou de tip vechi ca **unsprezecele** tomitan ! Cam de oaie treaba. Înțelegem cinstitele — 0-1 — ciupite pe unde trebuie, chiar dacă erau transmise în direct de TV, pentru un punct la zero e un rezultat decent, nu prea bate la ochi, dar aceste scoruri de rugby nu numai că nedumeresc, dar chiar ne fac să intrăm la idei. Deci cine poate oase roade, cine nu, pățește ca **Rapiduleții** care, odată speriat de presă că joacă dur, cînd **trece la jocul combinativ**, cum scrie cineva, nu mai înseamnă nimic și încasează șase boabe cît te-ai șterge la ochi și se scufundă văzînd cu ochii. Cel puțin **Progresul** are o coborîre previzibilă, fără hopuri, fără surprize. Aici s-a făcut tot ce s-a putut face, de aici înainte, Maica Domnului...

Curios este și **nulul** de la Pitești unde din nou **Hunedoara** știe să marcheze din primul minut și scapă cu fața curată, dacă e curată... La București ni se spune că un vechi client al nostru, arbitrul Rus a tras-o de coadă anulînd un gol arădean și oferind un careu **Sportului** la un hent al portarului! Situație **sui-generis** în toată istoria mondială a fotbalului, idee pe care ar trebui s-o punem în ramă și să ne lăudăm cu ea la toate congresele internaționale de arbitraj ! **Jiul**, necruțător cu cei în suferință, a luat **Politehnicii Iași** două puncte mari cît roata carului, dar așa e fotbalul, era să zic : pe bani ! Frumoasă și neașteptată este victoria **Craiovei** la Oradea unde după un 0—2 cu **Steaua**, echipa **Bihor**, pierde la același scor, dar nu în același scop ! Să fie de vină numai absența lui Kun II sau echipa a ostenit cu toate motoarele sale ? Vom vedea. Cît îi privește pe jucătorii din Bănie, e și mai limpede că și ei au gustat din **teasca** altora... așa că așteptăm să aflăm cum devine, dacă o să aflăm vreodată...

În ce ne privește, am privit meciul de la Bacău la TV de la care meci ne așteptam la multe, dată fiind situația din vîrful clasamentului și cea din coada lui, dar urma alege, cine știe pe unde o să reciștige cele două puncte pierdute pe teren propriu **Sport Clubul** ? Poate chiar la Bacău cu **Jiul**, care **Jiul** este numit și el **echipa a doua** a unui cunoscut club bucureștean. Presupuneri de om glumeț, nu mă luați în serios. Ce-mi plăcea însă mie pe sticlă era cum se șuta la poarta bucureștenilor pe la patru după masă : era ca la volei, adică se arunca balonul peste plasă. Un singur om a greșit **„melodia"** odată : Sandu Gabriel care era cît pe aici să egaleze, lucru neplanificat de nimeni, fapt care ar fi cerut un efort suplimentar și imaginație celor două echipe, dar fie un lup mîncat de o oaie. Cu „rudele" fotbalistice nu te joci și cine știe ce ne mai e dat să vedem pînă la sfîrșitul campionatului, că nunta-i mare și cu lăutari.

★

Rică ne spune că cele șapte goluri de pe **„Dinamo"** sunt numai un accident. Să dea Domnul să fie așa, că nu ne supărăm, dar parcă și el știa mai bine să se arunce în dreapta cînd se trage în stînga.

★

Clubul **„Steaua"** împlinește 30 de ani de activitate. Iată un prilej de a ne aminti cîte bucurii sportive și cîte medalii au cîștigat componenții lui. Din toată inima cele mai bune urări conducătorilor clubului, antrenorilor și mai ales celor care-l reprezintă culorile. **„Steaua"** rămîne o mare iubire a sportivilor români.

La mulți ani !

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A : 29 MAI

ORADEA : F.C. Bihor — Universitatea Craiova 0—2 (0—1). Gazdele au atacat majoritatea timpului, dar nu și-au creat decît două ocazii clare: în prima repriză, Ghergheli, singur în careu, într-o bună poziție de pătrundere, a pasat inexplicabil înapoi, iar în repriza a doua, Naom, servit ideal de Fildan, a tras de la 8 metri peste poartă. ● Poate că prezența lui Kun II ar fi ordonat atacul, dar în privința apărării nu ar fi avut nici o contribuție. Altfel spus, bihorenii au pierdut meciul la apărare, din cauza nesupravegherii a trei adversari, Marcu, Balaci și Cîrțu, sprinteri care și-au depășit mereu greoii lor adversari. ● Să mai consemnăm jocul ordonat al oaspeților și faptul că la scorul de 0—2 Cîrțu, depășind printr-un dribling în viteză întreaga apărare bihoreană, a tras în bară, ratînd un gol mai mult ca sigur. ● Remarcați : Purcaru, Ștefănescu Balaci 9, Marcu și Cîrțu 8 (Univ.) ; de la gazde, nimeni ● Fără să influențeze rezultatul, Fr. Coloși a arbitrat sub nota obișnuită, ajutat de Gh Manta (ambii din București) și I. Chilibar (Pitești). (Victor Nițu). **TG. MUREȘ : A.S.A. — Rapid 6—1 (4—1).** Așa cum începuse partida, se părea că vom asista la un meci echilibrat. Rapidul juca precum în zilele bune, cu combinații și o bună circulație a mingii, lăsînd impresia că va obține un rezultat onorabil. Ca urmare, în min. 26, la o acțiune în viteză, pe diagonală, Rișniță rătează nepermis. În următoarele 5 minute, Both înscrie de două ori, transformînd restul partidei într-un recital al gazdelor. Marcînd încă 4 goluri (Bölöni, Hajnal — de două ori și Fazekaș). A.S.A. stabilește un nou record al stadionului său. ● Remarcați : Bölöni, Both 9, Hajnal, Fazekaș, Gall, Ispir 8, Pisiaru, Varodi 7 (A.S.A.); de la Rapid, un singur 7, lui Petcu, care a arătat că știe să joace și fără duritări. ● A arbitrat bine M. Moraru, ajutat de A. Avramescu și N. Dumitrescu — toți din Ploiești. **(Cornel Ionescu). BACĂU : S.C. — Dinamo 0—1 (0—1).** Așteptată cu legitim interes, întîlnirea a dat cîștig de cauză echipei mai lucide, cu mai multă voință și o mai bună organizare a întregului joc. ● După golul înscris în min. 9 de Sătmăreanu II (nemarcat de fundașii băcăuani, la un corner), dinamoviștii s-au apărat adesea cu tot efectivul și au declanșat atacuri rapide și periculoase, dar Dudu Georgescu a ratat nepermis pentru pretențiile sale ● Gazdele s-au străduit să egaleze, presînd continuu, fără luciditatea necesară, astfel că încercările lor au eșuat atît din pricina propriilor lui Munteanu și a nesansei lui Catargiu, dar și datorită intervențiilor excelente ale portarului Ștefan. ● Remarcați : Ursache, Șoșu 8, Catargiu 7 (S.C.); Ștefan 10, Sătmăreanu II, I. Moldovan, Roznai 8, Dinu, Dobrău, Cheran 7 (Dinamo). ● A arbitrat Otto Anderco (Satu Mare), foarte bine, alături de doi fluieri catastrofali, P. Căpriță și C. Pîrvu, ambii din Brăila, ale căror semnalizări au încurcat jocul și au incitat publicul. **(Dumitru Constantinescu). PITEȘTI: F.C. Argeș — F.C. Corvinul 1—1 (0—0).** Handicapați din chiar startul partidei (autogol Cîrstea, la o fază banală), argeșenii au atacat timp de 90 de minute, au atacat cu disperare am putea spune, încercînd pînă în ultimele clipe să obțină mult doritele puncte ale victoriei. ● Zeița Fortuna le-a fost favorabilă, însă, doar pe jumătate, Iovănescu înscrînd în min. 64 golul egalizator, din pasa excelentă a lui Dobrin. ● De cealaltă parte, hunedorenii, deși surprinși de „cadoul" primit, au știut să profite de pripeala în atac a găzdelor, reușind să-și apere pînă în final mult doritul „punct de aur". ● Argeșenii, lipsiți de șansă, ar fi putut totuși cîștiga dar, de cîteva ori, Radu II și Zamfir (șut în bară în min. 45) au ratat goluri „gata-făcute". ● S-au remarcat: Dobrin, Iovănescu 7 (F.C. Argeș); Vlad, Economu 7 (F.C. Corvinul). ● A arbitrat bine N. Petriceanu, ajutat de C. Ionită I și E. Svitlec — toți din București. **(Cornel Cătană). PETROȘANI : Jiul — „Poli" Iași 2—0 (1—0).** Din acest meci frumos și echilibrat, cu multe și spectaculoase faze de joc, s-a urmărit cu interes și disputa Mulțescu—Romilă, doi valoroși fotbaliști, dispecerii combatanților. Deși Mulțescu a marcat golurile victoriei, mai bun a fost jocul lui Romilă, într-un travaliu nesfîrșit, matur, care ar fi putut hotărî chiar deschiderea scorului, cînd ieșenii (în prima parte a meciului) au dominat, derutînd gazdele printr-o evoluție de excepție (Cavai a apărat excelent). ● Două echipe de forță, cu o bună pregătire fizică, Jiul și „Poli" au dat fotbalului ritm și calitate, iar victoria putea să fie, la fel de just, și de partea învinșilor. ● Remarcați: Mulțescu, Cavai, Sălăjan 8, Dumitrache, Stoichiță, Ciupitu 7 (Jiul); Romilă 9, Simionaș, Ciocîrlan 6, Șerbănică, Anton 7 („Poli"). ● Bun arbitrajul lui Gh. Retezan, ajutat la fel de I. Pop și slab de I. Rosoga — toți din București. **(Teodor Buiza). BUCUREȘTI : Steaua — F.C.M. Galați 6—1 (3—0).** În prima repriză a meciului lor cu ultima clasată, bucureștenii nu s-au omorît prea mult cu firea, în timp ce oaspeții au jucat exact ca o echipă care n-are ce pierde: s-au apărat calm, încercînd să declanșeze contraatacuri prin Tolea sau Ene. ● Diferența de valoare și-a spus însă cuvîntul, deși Steaua a deschis scorul abia în minutul 24, avînd la pauză un avans de... numai trei goluri. ● În partea a doua a întîlnirii, exceptînd cîteva momente de relaxare, cînd au primit un gol, steliștii joacă aproape singuri, încercînd să-și rotunjească golaverajul. Ratează însă foarte mult, în special Năstase, dar se ratează totodată și un fuarte posibil scor de rugby ● Remarcați: Stoica, Ion Ion 8, Iordănescu, Dumitru 7 (Steaua); Burcea, Ene 7 (F.C.M.). ● A arbitrat bine N. Raab (Cîmpia Turzii), ajutat foarte slab de L. Petó (Mediaș) și V. Ciocîlteu (Craiova), care au semnalizat complet aiurea cel puțin jumătate din ofsaiduri. **(Răzvan Bărbulescu ; Sportul Studențesc — U.T.A. 2—2 (1—0) :** Cîteva sute de spectatori zgribuliți au asistat la o partidă mai degrabă mediocră, cîștigată de merit de studenți, chiar dacă și prin intermediul arbitrului. ● La trei zile după ce a arbitrat anapoda Progresul — F.C. Argeș, Ioan Rus a fost delegat din nou la București, făcînd o sumedenie de greșeli pentru care, sîntem siguri, va fi foarte repede chemat la ordine. Astfel, după ce a acordat gazdelor un penalty imaginar (transformat de Tănăsescu, la scorul de 1—0), a refuzat oaspeților un penalty justificat de faultul lui Grigore asupra lui Nedelcu II... Cu toate acestea, trebuie să spunem că, mai harnici și cu mai multă tragere de inimă ca altădată, studenții s-au dovedit superiori adversarului. ● Mai ales linia lor de mijloc, cu Octavian Ionescu și Cazan de nota 8, a dominat jocul, surclasînd pe alocuri compartimentul omolog al arădanilor, în care Domide și Broșovschi s-au mulțumit să umble pe teren, probabil spre a-și spăla tricourile în ploaie. Alături de cei doi, încă o singură remarcare: Nedelcu II, nota 7. ● Lamentabili arbitrajul lui Ioan Rus (Tg. Mureș), ajutat bine la linie de constănțenii Gh. Manole și Gh. Ispas. **(Ovidiu Ioanițoaia). CONSTANȚA: F.C. — F.C.M. Reșița 5—0 (4—0).** Primele trei goluri ale gazdelor au fost înscrise și cu ajutorul apărării reșițene, în special al portarului Windt, care a făcut impresia jucătorului cu numărul 12 din echipa constănțeană (au înscris, aproape fără opoziție, Petcu, veteranul Antonescu și foarte tînărul Zamfir). ● În continuare s-a jucat tot la o poartă, constănțenii forțînd o victorie categorică și corectarea golaverajului. Lucru care, pînă în final, s-a și întîmplat — grație golurilor marcate de Dragnea și Nistor. ● Un scor care dovedește că reșițenii și-au încheiat socotelile în actualul campionat, în timp ce echipa lui Antonescu speră încă într-o conjunctură favorabilă supraviețuirii în prima divizie. ● Remarcați: Antonescu 8, Zamfir 8, Petcu, Nistor, Dragnea 7 (F.C.); nici un jucător de la oaspeți. ● A arbitrat corect, la un meci fără probleme, Gh. Vasilescu I, ajutat de L. Dancu — ambii din București și I. Ghigea — Bacău. **(Sorin Postolache). TIMIȘOARA: Politehnica — Progresul 1—0 (1—0),** prin golul marcat în ultimele secunde ale minutului de prelungire dictat de arbitru în prima repriză, la o fază destul de norocoasă, dealtfel. ● Partea a doua a partidei avea să semene mai mult cu un joc de hochei, unde se mai întîmplă ca echipa condusă să scoată portarul pentru a forța egalarea. Progresul nu l-a scos, de fapt, pe Giron ci — alergînd după egalare cu sufletul la gură, lucru logic în situația în care se găsește — l-a avansat mai întîi pe Iorgulescu (în prima repriză pe post de fundaș central) în atac, apoi l-a înlocuit pe Sătmăreanu cu o extremă de meserie, riscînd după principiul „totul sau nimic. În apărarea oaspeților n-au mai rămas, deci decît doi sau trei oameni. ● Astfel fiind jocul, meciul a căpătat mai multă culoare, a devenit extrem de direct, pe poartă — golul atîrnînd ca pe o muchie de cuțit ba la o poartă, ba la alta. Au ratat însă ocazii, una mai mare decît cealaltă, Petrescu, Nucă, Tevi, Apostol și, mai ales, Fl. Mihai, care a reușit să șuteze, cu poarta aproape goală și de la numai vreo 10 metri, peste bara transversală. Scorul, însă, după cum se vede, a rămas neschimbat — lucru care compromite și mai mult șansele Progresului în actualul campionat. ● Cei mai buni: Mehedințu, Păltinișan, Catona 7 („Poli"): Iorgulescu 8, Giron, Tevi 7 (Progresul). ● A arbitrat foarte bine Nicolae Rainea (Bîrlad), ajutat bine de Gh. Ionescu și foarte slab de Gh. Racz — ambii din Brașov. **(Dumitru Graur).**

DIVIZIA A : 25 ȘI 26 MAI

BUCUREȘTI : Rapid — Politehnica Timișoara 2—1 (0—0). Prima repriză a stat sub semnul echilibrului, bucureștenii încercînd — fără succes — să profite de lipsa de chef a studenților, între care excepție a făcut Păltinișan, care a jucat bine pe întreaga durată a partidei ● În repriza secundă, jocul se dezmorțește, Rapidul dorind victoria, se înscriu și cele trei goluri prin Rontea, Manea și Lața, ultimul dintr-un penalty acordat cu bunăvoință de O. Anderco. Incolo, faulturi cu nemiluita, al doilea gol al Rapidului, înscris de Manea, datorîndu-se faptului că Bathori, iovit ceva mai înainte de Niță, își tîra cu greu un picior ● Remarcați : Manea Rontea, Cojocaru 7; Păltinișan 8, Mehedințu, Petrescu 7. ● A arbitrat slab O. Anderco, ajutat de I. Taar (ambii din Satu Mare) și O. Streng (Oradea) **(Răzvan Bărbulescu). Dinamo — A.S.A. Tg. Mureș 5—1 (1—1)** După o repriză echilibrată, cu un plus pentru vigoarea oaspeților și un minus pentru deruta dinamovistă, cînd Pisiaru și Sătmăreanu II au înscris goluri frumoase, au urmat 45 de minute cu o singură direcție : poarta lui Nagel. Din cele patru goluri marcate, trei îi au drept autor pe Dudu Georgescu, care va purta curînd două „ghete de aur", iar un altul pe I. Moldovan, totul pe fondul căderii apărării oaspeților, a căror boală — moleșeala — îi face să joace exact o repriză. ● Remarcați: Dudu Georgescu 9, Sătmăreanu II 8, Roznai, Dinu, Cheran 7 (Dinamo); Bölöni, Hajnal, Pisiaru, Both 7 (A.S.A.). ● Satisfăcător a arbitrat V. Tătar (Hunedoara), și cu greșeli tușierii vîlceni N Dinescu și N. Lambru. **(Teodor Buiza). PETROȘANI: Jiul — Sportul studențesc 0—0.** Studenții și-au dorit un „egal" și l-au obținut, linia lor mediană anihilînd atacurile gazdelor prin numeroase interceptii și faulturi înaintarea Jiului ni s-a părut ușor plictisită, rarele incursiuni ale lui Sălăjan, Bucurescu și Stoichiță eșuînd în preajma careului mare sau pierzîndu-se în centrări înalte, cîștigate mereu de fundașii Olteanu și Grigore. ● S-au remarcat: Augustin, Mulțescu, Ciupitu 7 ; respectiv, Răducanu, cel mai bun de pe teren, 8, Tănăsescu 8, Olteanu 7. ● A arbitrat slab C. Ghiță (Brașov), ajutat de bălmărenii V. Trifu și E. Feldman **(Ion Vulpe). GALAȚI: F.C.M. — Corvinul 0—1, (0—1).** Meci prost, desfășurat între două echipe aparținînd aceluiași departament, pe care Galații l-au disputat o jumătate de oră cu un jucător, Ghirca, aflat cu trup și suflet în tabăra adversă! După ce l-a lăsat pe Văetuș să-și potrivească mingea și să centreze nestingherit spre Agud, la faza care a premers unicul gol al partidei, fundașul gălățean s-a trezit cu balonul în fața portarului Ion Gabriel, 4 minute mai tîrziu, ratînd cea mai mare ocazie a gazdelor printr-un luft demn de un copil de vîrstă preșcolară! Scoaterea lui din teren, după o jumătate de oră de joc, a fost însoțită de tot felul de felicitări („hoțule", „escrocule" etc.) și de referiri directe la rude dintre cele mai apropiate. ● După înlocuirea amintită, efectuată de „secundul" Moțoc, în lipsa antrenorului Tălmaciu, reținut, cum ni s-a spus, de o „problemă de familie", jocul și-a schimbat aspectul, Galații au atacat mai mult, dar Hunedoara, chiar fără Angelescu și Nunweiller, s-a apărat cu succes, în min. 83 Ion Gabriel salvînd ca prin minune la șutul lui Burcea. ● Aceleași „probleme" par să le fi avut și tehnicienii hunedoreni Vlad și Toma, lipsă de pe banca rezervelor, de unde Corvinul e fost dirijată de antrenorul garniturii de juniori, Pătrașcu. ● Remarcați: Economu, cel mai bun de pe teren de nota 8, Vlad, Tonca, Ion Gabriel, și Burcea, toți 7. ● Cu greșeli arbitrajul lui C. Szilaghi (Baia Mare), adesea indus în eroare de semnalizările eronate ale tușierilor brașoveni C. Braun și H. Nicolau **(Ovidiu Ioanițoaia). ORADEA: F.C Bihor — Steaua 0—2 (0—1),** după un meci nu prea grozav. ● Pe un stadion cu adevărat pentru fotbal, în care s-a simțit ca acasă, Steaua a cîștigat aproape la pas, neavînd nevoie să forțeze decît în rare momente, cum a fost, de exemplu, primul sfert de oră după pauză, perioada cea mai bună a bihorenilor, în care ei ar fi putut restabili egalitatea. ● Restul timpului, meciul a fost aproape la discreția lui Stoica (excelent prezent pe tot terenul), Ion Ion sau Iordănescu — care au creat 5—6 mari acțiuni de gol, de obicei ratate de Năstase. ● În lipsa lui Kun II (accidentat la o fază banală) cel mai bun al orădenilor a fost Vidac, care s-a opus excelent în cîteva situații majorării scorului. El a fost totuși învins de șuturile din apropiere ale lui Ion Ion și Iordănescu. ● Deci, cei mai buni: Vidac 8, Naom 7 (F.C. Bihor), Stoica 9, Ion Ion, Sameș, Vigu, Iordănescu 7 (Steaua). ● A arbitrat bine C. Dinulescu, ajutat de I. Dancu și D. Ghetu, toți din București (D. Graur). **CONSTANȚA : F.C. — Politehnica 1—1 (0—1).**

(Continuare în pagina 23)

TOP „FLACĂRA" — FOTBAL

Alte două etape de campionat (a 10-a și a 11-a din retur) au adus puține modificări clasamentului de constanță în jocuri bune. A ieșit din „top" **Dumitru** (fără notă la Oradea), stelistul fiind înlocuit însă de doi jucători, gălățeanul **Burcea** și timișoreanul **Mehedințu**, ambii reveniți în „top". De remarcat de asemenea ascensiunea „bătrînilor" **Antonescu** și **Dobrin**. Dar iată mai întîi cum arată.

TOPUL ETAPEI A 27-A

1. **Antonescu — 10 p**; 2—8. D. Georgescu, Răducanu (Sportul stud.), Stoica (Steaua), Bucu, Marcu, Porațchi, Florea (F.C.M. Reșița) — 9 p; 9—25. Păltinișan, Sătmăreanu II, Tănăsescu, Economu, Vidac, Zamfir (F.C. Constanța), Simionaș, Tilihoi, Balaci, Volmer, Șoșu, Tănase, Gabei, Hergane, Windt, Giron, Dobrin — 8 p; 26—59. Manea (Rapid), Rontea, Cojocaru, Mehedințu, Petrescu, Roznai, Dinu, Cheran, Bölöni, Hajnal, Pisiaru, Both, Augustin, Mulțescu, Ciupitu, M. Olteanu (Sportul stud.), Vlad (Corvinul), Tonca, I. Gabriel, Burcea, Naom Ion Ion, Sameș, Vigu, Iordănescu, Nistor, Costea, Leac, Tisa, Broșovschi, Moraru, Tevi, Radu II, Stancu — 7 p, dar și

TOPUL ETAPEI A 28-A

1. **Ștefan (Dinamo) — 10 p**; 2—8. Purcaru, C. Ștefănescu (Univ. Craiova), Balaci, Bölöni, Both II, Romilă, Antonescu — 9 p; 9—30. Marcu, Cîrțu, Hajnal, Fazekaș, Gall, Ispir, Ion Ion, Stoica (Steaua), O. Ionescu, Cazan, Sătmăreanu II, I. Moldovan, Roznai, Ursache, Șoșu, Mulțescu, Cavai, Sălăjan, Simionaș, Ciocîrlan, Iorgulescu (Progresul) Zamfir (F.C. Constanța) — 8 p; 31—59. Pisiaru, Varodi, Petcu (Rapid), Dobrin, Iovănescu, Vlad (Corvinul), Economu, Iordănescu, Dumitru, Burcea, Ene, Nedelcu II, Dinu, Dobrău, Cheran, Catargiu, Dumitrache, Stoichiță, Ciupitu, Șerbănică, Anton, Mehedințu, Păltinișan, Catona, Giron, Tevi, Petcu (F. C. Constanța), Nistor, Dragnea — 7 p.

Adunînd punctele (notele) cu cele obținute în etapele precedente, iată cum arată topul permanent alcătuit de revista noastră :

1—2.	BALACI	76 p
	MULȚESCU	„
3.	Dobrin	75 p
4—5.	Romilă	73 p
	Economu	„
6.	Antonescu	72 p
7.	Nedelcu II	70 p
8.	C. Ștefănescu	68 p
9.	Iordănescu	65 p
10—11.	Burcea	62 p
	Mehedințu	„

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nitescu — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Margo Nedeleo — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare — (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cătană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26. București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

ANUL ... — 23 ... — 9 iunie 1977

ORGANUL CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Tot ce are ţara mai frumos

PARTICIPARE ŞI AMPLOARE FĂRĂ PRECEDENT

Sînt multe momente în viaţă cînd te încearcă regretul de a nu te putea împărţi, de a nu putea fi prezent în acelaşi timp în mai multe locuri pentru a urmări un eveniment de amploare sub multiplele lui înfăţişări. Un asemenea regret l-am avut în repetate rînduri la diferitele faze ale concursului, ştiind că în timp ce eu ascult în extaz cîntecul îngîndurat, adus pe fluierele arse de dor, deopotrivă din văzduhuri ca şi din adîncuri, de către o ceată de baci descinzînd de sub poalele codrilor, undeva, pe o altă scenă, o brigadă artistică entuziasmează o sală arhiplină cu hazul ei usturător, dezvăluind oamenilor, curajos şi răspicat, aspecte ale vieţii şi muncii, prea puţin luate în seamă. Sentimentul acesta nu m-a părăsit o clipă mai ales la etapa republicană a festivalului „Cîntarea României", ale cărui concursuri s-au desfăşurat pe genuri de spectacole în cinci săli din Bucureşti, în zilele de 28 mai—1 iunie 1977 ; prin zile înţelegîndu-se în bună parte şi nopţile acestora deoarece programul, derulîndu-se non-stop, începînd de la orele 10 dimineaţa, s-a încheiat în mod regulat după miezul nopţii. Cele 5 secţiuni mari au fost : formaţii muzical-coregrafice (ele însele de mai multe genuri şi specii, implicit soliştii) ; echipe de teatru, de montaje literar-muzicale şi recitatori; estrade, brigăzi artistice, trupe de satiră şi umor, orchestre şi solişti de muzică uşoară (aici fiind incluse şi grupurile folk) ; colective care au prezentat teatru de păpuşi ; şi, în sfîrşit, cinecluburi. Numărul total al realizatorilor acestor spectacole atît de diverse, care s-au prezentat în faţa juriilor la etapa republicană, se ridică la peste 14 000, selecţionaţi din nu mai puţin de 562 000 artişti amatori reuniţi în 36 000 de formaţii artistice de pe lîngă 8 500 case de cultură, cluburi muncitoreşti, cămine culturale şi societăţi cultural-artistice din întreaga ţară. De bună seamă, ca participare şi amploare a întrecerilor, festivalul „Cîntarea României" justifică pe deplin comparaţia pe care comentatorii mai pătrunzători o fac cu „panateneele" sau „eleusinele" anticei Elade. O mai bună punere în valoare a acestei desfăşurări artistice la nivel naţional va conferi festivalului în viitor o aură istorică, căpătînd astfel dimensiuni epopeice.

UN LEAGĂN ROMÂNESC AL ARTELOR

O antologie lirică apărută acum cîţiva ani se intitula în mod fericit „Ţara poe-

(Continuare în pagina 4)

NICULAE STOIAN ■

„Coconul"

ALBINI IULIU ■

Un vast şantier al muncii şi solidarităţii, Zimnicea de mîine capătă tot mai mult contur

Plouă peste Zimnicea, o ploaie cernută cum au mai fost multe prin partea locului. Plouă peste Zimnicea, la ceas de dimineaţă, la care barja numărul 15163 a ancorat în port, aducînd 1 400 de tone de balast de la Giurgiu, plouă peste Zimnicea şi plouă în acelaşi timp peste un vast şantier. Căci oraşul s-a transformat într-un şantier uriaş în care muncesc constructori din toată ţara, contribuind cu braţele şi cu maşinile lor la renaşterea unei vechi aşezări româneşti, la transformarea Zimnicei de ieri, un morman de ruine în seara de 4 martie, într-un oraş socialist modern şi mîndru, pe măsura timpului pe care-l trăim.

Oraşul e plin de săgeţi şi indicatoare care conduc pe noul venit către acea întreprindere judeţeană de construcţii-montaj pe care o caută, ajutor preţios într-o localitate în care marea majoritate a străzilor au încetat să mai aibă un nume, fie şi pentru simplul motiv că nu mai există, alinierea Zimnicei de mîine urmînd să fie alta, după un plan de sistematizare alcătuit în urma indica-

(Continuare în pag. 12-13)

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

De 27 de ani locotenent-colonelul Vasile Constantin luptă cu necunoscutul

Odată, într-o pădure, s-au furat patru cai... Se întîmplă cîteodată ca şi un asemenea fapt divers, lipsit de orice importanţă - dacă-i excludem pe făptaşi şi pe păgubaşi — să decidă viaţa unui om.

— În 1949 îmi făceam serviciul militar, eram sergent şef de patrulă — îşi aminteşte locotenent-colonelul Vasile Constantin. Centrul nostru de atenţie îl constituia pădurea Răioasa, nu departe de Bucureşti. O pădure deasă de lăstăriş, cu neştiute cărări şi taine. Niste ţărani care coborau din munte cu fructe şi mături, ca să le vîndă în tîrg, oameni amăriţi dintr-un sat de la poalele Carpaţilor, a căror singură „bogăţie" erau caii şi căruţele în care transportau produsele muncii lor, ne-au înştiinţat despre furt. Am rătăcit trei zile şi trei nopţi în pădure pînă cînd am găsit caii. Erau legaţi de un copac, iar doi din ei muriseră de foame. Şi atunci s-a întîmplat un lucru pe care nu-l voi uita pînă în ultima zi a vieţii : ţăranii aceia dîrji, bătuţi de vremi şi de nevoi (nu uitaţi anul : 1949 !), neînfricaţi în faţa jivinelor, a avalanşelor,

(Continuare în pagina 10)

LIONEL NIŢESCU ■

IN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

Unde domină frumuseţea lucrurilor, creşte frumuseţea umană a conştiinţelor

Impusă în mai multe rînduri în şedinţele consiliului oamenilor muncii, dezbătută şi analizată în destul, ideea organizării secţiei 6, de la Întreprinderea „Semănătoarea" din Capitală, a devenit o idee directoare pentru toate colectivele secţiei. Inginerul Stan Ilie mă însoţeşte de-a lungul halei şi din vorba lui domoală, din care nu răzbate nici un ecou de laudă, aflu că lucrează aici de peste 20 de ani, că a trecut prin mai toate posturile cheie ale întreprinderii, iar de 4 ani a revenit ca şef de secţie : „cînd am revenit, sincer să fiu, secţia era rămasă în urmă, atît din punct de vedere al organizării fluxului tehnologic, cît şi al condiţiilor de muncă. Majoritatea pieselor avem fluxuri tehnologice încîlcite care cereau volum mare de transport manual, duceau la o dispersare a răspunderilor, faţă de calitatea de multe ori slabă a producţiei, timpul nu era folosit în mod efi-

(Continuare în pagina 6)

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

PENTRU BINELE ŢĂRII,

Prin activitatea prestigioasă a președintelui Nicolae Ceaușescu, pe plan intern și internațional, prin contactele la nivel înalt, cît și prin primirile numeroase ale unor personalități de seamă ale vieții politice internaționale, România a pătruns larg în lume, ca niciodată pînă acum, președintele republicii făcînd cunoscute pretutindeni și în orice împrejurare mesajul muncii creatoare a poporului român, aspirațiile sale de pace, prietenie și colaborare cu toate popoarele lumii.

În numele acestor idealuri scumpe nouă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit miercuri, 1 iunie, delegația Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, condusă de tovarășul M. V. Zimianin, secretar al C.C. al P.C.U.S., care a efectuat o vizită în țara noastră la invitația C.C. al P.C.R. După un schimb de mesaje de prietenie, s-a procedat la o informare privind preocupările actuale ale P.C.R. și P.C.U.S., în diverse domenii, îndeosebi în cel teoretic-ideologic și al propagandei de partid. S-a exprimat satisfacția față de dezvoltarea ascendentă a raporturilor de strînsă prietenie și colaborare rodnică dintre P.C.R. și P.C.U.S., dintre România și Uniunea Sovietică, în spiritul înțelegerilor convenite între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Leonid Ilici Brejnev cu prilejul întîlnirilor din anul trecut. A fost manifestată de asemenea dorința reciprocă de diversificare și adîncire a conlucrării dintre P.C.R. și P.C.U.S. pe multiple planuri, de intensificare a schimburilor de experiență în probleme de interes reciproc, în deplină concordanță cu cerințele construcției socialismului și comunismului în cele două țări, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei socialismului și comunismului, păcii, prieteniei și colaborării internaționale.

În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe André Rossi, ministrul comerțului exterior al Franței, președintele părții franceze în Comisia mixtă guvernamentală româno-franceză de cooperare economică, științifică și tehnică, ale cărei lucrări s-au desfășurat la București. În cadrul convorbirii s-a apreciat cu satisfacție evoluția fructuoasă a relațiilor pe multiple planuri dintre România și Franța, avînd la bază importantele înțelegeri convenite cu ocazia dialogului româno-francez la nivel înalt. După ce a fost menționată posibilitatea de aprofundare și diversificare a schimburilor comerciale, a colaborării economice, tehnico-științifice, cooperării în producția industrială și în alte domenii de interes reciproc, s-a menționat, de asemenea, interesul ambelor țări pentru intensificarea cooperării pe terțe piețe.

Joi, 2 iunie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Giancarlo Ghironzi, secretar de stat pentru afacerile externe al Republicii San Marino, care a făcut o vizită oficială în țara noastră. După ce s-a evidențiat cursul ascendent al raporturilor de strînsă prietenie și colaborare româno-sanmarineze, dorința comună de a dezvolta în continuare conlucrarea dintre cele două țări, au fost abordate probleme ale vieții internaționale, reafirmîndu-se hotărîrea celor două țări de a-și aduce contribuția, alături de toate statele, la promovarea în lume a unor relații noi, bazate pe egalitate și echitate, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice mondiale, care să permită tuturor popoarelor să se dezvolte liber și independent. Schimbul de păreri a scos în relief atenția deosebită pe care România și San Marino o acordă îndeplinirii integrale a prevederilor Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa și, în această ordine de idei, importanței reuniunii de la Belgrad, desfășurării ei într-un spirit de înțelegere și conlucrare.

În cursul aceleiași zile, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe A. H. Croin, ambasadorul Olandei la București, în vizită de rămas bun, în legătură cu încheierea misiunii sale în țara noastră.

★

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, marți, 7 iunie, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. După ce s-a ascultat raportul cu privire la modul de îndeplinire a programului stabilit în 1972 pentru organizarea și dezvoltarea sistemului energetic național, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri menite să ducă la sporirea gradului de siguranță în funcționarea sistemului energetic național, sarcinile care revin tuturor lucrătorilor din Ministerul Energiei Electrice, din unitățile acestuia, pentru o mai bună gospodărire și exploatare a potențialului energetic.

A fost examinat, de asemenea, raportul privind rezultatele preliminare ale recensămîntului populației și al locuințelor din 5 ianuarie 1977. Aceste date oferă un amplu și grăitor tablou al marilor succese obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în cei 11 ani care au trecut de la recensămîntul din martie 1966, și care se înscrie ca cea mai rodnică, mai bogată în înfăptuiri și mai prosperă perioadă din întreaga istorie națională.

Comitetul Politic Executiv a luat cunoștință cu satisfacție de faptul că, la data de 5 ianuarie 1977, populația Republicii Socialiste România număra 21 559 416 locuitori, ceea ce înseamnă că a crescut cu aproape 2,5 milioane locuitori față de anul 1966. În spiritul politicii principiale a partidului nostru în problema națională, al Constituției și legilor țării, fiecare cetățean și-a declarat în deplină libertate apartenența la o naționalitate sau alta. Astfel, recensămîntul reflectă structura populației țării noastre, alcătuită din 88,137 la sută români, 7,912 la sută maghiari, 1,616 la sută germani, precum și 2,335 la sută alte naționalități.

În perioada 1966–1976 s-au creat 2 253 500 noi locuri de muncă, clasa muncitoare, clasă conducătoare a societății noastre, a cunoscut o puternică creștere numerică, precum și ridicarea nivelului tehnic-profesional și de cultură generală. În prezent, 47,5 la sută din populația țării trăiește în municipii, orașe și comune suburbane. Numărul orașelor a crescut cu 53, un număr de 18 municipii au fiecare peste 100 000 locuitori. Suprafața fondului de locuit a sporit cu 39,6 milioane mp — îndeosebi în ansambluri urbanistice cu dotări sporite de confort și complexe social-culturale necesare populației — și a crescut suprafața locuibilă pe o persoană.

Se evidențiază, de asemenea, transformările înnoitoare din viața satelor, schimbările structurale în pregătirea forței de muncă din mediul rural ca urmare a procesului de modernizare și dezvoltare continuă a agriculturii, accentuarea procesului de urbanizare.

Apreciind importanța rezultatelor preliminare ale recensămîntului, Comitetul Politic Executiv a aprobat măsurile de prelucrare detaliată a datelor înregistrate, în vederea desprinderii unor concluzii de însemnătate practică pentru fundamentarea măsurilor privind dezvoltarea diferitelor sectoare ale vieții economico-sociale și asigurarea bunului mers al activității de înfăptuire a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat propunerile de îmbunătățire a reglementărilor privind asociațiile de locatari. Noua reglementare va crea un cadru mai propice pentru desfășurarea activității asociațiilor de locatari, ca formă organizată de participare a cetățenilor la buna gospodărire și întreținere a locuințelor, la realizarea diferitelor acțiuni edilitare, precum și la promovarea și respectarea relațiilor de conviețuire socialistă între locatari.

În încheierea ședinței, Comitetul Politic Executiv a examinat și soluționat probleme curente ale activității de partid și de stat în diferite domenii.

★

Marți, 7 iunie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit delegația Mișcării pentru Socialism (M.A.S.) din Venezuela, în frunte cu tovarășul Pompeyo Marquez, secretar general al M.A.S., care face o vizită de prietenie în țara noastră, la invitația C.C. al P.C.R.

Cu acest prilej s-a exprimat satisfacția față de dezvoltarea legăturilor de prietenie și colaborare dintre Partidul Comunist Român și Mișcarea pentru Socialism din Venezuela, dorința de a lărgi schimburile de păreri și de experiență dintre cele două partide în interesul întăririi relațiilor dintre popoarele român și venezuelean. A fost reafirmată hotărîrea P.C.R. și M.A.S. de a acționa pentru dezvoltarea relațiilor dintre România și Venezuela în diferite domenii de interes comun.

După ce a fost subliniată necesitatea intensificării acțiunilor în direcția păcii, destinderii, lichidării subdezvoltării, instaurării unei noi ordini economice internaționale, democratizării relațiilor dintre state, întăririi solidarității cu forțele și popoarele care luptă pentru eliberare națională și socială, pentru consolidarea independenței naționale, pentru profunde transformări democratice, s-a relevat importanța apropiatei reuniuni de la Belgrad, menită să activizeze eforturile în vederea transpunerii în viață a prevederilor Actului final al Conferinței de la Helsinki, trecerii la măsuri concrete de dezangajare militară și dezarmare, care să ducă la întărirea securității și cooperării pe continentul european și în întreaga lume.

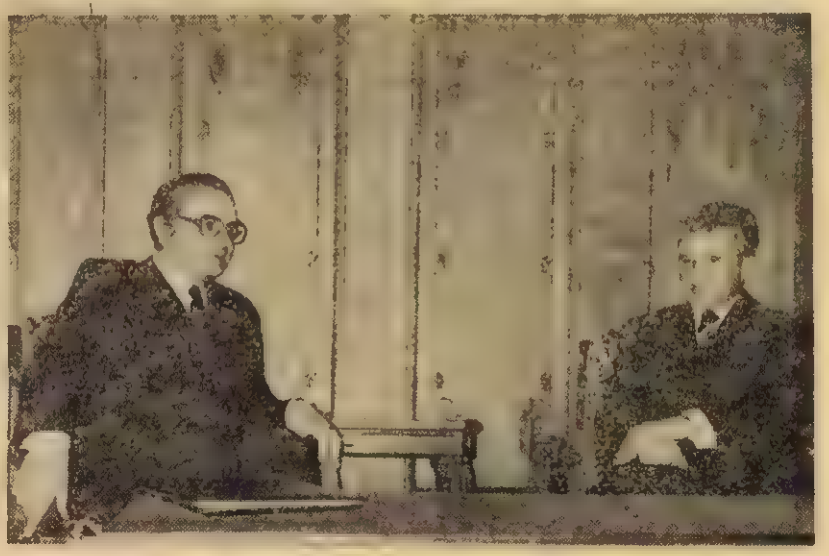

Convorbire între tovarășul Nicolae Ceaușescu și Giancarlo Ghironzi

În timpul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și delegația Mișcării pentru Socialism (M.A.S.) din Venezuela, condusă de tovarășul Pompeyo Marquez

PENTRU BINELE LUMII

La plecare, pe Aeroportul Otopeni

Astfel, și în această săptămînă, în activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu, se reflectă consecvența cu care sînt traduse în viață orientările fundamentale de politică internă și externă ale Congresului al XI-lea, îndreptate spre promovarea țelurilor păcii, independenței popoarelor, progresului în lume.

NICOLAE GRIGORE ■

Miercuri dimineața, a plecat în Republica Democrată Germană delegația de partid și de stat, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, care va face o vizită oficială de prietenie în această țară, la invitația tovarășului Erich Honecker, a Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri ale Republicii Democrate Germane.

Din delegație fac parte tovarășa Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., tovarășii Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Mihai Marinescu, membru al C.C. al P.C.R., viceprim-ministru al guvernului, George Macovescu, membru al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe, Mihail Florescu, membru al C.C. al P.C.R., ministrul industriei chimice, Constantin Niță, ambasadorul României în R.D. Germană.

La plecare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au fost conduși de tovarășii Emil Bobu, Cornel Burtică, Gheorghe Cioară, Lina Ciobanu, Ion Dincă, Emil Drăgănescu, Janos Fazekas, Ion Ioniță, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Iosif Ugiar, Ilie Verdeț, Ștefan Voitec, Iosif Banc, Ion Coman, Miu Dobrescu, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Vasile Patilineț, Ion Ursu, Constantin Dăscălescu, Ion Stănescu, de membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, de conducători de instituții centrale și organizații obștești, de personalități ale vieții științifice și culturale. Tovarășii din conducerea de partid și de stat au venit împreună cu soțiile.

Erau prezenți Joachim Löschner, însărcinatul cu afaceri ad-interim al R.D. Germane la București, și membri ai ambasadei.

Se aflau de față șefii misiunilor diplomatice acreditați în țara noastră, alți membri ai corpului diplomatic.

Aeroportul Otopeni, unde a avut loc ceremonia plecării, era împodobit cu drapelele partidului și statului. Pe frontispiciul aerogării se afla portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu.

La plecare, pe aeroport, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost salutat de mii de oameni ai muncii din Capitală, care au ovaționat îndelung pentru Partidul Comunist Român și secretarul său general, dînd glas sentimentelor de stimă și prețuire pe care întregul nostru popor le are față de conducătorul partidului și statului nostru, hotăririi ferme de a înfăptui neabătut politica internă și externă a partidului și statului, de prosperitate continuă a României socialiste. Totodată, în aceste calde manifestări și-au găsit expresia bucuria și satisfacția pentru noua întîlnire dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Erich Honecker — elocventă mărturie a raporturilor frățești statornicite între partidele, popoarele și țările noastre, care se înscrie ca un moment important în evoluția relațiilor noastre prietenești deschizînd, în același timp, noi și largi orizonturi colaborării dintre România și R.D. Germană, atît pe plan bilateral, cît și pe arena mondială, în slujba aspirațiilor de progres și pace ale tuturor popoarelor.

Înainte de a urca în avion, un grup de pionieri au oferit tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu buchete mari de flori.

La ora 9,00 aeronava a decolat, îndreptîndu-se spre Berlin — capitala Republicii Democrate Germane.

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Tot ce are țara mai frumos

(Urmare din pagina 1)

ților", adeverind încă o dată afirmația lui Alecsandri potrivit căreia „Românul e născut poet". Alecsandri, cu toate că în marea lui dragoste față de țară avusese prilejul să cunoască și alte manifestări ale geniului nostru popular, nu avusese în orice caz prilejul să vadă afirmîndu-se în toată plenitudinea multiplele virtuți artistice ale locuitorilor acestor plaiuri, de la poezie și cîntec la dans și teatru, și cu atît mai puțin la arta cultă (muzică simfonică, de cameră, lied, operă, balet, film, estradă, folk etc.). „Cîntarea României", prin cele mai strălucitoare spectacole ale sale din toate genurile — și acestea sînt nenumărate — a oferit imaginea unui adevărat leagăn al artelor, făcînd cea mai impunătoare demonstrație de pînă acum a înzestrării artistice a poporului nostru, nu numai prin ceea ce au creat înaintașii — și este păstrat și pus în valoare de contemporani — ci și prin acele creații ce reprezintă rodul și expresia strădaniilor noastre din acești ultimi ani de avînt multilateral al societății socialiste românești. Dacă noi, ca părtași cotidieni la această vastă operă spirituală, puternic stimulată de festivalul „Cîntarea României" nutrim tot mai mult o asemenea convingere, ea ne-a fost confirmată în aceste zile, încă o dată, de străinii prezenți la concursuri, îndeosebi la spectacolele muzical-coregrafice din sala „Rapsodiei Române". Expresia „Țară a artelor" am auzit-o rostită deopotrivă în engleză, franceză, germană sau în arabă, ca o concluzie firească a exclamațiilor de admirație fără margini pentru evoluțiile artistice de pe scenă. Apropiatul „Festival european al prieteniei" va permite de aceea o situare și mai exactă în context european a realității artistice românești.

Într-adevăr, toate impresiile pe care ni le-am format spontan la evoluția unei formații sau alta ne conduc spre o asemenea concluzie de ordin patriotic, validată unanim atît în forul intim al fiecăruia cît și în cel public. Nu există colț de țară, categorie de oameni ai muncii, indiferent de naționalitate, care să nu-și fi avut exponenți de valoare în această tumultuoasă cîntare și multicoloră frescă a hărniciei și creației, cum e supranumit grandiosul festival. Dintr-o singură străfulgerare de gînd îi aud, îi văd, îi admir pe cîntăreții din corala „Paul Constantinescu" de la Ploiești sau pe cei din corul bărbătesc al căminului cultural din Finteușul Mare, Maramureș ; pe actorii de la Casa de cultură „M. Eminescu" din București sau pe cei din spectacolul în limba germană al Căminului cultural din Peciul Nou, județul Timiș ; pe călușarii din Conțești-Bragadiru, județul Teleorman, sau pe bătrînii dansatori și nepoții lor din comuna Perieni, județul Vaslui ; fanfara din Bod-Hălchiu, județul Brașov, și formația de fluieraș din Paltin, județul Vrancea ; ansamblul folcloric din Giurgiu și cel de folclor maghiar din Alta Mare,județul Covasna ; brigada artistică plină de vervă a ceferiștilor bucureșteni și montajul literar-muzical prezentat de formația ostășească „Argeșul" intitulat „Al tău sînt patrie, dintotdeauna" ; minunatul dans tematic „Pentru-a patriei iubire" în interpretarea unui colectiv din ansamblul „Semenicul", județul Caraș-Severin, și formația de estradă a Căminului cultural din comuna Ograda, județul Ialomița ; grupul vocal-folcloric lipovenesc al Căminului cultural din Jurilovca și cel vocal-instrumental sîrbesc din Moldova Nouă etc.

CONDIȚII EGALE PENTRU ÎNFLORIREA PERSONALITĂȚII UMANE

Chiar și din această citare, mai ales cel ce a putut vedea fie și cîteva secvențe din spectacolele prezentate de diferitele formații își poate configura o viziune asupra dimensiunilor politice și artistice ale acestui festival. Fiindcă, dincolo de o manifestare artistică sau alta, ni se impune înflorirea fără precedent a personalității umane, act de cultură și educație cu un caracter profund revoluționar decurgînd din înfăptuirea programului ideologic al partidului comuniștilor.

Fiind vorba de o întrecere artistică în care și-au afirmat, liber și plenar, virtuțile artistice toți fiii acestui pămînt — români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități — nu putem să nu vedem în aceste manifestări expresia condițiilor egale de viață, muncă și afirmare a personalității tuturor cetățenilor țării, asigurate de politica Partidului Comunist Român, și unitatea de crez și dăruire patriotică a întregului nostru popor. Făceam în acest sens și altădată observația, prilejuită tot de întrecerile din cadrul festivalului „Cîntarea României", că una din cele mai concludente măsuri ale stării unei națiuni, a populației de o anumită naționalitate, a unei categorii sociale de oameni ne-o dau manifestările sale spirituale. Arta e înainte de toate gîndire și sensibilitate sinceră, necontrafăcută, reflectă într-un mod temeinic și nuanțat viața unui popor nu numai sub aspectul traiului de fiecare zi, al condiției biologice, ci trăirile sale lăuntrice, convingerile sale politice, gradul de cultură. Prea bine zice din acest punct de vedere poetul popular :„cu cît cînt, atîta sînt". Fie ei români, maghiari, germani sau de oricare naționalitate, exponenții artistici ai întregului nostru popor au făcut prin cîntecele, dansurile, piesele de teatru, recitările, filmele lor o unitară și impresionantă demonstrație a felului nostru de a gîndi, a munci și a trăi în România. „Cîntarea României" s-a constituit de aceea ca o glorificare colectivă a patriei și timpului comunist în care trăim, ca un imn de slavă închinat înaintașilor și ca un marș de luptă al prezentului, ca o odă vizionară adresată viitorului și ca o cronică a marilor izbînzi repurtate sub conducerea partidului comuniștilor. Epopeea națională pe care năzuim să o realizăm s-a îmbogățit în aceste luni, și mai ales în aceste zile, cu unele din cele mai vibrante cînturi înălțate de poporul însuși prin cele mai durabile creații înmănuncheate în festivalul „Cîntarea României". Parafrazînd versurile unui cunoscut cîntec, îndrăgit nu numai datorită viguroasei sale melodii ci și adevărurilor sfinte pe care le afirmă, putem zice de aceea : **Tot ce are țara mai frumos, prin „Cîntarea României" i-am adus partidului prinos, secretarului său general, tovarășului Nicolae Ceaușescu, fondatorul vizionar al acestui festival al înălțării spirituale a poporului prin ei înșuși.**

STATISTICI EDIFICATOARE PENTRU INTENSIFICAREA ACTIVITĂȚII ARTISTICE

Pînă la prezentarea unor date de ansamblu asupra activității celor cîtorva zeci de mii de formații (cîte din ele există de mulți ani ? cîte sînt nou create ? cum se repartizează ele pe genuri ? cîte au fost promovate la diferite faze, implicit la cea republicană? cîte au cîștigat titlul de laureat? etc.), caietul-program al întrecerilor finale rămîne sursa principală de informație pentru anume statistici și comparații. Nu-i mai puțin adevărat că, în lipsa unei rulări pe calculator, chiar și informațiile destul de zgîrcite ale acestui caiet-program (uneori atît de zgîrcite încît fără programul alcătuit de fiecare județ greu ai fi putut reține cartea de vizită a unei formații, respectiv numele, apartenența, repertoriul, dirijorul sau instructorul), destul de anevoios le-ai putea corela. Ei are 40 de file, pe fiecare filă fiind înscrise între 15 și 20 de formații sau nume de soliști. Apoi, să nu uităm că, prin forța lucrurilor, juriile au tebuit să promoveze la etapa republicană formații cu adevărat reprezentative, alegerea fiind uneori foarte dificilă. Chiar în condițiile unor inerente subiectivități, cert este că în ansamblu selecția aceasta reflectă realitatea oferită de activitatea cultural-artistică desfășurată în fiecare județ. Or, din acest punct de vedere, dacă și județele cu o prezență mai modestă în finală au putut concura cu 8—10 numere la diferitele genuri artistice, acesta e un semn că mișcarea artistică de amatori cunoaște un reviriment general. Exceptînd municipiul București, a cărui participare masivă o semnalam în reperele ei generale în precedentul comentariu, aproape jumătate din județele țării, între care Argeș, Brașov, Bihor, Caraș-Severin, Cluj, Dolj, Galați, Hunedoara, Ialomița, Ilfov, Olt, Maramureș, Mureș, Sibiu, Timiș, Vîlcea etc. s-au prezentat cu 16—28 de numere în concurs. Exponenții unora din aceste județe au fost prezenți la toate probele concursului : Argeș, Cluj, Sibiu, Timiș.

Ar mai trebui să facem observația că proveniența formațiilor promovate în finală e foarte diversă geografic, nelimitîndu-se la orașul de reședință sau la alte 2—3 localități. E cazul mai ales al unor județe ca Maramureș (Baia Mare, Ardusat, Borșa, Finteușul Mare, Mogoșești, Vadul Izei, Nănești, Dragomirești, Sarasău, Sighetul Marmației, Săsar, Baia Borșa) sau Vîlcea (Rîmnicu Vîlcea, Drăgășani, Roșiile, Bărbătești, Vaideeni, Jiblea-Călimănești, Costești, Făurești).

Se mai pot face și alte corelații : un municipiu cu o populație relativ medie în comparație cu multe din cele ce depășesc 100 000 chiar 120 000 locuitori, a fost prezent pe diferitele scene ale etapei republicane cu nu mai puțin de 6 formații. E vorba de Giurgiu. Orașe și mai mici, precum Drăgășani, Găești, Negrești, Odorheiul Secuiesc, Huși au fost reprezentate de 2—3 formații, performanțe similare înregistrînd și comune ca Ograda (Ialomița) sau Giarmata (Timiș). De la o singură instituție culturală, e drept, de tradiție, Palatul culturii din Pitești, au fost promovate în finală 6 formații: respectiv două coruri mari, o orchestră de cameră, un grup de recitatori, o formație de satiră și umor, un cineclub. O întreprindere relativ nouă — cea de osii și boghiuri din Balș — a intrat în faza finală cu o fanfară, o brigadă artistică și un cineclub. Înscriindu-se astfel alături de întreprinderi cu veche tradiție culturală muncitorească precum combinatele siderurgice din Hunedoara și Reșița, regionalele C.F.R., Uzinele „23 August" sau Întreprinderea de transport din București.

O mențiune cu totul specială pentru numeroasele formații ale sindicatelor din învățămînt din mai toate județele țării, dascălii noștri onorîndu-și astfel misiunea culturală deopotrivă ca artiști și ca animatori. Dăm, totodată, onorul ce se cuvine unor prodigioase formații artistice din cadrul Ministerului Apărării Naționale și Ministerului de Interne. Cel puțin Școala de ofițeri „Nicolae Bălcescu" din Sibiu a oferit o adevărată paradă a artelor cu corul, orchestra de muzică populară și soliștii săi, cu un recital de poezie. Nu putem decît să salutăm faptul că într-o asemenea instituție de învățămînt militar gustul pentru artă este cultivat cu atîta asiduitate.

UNITATE, DIVERSITATE, ÎNALTĂ ȚINUTĂ ARTISTICĂ

Urmărirea unei competiții artistice de o asemenea amploare constituie și un bun prilej de reflecție asupra caracterelor poporului român, asupra unității și continuității sale pe aceste meleaguri. Limbajul artistic — pentru cine știe să-l descifreze atent și sensibil — poate spune tot atît de mult ca graiul însuși. Chiar fără să-i auzi vorba, pe un român — ca dealtfel pe oricare cetățean de altă limbă — este de ajuns să-l vezi cum se poartă, cum calcă și cu atît mai mult cum dansează, pentru a-l recunoaște. Nu întîmplător chiar, un mai puțin inițiat în firea neamului nostru ca împăratul austro-ungar Franz Joseph privindu-i pe niște români ardeleni în joc, la o sărbătoare, ar fi zis, potrivit legendei populare, „Salva parvae Romuli nepos" (Salut mică nepoată a Romei). De unde, ca o atestare a acestei recunoașteri, numele cîtorva localități din nordul Transilvaniei : Salva, Parva, Romuli, Nepos. Dacă după jocurile, cîntecele, obiceiurile, portul de pe cele două versante ale Carpaților meridionali, respectiv din județe ca Vîlcea, Gorj, Sibiu, Brașov, Alba sau Hunedoara, îți dai seama dintr-o ochire de comunitatea originii și vieții acestor oameni, nu e deloc greu să remarci unitatea de stil a unor jocuri din Bucovina cu cele din Mehedinți, Maramureș sau Prahova. Ca să nu mai vorbim de călușul din Muntenia și Oltenia și călușerul din Transilvania. Esența lor rămîne aceeași, îndeosebi în ipostazele lor mai apropiate de zilele noastre — și prin aceasta nu înțeleg deloc acele nefericite stilizări pe care le-am întîlnit în anumite cazuri chiar și în acest concurs. Iată și un alt fapt : în Vrancea ca și în Gorj, județe situate destul de departe unul de altul, simetrice din punct de vedere geografic, în tarafurile populare apar femeile ; numai că în primul caz cîntînd la chitară, iar în cel de-al doilea, la țambal. Asemănările sînt și mai elocvente la formațiile de dans folcloric ale mai vîrstnicilor sau bătrînilor care prin decantarea și filozofia vieții au rămas numai esență, trăire, eliberîndu-se de excesul de impetuozitate al tinereții. Mă gîndesc în acest sens la jocurile prezentate de căminele culturale din Felmer (Brașov), Perieni (Vaslui), Mitreni (Ilfov) sau Săiătruc (Argeș).

Deloc paradoxal, chiar în aceste asemănări de fond afirmate de noi sălășluiesc și deosebirile, nuanțele pe care specialiștii în etnografie și folclor le găsesc în măsură, ritm, plasticitatea mișcării, linie, costum etc. Să luăm, de pildă, formații unitare prin instrumentele populare folosite, respectiv cele de fluieraș : Sadu (Sibiu), Paltin (Vrancea), Vînători (Iași), Studina (Olt). Ce unic e sunetul lor fundamental, venind „de demult și de departe", vorba poetului, și cît de diferite nuanțările, inflexiunile, decurgînd nu numai din repertoriul abordat ! La aceleași concluzii ajungi ascultînd fanfarele țărănești, să zicem, pe cele de la Ivănești (Vaslui), Slobozia Mîndra (Teleorman) sau Giarmata (Timiș). Chiar în aceeași arie geografică — Teleorman, Argeș, Olt — jocul călușarilor prezintă particularități care conferă acestui dans din fiecare localitate — Conțești, Pădureți, Vîlcele — un farmec inconfundabil.

Festivalul „Cîntarea României", la prima sa ediție, în această viziune nouă a concursurilor mișcării artistice de amatori, a înscris de aceea în istoria culturii noastre contemporane o seamă de realizări artistice de primă mărime, la care ne vom raporta, fără îndoială, performanțele viitoare. E de datoria specialiștilor și a instituțiilor de îndrumare artistică să valorifice această bogată experiență acumulată, să o generalizeze, ca pe un bun cîștigat, în întreaga mișcare artistică de amatori. (Dealtfel, într-o suită de „Retrospective în perspectivă", începînd din numărul următor, vom încerca să facem cîteva disocieri în acest sens.)

Din toate aceste puncte de vedere, urmărirea desfășurării concursurilor Festivalului național „Cîntarea României" ne-a prilejuit momente unice de trăire patriotică, de mîndrie pentru frumusețile fără seamăn care sălășluiesc în sufletul poporului român, eliberat întîia oară de vicisitudinile istoriei, intrat în epoca de aur a înfloririi tuturor virtuților sale creatoare.

Florile

Un distins cititor al articolelor mele din această revistă mă roagă să explic semnificația florilor. O fac cu bucurie după cît îmi stă în putință.

Despre flori poate vorbi omul de știință, botanistul sau biologul. De la el putem afla multe amănunte descriptive folositoare. Apoi despre flori avem o întreagă literatură. Poeții ca și pictorii le-au ridicat în cuvînt spre o semnificație mai profundă. Adevărul florilor este inepuizabil cum inepuizabilă este puterea miraculoasă din sămînța lor ce germinează cît va fi pămîntul în univers.

Iată trandafirul — roza — simbol ce și-a împrăștiat sămînța din Orient în toate grădinile pe dealuri și coline în toată lumea. Este floarea simbolul iubirii pure, iubirea mai presus de toate virtuțile, cea care rămîne, avuția cea mai scumpă a ființei omenești.

În evul mediu prin roza purpurie intra soarele în sanctuare, lumina era filtrată, transfigurată de trandafirul purpuriu din vitralii așezat către răsărit. Veacuri de-a rîndul cei mai vrednici bărbați ai Europei medievale erau cinstiți cu o roză de aur — Roza aurea — cam ce înseamnă astăzi Premiul Nobel. Simboliza Roza aceasta de aur viețuire în rînduiala morală, adîncă a celor mai jertfitoare virtuți ale omenirii din acea vreme. Trandafirul este simbolul spiritului. Cu trandafiri se împodobeau casele și sanctuarele de sărbătoarea cincizecimii și tot cununi de trandafiri se așezau pe creștetul mirilor în ziua nunții. Ceea ce este vulturul între păsări este trandafirul între flori.

În tradițiile vechi soarele se trage din trandafir, lumina își are lăcașul în sanctuarul trandafirului.

Poeții medievali pînă la Rilke și Claudel pot fi socotiți poeți ai trandafirului simbol. Peguy, marele poet francez, ridică un imn imaculatului trandafir feciorelnic, iar Rilke își sapă epitaful pe mormînt în somnul trandafirului.

Este datoria poeților de a descoperi rațiunile spirituale ale trandafirului pe mai departe.

Altă floare de seamă este crinul. Se spune că această floare a izvorît din lacrimile de aur ale păstorului pentru suferința turmei sale. Ceea ce este columba între păsări este crinul între flori. Ei sînt vestitorii primăverii în Orient și mireasma lor se întinde pînă departe. Varsă mireasmă zilnic mai mult și mai grea decît propria lor ființă. Crinul este un mijlocitor, un potir care susține cerul pe pămînt, de aceea în sanctuarele arhaice coloanele de susținere erau în forma crinului.

Cu cît un om este mai desăvîrșit moral și spiritual, mai bun și mai vrednic în tot ce face, gîndește și împlinește, cu atît florile au mai mare încredere în el și-i dezvăluie din taina lor de viețuire. Nu există din această pricină poeți ai florilor, nu poți deveni poet al florilor dacă nu ești înainte de toate poet al omului, dacă nu te stăpînești pe tine însuți, dacă nu ai devenit o transparență a omenescului prin care se străvede trandafirul în destinația sa luminoasă.

Floarea cea mai divină pe pămînt este omul. Dacă ea începe să verse mireasmă natura cu toate creaturile ei, păsări și flori, vulturi și crini, roze și peștii mărilor, încep să verse mireasma prin care se străvede tărîmul de aur al pămîntului transfigurat.

IOAN ALEXANDRU ■

Surid veteranii

Dragostea și încrederea în om, legi ale societății noastre

Conferențiar doctor ACULIN CAZACU,
Universitatea București, catedra de sociologie

Procesul educativ nu cuprinde doar reguli și interdicții

— Care este contextul social care a făcut posibilă luarea acestei măsuri de către partidul și statul nostru, a reeducării și educării tineretului după o concepție nouă, cu totul revoluționară, de către colectivele de oameni ai muncii ?

— Decretul privind amnistierea unor infracțiuni săvîrșite de minori, precum și de tineri în vîrstă de 18—21 de ani este în primul rînd o expresie a înaltului umanism al societății noastre, o dovadă a concepției creatoare a conducerii partidului și statului nostru, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un semn al forței societății socialiste. El apare în contextul perfecționării tuturor relațiilor noastre sociale, astfel încît efectele acestui proces au dus și duc la dezvoltarea mediului nostru social ca mediu educativ. Dealtfel, unele cercetări în domeniul educației arată că se extinde tot mai mult sfera mediului educativ și în acest fel apar în conținutul relațiilor educaționale transformări radicale.

— Este cunoscut faptul că, practic, încă de la Congresul al XI-lea și de la Congresul educației politice și al culturii socialiste se arăta că societatea noastră poate și trebuie să pună în valoare — în vederea formării omului nou — toate resursele materiale și umane.

— Exact. Această hotărîre nu apare pe un teren gol, ci reprezintă expresia politică a unor transformări sociale specifice etapei actuale de dezvoltare a societății noastre, ea constituind, totodată, o parte integrantă a totalității măsurilor întreprinse de partid și de stat în ultimii ani în direcția formării omului nou, om cu trăsături superioare de personalitate.

— Aminteați la început de transformările radicale relevate de cercetările în domeniul educației. Care este elementul central al acestor transformări ?

— Indicatorul caracteristic al acestor transformări este acela al devenirii muncii ca activitate polivalentă în care se îmbină producerea de bunuri materiale și spirituale cu realizarea unor finalități de tip formativ. Elementul central este deci munca, mai exact, această polivalență a muncii. Ea este pivotul în jurul căruia vor avea loc procesele educative pe mai multe direcții : de prevenire a abaterilor, de sancționare, de reeducare și de reintegrare socială. În măsura în care, pe baza unei munci organizatorice temeinice, se va pune în lumină capacitatea educativă a colectivelor de oameni ai muncii, vom asista treptat la deplasarea acțiunii acestor colective dinspre dimensiunile de sancționare și reeducare spre cele de prevenire a abaterilor. Din punct de vedere sociologic, un interes deosebit îl prezintă procesul prefigurat de acest decret, acela de apropiere și chiar de integrare a normelor morale cu normele juridice. Astfel, unitatea de esență dintre juridic și etic în societatea noastră este reliefată la nivelul practicii, al genezei unor forme și metode noi, ele însele inovante și revoluționare pe plan internațional, de realizare a unui optimum educațional, a cărui pîrghie o reprezintă munca și dinamica reală a vieții de colectiv.

— Ce a relevat în acest sens practica dumneavoastră de sociolog și cadru didactic ?

— Am constatat, în investigațiile întreprinse, că efectul educativ al unor măsuri de natură instituțională crește, pot spune, direct proporțional, cu gradul de angajare al colectivității, nu numai în transpunerea lor în viață, ci și în generarea unui climat social apt de a reda o diversitate crescîndă de moduri de înfăptuire și o finalitate sporită. În schimb, acolo unde disciplina și ordinea erau introduse cumva fortuit, din afară, enunțate doar, efectul educativ era mai redus. Pentru că faza esențială este acolo unde se produce osmoza între echipele de muncitori și cele de studenți, deschiderea reală a colectivului spre cel în formare și nu simpla enunțare a unor reguli și interdicții. Este de fapt unul dintre aspectele principale puse în evidență și de acest document de excepțională importanță pentru formarea unui tineret sănătos, caracteristic societății noastre socialiste.

Profesor doctor PETRE PUFAN,
șeful catedrei de psihologie a Universității din București

Un om se realizează în funcție de colectivul în care trăiește

— Vreți să ne spuneți, tovarășe profesor, care sînt semnificațiile adînci ale măsurilor luate de partidul și statul nostru de a încredința colectivelor de muncă responsabilitatea reeducării și educării persoanelor care au comis încălcări sau abateri de la normele de conviețuire socială, de la legile țării ?

— Prima și cea mai tulburătoare este dragostea și încrederea în om. Țelul nostru este de a evita rebuturile umane, de a crește un tineret viguros, de o sănătate morală exemplară. Decretul Consiliului de Stat, care a urmat acestor hotăriri, subliniază marea forță educativă a orînduirii noastre, stadiul înalt la care a ajuns conștiința membrilor societății socialiste. Totodată, concepția nouă care a stat la baza acestor măsuri reprezintă o contribuție importantă la teoria educației și practica umanismului socialist.

— V-aș ruga să abordați această problemă din unghiul specialității dumneavoastră, psihologia.

— M-aș referi de pildă la primul capitol al decretului, acela care se referă la prevenirea abaterilor de la normele de conviețuire socială de la legile țării. Prevenirea este un proces mai dificil decît corectarea. Educația preventivă se realizează în primul rînd printr-o serie de consecințe pe care le presupune munca, factorul esențial de educare. Acest tip de educație trebuie să se împletească cu educația corectivă. Este neîndoielnic desigur că va fi nevoie să se amplifice cantitativ și să se perfecționeze calitativ activitatea tuturor factorilor educativi, școala, organizațiile de tineret și de masă, a familiei, a organismelor colectivelor din întreprinderi și a altor factori care pot avea o finalitate educativă sporită. Trebuie să se țină seama, astfel, de o caracteristică esențială a tînărului, plasticitatea. El este foarte receptiv la elementele pozitive ale mediului, însă este receptiv și la cele negative. În final, el fiind un produs al societății care îl educă. Deci, o atmosferă sănătoasă, responsabilitatea sporită a colectivității și desigur efortul acestei colectivități de a-l integra în rîndurile ei pe cei în formare sînt o garanție a reușitei. Evident, faptul presupune o cunoaștere reală a tînărului, a posibilităților sale de adaptare, lucru care necesită o deschidere a colectivului și desigur o creștere a conștiinței fiecăruia. Din practica de la catedră, deci de pedagog, dar și de specialist, am constatat că un om se formează, se realizează, se definește în funcție de colectivul în care muncește. De exemplu, dintre absolvenții facultăților sau ai școlilor profesionale se pot realiza pe plan uman și profesional, în marea majoritate, doar acolo unde colectivul este puternic, unde există o atmosferă stimulatorie, tovărășească. Sînt cazuri cînd absolvenți care în ciclul de învățămînt nu se ridicau peste medie, au reușit, au dat rezultate foarte bune tocmai datorită colectivelor în care au intrat, în timp ce alții, foarte dotați, se plafonau datorită lipsei rolului modelator, stimulator, al respectivelor colective.

— Altfel spus, colectivul este o școală ale cărei rezultate depind de munca fiecărui membru, de conștiința și responsabilitatea lui.

— Firește. Iar aprecierea colectivului se face nu numai prin aprecierea rezultatelor, să spunem, în activitatea productivă, dar și prin înalta educație morală a membrilor ei. De aici rezultă forța umanizatoare a muncii, fapt reliefat cu pregnanță de acest decret. Munca privită ca mijloc de corijare și integrare. Și, să fim atenți, nu de tolerare. Și pregătirea tînărului pentru a trăi în colectiv conform normelor noastre de conviețuire este un proces care trebuie să înceapă de timpuriu. Școala, familia sînt factori hotăritori în formarea primilor ani. Apoi, individul intră în societate, într-un colectiv de muncă, acasă, pe stradă. Deci pe lîngă factorii amintiți, noi toți devenim responsabili. Acest decret este în primă și ultimă instanță o obligație a fiecăruia dintre noi de a ne perfecționa, de a deveni mai responsabili.

Convorbiri realizate de RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Monument al istoriei

Casa-muzeu Gheorghe Tattarescu

Noțiunea de „monument istoric" este legată de fapte mărețe și de oameni mari, luptători pentru propășirea neamului, fără deosebire de castă și de rang : voievozi sau oameni din popor ; nu importă pe ce teren : politic, social, al artelor sau al literelor ; nici în ce ramură : arhitectură sau creația naturii. Gama „monumentelor istorice" este deci vastă și variată.

Monument istoric este și o casă veche din centrul Capitalei, care adăpostea locuința unui pașoptist, membru al Frăției de la 1848, singurul loc pașoptist absolut autentic mai existînd la București, cu tot mobilierul și chiar documentația epocii, atestînd prin originalitatea — exteriorul cu vasta curte cu geamlîc și pavată cu bolovani de rîu, interiorul cu picturi murale și atmosfera marilor figuri contemporane : printre ele Alexandru Ioan Cuza, Mihail Kogălniceanu, Bolintineanu, Goleștii, Vasile Alecsandri — tot farmecul vremurilor trecute și al generației marilor patrioți de la 1848. Este vorba de casa cu locuința și atelierul pictorului Gheorghe Tattarescu (1820—1894) din actuala stradă Domnița Anastasia nr. 7.

Pictorul Tattarescu s-a născut la Focșani și a crescut la Buzău unde era elev și absolvent al Școlii de pictură locală, condusă de unchiul său, pitarul Nicolae Teodorescu. Tattarescu este ultimul reprezentant al legendarei bresle de „zugravi de subțire" și totodată primul pictor român care — după șase ani de studii la Roma — face marele salt spre o pictură academică și laică. De tînăr, el este atras de mișcarea progresistă din jurul lui Nicolae Bălcescu, de care îl va lega o prietenie dincolo de moarte și este remarcat de conducătorii Frăției, așa încît A. G. Golescu-Arăpilă îl recomandă, într-o scrisoare din ajunul revoluției, vărului său Ștefan Golescu ca unul care „prin arta sa poate aduce servicii însemnate cauzei noastre". Într-adevăr, chiar după eșecul mișcării de la 1848, Tattarescu continuă lupta revoluționară, pictînd tabloul „Renașterea României" prin care tinde să țină treze în conștiința românilor țelurile revoluției, tablou expus în 1850 la Roma și la București, apoi în 1867 în cadrul „Expoziției mondiale" la Paris. Portretele lui Bălcescu, generalului Magheru, Goleștilor și ale altora, unde penelul său a știut în mod magistral să fixeze zbuciumul celor exilați din patrie, sînt și ele o mărturie a dragostei pictorului pentru cauza revoluției. Întors în țară în 1852 și stabilit la București, își cumpără în 1855 la licitație casele fraților Popescu de pe „Podul de pămînt", datînd din 1810 și se va instala aici în 1858, după ce renovase clădirea și o mărise cu un atelier de pictură, primul atelier de pictor român la București, căci colegii săi pictau pînă atunci în camerele închiriate la hanurile orașului nostru, unde erau găzduiți : un Lecca, un Chladek. Frontispiciul casei cu un singur etaj va purta sub inițialele „G.T." și anul renovării : 1858.

De atunci încoace, timp de 40 de ani, în interiorul acestei clădiri, pictorul Tattarescu va fi prezent și deseori chiar un exponent al mișcărilor sociale și culturale care succedau la noi. În 1857, cu doi ani înaintea evenimentului istoric, el îl preconizează printr-o litografie „Unirea Principatelor". Cu ocazia marșului țăranilor sub Mălăieru asupra Bucureștiului, în iarna anului 1862, ca singurul reprezentant al artelor plastice el va lua fățiș poziție în favoarea țăranilor oprimați, iar Rosetti în ziarul său „Românul" din 30.1.1863 îi mulțumește în public pentru acest gest. Apoi, după multe demersuri, Tattarescu va reuși și va deveni, în 1864, cofondatorul Școlii de arte frumoase din București, prima școală superioară de învățămînt artistic din România, unde va instrui timp de 30 de ani generațiile de tineri artiști. Va urma înălțarea Ateneului român, institut de înaltă cultură, printre cofondatorii căruia Tattarescu iarăși se va număra, rămînînd mulți ani casierul lui onorific („Dați un leu pentru Ateneu !"). Un al doilea mare tablou, pictat cu ocazia mișcărilor țărănești, „Țăranul de la Dunăre", este expus în 1873 la „Expoziția internațională" de la Viena, atrăgînd atenția străinătății asupra stărilor sociale de la noi — cum făcuse și cu opera „Renașterea României", 1867, la Paris.

Tattarescu moare în 1894, după ce, timp de 40 de ani, a pus casei din actuala stradă Domnița Anastasia amprenta unei vieți și activități susținute în slujba patriei, lăsînd mulțime de tablouri, documente, note scrise, schițe și tot inventarul casnic și de mobilier pe care l-a folosit, tezaur pe care familia sa are marele merit să nu-l fi înstrăinat, spre a-l ceda țării în 1951, printr-un act de donație.

Astăzi monumentul istoric „Muzeul Pictor Tattarescu" este vizitat de mii de iubitori ai artei și ai trecutului țării, români ca și străini. Laudele fixate în „Condica" muzeului stau mărturie vie, ca și cuvintele academicianului Șerban Cioculescu din prefața monografiei „Tattarescu", apărută în 1971 : „Istoricul culturii nu-l poate încadra decît în generația pionierilor pașoptiști, alături de Bălcescu, frații Golești, Alecsandri și Kogălniceanu, al căror crez în libertate și dreptate socială l-a călăuzit deopotrivă. De aceea, de cîte ori trec pragul casei primitoare, încerc un covîrșitor sentiment de pietate și păsesc cu sfială, să nu tulbur liniștea sanctuarului și să nu împrăștii umbre ilustre".

I. WERTHEIMER-GHIKA ■

Sfatul meșterilor

Unde domină frumusețea lucrurilor, crește frumusețea umană a conștiințelor

(Urmare din pagina 1)

cient, oamenii realizau o productivitate mică și, drept urmare, cîștiguri mici. Mi-am propus să trecem la schimbarea radicală a situației. Se putea obține numai prin organizarea totală a secției. Dar mutarea dintr-un loc în altul a mașinilor, scoaterea fiecărui om din „colțul lui" fizic, dar și din colțul lui de gîndire, de deprinderi, implicau, în condițiile în care trebuia să realizăm și producția planificată, un oarecare risc. Toate acestea se ridicau împotriva noastră, mai ales a mea, un ins, revenit după mai mulți ani, întîmpinat uneori, de ce să nu o spunem, și cu reacții de felul acesta : „s-a întors omul și vrea să o facă pe grozavul !" Vroiam numai să realizez, împreună cu acest colectiv, o organizare științifică a producției".

— Cum ați acționat ?

— Mi-am așezat pe hîrtie totul : am stabilit familiile de piese după fluxuri tehnologice comune și pe zone de lucru, reamplasarea utilajelor în raport de aceste operații, urmărind exploatarea și încărcarea lor maximă. Am stabilit antecalculul eficienței economice, al productivității muncii, al reducerii efortului fizic.

Primul loc de muncă organizat astfel a fost acela al brigăzilor conduse de Marin Cîngă și Gheorghe Cristea, din atelierul de prelucrări table și profile, condus de maistrul Constantin Neagu. Cînd le-a spus că va trebui să demonteze mașinile și să le monteze într-o ordine mai strictă, că în același timp vor trebui să realizeze și producția planificată, oamenii l-au privit ca pe un ieșit din minți. Iar după ce și-au dat seama că inginerul Stan Ilie nu glumește, oamenii au cerut hale noi în care să lucreze. „De o hală nouă aveam și eu nevoie, o hală nouă e ușor să o ceri, dar o hală nouă te costă o avere și cînd poți să realizezi mai economic o treabă e păcat să nu o faci". Oamenii au început să demonteze mașinile, le-au montat provizoriu pe aleile de circulație, au organizat circulația într-un singur sens, au fost micșorate spațiile de lucru, să se obișnuiască să lucreze în altele mai mici, și s-a organizat lucrul în trei schimburi, în loc de două, să se poată realiza întreaga producție planificată. În urmă, peste gropile din hală, s-a turnat ciment, s-au așezat dale de fontă, pentru că nimic nu mai rezista pieselor gigant manipulate aici, s-au amplasat mașinile pe flux. Cînd lăcătușii maistrului Constantin Neagu au revenit pe spațiile de pe care plecaseră, cu mașinile și mesele de lucru vopsite, cu volum de transport și de muncă fizică reduse, s-a declanșat, în secție, o adevărată reacție în lanț : toți muncitorii, în frunte cu șefii de brigadă, cu maiștrii cereau „organizarea în flux a producției". Era efectul antecalculelor economice, dar, credem noi, și al unui antecalcul estetic al conștiințelor pe care scontase inginerul Stan Ilie, pentru că acolo unde domină ordinea și frumusețea lucrurilor, trebuie să domine și frumusețea umană, adică disciplina, iar disciplina în muncă formează conștiințe.

Ne aflăm în brigada condusă de Ene Ciucă, prahovean din Poenarii Burchii, de 26 de ani în „Semănătoarea". În brigadă are 32 de lăcătuși „care fac în același timp, ține ei să sublinieze, și presaj ; înainte de organizarea secției, oamenii din brigada pe care o conduc realizau cam 20 de operații, iar acum realizează peste 30, în timp ce, rețineți, productivitatea muncii a crescut cu peste 25 la sută pe fiecare angajat". Marin Helteanu, lăcătuș, adaugă și el : „dacă înainte realizam cam 150 de repere, acum realizăm peste 300 pe lună", de unde deduce că producția a crescut cu peste 50 la sută, iar nivelul de profesionalizare al lăcătușilor din schimbul lui a crescut evident de vreme ce sînt în măsură să facă atîtea operații noi.

Linia tehnologică de aparate de tăiere, condusă acum de maistrul Ioan Buzici, s-a organizat pe spațiul unui vechi cap de montaj abandonat. A devenit unul dintre cele mai productive spații, scoase astfel la lumină. Se realizează, de pildă, toate elementele active ale aparatelor de tăiere ale subansamblelor de recoltat, fabricate de întreprindere, iar 60 la sută din producție o reprezintă acum piesele de schimb Maistrul Ioan Buzici are 43 de ani și de 20 de ani și o lună lucrează numai în secția 6. Este un botoșănean blond, în prima lui tinerețe, puțin cărunt în cea de-a doua, care își face intrarea în dialogul nostru cu o amintire : „În 1966—'67, cînd eram șef de brigadă, am participat, țin minte, la o mare întrecere socialistă, desfășurată pe întreaga țară. Noi am cîștigat atunci drapelul de brigadă fruntașă pe Capitală. Am realizat și aici treburi bune : am organizat un flux de producție modern, dar mai de preț mi se pare faptul că am realizat conștiințe, caractere, un climat favorabil de muncă. Pentru că, n-aș vrea să credeți dv. că mă laud, dar înainte de venirea mea aici, colectivul nu prea era sudat. Oamenii veneau la lucru și nu știau de ce să se apuce : era dezordine.

Maistrul Ioan Buzici n-a făcut nimic spectaculos. A stat doar de vorbă cu șefii de brigadă, apoi cu aproape fiecare om în parte. Ceea ce le-a cerut ei în repetate rînduri a fost ca oamenii să se ajute ca într-o adevărată familie și să folosească foarte bine primul minut din cele 480.

— De ce neapărat primul minut ?, l-am întrebat.

— Minutul unu, al celor 480, îți impune ritmul de muncă pentru întreaga zi și mai ales respectul față de timp. Aș putea, cred eu, să vă caracterizez un om după felul în care se comportă cu această „valoare nevăzută", timpul din minutul unu. La noi erau cam multe minute care se pierdeau. De minutul acesta depinde dacă vreți, fără să mă bănuiți că fac filozofie, bunăstarea familiei în bună parte. Gîndiți-vă dv. cum ? Și o să-mi dați dreptate. Eu o să vă răspund doar prin cîteva exemple : Florin Mosteanu, lăcătuș la această linie, cîștiga înainte între 1 500 și 1 600 lei. După organizare, cîștigă, uitați-vă aici, de pildă, în luna aprilie, 3 160 lei și, rețineți, are abia categoria unu la bază. Marian Cristea a ajuns de la 1 700 lei, la 2 850 lei. Ion Grosu a depășit 2 800 lei.

Este adevărat, în bună parte aceste salturi, spectaculoase pe scara cîștigurilor muncitorilor de la linia tehnologică de aparate de tăiere, s-au obținut prin organizarea științifică a fluxului tehnologic, a fiecărui loc de muncă, urmare a aprovizionării mai bune a atelierului cu materiale, iscule, S.D.V.-uri, utilaje, prin întronarea unui climat de ordine și disciplină, dar și datorită faptului că forma de retribuire a muncii, stimulatoare, angajantă, este aici acordul global pe atelier. Acordul global i-a făcut pe oameni să fie mai productivi, să-și gîndească și să-și limiteze pînă și mișcările necesare fabricării fiecărei piese, gîndesc adică într-o manieră ergonomică. Un fapt petrecut nu demult pledează în favoarea acestei idei. Mi-l relatează Gheorghe Nicolae, șef de brigadă, om încă tînăr, venit la „Semănătoarea" de aproape, adică din Afumați. Zice : „Veniseră două prese hidraulice de broșat. Planul prevedea montarea lor într-o anume poziție. Nu o critic, se puteau monta presele și așa, dar mie nu mi s-a părut cea mai optimă amplasare pe flux. Am intervenit și am cerut să se monteze presele într-o altă poziție, mai comodă pentru muncitori" Aflu în continuare că a fost o adevărată dispută, de idei se înțelege, și pînă la urmă ideea șefului de brigadă, Gheorghe Nicolae, s-a impus, cînd acesta a avut curajul să spună : „tovarășe inginer, așezați-mi mie mașina asta așa și eu vă realizez 300 de piese în plus, în fiecare lună". Pe mașinile respective, același muncitor produce azi cu 20 la sută mai mult, cîștigurile lor sporind considerabil. Asemenea lui Gheorghe Nicolae au procedat și lăcătușii Nistor Torcătoru, Marin Maican, Ionocă Ilie, Ion Pîrvu, Stan Preda și mulți alții, pentru că s-au simțit cu toții coautorii unei mari realizări, aceea a organizării pe baze științifice a muncii lor, a ridicării productivității muncii, probleme pe care singuri le impuseseră dezbaterilor din comitetul oamenilor muncii pe întreprindere.

Ies printre combinele rînduite frumos în curte, vopsite într-un roșu aprins, parcă niște păsări mari care adulmecă largul cîmpiei și mă gîndesc că prețul cu care s-a realizat această adevărată revoluție tehnică, la secția 6, a fost patriotismul socialist al muncitorilor, maiștrilor, inginerilor și tehnicienilor, concretizat în cele 75 000 de ore de muncă patriotică prestate. Nimic, nici un leu nu s-a cheltuit pentru demontarea și montarea din nou a mașinilor. Patriotismul lor, această frumusețe morală a conștiinței lor colective strălucește cel mai puternic !

Un meșter — pogorîtor dintr-un lung șir de meșteri — între bundițe și „alendelonuri"

La faza interjudețeană de la Iași a Festivalului național „Cîntarea României", printre expozanții-creatori de artă populară s-a aflat și Nicolae Dolhescu din Pipirigul Neamțului, sat de oieri și tăietori de pădure, satul moșului David al lui Ion Creangă. Nicolae Dolhescu, din cîte crede, ar fi și el din neamul lui David Creangă, neam, zice el, stufos, cu încrengături de rude și rubedenii, unele fără legătură vădită cu trunchiul, și-n Pipirig, și-n alte vetre nemțene, și dincolo, peste munți, în Transilvania, de unde strămoșii dinspre mamă ai scriitorului s-au tras încoace, spre blîndele ape ale Ozanei, pe la sfîrșitul veacului al XVIII-lea, după răscoalele moților și sub prigoana papistășească. În Pipirig, Nicolae Dolhescu stă cu casa sub o spinare împădurită de deal, chiar lîngă casa lui David Creangă, adică a urmașilor lui direcți. Legătura cu neamul povestitorului, dincolo de vecinătate și de niște credințe despre rudenie transmise din tată-n fiu, se face, de fapt, pe un plan mai organic, pe dedesubt, în acea strungă obscură în care prin folclor, prin fapt etnografic, prin legendă și mit, prin fapt de artă și prin fapt de viață, se întîlnesc toate neamurile acestor locuri, se țes într-o unică, mare familie, toate cringurile de oameni ai Pipirigului, ai Broșteniilor ori ai Humuleștilor, înviți din familii băjenărite unite cu cele nemțene. Ca și „Ion Torcălău", cel tachinat de fetele Humuleștilor, Nicolae Dolhescu, de mic, a învățat să toarcă, ceea ce, pînă una-alta, rămîne, zice el surizînd, dovada, dacă nu a unei rudenii de singe, cel puțin a uneia de ocupație, deci de spirit.

Nicolae Dolhescu e cojocar. „Artiști-cojocari" spun scriptele Casei județene de creație. El face „bundițe", acele cojoace-platoșe fără mîneci, tratate scump, cu motive florale vii, nu multe, nu excesiv de bogate, ci sădite ales, valorate printr-o dispunere prețioasă și rafinată. Știe să facă și cojoace cu mîneci, în genul „bitușcelor" ardelenești, știe să facă și moderne „alendelonuri", știe să facă multe altele. Știe să facă și căciuli (de miel, de jder ori de vulpe), știe să facă și ii, și ițari, și chimire, toate frumos împodobite, toate „creații" sau „opere personale", purtînd marca inconfundabilă a talentului meșterului, a fanteziei lui, dar păstrînd pur canonul străvechi al locului, rigoarea tradițională a stilizării și codul cromatic sever, apărate ca și un tezaur. Adică Nicolae Dolhescu este în stare, cu mîinile lui, să îmbrace și să împodobească un om de sus pînă jos pentru iarnă sau pentru vară pentru zile de lucru sau pentru zile de sărbătoare. Iar dacă omul vrea să fie frumoase și cele din jurul lui, dacă vrea să-i fie frumoasă nu numai haina ci și casa, intervine Ecaterina, nevasta lui Nicolae, care știe să facă țesături și alesături, lăicere, ștergare și scoruri.

În curtea lui Nicolae Dolhescu sînt două case. Una e casa propriu-zisă, frumoasă, mare, cu prispa în formă de lojă, sprijinită pe stîlpi de piatră, cealaltă, mai mică, e atelierul meșterului. Atelierul e un mic muzeu, încrămădind în golul strîmt al pereților, obiecte străvechi de uz curent, ca într-un manuar din Bretania, lăvițe bătrînești și lăzi de zestre, scăunele joase, turtite, niște chivoturi de lemn, al căror rost ne scapă, niște virtelnițe, toate din trunchi de tisă sau de stejar masiv, crestate gingaș cu acule mărunte. Aici lucrează, înghesuiți, meșterul și niște flăcăiandri din sat („elevii lui", zice el, elevi care sînt chiar elevi, constituiți într-o secție a Școlii populare de artă din Piatra Neamț, cu Nicolae Dolhescu profesor). Aici lucrează el și elevii lui, nu toată ziua, ci doar după amiezile, fiindcă diminețile meșterul e plecat, e la Tîrgu Neamț, unde veghează, ca responsabil, destinele unei mici întreprinderi care se cheamă Atelierul de blănărie-pielărie din cadrul cooperativei „Arta decorativă".

Stăm de vorbă în micul atelier, acum pustiu. Elevii încă n-au venit. Nicolae Dolhescu, om la vreo 40 și ceva de ani, voinic, cu fața rotundă, împinzită de o barbă țepoasă, mai mult tace, mai mult ascultă, sau cel puțin așa dă impresia, atent de fapt la bundița la care lucrează. Nu-i un erou din Creangă, ci mai degrabă din Sadoveanu. Concis și dens. În replici ca și pauze, dens mai ales în pauze, răspunde monosilabic, între două tăceri solemne.

— Și cum merge treaba, meștere?

Se gîndește, adică privește atent bundița, privește apoi carnetul de note pe care-l ține în mînă, apoi, decis, dă din cap:

— Bine.

— Și cu gospodăria, cu casa, cu viața?... Ai oi?

— Am.

— Și cum merge?

— Bine.

— Nea Dolhescule, eu zic să nu notez nimic, să vorbim, așa, despre orice, despre ce ne vine ; cum s-ar zice, fără nici un program.

— Bine.

Discutăm, fără nici un program, despre bundițe. Și despre căciuli, despre cămăși, despre berneveci, despre chimire și, evident, despre „alendelonurile" pe care le face la Tg. Neamț, deci despre adaptarea artei cojocăritului la timp, la modă, deci despre aventura contemporană a unei arte străvechi, deci despre pierderea motivului sau modelului autentic, arhaic, originar și original, deci despre pierderea — sau modificarea — ideii de artă populară ca entitate etanșă, transcedînd timpul, transcedînd generațiile. Cum devine cu această aventură, cum devine cu arta ca entitate etanșă? Bine, răspunde Nicolae Dolhescu. (Și rămîne multă vreme ca o entitate etanșă, atent doar la bundița lui). După credința lui, o astfel de artă ca entitate cum am zis eu nici nu se poate. Arta, meșteșugurile nu se pot rupe de timp, de lume, timpul și lumea năvălesc peste ele în zeci de feluri, nu numai prin gusturi și prin pretenții mereu schimbate dar chiar și-n cazul unui meșter-artist care s-ar izola, care și-ar astupa urechile la cererea vremii, timpul și lumea ar fi acolo, ar năvăli peste el, prin fluxul memoriei, prin deprinderi și ticuri, prin moduri ale

cunoașterii ce, asumate într-un anume timp, îi poartă timpului semnul, îi poartă ștampila. Problema nu e să faci bundițe cu flori pentru orășeni. Ei n-au ce face cu ele acolo, la slujbele lor din uzine sau în casele lor din blocuri. Ei, dacă vor „alendelonuri", el, meșterul-artist, dar și responsabil de secție de artizanat, o să le facă „alendelonuri". Problema e ca meșteșugarul-artist, ca ins creator, ca om căruia obștea îi recunoaște acest statut, deci ca suveran al domeniului, să polarizeze o anume atitudine, să creeze o anume atitudine, să impună o anume atitudine față de arta lui, față de harul său științia lui. Ce fel de atitudine? Cea a lăsării lui în pace. La Tg. Neamț, unde face „alendelonuri", lucrează după tipare-tip, după tipicuri ce vin „de sus", „de la centru". Acolo ascultă de niște comenzi, acolo ascultă de niște reguli. Dar aici, în Pipirig, unde oamenii încă mai cer cojoace și bunde ca-n vechi, el trebuie lăsat să lucreze după cum știe el, fără ca nimeni să se amestece. Se amestecă cineva în ce face el? Se amestecă, zice Nicolae Dolhescu. De cînd a fost decretat artist, au apărut și cei ce-l învață ce este arta. Vine cîte-un „îndrumător", se uită la ce face el și uneori strîmbă din nas. „Dumneata nu știi, i-a zis unul, pe cînd înflorea cu culori o bundiță, că verdele și cu roșul nu stau bine alături?" Poate că verdele și cu roșul nu stau bine alături. Dar depinde de verde, dar depinde de roșu, dar depinde de foarte multe.

Tace iar. Îl reproduc, apropo de culori și de știința armonizării lor, o opinie a unui specialist (un „îndrumător"!), profesorul Tancred Bănățeanu, directorul Muzeului republican de artă populară. Comentînd secretul conjugării culorilor, propriu artelor populare, profesorul Bănățeanu declara într-un interviu că aceleași culori, oferite unui artist profesionist, l-ar pune pe acesta în imposibilitatea de a armoniza artistic o gamă. (Experiența, dealtfel, a și fost făcută, cu studenți ai institutelor de artă plastică). Cum de reușește creatorul popular, se întreba profesorul, să combine în chip suav, fericit, culori care, printr-o inabilă apropiere, ar părea că se exclud? O întrebare pe care și-au pus-o și coregrafii, încercînd să noteze pașii dansului românesc. O întrebare similară și-au pus-o muzicologii cu privire la doină și la colind. Există deci, după opinia profesorului, în arta populară românească, o știință tainică de armonizare a contrariilor, de exprimare a indicibilului și a suavului, de cucerire a nuanțelor și ritmurilor necatalogabile, care ține de specificul gîndirii și sensibilității oamenilor de pe la noi. Ce crede el, Nicolae Dolhescu, despre această opinie? Bine, zice Nicolae Dolhescu.

Dar nu despre culori este vorba, zice el, alta-i problema, problema problemelor este albul. Albul bundițelor, al sumanelor, al cămășilor, al iților, culoarea fundamentală a artei noastre, mai ales în costum, albul costumului popular românesc, care i-a făcut pe români un popor în alb. Așadar, un neam ce se decupează pe fundalul munților și al codrilor săi, prin albul cu care-și învăluie ființa, prin albul vesmîntului, prin acest alb abstract, nobil și pur, ales și aerian, incontingent cu teluricul, cu imediatul, cu accidentalul reprezentat prin alte culori, prin acest alb care capătă, astfel, o anume semnificație, nu cea a unei detașări de natură, a unei investiri superioare în cadrul ei. Ei, Nicolae Dolhescu, ca meșter de straie pogorîtor dintr-un lung șir de meșteri, știe și simte că, peste mode, peste modele, peste capricii de gust, peste schimbări ale preferințelor, trebuie să păstreze albul, trebuie să salveze albul. El primește multe comenzi, el face bundițe și alte straie pentru echipe artistice din tot județul (echipa de cîntăreți și de dansatori a combinatului de la Săvinești, de exemplu, „e îmbrăcată de el") și nu o dată i s-a întîmplat să i se ceară o restringere a ceea ce, de fapt, din cîte știe și din cîte simte, este ființa costumului românesc, este farmecul lui, este viața lui: „Prea sînt albe straiele astea, fă-le, așa, mai colorate, mai împodobite, mai bogate"... Dar Nicolae Dolhescu păstrează albul, salvează albul. Îi învață să facă la fel și pe elevii lui.

Privesc cum decorează, sub ochii mei, o bundiță albă, aplicîndu-i încrustături colorate în tonuri stinse. O tratează scump, lăsînd albul să respire în voie. El, om al muntelui, n-are sfiala spațiului gol, cum au oamenii din cîmpie, uneori cam grăbiți și cam excesivi cu podoabele și, de aceea, pe cîmpul pe care-l lucrează sădește puține flori, utilizate în chip rafinat, strălucit valorate printr-o dispunere aerată, amplă.

— Și crezi, nea Dolhescule, că băieții pe care-i înveți o să lucreze bine?

— Da, Bine.

— Crezi că oamenii din Pipirig o să mai poarte multă vreme cojoace ?

— Da. Cred.

— De ce?

— Aici e munte.

— Adică e frig și e nevoie de cojoace?

— Da.

— Și dacă o să-și cumpere paltoane?

— Nu. N-o să-și cumpere. Nu merg. Nu-s practice. N-ai ce căuta în palton cu oile. Nici la pădure.

— Și deci pentru arta costumului popular o să fie încă bine?

— Da. Bine.

ILIE PURCARU ■

Congresul internațional de acupunctură științifică și tehnologie aplicată

Noi și importante contribuții ale școlii românești

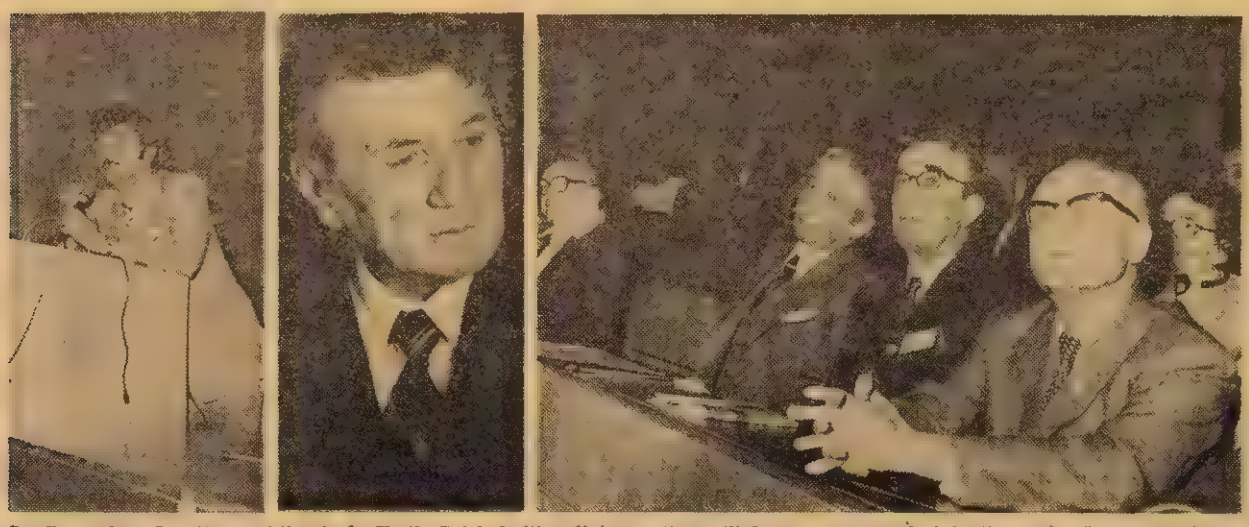

Dr. Florin Ioan Dumitrescu (stînga), dr. Vasile Boici și cîțiva dintre participanții la congres, surprinși în timpul lucrărilor zilei inaugurale

• DESPRE ELECTROCRONOGRAFIE: „SE PREVEDE CĂ VOM AVEA ÎN CURÎND O NOUĂ ARMĂ DE DIAGNOSTIC ÎN MEDICINĂ" • DOCTORUL IOAN FLORIN DUMITRESCU, SOLICITAT SĂ FACĂ PARTE DIN CONDUCEREA LUI „INTERNATIONAL KIRLIAN RESEARCH ASSOCIATION" DIN NEW YORK • 4012505 ESTE NUMĂRUL BREVETULUI DIN STATELE UNITE AL MEDICAMENTULUI BOICIL FORTE.

Reuniune dintre cele mai prestigioase, adunînd la București, între 27 și 30 mai, aproape 400 de reprezentanți, medici, biologi, fizicieni, chimiști, ingineri și așa mai departe, din 27 de țări de pe toate continentele, Congresul internațional de acupunctură științifică și tehnologie aplicată a scos în evidență, o dată în plus, calitățile remarcabile ale școlii românești de știință și tehnologie, referatele și aparatura prezentate de români subliniind caracterul inedit și de pionierat al unor cercetări, seriozitatea și profunzimea lor. Din acest punct de vedere, la loc de cinste s-au situat comunicările doctorului Ioan Florin Dumitrescu, despre a cărui prioritate mondială în domeniile electronografiei și spectrografiei în electroluminiscență lumea științifică internațională a luat cunoștință în vremea din urmă cu respect și emoție, recunoscînd meritele de deschizător de drumuri ale unui cercetător care, deși încă tînăr, a trecut în dreptul numelui său 25 de brevete de inventator și numeroase distincții venite din străinătate. Despre toate acestea „Flacăra" a mai scris, notînd că metodele de investigație gîndite și fructificate de Ioan Florin Dumitrescu în laboratorul său de la Centrul pentru protecția și igiena muncii din cadrul Ministerului Industriei Chimice au permis obținerea unei imagini necunoscute a structurilor vii, închegarea primei hărți electrice a organismului uman, prin imagini de suprafață sau prin fotografierea organelor interne. Altfel spus, s-au fixat imagini la nivel celular, realizîndu-se electronografii în culori și imagini electrocronografice prin circuit de televiziune, experiențele demonstrînd că, în condiții de boală, au loc anumite modificări ale descărcărilor luminoase, fenomene care creează condiții pentru obținerea unei tehnici medicale de explorare și diagnostic superioare celei socotite clasice. Primită cu vădit interes științific în întreaga lume, metoda doctorului Dumitrescu, avînd la bază așa-numita „fotografie Kirlian", și-a cîștigat cu repeziciune un binemeritat prestigiu, numeroase personalități de marcă ale științei și tehnologiei mondiale subliniind caracterul excepțional al electrocronografiei, despre care — înfățișăm un singur exemplu din foarte multe — renumitul profesor american Young S. Kine de la Universitatea din Ohio scria următoarele în revista „National Enquirer": „Este o descoperire majoră, care oferă posibilitatea utilizării în medicină a cîmpului electric al corpului omenesc. Se prevede că vom avea în curînd o nouă armă de diagnostic în medicină. Ea va fi de o extremă importanță în diagnosticarea precoce a unor maladii și va constitui în mod special o nouă speranță în domeniul vindecării cancerului".

La recent încheiatul congres, Ioan Florin Dumitrescu a prezentat ultimele rezultate ale muncii sale perseverente, materializate într-o serie de comunicări și într-o suită de aparate, mare parte dintre ele brevetate și fără omolog în lumea medicală. Dintre comunicările celui care, pe perioada reuniunii, a figurat și acționat și ca președinte al comitetului de organizare, au făcut o deosebită impresie „Imaginea electrocronografică a punctului de acupunctură" și „Metode electrografice originale utilizate în studiul electrofiziologic al punctelor active", devenite teme de dezbatere științifică la cel mai înalt nivel în cadrul căreia personalități de seamă ale medicinei, fizicii și psihologiei mondiale, cunoscători din țările lor ai esenței problemei, între care dr. Thelma Moss de la Universitatea din Los Angeles, Rolf von Leitner, președintele Uniunii mondiale a societăților de acupunctură și a medicilor acupunctori, profesor Musa Usova de la Universitatea din Moscova, dr. Frederico Spaeth, președintele Societății braziliene de acupunctură, au remarcat pașii înainte făcuți de cercetarea românească, subliniind contribuția acesteia la progresul general al medicinei. Pe o temă apropiată a fost întocmită și comunicarea doctorilor A. Tarpa și D. Cămărzan, „Explorări electrocronografice în medicina muncii. Rolul punctelor electrodermice în stabilirea diagnosticului", semnalată de asemenea de participanții la congres pentru îndrăzneala ei, pentru noutățile introduse pe temelia unui studiu de laborator susținut pe o perioadă îndelungată.

Cum spuneam, Ioan Florin Dumitrescu și colaboratorii au înfățișat întrunirii de la București, în cadrul expoziției de tehnologie aplicată, o serie de aparate brevetate, îmbunătățiri și perfecționări ale unor instrumente cu aplicație practică eficientă despre care revista noastră a mai scris. În plus, între electrocronografele instalate într-una din sălile hotelului „Turist", locul de desfășurare a congresului, a fost prezentat ultimul tip din suita acestor aparate, realizat în colaborare cu profesorul Anton Policek de la Institutul politehnic din Timișoara, electrocronograf capabil să asigure — ca o premieră tehnologică absolută — protecția totală a inimii la descărcări de mare putere. Alături de aparatul de spectrografie în electroluminiscență, fenomen nou pe care medicul român l-a descifrat pentru prima oară în cadrul unui program dirijat cu luciditate și autoritate de C.N.S.T., alături de cel de reactometrie neurovegetativă, confecționat împreună cu politehnica timișoreană, alături de aparatul de electroanalgezie prin acupunctură, la realizarea căruia au participat și doi specialiști de renume ai Institutului de fizică atomică, profesorul Ion Purica și inginerul Elisabeta Zaharias, tehnicienii prezenți la congres au putut urmări la lucru o altă invenție de ultimă oră a lui Ioan Florin Dumitrescu, anume dispozitivul de prelucrare în circuit de televiziune a imaginilor electrocronografice și microelectrocronografice, care a impus de asemenea asistenței prin noutatea sa.

Se cuvine să spunem că, urmare firească a muncii și seriozității unei cercetări dintre cele mai asidue, Ioan Florin Dumitrescu a primit în zilele reuniunii de la București alte semne ale notorietății sale internaționale, dovezi de prețuire și recunoaștere a calităților sale de om de știință, dar și mărturii ale tradiției și temeiniciei școlii românești de medicină, a cărei faimă o întărește continuu, nu doar prin strădania și calitățile sale, ci și ca o consecință firească a unor colaborări interne de marcă, a condițiilor minunate de lucru puse la dispoziția sa de statul și partidul nostru. Astfel, medicul român a fost ales membru de onoare al Societății de acupunctură din Canada, fiind totodată solicitat să devină unul dintre directorii cunoscutului for de știință „International Kirlian Research Association", cu sediul în Brooklin, New York („... a member of our board of Directors..."). Din scrisoarea expediată doctorului bucureștean de Edward Graff, directorul executiv al lui I.K.R.A., ne permitem să citām cîteva fragmente, acele rînduri care scot în evidență aportul lui Ioan Florin Dumitrescu la progresul medicinei: „...toți oamenii de știință americani au fost impresionați de contribuția dumneavoastră... Efectul dumneavoastră electromorfic înaintează o promisiune și pare să reprezinte un ajutor nepreținut în stabilirea diagnosticului".

O altă recunoaștere a valorii și importanței studiilor cercetătorilor români în lărgirea și aprofundarea a ceea ce lumea științei numește „Kirlian Photography", reprezentînd pași înainte în analiza sistemului biologic al nivelelor macro și microcelulare prin caracteristicile sale electrice, ne-a fost dat s-o găsim într-un alt document inedit. Este vorba despre o notă prin care unul din membrii Congresului Statelor Unite, Stephen J. Solarz, solicită colaborarea Institutului național de sănătate de la Bethesda, statul Maryland, în sprijinul intențiilor imediate ale I.K.R.A., specificînd, între proiectele de deosebită importanță științifică ale organismului respectiv, necesitatea unei călătorii de studii în România, pentru a constata la fața locului realizările de excepție ale cercetătorilor noștri, în multe privințe deschizători de drumuri în domeniul respectiv. Dată fiind amploarea celorlalte proiecte urgente, între care organizarea unei conferințe mondiale sub egida Organizației Națiunilor Unite și deschiderea unui laborator de cercetări pe plan național în S.U.A., putem afirma că includerea unui „study trip to Russia and Rumania" pe lista priorităților lui I.K.R.A., ca o manifestare a interesului specialiștilor dintr-o țară cu veche tradiție în materie de tehnologie medicală, reprezintă o dovadă grăitoare a inteligenței românești în acțiune, a prețuirii de care se bucură peste hotare cercetarea noastră, obținînd succese de prestigiu într-un climat de muncă și responsabilitate asigurat de statul și partidul nostru, permanent și pe toate căile.

Congresul internațional de acupunctură științifică și tehnologie aplicată, desfășurat sub președinția academicianului Ștefan Milcu, vicepreședinte al Academiei de științe medicale și al Asociației oamenilor de știință din Republica Socialistă România, s-a încheiat printr-o ședință festivă în cadrul căreia mai mulți participanți, străini și români deopotrivă, au primit distincții și diplome. O diplomă specială a fost acordată, printre altii, medicului timișorean Vasile Boici, inventatorul medicamentului Boicil forte, pentru „merite organizatorice deosebite și contribuție activă în învățămîntul, practica și progresul tehnologic al acupuncturii". Vasile Boici și colectivul pe care-l coordonează în cadrul Centrului experimental de la Timișoara, denumit așa din obișnuință și, firește, impropriu, la o vreme la care marile virtuți ale Boiciului în tratarea durerilor reumatismale de tot felul au făcut de mult înconjurul lumii, medicamentul găsindu-se brevetat într-o sumedenie de țări, au prezentat congresului trei comunicări, primite cu deosebit interes. „Considerații generale privind produsul medicamentos Boicil forte" (dr. Vasile Boici), „Algoterapia cu Boicilul forte prin metoda microinfiltrațiilor locodolenti" (dr. Dumitru Mateciuc), „Algopunctura cu Boicil forte în sechelele posttraumatice" (dr. Titus Petroviciu). Ca unii care am nutrit de la bun început convingerea că medicamentul realizat, după ani și ani de căutări, după ani și ani de muncă și experiment, de Vasile Boici, încercăm acum o nouă satisfacție, informîndu-i pe cititorii noștri că Boicilul forte a fost, recent, brevetat în Statele Unite, ca o nouă și concludentă probă a importanței sale terapeutice, ca leac uneori fără egal în ameliorarea sau vindecarea unei game largi de maladii, între care, bineînțeles, la loc de frunte se află afecțiunile reumatismale. La același capitol al satisfacțiilor, să scriem că între specialiștii distinși la „INTAC '77" s-au numărat, alături de personalități de prim rang ale științei și tehnologiei internaționale, medici și tehnicieni români a căror muncă și activitate, cel mai adesea nespectaculoase, s-au aflat pentru prima dată reflectate în paginile revistei noastre. Au primit diplome speciale inginerul Nicolae Constantinescu, cu brevete de invenție și cercetări fundamentale plasate la granița dintre electronică și medicină, doctorul Toader Caba din Călan, a cărui ultimă carte, „Acupunctura, tradiție și modernitate", s-a epuizat în cîteva minute din standurile de la hotel „Turist", doctorul Dumitru Constantin Mirghia și alții, ale căror energii și cunoștințe au fost totdeauna puse în slujba celui mai vechi dintre idealurile omenirii, în slujba sănătății oamenilor.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Pierde-vară

Cît de profundă, cît de expresivă și de sugestivă este această inspirată și fericită imperechere de cuvinte care a dat limbii române o splendidă metaforă, fixînd, totodată, un portret moral de o uimitoare plasticitate a omului leneș, care irosește timpul fără folos, care nu este bun de nimic. Evident, expresia vine dintr-o îndelungată experiență a lucrătorilor pămîntului pentru care anotimpul cel mai de preț era, neîndoios, vara. Deci, cine pierde vara, pierde o valoare inestimabilă. De aceea un pierde-vară este mult mai păgubit și mult mai păgubitor pentru societate decît unul care **taie frunză la cîini**, încearcă **să scoată apă cu ciurul**, vrea **să mulgă cucul, să prindă iepuri în biserică** sau **să scoată luna din apă cu cîrligul**. Aceștia vor să facă ceva, pierdevară nu face nimic. El nu știe, sau nu vrea să știe, nimic despre înțelepciunea bătrînilor noștri care ziceau că „Nici un ceas măcar vremea să ți-o pierzi, că nicicum în urmă o mai vezi", îndemnînd: **„Fie-ți milă dă vreme cînd trece în zadar"**, sau **„Să-ți fie milă și de vremea ce pierzi la somn"**, pentru a ne atrage atenția că **„Cel ce nu la în băgare de seamă vremea cea mai bună dă orice lucru acela își pierde binele ce-i vine dinaintea ușii sale. Îngrijește-te de aceasta"**. Or, pierde-vară tocmai această greșeală face: nu ține seama de vremea cea potrivită pentru a realiza ceva și o irosește degeaba. Ce chip de om se oglindește oare în aceste cuvinte? Un om gură-cască, un papă-lapte, un lasă-mă să te las?

Nu prea!

Pierde-vară este un leneș-activ (!) care se mai poate zări ca o **rara avis** prin diferitele medii sociale, susținînd cu tupeu teza după care dumnealui, alesul sorții, e făcut numai ca să trălască, nu și ca să gîndească, să muncească, să participe la viața socială, la crearea bunurilor materiale și spirituale de care întreaga societate are nevoie. Un asemenea individ își compune, în contextul social dat, un portret și o psihologie specială, de bursier întîrziat, de pensionar precoce, căci a dus-o destul de greu cu școala și i-au trebuit ani mulți ca să o absolve, căci, maturizîndu-se în aceste condiții, a ajuns copil bătrîn și bătrînețea — haine grele — cere pensie, o psihologie de rentier al unor merite imaginare, în numele cărora pretinde, insistă, cere și iar cere, fără a da nimic în schimb societății, care ar trebui, chipurile, să zburde de fericire și să fie mîndră că are asemenea exemplare de trîntori. Ca omul lui Caragiale, el știe una și bună: să dea statul că de aia-i stat. Dar ce, unde și cum, și mai ales pentru ce, nu-l mai interesează. El risipește vremea pe toate cocîlaurile și se plînge că n-are timp să se realizeze, uitînd că **„vremea nu trebuie s-o lași cu „astăzi", cu „mîine", că curînd se duce și nicicum mai vine"**.

Pierde-vară vrea să cîștige traiul cel bun pentru simplul fapt că el există, or, asta nu se poate nici chiar în cea mai desăvîrșită utopie, decum într-o societate a muncii.

ION DODU BĂLAN ■

Jurnal de atelier (3)

9 februarie 1951. Ședință de lucru, cu ciția dramaturgi, la M., ministru al culturii. Un singur punct la ordinea de zi: **„la ce lucrați ?"** Băiat levent și monden — cu secrete înclinații spre o literatură personală, pe care n-o poate realiza, după cum declară, cu melancolie, din lipsă de timp și pentru că trebuie să se devoteze binelui obștesc — M. are cu scriitorii relații de urbanitate absolută. E suficient să te vadă cu o țigară în mină ca să ți-o și aprindă, cu o brichetă promptă. În rest, suferă de locvoree și „dialectică". E a cincisprezecea ședință, de același gen, la care particip. I-am expus tot atîtea „proiecte", analizate de el și făcute praf și pulbere, de pe „pozițiile cele mai înaintate ale combativității revoluționare". Nimic nu este suficient de mobilizator, nimic nu-l satisface „fiindcă proiectul nu **redă**, nu **reflectă**, nu **cheamă** și nu **exprimă** limpede, clar, convingător, năzuințele clasei muncitoare". Și în continuare, formulele învățate mecanic; „oamenii muncii vor, oamenii muncii așteaptă, oamenii muncii cer, oamenii muncii pretind de la scriitori, de la oamenii de artă, în general...". Și așa mai departe... și așa mai departe. Acest **„și așa mai departe"** nu-mi aparține, e obsesia lui verbală, rostită sacadat, dar plin de profunditate, așa cum unii spun: **„nu-i așa ?"**, sau **„nu știu dacă mă înțelegi"**, cu pauze ici-colo între cuvinte. Privesc pe fereastră, afară e un viscol îngrozitor, ședința se prelungește, n-au luat cuvîntul nici jumătate dintre participanți. Nu știu ce să spun, n-am în cap nici un **„proiect"**, îmi fac grave reproșuri că nu m-am **„pregătit"** cu seriozitate. S-a luat o pauză de cincisprezece minute, M. mă vede, mă observă în afara oricărei stări de entuziasm, și-a adus aminte, probabil, că dincolo de literatură ne leagă trecutul nostru, medical, comun, se apropie, cordial, de mine: **„ce-ai mai făcut ?"** Și mă pomenesc povestindu-i o piesă extraordinară pe care am citit-o — sorgintea nu mai trebuie subliniată, — o piesă formidabilă. Mă ambalez și îi povestesc comedia în amănunte. Acțiunea se petrece în Bielorusia. În esență, îi explic, este vorba de experiența unui dramaturg. A scris nu știu cîte drame respinse, toate, de edituri și teatre, pentru grave greșeli idcologice și profunde carențe artistice. — **„Bieloruții"**, mă lămurește expert M., **„sînt foarte exigenți. Și ?"** Și, atunci, exasperat, scrie o comedie și o atribuie unui celebru scriitor moscovit. Și, din clipa aceea, **„lucrarea"** — cînd aud cuvîntul **„lucrarea"** îmi vine să trag cu pistolul — îi este smulsă din mîini de publicații și teatre, tipărită și reprezentată, propusă la premiul de stat. M. mă ascultă cucerit, îmi spune, plin de reproșuri în glas: **„Vezi ce idei au oamenii ăștia ?"** și-mi cere să-i aduc, urgent, traducerea. — **„Cînd ?"**, îl întreb, intimidat. Și-mi răspunde cu un cuvînt de spirit, de circulație intensivă: **„ieri"**.

10 februarie 1951. Aseară, ședința la M. a durat pînă la ora nouă. Dau un telefon lui **Sică**. Mă așteaptă. Acum, cînd scriu rîndurile astea îmi dau seama că în **„carnetele"** mele, de care Dumnezeu știe ce se va alege, fiindcă rup mereu file, zicîndu-mi că e mai sănătos, n-am notat, niciodată, nimic, despre **Sică**. L-am cunoscut în mai, 1946. Cu două săptămîni înainte de a-l vedea pentru prima dată, sînt chemat **„sus"**, de K. În cîteva cuvinte, scopul convocării este: în noiembrie vor avea loc alegerile. O să fie greu. Dușmanul a trecut la ofensivă. Va trebui să facem o propagandă puternică, folosind toate armele. — „Tu n-ai putea să scrii o comedie, în care să arăți cine sînt banditii ăștia ?" Cu inconștiența neofitului, mă duc acasă — locuiam cu G. pe Nicolae Golescu într-o cameră în care nu aveam decît un pat și o masă — și mă așez la scris. Lucrez, cu pauze de somn de trei, patru ore, vineri, simbătă, duminică și luni. Marți dimineața, chem fata care mi-a dactilografiat **„Ninge peste Ucraina"**, îmi bate piesa la mașină, titlu: **„Istoria nu se mai repetă"** — și miercuri, la prînz, îi duc lui K. un exemplar corectat. Vineri — la o săptămînă de la convocarea mea **„sus"** — telefon de la K.: — „Am citit piesa, merge, te duci la Comandament" — statul major de propagandă al Blocului partidelor democratice — „la hotel Continental și iei contact cu M Fl. E la curent". M. Fl. e un om încîntător, a luptat în Spania, în brigăzile internaționale, și și-a păstrat, intactă, toată tinerețea. — „Am citit piesa". Îmi spune, „grozavă". Te duci la **Sandu Eliad"**. Pe Sandu Eliad îl cunosc din 1937, am lucrat împreună la „Lumea românească", a făcut regie la **„Insula"**, o încercare de teatru de avangardă, s-a chinuit în fel de fel de aventuri teatrale eșuate, acum organizează brigăzi artistice sindicale și bate cu ele satele. Citește piesa și-mi spune: — „Sică. E singurul care are teatru, la el e nădejdea". Îi dă un telefon, îi explică, în cîteva cuvinte, despre ce e vorba. Sică Alexandrescu mă așteaptă în biroul lui de la Teatrul Comedia, a doua zi, dimineața la nouă. Îl găsesc în salonul cu oglinzi; e așa cum îl știu din caricaturile apărute în presă și în expozițiile lui Sell, îmi ia piesa: „Întîi să citim, — ai telefon ? perfect ! Te caut eu". La cinci după masă sună telefonul: „Aici Sică. Domnule Barangule, poftește pînă la mine". Mă așteaptă cu ceașca de cafea și pachetul de țigări „Camel", alături. Se scoală, se foiește: „Domnule Aurică, ți-am citit piesa, — mai vorbim noi, trebuie s-o surchidesc" — face o pauză; soarbe din cafea: „Dumneata ameninți să ajungi un mare dramaturg". Și, ca replică de efect: „Îți pun piesa în scenă, aici la Comedia". Am impresia că visez, îl iau pe sus, ieșim din pasaj în Victoriei, mergem la Comandament, i-l prezint lui M. Fl. — „Bravo, maestre Sică, ne spuneți cît o să coste". — „Nici un ban. Totul pe contul meu". Ne întoarcem la Sică, la birou, și începe să umble cu telefoanele după actori. Peste o lună și jumătate dădea premiera. A schimbat titlul piesei: — „Ce-i aia: **„Istoria nu se mai repetă"** ? Lung și fără expresie". A împînzit orașul cu afișe: „Sică Alexandrescu prezintă: Bal în Făgădău". Și — culmea ! — deși piesa era o improvizație fără valoare literară sau dramatică, a făcut dintr-o pastișă servilă un mare succes. Din ziua aia nu ne-am mai despărțit. În vara următoare, am plecat „în formulă generală", cu A. și G. la Căciulata. În două luni am tradus împreună patru piese: „O zi de odihnă", „Regele", un Lope de Vega; „Toreadorul din Olmedo" și „Nopțile reginei din Navara" de Scribe. Metoda de lucru: textul original e citit, cu glas tare, de trei ori: de două ori „pentru impresia globală" și, a treia oară, pentru identificarea punctelor nodale, a **„inimilor piesei"**. Apoi sînt citite rolurile separat, scoase din context, pentru determinarea fizionomiei fiecărui personaj. Și numai după aceea trecem la traducere, căutînd pentru fiecare cuvînt corespondentul cel mai potrivit, pentru locuțiuni intraductibile echivalențe. A fost vara de pe malul Oltului cea mai înaltă universitate de teatru pe care aș fi putut s-o urmez, fiindcă cine nu l-a auzit pe Sică disecînd o piesă, cu logica lui riguroasă, infailibilă, descoperind cea mai mică fisură sau inadvertență, cine nu l-a văzut analizînd o situație, o intrare în scenă, falsă, o ieșire nemotivată, o replică nelegitimată, un cuvînt lipsit de necesitate, nu știe ce-i aia teatru. Anul următor eram secretar literar al Teatrului Național — director Z. St. Din dispoziția lui K. încep tratativele cu Sică, pentru trecerea lui la Național. St. a fost, de la început, împotrivă, ros de adversități confuze, de ranchiune nemărturisite. La auzul numelui lui, se întunecă: **„Să n-auz de Sică, nu-mi pomeni de Sică, să nu-l văz pe Sică"**. Avînd însă în vedere cine mi-a dat dispoziția să încep tratativele, s-a resemnat. Am încheiat tranzacția: Sică va ceda „Națonalului" sala Comedia, cu întreaga avere a teatrului: o magazie uriașă de costume, decoruri, circulare, cortine, covoare, piane și va primi, ca indemnizație, ștergerea datorilor pe care le are la fisc. Pînă la semnarea actelor, Sică stătea în Precupeții Vechi cu mobilele sechestrate de percepție, legate cu sfoară, imobilizate de sigilii. A venit la teatru și a început să lucreze. Primul lui spectacol, **„Scrisoarea pierdută"**, a fost un triumf. Iar St., excesiv, cu o psihologie pendulînd între extreme, n-are decît o unică obsesie: la ora zece, la al treilea rînd de cafele, începe să mă asasineze: **„Unde e Sică ? Cheamă-l pe Sică. Nu mai pot fără Sică. Fără Sică, mor"**. Iar eu, în fiecare zi, la șase, sînt la Sică, acasă. Piese, regie, actori, premiere, succese sau prăbușiri, fiindcă pe Sică nu-l interesează pe lumea asta nimic, dar absolut nimic, în afara teatrului. Îi relatez ședința de la Ministerul Culturii, o clipă sînt ispitit să-i povestesc farsa făcută lui M. cu „piesa" Bielorusului, dar mă abțin, fiindcă ideea asta: un scriitor pe care toată lumea îl respinge, care scrie o comedie, o atribuie unei celebrități, și, din acea clipă, piesa respectivă devine, subit, genială — ideea asta ar putea să constituie nucleul unei piese reale, la care merită să reflectez. Plecat de la Sică la două noaptea, casele dorm îngropate sub o zăpadă albastră, pe străzile pustii, sînt „lucrat" de ideea comediei. I-am găsit și un titlu: **„Cioara vopsită"**.

17 februarie 1951. Expresia asta: **„Cioara vopsită"** mă obsedează de aproape doi ani. În ajunul plecării în China, întreaga delegație, din care făceam și eu parte, a fost convocată la **„Tovarășa A"**. Nimeni nu-i mai pronunță numele de familie, fiindcă apelativul prescurtat: **„Tovarășa A."**, sună mai respectuos, dovadă peremptorie a veneratiei de care se bucură. **„Tovarășa A."** ne primește la șapte seara și e pentru prima oară că o observ de aproape, cu crinieră ei leonină, cenușie și rebelă, prin care își trece, din cînd în cînd, mîna, ca s-o neliniștească și mai tare. Ne-a convocat ca să ne lumineze cu privire la misiunea pe care o avem de îndeplinit. A observat o lipsă, a sunat, a intrat secretara: „Unde e Bondi ? De ce nu vine și Bondi ?" Bondi e T.G. A intrat timid, s-a așezat la dreapta **„Tovarășei A."** — „Atunci să luăm și noi ceva. Ce iei, Bondi ?" întreabă Tovarășa A. „O cafea ? Un ceai ?" — „Un ceai", răspunde Bondi. — „Păi, spune așa, ce umbli cu **cioara vopsită ?"** De ce a umblat Bondi cu **„cioara vopsită"** cerînd un ceai, nu știu. Sau înțeleg. Profund legată de mase, **„Tovarășa A."** folosește un limbaj popular, reavăn, pigmentat cu expresii pitorești, ca să-și afirme, și pe această cale, adînca ei legătură cu poporul. La plecarea de la **„Tovarășa A."**, pe Dorobanți, mă întîlnesc cu D.C. Vine de la țară. Îmi povestește ce se petrece în satele unde se face colectivizarea. Iar de colectivizare — mă gîndesc — răspunde „Tovarășa A."

23 februarie 1951. Început, de două zile, lucrul la **„Cioara vopsită"**. Scris un scenariu detaliat — 26 de pagini — al acțiunii și alcătuit un „dosar de existență" pentru fiecare personaj. Eroul principal nu e scriitor, ci muncitor, într-o uzină din provincie. Am impresia că i-am găsit un nume potrivit: **Spiridon Biserică**. A făcut o inovație, a propus-o cabinetului tehnic și întreaga liotă de escroci, în frunte cu inginerul-șef, își bate joc de el. Cînd vor afla că inovația nu-i aparține lui Biserică, ci unui mare savant din București, vor cădea în fața proiectului într-o admirație religioasă.

4 martie 1951. **„Cioara"** se complică. Inginerul-șef Cristescu, un imbecil, și inginerul **Cavafu**, un escroc, citesc într-un ziar central un articol: „Inovațiile oamenilor muncii, nesocotite cu premeditare" și sînt convinși că articolul îi vizează. Și cum gazeta anunță un **raid** la fața locului, „care să stabilească responsabilitățile", intră în panica morții. **Spaima**, corolarul orgoliului și al imposturii. De reținut ideea și de dezvoltat: cei mai teribili tirani se sperie de umbra lor. Biserică e deci căutat cu disperare, adus, pe sus, la cabinetul tehnic, proiectul lui de inovație aprobat cu elogii, mai mult: blindul, naivul, nevinovatul, omul de încredere bună-credință, **Spiridon Biserică**, e **„promovat"** membru în comisia de inovații și invenții a uzinei.

18 mai 1951. Gripă, febră, stare generală mizerabilă. Început totuși actul al doilea din **„Cioara vopsită"**. Instalat la cabinet, Spiridon Biserică observă falsurile — grafice măsluite, situații „rectificate", bilanțuri fictive — întregul putregai al cabinetului, menit să încurajeze victoria **„noului"**. Și atunci, cuprins de o revoltă explicabilă, Biserică dă în vileag întreaga situație. Spre stupoarea escrocilor, mincinoșilor și demagogilor, care îl credeau, pînă atunci, un miel nevinovat, „mielul lui Dumnezeu". „Da, dar a turbat mielul" — spune Bontaș — **„și dintre toate animalele, mielul e cel mai periculos cînd turbează"**. Scriu replica și mă trezesc țopăind, ca nebunul, prin odaie. Comedia și-a găsit titlul: **„Mielul turbat"**.

8 aprilie—11 iunie 1951. Scris, cu patimă, actul al treilea. Din tot ce am scris de cînd scriu, nimic nu-mi dă o satisfacție mai absolută ca scena **rechizitoriului** făcut de Biserică impostorilor, în acest act, al treilea. Le spune niște adevăruri atît de cumplite, că toți cei vizați amuțesc. Cînd se trezesc din stupefacție, trag singura concluzie la care se pot opri: **Biserică e nebun, Biserică trebuie băgat în balamuc.** Iar medicul uzinei, chemat în grabă, e de acord. Evident, puteam să aleg și alte soluții: să tabere pe Biserică, să-i molesteze, sau să ceară, unde trebuie, arestarea lui. Dar, nu. Escrocii, demagogii, filistinii, ipocriții, paraziții nu sînt niște criminali sadici, care **știu** că Biserică e sănătos și totuși îl trimit, cu inima liniștită, la ospiciu. Nu, situația lor e și mai îngrozitoare: sînt în asemenea grad intoxicați de minciună încît atunci cînd se lovesc de un om cinstit, care le spune **adevărul**, cred cu **sinceritate** că e **nebun** și că jocul lui e într-o cămașă de forță.

13 iunie 1951. Terminat **„Mielul turbat"**.

14 iunie 1951. Citit lui Sică piesa. A ascultat, cum ascultă el, radiografic și, la sfîrșit, omul ăsta atît de exigent, prudent în aprecieri, pînă la avariție, îmi spune și nu-mi vine să-mi cred urechilor: **„o capodoperă"**. Face totuși cîteva observații de amănunt, de care o să țin seama. Oricum, va trebui să retranscriu piesa, pentru o sculptură, mai atentă, a replicii.

19 septembrie 1951. Lectură lui Tr. Ș. — numai noi doi — la **„Uniunea Scriitorilor"**. Îl simt speriat de violența piesei, dar și biruit. Va organiza o lectură la secția de dramă.

1952 (fără dată). Lectură la secția de dramă a „Uniunii". Treizeci de scriitori, prezidează **Camil Petrescu**. Mă roagă, chinuit de nefericita lui infirmitate, să mă așez lîngă el, ca să mă poată urmări. Și, spre uimirea mea, Camil, care după un sfert de oră obosește, fiindcă nu e în stare să-și procure un aparat acustic ca lumea, ascultă, concentrat, pînă la sfîrșit, cînd spune: **„am sentimentul că am trăit un mare eveniment"**. Sînt emoționat fiindcă nu mi-e prieten și nu ține, niciodată, să fie agreabil.

27 februarie 1952. De nicăieri unde am depus piesa, nici un răspuns: tăcere. Sartre spune: „nimic nu e cert, în schimb totul e irevocabil", îmi permit să-l modific: „totul e cert și de aceea e orice posibil".

Martie 1952—februarie 1953. Aceeași conspirație a tăcerii. Dau telefoane — canonul infernal al telefoanelor care sună în pustiu — scriu zeci de scrisori, am impresia că le arunc în mare, fiindcă nu primesc de nicăieri nici un răspuns. Rătăcit, ca în Kafka, nu aud decît tăcerea. Și atunci rîd, ca să nu plîng, iar lumea spune că am haz — de reținut pentru un viitor volum de aforisme.

7 martie 1953. Alaltăieri a murit **I. V. Și.** Ziarele sînt în doliu, drapelele, casele sînt în doliu, pe străzi oamenii poartă la mineca stîngă o brasardă de zăbranic. La șase după masă sînt la Sică. Mă așteaptă în poartă. „Domnule Aurică", îmi spune, „față de evenimentul istoric pe care îl trăim, te asigur că, foarte curînd, vom juca **„Mielul"** dumitale". Și fără nici un alt comentariu: „Iar în ceea ce îl privește pe **Biserică**, m-am hotărît: îl pun pe **Birlic**. Sigur, **Beligan**, e din multe puncte de vedere mai bun — Beligan e un Stradivarius — dar cine o să-l creadă naiv și cine o să-l creadă muncitor ? Îi pun în Cavafu și o să fie teribil".

25 februarie 1954. Un an fără zece zile, de cînd mi-a prezis Sică, la el acasă, că vom juca **„Mielul"**. Un an în care am trecut prin toate bolgiile infernului. Piesa a citit-o G. și T. și O. și V. și K., cerîndu-mi, toți, modificări, nu aceleași: **altele**, tăieturi, nu aceleași: **altele**, precizări și adăugiri, nu aceleași: **altele**. Un an în care am fost chemat la zeci de ședințe, începute la cinci după masă și terminate la două noaptea, în care am fost **„ajutat"**, **„îndrumat"**, **„orientat"**, în care mi s-au oferit, generos, soluții cum să **„îmbogățesc"** piesa — clișee, bineînțeles, fără nici o legătură cu realitatea — un an în care m-am bătut și am sîngerat ca să salvez o scenă, un paragraf, o replică, un cuvînt, o silabă, în care m-am pretat la toate compromisurile, m-am umilit, m-am tîrît, m-am prefăcut că accept sugestiile, am scos o replică și a doua zi am reîntrodus-o în text, prin fraudă, am scris zeci de pagini impuse, pe urmă le-am rezumat, reduse la o replică, la un cuvînt, suprimat ulterior — un an de schizofrenie, în care m-am întrebat de atîtea ori „la ce bun ?", pentru ca, a doua zi, să intru din nou în cursă, într-o cursă din care nu mă pot opri, fiindcă nu pot altfel, pentru că cel mai important lucru e să salvez ce am scris, cum am scris, pînă la ultima virgulă. Și am reușit, în afară de patru rînduri din rechizitoriul lui Biserică, înainte de a fi declarat nebun, despre care S. T. a afirmat într-o ședință că sînt **„cumva insolente la adresa socialismului"** — de ce „insolente" și de ce „cumva", n-am înțeles. Atunci, am fost la cineva mai sus și — cu excepția acestor patru linii, piesa se joacă — miracol — așa cum am scris-o. E 25 februarie, e unsprezece dimineața. „Comedia" e plină pînă la refuz: public de premieră, actori, critici, ciția confrați care îmi surid tandru, îi simt că mi-ar da, cu inima împăcată, un polonic de cianură, în primele două rînduri de fotolii și în loji **„oficialii"**. Stau cu Sică în usa mică, din fund, de la parter, îi simt întins ca o coardă și nu e o metaforă, jur: aud cum îi bate inima. Se joacă în panică, în disperare, pe viață și pe moarte. Sică a imprimat spectacolului un ritm infernal. Întorc privirea, nedumerit, spre el, se apleacă spre mine, cu ochii lui mici în lacrimi, cu genele rețezate, ca o periuță de dinți uzată, și-mi explică de ce a dat spectacolului o asemenea viteză: **„Cine nu înțelege, să vină a doua oară"**. A început actul al treilea, **Birlic, Beligan, Giugaru, Marcel Anghelescu, Nicky** sînt extraordinari, deși pieriți de emoție — gata, s-a sfîrșit, a căzut cortina, o clipă de pauză și au pornit, dezlănțuite, aplauzele. Stau, mai departe, cu Sică, în ușa mică de la parter, sînt sleit, la capătul puterilor, cuprins de o tristețe nemărginită, de un adînc dor de moarte. Azi dimineață, am primit o scrisoare de la M. Din nou bolnav, din nou în criză, torturat de socuri electrice, în tenebrele confuziei mintale. Scrisoarea e incoerentă, dar cu patru fraze de o luciditate înspăimîntătoare: știe tot ce s-a întîmplat cu mine. M-am hotărît, îl închin piesa. Și pentru ca Sică să nu se supere, fiindcă s-ar fi cuvenit să i-o dedic lui, îi comunic decizia mea. Sică mă sărută, și ca să-mi arate că nu e mîhnit, scrie pe textul lui de regie, cu o caligrafie delicată, aproape feminină: **„Lui Miron Radu Paraschivescu"**.

AUREL BARANGA ■

DEMOCRAȚIA CONCRETĂ SAU CHIPURI ALE VIEȚII NOASTRE OBIȘNUITE

Demos — popor, kratos — putere. Democrația — iată poate cea mai morală descoperire a minții omenești, iată poate cea mai revoluționară cucerire a nesupunerii omenești. Dar nu cu un eseu, nu cu o meditație abstractă vrem să dăm glas acestei pagini a revistei. Ci cu informații concrete despre chipul concret al democrației socialiste românești de azi, anul 1977. Deci, o invitație la o privire nu spre noțiuni abstracte, fie ele cît de frumoase, ci spre adevăruri palpabile. Spre adevărul democrației vieții noastre. A vieții noastre de zi cu zi, obișnuite, dar nu banale.

EU PRODUC, EU CONTROLEZ, EU RĂSPUND

Vaslui, Întreprinderea de confecții. Locul întîi în întrecerea socialistă pe ramura confecții, în '75 ; locul întîi în întrecerea socialistă pe județ, în '76 ; ambiții tot de locul întîi, în '77.

Am vrut să aflu care-i starea — **ca anvergură** — a democrației în întreprindere și **Elena Tarhon,** secretara comitetului de partid, mi-a dat un exemplu din care rezultă și — să o numim așa — procedura concretă a democrației :

„În consiliul oamenilor muncii (C.O.M.) se discută și se iau hotăriri în cele mai diverse privințe : de la problema utilajelor pe care urmează să le achiziționeze întreprinderea la problema cui anume să i se repartizeze apartament. Dar să ne oprim la o anumită problemă — de pildă, aceea a repartizării locuințelor — și să vă spun cum este ea rezolvată la diferite niveluri nu numai la acela al C.O.M.-ului. Deci, întreprinderii i se repartizează o cotă de apartamente. Se formează o comisie cu reprezentanți ai birourilor organizațiilor de bază ale partidului, ai grupelor sindicale, ai conducerilor atelierelor, reprezentanți care fac vizite acasă la solicitanții de locuințe și încheie procese verbale constatatoare, care deliberează asupra urgențelor și care fac propuneri în fața întregului colectiv. Iar colectivul votează. Cei nemulțumiți se adresează consiliului oamenilor muncii, care discută și rezolvă contestațiile. Tot în C.O.M., în ședințe lărgite, se discută și repartizarea — potrivit intereselor oamenilor — a locuințelor, pe blocuri, etaje, apartamente. Interesele oamenilor — ale fiecăruia în parte și ale noastre împreună — acesta este criteriul nr. 1 de judecată".

Am vrut să aflu care-i starea — **ca participare spontană** — a democrației în întreprindere și **Tina Teodora,** președinta comitetului sindicatului, m-a lămurit prompt, ba chiar și cu umor :

„Constanța Bodiu, Rodica Scinteie, Vasile Galan, Rafael Chariton, Mărioara Andrei sînt numai cîteva nume de muncitoare, de muncitori de la noi care își spun părerile și își susțin părerile, fie că-i vorba despre o chestiune personală a unui om din colectivul întreprinderii, fie că-i vorba despre o chestiune de producție. Nu uitați că sîntem un colectiv alcătuit mai ales din femei ! Încît nu numai că ne înscriem la cuvînt dar sîntem și arătăgoase. La fiecare ședință a C.O.M.-ului avem și punctul „diverse". Uneori ți-e foame și ai impresia că ședința nu se mai termină. Numai că pînă la urmă constați că s-au ridicat multe probleme și s-au rezolvat multe probleme. Or, ăsta-i rostul !"

Am vrut să aflu care-i starea — **ca profunzime** — a democrației în întreprindere și am notat doar aceste replici dintre cele multe care' s-au schimbat între membrii C.O.M. cu prilejul analizei unei singure probleme, aceea a calității produselor :

— Studiind cu atenție metode folosite în alte unități, am adăugat acestora propria noastră experiență, aplicîndu-le în funcție de specificul condițiilor și sarcinilor concrete pe care le-am avut de rezolvat. Așa a fost inițiată acțiunea „Eu produc, eu controlez, eu răspund", prin introducerea căreia s-a declanșat o mișcare de masă pentru îmbunătățirea calității produselor. La început, acțiunea a fost însușită de un număr restrîns de muncitoare, însă, prin asigurarea tuturor condițiilor tehnico-organizatorice și prin activitatea susținută a agitatorilor și a celorlalți comuniști, s-a reușit, în scurt timp, extinderea acțiunii la toate locurile de muncă. De fapt, calitatea producției a devenit obiectivul principal, care stă la baza întrecerii socialiste între ateliere, secții și schimburi.

— O importanță deosebită a avut-o stimularea pe toate căile a muncitorilor și a cadrelor tehnice, a tuturor celor care au reușit să obțină cele mai bune rezultate în privința ridicării calității produselor ; dar și criticarea severă a tuturor aspectelor de nepăsare, superficialitate, lipsă de preocupare pentru creșterea nivelului de pregătire profesională. În acest scop am folosit gazetele de perete și cele satirice și am amenajat vitrine ale calității în care au fost și sînt expuse cu regularitate mostre de produse executate ireproșabil, cît și produse cu defecte, vitrine în fața cărora, în grupuri, am purtat discuții.

— Efectele acestor acțiuni pot fi reliefate prin rezultatele obținute de colectivul nostru în perioada anului 1975, cînd numărul refuzurilor pentru calitate a fost foarte mic, și în perioada anului 1976, cînd de asemenea s-au înregistrat refuzuri de valori mici, la intern.

— De asemenea, în întreprinderea noastră a existat o preocupare permanentă pentru diversificarea producției și pentru executarea la timp a modelelor omologate. În 1976, s-au introdus în procesul de producție un mare număr de modele noi, dintre care numai pentru export 122. În atelierul de creație s-au confecționat 803 reproduceri și creații.

— Ca și în anii trecuți, s-a continuat practica „seriei zero" de analiză a primelor bucăți din modelele noi. Această metodă s-a dovedit oportună, întrucît la unele modele mai dificile s-au depistat din timp greșelile de confecționare și tipare, greșeli care au putut fi evitate în producția de serie.

— În scopul asigurării obținerii de produse în conformitate cu normativele de calitate, în 1977 atelierele de producție au fost dotate cu 80 de utilaje tehnologice noi ; s-au revizuit utilajele existente și s-au înlocuit piesele uzate ; s-au montat dispozitive ajutătoare ; s-au executat mostre etalon la operațiile principale ș.a.m.d. La secția I-a, la toate mesele de verificat s-au montat dispozitive ce permit verificarea produselor pe umerașe, iar la secția a II-a verificarea impermeabilelor se face pe manechine.

— Pe lîngă rezultate bune, trebuie să arătăm și lipsurile.

— Au fost situații cînd colecțiile de modele s-au efectuat fără a se ține seama de utilajele din dotarea sectoarelor de producție.

— De multe ori se execută documentația tehnică fără să se urmărească contracția țesăturilor, pentru a se ține cont la cotele ce se dau șabloanelor. Așa au ajuns în producție impermeabile cu căptușeala scurtă din cauza contracției golfului și costume de băieți cu căptușeala scurtă întrucît rusalca s-a contractat la aburire și călcare.

— La sala de croit nu se urmărește eliminarea în mai mare măsură a defectelor de țesătură și unele produse cu defecte mari se introduc la sala pentru preschimbat. Această plimbare de piese și produse din sectoarele de confecționare în sala de croit duce la pierderi de producție, care se pot evita printr-o exigență mai mare.

— Numerotarea detaliilor produselor se face cu timbre pe care se aplică prea multă dextrină, aceasta ducînd la apariția dextrinei pe fața produsului și implicînd o muncă în plus pentru îndepărtarea acesteia.

— Trebuie să spunem că unii maiștri și CTC-iști nu se îngrijesc de studierea și cunoașterea noilor modele introduse în fabricație, nu citesc condițiile tehnice de confecționare și nu verifică primele bucăți introduse în fabricație, aplicînd cu ușurință ștampila pe produs.

— Ca urmare a lipsei de autocontrol a operațiilor apar produse care trebuie remediate, precum și produse necurățate de ață.

— Calitatea nu se obține la CTC. Răspunzători de calitate sînt întîi cei ce realizează și apoi cei ce controlează.

— Unele deficiențe se semnalează și la operația de etichetare a produselor și ambalare a lor.

— Prea des se creează la noi stocuri de produse pentru verificat. Pentru că unele părți ale produsului sînt văzute de cîteva ori și altele deloc. Pentru că produsele pentru verificat nu sînt prezentate zilnic, ci în salturi, ceea ce duce la aglomerarea ambalatorilor la sfîrșit de program și la creșterea posibilităților de a face greșeli. Pentru că unii verificatori, bărbați, vin în stare de ebrietate, fac glume de prost gust și lasă stocurile să crească.

— Am arătat pînă acum o serie de lucruri ce trebuie făcute și o serie de greșeli ce nu trebuie să mai fie făcute ; dar cel mai important lucru este să-i ajutăm pe oamenii noștri să vadă defectele și, singuri, să-și dea seama că nu există defecțiune care „merge".

— Se impune o muncă susținută pentru a-l face și pe ultimul angajat să înțeleagă că de calitatea muncii sale depinde asigurarea cu comenzi din partea beneficiarilor, precum și creșterea prestigiului întreprinderii noastre, atît pe piața internă cît și pe cea externă.

LOCATARII CĂMINULUI SOLICITĂ ȘI TOVARĂȘUL VASILIU CERE LĂMURIRI

Bîrlad, Întreprinderea de rulmenți. 11 muncitori (lăcătuși, strungari, forjori etc.), 9 ingineri, 1 economist, 1 jurist, 1 contabil, adică membrii consiliului oamenilor muncii, au discutat, cu niște luni în urmă, măsurile pentru îmbunătățirea activității cantinei și pentru îmbunătățirea traiului în căminul de nefamiliști. Și aici, am notat doar o parte dintre replicile care s-au schimbat între cei 23 de lideri ai interesului colectiv :

Tov. Aurel Găvan, secretar al comitetului U.T.C. : „Locatarii căminului solicită amenajarea unui teren îngrădit pentru uscatul rufelor. Mai solicită dotarea căminului cu un număr sporit de cărți pentru bibliotecă și cu o stație de amplificare și difuzoare. Și mai solicită revizuirea instalațiilor de apă, cît și a celor sanitare. În curînd, căminul va fi dotat cu jocuri distractive. La cantină, meniul este nesatisfăcător".

Tov. Vasiliu cere lămuriri.

Tov. Costică Foarfecă : „Sînt necesare unele măsuri pentru microcantine : să se facă o aprovizionare mai bună, să se servească mîncare caldă, să se stabilească locuri pentru servitul mesei în fiecare secție. La ultimul control s-a constatat că tovarășii de la cantină au preocupări pentru aprovizionarea cu alimente. Trebuie revizuite și remediate instalațiile la cantină și cămin. În unele camere nu e folosit echipamentul de inventar în scopul pentru care-i destinat. Comitetul de cămin să verifice săptămînal și să facă, dacă e cazul, propuneri de scoateri din cămin. Camera de primire să fie mobilată corespunzător și să fie bine întreținută. Să fie curățenie în cămin și în jurul căminului".

Tov. Tăzlăuanu : „La cantină, calitatea meniului trebuie îmbunătățită ; numai așa pot fi atrași alți consumatori. Trebuie sprijinită acțiunea de creare de anexe pentru creșterea porcilor ; numai așa pot fi folosite resturile de mîncare".

Tov. Găvan Aurel : „Este necesar să fie organizate, duminica, seri cultural-distractive".

Tov. director tehnic : „Să facem publicitate pentru neglijenți !"

Tov. contabil șef : „La cantină treaba merge rău. Personalul incompetent trebuie schimbat. De asemenea la grădinița de copii. Jucării deteriorate, alimente deteriorate, administrația nu-și face datoria. Există reclamații, ca și la cantină. Microcantinele să aibă mîncare caldă, nu compoturi, nu conserve. Pentru asigurarea unei baze stabile, să fie niște abonați. Și conducerea să mănînce la cantină !"

Tov. președinte : „Planul de măsuri trebuie refăcut ; să cuprindă și problemele care s-au ridicat în consiliul oamenilor muncii. Planul prezentat de serviciul administrativ este o copie a unui plan trimis de M.I.C.M. Schimbarea personalului la cantină e necesară. Să facem un teren de sport în spatele căminului. Și înșiși locatarii căminului să facă un program pentru sala de audiție radio-tv ; pentru că oamenii lucrează în ture și trebuie respectat timpul de odihnă al tuturor".

TOVARĂȘUL INGINER ȘEF MOLDOVEANU ȘTEFAN ANUNȚĂ CĂ STRUNGARUL POPOVICI EMIL IESE LA PENSIE

Din discuția cu inginerul **Constantin Foarfecă,** secretarul comitetului de partid al Întreprinderii de rulmenți, precum și din registrele cu procesele verbale ale C.O.M. pe care mi le-a pus în față secretarul consiliului, tehnicianul **Fănel Căpățînă,** am mai înțeles că în C.O.M. s-au dezbătut, cu aceeași intransigență și aceeași responsabilitate, și problemele realizării normelor de muncă („Sînt încă muncitori care nu-și realizează norma. S-au adoptat diferite măsuri : fie perfecționarea profesională, fie revizuirea tehnologiilor de fabricație și a normelor de muncă, fie îmbunătățirea aprovizionării locurilor de muncă cu materii prime, materiale, piese de schimb, fie aplicarea de sancțiuni.") ; și problemele protecției muncii („S-a inițiat un concurs ; s-a insistat la Întreprinderea de confecții din Dorohoi pentru obținerea mai rapidă a unor echipamente".) ; și problemele disciplinei muncii („De la absențe nemotivate, pînă la comportări necuviincioase."); și problemele prevenirii incendiilor („În general, toți conducătorii locurilor de muncă dau atenție prevenirii incendiilor.") ; și problema folosirii capacităților. („Am găsit o mașină care era încărcată sub posibilitățile ei ; în timp ce restul erau ocupate tot timpul.") ; și problemele premierii tuturor fruntașilor („Comitetul sindicatului a prezentat o adresă prin care solicită acordarea unui premiu pentru un tovarăș omis de la premierea fruntașilor. De asemenea s-a făcut propunerea de premiere a colectivului de la cabinetul tehnic, pentru contribuția adusă la rezolvarea temelor din planul de inovații."); și problemele cheltuielilor neeconomicoase ; și problema, izolată, a unei mașini KDM 28, despre care inginerul Gheorghe Macronschi socotea că putea fi reparată și folosită în continuare. Și multe, multe alte probleme ale producătorilor, proprietarilor, oamenilor din această întreprindere.

Dintre toate, eu țin să o notez — în loc de orice altă concluzie la acest articol, care fiind despre concrețete nu trebuie să fie nici el însuși altfel decît sub semnul concretului — pe aceea pe care am găsit-o în procesul verbal încheiat în ședința din 28 februarie a C.O.M. consemnată exact așa :

„Tov. ing. șef Moldoveanu Ștefan anunță pe membrii C.O.M. că un strungar vechi în întreprindere, fiind un bun meseriaș și inovator, pe nume Popovici Emil, iese la pensie și tov. inginer propune conducerii secției să organizeze ieșirea din schimb, în ultima zi de lucru, într-un cadru festiv și totodată să transmită din partea C.O.M. urări de viață lungă și fericire."

I. NICOLAE

P.S. Datele din rîndurile de mai sus privesc activitățile consiliilor oamenilor muncii din cele două întreprinderi, pe ultima jumătate de an ; încît multe din probleme despre care am scris au fost rezolvate, firește lăsîndu-se, dialectic, locul altora.

De asemenea, mai țin să subliniez — cu toate că pentru cine cunoaște spiritul critic-constructiv al muncii consiliilor oamenilor muncii e superfluu — că reprezentanții oamenilor muncii nu se întrunesc pentru a se extazia în fața realizărilor, a succeselor, ci pentru a le epura de zguri. Iar dacă aș fi scris despre reușitele celor două colective, nu mi-ar fi fost destul o singură pagină de revistă.

Amfiteatru"

Ziua miliției

BRAȚUL DREPT AL LEGII

De 27 de ani, locotenent-colonelul Vasile Constantin luptă cu necunoscutul

(Urmare din pagina 1)

a dezlănțuirilor naturii, au început să plîngă ca niște copii văzîndu-și caii morți. Pentru ei și familiile lor furtul căpăta proporții cosmice ; fără animalele lor se simțeau amenințați de foamete. M-a cuprins atunci o furie nestăpînită împotriva hoților, a tuturor celor care atentează la bunurile, la viața și integritatea cetățenilor. Îi înțelegeam prea bine pe bărbații aceia cinstiți și muncitori, pe obrajii cărora alunecau lacrimi amare, deoarece eu însumi sînt fiu, nepot și strănepot de țărani.

Familia lui Vasile Constantin se trage dintr-un sat de la poalele Făgărașului, o așezare de oieri pășnici, muncitori, cu dragoste de țară. În satul acela era mare minune dacă se întîmpla o bătaie la doi-trei ani o dată, între copii sau tinerei, și aceea repede uitată.

— Acolo, la poalele munților, munca și omenia decideau totul, nu bita — subliniază locotenent-colonelul. „Respectă omul !", îmi repeta tata pînă la moarte.

Firește, la alegerea drumului său în viață au contribuit și alte evenimente, tot din anii tulburi imediat următori celui de-al doilea război mondial, marcați de lupta fără preget împotriva speculanților, a sabotorilor, a celor care încercau să submineze noua orînduire. Nu-i va uita, de pildă, pe acei speculanți care au traversat pădurea Riioasa într-un Ford negru și care, pentru a scăpa de urmărire, l-au călcat pe sergentul major alături de care patrula și Vasile Constantin.

— A murit în brațele mele. Și era atît de tînăr ! La Dobreni, o altă mașină a speculanților s-a năpustit asupra mea, dar eu am fost mai norocos și m-am putut feri. Atunci, unul din mașină mi-a aruncat o hîrtie. Mă aplec și o ridic. Era o hîrtie de o sută de lei. Își închipuiau că mă cumpără ! „Îi astupăm gura cu un sutar". Au trecut de atunci aproape trei decenii și pe toți cei de teapa lor i-am urmărit fără odihnă. Asta au reușit cu suta lor.

Din 1950 Vasile Constantin lucrează în aceeași instituție (Direcția generală a miliției, azi Inspectoratul general al miliției), în același sector-cheie : Direcția judiciară. El însuși a cerut să fie încadrat în compartimentul ce se ocupă cu infracțiunile vizînd viața și integritatea persoanelor. Evident, nu poate fi vorba să rezumăm în cîteva rînduri experiența profesională de o viață, a sute și sute de cazuri rezolvate, unele în condițiile clasicului și mai puțin clasicului suspense. Să încercăm însă a răspunde, măcar parțial, la întrebarea tulburătoare : ce rămîne după acești ani de înfrigurată activitate ?

Rămîne emoția omului de suflet în fața răutății și a strîmbătății — pentru a folosi limbajul tatălui lui Vasile Constantin — dar și satisfacția, mîndria de a fi luptat cu succes împotriva lor.

— Cu ani în urmă — povestește el — în comuna Sig din Bihor a dispărut soția unui localnic. Erau căsătoriți de peste 25 de ani, dar trăiau despărțiți în fapt în ultima vreme și se certau pentru împărțirea bunurilor. Nu erau înstăriți și bunurile lor se reduceau la niște nimicuri. Pentru momentul dispariției femeii soțul își crease un alibi evasiperfect (cu ajutorul unor martori mincinoși, după cum s-a dovedit mai tîrziu) ; nu existau nici un fel de urme, iar cadavrul nu fusese găsit. Abia după doi ani a putut fi elucidat cazul : femeia fusese omorîtă de soț pe cînd ea se întorcea prin pădure de la un sălaș unde își mulsese vaca. Cînd am dezgropat cadavrul am găsit în traistă, neatinse, două sticle cu lapte, cu grijă astupate. Priveam sticlele cu lapte, priveam capul zdrobit al femeii și mă gîndeam : „Iată unde duc avariția, instinctul de proprietate împins la extrem ! Pentru o cratiță în plus și un scaun în minus, după 25 de ani de conviețuire, se ajunge la moarte de om".

Emoția cea mai puternică a trăit-o Vasile Constantin, pe atunci căpitan, în decursul unei anchete la Constanța. Într-o seară din martie 1966, în drum spre casă, dispăruse o fetiță de opt ani, Makule Ibiș. Ultima dată fusese văzută pe cînd traversa Triajul gării. Ploaia căzută între timp șterse urmele și îngreuiase cercetările. În cele din urmă a fost găsit cadavrul, introdus într-un tub de ciment. Investigatorii au căutat și la domiciliul victimei, printre obiectele din casă, caietele și cărțile copilului, vreo însemnare fortuită care să-i pună pe o pistă. Nimic revelator.

— Într-un caiet de școală — spune Vasile Constantin — am găsit însă, pe ultima filă, o floare desenată cu grijă și o poezie de patru strofe, scrisă de Makule pentru mama ei. Voia să-i facă o surpriză de 8 Martie. Îi ura viață lungă, sănătate și-i promitea că va fi cuminte și-i va aduce totdeauna numai bucurie. Și în acel timp fetița zăcea moartă. Mama citind aceste rînduri care păreau trimise de dincolo de mormînt a leșinat. Mă năpădeau și pe mine lacrimile, mă gîndeam la fetița mea — cam de aceeași vîrstă, și ea singură la părinți — la toți copiii nevinovați, dar, mai presus de toate, simțeam ură, o ură adîncă, mistuitoare împotriva infractorilor. Și în acest caz vinovatul și-a găsit pedeapsa meritată.

— Tovarășe locotenent-colonel, ați folosit de mai multe ori expresia „nici un fel de urme", pentru ca să aflăm apoi că făptașul a fost descoperit. Permiteți-mi o întrebare, poate, într-un anumit sens indiscretă. Rămîn totuși și omoruri neelucidate ?

— Numărul autorilor nedescoperiți este extrem de mic, procentajul la noi fiind unul din cele mai scăzute din Europa. Fapt poate mai puțin cunoscut de marele public, așa-numitele cazuri nerezolvate continuă să se afle în atenția miliției mulți ani după comiterea infracțiunii. Prin „în atenție" noi, cei de la Direcția judiciară, nu înțelegem un dosar care stă cuminte pe un raft, sub titulatura, să spunem, „Probleme în suspensie", ci o preocupare activă, o importantă sarcină de serviciu. O elementară îndatorire cetățenească și profesională ne obligă să nu dăm uitării nici o infracțiune cu autor necunoscut. Iar mai devreme sau mai tîrziu, în zdrobitoarea majoritate a cazurilor — o afirm cu toată răspunderea și în deplină cunoștință de cauză — făptașul este descoperit. Iată cîteva exemple din experiența mea. Veronica Ardeleanu, dintr-o comună din Bihor, a fost ucisă de un tîlhar. Nici un indiciu la prima vedere. Cazul a rămas în atenția organelor de miliție și eu însumi, la un moment dat, am fost antrenat în cercetări. Zece ani după făptuirea crimei, împreună cu ofițerul care se ocupa de caz, am stabilit să se ia măsuri de verificare a unui suspect. Dar acesta era dispărut... Identificat după paisprezece ani și zece luni într-un sat din Gorj, a fost arestat și dovedit ca autor. Așadar, el a fost adus în fața justiției după aproape 15 ani de la săvîrșirea actului, cînd era ferm convins că toate urmele au fost șterse și cazul de mult uitat... Un alt exemplu sugestiv. Pensionarul Costache Dolhăscu din Fălticeni a fost ucis de tîlhari în locuința sa situată într-un loc izolat : o livadă, la cîteva sute de metri de faimoasa Dumbravă Minunată a lui Sadoveanu. Din nou, nici un indiciu cert. Pentru elucidarea cazului au fost verificate, în timp, peste 6 000 de persoane din întreaga țară. După cîțiva ani, cazul a fost rezolvat. Cum ? Oarecum, ca într-un roman polițist. Din păcate, nu avem răgazul să dăm detaliile acu..

Firește, acestea sînt situații extreme, ca regulă generală descoperirea făptașilor durînd infinit mai puțin. În faimosul caz de la Cimpina din 1970, cînd a fost omorît un factor poștal care împărțea pensiile, infractorul a fost identificat după trei ore de la începerea anchetei.

Locotenent-colonelul Constantin povestește :

— Sacul în care fusese băgat cadavrul purta un petic țesut din pînză de cînepă, într-o manieră care se obișnuiește numai în satele din Transilvania. Un prim indiciu, vag, foarte vag, totuși un punct de plecare. Sub raze infraroșii, pe petic au apărut literele GOR..., restul fiind șters. Aceste date, cumulate cu altele, au dus la identificarea și arestarea infractorului, deși acesta luase — cel puțin așa credea — toate măsurile pentru a induce în eroare organele de urmărire.

— Așadar, tovarășe Constantin, ce rămîne după aproape 30 de ani ?

— Dincolo de mulțumirea profesională, de satisfacerea îmboldului tainic de a dezlega, cu orice preț, misterul, de a lupta cu necunoscutul și a-l învinge, rămîn simțămîntul datoriei împlinite, mulțumirea de a fi contribuit, pe măsura puterilor mele, la prestigiul instituției în care am petrecut o viață de om : miliția. Să nu credeți că a fost ușor. Munca la Judiciar este romantică poate doar în esența ei, dar în viața de zi cu zi este epuizantă.

Cîte zeci de kilometri nu a parcurs Vasile Constantin, cu valijoara în mînă, pe drumuri neumblate ! În 1959, de pildă, într-o zi și o noapte, a bătut cu piciorul 40 km pe Valea Putnei. Crescuse mare riul, mijloacele de transport nu existau și trebuia neapărat să ajungă în comuna Andrieșu. A dormit în căpițe de fîn, pe mese de birou, în halțe neîncălzite, s-a răsturnat cu pluta în apa Buzăului pe cînd escorta un infractor supranumit „Generalu'", iar într-o noapte viforoasă de iarnă, pe un ger cumplit, pe drumul de la Sulița la Botoșani, s-a rupt sania în plin cîmp și a fost atacat de lupi. Nu s-a temut. Întîlnise prea mulți lupi cu chip de om ca să se mai teamă. Poate tinerii vor insista la citirea acestor detalii : „Ce romantic !"

— Dar să petreci, în 28 de ani, cîte 15—20 de zile pe lună pe teren, departe de casă, de familie, tot romantic este ? — se întreabă, nu fără umor, interlocutorul nostru. Departe de mine gîndul de a mă plînge : altfel nu se poate în meseria noastră și cine tînjește după un trai liniștit să aleagă o alta. Nu doresc nici să-i descurajez pe tinerii care ar dori să devină lucrători judiciari, ci să-i fac conștienți că această nobilă profesiune cere privațiuni și sacrificii, înzecit compensate de satisfacții morale. În ce mă privește, eu nu am făptuit nimic de unul singur. Voi rămîne veșnic îndatorat „profesorilor" mei, coloneii Dumitru Ceacanica și Romulus Lustig, azi pensionari, cunoscuți și onorați de întreaga miliție. Am colaborat strîns cu organele locale, m-au ajutat permanent colegii, știut fiind că munca noastră nu se poate desfășura fructuos decît în echipă și, bineînțeles, nu pot uita sprijinul și înțelegerea soției mele. Mi-am făcut datoria de cetățean și de milițian, împlinind povața tatălui meu : „Respectă omul !"

Somn cuminte de navetist

„Ați avut dreptate, tovarășe plutonier adjutant..."

Poate că tîmplele-i argintii, ce indică o anume vîrstă, poate că vorba sa blajină, sfătoasă, convingătoare mai ales prin puterea argumentelor potrivite, poate privirea-i acoperă pătrunzătoare, a unui om cu experiență și pasiune în domeniul său de activitate, sau cei aproape 20 de ani de cînd se află în aceeași comună, cunoscîndu-i, pe mulți dintre cetățeni, cum se spune, de cînd erau de-o „șchioapă", nu poate, ci sigur, toate cele menționate îl situează pe plutonierul adjutant Neacșu Ruse, șeful postului de miliție din Bolintin Vale, în rîndul oamenilor care se bucură de apreciere și respect binemeritate..

Să justificăm, foarte pe scurt, această afirmație.

Cu mulți ani în urmă, cînd a venit în Bolintin Vale — cu toate că numărul localnicilor depășea cu puțin jumătatea celor de acum — faptele penale și contravențiile de tot felul erau aproape duble față de prezent, ca să nu mai vorbim de gravitatea celor din trecut, incomparabilă cu a celor din ultimul timp.

Spre exemplu, dacă în anii din urmă se înregistrau frecvent scandaluri, unele soldate cu victime omenești, din 1970 nu s-a mai comis la Bolintin Vale nici o astfel de faptă. Dacă în trecut infracțiunile care vizau avutul obștesc ajungeau și la pagube de ordinul sutelor de mii, în anul 1976 cel mai mare prejudiciu a fost de 26 000 lei, produs prin neglijență.

Evident, această metamorfoză pe planul faptelor penale, în cadrul comunei Bolintin Vale, ca și în întreaga noastră societate, își are explicația în mutațiile pozitive produse în conștiința oamenilor ca urmare a ansamblului de măsuri social-economice și cultural-educative înfăptuite de partidul și statul nostru.

Dar, cum toate aceste măsuri le realizează oamenii, cu priceperea, voința și responsabilitatea fiecăruia, se poate spune, și faptele confirmă, că în cadrul comunei Bolintin Vale, alături de toți ceilalți factori responsabili, împreună cu organizația de partid din care face parte, cu membrii comitetului comunal de partid și ai consiliului popular, cu cadrele didactice și ceilalți intelectuali, cu mulți alți cetățeni din comună, șeful postului de miliție și-a adus prețioasa contribuție la prevenirea și combaterea faptelor antisociale, la educarea juridică a cetățenilor.

Cîteva exemple edificatoare :

Între cetățenii T.N., T.I., D.M. și C.A. intervenise la un moment dat o accentuată stare conflictuală, generată pe fundalul unor mentalități retrograde, de o pretinsă înechitate în partajarea unei moșteniri. Cei în cauză se insultau și amenințau reciproc, se urmăreau, își provocau scîrțe pentru a găsi un pretext de răfuială violentă.

Șeful postului a acționat prompt, cu energie și tact. A discutat cu fiecare în parte asupra consecințelor grave la care se expun ; le-a prelucrat textele de lege care incriminează insulta, calomnia, amenințarea ; le-a amintit cîteva cazuri mai vechi, cînd, tot de la asemenea ambiții, unii au ajuns la închisoare, alții la spital sau cimitir și multe familii ar fi avut de suferit.

Sfaturile comunistului subofițer Neacșu Ruse nu au rămas fără ecou. Foștii rivali s-au potolit cu adevărat, ba chiar își vorbesc reciproc așa cum este normal, omenesc. Toți cetățenii din comună, dar mai ales foștii „beligeranți" recunosc acum că fără intervenția și insistența șefului de post n-ar fi putut să fie evitate consecințe deosebit de grave...

Mulți cetățeni știu, și mai ales cei în cauză, că tot șefului de post i se datorește și faptul că unele familii ajunse la un moment dat în pragul destrămării, cu toate urmările grave care ar fi decurs de aici, mai ales pentru copiii acestora, duc astăzi o viață liniștită.

I.G. de pildă o și alungase pe soție de acasă, în ciuda faptului că aveau împreună un copil. Zvonuri răutăcioase îl determinaseră să recurgă la o astfel de măsură luată cu mintea înfierbîntată.

Dacă ar fi procedat în mod pripit, fără o analiză profundă a situației, șeful de post se putea rezuma la o sancțiune pentru alungare din locuință și efectul ar fi fost poate similar cu al unei găleți de benzină aruncată peste foc..

Plutonierul adjutant Neacșu Ruse a ales însă o altă cale. S-a documentat mai întîi, temeinic, asupra „motivelor" invocate de I.G. A discutat apoi cu el, calm, îndelung, povățuindu-l să se gîndească ce se va întîmpla în primul rînd cu copilul, într-o eventuală despărțire definitivă. I-a demonstrat apoi inconsistența pretextului invocat. A discutat și cu femeia, cu familiile celor doi, cu rudele apropiate care puteau exercita o influență favorabilă împăcării.

După un timp, cînd apele s-au limpezit de-a binelea și totul a reintrat pe făgaș normal, I.G. întîlnindu-l pe șeful de post a ținut să-și exprime recunoștința.

„...Ați avut dreptate, tovarășe plutonier adjutant. Era să fac o prostie pe care aș fi regretat-o toată viața fără să mai pot repara ceva..."

De curînd s-au prezentat la postul de miliție din Bolintin Vale doi tineri care au beneficiat de prevederile recentului decret de amnistierea unor infracțiuni.

— Știți, trebuie să ne încadrăm undeva — s-au adresat ei sfioși, cu privirile plecate, șefului de post. Ne-a promis cineva că ne angajează undeva pe la Constanța..

— Este foarte bine că sînteți hotărîți să munciți, le-a spus blajin omul cu tîmplele argintii. Desigur, nu-i rău nici la Constanța, nici în altă parte, că de lucru este peste tot. Dar sfatul meu este să vă angajați, deocamdată, undeva mai pe aproape de casă...

Așteptați o zi, două, că mă interesez eu de un loc potrivit pentru voi...

Și cei doi tineri au fost angajați imediat la o fermă a I.A.S. Mogoșoaia. Seara vin acasă cu autobuzul. Familiile, colectivul în care muncesc, subofițerii postului de miliție, cu alte cuvinte, toți factorii responsabili, veghează ca acești tineri să fie readuși pe drumul cel bun, să evite situațiile care i-ar putea împinge din nou spre fapte necugetate.

MIHAI GROZAVU ■

Acțiunea „Hanul Vlăsiei"

Calitățile specifice ale unui lucrător din miliția noastră economică sînt, prin domeniul de activitate, tenacitatea, perseverența, cunoașterea permanentă a evoluției fenomenului economic și o continuă perfecționare a pregătirii profesionale. În legătură cu aceasta trebuie să avem în vedere faptul că în rîndurile miliției noastre economice sînt cuprinși specialiști din toate domeniile, ingineri de toate specialitățile, economiști, juriști. Dinamica fenomenelor economice, și tehnice, presupune o susținută îmbogățire a cunoștințelor. O trăsătură specifică a lucrătorilor noștri o reprezintă faptul că ei cunosc în amănunțime structura organizatorică a unei întreprinderi sau a unui șantier și acționează susținut în vederea apărării avutului obștesc. Mai mult decît atît, există o strînsă colaborare între miliția economică și factorii de conducere din întreprinderi. Lucrătorul de miliție trebuie să cunoască nu doar în linii mari felul de a fi al oamenilor, ci chiar și în detalii. S-ar putea crede că, în felul acesta, sîntem prea indiscreți, dar, în realitate, pe baza acestor cunoștințe, se știe care sînt cauzele care îl pot determina pe un om să cadă sub interdicția legii. Cunoscîndu-l îndeaproape pe un om, îl poți salva de la comiterea unui act de fraudă care, desigur, nu-l va afecta pe el personal, ci bunul mers al acelei întreprinderi din care face parte. O deosebire radicală, și prin acest aspect, de vechea poliție care, cotrobăind și insinuîndu-se brutal în viața unui om, nu urmărea decît să-l prindă în flagrant delict și-apoi să-l trimită la închisoare. Se pune un accent deosebit pe prevenirea infracțiunilor economice. De ce ? Pentru

că, în spiritul umanismului socialist și avînd în vedere efectele economice ale căderii sub interdicția legii a unui specialist, dintr-o întreprindere, se pune întrebarea: oare nu se pierde prea mult, economic și umanitar, prin arestarea unui om calificat, specializat, instruit, alunecat nu definitiv (să reținem acest important amănunt) pe panta greșelii dintr-o necunoaștere a legii, sau dintr-o măruntă tentație pecuniară, sau de altă natură ? ! Nu faptul că ne punem această întrebare, ci faptul că acționăm în spiritul ei, iată calitatea esențială, umană, a miliției noastre. Și ca să punem oarecum punct acestei introduceri sau prezentări a specificului activității miliției economice, se cuvine să menționăm că, spre deosebire de o acțiune a colegilor de la miliția judiciară, unde neprevăzutul joacă un rol extrem de important, în munca miliției economice acest element este aproape absent. Aici nu există întîmplare. Cît despre spectaculos, acea rapidă desfășurare a evenimentelor, trebuie să recunoaștem că, de asemenea, lipsește, deși, în finalul unei anchete, cînd elementele și cauzele unei infracțiuni sînt foarte clar dovedite, el apare cu o evidență incontestabilă.

Pornind de la calitățile unui lucrător din miliția economică și specificul activității sale, într-un dialog mai prelungit și mai concret cu locotenentul-major Costică Voicu, care nu a făcut nimic altceva decît să-mi relateze cu lux de amănunte modul în care a decurs acțiunea „Hanul Vlăsiei", aveam să constat că, într-adevăr, perseverența, tenacitatea și pregătirea profesională din domeniul respectiv de activitate și responsabilitate, joacă rolul determinant într-o acțiune, oricare ar fi ea. Dar iată spusele sale : „Oamenii muncii ne sesizează, cu o rapiditate extraordinară și cu un simț al responsabilității demn de toată lauda, asupra oricărei încălcări a legii. Așa se face că în legătură cu ilegalitățile de la „Hanul Vlăsiei", sau kilometrul 22,5 cum i se mai spune, aveam foarte multe sesizări, iar asupra cîtorva dintre ele, drept să spun, mă îndoiam. Am început prin studierea terenului și a celor în cauză, totul desfășurîndu-se cu o discreție cuvenită, iar într-una din seri, era o simbătă, împreună cu alți patru colegi, ne-am înfățișat și am constatat pe viu cîteva ilegalități. A fost destul să descoperim că la bar se aflau 94 de franzele necuprinse în borderoul de achiziție a mărfii și tot ghemul, care depinde de un singur fir, a început să se destrame. Tot la bar, prin confruntarea bonierelor de marcaj ale ospătarilor am constatat că berea, cu prețul de desfacere de 4,40 lei, era ridicată de către ospătari la prețul de 5,80, dar cînd se descărca o decontau către șeful de unitate cu 5,90, în loc de 5,80. Rezulta, pentru fiecare sticlă de bere, un plus de 10 bani, ceea ce, per total, însemna cam 200 lei zilnic în buzunarul șefului. Ospătarii, pe bază de declarații scrise, au recunoscut că șeful îi obliga la acest „tain". În afară de tot felul de mărfuri intrate în bar fără să fie cuprinse în borderourile de achiziție, ceea ce ducea la venituri substanțiale care intrau în buzunarul barmanei Popescu-Preda Mihaela, cu un cazier extrem de bogat, ceea ce dovedea că ne aflam față în față cu o specialistă în materie de fraudă, mai rămînea un domeniu care s-a dovedit o adevărată mină de aur pentru ea, cît și pentru șeful unității, Ion Tudorache, cu care trăia în concubinaj. Dealtfel, barmana se lăudase că ei nu-i mai trebuie decît un an de muncă la „Hanul Vlăsiei", și-apoi se retrage, de unde se subînțelege că și-ar fi făcut suma pentru tot restul vieții. Domeniul de care aminteam era cel al cazărilor în camping. Am constatat că la cazare lucra o anume Teodora Vlad, angajată neoficial. Ce făcea Teodora Vlad, din ordinele șefei? Încasa 40—45 de lei pentru un pat într-o cabană, iar chitanța era eliberată pentru suma de 18—20 lei, în funcție de confort. S-a stabilit că în timpul sezonului, zilnic intrau în buzunarele celor doi concubini sume variind între 500—700 de lei. Misterioasă mi s-a părut și angajarea numitei Popescu-Preda, recomandată suficient de clar de cazierul ei plin de condamnări. Tot la bar am constatat că instrumentul numit cintar pornea de la marcația de 10 grame. Deci, dintr-un foc, clientul era furat. Mai mult decît atît, chiar și în registrul de control era consemnată această ilegalitate, dar nu se luase nici o măsură. Era singura deficiență consemnată în registru, încolo, numai laude, de parcă ne aflam în cea mai grozavă și corectă unitate din țară. Nu mai vorbesc despre mizeria și murdăria care ne săreau în ochi, nu alta, sau despre diferitele sortimente de mîncare alterată. Un amănunt, fiind în prag de iarnă, atunci, deci sezon închis pentru cazare, în cabane, adică în căsuțele de camping, erau cazați... porci. Pur și simplu nu mi-a venit să cred. Cum mai puteau fi folosite acele căsuțe în timpul verii ?"

Descrisă așa, sumar, din motive de spațiu, acțiunea „Hanul Vlăsiei" pare să se fi desfășurat destul de simplu, dar, după cum avea să ne declare interlocutorul nostru, care, de ce să nu o spunem, ne-a uimit prin pasiunea și sincera sa indignare, lucrurile nu au fost deloc simple. „Chiar din prima seară am ridicat absolut toate documentele, un sac întreg de borderouri și tot felul de hîrtii și hîrtiuțe pe care, cu răbdarea specifică nouă, cu perseverență și tenacitate le-am studiat temeinic, am făcut zeci și sute de legături. Cînd m-au văzut cu sacul de hîrtii, colegii mei m-au compătimit, știau ce muncă grea mă așteaptă. De dimineața și pînă seara tîrziu confruntam respectivele documente, iscălițurile, făceam legături, le triam, le retriam și tot așa mai departe, de parcă eram arhivar. După cum se vede, nimic spectaculos, dar satisfacția de a da în vileag toate matrapazlîcurile unui cuplu de escroci de o abilitate recunoscută m-a răsplătit îndeajuns. Din acest punct de vedere, satisfacțiile muncii noastre sînt foarte greu de egalat. Le împărtășim cu cei care, dintr-un spirit de dreptate și echitate, ne-au sesizat din timp."

VICTOR NIȚĂ ■

Un plus de siguranță pentru viețile noastre de pietoni sau șoferi

Scriind despre activitatea de zi cu zi și chiar de noapte cu noapte a Serviciului de circulație din cadrul Inspectoratului județean Teleorman al Ministerului de Interne, compartiment de care răspunde, cu pricepere și tragere de inimă, maiorul Constantin Pană, se cade să plecăm de la niște cifre comparative. Astfel, în condițiile în care, față de anul 1972, parcul auto din județ a crescut cu nu mai puțin de 40 la sută, iar cel al șoferilor amatori și profesioniști cu 28 la sută, numărul accidentelor pe șoselele — foarte solicitate în tranzitul spre Oltenia — și pe drumurile teleormănene A SCĂZUT cu circa 30 la sută. Un procent care vorbește de la sine despre strădania și seriozitatea muncii agenților de circulație din diverse puncte ale județului, cum ar fi plutonierul major Marin Boboșilă din Videle, plutonierul Ion Țăbîrnă și plutonierul major Nicolae Grămadă din Turnu Măgurele, sergentul major Ilie Ciță de la Zimnicea sau plutonierul Gheorghe Ciurea din Alexandria, despre activitatea susținută a Serviciului de circulație, a maiorilor Constantin Pană și Aurel Pătru, a locotenentului major inginer Cristian Boșneag și a celorlalți, nu atît pe linia sancționării prompte și intransigente a abaterilor de la legile traficului rutier, cît pe aceea a PREVENIRII.

Firește, maiorului Pană și subordonaților săi le-ar fi fost mai ușor să procedeze altfel, adică să scoată chitanțierul și să aplice pentru orice încălcare a normelor de circulație amenda prevăzută de lege. Dar, urmînd liniei de conduită generală a miliției noastre, care apără, cu abnegație interesele cetățenilor, serviciul de circulație al Teleormanului a declanșat încă în urmă cu ani o amplă și lucidă acțiune de preîntîmpinare a evenimentelor rutiere, îndeobște a accidentelor, altădată frecvente în această zonă a țării în care se află o importantă rețea rutieră, de legătură cu Oltenia și, mai departe, cu Banatul. Astfel, pregătirea agenților de circulație s-a desfășurat la intervale repetate de timp și cu mijloace moderne. Pregătirea sezonului de vară, cînd se anticipa că traficul va urma o curbă vertiginos ascendentă către acest bazin legumicol și, în condițiile acestui an, către Zimnicea, oraș spre care se îndreaptă din toate colțurile țării, în cadrul unei solidarități muncitorești minunate, zeci de mașini agabaritice și agregate de mare capacitate, s-a efectuat din timp. Prin controale riguroase și prin ședințe operative la care au fost invitați toți deținătorii de parcuri auto din județ și, duminică de duminică, noilor posesori de carnete de conducere li s-au înfățișat filme despre circulația rutieră și au fost dezbătute, ca de la om la om, evenimentele rutiere mai importante și mai triste ale săptămînii, trăgîndu-se învățămintele de rigoare. Ca urmare a acestei munci asidue de prevenire, organele de circulație din Teleorman au putut raporta, pentru anul 1976, cifra zero la rubrica accidentelor comise de șoferii cu lămîie în parbriz, realizare la care a contribuit, după constatările noastre din teren, și exigența deosebită arătată în cadrul examenelor de luare a carnetelor de conducere.

Judecînd că elevii de astăzi reprezintă șoferii de mîine, organele de circulație din Teleorman s-au preocupat în mod constant de atragerea școlarilor către activitățile de dirijare a traficului și preîntîmpinare a accidentelor. S-au predat lecții practice de circulație în școli, sute de elevi au fost cuprinși în patrule de circulație și în cercuri tehnico-aplicative. Ca o consecință firească, numărul accidentelor în rîndul elevilor și copiilor a scăzut considerabil pe teritoriul județului, iar una dintre patrulele școlare, prezentă sub formă de brigadă artistică la un concurs pe teme generale, din toate domeniile, în anul 1975 a ocupat locul I pe țară.

Bineînțeles că realizările enumerate aici, ca urmare a muncii și seriozității unui colectiv de oameni responsabili și energici, nu vor să spună că problemele circulației în Teleorman s-au epuizat și că prin și pe lîngă Alexandria se circulă cîntînd și cu floarea la ureche. Probleme, unele chiar foarte grave, mai sînt. Parcul autobazelor I.T.A. din Turnu Măgurele și Roșiori e departe de cerințele unui trafic fluent și disciplinat, starea tehnică a mașinilor din unitățile respective, ca și a acelora de la T.C.I.B.S.U.T. Turnu Măgurele, creînd premisele unor evenimente rutiere nedorite. Dacă serviciul de circulație a reușit să-și apropie, după o activitate de convingere permanentă, un corp de activiști voluntari de toată isprava, format mai ales din șoferi profesioniști ca Ilie Zimnicaru, Alexandru Moise, Dumitru Buturin, Ștefan Chivu sau Petre Rădoi mai umblă pe șoselele Teleormanului mașini la volanul cărora oamenii au mințile încețoșate de alcool, consumul de băuturi alcoolice reprezentînd, după opinia maiorului Constantin Pană, „dușmanul nostru numărul 1". În ziua documentării pentru acest reportaj, în biroul serviciului de circulație au fost depuse, din diverse puncte ale județului, mai multe carnete de conducere, aparținînd unor șoferi ce urmează să devină, pentru o lună sau mai mult, pietoni, în urma depistării de alcool în sînge. Citîm numai cîteva nume : Marin Cristea de pe 21 B 1678, Gheorghe Cioc de pe 21 TR 3 226, Marin Zamfir de pe 33 B 5 415, Nelu Marcu de pe 1 TR 1170 (proprietate personală !!), Ion Neacșu de pe tractorul 41 TR 1 108.

Cu toți aceștia și cu alții ca ei organele de circulație mai au de lucru. Aceștia și, poate, alții ca ei nu se întrec cu laudele și superlativele la adresa organelor de circulație. Dar la ieșirea din Alexandria, pe șoseaua spre București, în dreptul postului de control, marea majoritate a autovehiculelor încetinesc, iar oamenii de la volan salută cu simpatie pe agentul aflat la datorie. Trăiește în acest salut un semn de stimă și respect la adresa unei munci care se îndepărtează tot mai mult de ideea chitanțierului și a amenzii, însemnînd un plus de siguranță pentru viețile noastre de pietoni sau șoferi. Nici reportajul de față, scris cu prilej festiv, nu vrea să reprezinte altceva.

EMIL NEGOIȚĂ ■

A condus doar 11 zile!

În după-amiaza zilei de 22 mai, familia Rudăreanu din Craiova s-a hotărît să facă o vizită părinților, în comuna Rast, situată la circa 70 de km de capitala Băniei. La volanul Daciei 1300 s-a instalat soțul, Gheorghe Rudăreanu, în vîrstă de 39 de ani, șofer amator cu destulă experiență. Pentru G.R. deplasarea avea și un alt obiectiv : continuarea instruirii practice pe șosea a soției, Maria Rudăreanu, care primise cu cîteva zile mai înainte mult rîvnitul permis cu scoarțe roz. Distanța nu prea mare pînă în comuna amintită și drumul în general puțin circulat arătau că deplasarea la Rast fusese bine aleasă pentru realizarea celui de al doilea scop al călătoriei. S-a ajuns cu bine la părinți, toți s-au simțit bine și... din nou la drum. La reîntoarcere, autoturismul a fost condus tot de G.R., soția limitîndu-se să primească de pe fotoliul din dreapta indicații asupra modului cum trebuie realizate diferitele manevre.

Ajuns la domiciliu, G.R. este neplăcut surprins de lipsa din buzunarul hainei a buletinului de identitate și a permisului de conducere. Copiii rămîn acasă și părinții pornesc din nou spre Rast. Soții se decid să înnopteze la părinți. Hotărîre chibzuită deoarece, supărat și obosit, G.R. numai bun de condus nu era.

În dimineața zilei de 23 mai soții zăbovesc ceva mai mult și pleacă relativ tîrziu, în jurul orei 7, spre Craiova, la volanul autoturismului așezîndu-se Maria Rudăreanu. Reîntoarcerea urma să se realizeze sub presiunea timpului, cei doi grăbindu-se să nu întîrzie la locurile de muncă.

Se mai comite o imprudență. În autoturism, pe locurile din spate, sînt îmbarcați încă trei pasageri. Un autoturism încărcat reacționează la comenzi în alt mod în comparație cu o mașină în care se află numai șoferul și un însoțitor.

În asemenea circumstanțe dificile pentru o începătoare cu un „stagiu" de cîteva sute de kilometri la volan, M.R. apasă cu putere pe accelerație pentru a recu-

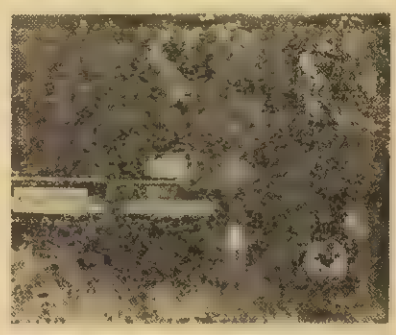

pera din timpul pierdut chiar de la start. Nu parcurge decît 9 kilometri, reținеți 9 kilometri, și pe o porțiune de drum cu asfalt uscat, perfect dreaptă, în condiții de vizibilitate bună, M.R. din pricina vitezei prea mari și a lipsei de îndeminare pierde controlul mașinii. Autovehiculul iese pe acostament, trece peste un șanț de circa 25 cm adîncime, moment în care roțile bracindu-se spre dreapta „trimit" autoturismul într-un dud cu diametrul de circa 30 de cm, situat pe marginea din dreapta drumului.

Autoturismul Dacia 1300 este o mașină bună, chiar foarte bună, cu multe calități, îndeosebi la capitolul demaraj, stabilitate, dar are și el „pretențiile" lui față de toți cei care îl conduc, îndeosebi față de începători. Nu „suportă" stîngăciile, bruscările.

De vină sînt și școlile de șoferi amatori. Sufocate de un număr mare de cereri de a urma cursurile, cereri care depășesc mult capacitatea instituțiilor respective de învățămînt, ele dau elevilor o spoială de pregătire. După zeci de ore de „instruire" la examenul de șofer se prezintă numeroși candidați care nu știu să depășească, să efectueze corect un viraj sau o depășire, care nu cunosc cum reacționează mașina nu la 60 de km pe oră, dar nici la 40, care la examen merg ca melcul, fiind nevoie mereu de impulsionarea examinatorului, pentru a demonstra ce știu.

Colonel VICTOR BEDA ■

O zi bună se cunoaște din zori

Un sat care a adunat și altul care a risipit:

IANCA și OPRIȘENEȘTI

Ianca este un sat de munteni improprietăriți cu o sută și ceva de ani în urmă aici, în inima Bărăganului. Oameni ambițioși acei întemeietori de sat, fiindcă ei se gîndiseră să lase de la început rezervele necesare pentru ca, mai tîrziu, prin creșterea localității abia apărute, să la naștere, de fapt, un oraș. Așa se face că la Ianca și astăzi încă există, de o parte și de alta a drumului, două fîșii lungi, vegetale, late cam de douăzeci-douăzeci și cinci de metri, unde în intenția celor de atunci ar fi urmat să se croiască o stradă foarte largă, un adevărat bulevard. Două grădini, astăzi, în dreapta și în stînga drumului, care se întind pe cei cîțiva kilometri, cît ține satul. Abia dincolo de acestea se zăresc casele. Între drum și casă, fiecare a pus ce a crezut de cuviință pentru a folosi palma aceea de loc cît mai folositor și cît mai plăcut : mai ales legume și flori. Dar au pus și pomi fructiferi, îndeosebi cireși și vișini, ale căror poame cărnoase și rotunde, roșietice, se coc de timpuriu în lumina încinsă a soarelui de cîmpie. Și mina copiilor nu se întinde către ele, fiindcă aici, la Ianca, după cum îmi spunea primarul Aurel Cioran, toată lumea are, nu trebuie să se ducă în dreptul casei altuia, ci găsește cam tot ce-i trebuie în curtea propriei gospodării. Dar turiștii se mai opresc să-și potolească setea și să culeagă — de poftă, cum se zice — cîteva cireșe răcoroase. Turiștii care intră în goana mașinilor printre cele două ziduri ale plopilor ce se țin lanț de-a lungul șoselei internaționale Europa 15 cred că au intrat într-un parc sau într-o livadă.

— Pe locurile acestea, între șirurile de plopi și casele oamenilor, îmi spunea primarul, vom așeza blocurile.

Îl rog să mă lămurească.

— Păi, ceea ce nu știți este că urmează să fim declarați oraș. Da, vom ridica aici, pînă în 1980, 450 de apartamente. Lucrările au și început. Chiar în centru, lîngă hotel, s-a săpat deja fundația unei policlinici. Trustul de construcții din Brăila o să înceapă să lucreze la Ianca din plin ! Un oraș nou în Bărăgan. Știți ce motive au dus la alegerea tocmai a acestei comune, pe-aici, prin jur ?

— Presupun : dotările sociale, puterea economică...

— Sigur. Mai exact, izvorul tuturor acestora : C.A.P.-ul ! Doar se știe : un C.A.P. bun se vede după cum arată satul. Iar noi avem, la Ianca, unul dintre cele mai bune C.A.P.-uri din județul Brăila !

Satul se află la 45 de kilometri de Brăila. Drum bun, asfaltat, măsurat în lung de două ori pe zi de către cei 1 000 de navetiști ai comunei. M-am întrebat, pe parcursul unor discuții cu mai mulți țărani din Ianca : dacă este acesta un C.A.P. foarte bun — și el este într-adevăr așa — de ce atunci au plecat atît de mulți săteni în industrie ? Am primit răspunsuri pe care le-aș fi putut prevedea, căci nu omisesem, din capul locului, că procesul acesta este în anumite proporții firesc. Deosebit mi s-a părut însă ce-mi spunea Maria Bertea, cooperatoare fruntașă la Ianca, al cărei bărbat lucrează la Combinatul de celuloză și hîrtie Chișcani :

— Da, soțul meu face naveta la combinat. Pleacă dimineața, vine seara. Păi, dacă e să vorbim drept, știți ce l-a îndemnat — mai demult, sînt niște ani buni de-atunci — să plece ? O treabă : că la C.A.P. odată lua mai mult, odată lua mai puțin, cu toate că el muncea la fel. Parcă n-avea o siguranță a venitului, zicea.

— De exemplu ?

— La noi, odată, s-a făcut grîu berechet, s-au umplut toate hambarele. Am luat 46 de lei la zi. Dar pe urmă a venit un alt an, mai sărac, și-am luat doar 33 de lei.

— E adevărat, îmi spunea și inginerul șef, Dumitru Florian. Nu-i nimic de ascuns : în agricultură încă mai este, în anumite privințe, ca la loterie. Prinzi un an bun, te duce la cifre amețitoare. Prinzi un an slab, te coboară. Dacă te mai ciupește și-o grindină sau o secetă, atunci chiar trebuie să mai stringi cureaua, altfel n-ai ce-i face.

— Și-atunci ce e de făcut ?

— Există, într-adevăr, posibilități de a te pune la adăpost de anii răi. Dar asta durează ani de zile, fiindcă presupune acumulări și investiții. Cel puțin așa a durat la Ianca. Fiindcă noi am cam început să ne vedem visul acesta cu ochii : echilibrul, siguranța, stabilitatea pe care le dau zootehnia.

— Aceasta era soluția de care vorbeați.

— Întocmai. Ea înseamnă bani, pentru C.A.P., și veniturile pe măsura membrilor cooperatori, indiferent dacă anul agricol se-ntîmplă să fie mai capricios și mai rău cu oamenii. Acum eu știu că m-ați putea întreba : și dacă seceta, să zicem, nu ocolește chiar pămîntul pe care am pus furaje pentru hrana animalelor ?

— Chiar vă întreb.

— Este o problemă și aceasta, recunosc. Dar pentru alții, poate, nu pentru noi. Aici, la Ianca, noi avem o suprafață arabilă de 3 500 de hectare. Asta e pămîntul nostru : pămînt bun, foarte bun, cernoziom ciocolatiu. Din el, 460 de hectare le avem irigate. Ce credeți că am pus acolo unde avem irigații ? Hrană pentru animale. Credeți că am putea să riscăm, să lăsăm animalele astea, care costă o avere, să moară de foame ? Mai ales acum cînd, încet-încet, ne-am apropiat de o proporție optimă a surselor noastre de cîștiguri, care le și acordă o anumită stabilitate ?

Proporția aceasta de care vorbește inginerul Dumitru Florian înseamnă că la Ianca zootehnia tinde să reprezinte jumătate din averea C.A.P.-ului. În 1976, de exemplu, din cele 36 de milioane de lei, la cît s-a ridicat producția globală a acestei unități, contribuția zootehniei a fost de 17 milioane. Într-adevăr, aproape jumătate. La Congresul țărănimii, ne reamintim, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta în expunerea rostită cu acel prilej că este, acesta, unul dintre obiectivele pe care multe C.A.P.-uri abia urmează să-l îndeplinească. Precum se vede, constrînși de capriciile climei, de faptul că luau „cînd mult, cînd puțin", țăranii din Ianca l-au înfăptuit din proprie inițiativă...

— Noi avem aici, la Ianca, îmi spunea cooperatorul Trandafir Croitoru, șapte mii de porci și șase mii de oi. Aduc bani buni. Dar mai avem și trei mii patru sute de bovine, cu care ne rotunjim și mai bine venitul. Astea sînt de trei categorii. Mai întîi sînt vacile cu lapte, 1 500. Pe urmă avem 900 vițele de prăsilă, ca să ne asigurăm numărul de animale fără să facem ca alții, care pun deoparte milioane de lei din munca lor — adică în fondul de dezvoltare, cum se zice — ca să-și cumpere. Noi nu cumpărăm. Noi vindem ! Și mai avem pe urmă cel mai important izvor de venituri în zootehnie, adică îngrășătoria. Ținem anual la îngrășat cam 1 000 de tăurași. Facem ce facem și obținem un spor de greutate, pe zi, cam de 1 kilogram, cu toate că planul este doar de 700 de grame. Așa se face că numai anul trecut am dat pe piața Brăilei, 1 000 de tone de carne de vită și de porc. În fiecare zi din an, adică, au plecat din Ianca două tone și ceva de carne. Și s-au întors bani, bineînțeles.

Precum se vede, țăranii din Ianca au deprins să judece cifrele, să facă și să-și refacă, necontenit, calculele, să-și numere cu grijă banii care le intră în casă și să știe exact de ce sînt atîția, de ce nu sînt mai mulți ori mai puțini, precum și proveniența lor, aproape pînă la ultimul leu.

— Din păcate nu aceleași lucruri frumoase veți afla și la Oprișenești, în satul vecin, îmi spunea inginerul Andrei Cojocaru, Erou al Muncii Socialiste, director la S.M.A.-Ianca. Sînt autorizat să fac această comparație, întrucît sînt și președinte al Intercoop-ului care patronează toate cele șase C.A.P.-uri din cele șase sate ale comunei. Or, dacă acela din Ianca este bun pe județ, cel din Oprișenești este slab pe comună. Deși, de fapt, nu le despart decît cîțiva kilometri ! De doi ani, e drept, au început să se mai pună și ei pe roate. Pentru asta a trebuit să aducem însă doi ingineri, pe unul de la Pitulați și pe celălalt de la Gemenele. Unul dintre ei a fost numit și președinte la C.A.P. Altfel nu se mai putea !

Pînă în 1975, aflu, la C.A.P. Oprișenești era președinte un anumit Dumitru Bădilă. Nu iubea inginerii, mi se spune. Se angajau inginerii la C.A.P. și plecau, se-mprăștiau ca făina orbului. Așa fiind una la mină. A doua, și mai grav : nu-i iubea, se vede, nici pe consătenii, căci odată ajuns în înalta demnitate de președinte de C.A.P. își asigura liniștea „tronului" după sugestia unei ziceri latinești, asemeni unui Cezar redus la dimensiuni minuscule : îi făcea pe „supuși" să se certe și el însuși cultiva dihonia prin metoda „punerii paielor pe foc". Culmea, lăsîndu-i de capul lor, oamenii nici nu erau foarte nemulțumiți de el. Ce se întîmpla cu averea C.A.P.-ului lor, ne putem da seama cît de mult îi interesa din moment ce — trebuie s-o amintim ca pe o măsură demnă de un Păcală ajuns în post de conducere — atunci cînd președintele a băgat de seamă că se cam fură pe la C.A.P.-ul lui, cea mai bună soluție pentru curmarea răului a găsit-o în distrugerea obiectelor cu care se producea fapta : a căruțelor ! Dealtfel, în privința posibilităților sale de a judeca și chibzui cît mai bine lucrurile, de a le orîndui în așa fel încît să se petreacă în folosul satului, ne putem face o imagine chiar și numai din acest exemplu. Gheorghe Plopeanu, cooperator :

— Pînă să vină tovarășii ingineri aici, la noi, tocam coceni pentru animale cu o combină de recoltat furaje, de mare capacitate. Cînd aveam, chiar sub nasul nostru, un electromotor și o mașină de tocat TMS-6, cu care se putea face același lucru și care chiar pentru asta este făcută. E drept că electromotorul era defect și că trebuia reparat. Păi, eu aș zice, ca în carte, că asta venea așa că noi am fi avut posmagii dar mai trebuia să vină cineva să-i mai și înmoaie. Și știți cît plăteam pe combina aceea închiriată cu ziua ? 600 de lei ! Eram bancheri, ce mai, aruncam banii pe fereastră... Și uite așa se adunau bănuții la datorii !

Se-nțelege, nu toți oamenii erau de acord cu ceea ce se întîmpla la C.A.P. Și-atunci se iscau alte discuții, mai mult sau mai puțin pătimașe, încheiate de regulă cu invitarea preopinentului la sediu, unde președintele isclălea cu multă largheță adeverințe că oamenii aceia se pot angaja în altă parte, C.A.P.-ul nemaiavînd nevoie de ei. Nu era adevărat. Inginerul Gheorghe Becheanu, actualul președinte, o știe bine. A știut-o încă din prima zi cînd a venit la Oprișenești și a văzut că aproape toți bărbații din sat se angajaseră în industrie.

— Dar oamenii aceștia trăiesc în sat și, cu toate că lucrează la oraș, nu s-au desprins încă de munca pămîntului. Nici pe departe nu sînt niște „boieroși". Atît doar că nu poți conta pe ei în fiecare zi. Nu poți să-i zici unuia : băi, nene, hai acum în gară că așteaptă un vagon cu îngrășăminte, să-l descărcăm. Îți poate zice — și pe bună dreptate — că mai are cîteva ore pînă să intre în schimb sau că abia a sosit de la lucru. Dar un hectar de porumb în acord global poți să-i dai, de exemplu, fiindcă-l prășește pe îndelete, atunci cînd își face el timp. Deci în felul acesta contăm pe ei. C.A.P.-ul nu i-a pierdut definitiv. Ei sînt categoria de cooperatori care fac cam pînă la 200 de norme tot anul. Ceilalți, oamenii C.A.P.-ului propriu-zis — aproape numai femei — fac peste 300 de norme. Adică peste 300 de zile pe an lucrează la C.A.P. Pentru unul dintre aceștia am făcut socoteala, revin 7 hectare de lucru. E mult, dar se poate. Femeile vor să aducă și ele un cîștig în casă, nu sînt ca altele, ai căror bărbați lucrează în industrie iar ele, rămase acasă, întind vorba pe la porți.

— Înțeleg că C.A.P.-ul Oprișenești începe să se mai redreseze.

— Da. Și în afară de inima pe care văd că o pun oamenii în această schimbare, aș mai aminti că sîntem ajutați încă din plin pentru a ne reface. Din planul de producție care ni s-a stabilit. Nouă, de pildă, ni s-a repartizat să cultivăm în acest an 300 de hectare de soia, tot atît cît am pus și porumb. Soia intră în categoria plantelor tehnice, se știe, adică a plantelor mai scumpe, care aduc bani. Bani foarte necesari nouă, de fapt, pentru a scăpa odată de datoriile pe care le-am moștenit.

Datoriile acestea se cifrau, acum doi ani, cam la două milioane. Acum, aflu, ele se ridică la ceva peste un milion. Aceasta, în condițiile în care valoarea unei norme a crescut la Oprișenești de la 13 la 24 de lei. Faptul a fost posibil printr-o organizare exemplară a muncii și prin atribuirea cîte unui sector de lucru fiecărui om care urma să răspundă de ceea ce i s-a încredințat. Președintele s-a ocupat de culturile de cîmp. Celălalt, colegul său, inginerul Dumitru Musceleanu, a luat în primire zootehnia. Și, la timpul potrivit, rezultatele au și început să se vadă. Producția de lapte a fiecăreia dintre cele 550 de vaci a crescut în medie cu aproape 500 de litri. Acum la C.A.P. Oprișenești o vacă dă 7 litri, adică tot atît cît și la C.A.P. Ianca. Explicația : pur și simplu faptul că la Oprișenești a trebuit să fie redescoperit adevărul că o vacă nu trebuie numai mulsă, ci înainte de asta trebuie să i se dea să mănînce. Cînd a venit la acest C.A.P., îmi spunea inginerul Musceleanu, a găsit o lucernieră veche, degradată, bătătorită de cîte coase fuseseră luate de pe ea. A trebuit să semene alta, chiar în același an. Asta s-a chemat o investiție dar, cum ziceam, a meritat osteneala. Anul acesta la Oprișenești se fac peste 100 000 de kilograme de lucernă la hectar. Cei de la Ianca speră să facă abia vreo 60 000...

Un progres s-a făcut simțit și în sectorul „de cîmp" al cerealelor de care — spuneam — se ocupă mai mult inginerul Becheanu, președintele cooperativei :

— Noi avem irigat tot pămîntul, 1 450 de hectare. Normal, lumea așteaptă producții mari de aici. Nu ieșeau însă producțiile preconizate. Ba ele erau chiar mai mici decît cele pe care le obținea C.A.P.-ul din Ianca pe un pămînt neirigat. Rămîneau conductele pe cîmp, n-avea cine să le care de colo-colo. Cum v-am zis, la C.A.P. au rămas aproape numai femei. Or, o femeie, să fim drepți, nu poate să ducă pe cîmp o asemenea instalație. Și-atunci ne-am hotărît să aducem muncitori sezonieri. Anul trecut am adus 35. Le-am asigurat cazarea aici : dormitor, masă caldă la cantină. Am făcut 5 600 kilograme porumb la hectar, iar grîu, 3 800. Adică mă întorc iarăși la termenul de comparație, exact cît au făcut cei de la Ianca. Știu că este puțin încă și că va trebui să-i întrecem, condițiile pe care le avem ne obligă ! Acum, anul acesta, avem planificat la grîu 4 200 de kilograme și la porumb 6 000. După cum s-au urnit treburile, eu cred că o să facem mai mult decît s-a hotărît în plan. Păi noi, anul trecut, am reușit producții parțiale de 10 000 kilograme porumb la hectar. Se poate deci și foarte mult. Atunci, poate, o să discutăm și noi altfel cu cei de la Ianca.

— Ce să vorbim noi cu ei altfel, tovarășe inginer ?, zice pe neașteptate Valeria Oprișan, una dintre cele mai harnice cooperatoare din Oprișenești, care asistase la această discuție. Lasă să-și mai schimbe și ei vorba, zic eu. Că mergeam la porumb, la prășit, și cînd ajungeam la capul locului, pe partea aia unde ne învecinăm, ei, de dincolo de drum, din porumbul lor către noi : „hă, hă, ce faceți dom'ne, acolo ? Risipiți pămîntul, ai ? Risipiți, hă, hă !" Și voi ce naiba faceți, mă ?, le ziceam. „Noi ? Păi noi adunăm, nu risipim. Nu se vede ?" Și iar rîdeau. Acuma, e cam adevărat ce spuneau ei. Că au adunat și adună. Și chiar dacă am început să mai creștem și noi, nici ei nu stau pe loc !

DUMITRU ELIADE ■

Ilustrația numărului aparține fotoreporterului nostru RADU CONSTANTINESCU

Starea la zi a productivității muncii

Pornind de la importanța realitate că anul trecut creșterea cu 8,8 la sută a productivității muncii a adus în industria republicană un spor de producție în valoare de 45 miliarde lei și că un singur procent de creștere suplimentară a productivității muncii în anul în curs ne-ar aduce un spor corespunzător de producție industrială în valoare de 7,34 miliarde de lei, am început un raid-anchetă într-o serie de întreprinderi industriale, încercînd să aflăm care este **starea la zi** a acestui indicator economic de maximă însemnătate.

În documentarea noastră am cercetat soluțiile aplicate pînă acum în vederea creșterii productivității, încercînd să aflăm de la interlocutorii noștri care dintre ele s-au dovedit mai accesibile și mai eficace, furnizîndu-le o experiență care merită să fie încercată și de alte întreprinderi.

Iată ce am aflat la Întreprinderea bucureșteană Electromagnetica, unica întreprindere din țară care produce echipament de telecomunicații :

Un vast şantier al muncii şi solidarităţii, Zimnicea de mîine capătă tot mai mult contur

(Urmare din pagina 1)

ţiilor înţelepte ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu, plan pe care revista noastră l-a înfăţişat într-un număr mai vechi. Urmind unui asemenea indicator, ajungem să-l cunoaştem pe maistrul Ion Constantinescu, şeful de lot al I.J.C.M. Sibiu, întreprindere care a trimis aici, din 22 martie, 60 de lucrători. Din cele 400 de apartamente, cîte au de ridicat sibienii pe malul Dunării, s-au atacat pînă acum 350 cu săpătură generală şi 170 cu turnări de fundaţii, „la 60 dintre ele urmînd să începă lucrările de montare a prefabricatelor pînă la 10 iunie". Deşi plouă, oamenii muncesc acoperiţi cu glugi şi pelerine şi îşi văd de treburi ca şi cum nimic nu s-ar întîmpla, fiind vorba în această grabă — după spusele buldozeristului Ion Elisei, pe care colegii îl mingiie Lică — nu doar de respectarea planului, aflat, fireşte, în grafic, ci şi de mîndria fiecărui grup de constructori ca judeţul lor să fie fruntaş în întrecerea socialistă declanşată la Zimnicea între diferitele şantiere. Înţelegînd prin asta munca oamenilor din Sibiu, Neamţ, Vîlcea, Gorj, Dîmboviţa, Ialomiţa, Caraş-Severin şi Ilfov, dar înţelegînd-o, bineînţeles, şi pe aceea a telegrămănenilor care, îi cităm pe secretarul primăriei din Zimnicea, Florian Chiriţă, „sînt gata să acorde oaspeţilor toate onorurile, mai puţin locul întîi în întrecerea socialistă". Nimerind la I.J.C.M. Sibiu, n-am nimerit rău, căci maistrul Constantinescu e convins că, după turnările de beton de azi-noapte, „cînd s-au vărsat 11 maşini de beton pe ploaie şi la lumina reflectoarelor", Sibiul a ajuns pe primul loc, lucru care i se pare dintre cele mai normale, de vreme ce lucrează aici, cu multă tragere de inimă şi responsabilitate, dulgheri ca Andrei Durst sau Mihai Heinrich, fadromişti ca Teodor Neacşu sau fierari-betonişti ca Haralamble Berechet.

Adică oameni trecuţi prin multe şantiere, iubind şi respectînd munca lor pe care o consideră, români sau germani deopotrivă, drept cea mai înaltă formă de patriotism.

Alături, unde de asemenea încep să se înalţe de la pămînt blocurile oraşului de mîine, muncesc cei 15 constructori veniţi din judeţul Caraş-Severin, iar Virgil Dăescu, şef de echipă la fierari-betonişti, e unul dintre ei, venit aici din ziua de 25 aprilie. Se ocupă, împreună cu o macara, de transportarea unei legături metalice „de douăzeci", pe care urmează s-o bage la fasonat, în vreme ce băieţii din echipă lucrează ramele. I-a fost dat să dirijeze o echipă pe care-o numeşte mixtă, formată din oameni proveniţi din mai multe judeţe, cum ar fi dîmboviţeanul Iorgu Stoica, severineanul Cristian Guran şi telegrămănenii Mircea Ionescu sau Marin Pea, dar asta nu-l împiedică s-o considere excepţională. Nu după faptul că „băieţii s-au împrietenit între ei de parcă s-ar cunoaşte de cînd lumea", ci după faptul că „muncesc pe rupte, pentru că fiecare e convins că a venit aici nu ca să se afle în treabă, ci să ridice un oraş din temelii, pentru un constructor fiind chiar o chestiune de mare orgoliu să poată povesti, peste ani, copiilor sau vecinilor că a contribuit la reclădirea Zimnicei". Pe şantierul I.J.C.M.-ului Gorj, unde nu e numai un continuu du-te-vino de maşini de mare tonaj, intrate care cu balast, care cu nisip, care cu beton, dar unde se mai întîmplă să fie şi noroi, munca se desfăşoară la fel de riguros şi de ritmic, urmînd planificării, cei 45 de constructori veniţi de la Tîrgu Jiu, în frunte cu inginerul Mihai Vîlceanu, îndreptîndu-şi atenţia spre ultimele 20 din cele 160 de apartamente repartizate, „cele de lîngă fosta sifonărie", la care s-au atacat săpăturile. „La peste 100, îi auzim pe maistrul Mircea Toaxen, am aşezat perna de loes. Vremea nefavorabilă ne-a pus, fireşte, unele probleme, dar nu prea ne-am sinchisit. Avem aici oameni cu vechi state de serviciu pe şantiere, ca excavatoristul Gheorghe Dodenciu, buldozeristul Ion Bloanţă sau conducătorul auto Călin Pătraşcu, a plouat, n-a plouat, ei şi-au văzut de treabă, aşa că putem afirma că sîntem la timp cu lucrările şi că n-am rămas de căruţă faţă de alţii".

La fel stau lucrurile şi ceva mai încolo, la cele 6 blocuri pe care au început să le înalţe de la pămînt constructorii de la I.J.C.M. Neamţ, 35 de bărbaţi al căror plan iniţial de 350 de apartamente a fost depăşit, la cerere, pînă la 405 şi care, de asemenea, pot raporta „toate clădirile au fost atacate din săpături, iar un bloc e gata cu fundaţiile", că respectă cu sfinţenie graficele de muncă. Asta însemnînd lucru pe două schimburi a 12 ore, cu nopţi muncite la lumina reflectoarelor şi la turnare de betoane, cu dimineţi sculate la ora 5, nu cu ceasul, ci după calculele primăriei — 20 000 de ore pe lună. De mîncat, constructorii Zimnicei mănîncă bine, fie la cantine proprii, Sibiul, de exemplu, mîncase cu o zi înainte la cantina judeţului Neamţ ciorbă de văcuţă şi sarmale, fie la cantina din centrul oraşului, de pe strada Eroilor, fie la cea a întreprinderii agricole de stat pentru creşterea şi îngrăşarea porcilor. În organizarea de şantier s-a montat o baracă alimentară, în care se găsesc de toate şi în care, după spusele gestionarului, sînt la mare preţ plicurile, dintr-un motiv pe care nu credem că trebuie să-l mai explicăm. Lamele, în schimb, se plîngea vînzătorul, nu se vînd deloc în cursul săptămînii, ci numai simbăta, din motive, de asemenea, lesne de priceput. S-au dat în folosinţă, în cadrul unui complex comercial al cooperaţiei din centrul oraşului, raioane de încălţăminte, textile şi tricotaje restaurantul şi cofetăria aflate în acelaşi corp de clădire aflîndu-se în faza finisărilor interioare. Tot la acest capitol se cade să amintim că s-au pus la dispoziţia cumpărătorilor alte două automagazine, în care se desfac articole de menaj, tricotaje, confecţii şi aşa mai departe. Într-una din barăci a fost instalată o policlinică de şantier, cu asistenţă medicală permanentă, în care lucrează, cu detaşare din comuna Suhaia, doctorul Nicolae Mangiru. O parte din biblioteca orăşenească, la salvarea căreia, după cum am scris într-un reportaj mai vechi, a participat întreaga suflare a urbei, a fost mutată într-o altă baracă, la o vreme la care filmele rulează uneori în sala liceului, fără a avea prea mult succes, după o explicaţie pe care ne-a furnizat-o, numai pe jumătate în glumă, inginerul Vîlceanu, coordonatorul şantierului din judeţul Gorj. „Avem aici multă treabă şi multă răspundere, aşa că de regulă ne distrăm după orele de program cu somnul".

Se lucrează sub pavăza pelerinelor, cu mişcări precise şi îndelung exersate, cu o abilitate dobîndită pe alte şantiere. Lucrează laolaltă oameni din diferite părţi ale ţării, constructori care pun atîta suflet şi seriozitate în munca lor, încît ai fi gata să juri că s-au născut în acest oraş şi că durează case pentru ei şi copiii lor. Adevărul e, bineînţeles, altul, dar solidaritatea muncitorească a funcţionat şi funcţionează la Zimnicea fără cusur, constructori de peste tot grăbindu-se către cel mai sudic oraş al României şi muncind aici din răsputeri. Au fost, fireşte, şi unele excepţii, menite tocmai să confirme regula de mai sus. Un buldozerist de la Sibiu, de exemplu, a fost trimis acasă pentru că, spre necazul şefului de lot, „Mircea Toma se ţinea mai mult de vorbă decît de treabă". Un altul, Pantelimon Ciobanu, şofer pe un ROMAN al I.J.C.M.-ului Gorj, a fost cuprins de un asemenea dor de casă, încît s-a urcat în cabină şi a pornit-o tam-nesam pe şoseaua de Alexandria, fiind întors la şantier cu ajutorul unui echipaj al circulaţiei. Dar astfel de cazuri sînt cîte degete are o mînă, adică foarte puţine la un număr de aproape 1 000 de constructori veniţi de departe, alături de care se află la Zimnicea cîteva sute de militari, angajaţi în lucrările de canalizare ale oraşului. Restul oamenilor primesc vizite, cînd se poate, sau pleacă în oraşele de baştină, de asemenea cînd se poate. Fierarul Virgil Dăescu a fost la Reşiţa o singură dată într-o lună şi jumătate. Dacă n-ar fi avut, cum zice, „o problemă specială legată de Paraschiva Grama", cu care vrea să se însoare după ce-o termina treaba aici, nu s-ar fi dus deloc. Subinginerul Gheorghe Vodă din Piatra Neamţ n-a avut timp de mers pînă acasă dar a dat o grămadă de bani pe telefon, nu ştiu ca să întrebe ce-i face băiatul, care, se numeşte Ştefan Vodă, ci mai mult ca să afle ce va fi al doilea copil. Dacă va fi băiat, cum speră, problema e ca şi rezolvată, căci va avea să-i cheme, nu-i aşa ? Bogdan Vodă.

Recunoştinţa zimnicenilor faţă de constructorii veniţi în oraşul lor a găsit, între alte forme de manifestare, şi pe aceea a versului, unul din textele cu care brigada artistică a unităţilor de producţie şi social-culturale ale oraşului s-a prezentat în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României" sunînd aşa :

„Pe Dunăre-n jos,
Pe un mai frumos
Şapte meşteri mari,
Calfe şi zidari
De fapte mărete
Din şapte judeţe,
Din Sibiu, din Neamţ,
Din Vîlcea, din Gorj,
Din Dîmboviţa,
Din Ialomiţa, Caraş-Severin,
Şi toţi şapte vin
La un loc ştiut,
Un loc cunoscut,
Un loc mult iubit,
Niciînd părăsit
Şi la temelie
Ei pun omenie..."

Plouă peste Zimnicea, o ploaie cernută cum au mai fost multe prin partea locului. Plouă peste Zimnicea, la ceas de amurg, la care lucrătorii Întreprinderii „Progresul" descarcă prin muncă voluntară un vagon cu nisip pe rampa gării, plouă peste Zimnicea şi plouă în acelaşi timp peste un vast şantier. Cu seriozitate şi patriotism, oraşul de mîine, mîndru ca timpurile pe care le trăim, porneşte să se înalţe de la pămînt. Privind la munca oamenilor, exactă şi perseverentă, ai putea să juri că nu plouă.

În acest an în fiecare zi e ziua constructorilor

— Colectivul nostru, ne-a spus economistul Aurel Mihăilă, şef de serviciu plan-dezvoltare, acordă de mai multi ani importanta cuvenită celui mai sintetic indicator al gradului de dezvoltare economică, indicatorul productivităţii muncii, motivul acestei atenţii rezultînd dintr-un lanţ cauzal obiectiv. Crescînd productivitatea muncii, creşte volumul producţiei, se reduce preţul de cost al produselor, ceea ce atrage sporul acumulărilor şi creşterea nivelului retribuţiei.

Esenţial în raţionamentul nostru este însă următorul fapt : **prin creşterea productivităţii muncii se realizează o producţie mai mare fără a investi — suplimentar — nici un ban.** Cu alte cuvinte, **totul depinde de om,** de oameni, de lucrători.

Întreprinderea noastră a realizat în ultimii cinci ani un salt destul de spectaculos, după părerea mea, în domeniul creşterii productivităţii muncii, care astăzi este de 2,2 ori mai mare decît în anul 1972.

— Pe seama cui, care au fost factorii care au înlesnit această creştere ?

— Creşterea productivităţii la Electromagnetica se explică prin următorii factori determinanţi : 1) Întreprinderea şi-a modernizat produsele şi tehnologiile de fabricaţie. Astfel, din 1971 pînă în anul 1975 în volumul total de produse 73 la sută au fost înnoite şi modernizate. Pot să vă spun, de asemenea, că în anul în curs 15 la sută din volumul total al producţiei vor fi produse noi şi modernizate. 2) Alt factor important l-a constituit dotarea întreprinderii cu utilaje de înaltă productivitate, 30 la sută din aceste utilaje fiind realizate prin autodotare, prin forţe proprii. 3) Demn de menţionat este şi faptul că aproximativ 2 000 de oameni au fost recalificaţi, dobîndind o specializare superioară. 4) Esenţială în creşterea productivităţii a fost însă creşterea gradului de organizare a producţiei pe baza : a) organizării în flux a producţiei, b) întăririi ordinii şi disciplinei în producţie, c) creşterii nivelului de conducere de la locul de muncă pînă la direcţie.

— Tovarăşe Mihăilă, aţi putea să-mi spuneţi care este starea la zi a productivităţii muncii la Electromagnetica ?

— Am realizat pe primele 5 luni ale anului în curs o sporire a productivităţii muncii cu 9,5 la sută mai mare prin comparaţie cu perioada corespunzătoare a anului trecut, asta însemnînd, valoric, produse de 56 milioane lei. Este un rezultat apreciabil, dar aş vrea să ştiţi că pînă la sfîrşitul anului colectivul întreprinderii noastre şi-a propus o creştere a productivităţii de 12 la sută.

— Îmi vorbeaţi la începutul discuţiei noastre despre efectele nemijlocite ale creşterii productivităţii muncii faţă de situaţia oamenilor întreprinderii, a căror retribuţie creşte în mod corespunzător. Cu cît a sporit volumul retribuţiei angajaţilor întreprinderii în primele 5 luni, perioadă în care productivitatea a crescut cu 9,5 la sută ?

— Cu aproape un milion de lei. Ceea ce, fără îndoială, înseamnă ceva în bugetul fiecăruia.

— Tovarăşe Mihăilă, v-aş ruga să-mi spuneţi care socotiţi că este factorul de creştere a productivităţii muncii susceptibil întotdeauna de ameliorare ?

— Factorul de organizare. V-o spun din experienţa noastră, temeinic verificată. Aici, la Electromagnetica, ne-am sfărîmat la început capul să găsim tot felul de factori de creştere a productivităţii, care de care mai complicat, mai pretenţios, uitînd că lucrătorul nu are, de multe ori, desenul de execuţie la maşină, şi din acest motiv stă cu mîinile în sîn, uitînd că uneori nu are la îndemînă sculele, S.D.V.-ul adică, nu are materia primă etc. Şi noi căutăm de zor factori şi parametri prin toate cărţile.

Tot de organizare ţine, după părerea mea, şi o latură morală a muncii. Este imposibil să-ţi măreşti productivitatea dacă tu, lucrător, vrei să le faci pe toate în acelaşi timp. Să lucrezi o piesă, să vorbeşti între timp despre meciul de ieri şi despre filmul TV de mîine, despre una şi alta. Vedeţi, în ţările cu productivitate mare a muncii, paralelismul acesta nu există, dacă ar exista lucrătorul şi-ar pierde plinea. La noi acest efect lipseşte, din fericire, dar trebuie să ajungem, în toate întreprinderile, la organizare perfectă, la lucru continuu, atent, în timpul schimbului, prin conştiinţă, prin etica noastră muncitorească. Şi o să ajungem, fără îndoială.

MARIUS POPESCU ■

Rubrica mea

Cenaclurile

Nici un iubitor de literatură nu ignoră rolul deosebit de important pe care l-au avut în trecut cenaclurile, în străinătate și la noi. La anticariatele fraților Pach întîlneam mai acum patru decenii pe fostul ministru plenipotențiar Charles-Adolphe Cantacuzène, poetul de limbă franceză care frecventase în tinerețe mardile („les mardis") din rue Rome, în care pontifica discret, adică în **sotto voce**, Stéphane Mallarmé, șeful școlii simboliste franceze. Cam același rol, de îndrumător al poeților tineri, l-a avut în Germania poetul Stefan George, mare pontifice la modul solemn, care și-a găsit în criticul Friedrich Gundolf, zelatorul entuziast.

La noi cel mai celebru cenaclu a fost acela al Junimii din Iași, condus cu autoritate magistrală de Titu Maiorescu. S-au perindat în casele lui, ale lui Iacob C. Negruzzi și Vasile Pogor, cei mai de seamă scriitori clasici români : Mihai Eminescu, Ion Creangă, I. L. Caragiale, Ioan Slavici, Duiliu Zamfirescu. Scriitorii își citeau prozele sau versurile într-o atmosferă de totală libertate de discuții, iar magistrul lămurea semnificația operei, ca în cazul unor lucrări mai obscure, ca **Sărmanul Dionis**, care nu-și divulga tîlcul de la întîia lectură. În secolul nostru, doi dintre discipolii lui Maiorescu, criticii literari Mihail Dragomirescu și Eugen Lovinescu, au ținut și ei, în casele lor, cenacluri foarte frecventate. La Iași, redacția **Vieții Românești** și nopțile insomniacului Garabet Ibrăileanu au fost animate de personalitatea sa fascinantă, cu pietate evocată de toți cei ce l-au apropiat, în frunte cu Mihail Sadoveanu. Mihail Dragomirescu se credea obligat să „colaboreze" cu poeții, ca „îndreptîndu-le" compunerile bunicele, să le transforme din opere de talent în capodopere. Nu astfel procedau Lovinescu și Ibrăileanu, dar discuția pe care o conduceau în jurul lecturilor literare s-a dovedit dintre cele mai profitabile pentru tinerii începători, în căutare de sprijin și îndrumare.

Rolul foarte important al cenaclurilor a fost recent subliniat cu toată tăria de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în marea sa cuvîntare de la Conferința națională a scriitorilor. Domnia-sa a recomandat să se acorde toată însemnătatea cercurilor și cenaclurilor literare, „care trebuie să capete o extindere și o pondere tot mai mare în viața asociațiilor și a Uniunii scriitorilor". În prezent, cenaclurile nu lipsesc, dar cele mai multe funcționează în sectoarele Capitalei, sub auspiciile direcției lor culturale, încredințată apoi celor ce — nu totdeauna în modul cel **mai** competent — s-au propus să le îndrumeze. Unele dintre ele dispun și de periodice, care apar la rare intervale, susținute materialicește de cei interesați să publice. Această viață precară nu se poate compara cu aceea a marilor periodice literare, sprijinite de Uniunea scriitorilor, dar pînă în prezent uneori lăsate, în ceea ce privește selecționarea materialelor, la aprecierea unor redactori de poezie și proză, adeseori recrutați dintre tinerii prea de curînd afirmați.

În „spirit de exigență", așa cum a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, sînt chemate asociațiile literare și Uniunea scriitorilor să organizeze de acum înainte cenaclurile, ca „într-o atmosferă de colegialitate și sprijin reciproc" să se asigure o literatură de înaltă calitate artistică și principialitate.

Așteptăm și noi cu încredere „succesul scontat".

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Faptele și vorbele

Dezbaterile literare

Scriitorul își desfășoară munca, în ultimă instanță, la masa lui de lucru. Pe fila albă de hîrtie, acolo răsare, pînă la urmă, ce a fost în stare să-i zămislească mintea, luptîndu-se cu îngerul, nopți de-a rîndul, săptămîni, luni și chiar ani.

Literatura ia naștere datorită acestei bătălii singuratice, dar și printr-o conjugare simultană de eforturi comune. Între ele, de cînd au existat cărți și autori, un rol capital l-au jucat totdeauna dezbaterile scriitoricești. Grație lor, se formează o conștiință literară și, în cuvîntul său la Conferința națională a scriitorilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut deplină dreptate să insiste asupra acestui „cadru democratic" pentru soluționarea problemelor de creație.

Unde pot fi găsite răspunsurile cele mai potrivite unor chestiuni delicate care cer o serioasă experiență de specialitate ? Bineînțeles că, înainte de toate, printre posesorii ei.

Artistul nu primește de obicei ușor observațiile critice în legătură cu opera sa. Horațiu recunostea că face parte dintr-o rasă iritabilă, a poeților. Pînă la un anumit punct reacția aceasta temperamentală e previzibilă și, aș îndrăzni să spun, justificată. Cine simte o autentică vocație și pune mult suflet în ceea ce făurește se cuvine să creadă în valoarea deosebită a muncii lui. Artiștii mari nu sînt naturi docile, gata să alerge în întîmpinarea primului ins care se apucă să le judece opera cu suficientă sau usurătate.

Scriitorul veritabil este sensibil la părerea confraților, oricîte vanități l-ar face întîi să o suspecteze de invidie. Dacă și-a păstrat vie ambiția creatoare și n-a sufocat-o sub straturi de obezități înfumurate, rivnește să se întrecă pe sine. Dar numai opiniile avizate — o știe bine — îl pot ajuta să-și descopere slăbiciunile și să caute căile prin care să le biruie.

Dezbaterile competente între autori și critici constituie o formă de validare capitală a valorii operelor artistice. Aici priviri pătrunzătoare sînt în măsură să surprindă unde „și bronzul are o găurică", așa cum spunea poetul, adică să distingă gloriile fabricate de cele durabile. Cu condiția ca opiniile să fie exprimate într-un spirit „colegial", „creator", „constructiv", dar sincer și „exigent".

Dezbaterile literare sînt strict necesare și pentru însuflețirea activității scriitoricești. Aparțin, cu alte cuvinte, climatului indispensabil creației. Viața — și cea literară nu face excepții — presupune mișcare. Nu desigur pe planul confruntării ranchiunelor personale, ci al ideilor și părerilor. Acolo unde zac nemișcate, apele sfîrșesc prin a bălti și a aduna pe fundul lor nămoluri puturoase.

Spiritul creator are numai de cîștigat din dezbateri efective privitoare la mersul literaturii noastre actuale. Secretarul general al partidului ne-a indicat, cu consecvență marxistă, ca să facem ca ele să-i intereseze realmente pe scriitori. E nevoie, pur și simplu, să nu discutăm în vînt. Altfel zis, să legăm strîns teoria de practica literară, să imprimăm discuțiilor o răspundere profesională comună, care să le facă **eficiente**. Să arătăm că putem avea noi înșine simțul civic treaz spre a alege folositorul de nefolositor, în deplinătatea păstrării calității artei înalte și fără nici o intervenție externă, păgubitoare la adresa ei.

Din dezbateri literare, purtate cu o asemenea grijă, am putea învăța fiecare cîte ceva, pe calea argumentelor convingătoare și nu a suprasigurărilor suspicioase. Ar afla, să sperăm, și alții cum se cuvine să fie adresată cerința socială justificată artei, fără a-i stîrbi natura proprie.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Terenul luptei dintre vechi și nou

Marii creatori de totdeauna au reușit să-și afirme demnitatea artistică prin zugrăvirea marilor înfruntări dintre vechi și nou, dintre mentalitatea și practicile încorsetate, conservatoare și forțele și ideile înaintate ale societății, căci vechile structuri morale nu cedează, de la sine, locul celor noi, iar acestea din urmă fiind, la început, embrionare, nu pot ocupa, dintr-o dată, întregul teritoriu deținut de cele anterioare. Evident, lucruri bine știute, dar, cu toate acestea, insuficient respectate în practica literară. Este, de aceea, meritul secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a orienta, încă o dată, prin cuvîntarea magistrală ținută la Conferința națională a scriitorilor, creația literar-artistică pe făgașul firesc al rosturilor ei esențiale, sugerind și indicînd terenul adevăratelor conflicte, capabile să amplifice vibrația emoțională a literaturii, prin mijlocirea căreia arta cuvîntului își realizează finalitatea ei educativă : „Cele mai puternice, mai palpitante și emoționante conflicte, generate de lupta dintre vechi și nou — spune secretarul general — de afirmarea impetuoasă a principiilor de viață înaintate, împotriva mentalităților depășite, retrograde, se pot întîlni în climatul activității clocotitoare din fabrici și uzine, de pe ogoare, din instituții, acolo unde se creează bunurile materiale și spirituale, unde se formează omul societății noastre, liber și stăpîn pe destinele sale". Adîncimea unui asemenea îndemn se poate proba, credem, mai înainte de orice, prin argumente de ordin psihologic și etic, de care literatura durabilă a beneficiat totdeauna, și anume prin împrejurarea că sufletul uman, element primordial al marilor opere, devine revelator în stare de tensiune, la care nu se poate ajunge decît în situațiile decisive, legate de un mare consum de energie creatoare, cum sînt cele în care omul dă măsura exactă a capacităților sale. Evident, un medic, să spunem, poate fi înfățișat și în familie, și într-o cafenea, și la o ședință, și nu încape îndoială că un scriitor experimentat va extrage, și din asemenea momente din viața personajului, anumite semnificații. Dar adevărata viață socială și spirituală un asemenea erou și-o desfășoară în exercitarea vocației sale profesionale, aici apare, în mod pregnant, posibilitatea individualizării sale literare. Ioanide, eroul memorabil din **Bietul Ioanide** și **Scrinul negru**, își etalează adevărata măreție spirituală în exercitarea îndeletnicirii de arhitect, în obsesia marii catedrale, ca un alt meșter Manole ; țăranii, așa de viguroși, ai lui Rebreanu ori ai lui Marin Preda, trăiesc cu putere prin truda asupra pămîntului, după cum un intelectual patriot ca Nicolae Bălcescu arde ca o flacără în miezul revoluției pașoptiste, și exemplele se pot continua la nesfîrșit. Eroii, ca și autorul lor, trebuie puși într-o „situație favorabilă", cum ar fi zis Călinescu, adică în contextul cel mai fertil finalității individualizatoare. Acolo unde se creează bazele solide ale civilizației materiale și spirituale a socialismului, adică în fabrici și uzine, pe ogoare și în instituții, în marea bătălie pentru marele nostru viitor, acolo unde se călesc printr-un proces continuu, de atîtea ori dramatic, totdeauna sublim prin realizările și scopurile sale, eroii timpului nostru, acolo se află terenul cel mai prielnic adevăratelor talente. Nu rămîne decît să fie folosit.

POMPILIU MARCEA ■

Stelele fixe

Încă din primele sale volume — **Poarta cetății, Cine mă apără, Ochiul neantului, Sunetul originar**, volum selectiv — Gheorghe Pituț s-a impus ca unul dintre cei mai interesanți poeți ai momentului. Volumul „Stelele fixe" îl readuce după mulți ani în atenția cititorilor și criticilor cu o remarcabilă carte, matură din punct de vedere al meditației poetice și echilibrată sub raportul expresiei, în care cuvintele au devenit mai ascultătoare fără ca autorul să renunțe la forța sa vizionară evidentă încă de la debut. Poetul nu mai este fascinat de cuvînt, nu se mai încîntă de sonoritatea lui, așa cum o făcea uneori în volumele anterioare în care oferea citeodată adevărate spectacole cu vorbe, chemate unele după altele în avalanșă, fără a mai ține cont dacă ele aparțin de o aceeași structură. La adăpostul rigorii versurile au căpătat mai multă adîncime filozofică, veșmintele lor austere înlesnind abordarea unor probleme fundamentale pentru condiția umană. Poemele din **Stelele fixe**, scrise se pare cele mai multe în străinătate unde autorul a studiat, alcătuiesc un jurnal liric în care se deslușesc rînd pe rînd dragostea de țară, teama de dezumanizare, de continua agitație, neliniștea ce îl cuprinde trăind într-o lume minată de resorturi necunoscute lui, cu alte precepte de viață. În ciuda versului clasic, uneori poate prea bine strunit astfel încît devii atent numai la cadența lui, poetul comunică o stare de o extraordinară febrilitate, căreia caută să i se opună atît prin adoptarea unei expresii bine cumpănite, cît și prin tînjirea către un spațiu de o înaltă moralitate care pentru el este propria lui țară. Autorul numește fărădelegile veacului, se lamentează și blestemă, invocă pînă și pe Țepeș, tocmai pentru că nu acceptă traiul pe o planetă în primejdie, amenințată nu numai de catastrofe apocaliptice dar și de renunțarea omului la un mod de viață liber și responsabil, potrivit unui cod moral ferm. Pentru Gheorghe Pituț, **stelele fixe** reprezintă reperele morale moștenite din moși strămoși, datinile și obiceiurile de pe meleagurile natale, datini și obiceiuri ce te îndeamnă să viețuiești în deplină armonie cu natura și cu semenii tăi. O admirabilă poezie, **La noi**, dezvăluie care este sprijinul existenței poetului : „Nu pun dispreț nicicînd pe nime, / dar eu îmi părtinesc poporul, / oricum ar fi — ei e izvorul / și steaua fixă de vechime".

Citeodată însă, toată încrincenarea acestui poet care se gîlcevește cu epoca sa dispare și versul se înseninează, exprimă o împăcare de o tristețe luminoasă : „Deci am ajuns și eu să spun / precum aș fi trăit optzeci / de ani, că ieri și azi și-n veci — / din toate — darul cel mai bun // este să fii copil nebun / s-alergi, să zbori peste poteci, / pierdut în codru să-ți petreci / noaptea cu sori ce nu apun." **(Zori)**.

Volumul **Stelele fixe**, atît de deschis spre problemele istoriei contemporane, îl definește pe Gheorghe Pituț ca pe unul dintre reprezentanții de frunte ai lirismului tînăr.

GEORGE ARION ■

Cronica literară

Dan Culcer: „Citind sau trăind literatura"

Citind sau trăind literatura (o carte de critică) surprinde prin originalitatea concepției și formula de grupare a textelor. Chiar domeniul criticii e văzut altfel decît în mod tradițional, și anume, ca un circuit complex de relații și funcții. Creația, opera și receptarea, la scară socială, sînt cei trei termeni care polarizează, teoretic vorbind, interesul criticului. Mai ales Dan Culcer atacă exclusivismul livresc în critică ; altfel spus, comentariul n-ar trebui să se limiteze doar la opere. Așa se face că un capitol întreg, **Discursuri**, închinat „unei generații fără maeștri", prelungește dialogul dincolo de cărți, dar nu și dincolo de viața literară curentă, adevăratul cîmp de acțiune al criticii tinere. Solidarizarea cu propria generație de critici pare, într-adevăr, exemplară.

Cea mai mare parte a volumului reproduce, într-o ordine inedită, cronicile din **Viața**. Primul capitol, **Pretexte**, e dedicat criticilor, selectați după afinități de structură (Al. Paleologu), dar și de generație (Mircea Iorgulescu).

Capitolul cel mai substanțial e fără îndoială cel intitulat **Subtexte** și se ocupă de proză. De astă dată sinteza și aplicația devansează întrucîtva enunțul programatic. De asemenea, criticul ne sugerează că relația roman-istorie este una de subtext. În comentariu accentul cade pe nuanțe. Totuși proza lui D.R. Popescu ni se pare ușor supradimensionată prin raportarea la „logica contradictorie". E un fel de a justifica totul, din moment ce totul e relativ. La rîndul ei, metoda citatelor (în sine foarte bună) aduce altă suspiciune : fragmentează viziunea artistică. Întregul, opera se subtilizează, rămîn doar cîteva secvențe memorabile. Deci : relativism sau fragmentarism? După cum argumentul sociologic și lingvistic, oricît de ingenios, nu salvează într-un tot confuzia vocilor din roman. Nici valorile nu ni se par la D.R. Popescu absolut implicite : Moise și Gălățioan au opțiuni precise, mai grave decît actele lor. În ce-l privește pe Tică Dunărințu, acesta e figura cea mai utopică. Fiul — procuror — eșuează în conformismul legii. Am putea continua. Proza lui D. R. Popescu, excelentă, suportă criterii și mai severe. Dan Culcer are meritul de a fi compus un discurs bine închegat, adevărat text de referință, într-o problemă controversată.

Citind sau trăind literatura e o sinteză veritabilă, nu prin vastitatea cuprinderii (criticul, pe cît se pare, a abandonat poezia) și nici prin orizontul informațional, ci în primul rînd prin capacitatea de a interoga. Postura care-i convine e cea de anchetator. Multe întrebări vor rămîne fără răspuns. Dorința criticului e de a transgresa orice convenționalism și de a încita exact acolo unde s-a instalat mai desăvîrșit acalmia. Unele dintre noțiuni sînt poate vechi, limbajul e însă altul. Forma și mai ales tonul modifică sensibil cadrul discuției. Nimic nu e asadar definitiv clasat : ne vom elibera de fixațiile teoretice de odinioară nu uitîndu-le, ci mai bine schimbîndu-le esența. La toate acestea ajută, credem, și formula de colaj a cărții. A pune probleme și a lăsa mereu un spațiu deschis confesiunii, în fiece moment, alternînd paginile de interpretare -anchetă cu cele de jurnal și de atitudine neregizată, uneori exclamativă, înseamnă a ținti ceva mai departe. Cartea aceasta dă expresie, în chip convingător, unei personalități critice impetuoase.

CORNEL MORARU ■

MARILE ȘI MICILE RESTAURANTE

Un colectiv tînăr și harnic

După cum citim la intrare, restaurantul buzoian „Miorița", plasat chiar în centrul orașului, e de categoria I fără remiză, clasificare care se confirmă. Într-o atmosferă de curățenie și ordine, la o masă acoperită cu o față curată și de culoare roșie, mîncăm repede și bine, alegînd o tochitură à la Buzău de la rubrica „specialitatea casei" și un ciolan cu fasole de la „foarte important azi". S-a întîmplat să alegem inspirat, dar sortimentul înfățișat pe o listă de bucate încheiată cu urarea „poftă bună" era amplu și variat, numărînd — la ceas de prînz — 1 supă și 3 ciorbe, 12 mîncăruri calde, 5 minuturi și rubricile citate mai sus, pregătite cu migală și profesionalism de bucătarul Maria Tudor și aduse consumatorilor pe platouri, spre îmbiere, de ospătărițe tinere, îmbrăcate în ii tivite cu fir roșu. Fiind aici vad bun și desfăcîndu-se zilnic bere — ne-a explicat responsabila Stela Fluieraru, în virstă de numai 26 de ani, din care 10 petrecuți în alimentația publică, aleasă pentru corectitudinea și seriozitatea ei drept secretar al organizației de partid din întreaga întreprindere, I.C.S.A.P., aflată în subordonarea Direcției comerciale — am avut mari probleme cu vînzarea, în sensul că preparatele culinare nu prea aveau căutare. Am hotărît atunci să deschidem, săptămînal, expoziții cu vînzare, în urma cărora ponderea produselor culinare a crescut la peste 50 la sută. În plus, am găsit o metodă nouă de a-i convinge pe clienții veniți numai să bea o bere să și mănînce, fie și o gustare. De cîteva ori pe tură, unul dintre ospătari traversează salonul cu 31 de mese, prezentînd consumatorilor platouri cu mîncare, preparate aspectuoase și proaspete care-i pun pe clienți pe gînduri.

Deși lista de bucate, cum am mai spus, era amplă, cu multe produse pe bază de paste făinoase, lipseau complet peștele și zarzavaturile proaspete, singurele legume incluse în meniu provenind din conserve, fapt surprinzător pentru un oraș cu tradiție bogată în materie și lipsă greu de explicat în plin sezon ! Aflate în tradiția bucătăriei locale, tuslamaua și ciorba de burtă „momentan nu erau gata", la oră de prînz, felul cel mai căutat rămînînd — după indiciul comenzilor din bucătăria recent reutilată modern — crelerul la pergament, produs foarte gustos și proaspăt, dar, firește, nu dintre cele mai ieftine.

Într-o atmosferă generală de ordine și bună servire, iată și cîteva constatări mai puțin îmbucurătoare, pe care le înfățișăm organelor comerciale buzoiene, cu convingerea că drumul de la bine la foarte bine e ușor de parcurs la „Miorița", unde tînărul colectiv și-a făcut, prin muncă, respect față de client și seriozitate, un nume de laudă. Tonomatul nu funcționa, deși „s-a făcut demult notă de comandă". Ultima sesizare din condica de sugestii și propuneri, de fapt și prima, scrisă pe tema gramajului necorespunzător al unei salate de 4 lei de Nicolae Pană, nu fusese văzută de conducerea unității. Barmanul nu purta ecuson, în vreme ce exact 12 dintre consumatori purtau pălărie sau căciulă, sub ochii indiferenți ai ospătarilor ! !

ANDREI GEORGESCU ■

La Arad, peștele de la cap miroase!

Cine se interesează de restaurantele de astăzi ale Aradului nu poate să nu observe că pe lunga stradă care începe de la Gară și se termină la Teatru se poartă nu mai puțin de opt restaurante de mina întîi, demne de orice oraș mare. În centru, Mureșul este arhiplin, Zărandul are „toate locurile vîndute", A.B.C.-ul (prescurtarea de la Asociația Bucătarilor !) par a fi în haine de sărbătoare ca și altele.

Este duminică după-amiază și ne lăsăm ademeniți de firma restaurantului „Macul roșu", unitate de categoria I, specializată în preparate din carne de pește și pasăre. Personalul, mai numeros decît consumatorii, este format din femei cu șapcă marinărească și bluză albă pe care plutește agățat cîte un ecuson din plastic în formă de pește albastru. Se apropie ospătara Tamaș Maria, mă sfătuiește să las cartea de bucate, nu-i valabilă, și-mi recomandă singura ciorbă de pește pe care o au, cea de cap de crap. Cum pofta e mare, risc și comand, vine destul de repede, sorb ciorba și cînd ajung la pește mă izbește un miros greu. Îmi revin, chem ospătara, o rog să miroasă peștele și recunoaște cu bucurie că : „Miroase, dar nu v-am servit eu". După ecuson, îmi dau seama că are dreptate, nu m-a servit dumneaei. Viorica Vancea, și își cheamă colega, pe Maria Tamaș. Constată repede același lucru. „Într-adevăr miroase, n-am mai primit crap proaspăt de mult, din 25 mai, dar ciorba era bună, o facem separat, v-a plăcut ?" Nu răspund și întreb de șeful de sală, dar nu au, au numai șef de unitate, numai că este acasă și aici se găsește doar soția sa, barmana Iudita Țervencovici, care nu poate să-i țină locul. Vine, după rugăminți repetate, miroase ciorba cu atenție și ajunge la constatarea știută. Îmi exprim dorința de a vorbi cu șeful dînsei, dar „este acasă, se odihnește, merge la meci cu prietenul lui, Moldovan, și nu pot să-l deranjez". Insist și continuă: „Cine sînteți de insistați atîta ? Nu pot să-l deranjez pentru oricine". Mă legitimez, apoi își cere scuze : „Dacă știam că sînteți de la București, vă spuneau fetele că nu-i proaspăt. Așteptați că într-o jumătate de oră vine soțul".

Pînă vine șeful citesc pasionanta condică de sugestii și propuneri, care este prezentată din cînd în cînd și cu reclamații. Ion Popa din Arad apreciază deservirea și curățenia, dar a fost servit cu pește „învechit" și s-a alarmat cu atît mai mult cu cît a observat că după ce a consumat el, „au continuat să servească și la mesele vecine, și putem să ne îmbolnăvim din cauza asta". Alexandru Rus se plînge, de asemenea, cu altă ocazie că peștele nu-i proaspăt, iar Elisabeta Wegmar a observat că „personalul localului își pune mărfuri deoparte". Peste tot, la capitolul „măsuri luate", se promite că : „Vor fi luate măsuri să nu se mai repete".

Sosește Ioan Țervencovici, șeful de unitate, ia loc, miroase peștele și zice : „Miroase numai pentru cine nu iubește peștele".

Achit nota de plată cu apa minerală, cafea, file prăjit, lămîie, pîine și garnitură. Lipsesc ciorba de cap de crap, remiza.

ION PREDOȘANU ■

Vadul comercial de dincolo de barieră

Acum vreo zece ani, cînd Liviu Salonte a sosit la actuala cabană „Valea Oltului", un locaș oricum mai aproape de un adevărat motel (lîngă chiar șoseaua națională Rîmnicu Vîlcea — Sibiu, 40 locuri de cazare într-un hotel de categoria a II-a, plus alte 40 în căsuțe, restaurant, bufet, parking etc.) decît de ceea ce înțelegem în general prin cuvîntul **cabană**, deci acum aproape zece ani la fața locului nu se găsea decît un simplu chioșc de alimente. Între timp, nu numai că aici s-a dezvoltat un adevărat complex, dar el a ajuns chiar să se bucure de o anumită notorietate, atestată desigur și de cei în jur de zece mii de lei încasați, în medie, pe zi. Fără îndoială, „Valea Oltului" se poate numi un **vad comercial**, întrucît la 29 kilometri de Sibiu și la 70 de Rm. Vîlcea, chiar dacă Oltul nu lasă loc pentru un vad adevărat, șoseaua acordă comerțului cele mai reale facilități. Este și motivul pentru care, cum ne mărturisesc Liviu Salonte și Gheorghe Bozdoc, responsabilii complexului, cam 70 la sută dintre clienți îi formează șoferii aflați în tranzit, șoferi profesioniști sau turiști. Ioialtă, alături de însoțitorii lor. Amănuntul este esențial pentru activitatea comercială a localului, întrucît, lucru lesne de înțeles, șoferii nu se pot atinge de un pahar de alcool decît dacă se hotărăsc să și înnopteze tot aici. Așa se face că respectivul complex, alături de altele similare lui, posedă un specific aparte — puțină băutură, multă mîncare, așa cum cer majoritatea clienților, așa cum se străduiesc și primitoarele gazde să le ofere, tocmai pentru ca toată lumea să fie mulțumită. Argumente : peste 50 la sută din planul desfacerilor o formează producția proprie, aproape 20 la sută vînzarea de țigări și alte produse C.A.M. și numai 30 la sută cea a băuturilor alcoolice și a răcoritoarelor. Astfel, o ciorbă bună poate fi servită uneori și la ora 21, iar o specialitate numită **a casei** (antricot de vacă cu legume și smîntînă) în tot cursul zilei, alături de alte mîncăruri renumite, precum tocană măcelărească, papricaș de văcuță sau de pui, tocănițe de porc sau topitură ardelenească — bucate preparate cu deosebit gust și a căror aromă, spun martorii, te îmbie chiar din fuga mașinii.

Făcînd un salt pe deasupra Sibiului, putem poposi la o altă cabană de renume, aflată la 23 kilometri de Sibiu și la 31 de Sebeș-Alba, numită „Popasul Sălișteî". Și aici, la fel ca în cazul locașului precedent, mîna de gospodar a responsabilului Avram Luca, aflat încă de la înființare pe post, acum șase ani, s-a făcut simțită cu deosebire, lăsînd loc numai ordinii, curățeniei, excelentei serviri a clienților. Cabana, am aflat, a fost complet amortizată în numai doi ani de zile. Anul acesta aici vor începe lucrările de construcție a unui hotel cu 40 de camere, dincolo de care, fără îndoială, vor mai fi necesare și alte facilități, precum o stație de benzină, o mașină de spălat, o parcare asfaltată etc. În momentul de față, ne spunea responsabilul Luca, media vînzărilor pentru fiecare client care vizitează cabana nu depășește 20 de lei pe zi, dar, să nu uităm, aceștia, clienții, sînt în jur de o mie zilnic, lucru care aduce suma încasărilor la peste șase milioane de lei pe an ! Problema principală a cabanei rămîne aprovizionarea curentă cu mărfuri și alimente semipreparate, întrucît responsabilul nu poate acum face altceva decît să formuleze o comandă, după care furnizorul caută în depozit, dacă găsește aduce, dacă nu — „mai așteaptă dumneata un timp" ! Dorința lui Avram Luca, pe care ne-a mărturisit-o punînd mult accent, rugîndu-ne s-o facem publică, poate vor auzi și cei de la O.J.T., ar fi ca oamenii comerțului, respectiv cei de la „Popasul Sălișteî", aflat la peste 20 de kilometri de localitatea urbană cea mai apropiată, să fie lăsați să facă singuri aprovizionarea, să li se dea mai multă mînă liberă, în special pentru piața de dimineață, acolo unde, ni s-a spus, furnizorii obișnuiți nu prea ajung...

DUMITRU GEORGE ■

Tot ce recomand clienților, consum și eu

La intersecția Căii Rahova cu bulevardul Gh. Coșbuc, prins între clădiri vechi, se află restaurantul Chirigiu. La intrare, pe perete, alături de vase și ștergare aranjate cu grijă și migală, se află pictată vechea intersecție Chirigiu a anilor 1876. Aflăm astfel că pe aici treceau cîndva căruțe și trăsuri cu cai.

Pe la ora 20, și mai ales simbătă, localul este arhiplin și greu poți găsi liber un scaun. Pe Gheorghe Dumitru, responsabilul localului, îl deosebești repede după ecusonul pe care îl poartă, după cum îl salută cei care îl cunosc. Asemeni unui dirijor dă comenzi rapide personalului, se plimbă printre mese, veghează la bunul mers al lucrurilor, la păstrarea liniștii și curățeniei. Mă conduce într-o cameră mică, mirosind a var proaspăt, ticsită pe pereți cu fotografii cu margini dantelate reprezentînd diferite aspecte din unitate.

— Mie îmi spune toată lumea nea Mitică, așa că v-aș ruga să-mi spuneți tot așa. Altfel nu vă pot spune mai nimic. Nu-mi place cînd cineva îmi spune altfel. Înseamnă că nu i-a plăcut aici, înseamnă că nu s-a simțit bine.

— Bine, nea Mitică, acum te rog să-mi spui ce înseamnă să fii responsabil la un restaurant de categoria a II-a aici la Chirigiu ?

— Sînt responsabil la acest restaurant din 1952. În toamnă voi avea 25 de ani de cînd am fost numit să conduc acest local. Pe atunci mă consideram la periferia Bucureștiului. Acum mă consider la o azvîrlitură de băț de centru. Multe s-au schimbat între timp. Mă refer nu numai la împrejurimi, la noile cartiere care au apărut, dar s-au schimbat și oamenii. Eu sînt și văd toate acestea. Oamenii au alte gusturi și vor să fie serviți cu grijă. Vor să mănînce o friptură sau un grătar înainte de a bea un pahar de vin bun. Ca să vă dați seama mai bine, cu ani în urmă se vindea mai multă băutură și se încasa cam 1 000 de lei pe zi. Astăzi avem o vînzare cam de 30 pînă la 35 de mii pe zi. Ce să vă mai spun ? Prin 1953 a venit tot responsabilă și tovarășa Vilcu Constanța. V-ați gîndi de ce la un restaurant așa cum este al nostru este nevoie de doi responsabili ? Am să vă răspund. Nouă ne place să fim bine aprovizionați, iar în restaurant să fie ordine și disciplină din partea personalului nostru și liniște din partea consumatorilor. Astfel în fiecare moment de la ora deschiderii pînă la închidere unul din noi este prezent aici. Pe lîngă restaurant mai funcționează și un bufet stradal și o anexă, un auto-bar. Acestea sînt foarte bune, dînd randament din punctul nostru de vedere și aducînd mulțumirile consumatorilor. Îmi amintesc că în urmă cu niște ani mă sculam la ora 3 noaptea, veneam aici și făceam fripturi și crenvurști. La ora 5 dimineața eram în piața de vizavi cu mîncare caldă, astfel ca muncitorii care mergeau dimineața la serviciu să aibă ce lua. Cu toate că nu avem o bucătărie proprie, avem un grătar și un aragaz unde putem prepara orice. Aprovizionarea o facem cu toate preparatele de la gospodina „Spicul", preparate care apoi le prelucrăm aici. Toamna cumpărăm de pe piață mii de kilograme de legume pe care apoi le conservăm. Avem un beci pe care l-am amenajat special pentru murături. Sîntem specialiști neîntrecuți în salate. Avem murături și salate după toate gusturile.

Mai avem o pivniță mare pe care tot noi singuri am amenajat-o și am reparat-o schimbîndu-i destinația din pivniță de lemne și cărbuni într-un depozit de vinuri unde încap cam trei vagoane de vin. Toamna plec în stațiuni viticole de unde aduc vinuri de toate soiurile. Multă lume care vine și bea vinul nostru îl apreciază. Am învățat cum se păstrează și se conservă vinul.

Ce să vă mai spun ? Cînd aveam 12 ani am fost băiat de prăvălie aici pe Calea Rahovei. Au trecut de atunci mai bine de 45 de ani și tot pe Calea Rahovei mă aflu. M-am legat de locurile și oamenii de aici.

SORIN POSTOLACHE ■

Se așteaptă fanfara și o mînă de gospodar

Sus, pe dealul Chizidului, de unde poți admira panorama Hunedoarei și unde se îmbulzesc localnicii la iarbă verde, se află restaurantul „Ciuperca". Prin poziție, deci, un restaurant foarte solicitat, care ar avea astfel toate motivele să fie o unitate modernă, bine aprovizionată și îmbietoare. Însă grădina cu mesele de tablă ruginite și fără fețe de masă, precum și hîrtiile sau chistoacele de țigară azvîrlite la întîmplare întregesc un decor de grădină părăsită sub chioșcul căreia odată cînta fanfara. Din preajma unui grătar la flăcările căruia nu se frige nimic, o ospătăriță vinde cu multă dexteritate bere și limonadă, informîndu-i pe amatori că mititeii nu se vînd decît la comandă. Firește, nu comandă nimeni, conform preceptului nu vezi micul, nu-l cumperi. Înăuntru, localul este întunecos și neprimitor, amintind de circiumile comunale de odinioară al căror suprem semn de curățenie era bradolina. Vitrina frigorifică este goală pentru simplul motiv că nu răcește, fapt de care știe și conducerea T.A.P.L.-ului, după cum ne mărturisește bufetiera Maria Balog în lipsa șefului de unitate Ionel Marian, plecat după spusele aceleiași la birourile T.A.P.L.-ului. Nu ne formalizăm la faptul că, lucrul este absolut imposibil, deoarece fiind duminică menirea oricărui birou este să stea bine închis și întrăm în altă cameră, intitulată separeu pentru nunți și mese tovărășești. Este drept, aici, ca și în prima sală, există fețe de masă și perdele, însă murdare și pe alocuri rupte. Încolo, separeul mai are vreo două-trei grămezi cu lăzi pline cu sticle de vin și scaune surplus de inventar. O întrebăm tot pe bufetieră dacă în urmă cu o seară au avut oaspeți, fiindcă două scrumiere păstrează urme de viață și aflăm că a fost doar directorul adjunct (cu șoferul) care a cumpărat un salam de iarnă și a plecat, aprecierе pe care ne-o confirmă și responsabilul venit într-un suflet, se pare din locuri mai domestice, respectiv de acasă, de unde fusese chemat urgent prin telefon. După ce trecem prin bucătărie și depozitul de alimente, unde rufe murdare coexistă cu făina și alte produse, răsfoim condica de sugestii în care, de pildă, unii consumatori propun să găsească la „Ciuperca" și ceva mîncăruri calde și dacă se poate o servire cît de cît civilizată, lăsînd la o parte faptul că scandalul dintre osoătărița M. Plesa și bucătăreasa E. Văduva, petrecut într-o anume zi, nu i-a umplut nici de bucurie și nici nu i-a distrat. Astăzi cele două angajate lucrează în altă parte, mutate disciplinar, ne răspunde responsabilul, dar este adevărat că aici, în local adică, se mai poate face cîte ceva. Îi răspundem noi : se poate.

Restaurantul „Corvinul" este însă unul dintre cele care se respectă. Desigur nu numai din respect pentru consumatori, ci și pentru că bunul gospodar, care este responsabilul Gheorghe Dragomir, nu mai prididește cu treaba, organizîndu-și oamenii, supraveghindu-i îndeaproape, punînd el însuși mîna. O curățenie exemplară, fețe de masă curate și apretate, totul așezat la locul său, iar ospătarii cultivînd stilul casei, politețea te îndatorează cu amabilitatea și promptitudinea lor. La această oră de prînz, la braseria restaurantului, în aceeași atmosferă civilizată poți consuma și cîrnați și ficat și rinichi sau salam de vară, răcorindu-te cu o bere. În același timp bucătăria unității oferă cîteva feluri de ciorbă, mîncăruri, pescărie și grătar. Grădina este, de asemenea, curată și primitoare iar umbrelele strălucesc sub soarele prînzului așteptîndu-și clienții. Deci toate bune, numai că lipsesc solicitatorii. Pentru că unitatea, deși se află în mijlocul unei oaze de verdeață și vizavi de o policlinică de stomatologie în plină construcție, nu prea are clienți, locul nefiind, ceea ce numea responsabilul, un vad comercial. Dincolo, pe Chizid, era.

MIRCEA RAICIU ■

(Continuare în pagina 23)

Între clasic și baroc (XXIX)

Corot
Ciocîrlia

1

Scriu despre pictura lui Corot nu pentru că o admir, ci pentru că invidiez sufletul din care ea s-a născut. Iată acest Colosseum bătrîn și ruinat unde altul decît Corot ar fi putut să tresară dureros, să simtă timpul și melancoliile copleșindu-i, să simtă că nu poate relua nimic de la capăt și totul rămîne așa cum a fost făcut, bine sau rău, că amintirile se retrag din fața soarelui, așteptînd să vină seara sau ploaia pentru a se năpusti... da, poți să devii victimă și într-un Colosseum gol, între ruinele lui pline numai de soare și de liniște, poți să trezești singur fantoma fiarelor care au însîngerat altădată arena și să constați că soarele te constrînge și nu vrea să-ți ierte nimic, la fel de crud ca împărații romani cînd făceau semnul morții... Da, toate acestea, dacă nu te cheamă Corot... Dacă te cheamă Corot nu te interesează decît lumina aurie a dimineții sau poezia amurgului, săvîrșind o taumaturgie fericită asupra lucrurilor... totul e calm, difuz, soarele a ucis toate problemele cum ar spune Camus și nici o fioră nu mai pindește în umbră, nici o remușcare nu te mai amenință, ruinele se golesc de tristețe și melancolia lor iartă totul, vindecă și șterge orice urmă de suferință... Dacă te cheamă Corot vei picta cîmpuri învăluite în cețuri matinale, poduri aruncate peste rîuri, lacuri în care se reflectă ceruri trandafirii, apropiindu-te cu o emoție atît de sinceră de natură încît un simplu copac ajunge uneori să te facă fericit... Dacă te cheamă Corot vei adora lumina și vei face totul pentru a-l convinge și pe alții să simtă același lucru, vei dori să vezi natura ca un copil și s-o pictezi fără prejudecăți. Și apoi, să spui : „Dacă mi s-ar îngădui, aș acoperi cu picturile mele pereții unei închisori" ... Sau despre Delacroix : „E un vultur, iar eu nu sînt decît o ciocîrlie : cînt mici arii între norii mei cenușii"...

Zola îi cerea să-și ucidă nimfele cu care își popula pădurile. Dar Corot avea nevoie de poezie și de mituri pentru a spune adevărul. Cînd pictează ruine, ele sînt la fel de senine ca o zi de vară și, dacă ar trebui, Corot n-ar ezita să le facă să înfrunzească numai pentru a le feri de orice singurătate. Căci el nu suportă răni în peisajele sale. El are nevoie de copaci care se răsucesc în furtună fără să sufere și de ceruri pe care norii nu le maculează, de ierburi prin care dansează nimfe și de ruine în care timpul n-a decăzut. Mai mult decît la Poussin și chiar mai mult decît la Claude Lorrain, ceva scapă aici permanent unei triști ascuțite, ceva evită să rostească vorbe grave, dar tonul acesta aparent naiv îl prinde de minune pe Corot și treptat ruinele încep să semene cu copacii, iar Arcadia devine o priveliște la îndemîna oricui. În acest univers nu există nici vinovați, nici greșeli. Întreaga natură există, pare a ne spune Corot, numai pentru a ne face fericiți. E singura ei justificare.

Spre deosebire de Napoleon care a vrut să cucerească lumea prin sabie, romantismul a vrut s-o cucerească prin melancolie. El pierde iluzia eternității și cîștigă regretul. Dar regretul e o noțiune necunoscută pentru Corot. El vrea să cucerească lumea nu regretînd-o, ci iubind-o. Scopul meu este să exprim viața, declara el. Și e clar că înainte de a iubi arta, el a iubit natura și viața, iubirea lui pentru artă fiind doar consecința unei iubiri mai înalte. Ciocîrlia cîntă mici arii în care recunoaștem sunetul luminos, mozartian ; și pe pînză apar rîul, pădurea, dimineața, amurgul, o moară, un pod, totul învăluit într-un aer fluid și într-o lumină care scaldă lucrurile, purificîndu-le ca o muzică albă. Ai impresia că pictează copaci tocmai din pricină că-i iubește și nu-și poate mărturisi altminteri această dragoste decît pictînd. Cum spunea un elev al său, ei nu picta atît natura cît dragostea sa pentru natură.

Aproape fiecare peisaj al lui Corot devine astfel o declarație de dragoste, izvorîtă dintr-o convingere care nu se va schimba niciodată. Dintre toate cuvintele, lui îi ajung cele cu care poate mărturisi calm și firesc ceea ce simte.

Și asta nu e deloc puțin. Arta însetată de absolut descoperă cu uimire prin Corot că fericirea poate avea forma unui copac sau a unei fete rămase pe gînduri. Folosesc termenul „fericire" întrucît nu știu cum să numesc altfel liniștea acestor tablouri din care se vede că pe creatorul lor nu-l interesează un adevăr abstract. El ajunge cu fiecare copac la adevăr. Și ce obiecții se pot face unui om fericit ? Mai ales cînd nimic nu-l poate descuraja. De altfel o și spune: un om nu trebuie să îmbrățișeze profesiunea de artist înainte de a fi recunoscut înlăuntrul său o vie pasiune pentru natură. Deci : numai cine iubește lumea o poate picta. Și înainte de a te apropia de natură ca artist, trebuie s-o iubești ca un om. Nimeni n-a pus atît de deschis această condiție artei. Homer printre păstori, în viziunea lui Corot, nu poate povesti decît drumul spre inimă.

E o pictură aparent modestă în ambițiile ei, care se mulțumește, s-ar zice, să ne arate un colț de natură fără să-i aducă mari modificări. Dar sub această modestie bate una dintre cele mai calde inimi din istoria artei.

Nu întîlnim aici nici arșița din masacrele lui Delacroix, nici frigul din grădinile nordicilor. Sufletul frămîntat al artei se liniștește, febrele care au ars-o se potolesc, aceste peisaje ne ajung pentru a ști ce este iubirea. Corot nu cere trecutului, cum nu cere nici filosofiei decît să participe la bucuria lui cînd pictează. Crede adînc în ceea ce face și fiecare tablou la povestea de la capăt fără teama că ar plictisi.

El vrea nu să descopere lumea, ci să enumere lucrurile care îi fac mulțumit. Vrea să adauge mereu : și asta și asta, toate mă fac fericit. Alege copacii pe care îi pictează, preferîndu-i pe cei mai opți să fie iubiți și n-are nici un motiv să ascundă că purta cu sine **Eglogele** lui Vergiliu. Și iarăși ne spune : iată cît de emoționant e acest copac. Iată cerul acesto cît de bine seamănă cu fericirea. De ce-aș amesteca lacrimi în acest riu ? De ce-aș amesteca îndoieli în această lumină ?

E o lumină care nu obosește, care nu doare și mai ales care nu ucide ca la Van Gogh. O lumină difuză în care arta pare să nu aibă altă emoție decît aceea de a fi recunoscătoare oamenilor, apei, ierbii, copacilor, nimfelor care dansează, într-un cuvînt tuturor formelor naturii. Niciodată orto n-a fost mai puțin orgolioasă și n-a găsit o recompensă mai înaltă în modestie. Înainte de a porni în aventurile ei moderne (Corot visa ceruri trandafirii înainte de moarte, ceruri pe care impresioniștii le vor picta aevea), arta a vrut parcă prin Corot să recapituleze tot ce-a acumulat ca recunoștință în fața naturii. E un armistițiu cu toate îndoielile și întrebările, aici. O liniște în care se aud limpede bătăile inimii, ceea ce îți îngăduie să vorbești despre dragoste fără ezitări.

Și el e sigur că dreptatea e de partea lui. Atît de sigur încît, probabil, nu glumea întrutotul zicînd că de la începutul lumii n-au existat decît trei înțelepți : Socrate, Cristos și... el, Corot ! Căci el știa prea bine că, oricîte obiecții întemeiate i s-ar aduce, în micile sale arii și în norii săi cenușii există destule motive ca să fie invidiat.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

Dramă existențială pentru gînduri

Mai toate personajele piesei lui **I. D. Sîrbu**, dedicată războiului românilor pentru independență, numită **Iarna lupului cenușiu**, intră în scenă cu eventualitatea iminentă a propriei lor morți în circă. Ar putea deci exploda în continuare o multiplă dramă acut existențială. Ar putea fi antrenat spectatorul într-un suspense istovitor, izvorît dintr-o singură întrebare : care dintre oamenii aștia scapă cu viață și care nu ? Ar putea fi așa, numai că personajele lui I. D. Sîrbu sînt prea puțin preocupate de viața lor și sînt de-a dreptul obsedate, măcinate de soarta gîndurilor lor. Pe scenă tot izbucnește o dramă existențială, însă pentru idei : care se vor dovedi adevărate și drepte și care nu ; care vor dăinui și care vor dispărea în războiul dialectic pentru independența istoriei oamenilor.

Spectacolul cu această piesă era pîndit de pericolul celor trei calități ale textului : informația, meditația, poezia. Adică intelectualismul de calitate, dar excesiv pentru o comunicare scenică, teatrală. Era pîndit, numai că regizorul **Emil Reus** — culmea !, el însuși un spirit meditativ — a greblat piesa ca un priceput grădinar și spectacolul de pe scena **Teatrului Național din Timișoara** are dinamism fără să fie doar un rostogol de fapte și are densitate a ideilor fără să fie un stop eseistic. Cu alte cuvinte, regizorul a rezolvat o dificilă problemă de cîntar. Pentru că, dacă se tăia mai mult din acest text, se cădea în cealaltă extremă, aceea a încurajării lenei intelectuale a unor spectatori. Dar regizorul a dovedit o bună măsură nu numai în privința cantității, ci și a calității spectacolului. Pentru că a făcut ce a făcut și această piesă cerebrală este interpretată cu patimă. Dar nu o patimă banal senzorială, exploziv temperamentală, ci o patimă conștientizată. Într-un cuvînt, Emil Reus semnează un spectacol intelectual. Intelectual, dar care — fără ca tu, spectator, să bagi de seamă — crește și impresionează afectiv. Pentru că finalul piesei și al spectacolului e mai puțin o culme a dezbaterii ideatice și mult mai mult un crescendo de amărăciune. Adică dramatism cu chip sentimental.

Traian Buzoianu și Ion Cocieru prinși în angrenajul scenografiei cu țepi a Doinei Almășan Popa.

Actorii acestui spectacol — **Ion Cocieru, Lucia Doroftei-Moll, Traian Buzoianu, Șuvăgău Miron,** în principal ; și **Eugenia Crețoiu, Ana Ionescu, Gheorghe Siana, Horia Ionescu, Mircea Belu, Ion Haiduc, Gheorghe Pătru,** într-un relativ secundar — aveau șansa, de mare succes la un anume public, a „cîrligului" compoziției pitorești (închipuiți-vă : un diplomat, o femeie prinsă în conturile bancare, un șef de siguranță, un fost pirat, cadine de alcov oriental și alții). Numai că, animați de același spirit al ținutei intelectuale și al sobrietății artistice, au ales, gînd în gînd cu autorul și regizorul, calea interpretării austere și rafinate. Personajele lor ard nu în focul unor spaime existențiale personale imediate, al unor spaime primare, ci în focul grijii pentru simbolul vieții și morții lor.

Cu scenografia se petrece altceva decît cu oamenii spectacolului. Ea e concret violentă, fățiș spectaculoasă, multiplu funcțională ; dar e de stimat pentru altceva : pentru că, în sufletul ei din lemn, scoabe și pînze, are și harul metaforei, al ideii. Scenografia **Doinei Almășan Popa,** firește nu numai din acest spectacol, merită, cred, o cronică specială.

Caietul-program — semnat de **Doina Popa,** redactarea, și **Gabriel Kazinczy,** grafica — e în tonul piesei și spectacolului : intelectual.

NELU IONESCU ■

Expoziții

Semi-artă sau jumătate-artă

Iată niște lucruri cam ciudate : în holul mare al Bibliotecii centrale universitare din Capitală fac expoziții după expoziții o seamă de veleitari ale căror pînze nu sînt nici operă de amator adevărat, adică de om care cată, în afara bucuriilor muncii sale, o bucurie în plus, nici operă de profesionist. Sala aceasta se închiriază cu niște sute de lei ziua unor persoane cu studii artistice incomplete sau mediocre care, nereușind intrarea în Uniunea artiștilor plastici pe drumul hotărît de interesele drepte ale obștii, forțează soarta pe căi colite, în umbra călduță a unor amiciții culturale uneori, milostivind la atenția publică și — nu în ultimul rînd — scoțînd bani buni dintr-un soi de comerț și tocmeală, obișnuit mai ales prin Consignații decît în bibliotecile universității. E de neînțeles cum s-a întîmplat ca tocmai sala aceasta destinată a sluji de intrare studentului și cărturarului în lumea sfîntă a cărților a ajuns să fie loc de trecere pentru interesele mediocre ale unor neșcoliți. E ciudat cum s-au gîndit instructorii Casei centrale a creației populare să trimită niște oameni — a căror operă totuși nici n-o încurajează, nici n-o slujesc — chiar în pragul Muzeului nostru de artă, ca să-și prezinte aici mărunțele lor neîmpliniri estetice. E bizar că tot scriindu-se în gazete de soarta rea a acestui loc din buricele Bucureștiului nu se îndeamnă nimeni din cei în drept să cerceteze ce specialiști ai domeniului văd aceste expoziții înainte de a fi scoase în lume, cum se plimbă paralele de la om la om și cum stau ele lîngă prestigioasele manifestări de la Muzeul mare, de la Galeria Orizont, de la celelalte galerii de primprejur, alături de frumoasele și foarte sever jurizatele manifestări ale artiștilor amatori. E curios cum știu binevoitorii întru artă din holul B.C.U. să stăruie prin redacții și printre cunoscuți în speranța unor texte ajutătoare. Dar cel mai straniu fapt e că vedem persoane de bun-gust scriind prefețe cordiale în catalog, prefețe care — să fim drepți — nu referă niciodată la meritele plastice ale cartoanelor prezentate ci doar la dulceața motivului. Altfel spus, vorbind de peisajele lui X, cutare critic nu spune nicăieri că dînsul a pictat cu știință, artă ori talent natura. Criticul zice că natura noastră e frumoasă, că rîul curge gingaș prin vîlcele, că cerul e cer și altele asemeni, numai minunății care nu-i angajează semnătura, numai cuvinte care învăluie cu tămîie adevărul și anume evidența că lucrările la care se referă dumnealui n-au prea mult har, că n-au ce spera de la artă. Încă un amănunt care arată altoiul multora din cei ce se îndeamnă să iasă cu producția lor în centru e construcția semnăturii. Aici nu se scrie simplu cu nume și prenume, ca tot românul, ci cu trei cuvinte, ultimul aumețind spre un „de", care nu prea stă să se lege.

TUDOR OCTAVIAN ■

Elvira Godeanu:

„De multe ori închid ochii și visez o scenă pe care să jucăm noi, pensionarii"

În comparație cu scriitorii, pictorii și compozitorii, artiștii dramatici — și nu numai ei — sînt nedreptățiți în ceea ce numim posteritate. În timp ce pe un scriitor îndrăgit îl poți citi ori de cîte ori vrei, apelînd la bibliotecă, în timp ce de pictor îți poți aminti, dacă bineînțeles i-ai achiziționat o lucrare, pe un actor nu-l poți chema decît cu ajutorul memoriei, în ciuda faptului că de multă vreme arta actoricească se află înregistrată pe bandă magnetică. Pentru un actor care și-a început cariera înainte de cel de-al doilea război mondial lucrurile sînt mai dificile deoarece multe, foarte multe din creațiile lor rămîn numai în amintirea noastră și le transmitem prin viu grai generațiilor următoare. Cine poate oare reda o mare realizare de altădată a lui Vraca, Timică ori Birlic ?

Iată unul din motivele pentru care am solicitat cîteva amintiri celei care mai bine de 50 de ani a slujit cu dăruire și har scena românească : Elvira Godeanu.

Pătrund cu evlavie în apartamentul ce-i ocupă pe strada Cosmonauților și sînt frapat, de la început, de ambianța elevată, de bunul-gust al căminului. Alături de un imens tablou, care o prezintă pe artistă în „Dama cu camelii", aveam să remarc și altele semnate de pictori celebri. Se pare că pînza cea mai îndrăgită de artistă este lucrarea „Albătrele" a lui Luchian, alături de care, avea să ne mărturisească amfitrioana, dorește să-și petrească ultimele clipe de viață.

Iau loc la o masă stil, masă la care Elvira Godeanu a purtat, de-a lungul anilor, milioane de vorbe cu cei mai reprezentativi slujitori ai teatrului românesc. Mă simt emoționat. Poate pe locul ce-l ocup acum au stat cîndva Manolescu, Storin, Sică Alexandrescu, Maria Botta și atîtea alte personalități.

— Stimată Elvira Godeanu, de cîteva zile răsfoiesc presa de demult și sînt uimit de cele citite. Nu există săptămînă în care să nu fie, dacă nu un articol, cel puțin o notă despre dumneavoastră. Ați fost vedetă chiar de la prima apariție ?

— Am debutat în 1924 ca figurantă într-o piesă în care rolul principal era deținut de marea Agatha Birsescu. A venit apoi primul rol în „Fracul" alături de Mișu Fotino. De atunci și pînă la cîștigarea statutului de vedetă a curs multă apă pe Dîmbovița, iar sufletul meu a strîns multe decepții, dar și foarte multe bucurii. În „Fracul" am trăit cea mai puternică emoție, care avea să mă urmărească în toată cariera. Mîinile mi se răciseră, picioarele nu mă mai ascultau, iar inima era căzută undeva pe scîndurile scenei. Numai ochii îmi ardeau și-mi căutam refugiul în cazul unui eșec. Eșec nu am avut și iată că astăzi privesc înapoi cu bucurie.

— „Acțiunile lui „Aimée" sînt în continuă urcare... Iar Elvira Godeanu se la la întrecere cu Olga Cehova" — este titlul dintr-un ziar de demult care în final avea următoarea epigramă : „Cînd ești atît de grațioasă / De finără și de frumoasă / Chiar și fără domnul Heinz Coubier / Erai în orice caz Aimée !..." Spuneți-mi ceva despre succesul de atunci.

— Eu n-am văzut-o pe Olga Cehova în „Aimée". Am avut, e drept, mare succes datorită lui Soare Z. Soare, care a intuit o distribuție de excepție. Jucam alături de Vraca, Fintești eanu și Pop Marțian. Eram, fără falsă modestie, un caré de ași.

— „Zaza" ce-a însemnat ?

— A fost piesa care m-a determinat să părăsesc, efemer, Naționalul. Eram plictisită să joc numai roluri de frumoase și de cochete. Simțeam că pot și trebuie să dau mai mult. Doream să cîștig publicul, nu numai prin frumusețe, ci și prin joc. Naționalul mă luase de frumoasă și pace. În legătură cu „Zaza" am o amintire nostimă. Era în timpul războiului; trupa Naționalului, dispersată; o parte la Sinaia, o parte aiurea. Pe atunci, împreună cu colegii mei, citeam multe piese și ne-am oprit la „Zaza". Rolul meu cerea un partener deosebit. Îl intuiam, dar nu vedeam nici unul din preajmă corespunzător din toate punctele de vedere. Promenadele le făceam în grup prin celebrul orășel montan. Într-o după-amiază observ în fața noastră un tînăr bine făcut, cu mișcări elegante, păr bogat și cu un glas care-mi mergea la suflet. Mai în glumă, mai în serios remarc : iată partenerul ideal pentru „Zaza" ! Și absolut ca la teatru, primesc replica ; e actor. E Geo Barton din trupa lui Victor Ion Popa. Ochi văzuți, ochi plăcuți. L-am „atacat" în plină stradă, și de atunci Geo Barton a devenit colegul meu în reprezentație la Național.

— Soarta, se știe, e darnică cu unii actori : și frumoși, și talentați. Cum ați împăcat aceste două adjective care pot deveni antagonice în orice clipă ?

— Am avut mult de suferit din cauza frumuseții. Talentului i-am adăugat perseverență și încăpățînare pentru a depăși frumosul. Dacă nu știi să le echilibrezi, ele devin o frînă, ele îți pot periclita viitorul. Din acest motiv am părăsit Naționalul în 1945. Unii cronicari mă vedeau frumoasă, apoi talentată. Am început să urăsc calofilia. Îmi doream rolurile de urîte, din dorința de a demonstra că sînt întîi talentată și apoi frumoasă. De aceea am fost fericită cînd am intrat în „Vizita bătrînei doamne" și „Deputatul de Baltica". Mulțumirea mea a fost deplină atunci cînd, la unul din spectacole, mama, aflată în stal, m-a întrebat acasă : dar tu nu ai jucat, maică, în spectacol ?! În sfîrșit, Elvira Godeanu urîtă !

— Să trecem verbul la prezent și să recunoaștem că și astăzi păstrați frumusețea primăverilor care au trecut peste umerii dumneavoastră. Nu-i un compliment, stimată Elvira Godeanu, ci o realitate.

— Dacă arăt așa cum arăt, aceasta înseamnă că am știut să-mi fac meseria. N-am băut, n-am pierdut nopți, timpul liber mi l-am petrecut cît mai echilibrat.

— După cîte știu, experiența dumneavoastră n-ați transmis-o tinerilor, nevoind probabil vocație de magistru. Pentru cei ce vor să afle cîte ceva din realizările dumneavoastră pe drumul întortocheat al artei, ce aveți de spus ?

— Foarte multe lucruri. Am călătorit în trepa artei alături de multe celebrități, unii dintre ei lăsînd definitiv cortina să cadă peste activitatea lor. Baranga mi-a propus un dialog lung în jurul benzii de magnetofon, el fiind unul dintre cei ce cunosc în bună parte activitatea mea. Tinerețea a fost grea, spinoasă. Pentru afirmarea teatrului românesc nu se zbătea nimeni în afară de noi, un grup de actori. Aveam dorința expresă de a afirma sus, cît mai sus, dramaturgia și arta interpretativă românească, pentru că eram conștienți de marile noastre posibilități. Pentru a realiza acest lucru, avînd de jucat în fața unui public în majoritate snob, munceam nebunește. Repetițiile erau repetiții, cu o disciplină ca la armată. Minute de întîrziere nu existau. Și notați, asta la repetiții ! Aș dori să mai amintesc cît de greu se intra la Național. Vraca, marele Vraca, a stat afară doi ani pînă a putut intra. Pe vremea aceea trăia din turnee, și ce greu era un turneu atunci !

— Sub scutul cărui regizor vă simțeați în siguranță ?

— Soare Z. Soare, care în afara unei discipline de fier ne învăța mai întîi eleganța mersului, eleganța gesturilor, intonație, ținută vestimentară. Cînd pui pe tine un capot, zicea Soare, apoi să cînte. Și ce greu e să faci un capot să cînte. Aceste lecții le țineai cu noi înaintea repetițiilor propriu-zise, erau un fel de prolog. Soare Z. Soare. Despre severitatea lui ce să mai spun ? Avea o linie lungă cu care te lovea fără menajamente. Am făcut cunoștință cu ea cînd eram societară la Național. Dar lovitura lui era pornită din dragoste, din exigență. Pe el nu te puteai supăra. Primii pași în teatru însă mi i-a călăuzit Gusti.

— Ați fost, cum se spune, o răsfățată a publicului și a presei. Acum, după atîta amar de vreme, puneți mîna pe inimă și mărturisiți-mi : n-ați avut chiar nici o cădere ?

— Publicul m-a iubit și-l mai iubesc. Observați consecutio temporum ? Presa m-a lăudat (în general), m-a nedreptățit cu răutate (uneori, dar am uitat), am avut și căderi. Prima a fost în „D'ale carnavalului" în viziunea lui Soare (și zeii greșesc !), care își dorea „un spectacol ce n-a văzut România" ! În distribuție : Vraca, Marietta Sadova, Elvira Godeanu și alții. Bietul Vraca n-a vrut să accepte rolul cu toate că era convins că e în stare să facă sala să rîdă. Sînt om de dramă, zicea el. Spectacolul era conceput ca un music-hall. Peste toate, Vraca, în ciuda minunatei sale voci, nu era în stare să scoată o notă. A fost o cădere de zile mari.

— „Ce-mi făcuși, Soare ?! — striga Vraca în culise. Unde-i succesul ?! M-ai compromis ! Cine mai vine acum la Vraca ?"

— „Actor total !" — striga Soare.

— „Total, total, urla Vraca, dar nu cu orice preț".

Al patrulea spectacol n-a mai avut loc dar și Vraca s-a lecuit de comedie.

A doua cădere am cunoscut-o în piesa lui Al. Kiriței escu, „Cuib de viespi" care se juca la compania Bulandra. Eram Vanda, o vampă decăzută pe Coasta de Azur, venită în țară cu ifose, în căutare de victime. Partener, marele Tony Bulandra. Pe vremea aceea eu nu știam ce înseamnă o aventură, și dintr-o dată iată-mă vampă. Trebuia să fiu o muiere și eram o copiliță. Mare cădere ! Mai tîrziu, cu titlul „Gaițele", piesa a făcut succes la Național datorită Soniei Cluceru, Marioarei Zimniceanu și lui Nicolae Bălțățeanu.

— Să ne reîntoarcem la turnee.

— Un succes cu două fețete. Primo, contactul nemijlocit cu publicul din provincie, secundo, un mare chin (mă refer la turneele de altădată). Deplasarea se făcea de cele mai multe ori cu un automobil ca vai de el. Dar cel mai neplăcut lucru erau sălile în care jucam. Am fost cu „Aimeé" la Drăgășani. Sala avea o singură intrare pentru actori și pentru public. Intram costumată, urcam pe scenă ca actor, coboram de pe scenă, deveneam spectator, și așa mai departe. Publicul nu știa ce să facă și pe cine să urmărească : pe cei ce-și țineau tirada, sau pe cei deveniți ad-hoc spectatori.

Jucam odată în Ardeal pe o scenă improvizată între o grădină cu mititei și o nuntă. Ieșeam din scenă printre mititei și intram printre halbele de bere. Băieții se costumau pe stradă. Era greu, dar făceam teatru, nu ne jucam. La Sibiu ne-a apucat odată alarma aeriană. Rumoare în sală. Am avut prezența de spirit și am ieșit în fața cortinei „Nu plecați, nu vă speriați, jucăm în continuare !" Spectacolul a continuat.

— Ce ponderе au avut piesele românești în creația dumneavoastră ?

— Sînt o mare îndrăgostită de dramaturgia românească. Pot spune astăzi cu fruntea sus că am căutat să joc în ele. Să le rememorez : **„Michelangelo"**, **„Cuib de viespi"** și **„Florentina"**, toate de Kiriței escu ; **„Șapte știți potcovite"** de Claudia Millian ; **„Trei crai de la Răsărit"** de Hasdeu ; **„...Escu"** de Tudor Mușatescu ; **„Șarpele casei"** de V. Leonescu ; **„Ion Anapoda"** de G. M. Zamfirescu ; **„Avram Iancu"** de Blaga ; **„Iată femeia pe care o iubesc"** de Camil Petrescu ; **„Cobaiul"** de Th. Scorțescu ; **„Atrizii"** de V. Eftimiu ; **„O noapte furtunoasă"**, **„O scrisoare pierdută"** de I.L. Caragiale ; **„Moartea unui artist"** de Horia Lovinescu și **„Apusul de soare"** al lui Delavrancea, a cărui doamnă Maria am fost de la primul spectacol al lui Zirra și pînă la cel al lui Sică Alexandrescu.

— Necazuri ați avut ?

— Multe. Două au rănit însă profund sufletul meu. Datorită unor mașinațiuni de culise am fost scoasă din rol din „O scrisoare pierdută". Atunci am suferit grozav. Cum timpul este un bun sfătuitor, am uitat amărăciunea de atunci. De lucruri care nu-mi fac nici o plăcere nu-mi place să-mi amintesc. Cînd mi s-au dat rolurile înapoi le-am refuzat. Simțeam că nu mai pot intra în personaj, cu toate că eroinele mele n-aveau nici o vină.

— Ați călătorit ?

— Verile călătoream. Călătoream e un fel de a spune. Mergeam în grup, pe banii noștri, în metropole pentru a vedea teatru. Doream cu toții să-i ascultăm pe clasicii universali în patria lor. Nimeni nu-i joacă pe Caragiale sau pe Delavrancea mai bine ca noi, nimeni nu-i joacă pe Molière mai bine decît francezii și nimeni pe Shakespeare mai bine ca englezii. Aceste excursii ne ajutau enorm.

— Cel mai longeviv personaj al dumneavoastră ?

— Zoițica, de 500 de ori.

— Elvira Godeanu, după o discuție de aproape trei ore, v-am văzut lăcrimînd de nenumărate ori. De ce plîngeți ? Teatrul v-a adus doar numai bucurii.

— A fost iubitul meu numărul unu și dați-mi voie să-i rămîn credincioasă toată viața. Primii ani după pensionare am suferit cumplit, acum m-am lecuit, am trecut rampa de pe scenă în stal. De multe ori închid ochii, ochii mei bolnavi, și visez o mică scenă de teatru în care jucăm noi, pensionarii, cu un repertoriu pe măsura noastră, fără nici un fel de remunerație. Numai din dorința de a transmite celor de azi ceva din ființa noastră. Oare cine-l întrece pe Brancomir în tirade în versuri ? Glasul lui mai sună frumos ; nu-i păcat să nu-l auzim măcar odată pe săptămînă ? Dar ăsta-i un vis intim, care nici nu știu de ce îl destăinuiesc !

— Se spune că erați o mare amatoare de farse.

— Îmi plăcea grozav să le organizez, dar le primeam cu același zîmbet și pe cele ale altora. Înainte de a le aminti, vreau să subliniez că **farsele le organizam numai la ultimul spectacol**, că publicul era avizat, iar noi ne feream unii de ceilalți. Învingea cel mai ingenios. Așadar, ultimul spectacol cu „Zaza" ; Barton vine la mine, își atîrnă paltonul pe cuier și discutăm. Între cabiniera și-i schimbă paltonul. Barton dă să plece, dar mîneca îi este cusută. Nu schițează nici un gest, încearcă, cealaltă mînecă dar nu poate îmbrăca paltonul. „Ce se întîmplă aici ?" — zice Barton cu glasu-i minunat. Sala rîde, Barton ieșe furios din scenă.

În același spectacol juca și Birlic care purta o pălărie à la Chevallier. O iubea și de cîte ori venea scena învălmășelii, își ținea cu mîna pălăria cu un gest protector. Ei bine, tot la ultimul spectacol i-am smuls pălăria din cap, l-am rupt-o în bucăți, iar bietul Birlic, în genunchi, aduna ultimele rămășițe. A trebuit să-i cumpăr una nouă, n-am putut scăpa de el...

În „Hoții" de Bernstein, Cazaban, în rol de polițist : pe atunci nu purta proteză, dar și-a pus una falsă. Noi auzeam din culise un glas hodorogit, dar nu realizam ce se întîmplă cu Cazaban, deoarece înainte de a intra în scenă avea glas. Cînd dialogul s-a încins bietul Jules i-a aruncat lui Vraca proteza în față. Îți dai seama ce se poate întîmpla cu un artist care e scuipat cu o ditamai proteză.

— Printre fenomenele artistice apărute în ultima vreme este și Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar ; l-ați urmărit vreodată ?

— L-am urmărit ori de cîte ori s-a transmis la televizor și eram fascinată de marele act cultural pe care îl reprezintă cenaclul, de forța artistică degajată de conducătorul său. Pe Adrian Păunescu nu-l cunosc, dar m-am simțit obligată să-l apăr atunci cînd un tînăr cîntăreț folk mi s-a plîns că este dur pe scenă, că nu-l lasă să stea în orice poziție, ori să se plimbe de colo-colo în fața publicului. Am simțit că mi se urcă sîngele în cap și i-am povestit cum proceda Soare atunci cînd nu-l ascultam.

— Am parcurs împreună cu dumneavoastră o viață de om. Și cu bune, și cu rele. Cu voia sau fără voia dumneavoastră, rămîneți ca o figură reprezentativă în istoria teatrului românesc. Despre Elvira Godeanu s-au scris sute și sute de pagini, fiecare minuitor al condeiului încercînd să vă definească. Din tot ce am citit, cel aparținînd lui Al. Kiriței escu mi se pare cel mai complet. Să-l transcriem împreună :

„Elvira Godeanu !

Regina scenei și a farmecului românesc.

Elvira Godeanu ! Nu ! E prea lung, prea ceremonios... E pentru afișul de premieră, pentru serile de gală, cînd publicul ei, care este tot publicul de teatru românesc, se strivește în sălile de spectacole, așteptînd în bizîitul de stup de albine prea plin, freamătul cortinei gata să-și desfacă falduriile. Prefer : Elvira, și atît ! Pentru că este mai mult decît un nume, două, o chemare, o invitațiune la toate fermecătoarele bucurii, pentru mii și mii de inimi. Aceste trei silabe, dulci și muzicale, au devenit atît de iubite, atît de populare, încît nu mai e nevoie de nimic : Elvira ! Am văzut-o pe stradă pe Elvira ! — și nimeni nu mai întreabă : — care Elvira ? Godeanu ?

Nume predestinat. L-a mai purtat o altă magiciană a scenei și frumuseții, Elvira Popescu. Dar aceea ne-a părăsit. Astălaltă Elvira e a noastră și rămîne a noastră, statornic și pătimaș a țării sale, cu toate solicitările care i-au venit de pretutindeni și continuă să-i vină..."

DAN BÎRLĂDEANU ■

În așteptare

Am fost o zi taxator pe linia 123 R

DEPOUL

Am vrut să ajung ca fiecare itebist la locul lui de muncă și, din acest motiv, a trebuit să plec de-acasă de la orele 2 noaptea, duminică 29 mai spre luni 30, și să apelez la două linii de noapte „U" până în Piața Unirii, și „M" până la Depoul Ferentari, de care aveam să aparțin. Am fost singurul călător care a plătit, deoarece toți ceilalți aveau permise. La orele 3.15 minute pătrundeam în depoul numit, ca într-o sală de spectacol necunoscută, poate chiar stranie, din care nu lipsea nimic din ceea ce s-ar putea să pară specific doar teatrului. E drept că întunericul nu mă lăsa să descopăr decît treptat elementele de scenografie, ora bizară, pentru cine nu este familiarizat cu munca de noapte, însemna ea însăși un handicap, dar numai pentru cel venit de afară, deoarece, de pildă, tovarășa Voica Stancu, bufetiera de serviciu, a apărut cu cafeaua comandată foarte repede și cu un zîmbet nu numai binevoitor, ci și grațios. Încerca să ascundă oboseala orelor de serviciu, înțelegînd probabil că, la rîndul meu, gîndeam că băutura neagră ca și noaptea de mai, și caldă ca emoția oricărui neprevăzut, mă vor ajuta să pot pipăi realitatea cu degete mai simțitoare și sigure, cu simțurile mai treze. În sala de așteptare sosiseră deja cîțiva șoferi și încasatoare. Două fete tinere dormeau șezînd pe o banchetă de lemn, adunate una într-alta, cea mai scundă sprijinindu-și capul pe umărul celei mai înalte. Se vorbea în șoaptă. Afară, autobuzele aliniate înghesuit, pentru a lăsa spații de acces cît mai distincte, imaginează o forță mecanică latentă, în așteptarea unui semnal anume. Atelierele sînt luminate. Mecanicii și ceilalți muncitori repară, remediază, verifică. Inginerul Ioan Filimon, directorul Exploatării tramvaielor și autobuzelor, este și el prezent pentru treburile sale, as zice zilnice, dacă n-ar fi noapte, dar și pentru a asista la instructajul care mi se face. Cele două dispecere, Maria Tărcuțoiu, mai întîi, și apoi Rada Dan, mă pun în cunoștință de cauză : cum se încontează biletele, în ce intervale trebuie să trec seriile vîndute, la ce coloană etc. La ghișee apar șoferi și taxatoare să-și preia actele, să li se verifice ținuta, să li se dea indicații. Foaia de parcurs stă la încasator, șeful echipajului fiind însă șoferul.

Încep să mă tem. Controalele se fac la fiecare revenire, la capul de linie, dar și în timpul cursei, străzile nu sînt toate asfaltate, foaia de parcurs se completează în mers, un zero poate deveni 6, un 9 zero, călătorii pot vocifera, nervii încasatorului, neexperimentat, pot ceda. Primesc actele, ecusonul cu nr. 40 695 (pe care, cu permisiunea directorului, îl voi păstra și după terminarea serviciului, ca prețioasă amintire) și fac cunoștința echipajului cu care voi lucra. Ecaterina Băican, din Frumușani, învățătoare cîndva, acum bucureșteancă, o femeie înaltă, îngrijită, binevoitoare, puțin timidă (poate chiar temătoare în fața nepriceperii mele, care avea să-i aducă la sfîrșitul zilei și o pagubă de cîțiva lei) și șoferul Petre Filip (un tînăr de 32 de ani, angajat de 11 ani la I.T.B., un băiat brun, culoare accentuată de mustățile țiriachești și de favoriții prelungi), subțire la trup, puțin flegmatic, desigur un foarte bun conducător auto. Locuiește — exemplu rar... — pe strada unde se află chiar capătul liniei 123. Ar fi putut să doarmă mai mult dar a venit din vreme. Acești doi oameni nu știau nimic despre intențiile mele. Le aflau acum și erau de acord, cu un zîmbet ascuns și cu un gînd totuși evident : n-o să-ți fie ușor ! Îl rog să-și execute programul în mod exemplar, astfel ca să eliminăm, pe cît posibil, nemulțumirile obiective ale călătorilor. Mergem la autobuz. Are nr. de circulație 31 B 7581, nr de I.T.B. 2881, un Roman diesel, evident roșu. În interior „transpirația" produsă de diferențele de temperatură, poate de respirațiile „uitate" de pasageri în ajun, atîrnă în broboane mari de plafon, îmbracă scaunele placate cu melamină. Ne apucăm să ștergem ferestrele, scaunele, să măturăm pe jos. „Ce tip de mașină avem ?", îl întreb pe Petre Filip și el îmi răspunde, fără să clipească, „tip sardele", adăugînd „o să vedeți". Asta înseamnă că în privința capacității, se contează pe 112 locuri. Lungimea interiorului peste 11 metri.

ȘI NU A FOST CURSA ÎNTÎI

Doriseм să pornesc cu prima cursă din gară, dar alte linii erau mai utile. 123 ieșea doar la 4.47, iar debutul se făcuse la 3.50 Timp de două ore, adică pînă la 5.50, aveau să părăsească depoul 270 de autobuze. Linia 123 își trimitea toate forțele, pe străzile orașului, între 4.47 și 5.53, în total 30 de mijloace, cărora aveau să li se adauge, la orele de vîrf, alte 3. Nu știu dacă suficiente, ci doar că acestea erau posibilitățile reale. La plecare, adică în momentul în care autobuzul din fața noastră s-a mișcat pentru a ne face loc să ieșim, stupoare (pentru mine cel puțin) : cauciucul din față-stînga pe geantă. Mergem la atelier, tîrîndu-ne, și ne-o iau înainte alte curse. (Pe parcurs aveam să recuperăm întîrzierea, dar greu, de-abia la jurul orelor 12.00. O întîrziere doar de cîteva minute, atîtea cîte au fost necesare schimbării cauciucului). Traseul măsoară 11 kilometri și norma este de 10 curse. Cap de linie str. Erie Eroul. La Piața Unirii, care ar fi trebuit să fie cel de-al doilea moment de repaus, se întoarce „din mers", după circa 20 de minute și cele două minute de relaxare nu se mai petrec aici. Nu mi se pare grea o „plimbare" de 110 km în opt ore, dar nu cunosc încă nimic din istoria acestor 110 km fracționați în 9 stații și presărați cu evenimente imprevizibile. La orele 9.59 vom dispune de 5 minute libere, tot la capul liniei, pentru masă. „Ce aveți de mîncare?", o întreb pe încasatoarea Ecaterina Băican. Rosind, răspunde : „Ce să am ? Două ouă fierte, pastramă, două mere și plinică".

Numărăm 20 de lei în mărunțiș și 200 de lei în hîrtii. Întregul depou a devenit un stup. Motoarele, aflate în încălzire (15 minute pentru fiecare), zumzăie și învăluie cu draperii violacee, înecăcioase, spațiul din jur. Platforma betonată pe care ne aflăm trepidează mărunt și statornic. Pe nesimțite, întregul decor s-a animat. Las geanta cu bilete și banii colegei mele. Cunoaște mai bine riscurile Sarcini de rememorat : închiderea și deschiderea ușilor în stații. Sînt 4 butoane pentru ușa din mijloc și cea din spate. Ce înseamnă să apeși pe 4 butoane ? Un fleac, numai că poți produce accidente, cînd oamenii sînt pe scară ori se urcă sau coboară în ultima clipă. Deci din nou: atenție !

PE TRASEU

După formalitățile de la capul liniei, pornim în cursă. Pe scaunul rezervat încasatorului, Ecaterina Băican. Deocamdată sînt ucenic și stau alături, cu priviri încordate, sub cozorocul unei sepci împrumutate de un șofer amabil. Ceasul arată 5.11. La stația de plecare urcă 20 de persoane. Ca-ntr-o suflare. Abia am timp să-i număr. Alții se aruncă spre autobuzele 41 și 39. Mîinile taxatoarei lucrează cu rapiditate de țesătoare și toți se reped, parcă eliberați de un resort, spre scaunele goale. Mai avem 8 stații. Următoarea : str. Toma Constantin. Alți 20 de cetățeni. Ba nu, 23, 25, 27. Cîțiva fug încă spre noi. Fiecare cum poate. Pe vîrfuri, pe toată talpa, agitînd brațele sau tîrîndu-le lîngă trup, legănat ori executînd mici salturi. Frumos, greu, caraghios. Autobuzul e plin. Stația Toporași. Un nou asalt. Îmi notez primele impresii despre oameni : îmbrăcăminte foarte diversă. Vremea este

incertă. Predomină hainele de rigoare. Umbrelele. Dar văd și o pasageră în rochiță subțire, ca și cum ar fi surprins-o vremea rea cine știe de cînd în acest cartier îndepărtat... Majoritatea sînt femei. Nimeni nu vorbește cu nimeni. Nu se aude decît motorul mașinii. Poate nu se cunosc. Nimeni nu te privește cînd solicită biletul. Spun scurt, esențialul : „de 50, două pînă la cap, unul întreg", și pleacă urgent. Gesturile sînt mecanice și de o parte și de alta. Nimeni nu verifică dacă biletul este de 50 de bani ori de 1 leu. Mă gîndesc că dacă în locul încasatorului ar fi un aparat, atenția călătorilor ar fi mai mare, ei ar căuta să vadă dacă automatul a lucrat corect, dacă nu e defect. Dar taxatorul nu este un agregat tehnic. El este doar un om.

SE DEȘTEAPTĂ ORAȘUL

Încep să cred că totul, adică acele 8 ore, se va topi în plictiseală, repetare, indiferență, banal. Trăgînd cu urechea și ochiul spre Ecaterina Băican (pe care nimeni nu pare s-o vadă, cu toate că, vă rog să mă credeți, întîlnind-o în alte circumstanțe ea ar atrage privirile), nu mă pot sustrage fermecătorului eveniment pe care nu-l poți avea oricînd : deșteptarea orașului nostru familiar și totuși necunoscut, în care treburile zilnice aruncă, deasupra lui, o perdea de neatenție, ascunzîndu-l. Ignorînd prognozele, abia ieșite probabil de sub tiparul tipografiilor, cerul mă duce cu gîndul la Oceane, atît este de sumbru și nuanțat, de reliefat, prin luminile venite din depărtări nevăzute și de umbrele încă nedepănate ale nopții, de amenințător și de neprevăzut, în imensitatea spațiilor sale punctate, violent, în violet și într-o indefinită suită de gnuri, care se feresc să devină albe aspirînd mai curînd spre albastru, dar oprindu-se înaintea acestui prag. Casele sînt mici, pitite sub verdeață, amintind despre Bucureștiul altor vremi, mereu mai izolat în stampe și evocări scrise de noile îndrăzneli arhitectonice, de necesitățile prezentului.

Piața Progresul. Un nou și viguros eșantion de călători răzbește în spațiul acum restrîns al mașinii. Tăcerea stăruie. Orașul este spălat de ploile recente. Curat și proaspăt. Pe mesele de beton ale pieței încep să-și desfacă mărfurile producătorii. Doar cîțiva. Văd verze și conopidă, cartofi noi și vesele flori. Cumpărătorii încă lipsesc. Brutăria e-nchisă. Se vinde doar lapte și iaurt, din stivele de lădițe aduse în timpul nopții. Alimentarele n-au deschis nici ele. Cineva, un bărbat, sparge tăcerea : „Mergeți puțin mai în față, un pas, să urce și ceilalți" Nu-l privește nimeni. Cîțiva, nu prea convinși, îl urmează îndemnul. Sătulul nu crede celui flămînd... Pe stradă, puțini pietoni. La Bellu, vînzători în halate albe, oferă coșuri pline cu covrigi și corniuri. Deocamdată, oferă. La stația Șura Mare călători încep să urce prin ușa din mijloc. Mașina a devenit un burduf cu oameni. Cîțiva șoferi de taxi moțăie pe volane așteptînd mai curînd ora schimbului decît clienții. O stație foarte lungă, pînă la Liceul „Gh. Șincai". Coboară primii pasageri și se împrăștie, care încotro, cu o iuțeală de furnici.

Cerul s-a schimbat total. A fost, parcă, invadat de o turmă de miei albi, ca o pajiște subcarpatică în primele zile ale unei primăveri festive. La Bulevardul Mărășești alt pluton de călători pornește spre direcții diferite, iar la Piața Unirii respirăm ușurați : autobuzul se golește complet. Cei care ne vor însoți în sens invers sînt foarte puțini : 7 sau 8. Stau acum pe scaunul încasatorului. E mult mai ușor. Colega îmi spusese că, pînă pe la orele 8.00, spre Ferentari merg cîțiva. Așa a și fost. Revăd orașul, sau mai exact o secțiune a sa, aparent identică pentru că, în ciuda simetriei străzilor și blocurilor, fiecare trotuar, luat în ansamblu, este diferit, mai cu seamă cînd lumina soarelui urcă cu o repeziciune incredibilă, concretă, invadînd toate ungherele. Oare colega de alături înregistrează și ea ?

N-am efectiv timp să privesc afară. Mai ales la această oră. Frecvența pasagerilor, obligația de a înscrie, destul de des, seria biletelor, de a mă asigura de monetar, de a nu greși, de a urmări, de fapt, desfășurarea traseului din cu totul alte puncte de vedere, mă blochează, nu mă lasă să evadez nici cu imaginația și nici cu privirea.

Pe trotuarul care mi se oferă privirilor văd deschizîndu-se frizeriile. Frunțile teilor de pe Șoseaua Giurgiului sînt sărutate de soare. Privesc cerul. Va fi, sigur, o zi frumoasă. În Piața Progresul, nimic. Stau cu spatele. Geamul este acoperit de o perdelută înflorată, pe care n-o observasem. La cap de linie se îndeplinesc formalitățile știute și pornim, fără pauză, deoarece trebuie să reintrăm în grafic. Avem 4 autobuze înaintea noastră. Cursa a durat 40 de minute. Străzile laterale îmi sînt de-acum familiare. Chiar și frizeria de pe colț a lui Cricoveanu Ion ca și atelierul de reparat frigidere, care-și anunță existența printr-o tăbliță cocotată pe un stîlp de iluminat. Cireșele au devenit, la sfîrșit, roșii, frunzele viței de vie, de prin curți, au transparențe, picăturile de apă de pe flori și-au început drumul lor de abur spre înălțimi. Soarele ia în stăpînire orașul cu o îmbrățișare prietenoasă. Piața Unirii : schimbăm locurile și din nou spre Erie Eroul, capul de linie. Mașina este curată. Fără hîrtii și bilete aruncate pe jos. Fără ambalaje de înghețată și hîrtii unsuroase de pateuri și gogoși. Pe stradă, aceste produse se consumă însă masiv. Aproape nu văd un trecător care să nu mănînce. Din mers. Natura și-a schimbat din nou înfățișarea. Blocurile sînt învăluite în ceață, iar soarele a devenit un disc opac. La cea de-a treia cursă ni se va înfățișa din nou. Apoi se va răzbuna pe incertitudinile din zori, iar la orele prînzului va face inutilă protecția efemeră a perdelutei cu flori (la dus spre oraș) și ne va sta în ochi, ca un ghimpe, în drumul de întoarcere.

CONFLICTELE, CUM ȘI DE CE SE PRODUC ELE

Știu că ceea ce așteptați sînt evenimentele, picanteriile, aventurile zilei, petrecute în cele 8 ore. Ei bine, ele au existat. Pe măsură ce circulația devenea mai grea (stopuri mai lungi, autovehicule mai numeroase), viața noastră, a celor trei permanenți din autobuz, devenea mai grea. Întîiul control este efectuat de două femei. Elena Chirca și nr. 3 092, care nu dorește să-i apară numele.

Prima persoană care nu-și plătește biletul este o tînără foarte bine îmbrăcată, cu ochelari de soare moderni, lucrează la „IPROLAM". Deși stringea în pumn moneda de 1 leu pregătită, n-a plătit, „din timiditate", adică nu voia să deranjeze pe cineva rugîndu-l să-i scoată bilet. Curios că a stat chiar în fața mea, adică la 80 cm depărtare. Cealaltă, elevă la postlicealul de steno-dactilografie. Tot cu ochelari, dar de vedere. Se înroșește, nu vrea să se legitimeze și plătește amenda de 50 de lei. Este ora 12.30. S-au vîndut 885 de bilete. Cîți s-au eschivat ? Nu le știm numărul. Dar, spre prînz, un grup de elevi de la liceele „Autobuzul" și „Gh. Șincai" sînt surprinși în culpă. De data aceasta de controlorii Nae Popescu (vechi itebist, de pe vremea tramvaielor cu cai) și de Vasile Ionescu. Copiii sînt amuzați, la început, speriați mai tîrziu, impertinenți permanent. Discuția se prelungește, li se fac promisiuni, li se dau asigurări că, dacă se vor legitima măcar, vor fi iertați (deși este ușor să-i identificăm prin intermediul unui lucrător de miliție sau după numerele matricole de pe haine). Unii prezintă bilete cu alte serii decît cele vîndute de noi, „pasate" de pasageri binevoitori. Le aflăm numele și le trecem sub tăcere. Unuia îi este frică de taică-său, strungar cunoscut și om cu palma și morala grea. De fapt, motivațiile mă interesează : ce anume te poate îndemna la fraudă ? Sărăcia ? La 50 de bani, greu de crezut. Spiritul de aventură ? Voluptatea riscului ? Nae Popescu, controlorul, om de peste 60 de ani cred, le poate fi bunic și întreaga lui făptură degajă bunătate și înțelegere. Iertați — sîntem un echipaj al bunăvoinței ! — copiii n-au fost totuși învingători. Mai vreau să adaug ceva. Ionescu Vasile, celălalt controlor, nu dorea altceva decît să vadă, ca și mine dealtfel, cît de bărbați puteau fi în realitate tinerii elevi ai celor două licee, cît de capabili să înțeleagă greșeala lor și s-o regrete. „Dealtfel, chiar ieri, am găsit, într-o situație similară, un inginer-șef care ne-a și bruscat, inclusiv pe milițianul chemat spre a-l identifica, îmi spune Vasile Ionescu, după care, aflînd că vom anunța întreprinderea despre comportarea sa, a devenit umil și rugător, dispus să plătească oricît. 1 000—2 000 de lei, numai și numai să nu se afle «acolo». Îi recunoscuseră însă și cîțiva pasageri".

La încheierea orelor de muncă, echipajul nostru adusese, în casa statului, 1 200 de lei, reprezentînd vînzarea a 629 bilete de cîte 50 de bani și a 886 a cîte 1 leu.

Inginerul Ioan Filimon, conducîndu-mă spre casă, îmi răspunde în felul său foarte direct, la două întrebări cu care vreau să închei experiența :

— Ce reprezintă pentru dumneavoastră taxatorii ?

— Un „rău" necesar, izvorînd, mai cu seamă, din problemele sociale pe care le ridică și pe care nu întotdeauna le putem rezolva cum se cuvine, deși am înregistrat progrese. Asta înseamnă : dificultăți de recrutare, pregătire, concedii de naștere (90 la sută sînt femei), bariere psihologice, contactul cu publicul, mai greu pentru o femeie, și altele ! Economic, în jur de 1 milion încasări pe zi. Dar 1 milion strîns din mărunțiș. Cu migală.

— Ce credeți că n-ar trebui să lipsească din acest reportaj ?

— Adevărul.

— Care este acel adevăr ?

— Că taxatorii sînt oameni ca și noi. Din cei aproape 3 200 de încasatori, 2 000 sînt bacalaureați, alții urmează cursurile unor facultăți, multe femei sînt mame și soții, și merită să fie tratate omenește, măcar pentru faptul că se scoală la 3—4 noaptea, că n-au sărbători ca noi, că mașina îi zdruncină 8 ore pe zi și mai mult, că nu-și văd copiii decît o dată pe săptămînă, că vara suportă căldura și iarna frigul, de cîte ori se deschid ușile, că spală și șterg interiorul mașinii și că vin în contact cu zeci de mii de oameni. Într-o săptămînă, trebuind să rămînă mereu aceiași, în timp ce pasagerii sînt de fiecare dată alții...

EMANUEL VALERIU ■

O mătuşă în străinătate

Acum doi ani şi jumătate, timişoreanul Werner Müller a petrecut sărbătorile de iarnă într-un cadru deloc fastuos, ba chiar dimpotrivă. Plecase într-o frumoasă zi de iarnă din casa părintească, aşezată în cartierul Freidorf, mărginime a Timişoarei, formată din case solide şi grădini în care domină ordinea şvabilor care le stăpînesc, plecase mai întîi spre Bucureşti pentru a se urca într-un avion. Aparatul avea să-l depună, după numai cîteva ceasuri de zbor, direct la Frankfurt pe Main — într-o atmosferă pe care, la început, a crezut-o înghețată doar din cauza vremii ciinoase de afară, care l-a lovit în obraz de cum a păşit pe pista aeroportului.

Autorităţilor române le-a demonstrat existenţa unei mătuşi, care s-ar fi angajat, pare-se, să-i asigure trecerea mai uşoară spre traiul „auslander" cu acte în regulă în Republica Federală, şi-a lăsat apoi slujba, colegii şi rudele, a renunţat la cetăţenia română şi, înarmat cu un paşaport de plecare definitivă din ţară, a luat drumul străinătăţii şi oarecum al ruşinii, cum ne mărturiseşte azi. De la Frankfurt a ajuns repede la Nürnberg, un lagăr pe care-l crede mai mult un loc de trecere, de unde cei care se autoexilează sînt îndreptaţi în numai cîteva zile spre locuri mai apropiate de cele în care urmează să se stabilească. Mătuşa lui Werner locuia în Darmstadt, spre aceeaşi localitate s-a îndreptat şi el, numai că a rămas la Langen, zece kilometri de Darmstadt, tot în lagăr bineînţeles. Aici l-a prins Anul nou, fără brad în casă şi fără bucate pe masă, aici a locuit nu mai puţin de cinci luni şi jumătate, deşi, iată, actele sale erau cu totul în regulă. Werner Müller este de meserie vopsitor textilist. La „Garofiţa", întreprinderea timişoreană în care a lucrat pînă la plecarea în R.F.G., a avut în faţa ochilor mii de metri de mătase în fiecare zi, scăldată în culorile cele mai vii, mai diverse. Aici însă, tot lagărul, de jur-împrejur, fiecare casă, fiecare stîlp aproape, totul era bleumarin-închis, bleumarin repetat la fiecare privire, bleumarin pînă la obsesie. „Acolo, zice azi, numai vopsitul ăla te distruge. Îţi vine cîteodată să înnebuneşti ! Închipuiţi-vă, eram în lagăr vreo sută, o sută cincizeci de familii venite din toate colţurile pămîntului. Stăteam într-o cameră mică, mult mai mică decît bucătăria asta (sîntem, desigur, la Werner Müller acasă — casă bătrînească solidă, bine întreţinută de mînă de om gospodar, iar bucătăria amintită nu-i nici mai mică, nici mai mare decît oricare altă bucătărie întîlnită curent la noi), iar W.C.-ul, bucătăria şi alte dependinţe le aveam în comun cu alte patru familii. Majoritatea „locatarilor" nu ştiau nici limba, iar cei care o ştiau oricum nu stăteau de vorbă cu tine pentru că n-aveau chef. Şi toţi stăteam acolo, ciaie peste grămadă, în casele acelea vechi, vopsite pînă sub streaşină în bleumarin, pierzînd parcă cu fiecare nouă zi care trecea speranţa de a mai evada vreodată din infernul bleumarin al lagărului de imigranţi".

Odată formalităţile de acceptare pe pămînt vest-german încheiate, iată-l pe „domnul Müller" în stare să-şi caute o slujbă după măsura şi dorinţa sa. Din clipa respectivă deci, nimic să stea în calea ţelului său, nimic să-l împiedice să se poată bucura de „deplina libertate a societăţii capitaliste..." Dar Werner Müller nu va găsi niciodată un post de vopsitor. Va încerca să obţină un post de muncitor necalificat la o fabrică de pălării, apoi la o centrală electrică, apoi la o sucursală a unei firme americane de aparate electrice. Eşec total. Nimeni nu-l doreşte, toţi îl privesc cu ochi bănuitori, sînt imediat intrigaţi de accentul lui, specific nemţilor bănăţeni. Dealtfel, Werner n-a putut trece nici măcar o singură dată drept un german autentic în R.F.G., deşi limba o ştie la perfecţie. Accentul lui de străin l-a trădat întotdeauna, iar oamenii s-au pus pe loc în gardă faţă de unul pe care nu-l considerau, cu dispreţ, decît un „Beigelaufener", adică o „venitură", un ins dubios venit de pe alte meleaguri. Oficiul de plasare pe care îl vizita aproape zilnic i-a recomandat cîteva locuri de muncă, dar n-a putut face nimic pentru angajarea propriu-zisă. „Vezi că există post, citeodată — zice Müller. Te duci, te prezinţi la patron şi-i spui pentru ce ai venit. El se uită la tine, te măsoară din cap pînă-n picioare, te priveşte mai ales în ochi şi la urmă, dacă nu vrea, nu te primeşte. Nimeni nu-i poate zice nimic ! La noi, mi-am dat seama, din păcate abia atunci, eşti îndemnat mult să lucri. Dacă stai pe stradă, dacă te ocupi de cine ce trăsnăi şi nu vrei să te duci la muncă, să faci ceva folositor pentru societate, vine pînă la urmă cineva şi te-ntreabă ce-i cu tine... Acolo, nici vorbă de aşa ceva. Nu există să ai un serviciu garantat şi pe nimeni nu interesează dacă ai ce să mănînci sau mori de foame. Apăi, ştiti desigur că-s acuma în „federală" peste un milion de şomeri — un milion şi două sute de mii îmi pare — şi asta nu-l de joacă".

Iată cum, ca un prim contact cu societatea capitalistă, Werner ajunge **şomer cu drepturi depline**, adică un om întreţinut de stat pentru o vreme. Capătă nişte sute de mărci pe lună pentru asta, din care o parte le varsă pentru chiria în lagăr. Numai că, simplu de ghicit, nici în Occident nu te lasă nimeni să „huzureşti" pe viaţă din punga statului. Există acele oficii de plasare care îţi oferă unele slujbe, fără să aleagă însă nici un moment felul muncii pe care urmează s-o practici. Trebuie să ai grijă să nu refuzi slujba oferită, fiindcă pierzi absolut tot — indemnizaţia de şomer, cazarea în lagăr; rămîi pur şi simplu în stradă, cu dreptul de a cerşi sau a-ţi curma zilele... Acum, sigur că de refuzat, nu poţi refuza nimic, fie gunoier sau cărător cu spatele — dar poţi fi „înşeschimb" uşor refuzat, lucru care se întîmplă de cele mai multe ori atunci cînd devii indezirabil pentru un patron cu ochi pătrunzători şi inima pungă, aşa cum am amintit mai înainte. Dacă situaţia se repetă mai bine de un an de zile, atunci ajutorul de şomer se reduce, şi încă substanţial, la 48 la sută din suma primită la început. „Oricum, zice Werner Müller, faptul de a nu fi primit nicăieri te distruge ! Pacă n-ai mai fi bun de absolut nimic, respins de societate ca un lepros, inutil".

Acestea fiind „relaţiile de muncă" pe care Werner le-a dobîndit repede în R.F.G., să vedem cum s-a descurcat în relaţiile sociale. Mai întîi trebuie desigur spus că aceste „relaţii" nici n-au existat vreun moment. Cu un „Beigelaufener" nimeni nu doreşte măcar să stea de vorbă, dar să se împrietenească. Este un lucru cît se poate de logic, desigur. Muncitorul autohton, clasa faţă de care Werner şi alţii de aceeaşi condiţie cu el s-ar fi putut apropia, nu priveşte cu ochi buni o asemenea **concurenţă** în muncă. Werner este astăzi de părere că tocmai această luptă pentru un loc de muncă, pentru un salariu, pentru supravieţuire în cele din urmă îi face pe oameni răi, neomenoşi, suspicioşi, reci. Stînd cu braţele încrucişate aproape o jumătate de an, mărturiseşte azi, a avut destulă vreme să mediteze, să se cufunde atît de adînc cît l-a ţinut capul în studiul relaţiilor umane din societatea capitalistă. „În cel mai bun caz, zice, oamenii de acolo te ignoră, caută să aibă cît mai puţin de-a face cu unul ca tine. Uneori eşti ignorat simplu, de parcă nu există, dar alteori, cum să vă zic, eşti ignorat cu jignire, printr-o simplă privire, un zimbet dispreţuitor, un periat grăbit, cu palma, peste haina de care te-ai atins desigur întîmplător...". Odată, ţine minte, i-a venit să-l întrebe pe unul, cu care se mai întîlnise de vreo două ori, să-l întrebe normal : „Ce mai faci ?" Omul l-a privit o clipă, surprins parcă, după care i-a replicat cît se poate de tăios : „Dar ce te interesează pe tine ?!"

După un timp, Werner ajunge în lagăr la Darmstadt („E plin de lagăre acolo, în mai toate oraşele !"). Dar mătuşa ? — poate vă veţi întreba. Nu, mătuşa respectivă nu s-a simţit, cum se spune, niciodată **obligată** să-şi ajute în vreun fel nepotul venit la „patria-mumă". Altfel, familia mătuşii nu stătea deloc prost — avea o casă mare, în care ar fi putut locui foarte bine şi Werner, dacă i s-ar fi propus, prăvălie, ceva bani. Numai că mătuşa nici n-a avut de gînd să-l primească pe Werner, ea s-a simţit cu cugetul împăcat după ce i-a trimis „chemarea" necesară încheierii actelor de plecare definitivă. Mai departe să se descurce singur ! „N-am mîncat decît de vreo două ori la ei — spune Werner. Nu mi-au spus nimic în faţă, dar mi-am dat seama că e mai bine să nu mă mai duc. Mai tîrziu îi mai vedeam pe stradă, dar nici nu ne salutam. Ea fusese, e drept, verişoara mamei mele şi plecase din România în 'nouă sute patruzeci şi nouă, căsătorindu-se acolo. Nu era însă decît o străină pentru mine, la fel cu toţi ceilalţi de care eram înconjurat". Ajuns la Darmstadt, Werner Müller începe, în fine, să muncească, după stil „occidental". Mai întîi ca încărcător la depozitul magazinului universal din localitate. Apoi la aprovizionare, tot ca muncitor necalificat, la o firmă americană de săpunuri. În localitate funcţionează şi uzina marii firme de medicamente „Bayer" — dar acolo, află Werner, numai la o singură concediere s-au dat afară 2 000 de muncitori. În cele din urmă, cîteva luni, intră vînzător într-o librărie. Patronul, unul Weinitz, părea să-i acorde încredere. Într-una din zile, văzîndu-l mereu preocupat să citească, fiindcă întotdeauna i-au plăcut cărţile, i-a pus în mînă o carte de beletristică, recomandîndu-i simplu : citeşte-o şi p-asta ! Cartea nu era totuşi grozavă, dar ea conţinea un secret. Între paginile sale, Weinitz strecurase o bancnotă de 500 de mărci. O tentaţie, o piatră de încercare. O capcană ! A doua zi însă Werner i-a înapoiat patronului bancnota, mărturisindu-i totodată că nu prea i-a plăcut... cartea.

A cîştigat cît poate să cîştige un emigrant abia angajat. Colegii lui, bănuia, cîştigau mai mult — dar acolo, o ştie, nimeni nu-ţi spune niciodată cît cîştigă exact, ascunde cît poate suma veniturilor. Să facem însă o mică socoteală. După ce a ieşit din lagăr, Werner a stat într-o aşa-zisă „locuinţă socială" (o cameră de 4 pe 4 metri, un holişor, o mini-bucătărie şi-un W.C.), pentru care a plătit 210 mărci pe lună. Mînca la cantină, la prînz şi seara numai — 280 mărci. Pentru dimineaţă, un lapte, o cafea, puţină pîine etc. — cel puţin 120 de mărci. Întreţinerea (încălzirea centrală în special, dar şi apa, gunoiul, electricitatea) — alte 200 de mărci. „Acolo, astea-s scumpe — zice; cămăşile nu sînt...". Îşi mai cumpăra ţigări, multe ţigări, mărturiseşte că a fumat fără precedent în autoexilul său, uneori mai mult de două pachete pe zi — peste 200 de mărci ! Dacă tragem linie şi adunăm, ieşe cam întreg salariul său, pe care l-a avut ca vînzător... Ceea ce, să recunoaştem, este departe de a fi raiul pe pămînt ! „E adevărat — zice Werner — societatea capitalistă permite şi bogăţia fără limită, superluxul. Numai că de aşa ceva nu te poţi atinge niciodată. De fapt, omul nu are nevoie decît de o cameră luminoasă, un trai decent, armonie familială ca să-şi poată considera viaţa fericită. Superluxul aparţine numai unei clase extrem de înguste, faţă de care eşti aşa de mic şi de neînsemnat, cum să vă zic eu, precum o gîscă sălbatică faţă de un „Jumbo-Jet".

Tot mai adîncit în însingurarea sa, Werner Müller începe să fie conştient că nu va mai putea rezista prea mult. În Occident, se ştie bine de-acum, izolat eşti chiar dacă ai o familie, darămite singur fiind. Werner, de ce n-am spune-o, ar fi dorit să-şi închege un cămin, să-şi alcătuiască o familie — lucru care s-a dovedit fără putinţă de realizat. A mai intrat din cînd în cînd în vorbă cu vreo colegă, dar convorbirea n-a durat niciodată mai mult de cîteva minute, devenind repede incompatibilă cu interesele fiecăruia. Odată, ţine minte, a încercat să-i explice unei casierite cum se face că el fusese „un german din România". Fata nu l-a crezut. Cum adică, aşa — ori eşti german, ori eşti român ?! „I-am explicat că se poate totuşi — că noi avem cetăţenie română, cum sînt în ţară şi unguri, şi sîrbi, şi încă alţii, că trăim cu toţii laolaltă, ne înţelegem foarte bine, sîntem cetăţeni români dar de naţionalităţi diferite, conlocuitoare. Parcă nu-i venea să creadă că e posibil aşa ceva !"

Un singur **prieten** a avut Werner în R. F. Germania. Cît a putut, a intrat în muzee, a văzut catedrale şi monumente istorice, a admirat opere de artă. Erau, o spune cu siguranţă, puţinele şi unicele momente de destindere, de linişte sufletească, singurele lumini în viaţa sumbră pe care o trăia. Şi pe care, oricum, o suporta tot mai greu. Era singur. Scria scrisori deznădăjduite în ţară, surorii sale şi celorlalte rude. Se plictisea enorm. Ca să se descarce, ajunsese să caute cearta cu luminarea. Îl sărea dintr-un nimic ţandăra, ori de cîte ori avea prilejul să facă tărăboi. Dar era cel mai la îndemînă mijloc de a scăpa de refulare, de nemulţumirea care-l măcina sufletul. De fapt, în subconştient hotărîse deja să se întoarcă în ţară, înţelegînd marea greşeală săvîrşită, dar îi era încă teamă. Teamă că nu i s-ar putea ierta atît de uşor greşeala comisă, prostia de a fi renunţat la cetăţenia română. Într-o zi, pe cînd stătea adîncit în gînduri, singur, pe o bancă a parcului din Darmstadt, de el s-a apropiat un fost inginer român, plecat şi el de cîtăva vreme din ţară, împreună cu toată familia. L-a întrebat ce face. „Ce să fac, i-a răspuns Werner, uite stau ca un prost şi mă plictisesc în parcul ăsta". **Inginerul** („nici vorbă să fi putut vreodată să primească acolo o slujbă de inginer !") i-a mărturisit că şi lui îi e tare greu, că şi mîine s-ar pune pe tren să se întoarcă acasă, dacă nu i-ar fi ruşine de rîsul lumii şi de gura nevestei... A fost momentul în care Werner şi-a dat seama, cu cea mai deplină certitudine, care e drumul drept pe care trebuie să-l urmeze, cu orice preţ. În ianuarie, anul trecut, merge la ambasada din Köln, cere sfat şi apoi depune actele pentru **întoarcere** definitivă în ţară. În iunie 1976 soseşte la Timişoara. Îşi reîntîlneşte rudele şi prietenii. Recapătă cetăţenia română. Este reangajat la „Garofiţa". De cum a revenit în fabrică, unul din ingineri i-a pus în temă : uite, Werner, tu ai lipsit aproape doi ani de zile — unele lucruri s-au schimbat, trebuie să te pui la punct.

În toamnă aşteaptă să facă nunta, să se aşeze la locul lui între oameni, departe de experienţa atît de dureroasă, pe care a trăit-o pînă acum un an de zile.

Altfel spus, experienţa lui Werner Müller, oricît de adînci ar fi urmele pe care le-a lăsat în viaţa timişoreanului, nu este totuşi decît o experienţă. Am avea chiar curajul să susţinem că ea putea fi foarte uşor prevăzută de cineva cu ceva mai multă minte şi experienţă decît Werner. Eşecul timişoreanului era deci previzibil, chiar dacă el, lucru oricum important, plecase din ţară cu toate actele în regulă. Este motivul pentru care, în ceea ce-l priveşte cel puţin, autorul acestor rînduri n-a fost decît prea puţin impresionat de aventura şi drama lui Müller. Ea s-a petrecut, altfel spus, aproape în linişte, fără „accidente" deosebite într-un sens sau în altul, fără evenimente spectaculoase, ducînd direct la deznodămîntul final cel mai normal. Astăzi, ca să nu uităm lucrul cel mai important, e bine să spunem că Werner Müller doreşte ca experienţa sa dureroasă să fie cunoscută şi de alţii, în speranţa că învăţătura sa de minte să le fie lor drept exemplu.

DUMITRU GRAUR ■

Broderie în fier.

Opinia unui alegător

Între dialog şi delaţiune

Fireşte, nu există nici o legătură **între** cele două noţiuni, după cum nu există nici o legătură **între** cele două ipoteze care ar putea defini un mod de comunicare. Doi oameni stau de vorbă, îşi pun unul altuia întrebări, îşi răspund unul altuia, aparent dialogul lor este sincer, curat, întărît şi încărcat de cel mai pur interes al aflării de noutăţi sau al schimbului de experienţă, ba unul dintre cei doi a fost chiar invitat de interlocutorul actual la acest dialog, în sfîrşit, se rîde, se glumeşte, întreaga împrejurare pare scăldată în armonie, în respect reciproc, în reciproce galanterii, ca să spun aşa, şi totul se termină cum nu se poate mai bine.

Vine, apoi, a doua zi. A doua zi, cel invitat află că răspunsurile lui la întrebările la care se străduise să găsească o replică inspirată şi sinceră şi plină de sugestii utile nu fost răstălmăcite, s-au transformat, brusc şi uluitor de neaşteptat, în reversul lor negativ, o ură neagră a însoţit aceastâ transformare, o ură nemotivată, o ură, aparent, fără obiect, o ură neputincioasă pentru că, altfel, demnitatea elementară l-ar fi obligat pe răstălmăcitor, dacă nu era răstălmăcitor, să riposteze **pe loc** şi să-şi susţină **pe loc** punctul de vedere contrar. Din toate acestea însă, nimic !

— Nu se poate — îşi spune cel răstălmăcit — nu e cu putinţă, la dialog a participat mai multă lume, e uşor, e foarte uşor de restabilit adevărul, e simplu, e la îndemîna oricui vrea să facă lumină şi atunci, dacă adevărul poate ieşi atît de lesne la iveală, pentru ce a fost nevoie de răstălmăcire, de delaţiunea la telefon, sau într-o notă, sau într-o plîngere, sau într-o scrisoare, sau într-un memoriu ?!

Ce viciu ascuns al neputinţei care a născut invidia a putut prezida o astfel de morală din partea unui om despre care, pînă atunci, se putea crede că este un om demn şi serios, şi întreg, şi capabil să se poată uita cinstit în ochii aproapelui ?

Ce jalnică micime sufletească a putut conduce la un astfel de gest cu care, **în trecut**, se putea plăti necinstit o poliţă a mizeriei morale, datorită căruia, **în trecut**, se putea plăti, de către cel răstălmăcit, cu sănătatea şi cu cariera şi, poate, cu viaţa ?!

Sigur, astfel de manifestări au devenit la noi foarte rare, sînt din ce în ce mai greu de întîlnit, însă atunci cînd se întîlnesc totuşi, ele se cer denunţate public cu o vehemenţă şi cu o violenţă care trebuie să devină exemplare.

— Dar dacă, — mă întreba cineva, de curînd, — dar dacă cel dedat la delaţiune lucrează, ca să zic aşa, în domeniul vieţii spirituale ?

— Nu se poate — ripostez şi eu — e dincolo de închipuire ! Sînt gata să accept un mizer individ neîmplinit şi turbînd de furia lipsei de orizont într-o astfel de ipostază, deşi chiar şi atunci individul îmi apare ca un lest pe care societatea, dacă n-ar fi atît de generoasă, cît este a noastră, ar trebui să-l arunce peste bord. Nimic nu mă umileşte pe mine mai mult decît acest mod de a-ţi denigra semenii care au ţinut să se uite în ochii tăi cu seninătate, şi cu credinţă, şi cu dragoste. Nimic nu mi se pare mai degradant uman decît delaţiunea. Cum poţi minţi atît de liniştit ponegrindu-ţi tovarăşii, dacă nu eşti cumva bolnav sau dacă nu eşti cumva aflat la rigola vieţii ?

— Ei bine — zice acel cineva — cunosc un caz cînd delatorul lucra în branşa asta, a spiritului. Era pus să cultive spiritul, să-l ocrotească şi să-l ajute să se manifeste liber, independent, curajos, fericit şi creator pentru cei din jur.

— Atunci — zic eu stupefiat — atunci avem de-a face cu o crimă ! Ştiţi dumneavoastră alt cuvînt care să încapă monstruozitatea ?

— Nu — zice acel cineva, pe gînduri — din nefericire, nu ştiu!

DINU SĂRARU ■

Parisul şi Roma, dar nu pentru turişti

În cele ce urmează prezentăm aspecte insolite ale unor metropole asociate în mintea fiecăruia cu imaginea unor mari centre de cultură şi civilizaţie. Aceste aspecte sînt atît de neobişnuite, încît par de-a dreptul incredibile. Articole recente din revistele franceze „Paris Match" şi „L'Express" înfăţişează un Paris şi o Romă necunoscute, poate nici măcar nebănuite. Mărturisim că le-am citit cu strîngere de inimă.

Jacques Chouillet, preşedintele Universităţii Paris III, denumită şi Noua Sorbonă, declară ziaristei Danièle Granet că dacă ar fi preşedintele unei companii aflate într-o situaţie economică atît de precară ca instituţia de învăţămînt pe care o conduce, „nu aş avea altceva de făcut decît să-mi trag un glonte în cap." Stupefiantă declaraţie din partea unui erudit literat, pasionat cercetător al lui Diderot, şi care nu poate fi înţeleasă decît în contextul dificultăţilor financiare prin care trec *toate* universităţile din Franţa, datorită crizei economice. Dealtfel, subtitlul articolului sună : „Pe plan general, se poate spune că Universitatea franceză se apropie de starea de încetare a plăţilor". Straniu, întristător limbaj folosit pentru venerabile instituţii de cultură, de faimă multiseculară.

„Roma cezarilor, papilor şi regilor este astăzi oraşul anarhiei, violenţei şi fricii" — constată încrîncenaţi doi ziarişti de la „Paris Match".

Nu ne bucură aceste imagini, situate „în afara circuitelor turiştilor sportivi cu Baedekerul în mînă" — cum ar fi spus don Miguel de Unamuno — şi nimeni nu pretinde că ele ar transforma peste noapte cele două megalopolisuri în oraşe ale perdiţiei şi ruinei. Nu se cuvine însă nici ca aceste faţete ale realităţii să fie ignorate. Cu atît mai mult cu cît nu este vorba de fenomene întîmplătoare, ci de acţiunea unor mecanisme economice şi sociale profunde.

„Per i nostri bisogni, per cambiare la vita" (Pentru nevoile noastre, pentru a schimba viaţa). Cu această lozincă demonstrează absolvenţi ai unor institute de învăţămînt superior din Roma împotriva aşa-numitului şomaj intelectual.

Sorbona necunoscută

Scrie Danièle Granet în „L'Express" :

„Dacă aş fi şeful unei întreprinderi, nu aş avea altceva de făcut decît să-mi trag un glonte în cap". Cuvintele acestea aparţin domnului Jacques Chouillet, în vîrstă de 62 ani, care şi-a consacrat viaţa studiului operelor lui Diderot şi pe care colegii săi l-au ales preşedinte al Universităţii „Noua Sorbonă", denumită şi Paris III.

Or, astăzi, domnul Chouillet mărturiseşte că nu poate nici măcar să încheie anul universitar în curs, fiindu-i necesară pentru aceasta suma de 1 700 000 franci.

Dar nu numai „Noua Sorbonă" — subliniază, în continuare, „L'Express" — se află în această situaţie financiară ; universităţile Paris VI, Paris VII, Villetaneuse, Vincennes, Aix-Marseille III, Bordeaux II, Toulouse-Le Mirail, Rennes au, de asemenea, casele de bani goale. Recent, domnul Pierre Fauchais, vicepreşedintele Conferinţei preşedinţilor de universităţi, a constatat : „Am putea spune că, global, universitatea franceză a ajuns în situaţia de suspendare a plăţilor". Recent, tot din lipsă de mijloace financiare, d. Roger le Moal şi-a dat demisia din funcţia de decan al departamentului de drept al universităţii din Angers.

În plus, pentru economii la buget, creditul alocat pentru fiecare student a scăzut de la 54 la 42 de franci. „Ceea ce înseamnă — explică tot domnul Chouillet — o diminuare de 11 la sută a creditelor faţă de 1976". Or, contractele încheiate pentru întreţinerea universităţii Paris III, care în 1971 nu depăşeau 459 000 franci, s-au ridicat în 1976 la aproape 700 000 franci. Taxele sociale şi cheltuielile pentru personalul universităţii nu au rămas stabile. Ele ating azi 50 la sută din bugetul alocat pentru funcţionarea acestei instituţii de învăţămînt.

Cuvîntul de ordine lansat de guvern privind stabilitatea cheltuielilor nu este clar înţeles de întreprinderi, fie ele particulare sau de stat. Tarifele s-au ridicat cu circa 15 la sută. Creşterea preţurilor se apropie de 10 la sută. Dar universitatea franceză va trebui să se administreze şi în aceste condiţii, chiar dacă resursele sale vor fi diminuate cu 20 la sută (în franci constanţi). Anul trecut — arată, în concluzie, Danièle Granet — pentru a-şi echilibra bugetul, „Noua Sorbonă" a cheltuit aproximativ 400 000 franci, epuizîndu-şi rezervele financiare.

Roma cezarilor

Niciodată un oraş nu s-a schimbat atît de rapid — scriu Georges Ménager şi Jacky Garofalo în „ Paris Match". Roma cezarilor, papilor şi regilor este astăzi oraşul anarhiei, violenţei şi fricii. Politica şi tîlhăria au avut cîştig de cauză în faţa seninătăţii locuitorilor acelei Rome în care se ducea „la dolce vita". Un uragan de nebunie suflă şi măturǎ oraşul cel mai paşnic din Europa, care a căzut pradă tuturor extravaganţelor, tuturor sinuciderilor. „Sediul unui stat care nu este un stat, capitala unei naţiuni care nu este o naţiune, Roma este, din păcate, expresia perfectă a eşecului unităţii italiene". Cuvintele aparţin celui mai celebru scriitor italian, Alberto Moravia, care-şi judecă astfel oraşul.

Anarhia este atît de mare încît peste tot se întîlneşte frica. În restaurante sau la garderobe se refuză paltoanele de blană, de frică să nu fie furate. În plină Romă, o femeie care a încercat să-şi salveze haina de vizon a fost ucisă cu mai multe focuri. Magazinele mari sînt regulat jefuite de bande de douăzeci sau treizeci de tineri care, atacînd casieriile sau umplîndu-şi saci cu diverse produse jefuite din standuri, acţionează cu atîta rapiditate încît dispar în maşini înainte de venirea poliţiei.

În anul 1976 s-au comis la Roma 4 600 acte de banditism înarmat, 54 persoane au fost răpite cerîndu-se pentru eliberarea lor sume de răscumpărare de 300 milioane de lire în medie pentru fiecare. Patruzeci de oameni, pare-se, au dispărut pentru totdeauna. Doar în luna ianuarie a acestui an s-au produs 11 răpiri. Oricine dispune de o brumă de bani sau are o rudă în străinătate îşi trimite copiii în Franţa, Elveţia sau America. Poliţiştii, copleşiţi de acest val de banditism, au ieşit în stradă cerînd lărgirea noţiunii de legitimă apărare. Carabinierii au realizat, totuşi, chiar în aceste condiţii, ceea ce a fost denumit „un frumos tablou de vînătoare", omorînd 40 de bandiţi şi rănind alţi două mii. Cifrele oficiale arată că din patru crime, trei rămîn nepedepsite. Cu alte cuvinte, 75 la sută din delincvenţi şi asasini scapă. Închisorile arhipline s-au transformat în veritabile „strecurători" din care au evadat, de la crăciun, 44 de condamnaţi.

La scara întregii naţiuni problema slujbelor a devenit o veritabilă plagă. Cu toate că numai 38% din populaţia Italiei este activă, există 1 800 000 şomeri şi 2 600 000 **sotto occupati**, adică angajaţi temporar, care protestează la fel de energic ca şomerii.

În afară de acestea, Italia trece în momentul de faţă printr-una dintre cele mai formidabile perturbaţii din istoria sa : 34 din cele 55 de milioane de locuitori ai săi au părăsit satele, emigrînd la oraş. În fiecare zi se adînceşte prăpastia dintre cei ce au de lucru şi cei care nu au. Şi totuşi Italia a rămas în anul 1976 prima importatoare de limuzine Rolls-Royce din Europa, lucru cu atît mai de mirare cu cît preţul unei asemenea maşini echivalează **cu salariul pe 30 de ani al unui muncitor.** În administraţia de stat totul este de vînzare, totul este de cumpărat. Trebuie să dai şperţ în orice situaţie.

Iată deci cum ceea ce iniţial părea doar un început de anarhie a degenerat într-o atmosferă prielnică panicii, morţii şi răpirilor.

În această notă sumbră se încheie articolul din „Paris Match".

Orientalia

O nouă religie (I)

Într-o bună zi ne întorceam dintr-o scurtă călătorie împinsă dincolo de barierele oraşului Ho Şi Min şi, admirînd panorama Perlei Orientului într-un amurg exotic nemaivăzut, mi-au înflorit în minte imagini asemănătoare descrise de Somerset Maugham într-o carte de povestiri („A tremurat o frunză" — dacă nu mă înşel). Şi iată că peste o parte a marelui conglomerat de zidării şi verdeaţă se înalţă cu trufie un turn de biserică foarte ciudat, perfect geometric şi fără ornamente, de-un alb total şi cu ferestre puţine şi îndepărtate unele de altele. Semăna mai degrabă cu turnul unui aeroport ultramodern sau al unui siloz din porturi, aşa că am întrebat-o pe Ai Lam despre ce este vorba, dar ea, în loc de răspuns, izbucni într-un rîs sănătos, lăsînd să-i scape printre buze doar porecla unui bonz : „Bonzul Cocos", de la nuca de cocos cea cu sucul lăptos şi răcoritor ce ne binecuvîntă popasurile. Aveam să aflu abia a doua zi deplina dezlegare a acestei cimilituri, cînd am putut vizita la faţa locului nu biserica (sau pagoda ?) cu totul neinsemnată din zare, ci unul din templele cele mai reputate ale noii religii fondate de bonzul pe care mulţimea Saigonului avea să-l gratifice cu porecla de „Bonzul Cocos".

A doua zi am pornit deci într-o nouă aventură în timpul şi spaţiul Vietnamului meridional, către provincia „Tien Giang" la numai 60 de kilometri distanţă de oraş, una dintre cele mai vechi provincii din delta Mekongului. Urcam pe braţul anterior, unul din cele nouă braţe ale fluviului de la care se trag şi cei nouă dragoni din mitologia locului. Şi treceam printre livezi de fructe tropicale colorate şi cu denumiri metaforice : lapte de mamă (cu lapte fin şi dulce în miez), arbore de piine, ochiul dragonului, tristeţea intimă.

Pe aici, în 1785, eroul naţional Nguyen Hue a condus insurecţia contra ocupanţilor thailandezi şi i-a izgonit din ţară, iar în 1963 a avut loc insurecţia de la Ap Lac, cea mai vestită din timpul războiului de eliberare, cînd a fost distrusă la sol o companie de elicoptere, iar în portul militar au fost nimicite vase de război ale inamicului. Arhitecţii studiază astăzi cu atenţie fostele tranşee şi adăposturi subterane, adevărate catacombe lucrate cu artă şi cu o formidabilă întuire a legii rezistenţei materialelor. Colegul Tran Bun, fost gazetar, actualmente cadru în Comitetul revoluţionar provincial, ne povesteşte atacurile de pe braţul Mekongului ce duce spre Phnom Penh şi pe care aveam să-l văd acolo, în capitala Campuciei democratice, peste cîteva săptămîni. În fine, în 1945, de 1 Mai, în cadrul campaniei Ho Şi Min, provincia urma să fie curăţită, cînd celor peste 1 200 000 de locuitori liniştea rîvnită cu atît nesaţ.

În plină deltă a Mekongului fierbe economia provinciei se bizuie pe orez. Dar şi pe fructe de tot felul. Am vizitat un bazar unde, pe lîngă fructele pomenite mai sus, se odihneau grămezi de papaia, de mango, de ciom-ciom, banane, ananas, citrice etc., ieftine pînă şi pentru suma derizorie a unui călător străin.

Ardeam de nerăbdare să văd celebrul templu al Bonzului Cocos, dar tipicul vizitei, minuţios alcătuită încă de la hotel, începe cu o altă pagodă de budism curat, nealterat (budismul are mai multe ramificaţii) numită „Vinh Trang", adică „Longevitate eternă". Ridicată în 1849 într-un stil naţional curat şi el, pagoda nu are lucruri extraordinare în afara unei statui „Buddha prinţul", adică Buddha la etatea în care a inventat religia ce-i poartă numele. Se spune că Buddha, prinţ bogat, văzînd moartea, mizeria, bolile, relele lumii, şi-a vîndut averea, şi-a părăsit tronul, familia şi a plecat prin lume pentru a găsi o religie capabilă de-a mîntui omenirea. Religia a prins adînc în zonă şi a dat exemple de bigotism şi de jertfe aidoma creştinismului din perioada martirajului. Ele au venit pînă în epoca noastră cînd, drept protest contra orînduirilor strîmbe şi ocupaţiei imperialiste, bonzi şi credincioşi şi-au dat foc. Tocmai aici, în templul „Longevităţii eterne", este expusă într-o vitrină fotografia inimii carbonizate a bonzului Thich Quang Hue, aşezată pe o tavă de argint cu inscripţia : „Inima nepieritoare". Originalul se află într-un templu din Saigon.

Dar pagoda aceasta nu este numai un lăcaş de cult, ci, ca alte pagode vietnameze şi ca multe din mănăstirile noastre, ea a fost şi un focar de cultură naţională şi de rezistenţă patriotică în faţa agresorilor. În curtea pagodei, o mare amforă ce pare a avea o destinaţie sacră este laică întru totul — dată la o parte, ea arată intrarea într-o hrubă unde coborau patrioţii în timpul luptelor contra regimului lui Thieu. Cum hruba era foarte apătoasă, noaptea, amfora servea la scosul apei din încăpere.

Am trecut apoi la vizitarea unei alte pagode, mai cu cîntec — o pagodă cao-dai-stă. Religia, fondată în... 1926, vrea să spună că în faţa arhitectului ceresc noi sîntem cu toţii la fel şi are ca însemn zvastica — ochiul domnului, deci sintagma grafică a soarelui. În esenţă, religia este tot budistă, numai că modernizată şi subtil adaptată indoielilor filozofice ale omului civilizat. De esenţă reacţionară prin nonconformismul ei social şi prin textele ei cu sensuri dubioase — religia este totuşi tolerată cu condiţia de a nu acţiona practic contra noii orînduiri.

Stareţul este profesor de filozofie, cu acte în toată regula. Întrebîndu-l unde, în ce localitate s-a născut cao-dais-mul, el mi-a răspuns cu toată seriozitatea : în cer. Şi mi-a explicat că dumnezeu însuşi, deci Buddha, a simţit nevoia unei renovări a religiei sale şi l-a învestit pe noul său profet, care a fost Pham Công Tac, să execute planul.

Monahii acestei pagode poartă însigna care certifică funcţii ierarhice. I-am cerut unuia o însignă şi mi-a răspuns că nu se poate. Cedîndu-mi însigna, el îşi va pierde învestitura cerească. Ceilalţi mi-au răspuns cu toţii la fel. Numai stareţul, mai îngăduitor cu învestitura cerului, şi-a desprins de pe rasa călugărească însigna şi mi-a pus-o pe piept. Ba mi-a dat şi cărţi religioase cu explicarea sistemului prin care, ciudat, se aduce ocară ştiinţei ca mijloc de corupere a sufletului.

M-am lămurit. Şi am plecat cu tristeţea că o parte din călugări era compusă din intelectuali.

În interior, pagoda are altarul simplificat, podoabele lipsesc, pluteşte un duh de austeritate ca în bisericile protestante.

În fine, ah ! în fine, pornim spre templul religiei fondate de Bonzul Cocos. De la debarcader, prin canicula neiertătoare, barca ne poartă pe lîngă o insulă nelocuită, fostă pînă deunăzi leprozerie şi botezată „Insula dragonului", pentru că leproşii au degetele crispate şi înţepenite ca ghearele dragonului.

Pe cît ne apropiem, trecînd braţul Mekongului, pe celălalt mal se disting cele două corpuri ale templului. Unul obişnuit, cu un turn într-o formă clasică pe care-o mai văzusem la Vang Tan unde se spune că sînt păstrate 15 din multele perle în care s-a transformat Buddha după moarte. Celălalt corp este ceva de necrezut : o învălmăşeală de poduri suspendate şi ţevării, ca într-o uzină chimică modernă. Ce-or fi având toate acestea cu cultul ?, mă întrebam. Ţevăriile acestea duceau peste nişte scări curbate, spre un vapor adevărat şi nu alegoric, şi încă vapor de încărcătură mare. Sus, pe un catarg, în bătaia soarelui, străluceau o icoană măreaţă pe care Buddha se îmbrăţişa cu Isus Christos — jovialí, ca doi prieteni după o lungă despărţire.

Am rămas năucit. Abia acum Ai Lam a început să-mi povestească istoria tragicomică a religiei bonzului.

AL. ANDRIŢOIU ■

„Am avut bucuria, chiar în Altiplana, să întîlnesc oameni care puteau întreține o conversație despre România"

• Absolvent din 1962 al Facultății de matematică din cadrul Universității bucureștene, Alexandru Mironov a lucrat pînă în toamna anului 1973 la Liceul economic din Craiova, plecînd apoi, ca membru al unei delegații mai vaste alcătuite din intelectuali români de diverse profesii, în Maroc, împreună cu soția sa, profesoară de biologie. A rămas în Maroc mai bine de trei ani, funcționînd ca profesor de matematică la Liceul „Omar Ibn Abdelaziz" din Oujda, localitate cu peste 200 000 de locuitori, așezată în apropierea frontierei cu Algeria.

— Tovarășe profesor, ce impresie v-a lăsat, în primul moment, sistemul de învățămînt marocan ?

— Țară aflată în plină dezvoltare, Marocul face eforturi dintre cele mai lăudabile pentru perfecționarea sistemului de învățămînt tradițional, tributar, din punct de vedere al predării științelor exacte, școlii franceze care, dealtfel, continuă să asigure cam 80 la sută din cadrele didactice. Abia 10 la sută din profesorii de matematică din școlile marocane pe care le-am vizitat, mai ales în a doua perioadă a șederii mele acolo, cînd fusesem ales drept consilier pedagogic al ministrului învățămîntului primar și secundar, O. Bouhamoud, erau localnici, restul de 10 la sută fiind români. Învățămîntul matematic marocan ni s-a părut nouă, românilor, cu o programă în materie de matematică extrem de pretențioasă, dar uneori cam nepractică.

— Ați pomenit de mai multe ori cuvîntul nou. La cine vă referiți ?

— La grupul specialiștilor români invitați de oficialitățile marocane, la colegii mei Maria Prodana din Timișoara sau Petre Lăzărescu și Aurel Iorgulescu din București, profesori care s-au remarcat repede printr-o muncă asiduă, prin cunoștințe profunde și printr-o seriozitate exemplară, devenind cu toții consilieri pedagogici ai ministrului, oameni consultați într-un ansamblu de probleme privind modalitățile de perfecționare și înnoire a învățămîntului marocan. Am susținut cu toții comunicări științifice, am fost invitați la mese rotunde, am participat la discuții referitoare la stabilirea programelor de învățămînt, profesorii români făcînd în Maroc o treabă dintre cele mai bune în favoarea învățămîntului local și, implicit, o excelentă popularizare școlii românești de matematică, socotită unanim drept una dintre cele mai avansate din lume. Am avut astfel ocazia, datorată unei sesiuni internaționale pentru stabilirea programei de învățămînt din Maroc, să-l cunosc pe celebrul profesor francez Condamine, autor de manuale și matematician de renume mondial. Aprecierile lui laudative la adresa școlii noastre de matematică și la adresa serviciilor aduse de profesorii din Romania învățămîntului marocan recunoscute de toți ne-au bucurat, întărindu-ne convingerea că acolo, în nordul Africii, ne-am făcut cum se cuvine datoria de dascăli și de buni români Dealtfel, aș vrea să precizez că asemenea profesorilor de matematică s-au comportat fără cusur toate cadrele venite din țară, medici sau ingineri care s-au remarcat prin nivelul înalt al cunoștințelor, prin dragostea față de profesie și prin temeinicia muncii, calități ce au atras după ele nu doar recunoașterea oficială a autorităților, ci și stima localnicilor. Cînd noi am introdus, pentru prima oară în istoria învățămîntului marocan, pregătirile suplimentare cu elevii, pregătirile după orele obișnuite ale programului, am fost priviți cu suspiciune, iar unii confrați, mai ales cei francezi, ne-au acuzat că facem exces de zel. Cînd, după un an de învățămînt, proporția absolvenților bacalaureatului a crescut de la 30 la sută la 50 la sută, am primit felicitări. Românii se remarcă și în alte domenii. De pildă, doctorița Cristina Vasile, oftalmolog, din Craiova, a găsit soluții inedite în tratarea unor afecțiuni oculare tipice deșertului, fiind cooptată în diferite organisme științifice marocane și trimisă de statul marocan în Franța, la reuniuni științifice. Cazul doctorului ploieștean Ștefan Corodea, care a profesat cîtăva vreme în satul Ahfir din marginea Saharei, mi se pare demn de relatat pentru semnificațiile lui. Într-una din zile, doctorul Corodea a avut un accident de mașină, fiind internat la o clinică din Oujda. Auzind de asta, m-am dus să-l vizitez, dar n-am reușit să ajung pînă lîngă patul său. Veniseră să-l vadă, cale de mulți kilometri, zeci, dacă nu sute, din țăranii din Ahfir, speriați că doctorului lor, cum îi ziceau, i s-a putut întîmpla ceva. Manifestația aceea de simpatie, venită din partea unor oameni simpli, m-a tulburat, ea constituind, după părerea mea, cea mai bună dovadă a unei munci serioase, desfășurată în condiții nu dintre cele mai ușoare, cea mai semnificativă probă a serviciilor aduse de specialiștii români din diverse domenii țării lor.

— Ați amintit de mai multe ori de Sahara. Ați vizitat-o vreodată ?

— Firește. Documentîndu-mă pentru o carte, aflată astăzi în curs de apariție la Craiova, am ajuns pînă la Tassilli, în Sahara algeriană, ba chiar mai departe, pe alte continente, petrecîndu-mi toate vacanțele din timpul ședерii la Oujda cu rucsacul în spate și carnetul de însemnări în mînă. A rezultat o carte care se numește „Enigmatic, pămîntul" și se vrea o replică, bazată pe documente și mărturii științifice culese de pretutindeni, o replică la „Amintirile despre viitor" ale lui Erich van Dänniken. Încerc să demonstrez în paginile ei nu că pămîntul a fost vizitat cîndva de extratereștri cu un grad superior de civilizație, cum lăsa să se înțeleagă van Dänniken, ci că au existat pe globul pămîntesc unele civilizații foarte avansate ca nivel de tehnologie, civilizații, firește astăzi dispărute, ajunse pînă la cunoașterea amănunțită a atomului.

— Cînd ziceți „mărturii științifice culese de pretutindeni", la ce anume vă referiți ?

— În afară de Tassilli am vizitat vestigiile vechilor civilizații din Liban, de la Baalbek, din Peru, de la Cuzco și Machu-Pichu, din Bolivia, de la Tiahuamaco, din Egipt, de la Gizeh la Abu Simbel, pe întreaga vale a Nilului, în sfîrșit, din Mexic, de la Teotihuacan, Palenque și Chichentiza. În plus, pentru experiența mea profesională, am parcurs zone întinse din Anglia, Franța și Statele Unite, studiind mai ales sistemele de învățămînt. O spun cu mîndrie : învățămîntul românesc, cu tradiția lui minunată și cu bazele lui actuale, izvorîte dintr-o deplină cunoștință de cauză și din grija statului și partidului nostru pentru creșterea și dezvoltarea tineretului, este unul dintre cele mai bune din lume. Într-o suită de trei articole, publicate la sfîrșitul anului 1975 în ziarul marocan „l'Opinion", am încercat să demonstrez avantajele sistemului nostru, repet, unul dintre cele mai complete din lume. Articolele au fost primite cu mult interes, în ciuda criticilor, marea majoritate a sugestiilor făcute acolo urmînd a fi aplicate în Maroc.

— Am dori să ne spuneți cum a fost primit un român, să zicem, în Altiplana, pe locurile străvechiului imperiu lucaș. Ce știau oamenii de acolo despre noi, despre țara noastră ?

— Firește, nu foarte multe, dar am fost primit peste tot cu ospitalitate și bucurie. Am avut surpriza, chiar în Altiplana, să întîlnesc oameni care puteau întreține o conversație despre România. Acolo, ca și în alte locuri izolate ale lumii pe unde am călcat, numele României era totdeauna asociat cu numele președintelui țării, cu numele tovarășului Nicolae Ceaușescu, a cărui politică de pace și apropiere între popoare e cunoscută pretutindeni. Peste tot am fost chestionat cu interes despre ceea ce se întîmplă la noi, despre succesele poporului român. Peste tot m-am simțit mîndru că fac parte dintr-un popor de oameni harnici, în numele cărula am fost mereu tratat cu bunăvoință și simpatie de oameni necunoscuți, de oameni simpli, de colegi de meserie.

La Craiova mi-am dat seama cît de adevărat e vechiul proverb românesc care spune că nicăieri nu e mai bine ca la tine acasă. Mi-am reluat lucrul la școală, m-am prezentat din nou la cercul științifico-fantastic din oraș, pe care-l consider foarte util pentru educarea imaginației tinerilor, am reintrat în ritmul dinaintea plecării. Mă simt atît de aproape de craiovenii mei, încît uneori am senzația că nici n-am lipsit atîta timp. Doar cartea pe care am scris-o îmi aduce aminte de drumurile de altădată.

IONEL GIURGIUVEANU ■

Jurnalul unui călător sceptic

Milionara cu șoseta căzută

Dimineața filmasem la bursă. O doamnă foarte amabilă, care coordonează Biroul relațiilor cu publicul al acestei demne întreprinderi din Frankfurt pe Main, mă primise cu puțin timp înainte pentru a elucida detaliile tehnice ale filmării. Mi-a recomandat cu insistență ca operatorul să nu proiecteze lumină în ringul bursei pentru a nu fi deranja pe domnii care, în focul luptei, devin surescitați și pot reacționa paradoxal dacă sesizează că sînt filmați. Domnii nu au reacționat paradoxal și eu, personal, am fost mulțumit de calitatea peliculei.

Vizionînd-o, părul îți se face măciucă de mila agenților de bursă care spintecă văzduhul cu gesturi rapide și încărcate, evident, de sensuri ascunse, de mila acestor bătăuși cu papion împinși de-o spaimă de 1 000 de volți de la un telefon la altul în goana nebună-nebună de a adăuga, dincolo de virgulă, un procent cît de modest.

La prînz ar fi trebuit să fiu prezent la un spectacol care se anunța cuceritor : licitația de la Centrul de diamante. Înstitutia, pusă pe roate de o mînă de optimiști fără capital lichid, dăduse faliment și piralii marii finanțe urmau să preia afacerea într-un climat de onorabilitate. Din păcate, licitația nu a mai ayut loc.

Am asistat, în schimb, la o „prezentare a blănurilor". Cîțiva mari producători, răspîndiți pe destule meridiane, se adunaseră în orașul despre care se spune că este cel mai mare achizitor din Europa occidentală de bunuri costisitoare.

Pe podiumul luminat într-o manieră cît se poate de sofisticată alunecau la intervale, savant gîndite, domnișoare de toate culorile înfășurate în cape și mantouri care anulau, vizibil, reflexele selective ale clientelei din sală. Mirosea a parfumurile cele mai scumpe din lume, în aer plutea un fum violet, cum numai țigările pe comandă îl pot scoate și cheinerl cu genealogii în regulă se tupilau reverențios împărțind băuturi garantate care intrau în prețul discriminator al „invitațiilor"...

În rîndul întîi, o doamnă între două vîrste, dar pornită de mult spre a treia, privea spre podium cu o pedantă lăcomie. Cel puțin în după-amiaza aceea aveu două țicuri. Își ridica mereu șoseta dreaptă, care aluneca perfid și repetat și, apoi, își îndrepta fastuoasa perucă avînd culoarea greu de imitat a vișinei în săptămîna a cincea. Doamna cu pricina era încărcată de bijuterii cu o cotă înaltă de asigurare, era acoperită de o blană la fel de arătoasă ca și aceea care alunecau pe podium dar, dorind din toată inima să aibă un ofensiv aer sportiv, purta șosete. Probabil combinația de opulență fără scrupule și ambiguitatea unei șosete lenevite este o invenție șic. Se poate. În orice caz, la ieșirea de la acest festival al blănurilor, unde exponatele notabile pendulau între 60 000 și 85 000 de mărci, doamna cu șoseta căzută s-a îndreptat, demnă, spre un Porsche argintiu care nu se vinde în rate. Un tînăr jerpelit, probabil în pană financiară, s-a grăbit să-i deschidă portiera cu o speranță mută în priviri. Încă volubilă, milionara l-a învăluit în fumul violet al țigării și l-a admonestat, vehementă :

— Vă țineți scai de noi peste tot. Duceți-vă naibii undeva și munciți, să nu vă mai vedem ! Foarte sincer, ar trebui să vă fie jenă. Stricați peisajul...

Tînărul strica, într-adevăr, peisajul. Ca el sînt vreo jumătate de milion. Alți zeci de mii (mai exact numai anul trecut — 38 000) au riscat să-și termine o facultate fără să spere, neapărat, că vor deveni niște nenorocite ambalaje umane...

RADU BUDEANU ■

Mondo umano ?

Unii despre alții

Spicuim, pentru început, dintr-un reportaj publicat în cotidianul francez „Le Monde" despre un oraș vest-german.

„Frankfurt pe Main are o proastă reputație. Presa vest-germană privește permanent spre acest bolnav «cu inima sfîșiată, la marginea prăpastiei» unde «totul miroase a bani». Un mare săptămînal îl definea printr-o trimitate : «bulevarde, bănci, bordeluri»...

Admiratorii lui — pentru că există și admiratori — și detractorii lui — care sînt mai numeroși — au, totuși, un punct comun : cînd vorbesc despre Frankfurt pe Main, nu recurg decît la superlative : cel mai mare număr de vizitatori, gara și aeroportul cele mai aglomerate din țară, cele mai bune servicii pentru bătrîni, cel mai mare număr de tineri care vor să-și continue studiile, cele mai mari cheltuieli pentru cultură, cea mai mare criminalitate, cei mai mulți muncitori imigranți și cei mai bine integrați, cea mai rapidă creștere a prețurilor terenurilor, studenții cei mai turbulenți. De cîtiva ani, este orașul cu cele mai mari datorii din țară... Și lista recordurilor poate continua cu numeroase alte exemple. Simbol al «miracolului economic» vest-german, cu bănciile, tîrgurile, industriile, sediile sale sociale, orașul este în același timp și negativul acestui miracol". Acestea le scrie, repetăm, ziarul „Le Monde" care completa în mod amplu toate concluziile.

Să recurgem și la presa vest-germană pentru a vedea cum descrie realitățile dintr-o țară vecină. Olanda. Pe la începutul lunii mai, cotidianul „Die Welt" scria : „Pentru sase polițiști din Amsterdam, activitatea lor «în slujba dreptății și a legii» a cunoscut săptămîna aceasta (1—7 mai n.n.) un sfîrșit binemeritat : colegii lor le-au prezentat mandatele de arestare, le-au cerut să predea armele și i-au condus la carceră. Direcția poliției din Amsterdam îi suspectează de colaborare cu delincvenții și de acceptare de bani și cadouri. Acțiunile poliției împotriva unor persoane din propriile sale rînduri au o importanță deosebită. Unii dintre polițiști întrețin contacte cu traficanții de droguri... Cei șase arestați nu sînt nici primii și, firește, nici ultimii polițiști din Amsterdam suspectați de coruptie. Din octombrie 1975 funcționează o comisie specială a poliției olandeze însărcinată cu depistarea colegilor care fac din serviciul lor o afacere. Pînă în prezent, 28 de polițiști au fost concediați și interogați, o parte dintre ei arestați, deoarece uniformele lor miroseau a coruptie. Unii dintre suspecți sînt străluciți specialiști, care cîndva, s-au remarcat chiar în lupta împotriva gangsterilor"...

Ne oprim aici cu selecția citatelor. După cum se vede, scriind unii despre alții constată că, adesea, miracolele ce vor fi existat cîndva s-au transformat în negativul lor.

PETRE NICOLAE ■

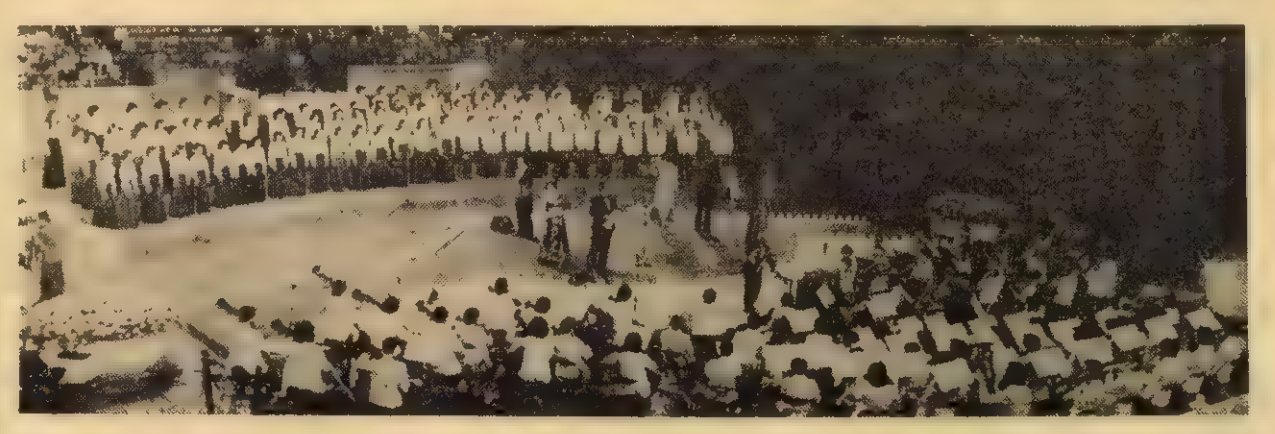

Festivalul muzical de primăvară 1977, sub egida organului Partidului Comunist Japonez „Akahata", se desfășoară concomitent la Tokyo și la Kobe, bucurîndu-se de o mare afluență de public. Spectacolele au loc ziua și noaptea. În fotografie : concert la Gimnaziul Metropolitan din capitala Japoniei.

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Am citit în revista FLACĂRA nr. 20/1977 interviul luat tovarășei Mia Braia. Cu surprindere am citit, printre altele, și despre mine cum că : „... profesoara de canto, Ciolac, cea care a suit-o pe Ana Roja pe scena Scalei din Milano. A găsit-o deșculță prin Ardeal...” Este adevărat că am avut cinstea să mă număr printre puținii cîntăreți români de operă care înainte de război au cîntat la Scala din Milano, dar faptul că am fost suită pe scena Scalei de doamna Ciolac sau că am fost găsită deșculță prin Ardeal constituie neadevăruri. Pentru a preciza, doresc să fie știut că la Scala am cîntat în urma audiției la care am fost prezentată de maestra mea din Milano, doamna Tina Buttari Scognamiglia în ceea ce privește faptul că am fost „găsită deșculță în Ardeal” trebuie să precizez că pînă în 1921, cînd am venit pentru prima oară în Ardeal, am trăit în Statele Unite ale Americii, iar venind în România am obținut bursă de stat, care mi-a creat suficiente condiții ca să nu umblu deșculță. Socotesc, deci, că tovarășa Mia Braia, pe care o apreciez pentru că mi-a plăcut cum cîntă romanțele, și-a depășit atribuțiile, angajînd afirmații nereale despre trecutul meu. De aceea vă rog să publicați rîndurile mele, spre respectul adevărului. (Ana Roja Vasiliu, artistă emerită, Cluj-Napoca).

În ultimii doi ani, printre marile cartiere născute în Capitală se numără și Berceni Sud V. Deși a trecut atîta vreme de la mutarea în apartamente noi a zeci de mii de locatari, încă nu s-au instalat posturi telefonice. Din cele 5—6 cabine publice de telefon aflate în zona bd. Brîncoveanu, între străzile Nițu Vasile și Lămoței nu rareori unele sînt defecte. În fotografia pe care v-o trimit : din cele două cabine telefonice aflate la intersecția bulevardului Brîncoveanu cu strada Izvorul Crișului, funcționează doar una. Urmarea — coadă permanentă în fața aparatului. (Nicolae Tokacek, București).

Muzeul de istorie din Sighișoara este în curs de reorganizare. Vizitatorii vor avea, nu peste mult timp, plăcuta surpriză de a găsi muzeul dotat cu mobilier de expunere nou, corespunzător caracteristicilor Turnului medieval în care este organizată expoziția de bază (Sandor Pitzike, Sighișoara).

Primim din partea comitetului sindicatului Trustul de construcții Brașov :

„Ca urmare a articolului apărut în nr. 20/1977, la rubrica Flacăra la dispoziția dumneavoastră, prin care tovarășul Constantin Borcea, angajatul nostru, vă aducea la cunoștință că nu a primit de la Comitetul sindicatului un bilet gratuit la mare pentru faptul că a cîștigat faza pe județ la Olimpiada tinerilor constructori, vă informăm următoarele : la data ținerii Olimpiadei, comitetul sindicatului — pentru anul 1976 — avea în totalitate repartizate biletele la grupa sindicală și nominalizate pe oameni, ceea ce a condus la nesatisfacerea solicitării făcute. Comitetul sindicatului nu a primit adresa de care se precizează în articol. Fiind în atenția noastră pentru anul 1977, vă informăm că tovarășii Constantin și Ioan Borcea au beneficiat de bilete gratuite la mare în luna mai 1977”.

Mă numesc Gheorghe Mardare și locuiesc în București, strada Ucea nr. 1, bloc P. 11, ap. 1, sectorul V ; încă din anul 1973 am depus cerere pentru instalarea unui post telefonic la domiciliu, și nu țin să insist asupra așteptării și peripețiilor prin care am trecut în legătură cu această instalare; iată că, spre bucuria mea, la data de 10 martie a.c. am primit o adresă de la Telefoane prin care eram anunțat că mi s-a aprobat instalarea doritului post telefonic, fiind totodată invitat să achit taxa de instalare și taxa de abonament pe timp de două luni, perioadă în care întreprinderea se obliga să-mi instaleze aparatul. Iată însă că au trecut de atunci două luni și jumătate, iar eu stau din nou în așteptare; nu pot înțelege : ce se mai așteaptă, atîta timp cît am plătit taxele cerute pentru lunile martie și aprilie ? Mi se va cere pesemne să achit și abonamentul pe luna mai, deși eu n-am văzut telefonul în casă, darămite să-l mai și folosesc.

Vă scriu în numele a 200 de persoane care locuiesc în cele 88 de apartamente ale blocului R. 10 din bulevardul Metalurgiei numărul 48, sectorul 5. Noapte de noapte, liniștea ne este tulburată de constructorii care ridică un bloc vizavi de noi. Avem și noi servicii, avem copii la școală ori mai mici, care sar din somn prea deseori din cauza zgomotelor sau a răcnetelor prin care comunică niște lucrători aflați la.... cîțiva metri unul de altul. Ceea ce este foarte curios, după-amiaza nu lucrează nimeni pe șantier, pentru ca, noaptea, să vină cîțiva oameni care fac un zgomot încît este practic imposibil să ne mai odihnim. Am încercat să luăm legătura cu cei ce răspund de șantier, dar nu sînt de găsit. Din păcate, lipsa de supraveghere, care contribuie fără îndoială la această stare de lucruri, are și alte efecte. Iată un amănunt : cei puțin ciudat despre hărnicia acestor turbulenți nocturni : de două luni stau tot la etajul I. (Mihai Andrei, București).

Primim din partea întreprinderii de produse zaharoase „Kandia” din Timișoara :

Cu privire la sesizarea tovarășului Ioan Apetroaie, publicată în revista „Flacăra” nr. 17 din 28 aprilie 1977, vă comunicăm : în ceea ce privește sistemul de marcare a datei de fabricație pe tabletele de ciocolată, arătăm că mașinile de ambalat cu care este dotată întreprinderea sînt din import și nu au prevăzut nici un sistem de marcare mecanizată. Pentru acest motiv, colectivul tehnic al întreprinderii a conceput un sistem de marcare a datei de fabricație prin perforarea etichetelor inscripționate pe un calendar pe luni și zile. Sistemul este definitivat, experimentările făcute au dat rezultatul scontat, de asemeni s-au realizat o serie de etichete care au litografiat calendarul respectiv. În prezent se lucrează la confecționarea dispozitivului mecanic de perforare care va fi folosit pentru marcarea tuturor etichetelor. Pînă la rezolvarea problemei în sensul celor arătate mai sus, la tabletele de 100 grame se aplică data fabricației prin ștampilare manuală, iar la tabletele cu gramaj mai mic întreprinderile de comerț pot verifica respectarea acestui termen deoarece pe ambalajele de transport, acestea fiind cutii de carton de 2—3 kg, se aplică etichete de denumire pe care este menționată data de fabricație. Pentru aceste motive ne exprimăm convingerea că tableta la care se referea sesizarea inserată în revistă se afla în cadrul termenului de garanție, deoarece întreprinderile de comerț nu au voie să pună în vînzare produse cu termen de garanție depășit.

A doua problemă sesizată de consumatorul Ioan Apetroaie este indiscutabil mai delicată și mai greu de clarificat pentru noi. Ne permitem să afirmăm că existența unui ac cu gămălie în tableta de ciocolată este un accident regretabil fără precedent pentru produsele noastre. În urma sesizării am reverificat circuitul tehnologic al produselor, am dispus un control de calitate pe faze și mai riguros, cu atenționare deosebită asupra acestui fapt. De asemeni, pentru cele întîmplate s-au luat măsuri de sancționare a personalului din compartimentul controlului de calitate.

Locuiesc pe strada Teiului 25, comuna Fundeni, aparținînd de Consiliul popular Dobroiești, sectorul 3, București. În urmă cu cîtva timp, consiliul popular a luat o hotărîre bună, aceea de a se ridica o dată pe săptămînă de la locuința fiecărui cetățean resturile menajere. Pentru aceasta s-a stabilit o cotă în bani de 11 lei pentru fiecare membru de familie. Banii i-am achitat anticipat, dar gunoiul nu se ridică așa cum s-a stabilit ci mult mai rar, contrar celor hotărîte chiar de către cei de la Consiliul popular Dobroiești. În zilele cînd trebuie să sosească cei ce ridică gunoiul, oamenii scot în stradă butoaie, saci etc., care dau un aspect nu prea plăcut străzii. Acum e cald și umblă mustele pe deasupra gunoielor. Nu-i bine, nici frumos. (Ioan Horchidan).

În dorința de a-și extinde tot mai mult numărul produselor sale, Întreprinderea de panificație din Tîrgoviște a fabricat printre altele și pîinea „Dîmbovița”, de 1 500 de grame, o pîine rotundă, care s-a dovedit a fi cea mai gustoasă, nepierzîndu-și gustul plăcut nici după cîteva zile, cînd s-a mai învechit. Căutînd ca oamenii s-o poată cumpăra direct de la sursă, conducerea acestei întreprinderi a organizat un punct de desfacere: „Cuptorul de aur” chiar în corpul de clădire al fabricii, unde se putea găsi „Dîmbovița” proaspătă și aspectuoasă timp de 15 ore pe zi, pe care o servenu vînzătoare cu comportare civilizată. Dar această intenție frumoasă a fost schimbată cu o măsură neplăcută: s-a dispus, nu știm din ce motive, ca „Dîmbovița” 1500 să fie înlocuită cu pîine de 2 kg, intermediară, de calitate slabă, și astfel numărul cumpărătorilor de la „Cuptorul de aur” a scăzut simțitor, ca și vînzarea zilnică. Și iar nu știm cum s-a făcut că după aproape două săptămîni s-a dispus ca fabrica de produse alimentare „Spicul” să pună iar pe tejgheaua „Cuptorului de aur”, spre vînzare, minunata „Dîmbovița” 1500, tot atît de frumoasă și de gustoasă ca înainte. Aducem cuvenitele mulțumiri conducerii întreprinderii de panificație pentru revenirea la fabricarea acestei pîini și felicităm tot colectivul pentru calitatea acestui produs. (Familiile Pîrjol, Codițoiu, Netea, Mateescu ș.a., scara B, bloc nr. 10, strada Melodiilor, Tîrgoviște).

Primim din partea Cooperativei de consum a orașului Sebeș, județul Alba :

Referitor la fotografia apărută în revista „Flacăra” nr. 20 din 19 mai a.c. în pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră”, vă comunicăm că ambalajele respective au fost mutate în locul disponibil peste drum încă din luna martie a.c. Depozitarea după dezambalarea mărfurilor se face prin stivuire de către lucrătorii noștri pe tipuri de ambalaj. Unele sînt deranjate de către locatarii acestui cartier, fapt pentru care am apelat la tov. N. Păduraru să se ocupe mai mult de educarea acestora și în mod deosebit de lucrătorii de la C.P.L., unde îndeplinește și funcția de președinte la Comitetul sindicatului. În viitor vom insista mai mult la U.J.C.C. și D.C.J. Alba pentru a interveni la Întreprinderea pentru colectarea și valorificarea ambalajelor Deva, subdepozitele din Alba și Sebeș, în scopul primirii de ambalaje în tot timpul, întrucît în prezent aceste depozite sînt perioade îndelungate în inventar și nu primesc ambalaje din lipsă de spații de depozitare sau alte cauze. Am atenționat și conducerea magazinului Supercoop pentru a se ocupa mai mult de restituirea în termen la furnizori a ambalajelor.

Chiar și copiilor care învață la Școala generală din Podul Vadului — orașul Breaza — le plac dulciurile. Școala are sute de elevi, dar nici un punct alimentar pentru aceștia. Așa se face că, în recreații, copiii aleargă fie la magazinul universal din localitate, fie la bufetul din sat. (Ion Popescu, Breaza).

Mă numesc Violeta Gheorghe. Sînt muncitoare la Întreprinderea de mașini electrice București. La 23 aprilie a.c. mi s-au furat din vestiarul întreprinderii hainele de stradă și pantofii. M-am adresat întîi portarului, care mi-a răspuns pe ton ridicat : ce, cucoană, vrei să-ți păzesc eu lucrurile ? Apoi am fost pe la mai mulți șefi din întreprindere ca, pînă la urmă, să fiu trimisă la miliție. Acolo am fost ascultată, numai că altceva nu s-a mai întîmplat. Sînt o femeie simplă, am trei copii minori și nu-mi pot permite luxul să-mi fac mereu îmbrăcăminte Nu mai știu ce pot să fac pentru a primi o despăgubire. Și, ce e mai rău, e faptul că nu este primul asemenea furt la noi, au mai pățit-o și alte colege, dar nu se ia nici o măsură. Vă scriu în speranța că, dacă veți publica aceste rînduri, poate se va gîndi cine trebuie să asigure securitatea hainelor noastre, lar atunci cînd acest lucru se face ca pînă acum, păgubașii să fie — nu e oare normal ? — despăgubiți. Cît despre iritarea, adesea grosolană, cu care ni se răspunde tot nouă, celor păgubiți, oricum aici nu ni se mai poate spune că trebuie să intervină miliția. Așteptăm să intervină cine se cuvine.

Cititorii ne sesizează

● **Lixandru Budurol, București :** în cartierul Berceni Sud II, în spatele blocurilor F14, F15, E13, E14 etc. se găsește un teren viran rămas de circa 10 ani ; acest teren este destul de mare ; s-ar putea amenaja aici un parc cu pomi și bănci pentru odihnă, cu atît mai mult cu cît nu există nici unul prin apropiere.

● **Grup locuitori, sat Colibița, județul Bistrița-Năsăud :** din toamna anului trecut, fără vreun motiv plauzibil, autobuzul I.T.A. care făcea curse zilnice, legînd astfel satul de orașul Bistrița, nu mai circulă ; în mod firesc, locuitorii satului doresc restabilirea cursei.

● **Gheorghe Neagoe, Craiova :** din luna martie a.c., unicul lift care deservește etajele blocului O2 din Piața Gării din Craiova nu mai funcționează ; comisia de verificare a mers la blocurile vecine O1 și O3, punînd lifturile de acolo în funcțiune, dar a trecut cu vederea blocul O2, spre nemulțumirea celor ce locuiesc aici.

● **I. Mihai, Satu Mare :** de mai mult timp, locuitorii cartierelor „Micro 14” și „Micro 15” au de suferit de pe urma unui malaxor amplasat în imediata apropiere a blocurilor de locuit ; cu puțină bunăvoință și respect pentru liniștea și sănătatea locuitorilor din această zonă, I.J.C. Satu Mare ar putea amplasa acest malaxor la circa 800—1000 metri de cartier, într-un loc viran.

● **Asociația de locatari L28 Pitești :** sesizează că I.G.C.L., secția termoficare nu asigură în mod corespunzător aprovizionarea cu apă caldă a locuințelor din zonă.

● **Gheorghe I. Stancu, Dolcești, Dîmbovița :** fiind unul din mulți de muncitori ai municipiului Tîrgoviște, propune ca și acolo să se înființeze o policlinică cu plată astfel încît oamenii să nu mai fie nevoiți să se deplaseze pînă în Capitală pentru consultații de acest gen.

● **Ion Popescu, Drobeta-Turnu Severin :** pentru procurarea abonamentelor de autobuze, I.J.G.C.L. Mehedinți pretinde solicitanților prezentarea unor adeverințe de la serviciu nu numai la eliberarea abonamentului ci și la fiecare reînnoire a acestuia ; o asemenea dispoziție pune oamenii inutil pe drumuri, se risipește hîrtie etc. ; avînd în vedere că două mari orașe ale țării, București și Timișoara, au renunțat la această practică birocratică, abonamentul eliberîndu-se pe baza simplei prezentări a buletinului de identitate sau a unei legitimații, ar fi cazul ca și în județul Mehedinți să se procedeze la fel.

● **Marian Cocean, Moldova Nouă, Caraș-Severin :** cele două lifturi ale blocul turn de 10 etaje din orașul nou nu funcționează din vara anului trecut — ca să nu mai vorbim de defectuoasa lor funcționare încă de la darea în folosință — ceea ce nu-i poate liniști cu nimic pe actualii locatari obligați să urce și să coboare zilnic peste 150 de trepte.

● **Nicolae Sur, Orașul Dr. Petru Groza :** trecînd întîmplător, acum vreo cinci-șase ani prin Vașcău, județul Bihor, a observat în spatele clădirii consiliului popular o frumoasă lucrare de artă executată în marmură, cu multă finețe, reprezentînd figura dîrză a ostașului român înfruchipat în ținută de vînător de munte ; a bănuit că lucrarea își așteptă un amplasament corespunzător ; recent însă trecînd din nou prin Vașcău, a văzut statuia în aceeași așteptare, ba încă — din păcate — lucrarea prezentînd evidente semne de degradare.

Sîntem grupul de angajați ai serviciului geologie din Întreprinderea carotaj și perforare, strada Ciopoței nr. 2, Ploiești, care v-am cerut sprijinul în octombrie 1976 pentru rezolvarea problemei poluării fonice generate de un circular pentru debitat țeavă extragroasă aparținînd Stației de utilaj transporturi de pe strada Șirandului nr. 2. Noi vă mulțumim pentru intervenția făcută pe lîngă cei în drept să rezolve această problemă. Am citit și numărul 20 al revistei FLACĂRA din 19 mai/1977 în care se afla răspunsul dat de către U.G.S.R. Consiliul municipal Ploiești că se va rezolva. În luna ianuarie 1977 un reprezentant — tovarășul Comănescu — al U.G.S.R. Consiliul municipal Ploiești a venit împreună cu tovarășul director al întreprinderii noastre comunicîndu-ne că s-a discutat cu conducerea S.U.T. rezolvarea problemei poluării fonice, promițîndu-ne că în cel mai scurt timp se va remedia. De atunci au trecut cinci luni, situația a rămas însă din păcate neschimbată și nici nu se întrevede că se va întreprinde ceva. (Semnează 14 angajați)

Imaginea pe care v-o trimit reprezintă strada Brîncuței, în zona numărului 18, sectorul 1, București, sau mai exact modul în care cei responsabili cu curățenia Capitalei înțeleg să facă acest lucru. (Neli Arsenescu-Costinescu).

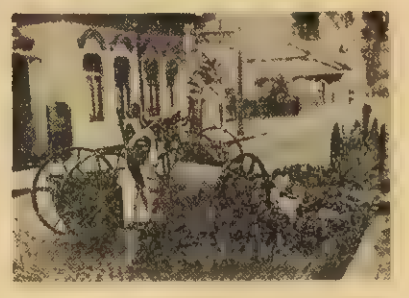

Am citit cu indignare articolul „Cum s-a strecurat în Capitală un tată fugit din familie...” etc. apărut în revista FLACĂRA nr. 20 din 19 mai 1977. Nu aș vrea să mă opresc asupra noțiunii de tată. Nu cred că cineva care a luat cunoștință de conținutul articolului de mai sus să nu se fi cutremurat și să nu rămînă cu un gust amar la ideea că mai există oameni care se sustrag cu brutalitate din fața obligațiilor părintești. Mai mult, prin aceasta încearcă să întrerupă elanul unei vieți căreia ei i-a dat ființă. Nu putem să ne gîndim că vom pune în cumpănă vreodată eforturile, sacrificiile pe care toți le facem pentru copiii noștri. Ei sînt bucuriile noastre, ei ne vor întineri bătrînețea chiar numai cu un zîmbet drag nouă. Și atunci cum să judecăm un astfel de om, cum să facem apel la sentimentele paterne dacă sufletul lui e mutilat de niște interese personale meschine ? E în afara categoriilor de oameni cărora să le dăm numele „om” Oare egoismul de care e stăpînit să fie atît de infiltrat încît să-l genereze totala amnezie ?! Uită pragul vîrstei la care se află fiica lui ? Uită că acum cînd își definește personalitatea, ea are mai mult ca oricînd nevoie de îndrumare caldă, curată, sinceră, de multă afectivitate, înțelegere din partea celor apropiați ei ? Îmi exprim total dezaprobarea în fața actului necugetat al unui „tată” cu speranța că poate oprobriul opiniei publice să-l trezească la realitatea josniciei gestului său. (Inginer Nicolae Constantinescu. București).

POȘTA REDACȚIEI

Elena Onose — Galați. Procuratura Generală constatînd că obiecțiile formulate în sesizare sînt în parte întemeiate, a introdus recurs extraordinar care s-a trimis Tribunalului Suprem spre judecare.

Onoriu Soreșcu — comuna Voinești, Dîmbovița. Nu este necesar să veniți pînă la București, trimiteți scris despre ce probleme vreți să ne semnalați.

Dumitru Bucur — Filipeștii de Pădure, Prahova. Ne solicitați ajutorul, dar nu ne scrieți care este cazul.

Alexandru Iancu — București. În Codul familiei este prevăzut : părinții sînt obligați să contribuie la întreținerea copiilor minori în raport cu veniturile pe care le realizează, ținîndu-se seama și de cerințele acestora. În situația dumneavoastră, aveți obligația ca din pensia pe care o primiți să contribuiți la întreținerea copilului minor, care se află la mamă, chiar dacă aceasta s-a recăsătorit.

Ecaterina și Nicolae Marin — Tîrgoviște. Scrieți-ne clar care au fost împrejurările care v-au determinat să vă internați copiii la Casa de copii.

Mihaela Iovănescu — Cervenia, Teleorman. Lotul în folosință nu poate fi transmis în nici un mod altor persoane, așa că dumneavoastră nu puteți deține lotul în folosință ce a aparținut soțului.

Georgeta Dumbravă — Roman. Pentru neplata pensiei alimentare de către tatăl copilului adresați-vă organelor de justiție.

Alexandru Tirnava — București. Vă invităm să treceți pe la redacție. În ceea ce ne-ați trimis pînă acum este ceva. De aceea trebuie să discutăm mai mult.

MARGA NEDELEA ■

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți!

Din culisele boxului profesionist (VIII)

Cazul Conteh și urmările sale

O veste primită din Monte Carlo ne obligă să revenim la un nou scandal și la o categorie de boxeri care au învățat „abc"-ul pugilatului în sălile de gimnastică ale penitenciarelor din țările occidentale. Este cunoscut amatorilor „nobilei arte" că mulți dintre ei, tentați de o glorie efemeră, acceptă să semneze un contract ca boxeri profesioniști cu managerii care mișună în culisele boxului profesionist. Aceștia, așa-zișii profesori de box sau mai bine-zis „maeștri", îi speculează crunt pe acei care trăiesc cu visul că într-o zi vor fi oameni fericiți, oameni bine instăriți. Numeroși manageri operează chiar în sălile de gimnastică ale penitenciarelor recrutînd pentru boxul profesionist elemente declasate, foști criminali la drumul mare, asasini sau traficanți de droguri, tineri fără nici o meserie care pentru a se „salva" își pun iscălitura pe un contract vînzîndu-și sănătatea, tinerețea, talentul și mușchii unor negustori ai lumii sportive profesioniste. Istoria boxului ne arată că mulți tineri au învățat boxul în penitenciare, mai tîrziu ajungînd chiar și campioni ai lumii în cazurile lui Sonny Liston și Rocky Graziano, eroul filmului „Cineva acolo sus mă iubește". Dar să vedem despre ce este vorba.

Zilele trecute, una din organizațiile boxului profesionist mondial (W.B.C.) a anunțat că englezul John Conteh a fost deposedat de centura mondială la categoria „semigrea", deoarece nu a acceptat să-l întîlnească pe argentinianul Miguel Angel Cuello, noul său șalanger oficial, desemnat de acest for. Întîlnirea Conteh—Cuello urma să aibă loc la Monte Carlo în organizarea cunoscutului manager Rodolfo Sabbadini, negustorul de talente sportive care a acaparat lumea boxului european, devenind peste noapte nu numai o celebritate dar și un om foarte bogat. Pentru a nu scăpa din mîini această afacere în care a fost amestecat chiar și primarul orașului Monte Carlo, dl. Jean Louis Medecin, Rodolfo Sabbadini i-a oferit un ultim termen de gîndire lui Conteh. 36 de ore înaintea începerii reuniunii, caz unic în analele luptelor pentru campionatul lumii. Pe străzile orașului Monte Carlo, mii de turiști citeau afișe multicolore prin care se anunța mult așteptatul meci dintre englezul John Conteh, invincibil pînă în prezent, și argentinianul Miguel Angel Cuello, eroarea din Santa Fé, care la 31 de ani reușise în decurs de 20 de întîlniri susținute să obțină tot atîtea victorii, în 19 partide culegînd chiar succese prin k.o. Și în timp ce Cuello se antrena în una din sălile orașului Monte Carlo, în văzul spectatorilor curioși și al numeroșilor fotoreporteri, care îi făceau o mare publicitate, a doua zi a explodat o știre-bombă. John Conteh nu acceptă sub nici o formă să-l recunoască șalanger pe Cuello, anunțînd de la Londra că nu se va prezenta la această întîlnire. Cum afacerea era subredă și „mister" Rodolfo Sabbadini urma să plătească din buzunar toate cheltuielile, atunci istețul manager, „colac peste pupăză" declinînd orice regulament, a fabricat urgent un șalanger pentru a-l întîlni pe Cuello, salvînd gala și desigur interesele sale financiare. Foarte expeditiv, Rodolfo Sabbadini a ignorat pe cei care aveau dreptul să lupte împotriva lui Cuello și anume Victor Galindez, un alt pugilist argentinian clasat pe locul doi în ierarhia mondială, și pe iugoslavul Mate Parlov, care ocupă locul 3 în acest clasament și în plus deține și titlul de campion al Europei. Sabbadini, minte ageră de manager pus pe căpătuială, i-a eliminat total pe acești aducînd diferite scuze, chipurile că ei nu ar fi pregătiți pentru a-l înfrunta pe Cuello. Apoi domnul manager a stabilit de la sine putere că învingătorul din meciul Cuello și viitorul său adversar de la Monte Carlo să devină campion al lumii în locul lui John Conteh. Pe cine să aducă Sabbadini imediat care să lupte cu Cuello pentru centura mondială ? Nu i-au trebuit prea multe minute lui Sabbadini să se gîndească pentru a ne da răspunsul necesar. Omul de afaceri a căzut de acord cu unii manageri de peste ocean ca viitorul adversar al lui Cuello să fie americanul Jesse Burnett, clasat pe locul 4. Pugilistul american a rămas perplex la aflarea veștii că va lupta pentru centura cu diamante. S-a urcat în primul avion și a sosit la Monte Carlo cu exact 48 de ore înaintea primei lovituri de gong. Întrebat de ziariști în ce formă se află, Jesse Burnett a spus : *„Îmi voi intensifica antrenamentele aici la Monte Carlo. Mi s-a oferit o șansă de a deveni campion. Nu trebuie să o ratez"*. Și declarațiile au început să curgă. Dl. Sabbadini care posedă un tupeu unic în lume a spus la rîndul său următoarele : *„Jesse Burnett se află în formă mare, de aceea l-am înlocuit imediat pe Conteh"*. De unde știa Sabbadini în ce stadiu de pregătire se afla Burnett ? Omul de culise a făcut această declarație pentru a deruta pe spectatori și organizațiile sportive mondiale, care mergînd mînă în mînă cu interesele afaceriștilor au fost de acord ca întîlnirea Cuello-Burnett să aibă un caracter oficial, învingătorul fiind proclamat campion al lumii în locul lui Conteh.

Cine este Jesse Burnett ? Vom răspunde la această întrebare revenind la prima parte a comentariului nostru. Jesse Burnett, unul dintre cei 8 copii ai unei familii de oameni săraci, este în vîrstă de 31 de ani și a învățat boxul foarte tîrziu, cînd avea 23 de ani. La 17 ani, fără nici o ocupație, hoinărind străzile înfometat și cu mîinile în buzunar, gata oricînd să accepte totul pentru a-și cîștiga existența, Jesse Burnett a fost întemnițat o perioadă de 7 ani pentru atac înarmat și jaf la drumul mare. El s-a inițiat în tainele sportului cu mănuși în sălile de antrenament ale unui penitenciar din California, devenind la 24 de ani un boxer amator de valoare. Dealtfel, Jesse Burnett a participat la J.O. de la München fiind descalificat în sferturile de finală, pentru lovituri sub centură. Trecînd apoi la profesionism, Jesse Burnett s-a impus de la un meci la altul fără însă să lase o impresie deosebită. Odată ajuns la Monte Carlo, presa occidentală nu l-a „iertat" pe Burnett pentru trecutul său, făcîndu-i o mare popularitate. Mai mult decît atît, Burnett, în cadrul unui interviu, a recunoscut că a fost întemnițat făcînd o senzațională declarație care a demonstrat cu prisosință din ce lume face parte acest sportiv, cu cine a lucrat și ponte cu cine mai colaborează în continuare. Iată ce a spus el : *„Dacă nu aș fi fost întemnițat 7 ani, de mult eram mort. Am fost un copil rău"*. Prin declarația sa Jesse Burnett vrea să arate că încă de copil era „înrolat" într-o bandă de tineri delincvenți și că ar fi putut fi ucis dacă nu se preda poliției, fără să riposteze. Se mai poate înțelege și că Burnett ar fi fost împușcat mai tîrziu dacă nu încăpea pe mîinile poliției, de către șeful unor alte bande de răufăcători la concurență care operează ziua și noaptea pe străzile orașelor americane.

În sfîrșit, meciul disputat la Monte Carlo a constituit o adevărată „farsă", cei păcăliți fiind numai spectatorii, care au plătit sume piperate pentru a urmări un campionat mondial pus într-o falsă scenă de Sabbadini. Bineînțeles că argentinianul Cuello, de profesie cantonier din Santa Fé, a cîștigat înainte de limită El a dat lovitura de grație lui Jesse Burnett în repriza a 9-a cînd arbitrul mexican Raimundo Solis l-a numărat pînă la 10 pe fostul deținut din Inglewood, obosit și agățat în corzi. Imediat o mașină a salvării l-a transportat la spital pe Burnett, care a intrat în „tratamentul" medicilor de serviciu. Bietul Burnett nu deținea o condiție fizică corespunzătoare pentru un asemenea meci, forma sa sportivă contrazicînd vădit declarația lui Sabbadini, că este în mare vervă. Medicii au constatat că Burnett a mai suferit în plus și mai multe fracturi. După ce l-au pus în ghips, doctorii l-au trimis pe Burnett la hotel în fața unei adevărate „armate" de fotoreporteri Burnett a declarat următoarele : *„Am fost obosit și nu am putut ataca. Cînd voi fi bine pregătit îi voi cere revanșa lui Cuello"* Desigur, Burnett ar dori să se mai întîlnească cu Cuello, însă această ocazie nu se va mai ivi niciodată pentru că Sabbadini și-a jucat numărul cu boxerul american, urmînd acum să treacă la rînd o altă „victimă" a sa Și cine credeți dumneavoastră că a fost cel mai supărat din această nouă afacere a boxului profesionist ? Chiar Sabbadini care a declarat că-l va da în judecată pe englezul John Conteh, ex-campionul mondial, care a refuzat tîrziu să accepte condițiile contractuale ale lui monsieur Sabbadini Managerul îi va cere mari daune lui Conteh acuzîndu-l pe boxerul englez că a încălcat contractul. Noul conflict manager-boxer pune pentru a nu știu cîta oară într-o lumină nefavorabilă boxul profesionist, dezvăluind practicile care continuă în culisele fratelui vitreg al pugilatului amator.

PAUL OCHIALBI ■

Cupă : 1 iunie

DROBETA — TURNU SEVERIN : Universitatea Craiova — U.T.A. 5—0 (4—0). Victoria categorică a echipei lui C. Teașcă se datorează, întîi de toate, diferenței de valoare a fotbalului învățat, știut și practicat de cele două formații, una — U.T.A. — cu jucători de toate vîrstele, fără omogenitate și coeziune, cealaltă — Universitatea — cu un lot în care infuzia de tinerețe și talent se întîmcîază pe o tactică atent concepută și impusă de către antrenor. ● Recitalul de fotbal autentic pe care „U" l-a oferit pe cochetа arenă din Drobeta-Turnu Severin (o adevărată sărbătoare sportivă pentru localnici) nu s-a rezumat la cele cinci goluri înscrise de Donose, Purima, Cîrțu, Ticleanu și Cămătaru, ci a impresionat în mai mare măsură prin jocul ordonat, cursiv, chibzuit, închegat, ritm și viteză sufocante, care au permis dominarea absolută a întregului meci și deruta unei formații fără altă replică decît obstrucțiile, adică duritățile (cartonașe galbene au primit doar Kukla, Domide și Leac). ● Pe fondul acestei superiorități a craiovenilor ar trebui evidențiate travaliul și măiestria lui Balaci, Beldeanu și Donose, sobrietatea și siguranța lui Ștefănescu și Tilihoi (l-a anulat pe Nedelcu II, singura armă, nesecretă, a ardelenilor), efortul lui Marcu și Cîrțu, dăruirea lui Negrilă și Purima, jocul foarte inteligent și promițător al lui Ticleanu... ● Evidențiați : Universitatea Craiova — nota 10 pentru Ștefănescu, Donose, Beldeanu, Tilihoi, Purima, Ticleanu ; nota 9 — Negrilă, Marcu; nota 8 — Balaci, Cîrțu. ● Arbitrului orădean O. Șireng îi reproșăm neacordarea unui gol perfect valabil înscris de Balaci (prin angajament fizic și nu fault !) și a unei lovituri de la 11 m, la un atac clar asupra picioarelor lui Marcu. Decizii care, evident, au influențat doar scorul și nu învingătorul. Mai grav e că unele cartonașe, în loc să fie roșii, cum meritau Domide și Leac, pentru lovirea intenționată a adversarilor, au fost doar galbene. (Teodor Bulzaj BRĂILA : Steaua București — S.C. Bacău 3—2 (1—0; 2—2). Deschiderea scorului au ratat-o băcăuanii prin Cîrpuci și au reușit-o steliștii prin Ion Ion. Steaua pare foarte sigură pe victorie și mizează pe valoarea lui Dumitru, Stoica, Fl. Marin și Vigu, la care se adaugă experiența sa în Cupă. Bucureștenii conduc, la un moment dat, cu 2-0, în urma unui gol foarte aplaudat, reușit de Fl. Marin, dar opresc inexplicabil motoarele și băcăuanii pun stăpînire pe joc, combină foarte inteligent, se replasează cu rapiditate și reduc din handicap prin Cîrpuci. Cu nouă minute înainte de final, egalează cu bunăvoința portarului Moraru, care scapă un șut plasat dar anemic, expediat din afara careului de fundașul Catargiu. ● În prelungiri, cele două combatante sînt prudente și obosite. Departajarea prin lovituri de la 11 metri pare iminentă, dar nu vrea... Nicolae Rainea. Era minutul 117, Steaua se află în ofensivă și, încă din faza de construcție a atacului, Iordănescu, anonim pînă atunci, se afla cu vreo trei metri în spatele fundașilor băcăuani. Primește balonul Dumitru, pasează la Iordănescu și, din poziție clară de ofsaid, s-a înscris rușinosul gol al victoriei. El aparține nu în primul rînd lui Iordănescu, nici tușierului C. Pîrvu, care, poate, din politețe n-a semnalizat nici acte infracționale, ci, în primul rînd, lui N. Rainea, foarte aproape de fază, dar aflat în cele cîteva minute penibile pe care și le permite din cînd în cînd (a se vedea finala de Cupă, Rapid — „U" Craiova). Au protestat și spectatorii, și băcăuanii, dar degeaba. Portarul Constantinescu (hoțul de pagubaș) este eliminat, dar antrenorul Nicușor, nemulțumit de arbitraj, renunță la înlocuirea lui. Astfel, jocul s-a încheiat aici, nefiresc, fără a fi reluat... ● S-au remarcat : Constantinescu 10 (pentru joc !), Catargiu, Cîrpuci, Botez, Voimer 9, Lunca 8 (S.C.); Fl. Marin 9, Dumitru, Stoica 8, Zahiu 7 (Steaua). ● A arbitrat primejdios, incorect, condamnabilul N. Rainea, din Birlad. **(Ion Predoșanu) BUCUREȘTI : Rapid — Automecanica 6—1 (4—0).** Unul din „sferturile" cupei a opus revelația actualei ediții unei echipe zdrobite cu trei zile în urmă la Tg. Mureș. ● Rapidul a dovedit, totuși încă o dată, că este copilul răsfățat al fotbalului nostru, reușind, după o evoluție penibilă în ultima etapă de campionat, să ofere numeroșilor suporteri o adevărată satisfacție : calificarea pentru a treia oară consecutiv în semifinalele Cupei României (lucru cu atît mai mult de apreciat, ținînd seama de valoarea lotului actual). ● Încă din prima repriză superioritatea rapidiștilor a fost evidentă, ei reușind să înscrie de patru ori, prin Rontea, Cojocaru, Petcu și Neagu. După pauză, Rapidul slăbește ritmul, permițînd chiar divizionarei C să reușească golul de onoare (autor Nochit). ● Astfel, la numai 72 de ore după un 1-6, Rapidul reușește un 6-1 dătător de speranțe pentru evoluțiile viitoare. ● Remarcați : Neagu 8, Petcu 8, Rontea, Pop, Manea 7 (toți Rapid). ● A arbitrat bine o brigadă bucureșteană avînd la centru pe I. Urdea. **Cornel Ionescu) SIBIU : Metalul București — F.C.M. Reșița 1-0 (0-0).** Scor cît se poate de normal, după o partidă destul de anostă. Reșițenii n-au izbutit să fie cu adevărat periculoși decît în trei faze, pe toată întinderea meciului : o pătrundere a lui Florea, în prima repriză, apoi două ocazii destul de mari, ratate însă de Jacotă și Gabel, care n-au reușit să introducă mingea în poarta rămasă goală ! ● Adversarii lor, jucători de divizia secundă, s-au arătat mult mai interesați de soarta meciului și deci de calificare în faza superioară a unei competiții în care, de fiecare dată aproape în ultimii ani, s-au dovedit redutabili. Metalul a jucat atent în apărare, grupat, a avut în linia de mijloc (Profir, mai ales, Georgescu și Giugiumică) cel mai bun compartiment, iar în atac, chiar fără să joace deosebit, a ratat cîteva ocazii frumoase, majoritatea dintre ele căzute drept cadouri ale superficialității defensivei reșitene. ● Unicul gol a fost marcat de Prodan și el a fost suficient pentru a consfinți superioritatea echipei... inferioare, al cărei interes pentru Cupă a fost, am spune, factorul determinant al victoriei. ● Cei mai buni : Profir 8, Nedelcu, Giugiumică, Prodan 7 (Metalul); Florea, Kiss 7 (F.C.M.) ● A arbitrat satisfăcător severineanul S. Drăgulici (Dumitru Graur)

URMARE DIN PAGINA 15

Nu există restaurante mari și mici, există doar restaurante bune și rele

La Brașov, am cutreierat centrul orașului, cartierele mai izolate, am intrat în restaurante mari și mici, în autoserviri (în Bartolomeu, de pildă), am ajuns în stațiunea de reputație mondială Poiana Brașov și afirm, cu plăcută surpriză, n-am descoperit aspecte critice care să-mi îndreptățească eventualele observații negative. Erau curate, bine aprovizionate (am trecut la ore diferite), ospătarii prezentabili, binevoitori. Adevărul trebuie spus chiar dacă vor fi unii care se vor mira. Am cercetat și condicile de sugestii și reclamații, fără a găsi cazuri recente de nemulțumiri majore. E adevărat că, uneori, mici sicilii ne produc nemulțumiri mai mari decît cele grave. De aceea am pus de la început sub semnul subiectivismului și chiar al unui gen de hazard constatările pe care aveam să le fac. Sigur că la Restaurantul cu autoservire din Bartolomeu mi s-a părut că ardeii umpluți aveau cam puțină carne, dar poate numai cei expuși, pentru că porția de sarmale cu mămăliguță pe care a primit-o cetățeanul aflat înaintea mea la linia de servire arăta exact cum se cuvenea să arate. Am mers mai departe și am ajuns la Cristian. Restaurantul, aflat chiar la șosea, este instalat într-o clădire veche, bine întreținută, ale cărei trepte de la intrare sînt tocite nu atît de vreme cît de numărul mare al celor care le-au pășit. Și au făcut-o în folosul lor pentru că localul era bine asortat, deși ceasul indica de-abia orele 10,30. Bucătăria curată, saloanele de asemeni, peste tot frumoase obiecte de artizanat montate pe pereți, tablouri reprezentînd peisaje din zonă, fețe de masă curate, un aranjament care compune acea ambianță dorită de orice consumator, plăcută, „intimă, civilizată. Am trecut, astfel, cu vederea și faptul că responsabilul localului, dealtfel, așa cum mi s-a spus, un om amabil, n-a avut timp să stea un minut de vorbă cu mine, pentru că cele trei ospătare care lucrează aici de ani de zile au fost capabile să-mi dea toate relațiile solicitate, în afara rețetei micilor „à la Folosea" pe care doar „șeful" o știa. Oamenii, aflați în local, serveau mîncăruri calde chiar la acea oră și s-au explicat foarte simplu : „Noi nu trebuie să mergem la Brașov ca să mîncăm bine. O putem face și aici".

Revenind în orașul de la poalele Tîmpei l-am solicitat pe tovarășul Ion Jucan, directorul trustului „Carpați", cerîndu-i explicații pentru buna situație constatată.

„Cred că ceea ce definește profilul unui local este modul de servire și mai puțin componența clienților. Aceștia se formează, se modelează, după localul pe care-l frecventează. Înainte vreme, unii brașoveni aveau rezerve față de restaurantul cunoscut sub numele de „Aro", din cauză că se cerea o anumită ținută, un anume comportament. Acum, cine vine la „Aro", și vin foarte mulți, are ținuta corespunzătoare, de zi ori de seară, și îi face o plăcere deosebită să-și invite prietenii, de prin alte părți, aiek ori să-și serbeze anumite evenimente deosebite din familie, la „Aro". Cred că la aceasta a contribuit și modul de servire, comportamentul personalului. După părerea mea, nu există restaurante mari și mici, ci doar restaurante bune și rele. În orașul nostru, tradiția de la „Aro" s-a impus și altor restaurante, atît din rețeaua noastră cît și din cea a T.A.P.L.-ului. La fel de adevărat este și faptul că, la rîndul lui, publicul a influențat, în mod pozitiv, „rangul" restaurantului. Ca brașovean, mi-ar fi greu, exceptînd localul despre care vorbim, să-mi aleg un altul în care să mă simt bine. Așa că n-am să dau nici un nume de restaurant, dar cred că, oriunde aș intra, m-aș simți bine. Și sînt multe asemenea locuri, dintre ele cîteva cu un specific anume : „Cerbul Carpatin", care are și bodegă și braserie, „Capitol", „Parc", ori în trecere prin oraș, dimineața, aș opta pentru noua pizzerie de la „Postăvarul", sau pentru una dintre crame, iar seara, dacă e o zi călduroasă și vreau să mănînc mai ușor, produse de patiserie, crenvurști cu hrean, în fine, lucruri care merg cu băutura respectivă, aș alege Berăria „Carpați". Toate aceste elemente au făcut ca în Brașov, profesiile de ospătar și bucătar să nu fie privite drept cenușărese și să înregistrăm prezența multor tineri și tinere, în acest sector. Li se oferă posibilitatea specializării, în țară și peste hotare, atenții cu prilejul evenimentelor importante din familie (căsătorie, nașterea unui copil, zile onomastice), organizăm balul ospătarilor, pe cel al bucătarilor, cu participarea publicului și așa mai departe. Repet : nu există restaurante mari și mici, ci doar bune și rele !

MANOLE CÂRȚAN ■

Cuiul în bocanc

Rezultatele neprevăzute au mai scăzut ca număr, ce-i drept, dar situația în clasamentul Diviziei de fotbal al primei categorii este la fel de încordată. Deocamdată cunoaștem și pe cea de-a doua victimă a luptei încordate de anul acesta : **Progresul**, ajunsă în situația în care se află, datorită propriilor slăbiciuni (citește : efectiv fără nume mare, dacă-i exceptăm pe Tevi și pe Apostol, că Sătmăreanu I face parte dintre **„foștii mari"**). Cine va fi a treia ? Concurează după clasamentul de luni de dimineață. **Rapidulețul** care, cu tot acel 6—0 de rugby, obținut pe **Giulești** stă totuși parcă mai prost decît **Constanța** pe care se pare că programul viitor o avantajează (joacă de două ori acasă și o dată la Galați, unde, să și nu vrei, tot pleci cu ceva în traistă mai ales dacă ții seama de distanța dintre Dunăre și Marea Neagră, taci gura mea că te spurc ! vorba proverbului !). **Corvinul** care mișcălase cum mișcălase pînă azi, pierzînd unele puncte acasă într-un mod senzațional, la propriu se află și ea într-o situație nu prea de invidiat. O clientă a retrogradării s-a trezit peste noapte a fi și **Bihorul**, echipă care se descurcase destul de bine pînă la o vreme, intrînd într-o pasă neagră de la accidentarea lui Kun II, lucru care nu explică cu totul degringolada. **Bacăul** și **Argeșul** nu pot să stea nici ele pe roze pînă la finalul acestei primăveri, date-n vară, pentru că, orice eșec sau meci egal apropie funia de spînzurat. Așa încît, din punctul nostru de vedere, spectacolul e măreț, dar multă lume poate să moară de inimă pînă la vacanță. Nu știm pe urmă ce se va mai petrece în culise. Ziarele, în frunte cu **„Scînteia"** au luat poziție față de trucările de pînă acum, dar Federația ar trebui să vină cu ceva concret, că dacă ar vrea ar avea ce să ne arate. Deocamdată, poate și din cauza mutării intempestive, o tăcere de început de leat domnește în dr. Staicovici. Pînă cînd ?

★

Săptămîna aceasta stînd noi mai mult în teatru, nu am avut ocazia să vedem la lucru decît echipa **Dinamo** care a întrecut în Ștefan cel Mare pe **Bihor** cu 4—1. A fost un meci interesant, debutînd cu o lovitură de teatru: orădenii au înscris în minutul 2 prin admirabilul său jucător, Florescu, la care multe echipe rîvnesc. Iată, mi-am zis, **Steaua** are nu admirabil ajutor, lasă ce gazdă primitoare poate să fie cînd vrea această echipă, dar să vezi ce mi-i întinde pe-ai lui Lucescu, de nu se mai văd ! Numai că cine știe fotbal și-a dat seama după alte două minute că copiii dintîi nu scapă și după o presțune care a durat numai o repriză scorul e cel scris mai sus deși, după mine, Dudu putea să-și încalțe chiar în acest meci cea de-a doua a sa **gheată de aur**. Bucureștenii s-au menajat probabil pentru meciul de miercuri de la Craiova și așa s-a făcut că Dinu (cel mai bun de pe teren în acest meci) deși a fost singurul care a dorit să se mai înscrie a trebuit să se mulțumească numai cu cele două **boabe** ce-i aparțin și cu un al treilea la care a contribuit substanțial. Minunat acest jucător cînd vrea ! A fost un joc fără probleme deși „dincolo" pe Republicii se pare că **Steaua** a oftat din greu pentru cele două puncte puse în joc. Se zice, n-am văzut, că Răducanu a dorit cu orice preț să mai reducă din tainul celor 7 vaci slabe (trecute prin urechile acului, știe el ce știm și noi) și a salvat echipa sa de la un scor mai mare.

Cel mai ciudat rezultat este cel de la Arad unde U.T.A. după ce a fost eliminată cu 5—0 la Turnu Severin a ținut să-l strice pe Pitic cu jucătorii săi. Micul Napoleon are, limpede, cuie în bocanci. Ele s-ar putea să se numească Beldeanu și Cîrțu, de rest să afle de ele cizmarul clubului că prea nu seamănă meciul de miercuri cu cel de duminică. Vom vedea cum se va juca la Craiova pentru că dacă te înțeapă cuiele, nu ai decît un lucru de făcut : să arunci bocancii... Ceea ce sper că Teașcă o să și facă în cele din urmă cu toată răbdarea dovedită pînă acum. O să respire toată lumea ușurată și nu se va mai duce pe apa Sîmbetei atîta trudă colectivă și speranțe amăgitoare ale suporterilor.

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A : 4 ȘI 5 IUNIE

HUNEDOARA : F.C. Corvinul — F.C. Constanța 0—0. Gazdele se instalează încă din primul minut de joc în jumătatea de teren constănțeană, lăsînd impresia că vor încheia repede conturile cu echipa de pe malul mării, mai ales că rezultatul de pe Giulești îi amurise cît de cît situația din coada clasamentului. Este adevărat, hunedorenii erau ajutați și de retragerea deliberată în apărare a oaspeților, însă de la dominarea teritorială și pînă la înscrierea vreunui gol se vedea, pe măsura scurgerii timpului, că drumul era destul de lung și de complicat. Iar atacanții de la F.C. Corvinul n-au făcut nimic pentru scurtarea lui mai mult chiar, citiva dintre oamenii de bază. Economu, Agud și Sumulanschi, au jucat prost, totul culminînd cu ratarea de către primul a unui penalty în care spectatorii își puneau mari speranțe. ● De partea cealaltă, F.C. Constanța s-a apărat adeseori eroic. Antonescu și Ștefănescu fiind piesele principale în obținerea rezultatului de egalitate. Oricum, un meci în care nu s-a văzut foarte clar că totul coechipierii lui Vlad, cel mai bun de la gazde, au dorit victoria . ● Remarcați . Vlad 9, Ion Gabriel 8, Antonescu, Ștefănescu 9, Turcu 8. ● A arbitrat foarte bine C. Bărbulescu, ajutat la fel de I Urdea și V Murgășan — toți din București **(Răzvan Bărbulescu). REȘIȚA : F.C.M. — F.C. Argeș 1—2 (0—1).** Acest „2" a încurcat și socotelile pronosporturilor, dar și pe cele ale gazdelor, surprinse de replica foarte ordonată și calmă a echipei în care Cristian a ajuns rezerva excelentului Speriatu. ● F.C. Argeș a cîștigat acest meci datorită greșelii antrenorilor reșițeni de a-i lăsa să zburde în voie, adică total nemarcați pe Dobrin, Doru Nicolae și Radu II (autorul golurilor) care au format un mobil și inspirat trio ofensiv, preludiu baloanele irosite de gazde în fața betonului condus de Olteanu. ● De apreciat jocul curat al ambelor formații și demnitatea cu care reșițenii au primit această nedorită înfrîngere (pusă firesc pe evoluția submediocră a echipei lor) și, de aici, aplauze pentru merituoșii învingători. ● Remarcați : Speriatu, Dobrin, Radu II, Doru Nicolae 9, Olteanu Stancu, Cîrstea 8, Ivan 7 (F.C. Argeș) ; Jacotă 7 (F.C.M.) ● Corect arbitrajul lui C. Dinulescu, ajutat de C Ignat și D. Istrate — toți din București **(Teodor Buiza). ARAD : U.T.A — Universitatea Craiova 4—0 (0—0).** Gazdele au ținut să-și ia o revanșă prin orice mijloace pentru usturătoarea înfrîngere suferită în competiția „surpriză", dar nu-i mai puțin adevărat că sarcina lor a fost mult ușurată de oaspeți, care au cedat destul de repede mijlocul terenului, mimînd o teamă exagerată față de cramponanele adversarilor. În fotbalul nostru, din păcate, terenul propriu înseamnă citeodată și cine poate oase roade, cine nu... se sperie. De speriat s-au speriat craiovenii, dar nu trebuie să se mîndrească cu asta. Mulțe de spectatori așteptau aiteva de la ei, nu o renunțare. ● Jucătorii arădeni au dat totul, au dovedit mai ales elan, ambiție și dăruire, iar în repriza secundă, bine temperați de arbitrul Ion Chiliban, și-au văzut mai mult de fotbal și golurile n-au întîrziat să vină. Au marcat : Broșovschi (e două ori), Nedelcu II și fundașul Giurgiu — ultimul, cel mai bun de pe teren, fiind autorul a numeroase curse din „16" în „16", pe care uneori le irosește însă cu generozitate. Jucător de talia lui Ilie Greavu sufletist, cum era și acesta, Giurgiu și-a văzut încununate eforturile prinir-un frumos gol cu capul. Îl notăm cu 9, iar pe Bedea și Broșovschi cu 8. ● A arbitrat bine I. Chiliban, ajutat la linie de Fl. Anutescu și I. Răileanu — toți din Pitești **(Ion Predoșanu) GALAȚI : F.C.M. — Politehnica Timișoara 2—2 (0—1).** Gălățenii au avut în primele 25 de minute o prestație plină de promisiuni, dar indolența și lipsa de talent a lui Ene, precum și execuția de neînțeles a lui Constantinescu au făcut ca scorul să nu le fie favorabil. ● Trecînd cu bine peste momentele grele, oaspeții au reușit, cîteva minute mai tîrziu, să înscrie prin Floarea, în urma unei acțiuni care avea să scoată în evidență vulnerabilitatea și apatia supărătoare a unor apărători localnici, intrați în teren parcă numai pentru simplă figurație. Timișorenii vor majora scorul prin lovitura liberă executată de Păltinișan de la peste 30 de metri, moment în care însă portarul F.C M.-ului a avut o intervenție ridicolă scăpînd balonul în plasă. ● La 0—2 gazdele au o zvîcnire, înscriu prin Vochin și ar fi meritat chiar egalarea, dacă golul marcat de același Vochin n-ar fi fost anulat de arbitru, care și-a încărcat conștiința prin neacordarea unui punct perfect regulamentar. Roșca și din nou Vochin vor pecetlui în final scorul partidei, cîștigată totuși pe merit de „Poli". ● Remarcați : Vochin 8 (F.C.M.) ; Dembrovschi, Serbănoiu, Petrescu 8 („Poli") ● Slab arbitrajul lui M. Buzea, ajutat însă bine de M. Stan și N. Păvăluță — toți din București **(Telemac Siriopol). IAȘI : Politehnica — A.S.A. Tg. Mureș 2—0 (0—0).** S-a dovedit încă o dată că studenții ieșeni nu-și pot etala jocul ofensiv declanșat din linia mediană, atunci cînd adversarii aplică un marcaj strict, îndeosebi la Romilă și Simionaș. ● Gazdele s-au desprins abia în repriza a doua, prin golurile semnate de Costea și Cernescu, atunci cînd atacurile lor au căpătat o mai mare varietate și un plus de insistență. Mureșenii, altfel renumiți pentru jocul extrem de ofensiv practicat pe teren propriu, au închis surprinzător jocul, cu două linii defensive, lăsînd în față doar doi jucători (între care doar Fazekaș s-a dovedit periculos), motiv pentru care au trimis doar două șuturi mai acătării în tot meciul la poartă. ● S-au remarcat : Bucu 9, Ciocîrlan, Costea 8, Micloș, Romilă 7 („Poli") ; Ispir, Varodi, Fazekaș 7 (A.S.A.). ● A arbitrat foarte bine M. Moraru, ajutat de Al. Avramescu și N. Moroianu — toți din Ploiești **(Dumitru Constantinescu). BACĂU : Sport Club — Jiul 2—1 (1—0).** La adăpostul situației din clasament, oaspeții au făcut impresia unei echipe apatice, permițînd gazdelor să dețină în permanență controlul jocului. Ce folos însă că frumoasele dantelării din teren ale acestora se încîlceau iremediabil în fața careului advers, ratările curgînd astfel cu nemiluita. Abia în minutul 32, Sport Club își vede încununate eforturile : Florea croșetează cîțiva apărători adverși, centrează impecabil în careu, de unde Botez zvîrlește și înscrie cu capul printre mîinile lui Cavăi. ● La reluare, ispitiți însă prea mult de atac, băcăuanii uită nesupravegheat un „vulpoi" ca Dumitrache, care în minutul 66, după o combinație cu Mulțescu, înscrie printr-un șut cu mult efect : 1—1. Nu peste multă vreme arbitrul face gazdelor cadou un penalty, dar Botez ratează ! Cînd puțini mai sperau, Băluță prelu o minge de la adversari, intră cu ea în careu și șutează cu sete, readucînd echipei sale victoria de aur. ● S-au remarcat : Florea 8, Bălută, Catargiu 7 (Sport Club) ; Mulțescu, Dumitrache 7 (Jiul). ● Fără acel penalty acordat, poate, pe motive... sentimentale, arbitrajul lui N. Georgescu, ajutat de Gr. Angheluță și R. Platoș (toți din București), ar fi putut fi apreciat drept bun... **(Ion Rosu). BUCUREȘTI : Sportul studențesc — Steaua 0—1 (0—0),** după un meci pe care campionii i-au dominat cu autoritate, în fața unei garnituri cu o apărare fermă, condusă de Ciugarin, dar cu un atac de convalescenți, în care Mircea Sandu e departe de forma de altădată. ● Campionii au obținut o victorie indiscutabilă, pusă la îndoială o singură dată, în minutul 60, cînd Anghelini a salvat de pe linia porții „capul" lui Mircea Sandu, dar detașarea lor în învingători, logici după desfășurarea partidei, cu sens mai mult spre poarta lui Răducanu, s-a realizat tîrziu și numai grație unui autogol : Ion Ion a șutat, iar Ciugarin a deviat în gol. ● În rest, multe pase de dragul paselor la studenți și o sumedenie de ratări de partea cealaltă, unde jocul inspirat al lui Iordănescu, nota 9, cel mai bun fotbalist din teren, a avut ghinionul să găsească un Năstase bine marcat, un Dumitru cu momente foarte bune și momente foarte slabe, în sfîrșit, un Troi centrînd în adversari cu o regularitate demnă de cauze mult superioare. ● Remarcați : Iordănescu 9, Vigu și Ciugarin 8, Ion Ion, Samcș, Manea și Cățoi 7. ● Cu o singură excepție, arbitrul arădean I. Igna, adesea încurcat de semnalizările eronate ale tușierilor bucureșteni Gh. Dragomir și N. Gheorghe, a condus corect o partidă fără mari probleme. Excepția înseamnă neacordarea unui penalty clar în favoarea Stelei, în minutul 84 (Dumitru a șutat spre poartă, Iordănescu a deviat din apropiere spre gol, dar balonul a fost oprit de mîna lui Ciugarin). Fireste, elementul intențional n-a existat, dar fundașul Sportului și-a creat, oprind mingea care se îndrepta spre poartă, poate chiar spre gol, un avantaj cu totul neregulamentar, ce trebuia sancționat de arbitru. (Ovidiu Ioanitoaia) **Dinamo — F.C. Bihor 4—1 (4—1).** Puțini spectatori se așteptau cu partida disputată pe stadionul din Șos. Ștefan cel Mare să se „termine" în min. 45, cînd liderul „Ghetei de aur" a înscris în stil de mare jucător (ceea ce și este, dealtfel) ultimul gol al meciului. ● Într-adevăr, după pauză, atît dinamoviștii cît și orădenii au jucat lent, fără aplomb, primii mulțumiți de rezultat, iar ceilalți resemnați cu înfrîngerea. ● O cu totul altă desfășurare a avut prima repriză, care a debutat spectaculos : la primul atac al oaspeților, Florescu (în vervă de joc, dar, de fiecare dată, „temperat" cam dur de Sătmăreanu II) înscrie din 14 m, jos, la colț. ● După acest „foc de pale", gazdele se dezlînțuie, joacă „dintr-o bucată", plimbă mingea pe tot terenul și înscriu de trei ori prin Dinu (două goluri) și Al. Moldovan, neîasînd nici o speranță partenerilor de întrecere. ● Cei mai buni : Dinu 9, Dobrău, Al. Moldovan, Custov 8, Cheran 7 (Dinamo) ; Florescu, Vidac 7 (F.C. Bihor). ● A arbitrat bine C. Szilagy, ajutat de V. Trifu și G. Pop — toți din Baia Mare **(Cornel Catană) Rapid — Progresul 6—0 (1—0).** Disputat într-o atmosferă tipic sud-americană (citiți : o adevărată „fiestă" în tribune, garduri călcate în picioare, în ciuda măsurilor de securitate luate de clubul giulestean, căldură toridă, teren sub orice critică, cu multe smocuri și pete de pămînt), meciul Rapidului cu „bancarii" nu va fi uitat multă vreme de înfocații suporteri giulești. O asemenea victorie, ce se dorește răsunătoare, Rapidul n-a mai obținut de foarte multă vreme — iar ea este astăzi cu atît mai prețioasă cu cît, de remarcat, ea s-a produs exact atunci cînd Giuleștiul o dorea mai mult, precum o compresă caldă așezată la timp peste... frigurile retrogradării. ● Meciul, în sine, n-a fost însă prea grozav, și spunînd aceasta ținem cont mai cu seamă de replica foarte modestă a Progresului, care a jucat duminică nici mai bine, nici mai rău decît o echipă de mijlocul clasamentului în divizia B, adică acolo unde se va duce în curînd, dacă nu se va întîmpla o oarecare minune. Partida nu s-a menținut echilibrată decît cel mult o oră de joc, pînă ce gazdele au luat un avantaj decisiv. Progresul a avut totuși o perioadă de joc bună, spre finalul primei reprize, cînd ar fi putut egala prin Tevi, la o pasă excelentă a lui Iorgulescu. A fost însă ceea ce se numește citeodată „cîntecul lebedei", ultima zvîcnire a echipei lui Oaidă, după care Rapid a preluat frînele jocului, marcînd încă de cinci ori sub ochii jumătate stupefiați, jumătate încîntați ai galeriei giulești, pentru care pericolul retrogradării pare la ora actuală un lucru îndepărtat, ireal față de posibilitățile echipei. ● Partea cea mai frumoasă a jucrurilor rămîne, oricum, faptul că Giuleștiul a regăsit atmosfera meciurilor în „potcoavă", spațiu înnegrit de fum și de tradiție fotbalistică, iubit ca puține locuri pe care obiectul rotund cu petice negre a sărit vreodată. ● S-au remarcat : Cojocaru 9, M. Stelian, Manea 8, Neagu, Niță 7 (Rapid), nici un jucător de la Progresul. ● A arbitrat în general bine, cu unele ezitări care n-au influențat însă cursul jocului, N. Petricoanu, ajutat foarte slab de V. Roșu și C. Raica — toți din București **(Dumitru Graur).**

MECI RESTANȚĂ : 1 IUNIE

BUCUREȘTI : Dinamo — Politehnica Timișoara 2—0 (0—0). În fața unui stadion arhiplin și după un meci mediocru, fără istorie, desfășurat, mai ales în prima repriză, sub semnul unei oarecare egalități, dinamoviștii au reușit, ajutați și de o ploaie torențială, să înscrie de două ori (Dobrău și Sătmăreanu II), după ce Al. Moldovan a șutat, de la 8 metri, în bară, iar Dudu Georgescu a reluat, de la doi metri, cu capul, drept în pieptul lui Catona, sau după ce Roznai, de la trei metri, a tras în picioarele aceluiași Catona, ieșit la intercepție. ● Arma secretă a timișorenilor nu au reprezentat-o cei trei jucători tunși à la Kojak, ci ambiția cu care au luptat pentru fiecare minge, exemple în acest sens fiind Lața și Mehedințu, dar, din păcate, poarta lui Ștefan a fost prea puțin pusă la încercare. ● În privința dinamoviștilor, deși ei au controlat jocul la mijlocul terenului și s-au apropiat des de poarta lui Catona, ceva parcă nu merge totuși la înaintare, unde prea îi caută toate mingile pe Dudu Georgescu. ● S-au remarcat : Sătmăreanu, Cheran 8, Al. Moldovan 7 (Dinamo) ; Mehedințu 9, Lața 8, Catona 7 („Poli"). ● A arbitrat foarte bine Vasile Tătar (Hunedoara), ajutat la margine de brașovenii Gh. Racz și H. Nicolau **(Victor Niță).**

TOP „FLACĂRA" — FOTBAL

O săptămînă cu numai o singură etapă de campionat, dar — o noutate — „topul" nostru acordă note și pentru meciurile din Cupa României, începînd cu sferturile de finală. Astfel, „etapa de cupă" a fost dominată net de jucătorii craioveni, care au jucat excelent contra U.T.A.-ei, pentru ca, la numai patru zile distanță, să capoteze în fața aceleiași echipe, în campionat, unde n-au mai obținut nici o notă ! Una peste alta, cele două „etape" au adus puține modificări în „top", care a rămas practic neschimbat, adică format din aceleași nume, mai puțin gălățeanul **Burcea** (aflat anterior la egalitate cu **Mehedințu**), care a părăsit „topul". Continuă ascensiunea lui **Dobrin** și **Antonescu**, craioveanul Ștefănescu, a mai cîștigat cîteva locuri, în vreme ce **Economu** și **Nedelcu II** coboară, întrucît n-au primit nici o notă în ultima săptămînă ! Dar iată mai întîi cum arată

TOPUL „SFERTURILOR" CUPEI

1—7. C. Ștefănescu, Donose, Beldeanu, Tilihoi, Purima, Ticleanu, M. Constantinescu (S.C. Bacău) — 10 p; 8—13. Negrilă, Marcu, Catargiu, Cîrpuci, Botez, Volmer, Fl. Marin, Neagu — 9 p ; 16—22. Balaci, Cîrțu, Lunca, Dumitru, Stoica (Steaua), Petcu (Rapid), Profir (Metalul Buc.) — 8 p; 23 31 Zahiu, Rontau, Pop, Manea (Rapid), Florea (F.C.M. Reșița), Kiss, Nedelcu, Giugiumică, Prodan (toți trei Metalul Buc.) — 7 p; și în continuare

TOPUL ETAPEI A 29-A

1—12. Dinu, Speriatu, Dobrin, Radu II, D. Nicolae, Cojocaru, Bucu, Iordănescu, Giurgiu, Ștefănescu (F.C. Constanța), Antonescu, R. Vlad — 9 p ; 13—34, Dobrău, Al. Moldovan, Custov, C. Oiteanu (F.C. Argeș), Stancu, Cîrstea, M. Stelian, Manea (Rapid), Vochin, Dembrovschi, Serbănoiu, Petrescu, Ciocîrlan, Costea, Vigu, Ciugarin, Florea (S.C. Bacău), Bălută, Catargiu, Bedea, Broșovschi, Turcu — 8 p; 35—49, Cheran, Florescu, Vidac, Ivan, Jacotă, Neagu, Niță, Micloș, Romilă, Ion Ion, Samcș, Manea (Sportul stud.) Cățoi, Mulțescu, Dumitrache — 7 p.

Prin adiționare cu notele (punctele) obținute pînă acum, iată cum arată clasamentul de constanță alcătuit de revista noastră :

1—2.	BALACI	84 p.
	DOBRIN	„ p.
3.	Mulțescu	83 p.
4.	Antonescu	81 p.
5.	Romilă	80 p.
6.	C. Ștefănescu	78 p.
7.	Iordănescu	74 p.
8.	Economu	73 p.
9.	Mehedințu	71 p.
10.	Nedelcu II	70 p.

FLACĂRA Redacție: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17) ; cultură cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Margo Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare — (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 36); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotonă — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Anul VI — Nr. 24 — 16 iunie 1977

Spectacolul de gală al laureaților Festivalului național „Cîntarea României"

Cunună de frumuseți

Numai o lună a trecut de cînd sub bolta albastră, iluminată de stele, a sărbătoreștii seri de 9 Mai, pe o uriașă scenă, avînd contururile hotarelor patriei, ocupînd aproape întregul spațiu din amfiteatrul marelui stadion „23 August", asistam la cel mai grandios spectacol creat vreodată, eveniment artistic prilejuit de celebrarea Centenarului independenței de stat a României. Omagiul impresionant adus de artiști jertfelor și izbînzilor milenarei lupte a poporului pentru libertate și neatîrnare căpăta o aureolă fără precedent, căci se desfășura în prezența înalt tutelară a aceluia ce este purtătorul de steag al destinelor națiunii noastre în epoca cea mai glorioasă a istoriei sale, președintele Republicii și secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Păstrînd parcă nestins în ampla sa cutie de rezonanță răsunetul patriotic al cîntecelor și versurilor, al ovațiilor și uralelor acelei seri de neuitat, imensa noastră arenă a redevenit aceeași scenă sărbătorească în al cărei spațiu sonor și multicolor s-au întrecut, de data aceasta, în a-și arăta strălucitele lor virtuți artistice, laureații celei dintîi ediții a Festivalului național „Cîntarea României". Faptul că din nou în tribuna oficială se aflau conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți conducători de partid și de stat, conferea marelui spectacol de gală nu numai o solemnitate deosebită, ci și o vibrație tumultuoasă, care pune în mod firesc stăpînire pe inimi și conștiințe în asemenea momente. Mai mult decît atît, mesagerii artei noastre profesioniste ca și ai celei promovate din rîndul maselor populare aveau de prezentat în fața tovarășului Nicolae Ceaușescu și un raport-bilanț, ce-i drept

(Continuare în pagina 4)

NICULAE STOIAN

Tabloul socio-demografic al țării în noile sale dimensiuni

Rezultatele preliminare ale recensămîntului populației și al locuințelor din 5—12 ianuarie 1977 publicate recent în presă oferă o imagine sintetică a dinamicii numărului de locuitori, a schimbărilor fundamentale intervenite în structura populației pe medii, sexe, naționalități, a repartizării populației pe unități administrativ-teritoriale, a fondului de locuințe. Ele pun în evidență faptul că în decursul celor 11 ani de la precedentul recensămînt (15 martie 1966) s-au produs mutații fundamentale în structura socio-demografică, în valorificarea potențialului uman și natural. Așa cum s-a subliniat în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 7 iunie a.c., sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., perioada 1966—1977 „se înscrie ca cea mai rodnică, mai bogată în înfăptuiri și mai prosperă din întreaga istorie națională".

Cu cei 21 559 416 locuitori, cîți au fost înregistrați la recensămîntul din 5 ianuarie 1977, nu putem spune că sîntem un popor prea numeros. Ocupăm însă pe plan european locul al nouălea între cele 33 state. Ne situăm apoi printre țările cu cel mai ridicat dinamism ale economiei naționale. Datorăm aceasta permanenței noastre istorice, marilor transformări pe care le-a înregistrat economia în ultimele trei decenii. Statul nostru socialist, sub conducerea partidului, dispune astăzi de un ridicat potențial industrial, de o agricultură aflată în plin proces de modernizare, de o bogată viață culturală și științifică. Cel mai mare număr de locuitori (817 108) și cea mai ridicată densitate (174,1 loc./km²) s-au înregistrat în județul Prahova, care se înscrie și printre județele cu cel mai ridicat grad de industrializare (5,5% din valoarea producției industriale naționale) și de urbanizare (51,8% în 1975). Și alte 4 județe (Cluj, Ilfov, Dolj, și Iași) aveau la 5 ianuarie 1977 peste 700 000 locuitori și densități cuprinse între 95 și 133 loc./km², depășind media pe țară.

Creșterea extraordinară a populației, cu circa 2,5 milioane locuitori față de 1966 și cu circa 4,1 milioane locuitori față de recensămîntul din 21 februarie 1956, se datorește dezvoltării vertiginoase a economiei, măsurilor adoptate de ridicare accelerată a nivelului de trai al poporului nostru. Stimularea natalității, ajunsă în medie la 20,3‰ de locuitori, scăderea-mortalității generale, creșterea duratei medii a vieții la aproape 70 de ani au făcut ca ritmul mediu anual de creștere a populației să ajungă la 1,1% față de circa 2% cît s-a înregistrat pe plan mondial.

În deplină concordanță cu prevederile Programului partidului, adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R., datele de recensămînt scot în evidență și schimbările intervenite în structura populației ocupate pe ramuri de activitate ca urmare a faptului că numai în ultimul deceniu s-au creat 2 253,5 mii noi locuri de muncă.

Procesul de industrializare socialistă a produs schimbări radicale și în structura populației pe medii. Astfel, a sporit ponderea populației urbane de la 23,4% în 1948, la 38,2% în 1966 și la 47,5% în 1977 (inclusiv comunele suburbane). Toate orașele țării s-au dezvoltat sub raport industrial, social-cultural și edilitar, constituind centre de mare atracție pentru forța de muncă. Numai între ultimele recensăminte numărul orașelor a crescut cu 53, iar al municipiilor cu peste 200 000 de locuitori a ajuns la 8, față de numai unul singur (municipiul București) în 1966.

Cu toate că în țara noastră predomină orașele mici și mijlocii, un număr de 18 centre urbane au peste 100 000 de locuitori. Dintre acestea se detașează Municipiul București, cel mai mare centru urban (circa 2 milioane locuitori) și industrial al României, care generează ample legături de producție.

Structura populației pe naționalități evidențiază caracterul omogen al acesteia, majoritatea covîrșitoare (88,1%) fiind formată de români. Dintre naționalitățile conlocuitoare un procent mai ridicat îl dețin maghiarii (7,9%) și germanii (1,6%), concentrați în partea centrală și vestică a țării, apoi ucrainienii, sîrbii, lipovenii, turcii și tătarii ș.a. care au drepturi și îndatoriri egale consfințite în Constituția țării.

Așa cum se precizează în comunicat, fondul de locuințe s-a îmbogățit, în ultimul deceniu, cu încă 1 milion, în municipii și orașe creșterea fiind de 880,8 mii locuințe. A continuat să scadă gradul de aglomerare a locuințelor și să crească suprafața camerelor de locuit ce revine, în medie, pe o persoană.

Vasta investigație socio-demografică, reflectată în recensămîntul din 5 ianuarie 1977, oferă imaginea întregită a evoluției tuturor ramurilor economiei, a schimbărilor intervenite în structura socială a țării și constituie, în același timp, o bază pentru înfăptuirea politicii demografice, a utilizării raționale a potențialului uman în concordanță cu necesitățile economiei naționale, cu Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Conf. univ. dr. ION VELCEA

• Membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, au aflat cu emoție și recunoștință faptul că în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" li s-a acordat Premiul I pentru activitatea artistică și cultural-educativă. Înalta distincție constituie pentru membrii cenaclului un fericit prilej de a da un nou impuls activității lor puse în slujba celor mai nobile idealuri ale tineretului comunist, ale întregului nostru popor. De acum, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va purta cu mîndrie și titlul de laureat al Festivalului național „Cîntarea României".

Aceleaşi idealuri, aceleaşi interese, aceleaşi ţeluri

Vizita oficială de prietenie în Republica Democrată Germană a delegaţiei de partid şi de stat conduse de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, la invitaţia tovarăşului Erich Honecker, secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Democrate Germane, a Comitetului Central al P.S.U.G., a Consiliului de Stat şi a Consiliului de Miniştri ale Republicii Democrate Germane, reprezintă un eveniment de o deosebită însemnătate în cronica relaţiilor dintre cele două ţări, în viaţa internaţională.

Pe tot parcursul vizitei, desfăşurate în zilele de 8, 9 şi 10 iunie, soliţi poporului român au fost întîmpinaţi cu deosebită căldură. La Berlin ca şi la Dresda marile bulevarde pe care le-a străbătut coloana oficială s-au transformat într-un adevărat culoar viu. Locuitorii au venit, într-un număr impresionant, să-i întîmpine pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi pe tovarăşa Elena Ceauşescu, pe membrii delegaţiei române de partid şi de stat, să-şi exprime profunda satisfacţie pentru noua întîlnire dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Erich Honecker. Călătoria la Dresda, renumit centru cultural şi inimă a vieţii economice pe valea Elbei superioare, azi oraşul de reşedinţă al unei regiuni puternic industrializate, a prilejuit înalţilor oaspeţi cunoaşterea nemijlocită a marilor realizări pe tărîm economic şi social, a unor tezaure artistice de multiseculară faimă, precum şi a feţei înnoite a oraşului : maiestuoasele bulevarde, ansamblurile de locuinţe ridicate în ultimii ani, activitatea vie, şi ea mereu reînnoită, a universitarilor, a profesorilor şi studenţilor, a numeroşilor specialişti de înaltă calificare cu care se mîndreşte Dresda socialistă.

La Universitatea tehnică, una dintre cele mai vechi şi mai mari şcoli politehnice superioare din Europa centrală, în care învaţă actualmente 14 000 de studenţi, în marea majoritate fii de muncitori şi de ţărani, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a luat cunoştinţă de intensele cercetări ştiinţifice, adînc implîntate în practica industrială, precum şi de fructuoasele relaţii de colaborare statornicite cu instituţii de profil din ţara noastră, de pildă în domeniul elaborării unor noi tipuri de produse sintetice cu însuşiri superioare. Despre aceleaşi rodnice relaţii cu specialiştii români sînt informaţi oaspeţii şi cu prilejul vizitei în una din unităţile industriale de frunte ale oraşului şi ale întregii ţări : Combinatul de optică fină „Pentacon". Această întreprindere, care şi-a cucerit un binemeritat prestigiu pe întreg globul pămîntesc, a fost reconstruită din temelii în anii postbelici. Ea a produs peste patru milioane de aparate de fotografiat. O bună parte din ele au fost fabricate cu obiective foto executate la I.O.R.-Bucureşti, care, la începutul acestui an, a livrat produsul cu numărul de serie 1 000 000. Potrivit înţelegerilor stabilite de conducătorii celor două ţări, începînd din acest an, „Pentacon" şi întreprinderea bucureşteană vor trece la realizarea prin cooperare a unui aparat fotografic cu calităţi superioare.

Convorbirile politice desfăşurate, cu prilejul vizitei delegaţiei române, între tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Erich Honecker se înscriu pe linia contactelor personale prieteneşti, a dialogului tot mai frecvent în ultimii ani dintre cei doi conducători. La Berlin, ei s-au informat reciproc despre realizările obţinute în ţările respective în dezvoltarea economică, în înflorirea ştiinţei şi culturii, în ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc, în toate domeniile construcţiei socialiste. În acelaşi timp a fost relevată hotărîrea de a conferi relaţiilor bilaterale — care s-au întărit continuu în ultimii ani — un conţinut tot mai bogat, de a amplifica şi adînci colaborarea dintre P.C.R. şi P.S.U.G., dintre România şi Republica Democrată Germană pe tărîm politic, economic, tehnico-ştiinţific, cultural, de a intensifica şi diversifica cooperarea în producţie, legăturile comerciale, corespunzător potenţialului economic, progreselor înregistrate de cele două ţări în opera de edificare a societăţii socialiste.

Declaraţia cu privire la adîncirea prieteniei şi dezvoltarea colaborării frăţeşti dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Socialist Unit din Germania, dintre Republica Socialistă România şi Republica Democrată Germană, semnată la 10 iunie de tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Erich Honecker în cadrul unei impresionante ceremonii desfăşurate la Consiliul de Stat al R. D. Germane, reprezintă un document de mare însemnătate în istoria relaţiilor dintre cele două ţări. Ea reflectă hotărîrea celor două partide de a dezvolta în continuare colaborarea pe baza principiilor marxism-leninismului şi solidarităţii internaţionale, ale egalităţii în drepturi, în spiritul încrederii şi respectului reciproc, corespunzător intereselor celor două popoare, ale socialismului şi păcii. Declaraţia evidenţiază eficienţa formelor moderne, înaintate de colaborare în ramuri de vîrf ale progresului tehnic :

„În interesul dezvoltării celor două economii naţionale şi al ridicării în continuare a nivelului de trai material şi spiritual organele competente ale Republicii Socialiste România şi Republicii Democrate Germane au sarcina de a intensifica şi perfecţiona colaborarea tehnico-ştiinţifică şi economică, îndeosebi prin adîncirea colaborării, cooperării şi specializării în cercetare, proiectare şi producţie, în domenii ale construcţiilor de maşini, electrotehnicii şi electronicii, în special în maşini-unelte, autovehicule, material rulant, utilaje metalurgice, nave, maşini electrice, telecomunicaţii, tehnică de calcul, mecanică fină şi optică, precum şi prin extinderea înţelegerilor existente pe termen lung în domeniul industriei chimice şi metalurgiei, îndeosebi în cooperarea şi livrările reciproce de materiale de bază."

Cele două partide reafirmă hotărîrea lor de a asigura dezvoltarea multilaterală continuă a prieteniei şi colaborării, întărirea solidarităţii dintre statele lor, în conformitate cu interesele vitale ale celor două popoare, ale cauzei socialismului, păcii şi înţelegerii internaţionale.

Marele miting al prieteniei, organizat în ultima zi a vizitei în monumentalul Palat al Republicii, a marcat un moment sărbătoresc în viaţa capitalei Republicii Democrate Germane. Cinci mii de berlinezi, reprezentanţi ai unor mari întreprinderi industriale, tineri, membri ai Organizaţiei Tineretului Liber German, elevi, studenţi, militari, au ovaţionat îndelung cuvîntările tovarăşilor Erich Honecker şi Nicolae Ceauşescu, au manifestat pentru prietenia trainică dintre cele două ţări, partide şi popoare.

Apreciind vizita delegaţiei de partid şi de stat conduse de tovarăşul Nicolae Ceauşescu drept „un nou şi important pas în dezvoltarea multilaterală a relaţiilor frăţeşti dintre partidele, statele şi popoarele noastre", tovarăşul Erich Honecker a subliniat : „Noi avem aceleaşi idealuri, aceleaşi interese şi aceleaşi ţeluri şi le realizăm păşind alături ca buni prieteni şi tovarăşi de luptă".

Relevînd „cursul ascendent al colaborării dintre ţările noastre", tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat : „...Am stabilit, de comun acord, extinderea relaţiilor economice, a cooperării în producţie, în domeniul ştiinţei, tehnicii, culturii, precum şi în alte sectoare de activitate. În acelaşi timp, am făcut un amplu schimb de păreri asupra problemelor actuale ale vieţii internaţionale. Doresc să menţionez cu multă satisfacţie că am realizat o serie de înţelegeri privind cooperarea în producţie, în domeniul construcţiilor de maşini, al chimiei, metalurgiei şi altele. Înfăptuirea în viaţă a acestor înţelegeri va da noi dimensiuni relaţiilor economice dintre ţările noastre, colaborării dintre Republica Socialistă România şi Republica Democrată Germană".

Înţelegerile la care s-a ajuns în aceste zile de început de iunie la Berlin deschid, aşadar, cele mai largi perspective extinderii colaborării dintre România şi ţara prietenă, conlucrării lor pe arena internaţională. Forţele democrate ale celor două popoare, în frunte cu partidele lor comuniste, au fost alături în anii grei ai luptei antifasciste. Popoarele se află alături, strîns unite, în marea bătălie pentru construirea unei lumi noi, sub semnul socialismului. Acestei trainice prietenii, vizita delegaţiei de partid şi de stat conduse de tovarăşul Nicolae Ceauşescu i-a conferit noi dimensiuni.

Convorbirile politice desfăşurate la Berlin între tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Erich Honecker se înscriu pe linia contactelor personale prieteneşti, a dialogului tot mai frecvent în ultimii ani dintre cei doi conducători.

Un moment solemn : semnarea „Declaraţiei cu privire la adîncirea prieteniei şi dezvoltarea colaborării frăţeşti dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Socialist Unit din Germania, dintre Republica Socialistă România şi Republica Democrată Germană".

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Bihor

Politica partidului în acțiune: înflorirea tuturor județelor patriei

Itinerarul vizitei de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut-o la 14 iunie în județul Bihor este încărcat de semnificații, constituind o ilustrare vie a preocupării permanente a partidului, a secretarului său general pentru dezvoltarea multilaterală, armonioasă a tuturor zonelor, a tuturor așezărilor patriei. **Beiuș**, vechea vatră de cultură de la poalele Apusenilor, și-a conturat în ultimii ani o nouă dimensiune : aceea a unei industrii moderne, în plină expansiune. Fostul cătun Stei a devenit în anii socialismului **Orașul dr. Petru Groza**, ilustrînd pregnant metamorfoza neștiutei așezări bihorene proiectate pe orbita industriei și a urbanizării. **Aleșd**, pînă nu de mult cufundat și el în anonimat, se mîndrește azi cu o platformă industrială, cu un ultramodern Combinat de lianți și azbociment, căruia i se va adăuga în curînd Aleșd II, o nouă fabrică de același profil, destinată să devină cea mai mare din țară de acest gen. Bineînțeles, **Oradea** însăși, străvechea așezare de pe meleagurile Crișului Repede, a cunoscut și ea înnoiri fundamentale în ultimii ani, s-au construit aci noi cartiere de locuit, edificii social-culturale, numeroase unități industriale.

Agricultura bihoreană, inclusă de asemenea în bogatul program de lucru al vizitei, se află într-un proces de neîntreruptă modernizare, atît pe cîmpiile fertile de o parte și de alta a Crișurilor, cît și pe pantele dealurilor, valorificate în urma unei acțiuni complexe de extindere a suprafețelor agricole. Dialogul de lucru desfășurat în lanurile de grîu ale Cooperativei agricole de producție **Ucuriș**, evidențiind preocuparea neobosită a secretarului general al partidului pentru impulsionarea agriculturii și înflorirea satului românesc, relevă atributele aceluiași stil de muncă, bazat pe contactul permanent, nemijlocit, la fața locului cu toate categoriile de oameni ai muncii.

Acesta a fost, așadar, itinerarul vizitei, încheiate în cursul serii de 14 iunie, la Oradea. O vizită de lucru rodnică în cursul căreia secretarul general al partidului s-a întreținut îndelung cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale de pe meleagurile bihorene și a dat indicații precise, concrete vizînd dezvoltarea și pe mai departe, în ritm accelerat, a tuturor ramurilor economiei județului. Astfel, tînărului colectiv al Fabricii de mobilă din Beiuș, tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a cerut să se inspire, în mai largă măsură, în creația de mobilă din originalitatea și frumusețea artei populare bihorene și a îndemnat la o mai judicioasă organizare a fluxului de fabricație. Secretarul general s-a întreținut îndelung, pe platforma industrială a Beiușului cu muncitorii și specialiștii Secției de mașini-unelte din cadrul Întreprinderii „Înfrățirea" din Oradea cerîndu-le să depună toate eforturile pentru ca Beiușul să devină un nou centru al industriei constructoare de mașini. În discuțiile cu specialiștii de la Întreprinderea mecanică din Orașul dr. Petru Groza, unitatea cea mai reprezentativă a acestei localități, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea unei corelări permanente între creșterea producției, a productivității muncii în întreprindere și sistemul de remunerare a angajaților, astfel încît fiecare muncitor, maistru, inginer să fie cointeresat tot mai mult în perfecționarea activității întregii unități. În dialogul purtat cu membrii consiliului intercooperatist Tinca, din care face parte și Cooperativa agricolă de producție Ucuriș, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat asupra necesității de a se lua în continuare noi măsuri pentru extinderea acțiunii de îmbogățire a solului — prin aplicarea celor mai indicate îngrășăminte chimice și larga folosire a celor naturale — pentru încheierea, în cursul actualului cincinal, a programului de irigații și pentru folosirea tuturor surselor de apă de care dispune Bihorul în vederea extinderii suprafețelor irigate. Pe platforma industrială a Aleșdului, secretarul general al partidului a dat indicații, între altele, cu privire la pregătirea și perfecționarea forței de lucru pentru noile capacități, cerînd totodată să se creeze optime condiții de muncă și de viață cimentiștilor aleșdeni. Vizitînd zona centrală a Municipiului Oradea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat sarcina de a se asigura, prin aplicarea schiței de sistematizare, o nouă înfățișare pieței și principalelor intersecții din centrul municipiului, menținîndu-se patrimoniul arhitectonic existent și realizîndu-se integrarea armonioasă a noilor construcții în peisajul urbanistic.

În aceste cîteva rînduri nu avem posibilitatea să redăm extrema diversitate a problemelor abordate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, soluțiile preconizate și recomandările prețioase care deschid însuflețitoare perspective, în anii ce vin, fiecăreia din așezările vizitate, ca și întregului județ. Bihorenii, care l-au întîmpinat cu deosebită căldură pe secretarul general al partidului, știu că aceste perspective se vor transforma foarte curînd în realitate. Este o certitudine confirmată și de realizările obținute de ei în ultimii ani, sub conducerea partidului, a secretarului său general. Zecile de mii de locuitori ai orașelor și satelor vizitate, tineri și vîrstnici, români, maghiari și de alte naționalități, au exprimat într-o entuziastă atmosferă sărbătorească sentimentele lor de dragoste și prețuire față de secretarul general al partidului, mulțumirea pentru grija permanentă pe care le-o poartă lor, ca și tuturor fiilor acestui pămînt, reafirmîndu-și și cu acest prilej hotărîrea lor nestrămutată de a înfăptui, în strînsă unitate, politica partidului, programul Congresului al XI-lea. În acest sens vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu a evidențiat că în județul Bihor, ca pretutindeni în țară se desfășoară o tumultuoasă și rodnică activitate, materializată în creșterea continuă a nivelului de civilizație și a bunăstării poporului nostru.

LUCIAN NICULESCU ■

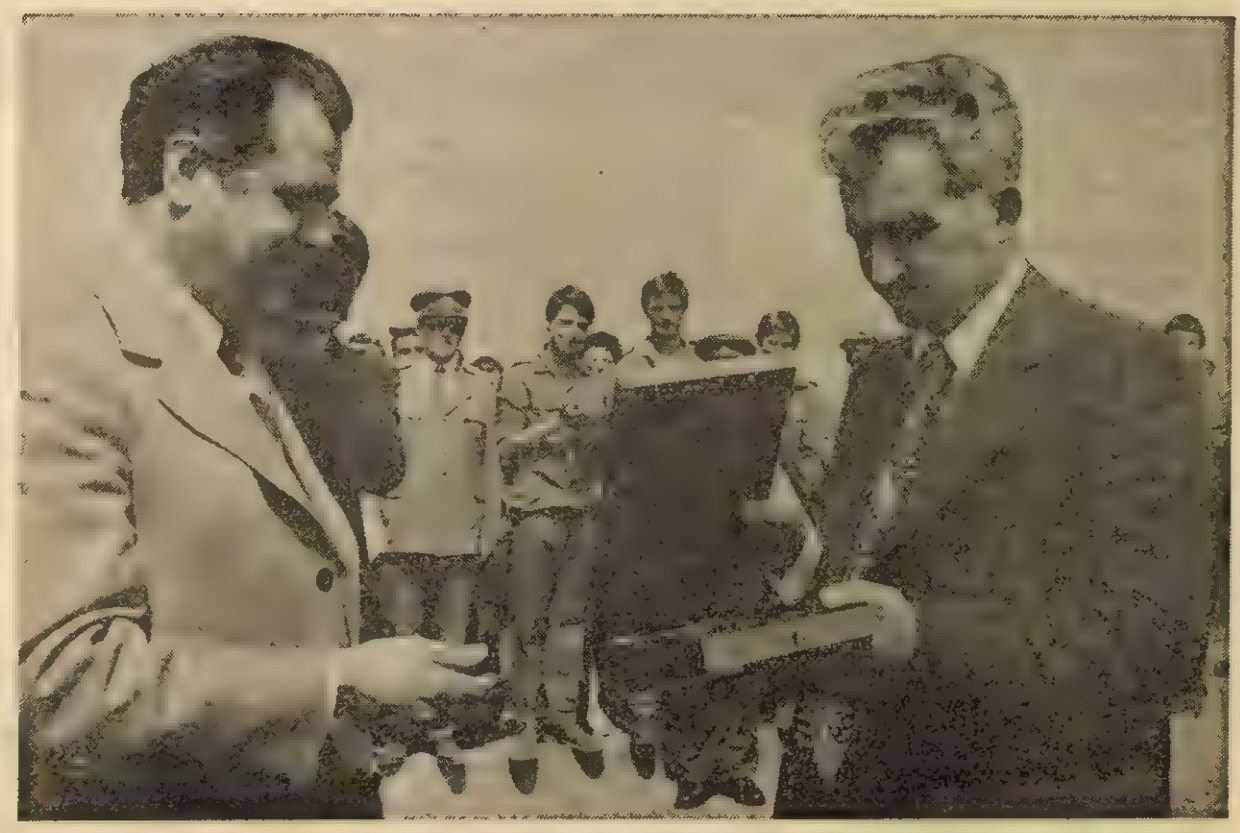

Primarul municipiului Oradea, în numele celor peste 170 000 de locuitori — români, maghiari și de alte naționalități — înmînează tovarășului Nicolae Ceaușescu cheia orașului, ca simbol al simțămintelor lor de prețuire și recunoștință față de partid, și de secretarul său general.

Vizita la Întreprinderea mecanică din Orașul dr. Petru Groza, cea mai reprezentativă unitate industrială a orașului care a luat locul vechiului cătun Stei.

Cunună de frumuseţi

(Urmare din pagina 1)

cu mijloacele de expresie ale versului, cîntecului, dansului, dar totuşi un raport. Fiindcă în seara zilei de 11 iunie — zi de două ori istorică pentru poporul român înfăptuitor în 1848 şi 1948 a unora din actele sale cruciale — se finaliza întîia oară o idee care va face epocă : instituirea Festivalului naţional „Cîntarea României". Din iniţiativa şi sub permanenta egidă politică şi spirituală a secretarului general al partidului, care a definit această manifestare artistică fără precedent drept **„festivalul muncii, al creaţiei, adăugînd la aceasta şi bucuria exprimată în muzică, în dans, în creaţia literar-artistică".**

Marile comandamente după care s-au călăuzit toţi cei ce au dat viaţă acestei idei vizionare au fost încă o dată subliniate în Mesajul de felicitare adresat participanţilor la festival de Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, de secretarul general al P.C.R., tovarăşul Nicolae Ceauşescu, mesaj în care se spune :

„Festivalul naţional „Cîntarea României" s-a transformat într-o adevărată sărbătoare a artei şi culturii noi, a muncii libere, avîntate a poporului nostru, constructor al socialismului, într-o elocventă expresie a vieţii noi, a întregii noastre naţiuni socialiste".

În ajunul spectacolului de gală fuseseră decernaţi laurii festivalului unui număr de peste 300 formaţii şi interpreţi din rîndurile mişcării artistice de amatori, mişcare reprezentînd circa 80 000 de formaţii şi circa 2 000 000 de participanţi. Au fost distinşi, în urma concursurilor desfăşurate, cu premii şi diplome ale festivalului, pentru merite artistice deosebite în domeniul creaţiei literar-artistice şi interpretării, zeci şi zeci de oameni ai literelor şi artelor. De asemenea, au fost încununate cu premii spectacole de înaltă ţinută ideologico-educativă şi artistică.

Distincţiile acordate au subliniat astfel contribuţia artelor la formarea omului nou în spiritul patriotismului revoluţionar, la îmbogăţirea vieţii sale spirituale, la înnobilarea muncii libere destinate propăşirii socialiste a ţării. Ne-a făcut o bucurie deosebită să regăsim printre atîtea formaţii şi nume de prestigiu ale culturii şi artei noastre şi Cenaclul „Flacăra" al Tineretului Revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi redacţia revistei „Flacăra", căruia i s-a acordat premiul I „pentru activitate artistică şi cultural-educativă". E un semn că străduinţile noastre se bucură de apreciere şi încurajare, că interesul tot mai larg manifestat de tinerii din toată ţara faţă de spectacolele susţinute de-a lungul anilor este confirmat şi de această înaltă recunoaştere a meritelor artistice şi educative ale cenaclului.

Bucuroşi şi mîndri de distincţiile primite, miile de artişti laureaţi, profesionişti şi amatori, ne-au convins încă o dată — cu toate că o făcuseră pe parcursul multor zile şi etape de concurs — că, într-adevăr, acest festival naţional a dezvăluit în faţa ochilor noştri tot ce are ţara mai frumos. După ce, de peste o jumătate de an, număr de număr, n-am scăpat prilejul să aplaudăm din toată inima realizări artistice memorabile, iată-ne din nou entuziasmaţi de împlinirile geniului creator al poporului nostru.

Datorită unei splendide idei regizorale, succesiunea judeţelor ţării prin scenă ca şi prin faţa spectatorilor are ca punct de pornire zonele din nord. E ca o revărsare de ape care, unindu-se una cu alta — torente, pîrîuri, rîuri — îşi urmează drumul către matca Dunării. Trăiteşti bucovinene sau corăghestile moldoveneşti sînt urmate de fecioreştile năsăudene sau de maiestuosul dans de la Căpîlna, mai răscolitor poate decît toate ritmurile dinamitarde ale căluşarilor.

Înseşi culorile costumelor parcă încep să se deschidă sub soarele cîmpiei dunărene, şi de la roşul dens al năfrămelor oşeneşti se ajunge la acea maramă, de raze solare parcă, a oltencelor.

Numeroasele coruri mixte reunite, ca şi cele de cameră, între care mereu inegalabilul „Madrigal", înalţă frumoase columne sonore după aceste valuri de nestăvilit ale dansurilor din toate regiunile ţării. Cîntecul şi dansul se logodesc impresionant dealtfel, ca în vivantul tablou coregrafic avînd ca fond „Chindia", în interpretarea măiastră a „Madrigalului". Versul patriotic, rostit cu sensibilitate, pătrunzînd, de iubitori ai lui, afirmaţi în cadrul concursului amatorilor sau de actori reputaţi, are darul de a face să vibreze cele mai nobile sentimente ale dragostei faţă de patrie şi partid, faţă de cel mai de seamă bărbat al istoriei noastre :

Din plai de Olt, erou între eroi,
Veni s-aducă ţării româneşti
Un nou destin, clădit de oameni noi.
Din plai de Olt, stejar de Scornicești,

Unul dintre momentele ce degajă forţă şi bărbăţie, o încredere nestrămutată în invincibilitatea destinelor ţării, îl reprezintă suita de cîntece patriotice intonate de cîntările militare. Fragmente dintr-unele din montajele literar-artistice premiate vin să întregească această ambianţă de mare însufleţire revoluţionară.

Manifestare completă a sufletului românesc, în spectacol răsună, de asemenea, melodiile pline de viaţă ale muzicii populare şi uşoare. Râsul şi verva satirică, umorul sănătos al poporului nostru sînt şi ele prezente prin cîteva brigăzi artistice şi formaţii de estradă, mult aplaudate de zecile de mii de spectatori.

Alaiul judeţelor, ca şi valurile de dansatori, îşi continuă impetuos cursul, sugerînd tot mai mult această revărsare grandioasă a apelor ţării. Şirurilor nesfîrşite de căluşari li se adaugă noi şi noi grupuri de dansatori, transformîndu-se în hore largi, rotitoare ca nişte galaxii vivante. Una dintre aceste formidabile armonizări de ritmuri — reprezentative pentru folclorul românilor, maghiarilor, germanilor, sîrbilor şi altor naţionalităţi — este suita de dansuri intitulată „Pe acest pămînt", strălucită mărturie artistică a luminoasei comuniuni de gînduri şi de sentimente în care trăiesc şi muncesc toţi fiii acestor meleaguri.

Întreaga desfăşurare a spectacolului, prin măreţia dimensiunilor, prin bogăţia simţirii şi diversitatea formelor de expresie, prin adîncimea de gîndire şi constiinţa duratei istorice, s-a împletit astfel ca o neasemuită cunună de frumuseţi cu care poporul însuşi şi-a înălţat în glorie fruntea sa mîndră ca o culme carpatină.

Festivalul european al prieteniei

Duminică dimineaţa, sub cupola Sălii mari a Palatului Republicii Socialiste România, martora atîtor şi atîtor manifestări ale spiritului românesc, a răsunat gongul inaugural al unui inedit act de cultură, de prestigiu internaţional, concretizînd o nouă şi rodnică iniţiativă românească : primul **Festival european al prieteniei.** Timp de opt zile, pe opt scene ale Capitalei noastre, sute de artişti valoroşi din 25 de state ale lumii, semnatare ale Actului final de la Helsinki, soli remarcabili ai muzicii şi dansului, înfrăţite, îşi vor da mîna într-o strîngere simbolică pe parcursul a 40 de concerte şi spectacole, de-a lungul cărora îşi vor aduce mesajul umanist al artei lor, vor prezenta publicului românesc, avizat şi cald, cum s-a dovedit în atîtea rînduri, specificul creaţiilor lor, vor face cunoscute preocupările, gîndurile şi sentimentele ce animă popoarele lor.

În organizarea Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, **Festivalul european al prieteniei aduce o nouă şi elocventă mărturie a spiritului dinamic în care România înţelege să aplice prevederile Actului final de la Helsinki, acţionează şi militează pentru transpunerea lor în practică,** pentru mai buna înţelegere şi cooperare între toate popoarele lumii, implicit prin intermediul artei. Relevînd tocmai necesitatea schimburilor şi cooperării culturale internaţionale şi aportul lor la instaurarea unui climat internaţional fertil de pace, în care aspiraţiile legitime ale popoarelor de a trăi într-o lume mai dreaptă, mai bună, lipsită de ameninţarea pericolului războiului ori a altor flagele, tovarăşul Nicolae Ceauşescu arăta la Helsinki : **„România consideră necesar să se treacă la organizarea unor largi manifestări cultural-artistice europene, cum ar fi festivaluri şi concursuri folclorice, de teatru, de muzică, film şi altele, de colocvii şi alte reuniuni ale oamenilor de artă şi de ştiinţă, care să ducă la intensificarea cunoaşterii şi preţuirii reciproce a contactelor dintre cetăţenii ţărilor noastre, să lărgească accesul popoarelor continentului la tezaurul civilizaţiei umane".**

Amfitrioană a **Festivalului european al prieteniei,** România socialistă demonstrează consecvenţa cu care aplică în practică concepte şi idealurile sale : pe plan extern, organizarea acestei acţiuni de promovare a circulaţiei valorilor, culturii altor popoare, cu puţin înaintea reuniunii de la Belgrad. În manifestările sale muzical-coregrafice **Festivalul european al prieteniei** demonstrează încă o dată că arta şi cultura îngemănează sub semnul autenticelor valori umane dragostea pentru adevăr şi frumosul artistic, mesajul profund umanist şi metafora cizelată, rafinamentul expresiei şi finalitatea actului creaţiei. Mărturiile unor prestigioşi oaspeţi şi participanţi la festival sînt edificatoare în acest sens :

„Festivalul european al prieteniei constituie un important prilej pentru ca artiştii din diferite ţări să se întîlnească, să se cunoască, să ofere spectacole cu un înalt nivel artistic, contribuind în acest fel şi pe această cale la dezvoltarea spiritului de colaborare între ţările şi popoarele noastre. Apreciem foarte mult iniţiativa României de a organiza o astfel de manifestare". **(Tommy Thompson,** conducătorul formaţiei americane „The Red Clay Rambles") ;

„Organizarea acestui festival în capitala României constituie un eveniment cultural remarcabil şi, totodată, un moment cu profunde semnificaţii politice ; el va marca o nouă afirmare a schimbului de autentice valori culturale între statele participante la Conferinţa general-europeană, a artei şi culturii cu un profund mesaj umanist ca factor de apropiere între popoare, de stimulare a respectului şi înţelegerii reciproce". **(Igor A. Engstrom,** director adjunct al Teatrului academic de stat de operă şi balet „T. G. Şevcenko" din Kiev) ;

„Acest festival constituie, după părerea noastră, o excelentă concretizare a uneia dintre prevederile esenţiale ale Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa, aceea a extinderii schimburilor de valori spirituale autentice între ţările semnatare ale Actului final de la Helsinki". **(Dragomir Vucovici,** directorul şi coregraful Ansamblului „Kolo" din Iugoslavia) ;

„Este un prilej fericit pentru muzica românească şi pentru slujitorii ei de a arăta lumii, încă o dată, alături de prestigioşii oaspeţi plinătatea simţirii turnate în forme diverse, generozitatea dăruirii şi nivelul elevat în interpretare, deplina, armonioasa integrare în viaţa ţării şi a lumii". **(Petre Codreanu,** directorul Operei române).

Festivalul european al prieteniei a început sub auspicii dintre cele mai favorabile. Desfăşurarea concertului inaugural a însemnat prin ea însăşi o garanţie a succesului acestei manifestări. Complexitatea programului, armonioasa lui alcătuire au avut drept scop să se constituie într-o oglindă fidelă în care să se reflecte faţa actuală a Europei şi a Terpsihorei româneşti, îngemănate. La numai o zi după grandiosul spectacol de gală de la Stadionul „23 August", am putut aplauda iarăşi formaţia vocală care a devenit pe multe meleaguri ale lumii simbolul perfecţiunii interpretative în muzică : corul „Madrigal" dirijat de Marin Constantin. Am urmărit apoi evoluţia a trei solişti ai Operei române, evoluţie pilduitoare prin profesionalismul şi talentul care caracterizează tînăra generaţie de artişti : soprana Maria Slătinaru-Nistor, basul Gheorghe Crăsnaru şi dansatoarea Magdalena Popa. Un moment de intensă emoţie artistică ne-a oferit Orchestra Bucureşti, dirijată de Ion Voicu ; am apreciat îndeosebi „Dansul valah" din **Codex Caioni** în transcripţia plină de ingenuitate şi farmec a lui Doru Popovici şi — moment culminant al întregului recital — apariţia impreună, de colorit şi farmec, frumos armonizată a celor patru violonişti din generaţii diferite : tinerele Mihaela Martin şi Lenuţa Ciulei, laureate ale unor concursuri internaţionale, alături de concertmaistrul Filarmonicii bucureştene Varujan Cozighian şi de Ion Voicu cu Stradivari-ul său în Concertul pentru patru viori de Vivaldi. Spectacolul a atins apogeul său prin Suita de dansuri populare şi de cîntece în interpretarea unor ansambluri laureate ale Festivalului naţional „Cîntarea României".

Început atît de fericit, **Festivalul european al prieteniei** continuă. Publicul românesc va avea ocazia să aplaude, printre altele, ansambluri folclorice din Iugoslavia, Ungaria, R.F. Germania, Danemarca, soliști de marcă ai artei culte cum sînt Lola Bobescu, Silvia Marcovici orj dirijori cum sînt Roberto Benzi, E.G. Asensio şi alţii. Vor mai apărea pe scenele româneşti două cîntăreţe internaţionale de muzică uşoară, consacrate, dacă ne amintim bine, tot pe meleagurile noastre, Helena Vondracikova şi Therèse Steinmetz, precum şi ansambluri reputate cum sînt Teatrul academic de stat de operă şi balet „T.G. Sevcenko" din Kiev, baletul teatrului din Atena, Orchestra Academiei Naţionale „Santa Cecilia" din Roma, formaţiile camerale „Eugène Ysaye" şi Quartetul de coarde din Berlin, care, alături de ansambluri şi soliști de frunte din ţara noastră, vor conferi Bucureştiului în această săptămînă atributele unei veritabile capitale a muzicii şi dansului.

NICOLAE SPIRESCU ■

Cercul magic al codrilor sau portretul unui îndrăgostit

Ion Girniță, 39 de ani, maistru principal în cadrul I.F.E.T. — Rm. Vîlcea, secția U.M.T.C.F. (unitatea de mașini, transporturi, construcții forestiere), se ocupă, în fruntea unor formații de lucru ce adună vreo 60 de oameni, de întrețineri și consolidări de drumuri forestiere, de construcții de drumuri pentru tractoare, de supravegherea tehnică a lucrărilor săvîrșite de colegii săi de pădure și de profesie care sînt muncitorii Grupului de construcții forestiere Rîmnicu-Vîlcea. Munceste deci în pădure, stă în pădure, în țara de munți și păduri a Lotrului și a Oltului, între poala de crengi a pădurii și bolta albastră a crengilor cerului, de sub care coboară în vale, la Rîmnicu-Vîlcea, doar seara (uneori la cîteva seri) ca să-și întîlnească nevasta colegă de ocupații, absolventă de școală de maiștri, tehnician la baza de utilaje a Grupului de construcții forestiere din Rîmnic, și fetița, școlăriță de 8 ani.

. Cum a ajuns în pădure, cum a ajuns la această profesie, cum a ajuns la această viață sau la această formulă de viață mai complicată — ca să zicem așa — decît a altora ? A absolvit, cîndva, o școală tehnică de topografie, drumul profesiei i l-a deschis această școală, dar cum a ajuns la această școală ? Întrebarea, evident, nu poate decît cuprinde, nu poate decît implica, fără ocoluri, un singur răspuns :

— Mi-a plăcut munca în pădure — zice el.

Cum se muncește în pădure ? Pe ei, pe constructorii și pe supraveghetorii de drumuri forestiere, pe cei care străpung cu pickhamere și cu dinamită stîncile, pe cei ce ară cu buldozere și excavatoare de-a dreptul în ere geologice, în pămînturi vrîstate de roci și de cioate arhaice, ca să degajeze accesul tăietorilor de păduri, e greu să-i întîlnești, e greu să-i vezi. Munca lor spectaculoasă se desfășoară fără martori. În locuri inaccesibile, unde abia se cațără pui de capră neagră. Ei stau acolo, pe culmi, lîngă cer, pe crengile lor stinghere de piatră, cu zilele și cu săptămînile, ei stau acolo, iernile, chiar și cu lunile. Un drum forestier, ca și o linie aeriană de înaltă tensiune sau ca și zborul unui avion, își alege, pe hărțile proiectanților, traseul cel mai scurt, mai exact spus, traseul „optim, cel mai eficient, cel mai rentabil, indiferent la accidentele reliefului. Deci fiecare drum, ne spune interlocutorul nostru, „e o problemă", colo trebuie ferăstruite niște stînci, dincolo trebuie deviată o apă, mai încolo trebuie arcuit peste ape și stînci un viaduct, nicăieri nu se repetă aceleași soluții, munca are un neprevăzut pe care nu-l întîlnești pe nici un alt șantier. Disciplina de fier, anvergura desfășurării de forțe, anvergura valorilor materiale și morale impresionează. Răgazuri scurte, în cabanele-bivuacuri care-i așteaptă nopțile, nopți de veghe, cu paznici-străjeri puși în punctele-cheie sau în cele nevralgice, nopți bîntuite de griji, grija stîncii din punctul X, ce s-ar putea prăvăli, grija apei din punctul Y, ce-ar putea rupe malurile. Răgazuri scurte, în care nici măcar nu e vreme să-i citezi pe ordine de zi pe combatanții de frunte, fiindcă într-o astfel de bătălie nu e timp de ordine de zi, nu e timp de numit eroismul, cînd totul se sprijină pe eroism. Cu rigurozitate, plecările în permisie se fac doar în zilele legiuite sau, evident, cînd o problemă familială reclamă în chip somativ prezența acasă a constructorului. În inima pădurii, știrile de acasă, din localitățile de la poale, de la distanțe de zeci sau sute de kilometri, ajung cu greu, transmise din om în om cu întîrzieri care țin de barierele codrilor, ale munților, de capriciile vremii, de știința de a se descurca a transmițătorului.

Aici, conchide interlocutorul nostru, totul ține de oameni, totul depinde de om, de un om concret, de un individ cu un anumit chip, cu un anume nume, cu un anume suflet, cu anume însușiri, foarte deosebite dar și foarte omenești, om care a acceptat condiția de a munci în pădure, de a lupta cu cioatele și cu stîncile, de a trăi în pădure, de a lupta cu singurătatea, cu izolarea. Pe acest om îl poate chema Ion Tănase, buldozerist de profesie, sau Cucu Ion, tot buldozerist, sau Ștefan Răducu, excavatorist, sau Nicolae Gogoașe, artificier, sau Nicolae Chirhoc, șofer pe o basculantă. Poate fi un tînăr tehnician pe care-l cheamă Petre Coman sau Ion Tudose. Îl poate chema oricum, poate fi tînăr sau mai în vîrstă, dar trebuie, peste toate, să aibă o calitate umană, o plămădă anume, care nu se găsește pe toate drumurile.

De fapt, ce însușiri i se cer ?

I se cere, desigur, ca tuturor celor care muncesc în această țară, dragoste pentru muncă și știința de a munci, deci pregătire temeinică și conștiință temeinică, i se mai cere și multă putere în brațe, i se mai cere și multă putere de îndurare (a capriciilor vremii, a depărtării de familie, a existenței ce se rezumă la un strict necesar, nu sub raportul mîncării bune sau al cearșafului proaspăt din bivuac, fiindcă acestea sînt, nu sub raportul cîștigului, fiindcă acesta este substanțial, ci sub raportul renunțării la multe alte bunuri ale civilizației). I se cere, aici, eroism, i se cere o disciplină de fier, i se cere o mare, o aprinsă nevoie de victorii, nu comandată din afară, ci resimțită interior, în forul intim, în fibra sufletului. I se cere să lupte pentru victorie din nevoia victoriei, nu a aplauzelor. Munca lui, spuneam, se desfășoară fără martori, n-are cine să-l vadă și să-l aplaude. Luptătorul adevărat, cel dedicat cu adevărat unei cauze nobile, cunoaște, altminteri, bucuria victoriei în sine, aplauzele hrănindu-l numai pe cabotin. Deci ! se cere să fie croit din plămada adevăraților luptători.

I se mai cere, spune Ion Girniță, să fie un om onest. Ce înseamnă a fi onest ? Înseamnă să nu trăiești pe spatele nimănui, să fii fiul propriilor tale merite. Aici, în pădure, nici nu se poate altfel, aici nu-ți poți spune : „Ce n-o să fac eu o să facă altul", fiindcă acel „altul". chiar de-ar vrea să facă și treaba ta, nu are cum, el aflîndu-se la kilometri întregi de tine, dincolo de un pisc, de un zid vegetal, de o prăpastie. Dar aici, în pădure, onestitatea înseamnă și altceva. Aici, în pădure, fiind singuratic și liber ca huhurezul, fiind prea puțin supravegheat de către alții (dată fiind răspîndirea prin munți a formațiilor, meșterul Girniță ajunge la fiecare din ele doar la două zile o dată), trebuie singur să te supraveghezi, să te controlezi, să te certi cînd greșești, să îndrepți prompt ce-ai greșit. Deci să muncești prob, deci să muncești cu o înaltă conștiință, deci să muncești nu ca un singuratic, nu ca unul lăsat de capul lui, ci ca un membru disciplinat și eroic al unui corp luptător, solidar cu ansamblul, perfect integrat mișcărilor lui. Ei, acești oameni, trebuie să fie solidari, ei trebuie să fie și prieteni, deci oneșți în raporturi, fiindcă ei își fac și își duc împreună nu numai munca, ci și viața. Legea creației, ca și a existenței lor, este cooperarea, camaraderia, răspunderea fierbinte pentru destinul și reușita tuturor, răspundere care, din nou, îi apropie de un corp luptător, suprapune activitatea lor cu un cîmp de bătaie sau cu o expediție polară. Democrația muncitorească, rolul ei, spune maistrul Girniță, capătă în aceste condiții o certă însemnătate, unicitatea operei lor fiind peste toate o rezultantă obștească de eforturi și îndrăzneli, de inițiative și de idei, de decizii dezbătute în colectiv, asumate în colectiv. Cei ce muncesc în pădure nu-s niște vorbăreți, asta se știe. Cei ce muncesc în pădure sînt niște oameni de prin Voineasa sau Malaia, de prin Pietrari sau Brezoi, de pe Lotru sau de pe Olt, sînt niște oameni ai satelor (ai satelor din păduri !) deprinși de mici cu pădurea, deci cu tăcerea. Cîndva, reprezentanții lor în comitetele oamenilor muncii se simțeau stînjeniți să susțină alte idei, alt punct de vedere decît cele ale cadrelor de conducere, ale specialistilor. Se simțeau handicapați în privința pregătirii, a experienței lor organizatorice și, poate, a științei lor de a vorbi... Măsurile luate de partid, în lumina hotărîrilor Congresului al XI-lea, pentru lărgirea și adîncirea democrației muncitorești, ca trăsătură fundamentală a societății noastre, ca factor motor de perfecționare a organizării și conducerii economiei naționale, și-au spus cuvîntul din plin, făcînd ca în zestrea de astăzi a succeselor întreprinderii să strălucească cu lumină aleasă ideile oamenilor, inițiativele lor. Reorganizarea Biroului de construcții din cadrul întreprinderii, reorganizare care are la bază o mai bună dispunere și utilizare a forțelor, prin grafice de muncă detaliate (pe zile, pe formații, pe utilaje) este fructul unor astfel de idei, deci o treabă gîndită și lucrată de toți.

Ca și stînele ciobănești, cabanele celor ce construiesc, întrețin sau supraveghează drumurile forestiere sînt așezate lîngă izvoare, lîngă surse de apă. Dar apa, și mai cu seamă izvorul, adică apa cea bună, se află, precum se știe, unde e muntele mai sălbatic, unde e codrul mai nepătruns. În nopți de iarnă, pădurea din jur urlă cu glas de lup. Acum, vara, ea doar viersuiește cu glas de pasăre sau cu glas de frunză, transformînd fiecare copac într-un tub de orgă. Acum, desigur, e mai ușor, și pentru cei care construiesc, și pentru cei care întrețin, mai ales pentru ultimii, pentru cantonierii-picheri, care nu mai sînt obligați să se scoale în miez de noapte și, la lumina lanternelor sau a farurilor mașinilor, să toarne peste zăpadă nisip și zgură, ca să poată urca în zori tractoarele. Acum, vara, e tocmai bine, zice cu satisfacție Ion Girniță, să apară în „Flacăra" un articol despre oamenii din pădure. „Flacăra" e citită de foarte mulți oameni, de foarte mulți tineri, și poate că unii din ei, curioși să vadă cu ochii lor cum sînt și ce fac oamenii din păduri, vor bate drumul, într-o excursie, pînă aici. Poate că le va plăcea aici, poate că le va plăcea să rămînă aici, poate că le va plăcea să muncească aici, unde pădurea vorbește cu glas de pasăre. E mare nevoie, aici, de oameni, e mare nevoie de tineri. Și pînă la iarnă, cînd va fi greu, ei, acești tineri, se vor căli, se vor maturiza, ca și arborii, cu un cerc, vor deveni mai inteligenți și mai puternici cu un cerc. Un cerc de trunchi, un cerc de virtute. Și dacă vor rezista, dacă vor trece cu bine prin iarnă, dacă vor ajunge în primăvară, cînd cîntă cucul, dacă vor ajunge în vară, cînd cîntă toată pădurea, atunci n-o să mai plece niciodată din pădure. Atunci cercul va fi chiar un cerc, pe deplin rotund, pe deplin încheiat. Atunci cercul noii lor existențe îi va cuprinde definitiv.

Îl privesc pe omul din fața mea. Înalt, voinic, totuși suplu, cu alură de sportman, cu mișcări dezinvolte, libere, ieșite din oase ușoare, parcă de pasăre, dar lucrat de arșițe și de vînturi nu ca o pasăre, ci ca un arbore sau o stîncă, are, în tot ce spune și în tot ce face, atitudinea (sau onestitatea) celui care-și iubește munca. Îi laudă frumusețile, dar nu-i ascunde nici greutățile. Își iubește soția (o cheamă Maria), își iubește fetița (o cheamă Cristina), are o casă frumoasă în Rîmnicu-Vîlcea, cîștigă bine, și-a cumpărat o mașină, ține volanul în mînă cu siguranță și cu talent, dar deseori rămîne aici, în pădure, și noptile, deși biroul său de maistru principal se află la punctul Cornet, lîngă Brezoi unde Lotrul se întîlnește cu Oltul, deci nu prea departe de orașul și casa lui. Rămîne aici cînd treburile — chiar și mărunte — i-o cer. „În pădure nu există treburi mărunte", zice el. În pădure, ca oriunde în lume, există, de fapt, și treburi mărunte. Numai îndrăgostiții își investesc obiectul iubirii cu calități ce desfid ideea de „lucru mărunt". Numai îndrăgostiții cred că tot ceea ce ține de dragostea lor este mare, este normal. Și de aceea îndrăgostiții sînt atît de frumoși, atît de emoționanți.

E noapte acum, cînd încheiem discuția noastră. Sîntem în biroul său de la Cornet. Îl aștept aici de azi dimineață, a venit abia de un ceas. L-am găsit, în zori, în pădure, la un punct depărtat de lucru, dar acolo n-am putut discuta, era prea ocupat, era prea prins cu treaba. „Unde vă găsesc după lucru ?" — l-am întrebat. „La lucru". Lucrul lui și al celor ca el e creația, iar creația, ca și dragostea, nu cunoaște rigoarea orarului, nu cunoaște limite.

Mai vreau să-i pun o singură întrebare. O întrebare legată de renunțările lor, ale oamenilor pădurii, al căror cerc închis de muncă și viață îi izolează de multe daruri ale civilizației.

— Cînd totuși vă distrați, cînd totuși faceți și altceva ?

— Adică ?

— Să zicem : cînd citiți ?

— E singura destindere.

În odăile de baracă în care dorm ei, oamenii pădurii, și-au adus, mi se spune, și cărțile. În aceste odăi în care abia au loc paturile, sobele, radiourile și sculele pescărești, s-a găsit totuși loc, într-un brique-à-braque pitoresc, și pentru cărți, pentru ziare, pentru reviste. Ele trec din mînă în mînă, întorcîndu-se la posesorii lor (ce se numesc Ion Tănase, buldozerist, sau Ion Cucu, buldozerist, sau Petre Coman și Ion Tudose, tehnicieni, ce se numesc, de fapt, cu toate numele pe care le-am notat mai sus, cum și cu altele) după un circuit sau un cerc ce cuprind, în aria lor magică, tot o dragoste, o mare dragoste.

Acestia toți, cu camioanele, buldozerele, excavatoarele și cărțile lor au adus deci, aici, în întunericul codrilor și în piatra munților, în cabanele lor de lîngă izvoare, cercul de suprafață al unor izvoare adînci, măsurînd dimensiunea unui spirit. Acestia toți, mai simplu spus, sînt niște muncitori ai zilelor noastre.

ION OLTEANU ■

Muzeul Satului

Așezat pe malul Herăstrăului în fața Arcului de triumf, Muzeul satului a fost de la început socotit în acest loc anume ca un simbol. Satul românesc stă la temelia orașului românesc, satul premerge orașul, înainte de a intra prin arcul de triumf în oraș treci prin satul românesc care a dus greul luptei seculare pentru unitatea tuturor românilor pentru independență și libertate : în aceste case de-o frumusețe și o simplitate, de-o originalitate cuceritoare unică, în aceste vetre, pe aceste porți, în aceste cuiburi ale lucrării și privegherii ne-am păstrat ființa națională de-a lungul veacurilor, ne-am ocrotit și crescut și desăvîrșit graiul românesc, ne-am zămislit statornicia și noblețea sufletească, aici am plîns și ne-am bucurat, am cunoscut urgiile și fericirile ce ne-au fost date în vreme să le purtăm, acestea sînt castelele noastre sfinte și să fim mîndri de ele, căci nu sînt cu nimic mai prejos de cele cu ziduri groase și creneluri ale altor semințiii. Arhitectura țărănească de lemn din Patria noastră a devenit celebră și-i obiect de studiu în istoria civilizațiilor. În fața unei bisericuțe din Maramureș am văzut un japonez înlăcrimat de emoție și bucurie. Desăvîrșirea, armonia și înalta spiritualitate a acestei civilizații încă neîndeajuns de prețuită în propriii noștri ochi ridică aceste vetre naționale la rang de relicve arheologice, mărturii istorice asupra trecutului neamului și vredniciei bunului nostru simț. Fără Muzeul satului așezat la poarta Arcului de triumf, Bucureștiul este de neconceput. Nu numai admirația tuturor străinilor care vizitează Capitala este o mărturie a valorii acestui tezaur ci înainte de toate structura ființei istorice a poporului nostru pentru care satul n-a fost numai acoperămînt, sălaș pasager între două civilizații, între stînă și oraș, ci însăși matca ființei sufletului nostru.

Loc de meditație, de reculegere și recreere, de aducere aminte, Muzeul satului este aici pe malul Herăstrăului devenit una cu locul de cînd e lumea, una cu teii și trandafirii, una cu undele ce răsfring turnurile și porțile Maramureșului și morile Dobrogei, este harta Patriei, universitatea pruncilor noștri din acest oraș care trebuie să știe de mici de unde s-a ridicat Ștefan cel Mare, unde a copilărit Mihai Eminescu, de unde vin Bogdan voievodul și Tudor, Horia și Iancu, Coșbuc și Enescu, Luchian și Iorga, de unde vin voievozii și oștenii lor, de unde ne tragem noi ca neam pe fața pămîntului.

IOAN ALEXANDRU ■

Poarta Soarelui

Justiția trebuie să se sprijine tot mai mult pe masele de oameni ai muncii, pe rolul important, în societatea noastră, al opiniei publice

— Tovarășe Romul Opre, sînteți directorul Direcției instanțelor civile, notariatelor, avocaturii și juriscons ulților din Ministerul Justiției. Vă propunem, mai intîi, să vă referiți la condițiile sociale noi în care s-a adoptat Hotărîrea Comitetului Politic Executiv cu privire la creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în respectarea legalității, sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării.

— Hotărîrea Comitetului Politic Executiv, din 24 mai 1977, apare în condițiile unor profunde transformări revoluționare, care au loc în toate domeniile vieții economice, sociale și spirituale. Este, dacă vreți, rezultatul acumulărilor cantitative și calitative dobîndite în sfera vieții spirituale, pe planul cunoașterii continue a democrației socialiste, al mutațiilor ce s-au produs în conștiința oamenilor, ca urmare a vastei munci educative desfășurate pentru înfăptuirea Programului ideologic al partidului. Adoptarea sa este o expresie grăitoare a creativității partidului, o contribuție remarcabilă a secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la elaborarea noilor principii de drept, perfecționarea relațiilor juridice și a legislației socialiste potrivit etapei actuale de dezvoltare economico-socială a țării.

Succesele dobîndite în construcția socialismului, cum și experiența cîștigată în combaterea abaterilor și încălcărilor normelor de conviețuire socială au impus revizuirea întregului sistem de judecată și sancționare a acelora care comit anumite abateri sau infracțiuni. Hotărîrea din 24 mai 1977 stabilește astfel principii noi cu privire la intensificarea activității educative, în scopul prevenirii și combaterii încălcărilor legii, referitor la abaterile sau încălcările normelor de conviețuire socială săvîrșite de minori și de tinerii între 18 și 21 ani. Hotărîrea stabilește de asemenea rolul organizațiilor de partid și sindicale, de femei și tineret, al celorlalte organizații obștești în vederea intensificării muncii politice și educative în rîndul tuturor oamenilor muncii — în special al tinerilor — în scopul ridicării continue a conștiinței socialiste a maselor, prevenirii abaterilor și încălcării legilor sau a normelor de conduită cetățenească.

— Observăm procesul continuu ce are loc pe planul vieții sociale și juridice : unele sarcini ale justiției trec pe seama colectivelor obștești. Ce semnificație are acest eveniment ?

— Constituie un eveniment de o excepțională însemnătate în politica partidului și statului nostru, o concepție profund umanistă asupra dreptului. Măsurile preconizate se înscriu, în ansamblul preocupărilor partidului, îndreptate spre atragerea maselor, a colectivelor de muncă la conducerea nemijlocită a întregului proces de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. În ultimii ani, din inițiativa și pe baza indicațiilor partidului, personal ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a trecut la aplicarea unor noi forme de reeducare, integrare în viața socială a acelora care au săvîrșit anumite abateri sau încălcări ale legii. În anul 1973, în codul penal a fost introdusă, pentru prima dată, instituția muncii corecționale. Instanțele judecătorești — cînd considerau că există suficiente temeiuri ca scopul pedepsei să fie atins fără privațiune de libertate — puteau dispune obligarea la muncă corecțională a condamnatului, pe șantiere, în unități agricole sau forestiere, în alte organizații socialiste. În momentul de față, societatea noastră dispune de o asemenea forță de influențare obștească, încît procesul de reeducare a persoanelor care au săvîrșit abateri sau încălcări ale legii — care nu prezintă un grad ridicat de pericol social — să se poată desfășura prin muncă în unități de producție, sub îndrumarea și pe răspunderea colectivelor din aceste unități.

— În acest context, care vor fi rolul și importanța comisiilor de judecată ca organe de jurisdicție ?

— Contribuția lor la creșterea răspunderii oamenilor muncii față de aplicarea principiilor eticii și echității sociale, a prevederilor legislației pentru apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste, pentru respectarea ordinii și disciplinei în producție, în viața socială, va fi neîndoios mult mai mare. În acest sens, Asociația juriștilor din Republica Socialistă România, în cadrul sarcinilor ce-i revin, desfășoară o vastă activitate de sprijinire a comisiilor de judecată. Toți juriștii sînt chemați, sub îndrumarea organelor și organizațiilor de partid, să-și intensifice acțiunile de îndrumare a celor peste 16 000 de comisii de judecată, contribuind astfel la creșterea eficienței preventiv-educative a activității organelor obștești de influențare. O contribuție deosebită în acest sens o vor avea și jurisconsulții. Ei au obligația legală dar și morală de a sprijini activitatea tuturor organismelor obștești care funcționează în cadrul unităților socialiste.

— În ce condiții se va desfășura, în cadrul Ministerului Justiției, activitatea de propagandă juridică în viitor ?

— Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate impune, pe lîngă imprimarea unui curs dinamic dezvoltării economico-sociale, și perfecționarea continuă a întregii activități sociale, a relațiilor dintre oameni, transformarea gîndirii și a modului de viață al cetățenilor în spiritul ideologiei, eticii și echității socialiste. În cadrul acestor preocupări, un loc de seamă îl ocupă perfecționarea activității de înfăptuire a justiției, de așezare la temelia întregii vieți sociale a legii, de apărare a valorilor fundamentale ale socialismului, de educare a maselor în spiritul respectării legilor, a regulilor de conviețuire socială, de promovare a relațiilor specifice societății socialiste. Propaganda juridică nu trebuie să constituie un obiectiv izolat, rupt de activitatea generală educativă a maselor ci, dimpotrivă, este necesar să se urmărească realizarea unei integrări organice a acesteia în totalitatea acțiunilor care au drept scop realizarea, într-o concepție unitară, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, a sarcinilor ce rezultă din hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, referitoare la munca ideologică, politică și cultural-educativă.

Pentru îmbunătățirea conținutului și creșterea eficienței activității de propagandă juridică, în lumina Hotărîrii Comitetului Politic Executiv, se va urmări orientarea acestei activități cu precădere în acele direcții și sectoare în care se constată că se impun asemenea acțiuni. Necesitatea direcționării acestei activități rezultă din analizele pe plan local ale abaterilor și încălcărilor legii, din consfătuirile cu cadrele de conducere ale unităților socialiste. O preocupare permanentă a organelor de justiție o va constitui cunoașterea cauzelor care favorizează comiterea unor încălcări ale legii. Astfel se va acționa în cunoștință de cauză, cu forme și metode adecvate pentru prevenirea săvîrșirii faptelor antisociale. Se va intensifica, de asemenea, activitatea de popularizare a legilor care se va efectua în principal în cadrul consiliilor de educație politică și cultură socialistă din unități și comune, urmărindu-se în continuare diversificarea metodelor și formelor de propagandă juridică, acordîndu-se prioritate acelora care s-au dovedit eficiente : dialogul cu oamenii muncii, consultații juridice, convorbiri cu conducerile unităților socialiste și altele.

— Care credeți că va fi rolul opiniei publice în combaterea și judecarea manifestărilor antisociale ?

— Opinia publică — modalitate concretă de manifestare a conștiinței socialiste colective — reprezintă în etapa actuală o uriașă forță ce acționează cu succes în apărarea valorilor sociale, respectarea regulilor de conviețuire socialistă, educarea comunistă a cetățenilor. Ea reprezintă o forță care contribuie la formarea și dezvoltarea noilor trăsături de comportare a oamenilor, la ridicarea lor la nivelul înțelegerii necesității apărării intereselor de bază ale societății socialiste, al îmbinării armonioase a intereselor personale cu cele obștești. În ultimii ani au fost adoptate acte normative importante care privesc creșterea rolului opiniei publice în combaterea manifestărilor antisociale, în respectarea normelor eticii și echității socialiste, ale legalității. A crescut considerabil importanța organelor obștești ; puteți reține, de pildă, contribuția comisiilor de judecată, comitetelor cetățenești, comitetelor de părinți, echipelor de control obștesc. Dealtfel știm cu toții că documentele Congresului al XI-lea — referindu-se la necesitatea perfecționării în continuare a activității justiției — subliniază obligația ce revine organelor de justiție de a se sprijini tot mai mult pe masele de oameni ai muncii, pe rolul important pe care-l joacă în societatea noastră opinia publică în combaterea abaterilor de la ordinea socialistă, a încălcării principiilor și normelor de conviețuire socială. În vederea exercitării eficiente a sarcinilor care îi revin pe arena socială, opiniei publice trebuie să i se imprime — și de către juriști — un caracter puternic combativ, de natură să prevină săvîrșirea faptelor antisociale.

— Ce sarcini deosebite apar pentru organele justiției în îndeplinirea prevederilor Hotărîrii Comitetului Politic Executiv ?

— Ca să obținem rezultate mai bune în aplicarea legilor, în combaterea manifestărilor negative, a încălcării normelor de conviețuire socială, organele de stat trebuie să se bizuie pe masele populare, să apeleze permanent la acestea. Referindu-se la sarcinile care revin organelor judiciare la Adunarea activului de partid și a cadrelor de conducere din Ministerul de Interne, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea că „Trebuie să se acorde mai multă atenție organizării adunărilor oamenilor muncii, adunărilor cetățenești pe cartiere, comune și sate, în vederea dezbaterii publice a manifestărilor antisociale. Tot ceea ce se întîmplă într-o întreprindere sau într-o instituție, într-o localitate sau într-un cartier interesează pe toți cetățenii ; toate actele antisociale, toate infracțiunile lezează interesele tuturor cetățenilor. Trebuie, deci, să fie mobilizați oamenii muncii, toți cetățenii în lichidarea lor, veghind ei înșiși ca asemenea manifestări să nu mai aibă loc". În acest cadru trebuie înscrise noile sarcini ce revin organelor justiției. Hotărîrea pune în fața organelor de justiție și procuratură sarcina de a desfășura o amplă acțiune de popularizare și explicare a conținutului legilor țării, sporirea contribuției lor la cunoașterea și respectarea strictă a acestora de către toți cetățenii patriei, la prevenirea oricăror abateri de la normele de conviețuire socială. Cunoașterea temeinică a legilor de către cetățeni constituie una dintre pîrghiile hotărîtoare ale consolidării legalității, ale statorniciri unui climat de ordine și disciplină absolut necesar înfăptuirii marilor obiective pe care partidul le pune în fața membrilor societății noastre. Organelor de justiție le revine sarcina de a face ca legile țării să fie cunoscute și respectate întocmai de către cetățeni, să le aplice în spiritul și litera lor.

Informarea oamenilor muncii cu privire la cauzele care au făcut posibilă încălcarea legilor determină acțiunea conștientă a acestora pentru înlăturarea lor. De aceea, aducerea la cunoștința colectivelor de oameni ai muncii a hotărîrilor pronunțate de instanțe constituie o sarcină a organelor justiției, prin care se realizează atît cunoașterea legii cît și condițiile și împrejurările care au făcut posibilă încălcarea sa. Participarea judecătorilor la adunările generale ale colectivelor de oameni ai muncii, unde sînt explicate legile, prezentate date despre starea legalității în unitățile respective, cu precizarea cauzelor care au contribuit la săvîrșirea abaterilor sau încălcărilor legii, constituie de asemenea o importantă sarcină a organelor justiției, prin care acestea își aduc contribuția la ridicarea nivelului de conștiință a oamenilor muncii, la mobilizarea lor la respectarea legilor, la prevenirea faptelor antisociale. Ceea ce cred eu că e bine să mai rețineți este faptul că aplicarea acestor măsuri nu înseamnă slăbirea fermității pentru faptele care aduc atingere valorilor fundamentale ale orînduirii noastre sociale și de stat cum sînt : trădarea de patrie, spionajul, omorul, tîlhăria, sustragerile și degradările care aduc pagube importante avutului obștesc, precum și alte infracțiuni cu grad ridicat de pericol social.

— Credem, tovarășe director Romul Opre, că aplicarea noilor măsuri implică și unele modificări legislative ; care credeți că vor fi acestea ?

— Apare necesară modificarea codului penal, a codului de procedură penală, a Legii pentru organizarea judecătorească, a Legii cu privire la comisiile de judecată, a altor acte normative. Noua legislație penală va trebui să reflecte concepția profund umanistă a partidului nostru, potrivit căreia procesul de reeducare a acelora care au comis abateri sau încălcări ale legii se realizează, în principal, nu prin privare de libertate, ci prin muncă, în cadrul unităților socialiste, cu ajutorul și sub îndrumarea colectivelor de muncă. Legea va trebui să exprime rolul sporit al influențării obștești și importanța opiniei publice în combaterea încălcărilor și abaterilor de la regulile de conviețuire socială, precum și răspunderea colectivelor din unități, a organizațiilor de masă pentru îndreptarea persoanelor care au comis astfel de încălcări.

— În lumina noilor reglementări, mă gîndesc, tovarășe director, că tot mai mulți oameni de formații diferite vor fi puși în situația să aplice legea. Or, pentru a o aplica în spiritul ei, trebuie să-i înțeleagă adevăratul său spirit. Cum va trebui să fie formulat textul noilor acte normative ?

— Modificările legislative trebuie să fie clare, exprimate într-un limbaj accesibil tuturor cetățenilor, pentru a permite aplicarea lor cu ușurință și a asigura însușirea lor temeinică de toți cei chemați să le respecte. La realizarea acestei sarcini sînt chemați să-și aducă contribuția toți juriștii, atît practicienii cît și teoreticienii dreptului. Cred de asemenea că este necesar ca organele judiciare în întreaga lor activitate să fie orientate după principiile și indicațiile stabilite prin Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Motru-Pocruia, sau cercul magic al luminii

Un sat în căutarea apei

Cu cîteva duminici în urmă, la Dăbuleni, într-un cadru festiv, adică într-un cămin cultural cu scena și cu balcoanele împodobite cu scoarțe multicolore și cu sala împodobită cu oameni în port național, primul vicepreședinte al Consiliului popular al județului Dolj, ing. Vasile Bulucea, a înmînat lui Oprea Răduț, primarul comunei, diploma prin care Dăbulenilor li se conferă locul I pe județ în întrecerea patriotică-gospodărească pe anul 1976.

Rîndurile care urmează — adică rîndurile despre niște fapte care s-au încheiat cu o diplomă și cu niște aplauze — se pot citi ca fragmente dintr-un roman indirect, ele însele, credem noi, se constituie astfel. ele însele ne dictează formula, fiindcă, în ciuda spațiului tipografic restrîns de care dispunem, a extrage eseul din epică, din narațiune, ni se pare, de data aceasta, un exces, un abuz față de fapte, față de calendaristica și de intensitatea trăirilor, față de eroi.

Deci să lăsăm faptele să vorbească.

Vom porni, pentru luminarea lor, de la o cifră și de la un cuvînt. Cifra este de 17 000 000, reprezentînd valoarea în lei a muncilor patriotice prestate de dăbuleni în anul care s-a scurs. Iar cuvîntul — cuvîntul care a revenit cel mai des și în discursul primarului, și în discuțiile noastre cu oamenii, cuvîntul-cheie al narațiunii pe care vrem s-o rezumăm în aceste rînduri — a fost *apa*.

Altfel spus, cele 17 000 000 lei („de două ori mai mult ca în 1971") reprezintă o seamă de „amenajări edilitar-gospodărești" (un stadion cu 8 000 de locuri, baze sportive la toate cele patru școli ale satului, plantări masive de arbori și de arbuști, construcții de poduri, podețe, trotuare etc.) și reprezintă, peste toate, ca pondere a lucrărilor și ca sens principal, polarizant al eforturilor, faptele oamenilor închinate apei, descoperirii ei, captării ei, folosirii ei.

Dăbulenii este una din cele mai mari comune din România, este de fapt, lîngă Poiana Mare, tot din Dolj, cea mai mare. Are 17 000 de locuitori, are o cooperativă agricolă de producție puternică (anul trecut, într-o zonă deloc strălucită pentru recolte, s-au cules 4 150 kg grîu și 7 000 kg porumb boabe la hectar, reprezentînd, zice primarul Răduț, „cele mai mari recolte din istoria satului"), are peste 2 000 de case noi, multe din ele cu etaj, multe din ele unicate de artă, cu arhitecturi răsfățîndu-se în motive, forme, ritmuri, polifonie ca și dealurile impovărate cu livezi și vii, dar n-are apă. E așezat în inima „Saharei oltene", a celor 200 000 de hectare de „nisipuri zburătoare" ce acoperă sudul ținutului, nisipuri care, chiar cucerite în anii din urmă pentru recolte (Dăbulenii fiind astăzi punctul nodal, centrul Sistemului de irigații Sadova — Corabia), nu scot apă din sînea lor, ci o primesc din afară, adusă din Dunăre, de la hotarul de miazăzi al comunei. Sat din nisipuri, acoperit mereu de furtunile de nisip, copleșit de nisipuri (chiar și acele palide încrețiri de pe zări pe care localnicul le numește „dealuri" sînt de fapt niște false dealuri, sînt dunele de nisip, construcții mobile ale naturii, teribile cînd se mișcă, minate și despletite de vînturi peste cîmpie, acoperind-o în plină vară ca o zăpadă pustiitoare), troieniri ale timpului geologic care, aici, își continuă lucrarea, suprapunînd-o peste cea a omului, spulberînd-o adesea. Deșertul Saharei înaintează și azi, spun geografii, cam cu un kilometru pe an, tulburînd un întreg continent. Alternativa localnicului e lupta sau fuga. Omul din sudul oltean n-a avut o alternativă, el n-a fugit, el n-a putut fugi (țăranii n-au unde să plece...) și, forțat sau forjat de această împrejurare extremă, și-a revelat valuta majoră a istețimii, a inventivității, a științei sale despre pămînt, găsind soluția unui armistițiu, fie și temporar, cu o natură în care totuși trebuia să trăiască. A încercat să opreacă nisipul, expansiunea lui, furtunile lui, fixîndu-l prin plantații de salcîmi. Știința românească, prin cîțiva din reprezentanții ei iluștri, printre care Gh. Ionescu-Șișești, i-a dat alături, atrăgîndu-i și pe silvicultori, astfel încît, pe la sfîrșitul veacului trecut, se ajunsese, prin plantări succesive, la o suprafață împădurită de 40 000 de hectare, alcătuind în epocă, spun statisticile, cel mai mare masiv de salcîm din Europa. Un durabil baraj în calea deșertului, totodată un element ornant al locului, totodată un rai melifer (pădurea, spun aceleași statistici, adăpostea cîteva zeci de mii de stupi), totodată un magnet al ploilor, deci al apei, totodată un aer bun, un microclimat al ozonului și al prospețimii, dar mai apoi s-a întîmplat ceva. S-a întîmplat campania (nobilă în intenții !) de cucerire a noi pămînturi pentru agricultură, care a dus la defrișarea a 11 000 hectare de salcîmi. La Dăbuleni au fost golite de arbori vreo 3 200 de hectare. Savanții care au avertizat asupra pericolului au apărut ca niște profeți mincinoși, veniți să încurce entuziasmul campaniei, ca și bătrînul țăran dăbulean „nelămurit", care dădea cu tristețe din cap văzînd cum arborii falnici se prăbușesc sub topor. Cu natura însă, o știa și savantul, o știa și țăranul, socotelile, indiferent de campanii și de intenții, sînt totuși simple, sînt aceleași de cînd e lumea : nu-i dai, nu-ți dă. Dacă-i iei pămîntului șapte piei, nu te mai poți aștepta la un organism sănătos. Rămase fără străjeri, nisipurile au reînceput să-și facă de cap, apele au fugit în cer, seceta a redevenit endemică. Ca și unele din bălțile secate ale Dunării, terenurile nisipoase ale zonei, secate de viață, tindeau să revină la condiția vitregă din începuturi. Procesul însă a fost curmat. Marile lucrări de irigații și îmbunătățiri funciare, laolaltă cu vastele acțiuni de împăduriri întreprinse aici în anii din urmă, refac echilibrul, cicatrizează rănile, restaurează verdele tonic al vieții, redau ținutului respirația, reintroducînd în împărăția stihiei ordinea omului, canonul său. De data asta, cu ochii la viață. Cu ochii la această aspră realitate, după care nu poți să iei fără ca mai întîi să dai, sau să respecți ce-a dat natura, sau să respecți ce s-a făcut — temeinic și bun — de către alții. Sinuosul roman al luptei pentru fertilitate în sudul oltean și-a anexat, ca punct culminant, această grandioasă operă de reparație a naturii, o reparație capitală, o reparație de o unică anvergură, făcută prin mari investiții, prin mijloace materiale, tehnice și financiare de mari proporții. Urma ca apa, acum stăpînă peste cîmpie, să ajungă și-n sat, în casele oamenilor. Urma ca, lîngă efortul statului, omul locului să-și adauge propriul lui efort.

În Dăbuleni, în inima „Saharei oltene", apa, spuneam, a fost dintotdeauna „o problemă", dar o problemă-paradox, fiindcă apa există, dar oamenii nu s-au putut adăpa din ea. Apa, pe-aici, e pretutindeni, apa, în geografia aridă a locului, e totuși motivul cel mai pregnant, e, deși surdă, acoperită de scrîșnete de nisip și de vînturi, nota fundamentală într-o armonică a nisipurilor ce-și stringe și își destinde neîncetat evantaiul sub jocul furtunilor ce se ivesc din senin. Toponimicele sînt elocvente, un loc se cheamă „Valea fîntînilor", o veche mahala a comunei se cheamă „Broasca", un deal, astăzi acoperit cu case, se numește „Finlanda" (cîndva, un deal împădurit înconjurat de apă, unde flăcăii și fetele satului se plimbau cu bărcile), iar la „Dealul Ascuns", sub Terasa Flămîndei, se afla altădată „Fîntîna cu 32 de guri", unul din cele mai puternice izvoare din cîmpia oltenă (a cărui apă umple acum bazinele de acumulare ale Stațiunii experimentale Bechet-Călărași). Paradoxul este că apa, pînza de apă, se află chiar la suprafața solului, în chiar coaja lui. Nu se pot deci fora fîntîni, omul stă pe-o pînză de apă fără să poată provoca, în platitudinea șesului și a vieții lui, țîșnirea arteziană, aurul limpede și îmbelșugat al adîncurilor, el poate doar să capteze izvoarele deja existente, răsărite din sol într-o clipă de grație sau de abandon a naturii, transportîndu-le de unde sînt în casa lui și în viața lui. O întreprindere deloc ușoară, care cere specialiști, studii științifice, mijloace tehnice, lucrări complicate, bani și efort. O întreprindere pe care obștea satului, în anul care-a trecut, a luat-o pe seama ei, sub asistența tehnică a specialiștilor, sub girul unor întreprinderi de profil (I.E.L.I.F. și T.C.I.F. — Craiova). Din nou, o reparație a naturii, de data asta la scara „universului mic", a uliței satului, a bătăturii casei, a brazdei grădinii, dar o operă care, la scara ei, a pretins, și ea, muncă, ardoare, tenacitate, chiar eroism. Adică sute de oameni ai Dăbulenilor (mai precis : vreo 1 500) au trudit, după munca la C.A.P., pentru apă, pentru captarea izvoarelor, pentru pogorîrea acestora în viața lor. Au fost captate, prin 14 cișmele, izvoarele de la „Valea fîntînilor, care acum alimentează cu apă potabilă peste 1 000 de familii. Vreo 200 din ele și-au dirijat-o și-n curți, vreo 20 (primele 20, pe care le vor urma, evident, și altele) și-au adus-o și-n casă, în bucătării și în băi. Lucrarea a costat 3 milioane lei, din care 95 la sută e munca oamenilor. Noul capitol din romanul luptei împotriva aridității nu s-a sfîrșit aici, unde specialiștii au pus punct lucrării, el continuă pe dedesubt, pe sub conjunctura de presiuni a solului și a apei, deschizîndu-se spre niște adîncuri ce țin, s-ar zice, de cugetul omului, de inima lui, de grija sau dragostea lui pentru vatra pe care stă, pentru mai binele el, pentru mîinile ei. Debitul celor 14 cișmele s-a vădit foarte mare, apa curgînd continuu, bogat, tumultuos, și, și-au zis oamenii, ar fi păcat ca apa asta să curgă așa, fără țintă și fără rost, de-a lungul drumurilor, ea ar putea strica și drumurile, drept care au dirijat-o, printr-un sistem de conducte, spre toate gospodăriile de pe cursul ei, folosind-o la irigarea grădinilor, a culturilor de legume, de vii, de pomi. Acțiunea continuă, la „Valea fîntînilor" se vor capta mai departe izvoare, se va construi un bazin, se va crea acolo, în anul acesta, un mare parc, cu arbori ornamentali, se vor capta izvoare și la „Ascunsa", și la „Broasca", totul prin munca obștii, sub girul obștii.

Ar mai fi ceva de spus și despre simbolul fîntînilor, despre simbolul lor social și uman, ca răscruci de ființă și duh, ca răscruci ale vieții noastre, ca locuri în care, la noi, la români, s-au întîlnit dintotdeauna oamenii, s-au întîlnit nu numai oameni, dar și comunități umane, salutîndu-se, respectîndu-se, venind, plecînd, ținînd pentru totdeauna minte apa, răcoarea, generozitatea și ospeția locului. Ar mai fi ceva de spus și despre frumusețea fîntînilor, a acestor cîntece din adîncuri furate-n căușul pietrei, în pietre care, frumos modelate și decorate, ele însele cîntă, ar mai fi ceva de spus despre aportul sau rolul fîntînii — cîntec în orchestrarea unei priveliști, în desăvîrșirea acelei intimități, proprie satelor noastre, pe care trebuie s-o păstrăm, care face farmecul și poezia lor. Altfel sună fluierul lui Tudor Vasile, marele artist-fluieraș al Dăbulenilor, laureat al atîtor concursuri, lîngă fîntîna sau cișmeaua ce susură, secondîndu-l ca o melopee a timpului, în urcușuri și coborîșuri melodice ca o undurare de plai, ca o unduire a timp. Ar fi multe de spus despre frumusețea, grația, noblețea, delicata surpriză pentru ochi, pentru inimă, a fîntînilor, monumente de piatră, dar monumente vii, monumente compuse din cristalul fluid și din piatra dură, dintr-o parte zidită și dintr-o parte veșnic improspătată, străvezie și schimbătoare, simbolizînd deopotrivă statornicie, temeinicie, adîncime, dar și fantezie, imprevizibil, viață, devenire. Ar mai fi de spus că fîntînile, într-un sat, chiar și în locurile unde nu-i nevoie de ele, ar trebui inventate, nici un alt monument, nici o altă podoabă arhitectonică neputîndu-le egala întru frumusețe, duh și simbol.

O femeie, nevastă tînără, de fusta căreia se ține o fetiță, a ieșit în curte, la cișmeaua cu robinet. (Are fîntînă în curte, ne spune Oprea Răduț, doar de cîteva luni). Femeia ține-n mînă o căldare, fetița o cănuță smălțuită. Un schimb repede de priviri, ochii fetiței se roagă, ochii femeii aprobă, fetița e lăsată să deschidă robinetul. Deschide, dar deschide prea tare, apa țîșnește cu presiune, explodează în fundul căldării și împușcă cu spume afară. Jart ! — o palmă. Fetița tace, își înghite vinovată lacrimile, privește cum femeia potrivește robinetul încet, cu grijă, fiindcă apa e scumpă, totdeauna a fost așa și, într-un fel, e și astăzi, bobul lichid ce se sparge în cerul gurii fiind trudit din greu, fiind trudit prin truda întregului sat. Acum beau amîndouă, trecîndu-și una alteia cana, atente să nu verse nici un strop, cu ritualul cu care, în țara de știnci a lui Bogza, o femeie, cîndva, mușca dintr-un măr.

La Dăbuleni, în cîmpia oltenă, oamenii, reparînd natura, revitalizînd un întreg pămînt, se întemeiază într-un mai bine. Și ei măsoară și fructifică acest mai bine cu scumpătate, știindu-i prețul, neîăsînd să se piardă nici un strop de efort, nici un strop de apă sau de sudoare. Romanul luptei împotriva aridității este, cred ei, încă la începuturi, și credința asta a lor e asemeni unui izvor, curgînd bogat spre întîmplările viitorului.

ILIE PURCARU

La fel se fac și dantelele

Civilizația spațiilor verzi

Pretutindeni, foamea de spațiu a civilizației moderne înghite cu lăcomie peticul de verdeață dintr-o întinsă livadă de odinioară, arborele care a mai rămas dintr-o multimilenară pădure, înghite locurile liniștite în care bătrînii citeau ziarele și-și depănau amintirile supraveghind jocurile naive ale copiilor. Înfometată de spațiu, civilizația modernă tinde, parcă, să înghită natura. La noi, ca în multe alte părți, spiritul lucid, cumpătat îi barează și îi rețează ispitele exagerate. Există însă o categorie de oameni care maltratează și civilizația, și natura. Aceștia sînt unii responsabili de parcuri, de acea arhitectură vie, naturală, cu un rol excepțional în viața orașelor moderne, amenințate de alte parcuri, precum: **parcurile de mașini, de avioane** etc. etc. Parcurile mari sau mici, grădinile publice în care au visat poeții devin tot mai mult un loc de refugiu pentru oamenii muncii care, după orele de lucru, vor să se ferească de poluarea aerului și de poluarea sonoră. Astfel de grădini publice sînt astăzi bunuri de neprețuit. Cu atît mai mult, cu cît sînt cartiere întregi, din mari orașe, care nu dispun decît de un pîrculeț, de o grădină publică mai mică decît grădina unei case boierești de altădată. În aceste locuri te întîmpină cîțiva pomi, cîteva petice de iarbă, alei scurte, întortocheate, pe care cineva, foarte neinspirat, le-a umplut cu pietriș. Într-un asemenea pîrculeț de maximum 2 ha vin zilnic, pe vreme bună, cinci grădinițe de copii, o școală de întîrziați mintal, perechi de îndrăgostiți, elevi fugiți de la lecții, pensionari, mame împingînd de cărucioare, oameni bolnavi, proprietari de cîini de toate soiurile etc., etc. În asemenea condiții bunul simț cere, în gradul cel mai înalt, ca să nu jenezi, cu libertatea ta, libertatea celorlalți, să contribui la explorarea cît mai rațională a spațiului verde de care dispune cartierul.

La dimensiunile reduse ale acestora sînt îndeajuns oamenii și cîinii care le calcă aleile împodobite cu excremente canine. N-am nimic de împărțit cu aceste vietăți, vechi prieteni ai omului, nici chiar spațiul acesta public. Îmi sînt chiar dragi, și ca atare suport, cît se poate suporta, toate consecințele. Aici totul depinde de stăpînii lor și nu atît de inteligențele și credincioasele patrupede. Dar devine îngrijorătoare invazia bicicletelor, a motoretelor și motocicletelor și, n-o să mă creadă nimeni..., a automobilelor pe aleile acestor grădini. În astfel de cazuri impertinența are forme dintre cele mai neașteptate. Într-o zi, un vlăjgan biciclist, un pierde-vară, lovește, în Parcul Ioanid, o fetiță de un an și jumătate ; altul, pe o alee din Parcul Herăstrău, izbește pe un tată, cu un copilaș în brațe. Încît copilul i-a sărit din mîini la o distanță de 3 metri. Elevii chiulangii joacă fotbal, ridicînd, ca și bicicliștii, nori de praf, pe care-l inhalează cei veniți la aer, să se recreeze.

Evident, nimeni nu se gîndește, de pildă, să rămînem la procentul de 80% cît reprezentau grădinile și spațiile verzi, în 1852, în cartierul cuprins între actualul Bulevard al Republicii, Calea Moșilor, strada Maria Rosetti și strada Alexandru Sahia, dar nici o minte lucidă nu poate privi cu seninătate faptul că în 1948 aceste spații s-au redus la 0,5% în condițiile în care populația cartierului creștea necontenit. Bucureștiul a fost și rămîne — prin grija edililor actuali — un oraș al parcurilor și grădinilor, al plăcutelor oaze de verdeață, al florilor care-i dau atîta colorit și farmec.

Ar trebui o intervenție energică pentru oprirea lor de la degradare, pentru folosirea civilizată și rațională. Dacă într-un pîrculeț de 1—2 ha există o fîntînă arteziană, să nu i se închidă robinetele și s-o lăsăm să țîșnească spre bucuria și sănătatea copiilor. Dacă e necesară o economie de apă s-o facem din locurile unde se sparg țevile și apa curge zile-n șir degeaba, dar nu din parcuri. Poate ar fi mai bine ca în locul inscripțiilor : Nu călcați pe iarbă și pe flori ! să se scrie cu toată seriozitatea : Nu călcați ve o-menie. Nu călcați pe liniștea copiilor. Nu călcați cu roțile și cu bocancii pe nervii oamenilor !

E absolut necesar ca noi, cetățenii, să ne revizuim comportarea, ca edilii să ia măsuri hotărîte de educare a unor beneficiari indisciplinați ai parcurilor, pentru a nu fi obligați să scriem la intrarea în aceste locuri publice : A fost cîndva un parc, care a devenit un infern : lasciate ogni speranza, voi ch' entrate !

ION DODU BĂLAN

NOUL ROMAN

CONSTANTIN ȚOIU

Galeria cu viță sălbatică

Mi-am mărturisit chiar aici, îndată ce a apărut **Galeria cu viță sălbatică**, plăcerea rară pe care am resimțit-o citind cartea. M-a bucurat să văd că a stîrnit un egal entuziasm în rîndul publicului larg ca și printre critici, fapt puțin obișnuit. Acum, după recunoașterea aproape unanimă, își are loc întrebarea : ce dă sentimentul durabilității succesului obținut de autor ?

Sigur, romanul a atras înainte de toate prin curajul cu care a înfățișat niște întîmplări tragice dintr-o epocă nu prea îndepărtată. Un intelectual cinstit cade victimă sincerității sale, dar și firii lui slabe, în anumite împrejurări istorice nefaste, cînd practici osîndite ulterior de partid au întreținut suspiciuni bolnăvicioase. Romancierul nu atenuează nicăieri gravitatea lucrurilor. Atmosfera, apăsătoare care-l împinge pe erou la sinucidere e sugerată admirabil, numai prin mici detalii socio-morale grăitoare, acumulate cu dibăcie și finețe. Constantin Țoiu se dovedește a fi un bun cunoscător al valorii dimensiunii psihice în literatură. Faptele sînt însoțite mereu de o rezonanță sufletească, în măsură a le conferi semnificația acută umană. Nimic nu rămîne, altfel zis, la simplul reportaj fie el și „senzațional".

Dar dincolo de adevărurile crude, înfățișate într-o lumină radioscopică, necruțătoare, a luciditățli intelectuale carteziene, ce refuză orbirile fanatice și scuzele sentimentale, mărturia romancierului cîștigă încredere prin realismul ei superior. Constantin Țoiu are ambiția nobilă să arate mereu, chiar într-un asemenea caz dureros, urmărit pînă la deznodămîntul lui sumbru, și „fața cealaltă a lunii". În jurul eroului, Chiril Merișor, funcționează complicitatea a nu puține lașități, dar și o apreciabilă căldură și solidaritate omenească, dornică să-l salveze. Printre numeroasele figuri de delatori, carieriști, jemanfiști sau imbecili fanatici ca Spuderca, Georgeoiu, Luisa, Cavadia, Ariel Scarlat apar și altele cu o structură morală simțitor diferită : săritorul Aurică, tipograful, „iacobinul" Axente, Burtha, fostul cavalerist, devotata Octavia. Chiril Merișor contribuie oarecum el însuși, prin nehotărîre și imprudență, la declanșarea mașinăriei ucigașe care-l va zdrobi. Unii din frecventatorii „Galeriei" sînt sceptici, inofensivi, ca anticarul Hary Brummer. Mediul lor cuprinde însă și adversari reali ai revoluției, amestecați efectiv în afaceri necurate. Mai puțin credibil, chiar anchetatorul lui Merișor, căpitanul Roadevin, încearcă să-i arunce un colac de salvare. Întîmplarea își spune și ea cuvîntul, fără să poată schimba sentimentul că o logică a destinelor se împlinește ca în bunele romane.

Marea varietate a naturii umane, cu care facem cunoștință, dăruiește culoare cărții lui Constantin Țoiu, străină de orice simplificare maniheistă. Spunînd aceasta, se cuvine subliniat încă un lucru : autorul are ochi de pictor format și combină savant culorile, realizînd cîteva tablouri memorabile. Așa e chiar „galeria cu viță sălbatică", înecată în verdeața ei întunecată, misterioasă, care ascunde o viață fosgăitoare între pereți albi, văruiți. Greu se uită nunta țigănească, pictată în roșu aprins, „animal", cum ar zice Bacovia, și negru sclipitor de cărbune.

La fel rămîne fixată în memorie imaginea pieței traversate imperturbabil de generalul „statmajorist", sub rafalele viJeliei care smulge rogojinile menite să acopere un spectacol fără pereche : o statuie dărîmată cu pickhamerele.

Cartea e șlefuită îndelung și oricîte evenimente istorice contemporane, prelucrate alevea, înglobează, dobîndește o carapace lăcuită de scarabeu fascinant. E senzația vieții autentice, prinse în materia fără moarte a artei. O pală de fantastic intră cu teribilul vînt descris în carte și împinge întîmplările din cotidianul reportericesc către o zonă de semnificații superioare.

Galeria cu viță sălbatică e un roman în care talentul și respectul adevărului și-au dat mîna, lucrînd cinstit împreună, pînă la capăt.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

NICOLAE BREBAN

Bunavestire

În **Bunavestire** Nicolae Breban, unul dintre cei mai importanți autori din proza noastră actuală, descrie o lume care nu te îmbie nici o clipă s-o vizitezi, să faci cunoștință cu ea și să te împrietenești. Încă de la primele pagini cititorul descoperă cu dezgust o galerie de personaje pentru care nu simte nici o clipă simpatie, înțelegere. Prototipul acestei faune este Traian-Liviu Grobei, merceolog din Caransebeș, un tip insignifiant, cu un pospai de cultură care, aflat într-o stațiune de odihnă, circulă cu un tranzistor la gît și rîvnește s-o cucerească pe cea mai frumoasă dintre vilegiaturiste, superba Lelia, ca, mai apoi, după ce e la un pas de a se căsători cu ea, s-o abandoneze și să-și dedice restul zilelor cultului pentru ideile unui unchi de-al acesteia. Periplul lui Grobei prin orașe de provincie este pentru scriitor un prilej de a relata scene din viața de familie, aventuri amoroase, de a înșira discuții interminabile și plicticoase între personaje care cunosc o adevărată desfătare cînd se ascultă, ca și cum fiecare cuvînt al lor ar fi decisiv pentru soarta omenirii. De fapt, în acest roman de aproape 600 de pagini nu se întîmplă mai nimic. Și totuși cartea se citește cu încordare, oferă o lectură pasionantă ca o scriere senzațională. Pentru că autorul sugerează admirabil atmosfera în care își duc existența lor larvară personajele, atmosferă ce aduce aminte de **Demonul meschin** al lui Sologub, le tratează cu ironie, cu dispreț, cu sarcasm chiar, oricare gest al lor, oricare gînd pe care îl comunică, fără nici o urmă de compasiune. În imaginarea unei lumi aflate parcă într-un carnaval perpetuu, care trăiește în travesti, inautentic, constă una din reușitele acestei cărți deosebite. Autorul este primul care se distanțează de creațiile imaginației sale, nu le acceptă comportamentul și le arată impostura în care se bălăcesc, le smulge măștile pentru a le dezvălui și a ne dezvălui că de fapt grandoarea lor nu este decît minciună sfruntată. Nicolae Breban înfățișează indivizi refuzați de istorie datorită micimii lor sufletești, preocupărilor lor fără orizont. Ei își închipuie că sînt creatori de istorie cînd de fapt istoria îi ignoră și îi strivește fără a le lua în seamă zbaterea de jalnice țiriitoare. Purtîndu-i prin orașe intrate în conștiința națională ca vetre unde s-a făurit istoria — Alba Iulia, Blaj — autorul le batjocorește fără cruțare mediocritatea, incapacitatea de a descoperi idealuri generoase și de a avea puterea să li se închine. Cu atît mai caricaturală, bufonă de-a dreptul, e soluția lor de viață mic-burgheză cu cît acțiunea se desfășoară în primii ani ai socialismului, cînd o lume tînără și viguroasă își croiește un destin măreț. Grobei și ceilalți indivizi care gravitează în jurul său nu au nici o aspirație la măreție, dimpotrivă, stîrnesc disprețul pentru că sînt o stavilă în calea nașterii unei noi umanități. Persiflîndu-i pentru că se prefac că trăiesc, pentru că execută ritualul existenței dar nu au pic de vitalitate în ei, pentru că în conversațiile lor desfigurează sensurile nobile ale culturii, autorul face o convingătoare pledoarie pentru apărarea valorilor umaniste, pentru socialism, așa cum dealtfel susține și în prefața volumului.

În ciuda unor neglijențe de ordin stilistic (absolut enervant numărul mare de cacofonii din roman) precum și a unor trivialități care puteau lipsi fără nici o pagubă pentru roman, o astfel de carte este o apariție interesantă în literatura noastră de azi.

GEORGE ARION ■

MARIN SORESCU

Trei dinți din față

Poetul, dramaturgul și eseistul Marin Sorescu își revendică, prin romanul **Trei dinți din față** (Editura Eminescu, 1977), și titlul de prozator. Romanul cuprinde, ca și **Frumoșii nebuni ai marilor orașe**, peripețiile a trei prieteni, Vai, Tudor și Adrian, dependenți într-un fel sau altul (prin pasiune, devotament, obișnuință, curiozitate etc.) de capriciile unei tinere femei, Olga. Mediul este tot cel al boemei artistice, iar desfășurarea epică are, în mod similar, un caracter imprevizibil și labirintic. Spre deosebire însă de Fănuș Neagu, care pare cu totul la discreția inspirației și care se „îmbată" de plăcerea improvizării șerbelor de artificii lingvistice, Marin Sorescu dirijează cu luciditate hazardul, conferindu-i o funcție obișnuită în romanul modern : aceea de discreditare a aurei de „erou literar", de contrazicere sistematică, ingenioasă a așteptărilor cititorului, de demonstrare a unei adevărate virtuozități stilistice, în registru parodic. Este vorba, într-un cuvînt, de **demitizare**, direcție literară modernă captivantă, dar la un moment dat autodevoratoare, în care a excelat întotdeauna autorul spectaculosului volum de debut **Singur printre poeți**.

Ca să poată gusta cu adevărat romanul lui Marin Sorescu, cititorul trebuie deci să fie familiarizat cu stilurile prozei de azi și, totodată, să aibă ochiul exersat în urmărirea mișcărilor rapide, fulgerătoare executate de tăișul de sabie al ironiei. Ca de obicei, scriitorul își ironizează și propriile formulări, dîndu-ne impresia că nu-și ia textul în serios, alăturîndu-i-se pentru a-l completa cu detașare și tocmai de aceea spulberîndu-ne orice urmă de neîncredere în trucurile literaturii. Iată un exemplu : „Dădu s-o mîngîie, însă ea tresări speriată, ca la atingerea unei reptile. Comparația e veche, dar alta nouă nu am". Dacă observația critică am fi fără cut-o nol, iluzia de realitate pe care textul, ca orice text, încearcă s-o întrețină s-ar fi evaporat. Dar așa, fiindcă s-a grăbit s-o facă autorul, ne socotim „răzbunați" și ne lăsăm, surizători, „mințiți" mai departe.

Lumea în care își urmează personajele traiectoriile lor browniene este aceea cotidiană, violent cotidiană. Marin Sorescu este un atît de atent observator al străzii cu tramvaiele huruitoare, al restaurantului ticsit, al locuinței de bloc încît aproape că ne face să tresărim la gîndul că ne-am putea zări în mulțimea fîlmată de el cu aviditate, ca pentru un jurnal de actualități.

Întîmplărilor li se acordă o importanță egală. Faptul că Olga dispare la un moment dat, în împrejurări ciudate, este povestit cu aceeași mobilizare a aptitudinilor narative ca, de exemplu, întîlnirea lui Tudor cu un... simbure de piersică : „Văzu un simbure de piersică și-l duse cu piciorul, dînd în el ca-n minge, pe trotuar, pînă la prima încrucișare de străzi. Vru să-l treacă strada, dar se gîndi că poate el (simburele) nu dorește asta și se întoarse tot așa împingîndu-l din spate". Această uniformizare dă prozei o notă de blazare și mizantropie deși, poate, avea inițial drept scop doar subminarea tradiționalei „construcții" epice, cu elemente ierarhizate.

Romanul **Trei dinți din față**, dezinvolt și alert, sincer pînă la cinism și inteligent pînă la dezabuzare, se citește cu plăcere și completează imaginea pe care cititorul o avea despre Marin Sorescu cu o nuanță de mondenitate malițioasă.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

CORNELIU LEU

Plîngerea lui Dracula

Pe Dracula, numele de legendă al lui Vlad Țepeș, îl simțim, mai mult decît pe alții, nu ca pe o figură fixată în momentul său istoric. Acesta pare să fie argumentul cel mai puternic al cărții lui Corneliu Leu. Volumul, în parte, conține scrisorile (închipuite) ale lui Vlad către Ștefan cel Mare. Doar ultima a fost adresată fiilor săi, după modelul **Învățăturilor lui Neagoe...** Așadar, în centrul evocării stau doi mari voievozi. Subiectul acesta a trezit pînă acum un interes mai mult epic. Se știe că epopeea lui Ștefan cel Mare i-a preocupat pe mulți dintre scriitorii români. Corneliu Leu preferă confesiunea. Scrisorile lui Vlad Țepeș sînt pagini de retrospecție dureroasă. Eroul supraviețuiește și-l simțim atît de aproape tocmai prin setea lui, nesfîrșită, de confesiune. Îl aflăm închis în temnițele Vișegradului, pedepsit de un prieten : Matei Corvin. De aici scrie Dracula, ca din mormînt, fiindcă toți din afară îl consideră mort. Îi scrie altul prieten, lui Ștefan, care-i „trădase" și el. Trece acum printr-o dispoziție neagră, amenință și se apără. Se aduc în sprijin, ca argument, mărturii de epocă : scrisori, acte oficiale, cronici de pretutindeni. Rezultă un colaj captivant. **Plîngerea lui Dracula** ne apare ca operă de ficțiune și document, sinteză artistică înainte de toate.

Cu Dracula, avem impresia, ne situăm mereu între legendă și istorie, între mit și adevăr. De fapt, evocarea începe chiar în punctul unde se termină legenda (cea rea). Acum eroul se află mai aproape de moarte decît de viață. Momentul confesiunii n-a fost ales deloc întîmplător. Nici un document n-ar fi putut depune o mărturie mai credibilă decît eroul însuși. Cine l-ar cunoaște, în fond, mai bine ? Se înțelege că autorul nu-l idealizează pe Vlad Țepeș. Ceea ce nu-l oprește să polemizeze cu denigratorii. Vlad este o figură de Renaștere, tipul faustic în acțiune, neliniștit mai ales de menirea lui extraordinară. Corneliu Leu merge pe calea deschisă de Paul Anghel în **Săptămîna patimilor**. Cruzimea lui Vlad nu este înclinație perversă, ci armă de luptă și supraviețuire. Întotdeauna, în orice împrejurare, inima voievodului bate alături de inima norodului și a țării sale. Am putea transcrie pagini întregi de un exemplar patetism și de iubire de patrie.

Cu toată supralicitarea confesiunii, Corneliu Leu gîndește mai degrabă în spiritul scrierilor vechi. De unde o oarecare nepotrivire între ideea cărții și textul propriu-zis. Eroarea constă, în ultimă instanță, tot în limbaj. Chiar inflexiunile arhaice par clișee de stil. Ne-am fi așteptat la ceva mai aspru, mai viguros; cuvintele să reproducă acel ritual de cruzime caracteristic eroului, firii sale autentice. Acesta își retrăiește cumplitele întîmplări, este lucid și neiertător. Nu numai că uneori cuvintele sînt de prisos, dar supără prin monotonie, diluează conflictul.

Dacă intenția lui Corneliu Leu a fost de a realiza o anchetă pentru reabilitarea eroului, atunci el și-a atins ținta. Dosarul, putem zice, e complet. Găsim aici tot ce s-a spus despre Vlad Țepeș. Am fi vrut însă și ceva ce nu s-a mai spus pînă acum. Încît, la sfîrșit, rămînem oarecum cu nostalgia cuvintelor atribuite lui Mahomed, sultanul : „Chiar și împăratul, cuprins de uimire, spunea întruna că nu poate să ia țara unui bărbat care face lucruri așa de mari și mai presus de fire..." Toată măreția personajului e cuprinsă aici, în această lapidară inscripție.

CORNEL MORARU ■

ROMÂNESC

DINU SĂRARU

Clipa

Un roman cu ambiții supreme, cu o construcție simplă și elocventă, ca o teoremă de căpătîi în geometrie, scris cu o sobră adecvare la temă. Un *roman*, oricum am privi lucrurile, o carte cu o viață proprie, născătoare de viață, în ciuda multelor convorbiri platoniciene ce-o brăzdează, o zidire și nu o experiență. Clipă e tot ce nu durează, clipă-i tot ce nu e mare adevăr. Privind de undeva, de sus, puterea și supunerea sînt clipă, credința și deznădejdea la fel, binele și răul sînt clipă. Problema este cît de sus trebuie să stea această privire, ca să avem balanță între putere și resemnare, între bine și rău. Dinu Săraru își scrie cartea sub dublul semn al filozofiei și al moralei, trecînd mereu spre un prag mai înalt, venind mereu pe pragul unde oamenii sînt așa cum sînt, sub chemarea eternului și a secundei. Au apărut mai multe astfel de cărți ale deceniilor dintîi ale socialismului nostru. Ele cercetează cu o înțelepciune prea împlinită epoca și din pricina înțelepciunii rămîn niște lungi conversații cu cititorul. Conversația despre adevăr și putere e ademenitoare. Pare să se fi scurs acel timp care face din tot și din toate bucvă de istorie. Dinu Săraru însă ține în el o rezervă țărănească de mare calitate și încearcă a trăi acum timpul, a-l pricepe ca proces, ca speranță a speranțelor și deșertăciune a deșertăciunilor, deopotrivă. De unde firescul existenței *Clipei* sale în cea mai mare parte a ei. Elementul deosebitor, care face din pagina cărții un fapt al sensibilității și unul al conștiinței, e melancolia. Ea este supratemă, ea adună toate firele la cititor și îi dă lui sentimentul cel bun al participării, al lucrului odată cu autorul. Dinu Săraru are frumosul dar al meditației cu alean, personajele trăiesc ca fluide, aceste fluide rămîn, au durată, nu trec odată cu spusa cărții. Cititorul de romane ține minte cugetările despre putere și despre clipă numai cînd ele devin fluide, materie care umblă insinuant, care nu prea poate fi definită, dar care dă gradul de autenticitate al scriiturii, care-i dă prezență. Cartea fiind mult elaborată, metafizica lui Dinu Săraru are un aer impecabil, ce-i strică uneori. Ea e atacată, fără voia autorului, s-ar zice, de chiar creșterea în stare a personajelor. Pe măsură ce cartea sporește în pagini, în mintea cititorului se adună o seamă de nedefinite, o seamă de lucruri din spatele celor făcute ori rostite de cetățenii ce-o locuiesc. Orășenii de aici vin din țărani, cu cît ei urcă mai înalt pe scara puterii, cu atît spița lor de țărani își zice mai clar obîrșia, cu atît ea își pune mai adînc sămînța. Am putea gîndi că aceasta e drama : schimbarea grăbită a timpilor și a stărilor. Ei trebuie să aleagă. Dumitru Dumitru este omul care a ales. El este supus însingurării din pricina prea marii sale patimi de adevăr social, de apetitul său abia trezit pentru adevăr filozofic. Tudor Cernat tocmai alege și tocmai primește șocul unei luminate solitudini. Pentru Năiță Lucian alege istoria : nu el, ci clasa căreia îi aparține. Năiță Lucian nu are vină, pentru că el cunoaște mersul istoriei. El nu plătește aici decît cu prețul ce-l dă întotdeauna țăranul și care e un preț de o viață, care e destin. El își trăiește viața, cu bune și nebune. Cei trei sînt, evident, un singur personaj. Ei dau chipul omului hărăzit de revoluție pentru mari decizii și mari responsabilități, pentru despărțirile de ape. Cînd apele se despart violent, cineva trebuie să pătimească răvășirea lor, limpezirea cursului lor. Și pătimesc, de-a valma, vinovații cu nevinovații. Tot dintre aceștia se nasc cei ce ratează clipa în nădejdea duratei, a ceea ce nu se poate pierde fiindcă e idee și ființă a colectivității. Tema e de demult, e prea știutul „carpe diem", toate rezolvările temei au ajuns și ele cunoscute, altele nu se mai ivesc. Dar, cum zice Marin Preda în minunata lui *Viață ca o pradă*, nu ideile sînt interesante, ci oamenii care le duc. Dinu Săraru duce în chip captivant vechiul indemn. El este un scriitor de romane de care trebuie să ținem seamă. Cu fervoarea ce-o vădește în construirea unor trăiri monumentale, exemplare, cu proprietatea ce-o are în structuri, cu glasurile ce le aude cînd scrie dialog și, prin asta, cu firescul pilduitor al dialogului el va să devină un scriitor de romane important.

TUDOR OCTAVIAN ■

GEORGE BĂLĂIȚĂ

Lumea în două zile

Lumea în două zile : titlul romanului lui G. Bălăiță înseamnă de fapt lumea cu două fețe. În sens ontologic, nu etic. Una, reală, comună, domestică ; alta, fabuloasă, extraordinară, infernală. Una, pe care o vedem cu ochiul liber ; alta, nevăzută. Romanul conține povestea, în aceste două planuri, a vieții unui mic-burghez. Antipa (pe numele său) e funcționar la un sfat popular dintr-un orășel de provincie. Are o soție legitimă și cam pisăloagă și își împarte viața între casă și slujbă. Dar ce ruptură, ce falie esențială e între bătrîniciosul Antipa care șade în fustele nevestei, îmbrobodit, cocolit, insignifiant și veselul funcționar (de la biroul de decese), energic, tînăr, clarvăzător... Claritate suspectă, aș adăuga, căci într-o zi Antipa cîștigă un bizar pariu a cărui miză este moartea unui om. Și iată-ne în plin Gogol. Cine e Antipa ? Întrebarea și-o pun mulți, inclusiv un personaj care întreprinde în roman, în numele autorului, o anchetă cu privire la viața și la moartea acestui, cum să-i zic, Cicikov. (Nu are el de-a face, datorită slujbei, cu suflete moarte ?) Cine e deci Antipa ? Răspunsul e mai simplu decît pare : oricine este Antipa, căci Antipa este omul.

Romanul, atît de profund și de poetic (deși nu fără ironie) al lui George Bălăiță, conține o parabolă a existenței umane. Aspectul fantasmagoric nu trebuie să ne inducă în eroare, nici bizarul pariu, nici sufletele... Doi câini (gogolieni și ei) discută la un moment dat despre Domestica („se ocupă de lucrurile calme, sigure, caraghioase dar lipsite de primejdie pe care clinele le caută cu înfrigurare și spre care ultimul vagabond ca și marele conducător aspiră...") și despre Infernalia („se ocupă de lucrurile tulburi, întunecate, iraționale") : „Vreau să arăt — explică Argus, unul din câini — cum într-o singură ființă aceste două stări sînt active și într-un echilibru relativ..." E de ajuns să punem în locul lui Argus pe Antipa, în locul căței Eromanga pe Felicia, în locul... Și iată romanul ! Pe care această prezentare îl reduce la sistemul lui osos precum o radiografie ; dar care are și sînge, și mușchi, și piele. Tocmai impresia de densitate inextricabilă a realului îi constituie forța. Domestica nu e plată, burgheză, ci transfigurată, adevărată epopee casnică, familială, culinară ; Infernalia nu e, nici ea, naivă ca o pictură cu draci de pe zidul unei biserici, dar minuțios-realistă, pedant-realistă. Fața banală a lumii e plină de poezie, fața ei nevăzută plină de realism. În aceste compensări stă misterul reușitei romanului. George Bălăiță e un poet exhaustiv al aventurii umane și un realist fantasmagoric al lumii. Vizionarismul lui e precis, de o bogăție flamandă în detalii, descrierea alunecă în fabulos, crește ca un aluat de cozonac în lighean. **Lumea în două zile** e un roman cum avem puține.

NICOLAE MANOLESCU ■

PAUL ANGHEL

Scrisoare de la Rahova

Scrisoare de la Rahova (Editura Cartea românească, 1977) este un roman despre un moment din Războiul de independență de la 1877. Paul Anghel însă nu descrie cu predilecție ororile luptelor purtate, imaginile de coșmar ale cîmpului de bătălie. El surprinde neliniștile prințului Carol, înfățișat mai curînd ca un om predispus la reverie decît de o energie debordantă, în ciuda austerității sale de militar și ale cărui acte par dictate de armata lui, de ceilalți comandanți, lui nemairăminîndu-i decît să aștepte desfășurarea evenimentelor. Sînt povestite de asemenea frămîntările ostașilor care poartă greul războiului, conștienți că în orice zi pot să piară, că numai hazardul îi menține în viață. Din această pricină ei adoptă o filozofie a împăcării cu destinul ce le este rezervat, destin ce uneori poate fi decis de o tragere la sorți a liniilor de atac. Narațiunea este simplă, ușor de urmărit, chiar dacă uneori peste planul prezentului se suprapune cel al trecutului (fluxul de amintiri ale prințului), după cum scenele de la Rahova sînt întrerupte de scene întîmplate în același timp la București. În carte sînt prezentate zaiafeturi de la curte, saloane somptuoase unde pășesc ca în vis femei frumos înveșmîntate, obiceiuri de sărbătoare ale poporului, de care prințul ia cunoștință cu un sentiment de vagă neliniște. Dar ce impresionează cel mai mult este concepția autorului asupra istoriei, înțeleasă nu ca o desfășurare liniară de evenimente, ci ca o suită de fapte contradictorii, pe care abia pe urmă le descifrezi că au avut un același sens. Autorul se bazează pe datele oferite de documente, dar cartea sa nu este o reconstituire fidelă, ci propunerea unei viziuni asupra momentului respectiv. El își închipuie rînd pe rînd cam ce puteau simți și gîndi în acele clipe prințul și ostașii săi, comandanții ruși și locuitorii Bucureștiului. Sînt creionate un mare număr de secvențe care laolaltă conturează un tablou amplu, plin de mișcare și viață. Paul Anghel este departe de imaginea unui autor atoateștiutor pentru care lucrurile sînt clare și definitive. Dimpotrivă, el creează impresia că numai împreună cu cititorul află și el adevărul și de aceea îl invită să colaboreze, să descifreze împreună mecanismul istoriei. Scriitorul sugerează admirabil ce încleștare teribilă a fost aceea pentru cucerirea Rahovei, dar nici un moment frazele sale nu devin grandilocvente iar patriotismul și eroismul armatei române apar ca trăsături firești ale oamenilor pămîntului nostru și nu sînt scoase voit în evidență pentru a face paradă de ele. Scris limpede și riguros, într-o manieră originală dar fără ostentație, romanul lui Paul Anghel este o scriere de valoare, una din cele mai bune ale acestui autor profund interesat de istoria națională.

A. GEORGE ■

AUGUSTIN BUZURA

Orgolii

În cadrul literaturii noastre, romanul și-a desfășurat un larg evantai de aspecte, din care nu lipsește nici o preocupare, permanentă sau de actualitate și nici o modalitate tehnică. Recentul roman al lui Augustin Buzura (**Orgolii**, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977) se axează pe o aprigă competiție în preajma alegerii unui nou rector al institutului de medicină din metropola transilvană. Un număr de profesori îi propun candidatura academicianului Ion Cristian, eminent cercetător, pasionat de problema găsirii unui citostatic, pentru vindecarea cancerului. Profesorul este la a una sută șaptesprezecea încercare neconcludentă, după ce, nelipsit de autoironie, sărbătorise pe a o suta. Cifra îi se pare unora exorbitantă, de aceea rectorul în funcție îi refuză pe mai departe subsidiile pentru continuarea experiențelor. În istoria științei medicale însă salvarsanul a reușit la a șase sute șasea încercare, iar neosalvarsanul la a nouă sute paisprezecea. Se știe că în zilele noastre cancerul e combătut prin concursul universal al cercetătorilor din lumea întreagă, care se țin reciproc în curent cu rezultatele lor. Cristian este însă nu numai un om de laborator, dar și un mare izolat, atît prin temperament, cît și în urma suferințelor lui, datorite intrigilor, vai !, ale celui mai bun prieten al său, Constantin Redman, și conjuncturii politice. Este admirat și temut, nu însă și iubit. Autorul ne dă cheia acestui „caz" chiar de la a doua pagină a cărții, cu monologul interior al lui Cristian :

„Adevărul este că m-am îndepărtat de ei. Poate cercetările, atîția ani... Zecile de formalități și absurdități la care trebuie să facem față... Și nu în ultimul rînd, neîncrederea mea în unii. I-am evitat... Sau am fugit... Parcă-mi era frică de ei. Îmi lunecau printre degete... N-am mai avut răbdarea să-i cunosc".

Aceasta este o față a chestiunii. Cealaltă, mai tristă, e lipsa de caracter a colegilor care l-au solicitat, dar pe parcurs îl părăsesc, iar însuși autorul falsului denunț, Redman, pe care l-a iertat și l-a operat cu succes de o tumoare, se întoarce împotriva lui, dînd o nouă declarație mincinoasă, de natură a-l dezonora pe marele savant, dublat de un tot atît de mare chirurg. Tot caracterului său solitar îi datorează Cristian și îndepărtarea de dînsul a propriului fiu, Andrei, care-l judecă cu răceală, neînțelegîndu-i firea și situația. Este însăși drama omului superior, suspectat și dușmănit de liota coalizată a mediocrităților. Colegilor săi neloiali li se adaugă un laborant sfertodoct, al cărui jurnal oferă cititorilor cîteva savuroase **intermezzo**-uri, de irezistibil efect caragialesc. Romanul e construit în contrapunct, acțiunea patetică se întretaie cu aceste specimene de umor involuntar, în timp ce imaginea lui Cristian ne este propusă din mai multe unghiuri : acela al lui Andrei, al lui Redman și al profesorilor versatili, spre a diversifica tehnica romanului, în mare parte analitic, eroul examinîndu-se cu necruțătoare luciditate, deși este un ireductibil orgolios. În luptă cu celelalte orgolii, ale unor universitari mediocri, Cristian pare a ieși pînă la urmă biruitor, după ce romancierul, dublat de un medic psihiatru, i-a urmărit caligrama oscilațiilor sale morale.

Ca și **Bietul Ioanide**, dar într-o tonalitate sumbră, **Orgolii** e negativul intelectualității universitare, în care ca într-o junglă colegii se sfîșie între ei, în apriga luptă pentru promovare, fără alegerea mijloacelor. Luptător antifascist, arestat în timpul burgheziei, combatant apoi pe frontul de vest, membru de partid, torturat în anii arbitrarului judiciar, reabilitat și redat preocupărilor sale științifice, înconjurat de o invidiabilă aureolă științifică, Cristian, omul de geniu, n-are tihnă; este parcă sortit să sufere necontenit, iar biruința sa finală apare ca provizorie. Cartea cere o continuare, de aceeași forță ca și **Orgolii**, dar parcă mai puțin deprimantă. Talentatul romancier, înzestrat cu o deosebită acuitate psihologică, ne-o datorează.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Jurnal de atelier (4)

6 decembrie 1957. Vizită la redacție a unui băiat, absolvent al facultății de agronomie. Vine să-mi relateze, cu lux de amănunte, într-un limbaj elaborat, uneori prețios — fapt ce mă face, întotdeauna, atent — ceea ce numește **„aventura"** lui. Absolvent al facultății — primul din promoția lui — cel dintîi în toți anii de studii, urma să rămînă, la București, preparator universitar. Locul era liber și îi revenea, dacă am înțeles eu bine, în mod automat. Spre stupoarea lui, cînd repartițiile au fost definitivate, s-a pomenit bombardat la o fermă de stat, la șaptezeci de kilometri de Botoșani, iar locul lui atribuit ultimului clasat. Îmi citește pe față nedumerirea : **„Vă rog să cercetați"**. Băiatul e subțire, grațios, poartă o pereche de ochelari cu lentile groase, de miop avansat, își povestește suferința, cu demnitate — **„Și nu e singurul caz"**, îmi spune. Treptat, prinzînd curaj, îmi dezvăluie un univers, pînă acum o oră pentru mine, secret : un băiat, fiul unui director din Ministerul Agriculturii, conferențiar la agronomie, care după terminarea studiilor, în fața perspectivei de a pleca la țară, a preferat să se angajeze plasator de bilete la circ. Și un aspect de farsă tiliarită : **„Bebe"** — îmi spune — **„a găsit o soluție mai fericită : s-a însurat"**. Se pare că există o dispoziție : cei căsătoriți, ale căror soții lucrează în Capitală, rămîn în București. — **„S-a căsătorit"**, îmi spune băiatul — **„toate fericirile trebuie plătite"** — și a scăpat de **„surghiun"**. Dă, însă, cuvîntului o nuanță de ironie și de dezaprobare vădită. I-am făgăduit să mă ocup de **„cazul"** lui. **„Cînd să revin ?"** — **„De azi într-o săptămînă"**. Îmi mulțumește politicos și pleacă sceptic. Îi chem pe M. de la **„secția sesizări"**, om activ și priceput, îi încredințez **„cazul"**, îl rog să cerceteze cu cea mai mare atenție și să mă informeze urgent.

11 decembrie 1957. Îi povestesc lui H. cele relatate de vizitatorul meu. Izbucnește într-un rîs homeric. — **„Bătrîne"**, îmi spune, **„se cunoaște că ești «documentat»"**. Păi, asemenea exemple îți furnizez eu cîte vrei. Iar cu **„Bebe"**, cel scăpat de **„exil"** prin însurătoare, e prieten. — **„Nu vrei să mi-l prezinți și mie ?"** — **„Pe loc"**. Îi dă un telefon și-l convoacă pentru a doua zi la șase după masă.

13 decembrie 1957. Ieri după masă am trăit două ore de rîs tordant. La șase fix, și-a făcut apariția **H.**, cu **Bebe.** După trei minute, de studiu, ca la box, **Bebe** s-a dezlănțuit. Vorbește numai el, are o vervă halucinantă și un haz torențial. Cabotin, vede că m-a cucerit și supralicitează. Folosește expresii argotice dar care, în gura lui, nu sună trivial. N-are secrete și rîde de propriile lui aventuri cu spirit critic. A încercat, ca să scape de perspectiva **„îngropării la țară"**, toate stratagemele. Hahaleră, indiscret și amoral — îmi face un portret al părinților lui, vitriolant —, a încercat să intre la tramvaie, dar n-are reflexe, contabil la un aprozar, dar îi lipsesc studiile de specialitate, pînă a descoperit prevederea privitoare la avantajele celor căsătoriți : **„mană cerească și ou lui Columb"**. **„Și aici"**, își continuă el discursul, **„intră pe fir farmacistа"**. — **„Care farmacistă ?"** — **„Nevastă-mea"**. Îi face o curte asiduă — cine îi rezistă ? — și o cere în căsătorie. Fata, funcționară la un depozit de medicamente din București, își instiințează părinții, bătrînii sînt de acord, căsătoria are loc în trei săptămîni. Pe baza acestei noi situații, face presiuni, aleargă, plînge, arată că **„i se distruge căminul"** și agronom fiind, cu examenul de stat dat, e numit **„ajutor de băgător de seamă la Grădina Botanică"**. Mă întreabă, iradiind de fericire : — **„Mișto, nu ?"** — **„Și căsnicia cum merge ?"** — **„Care căsnicie ?"** — **„Cum care ? Cu farmacistа"**. — **„Să fii matale bogat. A doua zi după ce am avut numirea la mînă, am băgat divorțul"**. Și ca argument suprem : **„Ce-o nebun, să stau cu baba ?"** **„Baba"**, farmacistа, are douăzeci și șase de ani.

14 decembrie 1957. M. de la **„sesizări"** a cercetat **„cazul"** : corespunde adevărului. Telefon lui **D. D.**, de la agronomie. Simulează surpriza — sînt încredințat că e la curent — îmi cere **„lucrarea"**. făgăduiește să repare **„nedreptatea asta scandaloasă"**, în cel mai scurt timp. — **„Mulțumesc, aștept"**. Și fiindcă mi-a simțit îndoiala : **„În cîteva zile, vă caut eu"**.

15 decembrie 1957. Surpriză : telefon de la **D. D.** Băiatul are dreptate, s-a ivit un post liber la facultate, **„cazul"** — **„vă rog să mă credeți, m-a îndurerat"** — a fost rezolvat.

18 decembrie 1957. O nouă vizită, la redacție, a băiatului. E emoționat, febril, euforic, exaltat : **„N-am să vă uit niciodată"**. Dincolo de lentilele lui groase, zăresc lacrimi care mă tulbură.

16 ianuarie 1958. Terminat actul întîi, titlul provizoriu : **„Siciliana"**.

4 mai 1958. E uimitor, și pentru mine, cum s-au metamorfozat datele **realului** în piesă. Din tot ce mi-a furnizat **documentarea**, n-a rămas decît ideea inițială : refuzul unora dintre tineri să plece, după absolvirea studiilor, la țară și situația dramatică a **căsătoriei fictive.** În rest, oamenii și întîmplările au trecut printr-un filtru care a eliminat impuritățile. **„Bebe"** din piesă n-are cu cel din viață decît vagi asemănări de vervă. Și faptele s-au schimbat. Nu **Bebe** are inițiativa căsătoriei false, ci partenera sa, **Fifi,** o tînără absolventă a facultății de medicină, fată dulce, deșteaptă și sensibilă, care schimbă întreaga economie a comediei. S-au impus două personaje noi : **Nicki,** prietenul lui **Bebe,** și **Tiberiu Cezar Sicoșan,** logodnicul fetei. Va fi — acum, știu —, o **farsă lirică.** Așa vor personagiile piesei și n-am **dreptul** să mă **opun.** Orice imixtiune în viața lor, în numele autocrației scriitoricești, e un act de siluire și se soldează cu o mistificare.

9 decembrie 1958. Terminat actul doi din **„Siciliana"**.

10 decembrie 1958 — mai 1959. Remaniat actul unu și doi, scris, într-o primă versiune, actul al treilea. Ultimul act, cel mai dificil al oricărei comedii, mă satisface pentru tonul și poezia lui discretă. Sînt lucid, n-am fost niciodată robul grafomaniei mele orgolioase, comedia e limpede, tonică, stenică și convingătoare, fără să fie, o singură clipă, **didactică.** Teatrul lui **Brecht,** indiferent de succesul actual, va intra într-o zi într-un con de umbră, din pricina spiritului didactic. Cred că o știa, nemingiiat, și **Brecht.** În 1956, la **Berlin,** am avut cu el o lungă discuție. — **„Care credeți că este"**, m-a întrebat, **„autorul secolului nostru ?"** — **„Cehov"**, am răspuns fără ezitare. — **„Mă tem că aveți dreptate. Dar de ce credeți asta ?"** — **„Fiindcă teatrul"**, i-am spus, **„nu e nici teologie, nici pedagogie și, mai puțin decît orice : demagogie".**

15 septembrie 1960. Împotriva voinței mele : sînt directorul artistic al „Naționalului". La insistențele lui Z. St. și ale ministerului, „Siciliana" a intrat în repetiții la noi la teatru, în regia lui **Sică,** cu o distribuție strălucită : **Birlic, Giugaru, Natașa Alexandra, Coca Andronescu** în **Fifi, Florin Vasiliu** în **Bebe** și, la cererea mea, în confrate, autor al unei piese jucate de trei ori. **„Siciliana"**, spune, e o **„gravă eroare".** Unde a văzut autorul o asemenea realitate ? Unde a întîlnit absolvenți de facultate care să refuze să plece la țară ? Acțiunea e falsă, caracterele arbitrare, conflictul „născocit", umorul inexistent. „Un rebut, grevat de condamnabile greșeli ideologice și artistice". Se asociază la rechizitoriu **N.** și nu mă cruță de nici o injurie : **„Fabricant de maculatură", „meșteșugar de o oarecare abilitate",** insinuînd cele mai grave acuze : **compilație și plagiat.** Se asociază la acest milostiv denunț și alți confrați, în aplauzele dezlănțuite ale sălii. În banca întîi, **D. D.,** de la agronomie, încurajează vorbitorii. Încep să fiu rob de o bănuială. În convorbirea telefonică pe care am avut-o cu el, cînd i-am semnalat nedreptatea făcută băiatului, i-am spus că nu e singurul abuz și că, oricum, voi semnala mai sus. **V. Fl.** trece cuvîntul studenților care își manifestă **„indignarea și revolta".** — **„Cum a îndrăznit acest așa-zis tovarăș să insulte tineretul nostru ? Cum și-a permis să ne învinuiască pe noi că nu vrem să plecăm la țară, cînd unicul nostru ideal e să ne vedem acolo, în mijlocul vieții, care ne așteaptă și ne cheamă ?".** — **„Piesa e o calomnie"**, strigă un alt tînăr furibund, în vacarmul crescînd al sălii.

Mă aflu în prima lojă, avanscenă, dreapta, privesc sala, ascult vorbitorii asmuțiți și excitați, mă uit la **Z. St.,** scrie febril, cu ochii în hîrtii, îl caut pe **Sică,** nu-l văd nicăieri, privesc fețele nedumerite ale actorilor — după spectacol, au coborît în sală — nu-mi vine să-mi cred urechilor și ochilor. La parter, în ultimul rînd, desfigurată, **G.,** și alături de ea **D. R.,** concentrată, netulburată și atentă. O iubesc : în 1946, cînd zăceam între viață și moarte, pe un pat de spital, la Colentina, a venit la mine cu o pline mare „coaptă de mamaia". Colegii mei, de la ziarul unde lucram și unde am căzut, n-au avut timpul să mă caute. Luptau. **V. Fl.** dă din nou cuvîntul confraților mei. **Tr. S.** începe calm,

MEMORIILE MELE

Tiberiu Cezar Sicoșan, un debutant : **Dem. Rădulescu.**

9 noiembrie 1960. Ora nouă seara : **accidentul inimii.** Singur în casă, întins în pat, reciteam actul al treilea al piesei, care cere, spre final, o tăietură fără cruțare. Am întins mîna să ridic receptorul telefonului care suna insistent. Un cuțit de foc, năprasnic, în inimă, pînă la omoplatul sting. N-am nici un dubiu : **infarct.** Rămîn nemișcat gîndindu-mă : dacă trec primele cinci-șase minute, s-ar putea să scap. Număr în gînd secundele, trișind, fiindcă număr mai repede. Sînt lucid, calm, împăcat, de parcă n-ar fi vorba de mine. Și intervine, treptat, necesitatea de a te minți : poate că m-am înșelat. La ora zece, profesorul I., o soră și un aparat, portativ, de electrocardiografie, confirmau diagnosticul. Peste nouă zile, premiera **„Sicilienei".**

20 decembrie 1960. Sînt singur acasă, e ora șapte și jumătate, la teatru s-a ridicat cortina pentru primul spectacol. Spun replicile în gînd, încercînd să le sincronizez cu cele ce se rostesc acum pe scenă. Dar sala ? Ce face sala ? Cum reacționează sala ? La unsprezece și jumătate au venit **Sică** și **A.** — **„Cum a mers ?"** — **„Nebunie".** Cu dulcea lui manie teatrală, a notat, trăgînd cîte o linie, aplauzele la scenă deschisă : douăzeci și nouă și, la sfîrșit, șaptesprezece cortine triumfale.

14 ianuarie 1961. Aseară am văzut, în sfîrșit, și eu, „Siciliana". Spectacolul are o vervă amețitoare. Iar sala răspunde, electric.

— **„Vezi că n-am exagerat"**, îmi spune **Sică** și lăcrimează, ca de obicei, emoționat.

29 ianuarie 1961. Mă aflam în biroul meu de la „Național", cînd m-a chemat la telefon o voce suavă de la minister, cunoscută din adolescență. — **„Luni"**, mă întreabă, **„sînteți și liberă, nu ?"** — **„Da".** — **„Aș putea organiza un spectacol, dimineața, la unsprezece ?"** — **„Evident. Cu ce ?"** — **„Cu «Siciliana». Sînt unii tovarăși care țin să vadă piesa. Ar urma, după aceea, discuții. De acord ?"** — **„De acord".**

Îi comunic lui **Z. St.** noutatea și-mi spune : **„Nu-mi miroase a bine". Luni era unsprezece fără un sfert,** în sala „Comedia", cu **Z. St.** și **Sică.** Teatrul, plin pînă la ultimul loc. — **„Cine sînt domnii ?",** îl întreabă **Sică** pe **H.,** secretarul organizației de partid. — **„Studenți de la agronomie, de la alte facultăți, profesori, cadre din Ministerul Agriculturii, ziariști, critici, academicieni".** A început spectacolul, se joacă strălucit, dar sala rămîne inertă, neutră, indiferentă, de gheață. S-a terminat, a căzut cortina, cîteva aplauze răzlețe, s-a ridicat iar, pe scenă o masă solemnă, prezidențială, la care iau loc Z. St., directorul „Naționalului", și **V. Fl.,** din partea ministerului, care conduce dezbaterile. Dă cuvîntul, după o listă — cînd a fost alcătuită ? — și primul care se ridică să vorbească e **Al. I.,** dulcele meu

încercînd să arate **„meritele piesei"** — vacarm în sală — **„mesajul limpede și umanist"** — vacarmul crește — **„poezia delicată"** — interjecții batjocoritoare la balcon și urlete bezmetice : **„Jos !", „Jos !", „Jos !".** Se ridică falnic **T. Cr.,** secretar general în Ministerul Agriculturii. Nu va mai sublinia lipsurile grave, ideologice și estetice, ale acestui **„deșeu jalnic",** fiindcă **„au vorbit alții înaintea mea și mai bine decît aș putea s-o fac eu".** El ține **„să demaște"** caracterul politic al acestei **„producții dușmănoase".** Mi se adresează, fulgerător, mie : **„Îți dai seama pe cine ai servit ?"** A devenit, subit, furios și apoplectic și-mi strigă : **„STAI ÎN PICIOARE ! ESTI AGENTUL LUI EISENHOWER !"** Și atunci s-a produs un fapt, cel mai îngrozitor al vieții mele, marca de rușine, stigmatul de pe fruntea mea, ce nu se va șterge nici în clipa morții mele : **M-AM RIDICAT ÎN PICIOARE.** Dar iată că a luat cuvîntul duiosul, liricul, hitul confrate C. Nr., care mă **„apără".** — **„Nu înțeleg"**, spune — **„de ce facem atîta caz și acordăm atîta importanță acestei maculaturi ce se numește «Siciliana», «O CÎRPĂ FETIDĂ», «să o luăm cu două degete"** — schițează gestul supremului dezgust — **„și s-o aruncăm la lada cu gunoi. Iar autorul dacă vrea, dacă poate, dacă mai poate, să scrie o altă piesă".** Expresia **„cîrpă fetidă"** place și face cariera. O repetă, cu voluptate, și alți vorbitori.

Iată, însă că s-a sculat un tînăr, subțire, grațios, cu niște ochelari groși, de miop consecvent. De unde îl cunosc eu pe omul ăsta ? Unde l-am mai văzut ? A, da, sigur, băiatul meu, nedreptățitul de acum trei ani, într-un fel, inițiatorul, inspiratorul „Sicilienei", fiindcă de la **„cazul"** lui a pîlcat piesa. Nu e **preparator** la agronomie, ci **asistent.** Îl privesc, s-a împlinit, iar glasul i-a devenit mai sonor. — **„Nu piesa e o «cîrpă fetidă»",** spune, **„CI AUTORUL EI".** Acum trei ani, mi-a făgăduit să nu mă uite. S-a ținut de cuvînt. Stau în picioare, dar nu mai ascult. O singură clipă mai sînt atent și o și notez, pentru nemurire. A luat cuvîntul un profesor **MAYER** — îi caligrafiez numele exact, ca să intre în eternitate, fiindcă a spus un lucru care nu cred că a mai fost rostit vreodată, în lume, de cînd s-a născut teatrul, de la grecii antici, și chiar de dinaintea lor: **„Și nu sfătuiesc actorii care au jucat în această piesă să treacă pe lîngă zidurile facultății de agronomie, fiindcă riscă să lase cu oasele mulate".** Actori amenințați cu bătaia !

Iar ședința a continuat, în aceeași atmosferă, pînă la opt seara, cînd **V. Fl.** n-a mai pus concluzii **„fiindcă discuțiile, tovarăși, au fost suficient de concludente".**

Marți, a doua zi, la zece dimineața. Telefon de la minister. Aceeași voce diafană : **„Cînd se mai joacă «Siciliana» ?** — **„Astă seară, joi, și duminică la matineu".** — **„Și săptămîna viitoare ?"** — **„Acum, la douăsprezece, stabilim repertoriul".** — **„La «Siciliana» nu mai puneți bilete în vînzare".** Și fiindcă am tăcut : **„E limpede ?"** — **„E limpede".**

Marți seara. „Siciliana" se joacă scăzut, fără brio, fără nici un elan. Actorii sînt încă șocați de ședința de ieri. Sala, în schimb — în oraș s-a aflat că piesa a fost suspendată — e în delir.

Duminică, matineu, la ora trei. Ultimul spectacol cu „Siciliana". Sînt la teatru cu Z. St. și Sică. Am sentimentul că mi-a fost omorît un copil. E trei fără zece, sala e plină, frenetică, nerăbdătoare. Trei fără cinci minute, în fața teatrului s-a oprit o mașină din care coboară un tovarăș din conducerea partidului, împreună cu soția sa. E cel mai tînăr membru al Biroului Politic, se bucură însă în rîndul colegilor săi și al întregului partid de o mare autoritate și prestigiu. Vine des la teatru, nu lipsește de la piesele originale, iar la sfîrșitul spectacolului, stă de vorbă cu autorii, regizorii sau principalii interpreți. Ne-a dat mîna și a trecut în loja unsprezece, din fața scenei. S-a ridicat cortina, actorii știu că e ultimul spectacol, au aflat cine e în sală și joacă electrizați. Iar publicul răspunde prompt : replica și aplauzele. După ultima cortină — ovații. A ieșit și tovarășul din conducerea partidului, împreună cu soția sa, din lojă. M-a văzut, se apropie de mine: — **„Spune-mi, B., ce au oamenii cu piesa dumitale ?"** — **„Să vedeți, tovarășe Ceaușescu, s-au supărat studenții de la agronomie, fiindcă am arătat că unii dintre ei, după absolvire, încearcă să scape, să nu plece la țară".** — **„Spun că nu e tipic"**, adaugă Z. St. — **„Că asemenea cazuri nu există"**, precizez eu. S-a făcut palid, semn de adîncă mîhnire. — **„Vino mîine la mine, să-ți dau zeci de nume cu adresele lor exacte".** — **„Bună piesă"**, spune, cu ochii în zîmbet, tovarășa Ceaușescu. **„Bună, dar păcat"**, subliniază tovarășul Ceaușescu : **„Trebuia să fie și mai tare !". A doua zi dimineață, luni, la ora zece.** Sună telefonul în biroul meu. Ridic : Ministerul, aceeași voce suavă, cunoscută mie, de mult, din adolescență. — **„Cînd se joacă «Siciliana» ?"** — **„Nu se mai joacă".** — **„Cum așa ? De ce ?"** — **„Nu mi-ai spus dumneata să nu mai pun bilețele în vînzare ?"** — **„Eu ? Am zis eu așa ? Bagă, imediat, piesa în repertoriu".** Și după o pauză scurtă, cît oftatul meu : **„Bună piesă. Păcat ! Trebuia să fie mai tare. Cum am timp, vin s-o mai văd o dată".** De aici înainte, odiseea **„Sicilienei"** cunoaște cîteva finaluri. La trei luni de la faimoasa ședință, deschid ziarul și pe pagina întîi, a treia și a patra citesc : o critică severă la adresa Ministerului Agriculturii. Argumente : înalte cadre de conducere, agronomi de prestigiu, n-au mai ieșit din feuda lor centrală, înundați de hîrtii și note telefonice, n-au mai fost pe la țară, de ani de zile. Alături, un paragraf amplu : numeroși absolvenți ai facultății de agronomie au uzat de diferite stratageme ca să nu plece la sate. În pagina a patra a ziarului, **autocritica** severă a celor vizați în pagina a treia. În prima coloană, stînga, sus, una singeroasă, a lui **T. Cr.,** cel ce mi-a strigat : **„Stai în picioare ! Ești agentul lui Eisenhower !"** Recunoaște amerit, spăsit, pătrunz : n-a mai ieșit **„pe teren"** de cinci ani, e rupt de realități și **„depășit de evenimente".** În aceeași seară, sînt la **„Siciliana".** În pauza după actul doi, pe cine zăresc în foaier ? Pe **T. Cr.,** cel ce mi-a strigat : **„Stai în picioare !".** Îi string, călduros, mîna : **„V-am citit azi, în ziar. Foarte serioasă autocritica dumneavoastră. Mi-a plăcut".** Dar adaug, spre nuanțare : **„Poate prea aspră".** Își o figură îndurerată și complice : **„Trebuia. Ce puteam să fac ?".** Își aprinde o țigară națională și continuă : — **„Nenorocirea e alta. Că acum, trebuie să plec la țară... D-aia mă și gîndeam... Poate că puteți dumneavoastră să mă ajutați, într-un fel"...** — **„Cum ?".** — **„Să găsesc un post în București".** — **„Unde ?"** — **„Oriunde"** — **„Și ce să faceți ?** — **„Orice".** O secundă am fost tentat să-i spun : **„Să mă consult cu Eisenhower"**, dar am renunțat. Suna pentru actul final.

8 mai 1977. După **„Mielul turbat"**, de douăzeci și trei de ani pe scena teatrelor din țară și din străinătate, ajuns la fabuloasa cifră : douăsprezece mii de spectacole, **„Siciliana"** e cel mai tenace caz de longevitate din istoria teatrului românesc : de șaisprezece ani, fără întrerupere, pe afișele teatrelor bucureștene **„cîrpa fetidă"** — vorbesc de piesă —, a-a purtat bine : a fost tradusă, tipărită și reprezentată în treisprezece țări, retransmisă — cum o fi ajuns acolo ? — de rețeaua de radiodifuziune canadiană, iar **Adam Tarn,** estetician polonez, de talie mondială, a scris un studiu amplu : **„Siciliana, sau triumful comediei noi".** Ce să mai adaug ? Ce să mai zic ? **Zaharia Stancu,** binecuvîntată să-i fie memoria, cînd era supărat — și cînd n-a fost ? — dacă era întrebat : **„Ce mai faci ? Ce mai zici ?"** se bătea cu palma peste buzele lui veșnic arse de febră și răspundea : **„Nu mai zic, sărmanul de mine, nimic. Tac".**

5 iunie 1977. Nu tac ! Început, azi, **„Comedia Comediei".**

AUREL BARANGA

Mă numesc **Nicolae Truică**, domiciliez în București și în fiecare an îmi petrec concediul de odihnă, cu familia, în casa părintească din Jiana Mare, județul Mehedinți ; de obicei ne întîlnim aici și cu familia fratelui meu, astfel că împreună cu cei de acasă ne adunăm 16 persoane la masă, dimineața, la prînz și seara. De fiecare dată cînd merg acolo întîmpin o problemă stringentă și greu de rezolvat : procurarea pîinii și laptelui, în sens că pentru asta trebuie să mergi la fiecare două zile pînă la Drobeta-Tr. Severin, adică să faci un drum dus-întors cu un autobuz cale de 75 kilometri. Cred că este imposibil să nu se găsească soluția înființării aici a unui punct de distribuire a laptelui, nu este vorba numai de noi, dar sînt aproape 600 de familii în Jiana Mare. La fel de necesară ar fi și înființarea unei brutării, sau a unui magazin de desfacere a produselor din făină de grîu. Este cel puțin ciudat să poți găsi vin și țuică pe toate drumurile, iar pentru lapte și pîine să bați drumurile la Drobeta-Tr. Severin, cu atît mai mult cu cît C.A.P.-ul, de pildă, livrează zilnic către stat în jur de 1 900 litri lapte de vacă. Gîndesc că problemele ridicate în această scrisoare pledează ele singure pentru rezolvarea lor cît mai urgentă.

Mă numesc **Cristian Dima**, locuiesc în București, strada Straja nr. 4, bloc 31, apartament 1, sector 5. Citind în revista „Flacăra" nr. 22/1977 articolul intitulat „Tu ești Cornelia, sora mea ?", vă rog să binevoiți a mă ajuta să-mi găsesc eventualii frați sau surori, mamă sau tată, întrucît pînă în prezent nu i-am cunoscut. Precizez că am fost găsit în strada Primăverii, sector 1, într-un coșuleț avînd un bilet pe care era scrisă data nașterii — 6 aprilie 1943 — și indicația de a mi se pune numele Dima Cristian. În prezent sînt căsătorit și am trei copii.

În vara anului 1974 am fost convocați pentru recepția blocului B 11 din Calea Aurel Vlaicu, Arad, construcție proprietate personală, constatînd cu această ocazie mai multe lipsuri ale constructorilor ICMJA și OJCVPP Arad și anume : lipsa antenei colective radio și TV, lipsa rafturilor în cămări, calitatea sub orice critică a tîmplăriilor din lemn, lipsa tencuielilor din pivnițe, boxe etc. față de aceste neajunsuri noi am luat poziție și am arătat că nu vom semna recepția blocului, reprezentantul instituțiilor în cauză însă ne-a răspuns verbal că recepția se face și fără semnătură. Ceea ce s-a și făcut, de fapt. Și iată că nici pînă în ziua de azi cele semnalate de noi atunci nu s-au remediat (pentru asociația de locatari a blocului B 11, semnează **Mircea Nistor**, președinte).

În urmă cu cîtva timp am avut nesansa să cumpăr pentru școală două rachete de tenis de cîmp, neracordate. Am cumpărat racordajul și m-am interesat cine l-ar putea executa. Am aflat : la tovarășul Cutcurig, antrenor de tenis la stadionul Central. Am trimis un delegat cu cele două rachete și racordajul. Mi s-a pretins suma de 120 lei și de aici începe ciudățenia : nu mi s-a dat nici un bon de decontare, explicația fiind — lucru și mai straniu — că „mașina specială de racordat s-a cumpărat și a costat 12 000 lei !" Părerea noastră este că această mașină este a clubului, iar practicile tovarășului Cutcurig, cum este și aceasta a racordării pretinzînd sume de bani dar fără a elibera bon de decontare, nu vin cu nimic în sprijinul sportului alb. **(I. Mihai**, directorul Școlii generale Popînzești, comuna Drăgotești, județul Dolj)

Într-un album dăruit de generalul Carol Davila agentului sanitar Duță P. Nicolae, fostă ordonanță a sa, după terminarea războiului — descoperit de mine — se află pe lîngă poza marelui medic român și aceea a unui ofițer superior turc, probabil Osman Pașa. După cum este cunoscut, mareșalul Osman Pașa, rănit la gamba stîngă, s-a predat Armatei Române odată cu sabia sa din aur masiv dăruită de Sultan, primind îngrijiri medicale de la dr. Carol Davila, căruia i-a dăruit fotografia sa. Trimit spre publicare pozele de epocă ale acestor două personalități. **(Dr. Ioan Negru**, Ploiești)

Avram Mare are 48 de ani și este muncitor la Întreprinderea minieră Barza iar soția sa, Rafila, 41 de ani, responsabila punctului de colectare a laptelui din satul Fisi. Recent ei au sărbătorit nunta de argint, cei 25 de ani de la căsătorie, ceea ce pînă acum nu ar reprezenta nimic deosebit : timp de două zile și două nopți oamenii satului Plai, comuna Blăjeni, județul Hunedoara, au petrecut împreună cu familia Mare. În aceeași zi însă — și în aceasta constă noutatea — a început și nunta fiului lor Ioan în vîrstă de 22 ani, electrician la Brad, cu Marta, 20 ani. Cele două nunți, dincolo de bucuria firească pe care au adus-o, au reprezentat totodată un prilej de adevărat festin folcloric : sătenii din Plai, îmbrăcați în portul local, unul dintre cele mai frumoase din Țara Zarandului, au sărbătorit prin jocuri și cîntece cele două evenimente ale familiei Mare. **(Ion Coțoi, Victor Draia** — Hunedoara)

Pe strada Gheorghe Lazăr la numărul 3, în plin centru al municipiului, se află o clădire părăsită de ani de zile care poartă o placă pe care se citesc — e adevărat, cu greu, din cauza prafului — următoarele cuvinte : „Această clădire a fost ridicată în anul 1820, pentru a adăposti teatrul arădean. Aici au dat reprezentații marii artiști ai dramaturgiei românești, maghiare și germane : Déryné (1820), Freumann (1840), Pascaly (1868—1871), Millo (1870). S-a deschis la 30 mai 1907 primul cinematograf din Arad". Renovarea acestei clădiri — care mai păstrează și amintirea lui Eminescu — transformarea vechiului lăcaș de cultură într-un muzeu sau, de ce nu, într-o cinematecă, ar spori, credem, nu numai patrimoniul cultural al municipiului ci și obiectivele turistice ale orașului de pe Mureș. **(Prof. Iuliu Lucaciu**, Arad)

Din partea procuraturii județului Bacău :

„În revista „Flacăra" nr. 17/1977 s-a sesizat că **Mariei Stelea** din orașul Bacău, fostă gestionară la Liceul pedagogic, după predarea gestiunii i s-ar fi reținut pe nedrept suma de 700 lei, contravaloarea cantității de 100 kilograme pîine. Verificîndu-se situațiile semnalate s-a constatat că numita Stelea Maria a plătit suma de 940 lei, reprezentînd contravaloarea a 160 kilograme pîine în valoare de 552 lei și 388 lei contravaloarea altor alimente. Sumele au fost plătite după verificarea gestiunii, din proprie inițiativă, fără ca liceul să emită decizie de imputație. În urma verificării la serviciul de contabilitate al liceului nu s-au stabilit încălcări ale legalității. Menționăm că a fost ascultat numitul **Stelea Neculai**, care a făcut sesizarea și căruia i s-a adus la cunoștință despre verificarea efectuată de procuratură, și rezultatul ei. A declarat că nu mai susține sesizarea deoarece s-a lămurit asupra situației de gestiune pe care a avut-o soția, la predarea acesteia".

Ne adresăm revistei în legătură cu articolul „Cum s-a strecurat în Capitală un tată fugit din familie...", apărut în numărul 20/1977, deoarece pe undeva ne privește și pe noi, fiind colegii Minodorei Diaconu (Moldovan), aflînd abia acum acest zguduitor aspect al situației familiei tinerilor Moldovan pe care îi cunoaștem de cinci ani. Nu am știut situația colegei noastre pînă la apariția acestui articol, deși bănuiam că viața ei era frămîntată de ceva, era foarte tristă. Nici nu știm ce să vorbim despre ea ? O studentă bună, bine pregătită pentru meseria care o așteaptă, deși micuță și firavă totuși sîntem convinși, se va descurca cu zootehnia, deși e atît de sensibilă încît plînge după fiecare animal bolnav. Despre situația creată ? Minodora, fiica adevărată a profesorului Diaconu, părăsită 12 ani de tatăl ei, este victima intereselor meschine ale acestui individ pe care nu-l putem defini nicicum, mai ales în urma propriei sale afirmații : „am bani să-i cumpăr pe toți". Noi sîntem tineri, poate că fără prea multă experiență, dar din cele învățate la științele sociale cît și din viața de toate zilele, precum și ținînd seama de bunul simț, nu putem fi de acord ca Minodora, după ce a fost tîrîtă prin tribunale în toți acești ani ai studenției — care ne sînt atît de scumpi — să se trezească acum, tocmai cînd își pregătește lucrarea de diplomă și așteaptă un copil, azvîrlită în stradă **de propriul său „tată"**. Oare cruzimea unui om merge atît de departe încît să nu admită nici măcar soluția unei plăți în rate ? Cum, cu ce gînduri despre dreptate pășește acum în viață această tînără? Sperăm că noi, **studenții anului V Zootehnie din București, în număr de 100**, nu vom fi dezamăgiți în speranța noastră că, în cele din urmă, dreptatea va fi de partea Minodorei.

Din partea Consiliului popular al comunei Drajna, județul Prahova :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei „Flacăra" de către **Dumitru C. Rădulescu** din comuna Drajna, trimisă nouă spre analiză, vă informăm : casa unde a locuit Dumitru Rădulescu a fost grav avariată de cutremurul din 4 martie a.c. Personal nu are casă trecută la rol, el locuia împreună cu familia la mama sa Elena Rădulescu, figurînd în registrul agricol ca membri în gospodăria acesteia. S-a luat măsura să i se pună la dispoziție provizoriu o locuință pentru a locui cu copiii. Mama acestuia locuiește în prezent la un fiu al ei. Organele MDAS au venit la fața locului, au evaluat paguba și urmează a primi banii — respectiv mama sa. Pentru copii primește un ajutor de 200 lei conform decretului 411/1971. În cazul că se va hotărî să-și construiască ceva, pe plan local îl vom ajuta cu material lemnos și meseriași".

Mă numesc **Mihai Coroianu**, lucrez în cadrul cooperativei meșteșugărești „Dorna" din Vatra Dornei și am domiciliul stabil în comuna Dorna-Arin, locuind la socri. La cerere mi s-a dat un lot de casă în comună, în satul Gura Negri, de 250 mp. Din economiile făcute mi-am procurat unele dintre materialele necesare construcției, dar mai avînd nevoie de niște bani m-am adresat filialei C.E.C. V. Dornei în acest sens. Mi s-a spus însă că nu-mi pot împrumuta bani, întrucît lucrez în V. Dornei, iar casa mi-o fac în altă parte. Ca să poată, trebuie să am serviciu în comună, eu lucrez însă de 22 de ani la unitatea sus-menționată, ceea ce mi se pare absurd. Avînd toate actele în regulă, nu pot oare beneficia și eu de un drept pe care statul nostru îl acordă tuturor celor ce vor să-și construiască locuință pe contul lor ?

Primim din partea Consiliului popular al municipiului Suceava :

„Cu privire la scrisoarea adresată revistei „Flacăra" de către **Opincaru Mișu** din Suceava... prin care solicită sprijin pentru obținerea unei locuințe din fondul locativ al statului, trimisă nouă spre rezolvare, vă facem cunoscut că cererea sa a fost rezolvată favorabil prin atribuirea unui apartament cu două camere și bucătărie în blocul din Aleea Lalelelor nr. 19, apartamentul 19, scara A, din cota Întreprinderii industria laptelui Suceava la care este angajat".

În data de 25 octombrie 1976 am dus la reparat un aparat de radio cu tranzistori „Mondial". Am fost de atunci de zeci și zeci de ori pentru a-l ridica în stare de funcționare dar nu a fost posibil. În urmă cu două luni, deci după mai bine de cinci luni de cînd l-am dus la reparat, am fost în audiență la președintele cooperativei „Avîntul" Galați. Dînsul a dat dispoziție clară unui tovarăș Ivașcu spre a-mi rezolva problema cît mai urgent. Au mai trecut însă alte luni bune, fără a se schimba nimic. Cu alte cuvinte, la cooperativa „Avîntul" din Galați, nici în peste șapte luni de zile nu se poate repara un aparat de radio. Cazul meu nu este izolat, cazuri asemănătoare sînt suficient de multe în orașul de la Dunăre pentru a da de gîndit. **(Ionel Tecuță**, Galați)

POȘTA REDACȚIEI

Emil Spătaru — comuna Ianca, Brăila. Ministerul Sănătății, căruia i-am remis scrisoarea, ne-a informat că a dispus importarea medicamentelor solicitate. Le veți primi, contracost, de la farmacia cea mai apropiată de domiciliul dumneavoastră.

Maria Giurea — Horezu, Vîlcea. Așteptăm și noi ca și dumneavoastră un răspuns de la organele în drept.

Dumitru Fotescu — Tg. Jiu. Conform prevederilor legale aveați obligația să vă prezentați imediat la serviciu pentru a vă relua activitatea.

Năstase Dună — Craiova. Ne întrebați pe noi ce s-a întîmplat cu o cerere a dumneavoastră trimisă Consiliului Culturii și Educației Socialiste. Nu cunoaștem. Adresați-vă direct acestui for.

Gelu Ștefan Cernea — Zimnicea. Nu cereți să verificăm dacă v-a fost bine calculată retribuția în funcție de vechimea înscrisă în cartea dumneavoastră de muncă. Nu avem căderea, întreprinderea la care lucrați are un serviciu personal-învățămînt de unde veți primi lămuririle necesare.

Minodora Ichim — Suceava. Mamele care au născut și au în îngrijire un număr de opt sau mai mulți copii, beneficiază de ajutoare bănești lunare de 200 lei și de 300 lei pentru 10 sau mai mulți copii.

Ion Maghiar — București. Vă mulțumim pentru invitație și vă promitem că vom ajunge și în comuna dumneavoastră natală Brustureasa-Bacău „plină de eroi și istorie".

Jürgen Schol — Sibiu. La sediul Comitetului județean de partid există săptămînal un program al audiențelor.

MARGA NEDELEA

Cititorii ne sesizează

■ **Gh. Crețulescu, Beiuș, Bihor :** în numele a 500 familii care se aprovizionează cu produse lactate de la magazinul „Alimentara" situat în incinta blocurilor de pe strada Aurel Vlaicu, reclamă distribuirea nesatisfăcătoare a acestor produse, mașinile sosind cu întîrziere, ambalajele fiind murdare, lipsa unor sorturi etc.

■ **Gheorghe Neghiniță, Victor Iftimie, F. Mauchi etc. din Eforie Sud :** revin asupra sesizării anterioare, publicate în „Flacăra" nr. 17/1977 — prin care se arată lipsa de atenție și de înțelegere a organelor în drept privind o porțiune din strada Dr. Cantacuzino și desființarea unui teren de camping din apropiere, transformat în maidan de gunoaie — în sensul că nici pînă astăzi nu s-a întreprins nimic.

■ **Grup de cititori, cartierul Floreasca, București :** parcul din fața cinematografului Floreasca este amenințat cu degradarea, indicatoarele ce interziceau accesul vehiculelor pe alei, din niște foste străzi, au fost smulse, punînd în pericol securitatea copiilor și vîrstnicilor aflați aici la odihnă ; s-au aciuit aici și cîteva grupuri de tineri certați cu disciplina, care joacă jocuri de noroc în văzul lumii, beau, înjură.

■ **Alexandru Ștefan, Roșiori de Vede :** semnalează că în ultima vreme curățenia din trenurile de persoane lasă de dorit ; geamuri murdare, praf pe canapele, cabine sanitare defecte etc. ; spre deplină exemplificare, călătorind duminică, 29 mai cu personalul 1044/1215 într-un vagon de clasa I a avut surpriza să aibă drept companion un... șoricel.

■ **Maria Branescu, Alexandria :** pasionată a întrecerilor sportive, nu poate fi la fel de pasionată de practica celor de la stadion care în loc de 7 lei, cît scrie pe biletul de intrare, percep 10 lei, în schimbul unei fițuici intitulată Program de Fotbal.

■ **Ioan Sarachie, Cisnădie, Sibiu :** în urma reclamelor făcute la radio și în presă privind comerțul prin poștă, la data de 27 decembrie 1976 s-a adresat I.D.M.S. București — strada Cascadelor nr. 30 — solicitînd livrarea, contracost, a unui rezervor de benzină pentru autoturismul „Dacia 1100" ; în 18 februarie a.c., neprimind nici un răspuns, face o revenire prin scrisoare recomandată ; urmează, din păcate, aceeași tăcere din partea instituției în cauză. Cum rămîne cu reclamele ?

FLACĂRA, luînd în considerare scrisorile anonime, Scrieți-ne cînd mergeți și nu uitați să vă iscăliți !

TOPOLOVĂȚUL MARE

Între cele două comune sînt doar patru kilometri şi mai mulţi ani... lumină

ICTAR-BUDINȚ

Abia ajunşi în livadă de piersici pitice, crescuţi pe o ridicătură întinsă de pămînt ce se naşte din domoalele dealuri golaşe ale Lucarețului, ne-a întîmpinat o ploaie de lumină, neostîmpărată, caldă, îmbrăţişînd cerul şi aerul, pomii iubitori de apă vie, ca şi fructul lor dătător de sănătate. Primarul comunei Topolovăţu Mare, Dionisie Giuchici, privește nemulţumit spre norii în destrămare, socotind că ploaia căzută nu înseamnă aproape nimic pentru rădăcini şi că ar fi bună una cu stropi mari şi deşi, care să ţină o zi şi o noapte, batem. De sus, din livadă, cîmpia se vede încă verde şi netedă, tăiată doar de cele două ape, Timişul şi Bega, îngemănate la Costei şi mai jos, cîndva formînd împreună o baltă imensă, o mlaştină chiar, pe care geologii au crezut-o drept fundul al mării din care s-au născut Cîmpia Panonică şi nesfîrşita pustă a Banatului. Despre toate acestea şi multe altele legate de istorie sau geografie poate vorbi omul de care aminteam, primarul, absolvent la fără frecvenţă al Facultăţii de istorie-filozofie din Cluj-Napoca. Întîiul cetăţean al comunei Topolovăţu Mare a împlinit 44 de ani de viaţă şi 12 de cînd e primar, ceea ce înseamnă că poate şi trebuie să fie crezut atunci cînd spune că nu există o muncă mai grea decît aceea de a conduce treburile a 6 sate, cu exact 4 236 de suflete, cu 3 cooperative agricole de producţie, o întreprindere agricolă de stat şi o staţiune pentru mecanizarea agriculturii şi o întinsă reţea a cooperaţiei de consum şi meşteşugăreşti, că numai cei 8,6 km de ţevi pentru alimentarea cu apă curentă au însemnat zeci mii şi ceva de grăji şi socoteli. Nu prea există şanse apropiate de urbanizare declarată, din preţiosa Recaşului aflat doar la 15 km şi cu cîţiva ani înainte şi a Lugojului, însă, cum zice chiar primarul, „un centru civic tot că vom face, adăugînd doar o creşă şi un cămin cultural nou-nouţ la cele construite pînă acum, în valoare de 1 200 000 de lei, contribuţie a cetăţenilor...“ Cele construite : şcoală cu etaj, complex alimentar comercial, dispensar, poştă, mîine, sediu al primăriei şi, în paralel, oameni şi-au ridicat case noi, cam 82 la sută, şi-au cumpărat 100 de autoturisme şi tot ce le trebuie în viaţa de toate zilele, fiindcă, dacă sînt într-adevăr buni gospodari, bănăţenii, vrînd-nevrînd, sînt şi filoşi, adică nu neapărat lăudăroşi, ci mai degrabă mîndri de ceea ce dobîndesc prin iscusinţa minţii şi a minţii. Şi dărnicia pămîntului ! În termeni agrotehnici, pămîntul de deasupra, pe care îndeobşte îl călcăm în picioare, se cheamă simplu : sol. Aici, la Topolovăţu Mare, solul este aluvionar, deci gras, de pe fundul mării, din mlaştini şi depuneri repetate ale mîlului color două ape cuminţi, incit, odată, la botezul Timişoarei, s-a făcut o confuzie între Bega şi Timiş, neştiindu-se exact care die ele străbate oraşul... de pe Bega. Dacă cei din Topolovăţu Mare — de aci încolo ne vom referi la două cooperative agricole de producţie — au şi podzoi (cam 35—40 la sută din cele 2 862 de hectare), un sol sărac, la cei din zonă îi invecinat, Ictar-Budinţ, aluvionarul este prepondercnt pe cele 1 700 de hectare cît însumează averea obştească. Diferenţa aceasta este de-a dreptul neglijabilă, ca şi distanţa care separă cele două localităţi : nici 4 kilometri, aşa de străbătut pe şosea sau pe drumurile căruţelor. Tot ceea ce vedem din livadă încă tinără de pe dealurile Lucareţului, din apropierea unui lac de patru hectare, născut în spatele unui baraj solid, sau ville semnate intru totul pe rod, grîul curat, fără maci roşii, rapiţă sau albăstrele, porumbul ţesit curajos la întîlnirea cu lumina sau, mai departe, saivanele Complexului de îngrăşare a micilor (pînă la 12 000 pe an), deci totul, plus izbînzile din ultimii 18 ani ai C.A.P.-Topolovăţu Mare se leagă de numele tui Ioan Josu, preşedintele. Sigur, am fi început reportajul cu acest om de ispravă, în vîrstă de numai 43 de ani, dacă nu am fi avut nesansa de a ajunge aici tocmai în absenţa dumnealui (Ioan Josu se afla plecat la un necesar tratament medical în străinătate) ; compensaţia a fost alta şi anume bucuria cu care cooperatorii ne-au vorbit despre el, despre fostul şofer al unui incapabil predecesor, ales de ţinăr, la nici 25 de ani, să stea în frunte şi să hotărască în această calitate ca Topolovăţu Mare să ajungă o unitate agricolă de prestigiu, cu confirmări repetate, între care două titluri de „Erou al Muncii Socialiste“, trei „Ordine ale Muncii“ clasa I, o Diplomă pentru locul I pe ţară la cultura soiei. Plin de iniţiative şi îndrăzneală, şoferul de odinioară a avut puterea şi răbdarea să îşi completeze studiile şi să ajungă astăzi student în anul al IV-lea al Facultăţii de agronomie, aşa cum era şi de aşteptat. „Cînd a fost să fie ales un nou preşedinte — îşi aminteşte Constantin Căbariu, contabilul-şef — eram şi eu candidat. M-au şi chemat două zile la raion, să mă lămurească să primesc... N-am vrut. Mi-a fost frică, de ce să nu recunosc. Se schimbau tare des preşedinţii. Eu eram socotitor şi la altceva nici nu mă pricepeam... Apoi a venit surpriza : l-am ales cu toţii pe Josu, că prea era rău de gură şi nu vedea decît neghina din tot ceea ce făceam... Nu-mi pare rău că n-am primit ; Josu e un preşedinte cu faimă în judeţ şi chiar în ţară, încît cei din Ictar-Budinţ zic adesea : Dac-am avea şi noi un Josu... N-au... Mie, în contabilitate, îmi place ; văd totul în acte, cum se vede la televizor, şi-mi dau seama de sporurile noastre...“.

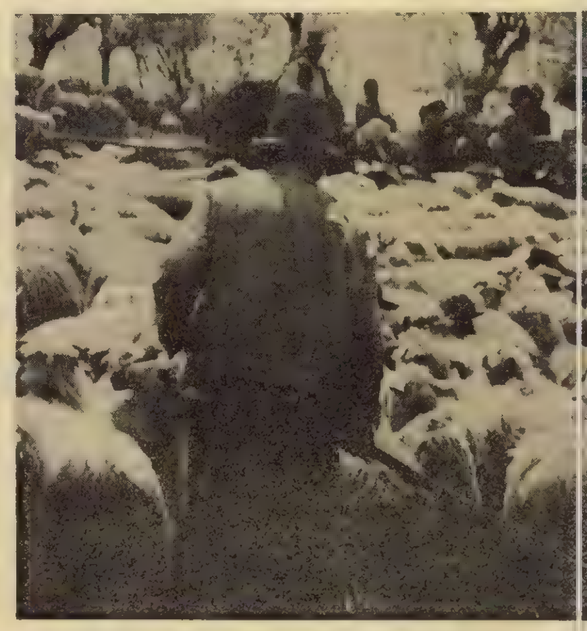

Decl, ce a făcut Josu ? — îl întreb pe primar. „Nu ştiu cum să încep — se fisticeşte Dionisie Giuchici — fiindcă sînt, într-adevăr, multe, multe realizări despre care merită să scrieţi“. Îmi arată, din nou livada şi via, apărute pe dealurile care abia dădeau şase-şapte sute kg de grîu sau o tonă şi jumătate de porumb. Oamenii s-au cam speriat auzind de visul lui Josu de a culege struguri, mere şi pieraci de pe dealurile sărace. Sau cînd a fost să se construiască saivanele pentru miei, alci unde creşterea oilor nu se bucura de nici o tradiţie mai serioasă, unii şi-au zis că preşedintele are idei năstruşnice, care îi costă enorm şi, mai ales, nu vor rodi. Acum livreazămiei şi cooperatorii, îndemnaţi de veniturile frumoase care se obţin de pe piaţa cărnii. Primele idei ale întîrziatului student în agronomie au fost acelea legate de organizarea muncii, de disciplină, de calitatea lucrărilor, adică de grija faţă de pămîntul cultivat cu grîu şi porumb sau soia, de ultima plantă legîndu-se şi cu prilejul unei specializări de trei săptămîni în S.U.A. („Asta e cultura viitorului, plantă universală, din care se poate face şi carne şi lapte“ — glumeşte Ioan Josu, hotărînd însămînţarea a 300 de hectare cu soia). Aproape toate lucrările sînt mecanizate, începînd, fireşte, cu cea mai acută durere a pămîntului — arătura adîncă, de care este legată primenirea humusului dătător de viaţă şi belşug. Iar cointeresarea materială a mecanizatorilor cunoaşte la C.A.P.-Topolovăţu Mare forme ştiute dar neaplicate la Ictar-Budinţ, drept pentru care nici recoltele nu sînt asemănătoare, ci... comparabile. Lucrînd cu reper ultimii doi ani (în 1965 cifrele erau favorabile Ictar-Budinţului), la culturile de bază s-au înregistrat la grîu — 4 400 kg în 1975, 4 517 în 1976, la porumb — 8 103 kg în 1975, 8 600 în anul trecut — la Topolovăţu Mare : la grîu — 3 572 în 1975, aproape la fel în 1976, iar la porumb s-a ajuns la 9 000 kg în toamna trecută, la Ictar-Budinţ. Acelaşi pămînt, aceleaşi tractoare, aceeaşi sămînţă şi aceeaşi climă, aceleaşi soare din pustă, cald şi darnic, în ambele localităţi. În anul trecut, cooperatorii de la Topolovăţu Mare au cîştigat 75 de lei — bani gheaţă — la ziua de muncă (70 de lei în 1975), iar vecinii lor abia jumătate, 32 (28 în numerar), ceea ce înseamnă, din 1965, un spor de numai 5 lei ! La nici patru kilometri depărtare, cum e oare posibil ca rămaşi în urmă să nu privească peste gardul vecinului ? !

Gheorghe Pava, preşedinte al C.A.P. Ictar-Budinţ din anul 1958, este un ţăran destoinic, harnic şi isteţ. Are 57 de ani şi s-a născut în Budinţ, o jumătate de sat diferită de cealaltă. Ictar, ambele despărţite de o simplă stradă şi... o liniuţă. Cînd va două localităţi separate, cu două primării, două cămine culturale, două biserici, două prăvălii, două cozuri. Ictar şi Budinţ au astăzi două şcoli generale de 4 ani şi necazul că prea multă lume face comparaţie cu Topolovăţu Mare. „În '65 nici nu-i luam în seamă pe vecini, ca acuma să ajungem la coadă...“ — zice Victor Iovi, economist la zootehnie, supărat că cele 256 de vaci cu lapte au îmbătrînit şi că nu pot face planul. Altfel, oamenii sînt liniştiţi, ca şi satul, încărcat de natura în floare şi verde crud, înfrumuseţînd ulîţele curate, pe care se rînduiesc case arătoase, de gospodari neobosiţi, majoritatea noi, unele în „roşu“. Cei din Ictar-Budinţ iubesc multe arte, cinte-cel şi dansul, iar corul lor, ajuns la o sută de ani de la înfiinţare, a ocupat locul al III-lea la faza judeţeană a Festivalului naţional Cîntarea României, cor bun, pe patru voci, dirijat de ţăranul Florea Martin. Şi Gheorghe Pava cîntă în cor, de la 13 ani, iar de cînd e preşedinte, deşi are mai mult de lucru decît ceilalţi, se duce încă la repetiţii şi spectacole, să dea exemplu celor care vor codese şi se scuză că nu-şi mai văd capul de grîji. Ceea ce este şi adevărat, dacă socotim cele 379 de hectare cu porumb („Anul trecut ne-o omorît buruiana, că n-am avut erbicide“), 500 cu grîu, 130 cu floarea-soarelui („În '63 scoteam 2 300 de kg, acum abia atingem 1 700 ; atunci lucram manual, puneam pălării în sac şi le duceam la batoză, să nu se piardă nici un bob...“), apoi multele culturi din legumicultură (30 de hectare cu roşii, 15 cu ardei, 5 cu varză, 30 cu cartofi, 50 cu fasole), la care se adaugă tutunul sau creşterea viermilor de mătase („Trebuie să facem 140 de kg de gogoşi... Viermii au dormit pînă acum două somnuri, mai au încă două şi gata, fac gogoaşă. Ar fi mai bine dac-ar dormi întruna, că mănîncă unul cît o vacă ; şi nu-i mai mare decît... un vierme... Ciupelim toţi duzii din sate de pe ronee, să-i salurăm... Cei din Topolovăţ sînt mai şmecheri decît noi : n-au viermi !“). Cu o grădină de legume atît de mare şi cu o structură a culturilor ce numără 14 plante, cei de la Ictar-Budinţ găsesc o primă soză pentru rămînerea lor în urmă. Şi Gheorghe Pava cinită în z

Bărbaţi de nădejde

• În urmă cu 67 de ani, mai exact la 17 iunie 1910, unul dintre pionierii aviaţiei mondiale, românul Aurel Vlaicu, a reuşit să învingă gravitaţia şi să ridice avionul conceput şi realizat de el la un stat de om deasupra pămîntului, zburînd vreo 50 de metri. De atunci, an de an, în cea mai apropiată duminică din jurul datei de 17 iunie, sărbătorim Ziua aviaţiei, ca un semn de tulburătoare emoţie pentru mîndrii noştri înaintaşi în ale desprinderii omului de pămînt, Vuia, Vlaicu, Coandă şi alţii, întemeietori şi deschizători de drumuri, ca un semn de respect pentru bărbăţia, cutezanţa şi stăpînirea de sine a piloţilor, navigatorilor şi mecanicilor de astăzi, oameni care duc mai departe tradiţia unei şcoli de aviaţie recunoscută pretutindeni pentru alesele ei calităţi.

Pentru a marca în scris Ziua aviaţiei, am ales anul acesta o unitate de elită a aviaţiei noastre militare, al cărei drapel a fost, în mai multe rînduri, onorat cu ordine şi medalii şi ale cărei rezultate în pregătirea de luptă şi politico-ideologică se plasează la cel mai înalt nivel al exigenţelor.

De pe aerodromul pe care ne găsim s-a efectuat, în 1951, primul zbor din ţară cu un avion militar reactiv, la manşa căruia s-a aflat comandantul — de atunci — al unităţii, maiorul Aurel Răican. Firește, faptul acesta s-a întîmplat demult, dar militarii de astăzi ai unităţii sînt mîndri de tradiţia lor, pe care o întăresc prin disciplină şi seriozitate, iar punctul muzeistic al escadrilei, tratat cu multă ordine şi cu mult respect, păstrează o sumedenie de mărturii convingătoare ale acestei tradiţii, documente şi dovezi materiale ale unei iscusinţe şi ale unei cutezanţe pe care aviatorii militari întîlniţi le cultivă cu patriotism şi abnegaţie.

Cum am mai spus-o şi altădată la cazii similare, ceea ce copleşeşte de la bun început pe reporterul intrat într-o unitate de aviaţie e desfăşurarea activităţii de zi cu zi după alte noţiuni. După alte unităţi de măsură. Ritmul vieţii se accelerează pînă la limitele poeziei, distanţele se comprimă şi sutele de kilometri se transformă în drumuri de ordinul minutelor, iar stăpînirea de sine, devenită reflex prin antrenamente îndelungi, pare să însemne nu doar mijlocul de a-ţi îndeplini datoria, ducînd la bun sfîrşit misiunea de luptă încredinţată, nimicirea unei ţinte sau interceptarea unui avion „inamic", ci şi — oricît de dur s-ar revendica termenul care urmează — mijlocul de a supravieţui. Da, chiar aşa. În aviaţia militară, unde se zboară, peste aerodromul în care ne aflăm, cu mult peste 1 000 de kilometri la oră, unde se vine la aterizare cu o repeziciune domolită spre 250, unde misiunile de luptă se poartă uneori la 12 000 de metri înălţime, iar alteori la numai 50, piloţii n-au dreptul la greşeală. Aici se greşeşte teoretic o singură dată, dar practic nu se greşeşte deloc, căci în spatele mişcărilor precise, ca de ceasornic, ale „scafandrilor" din carlingă, în spatele stăpînirii nălucii care zboară cu sute de aparate la bord, ce se cer controlate şi urmate în fiecare clipă, se ascunde o pregătire temeinică, pe care aviatorii noştri militari, nu numai de aici, ci din toate unităţile, şi-o desăvîrşesc zi de zi şi noapte de noapte. După ordinul superiorilor şi după ordinul pasiunii lor fără margini, după convingerea fermă, de români şi comunişti, că trebuie să fie gata în orice moment şi că ţara se poate bizui, în caz de nevoie, pe meseria şi puterea lor de sacrificiu. Aviatorul militar se deosebeşte din multe puncte de vedere de colegul său de pe avioanele de transport. Poate că ultimul are o răspundere mai mare privind viaţa călătorilor pe care-i duce dintr-un loc în altul, numai că el nu-şi îndeplineşte niciodată misiunea de unul singur, ci ajutat în permanenţă de navigator, de mecanicul de bord, de copilot şi aşa mai departe. Într-un avion militar, pilotul face totul de unul singur, conduce maşinăria, urmăreşte ţinta şi o doboară, timpul său de acţiune fiind mult mai mic. În luarea unei decizii hotărînd o unitate de timp pe care noi, ceilalţi, o ignorăm cel mai adesea, dispreţuind-o în raport cu infinitatea vieţii noastre. Secunda.

Discutăm despre toate astea cu doi dintre cei mai încercaţi piloţi ai unităţii, coloneii Dumitru Croitoru şi Florea Dragomirescu, oameni care au în spate mii de ore de zbor, „poate 2 500, poate mai multe, cine a stat să le numere, cine a avut timp pentru aşa ceva ?", cîteva tipuri de avioane, între care supersonicele, o sumedenie de întîmplări. Înţelegem de la aceşti „vulpoi" ai văzduhului, ajunşi astăzi să-i înveţe meserie pe alţii, că nu-i uşor să fii pilot, că profesia aceasta presupune nu doar o ştiinţă foarte exactă de a te domina pe tine însuţi, ci şi o serie de privaţiuni, pe care aviatorii militari le acceptă în mod firesc, incluzîndu-le în viaţa lor. Fiecare zbor e precedat de un control medical riguros, în cadrul căruia primul lucru supus verificării sînt ochii. Cine are pleoapele umflate sau ochii înroşiţi, adică zburătorul care nu s-a odihnit suficient dintr-un motiv sau altul, rămîne la sol şi, adesea, riscă să fie suspendat, oprirea de la zbor fiind în mentalitatea aviatorilor militari nu doar o pedeapsă pentru încălcarea regulamentelor, ci şi o umbră peste un renume confecţionat cu pasiune şi migală. Asemenea fapte se petrec foarte rar, căci a urca în carlingă după o noapte nedormită înseamnă nu doar a înşela un medic sau un superior, ci înseamnă a te înşela pe tine însuţi, a te juca de-a viaţa şi de-a moartea. De aici, regula culcatului devreme şi a interzicerii oricărui fel de distracţie tîrzie căci, oricît de mare e orizontul ei, lumea aviaţiei militare rămîne totuşi mică, iar sancţiunile se vîntură repede şi ruşinează pînă la lacrimi pe aceşti bărbaţi împătimiţi în profesie şi responsabilitate.

Lumea aviaţiei militare se primeneşte continuu, de cele mai multe ori din propriul ei perimetru. Numai aici, unitatea despre care scriem, am aflat o mulţime de asemenea exemple, maistrul principal Stoica Lungu şi fiul său Doru, locotenent navigant, maiorul Gheorghe Dinescu şi fiul său Dumitru, de asemenea navigant, plutonierul adjutant Vasile Miu şi fiul său Ioan, locotenent şi instructor U.T.C. al unităţii, tinerii avînd datoria să poarte mai departe o pasiune şi o meserie cu toate frumuseţile şi privaţiunile lor, făcînd chiar acest lucru cu seriozitate şi mîndrie, ducînd vieţi aspre, membri ai marii familii a celora care, trăind cu epoleţii pe umăr, trebuie să fie gata oricînd la datorie. O datorie patriotică, bărbătească, pe care oamenii unităţii, asemenea tuturor ostaşilor ţării, înţeleg s-o împlinească în mod exemplar, în spiritul înaltelor exigenţe puse în faţa apărătorilor pămîntului românesc de comandantul suprem al forţelor noastre armate, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Respectînd adevărul, să spunem că, de fiecare dată la momente festive, am scris abundent despre piloţi şi bărbăţia lor învecinată cu eroismul. I-am uitat însă pe oamenii de pe pămînt, pe aceia care, tehnicieni, transmisionişti, radişti, radiolocatorişti, navigatori şi chiar şoferi, contribuie prin străduania lor la buna desfăşurare a fiecărui zbor. Ne reparăm acum greşeala, amintind, cu vorbele colonelului Dragomirescu, că nici un pilot n-ar putea să se înalţe şi să-şi desfăşoare complicatele şi exigentele misiuni de luptă fără ajutorul tehnicienilor de la sol, siguranţa şi succesul fiecărui zbor fiind garantate de munca şi profesionalismul a zeci şi zeci de oameni. Maistrul principal Andrei Drăgan e unul dintre ei. Maistrul Ioan Madău e un altul, Virgil Măgeanu, un al treilea. Maiorul Ioan Constantin, cel mai vechi membru de partid din unitate, intrat în rîndul comuniştilor în urmă cu 30 de ani, ofiţer tehnic cu circuite speciale,

„Tot ceea ce am realizat este rodul unei munci cinstite, fără compromisuri,

• Generalul-maior de aviaţie (r), profesor universitar emerit, doctor inginer, Ion Gudju s-a născut la Bucureşti, la 14 iulie 1897 • Licenţiat în ştiinţe fizico-chimice (Universitatea din Bucureşti) • Studii de doctorat în chimie şi fizică la Sorbona şi Collège de France • Doctor în inginerie aeronautică al Institutului politehnic din Roma — primul român doctor inginer aeronautic, clasificat I-ul cu „magna cum laude" • Membru corespondent al Academiei de ştiinţe din România • Profesor universitar emerit, specialitatea chimie-fizică • Maestru emerit al sportului la şah • Fondator al Federaţiei române de şah • Decan fondator şi membru de onoare al Federaţiei internaţionale de şah.

În una dintre zilele geroase ale anului 1934 ziarele bucureştene anunţau cu titluri mari o premieră tehnică inedită pentru aeronautica românească. Citîm din ziarul Universul, din ziua de duminică, 23 decembrie, următoarele : „Consiliul profesoral al Şcoalei politehnice din Roma, secţia aeronautică, întrunit aseară în şedinţă solemnă, a proclamat, în unanimitate, pe locotenent-comandorul Ion Gudju, din aviaţia română; **doctor în ingineria aeronautică**, cu menţiunea „magna cum laude", fiind clasat primul. Rectorul politehnicei, profesorul Sila, a făcut elogiul noului doctor, al cărui nume va rămîne nesters printre laureaţii de onoare ai Politehnicei din Roma".

Ion Gudju avea pe atunci 37 de ani. Era un bărbat viol, semăna leit cu Jean Gabin şi repurta numeroase victorii la şah, în ţară sau la Paris, cel mai important centru şahist al vremii, unde celebra „Café de la Régence" păstra masa la care Napoleon juca şah cînd era consul şi unde se întîlneau marii jucători ai timpului : Alehin, Tartakower, Nimzovici, Bogdanowski, Euwe. Pentru cariera lui Ion Gudju, acel an, 1934, avea să fie însă un an de răscruce. Autor al unei răsunătoare victorii asupra lui Bogdanowski, dar şi organizator al primului serviciu aerologic şi meteorologic aeronautic din ţara noastră, membru fondator al Federaţiei internaţionale de şah şi al Federaţiei române de şah, dar şi organizator al laboratorului central de cercetări fizico-chimice şi încercări mecanice al aeronauticii, primul doctor în ingineria aeronautică din România trebuia să opteze între o meserie pe care o iubea cu pasiune, aeronautica, şi un „violon d'Ingres" care începuse să-l facă celebru încă de la vîrsta de 13 ani. Iar titlul Şcolii politehnice din Roma îl făcuse să se decidă.

★

Înainte de plecarea la Paris pentru studiile de doctorat, Ion Gudju reuşise, ca şef al primului laborator de cercetări fizico-chimice şi încercări mecanice al aeronauticii, să desăvîrşească organizarea şi dotarea lui în condiţii de pionierat. Aici s-au făcut primele încercări şi analize ale materialelor folosite la construcţia avioanelor şi motoarelor, lucrări care au dus la îmbunătăţirea calitativă a uleiurilor minerale şi de ricin, precum şi a benzinelor întrebuinţate în aviaţie. Studiile făcute de Ion Gudju, singur sau în colaborare, au făcut posibilă realizarea placajului românesc, fabricarea în ţară a pînzelor de avion, de balon şi de paraşută şi a altor produse necesare aviaţiei, care pînă atunci se importau, contribuind astfel la dezvoltarea unei industrii cu precursori de seamă pentru aviaţia mondială ca Vuia, Vlaicu şi Coandă. Astfel, una dintre lucrările sale, realizată după doctoratul de la Paris, în colaborare cu doctorul inginer Pascal Popescu şi intitulată : „Contribuţii la studiul benzinelor motoarelor de aviaţie, cercetări asupra noilor criterii, antidetonaţia şi tensiunea vaporilor", a dus la cunoaşterea detaliată a compoziţiei şi proprietăţilor benzinelor româneşti în vederea folosirii lor optime în aviaţie. Totodată lucrarea, premiată de Academia Română, face parte dintr-un lung şir de cercetări, majoritatea în premieră naţională, printre care se numără şi cele referitoare la studiile metalografice asupra aliajelor tip duraluminiu, precum şi cele realizate în 1963, alături de profesor doctor Margareta Giurgea, în domeniul medicinei, sintetizate în lucrarea „Metodă spectrofotometrică de control al purităţii streptomicinei indigene".

★

62 de ani de activitate, de muncă, într-un domeniu care s-a bucurat de nume ca Gheorghe Constantinescu, cel care a pus bazele unei noi ştiinţe, sonicitatea, Elie Carafoli, eminent deschizător de drumuri în aerodinamică şi mecanică a fluidelor, şi foarte mulţi alţii, muncă ale cărei rezultate au făcut din industria aviatică românească una dintre cele mai puternice din lume în preajma celui de-al doilea război mondial. Generalul-maior în rezervă, profesorul universitar emerit Ion Gudju este însă şi o adevărată istorie vie a aeronauticii româneşti, nu numai prin cărţile pe care le-a semnat, cărţi referitoare la istoria aviaţiei noastre, dar şi prin evenimentele la care a luat parte. „Am să vă povestesc despre unul din zborurile marelui pilot care a fost Gheorghe Bănciulescu, ne spune domnia-sa, zbor care vorbeşte de la sine de şcoala românească de pilotaj, de temeritatea piloţilor noştri. Eram în 1926 la Paris cînd Gheorghe Bănciulescu a încercat să realizeze o legătură directă între capitala Franţei şi cea a României. Zborul avea loc într-o duminică. Bănciulescu regreta că este o zi de sărbătoare, deoarece, spunea el, dacă va fi

și avioane de luptă

cu aparate de bord, cu instalații de oxigen și, firește, cu altele, nu poate lipsi din această enumerare, putînd dînsul, mai bine decît mulți dintre confrați, să povestească viața de ieri și de azi a aerodromului, cu bucuriile și necazurile ei. Cînd a venit aici, „unde nu bate vîntul decît de două ori pe an, din ianuarie în iulie și din iulie în ianuarie", nu era nici apă rece, darămite caldă, cum curge astăzi în chiuvetele blocurilor noi. Apa se aducea cu damigeana de la gară, cale de cîțiva kilometri. Maiorul inginer Anton Marcovici, care a terminat o facultate, care a mai terminat una și care are de gînd să mai termine și Academia de studii economice, „lumea zice că e prea mult, dar m-am gîndit că nu strică", ține în prezent locul inginerului șef al unității. Are, firește, o sumedenie de griji legate de funcția sa și legate, mai ales, de avioanele escadrilelor, la întreținerea și deservirea cărora muncește, în fruntea unui colectiv de oameni pricepuți și harnici, în fiecare zi, înțelegînd prin asta o zi calendaristică, începută la ora 0 și încheiată la aceeași oră. Noțiunea de reparație curentă, zice, e valabilă pentru orice mașinărie, inclusiv pentru avion, numai că la avion intervențiile mecanice se cer făcute cu o exactitate desăvîrșită, pentru că, nu-i așa ?, una e să se oprească o mașină pe șosea și alta să se oprească un avion în zbor. Adică un aparat care are piese și repere de ordinul milionului, dar al cărui zbor poate fi compromis pînă și de o simplă garnitură de cauciuc". Pe pămînt, aparatele de zbor sînt dichisite în laboratoare moderne, dotate cu aparatură de mare precizie, cu care — vorba cuiva — „vă spunem în cîteva secunde cu cît merge înainte ceasul pe care-l purtați la mînă". Dînd cezarului ce-i al cezarului, adică privindu-i pe piloți cu nostalgie, poate pentru că visul dintotdeauna al oamenilor a fost să zboare, cu o nostalgie din care e eliminată orice urmă de invidie, personalul de la sol al unui aerodrom de acest gen întregește marea familie a aviației noastre militare, oferindu-i dimensiuni suplimentare de seriozitate și profesionalism, ba chiar, judecînd lucrurile cu picioarele pe pămînt, un plus de frumusețe.

Acestea fiind zise, vrem să credem că cititorul nostru a înțeles că aviatorii militari, fie ei zburători în carlingă, fie ei servanți la hangare sau la aparatura de dirijare și control, își dramuiesc viața după un orar aparte. După un ceasornic care nu mai e cel personal, ci care e cel al ordinului și al datoriei. Adesea, pregătirea unei misiuni de luptă, la care personalul de la sol nu participă, dar în a cărei bună desfășurare e implicat cu trup și suflet, durează șase ceasuri. Pregătirii de la sol îi urmează, bineînțeles, exercițiile din văzduh, după care aviatorii se reîntorc pe pămînt pentru a o lua de la capăt. Firește, e o biografie frumoasă, plină de romantism, dar o biografie ascultînd de legi aspre, care exclud greșeala și nerespectarea ordinului. Cu o asemenea viață, nu-i greu de priceput că oamenilor despre care scriem le rămîne puțin timp pentru alții, după cum le rămîne puțin timp și pentru ei înșiși. Se întîmplă uneori, ceea ce vrea să însemne ca se întîmplă adesea, ca militarii unității să fie consemnați, din comandamente superioare, să rămînă în garnizoană nu cu programul, ci cu zilele, ba chiar cu săptămînile. Un simplu gard îi desparte atunci de familie, un gard peste care fac cu mîna nevestelor ieșite la ferestre, dar pe care nu-l trec niciodată, căci ordinul e ordin și — după o vorbă devenită pe jumătate proverb — el nu se discută, ci numai se execută. În vremea așa-zisă liberă, pe care o petrec, după regulamentele militare, în preajma aerodromului, unde dealtfel și trăiesc, la zeci de kilometri distanță de marile așezări urbane, orice plecare trebuind raportată și aprobată, cei mai mulți dintre ei citesc. Unii joacă șah. Alții se ocupă de filatelie. Sau de pescuit. Sau de racheto-modele, în unitatea respectivă migălind avioane de placaj și hîrtie și unul dintre foștii campioni ai țării, locotenentul major Ion Guzu. Filmele, în ziua documentării noastre „Prietenii mei, elefanții", vin rar și tîrziu, dar sînt văzute, din lipsă de alte distracții, de cîteva ori. La cinematograf, de fapt la sala de festivități a Casei armatei, aflată în preajma aeroportului, aviatorii militari vin, de regulă, însoțiți de copiii lor, căci altfel, cu viețile drămuite între pregătirea la sol și exercițiile din aer, nu găsesc prea mult timp pentru ei. Nu găsesc pentru că nu pot găsi. Atunci, acești bărbați încă foarte tineri, piloți destoinici, ca locotenenții Candit Vernea, Ioan Huluță, provenit dintr-o familie de muncitori forestieri, sau Gheorghe Șerban, primul zburător dintr-un neam de cultivatori ai pămîntului strămoșesc, trecuți prin rigorile școlilor militare, caută în copiii lor partea lor de copilărie. Gravi, foarte rar, dacă nu niciodată, guralivi, aviatorii militari devin duioși și stîngaci în raporturile cu copiii, cărora înțeleg să le facă educație mai ales prin forța exemplului.

Altfel zis, ei fac copiilor educația cea mai dreaptă și cea mai limpede, punîndu-le la îndemînă munca și disciplina lor, puterea lor de concentrare, seriozitatea și adevărul vieții lor de români și comuniști, pentru care primul cuvînt de ordine e datoria în slujba poporului și a țării. Cu băieții lor, pe care și-i doresc cu toții aviatori și care, cum spuneam mai devreme, ajung adesea să stăpînească văzduhul și complicatele mașini de luptă, se duce mai departe o flacără și se întărește o tradiție, pentru care românii sînt demult cunoscuți și respectați în întreaga lume.

EMIL NEGOIȚA ■

și al dragostei pentru pămîntul unde m-am născut"

nevoie să facă o aterizare forțată, n-avea sprijinul tehnic necesar. Și într-adevăr, a avut nesansa ca în Munții Tatra să se ciocnească de un vîrf. Mecanicul a murit pe loc, iar el a fost grav rănit. Fiind duminică, accidentul n-a fost văzut decît de niște excursioniști. Spre norocul pilotului nostru, printre ei se găsea și un medic. În sfîrșit, a fost transportat la un spital, unde i-au fost amputate ambele picioare. Și totuși, după un timp, și-a reluat zborurile. A fost primul aviator din lume care a zburat cu proteze. Pînă la sfîrșitul vieții, în 1935".

L-a cunoscut pe Traian Vuia, pe care imediat după eliberarea țării îl vizitează la Paris, invitîndu-l să se înapoieze în țară. Numai o boală gravă îl oprește pe ilustrul inventator român să se întoarcă imediat. O face de-abia peste cîțiva ani, murind apoi în 1950 în satul său. „Țara noastră, afirmă savantul român Ion Gudju, deține primatul mondial în aviație, prin epocalele realizări ale lui Vuia, Vlaicu și Coandă. Vuia a fost primul constructor și pilot al unui avion care s-a ridicat de la pămînt cu mijloace proprii (avionul fraților Wright, care zburase cu trei ani înainte, fiind catapultat), o mare de oameni fiind martorii acestei nemaipomenite izbînzi, pe cîmpia Montesson de lîngă Paris, la 18 martie 1906. Peste patru ani, în vara lui 1910, Vlaicu, cu un aparat conceput și realizat în întregime de el, înalță un adevărat monument aviației românești prin zborul său temerar pe cîmpul Cotrocenilor. Și numai peste doi ani, la primul concurs internațional de aeronautică desfășurat la Aspern, lîngă Viena, Aurel Vlaicu spulberă iluziile și orgoliile a peste patruzeci din cei mai încercați piloți ai vremii, cîștigînd toate probele și ratînd o victorie totală prin pierderea aterizării la punct fix cu doar doi centimetri. Aici aș vrea să fac o paranteză și să povestesc o mică întîmplare care ne va lămuri mai bine asupra realității acestui concurs. În 1967 mă găseam la Viena, împreună cu studenți români, participanți la un concurs de șah. Însoțitorul delegației noastre, un tînăr profesor, m-a condus pînă la Aspern ca să-mi facă o mică surpriză, spunea el. Acolo, pe cîmpul unde zburase Vlaicu, se afla o placă comemorativă care menționa că pilotul român cîștigase în 1912 toate probele. Deci, cei doi centimetri nu rezistaseră timpului, Și ca să revin, este cunoscut și unanim acceptat că Henri Coandă a realizat primul avion cu reacție. Nu se poate trece peste aceste fapte, realizări care reprezintă geniul creator al românului". „Vorbind de primatul nostru mondial în aeronautică, continuă Ion Gudju, se cade să avem și o istorie cît mai completă a aeronauticii pe acest pămînt. Am pus la punct și am înaintat forurilor în drept o astfel de istorie, scrisă în colaborare cu Constantin Mincu, Gheorghe Iacobescu și Radu Stoika, dintre care am rămas singurul în viață, și sînt convins atît de utilitatea cît și de succesul ei. Cu atît mai mult cu cît contribuțiile românești la dezvoltarea aeronauticii mondiale ajung pînă în zilele noastre. Astfel, în 1969, fiind invitat de Aeroclubul Franței să particip la Salonul aeronautic, am vizitat și pavilionul Statelor Unite. Cîțiva dintre specialiștii lor, în afară de detaliile ce mi le-au dat despre cabina Apollo expusă la Salon, mi-au declarat că, dacă americanii au reușit să ajungă atît de curînd pe Lună, prin cosmonauții Armstrong și Collins, realizarea se datorește, în bună măsură, și calculelor rămase de la românul George de Bothezat asupra traiectoriei unei nave pe distanța Pămînt—Lună. Amintesc că George de Bothezat a urmat, în aceeași promoție cu Coandă, în 1910, Școala superioară de inginerie aeronautică din Paris, după care s-a stabilit în Statele Unite unde a funcționat ca profesor de aerodinamică la Universitatea din Dayton. Se mai știe că, în tinerețe, savantul român realizase și două elicoptere. Deci, există o întreagă istorie și numeroase contribuții românești în acest domeniu care trebuie neapărat publicate într-o astfel de lucrare".

★

Un capitol aparte al activității generalului-maior în rezervă, profesor universitar, doctor inginer Ion Gudju, îl ocupă, așa cum am amintit, șahul. O pasiune care vine de la tatăl său și chiar de mai departe, de la bunicul său, pomenit într-o carte de Bucura Dumbravă, ca prieten apropiat al lui Tudor Vladimirescu. Despre părintele său, Hercule Anton Gudju, presa vremii vorbea ca despre unul din „geniile lumii șahiste". Cîștigător al primului concurs la numai 13 ani, Ion Gudju avea să devină cel mai bun șahist al României în perioada dintre cele două războaie mondiale, perioadă din care datează mult cunoscuta partidă realizată în compania celebrului Bogdanowski și cunoscută pînă azi ca „partida nemuritoare a șahului românesc". Despre ea, marele jucător și comentator de șah Tartakower avea să declare : „...modul cum maestrul român respinge apărarea aleasă de adversar este plin de frumusețe și dă acestei partide nu numai o înaltă valoare teoretică, dar o consacră ca una din cele mai elegante din ultimii ani. În epoca noastră de surogate, iată o partidă condusă cu adevărat în stilul lui Morphy (cel mai mare jucător de șah al veacului trecut, n.n.)". Participant la numeroase turnee internaționale, Ion Gudju se distinge nu numai prin rezultatele bune obținute, dar și prin efortul de a răspîndi acest sport în țara noastră, înființînd numeroase cercuri în multe orașe și găsindu-și adepți printre personalitățile vremii, așa cum a fost scriitorul Mihail Sadoveanu. În 1924, la Paris, pune bazele Federației internaționale de șah, alături de Paul Vincent, pentru ca apoi, reîntors în țară să fondeze Federația română de șah. „Există un drum al fiecăruia, drum care depinde de înclinații, dar mai ales de muncă. Astăzi, la 80 de ani, încă mai activez ca profesor universitar consultant la Facultatea de medicină și farmacie din București. N-am avut o viață prea liniștită cum cred unii. Am avut și mari necazuri și supărări trecătoare, dar întotdeauna munca cinstită fără compromisuri, indiferent de conjunctură, te ajută să realizezi ce ți-ai propus. Am simțit că sînt capabil să fac ceva pentru un domeniu, cel al aeronauticii, în care România a strălucit încă de la începutul secolului, dobîndindu-și un primat în lume. Cît am reușit vor aprecia alții, poate timpul, dar altă cale n-am avut, pentru că totul a plecat dintr-o mare dragoste pentru pămîntul meu și pentru oamenii lui, pe care i-am iubit cu patimă".

RADU BARBU ■

Despre copii

De totdeauna copilul este simbolul candorii și purității sufletului omenesc, iar copilăria vîrsta de aur, permanentă, a omenirii. Geniul însuși, după Goethe, echivalează cu o copilărie permanentă, recunoașterea supremă a frumuseții și virtuților vîrstei. Curat ca natura însăși, reacționînd la ceea ce se petrece în jurul său cu acea gingașă și sublimă naivitate, incapabil să mintă, să urască ori să se prefacă, privind spectacolul din jur cu ochi mirați, contemplînd natura și lumea ca pe un teritoriu al miracolului veșnic, aspirînd, cu toți porii deschiși și neistoviți, imensitatea impresiilor și senzațiilor, nepervertit de lecția, de atîtea ori perfidă a vieții, copilul este menit parcă să amintească celor mari, prin comparație, natura funciar și profund pozitivă a speciei noastre. Închipuindu-ne, prin absurd, o lume din care ar lipsi copiii n-am putea-o concepe decît ca pe o monstruozitate morală, ca pe o epavă a spiritului și a minții și, în ce ne privește, compătimim și în egală măsură detestăm pe cei care sînt în stare să se lipsească, o viață întreagă, de tovărășia copiilor. Trebuie să ne niște infirmi.

Prin vîrsta biologică, prin prospețimea și gingășia sufletului, prin candoarea și imensa lor încredere în cei mari, copiii sînt, în același timp, ființele cele mai fragile, predispuse spre suferință în condițiile în care copilăria este ulcerată ori mutilată. Iar suferința copiilor, grefată pe ființa lor delicată și fragedă, lăsînd adeseori răni deschise pentru întreaga viață, este spectacolul cel mai traumatizant cu putință. Căci dacă omul mare găsește de atîtea ori resurse de apărare în fața durerilor vieții, în el sau în afara lui, copilul se trezește total descoperit în fața acestor dureri, victimă inevitabilă a brutalității, nedreptății, sărăciei, vitregiei vremurilor. Există, în lumea noastră de astăzi, lumea zborurilor cosmice și a supunerii naturii, a societății de consum și de huzur, milioane și milioane de copii care suferă ori mor de inaniție și de bolile mizeriei, care așteaptă, cu privire disperată sau bolnavă, gustul unei bucăți de pîine. Aceasta în timp ce omenirea cheltuie sume incalculabile, cît bugetul anual al cîtorva mari state, pentru înarmarea clasică ori nucleară. Și orice om simplu și întreg, cu mintea proaspătă, neblazată și nepervertită, de copii, nu poate înțelege cum de nu se poate ca uriașul potențial de arme să fie convertit în valori folositoare, vitale pentru destinul omenirii. O minte de copii ar rezolva, credem, simplu și uman această dilemă tragică. Să afiliem, pe lîngă înaltele comisii pentru dezarmare, care funcționează de atîta vreme fără prea mult spor, cîtiva copii în calitate de consilieri!

Dar suferințele copiilor provin, de atîtea ori, nu numai din cauze ce depășesc individul, ci chiar din vina acestuia. Spectacolul pe care-l oferă unele familii vulnerează, fără milă, sufletul infantil. Cîtă imensă durere poate produce despărțirea dintre soți, părinți divinizați și unul și celălalt de copii, nu mai e nevoie să spunem, gîndul singur ne înfioară. Și cînd știm cît de infime, de meschine pot fi motivele unor atare despărțiri, în raport cu suferința, cutremurătoare, a copiilor, ignorată cu brutalitate primitivă, sîntem cuprinși, uneori, de o iremediabilă mizantropie. Cunosc o fetiță de 12 ani care trimite, cu regularitate, flori de ziua tatălui, plecat din casă cînd ea de-abia deschisese ochii către lume. Tatăl, în schimb, nu s-a învrednicit niciodată să facă același lucru. Este probabil că a și uitat cînd i s-a născut fetița. Mai cunosc o mamă plecată de cîțiva ani de lîngă fiul său, acum de 11 ani, și care consideră că-și face datoria de mamă ducîndu-și feciorul la mare, în fiecare an, două săptămîni. În rest e liberă de orice obligații. Asemenea părinți „își refac viața", formulă pe care o auzim des. Dar cu ce preț? Cu prețul sacrificării copiilor? Simt o asemenea indignare cînd îmi amintesc de aceste cazuri, încît îmi vine să le divulg numele. Noroc că cei mai mulți dintre părinți știu să-și ocrotească copiii, întocmai ca păsările cerului care, așezate pe cuib în bătaia grindinii, preferă să moară sub lovituri, salvîndu-și astfel puii. Să cinstim copiii, silindu-ne să le aducem cît mai puține dureri și cît mai multe bucurii!

POMPILIU MARCEA ■

Un cîntec împotriva trădării

Oedip soldat

De nu v-a fost frică să vă nașteți
de ce vă este frică să muriți!
Mielul nu este de mîncare
și nici de jertfă.
El este sămînța
devenindă berbec.

Scoate-ți din cort sabia murdară de sînge.
Scoate-ți mortul din cort.
Carnea a început să-ți ruginească.
A copil nou născut miroase
steaua.

Spală-ți de tine însuți, —
sămînța și gîlonțul...

Ce-au lăsat animalele după ce-au mîncat,
ce-au lăsat ele din terminația lor, —
asta ești tu
și nici măcar asta.

Muci fosforescenți ești, trădătorule,
muci
care se văd pe întunericul fără de stele
noaptea și ziua.

În negrijea nimănuia ești
în nedorul nimănui,

Să tragi în propria ta țară,
fără să știi că-ți este propria ta mamă.
Nu te iartă de mizerie
lepădatule înainte devreme
sabie pe care s-au urinat toate fecioarele.
Arma ta e jegul luminii.
Mila sîngelui scurs
n-o să ți-o împodobească niciodată.

Te blestem:
să stai îmbrățișat cu propria ta crimă,
să-ți putrezească în brațe
ciinele inimii mele.

Să n-ai parte de moarte.
Și cînd îți va fi sete
din mormînt să sugi
ochiul copilului mort

Focul să-ți țină umbră!
Frig să-ți fie focul!
Să arzi fără de moarte,
tu,
care tragi împotriva propriei tale țări,
chiar dacă nu știi că ea îți este mamă.

Să supraviețuiești păcatului tău!
Să vrei lapte
și să bei piatră!

NICHITA STĂNESCU ■

Între clasic și baroc (XXX)

Corot
Ciocîrlia

2.

Într-adevăr, așa cred: Corot era un om fericit. Chiar dacă nu întîlnim la el jubilațiile lui Renoir. Și, desigur, iau acest termen, fericire, într-o accepțiune care să corespundă unui artist. Cu alte cuvinte, Corot e un artist fericit care nu face obiectii esențiale lumii pe care o pictează. E convins că în natură există destule motive de bucurie, încît n-are timp de îndoieli. Nici măcar o singură dată el nu se îndoiește de ceea ce pictează: ciocîrlia își cîntă netulburată ariile între norii cenușii.

Știu că istoria artei nu este tot una cu istoria gustului. **Olympia** o trebuit să fie păzită de poliție împotriva unui „linșaj" (dealtfel, primul tablou care s-a bucurat de această tristă celebritate). **Rondul de noapte** al lui Rembrandt a stîrnit un cor de proteste, Van Gogh a vîndut un singur tablou în timpul vieții. El Greco a fost redescoperit după ce două secole l-au ignorat, arcașii conetabilului de Bourbon trăgeau cu săgețile în ochii lui Platon și Aristotel din **Școala din Atena** a lui Rafael, călugării mînăstirii Santa Maria delle Grazie au tăiat **Cina cea de taină** pentru a deschide o ușă în perete între sala de mese și bucătărie... Și nu mă mir că și în plin secol XX ne mai întrebăm ce este pictura. Tabloul lui Apelles la care veneau păsările să ciugulească boabele de struguri? Sau umbrele care înconjoară filosoful lui Rembrandt? Și lanul de grîu peste care zboară corbii lui Van Gogh... Dacă este adevărat că artei îi cerem justificări mai înalte decît naturii (și trebuie să i le cerem) atunci Corot are de partea sa iubirea...

Picasso spunea odată că ar arunca în mare pietrele pe care le sculptase. În vorbele lui nu se ascundea o renunțare, ci speranța că marea va primi aceste pietre ca fiind ale ei; deci artistul va putea afirma că a colaborat la crearea lumii, primind recunoașterea puterii sale demiurgice.

Modestia lui Corot merge totuși pînă acolo încît el ar fi gata să restituie naturii copacii pe care i-a pictat, cîmpurile și diminețile sale fără să ceară nimic în schimb; să restituie naturii aceste peisaje după ce ele au fost luminate de inima unui om. Căci ceea ce desparte această artă de fotografie este, mai ales, o inimă. Și cu asta, de fapt, am spus aproape totul, deoarece dacă valoarea unui tablou ar fi dată de calitățile fotografice, Canaletto ar fi un pictor infinit mai mare decît Rembrandt.

Mai mult: Corot nu se plictisește să povestească mereu același lucru, pentru că sufletul său are nevoie de acești copaci între care se hîrjonesc nimfe, de acest Colosseum gol unde nu se petrece nimic, de aceste poduri azvîrlite peste rîuri... are nevoie de această Florență aurie sub un cer albastru cu nori alburii văzută din grădina Boboli, de aceste mori devorate de verdeața care le înăbușă, de această Primăvară îngîndurată care strînge flori, de aceste corăbii cu pînzele liniștite somnolînd în porturi, de această femeie care și-a întrerupt lectura și (ca toate femeile lui Corot) se abandonează unei reverii vagi, de această pădure de la Fontainebleau unde copacii întind brațe fantastice ca niște imenși miriapozi vegetali, de acest Castel San Angelo din Roma din zidurile căruia au dispărut strigoii și aerul de la Elsinor unde prințul Hamlet se întreba: a fi sau a nu fi?... **A fi!**, răspunde fără nici o ezitare Corot... A fi pe drumul însorit care duce la Sèvres, într-un car cu fîn sau cu trupul lipit de stîncile arse de lumină pe malul mării, într-o dimineață aburoasă pe podul din Mantes sau pe zidul grădinii de la Villa d'Este... De fapt, numele n-au nici o importanță, problema nu este aici una de geografie, ci de morală... Un arbore, s-a zis, nu are o semnificație decît după ce-a fost pictat. Poate că adevărul e altul; că un arbore nu are o semnificație decît după ce l-am iubit. Iată lecția principală a lui Corot. Și iată de ce cred că dacă i s-ar fi vorbit despre tristețe în legătură cu vreo pînză de a lui ar fi ridicat din umeri întorcîndu-și privirea spre frunzișul primului copac strălucind în lumină. Acest pictor pe care niciodată nu l-am admirat cît se cuvine pentru că totdeauna l-am invidiat prea mult, ne-a învățat mai puțin decît alți artiști orgoliul artei ca rivală a zeilor, cît ne-a învățat orgoliul iubirii, ca mărturie a omului. Și dacă a avut într-adevăr un orgoliu, l-a avut pe acela de a fi fericit într-un chip simplu și de a crea la fel de firesc ca natura. El este grec, scrie Jean Rousseau, cum nici un profesor de greacă n-a fost vreodată.

Pe nesimțite, Corot m-a adus, așadar, din nou în fața statuilor grecești, în fața nevoii mele de claritate și de sensuri cu care, iată, vara mă înconjoară triumfînd asupra melancoliilor cu fructele ei care se coc în soare, cu grîul care începe să miroasă a pîine și cu amintirile care îmi vorbesc iarăși despre încăpățînare și dragoste. De ce-aș evita să privesc în față lumina care înroșește spre seară zidurile și cerul? De ce nu m-ar bucura, fără s-o suspectez, liniștea din pînzele lui Corot? De ce n-aș admite că un copac și o floare de mac sfărîmată în palme pot reprezenta o formă de fericire? Și de ce-am sofistica tot ce nu ne cere decît recunoștință? Dacă drumul cel mai scurt între două puncte este linia dreaptă, drumul cel mai scurt spre fericire trebuie să fie cel al iubirii, nu al scepticismului... În acest sens, Corot are într-adevăr un suflet elin, deoarece cu fiecare peisaj el repetă că fericirea nu e un țel absurd și respinge blazarea; „viața de prof", cum ar numi-o eroii lui Malraux. Dincolo de aburul de melancolie se află un artist care ne amintește mereu cu gravitate: iubiți acești copaci, dacă vreți să-i meritați, iubiți acest cîmp cu umbre prelungi ca un ecou, iubiți această moară care seamănă cu o clepsidră în care nisipul a fost înlocuit cu grîu.

El repetă? Dar Rembrandt n-a repetat mereu ceea ce a crezut? Și Van Gogh?

Ar mai fi o întrebare: nu e cumva prea multă liniște în aceste pînze pentru a fi adevărat? Încet, încet Corot ne convinge că grecii n-au fost mai puțin înțelepți cînd au descoperit măsura prin Nemesis decît atunci cînd au așezat lancea în brațul Atenei.

Și nu găsesc alt mijloc mai bun de a spune ceea ce simt acum, decît mărturisind cît de mult iubesc această înserare caldă și acest lan de grîu care se coace și parfumează aerul verii în marginea Bucureștiului. Și drumul sinuos unde încerc să ghicesc sensul umbrelor, așteptînd ceasul cînd țiriitul greierilor va ciurui noaptea.

OCTAVIAN PALER ■

Lucreția Ciobanu:

În cîntec omul se exprimă pe sine

ÎN CABINA OFERITĂ DE ELECTRECORD, ÎNTR-UN SPAȚIU DE TIMP ȘI DE LINIȘTE, ASCULT ÎMPREUNĂ CU LUCREȚIA CIOBANU DOINELE UNUI PĂMÎNT NU ÎNTOTDEAUNA LEGĂNAT DE SOARTĂ, DAR CARE A ȘTIUT SĂ-ȘI LEGENE SUFLETUL CUM SE LEAGĂNĂ PRUNCII — PRIN CÎNTEC. GLASUL PE CARE ACUM IL AUD A URCAT PÎNĂ ÎN COLINELE CIOBANILOR DE PE MUNȚII ÎNNEGURAȚI ORI RĂSFĂȚAȚI DE SOARE, UNDE SE CLĂTINĂ FLOAREA DE COLȚ.

— Mă aflu în corespondență cu ei, unii coboară pînă la poșta din vale să pună timbru pe scrisoare și să-mi trimită cîntecele lor — îmi spune, pe fondul propriilor cîntece, Lucreția Ciobanu.

— Ce v-a determinat să vă însoțiți cu doina ?

— M-am născut în Topîrcea Sibiului, un sat izolat, cu oameni ca niște icoane, cu portul în alb-negru, de o sobrietate și o eleganță rar întîlnite. În ținutul Sibiului, ca și în Banat dealtfel, se doinește mult. Mama și tata cîntau nemaiauzit de frumos. O bună parte a repertoriului meu s-a alcătuit de acasă. Mi-aduc aminte cum treceau flăcăi călări pe uliță și cîntau : „Aseară-am trecut călare / Pe la poarta dumitale / Ți-am văzut rochița-n poale / Cusută cu **naturale**" — un cîntec cu totul și cu totul vechi, pe cale de dispariție, ca și cele de uliță care aproape că nu se mai aud prin sat. Deși în sălile de spectacol sîntem implorați să le cîntăm.

— Cîntecul de uliță ?

— O, cîntecele de uliță, cîntate în grup au un farmec deosebit ! Cîntecul de cătănie de pildă. Sînt surprinzătoare plasticitatea versului popular, adevărul, viața condensate în el. Uneori distingi pînă și ironia amară : „M-a luat neamțu' cătană / La pușcă de bună samă / Eu la pușcă n-am fost bun / Și m-a dat neamțu' la tun. / Eu cătană la-mpărat, / Mindra, supărată-n sat. / Lasă-mă neamțule-acasă / C-a venit vremea de coasă / Și mi-i holda de plinit / Și mîndruța de iubit."

Dar să știți că înainte de a pleca în cătănie, cam cu o lună înainte, cu ordinul de chemare pus în pălărie, flăcăul, ce cînta flăcăul ? „Spală, maică, hainele ! Că pleacă cătanele. / Din tot satu pleacă patru / Numai din Topîrcea cinci / Că-s feciorii mai voinici / Eu, maică, și le-am spălat / Numa nu și s-au uscat. / Fie, mamă, și mai ude / C-așa-i legea la răcrute. / Unde-om sta de-om hodini. / Le-om pune de s-or zbici. / Unde-om sta de-om răsufla / Le-om pune de s-or usca."

Ori, cînd se întorc fetele și băieții spre casă, cîntecul de dragoste și de dor își are făgașul său : „Lung îi drumul Clujului / Da-i mai lung al dorului, / Dorul Clujului să gată / Al dorului niciodată."

— Și cu drumul acesta al Clujului ați ajuns pînă în America ?

— Cu doina cucerești lumea ! Țin minte că într-un „Paris Match" un muzicolog scria : „Cînd spui România, spui doina. Doina bănățeană e caldă și lină precum șesurile Banatului". Și are dreptate. America ? Da, New York, Chicago, Cleveland... La New York, niște zariști mi-au declarat că sînt, nici mai mult nici mai puțin, decît „o statuie de bronz cu glasul de aur". Nu-i de colea să faci să se audă la Chicago, în fața a sute de spectatori „A venit aseară mama", „Mi-e dor" sau „Car frumos cu patru boi" ! Au fost hohote mari de plîns. Unii bărbați au trebuit să-și scoată chiar soțiile din sală.

— Pentru bunul mers al spectacolului ?

— Fluxul emoției m-a contaminat și pe mine. Abia reușeam să-mi controlez vocea. Ba și în cabină a năvălit un român pe care l-am rugat să se stăpînească, deoarece trebuia să intru în scenă și îmi făcea rău. Iar el, o răzbunare (pe cine?), m-a asigurat că „va plînge și-o să mai plîngă !" Vezi, dorul de țară...

— Despre începuturi ? Deși se construise Bumbești—Livezeni, cîntecul dumneavoastră a găsit vreo magistrală ?

— Pe vremea aceea, chiar și după, am cîntat fără microfon. Vă închipuiți că trebuia să fiu în formă, nu glumă ! Plăminii ! Deplasările în orașele mici se făceau cu căruța. Dacă m-ați fi văzut cu Ioana Radu în căruță de la Segarcea la Săcel ! Ce microfon ?

— Abia mai tîrziu, parcă, doina și romanța s-au urcat în automobil.

— Între Herculane și Topliță, prin '56—'57, tot un cal blăjin ne-a dus. Apoi sălile de așteptare, între două trenuri, încălzite și ne(încălzite). Dar eram de un entuziasm ! A fost o vreme plină de romantism. Rîdeam. Fotografii cu ciobani și măgari încărcați cu merinde, fotografii de drumeți care cîntă.

— Fotografii cu un colb nu chiar de aur, dar pe care chipurile dumneavoastră îl făceau să strălucească.

— În unele sate, oamenii, neavînd bani, veneau la spectacol cu cîte 5 ouă, numai ca să intre și să asculte cîntece pe care noi le datorăm lor. Și, cum să nu cînți ? Sau alții, care nu voiau să știe de nici un bilet, și intrau semeți și fudulii deoarece ei au construit acel cămin cultural, cu bratele lor, și nu altcineva !

— Se plătește cumva și munca voluntară. Dacă întoarceți capul, care a fost drumul dumneavoastră spre cîntec ?

— Am început să cînt cu adevărat la 29 de ani ! Pînă atunci ,am trăit o viață obișnuită de familie. Deși în casa părintească, în satul nostru, am trăit în atmosfera cîntecului ce m-a scos și pe mine în lume, la 19 ani, sosind în București, învățam de la sora mea Aura Arcașu (așa mă cheamă pe mine de acasă, Arcașu), elevă de Conservator, fel de fel de cantonete italiene, cîntece spaniole, urmărind numele ilustre ale genului. Cîntecul făcea parte organică din familie. Sora mea cea mai mare, elevă la „Domnița Bălașa", cînta pe care alegorice doine cum ar fi „Mult mă-ntreabă inima". „Ia mai zi, mă, din vioară !", — o mezzosoprană cu un glas splendid. A cîntat pînă și în corul „Carmen".

— Și cînd ați înțeles că doina vă este, totuși, rudă bună cu singele ?

— Abia atunci cînd mi-am pierdut părinții. Această durere nu se poate exprima decît prin graiul tău de acasă. Dar, la Festivalul mondial al tineretului de la București, în '53, am fost remarcată, în urma unor concursuri pe care le-am cîștigat și invitată de cunoscutul dirijor George Danga să cînt în Corul Băncii. M-am lansat cu două doine ardelenești. N-am căutat niciodată succesul ieftin. Avînd un repertoriu variat și bogat, am luptat să mă mențin la cotele artistice care să-mi consolideze numele și publicul. Cu repertoriul meu îmi găsesc prieteni pe tot cuprinsul patriei. Sînt foarte atentă la conținutul textelor. Poezia populară românească este unică ! De aceea sînt uimită și îndurerată cînd aud cîntece facile, adeseori vulgare ca și cum țara asta nu ar avea un belșug de frumuseți ! Am învățat mult de la profesorul Nicolae Oancea, sibian și el. Lucram cu asiduitate la cîte-o piesă nouă pentru ca ea să apară nealterată, ci numai îmbogățită, amplificată. Astfel, am reușit să mă mențin timp de 25 de ani cap de afiș, să închid eu spectacolele, să am grijă de soarta lor. Nu știu dacă mai este cineva care să fi făcut atîtea turnee ca mine. Abia pot răspunde tuturor solicitărilor.

— Și totuși cum ați reușit această performanță ?

— Am căutat să-mi respect angajamentele cu sfințenie, să fiu corectă și, în primul rînd, un bun profesionist, fidel publicului meu. O mare surpriză mi-a oferit-o Mioara, fata mea, care a terminat franceza. Pînă acum cînta numai șansonete. Iată că ascară mi-a comunicat însă că este aleasă să cînte de Ziua învățătorului doina „Cine n-are dor pe vale" și învîrtita „Cînd vii bade-n șezătoare" — piese foarte dificile pe care le-a cîntat însă cu mare acuratețe. Mă întreba fata mea dacă am avut emoții înainte de-a mă urca pe scenă, pentru că ea... Dacă am avut emoții ? N-am mîncat o săptămînă înainte de a cînta la o ședință. Dar ce emoții am avut la Montreal, în Canada ! Nu există artist care să nu creeze sub imperiul emoției. Iar pentru un cîntăreț, actul creației cred că este acolo, pe scenă, cînd cîntă.

— Tuturor cîntăreților cu care am convorbit pînă acum le-am pus o întrebare comună și totuși particulară pentru fiecare în parte : Maria Tănase ?

— M-am bucurat de aprecierea Mariei Tănase, de căldura sufletului ei generos. Într-o zi am primit un telefon cu rugămintea de a o aștepta la Savoy, unde era angajată. Mi-a spus precipitată : „Pregătește-te". „Am fost chemată și întrebată pe cine aș propune pentru un turneu în Statele Unite. Te-am recomandat pe dumneata". Am mai făcut turnee împreună în Banat, în Muntenia. Am cîntat din nou cu ea și Vasile Tomazian la Circul „Franzini" la Constanța unde am reușit să rămînem chiar în preajma spectacolului fără toalete (le-a „subtilizat" cineva). Am cîntat într-o rochie de epocă, împrumutată de la teatru. Într-o seară, la o grădină din Tulcea, cineva a adus un ziar la cabină. Pe prima pagină scria : A murit Maria Tănase. În grădină s-a făcut rece, iar în sufletul nostru s-a înnoptat mai devreme. Am mai făcut lungi turnee cu Ioana Radu, cu Ion Luican și Emil Gavriș, cu Maria Lătărețu ! În ultimul timp Maria cînta cu mare efort, dar cu același patos. S-a stins pe scenă ca un artist ce era. Am lucrat mult cu Mia Braia și Petre Alexandru. „Fetițo, îmi zicea Mia Braia, de zile întregi ascult un glas generos. De ce nu studiezi ? Vei fi în „Carmen" nemaipomenită !" Eu am rămas cu doinele mele. Am cîntat și în Vicovul de Jos, al Sofiei Vicoveanca. M-au impresionat mult florile satului, aerul acela de dulce Bucovină, mi-a atras luarea-aminte curățenia veșmintelor și a sufletelor oamenilor din nord. Veneau sătenii și îmi spuneau cu mîndrie : „Vicoveanca îi de la noi și îi fată de gospodar". Mă gîndeam la ea, la mine, la noi. În cîntec omul se exprimă pe sine.

— Pe cine mai luați în hotarele ținutului ?

— Deși există acum o seamă de cîntăreți la modă în Muntenia și în Oltenia, și nu vor putea niciodată înlocui un rapsod de talia Ilenei Constantinescu. Cîntecele ei sînt cunoscute în țara întreagă. A venit în București la 20 de ani încărcată de un folclor autentic din Drăgănești de Olt. Datorită ei știm astăzi fermecătorul cîntec „Dunăre, Dunăre, drum fără pulbere" sau versuri ale nesecatului izvor popular: „Cînd aud pe cer tunînd / Jos la baltă fulgerînd / Ploaia-n codri răpăind / Mă fac broască pe pămînt / Și las boii de la jug / Numai să stau să ascult." Ileana Constantinescu a adus Institutului de etnografie și folclor vreo 180 de piese.

— Disting în repertoriul dumneavoastră, alături de doinele preferate, „jienețile".

— Jienețile, o pasiune a mea, sînt niște jocuri ciobănești cu versuri de o rară frumusețe : „Pleacă oile la munte / C-un batal frumos în frunte / Vîntul bate vălurele / Și-mi aduce dor și jele. / Munților de piatră seacă / Rideți cînd zăpada pleacă / Lăsați turmele să treacă / Și pe soare și pe nor / Pînă la Vîrful cu Dor". O superbă linie melodică însoțește acest cîntec, pe care l-au creat oamenii din mărginimea Sibiului. La Runc, lîngă Vîlcea, primarul satului, extaziat de aceste cîntece, a pus mîna pe fluier și a oprit satul să joace acolo, în bătătură, să dovedească și ei ce jocuri mai au. Trebuie să vedeți însă „Șorocul", un joc cu douăsprezece figuri în contratimp și în care nu se repetă nici una ! Am lansat cîntece jienești, care au devenit adevărate șlagăre : „Pleacă oile la munte". „Feciorii din Rășinari", pe care le știu sate la rînd. Cele mai frumoase cîntece rămîn, totuși, cele păstorești ! Eminescu a știut la ce izvor să îngenuncheze : „Toamnă-i și cad brumele / Se coboară turmele / Codru-și bate frunzele / Și zăpada muntele / Peste deal, peste obcină / Se rup brazi din rădăcină..." N-aș da .aceste cîntece pentru nimic în lume ! Doamne, să poți avea atîta ființă încît să cînți codrii și munții toți ! Cum pot afișa unii atîta sărăcie încît natura se reduce pentru ei numai la „foaie verde" din refren ? Mă tem ca poluarea folclorului cu nimicuri și adeseori cu vulgarități să nu fi scos din sălile de spectacol un public ales. Nu iubesc cîntăreții de prispă ! Dar, cum vă spuneam, jieneasca trebuie văzută ! La horă, în sat, o sută, două sute de perechi în alb-negru, numai cu un briu tricolor, într-o ținută semeață bătînd pămîntul și strigînd : „Pe sub mină că-i română / De n-ar fi cu min' de-o lege / Pe sub mina mea n-ar trece !"

— Ce înseamnă liniștea, Lucreția Ciobanu ?

— Mă tem numai de o anumită liniște. Aceea care pune lespezi grele peste un lucru abia început. Mi-aș dori, chiar pentru anul acesta, un nou disc cu doine, jienești și învîrtite, culese de la Loman.

— Aveți încredere în glasul dumneavoastră ? În ce măsură depinde el de noi ?

— Am un glas de piept, cam de prin preajma sufletului, potrivit doinelor noastre românești. Sîntem și noi o bucățică de artiști născuți, și nu făcuți.

— Alte satisfacții ?

— Bucuria de a fi colaborat atît de fericit cu orchestra Radiodifuziunii române condusă de George Vancu. Bucuria de a fi întîmpinată în Apuseni de moții care s-au urcat pe scenă cu ciuberele lor pentru a mi le oferi. Bucuria de a fi invitată cîndva, de Anul nou, pe Valea Sebeșului, la Loman, unde au coborît ciobanii — patru ore de mers — pentru a mă asculta, pentru a-i asculta. Cea mai mare satisfacție mi-o dau însă cîntecele noi. Cu ele îmi demonstrez în primul rînd mie însămi că sînt.

— Cine v-a spus că sînteți o doamnă a munților, nu s-a gîndit numai la munți.

ADI CUSIN ■

Folk în spațiul candorii

În cîteva rînduri am afirmat, bazat, evident, pe fapte reale, că folk-ul în România nu mai este o simplă modă. Și asta datorită virtuților sale, datorită permanentei sale actualități, alimentată continuu de poezia de valoare. Au trecut prin el deja cîteva generații spirituale. De la Marcela Saftiuc și Mircea Florian la Doru Stănculescu, apoi la Mircea Vintilă și acum la noul val constituit chiar în Cenaclul „Flacăra" al Tineretului Revoluționar. Folk-iști apar mereu, atrași de frumusețea unui fenomen artistic foarte apropiat spiritului lor. Condițiile pentru ca atîtea talente tinere să apară sînt optime, acum cînd la „Cîntarea României" muzica folk se înscrie firesc cu creațiile sale patriotice și revoluționare.

Iată, așadar, folk-ul începe să se constituie într-o tradiție, devenind un gen peren, căpătînd continuitate. Folk-ul nostru nu se limitează, deci, la o singură generație, așa cum din păcate a făcut-o pop-ul, care și azi mai defilează tot cu Dan Andrei Aldea sau Liviu Tudan, oameni rămași de multă vreme fără stimulentul rivalității.

Ei bine, rivalii unui Mircea Vintilă există, creează, se manifestă. Și nu au nici paisprezece ani. Sau, mai precis, au între opt și paisprezece ani. Vă puteți convinge de aceasta obținînd o invitație la cenaclul literar-muzical bucureștean „Cireșarii". Există aici un profesor de muzică, pe nume Florin Irimia, unul și același cu fostul organist al grupului pop „Capitol", care și-a creat o adevărată clasă unde se învață și se creează muzica folk. Tinerii elevi au ajuns după doar cîteva luni să minuiască chitara cu destulă îndemînare. Minunat este că n-au nici un fel de prejudecăți, nu sînt influențați de nimeni, deși vîrsta lor se pretează la imitații. Am ascultat de-a lungul anilor muzică folk, adresată copiilor, scrisă mai ales de Donovan. Ei bine, încep să cred că toată candoarea din acele cîntece era făcută. Folk-ul „Cireșarilor" are o candoare în stare pură, autentică.

Ascultîndu-le pe Virginia Ghioargă, Monica Olea veți înțelege cît de sensibili sînt acești copii la o artă ce îi exprimă cu fidelitate. Sau imaginați-vă un băiețel de 12 ani, pe nume Cătălin Stănescu, antrenînd o sală întreagă cu un adevărat șlagăr, demn de succesul unui *Cozma Răcoare*.

Rămîne doar să așteptăm, odată cu trecerea timpului, confirmarea și mai deplină a muncii profesorului Florin Irimia și, mai ales, a talentului micilor săi elevi.

GEORGE STANCA ■

Laureați ai Festivalului Național „CÎNTAREA ROMÂNIEI"

La concursul de poezie au primit diplome :

- Ioan Alexandru — **Imnele Transilvaniei**
- Adrian Păunescu — **Pămîntul deocamdată**
- Gheorghe Tomozei — **Poema patriei**
- Szemlér Ferenc — **Az álom tulsó partján** (Pe malul visului)
- Nikolaus Berwanger — **Ich häng mei Gsicht net an de Nagel** (Poezii șvăbești)

La concursul de proză au primit diplome :

- Corneliu Leu — **Plîngerea lui Dracula**
- Dinu Săraru — **Clipa**
- Eugen Uricaru — **Rug și flacără**
- Majtényi Erik — **Hajóharang a hold utcában** (Clopot de bord)
- Joachim Wittstock — **Blockvermerke** (Însemnări)

La concursul de dramaturgie au primit diplome :

- Mihnea Gheorghiu — **Patetica '77**
- Horia Lovinescu — **Singele**
- Dumitru Radu Popescu — **Două ore de pace**

Acolo am aflat că în viaţă nu poţi să pierzi prea multe trenuri

În urmă cu aproape doi ani, mai exact la 26 iulie 1975, o femeie de 45 de ani, Lucreţia Crainiciuc, îşi părăsea definitiv ţara împreună cu cei doi copii, Mioara, elevă în clasa a treia, şi Nicolae, în vîrstă de 17 ani. Plecau la Zaharia Crainiciuc, soţul şi părintele care, ajuns în 1973 în străinătate, în interes de serviciu, fiind şofer pe TIR, a rămas în Germania Federală de unde, după opt luni, s-a îndreptat spre New York, stabilindu-se în marele oraş american, în cartierul Brooklyn. Spre marea surprindere a familiei, după aproximativ un an şi jumătate, băiatul, Nicolae Crainiciuc, motivînd o simplă excursie în ţară, părăseşte definitiv Statele Unite şi umila condiţie de emigrant, reîntorcîndu-se în România.

O casă liniştită şi curată aflată pe strada Sintezei la numărul 4. Îl ascult povestind pe Nicolae Crainiciuc, în casa socrilor săi, pentru că băiatul de aproape douăzeci de ani s-a căsătorit zilele trecute cu fata care i-a fost singurul prieten pe care l-a avut dincolo de Ocean, singurul în care a avut încredere şi căruia i-a destăinuit, în scrisorile sale, aproape fiecare zi din cele petrecute între străini. Un băiat mai degrabă înalt, subţire, cu ochii albaştri, amabil, cu o uşoară timiditate trădată doar de culoarea obrajilor şi un zîmbet plin de farmec, povesteşte calm, degajat, ca şi cum faptele nu i-ar aparţine cum a aflat acolo, departe de ţară, că în viaţă nu poţi pierde prea multe trenuri.

— La ora opt dimineaţa, o dimineaţă care anunţa o zi călduroasă, eu şi mama ne frămîntam mîinile pe aeroportul Otopeni, aşteptînd să fim chemaţi la avion. Am fost strigaţi ultimii. Firesc, eram neliniştiţi, mai puţin Mioara care nu-şi dădea prea bine seama ce i se întîmplă. Eram neliniştiţi nu numai din cauza călătoriei cu avionul, pentru că nu mai zburasem niciodată, dar mai ales pentru că de la plecarea tatei, în 1973, plecare absolut năucitoare pentru toată familia, scrisorile primite de la el în care încerca să ne convingă să venim acolo, cu tot soiul de argumente, printre care cel mai frecvent era traiul bun, de parcă aici ne lipsea ceva, o ameţiseră pe mama, creîndu-i o permanentă stare de nelinişte şi îndoială. Erau totuşi căsătoriţi de douăzeci de ani şi tata îi mai scria că se simţea şi foarte singur. Ciudat sau nu, pe mine nu m-a încîntat plecarea aceasta. Nu mă înţelesesem prea bine cu tata niciodată. Era un om dur, se enerva foarte repede şi trecea de la o stare la alta, făcînd adeseori atmosfera imposibilă în casă. Avea sau nu dreptate, încerca să se impună. Desigur, el m-a crescut, m-a îmbrăcat, m-a dat la şcoală, dar nu mă împăcam cu mentalitatea lui de proprietar, de stăpîn. Nu era vorba deci de lucruri mărunte, ci de nişte principii de viaţă. Bineînţeles, eram puşti, nu pricepeam chiar totul în jurul meu, vreau să spun că prea multe principii nu aveam formate, dar asta nu mă putea împiedica să gîndesc, să văd realitatea. Mama este o femeie blîndă, moldoveancă din Cucuteni. Bătrînii, părinţii ei, cînd au auzit-o că pleacă s-au închinat şi s-au pus pe plîns. Neam de neamul lor nu şi-au părăsit pămîntul. Am fost la ei după ce m-am întors, n-or să uite niciodată durerea şi ruşinea asta. În sfîrşit, ne-am urcat în avion şi, după o escală la Bruxelles, am ajuns, pe la ora 15, la New York. Ne aştepta tata. Nu se schimbase deloc, iar revederea n-a fost tocmai înduioşătoare, cum s-ar putea crede.

Brooklynul este un cartier foarte mare şi emigranţii locuiesc, după naţionalitate, pe sectoare. Românii, de pildă, stau împreună cu italienii şi cîteva familii de evrei. Cînd am ajuns era foarte cald. Nici un pic de verdeaţă, numai beton încins şi case din cărămidă roşie, afumată. Lume multă, agitată. Nimeni n-are timp pentru nimeni. Tineri murdari şi peticiţi, fără nici o treabă, ocupă trotuarele sau umplu barurile. Fumează mult. Se fumează şi în şcoli şi adeseori vezi eleve de doisprezece-treisprezece ani întrînd şi ieşind de la şcoală cu ţigara în gură. Mama s-a înspăimîntat. Ce se va întîmpla cu Mioara peste cîţiva ani ? Cum o s-o poată apăra ? Este adevărat că pe lîngă şcolile publice, unde se petrec toate aceste lucruri, există şi şcolile catolice unde se plătesc taxe şi elevii au uniformă, fiind şi altfel educaţi. Însă emigranţii n-au ce căuta în asemenea şcoli. De fapt, aparent, emigranţilor, nu renunţ la termen, pentru că asta era condiţia noastră, aşa te privesc toţi deci emigranţilor nu le este interzis ceva anume. Însă am să vă dau un exemplu să vedeţi cum stau în realitate lucrurile. Tata este angajat la un patron de origine română, unul nea Gică, nu-i reţin tot numele. Ei bine, omul nu angaja decît emigranţi pentru că aceştia nu fac mofturi. Cît le dai atîta primesc. Pentru aceeaşi muncă, un emigrant şi un american primesc salarii diferite. Totul, sau aproape totul, din cauza limbii. Nu cunoşti engleza, eşti la mîna oricui. De ajutat, şi acum mă refer la o bună parte din românii stabiliţi de mai multă vreme, nu te ajută nimeni. Primeşti sfaturi, promisiuni şi de cele mai multe ori un număr de telefon care nu există, încolo nimic. Cel mai important lucru pentru un emigrant este să nu se îmbolnăvească. Patronul nu-i plăteşte concediu medical, spitalele sînt scumpe şi fiecare se descurcă cum poate. Este vorba, firesc, doar de firmele mici şi nu de întreprinderile mari unde există sindicate. Dacă reuşeşti să-ţi faci rost de un loc de muncă şi rezişti să lupţi cu viaţa de unul singur, mai ai o şansă. Întîlnisem un băiat, Petrică şi nu mai ştiu cum, din Drobeta-Tr. Severin. Se pierdea încet dar sigur. Nu ştia deloc limba şi cu dolarii pe care-i cîştiga după cine ştie ce muncă de o zi sau două, se îmbăta. Nu mai credea în nimic, n-avea nici o putere. Nici nu-l mai puteai ajuta. În timpul acesta am lucrat şi eu în cîteva locuri. Am spălat vase în restaurantul unui grec din Connecticut. Nu eram plătit foarte rău pentru cele zece ore pe zi, însă vroiam să învăţ o meserie. În ţară mai aveam un an şi terminam şcoala profesională la Electromagnetica. Ieşeam matriţer. Meserie frumoasă, pretenţioasă. Şi eu trebuia să spăl vase. O şcoală profesională totuşi nu exista, învăţai meserie undeva, muncind, dar nu primeai nimic la mînă. În altă parte o luai de la început. Aşa am fost şi ajutor de mecanic, adică schimbam bujiile sau uleiul la maşini, cîte douăsprezece ore pe zi, tot aşa am lucrat într-o fabrică de bijuterii de unde patronul m-a dat afară cînd a auzit că plec în România.

Unul dintre lucrurile pe care le amintea mereu tata în scrisori era acela că vom găsi la New York foarte mulţi români care ne aşteptau. De unde pînă unde, ne întrebam noi. Şi apoi, nu înţelegeam prea bine de ce se vaită el de singurătate, dacă avea aşa mulţi prieteni. Mă rog, gîndeam noi, îi lipsea familia. A doua zi după venirea noastră, era duminică, am plecat în centrul New Yorkului, unde se află biserica ortodoxă. Acolo se întîlneau toţi românii. Biserica, după cîte am observat, era doar un pretext. Veneau toţi ca la tîrg. Stăteau de vorbă şi unii ne înjurau ţara. Pe ăştia îi ghicisem de la început, erau din cei care într-un fel sau altul făcuseră o grămadă de porcării, încălcaseră şi legea şi cum ajunseseră aici nu-mi explic. Aveau atîta venin şi ură în ei încît îţi făceau silă. Alţii vorbeau cu nostalgie de România, erau curioşi ce mai este nou aici, dar se îndoiau de multe din cauza propagandei celorlalţi. Auzisem de la tata că existau unele comunităţi de români conduse de foşti legionari, care umpleau, plini de venin, nişte broşurele prăpădite, cu minciuni şi rea credinţă, întreţinînd astfel o atmosferă de nelinişte şi compătimire în rîndul celor care aveau rude în ţară. Iar eu veneam din ţară, ştiam foarte bine cum este şi mă uitam prostit la orbirea acestora colectivă fără să pot spune un cuvînt pentru că fanatismul lor distrugea totul. N-am mai călcat pe acolo. N-aveam prieteni, pentru că nu mă puteam bizui pe nimeni. Stăteam adeseori în camera mea pe care o mobilasem ca acasă, ascultam muzică din ţară, muzică populară, lucru pe care îl făceau foarte mulţi de-ai noştri şi aşteptam prilejul să pot pleca. Nimic nu mă putea obliga să mai stau. Familia aproape că nu mai îmi spunea nimic. Îmi era şi îmi este şi acum milă de mama, pe care o vedeam că se chinuieşte în sufletul ei fără să spună cuiva, de sora mea cu care nu ştiu ce o să se mai întîmple. Noapte de noapte se auzeau împuşcături. Ce vedeam sîmbăta, cînd eram acasă, la televizor, în Kojak, acolo era, cum se spune, viu, natural şi înspăimîntător. În faţa mea, la un restaurant se certaseră doi şi fără prea multe discuţii unul a băgat cuţitul în celălalt. Poliţiştii, pompierii şi salvarea sînt la ordinea zilei. Oricînd un individ ruinat de droguri putea să dea foc la o clădire sau să tragă un foc de armă nenorocind o groază de nevinovaţi. Deşi există restricţii în privinţa procurării armelor, ele se vînd pe sub mînă ca seminţele. Nu vreau să cad în greşeala celor care ne defăimau ţara, dar dacă în Statele Unite, cît am reuşit să le văd şi să le cunosc în aproape un an şi jumătate, sînt multe lucruri frumoase şi bune, inclusiv nişte salarii care celor ce au de lucru le asigură o existenţă cît de cît lipsită de griji imediate, există şi acea libertate înfricoşătoare de a trage în cel de lîngă tine, de a te droga, de a opri în miez de noapte pe cine vrei ca să-i goleşti buzunarele. Firesc, există legi care interzic aceste lucruri, însă vă mărturisesc că am văzut şi mulţi poliţişti morţi. Cînd m-am întors în ţară mă durea sufletul ştiind că mama şi Mioara rămîn acolo. Au crezut că plec doar în excursie. Nu puteam altfel. Era şansa mea să rup cu totul pînă nu era prea tîrziu. Le-am scris îndată ce am ajuns. Le-am rugat pe amîndouă să vină înapoi. Am rugat-o pe mama s-o facă pentru sora mea. Sîmbăta trecută am avut nunta. Credeam că vor veni. Mai cred că, poate, pînă la urmă o vor face. Nu ştiu, dar acolo am aflat că nu poţi pierde prea multe trenuri în viaţă.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Unul dintre cei trei din Mioriţa

Brazi, Brădăţel, Baraj — aşezări muncitoreşti în care totul e nou. Chiar şi numele lor

— Ce să vă mai spun, e ca la oraş : încălzire centrală, apă caldă, baie, canalizare. Dacă mai adaug magazinele, şcoala, căminul-creşă, unităţile de servicii, vă puteţi da seama mai lesne despre felul cum se trăieşte aici, pe Riul Mare, la Brazi.

Brazi, Brădăţel, Baraj sînt de acum toponimice care, aici, în Ţara Haţegului, deşi noi, încep să fie cunoscute la fel ca Sarmizegetusa, Densuş sau atîtea şi atîtea altele. Şi aceasta se datorează faptului că de cîţiva ani a început construirea sistemului hidroenergetic Riul Mare—Retezat. Aurel Danciu, secretarul Comitetului de partid al grupului de şantiere, este un om mai degrabă meditativ, reţinut în gesturi şi domol la vorbă. Comparînd această aşezare a constructorilor cu un oraş — loc pe unde numai cu doi ani în urmă era o pajişte pe care păşteau alene vitele — nu a exagerat cîtuşi de puţin. Clădirile de aici se numesc în vorbirea curentă barăci, deşi termenul pare inadecvat pentru că ele sînt vile cochete formînd străzi ce parcă-şi aşteaptă denumirile.

Riul Mare îşi rostogoleşte undele învolburate doar la cîţiva paşi de noua localitate, ridicată chiar la poalele munţilor, într-un cadru natural şi o atmosferă pură, rivalizînd cu staţiunile montane de odihnă.

„Eu sînt aici de la începutul începuturilor, spune inginerul Popescu Ion, director adjunct al grupului de şantiere. Nu eram decît cinci oameni şi acum...“ Îşi conduce cu grijă maşina pe un drum aproape în întregime asfaltat, pe care roiesc tot felul de maşini grele. Mergem spre şantierul 3, Barajul. E la peste 20 de km în munţi, cum s-ar zice în inima Retezatului. Inginerul Popescu, oltean de la Calafat, fire deschisă şi comunicativă, este, ca mulţi, mulţi dintre constructorii de aici, un veteran al şantierelor hidroenergetice. „La Porţile de Fier am lucrat 10 ani, şi tot de la început pînă la sfîrşit. Copilul meu este în clasa a treia, ştiţi în cîte şcoli a învăţat ? În trei“.

— Vă plac munţii ?

— Mult de tot, de aceea i-am şi cunoscut în cea mai mare parte. Dar ca Retezatul încă n-am întîlnit : o faună bogată şi protejată, flora îţi încîntă ochiul...

— Deci i-aţi străbătut, nu ?

— Într-adevăr... numai că înainte de a lucra aici. Acum nu mai am timp. Şi în concediu merg, ca tot omul, la mare, pentru că aici, deşi este foarte frumos vara, clima-i umedă.

Am ajuns la şantierul 3, Barajul. Deocamdată se lucrează la descopertări, abia după devierea Riului Mare barajul se va ridica la cote impresionante. Una dintre lucrările principale din această perioadă este galeria de deviere a riului. Acum se betonează. Deasupra unei intrări zărim o inscripţie : „Echipa Bîrsan“. Este într-adevăr o semnătură a minerului Bîrsan Ion şi a ortacilor lui, toţi specialişti în astfel de lucrări. Tot aici mai întîlnim pe maistrul Geac Paul, dulgherii Grigorescu Mihai şi Lupescu Ştefan, sudorii Trif Vasile şi Crăciun Damian, electricienii Gavriloni Cornel şi Iosa Onisifor. Lucrează în această galerie în care perforatoarele dudule şi buldozerele se opintesc. Am parte şi de o surpriză : îl întîlnesc pe inginerul Neferu Mihai, cunoscut cu cîţiva ani în urmă pe cînd era la un alt baraj. Este un bărbat tînăr căruia zîmbetul îi înfloreşte repede pe chip. E tînăr, de loc de prin Vîlcea — după facultate, cu vreo 10 ani în urmă, a trăit unde a muncit, adică pe şantiere hidroenergetice, în munţi.

— Eraţi, parcă, la cursurile fără frecvenţă ale A.S.E.-ului pe timpul cînd ne-am cunoscut, ce-aţi mai făcut de atunci ?

— Am muncit, spune. A.S.E.-ul l-am absolvit şi acum voi termina cursul postuniversitar de inginerie economică.

— Cum s-au împăcat şi se împacă munca grea de pe şantiere cu învăţătura ?

— Trebuie, trebuie să se împace pentru că sacrific ceva, poate preţios pentru alţii dar nu pentru mine — aşa-zisul timp liber. De fapt nu împărtăşesc părerea că avem „timp liber“. Nu că trăiesc după nişte principii rigide, dar eu cred că am nevoie de timp de odihnă, nu de pierdere de vreme. De bunăvoie şi, să fim înţeleşi, fără gînduri de natură carieristică, o bună parte din concedii, nopţi şi duminici le dedic studiului... Se poate dormi şi 8 ore, dar la fel de bine se poate şi 4. Am o stare de nelinişte cînd mi se pare că am rămas în urmă cu informarea de specialitate, cu ideile, ca să zic aşa... Cum mă vedeţi acum (în picioare, pipăind betonul galeriei) aşa voi fi pînă deseară, poate şi la noapte, dacă va fi nevoie. Dar de învăţat, trebuie să învăţ.

Inginerul Neferu lucrează doar de un an aici, la Riul Mare, sub Retezat, e iubit de toţi oamenii, care-l însoţesc din şantier în şantier, pentru firea lui sinceră şi prietenoasă. După-amiază, la o ceaşcă cu cafea (chiar acolo, sub culmile înzăpezite ale Retezatului !) discuţiile alunecă spre teme la ordinea zilei : fotbal, spectacole. Este şi prilejul de a spune păsul tuturor oamenilor care trăiesc aici, în inima munţilor : nu pot recepţiona programul televiziunii. Se pare că forurile judeţene au făcut demersurile cuvenite la instituţia răspunzătoare (din Timişoara), dar cînd li se va împlini dorinţa ? Pentru aceste sute de oameni, televizorul este un adevărat prieten care stabileşte o punte între ei şi lume.

La fiecare şantier s-au ridicat locuinţe, şcoli, magazine. (Ceva mai tîrziu, inginerul Dănilă, director al grupului de şantiere, temperament tumultuos, om cu umor, zicea : „Ştiţi care sînt cei mai mari „inamici“ ai mei ? Femeile şi copiii ! ! Locuinţe confortabile, magazine de tot felul şi bine aprovizionate, cămine şi şcoli pentru copii, astea trebuie şi treaba merge. Aici am reuşit să le punem la punct şi acum „inamicii“ îmi sînt amici. Care credeţi că a fost primul magazin deschis aici, la Brazi ? Aşa-i că nu ştiţi ? Cel de carne !“). Copiii roiesc printre aşa-numitele barăci, e ora cînd au ieşit de la şcoală ; gospodinele fac, ca oriunde, cumpărăturile. Zăresc un afiş — se anunţă că „mîine rulează filmul Şatra“. Cantinele, strălucind de curăţenie, au pregătit mîncare gustoasă. pîinea este proaspătă şi oamenii mănîncă grăbiţi şi cu poftă.

La căminul-creşă, cu un interior în care armonia culorilor te cucereşte, educatoarea Manoliu Elena („de 17 ani sînt în învăţămînt şi tot de atîţia pe şantiere, alături de soţul meu“) îi învaţă pe copii o poezie : „Haideţi copii să cîntăm“. Alături, la şcoală, unde învaţă aproape 200 de elevi, se învaţă, dar se şi lucrează : în atelier se confecţionează (şi sînt foarte căutate, ne asigură directoarea şcolii) suporturi de flori. Le şi recunoaştem la multe ferestre.

„Aici va fi clubul, arată, cunoscător, Danciu Aurel o clădire în construcţie, cum sînt mai multe prin aceste locuri. Deocamdată avem orchestre de muzică populară şi uşoară, brigadă de agitaţie şi montaje artistice. Artiştii noştri amatori, deşi nu au un spaţiu adecvat, au talent şi entuziasm, prezentînd spectacole, culegînd aplauze şi aprecieri“.

Aici, la Brazi, Brădăţel şi Baraj, aşezări muncitoreşti ridicate în jurul şantierelor hidroenergetice din Ţara Haţegului, totul e nou, pînă şi denumirile lor.

TIBERIU SPĂTARU ■

Drumul spre oraş

Tulburătorul mesaj al unor dascăli de ţară

Chiar dacă vom scrie în cele ce urmează despre o carte, mai exact despre „Monografia comunei Corbi, judeţul Argeş“, nu vom proceda la o recenzie după rigorile genului, iar cititorul va fi rugat să înţeleagă din spusele noastre nu atît lucruri legate de cele 150 de pagini ale volumului citat, cît să distingă şi să desluşească sensuri mai adînci, referitoare la o profesie şi la o demnitate.

Pe coperta cărţii citate se află scrise două nume, cele ale dascălilor Ion N. Andreescu şi Ion A. Urecheanu, născuţi, crescuţi şi slujind ani buni în comuna căreia îi dedică o amplă monografie, după un studiu de teren dintre cele mai riguroase, implicînd muncă de arheolog, etnograf, folclorist şi aşa mai departe, după o cercetare migăloasă de bibliotecă, pentru care stă mărturie o bibliografie abundentă şi pretenţioasă, incluzînd nume ilustre, între care Iorga, Xenopol, Pârvan, Tocilescu. Dincolo de sensurile ei, asupra cărora vom insista mai tîrziu, monografia în sine oferă lectorului cîteva ipoteze captivante pe marginea vieţii şi activităţii unor personalităţi istorice de marcă, întreaga construcţie a cărţii, gîndită şi realizată ca o cronică detaliată a comunei respective din cele mai vechi timpuri şi pînă la ceasul feşirii din tiparniţă, arătîndu-se temeinică şi solidă. Ca o casă durată pentru eternitate. Începută cu un moto de o tulburătoare simplitate, „Căutaţi urmele vieţii şi veţi găsi adevărul“, sub pecetea căruia se vor aşterne, metodic şi limpede, toate gîndurile şi intenţiile autorilor, cartea cuprinde 5 capitole şi 2 părţi mari, prima înfăţişînd monografia satelor Corbi şi Poenărei pînă în anul 1940, cu trimiteri şi dovezi din epocile cele mai vechi ale istoriei neamului românesc, a doua prezentînd epoca mai nouă a aşezării, transformările din anii socialismului cînd, în urma organizării administrative din 1968, comunei cu pricina i-au fost atribuite alte două sate, anume Corbşori şi Stăneşti. Dotată cu hărţi şi schiţe, monografia despre care scriem demonstrează clar existenţa poporului nostru din timpuri ancestrale pe acest pămînt, continuitatea sa etnică şi istorică, înfăţişînd, între altele, biserica rupestră „situată în stînca de pe malul stîng al rîului Doamnei“, căreia i-a fost destinat — susţin autorii, înarmaţi cu probe dintre cele mai concludente — să fie, pe rînd, adăpost pentru omul preistoric, mănăstire de leagăn a familiei Corvinilor, în sfîrşit, monument istoric şi obiectiv turistic de mare căutare. Legat de aceasta, se cade să spunem că, pe lungimea mai multor file, cei doi dascăli acreditează o idee tentantă, de care, firească, o serie de cercetători se dezic, cu ipoteze contrare, dar pe care dînşii, oameni fără studii prea înalte şi fără funcţii prea alese, se străduiesc s-o întărească prin dovezi istorice demne de stimă şi crezare, anume ideea naşterii la Corbi a lui Iancu de Hunedoara, „cel mai mare general daco-roman de la împăratul Galeriu pînă la Mihai Viteazul“. Folosind surse documentare adesea ignorate, între care „Scriptores rerum Hungaricum...“ al lui Martinus Georgius Covachich, care socoteşte plaiurile Corbilor drept „cea mai frumoasă vale din toată Ţara Românească“, dar şi izvoare istorice tradiţional citate, Andreescu şi Urecheanu leagă emblema Corvinilor de cea a comunei lor natale, un asemenea corb cu un inel în cioc se odihneşte pe coperta monografiei, susţinînd că „viaţa acestui erou al naţiunii noastre (n.n. — a lui Iancu Corvin de Hunedoara) a luat fiinţă în castelul din Corbi, la sfîrşitul veacului al XIV-lea, fiu al cneazului Voicu Corvin, născut în acest loc“.

Firească, unele dintre afirmaţiile monografiei pot fi combătute. Fraza e uneori poticnită, alteori naivă, dar — cum spuneam — nu atît despre acurateţea stilului e vorba în toată această istorie cît despre munca plină de abnegaţie şi patriotism a unor dascăli de ţară, în urma cărora rămîne pentru generaţiile ce sînt şi pentru generaţiile ce vor fi o operă remarcabilă, temeinică, un semn prin care o comună argeşeană, poate nu cea mai mare şi poate nu cea mai importantă, a fost adusă la cunoştinţă publicului. De regulă, cum se întîmplă şi în cazul acesta concret, o asemenea monografie solicită o mare parte din energia mentală şi fizică a unui om, consumă fragmente întinse ale unei biografii, presupunînd eforturi de documentare şi redactare adesea mistuitoare, aflate de obicei la îndemîna unor cercetători versaţi, plătiţi tocmai pentru asta. Oamenii despre care scriem, îndeosebi Ion N. Andreescu, învăţător de ţară din neam de învăţători de ţară, pătimaşi în iubirea lor statornică faţă de locurile natale, s-au încumetat la o întreprindere dintre cele mai cutezătoare, izbutind să lase în urma lor un semn de istorie şi de cultură demne de stima noastră, a tuturora. Neştiuţi, modeşti, ei au bătut ani şi ani dealuri şi cîmpii, au scormonit pămîntul pe care s-au născut, au cotrobăit bibliotecile, au deschis memoria şi uşa vecinilor, oferind copiilor lor şi copiilor copiilor lor o carte-tezaur scrisă cu înfiorare şi nestins patriotism.

Pentru aceste sensuri am aşternut pe hîrtie cele de mai sus, la un ceas la care, din păcate, asemenea întreprinderi sînt tot mai rare, la un ceas la care puţini dintre fiii satelor se încumetă să se mai întoarcă după studii înalte în mijlocul celora care i-au ajutat, cu simplitatea lor dreaptă şi curată ca apa fîntînilor pămîntului românesc, să se formeze şi să ajungă oameni, în sfîrşit, la un ceas la care pentru mulţi o catedră la ţară nu reprezintă decît un popas trecător spre oraş. Îi invităm pe toţi aceştia să parcurgă, asemenea nouă, cele 150 de pagini ale „Monografiei comunei Corbi, judeţul Argeş“ şi să reflecteze asupra unui proverb vechi de cînd lumea pe aceste meleaguri. Anume asupra aceluia care spune că omul sfinţeşte locul.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Din marile dosare ale lumii contemporane: energia

Ne întoarcem la morile de vînt?

• În prestigioasa publicație științifică americană „National Geographic", organ al Societății naționale de geografie a Statelor Unite, a apărut recent un articol închinat... morilor de vînt. Este vorba, bineînțeles, de captarea energiei eoliene. Dincolo de insolitul ei în acest univers al tehnicii în care trăim, problema depășește cu mult sfera științifică, întrucît necesitatea bunei gospodăriri a energiei și a detectării de noi surse se înscrie ca una din problemele majore ale lumii contemporane, cu numeroase implicații economice, politice și chiar sociale. Ca atare, ea interesează și afectează în mod nemijlocit, practic, toate statele globului.

În acest context, socotim util să redăm cîteva extrase din sus-menționatul articol, ilustrînd o nouă linie de cercetare care mîine poate se va generaliza (și în țara noastră există unele preocupări în acest sens) și care va aduce, să sperăm, cele mai neașteptate și eficiente soluții într-o lume însetată de energie.

L. N. ■

În decursul ultimelor două secole, vechile mori de vînt au fost scoase din uz de marile cantități de petrol disponibile la prețuri extrem de rezonabile, precum și de motoarele cu abur și cele cu ardere internă. În lumea întreagă, morile de vînt au fost dărîmate sau adaptate pentru alte utilizări. Acum însă, în Statele Unite, instituțiile guvernamentale manifestă un nou și deosebit interes captării energiei eoliene, interes materializat în finanțarea a nu mai puțin de 50 proiecte de cercetări în această direcție.

America face acum un pas înapoi, reactualizînd vechiul interes al omului pentru utilizarea forței eoliene, cu scopul de a păși spre viitor. Prestigiosul California Institute of Technology, de pildă, a introdus de curînd în programa sa analitică un curs privind construcția morilor de vînt. Răspunzînd unor cereri în acest sens, Universitatea New Mexico a programat un curs despre tehnologia reparării morilor de vînt vechi. Circa 150 000 de asemenea mori de vînt se află încă în funcțiune în Statele Unite, majoritatea lor fiind folosite la pomparea apei. Conform unor statistici recente, alte circa 50 000 ar putea fi reparate și repuse în funcțiune.

Centrele de cercetare și universitățile americane oferă deja schițe și prototipuri pentru o nouă generație de mori de vînt, sau, mai corect spus, generatoare eoliene. Aceste proiecte promit o sursă „curată" și inepuizabilă de energie electrică.

Nimeni nu se îndoiește de viabilitatea acestei soluții energetice. „Cei care plătesc cîte 150 de dolari pe lună pentru cantitatea de energie electrică necesară locuințelor lor arată, desigur, destul interes morilor de vînt", spune Henry Clews, un inginer din statul Maine, care vinde generatoare eoliene pentru locuințe. Clews răspunde lunar întrebărilor puse de circa o mie de posibili clienți, deși puțini sînt aceia care se decid să cumpere un asemenea generator. „Oamenii ar cheltui bucuroși o mie de dolari pentru a scăpa de o grijă — arată Clews — numai că, în realitate, este vorba de aproape 10 000 dolari". Iar prețul acestor generatoare de electricitate crește continuu.

Morile de vînt pot fi de folos chiar în procesul de exploatare a zăcămintelor petrolifere. Unele sonde instalate în largul Golfului Mexic sînt aprovizionate cu electricitate de către turbine eoliene mici (înălțimea acestora variază între unu și doi metri). În locuri izolate, precum arhipelagul Hawaii sau Insulele Aleutine, unde petrolul trebuie importat, dar vînt există din belșug, generatoarele eoliene constituie o soluție extrem de judicioasă.

În afara programelor sale de cercetări aeronautice, N.A.S.A. a adoptat o serie de importante proiecte energetice. Roland L. Thomas de la Lewis Research Center din Cleveland, statul Ohio, afirmă : „În acest moment, principala piedică în folosirea turbinelor eoliene o constituie costul lor ridicat. Vîntul nu costă nimic, dar aparatura care îl poate transforma în energie electrică este încă foarte scumpă".

În comparație cu celelalte programe de cercetări desfășurate de acest centru pe hectare întregi proiectul de studii energetice la care ne referim are, într-adevăr, proporții modeste. Dar N.A.S.A. lucrează cu hotărîre în această direcție. Instituția apreciază că, **în preajma anului 2 000, generatoarele eoliene s-ar putea să furnizeze cinci pînă la zece la sută din producția anuală de electricitate a Statelor Unite.**

Prototipul generatorului eolian construit de N.A.S.A. este o turbină instalată la centrul experimental din localitatea Plum Brook, statul Ohio. Cele două palete ale turbinei experimentale descriu un cerc cu un diametru de 38 de metri și acționează un generator cu o capacitate de 100 kilowați. Se apreciază că producția de electricitate a unui asemenea generator ar acoperi necesarul a 30 de locuințe.

Problema principală în construcția de generatoare eoliene fiind astăzi costul, aparatele experimentale proiectate în ultimii ani sînt de o mare varietate, constructorii aflîndu-se în căutarea soluției celei mai economice.

Inginerii de la „Gruman Aerospace Corporation" din Long Island au construit un agregat pe care îl numesc „Sailwing". Prevăzută cu palete din dacron, această turbină seamănă cu o giruetă uriașă.

La Universitatea Princeton, inventatorul „Sailwing"-ului, dr. Thomas R. Sweeney, a proiectat un alt agregat. Are silueta unei aeronave lipsite de aripi și fixate în vîrful unui stîlp.

Este greu de spus care dintre aceste prototipuri experimentale promite mai mult. Cercetătorii Universității Oklahoma mizează pe așa-numitul „S.S.T." (Super Speed Turbine), care seamănă cu o gigantică roată de bicicletă — în care, de fapt, constructorii și-au găsit sursa de inspirație. „Spițele" de oțel ale acestei turbine sînt prevăzute cu palete ușoare din aluminiu, care răspund prompt la schimbările de vînt.

Colectivul doctorului Hughes de la Oklahoma State University are încă de rezolvat una dintre cele mai dificile probleme întîlnite în eforturile de folosire a energiei eoliene : înmagazinarea energiei captate pentru a fi folosită în perioadele lipsite de vînt. „Găsirea unei metode economice de înmagazinare va necesita căutări îndelungi" admite Hughes. Dar el este de părere că, peste cîțiva ani, dacă vor fi acordate fondurile necesare, o serie de rețele de turbine eoliene lipsite de instalații de înmagazinare ar putea, de exemplu, furniza cinci pînă la zece la sută din necesarul de electricitate al orașului Stillwater, statul Oklahoma, care are o populație de 36 000 locuitori.

Profesorul William E. Heronemus de la Universitatea Massachusetts se pronunță în favoarea captării energiei eoliene cu ajutorul a sute de mii de „turnuri de vînt" înalte (baterii de turbine montate în formație de rețea), instalate în largul oceanului. Fiecare dintre aceste turnuri gigantice ar fi prevăzut cu trei generatoare eoliene cu un diametru individual de 60 de metri. Iar 13 000 asemenea turnuri — afirmă profesorul — ar putea fi instalate în largul coastelor Noii Anglii pentru a capta forța vînturilor vestice, care bat cu regularitate în această regiune. Turnurile instalate în vecinătatea țărmului s-ar sprijini de fundul oceanului, iar celelalte ar fi plutitoare.

Heronemus apreciază că acest sistem ar putea produce o cantitate de electricitate de două ori și jumătate mai mare decît cea consumată anul trecut în statele din Nous Anglie, iar costul ar reprezenta doar 55 la sută din cheltuielile necesare construirii unor centrale nucleare cu o capacitate similară.

Inginerii și oamenii de știință par să fie unanim de acord că problemele ridicate de captarea energiei eoliene sînt rezolvabile. Totodată generatoarele eoliene, indiferent de mărimea și numărul lor, nu produc reziduuri radioactive, nu aduc daune solului și nu consumă resurse prețioase. Vreme de secole, forța vîntului a fost de mare ajutor omului. După părerea multora, curînd, ea îi va fi din nou de mare folos.

Orientalia

O nouă religie (II)

Bonzul Cócos, pe numele său adevărat Nam Nguyen Thanh, a studiat la Lyon ingineria între 1928 și 1935, specializîndu-se în științele fizico-chimice, continuînd apoi la Caen și Rouen. Dar, reîntors în țară, între 1935—1945 a urcat pe al șaptelea munte care se află în mijlocul misterelor, pentru a încerca felul în care se poate realiza pacea deplină a sufletului și a lumii, fixată de Dumnezeu încă de la geneză. Între 1947—1972 se cufundă în sine, ca, în sfîrșit, în 1972, să dea naștere religiei de conciliere între budism și creștinism, cu catehismul îmbinat din amîndouă culturile. Această metamorfoză i-a plăcut mult lui Thieu, care deși catolic înfocat, avea nevoie de adeziunea budiștilor majoritari, așa că l-a luat în brațe pe catolicul-budist, pe preotul-bonz și l-a subvenționat cu mărinimie. Mai cu seamă că, în plină criză economică, inteligentul fondator al noii religii vorbea contra alimentației excesive și punea la baza hranei cotidiene nuca de cocos ca pe un aliment sfînt și arhisuficient, cel mult adăugită cu alte fructe ; carnea, orezul, toate celelalte alimente complicate neplăcîndu-le nici lui Buddha, nici lui Hristos. Nu a stat Buddha atîția și atîția ani în munte hrănindu-se cu fructe și rădăcini ? Ba da. Dar Hristos n-a stat el pînă la vîrsta de 30 de ani în post și reculegere și nu a hrănit el o mulțime de oameni cu două pîini și trei pești ? Ba da. Atunci ? Atunci, iată mîntuirea sufletelor noastre. Postul, cumpătarea, vegetarianismul și — la loc de frunte — nuca de cocos. De aici se trage și porecla bonzului sanctificat.

Odată ancorați la pragul templului, lămuririle lui Ai Lam au fost multiplicate de călugării templului, cu patos de parcă ar fi vrut să ne convertească la cocoism. Ba, și o călugăriță cu părul slinos, cum sînt lamalele Tibetului în descrierea lui James Hilton, ne-a pus la dispoziție talentul său de fotograf, contra cost. Sfinția sa fotografia perechile de tineri naivi, sosiți să vadă minunea cu ochii. Și făcea parale.

Dar ghidul nostru cel mai insistent a fost un bonz-preot zdrențăros și peticit de parcă voia să ne spună : iată în ce hal am ajuns.

— Unde este întemeietorul religiei dv, ? am întrebat.

Oftînd, ghidul a dat din umeri :

— Dumnezeu știe. Unii spun că ar fi la capătul lumii și așteaptă să revină la noi. Alții că ar fi arestat.

Bonzul nu este arestat. Se află într-un alt templu de pe-o insulă dinspre Kampucia, unde a fost oprit din încercarea de-a fugi în Occident. Este templul său cel mai trufaș, care ar fi costat imens, cît un palat.

Ai Lam îmi spunea însă că în templul pe care îl vizitam se află și o nepoată a bonzului Cócos, o intelectuală subțire, deținînd un titlu înalt în ierarhia noii religii. Așa că, după un scurt răgaz, i-am strecurat ghidului întrebarea :

— Dar nepoata bonzului, despre care se zice că ar fi aici, la dumneavoastră, unde o putem găsi ? Aș ține mult să stau cu ea de vorbă.

— Cu regrete, dar acum nu e aici. E plecată în vizită la credincioși.

Copiii veseli și gălăgioși ne priveau uimiți discuția.

Am renunțat la idee și am început vizita templului. Partea tradițională e mult mai gospodărească : adunături de fructe și legume, alternînd cu mici capele de iconografie budistă și catolică conjugată. Îl vedem pe Buddha sub măslin și pe Hristos cu pruncii : „Lăsați copiii să vină la mine". Apoi, ca un laitmotiv. Buddha cu Hristos îmbrățișîndu-se sau stînd pur și simplu umăr la umăr, ca doi soldați în termen la fotograf.

În turnul din dreapta stăteau credincioșii făcînd rînd la telefon, iar în cel din stînga, bonzul închis, ca într-un cristal, le dădea, prin telefon sfaturi și răspunsuri la întrebări. Deci, modernitate în toată regula. Sus, pe turnul credincioșilor, globul pămîntesc făcut științific, la scară, cu continentele și oceanele sugerînd triumful mondial, de mîine, al noii religii. „Cu budismul și creștinismul putem cuceri toată lumea — îmi spune ghidul — restul religiilor nefăcînd nici două parale".

Înainte de-a urca pe vapor, pe niște punți, scări, strapontine de tot felul, tronează în văzduh un fel de pod suspendat și rulant, avînd la extremități alte două turnuri în vîrf ,cu cîte un foișor modest ca al grănicerilor. Foișorul din stînga (deci dinspre sud) simbolizează Saigonul, iar celălalt Hanoiul. În 1969 bonzul a cerut viza să meargă la Hanoi, dar i-a fost refuzată și de atunci a început teatrul de pe podul aerian.

Bonzul Cócos urca cu un lift acționat de scripeți, prin turnul din sud, pînă în foișor, unde veghea o noapte întreagă bînd lapte de cocos, pînă în zori. Apoi trecea pe podul aerian și se oprea pe o floare de lotus tălată în metal unde învîrtea de trei ori globul pămîntesc, ca a doua zi să urce în turnul din Nord, ce simbolizează Hanoiul și să repete procedura.

În fine, apoi trecea pe vapor. De unde acest vapor ? Și de data aceasta povestea e cu tîlc. Vaporul a naufragiat cu ani în urmă, bonzul a aflat și i-a cerut fostului președinte să i-l ofere lui ca altar sub simbolul lumii căzute la fund și scoasă la lumină de noua religie. Thieu i l-a oferit în grabă, ba i-a dat și mașinile și mîna de lucru necesare scoaterii vaporului pe linia de plutire, legării lui de țărm și de pagoda tradițională.

Drumul lung și sofisticat de punți, scări și strapontine dintre pagodă și vapor a fost ideat de bonz, dar fără explicații. Se pare că ar însemna calvarul societății moderne pînă la ivirea noii sale mîntuiri. Se intra apoi în vapor printr-o încăpere mare rezervată mesei pentru conferințe unde bonzul conferea cu învățăcei sau cu persoanele marcante (presă, somități birocratice etc.).

Într-o altă încăpere, pe o platformă, macheta Vietnamului unificat, iar sus, pe covertă, o mescioară îngustă lîngă un scaun de porțelan multicolor cu cozi și coarne de fiare, cu flori stilizate, un talmeș-balmeș din care nu se poate distinge nimic clar. Aici era locul primiților în audiență protocolară. Cine și cînd era primit nu mi s-a putut răspunde. După cum la întrebarea : cînd au loc ceremoniile religioase ? mi s-a răspuns că astăzi nu, dar că ele totuși au loc.

— Și cam cîți credincioși aveți în această zonă ?

— Atîți cîți vin.

— De pildă : cîți, aproximativ ?

— Atîți cît cred în noi.

Femeia lățoasă, cu aparatul de fotografiat atîrnat de gît, s-a amestecat, ca toate femeile, și a precizat :

— La 15 ale lunilor în care e luna rotundă este ziua noastră de sărbătoare. Atunci oficiem.

Bonzul și-a confecționat costum și frizură à la sfîntul Andrei

Am reluat drumul de-a-ndoaselea, lămurit perfect de ce poate să însemne noua religie. Dar, profitînd de o distanță mai mare a ghizilor mei, am deschis o ușă spre o cameră de unde se strecura un murmur. Și, spre marea mea uimire, am dat peste nepoata bonzului. Stătea încoronată și cu mantie albastră înflorată pe un scaun somptuos înconjurată de nuci de cocos și de alte fructe. În jurul ei, femei stînd pe dușumea. Flecăreau, desigur. Nu aveau nici o mină de rugăciune.

Și am plecat. Barca ne aștepta, apoi lopăta spre insula ce găzduise leproșii. De pe catarg, Hristos și Buddha, surizători, ne urau drum bun.

AL. ANDRIȚOIU ■

Jurnalul unui călător sceptic

X, Y, Z...

„X, Y, Z" este titlul unei emisiuni a televiziunii vest-germane. De multă vreme deține, în mod justificat, unul din primele locuri în topurile T.V. Ea se urmărește cu sufletul la gură în Republica Federală Germania și nu numai acolo. Difuzîndu-se prin sistemul Euroviziunii, poate fi urmărită de un număr imens de telespectatori. Toți sînt chemați să-și descopere în sine un Sherlock Holmes sau, măcar, un Hercule Poirot. „X, Y, Z" reconstituie cele mai năprasnice crime (neelucidate încă), oferă detalii asupra ultimelor răpiri sau atacuri banditești, difuzează fotografiile propriu-zise sau portretele robot ale suspecților, în sfîrșit se află într-un contact spectaculos cu dispeceratele marilor poliții din Europa occidentală. Mii de telespectatori, cutremurați de emisiune, se năpustesc la telefoane, dau sfaturi sau se constituie martori imediat după încheierea ei. Alții, mai analitici, care se numără săptămînal cu zecile de mii, transmit redacției posibile scenarii de urmărire și capturare a criminalilor.

Cînd se difuzează această emisiune lumea se înghesuie la televizor cu încrîncenarea teribilă care prevestește marile evenimente. Numai meciurile de fotbal de mare miză sau dezastrele răsunătoare din lumea sportului mai scot din inerție, într-o asemenea măsură, masele de telespectatori (mă aflam în R.F.G. în zilele cînd Beckenbauer s-a făcut de rîs contra unei sume invers proporțională cu celebra sa modestie și, fără nici o exagerare, toată lumea, de dimineața pînă seara, nu mai contenea cu criticile vehemente și blestemele cele mai împovărătoare...).

Așadar, pentru a ține în priză atîta lume e nevoie de o emisiune care să întîlnească o stare psihică gata amenajată. Nu știu dacă la acest aspect, caracterizat prin complexitate, s-au gîndit programatorii televiziunii vest-germane cînd intercalează „X, Y, Z" între două filme polițiste... Grozăviile adevărate din emisiunea cu pricina sînt duse la paroxism în peliculele vecine. După o asemenea cură de violență normal să fii și tot te tentează o porție adecvată de tranchilizante.

Panoplia genului „crimii" se susține, în conținut și formă, la modul industrial. Fonduri uriașe se investesc în acest... sector care începe cu magazinele de arme și se termină în rafturile librăriilor sau pe ecrane. Rezultatul ? Corespunzător așteptărilor : viața în stil criminogen a devenit o componentă a societății vest-germane. Terorismul, angrenarea pe panta violenței a tinerei generații, profesionalizarea accentuată a delincvenților cu acte în regulă se amplifică de la un an la altul. Experții au început să tragă semnalele de alarmă. Se afirmă, tot mai frecvent și apăsat, că tineretul este abonat, în proporție de masă, la „cantinele" poliției...

Dealtfel criminologul dr. Mergen de la Universitatea din Mainz a declarat că „aproape o treime din tinerii pînă la 25 de ani sînt certați cu legea". Cearta cu legea, cel puțin după cum rezultă din cifrele furnizate de ministrul de interne, Werner Maihofer, a căpătat proporții nemaiîntîlnite în R.F.G.: totalul infracțiunilor pe anul precedent a atins cifra record de 3 063 271... Atacurile asupra băncilor sau magazinelor au crescut cu 30 la sută față de 1975.

În timp ce banditismul capătă tot mai mult un aspect criminal, prin utilizarea armelor de foc, s-a observat o „evoluție" a gangsterismului. Într-un studiu publicat de „Die Bank" se constată proliferarea activității bandelor înarmate, dar și a indivizilor izolați, care folosesc armele cu o frecvență mult mai mare decît în trecutul apropiat. Contrar a ceea ce s-ar putea crede, cei mai periculoși nu sînt gangsterii profesioniști, ci amatorii, care la prima dificultate se alarmează, scot armele și trag sau iau ostatici.

Cercul vicios al „atmosferei de crasă brutalitate" care marchează societatea vest-germană este concentric cu altele asemenea, conturate cu mînă sigură, în Italia, Marea Britanie etc. Faptul că tineretul devine prima victimă a acestui climat nu constituie o surpriză pentru nimeni. Presați, încă din adolescență, de imaginea șoc a violenței, difuzată pe toate canalele, obișnuindu-se să trăiască într-o lume care mitizează cuțitul și pistolul, tinerii ieșiți de pe băncile școlii se trezesc refuzați de o societate care „își ajunge". Generația de... prisos, cu pirghiile alterate încă din start, nu face altceva decît să imite — cu propria viață — isprăvile de pe ecrane sau din ziare. Dreptul celui mai tare, ridicat la rangul de principiu călăuzitor în întreaga lume occidentală, se transformă în instrumentul strîmbei afirmări a celor mai slabi. Violența devine, astfel, simbolul unei civilizații dezechilibrate și cel mai puternic argument că legăturile obișnuite între oameni au ajuns la stadiul critic.

X sau Y sau Z care se numără cu zecile de mii, pe cîțiva i-am văzut împinși în comisariatele de poliție, mi-au dat impresia că nu înțeleg ce li se întîmplă. După ce le-au fost smulse măștile, măști ca în filme, rămîn copiii dați afară din casă.

RADU BUDEANU ■

Mondo umano ?

Tinerețe fără tinerețe

Iată o afirmație ce ar părea paradoxală dacă numeroase fapte — din care am selectat aici cîteva — n-ar dovedi că are deplină acoperire în realitățile lumii occidentale.

Nu e mult timp de cînd, referindu-se la preocupările tinerilor britanici, Harold Wilson, cunoscutul om politic din această țară, care în cîteva rînduri a deținut înalta funcție de șef al guvernului, spunea : „Scrutînd viitorul mileniu, tinerii (britanici — n.n.) sînt extrem de preocupați de problemele de azi ale Angliei, de insuficiența mijloacelor, care abia le asigură ziua de mîine". Opinia — se vede ușor — nu mai are nevoie de comentarii.

Pe continent, un sondaj efectuat și publicat (aproape concomitent cu data afirmației de mai sus) de ziarul „Frankfurter Allgemeine Zeitung" conchidea : „Viitorul se anunță de foarte rău augur pentru tinerii (vest-germani) care își continuă studiile în școlile superioare, institutul Max Planck și alte instituții de cercetare vest-germane".

Circumscriem contextului de mai sus și un seminar organizat de Confederația Generală a Muncii din Italia consacrat problemei utilizării mîinii de lucru provenite din rîndurile tineretului și în legătură cu numărul ridicat de șomeri înregistrați de aceștia, dintre care mulți cu studii superioare. S-a apelat și la statistici : din totalul celor două milioane de șomeri din 1977, trei sferturi au între 18 și 28 de ani, iar dintre aceștia peste jumătate au studii medii și superioare. Continuînd seria amănuntelor precizăm că pe listele oficiilor de plasare sînt mulți absolvenți ai facultăților tehnice. În ce-i privește pe cei cu studii umaniste, dacă totuși primesc ceva de lucru este vorba de servicii pentru care nu au nevoie de studii superioare. „O bombă care poate exploda în orice moment" scrie în legătură cu toate acestea cotidianul italian „La Stampa".

Tinereții fără tinerețe i-a fost subsumată și situația unei tinere pariziene de 20 de ani, care, după ce a poposit în 17 rînduri la un ghișeu de plasare, nemaiavînd puterea s-o facă și a 18-a oară, a încercat să se sinucidă. Între timp, cotidianul „Le Monde" scria că, din cei 1 250 000 șomeri francezi 40 la sută au sub 25 de ani.

Între aceste exemple ale tinereții fără tinerețe, fiecare dintre ele putînd beneficia de un amplu comentariu, am putea introduce și cultul violenței care, și el, face adevărate ravagii. În acest sens, ziarul englez „The Times" cita un specialist criminalist care mărturisea că există șase rapoarte privind crime violente comise prin imitarea exactă a scenelor din filmul „Portocala mecanică". Pe de altă parte, din ziarul parizian „Le Figaro" aflăm că un grup special al poliției a acționat în arondismentele 14 și 15 ocupîndu-se în 90 de zile de 392 de cazuri din care : 147 furturi, 71 cazuri de violență în bandă, 118 cazuri de tineri aflați în pericol (era vorba de droguri).

Diversitatea domeniilor din care am citat exemplele nu trebuie să deconcerteze ci, dimpotrivă, ridică un mare semn de întrebare pentru că totuși s-a făcut o selecție.

PETRE NICOLAE ■

James Earl Ray, un profesionist al evadărilor, a fost prins. Dar cine a apăsat pe trăgaci la 4 aprilie 1968 ?

Sleit de puteri, acoperit de noroi și de un morman de frunze putrede, astfel a fost găsit de polițiști — pe malul unui rîu, într-o zonă vestită pentru șerpii săi — James Earl Ray. La capătul unei operațiuni care va intra în istoria statului Tennessee, deși a durat doar 54 de ore și 30 de minute, și la care au participat elicoptere, cîini polițiști și o armată întreagă de agenți în civil și în uniformă, a fost capturat individul care ispășea în închisoarea Brushy Mountain sentința la care fusese condamnat pentru asasinarea pastorului Martin Luther King : 99 de ani de detențiune. S-a dovedit în cele din urmă că, în ciuda zvonurilor fanteziste, Ray nu a reușit să se depărteze nici un moment mai mult de 16 kilometri de această închisoare de maximă securitate. În ultimele trei ore de libertate, el alergase 4 km pentru a scăpa de cîinii polițiști care îl urmăreau, dar s-a prăbușit, epuizat. Cu ultimele puteri s-a strecurat într-un morman de frunze, pentru a se ascunde.

Capturarea sa este prea proaspătă și nu au putut fi scoase la lumină toate firele afacerii. A fost oare vorba de o simplă tentativă de evadare organizată, așa cum s-a pretins, de către unul din cei șase deținuți care au fugit împreună cu Ray din penitenciar vineri seara ? Sau „creierul" trebuie căutat în afară ?

Fapt este că James Earl Ray însuși este un adevărat profesionist al evadărilor. Cît de ciudat de actuală sună confesiunea făcută de el ziaristului american William Bradford Huie, acum cîțiva ani, cu privire la **penultima** sa evadare:

„În aprilie 1967 mă aflam de șapte ani în penitenciarul statului Missouri, la Jefferson City. Cea mai mare parte a vieții am petrecut-o în închisoare. În penitenciarul din Jefferson lucram în bucătărie. Uneori, în timpul liber, jucam cărți sau zaruri, citeam romane polițiste, revistele „True" și „Argosy", precum și cărți care te învățau cum să ai succes în viață. Dar, mai presus de toate, studiam posibilitățile de evadare. Încercam mereu să evadez. 23 aprilie 1967 a căzut într-o duminică. În bucătărie, pentru a lua vasele, bucătarii folosesc un cîrlig cu o lungime de 1,90 m. Țineam în mînă un astfel de cîrlig. Am așteptat ca paznicul să facă apelul, apoi, observînd că el începe să moțăie, am parcurs în goană cei 22 de metri care mă despărțeau de zid. Zidul are o înălțime de 7 metri. M-am suit în picioare pe o țeavă și, cu ajutorul cîrligului, m-am avîntat pînă sus. Apoi am trecut peste zid...".

Evadarea din aprilie 1967 a reușit și tocmai datorită acestui fapt Ray a putut participa în tenebroasa afacere a asasinării pastorului Martin Luther King, eminent militant pentru drepturile civile ale populației de culoare din Statele Unite, laureat al Premiului Nobel pentru pace.

Fără îndoială că dramaticele evenimente din Tennessee din ultimele zile vor repune pe tabel întreaga afacere. De mai multă vreme Ray se străduiește să obțină rejudecarea procesului. Acum opt ani el s-a recunoscut vinovat ; ulterior a pretins însă că nu el, ci un misterios Raoul ar fi fost acela care ar fi apăsat pe trăgaci și l-ar fi ucis pe King la 4 aprilie 1968. Despre acest Raoul, pe care l-a întîlnit în Canada, i-a vorbit Ray și ziaristului William Huie în săptămînile premergătoare procesului.

„La un moment dat — scrie Huie — Ray a încercat să acrediteze versiunea că avusese unele necazuri în Statele Unite, că era în căutare de acte și de bani și că era disponibil pentru o activitate care nu comporta riscuri prea mari. A primit o ofertă. Un om pe care Ray îl numește Raoul și mi-l descrie ca pe un tip blond, cam de 35 de ani, pe care atunci l-a luat drept marinar, s-a arătat interesat. Au început precaute tatonări, în cursul cărora Raoul a spus că dacă Ray ar accepta să-l ajute în anumite proiecte, el ar putea să-i procure toate actele și documentele necesare".

Astfel, se pare, a fost atras Ray, de către extremiști de dreapta din S.U.A., spre „anumite proiecte". Ce a urmat se cunoaște prea bine : asasinarea pastorului. Desigur, este important de a se ști cine a apăsat pe trăgaci, dar fundamentală rămîne necesitatea de a se face lumină, o dată pentru totdeauna, în privința existenței unui complot. Iată ce scria Huie în preziua judecării lui Ray :

„Din ceea ce știu, din ce am aflat de la Ray și din cercetările mele voi reda unele din concluziile pe care le-am tras despre caracteristicile complotului.

• Doctorul King trebuia să fie asasinat pentru efectul pe care trebuia să-l producă moartea sa. Uciderea sa a fost organizată nu de oameni impulsivi, care îl urau personal, chiar dacă îl urau probabil cu adevărat, ci de oameni calculați, care voiau să se servească de acest asasinat pentru a declanșa un conflict violent între cetățenii albi și negri...

• Pentru a se obține consecințe cît mai sîngeroase, King trebuia să fie ucis nu în timp ce trăia liniștit în casa sa din Atlanta, ci într-un moment dramatic și într-un loc dramatic, pentru ca înfruntările să devină și mai înverșunate. Pe la 15 martie 1968 complotiștii începuseră, evident, să se gîndească să-l asasineze acolo unde alcătuia sau călăuza marșul săracilor..."

Imediat după capturarea lui Ray, în zorii zilei de luni 13 iunie 1977, Louis Stokes, președintele Comisiei de anchetă asupra asasinatelor politice a Camerei Reprezentanților, și M. Walter Faun-

James Earl Ray după capturare. Nu ultima, ci penultima...

troy, membru al comisiei (ambii congresmeni sînt negri americani), și-au exprimat satisfacția că Ray nu a fost ucis în timpul capturării sale. Ei au lăsat să se înțeleagă — scrie corespondentul Agenției France Presse — că evadarea ar fi putut fi organizată de adevăratul responsabil al asasinării lui Martin Luther King, pentru a face să dispară principalul martor. Este însă numai o ipoteză.

Indiferent de rezultatul multiplelor interogatorii și al anchetei care fără îndoială va urma, un lucru este cert : straniul episod din Tennessee nu constituie decît o verigă a lanțului. James Earl Ray citea în închisoare cărți care să-l învețe cum să reușească în viață. Nu a reușit, a dat un faliment complet. Lupta pentru cauza care a costat și viața lui Martin Luther King continuă și ea nu va putea fi niciodată înfrîntă cu focuri de revolver.

LIONEL NIȚESCU ■

Din nou despre medicamentul trezirii aproape imediate din cele mai avansate stări etilice

Antiol — deocamdată nici da, nici nu!

La 10 ianuarie 1976, în chiar primul număr pe anul trecut, revista „Flacăra" semnala, începînd de pe copertă: **„Sînt mai bine de patru ani de cînd un farmacist român a inventat medicamentul trezirii aproape imediate din cele mai avansate stări etilice".** Din textul articolului reproducem acum un prim pasaj: «...Nicolae M din Timișoara, în vîrstă de numai 17 ani, face un pariu de bărbat cu prietenii lui: se prinde contra sumei de 150 lei că va bea singur, și chiar pe loc, o sticlă întreagă de coniac! Băut dintr-o dată, un litru de coniac conține o cantitate de alcool mult mai mare decît doza letală (doza mortală — n.a.), chiar în cazul unui băutor „priceput" și „exersat". Tînărul de care vorbim a golit aproape trei sferturi din sticlă, după care a căzut inert la pămînt. A fost transportat acasă, culcat în pat și... adus abia a doua zi la spital de părinți, atunci cînd prezenta toate caracteristicile unei come profunde. I s-a făcut o injecție cu preparatul inventat de Tiberiu Danciu — și tînărul, minune, s-a trezit după numai 45 de minute, a putut umbla, a mai zăbovit puțin și apoi a putut pleca spre casă, perfect sănătos».

Cîteva zile mai tîrziu, mai exact la 25 ianuarie, Agenția „Associated Press" transmitea spre lumea largă:

Un farmacist român a descoperit un medicament care poate să trezească bețivii cei mai incorigibili în mai puțin de o oră, anunță recent revista „Flacăra".

Un tînăr de 17 ani face un pariu contra sumei de 150 de lei că va goli o sticlă întreagă de coniac și cade în comă etilică după ce bea trei sferturi din ea. Este transportat la spital, i se face o injecție cu preparatul menționat, iar după 45 de minute poate să umble și pleacă acasă.

Metodele clasice de tratament necesită o medicație însemnată din punct de vedere calitativ și costisitoare, incluzînd vitamine și analeptice (medicamente fortifiante), tratamentul durînd între 12 și 36 de ore.

Medicamentul împotriva beției, care însă nu tratează viciul beției, ci consecințele intoxicației cu alcool, a fost pus la punct în România în 1971.

În 1972 și 1975 medicamentul a fost brevetat în R.F. Germania de către „Deutsches Patentamt", iar în S.U.A. de către „United States Patents".

Medicamentul, care se poate administra în injecții sau sub formă de tablete (în cazuri de beție mai puțin grave), are, după cum se spune, o dublă acțiune: protejează celulele nervoase și organele interne principale (ficatul și inima) și accelerează absorbția de alcool, stimulînd de 15—20 de ori metabolismul. Aceasta duce în final la scăderea nivelului alcoolului în sînge.

Nu este dezvăluită compoziția chimică a medicamentului pentru trezire.

La 19 martie 1976, la sediul Institutului pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice se încheie minuta purtînd numărul 3 062, între conferențiar doctor C. Baloescu, director al institutului, doctor farmacist I. Cruceanu, secretar al Comisiei medicamentului și pentru farmacovigilență — din partea I.C.S.M.C.F. — și farmacist principal Tiberiu Danciu, din Timișoara. **„S-au discutat propunerile de medicamente noi făcute de ultimul** — spune minuta — **și s-au stabilit următoarele:**

1. În legătură cu medicamentul „Antiol", pentru combaterea stărilor de etilism, autorii vor înainta la I.C.S.M.C.F. un număr de 25 flacoane de Antiol, preparat în două formule, pentru efectuarea controlului complex de laborator..." (Următoarele puncte, patru la număr, privesc celelalte propuneri de medicamente — „Preparat medicamentos antireumatic", „Acid acetil-salicilic solubil și injectabil", „Aspartat de K și Tris-aspartat de K" — despre care nu vom vorbi în articolul de față).

Tot în cursul anului trecut, specialiștii români din cadrul **Romconsult** (Institutul român de consulting), organism specializat în „exportul de inteligență românească", au întrezărit, în cîteva rînduri, posibilitatea de cointeresare a unor prestigioase firme americane și canadiene în cumpărarea licenței de medicament pentru combaterea stărilor de etilism. Tiberiu Danciu a fost imediat chemat la București și s-au cercetat, împreună cu specialiștii de la O.S.I.M. (Oficiul de stat pentru invenții și mărci), posibilitățile de punere în practică a unui asemenea proiect. În cele din urmă nu s-a putut finaliza nimic, în lipsa unui titular de brevet și a faptului că, la acea dată, Comisia medicamentului și pentru farmacovigilență, abia începea lucrările de control în laborator.

La 16 septembrie 1976, Tiberiu Danciu primește la farmacia pe care o conduce în Timișoara un colet și o adresă: **„Vă trimitem odată cu prezenta 1 Kg de T.H.A.M. substanță, pentru prepararea probelor de Antiol, din care vă rugăm să ne trimiteți o cantitate suficientă pentru controlul de laborator".** Farmacistul timișorean răspunde la 24 septembrie, confirmă de primire și se angajează la prepararea probelor pentru controlul de laborator.

La 16 noiembrie anul trecut, Danciu expediază la București o nouă misivă, alături de care, cum zice: **„...anexat înaintez un număr de 30 flacoane Antiol formula I, a 50 ml, și 30 flacoane Antiol formula II, a 150 ml. Primiți totodată asigurarea deosebitului meu respect..."**

★

Iată-ne așadar, după un an și jumătate de la apariția articolului precedent, din nou pe urmele **„Medicamentului pentru tratamentul intoxicațiilor cu alcool"**, purtînd certificatul de invenție O.S.I.M. nr. 55 542/12 august 1971. Între timp, așa cum ați putut observa, medicamentul cu pricina a mai primit o denumire, prin comprimarea cuvintelor anti și alcool: **Antiol**. Între timp, cum de asemenea ați observat, s-au petrecut o seamă de lucruri care îndreptățesc întru totul o revenire asupra subiectului. Să revenim deocamdată la un alt pasaj al articolului apărut în Steaua, al invenției despre care scriem din nou. **„Este foarte adevărat**, ne spunea dînsul, **descoperirea a fost făcută aproape în mod întîmplător, acum mai bine de șase ani de zile. Noi ne ocupam, ca și acum dealtfel, de aritmii și alte probleme de cardiologie. Experimentam, de fapt, soluția numită Tris, în scopul stimulării producerii de oxigen metabolic, mai cu seamă pentru stările de reanimare, în terapia intensivă. Dar am văzut cu ocazia amintită că soluția poate avea o oarecare influență și asupra metabolizării mai rapide a alcoolului în organism. Mai apoi a venit și ideea lui Danciu, de a asocia Trisului și un aspartat, care funcționează ca un tampon, protejînd organele interne. El a făcut apoi soluțiile complete, și am început să le experimentăm la secția de reanimare a Spitalului numărul 1 din Timișoara. Au existat rezultate încurajante, e adevărat. Pentru a nu scăpa noutatea, am brevetat lucrarea, dar vreau să rețineți că noi n-am avut nici timpul, nici posibilitățile materiale de a face un aprofundat studiu metabolic. Ceea ce am făcut noi se numește mai curînd un studiu de amatori. Iar un medicament, fără îndoială, nu poate merge spre bolnavi în felul acesta. Mai ales efectul său trebuie bine documentat — lucru de care urmează să se ocupe specialiști anume înzestrați în acest scop".**

București — Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice. Stăm de vorbă cu conferențiar doctor Corneliu Baloescu, director al institutului, doctor farmacist Rotislav Vasiliev, director adjunct, și doctor farmacist Ioan Cruceanu, șef de laborator. Aflăm cu această ocazie că propunerea de medicament se bucură la ora actuală de atenția cuvenită. Ea prezintă interes și drept urmare probele pentru control trimise de Tiberiu Danciu au fost introduse în laboratoarele institutului. Analizele se cer a fi cît mai amănunțite și deci vor mai dura cîtăva vreme. Cît anume e foarte greu de spus — atît cît va fi nevoie pentru a nu mai exista absolut nici o îndoială din partea oamenilor cu putere de a spune **da** sau **nu**; atunci cînd aceștia vor fi încredințați că nimic nu poate înrăutăți sănătatea celor tratați. Este o cale lungă și spinoasă, fără îndoială — dar cu efectele secundare, am aflat, nu ai voie să te joci. Oamenii institutului practică la față locului, curent, cercetări științifice de mare răspundere, de multe ori superioare lucrărilor de autor pe care le primesc pentru avizare.

Deocamdată, Laboratorul de tehnică și organizare farmaceutică și-a dat avizul din punct de vedere al compoziției chimice. Substanțele componente ale produsului — susține laboratorul — sînt compatibile între ele, dar se pune și problema dacă ele vor rămîne în același fel și în timpul stocării. Vor trebui deci efectuate și studii de stabilitate chimică a medicamentului. În schimb, Laboratorul de cercetări și control biologic, după ce a efectuat analize pe șoareci și iepuri injectați cu Antiol, a stabilit lipsa toxicității și o activitate bună a produsului pe animale. Datele farmacologice preliminare au dat deci rezultate favorabile, încurajatoare. Urmează ca, pe baza acestor rezultate, Comisia medicamentului și pentru farmacovigilență să hotărască trecerea la experimentarea clinică.

„Probele analizate în laboratoarele institutului — ne spunea directorul Corneliu Baloescu — **au dat o serie de rezultate pozitive, în special în ceea ce privește formula farmaceutică; cu rezerva studiilor de stabilitate, însă! În momentul de față, cercetările se găsesc în stadiul de protocolare clinică. Acest lucru înseamnă că se elaborează protocolul de experimentare clinică a produsului — în mod practic, stabilirea condițiilor de experimentare pentru urmărirea efectelor medicamentului pe bolnavi. Se formează astfel o adevărată ipoteză asupra metodicii de administrare a medicamentului, modul de aplicare, numărul de bolnavi luați în studiu, cantitatea administrată, eficacitate și toleranță — adică, practic, totul!"** Directorul adjunct al institutului, Rotislav Vasiliev (doctor farmacist și inginer chimist totodată), avea însă să ne roage să fim cît mai precauți cu putință, să creăm cît mai puține iluzii eventualilor oameni de tratat. **„Să evităm senzaționalul cu orice preț**, ne spunea dînsul. **Să nu se înțeleagă din articolul dumneavoastră că sîntem extrem de optimiști și că numai cîteva luni îl mai despart pe alcoolici de leacul cu care își vor putea ascunde viciul de ochii lumii. În primul rînd, e bine să se știe că noi nu experimentăm decît produsul sub formă injectabilă, care va putea fi utilizat în cazul comelor etilice. Deocamdată, nimic despre așazisele „pastile contra beției". În orice caz, noi continuăm cercetările, și chiar cu maximum de interes!"**

Iată, așadar, situația la zi a „Medicamentului pentru tratamentul intoxicațiilor cu alcool". După cum se vede, el nu mai aparține unui om, nici măcar colectivului de autori. El a devenit, dincolo de neașteptate denaturări din partea agențiilor de presă străine, obiect de cercetare serioasă și competentă, demn de o atenție mai largă. Nu este, poate, departe ziua cînd **Antiol** va deveni un nume curent în farmaciile noastre, lucru pentru care, de ce nu ne-am mîndri, o contribuție importantă va fi avînd și revista săptămînală pe nume „Flacăra"! Deocamdată însă, urmînd sfatul doctorului Vasiliev, să nu ne pripim. Deci, vom reveni...

DUMITRU GRAUR ■

LISTA BREVETELOR OBȚINUTE ÎN ȚARĂ ȘI ÎN STRĂINĂTATE PENTRU INVENȚIILE LEGATE DE NUMELE FARMACISTULUI TIMIȘOREAN TIBERIU DANCIU, MAJORITATEA AFLATE ASTĂZI ÎN STUDIU LA I.C.S.M.C.F. BUCUREȘTI.

1. „Filtru cu plăci orizontale" **(Certificat de inventator nr. 52496/1968 — autori Tiberiu Danciu, Maria Danciu și Valeriu Podeleasu).**

2. „Procedeu de preparare a soluțiilor perfuzabile de glucoză" **(Certificat nr. 54090/1968 — autori T. Danciu, M. Danciu și V. Popovici).**

3. „Medicament cu acțiune protectoare și metabolică în afecțiuni hepatice, cardio-vasculare și stări de oboseală" **(Certificat nr. 55069/1968 — autori Ștefan Gavrilescu și Tiberiu Danciu).**

4. „Medicament pentru tratamentul intoxicațiilor cu alcool" **(Certificat nr. 55542/1971 — autori Ștefan Gavrilescu, Tiberiu Danciu, Caius Streian).**

5. „Filtru cu plăci orizontale" **(Certificat nr. 58007/1972 — autori T. Danciu, M. Danciu și Sabin Nicolae Dancu).**

6. „Medikament zur Bechandlund von Alkoholvergiftungen" **(Offenlegungsschrift nr. 220876/1972, acordat de Deutsches Patentamt, R.F. Germania — autori Șt. Gavrilescu, T. Danciu, C. Streian).**

7. „Method of and composition for the tratament of acute intoxication with alcohol" **(United States Patents — nr. 3876783/1975, S.U.A. — autori Șt. Gavrilescu, T. Danciu, C. Streian).**

8. „Acid acetil-salicilic **(aspirină)** solubil și injectabil" **(Certificat nr. 78891/1976 — autori T. Danciu și M. Danciu).**

9. „Acid acetil-salicilic solubil și injectabil" **(în formula a doua — Certificat nr. 78892/1976 — autori T. Danciu, M. Danciu).**

10. „Acid acetil-salicilic solubil și injectabil" **(formula a treia — Certificat nr. 78568/1976 — autor Tiberiu Danciu).**

Din culisele boxului profesionist (IX)

„Ridică-te şi luptă!"

Ne întrebăm adesea ce a devenit cutare sau cutare boxer profesionist, campionul care într-o anumită perioadă a reuşit să ajungă la mult visata centură cu diamante, omul care după o singură luptă a reuşit să schimbe miraculos sărăcia pe efemera bogăţie a profesioniştilor pumnilor înmănuşaţi. De pugiliştii care n-au cunoscut nici măcar această bucurie nu-şi mai aminteşte aproape nimeni, în ciuda faptului că ei sînt cei mai numeroşi. Cine ar putea socoti, de exemplu, cîţi boxeri de categorie grea şi-au văzut spulberate visurile de a deveni campioni mondiali între anii 1937—1949, perioada domniei magnificului Joe Louis? Cine îşi mai aminteşte azi de ei ? Mulţi au ajuns chiar să lupte cu marele Joe, dar au fost zdrobiţi, şi în jungla plină de pericole a boxului profesionist cine pierde este dat uitării.

În aceste rînduri vom încerca să vă prezentăm tragedia unui asemenea boxer care nu a reuşit niciodată să cucerească titlul de campion mondial, deşi, la un moment dat, l-au despărţit de această mare performanţă doar cîteva... secunde.

Laurent Dauthuille s-a născut la 20 februarie 1924, în localitatea Chauny. Era cel de-al şaselea copil al unei familii sărmane, care în 1925 şi-a părăsit vechiul cămin de la Chauny pentru a se stabili la Buzenval, în vecinătatea Parisului. Poate că despre familia Dauthuille nu s-ar fi scris niciodată vreun cuvînt dacă nu ar fi existat micul Laurent, cel care peste ani avea să devină marele adversar al americanului Jake La Motta, fostul campion mondial al „mijlociilor".

Ca atîtea generaţii de copii, şi Laurent a fost captivat de aventurile eroului imaginar Tarzan, pe care le urmărea cu pasiune pe ecran sau le recitea în cartea lui Burroughs. Era voinic, sprinten şi-şi petrecea cea mai mare parte a timpului căţărîndu-se în copaci, trăind în felul său întîmplările prin care trecea Tarzan, eroul său preferat. Această joacă a făcut din Laurent un adevărat atlet, care a fost primit cu uşurinţă în echipa de gimnastică a „Cadeţilor din Buzenval". Mai tîrziu, peste ani, cînd era un cunoscut boxer amator, Laurent îi mărturisea ziaristului francez Jacques Marchand : „Eu datorez mult gimnasticii, ea este cea care mi-a dat forţă, gustul riscului şi al... muzicii. Căci, cu cadeţii din Buzenval am devenit tobosar. Eram îmbrăcat complet în alb, ca şi tatăl meu, care era trompetist. Eram în aceeaşi fanfară..." Laurent Dauthuille şi-a descoperit vocaţia de boxer în împrejurări tragice. Avea 17 ani cînd tatăl său a murit într-un scandal provocat de nişte lichele la un cinematograf din Roueil Cu acel prilej nefericit, Laurent şi-a descoperit forţa pumnilor, doborîndu-i la pămînt pe unul dintre provocatori, care s-a întîmplat să fie boxer al clubului din localitate. La cîtva timp după această întîmplare, Laurent s-a înscris în secţia de box a clubului din Roueil, avîndu-l ca antrenor pe André Barraut, din care a făcut apoi un mare manager internaţional.

Ca pugilist amator, Dauthuille a avut un palmares excepţional. Din cele 100 de meciuri susţinute a cîştigat 93, a terminat două la egalitate şi a pierdut doar cinci. În 1944 el a cucerit titlul de campion amator al Franţei la categoria mijlocie, fiind cunoscut în rîndurile amatorilor de sport sub numele de „Tarzan din Buzenval".

La 17 septembrie 1944 Laurent Dauthuille a susţinut prima sa luptă profesionistă, avîndu-l în colţ pe neobositul André Barraut, omul care îi îndrumase primii paşi în box. Debutul a însemnat un succes înainte de limită în faţa „mijlociului" francez Thiebault. Apoi, din victorie în victorie, Laurent ajunge să lupte cu cei mai buni „mijlocii" ai timpului : Kid Jarraş (k.o. rundul 8), Assane Diouf (k.o. 8), Jean Despeaux (k.o. 2), Robert Charron (puncte), Luc Van Dam (k.o. 3) etc. În faţa lui Dauthuille se deschidea drumul unei cariere strălucitoare cînd o serie neaşteptată de înfrîngeri (în partidele cu Robert Villemain, Robert Delannoit şi Tiberio Mitri) pune la grea încercare ambiţia lui Laurent. Dar Tarzan din Buzenval nu era omul care să fie doborît cu una, cu două. Reia pregătirile şi, în scurt timp, zeiţa victoriei trece din nou de partea sa. Alte succese de mare prestigiu internaţional vin să-i completeze palmaresul. Urmează o perioadă în care Dauthuille îi înfruntă pe cei mai redutabili boxeri ai epocii, cu excepţia compatriotului său Marcel Cerdan, Pete Zaduck, Ernie Forte, Jonny Greco, Steve Belloise şi chiar Taurul din Bronx, cum era numit boxerul american de origine italiană Jake La Motta, cedează în faţa impetuosului pugilist francez. Un singur om reuşeşte să-l învingă în această perioadă de glorie : fostul campion mondial, cubanezul Kid Gavilan.

Victoria lui Laurent Dauthuille asupra lui Jake La Motta a avut loc la 21 februarie 1948, în Canada, la Montreal. Patru luni mai tîrziu, La Motta realiza marea performanţă a vieţii sale : devenea campion mondial la categoria mijlocie, deposedîndu-l de titlu (k.o. în rundul 10) pe celebrul Marcel Cerdan, în meciul care a avut loc la 18 iunie 1949, la Detroit. După cum se ştie, revanşa Cerdan — La Motta nu s-a mai disputat din cauza groaznicului accident de avion, petrecut la 27 octombrie 1949, în care şi-a găsit moartea şi Marcel Cerdan, aflat în drum spre Statele Unite pentru meciul revanşă.

Laurent Dauthuille încearcă să realizeze visul lui Marcel Cerdan, readucerea titlului mondial al „mijlociilor" în Europa, şi-l provoacă pe Jake La Motta. Acesta, dorind să-şi ia revanşa în urma înfrîngerii suferite cu aproape doi ani în urmă în faţa lui Dauthuille, acceptă provocarea şi meciul este perfectat pentru data de 13 septembrie 1950, la Detroit.

...În seara aceea răcoroasă de septembrie, la Detroit s-a boxat cu casa închisă. Mii de spectatori au umplut arena pînă la refuz. Toţi iubitorii sportului cu mănuşi din marele oraş american ţinuseră să asiste la grandiosul spectacol pe care îl promitea întîlnirea dintre campionul mondial Jake La Motta şi francezul Laurent Dauthuille. Va reuşi, oare, acesta din urmă să-l răzbune pe compatriotul său Marcel Cerdan ? Iată întrebarea care stătea pe buzele tuturor. În ultimele zile ziarele publicaseră articole în care se spunea că La Motta nu are prea multe şanse de victorie în faţa explozivului pugilist francez şi că acesta va reînnoi succesul trecut asupra „Taurului din Bronx".

După ce crainicul reuniunii i-a prezentat publicului pe cei doi adversari, a început meciul pentru centura mondială la categoria mijlocie.

Laurent Dauthuille a pornit curajos la atac, pistonîndu-şi adversarul cu zeci de directe în plină figură. Bătăiosul Tarzan din Buzenval acumula puncte numeroase în fiecare repriză, în timp ce campionul mondial La Motta, depăşit de ritmul infernal de luptă impus de francez, se ascundea în bloc, ţinea, contrînd rar şi fără eficacitate. Spectatorii uimiţi de comportarea campionului mondial şi, totodată, încîntaţi de maniera în care Dauthuille conducea ostilităţile, îl aplaudau pe sportivul francez. Şi ca într-un film în care secvenţele sînt reluate mereu de la capăt, reprizele se scurgeau avînd acelaşi aspect : Laurent în atac, martelîndu-şi continuu adversarul aflat în dificultate. În rundurile 11, 12, 13 şi 14 în ring s-a aflat un singur boxer, Dauthuille, care jongla cu La Motta, transformat într-un sac de antrenament montat pe picioare. Cînd gongul a sunat vestind începutul celei de-a 15-a reprize, şi ultima a acestui meci, francezul a pornit din colţul său hotărît să termine şi aceste ultime trei minute de luptă în acelaşi stil de mare campion. L-a prins pe La Motta într-un colţ şi a declanşat o formidabilă serie de lovituri. În Franţa, în faţa aparatelor de radio, iubitori ai sportului ascultau fericiţi relatarea ultimelor secunde ale meciului. Se părea că Laurent nu mai putea pierde. Cerdan era răzbunat, centura mondială a „mijlociilor" revenea la Paris. Şi cînd nimeni nu se mai aştepta la alt rezultat, cu 13 secunde înainte de gongul final, La Motta a zvîcnit cu o lovitură în care şi-a pus toată forţa, toată disperarea boxerului care se vede înfrînt. Pumnul, ca o piatră uriaşă, a fulgerat bărbia lui Laurent Dauthuille, care a căzut ca trăsnit la podea. În arenă s-a aşternut pentru un moment o linişte de mormînt, apoi a izbucnit un vacarm de nedescris. Arbitrul începuse să-l numere pe Dauthuille. Din colţul boxerului francez, antrenorul André Barraut urla ca scos din minţi : „Ridică-te şi luptă !... Ridică-te, Laurent... Este suficient să te ridici şi eşti campion mondial..." Dar Dauthuille era lovit prea puternic pentru a-l putea auzi şi, mai ales, pentru a se putea ridica. Şi-a revenit greu după ce arbitrul pronunţase „out !", cu numai trei secunde înainte de sfîrşitul meciului !... Laurent Dauthuille trecuse pe lîngă cea mai mare ocazie a vieţii sale de a deveni campion mondial.

Cînd şi-a revenit, Laurent a salutat publicul cu modestie şi a pornit cu capul plecat spre cabină. Acolo a încercat să-i explice antrenorului său finalul meciului cu La Motta : „Domnule Barraut, am vrut să termin spectaculos. Mi-am dorit să cîştig titlul prin k.o.". Apoi Laurent a intrat sub duş şi lacrimile i s-au amestecat cu apa care-i curgea pe faţa obosită şi îndurerată... Un remarcabil boxer ratase cea mai mare ocazie de a deveni campion mondial, cunoscută în istoria boxului.

Această înfrîngere nemeritată a rupt echilibrul nervos al veselului Laurent Dauthuille. Cele 13 secunde dramatice de la Detroit i-au răpit pentru totdeauna zîmbetul şi încrederea în forţele sale. După reîntoarcerea din Statele Unite sfîrşitul carierei sale sportive a venit fulgerător. Înfrîngerea prin k.o. în faţa modestului Mickey Laurent, la 17 noiembrie 1952, a încheiat palmaresul boxerului profesionist Laurent Dauthuille. Şi iată cum pugilistul care în cîţiva ani învinsese o serie întreagă de corifei ai categoriei mijlocii, fiind indiscutabil cel mai bun dintre ei, s-a trezit la 28 de ani fără nici o meserie şi avînd de întreţinut o soţie, trei copii, două surori şi o mamă.

Au început greutăţile financiare şi Laurent trebuia să găsească ceva de lucru. Dar gîndul la titlul mondial atît de stupid scăpat îl ruinase nu numai moral ci şi fizic, motiv pentru care nu la mult timp i s-a retras licenţa de boxer. În aceste condiţii Laurent a acceptat una dintre cele mai grele şi umilitoare ocupaţii, bineînţeles pentru el. A devenit actor într-un circ. Rolul său, care dura în fiecare seară doar trei minute, a fost creat cu un sadism feroce de către patronii circului. Laurent trebuia să mimeze în mijlocul arenei ultima repriză din meciul său cu Jake La Motta...

Aşadar, în loc ca drama lui Laurent să fie închisă în dosarul sportului cu mănuşi, ea era trăită din nou, în fiecare seară, de către nefericitul boxer francez. „Ridică-te şi luptă !" auzea Laurent în arena circului în timp ce el era lungit la podea ca în seara aceea la Detroit, în meciul cu La Motta. „Numărul" acesta nu avea însă succes, spectatorii părăseau arena deceptionaţi de decăderea celui care fusese nu demult un adevărat campion. În curînd clovnul-boxer a fost dat afară de la circ şi nu a mai avut cum să-şi asigure traiul zilei de mîine. Cu timpul a fost dat uitării. La începutul anului 1970, aflîndu-ne la Paris, l-am întrebat pe un confrate francez, printre altele, ce mai face fostul campion Laurent Dauthuille. Nu am primit nici un răspuns. Nu se mai ştia nimic despre cel care fusese Tarzan din Buzenval, adversarul de temut al lui Jake La Motta...

Laurent Dauthuille a murit în cruntă mizerie, la 10 iulie 1971, în vîrstă de 47 de ani. Fusese internat cu cîteva luni în urmă la spitalul din Roueil. Cu toate insistenţele redactorilor de sport, medicii nu au acceptat să divulge circumstanţele exacte ale morţii lui Dauthuille. Ziariştii au scris în acele zile : „Solidaritate pentru Laurent Dauthuille care a cunoscut gloria şi mizeria şi care mîine riscă să nu aibă cu ce să fie îngropat..." Şi s-a făcut o chetă publică pentru ceremonia înmormîntării fostului boxer profesionist. Laurent a fost îngropat la marginea Buzenvalului, într-un cimitir al sărmanilor. L-au purtat pe umeri foştii săi colegi de sport Yanek Walczak, Robert Charron, Jacques Chiche şi Jean Bedin, cel mai apropiat sparing-partner al lui Tarzan din Buzenval. În necrologul publicat de ziariştii francezi era scris, printre altele : „Laurent Dauthuille nu a fost dat uitării de box. Îţi mulţumim, Laurent, pentru tot ce ai făcut sus, în careul magic, unde doi oameni cunosc poate fericirea sau poate drama".

Laurent Dauthuille nu a cunoscut decît drama...

PAUL OCHIALBI

● Anunţăm pe numeroşii cititori care au solicitat sporirea tirajului revistei, că se pot prezenta la oficiile poştale din Capitală şi din ţară pentru a face abonamente la revista „Flacăra" pe trimestrul III.

(Urmare din pagina 24)

care s-a înscris perfect în litera regulamentului. Dar Vigu a ratat şansa unică de a egala. ● S-au remarcat : Dobrin, Chivescu 8, Doru Nicolae, Radu II 8 (F.C.), iar din echipa oaspete doar Zamfir şi Ion Ion, 7. ● Meciul, dealtfel foarte sportiv, a fost excelent condus de către V. Tătar (Hunedoara), care a beneficiat şi de contribuţia exactă şi promptă a tuşierilor I. Ciolan şi T. Balanovici, amîndoi din Iaşi. **(Victor Niţă) GALAŢI: F.C.M. — Sportul studenţesc 1—0 (0—0),** după o partidă desfăşurată în faţa citorva sute de oameni şi în care s-a jucat puţin fotbal, dar în care s-a băut multă apă, fiecare oprire a jocului, pentru accidentări mai degrabă inventate, consemnînd goliren mea multor sticle ! ● Galaţii au evoluat mai bine decît altădată, Burcea, autorul unicului gol în minutul 55 (nota 9), trăgînd după el un atac ceva mai harnic şi mai inspirat, numai intervenţiile de ultim moment ale portarului Răducanu (de asemenea nota 9) salvîndu-i pe oaspeţi de la o catastrofă. În plus, în minutul 40, stîlpul porţii l-a „iertat" pe Răducanu de un şut violent al lui Constantinescu, şut pe care scria gol. ● În evidentă scădere de formă, bucureştenii au făcut un meci slab, pe alocuri chiar ridicol (Mircea Sandu, Tănăsescu, Grigore), ratînd cu seninătate două ocazii cît roata carului, prin Căţoi şi Mircea Sandu. ● Cît de cît bine au mai jucat : Orac 8, Ghirca, Tolea 7 (F.C.M.) ; Căţoi 7 (Sportul). ● Corect arbitrajul lui N. Dinescu, ajutat bine la linie de N. Lambru (ambii din Rîmnicu Vîlcea) şi Al. Ghigea (Bacău). **(Ovidiu Ioaniţoaia). TIMIŞOARA : Politehnica — Corvinul Hunedoara 1—0 (1—0).** Atmosferă încărcată, la un meci altfel banal, devenit penibil şi supărător prin bunăvoinţa lui Mehedinţu (nota : unu !), Roşca, Vlşan şi Păltinişan, care şi-au bătut joc de public şi de fotbal ! ● Din min. 2 (a înscris Laţa, la gafa lui I. Gabriel) şi pînă în final, emoţiile taberelor au fost de natură hamletiană : va fi sau nu egal ? ! Nu a fost remiză dar graţie seriozităţii şi onestităţii lui Dembrovschi, Nadu, Cătona, Laţa, apoi Barna (înlocuitorul lui Roşca), susţinuţi de spectatori şi de şansă. ● A existat şi un moment în care oaspeţii (şi chiar o parte dintre gazde) au jubilat : înscrierea unui gol, cînd Mehedinţu l-a însoţit pe Agud pînă în faţa lui Catona ; pasînd, Agud l-a găsit tocmai pe Georgescu, în ofsaid, aşa cum prompt a semnalizat tuşierul Baban. În rest, fotbal puţin şi slab, pe un fond de învirtelli care ne îndeamnă să aşteptăm încheierea unui campionat atît de păcătos. ● Remarcaţi : Dembrovschi, Nadu 8, Cătona, Laţa, Barna 7 („Poli") ; Tonca 8, Dumitriu IV, Vlad, Miculescu (ajuns la al... patrulea cartonaş galben ! ?) 7 (Corvinul). ● A arbitrat corect C. Ghiţă (Braşov), ajutat de sibienii I. Banciu şi P. Baban **(Teodor Bulza). IAŞI : Politehnica — F. C. Bihor 4—1 (3—0).** Pînă în minutul 39 al partidei, cînd Ciocîrlan şi-a asumat cu curaj responsabilitatea şutului decisiv, ieşenii păreau să întărească impresia lăsată propriului public — joc mai slab acasă decît în deplasare. Într-adevăr, prima jumătate de oră a stat sub semnul incertitudinii, gazdele atacînd pripit, uneori haotic, aşa încît penaltyul ratat de Romilă în min. 34 (şut mult deasupra porţii !) n-a făcut notă discordantă. ● Politehnica a avut totuşi norocul de a avea între buturi un portar în zi excepţională, care prin cîteva intervenţii a stopat elanul oaspeţilor, nu o dată periculoşi pe contraatac. Golul lui Ciocîrlan a reglat subit mecanismul întregii echipe, redîndu-i aripile pînă atunci retezate. Ieşenii au şase minute de aur, în care Simionaş (din lovitură liberă de la 18 m) şi apoi Dănilă (şut din interiorul careului) reduc şansele bihorenilor la zero. ● La reluare, spiritele se calmează, deşi bihorenii mai ameninţă poarta lui Bucu, o dată chiar perforînd-o prin Popovici, care a transformat sigur penaltyul acordat la un fault în careu al lui Anton asupra lui Naom. Era însă prea tîrziu, căci juniorul Cernescu marcase deja golul al patrulea în stil de mare jucător. ● S-au remarcat : Bucu, Ciocîrlan 9, Simionaş, Cernescu 8, Dănilă 7 (Politehnica) ; Petrovici, Suciu 7 (F. C. Bihor). ● Bun arbitrajul lui N. Petriceanu, ajutat de I. Dancu şi Gh. Metz — toţi din Bucureşti. **(Ion Roşu). TG. MUREŞ : A.S.A. — U.T.A. 2—0 (0—0).** Chiar de la începutul meciului s-a văzut că oaspeţii au de gînd să-şi vîndă scump pielea ; lor le-a aparţinut dealtfel prima şi cea mai clară ocazie de a înscrie, irosită de Gaşpar, în min. 8. ● Riposta gazdelor n-a întîrziat, dar şuturile lui Bölöni şi Fazekaş întîlnesc bara. În plus, descumpănită de neaşteptata rezistenţă a apărării din faţa excelentului Jivan, întreaga înaintare locală (Fazekaş, Hajnal şi Both) se complică în dantelării inutile. Astfel, scorul rămîne alb o oră de joc. ● La pauză, publicul, rece pînă atunci şi de o seninătate bună doar la tenis sau gimnastică, a părăsit în număr mare stadionul. Avea însă să regrete, deoarece echipa favorită s-a desprins de adversar chiar fără aplauze şi încurajări, întîi graţie acţiunii individuale reuşită de Bölöni, apoi, în final, prin Fazekaş, pe contraatac. ● Remarcaţi : Bölöni, Fazekaş 8, Ispir, Hajnal, Pîslaru 8 (A.S.A.) ; Jivan 9 (a rezolvat multe situaţii critice, de două ori singur cu Hajnal şi Pîslaru) Kukla, Leac şi Bedea 8 (U.T.A.). ● A condus foarte bine C. Manuşaride, ajutat de A. Ianuş şi D. Rădulescu — toţi din Bucureşti. **(Ion Predoşanu). PETROŞANI : Jiul — F. C. Constanţa 3—0 (2—0).** Aflaţi într-un adevărat turneu prin judeţul Hunedoara, constănţenii au venit la Petroşani cu nu mai puţin de şase jucători accidentaţi, dar cu dorinţa fermă de a-şi apăra şansa de supravieţuire în divizia A. Antrenorul oaspeţilor, Gh. Ola, aflat în mare dificultate în ceea ce priveşte alcătuirea formaţiei, ne vorbea înainte de meci, cu amărăciune, despre jocul dur, de intimidare, cu mult peste ce îşi` puteau constănţenii imagina, de la Hunedoara. ● În aceste condiţii, sarcina minerilor a fost serios uşurată încă din start. Două acţiuni de atac realizate parcă cu indigoul (centrare în careu şi reluare cu capul) au fixat scorul partidei — autori Mulţescu şi Bădin, după numai 40 de minute de joc. Jiul practică în continuare o tactică de „scurgerea timpului", punctată uneori de ratări copilăreşti ale atacanţilor săi. Supărătoare atitudinea internaţionalului Mulţescu, care a protestat tot timpul la deciziile arbitrului, încîtînd în felul acesta publicul. ● Remarcaţi : Dumitrache, Ciupitu 8, Cavai 7 (Jiul) : Antonescu 8, Turcu 7 (F.C.) ● Foarte bun arbitrajul lui Otto Anderco, ajutat la fel de I. Taar (ambii din Satu Mare) şi V. Catană (Carei). **(Cornel Ionescu) BUCUREŞTI : Rapid — Sport Club Bacău 0—1 (0—1).** Pe un teren foarte prost, din care mîngea sărea ca la rugby, rapidiştii au pierdut încă o şansă de a scăpa de spectrul diviziei B. Dominînd insistent o echipă care se lăsa dominată (pentru a declanşa contraatacuri periculoase), Rapidul n-a văzut nici o cîlpă calea spre gol, Marin Stelian, Petcu şi Manea ratînd numeroase ocazii clare sau bîlbîindu-se penibil în careul advers, stîrnind indignarea propriilor suporteri. ● Băcăuanii s-au apărat cu multă ambiţie, organizat, lansînd contraatacuri care au creat panică între rîndurile apărării feroviare. A fost de-ajuns, astfel, un singur moment de neatenţie a aceleiaşi apărări, pentru ca Fiorea să înscrie şi să tale răsuflarea unui întreg stadion, venit să aplaude o nouă „fiestă" rapidistă. Încolo, un meci plin de duritaţi, campioni în acest sens fiind Petcu, Niţă, Şutru (deşi a jucat doar 8 minute) şi Lunca. ● Remarcaţi : Neagu, Pop 7 (Rapid) ; Fiorea 8, Sinăuceanu, Catargiu 7 (S.C.). ● A arbitrat bine I. Chilibar, ajutat de Fl. Anutescu şi Gh. Popa — toţi din Piteşti **(Răzvan Bărbulescu) ; Progresul — F.C.M. Reşiţa 5—1 (1—0).** Atmosferă de „serbare cimpenească", miercurea trecută, pe stadionul din str. Dr. Staicovici (printre altele, la pauză, jucătorii celor două echipe s-au aşezat pe gazon, au făcut plajă, au băut apă minerală). ● Deşi ambele echipe veneau după usturătoare înfrîngeri suferite în etapa precedentă, ele n-au arătat nimic deosebit, calitatea jocului prestat lăsînd mult de dorit ● Progresul a înscris de două ori (Iorgulescu, din penalty, Tevi, din bîlbîiala apărării reşiţene), oaspeţii o dată (Gabel, imediat după 2—0, şut surprinzător), în rest spectatorii fiind martorii unui joc lipsit de acurateţe, încîlcit, pe alocuri anost chiar. ● De la-gazde am remarcat dăruirea lui Grama, jocul corect al lui Ploscaru (ambii notaţi cu 8) şi insistenţa lui Tevi — 7 (deşi mai puţin inspirat ca de obicei). ● Reşiţenilor le lipseşte, în continuare, un coordonator, doar Porăţchi, Gabel şi, ca de fiecare dată, Florea încercînd să realizeze cîte ceva (toţi, nota 7). ● Foarte bun arbitrajul brigăzii ploieştene condusă de M. Moraru, ajutat la linie de V. Gligorescu şi N. Moroianu. **(Cornel Catană).**

Mic manual pentru uzul celor ce vor să scape de retrogradare sau să cîștige campionatul

Autorul acestor rînduri socotește că e mai onest pentru toată lumea ca opinia publică să fie informată asupra sistemelor folosite de către cei ce vor să scape de retrogradare sau să se plaseze pe un loc cît de cît mai căldicel în campionatele de fotbal. Să zicem deci că ar exista un mic manual care asigură succesul și în sus și în jos. Pentru asta, banii nu pot lipsi în nici un caz.

1. Operațiile încep de obicei cu organizarea de loterii, tombole, vînzări de cărți poștale, de timbre, de programe, organizare de baluri, toate avînd un singur beneficiar : clubul interesat. În paralel, se desfac insigne, carnete de membru, cotizații impuse și așa mai departe... Materie primă : deșeuri metalice declarate reziduuri, cartoane, hîrtie, ștampile etc.

2. Odată stabilit capitalul inițial, de obicei de ordinul miloanelor, și necontrolabil din punct de vedere financiar, se caută un drucker, adică un om bun la toate, citește : client viitor al justiției.

3. Se calculează punctele sigure în campionat și cele ce ar putea fi obținute ori cu ajutorul arbitrilor, ori prin „ungerea" unor piese ale adversarilor.

4. Prima metodă de obținere a punctelor necesare este cea numită „la mica înțelegere", adică prin împărțirea punctelor pe terenuri proprii.

5. Rețeaua drucker-ului la contacte cu jucătorii corupționabili ai adversarilor și cu arbitrii care sunt cunoscuți ca slabi de înger, cărora li se stabilește suma în vederea obținerii favorurilor în meciurile-cheie.

6. Metode de a se plasa astfel de capitaluri : trimiteri prin terțe persoane, de cadouri rudelor celor interesați, depuneri de sume de bani la C.E.C. pe numele celor apropiați celui ce primește discret „dania". Se cunosc vînzări de meciuri în teren prin schimbul de sume directe, ascunse în jambierele jucătorilor. În alte cazuri, sunt folosite soțiile care depun prețurile stabilite în frigidere, să zicem, ca afacerea să nu ia foc. Se mai aruncă pachete cu bani prin ferestre deschise de către agenți însărcinați cu această treabă, asigurîndu-se discreția celor două părți la tîrgul încheiat, după metoda : nimeni nu ia, nimeni nu dă, fie numele Domnului binecuvîntat !

7. O metodă camuflată de corupere este aceea de a se asigura echipelor binevoitoare cazări în vacanță, în localități balneoclimaterice, plătite de către cei interesați.

8. Metode de a scoate din joc piesele interesante ale adversarului, suspendări provocate în urma unor faulturi grosolane pe care jucătorul cumpărat le execută cînd trebuie ; îmbolnăviri subite, morți în familie, nunți, botezuri și alte evenimente casnice; recurgerea la șantajul sentimental (jucătorul „uns" nu joacă împotriva fostului său club, ca să nu fie vorbe) ; sunt cumpărați doi sau trei jucători, departe de orice bănuială, care permit unui adversar să străbată 70 de metri de teren cu balonul la picior și să înscrie fără dificultate, apărătorii echipei cumpărate prefăcîndu-se că nu sunt în stare să-l deposedeze pe fericitul marcator.

9. Sisteme de a falsifica un meci de către arbitri : se acordă, la început, decizii favorabile celor ce trebuie dezavantajați în final prin penalty-uri și lovituri libere în preajma celor 16 metri. Se elimină jucătorii cei mai buni de la echipa condamnată. Tușierii opresc orice acțiune periculoasă a celor sortiți să piardă.

10. Metoda amiabilă constă în aceea că echipele stabilesc pe timp nelimitat, cînd au nevoie de puncte decisive, una de la alta, de unde zguduitoare întoarceri de rezultate. Se asigură transferuri avantajoase de jucători. În cadrul aceleiași asociații, se fac aranjamente directe, sau prin derivație, oferindu-se punctele necesare : cîte unul sau cîte două, după necesități.

11. Alte metode de a se răsplăti jucătorii interesați să piardă sau să cîștige meciurile anivzajate : călătorii, trecerea la examene a celor interesați și a soților lor, examene de admitere luate în școli și facultăți, fără pregătirea necesară etc., etc.

Victime sigure ale acestor mașinațiuni : publicul plătitor și sportul, în general. Beneficiarii : drucker-ii, chibiții, organizatorii de baluri și cei care se ocupă de aceste afaceri necurate.

EUGEN BARBU ■

P.S. Orice asemănare cu unele lucruri din campionatul nostru actual este cu totul întîmplătoare.

DIVIZIA A : 12 ȘI 13 IUNIE

ORADEA : F. C. Bihor — S. C. Bacău 2—0 (2—0). 45 de minute. Bihorul a jucat mai legat și mai voluntar, înlocuirea lui Fiorescu (accidentat în min. 22) a permis desele infiltrări ale lui Ghergheli, scăpat de sub „escorta" lui Volmer, de unde o sumedenie de șuturi derutante la poarta lui Constantinescu Bacăul. În defensiva cărula Catargiu a repetat bunele prestații din ultima vreme, a părut depășită de ritmul gazdelor acuzînd o oarecare oboseală, datorată — după afirmațiile jucătorilor — mai ales prelungirilor de cupă de la Brăila și eforturilor din meciul (cîștigat cu Rapidul, de la București. În plus, oaspeții au căzut mereu în capcana jocului la ofsaid al apărării bihorene, fiind semnalizate, numai după pauză, 12 asemenea „neatentii" din partea lui Botez și Florea. ● Remarcați : Naom, Ghergheli 8, respectiv Catargiu 7. ● Bun arbitrajul brigăzii ploiștene alcătuite din M. Moraru, ajutat de V. Gligorescu și N. Morolanu **(Gheorghe Amuza). HUNEDOARA : Corvinul — Progresul 2—0 (1—0).** Trebuie remarcat jocul deschis și curajos al oaspeților, mai ales în repriza a doua, cînd au dominat foarte clar. Dar hunedorenii aveau de partea lor un gol realizat în prima repriză de către Economu (și nu R. Nunweiller, cum s-a crezut inițial !) și, pe fondul acelei dominări „progresiste" din a doua repriză, un al doilea gol realizat de către Agud. ● Chiar și la acest scor, pe care Agud și Economu l-ar fi putut mări în urma contraatacurilor purtate în viteză, oaspeții au depus armele. Fiorentin Mihai, introdus în locul fundașului Ploscaru (!), a trimis de două ori mingea spre gol, dar Ion Gabriel a salvat în ultimă instanță. ● S-au remarcat : I. Gabriel, Vlad 9, Economu, Agud 8 (Corvinul) ; Iorgulescu, I. Sandu, Dragu, Fl. Mihai 8 (Progresul). ● A arbitrat foarte bine O. Anderco ajutat la linie de I. Taar — ambii din Satu Mare și V. Catană, din Carei **(Victor Nițâ). CRAIOVA : Universitatea — F.C.M. Galați 3—1 (2—1).** Socoteala de acasă nu s-a prea potrivit cu cea din teren, craiovenii nedînd impresia că știu să găsească totdeauna drumul spre poarta lui Hagiogiu, în ciuda celor două goluri înscrise în primul sfert de oră de Cîrțu — primul din interiorul careului, în urma unei pase a lui Balaci, al doilea după un dribling iscusit, care a derutat întreaga apărare gălățeană, urmat de un șut la vinclu. ● Bara lui Beldeanu, din min. 21, a marcat parcă imposibilitatea gazdelor de a mai concretiza în fața unei echipe care totuși nu s-a apărat cu disperare. Așa că, de la 2—0, scorul a ajuns la... 2—1, prin punctul înscris de Vochin, după ce Constantinescu șutase la rîndu-i în bara porții lui Lung. ● La reluare, deși în 10 oameni (Constantinescu, cartonaș roșu), gălățenii au chiar ocazia să egaleze (prin Orac), studenții zbătîndu-se în continuare fără rezultat. Abia în min. 60 Balaci certifică victoria echipei sale (printr-un gol cu capul), și meciul se sfîrșește în mijlocul unei apatii totale. ● S-au remarcat : Balaci, Cîrțu 8, Ștefănescu 7 („U" Craiova) ; Burcea, Orac 7 (F.C.M.). ● Satisfăcător arbitrajul lui Al. Ghigea (Bacău), ajutat de D. Ghețu și G. Fodor — ambii din București **(Ion Roșu). PITEȘTI : F. C. Argeș — U.T.A. 3—1 (0—0),** după două reprize diferite tactic și calitativ. În prima, arădenii au opus atacurilor argeșene o apărare inspirată, în care s-au remarcat Jivan și Ologeanu (acesta a salvat, în min. 14, de pe linia porții o minge ce-i depășise pe Jivan), și au declanșat contraatacuri rapide și periculoase prin Cura. ● Scorul alb înregistrat la pauză reflectă aspectul jocului, chiar dacă Dobrin a ratat în min. 24 o lovitură de pedeapsă, în urma unui fault în careu asupra lui Radu II. ● După pauză, prin introducerea lui Roșu (poate și la insistențele publicului...) pe partea dreaptă și pe măsură ce Dobrin scăpa de obsesia penalty-ului ratat, atacurile argeșene au căpătat mai multă claritate și varietate, iar calitatea jocului în ansamblu a fost mult mai bună. Doru Nicolae (dintr-o perfectă centrare a lui Roșu) și Radu II au înscris două goluri spectaculoase, gazdele ratînd în final și alte ocazii. ● Remarcați : Olteanu, Roșu, Doru Nicolae 8, Speriatu, Radu II, Dobrin, Cîrstea 7 (F. C. Argeș) ; Ologeanu 9, Jivan 8, Schepp, Cura 7 (U.T.A.). ● Bun arbitrajul lui Gh. Retezan ajutat la linie de I. Pula — ambii din București și P. Baban — Sibiu **(Dumitru Constantinescu). REȘIȚA : F.C.M. — Rapid 0—0.** După aspectul primelor minute se părea că gazdele vor obține o victorie lejeră. Numeroasele lor atacuri, încheiate cu regularitate prin șuturi năprasnice, ocoleau însă ca prin minune poarta lui Ioniță. ● Astfel, Rapidul, venită cu gîndul de a mai recupera ceva din pagubă, a avut șansa de a scăpa basma curată în primul sfert de oră după care a reușit să echilibreze treptat jocul. Oaspeții au inițiat și două acțiuni extrem de periculoase, ratate de puțin de Cojocaru (bară) și Manea. ● După pauză aspectul jocului nu s-a schimbat prea mult, giuleștenii contracarînd ușoara dominare a gazdelor printr-o apărare sigură, în care Neagu (plasat în fața fundașilor centrali) și Ad. Dumitru au fost cei mai buni oameni. În ultimele zece minute de joc, Rapidul încearcă să forțeze chiar mai mult, trimițînd în teren un nou atacant, pe ex-reșițeanul Doru Popescu, care, la un pas de gol, este contrat în ultimă instanță în careu de fundașii reșițeni (oaspeții au reclamat, la faza respectivă, fault în careu !). ● Remarcați : Porațchi 8, Hergane, Gabel 7 (F.C.M.) ; Neagu, Ad. Dumitru 8, Niță, Pop, M. Stelian 7 (Rapid). ● A arbitrat bine R. Șerban, ajutat de V. Ciocîlteu și V. Grigorescu — toți din Craiova **(Cornel Ionescu). BUCUREȘTI : Steaua — Jiul 3—1 (2—0).** Steliștilor nu li se poate reproșa lipsa de dăruire în joc. Au alergat mult, au dominat aproape întreaga partidă, însă au ratat enorm și din careul mic și din cel mare, expediind de asemenea numeroase șuturi de la semidistanță la cinci și zece metri peste poarta lui Caval. S-au remarcat în acest sens Dumitru, Iordănescu, Stoica și Năstase (care a înscris totuși două goluri, al treilea aparținînd lui Vigu, din penalty). ● De cealaltă parte, Jiul s-a apărat cu îndîrjire, Ciupitu și Bădin respingînd multe acțiuni ale bucureștenilor, și au contraatacat cîteodată periculos prin Augustin și Dumitrache, mai ales în repriza secundă, cînd Steaua a avut unele momente de plictis și tehamite datorate în parte ineficacității atacanților ei. ● Remarcați : Dumitru 8, Năstase, Vigu, Stoica 7 ; Augustin, Ciupitu 8, Stoichiță 7. ● A arbitrat, în prima repriză bine și în a doua slab, I. Chiliban, ajutat de Fl. Anuțescu și I. Răileanu (toți din Pitești). **(Răzvan Bărbulescu) ; Sportul studențesc — A.S.A. Tg. Mureș 2—0 (1—0).** Studenții sînt foarte departe de forma arătată în toamnă, în schimb, au „evoluat" din alt punct de vedere, băieții nu se plictisesc chiar dacă ceea ce joacă ei numai fotbal nu este. Mai spune unul : „Ia-l", altul : „Dă-l la oase", sau variantele : „Ia-l cu totul", „Lasă-l pe mine". ● Arbitrul va trece însă cu vederea nu numai vorbăria, ci și faulturile, apoi mai „trece cu vederea" că în min. 32 Fazekaș, scăpat singur printre Ciugarin și Olteanu, nu putea fi ofsaid, însă O. Șireng (cavaler în alb și negru, ca și tricourile Sportului, ce coincidență !) a preferat să vadă semnalizarea greșită a tușierului Avramescu. Oprindu-l pe Fazekas, Șireng a schimbat, poate, și soarta partidei. După 45 de minute de apatie, înscrie surprinzător, în ultimele secunde, Octavian Ionescu. ● N-am remarcat pe nimeni la capitolul fotbal, iar la faulturi pe Mircea Sandu (eliminat), Tănăsescu, Ciugarin, Predeanu, de la studenți ; Gali și Bölöni, de la oaspeți. ● A condus foarte slab O. Șireng (Oradea), ajutat de A. Avramescu (rău intenționat) și N. Dumitrescu — ambii din Ploiești **(Ion Predoșanu) ; Dinamo — Politehnica Iași 1—0 (1—0).** Partidă care a depășit destul de mult, prin anostitate, lene și dispret față de calitatea spectacolului, nivelul obișnuit al jocurilor de campionat — dar l-a depășit în sensul invers, înspre mediocritate, banalitate, plictiseală pe teren și, mai cu seamă, în tribune ● Pentru Dinamo, se pare, cîștigarea campionatului a devenit o certitudine. Astfel încît, deși oarecum surprinzător, în partea a doua a meciului cei care au luțit ritmul jocului au fost oaspeții — care ar fi putut chiar să marcheze în cîteva rînduri, dacă lipsa de abilitate a lui Romilă și Ciocîrlan, ca și șansa lui Ștefan (ocazie Dănilă : șut în bară !) nu s-ar fi opus unei egalări pe care toată lumea ar fi considerat-o conformă cu cursul jocului. ● Unicul gol al partidei (marcat de Dudu Georgescu, cu mult calm și promptitudine) a avut la origine un creator neașteptat, pe ieșeanul Dănilă, care a greșit copilărește, la mijlocul terenului, trimițînd balonul unui adversar deși ar fi putut găsi cel puțin alte șapte posibilități de pasă ! Nu e mai puțin adevărat că și dinamoviștii ar fi putut majora în cîteva rînduri scorul, dar s-a opus portarul Bucu, din nou excelent în intervenții. ● S-au remarcat : Dobrău, Sătmăreanu II 8, D. Georgescu 7 (Dinamo) ; Bucu 9, Ursu, Anton 8, Florean, Simionaș 7 („Poli"). ● A arbitrat modest, oarecum în nota jocului, N. Rainea (Birlad), ajutat slab de Gh. Ispas și bine de E. Biacioti — ambii din Constanța **(Dumitru Graur). CONSTANȚA : F. C. — Politehnica Timișoara 2—1 (0—0).** Din pricina unui potop, meciul a ținut două zile. A plouat atît de tare încît unii jucători puteau să se și înece. Abia în min. 36, cînd nu s-a mai văzut nici un firicel de iarbă, arbitrul a hotărît amînarea partidei cu 24 de ore, perioadă în care a apărut (și la propriu și la figurat) soarele. ● Luni, în cele 54 de minute restante, meciul a fost uscat, de slabă calitate, însă aprig disputat, gazdele luptînd pentru ultima șansă a menținerii drumurilor diviziei A spre litoral : victoria. Ceea ce s-a și întîmplat din cîteva motive, mai mult sau mai puțin întemeiate, pe care le enumerăm : 1) ambiția și dăruirea tinerei echipe gazdă ; 2) arbitrajul total favorabil gazdelor ; 3) jocul destul de dezordonat al oaspeților ; 4) îmbolnăvirea subită a lui Păltinișan și gafele lui Mehedințu... Totuși golurile (înscrise de Hoffmeister și Dragnea, respectiv Petrescu) s-au marcat din acțiuni regulamentare. ● În multe alte situații, gazdele au jucat tare, adică dur, arbitrii închizînd ochii cu multă încredere în sezonul estival. ● Remarcați : Dragnea 8, Ștefănescu, Livciuc, Nistor, D. Zamfir 7 (F.C.) ; Dembrovschi 8, Petrescu, Floareș 7 („Poli"). ● Așadar, un arbitraț foarte slab C. Dinulescu, G. Dragomir și Gh. Vasilescu II, toți din București **(Teodor Bulza).**

DIVIZIA A : 5 IUNIE

CRAIOVA : Universitatea — Dinamo 1—1 (0—1). Chiar dacă mulțimea de ocazii, la ambele porți, s-ar fi transformat în goluri — opinia noastră e că meciul cu pricina tot la egalitate s-ar fi încheiat, poate doar cu un scor diferit, să zicem 5—5 sau 6—6... ● O mică statistică a meciului nu poate trece cu vederea situațiile foarte mari de gol pe care le-au avut în vîrful bocancului Cămătaru (min. 5), Crișan (min. 16), Ștefănescu (min. 29), Donose (min. 38 — bară !), Marcu (min. 66 și 67) — dar și I. Marin (min. 6), Custov (min. 9 și 58), Sătmăreanu II (min. 63) și încă altele de același gen, cînd se părea că numai șansa îi mai ferește pe Ștefan sau Lung de goluri ca și marcate. Cu toate acestea, doar două au fost punctele validate de arbitrul întîlnirii (D. Georgescu — min. 13 și Beldeanu — min. 47), însă cu deloc importanta precizare că golul lui Dudu Georgescu a fost înscris dintr-o poziție de ofsaid cît se poate de limpede, pe care numai un arbitru de talia valorică atît de măruntă ca a lui O. Șireng putea să n-o vadă. Dealtfel, de reținut că la golul dinamoviștilor mai mulți jucători craioveni, între care și Tilihoi („pazniculi" lui Dudu), au ridicat mîinile încă din faza centrării lui Cheran, semnalînd ei, celor orbi, poziția **afară din joc** a bucureșteanului. Dudu a marcat și — surpriză ! — mîinile craiovenilor au coborît cuminți lîngă trupuri, fără ca nimeni să mai aducă vreun reproș arbitrilor... Am avut atunci un prim sentiment legat de trucarea meciului. El avea însă să se confirme pe parcursul partidei — urmărind jocul în dorul lelii al gazdelor, caimul neobișnuit al dinamoviștilor, așa-zisa sportivitate din teren la un meci în care, fără — să le zicem — preconcepute idei de perfectare a unei egalități, foc și pulbere s-ar fi ales din gazonul stadionului Central. ● În atare condiții, nu putem remarca nici un jucător de pe terenul din Craiova, sau, cel mult, în sensul invers : Balaci, Beldeanu, Cămătaru, Purima, Tilihoi. ● A arbitrat, e drept bine, dar la un meci mult mai ușor decît se credea, I. Igna (Arad), ajutat slab de O. Streng (Oradea) și A. Forwirt (Timișoara). **(Dumitru Graur). PITEȘTI : F. C. Argeș — Steaua 2—1 (2—1).** Fotbal foarte bun în prima repriză, cînd s-au înscris toate cele trei goluri (Radu II, Doru Nicolae și Ion Ion), și cînd mai puteau fi înscrise cel puțin alte cinci : la poarta argeșenilor a ratat, de două ori, Iordănescu, iar la poarta steliștilor au ratat Chivescu, Doru Nicolae și Radu II. Fotbal mult mai slab în a doua repriză, cînd gazdele s-au retras în apărare, iar oaspeții, cu o linie de mijloc în care Dumitru, Iordănescu și Stoica n-au strălucit, au atacat haotic, fără să-și creeze nici o ocazie clară. ● Steaua a obținut totuși un penalty. Speriatu, la o minge nu prea periculoasă, l-a agățat de picior pe Ion Ion; fază pe care, la sfîrșitul meciului, apărătorul central al Argesului, Olteanu, avea să o recunoască într-o măsură. Se cuvine să menționăm că nici un jucător argeșean nu a protestat la această decizie,

(Continuare în pagina 23)

TOP „FLACĂRA" — FOTBAL

Cele două etape de campionat disputate săptămîna trecută (13 și 14 din retur) au adus detașarea piteșteanului **Dobrin** în fruntea clasamentului. În rest ieșirea din „top" a lui Nedelcu (un fost lider !) și **Mehedințu**, care au fost înlocuiți de ieșeanul **Bucu** și stelistul **Dumitru** (amîndoi reveniți în „top"). Dar iată mai întîi cum arată

TOPUL ETAPEI A 30-A

1—7. Dobrin, Chivescu, Bucu, Ciocîrlan, Bölöni, Fazekaș, Jivan — 9 p ; 8—27. D. Nicolae, Radu II, Orac, Dembrovschi, Nadu, Tonea, Simionaș, Cernescu, Ispir, Hajnal, Pîslaru, Kukla, Leac, Bedea, Dumitrache, Ciupitu, Antonescu, Florea (S.C. Bacău), Grama, Ploscaru — 8 p ; 28—31. Zamfir (Steaua), Ion Ion, Ghirca, Țolea, Cățoi, Catona, Lața, Barna, Dumitriu IV, Vlad (Corvinul), Miculescu, Dănilă, Petrovici, Suciu, Caval, Turcu, Neagu, Pop, Sinăuceanu, Catargiu, Tevi, Porațchi, Gabel, Florea (F.C.M. Reșița) — 7 p.

TOPUL ETAPEI A 31-A

1—4. I. Gabriel, Vlad (Corvinul), Ologeanu, Bucu — 9 p ; 5—38. Naom, Ghergheli, Economu, Agud, Iorgulescu (Progresul), I. Sandu, Dragu, Fl. Mihai, Balaci, Cîrțu, Olteanu (F. C. Argeș), D. Nicolae, Roșu, Jivan, Porațchi, Neagu, Ad. Dumitru, Augustin, Ciupitu, Dumitru, Dobrău, Sătmăreanu II, Ursu, Anton, Dragnea, Dembrovschi — 8 p ; 31—58. Catargiu, C. Ștefănescu (Univ. Craiova), Burcea, Orac, Speriatu, Radu II, Dobrin, Cîrstea, Schepp, Cura, Hergane, Gabel, Niță, Pop, M. Stelian, Năstase, Vigu, Stoica (Steaua), Stoichiță, D. Georgescu, Florean, Simionaș, Ștefănescu (F.C. Constanța), Livciuc, Nistor, D. Zamfir, Petrescu, Floareș — 7 p.

1. DOBRIN	—	100 p
2. Balaci	—	92 p
3. Antonescu	—	89 p
4. C. Ștefănescu	—	85 p
5. Mulțescu	—	83 p
6. Economu	—	81 p
7. Romilă	—	80 p
8. Bucu	—	76 p
9. Iordănescu	—	74 p
10. Dumitru	—	73 p

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare — (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsene — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41505

anul XXVI al scînteii 25 mai – 23 iunie 1977

flacăra

săptămînal comitet de municipiul unitate

În avangarda noului

Într-un memorabil „profil de epocă" pe care-l contura cu peste două decenii în urmă poetul „mirabilei semințe", Lucian Blaga, „cu pasiunea pentru mai bine, inerentă firii noastre", reliefa cu justețe și adîncime cîteva din trăsăturile definitorii ale timpului în care trăim, timp care „s-a transformat în formă a realității în devenire, nu numai atotcuprinzătoare, dar și accesibilă previzibilității". Abordînd o asemenea realitate din perspectiva pe care ne-o deschid progresul economico-social de astăzi al țării, ca și liniile directoare ale Programului Partidului Comunist Român, de propășire multilaterală a societății noastre socialiste, sîntem în permanență chemați să descifrăm sensurile înnoitoare ale vieții, spiritul ei revoluționar. Înzestrat cu acea însușire rară de a rămîne „mereu tînăr în țara tinereții", cum l-a caracterizat secretarul său general, Partidul Comunist Român a fost investit de viața însăși ca forță conducătoare a societății noastre, clarvăzătoare și dinamică.

„În socialism — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — lupta dintre vechi și nou are, de asemenea, un rol important și constituie forța motrice a dezvoltării societății. Această luptă se poate desfășura însă fie în mod stihinic, fie în mod organizat și conștient. Pentru a dirija în mod corespunzător acest proces dialectic, este necesar să se sesizeze la timp nou și să se acționeze împotriva vechiului în așa fel încît să nu se ajungă la clocniri".

Evident, un rol de seamă în sprijinirea noului în lupta împotriva vechiului, a tot ceea ce e sclerozat, perimat, înapoiat, îl are ideologia, în general, dar și arta care de pe poziții filosofice științifice înfățișează acest proces dialectic, zugrăvind curajos, realist, viața, mutațiile din societate și din conștiința oamenilor, efortul pentru progresul rapid al forțelor de producție, pentru perfecționarea relațiilor socialiste, pentru plămădirea omului nou. Neîndoios, arta noastră contemporană, prin tot ce are ea mai valoros, este de partea noului, îl descoperă în viață (și nu e totdeauna lesne a-l descoperi), îl cultivă, îl sprijină și-l promovează. Rolul ei e cu atît mai mare în această direcție cu cît adresîndu-se omului și reflectînd viața acestuia în permanenta ei devenire contribuie la propulsarea elementului celui mai dinamic, mai complex, a factorului conștient. Or, factor conștient înseamnă înainte de toate însuși omul nou.

Alături de omul muncii, revoluționar prin însăși poziția sa cheie în dezvoltarea multilaterală a societății socialiste, omul de știință, îndeosebi în condițiile afirmării revoluției tehnico-științifice contemporane în toate domeniile de activitate, poate — și trebuie — să se implice cît mai organic în tot ceea ce devine în țară, în înarmarea noului cu platoșa imbatabilă a cuceririlor sale creatoare. Tocmai această impulsionare de conștiință prin știință are darul de a conferi proceselor vieții noastre economico-sociale un dinamism în care Partidul Comunist Român, secretarul său general văd atu-ul principal în cîștigarea bătăliei cu timpul.

Desigur, înțelegerea acestor procese atît de complexe și de complicate nu e simplă. Uneori, vechiul ne poate apărea ca nou și nou ca vechi, împingîndu-ne să ne înșelăm în judecățile pe care le exprimăm. Alte dăți, interese subiective pot schimba termenii ecuației într-atît, încît progresul ajunge a fi socotit, în viziunea îngustă a unora, drept o impietate. Nu o dată, nou apare atît de timid și de firav încît e anevoios a-l descifra în tumultul vieții sau, dacă e observat, atunci e stînjenit, e admonestat, e acuzat de către spiritele retrograde, conservatoare. De aceea artele, ca și științele dealtfel, sînt chemate să facă ceea ce au făcut întotdeauna de-a lungul istoriei, să descopere noul oriunde s-ar ivi, să-l stimuleze, să-i cîștige adepți și să-l înfățișeze cu pasiune și talent, să-l promoveze prin creații durabile. Cuvintele de față se vor și o invitație colegială către toți cei ce au scris și sînt gata să scrie în aceste pagini, indiferent de domeniul în care lucrează, să militeze prin opiniile și considerațiile lor la înaintarea vertiginoasă a României pe drumul societății socialiste multilateral dezvoltate, al comunismului, să fie întotdeauna în avangarda noului.

ION DODU BĂLAN ■

Mii de locuitori ai satelor argeșene lucrează în prezent la gigantul industrial al Piteștiului, întreprinderea de autoturisme, de pe platforma de la Colibași, fără a-și fi părăsit comunele natale. La confluența dintre sat și oraș, ei ilustrează o fațetă importantă a urbanizării, care nu se confundă neapărat cu mutația în buletin, ci cu mutații de alt ordin, profunde și complexe. Despre aceste realități, reportajul din paginile 12–13 : **„Au schimbat fața orașului, dar ei mai sînt, oare, aceiași ?"**

In acest număr :

Galeria personalităților muncii

■ **Să punem mai mult suflet în viața oamenilor**

Cu simțul datoriei față de cetățean.

■ **S-au făcut multe, dar s-ar putea face și mai mult**

Colectivitatea, plenul eticii și echității

■ **Puterea de înrîurire a obștii**

Noua noastră școală.

■ **Formula integrării la politehnica timișoreană**

Spiritul revoluționar în știința românească

■ **Pentru un statut al nutriției — știința de a ne hrăni**

Omul la tribuna socială

■ **„La noi, nimeni nu mănîncă pîine pentru că arată cu degetul la altul"**

Nou și vechi în Univers

■ **Aritmetica libertății (Corespondență din Madrid)**

Pastel cu nuci

În vremurile-acelea cînd le știam pe toate
Misterioase graiuri de arbori și de flori,
Cînd stam la sfat cu greieri năuci pe înserate,
Cînd mi-aduceau din lună, vești, norii călători ;

Cînd vrăbiile pîinea mi-o ciuguleau din mînă
Și șerpii — moale aur — mi se făceau brățări,
Cînd mieii-mi torceau firul mănușilor de lînă
Și-mi trimiteau cocorii scrisori din depărtări ;

În vremurile-atîtor prietenii duioase
Ce semănau cu zorii, mereu la început,
Mai mult, de-un nuc, iubirea în taină mă legase —
Înalt, de-asupra casei cu-al ramurilor scut.

Răzbubuia mireasma ciudată-a frunzei sale
Spre-amiaz, căldura verii cînd da grădinii foc.
Grăbeau în sus prin trunchiu-i iuți seve minerale ;
Știam că-n verzi găoace miejii încet se coc.

Și așteptam. Un leagăn zbura prin foșnitoare
Frunzișuri ; țări de umbră adîncă-mpărățeam
Pînă tîrziu cînd vîntul da glas de întomnare
Și-uscată prima frunză se desprindea de ram.

Mai șiroia mireasma din el ca dintr-o vrană,
Mai sta de-asupra casei coroana-i ca un scut,
Dar ruginea lumina-n această grea coroană,
Dospea în sucul frunzei un iz necunoscut.

Porneam spre vîrf suișul. Ploi verzi, torențiale
De nuci cădeau cu ropot din cerul neguros
Al norilor de frunze și fumega în vale
Ca în fîntîni, coclitul adîncului miros.

Era o abureală de umedă țărînă
Prelinsă-n sus și-o briză sufla cu iod marin...
O sevă-ntunecată mi se zvînta pe mînă
Și miezul alb de nucă se amăra puțin.

DOINA SĂLĂJAN ■

Patria, cabinetul de lucru al președintelui

Sărbătorirea Zilei pionierilor

„Născuți în România primăverii Iubirea țării punem mai presus“

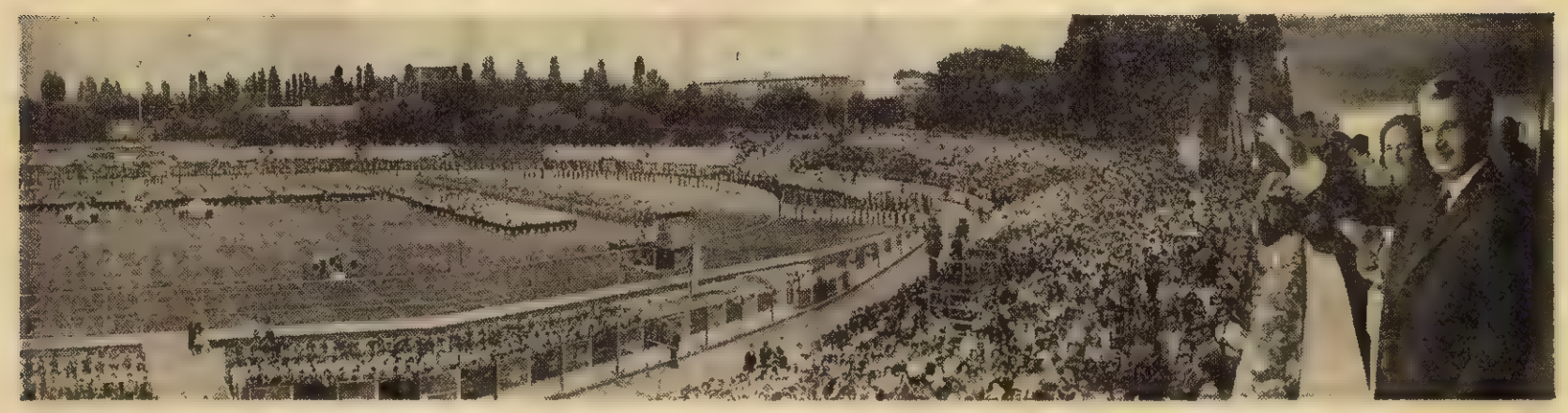

În prezența secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului, pe stadionul „Dinamo“ din Capitală s-a desfășurat simbătă seara spectacolul dedicat „Zilei pionierilor“, intitulat sugestiv „Mulțumim din inimă partidului“.

Probată prin realitățile de fiecare zi, statornica grijă pe care partidul și statul nostru o poartă tinerei generații s-a reliefat în cursul săptămînii încheiate printr-un nou și prestigios act politic. Sînt nu doar profunde ci și generatoare de unanimă emoție semnificațiile pe care le încumbă faptul că, iată, pe una din filele agendei sale de lucru, acolo unde sînt înscrise toate marile probleme ale țării, președintele țării a găsit de cuviință să noteze : serbarea de sfîrșit de an școlar.

S-a instituit în ultimii ani, ca una din cele mai scumpe și prețuite tradiții ale școlii noastre, prezența conducătorului iubit al partidului și statului la deschiderea anului de învățămînt, îndrumările și îndemnurile adresate în asemenea prilejuri jalonează efortul de muncă și învățătură al tuturor celor aflați pe băncile școlii, ca și al slujitorilor ei. Iată însă, că de astă dată, în părinteasca sa dragoste față de cei tineri, secretarul general al partidului, președintele țării, și-a făcut timp pentru a se afla în mijlocul lor și la ora bilanțului, atunci cînd pentru fiecare elev nu există bucurie mai mare decît aceea ca la vederea carnetului de note privirea părintelui să se umple de mulțumire. Bucuria din fiecare familie, dimensionată la scara marii noastre familii socialiste.

Impresionantul spectacol care s-a bucurat de prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, prezență salutată prin ovații și urale, cu multă înflăcărare, pe tot parcursul manifestării, și la care televiziunea ne-a dat prilejul să participăm cu toții n-a fost, firește, serbarea unei școli, ci a tuturor școlilor, a întregului învățămînt românesc. Cei peste 15 000 de „Șoimi ai patriei“, de pionieri și uteciști, împreună cu dascălii, cu îndrumătorii lor, s-au reunit în această manifestare spre a rosti, în fața partidului și țării, frumosul raport în numele tuturor copiilor țării, al tuturor celor care pe băncile școlii se formează și se desăvîrșesc pentru muncă și viață. Un raport ale cărui file bogate au vorbit despre faptul că în anul școlar încheiat cei peste două milioane de pionieri, ca și elevii de vîrste mai mari, răspunzînd chemării secretarului general al partidului **„de a învăța, de a munci, de a se pregăti cu perseverență, cu înaltă răspundere“**, au studiat cu sîrguință și conștiinciozitate pentru a-și însuși cît mai mult și cît mai temeinic din tezaurul științei și culturii, de a-și temeinici viitoarea meserie, că în cercurile științifice, în cele tehnico-aplicative, în atelierele școlare sau în cele ale întreprinderilor și-au demonstrat dragostea de muncă și învățătură, spiritul inventiv, entuziasmul și răspunderea, dorința nobilă de a fi și de a deveni tot mai folositori țării. În cununa de succese a acestui an, o strălucire aparte o are mesajul de muncă și creație pe care pionierii l-au adus în marele Festival național „Cîntarea României“. Și s-a vorbit firește în acest sugestiv tablou compus pe suprafața multicoloră a unui stadion arhiplin și vibrînd de înflăcărare, cu mijloace dintre cele mai expresive și adecvate vîrstei — muzica, versul, dansul, demonstrația sportivă — despre tot ceea ce înseamnă copilărie fericită, a fi elev, pionier, sau utecist, tînăr adică al României socialiste, despre modul exemplar în care, crescută și educată de partid, tînăra generație a țării — români, maghiari, germani și de alte naționalități — într-o unitate deplină și animată de spirit revoluționar, patriotic înțelege să răspundă prin fapte minunatelor condiții de învățătură și muncă, de viață, de recreere ce-i sînt oferite. Clar exprimat în însăși denumirea manifestării, numitorul comun al atît de diverselor puncte care au alcătuit spectacolul pionieresc, ideea și sentimentul care au unificat ca un fir roșu întregul program au fost dragostea și recunoștința profundă față de partid, iubirea fierbinte pe care toți copiii patriei o poartă secretarului general al partidului, președintelui țării, tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai drag prieten și apropiat îndrumător al tinerei generații.

O sărbătoare a artelor, un imbold pentru toți creatorii de frumos

Ziua de simbătă, 18 iunie, a fost o zi de mare sărbătoare pentru artele plastice românești, pentru creația amatorilor și profesioniștilor deopotrivă. În dimineața acestei zile, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu, de alți tovarăși din conducerea de partid și de stat a vizitat Expoziția republicană de artă populară, artă plastică și fotografică de amatori și Expoziția republicană de pictură și sculptură a artiștilor profesioniști, ambele deschise cu prilejul fazei finale a Festivalului național al educației și culturii socialiste „Cîntarea României“. Au fost de față membri ai conducerii Consiliului Culturii și Educației Socialiste, ai conducerii uniunilor de creație, reprezentanți de seamă ai vieții noastre artistice, astfel că această vizită a constituit, totodată, o emoționantă întîlnire între creatori și conducerea superioară de partid și de stat, un dialog bogat în idei pe tema angajării artistului plastic — popular, amator sau profesionist — în efortul general al ridicării spirituale a maselor, pentru constituirea tezaurului artei socialiste, pentru promovarea unei veritabile, autentice zîndiri înnoitoare în domeniul atît de vast al frumosului plastic. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Elena Ceaușescu s-au oprit mult în fața pieselor de port popular, și-au exprimat admirația față de geniul cel mai adesea anonim al creatorului de port, au lăudat prinosul unor celebre vetre de folclor. Faptul că președintele României privește cu mare interes opera unor creatori, români și maghiari, germani și sîrbi, faptul că acum, în cea mai aleasă zi a Festivalului „Cîntării României“ se rostesc nume de meșteri ai frumosului popular, trăiți în curățenie sufletească și în frumos din tată în fiu și din moși în strămoși are valoare de simbol. Aceasta a fost vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu la bogata manifestare a creatorilor populari și amatori : un simbol al comuniunii de aspirație și voință a poporului și partidului. Dacă s-au formulat și unele observații critice privind reprezentarea în Festival a unor zone geografice și culturale, ori faptul că nu toate exponatele — picturi, sculpturi, arte decorative — vădesc o reală sensibilitate la interesele primordiale ale culturii socialiste, a fost tocmai pentru a accentua convingerea că viitoarele ediții ale Festivalului pot realiza un panoramic mai cuprinzător, mai îndrăznet al tuturor valorilor de seamă ale creației populare și de amatori.

În continuare tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu alți tovarăși din conducerea de partid și de stat, a vizitat Expoziția republicană de pictură și sculptură a artiștilor profesioniști din holul Teatrului Național. Cele peste 200 de lucrări expuse aici sînt sinteza etapelor precedente și, mai presus de aceasta, sinteza tuturor frumuseților pe care artiștii profesioniști le închină patriei. În chip firesc lucrările fac omagiul istoriei glorioase a națiunii noastre, prezentului, a marelui efort de construcție, în toate planurile vieții sociale și spirituale, conceput de poporul român și de partidul său comunist. Tovarășul Nicolae Ceaușescu dă o înaltă apreciere sentimentului ce animă cele mai alese picturi și sculpturi din expoziție și subliniază, încă o dată, adevărul că tot ce se vede aici, tot ce realizează artiștii plastici din România, într-o mare varietate de tehnici și viziuni artistice, totul e rodul condițiilor pe care Partidul Comunist Român le pune în slujba marii arte, a libertății depline de care se bucură creatorul autentic la noi. În cadrul dialogului ce-l poartă cu artiștii prezenți în holul Teatrului Național, tovarășul Nicolae Ceaușescu recomandă mai multă îndrăzneală în alegerea temelor, mai multă preocupare pentru problemele culorii și ale mesajului. Arătînd necesitatea unor expoziții mai cuprinzătoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu indică organizarea în acest an a unei ample expoziții de pictură și sculptură în care, pentru a se evita intervenția subiectivismului oricărei selecții, se va stabili doar numărul de lucrări pe care le va expune fiecare artist, alegerea operelor prezentate rămînînd la latitudinea creatorilor însiși. Felicitîndu-i pe artiștii plastici, tovarășul Nicolae Ceaușescu le adresează un cald îndemn de a pregăti manifestările ediției din 1979 a Festivalului „Cîntarea României“.

ANDREI IONESCU ■

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, l-a primit simbătă, 18 iunie, pe patriarhul Bisericii Ortodoxe Române Justin Moisescu, cu prilejul desemnării și investirii sale în fruntea ierarhiei cultului religios ortodox.

Exprimînd președintelui României cele mai profunde mulțumiri pentru recunoașterea sa în fruntea Bisericii Ortodoxe Române, patriarhul Justin Moisescu a dat glas, totodată, sentimentelor de stimă și dragoste ale întregului cler față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, înalta prețuire patriotică pentru neobositele strădanii pe care le depune în conducerea partidului și poporului spre noi și istorice izbînzi în toate domeniile vieții economico-sociale, în făurirea societății noastre socialiste multilateral dezvoltate, l-a asigurat de devotiunea și contribuția slujitorilor tuturor cultelor la opera de propășire a patriei.

Felicitîndu-l pe noul patriarh Justin Moisescu și urîndu-i succes în înalta sa misiune, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evocat tradițiile bogate ale Bisericii Ortodoxe Române în sprijinirea luptei seculare a poporului pentru libertate, subliniind în același timp faptul că în zilele noastre, cînd se edifică o patrie demnă și prosperă, este de datoria clerului ortodox, a tuturor cultelor, care prin însăși Constituția țării au deplina libertate de manifestare, să slujească în orice împrejurări, cu dăruire, interesele patriei, ale poporului, să-și desfășoare activitatea în spiritul respectării legilor țării.

Întîlnirea la nivel înalt româno-ungară

Bună vecinătate, prietenie, cooperare multilaterală

Trasee ale păcii, colaborării și cooperării

Debrețin: Tovarășul Nicolae Ceaușescu întîmpinat cu manifestări călduroase de prietenie

Oradea: Salutați cu deosebită căldură și ospitalitate, cei doi conducători de partid continuă dialogul în țara noastră

Preocuparea statornică a partidului și statului nostru pentru promovarea unor raporturi de strînsă prietenie, colaborare și solidaritate cu țările socialiste vecine, cu toate popoarele care construiesc noua orînduire, și-a aflat și în cursul săptămînii trecute o expresie concretă dintre cele mai elocvente. La Debrețin și Oradea a avut loc în zilele de 15 și 16 iunie întîlnirea prietenească dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul János Kádár, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar.

Eveniment politic de o deosebită importanță, noul dialog la nivel înalt româno-ungar, desfășurat în ambianța sinceră, cordială, tovărășească, caracteristică relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două partide, țări și popoare, înscrie în cronica acestor relații un moment nou, deschizător de largi perspective adîncirii pe mai departe a conlucrării fructuoase, în planul raporturilor bilaterale și, deopotrivă, pe arena mondială. În folosul, deci, al celor două țări și popoare ca și al cauzei generale a socialismului, păcii și cooperării în întreaga lume.

Desfășurată în două runde, pe teritoriul țării vecine, la Debrețin, ai cărui locuitori i-au făcut tovarășului Nicolae Ceaușescu o primire plină de căldură și cordialitate, și apoi, pe pămîntul nostru, la Oradea, unde înaltul oaspete a fost primit cu tradițională căldură a ospitalității românești, convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și János Kádár au prilejuit o amplă și rodnică abordare a unor probleme fundamentale privind desfășurarea construcției socialiste în cele două țări, experiența dobîndită de P.C.R. și P.M.S.U., stadiul și perspectivele relațiilor bilaterale, aspecte ale prezenței active a celor două partide și țări în viața internațională.

S-a constatat cu satisfacție, în cursul întîlnirii și al convorbirilor, faptul că în toate domeniile — politic, economic, tehnico-științific, cultural — relațiile româno-ungare au cunoscut, în spiritul Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală semnat la București în 1972, o evoluție ascendentă. Schimburile economice dintre țările noastre au sporit de 2,2 ori în cincinalul trecut, urmînd ca în actualul cincinal acestea să crească iarăși de aproape două ori. Se adaugă la acestea rezultatele înregistrate în domeniul cooperării și specializării în producție, contribuția în această direcție a Comisiei mixte guvernamentale fiind apreciată ca substanțială.

Pornind de la înfăptuirile în construcția socialistă, de la potențialul actual și de perspectivă al economiilor celor două țări, de la nivelul tehnic atins în fiecare din ele, ca și de la avantajele decurgînd din vecinătate geografică, convorbirile de la Debrețin și Oradea au concluzionat asupra posibilităților sporite existente în cele mai diferite domenii de activitate pentru adîncirea colaborării. Dorința reciprocă de a asigura valorificarea acestor posibilități și-a găsit întruchiparea în înțelegerile convenite, în documentele semnate, al căror caracter larg — vizînd ridicarea pe o treaptă superioară a cooperării economice, în formele ei moderne, în special, amplificarea colaborării în știință și tehnică, în domeniul culturii, învățămîntului, artei etc. — le consacră, așa cum releva tovarășul Nicolae Ceaușescu, drept **un amplu program de colaborare multilaterală.** Un program a cărui înfăptuire solicită acțiune consecventă, sistematică, adoptarea de măsuri concrete care să fructifice plenar orientările trasate.

Semnificații aparte dobîndesc, în ansamblul măsurilor menite să ducă la întărirea continuă a prieteniei dintre cele două popoare vecine, înțelegerile privind înființarea, pe bază de reciprocitate, de consulate la Cluj-Napoca și Debrețin, micul trafic de frontieră care cuprinde în fapt sute de mii de cetățeni din cele două țări. Sînt înțelegeri care facilitează în și mai mare măsură întîlnirile, contactele, vizitele la diferite niveluri, și îndeosebi între oamenii muncii din România și Ungaria, într-un cuvînt, cunoașterea, înțelegerea și apropierea reciprocă.

Realitatea, decurgînd din împrejurări istorice, a existenței în România a unor cetățeni de naționalitate maghiară și în Ungaria a unor cetățeni de naționalitate română a fost apreciată în cursul întîlnirii — pe temeiul competenței exclusive a fiecărui partid și stat în soluționarea problemei naționalităților, care reprezintă pentru fiecare o problemă internă — drept o punte de apropiere între poporul român și poporul ungar, un factor important pentru dezvoltarea prieteniei dintre cele două țări.

Cum era și firesc, întîlnirea prietenească dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și János Kádár a prilejuit și un larg schimb de păreri cu privire la problemele vieții internaționale. Reafirmînd solidaritatea cu popoarele care luptă pentru independență națională, împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, a discriminării rasiale, pentru progres social, dialogul la nivel înalt româno-ungar a reliefat eforturile celor două partide și țări în direcția aprofundării proceselor internaționale pozitive din lumea de azi, a destinderii, pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării dintre popoare și asigurarea păcii și securității pe continentul nostru și în întreaga lume.

Decise să-și aducă, printr-o strînsă conlucrare, o contribuție și mai activă la soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane, cele două părți și-au exprimat dorința comună ca reuniunea de la Belgrad, ale cărei lucrări se desfășoară în aceste zile, să ducă la progrese efective în edificarea securității europene și au evidențiat necesitatea de a se ajunge la adoptarea unor măsuri concrete și eficiente de dezarmare generală și în primul rînd de dezarmare nucleară, la reducerea cheltuielilor și a efectivelor militare, desființarea concomitentă a blocurilor militare opuse, încheierea unui tratat mondial privind renunțarea la folosirea forței în relațiile internaționale, sporirea eforturilor în vederea reglementării juste, pe cale pașnică, a situațiilor conflictuale din diferite regiuni ale planetei ; ambele părți se pronunță pentru creșterea rolului și eficienței O.N.U. în soluționarea, în spiritul Cartei Națiunilor Unite, a tuturor problemelor fundamentale internaționale.

Dată fiind semnificația pe care o are pentru evoluția lumii contemporane influența mișcării comuniste și muncitorești internaționale, părțile au reafirmat voința fermă a P.C.R. și P.M.S.U. de a contribui la întărirea continuă a unității partidelor comuniste și muncitorești pe baza principiilor marxism-leninismului, solidarității internaționale, colaborării tovărășești liber consimțite, egalității depline în drepturi, respectării dreptului fiecărui partid de a-și decide căile de luptă pentru transformări sociale progresiste și socialism.

Comunicatul comun semnat de tovarășii Nicolae Ceaușescu și János Kádár la încheierea întîlnirii evidențiază, dincolo de sfera largă a problemelor ce au fost abordate — nominalizate în parte în comentariul nostru — spiritul de înțelegere și sensul profund constructiv care au caracterizat acest fructuos dialog ce va fi continuat cu prilejul vizitei oficiale de prietenie pe care o va face în Ungaria o delegație română de partid și de stat și care deschide noi perspective prieteniei și conlucrării multilaterale a celor două țări, partide și popoare. Apreciind rezultatele întîlnirii, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: **„Fără îndoială că aceasta se va înscrie ca un moment nou în evoluția relațiilor româno-ungare, va impulsiona puternic colaborarea și conlucrarea dintre partidele și popoarele noastre, în interesul deplin al celor două popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii".** La rîndul său, tovarășul János Kádár exprima aceeași fermă convingere că **„munca noastră depusă pentru adîncirea în continuare a prieteniei, alianței și colaborării noastre slujește deopotrivă intereselor popoarelor noastre, precum și intereselor comune ale țărilor socialiste frățești, contribuie la succesul luptei desfășurate pe plan mondial pentru victoria socialismului, a progresului și păcii".**

Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în ședința de marți, desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a apreciat că întîlnirea prietenească de la Debrețin și Oradea reprezintă un aport de seamă la dezvoltarea prieteniei și colaborării frățești româno-ungare, spre binele ambelor popoare, în interesul accelerării construcției socialiste în cele două țări, al cauzei generale a socialismului și păcii. Dînd o înaltă apreciere activității desfășurate de secretarul general al partidului, de delegația de partid și de stat a României, rezultatelor întîlnirii dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și János Kádár, Comitetul Politic Executiv, a aprobat în unanimitate documentele semnate, înțelegerile și concluziile la care s-a ajuns și a stabilit măsuri menite să asigure toate condițiile dezvoltării pe multiple planuri a colaborării dintre țările, partidele și popoarele noastre.

Pe temeiul unor profunde convingeri poporul nostru, în deplină sa unitate, a primit cu satisfacție bilanțul întîlnirii prietenești de la Debrețin și Oradea, hotărît să înfăptuiască neabătut politica internă și externă a partidului și statului.

NICOLAE ALEXANDRU

Ceremonia semnării Comunicatului comun

Galeria personalităților muncii

Să punem mai mult suflet în viața oamenilor

Lupta cu inerția

Curajul de-a fi realist

O cooperativă agricolă de producție, fie ea și dintre cele mai puține — chiar și numai cea din satul meu — unde în ciuda fertilității pămîntului și hărniciei oamenilor, din pricina unei rele gospodăriri și organizări, recoltele întrunesc cote pe care nu m-aș grăbi „să le dau la ziar" ;

un liceu de pe băncile căruia de ani de zile dacă saltă către pragul învățămîntului superior 3—4 absolvenți, dar la care continuă să profeseze nestingheriți oameni altfel cu diplome, definitivate, grade și recicläri în regulă ;

un laborator care este gata să cheltuiască multă fantezie — și, bineînțeles, bani, uneori chiar valută — pentru a soluționa nu știu ce probleme insolite fără însă a se putea lăuda că a făcut ceva progrese în cercetarea unor aspecte mai lumești ;

o publicație, fie ea centrală sau locală, de la București sau de la Iași să zicem, continuînd de ani să ne ofere aceleași pagini terne care, vorba unui confrate, „nici nu înroșesc și nici nu albăstresc hîrtia de turnesol" ;

un individ care-și consumă liniștit, potrivit nevoilor sale „mereu crescînde", cuantumul zilnic de prînzuri și cine ocupînd un loc într-o schemă pe care nu se îndură nici să-l „sfințească", potrivit proverbului, necum să-l părăsească, între altele și pentru că, nederanjînd în nici un fel, nimeni nu se gîndește să-i sugereze o asemenea idee ; —

iată, cu titlul de exemplificare, fie și numai cîteva dintre feudele conservatorismului, dintre verigile ruginite ale unui lanț care, în mod normal, ar trebui să fie de aur ca tot ce e viață veritabilă, gîndire și acțiune îndrăzneață, spirit revoluționar neconformist, dinamizator.

Inerția e, la urma urmei — și nu numai din punct de vedere filosofic — un fenomen de-a dreptul antisocial într-o societate care e creația maselor revoluționare, mase ale căror idealuri de luptă înscrise pe steagul partidului comunist de avangardă ne cheamă mereu spre viitor, nelăsîndu-ne o clipă posibilitatea de a ne domoli entuziasmul, de a ne complace în dolce farniente-le mulțumirii de sine. Pare o pledoarie pro domo pentru romantism această denunțare pătimașă a inerției, dar cine îi poate întrece în realism pe romantici cînd sînt revoluționari, vizionari și oameni de acțiune, cînd nu se lasă seduși de sunetul îmbietor al sirenelor măruntelor satisfacții personale, al mentalităților mic-burgheze ? Dacă din punct de vedere științific inerția, odată cunoscută, pentru a-i contracara reculurile, trebuie să ții seama de anumite legi sigure, pe plan social, și încă în societatea noastră socialistă multilateral dezvoltată, există de asemenea legi științific definite pentru a ne desprinde de solul stătut, nedesțelenit, al rutinei și anchilozei. Aceste legi de viață sînt concepție filosofică marxistă, clarvăzătoare și creatoare, spiritul de luptă revoluționar al partidului nostru. Dacă, refuzînd traiul filistin și mărginirea conservatoare, lasă, vom declara un război zilnic, total și intransigent inerției, putem fi siguri odată cu poetul de la metafora căruia împrumutăm acest titlu al rubricii de față că întotdeauna :

Cei ce nu ard dezlănțuiți ca noi
În flăcările noastre se destramă.

NICULAE STOIAN

Povestită de el însuși, fără prea mult talent, cu pauze lungi, de parcă cineva i-ar fi smuls cuvintele cu cleștele, viața de miner a lui Ioan Sălăgean n-ar avea decît două momente mai neclare. În 1958, cînd s-a hotărît să vină în Valea Jiului, să cîștige bani, cît mai mulți, avea numai 19 ani și era, după spusele sale, firav ca o flacără de lumînare, gata să se stingă, dar asta numai la prima vedere, pentru că, pe dinăuntru, era plin de sănătate și-n putere, obișnuit cu munca, ba chiar sătul de coasă și seceră. Avea pe-atunci, la 19 ani, carnetul de tractorist în buzunar și nu-și poate explica nici azi cum de-a lăsat el bunătate de meserie, călare pe tractor, liber în bătaia vîntului și-n lumina soarelui, și a venit aici, în Vale, sub pămînt, în întuneric.

Al doilea moment mai ciudat din viața sa ca miner ar fi faptul că, în mod normal, după cel mult un an de zile de muncă în subteran, ca vagonetar, poți să devii miner, iar dacă dai dovadă de anumite calități și de pricepere în meserie, ortacii te aleg șef de schimb, ba chiar și șef de brigadă. Ei bine, asta în mod normal, pentru că Ioan Sălăgean, măcinat poate de dorul meleagurilor natale, satul Țîngău, comuna Lechința, județul Bistrița-Năsăud, sau poate visînd întruna să urce din nou la volanul unui tractor, 10 ani a îndeplinit una și aceeași funcție de început într-ale minerității, cea de vagonetar. Altfel spus, de-abia în 1968 s-a hotărît să rămînă definitiv în Valea Jiului, în subteran. După numai doi ani a intrat în brigada lui Petre Constantin, care avea să devină mai tîrziu Erou al Muncii Socialiste, brigadă în care, ca șef de schimb, a ortăcit împreună cu Constantin Nichita, Mihai Nistor și Constantin Popa. Toți patru au devenit șefi de brigadă, iar Nichita l-a urmat la conducerea brigăzilor chiar pe Petre Constantin, acesta urcînd în funcția de maistru minier.

Zic : și asta-i tot ?

Păi ce-ar mai putea fi, zice, am două fete, una de 18 ani, la liceul economic din Petroșani, alta de 14 ani, intră în clasa a VIII-a. Nevasta are grijă de casă, mă așteaptă, iar eu muncesc și-mi place să cred că lumea mă respectă, nu numai pentru munca mea, brigada noastră e mereu pe locul întîi, cît și pentru faptul că și eu o respect. Le dau bună ziua și oamenii îmi răspund, așa-i la noi, în Vale, nu ca la București. Zic : la București ? ! Cum adică ? Asta-i o întîmplare pe care nu pot să o uit. Eram la București, la un verișor, și coboram noi scările și pe scări ne-am întîlnit cu alți locatari din bloc. Verișorul meu le dădea bună ziua, le spunea noroc bun, iar ei tăceau și treceau pe lîngă noi ca pe lîngă pereți. M-am mirat, cum să nu, dar verișorul mi-a spus că așa-i obiceiul. Urît obicei.

Zic : cum e cu modernizarea, cu mecanizarea ? Cum să fie, zice, așa și așa. Nu am făcut pași prea mari înainte. Se mușcște mult cu lopata. Ați văzut o lopată de mină ? E mare cît o pîine ardelenească. Dacă nu ești învățat cu munca, te rupe în două, nu alta. Dar mîine-poimîine se duce și vremea ei. Avem în mină la brigada lui Popa un complex mecanizat. Se perforează, se pușcă, vine încărcătorul și încarcă, se curăță locul, complexul înaintează, iar se pușcă și tot așa mai departe. Minerul apasă pe butoane și manete. Mare minune. Mai trage și la lopată, ca să curețe bine locul, dar asta-i floare la ureche pe lîngă ce era. 90 la sută din muncă este mecanizată. Mai avem în curte alt complex pe care-l coborîm în mină, la mine în sector, cam peste o lună-două. Între timp oamenii mei, prin rotație, învață să-l conducă, adică lucrează în brigada lui Popa. După cîte știu eu, un alt complex mecanizat este pe cale să ne sosească dintr-o clipă în alta, așa că pînă la sfîrșitul anului vom avea în mină trei complexe. Cred că atunci se va termina odată pentru totdeauna problema fluctuației. Zic : de ce vin și pleacă oamenii din mină ? Eu, cînd am venit în mină, aveam 19 ani, dar eram obișnuit cu munca. Astăzi, la aceeași vîrstă, tinerii nu prea știu ce-i greul, iar în mină, cînd iei lopata în mînă, sau stîlpul în brațe, greul e mai greu decît oriunde. Și apoi meseria asta, care-ți cere și curaj, nu-și arată, ca altele, frumusețile de la prima vedere. Atunci, de ce să nu o spunem, prea fi punem dintr-o

Ioan Sălăgean, șef de brigadă, abataj frontal 4—Vest, stratul III, sectorul 4, mina Lupeni.

dată la proba de rezistență în efort. Știm foarte clar că el a venit să cîștige un ban mai mult, că la noi se plătește bine, și-l tot amenințăm că banul se cere muncit. Dar dacă vrem să fim oameni cu adevărat, atunci trebuie să-l obișnuim încetul cu încetul, să-l lăsăm să se dezmeticească, și-abia după un timp să-l punem cu adevărat la treabă, să tragă cot la cot cu noi, care ne-am obișnuit. Așa facem noi acum, mai nou, în brigada noastră care a lansat inițiativa „În sprijinul noului angajat, toată brigada și toată omenia". Așa au venit și au rămas băieți ca Petrică Mangu, Gheorghe Cristea, Gheorghe Oprea I și II (nu, nu sînt rude), Lőrincz Bela, Polgari Gheza, Constantin Rusu, Ioan Nistor, Nicolae Circu (ăsta-i cel mai bun dintre ei), și Gheorghe Stoica.

Zic : cum trebuie să fie o brigadă, după ce legi trebuie ea neapărat să se conducă ? O brigadă trebuie să fie ca o familie de frați. Unii mai mari, mai în vîrstă, mai trecuți prin viață, cu capul mai pe umeri, alții mai tineri, mai fără experiență. Legea brigăzii noastre și a celorlalte trebuie să fie aceea ca nimeni să nu se teamă de nimic atunci cînd are de partea lui adevărul, cînd poate dovedi acest adevăr cu argumente, cu probe. A venit într-o zi la mine Nicolae Circu, tinerelul de care vă spuneam, și mi-a zis că nu e bine, că eu au am dreptate. Nu m-am înfuriat, nu i-am repezit, nu i-am spus că eu am atîția ani de meserie. Dovedește-mi cu probe, i-am zis, și mi-a arătat, la fața locului, că avea dreptate. Era o problemă de armare. Datorită unei presiuni de pe diagonală, surparea nu putea fi oprită decît cum își dăduse el cu ideea. Eu vorbisem fără să cunosc cu adevărat problema. Totul e să lași la o parte ambiția și prostia, că uneori, oameni sîntem, mai avem și astfel de apucături, sau cum să le spun eu mai clar. Zic : a contat mult faptul că dumneata și ceilalți șefi de brigadă ați crescut la școala lui Petre Constantin ?

Cum să nu ?! Zic : am auzit, în legătură cu mecanizarea, că în Valea Jiului este o mare dispută. Să se facă investiții pentru o mecanizare a metodei de lucru numită abataj frontal, cu cîmp lung, sau mecanizarea metodei de înaintare cu cameră ? Dumneata ce părere ai ?

La mina din Lupeni, unde aproape 80 la sută din producție o asigură stratul III, mecanizarea nu poate fi decît pentru abatajul frontal. De ce ? Pentru că la Lupeni stratul are o lățime de 130 de metri și, pe măsură ce înaintăm, se îngustează. În alte mine însă, unde stratul acesta III este îngust și șerpuitor ca o apă de munte, mecanizarea trebuie să fie pentru înaintare cu cameră. După cum se vede, depinde de felul de-a fi al stratului. Zic: cine sînt și cum sînt șefii de schimb din brigada dumitale ? Mihai Gîrdei, Gheorghe Bejan și Ene Tălmaciu. Primul e puțin cam pasiv, cam indiferent la probleme, la sarcini. Dar pînă la urmă, bătut la cap, își duce treaba la bun sfîrșit. Ar trebui să pună ceva mai mult suflet în viața oamenilor. Poate să crească mult, ca șef de schimb. Al doilea, Bejan, se interesează mai mult de producție, îi mai ambițios, dar se pierde repede la discuții, adică unadouă se enervează și numai ce-l auzi cum spune că dacă nu ne convine, el își pune securea pe spate și pleacă. Îi trebuie ceva mai multă hotărîre cînd discută și mai mult calm. Cel mai bun dintre ei este Tălmaciu. Marea lui calitate este că s-a apropiat foarte mult de oameni, mai ales de cei noi. Cînd apare cîte o neînțelegere între noii angajați și cei mai bătrîni, le spune acestora că toți au fost, la început, exact cum sînt cei de-acum, adică neștiutori și arțăgoși, cu sau fără motive. Dincolo de această căldură a sufletului său, Tălmaciu își organizează foarte bine munca, are totdeauna materialele la locul lor, iar omul, fiecare pe postul lui, știe exact ce are de făcut. Lucrurile astea sînt foarte importante pentru un șef de schimb, numai că aș avea și eu o dorință. Zic : care ? Să scrieți exact ce v-am spus, că dacă apare altceva, eu dau ochii cu oamenii, nu dumneavoastră. Mă-nțelegeți ? Zic : da, te înțeleg, dar spune-mi ce părere ai despre Lupeni, ca oraș.

Cînd am venit eu, acum aproape 20 de ani, Lupeniul mi se părea ca un sat mai mare. Acum e un adevărat oraș. În linii mari sîntem mulțumiți, numai cu aprovizionarea nu prea stăm în toate privințele strălucit. Zic : ce anume nu se găsește în Vale ?

Covoare, de exemplu. Cine nu-și dorește un covor și frumos, și ieftin, dar magazinele noastre aduc doar din cele scumpe. Nu se găsesc haine de blană întoarsă, acele „alen delonuri", cum li se spune, deși Orăștia, unde se confecționează, este în județul nostru și ar putea trimite și aici, nu numai la magazinul de prezentare din Deva. Ar trebui ca minerul, cînd intră într-un magazin, să nu audă vorba „nu avem". Și cînd spun asta mă gîndesc că în alte orașe se găsesc de toate. Zic : am notat cuvînt cu cuvînt și aș mai vrea să-mi răspunzi la fel de deschis la o întrebare. Știi că ești unul dintre cei mai buni șefi de brigadă din Valea Jiului ?

Știu, dar fără nici un fel de lozincă, mai sînt și alții ca mine. Mulți.

N. VICTOR
Fotografii de ION LICIU

Iese din șut, de sub pămînt, din mină, unul din cele trei schimburi ale brigăzii lui Sălăgean.

Prin toți, pentru toți

A proceda democratic — a consulta, a rezolva

Consiliul oamenilor muncii

Pietonul obișnuit n-ar crede că dincolo de gardul care desparte întreprinderea de malul sting al Dîmboviței aproape trei mii de oameni se luptă cu sutimile de microni, iar uneori cu ei înșiși. Constantin Ciobanu, unul dintre aceștia, e mărunt, brunet, cu fața puțin ovală, pe care poți citi acum, la 45 de ani cîți numără, urmele celor 9 000 de zile muncite la Întreprinderea „Timpuri noi". Încep reportajul cu el, pentru că omul acesta, mai mult firav decît atletic, de cinci ani component al Consiliului oamenilor muncii, m-a convins, veți vedea și dumneavoastră mai încolo, că democrația înseamnă, cel puțin aici, un drum lung, de multe ori anevoios, nu o dată marcat de dispute, evident constructive, totdeauna ascendent. Spre unul din etajele de sus ale unei hale moderne, aflu despre mai multe acțiuni ale oamenilor, ajunse pînă în C.O.M., dezbătute și aplicate în practică, tot atîtea probe ale accesului lor la decizie, la conducerea colectivă a unității. „Întreprinderea noastră e foarte veche, zice Ciobanu, unele hale au peste o sută de ani, iar altele nu mai corespundeau exigențelor tehnice. Fabricăm aici motoare și compresoare, iar în secția sculărie, în care ne aflăm, fabricăm scule, dispozitive și verificatoare cu care lucrează toate secțiile uzinei, piese pretențioase, executate la nivel de sutimi de microni, hotar de la care mîna omului dispare, adică nu mai poate să execute lucru de precizie. Atunci, trebuie să apelezi la mașină. Oamenii cereau în fiecare ședință sau adunare generală mărirea spațiului de lucru — era foarte îngust —, dotarea cu mașini de înaltă tehnicitate, luminozitate și temperatură corespunzătoare".

— Cu vreo doi ani în urmă, într-o ședință de partid, sculerii Ilie Iordache și Dumitru Anton au propus să li se dea mandat reprezentantului ceomeului, adică mie, zice Ciobanu, șefului secției, inginerului Alexandru Popescu, să susțină în acest organ de conducere colectivă inițiativa oamenilor izvorîtă din necesitatea muncii lor zilnice : aducerea unor utilaje de înaltă tehnicitate. Întoarsă pe toate fețele, propunerea sculerilor a fost acceptată. S-au adus — evident, o parte din investiții, dar multe din resursele existente descoperite prin acțiunile de mai bună utilizare a zestrei tehnice a întreprinderii — mașini de prelucrat prin electroeroziune, de găurit și alezat prin coordonate, de rectificat, de frezat scule de înaltă precizie, mașină anododinamică de ascuțit și altele. Preocuparea susținută a Consiliului oamenilor muncii s-a dovedit hotărîtoare în stimularea și organizarea eforturilor colectivului, a inițiativei sale creatoare în materializarea la înalți parametri de calitate și eficiență a programelor privind modernizarea întreprinderii, a producției, ca și în realizarea celorlalte investiții destinate ridicării condițiilor de viață.

Fiindcă iată, această hală, multietajată, apărută în locul celei vechi, forja nouă ca și dispensarul, cele trei cămine și două cantine din care una restaurant se află în special la dispoziția tinerilor nefamiliști, au implicat în realizarea lor nu numai munca conștiincioasă a oamenilor, ci și foarte multe idei, propuneri primite de C.O.M. cu receptivitate și urmărite perseverent în realizarea lor.

— Ce urmări au avut în planul producției aceste acțiuni ?

— Calitatea după proiect a S.D.V.-ului este acum aproape ireproșabilă, ritmul de muncă s-au îmbunătățit [illegible] ședință, ce probleme ați

— Unele aspecte legate de disciplină, de îngrijirea și utilizarea rațională a S.D.V.-urilor de către secțiile beneficiare ale uzinei — că unele se mai deteriorează din cauza proastei depozitări, a neverificării lor periodice.

— Care sînt sursele dv. de informare?

— Sursele mele de informare, ca membru al Consiliului oamenilor muncii, sînt viața mea și munca mea : se aseamănă cu ale tuturor de aici. Apoi, perspectiva care rezultă din planurile de muncă și de dezvoltare ale uzinei. Cea mai democratică sursă o formează propunerile oamenilor. Ca maistru, ca președinte al comitetului sindicatului pe secție, văd și aflu destule. Îmi rămîne numai să vreau și să pot să muncesc.

— Oameni nemulțumiți de activitatea **ceomeului** sînt, în secție, în uzină ?

— Unde nu sînt ? Viața nu se duce pe roze, ci pe drum neumblat. Nu poți să-i premiezi pe toți și nici să-i acorzi categoria a șasea celui care nu o merită, chiar dacă el o solicită. Nu o merită pentru că ori lipsește nemotivat de la lucru, tocmai cînd îți crapă buza de treabă, ori că face scandal în public. Cerința este să aibă o conduită demnă în familie, în societate. Și cînd un om nu primește ceea ce solicită, nu vine nici să-ți strîngă mîna. Oricum, noi procedăm democratic în fiecare situație : consultăm toți oamenii.

— Dv. sînteți mulțumit de activitatea **ceomeului ?**

— Acum, da. Președintele e un om cu multă experiență, pe care o și folosește. Dovadă, realizarea planului decadă cu decadă. A mai instituit încă o treabă bună : o comisie, în frunte cu directorul, la întreprinderea în primire în fiecare simbătă de la șefii de compartimente, de secții. Aceasta i-a obligat pe oameni să întrețină curățenia la fiecare loc de muncă. Acum oamenii s-au obișnuit, încît comisia poate să nu mai treacă pe la ei. Dar comisia trece. Astfel s-a ordonat mult munca fiecăruia. În legătură cu ceomeul, aș avea mai degrabă o propunere : există biroul **ceomeului**, mai restrîns, care lucrează permanent între două adunări sau ședințe. Rezolvă toate problemele curente, mari și mici. Opinia mea este că deși directorul rămîne figura centrală în conducerea întreprinderii — și e firesc să fie așa — trebuie găsite niște forme noi de informare a întregului consiliu, cu activitatea biroului între cele două adunări generale ale sale.

Inginerul Vasile Teodorescu de la secția de prelucrări mecanice e cu o mie de probleme pe cap, cel puțin așa susține, nu știe căreia să-i găsească rezolvarea mai rapidă și numai încîntat nu pare de apariția noastră. „Nici noi nu ne așteptam", zic eu cu aceeași nuanță de glumă, dar ca membru al **ceomeului**, bănuim că inginerul Teodorescu trebuie să aibă ceva de spus. Și are : „Istoria e veche la noi, zice, iar problemele care ne stau pe cap în momentul acesta sînt cele legate de colaborarea cu secțiile, cu uzinele din afară. Piesele forjate ne creează mari greutăți. Mai ales acum cînd sîntem în deficit cu forța de muncă : fluctuația e cam mare, pentru că, la un moment dat, provincialii se satură de gazdă și pleacă acasă. Alții pleacă în armată. Să plece, armata e bună, te face om, dar să vină înapoi aici, de unde pleacă".

— Ce problemă, ridicată de oameni, ați rezolvat-o prin C.O.M. ?

— Una principală : microclimatul secției. De la polizoare, de la mașinile de ascuțit se ridicau foarte multe pulberi de abrazive, încărcau atmosfera secției, oboseau oamenii.

Preluînd propunerea aschietorilor, inginerul Teodorescu a ridicat-o în consiliu, a prezentat-o în toate felurile și, pe scurt, s-a hotărît executarea, prin autoutilare, a unor aspiratoare industriale care să se monteze la polizoare și mașini. S-au executat în secția mecanic șef, după proiect propriu, și s-au dovedit foarte eficiente. Microclimatul s-a îmbunătățit mult. Urmează să se ia și alte măsuri.

Consiliul oamenilor muncii n-a scăpat din vedere problemele care aduc în centrul dezbaterilor omul ; cu calitățile și defectele lui, cu bucuriile și necazurile lui. Iată-l pe unul din acești oameni : un turnător de 19 ani, Gheorghe Grădincea, de fel din Păunești Vrancei. Procesul de modelare prin care mai trece Gheorghe Grădincea, pornit tot de la un principiu democratic, merită să fie menționat aci, măcar ca idee : în secția prelucrări mecanice, 75 la sută dintre oameni sînt tineri, cu categorii încă mici, fără experiență prea mare într-un proces de producție în care micronul e la el acasă. De aici apariția unui procent nu prea mare, dar nici neglijabil, de rebuturi. Acestui aspect i se suprapune un altul : indisciplina unora manifestată prin lipsuri nemotivate. Aceste două necazuri s-au dezbătut și paradezbătut în secție, au fost semnalate și consiliului oamenilor muncii care a considerat că soluționarea lor se poate obține și prin crearea unei opinii de masă împotriva acelora care — preiau o expresie locală — „mai cred că pot să fie leneși", acum, în țara asta care se înalță prin propriile sale brațe. Ion Petrescu, muncitor specialist, a propus formarea unei comisii de disciplină care să judece, tot democratic, pe fiecare după fapta sa. Pe Grădincea, cei din comisie l-au judecat după faptele sale rele : lipsuri nemotivate de la program, consum de alcool și altele.

— Avea doar 18 ani ; puteam să-l lăsăm în degringolada în care intrase ?, se întreabă și mă întreabă maistrul Gheorghe Mihalache, membru al comisiei de disciplină ; nu puteam ! Nici măcar ca străini, necum ca maiștri, ca tovarăși de muncă mai vîrstnici. Și atunci l-au chemat la uzină pe tatăl lui Grădincea. Tatăl a venit din Vrancea, ei l-au așezat în plenul comisiei de judecată și... judecata a fost aspră. Acum, Gheorghe Grădincea, pe care cei din jur îl alintă Gigi, e un tînăr „scos la suprafață" ; ca și Marin Răducanu, Lenuța Ignat, Ion Silion, Nicolae Sînpetru. Capabili să devină... Ce ? Măcar strungari de elită ai uzinei, oameni pe umerii cărora să te poți sprijini la nevoie. Credeți că e puțin ?

Astfel mulți băieți tineri s-au limpezit, au devenit adică oameni curați la suflet și la fapte, harnici, ajunși, într-un cuvînt, „oameni de bază". Procesul de educare se lărgește. Devine tot mai mult un proces de opinie, democrația muncitorească acționînd și în direcția fortificării climatului moral al muncii.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Opinia unui alegător

Primarul de la Horezu

Îl cheamă **Preda.** Un om mărunt, inimos, neliniștit, neostenit, bolnav de flori. Cine vine azi la **Horezu** găsește Horezu scăldat în flori. Nu poate fi **ne**-gospodar cineva care iubește florile. Sub lumina blîndă, albăstruie, prelinsă cuminte de pe tîmpla **Bulei, Horezul** se înfățișează azi ca o urbe senină, primitoare și bucuroasă de oaspeți.

Clădirile sînt albe, cele mai multe, un han în vechea tradiție a Olteniei vîlcene își întinde aripa de umbră ca un uriaș salvan deasupra meselor unde se poate mînca bine, așa se spune de către toată lumea trecătoare pe-aici (să nu dea Dumnezeu să mă dezmintă cumva cîrciumarul !), un liceu de ispravă cu merite în promovarea curajoasă a unor generații de intelectuali — elevi care au intrat în facultate cu bun renume pentru școala lor —, o Casă de cultură decorată de **Ogrezeanu,** pregătită să asigure și un viitor muzeu al artei populare din plaiurile Horezului (iar, mi se pare, o inițiativă a acestui **Preda** și bine ar fi să asistăm curînd la inaugurare), un ansamblu folcloric cu frumoase ecouri pînă departe în Franța, un tîrg anual al **Cocoșului de Horezu,** străzile și magazinele vesele mereu, piața mică și țărănească amintind o copilărie de demult, freamătul unui șantier care vestește primele întreprinderi industriale așezate aici cu grijă ca să nu strice nici tradiția, nici lumea de basm a așezării cu nobilă istorie, toate laolaltă dau Horezului un farmec care nu scapă nimănui. Nu poți fi primar într-un astfel de tîrg al viselor dacă nu ești neliniștit și ambițios. Primarul **Preda** e un om ambițios. De multă vreme îl urmăresc și cu plăcere și cu grijă pentru că Horezul e și pentru mine o vatră.

Primarul Preda, mărunt, inimos și neliniștit, s-a legat în imaginea mea de Horezu, iar cu patima lui pentru florile care inundă literalmente urbea, mă gîndesc că nu va rămîne trecător în conștiința concetățenilor. Însă dacă ai apucat să lași celor din jur o părere bună, înseamnă că abia de aici înainte începe greul : fiindcă trebuie să și aperi mereu această imagine.

Nu e ușor să fii primar, nu e ușor să ai griji, nu e ușor să visezi viitorul, nu e ușor să-l clădești și mai ales nu e ușor să faci față zilei de azi și de mîine, pentru că pînă la viitor mîncăm **azi,** trăim **azi,** murim **azi.** Un primar are în față și viitorul, dar în fiecare dimineață are toată ziua de azi ! Greu, foarte greu și mai ales greu să înțelegi și cînd ești înjurat și să vezi dacă nu cumva printre cei care te înjură sînt și unii care au dreptate. Și atunci e greu să le dai dreptate pentru că e greu să te zbați să le dai dreptate.

Cînd se spune „omul sfințește locul" se poate vorbi și despre primar. Bine ar fi să punem pe fruntea primăriilor noastre aceste cuvinte pline de grele înțelesuri. Pe fruntea primăriei de la Horezu, deocamdată, ele pot fi citite cu cinste.

DINU SĂRARU ■

Cu simțul datoriei față de cetățean

S-au făcut multe, dar s-ar putea face și mai mult

Piețe noi în București

Sigur că nu spunem nici o noutate afirmînd că de mai multă vreme buna deservire și aprovizionare a populației, trecerea la un comerț cît mai modern, civilizat preocupă în mod deosebit organele de partid teritoriale și pe organizatorii comerțului totodată, care dau astfel curs indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu. În atari condiții, din inițiativa Comitetului de partid al unităților comerciale din sectorul 7, s-a trecut la înfăptuirea unui mai vechi plan de măsuri al Comitetului P.C.R. al sectorului, și anume dezvoltarea spațiilor comerciale în piețele publice, în mod special în cartierele aglomerate, ca și modernizarea spațiilor existente. Cele patru piețe mari din sector — **Ilie Pintilie** (în apropiere de Gara de Nord), **Al. Moghioroș** (în cartierul Drumul Taberei), **Militari 1 și Giulești** — au primit cu această ocazie noi spații de desfacere a mărfurilor, li s-au acoperit tarabele, pe alocuri s-au ridicat chiar pereți de sticlă pentru protecție pe timp de iarnă, renunțîndu-se astfel la vechile chioșcuri și tarabe, la piața incompatibilă cu profilul noilor cartiere înconjurătoare.

„În Piața Ilie Pintilie — ne spune Alexandru Șerbănescu, secretar adjunct al Comitetului de partid al unităților comerciale din sectorul 7 — aflată aproape de centrul orașului, dar și de gările Nord și Basarab, de unde sosesc o mulțime de producători, ne-am gîndit să creăm un local cu un specific aparte, care s-o deosebească de alte piețe ale Bucureștiului. Specificul e oltenesc — și eu sînt din Gorj, ce să fac?! — și în acest scop am organizat acolo un bazar, la care se intră printr-o frumoasă poartă sculptată în lemn, avem o grădiniță oltenească și o zahana în care se vînd o serie de mîncăruri cu adevărat specifice".

Bazarul respectiv, care completează fericit produsele agro-alimentare din piața propriu-zisă cu mărfuri de uz casnic, textile, obiecte de artizanat, marochinărie, metalo-chimice și așa mai departe, izbutește să reînnoiască o veche tradiție a piețelor românești — bazarul pieței, așezat astăzi însă pe baze moderne, în spații comerciale adecvate. De aici, cumpărătorii veniți în piață pentru tîrguieli obișnuite pot alege o serie întreagă de „mărunțișuri" necesare, pentru care, altfel, ar fi trebuit să facă un drum în plus. În ceea ce privește specificul culinar amintit, e bine să-i dăm aici cuvîntul lui Corneliu Vlădut, responsabil al celor două zahanale din piață. „Noi n-am făcut decît să ne adaptăm cererii, și nu invers, cum se mai întîmplă în comerț — ne spunea dînsul. Adică, știind că piața este formată în majoritate din producători din Oltenia, le-am oferit ceea ce-și doreau. Ei știu dealtfel că la noi pot să găsească în fiecare zi o mîncare pe placul lor: o tochitură gorjenească, o ciorbă de burtă, o ciorbă de fasole uscată cu cîrnăciori olteneși, zisă și „ca la Bengești", trandafir oltenesc, tocănită cu mămăliguță sau ochiuri românești cu mămăliguță și așa mai departe. Așa se face că astăzi, chiar fără să vindem nici un strop de alcool, încasările noastre depășesc suma de 20 000 de lei în fiecare zi".

Prezent la inaugurarea acestor localuri, tovarășul Ion Dincă, primarul general al Capitalei, a făcut cîteva recomandări, în special la sporirea sortimentală a bazarului și la mai intensa utilizare a spațiilor comerciale, dar l-a și felicitat, cu bună dreptate, pe toți cei care și-au dat concursul la materializarea acestei inițiative. Zilnic, prin Piața Ilie Pintilie se perindă acum aproape 100 000 de oameni, producători și cumpărători laolaltă. Nu avem, așadar, decît cuvinte bune pentru eforturile ce se fac spre asigurarea unui comerț cît mai civilizat și care nu trebuie să rămînă nicidecum o raritate. Vom reveni.

DUMITRU GRAUR ■

Aparținînd aceluiași județ, adică Teleormanul, Zimnicea și Roșiorii de Vede par să împartă, în zilele de după 4 martie, un destin asemănător. Soarta unor orașe serios afectate de seism la reconstrucția cărora s-a trecut, la alte proporții, firește, pentru că pagubele au fost diferite, cu hotărîre și temeinicie, pentru a oferi locuitorilor, prin munca lor și prin solidaritatea muncitorească a întregii suflări românești, așezări mai mîndre și mai moderne, cu un grad superior de civilizație. La Roșiori, urbe în care am zăbovit zilele trecute, solidaritatea despre care aminteam s-a făcut pe deplin resimțită, printr-o sumedenie de dovezi materiale și de inimă care le-au întărit roșiorenilor, aflați la necaz, convingerea că nu sînt singuri și că ampla operațiune de refacere, declanșată aici cu toate energiile, se poate baza nu doar pe brațele lor, ci pe brațul întregii țări. Astfel, mai multe întreprinderi din afera industriei construcțiilor din județul Bihor au expediat la Roșiori, 5 vagoane de țiglă, iar județul Dîmbovița a trimis cîteva barăci, pentru adăpostirea familiilor sinistrate, în număr de 482, cît și pentru amenajarea unor spații comerciale. Fiind această ultimă rețea puternic afectată, în proporție de pînă la 80 la sută, s-a procedat la reamplasări și amenajări provizorii pe suprafețele disponibile, restrînse corespunzător, s-au desfăcut mărfuri de toate felurile prin geamurile coborîte ale cîtorva automagazine, două dintre acestea sosind în cadrul solidarității internaționale. Adăugînd că județul Timiș a trimis două chioșcuri pentru vînzarea pîinii, se cade să spunem, din cele aflate de la oameni și din cele constatate de noi, că rețeaua comercială a orașului, ajunsă cam la aceeași suprafață utilă, funcționează bine și că roșiorenii pot găsi tot ceea ce-și doresc. Piața agro-alimentară a orașului, în jurul căreia a fost amplasat un adevărat „brîu" de barăci și chioșcuri, se prezenta abundentă, cu mărfuri proaspete și de bună calitate, carne, de exemplu, vînzîndu-se prin patru boxe și găsindu-se la îndemîna oricui. Din păcate, curățenia zonei lăsa serios de dorit, asfaltul pieței părea peronul plin de hîrtii și murdărie al unei gări la căderea nopții, trecătorul văzîndu-se obligat să pășească cu băgare de seamă, spre a evita locurile în care apa bălțește.

Grija față de cetățean s-a manifestat la Roșiori, în primul rînd, în ceea ce privește asigurarea unui adăpost deasupra capului tuturor celor rămași fără acoperiș. Din acest punct de vedere, rîvna organelor locale pare să fie încununată de succes, putîndu-se raporta, așa cum am fost informați de vicepreședintele Consiliului popular orășenesc, Gheorghe Coman, că „problemele sinistraților au fost rezolvate în întregime". Asta vrea să însemne că mulți dintre cei care au avut de suferit în noaptea de 4 martie, fiind povîrniți mutați în căminele de nefamiliști de la I.M.M.R., Textila „Teleorman" și I.M.A.I.A., au primit locuințe definitive în cele 40 de apartamente ale blocului B4 din zona C.F.R. Date în folosință înainte de termen, primele 20 la 20 aprilie, celelalte la 20 mai, prin strădania și seriozitatea lucrătorilor șantierului local al Întreprinderii de construcții-montaj a județului Teleorman. De asemenea, s-a procedat la o redistribuire mai rațională a celor 100 de garsoniere ale blocului G 100 din Calea Dunării, rezolvîndu-se acolo, prin restringeri și mutări, probleme de spațiu care prezentau maximă urgență. O serie de acțiuni similare a fost nevoită să suporte și rețeaua sanitară a orașului. Secțiile de chirurgie și boli interne s-au transferat din Spitalul orășenesc la dispensarul T.B.C. Policlinica a fost mutată pe spațiile secției de pediatrie, care și-a găsit adăpost, firește momentan, în cadrul creșei, reamplasări la care s-a procedat cu repeziciune și simț al realității, în așa fel încît sănătatea roșiorenilor să poată fi garantată prin toate serviciile și toate secțiile.

Ni s-a spus că 70 la sută din casele avariate au fost reparate și că, pe ansamblul orașului, s-au prestat zeci de mii de ore de muncă patriotică, mai ales la demolări, acțiune în care „s-a recuperat pînă și ultima cărămidă rămasă întreagă". S-a lucrat în schimburi prelungite, gărzile patriotice, mai ales cele de la Atelierele de zonă C.F.R., solicitate la demolări cu un grad sporit de dificultate, de la I.M.M.R., I.M.A.I.A. și Textila „Teleorman", făcîndu-și datoria cu prisosință, continuînd pe șantierele refacerii orele obișnuite de program. Nici elevii n-au rămas mai prejos, participînd activ la sortarea materialelor obținute din demolări și la alegerea cărămizilor. Dacă demolările s-au încheiat într-un ritm susținut, nu același lucru se poate afirma — din cele văzute de noi în diversele puncte ale orașului — despre refacerea caselor avariate. Foarte multe arată de parcă seismul din 4 martie s-ar fi întîmplat în urmă cu numai cîteva zile. Există în sprijinul eventualelor scuze unele explicații obiective, între care lipsa unui număr suficient de meseriași (după calculele Consiliului popular ar mai fi nevoie de 200 de zidari, de 120 de dulgheri și de 70 de fierari-betoniști), dar există și unele lipsuri mai greu de lămurit. În cele două depozite din care cetățenii își pot procura materialele necesare reconstrucției propriilor gospodării se găsea spre vînzare numai ciment! Cărămida, atît la depozitul comerțului de stat (I.C.S. Mixtă) cît și la acela al cooperației, fusese, dar se terminase. Aceeași situație, la materialul lemnos. Tabla de învelit casele, în schimb, lipsea cu desăvîrșire, fără ca vînzătorii să poată preciza o dată la care ar urma să intre în posesia podusului respectiv, atît de căutat de cetățeni!! Credem că e de datoria Consiliului popular, chiar și în absența primarului, aflat în concediu de odihnă, să ia de urgență măsurile necesare pentru ca roșiorenii să poată găsi în depozite toate cantitățile și sortimentele solicitate în scopul refacerii propriilor locuințe.

Se află în oraș, de la 30 martie, un lot de constructori de la I.J.C.M. Argeș, cam 100 de oameni, numărul fiind fluctuant în funcție de nevoile imediate ale muncii, în fruntea cărora se găsește maistrul Dumitru Andrei. Argeșenii, dulgheri, betoniști, fierari și așa mai departe, locuiesc în clădirea — de ei reamenajată — a fostei Școli generale numărul 1 și lucrează, cot la cot cu constructorii teleormăneni în două puncte ale orașului, în zonele Rahova și Macul, ultimul numit așa după apropierea de magazinul universal plasat în centru. Avînd de ridicat 300 de apartamente pînă la sfîrșitul anului, în conformitate cu un plan bine stabilit și cu suplimentarea fondului locativ din așezările afectate de seism, cărora le vor urma alte 300 și o școală generală cu 16 săli de clasă, argeșenii au atacat cu săpături și fundații toate blocurile ce le revin, muncind cu responsabilitate și abnegație. Nu doar la lumina zilei, ci și la cea a reflectoarelor, turnînd uneori betoane la ceasuri tîrzii din noapte sau la ceasuri timpurii din zori. O sumedenie de meseriași cu vechi state pe șantiere de construcție, ca maistrul Ion Șerban, șeful de echipă Ion Boțoacă sau dulgherii Constantin Micuță și Gheorghe Oprea, stau chezășie cu profesionalismul și seriozitatea lor lucrului făcut bine și la timp, ceea ce nu l-a împiedicat totuși pe șeful de lot, în biroul amenajat în fosta cancelarie a școlii, să afirme că „stăm cu planul pe muchie de cuțit". Ceea ce vrea să însemne că unele documentații lipsesc, că unele schițe de detaliu întîrzie și că lucrările ce urmează să fie atacate în viitorul cel mai apropiat nu sînt suficient pregătite.

Firește, nu sîntem noi cei mai în măsură să dăm soluții, dar e de datoria noastră să atragem atenția factorilor de execuție că pentru reconstrucția Roșiorilor de mîine, pe care îi dorim cu toții un oraș mîndru și modern, pe măsura timpurilor pe care le trăim, s-a făcut mult, dar s-ar putea face și mai mult. Inteligențe, energii și disponibilități există, ele se cer numai mai exact și mai rapid canalizate.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Noua noastră școală

A.C.P. — o formulă a integrării în școala politehnică timișoreană

Triada învățămînt-cercetare-producție are în școala politehnică timișoreană suportul a 57 de ani de rodnică activitate dinamică, cu 52 de promoții de ingineri prețuiți, unii, academicieni sau directori generali, oameni pe care îi salutăm astăzi cu veneratia impusă de părul alb și mai ales cu prețuirea ce le-o datorăm pentru contribuția la îmbogățirea tezaurului de inteligență românească. Altfel spus, la Timișoara, studenții învață să învețe, învață să gîndească, învață să muncească, adică să creeze pînă unde pot cuteza studenții să înfrunte știința și eventualele ei taine, ce poate aduce nou — în acest sfîrșit de veac al vitezei și, încă, al luminii — cercetarea științifică efectuată de cei care nu au dobîndit nici dreptul de a semna ing. **sau** subing., **așadar de acei tineri învățăcei cunoscători ai algebrei și ai trigonometriei și mai puțin obișnuiți — la prima vedere —cu viața uzinelor, cu strungul sau motorul liniar ? Un prim răspuns la suma întrebărilor de mai sus ni l-a dat** prof. dr. ing. Eugen Pop, prorector al Institutului politehnic „Traian Vuia" din Timișoara.

— Noul context în care se desfășoară cercetarea științifică studențească a fost generat de Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din toamna anului trecut, privind obligativitatea acestei activități în anii mari, deci 4 și 5 ingineri, respectiv, 3 subingineri, cînd, alături de munca și studiul de la cursuri și seminarii, studenții trebuie să presteze săptămînal 16 ore de cercetare și proiectare. Sigur, aceasta a condus la o restructurare a întregului proces de învățămînt, cu cîștigul obligativității programatice a cercetării în rîndul tuturor studenților aflați în pragul absolvirii, adică s-a imprimat un caracter de masă — nu incidental, la nivelul „vîrfurilor" — acestei direcții fundamentale de formare a viitoarelor cadre tehnice ale economiei noastre naționale. De ce ? !

— Într-adevăr, de ce ? !

— Activitatea de cercetare și proiectare — numită de noi A.C.P. — trebuie să rezolve teme izvorîte din realitatea imediată, din întreprinderi și institute de specialitate, chiar și din facultățile noastre. Înregistrăm o vastă arie de colaboratori, de solicitări, prin contracte concrete, unele urgente, de mare tentație științifică și practică, în stare să aducă un plus de cunoaștere, de studiu, de mare travaliu în fața planșetei, dar și venituri financiare, inclusiv valutare. Vă rog să notați ca prim temei al bunelor rezultate de pînă acum responsabilitatea și seriozitatea cu care cadrele noastre didactice au tratat și tratează acest imperativ. Elocvente au fost lucrările sesiunii de comunicări științifice din 13—15 mai a.c. Dacă vă interesează...

— ...cîteva concluzii ? ! Da !

— Pentru prima oară, sesiunea a cuprins atît cercetarea științifică a cadrelor didactice — cu un potențial recunoscut și apreciat în toată țara și chiar în străinătate — cît și cercetarea efectuată — sub diferite forme de îndrumare și colaborare — de către studenți. Spre exemplu : din 1 124 de lucrări prezentate în cadrul celor 33 de secții de specialitate, 862 au avut drept autori sau coautori 1 236 de studenți.

— Bănuim că tematica a fost foarte vastă...

— În general, aceasta reflectă preocupările privind onorarea contractelor încheiate de catedre, de institut, cu diverși beneficiari. Nu este întîmplător faptul că pînă la 1 mai a.c. valoarea celor 72 de contracte semnate a depășit 35 000 000 lei, față de 32 000 000 în tot cursul anului trecut.

Ca pondere, Facultatea de electrotehnică a deținut primul loc în ce privește participarea la faza de masă a activității de creație științifică și tehnică din cadrul Festivalului național „Cîntarea României", în sesiunea închinată centenarului independenței. Și, cum cercetarea științifică nu înseamnă timide bătăi la ușile aproape ermetice închise ale cercetării fundamentale, iată cîteva probe : „Instalație pentru testarea automată a bateriilor electrice", temă a unui contract cu întreprinderea „Electrobanat", la ale cărei drepturi de autor semnează și studenții Florea Fanache, Remigius Lupu, Tiberiu Alexandru și Petru Enășel, din anul IV calculatoare, conduși de prof. dr. ing. Alexandru Rogojan. Aceeași echipă are în lucru un contract cu Institutul de cercetări și proiectări pentru automatică din București, pentru realizarea de unități pentru teletransmisia datelor, produs importat pînă acum din Franța. La catedra de organe de mașini, mecanisme și desen tehnic, condusă de conf. dr. ing. Dan Perju, s-au realizat mecanisme de totalizare din contoarele de energie electrică cu simplu și dublu tarif, pentru IAEM, angrenaje de tracțiune la locomotivele electrice produse la Reșița, standuri pentru rodarea transmisiilor troliilor fabricate la UNIO Satu Mare. Interesant este bilanțul — chiar parțial, în articolul nostru — al secției de calculatoare electrice a Centrului de calcul din cadrul I.P. „Traian Vuia". Aci s-a realizat un utilizator pentru predarea și testarea cunoștințelor prin structurarea materiei pe blocuri logice, pe grade de dificultate. După ce își prezintă numele, studentul dialoghează cu calculatorul, care îl întreabă, îl verifică, pe baza unui program înregistrat în memoria acestui monstru sacru, sever, rece, imparțial ; printr-un contract cu Institutul de cercetări pentru informatică se așteaptă, acum, primirea dispozitivului de afișare și, gata, mașina va urca la catedră ! Pentru Întreprinderea mecanică din Timișoara, generarea cu ajutorul calculatorului a fișelor tehnologice a impus crearea unui limbaj de descriere a pieselor, computerul urmînd a determina succesiunea optimă a fazelor, a timpului și a vitezei de execuție, ceea ce va contribui la creșterea productivității muncii, la accelerarea fluxului tehnologic de 15 ori și la reducerea cu 5 la sută a cheltuielilor materiale. Pentru Întreprinderea mecanică din Cugir, o temă aparent banală, numită destul de pompos : „Cercetări asupra dinamicii mecanismelor din mașinile de cusut în vederea sporirii productivității lor și micșorarea zgomotului și vibrațiilor", care, pe înțelesul tuturor, înseamnă creșterea numărului de împunsături pe minut de la 4 500 la 6 000 !

La Facultatea de mecanică studenții au preocupări îndrăznețe, unele de mare viitor. „Adaptarea turismelor pentru folosirea gazului butan" îl are ca autor pe D. Pantea, student în anul V-lea, iar tema aceasta va constitui subiectul lucrării sale de absolvire. Altele : „Sudarea automată a fusurilor arborilor de translație pentru poduri rulante în fabricație la I.M.T.", lucrare condusă de conf. dr. ing. C. Șarlău, între autori fiind și studenții G. Fatol, C. Cărăgin, P. Rădulescu ; „Recondiționarea prin sudare a matrițelor pentru întreprinderea Autobuzul București", „Set de site vibrante pentru analiza pămînturilor", „Studiul fiabilității unor tipuri de motoare electrice produse de întreprinderea Electromotor", „Considerații privind construirea unor arzătoare mixte, gaz-păcură cu pulverizarea păcurii cu ajutorul gazelor naturale", ultima fiind realizată de studentul L. Retegan, condus de prof. dr. ing. C. Ungureanu.

— În secția de prototipuri și microproducție în profil mecanic și electric, actuala denumire a Atelierului-școală și de prototipuri — ne spune conf. dr. ing. Ovidiu Crișan, secretarul științific al Senatului Institutului politehnic —, studenții desfășoară o intensă activitate de cercetare și producție. Aci se realizează prototipuri și subansamble, cum ar fi relee de temporizare electropneumatică, surse de tensiune stabilizantă, planșete de desen deosebit de funcționale, panouri logice pentru școli, voltmetre electronice (producție de serie), vibratoare electrodinamice — totul în flux industrial, în valoare anuală de 10 milioane lei.

...57 de ani de învățămînt politehnic superior, 5 facultăți, cu zeci de secții, 8 000 de studenți timișoreni dovedesc trăinicia unei vechi și rodnice relații cu producția și cercetarea, ale căror dimensiuni sînt astăzi altele, adică sînt dirijate și impuse de comandamentele social-politice și economice ale României contemporane.

TEODOR BULZA ■

Pentru cei mai buni dintre cei mai buni, darurile vacanței sînt precedate de premiile pentru învățătură

Studiem

Metodă și vocație

Este surprinzător să constatăm că, în ciuda vechimii literaturii, metodologia studierii înțelegerii și receptării ei aproape n-a evoluat, omenirea citește ca și acum cîteva secole sau milenii, căci contemplarea artei, în general, nu poate avea decît o bază emoțională și voluntară. Acest imens privilegiu al produsului artistic este resimțit însă, uneori, și ca un fel de dramă. De unde reacția de iritare a pedagogilor față de vechiul imobilism al raporturilor dintre emițător și receptor și, drept antidot, modernizarea predării literaturii în școală cu scopul, salutar în principiu, de a depăși relativismul specific al materiei, de a oferi tinerilor mijloace mai sigure de apreciere, de a-i conduce din domeniul impresiilor în cel al certitudinilor. Nu întîmplător se pun mereu întrebări atît de naive, peste care nu se poate trece tocmai din cauza frecvenței lor.

Și atunci, în mijlocul mulțimii însetate de adevăruri „incontestabile", apare o categorie de oameni care, întocmai vracilor de altădată, folosind un limbaj rebarbativ, care epatează pe neofiți, pretind a deține un fel de cheie magică a deslușirii valorilor literaturii și care se numesc structuraliști, statisticieni, semioticieni, psihanaliști etc. Unii dintre ei sînt excelent pregătiți, au vocația reală a studiului literaturii și rezultatele cercetărilor lor se adaugă celor ale șirului de predecesori sau contemporani. Nu despre ei este vorba, prin urmare, ci despre snobii ori veleitarii disciplinei, cei care cred că, printr-un meșteșug în cel mai fericit caz bine pus la punct, indiferent de vocație și de orizontul cultural, pot să răspundă la marile și nedezlegatele întrebări privitoare la axiologia artei. Cu ocazia unor vizite în școli, am întîlnit metodologii și inițiative de-a dreptul năstrușnice în studiul literaturii. Predarea romanului „Mara", de pildă, era însoțită de o hartă pe care erau fixate becuri de 5-6 culori, fiecare culoare reprezentînd cele 5-6 personaje principale și itinerarul străbătut de ele. La apăsarea pe butonul roșu (culoarea roșie era Mara) se aprindeau toate becurile roșii și se desena astfel, electric, drumul străbătut de eroină de la Lipova la Arad. Un elev, doi, cinci, cîteau pe hartă și profesoara era încîntată că a modernizat predarea. La o altă clasă, dintr-o altă școală, un profesor pusese în ecuații versurile eminesciene din „Mai am un singur dor". Astfel că rima încrucișată din prima strofă era tradusă matematic astfel : $x_2 = x_3$; $y_2 = y_4$. Nedumerit, întreb care este motivul transpunerii poeziei în registru algebric și răspunsul a fost acela că acești elevi ai unei secții reale lucrează „de minune" cu semnele matematice și învață ușor poezia.

Ceea ce e uluitor nu e folosirea propriu-zisă a unor asemenea metode, cît faptul că ele devin un scop în sine, iar profesorii respectivi au satisfacția datoriei împlinite, ba chiar orgoliul de a fi novatori. Și în loc de a deveni o recreare a spiritului, un puternic mijloc de educare estetică, morală, patriotică, literatura devine, cum zicea Creangă referindu-se la gramatică, „un cumplit meșteșug de tîmpenie, doamne ferește". Metoda, utilă în marginile rosturilor ei, devine un fetiș și o preocupare sterilă atunci cînd își depășește menirea. G. Călinescu, după ce se ocupă în finalul **Operei lui Eminescu** de „Tehnica poeziei eminesciene", conchide: „Dacă acum, încheind, ne punem întrebarea : ce utilitate are o astfel de cercetare a tehnicii poetului, se cere să răspundem în toată sinceritatea : aproape niciuna. Școala o cere și ea însăși... **Un om care se uită în cutia prăfuită a unui violoncel și la degetele osoase ale instrumentistului, n-a priceput prin aceasta cîntecul**" (s.n.).

POMPILIU MARCEA ■

Spiritul revoluționar în știința românească

Inteligența românească în lume

În Italia, elogii și mare interes științific pentru „Covalitin"

Revenim astăzi pe tema „Covalitinului", medicament gîndit și realizat de doctor chimist Tina Covaliu, pas înainte al medicinii românești pe drumul vindecărilor litiazelor renale. Ocazia ne este oferită de revenirea în țară a inventatoarei după mai multe săptămîni petrecute în Italia.

Deosebit de solicitat în întreaga lume medicală, există cereri ferme din 15 țări ale lumii, „Covalitinul" a fost prezentat de autoarea lui în Italia, mai ales în regiunea Le Marche în care, la reputata clinică a profesorului Franco Bianchi din Ancona, medicamentul românesc a fost și continuă să fie administrat cu rezultate terapeutice remarcabile. La invitația autorităților medicale din Italia, doctor Tina Covaliu a ținut, la Ancona și Pesaro, două conferințe științifice, înfățișînd auditoriului, cadre medicale din regiune și din întreaga peninsulă, avantajele terapeutice ale folosirii „Covalitinului", medicament de stringentă necesitate într-o țară în care — după statistici oficiale — mai bine de un sfert din populație suferă de litiază renală.

Conferințele specialistei române, susținute pe baza unui vast material documentar, a diafilmelor și cazuisticii de rigoare, s-au bucurat de deosebit succes, medicii italieni participînd cu mult interes la discuții. De asemenea, radioul și televiziunea locale au luat parte la manifestările științifice respective, prezentînd pe larg activitatea chimistei bucureștence, aportul său la ameliorarea și vindecarea litiazelor. Presa a semnalat pe spații extinse prezența doctorului Tina Covaliu, subliniind importanța invenției specialistei noastre. Astfel, „Corriere Adriatico" de joi, 9 iunie, sub titlul „Un nou tratament al litiazei renale", scria după cum urmează: „Noul preparat servește în tratamentul medical al litiazei renale, indiferent de compoziția calculilor, rezultatele obținute de doctor Covaliu făcînd inutile multe intervenții chirurgicale și determinînd eliminarea în scurt timp a calculilor, chiar și a celora de dimensiuni mari". În aceeași zi, „Carlino Marche" publica, pe pagina întîi, un amplu articol intitulat „A sosit Covalitinul care dizolvă calculii", insistînd asupra personalității și contribuției științifice a chimistei din România.

Întoarsă în țară luni noaptea, doctor Tina Covaliu s-a prezentat marți dimineață la clinică, prilej cu care ne-a oferit, cu amabilitate, informațiile găzduite mai sus. Peste cîteva zile, urmează să se deplaseze din nou în Italia, pentru un nou ciclu de conferințe științifice, în regiunea Le Marche, precum și în marile orașe ale peninsulei, la Roma, Milano, Torino și așa mai departe, între 12 și 14 septembrie avînd să prezinte la Ancona, în cadrul celui de al 50-lea Congres al Societății Italiene de Urologie, comunicarea „Covalitinul" — un nou produs românesc pentru tratamentul litiazelor renale".

OVIDIU NEGOIȚĂ ■

Pentru un statut al nutriției —

● Considerînd actualitatea deosebită a problemelor alimentației, în general, și a alimentației raționale, în special, am socotit că e de datoria noastră să aducem în discuția publică o seamă din aceste probleme. În chip firesc, în deschiderea seriei de opinii pe care am dori să le consemnăm în paginile „Flăcării", am invitat în jurul unei mese rotunde pe cîțiva din specialiștii Clinicii de nutriție și boli metabolice a Spitalului „Dr. Ion Cantacuzino" din Capitală. Au răspuns invitației: prof. dr. doc. Iulian Mincu, șef de lucrări dr. Constantin Ionescu-Tîrgoviște și asistent univ. dr. Dorina Boboia.

Reporter: Regretăm că această masă rotundă n-a avut loc mai devreme. Era oportun ca problemele Clinicii de nutriție și boli metabolice a spitalului „Ion Cantacuzino" să fi intrat în atenția opiniei publice, a Ministerului Educației și Învățămîntului, a Ministerului Sănătății, în fine, a tuturor persoanelor și forurilor care lucrează și pot lucra la îmbunătățirea continuă a indicelui stării de sănătate a populației mai demult. Adică în chiar clipa structurării lor. Vom încerca acum și, cu mai mult temei practic. Vă rog, prin urmare, tovarășe profesor Iulian Micu să lămuriți, în cele ce urmează chestiunile prioritare în activitatea clinicii pe care o conduceți.

Iulian Mincu: Alimentația este o problemă care preocupă astăzi pe sociologi și economiști, pe demografi și pe politicieni, pe medici, pe oamenii de toată starea. E vorba atît de asigurarea cantității necesare de alimentare, cît și de promovarea și generalizarea unor principii de alimentație rațională. Una din principalele sarcini trasate sectorului sanitar de către conducerea de partid și de stat în țara noastră este păstrarea sănătății populației. Rolul medicinei e să prevină bolile și în al doilea rînd să le trateze. În chip firesc, eforturile noastre merg pe aceste două direcții: pe profilaxia bolilor metabolice și pe tratarea lor. Vă vom spune ce am întreprins pînă acum, ce ne gîndim să facem mai departe, pe ce fapte ne sprijinim ideile. Oricum, e util să precizăm de la început că, avînd un personal mai mult decît restrîns, o clinică dotată cu 150 de paturi, un ambulatoriu pentru consultații și dispensarizarea bolnavilor și o mare doză de entuziasm științific tratăm — în clinică și în ambulatoriul aferent — peste 36 000 de cazuri de diabet zaharat, peste 10 000 cazuri de obezitate, peste 3 000 de cazuri de dislipemii și alte boli de nutriție și metabolism. Asta în ce privește municipiul București, bineînțeles, fiindcă, în plus, trebuie să numărăm și feluritele urgențe sau cazuri-problemă ce apar și vin din întreaga țară. Numărul consultațiilor la ambulatoriu se ridică la 200 zilnic. Cu același personal am făcut și cercetările epidemiologice care ne-au arătat situația reală a bolnavilor cu diabet (3 la sută), obezitate (20-30 la sută), dislipemii (14 la sută) din România în momentul actual. În lume, situația e astfel: între 4-6 la sută diabet, între 20-40 la sută obezitate, între 8-20 la sută dislipemii.

Reporter: Pentru dumneavoastră, cifrele acestea au niște semnificații anume. Pentru cetățeanul care le citește, ele sînt niște cifre și atît.

Constantin Ionescu-Tîrgoviște: Cele trei boli, pe care le-a numit tovarășul profesor, diabetul zaharat, obezitatea, dislipemia (dislipemiile) se cunosc mai de mult, dar abia epoca modernă a ajuns să fie dominată, în toate țările dezvoltate economic, de patologia metabolică. Este un fapt bine stabilit că, pentru a scădea incidența bolilor cardio-vasculare care dau mai mult de jumătate din numărul general al deceselor — trebuie combătute în primul rînd bolile metabolice. De fapt, ajungînd la cauza cauzelor, la profilaxie, prin urmare, trebuie început totul de la o nutriție rațională. Dislipemiile, diabetul, obezitatea sînt factori de risc ce participă activ la determinarea frecvenței deosebit de mari a ateroscleroze, cu manifestările sale cardiovasculare: infarct miocardic, accidente vasculare cerebrale, etc. Vedem, dară, că nu e vorba numai de numărul actual al persoanelor obeze sau suferind de diabet și de ameliorarea lui prin spitalizare, tratament etc., ci de asigurarea unei alimentații raționale pentru întreaga populație a țării, astfel încît să nu se ajungă la diabet și la obezitate.

Reporter: E o vorbă care zice că omul gras e om frumos.

Consantin Ionescu-Tîrgoviște: Nu toate vorbele care circulă sînt probă de înțelepciune populară. Grasul poate să fie cîteodată și frumos, dar bolnav e cu siguranță. Se consideră că o greutate de 10-15 procente peste cea potrivită cu înălțimea unei persoane e obezitate. Și boală. Vedeți dumneavoastră, treaba cea mai complicată e că bolile metabolice cer, ca să se manifeste supărător, timp, mult timp. Și se tratează tot în timp îndelungat.

Dorina Boboia: Boli metabolice sînt, desigur, mai multe decît cele citate pînă aici. Dacă ne referim cu osebire la ele este pentru că acestea dau un număr mare de bolnavi în țările unde, în sectorul alimentar, se poate vorbi de o anume bunăstare. În ultimii cincizeci de ani, de exemplu, consumul de zahăr anual pe cap de locuitor a crescut la noi de 20 de ori. De la 2 kg la 50 kg. Ați remarcat reclama: Dați copiilor dulciuri? Ei bine, părerea noastră este că am ajuns acum în situația de a zice: Nu mai dați copiilor atîtea dulciuri. Mai bine dați-le fructe. În loc de o bomboană, să spunem, dați copilului să mănînce un măr. De fapt, ajungem astfel la cheia problemei: omul are putința să-și alcătuiască după cum poftește regimul alimentar. Și omul poftește după cum îl îndeamnă tradiția, ori cheful, ori belșugul.

Iulian Mincu: Unii specialiști în domeniul nutriției pornesc de la premisa că organismul are capacitatea de a selecta spontan alimentele, în funcție de necesitățile metabolice. Felul de hrană integrată prin liberă alegere fiind, zic ei, la fel de corect ca și cel administrat după legile alimentației raționale. În fapt, vedem că lucrurile stau exact invers: în condițiile alimentației moderne, bazate pe alimente rafinate și suprarafinate, semifabricate, prefabricate, concentrate ș.a.m.d, omul și-a pierdut capacitatea de a recunoaște absența specifică a unor elemente nutritive. Face abuz de glucide, face abuz de lipide, de proteine de origină animală. Se consumă prea multă carne, prea multe grăsimi animale. Că organismul nu alege spontan, o dovedește creșterea numărului obezilor, al diabeticilor, al celor cu felurite dislipemii. În nenumărate articole de popularizare, am arătat rolul alimentației raționale în prevenirea acestor boli. Se poate afirma, cu toată responsabilitatea, și cu tot regretul însă, că, față de efortul colectiv al statului nostru socialist de creștere a nivelului de trai al populației, sectorul medical nu și-a îndeplinit în întregime sarcinile ce-i revin. Și nu și-a îndeplinit o sarcină foarte serioasă, aceea de a asigura, dirija și imprima în mase norme de alimentație rațională. Așa se explică de ce producția alimentară, care cunoaște o mare

Cercetarea agricolă

Laboratorul verde de la

Stațiunea de cercetări agricole din comuna Lovrin — comună în curs de urbanizare, cu patru sate, aproape douăsprezece mii de suflete și cu trei C.A.P.-uri și un S.M.A. distinse cu titlul de Erou al Muncii Socialiste — a ajuns să fie cunoscută chiar și printre nespecialiști. Astfel, grîul „Lovrin-231" sau porumbul „HS-400", soiuri-record, au devenit adevărate „vedete" ale cîmpului, cum le denumea cineva, producția obținută prin cultivarea lor dovedind că stațiunea își merită renumele. Cum s-a ajuns însă la soiurile Lovrin, este o treabă mai puțin cunoscută și asta în primul rînd pentru că munca cercetătorilor din agricultură este lipsită aparent de spectaculos, pentru că rezultatele se văd abia după ani de ogor și laborator și pentru că, în general, modestia acestor oameni care pregătesc pîinea noastră de mîine este unanim recunoscută. Numai așa se explică de ce numele doctorului inginer Vasile Șiclovan, creatorul soiului de grîu „Cenad 512" care este părintele acestui „Lovrin-231", nu spune nimic celor care au auzit totuși de soiurile Lovrin. Doctorul inginer Vasile Șiclovan, un pătimaș iubitor al pămîntului, după propria-i expresie, are peste treizeci de ani de cercetare și „liniile" sale de înmulțire marchează etapele unui drum lung în această meserie. A lucrat înainte la stațiunea de la Cenad. A creat grîul „Cenad 512", a creat orzul „Cenad 345" și în 1962, cînd a luat ființă stațiunea de la Lovrin, a adus cu el tot materialul și zestrea biologică pe care le adunase, și a continuat alături de ceilalți bătălia genetică.

„La Cenad, ne spune Vasile Șiclovan, am lucrat cu plante extensive. Erau foarte înalte și slab rezistente la cădere și la boli. Pentru acea perioadă, „Cenad 512" constituia un pas înainte, dar nu era grîul care să ne mulțumească. Era un tip de tranzit de la formele extensive la cele intensive, adică la acele soiuri foarte productive pe suprafețe mici. Și posibilități aveam, deoarece Banatul e unul din solurile românești cu cea mai bună fertilitate naturală. Astfel, ceva mai tîrziu, la Lovrin s-au născut primele tipuri intensive: Lovrin 10, Lovrin 13 și Lovrin 231. Anul trecut a fost omologat soiul „Montana" pentru regiunile colinare, un soi de grîu aristat, foarte rezistent și în perspectiva apropiată avem un alt soi cu o productivitate de aproximativ 8 000 de kilograme la hectar, întrecînd actualul Lovrin 13 care are 7 500 de kilograme la hectar".

Drumul este aparent simplu: de la soiuri cu o productivitate de 4 000 de kilograme, în urmă cu cincisprezece ani, la aproape dublu azi și într-o perspectivă mai îndepărtată, soiuri cu o capacitate de 10 000 de kilograme la hectar. Este vorba însă de un drum anevoios, de muncă intensă, de zile lumină în cîmp, de luptă nu numai cu genetica, dar și cu verile uscate din aceste părți ale țării. Însă, așa cum remarca secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în timpul vizitei făcute în județul Timiș în urmă cu trei ani, condițiile foarte favorabile care se întîlnesc în cîmpia de vest, precum și tradiția în crearea soiurilor cu capacitate mare de producție existentă la Lovrin, îi obligă pe cercetători la eforturi sporite pentru obținere de soiuri precoce, cu un potențial productiv ridicat, în condițiile de cultură din vestul țării.

Dădeam la începutul acestui reportaj cîteva date despre comuna Lovrin, despre rezultatele foarte bune ale cooperativelor sale de producție și faptul nu este cîtuși de puțin întîmplător. Pentru că între munca de cercetare a stațiunii și munca productivă a țăranilor din Lovrin există o strînsă legătură. „Faptul că avem atîtea titluri, ne mărturisește primarul comunei, Petre Militărăiu, îl datorăm și cercetătorilor stațiunii noastre, nu doar prin hibrizii de porumb pe care i-au realizat, ci și asistenței tehnice, ajutorului concret pe care ni-l dau la cîmp. Necesitatea de a experimenta pe loturile cooperativelor noastre noile soiuri obținute a fost subliniată dealtfel de secretarul general al partidului cu ocazia vizitei făcute în 1974. Colaborarea dintre stațiune și cooperativele de producție a devenit astfel mai strînsă, iar rezultatele n-au întîrziat să apară dacă ne gîndim la producțiile record de grîu și porumb ale

știința de a ne hrăni

dezvoltare, e însoțită de o seamă de efecte negative. S-o zicem pe nume : marea majoritate a populației nu știe nici cînd, nici ce, nici cum și nici cît să mănînce și chiar dacă se știe cum, nu se respectă, tradiția fiind adesea mai puternică. Astfel stînd lucrurile, e imperios necesar, se impune înființarea unei instituții centrale care să aibă atribuția stabilirii, în raport cu condițiile economice, geografice și sociale, în raport cu tradiția, un sumum de norme ale alimentației rationale în scopul menținerii stării de sănătate. Noi, clinica de nutriție, am înaintat Ministerului Sănătății un memoriu cuprinzînd argumentarea acestei nevoi.

Constantin Ionescu-Tîrgoviște : De curînd ne-a vizitat țara președintele Congresului internațional de nutriție care va avea loc la anul la Rio de Janeiro. El a ținut să vină în mod special în România, cunoscînd unele rezultate cu totul excepționale obținute în clinica noastră, unele dintre ele din lucrările apărute sub semnătura profesorului Mincu, referitoare la tratarea unor boli metabolice. E normal să o spunem : cercetările clinicii de nutriție sînt bine cunoscute în lumea medicală internațională. În același timp, domnia-sa s-a simțit atras de realitatea unui sistem economic centralizat, cum este cel socialist. „Voi, românii, spunea, aveți o mare șansă. Voi puteți să consiliați eficient conducerea superioară de stat în sensul stabilirii unor norme de alimentație rațională. Aici se poate face o dirijare extrem de precisă a producției alimentare. Un Centru național de nutriție și boli metabolice ar putea rezolva tocmai această problemă. Rezultatele cercetărilor de aici ar folosi în multe domenii".

Reporter : Spre exemplu, în învățămînt. Ce ar fi de schimbat în învățămînt ?

Dorina Bobola : Schimbi ceva ce există. Practic, în facultatea de medicină, afară de un singur curs de două ore despre diabetul zaharat, și 15 ore de igiena alimentației nu se predă nimic din domeniul alimentației și bolilor metabolice.

Reporter : Două ore săptămînal ?

Dorina Bobola : Nu, două ore cu totul. În planul de învățămînt pe anul în curs nu există nimic despre problemele alimentației raționale. Și nici în programa anului viitor. Se știe că în tratarea celor mai multe boli alimentația dietetică înseamnă aproape tot atît cît și medicația propriu-zisă. Dar, iată, absolvenții facultăților de medicină știu uneori despre nutriție tot atît cît pacienții lor.

Iulian Mincu : De fapt, problema e generală și aș vrea să dau un sfat, pe care l-am folosit și în cartea mea „Dislipemiile" și care aparține profesorului Mayer de la Universitatea Harvard (S.U.A.) : „medicul american mijlociu știe despre nutriție cam tot atît cît știe și secretara sa; dacă aceasta, este însă suferindă de obezitate, s-ar putea să știe și ceva mai mult".

Constantin Ionescu-Tîrgoviște : Un vechi proverb chinezesc zice că „a aștepta să vină boala s-o tratezi e ca și cum ai aștepta să-ți vină setea ca să sapi o fîntînă". Absolvenții noștri învață cum să aștepte boala.

Iulian Mincu : Aș vrea să insistăm puțin pe problema tradiției alimentare, ca să dăm de aici unele exemple de ce înseamnă o alimentație nerațională și unde duce ea. Am făcut, nu demult, o cercetare a sistemului de alimentație într-o comună din nordul Ardealului. Șomcuta Mare se cheamă. Patologia comunei seamănă în chip ciudat cu cea întîlnită în București. Și, dacă vrem, și la New York. Obezitatea se întîlnește la 29 la sută din populație, diabetul la 2,2 la sută iar procentul de hipertensivi și cardiopatii ischemice este similar cu cel din Capitală. Cum asta ? Din cauza regimului alimentar.

Reporter : Mulți zic cu nostalgie : ehei, Maramureșul ! Aer curat, mîncare sănătoasă, direct de la mama natură.

Constantin Ionescu-Tîrgoviște : În Ardeal, în Maramureș, se mănîncă exagerat de multă slană și pită. Așa cere tradiția. Organismul omului răspunde tradiției și cere, efectiv, pită și slană. Cum se vede, organismul omului nu selectează în mod spontan ce are trebuință.

Iulian Mincu : Aș aduce în discuție o altă lucrare a noastră, care pledează convingător pentru profilaxia bolilor. Pe o cercetare a unui mare număr de cetățeni așa-ziși „sănătoși" dintr-un cartier bucureștean am găsit o serioasă prevalență a dislipemiilor (14,2 la sută). Dislipemiile, adică ceea ce omul numește „colesterol". „Am colesterolul crescut, mă duc la doctor să mă facă bine !". De la colesterolul acesta crescut pînă la ateroscleroză și infarct miocardic și diferite accidente vasculare cerebrale nu mai e decît un pas. Bolnavii cu dislipemie descoperiți de noi au fost dispensarizați și li s-a alcătuit un regim specific bolii lor. Am controlat atent și stăruitor respectarea acestui regim. Rezultatul ? Modificările lipidelor plasmatice s-au ameliorat mult, starea de sănătate a acestor cetățeni fiind mulțumitoare, iar frecvența infarctului miocardic fiind mult mai mică. Depistarea bolii la început și stabilirea unui regim alimentar corespunzător situației costă în medie 84 lei. Îngrijirea unui bolnav de infarct miocardic costă peste 15 000 lei. Fără a mai socoti aici scăderea capacității de muncă, pensionarea timpurie.

Reporter : Să revenim la memoriul dumneavoastră.

Iulian Mincu : În memoriul la care ne-am referit mai înainte și care sintetizează toate problemele nutriției raționale, ale formării specialiștilor, , ale înființării Centrului național de nutriție și boli metabolice, noi am formulat o serie de propuneri. Aș cita cîteva din sarcinile prioritare ale acestui centru : cunoașterea modului de alimentație a populației pe zone geografice și pe colectivități care folosesc sisteme de alimentație în comun, cunoașterea stării de nutriție pe zone geografice și pe grupe de populație, cunoașterea preferințelor și deprinderilor alimentare ale populației și influențarea lor prin propagandă medicală și comercială rațională, stabilirea normelor de alimentație rațională pentru fiecare grup de populație sănătoasă, în raport de vîrstă, sex și activitate profesională, elaborarea formulelor pentru alimentația dietetică, realizarea unor produse cu valoare nutritivă ridicată, stabilirea unui program comun al centrului cu unitățile productive și de cercetare în agricultură, zootehnie și industrie alimentară din țară, avizarea medico-sanitară a produselor alimentare noi. O serie de alte propuneri privesc problemele bolilor metabolice, altele sînt organizatorice. Probleme, cum vedeți, există. Și vor exista din ce în ce mai multe pentru că ele apar cu schimbarea rapidă a modului de viață. Totul este să le luăm în seamă la importanța lor reală.

Reporter : Vă mulțumim pentru prezența dumneavoastră la această masă rotundă. Este evident că acum și aici nu am putut realiza mai mult decît o punere în temă.

Masă rotundă realizată de
I. OCTAVIAN ■

Spiritul revoluționar în știința românească

Cartea științifică

Maeștrii ingeniozității românești

Cu această galerie de „Maeștri ai ingeniozității românești", I.M. Ștefan și Dinu Moroianu realizează mai mult decît o istorie a științei românești. Tentația spre enumerare și cronologie a oricărei lucrări enciclopedice cu caracter istoric este dublată în cazul de față de o admirabilă capacitate de sinteză, care conferă cărții continuitate și consistență. Lectura pasionează prin faptul că simplele consemnări din lucrările de specialitate asupra contribuției oamenilor de știință români sînt în cazul de față integrate și întregite de contextul istoric al acestor realizări, de „epicul" pe care-l are orice nouă izbîndă în lupta cu tainele științei, ale cunoașterii.

Autorii, urmărind cu consecvență manifestările spiritului inventator românesc „atît în știința și tehnica populară, cît și în cea modernă, de la iscusința meșteșugarului și pînă la originalitatea savantului creator de școală științifică", privesc aceste manifestări în contextul larg al datelor oferite de realitatea științifică și istorică a domeniului respectiv, în acel moment.

De aici rezultă o primă trăsătură principală a cărții și anume documentarea minuțioasă și obiectivă și — prin aceasta — semnificativă pe care autorii o dovedesc în permanență, și nu numai sub aspectul argumentării priorităților românești în știința mondială.

Succesiunea în care sînt prezentate izbînzile ingeniozității românești urmează cu discreție linia de dezvoltare a științei însăși, acel drum de la **iscusință** la **originalitate** pe care oamenii acestor meleaguri l-au impins, adeseori în istorie, spre noi puncte de plecare pentru știință în genere.

Pentru că revoluționarea sau constituirea multor domenii ale științei sînt legate de numele unor oameni de știință români, de reputația unor Vuia, Coandă, Lalescu, Procopiu, Racoviță, G. Constantinescu, Paulescu și mulți alții pe care istoria universală a științei i-a înscris în patrimoniul său.

Din acest punct de vedere, „Maeștrii ingeniozității românești" pare ca o pagină reală desprinsă dintr-o virtuală enciclopedie a tuturor descoperirilor și eforturilor științifice ale lumii pe care, în spirit laborios, competent, cu o exemplară devoțiune pentru subiectele abordate, cei doi autori, I.M. Ștefan și Dinu Moroianu — ne-o aduc în fața noastră, într-o imagine unică și unitară, sintetică și edificatoare.

Acest efort, cinstind memoria celor care au contribuit la afirmarea de veacuri a marilor creații ale științei și tehnicii românești, transformă realizările înaintașilor într-un exemplu folositor, dătător de încredere în propriile forțe pentru tineretul zilelor noastre. Gînd de care autorii cărții n-au fost străini: „Această lucrare a fost scrisă în primul rînd cu gîndul la noile generații de oameni ai motoarelor, laboratoarelor, electronicii, care învață, muncesc și creează într-o vreme cînd ritmul de dezvoltare a științei și tehnicii a atins un nivel fără precedent, România situîndu-se printre primele state ale lumii în această privință".

Dicționar și enciclopedie și sinteză a unor consemnări de specialitate, omagiu înaintașilor științei și scriere patriotică — cartea „Maeștrii ingeniozității românești" e o carte de **citit**, binevenită și stimulatoare acum cînd facem și vorbim despre revoluția tehnico-științifică, despre inteligența românească în acțiune.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Lovrin

cooperativelor, datorită cărora au primit titlul de Erou al Muncii Socialiste".

Și așa ajungem la soiul de porumb HS-400 Lovrin, în momentul de față cel mai valoros și cel mai răspîndit în țară, cultivat pe aproape un milion de hectare, rod al muncii unui vrednic cercetător, doctor inginer Titus Suba, timp de doisprezece ani. Este un hibrid simplu, foarte productiv (în condiții de irigare, 13 500 de boabe STAS la hectar) și foarte rezistent, care a scos din cultură toți adversarii, pe timp de secetă dînd o producție dublă față de soiurile de pînă acum. „De fapt, ne spune Titus Suba, cel mai productiv, în condiții de experiment, este soiul proaspăt omologat HS-415, care, irigat, atinge o producție de 16 000 de boabe STAS la hectar. Dar avem în perspectivă obținerea unui soi nou, un hibrid semitardiv, mai timpuriu, cu o perioadă de vegetație mai scurtă, care, în condiții de neirigare, poate da o producție de 10 000 de kilograme la hectar".

Desigur, cifrele sînt spectaculoase dacă ținem seama de faptul că în jurul anilor '60 soiurile locale nu produceau mai mult de 5 000 de kilograme la hectar. Dar nici nu putem uita că soiul HS-400 este rezultatul unei curse de unul singur, nu al unui colectiv de cercetători. „Firește că mă bucur de ceea ce am reușit, mărturisește Titus Suba, dar vă spun cu multă amărăciune că nu este normal să fii singur, așa cum sînt eu la secția de ameliorare a porumbului. Este un volum de muncă enorm și chiar cu mari eforturi nu reușești întotdeauna la timp. În această perioadă cît am lucrat la HS-400 s-au perindat mai mulți tineri cercetători, dar după scurtă vreme mă părăseau. Adică atunci cînd înțelegeau cît de cît ce trebuie să facă. Cercetarea în agricultură nu se împacă cu firile comode. Îți trebuie dragoste de meserie, încăpățînare și multă dăruire. Cuvintele mele vor să fie o pledoarie pentru această muncă aspră, dar și un apel la conștiința și responsabilitatea celor care azi ar trebui să fie aici. Indicațiile partidului, cuvintele rostite de secretarul general la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi, sînt foarte clare : avem nevoie de producții ridicate pe suprafețele cultivate. Or, pentru obținerea acestor rezultate, în cercetare trebuie să se muncească mai mult, pentru că nu văd cum îți poți justifica munca de cercetător dacă dai bir cu fugiții cînd te izbești de primul obstacol, pentru ca apoi să pierzi timpul într-un birou. Poate că o lipsă avem și noi, cei din stațiune, pentru că cercetătorul trebuie format și ca om, nu doar ca specialist. Oricum, tradiția, numele pe care ni l-am cîștigat, ne obligă la aceasta. Soiurile tot mai productive la care aspirăm nu pot fi însă create decît de către oameni de soi".

Fiecare fir de grîu este în felul său o eprubetă

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Sub zodia civilizației socialiste

Au schimbat fața orașului, dar ei mai sînt, oare, aceiași?

Pe șoseaua care duce spre Colibași, o încrucișare simbolică

Vine ciobanul de undeva dinspre munte, de pe lîngă Rucăr, ca să-și înscrie fiul la Liceul de matematică, electrotehnică și fizică nucleară din Pitești și se interesează la directorul adjunct, inginerul Gheorghe Tatu :

— Vreau să știu dacă după absolvire copilul o să iasă depanator TV.

— Cum, bade, doar cu asta te-ai mulțumi ? — întreabă inginerul. Păi, asta e floare la ureche, se învață pînă și la Casa pionierului. Băiatul o să-ți **construiască** aparatul, bașca reparațiile. Aici va învăța însă și electronică nucleară, care e spuma electronicii.

Ciobanul dă satisfăcut din cap, reținînd îndeosebi cuvîntul familiar „spumă". În timp ce viitorul licean privește fix mocheta roz, stingherit de faptul că taică-su, printre mioare, nu prea s-a ținut la curent cu progresele electronicii.

— Și apoi, bade — continuă directorul adjunct, persuasiv — gîndește-te că la noi va învăța despre izotopi și va putea măsura pînă și constanta lui Planck.

În chip cu totul inexplicabil, faimoasa constantă a fizicii atomice se dovedește argumentul hotărîtor. Ba nu, ciobanul mai are o ultimă nedumerire, de unde se vede că noul limbaj al fizicii moderne, probabil auzit la copii, a pătruns și în stînele Muscelului :

— Dar ce se întîmplă, taică, dacă scapă electronul de pe orbită ?

Ciobanul este asigurat că natura a luat suficiente precauții — ca și fizicienii, deoltfel — ca să nu se întîmple nimic periculos chiar și într-o atare situație.

Vin de pretutindeni din satele argeșene și chiar de mai departe — alături de părinți grijuliu din Pitești și din alte orașe apropiate — țărani sfioși din Ciofrîngeni, Poiana Lacului, Moșoaia, Vedea, Călinești, Topoloveni, Ciumești, Merișani pentru a-și înscrie odraslele la noul liceu pitștean. Peste cîțiva ani, mulți din acești adolescenți vor lucra la Institutul de reactori nucleari și energetici din Pitești, care patronează liceul. El întruchipează, sub forma cea mai pregnantă, cea mai modernă, dacă vreți, urbanizarea în acțiune, fiindcă ei sînt orășeni de mîine, în avangarda progresului tehnic, și industrial.

Recensămîntul din acest an și mutațiile umane

Pentru înțelegerea implicațiilor transferului de populație de la sat la oraș, ale urbanizării ruralului și „ruralizării" urbanului (se va vedea imediat că nu este vorba de vreun sens peiorativ, ci de un proces absolut normal în această etapă), zona Piteștiului reprezintă un loc privilegiat de observație. Citeva joagăre de spintecat bușteni, mai sus pe firul Argeșului, citeva războaie de țesut în oraș, ateliere cu foale și nicovale, fabricuțe de lumînări, cam la atît se reducea zestrea industrială a Piteștiului în 1944. Cele aproape o mie de hectare afectate azi petrochimiei, în sudul orașului, dădeau o producție agricolă anuală pe care azi combinatul, ca valoare, o livrează într-o lumătate de oră. La Colibași, acolo unde se produc 280 de „Dacii" în 24 de ore, nu exista, practic, nimic. Urmașii îndepărtați ai Meșterului Manole au mărit de peste 50 de ori producția județului în ultimul sfert de secol.

Uriașele transformări pe care le-au cunoscut Piteștiul și întreg județul Argeș în ultimii ani oglindesc, firește, un proces mult mai larg, reliefat cu tărie și de rezultatele recensămîntului populației și al locuitorilor din 5 ianuarie 1977. Dezvoltarea echilibrată a tuturor județelor și zonelor țării a avut drept corolar importante modificări în structura și repartizarea teritorială a populației și a forței de muncă, s-a materializat, de asemenea, în ridicarea gradului de urbanizare. După cum se subliniază în comunicatul cu privire la recensămînt, în perioada 1966—1976 s-au creat 2 253,5 mii noi locuri de muncă. În timp ce ponderea populației rurale a scăzut la 52,5 la sută, au crescut rîndurile clasei muncitoare, atît pe ansamblul țării cît și la nivelul fiecărui județ.

Intensificarea procesului de urbanizare reprezintă una din cele mai pregnante trăsături ale României socialiste. De la data recensămîntului din anul 1966 numărul orașelor a crescut cu 53, iar un număr important de orașe s-au extins. Opt municipii au astăzi peste 200 000 locuitori, în timp ce în anul 1966 în afară de București, nici un municipiu nu depășea această cifră. Concomitent, populația a 12 municipii și orașe, care în ultimul deceniu au cunoscut o puternică dezvoltare economico-socială, este astăzi de peste două ori mai mare decît în anul 1966. Printre aceste orașe figurează și Pitești.

În cele ce urmează, luînd ca ilustrare acest ultim oraș și zona înconjurătoare, vom încerca să surprindem cîteva aspecte ale mutațiilor survenite în mentalitățile populației rurale proiectate pe orbita industriei. Mutații care nu trebuie legate strict de schimbarea de domiciliu, pe care doar în parte o presupune industrializarea. Elementul fundamental îl constituie schimbarea locului de producție, contactul direct cu munca industrială, însușirea noii conștiințe muncitorești. Nici nu ar fi rațional din punct de vedere economic și chiar biologic ca toți locuitorii satelor orășenge angrenați în industrie să se mute la oraș. În contextul dezvoltării mijloacelor de transport și al asfaltării masive a arterelor de comunicație — și, am constatat noi, navetiștii din zona Piteștiului nu au prea mult a se plînge la acest capitol — faptul că muncitorul de la Întreprinderea de autoturisme Pitești I.A.P. sau de la Combinatul petrochimic își păstrează un picior la sat, lucrează în grădină, la rași sau la trandafiri, după ieșirea din schimb, aspirînd aerul înmiresmat al copilăriei sale, constituie un serios avantaj, în ciuda efortului implicat de navetă.

Urbanizarea nu înseamnă mutație în buletin, ci mutație în mentalitate

Să vedem deci cum stăm cu adaptarea industrială a celor proveniți din rural, care condiționează, în ultimă instanță, și mutațiile de conștiință. Însoțit de conferențiarul universitar doctor Septimiu Chelcea, de la Academia „Ștefan Gheorghiu", și de sociologul Întreprinderii, Valeriu Tobă, am făcut o microanchetă sociologică la I.A.P., Întreprinderea de autoturisme Pitești. Iată, mai întîi, cadrul general schițat de tovarășul Chelcea, el însuși originar dintr-o comună apropiată, Boteni.

— Un lichid la imediat forma vasului în care este turnat ; un om, intrînd într-o nouă structură organizațională, își schimbă propria structură de personalitate, dar modifică, în același timp, și organizarea socială (întreprinderea, instituția, colectivitatea) în raport cu care se adaptează printr-un proces mai îndelungat sau mai rapid. Cînd pleci din sat ca să lucrezi în uzină, cu timpul devii altul ; uzina care te-a schimbat se schimbă și ea prin venirea ta. Cînd te muți la oraș înveți un alt mod de viață, renunți încet, încet la vechile obișnuințe și obiceiuri rurale, te urbanizezi, dar și orașul se ruralizează, într-o anumită măsură. **Urbanizarea ruralului și ruralizarea urbanului constituie fețele ale aceluiași proces declanșat de industrializare, finalul fiind dat de ridicarea generală a gradului de civilizație.** „Mă duc la uzină ca și cum m-aș duce acasă" — îmi spunea un sculer originar din Boteni, Ion Preoteșescu, unul din multele mii de muncitori industriali argeșeni care se odihnesc după navetă cosind iarba pe muscelul păstrător al filiației noastre romanice (în limbă latină „munticelli") și al legăturii de sînge cu pămîntul patriei.

— Tovarășe Chelcea, după cîte știu, cercetările dv. sociologice în problema adaptării la munca industrială a celor proveniți din mediul rural, cercetări pe care le-ați desfășurat mai mulți ani la Pitești, au evidențiat un fapt, la prima vedere paradoxal.

— În adevăr, a reieșit că muncitorii navetiști din rural au interese tehnice **superioare** celor din urban, deși, e drept, interesele literare, social-educative și științifice ale muncitorilor din urban depășesc ca intensitate interesele celor din rural. Poate că interesul sporit pentru tehnică, în ciuda dificultăților reale ale navetiștilor, îi face pe aceștia să fie la fel de adaptați la munca industrială ca acei din urban. Am în vedere, în orice caz, situația specifică din zona Pitești.

— Ce credeți că v-a ajutat cel mai mult să deveniți muncitor industrial ? — I-am întrebat pe Constantin Tudorache, lăcătuș montator la I.A.P., de fel din Mihăești.

— Imi plăcea să muncesc, fiindcă sînt de la țară. Am lucrat de mic pe lîngă casă. Aveam o vacă și alte alea. Știam rostul, îmi plăcea să curăț la vacă, la porc și d'asta m-am obișnuit și cu întreprinderea. Imi place să muncesc.

„Psihologii recunosc existența unei aptitudini generale pentru muncă — observă Septimiu Chelcea. Oamenii nu au numai aptitudini foarte specializate : pentru muzică, pictură, matematică, șoferie, mecanică sau tîmplărie ; toți prezintă, într-un grad mai mare sau mai mic, aptitudinea generală pentru muncă. Se pare că cel din mediul rural au foarte pregnant acest „dat inițial", pe care mediul de viață și munca din agricultură l-au dezvoltat puternic. Așa se explică de ce putem să construim automobile „Dacia" în satul Colibași".

Cercetările psihosociologice au evidențiat influența pe care o au relațiile umane în echipele de muncă și stilul de conducere democratic-participativ asupra adaptării la munca industrială. Aceeași puternică influență optimizatoare a adaptării industriale au înregistrat-o și cercetările sociologice de la Pitești. Tocmai pentru categoria de muncitori industriali de curînd proveniți din agricultură și din mediul rural — muncitori cu statut dublu : de muncitor și de țăran — factorii sociali și umani au cea mai mare valoare. Iată opinia unui muncitor din Colibași : „Chiar dacă cineva e vinovat, să se acționeze pe cale pașnică. Să nu vadă răutate din partea șefilor. Nu e bine să țipi la ei. Aici, și așa este zgomot. El, dacă vine de la țară, e obișnuit cu liniștea. Să nu se răstească nimeni la el. Se zăpăcește. Îl poți atrage cu vorba bună. Trebuie vorbit numai frumos".

Ieri aveau o vacă, acum minuiesc tehnica modernă

Adoptarea la munca industrială a muncitorilor din rural, care la I.A.P. formează circa 90 la sută din total, nu se realizează în faza inițială. Ea apare însă pregnant la veteranii acestui gigant industrial al Piteștiului. Despre ei ne vorbește directorul general, inginerul Dumitru Mihai, Erou al Muncii Socialiste :

— Niculae Voicu, Ion Ciocîrlan, Tudor Voicu și mulți alții, veniți în uzină din satul lor, sînt muncitori, dar au îi consider ingineri fără diplomă. Bunăoară, Ciocîrlan, de la scularie, și-a propus să facă singur carcasa cutiei de viteză de la „Dacia". Pînă nu a reușit, nu s-a lăsat. Înainte, plăteam multe sute de mii de lei valută pentru matrițe, acum le confecționăm singuri. Il cunosc pe Ciocîrlan de 15 ani. Intr-o zi mi-a spus : „Dacă îmi puneți la dispoziție materialele astea și astea, vă dau matrița !" I-am dat tot ce a cerut. Apoi ne-a spus : „Lăsați-mă în liniște !" Rezultatul îl vedeți. Cum să nu ai încredere în astfel de oameni ?

— Pe plan mondial — intervine Septimiu Chelcea — se impune tot mai mult o nouă direcție de organizare a producției, constînd în îmbogățirea muncii. Aceasta presupune lucrul în grupuri mici, încurajarea comunicării între toți membrii echipei, rotarea sarcinilor și schimbarea operațiilor de muncă, sporirea responsabilității pentru calitatea produsului realizat, îmbunătățirea continuă a procesului de muncă. La uzinele de automobile „Volvo" din Kalmar, Suedia, pe principiile psihosociologice de care vorbeam, în locul tradiționalelor linii de montaj, care impun sarcini și operații repetitive, s-a introdus un sistem de transport pe cărucioare electrice al șasiurilor, de-a lungul diferitelor echipe de montatori ce-și organizează și controlează singuri munca. Bilanțul pozitiv al acestei experiențe, în care nouă din zece muncitori practică rotarea posturilor de muncă, se exprimă nu numai în bucuria sporită a muncii, dar și într-un beneficiu economic sporit. Dv., tovarășe director general, cum vedeți posibilitatea de optimizare a adaptării muncitorilor din rural prin introducerea noilor principii psihosociologice de organizare a muncii și a producției ?

— Pentru mine ele nu sînt noi. Dispunem de cele mai moderne mașini și utilaje, condițiile de lucru sînt bune, eu stau între muncitori, iar pe cei mai buni îi recrutăm pentru stațiile noastre de Service din întreaga țară. La montaj mecanic, unde pericolul monotoniei este cel mai mare, dat fiind numărul mare al operațiilor repetitive, îi mutăm pe muncitori de la un post la altul, pentru a le oferi permanent elemente de noutate. În trei ani ei pot trece de la montarea bieletei sau a piuliței de rezervor pînă la proba mașinii, activitate complexă, care reclamă un sumum de cunoștințe tehnice și, în același timp, dă o anumită satisfacție psihologică : muncitorul „simte sub mînă" produsul final al trudei miilor de angajați ai Întreprinderii ! Am recrutat tinere muncitoare din mediul rural pentru școala de șoferi. Să ducă singure automobilele lor la pista de probă ! Adaptarea industrială nu este posibilă cînd repeți o singură operație de muncă.

Înregistrînd răspunsul directorului general, ne-a venit în minte, prin contrast, declarația unui muncitor de la uzinele „Ford", care o viață întreagă nu făcuse altceva decît să monteze piulițele de la roata stîngă a mașinii.

— Ce ți-ai dori mai mult în muncă ?

— Să ajung să montez și piulițele de la roata dreaptă.

Psihologia și sociologia pot contribui eficient la optimizarea procesului de adaptare industrială a muncitorilor proveniți din rural.

— Care este părerea dv. în acest sens, tovarășe director general Mihai Dumitru ?

— Rolul psihologului și sociologului este foarte însemnat. Ar trebui ca într-o întreprindere ca a noastră, cu atîtea mii de muncitori, să funcționeze nu unul, doi psihosociologi, căci astfel se pierd. În fiecare secție — și la noi o secție echivalează cu o fabrică mare — ar trebui să fie cîte un psihosociolog. Să-l cunoască pe muncitor de acasă pînă la fabrică ! Ca să aduc ceva societății, trebuie să cunosc omul.

Dispar amorașii, prințesele, bărcuțele...

Ruralul se urbanizează, dar, într-o anumită măsură, și orașul, în speță Piteștiul, se ruralizează. Această ultimă latură îmbracă un caracter temporar, dar ar fi nejust s-o ignorăm. De ce am ignora, bunăoară, faimoasele „nunți cu cort" ? În frumosul și ultramodernul cartier Trivale, de pildă, ale sînt organizate literalmente la umbra blocurilor. Vreo 300—400 nuntași intră în cortul cu schelet metalic ridicat ad-hoc — evidentă modernizare tehnologică față de situația de la țară, dar totuși evocatoare a locului de pornire — și sorb licori întăritoare, înveselitoare. Apoi, cu puteri sporite și chiote, se prind în danțul care durează, cum ar spune Alan Silitoe, de simbătă pînă luni. Amplificarea electronică este, bineînțeles, dată la maximum.

Ar mai fi de pomenit guițatul porcilor pe terenul dintre blocuri, în preajma sărbătorilor de iarnă sau faptul că foștii rurali, azi pitești, posesori de automobile, la a căror fabricare unii din ei vor fi contribuit cu mîinile lor, au înlocuit veșnicul cățel de plastic care dă din cap cu perne țărănești, unele din ele colorate strident în verde-albastru. Sînt doar cîteva exemple și nu facem un cap de țară din ele.

Se petrece, firește, și fenomenul contrar. La Mirghia și în alte comune din zona Piteștiului, muncitorii care fac naveta aduc deprinderi orășenești, materializate pînă și în modul strict de aliniere a caselor lor sau în insistența de a-și face trotuar în față, chiar atunci cînd nu sînt împinși de la spate de prescripțiile edilitare. Încet dar sigur, casele țărănești în care locuiesc navetiștii, violent colorate la exterior, „cocioîte", cum se spune aici, devin tot mai puțin numeroase ; încep să dispară de pe fațade amorașii, prințesele, bărcuțele și feții-frumoși pictați. Acest progres — repetăm lent, dar sigur — are un substrat psihologic mai adînc. Pur și simplu, după ce ai pășit de mii de ori prin centrul Piteștiului, cu admirabilele sale rezolvări arhitectonice, simți înlăuntrul ființei că nu mai poți face **altfel.**

„Ce va putea fi propășirea, dacă nu vom ști de unde am venit ?"

Dar dincolo de aceste transferuri în dublu sens, de ordin material sau al deprinderilor tehnice, asistăm și la un fenomen mult mai profund, la un transfer de valori morale dintre sat și oraș. Cu ajutorul unui grup de studenți și folosind mijloacele moderne de investigație, lectorul universitar Vasile Călinescu de la Institutul pedagogic Pitești a întreprins foarte recent, în trei comune reprezentative din județ : Nucșoara, Domnești și Mozăceni — de la munte, de la deal și de la șes — o cercetare de un interes deosebit privind orientările de valoare ale satului argeșean sub impactul industrializării și al urbanizării. Concomitent, au fost studiate mari întreprinderi industriale din Pitești, unde lucrează „sătenii". Ce duc ei la oraș, ce aduc ei de acolo pe plan spiritual, moral ? Nu vom intra în discuția amănunțită a acestei pasionante investigații — deoltfel, fiind atît de recentă, unele date statistice sînt încă în curs de prelucrare — dar vom da citeva rezultate de ordin calitativ.

O primă constatare, relevată de noi, cum vă amintiți, și în „raidul" efectuat la I.A.P. : „Nu fugim de muncile grele", declara, semnificativ, un țăran din Priboeni, turnător la o mare întreprindere pitești eană. „Interesant de notat — arată Vasile Călinescu —, mai toți turnătorii din secția respectivă proveneau din aceeași comună".

Se observă și o anumită dicotomie. Celor chestionați li s-a prezentat următoarea alternativă, fiind rugați să spună cum ar acționa : „1. — Dacă ai o cană cu apă, dă-o și vecinului însetat chiar dacă apoi veți răbda amîndoi de sete ! 2: — Udă întîi grădina ta !" Destui tineri care lucrează la oraș au înclinat spre răspunsul al doilea, în timp ce majoritatea sătenilor mai vîrstnici s-au declarat dispuși să împartă ultimul strop de apă cu vecinul.

Mișcă însă la tinerii țărani proaspăt urbanizați o nouă mentalitate, larg deschisă spre nou, spre progres. Cei chestionați au avut de ales : „1. — Obiceiurile trecutului și-au dovedit valabilitatea și trăinicia, ele ne dau un sentiment de siguranță. 2. — Obiceiurile trecutului au fost bune la vremea lor, dar acum trebuie să privim spre prezent și spre viitor". În marea majoritate, tinerii s-au orientat spre prezent și spre viitor. „Este o mentalitate tipic muncitorească, urbană !", comentează Vasile Călinescu.

Ce părere aveți despre religie, ce înseamnă ea pentru voi ?, investiga în continuare aceeași anchetă. Răspunsurile, în majoritatea lor zdrobitoare, atestă că tinerii muncitori de origine țărănească resping misticismul.

Și mai semnificativă ne apare orientarea care se degajă din următoarea „alegere" oferită de chestionar : „1. — Omul este incapabil să controleze natura, să prevadă seceta, cutremurele etc. 2. — Treptat, vom ajunge să stăpînim secetă, cutremurele și alte fenomene naturale neiaste." Or, simpla întîmplare a făcut ca, în conformitate cu o programare anterior stabilită a cercetării, această ultimă parte a chestionarului să fie difuzată **după** cutremurul din martie. Ei bine, marea majoritate a „ruralilor" angajați în industria pitești eană și-a exprimat încrederea în capacitatea omului de a birui stihiile. Din nou, o atitudine tipică pentru omul contemporan în contact cu tehnica modernă și în totală contradicție cu tiparele patriarhale.

Fiul ciobanului din Rucăr și cîți alții ca el, orășeni nu neapărat prin mutația operată în buletin, ci printr-un nou mod de a privi viața, au învățat, așadar, că electronul nu poate scăpa de pe orbită decît la comanda omului. Ei vor lucra mîine la reactoarele Institutului de reactori nucleari și energetici din Pitești, vor produce poate, la Colibași, automobile electrice, vor face naveta la oraș nu numai de la Costești, Oarja, Bradu, Albota, Boscov, Băbana, Hîrtiești, Căldăraru, ci, poate, de la Pămînt la Lună, fără însă a uita ascendența lor rurală, singele lor țărănesc, dimpotrivă, mîndrindu-se cu el. Spunea Alecu Russo, contemporanul nostru, deși a trăit acum un veac : „Ce va putea fi propășirea dacă nu vom ști de unde am venit ? Ce mingiieri putem simți noi, ostașii propășirii, dacă nu știm mărimea luptei ?"

LIONEL NIȚESCU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Interior de cetate sau argument pitești ean că naveta nu-i totdeauna o pacoste

Pantheon

Statuia lui Coșbuc

În fața Teatrului Național din Cluj-Napoca s-a ridicat nu demult statuia lui Mihai Eminescu. Așezată în partea stîngă, dreaptă rămasă descoperită invită o altă statuie și socot că s-ar cuveni pe drept alături de Eminescu să fie așezat marele poet național George Coșbuc. S-ar cinsti astfel și aici memoria adîncului patriot lucrător în sămînța cuvîntului: traducătorul neîntrecut al lui Dante, poetul țărănimii noastre născut aici, pe dealurile Transilvaniei. În fața teatrelor e locul potrivit cinstirii poeților, a celor care nu mai sunt. Ei pot fi ușa de intrare în aceste lăcașe ale spiritului unde se rostește adevărul unei Patrii, unde cei tineri deprind fața dreptății și tăria de caracter, unde oamenii se familiarizează cu făpturile jertfitoare ale istoriei naționale și universale. În fața teatrului din Weimar se află Goethe alături de Schiller, întruchipați în bronz peste veacuri. Sunt poeți naționali ai Patriei lor, au fost contemporani și vor rămîne împreună mereu.

Din țintirimul Belu unde îi odihnesc osemintele pogorîte în pămînt înainte de a fi văzut alevea împlinit visul și lucrarea sa de o viață, anume unirea Transilvaniei la **trupul** maicii Patrii, din umbra teiului de lîngă Eminescu s-ar cuveni să se ridice statura domoală de țăran luminat, cu pălăria uriașă în mînă, să-și treacă umbletul sacerdotal pe la Cozia lui Mircea cel Bătrîn și să se așeze acolo, la poala Feleacului în bronz, alături de Eminescu, acest înțelept al lirismului românesc, vocea pămîntului acestuia zbuciumat ce-și caută chipul transfigurat, străpuns de dorul nemuririi.

În acest fel s-ar adeveri cuvîntul celuilalt mare poet național de origine transilvană, Octavian Goga, care spunea că o cetate se apără nu numai cu oștiri, ci și cu statuile poeților, iar Blaga, privind Clujul noaptea, într-o poezie a văzut cum sămînța aruncată de semănător nimerind pe caldarîmul orașului s-a prefăcut în statuie, statuia lui George Coșbuc.

IOAN ALEXANDRU ■

Fără prejudecăți...

Degradare... sub ocrotire

Nenumărate vestigii presărate pe întregul pămînt al patriei — de la ruinele Tomisului și Histriei bîntuite de valurile mării, pînă la bisericile din lemn ale Moldovei, faimoasele mănăstiri ale Bucovinei și cetățile țărănești ale Transilvaniei — vestesc un trecut clocotitor, neasemuit de bogat în tradiții de luptă pentru libertate și neatîrnare. Statul nostru nu precupețește nici un efort pentru întreținerea și perpetuarea acestor edificii cultural-istorice, cu toate acestea...

Banatul este relativ sărac în monumente istorice, dar și aici s-au depus eforturi considerabile. Să amintim numai renovarea castelului Huniade, care adăpostește azi Muzeul Banatului. De aceea e de neînțeles că unul dintre cele mai de preț monumente nu numai ale Banatului a fost uitat și se află într-o stare avansată de degradare. Este vorba de clădirea teatrului din micul centru minier Oravița din județul Caraș-Severin, construcția căruia a fost încheiată la 1 iulie 1817, cel mai vechi teatru încă existent din sud-estul Europei. În arhivele comisiei pentru ocrotirea monumentelor este specificat, ceea ce știe fiecare elev din Oravița : în anul 1806 a luat ființă aici „Asociația diletanților", care, din inițiativa tinerilor români și germani, a pornit o campanie de strîngere a fondurilor necesare pentru ridicarea edificiului teatral. Președintele asociației, Ion Niuni, s-a ocupat de lucrările de construcție, pentru proiectare și realizare au fost angajați arhitecți din Viena. De la premiera din 8 octombrie 1817 au trecut aproape 160 de ani. Acest lăcaș al muzelor este astăzi cea mai veche clădire de teatru din România. Pe această scenă au fost primiți ca oaspeți George Enescu, Antonio Roncheti, Egizio Massini, Sultana Ciuc, frații Röder din Viena, Matei Millo, Mihail Pascaly și Mihai Eminescu (suflerul trupei), Iancu Brezeanu, C. I. Nottara, Ciprian Porumbescu, Constantin Tănase și neuitata Agatha Bârsescu.

Cînd fondurile bănești erau asigurate, au lipsit experții pentru întocmirea proiectului ; cînd proiectele erau la dispoziție, s-a consumat termenul pentru fondurile alocate ; cînd iarăși s-au pus la dispoziție banii, nu s-a găsit o întreprindere de construcții care să fi executat lucrările. Rezultatul : un edificiu măreț, de prim rang, al culturii noastre se degradează văzînd cu ochii sub frumoasa egidă a ...ocrotirii monumentelor de către Direcția patrimoniului național. Clișeele alăturate reprezintă un interior, și curtea, teatrului unde staționează un autobuz, urmînd de mult să fie casat. Decoruri și culise mai mult decît deplorabile...

NIKOLAUS BERWANGER ■

Duminică, la ștrandurile bucureștene

Duminică, 19 iunie, cînd peste București începuse să cadă, încă de la primele ore ale dimineții, o zăpușeală de zile mari, însoțit de colegii mei Elena Ghera și Nelu Dumitrescu, ne-am amestecat printre clienții a cinci ștranduri, mai mari, mai mici, mai noi sau mai vechi. Evident, nu ne-am prea gîndit noi dacă ștrandurile contrazic sau nu dictonul că-n apa aceluiași rîu nu te poți scălda de două ori. Problema numărul unu a raidului nostru a fost aceea de a consemna, chiar și pe scurt, care sînt posibilitățile unui bucureștean dornic de ștrand într-o duminică extrem de călduroasă.

Ne-am oprit, mai întîi și-ntîi, la ștrandul Ciurel, între Podul Grant și cartierul Militari, un ștrand micuț, cam de categoria a doua, amenajat acum 10 ani, cu multă verdeață, chiar și cu o livadă de meri și pruni ale căror fructe n-au mai ajuns niciodată să dea în pîrg. Apa, adusă tocmai din Argeș, printr-o legătură directă cu barajul Ciurel, puțin cam pămîntoasă, dar mereu împrospătată, prin curgere continuă. Capacitatea ștrandului, 2 000 de locuri. Spații de joacă, chiar și cu mingea, iarbă verde, nisip, pomi. Înfloritor comerțul, dealtfel interzis, cu bomboane agricole, adică semințe de floarea-soarelui și bostan, aproape inexistent celălalt comerț, pe care ar trebui să-l asigure restaurantul „Mehadia". Biscuiți, eugenii, napolitane și țigări, plus cîteva sticle de apă minerală și răcoritoare care, de-abia puse în vînzare, se terminau văzînd cu ochii. La toate întrebările noastre, vînzătoarea Ioana Tolea a cam ridicat din umeri. În cele din urmă ne-a spus că dacă ar avea și ea un frigider, ar mai putea vinde mici, frigărui sau chiar și niște aperitive. Subscriem la ideea respectivă în speranța că ea ar putea fi recepționată de cine trebuie.

La ștrandul din Drumul Taberei, foarte cochet, dat în folosință anul trecut, cam pe la mijlocul verii, lume multă, foarte multă. Trei bazine, unul pentru copii, cu apă în continuă primenire, unul pentru înotători și-al treilea, prin dimensiunile sale, bun și pentru întreceri sportive, altfel spus un bazin olimpic. Puține locuri de joacă, puțină plajă, puțină umbră, puțină verdeață, dar cu apă curată, schimbată o dată la două zile. La bufet, deși vînzătoarea Maria Grigoraș începe programul la ora 11 (ștrandul se deschide la ora 7) era prezentă încă de la ora 9, dar nu prea avea ce vinde. Aceleași delicatese neapetisante, adică biscuiți, napolitane, eugenii, țigări, răcoritoare la... umbră (gheața nu sosise încă), și un nectar de portocale, adus, evident, din import, dar care, la prețul de 7 lei, nu tenta pe nimeni. Din cînd în cînd, ni s-a spus, am mai adus și mici, dar ieri, sau azi, la restaurantul „Drumeț", de care ține bufetul, a avut sau are loc o nuntă. Celor care și-aduc mîncare de acasă bravo lor ! Celorlalți, compasiunea noastră, a nuntașilor, probabil, și a responsabililor de la respectivul „Drumeț". O remarcă în plus pentru nota civilizată care domnea în cele două mici ștrănduțe, ba chiar și pentru faptul că raidul nostru a călcat pe urmele inginerului Marin Mihăiță, directorul secției Exploatare-Lacuri, din cadrul I.C.A.B., instituție care patronează toate lacurile și ștrandurile publice ale Capitalei, director care trecuse în control pe la absolut toate ștrandurile. Așadar, ca o concluzioară, întrucît vizitaserăm două mici ștranduri, toate bune și frumoase, mai puțin comerțul, amănunt nu lipsit de importanță, mai ales că la următoarele ștranduri, al Tineretului (devenit Complex sportiv), Floreasca I, numit și Bordei, sau Lacul Tei, acestea din urmă avînd o capacitate totală de 75 000 de locuri, cifră care, desigur, aproape că ne sperie, reprezentanții comerțului, mai exact spus restaurantele „Lido", „Bordei" și I.A.P.L. — Bistrița (sectorul 2), s-au străduit și, pe alocuri, au reușit să fie la înălțime. Adică, deși în preajma chioșcurilor sau tonetelor am remarcat o evidentă înghesuială, numită coadă, oamenii aveau totuși ce să cumpere. Mici, crenvurști, frigărui, prăjituri, fructe, înghețată, articole de plajă, jocuri și materiale sportive. Consemnăm prezența oportună, peste tot, a cadrelor medicale care asigurau o asistență medicală de prim ajutor. Am mai reținut, pentru cititori, o informație importantă : la ștrandul Tineretului, sub îndrumarea a 15 profesori de educație fizică, au început primele cursuri pentru învățarea înotului. Le pot urma toate persoanele de la vîrsta de 4 ani în sus. Se asigură învățarea înotului în 2 săptămîni, cu două ore de curs zilnic în bazine special amenajate.

Continuînd consemnările noastre, din dialogurile avute cu responsabilii celor cinci ștranduri, am reținut, din partea lor, supărarea, necazurile și greutățile ce le sînt provocate de lipsa de educație elementară a cîtorva clienți certați cu normele eticii sociale. Mizăm, ni s-a spus, pe un ajutor sporit din partea opiniei publice, care să ia atitudine împotriva celor certați cu bunul simț. În ceea ce ne privește, din lipsă de spațiu deocamdată, emitem promisiunea că vom reveni cu o dezbatere mai largă, mai amănunțită a acestei probleme.

În încheiere, nu neapărat ca o concluzie, am luat drept bune spusele colegului nostru Nelu Dumitrescu, cum că, la ora actuală, la București, în ștranduri, dacă ar mai fi pusă la punct și problema alimentației publice, se poate petrece un concediu plăcut, cu nimic mai prejos decît într-o stațiune de odihnă.

VICTOR NIȚĂ ■

În Drumul Taberei, din ușa blocului pînă la ștrand nu e decît un pas

La Ștrandul Tineretului vin în general tineri

Transpirînd pentru o răcoritoare

Laureat al Festivalului național „Cîntarea României"

Pe cărările țării

Sigur plutind pe cărările țării
în urma timpului merg
Ca un ochi de pisică în spatele bicicletei
Și pietrele astea — ca niște cronici străvechi
Luminează cu calciul lor straniu.
Strecurindu-mă printre crengi
Pricep cum trebuie să se nască, pădure, bătrînii
Trebuia-n rădăcini să se acopere la ivirea puhoaielor,
O, nu pentru drămuitsea într-un ban docic,
Nu pentru aurul lui ar fi bine-n casă să am
E nevoie de altar părintesc,
E nevoie de altar totdeauna.
Încrucișîndu-mă pe potecile vîntului
Cu voi-un suflet venind, speriat las povară,
Eu îl iau viitor, el mă crede trecut,
Tot ce știm și nu știm, ne lăsăm unul altuia
Ca și cum e un schimb legiuit de copii,
Trebuiau să se facă săgeți lungi bătrînii
Să ne-arate destinul sub nourii vii.
O, cînd pielea miroase a sămînță și a bulgări,
Iartă-mă lume că, agale plutind
Pe cărările patriei,
În urma timpului îmi duc roșul trup
Ca un ochi de pisică, în spatele bicicletei.

Undeva nucii...

Undeva nucii sparg capul plopilor cu fructele lor,
cu briceagul penelor păsările zgîrîie dealul,
vîntul smulge cămașa apelor
pe cînd minjii se mușcă-ntre ei.
Izbite, gardurile de drumuri
strică oalele de lut întoarse cu gura-n nalbă,
oasele se-ating de traiectoria soarelui
ca un surîs de-o barbă tare albă.
Și fîntînile-și aruncă singurii ochi
în setea trecătorilor, dîndu-le un al doilea văz.
Undeva moartea se izbește de dragoste
și-o bârză își ucide puiul în plus,
ploaia deschide undeva o piață
și vinde cerul ca pe un supus.

DUMITRU ȚIGANIUC ■
profesor, Cenaclul literar „Arthur Enășescu", Botoșani

Maeștrii ai artei populare

Un meșter, un animator, un pedagog

La Cîmpulung Moldovenesc, unde lumea începe de la Podul Bucătarului și se sfîrșește doar odată cu viața nepieritoare, ce să facă el, Mihai Lăcătușu, la cei 72 de ani ai săi ? Fluiere. De la 5 ani cîntă și face fluiere plecat cu oile peste apa Moldovei scînteietoare. Dealtfel, cînd l-am căutat, nu demult, nici nu l-am găsit la „muzeul" său de acasă. Unde-l Mihai Lăcătușu ? Pe Izvorul Alb, sub Piatra Buhii, ca o poartă în drum spre Rarău, la casa înconjurată de izvoare, unde el s-a născut și unde are un loc de cosit. Meșterul Lăcătușu nu se mîră prea tare văzîndu-mă sărind dintr-o căruță. Toată lumea știe unde e Piatra Buhii (la stînga, cum vii de la București). L-am întors de la trebi și iată-ne în mijlocul unei impresionante colecții de fluiere, buciume, trîmbițe și alte asemenea minuni săvîrșite de mîinile pricepute mele gazde. Fluierele sale cu sunet de Bucovină au fost prezentate la Tokio, Berlin, Oslo, Ankara, Londra. „Prin '49 m-a aflat Tiberiu Alexandru, de la Institutul de folclor — îmi istorisește meșterul descoperirea sa. Căuta el fluiere. Astea-s zic. Restu-s tilinci". Tilinci ? „Cel mai primitiv instrument de suflat. Se face de cînd dă mîzga prin răchiți. Din mladă scoatem lemnul și rămîne tilinca. Trebuie pricepere, înainte de toate, în a găsi lemnul." Mihai Lăcătușu, om al pădurii și fără astîmpăr, ascultă copacii, caută lemnul de rezonanță pălindu-i în trunchi, ascultînd. „Pentru că, vezi mata, metalul n-are dulceața lemnului. Sînt lemne între lemne ! Lemnul de rezonanță nu stă la drumul mare. Ca și omul. Trebuie întîi găsit și ascultat dacă spune ceva din picioare. Un lemn de rezonanță abia se formează la vîrsta de 70 de ani. Trebuie să fie trecut bine de 150 ca să fie ales. „Și pe Lucian Blaga l-a încercat o mare tăcere înainte de a fi dat drumul la cînt. Copacii care sînt suciți după vînt nu sînt buni. Se folosesc pentru doage. Buni îs cei drepți. Cum am spus, ca și omul. Frumos, frumos, dar de unde să știi cum cîntă ?" „Din ce cînți mai bine, Mihai Lăcătușu ?" — întreb eu. „Apoi, după cum îi-e inima. Dacă ai un necaz, din fluierul mare, adică din caval, că acela-i mai jelos și îți ia supărarea ; dacă te zădărește cineva la joc, din cel mic, pe acela îl faci cum îi mujdeiul. Dar nu toate cîntecele se potrivesc aceloraș instrumente. Unele sînt lenețe, întîrziate".

În vizită la Institutul de etnografie și folclor, Mihai Lăcătușu a avut o revelație — tilinca și fluierul fără dop se găsesc numai în Bucovina. Acestea sînt mai bune pentru orchestră. Nici trîmbițele învelite în coajă de mesteacăn nu sînt mai prejos.

— „Pentru filmul **Mihai Viteazul** mi s-a cerut să fac un corn uriaș, neam de aproape cu trîmbița. Cîtă jale și spaimă în acest instrument !"

Meșterul cîmpulungean are virtuți de animator și de pedagog. „După ce am auzit eu la radio fel de fel de formații artistice, m-am gîndit : la Cîmpulung tilinca, fluierul și cobza, ce fac ? Și am adunat băieți buni să-i învăț. M-au numit încă din '51 director la Căminul cultural. Să fi văzut atunci pe stadion — „Măi tovarăși, talpa sus, / Să fim primii la concurs !" Jucau flăcăii din Fundu-Moldovei, din Vama, din Pojorîta și Breaza, din Izvoarele Sucevei și din Moldova Suliței. Am făcut formații de fluieraș în care, cu timpul, am inclus trîmbița și cornul. În loc de tobă foloseam cornul. Totul se poate. De-acum înainte ar trebui să preia cineva științific ceea ce am făcut eu. Un om cum îi Dumitru Fărcaș, de pildă. Eu nu știu să predau un cîntec. Să-i orchestrez. Eu construiesc. Interpreți s-or găsi. De la mine au învățat mulți tineri care mai apoi, devenind profesioniști, n-au lepădat fluierul. Cum să nu-mi aduc aminte de fluierașul Mihai Candrea, de trîmbițașii Viorel Mîndrilă și Gheorghe Bogoș, de cornistul Ion Horga ori de fluierașul de renume Silvestru Lungoci ! La mine acasă s-a înființat o secție a școlii populare de artă din Suceava". (Privirea îmi cade pe un panou înrămat : clasa I B Pădurari. Elevi din județele Suceava, Neamț, Bacău, Vrancea, Vaslui).

— „Ieri am avut examen cu promoția a II-a din cadrul Școlii populare de artă — sectorul „Inițiere în construcție și interpretare la instrumentele vechi". Examenul s-a ținut tot la mine acasă. Prin cele odăi".

Aflăm că elevul trebuie să se prezinte cu instrumentul pe care l-a realizat personal și să interpreteze două cîntece. Cîteva întrebări teoretice cu privire la tainele construcției încheie proba. „Este singura secție pe țară" se mîndrește Mihai Lăcătușu.

„Între cei pregătiți de mine pentru Festivalul național „Cîntarea României" am avut și un laureat cu tilinca — Gavril Pașcaniuc. Cu Ferdinand Michitovici din Cîmpulung Moldovenesc — cineast amator — am realizat un film despre școala mea de fluieraș, despre setea de cîntec". Și într-adevăr, l-am văzut pe Michitovici urcînd treptele măiestriei artistice, cucerind locul I la faza republicană a Cîntării României, pentru creație cinematografică. În casa lui Mihai Lăcătușu printre tulnice, fluiere, cobze își găsesc locul numeroase diplome înrămate. Mă apropii și disting : Diplomă — Festivalul de folclor al țărilor balcanice și din zona Mării Adriatice — iulie—august 1972. Pe bundița lui Mihai Lăcătușu strălucesc Medalia Muncii, Ordinul Meritul Cultural clasa a III-a, Medalia de aur de la concursul formațiilor teatrale și muzical-coregrafice din 1974, însigne, mărturii ale unei treceri semețe prin lume cu fluierul de care noi, cei ce cunoaștem și orga și pianul, vom mai avea încă multă nevoie.

Ating cu mîna mobilierul meșterului din Cîmpulung Moldovenesc — o masă de lucru pentru construit buciume pe picioare din rădăcini strașnice de copac, o masă de flori dintr-un brăduț așezat pe cele trei tulpine ale sale, o vază dintr-o scorbură de copac, obiecte care au făcut doar o jumătate de pas înspre lume, trupul și spiritul lor rămînînd în trunchiul lemnului, ca un refuz al înstrăinării. Ai impresia că dacă le-ai atinge fără smerenia cuvenită ele s-ar retrage imediat în copac. „Sînt pentru mîngîiere și înfrumusețare" rupe tăcerea Mihai Lăcătușu. „Așa-i pe la noi, la Cîmpulung. Dar luați loc !" Și iau loc pe un scaun cu trei picioare care cere o aleasă cumpănire a vorbei dacă vrei să nu te răstorni.

ADI CUSIN ■

VIOREL CRISTEA : **Atacul,** premiul I, artă naivă

Dintre sute de catarge

Începînd cu ediția de față, toți cei ce aspiră să-și afirme talentul în domeniul literaturii, artelor plastice, muzicii, creației populare au la dispoziție o pagină a lor, purtînd drept titlu acest vers ce și-a dovedit cu ani în urmă bunele auspicii pentru debutul multora dintre literații de azi. Invitația de a ne trimite cu încredere scrierile, lucrările de artă plastică, compozițiile și alte creații se adresează deopotrivă talentelor din rîndurile oamenilor muncii, intelectualilor, elevilor, studenților. Cele găsite reușite vor fi publicate în paginile revistei sau promovate în spectacolele cenaclului „Flacăra" și expozițiilor noastre. O poștă a redacției, o rubrică de opinii și prezentări va întreține un viu și deschis dialog cu toți colaboratorii acestei pagini.

Laureat al Festivalului național „Cîntarea României"

Viorel Cristea, un țăran cu darul picturii de peisaje

Una din cele mai frumoase pînze remarcate la expoziția republicană a artiștilor plastici amatori și populari — și anume premiul I al Festivalului național „Cîntarea României" — e semnată de țăranul Viorel Cristea din Ghilad, un sat de prin preajma Timișoarei. Tabloul imaginează o bătălie la 1877. Organizatorii au evidențiat aici nu atît înălțimea sentimentului patriotic și ardoarea povestirii, cît niște calități de pictor de șevalet cu totul ieșite din comun. Omul acesta, trecînd de-acum de tinerețe, nu a învățat pictură de la nimeni. El a început prin a produce tablouri convenționale, cu pomi, case de la țară și piriuri sub clar de lună, în genul celor pe care le vedem comercializate adesea prin consignații, poze urîte care strică interioarele și pocesc gustul omului, dar s-a răzvrătit curînd contra dulcegii de cortină la bilci a acestor peisaje și a început să observe lucrurile vieții lui de sătean, obiceiurile oamenilor. Au rezultat curînd niște vederi ale muncii pe ogoarele Banatului de o frapantă autenticitate. E greu de spus ce este acela un colorist. E mai ușor de arătat opera unui colorist atunci cînd ea apare. În peisajele lui Viorel Cristea culoarea se leagă precum vorba în cîntul celui care zice balade din bătrîni.

Sînt destui oameni care consideră arta naivilor o chestiune de modă. Ei greșesc. Se petrece, cum vedem, un proces de democratizare în cîmpul artei. Arta e un lucru al tuturor, numai că marele criteriu rămîne tot calitatea exprimării. Cîntecul popular a avut dintotdeauna o mare răspîndire și nimeni nu-l socotește un fapt al modei. Odată procesul artei naive deschis, e puțin probabil ca el să fie întors în anonimat acolo de unde își trage puterea. Sigur, între tablouri cu un talent des și gînd autentic pot apărea, și chiar apar, multe făcături. Dar nu la fel se-ntîmplă oare și în expozițiile profesioniștilor ? E la îndemîna noastră să cultivăm numai elementul valoare și să-l propunem atenției publice. Cît timp o pictură, ca aceea semnată de Viorel Cristea, nu ține să imite altă pictură, cîtă vreme ea ne trezește sensibilitatea să-i spunem numai pictură, de ne e greu s-o numim ție și naivă.

TUDOR O. ■

Vitrina artelor

Între clasic și baroc (XXXI)

Van Gogh

Cei care sînt de partea grîului

1.

Ce lipsește acestui lan de grîu care se întinde în fața mea pînă la orizont, pentru ca el să semene cu cel pictat de Van Gogh ? Corbii ? Nu, desigur, întrebarea e naivă și mi-o pun numai pentru a constata lipsa ei de sens. E ca și cum m-aș întreba : ce defect optic trebuie să aibă cineva pentru a deveni Don Quijote ? Sau : ce diagnostic pentru a deveni Van Gogh ? Tocmai am închis o carte în care autorul, un francez, face o lungă listă de nume ce ne-ar fi putut sugera că bolile au avut un rol important în istoria artei... Homer orb, Lucrețiu tot atît de anxios ca și Kierkegaard și tot atît de disperat ca Baudelaire, Pascal suferind de dureri de cap insuportabile, Rousseau victimă a ereditații, Hugo auzind voci noaptea și întorcînd mesele, Nerval nebun, spînzurîndu-se, Flaubert avînd halucinații, Leopardi urmărit de o melancolie neagră în care nu se știe ce rol a avut defectul său fizic, Proust retras în boala și în singurătatea sa, Dostoievski născîndu-se epileptic, Hölderlin și Nietzsche murind nebuni, Pavese înghițind o doză ucigașă de somnifere într-un hotel ; și, cu inima strînsă, noi românii adăugăm acestor destine tragice destinul lui Eminescu... Nimeni nu contestă, se pot da destule exemple de nume celebre care au intrat în același timp în istoria culturii și în cea a suferinței... Și totuși voi refuza să consider arta o problemă clinică, chiar dacă biografiile unor mari artiști pentru a fi complete au cerut din nefericire colaborarea psihiatrului sau a medicului legist. Cei care explică geniul lui Baudelaire prin sifilis și al lui Van Gogh prin nebunie n-au decît s-o facă mai departe dacă nu vor să înțeleagă nimic din misterul artei. Ceilalți vom repeta că arta nu este o maladie, fie ea și subtilă, ci o formă de luptă pentru adevăr.

Îmi amintesc că am nimerit odată (sînt mulți ani de-atunci) într-o pădure stranie, neverosimilă, de nuci de piatră. Era aproape seară, soarele la asfințit înroșea cerul și rătăceam pe undeva prin munții Mehedinților fără să caut ceva anume. Cînd am întîlnit nucii aceia nici nu mi-a venit să cred. Erau nuci adevărați, numai că transformați în propriile lor statui, pietrificați. Am aflat ulterior explicația. Coasta aceea de munte era calcaroasă. Cine știe cum au apărut acolo, dar, crescînd, înfigîndu-și rădăcinile între crăpăturile rocilor, nucii luau odată cu seva și cristale de calcar. Ceea ce le dădea viață, în același timp îi ucidea. Cristalele de calcar se depuneau în fibra lemnului și treptat o pietrificau. Pînă la urmă, nucii au devenit în întregime de piatră, răstigniți în singurătatea munților ca niște statui fantastice și înfricoșătoare. Cînd vîntul sufla mai tare, crengile rămase nerupte, sunau ca niște pietre lovite.

Această pădure de nuci de piatră îmi amintește de Van Gogh. Sau Van Gogh îmi amintește de pădurea aceea neobișnuită ? Oricum, destinul lor seamănă. Din clipa cînd a sosit în sud, în Provența, Van Gogh absoarbe în pînzele sale o lumină care înalță și ucide ; care îl hrănește și îl apropie de moarte.

Umbra unui nor trece peste copacii încinși de căldura verii. La Arles n-am fost niciodată decît prin intermediul picturii lui Van Gogh, însă îmi închipui că suflarea mistralului dă însomnii chiparoșilor și măslinilor, iar în lumina necruțătoare sînt ceasuri ale zilei cînd rătăcește acolo umbra unui martir care, iubind pînă la suferință ceea ce urma să piardă, a pictat corbi deasupra unui lan de grîu. Apoi... Nimeni nu știe exact cum s-a petrecut drama. Ceea ce se povestește îndeobște... A împrumutat un revolver sub pretextul să împuște corbi. S-a dus în cîmp, s-a sprijinit de trunchiul unui copac și și-a tras un glonte în inimă. Iată aici aproape toate elementele picturii lui Van Gogh : cîmpul, vara, copacul și, mai ales, inima sa.

Da, mai ales inima sa. Căci înainte de a fi o temă de istorie a artei, Van Gogh e o temă umană. Și fără voie orice discuție despre el alunecă din estetică în etică. Dacă boala l-a influențat, ea a făcut-o în alt sens decît cel al explicațiilor clinice care au văzut și în El Greco un produs al astigmatismului ; ea l-a determinat să iubească totul fără să-și mai ia nici o precauție. A mizat totul pe lumină și cînd corbii au apărut deasupra lanului de grîu a înțeles că va pierde.

Grîu și corbi laolaltă în sărbătoarea soarelui Proveței. Nu e prima dată cînd lumina năvălește în pictură, dar niciodată ea n-a vorbit astfel despre inima unui om. Nu cunosc o sărbătoare mai tragică a soarelui decît cea din Lanul de grîu cu corbi. Și nu cunosc un alt caz în care disperarea să fie atît de aproape de fericire, iar lumina atît de aproape de moarte. Dacă n-am cunoaște tragedia sfîrșitului lui Van Gogh, am fi tentați să credem că în nici un alt anotimp pictorul n-a fost mai fericit.

Și, poate, chiar a fost. Picta într-un ritm frenetic, într-un fel de febră epuizantă de dimineața pînă seara, în plin soare, fără odihnă. Sînt o locomotivă care pictează, spunea el despre sine. Și ar trebui să ne aducem aminte ritmul înfricoșător în care și-a scris Nietzsche ultimele cărți pentru a afla un echivalent. Se simțea făcînd parte din lumea grîului, grîul acesta care a încolțit în pămînt și a crescut pentru a fi măcinat. Ah viața, „pricina despărțirilor, a plecărilor"... Grîul e obosit de soare, iar corbii întunecă vara. Destinul este acolo, în aripa lor amară care se lovește de spicele calde. Van Gogh nu trebuie decît să întindă mîna ca să-l atingă. Și el știe că iubind lumina grîului își pledează cauza.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

Aparență și esență

Oameni de acum o sută de ani, care n-au participat direct la Războiul pentru independență. Oameni care, atunci, erau preocupați de eficiența bănească a unei căsătorii dintre doi tineri care nu se iubeau ; de pericolul unei mezalianțe între doi tineri care se iubeau ; de salvarea bazei materiale a unei nobleți familiale scăpătate, a unui nume cîndva de prestigiu, dar ajuns fără acoperire. Oameni care nu aparțin unor categorii certe : un bătrîn boier fără moșie, o fostă țărăncuță care trăiește destul de boierește, un român căsătorit cu o unguroaică. Oameni care vorbesc despre independență, sînt preocupați de ea, sînt contemporani cu războiul pentru cucerirea ei, dar nu sînt eroi ai lui. Oameni ai Ardealului, pentru care independența a venit mai tîrziu decît pentru conaționalii lor din Principate. Ar părea că, scriind „Patima fără sfîrșit", Horia Lovinescu s-a folosit de pretextul evenimentului Războiului pentru independență pentru a istorisi o dramă de familie. Adevărul însă e altul : Horia Lovinescu a recurs la pretextul unei drame de familie pentru a istorisi, dramaturgic, nu războiul independenței, nu un anume moment al cuceririi independenței, nu niște fapte, ci procesul evoluției independenței de la starea de nevoie, de cerință inconștientă la starea de ideologie precisă, pe temeiul căreia încep atitudinile colective. Adevărul e că personajele lui Horia Lovinescu își capătă conștiința independenței luptînd să se elibereze de prejudecățile timpului lor, Horia Lovinescu a privit Războiul pentru independență ca un război al fiecăruia cu sine, cu oamenii din jur, cu epoca, pentru dobîndirea unei conștiințe naționale, a unei conștiințe politice. Horia Lovinescu a scris o piesă despre Războiul pentru independență dus pe cîmpurile de luptă intime din sufletele oamenilor.

Dramaturg veritabil, Horia Lovinescu, spre deosebire de simpli „dialoghiști", a sesizat pericolul ilustrativismului în scrisul despre războiul independenței și, evitîndu-l, ne-a oferit o altă posibilitate de interpretare, o altă extremă. Aceea a unei istorii dramatice cu oameni de atunci. Oameni cu o viață în care politicul, în aparență, e difuz și inconsistent, dar care, în esență, e pregnant și perpetuu. Oameni-personaje care ne dezvăluie ceea ce nu-i scris în foile unui oarecare calendar de perete, ceea ce noi n-am învățat încă din clasele primare. Și ne dezvăluie nu direct, ci implicit-artisticește.

Pe scena Teatrului de stat din Arad, montarea, condusă de Costin Marinescu, are un ritm lent, care, la început, prinde bine, pentru că dă greutate și morgă spectacolului cu această piesă cu destule personaje bîntuite, cam nefast, tocmai de morgă ; dar ritm care, în partea a doua, duce la o oarecare lîncezeală. În rest, lucrurile se desfășoară la nivelul calificativului bine. Un bine serios, dar cuminte. Scenografia — arhitect Petre Pădureț — funcțională, corectă, dar cam ștearsă. Demonstrația actoricească este omogenă, cu unele nuanțe : Elena Drăgoi, Ion Costea, Virgil Müller, Eugen Tănase, Mariana Müller și Iulian Copacea se disting de-a lungul întregii lor partituri ; Emilia Dima Jurcă, doar în scena aducerilor aminte din tinerețe.

Foarte frumoasă în spectacol, chiar deosebită, este ilustrația sonoră. Bănui că afirmația mea o să surprindă. Dar nu mi-am îngăduit să glumesc, ci am ținut să relev marcat, cu seriozitate. Pentru că rar, mult prea rar, ilustrația la spectacolele de teatru se face exclusiv cu muzica izvorîtă din acest vechi și minunat instrument care-i vocea omului.

NELU IONESCU ■

P.S. Fotografia de mai jos — cu actorii Dimitrie Bitang, Ștefan Hagimă, Leonard Calea — este dintr-un alt spectacol — cel al Teatrului dramatic din Galați — tot cu această piesă care, dincolo de neîmpliniri de nuanță, obligă la spectacole bune, le determină.

Expoziții

Alma Rusescu; Péter Pusztai

La Galeria Simeza, expozițiile de o frumoasă ținută a doi graficieni tineri. Gravurile în lemn, „În capul fibrei", semnate de Alma Rusescu readuc în interesul public, cu o stăruință programatică, s-ar zice, o tehnică de o alensă expresivitate, foarte potrivită azi unei poetici sobre și cultivate. Dimensiunile, prin forța lucrurilor, reduse ale suprafeței de gravat îi îndeamnă pe artist la o tratare plină de rigoare, a întregului și a detaliului ; fondul cultural, foarte activ și permanent proaspăt la junețe, obligă la rezolvări surprinzătoare. Artistul tinde spre o fină polemică tehnică — îndeosebi cu cele tradiționale în domeniu — planșele merg aproape întotdeauna spre ciclu. Discuția despre dimensiunea acestor xilogravuri are însemnătatea ei. Grafica multiplicată pe care o vedem în ultimele decenii în expoziții caută parcă prin mărime și prin șoc optic o confruntare cu pictura. O tendință păguboasă. Să ne gîndim numai ce-ar fi dacă o tendință contrarie ar voi în toate modestia ex libris-urilor. Alma Rusescu imaginează „Portrete" și „Simetrii" ușor grotești, în fapt conflicte tari ale albului cu negrul, la scara foarte dragă amatorului de stampe. Incizia are multă varietate, pata compactă de tuș e fulgerată de hașură albă, obiectele și personajele au un freamăt în ele care ni le face simpatice, deși simbolica preferată de artist e încă plină de obscurități.

Dacă avem sensibilitate și un dram de inițiativă la așezarea datelor în calendarul artei noastre, putem socoti prima expoziție personală a lui Péter Pusztai un mic eveniment, o dată a afirmării unei direcții dominate întru totul de imaginar. E vorba de talentul superior al lui Pusztai, dar și de acela, cu osebire îndrăzneț, al unor tovarăși de generație, ieșiți mai ales din atelierul maestrului Vasile Kazar. Péter Pusztai nu umblă să interpreteze datele realului și ale istoriei imaginii artistice, cum procedează, de regulă, debutanții, chiar și cei mai nărăvași. Îl îndrăznește direct atît invenția motivului cît și manierei grafice. E foarte greu să aflăm desenului său asemănări. Îi putem alătura doar operei altor graficieni tineri care, ca și el, voiesc o neasemănare în absolut. Interesant e că planșele lui Péter Pusztai sînt filele unui anume fel de carte, scrisă în imagini. Va trebui să ne obișnuim de-acum cu acești graficieni, ilustratori ai unor cărți nescrise, creatori de viziune în albia unei proze pararealiste. O narațiune ce ne trimite la Urmuz și, mai încolo, la textele unor autori sud-americani. Dacă odinioară părinții suprarealismului se amuzau construind mai mulți pe aceeași pagină figuri bizare, în care orice putea să devină orice, artistul tînăr își amintește în chip foarte serios de acest joc și încearcă din el o metodă. Ar fi o exagerare să vedem aici miezul unei filozofii, dar ne este deosebit de plăcut să numim astăzi un umor elevat și plin de bizarerii și o seamă de virtuți plastice care nu-s la îndemîna oricui.

TUDOR OCTAVIAN ■

DAN HATMANU : **Golia** (detaliu)

Rubrica mea

Înșelatu-s-a Tudor Vianu?

Am citit recent interesanta carte a unui tînăr debutant foarte informat, Marian Vasile, cu titlul **Disocieri în teoria culturii și artei moderne** (Editura Albatros, 1975). Îl presupunem tînăr, pentru că e la prima sa lucrare sau, mai precis, la întîia lui apariție în volum (nu figurează cu nici un alt titlu în fișierul Bibliotecii Academiei R.S. România). Îl mai credem tînăr, pentru că nu este lipsit nici de vivacitate, nici de plăcere polemică, cu viii sau cu morții iluștri, ca Tudor Vianu, notoriu estetician și filosof al culturii. La primele lor arpegii, tinerilor le place să persifleze partiturile maeștrilor. E în regulă. Așa o cere firea, n-aș zice de cînd lumea, dar în zilele evului nostru, măcar de la Renaștere încoace.

Ce îi impută în definitiv Marian Vasile lui Tudor Vianu? Întîi, că deși a intuit „principiul moral suprem al valorilor", mai mult l-ar fi simțit decît gîndit și formulat. E grav, nu-i așa? Al doilea, că „nu ajunsese la o concepție etică sistematică". Al treilea, că nu este convingător cînd subordonează sferei estetice domenii ale altor discipline. În fine, că „teoria estetică a lui Tudor Vianu rămîne doar ca un deziderat personal", ba chiar ca „o fantezie care denotă mai multă poezie decît adevăr".

E cazul grav, nu-i așa?

Ca să nu cădem în aceeași eroare de neiertat, mărturisim din capul locului că vom încerca o reabilitare a punctului de vedere al lui Tudor Vianu, fără nici o pretenție de a încălca terenul filosofiei culturii, păzit cu atita strășnicie de junele Cerber, ci de a ne mărgini a da niște exemple, pe baza unei vechi experiențe de lector în mai multe ramuri ale culturii.

În prealabil, să spunem că nici frumosul, nici plăcerea estetică nu au primit definiții unanim acceptate, ca legile din domeniul științelor naturii. Vai, științele omului sînt sortite să nu se încadreze niciodată perfect în aspirația noastră către ceea ce s-a numit „legitate".

Cu toate acestea... Fără a fi nici estetist, nici, cu atît mai puțin, panestetist, vom observa că frumosul, din fericire, se cam vîră peste tot unde domnește măiestria omului, fie el meșteșugar, artist, scriitor sau om de știință. Astfel, o piesă perfect finisată de un meșter strungar e calificată ca „frumoasă" și smulge admirația nu numai a tuturor meseriașilor, dar și a clientului (**le cochon de payant**, porcul de cumpărător, cum spune francezul). Oul lui Brâncuși, cum a observat un alt mare artist, este atît de frumos șlefuit, că realizează un înalt ideal de artă și simbolizează Geneza însăși (la început, așadar, n-a fost găina !). Nu vom stărui asupra frumosului literar. Vom trece însă la științele naturii, zise și pozitive. Medicii găsesc frumoasă o tumoră (ziceți-i cum vreți : tumoare sau altminteri) involtă ca o floare de liliac și rubescentă, împărtășindu-și admirația de zile mari ale profesiunii lor. Să trecem însă la filosofie, căreia i se subsumează aceea a culturii. O idee filosofică nouă, exprimată nu numai cu rigoare, dar și cu farmec, are mai multă priză asupra cititorilor decît dacă s-ar înfățișa pur și simplu rațional sau raționinant. Chiar și în matematici, o demonstrație dusă la capăt cu măiestrie este admirată pentru „eleganța" ei. Ce alta este eleganța în știință decît rezultatul unei forme alese, ieșită, cu alte cuvinte, din comun? În etică, după cum a observat profesorul N. Iorga într-unul din ale sale „Sfaturi pe întuneric" (adică într-o emisiune radiofonică), românul numește binele „frumos", iar răul „urît". Am făcut **mea culpa** că nu l-am citat în **Rubrica mea** în care susțineam același lucru, crezînd că descoperisem America.

Sîntem dispuși a repeta această autocritică, dacă ni s-ar face dovada că și alții au arătat prezența frumosului în toate ramurile de activitate ale omului, mai ales cînd acesta este un autentic „faber", un meșter în toată puterea cuvîntului. În concluzie, credem că Tudor Vianu, departe de a se fi înșelat, a avut dreptate, dacă nu subsumînd valorilor estetice pe toate celelalte, dar relevîndu-le tangența, care le înnobilează pe acestea.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Creșterea limbii românești

Cuvînt înainte

A vorbi românește este un beneficiu al istoriei. Româna este o limbă pururi tînără.

Celelalte limbi romanice — surori — sînt, într-un anume fel, încremenite : le-a încremenit cultura pe care au tălmăcit-o. Adică seamănă cu ele înseși de-a lungul veacurilor.

La noi, de la Coresi și pînă la Eminescu sau pînă astăzi, sînt distanțe enorme. Vreau să spun că limba noastră, românească, și-a găsit greu „normele". Nu este, oare, și acest semn — între altele — al tinereții ei depline ?

Pentru că rubrica aceasta amintește nobilul îndemn al Văcărescului, aș vrea să spun că în latinește cresco — **„a crește" (de unde frumoasa rostire „Creșterea limbii românești / Și-a patriei cinstire") se leagă, etimologic, de creo, creare, „a crea". Deci „creșterea" devine creație, iar creație înseamnă, iarăși, creștere, spre care rîvnea „moștenirea" lui Văcărescu.**

Există două căi de comunicare între oamenii aceluiași neam. Una — între cei ai aceleiași generații, alta — între cei ai unor timpuri diferite. Modul de comunicare, în ambele cazuri, este cuvîntul. **El ne așază față de contemporani și față de strămoși în ipostaza de a fi buni sau răi.**

Cuvîntul obligă. Și îndeamnă. Legînd trecutul de viitor. Din această perspectivă toți românii se recunosc în română. Ca fii ai aceluiași străvechi, aici, și nobil neam. Limba noastră se confundă cu însăși istoria poporului român. Ea păstrează cîștigurile unei vechimi cu ascuțișul sabiei și al minții dobîndite, ale unui prezent și ale unui viitor demn și frumos.

A vorbi românește înseamnă — așa cum am scris la început, fără să mi desăvîrșesc gîndul — a te cunoaște pe tine însuți, ca om al unui pămînt binecuvîntat, înseamnă a asculta bătăile inimii acestei țări. A vorbi corect și frumos românește înseamnă a-l asculta și a-i tălmăci pe Eminescu, pe Creangă, pe Caragiale, pe Arghezi, pe Blaga și, bineînțeles, pe Sadoveanu.

Creșterea limbii românești, **noua rubrică a revistei Flacăra pe care redacția mă invită să o susțin, poate deveni cu ajutorul cititorilor ei un îndemn spre cunoașterea cît mai profundă și spre slăvirea statornică a acestui „fagure de miere".**

G. I. TOHĂNEANU ■

Faptele și vorbele

Critică și informație

Pentru unii, dovada peremptorie a absenței talentului în critică este de a relata ce cuprinde cartea recenzată. „Ăla — se spune cu nemărginit dispreț — povestește subiectul romanului despre care scrie, ba, culmea, chiar și al poeziilor."

Dacă procedează în chipul acesta pedestru, școlăresc, și cam la atît se mărginește contribuția sa, criticul nu-și merită numele și mănîncă — așa cum conchidea tăios G. Călinescu — coloanele gazetei degeaba. Dar aici e de făcut și o distincție importantă, care scapă adesea minților ignare. Istorisirea subiectului de roman sau piesei de teatru — să presupunem — poate fi adesea prilejul reconstituirii operei, astfel încît să-i apară structura artistică, logica pe care o impune acțiunea, natura personajelor, sensul întîmplărilor prezentate, pînă la urmă — semnificațiile textului. Călinescu însuși narează nu o dată subiecte de cărți dar spre a le recrea într-o formă concentrată, transparentă, revelatoare a mecanismului lor intim.

De fapt, nici nu poți să dialoghezi realmente cu cititorul, fără a avea o minimă certitudine că știe despre ce se discută. Iată-ne astfel ajunși la obiectul propriu-zis al rîndurilor de față : informația. Se poate oare critica dispensa de ea ?

Nu vreau să intru într-o discuție prea savantă și, firește, sînt departe de a confunda datele stricte referitoare la ce cuprinde o carte cu interpretarea și judecarea acesteia. Trăim însă în secolul exploziei informatice. Apar azi zilnic în lume mii și mii de volume. Publicul simte nevoia imperioasă, legitimă, să fie ținut măcar la curent despre ce se publică mai important. Cine să o facă ?

Gestul criticului care consideră că nu e treaba lui mi se pare o țîfnă de un aristocratism intelectual pueril, total desuet. Mi-e greu să văd pe cineva cîștigînd pentru lungă vreme asentimentul publicului la judecățile sale, cînd se adresează unor oameni neinformați. Așa se clădesc micile mari glorii provinciale, ruinate subit de îndată ce orizontul cititorului cîștigă puțină lărgime. Așa ajung unii să descopere a doua oară America și să se considere rivali nedreptățiți ai lui Columb.

Mai e ceva. Astăzi se citește enorm literatură nebeletristică. Cititorul e avid să afle opinii și despre ea. Unde să le găsească ?

Lucrări celebre asupra artei, cărți pasionante de istorie, filozofie și sociologie (amintesc doar recent apăruta ediție din Marcusse) se epuizează în cîteva ore, dar trec aproape fără nici un comentariu, cînd ar putea fi sursa multor dezbateri rodnice și pentru literatură.

Informația nu mai e azi simplă bucătărie gazetărească, o treabă sortită să ajungă pe mîna oricui. După mine, constituie un capitol foarte însemnat și necesar al activității critice. Spațiul de exercitare al acesteia din urmă a crescut imens. Și dacă rămîne prea sumar jalonat, riscă să-l facă a se rătăci ușor pe oricine-i încearcă explorarea. De aceea, nici o publicație de mare răspîndire, indiferent de profil, n-ar trebui să neglijeze participarea la o asemenea operă.

Toate ar fi în regulă dacă, printre noi, persoane ca Pic della Mirandola ar cunoaște o proliferare fantastică. Dar mă îndoiesc și așa că ar face față situației. Explozia informatică le-ar plesni capul. E nevoie deci să recurgem, vrînd-nevrînd, la diviziunea muncii și în această materie. Dar să o facem onest și sistematic, nu de mîntuială, cu oameni prinși de cuvînt și răspunzători pentru fiecare notiță scrisă. N-ar strica, apoi, nici ca furnizatorii informațiilor să fie și ei informați. Ne-ar scuti să citim cum s-a întîmplat acum cîteva vreme că vestitul și tradiționalul festival wagnerian va avea loc... în capitala Libanului.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Actualitatea literară

Cronica literară

Gabriel Chifu: Sălaș în inimă

Gabriel Chifu a atras atenția asupra sa de la primele poeme publicate prin diverse reviste, poeme caracterizate prin nonșalanța confesiunii și ocolirea declarată a locurilor comune. Revista *Flacăra* a avut și ea o contribuție decisivă la impunerea tînărului poet căruia anul acesta i-a apărut întîia carte, *Sălaș în inimă*, premiată la concursul de debut al Editurii Eminescu. Volumul este remarcabil, unitar, fără să cadă în monotonie, de un modernism plin de bună-cuviință. Autorul descrie un tărîm aflat parcă sub o vrajă care interzice ca acolo să se petreacă vreo întîmplare atroce, vreun eveniment dramatic. Poetul este atotstăpînitorul unei lumi ce amenință să se destrame la o adiere de vînt, alcătuită din materii străvezii, fragile, aproape fără greutate. Orice gest pare desprins dintr-un protocol întocmit pentru a ocroti bunătatea și candoarea. Ca și alți colegi mai „în vîrstă" (Adrian Popescu, Ion Mircea, Mircea Dinescu), Gabriel Chifu imaginează un teritoriu unde nu amenință nici o primejdie, unde suferința nu are acces și este socotită un semn de slăbiciune. Ca urmare, poezia sa celebrează bucuria de a trăi într-o lume riguros definită, unde domnește echilibrul și rînduielile firii rămîn pururi aceleași. Poetul denunță cu îngrijorare atacurile împotriva vieții: „Acolo păsările nu zboară — văzduhul / e ocupat de cartușe, / și florile acolo sînt o erezie, / și cu atîta, atîta neîncredere / e întîmpinată / orice naștere acolo". Pentru el cuvîntul este o unealtă și o armă : „Poete, ia-ți cuvintele și vino cu ele spre viață, / repară cu ele o casă, pietruiește un drum, învață-ți cuvintele să ții în mînă / tîrnăcopul, lopata — asta așteptăm de la tine, umilirea morții / abisul făcînd reverențe realului".

Uneori, imaginația poetului este copleșitoare, ca în închipuirea unor trupuri străpunse de iarba crescută vertiginos sau a pînii care înghite în hăul ei un om. Dar Gabriel Chifu recurge rar la viziuni de acest fel și preferă să se adreseze direct, fără complexe, cititorului. Inima sa este „cît un munte" și dorința lui de adevăr, de autenticitatea emoției atît de puternică încît în poeziile sale patriotice, cu adevărat demne de reținut, printre cele mai bune din volum, el izbucnește împotriva versificatorilor mărunți care își marchează lipsa de talent închinînd țării imnuri, sperînd astfel că impostura lor nu va fi demascată : „Folosindu-ți numele, țara mea, tu înviere, unii / și-au înălțat ziduri groase, scumpe, în care / să-și ascundă inima goală".

Desigur, volumul adăpostește și naivități, stîngăcii. În special cînd începe să filozofeze, poetul îți dă un sentiment de neîmplinire (vezi de pildă poemul despre Cain și Abel). El se află în largul său mai ales cînd descrie și lasă pe cititor să descopere sensurile, și nu atunci cînd caută să le ofere el însuși, de-a gata. Din fericire numărul paginilor neizbutite din *Sălaș în inimă* este destul de mic.

Autor al unor poeme simple, nesofisticate, care nu caută originalitatea cu orice preț, Gabriel Chifu aspiră la întîlnirea cu marea poezie.

GEORGE ARION ■

Antologie

Dunărea ca un salcîm înflorit

Cade seara peste Dolj ca un cocor blînd
Mă duc pe malul Dunării și
îngenunchez —

Fluviul acesta n-a mințit niciodată.
Un zîmbet îi stăruie pe chip ;
vai, Dunărea a cunoscut toate generațiile
de năvălitori. I-a văzut înainte
de a ne călca pămîntul (înveșmîntați
în aur !) și după...
Știe de acum că orice trufie nu e decît
anticamera umilinței viitoare — și
zîmbește: în pîntec îi are pe toți străinii
aceia — unii sînt
valuri curate, alții pești sau
sălcii plîngătoare...

Cade seara peste Dolj ca un cocor blînd.
Dunărea pare un salcîm înflorit.
O barcă abia înaintează sub greutatea
luminii de lună. Mă duc pe mal și îngenunchez.
De aici îmi sorb eu puterea
cu care a doua zi
mă urc pe baricadele adevărului
și învîng.

(Din volumul prezentat)

Pagină de lectură

Ion Horea

A patra elegie precară

I

Ne-a mai rămas doar o treime
Din drumul care ne-a fost dat,
Supuși acelei ore prime
Și semnului neașteptat,
Pin-la vestirile sublime
Cind umbre vor cădea-n oblime
Peste-un tărim înfiorat.

De-un zbor să mai luăm aminte,
De-o margine de răsărit
Cu dinastii și cu morminte
În prăbușirea unui mit...
Ne duce lumea înainte
Peste puzderii de cuvinte
Cu înțelesul lor uimit,

Și uneori, de nicăirea,
Din vremea-mpărăției Ming,
Vă spun : — păziți-vă iubirea
De brumele care-o ating,
Dacă așa ni-i dată firea
De la cîntarea și-nflorirea
Pînă la iernile ce ning.

II

Dar noi eram lîngă hotare,
Pe-un drum de țară, mai în sus,
În amintire și uitare,
Între amurguri și apus,
Cind suferință și iertare
Mă aduceau din depărtare
Spre lumea celora ce nu-s.

Și nu mai știu de era vară
Ori toamna sălciilor moi,
Cind ca un zbor ori o povară
Păream noi singuri între noi.
Eram copiii lor de-afară
În ploaia multă ori avară
Întorși din lumea de apoi

Și ne vedeam pe-aceeași vale
Pe unde-odată mai șezum,
În cintecele ei de jale,
Sub streșinile ei de fum, —
Atunci, robit iubirii tale,
Din lumea umbrei colosale
Știam că n-am venit oricum.

Și-acolo-n marginea Cimpiei
Și-a dealurilor de pămînt,
Chemat de-o patimă tîrzie-i
Spuneam țărinii mele : — sînt,
Și-n ceasul dat melancoliei,
Nu tăinuirile Mariei,
Păcatul Martei mi-e mai sfînt !

III

Acum pe munți e-o ceață deasă,
Acum pe suflet plouă mult,
Ca-ntr-o grădină neculeasă
Aștept un anotimp ocult,
Să vină ea, de mult aleasă,
În amăgire de mireasă
Cum numa-n valea de demult...

Mai pot să cred în vre-o minune,
Mai pot să fug nebun în zori,
La ora cinci, cînd prind să sune
Peste pămînt ciocănitori ?
Cît așteptam să-mi poată spune
Că ziua ieri s-a dus, și nu ne
Îngăduie de două ori !

Mă-ntîmpinau în zăbovire
Și constelațiile mii
Pe valea-mpodobită-n fire
De rouă și de păpădii,
Privighetori cîntau iubire
Și cucii ne dădeau de știre
De cîte ori aveai să vii.

IV

Treimea zilelor acele
S-o mai întorci nu te îndur ?
Și floarea de salcîm cu ele
Și marginile de păduri —
Acesta-i ceasul rugii mele
Cînd ploi se-ntorc să ne înșele
Norocul dat de auguri.

Ori totu-i numai o poveste
Pe care-o mai repet în gînd,
Cum un păun ar da de veste
Dintre magnolii, cînd și cînd,
Din lumea care nu mai este,
A Orientului, cu peste
O mie de povești la rînd ?

Castelul, lebedele mute,
Copilării și glume dulci,
De multe nopți au fost țesute
Și nu-ți mai vine să te culci...

Sînt amăgiri ce par să-și mute
Din văi cu brusturi și cucute
Închipuirile de-atunci.

Așa m-ai-ntorc și eu din zborul
Acelor zile, mai presus
Decît și muntele și norul
Și timpurile ce-au apus,
Cînd mă-nsoțea numai fiorul
Și gîndul tău, izbăvitorul,
Și cîte-aș fi avut de spus.

Deșerturi în nemărginire
Din lumea lui Sardanapal,
Păreau de sus o zugrăvire
Între albastru și coral
Și zborul nu avea sfîrșire
Cu oceanu-n logodire
Deasupra Golfului Bengal.

V

Păminturile noastre suie
Pe lîngă rînduri de acăți
La dunga cerului, verzuie,
În care nu te mai arăți.
Nici urma ta prin casă nu e,
Nici prin ogradă, să mai spuie
De-aceste mari singurătăți.

La miezul nopții numai prunii
Pînă la poartă se mai văd
Cum umblă în bătaia lunii,
De floare grei, ca de omăt, —
Pînă la drum se-arată unii
Porniți în lume ca nebunii,
Să nu mai caute-ndărăt.

E-o nălucire așteptată
A sufletului meu bolind,
La ușa casei, încuiată,
În noaptea de după colind,
Ca de-o iubire blestemată
Să vii din lumea nenturnată
Pre moarte-n moartea ta călcînd.

VI

Dar noi trăim din amintire
Și pomenim de tot ce nu-i.
Pe vale, negura subțire
Ascunde casa oarecul
Și dealurile dau de știre
Ca dintr-o carte de citire
De tot ce-ai mai dori să spui.

Cum să mai crezi acele zece
Urniri de coaste-n care-auzi
În toamnele cu ploaie rece
Lungi tînguiri de piersici uzi,
Și-atunci cînd luna plină trece
Și-o strigă din foșniri buiece
Pădurile de cucuruzi ?

În ceasuri binecuvîntate
Cînd nu mai știu ce umbre vin
Cu amintiri îndepărtate
Peste vacarmul citadin,
Pe-această vale cu bucate
Mă fură gîndurile toate,
Iubirii ei să mă închin.

La Ripa Morii să coboare
Se-ncumetă pămîntul meu,
Pe unde Mureșul mai doare,
Pe unde-i drumul foarte greu.
Exploziile-asurzitoare
Și cei rămași pe sub răzoare
Mai spun de Oarba, de Dileu,

Și-ncolo drumul țării cheamă
Către Vaidei, de unde-aduci
În amintiri, de bună seamă,
Pe dealuri cu umbriri de nuci,
Un veac de silă și de teamă
Căruia nu i-ai cere : „ia-mă",
Spre care nu mai vrei să-apuci.

Numai părinții pot să spună
De cîte-n valea lor au fost.
Altfel, din lumea rea ori bună,
Să cauți unde-i rîndul nost
Cînd anii vin peste comună
Și alte rînduri îi se-adună,
Ar fi tîrziu și fără rost.

Numai iubirea ne rămîne,
Numai ascunsul ei noroc,
Cu vorbele ce știu să-ngîne,
Cu-mbrățișările de foc.
Întoarcerile ei păgîne
Pe valea cu salcîmi și grîne
De-aș mai putea să le invoc !

Memoriile mele

Jurnal de atelier (V*)

4 aprilie 1965. În clasele primare, la **Lucaci**, și, mai tîrziu, la „**Matei Basarab**", la liceu, am avut coleg de clasă și, de multe ori de bancă, pe **Coriolan Vasile**, un băiat sfios, tăcut, retras, care nu lua parte, niciodată, la jocurile și bucuriile noastre, închis în el, ca într-o carapace. În clasele primare nu mi-am dat seama ce dramă ascunde. În liceu am început să mă dumiresc privindu-i mîinile, larna, roșii, ulcerate de degerături, vara, mucinte, crăpate, cu unghiile ciobite de lovituri. Orfan de tată — dacă a avut, vreodată, unul — fiul unei femei de serviciu, slugărea, din greu, alături de mama lui, la o familie de militari, pentru un pat într-o magazie și o masă săracă. Toate astea nu le-am aflat de la el — își purta tristețea cu o mare demnitate — ci, într-un bizar concurs de împrejurări, pe care nu-l mai evoc, fiindcă mi-ar cere un ocol prea mare. După bacalaureat, l-am pierdut din vedere, ca să-l întîlnesc, cu totul din întîmplare, în primăvara lui 1934, într-o dimineață, în Piața de flori. Era în cea mai neagră mizerie, slab și famelic, își lăsase o barbă incultă, care îi dădea o înfățișare de sfînt bizantin. Împărtea tăranilor și gospodinelor, pornite după tîrguieli, broșuri ale unui cult sectant. A fost — am aflat, ulterior, din mărturisirile lui — o rătăcire care a durat un an sau doi. Prin 1938 l-am revăzut. Era așa cum îl știam : chinuit, sfios, dar drept, cinstit, incapabil de minciună, de cea mai inocentă viclenie. Se înscrisese, cu o întîrziere de opt ani, la litere, era fascinat de Iorga, care, remarcîndu-l la un seminar, i-a făcut rost de o bursă modică și de dreptul să ia masa, la prinz, la o cantină de pe Calea Dîmboviței. Au venit cel patru ani de război și, din nou, n-am mai știut nimic de **Coriolan Vasile**, căruia, în absență, în amintire, îi purtam, consecvent, o adîncă tandrețe. Nu o dată m-am întrebat, cu spaimă, dacă n-a pierit, undeva, pe front, ca atîtia colegi de-ai noștri. Prin 1948 avînd treburi la Tribunal, l-am descoperit slujbaș la o grefă, îngropat în dosare. Avea un post umil, dar arăta, ca întotdeauna, senin, împăcat, cu o privire limpede și nevinovată, de candoarea martirilor. Atunci l-am cunoscut și familia. Locuia pe **Uranus** împreună cu mama lui, o femeie mărunțică — nu i-am auzit niciodată glasul —, și trei surori, una mai mare ca el, bolnavă de un reumatism deformant, a doua, mai mică decît el cu un an, dactilografă la un birou de copiat acte, și a treia, o fată de douăzeci și patru de ani, oligofrenă, rămasă mică, necrescută, cu mintea unui copil de patru ani. O chema Alexandra. Cînd am venit pentru prima dată la ei, am găsit-o pe jos, jucîndu-se cu niște păpuși de cîrpă. Coriolan nu s-a simțit stingherit, fiindcă mai tare decît dragostea pentru ceilalți era iubirea pentru Alexandra, de care, cînd pomenea, ochii lui de arhanghel pur se umezeau de o lacrimă cenzurată. Oligofrena, altminteri liniștită, era apucată, la două-trei luni, de furii, și atunci Coriolan venea în fugă acasă, oriunde s-ar fi aflat, ca s-o potolească. Îi făcea păpuși, iar seara, înainte de culcare, îi spunea povești, ca s-o adoarmă. Cehov și Tennessee Williams, într-o singură piesă. Și, din nou, l-am pierdut din vedere, pentru ca să-l regăsesc, anul trecut, la un minister de însemnătate primordială, șef al unei secții de arhivă. Egal, echilibrat, bănuiam că s-a căsătorit, că și-a întemeiat și el un cămin. Nu, cum să-și permită o asemenea aventură, cînd are atîtea greutăți și obligații, din care prima rămîne Alexandra ? E însă multumit, fiindcă lucrează într-un domeniu care îi place. Și am înțeles că a intervenit și o legătură, o femeie cu cinci ani mai tînără, dactilografă în serviciul lui, pe care am și identificat-o în scurta mea vizită prin minister, o ființă decolorată, ca o veche fotografie, căreia vremea i-a șters, cu delicatețe, contururile. Ieri seară, stînd de vorbă cu M., și povestindu-i destinul acestor oameni, M., cu spontanea ei capacitate de a se emționa, îmi spune : — „Cheamă-l la noi. Să vină sîmbătă seara la noi". — „N-o să vină." — „Cheamă-l !"

7 aprilie 1965. Spre mirarea mea, au venit. El, la ora convenită, după o jumătate de ceas ea. Era limpede că întîrziase la coafor. Purta o rochie de pe vremea **punctelor** și o pereche de pantofi din aceeași epocă, dar ceea ce m-a impresionat cel mai tare erau mîinile ei, cu degetele tocite, scurtate de atîta bătut la mașină. Trebuie să fi fost o mare frumusețe Paula, în adolescența ei îndepărtată, fiindcă lucrul se mai observa și acum, sub o mască muncită. M. a făcut eforturi supraomenești ca să se simtă bine, dar nici risipa de cordialitate, nici veselia pe care încerca s-o fabrice n-au izbutit să le risipească timiditatea. N-au mîncat mai nimic. Abia spre sfîrșitul serii a îndrăznit Coriolan să spună cîte ceva. Paula locuia pe aceeași stradă cu el, la o sută de metri, pe același trotuar, dimineața cînd se duce la serviciu îl bate în geam, ca să iasă și ea, seara se întorc, bineînțeles împreună. Merg o dată la două-trei săptămîni la cinema, au fost și la teatru, e mult de atunci, e adevărat, au văzut „Noaptea furtunoasă" —, „Paula a ris", ține să precizeze Coriolan, și Paula lasă ochii în jos : „Vai, de ce spui asta ?" O seară de lacrimi tăinuite. Lor însă, așa susțineau cei puțin, le-a plăcut și au făgăduit să mai vină — „El se deplasează greu", a spus la plecare Paula și l-a învăluit pe Coriolan cu o privire atît de dulce și de maternă, că mi-a șfîșiat inima. După plecarea lor, M. s-a înfundat în fotoliu, cu genunchii la gură, și n-a scos o vorbă, un ceas.

19 aprilie 1965. Coriolan și Paula sînt din nou la noi, de data asta mai puțin crispați. Coriolan — surpriză — este chiar volubil. Vorbește de serviciul lui, de documentele pe care le clasează după criterii riguroase și sistematice — „arhivistica este astăzi o știință" — de oamenii cu care lucrează. Pentru unii are un adevărat cult, cum ar fi, de pildă, ministrul adjunct în subordinea căruia se află, să-i spunem pentru conformitate Cristea. Îl ascult și-mi dau seama ce adolescent ireductibil a rămas. Un sfînt. „Sfîntul Coriolan Vasile", îmi zic și sînt sigur că nu greșesc, chiar dacă nu-l înregistrează nici un calendar. Fiindcă pe ministrul adjunct pentru care are o adîncă veneratie îl cunosc bine și nu de ieri. A constituit, constituie, în continuare, pentru mine, pricina multor nopți de nesomn, un mister condamnat să rămînă mister pentru eternitate. L-am cunoscut la puțină vreme după 23 August. Venea cu un prestigiu îndoit : un trecut eroic real, de nimeni contestat. Era — sau așa părea — cel mai bine pregătit dintre oamenii cu care lucra, muncea cu îndărătnicie, pînă la extenuare, în pofida sănătății lui fragile. Și în plan uman — nu numai în cel politic — era un om demn de respectat : bun, generos, prieten fidel, indiferent la bunurile materiale, emotiv și sensibil. Avea o instrucție culturală precară, e adevărat, dar asta nu-l împiedica să-i placă poezia și muzica, mai ales muzica, pe care o asculta cu evlavie. N-am lucrat decît puțină vreme împreună fiindcă prin 1946 a fost „promovat" în posturi de răspundere, un an la **Economia națională** și apoi — era sistemul vremii, din cauza lipsei de cadre — la **Ministerul căilor ferate**, pe o treaptă și mai înaltă în ierarhia responsabilităților. L-am căutat la puțină vreme de la catapultarea lui pe orbita demnităților și am avut sentimentul că încerc să deschid o ușă cu o cheie greșită. Din adolescentul revoluționar, pe care îl cunoscusem cu doi ani în urmă, nu mai rămăsese decît o amintire îndepărtată și înșelătoare. Era grav, preocupat, distant, neatent, indiferent la suferințele oamenilor. În numele „luptei", „vigilenței", „intransigenței" și „principialității" devenise — dețineam amănunte de la oamenii cu care lucra zilnic — un zbir obtuz, violent, grobian, îngăduitor și „înțelegător" doar cu cei ce îi flatau orgoliile. Cu toți ceilalți era necruțător și fără milă, în numele „cauzei", bineînțeles. Hazardul, acest regizor extraordinar care toată viața mi-a pus în scenă întîmplările, cu un deosebit simț al efectelor, a făcut să mă aflu în biroul lui cînd au apărut, în ziare, numele candidaților pentru alegerile de la 19 noiembrie 1946. S-a căutat de două ori în liste, nu s-a găsit și s-a îmbolnăvit de o exemă chinuitoare, greu de vindecat. A trecut, de atunci, prin avataruri complicate, urcînd și coborînd pe scara puterii, pe o traiectorie capricioasă. L-am văzut, mereu, în toți acești douăzeci de ani din urmă, și cazul lui — care nu e unic — a constituit, pentru mine, o sursă inepuizabilă de întrebări. Ce s-a petrecut în sufletul lui, pentru ca dintr-un om valoros, generos, devotat, cu sinceritate, unor înalte idealuri umane, să fasă un soi de monstru al egoismului, cu o inimă împietrită, cu nervii veșnic excitați, un tip bănuitor, neliniștit, anxios, atent doar la șoaptele ce circulau în jurul scaunului său, pe care îl vedea necontenit amenințat, lovind, fără milă și ezitare, în cei pe care îi socotea „suspecți" și potrivnici autorității lui, înconjurîndu-se doar de lichele jalnice, gata oricînd să-i cînte, smeriți, osanale ? Ce s-a petrecut — mă întrebam — cu acest om atît de tare alunecat pe panta înstrăinării de sine și de oameni ? De zeci de ori am acceptat ipoteze ce mi se păreau plauzibile, satisfăcătoare, de sute de ori m-am îndepărtat de ele, fiindcă reprezentau doar jumătăți de adevăruri, adică nici un adevăr. Un lucru este cert, și poate că de aici trebuie pornit : **Cristea** n-a avut niciodată o reală calificare profesională. Deținător a douăzeci de formule, învățate și rostite mecanic, a fost o vreme, scurtă, cînd asemenea clișee păreau suficiente ca să rezolve „problemele", fiind manevrate ca niște panacee universale, fie că era vorba de economie, filatelie, sport sau chirurgie maxilo-facială. Curînd însă a devenit limpede că formulele — fie și juste în expresia lor pur logică — erau insuficiente, că nu intrau într-o conexiune firească și organică, necesară, cu situațiile concrete ale vieții. Iar **Cristea** nepregătit, neinformat, necalificat — alcătuit exclusiv din negații — n-a mai fost în stare de nici un efort intelectual, care să-l pună, cît de cît, pe o linie de plutire. Starea asta de inferioritate l-a înrăit, l-a otrăvit, l-a dezumanizat, obligat fiind să înlocuiască argumentul cu ordinul și demonstrația științifică prin injurie.

AUREL BARANGA ■

Festivalul european al prieteniei

O demonstrație a virtuților artei de a apropia popoarele

Au răsunat, așadar, ultimele acorduri ale Festivalului european al prieteniei, manifestare care s-a înscris, prin multitudinea și calitatea momentelor artistice oferite, în seria marilor sărbători ale spiritului.

A fost această primă ediție a **Festivalului european al prieteniei** — găzduită și inițiată de țara noastră — o acțiune încununată cu cel mai deplin succes ; o putem spune acum încă o dată în deplină cunoștință de cauză, martori fiind noi și alți cronicari la suita de concerte, recitaluri și spectacole de mare ținută artistică programate în cadrul festivalului. Subiectiv vorbind, ținuta artistică înaltă a spectacolelor ne-a pus în mare dilemă pe noi, cronicarii, fiecare dorind să fie prezent pretutindeni. Dificultatea opțiunilor noastre — dată fiind multitudinea manifestărilor programate în fiecare seară, mergînd pînă la 7 concerte și spectacole, așa cum s-a întîmplat simbătă seara — nu a fost egalată decît de satisfacția care a însoțit și răsplătit justețea uneia sau alteia dintre opțiuni, căci, oricare ar fi fost obiectul alegerii noastre, el ar fi coincis invariabil cu o manifestare artistică de calitate, cu un spectacol sau cu un concert demn de a figura în programul acestui festival.

Același sentiment l-a avut și publicul nostru. Recunoscut deja pentru căldura și ospitalitatea sa, el s-a întrecut și de astă dată pe sine. Cererile de bilete au fost mai numeroase ca oricînd. Casele de bilete au fost luate cu asalt și numărul celor ce-și însoțeau regretele de a nu fi în posesia biletului miraculos de speranța găsirii unuia în plus, nu era dintre cele mai mici. Artiștilor le-au fost solicitate autografe și oferite cu dărnicie flori ; la rîndul lor, mesagerii de pretutindeni prin cîntec și dans, ai celor mai frumoase sentimente ce animă popoarele lor, au întors spre public florile primite, revers-simbol al aceluiași clasic adagio : **„La prietenie se răspunde prin prietenie, la căldură prin căldură". „Impresia mea cea mai puternică de la festival ? Nu se poate, nu am numai una, toate impresiile mele sînt excelente : publicul și oamenii de pe stradă — atît de călduroși, de prietenoși, de darnici ; orașul și toată țara, România dumneavoastră, atît cît am cunoscut-o — încîntătoare ; festivalul acesta în care cu adevărat ne-am apropiat unii de alții — impecabil organizat, extrem de bine venit ; iar faptul că, deși am fost invitată să susțin un singur spectacol, dată fiind cererea imensă de bilete, am hotărît să ofer suplimentar, vineri seara, un al doilea, vorbește cred, de la sine, despre atmosfera festivalului, ca și despre impresiile mele ; voi reveni curînd"** (Lucero Tena, interpretă de flamenco, Spania).

A fost această sărbătoare a spiritului care s-a numit **Festivalul european al prieteniei** încununată pe tot parcursul desfășurării sale de aplauzele sincere, entuziaste, ce însoțesc orice manifestare prin care arta mare își face drum spre sufletele oamenilor, înnobilîndu-le astfel prin adevăruri și sentimente fundamentale, prin mesaje de un adînc umanism, în deplină concordanță cu dorința de pace și de conviețuire comprehensivă a popoarelor lumii. Lui Andreas Rikakis, directorul artistic al baletului Teatrului din Atena, ziaristul care și-a închinat întreaga viață promovării artei dansului în țara sa, i se pare **„minunată ideea reunirii artiștilor sub semnul prieteniei"** și e mîndru că teatrul său a fost ales să reprezinte Grecia la o manifestare unde **„toate țările pot găsi prin artă o limbă comună"**. Într-adevăr, mesajul de prietenie al poporului grec a fost pe deplin înțeles și receptat de publicul nostru, care a aplaudat baletul din Atena și care a descifrat cu ușurință în „Dansurile sacre și profane" ecourile milenare ale vechii culturi grecești, sau în microbaletul „Străinul" sentimentele de dreptate, mîndria dar și dorința sinceră de comunicare și înțelegere ce animă astăzi poporul grec.

Manifestare încununată de succes ! Se poate spune așa despre o activitate artistică numai atunci cînd ea e în consonanță cu spiritul epocii, cu sufletul poporului care o generează, cu mijloacele artistice cele mai potrivite, cu înalta măiestrie interpretativă, așa cum a fost de fapt cazul celor mai multe din concertele și spectacolele prezentate în festival. Dialog fructuos, deplină receptare, intensă emoționalitate ; cum poți caracteriza mai bine impresia profundă produsă asupra publicului românesc de realizarea scenică magistrală, într-o execuție muzicală de filigran, a capodoperei compozitorului ce a înțeles ca nimeni altul sufletul poporului rus — **Hovanșcina** de Modest Mussorgski — în interpretarea artiștilor din Kiev ? Evoluția strălucită a soliștilor, contribuția impecabilă a corului și a orchestrei conduse de S. Turceak și de Ivan Csamkalo (acesta dirijînd **Zaporojanul de la Dunăre** de S. Gulak — Artemovski, operă pulsînd de vervă, de simplitate și sinceritate expresivă, de factură populară), naturalețea decorurilor și realismul montărilor au cucerit pe deplin publicul român. La plecare spre Cluj-Napoca, unde au prezentat alte două spectacole, oaspeții sovietici ne-au declarat imensa satisfacție pe care le-a produs-o întîlnirea cu publicul românesc. Tot așa, întrebat fiind ce altceva ar putea mărturisi oare, dirijorul Carlo Maria Giulini, după veritabilul triumf de la Ateneu repurtat în fruntea orchestrei Academiei Naționale „Santa Cecilia", restituindu-ne, în variante ce tind spre perfecțiunea redării și înțelegerii în spiritul lor, două capodopere ale muzicii universale, Simfonia a IV-a de Brahms și Simfonia a VII-a de Beethoven ?

Și cum am putea exprima mai bine, mai nuanțat ideea de splendidă confruntare cu exigența publicului în cazul unor concerte ca acela cu Simfonia a IX-a a Titanului, dirijată la Filarmonică de Roberto Benzi sau ca acela al Orchestrei simfonice Radio, avîndu-i ca protagoniști pe dirijorul E G. Asensio și pe violonista Silvia Marcovici (**„extrem de bucuroasă de a reveni și a cînta în fața publicului care a consacrat-o, în fața profesorilor ei care-i vor rămîne întotdeauna modele"**), concert în care dirijorul a ținut să lanseze în primă audiție o lucrare românească cu certe calități, poemul simfonic **Pintea Viteazul** de Liviu Glodeanu ? ; sau în cazul concertelor camerale susținute de Cvartetul de coarde din Berlin (Beethoven, Șostakovici), de „Madrigaliștii" din Bratislava, dirijați de Ridezer Halașek, de formația Camerata din Canada ? ; ori despre recitale al căror protagoniști s-au chemat pianista elvețiană Fernando Caesar, discipola lui Dinu Lipatti, violonistul Tunç Unver, interpret remarcabil, plin de culoare și temperament, al renumitelor „Dansuri românești" de Bartók, soprana Ritva Auvinen și pianistul Eero Heinonen din Finlanda, într-o seară de ținută în care creația lui Jean Sibelius s-a aflat la loc de frunte ?; și mai apoi în cazul evoluției corului bărbătesc **Sängerlust** (Austria) sau al ansamblurilor folclorice din **Schecssel** (R. F. Germania), **Kolo** (R.S.F. Iugoslavia), cvartetul **Sebiő** din Budapesta ori **Holstebro Folkedansere** din Danemarca ; ori cînd au concertat solistele de muzică ușoară Helena Vondracikova (R. S. Cehoslovacă) și Therese Steinmetz (Olanda), sau formația de folk, bluess, jazz și country **The Red Ramblers** din S.U.A. ? În toate aceste cazuri, aceeași sintagmă poate exprima totul : **succes deplin !** Succesul unor manifestări în care calitatea artistică a interpretărilor a facilitat receptarea de către spectatori a înaltului mesaj umanist.

Aportul artiștilor români la festival s-a bucurat, desigur, de atenția cuvenită din partea publicului, fie că a purtat glorul unor ansambluri ca acelea ale Operei Române, Teatrului de Operetă, Rapsodiei Române, orchestrelor simfonice ale Radioteleviziunii (ca și a celor de Estradă și de Studio) și Filarmonicii „G. Enescu", al cvartetelor „Academica" al Conservatorului „Ciprian Porumbescu" și „Napoca" al Filarmonicii din Cluj-Napoca, al Corului „Madrigal" ; fie al unor dirijori și interpreți de talia unor Mihai Brediceanu, Marin Constantin, Ion Voicu, Magdalena Popa, Ludovic Spiess, Eugenia Moldoveanu, Marta Kessler, Gh. Crăsnaru și a altora pe care numai lipsa de spațiu nu ne permite să-i trecem în revistă. Pentru toți aceștia, atributele evoluției lor sînt acelea ale dăruirii totale în slujba artei profesate, ale sincerității și căldurii expresiei, ale dorinței de a fi la înălțimea cerințelor contemporaneității.

Și cum aceste atribute ale încărcăturii de idei și sentimente, ca și cele ale profesionalismului artistic desăvîrșit le-au întrunit toate manifestările, se poate spune că auspiciile sub care s-a desfășurat prima ediție a Festivalului european al prieteniei au fost dintre cele mai generoase : o demonstrație a virtuților artei de a apropia popoarele.

NICOLAE SPIRESCU ■

Muzica tînără

Pînă la Duda — cale de un cîntec

● Învățător la Duda, satul său natal, Valeriu Penișoară nu și-ar părăsi meleagurile natale pentru nimic în lume. „Este greu de ajuns la Duda, dar și greu de plecat" — îmi spune Penișoară. „Sînt învățător lîngă alte 12 cadre didactice, toți din Duda, și care au același program. Să-i lumineze pe copii. Iar ei să nu plece niciodată din Duda."

— Și ce faceți voi acolo ?

— Avem tot ce ne trebuie. Mai ales viață spirituală. Trebuie să vă spun că la noi, în Duda, am înființat primul cenaclu sătesc din județ și, poate, unul dintre puținele din țară. Ceea ce cînt eu în Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar trece mai întîi prin cenaclul nostru din Duda. Mă confrunt înainte de toate cu colegii mei, acolo unde vine și poetul popular moș Bircă, să-și citească versurile scrise cu mînă tremurată, și unde Ion Gheorghe Pricop este sufletul, mentorul cenaclului. Acolo se citește și se cîntă ceea ce se simte și gîndește mai frumos în Duda.

— Valeriu Penișoară, am avut bucuria să te aud cîntînd în fața a mii de oameni care își preluau cîntecul. Ești întotdeauna emoționant.

— În cea mai mare parte, versurile cîntecelor mele le datorez lui Ion Gheorghe Pricop, directorul școlii. La el alerg cu melodiile mele. Adeseori ele se nasc odată cu versul. E o conlucrare dintre cele mai fericite.

— De menționat faptul că aveți o tematică nu de colea. Sînteți pătrunși de sentimentul istoriei, nu vă apropiați numai de ea.

— Așa sîntem noi, moldovenii ăștia. Nu uităm nici bune, nici rele. Toate trăiesc în noi și prin noi. Vă aduceți aminte de „Moș Ion Roată al nostru" : „Eu fac merele și vinul / Ar pămîntul an de an / Știu ce gust are veninul / Nu-s boier, eu sînt țăran". Oricum, vă aflați pe un teritoriu care a știut ce-i gloria. Ștefan cel Mare a iubit Hușiul, vasluienii și-au iubit patria, un lanț de sentimente înalte și nu niște blinde aduceri aminte ne leagă pe toți.

— Am ascultat de multe ori „Povestea eroilor" : „Într-un an, zicea bunicul / Suta e de-atunci / Au plecat flăcăi la luptă / Chiuind prin lunci. / La căciuli purtau petala / Floarei de gutui / Au plecat la ceas de stele / Veseli, din Vaslui". Ești un artist de marcă în Cenaclul Flacăra.

— Am impresia că prin Cenaclul Flacăra mă împlinesc total. Cînt ceea ce simt. În mare curățenie și sinceritate. Cenaclul acesta rămîne totuși o adevărată și entuziastă școală de educație patriotică pentru mulți dintre noi. De aici și dorința vie a actorilor și cîntăreților de a cînta măcar o zi cu noi. Eu răspund, de cîte ori pot, la chemările colegilor mei și, după cum vedeți, vin de la mare depărtare, dar ce mai contează efortul !

— Mă așteptam ca la Festivalul național Cîntarea României să-ți văd numele alături de alte formații din județul Vaslui, încununate de lauri la faza republicană. Pe unde ai umblat ?

— N-am stat locului. Am participat la faza de masă, intercooperatistă, la faza județeană, interjudețeană și am fost selecționat pentru faza republicană. Alături de celelalte formații muzical-coregrafice din județ m-am prezentat și eu la sala „Rapsodiei Române". Am cîntat două cîntece folk („Povestea eroilor" și „Glasul pămîntului"). Publicul, electrizat. Nu m-am așteptat la o primire atît de entuziastă, de caldă. Ies eu din scenă, îmi „string unealtele" și vine un tovarăș organizator și-mi spune că „mata nu trebuie să cînți aici, ci în altă parte cînți dumneata". Și m-a trimis la Savoy, unde era concursul de brigăzi, estradă, muzică ușoară. Împreună cu directorul Centrului de îndrumare a creației artistice din Vaslui, Gabriel Anicolaesei, goneam printr-o pînză de ploaie spre sala și juriul care trebuiau să mă aștepte. Dar un alt tovarăș din juriu, Bogdan Căuș, mi-a comunicat că n-are rost să vă mai pierdeți timpul. Mergeți la „Rapsodia". Ne-am luat seama și am venit acasă*).

— Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a fost premiat la Festivalul național „Cîntarea României". Mă gîndesc că și pentru faptul că voi, cei cu muzica folk, cîntați acolo și faceți educație patriotică. Dar cum se naște în tine sentimentul viitoarei cîntări ?

— Păi, îl am, îl avem, îl aveți. Știți dumneavoastră cum !

— Nu știu.

— Trei săptămîni am muncit „să aflu melodia care nu se năștea așa cum trebuie pentru un text dedicat lui 1907: Voiam să renunț. Trebuia un cîntec dur, ca un blestem, dar și ca un bocet. Și, a ieșit. Da, bocet și blestem trebuia ! Acest cîntec mă solicită, mă consumă extraordinar ! Nu se poate cînta decît o dată pe săptămînă.

— În satul tău cînți ? Cum primesc țăranii muzica ta ?

— La faza intercooperatistă a festivalului, am îmbrăcat tot căminul cultural în covoare. Cînd am început „Cuvîntul lui Roată la divan", cînta toată sala. Țăranii mei știau cîntecul. Era să și uit textul de supriză : „Vrem cu Roată, vrem cu țara / Noi îl vrem pe Cuza domn"... Nu-i puțin lucru !

— Deci țăranii cîntă muzică folk?

— Satul nostru poate nu-l frumos, dar e plin de oameni inimoși. În ce privește muzica folk, chiar mă deranjează acest apelativ care nu-i al nostru. Dar muzica, muzica e a tuturor, din trunchiul statornic al folclorului nostru. Vine din noi. E o comunicare directă a sufletului cu lumea. Unii muzicologi și muzicieni o ignoră neștiind unde s-o încadreze. Dacă încă nu s-a făcut o „încrengătură", s-o facem acum. Tot ce este simplu este frumos. Trebuie să apărem în atitudini firești.

— Ce faci cînd nu cînți, Valeriu Penișoară ?

— Cu elevii și scriu cîntece.

Mă îndepărtam de Huși, întorceam capul și-l vedeam pe acest om al locului înfipt în drum ca o bornă kilometrică pe care scrie că pînă la Duda e doar o cale de suflet.

ADI CUSIN ■

---

*) **Nota redacției :** Dacă a spus sau nu aceste cuvinte numitul membru din juriu e greu de stabilit. Fapt este însă că pe de o parte la faza republicană au fost promovați prea puțin cîntăreți folk, iar pe de altă parte că, într-adevăr, pe lista premiilor nu figurează nici un nume care ilustrează această pasiune a tineretului nostru. Printre puținii care au concurat s-a numărat deoltfel și un alt cîntăreț mult îndrăgit : Adrian Ivanițchi din Sighișoara. Nici el n-a întrunit sufragiile juriului.

Nou și vechi în Univers

La o săptămînă de la deschiderea Întîlnirii de la Belgrad

Hotărîri concrete, nu discuții sterile

Deși întîlnirea care se desfășoară în prezent la Belgrad nu are drept obiectiv decît stabilirea cadrului reuniunii propriu-zise, ce urmează să se întrunească în toamnă, ea este deosebit de importantă, căci pe lîngă unele chestiuni de ordin secundar — data, durata și modalitățile de desfășurare a reuniunii prevăzute la capitolul „Urmările conferinței" din Actul final semnat la Helsinki — această întîlnire preliminară trebuie să decidă și asupra unei probleme de fond: ordinea de azi, adică problemele concrete ale securității și cooperării europene ce urmează a fi abordate. Or, după cum se știe, acestea sînt suficient de numeroase și de acute și nu putem decît să sperăm că măcar o parte din ele vor constitui obiectul dezbaterilor.

Semnificativ și de bun augur este dealtfel faptul că reprezentanții a numeroase state consideră că întîlnirea pregătitoare trebuie să abordeze cu prioritate tocmai această chestiune de fond, și nu aspectele de ordin formal. Și pe bună dreptate, deoarece esențialul este nu **cînd** și **cum** să înceapă lucrările efective, ci, evident, **ce probleme** să constituie obiectul acestora. De bun augur pentru că, pe lîngă tendința de abordare unilaterală apărută la un moment dat în ultima perioadă și care viza transformarea reuniunii de la Belgrad într-un for al confruntărilor și acuzațiilor reciproce, străine „spiritului de la Helsinki", la întîlnirea pregătitoare, potrivit indiciilor ce au putut deveni publice pînă acum, se prefigurează și o altă, de tratare pur „bilanțieră" a problemelor. Desigur, nimeni nu poate nega importanța analizei rezultatelor obținute pînă în prezent în înfăptuirea principiilor și angajamentelor cuprinse în documentele finale semnate în mod solemn și la cel mai înalt nivel de competență și autoritate politică la Helsinki. Este însă indeobște cunoscut că transpunerea în viață a prevederilor acestor documente se află abia la început, ca dealtfel însuși procesul edificării securității și cooperării în Europa. În toate domeniile rămîne încă mult de făcut. Dar prin abordarea bilanțieră în sensul strict al cuvîntului, progresele pe calea deschisă de Conferința general-europeană riscă să rămînă în continuare nesemnificative.

Problemele care se pun sînt, pe de o parte, efectuarea acestui bilanț — prevăzută de textul Actului final — iar pe de alta, o înaintare dincolo de cadrul, limitat la posibilitățile existente **în momentul semnării**, stabilit de acesta, spre noi măsuri și hotărîri — aceasta constituind o cerință imperioasă a **momentului actual**, a cauzei continuării procesului destinderii și cooperării europene. Tocmai în această conexiune lucidă constă poziția activă și constructivă a României în această chestiune de importanță vitală pentru popoarele continentului. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Sîntem hotărîți să ne aducem contribuția activă la buna desfășurare a apropiatei reuniuni general-europene de la Belgrad, astfel încît aceasta să se încheie cu măsuri concrete, menite să impulsioneze aplicarea în viață a angajamentelor asumate de statele semnatare ale Actului final de la Helsinki, să ducă la progrese efective pe linia întăririi securității, colaborării și încrederii pe continent — aceasta corespunzînd nu numai intereselor popoarelor europene, ci și ale întregii umanități, asigurării unei politici noi, democratice, de pace în lume". Este clar că reuniunea va putea aduce o contribuție reală, efectivă la promovarea acestor interese și aspirații fundamentale numai în măsura în care nu se va mărgini la un rol constatativ, ci la unul dinamic, concretizat în adoptarea unui program de lucru concret, care să activizeze procesul securității și cooperării, să asigure continuarea în forme organizate a acestuia. Reuniunea, arăta pe bună dreptate șeful delegației române în ultima sa intervenție la Întîlnirea pregătitoare, „trebuie să fie orientată spre viitor, ca atare ea nu poate fi doar un „club de discuții", o simplă „consultare", în care problemele să fie doar dezbătute fără a se lua însă hotărîri". România, ca și numeroase alte state participante la Conferința general-europeană, sugerează o reuniune de lucru, care să ducă nemijlocit la rezultate palpabile pe calea edificării securității, dezvoltării cooperării și consolidării cursului destinderii în Europa. Cauza securității și cooperării va fi servită numai dacă la reuniunea de la Belgrad abordarea constructivă se va impune ferm în fața celor neconstructive, care ar putea fi grupate aproximativ în trei „curente" principale: cel caracterizat prin înclinația de a acuza pe alții de nerealizările constatate; cel ce proclamă eșecul destinderii din cauza acestor nerealizări; cel înclinat să considere Actul final sfîrșitul eforturilor și să declare dosarul problemei închis și clasat.

Este ușor de observat că nici unul din aceste curente de opinii nu poate reflecta just imensul capital de încredere și speranțe investite de poporul nostru, de toate popoarele europene în procesul inițiat prin Conferința pentru securitate și cooperare în Europa. Căci chiar realizarea integrală în practică a prevederilor Actului final, atît de ferm și perseverent urmărită de România socialistă, nu ar fi decît un singur pas în direcția acelui înalt grad de securitate, încredere și colaborare spre care tind popoarele continentului. Cum însă tendințele menționate mai sus continuă să se mai manifeste, într-un fel sau altul, în rîndul unor cercuri mai mult sau mai puțin influente, iar, pe de altă parte, principiul salutar al consensului va fi menținut, reuniunea ar putea să fie lungă și laborioasă. Ea reprezintă însă forul cel mai adecvat în care statele europene pot soluționa problemele majore comune. Pe de altă parte, ceea ce interesează în mod real popoarele celor 35 de țări participante nu este atît durata reuniunii, cît rezultatele ei concrete și măsura în care acestea pot reprezenta progrese efective pe calea destinderii, securității și cooperării.

BAZIL ȘTEFAN ■

Impunătorul edificiu din capitala Iugoslaviei, care găzduiește lucrările noii reuniuni europene

Aritmetica libertății

Corespondență din Madrid

O ghitară, un taur într-un semicerc, silueta unui castel cu turnuri prăbușite și pînza unei corăbii ce se desprinde de țărmurile vegheate de portocali par să fi însemnat pentru mulți, și pentru mult timp, cea mai reprezentativă imagine a Spaniei. Imagine incompletă, desigur, dar îndreptățită. Cei puțin pentru faptul că toate cele patru elemente care o compun sînt virtuți, ori, mai exact, vocații recunoscute ale poporului spaniol: vocația cîntecului, vocația riscului suprem transformat în artă, vocația mîndriei sau așa-zisei „grandori" hispane și vocația aventurii stimulată de necunoscut.

Verificate de-a lungul istoriei, convertite în fundamente ale tradiției, exagerate prin metaforă și cultivate cu tot sîrgul, aceste patru elemente au pus în umbră multe altele și tocmai de aceea schița rămîne incompletă. Așa de exemplu, una din vocațiile ce nu mai erau în atenție de multă vreme este vocația libertății.

Existența acesteia s-a verificat însă categoric acum cîteva zile, respectiv miercuri 15 iunie, cînd poporul spaniol a fost chemat în fața urnelor de vot pentru a-și declara în mod clar opțiunea sa în ceea ce privește viitorul țării. Rezultatul acestui scrutin desfășurat într-o ordine care, dincolo de unele mici incidente, poate fi apreciată ca fiind perfectă ilustrează pe deplin amintita vocație a libertății și nu e nici o exagerare dacă această zi a fost considerată istorică.

Au fost poate mai puțini cei care au crezut de la bun început în acest rezultat de acum bine cunoscut. Iar cei care au crezut cel mai puțin au fost tocmai învinșii de astăzi: adepții, propovăduitorii și apărătorii celor patruzeci de ani de dictatură franchistă.

Puțin convinse de acest rezultat par să fi fost chiar și forțele politice grupate în „centru", sub conducerea președintelui Adolfo Suarez, pentru că nu se întrevedea o orientare a votului atît de masivă spre stînga. Și s-a orientat.

Rezultatele scrutinului, știute astăzi de toată lumea, în condițiile particularităților legii electorale spaniole dau Congresului deputaților următoarea configurație: U.C.D. — 165 locuri, P.S.M.S. — 118, P.C.S. — 20, Alianța populară — 17, P.S.P. — 6 locuri. Așadar, în pofida condițiilor grele, a faptului că, așa cum arăta pe bună dreptate secretarul general al P.C.S., Santiago Carrillo, „40 de zile de campanie electorală reprezintă foarte puțin pentru a face față unei campanii ostile care a durat 40 de ani", Partidul Comunist s-a situat ca a treia forță politică a țării.

Înseși partidele de stînga știau că o asemenea izbîndă se va obține greu, că o schimbare categorică se va produce anevoios după decenii de teroare. Și ea s-a produs. S-a produs pentru că, indiferent de faptul că rezultatul definitiv al scrutinului dă posibilitatea ca Uniunea Centrului Democratic să formeze un nou guvern sub președinția aceluiași președinte, Adolfo Suarez, voturile stîngii, cu 1,3 milioane mai mult decît voturile „centrului", sînt voturile unei opțiuni politice clare, opțiune pe care noul guvern nu o va putea ignora nicicum.

Victoria s-a produs pentru că aritmetica libertății acestui scrutin dovedește, în mod categoric, că votul exprimat la 15 iunie este piatra definitivă pe care poporul spaniol, cu marea sa vocație pentru libertate, o pune definitiv peste cei patruzeci de ani de dictatură franchistă, peste amintirea „marelui caudil", cel care aproape de fiecare dată cînd se adresa poporului obișnuia să-și încheie discursurile cu o frază de îmbărbătare: „spanioli, nu fiți îngrijorați, că eu nu vă las"...

Că poporul spaniol l-a părăsit definitiv pe cel ce promitea să nu-l lase este un fapt de necontestat acum, după alegerile de la 15 iunie. Dar, așa cum am spus mai înainte, evidența nu s-a produs decît după numărătoarea voturilor. Pentru că la 13 iunie, cînd campania electorală a luat sfîrșit, lăsînd spaniolilor o zi de reflecție și meditație, iar liderii principalelor partide angajate în Falangei Spaniole Autentice, partid ce emană din Falanga concepută de către José Antonio Primo de Rivera, împreună cu Ramiro Ledesma Ramos, în 1934, sub clară ideologie fascistă, integrată apoi în Mișcarea Națională a lui Franco. Azi, după dispariția lui Franco, după ce un ex-ministru franchist, Manuel Fraga Iribarne, a „colectat" pentru Alianța Populară o parte din forțele Mișcării, desființată oficial anul acesta, iar alte mici grupări politice s-au deplasat mai de mult în „extrema dreptei", unde se află Blas Piñal cu Fuerza Nueva (Noua Forță), Falanga s-a dezmembrat pe mai departe, ultimul fragment, cel așa-zis Autentic, angajîndu-se în bătălia voturilor cu un program electoral care, în mod straniu, cu toată ideologia fascistă care-l patronează, putea fi considerat de neavizați drept... progresist. Discursul ultim de la televiziune, cel care ne-a determinat să facem toată această incursiune, este foarte ilustrativ. În întregimea sa, dar mai ales prin prezența unuia dintre conducători, un bărbat tînăr, îmbodobit cu o frumoasă barbă și care n-a vorbit, ci a cîntat. S-a acompaniat singur la ghitară, veșnica ghitară spaniolă, și a „rostit" un cîntec din care desprind pentru cititorul român această „strofă": „Muncitorii și țăranii / în curînd se vor trezi / cît timp trăiește un Falangist / Revoluția se va face"... Firește, cîntecul este mai lung, condamnă patronii, proclamă reforma agrară etc. Într-un cuvînt, un cîntec aparent „revoluționar". Cîntec de lebădă, de lebădă cenușie: Falanga nu a obținut nici un loc din cele 557, cît adună la un loc Congresul deputaților și Senatul.

În sfîrșit, printre discursurile de „spaimă" se numără cel al lui Fraga Iribarne, cel care, după ce și-a etalat meritele de elev și student silitor, după ce și-a făcut un autoelogiu de ex-ministru franchist, a lăsat să se înțeleagă clar că dacă poporul nu-l alege pe el, pe Fraga Iribarne, teribila „stafie" de stînga care cutreiera Europa poate să treacă Pirineii... Tot un cîntec de lebădă și acesta, locurile obținute la urne reprezentînd enorm de puțin și dovedind tuturor că așa pretinsa „federație" de partide fundată de Manuel Fraga Iribarne în ultimul septembrie și masiv susținută de cercurile marii finanțe tocmai în vederea cîștigării acestor alegeri nu este decît un lăstar de salcie tăiată.

Spuneam la începutul acestor însemnări că micile incidente produse în timpul votării nu au putut dezorganiza ordinea și perfecțiunea asigurate de guvern prin operația ce s-a numit „Ariete". Aceasta, în ciuda celor ce, nu de mult timp, în perioada preelectorală, cînd s-au anunțat și au fost recunoscute cîteva sute de partide, lăsau să se înțeleagă clar, din pricina acestei proliferări, că Spania ar fi o țară de negu-vernat.

Sigur, alegerile nu sînt, în viața unei țări, a unui popor decît un moment, dar mai ales în cazul Spaniei ele pot reprezenta un moment hotărîtor. În acest sens, titlurile presei spaniole de după scrutin sînt mai mult decît expresive: „Naufragiul franchismului", „O răsunătoare izbîndă a voinței de înnoire", „Rezultate de bun augur pentru viitorul Spaniei". Semnificații profunde, de necontestat.

DARIE NOVĂCEANU ■

Orientalia

Mărturiile fostei terori

Hue, vechea capitală imperială, este un oraș poetic și, implicit, o eternă reședință a artiștilor. El își are tipicurile lui patriarhale, cu o anumită eleganță pînă la rafinamentul listei de bucate sau la aerul distins al cafenelelor unde se citesc reviste și se duc convorbiri literare. Riul care străbate orașul se numește simbolic, „Riul Parfumurilor" și este covîrșit de flori multicolore și înmiresmate iar șampanele sînt și ele colorate frumos. Dar dincolo de culorile șampanelor dospea mizeria unor oameni care într-o viață întreagă nu izbuteau să-și dureze o casă cît de modestă și erau obligați să se nască și să moară în locuințe plutitoare pe ape. Așa, în orice caz, se prezenta în primăvara lui 1975, imediat după eliberare cînd am avut șansa fericită să intru, printre primii gazetari, în sudul Vietnamului.

Impresiile bune mă cuceriseră în dauna celor rele chiar dacă unele dintre ele se înfiripaseră mai ales în hotelul încropit într-o fostă locuință a profesorilor universitari. Un alt hotel de alături era încă minat de armatele fruntașe în retragere. Erau bănuite mine ascunse chiar și în micul parc al locuinței noastre, — nu aveam voie să călcăm dincolo de alei. Dar o seamă de scriitori scăpați de filajul continuu al fostului regim, mă vizitau zilnic și-mi mărturiseau planuri originale pînă la pitoresc printre care și intenția ca primul lor congres să aibă loc în bărci de agrement, neaptea sub clar de lună.

Totul mi se părea așadar, oarecum bine și frumos pînă ce într-o zi, amfitrionii noștri au ieșit din litera severă a programului de obicei neschimbată nici în ruptul capului și ne-au condus în mașini spre o destinație nemărturisită. Importanța drumului nostru se vădea în gravitatea fețelor și în tăcerea pe care amfitrionii au păstrat-o pe tot parcursul pînă ce, după un colț al unei ulițe lutonse, flancate cu case și ele de lut, ne-a dezmeticit vocea ridicată a unor oameni de pe o altă uliță alăturată care, după toate aparențele, strigau lozinci. În frazele lor deslușesc cuvintele **Ho Și Min** și **morfema doi-doi** care înseamnă : **veșnic**. Deci prin deducție : „Glorie veșnică marelui Ho Și Min".

La răscrucea uliței ne-am întîlnit cu lungul șir de oameni care erau cu toții desculți, aveau labele picioarelor mari și purtau, ciudat, cu toții aceeași pălărie cenușie și cu boruri cam mari iar la gît, înnodată simplu,eșarfa tipică revoluționarilor. În lungul șir erau și cîteva femei, iar la capătul șirului, o femeie căruntă, purtată pe-o targă de doi bărbați mai tineri și slăbită, — numai piele și os. Înfățișarea era groaznică. Nu mai trebuia să mi se explice : eram sigur că oamenii aceia veneau din închisori dacă nu chiar din lagărul de pe o apropiată insulă lugubră.

Într-adevăr, tocmai de acolo veneau. Din lagărul cu înspăimîntătoarele cuști de tigri, — celulele strîmte, în care se stătea numai în picioare sau pe așezat, — deasupra cu gratii sub arșiți și ploi și în care călăii închisorilor aruncau de sus purici, păduchi și ploșnițe.

Am coborît din mașină și am urmărit, de pe trotuar, coloana de demonstranți. Erau cu toții serioși și nu rosteau lozincile mecanic. Se vedea că pun suflet în fiece silabă rostită. Și erau mulți. Coloana s-a oprit apoi în fața unei clădiri lungi și simple, — un fel de cantină unde îi așteptau mese cu bucate și răcoritoare iar, printre mese, oameni, pe antebrat, cu banderole roșii. Fotoreporterii ne așteptau cu blitzurile, a început un miting simplu ca adevărul și pîinea, dar la un moment dat mi s-a părut că totul se învîrte în jurul meu, că mi-e frig, că nu mai am sînge în mine. Mi s-a spus că arătam alb ca varul.

M-au dus la hotel și mi-au dat medicamente tradiționale mult mai eficace decît cele pe care le numim cu atributul de laudă : moderne. Seara mi-am revenit și a doua zi dimineața, am plecat spre Da Nang.

Ca urmele fostei terori să se țină lanț, în Da Nang am făcut cunoștință cu lesturile primului mare genocid din sudul Vietnamului. Drama s-a petrecut la estuarul prin care un rîu se varsă în Marea Chinei de Sud. Acolo, la capătul estuarului, sub presiunea armatei de eliberare care înainta vertiginos, un grup de nave așteptau, în larg, să îmbarce trupele lui Thieu și să le ducă spre Saigon. Dar armata de eliberare, ajunsă deja pe malul celălalt al estuarului, se instalase tiptil în cursul nopții, într-un cerc cu tufișuri dese. Cînd un corp întreg de armată se îndrepta pe o limbă îngustă de pămînt dintre muntele de marmură și mare, cu mașini blindate, cu care de luptă, cu tunuri și cu întreaga pedestrime, — armata de eliberare a deschis focul. Surprins, inamicul a intrat în panică și s-a produs o învălmășeală în care tancurile vrînd să se întoarcă în oraș au intrat bot în bot cu tancurile ce veneau spre estuar, — soldații au încercat să se retragă dar ofițerii din ariergardă au cerut deschiderea focului, considerîndu-i trădători, așa că soldații inamici s-au trezit împușcîndu-se unii pe alții. Cînd s-au dezbuimăcit au încercat să ajungă înot la nave, lepădînd de pe ei totul : raniță, armă, cizme, uniforme, bidoane.

Peste cîteva ore armata de eliberare a intrat în oraș printre cadavre de oameni și metal. Ajuns la fața locului la două săptămîni după încălerare, înaintam cu greu printre lesturile de metal, printre zdrențe, și — fără nici o exagerare poetică — pașii îmi scrîșneau peste gloanțe. Alături, curtea unei foste întreprinderi industriale era o gigantică piramidă de fier unde au fost transportate o infimă parte din cadavrele de metal.

Urmarea a fost că zile de-a rîndul valurile aruncau cadavre pe plaja de lîngă „Muntele de Marmură" unde în primăvara anului acestuia, la mai puțin de doi ani de la marea tragedie, am văzut oameni făcînd baie, stînd la soare pe plajă, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic...

AL. ANDRIȚOIU ■

Nou și vechi în Univers

Mondo amano ?

Profiturile la profitori trag

În jumătatea lunii trecute presa vest-germană publica pe spații considerabile bilanțurile pe 1976 ale concernelor din această țară. Încă de la o fugară lectură se vedea cu claritate că profiturile concernelor erau foarte ridicate. Și aceasta în condițiile în care, în general, a fost redus substanțial numărul lucrătorilor.

De pildă, cunoscutul concern „Volkswagen", cel care produce tipurile de autoturism cu același nume — dar și alte zeci de produse — concern care în 1976 a procedat la concedierea a 7 000 (șapte mii !) de lucrători, a înregistrat anul trecut un profit record în valoare de peste un miliard de mărci. Explicînd importanta cifră, o publicație — Handelsblatt — care este tipărită la Düsseldorf, scria că o asemenea neobișnuită creștere a profitului a fost realizată îndeosebi datorită „unor draconice măsuri de raționalizare și economii". În ce-o privește satisfăcută de succesul măsurilor „terapeutice", conducerea concernului s-a declarat fermă să meargă în mod „energic" pe această cale.

Dar „August-Thyssen-Hütte-Ag" cum a traversat anul 1976, apreciat drept dificil pentru economia occidentală ? „Bine, foarte bine", a afirmat răspicat conducerea concernului care a dat și amănuntele de rigoare : în cursul anului trecut, efectivul celui mai mare concern siderurgic occidental, care este o proprietate particulară, s-a redus de la 143 500 persoane la 136 000. În plus, la începutul lunii mai 1977, alți 18 000 oțelari au fost obligați să muncească după un orar redus evident, diminuîndu-li-se corespunzător remunerația.

Nici cunoscutul „Siemens", foarte bine plasat între producătorii de armamente, nu a rămas mai prejos la capitolul beneficii și la cel al economiilor. Să exemplificăm : în 1976 un profit de peste 255 milioane mărci și, în aceeași perioadă, o reducere a personalului cu trei la sută.

În sfîrșit, „Bayer", „Basf" și „Hoechst" — numiți pe drept giganții chimiei vest-germane — au înscris în dreptul lor profituri de circa un miliard mărci.

Așadar, cifrele sînt consistente atît la capitolul profiturilor cît și la acela al reducerilor de personal din „motive de economie". Lesne de văzut că, în bună măsură, un aspect explică pe celălalt. Un raport invers proporțional.

Parafrazînd un cunoscut proverb românesc, banul la ban trage, profiturile la profitori trag.

PETRE NICOLAE ■

Jurnalul unui călător sceptic

Viața în gang

Hamburg, Cartierul St. Pauli. Un departament special al poliției veghează asupra liniștii publice în această zonă. În privința moralei publice nici vorbă de măsuri de austeritate. Asta ar fi culmea... St. Pauli este cel mai întins, cel mai bine organizat, cel mai picant și cel mai rentabil cartier (din R.F.G. și din Europa occidentală) în care carnea vie se desface în ritmul și în cantitățile sperate de cei mai optimiști industriași ai prostituției.

St. Pauli este o cetate în cetate. Odată intrat în atmosfera ei de o afișată ambiguitate, sesizezi perfect că aici legea junglei stăpînește, crasă, fără tertipuri sau disimulări. Toată fauna vieții de gang se desfășoară pe străzi cu o mahmură poftă de a sfida regulile decenței. Turiștii de clasa a treia, alcoolicii, drogații, golanii de cele mai variate naționalități își găsesc în St. Pauli, după 10 seara, scena ideală. Fiecare își dă în petic după cum îl duce mintea și, mai ales, buzunarul. Pitorescul străzii și debandada pietonală nu se încheagă însă într-o compoziție de carnaval. Dimpotrivă. O rece disperare, o amărăciune veche — imposibil de măturat — te pîndesc din mai toate privirile. St. Pauli e un paradis de mucava cu îngeri bolnavi și plante vezicante.

Dar chiar și aici, în plină dezechipare morală, vraiștea este savant distribuită. Pînă la urmă, în St. Pauli se face comerț și asta impune o organizare inspirată. În consecință, arta capcanei se manifestă pe compartimente. Mai întîi sex-shop-urile. Unele sînt mohorîte și înghesuite. Altele au apetiturile spațiale ale unor magazine universale. Toate sînt de o dezarmantă penibilitate. Ți se oferă reviste ilustrate și cărți, topuri de fotografii (sigilate perfid ca să incite curiozitatea și să oblige clientela să se dezamăgească după ce a achiziționat marfa), filme de 8, 16 și 35 de mm, casete cu înregistrări de sunete previzibile, precum și un arsenal de instrumente pentru cumpărătorii dezordonați mintal : bice cu bile de plumb, hamuri, scaune cu țepi și alte dichisuri de chinuire care l-ar deruta și pe Frankenstein. Pornografia dusă la limita dementei izbucnește din toate colțurile, într-un efort concertat de a dărîma ultima fărîmă de echilibru a unor amatori, oricum, ușor de manevrat.

Vînzoleala străzii, pînă tîrziu spre zori, este de o ferocitate deprimantă. Tinerii umblă în haite zgomotoase, intrînd și ieșind repede din ganguri, în turnee care durează ore în șir. Portarii localurilor și „gorilele" barurilor, cu o structură bine definită, își laudă marfa în tonurile cele mai ridicate. Te iau de mînă și te trag înăuntru, cu o bruscheță complice, ambiționînd să te convingă că mirosul de deodorant dinăuntru ar fi și cel mai bun din lume. Proxeneții pe drojdie se țin scai de tine și își prezintă fotografii înfățișînd victime de o tristețe catastrofală.

Se pare că în St. Pauli tristețea este laitmotivul nr. 1. Prostituatele emană o amărîtă deznădejde, de parcă fiecare noapte ar anunța dezastrul. Au mintea schimonosită de gîndul că nu mai rezistă la concurență și rămîn cu... impozitele neplătite. Majoritatea, odată intrate în rețea, trebuie să se lase exploatate la sînge. Filiera intermediarilor, de la peștele care te pîndește de după colț pînă la patronii cei mari, poate concura cu birocrația cea mai drastică. Cele care vor să scape din această groapă comună căptușită cu paiete sînt urmărite fără milă și, dacă e nevoie, sînt lichidate prin strangulare. Cu ciorapul de nailon. Asemenea chemări la disciplină sînt ultimele secvențe ale unei tragedii care începe, banal și mizerabil, în prima noapte de „lucru".

Într-o seară am intrat într-un Eros-Centér. La subsol, lîngă stîlpii plantați din 2 în 2 metri, femei sumar îmbrăcate așteptau cu o mohoreală care nu mă mai frapa. Am rugat-o pe una dintre ele să mă ducă la patroană. După negocieri spinoase m-a primit. Avea alura rigidă a unei directoare de întreprindere normală. S-a așezat la un birou foarte sobru echipat, ca orice birou unde se practică afaceri. I-am explicat că fac un film despre viața în marile orașe și îi cer permisiunea să filmez în... garaj. După ce mi-a propus tranșant un preț cît se poate de pierat, m-a avertizat cu o delicioasă grijă față de om : „Domnule, puteți filma 10 minute. Dar, vă rog, mare atenție. Filmați numai corpuri. Nici o figură din față sau din profil. Multe fete sînt studente și liceene și ar putea avea neplăceri dacă părinții, profesorii sau colegii..."

Așadar, prostituția își are și ea... „decențele" ei, principii și baremuri ca orice afacere care se respectă ! „Ambalajul" de umanitate, de grijă maternă — pe care doamna directoare o arăta față de sclavele sale salariate — rămîne uluitor prin aroganță și, pînă la urmă, prin cinismul singeros. Prostituția, ca și traficul de droguri, a ajuns să fie organizată pe scară industrială într-un regim de proliferare clandestină după tipicul clasic al mafiei. Nu este de mirare că zonele de vad ale prostituției coincid cu acelea ale „desfacerii" de stupefiante, că bordelurile și în general cartierele unde s-au înrădăcinat „paradisurile" pornografiei sînt și gazdele ospitaliere ale delincvenților urmăriți de poliție. Tot aici (informațiile date publicității o confirmă) s-au descoperit și cele mai teribile „cuiburi" ale gangsterilor specializați în răpiri.

St. Pauli, ca și altele asemenea, nu este altceva decît demonstrația, la scenă deschisă, a limitei inferioare a vieții. Societatea de consum își etalează gangurile cu impetuozitatea cu care își concepe reclamele rămase, orice s-ar spune, sufletul comerțului. Inclusiv cu oameni.

RADU BUDEANU ■

Soweto, sau o nouă etapă în lupta de eliberare a poporului Africii de Sud

Căldură mare

Comunicatul Federației de fotbal de la sfîrșitul săptămînii trecute a liniștit pe toată lumea: în sfîrșit forul suprem al problemelor de balon rotund va intra în arenă și se va apuca să pulie lucrurile la punct. Lectura cronicilor de luni și ascultarea relatărilor de la postul de radio nu ne-au oferit o imagine concludentă a calității jocurilor de duminică. Trei erau punctele nevralgice ale acestei etape: Bucureștiul și anume **Stadionul Republicii** unde **Sportul studențesc** trebuia să-și apere cinstit șansele în fața **Rapidului**; Galați unde **F.C. Constanța** avea de înfruntat o echipă și așa pusă sub semnul întrebării: cea a localnicilor, și Aradul unde o simpatie firească, aș zice, unea pe **U.T.A.** și **Corvinul**.

Ei bine, la București lucrurile stînd mai în ochii mulțimii faptele se pare că au fost cu totul curate. Răducanu a fost retras din echipa studențească pe motiv de boală diplomatică, spre a nu lăcrăma cumva în poartă văzîndu-și foștii colegi cum se chinuie să rămînă în Divizia A, încă vreo trei sau patru **alb-negri** s-au îmbolnăvit sau erau bolnavi sau suspendați, nu mai știm nici noi, așa încît teoretic, din pornire, **gărarii** aveau o șansă, numai că Lazăr, rezerva lui Rică, a ținut să se afirme și să amenințe și tricoul de la club al fostului portar al naționalei, de unde un 1—1 la mustață, stabilit în primele 10 minute ca să nu fie vorbe. Nu am văzut meciul, dar am citit că **Realul Giulești** a ratat goluri și pentru anul viitor cînd se pare că se va întoarce din nou acolo unde nu e întristare, nici durere. Ne pare rău că această simpatică echipă nu a găsit toate resursele pentru a contracara valul de simpatie care s-a abătut, să zicem asupra **Constanței** și **Corvinului** pentru că ce altceva decît simpatia pe care oamenii lui Antonescu și cei ai lui Nunweiller VI au iscat-o colegilor de întrecere explică nulul de la Arad și victoria tomitanilor la Galați ? Un ziarist mai istet a și prezentat cheia rezultatului de pe malul Dunării: „Ce, domnule, vreți să-i batem (pe constănțeni, n.r.) și să-i luăm cu noi în Divizia B ca să ne facă zile fripte la anul cînd o să ne luptăm și noi din nou pentru prima divizie ? Logică de fier care explică ușurința cu care cele trei puncte marcate de echipa Constanței au săltat-o deasupra Rapidului cu care se va întîlni în ultima etapă cînd pe malul mării se va disputa derby-ul derby-urilor, adică lupta pentru locul 16 !

La Arad, textiliștii care au găsit resurse de atîtea ori ca să cîștige pe teren propriu în fața unor echipe mai acătării, de data asta au valsat în jurul **Corvinului** care pare deocamdată mai aproape de visul celorlalți. Sînt chestiuni ce vor fi vreodată elucidate.

Surprinde căderea **Craiovei.** Unsprezecele din Bănie a primit în ultimele două meciuri 7 goluri și nu a înscris nici unul. Să fi căzut atît de rău apărarea betonată a lui Teașcă, ori toate eforturile sînt îndreptate acum pentru cucerirea Cupei României ? Vom vedea. Oricum, un nou capitol din „Memoriile" Piticului este gata.

La TV am văzut meciul **Dinamo—Progresul: 4—1.** Partidă fără sare, deși saltul acrobatic al lui Tichigiu care a pasat lui Moldovan mingea golului doi, ca la volei, rămîne antologic. Să fi fost niscai interese în joc, cineva ar fi jurat că nefericitul portar al **bancarilor** a fost așa și pe dincolo, dar cînd miza era aceea pe care o știm, nu putem să spunem decît că mare-i grădina lui Dumnezeu.

Unii comentatori au găsit o explicație pentru toate : căldura excesivă. Este un argument. Oricum acest campionat de bătut toate recordurile, între care cel al neinteresantului, cu prisosință. Va fi clasat ca un model de nefericită dispută fotbalistică și nu din vina noastră, a celor care-l iubim.

EUGEN BARBU ■

Palmares

În orașul cu dragi rezonanțe olimpice sportivilor români, Tampere, într-o țară care iubește și practică atît caiacul cît și canoea, Finlanda, într-o companie selectă, înglobînd sportivi din Ungaria, Norvegia, Polonia și țara gazdă, cu numeroase distincții internaționale în aceste discipline, reprezentanții țării noastre și-au înscris numele în fruntea clasamentelor recentului concurs de cinci ori l Ivan Patzaichin, desfășurîndu-și forțele între 1 000 și 10 000 m, obține două victorii la canoe simplu. Vasile Diba îi imită într-o probă mai nouă pentru el — calac simplu — 1000 m și, a doua oară, alături de alți trei caiaciști în echipajul de 4 condus de el (Simioncenco, L. Serghei și Malihin, aceștia doi din urmă ocupînd locul fruntaș în proba de K2, pe distanța de 1000 m).

La Budapesta, atletele noastre și-au confruntat rezultatele obținute recent în țară în condițiile concursului internațional desfășurat pe Népstadion. Dacă pentru Alina Gheorghiu zborul ei de 6,90 m, obținut printr-o săritură depășită, poate însemna preludiul unor excepționale rezultate, cei 6,72 m reprezintă — credem — un record personal în competiție oficială și „un prag" sănătos pentru sezonul aflat de-abia la început. Dumitru Iordache urcă și el pe podium, la aceeași probă de săritură în lungime, rezervată bărbaților, cu 7,80 m.

Pe un alt meridian, la Bourges, Natalia Mărășescu și-a verificat posibilitățile excepționale demonstrate cu prilejul noilor sale performanțe de nivel mondial, în proba de 3 000 m, cîștigată în 8:59,3, la 6 zecimi de secundă de Maricica Puică. Pe lîngă adversarele redutabile, englezoaica Ford și americana Bremster, sportivele noastre au avut de înfruntat ploaia și vîntul, ceea ce nu le-a împiedicat să cîștige și, în aceeași gală atletică, să doboare un record național la 4X800 m (locul III în concurs).

Soarta titlului era decisă, dar campionii nu s-au făcut că joacă!!

Spre deosebire de campionatul de fotbal, cel de rugby își cunoaște, de mai multe etape, cîștigătoarea: formația Steaua care, în ultimii ani, ratase cucerirea titlului deținut de mai multe ori în trecut. În acest sport, o spunem cu plăcere, valorile n-au fost monopolizate de București, iar situația actuală a principalei competiții naționale nu dezminte afirmația noastră, cu toate că Steaua este, în acest an, o învingătoare sigură și detașată. O confirmă nu atît desfășurarea principalei confruntări a etapei de duminică, dintre Steaua și Farul — surpriza plăcută a ultimelor campionate — (fără posibilitatea împiedicării echipei militare de a se menține în fruntea clasamentului), ci, poate mai puternic, insuccesul puternicei formații bucureștene Dinamo, care a cedat, și încă la scor, în fața unei alte reprezentante a provinciei: C.S.M. Sibiu ! O paralelă între agitatul și mult comentatul campionat de fotbal — în care partea superioară a clasamentului cît și cea inferioară stîrnesc pasiuni, nedumeriri și neîncredere — și întrecerea rugbyștilor ne dă, de fapt, raportul dintre două discipline, nu la fel de populare la noi, dar cel puțin la fel de interesante în ceea ce privește ambianța competițiilor, cuantumul de participare și fizică și afectivă a jucătorilor, capacității lor de a se exprima, nu numai ca tehnicieni și tacticieni ai sportului practicat, ci și ca oameni de club. Pentru că Farul, aflat evident într-o perioadă de refacere, nu renunță, fără luptă, la panașul ei de campioană care a înfrumusețat, am spune prin prezența sa în vitrina cu trofee de la Constanța, întregul litoral, încercînd la București să întrerupă șirul de victorii steliste chiar dacă rezultatul în sine nu mai avea importanță. Pe scurt, Farul a jucat fără complexe și a menținut, mult timp, un echilibru pe care bucureștenii s-au străduit, nu totdeauna prin mijloacele cele mai potrivite, să-l strice, impunîndu-și modul de joc. Pînă la un moment dat, scorul părea rezultatul unui duel direct între Bucoș și Durbac, transformeurii celor două echipe. Pînă la urmă, Steaua a reușit să înscrie și încercări, înnobilîndu-și astfel victoria cu puncte realizate nu din loviturî de pedeapsă (care se acordă pentru greșeli), ci prin învingerea apărării adverse și purtarea balonului în terenul de țintă în brațe, adică — dacă vreți iar o comparație cu fotbalul — prin goluri-goluri și nu prin loviturî de la 11 m. Steaua a reușit, în acest an, și faptul ni se pare cu atît mai meritoriu cu cît formula de campionat ar fi putut s-o dezavantajeze, dar și pentru aceea că antrenorul său, Petre Cosmănescu, este același care, împreună cu V. Irimescu, conduce și destinele reprezentativei naționale, fapt care probează un efort sporit de muncă, inteligență și pasiune pentru rugby. Și pentru fostul internațional Ion Dănciu sezonul actual înseamnă un prim succes în noua sa carieră de antrenor (secund la Steaua). Remarcăm cu satisfacție că la conducerea tehnică a echipelor noastre de rugby se află foștii jucători de valoare. (Pentru cei care n-au aflat încă, scorul meciului Steaua — Farul 36—0, la pauză 9—0.) **(Emanuel Valeriu)**

Din culisele boxului profesionist (X)

Povestea unui rege al k.o.-ului

Printre strălucitii reprezentanți ai boxului francez dinaintea anului 1920 un adevărat rege al k.o.-ului a fost Eugène Criqui, care pe bună dreptate își merita cu prisosință această denumire. Născut la 15 august 1893 la Paris, Eugène Criqui a început să practice boxul de la vîrsta de 14 ani, ca numai după 5 ani să devină campion al țării sale. Ceea ce surprinde total este că la începutul carierei sale Eugéne Criqui era un pugilist așa-zis „științific" care nu avea „punch", repurtînd victorii doar la puncte. Așa se explică faptul că din cele 52 de întîlniri susținute a cîștigat 46 la puncte, pierzînd celelalte 6. Primul război mondial a întrerupt prematur cariera care se anunța strălucită a micului Eugène Criqui. Înrolat în armată și luptînd pe front unde a fost dat ca exemplu și decorat pentru eroismul său, Eugène Criqui în timpul unui asalt a fost lovit de un glonț de mitralieră în maxilar, fiind internat la spital în stare gravă. Medicii i-au extras glonțele, declarînd că Eugène Criqui va trebui să-și întrerupă cariera de boxer. Reîntors la Paris, fără nici o meserie decît aceea de boxer, ambițiosul Criqui a declinat verdictul medicilor, reluîndu-și antrenamentele.

De-abia de aici începe adevărata poveste a „regelui k.o.-ului" Eugène Criqui. Parizianul s-a antrenat pe ascuns luni de zile, utilizînd o metodă nouă. El și-a schimbat radical stilul la capătul unei munci extraordinare, care l-a uimit pe antrenorul său. Criqui trebuia să se apere exemplar pentru a nu fi lovit la bărbie și în același timp urma să plaseze o lovitură eficace cu care să-și scoată din luptă adversarii. Și iată că transpirînd zi de zi, ca urmare a unor antrenamente metodice și extenuante Eugène Criqui a devenit în scurt timp un adevărat rege al k.o.-ului, un puncheur în exclusivitate. Evoluînd la categoria până, Eugène Criqui a obținut rapid calitatea de șalanger la titlul de campion al Franței, ca urmare a unei superbe victorii realizate în fața lui Charles Ledoux (k.o. I 4.II.1922). Spectatorii parizieni au salutat cu aplauze furtunoase victoria obținută în mai puțin de 2 minute, cînd Eugène Criqui a făcut un pas înapoi, contrîndu-și violent adversarul în bărbie. Omul din fața sa a căzut ca fulgerat, lăsînd dreptul de a lupta pentru centura „penelor" lui Eugéne Criqui, boxerul cu maxilarul operat pe front. La 2 decembrie 1922, pe un ring parizian, Eugène Criqui cucerește, într-adevăr centura de campion al țării sale, învingîndu-l la puncte pe Billy Matthews. Specialiștii boxului declarau că pentru ei Eugène Criqui rămîne un caz unic. Ei scriau în cronicile ziarelor că „pana" Criqui lovește ca un... greu.

Succesele obținute de Eugène Criqui nu i-au lăsat indiferenți pe managerii de peste Ocean, care s-au deplasat rapid la Paris pentru a-l vedea la lucru pe teribilul campion francez. Boxerul rănit în război le-a oferit cu largheță multe mostre de felul cum se poate cîștiga înainte de limită, demonstrînd cu prisosință în acele timpuri că merita să poarte titlul de... rege al k.o.-ului. Impresionați de puncheurul Eugène Criqui și mai ales de povestea sa, managerii au stabilit ca francezul să lupte la 2 iunie 1923, pe ringul unei arene din New York în compania americanului Johnny Kilbane, deținătorul centurii mondiale la categoria până. Atunci, pe afișul care anunța campionatul lumii la categoria respectivă, deasupra numelui lui Eugène Criqui, organizatorii au trecut următoarea frază : „Regele k.o.-ului din Franța, boxer care la 30 de ani a cîștigat ultimele sale 46 de întîlniri prin k.o.". Această reclamă a atras un mare număr de spectatori dornici să vadă în „carne și oase" noua vedetă a boxului mondial. Expeditiv, Eugène Criqui l-a făcut k.o. în repriza a 6-a pe Johnny Kilbane, intrînd în posesia titlului de campion al lumii. Era al doilea pugilist francez, după semigreul Georges Carpentier, care cucerește titlul de campion mondial. Meciul, transmis prin radio, a provocat o adevărată sărbătoare sportivă la Paris, unde micuțul Eugène Criqui a fost primit ca un adevărat erou național. Dar organizatorii newyorkezi n-au stat cu mîinile în sîn și, în intenția de a recupera titlul pierdut, s-au grăbit să-i ofere un nou contract lui Eugène Criqui cu condiția ca francezul să-și pună titlul în joc în fața lui Johny Dundee. Meciul, disputat la un interval de numai 54 de zile de cînd Criqui cucerise centura, s-a încheiat în favoarea lui Dundee, declarat învingător la puncte după 15 reprize. Odată învins, managerii l-au ocolit pe Criqui, deoarece el nu mai prezenta același interes ca la început, mai ales că în S.U.A. categoriile mici nu atrăgeau un mare număr de spectatori, încasările nefiind pe placul afaceriștilor din culisele boxului profesionist. La o vîrstă înaintată pentru sportul de performanță (31 de ani), Eugène Criqui continua să boxeze pentru a-și asigura existența zilnică. Într-o zi, la un antrenament, Eugène Criqui s-a accidentat la mîna dreaptă. Totuși el a acceptat să-l întîlnească pe belgianul Hebrans, pe care l-a învins foarte greu la puncte. Începuse declinul lui Eugène Criqui, care a trebuit să facă o pauză de 8 luni. Au urmat apoi înfrîngeri suferite în fața unor adversari care mai tîrziu au devenit la rîndul lor vedete, ca de pildă Danny Frush, Carlos Uzabeaga, Al. Brown Panama și Gustave Humery. Eugéne Criqui, celebrul boxer francez, s-a retras din activitatea competițională la 19 martie 1928 cînd avea vîrsta de 35 de ani, ieșind pe ușa din față a arenei sportive. Criqui și-a încheiat prodigioasa sa carieră în calitate de învingător la puncte în fața lui Benny Carter. Sărac, și uitat de oficialitățile sportive, Eugène Criqui a murit la 7 martie 1977 pe un pat mizer al unui azil de bătrîni din localitatea Villepinte, avînd respectabila vîrstă de 83 de ani și 7 luni. Odată cu el a dispărut cel de-al 7-lea din cei 10 foști campioni mondiali francezi. Numele său se înscrie alături de ceilalți campioni mondiali francezi decedați : Georges Carpentier, care a avut o situație financiară precară înaintea morții sale, Battling Siki, împușcat de mafioți, André Routis, Marcel Thill, Marcel Cerdan, decedat într-un accident de avion, și Young Perez. Ceilalți 3 foști campioni mondiali, Robert Cohen, Alphonse Halimi și Milou Pladner, sînt în viață. Dintre ei Milou Pladner, boxerul care în 1925, la Stockholm, a cucerit prima medalie de aur la campionatele europene pentru amatori, iar mai tîrziu a fost un remarcabil profesionist, este orb și lucrează ca maseur la o baie din Paris.

PAUL OCHIALBI ■

DIVIZIA A: 20 IUNIE

BUCUREȘTI : Sportul studențesc — Rapid 1—1 (1—1). Obținînd doar un punct în partida de duminică, rapidiștii și-au diminuat simțitor șansele de „supraviețuire". Rezultatul nedreptățește, oarecum, formația feroviară, care a atacat mai mult (în special după pauză), a căutat golul, dar șansa l-a ocolit pe înaintașii echipei antrenate de Motroc. Dacă giuleștenii au jucat crispat, precipitîndu-se la fiecare atac și, deci, greșind mult, de cealaltă parte, studenții au evoluat degajat, cu mult, chiar prea mult calm, doar Cazan și O Ionescu încercînd să atace ceva mai incisiv. ● Suporterii feroviarilor deși nemulțumiți de prestația favoriților, au asistat la cîteva faze de mare spectacol și au văzut, de asemenea, un portar în zi mare : Lazăr, înlocuitorul ex-rapidistului Răducanu. ● Au încercat să joace ceva mai aproape de cerințele primei divizii: Lazăr 9, Cazan, O. Ionescu, Ciugarin 7 (Sportul) ; Cojocaru 8, Manea, Neagu, Ad. Dumitru 7 (Rapid). ● A arbitrat C. Dinulescu, ajutat de N. Georgescu și Gh. Dumitru — toți din București **(Cornel Cătană). Dinamo — Progresul 4—1 (0—1),** sau „țipătul lebedei" pentru Progresul, care a apărat eroic timp de 56 de minute golul lui Tevi, ca să se prăbușească definitiv după egalarea lui Dudu Georgescu, în o fază la care e-a acuzat fault la portar. După noi, s-a comis acolo o infracțiune, portarul Progresului fiind împiedicat să ajungă la minge. ● La 1—1, Tichigiu a greșit ca în cupa școlarilor, Al. Moldovan a făcut 3—1 și Dinamo a rămas singur pe gazon, în fața unei grupări depășită la toate capitolele. ● Remarcați : Dudu Georgescu, Dinu, Al. Moldovan 8, Cheran 7 (Dinamo) ; Tevi, Iorgulescu, Moraru 7 (Progresul). Cu excepția fazei de la golul egalizator, cu multă greutate în stabilirea rezultatelor, corect arbitrajul lui R. Stîncan, ajutat de S. Stăncescu și V. Roșu, toți din București. **(Ovidiu Ioanițoaia). ARAD: U.T.A. — F.C. Corvinul Hunedoara 1—1 (0—0).** Meci mediocru și plictisitor, în care oaspeții veneau spre un „x" aproape previzibili, dar nu din pricina distanței geografice dintre Arad și Hunedoara, ci din cea a subsolului clasamentului, unde „canicula" înmoale sufletele binevoitoare. ● Prima repriză a fost curată și nevinovată, fără schimbarea tabelei de marcaj. Apoi, în ultimele 45 de minute, pe teren s-au comis două goluri (Cura, min. 56, respectiv Iancu, min. 69, gol excelent, sub privirile dumirite ale fundașilor gazde), adică doar atît, într-o deplină sportivitate și bună înțelegere. Unii jucători arădeni ni s-au părut a fi intrat deja în vacanța mare, ceea ce i-a iritat pe spectatorii credincioși pînă la capăt fotbalului. ● **Remarcați: Jivan 8, Leac 7 (U.T.A.) ; Vlad, Tonca 8, R. Nunweiller 7 (Corvinul).** ● A condus un meci ușor C. Petrea, ajutat de N. Voinea și C. Mateescu — toți din București. **(Teodor Bulza). TG. MUREȘ: A.S.A. — Universitatea Craiova 3—0 (2—0).** Paradoxal, dar eliminarea lui Hajnal (min. 32) a transformat un avantaj al studenților în principalul motiv al acestei înfrîngeri. Craiovenii n-au știut pînă la sfîrșitul meciului ce să facă cu al unsprezecelea om, jucînd pînă în minutul 90 absolut lamentabil. ● Mai notăm atitudinea trevarentioasă a lui Crișan, care la invitația antrenorului său n-a vrut să părăsească terenul decît după un adevărat circ. ● Remarcați : Pisiaru 10, Bölöni 9, Körtesi 8 (A.S.A.) ; Beldeanu, Irimescu, C. Ștefănescu 7 (Univ. Craiova). ● A arbitrat bine M. Buzea, ajutat de C. Ioniță 1 și C. Rajca — toți din București **(Răzvan Bărbulescu). BACĂU: S.C. — F.C.M. Reșița 2—0 (1—0)** ● Băcăuanii au obținut în final o victorie clară, chiar jucînd fără patru titulari, forța echipei gazdă constînd în jocul pe extreme, acolo unde Pană și Florea s-au intercalat adesea, producînd derută. ● Oaspeții au contestat penalty-ul din care s-a înscris primul gol (Volmer min. 37), dar părerea noastră este că jucătorul reșițean Chivu a jucat mingea cu mîna. ● Remarcați: M. Constantinescu, Florea 9, Volmer 8, Pană 7 (S.C.) ; Ilieș, Florea 8, Porațchi 7 (F.C.M.). ● A arbitrat foarte bine C. Manușaride, ajutat de N. Gheorghe și I. Pop — toți din București **(Gheorghe Amuza). TIMIȘOARA: Politehnica — Jiul 3—0 (3—0).** Mobilizîndu-se exemplar, studenții au reușit în meciul cu Jiul o victorie clară, ca urmare a celui mai bun joc din returul campionatului. Reintrat după o absență de peste două luni, Anghel și-a justificat prezența în teren printr-un excelent joc de concepție, creînd numeroase atacuri periculoase la poarta (apărată senzațional) lui Caval. ● În fapt, pe oaspeți forma portarului l-a salvat de la o înfrîngere catastrofală, alături de care Augustin și Ciupitu, jucînd și ei bine, au reușit ca scorul să rămînă **numai** 3—0 ● S-au remarcat . Anghel, Lața 8, Nadu, Petrescu 7 („Poli") ; Caval 9, Augustin 8, Ciupitu 7 (Jiul)). ● A arbitrat foarte bine N Raab (Cîmpia Turzii), ajutat de T Gaboș și I. Joldos — ambii din Cluj-Napoca **(Cornel Ionescu). GALAȚI: F.C.M. — F.C. Constanța 1—3 (1—1).** O jumătate de oră de plictiseală, după care portarul Ștefănescu nebăgat în seamă pînă atunci uită mîna mare a partidei și scapă o minge expediată destul de șiab de Țolea. N-a trecut mult și am fost martorii altui gol „de autor", adică de portar. Livciuc a avut de executat o lovitură liberă de la peste 25 de metri, iar Hagioglu a rămas țintuit lîngă stîlpul din dreapta, spectator. A fost cel mai simplu mod pentru realizarea egalării, întrucît înaintașii constănțeni erau cu regularitate surprinși în ofsaid de tușierul) T. Istrate, care și-a făcut în mod strălucit datoria. ● Nu la fel s-a întîmplat după schimbarea porților, atunci cînd Gh. Vasilescu I. poate îndulcit de nevoia de puncte a oaspeților, i-a permis lui Buduru (aflat în momentul centrării lui Dragnea mult în spatele fundașilor) să îndeplinească o formalitate: aceea de a înscrie ● Și, ca o încununare a „eforturilor", în final, Haiduc, îi pasează direct lui Ignat, al cărui șut, respins mai întîi de Hagioglu, e reluat în **poartă de Dragnea și... 3—1.** ● **Au lipsit** cu desăvîrșire situațiile dramatice și faulturile, chiar și cele de joc, cît și multele cartonașe colorate pe care N. Rainea, în alte ocazii le-ar fi împrăștiat fără zgîrcenie. ● Remarcabilă doar zbaterea lui Țolea — nota 7, ca peștele pe uscat. ● A arbitrat onorabil N. Rainea (Bîrlad), ajutat foarte bine de T. Istrate și încurcat de Gh. Vasilescu I, ambii din București **(Ion Predoșanu). ORADEA: F.C. Bihor — F.C. Argeș 1—0 (1—0).** Dominarea netă la care gazdele și-au supus adversarii pe tot timpul meciului nu le-a adus bihorenilor decît un gol (Suciu, min 9, după o frumoasă fază de atac), suficient însă pentru o victorie clară ● În repriza secundă, oaspeții au mai echilibrat jocul, dar ocazia cea mai mare a ratat-o Ghergheli (penalty netransformat, la un henț în careu al lui Iovănescu). ● Remarcați: Naom 9, Fildan 8, Bigan, Al. Naghi, Suciu 7 (Bihor) ; Speriatu, D. Nicolae, Stancu 8, Cîrstea 7 (Argeș). ● A arbitrat satisfăcător C. Niculescu, ajutat de N. Păvălugă și V. Constantinescu — toți din București **(Dumitru Constantinescu). IAȘI: Politehnica — Steaua 1—1 (0—0).** Rezultat echitabil după aspectul jocului, dar trebuie să nu uităm că oaspeții au egalat cu numai zece minute înainte de final, la o mare greșeală a portarului Bucu, despre care, pînă în acel moment, numai lucruri frumoase s-au spus. ● Cel mai mult ne-a plăcut ritmul jocului — aspru pe alocuri (gazdele au avut și perioade cînd au jucat la intimidare fiind tîrziu domoliți de arbitru) inflnirii), cu multă ambiție de o parte și de cealaltă, tensionat uneori nervos. Steaua a părut în final mulțumită cu rezultatul de egalitate, oarecum nesperat în urma absențelor lui Dumitru și Ion Ion, ca și a cvasiabsenței din teren a lui Troi și chiar a lui Năstase (acesta a egalat în min. 80, dar în condițiile amintite). ● În rest se cuvine să mai spunem ceva despre evoluția publicului local, care formează o tribună prea rea. Remarcați : Ciocîrlan, Ciobanu 8, Romilă, Dănilă 7 (Poli) ; Sameș 8, Iordănescu 8, Vigu, Moraru 7 (Steaua). ● A arbitrat satisfăcător O. Anderco ; la linie, cu multe greșeli datorate incompetenței, I. Taar — ambii din Satu Mare, și V. Catană — Carei **(Dumitru Graur).**

CUPA : SEMIFINALE, 15 IUNIE

BUCUREȘTI : Steaua — Metalul 4—2 (2—0), după un meci plăcut și disputat, mai ales în prima jumătate a reprizei secunde. ● Steaua a început în forță și a ajuns, după exact o oră de joc, să se distanțeze la 3—0 (goluri Zamfir, Năstase și Troi) folosind mai ales jocul extremelor. Simțind că nu mai are ce pierde, Metalul a încercat și a reușit o zvîcnire, reducînd pînă la 3—2 (goluri Lungu și Georgescu, ultimul din penalty), grație unui fotbal ambițios și pe alocuri elegant, care a părut să șteargă diferența dintre actualii campioni ai țării și o grupare, pînă la urmă oarecare, din divizia B ● Scorul final a fost stabilit prin golul lui Năstase și prin ofsaidul de zile mari al lui Troi, autorul centrării, în fața căruia tușierul M. Stan n-a închis un ochi, ci pe ambii ! ! Altfel, o victorie meritată, a unei echipe care n-a fost silită să forțeze. ● Remarcați . Stoica, Iordănescu 8, Dumitru, Zamfir 7 (Steaua) ; Georgescu, Profir 8 Lungu, Nedelcu 7 (Metalul) ● Cu excepția fazei de la ultimul gol, fără greșeală arbitrajului lui Fr. Colosi **(Ovidiu Ioanițonia). PITEȘTI: Universitatea Craiova — Rapid 1—0 (0—0)** O victorie „mică", după un joc deloc deosebit, dar care plasează echipa craioveană într-o finală de mare atracție, alături de Steaua. ● Universitatea a jucat mai bine începuturile de repriză, cînd a dominat clar, uneori zdrobitor, dar atacul său de „muște" (Crișan, Cîrțu, Marcu) n-a izbutit decît prea rar să se demarce eficace în fața marcajului strîns aplicat de adversari. La mijloc, Balaci s-a zbătut, însă Donose și mai ales Beldeanu au pedalat mult în gol, ușurînd sarcinile feroviarilor. ● După cîteva ocazii craiovene, rapidiștii încep să îndrăznească mai mult, dar atacurile lor sînt lipsite de periculozitate, numai șansa aruncîndu-i lui Răsniță în față cea mai mare ocazie a reprizei, stopată însă de Lung. ● După golul lui Cîrțu (min. 47), dribling subtil și neașteptat pînă lîngă stîlpul porții, de unde mingea a fost deviată în gol, în îngrămădeală, de un grup de rapidiști, echipa feroviară aruncă toate forțele în atac, dominînd destul de clar restul timpului de joc Surprinzător, echipa lui Motroc a dovedit o mai bună potență fizică și un final de joc în forță, lucruri care însă nu s-au putut transpune și pe tabela de marcaj dat fiind jocul foarte exact al apărării conduse de Ștefănescu. ● S-au remarcat : **C. Ștefănescu 8, Tilihoi 8, Cîrțu, Balaci 7 (Univ. Craiova) ; Neagu 8, Nițâ, Pop, Ad Dumitru, Ioniță 7 (Rapid).** ● **A condus satisfăcător O. Andereo (Satu Mare) (Dumitru Graur).**

Top „Flacăra"-fotbal

TOPUL SEMIFINALELOR CUPEI

1. C. Ștefănescu — 9 p ; 2—7. Stoica, Iordănescu, Georgescu și Profir (Metalul Buc.), Tilihoi, Neagu — 8 p ; 8—17. Dumitru, Zamfir, Lungu și Nedelcu (Metalul Buc.), Cîrțu Balaci, Nițâ, Pop, Ad. Dumitru, Ioniță — 7 p, urmat de

TOPUL ETAPEI A 32-A

1. Pisiaru — 10 p ; 2—3. Bölöni, Cavai, Naom, Sameș, M. Constantinescu, Florea (S. C. Bacău), Lazăr (Sp. stud.) — 9 p ; 9—29. D. Georgescu, Dinu, Al. Moldovan, Jivan, Vlad, Tonca, Körtesi, Anghel, Lața, Augustin, Fildan, Speriatu, D. Nicolae, Stancu, Ciocîrlan, Ciobanu, Iordănescu, Volmer, Ilieș, Florea (F.C.M. Reșița), Cojocaru — 8 p ; 30—57, Cheran, Tevi, Iorgulescu și Moraru (Progresul), Leac, R. Nunweiller, Beldeanu, Irimescu, C. Ștefănescu, Petrescu, Ciupitu, Bigan, Al. Naghi, Suciu, Cîrstea, Romilă, Dănilă, Vigu, Moraru (Steaua), Țolea, Pană Porațchi, Neagu, Manea (Rapid), Ad. Dumitru, Cazan, Ciugarin, O. Ionescu — 7 p.

În urma adiționării cu punctele (notele) obținute pînă acum, iată cum arată topul permanent alcătuit de revista noastră:

1. C. ȘTEFĂNESCU	—	101 p
2. Radu	—	100 p
3. Balaci	—	99 p
4. Iordănescu	—	90 p
5. Antonescu	—	89 p
6. Romilă	—	87 p
7. Mulțescu	—	83 p
8. Economu	—	81 p
9. Dumitru	—	80 p
10. Vlad	—	79 p

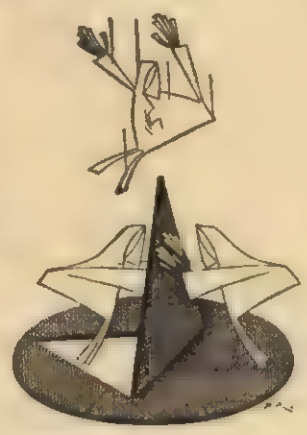

BOUR ■

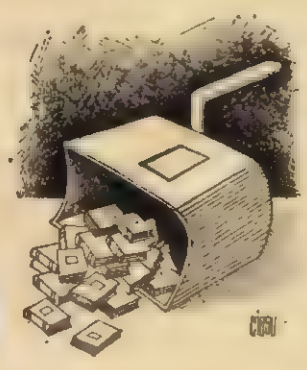

CIOSU ■

Nicolae Tăutu inedit

Din jurnalul prestudentului Tilică

● Paginile de umor inedit pe care le publicăm mai jos ne-au fost puse la dispoziție de familia mult regretatului poet, dramaturg, romancier și publicist Nicolae Tăutu, tocmai în zilele cînd se împlinesc 5 ani de la fulgerătoarea sa dispariție. Ele sînt începutul unui serial al cărui personaj poartă un nume impus deja prin pana și verva lui Nicolae Tăutu. „Soldatul Tilică" din foiletoanele publicate în presa militară cu decenii în urmă este, de această dată, un adolescent în derivă.

2 aprilie

M-am hotărît să-mi scriu jurnalul intim. Cînd aștepți o cafea, un pepsi sau un coniac, prind bine cîteva cuvinte însemnate pentru la bătrînețe, cum spune Mimy Belfegor, prietena mea, pictorița. Mai ales într-un moment cînd viața se anunță plină de evenimente. Azi am avut un scurt dialog de la semidistanță cu babacul ce mi-a aruncat verbal : „Nenorocitule, cînd eram ca tine, lucram în fabrică și dădeam și examenele, să-ți fac o viață mai bună ! Și tu nu ești în stare de trei ori la rînd să-ți treci bacalaureatul !" „Mai încet, babacule, ce sînt de vină dacă n-am știut că tipografiile vin din Serbia, cînd nu mi-ai dat bani să vizitez Iugoslavia cu O.N.T.-ul !" Babacul se înfurie de-a binelea: „Ești o pușlama și un leneș !" Noroc că pe ușă au năvălit, ca la incendiu, mama, mama-mare și tușa Vera. Nu sînt ranchiunos și cu greu l-am salvat pe babacul de urgia lor, după ce mi-a dat o bătrînă de o sută lei, în cap, căci „picioare" i-am dat eu la „Lido". E tare babacul !

5 aprilie

Azi am fost toată banda în păr la „Podgoria" : Mimy Belfegor, Lily Peel, Sfîntul, Il Fugitivo zis și Gigi Cacialma. Și nici unul în fonduri, așa că servirăm o cafea mare pe rînd, în timp ce „Dandu Studentul" ne prelucra :

— Nu m-am dus la facultate ca să vă luminez pe voi, iar voi să mă primiți doar cu o cafea ?... Mai multă rațiune, lumea fără mișcare e moartă... Pînă și Tilică al nostru, cu babac baban pe post de ștabuleț, s-ajungă fără o lețcaie în buzunar... De ce nu ne ocupăm de părinți, contemporanilor, să-i aducem pe drumul dragostei față de prunci, că ei ne-au vrut și nu noi i-am dorit. Este ?

E un tip Dandu Studentul !... Are 27 de ani și e în anul trei la Agronomie ! „La agronomie, dar flotant", ne zice el. „Mă veți vedea agronom cînd va crește grîul pe Calea Victoriei și ovăzul pe Magheru. Cum termin, îi spun bătrînului că mă înscriu la arta dramatică... Și iar cîțiva ani de studențiie laborioasă. Aia-i să fii studios și să ieși din facultate direct la pensie !" Ce ziceți de Dandu ? Așta cap... Dealtfel, mi-a spus :

— Tilică, îl anunți pe taică-tu că ți-ai găsit profesor de română pentru bacalaureat, cu doi poli ora... Trei ore pe săptămînă, fix o sută douăzeci... La franceză o sută douăzeci, la istorie idem, deci facem rost de 360 pe săptămînă, că nu pe gratis se ia bacalaureatul ! Mîine, la șase, încep tratativele cu bătrînul tău, să-i ajustăm de primă...

7 aprilie

La șase punct, Dandu îmbrăcat în salopetă l-a salutat pe babacul meu cu „Noroc bun, tovarășe !" Bătrînul s-a prins și l-a îmbrățișat spunîndu-mi : „Iată un om, Tilică !" E un tip Dandu: a refuzat cafeaua, coniacul, țigara, spunînd : „Noi sîntem un colectiv de profesori care mai toți ne ocupăm și de o meserie, eu sînt instalator. În timpul liber colectivul nostru prepară pentru bacalaureat cu rezultate sigure. Anul trecut au reușit 110% la examen că unul din elevi l-a ajutat la lucrarea scrisă pe un văr". Apoi mi-a luat țigara din gură : „Tinere, nu-i bine să fumezi, avem nevoie de un viitor sănătos și neviciat !" Ei, gestul ăsta l-a convins pe babacul, care i-a pus în mînă trei sute șaizeci de lei pentru prima săptămînă : „Îl dați lecții acasă !" „Nu, la noi, locuim toți profesorii într-un apartament. În trei ore trece din materie în materie !" Și pe drum, Dandu, formidabil tip, mi-a spus : „Vezi, Tilicuță, cu cîtă sudoare se scoate un ban ! Să te văd răsfoind cărțile ! Ține 180 lei, e partea ta !" Și ne-am oprit la Gigi Cacialma, unde, cu Sfîntul și cu Mimy Belfegor, am bătut cărțile pînă ni s-au jupuit degetele ! Strașnic careu ! Pînă la sfîrșitul partidei am pierdut trei ore de franceză și două ore de română. De-o oră m-a împrumutat Dandu în contul săptămînii viitoare, rugîndu-mă să-i spun lui babacu că „cine are carte are parte!" Și că dacă merg așa de prost o să fie obligat să-mi dea cîte șase ore pe săptămînă de fiecare materie ! E un tip Dandu așta, oricîte s-ar spune, școală mare !

Omul la tribuna socială

„La noi, nimeni nu mănîncă pîine pentru că arată cu degetul la altul“

• De foarte mulți ani, comunistul Marin Nedea se află în fruntea cooperativei agricole de producție din comuna Purani, județul Teleorman, unitate distinsă în 1975 cu titlul de Erou al Muncii Socialiste pentru producții record la porumb pe terenuri neirigate. El însuși Erou al Muncii Socialiste, Marin Nedea îndeplinește în paralel funcția de director al S.M.A.-ului din Purani, fiind totodată președinte al Consiliului intercooperatist și vicepreședinte al U.J.C.A.P. Discuția care urmează s-a desfășurat într-una din zilele trecute, la ceas de înnoptare, în biroul său de la S.M.A. Afară ploua cu găleata.

— Tovarășe Nedea, ce-i cu opincile astea atîrnate la ușa dumneavoastră? Dar cu afișul de lîngă ele, pe care stă scris „nu uita de unde ai plecat“? Cum adică?

— E o poveste veche, eu zic s-o lăsăm pe altă dată. Mai bine să vorbim despre altceva.

— Despre ce?

— Păi despre orz, că doar cu el ne ocupăm acum. (Se ridică de pe scaun și dă perdeaua la o parte. Clatină din cap nemulțumit). Plouă de rupe pămîntul, mama ei de ploaie.

— Vă încurcă rău ploaia asta?

— Ne. Nu mult, dar ne încurcă pentru că avem ceva ambiție cu orzul. E prima producție de la cultura mare pe care o cîntărim anul ăsta și vrem să-ncepem cu dreptul. Anul trecut, am dat la orz 6 700 pe hectar, record pe țară, acum stăm și mai bine, cred că trecem chiar de 7 000, numai ploaia ne-a cam încurcat socotelile. Dacă mîine e soare, n-avem probleme. Terminăm. Noi, aici la Purani, iubim foarte mult orzul și grîul, culturile astea parcă ne stau lîngă inimă.

— Bine, dar titlul de Erou al Muncii Socialiste l-ați primit pentru porumb!

— Și ce-i cu asta?! E de datoria noastră să facem toate culturile bune, le și facem, uite că pentru porumbul din '76 am îndeplinit iarăși baremul pentru Erou, dar de iubit, noi tot orzul îl iubim mai tare. Să vă spun o treabă. (Intră cineva cu o hîrtie. Mai plouă, mă?, se interesează. Mai, vine răspunsul). Acum strîngem orzul, dar cu gîndul stăm la recolta de la anul. Am ales de săptămîna trecută suprafețele pentru '78, am pus deoparte sămînța, am și tratat-o, că așa e bine în agricultură. Să fii mereu cu un pas înaintea muncii. Cine nu-și face iarna car, nu umblă toamna cu el încărcat cu bucate.

— Tovarășe Nedea, ce scrie pe hîrtia aia?

— Mă cheamă la o ședință. Mîine, la 5,30, la U.J.C.A.P.

— 5,30 dimineața?!

— Firește. (Rîde de mirarea noastră). O ședință care nu e pusă în zori și care nu ține puțin, ori nu începe cu Nedea, ori se termină fără el. În campanie nu e timp de bătut apa în piuă, cum s-a lungit discuția, cum mă scol de pe scaun, îi salut și plec. Cîmpul nu e obișnuit să aștepte. Și-apoi nici țăranii. Cum mi-ar sta mie, vă întreb, ca oamenii să fie pe tarla de la 4 dimineața iar eu să mă plimb cu Dacia la Alexandria și să fac teoria chibritului?! Eu zic că mi-ar sta altminteri.

— Cum muncesc oamenii, tovarășe președinte?

— La Purani nu greșesc dacă spun că unul muncește ca doi. Nu lipsește nimeni, iar cînd lipsește are motive bine întemeiate. Nu neapărat motive triste, de boală sau de moarte, ci motive omenești. O nuntă, de exemplu, poate fi un astfel de motiv. Cine nu vine la cîmp, o zi să zicem, recuperează după aceea, nu pentru că îl silesc eu ca președinte, ci pentru că-l silesc ceilalți. La noi, nimeni nu mănîncă pîine pentru că arată cu degetul la altul sau pentru că dă cu gura. Se muncește în acord și în încredere, dar cu tragere de inimă. Avem oameni minunați, pe Pingă, de e șef de fermă, pe șeful mecanizării, Petre Rădulescu, pe inginerul șef Vlad, pe toți, nu i-aș da nici dacă mi i-ar cere cineva în genunchi, așa sînt de făcuți dintr-o bucată. Mi-a reproșat cineva, mai demult, că n-am afișat orele de audiență. Păi eu stau cu cooperatorii de la 4 dimineață la 10 seara, cine are ceva de spus, spune pe cîmp ori pe uliță, doar nu s-a mutat la Purani vreun minister?! Și-atunci auzi vorbă, audiențe...

— Cum adică îi silesc ceilalți?

— Foarte bine, cum am spus. Toți oamenii sînt în formații, fiecare știe ce are de făcut, iar rezultatul muncii unuia depinde, firește, și de modul cum își face treaba omul de alături. Am să vă dau un caz concret. (Din nou intră cineva. Lui Chivu Săileanu i s-a spart un rulment la combină. Ce mîine dimineață, care mîine dimineață?!, se supără președintele. Acum te duci la atelier. Fane să vină de-acasă, o găsi el o umbrelă sau o foaie de polietilenă, vă apucați de lucru și în două ceasuri terminați. Dacă nu vrea să vină, înmoaie glasul, îl rogi din partea mea. Omul iese). Un caz concret, ziceam. Cineva din echipa Petrei Bratu a avut o problemă și-a lipsit cîteva zile. A rugat un neam s-o înlocuiască, dar omul acela, neobișnuit cu ritmul celorlalți, a făcut treaba de mîntuială. A treia zi, m-am pomenit că au renunțat la el. Mai bine îi facem noi parcela femeii plecate, au zis oamenii, decît să ne strice vecinul ăsta rostul. S-a ajuns aici, la Purani, la o conștiință muncitorească în agricultură. Lucrează cum s-ar zice, și la noi, omul nou despre care cu atîta dragoste și prețuire vorbea la Congresul țărănimii tovarășul Ceaușescu. Nimeni nu trage chiulul. Nimeni nu obosește. Nimeni nu întîrzie. E un climat foarte bun de muncă, iar cooperatorii nu mai trebuie convinși cu vorba, căci ei s-au convins cu fapta.

— Cu care faptă?

— Cu ce cîștigă. Să nu mi-o luați în nume de rău sau în glumă, dar la Purani se trăiește azi împărătește exact acolo unde altădată se trăia prost. Nu e casă fără televizor și fără frigider. (Își cere scuze o clipă. Dă un telefon. A uitat să-și ia televizorul de la reparat. Vorbește cu cineva și se înveselește brusc. Zice, ni se adresează nouă, că mi-au reparat aparatul de o lună. Îl uitai, ăsta-i adevărul, îl uitai). La Purani, fiecare cooperator, dacă pun la socoteală și produsele, cîștigă cam 1 400 de lei pe lună. Vi s-o părea că nu e mult, dar eu cred că e pentru că, să zicem, C.A.P.-ul îi dă porumbul cu un leu și ceva, dar el face mai mult. Apoi mai e lotul individual, mai e o pasăre, mai e o vacă. Au apărut în comună vreo 20 de Dacii, oamenii vin la cîmp cu limuzina, dar nu toată lumea se îndeasă la mașini. O sumedenie de cooperatori de-ai noștri le-au făcut case colo pe la Pitești. Aici se muncește mult, e adevărat, pe ploaie și pe arșiță, dar se și cîștigă mult. Iar la țară, banul se ține, nu e ca la oraș, unde intri cu suta prin stînga pieței și ieși cu mărunțiș pe partea cealaltă. (Privește iarăși pe fereastră. Plouă din răsputeri. Nu-i place. Iese în hol și se interesează dacă a venit Delcea. Răspunsul nu-l auzim).

— Cine e Delcea, tovarășe Nedea?

— Maistrul mecanic Ion Delcea. A plecat ieri în orașul Victoria să aducă niște acid pentru baterii, vrui să aflu dacă a venit.

— A venit?

— Mai bine să nu vorbim despre asta că mă înfurii.

— Cum așa?!

— Chiar așa că asta nu era treaba noastră, ci a Bazei de aprovizionare. Numai că de-acolo ni s-a spus că n-au oameni disponibili, așa că am rupt noi pe unul de la treabă, tocmai acum cînd ne crapă buza cu orzul, l-am pus la tren și l-am trimis să procure acid. Ieri am avut doi băieți pe care i-am trimis la Acumulatorul, la București, tot după așa ceva. Cu tuburile de oxigen stăm prost, am vrut să luăm altele noi, dar ni s-a răspuns că fabrica de la Roșiori nu mai are și că trebuie să ne descurcăm singuri. Ce să facem, o să ne descurcăm. Numai că nu știu de ce trebuie să dăm cu sărut-mîna în stînga și să mergem cu găina la subțioară în dreapta, de parcă treaba n-ar trebui să ne-o împlinim cu toții că de-aia sîntem plătiți. Nu știu, dar o facem. Că e necesar.

— Nu s-ar zice că rămîneți datori la acest capitol.

— Nu rămînem, sigur că nu rămînem, că e în joc nu numai chiverniseala fiecăruia dintre noi, ci și prestigiul cooperativei. Am muncit mult pentru el și nu vrem să ne lăsăm altora. Președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost de mai multe ori la Purani și de fiecare dată ne-a zis că muncim bine, dar că putem să muncim și mai bine. Ne-a ajutat cu sfaturile dumnealui, ne-a dat indicații și ne-a luminat în multe privințe, iar noi ne-am luat angajamentul să sporim toate producțiile, să ridicăm agricultura, satul, viața oamenilor așa cum s-a hotărît la marele nostru congres, al țărănimii. O să ne ținem de cuvînt și de-o trebui să ne mutăm cu toții pe cîmp, să stăm acolo și ziua și noaptea. La Purani, nu vorba are trecere, ci fapta.

— Tovarășe Nedea, ce-i cu opincile de la ușă?

— E musai s-o știți și pe-asta?! Să v-o spun. A venit mai demult un control, că nu ducem lipsă de controale și de raportări, ni se cer fel de fel de situații, ba la densități, ba la fertilizare, ba la amplasarea culturilor, ba la balanța semințelor, ba la... (rîde), toți vin să te controleze, dar puțini vin să te ajute, mă rog. M-am pomenit cu un control, condus de un tovarăș care mi-a reproșat că aia nu-i bună, că aia nu-i dreaptă, că așa și pe dincolo. Eu să răspund, dînsul nimic, că știe și deține, că și dînsul e fiu de țăran. Nu ne-am înțeles, a plecat să mă reclame la primar sau la județ, unde s-o fi dus dînsul știe, apoi s-a întors. Între timp, atîrnasem opincile la ușă și scrisesem chestia aia cu nu uita de unde ai plecat. A înțeles aluzia, a domolit tonul și pînă la urmă ne-am împăcat. (Se uită din ce în ce mai des la ceas. S-a făcut aproape de 9. Casă discret. Afară ploaia a mai contenit. Se interesează dacă a venit inginerul).

— Așteptați pe cineva?

— Trebuie să vină inginerul de la cîmp. S-a dus să vadă cîtă apă s-a strîns, ca să facem planul de bătaie pentru mîine.

— Un singur inginer aveți?

— La C.A.P. La S.M.A. n-avem nici unul!

— Cum așa?!

— Se poate, se poate. Cînd vine un corp de control din centrală, văd la față o mulțime de ingineri, dar aici, la șaibă, nu prea se înghesuie dînșii. Să vă spun o poveste. Prin '62, pe vremea fostului raion Alexandria, cînd s-a hotărît o reorganizare a agriculturii și cînd au fost trimiși în producție o sumedenie de agronomi, au ajuns și la noi vreo douăzeci. Apoi, treptat-treptat, au început să dispară. Au rămas numai doi, restul au găsit, cum se spune, soluții mai bune. S-au tras cu toții în București, unde mi se pare mie, dar poate mă înșel, că o scaldă cam mulți descurcăreți. (Tace, apoi ne roagă să nu scriem chestia asta. N-o să scot eu urîții din orașe, zice. Nu, nu, treceți-o pe hîrtie). Mai e un lucru care mă roade. Faptul că n-avem voie să ieșim cu mașinile din județ. Se pleacă de la ideea că vrem să facem transporturi ilicite sub oblăduirea C.A.P.-ului? Păi eu dacă am ceva de dus, duc cu mașina mea, că d-aia o am. Cooperatorii la fel, că și dintre ei au, slavă domnului. Dar se întîmplă ideea că I.L.F.-ul, care și-așa are numai de cîștigat de pe urma muncii din agricultură, făcută, firește, de alții, nu posedă mașini suficiente, sau întîrzie, sau uită, sau mai știu eu ce, iar nouă ni se strică marfa pe cîmp. Roșii. Vinete. Ardei. Cine pierde, vă întreb? Toată lumea. Noi, eventualii cumpărători din piețe, pînă la urmă chiar statul. Și nu e bine.

— Tovarășe Nedea, s-a făcut cam tîrziu. Terminăm?

— Asta cam așa e. A luat-o spre zece, iar eu mă trezesc pe la trei.

— Atunci noapte bună și pe altă dată.

— Mai bine mi-ați ura să n-avem mîine ploaie. (Iarăși își face de lucru cu perdeaua. A stat. Se bucură ca un copil). După vreo douăzeci și cinci de kilometri, cîți am făcut azi pe jos, pe lîngă combine, e sigur c-o să dorm neîntors.

— Vă dorim să n-aveți mîine ploaie.

— Să vă audă cine răspunde de asta.

EMIL NEGOIȚĂ ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (L. Nițescu — 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Tudor Octavian — 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare — (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86). secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 78 82 și interior 17 83); redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

anul CXVI — nr. 26 mai — 30 iunie 1977

flacăra

săptămînal social-politic și literar-artistic al Uniunii Scriitorilor din România

Sărbători ale spiritului într-o cetate a chimiei

Orașul de pe Trotuș, tînăr de numai 25 de ani, cetate a chimiei românești, a sărbătorit, în zilele de 17 și 18 iunie, ca în fiecare an, *Zilele culturii călinesciene*, aflate la a noua ediție, ca un omagiu adus marelui cărturar și scriitor care a evocat printre primii, în pagini remarcabile, noile înfăptuiri ale socialismului, petrecute acolo. Cu această ocazie a fost dezvelit, într-un parc al orașului, un bust al lui Călinescu, datorat sculptorului Vasile Gorduz, a avut loc un recital de poezie la care și-au dat concursul poeți din București și din partea locului, a cîntat menestrelul Tudor Gheorghe și a avut loc un simpozion pe teme de cultură, istorie și literatură la care au contribuit, între alții : Alexandru Piru, Gavril Istrate, Constantin Ciopraga, I. Lăudat, Eugen Simion, N. Manolescu, G. Dimisianu, Al. Călinescu, M. Apolzan, Viorica Mereuță ș.a. Simpozionul a fost deschis, în prima zi, prin cîteva cuvinte omagiale rostite de autoritățile locale, al căror rol a fost totdeauna stimulativ, entuziast și competent: C. Toma — secretar al Comitetului județean Bacău al P.C.R., Valerian Ghineț — primarul orașului, Aurel Calimandric — președintele Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă, după care au urmat două evocări sub titlul „Amintiri despre Călinescu", datorate acad. Iorgu Iordan (care ne-a uimit încă o dată prin vitalitatea sa intelectuală, dominînd, literalmente, colocviul) și acad. Mihai Beniuc. A participat și doamna Alice-Vera Călinescu, soția celui omagiat.

Dar n-avem intenția să scriem o dare de seamă despre cele ce au fost în zilele amintite în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, deși credem că ar fi meritat din plin. Ceea ce ne-a atras

(Continuare în pag. 5)

POMPILIU MARCEA ■

În acest număr :

- Dialogul la nivel înalt româno-cehoslovac : **Prietenie trainică, conlucrare rodnică** (pag 3)
- Cum s-a născut o fabrică mai întîi în forul democratic al colectivității muncitorești (pag. 5)
- **Săpături arheologice care reclădesc istoria.** Prof. dr. docent Mircea Petrescu-Dîmbovița prezintă cîteva din cercetările Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol" din Iași (pag. 10)
- **Poezii** de Dan Verona (pag. 18)
- **Niemen și muzica pentru oameni** (pag. 19)
- **Viața teatrală pariziană pe scenă și în culise** (pag. 20)
- **Omul la tribuna socială :** convorbire cu profesor arhitect Cezar Lăzărescu (pag. 24)

Două imagini sub semnul aceleiași metamorfoze moderne a localităților țării : Medgidia, un oraș care a căpătat în mod real ținută de oraș, și încă una dintre cele mai distinse (sus), și o comună, Bumbești-Jiu, din județul Gorj, pe ale cărei străzi mai poate fi văzut carul țărănesc patriarhal, privit însă cu oarecare nostalgie de la ferestrele noilor blocuri ce prefigurează un nou centru urban (jos).

Foto : Emanuel Fanjală și Ion Predoșanu

Pămînt al luptelor

Un răsunet din „Cîntarea României"

„Pămînt al luptelor, mai odihnește-te !"
Un dor te mistuie din veacul veacului,
Ci iarăși vipia saltă pe creștete,
Iar bate clopotul ora atacului.

Că-ți sînt de secole astfel destinele
Să-ți afli-n cumpăna mult prea abruptelor
Urcușuri aprige : Dreptul și Binele,
Plătite doldora, vatră a luptelor.

NICULAE STOIAN ■

Bumbești-Jiu, o lume care trăiește azi, dar care respiră de-a dreptul în viitor

În acest cincinal, comuna Bumbești-Jiu din județul Gorj va deveni oraș.

Sat bătrîn, încredințat de mult eternității prin izvoarele sale arhaice (arheologii au degajat aici, cu niște decenii în urmă, ruinele unui castru, iar în ultima vreme, încă mai fascinante prin mesajul lor despre devenirea noastră, vestigiile unei așezări daco-romane), sat de moșneni, atestat ca atare de prin veacul al XV-lea, el se desparte acum de o întreagă istorie, el se desparte de el însuși. El încetează deci să mai fie sat, el se naște, într-un fel, din nou, deși născîndu-se sau renăscînd, intemeindu-se într-o altă civilizație, într-un nou statut al existenței sale, el continuă, de fapt, un proces mai vechi, el deținînd, după cum vom vedea, o prealabilă și solidă cristalizare a acestei civilizații, un „eu urban" de pe acum format.

Și cum s-a ajuns la aceasta și — mai ales — ce înseamnă aceasta ?

O LUME ALE CĂREI FRUNTARII SE ÎNGÎNĂ CU VEȘNICIA

Bumbeștiul este cea mai întinsă comună a Gorjului și una din cele mai mari ale acestei țări. Are peste 10 000 de locuitori, are un teritoriu de 14 900 hectare, cuprinzînd, practic, întreg defileul Jiului, deci o întreagă țară de munți și codri, o „țară" în care fiecare fragment de priveliște e parcă un început de lume, de la năruirile lunare de lavine și stînci, care fixează imperiul geologiei, pînă la ruine de ziduri și pietre șlefuite de timp (castrul și drumul roman spre pasul Vulcanului, schitul și mînăstirea Lainici etc.), care fixează un început sau un sfîrșit de istorie. La miazăzi, Bumbeștiul se învecinează cu orașul Tîrgu-Jiu. La miazănoapte, cu orașul Petroșani. Pe moderna șosea de asfalt ce însoțește zbaterea printre munți a Jiului și șerpuirea căii ferate care ferăstruiește aceiași munți, străpungîndu-i prin 39 de tuneluri (faimoasa cale ferată Bumbești-Livezeni, una din primele mari construcții ale socialismului, operă a tinerilor brigadieri din anii '48), distanța dintre hotarele satului este de 52 de kilometri. Adunate, drumurile din sate și dintre sate ce alcătuiesc comuna depășesc suta de kilometri. Sat risipit, răsfirat, informe, diform, fără nimic (cel puțin la prima vedere) din desenul unui oraș, din ordinea și rigoarea lui. Casele, de-a lungul șoselei, între Tg Jiu și defileu, se țes, e drept, strîns, într-o aglomerare de tip citadin, dar, dincolo de șosea, ele își fac de cap, se cațără pe unde nu te aștepți, pleacă spre culmi, se pierd prin păduri, își schimbă și croiul, adoptînd sarici de bîrne și căciuli de șiță, își schimbă și numele, devenind din case „conace". Toți munții din jur sînt plini de aceste „conace", adică sălașele pentru vite și oi ale bumbeștenilor, toți munții din jur, pînă sus, la „gol", sînt munți colcăind de viață, sînt, spun cercetătorii, cei mai icumenici, mai habitabili dintre munții românilor. Sînt pe-aici, prin aceste „conace", bătrîni care n-au coborît în sat cine mai știe de cînd, sînt unii (cel puțin așa ne spune Ion Stănculete, primarul comunei) care n-au mai văzut Bumbeștiul de 10 sau 15 ani. Sîntem deci într-o lume bătrînă, cu moduri de muncă și

(Continuare în pag. 12—13)

ILIE PURCARU ■

„DEMIURGUL ROMÂNIEI NOI"

o nouă lucrare, apărută la Atena, vorbește lumii despre munca și realizările poporului român, despre viața și activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu

Continuînd seria lucrărilor de largă rezonanță apărute pe diverse meridiane ale globului, consacrate personalității președintelui României, neobositei sale activități, în fruntea P.C.R. și a statului român, în slujba nobilelor idealuri de pace, securitate și colaborare internațională, recent a văzut lumina tiparului, în editura „Dorikos", un nou volum în limba greacă dedicat țării noastre și președintelui ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sub titlul plin de simbol și semnificații „Demiurgul României noi". Un nou volum pentru că în urmă cu un an în aceeași editură apărea culegerea „Pace și colaborare în bosită activitate de înflăcărat revoluționar și patriot se leagă destinele noi, demne ale națiunii române, ale poporului român, prestigiul glasului său în lume, Mikis Theodorakis a subliniat în încheierea expunerii sale la volumul „Demiurgul României noi" : „Ca om de cultură și artă elen, aduc omagiul meu bogatei culturi românești și reprezentanților săi, iar ca om politic aș vrea să exprim admirația mea profundă pentru consecvența și spiritul de răspundere cu care poporul român, în frunte cu conducătorul său, președintele Nicolae Ceaușescu, își înalță astăzi țara, bazîndu-se pe principiile păcii, prieteniei

Balcani și în întreaga lume", cuprinzînd selecțiuni pe această temă din opera președintelui României. În această a doua lucrare închinată României și conducătorului ei, cunoscutul publicist Theodoros Katrivanos aduce „un omagiu cald vieții și activității unui brav bărbat de stat și conducător din lumea contemporană, țării sale minunate, prieteniei tradiționale dintre Grecia și România".

Însăși prezentarea cărții, în marea sală de festivități a primăriei din Atena, în fața unei asistențe de excepție adaugă noi semnificații importantului eveniment editorial. Celebrul compozitor Mikis Theodorakis a prezentat cartea numeroasei asistențe, în rîndul căreia s-au aflat doamna Ioanna Tsatsos, soția președintelui Republicii Elene, Constantin Trypanis, ministrul culturii și științelor, Evanghelos Averoff Tositsa, ministrul apărării naționale, Constantin Konofagos, ministrul industriei, N. Kranidiotis, decanul corpului diplomatic din Atena, academicieni, oameni de cultură și artă, ziariști.

Prezentînd larg și cuprinzător transformările profunde înfăptuite de poporul român în amplă operă de edificare a noii societăți, personalitatea prestigioasă a președintelui României, de a cărui neoși colaborării între popoare. Un asemenea popor și un asemenea conducător cred că pot să constituie un exemplu și pentru alte popoare ale lumii".

Cartea, structurată în capitole tematice care prezintă drumul vieții și activitatea neobosită a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru devenirea tot mai înaltă a României noi, pentru politica dinamică și constructivă a țării noastre, a partidului nostru pe arena internațională, pătrunsă de grija pentru pacea și destinele poporului român și a celorlalte popoare de pe glob, este străbătută de sentimente de prietenie, stimă și înaltă prețuire față de România și conducătorul ei.

Prin bogăția de date și informații cu privire la viața și înfăptuirile poporului român, aspirațiile și idealurile sale, politica internă și externă a României, activitatea multilaterală a conducătorului partidului și statului român, volumul „Demiurgul României noi" reprezintă o valoroasă contribuție la o mai bună cunoaștere și apropiere între popoarele român și elen, la întărirea continuă a prieteniei și colaborării dintre cele două țări și popoare.

C. IONESCU ■

DECIZII DE MARE ÎNSEMNĂTATE PENTRU PROGRESUL MULTILATERAL AL ȚĂRII, PENTRU CREȘTEREA BUNĂSTĂRII OAMENILOR

Perfecționarea școlii de toate gradele în deplină concordanță cu dezvoltarea economico-socială a țării, cu exigențele revoluției tehnico-științifice, cu cerințele reale de cadre ale diferitelor domenii de activitate se situează, cum bine știm, la loc de frunte în preocupările partidului și statului nostru, soluționarea acestei probleme constituind o condiție majoră, în făurirea — așa cum a stabilit Congresul al XI-lea — a unei economii moderne, multilateral dezvoltate, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

Expresie a acestei preocupări, recent, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a adoptat, în spiritul prevederilor cuprinse în programele de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, a indicațiilor secretarului general al partidului, documente de mare importanță privind organizarea și funcționarea unor verigi de bază ale învățămîntului nostru.

Prin sfera de cuprindere pe care o are astăzi la noi liceul ca și prin locul pe care acesta îl ocupă în pregătirea pentru muncă și viață a tinerei generații, prezintă un interes deosebit **„Decretul privind organizarea și funcționarea învățămîntului liceal"**. Acesta dă o reglementare unitară, într-o concepție nouă, structurii și organizării ca și conținutului învățămîntului liceal, asigurîndu-i o mai strînsă legătură cu dezvoltarea economică și socială, cu progresul științei și culturii, cu cerințele de pregătire a cadrelor pentru diferitele sectoare de activitate. Prevederile noului act normativ — cunoscute fiind din comunicatul care a fost dat publicității nu le vom detalia aici — sînt de natură să determine ridicarea nivelului de pregătire științifică și culturală a tinerilor aflați pe băncile școlii, creșterea calității procesului instructiv-educativ și, aspect de primă însemnătate în întărirea rolului social al școlii, perfecționarea instruirii tehnico productive, înțeleasă ca pregătire de specialitate, ca dobîndire a unei meserii.

Se asigură o mai temeinică pregătire pentru muncă și viață, posibilitatea ca fiecare tînăr, pe baza cunoștințelor și deprinderilor acumulate, fie după prima treaptă a liceului, fie după cea de-a doua, să se încadreze într-o activitate utilă, să lucreze în industrie, agricultură, în alte domenii de activitate economico-socială. Perfecționările aduse învățămîntului liceal, cărora li se alătură, în strînsă corelație, măsurile conținute în **Decretul cu privire la organizarea și funcționarea învățămîntului profesional** și cele referitoare la **nomenclatorul de specializări în învățămîntul superior** — dezbătute și adoptate în cadrul aceleiași ședințe a Comitetului Politic Executiv, relevă astfel semnificații dintre cele mai pregnante nu numai pentru spiritul revoluționar, permanent inovator care guvernează școala românească, ci și pentru umanismul profund al societății noastre. În condițiile în care în numeroase țări ale lumii insolubila problemă a „șomajului cu diplomă" amplifică de la an la an „drama tineretului", societatea noastră, prin statornica preocupare a partidului față de destinele țării, creează tinerei generații tot mai largi posibilități de muncă și creație, de afirmare a capacităților sale în folosul patriei și al propriului viitor.

★

În cadrul unei alte ședințe, desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu la începutul acestei săptămîni, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a dezbătut și aprobat rapoartele cu privire la evaluarea producției de orz, grîu și secară pe anul în curs, precum și mersul lucrărilor agricole în campania de vară. S-au formulat aprecieri pozitive la adresa activității desfășurate, a eforturilor depuse de oamenii muncii din agricultură. Și cum am putea să nu reținem, cu satisfacție și bucurie deosebită, faptul care stă la baza acestor aprecieri, faptul de majoră importanță pentru economia țării și pentru bunăstarea noastră, a tuturor, că, potrivit estimărilor, recolta acestui an, recolta de orz, grîu și secară este mai bogată decît recolta-record a anului trecut. Angajamentul formulat la cel dintîi congres al întregii noastre țărănimi, angajamentul ilustrînd profunda aderiune la politica partidului a tuturor lucrătorilor agricoli este, așadar, pe cale să se îndeplinească.

Este necesar însă pentru aceasta să se acționeze în continuare cu eforturi și răspunderi sporite, să fie mobilizate forțele tuturor locuitorilor satelor, ale tuturor celor care muncesc în agricultură, în vederea intensificării, efectuării la timp și în bune condițiuni a tuturor lucrărilor, atît a celor impuse de recoltarea păioaselor, a legumelor și fructelor, a furajelor, cît și a celor de întreținere a culturilor de toamnă. Comitetul Politic Executiv a stabilit în acest sens un larg evantai de măsuri, indicații precise pentru organele și organizațiile de partid, pentru organismele agricole locale și centrale, pentru conducerile unităților, ca, pe baza valorificării experienței cîștigate, printr-o organizare temeinică, riguroasă a muncii și utilizarea corespunzătoare a întregului potențial uman și tehnic de care dispun întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție să se asigure realizarea exemplară a marelui volum de sarcini din campania de vară, obținerea unor recolte sporite.

★

Satisfacție și recunoștință — iată sentimentele profunde cu care oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării au luat cunoștință de prevederile **Decretului pentru aplicarea majorării retribuției personalului muncitor.** Document al grijii față de om, al unei politici ce face din ridicarea nivelului de trai al poporului, a bunăstării materiale și spirituale a celor ce muncesc, țel fundamental urmărit și realizat cu cea mai deplin posibilă consecvență, Decretul purtînd semnătura președintelui țării prilejuiește întregii noastre națiuni o nouă și puternică reafirmare a dragostei și atașamentului față de partid, față de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, exprimarea hotărîrii unanime de a înfăptui neabătut politica de dezvoltare și înflorire multilaterală a patriei socialiste.

După cum știm, în conformitate cu orientările stabilite la Congresul al XI-lea, potrivit cărora în etapa actuală se pune un accent mai mare pe creșterea retribuției și veniturilor directe ale oamenilor muncii, conducerea partidului a elaborat și adoptat la începutul lunii mai un amplu program de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației ; un program care, pe baza succeselor obținute în dezvoltarea mai rapidă a economiei naționale, a creșterii suplimentare a venitului național, prevede o majorare mai accentuată față de prevederile inițiale a veniturilor directe ale oamenilor muncii. Adoptat în conformitate cu acest program, recentul Decret privind retribuția stabilește că întregul personal muncitor va beneficia pînă la sfîrșitul cincinalului 1976—1980 de o majorare a retribuției tarifare în medie cu 30 la sută. Mai mult decît atît, în afara acestei majorări, creșterea retribuției se va asigura și prin trecerea în trepte și gradații superioare, prin acordarea sporului de vechime și a altor sporuri prevăzute de lege. Așadar, o creștere substanțială, și în același timp atotcuprinzătoare, de ea beneficiind practic întregul personal angajat în ramurile industriei, construcțiilor, transporturilor, agriculturii și silviculturii, cercetării, proiectării, învățămîntului, culturii și sănătății, din comerț și din administrația de stat. Trebuie să menționăm, în context, măsurile similare adoptate recent și în ceea ce privește veniturile țărănimii cooperatiste și ale țăranilor din zonele necooperativizate.

Stăruind asupra prevederilor conținute în Decret, și lucrul l-am făcut, neîndoielnic, fiecare, ni se relevă, între importantele sale caracteristici, spiritul de echitate socialistă ce răzbate în ansamblu ca și din fiecare detaliu asigurat prin nivelurile de retribuție stabilite ce mențin raportul de 1 : 5,53 între minim și maxim, ca și prin eșalonarea majorării la care s-a avut în vedere importanța economico-socială a ramurii și nivelul actual al retribuțiilor. Dimensiunile acestei majorări generale, care pentru personalul muncitor din unele ramuri — construcțiile montaj, agricultură, industria textilă, industria confecțiilor și alimentară — va începe, ca primă etapă la 1 iulie, se ilustrează și prin faptul că pentru realizarea ei programul adoptat stabilește suplimentarea fondului de retribuire prevăzut pentru cincinal cu circa 35 miliarde lei.

Conștienți că sursa unor asemenea fonduri, a creșterii nivelului de trai și însuși a progresului țării nu poate fi decît munca neobosită a poporului, îndeplinirea exemplară a sarcinilor stabilite pentru fiecare domeniu de activitate, oamenii muncii, toți cetățenii țării descifrează în măsurile adoptate un viu și puternic imbold la noi și rodnice eforturi creatoare, la creșterea contribuției fiecăruia în înfăptuirea programului partidului de dezvoltare economică și socială, de înflorire multilaterală a patriei.

NICOLAE ARSENIE ■

Dialogul la nivel înalt româno-cehoslovac

Prietenie trainică, conlucrare rodnică

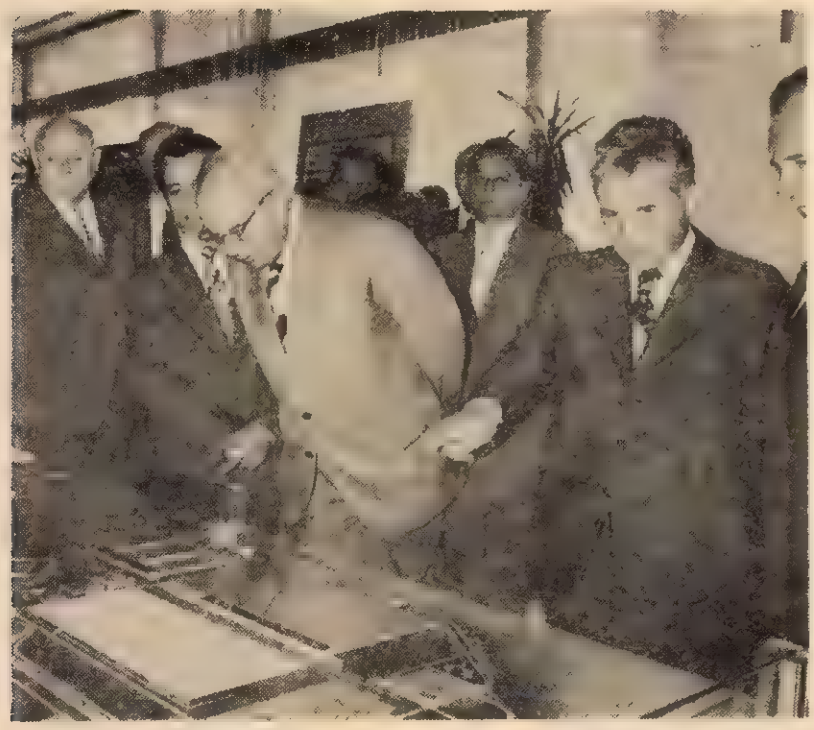

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Gustav Husak la întreprinderea de autoturisme Pitești — una din marile unități industriale în care înalții oaspeți au luat cunoștință de realizările poporului român

In planul activității internaționale a țării noastre, evenimentul predominant al ultimelor șapte zile, l-au constituit convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Gustav Husak prilejuite de vizita oficială de prietenie pe care a făcut-o în România delegația de partid și de stat a Republicii Socialiste Cehoslovace. Prin întreaga desfășurare și, mai cu seamă, prin rezultatele rodnice la care s-a ajuns și față de care poporul nostru nutrește o adîncă și unanimă satisfacție, noua întîlnire dintre cei doi conducători de partid și de stat — ea însăși vie și pregnantă manifestare a bunelor raporturi statornicite între P.C.R. și P.C. din Cehoslovacia, între popoarele român și ale Cehoslovaciei care edifică cu succes, în strînsă colaborare, socialismul — înscrie o filă de deosebită însemnătate în cronica bogată a relațiilor de prietenie și conlucrare multilaterală dintre partidele și țările noastre, deschizînd ample perspective dezvoltării și aprofundării lor în continuare, în interesul ambelor popoare, precum și al cauzei socialismului, progresului și păcii în întreaga lume.

Prietenia dintre poporul român și popoarele Cehoslovaciei este, precum se știe, o prietenie cu vechi tradiții în lupta comună pentru libertate și independență națională, împotriva asupririi străine, pentru dreptate socială și o viață mai bună. Aceste tradiții, confirmate cu putere în anii războiului antihitlerist cînd ostașii români, luptînd cot la cot cu cei din armata sovietică, cu patrioții cehi și slovaci au adus o prețioasă contribuție la eliberarea Cehoslovaciei, la victoria asupra fascismului, au dobîndit un conținut nou, s-au amplificat și întărit continuu în anii socialismului, ai construcției noii orînduiri în cele două țări. Evocarea acestor tradiții s-a însoțit în cadrul convorbirilor, al altor manifestări prilejuite de vizită, de constatarea generatoare de satisfacții reciproce, că relațiile româno-cehoslovace, întemeiate trainic pe principiile respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești, au cunoscut în spiritul Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre cele două țări, o dezvoltare continuă, devenind tot mai diverse, mai bogate, mai rodnice. Schimburile economice dintre cele două țări au crescut în cincinalul 1971—1975 de 1,6 ori față de cincinalul precedent, iar potrivit acordurilor existente, pînă în 1980 ele vor crește cu circa 42%. Este un exemplu semnificativ nu numai pentru dinamica pe care o cunosc relațiile româno-cehoslovace în ansamblu, ci și pentru marile posibilități existente pentru ca ele să cunoască, în toate domeniile, o evoluție și mai puternică în viitor.

Informîndu-se reciproc asupra activității și preocupărilor celor două partide în actuala etapă, despre succesele obținute de oamenii muncii din România și Cehoslovacia în dezvoltarea multilaterală a economiei, științei și culturii, în ridicarea nivelului de trai material și spiritual, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Gustav Husak au procedat la o largă analiză a relațiilor româno-cehoslovace tocmai în vederea evidențierii și valorificării acestor noi posibilități de extindere și adîncire a colaborării multilaterale pe care le creează dezvoltarea multilaterală și ridicarea potențialului economic și tehnico-științific în cele două țări.

Desfășurate într-o atmosferă de prietenie frățească, cordialitate și înțelegere reciprocă, convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Gustav Husak, dintre cele două delegații de partid și de stat, au dus la importante înțelegeri și hotăriri comune care dau expresie voinței ambelor părți de a amplifica și aprofunda colaborarea fructuoasă dintre P.C.R. și P.C. din Cehoslovacia, de a extinde pe mai departe raporturile politice, economice, tehnico-științifice și culturale, dintre România și Cehoslovacia, de a intensifica schimburile comerciale și cooperarea în producție, de a adînci conlucrarea dintre cele două țări în sfera vieții internaționale, în lupta pentru socialism, progres social și pace.

Se relevă în această privință însemnătatea deosebită pe care o are **Declarația privind aprofundarea prieteniei și dezvoltarea colaborării frățești dintre P.C.R. și P.C. din Cehoslovacia, dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Cehoslovacă.** Document cu profunde semnificații în planul raporturilor bilaterale cu și în cel al vieții internaționale, pentru efortul de promovare a noilor norme de relații între state, Declarația semnată de cei doi conducători de partid și de stat la încheierea vizitei stabilește, într-o largă perspectivă, atît principiile și direcțiile cît și căile concrete menite să ridice pe o treaptă superioară colaborarea multilaterală româno-cehoslovacă, configurînd un amplu program de lucru, a cărui realizare îmbină și slujește armonios interesele ambelor țări, dorința lor comună de-a face progrese tot mai mari și mai rapide pe calea edificării noii societăți. Pe baza acestor prevederi, materializate în chiar cursul vizitei, într-un șir de acorduri și înțelegeri, cărora, potrivit celor stabilite, prin preocuparea forurilor competente din cele două țări se vor adăuga în scurtă vreme numeroase altele, vor cunoaște o creștere și mai substanțială schimburile economice, conlucrarea în diverse domenii de activitate, se vor iniția noi acțiuni de cooperare, punîndu-se accent pe formele moderne, înaintate ale cooperării și specializării în producție, în special în ramuri de vîrf ale progresului tehnico-științific, toate acestea, reprezentînd și un aport la întărirea colaborării în cadrul C.A.E.R., la înfăptuirea „Programului complex" de accelerare a dezvoltării economiei naționale a fiecărei țări membre, apropierii și egalizării nivelului lor de dezvoltare.

Evidențiind concluziile rodnice ale schimbului de vederi în probleme ale activității politice internaționale, Declarația și Comunicatul comun dau expresie hotăririi celor două partide și țări de-a întări conlucrarea lor și în domeniul vieții internaționale. Avînd, în probleme esențiale, puncte de vedere identice sau poziții foarte apropiate, cele două părți vor acționa în continuare în vederea realizării consecvente a prevederilor Actului final de la Helsinki privind edificarea securității și cooperării pe continent, desfășurării cu succes a reuniunii de la Belgrad pentru ca ea să dea un puternic impuls transpunerii în practică a acestor prevederi, consolidării destinderii, realizării de pași concreți în direcția dezarmării, în primul rînd a celei nucleare. S-a relevat, de asemenea, hotărîrea de a sprijini activ și în continuare eforturile vizînd soluționarea pe cale politică a stărilor de încordare și conflict — din Orientul Mijlociu și alte zone — instaurarea unor raporturi echitabile între state, a unei noi ordini economice internaționale, a climatului de pace, securitate și cooperare internațională, pentru edificarea unei lumi mai drepte și mai bune.

Reafirmînd solidaritatea celor două partide și țări cu lupta popoarelor pentru eliberarea națională și socială, împotriva politicii imperialiste și neocolonialiste, pentru dreptul fiecărei națiuni de a fi pe deplin stăpînă asupra propriilor bogății și de a-și hotărî singure soarta, dialogul româno-cehoslovac a pus, de asemenea, în evidență voința Partidului Comunist Român și Partidului Comunist din Cehoslovacia, a celor două țări de a-și aduce contribuția la întărirea unității și colaborării țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor progresiste, democratice, antiimperialiste, pentru triumful aspirațiilor de pace și progres social ale tuturor popoarelor.

Apreciind, în cadrul marelui miting al prieteniei organizat cu prilejul acestei vizite, rezultatele noului dialog româno-cehoslovac, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: **„Fără îndoială că ceea ce am convenit în aceste zile va avea o puternică înrîurire pozitivă asupra relațiilor dintre partidele și țările noastre — aceasta corespunzînd atît intereselor ambelor popoare, cît și cauzei generale a socialismului, progresului și păcii în lume".**

La rîndul său, tovarășul Gustav Husak își exprima convingerea că prin rezultatele vizitei **„prietenia, alianța și colaborarea dintre partidele și țările noastre frățești se vor întări în continuare în interesul popoarelor celor două state, al întregii comunități socialiste și al tuturor forțelor progresiste din lume".**

In cadrul lucrărilor ședinței de luni, 27 iunie, **Comitetul Politic Executiv al C.C al P.C.R.** a dat o deosebită apreciere activității desfășurate de secretarul general al Partidului Comunist Român, de delegația de partid și de stat a României, rezultatelor întîlnirii și convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Gustav Husak. Exprimînd satisfacția pentru rezultatele acestui dialog la nivel înalt, de deosebită importanță pentru dezvoltarea și întărirea prieteniei și colaborării româno-cehoslovace, Comitetul Politic Executiv a aprobat în unanimitate documentele semnate, înțelegerile și concluziile la care s-a ajuns și a stabilit măsuri pentru aplicarea lor în viață.

Sînt aprecieri la care întregul popor român subscrie cu cea mai deplină convingere văzînd în rezultatele acestui fructuos dialog, o nouă și elocventă mărturie a consecvenței cu care partidul și statul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu acționează pentru transpunerea în viață a orientărilor Congresului al XI-lea privind dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare cu țările socialiste, cu toate țările lumii.

NICOLAE ALEXANDRU

Convorbiri fructuoase ale căror rezultate deschid noi orizonturi colaborării multilaterale româno-cehoslovace

LUPTA CU INERȚIA

Așa e viața, dar...

Inerția, această stare de apatie și trîndăvire a spiritului, nu este numai o maladie sufletească dăunătoare individului, ci și expresia unei mentalități conservatoare, retrograde, o frînă rezistentă în calea progresului, a noului, nocivă pentru întreaga societate. Rod al fricii de nou, al lenei de gîndire, al comodității, ea este, în ultimă instanță, întruchiparea cea mai tipică a dogmatismului, a prejudecăților și a șabloanelor gîndirii simpliste și simplificatoare. Ea poate afecta orice vîrstă, orice condiție socială și orice mediu. În lumea satelor am întîlnit-o la unii oameni sub forma aparent cuminte a lui **așa am apucat din bătrîni, așa facem și noi.** Cînd venea — de pildă — omul de știință, specialistul, și-i spunea unui țăran atins de inerție, pe baza unor îndelungate experiențe și cercetări științifice, că pămîntul se ară la o anume adîncime și în anume perioadă, că trebuie tratat cu chimicale și întreținut cu anumite îngrășăminte, țăranul patriarhal își justifica îndărătnicia cu : **lasă-mă în pace, domnule, cu așa am apucat din bătrîni și-așa voi face cît voi trăi.** Evident, făcea ca el și obținea, ca bătrînii lui, numai un sfert din producția pe care ar fi putut-o realiza cu mijloace agrotehnice moderne, pe aceeași suprafață de pămînt. Inerția, departe de a fi o formă a continuității bunelor tradiții, este o rutină tradiționalistă, o închistare față de cuceririle științei, o absență a inițiativei, un atribut al vechiului în lupta cu noul. Inerția mintală este legea celui mai mic efort. Un profesor, de pildă, care ar putea utiliza cu mare folos pentru elevii săi mijloacele audio-vizuale cele mai moderne, dar care le ignoră în numele respectării tradiției și predă tot cu o, i = oi, este victima inerției și-a prejudecăților și-și transformă elevii în nevinovate victime ale ignoranței. La fel un medic, un inginer, un maistru sau un publicist în domeniul lor de activitate și-ar dezonora profesia dacă ar merge numai pe principiul **așa am apucat, așa fac.** E o mare virtute să poți să învingi o moștenire anacronică, depășită, care vine în contradicție cu evoluția gîndirii creatoare. O formă a inerției, neîndoios, este și plutirea în generalități și abstracțiuni, aparent etern valabile, dar nesincronizate cu adevărurile concrete, cu realitățile palpabile, cu viața de fiecare zi a unor oameni adevărați, în carne și oase — cum se spune — și nu a unor abstracțiuni. Dacă ne întîlnim, să zicem, cu o nedreptate făcută unui om al muncii și ne resemnăm în umbra comodei exclamații : **ce să-i faci, așa e viața, fiecare cu ale lui,** atunci, fără îndoială, plătim tribut inerției, metamorfozată în lașitate. La fel stau lucrurile dacă declanșăm teoretic, într-o ședință, lupta împotriva risipei, lupta pentru buna gospodărire a fondurilor și reducerea cheltuielilor materiale și a materialelor de construcții și dacă, în practică, ne arătăm indolenți față de utilizarea lor irațională. Uneori inerția e limbută și are vizibile apetituri demagogice : de aceea ne poate deruta și înșela. Ea e periculoasă pentru că, drapată în diverse veșminte tradiționaliste, poate pune stăpînire pe mintea, pe sufletul și faptele omului, aducîndu-l într-un raport de incompatibilitate cu societatea în care trăiește, dîndu-i uneori impresia că este un vitregit, un ins neînțeles de colectivitate. Singurul remediu al acestei maladii spirituale este stimularea curajoasă, pe toate căile și în toate împrejurările, a gîndirii îndrăznețe, concretizată în fapte și acțiuni verificabile în practica socială.

ION DODU BĂLAN ■

„Cu scările pe care le-am făcut, am putea ajunge pînă la Lună. Dar rostul nostru e aici, pe șantier"

„Am ajuns stimat și prețuit pentru că am muncit mereu cu tragere de inimă"

În buletinul de identitate al lui Gheorghe Moraru, în care nu stă scris titlul de Erou al Muncii Socialiste, se află trecute, firește, locul și data nașterii, comuna Bascov, județul Argeș, 15 martie 1925, precum și prenumele tatălui, Ion. Despre acesta din urmă, șeful de brigadă Gheorghe Moraru, secretar al comitetului de partid din Grupul 5 șantiere din cadrul Centralei de construcții-montaj București, își amintește cu nostalgie și recunoștință. A fost, zice, un om sărac, pe care nevoile l-au silit nu o dată să-și schimbe meseria să se facă fasonator de lemne, agricultor sau vărnicer, asta însemnînd să amestece mortarul pentru var, dar care a rămas toată viața cinstit și drept. Ca să ajungem la fîntînă, evocă, trebuia să străbatem locul cultivat cu porumb al unui vecin. Într-o toamnă, eram copil de școală și n-o duceam prea bine cu mîncarea, am luat cîțiva păpușoi să-i fierb. Tata m-a prins și m-a bătut măr. De-atunci, nu-mi aduc aminte să mai fi pus mîna pe un bun al altuia.

În '39, cu 7 clase terminate în sat, Gheorghe Moraru a plecat la București, la meserie, intrînd ca ucenic la fabrica unui italian. S-a apucat de mozaicuri, 3 ani ca ucenic, un an ca practicant, și la mozaicuri a rămas pentru că, după vorba sa, „cel mai mare lucru pe lume e să-ți placă o meserie și să stai în ea pînă la pensie". Firește, nu i-a fost ușor, printre înjurături și cumpărat de țigări pentru meșteri, să deprindă profesia, dar e convins că a învățat-o temeinic. Astăzi, raportează la prezent, băieții ajung parcă prea repede la meserie și la pretenții. Ca unul care am luptat toată viața ca tineretul să aibă tot ce-i trebuie și să realizeze ceea ce și-a propus fără poticneli și opreliști, n-am de ce să fiu nemulțumit de intrarea lor urgentă în drepturi. Numai că ea mi se pare, uneori, forțată și în detrimentul calității.

Stagiul militar a însemnat o schimbare radicală în viața lui Gheorghe Moraru. Nu știa pînă atunci decît două lucruri, „cufărul cu scule și respectul față de meșter", a descoperit acolo că lumea reprezintă mult mai mult, descoperire pe care a făcut-o prin intermediul U.T.M.-ului de pe vremea aceea, de care s-a simțit atras cu toată ființa și în cadrul căruia va activa, neobosit, pînă la intrarea în partidul comuniștilor, în anul 1962. După armată, în care s-a remarcat prin corectitudine și seriozitate, ajungînd să fie numit, el, fiu de țăran pe jumătate analfabet, locțiitor politic al bateriei, s-a îndreptat către construcții, angajîndu-se la o întreprindere din Craiova. N-avea nume, își amintește, ci numai o cifră. Îi spunea Întreprinderea de construcții 6. De atunci, adică din anul 1949, viața sa a însemnat o suită întreagă de șantiere de construcții, pe care a trăit și muncit în mod exemplar. De la Craiova s-a mutat la Pitești. De la Pitești la Rîmnicu Vîlcea, unde a turnat cu echipa sa arcele de beton ale halei fabricii de placaj. Au urmat Slatina, Curtea de Argeș, Olănești, Drăgășani și, poate, altele, de mai scurtă durată, pe care n-ar fi exclus să le fi uitat. Dar de fiecare e legat prin sentimente trainice, cu referiri exacte la biografia sa de mozaicar și cetățean. La Olănești, zice, unde am montat cea dintîi fațadă de prefabricate din țară, s-a născut Cornel, cel mai mare dintre cei 4 băieți pe care-i am, devenit zilele trecute inginer constructor. Cu 9 la examenul de stat. La Craiova, evocă un alt moment, se instalaseră niște mașini în plăci de mozaic, s-a dat drumul la agregate și plăcile săreau ca așchiile. M-au chemat. Dacă nici Dodu nu le dă de cap, căci Dodu mi se zice mie între prieteni, nici eu nu știu de ce, atunci le scoatem și găsim altă soluție. M-am dus, n-am dormit 5 nopți, de atîta transpirație cămașa se făcuse ca un fel de piele, dar le-am dat de cap.

Tot la Olănești, Gheorghe Moraru și-a închegat echipa de mozaicari cu care lucrează neîntrerupt de 23 de ani. Atunci i-a cunoscut pe Dumitru Voica și pe Ștefan Neagoe, pe Marin Sorescu și Nicolae Ciontolac, oamenii de bază ai formației. Au mai venit unii în echipă și au rămas. Au mai venit alții și au plecat, dar cei citați mai sus nu s-au clintit, cum zice șeful lor, „ca pietrele din fundul unui rîu", prieteni la bine și la rău, muncitori fără cusur, gata să se ajute oricînd între ei, nu doar în probleme de muncă, ci și în probleme de viață, cu fapta mai ales, cu vorba uneori. N-au plecat pentru că Gheorghe Moraru a știut să le respecte munca. Pentru că, după vorba unuia dintre ei, „meșterul n-a acceptat disprețuirea nimănui". Pentru că, după spusele altuia, „nea Dodu n-a ridicat tonul decît rareori, iar palma niciciînd". Pentru că, să-l citățm pe al treilea, „nu s-a dus niciodată la vreo mărire, deși i s-au propus, mai ales după ce a absolvit „Ștefan Gheorghiu", dar dînsul a înțeles să rămînă cu noi, în fruntea echipei, dar și în rîndurile ei".

Formată, cum aminteam, la Olănești, echipa lui Gheorghe Moraru și-a continuat viața și munca la București, trecînd de pe un șantier pe altul și lăsînd în urma ei numai lucru făcut bine și la timp. Au lucrat în Floreasca și în Balta Albă, în Berceni și în Militari, la Circul de stat și la Bigul din Piața Sudului, în zona Parcului tineretului și pe șoseaua Giurgiului, la clădirea Televiziunii, pentru care Gheorghe Moraru a fost distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, au lucrat peste tot și mai lucrează, impunînd tuturor prin muncă și corectitudine. Au făcut de toate. Băi și terase, șape și egalizări, mozaicuri de fațade, au făcut mai ales scări, una din treburile cele mai grele ale unei construcții. Au ridicat pînă acum mii și mii, poate chiar sute de mii de trepte, cu care, glumește numai pe jumătate șeful brigăzii, „am putea ajunge pînă la Lună. dar ce să căutăm noi acolo ?, rostul nostru e pe șantier", muncă dintre cele mai exacte și grele. Tot materialul, descrie Gheorghe Moraru modul de a munci, îți trece prin mîini. Nisip și pietriș, apă și ciment, stai pe brînci și torni tipare de ipsos, montezi la poloboc și nu-ți lese, o iei de la capăt ca să rezulte sticlă. Atunci, răsufli ușurat și treci la treapta următoare. Într-o zi de lucru, care înseamnă cel puțin 10 ore, nu se pot face mai mult de 10 trepte. Ora și treapta. În fiecare treaptă se cere să pui nu doar multă știință, ci și o doză de suflet. La capitolul ăsta, puteți întreba pe cine vreți, echipa lui Dodu Moraru stă bine, mai ales acum, cînd nouă, constructorilor, ni se cer eforturi și răspunderi mai mari decît oricînd.

Ales de oameni secretar de partid, omul despre care scriem a rămas mereu în mijlocul muncii. Zice că s-a născut muncind și că va muri muncind, străin de orice odihnă și de orice compromis. De 23 de ani n-a schimbat întreprinderea și n-a avut, în 26 de ani „de carte de muncă", decît 3 zile de concediu medical, și alea forțate. „Să fie de atunci vreo 15 ani, își amintește, m-a întors un doctor pe toate fețele și mi-a zis că-i de rău cu ficatul meu. Mi-a recomandat 3 săptămîni de odihnă. Am luat trimiterea și m-am dus 2 zile la țară, la părinții nevestei, apoi m-am întors la treabă. M-a chemat imediat la dispensar și m-a amenințat. O să mori, mi-a spus. Sigur c-o să mor, i-am răspuns, dar nu acum, doctore, acum parcă aș avea o altă treabă. Ce treabă ?!, s-a mirat omul. Păi, eu zic că niște scări la un bloc nou. A rîs și m-a lăsat în pace, pe răspunderea mea. După cum se vede, încă n-am murit și nici n-am de gînd".

Rămas între oameni, Gheorghe Moraru n-a rămas alături de ei numai la bine, numai la îndeplinirea planului, „nu-mi aduc aminte ca brigada mea să fi fost vreodată pe locul doi", și numai la prime. A rămas și la greu, la muncă de noapte și la necazuri. Ducînd o viață de familie exemplară, cu 4 băieți pe care i-a învățat de la bun început să respecte banul cîștigat cu sudoare și cinste, s-a străduit, prin forța exemplului și prin omenie, să-i învețe și pe alții același lucru. Pe Andrei Petre, de pildă, un fierar-betonist ajuns la un acut conflict familial, l-a convins să se întoarcă acasă, la femeie și la copil. Pe unii i-a întors chiar, cum zice, din ușa tribunalului, arătîndu-le drumul limpede al vieții drepte, nu doar cu vorba, ci și cu relatarea propriei sale biografii, de om „care a fost nevoiaș și care nu mai e, care a ajuns stimat și prețuit pentru că a muncit mereu cu tragere de inimă".

I s-a propus, de mai multe ori, să devină maistru, să lase munca directă și să rămînă în birou. De fiecare dată a refuzat politicos, dar ferm, convins că viața sa nu se poate întîmpla în alt loc decît pe șantier. Printre schele. Pe sub brațele mișcătoare ale macaralelor, acolo unde s-a format și acolo unde i-a format pe alții, nu puțini, în spiritul respectului față de muncă, de seriozitate și corectitudine.

EMIL NEGOIȚĂ ■

„Meșterul e totdeauna cu noi, în fruntea echipei, în mijlocul ei"

Cum s-a născut o fabrică mai întîi în forul democratic al colectivității muncitorești

În urmă cu cîțiva ani, întreprinderii de mecanică fină din Sinaia i se alocase importante fonduri pentru dezvoltare. Practic, cu banii aceia se putea construi încă o fabrică. Și așa s-a și întîmplat, ridicîndu-se la Breaza nu o secție a întreprinderii din Sinaia, ci o adevărată fabrică mecanică de precizie. De ce tocmai la Breaza ? Există, desigur, o explicație, deloc simplă. Ea este de fapt o istorie întreagă, pe care inginerul Daniel Săpoiu mi-o relatează nu în calitatea sa de șef serviciu organizare, ci de secretar al Consiliului oamenilor muncii din întreprindere, de martor, cu alte cuvinte, al tuturor dezbaterilor forului de conducere colectivă din această unitate industrială prahoveană. Aflu, așadar, că la întreprinderea din Sinaia lucrau peste o mie de oameni de la Breaza și din împrejurimile acestei localități. Erau navetiști. Ușor de presupus că disciplina și corectitudinea lor depindea de multe ori nu numai de ei înșiși, dar și, ca să zicem așa, de mersul trenurilor. De aceea, din momentul cînd au fost aprobate investițiile, dezbaterile privind locul de amplasare al viitoarei unități de producție au fost cît se poate de animate. Existau mai multe variante de amplasare a noului obiectiv. La Sinaia, pe platoul Izvor de la marginea orașului, la Poiana Țapului sau la Breaza. Cei care au susținut cu mai multă tărie ultima soluție erau, firește, cei din Breaza : Maria Băcioiu, rectificatoare, șeful de echipă Ion Popa, maistrul Ștefan Enache, membri în Consiliul oamenilor muncii. Discuțiile erau aprinse dar echilibrate, bine înarmate cu argumente pro și contra. Căci, oricît de părtinitori ar fi fost cei din Breaza — și nu erau așa — ei nu puteau să nu înțeleagă că fiecare loc avea avantajele și dezavantajele lui. Dacă fabrica s-ar fi construit la Sinaia, ea ar fi costat desigur mai puțin, întrucît aici existau deja toate instalațiile utilitare : rețele de apă, centrale termice etc. Pe de altă parte, deși amplasarea fabricii la Breaza ar fi însemnat atunci, la început, o cheltuială în plus, mai tîrziu ea ar fi eliberat întreprinderea de o mulțime de griji. Fabrica din Breaza, aparținătoare de Întreprinderea de mecanică fină din Sinaia, s-a extins destul de mult Numărul angajaților ei a crescut deci cu o mie în ultimii doi ani. Să ne închipuim ce s-ar fi întîmplat dacă mai multe sute de oameni dintre aceștia ar fi cerut locuințe în Sinaia pentru a nu mai fi nevoiți să facă în fiecare zi naveta ! Soluția aleasă atunci în Consiliul oamenilor muncii s-a dovedit a fi, se vede, cea mai înțeleaptă.

A fost, atunci, putem spune, verificat însuși sistemul de funcționare al acestui organism colectiv de conducere, dar și maturitatea colectivului întreg, care a știut să se întrebe și să-și răspundă cu seriozitate într-o mare problemă de viață a întreprinderii, care solicita discernămînt, putere de decizie, capacitatea de a întui nu numai pe moment, ci și în perspectivă rezolvarea acelei probleme. „La noi C.O.M.-ul se ocupă într-adevăr de probleme foarte serioase, îmi spunea Marian Căpraru, șeful serviciului plan-dezvoltare. Ne întîlnim o dată pe lună. Problemele se anunță din vreme. Un colectiv întocmește un referat și materialele se prezintă dinainte tuturor celor 21 de membri ai consiliului. Astfel putem cîștiga timp pentru ca ședințele Consiliului oamenilor muncii să fie alcătuite practic, așa cum se și cuvine, din dezbateri. Discuțiile se poartă în modul cel mai liber posibil, adică fără nici un fel de grijă de a face oratorie. De pildă, anul acesta, o problemă foarte importantă pentru noi a fost utilizarea optimă a mașinilor-unelte cu care lucrăm. În martie s-a raportat în consiliu că indicele de utilizare a acestor mașini era ceva mai scăzut. Acum, la sfîrșitul lui iunie, pot să vă spun că procentul de încărcare a mașinilor noastre este cel optim. Și aceasta pentru că discuția a scos la iveală, pe parcurs, o serie de propuneri concrete cu privire la fiecare loc de muncă în parte. S-a arătat astfel că deși la noi fluctuația este de 0,02 la sută, deci avem un personal foarte stabil, unele mașini ocupau locul degeaba în secții fiindcă la ele nu muncea nimeni. Sesizată din timp, situația a fost remediată destul de repede. Atît prin angajarea unor oameni noi dar și prin extinderea polideservirii. La noi, acesta nu e un lucru nou. Foarte mulți muncitori lucrează pe mai multe mașini. Cîțiva dintre cei care au început mai de curînd să lucreze astfel : Ion Drăgoi, Cornel Barcan, Milan Colea, Gheorghe Mihalcea".

Reprezentantul secției strunguri-automate în consiliu este Viorel Aldescu. Reglor. De 27 de ani lucrează aici. De patru ani este membru în **ceome**. Zice : „Vorbesc cu oamenii și stabilesc cu ei ce urmează să discut în ședințele consiliului. Fiindcă noi avem un cuvînt de spus, și-l spunem. De exemplu : exista, pînă într-o vreme, metoda ca o mașină defectă care ajungea la atelierul de reparații să fie luată în primire, gata reparată, de un maistru. Desigur, noi avem niște maiștri foarte buni, dar nici o mașină nu e simplă, și, oricît de priceput ai fi poți să te mai și înșeli. Și-am zis, deloc rău după părerea mea și-a colegilor mei : cînd se ia o mașină de la reparat să fie, alături de maistru, și muncitorul care lucrează la ea, fiindcă numai el știe cu adevărat, ca să zic așa, de ce-l durea capul cînd lucra cu mașina aceea. Am propus acest lucru și s-a aprobat pe loc în **ceome**. Dintre colegii mei, cei mai mult au insistat pentru a face această propunere, Vasile Ghioarcă și Anghel Ștefănică". „Propuneri sînt multe, intervine și Ion Vechiu, reglor în aceeași secție cu Viorel Aldescu. Dar noi mai gîndim și așa : că nu e cazul să-l rugăm pe tovarășul Aldescu să vorbească tot felul de nimicuri în ședințele **ceome**-ului sau despre lucruri pe care le putem rezolva chiar aici, în secție. De exemplu, la noi începuse să se piardă într-o vreme cam prea mult timp la preluarea schimburilor. Și s-a luat măsura ca fiecare cartelă de lucru să fie pontată, atît la intrarea cît și la ieșirea din schimb, în salopetă. S-a cîștigat, într-adevăr, timp ! Era o problemă a noastră, hotărîtă de noi, ea nu necesita aprobarea **ceome**-ului. Că, după cîte am văzut, au început și alte secții să ne urmeze exemplul, asta e altceva".

Cea mai mare parte a ședințelor de lucru ale Consiliului oamenilor muncii al acestei întreprinderi e consacrată problemelor de producție. Și aceasta nu pentru că la Sinaia, în această uzină, nu ar exista ceea ce numim „probleme sociale", ci pentru că ele, atunci cînd s-au ivit, au fost rezolvate operativ, fără amînări, fără a fi nevoie să fie discutate de mai multe ori. Împrejurările au făcut că pînă anul acesta, de exemplu, întreprinderii nu i-a trebuit un cămin pentru tinerii nefamiliști. Datorită angajărilor de oameni noi, de care vorbeam la început, va trebui însă ca întreprinderea să aibă unul. Și îl va avea cît de curînd, pentru că încă din acest an s-a hotărît și s-au și alocat fondurile necesare pentru construirea unui cămin cu 280 de locuri. Propunerea a aparținut strungarului Matei Alexandru, secretarul organizației U.T.C. al uzinei, care într-una din ședințele consiliului a vorbit, temeinic și documentat, despre creșterea ponderii tineretului în rîndurile muncitorilor. Și, fiindcă tot vorbim despre tineri, ar trebui arătat că nici rarele cazuri de tineri obișnuiți mai puțin cu disciplina muncii în fabrică nu ajung să fie discutate în C.O.M., ci ele se caută să fie rezolvate tot în secții și ateliere.

„Chiar și la noi am avut un asemenea caz, îmi spunea maistrul Matei Ruegg, șeful secției pompe rotative. Tînărul se numește Marian Cercelaru. Nu era băiat rău, dar avea damblaua lipsurilor nemotivate și a împrumuturilor. Se împrumuta de la colegi și în ziua cînd primeam retribuția nu mai venea la serviciu, ca să nu înapoieze banii. Am încercat noi, ăștia, mai bătrîni, să-l aducem pe calea cea bună, dar cel mai bine a reușit tot un tînăr, Constantin Vîrjoghe, strungar, om de nădejde acum, însurat și cu copii, dar care acum cîțiva ani era și el un copil neascultător. Și uite așa n-am ajuns cu Cercelaru al nostru pînă în C.O.M., fiindcă C.O.M.-ul, această formă vie, palpabilă, a democrației noastre muncitorești, nu este gîndită, cred, ca o posibilitate de a ne ocupa timpul unii altora cu lucruri pe care ni le putem rezolva și singuri, ci cu adevărat pentru a conduce și hotărî cu toții viața și destinul întreprinderii. Eu zic că **ceome**-ul n-a fost creat pentru vorbe, ci pentru fapte. Și faptele, într-o uzină, sînt cifrele de producție. De aceea, spun, mai nimerit a fost să aflăm că într-una din ședințele consiliului nostru s-a hotărît o importantă reducere a cheltuielilor de producție. Noi, cei de aici, din această secție, vom produce anul acesta mai ieftin cu 20 la sută față de anul trecut. Am discutat acest lucru de multe ori cu reprezentantul nostru în **ceome**, Ferentz Atila, unul dintre cei mai destoinici muncitori din secție și om foarte inimos. Prin el am propus acordarea unei locuințe colegului nostru Ion Albu. Și tot prin el am raportat conducerii fabricii, adică **ceome**-ului, că secția noastră a răspuns inițiativei de reducere a cheltuielilor de producție, alături de alte măsuri, prin reducerea consumului și realizarea unor economii de metal — metal scump, din import — de 40 de tone. Așa vedem noi rostul fiecărui reprezentant al muncitorilor în conducerea fabricii : să pună inima pentru oameni, pentru întreprindere. N-am fi muncitori și n-am fi comuniști adevărați dacă am gîndi altfel. Și n-avem voie să gîndim altfel, fiindcă — fără modestie — sîntem o întreprindere importantă. Facem echipamente pentru toate tipurile de tractoare și pentru toate motoarele diesel produse în țară".

DUMITRU ELIADE

Imagine de la Întreprinderea de mecanică fină din Sinaia

Sărbători ale spiritului într-o cetate a chimiei

(Urmare din pag. 1)

atenția este, în primul rînd, semnificația gestului și anume : un oraș nou, fără tradiții culturale, strict industrial, prin urmare producător de bunuri materiale, a simțit nevoia unui patronaj spiritual, alegîndu-și-l, inspirat, în persoana și opera lui G. Călinescu. Cei circa 70 000 de locuitori ai acestei cetăți a industriei românești au avut nevoie, neavînd o tradiție, s-o instituie, pentru ca urmașii lor, peste decenii și veacuri, cînd produsele industriale de astăzi vor putea fi văzute numai la muzeele orașului, în virtutea perisabilității fatale a oricăror bunuri materiale, să preia, la fel de vii, de actuale, de înălțătoare, valorile artei umaniste, care nu plătesc nici o vamă scurgerii iremediabile a vremii, nu se alterează și nu dispar. Ne-a fost înmînată o publicație cu titlul călinescian *Jurnalul literar*, bine redactată, competitivă cu orice revistă literară din țară. Inimoșii ei redactori : profesorii și poeții Constantin Th. Ciobanu și Gh. Izbășescu. În ce ne privește, ne entuziasmează ideea unei noi serii a *Jurnalului literar* în orașul care păstrează atît de vie amintirea marelui intelectual umanist care a fost Călinescu.

Am vrea să spunem, în încheiere, că sărbătorirea, an de an, timp de 2—3 zile, a unei mari personalități a culturii noastre, ne apare ca o veritabilă replică socialistă și românească la ieremiadele venite dinspre toate părțile lumii, privitoare la incompatibilitatea dintre civilizația industrială citadină și valorile spiritului, de unde o adevărată spaimă în fața expansiunii tehnice. Orașul chimiei românești, care a dat lumii vedetele gimnasticii actuale și care are un mare număr de copii premiați la multe expoziții de pictură de pe glob, care are o excelentă casă de cultură, cu intelectuali elevați, care sărbătorește cu venerație an de an un creator de geniu al spiritualității românești, oferă lumii supertehnicizate și bolnave de angoasele civilizației haotice a societății de consum, alternativa tonică a unei îmbinări raționale și inspirate între necesitățile materiale și cele de ordin cultural și moral. Exemplul acestui oraș e o experiență fertilă pentru toate noile așezări ale României socialiste.

Timișoara: O grădină pentru fiecare

Al doilea oraș al țării, ca număr de locuitori, beneficiază de foarte multă vreme de eticheta oraș-grădină. Faptul în sine, pe cît de îmbucurător, provoacă timișoreanului și un zîmbet oarecum condescendent deoarece el știe că orașul său nu poate fi definit numai în două cuvinte, ținînd seama de meritele concetățenilor, de mutațiile radicale petrecute în vreme. Deci, pe un anumit plan, cei 14 metri pătrați de verdeață care revin unui locuitor al Timișoarei justifică sintagma amintită și nu micșorează deloc potențele industriale sau culturale ale orașului. Și să mai notăm că această cifră stă foarte bine și pe plan european unde, de pildă, Parisul are doar patru metri pătrați, iar Moscova opt. Lipsiți de șansa muntelui cum este Brașovul sau neînzestrați cu o apă de talia Mureșului, gospodarii de pe Bega, din motive estetice, dar și biologice, au simțit mereu nevoia unui plămîn care să le pompeze aer proaspăt în timpul uscatelor veri bănățene. Mai ales astăzi cînd populația orașului a crescut spectaculos, iar suprafața lui a depășit mult, foarte mult acel centru înconjurat de ziduri, existent cu aproape un secol în urmă. Adusă la zi, ambiția timișorenilor de a-și decora orașul poate fi dovedită cu argumente mai puțin înfiorate de lirism, dar absolut convingătoare. Astfel anul acesta s-au plantat în Timișoara 5 000 de metri de gard viu, 80 000 de trandafiri, 15 000 de copaci și 1 800 000 de flori de cîmp. Metoda este simplă: municipalitatea pune la dispoziția cetățeanului arbuștii și florile, restul fiind cum se spune floare la ureche. Că lucrurile stau chiar așa, te conving tăblițele aflate la marginile parcurilor informînd că parcurile respective sînt întreținute fie de Liceul numărul 12, fie de Școala generală numărul 8, fie de cetățenii de pe strada X ș.a.m.d.

Oricine remarcă astfel că în Timișoara există un adevărat cult al florilor, al verdelui proaspăt, practic neexistînd cartiere de margine și cartiere centrale din acest punct de vedere. Pe străzile Constantin Brâncoveanu, Emile Zola sau în cartierul nou numit al Tipografilor, descoperi același apetit pentru trandafiri, ca și pe străzile Triumfului, Romulus sau pe cele din mijlocul orașului. Un cult relevat și de dragostea cu care locuitorii păstrează și apără parcurile publice ca pe propria grădină pe care și-o udă cu vrednicie în fiecare seară. Este o zestre de suflet pe care o îmbogățesc nu numai pentru ei, dar și pentru cei care vor veni, tradiție atestată și de existența speciilor rare de arbori și plante ce se găsesc numai în grădina botanică. De la teiul cu frunza crestată, atavism de formă teratologică, formă rară și unică la noi și aflată în puține grădini botanice din Europa, întîlnit în Parcul pionierilor, și pînă la trandafirii rozariumului din Parcul rozelor, timișoreanul se plimbă cu multă nonșalanță și printre stejarii seculari, nucii americani sau arborii pagodelor, chiar dacă aceștia din urmă se numesc și Ginkgobiloba.

Puținele rînduri de față însă nu sînt atît o pledoarie pentru un renume bine păstrat cît un semn de respect pentru dragostea și pasiunea timișorenilor, pentru mîinile lor de gospodari care-și iubesc orașul, rămas, în plină expansiune a poluării pe alte meridiane, o splendidă grădină.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

De la magazinul din București la Mediaș

Pe urmele unor pantofi care au făcut cale-ntoarsă

Intru zilele trecute la magazinul bucureștean „Mocasin" — unitatea 13 din bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej nr. 19, să-mi cumpăr o pereche de pantofi, dar de-abia trec pragul și mi se desprinde tocul. Magazinul, în asemenea situații, trebuie fie să-mi dea alți pantofi, fie să-mi returneze banii. Dar la acest magazin reținînd numele întreprinderii producătoare, „8 Mai" — Mediaș.

Îmi încerc norocul și la I.C.L. „Universal", dar aflu că în chiar ziua respectivă, 22 iunie, au venit 19 procese verbale ce se încadrează în H.C.M. 1826, desigur, nu toate de la Mediaș.

Am făcut deci drumul pînă la Întreprinderea de încălțăminte „8 Mai" din Mediaș, de data aceasta în calitate de reporter. Primul interlocutor, inginerul șef Ion Maior. „Cauzele unor asemenea defecte, apărute la noi, într-o anumită perioadă — pentru că în ultima vreme lucrurile s-au schimbat — sînt mai multe. O aprovizionare neritmică, datorată unor furnizori din țară ca Întreprinderea de cauciuc din Drăgășani, care are la noi o restanță de 10 tone de cauciuc microporos tip levicel, Dermatina — Timișoara, care nu ne-a putut trimite un adeziv, sau slaba calitate a unor tocuri furnizate de Întreprinderea de galapoade din Lugoj."

Sînt într-adevăr cauze obiective, demne de luat în seamă, însă nu ni se pare că o analiză atentă se poate opri în acest punct. Și facem o asemenea afirmație, gîndindu-ne că întreprinderea din Mediaș confecționează cu aceiași oameni o încălțăminte foarte apreciată în alte țări și că fabrica a cărei existență va împlini în curînd un secol și-a obișnuit întotdeauna cumpărătorii cu o marfă de o deosebită calitate. „Deci, cauzele trebuie descoperite în primul rînd în grădina proprie. „Plenara comitetului de partid pe care am avut-o la 16 mai — ne-a spus secretarul comitetului de partid pe fabrică, tovarășul Helmuth Gündisch — a dezbătut tocmai problema calității. Vina, așa cum a reieșit și din dezbateri, este în primul rînd a noastră. Unii maiștri n-au asigurat o asistență tehnică sistematică, n-au tras la răspundere pe cei care lucrau prost".

Am stat de vorbă și cu unul dintre muncitorii criticați pentru calitatea slabă a lucrărilor sale, Vasile Hălmaciu, care ne-a mărturisit că a lucrat pînă în toamna trecută în croitorie și apoi a venit la „8 Mai" pentru că se cîștigă mai bine. Că, e drept, la început a greșit deoarece nu știa prea multe despre meserie, dar acum a revenit și dă lucruri de calitate. Inginerul Iuliu Gîrbovan, inspector la Întreprinderea generală de stat pentru controlul calității produselor, este doar de o lună în întreprindere. „Ce am putut remarca în acest timp, ne spune el, e, uneori, slaba colaborare dintre tehnologi, maiștri și controlori. Este adevărat, calitatea trebuie în primul rînd produsă și apoi controlată, dar ceva-ceva trebuie să mai învețe și controlorii noștri."

În încheiere să notăm și cuvintele secretarului comitetului de partid, foarte semnificative în ceea ce privește concluziile. „Poziția noastră e foarte hotărîtă în această problemă a calității. A da produse de bună calitate este pentru comuniștii noștri în primul rînd o sarcină politică. Fiecare să fie atent la calitatea muncii celui de lîngă el. A lucrat unul prost, să i se spună, măi frate nu te juca cu munca noastră ! Numai o opinie cu adevărat muncitorească va îndrepta cu adevărat lucrurile".

MIRCEA RAICIU ■

Cînd bate ploaia la Predeal...

...Că plouă („Ploaie multă / Ploaie deasă / Ca beteală de mireasă" — Minulescu) la sfîrșit de iunie pe Bucegi. N-ai ce face : așa e vremea (meteorologic, adică). Și cine știe să o decodeze, are cum să-i simtă farmecele (fără să se claustreze musai sub tavane tencuite). Dar soarele face breșe (și face, nu se lasă !), scaldă dimineața în nestemate, împrumutînd carate de diamant picăturilor din cupele nalbelor și de pe tăvile brusturilor colonizați parcă în masă pe toată valea Rișnoavei. A plouat, însă, și altfel (metaforic, adică). De pildă cu hoteluri turistice (săracă expresie !) unde parcă arhitecții și constructorii (Trustul „Carpați") s-au zbătut cu unghiile și cu dinții să mobileze culmile cu juvaiere de artă și confort. Sus pe Cioplea — „Căprioara" ; ceva mai jos „Predeal" (din Predeal !). Anul trecut păreau „nec plus ultra" (odăi mobilate cu gust — restaurante așijderea — baruri cu plăcută intimitate). Dar pe culmea de către Trei Brazi a răsărit „Orizont". Hotel ? ! Mă rog. Să-i zicem chiar Complex, că nu e poreclă (hotel — restaurant — bar — sală de jocuri — piscină și saună — salonaș de reuniuni familiare). L-aș numi, însă (iertе-mă nașii), „zigurat". Căci aici a fost aversă de fantezie și rafinament arhitectonic plus meșteșug cu har și conștiinciozitate a constructorilor, conferind desenelor de pe hîrtia cu vise în parametri tehnico-economici materialitate palpabilă din travertin, marmură și carpen, aramă, sticlă colorată, lampadare-stalactite și mochete din aproape neverosimile curcubeie de lînă. S-a nimerit (oare ?) ca mai mari peste „zigurat" să se afle Florin Smărăndoiu (stilat și prin alte țări cu turism mai vechi), Ioan Trașcă (școlit de timpuriu pe la „Athénée Palace" și alte asemenea restaurante bucureștene), plus Dan Dudaș (recepționer cu calificative bune la reciclare). Așa că mai tot personalul a învățat să joace rol de amfitrion amabil (fără fals convenționalism), serviabil (fără servilism), ospitalier (fără genuflexiuni) și politicos (nu de trei parale). În restaurant, seara cînd cîntă formația „Amicii" (timișoreni cu merite și aplaudate palmaresuri artistice), plafonierele răposează și pe mese înviază veioze cu irizări parcă parfumate ; la cerere, cafeluța se prepară „la nisip" chiar sub ochii convivilor (pe gheridonul de lîngă masă). La bar (compartimente cochete), barmanul nu servește expeditiv ci oficiază cu distincție, răbdînd casetofonul care suplinește (deocamdată) tonomatul întîrziat; în sala de jocuri, în locul poluantelor jocuri mecanice („Idiotenspiele", spun unii) — domino, șah, cărți, table, rummy (o să vină și un biliard). La piscină (peretele de sticlă prin care cerul se varsă în bazinul zmălțuit cu peruzea) se și închiriază echipament de natație ; în sala de lectură (ori de meditație cu privirile în zare) — tihnă vegheată de un șemineu decorativ (nu i-ar strica niște ceramică românească vandabilă ca și „suvenir" de bun gust !). „Ziguratul", însă, e încă în metamorfoză : încăperea pentru barul de la piscină așteaptă ape minerale (solicitate mult de musafiri !); în jurul clădirii se amenajează parkingul, două terenuri de tenis, unul de handbal (mai potrivit, cred, unul de minigolf și altul de cricket !), cu termen de dare în folosință fine iulie a.c. (vom verifica !).

Acestea sînt numai noutățile „de ultimă oră". Ceea ce nu înseamnă că perfectibilitatea turistică e oprită la barierele de intrare în Predeal. Căci dacă în gară se bea cea mai bună cafea (excelent servită de un mănunchi de ospătărițe simpatice), tot acolo cînd plouă apa curge prin tavan în local. (Dacă Regionala C.F.R. Brașov nu trece la fapte să repare — cum trebuie ! — acoperișul, locul va concura cu Peștera Muierii !) La discoteca „Robinson", la cabana Trei Brazi, ba și la braseria „Rozmarin" și tonomaturile cerșesc (pînă acum în zadar !) primenirea articulațiilor tehnice și a repertoriului pe discuri (nu numai cu muzică violent ritmată !). Toată măgura Cioplei n-are un centru de difuzare a presei (P.T.T.R. Brașov încă n-aude, n-a vede !). Nu se găsesc harta traseelor turistice din zonă (foarte bună și utilă, dar s-a epuizat), nici pliante cu imagini ale noilor hoteluri (atenție, O.J.T. Predeal și serviciul de propagandă din Ministerul Turismului !). Există, însă, niște resurse locale încă la naftalină. De exemplu, cele două terenuri de tenis din centrul stațiunii ; s-ar putea închiria echipament și oferi servicii (cu remiză) ale unui antrenor pentru vacanțieri începători într-ale „sportului alb". (Ar avea consiliul popular vreo obiecție ?) Iar Constantin Ene (administrator al cazării în vile și hoteluri) are niște idei demne de luat în seamă. „Pentru drumeții în zonă — zice dînsul — ar fi rău ca în vacanță să se apeleze la serviciile de ghizi ale elevilor din penultima clasă a liceului local ?" (Experimental de schi, N.B. !) N-ar fi rău. „Pentru mobilarea timpului vilegiaturiștilor, ar fi de vise rele organizarea unor focuri de tabără ?" Nici asta nu e o erezie. Dar trebuie ca O.J.T. Predeal să zică (și să facă !) da.

În cartea de onoare a Complexului „Orizont" am citit următoarea însemnare iscălită de sportivii asociației „Electronica" din București : „Mulțumim întregului colectiv pentru amabilitatea cu care am fost cazați și dorim ca în viitor să fim la fel de bine cazați". Să sperăm că — perfecționîndu-se ospitalitatea turistică și cu ajutorul propunerilor aici scrise (și acolo, la fața locului, înfăptuite !) — începînd chiar din acest iulie oaspeții Predealului vor fi foarte bine primiți.

AUGUSTIN SANDU ■

La Timișoara, construcțiile moderne se înalță din splendorile verzi ale grădinilor

Parcul Central, o „verigă" din șirul neîntrerupt al spațiilor care definesc Timișoara drept oraș al... parcurilor

Fotografii de EMERIC ROBITSEK ■

Cititorii ne sesizează:

● **Ion Goicea — Văgiulești, Gorj :** căminul cultural din comună este mai mult închis; acum, de pildă, se depozitează în el lina colectată la achiziții.

● **Sava Ștefanov — Sinnicolaul Mare, Timiș :** doreste, în numele mai multor cetățeni, să se reînființeze stația facultativă de autobuze „Monu", situată la bifurcarea de drumuri ce desparte cartierele Chinderești și Drumul Saravale.

● **P. Dumitru — Tîrgu Frumos :** elevii Liceului realumanist din localitate își înscriu, printre alte realizări, crearea unui nou laborator de chimie, de la construcție și pînă la mobilier.

● **Al. Gheorghe — Dăbuleni, Dolj :** din Autogara Filaret București pleacă zilnic zeci de autobuze ; biletele se vînd cu locuri numerotate : din păcate numerotarea există numai pe bilete : în autobuze, nu.

● **Florin Crișan — Vîntul de Jos, Alba :** în februarie a.c. a cumpărat un autosifon și două cutii cu capsule de rezervă ; fireste, rezerva s-a sfîrșit ; capsule, în schimb, nu se găsesc.

● **Alexandru Bălan — stația C.F.R. Feldioara, Brașov:** împreună cu alți cititori reclamă deficiențe în rezolvarea solicitărilor expediate pe adresa „Cartea prin poștă" — str. Sergent Nuțu Ion, nr. 8—12, București.

● **Eugen Pantelimon — Balș :** din stația de autobuze „Centru" pînă la „Gară", biletul de călătorie costă 0,50 lei ; tot din „Centru" dar numai pînă la „Monument" — stație penultimă pe traseul Centru-Gară — costă 1 leu ; la înapoiere, de la „Monument" pînă la „Centru" — 0,50 lei !

● **Andrei Stoica, împreună cu 87 de cetățeni din comuna Cotnari, județul Iași :** în numele a aproape două sute de posesori de aragaze din comună dorește ca mașina care transportă pentru schimb buteliile de aragaz la Hîrlău, venind în fiecare zi de la Iași și trecînd prin Cotnari, să oprească aici, chiar și numai de două ori pe lună pentru ca și ei, cei din Cotnari, să-și poată schimba astfel butelule, nemaifiind nevoiți să bată drumul pînă la Hîrlău ; în acest fel s-ar economisi în plus de către membrii C.A.P. un număr însemnat de zile-muncă.

La Arad, pe strada Narciselor nr. 13, colț cu strada Cuza Vodă se află o clădire — destul de neglijentă — care a adăpostit începînd cu anul 1812, prima Școală pedagogică românească din Transilvania. **La această școală care a pregătit învățători pentru toate ținuturile Ardealului au predat luminiștii ardeleni Constantin Diaconovici Loga și Dimitri Tichindeal. Credem că osîrdia strămoșilor noștri ar trebui cinstită de edilii municipiului prin conservarea și renovarea clădirii și prin așezarea unei plăci comemorative în acest an cînd se împlinesc 165 de ani de la înființarea faimoasei Preparandii (profesor** Iuliu Lucaciu, Arad).

În ziua de 14 mai a.c. am plecat spre casă, adică spre Iași, din Bacău, unde sînt detașat cu serviciul, la ora 16 cu trenul 5001 pînă în Pașcani. În acest tren mi s-a perforat absolut normal abonamentul lunar cu 5 călătorii seria 493797. La ora 19,14 am plecat din Pașcani spre Iași cu trenul nr. 6030. În acest din urmă tren am prezentat pentru control abonamentul cu rugămintea să se observe că este perforat pentru distanța Bacău Pașcani, pentru această călătorie. Controlorul în loc să-mi înapoieze abonamentul, a făcut un gest suprinzător : l-a rupt în bucăți, aruncînd bucățile pe jos. Le-am ridicat și, în gara Iași, împreună cu un tovarăș care fusese martor la incident, am mers la tovarășul șef al stației. I-am relatat acestuia cele întîmplate, cu rugămintea de a-l trage la răspundere pe controlor pentru purtare necuviincioasă. În loc să facă acest lucru, în loc să-i arate controlorului că procedeul său e departe de a se încadra într-un comportament civilizat, acesta i-a indicat controlorului să-mi întocmească proces-verbal precum că l-aș fi insultat în timpul serviciului. Nu cunosc dacă s-a întocmit sau nu proces verbal, eu nu am semnat nimic, consider însă procedura complet necorespunzătoare și ilegală. **(Toader Balahur,** str. V. Lupu 100 A, bloc P. 3, et. I, ap. 4 — Iași).

Un grup de cetățeni ai comunelor Vama și Molid din județul Suceava vă scriem următoarele : în satul Molid funcționează un birt al cărei responsabilă este tovarășa Popescu Coca. Birtul este plasat în casa proprie a numitei, făcînd parte din rețeaua unităților de cooperație pentru deservirea publicului, în special a cetățenilor acestor două localități și într-o mică măsură a floțanților ce trec spre zona turistică a regiunii. Maniera în care responsabila birtului tratează clienții este în afara oricărei reguli a bunului simț și principiului comerțului socialist, localul fiind transformat într-o feudă personală unde domnește bunul plac și unde nu se știe care este limita între localul public și locuința sa. În majoritatea cazurilor, responsabila localului se află sub influența alcoolului, în local servesc și membrii familiei, nici nu mai știi cui să te adresezi. Sub raportul condițiilor sanitare localul nu respectă nici cele mai elementare reguli. Berea este servită în halbe ce se clătesc de către clienți într-un lighean cu apă murdară. Depozitarea alimentelor, ambalajelor, sticlelor, este făcută în afara oricăror reguli de igienă. Servirea clienților este făcută preferențial, pe bază de rudenie și cunoștințe, consumarea produselor făcîndu-se pentru cei preferați și în apartamentul personal. Responsabila fiind mereu beată, nu are nici un control asupra atitudinii sale, ea personal prezentîndu-se într-o ținută neglijentă și murdară, obligînd consumatorii să servească fripturi, mici, chiftele care prin modul de conservare și servire nu inspiră nici o încredere. Nu demult, Sanepidul a amendat-o cu suma de 5 000 lei. Deoarece această situație, cu funcționarea localului condus de o responsabilă iresponsabilă, cu starea de murdărie în care se prezintă și în care nu mai poate fi tolerată, solicităm celor în drept să facă o anchetă asupra funcționării acestui local, solicitînd și părerea cetățenilor din Molid. (În numele grupului semnează Mihalache Todiță, Ștefan Sauer, Petre Trufescu și D. Bursuc).

Primim din partea Consiliului județean de control muncitoresc Ilfov :

În legătură cu scrisoarea trimisă revistei Flacăra de către un grup de conducători auto din cadrul coloanei auto 5 — Fierbinți, Ilfov : conducerea Întreprinderii de transporturi auto Ilfov **nu a pus în discuție** desființarea autocoloanei de pe raza comunei Fierbinți, dimpotrivă, cu sprijinul consiliului popular comunal au fost luate unele măsuri în vederea îmbunătățirii condițiilor de funcționare a acesteia prin balastarea platformei de incintă, amenajarea unei rampe de gresat și schimbat uleiul etc. Atmosfera care s-a creat în rîndul angajaților de la autocoloana 5 Fierbinți a pornit de la presupunerea că măsurile stabilite de I.T.A. Ilfov pentru amenajarea unui punct de exploatare în comuna Grădiștea ar putea conduce la mutarea respectivei în această comună. În realitate, punctul de exploatare ce urmează să se creeze în comuna Grădiștea — prin valorificarea condițiilor existente : teren și clădiri — va asigura asistența tehnică a întregului parc din zonă și va fi subordonat Autobazei Filaret, neafectînd cu nimic funcționarea coloanei Fierbinți, care este subordonată Autobazei Urziceni.

Spre nemulțumirea justificată a numeroșilor navetiști — deși această problemă a mai fost ridicată de subsemnatul și a apărut în revistă — în noul „Mers al autobuzelor" pentru județul Hunedoara, valabil de la data de 22 mai a.c., cursa Hațeg — Călan — Simeria — Deva, traseul 20461, este programată să plece din Hațeg tot la ora 16, ajungînd astfel la 16,34 în Călan. În felul acesta, cei care locuiesc în localitățile din apropierea Călanului și fac serviciul la Hațeg nu mai prind cursele dintre Călan și alte localități, căci acestea pleacă cu cîteva minute înainte de a sosi ei. Dacă această cursă ar pleca din Hațeg, în loc de orele 16, la orele 15,45 atunci navetiștii ar prinde cursele de la Călan spre localitățile respective și nu ar trebui să aștepte aici peste două ore pînă la cursa următoare. Oare e atît de greu să se realizeze acest lucru care ar veni în întîmpinarea dorinței legitime a muncitorilor ? **(Nicu Sbuchea,** Hațeg).

Problema pe care o pun în numele Asociației de locatari a blocului 6 A din Prelungirea Maica Domnului nr. 2 — și sînt sigur că sînt în asentimentul altor sute de familii care locuiesc în blocurile din zonă — este aceea a terenului viran din intersecția bd. Lacul Tei-Prelungirea Mai-

ca Domnului care este pe cale să devină un soi de „campion" al insalubrității. I.C.M.-6 a avut ideea de a așeza pe acest teren barăcile muncitorilor constructori. Toate bune, numai că de la o vreme printre aceste barăci au început să mișune șobolani, șantierul deversează gunoaiele în spatele lor, bălțile formate au primii de curînd și broaștele de rigoare. În locul spațiului verde pe care-l așteptam, și pe care l-am fi construit eventual prin muncă patriotică, am căpătat o poluare care nu ne mai poate lăsa indiferenți, întrînd de acum în competența Sanepidului. Cu excepția unui singur bloc, zona Maica Domnului este terminată. Se lucrează de acum încolo la placarea bulevardului Lacul Tei spre Circul de Stat, nu vedem ce rost mai are să fim chinuiți în continuare, lăsîndu-se barăcile aici, în urma frontului de construcții. Și în orice caz conducerea șantierului nu poate menține starea de insalubritate pe spațiul amintit, cu atît mai mult cu cît acesta se află chiar în bulevard, stricînd ceea ce arhitecții au gîndit proiectînd această zonă. (Ing. Radu Vlăduțescu, **vicepreședintele comitetului asociației de locatari).**

Mă numesc **Constantin Grigorescu** și domiciliez în Craiova. În zona municipiului nostru există un foarte mare număr de pescari sportivi, printre care mă număr și eu, oameni care în timpul liber, în special în zilele de sărbătoare, se recrează pe malul unui riu sau al unei bălți din împrejurimi. Aș spune mai bine că s-au recreat, pentru că de cîtva timp riul Jiu, de pildă, este atît de poluat încît în curînd nu numai că n-o să mai existe nici urmă de pește dar nici n-o să te mai poți apropia de el sub o sută de metri. Vă rog să mă credeți, sînt om bătrîn, și chiar dacă sînt pescar sportiv nu exagerez cu nimic făcînd această afirmație. Pentru convingere îi invit pe cei în drept să observe gura canalului de evacuare al termocentralei Isalnița, cînd vor vedea ce vine pe acest canal cred că se vor lua cu mîinile de păr : pe acest canal se evacuează atîta ulei, păcură și motorină încît atunci cînd Jiul scade plajele de la gura canalului de evacuare și pînă la podul Bucovăț devin practic impracticabile. O situație asemănătoare este și la vărsarea canalului colector în Jiu, punctul Balta verde. Dacă pînă mai acum cîțiva ani Dunărea era o apă acceptabilă pentru pescuit și recreare, de la un timp malul sting este puternic poluat începînd de la confluența Jiului în jos, iar de la Bistreț — punctul „Ianoș" — complexul porcin Băilești. Dacă pînă anul trecut Dunăricea — ce se formează din punctul „Ianoș" și pînă la reîntîlnirea cu Dunărea, pe o distanță de circa 10 kilometri — era un admirabil loc de recreare și pescuit, la ora actuală în această zonă nu mai poate supraviețui absolut nimic. V-am scris despre această situație, cu convingerea că se vor lua măsurile de rigoare, întrucît legile statului nostru prevăd îndatoriri concrete pentru protecția apelor.

În cartierul Gura Văii din municipiul Drobeta-Turnu Severin, pe lîngă actualul complex comercial existent a mai funcționat pînă în martie a.c. un magazin alimentar în clădirea fostei fabrici de ciment de pe valea Jidoștiței. De aici își făceau aprovizionarea cu pîine, lapte și alimente o parte însemnată din locuitorii din partea de vest a cartierului Gura Văii, cei de pe serpentina Ploștina, cei de pe Valea Jidoștiței precum și familiile celor care muncesc pe șantierele T.C.H.-I.I.C. abator și au locuințele în blocurile din colonia de pe valea Jidoștiței. Gura Văii. Pe lîngă aceștia mai făceau cumpărături elevii școlii profesionale energetice, cei care își petrec vacanța în colonia B.T.T. din valea Jidoștiței sau în alte ocazii. Închiderea respectivului magazin alimentar a dus la aglomerarea complexului comercial amintit mai sus, care se mai și află la peste doi kilometri de zonă, ceea ce înseamnă ore și ore pierdute. De menționat este că numai în cartierul Gura Văii locuiesc peste 700 de familii. Dorința noastră a tuturor ar fi ca direcția comercială locală să analizeze cît mai urgent posibil situația actuală și să se găsească o modalitate de a se redeschide magazinul din valea Jidoștiței, cel puțin cu strictul necesar — pîine, lapte și diverse articole de băcănie — înlăturîndu-ne astfel necazurile arătate. **(Ion Mărculescu,** Drobeta-Turnu Severin).

Poșta redacției

Florian Olav — Reșița. Ministerul Muncii ne-a informat că veți fi anunțat de către Întreprinderea pentru difuzarea materialelor sportive București data la care să vă prezentați pentru a vă ridica autoturismul Trabant Hycomat.

Elena Bucur — com. Ludești. Dîmbovița. Pentru anul școlar 1977—1978 vor fi publicate în „Tribuna școlii" catedrele vacante și data cînd se vor desfășura lucrările de numiri și transferări. Urmăriți această publicație pentru a solicita numirea în perioada legală.

Elena Grigore — com. N. Titulescu, Olt. Scrisoarea dv. a fost trimisă spre analiză Direcției sanitare județene, de unde așteptăm răspuns.

Ilie Tronaru — comuna Roata, Ilfov. Nu vi se poate da un răspuns concret pentru că nu ați dat toate datele necesare, nici cele două adrese la care vă referiți.

Constantin Brîndușoiu — Reșița. Reveniți cu amănunte. Sînteți-ne care au fost motivele ce l-au determinat pe colegul dv. să părăsească întreprinderea.

Ilie Nicolae — Pitești. Ni s-a comunicat că vi s-a repartizat un apartament confort I în cartierul Banat.

MARGA NEDELEA ■

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi, între orele 10—14, iar luni, marți și miercuri, între orele 10—18.

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

SCRISOAREA SĂPTĂMÎNII

Mortul e viu, faceți anchetă

„Mă numesc Valentin Prodan, am 25 de ani și sînt pădurar la Ocolul silvic Pucioasa. Locuiesc împreună cu părinții mei în comuna Voinești, Dîmbovița, satul Gemenea. În noaptea de 11 spre 12 noiembrie 1976 am fost victima unui act de tîlhărie, în urma căruia am rămas infirm pentru toată viața. Ceea ce m-a determinat să mă adresez dumneavoastră este un lucru de necrezut : în urma unui memoriu, tatălui meu i s-a comunicat că eu am decedat". Semnatarul scrisorii relatează în continuare întîmplările din 11—12 noiembrie. După ce, împreună cu un coleg pădurar — Ion Bănuță — și cu niște șoferi, au mîncat și au băut în Fieni, după ce în gara din aceeași localitate Bănuță a fost molestat grav, V. P., care a încercat să scape de agresori fugind pe linia ferată — era noapte și putea astfel să se orienteze — a fost totuși prins și, după o cruntă bătaie, lăsat în nesimțire pe linie, pentru ca primul tren să-l calce. Acest prim tren — de fapt o singură locomotivă — a trecut din întîmplare foarte tîrziu. Numai așa se face că victima, revenindu-și parțial, a reușit să se tîrască puțin deoparte, iar locomotiva i-a tăiat doar două degete de la o mînă și i-a zdrobit un călcîi.

„Mecanicul și-a dat seama și, după ce a obținut aprobarea din gara Pucioasa — se spune mai departe în scrisoare — a venit cu locomotiva și m-a transportat la spitalul județean din Tîrgoviște unde am fost vizitat de diferite persoane care mă forțau să declar că am fost beat și că am căzut pe calea ferată. Mă întreb, acele persoane — fie ele de la Miliție sau de la Inspectoratul silvic județean — nu vedeau că loviturile din cap, de pe mîini, rănile de pe frunte, de la omoplat — care măsoară cca. 24 de centimetri — nu puteau fi răni produse de tren, eu neputînd să mă tamponez cu locomotiva ??? Oare acele persoane nu l-au văzut și pe pădurarul Bănuță lovit de același corp dur ?

Organele de cercetare au comunicat, pînă la urmă, scoaterea de sub urmărire penală „a numiților Mănoiu Ion și Paraschiv Constantin" deși partea lezată nu formulase plîngerea împotriva celui de al doilea".

De curînd, la domiciliul lui V. P. din Gemenea, am auzit multe alte lucruri ciudate. Nu credem că este lipsit de semnificație felul cum a fost tratat Andrei Prodan cînd starea sa cînd în actul medico-legal să fie consemnate **toate** leziunile de pe corpul fiului său. E greu de asemenea să fie trecută pe seama întîmplării tăcerea celor în drept asupra persoanei de la care au fost recuperate haine și obiecte personale ale victimei. Apoi, rămîne cel puțin ciudat refuzul lui Ion Bănuță de a depune plîngere împotriva cuiva. În ce-l privește pe sus-numitul Paraschiv, V.P. și familia sa au aflat despre el și chiar numele lui abia din comunicarea scoaterii de sub urmărire penală.

Ceea ce întrece însă orice așteptări este un răspuns al Procuraturii Generale la un memoriu al lui Andrei Prodan. **Direcția de urmărire penală, criminalistică, prevenire și asigurarea legalității în activitatea administrativă,** a inaltei instituții amintite, cu adresa nr. 1495|II|058 din 26 martie a.c. comunica, nici mai mult, nici mai puțin : „La plîngerea adresată Procuraturii Generale vă facem cunoscut că din verificările efectuate a rezultat că soluția de scoatere de sub urmărire penală a învinuiților Mănoiu Ion și Paraschiv Ion este temeinică și legală deoarece prin probele administrate s-a stabilit că nu au nici o vinovăție în legătură cu DECESUL (sublinierea noastră) fiului dumneavoastră Prodan Valeriu. Aspectele semnalate de dv. s-au dovedit a fi neîntemeiate, în sensul că Prodan Valeriu nu a fost ucis, ci datorită stării grave de ebrietate în care s-a aflat, a căzut pe acostamentul căii ferate și în urma trecerii unei locomotive, ce l-a provocat grave leziuni, consemnate în raportul medico-legal, a decedat".

Dar „mortul" nu e mort. În ciuda „temeiniciei" și „legalității" unor acte bazate pe pretinse dovezi ale morții sale, Valentin Prodan trăiește. De curînd, a fost în București pentru un control medical.

N-avem de unde ști ce rațiuni, mai mult sau mai puțin oculte, au dus la ridicolul incredibil al acestei situații. Ceea ce este clar e doar că, din moment ce Valentin Prodan trăiește, cei care au vorbit și au scris atît de senin despre el ca despre un mort au datoria să înceapă ancheta. Adevărata anchetă.

DORIN GHERGHINESCU ■

Discreție și generozitate

Elena Codreanu lucrează la Filatura Românească de Bumbac, în calitate de maistru la secția de fire cardate. E o femeie de statură mijlocie, mai mult scundă, frumoasă, energică, vivace care parcurge zilnic printre mașinile de bobinaj aproximativ 20 de kilometri și care cunoaște pe de rost destinele celor 149 de bobinatoare din schimbul ei. Elena Codreanu are faimă de om discret și sever, de om plin de înțelegere, respectînd adevărul și detestînd minciuna, îndeplinindu-și întotdeauna în termen angajamentele de muncă și promisiunile. E adevărat că nu promite niciodată marea cu sarea și nu se bate cu pumnii în piept. Dar rezolvă în mod curent sute de probleme de producție și de viață. Iată portretul ei de om generos și săritor la nevoie, de om întreprinzător și harnic, schițat de tovarășele ei de muncă Dumitra Șoldan, Vasilica Ban, Maria Voicu, Eugenia Nicolae :

— Cînd te vede obosită, vine la tine și te întreabă : cum trăiești tu, măi fetițo, de ce ai plîns, bărbatul te înțelege ? Cînd mănînci, ce mănînci, cînd te odihnești după serviciu, cînd ai fost ultima dată la un cinematograf ? Poți să-i încredințezi orice taină pentru că știe să fie discretă. Unele fete vin de la țară, le absoarbe orașul, le derutează viața orașului, tentațiile lui, falsele iluzii. Sînt fete care dau bir cu fugiții după primele zile. Dezertează. Maistra noastră luptă pentru recuperarea lor pînă la disperare. Și reușește. Multe din fetele gata să dezerteze acum cîțiva ani sînt fruntașe, cu fotografiile la panoul de onoare.

— Cînd aude de neînțelegeri în familie, de femei care își blamează soții, care regretă că s-au căsătorit, care vor să se întoarcă la părinți și să dea bir cu fugiții din cauza unor certuri uneori neînsemnate, intervine în viața noastră, da, chiar în viața noastră particulară, cu bun simț, cu tact, în vîrful picioarelor și ne spune : măi fetițo, nu cumva ai tu gușița prea mare, nu cumva te crezi tu buricul pămîntului, nu cumva l-ai certat că a întîrziat odată mai mult cu colegii sau că citește ziarele sau că se uită la meci, la televizor ? Și așa mai departe. Cînd nu reușește pe calea asta, se duce și stă de vorbă cu bărbații lor.

— De cîte ori s-a întîmplat să se îmbolnăvească vreuna dintre noi, tovarășa Codreanu a fost prima în vizită acasă sau la spital. A făcut și rost de medicamente care se găseau mai greu. Se îngrijește ca femeile mai în vîrstă care suferă de unele afecțiuni cronice să primească bilete de tratament.

— Și cînd a fost cutremurul ! Ea a fost prima care a sărit în ajutorul fetelor. Se făcuse întuneric beznă și ea ne striga pe nume, făcea apelul, ca nu cumva să fi pățit ceva una dintre noi, să fi căzut o grindă peste ea, să fi căzut pe mașină, să fi leșinat. A intrat cu lanterna în sală și a cercetat totul pas cu pas. Abia după ce s-a convins că sîntem teferi, s-a îngrijit de familia ei. Și după zilele de întrerupere din cauza avariilor, tot tovarășa Codreanu a fost aceea care a intrat în hală și a dat drumul la mașini, cînd încă nu se știa cum vor reacționa pereții fisurați la zgomotul puternic al mașinilor iar stîlpii de susținere abia fuseseră montați. Cum să nu ai încredere într-un astfel de om ? Cum să nu-l stimezi, să nu-l iubești ?

★

Acesta este portretul tovarășei Elena Codreanu, maistru la Filatura Românească de Bumbac, zugrăvit de însăși tovarășele sale de muncă, pentru care nu pregetă să se dăruie.

A. DOHOTARU ■

SABIN BĂLAȘA ■

Strategia reeducării

Actele de înaltă umanitate ale conducerii de partid și de stat prin care au fost amnistiate majoritatea abaterilor și încălcărilor legii, precum și recentele măsuri adoptate de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în legătură cu judecarea și sancționarea unor fapte contrare legii și reintegrarea socială a celor vinovați constituie încă o dovadă grăitoare a trăiniciei orînduirii în care trăim, a capacității societății noastre de a soluționa prin forța modelatoare a muncii și prin unitatea moral-politică a poporului tot ceea ce contravine principiilor și normelor sale de viață. Proba evidentă a puterii noastre o constituie deci nu numai realizările economice și sociale, ci și generalizarea unei noi atitudini înaintate, față de muncă și față de toate celelalte valori care configurează civilizația noastră socialistă. Semnificația socială și morală a măsurilor luate de conducerea partidului și statului se împlinește prin felul cum ele sînt transpuse în practică de fiecare dintre noi și de către noi toți împreună. Făcînd din colectivul de muncă o instanță activă de control social și îndrumare educativă care scoate justiția din cadrul specializat al pretoriilor penale, transformînd reeducarea prin muncă în obiectiv principal al intervenției judiciare și obștești și considerînd reintegrarea socială a celor sancționați ca scop al reeducării și ca o înaltă răspundere socială a colectivelor de muncă, a organizațiilor de masă și obștești și a tuturor cetățenilor, aceste măsuri accentuează și mai mult esența democratică a societății noastre și pun în evidență, într-o nouă lumină, caracteristicile generoase ale umanismului socialist.

Conceptul și acțiunea de reintegrare socială a celor care au încălcat legile țării sînt deosebit de complexe. Într-o accepție largă, înțelesul lor constă în însușirea normelor, valorilor și modelelor societății noastre și transformarea lor în repere moral-politice și sociale pentru orientarea propriei comportări și în criterii de apreciere a conduitei celorlalți. Iată de ce reintegrarea socială impune un demers educativ, resocializant, care, împreună cu desfășurarea unei activități utile societății, alcătuiesc conținutul reeducării prin muncă. Trecerea de la reeducarea prin muncă la reintegrarea socială constituie itinerarul firesc al îndreptării morale a celor care au încălcat legea.

Există în procesul reintegrării sociale o serie de etape care-i conferă anumite caracteristici. O experiență îndelungată în cercetarea științifică a acestor aspecte, ca și recentele observații și constatări de o deosebită valoare psiho-pedagogică și sociologică apărute în presa noastră mă determină să subliniez un element hotărîtor pentru reușita acestui proces, și anume **încrederea**. Nu însă încrederea oarbă, naivă, născută din superficialitate, ci o încredere întemeiată pe conștiința capacității de a-l îndrepta pe cel care a greșit, pe **recunoașterea lucidă** a dificultăților și a complexității educative ale acestui demers, pe **dorința fermă** de a-l ajuta pentru rezolvarea unor probleme de muncă și de viață. În același timp însă încrederea trebuie să fie reciprocă, adică cel care a executat o sancțiune să fie sigur că lumea în care este încadrat, colectivul de muncă, familia, organizațiile de masă și obștești, întreaga societate nu-l mai consideră ca un „permanent vinovat", ca subiect al unei necontenite „ispășiri", ca purtător al unui „stigmat" pe care nimeni și nimic nu-l poate vindeca. Fără îndoială că sentimentul și conștiința că a greșit atunci cînd a săvîrșit fapta contrară legii poate și trebuie să persiste. Dar, acest sentiment se impune să rămînă un stimul intim pentru reglarea comportării sale și nu să fie folosit de către ceilalți ca un fel de „memento" al faptei săvîrșite. Reprosul constant sau sporadic, făță sau indirect, referitor la fapta pentru care a fost sancționat poate să-l izoleze de restul colectivului, să-l marginalizeze și să-l facă să caute înțelegere și afecțiune în grupuri cu comportări negative. Mai mult, cercetările noastre au arătat că în unele cazuri se poate manifesta o atitudine de respingere față de cel care a trecut printr-o instituție de reeducare sau de executare a unei pedepse. Asemenea atitudini au fost observate cu precădere la conducerile unor locuri de muncă și mai puțin în colectivele în care tinerii au fost repartizați. Pe cît de explicabilă din punct de vedere psihologic poate apărea această comportare, pe atît de dăunătoare este ea pentru procesul reintegrării sociale. O atare explicație dezvăluie existența unui anumit stereotip al infractorului, a unei prejudecăți care face din acesta un turbulent iremediabil al ordinii și disciplinei, un pericol mai mult sau mai puțin iminent pentru valorile pe care ceilalți le respectă și le apără. În fond, prin asemenea prejudecăți se încearcă legitimarea unor nejustificate reacții de apărare și ele reflectă neînțelegerea rostului reintegrării sociale, a eficienței reeducării prin muncă și a răspunderii sociale pe care o implică aceste activități. Observațiile recente în legătură cu modul de aplicare a măsurilor stabilite de către conducerea partidului și publicate în presă arată că atitudinile de acest fel devin tot mai mult situații de excepție. Activitatea desfășurată în comun, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, de către toți factorii de influențare obștească și instituțiile educative s-a constituit într-un sistem de intervenție socială operativă care asigură toate condițiile pentru reintegrarea socială în bune condițiuni a marii majorități a celor care au săvîrșit fapte contrare legii.

În esență, procesul reintegrării sociale depinde într-o măsură foarte mare de momentul întîlnirii sau reîntîlnirii dintre cel care a fost reeducat prin muncă și ceilalți oameni, între tînărul care a greșit și a fost sancționat și ceilalți tineri care participă activ și responsabil la făurirea viitorului societății noastre socialiste. Dacă această întîlnire sau reîntîlnire se desfășoară sub semnul încrederii reciproce și cu dorința sinceră de îndreptarea celui ce a greșit, se realizează una din condițiile esențiale pentru reușita reintegrării sociale.

Uneori se confundă încadrarea într-o activitate utilă societății cu reintegrarea socială. În realitate, încadrarea în muncă este doar o etapă necesară dar nu și suficientă pentru reintegrarea socială care rămîne un proces ce se desfășoară într-un timp mai lung sau mai scurt. Durata sa depinde atît de receptivitatea celui care se reintegrează, cît și de caracterul sistematic, organizat și susținut al intervenției educative obștești și a celorlalți factori cu atribuții în domeniul formării și dezvoltării conștiinței socialiste a maselor. Intervenția educativă trebuie să se întemeieze pe o cunoaștere cît mai exactă a personalității fiecărui minor, tînăr sau adult ce se află în procesul reintegrării sociale. De asemenea, se impune ca această cunoaștere să depășească porțile locului de muncă și să cuprindă condițiile în care aceștia trăiesc, felul cum se comportă în societate, genul relațiilor în care se află în familie, cu prietenii, precum și modul în care-și folosesc timpul liber. În nici un caz, însă, interesul pentru toate aceste aspecte nu trebuie să aibă un caracter ascuns și să apeleze la informații culese fără știrea celui în cauză. **Intervenția** educativă trebuie să fie **deschisă**, fără ascunzișuri și cu excluderea oricăror procedee care ar putea să apară ca sisteme birocratice de fișare și înregistrare a comportării individuale. Pericolul folosirii unor asemenea practici constă în sentimentul de neîncredere pe care-l provoacă și în neliniștea pe care o resimte cel în cauză și poate constitui o cauză a eșecului reintegrării sociale.

Cunoașterea comportării în muncă și în viață a celui care se reintegrează în societate formează baza unor activități educative, axate pe pregătirea școlară și calificarea într-o meserie, pe acordarea tuturor înlesnirilor legale pentru promovarea în muncă, pe activități culturale destinate ridicării nivelului de cunoaștere, pe acțiuni care să contribuie la formația sa politică și socială.

În funcție de toate aceste considerente, se face aprecierea reintegrării sociale a celor care au săvîrșit abateri și în acest fel recuperarea socială a celor care au încălcat legile țării devine o activitate eficientă la care-și aduce contribuția întreaga societate.

GEORGE BASILIADE ■

BILANȚ ÎN AMFITEATRE STUDENȚEȘTI : Pentru studenții anului II A ai Facultății de mecanică a Institutului politehnic București, examenul de matematici speciale nu este un examen oarecare. După ce în anul întîi au învățat să învețe, acum, în fața lectorului universitar Petrea Dumitru, confirmă buna pregătire matematică necesară lor, viitorilor ingineri, atît ca instrument de lucru, cît și ca instrument care-i formează ca oameni și le modelează răbdarea,consecvența, curajul și rigoarea necesare în practică, dar și în viață.

Fotografii de ION PREDOȘANU

Studenții mineri soluționează tehnic o problemă:

EXPLOATAREA MECANIZATĂ A STRATULUI III DE CĂRBUNE

Acum aproape cinci ani a fost declanșată bătălia tehnică pentru mecanizarea exploatării dificilului strat III din Valea Jiului. Fiindcă pînă atunci se credea că zăcămîntul din Valea Jiului are o structură aparte, care nu poate fi atacată cu utilajele existente la acea oră în lume și în țară. Adică aduse în Vale, respectivele utilaje deveneau impracticabile. Dar de ce inginerii și specialiștii din Valea Jiului nu ar proiecta și executa ei înșiși utilajele adecvate zăcămîntului de-aici ? Întrebarea aceasta și-au pus-o, alături de magiștrii lor, și unii dintre viitorii specialiști ai cărbunelui, studenți ai Institutului de mine din Petroșani. Și nu numai că și-au pus-o dar, în anii din urmă, au încercat să-i dea și răspunsul.

Am consemnat datele acestui răspuns într-o discuție purtată la Facultatea de utilaj tehnologic a institutului amintit, interlocutorii noștri fiind decanul acestei facultăți, profesor dr. inginer Nicolae Iliaș, profesorii Ion Dijmărescu și Constantin Teodorescu, studenții Florian Brainaș, Mihai Tripșa, Feher Zoltan și Ioan Nicolae.

Discuția a început cu o precizare din partea profesorului Dijmărescu referitoare la acest strat. El e, într-adevăr, locul cel mai greu de muncă din toată Valea Jiului, dar și stratul care deține o mare pondere în producția de cărbune a bazinului. Potrivit sistemului de exploatare folosit înainte, fiecare miner trebuie să încarce cu lopata, într-un răstimp de numai 4—5 ore, mai multe tone de cărbune. În celelalte 3—4 ore, minerul nu stă, ci pregătește transportul, iar perforatorii fac găurile pentru pușcare, după care, înainte de a încărca, fac „răpirea" stîlpului, adică înaintează cu camera. Sînt probleme tehnice specifice, care cer multă pricepere, curaj, inteligență și efort fizic, adică putere. Să mai consemnăm consecințele economice ale armării cu lemn. Pentru 1 000 de tone de cărbune se consumă 43 de metri cubi lemn de brad, total irecuperabil după executarea armărilor. Asta înseamnă că în mine, în locul cărbunelui pe care-l scot, ar trebui să se „înmormînteze" adevărate păduri de brad. Deci, acum cinci ani, un colectiv de cadre didactice și studenți s-au apucat să conceapă în acest scop un ansamblu numit „Complex mecanizat pentru abataj-cameră, Stratul III, V.J.," adică Valea Jiului.

Aveam să notez în continuare că respectivul complex, realizat în fază de prototip la Întreprinderea de utilaj minier din Petroșani, la Fabrica de stîlpi hidraulici din Vulcan și în atelierele institutului, reduce consumul de lemn la 2—3 metri cubi pentru 1 000 de tone de cărbune. Un încărcător înlocuiește imensa lopată, asigurînd o productivitate de 8,5 tone pe post. Sînt însă posibilități de a se atinge chiar 15 tone, adică aproape dublu față de cota actuală. În plus eliberează un om din formația de lucru, întrucît operațiile de încărcare sînt asigurate prin minuirea manetelor și a butoanelor de la tabloul de comandă al complexului. Mai mult decît atît, susținerea metalică este recuperabilă și amortizabilă.

S-a testat complexul într-una din mine, creatorii lui fiind bucuroși să afle, de la minerii înșiși, că „merge".

Dar iată, concret, și contribuția studenților petroșeneni la conceperea, proiectarea și executarea Complexului mecanizat pentru Stratul III. Dispozitivul pentru încărcarea automată, de la distanță, a fost realizat de către studentul Florian Brainaș de-a lungul a trei ani de studiu intens. Respectivul dispozitiv, la ultimul simpozion național al studenților pe ramură (construcții de mașini), la Brașov, a fost distins cu premiul I. La același concurs, studentul Mihai Tripșa s-a prezentat cu un metanometru care a cucerit locul II, metanometru care, mai recent, a fost înregistrat la O.S.I.M., cu nr. 65201, ca invenție. Metanometrul, mi s-a spus, concurează cu cîștig de cauză cele mai bune aparate de acest fel aduse pînă acum din import, realizîndu-se totodată o economie considerabilă de valută.

Despre Florian Brainaș, un creator înnăscut, se cuvine să mai adăugăm că lucrarea sa de diplomă nu reprezintă, așa cum m-aș fi așteptat, dispozitivul de încărcare automată de la complex, ci o nouă cercetare privind introducerea elementelor de masă plastică la stîlpii hidraulici, ceea ce în cifre ar însemna reducerea la un complex a consumului de oțel special, adus tot din import, cu multe sute de tone.

O contribuție însemnată pentru extinderea aceluiași complex a realizat-o și Feher Zoltan, care a conceput o variantă de grindă pășitoare, un sistem de elemente de susținere mecanizată pentru intersecția abatajelor cu galeriile de preabataj.

Un alt element al complexului îl reprezintă scutul mobil, adică un sistem de grinzi și stîlpi hidraulici care, imediat după pușcare, cînd pereții camerei sînt încă foarte fragili, amenință să se surpe din clipă în clipă, înaintează și fixează tavanul, protejînd atît încărcătorul automat, cît și pe minerii care, fără nici fel de teamă, pot acționa imediat. Autorul acestui scut : studentul Ioan Nicolae.

Așadar, bătălia pentru mecanizarea Stratului III s-a dovedit a fi un extraordinar cîmp de acțiune. Dincolo de efectele economice nemijlocite ce se vor resimți în producție, cercetările întreprinse de studenții amintiți, ca și de alți colegi ai lor, fac demonstrația unui alt mare și incalculabil avantaj : creativitatea promovată în timpul studiilor universitare e un filon care cu cît e mai bine exploatat cu atît mai mult se îmbogățește și se înnobilează.

VICTOR NIȚĂ

Ei nu știau să facă nimic, adică nu aveau nici o calificare

Chiar de la începutul discuției noastre, maistrul Gheorghe Pop, șeful catedrei pentru pregătirea tehnico-productivă de la Liceul „Unirea" din Tg. Mureș, avea să atace problema exact în punctul ei central. Nu trebuie să facem un efort prea mare, spunea dînsul, ca să vedem că elevii care termină un liceu se împart, ca să zicem așa, în trei grupe : unii care chiar din primul an sau al doilea an reușesc să intre la o facultate, unii care ating această performanță după 3—4 sau chiar și 5 ani și alții care, din diferite motive, nici nu bat la porțile învățămîntului superior. Vorbind ceva mai concret despre elevii liceului nostru de cultură generală, adică despre acei elevi care n-au reușit să intre la vreo facultate, nesănsa numărul unu pentru ei era, cu cîțiva ani în urmă, aceea că nu știau să facă nimic, adică nu aveau nici un fel de calificare. I-am cunoscut și pe părinții acelor elevi, părinți care erau pur și simplu dezorientați ca și proprii lor copii. Cum adică, spuneau ei, face copilul atîta școală, termină liceul și nu se găsește și pentru el undeva, cumva, un post de funcționar !? Ei bine, pentru noi, ca urmare a transpunerii în viață a orientărilor date de partid, încă de acum 4 ani, datorită unei perfecte colaborări cu întreprinderea „Electromureș", care patronează toată activitatea tehnico-productivă a liceului nostru, absolvenții, în urma unui examen profesional, primesc o diplomă de atestare în meseria de lăcătuș montator de aparate electrice, diplomă în baza căreia au fost încadrați anul trecut, de exemplu, 58 de elevi ca muncitori calificați cu categoria I bază la întreprinderile „Electromureș", „Prodcomplex" și „Metalotehnica". De-a lungul celor patru ani de cînd elevii noștri au această posibilitate, de a nu rămîne, după terminarea liceului, în afara vieții și în afara muncii, am oferit întreprinderilor din municipiu și chiar din județ aproape 250 de meseriași care s-au format în prima etapă în atelierele microîntreprinderii, iar în etapa a doua, în anii 4 și 5, în secțiile „Electromureșului".

Mai întîi și-ntîi, directoarea „Întreprinderii" școlare, eleva Susana Pop și colaboratoarele sale, Iudit Burian, Sorina Bărcuțian, Mirela Giurcă și Mirela Eisler, adică inginerul șef, șeful serviciului de organizare a muncii, contabilul șef și șeful serviciului control tehnic de calitate, ne-au vorbit despre principalele produse ale unității lor : ondulatoare de păr, antene radio pentru autoturisme, antene TV pentru cameră, prize electrice pentru remorci auto și perne electrice medicinale. Se cuvine să menționăm că toate produsele aflate în comerț sub marca întreprinderii „Electromureș" au o foarte mare căutare, ondulatoarele de păr, de exemplu, fiind chiar și exportate. Planul înregistrat anul trecut a cuprins o producție de 7 milioane lei, iar pentru acest an se prevede o producție totală de peste 13 milioane lei, de unde se subînțelege că producția în cadrul școlii este un lucru foarte serios, plin de responsabilități. Întreprinderea „Tehnoton" din Iași, de exemplu, este beneficiara antenelor de radio pentru autoturisme. Nu poate livra aparatele de radio fără antene, ori pînă la ora actuală „Tehnotonul" nu are nimic de reproșat partenerilor ei, cei 758 de elevi muncitori ai microîntreprinderii „Electrounirea" din Tg. Mureș. Mai mult decît atît, ca orice întreprindere care se respectă, „Electrounirea" a vărsat în contul omeniei 1977 suma de 310 000 lei, bani lichizi, iar colegilor lor de la Zimnicea le-au trimis 50 de mese și 100 de tăburete, confecționate în atelierul de tîmplărie al școlii. La întrebarea noastră cum se împacă procesul de învățămînt cu o atît de intensă activitate tehnico-productivă, ni s-a răspuns că bine, adică pe baza principiului numit practica compactată. Asta vrea să însemne că timp de o săptămînă elevii se transformă în ucenici, în muncitori, adică lucrează în fiecare zi șase ore în atelierele și în secțiile microîntreprinderii, avînd o normă precisă, iar următoarele trei săptămîni sînt dedicate exclusiv învățămîntului. Ciclul se repetă astfel încît într-un an de învățămînt, elevii cumulează 8—9 săptămîni de muncă. În timpul vacanței de vară, la cererea elevilor, se muncește în același program cu aceeași normă, contra cost. Ni s-a spus că pe timpul verii, microîntreprinderea este luată cu asalt nu numai de către elevii Liceului „Unirea", ci și de elevii altor licee din localitate. Am mai notat un amănunt nu lipsit de importanță : pentru confecționarea unei perne electrice medicinale, de exemplu, sînt necesare 160 de operațiuni distincte. La capătul a doi ani de activitate în microîntreprindere, elevii sînt capabili să execute toate cele 160 de operațiuni, iar pentru acest an este asigurată calificarea elevilor pentru executarea integrală a operațiilor la toate cele cinci produse de pînă acum. Altfel spus, elevii vor realiza o rotație completă, nu doar la un singur produs, cum era pînă acum. Și-n fine, un amănunt de culoare. În atelierul de perne electrice s-au întîlnit Margareta Crișan, muncitoare, mamă, cu Marilena Crișan, fiică, elevă în clasa a X-a, sau Irena Zölt, cu fiul ei, Iosef Zölt, elev în clasa a X-a. O altă întîlnire s-a petrecut în atelierul de ondulatoare de păr, unde mama, Irina Mathe, s-a întîlnit cu fiica ei, tot Irina Mathe, clasa a IX-a. Aceste întîlniri se datorează faptului că în microîntreprinderea „Electrounirea" lucrează, cot la cot cu elevii, 18 muncitori de înaltă calificare de la „Electromureș", a căror menire este nu doar aceea de a asigura asistența tehnică necesară ei și de a da un adevărat exemplu elevilor. Este foarte bine, ne-au spus cele trei mame, cele trei muncitoare, că toți copiii învață și o meserie. Așa învață prețul muncii, prețul banului, prețul timpului, prețul vieții și prețul nostru, adică valoarea noastră, a părinților lor.

NICOLAE VASILESCU

Un experiment la Muzeul tehnic „Dumitru Leonida" din București

Școala inventatorilor

Un student de la Institutul medico-farmaceutic București propune : un telefon instalat în automobil și un nou tip de aparat pentru intervenții chirurgicale în gît, ambele de concepție proprie. Cu aceste două idei el s-a prezentat la Muzeul tehnic „Profesor inginer Dumitru Leonida" din Capitală. Mai mulți studenți de la Politehnica bucureșteană au schițat ideea invenției lor : un dispozitiv de sablaj, adică de curățire a pieselor prin jet de nisip. Dispozitiv cu atît mai util cu cît acelea actualmente în funcțiune au inconvenientul că se uzează prea repede. Alți tineri au imaginat transporturi tubulare la mari distanțe, pe principii diferite de acelea preconizate, la vremea sa, de Henri Coandă. Un pionier declară că a elaborat schema unui aparat pentru semnalizarea furturilor : circuite electronice ingenios camuflate avertizează instantaneu un anumit post de comandă, care poate fi situat la mulți kilometri depărtare, despre pătrunderea în apartament a infractorului, fără ca acesta să-și dea seama că a fost descoperit.

Toate aceste invenții, selecționate în mod voit din domenii foarte diferite — și am fi putut cita și altele — au un singur inconvenient : deocamdată nu există decît în capul inventatorilor. Nu-i nimic. Așa s-a întîmplat, cîndva, și cu roata, și cu telefonul, și cu cinematograful, cu puzderia de invenții care, încet, încet, au schimbat fața civilizației umane. Dar de ce acești „tineri neliniștiți" s-au dus cu ideile și speranțele lor la un **muzeu ?** Fiindcă recent, în cadrul acestei destul de vechi instituții, înființate în 1909 de marele inginer patriot și vizionar care a fost Dumitru Leonida, a fost inițiat un experiment educativ de deosebit interes.

De la crearea sa, muzeul a avut două funcționalități, conform concepției fondatorului său, îmbinînd staticul cu dinamicul : pe de o parte, înfățișa, prin mijlocirea principalelor invenții, istoria științei și tehnicii mondiale, relevînd contribuțiile și prioritățile românești, iar pe de altă parte îmbrăca un caracter didactic de masă, în fața elevilor și a altor vizitatori efectuîndu-se experiențe din fizică. Totuși, într-o măsură mai mare sau mai mică, ambele funcționalități păstrau fața întoarsă spre trecut. Abia foarte recent, acum cîteva săptămîni, li s-a adăugat o a treia dimensiune, dacă ne putem astfel exprima, constînd în prezentarea celor mai recente realizări tehnice străine și românești, accentul căzînd pe acestea din urmă. Astfel, cu sprijinul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci din cadrul Centrului Național pentru Știință și Tehnologie și al Institutului de cercetări pedagogice și psihologice al Ministerului Educației și Învățămîntului s-a înființat o microgalerie cu ultimele invenții românești brevetate, medaliate la tîrgurile internaționale etc.

La prima vedere, s-ar părea că prin aceasta nu părăsim cadrul muzeistic, fie el și îmbunătățit, modernizat. În fapt, este vorba de un element cu totul nou : aici se conturează primul atelier de creativitate tehnică din țară pentru tineret, la un nivel superior celui existent azi. Iată ce ne declară directorul muzeului, inginerul Ioan Mozeș :

— Căutăm să-i atragem pe pionieri, liceeni, studenți în număr cît mai mare. Începînd din luna mai le prezentăm ultimele brevete românești, specialiști de la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci le vorbesc despre necesitățile actuale ale economiei naționale, ale societății noastre, sugerîndu-le direcții de cercetare prioritare, de pildă combaterea poluării, reducerea consumului de combustibil, protecția mediului ambiant. Totodată, ei sînt familiarizați cu tehnicile brevetării : cum se alcătuiește o cerere de brevet, descrierea sumară a invenției, cum se prezintă schițele însoțitoare etc. Toate acestea, în ambianța sugestivă a muzeului, adică a marilor invenții care au propulsat înainte civilizația. În planurile noastre auditoriul va fi extrem de larg : vom căuta să atragem anual circa 100 000 de tineri. Concomitent, sîntem pe punctul de a deschide **primul nucleu-laborator sau centru de creativitate.** Elevi și studenți, selecționați prin teste de Institutul de cercetări pedagogice și psihologice, în virtutea unei convenții de colaborare cu noi, ne vor prezenta ideile lor, care vor fi supuse unei examinări preliminare de către un grup de specialiști. Apoi, tinerii vor avea posibilitatea să le „lucreze" ei înșiși în noul atelier. O asemenea muncă de creativitate, construirea de prototipuri și chiar activități de microproducție sînt prevăzute de Decretul 703/1973, care reglementează activitatea noastră. Va fi un început și nu ne așteptăm doar la succese. Căutarea în tehnică presupune și eșecuri, altfel nu se poate, nu poate exista progres... Uneori, chiar și eșecul reprezintă un pas înainte, deoarece servește la îndreptarea eforturilor spre piste mai promițătoare. Utilizarea în producție a primelor brevete ale tinerilor care vor face apel la noi — și avem destule oferte în acest sens — ne va furniza baza materială pentru a merge mai departe, contribuind, după modestele noastre posibilități, la valorificarea inestimabilului capital pe care-l reprezintă inteligența tehnică a tineretului.

— Această inițiativă — observă profesorul Petre Bărbulescu — se încadrează pe linia intenselor preocupări pentru promovarea educației tehnologice în rîndul tinerilor. Or, unul din domeniile de vîrf ale acestei activități îl constituie stimularea creativității. În acest context, aș vrea să relev și o altă premieră : apropiata deschidere a Taberei naționale experimentale de creație tehnică de la Alba Iulia.

În ce constă noutatea ? Participarea va fi extrem de largă : de la pionieri la studenți, inclusiv. Ei au fost selecționați din cei care au obținut rezultate deosebite la concursurile „Minitehnicus" și „Mîini de aur", precum și pe baza unor teste de creativitate și instrumente de cercetare elaborate, la Institutul de cercetări pedagogice și psihologice, de către doctorul în științe Filimon Turcu. Fiecare tînăr va veni la Alba Iulia cu... o idee personală, care va fi realizată chiar în tabără. Totodată, se vor forma și echipe interdisciplinare, modalitate specifică de cercetare în zilele noastre. În final, se va organiza o sesiune de comunicări științifice, urmînd ca rezultatele cele mai valoroase să fie prezentate și discutate și la Muzeul tehnic din București. Iată-ne astfel întorși la punctul de plecare !

LIONEL NIȚESCU ■

SĂPĂTURI ARHEOLOGICE CARE RECLĂDESC ISTORIA

— Prof. dr. docent Mircea Petrescu-Dîmbovița prezintă cîteva din cercetările Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol" din Iași —

În fapt, cu remarcabilul om de știință care este profesorul doctor docent Mircea Petrescu-Dîmbovița, director al Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol" din Iași, se poate sta de vorbă zile în șir, fără răgazul de a te putea plictisi măcar un moment. Limpezimea ideilor sale, modul calm și direct în care se exprimă, argumentația pertinentă, întemeiată pe o solidă concepție științifică, dincolo de orice contestație, fac din profesorul Petrescu-Dîmbovița un interlocutor perfect, pasionant, cuceritor. În atari condiții, dorința reporterului de a selecta din mănunchiul de cercetări ale arheologilor ieșeni acele descoperiri ce pot fi numite noi, de cît mai strictă actualitate și care contribuie din plin la elucidarea unor aspecte mai puțin cunoscute ale continuității poporului român pe aceste meleaguri, a devenit un lucru cît se poate de simplu, ordonat într-o gîndire unitară, coerentă dar în același timp pe deplin accesibilă nespecialiștilor în materie.

În primul rînd, pentru a situa mai bine perimetrul în care își desfășoară activitatea cercetătorii ieșeni, e bine să spunem că spațiul de la est de Carpați rămîne unul dintre cele mai interesante din punct de vedere arheologic, el relevînd aproape la tot pasul mărturii de continuitate în locuire începînd cu paleoliticul pînă în zilele noastre. Împrejurimile Iașului formează o importantă **zonă de contact** între cîmpia de nord a Moldovei și podișul central moldovenesc, lucru care explică întru totul bogăția de mărturii arheologice, dar și interesul științific în cercetare. În momentul de față, două sînt principalele șantiere arheologice care se înscriu în acest spațiu de etnogeneză românească, ambele aflate într-o strînsă legătură cu lucrările de proporții pe care le execută la fața locului constructorii de azi. „Este dealtfel un lucru pe care v-aș ruga să-l subliniați — ne spunea profesorul Petrescu-Dîmbovița. Șantierele de construcții, aflate astăzi la tot pasul pe întinderea județului, ca și în restul Moldovei dealtfel, sînt pentru noi un minunat prilej de aprofundare a cercetărilor arheologice, pentru deschiderea unor șantiere proprii, cu deplina înțelegere a organelor conducătoare de partid. Așa s-a întîmplat pe locul viitorului combinat industrial de mari proporții care se construiește la Nicolina, la fel și la Stînca-Costești, pe Prut, unde se ridică un mare complex hidro-energetic, apoi la Sîrca, lîngă Iași, unde s-au efectuat săpături pentru lărgirea căii ferate, și chiar în Iași, pe vatra vechiului oraș, sau pe strada Costache Negri, unde săpăturile pentru construirea unor blocuri au scos la iveală existența unui frumos complex medieval datînd din secolul al XVI-lea".

Primul dintre aceste șantiere arheologice, impulsionate și susținute de prezența șantierelor zilelor noastre, cel de la Nicolina, relevă o importantă locuire din secolul IV pînă la începutul secolului V. Prin cercetări amănunțite s-au putut descoperi cîteva zeci de locuințe aparținînd comunităților agricole din cultura numită de specialiști Sîntana de Mureș. „Ceea ce este remarcabil, ne spunea M. Petrescu-Dîmbovița, e că această locuire — aparținînd, evident, populației locale, cu elemente de civilizație romană — durează pînă la începutul secolului al V-lea, nefiind deci legată de presupusa stabilire a popoarelor migratoare. Se știe că hunii au năvălit înspre anul 376, dar este limpede că ei au năvălit și au trecut mai departe, iar așezarea aparține populației locale despre care am amintit mai înainte. Descoperirile se leagă dealtfel și cu cele de la Lețcani (Iași), unde s-au scos la iveală o importantă necropolă și chiar o inscripție runică, din secolul al IV-lea. Apoi, să mai amintesc și de descoperirea de la Sîrca, unde muncitorii de la calea ferată au dat peste un cuptor de ars ceramică din același secol, cu prelungiri pînă la începutul secolului al V-lea. Zona pe care o cercetăm noi a fost locuită de daci, lucru atestat de diverse mărturii datînd din secolele I—II (de exemplu descoperirile de la Dumbrava-Iași). Mai există și mărturii din Cultura Dridu, aparținînd secolului al X-lea, apoi așezări feudale timpurii —și, de asemenea, un sat din vremea lui Ștefan cel Mare, pe care avem de gînd să-l studiem cu cea mai mare atenție. În continuare, așezămintele dimprejurul mănăstirii Hlincea, construită în secolul al XVI-lea dar avînd picturi de la mijlocul secolului XVII, și la urmă satul de azi, prezent la suprafață. Nu voi uita însă să amintesc că tot aici s-au găsit și resturi de locuire neolitică, de tip cucutenian. Cu alte cuvinte — o continuitate istorică atestată aproape pas cu pas, din cele mai vechi timpuri pînă în ziua de azi !"

Cel de-al doilea șantier arheologic de mare importanță se găsește pe Prutul mijlociu, în jurul marelui șantier hidroenergetic de la Stînca-Costești, și e supranumit de profesorul Petrescu-Dîmbovița „un adevărat El Dorado al paleoliticului românesc". Condițiile naturale, deosebita bogăție a munților de cremene dimprejur au creat premisele de existență a unei puternice așezări de tip paleolitic. Sînt scoase astăzi la iveală locuințe, unelte, ateliere de cioplit piatra. La Ripiceni (cea mai mare săpătură din țară în domeniul paleoliticului), Mitoc și Crasna-Leuca au fost descoperite sute și sute de piese din cremene, un mare număr de ateliere, lucruri care atestă o activitate foarte intensă. „Noi am reluat cu această ocazie tradiția cercetărilor în paleolitic, ne spunea profesorul Petrescu-Dîmbovița. Colaborăm cu specialiștii de la București și Galați și fără îndoială sîntem constrînși la o cît mai mare operativitate în cercetări, întrucît și lucrările de pe șantierul propriu-zis sînt destul de avansate. Practic, anul acesta noi dăm acolo ultimul asalt — cam prin luna noiembrie unda apei ne va ajunge din urmă, acoperind totul, pentru totdeauna".

Amintind acum, măcar în treacăt, ceva și despre cercetările de la Lozna (Dorohoi), aparținînd perioadei dacice — unde, pe fundul unei turbării încă exploatate, este de așteptat ca mîlul să fi protejat foarte bine resturi și unelte din lemn — ca și despre cele de la Barboși (Galați), desfășurate în colaborare cu specialiștii muzeului din apropiere — pentru perioada de conviețuire romano-dacă, din secolele II—III e.n. — deci amintind, alături de altele, și aceste obiective arheologice de aceeași mare importanță, iată că avem, pentru finalul acestui articol, imaginea unei activități cu adevărat susținute, aflată acum mult dincolo de ipoteză și foarte aproape de certitudinea istorică documentată material, activitate pe care specialiștii Institutului ieșean o practică cu migală și cu pasiune, cu convingerea deplinei utilități și a drumului drept spre adevăr. Drept pentru care, reporterul mărturisește că n-a putut ieși din incinta institutului fără promisiunea fermă, ce va trebui respectată, de a mai reveni.

DUMITRU GRAUR ■

Discipolii lui „Minitehnicus", promotorii de mîine ai științei și tehnicii românești, ucenicind la școala inovatorilor, descoperă de pe acum inegalabilele satisfacții ale creației, cîștigă deprinderile indispensabile ale lucrului făcut cu mîinile lor

Pe fluxul de producție al „Spumotimului" — creație de nivel mondial a unui tînăr colectiv muncitoresc

Oameni cu idei într-o întreprindere — laborator

...Ca în fermecătoarele descrieri ale prietenului nostru din copilărie Fridtjof Nansen, un uriaș, nesfîrșit poliedru de zăpadă defilează obsedant prin fața ochilor. Materia din care se compune se numește **spumă poliuretanică** și e chiar ușoară ca o spumă — o tonă ar putea încăpea într-o cameră ceva mai mare, de 6 metri pe 5 —, iar majoritatea oamenilor o cunosc nu sub această denumire, ci pur și simplu : „buretele" alb aflat sub îmbrăcămintea dormezelor, scaunelor și fotoliilor, ori a băncilor din autoturismele „Dacia", „buretele" alb din căptușeala confecțiilor matlasate sau a produselor de marochinărie, ori — de o vreme, ceva mai apropiată — tălpile pantofilor noștri, mult mai ușoare și mai aspectuoase decît au fost clasicele tălpi-tălpi sau, ulterior, cele din cauciuc și crep. Agenda de lucru a specialiștilor din Timișoara este însă de-a dreptul burdușită de un foarte lung și dens program de perspectivă, care anunță încă de pe acum domenii diverse și spectaculoase de utilizare a poliuretanului — în transporturi și în construcția de mașini, în construcția clădirilor (sub forma „panourilor-sandviș"), într-o nouă industrie a lacurilor cu rezistență mare la uzură (aplicabile, bunăoară, la izolarea bazinelor de înot), în ramura adezivilor care... nu se mai dezlipesc niciodată și, nu în ultimă fază, în aeronautică.

Fabrica se numește, desigur, Întreprinderea de spume poliuretanice, iar timișorenii, cu motive întemeiate, au dat produselor ei marca SPUMOTIM — printr-o comprimare, ușor de dedus, a cuvîntului „spumă" și a numelui orașului lor în care, prin iunie 1968, au pus bazele fantasticului domeniu al poliuretanului românesc. Pionierul nr. 1 al acestei cu adevărat tulburătoare chimii e chiar directorul de azi al întreprinderii, tînărul Nicolae Marcu, pe atunci foarte tînăr, de numai 24 de ani, și modest inginer, ca și secția, foarte modestă, a fabricii „Victoria"-Guban, din care au fost lansate pe piață primele articole din spumă poliuretanică românească, destinate celui dintîi autoturism românesc, „Dacia 1 100". Aceste întîmplări au rămas de domeniul amintirilor duioase, cum, la fel, a fost aproape uitată prima mare „revoluție" comisă tot de Nicolae Marcu, împreună cu actualul inginer șef, Petre Bălteanu, imediat după fondarea noii întreprinderi, în iulie 1971, prin modificarea a însăși tehnologiei de sinteză, ceea ce însemna, **atunci**, renunțarea la un import-vest de 170 tone materie primă !

Cum spuneam, lucrurile astea au fost aproape uitate, de fapt nici nu prea are cine să le țină minte — colectivul actual e foarte tînăr, numără, ca medie de vîrstă, numai 24 de ani dar merge, ca strategie generală, pe **științifizarea producției.** Un argument imediat ar putea fi chiar faptul că 5 dintre ingineri sînt doctoranzi, cu temele de disertație privind direct activitatea de perspectivă a fabricii. Faptul se poate însă explica mai bine prin ceea ce se face **acum** în întreprindere. Linia directoare a fost intitulată „reducerea volumului de importuri pentru același volum de produse" și prima formă de acțiune în acest sens o constituie diminuarea coeficientului de sinteză, domeniu în care e instructiv de aflat că se utilizează cam 20 000 rețete de fabricație ! ? Cele la care s-au oprit timișorenii se situează la nivelul maxim de competitivitate pe plan mondial prin faptul că asigură constanța parametrilor și un nivel minim al pierderilor. Nu intru în detalii, dar, pentru a sugera cititorilor măcar o singură idee despre „gustul" de a alege recepturile de fabricație cele mai judicioase, trebuie să spun ce am aflat, și anume că, dat fiind debitul extrem de mare al instalației de spumare, chiar și o eroare de numai **50 de grame** a unuia dintre catalizatorii componenți, poate produce pierderi de zeci de mii de lei la o singură șarjă. Că nu se întîmplă deloc așa, ci invers, o dovedește faptul — perfect palpabil din punct de vedere contabil-financiar — că, în lunile care au trecut din acest an, volumul de materii prime folosite a scăzut cu peste 1 milion de lei la fiecare tonă de produse finite, comparația avînd ca bază nivelul atins în 1976, iar performanța avîndu-i ca principali autori pe soții Gheorghe și Maria Bordea, muncitori de înaltă calificare, pe inginerii Secoșan, Hazenfratz și Novac și pe maistrul Murariu — adică cei care elaborează acele cîteva rețete din cele 20 000 practicate pe plan mondial.

Personalitatea profesională a specialiștilor timișoreni în spume poliuretanice — domeniu în care ei dețin exclusivitate națională — este probată concludent și de faptul că, într-un interval de timp relativ scurt, au renunțat succesiv la exorbitant de scumpe importuri de materii prime, prin asimilarea altora indigene, chiar mai bune — așa cum este, de pildă, cazul pastelor colorante „Solventul" pe bază de pigmenți „Colorom-Codlea", introduse în fabricația curentă în urma unei teme de cercetare rezolvată cu brio de terțetul ingineresc Laszlo-Novac-Motoc, în frunte cu Alexandru Tîrnăveanu, șeful biroului tehnic.

Mergînd pe firul acestui viguros flux novator, am ajuns, firesc, la secretarul comitetului de partid, maistrul Ioan Mija (el însuși autor al unei importante soluții de înlocuire a agenților antiaderenți de import — economii anuale: 500 000 lei valută !), care „...apelînd nu la vorbe, ci la fapte din activitatea curentă, putem demonstra chiar și la un congres internațional că ceea ce face tînărul nostru colectiv reprezintă — privind lucrurile prin prisma responsabilității sociale — un firesc și necesar progres al ideii de chimie, de industrie în general !" Sînt de reținut și modernizările tehnologice aduse de colectivul fabricii la prepararea rețetelor și la scurtarea duratei de atingere a parametrilor de prelucrabilitate. Ceea ce înseamnă, deși au fost finanțate din „fondul de tehnică nouă", mari agregate industriale (de exemplu, paternoster — adică selector pentru tălpi, ori instalație de maturare forțată a blocurilor, ori instalație de uscare a aerului comprimat), ofertate de firme occidentale de la 125 000 DM în sus, toate acestea realizate pe baza proiectelor proprii (din nou inginerii Tîrnăveanu și Novac, alături de tehnicianul Gheorghe Micula, de maiștrii Passman, Bogdan și Radu, de matrițerul Kramer și inginerii Lalici, Munteanu și Traian Constantin) și nu mai puțin pe baza unui extrem de întreprinzător atelier mecanic.

Ar fi încă atîtea fapte de adăugat ! — lupta „contracronometru" pentru asimilarea rapidă a materiilor prime românești, cu o contribuție decisivă a specialiștilor de la ICECHIM București ; implementarea pe 10 computere proprii a întregului proces de lansare-urmărire-raportare a producției ; tehnologiile de ultimă oră în materie de transport intern etc. Dar suma eforturilor depuse, adică **eficiența,** la scara întreprinderii, o dă în ultimă analiză faptul că noua investiție, aflată în curs de finalizare, asigură celor 800 de oameni de la SPUMOTIM (fabrică a **industriei ușoare)** posibilitatea să realizeze o producție globală tot atît de mare cît o uzină constructoare de mașini sau electrotehnică de mărime medie !

...Din acest uriaș creuzet al soluțiilor ingenioase, anii ce au mai rămas pînă la finele cincinalului ni se prezintă în termenii extrem de complecși și multe din datele care privesc dezvoltarea sectorului depășesc chiar obiectivele înscrise în documentele Congresului al XI-lea al partidului. De importanță decisivă în acest cadru, alegerea de către doctoranzii fabricii a temelor de disertație își are o logică explicație în eficiența ei economică, dar și cu dimensiuni multiple de ordin tehnic, organizatoric, uman și social. Concret, foarte tînărul inginer Livius Cotarcă (26 de ani !) propune noi „Aplicații în domeniul materialelor plastice a triazinelor" adică a unor cicluri carbon-azot care asigură spumelor poliuretanice o calitate încă nesoluționată definitiv nici pe plan mondial. Cu aceleași efecte importante dar folosind alte baze de materii prime — bineînțeles indigene ! — se înscriu și preocupările inginerului Al. Tărnoveanu, în „Contribuții la chimia și tehnologia poliuretanilor". În sfîrșit, tema de disertație a inginerului Marcu e cea mai complexă — afirmă specialiștii de la SPUMOTIM — nu pentru că autorul ei e... director ; e cea mai complexă prin faptul că aduc îmbunătățiri structurale procesului de obținere a spumelor flexibile, adică a **tehnologiilor de bază** din întreprindere — inclusiv sub aspectele esențiale care privesc actualele și viitoarele investiții : proiectele de execuție și utilajele conducătoare. La fel, celelalte două teme de disertație, ca și zecile de propuneri, idei, soluții și inițiative pornite din chiar secțiile de producție explică mai amănunțit virtuțile acestui vrednic colectiv, în care se îmbină, într-o armonioasă simbioză, tinerețea și elanul cu experiența și gîndirea tehnică **modernă.**

Prin asemenea nuclee, știința se dovedește o pîrghie hotărîtoare, puternică și eficientă în dinamica producției, deși lucrurile nu se rezolvă de pe o zi pe alta ; complexitatea temelor de cercetare presupune uneori zeci și zeci de luni de investigații științifice — așa cum e, de pildă, cazul unei idei conținute în disertația directorului și care, transpusă deja în practică, a și adus o economie de 3 milioane de lei. „Oamenii cu idei" din fabrică — și aceștia sînt foarte numeroși — pot participa fără invitație specială la dezbaterile obișnuit-lunare ale consiliului științific — forum de drept al inventivității uzinale, în care se întîlnesc, deopotrivă, inginerii și muncitorii de înaltă calificare, fie că aceștia sînt operatori de instalații ori specialiști în electronică, mecanică fină și automatizări. Cert e (potrivit calculelor inginerului Tărnoveanu) că minimum 30% din timpul de muncă al colectivului e ocupat cu rezolvarea temelor de cercetare, în rest se lucrează la treburile curente de producție, dar cu toate acestea, efectul economic cel mai direct al creativității specialiștilor de la SPUMOTIM se măsoară, anual, în milioane de lei beneficii, iar noile rețete lansate prin renunțare, tot mai substanțială, la importuri ușurează balanța de plăți a țării cu circa 10 milioane lei-valută numai în acest cincinal.

...O muncă extraordinar de laborioasă, contribuții fertile, generatoare de noi tradiții industriale — o experiență la nivelul secolului XX, intrînd la rîndul ei, ca un curent stimulator, în traiectoria și mai vastă a chimiei românești !

MIREL BRATEȘ ■

INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN LUME

Din nou oftalmologia

La începutul acestei săptămîni, s-a întors la București, dintr-un mai lung periplu științific european, profesorul Petre Vancea, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, inventatorul medicamentului E.T.O., personalitate de marcă a oftalmologiei internaționale. Între 8 și 14 mai, profesorul Vancea a luat parte la cel de-al 83-lea Congres al Societății franceze de oftalmologie, desfășurat la Paris, în Palatul Congreselor Centrului Internațional, ocazie cu care a înfățișat auditoriului, format din peste 3 000 de medici veniți din toate colțurile lumii, comunicarea „Rezultate tardive obținute prin dacriostenoze". Rod al colaborării dintre Petre Vancea și colectivul Clinicii de oftalmologie din Iași, comunicarea amintită a stîrnit un deosebit interes în rîndul participanților la congres. Președintele în funcțiune al Societății franceze de oftalmologie, reputatul profesor P. Bec de la Toulouse a insistat în cuvîntul său de închidere asupra valorii remarcabile a comunicării specialistului român, amintind că a ajuns la rezultate științifice asemănătoare, numai că nu studiind 520 de cazuri, cîte au stat la temelia „Rezultatelor tardive", ci doar 250, de unde „importanța de excepție a afirmațiilor profesorului Vancea".

Au urmat, între 13 și 16 iunie, la Stockholm, lucrările celui de-al 2-lea Congres mondial de Ergoftalmologie, la care profesorul Petre Vancea a participat ca invitat de onoare și în calitate de vicepreședinte al Societății Internaționale de Ergoftalmologie, înființată în 1966 prin strădania unor personalități medicale din mai multe țări ale lumii, între care și academicianul român. Congresul de la Stockholm și-a propus — și a obținut — realizarea unei ample informări și documentări în domeniul prevenirii accidentelor oculare de muncă, printr-o mai strînsă cooperare între societățile naționale și institutele de resort din fiecare țară, sarcină încredințată profesorului Vancea care, timp de un an, a căutat să stabilească o legătură mai intimă între grupurile de studii ergoftalmologice din peste 40 de țări ale lumii.

Reuniunea științifică din capitala Suediei s-a desfășurat sub forma a 4 simpozioane, tratînd teme de maximă importanță pentru oftalmologia contemporană („Accidentele oculare datorate radiațiilor electromagnetice", „Traumatismele ochiului", „Arsurile chimice și leziunile oculare toxice", „Vederea necesară în procesul muncii"), în cadrul cărora specialistul român și-a exprimat de mai multe ori punctul de vedere, ascultat cu stima datorată opiniilor unui adevărat deschizător de drumuri. În cadrul congresului, ca o recunoaștere unanimă a meritelor personale ale profesorului român, dar și ca un semn de prețuire la adresa serviciilor aduse dezvoltării ergoftalmologiei de școala românească de medicină, Petre Vancea a fost ales, alături de renumiții profesori Jules François, A. Dubois Poulsen și G. van Bahr, membru de onoare al Societății Internaționale de Ergoftalmologie.

OVIDIU NEGOIȚĂ ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Un primar și frumusețile cotidiene ale orașului

Sigur, nu e în intenția mea să realizez o privire monografică asupra Medgidiei — deși profesorul de matematică, astăzi pensionar, Cornel Marinescu a încheiat de mult, în trei variante, o astfel de lucrare, care-și așteaptă editorul. Din această monografie dealtfel aflăm că Medgidia era un punct de stringere a recoltelor dobrogene destinate altor drumuri. Ceea ce părea, pe atunci, o minune sau, oricum, ceea ce dădea pulsul intens al traficului feroviar a devenit acum o simplă referință de o fragilitate vecină inexistenței, deoarece cele două trenuri care cutremurau văile cu alaiul lor metalic nu mai pot suporta comparația cu cele 360 de perechi de garnituri înregistrate aici, acum, în 24 de ore ! Uneori și simplul tranzit conferă o oarecare notorietate unor locuri neînsemnate dar, în cazul de față, schimbările sînt profunde și țin de o nouă structură a muncii din Medgidia, dacă ne referim chiar la domeniul agricol, pornesc anual spre diverse destinații 1 800 vagoane de vin, circa 14 000 tone de struguri, 8 000 tone de piersici, 1 000 tone caise, 6 000 tone porumb, 4 000 tone grîu, toate ale orașului, pentru că acesta și-a conservat și vocația de producător agricol. Dar înainte de toate și-a cîștigat noua condiție ca forță industrială de nivel republican : de aici se expediază peste 2 milioane t de ciment anual, 1 milion t de plăci de azbociment, 7 000 de remorci, 3 500 prese de balotat paie, peste 3 000 piese de schimb pentru auto-tractoare și alte multe produse industriale. La I.M.U.M. ca și la Ciment lucrează în prezent un mare număr de oameni, ceea ce asigură un anume puls întregii așezări, orînduindu-i viața pe criterii specifice, care se întîlnesc în centrele tradiționale ori mai noi ale industriei noastre. Orașul se luptă să țină acest pas și să și-l facă simțit pe al său. Astfel, dacă populația Hunedoarei a crescut de cinci ori în perioada postbelică, cea a Medgidiei a sporit de trei ori. Explicațiile sînt desigur multiple, dar cele fundamentale țin de noile investiții industriale amplasate aici. Saltul e impresionant căci, cercetînd scriptele, constați că în 1948, de pildă, orașul avea doar 5 000 de locuitori, iar acum numărul lor a urcat la 51 000 ! Dacă ai în față cele trei etape de dezvoltare a întreprinderilor de utilaj mecanic și de ciment și documentele privind sporul populației, stabilești, instantaneu, corelarea lor. Dealtfel, Medgidia este unul dintre orașele cu cei mai puțini pensionari, media de virstă a cetățenilor săi variind în jurul cifrei de 35 de ani.

„Cine a băut apă de aici nu mai pleacă" — această afirmație, cu pronunțat iz poetic, aparține primarului Medgidiei, Ilisei Iftimie, un om robust, greoi în mișcări și gesturi, rapid însă în judecată și hotăriri, pentru că el cunoaște tot ceea ce există și se petrece în oraș, deși e venit de pe meleaguri bucovinene cu peste un sfert de veac în urmă. Ce vrea să însemne afirmația sa ? Evident că apa este bună, deși știam că, dimpotrivă, era rea, cît se poate de rea, și se aducea cu sacaua la casele oamenilor. Peste 3 000 de vagoane de stuf au fost cărate de pe mlaștina permanentă a Medgidiei, focar de infecție, azi dispărut. Și tocmai apa, calamitatea localității de acum cîțiva ani, a devenit atracția sa actuală ! Primarul explică și mă obligă să probez. Într-adevăr, apa este dulce și rece, ca și cum ar fi stat în frigider. Dar nu stătuse. E scoasă din cele 3 puțuri, dintre care unul de 1 200 m adîncime. De aici ajungem la problemele gospodărești. Notez : 85 km de asfalt, adică toate străzile, dar pus ca lumea, că pe aici circulă camioane și utilaje de peste 30 de tone, 65 ha de parcuri, o pepinieră de arbori irigată de 11 ha și așa mai departe. Cum s-au înfăptuit ? O spune Ilisei Iftimie în limbajul său colorat și sincer.

— Cît am fost „raion" n-a existat preocupare pentru oraș. Numai cînd auzeau de Medgidia oamenii își puneau mîna în cap și-o luau din loc. A fost nevoie și de muncă, bineînțeles, dar și de încăpățînare, din partea noastră, a celor de aici. La început, am făcut o baie tocmai în cartierul cel mai sărac. În Poligonul Viilor, cum îi zicem. Era gratuită, dar și obligatorie. Țineam fișe, la zi, care cînd s-a spălat. Vă vine să rîdeți, ai ? Dar așa a fost. Acum nu mai e nevoie de așa ceva. Am canalizat în întregime orașul, oamenii au, cel puțin în curte, dacă nu chiar în case, wc-ul. Cînd mă mai întîlnesc cu unii, facem haz amintindu-ne cum au intrat îmbrăcați în baia publică !

Revine mereu în vorbirea tovarășului Ilisei cuvîntul „gîndesc" și tocmai de aceea îl menționăm, cu toate canoanele stilizării care ar impune eliminarea lui, însă m-am convins că într-adevăr acest om, aparent ursuz, a învățat să gîndească și pentru el și pentru ceilalți. Dar a făcut-o pentru a trece la acțiune. Pentru a îndrăzni. Îl întreb chiar, de ce nu se plînge de lipsa eficienței, de birocratism, de treptele intermediare, ca alții, și-i cer să-mi dezvăluie secretul stilului său de muncă, ce-l caracterizează.

— Gîndesc că totul depinde de voință. Cînd vrei ceva cu tărie nu se poate să nu reușești. Forța credinței tale îi convinge și pe ceilalți, fie pe cetățeni, fie pe șefi. Am vrut să facem bowling-ul pe care l-ați văzut. L-am făcut. Cu 4 piste, cu altele 4 de popice, cu mese de ping-pong, de șah, rummy, biliard. L-am copiat pe cel de la Olimp și l-am făcut integral la noi, cu sprijinul celor mai buni meseriași. N-am dat un bănuț nici de-al nostru, nici de alt fel. Acum, seară de seară, 400—500 de tineri îl frecventează. Un leu intrarea. Fără alcool și fără țigară. Cu banii respectivi cumpărăm instrumente pentru fanfară, costume pentru echipele de dansuri și altele. Au copiii ce să facă în afara școlii și a uzinei. Eficiența ține de noi, nu de scripte. Cînd vrem ceva îi adunăm pe oameni și le zicem deschis : noi iată la ce ne-am gîndit, voi ce părere aveți ? Ei ne spun, și atunci împărțim sarcinile. Ce fac ei, ce facem noi. Așa am dus, în doi ani și jumătate, asfaltul pînă în buza spațiului agricol. Terenurile degradate din jurul orașului au devenit livezi de pomi. Ne plac castanii. Pentru umbra lor, pentru verdeața lor. Specialiștii n-au fost de acord. Nu, că nu prinde aici castanul. Ce-o să fie dacă o să încercăm ? Și-am încercat. Cu 50 de bucăți. S-au prins toți. Acum avem pepinieră.

Și totuși Medgidia este unul dintre orașele cu cei mai puțini pensionari.
Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Orașul acesta a stat, multă vreme, sub pecetea nodului de cale ferată și a prafului de stepă și, mai tîrziu, sub griul cimentului așezat în straturi, rareori spălate de ploaie, pe olanele caselor. Acum, cu excepția vechiului cartier vecin fabricii de ciment, ocrotit într-o măsură oarecare prin noile instalații care beneficiază de filtre electrice antipoluante, aerul Medgidiei este bun. Atît cel pe care-l inhalează plămînii, odată cu mireasma zecilor de mii de arbori și arbuști (76 000 plantați doar în acest an), a milioanelor de flori (aproape 1 milion și jumătate sădite în 1977), cît și cel, la fel de important, pe care-l resimte în totalitate urbea și cărula l-am spune atmosferă, dar nu în sens științific, ci social, spiritual.

Iată, în acest sens, un simplu fapt : muzeul de artă de o valoare deosebită și multiplă. Deosebită pentru că expun maeștri ai artelor plastice românești ca Petrașcu, Tonitza, Dărăscu, Lucian Grigorescu, Steriadi, Șirato, Țuculescu, Ciucurencu, Ion Pacea, Spiru Chintilă și alți pictori, mai ales dobrogeni, lucrări de sculptură, tapiserii. Orașul este înnobilat prin lucrări decorative, ceramică monumentală, realizate de artiști reputați și tineri în plină afirmare, cu prilejul taberelor și simpozioanelor de artă plastică devenite tradiționale. E impresionantă înșiruirea de statui de pe faleza canalului din

În prim-planul peisajului și al vieții : marile construcții.
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Bumbești-Jiu, o lume care trăiește azi, dar care respiră de-a dreptul în viitor

(Urmare din pag. 1)

viață încă nedetronate din structurile lor arhaice, o lume o necuprinderilor geografice și istorice, o lume ale cărei fruntarii se îngînă cu veșnicia, o lume de îndelet nicîri, obiceiuri, rituri aflate la o distanță de secole de orașul ce va veni.

Sîntem într-o lume bătrînă, poate cea mai bătrînă a bătrînului Gorj.

Sîntem, în același timp, într-o lume modernă, poate cea mai modernă, prin înfățișare a peisajului, prin dinamism și efervescență a vieții, dintre cîte se află, la ceasul de față, în așezările țărănești ale ținutului.

O LUME NOUĂ — O LUME MODERNĂ — ȘI NAVETISMUL SĂU CĂTRE SINE

Cînd intri, venind dinspre Tg. Jiu, în Bumbești, diferențele de privelești între orașul-reședință al județului (aflat la numai 18 kilometri) și așezarea păstorilor defilează sînt, practic, aproape inexistente. Satul e dominat de blocuri (peste 2 500 de apartamente date în folosință, peste 500 prevăzute a se construi în acest cincinal), e dominat de turnuri industriale (de mai mulți ani vatra Bumbeștiului este sediul unei mari întreprinderi de interes național, Întreprinderea mecanică Sadu, autoarea frigiderului „Fram"), pe străzile asfaltate nu trec cîbani călări, ci automobile cu șoferi înmănușați (peste 200 de autoturisme particulare, înregistrate pînă azi în scriptele primăriei), magazine moderne, librării, farmacii, restaurante, liceu, școli de toate profilurile, spital cu 225 de paturi, o policlinică cu șase cabinete, cinematografe, muzee, fabrici de pîine, baze sportive, complexe meșteșugărești și comerciale, instalații pentru termoficare, pentru alimentare cu apă, pentru canalizare etc., adică tot ce are un oraș, mai puțin poluarea (pădurea din jur încă mai e și, încă fiind, încă mai dă ozon), flancheazâ privelișteа, încercînd ultimele bătrînului sat și deschizîndu-l, în același timp, spre toate zările. Motivele civilizației citadine, între Tg. Jiu și Bumbești, migrează, sau se revelează simultan, sub același semn, complex și adesea copleșitor, al noului, inclusiv — apropo de migrație — navetismul, revelabil alci printr-o înfățișare aparte. Într-o vreme în care migrația satului spre oraș a căpătat, pretutindeni la noi, proporțiile pe care le știm, aici, la Bumbești, asistăm la fenomenul invers, adică la curentul contrar, adică la o migrație — la un navetism — către sat, printre navetiști numărîndu-se și orășeni. Adică pe lîngă mîile de localnici care lucrează la I. M. Sadu, alte mii (vreo trei mii), inclusiv oameni ai Tîrgu-Jiului, vin, dimineților, cu autobuzele (39 de autobuze) sau cu trenurile (pe raza acestei comune-mamut, care cuprinde întreg defileul Jiului, sînt nu mai puțin de 7 stații C.F.R.), spre vechiul sat de mosneni, sat cu blocuri moderne, dar și cu știni și „conace" pierdute prin noaptea codrilor, ca spre un centru de largă iradiere, de intensă polarizare a noului.

Deci Bumbeștiul, precum spuneam și la începutul acestor rînduri, are un „eu urban" de acum format. Deci Bumbeștiul, pregătindu-se să devină oraș, se pregătește, de fapt, să primească nu o investitură nouă, nu un transfer de civilizație, ci confirmarea unei realități constituite pe-aici de mult.

SATUL DE AZI — ORAȘUL DE MÎINE — LA O RĂSCRUCE PATETICĂ DE ÎNTREBĂRI

Deci noul, la Bumbești, s-a impus de mult, s-a impus pînă la acoperirea tabloului, pînă la covîrșirea tradiției, deși el, noul, reprezintă doar niște ani, iar tradiția niște secole. În fiecare casă e astăzi azi doi-trei angajați (inclusiv femei) la uzină. De ani și ani, nici un tînăr de-al locului nu mai urcă spre munți, la „conace", toți, fără excepție, urcă treptele unui „grup școlar" care-i de fapt un oraș al tinerilor, un oraș-satelit al Bumbeștiului (unul din cele mai moderne grupuri școlare din cîte am vizitat pînă azi, excelent echipat, de fapt o uzină-școală, cuprinzînd peste 2 000 de elevi, cuprinzînd un liceu cu profil industrial, o școală profesională, o secție postliceală). Din cele 154 de „conace" înscrise în registrele primăriei, 35, în ultimii ani, au fost părăsite, alte cîteva zeci sînt vizitate, doar cînd și cînd, mai mult de urși decît de oameni. Din cei 10 000 de locuitori ai Bumbeștiului, doar 56 de bătrîni își mai fac veacul prin sihlele codrilor, ei fiind ultimii mohicani ai „conacelor", ei fiind ultimii dintr-un univers adamic, acum părăduit, pierdut, ei privind cu sfială, de acolo, de sus, spre turnurile industriale și spre blocurile din vale, ca spre o lume pe care n-o mai cunosc, pentru care nu mai au instrumente de supunere sau de integrare. Constantin Bucă, președintele C.A.P.-ului (C.A.P. ce cuprinde două sate ale Bumbeștilor, Tetila și Curtișoara), are sub păstorirea sa, din cei 10 000 de locuitori ai comunei, doar 96. Doar 96, din 10 000, au mai rămas țărani, „țărani integrali", cum zice el, între care bărbați sînt numai 19, restul femei, între care tineri nu e nici unul, numai oameni la vîrstele căruntețli. Chiar și „țăranii integrali", adaugă primarul Stănculete, „își schimbă profilul", fiindcă și munca lor s-a schimbat, C.A.P.-ul lucrează mecanizat, cu tehnici și cu tehnologii moderne, munca la cîmp devenind, practic, o variantă a muncii industriale, omul din C.A.P., ca și cel din fabrică, reglîndu-și viața după ceasornic, nu după cîntecul cocoșului — cocoși, de fapt, nici nu prea mai fiind prin curți, fiind mai mult prin munți, pe la ultimele „conace". Curțile, pavate cu dale de piatră și împodobite cu trandafiri urcători, revărsați somptuos peste spaliere metalice, nici n-ar mai îngădui găinații patriarhal, așa cum omul locului, muncitor la uzină sau „țăran integral", nu mai îngăduie, în gospodăria sa și în viața sa, decît acele ecouri sau rudimente ale vechimii, ale „specificului", ce se pot converti, în atingere cu modernul, cu noul, în fapt de artă. Casele încă păstrează, în linii mari, canonul arhitectonic al locului, al casei de munte pe temelie înaltă, în care se încastrează un beci uriaș, întunecos ca o bolgie, dar soba-ursoaică dispare, înlocuită cu instalația de calorifer, fîntîna cu ciutura rămîne doar ca podoabă a curții, apa venind acum prin robinet, dispar și gardurile lenețe de răchită, cu răchitele-broderii împletindu-se savant în jurul parilor de salcîm, înlocuite cu grilajuri de fier sau garduri de zid ori din mozaic de pietre. Peste ani, spune Ion Stănculete, și nu peste mulți, cel ce va vrea să-și imagineze Bumbeștiul-sat se va afla la o răscruce de întrebări. De fapt, o răscruce de blocuri și turnuri industriale avînd ca anexă un muzeu: două-trei case vechi, dacă vor mai fi. Se va afla la răscrucea patetică în care se află arheologul de astăzi, căutînd chipul civilizațiilor dispărute, îngropate sau șterse sub colbul vremii. A trebuit ca tocmai el, primarul „ori al noului !", să se ia de piept cu vreo cîțiva, ca să-i convingă să păstreze niște frumoase case și acareturi purtînd marca arhitecturii locului. În Curtișoara, lîngă celebra cula a locului (una din cele mai frumoase ale Olteniei, restaurată azi, transformată în muzeu etnografic), s-a inaugurat, acum cîțiva ani, un „muzeu al satului", un mare muzeu în aer liber, cu arhitecturi specifice zonei, muzeu a cărui necesitate a fost impusă tocmai de repezile, prea repezite transformări ale locului, care șterg citeodată totul, care rup caierul vremii, lăsînd istoria să bată în gol.

ÎNTRE TRECUT ȘI VIITOR SE AFLĂ OMUL

Aflat la incidența celor două presiuni de naturi diferite, a tradiției și a noului, satul, ca orice sat românesc, are a-și pune nu problema de a opta pentru una sau pentru cealaltă, fiindcă opțiunea s-a făcut de mult, ci de a menține o structură — sau acea parte vitală a unei structuri — care înseamnă, de fapt, ființa lui. La mijloc, între cele două presiuni, stă omul, eul lui (ce, înainte de-a fi „urban" sau „rural", e strict uman !), deci o structură ce nu ține numai de trecut, nici numai de viitor, ci în egală măsură de amîndouă. Nu poți admite priorități în acest război cu timpul, fiindcă a te lăsa descoperit față de unul din cei doi factori înseamnă să risti a-i primi presiunea în întregime, afectînd astfel un echilibru, vătămînd poate ființa omului și ființa obștii.

Iată, mii de oameni ai Bumbeștiului sînt de-acum muncitori, maștri sau ingineri, primesc o remunerație (o substanțială remunerație !) la zile fixe, nu mai sînt la cherenul pămîntului, al capriciosasi calendaristici agro-pastorale, unii din ei s-au mutat la bloc, copiii lor învață la liceul industrial, vor deveni și ei muncitori, maiștri sau ingineri. Ce-ar mai putea avea de-a face și cu „tradiția", cu pămîntul, cu calendaristica hesiodică a țăranului sau păstorului, cu grîul și cu cartofii, cu vacile și cu oile ? Și totuși au. Și totuși ei, acești muncitori, acești oameni ai noii tehnici, cînd se întorc din uzină acasă (mulți din ei, la volanul propriilor mașini), mănîncă în fugă și pleacă la cîmp. Muncitorii, maiștrii și inginerii Bumbeștiului, proveniți din localnici, muncesc și la C.A.P., în acord global, alături de „țărani integrali", ei înșiși niște ființi „cu profil schimbat", ei înșiși niște oameni ai noii tehnici Vasile Bălănescu, muncitor de înaltă calificare, cu o soție colegă de fabrică, cu cei doi băieți plecați la carte (amîndoi sînt studenți), are lot în acord global, îl muncește bine, îl duce la mari recolte. Grigore Hirșu, fost țăran, astăzi maistru la I.M. Sadu, muncește cu nevasta și cu fiica (fiica e absolventă de liceu) pe tarlalele aceluiași C.A.P. Mircea Curelea, profesor la Tg. Jiu, la Liceul „Tudor Vladimirescu", face zilnic naveta acasă, în Bumbeștiul care-i așteaptă să-și sufece mînecile, să muncească pămîntul, să-și ajute părinții la îngrijitul pomilor (grădina și curtea îi-s pline de meri și peri) și la legume (au în grădină un solar pentru roșii). Inginerul Grigore Maru, fiu de țărani din Curtișoara (părinții lucrează în C.A.P.), fost țăran, fost muncitor, absolvent la „seral" al liceului din Bumbești, absolvent de facultate la București, își ajută părinții (de a căror casă cu prispă s-a despărțit de curînd, ca să se mute la bloc) oricînd e totul și greul muncilor pe tarlale, fundică el, inginerul trecut prin școli, citadinizat pînă-n vîrfui unghiilor, cu o nevastă farmacistă, cu o fată studentă, încă mai simte, sub unghiile lui, amintirea țărînei, încă știe să dea cu sapa, încă știe să dea la coasă și, mai presus de toate, el, ca atîția alții, se simte fiul acestui pămînt, se simte adînc implicat în tot ce înseamnă și ce devine acest pămînt. Într-un sat în care înfățișarea de sat dispare, în care „conacele" de pe culmi devin birlouri de urși, într-un sat în care „satul" (sau ce-a mai rămas din el) e o anexă muzeală a Curtișoarei, într-un sat în care nici „țăranul integral" nu-și mai îmbracă duminica scurta albă sau cioarecii muntenești, recoltele totuși cresc, efectivele animalelor sînt și ele în creștere, fiindcă, peste toate schimbările și prefacerile, peste tot ce se pierde, peste însăși pierderea noțiunii de „sat", se păstrează acea legătură străfundă, indeturnabilă, invincibilă, cu pămîntul, cu vatra, cu ființa, legătură dincolo de care, individual sau social, nu mai există, nu mai poate exista, cred cei ai locului, decît declinul.

Cazurile de parazitism social lipsesc. În Bumbești, tot omul munceste, vrea să muncească și, evident, are unde. Între uzină și C.A.P., drumul spre muncă e măsurat de pietre kilometrice — constituite în mari edificii — care înseamnă șantiere de construcții, care înseamnă două moderne cariere de piatră, un mare sector de exploatare forestieră, un complex de crestere și îngrășare a porcilor cu o capacitate de 30 000 de capete, o fermă I.A.S. cu 10 000 de oi. În Bumbești, unde trei sferturi din populație e alcătuită de tineri, nu sînt, ni se spune, „juni corupți", juni care, loviți peste noapte de amnezie, să uite unde e fabrica, șantierul, C.A.P.-ul, școala, familia, biblioteca, punctele cardinale. Activitățile politico-educative și cultural-artistice, dedicate cu precădere acestor tineri (activități la care participă, cu răspundere civică, toți cei aproape 200 de intelectuali ai locului), se împletesc cu intoleranța obștească, muncitorească, față de orice simptom sau încercare de dezertare de la sporirea bunurilor unei civilizații din care toți se împărtășesc.

Industria, blocurile, civilizația citadină, marea construcție a acestor ani, întregul spectacol al noului, care ocupa cu strălucire și fast scena locului, acaparează prea mult privirea, cu s-o mai poți strecura și prin culise. Fără să se bazeze, ochiul nostru s-a obișnuit prea mult cu prefacerile de anvergură ca să le mai poată înregistra pe cele de nuanță, ca să mai poată înregistra acele nuanțe care, într-un registru savant, dau tonus și vibrație aparte unei compoziții de culori, insuflîndu-i căldura vieții. Deci nu numai turnurile industriale și blocurile cu multe etaje, dar și o casă care respiră prin perdele de trandafiri, dar și omul acestei case, omul acesta ce, după munca în fabrică, mai dă și cu sapa, se mai înhamă și la carul muncilor obștii, petrece un ceas și la club, se ocupă atent și de copii, de ce e-n capul și-n inima lor, compun o civilizație, o nouă civilizație. Toate acestea, într-un cuvînt, înseamnă o nouă *calitate a vieții*. Și ea, aceasta nouă calitate a vieții, dincolo de statutul administrativ conferit unui loc — unul, să zicem, sat ce devine oraș — e ceea ce decide creșterea unui organism sănătos, forța lui și vitalitatea lui.

La Bumbești, în viitorul oraș de pe malul Jiului, această nouă calitate s-a născut.

Un colț animat, într-o clipă de vîrf a zilei — dar toate colțurile Bumbeștiului și toate clipele zilei sînt la fel.

Olarii, marfa (sau arta) lor și competiția de valori

E fantastic cum a supraviețuit acest meșteșug, această artă, cea mai veche, cea care ne-a însoțit de-a lungul unei strămilenare istorii. Nu există bilci, hram sau tîrg în care să nu descoperi, printre mărfuri moderne, piramide de străchini și de ulcioare de lut, așezate la soare, pe rogojini sau pe țoluri, într-o revărsare de forme, de culori și motive ca o pajiște încărcată cu flori. Încă mai poți să cumperi, pe cîțiva lei, un vas cu galbul unei urne romane sau o cupă gingașă ca un potir de crin. Unde-i o ripă de lut încă se mai găsește, netrecut în scriptele caselor de creație, cîte-un bătrîn olar, ce, lîngă roata lui preistorică, face ceramică, face artă.

Sigur, cîmpul acestui meșteșug se restrînge, rostul lui, atît de strîns legat de viață, e definit. Nu vom mai asista niciodată și nicăieri la înflorirea artei olarilor, cel puțin în proporțiile consacrate istoric, satul, ca principal amator de ceramică, deplasîndu-și preferințele și gustul spre produse noi, spre recipiente mai practice. Lipsind stimulentul cerinței, nici competiția între meșteri — singura producătoare de talente și de valori — nu se mai poate desfășura după tradiționalul ei curs. Ocrotirea valorilor, prin depistare și prin stimularea artizanului-creator, devine astfel o obligație, favorizată de faptul că, biologic, această specie de artiști există, încă există, încă durează, uneori încă proliferează. România dis-

pune de centre de olărie, cîndva faimoase, unde memoria produsului rafinat nu s-a pierdut, ea încă mai naște, încă mai poate naște valori, cu condiția ca această memorie creatoare să fie redeșteptată, stimulată, ajutată să redevină activă.

Un astfel de centru, celebru nu numai la noi, este Hurezul Vîlcei. Olarii Hurezului (încă în număr de cîteva zeci) nu pleacă cu arta lor (ei îi zic „marfă") la nici un tîrg și la nici un bilci. Ei își așteaptă clienții acasă, în micul cătun care se cheamă „Olari" și care cunoaște, poate de secole, pelerinajul consumatorilor, în timpuri mai noi al colecționarilor de ceramică. E un centru străvechi, de mare faimă încă din vremea lui Brâncoveanu, cu un loc definit și marcant în ierarhia noastră artistică de valori. Prin desen și prin motive ornamentale, în primul rînd, dar și prin formă și prin culoare, ceramica de Hurez este o definiție, concentrînd ca într-o sinteză cele mai alese însușiri ale acestei arte, bătrînă ca și pămîntul, document de cugetare și de sensibilitate plastică a românilor, valorificînd pînă la strălucire calitățile fondului etnografic general, dîndu-le o expresie specifică prin talentul, originalitatea și măiestria meșterilor de aici. Și este meritul organelor de partid și de stat, al forurilor cultural-artistice ale județului, de a fi restituit, în ultimii ani, prin măsuri adecvate, faima Hurezului, atît ca un centru creator de valori cît și ca un tîrg-competiție sau tîrg-concurs, atrăgînd aici meșteri olari din toată țara și, odată cu ei, un public larg, din an în an mai larg, al amatorilor de ceramică populară artistică. Acest tîrg-concurs se cheamă „Cocoșul de Hurez" și se ține anual, în prima duminică a lui iunie. Anul acesta, el s-a aflat la a șaptea ediție, adunînd, ca și în edițiile precedente, meșteri olari din Hurezu și din Vlădeștii Vîlcei, din Curtea de Argeș și din Oboga, din Harghita și Tîrgu-Mureș, din Miercurea Nuraj și din Corund. Mai restrîns ca-n alți ani (anul trecut, de exemplu, au fost prezenți și meșterii olari ai Marginei, creatorii splendidei ceramici negre, și, din aceeași Moldovă, autorii nu mai puțin faimoasei ceramici de Cuti, anul acesta absenți), el ne-a oferit totuși niște valori și, lîngă ele, niște semnificații, a căror consemnare se impune.

Am intrat în incinta tîrgului, amenajat pe tăpșanul campingului de la Hurez, cu căsuțele transformate în expoziții (fiecare meșter avîndu-și căsuța sa, decorată interior și exterior cu „marfa" sa). Era prezentă aici, pe un sfert de pogon, o întreagă lume, lumea cea veche a olarilor-artiști ai românilor, adusă la zi și împinsă spre mîine de niște meșteri care, îmbogățindu-și mereu căutările cu noi elemente, propunîndu-și adesea încercări îndrăznețe, elaborări rafinate, sinteze chiar, nu uită o clipă modelul arhaic, originar, autentic, tiparul formelor verificate de timp, codul prim de culori și motive. Acești meșteri sînt, la ceasul de față, niște glorii ale domeniului, niște nume intrate de mult în manualul de artă. Ei se numesc Aurelia Ogrezeanu sau Dumitru Mischiu (Hurez), Dumitru Șchiopu (Vlădești), Ion Răducanu (Oboga), Alex. Iosza (Corund) sau Tompa Francisc (Tg. Mureș). Ei se disting, ca în cazul Aureliei Ogrezeanu, printr-o viziune a obiectului ca întreg decorativ, fiecare element concurînd la echilibrul perfect al totului, obținîndu-se prin aceasta armonii de mare rafinament și obținîndu-se, prin aceasta, și niște premii. (Aurelia Ogrezeanu a obținut, la actuala ediție a „Cocoșului de Hurez", Premiul I. La ediția precedentă, ea și-a adjudecat aceeași distincție. Este soția celebrului Stelian Ogrezeanu, pe care mulți dintre olarii tineri ai Hurezului și-l recunosc ca magistru, dar care, păcat, ne-a văduvit de participarea sa la tîrgul-concurs, el fiind, și în anul acesta, ca și la ediția precedentă, membru al juriului). Ei, acești meșteri, se disting, ca în cazul lui Dumitru Șchiopu din Vlădești, și prin desen, prin motivul ornamental străvechi și specific zonei, și prin culoare, și, mai ales, prin frumusețea desăvîrșită a formelor, ploștile și ulcioarele cu semnătura lui Șchiopu fiind adevărate modele ale ceramicii de acest tip. Ei se disting, ca în cazul lui Ion Răducanu din Oboga, prin execuții de o mare finețe și, mai ales, prin culorile lor, prin efecte cromatice care dau vaselor un aer solemn, sărbătoresc.

Ei, acești meșteri, se disting uneori și prin absență. Lîngă Stelian Ogrezeanu, un alt mare absent al tîrgului — unul din cei mai mari artiști ceramiști ai acestei țări — a fost hurezeanul Victor Vicșoreanu. Stelian Ogrezeanu a fost prezent în juriu și, în competiție, prin Aurelia, soția lui, căreia juriul i-a acordat Premiul I. Victor Vicșoreanu, cel mai ilustru, poate, reprezentant al ceramicii de Hurez, n-a făcut parte din juriu, n-a fost prezent nici în competiția meșterilor, n-a fost prezentă nici soția lui (Eufrosina, ea însăși o artistă de mare clasă, descendentă, ca și bărbatul ei, poate din cea mai veche dintre dinastiile de olari ai locului), absența celor doi nefiind, se pare, un accident, odată ce nici la ediția precedentă ei n-au fost văzuți prin căsuțele campingului. Și n-au fost văzuți fiindcă n-au prea fost invitați, fiindcă nimeni nu le-a creat (precum altora) condițiile necesare pentru a participa la o competiție ce, ca și publicul, le-a resimțit absența. E purul și amarul adevăr, e deci, s-o spunem deschis, o nouă și tristă ilustrare a faptului, remarcat cîndva de un cercetător al specificului, că, deși zestrea artei noastre populare e foc de scumpă, totuși ne mai permitem luxul de a nu o cunoaște (sau recunoaște) ori chiar de a o ignora (public, cel puțin !). În împrejurarea în care, în atîtea domenii ale culturii și artei poporului în care izvoarele au secat sau au înghețat, se întreprinde un gigantic efort de deshumare, de forare prin coaja pietrificată a timpului, ca să reanexăm ceea ce am uitat sau am pierdut, reconstituind treptele lipsă, căutînd stropul de apă vie salvat de depunerile de colb, ignorarea personalităților de excepție care încă există, încă trăiesc, încă lucrează, încă fabrică artă, o mare artă, sub ochii noștri, e cel puțin stranie. E cel puțin straniu ca Victor Vicșoreanu, nume de mare marcă, știut de o țară întreagă și știut de specialiștii și de iubitorii de artă de pretutindeni, cu opere ale mîinilor lui împodobind atîtea muzee, să nu poată fi un profet (sau măcar o prezență artistică !) în satul lui, din cauza unor mărunte ambiții locale, strict circumscrise Hurezului, a unor neînțelegeri pe care ne e greu să le explicăm, nicidecum să le acceptăm.

Sigur, nimeni nu-i profet în satul lui... Noroc că valoarea operelor lui Victor Vicșoreanu nu o decide verdictul (sau, cum spuneam, neînțelegerea) unui micuț și oarecare for local. La cîteva zile după tîrgul-concurs de la Hurez, ziarele au publicat listele laureaților Festivalului național „Cîntarea României". La ceramiști, Premiul I pe țară i-a revenit, firesc, celui mai bun, care nu era altul decît Victor Vicșoreanu. El e bun — el e cel mai bun — pentru România. El nu e cel mai bun — el nu e nici măcar bun — pentru Hurez.

Frumusețea și importanța tîrgului hurezean — fiindcă tîrgul acesta este realmente frumos și e, credem noi, cît se poate de important, ca factor stimulator de talente, pentru destinele ceramicii la români, el înscriindu-se ca un veritabil eveniment în cîmpul valorificării și dezvoltării tezaurului acestei arte, spre cinstea celor ce l-au inițiat, îl veghează și îl păstrează — va cîștiga, firesc, prin menținerea sa cît mai strictă în tiparul ales și drept al competiției autentice de valori, spre beneficiul artei și al artiștilor, spre beneficiul nostru, al tuturor.

Vizitînd Expoziția republicană de artă populară, artă plastică și artă fotografică de amatori, deschisă la București sub auspiciile Festivalului național „Cîntarea României", tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat o deosebită apreciere ceramicii tradiționale de Hurez, Corund, Oboga, Marginea și din alte părți ale țării. Secretarul general al partidului a cerut, cu acest prilej, să se acorde o maximă atenție păstrării tradiției și autenticității artei populare, arătînd că menirea forurilor de îndrumare este să stimuleze izvoarele adevărate de inspirație ale creatorilor și nicidecum să ducă la uniformizare, la îngrădirea personalității acestora.

E un comandament ce se confundă cu însuși viitorul acestei arte — cea mai veche, cea care legitimează nu numai artistic, dar și istoric, harul ales al unui neam. Un har pentru a cărui păstrare, pentru a cărui perpetuare, neîngrădirea personalităților creatoare — purtătoarele autenticului — se impune ca o primă condiție. Prima și ultima.

PETRE ILARION ■

AUTOTAXAREA

un experiment care trebuie încurajat

I.T.B.-ul s-a decis să treacă la o nouă formă de taxare a călătorilor. Deocamdată experimental, deci numai pe cîteva linii de autobuze : 33, 203 R și R 1, de pe care a dispărut mult discutatul încasator.

Ce urmărește I.T.B.-ul să realizeze prin noul sistem, căruia îi vom spune autotaxare, deși interlocutorii noștri foloseau o formulare mai complicată și nepublicistică „precumpărarea de bilete". Răspunde **Cornelia Petrescu**, contabil-șef la E.T.A. : „Evident, o eficiență economică sporită. Am anticipat astfel că reducerea unui număr de 323 încasatori ar echivala cu peste 6 milioane cinci sute de mii de lei pe an, mai puțini bani cheltuiți din fondul de retribuție, ca și pentru recrutarea și școlarizarea numărului respectiv de încasatori. Apoi, creșterea fluenței vehiculelor pe traseu, ca urmare a faptului că pasagerii se vor urca și vor coborî pe trei sau patru uși deodată și nu doar prin cea din spate, astfel încît staționările vor deveni mult mai scurte.

Ce face I.T.B.-ul pentru reușita acestui experiment ne explică **ing. Ioan Filimon**, directorul E.T.A. : „Informează publicul călător prin diverse mijloace audio-vizuale, prin publicitate, intensifică controalele pe aceste linii, asigură montarea compostoarelor, cel puțin 4 bucăți în autobuzele normale și 6 în cele articulate, dă posibilitate pasagerilor găsiți fără bilet să și-l procure de la controlor (numai pe perioada experimentului)."

De ce s-au ales tocmai liniile 33, 203 R și R 1 pentru experiment ne lămurește **Aurel Berza**, tehnician principal la circulația I.T.B. : „Sînt linii cu tarif unic, au opriri mai puține, cu excepția liniei 33 care execută de fapt un circuit, au trasee mai lungi (203 R de la Barajul Dunării la I.P.R.S. Băneasa 21 de km), linii cu multe autobuze (R 1 mai ales), deci mai multe tipuri care le-ar îngloba pe toate celelalte.

Cu aceste relații notate am devenit pasager pe liniile respective. Primele observații : linia 203 R pare s-o fi luat înaintea chiar a I.T.B.-ului, mă refer la publicul călător care a venit în întîmpinarea intențiilor întreprinderii respective. La capetele de linie, cetățenii stau frumos aliniați, nu se înghesuie, nu se bruschează, se urcă în ordinea în care au venit. Și-și perforează conștiincioși biletele din carnetul de tichete. Explicația ? Majoritatea celor care folosesc această linie lucrează la I.P.R.S. Băneasa, se cunosc deci bine între ei, se jenează să frustreze I.T.B.-ul de încasările care se cuvin pentru serviciile prestate, schimbarea turelor este bine corelată cu graficul liniei respective.

Pe linia R 1 urc la Liceul „Gh. Șincai" și stau de vorbă cu diverși pasageri reținînd unele opinii, mai ales pe cele ce pot constitui idei pentru I.T.B. care, uitasem s-o spun, urmărește prin experimentul autotaxării și comportarea publicului călător în contact cu o nouă formă de taxare, culegerea de informații necesare lărgirii treptate a sistemului etc.

Melania P. nu a observat, pînă în prezent, o îmbunătățire a traficului pe această linie. „Chiar acum am așteptat peste 4 minute la cap de linie unde nu se afla nici o mașină, deși este ora prînzului și va fi sigur aglomerație. Oamenii sînt irascibili la această oră, înainte de masă și pe o căldură ca asta". Reli I. ospătară : „Eu îmi iau bilet cu regularitate, dar I.T.B.-ul va pierde fiindcă mulți călători trag chiulul. Eu cred că-și fură singuri căciula cu taxarea asta fără încasator". Mariana N., avocată, găsește că sistemul este bun și că femeile vor fi avantajate la urcări, în orele de aglomerație avînd mai multe posibilități să ajungă în autobuz. „Pînă acum, obligate să suim prin spate, reușeam doar dacă aveam mușchi mai tari decît bărbații, ceea ce era greu. Cred că aparatele de perforat trebuie montate mai jos, la nivelul spătarelor scaunelor și pe ambele laturi ale autobuzelor. Cum sînt acum, nu-i bine". Iuliu S., pensionar : „E necesar ca biletele să se vîndă nu numai la capetele de linii ori la unele stații, ci și la tutungerii, la chioșcurile Loto-Prono, librării, peste tot unde circulă cetățeanul. Așa se face la Cluj-Napoca". Jeni S., farmacistă : „Nu știu de ce, mai ales că eu sînt provincială, sînt nevoită să cumpăr un tichet cu 10 călătorii și de ce nu găsesc 2 bilete sau 4, de cîte am nevoie cînd vin la București ?" Ilie M., matriter : „Compostoarele se defectează ușor. Semnele se aseamănă. Ar trebui să aibă fie data respectivă, fie un număr ori simbol al liniei sau garajului de care aparțin". Controloarea Aristița Mladin îl găsește pe ing. Ioan Filimon, însoțitorul meu de la I.T.B., fără bilet. Nu-l recunoaște și directorul nu se legitimează, pentru a vedea cum lucrează controloarea. I se sugerează să apeleze la un alt călător, de la care să cumpere un bilet. Părerea ei, la cap de linie, cînd știe cu cine stă de vorbă : „Am găsit mai puțini neplătitori pe liniile cu autotaxare în ultimele 10 zile. Pe R 1 — 90, pe 33 — 25, pe 203 R, numai 10. Am avut dispoziții să nu aplicăm amenzi pînă la 25 VI dar după aceea... Bucureștenii invocă tot felul de motive. Cei din provincie sînt, după părerea mea, mai corecți".

Primele rezultate : încasări aproape duble în prima zi a introducerii autotaxării, ciclarea încasatorilor la un interval de 4—5 zile (cît durează, în mod obișnuit, un tichet cu 10 călătorii), cînd se înregistrează un vîrf, creșterea fondului de rulment al I.T.B.-ului și posibilități majore de îmbunătățire a stării tehnice a mașinilor ; consecințe privind încasatorii : forțe noi destinate procesului productiv chiar în cadrul I.T.B., eliminarea fluctuației de cadre (problemă mereu actuală la I.T.B.).

Experimentul continuă.

MANOLE CARȚAN ■

MAEȘTRII ARTEI POPULARE

Universul fabulos al lui Nicolae Popa

În căutarea lui Nicolae Popa am trecut Ozana. Humulești, am bătut cu pasul podul de lemn de peste Topolița privind cu luare aminte la tot ce i se poate dezvălui unui drumeț Tîrpești — „un sat domnesc, ascultător de cetatea Neamțului". Îl caut pe vestitul meșter al măștilor viu colorate, sculptorul în piatră și cioplitorul în lemn, pe Nicolae Popa, despre care știu totul și nu cunosc nimic. Încercam să descopăr, pentru o lămurire a mea, un lucru ascuns, neobișnuit al acelui loc din care s-a iscat imaginația fantastică a artistului. Dar un copil, chiar sub pod „încuie" apa cu pietricele, un om trage la coasă dealuri, ogrăzi curate, liniște. Încolo nimic.

Întreb niște oameni unde-i casa lui Nicolae Popa și mi se răspunde că sînt niște semne, pe care aveam să le recunosc de departe, îndreptîndu-mă spre locuința sa. Doi stîlpi mari întruchipînd femeia și bărbatul străjuiesc poarta cea mare. Figuri stilizate de daci, între ei ulucile, fiecare terminîndu-se în partea de sus cu cîte un cap din spița neamului. Din iarba bogată a curții răsar, ca dintr-o tainică lucrare a pămîntului, zeități de piatră, chipuri străvechi, atitudini bizare. Deși de dimensiuni mai reduse, sculpturile lui Nicolae Popa fac parte din arta monumentală. Iată, la rădăcina unui copac „femeia gînditoare", din iarba înaltă răsare un dac cu sulița, de tulpina unui alt copac se reazemă lancu Jianu, cu geantă, cu armă și oglindă în frunte (un semn conspirativ de recunoaștere a haiducilor prin desișul pădurilor, cum mi-a lămurește artistul). Sculpturile naive ale lui Nicolae Popa sînt discrete descifrări ale materiei mai curînd dispusă să se închidă în sine decît să se dezvăluie. Artistul ne face să credem că piatra conține ideea, noi sîntem doar cititorii ei. Personajele, formele, nu ies din piatră, ele pot fi conținute în piatră și prin aceasta chiar sînt. „Specialiștii îmi mărturisește Nicolae Popa, comentîndu-mi lucrările, se gîndeau la arta precolumbiană din Insula Paștelui, iar asemenea zeități în piatră spun că s-ar fi găsit numai în Mesopotamia. Or fi, dar astea-s de aici și vorbesc despre noi". Privesc: „Țăran cu jalba la boier", „Barbu Lăutaru", „Un gornist", „Pupăza lui Creangă", „Șarpele fantastic", „Broasca țestoasă" — o tematică majoră în care efortul creator al artistului nu se irosește în zadar. O altă lucrare: „Dans". Doi bătrîni (numai bust) prinși parcă într-o bucurie ancestrală a dansului, măști grotești ale unei bucurii elementare, nemurită în piatră. Cele trei case ale lui Nicolae Popa, cu cerdacuri sprijinite pe statui, ascund doar două-trei odăi pentru locuit. Restul e muzeu. Brîuri colorate de măști nemaivăzute împodobesc cerdacul, odăile, cămările, într-o perpetuă proliferare urcînd pînă și în pod. Animator al vechilor obiceiuri populare, Nicolae Popa aduce în scenă forme străvechi ale teatrului popular. Casele sînt pline de măști și costume pentru colindători, ursari, jieni, arnăuți. La Tîrpești, de Anul Nou, se adună mereu 30 de bătrîni sub diriguirea lui Nicolae Popa și în fața a o mie de oameni adunați din împrejurimi, alături de tineri, în zăpada țipînd sub cizmele cu clopoței, fac să răsune străvechi colinde moldave, urături la care însuși meșterul popular a adăugat unele versuri hitre. Măști confecționate din cîrpe multicolore, din scoarță de copac, din blană și paie împletite, din aramă bătută, cu bărbi de lînă și dinții de fasole, de o largă gamă tipologică „depășesc — cum spune Tancred Bănățeanu, directorul Muzeului de etnografie din București — simpla recuzită pentru obiceiurile populare și devin obiecte de artă populară foarte bine individualizate, fiecare cu propria sa personalitate, pline de haz și de expresivitate, unice..."

Nicolae Popa și familia sa în fața casei lor

Excursioniștii străini, care vin să cunoască frumusețile Moldovei, au în programul pregătit de acasă și o vizită la creatorul popular Nicolae Popa. Nu prea ajutat de cei care ar putea să-l ajute, și-a netezit cu mîinile lui drumul din preajma casei, să aibă unde întoarce o mașină. Nicolae Popa are nenumărate lucrări achiziționate de muzee, de pildă 30 de măști la Muzeul Golești, donații făcute Muzeului de artă naivă din Pitești, muzeului din Tîrgu-Neamț, expoziții în străinătate. Între minunile sale de pe pereți, diplome de la festivaluri naționale și internaționale. Trebuie văzute și pipăite lingurile, căucele fructierele din lemn sculptat în filigran cu migală de artist truditor. Sculpturi în lemn anume ales în munții Neamțului, sculpturi în gresia căreia i se mai zice și „păstrăv" (adusă tocmai de la Pipirig), măști ale bucuriei, ale fantasticului dănțuind frenetic și multicolor, obiecte de uz casnic ce și-au depășit menirea, cîștigînd semnificații și majuscule de obiecte însuflețite ce sînt — și toate datorită neastîmpărului și frămîntărilor de zi și de noapte ale unui artist din Tîrpești.

Despre virtuțile de arheolog și de colecționar ale lui Nicolae Popa, despre muzeul său și descoperirile sale din neolitic, despre halebardele feudale, despre buzdugane și cofițe de fragi, despre colecția sa de icoane, despre cămășile din lînită de oaie bătute cu „fluturi", despre aceste straie cu adevărat împărătești ale fetelor de poporeni ne vom îngădui să mai scriem.

N-am văzut filmul documentar intitulat „Acasă la Nicolae Popa", dar am șezut pe o buturugă, în curtea lui Nicolae Popa, la ceas de amiază, cînd, în soare, măștile din jurul casei au început să horească. La vremea visinilor, la vremea ierbii de cosit, la vremea lucrului bine făcut.

ADI CUSIN ■

Un poet țăran

Într-un sat transilvan, nu departe de Beiuș, își trăiește ultimii ani după o viață rodnică și îndelungă poetul țăran Traian Dorz, un om născut și crescut în civilizația satului, rămas în ea și pentru ea, cîștigîndu-și pîinea de toate zilele, muncindu-și pămîntul și croscîndu-și vitele pe lîngă casă, scrînd în ceasurile în care natura îl elibera de la lucrarea și privegherea asupra rodniciilor ei, în zilele de sărbătoare, în iernile blînde ale dealului transilvan. Poezia acestui om al locului născută din popor în imagini simple și curate s-a întors tot în popor în satele ce-și țin rînduiala părinților. Multe din aceste alcătuiri lirice au devenit cîntece și s-au răspîndit în acest fel mai grabnic pe multe sate transilvane. Lucrarea lui Traian Dorz în satul său o amintește pe cea a poetului și pictorului Picu Procopie Pătrul din Săliștea Sibiului. Același vers ingrijit cu o evidentă și mereu reluată notă etică de educație între moralitate și spiritualitate. Nu numai lenea, și beția, și desfrîul sînt stigmatizate, ci și bogăția peste măsură, avariția și lipsa de compasiune, neparticiparea la buna rînduială a organizării comunității, care a fost și este satul transilvan. Față de poezia lui Picu Pătrut, mai obiectiv legată de evenimente și sărbătorile Calendarului, Traian Dorz introduce în cuvîntul său mai mult lirism. Un caiet cu poeziile sale copiate de o altă mînă dezvăluie sufletul acestui poet țăran ce pătrunde în dialog cu natura din ce în ce mai mult. Este o evoluție în sensibilitatea noastră țărănească în ultima vreme, este reluat dialogul cu natura pe o altă treaptă mai aproape de Ființă decît de Folosință. Eminescu acorda foarte multă atenție acestor poeți mai puțin cunoscuți care însă împlineau în popor un apostolat întru păstrarea limbii române, a unității de credință și ființă a poporului român.

Cîți poeți ca Traian Dorz nu au apostolit în deplin anonimat satele Transilvaniei în vremi de restriști pînă ce au apărut dintre ei Cosbuc, Goga. Cuvine-se prinos de recunoștință acestor suflete ce sînt sarea pămîntului într-un popor în cazul de față, acestui confrate transilvan prin versul căruia au sporit binele și și prinosul pe pămîntul românesc.

IOAN ALEXANDRU ■

Cenaclul literar al întreprinderii ieșene „Nicolina"

La Iași, s-a petrecut, pentru prima oară în țară, un fapt care denotă că un prozaic contract poate avea ca obiect și, implicit, poate sluji, lirica sensibilitate omenească. Inițiativa aparține Asociației scriitorilor de acolo, care a propus Întreprinderii mecanice „Nicolina" și Consiliului județean al sindicatelor să încheie o convenție de colaborare prin care asociația își asumă, printre altele, și aceste obligații foarte precise, foarte concrete și pe care, tocmai de aceea, țin să le consemnez și aici: va recomanda unu-doi prozatori pentru încadrare efectivă în colectivul de muncă al uzinei, pe termen de un an; va organiza un concurs de creații literare inspirate atît din tradițiile revoluționare ale uzinei „Nicolina", cît și din prezentul ei socialist; va oferi trei premii celor mai valoroase creații prezentate în concurs; va organiza periodic acțiuni de documentare pe termen scurt, una-două zile; va patrona cenaclul literar al uzinei; va contribui, lunar, la organizarea acțiunilor programate la Clubul „Lupta cu inerția" al uzinei. Repet, am reprodus o parte din, să-i spunem cu zîmbet tandru, „convenția de la Iași" pentru că în însuși miezul ei există dreptul la mare publicitate pe care-l are orice inițiativă care trebuie, avem nevoie, să se răspîndească.

Bineînțeles, a face bilanțul acestei convenții este cu totul prematur; în schimb, este cu totul firesc și binevenit să spunem o vorbă, două despre faptele care au precedat convenția, despre producția artistică a oamenilor uzinei, despre colaborarea dintre aceștia și scriitori, artiști plastici, muzicieni. Spicuiesc din constatările făcute de însiși oamenii care au avut această idee și contribuie la realizarea ei.

Constantin Hușanu, economist: Au și trecut vreo trei ani de cînd clubul nostru există și chiar se luptă cu inerția. Lecturi de lucrări originale ale noastre ori ale scriitorilor consacrați invitați și dezbateri pe marginea lor; recitaluri de poezii; lansări de volume; audiții de concerte date în uzină de formații profesioniste invitate; expoziții de artă plastică; procese literare; schimburi de experiență; caiete de cenaclu — o activitate care, treptat, și-a făcut loc în circuitul cultural al orașului. Ne-au ajutat mult artiștii consacrați: George Lesnea, Silviu Rusu, Horia Zilieru, Ioanid Romanescu („Talanga" lui e deosebit de savurată la noi în întreprindere), epigramiștii George Petrone, Costache Plăcintă, Ioan Zaharia, colectivul corului „Gavriil Musicescu", pictorul Dan Hatmanu, membrii formației Voces contemporanae (care ne-au declarat că nici la Viena n-au întîlnit un public mai receptiv). Țin să fie limpede că la noi nu „s-a dat sarcina" de a asculta poezii. Oamenii au venit și vin din ce în ce mai mulți pentru că au fost prinși de artă. O atmosferă de preocupări artistice, de fapt asta-i reușita noastră. Aducem creația în viața oamenilor și le rămîne lor.

Adi Cristi, tehnician și student în anul trei Facultatea de construcții, seral: Cîțiva oameni de-ai noștri — Alexandru Tacu, termist, mare animator, om cu suflet pentru toți și din care-i mai rămîne și lui, distins pentru poezia sa cu premiul II pe țară la Festivalul național „Cîntarea României"; Constantin Hușanu, economist; Valeriu Moncea, tehnician, administrator al școlii profesionale; Jean Panaite, strungar, azi instructor la școala profesională; Dănuț Moisii, strungar, instructor la școală, cel mai tînăr dintre noi; Aurel Ștefanache, electrician; Pavel Gavrilă, strungar, șef de depozit; Diana Andreescu, operatoare la mașinile de calcul, acum în concediu de maternitate — sînt oameni care au material pentru una sau chiar două cărți. Cînd citesc ei sau invitații noștri din afară muncitorii vin să-i asculte, vin fără să apelăm la serviciul personal-administrativ, ci doar anunțînd prin afișe, vin sute de oameni. Ieșim la două din schimb și stăm pînă pe la patru. Avem o sală organizată tip „Flacăra". Vin îndeosebi tinerii.

Mircea Radu Iacoban, secretarul Asociației scriitorilor: Am vrut să ne depărtăm de vorbe și să întreprindem ceva în chip concret. Există la Nicolina niște prieteni statornici ai artelor, care ascultă muzică folk și muzică de cameră și care zăbovesc înaintea lucrărilor de artă plastică. La cenaclul lor mobilizarea nu se face cu semnături ca la unele ședințe de sindicat și totuși numărul participanților e de ordinul sutelor. I-am publicat pe unii — de pildă, pe strungarul Jean Panaite — și am avut bucuria confirmării talentului lor, ba chiar a succesului. Adevărul e că ne-am dus la ei pentru că și ei cu lumea lor de producători de bunuri materiale ne-au atras. George Lesnea e mai tot timpul pe la uzină. Dan Hatmanu a făcut o suită de portrete de muncitori cu care a umplut o întreagă expoziție. Am dus niște cărți despre Nicolina și oamenii ei au făcut observații mai exacte și mai profunde decît însiși cei care au scris cărțile.

De fapt, exemplul de la Nicolina muncitorească a tradițiilor revoluționare confirmă adevărurile rostite, prin documente limpezi, de partidul nostru: viața celor ce muncesc este izvor de apă vie al inspirației scriitoricești și matcă a talentelor; arta trebuie să ajungă la oamenii cei mulți, ca să-i formeze și să-i bucure.

I. NICOLAE ■

Vîntul, fratele meu

Visează-n glezne de codru un rîu
Fecioarele de rouă-și spală genunchii de stele
Ard poalele nopții dorul în grîu
Și spicele cîntă, de doina pămîntului grele.

Numai vîntul — fratele meu arzînd de nesomn
Ducînd Luminări de apă prin iarbă
Aprinde zăpezile-n sînge și sună din corn
Și-ntreabă de trupul meu străveziu, tot întreabă...

VALERIU MONCEA ■

Ospățul de foame

Pe aceeași planetă cu noi
ard copiii pe rugul de foame
focul este din lemn de nevoi,
fumul din durere de mame

Pîntecul pămîntului este plin
cu aceste fructe ofilite în floare
astăzi avem un ospăț pentru
unsprezece cît noi
astăzi la opt secunde un om moare:
unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte
opt...

ADI CRISTI ■

ÎNTRE CLASIC ȘI BAROC (XXXII)

VAN GOGH

Cei care sînt de partea grîului

2

Într-o amiază de vară, pe Acropole, după ce privisem îndelung coloanele de marmură și căpătasem liniștea lor, cînd m-am întors chiparoșii mi s-au părut negri din pricina soarelui. În clipa aceea am înțeles un paradox. Dacă n-am ști nimic despre moartea lui Socrate și am privi numai statuile de marmură ale grecilor sau Parthenonul, n-am crede că ei au cunoscut sîngele. În schimb, dacă n-am ști nimic despre Van Gogh am bănui totul din cîmpurile și chiparoșii săi. Acest Sisif cu ochii încăpățînați și avizi de soare, cu fața asimetrică, aspră, cotropită de o barbă roșcată, își suie muntele printre lanuri de grîu copt, sub zborul unor corbi orbiți și ei de lumina sudului... A suferi fără să se plîngă era unica lecție pentru el... Fața lui seamănă din ce în ce mai mult cu grîul galben, un galben care e și al soarelui și care, încet, cuprinde tot muntele... Muntele ? Nu, o Golgotă înseriță, plină de lanuri fierbinți și de chiparoși negri unde Van Gogh s-a răstignit singur... Poate că într-adevăr a vrut să împuște corbi. Și cei cărora le-a cerut un pistol n-au înțeles că artistul acesta ciudat vroia să împuște corbii pe care-i pictase și care zburau înlăuntrul său...

Moartea lui Van Gogh n-are nimic comun cu gestul teatral al unui D'Annunzio, de pildă, care „ca să poată încă sfida soarta" a cerut să fie înmormîntat cu trei zaruri de fildeș. Și, dacă ne vom aminti că Lanul de grîu cu corbi a fost pictat cu cîteva zile înaintea sinuciderii, vom înțelege că el, pictorul care a fost toată viața de partea grîului, a avut încă o dată un sentiment de recunoștință pentru lumina care l-a aureolat odinioară pe semănători. Arta se bizuie acolo unde omul se recunoaște înfrînt. Secerătorul poate să vină acum. Pe Golgota acestui olandez freamătă un lan de grîu invincibil.

E timpul să spun că iubesc un artist ca Van Gogh nu numai pentru cît a suferit, ci și pentru cît a iubit. Stau în fața unui lan obișnuit, păsările sînt amețite de febra grîului care la noapte va părea fosforescent și mă gîndesc la cîmpurile lui Van Gogh. El știa lucruri pe care natura le ignoră. Și, ca toți martirii, pune adevărul deasupra frumuseții. Nu pictează grîul pentru că îl consideră frumos ; ci pentru că îl consideră necesar. Preferința lui mărturisită pentru galben era mai mult decît preferința pentru o culoare ; el opta pentru lumină împotriva suferinței. De aceea le opune corbilor toată lumina grîului. Sub aripile lor, grîul freamătă și mai strălucitor. Și astfel, ceea ce ne izbește în tablou nu e amărăciunea din zborul corbilor și din violența cu care e pictat cerul, ci recunoștința strigată vieții de un artist care nu acceptă că arta nu poate nimic împotriva morții. Toată gloria verii e aici. Și toată gloria unei inimi care suferă și iubește. Care e în stare să iubească pînă la limita morții, deoarece tocmai ceea ce îl doare îl face pe acest pictor să fie și mai însetat de frumusețea lumii, tocmai strălucirea soarelui în asfințit îl face să vorbească despre înflăcărare. „Slăbiciunea mea să fie tăria mea". Am putea uita că Van Gogh a gîndit astfel ?

Fără grecii antici, arta n-ar fi avut Frumusețea. N-ar fi avut, fără Rembrandt, umbra transformată în filosofie. N-ar fi avut, fără Tițian, dovada posibilităților culorii. N-ar fi avut, fără Gauguin, dovada că nimeni nu se retrage într-o insulă pustie ca Robinson decît pentru a povesti ulteriorilor oamenilor ceea ce a simțit acolo. N-ar fi avut, fără Fra Angelico, un cer inocent. N-ar fi avut, fără Monet, o zeiță a artei moderne. Fără Picasso, un Proteu al picturii. Fără Luchian, un poet delicat al florilor...

Dar fără Van Gogh ? Aud foșnetul arșițel. Dintr-o dată îmi simt gesturile de nisip. Căldura sfărîmă aripile păsărilor. Ele n-au însă nimic tragic. Mă gîndesc la faptul că descoperind lumina sudului Van Gogh a descoperit misiunea artei sale, la chiparoșii săi răsuciți ca o flacără, la lanurile sale de grîu pline de dragoste și de presimțiri, la galbenul său inconfundabil... Mă gîndesc la un tablou al lui Gauguin, Ruperupe, înundat de galben și-l compar cu galbenul lanurilor arzătoare ale lui Van Gogh. Într-unul femeile culeg fructe roșii și flori albe și roșii ; cerul e galben sau cerul sau chiar și umbrele ; femeile stau tăcute, nemișcate într-o clipă pe care se tem parcă să n-o sfărîme ; lucrurile se supun și ele acestui incendiu parfumat care nu ucide, ci te face să uiți, să te întrebi dacă ai văzut vreodată cerul și altfel decît așa... și ai vrea să te scalzi în această clipă ca în propria ta moarte care nu te mai doare... Și apoi galbenul lui Van Gogh, pătimaș, plin de febră, de o dogoare funebră, anunțînd că degetul s-a apropiat de trăgaci, iar în liniștea cîmpului de grîu mîna pictorului va cădea inertă, în vreme ce, sub aripile corbilor, lanul pictat continuă să ardă... destul pentru a gîndi că sinuciderea lui Van Gogh e o eroare a luminii prea tari.

Probabil, orice operă este într-o anumită măsură comentariul unei vieți. Chiar atunci cînd autorul ei nu vrea acest lucru sau se dezice de ea o operă la alta cum se întîmplă la Gide sau la Picasso. Uneori punțile sînt greu de descoperit, dar ele există, după cum, alteori, arta și viața sînt atît de amestecate încît nu pot fi despărțite. Unde sfîrșește comentariul vieții lui Van Gogh și unde începe comentariul operei lui ? Vom putea privi vreodată chiparosul său cu o stea fără să ne aducem aminte că el visa să ajungă într-o stea, după moarte ? Vom putea privi vreodată lanurile sale de grîu fără să ne gîndim că între lanul de grîu și inima lui Van Gogh nu mai e nimic care să le despartă ?

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Invitație la un hohot de rîs amar

Pistolari ! Aleargă mereu, vîntură lumea, se acoperă de colbul întîmplărilor, fiecare dintre ei se dă de ceasul morții ca el să tragă mai repede, vor să fie cavaleri ai onestității dar viața nu le-o prea îngăduie, aspiră și speră să fie justițiari, judecători, dar îndeobște ajung victime. Pistolari cu vorbe, pistolari cu informații. Adică, ziariștii. Despre ei, acum vreo cîteva decenii, au scris Ben Hecht și Ch. Mc Arthur un western al condeielor : **Bomba zilei**. O piesă care — pentru că spunea niște adevăruri și le spunea cu oportunitate față de realitatea vremii — s-a bucurat de succes pe scenele multor teatre și pe celuloidul cîtorva variante filmice. Și, e tristă constatarea, dar ea, piesa, și azi spune aceleași vechi adevăruri la fel de oportun ca altădată. Încît, includerea ei în repertoriul **Teatrului „Jon Vasilescu"** apare — repet, constatarea e tristă, — ca un act — culmea ! — prompt, de oglindire a unor realități ale lumii contemporane de peste șapte mări și șapte țări, realități care se lasă greu schimbate.

Spectacolul regizorului **Nicolae Frunzetti** este demistificator, pentru că portretul colectiv al reporterului judiciar american este alcătuit cu multe nuanțe repartizate pe actori dar și cu cîteva trăsături-numitor comun deosebit de ferme ; este plăcut, pentru că are ironie și echilibru, fluență și ritm ; este, atît cît trebuie, întristător, pentru că, dincolo de caruselul personajelor comice și al scenelor hazlii, este lăsat să se vadă și să se audă axul unei roți care scîrțîie și strivește.

Fără îndoială, regizorul și-a găsit un prețios colaborator în scenograful **Mihai Tofan**, care ne așază înaintea ochilor o construcție ce — oricîte lucruri extraordinare, sprințare, pline de haz s-ar petrece între pereții ei — le evidențiază, le ajută prin contrast, dar aceasta o face, efemer, ca un articol de ziar, apoi sfîrșește prin a ne obliga să revenim la realitate, să recoborîm pe pămînt.

Actorii văzuți prin personajele lor, deci prin realizările lor, cam așa arată, cam astea sugerează : **Mihai Dobre** adună sfidarea și înfrîngerea pe chipul unui singur om ; **Cristina Deleanu** — o logodnică frumoasă care, cu toate că apare foarte puțin, ne lasă amărăciunea pierderii unei șanse de evadare ; **Domniței Mărculescu-Constantinia** îi reușește chipul unei doamne veșnic pretențioase și veșnic ridicole ; **Mihaela Dumbravă** face un remarcabil portret al unei tîrfe cu respect care demonstrează că gazetăria poate fi făcută și de tîrfe fără respect ; **Dem. Rădulescu** — un șef de poliție care ne face să rîdem, el plîngînd de el ; **Marius Marinescu** — o buturugă onestă care răstoarnă un car de minciuni și aranjamente ; **Dinu Cezar** — un generos încăpățînat și trist ; **Cornel Girbea** — cinismul ajuns în fază continuă, spontană, artistică, eficientă, profitabilă ; **Constantin Rășchitor** — suflet de poet, pedant și igienic.

Spectacolul are meritul că te obligă la meditații și după căderea cortinei. Personajul Hildy Johnson-gazetarul rostește o replică-soluție a ieșirii sale din impasul profesiei : „S-a terminat cu presa. Redevin om". Yancei Cravat, minunatul personaj al minunatului roman „Cimmaron", al unei alte pene scriitoricești americane, Edna Ferber, propune o altă soluție : pistolar, în formă, dar — cu orice preț, cu orice sacrificiu — avocat al cauzelor drepte și ziarist al adevărului, în conținut. Pe mine unul mă fascinează lacrima care aduce bucuria.

NELU IONESCU ■

Am primit de la Piatra Neamț o știre : spectacolul cu Tinerețe fără bătrînețe de Eduard Covali, în regia Cătălinei Buzoianu și scenografia lui Mihai Mădescu, s-a bucurat de succes în Franța, la Nancy, cu prilejul Festivalului mondial al teatrului. Răspundem: știrea nu ne-a surprins; socotim că teatrul pietrean își planifică singur succesele. Ceilalți doar le constată.

Pictorul ILIE BOCA

La Bacău trăiește și lucrează un pictor de o valoare excepțională, a cărui operă nu e prea bine cunoscută. Pictorul se numește Ilie Boca. O expoziție a sa la București făcea, în urmă cu niște ani, să scapere condeiul lui Ion Frunzetti. Și încă într-un fel în care distinsul critic nu-l mai încercase de mult. Domnia-sa zicea atunci că Ilie Boca este nici mai mult, nici mai puțin decît artist de mare talie europeană. S-a întîmplat ca, mergînd spre patruzeci de ani, pictorul să sufere o însingurare, să se ocupe mai puțin sau aproape deloc de promovarea operei proprii, să găsească bucurie deplină numai în atelierul său. Pictura lui Ilie Boca e una de impresie fulgerătoare și de simbol clar. El nu elaborează fiecare lucrare în parte, fiindcă nu e interesat să dea o sumă de pînze și cartoane, ci o metodă în stare să filtreze esențele vizibilului. Dintr-o documentare de cîteva zile în sudul Italiei, de exemplu, el a adus cîteva sute de desene și picturi pe hîrtie într-o tehnică personală, ieșită tocmai din nevoia de a scrie imagini după natură ca sub flacăra unei clipe lungi și binecuvîntate de improvizație. Am văzut, una după alta, aceste planșe, care erau, de fapt, improptu-uri, încercări pline de delicatețe asupra clipei. O singură planșă însă semnată de Ilie Boca poate să ne pară, în chip paradoxal, expediată, rece, cu un cîmp îngust de semnificații. Paradoxul e dat de faptul că această operă trebuie considerată în întregime. Nu trebuie, adică, să vedem o imagine creată de Ilie Boca, ci serii de imagini. În serie, totul se împlinește, totul e plin de înțeles. Omul deține secretul exprimării lapidare, pure, sublime. Pînzele și picturile pe hîrtie au farmecul special al poemelor într-un vers. Or, din toate felurile de poezie, aceea foarte concentrată, redusă uneori la puterea magică a cîtorva cuvinte numai, cere o stare de spirit specială. Boca a înțeles cred asta și de aceea lucrează mult, lucrează enorm, prăpădește fără păreri de rău tot ce nu-i place, păstrează din ce în ce mai puține lucrări. Aici nu e vorba de neglijență, de chef boem. Pictorul își respectă în întregime principiile : artistul trebuie să-și vadă de meseria lui de artist, difuzarea, păstrarea, comercializarea operei trebuie s-o facă cei a căror profesie e să difuzeze, să păstreze, să plimbe prin lume obiectele de artă. O diviziune severă a muncii. Nu trebuie să se deducă din asta că Ilie Boca e un izolat. Dimpotrivă. E cunoscut și foarte iubit de artiștii naivi și de mulțime de amatori din Bacău, fiindcă de ani buni se ocupă de îndrumarea talentului lor. El pune parcă mai mare ambiție în sprijinirea vocației între frumos a celor din jur decît a intereselor artei sale. Un om generos. Cînd vom avea prilejul să vedem o expoziție cuprinzătoare a picturii lui Ilie Boca, vom fi surprinși de sonoritatea, de limpezimea solară a spațiilor imaginate de el, de alcătuirea cristalină a gîndirii lui. E probabil că fresca pe mari zidiri ar da o pildă convingătoare a semețului său talent.

O. TUDOR ■

Programul cenaclului nostru

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, anunță următorul program probabil pentru luna iulie a acestui an: marți, 5 iulie, Costinești (Teatrul de vară) ; miercuri, 6 iulie, Neptun (Tabăra școlară) ; joi, 7 iulie, Neptun (Teatrul de vară) ; vineri, 8 iulie, Mamaia (Teatrul de vară) ; simbătă, 9 iulie, Năvodari (Tabăra de vară) ; duminică, 10 iulie, Constanța (Teatrul de vară) ; luni, 11 iulie, Constanța (Teatrul de vară), marți, 12 iulie, Mangalia (Tabăra școlară) ; miercuri, 13 iulie, Mangalia (Teatrul de vară) ; simbătă, 16 iulie, Tulcea (Stadion) ; duminică, 17 iulie, Galați (Stadion) ; marți, 19 iulie, Brăila (Stadion) ; miercuri, 20 iulie, Cernavodă (Șantierul național al tineretului) ; joi, 21 iulie, Medgidia (Șantierul național al tineretului) ; vineri, 22 iulie, Basarabi (Șantierul național al tineretului) ; simbătă, 23 iulie, Costinești (Teatrul de vară) ; duminică, 24 iulie, Năvodari (Tabăra de vară) ; marți, 26 iulie, Eforie (Tabăra școlară).

Toate spectacolele vor începe la orele 20,30. Invitațiile sau biletele se pot procura prin organizațiile locale U.T.C. și de la casele de bilete.

CRONICA LITERARĂ

Marcel Gafton: Miraria

Marcel Gafton face parte din generația lui Geo Dumitrescu și Constant Tonegaru. În 1972 a scos primul său volum, **Non Possumus.** Acum e prezent cu **Miraria** (Editura „Cartea românească"). Un titlu solemn și ambițios, în același timp. S-ar zice că poetul a descoperit, după multe și demne căutări, sensul originar al poeziei. Nu este nici o exagerare în cele spuse. Cartea conține poeme bine șlefuite și probabil îndelung elaborate. Unul dintre ele e datat 1943. Cîteva mai evocă războiul : indiciu tematic prețios, prin concretețea lui, într-o poezie a stărilor primordiale, care estompează firește detaliile. Versurile sînt de un sever ceremonial. Citeodată mai răzbat însă accente dramatice, de confesiune brutală : „și neiertarea întrebării spală / ca un căutător de aur / făgăduieli de minereuri, / mi-e însă jumătate ziua / și tot mă umblă, umblă spaima / în cadențată ghilotină / floare de cîmp și nu părere / arată-mi-te, vrednicie — / mi-e dusă jumătate ziua / și tot mă umblă, umblă spaima". Ca o caracteristică totuși, poetului îi vine greu să vorbească despre sine, dintr-o pudoare a sentimentului de artă.

Marcel Gafton este atras în egală măsură de compoziția amplă (dar bine strunită) și de notație lapidară. E posibil ca să pară uneori monoton sau inegal. Aceasta fiindcă poetul scrie, voit, și în registru „minor" (deși nu mai puțin solemn). În schimb, un poem ca **Autoportret** se recomandă singur prin concizia lui : „Într-o încăpere severă-un cerc / încercările lumii le încerc". Descărnarea imaginii, aici, nu trebuie să ne surprindă. Un astfel de „autoportret" nu mai e scos din biografie, ci din însăși figura creației. Într-adevăr, poezia lui Marcel Gafton, poemele în speță dau impresia de rotire în cerc. Ele sînt abstracții superioare (abstracții lirice, se înțelege) la granița maximei asceze. De aceea tematic nu le putem fixa nicăieri. Poetul compune și o **Bucolică** și un **Pastel**, dar și **Doamna poluare** — poem de vibrație amplă, pe un laitmotiv de actualitate.

Marcel Gafton știe prea bine că „poezia se face cu cuvinte". Este un inspirat minuitor de cuvinte. La acest poet totul duce la cuvînt. Și sugestia se închide în cuvînt. Nu este un reproș. Mai ales că nota arhaizantă a multora dintre invențiile verbale convine concepției sale ritualice despre poezie. Uneori merge, am zice, la limită. Un poem, dedicat unui astronom, se numește **Copacul.** Citîm : „De atîta viscol orbitor / deschidem ușa unui ținut copacal — / un flăcău se juca de-a planorul / cu vocalize descîntătoare, / o comoară purta ziua în spinare / de colo-colo filfiitoare, / și ca dintr-un pîntece copacal / se năsteau copaci, copaci, copaci / ochilor noștri copacală întîmpinare". Am transcris mai mult, ca să nu fragmentăm. Înțelegem că e vorba de un tărîm straniu, perceptibil doar la o scară absurdă. Chiar la nivelul cuvîntului se obține o desfigurare. „Rațiunea" lui stă în repetiție. Un cuvînt obișnuit, repetat la nesfîrșit își pierde sensul. Un noncuvînt (o invenție aparent gratuită, dacă nu de-a dreptul absurdă) prin repetiție capătă un „sens". „Copacal" este fabulos prin sine însuși, nu prin ceea ce ar putea desemna. Și ca el multe altele.

Gîlcile amintește pe Marin Sorescu (din **La Lilieci).** Alteori poetul nostru se întîlnește cu Nichita Stănescu, Ion Gheorghe sau Leonid Dimov. Probabil nu întîmplător, deși cronologic aparține altei generații. Vrem să subliniem însă nota de **sinteză lirică** a poeziei lui Marcel Gafton. E un mod prin care poetul „artist" trăiește în actualitate.

Un poem ca **Somn refuzat,** care ne-a plăcut poate cel mai mult, e dintre acelea cu ecou prelung, care persistă mult timp după lectură (ca „un foc postum" — cum zice în altă parte autorul). Nu e singurul. Se poate deci și fără stridențe verbale.

Nu o dată folosește o tehnică a corespondențelor, în sens livresc. Așa este **Rapsodie-n albastru (de Gershwin).** Și în **Asterisc la iea românească** poetul face să corespundă unui decor exterior, plaiului (filtrat sentimental însă) un decor al artei. Aici corespondența înseamnă și stilizare. Mai mult, în **Castanul electric,** conceput ca o rememorare, cel puțin cîteva secvențe ies din contemplarea unui obiect de artă : „covorul scump al proprietăresei se făcea pajiște..."

Curios, Marcel Gafton încă nu are sentimentul împlinirii. Scrie, în continuare, dintr-un impuls de așteptare. „Așteptarea poemului" formulează la un moment dat. Acesta pare să fie regimul firesc al unei dispoziții lirice superioare, tulburată constant numai de gîndul perfecțiunii.

CORNEL MORARU ■

ANTOLOGIE

Marină

Furii sloboade Marea Neagră din funii,
albastrul Mării Negre din funii !

de parcă dau hunii
fricoșesc unii.

Dară poetul, domnescului os,
albastrul de clocot se-nchină frumos.

(Din volumul prezentat)

RUBRICA MEA

Superstițiile

Cine ar fi crezut că în veacul nostru, al emancipării tuturor popoarelor, al exploziei invențiilor și al tehnicii, mai dăinuiesc totuși unele superstiții și că de pe urma lor profită o liotă de șarlatani și șarlatane, ghicitori și ghicitoare în palmă, în ghioc, în cărți, în cafea, în stele, etc. ?

O recentă anchetă a Televiziunii noastre ne-a prezentat o serie de cazuri, care ne-au dezmințit convingerea că asemenea superstiții au fost complet și definitiv înlăturate prin politica noastră de cultură și prin eradicarea analfabetismului.

Vom sărbători anul viitor bicentenarul morții lui Voltaire, marele dușman al superstițiilor, cărora le-a consacrat în al său *Dictionnaire philosophique* cîteva strălucite pagini de ilustrație istorică. Secolul al XVIII-lea, pe drept cuvînt numit al luminilor, pentru că a reprezentat triumful progresului, al rațiunii și al științei, împotriva obscurantismului, a avut și la noi, prin școala latinistă, pionieri de frunte. Nu demult s-a publicat întîia oară, după manuscrisul rămas inedit atîta vreme, lucrarea lui Gheorghe Șincai, cu titlul *Învățătură firească spre surparea superstiției norodului* (1964), strălucită mărturie a activității sale de pedagog național, afară de aceea de istoric și lingvist, unanim recunoscută.

Încă din antichitate, scriitori de frunte ca Lucrețiu, Cicero, Ovidiu, Seneca și Plutarc, citați de Voltaire, s-au ridicat împotriva superstițiilor, iar Horațiu a consacrat vrăjitoriei una dintre cele mai savuroase *Satire*, în care dă glas unui trunchi de smochin, devenit sperietoare de ciori :

„Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum".
(Cartea I, Satira VIII)

Vechile culegeri de literatură populară ne-au dat împotriva bolilor o puzderie de descîntece, care n-au vindecat pe nimeni, nici de boală, dar nici de superstiție !

Scriitori mari au fost îndemnați de Spiru Haret, luminatul ministru al Instrucției publice și al cultelor, să combată aceste anacronice vestigii ale obscurantismului. În *Superstițiunile păgubitoare ale poporului nostru* (1909) George Coșbuc a dat cîteva pagini de antologie. Literatura noastră numără printre capodoperele ei nuvelistice *Păscălierul* de Ion Agârbiceanu. *Dicționarul explicativ al limbii române*, scos de Editura Academiei R.S. România în 1975, nu dă acest cuvînt, dar ne spune, la *pascalie*, sensul 2 : „Carte astrologică populară cu ajutorul căreia se crede că se poate ghici viitorul cuiva". Acest prezent, „se crede", mi s-ar părea neverosimil în zilele noastre, dacă recenta anchetă a Televiziunii, precedată de altele, în anii trecuți, nu l-ar justifica și „cumva" și „pe undeva" (iarăși și iarăși vorbe astăzi de largă circulație !).

Numai că aș întreba pe redactorul, membru al colectivului dicționaricesc, unde se mai tipăresc asemenea cărți, ca să-mi procur și eu una și să încerc a-mi ghici singur viitorul.

Nu m-aș mira să mi se amintească funcția stilistică a prezentului etern, enunțată de Tudor Vianu, funcție care ar implica, printre altele, și eternitatea superstițiilor ? Mai știi ?

ȘERBAN CIOCULESCU ■

IPOTEZE

Golul istoric

Una dintre obsesiile mele și probabil nu numai a mea este provocată de lipsa unei beletristici într-o lungă perioadă din istoria literaturii românești. În fața acestui gol istoric raționamentele funcționează în două direcții : a fost o literatură și s-a pierdut, n-a fost și de aceea n-avea ce să se piardă. Ipoteza ultimă duce la consecințe diferite prin transformarea ei într-o premisă de lucru. Un detractor poate afirma că nu a existat o beletristică deoarece au lipsit condițiile de civilizație și oamenii care s-o facă ; un apărător v-a găsi alci o altă explicație: nu este obligatoriu ca o civilizație să-și facă din scris mijlocul definitoriu de reprezentare. Artele plastice, muzica, mijloacele de comunicație orală, inițiatică sau nu pot fi la fel de bune. Lumea lui Zamolxe putea să se prelungească măcar în practică dacă nu în spirit pe un teritoriu dat.

Convingerile mele cele mai intime refuză să susțină ultima direcție de interpretare a unui gol istoric. Literatura română a existat în formele tradiționale scrise, dar în cea mai mare parte a fost distrusă ; într-o anume parte ea continuă să existe, dar este ascunsă. Sînt în măsură să explic cum s-au întîmplat toate acestea.

Evul mediu a fost o epocă contradictorie, în care pozitivul s-a sprijinit adeseori pe negativ și invers. Existau după întemeierea Principatelor române, și chiar cu mult înainte, stăpînitori feudali a căror aspirație era aceea de a-și întări feuda, dar pentru întărirea unei reprezentări personale. Poziția feudalului a fost aceea a bunului plac ; prin realitatea persoanei sale, feudalul a putut face însă ca arbitrariul său să poată fi legiferat. Bunul plac devenea astfel în acea vreme o formă de existență oficială. Tot ceea ce nu se conforma punctului de vedere al feudalului, tot ceea ce acesta nu înțelegea devenea un pericol pentru el, pentru că i se submina într-un fel sau altul superioritatea bazileică. Cam așa a murit de exemplu Miron Costin, grație lui Constantin Cantemir ; din asemenea motive a fost ciopîrțit spătarul Milescu. Așa s-a întîmplat cu mulți alții, al căror nume sau operă nu ne-au parvenit.

Scriind despre epoca în care au trăit, ei au urmărit relele, au comparat, au arătat ce se petrece sau ce s-a petrecut dincolo de spațiul și timpul lor limitat. Dar aceasta nu e totdeauna convenabil. Feudalul și-a căutat totdeauna niște beletriști care să-i elogieze faptele și ideile și s-au găsit destui care s-o facă bine : această literatură oficială s-a păstrat, în mod firesc, atestată. Cronografe, cronici, texte encomiastice. Tot așa s-au păstrat și textele ideologiei dominante a momentului, adică textele religioase oficiale : evanghelii, catehisme, biblii, minee și așa mai departe.

Alți autori însă nu au putut vedea lumina zilei, manuscrișii sau tipăriții. Ei și operele lor au fost drastic reprimați. Cu cîțiva ani înainte de apariția lui Gargantua, la Tîrgoviște erau terminate două cărți similare, dar cu mult mai interesante decît cartea lui Rabelais. Lîngă Vaslui exista un prozator care a dat un Don Quijote extraordinar. Pornind de la cîteva cronografe și de la tot felul de surse și bîrfe, un tînăr autodidact de la Densuș terminase în anul 1532 cele 32 de drame istorice și comedii ce puteau fi comparate numai cu creația shakespeariană, dar pe care o evită prin formula estetică absolut diferită. Dar autorii aceștia au fost uciși, operele lor distruse discret ; unele s-au pierdut cu pribegia autorilor. Cîteva tipografii clandestine, și chiar tipografia lui Coresi, au tipărit pe furiș o serie de cărți care n-aveau nici o legătură cu ideologia și practica religioasă : totul a fost descoperit și ars.

Unii dintre oamenii locului, care n-au putut rezista, au plecat aiurea : o parte au continuat să scrie în limba lor, ca Budai-Deleanu, alții, ca Dimitrie Cantemir au folosit limba țării în care pribegiseră, după cum cîțiva și-au schimbat și numele, astfel că nimeni nu mai știe de unde au plecat și unde au ajuns. Banul Mărăcine a devenit astfel poet francez sub un alt nume.

Acel gol istoric, acele secole fără beletristică au fost așadar ale unui plin ascuns. Într-o vreme de nesiguranță, cînd omul e sub vremi și nu vremurile sub om, cum spunea unul din acea vreme care simțea pe pielea lui ce spunea, mînăstirile și conacele gemeau de manuscrise. Cea mai mare parte au dispărut. Poate mai sînt însă multe, ascunse, uitate. Cîndva vor fi descoperite, și atunci golul istoric se va umple.

MARIAN POPA ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Papagalul și estetica

Există o teorie literară, după care marile opere s-ar rescrie mereu. Altfel zis, dacă cercetăm mai atent scrierile de seamă, vom descoperi că ele reiau, cu anumite variațiuni, niște prototipuri inițiale. Operele s-ar naște, în primul rînd, din alte opere, omenirea revenind la cîteva mituri ale ei, fundamentale. Afirmația nu trebuie să ne sperie, dacă o luăm cu grăuntele de sare necesar. Firește, în scheme mari, unele situații omenești se regăsesc de-a lungul tuturor vremurilor, doar împrejurările concrete și atitudinile umane diferind. Paul Valéry, Thomas Mann au scris fiecare cîte un Faust. Există un al treizeci și optulea **Amphitrion** semnat de Giraudoux. Și noi avem o mulțime de **Meșteri Manole.**

Să reținem de aici că repetiția în artă poate fi cîteodată și benefică. Depinde însă cum înțelegem acest lucru. Dacă e vorba să mergem la experiențele fundamentale umane, fatal, vom întîlni anumite constante : dragostea, prietenia, moartea, datoria față de cetate etc.

Dar repetiția, paradoxal, se opune în principiu artei care implică neapărat, atunci cînd își merită numele, originalitatea. Unde nu există nici o fărîmă de surpriză, emoția artistică e exclusă. De fapt, „remake"-urile ilustre, la care se referă teoria literară arhetipală sînt înnoiri efective ale unor motive străvechi. Operele cu o asemenea factură își ascund într-o țesătură cunoscută marea lor bogăție inventivă. Trăiri istorice omenești, cu totul inedite, și reflecțiile pe care le-au stîrnit ele vin să îmbogățească substanțial un dat uman capital, sporindu-i înțelesul și nuanțîndu-l.

Spun acestea spre a ne putea întoarce apărat la o remarcă anterioară. Repetiția, practicată altfel, ca simplă batere de apă în piuă, e mortală în artă. Pe cine nu sfîrșește să-l plictisească ascultarea acelorași lucruri, pînă la sațietate. Cerul gurii însuși nu suferă prea mult dulce și cere un ardei iute. Chiar adevărurile incontestabile, repetate necontenit și cu o insistență maniacală, încep să pară suspecte. Nu e sănătos să transformăm în mărunțișuri jurnalistice nimic important. Repetiția obstinată, fără nici o scînteie de invenție, demoralizează orice subiect, sentiment sau idee. Cititorul sare peste ceea ce ghicește, după primele rînduri, că-i va spune exact lucrurile aflate cu o pagină înainte. Ba și mai rău, întîlnite săptămîna trecută și de cîteva luni, tot așa, la rînd.

E o boală de care suferă revistele noastre literare și nu singure ele. Suprapuneți-le paginile pe o bucată de vreme. Exercițiul poate fi periculos. Cită „materie", ca să mă exprim astfel, coincide, e de speriat.

Sare în ochi, drept urmare, o soluție foarte la îndemînă pentru o reală economisire a hîrtiei : renunțarea la repetiție !

OV. S. CROHMALNICEANU ■

Dan Verona

ZĂPADĂ DE REZERVĂ

Pentru cine vrea să știe :
N-am cerut nicicînd simbrie
C-am iubit această glie
Nici n-am vrut lumea pustie
Și pămîntul cu sicrie

Am iubit cu disperare
Roua nopții, blindul soare
Fraga cea alinătoare
Și zăpada foșnitoare
Pusă-n ceruri la păstrare

Pentru-o viață omenească
Ne-am pus haină soldățească
Niciodată să nu pască
Mărăcini și flori de iască
Blinda limbă românească

Și de-ar fi din ceruri pline
Mari zăpezi să se termine
De sub marile coline
Tot ar mai luci în soare
Albele cămăși stelare
Îmbrăcate de părinți
Doar la zi de sărbătoare

AMINTIREA LUI NICOLAE LABIȘ

Imaginați-vă un ied într-un oraș
Ciulind urechile s-audă dacă nînge
Și-n loc de reci izvoare în urechi
Doar zgomot de tramvaie se prelinge

Imaginați-vă un ied într-un oraș
Fără alt ghid decît ascunsul soare
Și ascultați sub blana lui de ied
Sîngele cald cum inocent tresare

Cum ochiul său mai caută speriat
Din plasa lui Decembrie ieșire
Așa cum din mestecenii pierduți
Ar mai rămîne-n aer – hohotire –

Imaginați-vă că undeva visînd
Poetul Nicolae Labiș ne așteaptă
Dar noi ajungem prea tîrziu mereu
C-un tren ce nu cunoaște linia dreaptă

Din cerul stînd deasupra mai bine sau mai rău
Ninge cu iezi peste mormîntul său

O GRĂMADĂ DE OAMENI

O grămadă de oameni
Pun monopol pe razele soarelui :
Dau din coate pînă obțin un loc pe pămînt
Și fericiți se lasă pe spate-n noroi
Fiecare să sugă la cîte o rază.
La mult rîvnitul pîntec
Al unei Mari Constelații de Lapte.
Și noi care credeam de departe privind
Că niște ciudați pelerini
S-ar adăpa osteniți
La o orgă
Înrourată de cîntece...

SFÎRȘIT DE SECOL

Pe străzile veacului dulci și amare
Trageți sirenele mașini de salvare

Trageți sirenele treziți continentele
Civilizația ne tunde chilug sentimentele

Prin cimitire atomice drogate și reci
Mumia faraonilor cultivă ciuperci

Privighetori electrice cîntă-n colivii de beton
Dumnezeu se roagă pe bandă de magnetofon

Trageți sirenele mașini de salvare
Pentru fiecare fluviu ce moare

Împinziți lumea cu sunetul vostru de-alarmă
Să nu putrezească lumina-n cazarmă

Și voi cetățeni ai lumii dați sînge
Sub picioarele voastre zăpada-i rănită și plînge

Dacă pămîntu-i bolnav și-n trandafiri e noroi
Cetățeni ne ducem pe copcă și noi

Și ce-o să mai faceți voi care dormiți pe case de bani
Și cum o să plîngă cei cu sentimente de șobolani

Trageți sirenele mașini de salvare
Treziți lumea cu sunetul vostru de acuzare

Treziți-i pe cei aruncați de vii sub coline
Păziți de îngeri cu carabine

Trageți sirenele lumea e-n criză
Sisif se plimbă cu bolovanu-n valiză

Treziți-i și pe-ai veacului ciudați locatari
Care-i pun lui Homer fumurii ochelari

Trageți sirenele mașini de salvare
Și cărați-i pe toți la dezintoxicare

Să mai crească iarba și pe sensibilul gide
Să mai poată și lumea surîde

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (V **)

În acești douăzeci de ani în care **Cristea** a murit treptat în formule au crescut lîngă el oameni care la **23 August** aveau zece ani, dar care acum au treizeci, care au învățat temeinic și care știu și ce știu și ce vor. Și alci apare un alt aspect al dramei, tragic, dacă n-ar cădea în grotesc. Cum să-i admită Cristea „pe puștii ăștia cu caș la gură", el care a început lupta revoluționară cînd respectivii nici nu erau pe lume ? Iar bietul meu Coriolan, „Sfîntul Coriolan Vasile", se uită la Cristea ca la icoană, făcîndu-și un idol dintr-o abjecție. Eram la felul doi, la o fasole monahală, cum numai M. știe să pregătească, parfumată ca o primăvară, cînd s-a pornit Coriolan să ne povestească, vădit încîntat, ce s-a petrecut, în urmă cu două zile, la minister : ședință plenară condusă de **Cristea**. A luat și el, Coriolan, cuvîntul și : „n-am cruțat pe nimeni, dar mai ales" — să le zicem, pentru conformitate — pe Colibaș și Mateescu, pentru tot ce fac nepotrivit", slugi plecate ale lui **Cristea**. Înger fără aripi, sfînt fără aureolă, Coriolan era profund satisfăcut. Iar mie mi-a înghețat șira spinării, fiindcă știam ce urmează. Colibaș e mîna dreaptă a lui **Cristea**, iar Mateescu, sub aspectul lui de om de lume, ascunde un suflet mizerabil, ros de ambiții și veleități neacoperite. Am avut impresia că și Paula era neliniștită. Numai Coriolan privea viitorul cu încredere. În vestibul, înaintea plecării, ne-a spus, ca o mare victorie : „Săptămîna viitoare — mai avem zece zile de concediu de anul trecut — plecăm, pentru prima dată împreună, la Amara".

20 aprilie 1965. Ceea ce prevedeam, catastrofa pe care o presimțeam s-a produs. Singurul lucru care mă surprinde e viteza. Azi la douăsprezece a intrat Colibaș în secția lui Coriolan și l-a anunțat, de față cu toată lumea, că i s-a desfăcut contractul de muncă : „necorespunzător". În același timp, avînd în vedere că secția va trece printr-o „profundă reorganizare", Paulei i-au dat transfer : o jumătate de normă, la un cămin de copii, în Pantelimon. E ora șase după masă și stau amîndoi înaintea noastră, două cadavre. M. care la auzul oricărei nedreptăți făcute oricui, oricînd, oriunde, ar fi în stare să dea foc cu benzină întregii planete, sare la mine : „ce stai ? Fă ceva !" — „Cînd trebuie să predai serviciul ?" — îl întreb pe Coriolan — „Mîine după masă la cinci". — „Cui ?" — „Noului titular : un protejat al lui Cristea" — „Ce mă fac cu arhiva ?" se lamentează Coriolan ; „cu documentele, c-am muncit să le pun în ordine trei ani. Ce mă fac ?" — „Lasă Coriolan, du-te acasă, liniștește-te. O să vedem ce e de făcut". Și nu văd nimic, fiindcă singurul om la care aș putea să mă duc e ministrul, dar e plecat în Olanda, și nu se întoarce decît la începutul săptămînii viitoare.

21 aprilie 1965. Noapte de insomnie ucigătoare. Citiț pînă la cinci dimineața douăzeci de pagini din romanul lui Butor. Devitalizat, așezat în vid, Butor fotografiază neantul. Dumnezeu știe unde sfîrșește inovația și unde începe impostura. Abandonat Butor pentru prefața lui Camus la ediția americană a „Străinului" : o capodoperă, și o tulburătoare, scurtă nuvelă de Borges : „Loteria din Babilonia". Înainte de a stinge lumina — pentru a cita oară ? printr-o stranie, inexplicabilă, asociație de idei, îmi aduc aminte de o istorie pe care mi-a povestit-o, acum vreo zece ani, Benador, la un colț de stradă. Întîmplarea — strict autentică — s-a petrecut în 1934. O redau desfrunzită de parantezele pitorești care fac farmecul, unic, al povestirilor lui Ury. Avea un prieten, contabil la banca F., tipul „omului de după ușă", singur, fără familie, cinstea și corectitudinea personificate, apreciat la banca unde lucra de trei generații de patroni. Într-o duminică, omul nostru, care nu mai ieșise din București de dinaintea primului război, este invitat de un prieten de al lui la Sinaia. Sîntem în 1934 cînd Sinaia gravita în jurul acelui centru fascinant ce se numea Cazinoul. Intră și el în Cazinou, vrăjit de spectacol : domni în haine de seară, femei divine, o muzică discretă, rulete ameițitoare, unde se cîștigă, printr-o simplă învîrtire a bilei, sume fabuloase, mesele verzi de baccara, la care se pierd cu două cărți, milioane. Se așază la coada unei mese de ruletă, mizează, pe un număr singura mie de lei pe care o are, la el și cîștigă treizeci și patru. Întors, drogat, la București, n-are liniște toată săptămîna. Trăiește, mai exact plutește ca sub imperiul mescalinei. Simbătă la ora unsprezece — banca se închide la prînz —, deschide casa de fier a băncii în care se află cincisprezece milioane de lei, scoate un milion, ia trenul, la cinci e la Sinaia, la șase la Cazinou. Se așază la o masă de ruletă, pierde, își dă seama că nu poate să se refacă, trece în sala de **„braziliană"** — cel mai singeros dintre jocuri, — și la zece seara nu mai are în buzunar decît trei sute de lei. Primul lui gînd : să se arunce în fața trenului. O ia pe linia ferată, spre Bușteni, nu întîlnește nici un tren, și, cum se întîmplă întotdeauna : dacă nu o faci în prima clipă renunți, duminică se întoarce, cu un personal, la București. Îl cheamă pe Benador, îi povestește sinistra lui aventură, Benador ascultă și spune : Chihaia ! Chihaia e cel mai mare penalist, specialist în fraude și delapidări. Avocatul îi primește duminică la șase, ascultă relatarea delapidatorului, și zice : „cinci ani de pușcărie". Face o pauză și adaugă : „ să vedem însă ce e de făcut. La bancă se știe ceva ?" — „Nu" — „Cheile de la casa de fier sînt la dumneata ?" — „Da". — „Cîți bani mai sînt în casă ?" — „Paisprezece milioane". — Perfect. Mîine dimineață la ora nouă, te duci și le furi". — „Cum ?" — „Cum auzi. Fii atent. Un milion mi-aduci mie pentru consultație și asistența juridică de care o să mai ai nevoie. Un milion depui la o bancă, pe numele unui prieten, să zicem dumnealui, o să ai nevoie de banii ăștia. Iar douăsprezece milioane le depui la o altă bancă, într-un seif pe nume fictiv. Toată operația îți cere două ore. După ce ai terminat, te duci la patronul dumitale și îi ții — fii atent, — următorul discurs : „domnule F., am intrat într-o catastrofă. De două luni joc, în fiecare duminică, la Cazinou, la Sinaia. Vicios și inconștient, am intrat în banii băncii. Am pierdut cincisprezece milioane de lei. Am încercat să mă omor, n-am reușit. Și atunci, am început să alerg pe la cunoscuți, prieteni, rude, să mă împrumut, ca să pun banii înapoi. N-am adunat decît douăsprezece milioane. De aici înainte, domnule F., soarta mea e în mîinile dumitale. Poți să mă dai pe mîna parchetului : întru în pușcărie pe cinci ani. Poți însă să alegi și o altă cale : să mă concediezi, să-mi dai un certificat de „bună purtare, ca să-mi caut un loc în altă parte, iar eu îți dau cele douăsprezece milioane de lei, pe care am reușit să le adun." Bancherul s-a gîndit : ce să facă cu pușcăria nenorocitului ? A preferat banii — „Și" — și-a încheiat Benador povestirea — „la douăsprezece și jumătate, erau în București patru oameni mulțumiți : penalistul, că și-a încasat onorariul, delapidatorul, fiindcă a ieșit cu fața curată, bancherul pentru că a recuperat douăsprezece milioane, și eu, Benador, fiindcă am contribuit la fericirea lor".

Îmi amintesc povestirea lui Ury, care, prin nu știu ce miracol, se metamorfozează în mintea mea, se schimbă, se transformă, se adaptează, totul vertiginos, ca într-un film rulat cu acceleratorul. La opt și jumătate dimineața, îi dau lui Coriolan un telefon : „Lasă tot și vino la mine". A sosit, cu Paula. Sînt amîndoi sleiți, pieriți, distruși, două umbre. — „Spune-mi, Coriolan, tu ai încredere în mine ?" Ridică spre mine ochii lui de mucenic : „Ce întrebare e asta ?" — „Cînd trebuie să predai serviciul și arhiva ?" — „După masă, la cinci" — Perfect ! La patru și jumătate te duci la Cristea — fii atent —, și îi ții următorul discurs : — „Tovarășe ministru, peste o oră trebuie să predau serviciul. Îl predau. Dar documentele, arhiva nu pot să le predau fiindcă nu le mai am." — „Cum asta ?" o să întrebe, alarmat, Cristea. — „Au dispărut. Mi-au fost furate". — „Documentele ?" — „Documentele" — „Și de ce nu mi-ai spus ?" — „De frică". Ai înțeles, Coriolan ? Se uită la mine, sînt convins : crede că am innebunit, se uită la Paula și numai după o lungă reflecție îngaimă un argument : „Să mint ?" — „Să minți !" — „O să cheme securitatea" — „N-o să cheme. Și chiar dacă, prin absurd, o cheamă, deschizi dulapurile și arăți documentele. Dar, — repet —, n-o să o cheme. Și știi de ce ? **DE FRICĂ**. De arhiva asta răspunzi tu, e adevărat, dar răspunzi ca un șurub periferic. De arhiva asta, în fața forurilor superioare, răspunde el. Cînd o să la cunoștință de dezastru, prima lui grijă va fi : cum să facă să scape. Cîteva zile o să caute soluții. Exact ce ne trebuie: cîteva zile... Luni vine Ministrul".

22 aprilie 1965. Lucrările se desfășoară cum am prevăzut. La auzul catastrofei, Cristea și-a pierdut busola. A aminat ședința în care Coriolan trebuie să predea serviciul, și, în perfectă concordanță cu temperamentul lui, s-a dezlănțuit ca un taifun, în căutarea țapilor ispășitori. Prima victimă masacrată : Colibaș. A doua, Mateescu, învinuiți, amîndoi, de lipsă de vigilență, de indiferență față de interesele instituției, în care nu-și urmăresc decît micile lor combinații detestabile. În fața acestor învinuiri, Colibaș— Pristanda contemporan —, simțind cîbarca lui Cristea la apă, își dă poalele peste cap, nu cunoaște limite în furia lui delatoare, sesizează cadrele ; șeful cadrelor, pînă la catastrofă, omul lui Cristea, îl abandonează, fără ezitare, în timp ce Mateescu, distins și diplomat, se mulțumește cu aluzii otrăvite, mai periculoase pentru Cristea decît toate invectivele lui Colibaș. În timpul ăsta Cristea face anchete sterile, cercetări absurde, consultă dosare care nu spun nimic, dîndu-se de ceasul morții în căutarea unei idei salvatoare. Iar zilele — din fericire —, trec.

23 aprilie 1965. S-a întors Ministrul. Îl regăsesc așa cum îl știu de o viață : înțelept, egal, atent, un om, o comoară. Îi povestesc aventura lui Coriolan, și, fiindcă are simțul umorului, se amuză. Îmi făgăduiește : va ordona o anchetă. O să aflu, și eu, rezultatele.

30 aprilie 1965. După cinci zile de sedințe furtunoase, concluziile sînt : Cristea va lucra, ca responsabil, la o agenție Prono-Sport, Colibaș, pînă acum nouă ani strungar, se va întoarce la „baza" lui, Mateescu va trece profesor la o școală medie, soarta șefului de cadre nu s-a decis, încă. În schimb, Coriolan și Paula și-au luat zece zile din concediul lor de anul trecut și au plecat, pentru prima oară în viața lor, împreună, la Amara.

AUREL BARANGA ■

Niemen şi muzica pentru oameni

„Dar există mulţi oameni de omenie / Şi cu tărie cred / că ei nu vor îngădui ca lumea aceasta să se distrugă / Nu, nu, nu / A sosit momentul, momentul suprem să stîrpim ura din noi înşine". (C. Niemen — „Stranie-i această lume")

Deşi din punct de vedere oficial manifestările prilejuite de Festivalul european al prieteniei se încheiaseră de o săptămînă, iată că A.R.I.A. ne-a oferit un neaşteptat epilog: sîmbătă 25 iunie, la Sala Palatului a avut loc concertul prezentat de Czeslaw Niemen (Polonia) şi formaţia sa, aflaţi într-un prim turneu, sperăm, în ţara noastră (au mai fost prezentate concerte la Constanţa şi Braşov).

Fiu al unui acordor de instrumente muzicale, Czeslaw Wydrzycki (Niemen) s-a născut la 19 februarie 1939 în oraşelul Wasiliszki (R.S.S. Bielorusă). Debutul de cîntăreţ şi l-a făcut în corul bisericii locale, iar studiile muzicale începute la Liceul pedagogic din Grodno şi le-a continuat la Şcoala de muzică din Gdansk. La nouăspreze ani apare în cluburi studenţeşti, cîntînd succese rock-and-roll (Bill Haley şi Elvis Presley) şi melodii sud-americane, în special bosa-nova, dar începe să-şi cîştige popularitatea trei ani mai tîrziu, odată cu atingerea etapei finale la primul Festival al tinerelor talente — Szczecin 1962. Apoi, colaborînd cu grupul pop Niebiesko-Czarny (care, mai tîrziu, a dat naştere valoroasei opere-rock „Naga") şi cu trio-ul vocal Blekitne Poncochy, Niemen obţine primele succese componistice : „Ştiu că nu vei reveni", „Timpul ca un rîu" şi „Îţi mai aminteşti de mine", ultimul fiind înregistrat şi de Marlene Dietrich sub titlul „Mutter Hast Du Mir Vergeben". Următorii trei ani reprezintă o perioadă cu o bogată activitate concertistică atît în Polonia, cît şi peste hotare, în Cehoslovacia, Iugoslavia, R.F. Germania, Elveţia, Suedia, Ungaria. Tot acum Niemen apare pe scena binecunoscutei săli pariziene Olympia, iar la Festivalul internaţional de la Rennes obţine Premiul special al juriului şi Premiul „Hermina de argint".

În 1966 Niemen îşi formează grupul său propriu, Akwarele, iar un an mai tîrziu, la Festivalul cîntecului polonez din Opole, compoziţia sa „Stranie-i această lume" este distinsă cu Premiul I. De la apariţia acestui cîntec statutul lui Niemen de „prezenţă interesantă, promiţătoare şi plină de pitoresc slav" se schimbă în acela de vedetă de prim rang a muzicii rock europene. Bogata sa discografie conţine zece L.P.-uri apărute în Polonia sub egida casei de discuri Muza şi alte trei imprimate în R.F. Germania pentru celebra şi pretenţioasa companie C.B.S., care-l va selecta între cei 40 de reprezentanţi de frunte ai săi în culegerea de succese „Welcome The Rock People". Tot pentru C.B.S. Niemen înregistrează în decembrie 1973 în Statele Unite ale Americii albumul „Rapsodia îndoliatului", alături de muzicieni de marcă precum Jan Hammer şi Rick Laird (pe vremea aceea componenţi ai faimosului grup Mahavishnu Orchestra) şi binecunoscutul jazz-man polonez Michal Urbaniak. Are numeroase apariţii la televiziune şi în filme de scurt metraj, realizate special pentru el, a cîntat în filmul „Nunta" (regia — Andrzej Wajda şi, bineînţeles, domină clasamentele poloneze an de an la categoriile solist vocal, compozitor şi personalitate muzicală.

Renunţînd destul de timpuriu la muzica altora în folosul muzicii proprii, Niemen a fost atras şi s-a îndepărtat rînd pe rînd de schemele simple şi bine diferenţiate parte vocală — parte instrumentală — parte vocală, de muzica veche, arhaica bisericească slavă, de muzica plină de ciudăţenii a underground-ului, de compoziţii ilustrative care au adus din nou în atenţia publicului poeme ale unor mari poeţi al secolului XIX, pe nedrept uitaţi, cum ar fi Cyprian Norwid, de exemplu. Schimbări se vor mai produce, cu siguranţă, şi de acum încolo, dar fiecare pas înainte al lui Niemen va fi întotdeauna unul greu de prevăzut şi va reprezenta mereu o enigmă greu de dezlegat.

Concertul din seara zilei de 25 iunie de la Sala Palatului a fost şi el, într-un fel, o enigmă. Aflat pentru prima dată pe o scenă bucureşteană, Niemen n-a dorit să se prezinte printr-un florilegiu de succese sau printr-un repertoriu special pentru a ne face cunoscute extraordinarele sale calităţi, ci socotindu-ne prieteni vechi, pe care-i cunoaşte de cînd lumea, ne-a pus în faţa căutărilor sale de azi, meditaţia sa asupra situaţiei din lumea contemporană, conştient pe deplin (la fel cu tinerii din sală şi de pretutindeni) de faptul că se simte dator faţă de soluţionarea tuturor problemelor lumii. Totul a început de la cîteva semnale venite din cosmos (procedeu utilizat de multe formaţii, dar foarte eficace aici), purtătoare de întrebări, dornice să afle ce se întîmplă aici, pe planeta noastră. Şi, lucru curios, muzica astrală, atît de tentantă în special pentru un muzician îndrăgostit de sonorităţi noi, nu duce nici o clipă la ruperea de Pămînt, nu conduce la o meditaţie de tip indian, făcută undeva pe înălţimi şi dornică să se dizolve în albastrul cerului, nici la o meditaţie occidentală (de tipul Robert Fripp-Eno în albumul „Nici un pas de pisică"), plină de repetiţii obsedante, ci provoacă o analiză calmă, senină şi responsabilă, efectuată de nişte oameni care au dat deoparte toată recuzita arhicunoscută a unei prezenţe scenice agreabile în folosul unei tratări „la rece", sensibilă, dar lipsită de sentimentalism (oho, ce-ar fi fost dacă pe toată desfăşurarea concertului am fi avut şi proiecţii, jocuri de lumini, stroboscoape !). Şi după ce abordăm alături de cei de pe scenă diferite teme şi ni se sugerează unele căi demne de urmat (cîteva titluri — „Bluesul lumii contemporane", „Munţii Alpi", „Patria mea" — strălucitoare compoziţie, „Spre stele"), iată în cele din urmă răspunsul adresat cosmosului: „În ciuda tuturor greutăţilor, noi, aici, pe Pămînt, muncim". Este concluzia lui Niemen, este concluzia concertului, este concluzia noastră.

Întreaga atenţie a publicului a fost captată de Niemen, lucru firesc dealtfel, puternica lui personalitate dominînd pe ceilalţi cinci muzicieni, care, deşi foarte buni instrumentişti, fiind de acord cu cele spuse de şeful lor şi considerîndu-l purtătorul de cuvînt al grupului, au contribuit, ca nişte ostaşi disciplinaţi, la crearea unui sunet total, fără a face un pas înainte prin solo-uri fără rost. Singura excepţie a fost spectaculosul solo de baterie, dublat de mica demonstraţie a noilor posibilităţi oferite de existenţa unui excelent sistem de amplificare stereo.

A.R.I.A. ne anunţase prin afişe şi în ziare că vom lua parte la un concert de muzică pop, rock, blues şi progresiv. Deşi ecouri din toate aceste genuri s-au făcut auzite, Niemen a reuşit să le topească într-un tot unitar, pe care e foarte greu să-l defineşti cu un singur cuvînt. Hai să cădem cu toţii de acord şi să-l spunem Muzică. Un lucru e sigur: legătura între Niemen şi muzica uşoară din textul de prezentare a fost total deplasată, iar reacţia sălii, promptă şi elocventă. Din păcate, prezentatorul Bogdan Antonescu a venit singur pe scenă, neînsoţit de camerele de luat vederi. O altă observaţie : cei din sală au simţit lipsa unui program care să fi conţinut printre note informative şi traducerile poeziilor lui C. Norwid ce au fost cîntate (iar una chiar recitată) pe scenă.

La dorinţa oaspeţilor, toate încasările rezultate cu ocazia celor trei spectacole prezentate la noi în ţară au fost vărsate în Contul Omeniei. Se poate conchide că Festivalul european al prieteniei nu s-a încheiat. El va continua ori de cîte ori Oameni din diferite ţări, artişti şi spectatori, se vor întîlni sub lumina aceloraşi idealuri de pace şi prietenie. Adevărata muzică pentru oameni este cea făcută de Oameni. Czeslaw Niemen ne-a dovedit-o. Muzica lui este o muzică a mîinilor întinse către oameni. Noi sîntem un popor al mîinilor întinse către oameni. Acolo, în sală, ni le-am strîns tare, bărbăteşte.

FLORIAN PITTIŞ ■

Mihaela Martin

Dana Borşan

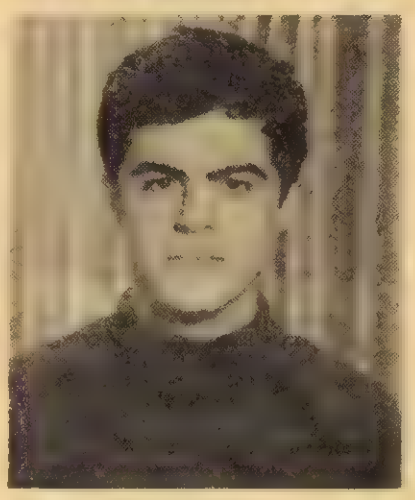

Dan Athanasiu

Marin Boieru

Noi lauri internaţionali pentru tinerii noştri interpreţi

Anunţînd rezultatele prestigiosului concurs internaţional de interpretare muzicală „Marguerite Long — Jacques Thibaud", telexurile marilor agenţii de presă menţionau zilele trecute performanţa tînărului român Paul Dan Florin, distins la această confruntare de prim rang ce reuneşte cei mai buni tineri violonişti şi pianişti din toată lumea cu **Le Deuxieme Grand Prix** (în condiţiile în care **Le Premier Grand Prix** nu s-a acordat) şi cu „Premiul special al prinţului Reiner de Monaco" acordat „pentru cea mai bună interpretare a unei piese contemporane impuse". La acelaşi concurs, violonistul Dan Athanasiu se clasa pe locul al V-lea, în timp ce pianistul Ştefan Agoston primea o medalie specială cu diplomă, acordată de juriu pentru înalta sa măiestrie tehnică şi interpretativă.

La Zwikau, în R.D.G., se desfăşoară un concurs internaţional de pian „Robert Schumann", considerat printre cele mai dificile din lume şi închinat memoriei marelui compozitor romantic german. Anul acesta, în luna iunie, printre laureaţi şi-a înscris numele şi o pianistă română : Dana Borşan, cîştigătoarea premiului al II-lea şi a Medaliei de argint.

O altă ştire despre un succes românesc ne-a sosit de la Evian (Franţa), localitatea în care are loc un concurs internaţional de muzică de cameră. La actuala ediţie cvartetul „Atheneum" format din Vladimir Lacatoş — vioara I-ii, Dan Iarca — vioara a II-a, Mihai Spinei — violă şi Mircea Palade — violoncel a obţinut premiul al II-lea. Toate aceste victorii româneşti ne bucură fiindcă ele atestă, încă o dată, nivelul înalt al şcolii interpretative muzicale româneşti, prestigiul şi recunoaşterea ei în lume. Ele înseamnă o mai bună cunoaştere a ţării noastre, a talentelor ei, a muzicii româneşti. Şi, **nota bene**, toate aceste succese au fost obţinute într-o singură lună, în **iunie** ! Sînt, ca să zicem aşa, ultimele succese, cele mai proaspete. La ele se adaugă splendida performanţă — tot în luna iunie ! — a violonistei Mihaela Martin, de pe acum cunoscută, şi a pianistului Ştefan Agoston care, la cea de a X-a ediţie a Festivalului internaţional al tinerilor solişti de la Bordeaux (Franţa), au fost distinşi cu Medalia de aur şi, respectiv, Medalia de argint.

În sfîrşit, ziarele de sîmbătă ne-au adus vestea că Marin Boieru, dansator al Operei Române, a obţinut, la unul dintre cele mai dificile concursuri de balet din lume, cel de la Moscova, premiul al II-lea şi Medalia de argint.

Cine sînt aceşti muzicieni şi dansatori, care în ciuda tinereţii lor evidente au „monopolizat" parcă — după cum se exprima, odată, cunoscuta pianistă şi profesoară braziliană Magda Tagliaferre — locurile fruntaşe la concursurile internaţionale ?

Paul Dan Florin (19 ani) este elev la Liceul de muzică nr. 1 şi mai are deja în palmares o menţiune la concursul de pian „J.S. Bach" de la Leipzig ; Dan Athanasiu (20 ani) este student la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" ; Ştefan Agoston (25 ani), absolvent al Conservatorului bucureştean, a fost numit asistent la Facultatea de muzică din Braşov şi este laureatul a încă două concursuri de pian, „Fr. Chopin" de la Varşovia şi „Alfredo Casella" de la Napoli ; Dana Borşan (19 ani) este studentă la Conservatorul bucureştean, iar Mihaela Martin a trecut recent de emoţiile bacalaureatului (cotidianul francez „Sud-Ouest" din 7 iunie 1977 scria, sub semnătura lui Florence Mothe : „Am întîlnit în această seară o tînără violonistă română de 18 ani, Mihaela Martin, despre care pot să afirm, fără să cad într-un ton profetic, că este actualmente una dintre cele mai bune violoniste din lume").

Aceştia sînt învingătorii !

Cine sînt însă profesorii lor, aceia care-şi pun cu dragoste şi devotament toată ştiinţa şi arta lor în slujba creşterii acestor talente, acela fără de care, în ultimă instanţă, aceste succese româneşti nici n-ar putea fi posibile ?

Fie că se cheamă Gabriel Amiraş (profesorul Danei Borşan şi al lui Ştefan Agoston), Ana Maria Pittiş (profesoara lui Dan Athanasiu), Ştefan Gheorghiu (maestrul care l-a pregătit pe Paul Dan Florin), Vasili Solomon (îndrumătorul, de la primii paşi, al dansatorului Marin Boieru), Elena Schmitzer (profesoara Mihaelei Martin), sau altfel, numele lor nu e afişat pe listele de concurs, nu apare — de obicei şi din păcate! — nici în cronicile care însoţesc palmaresul, rămînînd cel mai adesea în anonimat. Dar laurii izbînzilor se cuvine să încunune, simbolic, şi fruntea lor, a dascălilor. Să nu uităm, de aceea, profesorii !

NICOLAE SPIRESCU ■

Viața teatrală pariziană pe scenă și în culise

Am văzut și eu Parisul, Parisul acestui mai ploios al anului 1977. Coborînd din Orient-Express, într-o dimineață nu tocmai senină, și luînd metroul în direcția Palais Royal, am ales pentru a ieși la suprafață (instinct sau hazard) scările ce dădeau în Place Colette. Iată-mă, deci, față în față cu Comedia Franceză (o primire adecvată pentru un slujitor al Thaliei). Am privit afișele Casei lui Molière — „Nunta lui Figaro" și „Improvizația de la Versailles", „Mizantropul", iar apoi, trecînd pe lîngă Louvre și Carrousel (micul arc de triumf roz, construit de Napoleon), am ajuns pe malul drept al Senei — celebra Sena Traversînd Pont Royal și aflîndu-mă astfel în nu mai puțin celebrul Rive Gauche, m-am îndreptat pe Quai Voltaire spre Quai Anatole Fran e unde știam că se află Théâtre d'Orsay — sediul, în sfîrșit stabil, al Companiei teatrale „Renaud-Barrault", al cărei oaspete eram.

Iată-mă trecînd pe lîngă un lanț întreg de mici magazine specializate în vînzarea obiectelor de artă și a mobilelor stil, și care adăpostesc și mici expoziții cu vînzare ale unor artiști plastici contemporani, mai mult sau mai puțin celebri, mai mult sau mai puțin talentați.

Știam că teatrul lui Barrault se află într-o fostă gară, dar o credeam complet dezafectată ; realitatea este însă alta — doar o parte din clădirea gării adăpostește teatrul, cealaltă rămînînd în continuare în funcțiune ! Pentru că ajunsesem prea devreme, m-am mai plimbat pe străduțele dimprejur

Holul teatrului adăpostea o expoziție jubiliară a Companiei „Renaud — Barrault". Fotografii, afișe, amintiri. Chiar la intrare un panou — fotocopie — în care Jean-Louis Barrault mulțumește, în manuscris, tuturor spectatorilor, tuturor prietenilor teatrului care prin contribuții bănești au ajutat actorii acestei companii să-și amenajeze un sediu stabil. Un gest frumos din partea lui Barrault, o dovadă că în Paris există mulți iubitori de teatru și o dovadă elocventă a felului în care Omul de teatru, Artistul — artistul cu A mare, pentru că e vorba totuși de Barrault — este nevoit să se „descurce" în patria lui Molière.

În „Cîntecul lui Maude" Madeleine Renaud interpretează rolul unei bătrîne de 79 de ani de care se îndrăgostește un adolescent blazat (compania „Renaud Barrault")

Intru mai tîrziu într-un birou, unde se află chiar secretara lui Barrault. Nu, el nu se află încă în teatru, de fapt e și foarte ocupat — începe sezonul Teatrului Națiunilor, organizat și găzduit, în mare parte, de Théâtre d'Orsay, și apoi peste o săptămînă Compania va efectua un turneu în Japonia. Caută totuși în agendă o oră în care l-aș putea vedea. Este convinsă, date fiind prețurile din „boutique-"urile ce le poartă numele, că singura răsplată pentru contribuția lor la acest spectacol este prietenia lui J. L. Barrault.

În sfîrșit, mă îndrept spre sală ; intrarea se face într-o ordine desăvîrșită — fiecare spectator fiind condus de către o plasatoare la locul indicat pe bilet. Plasatoarele poartă o uniformă elegantă, sînt amabile, dar cu aceeași eleganță și amabilitate îți cer francul ce li-l datorezi — dat fiind faptul că ele nu sînt salariate.

Sala, adaptată la arhitectura gării, amintește în mod vizibil de „chapiteau" de circ, atît de îndrăgit de „comediantul" Barrault. Scena este evazi-sabetană, cu „poduri chinezești" și o instalație de lumini foarte bună. Începe spectacolul și la intervale destul de scurte ai senzația — scuzați-mi comparația, dar nu găsesc alta mai elocventă — că începe cutremurul : în cealaltă jumătate a clădirii sosesc și pleacă trenuri ! Și totuși actorii joacă și joacă foarte bine. Madeleine Renaud este într-adevăr perfectă. Această femeie de 74 de ani, cu un aspect fragil, debordează de vitalitate, cîntă, aleargă printre spectatori, se cațără în copaci, făcînd astfel plauzibil subiectul piesei — altfel destul de deficitar, tributar unei anumite mode și tipic pentru o societate în care degringolada spirituală a tineretului e o tristă realitate — în care un tînăr blazat de 19 ani sfîrșește prin a se îndrăgosti de această bătrînă de 79 de ani, cu un suflet tînăr și care îl învață să iubească bucuriile vieții.

Primul contact cu teatrul parizian îmi lasă o senzație ciudată, greu de definit. Se îmbină admirația cu decepția, gustul e amar, ca după un aperitiv franțuzesc, și totuși predomină admirația pentru acești comedianți dăruiți total artei lor și mi-e ciudă pe acei actori ai noștri care la 50 de ani își doresc categoria I doar pentru a avea o pensie mai mare.

Salariu, pensie iată niște noțiuni necunoscute, sau afiate undeva pe o culme la care nici măcar nu îndrăznesc să viseze majoritatea actorilor francezi. Să nu uităm că în toată Franța există doar 5 teatre dramatice naționale (subvenționate de stat), dintre care 4 la Paris : Comedia Franceză, Teatrul „Odéon" — un fel de filială a Comediei Franceze —, Teatrul „Chaillot", T.E.P. (Théâtre de l'Est Parisien) și Teatrul național din Strassbourg, restul fiind companii independente, care capătă de la caz la caz și din cînd în cînd cîte o subvenție total insuficientă, precum și teatre particulare.

Într-un număr viitor, vom reda și alte aspecte ale vieții teatrale pariziene, pe scenă și în culise.

OLIMPIA ARGHIR ■

ORIENTALIA

Vung Tau, golful cu corăbii

Vung Tau — în traducere: Golful cu corăbii — este o localitate turistică vestită dar de o întindere modestă, o limbă de nisip și verdeață între munte și mare.

Înainte de eliberare, pe acest teritoriu liliputan se înghesuiau peste 200 000 de locuitori, veniți aici să se distreze, să facă negoț sau pur și simplu să inspecteze buzunarele altora, locuitori din care au mai rămas astăzi circa 90 000

Pe lîngă locuințele mărunte și pitorești, înghesuite spre țărm sau răsfirate pe coline abrupte, orășelul numără 73 de vile somptuoase și hoteluri într-o ambianță plăcută și patriarhală prielnică liniștii și meditației. Pe un perimetru de numai 20 km treci din surpriză în surpriză, rătăcești printre chioșcuri cu artizanat de sidef încrustat în lac, cu scoici de-o diversitate și frumusețe specifice sudului îndepărtat Brizele mențin o climă dulce și mereu proaspătă, oamenii au un mers încet ca pentru a nu trezi pe cineva din somn. Corăbii mici dar dichisite așteaptă pe țărm plecarea spre cine știe ce Ithacă imaginară a zonei australe.

Aici nu sînt vetre ancestrale, aici a fost numai sălbăticie pînă ce prin 1889 coloniștii francezi, vrăjiți de nirvana lacului, au ctitorit un mare port pe care l-au botezat Saint-Jacques. Ceva mai tîrziu, regele Thanh Thai, un bun patriot rezistent la dominația colonială, și-a durat aici un palat în care apoi a fost osîndit la domiciliu forțat. Marinarii de altădată și-au durat și ei o casă albă, naivă, ca din spumă de mare În rest totul este modern și ultramodern, pînă la linia de ultim strigăt arhitectural cubist a fostului „Palace Hotel" (astăzi, firește, „Hotelul Păcii" și nu altcumva !) cu piscină la parter și cu terase geometrice, sub umbrele multicolore, cu belvedere spre mare. Dar, vai, tot aici trădătorul Khunh a vîndut golful pe bani peșin americanilor, afacere ce nu trebuie să surprindă ; ceva mai tîrziu fostul premier Kv a făcut aceeași tranzacție comercială cu portul din Vung Tau iar Thieu a vîndut și Da Nang-ul.

Mergem spre o pagodă modernă (ctitorită în 1969) după ce privim în zarea apropiată fosta vilă a guvernatorului francez devenită apoi reședință de vară a lui Thieu. Thieu era catolic și, spre disperarea budhiștilor credinței naționale, a făcut mari înlesniri materiale și spirituale (a se citi: politice) catolicismului. Trecem pe lîngă un debarcader unde în 1954 a fost constrînsă să emigreze în nord populația presupusă de stînga. Printre emigranți se afla și prietena veche, de la prima mea călătorie în Vietnam. Ai Lăm și-mi permit gluma că prin prezența ei între emigranți locul a devenit istoric. Rîde și mă la de ureche. Acum e pace. Vietnamul este complet eliberat și se poate glumi. Dar mașina noastră curge mai departe peste asfaltul neted ca palma, nezdruncinat de război și ajungem la pagodă. Un Budha imens doarme fericit, cu ochii semiînchiși, pe o imensă floare de lotus. Înalt de 42 metri, zeul e turnat în ciment, ceea ce dă somptuozității templului un spirit de sărăcie voită, ca-ntr-un fel de franciscanism asiatic. Dar o corabie lungă, în formă de dragon, mă smulge din realitate și mă duce spre liniștile imaginare ale Nirvanei.

Un clopot gigant de bronz (3,5 tone), fără limbă și mai lunguieț decît clopotele creștine este lovit de un bușteam atîrnat de lanțuri și dă un sunet dureros, prelungit într-un ecou de 5 minute. Îndemn la veghe și îngenunchiere.

Dar templul acesta pare budhiștilor locul mult prea restrîns și prea de joasă altitudine. Cîtă vreme statuia de marmură albă a unui Hristos, ridicată cu ajutorul fostului președinte Thieu, tronează sfidătoare pe piscul colinei alăturate. Drept care forurile budhiste superioare au alocat bani pentru cățărarea pagodei pe colină sus, ca în plac să fie construită statuia unui Budha, cel puțin la egalitate de epoleți cu Isus Hristos.

Adevărul este că biserica romano-catolică nu este pusă în afara legilor statului, cu toate că credința din moși strămoși a fost budhismul (la început brahmanismul) și că această credință a contribuit prin figurile ei patriotice la necurmata luptă pentru libertate de-a lungul veacurilor. Știm din ziare că această luptă s-a dus pînă la capitularea regimului trădător al lui Thieu și că bonzi și credincioși budhiști s-au sacrificat, stropindu-se cu benzină și dîndu-și foc pentru a incita mulțimea la revoltă împotriva asupririi naționale și sociale. Am văzut, în unele temple, inima carbonizată a celor ce s-au jertfit. E tot atît de adevărat că, în majoritatea lor, catolicii au fost oameni săraci, așezați și pașnici dar vîrfurile lor au dat multă bătaie de cap. După eliberarea totală a sudului, s-au iscat unele tulburări în zona Vung Tau conduse de preluți ce s-au dovedit, pînă la urmă, a nu fi prelați ci laici deghizați, în cîrdășie cu o inginer chimistă specializată în falsificarea bancnotelor. Țința erau inflația, stocarea alimentelor pentru înfometarea populației, zvonul tendențios și deruta.

Procesul unui grup contrarevoluționar a stîrnit mare vîlvă și — vezi, doamne ! — compasiune în cercuri interesate de peste hotare, dar pînă la urmă lucrurile s-au lămurit și, prin eliminarea emulilor, s-au liniștit.

AL. ANDRIȚOIU ■

Lucrări de întreținere a culturii de bumbac pe una din plantațiile Centrului experimental agricol Nha Ho, din provincia Thuan Hai din sudul R. S. Vietnam

DIN JURNALUL

UNUI CĂLĂTOR SCEPTIC

Toboganul

Prima oară în viața mea am întîlnit hippy la Delhi. Mai zărisem, desigur, prin Europa occidentală sau mai departe hoarde de tineri care sfidau printr-o decrepitudine afișată fie și cea mai modestă condiție umană. Dar juni și june sută la sută hippy nu am găsit decît la Delhi în Connaught Place. Majoritatea erau olandezi. Își parcaseră camioneta, care era cetatea lor pe roți, și se plasaseră în spatele ei, pe trotuar, doborîți de o lene cum rar se descoperă în viață. Stăteau lungiți pe piatra fierbinte ca în visele urîte. Nu mai erau europeni, dar nici nu mai aveau cum să ajungă altceva din cauza lipsei de timp. Se opriseră undeva la mijlocul drumului între oameni și o specie la care natura nu a ambiționat să-și demonstreze inventivitatea, ceea ce trădează, încă o dată, bunul ei simț. Erau toți uscați și lungi, atît de uscați de parcă la fiecare mișcare ar fi riscat să se descompună în factori primi. Ei erau tatuați cu o migală care trăda o certă inflexibilitate morală, purtau zgarde și brățări — unele cu clopoței cristalini — și aveau pletele pleoștite pînă la omoplați. Ele își etalau un deloc exotic jeg și se înfășuraseră, cu o cutremurătoare lipsă de decență, în sariuri indiene găsite, probabil, pe stradă.

Pe camionetă, exact ca pe valizele care se vor cu orice preț „călătorite", erau lipite abțibilduri cu însemnele reperelor notabile traversate pe lungul lor drum spre neant. În jurul ciudatului grup localnicii nu făceau roată și se părea că indiferența suverană față de un peisaj uman alterat face parte dintr-un reflex justificat de un lung șir de întîmplări.

Connaught Place este o combinație irepetabilă între grandoarea New Delhiului și forfota umană, pestriță și vivace a Old Delhiului. Orașul nou este un fel de Brasilie a Indiei, o cetate mai întîi clădită și apoi populată : edificii faraonice, vaste grădini adiacente, bulevarde de o amplitudine incredibilă, de parcă ar fi fost trasate, simultan, de-a latul și de-a lungul. Și foarte puțini oameni. Old Delhiul este imaginea inversă : oraș pitit, înghesuit, măcinat la temelii de colosala presiune pietonală. Ca să umbli trebuie să te înghiontești. Ca să stai, nu ai loc. Connaught Place catalizează în același creuzet contrariile : o imensă rotondă, cu o arie centrală cît un cîmp, adăpostește sub kilometrica circumferință a colonadelor un puls comercial de zile mari.

Grupul de hippy se adăpostise aici, printre fructe și tarabe de artizanat, pentru a-și declama mizeria în plin tangaj uman. Unul dintre membrii „coloniei", probabil cel care era de „serviciu" în acea zi, a renunțat, la un moment dat, la delicioasa poziție orizontală și șontic-șontic s-a îndreptat spre o stivă de banane. Vînzătorul, un bătrîn coborît din legendele Gangelui, l-a lăsat să aleagă și a așteptat, liniștit, să i se plătească. Inutil. Tînărul cu clopoței a împărțit lent prada, colegii au înghițit-o cu o foame nedisimulată și apoi, cu toții, lungiți sau pe vine, au început să privească, abulici și angoasați, undeva departe, peste victima cu turban alb. Indianul nu era naiv. I-a lăsat să-i privească pe sub pleoapele lor măcinate de vise filtrate prin marijuana, s-a apropiat de cișmeaua din spatele tarabei, a atașat un tub de cauciuc și a dat drumul la apă. I-a udat cu furtunul cît se poate de meticulos stîrnind o robustă veselie printre țincii din piață care nu știau că grupului de gîrboviți — parcă tineri, parcă bătrîni — li se face baie la capătul toboganului.

RADU BUDEANU

P.S. De curînd, Agenția France Presse a transmis din New Delhi o informație despre tinerii hippy ajunși în India la piatra kilometrică zero a propriului destin :

„Mulți dintre ei au luat «calea Indiilor» dezgustați de societatea de consum. La capătul cîtorva săptămîni sau al cîtorva luni, mirajul Indiei se risipește și tînărul francez își dă seama că și aici, ca și în altă parte, sînt necesare mijloace de trai, iar drogurile, chiar dacă sînt mai ieftine decît în Franța, trebuie plătite. Astfel începe ceea ce specialiștii denumesc «calvarul drogului». Tinerele se dedau prostituției pentru a-și putea cumpăra doza cotidiană de drog. Băieții încep să fure, își vînd pașapoartele sau intră, pur și simplu, în rețeaua comerțului de stupefiante".

OGLINZI RETROVIZOARE

Catedrale în pustiu

Pentru aproape două treimi a absolvenților din țările capitaliste, încheierea anului universitar a adus cu sine conștiința strădaniilor pierdute și neliniștea tulbure, prevestitoare de noi eșecuri și neîmpliniri viitoare.

În medie, două treimi din absolvenți nu se vor putea plasa pe măsura pregătirii lor sau nu se vor putea plasa deloc.

„Mai servește oare la ceva universitatea ?", se întreba de curînd ziarul italian **Corriere della sera**, semnalînd că : „în fiecare an aulele italiene dau 100 000 de absolvenți : 70 la sută rămîn fără lucru. Fiecare universitate este o catedrală în pustiu, un monument fără viață, chiar dacă e zguduită din cînd în cînd de explozille revoltei studențești.

Se încheie un an falimentar, al cărui bilanț e făcut din furie, speranțe înșelate, resemnare și teamă de viitor. Această universitate, deci, nu servește la nimic".

În R.F.G., deficitul de locuri de muncă este estimat pentru anul în curs la 350 000. „În următorii 10 ani, cîte 600 000 de absolvenți din diverse domenii de instruire vor face coadă pentru un post în serviciul public, fără șanse de a primi de lucru" — scria nu demult săptămînalul **Die Zeit**, care socotește că „societatea vest-germană este amenințată de o catastrofă a pregătirii profesionale". Catastrofă care, după expresia unui purtător de cuvînt al Ministerului federal al educației, „este de natură să pună în joc șansele de calificare și de viață ale unei generații întregi".

Dar în planul vieții intime a individului ?

„Avem sentimentul înfrîngerii încă înainte de a ajunge la absolvire" — declara un student italian.

Cauza acestei triste realități nu se află doar în structurile economice ale societății capitaliste, erodate de impasuri recesioniste globale, dar și în structurile învățămîntului, în care închistarea, conservatorismul, lipsa democrației interioare și mai ales ruperea de cerințele reale ale practicii sociale și de necesitățile vieții contribuie la transformarea unei proporții masive a tineretului universitar într-o „generație de prisos".

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

IMIGRANȚII — O MARFĂ

ORICÎND DISPENSABILĂ

Chatterjee, o familie de indieni...

În lumea în care totul se vinde și se cumpără, vorbele mari sînt adesea vorbe goale. Ele sînt folosite însă cu predilecție, ca o perdea de fum în spatele căreia profiturile pot fi încasate cu mai puține mustrări de conștiință. Una din aceste vorbe mari este și așa-zisa „libertate" de mișcare a oamenilor — nu dintr-o localitate în alta, în propria țară, ci dintr-o țară în alta. Cînd au nevoie de mînă de lucru gata calificată, ieftină și nepretențioasă, imigranții sînt bineveniți. Sînt denumiți prietenește „Gastarbeiter" adică „muncitori oaspeți" (singurul „răsfăț" de care au parte în această lume străină și ostilă). Ce se întîmplă însă cînd nu mai este nevoie de ei ? Sînt șterși pur și simplu din catastife, lăsați pe drumuri, pretextele nu sînt greu de găsit, sau chiar expulzați cum reiese și din cazul relatat recent de revista *„Der Spiegel"*, care nu s-a sfiit să aleagă pentru acesta un titlu cu trimitere la teoriile de întunecată memorie ale celui de-al treilea Reich : „Popor fără spațiu". Într-un scurt rezumat al articolului, din care reproducem pasajele edificatoare, revista ne informează imediat despre ce este vorba : „Cu o motivare care ar putea data din perioada Reichului, o familie de indieni stabilită de decenii în Republica Federală urmează să fie expulzată !"

Pentru Karl Delorme, directorul oficiului pentru probleme sociale din Mainz, este „o mare duritate umană". Magistratul Horst-Jürgen Jenrich apreciază întîmplarea drept „o inaltă performanță negativă a unui oficiu pentru străini". Iar persoana în cauză, Nilmani Chatterjee, se simte în această situație „ca evreii în Germania de odinioară".

Chestiunea în cauză este expulzarea indianului Chatterjee. Împreună cu soția sa Belarani și copiii Rita și Amitava (de 9, respectiv 15 ani), el trebuie să părăsească, potrivit deciziei Prezidiului poliției din Mainz, Republica Federală Germania pînă la 1 septembrie — după o ședere de 23 de ani aici. Comparația cu cel de-al treilea Reich poate fi deplasată — totuși povestea aduce a prigoană dușmănoasă. Funcționarii din Mainz își sprijină expulzarea pe Legea federală privind cetățenii străini — o colecție de paragrafe despre care mulți juriști cred că trebuie reformată. Prevederile ei confuze lasă mult spațiu de decizie birocraților poliției, pe care aceștia îl folosesc în defavoarea străinilor. Dar cazul de la Mainz pare, ca durată și împrejurări, unic: o familie de patru persoane urmează să fie îndepărtată din ambianța ei socială în care trăiește de peste douăzeci de ani și în care s-a integrat de mult — fără vină, fără să fi comis vreo iregularitate. „Aici au fost depășite granițele legalității", afirmă avocatul familiei Chatterjee, Jenrich.

Nilmani Chatterjee, de profesie specialist în computere, se simte de mult ca cetățean al R.F.G. Soția sa, Belarani, așteaptă o decizie asupra lucrării sale de doctorat la Universitatea din Mainz (temă : „Influența culturii occidentale asupra sistemului indian al castelor"). Fiul, Amitava, care nu cunoaște India decît din lecțiile de geografie, ca și sora sa, s-a născut și a crescut la Mainz, a „sărit" prin rezultate extraordinare două clase (limba germană = „foarte bine") și voia să-și dea bacalaureatul anul viitor.

Este adevărat că prietenii lui Chatterjee au pornit un atac împotriva deciziei poliției. Locuitorii mai multor străzi s-au pronunțat pentru rămînerea acestora. Profesori și preoți, muncitori și patroni, vecini și cunoștințe au semnat petiții adresate Prezidiului poliției din Mainz. Dar președintele Kaesehagen și funcționarii săi au rămas pe poziții, bazîndu-se pe moaște juridice exotice. Ei citează, spre exemplu, „Acordul privitor la stabilirea domiciliului dintre Reichul German și Imperiul Persia din 17.2.1929".

Pare exclus ca afacerea Chatterjee să mai poată fi elucidată fără concursul tribunalului. Căci autoritățile regionale din Neustadt, care trebuie să se pronunțe asupra acestor probleme controversate, și-au făcut cunoscută, „cu deosebită stimă", părerea deja înaintea comunicării deciziei luate la Mainz într-o scrisoare adresată lui Chatterjee : „Potrivit situației de fapt și de drept, trebuie să aveți în vedere încheierea în curînd a șederii dv. în Republica Federală Germania."

MONDO UMANO ?

„Generoșii" participanți la „coke-party"

A cumpărat Aristotel Onassis o insulă în Marea Egee și a transformat-o într-o adevărată și trufașă citadelă ? Atunci de ce să nu fi făcut la fel, plătind bani și mai mulți, fostul lui cumnat, armatorul Stavros Niarchos ?

Îi plăceau miliardarului Dupont filmele, investea sume enorme pentru lansarea și susținerea vedetelor, în exclusivitate feminine ? Atunci de ce să fi rămas mai prejos Howard Hughes, miliardarul invizibil ?

Achiziționa Vanderbilt opere de artă pentru a le închide apoi într-un muzeu personal, la care nu avea acces nimeni în afara lui ? Atunci de ce să nu-l fi imitat și J.P. Getty, pentru că, slavă domnului, bani avea destui ?

Iubea, în felul lui, marele armator Livanos iahturile scumpe, pe care-și instala birouri din lemn de tek și cine mai știe ce instalații complicate ? Atunci de ce să nu-i fi urmat și dus mai departe exemplul și cei doi gineri armatori — Ari și Stavros ?

Iată însă că bogata cronică a hobby-urilor lumii superbogătașilor occidentali s-a mai îmbogățit cu unul. După cum arată publicația „Daily Express", în sfîrșitul cinei care, ca de obicei, include mîncăruri atît de sofisticate, mesenilor li se aduc paharele de coniac în care se află însă o pudră albă. Se numește „coke" sau „candy" sau „zăpadă". Apoi, scofîlciții convivi își umplu cu mare grijă lingurițele lucrate special de giuvaergii în aur sau platină și bătute în diamante și o prizează. Este moda „coke-party". Cei ce o practică trebuie să achiziționeze cocaină, plătind pentru fiecare doză de 30 de grame exact 3 500 dolari, mai trebuie să cumpere lingurițele speciale, ce costă alți 10 000 dolari și se poartă, după preferință, într-o punguță de piele de crocodil sau agățate la gît cu un lănțișor de platină. Numărul celor angrenați în „coke-party" se înmulțește, iar unii dintre ei, precum un nabab al industriei cinematografice occidentale, a mers special cu avionul cale de 2 000 kilometri pentru a-și alege și comanda linguriță specială de prizat. Un „coke-party" ar fi deci o față a acestei așa-zise mondo umano. O alta mi-a dezvăluit-o zilele trecute Consiliul Mondial al Alimentației, care, întrunit la Manila, denunță, pe bună dreptate, faptul că anual, pe glob, mor între 30 și 40 milioane de oameni din cauza foametei, iar 500 milioane de persoane sînt subnutrite. Aceste statistici impun firesc o întrebare : cîți oare din acei generoși participanți la moda „coke-party" au subscris, la fel de concret și rapid, la una dintre inițiativele de combatere a subnutriției semenilor ?

PETRE NICOLAE

Plictis

Iată-ne în fața ultimei etape a campionatului de fotbal, campionat care mai are o singură necunoscută : ocupanta locului 16 care va fi decisă de meciurile de azi. Nici duminica trecută n-a fost lipsită de hai să le zicem, **surprize.** Mai întîi: arbitrajele : la București **Steaua** a marcat un gol din ofsaid ; la Petroșani, **Dinamo** a egalat, în urma unui unsprezece metri, făcut cadou de Otto Anderco lui Dudu Georgescu care, se vede treaba, că mai avea nevoie de un blacheu la una din ghetele lui de aur. Mi se pare că aceste două echipe mari nu aveau nevoie, tocmai în momentul acesta, de **„concursul"** amabililor arbitri care au ținut, cu orice preț, să mai **„ajute"** niște echipe destul de ajutate și de Dumnezeu și de regulamentele de transferări și de alte regulamente nescrise. Sperăm că conducerile celor două formații vor dezavua public pe cei doi vinovați : Anderco și R. Șerban.

Mai trist e că la Petroșani s-a întîmplat ceea ce prevăzuse toată lumea : scenariul a fost perfect ; a condus **Jiul** de două ori, a egalat **Dinamo** de două ori ca să nu fie vorbe... Jucătorul Dumitrache, se spune că a privit din apropiere partida dintr-o simpatie pentru vechiul său club care e omenească și pe care, sper că au înțeles-o pînă și petroșenenii.

La București, **Rapidul**, după un meci penibil, a ciștigat două puncte, deși, **azi**, la Constanța, nu vedem cum va scăpa cu un meci nul care înseamnă totul pentru **Real Giulești.** De fapt, această echipă stîrnește multe regrete admiratorilor ei, dar forma pe care o arată, cu mîna pe inimă spus, este deplorabilă : se joacă haotic, la întîmplare, jucătorii n-au nici un fel de chef să stea în teren ; într-un cuvînt te-apucă mila. Cred că antrenorul Motroc, deși a arătat mult curaj, promovînd mulți tineri, lucru pentru care l-am lăudat, nu are o viziune precisă asupra muncii sale. Schimbările preconizate de la meci la meci dovedesc o inconstanță cel puțin ciudată. El a transformat o extremă foarte promițătoare : Teleșpan, într-un fundaș oarecare deși duce lipsă de un jucător pe postul de extremă dreapta.

Un lucru hazos, de data asta, s-a întîmplat la meciul **Progresul — F.C.M. Galați :** jucătorii Nedelcu, Vochin, Adamache și Ploeșteanu, de la ultima echipă, au binevoit să nu vină la București, socotind că pentru ei campionatul s-a terminat. Faptul fiind unic în lume, propunem fotografierea acestor **stele** ale fotbalului nostru a căror amintire o s-o păstrăm veșnic și trimiterea numiților la pensie, adică suspendați pe viață.

Atîta plictiseală, după cum am văzut, cîtă emană acest campionat, a fost resimțită și la Tg. Mureș unde fotbaliștii din localitate, numai la îndemnurile folosite cel mai ades la vînătorile de vulpi (șuierături, amintirea mamelor și a străbunicilor) au degniat să joace fotbal abia în repriza a doua. Studiind moravurile jucătorilor noștri ajungem la concluzia că sistemul competițional ar trebui radical transformat. Etapele n-ar mai trebui să fie stabilite la date fixe și meciurile respective s-ar putea disputa la **mica înțelegere ;** jucătorii ar fi consultați dacă, de pildă, meciul X—Y nu s-ar putea disputa — să zicem — marțea, sau la telefon, sau la o oră convenabilă, în zori ! Dacă, să zicem, șase jucători de la o echipă nu s-ar simți în stare să intre în cea mai bună formă pe teren să se dispute o **miuță** între cele două formații, adică să se joace șase la șase ! Sistemul la **mica înțelegere** fiind foarte labil, jucătorii ar putea să-și trimită, eventual, soțiile și copiii ca să-i înlocuiască, dacă starea lor sufletească ar fi dificilă, să spunem. Această metodă amiabilă ar duce la prelungirea unui campionat la cîțiva ani, ceea ce l-ar face și mai interesant, întrucît datele n-ar fi fixe unele echipe ar putea să dea o **fugută** pînă în Maroc, să mai scoată un bănișor, ceva, sau pînă în Mexic și, în felul ăsta ar exista sorți de progres, neașteptat în fotbalul nostru.

Lăsînd gluma la o parte, cerem totuși Federației de fotbal să ia niște măsuri drastice, nu cum au fost cele de săptămîna trecută, care ar merita un **scheci** la **ora veselă.** Să-l chemi pe Nedelcu II la București ca să-ți explice de ce n-a jucat cum trebuie în meciul cu **Corvinul** este cel puțin costisitor (bani de tren, de avion, hotel). Răspunsul se putea afla și prin telefon, iar ancheta promisă în legătură cu echipa **F.C.M. Galați** are și ea hazul ei. Ce numai **F.C.M. Galați ?!**

EUGEN BARBU

Unde ne sînt spectatorii ?

Programul sportiv, din finalul săptămînii trecute, a inclus o întîlnire de altetism masculină, care opunea formația noastră celei a Franței. Nu lipseau nici numele ilustre ale atletismului european printre care compatrioții noștri Florolu, Cefan, Corbu și francezii Bellot, Bonnet, Rousseau, Deroche... Cu toate acestea, întrecerile, nu toate încheiate cu învingătorii scontați, au răspîndit pe cei puțini care s-au decis să-și petreacă cele două după-amieze pe stadionul Republicii. Cursele de 3 000 m obstacole și 5 000 m plat, de pildă, cu evoluții de un nivel tehnic superior înscrise în foile de concurs vorbesc de la sine prin performanțe cum a fost săritura lui J. Rousseau de 8,14 m, la lungime, sau frumoasa cursă de 1 500 m, decisă de-abia pe linia de sosire (cîștigător Gh. Ghipu asupra lui Gonzales). Din păcate însă atleții noștri au arătat prea puțin în această confruntare încheiată cu un rezultat îngrijorător : 97—125.

Apoi, tribunele au fost goale, mai ales duminică după-amiază, dezolant de goale, numai cîteva sute de oameni, printre care foarte mulți sportivi și antrenori. M-am gîndit de acees la anii în care, pentru a găsi un bilet la internaționalele de atletism, era necesar un efort ori un simț de prevedere aparte, ca la un joc de fotbal între două mari formații. Concursul a fost impecabil organizat : stație de amplificare și comentarii competente, sectoarele întrecerilor perfect puse la punct, tabela de marcaj electronică a funcționat, arbitrii și-au făcut pe deplin datoria, programul a fost respectat la milimetru. În fine, timpul a fost admirabil. Oare sportul acesta, care ne-a adus atîtea satisfacții și care continuă să fie nr. 1 la Olimpiade, atît pentru publicul nostru (vă reamintiți nopțile „canadiene" petrecute în fața micilor ecrane ?) cît și pentru cel internațional, să nu-și poată regăsi pulsul de altădată, adică de acum numai cîțiva ani ? O vină trebuie să existe ori măcar o explicație. Federația de specialitate a asigurat condiții optime de întrecere, dar de atragerea spectatorilor cine ar fi trebuit să se ocupe ?

Plecînd de la stadion, pe străzile Bucureștiului, am căutat zadarnic măcar un afiș care să pledeze pentru atletism.

EMIL LEONARD

DIVIZIA A : 26 IUNIE

PETROȘANI : Jiul — Dinamo 2—2 (2—1). Meci decepționant. Partida avea toate atributele unui spectacol de calitate : „actori" de primă clasă, teren excelent, tribune arhipline, timp destul de bun etc., însă atît gazdele cît și oaspeții s-au mulțumit cu puțin, încercînd spre final cu multă consecvență să păcălească publicul... ● Prima repriză, totuși, a fost de bună calitate — cu mult angajament, faze de poartă fierbinți și chiar o anumită tensiune în teren, certificată de numărul și maniera faulturilor „de joc" — perioadă în care Jiul s-a impus uneori cu autoritate, marcînd de două ori prin Sălăjan (excelent) și primind un singur gol, la șutul norocos al lui Al. Moldovan. ● La pauză s-au întîmplat două lucruri extrem de importante : 1) Jiul și-a pierdut subit, din motive deocamdată necunoscute, pofta de joc ; 2. lui Otto Anderco i s-a comunicat de către cîteva persoane din conducerea echipei Dinamo că „la golul al doilea (al lui Sălăjan) a fost un pogon de ofsaid !", iar vocile acelor tovarăși nu erau deloc amicale. Drept urmare, la prima fază din careul petroșenean, arbitrul Anderco (care nu este cunoscut drept un om deosebit de curajos !) acordă penalty-ul egalării pentru echipa bucureșteană, deși faza cu pricina nu putea primi o asemenea gravă sancțiune. Transformă Dudu Georgescu și, de aici înainte, jocul intră într-un anonimat total, mulțumitor pentru ambele echipe. ● Remarcăm, pentru jocul lor mai cu seamă din prima repriză : Sălăjan 9, Ciupitu, Multescu 8, Stoichiță, Deleanu, Toma 7 (Jiul) ; Dobrău, Cheran 8, D. Georgescu, Dinu 7 (Dinamo). ● A arbitrat slab O. Anderco (Satu Mare), ajutat de V. Ciocîlteu și Gh. Victor — ambii din Craiova **(Dumitru Graur). PITEȘTI : F.C. Argeș — Universitatea Craiova 2—2 (0—2).** Craiovenii (o notă specială pentru Balaci, Beldeanu și Crișan), au dorit parcă mai mult ca oricînd victoria, au înscris două goluri superbe prin Marcu, dar au greșit tactic în partea a doua a meciului cînd, mulțumiți de rezultat, au cedat deliberat inițiativa gazdelor. ● Invitați să atace, argeșenii au făcut-o imediat, punctînd, la rîndul lor, tot de două ori — mai întîi prin Roșu apoi, la o centrare de pe dreapta a lui Bărbulescu, prin... fundașul advers Negrilă. ● De la argeșeni au plăcut, mai ales în repriza a doua : Roșu (insistent în atac, autorul unui gol după o suită de driblinguri în viteză), Dobrin (coautor al primului gol, printr-o deviere magistral executată spre Roșu) și Bărbulescu, toți de nota 8. De la craioveni s-au remarcat : Stefănescu (cel mai bun de pe teren) 9, Marcu, Tilihoi și Beldeanu („umbra" lui Dobrin), toți nota 8. ● A arbitrat bine C. Manușaride, ajutat la linie de S. Marin și V. Ivanovici — toți din București **(Cornel Cătană). BUCUREȘTI : Progresul — F.C.M. Galați 2—1 (1—1).** Meci fără miză, o simplă formalitate îndeplinită onorabil de ambele echipe, care au atacat pe rînd și au greșit la fel, nivelul tehnic al jocului fiind însprе satisfăcător. ● Oaspeții, veniți doar cu două rezerve și lăsînd astfel impresia că, pentru acest meci, la Galați s-a aruncat cu arcanul ca să se încropească o formație, au luptat totuși pentru un meci egal pe care, cu puțină șansă, l-ar fi putut obține. ● Remarcați : Giron, Tevi, Iorgulescu ? : Stoicescu, Burcea, Orac 7. ● A arbitrat bine V. Tătar, ajutat slab de I. Ștefăniță — ambii din Hunedoara și satisfăcător de Fl. Cenea — Caracal **(Răzvan Bărbulescu) ; Rapid — Corvinul Hunedoara 1—0 (1—0),** după un meci lent și adesea plictisitor, pe care ambele grupări l-au jucat cu gîndul la ultima etapă. ● În general, bucureștenii au atacat poarta lui Ion Gabriel, au avut o bară și au înscris un gol, dar condiția lor, conformă cu locul în clasament, nu le-a permis mai mult decît o dominare fără orizont, în cadrul cărela Manea și Cojocaru, mai ales, păreau să fi venit la stadion fiecare cu mîngea lui ! ● Corvinul, adoptînd de minune, dar fără șanse, stilul „metrului pătrat" adus de Radu Nunweiller a încercat un 0—0, apoi a renunțat și a zvîrlit de cîteva ori în atac, fiind la un pas de egalare (Șurenghin, min. 83). ● După părerea noastră, la un asemenea meci nici un singur jucător nu merită o notă mai mare de 6. ● Bun, fără strălucirea de altădată, arbitrajul lui I. Igna, ajutat la linie de I. Lăcătiș și F. Logofătu, cu toții din Arad **(Ovidiu Ioanițoaia) ; Steaua — Politehnica Timișoara 2—2 (0—1).** Steaua a jucat sub nivelul ultimelor jocuri, s-a enervat repede din cauza ratărilor lui Năstase și n-a izbutit să-l învingă pe timișoreanul Catona (excelent de această dată !) decît ca urmare a unui ofsaid flagrant, nesemnalizat de tușierul I. Vințan. ● Timișorenii nu vor depune însă armele, luînd din nou conducerea printr-un gol realizat de Petrescu la o pasă înapoi a lui Anghel. Egalarea, meritată după aspectul jocului (mai puțin golul lui... I. Vințan), este reușită de același Năstase, de data aceasta în condiții perfect regulamentare, practic un gol fără cusur. ● Remarcați : Dumitru 9, Fl. Marin, Vigu, Iordănescu 7 (Steaua) ; Catona, Anghel 8, Nadu, Dembrovschi, Mehedințu 7 („Poli"). ● A arbitrat, totuși bine, R. Șerban (Craiova), ajutat la fel de L. Petö (Mediaș) și, cu greșeli mari, de I. Vințan (Sibiu). **(Cornel Ionescu). BACĂU : Sport Club — Sportul studențesc 2—0 (0—0).** O primă repriză în care gazdele s-au angrenat în jocul fără nerv al studenților, cu faze rareori punctate de momente fierbinți, fapt ce a semănat o mare plictiseală în tribune. ● La reluare jocul suferă o bruscă schimbare la față, băcăuanii găsind acum cu ușurință poarta, iar dacă scorul nu a luat proporții aceasta se datorează fie pripelii atacanților, fie acelui Lazăr (excelent, dar salvat în ultimă instanță și de bare). La 0—2 (goluri Pană și Antohi), reacția Sportului studențesc a rămas palidă, elevii lui Angelo Niculescu fiind apatici, ca o echipă ce știe că nu prea are ce pierde. ● S-au remarcat : Constantinescu, Catargiu, Băluță 8, Florea 7 (Sport Club) ; Lazăr 9, Oct. Ionescu 7 („Sportul"). ● Foarte bun arbitrajul lui Gh. Ispas (Constanța), ajutat de A. Nicolau și Gh. Racz — ambii din Brașov **(Ion Roșu). REȘIȚA : F.C.M. — F. C. Bihor 1—0 (0—0).** Pentru gazde, meciul avea rostul supraviețuirii în prima divizie, fie prin victorie, fie prin egal, adversarii avînd conturile încheiate, indiferent de ceea ce urma. Tipic acestui campionat, partida a fost de slabă factură tehnică, pînă la submediocru, reșițenii dominînd ineficace, ratînd și greșind ca și altădată, surprinzîndu-i pe unii orădeni (binevoitori sau nu), a căror echipă, fără Kun II, li încredințează lui Naom sarcina promenadelor de-a lungul și, mai ales, de-a latul terenului. ● Spre final, Bojin a izbutit înscrierea golului victoriei, la o fază corect interpretată de arbitrul C. Petrea (pasă de la adversar). ● Remarcați : Bojin, Chivu, Hergane 7 (F.C.M.) ; Naom, Vidac, Lupău 7 (F.C. Bihor). ● A arbitrat foarte bine C. Petrea, ajutat la fel de Ilie Rosoga și V. Navroschi, toți din București **(Teodor Bulza). TG. MUREȘ : A.S.A. — F. C. Constanța 2—1 (2—1).** Echipa gazdă nu și-a dat în petic, așa cum gurile rele prevesteau înaintea partidei. Cu toate acestea prima repriză a dat apă la moară diverselor zvonuri : Bölöni comite un hent în suprafața de pedeapsă (mingea venită pe sus l-a căzut, ca unui începător, pe mînă). În continuare A.S.A joacă fără elan, parcă dominată de gîndul că toată țara este cu ochii pe ea. În această repriză Fanici realizează primul gol, reluînd în plasă o minge șutată de Pisiaru și respinsă de Ștefănescu. Tot Fanici va înscrie și al doilea gol, dintr-o clară poziție de ofsaid, nesemnalizată de tușierul C. Szilaghi. ● A doua repriză arată o echipă hotărîtă să cîștige, echipa gazdă, care atacă susținut și este cît pe-aci să înscrie alte patru-cinci goluri, dar Ștefănescu s-a opus cu brio. ● S-au remarcat : Gali 8, Fazekaș, Fanici 7 (A.S.A.) ; Antonescu, Ștefănescu, Dragnea 7 (F.C.). ● A arbitrat corect N. Petriceanu (București), ajutat bine la linie de V. Trifu și mai puțin bine de C. Szilaghi, ambii din Baia Mare **(Victor Nițâ). IAȘI : Politehnica — U.T.A. 4—2 (3—1).** Deși oaspeții au marcat primii, echipa gazdă n-a părut prea complexată de reușita arădenilor, obținînd în final o victorie clară (scorul nu reflectă suficient superioritatea ieșenilor), ca urmare a unui joc excelent. ● Ieșenii regretă, se pare, încheierea campionatului — care vine tocmai cînd echipa lui Oană și Antohi se află în cea mai bună formă. În atari condiții, replica arădenilor n-a ținut decît cel mult o jumătate de oră, după care partida a luat aspectul unui asalt continuu la poarta apărată mai întîi de Jivan și apoi de Iorgulescu. ● Au marcat Șerbănică, Ciocîrlan, Dănilă (cel mai bun de pe teren) și Romilă (din penalty), respectiv Broșovschi (de două ori). ● S-au remarcat : Dănilă 10, Ciocîrlan, Micloș 9, Romilă 8, Simionaș 7 („Poli") ; Broșovschi, Iorgulescu 8, Domide 7 (U.T.A.). ● A arbitrat foarte bine C. Bărbulescu (București) ; ajutat de Al. Ghigea și M. Feciorescu — ambii din Bacău **(Gheorghe Amuza).**

Top „Flacăra"-fotbal

A 33-a etapă de campionat (a 16-a din retur) n-a schimbat, practic, pozițiile primilor șapte clasați în clasamentul de constanță în jocuri bune. În față, totuși, e de remarcat detașarea craioveanului **Ștefănescu** și a lui **Dobrin** față de „restul plutonului", în timp ce pentru locul al treilea lupta se îndîrjește, acum **Iordănescu, Antonescu** și **Romilă** concurîndu-l de aproape pe **Balaci.** Au ieșit din „top" hunedorenii **Economu** și **Vlad** (fără note la București), fiind înlocuiți de... cei doi fundași ai echipei naționale, dinamovistul **Cheran** și stelistul **Vigu,** ambii aflați la prima lor prezentă în „top" Dar iată mai întîi cum arată

TOPUL ETAPEI A 33-A

1 Dănilă — 10 p ; 2—7. Sălăjan, C. Ștefănescu, Dumitru, Lazăr (Sp. stud.), Ciocîrlan, Micloș — 9 p ; 8—26. Ciupitu, Multescu, Dobrău, Cheran, Roșu, Dobrin, Bărbulescu, Marcu, Tilihoi, Beldeanu, Catona, Anghel, M. Constantinescu, Catargiu, Băluță, Gali, Romilă, Broșovschi, Iorgulescu (U.T.A.) — 8 p ; 27—38. Stoichiță, Deleanu, Toma (Jiul), D. Georgescu, Dinu, Giron, Tevi, Iorgulescu (Progresul), Stoicescu, Burcea, Orac, Fl. Marin, Vigu, Iordănescu, Nadu, Dembrovschi, Mehedințu, Florea (S.C. Bacău), O. Ionescu, Bojin, Chivu, Hergane, Naom, Vidac, Lupău, Fazekaș, Fanici, Antonescu, Ștefănescu (F.C. Constanța), Dragnea, Simionaș, Domide — 7 p.

Prin adunarea tuturor punctelor obținute pînă acum, iată cum arată topul permanent alcătuit de revista noastră :

1. C. ȘTEFĂNESCU	—	110 p
2. Dobrin	—	108 p
3. Balaci	—	99 p
4. Iordănescu	—	97 p
5. Antonescu	—	96 p
6. Romilă	—	95 p
7. Multescu	—	91 p
8. Dumitru	—	89 p
9—10. Cheran	—	83 p
Vigu	—	„

Citim cu destulă surprindere, în numărul de marți al ziarului „Sportul", informația insinuantă a numitului Ion Dobrițoiu : „Antrenorul C. Teașcă a părăsit Craiova săptămîna trecută fără să anunțe conducerea clubului. S-ar spune că a avut o criză de rinichi și că a plecat la tratament". Corect și onest, în aceeași notă, secundul C. Deliu arată că antrenorul Constantin Teașcă a fost nevoit (în urma unei afecțiuni renale acute, după cum am aflat și noi), să absenteze de la meciul susținut de echipa sa la Pitești, fiind într-un concediu medical care s-ar putea prelungi și în această săptămînă. Facem această precizare pentru a informa cu justețe opinia publică, față în față cu insinuările răuvoitoare ale lui Ion Dobrițoiu, publicate în ziarul „Sportul". Colegiul vorbind, fără intenția de a da vreo lecție, considerăm că semnatarul notei din ziarul de specialitate ar fi trebuit să verifice obiectivitatea informațiilor, pentru a nu umbri climatul de muncă din cadrul clubului craiovean. Sîntem de asemenea convinși că înimosul public craiovean, atunci cînd va aplauda performanțele din acest an ale „Universității" îi va omagia și pe primul artizan al acestora apreciatul tehnician care este Constantin Teașcă.

Dealtfel, chiar „Sportul", în numărul său de ieri, a simțit nevoia să se dezmintă, publicînd precizarea prof. univ. Gheorghe Vraciu, președintele clubului craiovean.

„La Olimpiada de la Moscova, nu voi mai rata"

Născută la 3 octombrie 1932, Natalia Mărășescu deține un palmares impresionant în semifondul românesc. De 14 ori campioană a țării, de 8 ori campioană balcanică, campioană europeană de sală la 1 500 m (Katowice, 1975), campioană mondială universitară la 3 000 m (Roma, 1975), ei îi aparține recordul mondial oficial pe o milă (4'23,8) și pe cele neoficiale pe 2 000 și 5 000 m.

Componentă a clubului Steaua, maestră emerită a sportului, distinsă cu Diploma de onoare a C.C. al U.T.C. Studentă în anul al V-lea al Universității din Craiova, Facultatea de științe economice.

— Natalia Mărășescu, cum ai ajuns la altetism ?

— Alergînd.

— De unde pînă unde ?

— De-acasă la școală. Din comuna Căpreni, județul Gorj, în care locuiam, în comuna Stoina, în care era școala, 4 kilometri dus, 4 kilometri întors, zi de zi, la întrecere cu băieții. Mi s-a dus vestea că mă descurc cu fuga, am fost chemată la un Cros al tineretului la Craiova, s-a întîmplat să cîștig și profesorul Ionel Ghiță m-a oprit la atletism.

— Înțeleg că Ionel Ghiță a fost primul antrenor. Cine a urmat ?

— Pînă anul acesta am lucrat, tot la Craiova, cu Ștefan Popescu, apoi m-am căsătorit cu antrenorul federal de atletism Nicolae Mărășescu, care se ocupă în prezent de pregătirea mea. Exemple de acest gen sînt numeroase. Soții Söter, soții Szewinski, soții Diacikov, ea fiind Nina Dumbadze și așa mai departe. De altfel, Iolanda Balaș Söter a rămas pentru mine marele model din atletism. Dînsa și fleana Silai.

— E frumos că vorbești așa despre Silai care, deși la 36 de ani, te-a învins de cîteva ori în vremea din urmă.

— Îi datorez foarte mult flenei Silai, pentru care am o stimă nemărginită. De la dînsa am primit mereu o foarte frumoasă lecție despre pasiune în sport.

— Hai să vorbim despre ceva mai vesel. Despre Olimpiada de la Montreal.

— Chiar că aș nimerit-o !! Olimpiada rămîne marea decepție din cariera mea. N-am intrat în finale, după un sezon în care nu pierdusem nici o cursă în aer liber și în care obținusem 2 victorii la Tatiana Kazankina, dublă campioană olimpică și dublă recordmană mondială. Mi-am dorit prea mult o medalie la Montreal, poate de aceea am ratat. Mă voi revanșa, vă asigur, la Moscova, pentru care mă pregătesc de pe acum cu toată seriozitatea. Muncesc și visez. Recent, un test efectuat la Centrul de medicină sportivă de la „23 August" a stabilit că am cea mai bună capacitate de efort dintre toate sportivele lotului. Chestiunea asta m-a bucurat, firește, căci am ăsudat pînă să ajung aici, dar nu m-a făcut să mă cuic pe-o ureche. Mai am mult de lucrat la viteză.

— Adică ?

— Cursele de semifond au devenit tot mai mult bătălii tactice, în care contează cel mai adesea sprintul. Ultimii metri decid, de regulă, învingătorul. În '80, voi avea un sprint la fel de bun ca rezistența de astăzi.

— Spui că visezi. Ce visezi, Natalia ?

— Aurul olimpic. Pentru atletismul românesc, pentru țară, pentru sufletul meu. Vreau să vă spun că tot ceea ce am visat pînă acum s-a împlinit, cu excepția Montrealului. La Moscova, nu voi mai rata.

TRAIAN IORDĂCHESCU

RACUL

Dopul perfect

Pluteau pe mare amîndoi :
Un lung vapor și-un dop perfect,
Doi inegali, ciudați eroi,
Ducînd eroic marea-n piept.

Privind în sus, fără respect,
Munte de ură era dopul,
Vaporul însă, înțelept,
Își căuta din cîrmă scopul.

Au mers, prin zile, multe mile
Pe-ntinderea de-azur senină,
Zvîrlindu-și replici reci, subtile,
Nebănuind ce va să vină.

...Și-a fost năpraznică furtună
Cu valuri 'nalte, cît un munte
Născute-anume să răpună
Tot ce-a-vroi să le înfrunte.

Înfrînt de val, în marea-adîncă,
Vaporul zace. Crunt măcel !
Modestul dop plutește încă
De mic ce e, nu-ncape-n el.

Morala

Se-ntîmplă citeodată-n viață
Să fii nimic, să n-ai un scop
Și să rămîi la suprafață...
Ești dop perfect !... Dar numai dop.

NICOLAE DRAGOȘ ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Newton al II-lea

Hotărît lucru, marii descoperitori sînt fiii hazardului. Dacă Newton s-ar fi aflat numai cu 25 centimetri mai încolo, mărul nu i-ar fi turtit nasul și legea atracției universale ar purta astăzi denumirea de legea lui Iezărel. Într-o zi, pe cînd stătea tolănit în hamacul său legat de doi pruni altoiți și se legăna ușor privind la fructele mari, roze și zămoase fără să se gîndească la nimic, — fiindcă a nu se gîndi la nimic niciodată era o dominantă caracteristică lui Iezărel — una din prune, roasă de un vierme la codiță, se prăbuși fulgerător peste sensibilul său nas. Hazardul nici nu bănuise că, de fapt, înroșise nasul unui al doilea Newton, care habar nu avea despre primul.

Agnosticul Iezărel, deranjat subit din starea lui hibernală, începu să-și șteargă nervos lichidul lipicios de pe nas, în timp ce căuta în repertoriul clasic cea mai eficace injurătură. Imprecația fu însă reținută automat de filtrul dens al principiului la care ținea foarte mult : „Nu-i frumos să injuri !"

Energia pornită din Iezărel, fie și în scopuri obscene, trebuia totuși consumată într-un fel, dacă nu vroia să riște o explozie, o criză de apoplexie intelectuală. Și astfel pornirea sa spre revoltă, spre indecență, își găsi o întrebuințare de-a dreptul științifică. Iezărel avu puterea să transforme pe loc neplăcuta întîmplare și injurătura încă neexprimată, într-un subiect de profundă meditație, cum numai cineva înzestrat cu un ascuțit spirit de observație o poate face o dată la două sute de ani.

„Deștepți mai sîntem noi, oamenii, cugeta filosoful de sub prun pentru prima oară în viața sa fadă ca un pustiu ars de soare. Dacă ne privești așa, pe deasupra, nici nu bănuiești cîtă inteligență mustește în noi, bipezii ! Iar dacă ai sta să ne cîntărești cu o balanță de farmacie, fără discuție, ai da de uraniu ! Uite, de exemplu, chestia asta cu pruna... De-o lungul vieții, oamenii au observat că prunele cad de sus în jos și niciodată viceversa. De aici și pînă la lege nu mai era decît un pas. Și Iezărel îl făcu copăcel, ca un țînc la douăsprezece luni și jumătate.

„Mergeți cu picioarele pe pămînt, că altfel nu se poate ! — strigă descoperitorul din adîncul ființei sale adormite încă de la naștere. Interesant, continuă el să gîndească cam pentru prima oară, ca o căruță fără cai scăpată la vale, că oamenii au aplicat această lege în mod inconștient !"

A doua zi, Iezărel își dezvoltă ideea la serviciu pentru ca subalternii săi să se poată convinge, o dată în plus, despre capacitatea multilaterală, enciclopedică pe care o deține ca șef al sectorului de urmărire a rebuturilor. Și în timp ce personalul se delecta într-o pauză cu sandvișuri, gem de prune întins pe pîine și cafea, Iezărel începu să-și predice descoperirea, căutînd să surprindă pe fețele oamenilor reacția ce o produce comunicarea domniei sale. Deși i-a fost greu să deslușească ceva pe niște fălci umflate printre altele și cu bucăți de cabanos, și în continuă mișcare, cîțiva dintre subalterni îi satisfăcură totuși orgoliu său de șef, spunîndu-i deschis, și fără nici un menajament, că este genial. Bineînțeles, aprecierea era cu totul și cu totul sinceră și fără nici o legătură cu apropiatele propuneri pentru premiile ce urmau să se facă peste cîteva zile.

Cuvîntul „genial" îi plăcu nespus de mult lui Iezărel și ceea ce a fost mai amuzant e că l-a luat în serios. Din clipa aceea puse atîta preț pe capul său, îl cuprinse o grijă atîta de mare pentru ca nu cumva să i se întîmple ceva și omenirea să piardă un al doilea Newton, încît hotărî subit să nu-l mai scoată pe stradă, unde sînt atîția conducători auto care nu au grijă nici de capul lor, d-apoi de-al altora !

Pînă seara își făcu rost de un piedestal lustruit oglindă, un chilipir găsit la Consignația, și a doua zi dimineață își așeză capul pe el cu atîta pietate, de parcă ar fi depus o coroană la mormîntul eroului necunoscut.

La serviciu, subalternii văzîndu-și șeful fără cap, s-au împărțit în două tabere. Unii susțineau că a veni la serviciu fără cap este o mare imprudență, dacă nu cumva chiar un act de indisciplină, iar alții, dimpotrivă, nu împărtășeau acest punct de vedere. În definitiv, cîtă lume nu umblă cu capul în traistă sau și mai rău, cu capul în nori și nimeni nu se impacientează chiar într-atîta ! Atunci, de ce este o crimă să-ți lași capul acasă, unde este mai în siguranță și în plus sub paza grijulie a familiei ?

Avantajul de a nu umbla cu capul la el se dovedi, din păcate, că are și reversul său negativ. În trei zile, Iezărel se îndrăgosti lulea de Mița, o fată blondă și durdulie, care ținea evidența deșeurilor recuperabile. Da, se îndrăgosti, fiindcă dragostea, în general, nu prea ține cont de părerea capului, iar atunci cînd acesta lipsește... cu atît mai bine !

Zăpăcit de farmecele Miței, întoarse toate lucrările pe dos, deveni nervos și necruțător cu subalternii iar în final ajunse subiectul de discuție al celor ce purtau capul cu demnii.

— Domnilor, guițăun subaltern, șeful calcă aiături !

— Nu cred, ripostă un altul. Mița este o fată prea durdulie ca să poți călca alături ! O găsești în pat și cu ochii închiși...

— Aluzia dumitale e deplasată, domnule, protestă revoltatul. Aici e vorba de prestigiul șefului și serviciului nostru. Poate el să mai stea în fruntea noastră ? Mai constituie dumnealui un exemplu demn de urmat ?

— L-ai urma dumneata, cu dragă inimă, replică un pezevenchi, numai că Mița nu face colecții de mumii vii... !

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Un film de circulație cu 4 secvențe

Un drum reconstituit secvență cu secvență.

1. Un autocamion încărcat se deplasează pe șosea cu viteză relativ redusă, circa 40 km/oră. Este ora 21,30. În aceeași direcție la 1 500—2 000 m. în spatele autovehiculului greu, circulă cu un bolid un autoturism Dacia 1300. Mersul acestuia este nesigur. Nu-și menține direcția pe partea dreaptă, ci urmează o traiectorie sinuoasă ocupînd uneori întreaga suprafață a căii rutiere, din acostament în acostament.

2. Autoturismul frînează puternic și oprește. Nu în afara părții carosabile sau cel puțin cît mai aproape de limita din dreapta a drumului, ci pe mijlocul acestuia. Din mașină coboară două persoane și în fugă se îndreptă spre trotuar. Apoi bolidul pornește din nou, eliberat de „povara" celor doi pasageri.

3. Dacia 1300 reușește să ajungă din urmă autocamionul cu pricina. Autoturismul literalmente „înghite" kilometrii cu viteza fulgerului. Între Dacia 1300 și camion nu au mai rămas decît 100 m, 50 m, ...30 m. Acum, probabil autoturismul se va angaja în depășire. Sensul opus este absolut liber. Autoturismul își continuă însă înaintarea spre mastodontul din față. Nu au mai rămas decît cîțiva metri. Deodată o bubuitură groaznică. Autoturismul fără a reduce deloc viteza, cu cei peste 100 km pe oră cu care circula, a întrat în partea din spate a autocamionului.

4. Șoferul autocamionului oprește și înspăimîntat se precipită spre partea din spate a mașinii să vadă ce s-a întîmplat. Autoturismul este găsit literalmente înfipt sub autovehiculul greu. Cu dificultate este desfăcut de autocamionul cu care parcă făcuse corp comun. Partea din față a mașinii ușoare practic nu mai există. Ea s-a transformat într-un „terci". Motorul sfărîmat s-a amestecat cu tabla capotei, cu geamurile făcute praf și cu trupurile celor doi care ocupau scaunele din față, șoferul și însoțitorul său din dreapta

Nu este vorba de secvențe de film, ci de lucruri care s-au întîmplat în realitate pe raza comunei Alexeni (nu departe de Urziceni).

La volan se afla Ionică Ion de 41 ani, cu domiciliul în Pitești, dar care lucra la contabilitatea unei întreprinderi din Urziceni. Poseda permis de conducere de numai un an și patru luni. Alături de el și-a pierdut viața un coleg de muncă, D.G. în vîrstă de 53 ani.

Băuseră zdravăn în Urziceni, la niște prieteni, și fiindcă se făcuse tîrziu goneau spre Slobozia unde trebuia să ajungă în aceiași seară. La ieșire din Urziceni, în autoturism au fost îmbarcați doi pasageri de ocazie, soț și soție. Mașina nu a parcurs decît cîțiva kilometri, și cei doi pasageri uluiți și înfricoșați de „stilul" de conducere al lui I.I. au cerut cu insistență să coboare. Oameni lucizi, precauți.

Cît trebuie oare să fi băut șoferul autoturismului, dacă nu a văzut nici măcar luminile din fața sa ? Ne punem întrebarea, gîndindu-ne la grava inconștiență a celui care l-a găzduit și l-a servit cu băutură. Cînd vezi că la plecare musafirul abia se ține pe picioare, nu-l lași să plece nici măcar pe jos, darmite cu mașina.

Ce-i drept, cazuri ca acela relatat reprezintă excepții, dar trebuie reținut că numai în lunile mai și iunie și-au pierdut viața din pricina conducerii sub influența alcoolului ori a deplasării pe jos sau cu bicicleta în stare de ebrietate, 52 de oameni, iar alți 179 au fost răniți grav.

Colonel VICTOR BEDA ■

Totuși, opinia sănătoasă a majorității, învinse. Iezărel căzu în disgrația șefului contabil, om cinstit, cu șapte copii și o nevastă care l-a săturat de femei pentru tot restul vieții ! Printr-o decizie directorială, se hotărî trecerea lui Iezărel la munca de jos, într-o funcție derizorie, pe motiv că s-ar fi comportat în serviciu fără cap, lucru întru totul adevărat.

După o vreme însă, vîntul opiniei publice începu să bată din sens invers. Lumea iartă și uită repede slăbiciunile semenilor ei, fiindcă ea însăși este slabă.

„Da, da, Iezărel este un erou, din moment ce a fost sacrificat pentru o idee nobilă, cu intenția de a constitui un exemplu pentru alții !" — răspunse, ca un ecou, corul bărbaților.

„Să i se ridice, deci, o statuie, hotărîră ei, în unanimitate de voturi. Soclul deja și l-a procurat singur !"

Comisia constituită ad-hoc pe lîngă comitetul sindical de sector aprobă în principiu propunerea, dar strecură subtil o clauză menită să-i absolve răspunderea la o adică : „Statuia să nu aibă cap ! S-ar ignora, altfel, adevărul istoric".

Cocoțat pe postamentul îngăduinței omenești, Newton al II-lea, care nu avea habar de primul, mai descoperi o lege...

Noroc însă că Natura nu mai permite statuilor să-și susțină dizertația pentru care au fost urcate pe soclu...

CONSTANTIN HUȘANU ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

ION DOGAR MARINESCU ■

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

DIN CULISELE BOXULUI PROFESIONIST (XI)

Planurile lui Cassius Clay

Cassius Clay, alias Muhammad Ali, își pregătește valizele pentru a pleca într-un lung concediu de odihnă, fiind însoțit de noua sa soție, ex-manechinul Veronica Porche, și de fiica lor Hanna, care a împlinit vîrsta de un an. Marele Clay nu este afectat de pe urma criticilor care au urmat după penibilul său meci disputat la 16 mai la Landover. Adevărul este însă că Cassius Clay a încasat suma de 2 500 000 de dolari, în timp ce modestul Evangelista a primit doar 75 000 de dolari, dintre care jumătate au intrat în buzunarele managerilor, iar alte mii au luat drumul fiscului. Este foarte interesant de arătat că printre tehnicienii care au făcut declarații critice la adresa lui Clay și a așa-zisului „șalanger" s-a numărat și antrenorul echipei olimpice a S.U.A., Rolly Schwartz.

Cassius Clay, cu calmul său de a primi „criticile", găsind mai întotdeauna un răspuns pentru fiecare, de data aceasta s-a făcut că nu observă atenționările antrenorului echipei olimpice a S.U.A. A fost însă șocat de afirmațiile făcute de Jose Sulaiman, președintele organizației boxului mondial (W.B.C.), care într-o discuție cu un corespondent al agenției „A.P." a spus următoarele : „Fără îndoială, Muhammad Ali a fost cel mai redutabil greu al tuturor timpurilor. Avem o mare admirație față de acest campion. Pentru a nu șterge din memoria amatorilor de box această admirație și mai ales această uluitoare figură a boxului mondial, îi recomand lui Clay să se retragă". Campionul lumii a declarat în cadrul unei conferințe de presă că va lupta în continuare și că la 35 de ani se simte ca la 20. Clay a precizat că-l va întîlni în toamnă pe Ken Norton, marinarul care l-a făcut luna trecută k.o. În mai puțin de două minute pe Duane Bobick. Apoi, foarte grăbit, Cassius Clay s-a urcat într-un avion-taxi și a plecat la Los Angeles pentru a participa la premiera mondială a filmului său „Cel mai mare", care-i prezintă întreaga carieră a deținătorului centurii mondiale cu diamante. Peste 3 000 de spectatori au asistat la această premieră de neuitat.

Înainte de a pleca la Chicago, Cassius Clay a făcut un drum pînă la Cerritos, tot în California, participînd la un miting intitulat „Invitații lui Muhammad Ali". Oratorul Cassius Clay a luat cuvîntul, fiind îndelung aplaudat de sute de studenți. Cu acest prilej, Cassius Clay a anunțat oficial că a inițiat o bursă atletului de culoare McTear din Houston, co-recordman al lumii în proba de 110 yarzi (9"), care va putea astfel să-și continue studiile universitare.

După acest final de săptămînă, în care a petrecut multe ore frumoase la Cerritos, Cassius Clay s-a întors la Chicago. A doua zi, purtătorii de cuvînt ai lui Clay au declarat reprezentanților presei internaționale că viitorul adversar va fi italianul Alfio Righetti. Așadar, Clay a renunțat să-l întîlnească pe Ken Norton, evitînd în același timp și alte confruntări de prestigiu ca, de pildă, meciuri cu Shavers sau Jimmy Young, învingătorul lui George Foreman. Mai mult decît atît, purtătorii de cuvînt ai lui Clay au arătat că întîlnirea cu Righetti, va avea loc în Italia, la Rimini, sau la New York, pe stadionul echipei „Cosmos", unde activează cunoscuții jucători de fotbal Pele și Beckenbauer. Desigur că această veste a provocat stupoare în rîndul amatorilor de box din lumea întreagă, mai ales că remarcabilul Cassius Clay declarase că după întîlnirea cu Evangelista va mai susține un meci după care se va retrage. Se pare însă că Muhammad Ali ține cu tot dinadinsul să rămînă în fruntea categoriei, îngroșîndu-și contul la bancă cu sume frumușele de dolari încasate în fața unor adversari mediocri, care nu-i creează probleme. Pe de altă parte, Clay a început să poarte din nou tratative cu managerii judokanului japonez Antonio Inoki, pentru un nou meci „mixt". Dr. Elias Cordova președintele altui for (W.B.A.), a declarat oficial că în cazul că deținătorul centurii mondiale îl va întîlni din nou pe japonezul Antonio Inoki într-o partidă „box-judo", atunci va propune ca la apropiatul congres al forului mondial să i se retragă titlul de campion mondial lui Clay, care prin acest meci ar face un deserviciu boxului.

PAUL OCHIALBI ■

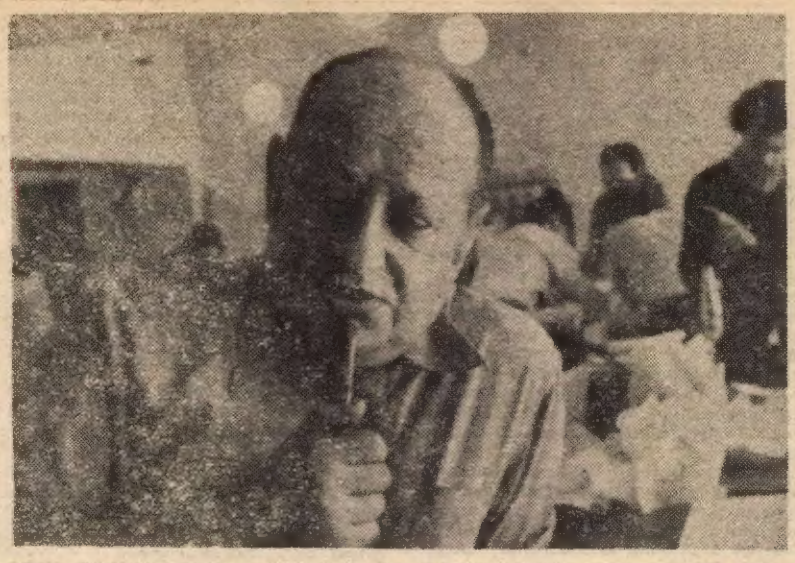

Cezar Lăzărescu. Profesor arhitect. Rector al Institutului de arhitectură „Ion Mincu". Președinte al Uniunii arhitecților. Membru în Consiliul de conducere al Uniunii internaționale a arhitecților și în Comisia de sistematizare a aceluiași for. Laureat al Premiului de Stat, 1962, pentru ansambluri de construcții pe litoral. Lucrări mai recente : Aeroportul internațional București-Otopeni, Palatul sporturilor și culturii. Coordonator al colectivului care a făcut schița de sistematizare a Zimnicei.

„Arhitecții au devenit astăzi, mai mult ca oricînd, oameni ai cetății"

— Tovarășe profesor, iată-vă, în sfîrșit, disponibil pentru o conversație. Vă provoc la o discuție de jumătate de oră. De acord ?

— Teoretic, de acord, practic, vom mai vedea. Vom discuta atît cît vom fi lăsați în pace de telefoane și de ședințe.

— Să înțeleg de aici că aveți o sumedenie de ședințe ?

— Am și ședințe, am și cursuri, am și consultații, am și examene. Am, am și iar am. Numai cu timpul liber stau mai prost. Așa ceva nu prea am.

— Cu toate astea, n-aș zice că nu vă descurcați între atîtea funcții, obligații și sarcini. Chiar așa, cum vă descurcați ?

— Am avut și am norocul să fiu sănătos și să nu obosesc decît rareori. Nu țin minte de cînd n-am avut un guturai. Asta mi se trage de la bietul tata care, pînă să se prăpădească, n-a suferit de nimic.

— De unde sînteți de fel ? Cu ce s-a ocupat tatăl dumneavoastră ?

—M-am născut și am crescut la București, dar tata a fost oltean. Din Segarcea. De la vii. S-a întîmplat ca tata să facă vin și s-a mai întîmplat ca eu să fac case. Cum s-ar zice, aschia a sărit cam departe de trunchi.

— Cum e cu ședințele ? Aveți destule ? Aveți prea multe ?

— Mă descurc cu ședințele pentru că, uneori, lipsesc, și mă fac că le uit. Firește, pe unele le inițiez chiar eu, aici, la școală, unde vreau să cred că nici o hotărîre nu pleacă din autoritatea rectorului, ci numai dintr-o decizie colectivă. Adesea, semnez singur, dar de hotărît, hotărîm cu toții. Participă la ele oameni în care am deplină încredere, mai ales din punct de vedere profesional și moral.

— Vă înțelegeți bine cu dînșii ?

— Nu-i obligatoriu. Uneori, nu. Dar încredere am totdeauna.

— Spuneați că de la anumite ședințe absentați. Ați vrea să-mi dați un exemplu ?

— Se țin astăzi tot mai multe ședințe și în domeniul nostru. Chestiunea pentru care ai fost chemat și în care, firește, ești interesat, se discută la al nu știu cîtelea punct. Pînă îți vine rîndul, stai și căști gura. Apoi, ca să mă refer la întrebare și să dau un exemplu, mai sînt ședințele de la minister. Răspunzînd de treburi din domeniul arhitecturii, sînt mereu chemat la ședințe ce dezbat probleme de învățămînt superior. Numai că, de cele mai multe ori, disciplinele n-au nici o legătură cu arhitectura, cum ar fi, să zicem, biologia sau educația fizică. Atunci nu sînt de găsit și cred că mă înțelegeți. Atît timp cît un asemenea stil de lucru defectuos îmi diminuează randamentul social și mă face mai puțin productiv, trebuie să-i găsesc un antidot. Fie și de acest gen.

— Există vreo zi fără ședințe ?

— N-aș zice. După cum nu există zi în care să nu obosesc de atîtea și atîtea hîrtii care-mi trec pe sub ochi și pe care trebuie să le semnez. E cam multă birocrație și cam mult formalism din acest punct de vedere. Vrei să-ți spun o poveste de pe vremea cînd eram mai tînăr ?

— Spuneți-mi.

— Conduceam cîndva, în urmă cu mulți ani, să nu mă întrebi cu cîți că mă înspăimînt, o unitate de proiectare. Nici prea mică, nici prea mare, dar cu sarcini destul de importante. Aveam o mulțime de proiectanți în subordine și o singură dactilografă. Cu timpul, lucrurile s-au întors pe dos și mi se pare mie că, astăzi, într-un institut de proiectări, cei care muncesc efectiv la planșetă sînt mai puțini decît cei care plimbă hîrtiile de la parter la etaj. Prea mulți se fac că muncesc și noi ne facem că nu băgăm de seamă.

—Tovarășe profesor, înainte de toate, gîndesc eu, dumneavoastră sînteți și rămîneți arhitect. Din acest punct de vedere aș vrea să vă întreb anumite lucruri. Să zicem, care credeți că sînt cele mai urîte construcții din București ? Firește, dintre cele mari.

— Una e chiar clădirea în care lucrezi, „Casa Scînteii". Nu-mi place deloc și o consider o exagerare contrarie nu numai stilului nostru arhitectonic, ci însuși bunului simț al omului. Dar, firește, clădirea despre care vorbim aparține altei epoci, cu frumusețile și mentalitățile ei.

— Pentru că tot sîntem aici, ce făceați pe vremea aceea ?

— Același lucru, adică făceam case pentru oameni. N-am de gînd să mă disculp sau să disculp meseria de arhitect, numai că nu totdeauna arhitecții au fost cei care au decis. E sigur că ei, că noi trebuia să fim mai activi, dar adesea între ceea ce vrei și ceea ce poți rămîne o distanță. De timp mai ales. Și pentru că tot sîntem aici, vorba matale, am să dau un exemplu mai recent. S-a renunțat, după foarte judicioasele critici făcute de șeful statului, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, mereu interesat și mereu dornic ca românul să trăiască mai bine, la construcția apartamentelor de confort trei și patru în care, se știe, omul coboară din pat ca să iasă pe ușă. S-au schimbat normele și pot spune, ca unul care am mai umblat prin lume, că ele au ajuns competitive pe plan mondial. Ca suprafețe locuibile, apartamentele pe care le construim noi în prezent sînt superioare celora care se construiesc în unele țări avansate. Dar și înainte, pe vremea confortului redus, arhitecții își făceau datoria la fel, numai că ei au acționat și, din păcate, mai acționează în colective în care factorii de decizie sînt alții. Arhitecții ajung uneori, foarte rar, la nivel de referenți. Forurile care hotărăsc sînt altele. Consiliile populare. Inspectoratul de stat în construcții. Consiliul tehnic intern și așa mai departe. Pînă astăzi, în România nu există încă un organ de stat care să coordoneze problemele de arhitectură. De altfel, aș îndrăzni să spun că pretutindeni în lume societatea îl folosește pe arhitect prea puțin. Din păcate, acest viciu de viziune poate fi întîlnit și la noi.

— Anume ?

— Școala noastră de arhitectură, unanim recunoscută pentru tradiția și valorile ei, eliberează astăzi o diplomă valabilă în mai toate țările lumii, fără nici un alt examen de verificare. Dar pînă să ajungem aici, am avut mult de luptat cu o mentalitate. Anume cu aceea că arhitecții sînt niște boemi, niște poeți ai spațiului, niște artiști, concepție veche, moștenită de la Beaux Arts din Paris, după modelul căreia s-a întemeiat, cîndva, arhitectura românească universitară. Primii cu care am avut de luptat au fost înșiși arhitecții, înșiși studenții. Am luptat și am învins, nu dintr-o dată, ci cu vremea. Timpul a restructurat meseria noastră și i-a conferit date mai aproape de tehnică. Integrarea învățămîntului cu practica, deziderat fundamental astăzi, a fixat arhitecturii o bază temeinică de realism, teme și probleme legate strict de viață. Arhitecții au devenit astăzi, mai mult ca oricînd, oameni ai cetății, adînc implicați în transformările socialiste ale țării, dar nu totdeauna ei sînt băgați în seamă după puterile și capacitățile lor.

— Nu-mi rămîne altceva decît să repet întrebarea de mai devreme.

— Am avut, nu demult, chiar aici la noi, la școală, o foarte interesantă expoziție cu o sumedenie de propuneri, pe care nimeni nu le-a luat în considerație. Televizoare portative, camioane, bă chiar și excavatoare. Am curajul să spun că unele din soluțiile date de studenții noștri sînt superioare celora folosite în mod curent. Ce folos însă, vă întreb ?

— Nu știu ce să vă răspund.

— Vedeți.

— Ce-ar fi să schimbăm vorba. Vi se pare Bucureștiul un oraș frumos ?

— Iubesc Bucureștiul, așa cum iubesc țara, așa cum iubesc oamenii ei. Cu multele lui părți bune, cu puținele lui părți urîte, pe care, tocmai pentru că-l iubesc, nu văd de ce le-aș trece cu vederea.

— Nu le treceți.

— Știi dumneata pe unde mă plimb eu cînd am puțin timp liber ?

— Ca tot omul, pe Calea Victoriei, pe bulevard, mai știu eu pe unde ?

— Nicidecum. Prin Drumul Taberei, un cartier foarte frumos, un adevărat parc, pe Dorobanți, uneori ajung chiar și în Pantelimon. Uite, în Pitești, chiar lîngă magazinul universal „Trivale", se taie o străduță. N-are nimic important. Nimic deosebit, dar e mereu străbătută de oameni. E mereu plină de îndrăgostiți. E o stradă cu personalitate pentru că e plăcută, intimă, frumoasă, far străzile frumoase fac oamenii mai frumoși. Lăuntric, bineînțeles. De aceea noi am greșit, iată că recunosc, cînd am ignorat elementul stradă în dezvoltarea orașelor noastre și a fost nevoie să vină șeful statului ca să ne aducă aminte. N-am greșit peste tot, cum ne-au acuzat unii cetățeni, deoarece eu cred că Drumul Taberei, de exemplu, nu putea fi construit altfel. În lumea noastră de astăzi, tot mai poluată, un parc trebuie să rămînă un parc. Drumul Taberei a rămas.

— Ce gîndiți despre centru ?

— Sînt orașe mari care mor în centru, Londra, Parisul, Hamburgul și cîte și mai cîte, din care oamenii fug spre periferie, spre aer mai curat, spre verdeață. Bucureștiul nu cunoaște un asemenea fenomen, dar mie mi se pare că, mai ales în centru, dezvoltarea socială a orașului a luat-o înaintea străzilor sale. Acestea sînt mereu desfundate, pline de gropi, mereu sparte, ca să mai intre un cablu, ca să mai facă o legătură telefonică. Cînd te gîndești că pe ele circulă mașini și că aceste mașini sînt ale noastre, particulare sau de stat tot ale noastre rămîn, că ele se defectează și trebuie reparate, ajungi la concluzia că, uneori, se întîmplă să ne scumpim tocmai la tărîțe. De aici, întîrzierile I.T.B.-ului, nervii călătorilor și așa mai departe.

— Cum adică, tovarășe profesor ?

— Am să dau un exemplu. Facem o nouă clădire și propunem fațadă cu cărămidă aparentă. Soluția e respinsă pe motiv că e prea scumpă. Se acceptă varianta unei tencuieli superficiale care costă mai ieftin. Costă mai puțin, dar și durează mai puțin, așa că, după un an, construcția intră în renovare. După alt an, operația se repetă și pînă la urmă ajungem să înțelegem : ce părea mai ieftin a devenit mai scump ! ! Asta e. E adevărat, viața înaintează în ritm foarte rapid, iar noi sîntem obligați să ținem pasul cu ea și să ținem pasul și cu alții. Ca atare, gîndim la fel de rapid, dar nu totdeauna la fel de temeinic. Uneori luăm decizii care au o bătaie în timp prea scurtă. Din acest punct de vedere, cel mai bun exemplu mi se pare modul simplificator în care se înțelege uneori practica în procesul de instrucție, perfecționările ce trebuie aduse învățămîntului pentru a satisface cerințele economico-sociale și de perspectivă.

— Aveți vreun caz concret din domeniul arhitecturii ?

— Școala noastră de arhitectură e organizată astăzi pe două trepte. După trei ani se face o departajare în funcție de note. Primii merg mai departe, ca să iasă arhitecți, ceilalți rămîn numai conductori. La suprafață, sistemul de selecție pare logic și rațional, dar numai la suprafață. În profunzime, fiind vorba, de fapt, de un examen care durează trei ani, activitatea de instruire se transformă, de cele mai multe ori, într-o cursă de urmărire pentru obținerea de note cît mai bune. Studentul nu mai învață că să știe și ca să facă ci ca să ia note mai mari decît colegul. Firește, cu toată obiectivitatea, judecata notelor rămîne subiectivă, calificativele fiind date, nu-i așa?, de oameni, iar toată treaba asta mi se pare că limitează personalitatea creatoare. Arhitectul de azi nu mai e un poet și un visător, dar e bine ca lui să-i rămînă și dreptul la creație. Tocmai pentru că i se cere, de cele mai multe ori, să gîndească înaintea timpului. Să anticipeze.

— V-am solicitat o jumătate de oră și discuția noastră a durat mult mai mult. Mi-am notat o frază referitoare la condiția arhitectului, o frază pe care ați rostit-o fără nici o legătură cu cele ce v-am întrebat. Adevărata creație, ziceați, începe după respectarea unor reglementări. Se știe despre ce e vorba, așa că o transcriu fără comentarii și pun punct.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu – 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu – 16 06) ; știință (Tudor Octavian – 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus – 16 18), scrisori (Margo Nedelea – 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu – 16 18) ; documentare – (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza – 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie – 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Stoian – 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef – 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM – Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136–137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41505